

EHV ESPERANTA-HUNGARA VORTARO

EHV Eszperantó-magyar szótár

Horváth József
Jozefo Horvath

e-libro

2025

MAGYARORSZÁGI ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG

EHV Eszperantó-magyar szótár

EHVEsperanta-hungara vortaro

Összeállította: Horváth József

Kompilis: Jozefo Horvath

e-libro HEA

r r r r

EHV Eszperantó-magyar szótár
EHV Esperanta-hungara vortaro

Összeállította: Horváth József
Kompilis: Jozefo Horvath

e-könyv

2025

Kiadó: Magyarországi Eszperantó Szövetség
Eldonis: Hungaria Esperanto-Asocio
HU-1141 Budapest, Szugló utca 82.

ISBN 978-963-571-526-8

Creative Commons:
BY-NC-ND-4.0

Közreműködött:
Kunlaboris:

Kossey, Iván
Sárosi, József
Reta Vortaro szerkesztőgárdája
Redaktantoj de Reta Vortaro

Utalások és jelek Plusendoj kaj signoj

<i>kb.</i>	körülbelül (proksimume)
<i>ld.</i>	lásd! (vidu!)
<i>l.m.</i>	lásd még! (vidu ankaŭ!)
<i>pl.</i>	például (ekzemple)
<i>tkp.</i>	tulajdonképpen (propradire)
<i>v.</i>	vagy (aŭ)
<i>vö.</i>	vesd össze! (komparu!)
<i>v-</i>	vala- (iu ~, ia ~ ktp.)
►	példa (ekzemplo)
(...)	alternatíva (alternativo)
<...>	magyarázat (klarigo)

Rövidítések listája Listo de mallongigoj

<i>agr</i>	mezőgazdaság (agrikulturo)	<i>kat</i>	hadművészet (militarto)
<i>áll</i>	állattan (zoologio)	<i>kém</i>	vegytan (kemio)
<i>ált</i>	általában (en komuniza senco)	<i>knyv</i>	nyomdászat, könyvészet (tipografarto, libroj)
<i>anat</i>	anatómia (anatomio)	<i>koh</i>	kohászat (metalurgio)
<i>ásv</i>	ásványtan (mineralogio)	<i>közl</i>	közlekedés (trafiko)
<i>átv is</i>	átvitt értelemben is (ankaŭ en figura senco)	<i>közm</i>	közmondás (proverbo)
<i>átv</i>	átvitt értelemben (en figura senco)	<i>kr</i>	kereszténység (kristanismo)
<i>bakt</i>	baktériumok és vírusok (bakterioj kaj virusoj)	<i>mat</i>	matematika, geometria (matematiko, geometrio)
<i>bibl</i>	Biblia (Biblio)	<i>met</i>	meteorológia (meteologio)
<i>biol</i>	biológia (biologio)	<i>mit</i>	mitológia (mitologio)
<i>biz</i>	bizalmas, kötetlen (familiara)	<i>mn</i>	melléknév (adjektivo)
<i>bud</i>	buddhizmus (budhismo)	<i>műv</i>	képzőművészet (belartoj)
<i>cím</i>	címertan (heraldiko)	<i>ne</i>	kerülendő, hibás (evitenda)
<i>csill</i>	csillagászat (astronomio)	<i>növ</i>	növénytan (botaniko)
<i>durv</i>	durva (kruda)	<i>ntr</i>	tárgyatlan ige (netransitiva verbo)
<i>eltr</i>	elektronika (elektroniko)	<i>nyt</i>	nyelvek, nyelvtudomány (lingvoj, lingvoscienco)
<i>eo</i>	eszperantizmus (esperantismo)	<i>orv</i>	gyógyászat (kuracado)
<i>ép</i>	építészet (konstruado)	<i>öko</i>	ökológia (ekologio)
<i>ex</i>	régies, elavult (malnova, eksmodiginta)	<i>ösl</i>	öslénytan (paleontologio)
<i>fil</i>	filozófia (filozofio)	<i>pej</i>	pejoratív (pejorativa)
<i>film</i>	filmezés (filmado)	<i>pol</i>	politika (politiko)
<i>fiz</i>	fizika (fiziko)	<i>psi</i>	pszichológia, pszichiátria (psikologio kaj psikiatrio)
<i>fn</i>	főnév (substantivo)	<i>rep</i>	repülés (aviado)
<i>fot</i>	fényképészet (fotografio)	<i>röv</i>	rövidítés (mallongigo)
<i>gaszt</i>	konyhaművészet (gastronomio)	<i>ritk</i>	ritka (malofte uzata)
<i>gazd</i>	gazdaság (ekonomio)	<i>sp</i>	sport (sporto)
<i>geo</i>	földtudományok (tersciencioj)	<i>szin</i>	szinonima (sinonimo)
<i>gysz</i>	gyógyászati eszközök (farmacio, kuraciloj)	<i>táv</i>	távközlés (telekomuniko)
<i>hajó</i>	hajózás (navigado)	<i>tech</i>	technika (teĥniko)
<i>hgut</i>	hangutánzószó (sonimito)	<i>tex</i>	textilipar (teksindustrio)
<i>hsz</i>	határozószó (adverbo)	<i>tört</i>	történelem, történetírás (historio, historiografio)
<i>ige</i>	igei alak (verbo)	<i>tr</i>	tárgyas ige (transitiva verbo)
<i>inf</i>	informatika (informadiko)	<i>x</i>	tárgyas v. nem tárgyas (transitiva aŭ netransitiva)
<i>ip</i>	ipar, gyártás (industrio, fabrikado)	<i>tréf</i>	tréfás (ŝerca)
<i>ir</i>	szépirodalom (beletro)	<i>tud</i>	tudomány, tudományos (sciencioj, sciencia)
<i>isk</i>	oktatás, nevelés (instruado, edukado)	<i>vall</i>	vallás (religio)
<i>isz</i>	indulatszó (interjekcio)	<i>vill</i>	villamosság (elektriko)
<i>iszl</i>	iszlám (islamo)	<i>víz</i>	vízügy (akvofako)
<i>jm</i>	járművek (veturiloj)	<i>vsút</i>	vasút (fervojoj)
<i>jog</i>	jog (juro)	<i>z</i>	Zamenhofi szóhasználat (Zamenhofa uzo)
<i>jték</i>	játék (ludoj)	<i>zene</i>	zene (muziko)

| **a 1)** á <hang, betű és betűnév>
a volvita: *inf* kukac, @
a-vorto: *l.* adjektivo
de A ĝis Z: á-tól z-ig, á-tól cettig, elejétől végéig
kiu diras „a”, diru ankaŭ „b”: *közm* aki á-t mond, mondjon b-t is

2) *zene* 'a' hang

A bemola, A be: Asz

A bemola maĵora, A be maĵora: Asz-dúr

A diesa, A is: aisz

| **-a** *nyt* a melléknév végződése

bela: szép

arbara: erdei

hodiaŭa: mai

| **Aaron/o 1)** *bibl* Áron

la bastono de Aarono: Áron vesszeje

2) Áron <utónév>

| **-ab** *ritk* -kagyló *szin* -pelvo *l.* lavabo, necesabo

| **ab-** *ritk* hulladék-

| **Abadon/o** *bibl* Abaddón <az alvilág angyala>, Pusztító, Apollión

| **abaj/o** *iszl* *tex* abaja

| **abak/o 1)** *ép* abakusz, fejlemez

2) számológép, abakusz

3) *mat* nomogram, számológéptábla

| **abandon/o** *gazd* átengedés <biztosítónak>, abandon

abandoni: *tr* *gazd* átenged <biztosítónak>

abandonismo: *pszi* abandonizmus, elhagyástól való beteges félelem

| **abat/o** *kr* apát

titolita abato: címzetes apát

abatejo: **1)** *kr* *ép* apátság, monostor

abatejo de Westminster: Westminster-apátság

benediktana abatejo: bencés apátság

cisterciana abatejo: cisztercita apátság

2) *kr* apátság <intézmény>

abatino: *kr* apátnő, apácafőnöknő

abatinejo: *kr* *ép* apácázárda

ĉefabato: *kr* főapát

| **abatis/o** *kat* fatorlasz

| **Abas/o** Abbász <arab személynév>

Abasidoj: *tört* Abbásszidák <kalifadinasztia>

| **abazi/o** *orv* járásképtelenség, abasia

| **Abder/o 1)** *mit* Abdérosz, Abderus

2) *geo* *tört* Abdéra <város>

3) *átv* Mucsa, Rátót

abderano: *fn* *átv* *pej* abdériai, mucsai, rátóti

| **Abderaman/o** Abderrahman <arab személynév>

| **abdik/i 1)** *tr* lemond <uralkodói tisztéről>

li abdikis sian tronon: lemondott a trónjáról

2) *tr* <önként> lemond, leköszön <hivataláról>

abdiki la prezidantecon: lemond az elnökségről

| **abdomen/o 1)** *anat* altest

2) *ált* has

3) *áll* potroh

| **abdukci/o** *anat* távolítás <a test középvonalától>, abduction

| **abduktor/o** *anat* távolító izom, abductor

abduktoro de eta fingro: kisujjtávolító izom, abductor digiti minimi

haluksa abduktoro: nagylábujj-távolító izom, musculus abductor

hallucis

| **abel/o** *áll* méh <Apis>

abellupo: méhfarkas <Philanthus triangulum>

blua ĉarpentistabelo: kék fadongó <Xylocopa violacea>

domabelo: házi méh <A. mellifera>

globabeloj: kakukkméhek <Coelioxys aureolimbata>

grundabeloj: földi méhek <Melitta>

hararaj florabeloj: bundásméhek <Anthophora>

kornaj abeloj: bajszosméhek <Eucera gen.>

luzerna ministabelo: lucerna-bányásméh <Andrena ovatula>

maldikabelo: karcsúméh <Halictus leucozonicus>

tajlorabelo: szabóméh <Megachile>

abeledoj: méhfélék, méhek <család> <Apidae>

abelo zumas: a méh zümmög

abela pikilo: méhfullánk

bredi abelojn: *agr* méheket tart, méhészkedik

kiu havas abelojn, havas mielon^z: *közm* ha juhod van, gypjad is

lesz

abelaro: méhraj *szin* abelsvarmo, esameno

abelejo: *agr* méhes

abelino: *áll* dolgozó <méh> *szin* laborabelo

abelisto: *agr* méhész *szin* abelbredisto

abelujo: *agr* méhkas *szin* abelkorbo

en abelujon ne blovu^z: *közm* ne ingereld az alvó oroszlánt

virabelo: *áll* here<méh>

abelbredado: *agr* méhészet, méhtenyésztés

abelbredisto: *agr* méhész *szin* abelisto

abelkesto: *agr* kaptár

abelkolonio: *áll* méhkolónia

abelkorbo: *agr* méhkas *szin* abelujo

abelkulturo: *agr* méhészet

abelmangulo: *l.* meropo

abelpano: *áll* *orv* méhkenyér

abelrabulo: *áll* méhészbogár, méhrabló <Trichodes>

vulgara abelrabulo: közönséges v. szalagos méhészbogár <T.

apiarius>

abelreĝino: *áll* méhkirálynő

abelsĉedo: *agr* méhes

abelsvarmo: *áll* méhraj *szin* abelaro, esameno

abelterapio: *orv* méhterápia, apiterápia

abelvakso: *agr* méhviasz

l.m. laborabelo

| **Abel/o** *mat* <Niels Henrik> Abel

abela: *mat* Abel-féle, kommutatív

| **Abelard/o** *fil* <Pierre> Abélard, Abaelardus

| **abenak/o** *fn* abenaki, abnaki <indián törzs tagja>

| **aberaci/o 1)** *pszi* rendellenesség, eltévelyedés, aberráció,

aberráltság, zavar

aberacio de sensoj: érzékzavar

genera aberacio: születési rendellenesség, veleszületett

rendellenesség

kromosoma aberacio: kromoszóma-rendellenesség

mensa aberacio: elmezavar, aberratio mentalis

seksa aberacio: nemi eltévelyedés, nemi rendellenesség

2) *csill* fényelhajlás, aberráció

3) *fiz* torzítás, leképezési hiba, aberráció

aberacio de lumo: fényaberráció

kromata aberacio: színhiba, színi eltérés, kromatikus aberráció

sfera aberacio: gömbi eltérés, szferikus aberráció

4) *biol* rendellenesség, aberráció

aberacia: *pszi* aberrált

aberacii: *ntr* *pszi* *csill* rendellenességet mutat, aberrál

aberaciulo: *pszi* aberrált ember

| **abevili/o** *tört* abbevillien <alsó paleolitikus kultúra>

| **abház/o** *fn* abház

abháza: *mn nyt* abház <ab>

Abházujo, Abházio: *geo pol* Abházia <GE>

| **abi/o** *növ* jegenyefenyő <Abies>

abiopiceo: közönséges luc, szurokfenyő <Picea A.> *szin* ordinara piceo

balzama abio: balzsamfenyő <A. balsamea>

blanka abio: közönséges jegenyefenyő <A. blanca>

hispania abio: spanyol jegenyefenyő, spanyolfenyő, andalúziai jegenyefenyő, kolbászfenyő <A. pinsapo>

skvama abio: papírkérgű jegenyefenyő <A. squamata>

abifrukto: *növ* fenyőtoboz

| **Abidarm/o** *bud* Abhidharma <szutramagyarázat>

| **Abiĝan/o** *geo* Abidjan

| **abiogenez/o** *biol* ősnemzés, abiogenezis

| **abiotrofi/o** *orv* abiotrófia

| **abisen/o** *fn* abesszin

abisena: *mn* abesszin

abisena kato: *áll* abesszin macska

Abisenujo, Abisenio: *tört geo* Abesszínia

| **abism/o** **1)** *bibl* mélység

2) *átv* is árok, szakadék

esti sur la rando de abismo: szakadék szélén táncol

abismo kuŝas inter ili: szakadék választja el őket

nepasebla abismo: áthidalhatatlan szakadék

oscedanta abismo: tátongó szakadék v. mélység

terura abismo oscedis sub ni: szörnyű mélység tátongott alattunk

3) *átv* tönk

abisma: **1)** mélységes

abisma nesciado: mélységes tudatlanság

2) *geo* abisszikus, mélyen fekvő

abismaj sedimentoj: abisszikus üledékek

3) *geo* mélytengeri

abisma faŭno: *áll* mélytengeri állatvilág, mélytengeri fauna

enabismiĝi: *ntr* szakadéka zuhan v. süllyed, tönkre megy

| **Abiŝag** *bibl* Abiság

| **abitur/o** *isk ritk* érettségi bizonyítvány

abiturinto, abiturulo: *isk ritk* érettségizett diák

| **abiturient/o** *fn isk* érettségizett diák

iras abiturient' <jam for>: ballag már a vén diák

abiturienta: *mn* érettségi l. abiturienta atesto, diploma, bankedo, ekzameno

abiturientigi: *tr* érettségiztet, leérettségiztet

abiturientiĝi: *ntr* érettségizik, leérettségizik

| **abjur/i** **1)** *tr* megtagad <nem ismer el>

2) *tr* esküvel tagad

| **ABK** *röv* atoma, biológia, kémia

ABK-armilo: *kat* ABC-fegyver

ABK-bataliloj: *kat* ABC-harcesszközök

| **ablaci/o** **1)** *orv* leválasztás <szervé, szöveté>, leoperálás, ablatio

2) *geo* abláció, gleccserolvadás, lehordás *szin* forlavo 2

3) *csill fiz* fogyás

| **ablativ/o** **1)** *nyt* ablativus, távolító eset *szin* lokaĉo 2

2) *nyt* határozóeset

absoluta ablativo: *nyt* ablativus absolutus

| **ablefari/o** *orv* szemhéjhiány

| **abnegaci/o** önmegtagadás, lemondás, áldozatkészség

abnegacia: lemondó, önfeláldozó, áldozatkész

abnegacii: **1)** *tr* lemond vmiről <n>

2) *tr* feláldoz vmit

| **Abner** *bibl* Abnér

| **abnorm/a** l. nenorma, malnormala

| **ab/o** <zsidó naptár szerinti hónap> év

| **aboc/o** **1)** *isk* ábécé *szin* alfabeto

2) *átv* ábécé <alapvető ismeretek>

muzika aboco: zenei ábécé

abocolibro: *isk* ábécé, ábécéskönyv *szin* alfabetumo

| **abol/i** **1)** *tr jog* eltöröl

aboli la servutecon: eltörli a jobbágyságot

aboli la sklavecon: eltörli a rabszolgaságot

2) *tr inf* visszavon, megszakít <cancel>

abolo: *jog* eltörlés

abolo de la mortpuno: a halálbüntetés eltörlése

abolismo: *tört pol* abolicionizmus <mozgalom bizonyos törvények eltörléséért>

abolsigno: *inf* CAN

| **abolici/i** l. aboli

| **aboliciism/o** l. abolismo

| **abolici/o** l. abolo

| **abomas/o** *áll* valódi v. mirigyes v. oltógyomor, abomasum *szin*

labo 1 vő. centipelio, omaso, rumeno

| **A-bomb/o** l. atombombo

| **abomen/i** *tr* utál

abomeno: utálat

abomena: utálatos, ocsmány, undok

abomenaĵo: undokság, utálatos dolog, ocsmányság

abomenigi: *tr* megutáltat vkivel <al> vmit <n>

li abomenigis al li la dolĉaĵojn: megutáltatta vele az édességet

abomeninda: undok, utálatos, förtelmes

abomenindaĵo: förtelem, disznóság

| **abon/i** **1)** *tr* előfizet, rendel <újság, folyóirat>

aboni la revuon Esperanto: előfizet az Esperanto című lapra

2) *tr inf* feliratkozik <pl. levelezőlistára>

aboni la liston de HEA: feliratkozik a MESZ listájára

3) *tr* bérel <pl. páholyt, szolgáltatást>

aboni loĝion: páholyt bérel

abono: **1)** előfizetés <pl. újságra>

kolektiva abono: kollektív előfizetés, együttes előfizetés

2) *inf* feliratkozás <pl. levelezőlistára>

3) megrendelés <pl. szolgáltatás>, bérlet <pl. színházbérlet>

teatra abono: színházbérlet

abonanto: előfizető, bérletes

abonilo: megrendelőlap <pl. újság>

ekaboni: *tr* megrendel <újság, folyóirat>

hierau li ekabonis la ĵurnalon: tegnap megrendelte az újságot vő.

aboni ĵurnalon

malaboni: **1)** *tr* lemond, megszüntet <előfizetést, szolgáltatást>

2) *tr inf* leiratkozik <pl. listáról>

li malabonis la retliston pro la tro multaj retmesaĝoj: leiratkozott a levelezőlistáról a túl sok üzenet miatt

reaboni: *tr* meghosszabbít, újra rendel, újra előfizet <újság, szolgáltatás>

abonbiletó: bérletjegy

abonlisto: előfizetői jegyzék

abonkarto: bérlet <pl. buszbérlet>

monata abonkarto: havi bérlet

abonpago: előfizetés, megrendelés, előfizetési díj

abonprezo: előfizetési díj

l.m. jarabono, membro-abonanto, ŝtabono

| **aborigen/o** **1)** <ausztráliai> őslakos v. bennszülött, aborigin

2) *tört* ős <Latium őslakója> vö. aŭtoŭtono, indigēno
| abort/i 1) *ntr orv* elvetél, abortál
 2) *ntr átv* elvetél <pl. szándék>, megghiúsul
 lia plano abortis: megghiúsult a terve
 aborto: 1) *orv* elvetelés, abortusz
 2) *átv* elvetelés, megghiúsulás
 abortaĵo, abortitaĵo: 1) *orv* elvetélt magzat, torzszülött
 2) *átv* elvetélt dolog v. ügy, torzszülött vmi
 abortigi: 1) *tr orv* abortuszt, művi vetélést hajt végre vkin <n>
 2) *tr átv* megghiúsít vmit
 3) *tr inf* befejez, megszakít <művelet> *szin* ĉesigi 3
 abortigo: 1) *orv* abortusz, művi vetelés, terhességmegszakítás
 2) *inf* befejezés, megszakítás <művelet> *szin* ĉesigo 3
 abortigilo: *gysz* terhességmegszakító eszköz
| Abraham/o *bibl* Ábrahám
| abrakadabr/o 1) abrakadabra <varázsige>
 2) *átv* zavaros beszéd, érthetetlen zagyaság
| Abraks/o *mit* Abraxas
| abrazi/o 1) *geo* abrázió <tenger eróziós munkája>
 2) *orv* horzsolás, lehorzsolás, lekaparás, abrasio, abrázió
 abrazia: 1) *geo* abrázív, abráziós, lekoptató
 2) *orv* abrázív, abráziós, lehorzsoló, lekaparó
| abrikot/o *növ* kajszibarack, sárgabarack
 abrikotuĵo, abrikotlarbo: *növ* kajszibarackfa, sárgabarackfa <Prunus armeniaca>
| abrog/i *tr jog* hatályon kívül helyez, eltöröl <törvényt, határozatot>
 abrogi dekreton: rendeletet hatályon kívül helyez, eltöröl
 abrogo: *jog* hatályon kívül helyezés, eltörlés <törvényé, határozaté>
| abrogaci/i l. abrogi
| abrotan/o *növ* ebrutafa, istenfű <Artemisia abrotanum>
| Abruc/o *geo pol* Abruzzo *szin* Abruzzo
| abrupt/a 1) hirtelen, váratlan
 abrupta adiaŭo: hirtelen búcsú
 roka abruptaĵo: sziklameredély
 2) *átv* nyers
 ordoni per abrupta voĉo: nyers hangon parancsol
 abrupte: hirtelen, váratlan, váratlanul
| Abruz/o l. Abruco
| absces/o *orv* tályog, gennygyűlem, abscessus
 la absceso disrompiĝis: a tályog kifakadt
 denta absceso: fogtályog
 gumleza absceso: gummás tályog
 abscesi: *ntr orv* elgennyyesedik, tályogosodik
l.m. gumabsceso, pulpoabsceso
| absco/o *mat* abszcissza, vízszintes koordináta *szin* x koordinato
| absid/o *ép* apszis, templomfő
 absideto: *ép* apsziskápolna, fiókapszis, apszidiola
| absint/o 1) *növ* fehér üröm <Artemisia absinthium>
 2) *gasz* ürömös, abszint *szin* absintlikvoro
 absintaĵo: ürömkivonat
 absintismo: *orv* abszintmérgezés, absinthismus
 absintlikvoro: *gasz* ürömös, vermut, abszint *szin* absinto 2
 absintvino: *gasz* ürömösbor, vermut *szin* vermuto
| absolut/a 1) *pol* abszolút, korlátlan
 absoluta monarĥio: abszolút monarchia
 2) abszolút, feltétlen
 3) *nyt* abszolút, független
 absoluta vortradiko: abszolút szótő
 4) *kém* tiszta <nem kevert>

absoluta alkoholo: tiszta szesz
 5) *fiz* abszolút <mérőeszköztől független>
 absoluta temperaturo: abszolút hőmérséklet, Kelvin-hőmérséklet
 absoluta nulpunkto: abszolút nullapont, abszolút zérópont
 6) *mat* abszolút
 absoluta valoro: abszolút érték
 absolute: 1) abszolúte, abszolút módon, teljesen
 absolute logika: teljesen logikus
 absolute ne gravas: egyáltalán nem fontos
 ekzistas absolute nenia bezono por tio: semmiféle szükség nincs rá
 mi absolute ne volas tion: egyáltalán nem akarom azt
 2) korlátlanul
 absolute reganta: korlátlanul uralkodó
 absoluto: 1) *fil* abszolútum
 2) *mat* abszolút érték
 absolutismo: *pol* abszolutizmus
| absolutiv/o *nyt* absolutívus
| absolvi/i 1) *tr jog* felment *szin* malkondamni
 absolvi akuziton: vádlottat felment
 absolve verdikto: felmentő ítélet
 2) *tr kr* feloldoz <bűnei alól> *szin* pekliberigi
| absorbi/i 1) *tr átv* leköt, lefoglal, elfoglal <pl. munka>
 2) *tr fiz* kém elnyel, felszív, abszorbeál vö. sorbi
 absorbita dozo: elnyelt sugárdózis
 absorbo: *fiz* kém elnyelés, abszorpció
 absorba konstanto: abszorpciós állandó, elnyelési állandó
 elekta absorbo: *fiz* szelektív abszorpció
 absorbeco: *fiz* abszorptivitás, abszorbeálóképesség, elnyelőképeség
 absorbenco: *kém* abszorbens, abszorbeáló közeg
 absorbiĝi: *ntr átv* elmerül, elmélyed vmiben <per>
l.m. lumabsorba
| abstemi/o l. abstinado
| abstini/i 1) *ntr* tartózkodik vmitől <de>
 2) *ntr kr* megtartóztatja magát vmitől <de>, böjtöl
 abstina: absztinens, önmegtartóztató
 abstinado, abstineco: tartózkodás vmitől, önmegtartóztatás, absztinencia
 abstinemo: önmegtartóztatási hajlam, aszketizmusra való hajlam
 abstinemulo: *fn* absztinens, bornemissza
 abstinulo: *fn* absztinens, önmegtartóztató
| abstinent/o l. abstinado
| abstrahi *tr fil* elvon
| abstrakt/a 1) *fil* absztrakt, elvonatkoztatott, gondolati
 2) *nyt* absztrakt, elvont
 abstrakta ideo: elvont fogalom
 3) *műv* absztrakt
 abstrakta pentroarto: absztrakt festészet
 4) *átv inf* elvont, elméleti, absztrakt
 abstrakta datumtipo: absztrakt adattípus
 abstrakta doktrino: elvont tan, elméletieskedés
 abstrakta komputilo: absztrakt gép
 abstrakti: 1) *ntr ige* absztrakt
 2) *l.* abstraktigi
 abstraktaĵo: *fil* elvont fogalom, szubsztancia, absztrakció
 <eredménye>
 abstraktigi: 1) *tr* elvon <fogalmat> *l.* abstrahi
 2) *tr* elvonatkoztat <vmitől>
 abstraktismo: *műv* absztrakt irányzat
| absurd/a 1) képtelen, abszurd, lehetetlen, józan ész ellen való
 2) *fil* abszurd <a logika szabályait sértő>

absurdo: **1)** *fn* az abszurd, abszurdum

2) abszurditás, képtelenség

absurdaĵo: abszurd dolog, képtelen dolog, agyrém

absurdeco: abszurditás, képtelenség, vmi lehetetlen volta

| **Abŝalom/o** *bibl* Absalom

| **Abudabi/o** *geo* Abu Dhabi, Abu Zaby, Abu Dzabi

Abudabio estas la ĉefurbo de Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj: Abu Dhabi az Egyesült Arab Emírségek fővárosa

| **Abuĝ/o** *geo* Abuja

Abuĝo estas la ĉefurbo de Niĝerio: Abuja Nigéria fővárosa

| **abuli/o** *pszi* akarathiány, abulia

| **abund/a** **1)** bő, bőséges, kiadós

abunda pluvo: kiadós eső

abunda programo: gazdag program

abunda rikolto: bő termés

abunde primitita tablo: dúsan megrakott asztal

2) bővelkedő

abunda je talentoj: tehetséggel megáldott

abundo: rengeteg sok vmi, bőséges mennyiség, készlet, egy csomó <vmi>

abundo da pluvo: rengeteg eső

el la abundo de la koro la buŝo parolas: *bibl* a szívnek teljességéből szól a száj

abundi: *ntr* bővelkedik vmiben <je>

abundeco: bőség

malabunda: szűkös, gyér, sovány, szegényes

superabunda: rendkívül bő, rendkívül bőséges, több, mint elég

superabundi: *ntr* rendkívül bővelkedik vmiben <je>, túlárado

superabundo: óriási felesleg, túlárado bőség

abundflua: bő vizű, bő hozamú

abundforma: molett

abundkorno: *mit* bőségszaru

l.m. buntabundo

| **abutil/o** *növ* selyemmályva, sárda <Abutilon>

| **abutment/o** **1)** *ép* szárnyfal, támfal

2) *tech* válltámasz, pillérváll, vállfelület

| **-ac-** *növ* -félék, -aceae <család> *l.* aceracoj, agarikacoj, asteracoj, buksacoj

| **ace-** *kém* ace- *l.* acenafteno

| **acefali/o** *orv* fej hiánya <rendellenesség>

| **acen/o** *növ* tüskésdiócska <Acaena>

| **acer/o** *növ* juharfa, jávorfa <Acer>

arĝenta acero: ezüstjuhar <A. saccharinum>

Japania acero: vörösvirágú juhar <A. japonicum>

kampa acero: korai juhar <A. campestre>

Manitoba acero: zöld juhar <A. negundo>

norvega acero: korai juhar <A. platanoides>

platanacero: *ne l.* pseŭdoplatana acero, pseŭdoplatano

plataneca acero: *ne l.* platanoida acero

platanoida acero: korai juhar <A. platanoides> *szin* platanoido

pseŭdoplatana acero: hegyi juhar, fűrtös juhar, jávorfa <A.

pseŭdoplatanus> *szin* pseŭdoplatano

sakara acero, sakaracero: cukorjuhar <A. saccharum> *szin*

sakaracero

sukeracero: *ne l.* sakara acero

tatara acero: tatárjuhar, feketegyűrű-juhar <A. tataricum>

triloba acero: háromkarójú v. francia juhar <A. monspessulanum>

aceracoj: juharfélék, juharfafélék <Aceraceae>

acersukero: *gaszt* juharcukor

| **acerb/a** **1)** fanyar, savanykás

2) *átv* fanyar, csípős, maró

acerba ironio: maró gúny

| **acet-** *kém* acet-

aceto: *kém* ecetsav

acetato: *kém* acetát

butila acetato: butil-acetát

celuloza acetato: cellulóz-acetát

etila acetato: etil-acetát, ecetészter

glacia acetata acido: jégacet

indolacetata acido: indolil-ecetsav

acetata acido, acetacido: ecetsav, acetatacidium *szin* etanata acido

acetigi: *tr* ecetesít, elecetesít, megecetesít

acetilo: *kém* ecetsavgyök, acetilgyök

acetilsalikilata acido: acetil-szalicilsav

acetili: *tr* *kém* acetilez

acetanilido: acetanilid, fenil-acetamid, antifebrin

acetataldehido: *kém* acetaldehid

acetatanhidrido: *kém* ecetsavanhidrid, anhidrid-ecetsav, acidum

aceticum anhydricum

acetileno: *kém* acetilén *szin* etino

acetil-klorido: *kém* acetil-klorid, ecetsavklorid

acetil-kolino: *kém* acetil-kolin

acetonitrilo: *kém* acetonitril, ecetsavnitril, metil-cianid

| **acetabul/o** *anat* csípőízületi vápa, ízvápa, acetabulum

| **acetoliz/o** *kém* acetolízis

| **aceton/o** *kém* aceton

acetonemio: *orv* acetonvérűség, acetonaemia

acetonilo: *kém* acetonil <csoport>

acetonurio: *orv* acetonvizelés, acetonuria

| **acid/o** *kém* sav

homogentiza acido: homogentizinsav

neorganika acido: szervetlen sav

organika acido: szerves sav

acida: **1)** *kém* savas, savanyú

2) *ált* savanyú <ízű>

acidaj vinberoj: savanyú szőlő

3) *átv* savanyú

havi acidan humoron: rossz kedve van

fari acidan mienon: savanyú képet vág

acidaĵo: savas folyadék, savanyú folyadék, savanyú vmi

ĉi tiu vino estas nura acidaĵo: ez a bor merő lőre

acideco: **1)** savasság

havi stomakan acidecon: gyomorsava van

2) *kém* pH-érték

acideta: savanykás, savanyú jellegű, kissé savanyú

acidetigi: *tr* savanykásít, savanykássá tesz

acidigi: **1)** *tr* *kém* savvá alakít

2) *tr* savanyít, savanyúvá tesz

acidigi: **1)** *ntr* *kém* öko savasodik, elsavasodik

2) *ntr* elsavanyodik, megecetesedik

hidracido: *kém* oxigént nem tartalmazó sav

acidozo: *orv* savbőség, acidosis, acidózis

acidakvo: savanyúvíz

acidgusta: savanyú ízű

acidhava: *kém* savtartalmú

acidimuna: *tech* saválló

acidkremo: *gaszt* tejföl, tejfel

acidlakto: *gaszt* aludttej

acidmordi: *tr* *kém* savval marat

acidnombro: *kém* savszám

acidobaza ekvilibro: *kém* sav-bázis egyensúly

acidometrio: savmérés

acidometro: savmérő

acidotolera: *biol* savtűrő

acidresto: *kém* savmaradék

acidometro: *kém* savmérő, acidiméter

acidrostaĵo: *gaszt* ecetes marhasült, sauerbraten

l.m. dolĉacida, grasacido

| **acidimetr/o** l. acidometro

| **acikl/a** *tud* nem ciklusos, aciklikus

aciklaj hidrokarbonoj: *kém* aciklusos szénhidrogének

| **acin/o** *anat* mirigybogyó, végkamra, acinus

| **acipenser/oj** *áll* tokok <Acipenser>

acipenserformaj: tokalakúak, kecsegealakúak <Acipenseriformes>

| **Acis/o** *mit* Akisz, Acis

| **Acor/oj** *geo pol* Azori-szigetek <PT>

| **-aĉ-** silányság <külső, alkalmasság, minőség> l. ĉevalaĉo, domaĉo,

kriaĉi, popolaĉo, virinaĉo

aĉa: ócska, hitvány, vacak, *átv* csúnya

aĉaĵo: ócskaság, kacat, vacakság

aĉaĵaro: limlom, vicikvacak, kacatok, egy halom ócskaság

aĉigi: *tr* elront, leront, lezülleszt

aĉigi: *ntr* leromlik, lezüllik, elócskásodik, lesüllyed, lecsúszik

aĉulo: kellemetlen, ronda alak

| **aĉakatur/o** *zene* rövid előke, acciaccatura

duobla aĉakatur/o: terc-csúszás

| **aĉet/i** **1)** *tr* vesz, megvesz, vásárol, megvásárol

aĉeti firme: rögzített v. fix áron vásárol

aĉeti katon en sako: zsákba macskát vesz

aĉeti kontante: *gazd* készpénzért vásárol

aĉeti kredite: *gazd* részletre v. hitelre vásárol

aĉeti lokbiletan: *közl* helyjegyet vált

aĉeti po-kilogramme: kilóra veszi

2) *tr pej* megvesz <pénzen megszerez>

aĉeti amon: pénzen vesz szerelmet

aĉeto: vétel, vásárlás, vásár

fari aĉetojn: bevásárol

fari bonan aĉeton: jó vételt csinál

hamstra aĉeto: *gazd* felvásárlás <válság esetén>

aĉetaĵo: vásárolt holmi

aĉetanto: vásárló, vevő, ügyfél

aĉetebla: eladó <*pl.* ház>, kapható <*pl.* áru>

aĉetebla domo: eladó ház

aĉetebla juĝisto: megvesztegethető bíró

aĉetejo: l. vendejo

aĉetisto: *gazd* beszerző, ügyfél, vevő

aĉetunto: érdeklődő, potenciális vevő

elaĉeti: **1)** kivált <vkit v. vmit vhonnan>, kivásárol

elaĉeti el kaptiteco: fogságból kivált

li elaĉeti la parton de sia frato el la heredaĵo: kivásárolta bátyja

részét az örökségből

2) *tr kr* megvált

Kristo elaĉeti nin el la malbeno de la Leĝo: *bibl* Krisztus

megváltott minket a törvény átkától

Elaĉetinto: *kr* Megváltó *szin* Mesio, Redemptoro, Savanto

foraĉeti: *tr gazd* <spekulációsan> felvásárol, <árut> halmoz *szin*

akapari l

reaĉeti: *tr* visszavásárol, visszavesz

retroaĉeti: *tr* kivesz <*pl.* életbiztosítási összeget>

subaĉeti: *tr pej* megveszteget, megvásárol, lefizet

subaĉetebla: *pej* megvesztegethető, lefizethető

aĉetant-merkato: *gazd* vevői piac

aĉetcentro: bevásárlóközpont, shopping center

aĉetĉareto: bevásárlókocsi

aĉetekskursi: *ntr* bevásárlóutat tesz, bevásárlókörútra megy

aĉetkontrakto: *jog* adásvételi szerződés

aĉetkorbo: bevásárlókosár

aĉetpovo: *gazd* vásárlóerő

aĉetprezo: *gazd* vételár, bekerülési ár

aĉeto-vendo: *gazd* adásvétel

aĉetsako: szatyor

| **aĉeŭle/o** *tört* acheuléen, acheuli kultúra <alsó paleolitikus kultúra>

| **-ad-** **1)** a tövel kapcsolatos cselekvés v. történés l. brosaĉo, kronaĉo

2) általános jellegű cselekvés v. történés l. aranĝaĉo, kolorigaĉo, promenaĉo

3) tartós v. ismétlődő cselekvés v. történés l. falaĉo, puŝaĉo

-adi: hosszan tartó v. ismétlődő cselekvés l. rigardaĉi, pafaĉi

ade: hosszasan, újra és újra

ade kreski: nőttön-nő

ade-denove: minduntalan, unos-untalan

ade-ree: minduntalan, folyvást, szüntelen

| **adar/o** <zsido naptár szerinti hónap> ádar

| **adasismo** **1)** *ir* ragrímek használata, ragrímelés

2) *ir* ragrím

| **adaĝ/o** *fn zene* adagio

adaĝe: *hsz zene* adagio

| **Adalbert/o** Adalbert, Béla

| **Adam/o** *bibl* Ádám <utónév>

komenci de Adamo^Z: Ádám Évánál kezdi, hosszú lére ereszt vmit

demeti de si la antikvan Adamon^Z: levetkőzi rossz szokásait

adamido: ádámfí, atyafi, ember

adampomo: ádámcutka *szin* gorĝa pomo

adamtero: *geo* uszadékföld

| **adamantin/o** *anat* fogzománc, enamelum *szin* emajlo 3,

dentemajlo, vitrodentino

| **adapt/i** **1)** *tr* alkalmaz, hozzáigazít, adaptál vmihez <al>

adapti al ekrano: televízióra alkalmaz

adapti al filmo: *film* filmre alkalmaz

adapti al la cirkonstancoj: a körülményekhez igazít

adapti al radio: rádióra alkalmaz

2) *tr tech* illeszt, hozzáilleszt, adaptál

adaptaĵo: *ir műv* adaptáció, <színpadra, filmre való> alkalmazás

teatra adaptaĵo: színházi adaptáció

televida adaptaĵo: televíziós adaptáció, tv-adaptáció

adaptigi: *ntr* illeszkedik, alkalmazkodik, igazodik vmihez <al>

adaptiga: illeszkedő, passzoló, odaillő

adaptigema: alkalmazkodó <természetű>

adaptigemo: alkalmazkodóképesség, adaptivitás

adaptigo: alkalmazkodás, beilleszkedés, illeszkedés, igazodás

adaptilo: **1)** *kém* szedőedény

2) *fn tech* átalakító, illesztőelem, illesztőegység

3) *vill* illesztőtag

4) *tech* csatlakozódarab, toldalékcső

5) *fn inf* illesztő, csatolóelem

6) *vill* adapter

readapti: *tr orv* rehabilitál

readaptado: *orv* rehabilitáció

readaptejo: *isk* nevelőintézet, javítóintézet

adaptometrio: *orv* adaptometria <szem fényérzékenységének mérése>

| **adekvat/a** **1)** *fil* adekvát, megfelelő, a lényegét pontosan tükröző

2) teljesen megfelelő, kellő, adekvát

adekvataj preparoj: megfelelő előkészületek

adekvataj instrukcioj: kellő utasítások

neadekvata: nem megfelelő, nem adekvát, inadekvát

| **Adel/o** Adél <utónév>

| **Adelajd/o** *geo* Adelaide

Adelajdo estas la ĉefurbo de Sud-Aŭstralio: Adelaide Dél-Ausztrália fővárosa

| **Adeliland/o** *geo* Adélie-föld

| **aden/o** *orv* mirigy-, adeno-

adenito: *orv* mirigygyulladás, adenitis

adenoida: *anat* mirigyszerű, adenoid

adenoidaj vegetaĵoj: *orv* adenoidvegetáció

adenoidismo: *orv* adenoidizmus

adenoidito: *orv* garatmandula-gyulladás, garatmandula-túltengés,

adenoiditis

adenomo: *orv* adenoma <mirigyhámból kiinduló jóindulatú daganat>

adenopatio: *orv* mirigybántalom, adenopathia

l.m. limfadenó, limfadenito, limfadenopatio

| **Aden/o** *geo* Áden

Adena Golfo: *geo* Ádeni-öböl

| **adenin/o** *kém* adenin

| **adenozil/o** *kém biol* adenzil-

| **adenozin/o** *kém* adenzin

adenozin-difosfato: *kém* adenzin-difoszfát, ADP

adenozin-monofosfato: *kém* adenzin-monofoszfát, AMP

adenozin-trifosfato: *kém* adenzin-trifoszfát, adenzin-trifoszforsav, ATP

| **adept/o** **1)** alkimista, alkímiába beavatott

2) *kr* szektába v. tanba beavatott, adaptus

3) vki v. vmi híve, követője

adepto de Markso: Marx híve, Marx követője

adepto de partio: párt híve

adeptigi: **1)** *tr* beavat <tanba, szektába>

2) *tr* hívévé tesz, követőjévé tesz

| **adher/i** *ntr* tapad, rátapad, hozzátapad

la du randoj de la vundo adheris: a seb két széle összetapadt

en la armita betono la fero adheras al la betono: a vasbetonban a

vas a betonhoz tapad

adhero: *fiz* tapadás, adhézió

adhera: *fiz* tapadó, adhéziós *l.* adhera rubando

adheraĵo: *orv* összetapadás, adhaesio

| **adiabat/a** *fiz tech* adiabatikus

adiabata motoro: *tech* adiabatikus motor

adiabata ŝanĝo: *fiz* adiabatikus változás

adiabato: *fiz* adiabata, adiabatikus görbe

pseŭdoadiabata: *met* pseudoadiabatikus

| **adiant/o** *növ* vénuszfodorka <Adiantum> *szin* harfiliko

venushara adianto: vénushaj, vénushajpáfrány <A. capillus-veneris> *szin* venushara filiko, venushararo

| **adiaŭ** isten veled, isten veletek, isten önnel, isten önökkel

diri adiaŭ: istenhozzádott, búcsút mond

farita via faro, nun adiaŭ, mia kara^Z: *közm* a mór megtette

kötelességét, a mór mehet

letero de adiaŭ: búcsúlevél

li diris adiaŭ al la mondo surtera^Z: búcsút mondott e földi világnak

adiaŭo: **1)** búcsú, istenhozzád

kapsigni adiaŭon: búcsút int a fejével

2) *inf* kijelentkezés, logout

adiaŭa: búcsú-

adiaŭa beno: *kr* búcsúáldás

adiaŭa koncerto: *zene* búcsúkoncert

adiaŭa kunveno: búcsú-összejövetel

adiaŭi: **1)** *tr* elbúcsúzik vkitől <n> *szin* adiaŭdiri

lasi adiaŭi: elbocsát <látogatás végén> *szin* igi adiaŭi

2) *tr inf* kijelentkezik, log out

adiaŭdiri: *ntr* búcsút mond vkinek <al>

| **adici/i** *tr mat* összead, hozzáad

adicio: *mat* összeadás, hozzáadás

matrica adicio: mátrixösszeadás

polinoma adicio: polinomösszeadás

adicia: additív, addicionális, összeadási

adicieco: *mat* additivitás

adiciato: *mat* összeadandó

adiciilo: *l.* sumigilo

| **-adien-** *kém* -adién <kettős kötésű szénhidrogén> *l.* butadieno, cikloheksadieno

| **adige/a** *l.* ĉerkesa

Adigeujo: *geo pol* Adigeföld <RU>

| **Adiĝ/o** *geo* Adige <folyó>

Alta Adiĝo: *l.* Sud-Tirolo

| **adip/o** *tud* zsír vő. steato

adipata acido: *kém* adipinsav, hexándisav

adipozo: *orv* elhíjasodás, kövérség, adipositas *szin* trograsiĝo

adipoĉelo: *biol* zsírséjt

adipogenezo: *biol* zsírképződés

| **Adis-Abeb/o** *geo* Addisz-Abeba

Adis-Abebo estas la ĉefurbo de Etiopio: Addisz-Abeba Etiópia fővárosa

| **Adison/o** *orv* <Thomas> Addison

Adisona morbo: *orv* Addison-kór

| **adjekt/o** *nyt* határozó *szin* cirkonstanca komplemento

adverba adjekto: határozószavas v. valóságos határozó

akuzativa adjekto: tárgyi határozó

dativa adjekto: részhathatározó

fixa adjekto: állandó határozó, aszemantikus határozó

infinitiva adjekto: főnévi igenévi határozó

kondiĉa adjekto: feltételhatározó

modala adjekto: módozathatározó

nombra adjekto: számhatározó

prepozitiva adjekto: előjárós határozószó

rekta infinitiva adjekto: közvetlen főnévi igenévi határozó

rezulta adjekto: eredményhatározó

separativa adjekto: különítő határozó

stata adjekto: állapothatározó

statindika adjekto: állapotjelölő határozó

| **adjektiv/o** *nyt* melléknév *szin* a-vorto

demanda adjektivo: kérdő melléknév

refleksiva poseda adjektivo: jelzői visszaható névmás

rilata adjektivo, rilativa adjektivo: vonatkozó melléknév

adjektivigi: *tr nyt* melléknévesít, melléknévvé alakít

| **adjudant/o** törzsőrmester

ĉefadjudanto: főtörzsőrmester

| **adjudik/i** *tr gazd* <pályázati kiírás keretében> megpályáztat,

meghirdet, versenyt ír ki vmire <n>, megrendeztet

adjudiki la konstruon de ponto: megpályáztatja a híd építését

adjudiki la liveron de 200 kamionoj: versenyt ír ki 200 kamion szállítására

adjudiki publikajn laborojn: közmunka-pályázatot ír ki, közmunkát pályáztat

adjudiko: *gazd* versenykiírás, megpályáztatás, tender

adjudikanto: *gazd* pályáztató, versenykiíró, versenyeztető

| **adjunkt/o** adjunktus, helyettes

adjunkto de urbestro: *pol* alpolgármester

adjunkto de direktoro: aligazgató, helyettes igazgató

adjunkta: *mat inf* adjungált

adjunkta funkcio: *mat* adjungált függvény

| **adjutant/o** *kat* segédtsízt, hadsegéd, adjutáns

generala adjutanto: tábornok vezérkari segédtsíztje

kampa adjutanto: szárnysegéd <RU>

ĉefadjutanto: *kat* fősegédtsízt, főhadsegéd, főadjutáns

| **administr/i** **1)** *tr* <ügyet> intéz, visz, <vagyont> kezel, adminisztrál

administri bankon: bankot vezet

administri ies aferojn: vki ügyeit intézi

administri posedaĵon: *gazd* birtokot irányít

administri privatan lernejon: *isk* magániskolát vezet

administri societon: társaságot irányít

2) *tr* igazgat <hivatal>

li administras la eksterajn aferojn de la lando: az ország külügyeit vezeti v. irányítja

administrado: ügyintézés, ügyvitel, igazgatás, vagyonkezelés,

adminisztráció

administrado de havaĵoj: *gazd* vagyonkezelés

civila administrado: polgári közigazgatás

e-administrado: e-közigazgatás, elektronikus közigazgatás

ekonomia administrado: *gazd* gazdasági irányítás

milita administrado: *pol kat* katonai közigazgatás

publika administrado: közigazgatás

ŝtata administrado: államigazgatás

administra: igazgatási, ügyintézési, közigazgatási, adminisztrációs, adminisztratív

administraj aferoj: igazgatási v. adminisztrációs ügyek

administra oficisto: köztisztviselő, közigazgatási v. államigazgatási alkalmazott

administra aparato: közigazgatási apparátus

administra divido: közigazgatási felosztás

administra informosistemo: *inf* ügyviteli információs rendszer

administra konsilantaro: igazgatóság, igazgatói testület

administra organo: közigazgatási szerv, államigazgatási szerv, hatóság

administraj taskoj: adminisztratív feladatok

administra unuo: közigazgatási egység

administradaj kostoj: *gazd* igazgatási költségek

administrejo: **1)** *ép* igazgatósági épület

2) igazgatóság

administranto, administristo: **1)** ügyvezető, igazgató, vagyonkezelő, jószágigazgató, vagyongondnok

apostola administranto: *kr* apostoli kormányzó

2) *inf* adminisztrátor *l.m.* rendszergazda

administristaro: cégvezetés, vállalatvezetés, igazgatóság

memadministrado: önigazgatás

laboristara memadministrado: munkás-önigazgatás

| **administraci/o** **1)** *l.* administrejo

2) *l.* administristaro

3) *pol* közigazgatás, államigazgatás

administracio de fervojoj: *vsút* vasútigazgatás, vasút-igazgatóság

administracio de justico: *jog* igazságszolgáltatás, bíraskodás

centra administracio: központi igazgatás v. adminisztráció, államigazgatás

urba administracio: városigazgatás

administracia: közigazgatási, államigazgatási

administracia instanco: közigazgatósági hatóság, közigazgatási szerv

administracia ŝtatsekretario: *pol* közigazgatási államtitkár

l.m. forstadministracio, proviantadministracio

| **administrator/o** *l.* administranto, administristo

| **admir/i** *tr* csodál, bámul

admirinda: csodálatos, bámulatos

admiro: csodálat, bámulat

admiranto: *fn* csodáló, rajongó, imádó, hódoló

| **admiral/o** *hajó* tengernagy, admirális *szin* űiparestro

admiralejo: *hajó ép* tengernagyi hivatal épülete, admirális épülete

szin admiralitato **3**

ĉefadmiralo: *hajó* <vezénylő> tengernagy v. admirális

subadmiralo: *hajó* ellentengernagy, másodtengernagy *szin*

kontradmiralo

vicadmiralo: *hajó* altengernagy, viceadmirális

admiralpapilio: *áll* Atalanta-lepke, admirálislepke <Vanessa atalanta>

| **admiralit/o** **1)** *hajó* admirális, tengernagyi kar

2) *hajó* tengernagyi hivatal, admirális <intézmény>

3) *hajó* tengernagyi hivatal épülete *szin* admiralejo

admiralitata: tengernagyi, admirális

Admiralitata Insularo: *geo* Admirális-szigetek

| **Admiralt/oj** *ne l.* Admiralitata insularo

| **admitanc/o** *vill* látszólagos vezetőképesség, reciprok impedancia, admittancia

| **admon/i** **1)** *tr* buzdít vmire <al>

admoni al diligenterco: szorgalomra int

admoni al kvieto: nyugalomra int

admoni al ordo: rendre utasít

2) *tr* int, megint, dorgál, figyelmeztet <hibára>

admoni pro maldiligenterco: lustaságért megró

admono: **1)** buzdítás, intelem

oni pli facile donas admonon ol monon: *köz*m adnak tanácsot, de nem adnak kalácsot; sok a tanácsadó, de nincs kalácsadó

per lerta admono alfluas la mono^Z: *köz*m kinek van esze, van pénze

2) figyelmeztetés <hibára>, dorgálás

al malsaĝulo ne helpas admono, nur bastono^Z: *köz*m kár a bolondra szép szót vesztegetni

lin tuŝas nek admono, nek ordono^Z: nem enged a negyvennyolcból

3) *sp* intés

4) *isk* intő

deadmoni: *tr* lebeszél, óva int

la papo deadmonas la tieajn fidelulojn de la uzo de perforto: a pápa

óva intette az ottani híveket az erőszak alkalmazásától

Readmono: *bibl* Második Törvénykönyv <MTörv>, Mózes ötödik könyve <5Móz>

admonpafo: *kat* figyelmeztető lövés

l.m. moraladmono

| **adob/o** *ép* vályogtéglá *szin* sunsekigita briko

| **adolesk/i** *ntr* kamaszodik

adolesko: kamaszkor, kamaszodás

adoleskanto, adoleskulo: kamasz

adoleskeco, adoleskanteco: kamaszság

| **Adolf/o** Adolf <utónév>
| **adolt/o** *fn biol* felnőtt, felnőtt egyed *szin* plenkreskulo
filmo por adoltoj: felnőtteknek szóló film
adolta: **1)** *biol* ivarérett, felnőtt <egyed>
2) *jog* nagykorú
| **Adonaj** *bibl* Adonáj!, Uram! <Isten megszólítása>
| **adonid/o** *növ* hérics <Adonis>
aŭtuna adonido: őszi hérics <A. autumnalis>
flama adonido: lángszínű hérics, lángoló hérics <A. flammea>
printempa adonido: tavaszi hérics, kaporrózsa <A. vernalis>
somera adonido: nyári hérics <A. aestivalis>
| **Adonis/o** **1)** *mit* Adónisz, Adonis
2) Adonisz <utónév>
3) adoniso: szép ifjú, adónisz
| **adopt/i** **1)** *tr jog* örökre fogad, fiává v. lányává fogad
Aŭgusto adoptis Tiberion: Augustus fiává fogadta Tiberiust
2) *tr* magáévá tesz, elsajátít, felvesz <*pl.* szokást>
adopti decidon: döntést hoz
adopti kiel kandidaton: jelöltként elfogad, felvesz a jelölőlistára
adopti konduton: viselkedést felvesz
adopti kutimon: szokást felvesz
adopti metodon: módszert elsajátít
adopti opinion: véleményt magáévá tesz
adopti rezolucion: határozatot hoz
adopto: *jog* örökbefogadás
adoptaj gepatroj: örökbefogadó szülők
adopta lando: befogadó ország
adoptinto: *fn jog* örökre fogadó
adoptito: *fn jog* örökre fogadott
adoptita infano: fogadott gyermek
| **ador/i** **1)** *tr* vall imád, istenként tisztel
adori la oran bovidon: az aranyborjút imádja
2) *tr* átv imád vkit, rajongva tisztel
kiu sin mem adoras, nenion valoras^Z: *közm* öndicséret büdös
3) *tr* átv imád, szenvedélyesen szeret vmit, rajong vmiért <*n*>
adori la poezion: imádja a költészetet
ĉiu abomenaĵo trovas sian adoranton^Z: *közm* nincs oly rühes
disznó, hogy ne akadjon dörgölő fája
adoro: **1)** *vall* imádás
la „Adoro de la Magoj” estas la temo de multaj pentraĵoj: „A
napkeleti bölcsek imádása” számos festmény témája
2) *átv* imádat, rajongás
adorejo: *vall* kultuszhely, istentiszteleti hely, imádás helye
adorema: *vall* áhítatos
adorinda: imádat, imádnivaló
adorkliniĝi: *ntr* hajlong, hódol
adorsterniĝi: *ntr* <hódolattal> leborul
| **adrenalin/o** *kém biol* átv is adrenalin *szin* epinefrino
nor-adrenalin: *kém biol* noradrenalin *szin* nor-epinefrino
| **adrenergi/a** *biol* adrenerg, adrenalinfelszabadító
| **adres/o** **1)** cím, lakcím
esti ĉe la ĝusta adres: *átv* jó helyen keresgél, jó helyen jár
konstanta adres: állandó lakcím
2) címzés <posta>
per la adres de sinjoro Ikso: X úr címén
sub la adres de sinjorino Ipsilono: Y úrnő lakcímén
3) *inf* cím
absoluta adres: abszolút cím
baza adres: báziscím
enmeta adres: betöltési cím

fizika adres: fizikai cím
intersekva adres: láncolt cím
numera adres: numerikus cím
relativa adres: relatív cím
simbola adres: szimbolikus cím
virtuala adres: virtuális cím
adresi: **1)** *tr* megcímez <*pl.* borítékot>
la letero estas adresita al via frato: a levél bátyádnak van címezve,
a bátyádnak szól
2) *tr* küld, adreszál, irányít <küldeményt>
li ad्रेसis la manuskripton rekte al la presisto: egyenesen a
nyomdának küldte a kéziratot
3) *tr* intéz <*pl.* szavait, háláját>
li ad्रेसis dankajn vortojn al sia bonfaranto: hálás szavakat intézett
jótévőjéhez
adresi sian dankon al la koncernato: köszönetét az illetékesnek
címezi
la peto estas adresita al li: a kérés neki van címezve
adresanto: feladó, küldő
adresaro: címjegyzék, címtár
adresato: címzett
adresaparato: *távk* címnyomtató
adresatribuo: *inf* címhozzárendelés
adresbuso: *inf* címsín, címbusz
adresfunkcio: *inf* címleképzés
adreslibro: címjegyzék, címtár
adresmetodo: *inf* címzési technika
adrespato: *inf* címmező
adresrango: *inf* címzési mód
adresregistro: *inf* címregiszter
adrespaco: *inf* címtartomány, címtér
adressesubstituto: *inf* közvetett címzés
adrestrobo: *inf* címsor
adreszono: *inf* címmező
aparata adres: *inf* eszközcím
l.m. IP-adres, retadres
| **Adria Mar/o** *l.* Adriatiko
| **Adrian/o** Adorján <utónév>
| **Adriatik/o** *geo* Adria-tenger
| **adsorb/i** *l.* alsorbi
| **adstring/i** *tr orv* összehúz <szövetet>
adstringa: **1)** *orv* adsztringens, összehúzó
2) *átv* fanyar
adstringa gusto: fanyar íz
| **adukci/o** *anat* közelítés, adductio <ízületi és izommozgás>
| **aduktor/o** *anat* közelítő izom, adductor *szin* adukcia muskolo
haluksa aduktoro: nagylábujj-közelítő izom, musculus adductor
hallucis
| **adulari/o** *ásv* adular
| **adult/i** **1)** *ntr bibl* paráználkodik, házasságtörést követ el vkivel
<*kun*>
2) *ntr bibl* házasságtörést követ el <bálványokkal>
3) *ntr* félrelép, hűtlenkedik, más feleségével v. férjével fekszik le
<*kun*>
adulto, adultado: **1)** *bibl* paráznaság, bujaság, paráználkodás,
bujálkodás, házasságtörés, hűtlenkedés
2) *jog* házastársi hűtlenség, félrelépés
kapti en adulto: házasságtörésen kap
3) *bibl* házasságtörés bálványokkal
adultigi: *tr* paráználkodásra, házasságtörésre ösztönöz

adultulo: parázna, házasságtörő

la okulo de adultulo atendas la krepuskon: a parázna szeme az alkonyatot lesi

adultido: fattyú

priadulti: *tr* megcsal <szexuálisan>

l.m. sangadulto, viradulto

| **adulter/i** *tr* felvizez <*pl.* bort>, hamisít <idegen anyag hozzáadásával>

adulteri vinon: bort vizez, bort hamisít

| **advekcio** *met* vízszintes légáramlás, légmozgás, advekcio vö. konvekció

| **Advent/o** *kr* advent, úrjövetel, Krisztus eljövetele

adventisto: *kr* adventista

adventista eklezio: adventista egyház

adventokrono: *kr* adventi koszorú

| **adventic/o 1)** *anat* érfal külső rétege, adventitia, tunica externa

2) *növ* jövevény növény, adventív növény

| **adventiv/a** *növ* járulékos, adventív vö. adventiva burgono, radiko

| **adverb/o** *nyt* határozószó *szin* e-vorto

demanda adverbó: kérdő határozószó

derivita adverbó: ragos határozószó, származtatott határozószó

nesimetria adverbó: szabálytalan határozószó

primitiva adverbó: eredeti határozószó, valóságos határozószó

relativa adverbó: vonatkozó határozószó

l.m. kvantadverbó, lokadverbó, pronomadverbó, tempadverbó

| **ad-verb/o** *l.* iterativa verbo

| **advers/a** ellentétes, szembenálló, ellen-

adversa partio: *pol* ellenpárt

adversaj opinioj: ellentétes vélemények

adversulo: ellenfél, ellenlábás

| **advokat/o 1)** *jog* ügyvéd

2) *átv* szószóló, ügyvéd

advokato de Dio: *kr* Isten ügyvédje <kanonizációs eljárásnál>

advokato de l' diablo: *kr* ördög ügyvédje <kanonizációs

eljárásnál>, *átv* ördög ügyvédje

advokataro: *jog* ügyvédi kar, ügyvédi testület

advokateco: *jog* ügyvédi hivatal, foglalkozás

advokatejo: *jog* ügyvédi iroda

advokati: *ntr* ügyvédként tevékenykedik, ügyvédi munkát végez

advokati por bona afero: jó ügyet véd

| **adz/o** ácsbárd, kádárbárd

| **aed/o 1)** *ir* <ógörög> énekmondó, dalnok, aoidosz

2) *áll tud* szúnyog <Aedes>

Egipta aedo: sárgalázszúnyog, sárgalázás szúnyog

| **aer/o 1)** levegő, lég

altprema aeramaso: *met* nagynyomású légtömeg

el la aero al la tero: hipp-hopp <váratlanul>

kastel' en aero – malsato sur tero^Z: ki levegőben épít, fedél nélkül marad

konstrui kastelojn en aero^Z: légvárat épít

preni el la aero: légből kap

2) *fn* szabad, épületen kívüli terület

en la libera aero: a szabad levegőn

aera: légi, lég-, levegő-

aera akrobatiko: *l.* aerobatika

aeri: *tr* felfúj, felpumpál <*pl.* tömlőt>

aeri aertubon: légtömlőt felfúj

aerujo: **1)** légtartály, oxigéntartály

2) *jm* gumitömlő

aerujo de pneŭo: gumiabroncstömlő

aerumi: *tr* szellőztet, kiszellőztet

aerumi ĉambron: szobát szellőztet

aerumi litajon: ágyneműt szellőztet

elaera: légi, levegőből való

elaera fotado: légi fotózás

elaera subteno: *kat* légi támogatás

aeremio: *l.* aerembolo

aerogena: *orv* levegő által okozott, légúti

plenaera: szabadtéri

plenaera prezentado: szabadtéri előadás

plenaere: a szabadban, szabadtéren

senaera: levegőtlen

ĉi tie estas senaere: itt nincs levegő

aeralarmo: *kat* légiriadó

aeramaso: *met* légtömeg

aerarmeano: *kat* légierőhöz tartozó katona, repülő

aeratako: *kat* légitámadás

aerbalono: *rep* <kosaras> léggömb, hőlégballon

aerbapto: *rep* légi keresztség

aerbazo: *kat* légi bázis

aerbezona: *l.* aerobia

aerblovilo: *tech* légfűvő, ventilátor

aerblovo: fuvallat

aerbreĉo: *tech* légrés

aerbremsó: *jm* légfék

aerbuso: *rep* légibusz

aerdefenda: *kat* légvédelmi

aerdefenda bazo: *kat* légvédelmi bázis

aerdisiĝi: *ntr* elpárolog, ellillan, eltűnik a levegőben

aerembolo: *orv* légembólia, aeroembolia, aeraemia *szin* aeremio

aerfendo: *vill* légrés

aerfloto: *rep kat* légiflotta

aerfluo: *met* légáramlás, légáramlat

aerfortoj: *kat rep* légierő

aerfotado: légi fotózás, légi fényképezés *szin* aerofotografio

aerfotografio: *l.* aerfotado

aerfrapo: *orv* légnyomás <robbanástól>

aerfreŝigilo: légfrissítő

aerfrotado: *fiz* légellenállás

aerglita: *jm* légpárnás

aerglobeto: buborék *szin* bobelo

aerhejtado: légfűtés

aerhoso: légtömlő

aerizolita: *tech* légszigetelt

aerkaperado: *jog* repülőgép-eltérítés

aerkavo: **1)** *biol* légüreg

2) *rep* légzsák

aerkerna: *vill* légmagos

aerkirlo: *met* légörvény

aerkolono: *jm* légkompresszor <gumiabroncs felfújására>

aerkuseno: *jm* légpárna, légzsák <autóban>

aerlanĉata: *kat rep* légi indítású

aerletero: légipostai levél

aerlinio: **1)** *rep* légi útvonál

2) *geo* légvonal

aermalpurigo: *öko* levegőszennyezés, légszennyezés *szin* aerpoluado

aermalpurigo: *öko* levegőszennyeződés, légszennyeződés

aermalsano: *orv* légi betegség

aermaso: *met* légtömeg

aermatraco: gumimatrác, felfújható matrác

plenblovi la aermatracon: felfújja a gumimatracot
aerministro: *pol* légügyi v. légiközlekedési miniszter
aermovo: *met* légmozgás
aernetolera: *l.* neaerobia, anaerobia
aerodinamiko: *tech* aerodinamika
aerofobia: *pszi* aerofób, levegőiszonyban szenvedő
aerofobio: **1)** *orv* levegőiszony, légiszony, aerofóbia
2) *pszi* repüléstől való beteges félelem
aerogena: *biol* aerogén, gázképző
aerondo: *fiz* léghullám, levegőhullám
aeropatio: *orv* aeropátia, aeropathia
aerospaco: *közl rep* légtér
aeroterapio: *orv* levegőgyógyászat, aeroterápia
aerpafile: légpuska
aerpirato: *jog rep* légi kalóz
aerpoluado: *öko* levegőszennyezés, légszennyezés *szin* aermalpurigo
aerpolucio: *l.* aerpoluado
aerponto: *közl rep* légihíd
aerportataj trupoj: *kat rep* légideszant-csapatok
aerpoŝto: légiposta
aerpoŝtaĵo: légipostai küldemény
aerpremo: *fiz* légnyomás
aerpremo: *tech* légsűrítő, kompresszor
aerpumpilo: *tech* légszivattyú, levegőszivattyú, levegőpumpa
Aerpumpilo: *csill* Légszivattyú, Antila
aerrezisto: *fiz jm* légellenállás
aerŝakto: *ip* szelelőakna, légakna
aerŝipo: *rep* léghajó *szin* aerostato
aerspirilo: légzőcső <búvárszemüveg>
aerŝtono: *csill* kőmeteorit, meteorkő, aerolit *szin* aerolito
aertavolo: *fiz met* légréteg
aertemperaturo: *met* levegőhőmérséklet
aertiro: léghuzat, levegőhuzat
aernetolera: *l.* anaerobia
aertrafika: *közl rep* légi forgalmi
aertrafika regadisto: légi forgalmi irányító
aertrafiko: *közl rep* légi forgalom *szin* avitrafiko, flugtrafiko
aertransporto: *közl rep* légi szállítás
aertruo: **1)** *tech* légnyílás, szellőzőnyílás
2) *rep* légtölcsér, légzsák
aertubo: *jm* gumitömlő
aerumkrado: szellőzőrács
aerveturado: *közl rep* légi közlekedés
aerveturi: *ntr rep* repül <légi járművel>, légi járművel utazik
aerveturilo: *rep* légi jármű
aerveziketo: légbuborék, levegőbuborék
aerviva: *l.* aerobia
l.m. plenaera, plenaere
| **aerbatik/o** *rep* légi akrobatika, műrepülés *szin* aera akrobatiko
| **aerobi/a** *biol* aerob, levegőt v. oxigént igénylő *szin* aerbezona, aerviva
aerobiaj bakterioj: *bakt* aerob baktériumok
malaerobia: *l.* anaerobia
neaerobia: *l.* anaerobia
| **aerobik/o** *sp* aerobik
| **aerodin/o** *rep* repülőeszköz, repülőszerkezet <léghajó kivételével>, aerodin
aerodina: *rep* levegőnél nehezebb
| **aerodrom/o** *közl rep* repülőtér
civila aerodromo: közforgalmi repülőtér

| **aerofagi/o** *orv* levegőnyelés, aerofágia, aerophagia
| **aerofor/o** légző-mentőkészülék, aerofor
| **aerofram/o** *rep* repülőgépsárkány, repülőgépváz
| **aerogram/o** **1)** légipostai levél, aerogram
2) *met* légállapotgörbe, Refsdal-diagram
| **aerolit/o** *csill* kőmeteorit, meteorkő, aerolit *szin* aerŝtono
| **aerolog/o** *met* magaslégkör-kutató, aerológus
aerologio: *met* magaslégkörtan, aerológia
| **aerometr/o** *fiz* légsűrűségmérő, aerométer
aerometrio: **1)** *fiz* légsűrűségmérés, aerometria
2) *met* aerometria <légköri jelenségek mérése>
| **aeronaŭt/o** *rep* léghajós, aeronauta
aeronaŭtiko: **1)** *rep* léghajózás
2) *rep* léghajózástan, aeronautika
| **aeroplan/o** *ex rep* aeroplán, repülőgép
hidroaeroplano: *l.* hidroplano
| **aerosol/o** *kém* aeroszol
antibiotika aerosolo: *gysz* antibiotikumos aeroszol
atmosfera aerosolo: *met* légköri v. atmoszférikus aeroszol
| **aerostat/o** *rep* léghajó, irányítható léggömb *szin* aerŝipo vő.
balono
| **aerostatik/o** *fiz* aerosztatika
| **afabl/a** **1)** szívélyes, nyájas, kedves, szíves, előzékeny
afabla estas gasto, se ne longe li restas^Z: *közm* akármilyen kedves
vendég, három napig untig elég
afabla invito: szívélyes v. kedves meghívás
afabla parolo forigas koleron: *közm* a jó szó ellenséget is kibékít
afabla vorto pli atingas ol forto^Z: *közm* szép szóval többre megy az
ember, szép szó vasajtót nyit
apud plena manĝotablo ĉiu estas tre afabla^Z: *közm* terült asztal
mellett mindenki nyájas
estu afabla: légy oly kedves
kiu agas afable, vivas agrable^Z: *közm* szép szó ellenséget is
megbékéltet
por afabla informo: szíves tájékoztatásul
2) *inf* felhasználóbarát
afabla programo: felhasználóbarát program
afablaĵo: szívesség
faru al mi afablaĵon: tégy meg nekem egy szívességet
afableco: kedvesség, nyájasság, szívélyesség <tulajdonság>
dankon por via afableco: köszönöm a kedvességed
havu la afablecon: légy oly kedves
malafabla: rideg, mogorva, elutasító, hideg
mediafabla: *l.* mediindulga
uzulafabla: *inf* felhasználóbarát, user-friendly
| **afanipter/oj** *áll* bolhák <Aphaniptera>
| **afar/o** *fn* afar
afara: *mn* nyt afar <aa>
| **Afar/o** *geo* Afar <mélyföld>
| **afazi/o** *orv pszi* beszédképtelenség, afázia, aphasia
| **afekci/i** **1)** *tr fil* érint, hatást gyakorol <lelkiállapotra>
2) *tr pszi* érzékenyen érint, <ézelmileg> mélyen hat vkire <n>
3) *tr orv* kórosan elváltoztat, károsít, megtámad, afficiál
afekcio: **1)** *fil* hatás, benyomás, affektus
2) *pszi* érzelmi hatás, indulat
3) *orv* bántalom, betegség
afekcia: affektív, érzelmi
| **afekt/i** **1)** *tr pej* affektál, tettet, megjátsszik vmit, úgy tesz, mintha
afekti gravan mienon: fontoskodó képet vág
afekti modestecon: megjátssza a szerénységet, álszerénykedik

afekti naivulon: adja az ártatlant

afekti piecon: adja az ájtatosat, ájtatoskodik

2) ntr pej szenved, finomkodik, kényeskedik, pózol, teszi magát

afekti scii pri nenio: úgy tesz, mintha semmiről sem tudna

afekto, afektado: *pej* kényeskedés, finomkodás, affektálás

afektema: *pej* kényeskedő, finomkodó, mesterkélts, affektáló

senafekta: mesterkéletlen, keresetlen, természetes

l.m. piafekta, sanktafekta

| **afeli/o** *csill* naptávol, afélium

| **afer/o 1)** dolog *szin* ajo

dum mia vojaĝo mi vidis interesajn aferojn: utazásom során

érdekes dolgokat láttam

pri strangaj aferoj li parolis: furcsa dolgokról beszélt

2) ügy, dolog, eset, tárgy <ami foglalkoztat>

al la afero!: dologra!, munkára!, a tárgyra!

aranĝi sian aferon: elintézi a dolgot

la afero ne urĝas^Z: az ügy nem sürgős

la afero iras glate: sima az ügy

kun vi mi ne havas aferon: veled nincs dolgom, veled nincs mit

tárgyalnom

ni transiru al la afero: térjünk a tárgyra

tio estas alia afero: az más dolog

tio estas lia afero: ez az ő dolga

3) ügy <köz- és magánügy>

aferoj atendaj kaj solvendaj: ügyes-bajos dolgok

eksteraj aferoj, eksterlandaj aferoj: *pol* külügyek

havi aferon kun li: dolga van vele

havi nenian aferon kun tio: semmi köze hozzá

liaj aferoj bone marŝas: jól mennek a dolgai

publika aferoj: közügyek

ŝtataj aferoj: *pol* államügyek

tio estas via privata afero: ez a te magánügyed

zorgu pri viaj propraj aferoj: törődj a magad dolgával

4) jog eset, ügy

juĝa afero: jogeset

lia afero baldaŭ venos antaŭ tribunalon: az ügye hamarosan a

bíróság elé kerül

5) gazd ügy, ügylet, üzlet

ludo aparte kaj afero aparte^Z: az üzlet az üzlet

sen ordo en afero ne ekzistas prospero^Z: *közm* rend a lelke

mindennek

tago festa, for aferoj^Z: az ünnep a pihenésé

6) eo ügy, mozgalom

rapide kreskas la afero: jól halad az ügyünk

aferisto: **1)** *gazd* üzletember

2) gazd gazdatiszt, intéző, vagyonekezelő

senafera: dologtalan, tétlen

aferdirektoro: ügyvezető igazgató

afergvida: *mn* ügyvezető, ügyvivő

afergvidanto: *fn* ügyvezető, ügyvivő

aferkapablo: *jog* ügyképesség

aferkerna: a dolog lényegét érintő

aferpapero: ügylap

aferŝarĝito: *pol* ügyvivő <követség>

aferŝarĝito laŭ kariero: állandó ügyvivő

dumtempa aferŝarĝito: *gazd* ideiglenes ügyvivő

gazetara aferŝarĝito: sajtófelelős

afervojaĝo: *gazd* üzleti v. szolgálati út, üzleti utazás

| **aferez/o** *nyt* szóelöcsonkulás, aferézis

| **afgan/o** *fn* afgán

afgana: *mn* afgán

Afganujo, Afganio: *geo pol* Afganisztán <AF>

afghanundo: *áll* afgán agár *szin* afgana levrelo

| **afid/o** *áll* levéltetű <Aphis> *szin* plantlaŭso

afidedoj: igazi levéltetűfélék, valódi levéltetvek <Aphididae> *szin* foliolaŭsoj

| **afidavit/o** *gazd* kezeslevél, hivatalos nyilatkozat, affidavit <eskü alatt tett írásos nyilatkozat>

| **afiks/o** *nyt* képző, szóképző, toldalék, affixum *szin* derivilo vő.

afikso, infikso, sufikso

substantiva afikso: főnévképző

afiksoido: *nyt* előképző szó, affixoid

antaŭafikso: *nyt* előképző, prefixum *szin* prefixo

postafikso: *nyt* utóképző, suffixum *szin* sufikso

| **afin/a 1)** *ált* affín, hasonlevű, rokonlelkű, közelálló, vonzó

2) biol affín, rokon, hasonló

3) kém affín, vegyrok

4) mat affín

afini: *ntr* affín, hasonlevű, közelálló, vegyrok vmivel <al>

afineco: **1)** *ált* affinitás, vonzalom, rokonlelkűség

La elektaj afinecoj: Vonzások és választások <Goethe regény>

2) biol affinitás, hasonlóság, rokonság

3) mat affinitás

4) kém affinitás, vegyrokonság *szin* kombiniĝemo

| **afinaci/i** *tr* *koh* finomít, tisztít, színít

afinacio: *koh* finomítás <nyersvasat acéllá>

| **afis/o** l. afido

| **afiŝ/o 1)** plakát, falragasz, hirdetmény

balota afiŝo: *pol* választási plakát

teatra afiŝo: színházi plakát

2) inf üzenet

afiŝi: **1)** *tr* <plakáton> hirdet, kiaplakátol

tion li ne afiŝos: ezt nem teszi ki az ablakba

2) tr *inf* üzenetben megír <listára>

afiŝi en la reto: kitesz a hálóra

afiŝi en retlisto: levelezőlistára ír

afiŝejo: *inf* hirdetőtábla-rendszer, BSS

afiŝisto, afiŝgluisto: plakátragasztó

disafiŝado: *inf* keresztpostázás, keresztbeküldés, crossposting

afiŝagentejo: hirdetési iroda

afiŝhomo: plakátember

afiŝkolono: hirdetőoszlop

afiŝtabulo: hirdetőtábla, faliújság *szin* avizotabulo

l.m. avizafiŝo, persekutafiŝo, reklamafiŝo

| **aflikti/i** *tr* elkeserít, elszomorít, letör, <érzelmileg> bánt

aflikto: bánat, szomorúság, letörtség

afliktiĝi: *ntr* elszomorodik, elkeseredik, bánkodik

| **afoni/o** *orv* hangvesztés, hangtalanság, afónia

| **aforism/o** *ir* aforizma

| **afrank/i** *tr* bérmentesít, felbélyegez <küldemény>

afranko: **1)** bérmentesítés, felbélyegzés

2) portóköltőség

afrankite: bérmentesítve

| **Afrik/o** *geo* Afrika

afrika: afrikai

Organizo por Afrika Unuiĝo: Afrikai Egységszervezet, AESZ

afrikano: *fn* afrikai

afrikisto: afrikánista, afrikakutató

afrikistiko: *tud* afrikánisztika, afrikatudomány

Centr-Afrikó: **1)** *geo* Közép-Afrika

2) *geo pol* Közép-afrikai Köztársaság <CF>

Sud-Afrika: 1) *geo* Dél-Afrika

2) *geo pol* Dél-Afrikai Köztársaság <ZA>

afik-usona: *mn* afroamerikai

| **afrikans/o** *nyt* afrikaans <af>

| **afrikat/o** *nyt* zár-rés hang, affrikáta *szin* eksplode frota konsonanto

| **afrobit/o** *zene* afrobeat

| **Afrodít/o** *mit* Aphrodité

| **afrodít/o** *áll* tengeri hernyó <Aphrodite>

| **afrodizi/o** *pszi* nemi inger, szerelmi gyönyör, afrodízia

afrodiziiga: *pszi* nemi vágyat növelő, nemi örömszerző

afrodiziigafo: *gysz* afrodiziákum, nemi vágyat növelő szer

malafrodizio: *pszi* nemi inger hiánya, anafrodízia

| **aft/o** 1) *orv* szájfekély, afta, aphtha

2) *áll* *orv* száj- és körömfájás, aphthosa epizootica *szin* afta febro,

bušhufa malsano

aftozo: *orv* aphthosis

| **afust/o** *kat* ágyútalp, lövegtalp, lafetta

afustovosto: *kat* lövegtalpsarkantyú

| **aga/o** *tört* aga

| **agac/o** kellemetlen, idegesítő érzés, idegesség, bosszúság

agaci: 1) *tr* elvását <fogat>

Dio manĝon donacis, sed la dentoj agacas^Z: *közm* veszteség nélkül nem esik nyereség

la patroj manĝis nematurajn vinberojn, kaj la dentoj de la filoj

agaciĝis: *bibl* az apák ettek egrest, és a fiak foga vásott el tőle

apánk evett almát, a mi fogunk vásik

2) *tr* idegeit, idegesít, bosszant, ingerel

agaci liajn nervojn: borzolja az idegeit, az idegeire megy

| **agam/o** *áll* agáma <Agama>

agamedoj: agámafélék, agámák <Agamidae>

| **Agamemnon/o** *mit* Agamemnón

| **agami/a** 1) *biol* ivartalanul szaporodó

2) *biol* aszexuális, ivartalan

| **agami/o** *áll* agámi, agámi daru <Psophia crepitans>

| **agap/o** *kr* szeretetlakoma, agapé

| **agapant/o** *növ* szerelemvirág <Agapanthus>

Afrika agapanto: afrikai szerelemvirág, kékliliom <A. afrikanus>

| **agar/o** l. agaragaro

| **agaragar/o** *kém* agar-agar <kocsonyásító anyag> *szin* gelozo

| **agarik/o** *növ* csiperkegomba <Agaricus>

duspora agariko: kétspórás csiperke, termesztett csiperke,

sampinyon *szin* champinjono

agarikacoj: *növ* csiperkefélék <Agaricaceae>

| **agat/o** *ásv* achát

| **Agat/o** Agáta, Ágota

| **agatid/o** *növ* dammarafenyő <Agathis>

aŭstrala agatido: kaurifenyő <A. australis>

| **agav/o** *növ* agavé, agáve <Agave>

Amerika agavo: közönséges agáve, amerikai agáve <A.

americana>

sisala agavo: szizál, szizálagavé <A. sisalana>

agavbrando: *gaszt* tequila, agávepálinka *szin* tekilo

agavnektaro: agávenektár

agavvino: *gaszt* agávebor *szin* pulko

| **agend/o** előjegyzési naptár v. napló, határidőnapló

| **agent/o** 1) *fn* megbízott, ügynök

2) *gazd* ügynök, kereskedelmi képviselő, üzletkötő, ágens

administra agente: köztisztviselő, közigazgatási v. államigazgatási

alkalmazott

diplomacia agente: *pol* diplomáciai képviselő, diplomáciai ügyvivő
sekreta agente: titkos ügynök

3) *nyt* ágens, *fn* cselekvő alany

agentejo: ügynökség

Eŭropa Reserĉa kaj Kunordiga Agentejo: *gazd pol* Európai Kutatás

Koordináló Szervezet, Eureka

Internacia Atom-Energia Agentejo: Nemzetközi Atomenergia

Ügynökség

teatra agentejo: *műv* színházi jegyiroda

l.m. afiŝagentejo, asekuragentejo, doganagentejo, edziĝagentejo,

filmagentejo, informagentejo, kaŝagentejo, koncertagentejo,

libroagentejo, novajagentejo, patentagentejo, reklamagentejo,

spacagentejo, svatagentejo, telegrafagentejo, vojaĝagentejo

| **agentur/o** *gazd jog* <kereskedelmi> képviseleti jog

| **agerat/o** *növ* bojtocska, agerátum <Ageratum>

| **ag/i** 1) *ntr* tesz, cselekszik

agi diskrecie: teljesen szabadon cselekszik

agu, sed saĝu: eszeden járj

2) *ntr* bánik vkivel <kun, kontraŭ>

li agis aĉe kontraŭ mi: csúnyán bánt velem

3) *tr fiz kém* hat vmire <sur ion>

malsekeco agas okside sur feron: a nedvesség oxidálón hat a vasra

ago: 1) cselekvés, cselekedet, akció

Ago: l. Agoj de la Apostoloj

Agoj de la apostoloj: *bibl* Az apostolok cselekedetei <ApCsel>

koniĝas birdo laŭ flugo kaj homo laŭ ago^Z: *közm* madarat tolláról,

embert szaváról

post ĉiu ago venas la tempo de pago^Z: a véteknek büntetés a

zsoldja

vortojn ŝparu, agojn faru^Z: ne csak a szád járjon

2) hatás

verbo de ago: *nyt* cselekvést jelentő ige

3) *fiz kém* hatás

ago trans distanco: *fiz* távolhatás

agokvanto: *fiz* hatáskvantum, Planck-állandó

aga: 1) cselekvéssel kapcsolatos, akció-

aga substantivo: cselekvést jelentő főnév *szin* agsubstantivo

2) *fiz* hatásos, hasznos, effektív

aga kurento: *vill* hatásos v. hasznos áram, wattos áram

aga povumo: *vill* hatásos v. wattos teljesítmény, effektív

teljesítmény

agado: 1) tevékenység, cselekvés

agado kaj farado: tevés-vevés

havi plenan liberecon de agado: teljes cselekvési szabadsággal

rendelkezik

socia agado: szociális tevékenység

2) *ir* cselekmény

agado de la romano: a regény cselekménye

loko de la agado: a cselekmény helyszíne

aganto: 1) *fn* cselekvő, szereplő

politika aganto: a politikai élet szereplője, aktív politikus

publika aganto: közszereplő

2) *kém biol* hatóanyag, szer, hatóanyag, ágens *szin* efikanto,

efiksubstanco, enzo

stresa aganto: *pszi* stresszor

agema: tevékeny, cselekvő, agilis

agemo: tettvágy, agilitás, aktivitás

agulo: a tettek embere

ekagi: *ntr* nekilát, cselekedni kezd

fiaga: *mn* gonosztevő

fiagema: gonosz természetű
fiago: gonosztett
fiagulo: *fn* gonosztevő
interagi: **1)** *ntr* együttműködik
2) *ntr* kölcsönösen hat, egymásra hat
interago: kölcsönhatás, egymásra hatás, interakció
interaga: interaktív, kölcsönösen ható, egymásra ható
interaga ekrano: *inf* interaktív képernyő
interaga televidilo: *táv*k interaktív televízió
kontraŭagi: *tr* vmi ellen <n> hat, vki ellen <n> tesz, vki v. vmi ellen <n> harcol
kontraŭagaj fortoj: ellenható erők
kontraŭago: ellenakció, ellenhatás
kunagi: **1)** *ntr* együttműködik, kooperál
2) *ntr* *fiz* egy irányba hat
kunaga, kunaganta: együttműködő, kooperáló
malagema: tunya, henye, passzív
malbonagi: *ntr* gonoszkodik, rosszat tesz
malbonago: gonosztett, gáztett
misago: ballépés, baklövés, melléfogás, gikszer
neaga: **1)** inaktív, tétlen
2) *fiz* meddő, haszontalan, inaktív
neaga kurento, senvata kurento: *vill* meddő áram
neaga povumo, senvata povumo: *vill* meddő teljesítmény, watt nélküli teljesítmény
neagema: tunya, rest
senagado, senageco: tétlenség
reagi: **1)** *ntr* reagál, válaszol vmire <sur ion>
2) *ntr* *fiz* visszahat vmire <al>
3) *ntr* *kém* reagál, reakcióba lép *szin* reakcii
reago: **1)** válasz <hatásra>, reagálás, reakció
kontraŭa reago: ellentétes reakció
2) *kém* reakció, kémhatás
3) *fiz* ellenhatás, visszahatás
reaganto: *kém* reagens, kémszer *szin* reakcianto
retroagi: *ntr* ellentétesen hat, ellenhat, visszahat *szin* retroefiki 1
retroago: *fiz* ellenhatás, ellentétes hatás, visszahatás *szin* retroefiko
retroaga: ellenható, visszaható, retroaktív
senagado: tétlenség
superreagi: *ntr* túlreagál vmit <je>
agoarto: *műv* akcióművészet
agadetapo: cselekvési szakasz, akciószakasz
agadgrupo: akciócsoport
agadkampo, agadtereno: tevékenységi kör, tevékenységi terület
agadplano: akcióterv, cselekvési terv
agadprogramo: akcióprogram, cselekvési program
agadraporto: beszámoló jelentés
aglibereco: cselekvési szabadság
agmaniero: cselekvésmód
agofaktoro: *fiz* hatékonysági tényező
agofilmo: *film* akciófilm
agokapabla: cselekvőképes
agokapablo, agopovo: cselekvőképesesség
jura agopovo: *jog* jogi cselekvőképesesség
agopreta: cselekvőkész, tette kész, akciókész
agopreta korpuso: *kat* azonnal bevethető hadtest
agopunkto: *fiz* támadáspont, hatáspont
agosemajno: *eo* akcióhét
agospaco: mozgástér
agospeco: *nyt* igeaspektus, igeaszemlélet

agotago: *eo* akciónap
agpotencialo: *biol* akciós potenciál
agsubstantivo: *nyt* cselekvést jelentő főnév
agverbo: *nyt* cselekvést kifejező ige
l.m. juĝagado
| **agistrodon/o** *áll* mokaszinkígyó
| **agit/i** **1)** *tr* *pol* agitál, izgat, mozgósít, ágál, korteskedik
agiti la popolon kontraŭ la reĝo: a király ellen izgatja a népet
2) *tr* <érzelmileg> felkavar, megmozgat, feldúl, izgalomba hoz
3) *tr* *kém* felkavar, megkever
agitado: *pol* agitáció, mozgósítás, korteskedés
agitanto: *pol* agitáló, mozgósító, korteskedő
agitigi: *ntr* izgalomba jön, nyugtalankodik
agitigo: *pszi* izgatottság, nyugtalanság, izgalmi állapot
agitilo: *kém* keverőpálca, üvegpálca
magneta agitilo: *kém* mágneses keverő
agitisto: *pol* agitátor, kortes
agitfolio: *pol* röpcédula
agitvorto: *pol* jelszó
| **agl/o** **1)** *áll* sas, sasmadár <Aquila>
botaglo: törpesas <Hieraaetus pennatus>
eta kriaglo, malgranda kriaglo: kis békászó sas <A. pomarina>
fiŝaglo: *l.* pandiono
blankvosta maraglo: rétisas, tavi sas, réti bese, báránysas
<Haliaeetus albicilla>
granda kriaglo: nagy békászó sas, fekete sas <A. clanga>
imperia aglo: parlagi sas <A. heliaca>
maraglo: *l.* haliaeto
nizaglo: héjasas <Hieraaetus fasciatus>
rabaglo, stepaglo: pusztai sas <A. rapax>
reĝa aglo: szirtisas <A. chrysaetos>
serpentaglo: *l.* buteo
2) *tört* tábori sas <római hadijelvény>
3) *cím* sasalak
4) *átv* lángelme, sas
li ne estas aglo: *pej* nem nagy lumen
aglido: *áll* sasfiók
Aglo: *csill* Sas, Aquila
aglokula: sasszemű
aglonaza: sasorrú
aglonesto: *átv* is sasfészek
| **Aglaj/o** **1)** *mit* Aglaia
2) Aglaja <utónév>
| **aglikon/o** *kém* aglikon
| **aglomer/i** *tr* *ip* összetömörít, összeprésel, agglomerál
aglomeraĵo: *ásv* *ip* agglomerátum
aglomerpanelo, aglomerplato: *ip* farostlemez, faforgácslap, préslemez *szin* lignerplato
| **aglutin/i** **1)** *tr* *biol* agglutinál, összeragaszt
2) *tr* *nyt* agglutinál, „ragaszt”
aglutina: *nyt* agglutináló vö. aglutina lingvo
aglutinado: **1)** *biol* agglutináció, összecsapódás
2) *nyt* agglutinálás
aglutinino: *biol* agglutinin
| **agnat/o** *jog* apaági rokon, férfiági leszármazott, agnatus
agnateco: *jog* apaági rokonság, atyafiság, agnatio
| **Agnes/o** Ágnes
| **Agni/o** *vall* Agni <tűzisten>
| **agnosk/i** *tr* elismer *szin* rekonni 2

agnoski lian rajton je sindefendo: *jog* elismeri az önvédelemhez való jogát

agnoski rekordon: *sp* rekordot elismer

agnosko: elismerés

| **agnostik/a** *mn fil* agnosztikus

agnostikismo: *fil* agnoszticizmus

agnostikulo: *fn fil* agnosztikus

| **agnozi/o** *orv* agnózia, agnosia <felismerés zavara>

tuša agnozio: taktilis agnózia

vida agnozio: vizuális agnózia

| **agoni/i** **1)** *ntr orv* haldoklik, agonizál *szin* mortadi

2) *ntr átv* a végét járja

agonio: *orv* haldoklás, haláltusa, agónia

| **agonist/o** **1)** *tört* atléta, bajvívó, küzdő

2) *biol kém gysz* agonista

agonista: *mn anat* agonista

agonistaj muskoloj: agonista/primér izmok

| **agor/o** *tört* agora <piactér, vásártér, népgyűlések helye>

agorafobio: *pszi* tériszony, agorafóbia

| **agord/i** **1)** *tr zene* hangol, felhangol, összehangol

agordi pianon: zongorát hangol

2) *tr tech* beállít, beszabályoz

agordi mašinon: gépet beállít, beszabályoz

agordi radioricevilon: rádiót behangol, beállít

disagordita: *vill* széthangolt

fajmagordita: *eltr tech* finoman hangolt, finomhangolású

3) *tr átv* hangol, összehangol, összhangba hoz

agordi kontraŭ iu: vki ellen hangol

4) *tr inf* beállít, konfigurál

agordi programon: programot beállít

agordo: **1)** *zene* hangolás

ĝusta agordo: tiszta hangolás

2) *tech* beállítás, behangolás

akuta, fajna agordo: *eltr tech* finomhangolás, finombeállítás

unuturnila agordo: *eltr* egygombhangolás

3) *átv* hangulat, hangoltság, kedélyállapot

4) *ir* kancsalrím, groteszk asszonánc

agordiĝi: **1)** *ntr* összehangolódik, ráhangolódik

2) *ntr* összhangban van

3) *ntr tech* beáll <vmilyen értékre>

agordajo: *inf* beállítás, setup, beállított értékek

agordaro: *inf* profil

agordiĝo: hangoltság, összhang

agordilo: **1)** *zene* zongorahangoló kulcs

2) *zene ne* hangvilla *l.* tonforko

3) *inf* konfigurátor, konfiguráló program

agordisto: *zene* hangoló

pianagordisto: zongorahangoló

alagordi: *tr* hozzáigazít, hozzáhangol

misagordi: **1)** *tr zene* félrehangol, rosszul hangol

2) *tr tech* elállít, elhangol, rosszul állít be

3) *tr* lehangol, kedvét szegi *szin* mishumorigi, malbonhumorigi

misagorda: kedvetlen, lehangolt

agordforko: *zene* hangvilla

agordkeĵlo: *zene* hangolókulcs <*pl.* hegedűn>

agordkojno: *zene* hangolóék

agordoplato: *fn tech* hangolópanel <*pl.* rádión>

agordostifto: *zene* hangolószőg

agordtabulo: *zene* hangolótőke

agordtubo: *zene* hangolócső

agordŝraŭbo: **1)** *zene* hangolócsavar

2) *tech* beállítócsavar

| **agr/o** *agr* szántóföld, megművelt föld

agra: *agr növ* szántóföldi

agraro: *agr* művelt földterületek, szántóföldi állomány

agrara: *agr* agrár-, földművelési, földművelő

agrarulo: földműves

grandagrarulo: *agr* nagybirtokos

agrarlaboristo: *agr* földmunkás

agrarproduktó: *agr* termés, mezőgazdasági termék

agrodivido: *agr pol* földosztás

agrogeologio: *agr geo* talajtan, mezőgazdasági földtan, agrogeológia

agroglifo, agrogramo: gabonakör *szin* rikolta cirklo

agroindustrio: *agr ip* mezőgazdasági ipar

agroinĝeniero: *agr* agrármérnök

agrokulturo: *agr* földművelés

agrokulturisto: *agr* földműves, <földművelő> gazda

agrometeorologo: *agr met* agrármeteorológus

agrometeorologio: *agr met* agrármeteorológia

agrotekniko: *agr tech* agrártechnika, mezőgazdasági technika

agroturismo: falusi turizmus

| **agrabl/a** kellemes

agrabla estas gasto, se ne longe li restas^Z: *közm* akármilyen kedves vendég, három napig untig elég

ĉie agrable, hejme plej afable: *közm* mindenhol jó, de legjobb otthon

pli bona estas vorto afabla ol kuko agrabla^Z: *közm* néha a vásáron jobb a szép szó, mint a pénz

agrablaĵo: kellemes dolog

utiligi agrablaĵon: összeköti a kellemest a hasznossal

agrableco: kellem, kellemesség

agrabligi: *tr* kellemessé tesz

malagrabla: kellemetlen

malagrablaĵo: kellemetlenség, kellemetlen dolog

doni malagrablaĵon: kellemetlenséget okoz

agrablodora: kellemes illatú

| **agraf/i** *tr* összekapcsol, <kapoccsal> bekapcsol, összefűz <*pl.* lapokat>

agrafo: **1)** kapocs, ruhakapocs, boglár

agrafo de koliero: nyakláncapocs

kroĉilo deagrafo: kankapocs

2) *knyv* könyvkapocs, könyvtáblakapocs

3) *ne* iratkapocs, tűzőkapocs *l.* vinkto

4) *gysz* sebészeti kapocs

vundagrafo: sebkapocs

5) *nyt* vietnami hangsúlyékezet

agrafi: *tr* összekapcsol

agrafi la kolieron: bekapcsolja a nyakláncot

agrafi la mamzonon: bekapcsolja a melltartót

agrafilo: tűzőgép

bindistaagrafilo: *knyv* könyvtűző gép

agrafingo: kapocsszem, nőstény kapocs

malagrafi: *tr* szétkapcsol <*pl.* ruhakapcsot, könyvkapcsot>, kinyit <*pl.* csíptetőt>

malagrafi sian jupon: kikapcsolja a szoknyáját

agrafhoketo: kankapocs

| **agrafi/o** *orv pszi* írásképtelenség, agráfia

| **agreg/i** *tr fiz ip* tömörít, összeprésel, aggregál

agregaĵo: **1)** *fiz ip* aggregátum, tömörítvény

2) *ásv* aggregátum *szin* agregato

| agregaci/o 1) *isk* tanári szakvizsga, agrégation <FR>
2) *isk* „agregé” tanári fokozat
 agregaciulo: *isk* okleveles középiskolai tanár <FR>
| agregat/o l. agregajō
| agres/i *tr* <agressíven> megtámad, rátámad vkire <n>, erőszakoskodik vkivel <n>
 agresia: támadó, agresszív jellegű, agresszió-
 agresio: agresszió
 deekstera agresio: külső agresszió
 agresema: agresszív hajlamú *szin* agresiva
 agresemo: agresszivitás, agresszív hajlam
 agresanto: agresszor
 agresiva: l. agresema
| Agrigent/o *tört geo* Agrigentum vö. Agriĝento
| Agrigent/o *geo* Agrigento
| Agrikol/o *tört* Agricola <római férfinév>
| agrikultur/o *agr* *gazd* mezőgazdaság vö. agrokulturo
 agrikulturisto: gazda, mezőgazda, gazdálkodó
| agrimoni/o *növ* párlófű <Agrimonia>
 alta agrimonio: szagos párlófű <A. procera>
 herbeja agrimonio: közönséges párlófű, apróbojtorján <A. eupatoria>
 monta agrimonio: kispárlófű, párlópimpó <Aremonia agrimonoides>
| Agrip/o *tört* Agrippa <római férfinév>
 Agripino: *tört* Agrippina <római női név>
| agronom/o *agr* mezőgazdász, agronómus
 agronomio: *agr* mezőgazdaságtan, agronómia
 ingeniero de agronomio: agrármérnök
 agronomia: *agr* mezőgazdasági, agronómiai, agrár-
 agronomia eksperimentostacio: *tud* mezőgazdasági kutatóállomás
 studi ĉe agronomia universitato: mezőgazdasági egyetemen tanul
| agropir/o 1) *növ* búzafű <Agropyron>
 herbeja agropiro: *növ* közönséges tarackbúza, tarack <A. repens>
 junkeca agropiro: homoki tarackbúza <Elytrigia junceaformis>
 stranda agropiro: homoki tarackbúza <Elytrigia junceaformis>
2) *ex* tarackbúza, hajperje vö. elitrigio
| agrostem/o *növ* konkoly <Agrostemma>
 disigi la agrostemon disde la tritiko: elválasztja a konkolyt a búzától
 greneja agrostemo: *növ* vetési konkoly <A. githago>
| agrostid/o *növ* tippán <Agrostis>
 disa kalamagrostido: dárdás nádtippán, puha nádtippán
 <Calamagrostis canescens>
 duna kalamagrostido: siska, siska nádtippán, siskanád, nádperje
 <Calamagrostis epigejos> *szin* duna tufokano
 hunda agrostido: ebtippán <A. canina>
 kalamagrostido: nádtippán <Calamagrostis>
 kutima agrostido: cérnatippán <A. tenuis>
| aguti/o *áll* aranynyúl, arany aguti <Dasyprocta agouti>
 azara agutio: zöld aguti <D. azarae>
 flavadorsa agutio: sárgahátú aguti <D. croconota>
 agutiedoj: agutifélék <Dasyproctidae>
| agvara/o *áll* sörényes farkas <Chrysocyon brachyurus>
| aĝ/o 1) életkor
 aĝo maljuna ne estas oportuna^Z: *közm* nem jó megöregedni
 aĝo tro matura ne estas plezura^Z: *közm* kellemetlen vendég a vénség
 havi la aĝon de 25 jaroj: 25 éves
 en lia aĝo de 90 jaroj: 90 éves korában

kia estas via aĝo?: milyen korú vagy?
 kian aĝon vi havas?: mennyi idős vagy?
 kriza aĝo: *orv* változókor
 progresinta aĝo: előrehaladott kor
 virino de meza aĝo: középkorú nő
2) *geo* korszak, emelet <földtörténeti időegység>
 aĝa: idős, vmennyi éves
 aĝe pli, aĝe plej ranga: rangidős
 esti 5 jarojn aĝa: *ige* öt éves
 mi estas pli aĝa ol vi: idősebb vagyok nálad
 aĝi: *tr* vhány éves
 nun li aĝas 40 jarojn: most 40 éves
 aĝulo de kvindek jaroj: ötvenéves ember
 aĝdifino: kormeghatározás
 karbondata aĝdifino: radiokarbon-kormeghatározás, szénizotópos kormeghatározás
 aĝkaduka: elaggott, aggastyán
 aĝokategorio: korcsoport
 aĝopenzio: öregségi nyugdíj
 aĝpiramido: korpiramis, életkorpiramis
 aĝvelka: hajlott korú
 grandaĝa: koros, magas korú, agg, vén
 grandaĝulo: aggastyán, vénember
 laŭaĝa: **1)** kor szerinti
2) korcsoportos
 mezaĝa: középkorú
 neplenaĝa: *jog* kiskorú
 neplenaĝeco: *jog* kiskorúság *szin* minoritato 2
 plejaĝulo: **1)** *fn bibl* vén
2) doyen, korelnök
 plenaĝo: felnőttkor
 plenaĝa: *jog* nagykorú
 plenaĝeco: *jog* nagykorúság *szin* majoritato 2
 plenaĝigi: *tr jog* nagykorúsít
 plenaĝigi: *ntr jog* nagykorúvá válik
 pliaĝigi: *ntr* idősödik, korosodik
 pliaĝulo: **1)** *bibl* vén
 pliaĝuloj kaj skribistoj: vének és írástudók
2) szépkorú, idősebb, korosabb személy
 samaĝa: egykorú, egyidős
 la edzo estas samaĝa kun sia edzino: a férj egyidős a feleségével
 senaĝa: kortalan
 triaĝa: szépkorú
 aĝlimo: korhatár
 aĝoprezidanto: korelnök
l.m. profundaĝa, tempaĝo
| aĝar/o *fn* adzsar
 Aĝarujo, Aĝario: *geo pol* Adzsaria <GE>
| aĝi/o *gazd* árfolyam-különbözet, árszóló
| aĝiot/i *ntr* üzérkedik, <árváltozásra> spekulál
 aĝiotado: *gazd* tőzsdei spekuláció, árfolyam-spekuláció
| aha! *isz* aha! <hirtelen észrezevés, felismerés>
 aha, vi estas do, kiun ni atendis!: aha, hát te vagy az, akit vártunk!
| Ahasver/o *mit* Ahasvér <bolygó zsidó>
| ahism/o *bud* ahinszá, nemártás <erőszakmentesség>
 ahinsano: *vall* ahinszákövető, ahinszávalló
| Ahmad/o *iszl* (Mirz Ghulam) Ahmad
 ahmadano: *iszl* ahmadita
 ahmadismo: *iszl* ahmadijja
| Ahmed/o Ahmed <utónév>

| **Ahriman/o** *vall* Arimán <a gonoszság megtestesítője>
| **Ahura Mazda/o** *vall* Ahura Mazda, Ormuzd, Böles Úr,
Bölcsesség Ura <zoroasztrianizmus>

| **ah!** *isz* ó!, ah! <erős meglepetés, sajnálat>
ah! ĉu mi paŝis sur vian piedon?: ó, a lábára léptem?

ahí: *ntr* nyög, sóhajtozik
ahí kaj aji: *ntr* óbégat, sápítózik

| **Ahab/o** *bibl* Aháb, Acháb

| **Ahaj/o** *tört geo* Akhaia

ahaja: *mn* tört akháj

ahajano: *fn* tört akháj, akhaiai

| **Ahaŝveroŝ/o** *bibl* Ahasvérós, Ahasvérus vö. Kserkso

| **Ahemén/o** *tört* Achemen

Aheménidoj: *tört* Achemenidák

| **Ahen/o** *geo* Aachen

| **Aheron/o** *mit* Akherón, Acheron

| **Ahil/o** **1)** *mit* Akhilleusz, Achilles

2) Elek <utónév>

| **Ahitofel/o** *bibl* Akhitófel, Ahitófel

| **aidos/o** *orv* AIDS

aidosulo: *orv* AIDS-es, AIDS-beteg

| **aikid/o** *l.* aikido

| **ajkid/o** *sp* aikidó

| **Aiks/o** *geo* Aix

Aikso-Banurbo: *geo* Aix-les-Bains

Aikso-Provenca: *geo* Aix-en-Provence

| **ailant/o** *növ* bálványfa <Ailanthus>

glandohava ailanto, plejgranda alianto: mirigyos bálványfa <A.
altissima>

| **ain/o** *l.* ajnuo

| **air/o** *növ* lengefű <Aira>

malglata airo: sédbúza <A. flexuosa>

| **aizo/o** *növ* kristályvirág <Aizoon>

aizoacoj: kristályvirágfélék <Aizoaceae>

| **aj!** *isz* jaj! <éles fájdalom>

aji: *ntr* jajdul

ajadi: *ntr* jajgat

| **Ajaks/o** *mit* Aiasz, Ajax

| **ajapan/o** *növ* ayapana <Ayapana>

| **ajatol/o** *iszl* ajatollah

| **ajgen/o** *mat* sajátérték, karakterisztikus érték

ajgenspaco: *mat* sajáttér

ajgensubspaco: *mat* sajátaltér

ajgenvektoro: *mat* sajátvektor

| **ajin/o** *knyv* ajin <héber 'a' betű>

| **ajl/o** **1)** *növ* hagyma <Allium>

2) *növ* fokhagyma <Allium sativum>

dentita ajlo: francia hagyma, nyári hagyma, szőlőhagyma

flaveca ajlo: havasi hagyma, győzedelmes hagyma <A. victorialis>

flava ajlo: sárga hagyma <A. flavum>

globkapa ajlo: bunkós hagyma <A. sphaerocephalon>

longstamena ajlo: bajuszos hagyma <A. vineale>

maldensa ajlo: széleslevelű szőlőhagyma <A. ampeloprasum>

marĉa ajlo: gyíkhagyma, réti hagyma <A. angulosum>

miksa ajlo: különös hagyma <A. paradoxum>

monta ajlo: szarvas hagyma <A. carinatum>

neegala ajlo, legoma ajlo: érdes hagyma <A. oleraceum>

nudtiga ajlo: hegyi hagyma <A. montanum>

paŝteja ajlo: illatos hagyma <A. suaveolens>

ronda ajlo: ereszes hagyma <A. scorodoprasum rotundum>

rozkolora ajlo: rózsás v. nagyvirágú hagyma <A. roseum>

serpenta ajlo: rózsásgömbű hagyma <A. scorodoprasum>

ursa ajlo: medvehagyma <A. ursinum>

triangula ajlo: szögleteszárú hagyma <A. triquetrum>

tubajlo: téli hagyma, csöves hagyma <A. fistulosum> *szin* tuba
aliumo

tubera ajlo: tatár hagyma <A. tuberosum>

3) *gaszt* fokhagymagerezd *szin* ajlero, ajlobulbero

ajli: *tr* *gaszt* befokhagymáz, fokhagymával ízesít

ajlero, ajlobulbero: *gaszt* fokhagymagerezd

ajlobulbo: *gaszt* fokhagymafej

ajlocepo: *növ* vöröshagyma <A. cepa>

ajlo-ne-ajlo: *l.* oficina aliaro

ajlopremilo: fokhagymanyomó

| **ajmar/o** *fn* ajmara

ajmara: *mn nyt* ajmara <ay>

| **ajn** bár-, akár-

kiu ajn, iu ajn: bárki, akárki

kiu ajn inter vi: bárki közületek

kio ajn, io ajn: bármi, akármi

kie ajn, ie ajn: bárhol, akárhol

ajna: bármilyen, akármilyen, bármely, *mn* holmi

ajnaj ĉiosciuloj ne volu doni al mi konsilojn: holmi mindentudók

ne akarjanak nekem tanácsot adni

ajnan helpon volonte mi akceptas: bármilyen segítséget szívesen
fogadok

per ajnaj statistikoj vi ne povas konvinki min: holmi statisztikákkal

nem tudtok meggyőzni

ajne: bárhogyan, akárhogyan

ajne..., ajne...: akár..., akár...

ajne vi restos, ajne vi foriros, vi devas pagi por la bileto: akár

maradsz, akár elmész, a jegyért fizetned kell

ajno: **1)** bármi, akármi *szin* kio ajn, io ajn

2) *inf* helyettesítő karakter, dzsóker *szin* ajna signo, jokero

ajnistó: elvtelen, következtelen ember

ajnulo: bárki, akárki *szin* kiu ajn, iu ajn

| **ajnu/o** *fn* ajnu

ajnua: *mn nyt* ajnu

| **Ajr/o** *geo* Aire

| **ajug/o** *növ* ínfű <Ajuga>

flava ajugo: kalinca ínfű <A. chamaepitys>

piramida ajugo: tornyos ínfű <A. pyramidalis>

rampanta ajugo: ostorindás ínfű <A. reptans>

vila ajugo: közönséges ínfű, genfi ínfű <A. genevensis>

| **Ajun/o** *geo* El-Aaiún

Ajuno estas la ĉefurbo de Okcidenta Saharo: El-Aaiún Nyugat-
Szahara fővárosa

| **ajut/o** *tech* szórófej, fűvóka

| **-aj-** **1)** a tövel kapcsolatos konkrétum, dolog *l.* bonaĵo, belaĵo,

francaĵo, manĝeblaĵo, necesaj, sensencaĵo, uzaĵo

2) cselekvés v. érzés külső megnyilvánulása: *l.* abomenindaĵo,

amikaĵo, fluaĵo, konstruaĵo, okazintaĵo, skribaĵo, trinkaĵo

3) tövel kapcsolatos étel *l.* glaciaĵo, ovaĵo, porkaĵo

aĵo: dolog, holmi, konkrétum

la plej bona aĵo en la mondo: a világon a legjobb dolog

ne estas novaĵo, ke novaj aĵoj plaĉas: nem újdonság, hogy az új
dolgok tetszenek

aĵeto: apróság, apró holmi

aĵereto: mütyürke, parány

aĵumi: *ntr* ízél

| **ajur/o** *tex* aszúr, áttört minta v. díszítés
 ajuraĵo: **1)** *tex* recemunka, aszúros díszítésű munka
2) *ép* mérmű
 ajura: **1)** *tex* áttört <pl. díszítés>, aszúrozott, aszúros
2) *ép* mérműves
 ajuri: *tr tex* aszúroz, áttöréssel díszít
 misajuro: felfutás <pl. harisnyán>, szakadás <pl. kötött anyagban>
 | **Akab/o** *geo* Akaba
 Akaba Golfo: *geo* Akabai-öböl
 | **akaci/o** *növ* akácia <Acacia>
 Farneza akacio: édesillatú akácia, labdacsakácia <A. farnesiana>
 kateĉuakacio: katechuakácia <A. catechu>
 pseŭdoakacio, ŝajnakacio: l. ŝajnakacia robinio
 Senegala akacio: arabmégzafa, gumiarábikum-fa <A. senegal>
 | **akaĉatur/o** *zene* felütés, accacciatura
 | **Akad/o** *tört geo* Akkád <város>
 akada: *mn nyt* akkád <akk>
 Akada Imperio: *tört* Akkád Birodalom
 Akadujo, Akadio: *tört geo* Akkád <állam>
 | **akademi/o** **1)** *tud* akadémia, tudós társaság
 akademio de belartoj: *műv* szépművészeti, képzőművészeti
 akadémia
 Akademio de Esperanto: *eo nyt* Eszperantó Akadémia
 Akademio Literatura de Esperanto: *eo ir* Eszperantó Irodalmi
 Akadémia
 Hungara Akademio de Sciencoj: *tud* Magyar Tudományos
 Akadémia
 laboristara akademio: *ex isk* munkásakadémia
 ordinara membro de la akademio: az akadémia rendes tagja
2) *isk ne* felsőfokú iskola l. altlernejo, universitato
 akademia: **1)** akadémiai
3) *pej* elvont, akadémikus
 poemo en akademia gusto: akadémikus ízlésben írt költemény
 akademiano: **1)** *tud* akadémikus, akadémiai tag
 akademiano korespondanto, koresponda akademiano: akadémia
 levelező tagja
2) *isk ne* akadémista l. studento
 | **Akademi/o** *fil tört* Akadémia <Akadémosz-kert és az ottani
 filozófiai iskola>
 | **akaĵu/o** kesudió, akazsudió *szin* akaĵunukso
 akaĵuujo, akaĵuarbo: *növ* kesufa <Anacardium occidentale>
 akaĵunukso: l. akaĵuo
 akaĵupomo: *növ* kesualma
 | **akan/a** *mn nyt* akan <ak>
 | **akant/o** *növ* medveköröm, akantusz <Acanthus>
 | **akantias/o** *áll* tuskéscápa <Squalus acanthias>
 | **akantocefal/oj** *áll* buzogányfejűek, buzogányfejű férgek
 <Acanthocaphala> *szin* dornokapuloj
 | **akantopterig/oj** l. perkoformaj
 | **akapar/i** **1)** *tr gazd* <spekulációsan> felvásárol, <árut> felhalmoz,
 <árut> rejteget
2) *tr pej* megkaparint, összeharácsol
 akaparisto: *gazd* üzér, áruhalmozó, árurejtegető
 | **Akapulk/o** *geo* Acapulco
 | **akar/o** *áll* atka <Acarus>
 flugila kirasakaro: szárnyas páncélosatka <Galumna>
 folikla akaro: szőrtüszőatka <Demodex folliculorum>
 haŭtakaro: rühátka <Sarcoptes>
 koleopterakaro: bogáratka <Gamasus coleoptratorum>
 longkrura kirasakaro: hosszúlábú páncélosatka <Belba sp.>

malgranda velurakaro: törpe bársonyatka <Microtrombidium
 pusillum>
 teksistakaroj: takácsatkák <Tetranychidae>
 velurakaro: nyári bársonyatka <Trombidium holosericum>
 akaruloj: atkaalakúak, atkák <Acari>
 akarologio: *orv* akarológia
 akarozo: *orv* atkarühesség, acariasis, acarinosis
 | **akcel/i** **1)** *tr fiz* gyorsít
 akceli partiklojn: részecskéket gyorsít
 unuforme akcelita movado: egyenletesen gyorsuló mozgás
2) *tr ált* felgyorsít, meggyorsít
 akceli kemian reakcion: kémiai reakciót felgyorsít
 akceli la evakuadon de vunditoj: felgyorsítja a sebesültek
 evakuálását
 febro akcelas pulson: a láz felgyorsítja a pulzust
3) *tr* siettet, előrehoz
 ne akcelu la maljuniĝon, ĝi mem venas: ne siettesd az öregedést, az
 magától elérkezik
4) *tr* elősegít, előmozdít
 akceli la resaniĝon: elősegíti a gyógyulást
 tio akcelis la lokan movadon: ez elősegítette a helyi mozgalmat
 akceliĝi: *ntr* felgyorsul, előmozdul, gyorsabban halad
 akcelo, akcelado: **1)** *fiz* gyorsulás
 angula akcelo: szöggyorsulás
 centripeta akcelo: centripetális gyorsulás
 gravita akcelo: nehézségi gyorsulás, gravitációs gyorsulás
 meza akcelo: átlagos gyorsulás
 momenta akcelo: pillanatnyi gyorsulás
 radiala akcelo: sugárirányú gyorsulás
 tanĝanta akcelo: érintő irányú gyorsulás
2) gyorsítás, felgyorsítás
 tro rapida akcelo ne kondukas al celo^Z: *közm* lassan járd, tovább
 érsz
3) siettetés, előrehozás
4) elősegítés, előmozdítás
 societo por la akcelado de la sciencoj: társaság a tudományok
 előmozdításáért
 akcelenzo: *fn kém* gyorsító, aktivátor
 akcelilo: **1)** *jm* gázpedál *szin* gaspedalo
 akcelila kolbo: l. akcelilmanilo
2) *fiz* gyorsítóberendezés, részecskegyorsító
 akcelilo de van de Graaff: van de Graaff-gyorsító
 linia akcelilo, lineara akcelilo: lineáris részecskegyorsító, lineáris
 akcelátor
 malakceli: **1)** *tr* lassít, lelassít, lefékez
2) *tr* akadályoz, késleltet, fékez
 malakcelenzo: *kém* lassítószer, lassítóközeg
 antaŭakcelilo: *fn tech* előgyorsító
 akcelilmanilo: *jm* gázmarkolat *szin* akcelila kolbo
 akcelometro: *fiz* gyorsulásmérő, accelerometer
 | **akcent/o** **1)** *nyt* hangsúly, nyomaték
 fixa akcento: kötött hangsúly
 kontrastiga akcento: kontrasztív hangsúly
2) *zene* hangsúly, akcentus
3) *átv* nyomaték, hangsúly
 akcenta: *nyt átv* hangsúlyos
 akcenta silabo: hangsúlyos szótag
 duonakcenta: félhangsúlyos
 li parolis akcente pri ties signifo: hangsúlyozottan szolt a
 jelentőségéről

akcenti: *tr* hangsúlyoz, nyomatékosit

mi akcentas, ke tio estas privata afero: hangsúlyozom, hogy ez magánügy

ĉefakcento: *nyt* főhangsúly

duonakcento: *nyt* félhangsúly

kromakcento: *nyt* mellékhangsúly

neakcentata, senakcenta: *nyt* hangsúly nélküli, nem hangsúlyozott

akcentosigno: *nyt zene* hangsúlyjel

l.m. laŭtakcento, tonakcento

| **akcepti/i 1** *tr* elfogad, elvesz

akcepti defion: kihívást elfogad

akcepti por kontanta mono: készpénznek vesz

akceptu miajn bondezirojn: fogadja jókívánságait

akceptu mian plej koran dankon: fogadja őszinte hálámat

2) tr befogad, <vendégül> fogad

akcepti en la universitato: *isk* felvesz az egyetemre

akceptadi ĉiujn: csütörtökönként szokott <vendégeket> fogadni

akcepti kun etenditaj manoj: tárt karokkal fogad

akcepti sub sian zorgon: gondjaiba veszi

li estis akceptita en la reĝa palaco: fogadták a királyi palotában

3) tr felvesz, elfogad, magára v. magába vesz

la adjektivo akceptas la finaĵojn de la substantivo: a melléknév felveszi a főnév végződéseit

akcepti proponon: javaslatot elfogad

la decido estis sendiskute akceptite: a javaslatot vita nélkül elfogadták

mi ne akceptas vian opinion: nem fogadom el a véleményét

4) tr *gazd* elfogad

akcepti kambion: váltót elfogad

li ne akceptas kontantan monon: nem fogad el készpénzt

akcepta: fogadó, fogadási

akcepta ceremonio: fogadási szertartás, fogadási ceremónia

akceptaj horoj: fogadóórák

akcepto: **1** elfogadás, átvétel

2 fogadás <*pl.* vendég>

akcepto de gastoj far gastiganto: vendégek fogadása vendéglátó által

akcepto de gastiganto al gastoj: vendégek fogadása vendéglátó által

akcepto por ĵurnalistoj: sajtófogadás

fari decan akcepton al li: illő fogadtatásban részesíti

glacia akcepto: fagyos fogadtatás

havi malafablan akcepton: hideg fogadtatásban részesül

3) felvétel, elfogadás <magába fogadás>

akcepto en gimnazon: *isk* gimnáziumi felvétel

akcepto de defioj: kihívások elfogadása

4) gazd elfogadvány, váltó

blanka akcepto: biankó elfogadvány, kitöltetlen váltó

akceptanto: **1** címzett <posta>

2) eltr kém akceptor <elektronokat felvevő atom> vö. donanto

akceptebla: elfogadható

via propono estas neakceptebla: javaslata elfogadhatatlan

akceptejo: recepció <szálloda>, fogadóhelyiség, várószoba

akceptema: befogadó <szellemű>

akceptemo: fogadókészség

akceptinda: elfogadható

akceptisto: portás, recepciós

hotela akceptisto: szállodai portás, recepciós

malakcepti: *tr* elutasít, visszautasít, lemond <*pl.* részvételt> *szin* rifi

la organismo malakceptis la greftaĵon: a szervezet kilökte a transzplantátumot

akceptovizito: bemutatkozó látogatás

| **akcesor/a** járulékos, kiegészítő, mellékes

akcesora detalo: lényegtelen részlet

akcesora komplemento: *nyt* járulékos bővítmény

akcesora nervo: *anat* járulékos ideg, nervus accessorius

akcesora memoro: *inf* háttértár

akcesora tempo: *nyt* járulékos idő

akcesorajoj: kellékek, hozzávalók, kiegészítők

| **akci/o** *gazd* részvény <tőkerész és értékpapír>

akcio je montranto: bemutatóra szóló részvény

akcio je nomo: névre szóló részvény

akcio kvotata ĉe borso: tőzsdén jegyzett részvény

fondinta akcio: első kibocsátású részvény

ordinara akcio: törzsrészvény

privilegia akcio, prefera akcio: elsőbbségi részvény

akciano, akciulo: *gazd* részvényes

| **akcident/o** *fil* akcidentia, accidentia, esetleges, nem lényegi tulajdonság

akcidenta: *fil* esetleges, nem lényegi, akcidentális

akcidenta rezulto: véletlen fejlemény

| **akcident/o 1** baleset, szerencsétlenség

fervoja akcidento: vasúti baleset

mortiga akcidento: halálos baleset

plej granda supozebla akcidento: *ip* legnagyobb hihető baleset, MCA

suferi akcidenton: balesetet szenved

vojakcidento: közúti baleset

2) orv váratlan komplikáció

cerbovaskula akcidento: cerebrovascularis esemény

cerebra akcidento: agyvérzés

kora akcidento: szívkomplikáció

sera akcidento: idegen savó által kiváltott sokk

akcidenta: baleseti

akcidenta morto: *orv* baleseti halál

akcidenti: *ntr* balesetet szenved

akcidentasekuro: *gazd* balesetbiztosítás

akcidentprevento: baleset-megelőzés

l.m. laborakcidento

| **akcipitr/o** áll héja <Accipiter>

ĝentila akcipitro: galambászhéja, tikhordó kánya <A. gentilis>

mallongkrura akcipitro: kishéja, rövidujjú héja <A. brevipes>

akcipitredoj: vágómadarak <Accipitridae>

| **akciz/o** *gazd* fogyasztási adó *szin* elspezimposto

akcizi: *tr* *gazd* fogyasztási adóval terhel

akcizenda, akcizopaga: *gazd* fogyasztásiadó-köteles

akcizisto: *gazd* pénzügyőr

| **akĉe/o** akcse, akcsa <pénznem>

| **akĉent/o** *nyt* akcentus, idegenes kiejtés v. kiejtismód

paroli kun kamparana akĉento: parasztos kiejtéssel beszél

akĉenta: *nyt* akcentusos <kiejtés>

| **ake/o** l. aĥajano, bradipodo

| **akebi/o** *növ* folyondárkékhüvely, akébia <Akebia>

| **aken/o** *növ* kaszat, kaszattermés, achaenium

akenaro: *növ* csoportos kaszattermés

duakeno: *növ* ikerkaszat, kettős kaszat, diachaenium

kvarakeno: *növ* négyes kaszat, tetraachaenium

plurakeno: *növ* többes kaszat, polyachaenium

triakeno: *növ* hármas kaszat, triachaenium

| **Aken/o** *ne l.* Aĥeno

| **Akerman/o** *mat* <Wilhelm Ackermann>

akermana funkcio: Ackermann-függvény

| **Akeron/o** *l.* Aĥerono

| **akeronti/o** *áll* halálfejes lepke, ordaspille <Acherontia atropos>

szin kraniopapilio, kraniosingo

| **akile/o** *növ* cickafark, cickóró <Achillea>

milfolia akileo: mezei cickafark <A. millefolium> *szin* milfolio

| **akinezi/o** *orv* akinézia, akinesia, akinézis, akinesis,

mozgástevékenység korlátozottsága v. hiánya

| **akir/i** **1)** *tr* szerez, megszerez, beszerez

akiri permeson: engedélyt szerez be

akiri vivopanon: kenyeret keres

kiel akirite, tiel perdit^Z: amint jött, úgy el is ment

kiu laboras kaj deziras, tiu akiras – kiu mem ne penas, nenio al li venas^Z: *közm* senkinek sem repül a sült galamb a szájába

kiu malmulte deziras, feliĉon akiras^Z: *közm* ki keveset kíván,

kevésell beéri

könnyen él, ki kevésell beéri

kiu ne akiras, kiam li povas, tiu poste deziras, sed jam ne retrovas^Z:

közm aki húszéves koráig nem volt szép, harmincig nem volt okos, negyvenig nem lett gazdag, abból nem lesz soha semmi

kiu tro multe deziras, nenion akiras^Z: *közm* sokat akar a szarka, nem bírja a farka

pli facile estas vilaĝon perdi, ol domon akiri^Z: *közm* nehéz pénzt keresni, de könnyű elkölteni

rigardi kaj aspiri ne devigas akiri^Z: nézni szabad

2) *tr* elnyer, megnyer, szert tesz

akiri al si glori: dicsőséget szerez magának

akiri al si grandan famon: hírnévre tesz szert

akiri ĉampionecon: *sp* bajnoki címet szerez

akiri certecon: bizonyosságot szerez

akiri influon: befolyást szerez

akiri lian favoron: megnyeri a jóindulatát

akiri rolon kaj glori al si: hírt és dicsőséget szerez magának

akirinto de adjuko: *gadz* tendergyőztes, pályázat győztese

facile mi akiris lian favoron: könnyen megnyertem a jóindulatát

persiste akiri: *tr* kijár <megszerez>

tie vi petos, vi tiros, vi nenion akiros^Z: *közm* nehéz a baktól tejet

fejni

akiro: **1)** beszerzés, megszerzés, elérés

2) akiro, akiraĵo: szerzemény, vívmány, vétel <vásárlás>

akiro kaj perdo rajdas duope^Z: *közm* nyereség és kár gyakran együtt

jár

malsaĝulo en foiro estas bona akiro^Z: *közm* ostoba vevőnek örül a

bolto

ju pli granda la deziro, des pli la akiro^Z: *közm* csak akarni kell

ju pli granda la deziro, des pli kara la akiro^Z: *közm* antul ízebb a rétes, mentül inkább vagy rá éhes

ŝatu amikon laŭ la dato de akiro^Z: *közm* idő próbálja meg a jó barátot

akirebla: beszerezhető, megszerezhető, elérhető

neakireblaj celoj: elérhetetlen célok

akirema: *pej* kapzsi, bírvágyó

akiremo: *pej* bírvágy, kapzsiság

akiristo: *gadz* beszerző

reakiri: *tr* visszaszerz

reakiri la fortojn: visszanyeri az erejét

akirproskripto: *l.* uzukapo

l.m. batalakiro, flatakiri, militakiri

| **aklam/i** **1)** *tr* megéljenez, éltet

2) *tr* közfelkiáltással elfogad

aklamo: közfelkiáltás

lia propono estis akceptita per aklamo: javaslatát közfelkiáltással elfogadták

li estis elektita per aklamo: közfelkiáltással választották meg

| **aklimatiz/i** *l.* aklimatigi

| **akme/o** **1)** *orv* betegség csúcspontja v. tetőfoka, acme

2) *átv* csúcspont, tetőpont, tetőzés

| **akne/o** *orv* pattanás, pörsevés, mitesszer, acne

junea akneo: közönséges acne, acne vulgaris

aknehaŭto: *orv* pattanásos bőr

| **akoli/o** *orv* epeelválasztás hiánya, acholia *szin* sengaleco

| **akolit/o** *kr* gyertyavivő, akolitus, acolythus

| **akomod/i** **1)** *tr* alkalmaz vmit vmihez <al>, hozzáigazít

akomod la rimedojn al la celoj: az eszközöket a célokhoz igazítja

2) *tr tech* behangol, beállít

akomod sin: **1)** alkalmazkodik, hozzáigazodik, hasonul vmihez <al>

2) elhelyezkedik, kényelembe helyezi magát

akomod sin al la nova situacio: alkalmazkodik az új helyzethez

akomodigi: **1)** *ntr* alkalmazkodik, hozzáigazodik, hasonul vmihez <al>

2) *ntr tech* behangolódik, beállítódik, ráhangolódik

akomodigo: alkalmazkodás, hozzáigazodás, hasonulás

| **akompan/i** **1)** *tr* kísér, elkísér

2) *tr* *átv* együtt jár vmivel <n>

3) *tr zene* kísér

akompano: **1)** kíséret <kísérés>

2) együtt járás, kísérés, időben egybeesés

3) *zene* kíséret

gitara akompano: gitárkíséret

muzika akompano: zenei kíséret

piana akompano: zongorakíséret

akompanaĵo: *zene* kísérezene

akompananto: *fn* kísérő

piana akompananto: *zene* <alkalmi> zongorakísérő

akompanantaro: kíséret <kísérők>

akompanisto: *fn* *ált zene* <állandó> kísérő

elakompani: *tr* kikísér

| **akonit/o** **1)** *növ* sisakvirág, farkasgyökér <Aconitum> *szin*

kaskofloro

flava akonito: farkasölő sisakvirág <A. vulpina>

akonitino: *kém* akonitin

| **Akonkagv/o** *geo* Aconcagua

| **akonti/o** *áll* Acontias <vakondgyíkfélék egyik neme>

| **akor/o** *növ* kálmos <Acorus>

kalamakoro: orvosi kálmos <A. calamus>

| **akord/o** **1)** egyetértés, megegyezés

akorde-konkorde: nagy egyetértésben

veni en akordon: egyetértésre jut, egyezségre jut

2) összhang, harmónia

el ordo akordo: *közm* rend a lelke mindennek

en akordo kun la leĝo: a törvénnyel összhangban

3) *nyt* egyeztetés

4) *zene* akkord, hangzat

akordo de la minimuma septo: szűkített szeptimakkord

anticipita akordo: anticipált akkord

diatona akordo: diatonikus hangzat, diatonikus akkord

dominanta septakordo: domináns szeptim, domináns

négyeshangzat

kromata akordo: kromatikus hangzat, kromatikus akkord

kvintakordo: hármashangzat

majora akordo: dúr hármashangzat, dúr akkord

minora akordo: moll hármashangzat, moll akkord

naŭtakordo: nónakkord

septakordo: domináns négyeshangzat, szeptim

ses-kvar-akordo: kvartszextakkord

ses-kvin-akordo: kvintszextakkord

ses-tri-akordo: szextakkord

tonika akordo: tonikus hangzat

trinota akordo: hármashangzat

5) *ásv* konkordáns település

akordi: *ntr* egyezik, összhangban van, harmonizál

ili akordas kiel akvo kaj fajro: egyik tűz, a másik víz

ili estas en akordo kiel peto kaj mordo^Z: tűz, víz nem ellenkezik úgy egymással

akordigi: **1)** *tr* összeegyeztet, összehangol, összhangba hoz, harmonizál

ni akordigu niajn horloĝojn: egyeztessük óráinkat

dupartia akordigo: *pol* kétpárti egyeztetés

2) *tr nyt* egyeztet

akordigi epitetan adjektivon kun substantivo: jelzői melléknevet egyeztet főnévvel

akordigi: **1)** *ntr* összhangba kerül, rendeződik

kun la kreskado de la tempo ĉio akordiĝas: *közm* az idő mindennek mestere

2) *ntr* megegyezik, egyezségre jut

ili akordiĝis pri la prezo: megállapodtak az árban

ili glate akordiĝas: jól megférnek egymással, megvannak egymással

3) *ntr nyt* egyezik

la epiteta adjektivo akordiĝas kun la substantivo laŭ kazo kaj nombro: a jelzői melléknév esetben és számban egyezik a főnévvel

akordigebla: összeegyeztethető

akordigema: kompromisszumkereső, egyezségre hajló, békülékeny, rugalmas

interakorda: harmonikus, kölcsönösen megfelelő, egymással megegyező

interakordigi: *tr* összeegyeztet, összehangol

malakordi: **1)** *ntr* nem harmonizál, eltér egymástól, ellentmondásban van

2) *ntr ige zene* diszsonáns

3) *ntr* békétlenkedik

malakordiĝi: **1)** *ntr* meghasonlik, ellentmondásba kerül

2) *ntr zene* diszsonánssá válik

3) *ntr* összeütközésbe kerül

malakordo: **1)** egyenetlenség, nézeteltérés, harmónia teljes hiánya, diszharmónia

2) *zene* diszsonancia, diszharmónia

3) békétlenség

neakordigebla: összeegyeztethetetlen, kibékíthetetlen

neakordigebla konflikto: kibékíthetetlen ellentét

reakordiĝi: *ntr* újrendeződik

| **akordion/o** *zene* harmonika, tangóharmonika, akkordeon *szin* tirharmoniko

diatona akordiono: diatonikus harmonika

kromata akordiono: kromatikus harmonika

akordionisto: tangóharmonikás

| **akori/o** *ex l.* trihofito

| **akr/a** **1)** éles

akra tranĉilo: éles kés

gasto havas akrajn okulojn^Z: *közm* a vendégnek éles a szeme malgranda birdeto, sed akra ungeto^Z: *közm* kicsi a bors, de erős

2) *átv* csípős, éles, heves, maró

akra batalo: heves küzdelem

akra brilo: éles fény

akra doloro: éles fájdalom

akra kontrasto: éles kontraszt

akra kreno: csípős torma

akra lango: éles v. csípős nyelv

akra moko: maró gúny

akra papriko: csípős paprika

akra satiro: maró szatíra

akra tono: éles hangnem

akra voĉo: éles hang

tro akra fajro estas sen daŭro^Z: *közm* szalmatűz fellobban, hamar is oda van

3) pontos, precíz, éles

4) *orv* heveny, akut

akra krizo: *gadz* akut válság

akraĵo: **1)** vágóél

akraĵo de tranĉilo: kés éle

2) él

kubo havas 12 akraĵojn: a kockának 12 éle van

3) *átv* éles v. kellemetlen dolog

diri akraĵojn: csúnya dolgokat mond

akrigi: *tr* *átv* is élesít, fen, <élet> csiszol v. köszörül

akriga ŝtono: fenőkö

akrigi krajonon: ceruzát hegyez

akrigi la cerbon: törí a fejt

akrigi la disputon: elmérgesíti a vitát

akrigi la gorgon: köszörüli a torkát

akrigi la langon: köszörüli a nyelvét

la hundo akrigas la orelojn: a kutya hegyezi a fülét

akrigi: **1)** *ntr* élesedik, köszörülődik

2) *ntr* *átv* élesedik, kiéleződik, elmérgesedik

akriganta krizo: élesedő válság

iliaj kontraŭaĵoj akriĝis: élesedtek az ellentétek

akrigilo: köszörű

akrigilo de kraĵonoj: ceruzahegyező

akrigilo de razoklingo: zsilettélesítő, borotvapenge-élesítő

rotacia akrigilo: köszörűkö

ŝtona akrigilo: fenőkö

akrigisto: köszörűs

duakraĵa: kétélű, dupla élű

forakrigi: *tr tech* kiköszörül, leköszörül <köszörüléssel eltávolít>

forakrigi la breĉetojn de la tranĉilo: leköszörüli a kés csorbáit

malakra: tompa, életlen

friti per malakra fajro: lassú tűzön süti

malakra injektila nadlo: tompa injekciós tű

malakra skriboplumo: tompa író toll

malakrigi: **1)** *tr* tompít, letompít

2) *ntr* *átv* csillapít, tompít <*pl.* fájdalmat>

malakriĝi: **1)** *ntr* tompul, eltompul, életlenné válik

2) *ntr* *átv* tompul, csillapodik <*pl.* fájdalom>

lia vidado komencas malakriĝi: látása kezd tompulni

akragusta: csípős ízű

akralanga: csípős v. éles nyelvű

akramensa: éles eszű v. elméjű

akraokula: éles szemű

akraorela: éles hallású
akrapinta: hegyes, éles hegyű
akratona: éles hangvételű
akravoča: éles hangú
akravorta: csipős nyelvű, sarkosan fogalmazó
akreaüda: éles hallású
akrevida: **1)** *orv* éles látású, éles szemű
2) *átv* jó szemű, sasszemű
akrigorado: *tech* köszörűkő, köszörűkorong
l.m. franġakrigi, vidakreco
| **akr/o** l. akreo
| **Akr/o 1)** *geo* Accra
Akro estas la ĉefurbo de Ganao: Accra Ghána fővárosa
2) *geo pol* Acre
| **akre/o** *agr* hold
angla akreo: angol hold <40 ár>
franca akreo: francia hold <80 ár>
germana akreo: német hold <55 ár>
| **akkredit/i 1)** *tr jog* elismer, hitelesít, megbízólevéllel ellát, akkreditál
akkreditita ambasadoro ĉe Vatikano: akkreditált nagykövet a Vatikánál
akkreditita ĵurnalisti: akkreditált újságíró
2) *tr gazd* meghitelez, megakkreditál
la firmao akreditis la bankon por miliono da eŭroj: a cég millió euróval hitelezte meg a bankot, a cég millió eurós akkreditívet nyitott a banknál
akkreditanto: **1)** *fn jog* megbízó, akkreditáló
2) *fn gazd* meghitelező, akkreditáló, akkreditívet nyitó fél
akkreditato: **1)** *jog* akkreditált személy
2) *fn gazd* meghitelezett, akkreditív kedvezményezettje
akkreditilo, akkreditlerato: *jog* megbízólevél
| **akkreditiv/o** *gazd* akkreditív, okmányos meghitelezés *szin*
dokumenta kredito vö. kreditlerato
akkreditivi: *ntr* akkreditívet nyit
| **akrid/o 1)** *áll* sáska <Acrida>
bluflugila akrido: kékszárnyú sáska <Oedipoda coerulescens>
dezertoakrido: egyiptomi v. afrikai v. pusztai vándorsáska <Schistocerca gregaria>
dornadorsa akrido: tövishátú sáska <Tetrix subulata>
egipta migra akrido: egyiptomi sáska <Anacridum aegypticum>
hungara akrido: sisakos sáska <A. hungarica>
itala akrido: olasz sáska <Calliptamus italicus>
mallongflugila akrido: smaragd zöld sáska <Euthystria brachiptera>
maroka akrido: marokkói sáska <Dociostaurus maroccanus>
marverda akrido: tengerzöld sáska <Aioiopus thalissinus>
migra akrido: vándorsáska <Locusta migratoria>
preĝoakrido: *l.* manto
ruĝflugila akrido: kerepelő sáska <Psophos stridulus>
sabroakridoj: szöcskefélék, lombszöcskék, kardos szöcskék, lovacskák, kabócák <Tettigoniidae>
verda glavsaltulo, verda sabroakrido: zöld lombszöcske, lovacska, lőszöcske, zöld szöcskő <Tettigonia viridissima>
akridedoj: sáskafélék, sáskák, ugrósáskák <Acrididae>
2) *bibl* egyiptomi sáska
| **akril/o** *kém* akril
akrilata acido: *kém* akrilsav
akrilaldehido: *kém* akrilaldehid, akrolein *szin* akroleino, propenal
metakrilata acido: *kém* metakrilsav

polimetil-metakrilato, polimetakrilato: *kém* polimetakrilát, PMMA, szerves üveg
| **akrobatik/o** akrobatika
aera akrobatiko: légi akrobatika, műrepülés *szin* aerobratiko
| **akrobat/o** artista, akrobata
akrobatado: akrobatika, légtorna
akrobataĵo: **1)** akrobatikus szám, mutatvány
2) *átv* bűvészmutatvány
| **akrocefal/o** *áll* nádiposzáta <Acrocephalus> *szin* kanbirdo
akva akrocefalo: csíkosfejű nádiposzáta <A. aquaticus> *szin*
akvokanbirdo
arbeda akrocefalo: berki nádiposzáta <A. dumetorum> *szin*
arbedkanbirdo
grena akrocefalo: énekes nádiposzáta <A. palustris> *szin*
grenkanbirdo
junka akrocefalo: foltos nádiposzáta <A. schoenobaenus> *szin*
junkokanbirdo
kampa akrocefalo: mezei nádiposzáta <A. agricola> *szin*
kampokanbirdo
turda akrocefalo: nádírigó <A. arundinaceus> *szin* turda kanbirdo
| **akrocefal/a** *orv* csúcsos fejű, acrocephal
akrocefaleco: *orv* csúcsosfejűség, acrocephalia
| **akrocianoz/o** *orv* végtagszedérség, acrocyanosis
| **akroĥord/o** *áll* szemölcsös kígyó <Acrochordus>
| **akrolein/o** l. propenal
| **akromat/a** *fiz csill* akromatikus
| **akromatopsi/a** l. kolorblinda
| **akromegali/o** *orv* acromegalia
| **akromi/o** *anat* vállcsúcs, acromion
| **akronim/o** *nyt* mozaikszó, betűszó, akronima
| **akropol/o** *ép kat* akropolisz, fellegrvár
| **akrostik/o** *ir bibl* akrosztichon *szin* alfabetá komponaĵo
| **akroter/o** *ép* oromdísz, oromfigura, akrotérion
| **aksel/o 1)** *anat* hónalj, fossa axillaris
2) *növ* hónalj
akselharoj: hónaljszőrzet
| **aksiologi/o** *fil* értékelmélet
| **aksiom/o 1)** *tud* alapigazság, sarkigazság, axióma
2) *mat* axióma, alaptétel, törvény
aksiomo de asocio: asszociatív törvény
aksiomo de distributo: disztributív törvény
aksiomo de elekto: kiválasztási axióma
aksiomo de indukto: indukciós axióma
aksioma: *tud* axiomatikus, axiómaszerű
aksiomaro: *fil tud* axiómarendszer
| **aksiometr/o** *hajó* aximéter
| **aksis/o** *anat* második nyakcsigolya, forgócsigolya, axis *szin*
aksoido, dua nuka vertebro
| **aksl/o** <műkorcsolyázás> axel
| **aks/o 1)** *tech* tengely
antaŭakso: *jm* mellső tengely
kuplita akso: csatolt tengely
postakso: *jm* hátsó tengely
2) *növ* virágtengely, terméstengely
3) *mat* tengely
abscisa akso: x tengely, abszcisszatengely
akso de cilindro: henger tengelye
granda duonakso: fél nagy tengely
koordinata akso: koordinátatengely
malgranda duonakso: fél kistengely

ordinata akso: *mat* ordinátatengely

optika akso: *l.* aksono

polusa akso: polártengely

rotacia akso: forgástengely

simetriakso: szimmetriatengely

vertikala akso: függőleges tengely, állótengely

x-akso: x tengely

y-akso: y tengely

z-akso: z tengely

4) *ásv csill* tengely

Tero havas klinitan akson: a Földnek dőlt tengelye van

ĉefakso kaj kromakso de kristalo: kristály fő- és melléktengelye

kristalografia akso: krisztallográfiai tengely, kristálytani tengely

5) *átv pol* tengely

akso Berlino-Romo-Tokio: Berlin-Róma-Tokió tengely

aksa: *mat* axiális, tengely-, tengelyes

aksingo: *jm tech* agy *szin* nabo

aksumi: *ntr* <tengely körül> forog

aksoido: *l.* aksiso

aksmuntaĵo: *jm* futómű

aksokruco: *mat ásv* tengelykereszt

aksolagro: *tech* tengelycsapág

aksopinto: *tech* tengelyvég, tengelycsonk

aksostifto: *tech* tengelycsap

l.m. cilindrakso, radakso

| **aksolotl/o** *áll* axolotl <Ambystoma mexicanum>

| **akson/o** *anat* idegnyúlvány, axon

| **aksonometri/o** *mat* axonometria

aksonometria: *mat* axonometrikus

| **aksung/o 1** *gysz* háj, zsír

2) *jm* kocsikenőcs

| **akt/o 1** *ir* felvonás

tragedio en kvin aktoj: ötfelvonásos tragédia, tragédia öt felvonásban

2) *jog* <hivatalos> aktus, eljárás, ténykedés

administracia akto: közigazgatási határozat

beatiga akto: *kr* boldoggá avatási eljárás v. aktus

jura akto: jogi aktus, jogügylet, jogcselekmény

kanoniga akto: *kr* kanonizációs eljárás v. aktus

post la solena akto sekvis bankedo: az ünnepélyes aktus után bankett következett

3) *jog* <hivatalos> okmány, okirat, oklevél, akta, ügyirat

akto redaktita en leĝa formo: törvényes formában szerkesztett okmány

akuza akto: vádirat

fina akto: *pol* záróokmány, záródokumentum

Fina Akto de Helsinko: *pol* Helsinki záróokmány

fonda akto: alapító oklevél

hipoteka akto: jelzáloglevél

Unueca Eŭropa Akto: Egységes Európai Okmány

testamento estas leĝa akto: a végrendelet törvényes okirat

aktaro: aktacsomó, iratköteg, dosszié

aktisto: **1)** *jog* törvényszéki írnok, bírósági jegyző, fogalmazó, okmányszerkesztő

2) *jog* irattáros, levéltáros *szin* aktuario

aktujo: **1)** dosszié, mappa

2) aktatáska *szin* teko

interakto: felvonásköz, szünet <színházban>

subakto: kép <felvonásban>

unuaktaĵo: *ir* egyfelvonásos <darab>

aktokorbo: iratkosár

aktopleto: irattálca

aktoŝranko: iratszekrény, irattartó szekrény

aktovalizeto: diplomatatáska

| **akte/o** *növ* békabogyó <Actaea>

nigrabera akteo: fekete békabogyó <A. spicata>

ruĝabera akteo: vörös békabogyó <A. rubra>

| **Akteon/o** *mit* Aktaíon, Actaeon

| **aktin/a** *fot kém* aktinikus, fotokémiai hatású

aktinometro: *met* sugárázmérő <napsugárzás>, aktinométer

aktinoterapio: *orv* sugaras gyógykezelés, aktinoterápia,

actinotherapia

| **aktin/o** *biol kém* aktin, izomfehérje

| **aktini/o¹** *áll* tengeri rózsza, aktínia <Actinia> *szin* marrozo

aktiniuloj: tengeri rózsák, aktíniák <Actiniaria> *szin* maranemonoj

| **aktini/o¹** *kém* aktínium <Ac>

aktiniidoj: *kém* aktinidák

| **aktinidi/o** *növ* küllőfolyondár, aktinidia <Actinidia>

ĉinia aktinidio: kínai küllőfolyondár, kínaiegres, kivi, valódi kivi <A. chinensis>

aktinidibero: *növ* kivi *szin* kivo

| **aktinolit/o** *ásv* aktinolit, sugárkő *szin* radiŝtono

| **aktinomicet/oj** *növ* sugárgombák <Actinomyces>

aktinomicetozo: *orv* sugárgomba-betegség, actinomycosis

| **aktinopterig/oj** *áll* sugaras-úszójúak <Actinopterygia>

| **aktinosfer/o** *áll* Actinospherium

fusta aktinosfero: sugaras napállatka, sugaras gömbállatka <A. eichorni>

| **aktív/a 1** tevékeny, aktív, munkaképes

aktiva firmo: *gazd* aktív résztulajdonos, közreműködő társ

aktiva galaksio: aktív csillagrendszer

aktiva loĝantaro: aktív, munkaképes lakosság

aktiva militservo: *kat* tényleges katonai szolgálat

aktiva vivo: aktív, tevékeny élet

2) hatékony, energikus, aktív

aktiva kuracilo: *gysz* hatékony gyógyszer

aktiva propagando: aktív propaganda

aktiva instrumentado: *isk* hatékony oktatási módszer

3) *nyt* cselekvő

'tranĉi' estas aktiva verbo: a 'vágni' cselekvő ige

la verbo havas aktivan voĉon: az igeinek cselekvő neme van

4) *gazd* aktív

aktiva ŝuldo: kinnlevőség, követelés

aktivo: **1)** tevékenység, aktivitás

2) *nyt* cselekvő igenem, aktív igenem *szin* aktiva voĉo

3) aktivoj: *gazd* aktívák, eszközök *szin* bonhavo

aktivi: *ntr* tevékenykedik, működik, dolgozik

li aktivis en la Rezistado: az ellenállásban tevékenykedett

aktivaĵo: **1)** tevékenység, akció <konkrét cselekmény>

organizi aktivaĵojn, por savi endanĝerigitajn speciojn: akciókat szervez veszélyeztetett fajok megmentésére

2) *gazd* eszköz, aktivatétel, aktíva

aktiveco: aktivitás, tevékenység < állapot>

la aktiveco de la vulkano: a vulkán aktivitása

aktivigi: *tr* aktivizál, mozgósít, működésbe hoz

aktivigi: *ntr* aktivizálódik, tevékenykedni kezd, működésbe jön

aktivismo: *fil műv pol* aktivizmus

aktivulo: *pol* aktivista

movada aktivulo: *eo* mozgalmi aktivista

partia aktivulo: pártaktivista

sindikata aktivulo: szakszervezeti aktivista

aktivularo: *pol* aktíva

hiperaktiva: *pszi* hiperaktív

interaktiva: interaktív

interaktiva televido: interaktív televízió

malaktiva: inaktív, passzív, tétlen

malaktivigi: **1)** *tr* inaktivizál, tétlenségre kárhoztat, kikapcsol

<tevékenységből>

2) *tr tech* inaktívál, hatástalanít

malaktivigi bombon: bombát hatástalanít

3) *tr inf* deaktivál, kikapcsol

reaktívigi: **1)** *tr* újra aktivizál, újjáéleszt, reaktivizál

2) *tr tech* reaktívál, újra működésbe hoz

retroaktiva: **1)** *jog* visszamenőleges hatályú, visszaható érvényű

la dispozicio retroaktive efikas de la 1a de Januaro de la pasinta jaro: a rendelkezés visszamenő hatállyal érvényes a múlt év január elsejétől

leĝo ne havas retroaktivan efikon: a törvénynek nincs

visszamenőleges hatálya

2) *tech* retroaktív

senaktivigi: *tr* inaktívál

senaktivigi la radiadon de la regiono: sugármentesíti a környéket

l.m. radioaktiva

| **aktor/o** *műv* színész, színművész

debutanta aktoro: debütáló színész

ekzercita aktoro: gyakorlott színész

kia sufloro, tia aktoro^Z: *közm* amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten

migra aktoro: vándorszínész

porna aktoro: pornószínész

aktori: **1)** *ntr* játszik <színész>, szerepel

2) *ntr pej* színészkedik, megjátssza magát

aktoraĉo: *pej* csepűrágó, harmadrangú színész

aktorado: színészi játék, szereplés

aktorino: színésznő, színművésznő

aktorfilmo: *film* játékfilm

aktorstudento: színinövendék

l.m. filmaktoro

| **aktual/a** **1)** időszerű, aktuális

brule aktuala: égetően időszerű

2) mai, korszerű

aktuale: jelenleg, aktuálisan

aktualaĵo: aktualitás <*pl.* esemény>, aktuális, friss hír

aktualaĵa filmo: *film* híradófilm

aktualeco: aktualitás, aktuálisság, időszerűség

aktualigi: **1)** *tr* aktualizál

2) *tr inf* frissít, update

aktualigo: **1)** aktualizálás

2) *inf* programfrissítés, update

aktualismo: *geo* maiság elve, aktualizmus

malaktuala: **1)** időszerűtlen, nem aktuális

2) korszerűtlen, elavult

aktualpolitika: *pol* aktuálpolitikai

| **aktuar/o** *l.* aktisto

| **aktuari/o** biztosítási matematikus v. statisztikus *szin* asekura

taksisto

| **aku/o** *l.* akumulilo

| **akuŝargil/o** *l.* akumulilŝargilo

| **akumul/i** **1)** *tr* halmoz, felhalmoz, összegyűjt, akumulál

akumuli erarojn post eraroj: hibát hibára halmoz

2) *tr gazd* felhalmoz

akumulado de kapitalo: *gazd* tőkefelhalmozás

primitiva akumulado: *gazd* eredeti tőkefelhalmozás

akumulejo: *inf* akkumulátor <aritmetikai tár>

akumuliĝi: *ntr* halmozódik, felhalmozódik, akumulálódik

akumulilo: *vill* akkumulátor *szin* akumulatoro

akumulilŝargilo: *vill* akkumulátortöltő, akkutöltő

bioakumuliĝo: *biol* biofelhalmozódás

| **akumulator/o** *vill* akkumulátor *szin* akumulilo

Edisona akumulatoro: Edison-akkumulátor, vas-nikkel

akkumulátor, lúgos akkumulátor

nikel-fera akumulatoro: vas-nikkel akkumulátor, lúgos

akkumulátor, Edison-akkumulátor

akumulatorĉelo: akkumulátorcella

| **akupresur/o** *orv* akupresszúra

akupresuri: *tr orv* akupresszúrásan kezel

| **akupunktur/o** *orv* akupunktúra *szin* pikmasaĝo

elektroakupunkturo: elektromos akupunktúra

akupunkturi: *tr orv* akupunktúrásan kezel

| **akurat/a** <időben, ígéreteiben> pontos, akkurátus, megbízható

akurata oficisto: pontos, megbízható hivatalnok

akurate: pontosan, időben, megbízhatóan, akkurátusan

akurate pagi: pontosan fizet

ni amu nin frate, sed kalkulu akurate^Z: *közm* pontos elszámolás a

barátság alapja, pénz nem barátság

akurateco: <időbeli> pontosság, megbízhatóság, rendszeresség

akurateco estas reĝa ĝentileco: a pontosság a királyok udvariassága

| **akustik/o** *fiz* akusztika, hangtan

2) akusztika <teremhangzás>

akustiko de salono: terem akusztikája

l.m. elektroakustiko

| **akuŝ/i** **1)** *tr* szül, megszül

akuŝi ĝemelojn: ikreket szül

akuŝi malvivan infanon: halott gyermeket szül

2) *tr átv* nehezen szül vmit, nehezen hoz létre

akuŝo: szülés

antaŭtempa akuŝo: *orv* koraszülés

malfacila akuŝo: nehéz szülés

akuŝejo: *orv* szülészeti klinika, szülőotthon

akuŝigi: *tr* szülést levezet vkinél <*n*>

li akuŝigi sian propran edzinon: saját feleségénél vezette le a szülést

akuŝilo: *gysz* szülészeti fogó, szülészfogó, forceps *szin* forcepso

akuŝisto: *orv* szülész, szülészorvos

akuŝistino: bába, szülésznő

akuŝologio: *orv* szülészettan *szin* obstetrikó

postakuŝaĵo: méhlepény és magzatburok

akuŝbufo: *l.* alito

akuŝkuracisto: *orv* szülész, szülőorvos

akuŝlito: szülőágy

| **akut/a** **1)** *mat* hegyes <szög>

2) *orv* heveny, akut, gyors lefolyású

3) éles, magas <magas frekvenciájú>

akuta voĉo: éles, magas hang

'i' estas akuta vokalo: az 'i' magas magánhangzó

akuto: *l.* akuta supersigno

malakuta: **1)** tompa, mély, öblös <hang>

2) *mat* tompa vö. malakuta angulo

3) *orv* nem akut, nem heveny

malakuto: **1)** tompaság

2) *nyt* *knyv* tompa ékezet *szin* maldekstra korno, malakuta supersigno
akutangula: *mat* hegyesszögű
| **akuz/i** *tr* jog vádol, megvádol vmivel <pri>
akuzo: *jog* vád
punkto de akuzo: vádpont *szin* akuzero
akuzado: *jog* vádemelés
akuzanto: *fn* jog vádló, felperes
akuzero: *jog* vádpont
akuzisto: *jog* közvádoló *szin* prokuroro
akuzito: *jog* vádlott, alperes
esplori akuziton: vádlottat kihallgat
akuzitejo: *jog* vádlottak padja
kunakuzito: vádlott-társ
misakuzi: *tr* jog hamisan vádol, tévesen vádol
sinakuzo: önvád
publika sinakuzo: nyilvános megkövetés
reakuzo: *jog* viszonvád, ellenvád, rekrimináció
akuzpropono: *jog* vádindítvány
| **akuzativ/o** *nyt* tárgyeset, accusativus
akuzativo de direkto: *eo* irányjelző tárgyeset, iránytárgy
alpreni akuzativon: tárgyesetbe kerül
anstataŭa akuzativo: *eo* helyettesítő tárgyeset
sisterona akuzativo: *eo* sisteroni tárgyeset <hibásan használt>
akuzativigi: *tr* *nyt* tárgyesetbe tesz
| **akv/o** 1) víz
akvo kaj pano servas al sano^Z: *közm kb.* nincs egészségesebb egy falat kenyérnél és egy korty víznél
akvo kura – akvo pura^Z: *közm* szerszám heverve rozsdásodik
akvo silenta subfosas la bordon^Z: *közm* lassú víz partot mos
akvo trankvila estas akvo danĝera^Z: *közm* veszteség álló víznek, hallgató embernek nem kell hinni
bordaj akvoj: víz parti vizek
de tiam multa akvo fluis sub la pontoj: azóta sok víz lefolyt a Dunán
distilita akvo: kém desztillált víz
en akvo malklara oni fiŝkaptas facile^Z: *közm* zavaros vízben könnyű halászni
en liaj vejnoj fluas akvo: aludtjej folyik az ereiben
hipoklorita akvo: kém klórmészoldat, hipó
kvazaŭ akvo al muelilo: mint olaj a tűzre
malmola akvo: kemény víz
malpeza akvo: kém könnyűvíz
oksigena akvo: hidrogén-peroxid *szin* hidrogena peroksido
peza akvo: kém nehézvíz
postlava akvo: eső után köpönyeg
puta akvo: kútvíz
rojadaj akvoj: *geo* felszíni vizek
relikta akvo: fosszilis víz
senflua akvo: állóvíz, lefolyás nélküli víz
2) *átv* folyadék, lé
fari etan akvon: *biz* kis dolgát végzi
gliciriza akvo: *gysz* édesgyökérlé, édesgyökérnedv
kolonja akvo: kölnivíz
lavenda akvo: levendulavíz
orangflora akvo: *gaszt* narancsvirágvíz
roza akvo: rózsavíz
3) víz <drágakő tiszta, átlátszó színe>
diamanto de bela akvo: szép vizű gyémánt
akva: vízi, víz-

akvi: *tr agr* locsol, öntöz, megöntöz *szin* akvumi 1
akvaro: víztömeg
akveca: vizes, vízzel teli, vízenyős
akveca tereno: vízenyős terület
akveca kaĉo: híg kása
akvecigi: *tr* felvizez
akveja: *l.* hidrofila 2
akvero: vízcsepp *szin* akvoguto
el malgrandaj akveroj fariĝas grandaj riveroj^Z: *közm* cseppből lesz a tenger
akvilo, akvumilo: 1) öntözőkanna
2) *agr* öntözőberendezés
Akvisto: *csill* Vízüntő, Aquarius *szin* Amforo
akvujo: víztartály, ciszterna
akvumi: 1) *tr agr* locsol, öntöz *szin* akvi
2) *tr* megnedvesít, vízzel meghint
elakviĝi: *ntr* felbukkan a vízből, kijön a vízből
enakviĝi: *ntr* vízbe megy, vízbe merül
enakvigo: *hajó* vízrebocsátás
senakva: 1) vízmentes
2) *kém* vízmentes, anhidr-, anhidrikus *szin* anhidra
senakvigi: *tr* víztelenít, vízmentesít, kiszárít
senakvigi: *ntr* víztelenedik, kiszárad
subakvigi: *tr* víz alá merít, elmerít, lebuktat <víz alá>, elsüllyeszt <hajót>
subakvigi: *ntr* víz alá merül, elmerül <vízben>, lemerül, alámerül <vízbe>
subakvisto: bűvár
superakvi: *tr* elönt, eláraszt
superakvo: víz árvíz
superakvego: *bibl* özönvíz
surakvigi: *ntr* vízre ereszkedik
termoakvo: *orv* hévíz, termálvíz
traakvigi: *tr agr* öntöz
akvoafina: *l.* hidrofila 1
akvaltira: *kém* vízfelszívó, nedvességmegkötő
akvoaviadilo: *rep* hidroplán
akvobaraĵo: víz duzzasztómű, duzzasztógát, zárógát
akvobato: *fiz* vízlökés, hidraulikus ütés
akvobiciklo: *jm* vízi bicikli
akvoblua: vízkék
akvobuso: *hajó* vízibusz
akvocentralo: *l.* akvoenergia centralo
akvodislimo: *geo* vízvázlat
akvodismeto: *hajó* vízkiszorítás *szin* dismeto 2
akvodrezino: *hajó* vízajtány
akvodukto: *ép* vízvezeték
akvoebeno: víztükör, vízfelszín
akvoelektrejo: akvoenergia centralo
akvoenergia: *fiz* vízenergia
akvofalo: *geo* vízesés, zuhatag
akvofalo de Niagaro: Niagara-vízesés *szin* katarakto de Niagaro
akvofarbaro: *isk* vízfestékes doboz
akvofarbo: *isk műv* vízfesték
akvofeino: *mit* vízi tündérlány
akvofeo: *mit* vízi tündér
akvoflako: víztócsa
akvofluo: víz vízáramlás, vízfolyás
akvofobio: *l.* hidrofbio
akvoforto: *fiz* vízi erő

akvofoso: *víz kat* vizesárok
 akvoglaso: vizespohár
 akvohejtado: *tech* meleg vizes fűtés
 akvohorloĝo: vízóra, klepsidra *szin* klepsidro
 akvoimuna: vízálló, vízhatlan *szin* akvorezista
 akvohoso: víztömlő
 akvokaŝtano: *l.* kvarkorna trapo
 akvokolektejo: *víz* vízgyűjtő
 akvokolono: *fiz* vízoszlop
 akvokondukilo: vízvezeték
 akvokonduko: *ex l.* akvedukto
 akvokrano: vízcsap
 akvokreso: *l.* nasturcio
 akvokruĉo: vizeskancsó
 akvokruĉeto: *kr* vizeskancsó, vizes ampolna
 akvokulturo: vízkultúra
 akvokuracado: *l.* hidroterapio
 akvoliveranto: *víz ip* vízszolgáltató
 akvomalpurigo: *l.* akvopoluado
 akvomalsano: *orv* vízibetegség
 akvomalvarmigilo: *tech* vízhűtő
 akvomarko: *knyv* vízjel *szin* *knyv* filigrano
 akvomaso: víztömeg
 akvomuelejo: *agr* vízialom
 akvomuelisto: *agr* vízimolnár
 akvoneafina: *l.* hidrofoba
 akvonomo: *nyt* víznév *szin* hidronomo
 akvoparko: akvapark, aquapark
 akvopelujo: öblítőtartály, vécétartály
 akvopesto: *l.* elodeo
 akvopilkado: *sp* vízilabda *szin* akvopoloo
 akvopilki: *ntr sp* vízilabdázik
 akvopilkisto: *sp* vízilabdázó
 akvopipo: *l.* nargileo
 akvopistolo: *jték* vízi pisztoly
 akvoplaneo: *rep* víz alatti szárny
 akvoplanto: *l.* hidrofito
 akvoplantago: *l.* plantagalismo
 akvopoloo: *l.* akvopilkado
 akvopoluado: *öko* vízszennyezés *szin* akvomalpurigo
 akvopoto: vizeskorsó
 akvoprovo: *jog* vízpróba
 akvoprenejo: **1)** vízvételi hely
2) *fn* víz vízkiemelő
 akvoprovizado: vízellátás
 akvopumpilo: **1)** *tech* vízszivattyú
2) *víz* karos kút, artézi kút *szin* pumpilputo
 akvopunkturo: *orv* vízpunktúra, aquapunctura
 akvorado: *tech* vízkerék
 akvorendimento: *víz* vízhozam
 akvorezervejo: *víz* víztározó
 akvorezervujo: víztároló
     neceseja akvorezervujo: vécétartály
 akvorezista: *l.* akvoimuna
 akvoscienco: *l.* hidrologio
 akvoskarabo: *l.* distiko
 akvoskii: *ntr sp* vízisízik
 akvoskio: *sp* vízisí
 akvosoldato: *l.* stratioto
 akvosolvebla: *kém* vízben oldódó

akvostacio: *víz* vízmű
 akvostelo: *l.* kalitriko
 akvostrio: vízszugár
 akvosulko: *geo* vízmosás
 akvoŝimoj: *növ* petesporás gombák <Oomycota>
 akvoŝvelo: *l.* edemo
 akvotavolo: *geo* vízlencse, rétegvíz
 akvotelero: *l.* hidrokitilo
 akvotransfaligilo: *víz* bukófal
 akvotreti: *ntr* tapossa a vizet
 akvotubisto: vízvezeték-szerelő
 akvotubo: vízcső
 akvoturo: *víz* víztorony
 akvoturniĝo: örvény, vízőrvény
 akvoturnuloj: *l.* turbelarioj
 akvoutiligo: *víz* vízhasznosítás
 akvovaporo: vízgőz, pára
 akvovasto: víztűkőr
 akvoveturilo: *hajó* vízi jármű
 akvovojo: *közl* vízi út
 akvumveturilo: locsoló kocsi
l.m. falakvo, fluakvo, fortakvo, gasakvo, kininakvo, kranakvo, melisakvo, mielakvo, reĝakvo, sanktakvujo, sodakvo, stagnakveja, sterkakvo, ŝaŭmakvo, trinkakvo, tualetakvo, turnakvo
| akvafor/o 1) *műv* rézlemez <rézkarchoz>
2) *műv* rézkarc <lenyomat>
| akvamarin/o *ásv* akvamarin *szin* marblua smeraldo
| akvarel/o *műv* vízfestmény, akvarell
| akvari/o akvárium
| akvatint/o *műv* akvatinta, foltmarás, acquatinta, aquatinta
 <rézmaratás változata>
| akvedukt/o *ép tört* <római> vízvezeték, aquaeductus
| akvifoli/o közönséges magyalfa, szúrós magyalfa, téli magyalfa
 <Illex aquifolium> *szin* ordinara ilekso
 akvifoliacoj: *növ* magyalfélék <Aquifoliaceae>
| akvilegi/o *növ* harangláb <Aquilegia> *szin* aglofloro
| Akvilon/o *mit* Aquilo
 akvilono: *met* északi szél
| Akvin/o *geo* Aquino
 Tomaso la Akvinano, Tomaso el Akvino: *fil* Aquinói Tamás
| akvitan/o *fn* aquitániai
 Akvitanujo, Akvitanio: **1)** *tört geo* Aquitania
2) *geo* Aquitaine
| al 1) -hoz, -hez, -höz, felé <közeledés iránya, célja>
 al mi!: hozzám!
 al super la domo: a ház fölé
 al trans la rivero: a folyón túlra, a folyó mögé
 la riveretoj fluas al riveroj: a patakok a folyókba folynak
 la suno kliniĝas al okcidento: a nap nyugatra hajlik
 proksimiĝi al la muro: a falhoz közeledik
 veturi al la urbo: a városba utazik
2) -hoz, -hez, -höz, irányában <viszony>
 amo al la patrujo: haza iránt érzett szeretet
 ne estu tro severa al li: ne légy hozzá túl szigorú
3) -nak, -nek <részeltetés>
 al li mi ne montros la fotojn: neki nem mutatom meg a fotókat
 al vi ne venis letero: nem jött leveled
 donu al li mil forintojn: adj neki ezer forintot
4) -nak, -nek <tárgyra irányulás>
 bati al si la bruston: a mellét veri

obeu al viaj gepatroj: engedelmeskedj a szüleidnek
 oponi al justa deziro: ellenáll jogos kívánságnak
 al-: **1)** <közeledés iránya, célja>
 albordigu la boaton: kösd ki a csónakot
 altablĝis ĉiuj gastoj: minden vendég asztalhoz ült
 alveturo de trajnoj: vonatok érkezése
 la infanoj alkuris la primetitajn tablojn: a gyerekek a terített asztalhoz futottak
 li alpafis la proksimiĝantan malamikon: a közeledő ellenségre lőtt frapu al la pordo: zörgess az ajtón
2) <részeltetés, hozzáadás>
 aldonu ankoraŭ cent eŭrojn: adj még hozzá száz eurót
 almetu la restintajn kartojn: rakd hozzá a maradék lapokat
 alprenu ankaŭ vian fraton en la ludon: vedd be a játékba a testvéredet is
 alviciĝis la postrestintaj soldatoj: csatlakoztak a lemaradt katonák
3) <viszony>
 alĝustigi la palton al lia alteco: magasságához igazítja a kabátot
 almezuri la fortojn: összeméri az erejüket
 alaĵo: adalék, kiegészítés, függelék
 aligi: **1)** *tr* hozzáad, hozzátesz, hozzácsatol, csatlakoztat
 aligi al si: magához vesz, magához hoz
 aligu cent homojn al la taĉmento: adj hozzá száz embert a csapathoz
 aligi sian forton al la komunaj fortostreĉoj: hozzáteszi a saját erejét a közös erőfeszítésekhez
2) *tr mat* adjungál, hozzárendel
 aliĝi: **1)** *ntr* hozzáadódik, hozzájön
 al tio aliĝas ankoraŭ cento da reguloj: ehhez jön még vagy száz szabály
 aliĝi al la interparolado: bekapcsolódik a társalgásba
2) *ntr* jelentkezik <rendezvényre>, csatlakozik vmihez
 aliĝi al la grupo: csatlakozik a csoporthoz
 aliĝi al la Universala Kongreso: jelentkezik a világkongresszusra
 aliĝilo: jelentkezési lap, belépési nyilatkozat
 aliĝpeto: csatlakozási kérelem
 aliĝtraktado: *pol* csatlakozási tárgyalás
 [-al- **1)** *növ* -ales, -virágúak, -termésűek <rend> *l.* kukurbaloj, orkidaloj, poligonaloj, rozaloj
2) *kém* -al, -aldehid *l.* metanalo, etanalo
3) *orv ne* -csont *l.* osto
 [al/o **1)** *ált* szárny <tárgyé>
 fenestra alo: ablakszárny
2) *anat* cimpa, orrcimpa
3) *növ* szárny, pinna <száron, levélnyélen, termésen, csészelevélen> *szin* flugilo
4) *növ* vitorla
5) *áll* szárny *szin* flugilo
 alo de birdo: madár szárnya
6) *tech* légcavarszárny, hajócsavarszárny
 alo de helico: légcavarszárny, propellerszárny
7) malomkerékszárny
 alo de ventorado: szélkerék szárnya
8) *rep* repülőgépszárny *szin* planeo
 alo de aviadilo: repülőgépszárny
9) *ép* épületszárny
 alo de konstruaĵo: épületszárny
10) *kat* hadsereg szárnya
 alo de armeo: hadseregszárny
11) kalapkarima *szin* ĉapelando

alo de ĉapelo: kalap karimája
 aleto: *tech* csavarszárny
 aletŝraŭbo: *tech* szárnyas csavar *szin* flugilŝraŭbo
 aletŝraŭbingo: *tech* szárnyas anya *szin* flugilŝraŭbingo
 aloŝipo: *hajó* szárnyashajó
l.m. frogalo
 [Alabam/o *geo pol* Alabama <US>
 [alabastr/o *ásv* alabástrom
 [Alagoas/o *geo pol* Alagoas
 [Alah/o *iszl* Allah
 [alambik/o *kém* lepárlókészülék, desztillálókészülék *szin* distililo
 [alan/o *fn* tört alá
 alana: *mn* tört nyt alá
 Alanio: *tört geo* Alánia
 [aland/o *ne l.* iduso
 [Aland/o *geo pol* Aland <FI>
 [alanin/o *kém* alanin, amino-propionsav
l.m. fenilalanino
 [alantoid/o *anat* húgyhártya, húgytömlő, allantois
 [Alarik/o *tört* Alarik, Alarich
 [alarm/i **1)** *tr kat* riaszt, riadóztat
2) *tr* vészt jelez, riaszt
3) *tr átv* riaszt, felriaszt, nyugtalanít
 alarmo: **1)** *kat* riadó
 trumpeti alarmon: riadót fúj
2) riasztás
 sonorigi alarmon: félreveri a harangot
3) riadalom, nyugtalanság
 la anonco ĵetis la urbon en alarmon: a bejelentés hírére nyugtalanság fogta el a várost
 alarma: **1)** *kat* riadó-, riadóztató
2) *tech* riasztó- <*pl.* berendezés>
3) *átv* riasztó, aggasztó, nyugtalanító
 alarmantaj novaĵoj: nyugtalanító hírek
 alarmiĝi: **1)** *ntr kat* riadóztatva van
2) *ntr átv* megretten, megriad, felriad
 alarmejo: *kat* riadótér, riadóhely, gyülekezőhely
 alarmilo: *tech* riasztóberendezés, riasztókészülék
 aŭtomata alarmilo: automata riasztókészülék
 alarmisto: *pej* vészmadár, rémhírterjesztő
 ekalarmi: *tr* beriaszt, hirtelen riaszt
 foralarmi: *tr* elriaszt
 alarmfajfilo: vészjelző síp
 alarminstalaĵo: *tech* riasztórendszer
 alarmoblinkilo: *jm* vészvillogó lámpa
 alarmopreta: riadókészültségben levő
 la armeo estas alarmopreta: a hadsereg riadókészültségben van
 alarmraketo: *hajó* segélykérő rakéta
 alarmsignalo: **1)** *kat* riadójel, riadójelzés
2) vészjel, vészjelzés, riasztó jelzés
 alarmsistemo: *tech* riasztórendszer
 alarmsonorilo: vészharang
 alarmsonorileto, alarmtintilo: *tech* vészcsengő
 [Alask/o *geo pol* Alaszka <US>
 Alaska Duoninsulo: *geo* Alaszka-félsziget
 Alaska Golfo: *geo* Alaszka-öböl
 [alatern/o *növ* örökzöld benge <Rhamnus alaternus>
 [alaŭd/o *áll* pacsirta <Alauda>
 arbalaŭdo: erdei pacsirta <Lullula arborea>

blankflugila alaüdo: szibériai pacsirta, fehérszárnyú pacsirta <Melanocorypha sibirica>
brovalaüdo: vékonycsőrű pacsirta <Chersophylus duponti>
dezertalaüdo: homoki pacsirta <Ammomanes deserti>
kampalaüdo: mezei pacsirta <A. arvensis>
malgranda alaüdo: keleti rövid ujjú pacsirta <Calandrella brachydactyla>
mallongbeka tufalaüdo: spanyol búbospacsirta <Galerida thekiae>
mallongfingra alaüdo: sziki pacsirta, székipacsirta <Calandrella brachydactyla>
montalaüdo: fülespacsirta, havasi pacsirta <Eremophila alpestris>
nigra alaüdo: szerezsenpacsirta <Melanocorypha yeltoniensis>
rubanda alaüdo: sarlóscsőrű pacsirta <Alaemon alaudipes>
ruğvosta dezertalaüdo: vörösfarkú hegyipacsirta <Ammomanes phoenicura>
stepalaüdo: kalandrapacsirta <Melanocorypha calandra>
tufalaüdo: búbos pacsirta <Galerida cristata>
alaüdedoj: pacsirtafélék <Alaudidae>
alaüdosprono: *l.* delfinio
| **Alav/o** *geo* Álava <ES>
| **alavit/o** *iszl* alavita, nuszajrita
| **alb/o** *kr* miseing, alba
| **Alb/o** *tört geo* Alba Longa
Alba Monto: *tört geo* Mons albanus <ma Monte Cavo>
| **alban/o** *fn* albán
albana: *mn nyt* albán <sq>
Albanaj Alpoj: *geo* Albán-Alpok, Albán-havasok
la albana lingvo havas gegan kaj toskan dialektajn: az albán nyelvnek geg és toszk nyelvjárása van
Albanujo, Albanio: *geo pol* Albánia <AL>
| **Albano Lati/a** *geo pol* Albano Laziale <IT>
| **Albalong/o** *tört geo* Albalonga
| **albatros/o** *áll* albatrosz <Diomedea>
flavbeka albatroso: sárgacsőrű albatrosz <D. chlororhynchos>
fulga albatroso: kormos albatrosz <D. palpebrata>
grizkapa albatroso: szürkefejú albatrosz <D. chrystostoma>
nigrabrova albatroso: dolmányos albatrosz <D. melanophris>
| **albed/o** *fiz* albedo, sugárzásviszaverő-képesség
| **Albert/o**¹ Albert <utónév>
Albertino: Alberta, Albertina <utónév>
| **Albert/o**¹ *geo pol* Alberta <CA>
| **alberg/o** *ritk* vendéglő, vendégfogadó
| **albigens/o** *kr tört* albigens
| **albin/o** *biol* albinó <pigmenthiányos egyed>
albineco: *biol* albinizmus
| **Albion/o** *ritk ir* Albion <Anglia>
| **albit/o** *ásv* albit
| **albizi/o** *növ* selyemakác <Albizia>
| **Albrehto** Albrecht
| **albug/o** *orv* fehér folt <a szaruhártyán>, albugo
| **albugine/o** *anat* rostos hüvely, fehér színű kötőszöveti tok, tunica
albuginea *szin* albuginea tuniko
albuginea tuniko: *l.* albugineo
albugineito: *orv* rostoshüvely-gyulladás
| **album/o** **1)** album, emlékkönyv
2) *zene* zenei album
albumfolio: albumlap
| **albumen/o** *növ* magfehérje, dajkaszövet, albumen
| **albumin/o** *biol kém* albumin
albuminurio: *orv* fehérjevizelés, albuminvizelés, albuminuria

| **albumoz/o** *biol kém* albumóz
l.m. laktalbumini, ovalbumino, seralbimino
| **alburn/o**¹ *növ* szijács, fafehérje, alburnum *szin* sukligno
| **alburn/o**¹ *áll* szélhajtó küsz, fehérhal, ökle, szélkeszeg, fehérkeszeg <Alburnus alburnus> *szin* blankfišo
| **alce/o** *növ* mályvarózsa <Alcea>
| **Alce/o** *l.* Alkajo
| **alced/o** *áll* jégmadár, halászmadár, vízi király, kék halász
<Alcedo> *szin* alciono
blankringa alcedo: szürke halkapó, tarka halkapó <Ceryle rudis>
kolumalcedo: örvös halkapó <Ceryle alcyon>
alcededoj: jégmadárfélék, jégmadarak <Alcedinidae>
| **alcelaf/o** *áll* tehénantilop <Alcelaphus>
| **Alcestis/o** *ne l.* Alkestiso
| **Alcibiad/o** *ne l.* Alkibiado
| **Alcino/o** *ne l.* Alkinoo
| **alcion/o** *l.* alcedo
| **Alcion/o** *csill* Alcyone
| **alcioni/o** *áll* bőrkorral, parakorral <Alcyonium>
alcionuloj: bőrkorralok, parakorralok <rendje> <Alcyonaria>
| **alchemil/o** *ne l.* alhemilo
| **ald/o** **1)** *zene* mélyhegedű, brácsa *szin* aldiviolono
2) *zene* alt <énekhang>
alda: *zene* alt
alda bekfluto: altfuvola *szin* aldflyto
alda Do-kleo: *zene* alt C-kulcs
aldulino: *fn zene* alt <énekes>
aldflyto: *zene* altfuvola
aldhobojo: *zene* altoboa, angolkürt *szin* angla korno
aldokleo: *zene* altkulcs *szin* aldiviolona kleo
aldtrombono: *zene* altharsona
aldiviolono: *zene* mélyhegedű, brácsa *szin* aldo **1**
| **aldo-** *kém* aldo- <aldehid>
aldoheksozo: *kém* aldohexóz
aldolo: *kém* aldol
aldozo: *kém* aldóz
| **Aldebaran/o** *csill* Aldebaran, Alfa-Tauri
| **aldehid/o** *kém* aldehid
tioaldehido: *kém* tioaldehid
| **Aldernej/o** *geo* Alderney <sziget>
| **aldosteron/o** *biol* aldosteron
| **aldoksim/o** *kém* aldoksim
| **ale/o** **1)** <fasorral szegélyezett> sétány, sétaút
2) fasor <fasorral szegélyezett széles út>, allé
| **aleator/a** *mat inf* véletlen, random
aleatora aliro: *inf* véletlen hozzáférés
aleatora nombro: *mat* véletlen szám
aleatore: *inf* véletlenszerűen, at random
| **alef** **1)** *knyv* alef <héber 'a' v. 'e' betű>
2) *mat* alef
alef-nulo: *mat* alef nulla
| **Alegan/oj** *geo* Alleghan-hegység
| **alegori/o** **1)** *ir műv* allegória
apologo kaj parabolo estas specoj de alegorio: a tanmese és a példázat egyfajta allegória
2) *bibl* hasonlat, példabeszéd *szin* parabolo
alegoria: *ir műv* allegorikus
| **alegr/o** *fn zene* allegro
alegre: *hsz zene* allegro, vidáman, gyorsan, élénken
alegreto: *fn zene* allegretto

alegrete: *hsz zene* allegretto, kissé gyorsan, kissé élénken

| **aleksandr/o** *ir* Sándor-vers, alexandrin, alexandrinus

| **Aleksandr/o** Sándor

Aleksandro la Granda: *tört* Nagy Sándor

Aleĉjo: Sanyi, Sanyika

| **Aleksandri/o** **1)** *tört geo* Alexandria

2) *geo* Alexandria

aleksandrianismo: *ir műv* alexandriai művészet, alexandriai iskola

| **aleksi/o** *orv* alexia, olvasási zavar

| **Aleksi/o** Alekszj, Alex, Alexis, Alexius <utónév>

| **aleksin/o** *ex l. biol* komplemento

| **Alekt/o** *mit* Alléktó, Allecto

| **alektor/o** *áll* szirtifogoly <Alectoris>

| **alel/o** *biol* allél

recesiva alelo: recesszív allél

| **aleman/o** *fn tört* alemann

alemana: *mn nyt* alemann

alemana dialekto: *nyt* alemann dialektus

Alemanujo, Alemanio: **1)** *tört geo* Alemannia

2) *geo* Német Svájc

| **alen/o** *tech ár* <szerszám> *szin* kudrilego

sako alenon ne tenas, ĝi baldaŭ elvenas^Z: *közm* kibújik a szög a zsákból

| **Alenson/o** *geo* Alençon

alensono: *tex* alençoni csipke

| **Alep/o** *tört geo* Aleppó

| **aler/o** *ép* kaputető, előtető, védőtető <kapu fölött>

| **alergi/o** *orv* allergia, túlérzékenység

alergia: *orv* allergiás, túlérzékeny

alergiologo: allergológus

alergiologio: *orv* allergológia

antialergia, kontraŭalergia: *orv* allergiaellenes

antialergiaĵo, kontraŭalergiaĵo: *gysz* allergiaellenes szer,

antiallergikum

| **aleron/o** *rep* csűrőkormány, csűrőlap *szin* kromklapo

| **aleŭrit/o** *növ* kutyatejfa, olajkencefa <Aleurites>

| **aleŭrod/o** *áll* liszteske <Aleyrodes>

aleŭrododoj: liszteskefélék, molytetvek, lisztetvek <Aleyrodidae>

| **aleŭroden/oj** *áll* liszteskeszerűek, liszteskék <Aleurodina>

| **aleut/o** *fn* aleut

aleuta: *mn nyt* aleut <ale>

Aleutoj, Aleutaj Insuloj: *geo* Aleut-szigetek

| **Alesi/o** *tört geo* Alesia

| **alez/i** *tr tech* dörzsár

alezilo: *tech* dörzsár

| **alfa** *knyv* alfa <görög 'a' betű> *szin* alfo

alfa kaj omega de la problemo: a probléma alfája és ómegája

alfanumera: *inf* alfanumerikus <betűt és számot tartalmazó>

de alfa ĝis omega: az alfától az ómegáig, elejétől végéig

alfa-: *tud* alfa- <első> *l.* alfa-diszerígo, alfa-partikloj, alfa-radioj, alfa-testado

| **alfabet/o** *isk nyt* ábécé, alfabétum

li neniam venkis la alfabeton^Z: még az ábécén sem ment keresztül

li ŝvitas ankoraŭ super la alfabeto: még az ábécén sem ment

keresztül

alfabeta: betűrendes

alfabeta ordo: betűrend, ábécé-sorrend

alfabete ordigita: betűrendbe szedett

alfabetigi: **1)** *tr* betűrendbe szed, ábécérendbe szed

2) *tr* latin betűsre átír <pl. kínai jeleket>

3) *tr ne* írni-olvasni tanít, alfabetizál *l.* instrui legi-skríbi

alfabetumi: *tr* betűz, silabizál

alfabetumo: *isk* ábécéskönyv *szin* abocolibro

| **alfenid/o** *l.* alpakka

| **alf/o**¹ *növ* alfafű, halfafű, lósörényfű, „eszpartófű” <Stipa tenacissima>

| **alf/o**¹ *l.* alfa

| **Alfons/o** Alfonz

Alfonsino: Alfonzina, Alfonza

| **Alfred/o** Alfréd

| **alg/oj** *növ* algák, moszatok <Algae>

blualgoj: *növ* kékmoszatok <Cyanophyta>

brunalgoj: *növ* barnamoszatok <Phaeophyta> *szin* feofitój

flavalgoj: *növ* sárgászöld moszatok <Xanthophyta>

oralgoj: *növ* sárgásmoszatok <Chrysophyta>

ruĝalgoj: *növ* vörösmoszatok <Rhodophycota>

silikaj algoj: *növ* kovamoszatok <Bacillariophyta>

verdalgoj: *növ* zöldmoszatok <Chlorophyta> *szin* klorofitój

algino: *kém* gysz algin

algologo: *növ* algológus, moszatkutató

algologio: *növ* algológia, moszatkutatás

alginato: *kém* alginát

alginata acido: *kém* alginsav

| **algebr/o** *mat* algebra, betűszámán

algebro de aroj: halmazalgebra

algebro de matricoj: mátrixalgebra

elementa algebro: elemi algebra, betűszámán

grupa algebro: csoportalgebra

homologa algebro: homologikus algebra

lineara algebro: lineáris algebra

algebra: *mat* algebrai

algebra prezento: algebrai alak

algebra strukturo: algebrai struktúra

algebra tegaĵo: algebrai lezárt

algebre fermita: algebrailag zárt

algebrigi: *tr mat* algebraizál, algebrai módszereket alkalmaz vmire <n>

algebrilo: *inf* algebrai szimbólumkezelő

l.m. ŝaltalgebro

| **-algi-** *orv* -algia, -fájdalom

| **algid/a** *l.* hipotermia

algideco: *l.* hipotermio

| **alginit/o** *ásv* alginit

| **Algol/o**¹ *csill* Algol

| **Algol/o**¹ *inf* ALGOL <programnyelv>

| **algonki/o** *l.* proterozoiko

| **algoritm/o** *inf mat* algoritmus

eŭklida algoritmo: euklideszi algoritmus

nedeterminisma algoritmo: *inf* nem determinisztikus algoritmus

rikura algoritmo: rekurzív algoritmus

algoritmigi: *tr inf* algoritmizál

| **algvazil/o** poroszló, törvényszolga, alguacil <ES>

| **algebr/o** *mat* lineáris algebra

| **Alĝer/o** *geo* Algír

Alĝero estas la ĉefurbo de Alĝerio: Algír Algéria fővárosa

alĝerano: *fn* algíri <lakos>

| **Alĝeri/o** *geo pol* Algéria <DZ>

alĝeria: algériai

alĝeriano: *fn* algériai <lakos>

| **Alhambr/o** *ép műv* Alhambra

| alĥemi/o alkímia, aranycsinálás
 alĥemiisto: alkémikus, aranycsináló
| alĥemil/o *növ* palástfű <Alchemilla> *szin* dammantelo
| ali/a 1) más, másik
 alia flanko de la medalo: az érem másik oldala
 aliaj domoj, aliaj homoj^Z: *kōzm* ahány ház, annyi szokás
 alian ne mallaŭdu, vin mem ne aplaŭdu^Z: *kōzm* magadat ne dicsérd,
 mást ne gyalázz
 inter aliaj: többek között
 metu la seĝon sur alian lokon: tedd a széket más helyre
 ne ekzistas alia dio krom la Unusola: nincs más isten az
 Egyedülvalón kívül
2) vki másik
 alia ol atendita: más, mint akit vártunk
 tiu aŭ alia: egyik vagy a másik
 oficiale decidi pri tiu aŭ alia konkursaĵo: hivatalosan dönteni az
 egyik vagy másik versenyműről
 unu la alia: egymás
 ili amas unu la alian: szeretik egymást
 unu post aliaj pluvadis kugloj: egymás után záporoztak a golyók
 alie: **1)** máshogyan, másképpen, más módon
 neni respondis la aferon alie ol jes: senki sem választott
 máshogyan a kérdésre, csak igennel
 tio estos tiel kaj ne alie: ez így lesz és nem másképpen
2) máskülönb
 obeu, alie mi punos vin: engedelmeskedj, különben megbüntetlek
 alio, aliaĵo: más dolog
 alii: *ntr* különbözik, eltér, *ige* más
 aliigi: *tr* másít, megmásít, mássá tesz, elváltoztat
 li aliigis sian voĉon: elváltoztatta a hangját
 sorĉe aliigi homon en porkon: embert varázslattal disznóvá
 változtat
 alieco: másság
 alies: *ne l.* tiu de alia, aliula
 aliel: *ne l.* alie, alimaniere
 aliigilo: *zene* módosítójel
 aliulo: másvalaki, valaki más
 aliula: másé
 aliula havaĵo ne estas la mia: más tulajdona nem az enyém
 interalie: többek között, egyebek között
 kromalie: az egyebeken túl
 kunalie: együtt a többivel, többiekkel, egyebekkel
 mi metis ĝin kunalie en la valizon: egyebekkel együtt a
 bőröndömbe tettem
 alidirekti: *tr* átirányít
 ali-: *mn* más, más-, át- *l.* alifoje, aliformigi, alikonfesia, alikonstrui,
 alilando, alitipa, alivesti, alivorte
| Ali/o Ali <utónév>
 Ali Babo: Ali Baba
| alianc/o *pol* szövetség
 la Sankta Alianco: *tört* a Szent Szövetség
 Nova Alianco: *kr* Újszövetség
 triopa alianco: hármas szövetség
 alianca: *mn* szövetséges
 aliancaj trupoj: szövetséges csapatok
 aliancano: *fn* szövetséges, szövetségbe tartozó <*pl.* ország, ember>
 li perfidis siajn aliancinojn: elárulta szövetségeseit
 alianci: *tr* szövetségessé tesz, szövetséget köt vkivel <*n*>
 aliancita lando: szövetséges ország

la Hitlera Germanio aliancis sin kun la Italio de Mussolini: a hitleri
 Németország szövetséget kötött Mussolini Olaszországgal
 alianciĝi: *ntr* szövetkezik vkivel <*kun*>
 alianculo: *fn* szövetséges <*ember*>
 nealianca: *pol* el nem kötelezett
 nealianceco: *pol* elnemkötelezettség
| aliari/o *növ* Alliaría <nemzetség>
 oficina aliario: hagymaszagú kányazsombor, fokhagymafű <*A.*
 petiolata>
| alibi/o *jog* alibi, mentség
 kontroli lian alibion: ellenőrzi az alibijét
 mi ne povas konfirmi vian alibion: nem tudom megerősíteni az
 alibidet
| Alic/o Aliz <utónév>
 Alico en Mirlando: Aliz Csodaországban
| alicikl/a *kém* aliciklusos, cikloalifás *szin* alifatcikla
 alicikla kombinaĵo: aliciklusos vegyület
| alidad/o *csill geo* alhidáde <skála mutató>
| alien/i *tr jog* elidegenít *szin* aliproprigi
 aliena: *mn pszi* elmebeteg, elmebajos *szin* cerbomalsana,
 mensmalsana
 alieneco: *pszi* elmebaj
 alieniĝi: *ntr pszi* elidegenedik, elmebajos lesz
 alienisto: *pszi* elmegyógyász, elmeorvos
 alienulo: *pszi* elmebeteg *szin* cerbomalsanulo, mensmalsanulo
| alifat/a *kém* alifás
 alifatcikla: *l.* alicikla
| aligator/o 1) *áll* aligátor <Alligator>
 aligatoretoj: aligátorfélék <Alligatoridae>
2) *átv* : *eo pej* aligátor <aki eszperantisták között beszélgetőtárs
 anyanyelvén beszél>
 aligatori: *ntr eo pej* aligátorkodik <eszperantisták között a
 beszélgetőtárs anyanyelvén beszél>
| Alikant/o *geo pol* Alicante <város és tartomány> <*ES*>
| alikvant/o *mat* nemosztó szám, maradék nélkül nem osztható
 szám
 alikvanta: *mat* maradék nélkül nem osztható
| alikvot/o *mat* maradék nélkül osztható rész *v.* szám
 alikvota: *mat* maradék nélkül osztható
| alil/o *kém* allilcsoport
| aliment/o 1) *jog* eltartási kötelezettség
2) tartásdíj
| aline/o 1) *knyv* bekezdés
 alinesigno: *inf* bekezdésjel
2) behúzás <bekezdés>
| alis/o *növ* ternye <Alyssum>
 mara aliso: tengerparti ternye, illatos ternye <Lobularia maritima>
 monta aliso: hegyi ternye <*A. montanum*>
 pala aliso: közönséges ternye <*A. alyssoides*>
 roka aliso: szirti ternye <*A. saxatile*>
| alism/o *növ* hídör <Alisma>
 lancfolia alismo: lándzsás hídör <*A. lanceolatum*>
 linifolia alismo: úszó hídör, fülevelű hídör <*A. gramineum*>
 plantagalismo: vízi hídör <*A. plantago-aquatica*> *szin*
 akvoplantago
 alismacoj: hídörfélék <Alismataceae>
| alit/o *áll* békakötő béka <Alytes> *szin* akuŝbufo
| aliteraci/o *ir* alliteráció, élrím, betűrím
 'firme fidu' estas ekzemplo por aliteracio: 'bízva bízzál' példa az
 alliterációra

aliteracii: *ntr* *ir* alliterál

| **alium/o** *növ tud* hagyma <Allium>

tuba aliumo: téli hagyma, csöves hagyma <A. fistulosum> *szin* tubajlo

| **aliz/o** *növ* lisztes berkenye, süvöltény <bogyó>

adstringa alizujo: *l.* adstringa sorbuso

blanka alizujo, blanka alizarbo: *l.* blanka sorbuso

| **alizarin/o** *kém* alizarin

| **alize/o** *met* passzát, passzátszél

kontraualizeo: *met* antipasszát, ellenpasszát

| **alk-** *kém* alk- <nem aromás szénhidrogének>

alkadieno: *kém* alkadién

alkano: *kém* alkán, paraffin

alkanalo: *kém* alkanal <alkánból levezethető aldehid>

alkanolo: *kém* alkanol

alkanolato: *kém* alkanolát, alkoxid

alkanono: *kém* alkanon

alkeno: *kém* alkén

alkilo: *kém* alkilgyök

alkino: *kém* alkin, acetilén

cikloalkano: *kém* cikloalkán

| **alka/o** *ne l.* aŭko

| **alk/o** *áll* jávorszarvas <Alces>

| **alkad/o** **1)** *tört* békebíró, alcade <ES>

2) *pol* polgármester, falusi bíró, alcade <ES>

| **Alkaid/o** *pol* Al-Kaida

| **Alkaj/o** **1)** *mit* Alkaiosz, Alcaeus *szin* Alceo

2) *ir* Alkaiosz

Alkaja strofo: alkaioszi sor

| **Alkajd/o** *l.* Alkaido

| **alkal/oj** *kém* alkáliák

alkala: **1)** *mn* *kém* alkáli

2) *kém* lúgos

alkala tero: lúgos föld

alkalbluo: *kém* alkálikék

alkalmetalo: *kém* alkálifém

alkaleco: *kém* lúgosság, lúgos kémhatás

alkalo: *orv* alkalosis

alkalometrio: *kém* alkalimetria <lúgok töménységének meghatározása>

l.m. teralkalo

| **alkali/o** *l.* alkalmetalo

| **alkaloid/o** *kém* alkaloid

| **alkapton/o** *kém* alkapton

alkaptonurio: *orv* alkaptonvizelés, alkaptonuria, alcaptonuria

| **alkaraz/o** hűtőkorsó <likacsos anyagkorsó> <ES>

| **alkazab/o** **1)** *kat* <arab> fellegvár, alcazaba <ES>

2) várpalota <ES>

| **alkazar/o** *ép* <arab> királyi palota, alcazar <ES>

| **alkekeng/o** *növ* közönséges, piros zsidócsersznye <Physalis alkekengi>

| **alkemi/o** *l.* alhémio

| **alkemil/o** *l.* alhémilo

| **Alkestis/o** *mit* Alkésztisz, Alcestis *szin* Alcestiso

| **Alkibiad/o** *tört* Alkibiádész

| **Alkino/o** *mit* Alkinoosz, Alcinous

| **Alkion/o** *mit* Alkioné, Alcione

| **Alkmen/o** *mit* Alkméné, Alcmena

| **alkohol/o** **1)** *kém* alkohol

butila alkoholo: *l.* butanolo

pentila alkoholo: pentil-alkohol *szin* pentanolo

salakva alkoholo: sósborszesz

tioalkoholo: tioalkohol *szin* tiolo

2) *ált* alkohol, szesz

alkohola: *gaszt* szesz ital

alkoholato: *kém* alkoholát

alkoholi: *tr* *gaszt* alkoholizál, alkohollal kever, szeszest, szesszel kezel

alkoholulo: alkoholista, iszákos, részeges ember

alkoholemio: *orv* alkoholvérség, <emelkedett> véralkoholszint, alcoholaemia

alkoholismo: *orv* alkoholizmus, részegeskedés

kontraualkohola: alkoholelles, antialkoholista

kontraualkoholulo: *fn* antialkoholista

polialkoholo: *kém* polialkohol

senalkohola: alkoholmentes

senalkohola trinka: alkoholmentes ital

alkoholbrulilo: spirituszégő, borszeszlámpa

alkoholometro: *agr* szeszfokoló, szeszmérő, alkoholmérő

l.m. brulalkoholo, tioalkoholo

| **alkoholatur/o** *kém* alkoholos oldat, alkoholos kivonat *szin* tinkturo
2

| **alkov/o** *ép* benyíló, alvófülke, alkóv

| **alm/o** *tech* gerinc, gerinclemez <profilon>

| **Almagest/o** *csill* Almagest <Ptolemaiosz alapműve>

almagesto: *csill* almagest <csillagászati megfigyelések gyűjteménye>

| **almanak/o** *knyv* évkönyv, almanach

| **Almat/o** *geo* Almati, Alma-Ata

| **almandin/o** *ásv* almandin

| **alme/o** alme <egyiptomi énekes és táncosnő>

| **almenaű** **1)** legalább <az a legkevesebb>

almenaű forbalau, se vi faris ruba: legalább seperd el, ha szemetet csináltál

se monon ne, almenaű kvieton mi havas: ha pénzem nincs, de legalább megvan a nyugalmam

tiu aŭto kosta almenaű ok miliono: az az autó legalább nyolc millióba kerül

2) legalábbis <a legrosszabb esetben is>

almenaű tiel oni informis min: legalábbis így tájékoztattak

restu kuŝanta, almenaű ĝis alvenos la kuracisto: maradj fekvé, legalább amíg nem jön az orvos

| **Almoravid/oj** *tört* Almorávidák

| **almaz/o** alamizna, könyöradamány

donado de almozoj neniam malriĉigas^Z: *közm* a koldusnak adott pénz nem teszen szegénnyé

almozi: *ntr* koldul, kéreget, alamizsnát kér

pro la perdo de ĉiuj liaj vivrimedoj li devis almozi: minden megélhetési eszközének elvesztése után koldulnia kellett

almazulo: koldus, kéregető

almazulejo: szegényház

elalmazo: *tr* kikönyörög, kikunyerál

prialmozi: *tr* koldul vkitől

li prialmozis ĉiujn preterpasantojn: minden járókelőtől kéregetett
almazdoni: *tr* alamizsnát ad, alamizsnálkodik

li almozonis kelkajn forintojn: néhány forint alamizsnát adott

almazdonema: adakozó, alamizsnás szellemű

almazkesto: *kr* templomi persely

almazmonaño: *kr* koldulóbarát

almazordeno: *kr* kolduló rend

almazosako: koldustarisznya

almazpeti: *tr* koldul, kéreget

almazpetanto: kéregető, kolduló

almazpetanto singena restas kun sako malplena^Z: *közm* szemérmes
koldusnak üres a tarisznyája

| **aln/o** *növ* éger, égerfa <Alnus>

| **alnik/o** *koh* <ötvözet> alniko

| **alobrog/o** *tört* allobrogo <harcias hegyi nép>

| **alogami/o** *növ* szaporodás idegen megporzással, allogámia

| **alo/o** *növ* aloé <Aloe>

akvoaloo: kolokán, vízi aloé <Stratiotes aloides>

aloajo: gysz aloégyanta

| **alod/o** *gazd* *tört* allódium, major, majorság, szabad birtok vö.
feűdo, tenuro

| **alofon/o** *nyt* fonémaváltozat, fonémavariáns, allofón *szin*
fonemvarianto

| **alograf/o** *nyt* allográf

| **aloj/o** *koh* ötvözet

alojigi: *tr* *koh* ötvöz

| **alokazi/o** *növ* ránclevél, alokázia <Alocasia>

| **alokton/o** *ásv* allochton kőzet, nem helyben keletkezett kőzet

aloktona: *geo* idegenhonos, allochton, nem helyben keletkezett

| **alomorf/o** *nyt* morfémváltozat, morfémvariáns, allomorf

| **alongô/o** **1)** *gazd* toldalék, allonzs <váltón forgatmányok részére>

2) *kém* toldalékcső

3) asztallaptoldalék

| **alopat/o** *orv* ellenszenvi gyógyító, allopatha

alopatío: *orv* ellenszenvi gyógymód, allopatia

| **alopeci/o** *orv* kopaszság, alopecia

| **alopekur/o** *növ* ecsetpázsit <Alopecurus> *szin* vulpovosto

genua alopekuro: gombos ecsetpázsit <A. geniculatus> *szin* genua
vulpovosto

granda alopekuro: réti ecsetpázsit <A. pratensis>

herbeja alopekuro: réti ecsetpázsit <A. pratensis>

kampa alopekuro: parlagi ecsetpázsit <A. myosuroides>

orangkolora alopekuro: mocsári ecsetpázsit <A. aequalis>

| **aloritmi/o** *orv* szívritmuszavar, alloritmia *szin* misritmo

| **aloster/a** *biol* kém alloszterikus

alostera efikanto: *biol* alloszterikus hatóanyag

| **alotigen/a** *ásv* allotigén

alotigena mineralo: allotigén ásvány

| **alotrofi/o** *orv* allotrófia

| **alotrop/a** *kém* allotrop, több módosulatban előforduló

alotropaĵo: *kém* allotrop módosulat

alotropeco: *kém* allotrópia

| **aloz/o** **1)** *áll* fattyúherring <Alosa>

2) *áll* vándor fattyúherring, vándor alóza, májusi hal <A. alosa>

| **alp/oj** *geo* magashegység, havasok

Alpoj: *geo* Alpok

Bernaj Alpoj: Berni Alpok

alpismo: *sp* alpinizmus

alpisto: alpinista

cisalpa: *geo* Alpokon inneni <Rómából nézve>

transalpa: *geo* Alpokon túli <Rómából nézve>

| **alpak/o** **1)** *áll* alpaka <Lama pacos>

2) *tex* alpaka gyapjú

3) *tex* alpaka szövet

| **alpar/o** *gazd* paritás, egyenértékűség, pariérték, paritásos érték

alparo de acetopovo: vásárlóerő-paritás

alparo de kurzo: árfolyamparitás

alparo de valuto: valutaparitás, pénznemparitás, átváltási paritás

| **alpini/o** *növ* gyömbér <Alpinia>

galanga alpinio: sziámi gyömbér, galangál <A. galanga> *szin*

galango **1)**

oficina alpinio: kínai gyömbér, galangál <A. officinarum>

| **alt/a** **1)** magas

alta homo: magas ember

alta turo: magas torony

li estas unu kapon pli alta: egy fejjel magasabb

2) magas, magasan levő

altaj nuboj: magas felhők

alta ĉielo: magas ég

alta tajdo: *hajó* teljes dagály *szin* altmaro

3) magas, nagy, nagy mértékű

altevoluinta: magasan fejlett

altfidela: *eltr* hifi, nagyhűségű

altfidelilo: *l.* altfidela muzikkomplekso

altforno: *koh* kohó, nagyolvasztó *szin* fornego

altfrekvenca: *vill* nagyfrekvenciás

alta mizero: mélységes szegénység

alta premo: *fiz* nagy nyomás

alta prezo: nagy ár

alta sangopremo: magas vérnyomás *szin* hipertensio

la malsanulo havas altan febron: a betegnek magas láza van

4) *átv* magas, nemes, feljebbvaló

alta ĉambro: *pol* felsőház

alta ĉielo!: te, jó ég!

Alta Kanto <Kan>: *bibl* Énekek éneke <Én> *szin* Kanto de kantoj

alta komisiito: *pol* főmegbízott

altaj pensoj: emelkedett gondolatok

alta politiko: *pol* nagypolitika

alta protektanto: fővédnök

alta rango: magas rang, méltóság

altaj sentoj: nemes érzések

alta teĥnologio: *tech* csúcstechnológia, high-tech

alt: *mat* kitevő, felső index jelölése

a alt n: a az n-ediken

du alt tri: kettő a harmadikon *szin* du en la tria potenco

dek alt minus kvin: tíz a mínusz ötödiken *szin* dek en la minus

kvina potenco

alte: **1)** fent, fenn, a magasban

alte flosis nuboj: a magasban felhők úsztak

2) magasan

alte fluganta spirito: magasan szárnyaló szellem

kiu tro alten rigardon direktas, tiu tre baldaŭ okulojn difektas^Z:

közm aki a napba néz, könnyen megvakul

la frukto pendis alte, por atingi ĝin: a gyümölcs túl magasan volt

ahhoz, hogy elérjék

3) nagy mértékben

alte taksi: nagyra becsül, értékel, megbecsül

altetakse: elismerően

alten strebantaj prezoj: magasba szökő árak

alto: **1)** magasság <mérték, méret>

en la alto de cent metroj: száz méter magasságban

la alto de la tegmento estas 10 m: a tető magassága 10 m

postkola alto: marmagasság

2) *mat* magasság <sokszög>

alto de triangulo: háromszög magassága

3) *geo* tengerszin feletti magasság *l.* altitudo

4) magas hely, magasság

Dio en la alto!: magasságos Isten!
 altaĵo: **1)** *geo* magaslat, halom, domb *szin* altejo, alto
 altaĵoj de Romo: Róma magaslatai, dombjai
2) *bibl* áldozóhalom
 alteco: magasság
 absoluta alteco: *geo* abszolút magasság, tengerszint feletti
 magasság *szin* altitudo
 laŭ alteco li kunelektis sian gvardion: magasság szerint válogatta
 össze a testőrségét
 altejo: *l.* altaĵo **1**
 altigi: **1)** *tr* magasít, felmagasít
2) *tr* magasba emel, felemel
 altigi la prezojn: emeli az árakat
 altigi la voĉon: felemeli a hangját
 altiĝi: **1)** *ntr* magasodik, felmagasodik
2) *ntr* magasba emelkedik, felszáll
 altigilo: *kat* irányzókészülék
 malalta: **1)** alacsony
 malalta homo: alacsony ember
 malalta pordo: alacsony ajtó
2) alacsonyan levő
 malaltaj branĉoj de arbo: fa alacsonyan levő ágai
3) kis mérvű, kis mértékű, alacsony
 malalta frekvenco: *fiz* kisfrekvencia, alacsony frekvencia,
 hangfrekvencia
 malalta tono: *zene* alacsony hang
 malalta sangopremo: *orv* alacsony vérnyomás *szin* hipotensio
4) *átv* alacsony, alsó
 malalta ĉambro: *pol* alsóház
 malalta ekleziularo: *kr* alsó papság
 malaltgermana: *nyt* alnémet, niederdeutsch *szin* basgermana vö.
 altgermana
 malalta nobelaro: *tört* kisnemesség
 malalte: **1)** alacsonyan
 la suno staris malalte sur la horizonto: a nap alacsonyan állt a
 horizonton
2) *átv* alacsonyan
 malalte edziĝi: rangon alul nősz
 malaltaĵo: *geo* mélyedés, lapály
 malaltigi: **1)** *tr* alacsonnyá tesz, alacsonyít, lealacsonyít
 malaltigi la akvonivelon: lecsökkenti a vízszintet
2) *tr* leenged <magasból>
 la soldato malaltigis sian glavon: a katona leengedte a kardját
 malaltigi la voĉon: visszaveszi a hangját
 malaltiĝi: **1)** *ntr* alacsonnyá lesz, lealacsonyodik
 ĉe malfluso la marnivelo malaltiĝas: apálykor a tengerszint
 alacsony lesz
 li malaltiĝis, ĝis fari krimon: úgy lealacsonyodott, hogy még
 büntényt is elkövetett
2) *ntr* lesüllyed, leereszkedik <magasból>
 la aerostato rapide malaltiĝis: a léggömb gyorsan ereszkedett
 Plejaltulo: *kr* a Magasságos <Isten>
 plialtiĝi: **1)** *tr* magasít, magasabbá tesz
 li plialtiĝis la barilon je duonmetro: fél méterrel magasította a
 kerítést
2) *tr* magasabbra emel, feljebb emel
 plialtiĝu la flagon: emeld magasabbra a zászlót
3) *tr* *átv* emel, növel
 plialtiĝi la prezon: növeli az árat
 plialtiĝi la salajrojn: bért emel, növeli a fizetéseket

plialtiĝi: **1)** *ntr* magadosik, magasabbá válik
 via filo plialtiĝis kvin centimetrojn en la pasinta jaro: a fiad öt
 centiméterrel nyúlt meg a múlt évben
2) *ntr* emelkedik, magasabbra kerül
 la balono malrapide plialtiĝis: a léghajó lassan emelkedett
 li range multe plialtiĝis: rangban sokat emelkedett
3) *ntr* *átv* növekszik, emelkedik
 la pensioj malrapide plialtiĝas: a nyugdíjak lassan emelkednek
 lia reputacio plialtiĝis: növekedett a jó híre
 altangulo: *geo* magassági szög
 altiĝrapido: *rep* emelkedési sebesség
 altocentro: *mat* magassági pont
 altokurbo: *geo* magassági vonal
 altometro: *geo* magasságmérő *szin* altimetro
 altometrio: *geo* magasságmérés
 altopunkto: **1)** *geo* magassági pont
 altpoezia: költőien emelkedett
2) *átv* csúcspont
 alt-: magas, nagy, fokozott *l.* altanima, altdistingiva, altfidela,
 altfrekvenca, altfluga, altmara, altmontaro, altnivela,
 alttemperatura, altpreciza, alttensia
 malalt-: alacsony, kis, kis mértékű *l.* malaltfrekvenca, malaltnivela,
 malalt-temperatura, malalttensia
l.m. dikmalalta, kurzaltiĝo, prezaltiĝo, rangaltiĝi, tonalto
 | **Altair/o** *csill* Altair, ^-Aquilae
 | **Altaj/o** *geo* Altaj <hegység>
 altaja: *geo* altaji
 Altaja Respubliko: *geo* *pol* Altaj-hegyvidék <RU>
 | **altan/o** **1)** *ép* tetőterasz, altana *szin* teraso 3
2) *geo* földterasz *szin* teraso 4
 | **altar/o** *vall* oltár
 li ŝtelas de najbaro, por doni al altaro^Z: lopott marhából ad az
 oltárra
 ricevi grizan haron, ne vidinte altaron^Z: pártában marad
 la trono kaj la altaro: a trón és az oltár <a állam és az egyház>
 starigi altaron: oltárt állít
 Altaro: *csill* Oltár, Ara
 altarejo: *vall* szentély
 ĉefaltaro: *kr* főoltár
 kromaltaro: *kr* mellékoltár
 kromaltarejo: *kr* *ép* oldalkápolna
 altarkandelo: *kr* templomi gyertya *szin* ĥorkandelo
 altartuko: *kr* oltárterítő
 altarpentraĵo: *műv* oltárkép
l.m. ripozaltaro
 | **alte/o** *növ* ziliz <Althaea>
 alta alteo: kerti rózsamályva, kertimályva, festőmályva <A. rosea>
 oficina alteo, kuraca alteo: orvosi ziliz, fehérmályva, bársonyos
 mályva
 rozoalteo: kerti rózsamályva, kertimályva, festőmályva <A. rosea>
 vila alteo: borzas ziliz <A. hirsuta>
 | **alteraci/o** *ásv* közetátalakulás
 alteracii: *tr* *ásv* átalakít, módosít
 alteraciiĝi: *ntr* *ásv* átalakul, módosul
 | **alterego/o** *pszi* alteregó
 | **altern/i** **1)** *ntr* váltakozik, cserélődik
 la sezonoj alternas: az évszakok váltakoznak
2) *ntr* *fiz* váltakozik <pozitív és negatív között>
 alterna: **1)** váltakozó, cserélődő
 alterna objekto: *nyt* váltakozó tárgy

alterna skipo: *ip* váltott műszak

2) *fiz* váltakozó, alternáló

alterna kurento: *vill* váltakozó áram, váltóáram

3) *mat* váltó- <*pl.* szög>, alternáló *l.* alterna grupo, alternaj anguloj

alterne: váltakozva, váltogatva

alternanto: váltótárs

alternigi: *tr* cserélget, váltogat

alternigi la piedojn: egyik lábról a másikra áll

alternatoro: *vill* váltóáramú generátor

trifaza alternatoro: háromfázisú váltóáramú generátor

turbina alternatoro: turbógenerátor

alterndirekta: **1)** váltakozó irányú

2) *távk* félduplex

alternkurenta: *vill* váltakozó áramú, váltóáramú

l.m. sonalterno

| **alternanc/o** *fiz* félperiódus

| **alternativ/o** **1)** választási lehetőség, alternatíva <két lehetőség között>

ni havas la alternativon vivi mizere aŭ morti heroe: választhatunk nyomorúságos élet és dicső halál között

2) választható lehetőség, alternatíva

ni devas trovi alian alternativon: más lehetőség után kell néznünk

alternativa: **1)** alternatív, vagylagos

ne ekzistas alternativa eliro, nur unu: nincs alternatív kiút, csak egy

tio donas alternativan solvon: alternatív megoldást kínál

2) alternatív, mást kínáló <az uralkodó nézeteken kívüli>

alternativa energifonto: *öko* alternatív energiaforrás

alternativa medicino: *orv* alternatív gyógymód

alternativaj movadoj: *pol* alternatív mozgalmak

alternativuloj: *pol* alternatívok

| **altimetr/o** *l.* altometro

| **altitud/o** **1)** *geo* átlagos tengerszint feletti magasság *szin* absoluta alteco

2) *csill* fokmagasság

altituda malsano: *orv* magassági v. hegyi betegség

altitudlimo: *rep* határemelkedés

| **altokumulus/o** *met* párnafelhő, altocumulus <Ac>

| **altostratus/o** *met* lepelfelhő, altostratus <As>

| **altroz/o** *kém* altróz

| **altruism/o** önzetlenség, áldozatkészség, altruizmus

| **altruist/o** önzetlen, áldozatkész ember, altruista

| **aluat/o** *áll* bögőmajom <Alouatta> *szin* bleksimio

| **alud/i** *x* célöz vmire <n>, utal vmire <n>

aludi liajn malfortojn: a gyengeségeire céloz

aludi pri filmo, kiun ili vidis: olyan filmre céloz, amelyet láttak

aludo: célzás, utalás

en ŝerco kaj ludo ofte sidas aludo^Z: *közm* tréfának a fele igaz szokott lenni

| **alumet/o** gyufa, gyufaszál

alumetbutono: gyufafej

alumetetikedo, alumetmarko: gyufacímke *szin* alumetmarko

alumetujo, alumetskatolo: gyufásdoboz, gyufaskatulya

| **alumin/o** *kém* timföld, alumínium-oxid *szin* aluna tero

| **alumini/o** *kém* alumínium <Al>

aluminia hidroksido: alumínium-hidroxid, timföldhidrát

aluminiato: *kém* alumínát

aluminiata acido: <elméleti> alumíniumsav

aluminifolio: alufólia

aluminisiliciato: *kém* alumínium-szilikát

| **alun/o** *kém* timsó, kálitimsó

kalia aluno: kálitimsó

aluni: *tr ip* timsóoldatban kezel, áztat

alunejo: *ip* timsóbánya

alunerco: *ásv* timsókö, timkő

alunfabriko: *ip* timsógyár

aluntero: *l.* aluno

| **alunit/o** *ásv* alunit

| **aluvi/o** **1)** *geo* folyami hordalék, áradmány, lerakódás, allúvium

2) *geo ex* holocén *l.* holoceno

aluvii: *tr geo* hordalékot lerak

| **alveol/o** **1)** *anat* kicsi üreg, meder, alveolus *szin* ĉeĉeto

denta alveolo: *anat* fogmeder, alveolus dentalis

pulma alveolo: *anat* tüdőhólyag, tüdő-légzőhólyagocska, alveolus pulmonis

2) *növ* üreg, loculum *szin* kavajeto

ovaria alveolo: magházüreg

sema alveolo: magüreg

alveolito: *orv* alveolitis

denta alveolito: fogmedergyulladás

pulma alveolito: légzőhólyaggyulladás, alveolitis pulmonis

alveoluloj: *áll* Alveolata <főtörzs>

| **alveolar/o** *nyt* fogmederhang, elülső foghang, alveoláris *szin*

dentalveolsono, dentalveola konsonanto

| **alveolin/o** *áll* Alveolina

alveolinedoj: *áll* Alveolinidae

| **alvus/o** *agr* halivadék

alvusumi: *tr* halivadékot telepít, halivadékkal betelepít

| **Alzac/o** *geo pol* Elzász <FR>

| **alzan/o** sárga ló, számár

alzana: *mn* sárga <lószín>

| **am/i** **1)** *tr* szeret <szerellemmel>

mi amas lin pli ol la lumon de miaj propraj okuloj: jobban szeretem a szemem fényénél

2) *tr* szeret <szeretettel>

3) *tr ex* kedvel *l.* ŝati

4) *tr* szeret <vmit csinálni>

amo: **1)** szerelem

am' profunda, kav' senfunda: a szerelem sötét verem

amo estas forta, sed mono pli forta^Z: *közm* erős a szerelem, de a pénz erősebb

amo estas veo kaj perejo: a szerelem veszedelem

amo faras ion, mono ĉion^Z: *közm* erős a szerelem, de a pénz erősebb

amo ĝis la morto: halálos szerelem

amo ĝis la tombo: sírig tartó szerelem

amo kaj ĵaluzo estas gefratoj^Z: *közm* a féltékenység és szeretet édestestvérek

amo pli kora, disiĝo des pli dolora^Z: *közm kb.* minél nagyobb a szerelem, annál jobban fáj a válás

amo sen pano estas malbona plano: *közm* kenyér és bor nélkül meghül a szerelem

eĉ monstren admiras, kiu ame deliras^Z: *közm* a szerelem vak

la amo estas blinda: a szerelem vak

la amo estas forta kiel morto: a szerelem erős, mint a halál

la amo fortiras la saĝon: a szerelem elveszi az ember esztét

lernejo amo: diákszeret

oni ĉiam memoras la unuan amon: az első szerelmet nem lehet feledni

senresponda amo: viszonzatlan szerelem

2) szeretet

amo al la proksimulo: *kr* felebaráti szeretet
amo kaj puno loĝas komune^Z: *kōzm* aki a vesszőt kíméli, fiát nem szereti

3) kedvelés, szenvedély

la amo al kartludo ruinigas lin: a kártyaszenvedély tönkreteszi

amaĉi: *ne l.* amori

amaĵo, amafero: szerelmi ügy

amajema: kacér

amaji: *ex l.* amori

amajisto: *ex l.* amoranto

amanto: **1)** *fn* kedves, szerető <férfi>

2) kedvelő, műkedvelő, amatőr *szin* amatoro

amantino: *fn* kedves, szerető <nő>

amataĵo: kedvenc foglalkozás, kedvtelés

amatino: szeretett nő, *fn* kedves

amato: szeretett férfi, *fn* kedves

amegi: *tr* szenvedélyesen szeret, imád

amema: gyengéd, szerető

aminda: szeretnivaló, szeretetre méltó, aranyos, imádnivaló

amindumi: *tr* udvarol vkinek <n>

amisto: *ex l.* amoristo

ekami: *tr* megszeret

enamigi al si: *tr* magába bolondít

enamiĝi: *ntr* beleszeret vkibe <al>

enamiĝinta: szerelmes

enamiĝinta ĝis la oreloj: fülíg szerelmes

geamantoj: szerelmesek, szerelmes pár

geamantoj sin pikas^Z: *kōzm* szerelmesek gyakran veszekednek

malami: **1)** *tr* gyűlöl

sanktfigurojn ornamas kaj homojn malamas^Z: *kōzm* szépen szól a hegedű, de hazug belül

2) *tr* utál, gyűlöl

malamo: gyűlölet

kovi malamon en si al li: gyűlöletet táplál magában iránta

malamado: gyűlölködés

malamiga: gyűlöletkeltő

malamiga parolo: gyűlöletbeszéd

malaminda: gyűlöletes, utálatos

senama: szeretetlen

memamo, sinamo: önszeretet, önzés, egoizmus

amakiri: *tr* meghódít <szerelem>

amakiri knabinon: lányt meghódít

amaventuro: szerelmi kaland

amĉagreno: szerelmi bánat

amdeklaro: szerelmi vallomás

amdonantino: *pej* szerető

amdramo: szerelmi dráma

amflirti: *ntr* csapja a szelet vkinek <ĉirkaŭ>

amimpliko: *ex* félrelépés

amkanto: *zene* szerelmi dal, virágének

amkantisto: *ir* dálnok, minnesänger *szin* trobadoro

amkonfeso: szerelmi vallomás

amkunveno: szerelmi találka

amletero: szerelmes levél

amludeti: *ntr* átv cicázik, játszadozik vkivel <kun>

ammanko: szeretethiány

ampetoli: *ntr* kacérkodik, ingerkedik

amoplana: szeretetteljes, szerető

amrilato: szerelmi viszony

amromano: *ir* szerelmi regény, romantikus regény

amsopiro: szerelmi vágy

amturniro: *ir* dálnokverseny *szin* trobadora turniro

amvendistino: *pej* prostituált, kurtizán, kéjnő *szin* prostituitino

amvendisto: *pej* férfi prostituált, selyemfiú, dzsigoló

l.m. gastamo, homamo, hommalamo, laboramo, teatramanto

| **Amade/o** Amadeusz <utónév>

| **Amalek/o** *bibl* Amalek, Amálek

amalekido: *bibl* amalekita, amáléki

| **amalgam/o** *kém* amalgám, foncsor

amalgami: *tr* *kém* amalgámoz, amalgál, foncsorít, foncsoroz

| **Amali/o** Amália <utónév>

| **Aman/o** *geo* Ammán

Amano estas la ĉefurbo de Jordanio: Ammán Jordánia fővárosa

| **amand/o** **1)** *növ* mandula <mag>

amara amando: keserű mandula

dolĉa amando: édes mandula

2) *növ* csonthéjas magbél <csonthéjas termés bele>

amando de juglando: dióbél

amando de abrikoto: barackmag eheto bele

3) *növ* magbél

| **amanit/o** *növ* galóca <Amanita>

cezara amanito: császárgomba, császárgalóca, tojásgomba <A.

caesaria> *szin* orangőfungo

faloida amanito, faluseca amanito: gyilkos galóca <A. phalloides>

muŝa amanito: légyölő galóca <A. muscaria> *szin* muŝfungo

pantera amanito: párducgalóca <A. pantherina>

ruĝiganta amanito: piruló v. pirosuló galóca, bagolygomba <A.

rubescens>

amanitaj toksoj: *kém* galócamérgek

amanitino: *kém* amanitin

| **Amapa/o** *geo pol* Amapá

| **amar/a** **1)** keserű

amara algusto: keserű mellékíz

amara saporo: keserű íz

2) *átv* keserű, elkeseredett

amara algusto: keserű szájíz

amara pano: *átv* keserű kenyér

amaro: *átv* öröm <keserűség>

amaraĵo: **1)** keserűség, keserű dolog

2) keserű ital, gyomorkeserű vő. bitero

amareco: keserűség

| **amarant/o**¹ *növ* disznóparéj, amaránt <Amaranthus>

blanka amaranto: fehér disznóparéj <A. albus>

fleksita/papaga amaranto: szőrös/dudvás disznóparéj, östör <A. retroflexus>

rekta amaranto: karcsú amaránt <A. hybridus>

vosta amaranto: bókoló v. csüngő v. csákós amaránt, báránnyarok <A. caudatus>

amaranta: bársonypiros, amarántvörös

| **amarant/o**¹ *ir* aszklepiadészi sor

| **amarilid/o** *növ* hölgyliliom, amarillisz <Amaryllis belladonna>

amarilidacoj: amarilliszfélék <Amaryllidaceae>

| **amas/o** **1)** rakás, halom, kupac

amaso da neĝo: egy kupacnyi hó

amaso da alŝutitaj aĉaĵoj: egy halom odaszórt ócskaság

2) (ember)tömeg, sokaság

amasoj venis saluti la reĝon: tömegek jöttek üdvözölni a királyt

en amaso eĉ morto estas pli gaja^Z: *kōzm* megosztott bánat fele bánat

3) rengeteg, egy csomó <mennyiség> *szin* maro da

amaso da mono: egy csomó pénz
 amaso da ŝuldoj: rengeteg adósság
 amasa: tömeg-, tömeges
 amasa maldungo: *ip* tömeges elbocsátás
 amasa produktado: *ip* tömegtermelés
 amasa senlaboreco: *ip* tömeges munkanélküliség
 amasaĉo: *pej* csőcselék
 amasego: **1)** iszonyatos mennyiség, óriási halom, rettentő nagy kupac
2) óriási tömeg, sereg <sok egyed>, nagy sokaság
 amasiĝi: **1)** *tr* halomba v. kupacba rak
2) *tr* összegyűjt, felhalmoz
 amasiĝi ŝuldon sur ŝuldon: adósságot adósságra halmoz
3) *tr* összecsdít
 amasiĝi: **1)** *ntr* felhalmozódik, összegyűlik
2) *ntr* halomba v. kupacba gyűlik
3) *ntr* összeverődik, összecsdül
 amasiĝo: **1)** felhalmozódás
2) csoportosulás, csődület
 amase: **1)** kupacban, halomban
2) tömegesen
 amasamase: nagy tömegekben, rengetegen
 kunamasiĝi: összetorlódik, összeverődik <tömeg>
 miksamaso: **1)** limlom, kacat
2) összevisszaság, kusza halmaz
 amasbuĉi: *tr* <tömegesen> lemészárol, tömegmészárlást követ el
 amasbuĉado: tömegmészárlás
 amasdetruilo, amasneniigilo: *kat* tömegpusztító eszköz
 amasfabrikado: *ip* tömeggyártás
 amasfrenezo: *pszi* tömegőrület
 amashisterio: *pszi* tömeghisztéria
 amasinformatado: *táv* tömegtájékoztatás
 amasinformatiloj: *táv* tömegtájékoztatási eszközök
 amaskomunikado: *táv* tömegkommunikáció
 amaskomunikilo: *táv* tömegkommunikációs eszköz, médium,
 média *ŝin* mediato
 amaskonsumado: tömegfogyasztás
 amaskulturo: tömegkultúra
 amasloĝejo: tömeglakás, tömegszállás
 amasmanifestacio: *pol* tömegtüntetés
 amasmanio: *pszi* tömegőrület
 amasmovado: *pol* tömegmozgalom
 amasmurdi: *tr* *jog* tömegesen gyilkol, mészárol
 amasmurdo: *jog* tömeggyilkosság
 amasmurdisto: *jog* tömeggyilkos
 amasneniiga: tömegpusztító
 amasorganizaĵo: tömegszervezet
 amaspafado: *kat* összpontosított tűz
 amasproduktado: *ip* tömeggyártás
 amaspsikologio: *pszi* tömegpszichológia
 amaspsikozo: *pszi* tömegőrület, tömegpszichózis
 amasreklamo: tömegreklám
 amassporto: *sp* tömegsport
 amastombo: tömegsír
 amasturismo: tömegturizmus
 amasvaro: tömegcikk, tömegáru
l.m. fojnamaso, galaksiamaso, homamaso, kolonamaso, likvamaso,
 miksamaso, neĝamaso, popolamaso, stelamaso, teramaso
| Amateras/o *vall* Amateraszú <napistenő>
| amator/o **1)** műgyűjtő

2) *mŭv tud* műkedvelő, amatőr vö. dilettanto
 amatora astronomo: amatőr csillagász
 amatora teatro: *mŭv* amatőr színház
 amatora bendo: *táv* amatőrsv
 amatormetia ekipaĵo: barkácskészlet
3) *sp* amatőr sportoló
 amatorismo: műkedvelés, amatőrizmus
l.m. radioamatoro
| amaŭroz/o *orv* vakság, amaurosis *ŝin* blindeco
| amazon/o **1)** *mit* amazon
2) *átv* amazon, harcias nő
| Amazon/o **1)** *geo* Amazonas <folyó>
2) *geo pol* Amazonas <állam>
| ambasad/o *pol* nagykövetség <intézmény>
 ambasadorejo: *ép* nagykövetség, nagyköveti rezidencia
| ambasad/oro *pol* nagykövet
 eksterordinara kaj plenrajtigita ambasadoro: rendkívüli és
 meghatalmazott nagykövet
 revoki ambasadoron: nagykövetet visszahív
 sendi ambasadoron: nagykövetet küld
 ambasadorejo: *l.* ambasadejo
| ambaŭ mindkettő
 ambaŭ floroj de samaj valoroj²: az egyik tizenkilenc, a másik egy
 híján húsz
 ili ambaŭ ricevis gratifikojn: mindketten kaptak jutalmat
 vi ambaŭ venu kun mi: mindketten gyertek velem
 ambaŭ-: két- <kettő, mindkettő> *l.* ambaŭflanka, ambaŭmana,
 ambaŭseksa, ambaŭtranka
| ambici/o **1)** törekvés, érvényesülési vágy, ambíció
 lia sola ambicio estas abiturientiĝi: egyedüli vágya letenni az
 érettségit
 ambicia: törekvő, nagyravágyó, becsvágyó, ambiciózus
 ambicii: *tr* ambicionál, törekszik vmire <n>
 li ne ambicias gloron, nur amon: nem dicsőségre vágyik, csak
 szeretetre
 ambiciulo: törekvő, ambiciózus ember
| ambigu/a kétes jelentésű, kétértelmű, kétarcú
 ambigua respondo: kétértelmű válasz
 ambigueco: kétértelműség, ambiguitás
 malambigua, senambigua: egyértelmű
 malambiguigi: *tr* egyértelműsít, egyértelművé tesz
| ambistom/o *áll* harántfogú göte <Ambystoma>
 meksika ambistomo: axolotl <A. mexicanum>
 tigre ambistomo: észak-amerikai axolotl <A. tigrinum>
| ambivalenc/o *pszi* érzelmi kettősség, ambivalencia
| ambl/i **1)** *ntr* poroszkál <ló járásmódja>
2) *ntr* *átv* poroszkál, ballag
 amblo: poroszkálás
| ambliop/a *orv* gyengén látó
 ambliopeco: *orv* látásgyengülés, ambyopia
 ambliopulo: gyengénlátó
| amblistom/o *ne l.* ambistomo
| ambon/o *ép* *kr* ambó, <lépcsőpárral ellátott> szószék
 <ókeresztény bazilikában>
| ambos/o **1)** üllő
 bloko, beko kaj korno de amboso: üllő zömítőtönkje, szögletes és
 gömbölyű szarva
 dupinta amboso: kétszarvú üllő
 esti inter martelo kaj amboso²: két malomkö között őrlődik, két tűz
 közé szorult

2) *anat* üllőcsont, *incus szin* inkudo

3) *zene* üllő <zeneszerszám>

ambosbeko: szögletes üllőszarv

amboskorno: gömbölyű üllőszarv

| **ambr/o** *kém* ámbra <illatanyag>

| **ambrosi/o** *növ* parlagfű <Ambrosia>

| **ambrozi/o 1)** *mit* ambrózia, istenek elegele

2) *átv* isteni étel

3) *növ ne* parlagfű *l.* ambrosia

| **Ambrozi/o** Ambrus <utónév>

| **ambulakr/o** *áll* ambulacrum

ambulakraj piedetøj: *áll* ambulakrális lábacskák

| **ambulanc/o 1)** *kat* *orv* mozgó hadikórház

2) *orv* mentőautó *szin* savaŭto

ambulanca servo: *orv* mentőszolgálat

| **ambulatori/o 1)** *ép* kerengő, körfolyosó *szin* klostro 1

2) állóhely <színházban>

2) *orv* járóbeteg-rendelő, ambulancia

ambulatoria: *orv* járóbeteg-, ambuláns

ambulatoria kirurgio: ambuláns sebészet

| **ame/o** *gaszt* ame <édesség> *szin* grenmaltozajo <JP>

| **ameb/o** *áll* amőba, változóalattka <Amoeba>

limaka amebo: csigaamőba <A. limax>

protea amebo: óriásamőba <A. proteus>

šlima amebo: iszapamőba <Pelomyxa palustris>

unuflagela amebo: érdes ostoros, ostoros amőba <Mastigamoeba aspera>

amebuloj: amőbafélék <Amoebidae>

amebeco: *biol* amőbaszerűség

amebismo: *biol* amőbaszerű mozgás

ameboida: *biol* amőboid

amebozo: *orv* amőbás fertőzés, amoebiasis

| **amel/o 1)** *ált* keményítő

2) *kém* keményítő

ameli: *tr* keményít, kikeményít <ruhát>

amelita kolumo: keményített gallér

amelfaruno: keményítőliszt

amelgluo: keményítőenyv

amelazo: *kém* amiláz, diasztáz

saliva amelazo: nyálamiláz

amelozo: *kém* amilóz, keményítőcellulóz

ameloplastido: *biol* amiloplasztisz

l.m. tuberamelo

| **amelanĉ/o** *növ* fanyarka <Amelanchier>

Amerika amelanĉo: rézvörös fanyarka <A. lamarckii>

ovala amelanĉo: szirti fanyarka, bogyófürt, kövikörte <A. ovalis>

| **amen 1)** *isz* bizony, úgy legyen

2) *kr* ámen

ameno: 1) <az> ámen <szó>

ameno diablön ne forpelas^Z: *közm* szép szóval nem lehet madarat fogni

amena kadenco: *zene* plagiális zárlat *szin* plagala kadenco

2) *átv* ámen, jóváhagyás

| **amend/i 1)** *tr* jog módosít

amendi leĝon: *jog* törvényt módosít

2) *tr* jog <törvényi dokumentumot> kiigazít, módosít

la parlamento amendis du dispoziciojn: a parlament két rendelkezést kiigazított

amendo: 1) *jog* törvénymódosítás

2) *jog* törvényi kiigazítás

| **amenore/o** *orv* amenorrhoea <menstruáció elmaradása>

| **ament/o** *növ* barka, amentum

virseksa amento: porzós barka

amentuloj: *növ* barkások, barkás fák, barkavirágzatúak

<Amentiflorae>

| **americ/i/o** *kém* amerícium <Am>

| **Amerik/o** *geo* Amerika

amerika: amerikai

amerikano: *fn* amerikai

amerikanino: amerikai nő

amerikanismo: amerikanizmus, amerikai beszédmód, életmód, stílus

amerikisto: *nyt* amerikanista, amerikafileológus

amerikistiko: *nyt* amerikanisztika, amerikafileológia

Centr-Ameriko, Mez-Ameriko: *geo* Közép-Amerika

Nord-Ameriko: *geo* Észak-Amerika

Sud-Ameriko: *geo* Dél-Amerika

| **ametist/o** *ásv* ametiszt

| **ametrop/a** *orv* hibás fénytörésű, ametrop

ametropeco: *orv* hibás fénytörés, ametropia

| **amfetamin/o** *kém* amfetamin

metamfetamino: *kém* metamfetamin

| **amfiartr/o** *l.* amfiartrozo

| **amfiartroz/o** *anat* feszes ízület, amphiarthrosis *szin* duonmovebla artikio

| **amfibi/oj** *áll* kétélűek <Amphibia>

amfibia: 1) *áll* kétélű

2) *közl* kétélű <*pl.* jármű>

amfibia aeroplano: *rep* kétélű repülőgép, hidroplán

amfibia veturilo: *jm* kétélű jármű

vostohavaj amfibioj: *áll* farkos kétélűek <Urodela>

| **amfibol/o** *ásv* amfibol

| **amfibolit/o** *ásv* amfibolit

| **amfibologi/o** *ir* amfibólia, kétértelműség *szin* dusencecco,

dusencajo

| **amfibrak/o** *ir* amfibrachisz <u-u>

amfibraka verso: amfibrachisz verssor

| **Amfiktion/o** *tört* mit Amphiktüon

| **amfineŭ/oj** *áll* párosidegűek, őspuhatestűek

| **amfioks/o** *l.* brankiostomo

| **amfipod/oj** *áll* felemáslábú rákok, oldalúszó rákok, bolharákok <Amphipoda>

| **amfiteatr/o 1)** *ép* amfiteátrum, körszínház

2) *isk* amfiteátrumszerű előadóterem, auditórium, körnézőtér

2) *geo* kerek völgykatlan

| **amfitrion/o** *mit* Amphitrüon

amfitriono: vendéglátó, házigazda

| **Amfitrit/o** *mit* Amphitrite

| **amfium/o** *áll* angolnagöte (Amphiuma)

| **amfoter/a** *kém* amfoter

| **amfor/o** *tört* amfora

Amforo: 1) *csill* Vízöntő, Aquarius *szin* Akvisto

2) vízöntő <állatövi jegy>

| **amfoter/a** *kém* amfoter, kettős vegyi jellemű

| **amhar/o** *fn* amhara

amhara: *mn nyt* amhara <am>

| **ami/o** *növ* porcosmurok <Ammi>

dikradia amio: fogpiszkálófű <A. visnaga>

kampa amio: ammi <A. majus>

| **amiant/o** *l.* asbesto

| **amianti/o** *növ* amianthium <Amianthium>

| **amid/o** *kém* amid

lizergata dietilamido: lizergsav-dietil-amid

amidazo: *kém* amidáz

amidolo: *fot* amidol

poliamido: *kém* poliamid

tioamido: *l.* tiokarboksiamido

tiokarboksiamido: *kém* tiokarboxi-amid

l.m. lizergata dietilamido

| **amigdalín/o** *l.* migdalino

| **amik/o** **1)** barát <vki barátja>

amiko de amiko estas ankaŭ amiko^Z: barátom barátja nekem is barátom

amiko en ĝojo kaj malĝojo, amiko en ĝojo kaj ploro^Z: testi-lelki jó barát, barát jóban-rosszban

amiko estas kara, sed mi mem estas pli kara^Z: *köz*m úgy légy másnak barátja, hogy magad ellenségévé ne válj

amiko fidela estas trezoro plej bela^Z: *köz*m jó barát drágább az aranynál

amikon montras malfeliĉo^Z: *köz*m bajban ismerszik meg a jó barát
amikon ŝatu, malamikon ne batu^Z: *köz*m barátoknak társ, ellenségnek ne árts

estinta amiko estas plej danĝera malamiko^Z: *köz*m a volt barát ádázabb ellenség

estintaj amikoj plej kruele malpacas^Z: *köz*m a volt barát ádázabb ellenség

nedisigeblaj amikoj: elválaszthatatlan barátok

ne fidu amikon, kiu havas jam flikon^Z: *köz*m megbékült barátoddal óvatosan bánj

pli bona amiko intima ol parencaro malproksima^Z: *köz*m egy jó barát – száz atyafi

pli gravas amiko ol monfabriko: *köz*m jó barát drágább az aranynál
por amiko intima ne ekzistas vojo malproksima: *köz*m igaz barátoknak nincsen messzi út

por amiko komplezo neniam estas tro peza^Z: *köz*m barátért tett fáradtság nincsen nehezünkre

unu amiko malnova pli valoras ol du novaj: egy régi barát többet ér, mint két új

2) *átv* barát <vmi barátja>, vmi híve

falsa amiko: *nyt* lejtérjakab, hamis barát

li ne estas amiko de grandaj vortoj: nem a nagy szavak barátja
mi ne estas amiko de duonsolvoj: nem vagyok a félmegoldások híve

amika: baráti, barátságos

amika rondo: baráti kör

amika sinteno: barátságos viselkedés

amiki: *ntr* barátkozik, barátságban van vkivel <kun>

amikaĵo: baráti szívesség, gesztus, baráti megnyilvánulás

fari amikaĵon: baráti szívességet tesz

amikeco: barátság

amikeco aparte, afero aparte^Z: *köz*m más a barátság, és más az üzlet

amikiĝi: *ntr* barátkozik vkivel <kun v. al> <barátja lesz vkinek>

amikino: barátnő <női barát>

boamiko: *tréf* sógorbarát <olyan valaki, akivel közös szexuális

partnerünk van>

boamikino: *tréf*sógorbarátnő <olyan valaki, akivel közös szexuális

partnerünk van>

disamikiĝo: elidegenülés, elhidegülés <barátok között>

eksamiko: volt barát

interamikiĝi: *ntr* összebarátkozik

malamiko: **1)** *ált* ellenség <akit gyűlölünk, v. aki gyűlöl bennünket>

unu malamiko pli difektas, ol cent amikoj protektas^Z: *köz*m egy ellenség többet tud ártani, mint száz jó barát használni

2) *kat* ellenség

la malamiko trarompis nian fronton: az ellenség áttörte a frontunkat

3) *átv* ellenség

plibono estas malamiko de bono^Z: *köz*m jónak jobb az ellensége

malamika: ellenséges

malamikeco: ellenségesség

malamikemo: ellenséges érzület

malamikiĝi: *ntr* vkivel <kun> ellenséges viszonyba kerül, vki <kun> ellensége lesz, vki <kun> ellenségévé válik

li malamikiĝis kun sia frato: saját testvére ellenségévé vált, testvére ellensége lett

interamikiĝi: *ntr* összebarátkozik vkivel <kun>

l.m. fianĉamiko, koramiko

| **amikt/o** *kr* vállkendő, amictus, humerale

| **amil** *l.* pentil-

| **amilaz/o** *l.* amelazo

| **amilalkohol/o** *l.* pentanolo

| **amiloz/o** *l.* amelozo

| **amin/o** *kém* amin

duaranga amino, sekundara amino: szekunder amin

triaranga amino: tercier amin

unuaranga amino, primara amino: primer amin

amino-: *kém* amino-

aminizi: *tr* *kém* aminál

aminacido, aminoacido: *kém* aminosav

l.m. metilamino, katekolamino

| **amiotrofi/o** *orv* izomsorvadás, amyotrophia, myotrophia *szin* miotrofió

| **amirid/o** *növ* jamaikai v. amerikai rózsafa <Amyris>

balzama amirido: balzsamcserje <A. balsamifera>

| **amiŝ/o** *kr* amish

| **Amitab/o** *bud* Amitábha <Mérhetetlen Fény>

| **amitoz/o** *biol* közvetlen sejtmegosztódás, amitózis

| **amnesti/o** *jog* közkegyelem, amnesztia

Amnestio Internacia: *jog* Amnesty International

promulgi amnestion: közkegyelmet hirdet

amnestii: *tr* *jog* közkegyelemben v. amnesztiában részesít

| **amnezi/o** *orv* amnézia, emlékezetvesztés *szin* memorperdo

okaza amnezio: emlékezetkiesés *szin* okozta memorperdo

amnezia: *orv* amnéziás

amneziulo: *orv* amnéziás beteg

| **amni/o** *anat* magzating, belső magzatburok, amnion

amniuloj: *áll* magzatburokosok <Amniota>

senamniuloj: *áll* magzatburok-nélküliek <Anamniota>

| **amofil/o** *növ* homoknád, buckafű <Ammophila>

borda amofilo: európai homoknád <A. arenaria>

| **amok/o** *pszi* ámokfutás

amoki: *ntr* ámokfut, ámokfutást rendez

amokanto, amokulo, amokkuranto: *pszi* ámokfutó *szin* blindkuranto

| **amom/o** *növ* álgömbér <Amomum>

| **Amon/o**¹ *vall* Ámon

Amon-Reo: *vall* Ámon-Ré

| **Amon/o**¹ *bibl* Ammon, Ben-Ammi, Benammi

amonidoj: *bibl* ammoniták

| **amoni/o** *kém* ammóniumgyök

amonia hidroxido: *kém* ammónium-hidroxid

amonia klorido: *kém* ammónium-klorid, szalmiák, szalmiáksó vö.
salamoniako

amonia salo: *kém* ammóniumsó

amonia sulfato: *kém* ammónium-szulfát

| **amoniak/o** *kém* ammónia

amoniaka akvo: *kém* szalmiákszesz

amoniak-estigo: *kém* ammonifikáció

l.m. salamoniako

| **amonit/oj** *ösl* ammoniteszek <Ammonoidea>

| **amor/o** testi szerelem

amori: *x* szeretkezik vkivel <n v. kun>

amorema: buja, kéjvágyó

amorinda: szexi, csábos, kíváncsi

amoranto: szerető <testi értelemben>

amoristino: *pej* kéjő, örömlány

amoristo: *pej* dzsigoló, selyemfiú vö. amisto

amorhotelo: *pej* garniszálló, zugszálló

amorveka: érzéki, erotikus, szexis

| **Amor/o** *mit* Ámor vö. Eroso, Cupido

amoreto: *műv* amorett, puttó

| **amorid/o** *fn* bibl emóri, emoreus

| **amorf/a** *fiz* alakatlan, amorf, nem kristályos *szin* nekristala

| **amorfofal/o** *növ* óriáskontyvirág <Amorphophallus>

| **amorik/a** *geo* amerikai

Amorika Montarĉeno: Amerikai Hegységrendszer

| **amortiz/i** **1)** *tr* *gazd* törleszt <részletet>

amortizi kredito: hitelt törleszt

2) *tr* *gazd* leír <könyvi értékből>, amortizál *szin* deskribi

la nova maŝino amortiziĝas en kvin jaroj: az új gép öt év alatt amortizálódik

3) *tr* *fiz* <rezgést> csillapít

amortizo: **1)** *gazd* törlesztés, részletfizetés

2) *gazd* leírás, amortizálás

3) *fiz* rezgéscsillapítás

amortizilo: *tech* rezgéscsillapító, lengéscsillapító *szin* skusorbilo

| **Amos/o** **1)** *bibl* Ámós, Ámós

2) Amoso: *bibl* Ámós könyve, Ámós próféta könyve <Ám>

| **ampelopraz/o** *növ* francia hagyma, nyári hagyma <Allium ampeloprasum>

| **ampelops/o** *növ* borostyánszőlő <Ampelopsis>

| **amper/o** *vill* amper <A>

miliampero: *vill* miliamper <mA>

mikroampero: *vill* mikroamper <μA>

amperhoro: *vill* amperóra <Ah>

ampermetro: *vill* ampermérő, áramerősség-mérő

mikroampermetro: mikroampermérő

ampersekundo: *vill* amperszekundum, ampermásodperc <As>

ampervolvo: *vill* ampermenet

| **Amper/o** *fiz* <André Marie> Ampère

| **ampicilin/o** *gysz* ampicillin

| **ampleks/o** **1)** <fizikai> terjedelem, nagyság

2) *átv* kör, kiterjedés, terjedelem, horderő, nagyságrend, mérték
la amplekso de la katastrofo estas terura: a katasztrófa mértéke borzalmas

3) *fil* fogalomkör, fogalom terjedelme

4) <statisztika> terjedelem, értéktartomány

5) *zene* hangterjedelem

duokta amplekso: *zene* kétoktávus hangterjedelem

ampleksa: **1)** bő, terjedelmes, tágas, tág

ampleksa vortaro: terjedelmes szótár

2) *átv* tág, tágas, széles körű

ampleksa sciado: széles körű tudás

ampleksi: *tr* kiterjed vmire, magában foglal, tartalmaz

rajtoj ampleksas ankaŭ devojn: a jogok kötelességeket is tartalmaznak

ampleksigi: *tr* bővít, kibővít, kiterjeszt

ampleksigita reeldono: *knyv* bővített újrakiadás

pliampleksigi: *tr* bővebbé tesz, bővít, kiterjeszt

malpliampleksigi: *tr* szűkebbé tesz, szűkít, leszűkít

malpliampleksigi siajn servojn: szűkíti a szolgáltatásai körét

samampleksa: azonos terjedelmű, azonos kiterjedésű

ampleksoklaso, ampleksokategorio: nagyságrend

l.m. surfacamplekso

| **amplif/i** *tr* *fiz* erősít <rezgést, áramot>

amplifo: *fiz* erősítés

amplifa: *fiz* erősítő

amplifa centralo: *táv* erősítőállomás *szin* amplifa stacio

amplifa faktoro: *vill* erősítési tényező

amplifilo: **1)** *vill* erősítő

diferenceca amplifilo: *vill* differenciálerősítő, *inf* differenciális erősítő

largbenda amplifilo: széles sávú erősítő

2) *eltr* hangerősítő

antaŭamplifilo: *fn* *vill* előerősítő

| **amplifikator/o** l. amplifilo

| **amplitud/o** *fiz* amplitúdó, kilengés, kitérés <*pl.* mutatóé>

amplitudo de probablo: valószínűségi amplitúdó

ekologia amplitudo: *öko* ökológiai amplitúdó

amplitudmodulado: *fiz* amplitúdómoduláció

| **ampol/o** **1)** *kém* Erlenmeyer-lombik

2) *gysz* ampulla

3) *vill* izzó, villanyégő, villanykörte

4) *anat* tárgulat, vezetéktárgulat, ampulla

ampolingo: *vill* foglalat *szin* soklingo

bajoneta ampolingo, dunoĉa ampolingo: bajonettfoglalat, bajonett

lámpafoglalat *szin* bajonetsoklo

ŝraŭba ampolingo: csavaros lámpfoglalat *szin* ŝraŭbsoklo

ampolsoklo: *vill* izzófej

dustifta ampolsoklo: kétsapós izzófej

ampoltubo: l. pipeto

| **amput/i** *tr* *orv* levág, csonkol, amputál

amputi akcidentulon je la piedo: baleseti sérült lábfejét amputálja

amputi al akcidentulo la piedon: baleseti sérült lábfejét amputálja

amputito: *fn* *orv* amputált

| **Amsterdam/o** *geo* Amszterdam

Amsterdamo estas la ĉefurbo de Nederlando: Amszterdam

Hollandia fővárosa

| **Amudarj/o** *geo* Amu-darja

| **amulet/o** amulett

| **Amur/o** *geo* Amur

| **amuz/i** *tr* mulattat, szórakoztat

amuziĝi: *ntr* mulat, szórakozik

amuziĝi je lia kosto: a rovására szórakozik

amuziĝi pri lia mallerteco: mulat az ügyetlenségén

amuzegiĝi: *ntr* mulatozik vö. diboĉi

amuzo: **1)** szórakoztatás

2) szórakozás *szin* amuziĝo

amuza: szórakoztató, mulattató, mulatságos *szin* distra

amuzejo: szórakozóhely

nokta amuzejo: éjszakai mulató, bár

amuziĝo: mulatás, szórakozás
 amuzilo: szórakoztatóeszköz
 amuzisto: **1)** mulattató, tréfamester
2) tört udvari bolond
 misamuziĝi: *ntr* pej szórakozik
 ne misamuziĝu kun mi: ne szórakozz velem
 amuzĉasa: *pej* léha, ledér, élvhajhászó, mulatozó, duhaj
 amuzindustrio: *ip* szórakoztatóipar
 amuzkunveno: buli, multság
 amuzkvartalo: vigalmi negyed
 amuzparko: vidámpark
 amuzpianisto: *zene* bázongorista
 amuzvespero: estély
| -an-¹ **1)** tag, vminek a tagja *l.* familiano, grupano, samklasano
2) -lakó, vhol lakó, élő *l.* amerikano, parizano, urbano, vilaĝano
3) eszme, rendszer, mester híve, -ánus *l.* islamano, kristano, samideano
 ano: **1)** tag *szin* membro
2) vminek v. vkinek a híve
 ano de Lutero: Luther híve
 anaro: **1)** tagság *szin* membraro
2) vminek v. vkinek a hívei
 ani: *x* *ige* <vmilyen szervezet> tagja <n v. en>, <vmely eszme> híve
 <n v. al>, v_hova tartozik <n v. al>
 aniĝi: *ntr* csatlakozik vmihez <al>, taggá válik vhol <al v. en>
 eksanigi: **1)** *tr* megszünteti vki tagságát *szin* eksmembrigi
2) *tr* kiközösít *szin* ekskomuniki
| -an-¹ *kém* -án <telített szénhidrogének> *l.* alkano
| ana/o anna <rúpia váltópénze>
| anabaptist/o *kr* anabaptista
 anabaptismo: *kr* anabaptizmus
| anabioz/o *biol* anabiózis, lappangó élet, látens élet
| anabol/o *biol* építő anyagcsere, anabolizmus
 anabolaĝo: *biol* anabolikus termék, építőanyagcsere-termék
 anaboli: *tr* *biol* anyagcserével beépít
 anaboligaĝo: *gysz* anabolikum
 anaboliza drogo: anabolizálószer
| anaerobi/a *biol* anaerob, levegőt v. oxigént nem igénylő *szin*
 malaerobia, neaerobia, aernetolera
| anafaz/o *biol* anafázis
| anafilaksi/o *orv* anafilaxia, anaphylaxia
 anafilaksia reago: anafilaxiás, anafilaktikus reakció
| anafor/o *ir* *nyt* anafora, visszautalás <szövegben>
 anafora: *ir* *nyt* anaforikus, visszautaló
| anagal/o *növ* ticszem <Anagallis> *szin* kokherbo
 agra anagalo, ruĝa anagalo: mezei ticszem, kakukkterjék, tyúkbegy
 <A. arvensis>
 blua anagalo, femala anagalo: kék ticszem *szin* <A. foemina>
| anagir/o *növ* bűzfa, bűdöscserje, dögfa <Anagyris>
 fetora anagi-ro: közönséges bűzfa <A. foetida>
| anaglif/o **1)** *műv* anaglifosz, lapos dombormű
2) *for* anaglifa <sztereoszkóp ábrázolás>
 anaglifa skribo: *knyv* Braille-írás *szin* blindula skribo
| anagram/o betűhelycsere, anagramma
| anakardi/o *növ* kesufa <Anacardium>
 okcidenta anakardio: akaszu <A. occidentale>
 orienta anakardio: tintafa, indusdiófa, vesefa <A. orientale>
 anakardiacoj: szömörcefélék, kesufafélék <Anacardiaceae>
| anakinezi/o *orv* mozgásrehabilitáció

| anakolut/o *nyt* szerkezetszakadás, következetlen mondatfűzés,
 anakolutia, anakoluthon
| anakond/o *áll* anakonda <Eunectes>
 giganta anakondo: óriás anakonda <E. murinus>
| anakoret/o *vall* <magányban élő> szerzetes, anakhoréta, remete
 vö. cenobito
| Anakreon/o *ir* Anakreón
 anakreoneska verso: *ir* anakreóni sor
| anakronism/o anakronizmus, kortévesztés
 anakronisma: **1)** anakronisztikus, kortévesztő
2) túlhaladott, időszerűtlen
| anakruz/o **1)** *ir* ütemelőző, anakruzis
2) *zene* felütés, anakruzis, auftakt
| Anaksagor/o *fil* Anaxagoras
| anal/oj *tört* évkönyvek, annales
 analisto: *tört* évkönyvíró, krónikás
| Analekt/oj *fil* *ir* Analekták, Lun jü
 Analektoj enhavas interparolojn kaj saĝaĵojn de Konfuceo: az
 Analekták Konfuciusz beszélgetéseit és bölcs mondásait tartalmazza
| analeptik/o *gysz* analeptikum, analepticum
| analfabet/o *fn* írástudatlan, analfabéta
 analfabeta: *mn* írástudatlan, analfabéta
 funkcie analfabeta: *pszi* funkcionális analfabéta
 analfabeteco: írástudatlanság, analfabetizmus
 funkcia analfabeteco: *pszi* funkcionális analfabetizmus
 malanalfabeto: írástudó
 malanalfabetigi: *tr* írni-olvasni tanít
| analgezi/o *orv* fájdalomérzés hiánya, analgesia
| analgezik/o *gysz* fájdalomcsillapító, analgetikum, analgeticum
szin kontraŭdolorilo
| analitik/o *mat* matematikai analízis
 analitika funkcio: *mat* analitikus függvény
 Furiera analitiko: *fiz* *mat* Fourier-analízis
| analiz/i *tr* *tud* eleméz, analizál
 analizi fenomenon: jelenséget eleméz
 analizi frazon laŭ sintagmoj: *nyt* mondatot szintagmánszerűen eleméz
 analizi solvaĵon: *kém* oldatot analizál
 analizo: *tud* elemzés, analízis
 desuba analizo: *fil* összevonó elemzés
 dimensia analizo: *tech* dimenzióanalízis
 elementa analizo: *kém* elemi analízis, elementáranalízis
 harmona analizo: *fiz* *mat* harmonikusanalízis, periódusanalízis,
 Fourier-analízis
 sintaksa analizo: *nyt* mondattani elemzés, szintaktikai analízis
 analiza: *tud* analitikus, elemző *l.* analiza lingvo, rezonado
 analizilo: *tech* analizátor, színeképelemző
 analizisto: **1)** *fn* elemző, analitikus
2) *orv* ne boncnok *l.* patologo
 makroanalizo: *tud* makroanalízis vö. mikroanalizo
 memanalizo: önelemzés
 mikroanalizo: *tud* mikroanalízis vö. makroanalizo
 termoanalizo: *kém* hőelemzés, termoanalízis, termikus analízis
l.m. merkatanalizo, psikanalizo
| analog/a *mn* analóg, hasonló jellegű
 ampicilino estas analoga al penicilino: az ampicilin a penicillinnel
 analóg
 analoga cirkvito: *vill* analóg áramkör
 analoga komputilo: *inf* analóg számítógép
 analoga maniero formi la pluralon: *nyt* a többes szám képzésének
 hasonló módszere

analogaj datumoj: *inf* analóg adatok
 birdoj havas analogajn flugilojn al tiuj de insektoj: a madaraknak a rovarokkal analóg szárnyaik vannak
 analogo, analogajo: *fn* kém analóg
 tolueno estas analogo de benzeno: *kém* a toluol a benzol analógia
 analogeco: **1)** *tud* hasonlóság, megfelelés, analógia
2) *fil* analogizmus
| analogi/o l. analogeco
| Anam/o *geo* pol Annam <VN>
| anamirt/o *növ* halméregcserje, halmaszlag <Anamirta>
| anamorfoz/o *fot műv* anamorfot, torzított ábrázolás
 anamorfoza objektivo: *fot* torzító tárgylencse, anamorfot objektív
| ananas/o **1)** *növ* ananász <Ananas>
2) l. ananasfrukto
 ananasfrukto: ananász <termés>
 ananasujo: l. ananaso 1
| anapest/o *ir* anapestzus <uu->
| Anapurn/o **1)** *geo* Annapurna
2) *vall* Annapúrna <Siva női párja>
| anarhi/o **1)** *fil* hatalommentesség, anarchia *pol* anarchia, elnyomásmentesség
3) *átv* anarchia, zűrzavar, felfordulás
 anarhiismo: *pol* anarchizmus
 anarhiisto: *pol* anarchista
 anarhiulo: *átv* zűrös alak
 anarhi-sindikatismo: *pol* anarchoszindikalizmus
| anarki/o l. anarhio
| anarik/o *áll* pásztás farkashal <Anarhichas>
| anas/o *áll* kacs, réce <Anas>
 Amerika fajfanaso: álarcos réce, amerikai fűtyülőrécé <A. americana>
 arlekenanaso: tarkaréce, harlekinréce <Histrioncius histrioncius>
 blankokula anaso: cigányréce <Aythya nyroca>
 blankspegula maranaso: füstös réce <Melanitta fusca>
 bluflugila anaso: kékszárnú réce <A. discors>
 brunkapa anaso: barátaréce <Aythya ferina>
 doma anaso: házikacs
 fajfanaso: fűtyülőrécé <A. penelope>
 falçilanaso: sarlósrécé <A. falcata>
 glacianaso: jegesréce <Clangula> *szin* klangulo
 knaranaso: kendermagos réce <A. strepera>
 kolçenanaso: örvösrécé <Aythya collaris>
 kuleranaso: kanalsrécé <A. hypeata>
 mandarenanaso: mandarinréce <Aix galericulata>
 marçenanaso: böjtirécé <A. querquedula> *szin* kerkedulo
 marmoranaso: márványosrécé <A. angustirostris>
 merganaso: bukórécé <Aythya>
 molanaso: dunnalúd, pehelyréce <Somateria mollissima> *szin* somaterio
 moska anaso, moskanaso: pénzmarécé, némakacs, törökkacs, mósuszakacs <Cairina moschata> *szin* kairino
 nigra maranaso: feketaréce <Melanitta nigra>
 okulvitra maranaso: pápaszemes réce <Melanitta perspicillata>
 pintvostanaso: nyíl farkú réce <A. acuta>
 platbeka anaso: tőkésrécé <A. platyrhynchos>
 reça molanaso: cifra pehelyréce <Somateria spectabilis>
 rokanaso: hegyirécé
 ruçkapa anaso: üstökös récé <Netta rufina>
 siberia molanaso: Steller-pehelyréce <Polysticta stelleri>
 sovaça anaso: vadkacs

tufanaso: l. fuligulo
 anasedoj <Anatidae>: récefélék
 anasoj gikgakas: a kacsák hápognak
 anasajo: *gaszt* kacsáétel
 rostita anasajo: sült kacs
 anasiço: *ritk áll* gácsér *szin* viranaso
 anasido: *áll* kiskacs
 anasino: *áll* tojó <réce>
 viranaso: gácsér
 anasbredejo: *agr* kacsatelep, kacsafarm
 anasfemuro: *gaszt* kacsacomb
 anasgraso: *gaszt* kacsaszír
 anasiri, anaspaşi: *ntr* kacsázik
| anasark/o *orv* bőr alatti vízenyő, anasarca
| anastatik/o *növ* jerikórózsa <Anastatica hierochuntica> *szin* jerihórozo 1
| Anastaz/o Anasztáz <utónév>
| Anastazi/o Anasztázia <utónév>
| anastigmat/a *fiz* anasztigmatikus
 anastigmato: *fot* anasztigmatikus tárgylencse *szin* anastigmata objektivo
 anastigmatéco: *fiz* anasztigmatizmus
| anastomoz/o *anat* szájadzás, összeszájadzás, egybeszájadzás, anasztomózis
 anastomozni: *tr orv* összeszájadztat, egybeszájadztat, összeköttetést v. anasztomózt létesít
| anastrof/o l. inversio
| anateks/o *ásv* anatexis
 anateksa: *ásv* anatektikus
 anateksa petro: *ásv* anatektikus kőzet, anatexit *szin* anateksito
| anateksit/o *ásv* anatexit, anatektikus kőzet
| anatem/o **1)** *vall* átok, elkülönítés, herem <felajánlás Istennek, hogy emberé ne legyen>
2) *kr* egyházi átok, kiátkozás, anatéma
 anatemni: **1)** *tr vall* kiátkoz, elkülönít <istennek felajánl, hogy emberé ne legyen>
2) *tr kr* kiátkoz
| anatif/o *áll* kacsakagyló <Lepas anatifera>
| anatis/o *áll* szemfoltos katica <Anatis ocellata> *szin* okulmakula kokcinelo
| anatoksin/o *gysz* anatoxin
| Anatol/o Anatol, Anatolij
| Anatoli/o *geo* Anatólia
| anatomo/o *anat* anatómus, boncnok *szin* anatómiisto
| anatomi/o *anat* anatómia, bonctan
 anatomia atlaso: anatómiai atlasz
 anatómiisto: *anat* anatómus, boncnok *szin* anatomo
 l.m. plantanatomio
| -anc- *fiz mat* -ancia <nagyság, mennyiség>
| ancilostom/o l. ankilostomo
| anç/o *zene* nyelv <hangszer>
 duobla anço: kettős nádnyelv, összecsapódó nádnyelv
 libera anço: szabad nyelv, átcsapó nyelv
 simpla anço: szimpla nádnyelv, felcsapó nádnyelv
 ançharmoniko: l. buşharmoniko
 ançtubo: *zene* nyelvsíp
| ançov/o **1)** *gaszt* szardellakonzerv, sprottnikonzerv
2) *áll* szardella <Engraulis> *szin* engraülo
| And/oj *geo* Andok <hegység>
| andaluz/o *fn* andalúz

andaluza: *mn* andalúz

Andaluzujo, Andaluzio: *geo pol* Andalúzia <ES>

| **Andaman/o** *geo* Andamán-sziget

Andamanaj kaj Nikobaraj Insuloj: *geo pol* Andamán- és Nicobar-szigetek <IN>

| **andant/o** *fn zene* andante

andante: *hsz zene* andante

| **Andersen/o** *ir* <Hans Christian> Andersen

andersenaj fabeloj: anderseni mesék

| **andezit/o** *ásv* andezit

| **andon/o** andon <papírnernyős lámpa> <JP>

| **Andor/o** *geo pol* Andorra <AD>

Andora: *mn* andorrai

andorano: *fn* andorrai <lakos>

Andoro Malnova: *geo* Andorra la Vella

| **Andrapradeś/o** *geo pol* Andhra Pradesh <IN>

| **andre/o** *növ* sziklamoha <Andreaea>

| **Andre/o** András, Endre, Andrea <olasz férfinév>

Andreino: Andrea

| **androce/o** *növ* porzótáj, androeceum *szin* stamenaro vö. gineceo

| **androgen/o** *biol* androgén <férfihormon>

| **androgen/o 1)** *növ* hímnős, kétivarú virágzat

2) egylaki növény

3) *áll* hermafrodita *szin* hermafrodito

androgina: *biol* hímnős, kétivarú

| **android/o** android <szintetikus élőlény, robot>

| **Androjd/o** *inf* Android <operációs rendszer>

| **Andromah̄/o** *mit* Andromakhé, Andromache

| **andromed/o** *növ* tözegrozmaring, láprozmaring <Andromeda>

| **Andromed/o 1)** *mit* Andromédé, Andromeda

2) *csill* Andromeda

Andromeda nebulozo: *csill* Andromeda-köd

| **andropogon/o** *növ* fenyérfű <Andropogon>

| **androsak/o** l. androzaco

| **androsteron/o** *biol* androszteron

| **androzac/o** *növ* gombafű <Androsace> *szin* viršildo

grandflora androzaco: tejfehér gombafű <A. lactea>

kalva androzaco: cingár gombafű <A. elongata>

pirenea androzaco: pireneusi gombafű <A. pyrenaica>

stela androzaco: nagy gombafű <A. maxima>

| **anduj/o** *gaszt* disznósajt

andujeto: *gaszt* hurka *szin* tripkolbaseto

| **anekdot/o** anekdota, adoma

tiuj detaloj havas signifon nur anekdotan: ezek a részletek se hozzá nem adnak, se el nem vesznek a lényegből

| **aneks/i 1)** *tr pol* anektál, bekebelez, hozzácsatol

2) *tr* mellékel, csatol

aneksaĵo: 1) *pol* csatolt, anektált terület

2) melléklet, függelék, csatolmány

3) *anat* függelék, adnexum

aneksismo: *pol* annexió, terjeszkedő politika

aneksito: *orv* méhfüggelék gyulladás, adnexitis

| **anelid/oj** *áll* gyűrűsférgék <Annelida> *szin* rondovermoj

| **anemi/o** *orv* vérszegénység, vértelenség, anaemia

cerebra anemio: *orv* agyi vérszegénység

anemia: 1) *orv* vérszegény, anémiás

2) *átv* erőtlen, gyenge, silány

anemii: 1) *tr orv* vérszegénnyé tesz, vérszegénységet okoz vkinek <n>

2) *tr* *átv* elsorvaszt

anemiigi: *ntr orv* vérszegénnyé válik, vérszegénységet kap

| **anemogram/o** *met* anemogram, szélerősség-regisztráló papír, széliró regisztrátuma

| **anemometr/o** *met* szélmérő, légsebességmérő, anemométer

anemometrio: *met* szélméréstan, anemometria

| **anemon/o** *növ* szellőrózsa <Anemone>

blanka anemono: berki szellőrózsa <A. nemorosa>

blua anemono: appennini szellőrózsa <A. apennina>

flava anemono: bogláros szellőrózsa <A. ranunculoides>

grandflora anemono: erdei szellőrózsa <A. sylvestris>

ġardena anemono: kerti szellőrózsa, kerti anemóne <A. hortensis>

hepata anemono: májvirág, májfű <Hepatica nobilis>

maranemonoj: l. aktiniulój

narcisflora anemono: nárciszvirágú szellőrózsa <A. narcissiflora>

norda anemono: nyugati kököröcsin, európai kököröcsin

| **anergi/o 1)** *fiz* anergia

2) *orv* anergia, reakcióképesség hiánya

| **anteroid/a** *fiz met* aneroid, folyadékmentes

aneroida barometro: *met* aneroid barométer, fémbarométer,

szelencés légnyomásmérő

| **anestez/i** *tr orv* érzéstelenít *szin* senesztizgi

anestezo: *orv* érzéstelenítés, anesztézia

ġenerala anestezo: teljes érzéstelenítés *szin* narkozo

loka anestezo: helyi érzéstelenítés

anestezantaĵo, anestezenzo: *gysz* érzéstelenítőszer, anaestheticum

anestezilo: *gysz* érzéstelenítő készülék

anestezologio: *orv* anesztéziológia, érzéstelenítéstan

anestezisto: *orv* érzéstelenítő szakorvos, altatóorvos, anesztéziológus

l.m. fridanestezo

| **anet/o** *növ* kapor <Anethum>

| **anetol/o** *kém* anetol

| **aneüploid/a 1)** *biol* aneuploid, eltérő kromoszómaszámú

2) *biol* aneuploid, eltérő kromoszómaszámú sejtekből álló

aneüploideco: *biol* aneuploidia, kromoszómaszám-eltérés

| **aneürism/o** *orv* verőértágulat, artériatágulat, aneurizma,

aneurysma

| **anfrakt/o** *geo* tekervényes bemélyedés

| **Angar/o** *geo* Angara

| **Angel/o** Angelus, Angel, Angyalos <utónév>

Angelino: Angéla <utónév>

| **angelik/o** *növ* angyalgyökér, angyélika, angyalfü <Angelica>

arbara angeliko, sovaĝa angeliko: erdei angyalgyökér, vízparti

angyalgyökér <A. sylvestris> *szin* anġelradiko

granda angeliko: orvosi angyalgyökér <A. archangelica>

ġardenangeliko: orvosi angyalgyökér <A. archangelica> *szin*

ĉefangela anġeliko

marĉa angeliko: mocsári angyalgyökér <A. palustris>

| **Angelik/o** Angelika <utónév>

| **angi/o 1)** *anat* ér

limfa angio: nyirokér *szin* limfovaskulo, limfa vazo

2) *biol* edény

angiito: *orv* érgyulladás, angiitis

angiologio: *orv* értan, angiológia

angiomo: *orv* érdaganat, angioma

angiomozo: *orv* angiomatosis

angiodilata: *gysz* értágító

angiodilata drogo: *gysz* értágítószer, vasodilatoricum

angiografio: *orv* érrendszer kontrasztanyagós röntgenvizsgálata,

angiográfia, angiographia

angiopinĉilo: *gysz* érfogó

angiplantoj: *l.* vaskulplantoj
angiospasmó: *orv* érgörcs, angiospasmus, vasospasmus
l.m. koleangiito, limfangiito, limfangiomo
| **angil/o** *áll* angolna <Anguilla>
marangilo: tengeri angolna <Conger>
angiledoj: angolnafélék <Anguillidae>
angiloformaj: angolnaalkatúak <Apodes>
Angilo: *geo* Anguilla
| **angin/o** *orv* torokgyulladás, angina *szin* gorginflamó
katara angino: hurutos garatlob, angina catarrhalis
ulcera angino: fekélyes torokgyulladás
l.m. brustangino
| **angiosperm/oj** *növ* zárvatermők <Angiospermatophyta> *szin*
magnolifitoj, ovariplantó *vö.* gimnospermó
angiosperma: *mn* *növ* zárvatermő
| **angiotensin/o** *biol kém* angiotenzin hormon
| **angl/o** *fn* angol
angla: *mn* *nyt* angol <en>
angla brandó: *gaszt* brandy
angla bulldogo: *áll* angol bulldog
angla eklezio: *kr* angol egyház
angla haltohundo: *áll* szetter, angol vizsla
angla mastifo: *áll* angol masztiff, angol szelindek
angla vulpohundo: *áll* angol rókakopó
anglaj lipharó: kefebajusz, angol bajusz
nigruła angla: *nyt* fekete angol
anglajó: **1)** angol jellegzetesség, sajátosság, angol szokás, angol specialitás
2) angol nyelvű szöveg
anglezo: *ritk* *nyt* angol nyelv
Anglujo, Anglio: *geo* *pol* Anglia
angleciği: *ntr* elangolosodik, anglicizálódik
anglismo: *nyt* anglicizmus, angol nyelvi jellegzetesség
anglisto: *fn* *nyt* angol szakos, anglista, angol filológus
anglistiko: *nyt* anglistika, angol filológia
Nov-Anglujo, Nov-Anglio: *geo* New England
anglalingvano: angol nyelvű beszélő
anglalingvujó, anglalingvio: *nyt* angol nyelvterület
anglofobia: *pszi* *pol* angolgyűlölő, anglofób
anglofobio: *pszi* *pol* angolgyűlölet, anglofóbia
anglomania: *pszi* *pol* angolmán
anglomanio: *pszi* *pol* angolmánya
anglomanio: *fn* angolmán
anglo-normanda: *nyt* *geo* angolnorman
anglosaksa: *mn* *nyt* angolszász
anglosakso: *fn* angolszász
| **anglez/o** **1)** *zene* angol tánc, anglaise
2) anglaise <keskeny, magas betűs írásmód>
| **anglicism/o** *l.* anglismo
| **anglikan/o** *fn* *kr* anglikán
anglikana: *mn* *kr* anglikán
anglikana eklezio: anglikán egyház
anglikanismo: *kr* anglikanizmus
| **Angol/o** *geo* *pol* Angola <AO>
angola: *mn* angolai
angolano: *fn* angolai <lakos>
| **angor/o** **1)** *orv* szorító érzés, szorító fájdalom, szorongásos rosszullét
2) szorongás, nyomasztó érzés *szin* premento
angori: **1)** *ntr* szorító fájdalmat érez

2) *ntr* szorong
angorsongo: rémálom
| **angostur/o** **1)** *növ* angosztura, angoszturafa
2) *gysz* angoszturakéreg
šajnangosturo: *gysz* hamis angosztura <hánytató diófa kérge>
l.m. brustangoro
| **angrek/o** *növ* sarkantyúorchidea <Angraecum>
| **angstrom/o** *l.* anstromo
| **angul/o** **1)** *mat* szög
akuta angulo: hegyesszög
alternaj anguloj: váltószögek
angulo de deflankiço: *fiz* elhajlási szög, eltérítési szög, szögkitérés
angulo de froto: *fiz* súrlódási szög
angulo de klino: *tech* dőlésszög
centra angulo: középponti szög
cirkonferenca, periferia angulo: kerületi szög
devia angulo: *fiz* eltérítési szög
direkta angulo: *geo* iránysszög
ebena angulo: síkszög
emerga angulo: *fiz* kilépési szög
facia angulo: *anat* arcélszöglet, linea facialis
komplementa angulo, suplementa angulo: kiegészítő szög, pótszög
szin komplemento 3, suplemento 3
konkava angulo: homorússzög
konvekxa angulo: domborússzög
malakuta angulo: tompaszög
polusa angulo: középponti szög
strečita angulo: egyenes szög
2) *mat* szögtartomány, szektor *szin* sektoro
3) *mat* argumentum, amplitúdó <komplex számé>
4) sarok, szöglet, szeglet
čiu angulo kun sia sanktulo^z: *közm* ahány ház, annyi szokás
5) *átv* zug, szeglet
en čiu anguloj de la terglobo: a földkerekség minden zugában
en fora angulo de la mondo: a világ távoli zugában
6) rovat, sarok <újságban>
angulo de šakamatoroj: amatőr sakkozó rovat
7) *sp* szöglet, corner
angula: **1)** *mat* szög-
2) sarok-, szeglet-
angula benko: sarokpad
angula dentaço: *tech* nyílfogazat
angula distanco: *mat* szögtávolság
angula ekarto: *mat* szögeltérés
angula koeficiento: *mat* meredekség <egyenese>
angula rapideco, angula velocito: *fiz* szögsebesség
angulen: sarokba
angulaço: *l.* angulfero, angulrelo
anguleca: szögletes
anguleto: **1)** zug, rejtett szöglet
serči ĝin en čiu loketoj kaj anguletoj: mindent tűvé tesz érte <n>
2) *átv* kiskapu
li sukcesis trovi anguleton en la leĝo: sikerült kiskaput találnia a törvényben
angulilo: *isk* *tech* szögmérő
alĝustigebla angulilo: állítható szögmérő, állítható ferdemérő, sarkaló
desegna angulilo: *tech* rajzoló szögmérő
angulumita: *cím* szögletbe rakott
kvinangulo: *mat* ötszög *szin* kvinlatero

multangula: *mat* sokszögű
 plurangulo: *mat* sokszög *szin* plurilatero
 trilatera plurangulo: háromoldalú sokszög
 sepangulo: *mat* hétszög, heptagon
 regula sepangulo: szabályos hétszög, szabályos heptagon
 triangulo: *mat* háromszög *szin* trilatero
 egallatera triangulo: egyenlő oldalú háromszög, szabályos háromszög
 triangula: *mat* háromszögű, háromszög-
 triangulado: *geo* háromszögelés
 anguldomo: *ép* sarokház
 angulfero: *tech* szögvas, szögletvas, sarokvas *szin* angulaĵo,
 angulpeco 1, angulrelo
 angulfidela: *mat* szöghű, szögtartó *szin* konforma 3
 angulflago: *sp* szögletzászló
 angulhava: szögletes
 angulĵeto: *sp* szögletdobás, sarokdobás
 angulkonstruaĵo: *ép* saroképület
 angulmeblo: sarokbútor
 angulmezuro: *mat* szögmérték
 gradusa angulmezuro: újfokmérték
 radiana angulmezuro: ívmérték
 angulmezurilo: szögmérő
 angulfaldo <de paĝo>: *átv* számárfül
 angulpeco: **1)** *tech* sarokvas, szögvas *szin* angulfero
2) *tech* sarokelem
 angulrelo: szögacél *szin* angulfero
 angulŝoto: *sp* szöglettrugás
 angulŝtalo: *tech* sarokacél, „sarokvas”
 angulŝtono: *ép* sarokkő
 angulturo: *ép* saroktorony
 kvarangulo: *mat* négyszög *szin* kvarlatero
 orta kvarangulo: derékszögű négyszög
 kvinangulo: *mat* ötszög *szin* kvinlatero
 n-angulo: *mat* n-szög *szin* n-latero
 plurangulo: *mat* sokszög, poligon *szin* plurilatero, poligono
 triangulo: **1)** *mat* háromszög *szin* trilatero
 eterna triangulo: *átv* szerelmi háromszög
 egallatera triangulo, izocela triangulo, simetria triangulo: egyenlő szárú háromszög
 nesimetria triangulo: szabálytalan háromszög
2) *zene* triangulum
 trianguli: *tr* *geo* háromszögel
 triangulilo: *isk* háromszögvonalzó
l.m. altangulo, atakangulo, bazangulo, drivangulo, fiksangulo,
 foliangulo, kaŝangulo, klinangulo, lipangulo, ortangulo, perdangulo,
 rektangulo, stratangulo, streĉangulo, trakangulo, trinkangulo
| Angur/o *ex l.* Ankaro
 angura: *mn* angóra-
 angura lano: *tex* angóragyapjú, moher, mohair
| Angvil/o *geo pol* Anguilla
| angvis/o *áll* törékeny gyík, lábatlan gyík <Anguis> <nemnév>
 fragila angviso: törékeny gyík <A. fragilis> <fajnév>
 angvisedoj: lábatlan gyíkfélék <Anguidae>
| anĝel/o **1)** *bibl* angyal, Isten küldötte
 anĝelo de l’ abismo: *bibl* a mélység angyala <sátán>
 anĝelo de l’ mallumo: *bibl* a sötétség angyala <sátán>
 ĥoro de anĝeloj: angyalok kara
 ordo de anĝeloj: angyalok rendje

traflugis anĝelo preter orelo^Z: angyal repült a ház fölött
 <társaságban hirtelen elfogyott a téma>
2) *kr* angyal
 defalinta anĝelo: bukott angyal
3) *átv* angyal <jó ember>
 esti anĝelo inter homoj, sed satano en la domo^Z: utcán angyal,
 otthon ördög
 anĝela: **1)** *vall* angyali
 la anĝelaj ĥoroj: az angyali karok
2) *átv* angyali, angyali jóságú
 anĝela boneco: angyali jóság
 anĝela koro: angyali szív
 parolo anĝela, sed penso pri ŝtelo^Z: angyal a szava, de ördög a
 szíve
 arkianĝelo, ĉefanĝelo: *bibl* arkangyal
 anĝelradiko: *l.* arbara ageliko
l.m. gardanĝelo
| Anĝel/o *l.* Angelo
| anĝelus/o **1)** *kr* úrangyala, angelus <imádság>
2) *kr* angelus <angelusra hívó harangszó>
| Anĝer/o *geo* Angers
| Anhalt/o *geo* Anhalt
| anhel/i *ntr* liheg, szuszog
| anhidro- *kém* anhidro- <vízmolekula eltávolításával>
 anhidra: *kém* vízmentes, anhidr-, anhidrikus *szin* senakva 2
 anhidra kalcia sulfato: vízmentes kalcium-szulfát
 anhidrido: *kém* anhidrid
 ftala anhidrido: ftálsav-anhidrid
 interna anhidrido: belső v. molekulán belüli anhidrid
| anhidrit/o *ásv* anhidrit, kalcium-szulfát
| anihil/i *ntr fiz* annihilál, sugárzással megsemmisül
 anihilo: *fiz* annihiláció, sugárzásos megsemmisülés
| anihilaci/o *l.* anihilo
| Anhuj/o *geo pol* Anhuĵ, Anhui <CN>
| Anĥiz/o *mit* Ankhiszész, Anchises
| anil/o *növ* mexikói indigó <Indigofera suffruticosa>
| anilid/o *kém* anilid
| anilin/o *kém* anilin, fenil-amin
| anim/o **1)** *vall* lélek
 animo al paradizo deziras, sed pekoj retiras^Z: *közm* a lélek kész, de
 a test erőtlen
 flegado de animoj: lélegkondozás
 fordoni sian animon al la diablo: eladja a lelkét az ördögnek
 la savo de la animo: a lélek üdve
 senmorta animo: halhatatlan lélek
 transmigrado de animoj: lélekvándorlás
2) *pszi* lélek, psziché *szin* psiko
 vivi per unu animo en du korpoj^Z: egy test, egy lélek
3) *átv* lélek <erkölcsi és emocionális képességek>
 lia animo fuĝis en la kalkanojn: inába szállt a bátorsága
 lia animo forkuris en la pinton de la piedo^Z: inába szállt a bátorsága
 nigra animo: sötét lélek
4) *átv* emberi lélek, valaki
 eĉ unu animon mi ne vidis: egy lelket sem láttam
5) *átv* lelke vminek, lelkesítő, mozgató
 animo de la societo: a társaság lelke
6) *tech* lélek, belseje vminek
 animo de kablo: *vill* kábel lelke
 animo de violono: *zene* hegedű lelke
 anima: lelki, lélek-

anima konflikto: lelki konfliktus
 anima trankvilo: léleknyugalom
 animaj turmentoj: lelki gyötrelmek
 antaŭ miaj animaj okuloj: lelki szemeim előtt
 animi: **1)** *tr* *vall* lelket lehel bele <n>, életre kelt
 animita estaĵo: lelkes állat
2) *tr* élénkít, lelkesít
 animita diskuto: élénk vita
3) *tr* inspirál, ihlet
 poemo animita de malamo al tiraneco: a zsarnokság elleni gyűlölet
 ihlette vers
 animismo: *vall* animizmus
 animisto: *vall* animista
 altanima: emelkedett lelkületű
 etanima: kishitű
 fianimo: *pej* beste lélek
 foranima: merengő, szórakozott, elábrándozó
 foranimi: *ntr* elábrándozik, elmereng, *ige* szórakozott
 altanima: széplelkű, emelkedett érzelmű
 grandanima: nagylelkű, nemes lelkű
 grandanimaĉi: *ntr* *pej* nagylelkűsködik
 grandanimeco: nagylelkűség
 reanimi: *tr* *orv* újraéleszt
 reanimado: *orv* újraélesztés
 senanima: lélektelen, lelketlen
 senanima beleco: hideg szépség
 unuanima: egyhangú, egyöntetű, egységes
 unuanima elpaŝo: egyöntetű fellépés
 unuanime: egyhangúlag
 unuanimeco: egykedvűség
 animaltiga: lélekemelő
 animfirmeco: belső határozottság, lélekerő
 animkaresa: lélekemelő
 animkonflikto: lelki konfliktus, belső konfliktus
 animmigrado: *vall* lélekvándorlás *szin* metempsikozo
 animpaŝtado: *kr* lelkipásztorkodás
 animpaŝtisto: lelkipásztor
 animpesado: *vall* lelkek megmérettetése
 animprema: lehangoló
 animskua: felkavaró
 animstato: lelkiállapot
 animtorda: lélekbemarkoló
 animturmento: lelki gyötrelmek
 animtuŝa: mélyen megható
 animujo: porhüvely
 animzorgi: *tr* *kr* lelkipásztorkodik vki felett <n>
 animzorgado: *kr* lelkipásztorkodás
 animzorganto: lelkiatya, lelkipásztor
l.m. egalanima, facilanima, grandanima, unuanima, ventanima
| animaci/o *film* animáció
| animal/o élőlény <ember és állat>
 animaloj: *áll* állatok <Animalia>
 histaj animaloj: *l.* metazooj
 regno de animaloj: állatok országa
 animala: *biol* állati, állat-
 animala biologio: állatbiológia
 animalaj proprecoj: állati sajátosságok
 animalsterolo: *l.* zoosterolo
| anime/o *film* anime, japán rajzfilm

| aniz/o 1) *növ* ánizs, közönséges ánizs, illatos ánizs <Pimpinella anisum>
 stelanizo: csillagánizs, kínai ánizs, badián <Illicium verum>
2) *gaszt* ánizs
 anizolo: *kém* anizol
 butilhidroksi-anizolo: butilhidroxi-anizol
 anizaldehido: *kém* ánizsaldehid
 anizidino: *kém* anizidin
l.m. butilhidroksi-anizolo
| anizokori/o *orv* anisocoria <a két pupilla nagyságának különbözősége>
| anizometropi/o *orv* anisometropia <a két szem fénytörésének különbözősége>
| anizosfigmi/o *orv* anisosphygmia <kétoldali pulzus különbözősége>
| anizotrop/a *l.* neizotropa
| anjon/o *fiz* kém anion
| Anĵu/o *geo* *pol* Anjou <FR>
| Ankar/o *geo* Ankara
 Ankaro estas la ĉefurbo de Turkio: Ankara Törökország fővárosa
| ankaŭ is, szintén
 ankaŭ al nia nesto venos iam festo^Z: a szerencse egyszer hozzánk is beköszönt
 ankaŭ la lupon atingos la sorto^Z: *közm* kevés róka kerül el a csávat
 ankaŭ la pastro ne rekomencas sian predikon: *közm* a pap sem prédikál kétszer
 ankaŭ la pastro predikas por pano: *közm* a pap is kenyérért prédikál
 ankaŭ plu ne: továbbra sem, változatlanul nem
 ankaŭ por diablo tondro ekzistas^Z: *közm* jön még a kutyára dér
 ne nur..., sed ankaŭ...: nem csak..., hanem... is:
 ne nur li ĉeestis la sepulton, sed ankaŭ liaj samklasanoj: nem csak ő vett részt a temetésen, hanem osztálytársai is
 kiel..., ankaŭ tiel...: ahogyan..., úgy... is
 ĝi servas kiel por utilo, tiel ankaŭ por ornamo: ahogyan a hasznosságot, úgy a díszítést is szolgálja
| ankilostom/o *áll* horgasféreg, horgasfejű v. kampósfejű féreg, bányaféreg
 ankilostomo: *orv* bányaféreg-fertőzés, bányabetegség, egyiptomi sápadtság, ancylostomiasis
| ankiloz/o *orv* ízületi merevség, ankylosis
 ankilozigo: *orv* művi ankylosis, arthrodesis
 ankilozigi: *ntr* *orv* <ízület> megmerevedik
| ankone/o *anat* kampóizom, könyökfesztő izom, musculus anconeus
| ankoraŭ 1) még, eddig
 ankoraŭ ĉi-teme: még a témánál maradva
 ankoraŭ Dio ne dormas^Z: *közm* Isten mindent lát
 ankoraŭ multe vi kuros, ĝis vi alkuros^Z: sok víz folyik még addig le a Dunán v. Tiszán
 ankoraŭ vi devas multe lerni: még sokat kell tanulnod
2) plusz, pluszban, ráadásul
 li diris ankoraŭ kelkajn vortojn: mondott még néhány szót
 ankoraŭ ĉi tiu malfacilaĵo aldoniĝis: még ez a nehézség is hozzájött
 ankoraŭ unufoje ripetu la frazon: még egyszer ismételd meg a mondatot
 jen ankoraŭ ĉi tiu malfeliĉo: itt van még ez a baj is
 ankoraŭa: **1)** a még tartó
2) ismételt
| ankr/o 1) *hajó* horgony, vasmacska
 esti ĉe la ankro, stari ĉe la ankro: horgonyoz vhol

jeti ankron: horgonyt vet
 levi ankron: felveszi a horgonyt
2) vill armatúra, fegyverzet
3) ép horgonyzóvas, kapocsvas, kötőhorog
4) tech horgony, anker, lengőretesz, gátló <órában>
5) tech kilincs
6) inf referenciapont
 ankri: **1) tr** hajó lehorgonyoz, kiköt
2) tr ép tech <kapocsvassal> rögzít, horgonyoz
 ankradejo: hajó horgonyzóhely
 ankrizita: cím horgonyos
 ankrumi: *ntr* hajó horgonyoz vhol
 deankriği: *ntr* hajó horgonnyal sodródik
 malankri: *tr* hajó felhúzza a horgonyt
 la ŝipo estis antaŭtagmeze malankrita: délelőtt felhúzták a hajó horgonyát
 ankrobito: hajó horgonykötélbak
 ankrobuo: hajó horgonybója, kikötőbója *szin* ligbuo
 ankrokablo: hajó horgonykötél
 ankrolevo: hajó horgonyfelvonás
 ankrorado: *tech* gátkerék, gátlókerék, ankerkerék <órában>
 ankrovinço: hajó horgonycsőrlő, hajócsiga *szin* vindaso
 ankrokluzo: hajó horgonykamra
l.m. flosankro
| anksi/o *pszi* szorongás
| ankuz/o *növ* atracél <Anchusa> *szin* bovlango
 flava ankuzo: vajszínű atracél <A. ochroleuca>
 itala ankuzo: olasz atracél <A. azurea>
 kuraca ankuzo, purpura ankuzo: orvosi atracél <A. officinalis>
| ann/o *gaszt* anno <japán édesség>
| Ann/o Anna
 Anjo: Annus, Ani, Annuska
| anobi/o *áll* kopogóbogár, halálórja <Anobium> *szin* frapskarabo, mortohorlőgo
 anobiedoj: álszúk, kopogóbogarak <Anobiidae>
| anod/o *vill* anód
 anode oksidigi: *tr kém ip* eloxál
| anodont/o *áll* <édesvízi> kagyló <Anodonta> *vö.* konko
| anofel/o *áll* maláriaszúnyog <Anopheles> *szin* malaria mosquito
| anoksi/o *orv* anoxia, szövet oxigénszegénysége
 anoksemio: *orv* anoxaemia, hypoxaemia, csökkent oxigéntartalom a vérben
| anomali/o **1)** anomália, szabálytalanság, rendellenesség
2) orv rendellenesség, anomália, anomalia
 denaska anomalio: *orv* születési rendellenesség
 magneta anomalio: *geo* mágneses anomália
 anomalia: **1)** rendellenes, szabálytalan
 anomalia disiĝo: *fiz* anomális diszperzió
2) orv rendellenes, anomális
| anon/o *növ* anóna, annóna <Annona>
 moldorna anono: tüskés annóna, savanyúalma <A. muricata>
 reteta anono: ökörszív, ökörszívvalma <A. reticulata>
 skvama anono: gyömbéralma, cukoralma <A. squamosa> *szin* sukerpomarbo
| anonc/i **1) tr** bejelent, tudat
 anoncu min al via mastro: jelents be a gazdádna
2) tr kihirdet, meghirdet
 anonci ĝeneralan amnestion: általános amnesztiát v. közkegyelmet hirdet
 anonci konkurson: versenyt ír ki, pályázatot hirdet

anonci prezon por la kapo de krimulo: vérdíjat tűz ki bűnöző fejére
 anonci *sin*: **1)** jelentkezik
 anonci *sin* malsana: beteget jelent
 anonci *sin* por voluntulo: önkéntesnek jelentkezik
2) inf bejelentkezik, log in *szin* ensaluti
 anonco: **1)** bejelentés, értesítés
2) kihirdetés, meghirdetés
 anoncisto: **1) távk** bemondó <rádió, tv>
2) műsorközlő, konferanszié
3) kikiáltó
 publika anoncisto: kisbíró
 anonceto: apróhirdetés
 li metis anonceton en ĵurnalo: apróhirdetést tett egy újságba
 antaŭanonci: *tr* előre v. előzetesen bejelent
 antaŭanonci *sin*: feliratkozik, előjegyezteti magát
 malanonci *sin*: **1)** jelentkezést visszamond, kijelentkezik
2) inf kijelentkezik, log out
 anonckrii: *tr* kikiált <hírt, közleményt>
 anonckriisto: kisbíró, kikiáltó *szin* elkriisto
 anonctabulo: hirdetőtábla
 anonctarifo: hirdetési díj
 anoncvorto: *nyt* bejelentő szó
l.m. bonanonci, edziĝanonco
| anonim/a anonim, névtelen
 anonima FTP: *inf* anonim FTP, anonymous FTP
 fondi anoniman societon: részvénytársaságot alapít
 anonimeco: **1)** névtelenség
2) <szándékolt> ismeretlenség
| anoplur/oj *áll* vérszívó tetvek, valódi tetvek <Anoplura> *szin* sangosuĉaj pedikoj
| anopsi/o *orv* látásvesztés, anopsia, anopia
 hemianopsio: *orv* féloldali látótérkiesés, hemianopsia, hemianopia
| anorak/o anorák
| anoreksi/o *orv* kóros étvágytalanság, anorexia
 anoreksiulo: *orv* anorexiás beteg
| anormal/a *ne l.* nenormala, eksternorma
| anortit/o *ásv* anortit
| anosmi/o *orv* szaglóérzék elvesztése, anosmia
| ans/o **1)** fül, fogó, fogantyú
 anso de kruĉo: kancsó füle
 anso de korbo: kosár füle
 anso de pota: fazék füle
 ansa kofro: füles koffer
2) anat hurok, ansa
 intesta anso: bélhurok, bélkacs, ansa intestinale
3) ne kilincs *l.* klinko
l.m. korbansa
| Anselm/o Anselm <utónév>
| anser/o *áll* lúd, liba <Anser>
 blankfrunta ansero: nagylilik <A. albifrons>
 blankvanga ansero: apácalúd <Branta leucopsis>
 cigna ansero: lúdcsíllós, lúdnyakú csíllós, hattyúludacsa <Dileptus A.>
 fabansero: vetési lúd <A. fabalis>
 griza ansero: nyári lúd, szürke lúd <A. Anser>
 hinda ansero: indiai lúd <A. indicus>
 kanada ansero: kanadai lúd <Branta canadensis>
 kolringa ansero: örvöslúd <Branta bernicla>
 malgranda ansero: kislilik, kis lilik <A. erythropus>
 mallongbeka ansero: rövidcsőrű lúd <A. brachyrhynchus>

neĝansero: sarki lúd <A. caerulescens>
 ruĝkola ansero: vörösnakú lúd <Branta ruficollis>
 anseroformaj: *áll* lúdalakúak, lúdalkatúak <Anseriformes> *szin*
 naĝbirdoj
 ansero gakas: a lúd gágog
 celante anseron li trafis aeron^Z: bakot lőtt, felsült
 fordoni anseron, por ricevi paseron^Z: aranyat ad rézért
 aranyat adott, rezet nyert
 Kapitolaj anseroj: *tört* capitoliumi ludak
 kropŝtopi, ŝtopnutri anseron: libát töm
 preni por ansero: hülyének néz
 ansera: *mn* liba-, lúd-
 anseraj grivoj: *gaszt* libatepertő
 farĉita ansera brusto: *gaszt* töltött libamell
 viransero: gúnár
 anseraĵo: *gaszt* libahús <étel>
 anserido: *áll* kisliba
 anserino: **1)** *áll* tojó <liba>
2) *átv* pej liba, libuska
 provinca anserino: vidéki liba
 anserbrusto: *gaszt* libamell
 farĉita anserbrusto: töltött libamell
 anserfemuro: *gaszt* libacomb
 ansergraso: *gaszt* libazsír
 anserhaŭta: libabőrös
 anserhepata rijeto: *gaszt* libamájpástétom
 anserhepataĵo: *gaszt* libamáj <étel>
 anserknabino: libapásztorlány
 anserpaŝi: *ntr* *biz* *kat* díszlépésben megy
 anserpiedo: **1)** *áll* lúdláb
2) *növ* libaparéj *l.* kenopodio
 anservice: libasorban
 iri anservice: libasorban megy
| ANSI-kod/o *inf* ANSI-kód
| anstataŭ **1)** vki v. vmi helyett, helyébe, helyében
 anstataŭ filo ŝi naskis al li kvar filinojn: fiú helyett négy leányt
 szült neki
 anstataŭ kafo li ricevis teon: kávé helyett teát kapott
 anstataŭ la malnova kolego oni dungis novan junan: a régi kolléga
 helyébe új fiataalt vettek fel
 anstataŭ vi mi ne dirus ne: a helyedben nem mondanék nemet
 ne servas larmo anstataŭ armo^Z: *közm* semmit sem használ a sírás
2) ahelyett, hogy
 anstataŭ longe atendi la buson, ekmarŝu perpiede: ahelyett, hogy
 sokáig várnál a buszra, indulj el gyalog
 anstataŭ per mano, skribu ĝin maŝine: kézírás helyett géppel írd le
 anstataŭ plendi, agu: panaszkodás helyett cselekedj
 anstataŭa: helyettesítő, helyettes, pót-
 anstataŭa rado: *jm* pótkerék *szin* vicrado
 anstataŭi: *tr* helyettesít <helyette van>, képvisel
 anstataŭi kolegon: kollégát helyettesít
 anstataŭigi: *tr* kicserél vmit v. vkit <n> vmire v. vkire <per>,
 helyébe tesz, felvált vkivel v. vmivel <per>
 anstataŭigi ludiston: *sp* játékost lecserél
 anstataŭigi pecon: *tech* alkatrészt cserél
 anstataŭo, anstataŭaĵo: *fn* helyettesítő, pótlék, pótszer *szin* surogato
 anstataŭanto: *fn* helyettesítő, helyettes
 anstataŭe: helyette
 anstataŭilo: pótszerszám, póteszköz
 neanstataŭigebla: pótolhatatlan

| Anstrom/o *fiz* <Anders Jonas> <Angström
 anstromo: *fiz* angström <A> <mértékegység>
| Anŝan/o *geo* Anshan
| -ant- *mn* cselekvő egyidejű melléknévi igenév
 adiaŭantaj festenintoj: búcsúzó bankettezők
 lernantaj geknaboj: tanuló gyerekek
 li estas lernanta: éppen tanul
 lupo dormanta ŝafon ne kaptas^Z: *közm* alvó róka nem fog nyulat
 mi estis laboranta, kiam li enpaŝis: éppen dolgoztam, amikor
 belépett
 mi estos dormanta, kiam vi alvenos: éppen aludni fogok, amikor
 megérkezel
 -ante: cselekvő egyidejű határozói igenév
 havante tempon li eniros kinejon: ha lesz ideje, elmegy moziba
 plenumante multajn taskojn li ne havas tempon ripozi: mivel sok
 feladata van, nincs ideje pihenni
 promenante en la strato mi ekvidis mian amikon: az utcán sétálva
 megláttam barátomat
 -anto: *fn* <főnévi használatú> cselekvő egyidejű melléknévi igenév
 alparolanto: hozzászóló
 deterganto: tisztítószer
 dividanto: *mat* osztó
 lernanto: tanuló
 -antaĵo: -szer *szin* -enzo
 lavantaĵo: mosószer
 neŭtrigantaĵo: semlegesítőszer
 purigantaĵo: tisztítószer
 solvantaĵo: oldószer
| antagonismo/o antagonizmus, szembenállás, ellentét
 klasa antagonismo: *pol* osztályellentét
| antagonist/o ellenlábas, ellenfél
| Antananariv/o *geo* Antananarivo
 Antananarivo estas la ĉefurbo de Madagaskaro: Antananarivo
 Madagaszkár fővárosa
| Antares/o *csill* Antares
| antarkt/a *geo* déli-sarkvidéki, *biz* déli-sarki
 antarktaj akvoj: déli-sarki vizek
 Antarkto: *geo* Déli-sarkvidék, *biz* Déli-sark, Antarktisz
 Antarktio: *ne l.* Antarkto
| antaŭ **1)** előtt <hely>
 antaŭ la domo staras arbo: a ház előtt fa áll
 antaŭ la vizaĝo de la Plejaltulo: a Magasságos <Isten> színe előtt
 antaŭ okuloj ne staras, doloron ne faras^Z: *közm* amit a szem nem
 lát, azért a szív nem fáj
 antaŭ siaj mensaj okuloj: lelki szemei előtt
 la aŭto veturis antaŭ la domon: a kocsí a ház elé járt
 li metis antaŭ lin du pokalojn: két poharat tett eléje
 li parolis antaŭ granda publiko: nagy hallgatóság előtt beszélt
 oni fortrenis la vrakon de antaŭ la domo: elvontatták a roncsot a
 ház elől
 veni antaŭ tribunalon: bíróság elé kerül
2) előtt <idő>
 antaŭ du tagoj: két nappal ezelőtt, két napja
 antaŭ kelka tempo: nemrég
 antaŭ Kristo: Krisztus <születése> előtt
 antaŭ longe: régen
 antaŭ nelonge: nemrég
 antaŭ nia erao: időszámításunk előtt
 antaŭ tio: azelőtt, ezelőtt
 de antaŭ longe li loĝas ĉe ni: régtől fogva lakik nálunk

3) *átv* előtt

antaŭ ĉio: mindenek előtt, először

antaŭ ĉio zorgu oficon, plezuro atendos sian vicon^Z: először a munka, utána a szórakozás

via sano venas antaŭ la ceteraj taskoj: az egészsége megelőzi az egyéb feladatokat

antaŭ ol: mielőtt...

antaŭ ol duŝi sin li senvestigis sin: mielőtt tusolt volna, levetkőzött

antaŭ ol vi komencos labori, petu de mi konsilon: mielőtt elkezdenél dolgozni, kérj tőlem tanácsot

antaŭa: **1)** elülső, mellső

antaŭa barilo: elülső kerítés

e estas antaŭa vokalo: az e elől képzett magánhangzó

la antaŭa parto de la domo: a ház elülső része

antaŭaj nuloj: *mat* kezdő nullák

2) előző, megelőző, korábbi, előzetes

la antaŭan tagon oni preparis la solenon: a megelőző napon előkészítették az ünnepséget

li revokis sian antaŭan promeson: visszavonta korábbi ígétét

antaŭe: **1)** elől, előtérben

antaŭe lokis sin la rajdistaro: elől helyezkedett el a lovasság

antaŭe etendiĝis vasta spaco: elől széles térség terült el

de antaŭe aŭdiĝis voĉo: előlről hang hallatszott

2) előtte, ezelőtt, azelőtt, korábban, előzőleg

antaŭe kion vi devas, poste kion vi volas^Z: *közm* először a kötelesség, utána az élvezet

leĝo valoras por poste, sed ne por antaŭe: a törvény utólagosan érvényes, nem pedig visszamenőleg

unu tagon antaŭe: egy nappal korábban

antaŭen: előre, előrefelé

antaŭen por la dekmiliono subskribo: előre a tízmilliomodik aláírásért

antaŭi: **1)** *x* <helyileg> előtte <n v. al> van, <helyileg> megelőz <n v. al>

la fenestron antaŭis fortika krado: az ablakon erős rács volt

per sia invento li antaŭis sian epokon: találmányával megelőzte a korát

portiko antaŭas la palacon: oszlopos előcsarnok van a palota előtt

2) *x* korábban van, <időben> vmi előtt <n v. al> van, megelőz vmit <n v. al>

via poŝhorloĝo antaŭas unu minuton: a zsebórája egy percet siet

antaŭenema: **1)** törekvő

2) *átv* haladó, előremutató

antaŭigi: *tr* <helyileg és időben> előrehoz

antaŭigi: *ntr* <helyileg és időben> eléje megy, megelőz <al>, korábban érkezik

antaŭo, antaŭajo: **1)** elülső rész, homlokrész

2) előzmény, előtörténet

antaŭaliĝo: előjelentkezés

antaŭanto: **1)** *fn* elől haladó, elől levő v. álló

2) *mat* megelőző elem

antaŭeco: **1)** korábbiság, előbbiség

2) elsőbbség, prioritás *szin* prioritato

antaŭenigi: **1)** *tr* előrevisz, előrehoz

2) *tr* *átv* előmozdít, elősegít

antaŭeniĝi: **1)** *ntr* előrejut, elébe kerül <al>

2) *ntr* *átv* halad, előbbre jut

antaŭeniĝo: **1)** előnyomulás, előrehaladás

2) előmenetel

antaŭulo: előd

malantaŭ: mögött, <helyileg> után

malantaŭ la domo troviĝas ĝardeno: a ház mögött kert van

malantaŭ la kulisoj: a kulisszák mögött *szin* post 1

venu malantaŭ mi: gyere utánam

venu malantaŭ min: gyere mögém

veturilo venis de malantaŭ la fronto: egy jármű érkezett a front mögül

malantaŭa: hátsó, hátulsó, mögöttes

malantaŭa vido: hátulnézet

u estas malantaŭa vokalo: az u hátul képzett magánhangzó

malantaŭo, malantaŭajo: hátsó rész, hátulj

malantaŭe: hátul, mögötte

de malantaŭe oni atentigis nin: hátulról figyelmeztettek bennünket

la ariergardo marŝis malantaŭe: hátul a hátvéd menetelt

malantaŭen: hátrafelé, hátulra, mögé

antaŭecindikilo: *inf* prioritásjelző

antaŭ-: elő-, előre *l.* antaŭbrako, antaŭĉambro, antaŭdecidi,

antaŭpagi, antaŭurbo

antaŭen-: előre- *l.* antaŭeniri, antaŭenkuri

l.m. dorsantaŭe, kurantaŭiĝi

| **antecedent/oj** **1)** *jog* előélet, antecedeneciák, előtörténet

2) *orv* kórelőzmény

3) *mat* antecedens <Gentzen-féle elméletben>

antecedenta: megelőző, korábbi

antecedente: megelőzőleg

| **antedon/o** *áll* tengerililiom <Antedon>

| **antefiks/o** *ép* zárócserepádsz, antefix

| **antem/o** *zene* anthem <kóruszene>

| **antemid/o** *növ* pipitér <Anthemis>

agra/kampa antemido: parlagi pipitér <A. arvensis>

farba/tinktura antemido: festő pipitér <A. tinctoria>

| **anten/o** **1)** *áll* tapogató, csáp

2) *táv*k antenna

direkta anteno: irányított antenna, irányantenna

jagia anteno, Yagi-anteno: Yagi-antenna

kadra anteno: keretantenna

kolektiva anteno: közösségi antenna

L-anteno: L antenna

ombrela anteno: ernyőantenna

parabola anteno: parabolaantenna

prisma anteno: kalitkaantenna

pseŭdoanteno: műantenna

radianta anteno: sugárzó antenna

reflekta anteno: reflektorantenna, reflektoros antenna

riceva anteno: vevőantenna

rotacia anteno: forgóantenna, forgatható antenna

satelita anteno: parabolaantenna, műholdas antenna

senda anteno: adóantenna

sendirekta anteno: nem irányított antenna

surtegmenta anteno: tetőantenna

tridrata anteno: háromeres antenna

ventumila anteno: legyezőantenna

3) *hajó* hosszú vitorlarúd <háromszögletű vitorlához>

antenujoj: *áll* csápos ízeltlábúak <Antennata>

antenbobeno: *vill* antennatekeres

antengajno: *táv*k antennanyereség

antenkurento: *vill* antennaáram

antenoturo: *táv*k adótorony

l.m. feritanteno, parabolanteno

| **antenari/o** *növ* macskatalp <Antennaria> *szin* katpiedo

dioika antenario: kétlaki, parlagi macskatalp <A. dioica>

| **anter/o** *növ* portok, porzótok

| **Anter/o** *mit* Anterósz

| **anteridi/o** *növ* spóratok, antheridium

| **anterozoid/o** *növ* hímvarsejt

| **antheli/o** *csill* vaknap, ellennap, anthelion

| **anti-** anti-, ellen- *szin* kontraü- *l.* antifašisto, antipartiklo

| **antiar/o** *növ* upaszfa, jávai méregfa <Antiaris>

| **antibiotik/o** *gysz* antibiotikum

| **anticip/i** **1)** *tr* <időben> előbbre hoz, idő előtt megtesz v. használ, elébe vág, anticipál

anticipi eventojn: elébe vág az eseményeknek

anticipi faktoj: tényeket megelőlegez, tényként állít be

anticipi plezuron: előre élvez

2) *tr* megelőlegez

anticipi pagadon: *gazd* lejárát előtt fizet

3) *tr* előre lát, jelez, megérez

anticipi malsukceson: kudarcot előre jelez

mi anticipis, ke vi revenos: előre tudtam, hogy visszajössz

anticipo: megelőlegezés, anticipálás

ĝui per anticipo: előre élvez

romano de anticipo: *ir* jövőregény

anticipa: előzetes, megelőző

anticipa kontrolo de laŭkonstitueco: *jog* előzetes normakontrol

anticipa pago: *gazd* előrefizetés

kun anticipa danko: előzetes köszönettel

anticipe: előre, előzetesen, <a rendesenél> korábban

anticipe refuti: eleve cáfol

| **antidork/o** *áll* dél-afrikai gazella <Antidorcas> *szin* saltantilopo

| **antidot/o** *gysz* ellenszer, ellenmérge *szin* kontraŭveneno

| **antifon/o** *zene kr* antifóna, keretvers

enira antifono: *zene kr* kezdőének, antiphona ad introitum

| **antifraz/o** *ir* antifrázis

'jen bela laboro' estas antifrazo: a 'szép kis munka' antifrázis

| **antigen/o** *biol gysz* antigén, *fn* ellenanyagképző

| **Antigon/o** *mit* Antigoné, Antigone

| **Antigv/o** *geo* Antigua

Antigvo kaj Barbudo: *geo pol* Antigua és Barbuda <AG>

| **antiklinal/o** *geo* redőboltozat, antiklinális

| **antikorp/o** *biol orv* antitest, ellenanyag

| **antikrez/o** *jog* használati v. haszonélvezeti zálog, antichresis

| **antikus/o** *áll* fűregbogár <Anthicus> *szin* florskarabo

antikusedoj: fűregbogarak <Anthicidae>

| **antikv/a** **1)** ősi, ősrégi

2) *tört* ókori

antikva tempo: ókor

3) *ált* antik, régies, divatjamúlt

antikvaĵo: régiség

antikvajisto: régiségkereskedő

antikveco: **1)** régiség, vmi régi volta

2) régi kor, ókor

antikvecigi: *tr* antikosít, régiessé tesz

antikvulo: **1)** a régi kor embere

2) ókori ember

antikvagreka: *tört nyt* ókori görög *szin* helena

| **Antil/oj** *geo* Antillák <szigetvilág>

Grandaj Antiloj: Nagy-Antillák

Malgrandaj Antiloj: Kis-Antillák

Nederlandaj Antiloj: *pol* Holland Antillák <NL>

| **Antilibanon/o** *geo* Antilibanon <hegység>

| **antilid/o** *növ* nyúlhere, szapuka <Anthyllis>

vundosaniga antilido: réti nyúlhere <A. vulneraria> *szin* vundoherbo

| **antilop/o** *áll* antilop

oriksaltantilopo: nyársas antilop <Oryx gazella> *szin* orikso

saltantilop/o: *l.* antidorko

| **antimon/o** *kém* antimon, stibium <Sb>

antimonata acido: *kém* ortoantimonsav

antimonilo: *kém* antimonilgyök

antimonblendo: *ex l.* kermesito

| **antimonit/o** *ásv* antimonit, stibnit

| **Antino/o** *tört* Antinous

| **antinomi/o** **1)** *fil* antinómia, önellentmondás

2) *átv* ellentmondás

antinomiaj konceptoj: ellentmondó elképzelések

| **Antioh/o** *tört* Antiokhosz

| **Antiohi/o** *tört geo* Antiochia

Antiohio estas la ĉefurbo de la antikva Sirio: Antiochia az ókori Szíria fővárosa

| **Antioki/o** *l.* Antiohio

| **antipati/o** ellenszenv, antipátia, unszimpatia *szin* malsimpatio

antipatia: ellenszenves, antipatikus, unszimpatikus

antipatii: x ellenszenvet érez, nem rokonszenvez vkivel v. vmivel *szin* malsimpatii

| **Antiop/o** *mit* Antiopé

| **antipirin/o** *gysz* antipirin

| **antipod/o** **1)** *geo* ellenpólus, antipodus <a Föld ellentétes oldala>

2) *átv* ellenpólus, pontosan az ellenkezője

antipodulo: a Föld ellentétes oldalán lakó

| **antirasism/o** *l.* kontraŭrasismo

| **antirin/o** *növ* oroszslánszaj <Antirrhinum> *szin* leonfaŭko,

lupfaŭko

| **antisemit/o** *fn* zsidógyűlölő, antiszemita

antisemitismo: antiszemizmus, zsidógyűlölet

| **antisept/a** *l.* sepsa

| **Antisten/o** *fil* Antiszthenész

| **antistrof/o** *ir* antistrófa, ellenversszak

| **antitez/o** **1)** *ir* ellentét, antitézis

2) *fil* ellentétel, antitézis

| **antitoksin/o** *l.* tokso

| **Antium/o** *tört geo* Antium

| **antocian/o** *kém* antocián, virágkék

| **antoksant/o** *növ* borjúpázsit <Anthoxanthum>

odora antoksanto: illatos borjúpázsit, szagos borjúpázsit <A. odoratum>

| **antologi/o** *ir* antológia

| **Anton/o** Antal

| **Antonen/o** *tört* Antoninus

| **Antoni/o** *tört* Antonius

| **antonim/o** *nyt* ellentétes értelmű szó, antonima *szin* mal-vorto **1**

| **antonomazi/o** *ir* antonomázia <jellegzetességével való megnevezés>

'la nigra kontinento' estas antonomazio: 'a fekete kontinens'

antonomázia

| **antozo/oj** *l.* koralulój

| **antr/o** **1)** üreg, barlang *szin* kaverno

2) *anat* üreg, barlang, antrum

kora antro: szívüreg, antrum cardiacum *szin* korkaveto

mastoida antro: csecsnyúlványüreg, antrum mastoideum

pilora antro: antrum pyloricum <gyomor pars pyloricájának tágultabb része>

| **antracen/o** kém antracén

| **antracit/o** ásv antracit

| **antrakinson/o** kém antrakinson

| **antrakoz/o** bányásztüdő, antrakózis, anthracosis

| **antraks/o 1)** áll orv lépfene, anthrax

haüta antrakso: bőranthrax

intesta antrakso: bélanthrax

pulma antrakso: tüdőanthrax

2) orv ne darázsfészek, carbunculus l. karbunklo

| **antrisk/o** növ turbolya <Anthriscus>

| **antrop/o** tud ember, antropus

antropoidoj: áll majmok <Anthropoidea> szin simuloj

antropologo, antropologiisto: tud antropológus, embertanos

antropologio: tud antropológia, embertan

praantropo: ősl majomember <Praeanthropus>

antropometrio: 1) tud antropometria, emberméréstan

2) jog bűnügyi nyilvántartási mérés

antropometria foto: antropometriai fénykép, rendőri nyilvántartásba vételi fénykép

antropomorfoj: áll emberszabású majmok

antropocentra: tud emberközpontú

antropocentra vidmaniero: emberközpontú szemlélet

| **antropofag/o** tud emberevő, antropofág szin hommanĝulo, kanibalo

antropofagismo: tud emberevés, antropofágia szin kanibalismo

| **antropomorf/a** antropomorf, ember alakú

antropomorfo: ősl antropomorf lelet, paleolitikus ember

antropomorfismo: 1) fil antropomorfizmus <isten felruházása emberi tulajdonságokkal>

2) ált antropomorfizmus <állatok, növények felruházása emberi tulajdonságokkal>

| **antrotoponim/o** nyt emberi helynév, antrotoponíma

| **antropozofi/o** fil antropozófia

| **antropozoik/o** geo antropozoikum

| **anturi/o** növ flamingóvirág, antúrium <Anthurium>

| **antus/o** l. pipio

| **Antverpen/o** geo Antwerpen

| **Anub/o** vall Anubisz, Anpu, Inpu

| **anuitat/o** gazd éves törlesztőrészlet

| **Anunciaci/o 1)** kr Gyümölcsoltó Boldogasszony <ünnepe>

2) műv anyagi üdvözet szin Angéla Saluto

| **anur/oj** áll békák, farkatlan kétélűek <Anura> szin senvostuloj

| **anuri/o** orv vizeletrakedés, anuria

| **anus/o** anat végbélnyílás, anus

anusa sfinktero: anat végbélzáró izom

anuskoiti: ntr análsan közösül, végbélnyíláson át közösül

anuskoito: análs közösülés, végbélnyíláson keresztül történő közösülés

| **anzu/o 1)** növ ansufa, ansubarackfa <Prunus armeniaca var. ansu>

2) l. anzufrukto

anzuujo: l. anzuo l

anzufrukto: növ ansubarack

| **aorist/o** nyt aorisztosz

| **aort/o** anat főverőér, főütőér, aorta

aorta aneurismo: orv aorta aneurizmája, aneurysma aortae

aorta arko: aortaív, arcus aortae

aorta nesufiĉeco: orv aortaelégtelenség, aortainsufficiencia

operacio de la aorta valvo: aortabillentyű operációja

aortito: orv aortagyulladás, aortitis

| **Aost/o** geo Aosta

Aosta Valo: geo pol Valle d'Aosta <IT>

| **aot/o** áll éjímajom <Aotus>

| **apaĉ/o 1)** fn apacs <indián>

2) átv ne aszfaltbetyár l. stratbandito

apaĉa: mn nyt apacs

| **apanaĝ/o 1)** tört életre szóló birtokadomány, apanáz

2) tört évjáradék, évpénz, apanáz

apanaĝi: 1) tr tört életre szóló birtokadományt ad vkinek <n>

2) tr apanázst, évjáradékot ad vkinek <n>

apanaĝulo: fn apanázásban részesülő, évjáradékos

| **aparat/o 1)** tech készülék, berendezés, eszköz

centra aparato: l. ĉefprocezo

elektra aparato: vill villamos készülék

eliga aparato: inf kimeneti eszköz szin eligilo

eniga aparato: inf beviteli eszköz, input eszköz szin enigilo

2) anat rendszer, szervek, apparatus

digesta aparato: anat emésztőrendszer, apparatus digestorius

3) <igazgatásban> apparátus, hivatali gépezet, szervezet

milita aparato: katonai gépezet

4) sp tornaszer

5) ir apparátus, eszköztár <műhöz tartozó jegyzetek, kiegészítők stb.>

kritika aparato: kritikai apparátus

aparataro: inf hardver, eszközrendszer szin hardvaro

aparatismo: l. aparatulo

aparitulo: fn apparátusbeli, bürokrata, apparátszik

aparatujo: tech ház, káva <készülék>

aparataadaptilo, aparatpelilo: inf eszközmeghajtó, drive

aparatribuo: inf eszközkiosztás

aparabitoko: inf állapotbájt

aparategimnasto: sp szertornász szin ilgimnasto

aparategimnastiko: sp isk szertorna szin ilgimnastiko

flankaparato, periferia aparato: inf perifériaeszköz, külső egység

l.m. radioaparato, vidbendaparato

| **aparatóĉik/o** pej apparátszik, apparátusbeli, bürokrata <RU> vö.

aparitulo, aparatisto

| **apart/a 1)** különálló, egyes

apartaj personoj ne rajtas ŝanĝi la statuton: egyes személyek nem jogosultak az alapszabály módosítására

mendi du apartajn ĉambrojn en hotelo: két külön szobát rendel szállodában

tio estas tute aparta demando: ez egészen más kérdés

2) mn külön, külön-külön, más és más

al ĉiu sanktulo apartan kandelon^z: közm kinek mi jár

aparta ekscito: vill diszkrét gerjesztés

por ĉiu horo de la tago li havas apartan surtuton: a nap minden órájára más és más felöltője van

3) különös, különleges, sajátos

esprimo uzata en aparta senco: sajátos jelentésben használt kifejezés

legi kun aparta intereso: külön érdeklődéssel olvas

tio estas aparta ĝojo por mi: ez külön öröm számomra

aparte: 1) hsz külön, elválasztva

aparte de la fakto, ke: eltekintve attól a tényről, hogy

aparte de tio: ettől függetlenül

aparte traktendaj aferoj: külön kezelendő ügyek

loĝi aparte: külön lakik

2) különösen, különösképpen

lin ne ĝojigas aparte la gajno en la loterio: különösképpen nem örül a lottónyereménynek

min aparte interesas viaj intencoj: különösen a szándékaid érdekelnek

apartaĵo: **1)** külön dolog

2) részleg, szakasz, traktus

3) sajátosság, különlegesség

nacia apartaĵo: nemzeti sajátosság *szin* naciaĵo

aparteco: **1)** különállás

2) különlegesség, másság

apartigis: **1)** *tr* elkülönít, eltávolít

2) *tr* elválaszt <egyreszket>, különválaszt

apartigis marko: *inf* állományhatároló jelzés

apartigeblo: **1)** elkülöníthető

2) *mat* szeparábilis

apartigisto: *pol* apartheidista, az elkülönülés híve

apartigis: **1)** *ntr* elkülönül, eltávolodik

2) *ntr* elválk, leválk, kiválk, szétválk

apartismo: *pol* apartheid, elkülönülés

deapartigis: *ntr* leválk, elkülönül vmiről v. vhonnan <de>

grupo da herezuloj deapartigis de la eklezio: egy csoport eretnek elkülönült az egyháztól

peco deapartigis de la statuo: egy darab levált a szoborról
l.m. rasapartigis

| **apartamento** *ép* lakosztás, többszobás lakás, apartman

apartamentaro, apartamentejo: *ép* bérház, társasház

apartamentejo por emeritoj: nyugdíjasház

| **aparteni** **1)** *ntr* tartozik vkihez v. vmihez <al>, vki v. vmi <al> tulajdona

la domo apartenas ne al mi, sed al mia patro: a ház nem az enyém, hanem apámé

ĝi apartenas ekskluzive al mi: az kizárólag az enyém

2) *ntr* vkire tartozik <vki ügye> <al>

ĵuĝi pri lingvaj demandoj apartenas al la Akademio: a nyelvi kérdések megítélése az Akadémiára tartozik

tio apartenas ekskluzive al mi: ez kizárólag rám tartozik

3) *ntr* vhova <al> tartozik <vmely csoportba tartozik>

aparteni al la arkivo: *ige* átv idejétmúlt, túlhaladott, kiment a divatból

la provinco apartenas al la plej riĉaj: a tartomány a leggazdagabbak közé tartozik

li apartenas al niaj amikoj: barátaink közé tartozik

tio apartenas ankoraŭ al la regno de revoj: sok víz folyik még addig le a Dunán v. Tiszán

apartenaĵo: **1)** tulajdon

pri nemoveblaĵo, kiu ne estas mia apartenaĵo, mi ne rajtas decidi: olyan ingatlanról, amely nem az én tulajdonom, nincs jogom dönteni

2) tartozék, cubehör

la vilao kun ĉiuj ĝiaj apartenaĵoj estis konfiskita: a villa minden tartozékával együtt el lett kobozva

interapartena, kunapartena: összetartozó

interaparteno, kunaparteno: együvé tartozás, összetartozás

| **apati** *o* fásultság, egykedvűség, apátia

apatia: apatikus, fásult, egykedvű, kiégett

| **apatit** *o* ásv apatit

| **apatosaŭr** *o* ősl Apatosaurus

| **apeks** *o* **1)** *anat* csúc, hegy, apex

kora apeks: szívcsúc, apex cordis

langa apeks: nyelvcsúc, nyelvhegy, apex linguae

petra apeks: piramiscsontcsúc, apex partis petrosae

pulma apeks: tüdőcsúc, apex pulmonis

2) *növ* csúc <*pl.* levél, ág> *szin* malbazo

radika apeks: gyökércsúc

2) *csill* apex

| **apel** *o* *kat* sorakozó, parancskihirdetés, névsorolvasás

apelplaco: *kat* gyülekezőtér

| **Apel** *o* *műv* Apellész

| **apelaci** *i* **1)** *ntr* jog fellebbez

la kondamnito je unua instanco apelaciis al la supera tribunalo: az első fokon elítelt a táblabírósághoz fellebbezett

2) *ntr* átv magasabb fórumhoz fordul, apellál

apelaci al la publika opinio: a közvéleményhez fordul

apelaci al la racio: a józan észre apellál v. hivatkozik

apelacia: *jog* fellebbviteli, tábla-

apelacio: **1)** *jog* fellebbezés

2) átv apellálás, hivatkozás <magasabb évrre>

| **apenaŭ** **1)** alig

apenaŭ cent forintojn ĝi kostas: alig száz forintba kerül

apenaŭ distingebla diferenco: alig észrevehető különbség

apenaŭ iom: alig valamennyi, csekély

apenaŭ li scipovas legi: alig tud olvasni

2) nem sokkal azelőtt

li estis apenaŭ foririnta, kiam, vi alvenis: nem sokkal azelőtt ment el, hogy te jöttél

3) amint, alighogy

apenaŭ ili eklaboris, eksplodis terura tempesto: alighogy elkezdtek dolgozni, szörnyű vihar tört ki

apenaŭ vi atingos la supron, tuj returnu vin: amint eléritek a

csúcot, azonnal forduljatok vissza

apenaŭa: alig vmilyen, alig észlelhető

| **apendic** *o* **1)** *knyv* függelék

2) *anat* függelék, appendix <*pl.* főregnyűlvány>

3) *biz* vakbél

apendicito: *orv* főregnyűlvány-gyulladás, *biz* vakbélgyulladás,

appendicitis

mesoapendico: *anat* főregnyűlvány saját kis hashártyai kettőzete,

mesoappendix

apendicektomio: *orv* főregnyűlvány műteti eltávolítása,

appendectomy

| **apendikulari** *oj* áll farkos zsákállatok, házváltók, appendikuáriák <Appendiculariae>

| **Apenin** *oj* *geo* Appenninek

| **apepsi** *o* *orv* emésztési zavar, aepszia

| **aper** *i* **1)** *ntr* váratlanul megjelenik, felbukkan, feltűnik vhol nekonato aperis ĉe la pordo: egy ismeretlen jelent meg az ajtónál

2) *ntr* megmutatkozik

se aperos neceso por tio: ha szüksége mutatkozik

3) *ntr* látszik, tűnik <vmilyennek>

aperi senkulpa: ártatlannak tűnik

ĉi tiu solvo aperas neakceptebla: ez a megoldás elfogadhatatlannak tűnik

4) *ntr* *knyv* megjelenik

ĉi tiu gazeto aperas ĉiusemajne: ez az újság hetente jelenik meg

5) *ntr* megjelenik, előfordul vhol

aperi al laboro: munkára megjelenik

li aperis en plej diversaj lokoj: a legkülönbébb helyeken fordult meg

grandnombre aperis parencoj ĉe la entombigo: nagy számban jelentek meg rokonok a temetésen

aperaĵo: **1)** jelenség, látvány, tünemény

2) *mat inf* előfordulás

aperigi: **1)** *tr* láttat, felmutat, megjelenít

2) *tr knyvv* megjelentet, kiad

ekaperi: *ntr* hirtelen megjelenik, felbukkan

elaperi: *ntr* előbukkan

malaperi: **1)** *ntr* eltűnik <a szem elől>

li malaperis kiel mulo en nebulo: úgy eltűnt, mint szürke számár a ködben

li malaperis kiel ŝtono en maron^Z: mintha a föld nyelte volna el

li malaperis kiel vapro^Z: elillan, mint a kámfor köddé vált

elpárolgott

malaperi for de la okuloj, malaperi el la vido: eltűnik a szeme elől

2) *ntr* megszűnik, eltávozik, elenyészik

malaperis granda homo el inter ni: nagy ember távozott közülünk

multaj gazetoj jam malaperis en la movado: már sok újság szűnt meg a mozgalomban

malaperigi: **1)** *tr* eltűntet <a szem elől>

malaperigi al si: elcsen

2) *tr* megszüntet, megsemmisít

reaperi: *ntr* újra megjelenik, visszajön

reaperanto: visszajáró lélek, hazajáró lélek, kísértet

| **apercept/o** *fil* tudatos észlelés, világos észlelés, felfogás, apperceptió

apercepti: *tr fil* tudatosan észlel, felfog, apperceptiál

| **aperitiv/o** **1)** *gaszt* aperitif, étvágygerjesztő ital

2) az aperitív ideje

aperitivi: *ntr* aperitifet iszik

aperitivi per prunbrando: étvágygerjesztőként szilvapálinkát iszik

| **apert/a** nyílt, nyitott, szabadon hozzáférhető *szin* malferma, malfermita

aperta kunveno: nyilvános összejövetel

aperta promenejo: közsétány

aperta universitato: szabadegyetem

aperta urbo: *kat* nyílt város <nem védett>

aperte: nyíltan, kertelés nélkül, szabadon

aperte paroli: nyíltan beszél

apertigi: *tr* megnyit, kinyit, felnyit *szin* malfermi

apertaĵo: nyílás *szin* apertura

apertiĝi: *ntr* kinyílik, megnyílik

apertosvetero: kardigán

| **apertur/o** **1)** nyílás

apertura de fenestro: *ép* ablaknyílás

apertura de pordo: *ép* ajtónyílás

observa apertura: figyelőnyílás

2) *tech* nyílásméret

apertura de lenso: *for* lencsenyílás

apertura de sako: zsák szája

apertura de tubo: csőnyílás

l.m. kloakapertura

| **apetal/oj** *növ* szirmatlanok <Apetalae> *szin* senpetaluloj

| **apetenc/o** *pszi* megkívánás

| **apetit/o** étvágy

bonan apetiton!: jó étvágyat!

doni apetiton: étvágyat csinál

dum la manĝado venas apetito^Z: *közm* evés közben jön meg az étvágy

eksciti la apetiton: étvágyat kelt v. csinál

perdi la apetiton: elmegy az étvágya

senti apetiton: étvágyat érez, éhes

apetitiga: étvágygerjesztő, étvágycsináló

apetitotikla: inycsiklando

apetitveka: étvágycsináló, étvágygerjesztő

| **api/o** *növ tud* zeller <Apium>

apiacoj: ernyősök <Apiaceae> *szin* umbeliferoj

| **Api/o** *geo* Apia <WS>

Apio estas la ĉefurbo de Samoo: Apia Szamoa fővárosa

| **apiolo** *kém* apiol

| **apik/a** meredek

apika klifo: meredek szirt

la ŝipo alfundiĝis apike: a *hajó* meredeken süllyedt el

| **apios/o** *növ* Apios

Amerika apios: földidíó, földikörte, indiángumó <A. americana>

szin terpoma fazeolo, indiana terpomo

| **Apis/o** *vall* Ápisz, Hápi <szent bika>

| **apiterapi/o** l. abelterapio

| **aplanat/a** *for* képhibamentes, aplanát, aplanatikus

aplanateco: *for* képhibamentesség <mint állapot>

aplanatismo: *for* aplanatizmus, aplanázia

aplanato: *for* aplanát, aplanát objektív

| **aplaŭd/i** **1)** *tr* tapsol vkinek <n>, megtapsol vkit <n>

Dion laŭdu kaj diablone aplaŭdu^Z: *közm* néha az ördögnek is kell gyertyát gyújtani

la publiko entuziasme aplaŭdis la aktorojn: a közönség lelkesen tapsolt a színészeknek

2) *tr átv* helyesel, üdvözl vmit <n>

aplaŭdi iniciaton: kezdeményezést üdvözl

aplaŭdo: taps, tapsolás

fari al li aplaŭdon sur la vangon^Z: leken neki egyet

tondra aplaŭdo: dörgő taps, tapsvihar

aplaŭdisto: *pej* tapsonc

aplaŭdistaro: *pej* lefizetett közönség, tapsoncok

| **aplet/o** *inf* kisalkalmazás, applet

| **aplik/i** **1)** *tr* alkalmaz <elméletet a gyakorlatban>

aplika tavolo: *inf* alkalmazói réteg, felhasználói szint

aplikata scienco: *tud* alkalmazott tudomány

apliki leĝon: *jog* törvényt alkalmaz

apliki metodon: módszert alkalmaz

apliki regulon: szabályt alkalmaz

apliki teorion al la praktiko: az elméletet a gyakorlatra alkalmazza

praktika apliko: gyakorlati alkalmazás

2) *tr* alkalmaz <rendeltetésének megfelelően>

apliki forton: erőt alkalmaz

apliki kompreson: *orv* borogatást alkalmaz

apliki kupon: *orv* köpölyöz

apliki rimedon: eszközt alkalmaz

3) *tr* alkalmaz <vkire vmit>

la karakterizado aplikeblas ankaŭ al li: a jellemzés rá is alkalmazható

apliko: alkalmazás

apliko de kompulsaj rimedoj: *jog* kényszerítő eszközök alkalmazása

aplikaĵo: *inf* alkalmazás, felhasználói program

aplikprogramisto: *inf* alkalmazásfejlesztő, alkalmazásprogramozó

| **aplit/o** *ásv* aplit

| **aplomb/o** **1)** magabiztosság, biztos fellépés

2) *átv* nyomaték

aplomba: **1)** magabiztos

2) *átv* nyomatékos

malamplomba: félénk, esetlen, bumfordi *szin* singena, timida

| **apne/o** *orv* légzéskimaradás, apnoe
 | **ap/o** *távk* mobilalkalmazás, ap
 | **apocin/o** *növ* börvény <Apocynum>
 kanaba apocino: kendermeténg, indiánkender, amerikaikender <A. cannabinum>
 apocinacoi: télizöldfélék, meténgfélék, börvényfélék
 <Apocynaceae>
 | **apod/o** *áll* sarlósfecske <Apus>
 Alpa apodo: havasi sarlósfecske <Cyselus melba>
 pala apodo: dalmát sarlósfecske <A. pallidus>
 pintvosta apodo: sertefarkú sarlósfecske <Chaetura caudacuta>
 apodoformaj: sarlósfecske-alakúak, surranó-idomúak
 <Apodiformes>
 | **apofiz/o** **1)** *anat* csontkinövés, csontnyúlvány, apofízis, apophysis
 dentoforma apofizo: fogszerű nyúlvány *szin* odontoido
 korakoida apofizo: *anat* hollócsőrszerű csontkinövés, apophysis
 coracoideus
 spina apofizo: csigolyatövis, tövisnyúlvány, processus spinosus
2) *ásv* apofízis
 | **apog/i** **1)** *tr* alátámaszt, alulról megtámaszt
 apogi la kapon sur la mano: a fejét a kezére támasztja
 apogi sin sur bastono: botra támaszkodik
2) *tr* hozzátámaszt, vminek nekitámaszt
 apogi la eskalon al la muro: a létrát a falhoz támasztja
 apogi sin al muro: falnak támaszkodik
3) *tr átv* alapoz vmit vmire <sur>, alátámaszt vmit vmivel <sur>
 apogi sian opinion sur la fakto: véleményét arra a tényre alapozza
 sur nenio li povas apogi sian teorion: elméletét semmivel sem tudja
 megalapozni
 li apogas sian suspekton sur faktoj: tényekre alapozza gyanúját
4) *tr átv* támogat vkit
 apogi agadon: tevékenységet támogat
 apogi la Ruĝan Krucon per mono: pénzzel támogatja a
 Vöröskeresztet
 apogo: **1)** támogatás
 facile li trovis apogon ĉe sia kamarado: könnyen talált támogatásra
 pajtásánál
 senti firman apogon en la dorso: szilárd támaszt érez maga mögött
2) támasz
 la kredo donas al oni apogon: a hit támaszt ad az embernek
 solida apogo: szilárd támasz
 apogilo: **1)** *ált* támaszték, támla
2) *tech* támasztóelem, alátámasztás
3) *ép* támasz, támaszték, dúc
 disapogilo: *ép tech* feszítőgerenda
 kontraŭapogilo: *ép tech* támasz, gyámfa *szin* ŝtrebo
 subapogi: *tr tech ép* alátámaszt, alulról megtámaszt
 subapogilo: *ép* gyám, konzol
 apogarko: *ép* támív
 apogbrako: karfa
 apogmuro: *ép* támfal
 apogpunkto: *fiz* forgáspont, támpont, megtámasztási pont
 apogrado: *jm* mankókerék
 apogrelo: *ép* korlát, karfa
 apogseĝo: támlás székh
 apogstango: támasztórúd, támaszték
 oni metis apogstangon sub la fruktopeza branĉo: támasztékot tettek
 a gyümölcstől nehéz ág alá
 apogtrabo: *ép* támfa, dúc, gyámgerenda
 l.m. libroapogilo

| **apoge/o** **1)** *csill* földtávol, apogeum *vö.* perigeo, zenito, nadiro,
 kulmino
2) *átv* csúcspont, csúcs, tetőpont
 ĉe la apogeo de siaj sukcesoj: sikerei csúcán
 apogei: **1)** *ntr csill* földtávolban van
2) *ntr átv* a csúcson van, a tetőpontján van
 | **apoĝatur/o** *zene* appoggiatura, előke
 | **apokalips/o** végítélet, világvége, apokalipszis
 apokalipsa: **1)** *bibl* végítélet-, apokaliptikus
2) rejtélyes, látomásszerű
3) végítéletszerű, apokaliptikus, borzalmas
 Apokalipso: *bibl* Jelenések <Jel>
 | **apokop/o** *nyt* szócsonkítás, apokopé
 diri 'aŭto' anstataŭ 'aŭtomobilo' estas apokopo: szócsonkítás
 automobil helyett autót mondani
 | **apokrif/a** **1)** *bibl* apokrif, nem hiteles, nem hitelesíthető
 apokrifaj evangelioj: *bibl* apokrif evangéliumok
2) *átv* nem hiteles
 apokrifa dokumento: nem hiteles okmány
 apokrifo: *bibl* apokrif irat
 | **apolog/o** *ir* tanmese
 | **apologetik/o** *kr* hitvédelemtan, apologetika
 apologetikisto: **1)** *kr* hitvédő, apologéta
2) *átv* apologéta, ideológia védelmezője
 | **apologi/o** *ir* védőbeszéd, védőirat, apológia
 apologio de Sokrato: Szókratész védőbeszéde
 apologii: x védelmez <nézetet, eszmét> <pri v. pro v. n>
 apologiisto: védelmező, apologéta <nézeté, eszmé>
 | **Apolon/o** *mit* Apollón, Apollo
 | **Apoloni/o** Apollóniosz, Apolló, Apollonius <utónév>
 | **apomiks/o** *biol* apomixis, megtermékenyítés nélküli szaporodás
 | **aponeŭroz/o** *orv* bőnye, aponeurózis
 | **apopleksi/o** *orv* gutaütés, szélhűdés, apoplexia
 apopleksia ikto, apopleksia atako: szélütéses roham
 cerebra apopleksio: *orv* agyvérzés, apoplexia cerebri
 | **aposiopez/o** *ir* elhallgatás, félbeszakítás, aposiopesis, reticencia
 'silentu, aŭ mi...' estas aposiopezo: a 'hallgass, különben...' elhallgattatás
 | **apostat/o** **1)** *kr* hitehagyott, aposztata
2) *pol* párttűtő
 apostati: **1)** *ntr kr* elhagyja a hitét, hitet cserél
2) *ntr pol* pártot üt, átpártol
 | **aposterior/a** *fil nyt* a posteriori, tapasztalat utáni, tapasztalaton
 alapuló *vö.* apriora *vö.* aposteriora lingvo
 | **apostol/o** **1)** *kr* apostol
 la sanktaj apostoloj: *kr* a szent apostolok
2) *átv* apostol, buzgó hirdetője <vmely ügynek>
 apostola: *kr* apostoli
 apostola beno: apostoli áldás
 apostola eklezio: apostoli egyház
 apostola epistolo: *bibl* apostoli levél
 apostola reĝo: *tört* apostoli király
 apostoleco: *kr* apostolság, apostolátus
 apostolado: *kr* apostoli tevékenység, apostolkodás
 | **apostrof/o** **1)** *knyv* hiányjel, aposztróf <'>
2) *ir* szónoki megszólítás, aposztrófálás
 apostrofi: **1)** *tr* hiányjellel ír, aposztrófál
2) *tr ir* megszólít, aposztrófál
 malapostrofo: *knyv* nyitó hiányjel, nyitó aposztróf
 | **apoteci/o** *növ* tömlőtányér, apotécium

lecideca apotecio: Lecidea típusú apotécium

| **apotek/o** *gysz* gyógyszerár, patika

apoteka farmaciisto: gyógyszerári gyógyszerész

apotekej varoj: gyógyszerárak, patikaárak

apotekisto: *gysz* gyógyszerész, patikus

| **apotem/o** *mat* oldalmagasság, apotéma <szabályos sokszög>

| **apoteoz/o 1)** *vall* istenné emelés, felmagasztalás, apoteózis

2) *átv* dicsőítés, istenítés, megdicsőítés

3) *átv* betetőzés, csúcspont <látványosság>

apoteozi: **1)** *tr* *vall* istenek közé emel

2) *tr* *átv* felmagasztal, istenít, dicsőít

| **apozici/o** *nyt* hátravetett jelző, értelmező jelző, utójelző, appozíció
vö. nominacio

en 'Stefano, unua reĝo de la hungaroj' 'unua reĝo de la hungaroj'
estas apozicio: az 'István, a magyarok első királya'-ban a 'magyarok
első királya' értelmező jelző

apozicii: *tr* *nyt* hátravet <jelzőt>

| **apr/o** *áll* vaddisznó <Sus>

verukapro: varacskos disznó <Phacochoerus>

apraĵo: *gaszt* vaddisznóhús, vaddisznóétel

| **aprec/i** l. aprezi

| **apreti/i** *tr* *tex* kikészít, csinoz, appretál vö. apreturo

apretaĵo: *tex* kikészített anyag, csinozott anyag

| **apretur/o** *tex* kikészítőszer, appretálószer, csinozóanyag vö. apreti

| **aprez/i** *tr* becsül, értékel, elismer

aprezo: elismerés, megbecsülés, értékelés

apreze mencii: elismerően említ

malaprezi: *tr* lenéz, megvet

| **April/o** április

pluvo en Aprilo – por la tero utilo^Z: *közm* májusi eső aranyat ér

aprila vetero – trompa aero^Z: *közm* tavasz – ravasz

komenco aprila, trompo facila^Z: április bolondja, május számára

aprilskarabo: *áll* sárga cserebogár <Amphimallon solstitialis>

| **aprior/a 1)** *fil* a priori, tapasztalattól független

2) *nyt* a priori <nyelv>

3) *inf* alapértelmezett, alapbeállítás szerinti, default vö. aposteriora

apriore: **1)** *hsz* a priori, eleve, tapasztalattól függetlenül

2) *inf* alapértelmezés szerint

| **aprob/i 1)** *tr* helyesel, jónak talál

2) *tr* jóváhagy, elismer <megfelelőnek>

aprobi kiel doktoron: *isk* doktorra fogad

aprobi legproponon: *jog* törvényjavaslatot jóváhagy

aprobo: **1)** helyeslés, elfogadás

2) jóváhagyás, elismerés

aprobe: helyeselve, jóváhagyólag

aprobinda: elismerésre méltó, jóváhagyható, elfogadható

malaprobi: *tr* ellenez, rosszall, helytelenít, rossznak tart

malaprobo: ellenzés, rosszallás, helytelenítés

malaproba: rosszalló, elítélő

malaprobinda: helytelenítendő, elítélendő

| **aproksim/i** *tr* *mat* közelít, approximál

aproksimo: *mat* közelítés, approximáció

aproksimaĵo: *mat* közelítő érték

| **apsid/o** *csill* apszis pont <legtávolabbi v. legközelebbi pont a
Naphoz képest>

apsida linio: *csill* apszisvonal

| **aptenodit/o** *áll* *tud* pingvin <Aptenodytes> *szin* pingveno

Forster-apternodito: császárpingvin <A. forsteri> *szin* imperiestra
pingveno

patagona aptenodito: királypingvin <A. patagonicus> *szin* reĝa
pingveno

| **apterig/o** *áll* kivi <madár> <Apteryx>

apterigoformaj: kivialakúak <Apterygiformes>

| **apud** mellett

mi ne loĝas ĉe mia frato, sed mia domo estas apud lia: nem lakom
a bátyámnál, de a házam az övé mellett van

metu la kraĵonon apud la kajeron: tedd a ceruzát a füzet mellé
apud-: vmi melletti, melléki, mellék- l. apudĉambreto, apudesti,
apudkontinenta

apuda: mellette levő, szomszédos

apuda angulo: *mat* kiegészítő szög

apuda rokaĵo: *ásv* mellékkőzet

apude: mellette, a közelben

apude ne estis barilo: mellette nem volt kerítés

ĉi-apude: itt a közelben

li starigis la botojn apude de siaj: a csizmát a sajátja mellé tette

apudi, apudesti: *tr* vki <n> mellett van, vki v. vmi <n> közelében
van

apudeco: közelség, szomszédság

en tuja apudeco: közvetlen közelben

alapudi: *tr* odamegy vki v. vmi mellé <n>

ni alapudis unu la alian: egymás mellé álltunk

malapudigi: *tr* eltávolít vki v. vmi mellől <de>

tutapude: vminek a közvetlen közelében

la bombo eksplodis tutapude de nia domo: a bomba a házunk
közvetlen közelében robbant

| **Apuli/o** *geo* *pol* Puglia <IT>

| **apunt/o** apró, aprópénz, váltópénz vö. monero

| **apus/o** l. apodo

| **-ar- 1)** azonos fajtájú egyedek összessége l. bestaro, gazetaro,
homaro

2) egység összetartozó elemei l. arbaro, estraro, ŝtuparo

3) állatok csoportja l. bovaro, luparo, porkaro, ŝafaro

4) lista, katalógus l. adresaro, horaro, nomaro

aro: **1)** csomó, rakás, halom

aro da brikoj: egy rakás téglá

aro da brullignoj: egy halom tűzifa

aro da libroj: egy csomó könyv

2) *mat* halmaz

aro de ĉiuj subaroj: hatványhalmaz

barita aro: korlátos halmaz

fermita aro: zárt halmaz

kvocienta aro: faktorhalmaz

malplena aro: üres halmaz

nefinia aro: végtelen halmaz

3) csoport, tömeg

araĉo: *pej* falka, horda, csürhe

areto: maroknyi, néhány

areton da moneroj li ankoraŭ havas en sia monujo: maroknyi

aprója még van a pénztárcájában

li havas areton da amikoj: van néhány barátja

arego: rengeteg, töméntelen, nagy tömeg, jó nagy halom

arego da vizitantoj invadis la ekspozician salanon: nagy tömeg
látogató özönlötte el a kiállítási helyiséget

li hakis aregon da brullignoj: egy nagy halom tűzifát vágott

arigi: **1)** *tr* csoportba gyűjt, egybeterel, összeterel

arigi la dispaŝtigantajn brutojn: összetereli a szerteszét legelésző
barmokat

2) *tr* összegyűjt, egybefog, kötegel

arigi slipojn en faskojn: cédulákat kötegel
arigi la disĵetitajn ludilojn: egybegyűjti a szétszórt játékokat

3) tr felhalmoz
li arigis por vintro sufiĉan provizon: elegendő élelmet halmozott fel a télre

aropec: többedmagával, csoportosan
grandare: nagy tömegben, tömegesen
subaro: *mat* részhalmoz
superaro: *mat* bővebb halmoz
aroteorio: *mat* halmazelmélet

| ar- kém ar- <aromás ciklusú szénhidrogének>
areno: arén
arino: arin
arilo: arilgyök

| ar/o ár <100 m²>
centiario: centiár <1 m²>
deciario: deciár <10 m²>
hektoaro: hektár <100 ár>

| ara/o áll arapapagáj <Ara>
| arab/o fn arab
araba: *mn nyt* arab <ar>
Araba Duoninsulo: *geo* Arab-félsziget
Araba Ligo: *pol* Arab Liga
Araba Maro: *geo* Arab-tenger
arabaj ciferoj: *mat* arab számjegyek, arab számok *szin* eŭropaj ciferoj
Arabaj Emirlandoj: *geo pol* Arab Emírségek
arabata acido: *kém* arabin, arabinsav
arabeca, arabeska: arabos, arab stílusú
arabeska ornamo: arabos díszítés
arabesko: **1)** *műv* arabeszk
2) *zene* arabeszk
arabino: *ex l.* arabata acido
arabinozo: *kém* arabinóz, arabonsav
arabismo: **1)** *nyt* arabizmus, sajátos arab kifejezés
2) *pol* arabizmus, arab mozgalom
arabisto: *nyt* arabista, arab filológus
arabistiko: *nyt* arabisztika, arab filológia
Arabujo, Arabio: *geo* Arábia
arabeskosegilo: *tech* lombfűrész
arabstila: *műv* arab stílusú vö. arabeca

| arabidops/o növ lúdfű <Arabidopsis>
| arabis/o növ ikravirág <Arabis>
| Arabon/o tört *geo* Arrabona <Győr kelta neve>
| Aragon/o *geo pol* Aragónia <ES>
| aragonit/o ásv aragonit vö. pizostono
| arahant/o bud arhat, arahat, arahant <magas szintet elért spirituális gyakorló>
| Araĥn/o mit Arakhné, Arachne
| arak/o gaszt arrak <arab pálinka>
| arakid/o növ földimogyoró <Arachis>
ternuksa arakido: amerikaimogyoró, búrmogyoró <A. hypogaea> *szin* ternukso
salitaj arakidoj: *gaszt* sós mogyoró
arakidata acido: *kém* arachinsav
arakidoleo: *kém* arachiszolaj
| araknoid/o anat pókhálóhártya, arachnoidea
araknoidito: *orv* pókhálóhártya-gyulladás, arachnitis
| Aral/o *geo* Aral-tó
| arali/o növ arália <Aralia>

araliacoj: arálfélék, borostyánfélék <Araliaceae>
| arame/o fn arámi, arameus
aramea: *mn nyt* arámi, arameus <arc>
| arane/o áll pók <Araneus>
akva araneo: búvárpók <Argyroneta aquatica>
angula krucaraneo: vállas keresztespók <Epeira angulata>
arbarranda krucaraneo: erdőszéli keresztespók <Araneus ocellatus>
birdaraneo: *l.* avikulario
brakumaraneo: karolópók <Thomisus onustus>
cindra krucaraneo: hamvas keresztespók <Araneus circe>
diadema krucaraneo: koronás keresztespók <Araneus diadematus>
domaraneo: házi pók vö. doma tegenario
dornofingra araneo: dajkapók <Chiracanthium>
granda formikforma araneo: nagy hangyautánzópók <Myrmarachne formicaria>
karminruĝa araneo: bikapók <Eresus cinnabarinus>
krabaraneoj: karoló pókok <Thomisidae>
krucaraneo: keresztespók <Araneus diadematus>
loba krucaraneo: karéjos keresztespók <Argiope lobata>
luparaneo: farkaspók <Lycosa>
lupareneoj: farkaspókfélék <Lycosidae>
pompa saltaraneo: díszes ugrópók <Pellenes campylophorus>
vesparaneo: darázspók <Argiope fasciata>
araneoj: pókfélék <Arachnoidea>
saltaraneoj: ugrópókok <Salticidae>
araneoidoj: pókidomúak <Arachnoidea>
araneuloj: pókok <rend> <Araneida>
araneaĵo: áll pókháló

| aranĝ/i **1)** tr rendez, elrendez
aranĝi alfabeto: betűrendbe szed
aranĝi bukedon: virágcsokrot köt
aranĝi ĉambron: szobát rendbe hoz
aranĝi liton: ágyat berak
2) tr intézkedik, elintézik, elsimít
aranĝataj aferoj: folyamatban levő ügyek
aranĝi aferon: ügyet intéz, elintézik, elrendez
ĉiu manĝas, kiel li aranĝas^Z: *köz*m ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát
fari aranĝojn: előkészületeket tesz, intézkedéseket hoz v. foganatosít
kiu kaĉon aranĝas, tiu ĝin manĝas^Z: aki főzte, egye meg
se Dio ne aranĝos, lupo vin ne manĝos^Z: *köz*m mindnyájan Isten kezében vagyunk

3) tr zene rendez
aranĝi sin: **1)** elrendezkedik
la armeo aranĝis sin batalorde: a hadsereg csatarendbe állt
mi scias min aranĝi: majd elleszek valahogy

2) elhelyezkedik
aranĝi sin komforte: kényelmesen elhelyezkedik
kiu konstante lokon ŝanĝas, neniam sin aranĝas^Z: *köz*m ül veszteg seggeden, ha jól van dolgod
aranĝa: elrendezésű, állású
aranĝo: **1)** rendezés, elrendezés, megrendezés
de lia vivo aranĝo estas trinko kaj manĝo^Z: mást se csinál, csak eszik és iszik
la aranĝo de la ĝardeno estas regula: a kert elrendezése szabályos
2) megrendezés, rendezvény
bonfara aranĝo: jótékonyági rendezvény *szin* benefico
brila aranĝo de kongreso: kongresszus ragyogó megrendezése

turisma aranĝo: idegenforgalmi rendezvény

3) elintézés, intézkedés

paliativa aranĝo: félrendszabály, átmeneti intézkedés

tro kara aranĝo por malkara tagmanĝo^Z: többe kerül a leves, mint a hús

4) kárrendezés

aranĝado: rendezés <általában>

aranĝado de koncertoj estas lia tasko: koncertek rendezése az ő feladata

aranĝaĵo: **1)** rendezvény

2) mat variáció <p-ad osztályú>

3) tech berendezés, szerkezet, készülék

reguliga aranĝaĵo: szabályozókészülék

teleindika aranĝaĵo: tech távkijelző berendezés

telemezura aranĝaĵo: tech távmérő-berendezés

aranĝejo: rendezvény színhelye

aranĝema: rendszerető, akkurátus, pedáns

aranĝigi: **1) ntr** elrendeződik, alakul

la skandalo aranĝiĝis favore al li: a botrány számára előnyösen rendeződött

liaj aferoj bone aranĝiĝis: jól alakultak a dolgai

2) ntr elintéződik

mi forgesis diri, ke dume via afero aranĝiĝis: elfelejtettem

mondani, hogy közben az ügyed elrendeződött

alaranĝi: *tr* hozzáigazít, adaptál

aliaranĝi: *tr* átrendez

antaŭaranĝi: *tr* előre megrendez, előre elrendez, előre elintéz

disaranĝi: *tr* szétrendez, szétrak

disaranĝu la seĝojn laŭ la muroj: rakd szét a székeket a fal mentén

disaranĝo: szétrendezés, diszpozíció

kunaranĝo: **1)** összerendezés, egymáshoz rendezés

2) inf konfiguráció

malaranĝi: *tr* összekuszál, összekever

rearanĝi: *tr* újrarendez, átrendez

rearanĝo: átrendezés, rendberakás

l.m. bankrotaranĝo, datumaranĝo, floraranĝo, foliaranĝo, frazaranĝo,

hararanĝo, petalaranĝo, tekstaranĝo, vivaranĝo, vortaranĝo

| **Ararat/o** *geo* Ararát

| **Aras/o** *geo* Arras

| **araŭkan/o** *fn* araukán

araŭkana: *mn nyt* araukán, mapuce <arn>

| **araŭkari/o** *áll* araukária <Araucaria>

| **arb/o** **1)** *növ* fa *vö.* arbusto

arbo krakanta venton ne timas^Z: *közm* szél a tölgyet ledönti, a náddal nem bír

familia/genealogia arbo: családfa

fleksu arbon dum ĝia juneco^Z: *közm* addig üsd a vasat, amíg meleg

judea arbo: *l.* cercido

konifera arbo: *ált* fenyőfa, tűlevelű fa

la arbo de sciado: *bibl* a tudás fája

la arbo de vivo: *bibl* az élet fája

pro multo da arboj li arbaron ne vidas^Z: nem látja a fától az erdőt

spalira arbo: sövényfa

2) mat fa

arbaĵo: rózse

arbaro: *növ agr* erdő

arbaro aŭdas, kampo vidas^Z: *közm* az erdőnek füle van, a mezőnek szeme van

en arbaro sidas, kaj arbojn ne vidas^Z: a fától nem látja az erdőt

konifera arbaro: *ált* fenyőerdő, tűlevelű erdő

Nigra Arbaro: *geo* Fekete-erdő, Schwarzwald

arbareto: *növ* liget, kis erdő

arbarigi, arbarizi, arbarumi: *tr agr* erdősít, fásít

arbaristo: *agr* erdész *szin* forstisto

arbarista domo: erdészház

arbejo: fás terület, fás rész

arbeto: *növ* bokorfa, fácska

arbeto: *ne l.* arbusto, vepro

arbido: *növ* fiatal fa, fapalánta

arbidejo: *agr* faiskola

arbisto: erdőmunkás, erdőművelő

arbologo: *l.* dendrologo

arbologio: *l.* dendrologio

ĉefarbisto: *agr* főerdész

miksarbaro: *növ* vegyes erdő

praarbaro: *növ* őserdő

rearbarigi: *tr agr* újraerdősít

senarbejo: tisztás

senarbigo: *tr* <erdő> irt

subarbo: *mat* részfa

arbargardisto: *agr* erdőkerülő, erdőőr

arbarincendio: erdőtűz

arbarkultivo: *agr* erdőművelés, erdész *szin* forstkultivo

arbarmortado: *agr öko* erdőpusztulás

arbarrando: erdőszel

arbarriĉa: erdős, erdőben gazdag

arbarstepo: *geo* erdős sztyepp

arbartundro: *geo* erdős tundra

arbarzono: *geo* erdőövezet

arbofiguro: *tud* faábra

arbofolio: *növ* falevél

arbogrimpulo: *l.* certio

arboĝardeno, arbomuzeo: arborétum

arbohakejo: *agr* fakitermelő hely

arbohakilo: favágó fejsze

arbohakisto: favágó *szin* hakisto

arbokultivo: *agr* fatermesztés

arbokoloso: fakolosszus, óriási méretű fa

arbomortigulo: fűzfarentó lepke <Cossus cossus>

arbstumpo: fatönk

l.m. buterarbo, fragarbo, flamarbo, foliarbo, fruktarbo, galeriarbo,

kristarbo, glanmarbo, mararboj, mastikarbo, melonarbo, panarbo,

papiliarbo, pinglarbo, pluvarbaro, riverarbaro, tuliparbo, vaksarbo,

vomarbo

| **arbalest/o** *kat* számszerű, nyílpuska

| **arbed/o** *ne l.* trunkarbusto, tufarbusto

| **arbitr/a** önkényes, önhatalmú, szeszélyes

arbitro: kény, önkény

laŭ propra arbitro: saját kénye-kedve szerint

arbitreco: önkényesség

| **arbitraci/o** **1)** *jog* választottbíróági döntés, döntőbíróági ítélet

2) sp bíráskodás, játékvezetés

arbitracii: **1)** *tr jog* <döntőbíróként> ítéel, megítél, döntőbíráskodik

2) tr sp ítéel, megítél, bíráskodik

arbitracia juĝisto: *jog* döntőbíró, választott bíró

arbitracia teamo: *sp* bírói team, játékvezetők

arbitraciisto, arbitracianto, arbitraciulo: **1)** *jog* döntőbíró, választott bíró

2) sp bíró, játékvezető

| **arbitrag/o** *gazd* arbitrázs <árfolyam-különbözetre spekulálás>

| **arbrê/o** arberes <olaszországi albán telepes>
| **arbust/o** *növ* cserje, bokor *vö.* arbeto, staüdo, vepro
arbuseto, subarbusto: *növ* törpecserje
l.m. trunkarbusto, tufarbusto
| **arbut/o 1)** *növ* szamócafa, szamócacserje <Arbutus> *szin* fragarbo
2) *l.* arbutbero
arbutujo: *l.* arbuto 1
arbutbero: *növ* szamóca
| **arê/o 1)** *zene* vonó
2) *vill* csúszósaru <áramszedőn>
stango de arêo: *zene* vonópálca
strečbloketo de arêo: *zene* vonókápa
arêinstrumento: *zene* vonós hangszer
arêosegilo: *tech* keretes fűrés
arêtiro: *zene* vonóhúzás
| **ard/i 1)** *ntr* izzik
2) *ntr* *átv* izzik, hevül
ardantaj okuloj: izzó szemek
ardi de kolero: haragtól izzik
ardeti: *ntr* parázslík
arda: **1)** izzó, tüzes
blanke arda: fehéren izzó
ruĝe arde: vörösen izzó
2) *átv* izzó, heves, forró, égető
arda amo: forró szerelem
arda deziro: izzó vágy
arda pasio: forró szenvedély
arda problemo: égető probléma
ardo: **1)** izzás
2) *átv* hév, hevület
ardaĵo: parázs, üszök
ardigi: *tr* hevít, tüzesít
ardilo: izzóháló, izzóharisnya <gáztűzhelyen>
l.m. seksardo
| **arde/o** áll gém <Ardea>
ardeedoj: gémfélék <Ardeidae>
bovardeo: pásztorgém <Bubulcus lucidus>
egretardeo: kócsag <Egretta>
granda egretardeo: nagykócsag, nemes kócsag <Egretta alba>
griza ardeo: szürkegém <A. cinerea>
malgranda egretardeo: kiskócsag <Egretta garzetta>
noktardeo: bakcsó, éji gém, vak varjú, kánya <Nycticorax nycticorax>
purpura ardeo: vörösgém <A. purpurea>
ralardeo: üstökösgém <Ardeola ralloides>
| **Arden/oj** *geo* Ardennek
| **ardez/o 1)** *ásv* pala
kristala ardezo: kristályospala *szin* skisto
2) *isk* palatábla *szin* ardeztabulo
ardezejo: palabánya, palafejtő
ardezkrajono: *isk* palavessző *szin* grifelo 2
ardeztabulo: *isk* palatábla
| **are/o 1)** föld, földterület
akvokolekta areo: víz vízgyűjtő terület
Eŭropa Ekonomia Areo: *gazd pol* Európai Gazdasági Térség
la inundo kovris milhektaran areon: az ár ezer hektár földet borított
be
publika areo: köztér, közterület
2) *tech* felület
kversekca areo de akvotubo: vízcső keresztmetszeti felülete

3) *mat* terület, felszín
areo de muro, planko: fal, padló területe
4) *knyv* szedéstükör *szin* kompostareo, tipareo
arei: *tr* vmennyi a területe, felülete
la kampo areas dek hektarojn: a föld területe tíz hektár
la kversekco areas 10 kvadratajn centimetrojn: a keresztmetszet 10 négyzetcentiméter
arekosinuso: *l.* inversa hiperbola kosinuso
areovelocityo: *fiz* területsebesség
aresinuso: *l.* inversa hiperbola sinuso
l.m. kompostareo, servareo, tipareo, trafareo
| **arek/o** *növ* arékapálma <Areca> *szin* palmo
arekacoj: pálmafélék, pálmák <Arecaceae> *szin* daktilacoj
kateĉuareko: katechupálma, bételpálma, bételdiófa, káposztapálma <Areca catechu>
arekonukso: *növ* bételdió
| **aren/o 1)** küzdőtér, aréna, porond
2) *átv* aréna, porond
eniri la politikan arenon: a politika porondjára lép
| **arenari/o** *növ* homokhúr <Arenaria>
| **areol/o 1)** *anat* kis terület v. felület <pont körül>, udvar, areola
areolo de akno: pattanás udvara
mama areolo: emlőbimbóudvar, bimbóudvar, areola mammae
2) *csill* udvar <Holdé, Napé>
areolo de Luno: holdudvar
3) *növ* szemölcs, körfolt, udvar, gödröcske, tüskepárna, areola
| **areometr/o** kém sűrűségmérő, areométer <folyadékoknál>
| **areopag/o 1)** *jog tört* areopág <legfelső törvényszék az ókori Athénban>
2) *átv* <tekintélyes> ítélőszék
antaŭ la areopago de la historio: a történelem ítélőszéke előtt
| **arep/o** *gaszt* arépa <kukoricapogácsa>
| **Ares/o** *mit* Arész *vö.* Marso
| **arest/i** *tr jog* letartóztat, őrizetbe vesz
prevente aresti: előzetes letartóztatásba helyez
aresto: *jog* letartóztatás, őrizetbe vétel
enketa aresto: *jog* vizsgálati fogság
hejma aresto: *jog* házi őrizet
preventa aresto: előzetes letartóztatás
arestejo: *jog* fogház, áristom
meti en arestejon: letartóztatásba helyez, áristomba vet
arestisto: **1)** *jog* bírósági végrehajtó, rendőrtiszt
2) *jog tört* poroszló, törvényszolga
arestito: *jog* őrizetes
arestcirkulero: *jog* elfogatási parancs
arestomandato: *jog* letartóztatási parancs <okmány>
arestordono: *jog* letartóztatási parancs
arestpuno: *jog* elzárás
| **Arg/o** *tört geo* Árgosz
Argolando: *tört geo* Argolisz
| **argal/o** áll argalai juh <Ovis ammon>
| **argan/o 1)** *ip* fűrótorony
2) *tech ne* daru *l.* gruo
| **argani/o** *növ* argánfa <Argania spinosa>
| **argemon/o** *növ* tüskemák, tüskémák <Argemone>
| **argentan/o** *l.* argéntano
| **Argentin/o** *geo pol* Argentína <AR>
argentina: *mn* argentin, argentinai
argentinano: *fn* argentin
| **argil/o** *ásv* agyag <kőzet és üledék>

bakita argilo: égetett agyag
 modla argilo: mintázóagyag
 argila: agyag-, agyagból való
 argila plato: agyaglap
 argila vazo: agyagedény
 argilaĵo: cserépáru, cseréptárgy, agyagáru, agyagtárgy
 argilceramiko: agyagkerámia, agyagművesség
 argilkruĉo: kőkorsó, agyagkorsó
 argilmarno: *ásv* agyagmárga
 argilminejo: *ip* agyagbánya
 argilmineralo, argilpetro, argilŝtono: *ásv* agyag^{ásvány}, agyagkő
 argilplanko: *ép* agyagpadló, vert padló
 argilpoto: kőedény, agyagedény
 argiltabulo: agyagtábla
l.m. bakargilo, fajrargilo, fulargilo, kalkargilo, potargilo
| arginin/o *kém* arginin
| argiop/o *áll* darázspók, Argiope-pók
| argironet/o *áll* bűvárpók <Argyroneta aquatica>
| argon/o 1) *kém* argon <Ar>
2) *kém* argon <gáz>
| argonaŭt/o *áll* hajóspolip <Argonauta argo>
| argonaŭt/oj *mit* argonauták
| Argo/o *mit* Argó <hajó>
| Argovi/o *geo* Aargau
| argument/i *tr* érvel, argumentál vmivel <n>
 argumenti la nespertecon de la kontraŭulo: az ellenfél tapasztalatlanságával érvel
 argumento: **1)** érv, argumentum
 argumento al homo: *fil* argumentum ad hominem <személyeskedő érv>
 solida argumento: komoly érv
 trafa argumento: találó érv
2) *mat* független változó <függvény>
3) *mat* argumentum, amplitúdó <komplex szám>
4) *fn* *mat* határozatlan, változó
5) *inf* argumentum
 argumentaĉi: *tr* *pej* okoskodik, okvetetlenkedik
 duargumenta: *mat* bináris, kétváltozós
 duargumenta rilato: bináris reláció
 forargumenti: *tr* érvekkel megcáfol
 interargumento, kontraŭargumento: ellenérv
| Argus/o *mit* Argosz, Argus, Árgus
| arĝent/o 1) *kém* ezüst <Ag>
 ĉina arĝento: kinaezüst
2) *cím* címezezüst
 arĝenta: **1)** ezüst-, ezüstös, ezüsből való
2) *átv* ezüstös
 arĝenta sonoro: ezüstös csengés
 arĝenta rido: ezüstös kacagás
 arĝenta brilo: ezüstös csillogás
3) ezüst- <az aranyhoz képest másodrendű>
 arĝenta golo: *sp* ezüstgól
 arĝenta medalo: *sp* ezüstérem
 arĝenta tempaĝo: ezüstkor
 parolo estas arĝento, oron similas silento^Z: *közm* beszélni ezüst, hallgatni arany
 arĝenteca: ezüstszerű
 arĝenti: **1)** *tr* ezüstöz, ezüsttel bevon
2) *tr* *átv* ezüsttel bevon, ezüstösen csillogóvá tesz
 arĝentajisto: ezüstműves

arĝentismo: *orv* ezüstmérgezés, argíria, argyrosis
 arĝentumo: *l.* arĝentano
 arĝentetalono: *ip* ezüstetalon
 arĝentfoliozo: *növ* ezüstlevelűség, silvering
| arĝentan/o *kém* alpakka, újezüst, argentán *szin* alfenido, arĝentumo
| arĝirol/o *kém* gysz ezüstkolloid, kolloid ezüst
| arhat/o *bud* arhat <legmagasabb fokozatot elért szent>
| Arhuz/o *geo* Aarhus
| arĥaj/a *ex l.* arkaa
| arĥe/oj *bakt* ősbaktériumok <Archaea>
| arĥeolog/o *tört* régész, archeológus
 arĥeologio: *tört* régészet, archeológia
 arĥeologia prifosado: régészeti ásatás
 arĥeologie priserĉi: régészetileg megkutat
 submara arĥeologio: tenger alatti régészet
| arĥi- *l.* arki-, ĉef-
| Arĥiloĥ/o *ir* Arkhilokhosz
 Arĥiloĥa mezuro: *ir* arkhilokhoszi mérték
| Arĥimed/o *mat* Arkhimédész
 arĥimeda ŝraŭbo: *mat tech* archimedesi csavar
 principio de Arĥimedo: archimedesi törvény
| Arĥipelag/o *tört geo* Arkhipelagosz
 arĥipelago: *geo* szigettenger, szigetvilág, archipelagus
| arĥitekt/o *ép* építész
 interna arĥitektó: belsőépítész
 bioarĥitektó: *ép* környezetbarát építész, bioépítész
l.m. ĝardenarĥitektó
| arĥitektur/o 1) *ép* építész, architektúra
 ekologia arĥitekturo: szerves építész
 interna arĥitekturo: belsőépítész
2) *átv* stílus
 palaco de impona arĥitekturo: impozáns stílusú palota
 renesanca arĥitekturo: reneszánsz építész<i> stílus>
3) *átv* felépítés, szerkezet
 arĥitekturo de vizaĝo: arc felépítése
 arĥitekturo de romano: regény szerkezete
4) *inf* architektúra, felépítés
 bioarĥitekturo: *ép* környezetbarát építész, bioépítész
| arkiteŭt/o *áll* óriáskalmár <Architeuthis>
| arĥitrav/o *ép* gerendapárkány, architráv
| arĥiv/o 1) levéltár, irattár, okmánytár, archívum *szin* ĉartejo
 formeti en arĥivon: archívumba tesz, levéltárba helyez, *átv* ad acta tesz
2) *átv* (dokumentum)gyűjtemény
3) *inf* archívum
 arĥivi: *tr* archivál, irattároz
 arĥivejo: *ép* levéltár <épület>
 arĥivisto: irattáros, levéltáros, archívumkezelő
 enarĥivigi: **1)** *tr* irattárba tesz, archivál
2) *tr inf* archivál
 arĥivekzemplero: irattári példány
| ari/a *l.* arja
| ari/o 1) *zene* énekdallam
2) *zene* ária
 koloratura ario: koloratúraria
| Ari/o *kr* Arius
 ariano: *kr* ariánus
 arianismo: *kr* arianizmus
| Ariadn/o *mit* Ariadné

ariadna fadenó: *mit* átv is Ariadné fonala
| arid/a 1) *met* száraz, aszályos, kopár
2) *átv* érzéketlen, lélektelen, közönyös
| Arici/o *tört geo* Aricia
| arier/o 1) *kat* utóhad, fedezet
2) *sp* védelem, hátvédjátékosok
 arierulo: *sp* hátvéd, védőjátékos *szin* defendanto
 ariegardo: **1)** *kat* hátvéd, utóvéd *szin* postgardo
2) *átv* utóvédharcot folytatók, visszahúzó *<fejlődés ellenzői>*
 arierbazo: *kat* háttérbázis
| Aries/o *csill* Kos, Aries *szin* Šafo
 unua punkto de Arieso: Kos első foka, napj-egyenlőségi pont
| aril/o¹ *növ* magköpeny, maglepel, arillus
| aril/o¹ *kém* arilcsoport
| Ariman/o l. Ahrimano
| Arion/o *mit* Arión, Arion
| Ariost/o *ir* *<Ludovico>* Ariosto
| arioz/o *zene* arioso
 arioze: arioso, áriaszerűen
| arist/o 1) *áll* csápsörte
2) *növ* szálla, szakáll, arista
| Aristarh/o *csill* Arisztarkhosz
| Aristark/o l. Aristarho
| Aristid/o 1) *tört* Ariszteidész
2) Arisztid *<utónév>*
| Aristip/o Arisztipposz
 Aristipo el Kireno: kürnéi Arisztipposz
| Aristofan/o *ir* Arisztophanész
| aristokrat/o arisztokrata, főnemes
 aristokrataro: **1)** *pol* arisztokrácia, főnemesség
2) *átv* arisztokrácia *<elit>*
 aristokrataro de la beletro: a szépirodalom arisztokráciája
| aristokrati/o 1) *pol* arisztokrácia *<rendszer>*
2) *ne* arisztokrácia *<elit>* l. aristokrataro
| aristoloki/o *növ* farkasalma *<Aristolochia>* *szin* pipfloro
 aristolokiacoj: farkasalmafélek *<Aristolochiaceae>*
| Aristotel/o *fil* Arisztotelész
 aristotelismo: *fil* arisztotelizmus
| aritenoid/o *anat* kannaporc, aryporc, cartilago arytenoidea
| aritmetik/o *mat* számtan, aritmetika
 aritmetikilo: *inf* számológység, aritmetikai egység, ALU
 aritmetikisto: *mat* aritmetikus
| aritm/o l. aritmetika meznombro
| aritmi/o *orv* aritmia, ritmuszavar
| Arizon/o *geo pol* Arizona *<US>*
| arj/o 1) árja *<indoeurópai>*
2) *pol* árja *<germán>*
 arja: *mn nyt* árja
 arjanismo: *pol* árjaelmélet *<egyfajta fajelmélet>*
 l.m. hindoarja
| arka/a archaikus, régies, elavult *szin* arhaika
 arkaajo: archaikus, régies, elavult dolog *szin* arhaikaajo
 arkaigi: *ntr* elavul, archaizálódik *szin* arhaikiği
 arkaismo: **1)** *nyt* archaizmus, elavult szó v. kifejezés
2) *ir műv* archaizálás
| arkaik/a l. arkaa
| arkean/o *geo* archaeozoikum, archaikum
| arkegoni/o *növ* archegónium *<szaporítószerv>*
 arkegoniplantoj: l. embriofitoj
| arkeopterig/o *ösl* Archeopteryx *<ösmadár>*

arleopterigofarmaj: Archeopterix-alakúak *<Archeopterygiformes>*
| arketip/o 1) *fil* ősminta, archetípus
2) *ir* őskézirat
3) *pszi* őstípus, archetípus
| arkeozoik/o l. arkeano
| arki- fő-, arch- l. arkidiakono, arkiangelo, arkiduko, arkikrimulo
| arkivolt/o *ép* homlokív, ívparkány, boltív, archivolt
| ark/o 1) *mat* ív, körív
 duoncirkla arko: félkörív
2) *mat* ívmérték, arkusz, arcus
3) ív *<alakú tárgy>*
 brova arko: *anat* szemöldökív
 fari arkon el iu²: móresre, illemre tanítja
4) *vill* ív, fényív
5) *kat* íj
6) *ép* ív
 arko de volbo: boltív *szin* arkaajo
 dentara arko: fogsorív
 hufa arko: patkóív, mór ív
 korbansa arko: kosárív
 segmenta arko: szegmentív, körszeletív
 transversa arko: heveder
 triloba arko: lóhereív
7) *anat* ív, arcus
8) *zene* kötőív, ligatúra
9) *nyt* íves ékezet, breve, csónak
 arkaajo: *ép* boltív *szin* arko de volbo
 arkigi: *tr* ívben meghajlít, ívesen meggörbít
 la kato arkigis la dorson: a macska meggörbítette a hátát
 arkisto: **1)** *kat* íjász
2) *sp* íjász *<sportoló>*
 arkfaristo: íjgyártó *szin* pafarkfaristo
 arklampo: *vill* ívlámpa
 arklinia: ívelt
 arkliniaj brovoj: ívelt szemöldök
 arkmodelilo: *ép* boltozatzsalu
 arkogeneratoro: *vill* ívgerjesztő, Poulsen-generátor
 arkokosekanto: *mat* arkusz koszekáns, arcus cosecans
 arkolongo: *mat* ívhossz
 arkominuto: *mat csill* ívperc, szögperc
 arkoponto: *ép* ívhíd
 arkosekundo: *mat csill* ívmásodperc, szögmásodperc
 arkpafi: *tr kat* nyílaz, lenyílaz
 arkpafado: **1)** *kat* nyílazás, nyíllövés
2) *sp* íjászat, íjlövészet
 arkpafisto: *kat sp* íjász
 arksekanto: *mat* arkusz szekáns, arcus secans
 arkosinuso: *mat* arkusz szinus, arcus sinus
 arktangento: *mat* arkusz tangens, arcus tangens
 arkveldado: *tech* ívhegesztés
 l.m. apogarko, balancarko, ĉielarko, lumarko, lunarko, pafarko, pintarko, rondarko, selarko, sinusarko, triumfarko, vestarko
| arka/a l. arhaa
| arkad/o *ép* árkád
 arkada galerio: árkádos galéria, árkádos folyosó
 korbansa arkado: kosáríves árkád
 promeni sub la arkadoj: az árkádok alatt sétál
| Arkadi/o 1) *geo* Árkádia
2) *mit* Árkádia *<pásztorparadicsom>*
3) *ir* Árkádia *<irodalmi iskola>*

| **arkaik/a** 1. arhaa
| **arkan/o 1)** *vall* titkos tan v. rítus
2) *jték* arkánium <tarokk kártyalap>
majora arkano: nagy arkánium
minora arkano: kis arkánium
3) *átv* titok, misztikum, homály
| **Arkansas/o 1)** *geo* Arkansas <folyó>
2) *geo pol* Arkansas <állam> <US>
| **arke/o** *bibl* Noé bárkája
| **arke/oj** 1. arheoj
| **arkean/o** 1. arheano
| **arkebuz/o** *kat* szakállas puska, állványos puska
| **arkegoni/o** 1. arhegonio
| **arkeolog/o** 1. arheologo
| **arkeopterig/o** 1. arheopterigo
| **arketip/o** 1. arhetipo
| **arkeozoik/o** 1. arheozoiko
| **arki/oj** 1. arhioj
| **Arkilok/o** 1. Arhiloño
| **arkimandrit/o** *kr* <görögkeleti> főapát, archimandrita
| **Arkimed/o** 1. Arhimedo
| **Arkipelag/o** 1. Arhipelago
| **arkipter/oj** *áll* összárnyúak <Archiptera>
| **arkitekt/o** 1. arhitekto
| **arkitektur/o** 1. arhitekturo
| **arkiteüt/o** *áll* óriáskalmár, óriás tintahal <Architeuthis>
| **arkitrav/o** 1. arhitravo
| **arkiv/o** 1. arhivo
| **arkivolt/o** *ép* archivolt
| **arkont/o** *tört* arkhón
| **arkosaür/oj** *ösl* Archosauria
| **arkoz/o** *ásv* arkóza
| **arkt/a** *geo* északi-sarkvidéki
Arkto: *geo* Északi-sarkvidék, *biz* Északi-sark, Arktisz
| **arkte/o** *növ* bojtorján <Arctium>
| **arkti/o 1)** *áll* medvelepke, papmacskalepke <Arctia>
bruna arktio: közönséges medvelepke <A. caja>
kvarmakula arktio: négyfoltos medvelepke <Panaxia quadrimaculata>
laktoblanka arktio: tejfehér medvelepke <Spilosoma lubricipedium>
metalkolora arktio: fémes medvelepke <Panaxia dominula>
nigra arktio: fekete medvelepke <A. villica>
arktiedoj: medvelepkék, pampamacskalepkék <Arctiidae>
2) *növ* bojtorján *l.* arkteo
| **arktostafil/o** *növ* medveszőlő, medveáfonya <Arctostaphylos>
szin ursuvo
| **Arktur/o** *csill* Arcturus, ^-Bootis
| **arkus/o** *ne l.* arko 2
| **arleken/o** bohóc
Arlekeno: *ir* Arlecchino
arlekeni: *ntr pej* bohóckodik <ügyetlen tréfákkal>
arlekenaő: pojjácáság, bohóctréfa <szándékosan ügyetlen tréfa>
| **Arlez/o** *geo* Arles
| **arm/i 1)** *tr kat* felfegyverez
armita ĝis la dentoj: állig felfegyverzett
2) *tr kat* felvértez, fegyverbe öltöztet
armi kavaliro: lovaggá üt
rigardi per nearmita okulo: szabad szemmel néz
3) *tr átv* felvértez, előkészít <küzdelmekre>

armi per fera pacienco por la elprovoj: vastürelemmel vérteti fel a megpróbáltatásokra
4) *tr tech* megerősít, merevít, vasal, páncéloz
armi betonon: *ép* betont vasal
armi kadukan kolonon per ferstango: rogyadozó oszlopot vasrúddal erősít
armita kablo: *vill* páncélozott kábel
armo: *ex* fegyver *l.* armilo
armi sin: *kat átv* (fel)fegyverkezik
armado: *kat* fegyverkezés, felfegyverkezés
armaő: **1)** *kat* páncélzat, védőöltözet
turnira armaő: tornavértezt
2) *tech* kábelpáncél
3) *kat* fegyverzet
armi sin: felfegyverkezik
armilo: *kat* fegyver
al armiloj!: fegyverbe!
amasneniigaj armiloj: tömegpusztító fegyverek
bakteria armilo: bakteriológiai fegyver
duonaŭtomata armilo: félautomata fegyver
dutrancă armilo: átv is kétélű fegyver
esti sub armiloj: katonai szolgálatot teljesít
kemia armilo: vegyi fegyver
neatomaj armiloj: hagyományos fegyverek
nuklea armilo: nukleáris fegyver
strategia armilo: hadászati fegyver, stratégiai fegyver
taktika armilo: harcászati fegyver, taktikai fegyver
armilaro: *kat* fegyverzet, fegyverkészlet, arzenál
armilejo: **1)** *kat* fegyvertár, fegyverraktár, arzenál *szin*
armildeponejo, armiltenejo
2) fegyvergyár *szin* armilfabriko
armito: *fn* fegyveres
malarmi: *tr kat* lefegyverez, leszerel
malarmado: *kat* lefegyverzés, leszerelés
senarma: fegyvertelen
senarmigi: **1)** *tr kat* lefegyverez, fegyvermentesít
2) *tr átv* leszerel, ártalmatlanná tesz
senarmigo: *kat* lefegyverzés, fegyvermentesítés
armforto: *kat* haderő, fegyveres erő
armildeponejo: *l.* armilejo 1
armilfabriko: *kat ip* fegyvergyár
armilindustrio: *kat ip* hadiipar *szin* militindustrio
armilinspektoro: *kat* fegyverzetellenőr
armilpaĝio: *kat tört* fegyverhordozó apród
armilportisto: *kat tört* fegyvernök, fegyverhordozó
armiltenejo: *l.* armilejo 1
l.m. ABK-armilo, ĉasarmilo, ĵetarmilo, manarmilo, pafarmilo, ŝnurarmi
| **armadel/o 1)** *áll* páncélőves állat
2) *áll* tatu, örvös állat <Dasypus novemcinctum>
| **armadilidi/o** *áll* gömbászka <Armadillidium>
vulgara armadilidio: közönséges gömbászka <A. vulgare>
| **Armand/o** Armand <utónév>
| **armanjako** armagnac, francia borpárlat
| **armatur/o 1)** *ép tech* armatúra, <erősítő> fémváz, erősítés, betonacél
armaturo de gipsa statuo: *műv* gipszszobor fémváza
armaturo de teatra dekoracio: színházi dekoráció fémváza
2) *vill* védőjárom
3) *vill* armatúra <villamos gép>

4) vill fegyverzet <kondenzátor> *szin* plato de kondensilo
 armaturi: *tr ép tech* vasal <betont>, fémvázal erősít
 | **arme/o 1)** *kat* had, sereg, hadsereg, katonaság *szin* militistaro
 aktiva armeo: aktív hadsereg
 blanka armeo: *tört* fehér hadsereg <fehérek hadserege>
 hejmlanda armeo: honvédség
 konstanta armeo: állandó hadsereg
 liberiga armeo: felszabadító hadsereg
 mararmeo: haditengerészet
 nigra armeo: *tört* feketesereg
 profesia armeo: hivatásos hadsereg
 rezerva armeo: tartalék, tartaléksereg
 rezervula armeo: tartalékos hadsereg, tartalékos haderő
 Ruĝa Armeo: *tört* Vörös Hadsereg
 terarmeo: szárazföldi csapatok, szárazföldi hadsereg
 volontula armeo: önkéntes hadsereg

2) *kat* seregtest
 3a armeo de la okcidenta fronto: a nyugati front 3-dik hadserege

3) *átv* sereg, tömeg, seregnyi ember
 armeo de almozpetantoj: koldusok tömege
 armeo de akridoj: sáskák hada
 armeano: *kat* katona, hadsereg tagja
 aerarmeano, flugarmeano: légierő katonája, repülő
 elarmeigi: *ntr kat* leszerel, kikerül a hadseregből
 enarmeigi: *tr kat* besoroz <katonának>
 enarmeigo: *kat* sorozás
 enarmeigi: *ntr kat* berukkol, bevonul, belép a hadseregbe
 mararmeano: haditengerész
 ruĝarmeano: *tört* vöröskatona
 terarmeano: szárazföldi csapatok katonája
 armeestro: *kat* hadvezér
 armegrupo: *kat* hadseregcsoport
 armekomandanto: *kat* hadseregparancsnok
 arneparto: *kat* haderőnem
l.m. Savarmeo

| **armen/o** *fn* örmény
 armena: *mn nyt* örmény <hy>
 armena eklezio: *kr* örmény egyház
 armena genocido: *tört* örmény népirtás, örmény genocídium
 Armenujo, Armenio: *geo pol* Örményország <AM>

| **armeri/o** *növ* pázsitszegfű, istác <Armeria>
 | **armilari/o** *növ* tuskógomba <Armillaria>
 miela armilario: gyűrűs tuskógomba <A. mellea>
 | **armistic/o** *kat pol* fegyverszünet *szin* militpaŭzo
 | **armoraci/o** *növ tud* torma <Armoracia> *szin* kreno
 kampara armoracio: *tud* csipős torma, közönséges torma <A. rusticana>
 | **armori/o** *l.* blazono
 | **Armorik/o** *tört geo* Armorica <Bretagne és Normandia>
 Armorika Masivo: Armorikáni masszívum
 | **Arn/o** *geo* Arno
 | **arnik/o** *növ* árnika <Arnica>
 monta arniko: hegyi árnika <A. montana>
 arnikaĵo: *gysz* árnikaolaj, arnicum
 | **Arnold/o** Arnold <utónév>
 | **arob/o** arroba <11,50 kg> <ES>
 | **arog/i** *tr pej* követel, vindikál magának, követelődzik, merészel
 vmit tenni
 arogi al si la rajton: feljogosítva érzi magát, jogot formál magának
 arogi diri: azt merészeli mondani

ĉu vi arogas postuli monon: pénzt merészelsz követelni
 impertinente arogi al si rajtojn: szemtelenül jogokat követel
 magának
 li arogas pridubi miajn vortojn: kétségbe merészeli vonni
 szavaimat
 li arogas havi voĉon post la skandalo: van képe beleszólást
 követelni a botrány után
 aroganta: követelődző, kihívó, pökhendi, arrogáns, fennhéjázó
 arogantaĵo: arrogáns tett, pökhendiség, fennhéjázó viselkedés
 aroganteco: arrogancia, pökhendiség
 arogantulo: arrogáns, pökhendi, fennhéjázó ember
 | **arok/i** *ntr sp* sáncol, rosál <sakk>
 | **arom/o** aroma, illat, buké
 balzama aroma: balzsamos illat
 aroma: illatos, aromás, aroma-
 aroma likvoro: aromás likőr
 aroma aero: illatos levegő
 aromi: *ntr* illatozik
 aromaĵo: illatanyag, illatszer
 aromigi: *tr* illatosít, aromásít
 aromherboj: *növ* illatos fűszernövények
 aromriĉa: illatanyagban gazdag, bukés, *átv* fűszeres
 aromoterapio: *orv* aromaterápia
 | **aromat/a** *kém* aromás
 aromataĵo: *kém* aromás vegyület
 | **aroni/o** *növ* fekete törpeberkenye <Aronia melanocarpa>
 | **arondisment/o 1)** járás <FR>
 2) <városi> kerület <FR>
 | **arorut/o 1)** *növ* bermudai nyílgyökér, bemudai maranta <Maranta
 arundinacea>
 2) *gaszt* arrowroot <keményítő>
 | **Arpad/o** Árpád
 Arpadoj: *tört* Árpádok
 Arpadidoj: *tört* Árpád-fiak, Árpád-utódok
 Arpad-dinastio: *tört* Árpád-ház
 | **arpeĝ/o** *zene* *tört* hangzat, *tört* akkord, arpeggio
 arpeĝo malsupren: *tört* akkord le
 arpeĝo supren: *tört* akkord fel
 arpeĝi: *ntr zene* *tört* hangzatot játszik, arpeggiózik
 | **arpent/o** francia hold <34-51 ár> <FR>
 | **Arsaco** *tört* Arsak, Arszakész
 | **arsacetin/o** *gysz* arzacetin
 | **arsen/o** *kém* arzén <As>
 arsena klorido: arzén-klorid
 arsena pentaklorido: *kém* arzén-pentaklorid
 arsena triklorido: *kém* arzén-triklorid, arzévaj
 arsenato: *kém* arzenát
 arsenata acido: arzénsav
 arsenido: *kém* arzenid
 | **arsenal/o 1)** *ex* fegyvergyár *l.* armilfabriko
 2) *kat* fegyvertár, fegyverraktár, arzenál
 3) *kat* fegyverkészlet, fegyverzet *szin* batalilaro
 bandito kun plena arsenalo: állig felfegyverzett bandita
 4) *átv* fegyvertár, eszköztár
 aktoro kun simpla arsenalo: egyszerű eszköztárral játszó színész
 | **arsenik/o** *kém* egérkő, arzénikum, arzén-trioxid
 | **arsin/o** *kém* arzin
 | **Arsonval/o** *fiz* <Arsene> d'Arsonval
 arsonvalizi: *tr orv* arsonvalizál, d'Arsonval-kezelésben részesít
 | **arŝin/o** arsin <0,7 m>, orosz rőf <RU>

| art/o 1) mesterség, tudás
 al la fiŝo ne instruu naĝarton^Z: a halat úszni tanítja, ne tanítsd a récét úszni
 arto paroli: beszédművészet, jó beszédkészség
 arto de milito: harcművészet
 la arto por la arto: a művészet a művészetért, l'art pour l'art
 ne tro granda arto: nem nagy kunszt
 nigra arto: fekete mágia
 ŝi sciis la arton, kiel plaĉi al la viroj: tudta annak módját, hogyan tesszen a férfiaknak

2) mesterségbeli tudás
 mia arto ne plu povas iri^Z: itt csődöt mond a tudományom
 oratoro pli el arto ol naturo: inkább tanult, mint született szónok

3) műv művészet
 arto por la arto: l'art pour l'art, önmagáért való művészet
 baroka arto: barokk művészet
 longas arto, kurtas vivo: ars longa, vita brevis
 a művészet végtelen, az élet rövid
 muzika arto: *zene* zeneművészet
 surroka arto: barlangművészet

arta: **1)** mesterséges, mű-
 arta lingvo: *nyl* mesterséges nyelv
 arta lumo: mesterséges fény
 arta rezino: *kém* műgyanta, szintetikus gyanta

2) mesterségbeli

3) műv művészi
 arta ferkrado: művészi vasrács
 arta prezentado: művészi előadás

4) átv mondvacsinált, mesterkél, nem természetes
 arta konduto: mesterkél viselkedés
 arta preteksto: mondvacsinált kifogás

artaĵo: **1)** <emberi> alkotás, mesterséges dolog *szin* artokreaĵo, artefakto

2) műv műalkotás *szin* artobjekto

arteca: művészi
 arteco: művésziesség
 artismo: **1)** mesterségesesség

2) műv művésziesség
 artisma: művészi
 artista: művész
 merita artista, meritplena artista: érdemes művész
 artistino: művésznő
 artistaro: művészvilág, művészek *szin* artmondo
 senarta: **1)** mesterkéletlen, természetes

2) műv művészietlen
 artajkomercisto: műkereskedő
 artmetiaĵo: *műv* kézműves termék *szin* metiartaĵo
 artajvendejo: műkereskedés
 artajvendisto: műkereskedő
 artakademio: **1)** *műv* művészeti akadémia
2) *isk* művészeti akadémia, művészeti főiskola *szin* arta altlernejo
 artalbumo: művészeti album
 artama: művészetkedvelő
 artamanto: műélvező, művészetkedvelő, művészetszerető
 artamatora: *műv* amatőr művészeti
 artamatora festivalo: amatőr művészeti fesztivál
 artamatoro: *műv* amatőr művész
 artefarita: mű-, mesterséges
 artfajraĵo: pirotechnikai eszköz *szin* fajraĵo, piroteknikaĵo
 artfajro: tűzijáték

artfakulo: műértő
 artfilozofio: *fil műv* művészetfilozófia
 artgalerio: *műv* művészeti galéria
 artgimnastiko: *sp* művészi torna
 artĝuo: műélvezet
 arthalo: *műv* műcsarnok
 arthistoriisto: *műv* művészettörténész
 arthistorio: *műv* művészettörténet
 artindustria: *műv ip* iparművészeti
 artindustrio: *műv ip* iparművészet
 artkinejo: *film* művészmozsi
 artkomedio: *ir* commedia dell'arte
 artkonkurso: *műv* művészeti verseny, művészeti pályázat
 artkritiko: *műv* művészeti kritika
 artkritikisto: *műv* műkritikus
 artlago: *víz* mesterséges tó
 artleda: *mn* műbőr-, műbőrből készült
 artledo: műbőr
 artlernejo: *isk* művészeti iskola
 artmaterio: *l* plasto
 artmeblisto: műbútorasztalos
 artmondo: *műv* művészvilág
 artmuzeo: *műv* művészeti múzeum
 artnaĝado: *sp* műúszás
 artobjekto: *műv* műtárgy *szin* artaĵo 2
 artokreaĵo: emberi alkotás, mesterséges dolog *szin* artaĵo, artefakto
 artosperta: *műv* műértő
 arttraĵo: *sp* műlovaglás
 arttraĵisto: *sp* műlovar
 artsilko: *tex* műselyem
 arttalento: művészi tehetség
 arttradukisto: műfordító
 arturbo: művészváros, művészetek városa
 artverko: *ir műv* mű, műalkotás
 artvespero: művészeti est
l.m. belarto, dancarto, desegnarto, edukarto, kudrarto, kuirarto, kuracarto, memorarto, poparto, rajdarto, skribarto, sorĉarto, teksarto, vitroarto

| Artakserks/o *tört* Artaxerxész

| artefakt/o 1) <emberi> alkotás, mesterséges dolog *szin* artaĵo, artokreaĵo

2) *fil* nem természetes dolog, artefactum

| Artemis/o *mit* Artemisz

| artemizi/o *növ* fekete üröm <Artemisia>

| arteri/o 1) *anat* ütőér, verőér, vivőér, artéria
 aksela arterio: hónalji artéria, arteria axillaris
 braka arterio: felkarartéria, felkarverőér, karosztóér, arteria brachialis
 facia arterio: arci verőér, arcarteria, arteria facialis
 langa arterio: nyelvarteria, arteria lingualis
 pulma arterio: tüdőverőér, tüdőarteria, arteria pulmonalis

2) átv közl artéria, ütőér, fő közlekedési út
 arteria: *anat* arteriális, ütőér-
 arteria premilo: *orv* Ader-féle fogó
 arteria tensio: *orv* artériás v. verőeres vérnyomás
 arterieto: *anat* artériácska, kis artéria, arteriola
 arteriito: *orv* artériagyulladás, arteritis
 arteriektomio: *orv* artériarész műtéti eltávolítása, arteriectomia
 arteriografo: *orv* érállapotjelző műszer, arteriográf
 arteriosklerozo: *orv* érlemezsedés, arterioszklerózis

| **Artez/o** *geo* Artois

Arteza: **1)** *geo* artois-i, Artois-beli

2) *víz* artézi

arteza puto: *víz* artézi kút

| **artifik/o** mesterkedés, ügyeskedés, csel, fortély, fogás, trükk, furfang

artifika: mesterkél, kimódolt, furfangos, fortélyos, trükkös, cseles, agyafúrt

artifikeco: mesterkéeltség, agyafúrtság, fortélyosság, furfangosság, ravaszság

artifiki: **1)** *tr* mesterkedik, ügyeskedik, furfanggal v. csellel elér

2) *tr* megjátsszik, tettet, elferdít

senartifika: mesterkéletlen, természetes, jámbor

senartifikeco: mesterkéletlenség, természetesség, jámborság

senartifikulo: természetes modorú v. mesterkéletlen ember

Senartifikulo de Voltero: *ir* Voltaire Vadembere

| **artik/o** **1)** *anat* ízület, articulatio, íz

atlanto-aksisa artikó: atlanto-axiális ízület, artuculatio

atlantoaxialis

atlanto-odontoida artikó: atlanto-odontoid ízület

duonmovebla artikó: feszes ízület, amphiarthrosis *szin* amfiartrozo

movebla artikó: soktengelyű, valódi, szabadon mozgó ízület,

diarthrosis *szin* diartrozo

nemovebla artikó: nem mozgatható ízület

senmova artikó: merev ízület, összenőtt ízület, synarthrosis

sinovia artikó: valódi ízület, junctura sinovialis

2) *tech* csukló

forka artikó: kardáncsukló

universala artikó: univerzális csukló

artika: **1)** *anat* ízületi, csukló-

artika kapsulo: *anat* ízületi tok, capsula articularis

2) *tech* csuklós, csukló-

artiki, artikigi: **1)** *tr tech* csuklósan összeköt, összekapcsol

2) *tr nyt* artikulál, tagol *szin* artikuláció

artikiği: *ntr anat* ízesül

artikuloj: *l.* artikpeduloj

disartikigo: *orv* kiízesítés, disarticulatio

elartikiği: *ntr orv* kificamodik

elartikiği: *orv* ficam, luxatio *szin* luksacio

kromartikuloj: *l.* ksenartroj

reartikiği: *tr* ficamot helyretesz

reartikigisto: **1)** csontkovács

2) manuálterapeuta

artikpeduloj <Arthropoda>: *l.* artropodoj

artiktordo: *orv* rándulás, distorsio

l.m. boltartiko, çarnirartiko, fingroartiko, glitartiko, globartiko,

kardanartiko, kondilartiko, manartiko, piedartiko, pivotartiko,

selartiko

| **artikl/o** *gazd* árucikk, árutétel

amaskonsumadaj artikloj: tömegfogyasztási cikkek

kosmetikaj artikloj: kozmetikai cikkek

| **artikol/o** **1)** *nyt* névelő

difina artikolo: határozott névelő

nedifina artikolo: határozatlan névelő

partuma artikolo: részelő névelő

2) újságcikk

propaganda artikolo: propagandacikk

sensacia artikolo: szenzációs újságcikk

3) *jog* cikkely

artikolo estas meza dividaĵo inter ĉapitro kaj paragrafo: a cikkely köztes felosztási egység a fejezet és a paragrafus között

4) *nyt* szócikk, szóbokor <szótár>

artikoli: *ntr* cikket ír vmiről <pri>

artikolinto: vmely cikk írója

artikolisto: cikkíró

ĉefartikolo: vezércikk

l.m. kredartikolo

| **artikulaci/o** *nyt* hangképzés, artikuláció

artikulacii: *tr nyt* artikulál *szin* artiki 2

artikulacia: *nyt* hangképzési, artikulációs

artikulacia bazo: artikulációs bázis

artikulacia fonetiko: artikulációs fonetika, kiejtési hangtan

artikulacia punkto: hangképzés helye

artikulaciilo: *anat* hangképző szerv

kunartikulacio: *nyt* koartikuláció

| **artileri/o** *kat* tüzérség

kontraŭaviadila artilerio: légvédelmi tüzérség

longtrafa artilerio: nagy hatótávolságú tüzérség

malpeza artilerio: könnyűtüzérség

peza artilerio: nehézűtüzérség

artilero, artileriisto: *kat* tüzér

| **artiŝok/o** **1)** *növ* kerti articsóka, olasz paréj <Cynara scolymus>

hispana artiŝoko: bogáncsos articsóka, spanyol articsóka, kárdi, szúrós articsóka <C. cardunculus>

2) *gaszt* articsóka <ehető fejrésze>

artiŝokkapo: *gaszt* articsóka <virágvacok>

artiŝokfundo: *gaszt* articsóka <fészekpikkely alsó része>

| **artokarp/o** *növ* kenyérfa <Artocarpus>

diversifolia artokarpo: nagytermésű kenyérfa, jákafa, dzsekfrút <A. heterophyllus>

ordinara artokarpo: kenyérfa, trópusi kenyérfa <A. artilis> *szin* panarbo

| **artro-** *anat* ízület-, ízületi

artrito: *orv* ízületi gyulladás, arthritis

artritismo: *orv* artritizmus <ízületi fájdalomra való hajlam>

artrozo: *orv* <nem gyulladásos> ízületi betegség, arthrosis

artralgio: *orv* ízületi fájdalom

artrologio: *orv* ízülettan, artrológia

| **artropod/oj** *áll* ízeltlábúak <Arthropoda> *szin* artikuloj,

artikpeduloj

| **Artur/o** **1)** *mit* Artúr

Arturo kaj la kavaliroj de la Ronda Tablo: Artúr és a Kerekasztal lovagai

2) Artúr <utónév>

| **Arub/o** *geo pol* Aruba <NL>

| **arum/o** *növ* kontyvirág <Arum>

arumacoj: kontyvirágfélék <Araceae>

makula arumo: foltos kontyvirág <A. maculatum>

| **aruman/o** *fn* aromán, arumén, makedoromán

arumana: *mn nyt* aromán, arumén, makedoromán <rup>

| **Arunaĉal-Pradeŝ/o** *geo pol* Arunachal Pradesh <IN>

| **arund/o** *növ* olasz nád <Arundo>

| **arunk/o** *növ* tündérfürt <Aruncus dioicus>

| **arvikol/o** *áll* vízi pocok, kőszapocok <Arvicola>

| **-as** **1)** a jelen idejű ige végződése

la instruisto diktas kaj la lernantoj skribas en siaj kajeroj: a tanító diktál és a tanulók füzetükbe írnak

2) tartós v. mindig érvényes jelen idejű cselekvés, történés v. állapot
pano nutras homon: a kenyér táplálja az embert

honestulo ne ludas per siaj vortoj: becsületes ember nem játszik a szavával

as: *ntr ritk* van <létigeként> *szin* estas

al mi, junul' kuraĝa, mond' as malfermita: nekem, bátor ifjúnak, nyitva a világ

du plus du as foje kvin: kétszer kettő néha öt

as-tempo: *nyt* jelen idő *szin* prezenco

| **as-** kém asz- <aszimmetrikus>

| **as/o 1)** *jtek* ász

2) *jtek* egy pont <dobókockán, dominón>

3) *tört* as <római bronzpénz> *szin* asaro

| **asafetid/o** *gysz gaszt* asztagyanta, Asa foetida

| **asalt/o** *sp* csörte, asszó

| **Asam/o** *geo pol* Asszám <IN>

asama: *mn nyt* asszámi <as>

asamano: *fn* asszámi

| **asbest/o** kém azbeszt

asbestozo: *orv* azbesztbetegség, azbesztózis

| **asar/o** *tört* as <római mértékegység és pénz> *szin* aso 3

| **ascend/i** *ntr* felmegy, felszáll, felfelé irányul

ascendi en buson: buszra száll

aviadilo ascendas: repülőgép felszáll

fumo ascendas: füst száll fel

| **ascensi/o** *csill* emelkedés, aszcenzió

rekta ascensio: egyenes emelkedés, rektaszccenzió <R.A.>

| **ascidi/oj** áll ascidiák, zsákállatok <Ascidiae>

| **ascit/o** *orv* hasvízkór, ascites

| **asdik/o** *hajó* hangradar

| **asekur/i 1)** *tr gazd* biztosít vmi ellen <kontraŭ>

asekuri sian vivon: életbiztosítást köt

2) *tr ált* biztosít *szin* sekurigi

ŝia bonfarto ŝajnas jam asekurita: úgy tűnik, jóléte már biztosítva van

asekura: *gazd* biztosító, biztosítási

asekura kompanio: biztosítótársaság

asekura kontrakto: biztosítási szerződés

asekuro: *gazd* biztosítás <biztosítási szerződés>

asekuro kontraŭ akcidentoj: balesetbiztosítás

asekuro kontraŭ fajro: tűzkár elleni biztosítás

asekuro kontraŭ incendio: tűzvéz elleni biztosítás

asekuro kontraŭ invalideco: rokkantság elleni biztosítás

asekuro kontraŭ malsanoj: betegbiztosítás *szin* malsanasekuro

ĉiuriska asekuo: minden kockázatra kiterjedő biztosítás

eksporkredita asekuo: exporthitel-biztosítás

havi asekuron: van biztosítása

kolektiva asekuo: kollektív biztosítás, közösségi biztosítás

mutuala asekuo: kölcsönös biztosítás

privata asekuo: egyéni biztosítás

rekta asekuo: direkt biztosítás

senlaborula asekuo: munkanélküliség elleni biztosítás

socia la asekuo: társadalombiztosítás

asekuraĵo: *gazd* biztosítás tárgya, biztosított tárgy

asekurito: *fn gazd* biztosított

asekuranto: *fn gazd* biztosító

asekuristo: **1)** *fn gazd* biztosító

2) *gazd* biztosítási ügynök *szin* asekuragento

kontraŭasekuri: *ne l.* reasekuri

kunasekuro: *gazd* együttes biztosítás

reasekuri: *tr gazd* viszontbiztosít, cedál

reasekuro: *gazd* viszontbiztosítás, cedálás

retroasekuro: *gazd* retrocedálás

sinasekuro: *gazd* önbiztosítás

asekuragento: biztosítási ügynök *szin* asekuristo, asekura makleristo

asekurpreninto: *fn* biztosítást kötő fél

l.m. akcidentasekuro, fajroasekuro, kreditasekuro, malsanasekuro,

pensiasekuro, sanasekuro, vivasekuro

| **asembl/i** *tr inf* assemblál, gépi nyelvre fordít, összerak

asembla lingvo: assembly nyelv, assembler nyelv

asemblilo: *inf* fordító assembly nyelvhez, assembler

asemblil-programo: *inf* assembler program

| **assemble/o** *pol* közgyűlés, országgyűlés, politikai tanácskozó

testület

Eŭropa Asembleo: *tört* Európai Közgyűlés

ĝenerala asembleo: *pol* közgyűlés

Ĝenerala Asembleo de Unuiĝintaj Nacioj: Egyesült Nemzetek

általános közgyűlése

ĝenerala statasembleo: *tört* rendi gyűlés, rendi országgyűlés

konstitucia asembleo: *jog* alkotmányozó nemzetgyűlés

konsulta asembleo: tanácskozó testület

leĝofara asembleo: *jog* törvényhozó gyűlés

nacia asembleo: nemzetgyűlés

l.m. popolasembleo, statasembleo

| **aseps/o** *orv* aszepszis <kórokozók távol tartása>

asepsa: *orv* aszeptikus, fertőzésmentes, csíramentes

asepsi: *tr orv* csírátlantít, fertőtlenít, sterilizál

asepsilo: *gysz* csírátlantószer, fertőtlenítőszer, antiszeptikum

| **asert/i** *tr* állít vmit, kijelent

aserti la malon: az ellenkezőjét állítja

kategorie aserti: határozottan állít

la atestanto asertas, ke la aŭtisto estis ebria: a tanú állítja, hogy az

autós részeg volt

unue certi, nur poste aserti: *közm* rágd meg a szót, mielőtt

kimondod

aserto: állítás, kijelentés

ekvivalenta aserto: *fil* ekvivalens állítás

elkatedra aserto: ex cathedra kijelentés, megfellebbezhetetlen állítás

laŭ asertoj li estis spiono: egyesek állítása szerint kém volt

mi volas havi nenion komunan kun senbazaj asertoj: alaptalan

kijelentésekkel nem foglalkozom

nedemonstrebla aserto: nem bizonyítható állítás

aserta: állító, kijelentő

aserta frazo: *nyt* állító mondat

asertadi: *tr* hajtogat, egyre állít

laŭaserta: állítólagos

| **asesor/o** *jog* ülnök, asszessor

| **asfalt/o** kém aszfalt

asfalti: *tr* aszfaltoz

asfalteno: kém aszfaltén, keméniaszfalt

| **asfiksi/o** *orv* fulladás, asphyxia

asfiksii: *tr orv* megfojt, fojtogat, fullaszt, fulladást okoz

asfiksiiĝi: *ntr orv* fulladozik, megfullad

| **asfodel/o 1)** *növ* aszfodélusz <Asphodelus>

blanka asfodelo: királyné gyertyája, genyőte <A. albus>

tuba asfodelo: egynyári aszfodélusz <A. fistulosus>

2) *mit* aszfodélusz

| **asidu/a** rendszeresen, szorgosan látogató, kitartó, állhatatos,

eltökélt

asidua al la klubo: rendszeres klublátogató

asidua al la lernejo: rendszeres iskolába járó

asidua gasto: törzsvendég *szin* ĉiamgasto

asidua studento: az előadásokat rendszeresen látogató hallgató
 asidua vizitanto: rendszeres látogató, szorgos látogató
 asiduaj al la diservoj: az istentiszteleteket rendszeresen látogató, szorgalmas misehallgató
 asiduaj fortostreĉoj: kitartó erőfeszítések
 esti asidua al diservoj: rendszeresen látogatja az istentiszteleteket
 esti asidua al la lernejo: rendszeresen jár iskolába
 asiduulo: **1)** rendszeres, kötelességtudó, kitartó ember
2) törzsvendég
 malasidua: rendszertelen, állhatatlan, szétszórt, tunya
 malasiduismo: **1)** tüntető távollét, mulasztás, távolmaradás, munkakerülés
2) pol tartózkodás, érdektelenség
| asigni/i 1) tr kiutal <eszközöket>
 asigni milionojn por la konstruado de lernejo: iskolaépítésre milliókat utal ki
 asigni renton: járadékban részesít vkit <al>, járadékot folyósít vkinek <al>
 asigni rolon: szerepet kioszt
 asigni salajron: fizetést kiutal, folyósít
 asigni taskon: feladatot kijelöl
2) tr jog bekér, beidéz <tanút>
 asigni debitoron: adóst beidéz
 la asignito ne aperis: a beidézett tanú nem jelent meg
3) tr inf kioszt, hozzárendel
 asigni memoron: inf memóriát hozzárendel
 asigno: **1)** kiutalás
2) gazd utalvány
3) jog idézés
 asignaĵo: juttatás
 socialaj asignaĵoj: szociális juttatások
 asignisto: jog törvényszéki kézbesítő, hivatalsegéd, törvényszolga l.m. bankasigno
| asignat/o tört asszignáta <papírpénz> <FR>
| asimetri/a mat aszimmetrikus szin nesimetria
| asimil/i 1) tr biol asszimilál
2) tr ásv magába olvaszt
3) tr pol asszimilál, magába olvaszt
 la romanoj asimilis multajn popolojn: a rómaiak sok népet magukba olvasztottak
4) tr átv magáévá tesz, befogad
 li parkeris la regulojn, sed ne povis asimili ilin: kívülről megtanulta a szabályokat, de nem tudta magáévá tenni őket
5) tr nyt áthasonít
 francoj asimilas k al g antaŭ antaŭ sonoraj konsonantoj: a franciák g-vé hasonítják a zöngés mássalhangzók előtti k-t
 asimilo: **1)** biol asszimilálás
2) pol asszimilálás, magába olvasztás
3) nyt hasonítás, áthasonítás
 asimiliĝo: **1)** biol asszimiláció
2) pol asszimilálódás
3) nyt hasonulás szin sonsimiliĝo
 malasimili: **1)** tr biol orv disszimilál, kilök <pl. szervet>
2) tr nyt elhasonít
 malasimiliĝi: **1)** ntr biol orv disszimilálódik, kilöködik, kiválik
2) ntr nyt elhasonul
 malasimiliĝo: **1)** biol disszimiláció, kilöködés, kiválás
2) nyt elhasonulás
| asimptot/o mat aszimptota
| asindet/o ir nyt aszindeton, köztöszó elhagyása

'Cezaro venis, vidis, venkis' estas asindeto: a 'Cézár jött, látott, győzött' aszindeton
| Asir/o 1) tört geo Asszur <város>
2) vall Asszur <isten>
 asira: mn tört nyt asszír
 Asirio: tört geo Asszír
 asiriano: **1)** fn tört asszír
2) fn asszír
 asiriologo: tört asszirológus
 asiriologio: tört asszirológia
| asist/i x segédkezik, asszisztál
 asisti al episkopo ĉe solena meso: püspöknek segédkezik ünnepi misén
 asisti al multinfanaj familioj: sokgyermekes családokon segít
 asisti ĥirurgon ĉe operacio: sebésznek asszisztál operációnál
 asisti profesoron ĉe eksperimentoj: professzornak segédkezik kísérleteknél
 asisto: segédlet, segédkezés
 asista ĝenerala sekretario: főtitkárhelyettes
 asistanto: isk orv asszisztens, segéderő, tanársegéd
 jura asistanto: jog jogi asszisztens
 laboratoria asistanto: laboráns
 asistantino: asszisztensnő, tanársegédnő
 asistocentro: segélyközpont
| asistento l. asistanto
| asistoli/o orv asystole, a szív tökéletlen összehúzódása
| asiz/o 1) jog esküdszéki tárgyalás
2) l. asiza tribunalo
| Asiz/o geo Assisi
| ask/o növ spóratömlő, ascus
 askujo: növ askogén hifa szin askofrukto
 askofrukto: l. askujo
 askomicetoj: ex l. askomikotoj
 askomikotoj: növ tömlősgombák <Ascomycota> <törzs> szin
 askofungoj, sakfungoj
 askomikotenoj: növ tömlősgombák <Ascomycotina> <altörzs>
 askosporo: növ tömlőspóra, askospóra, tömlős ascospora
| askalon/o ne l. ŝaloto
| Askalon/o tört geo Askelón, Aszkalón, Ascalon
| askarid/o áll orsógiliszta, orsóféreg <Ascaris>
 askaridedoj: orsóféregfélék <Ascarididae>
 askariduloj: áll orsóféreg, orsógiliszták, bélgiliszták <Ascaridae>
 askaridozo: orv orsóférgesség, ascaridosis
| asket/o vall askéta
 asketismo: vall askétizmus, askétaság
| Askí/o inf ASCII
| Asklepi/o mit Aszklépiosz szin Eskulapo
| asklepiad/o¹ növ selyemkóró, tejelőkóró, krepin <Asclepias>
 siria asklepiado: közönséges selyemkóró, selyemfű, pamutkrepin <A. syriaca> szin vatherbo
 asklepiadacoj: selyemkórófélék, krepinfélék <Asclepiadaceae>
 asklepiadeoj: Asclepiadeae
| asklepiad/o¹ ir aszklépiadászi mérték
| askorb/a kém askorbin- szin antiskorbuta
 askorbata acido: kém askorbinsav
| Asmer/o geo Aszmara
 Asmero estas la ĉefurbo de Eritreo: Aszmara Eritrea fővárosa
| asoci/o 1) társaság, szövetség, egyesület
 asocio de dungitoj: munkavállalók szövetsége
 asocio de entreprenistoj: vállalkozók szövetsége

Asocio de Sudorient-Aziaj Nacioj: *kat pol* Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége <ASEAN>
 entreprenista asocio: *gazd* munkaadói szövetség
 Eŭropa Liber-Komerca Asocio: *gazd pol* Európai Szabadkereskedelmi Társulás, EFTA
 faka asocio: szakmai szövetség
 Hungaria Esperanto-Asocio: *eo* Magyarországi Eszperantó-Szövetség
 Internacia Asocio por Evoluigo: *gazd* Nemzetközi Fejlesztési Társaság, IDA
 landa asocio: országos szövetség
 pola-hungara amikeca asocio: lengyel-magyar baráti társaság
 senprofitcela asocio: közhasznú társaság, kht.
 Universala Esperanto-Asocio: *eo* Eszperantó Világszövetség

2) pszi képzetársítás, asszociáció
3) biol társulás
 mikroba asocio: mikrobatársulás
 vegetaĵa asocio: növénytársulás
 asocia: társulati, szövetségi, egyesületi
 asocia membro: *eo* UEA-tag, szövetségi tag
 asocia statuso: *jog* társult viszony
 asocii: **1)** *tr* társít <tagokat>, <szervezetbe> tömörít
 HEA asocias hungarajn esperantistojn en unu organizaĵon: a MESZ egy szervezetbe tömöríti a magyar eszperantistákat
 UEA asocias al si fakajn asociojn: az Eszperantó Világszövetség szakmai szövetségeket tömörít magába
 asocii juristojn en societon: jogászokat társaságba tömöríti

2) tr pszi társít, asszociál vmivel <kun>
 asocii bonodoron kun bongustaĵo: jó illatot finom étellel társít
 asocii lilion kun virgeco: a liliomot a szüzességgel társítja
 asociado de ideoj: eszmetársítás, képzetársítás
 asociieca: *mat inf* asszociatív
 asociieco: *mat inf* asszociativitás
 asociiĝi: *ntr* társul, szövetkezik vkivel <kun>, betársul vhova <en - n>
 asociiĵo: *pszi* képzetársítás <társított képzet>, asszociáció
 asociita: *mn* társult
 asociito: *fn* társult tag, társaság tagja
 asociiva: *inf mat* asszociatív
 asociiva atingo: *inf* asszociatív címzés
 asociiva operacio: *mat inf* asszociatív művelet

| Asok/o l. Aŝoko
| asonanc/o *ir* asszonánc
 konsonanta asonanco: mássalhangzós asszonánc
 pura asonanco: tiszta asszonánc
 vokala asonanco: magánhangzós asszonánc
 asonanci: *tr ir* asszonánccal rímeltet, egybecsengtet

| asparag/o **1)** *növ* spárpa, aszparágusz <Asparagus>
 oficina asparago: közönséges v. étkezési spárpa, nyúlárnyék <A. officinalis>
 pikfolia asparago: hegyeslevelű v. tüskés spárpa <A. acutifolia>

2) gaszt spárpa <zöltség>
 asparago kun butero: vajas spárpa
 asparagino: *kém* aszparagin
 asparagoskarabo: *áll* spárgabogár <Criocerini asparagi>
 asparagosupo: *gaszt* spárgaleves
 asparagotrulo: *gaszt* spárgaszedő

| aspart/o *kém* aszpargingyök
 asparta acido: aszparginsav, amino-borostyánkősav
 aspartato: *kém* aszpartát

| Aspazi/o *tört* Aszpázia <Periklész hetérája>
| aspekt/i *ntr* látszik, kinéz vhogyan, fest, tűnik vmilyennek v. vminek
 aspekti bela en liaj okuloj: szépnek tűnik a szemében
 aspekti brile: ragyogóan néz ki
 aspekti en nigraj koloroj: sötét színekben látszik
 aspekti gaje: vidámnak tűnik
 aspekti sinjoro: úrnak tűnik
 aspekti terurita: rémültnek látszik
 aspekto: **1)** kinézet, külső, arculat, látvány
2) csill bolygóállás, fényszög, aspektus
3) nyt igazszemlélet, aspektus
 daŭra aspekto: folyamatos igazszemlélet, folyamatos aspektus *szin* durativo
 fina aspekto: befejezett igazszemlélet, befejezett aspektus *szin* perfektivo
 komenca aspekto: kezdő igazszemlélet, kezdő aspektus *szin* inkoativo
 leksika aspekto: akcióminőség
 momenta aspekto: mozzanatos igazszemlélet, mozzanatos aspektus
 ripeta aspekto: gyakorító igazszemlélet, gyakorító aspektus *szin* iterativo
 aspekte: kinézetre, külsőleg
 aspekte maljuna, kore juna: külsőre öreg, szívében fiatal
 malgranda aspekte, sed granda intelekto^Z: kicsi, de hm!
 alaspekta: vmilyen kinézetű, vmire hasonló, kinézetre vmilyen
 bone alaspekta: jó kinézetű
 aĉe alaspekta: kinézetre ócska, ócska kinézetű
 reaspektigi: *tr* új arculatot ad vminek <n>
 subaspekto: *nyt* akcióminőség
 samaspektulo: hasonmás
 l.m. belaspekta, bonaspekta, veaspekta

| asperg/i **1)** *tr* *vall* meghint <pl. szentelt vízzel>
 aspergi per benita akvo: szenteltvízzel meghint
2) tr permetez, meglocsol
 aspergi florojn: virágot permetez
 aspergilo: **1)** *kr* szenteltvízhintő, aspersorium
2) ált agr permetező
3) növ kannapenezs <Aspergillus>
 aspergilozo: *orv* aspergillosis, Aspergillus-gomba okozta fertőzés

| asperul/o l. galio
| aspid/o **1)** *áll* ureuszkígyó, áspiskígyó, egyiptomi szemüveges kígyó *szin* egiptia kobro
2) ált mérgeskígyó, áspiskígyó

| aspidistr/o *növ* aszpidisztra, kukoricalevél <Aspidistra elatior>
| aspi/o *gaszt* aszpik
| aspi/o *áll* balin, őnhál Leuciscus aspius
| aspir/i *x* vágyik, aspirál, pályázik vmire <n v. al v. pri>
 aspiri al grandaj faroj: nagy tettekre vágyik
 aspiri gajni la manon de la knabino: vágyik elnyerni a lány kezét
 aspiri honorojn: elismerésre vágyik
 aspiri pri geedziĝo kun ŝi: vágyik a vele való házasságra
 aspiro: vágy, aspiráció
 aspiranto: *fn* pályázó, aspiráns, vmire vágyó, vmit óhajtó
 aspiranto al prezidanteco: elnökségre pályázó, elnöki aspiráns

| aspiraci/o *nyt* hehezet, aspiráció
 aspiracia: *nyt* hehezetes, aspirációs
 aspiracia sono: *nyt* hehezetes hang, aspirációs hang

| aspirator/o **1)** *tech* folyadékelszívó, aspirátor
2) *gysz* szívókészülék, aspirátor

3) met aspirátor

| **aspirin/o** *gysz* aszpirin

| **aspleni/o** *növ* fodorka <Asplenium>

harasplenio: aranyos fodorka, csipkés fodorka <A. trichomanes>

murasplenio: kövi fodorka <A. ruta-muraria>

nestasplenio: fészekpáfrány, trópusi madárfészekpáfrány <A. nidus>

| **aspr/a** *érdes, rögs, durva*

aspra ŝtono: durva kő

aspra vojo: rögs út

| **astak/o** *áll* folyami rák, nemes rák <Astacus astacus>

longpinĉila astako: kecskerák <A. leptodactylus>

astakedoj: folyami rákok <Astacidae>

| **astaksantin/o** *kém* astaxanthin

| **Astan/o** *geo* Asztana

Astano estas la ĉefurbo de Kazaĥio: Asztana Kazahsztán fővárosa

| **Astart/o** *vall* Astarte, Istár *szin* Aŝtar

| **astat/o** *kém* asztácium <At>

| **astaten/o** *l.* astato

| **as-temp/o** *nyt* jelen idő *szin* prezenco

| **asteni/o** *orv* erőtlenség, gyengeség, aszténia, asthenia

astenia: *orv* aszténiás, asztenikus

l.m. psikastenio

| **astenosfer/o** *geo* asztenoszféra *vö.* litosfero, magmo

| **aster/o** *növ* őszirózsa, gerebcsin, Katalin-virág, aszter <Aster>

szin astrofloro

ĉinia astero: *l.* kalistefo

asteracoj: fészkesek, fészkesvirágzatúak, fészkesvirágzatúak

<Asteraceae>

| **asteri/o** *áll* tengeri csillag, csillagállatka <Asterias> *szin* marstelo

asteriedoj: tengeri csillagfélék <Asteriidae>

asterioidoj: tengeri csillagok <Asteroidea>

| **asterisk/o** *knyv* csillag, csillagjel < > *szin* steleto

| **asteroid/o** *csill* kisbolygó, aszteroida *szin* planeteto

| **asterozo/oj** tengericsillag-félék <Asterozoa>

| **Astianaks/o** *mit* Asztĥüanax

| **astigmat/a** *fiz orv* asztigmatikus

astigmateco: *fiz* asztigmatizmus

astigmatismo: *orv* astigmia, astigmatismus

| **astilb/o** *növ* csótárvirág <Astilbe>

| **astm/o** *orv* asztma

atako de astmo: asztmaroham

bronĥa astmo: tüdőasztma, hörgi asztma, asthma bronchiale

nerva astmo: idegi asztma

somera astmo: szénanátha

| **astral/a** asztrális

asztrális test: astrala korpo, astralo

astralo: asztrális test

| **astr/o** *csill* égitest, *átv* csillag

fiksa astro: állócsillag *szin* fiksa stelo

li estis naskita sub favora astro: szerencsés csillagzat alatt született

steltoj, kometoj, planedoj estas astroj: a csillagok, üstökösök,

bolygók égitestek

astrodivenisto: csillagjós, asztrológus

astrofiziko: *csill fiz* csillagászati fizika, asztrofizika

astrofizikisto: *csill fiz* asztrofizikus, csillagfizikus

astrofloro: *l.* astero

astrologo, astrologiisto: csillagjós, asztrológus

astrologio: asztrológia, csillagjósulás

l.m. nebulastro

| **astragal/o 1** *növ* csüdfü, bóka, héjaköröm, lencseköröm <Astragalus>

dana astragalo: dán csüdfü <A. danicus>

granda astragalo: hólyagos csüdfü <A. cicer>

monta astragalo: havasi csüdfü <A. alpinus>

norvega astragalo: lednekképű csüdfü <A. norvegicus>

pala astragalo: fagyos csüdfü <A. frigidus>

pendflora astragalo: csüngővirágú csüdfü <A. penduliflorus>

verdeca astragalo: édeslevelű csüdfü <A. gycyphyllos>

2) *ép* gyöngysor, asztragalosz, asztragál

3) *anat ne* bokacsont *l.* talo

| **Astrahan/o** *geo* Asztrahán

| **astrakan/o** asztrahán, asztrakán <prém>

astrakana ĉapo: asztrakán kucsma

| **astrakant/o** *növ* Astracantha

| **astre/o** *növ* csillaggomba <Astraeus>

| **astrocit/o** *biol* asztrocita

| **astrolab/o** *hajó csill* asztrolábium

| **astronaŭt/o** *l.* kosmonaŭto

astronaŭtiko: *l.* kosmonaŭtiko

| **astronom/o** *csill* csillagász, asztronómus *szin* astronomiisto

astronomio: *csill* csillagászat, asztronómia

astronomia: 1) *csill* csillagászati

astronomiaj instrumentoj: csillagászati eszközök

astronomiaj kalkuloj: csillagászati számítások

astronomia teleskopo: csillagászati távcső

astronomia unuo: csillagászati egység <AU v. CsE>

2) *átv* csillagászati, hatalmas

astronomia distanco: csillagászati távolság

liaj ŝuldoj sumiĝas al astronomiaj ciferoj: adósságai csillagászati méreteket öltenek

l.m. radioastronomio

| **Asturi/o** *geo pol* Asztúria <ES>

| **Asuncion/o** *geo* Asunción

Asunciono estas la ĉefurbo de Paragvajo: Asunción Paraguay fővárosa

| **aŝar/o** *gaszt* achards <ecetes-fűszeres zöldség- és gyümölcsköret>

| **Aŝhabad/o** *geo* Ashabad

| **aŝkenaz/o** askenázi zsidó

aŝkenaza: *mn* askenázi

| **Aŝmode/o** *bibl* Asmodeus <démon>

| **aŝok/o** *növ* asókafa <Jonesia asoka>

| **Aŝok/o** *tört* Asóka

| **aŝram/o** *vall* asrám <indiai remetetelep>

| **Aŝtar** *l.* Astarto

| **Aŝtarot** *l.* Astarto

| **Aŝur/o** *vall* Assur

| **-at¹** *nyt* szenvedő egyidejű melléknévi igenév

batata ne estas ankoraŭ venkita: a vert <sereg> még nem legyőzött

la batata pilko saltadis: az ütött labda ugrált

la konstruatan domon inspektos la estontaj posedantoj: az épített házat ellenőrzik majd a jövőző tulajdonosok

la pelata brutaro disiris sur la kampo: a hajtott jószág szétszéledt a mezőn

-ate: *nyt* szenvedő egyidejű határozói igenév

kirlate, ovoblanko ekŝaŭmas: felveve a tojás fehérje habzani kezd konstruare, la domo ankoraŭ ne estos loĝebla: építés közben a ház még nem lesz beköltöztethető

puŝate de la vento la floko flugis de loko al loko: a szél által lökdösve a pehely egyik helyről a másikra szállt

-ato: <főnévi használatú> szenvedő egyidejű melléknévi igenév
batato devas defendi sin: akit ütnek, védekeznie kell
konato: *fn* ismerős
koncernato: érintett személy, aki érintve van
la profesoro funde pridemandis la ekzamenaton: a professzor

alaposan kikérdezte a vizsgázót
nekonato: *fn* ismeretlen, idegen

-ataĵo: vmit elszenvedő dolog
konataĵo: közismert dolog
prilaborataĵo: *tech* munkadarab
priparolataĵo: megbeszélés tárgya
tornataĵo: *tech* esztorgált munkadarab
uzataĵo: használati tárgy

| **-at-¹** kém oxigént tartalmazó szervetlen v. szerves karboxil savak
sói és észterei *l.* fosfato, karbonato, benzonato

-ata: **1)** kém oxigént tartalmazó szervetlen v. szerves karboxil savak
l. acetata, sulfata acido

2) kém alkoholból v. fenolból származó fémek kation és anion
sószerű vegyületei *l.* metanolato

| **atabak/o** *zen* atabak

| **atabask/o** *fn* atapaszka

atabaska: *mn nyt* atapaszka

| **atak/i 1)** *tr kat* támad, megtámad

ataki de post la dorso: hátba támad

ataki laŭ la tuta fronto: a teljes front mentén támad

Patroklo atakis la malamikan ariergardon: Patroklosz megtámadta
az ellenséges hátvédet

2) *tr átv* támad, rátámad

ataki la ideojn de la marksismo: támadja a marxizmus eszméit

ataki la registaron: támadja a kormányt

idistoj ofte atakas Esperanton: az idisták gyakran támadják az
eszperantót

3) *tr átv* hatalmába kerít, megrohan, elkap *szin* kapti

ardo lin kaptis: hevület kerítette hatalmába

atakis lin febro: legyűrte a láz

atakis lin horo malsaga^Z: rájött a bolondóra

atakis lin sopiro al hejmo: elkapta a honvágy

krizo atakis la ekonomion: válság kerítette hatalmába a gazdaságot

malesperaj pensoj atakis lin: reménytelen gondolatok rohanták
meg

4) *tr átv* megtámad, károsít

malsekeco atakis la trabojn: nedvesség károsította a gerendákat

rusto atakas feron: a rozsdá megtámadja a vasat

atako: *kat* támadás, előnyomulás, roham

atako de epilepsio: *orv* epilepsziaroham

atako kun lokŝanĝo: *sp* helycserés támadás

fari atakon kontraŭ li: *kat* támadást intéz, támadást hajt végre

ellene

atakema: támadókedvű, kötekedő természetű

elataki: **1)** *tr kat* <kirohanva> megtámad, kicsap

trupo de husaroj elatakis la turkojn: egy csapat huszár kicsapott a
törökökre

2) *ntr sp* kitámad

kontraŭataki: *tr kat* ellentámadásba lendül vki ellen <n>

kontraŭatako: *kat* ellentámadás

neatakebla: megtámadhatatlan

atakangulo: *rep* állásszög

atakarmilo: *kat* támadófegyver

atakformacio: *kat* támadó alakzat

atakhelikoptero: *kat rep* harci helikopter

l.m. kurataki

| **ataksi/o** *orv* ataxia <mozgáskoordináció hiánya>

| **Atalant/o** *mit* Atalanta

| **Atalj/o 1)** *bibl* Atália

2) Atália <utónév>

| **ataman/o** *l.* hetmano

| **Atanazi/o 1)** *kr* <Nagy Szent> Athanasziosz v. Atanáz

atanazia simbolo: Atanáz-féle hitvallás

2) Atanáz <utónév>

| **ataraksi/o 1)** *fil* szenvedélymentesség, szenvtelenség, ataraxia

2) *psi* ataraxia, érzéketlenség

| **ataŝe/o 1)** attasé <nagykövet szakmai segítője>

armea ataŝeo: katonai attasé

komerca ataŝeo: kereskedelmi attasé

2) attasé <kabinet szakmai segítője>

gazetara ataŝeo: sajtóattasé

kulturataŝeo: kultúrattasé

| **atavism/o 1)** *biol* visszaütés, atavizmus

2) *orv* atavizmus <betegség újraedése több generáció után>

atavisma: atavisztikus, ősi

| **atelektaz/o** *orv* légtelenség, atelektázia

| **ateologi/o** *fil* ateizmustan, ateológia

| **ateism/o** *fil* ateizmus, istentagadás

| **ateist/o** *fil* ateista, istentagadó

| **atel/o** *áll* pókmajom <Ateles>

| **atelier/o 1)** *műv* műterem

ateliera loĝejo: műteremlakás

fotografa ateliero: fotóműterem

2) *műv átv* <mester> tanítványai

| **Aten/o¹** *mit* Athéné

Palasa Ateno: Pallasz Athéné

| **Aten/o¹** *geo* Athén

Ateno estas la ĉefurbo de Grekio: Athén Görögország fővárosa

atenano: *fn* athéni

| **Aten/oj** *l.* Ateno II.

| **atenc/i** *tr jog* merényletet követ el vki ellen <n>, rátámad vkire
<n>

atenci kontraŭ la reĝo: merényletet követ el a király ellen

la propraj amikoj atencis la prezidanton: barátai követtek el
merényletet az elnök ellen

2) *tr átv* vmire <n> tör, megerőszakol vmit

atenci la civitanajn liberecojn: merényletet követel el a polgári
szabadságjogok ellen

atenci la honoron de virgulino: merényletet követ el egy szűz
becsülete ellen

atenci la lingvon: megerőszakolja a nyelvet

atenci la regulojn de la racio: megerőszakolja az ráció szabályait

atenci lian honoron: becsületére tör

atenci lian vivon: életére tör

atenca provo: *jog* merényletkísérlet

atenco: *jog* merénylet, <személy elleni> támadás

atenco al silento: csendháborítás

atencinto: *fn* merénylet

l.m. majestatenco, seksatenco

| **atend/i 1)** *tr* vár, megvár

atendi, ke la okazo venu al lia nazo^Z: a sült galambra vár

atendis, atendis, ĝis lin ĉerko etendis^Z: addig várt, míg késő nem

lett

atendis, meditis, ĝis en tombon englitis^Z: húzta, halasztotta, míg
csak el nem szalasztotta

ĉu vi estas la venonto, aŭ ni atendu alian?: te vagy az Eljövendő, vagy mást várjunk?

2) tr vár, számít vmire

atendebblas la solvo de la afero: várható az ügy megoldása
li jam longe atendas la morton: már rég várja a halált
neniam atendita ofte venas subite^Z: *közm* hirtelen jön, amit nem vár az ember

3) tr vár, remél vmit

atendi la pliboniĝon de sia sorto: sorsa jobbrafordulását várja
atendi kun la manoj en la sino: ölbe tett kézzel vár
atendi rekompenccon: jutalmat vár
Eŭropo atendis pacon de siaj diplomatoj: Európa békét várt diplomataitól

4) tr vár vkire vmi

granda surprizo vin atendas: nagy meglepetés vár rád
kia sorto nin atendas, ni ne antaŭscias: nem tudjuk előre, milyen sors vár ránk

la tagmanĝo nin atendas: vár bennünket az ebéd
ne atendis, ne esperis – malfeliĉo aperis^Z: jön a baj magától is, nem kell a bajt kétszer hívni

ne atendita, ne esperita ofte venas subite^Z: hirtelen jön, amit nem vár az ember

tempo kaj tajdo atendas neniun: az óra jár, senkit nem vár
tempo kuras, neniun atendas: az óra jár, senkit nem vár

atendo: várakozás

tro longa atendo ĝis fino de l' vendo^Z: hát erre még várni kell
la solvo de la problemo ne suferas atendon: a probléma megoldása nem tűr halasztást

lia atendo estis trompita: csalódott a várakozásában
kontraŭ atendo li sukcesis: a várakozás ellenére sikerült neki
sen atendo, sen espero venis mizero^Z: váratlanul is jön a nyomorúság

salono de atendo: váróterem, előszoba <várakozásra>

atendebbla: várható

lia rifuzo estis atendebbla: visszautasítása várható volt

atendejo: váróterem, várószoba *szin* atendoĉambro

ĝisatendi: *tr* bevár, megvár, vár vmeddig

li ne povis ĝisatendi sian vicon: nem tudta megvárni, míg rá kerül a sor

interatendo: *inf* holtpont *szin* klinĉo, reciproka blokada

neatendita: váratlan

la plago venis neatendite: a csapás váratlanul jött

reatendi: **1) tr** visszavár

2) tr újra vár

senatenda: hirtelen, váratlan

kontraŭ bato senatenda ekzistas nenia defendo^Z: minden hirtelen változás veszedelmes

senatenda decido: váratlan döntés

transatendi: *tr* megvár <vminek a végét>

mi transatendos la prezentadon: megvárom az előadás végét

transatendi la tempeston: vár, míg el nem múlik a vihar

atendoĉambro: várószoba, váróhelyiség *szin* atendejo

l.m. vicatendi

| atene/o 1) ép *vall* Athenaeum <Athéné temploma>

2) átv *tud* athenaeum <tudományos, művészeti közösség és székháza>

3) isk liceum <BE>

| atent/a figyelmes, figyelő

atente!: *kat* vigyázz!

atente al io: tekintettel vmire

atenti: **1) tr** figyel, koncentrálni vmire

2) x figyel, vigyáz, ügyel vmire

atenti pri la detaloj: ügyel a részletekre

atenti sian sanon: vigyáz az egészségére

atentu! danĝero!: figyelem! veszély!

atentu la hundon!: vigyázz a kutya harap!

3) tr figyel, figyelembe vesz

atenti la cirkonstancojn: figyelembe veszi a körülményeket

atentu la konsilojn de pli saĝaj: figyelj a bölcsőbbek tanácsára

atento: **1)** figyelem

al ĉi tiu temo oni donis la ĉefan atenton: a fő figyelmet ennek a témának szentelték

dediĉi sian atenton al detaloj: figyel a részletekre

kun atento al io: figyelemmel, tekintettel vmire

kun streĉita atento: feszült figyelemmel

la atento malstreĉiĝas: lanyhul a figyelem

la dramo kaptis la atenton de la publiko: a dráma megragadta a közönség figyelmét

la laboro absorbis lian atenton: a munka lekötötte a figyelmét
tio turnis lian atenton al la literaturo: ez az irodalomra fordította a figyelmét

2) vigyázás, ügyelés

donu atenton al la glitiga vojo: figyelj a síkos útra

3) figyelés, figyelembevétel

atento de preskriboj: előírások betartása

atentema: **1)** figyelmes, előzékeny

2) óvatos

atentigi: *tr* figyelmeztet, felhívja a figyelmét vmire <pri>

malatenti: **1) tr** nem figyel vmire <n>

2) x nem vesz figyelembe

atentinda: figyelemre méltó

ne atentinde!: nem történt semmi!

malatenta: figyelmetlen, szórakozott

preteratenti: **1) tr** elkerüli a figyelmét, elnéz <nem vesz észre> vmit

2) tr figyelmen kívül hagy, mellőz

priatenti: *tr* figyel, vigyáz, ügyel vkire <n>

priatenti infanon: gyerekekre vigyáz

senatenta: **1)** figyelmetlen

2) óvatlan

atentokapta: figyelemfelkeltő

atentotena: lebilincselő

| atenu/i tr vill csillapít, gyengít <amplitúdót>

atenuo: **1)** vill csillapítás, gyengítés

koeficiento de atenuo: csillapítási együttható

2) csill sugárzáscsillapítás

atenuilo: vill csillapító, attenuátor

| aterom/o orv kásadaganat, faggyúciszta, atheroma *szin* sebuma cisto

| ateroskleroz/o orv érlemeszesedés, ateroszklerózis, atherosclerosis

| atest/i 1) tr igazol, bizonyít, tanúsít

atesti la verecon de la aserto: igazolja a kijelentés igazságát

atesti per sia subskribo: aláírásával igazol

atestita foresto: *isk* igazolt hiányzás

Dio atestas!: isten bizony!

mi atestas, ke...: igazolom, hogy...

2) tr jog tanúsít, tanúskodik vmiről <n>

atesti la senkulpecon de la akuzato: tanúsítja a vádlott ártatlanságát

atesti kontraŭ la akuzato: a vádlott ellen tanúskodik

atesti pri krimago: büntényről tanúskodik

3) *tr* vmi tanúskodik vmiről <n>, vmi vminek a jele <n>
atesti muzikan talenton: zenei képességről tanúskodik
griza barbo saĝon ne atestas^z: *közm* nem mindig jár együtt a szakáll meg az ész

tio atestas reliefe, ke...: ez ékesszólóan bizonyítja, hogy...

atesto: 1) *jog* tanúvallomás, tanúságtétel, tanúság
falsa atesto: hamis tanúzás, tanúvallomás
fari ateston: tanúvallomást tesz, *átv* tanúságot tesz

2) vminek a jele, bizonyítéka, biznysága
kesto de atesto: *bibl* frigyláda, frigszekrény *szin* kesto de interligo
la statistiko liveras pri tio elokventan ateston: erről a statisztika ékesszóló bizonyítékkal szolgál

atesto de lia bona koro: jó szívének bizonyítéka
atesto pri la mildiĝo de la situacio: biznyság a helyzet enyhülésére

3) bizonyítvány, tanúsítvány, igazolás *szin* atestilo
abiturienta atesto: *isk* érettségi bizonyítvány
doni al li bonegan ateston: kiváló bizonyítványt ad neki
geedziĝa atesto: házassági bizonyítvány
kuracista atesto: *orv* orvosi igazolás, orvosi bizonyítvány
studfina atesto: *isk* végbizonyítvány, abszolutórium

atestaĵo: *jog* tanúvallomás

atestanto: *jog* tanú, tanúskodó

atestantoj de Jehovo: *kr* Jehova tanúi

falsa atestanto: hamis tanú

atestigi: *tr* *jog* tanúul hív, tanúskodásra kér, tanúvallomásra szólít fel
mi atestigas al vi hodiaŭ la ĉielon kaj la teron: *bibl* biznyságul

hívom e mai napon a mennyet és a földet

atestilo: *l.* atesto 3

lerneja atestilo: iskolai bizonyítvány

atestejo: *jog* tanúk padja

l.m. deponatesto, kulpatesto, pagatesto, ŝargatesto, ricevatesto, ŝuldatesto

| **atik/o** 1) *ép* attika, pártafal

2) *anat* dobüregkupola, atticus

atikito: *orv* dobüregkupola-gyulladás, atticitis

| **Atik/o** *geo* Attika

Atika: 1) *geo* attikai

2) *átv* attikai, kifinomult, elegáns, szellemes

atikeco, atikismo: *ir* attikai só <finom elmésség>

| **Atil/o** 1) *tört* Attila

2) Atilla, Attila <utónév>

| **ating/i** 1) *tr* elér vmit <ami távolabb van>, utolér, jut, kerül vhova

atingi kuranton: futót utolér

atingi malproksime per la rigardo: messze ellát

atingi la montopinton: eléri a hegycsúcsot

vespere li atingis loĝlokon: estére lakott helyre ért

2) *tr* elér, terjeszkedik vmeddig <térben és időben>

atingi ĝis la fenestro: az ablakig ér

atingi la streĉlimon: pattanásig feszül

atingi la vesperon de sia vivo^z: élete alkonyához ér

atingi pozicion: helyzetbe kerül

atingi profundan aĝon: magas kort ér meg

3) *tr* elér <vmilyen eredményt>

atingi altan pozicion: magas pozícióba kerül

atingi trarompon: áttörést ér el

li atingis, ke oni prenu lin serioze: elérte, hogy komolyan vegyék

4) *tr* *inf* hozzáfér vmihez <n> *szin* aliri

atingi datenojn: hozzáfér adatokhoz

atingo: 1) elérés, utolérés

troviĝi ekster atingo: árkon-bokron túl van

2) vívmány, eredmény
pinta atingo: csúcsteljesítmény

3) *inf* hozzáférés *szin* aliro
rekta atingo: közvetlen elérés
seria atingo: sorrendi hozzáférés

atingeblo: 1) elérhetőség

2) *inf* hozzáférhetőség

malatingi: *tr* lemarad vmiről <n>, nem éri el vmit

malatingi plutrajnon: *vsút* nem éri el a csatlakozást

neatingebla: elérhetetlen, utolérhetetlen, hozzáférhetetlen

pluratinga: *inf* többszörös hozzáférésű

atinginstrukcio: *inf* hozzáférési utasítás

atingodistanco, atingopovo: hatótáv *szin* aŭtonomeco

atingokontrolo: *inf* hozzáférés-vezérlés, hozzáférés-szabályozás *szin*

alirkontrolo

atingomaniero: *inf* hozzáférési mód

atingorajto: *inf* hozzáférési jog

atingoriĉa: eredményes

atingotempo: *inf* elérési idő, hozzáférési idő

l.m. kuratingi, laboratingo, lernatingi

| **atlant/o** 1) *ép* atlasz

2) *anat* atlaszcsigolya, első nyakcsigolya, fejgyám

| **Atlantid/o** *geo* mit Atlantisz

| **Atlantik/o** *geo* Atlanti-óceán

transatlantika: transatlanti, az Atlanti-óceánon túli

niaj transatlantikaj aliancanoj: transatlanti szövetségeink

| **atlas/o** 1) *l.* sateno

| **atlas/o** 1) *geo* *isk* <földrajzi> atlasz

dialektologia atlaso: *nyt* tájnyelvi atlasz

geografia atlaso: *isk* *geo* földrajzi atlasz

historia atlaso: *isk* történelmi atlasz

2) *mat* térképhálózat

3) *anat* atlaszcsigolya *ne l.* atlanto

| **Atlas/o** 1) *mit* Atlasz

2) *geo* Atlasz-hegység

| **atlet/o** 1) *sp* atléta

2) *átv* izomember

atletiko, atletismo: *sp* atlétika

malpeza atletiko: könnyűatlétika

peza atletiko: nehézlétika

atleta: kispórtolt, atletikus

| **atm/o** *fil* önvaló, egyéni én, atma, átman

| **atman/o** *l.* atmo

| **atmofil/a** *kém* atmofil vö. atmofila elemento

| **atmometr/o** *met* párolgásmérő, atmométer

| **atmosfer/o** 1) *met* *csill* légkör, levegőöv, atmoszféra

atmosfera elektro: légköri elektromosság

atmosferaj perturboj: légköri zavarok

2) *átv* hangulat, légkör, atmoszféra

laboreja atmosfero: munkahelyi légkör

la intertraktadoj iris en paca atmosfero: a tárgyalások békés

légkörben folytak

3) *fiz* atmoszféra <atm>

atmosferaĵoj: *met* légköri jelenségek

atmosferografio: *met* atmoszferográfia

atmosferologio: *met* atmoszferológia

| **ato-** *tud* atto- <10⁻¹⁸>

atofarado: attofarad <aF>

| **atol/o** *geo* korallzátony, atoll

| **atom/o** 1) *tört* atom <képzelt legkisebb anyagrészecske>

2) fiz atom

atomo konsistas el kerno kaj elektronoj: az atom magból és elektronokból áll

fendi atomon: atomot hasít

atoma: atom-

atoma danĝero: atomveszély

atoma milito: atomháború

atoma pilo: *tech* radioaktív feszültségforrás

atome movata ŝipo: *hajó* atommeghajtású hajó

atomismo: *fil* atomisztika, atomizmus

disatomi: *tr fiz* <atommagot> hasít

heteroatoma: *kém* heterociklusos, heterociklikus *szin* heterocikla

monoatoma: *kém* egyatomos

atombombo: *kat* atombomba *szin* fisia bombo

atombomba testo: atomkísérlet

atomĉeno: *kém* atomlánc

atomcentralo: *l.* atomenergia centralo

atomcentrojo: *l.* atomenergia centralo

atomelektrejo: *l.* atomenergia centralo

atomenergio: *l.* nuklea energio

atomenergiejo: *l.* atomenergia centralo

atomepoko: atomkor

atomero: *fiz* atomrészecské

atomfiziko: *fiz* atomfizika, magfizika

atomfizikisto: *fiz* atomfizikus, magfizikus

atomhorloĝo: atomóra

atomkerno: *fiz* atommag *szin* nukleo 3

atomkerna: *l.* nuklea

atomkurento: *vill* atomenergiából nyert áram

atommaso: *fiz* atomsúly, atomtömeg

atommilito: *kat* atomháború

atommodelo: *fiz* atommodell

atomnombro: *fiz* atomszám

atomnumero: *fiz* rendszám, protonszám

atompezo: *l.* atommaso

atompilo: **1)** *tech* atomreaktor *szin* atomreaktoro

2) *tech* atommáglya

atomreaktoro: *tech* atomreaktor

atomspekto: *fiz* atomszínkép, atomspektrum

atomstrukturo: *fiz* atomszerkezet

| **Atomium/o** *ép* Atomium

| **atonal/a** *l.* sentonala

| **atoni/o** *l.* sentonio

| **atopi/o** *orv* atópia, veleszületett allergiás túlérzékenység

| **-ator-** *ip* -gép, <gépi> -eszköz *szin* ilo *l.* elkavatoro, obturatoro, transformatoro

| **atrabil/o** *orv* tört feketeepéjűség

| **atrakci/o** attrakció, mutatvány

atrakcia: attraktív, vonzó, látványos

| **atraktiv/a** *ne l.* alloga

| **atrebat/o** *tört* atrebát <néptörzs>

| **Atre/o** *mit* Atreusz, Atreus

Atreidoj: *mit* Atreidák

| **atrepsi/o** *orv* kóros lesóványodás <gyermek>, athrepsia, marasmus

| **atrezi/o** *anat* atresia <testüregnyílás hiánya>

| **atri/o** *ép* átrium, belső oszlopos udvar

2) *anat* pitvar, atrium

dekstra atrio: jobb szívpitvar, atrium dextrum

maldekstra atrio: bal szívpitvar, atrium sinistrum

| **atribu/i** **1)** *tr* odaítél, jutalmul ad

atribui la heredaĵon al la plej aĝa filo: az örökséget a legidősebb fiúnak ítéli oda

atribui premion: díjat odaítél

atribui privilegiojn: előjogokat ad

2) *tr* tulajdonít vkinek v. vminek <al> vmit

atribui al la hazardo: a véletlennek tulajdonít

atribui gravecon: fontosságot tulajdonít vkinek <al>

atribui signifon: jelentőséget tulajdonít vkinek v. vminek <al>

la verkon oni atribuas al Homero: a művet Homérosznak tulajdonítják

3) *tr inf* mat hozzárendel

atribui valoron al variablo: változónak értéket ad

atribuo: **1)** odaítélés

2) tulajdonítás

3) *mat inf* hozzárendelés, értékadás

| **atribut/o** **1)** *fil* attribútum, lényegi tulajdonság

2) *műv* *vall* attribútum, jelkép, ismertetőjel, azonosító

pesilo estas atributo de la juĝpovo: a mérleg a bírói hatalom jelképe

rado kaj globo estas atributoj de Fortuno: a kerék és a gömb Fortuna attribútumai

| **atrici/o** **1)** *kr* tökéletlen bánat

2) *orv* horzsolás, horzsolt seb

| **atripl/o** *növ* laboda <Atriplex>

ĝardeno atriplo: kerti laboda <A. hortensis>

| **atrofi/o** *biol orv* sorvadás, atrophia

atrofia: *biol orv* csökevényes, atrófiás

atrofia cirozo: sorvadásos májsugorodás, cirrhosis atrophica

atrofií: *tr orv* elsorvaszt

atrofiita membro: elsorvadt végtag

atrofiígi: *ntr biol orv* elsorvad

| **atrop/o** *növ* nadragulya

atropino: *kém gysz* atropin

atropismo: *orv* atropinmérgezés, intoxicatio per atropinum

| **Atrop/o** *mit* Atroposz, Morta

| **atropos/o** *áll* halálfejes lepke, ordaspille, méhfarkas <Acherontia atropos>

| **atut/o** **1)** *jték* átv is ütőkártya, adu

2) *átv* nagyágyú

atuti: *ntr* *jték* adut hív, adut játszik

atutulo: nagyágyú <fontos ember>

superatuti: **1)** *tr* *jték* aduval üt, tromfol <a kártyában>

2) *tr* *átv* felülmúl, felülír

| **aŭ** **1)** vagy, avagy <választás két lehetőség közül>

ĉu vi trinkos teon aŭ kafon?: teát vagy kávét iszol?

jes aŭ ne: igen vagy nem

ne krii, aŭ mi batos vin: ne kiabálj, vagy megverlek

aŭ ĉio, aŭ nenio: mindent vagy semmit

aŭ festene, aŭ malplene^Z: egyszer hopp, másszor kopp

2) vagy <két azonos vagy egyenértékű>

arĥiangelo aŭ ĉefangelo: arkangyal vagy főangyal

aŭ-aŭ: vagy-vagy

aŭ ni venkos, aŭ ni mortos ĉiuj: vagy győzünk, vagy meghalunk egy szálig

aŭ plej riĉa stato, aŭ plena malsato^Z: *közm* vagy bor, vagy víz

tion povas permesi aŭ la direktoro, aŭ la vicedirektoro: ezt vagy az igazgató, vagy az igazgatóhelyettes engedélyezheti

aŭa: vagylagos

disaŭo: *fil inf* kizáró vagy, XOR

kajaño: *fil inf* megengedő vagy, és-vagy
mal-año: *fil inf* nem-vagy, NOR *szin* neko
aŭ-operacio: *fil* vagy-művelet
inkluziva aŭ-operacio: *inf* megengedő vagy-művelet
| **aŭ! 1)** au!, jaj! <hirtelen fájdalom> vö. huj!, oj!, aj!
aŭ! ŝi ekkriis, ĉar la filino mordis ŝin en la orelo: au! kiáltott fel,
mert a lánya a fülébe harapott
2) kár-kár <hollókárovás>
aŭi: **1)** *ntr* jajgat
2) *ntr* károg <holló>
ekaŭi: *ntr* feljajdul
| **aŭbad/o** *zene* hajnali dal, hajnali szerenád, aubade
| **aŭbrieti/o** *növ* pázsitviola <Aubrietia>
| **aŭd/i** *tr* hall, meghall
aŭdi la novaĵojn el lia propra buŝo: saját szájából hallja a híreket
aŭdi preterfluge^Z: véletlenül meghall
eĉ zumeton de kulo oni ne povis aŭdi: a légy zümmögését sem
lehetett meghallani
kiu aŭdis la unuan, aŭdu ankaŭ la duan^Z: *közm* hallgattassék meg a
másik fél is
kiu aŭskultas, kie li ne devas, tiu aŭdas, kion li ne revas^Z: *közm* aki
hallgatódzik, gyakran magára hall
aŭda: halló-, hallás-, hallással kapcsolatos
aŭda osteto: hallócsontocská, ossiculum auditus
aŭdo: hallás, meghallás
muziki laŭ aŭdo: hallás után zenél
aŭdado: **1)** hallás
2) *biol* hallás, hallásérzék *szin* aŭdsenso
aŭdeblo: **1)** hallhatóság
2) *táv*k vételminőség
aŭdigi: **1)** *tr* hallat, hangoztat,
aŭdigi sian opinion: hangoztatja a véleményét
aŭdigi sin, aŭdigi sian voĉon: hallatja a hangját, hallatja a szavát
2) *tr* hallhatóvá tesz, kihangosít
aŭdigi muzikon per megafono: megafonnal kihangosítja a zenét
aŭdiĝi: *ntr* hangzik, szól
aŭdiĝas milda muziko: lágy *zene* szól
aŭdiĝas tiaj voĉoj: olyan hangok hallatszanak
aŭdilo: **1)** hallgatókészülék <fülhallgató, fejhallgató, telefonkagyló>
szin aŭskultilo
2) *gysz* hallókészülék
aŭdinto: *jog* fültanú *szin* aŭdatestanto
disaŭdigi: **1)** *tr* széltében-hosszában hangoztat, szétkürtöl
2) *tr* *táv*k sugároz <adás>
ekaŭdi: *tr* meghall
disaŭdigo: *táv*k adás, sugárzás <program>
elaŭdi: **1)** *tr* kihall vhonnan vmit
2) *tr* meghallgat <kívánságot>
elaŭdu, Sinjoro, mian peton: hallgasd meg, Uram, a kérésemet
elaŭde: hallomásból
misaŭdi: *tr* félrehall, félreért
neaŭdanto: halláskárosult
reaŭdi: *tr* újra hall, ismét hall
ĝis reaŭdo!: viszont hallásra!
aŭdaparato: *gysz* hallókészülék, nagyothalló készülék
aŭdatestanto: *jog* fültanú *szin* aŭdinto
aŭdbendo: *eltr* hangszalag
aŭddifektito: *fn orv* hallássérült vö. aŭdhandikapito
aŭdfrekvenco: *fiz* zenei frekvencia *szin* muzikfrekvenco
aŭdhandikapa: *mn* halláskorlátozott

aŭdhandikapito: *fn* halláskorlátozott vö. aŭddifektito
aŭdkapablo: hallóképesség, hallás *szin* aŭdpovo
aŭdkompreno: hallás utáni megértés
aŭdlibro: *inf* hangoskönyv, hangzókönyv
aŭdnervo: *anat* hallóideg, nervus cochlearis
aŭdometro: *tech* hallásmérő, audiométer
aŭdorgano: *anat* hallószerv
aŭdostetoj: *anat* hallócsontocskák, ossicula auditus
aŭdotrompiĝi: *pszi* hallucinál, hangokat hall
aŭdparolilo: *táv*k telefonkagyló
aŭdpovo: *l.* aŭdkapablo
aŭdsenso: *biol* hallásérzék *szin* aŭdado **2)**
aŭdtubo: hallókürt, fülkürt
aŭdvida, aŭdovida: *isk* audiovizuális
aŭdvidaĵo: *eltr* audiovizuális termék
aŭdvidilo: *eltr* audiovizuális eszköz
aŭdvidinto: *jog* szem- és fültanú
| **aŭdac/a** vakmerő, merész
aŭdaci: *tr* merészel, merészkedik
aŭdaci la fiagon: arra vetemedik
aŭdaco: vakmerőség, merészség
fali en aŭdacon: vérszemet kap
| **aŭdi/o** *l.* aŭd-, aŭdo-
| **aŭdienc/o** <hivatalos> fogadás, audiencia, meghallgatás
aŭdienca salono: fogadóterem
| **aŭditor/o 1)** *kat* jog hadbíró
2) *kr* jog egyházi bíró
3) *gazd* könyvvizsgáló, auditor
| **aŭditori/o 1)** *isk* auditorium, előadóterem
2) *zene* hangstúdió, zenei stúdió
| **Aŭgi/o** *mit* Augeiasz, Augias
stalo de Aŭgio: Augias istállója <piszkos hely>
| **aŭgit/o** *ásv* augit
| **aŭgmentativ/o** *nyt* nagyítóképzős alak/szó, aumentatívum *szin* eg-
vorto
| **aŭgment/o** *nyt* augmentum, múltidő-előképző
| **Aŭgsburg/o** *geo* Augsburg
| **aŭgur/o 1)** <jó v. rossz> előjel, jósjel
2) *átv* előjel
aŭguri: *tr* jövendő, jósol, megjósol *szin* antaŭdiri, diveni
aŭguri nenion bonan: semmi jót nem ígér
romianoj aŭguris el birdoflugo kaj ĉielaj fenomenoj: a rómaiak a
madarak röptéből és égi jelenségekből jósoltak
pezaj nuboj aŭguras tempeston: nehéz felhők vihart jósoltak
aŭguristo: **1)** *tört* jeljós, madárjós, látnok
2) jós, jövendő, jövendőmondó *szin* divenisto, antaŭdiristo
malbonaŭgura, misaŭgura: vészjósló, baljós, ominózus
l.m. kartaŭguri
| **Aŭgust/o 1)** *tört* <Octavianus> Augustus
2) augusztus
| **Aŭgusten/o 1)** <Szent> Ágoston
2) Ágoston, Ágost <utónév>
aŭgustenano: *kr* Ágoston-rendi szerzetes
aŭgustenana: *kr* Ágoston-rendi
aŭgustenismo: *fil* augusztinizmus
| **Aŭgustin/o** Augusztus <utónév>
| **aŭk/o** *áll* alka <Alca>
dikbeka aŭko: *áll* vastagsőrű lumma <Uria lomvia>
granda aŭko: óriásalka, nagy alka <A. impennis>
malgranda aŭko: alkabukó <Alle alle>

papagaŭko: papagájalka <Cyclorhynchus psittacula>

tufaŭko: kontyos alka <Aethia cristatella>

aŭkedoj: alkafélék <Alcidae>

aŭkformaj: alkaalkatúak <Alciforme>

| **aŭkci/o** *gazd* árverezés, aukció

aŭkcia vendo: elárverezés, kiárusítás

aŭkcii: *tr* *gazd* árverez, elárverez

aŭkciejo: *gazd* aukciós ház

aŭkciisto: *gazd* árverező, árverési kikiáltó

| **Aŭkland/o** *geo* Auckland

Aŭklandaj Insuloj: *geo* Auckland-szigetek

| **aŭksin/o** *növ* kém auxin <növényi hormon>

| **aŭksokrom/o** *kém* auxokrom, színváltoztató

| **aŭksotrof/a** *biol* auxotróf vö. prototrofa, autotrofa, heterotrofa

| **aŭkub/o** *növ* babérsom, aukuba <Aucuba>

Japania aŭkubo: japán babérsom, japánsom, japán aukuba <A. japonica>

| **aŭkume/o** *növ* Gabun-mahagóni, okuméfa <Aucoumea klaineana>

| **aŭl/o** *isk ép* aula, díszterem

| **Aŭlid/o** *geo* Aulisz

| **aŭlos/o** *zene* diaulosz, kettős fuvola

aŭlosa tubo: aulosz

| **aŭr/o** **1)** *orv* <roham előtti> előjel, aura

2) *biol* fiz aura <test körül>

3) *átv* kisugárzás <személyiség>

havi nekutiman aŭron: különleges kisugárzása van

| **aŭreli/o** *áll* fülesmedúza <Aurelia aurita> *szin* vitromeduzo

| **Aŭreli/o** **1)** *tört* Aurelius

2) Aurél <utónév>

| **Aŭrelian/o** **1)** *tört* <Lutius Domitius> Aurelianus

2) Aurelián <utónév>

| **aŭreol/o** **1)** *műv kr* dicsfény, fénykoszorú, aureola

2) *átv* dicsfény, presztíz

2) *csill* fénykör, fénykoszorú

aŭreoli: *tr* dicsfénnyel övez

| **aŭreomicin/o** *gysz* aureomicin

| **aŭrignaci/o** *geo* aŭrignacien

| **aŭrik/o** *hajó* hosszvitorla, élvitorla

aŭrikskuno: *hajó* élvitorlás sóner, élvitorlás szkúner

| **aŭrikl/o** **1)** *anat* fülkagyló, auricula

2) *anat* szívfülese, szívfülecske, auricula cordis

3) *növ* fülecske, auricula

| **aŭrikul/o**¹ *növ* cifra kankalin, füles kankalin, medvefülkankalin <Primula auricula> *szin* ursorelo

gardena aŭrikulo: kerti kankalin <P. veris>

| **aŭrikul/o**¹ *áll* fülesiga <Lymnaea auricularia>

| **aŭrikulari/o** *növ* fülgomba <Auricularia> *szin* orelfungo

| **aŭripigment/o** *l.* orpimento

| **aŭriskalpi/o** *növ* tobozgereben <Auriscalpium vulgare>

| **aŭror/o** **1)** pirkadat, hajnalpír

2) *átv* vmi kezdete, hajnala

êe la aŭroro de sia vivo: élete hajnalán

2) *met* sarki fény *szin* nordlumo, polusa aŭroro

antarkta aŭroro, sudpolusa aŭroro: *met* déli-sarki fény, aurora

australis

arkta aŭroro, nordpolusa aŭroro: északi-sarki fény, aurora borealis

polusa aŭroro: sarki fény

aŭroras: *ntr* pirkad, hajnalodik

| **Aŭror/o** *mit* Auróra, Hajnal

rozfingra Aŭroro: a rózsaujjú Hajnal

| **aŭskult/i** **1)** *tr* hallgat, meghallgat

aŭskulti muzikon: zenét hallgat

aŭskulti per mil oreloj: *ige* csupa fül

aŭskulti kiel ĥinan predikon²: adja a süketet

kiu trans muro aŭskultas, tiun la muro insultas²: *közm* aki hallgatódzik, gyakran magára hall

2) *tr* *átv* hallgat <vkire>, meghallgat <pl. tanácsot>

aŭskulti la konsilon: meghallgatja <megfogadja> a tanácsot

aŭskultado: **1)** vminek a hallgatása

2) meghallgatás

aŭskultanto: hallgató <pl. rádióhallgató>

aŭskultantaro: hallgatóság

aŭskultilo: **1)** hallgatókészülék <fülhallgató, fejhallgató,

telefonkagyló> *szin* aŭdilo

2) *gysz* sztetoszkóp, szívhallgató

aŭskultumi: *tr* *orv* meghallgat <sztetoszkóppal>

aŭskultumilo: *l.* stetoskopo

elaŭskulti: *tr* meghallgat, végighallgat

priaŭskulti: *tr* kihallgat, meghallgat

priaŭskulto: kihallgatás, meghallgatás

subaŭskulti: **1)** *tr* hallgatózik, <rejtve> kihallgat

2) *tr* lehallgat

l.m. kapaŭskultilo

| **aŭspici/o** **1)** <jó v. rossz> előjel

2) *átv* védnökség

aŭspicii: *tr* védnökséget vállal vmi felett <n>

aŭspicianto: védnök

| **aŭster/a** *ritk ir* rideg, barátságtalan, zord

| **Aŭstin/o** *geo* Austin

| **aŭstr/o** *fn* osztrák

aŭstra: *mn* osztrák

Aŭstrujo, Aŭstrio: *geo pol* Ausztria <AT>

Aŭstrujo-Hungarujo, Aŭstrio-Hungario: *tört geo pol* Ausztria-Magyarország <Osztrák-Magyar Monarchia>

Aŭstro-Hungara Monarĥio: *tört geo pol* Osztrák-Magyar Monarchia

Malsupra Aŭstrujo, Malsupra Aŭstrio: *geo pol* Alsó-Ausztria

Supra Aŭstrujo, Supra Aŭstrio: *geo pol* Felső Ausztria

| **aŭstral/a** *geo csill* déli, ausztrál

Aŭstrala Triangulo: *csill* Déli Háromszög, Triangulum Australe

| **Aŭstralazi/o** *geo* Ausztrálázsia

| **Aŭstrali/o** *geo pol* Ausztrália <AU>

Okcident-Aŭstralio: Nyugat-Ausztrália

Sud-Aŭstralio: Dél-Ausztrália

aŭstralia: ausztrál, ausztráliai

Aŭstralia Ĉefurboteritorio: *geo pol* Ausztráliai Fővárosi Terület <AU>

aŭstraliano: *fn* ausztrál, ausztráliai lakos

| **aŭstralopitek/o** *ösl* Australopithecus

afara aŭstralopiteko: A. afarensis

Afrika aŭstralopiteko: A. africanus

fortika aŭstralopiteko: A. robustus

| **aŭstronezi/a** *geo* ausztronéziai

| **Aŭŝvic/o** *tört geo* Auschwitz

| **aŭt/o** *jm* autó, személykocsi *szin* automobilo

aŭto kun katalizilo: *jm* katalizátoros autó

fajrobrigada aŭto: *jm* tűzoltóautó

hibrida aŭto: *jm* hibrid autó

aŭti: *ntr jm* autózik, autóval megy, utazik

aŭtejo: *jm* garázs, autójavító

aŭtisto: *fn* autós, autóvezető *szin* automobilista
 elaŭtiĝi: *ntr* autóból kiszáll
 enaŭtiĝi: *ntr* autóba beszáll
 aŭtoindustrio: *ip* autóipar *szin* automobilindustrio
 aŭtoakcidento: autóbaleset
 aŭtoĉaro: *jm* turistabusz
 aŭtodromo: *sp* autóverseny-pálya
 aŭtofloto: *közl* járműpark, járműállomány
 aŭtogaso: *öko jm* kipufogógáz
 aŭtoklubo: autókлуб *szin* automobila klubo
 aŭtokomercejo: *gazd* autókereskedés
 aŭtokomercisto: *gazd* autókereskedő
 aŭtokorno: *jm* duda *szin* hupo
 aŭtolicenco: *közl* forgalmi engedély <autó>
 aŭtoluado: autóbérlés, rent-a-car
 aŭtoluejo: autókölcsönző telep
 aŭtoluiganto: *fn* autókölcsönző, gépkocsikölcsönző, rent-a-car
 aŭtomehaniŝto: autószerelő
 aŭtomuntejo: *ip* autószerelde
 aŭtopramo: *jm* autós komp
 aŭtopumpilo: *jm* tűzoltókocsi
 aŭtoriparejo: *tech* autójavító műhely, szervizműhely
 aŭtoriparisto: *tech* autószerelő, autójavító
 aŭtosporto: *sp* autósport *szin* automobila sporto
 aŭtoŝoseo, aŭtovojo: *közl* autópálya
 aŭtoŝtelisto: *jog* autótolvaj
 aŭtoŝtrado: *ne l.* aŭtovojo
 aŭtoturismo: autós turizmus
 aŭtoveturado: *közl* autózás
 aŭtovrakejo: *jm* roncstelep
 elaŭtiĝi: *ntr* kiszáll az autóból, kiszáll a kocsiból
 enaŭtiĝi: *ntr* beszáll az autóba, beszáll a kocsiba
 miniaŭto: *jm* minikocsi, miniautó
 transaŭtiĝi: *ntr* átszáll másik autóba, átszáll másik kocsiba
l.m. koliziaŭto, liveraŭto, personaŭto, prizonaŭto, sportaŭto, ŝargaŭto
| aŭto- auto-, automatikus *l.* aŭtokonservado, aŭtopiano
| aŭtarci/o *gazd* önellátás, autarkia
| aŭtarki/o *pol* politikai függetlenség, autarkia
| aŭtent/a 1) *jog* hiteles, hites
 aŭtenta naskiĝakto: hiteles születési okmány
 aŭtenta subskribo: hiteles aláírás
 aŭtenta teksto de la kontrakto: a szerződés hiteles szövege
2) átv valódi, eredeti, hamisítatlan, autentikus *szin* aŭtentika
 aŭtenta letero de Zamenhof: Zamenhof eredeti levele
 aŭtenteco: **1)** *jog* hitelesség, eredetiség, autenticitás
2) átv eredetiség, valódiság, hamisítatlanság
 aŭtentigi: *tr jog* hitelesít, hitelessé tesz
 aŭtentigi tradukon: fordítást hitelesít
 aŭtentkontrolo: *inf* autentizálás, hitelesítés, hitelesség-ellenőrzés
 aŭtentindiko: *inf* hitelesítő kód, autentizáló kód
| aŭtentik/a *l.* aŭtenta
| aŭtigen/a *ásv* autigén, helyben keletkezett
 aŭtigena mineralo: *ásv* autigén ásvány
| aŭtism/o *pszi* autizmus
 aŭtismulo: *pszi* autista
| aŭtobiografi/o önéletrajz, autobiográfia *szin* membiográfia
| aŭtobus/o *jm* autóbusz *szin* buso *l*
 interurba aŭtobuso: távolsági autóbusz
 linia aŭtobuso: menetrend szerinti autóbusz
 turisma aŭtobuso: turista autóbusz

aŭtobusejo: *közl* buszállomás
| aŭtodafe/o *kr jog* eretnekégetés, autodafé
| aŭtodidakt/o *fn* autodidakta *szin* memlerninto, meminstruisto
| aŭtogami/o *biol* önmegtermékenyítés, önmegtermékenyülés,
 autogámia *szin* memfekundigo
| aŭtogen/a 1) *kém* autogén
2) tech autogén
 aŭtogeno tranĉado: lángvágás, autogén vágás
 aŭtogeno veldado: autogén hegesztés
3) pszi autogén
 aŭtogeno trejnado: autogén tréning
| aŭtogir/o *rep* girokopter, forgószárnyas repülőgép
| aŭtograf/o saját kezű írás, kézírás, autográf
 aŭtografi: *tr* saját kezűleg ír, aláír, autográfál
 teleaŭtografi: *tr távk* teleautográfál, kézírást továbbít
 teleaŭtografilo: *távk* teleautográf, kézírás-továbbító készülék
| aŭtografi/o *knyv* autográfia, autográf-sokszorosítás
 aŭtografi: *tr knyv* autográfál, kézírást könyomással sokszorosít
| aŭtoĥton/a *geo* autochtón, helyben keletkezett
 aŭtoĥtono: **1)** *ásv* helyben keletkezett, autochtón
 aŭtoĥtona mineralo: helyben keletkezett ásvány
2) ritk őslakos, bennszülött *l.* indiĝeno, aborigeno
| aŭtokataliz/o *kém* önkatalízis, autokatalízis *szin* memkatalizo
| aŭtoklav/o *kém gysz* autokláv
 aŭtoklavi: *tr kém orv* autokláv
| aŭtokrat/o *fn pol* egyeduralkodó, autokrata
 aŭtokrata: egyeduralkodó, autokratikus
 aŭtokrateco: autokratikus jelleg, önkényesség
 aŭtokratio: *pol* egyeduralkodó, autokrácia
 aŭtokratismo: *pol fil* autokratizmus
| aŭtokton/o *l.* aŭtoĥtono
| aŭtoliz/o *biol* önbomlás, autolízis
| aŭtomaci/o *l.* aŭtomatigo
| aŭtomat/o 1) automata, robot, önmozgó szerkezet
 ŝakaŭtomato de Kempelen: Kempelen sakkautomatája
2) tech automata
 aŭtomato por cigaredoj: cigarettaautomata
 aŭtomato por trinkaĵoj: italaautomata
 vetaŭtomato: pénznyerő automata
3) inf automata
 aŭtomato: **1)** önműködő, automatikus, automata
2) átv gépies, önkéntelen
 aŭtomato gesto: önkéntelen mozdulat
 aŭtomato ripeti ion aŭditan: gépiesen ismétli a hallottakat
 aŭtomato regado: *tech* automatikus v. önműködő vezérlés
 aŭtomato stopo: *eltr* auto stop, automatikus leállítás
 aŭtomatigi, aŭtomatizi: *tr tech* automatizál
 aŭtomatiko: *tud* automatika
 duonaŭtomato: *tech* félautomata, félautomatikus
l.m. bankaŭtomato, biletaŭtomato, cigaredaŭtomato, diskaŭtomato,
 gramofonaŭtomato, muzikaŭtomato, lavaŭtomato, monaŭtomato,
 pesaŭtomato, trinkaĵaŭtomato
| aŭtomobil/o *jm* automobil, személygépkocsi *szin* aŭto
 aŭtomobila: autó-, automobil-
 aŭtomobila klubo: autókлуб *szin* autókлубo
 aŭtomobila sporto: *sp* autósport *szin* aŭtosporto
 aŭtomobilaj akcesorajoj: *jm* autókalkatrészek, gépjármű-tartozékok
 aŭtomobilismo: automobilizmus, autós turizmus
 aŭtomobilisto: úrvezető, automobilista
 aŭtomobilindustrio: *ip* járműipar *szin* aŭtoindustrio

aŭtomobiltrafiko: *közl* gépjárműforgalom

| **aŭtomorf/a** **1)** *mat* automorf

2) *ásv* automorf, önalakú

| **aŭtonom/a** **1)** független, öntörvényű, autonóm

aŭtonoma regiono: *pol* autonóm régió

2) *biol* vegetatív

aŭtonoma nerva sistemo: vegetatív idegrendszer

aŭtonome: **1)** önállóan, függetlenül, öntörvényűen, autonóm módon

2) *inf* offline

aŭtonomeco, aŭtonomio: **1)** függetlenség, öntörvényűség

aŭtonoma ĵurnalisto: független újságíró

2) *pol* autonómia, önkormányzatiság *szin* aŭtonomio

Sud-Tirolo estas aŭtonoma regiono: Dél-Tirol autonóm terület

aŭtonomaj sindikatoj strikis: független szakszervezetek

sztrájkoltak

aŭtonoma urbo: szabad város, civitas

3) *tech* hatótávolság *szin* atingodistanco, atingopovo

aŭtonomeca, aŭtonomia: **1)** autonómia-, autonómiai, függetlenségi

2) öntörvényűséggel kapcsolatos

3) *tech* hatótávolságra vonatkozó

aŭtonomismo: *pol* autonómiatörekvés, autonómiapolitika

aŭtonomisto: autonomista, autonómiapárti

malaŭtonome: **1)** nem önállóan

2) *inf* online

l.m. flugaŭtonomeco

| **aŭtopsi/o** **1.** nekropsio

| **aŭtor/o** **1)** szerző, író, alkotó

2) *átv* okozó

aŭtoro de sia malfeliĉo: saját bajának okozója

aŭtora: írói, szerzői *vö.* aŭtora ekzemplero, vespero

aŭtoreco: szerzőség

aŭtori: *tr* ír, szerez, alkot <művet>, *ige* mű szerzője, írója

aŭtorino: írónő, női szerző, női alkotó

kunaŭtoro: társszerző, szerzőtárs

aŭtorrajto: *jog* szerzői jog *vö.* kopirajto

aŭtorsigno: *knyv* szerzői hivatkozás <hivatkozás a szerzőre>

| **aŭtoritat/o** **1)** tekintély, presztízs

faka aŭtoritato: szaktekintély

ĝui grandan aŭtoritaton super siaj kolegoj: nagy tekintélynek

örvend munkatársai körében

havi aŭtoritaton: tekintélye van

posedi nekontesteban aŭtoritaton: vitathatatlan tekintélye van

2) befolyás, hatalom, autoritás

mi ne havas sufiĉan aŭtoritaton, por solvi la aferon favore al vi:
nincs elegendő befolyásom arra, hogy az ügyet az ön javára oldjam meg

3) *pol* hatóság

justicaj aŭtoritatoj: igazságszolgáltatási hatóságok

lokaj aŭtoritatoj: helyi hatóságok

ŝtataj aŭtoritatoj: állami hatóságok, állami szervek

urbaj aŭtoritatoj: városi hatóságok

aŭtoritata: **1)** mérvadó, mértékadó, tekintélyes

aŭtoritata persono: mérvadó személy, tekintélyes ember,

befolyásos ember

aŭtoritata specialisto: szaktekintély

2) befolyásos, tekintélyes

3) hatósági

aŭtoritatulo: **1)** tekintélyes, mérvadó ember, szaktekintély

2) befolyásos ember, <hatalommal bíró> illetékes, előljáró

aŭtoritatismo: *pej* tekintélyelvűség

aŭtoritatisma: *pej* tekintélyelvű

kontraŭaŭtoritata: tekintélyellenes

| **aŭtsajder/o** *ne l.* eksterulo

| **aŭtosom/o** *biol* autoszóma, A-kromoszóma, testi kromoszóma *szin*
neseksa kromosomo

| **aŭtotip/o** *for* *knyv* autotípia-klisé

aŭtotipio: *for* *knyv* autotípia

aŭtotipisto: *for* *knyv* autotípiaklisé-készítő

| **aŭtotrof/a** *biol* autotróf *vö.* aŭksotrofa, heterotrofa, prototrofa

aŭtotrofa organismo: autotróf szervezet

| **aŭtun/o** őszi

pluveca aŭtuno: esős őszi

sunriĉa aŭtuno: napos őszi

aŭtune: ősszel

aŭtunas: *ntr* őszi van

aŭtuniĝas: *ntr* kezdődik az őszi

| **Aŭvernjo** *geo pol* Auvergne <FR>

| **av/o** nagyapa, nagypapa

Avo Frosto: Télapó

patrinflanka avo: anyai nagyapa

patroflanka avo: apai nagyapa

avino: nagyanya, nagymama

avinjo, avineto: **1)** nagymama, nagymami, mama

2) *átv* anyóka

avĉjo, avoĉjo, aveto: **1)** nagypapi, nagyapó

2) *átv* apóka

boavo: nagyapós

boavino: nagyanyós

praavo: dédapa

praavino: dédanya

prageavoj: dédszülők

prapraavo, postpraavo: űkapa *szin* avoavo

prapraavino, postpraavino: űkanya *szin* avoavino

praprageavoj: űkszülők

praava avo: szépapa

praava avino: szépanya

avoavo: űkapa *szin* prapraavo

avoavino: űkanya *szin* avinavino

| **aval/o** *gazd* váltókezesesség, váltókezes aláírása

avali: *tr* *gazd* <váltókezesként> aláír, szavatul

| **avalokiteŝvar/o** *bud* avalókiteŝvara, csenreszig <kegyesen
alátekintő úr>

| **avan/o** **1)** *kat* előhad

2) *sp* támadószor, csatárok

avanulo: *sp* csatár *szin* sturmanto

avanula linio: csatársor

dekstra kaj maldekstra avanulo: jobbszélső és balszélső

meza avanulo: középcsatár *szin* centrulo

avangardo: **1)** *kat* előőrs, elővéd *szin* antaŭgardo

2) *átv* élcsapat, avantgárd

avangarda: *mŭv tech* élenjáró, avangard

avangarda arto: avangard művészet

avangarda tekniko: élenjáró technika

avangardismo: *mŭv* avangard <stílus és mozgalom>

avanposteno: *kat* előőrs, előretolt állás

| **avanc/i** **1)** *ntr* *kat* előrenyomul, előretör

2) *ntr* előlép <ranglistán>

avanci en la duan klason: *isk* a második osztályba kerül

avanco: **1)** *kat* előrenyomulás, előretörés

2) előlépés <ranglistán>

malavanci: **1)** *ntr* *kat* visszavonul, hátrál
2) *ntr* lefokozódik, visszalép <ranglétrán>, visszaminősül
malavanco: **1)** *kat* visszavonulás, hátrálás
2) visszalépés, visszaminősítés <ranglétrán>
3) *inf* visszalépegetés, backtracking
| **avantaĝo** előny
havi avantaĝon super sia konkuranto: előnye van a versenytársával szemben
mi donas avantaĝon al pacaj rimedoj: előnyben részesítem a békés eszközöket
tio prezentas avantaĝon: ez előnyt jelent
avantaĝa: előnyös
avantaĝaj kondiĉoj: előnyös feltételek
avantaĝa prezo: *gazd* előnyös ár
avantaĝi: *tr* vmi kedvez vkinek v. vminek
malavantaĝa: hátrányos
subskribigi malavantaĝan kontrakton: előnytelen szerződést írat alá
malavantaĝi: *tr* vmi hátrányos vkinek v. vminek
malavantaĝita: hátrányos helyzetű, mellőzött
malavantaĝita infano: hátrányos helyzetű gyermek
neavancinto: *fn isk* bukott tanuló
| **avar/a** *pej* fukar, fősvény, szűkmarkú, zsugori
avara je laŭdoj: fukar a dicsérettel
avari: *tr pej* fukarkodik, szűkmarkúskodik vmivel <n>, sajnál vkitől <al> vmit <n>
patroj avaras, infanoj malŝparas^Z: *közm* fősvénynek gyakorta tékozló a fia
avari al li la nutraĵon: sajnálja tőle az élelmet
avari siajn fortojn: kíméli az erejét
avarulo: *fn pej* fősvény, zsugori, szűkmarkú
avarulo kaj porko estas bonaj post la morto^Z: *közm* fősvénynek, disznónak holta után veszik hasznát
avarulo pagas duoble^Z: *közm* fősvény többet költ
malŝparulo ĝuas nelonge, avarulo neniam^Z: *közm* a fősvényhez mindig fukar a sors
malavara: bőkezű, adakozó
pri havo najbara oni estas malavara^Z: *közm* a kibicnek semmi sem drága
malavari: *tr* bőkezűsködik, bőkezű vmivel, adakozó
ne malavari je promesoj: ígéretekben nem szűkölködik, könnyen ígér
nenion malavari al li: semmit sem sajnál tőle
malavareco: bőkezűség, nagylelkűség
malavaremo: adakozó kedv
| **avare/o** *tört* avar
| **Avarik/o** *tört geo* Avaricum
| **Avaru/o** *geo* Avarua
Avaruo estas la ĉefurbo de Kuk-Insuloj: Avarua a Cook-szigetek fővárosa
| **avatar/o** **1)** *vall* avatára, alászállás, megtestesülés, inkarnáció
2) *átv* átváltozás, metamorfózis
| **avel/o** *növ* mogyoró
avelujo, avelarbusto: mogyoróbokor *szin* avelkorilo
| **aven/o** *növ* zab <Avena>
brosaveno: érdeszab, borotvás zab <A. strigosa>
kultiva aveno: abrakzab, termesztett zab <A. sativa>
avenumi: *ntr agr* abrakol, abrakot eszik
avenumigi: *tr agr* abrakoltat, abrakkal etet
avenflokoj: *gaszt* zabpehely
avenkaĉo: *gaszt* zabkása *szin* porigó

avensako: *agr* abrakostarisznya
| **Aventin/o** *tört geo* Aventinus, Aventino <domb Rómában>
retiriĝi sur Aventinon: visszavonul az Aventinusra <nem működik együtt más pártokkal>
| **aventur/o** kaland, viszontagság
milita aventuro: katonai kaland
pasema aventuro: futó kaland
serĉi aventurojn: kalandot keres
aventuri: *ntr* kalandozik
aventurema: kalandvágyó
aventuristo: kalandor, kalandkereső ember
politika aventuristo: politikai kalandor
aventurulo: kalandos életű ember
misaventuro: szerencsétlen kaland
aventurfilmo: *film* kalandfilm
aventurromano: *ir* kalandregény
| **aventurin/o** *ásv* aventurin
| **avenu/o** *közl* sugárút
| **averaĝ/o** **1)** átlag, középérték *szin* mezumo, meznombro, mezvaloro
2) *mat* számtani közép *szin* aritmetika meznombro
averaĝa: átlagos, közepes, átlag-
averaĝa esperantisto: átlagesperantista
averaĝulo: átlagos ember, hétköznapi ember
| **averi/o** **1)** *hajó gazd* hajókár
individua averio: különös hajókár, részleges hajókár
komuna averio: közös hajókár
2) *gazd* havária, szállítmánykár
averii: **1)** *ntr hajó gazd* kárt szenved
2) *ntr gazd* kárt szenved <szállításnál>
| **Avern/o** **1)** *mit geo* Lacus Avernus, Avernus-tó <az alvilág lejárata>
2) *geo* Lago Averno, Averno-tó
| **avero/o** *növ* uborkafa <Averrhoa>
| **Averoes/o** *fil* <Abu ibn Rusd> Averroës
averoesismo: *fil* averroizmus
| **avers/o** <lapos tárgy> színe, előlapja
averso de kolumo: gallér színe
averso de medalo: érme előlapja v. képlapja
averso de monero: írás <érme>, érme képlapja
averso de ŝtofo: anyag színe
| **avert/i** **1)** *tr* előre figyelmeztet, óv vmitől
averti kontraŭ malbonaj amikoj: óv a rossz barátoktól
averti pri danĝero: veszélyre figyelmeztet
2) *tr* megelőz *ex l.* preventi
averto: **1)** figyelmeztetés, óvás <vmitől>
averta tabulo: figyelmeztető tábla
ni forgesas averton, ni memoras la sperton^Z: *közm* legjobb iskola a tapasztalás
2) megelőzés *ex l.* prevento
avertilo: *tech* vészjelző
avertilo kontraŭ troradiado: *tech* sugárazsádetektor
avertoĉeno: riadólánc
avertotriangulo: *közl* elakadásjelző
| **Avest/o** *vall* Aveszta
Zenda Avesto: *vall* Zend-Aveszta <Aveszta kommentárokkal>
Avesta: **1)** *vall* avesztikus
2) *avesta: mn nyt* avesztai <ave>
| **avi/o** *l.* aviadilo
avia: *rep* repülési, repülésügyi

Internacia Civil-Avia Organizo: Nemzetközi Polgári Repülésügyi Szervezet

kontraŭavia: *kat rep* légvédelmi

avioŝipo: *l.* aviadilŝipo

avitrafiko: *l.* aertrafiko, flugtrafiko

| **aviad/o** **1)** *rep* repülés, aviatika

2) *közl* légi közlekedés *vö.* flugtrafiko

civila aviado: *rep* polgári repülés

aviada: *rep* repülési, légiközlekedési

aviada bombado: *kat rep* légi bombázás

aviada kompanio: *közl* légitársaság

aviada transporto: *közl* légi szállítás

aviadi: *tr rep* vezet <légi járművet>

aviadiko: *rep* repüléstudomány, aviatika

aviadilo: *rep* repülőgép *szin* flugmaŝino, avio

Aviadila Frua Alarm- kaj Kontrolsistemo: Repülőfedélzeti Riasztó és Ellenőrző rendszer, AWACS

ĉartita aviadilo: *rep* chartergép, bérelt repülőgép

ekstra aviadilo: *közl* különgép, különrepülőgép

piŝta aviadilo: légcsonk repülőgép

reakcia aviadilo: sugárhajtású gép

senpilota aviadilo: pilóta nélküli repülőgép

supersona aviadilo: szuperszonikus repülőgép

aviadisto: *rep* pilóta, repülő

aviadilmuntisto: *rep tech* repülőgép-szerelő, aviatikus

aviadilporta ŝipo, aviadilŝipo: *kat hajó rep* repülőgép-anyahajó *szin*

avioŝipo

kontraŭaviadila: *kat* légvédelmi

l.m. batalaviadilo, bombaviadilo, ĉasaviadilo, fuzaviadilo,

jetaviadilo, kurieraviadilo, liniaviadilo, pasaĝeraviadilo,

plongaviadilo, reakciaviadilo, skoltaviadilo, ŝpionaviadilo,

ŝargaviadilo, veteraviadilo, akvoaviadilo

| **Avicen/o** *fil orv* <Abu ibn Sina> Avicenna

| **aviceni/o** *növ* mangrove-növény <Avicennia>

| **Aviĉ/o** *vall* Avicsi

| **avid/a** *pej* kapzsi, sóvár, mohó

avidi: *tr pej* mohón áhítozik, ácsingózik, sóvárog vmi után <n>,

szomjazik vmire <n>

avidi gloron: mohón szomjazik a dicsőségre

avidi havaĵon: vagyonna áhítozik

kiu avidas pli bonan, perdas plej bezonan^Z: *közm* aki sokra vágyik, a keveset is elveszti

ki jobbra sóvárog, a szükségest is elveszti

avido: *pej* bírvágy, kapzsiság

avidulo: *pej* kapzsi, mohó ember

donu fingron al avidulo, li tutan manon postulas^Z: nyújtsd neki a

kisujjad, a karodat akarja

satavida: mohó, nagybélű

l.m. lukravida

| **avikulari/o** *áll* közönséges madárpók <Avicularia> *szin*

birdaraneo, migalo

| **Avinjon/o** *geo* Avignon

en la mezepoko loĝis ses papoj en Avinjono: a középkorban hat

pápa lakott Avignonban

sur la pont' de Avinjon': az avignoni hídon

| **avis/o** *kat hajó* parancsvivő hajó, avizóhajó

| **avitaminoz/o** *l.* senvitaminozo

| **aviz/o** **1)** közlemény, hirdetés, utasítás

avizo de medikamento: *gysz* gyógyszer használati utasítás

avizo pri brutofiro: hirdetés állatvásárról

avizo pri elirmalpermeso: hirdetés kijárási tilalomról

2) értesítés, értesítő

avizo pri morto: elhalálozási értesítő, particédula

avizo pri pako: csomagértesítő

avizi: *tr* értesít, tudat

avizafiŝo: kiplakátolt hirdetés

avizotabulo: hirdetőtábla, faliújság *szin* afiŝtabulo

| **avocet/o** *áll* gulipán <Recurvirostra avocetta>

| **Avogadr/o** *kém fiz* <Amadeo> Avogadro

nombro de Avogadro: *fiz kém* Avogadro-szám

| **avokad/o** *növ* avokádó

avokadujo: *növ* avokádófa <Persea americana>

| **-az-** *kém* -áz <enzim> *l.* amelazo, maltazo

| **aza-** *kém* aza- <N és C tartalmú vegyület> *l.* azatioprino

| **azale/o** *növ* azálea <Azalea>

| **azar/o** *növ* kapotnyak <Asarum>

| **azarol/o** *növ* azarólgalagonya, franciagalagonya <Crataegus

azarolus>

| **azatioprino/o** *gysz* azatioprin

| **azel/o** *kém* azelaingyök

azelata acido: *kém* azelainsav, lepargilsav

| **azen/o** **1)** *áll* szamár <Equus asinus>

sovaĝa azeno: félszamár, ázsiai vadszamár <E. hemionus>

azeno iaas: a szamár iázik

azenon komunon oni batas plej multe^Z: *közm* közös lónak túros a háta

obstina kiel azeno: csökönyös, mint a szamár

per enterigo de azeno li estos enterigita: *bibl* úgy temetik el, mint egy szamarat

2) *átv* szamár <ember>

azen' al azeno riproĉas malsaĝon^Z: bagoly mondja a verébnek nagyfejű

azenino de Bileamo: *bibl* Bálám szamara

azenaĵo: **1)** *gaszt* szamárhús

2) *pej* számárság, ostobaság

azenigi: *tr átv* lóvá tesz, csúfot űz vkiből <n>

azenisto: szamárhajcsár

azendorso: *ép* szamárhát <ív>

Azenfelo: Szamárbőr <királylány>

azenorelo: számarfül

montri azenorelojn: számarfület mutat

azenpiedo: *l.* tusilago

azenponto: *isk* számarhíd, mentő kérdés

| **azepin/o** *kém* azepin

diazepino: diazepin

benzodiazepino: *gysz* benzodiazepin

| **azeotrop/o** *kém* azeotrop elegy

| **Azerbajĝan/o** *geo pol* Azerbajdzsán <AZ>

azerbajĝana: *mn nyt* azerbajdzsán <az>

azerbajĝanano: *fn* azerbajdzsán

| **Azi/o** *geo* Ázsia

Centra Azio: Közép-Ázsia

Malgrand-Azio: Kis-Ázsia

Okcidenta Azio: Nyugat-Ázsia

Orienta Azio: Kelet-Ázsia

azia: *geo* ázsiai

aziano: *fn* ázsiai

| **azid/o** *kém* azid

hidroazida acido: *kém* nitrogén-hidrogénsav

| **azidotimidin/o** *gysz* azidotimidin

| **azil/o 1)** *tört* menedék <üldöztetés elől>
preĝejoj prezentis azilon por persekutatoj: a templomok menedéket
adtak az üldözötteknek
trovi azilon: menedékre lel

2) menedékhely, menhely
azilo por fuĝintoj: menekülttábor
azilo por hundoj: kutya menhely
azilo por kadukuloj: rokkantkórház
azilo por malriĉuloj: szegényház
azilo por senhejmuloj: hajléktalanszálló
azilulo: *pol* menekült
azilpetanto: *jog* menedékkérő
azilrajto: *jog* menedékjog

| **azimen/o** *növ* annóna <Asimina>
triloba azimeno: annónacserje, papaufa <A. triloba>

| **azimut/o** *geo* azimut, oldalirányszög
magneta azimuto: mágneses azimut, mágneses oldalirányszög
azimuta: *geo* azimut-, azimutális
azimuta koordinatsistemo: azimutális koordináta-rendszer

| **azo-** *kém* azogyök
azokombinaĵo: azovegyület
azobenzeno: azobenzol

| **azo/a 1)** *biol* azoikus <élőlény nélküli>

2) *geo* azoikumi

| **azoik/o 1)** *ex geo* azoikum, archaikum, őskor *vö.* arĥeano

2) *geo* prekambrium *szin* antaŭkambrio

3) *geo* proterozoikum *szin* proterozoiko

| **azoksi/o** *kém* azoxigyök

| **azol/o** *növ* moszatpáfrány, békalencsepáfrány, kacsagyom
<Azolla>

| **Azor/oj** *l.* Acoroj

| **azot/o** *kém* nitrogén *szin* nitrogeno
azota acido: *kém* salétromsav
azotemio: *orv* azotaemia
hiperazotemio: *orv* hyperazotaemia <maradéknitrogén túlzott
felszaporodása a vérben>
azotobaktero: *bakt* azotobaktérium <Azotobacter>
azoturio: *orv* nitrogénvizelés, azoturia
diazoto: *kém* diazocsoport
diazoti: *tr kém* diazotál *szin* diazoniigi
diazotato: *kém* diazotát
diazotmetano: *kém* diazo-metán
hiperazoturio: *orv* hyperazoturia <nitrogénes vizelet ürítése>

| **Azov/o** *geo* Azov
Azova Maro: Azovi-tenger

| **aztek/o** *fn* azték
azteka: *mn* azték *vö.* navatla

| **azuki/o 1)** *növ* adzukibab <Phaseolus angularis> <növény>

2) adzuki bab <termés>

| **azuleĥ/o** *műv* azulejo

| **b 1)** *b* <hang és betű>

2) *zene* *b* hang
B diesa, B is: hisz
bo: bé <betűnév>

| **ba!** *isz* <könnymű> ah!, eh!, ugyan!
ba, mi ne bezonas vian helpon: ugyan, nincs szükségem a
segítségedre
ba, ĉu vi kredas, ke estas malfacile al mi levi ĝin?: csak nem
gondolod, hogy nehéz megemelnem?

ba, ne hontigu min per tiel facila tasko: ugyan, csak nem
szégyenítess meg ilyen könnyű feladattal?

| **Baal/o 1)** *vall* Baal, Baál, Ūr <föníciai istenek címe>

2) *bibl* Baal, Baál <hamis isten>
la Izraelidoj... servis al Baaloj kaj al sanktaj stangoj: Izrael fiai... a
Baalokat meg az Asérákat tisztelték
Baal-Zebub: *bibl* Baalzebúb, Baálzebub, Belzebub *szin* Belzebuto
vi sendis senditojn, por demandi Baal-Zebubon, la dion de Ekron,
kvazaŭ ne ekzistus Dio en Izrael: követeket küldtél, hogy
megkérdezd Baalzebúbot, Ekrón istenét, mintha Izraelben nem
volna Isten

| **baba/o** *gaszt* baba <rumos v. mazsolás kuglóf> *szin* potkuko

| **Babel/o 1)** *bibl geo* Bábel, Babilon *vö.* Babilono
tial oni donis al ĝi la nomon Babel, ĉar tie la Eternulo konfuzis la
lingvon de la tuta tero: ezért nevezték azt Bábelnek, mert ott zavarta
össze az Ūr az egész föld nyelvét

2) *átv* Bábel <nyelvi sokféleség>
la konferencejo estis vera Babelo: a konferenciaterem valóságos
Bábel volt

3) *bibl át* Bábel, Babilon <az erkölcsstelen Róma>
Babel la granda, la patrino de la malĉastistinoj kaj de la
abomenindaĵoj de la tero: a nagy Babilon, a föld paráznáinak és
undokságainak anyja
babelismo: soknyelvűség, nyelvi zűrzavar
Babel-turo: bábeli torony

| **babezi/o** *bakt* babézia <Babesia> <egysejtű élősködő>
babeziozo: *áll orv* babéziózis, babesiosis, vérfestékvizelés

| **babil/i 1)** *ntr* cseveg, beszélget
ju pli oni babilas, des pli oni al si malutilas^Z: *közm* ne szólj szám,
nem fáj fejem
pri tio jam ĉiuj paseroj babilas: már a verebek is ezt csiripelik

2) *tr* fecseg vmit
ne babilu al la infano tiom da malsaĝaĵoj: ne fecsegj a gyereknek
össze ennyi számárságot
pri tio jam ĉiuj paseroj babilas: még a verebek is ezt csiripelik
babilo: csevegés, beszélgetés
ĉe tablo malplena babilo ne fluas^Z: *közm* üres hasnak nem kell szép
szó, hanem cipó
ju pli da babilado, des pli da pekado^Z: *közm* a sok beszéd el nem
készül hazugság nélkül
ne timu tranĉilon, timu babilon^Z: *közm* a nyelv gyakran jobban vág
a kardnál
vanta babilo: üres fecsegés
babilaĉi: *tr pej* locsog, fecseg, zagyvál
babilaĵo: szófia beszéd, lári-fári!, badarság!
kia babilaĵo!: micsoda számárság!
babilejo: *inf* csevegőszoba, chat room, csati
babilema: beszédes, bőbeszédű
babilemulo: beszédes, bőbeszédű ember
babileti: *ntr* gügyög, gögicsél
babileto: egy kis csevely
disbabili: *tr pej* kifecseg, mindenkinek elfecseg
ronde-onde disbabili: boldognak-boldogtalannak elfecseg
elbabili: *tr* kikotyog, kifecseg
elbabili sekreton: titkot kikotyog
kunbabilaĉi: *tr* mindent összehord
trababili: *tr* átbeszélget, átfecseg, végigfecseg
ili trababilis la lastan horon antaŭ la adiaŭo: a búcsú előtti órák
átbeszélgették
trababili horojn: órák hosszat fecseg

trobablema: szószátyár

l.m. kafobabilo

| **Babilon/o** *tört geo* Babilon, Bábel *vö.* Babelo

Babilona kaptiteco: *bibl* babiloni fogság

Babilona lukso: babiloni luxus, babiloni fényűzés

Babilona imperio: Babiloni Birodalom

babilonano: *fn* babiloniai

Babilonujo, Babilonio: *tört geo* Babilónia

| **babirus/o** *áll* szarvasdisznó, babirusza <Babirusa> *szin* cervoporko

| **babord/o** *hajó* bal oldal *vö.* tribordo

baborde: *hajó* bal oldalon, baloldalt

tero baborde!: föld bal felől

| **babuŝ/o** papucs <sarkatlan, hátsó rész nélküli lábbeli> *vö.* pantoflo

| **bac!** *hgut* csatt! <két nehéz tárgy összeütközésekor keletkező zaj>

baci: *ntr* csattan

| **bac/o** *tört* batka <német pénzérme>

| **bacil/o 1)** *bakt* bacilus <Bacillus>

antraksa bacilo: anthraxbacilus, lépfenebacilus <B. anthracis>

kojlobacilo: kólibacilus <Escherichia coli>

komoforma bacilo: vessző alakú bacilus, commabacillus

laktobacilo: tejsavbacilus <Lactobacillus>

mira bacilo: Serratia marcescens

subtila bacilo: szénabacilus <B. subtilis>

tetanososa bacilo: tetanuszbacilus

tiobacilo: kénbaktérium <Thiobacillus>

2) *bakt* pálcikabaktérium *szin* bastonetbakterio

kojlobacilo: *orv* kólibacillózis

| **Baden/o** *geo* Baden-Baden <város>

Badeno-Virtenbergo: *geo pol* Baden-Württemberg <DE>

| **baf!** *isz* pff!, ugyan!, dehogyis!, számárság!

| **badminton/o** *ne l.* volano

| **Bafina Golf/o** *geo* Baffin-öböl

| **bagag/o** *útipoggyász*

bagagisto: hordár

bagagâreto: *vsút* poggyászkuli

bagagdeponejo: *vsút* csomagmegőrző

bagagoçaro: *jm vsút* csomagtargonca, kézi poggyászkocsi

bagagportisto: hordár

| **bagas/o** kipréselt cukornád/gyümölcs

| **bagatel/o** semmisség, kicsiség, csekélyesség, bagatell dolog *v.* ügy
eç bagatelo povas servi al celo^Z: *közm* kicsi is jobb a semminél

bagatela: jelentéktelen, bagatell

pro najleto bagatela pereis çevalo plej bela^Z: egy szeg miatt a patkó elveszett

bagatelema: kicsinyes, sekélyes, aprólékos, szőröző

bagateli: *ntr* nincs jelentősége, bagatell dolog

bagatelig: *tr* lekicsinyel, bagatellizál

bagatelkoste: semmi pénzért, bagatell összegért, szinte ingyen

| **Bagavatgit/o** *vall* Bhagavad-gitá

| **Bagdad/o** *geo* Bagdad

Bagdado estas la ĉefurbo de Irako: Bagdad Irak fővárosa

| **bagel/o** *gaszt* bagel

| **bagno/o** *jog* fegyház, fegyintézet *szin* punlaborejo

| **bagr/o** *tech* kotrógép

| **Baha/o** *vall* Bahá <Alláh>

bahaano: *vall* baháija, Bahá-hívő

bahaismo: *vall* baháizmus, beháizmus, bahái vallás

| **Baham/oj 1)** *geo* Bahama-szigetek

2) *geo pol* Bahama-szigetek <BS>

| **bahaza indonezi/a** *mn nyt* bahása indonéz <id> *szin* indonezia

| **Bahi/o** *geo pol* Bahia

Bahia butono: *orv* amerikai leishmaniasis

| **baht/o** baht <pénznem>

| **Bah'o** *zene* <Johann Sebastian> Bach

Brandenburga koncerto de Baĥo: Bach Brandenburgi versenye

| **Bairiki/o** *geo* Bairiki

Bairikio estas la ĉefurbo de Kiribato: Bairiki Kiribati fővárosa

| **baj** *hgut* tente

baj, bebo, lule baj: tente, baba, tente

baj, lule, baj, baj: tente, baba, tente

| **Baj/o 1)** *tört geo* Baiae

2) *geo* Baia

| **bajader/o** *vall* bajadér <hindu táncosnő>

| **Bajkal/o** *geo* Bajkál-tó

| **bajonet/o** *kat* szurony, bajonett

bajoneta: **1)** *kat* bajonett-, szurony- *vö.* bajoneta junto

2) *kat* szuronyzár

3) *tech* bajonettzár

bajoneta soklingo: *l.* bajoneta ampolingo

bajonetsoklo: *vill* bajonettzár v. szuronyzárás lámpafej

| **bajpaso** *orv* bypass

| **Bajram/o** *iszl* bajrám

| **Bajron/o** *ir* <George Gordon Noël> Byron

bajronismo: *ir* byronizmus

| **bajt/o** *inf* bájt, byte <B> *vö.* bitoko

kilobajto: kilobájt, kilobyte <kB> <1024 B>

megabajto: megabájt, megabyte <MB> <1024 kB>

terabajto: terabájt, terabyte <TB> <1024 GB>

gigabajto: gigabájt, gigabyte <GB> <1024 MB>

| **bajz/o** baiza <pénznem>

| **bak/i 1)** *tr* kiéget <kemencében>

baki brikojn: téglát éget

2) *tr* süt <kemencében, tepsiben>

baki panon, kukon, picon, viandon: kenyeret, kalácsot, pizzát, húst
süt

bakaĵo: *gaszt* pékáru, péksütemény

bakejo: **1)** pékség *szin* panejo 1

2) péküzlet, kenyérbolt *szin* panejo 2, panvendejo

bakiĝi: *ntr* sül, ég <kemencében, tepsiben>

bakisto: pék

bakujo: **1)** sütőkemence *szin* bakforno

2) sütő

elektra bakujo: villany sütő

elbaki: **1)** *tr* kisüt

2) *tr átv* kisüt vmit

elbaki bizarajn planojn: bizarr terveket süt ki

novbakita: **1)** frissen sült

novbakita pano: frissen sült kenyér

2) *átv* újdonsült

novbakita esperantisto: újdonsült eszperantista

rebaki: **1)** *tr* újrasüt, újraéget

2) *átv* újakezd

rebakita: **1)** kétszersült

2) újraégetett

bakargilo: égethető agyag, terrakottaagyag *szin* terakota argilo

bakformujo, bakmuldilo: *gaszt* tortaforma, sütőforma

bakforno: sütőkemence

bakpleto: tepsi

bakpulvoro: *gaszt* sütőpor *szin* hemigisto

baksodo: *kém gaszt* szódabikarbóna *szin* soda bikarbonato
duonbakita: félig sült

l.m. novbakita

| **bakalaŭ/o** **1)** *isk* baccalaureus <legalacsonyabb egyetemi diplomával rendelkező>, bachelor <GB>

2) *isk* érettségizett <FR>

bakalaŭreco: **1)** *isk* baccalaureatus <legalsó egyetemi végzettség> <GB>

2) *isk* érettségi vizsga <FR>

| **bakang/o** *zene* backang

| **bakarato/o** *játék* bakkara, baccarat <kártyajáték>

| **bakelit/o** *kém* bakelit

| **Bakĥ/o** *mit* Bakkhosz, Bacchus

bakĥi: *ntr* *vall* átv is Bacchusnak hódol

bakĥano: *vall* Bacchus-hívő

bakĥanto: *vall* Bacchus papja, Bacchusnak hódoló, baccháns, bacchanália résztvevője

bakĥantino: *vall* bacchánsnő, bacchanália női résztvevője

Bakĥo-festo: *l.* Bakĥanalio

| **Bakĥanali/o** **1)** *vall* Bacchus-ünnepség, bacchanalia *szin* Bakĥo-festo

2) bakĥanalio: *átv* dözsölés, orgia, bacchanália

| **baklav/o** *gaszt* baklava

| **bakŝiŝ/o** baksis, kenőpénz *szin* ŝmirmono

| **bakteri/o** *bakt* baktérium

acetbakterio: ecetbaktérium <Acetobacter>

acetiga bakterio: ecetsav-baktérium <Acetobacter aceti>

aerobiaj bakterioj: aerob baktériumok

cianobakterio: cianobaktérium <Cyanobakterium>

difteria bakterio: *orv* diftériabaktérium

eŭbakterioj: valódi baktériumok <Eubacteriae>

ferbakterio: vasbaktérium

globbakterio: coccus, gömb alakú baktérium

mikrobakterio: mikrobaktérium

nitratiga bakterio: nitrit-oxidáló baktérium

nitratredukta bakterio: denitrifikáló baktérium

nitriga bakterio: nitrifikáló baktérium

nitritiga bakterio: nitrátoxidáló baktérium

nitrogenfiksa bakterio: nitrogénkötő baktérium

prabakterioj: ősbaktériumok <Archeobacteria>

purpurbakterio: bíborbaktérium <Rhodopseudomonas viridis>

sennitratiga bakterio: denitrifikáló baktérium

tiobakterio: tiobaktérium

verdbakterio: zöldbaktérium

bakterioj: *l.* eŭbakterioj

baktericidoj: *gysz* baktericidek, baktériumölő szerek

bakteriofago: *l.* fago 2

bakteriologo: *bakt* bakteriológus, baktériumkutató

bakteriologio: *bakt* bakteriológia

bakteriozo: *növ* bakteriózis, bacteriosis

bakteriklorofillo: *bakt* baktériumklorofill, bakteriális klorofill

bakteripeksio: *orv* bacteriopenia

| **bakteriofaĝ/o** *l.* bakteriofago

bakteristazo: *orv* baktériumszaporodás pangása

| **Baktr/o** *tört geo* Baktra

Baktrujo, Baktrio: *tört geo* Baktria

| **Baku/o** *geo* Baku

Bakuo estas la ĉefurbo de Azerbajĝano: Baku Azerbajdzsán fővárosa

| **bal/o** bál

publika balo: nyilvános bál

reĝino de balo: bálkirálynő

societa balo: társasági bál

balrobo: *tex* báli ruha, estélyi ruha

balejo: bálterem *szin* balsalono, balhalo

balhalo, balsalono: bálterem *szin* balejo

balkostumo: báli ruha, nagyestélyi

balsezono: bálszezon

balsurtuto: *tex* <női> bálköpeny

balŝuo: báli cipő

l.m. kostumbalo, maskobalo

| **bala/i** **1)** *tr* söpör, seper

balai mortintajn foliojn: száraz avart seper

balai plankon: padlót söpör

se ĉiu balaos antaŭ sia pordo, tiam en la tuta urbo estos ordo^Z:

közm mindenki seperjen a saját háza v. portája előtt

2) *tr* átv elsöpör, eltakarít

la venkinta partio balais la opozicion: a győztes párt elsöpörte az ellenzéket

vento balaas la nubojn: szél hajtja a felhőket

balaaĵo: **1)** <összesöpört> szemét

balaaĵon el korto eksteren ne elportu^Z: *közm* söprött szeméttel nem jó a hirt is kihordani a házból

2) átv *pej* szemét, söpredék

balaaĵujo: szemétláda, szemétkosár

balailo: seprű, söprű

balailo de sorĉistinoj: *növ* bábaseprő, boszorkányseprő, arboplicata *szin* fefasko, ventnesto

nova balailo bone balaas^Z: *közm* új seprű jól seper

sorga balailo: cirokseprű

verga balailo: vesszőseprű

balaileto: kis seprű

balaiŝto: **1)** *fn* takarító

2) utcaseprő *szin* stratbalaisto

elbalai, forbalai: *tr* elsöpör, elseper, kisöpör, kiseper <vmit vhonnan>

forbalau vin!: *isz* hordd el magad!

balaaĵĉaro: szemeteskocsi

balamaŝino: *jm* seprőgép, utcaseprőgép

balailstango: seprűnyél

l.m. minbalai, plumbalailo

| **balad/o** *ir zene* ballada

| **balafon/o** *zene* balafon

| **balalajk/o** *zene* balalajka

| **balan/o** **1)** áll tengeri makk *szin* marglano

2) balano: *anat* makk, balanus <hímvesszőn> *szin* glano 2.

balanito: *orv* makkgyulladás, balanitis

| **balanci/i** **1)** *tr* ingat, ringat, lenget, lóbál

balanci infanon sur la brakoj: ringatja a gyermeket a karján

balanci ion en la menso: átv vmit forgat a fejében

2) *tr* bólogat, csóvál

balanci la kapon: csóválja a fejét

balanci la piedojn: lóbálja a lábát

3) *tr* hintáztat

balanci la bebon sur la genuo: a térdén hintáztatja a csecsemőt

balanci sin: hintáztat, ringatózik

balanciĝi: **1)** *ntr* leng, ing, ringatózik, lóbálódik

ŝipo balanciĝas sur la maro: hajó ringatózik a tengeren

2) *ntr* hintáztat

balanciĝi ekvilibre: átv kényesen egyensúlyozik

balancilo: **1)** *jték* hinta
2) *tech* inga *szin* pendolo
3) *tech* órabillegő, billegőkerék, balanszkerék *szin* balanciero 1, balancrado
balancarko: talpív <hintaszéken>
balancêvalo: *jték* hintaló
balancrado: *tech* órabillegő, billegőkerék, balanszkerék *szin*
balanciero 1, balancilo 3
balancosego: hintaszék
| **balancel/o** *hajó* balancelle <egyárbócos hajó>
| **balancier/o** **1)** *tech* órabillegő, billegőkerék, balanszkerék *szin*
balancilo 3, balancrado
2) *hajó* támasztótörzs, katamarántörzs <csónakon>
3) *vsút* lengőkar, billenőkar, himbakar
| **balantidi/o** *bakt* Balantidium
kojla balantidio: Balantidium coli
balantidiozo: *orv* balantidiasis
| **balast/o** **1)** *tech* holt súly, ballaszt, nehezék
2) *vsút* ágyazat
3) *átv* felesleges teher
balasti: **1)** *tr tech* holt súllyal terhel
2) *tr* *átv* feleslegesen terhel
senbalastigi: **1)** *tr tech* leveszi vmiről <n> a holt súllyt <je>, ballasztmentesít
2) *tr* *átv* tehermentesít, tehertől megszabadít
senbalastigi la balonon: kidobja a léggömbből a nehezéket
balastakvujo: *hajó* merülési tartály <tengeralattjárón>
balastfuraĝo: *agr* ballaszttakarmány
| **balat/o** **1)** *növ* balátafa, szapotillfa <Manilkara bidentata>
2) *kém* baláta
| **Balaton/o** *geo* Balaton
| **balbo/o** balboa <pénznem>
| **balbut/i** **1)** *ntr pszi* dadog
2) *x* *átv* hebeg, dadog, motyog
3) *ntr* balbuteti: gögicsél
balbutulo: *pszi* dadogós ember
| **balcent/o** *tört cím* gonfalon baucent <templomosok zászlaja>
| **baldaken/o** **1)** díszmennyezet, dísztető, baldachin
2) <hordozható> baldachin
| **baldaŭ** hamar, hamarosan, nemsokára
baldaŭa: <időben> közeli, hamarosan bekövetkező
| **Balduen/o** Balduin <utónév>
| **Baldur/o** **1)** *mit* Baldur
2) Baldur, Baldr, Balder <utónév>
| **Balear/oj** *geo pol* Baleár-szigetek <ES>
| **balen/o** **1)** *áll ált* cethal
2) *áll* simabálna <Balaena>
dorsnaĝila baleno: *l.* balenoptero
balenedoj: simabálnafélék <Balaenidae>
blua baleno: kékbálna <Balaenoptera musculus>
dentobalenoj: fogas cetek <Odontoceti>
Baleno: *csill* Cet, Cetus
balenaĵo: *l.* barto
balenisto: bálnavadász
balenbarko: *hajó* bálnavadászcsonak, bálnavadászhajó
balenblanko: cetvelő, cetvelőolaj, spermacetolaj
balenĉasado: bálnavadászat
balenoleo: bálnaolaj
balenŝarko: *áll* cetcépa <Rhincodon typus>
balenŝipo: *hajó* bálnavadászhajó

| **balenoptero/o** *áll* barázdás bálna, hátúszós bálna <Balaenoptera>
szin rorkvalo
balenopteradoj: *áll* barázdásbálna-félék, hátúszós bálnafélék
<Balaenopteridae>
| **balet/o** **1)** *műv* balett
2) *zene* baletzene
baletisto: *műv* balett-táncos
baletistino: *műv* balett-táncosnő
baletestro: *műv* balettmester
baletdirektoro: *műv* balettgazgató
baletjuĝo: *tex* balettszoknya, tüllszoknya
baletlernejo: *isk* balettiskola
baletlernejano: *isk* balettiskolai növendék
| **balg/o** **1)** *tech* harmonika <redőzött összekötő anyag két mozgatható elem között>
intervagona balgo: *vsút* zárt átjáró, szuflé <vagonon>
2) *for* kihuzat
3) *ált* harmonika <harmonikaszerű elem>
balgoblovido: *tech* redős fűjtató vő. fajroblovido
balgobuso: *jm* csuklós busz
balgofiksilo <de akordiono>: *zene* <tangóharmonika>
légszekerényzár
balgopedalo: *zene* fűjtatópedál
| **Balhaŝ/o** *geo* Balkas-tó
| **Balh/o** *geo* Balkh
| **Bali/o** *geo* Bali
balia: *mn nyt* bali <ban>
| **balist/o** *kat tört* hajítógép, balliszta
balista: *tech* ballisztikus
balista galvanometro: *vill* ballisztikus galvanométer
balistiko: *kat* ballisztika, lövéstan, lövedékmozgástan
| **Balkan/o** *geo* Balkán-hegység
Balkana Duoninsulo: *geo* Balkán-félsziget
Balkanoj: *l.* Balkana Duoninsulo
Balkanio: *pol* Balkán
balkanigi: *tr pol pej* balkanizál
| **Balkaŝ/o** *l.* Balkaŝo
| **balk/o** *fn ép* tartó, tartóelem
vicbalko: *fn ép* fiókváltó
| **balkon/o** *ép* erkély, balkon
2) karzat, páholysor <színházban>
sidi sur balkono: páholyban ül
balkonaĵo: *ép* zárt erkély, kiserkély
balkonkoridoro: *ép* függőfolyosó
l.m. pulbalkono
| **Baloĉistan/o** *geo pol* Beludzsisztán
| **balon/o** **1)** *rep* léggömb, léghajó
direktebla balono: *rep* kormányozható léghajó
2) *kém* ballon, üvegballon
3) *kém* lombik
distila balono: lepárló lombik
baloneto: **1)** *jték* luftballon, léggömb, lufi
2) levegőrekesz <léghajóban>
balonbarilo: *kat* léggömbzár
l.m. distilbalono, katenbalono, provbalono, sondobalono
| **balot/i** *ntr pol* szavaz, választ
baloto: *pol* szavazat
balota aŝiŝo: *pol* választási plakát
balota proceduro: szavazási eljárás, szavazási procedura
balotado: *pol* szavazás, választás

publika balotado: nyilvános szavazás
 sekreta balotado: titkos szavazás
 balotejo: *pol* szavazóhelyiség *szin* elektejo, voĉdonejo
 balotilo: **1)** *pol* szavazócédula, szavazólap *szin* balotkarto
2) *tört* szavazógolyó, szavazóeszköz
 balotujo: *pol* szavazóurna *szin* urno 3
 krombaloto: *pol* rendkívüli választás
 rebaloto: *pol* megismételt választás
 balotdistrikto: *pol* választókerület
 balotfrekvenco: *pol* választási részvételi arány
 balotkampanjo: *pol* választási kampány *szin* elektokampanjo, elekta kampanjo
 balotkarto: *pol* szavazócédula *szin* balotilo 1
 balotkoalicio: *pol* választási koalíció, választási szövetség
 balotlisto: *pol* szavazólista, szavazójegyzék
 balotrajto: *pol* jog szavazati jog
 balotrajta: *pol* jog szavazásra jogosult, szavazati jogú, szavazati joggal rendelkező
 balotrajtigito: *fn* szavazásra jogosult
 balotraŭndo: *pol* szavazási forduló
| balot/o *növ* peszterce <Ballota>
 nigra baloto: fekete peszterce <B. nigra>
| balote/o l. baloto
| balt/o *fn* balti <ember>
 balta: balti
 balt-finna: balti finn
 baltaj lingvoj: *nyt* balti nyelvek
 Balta Maro: *geo* Balti-tenger
 Baltujo, Baltio: *geo* Baltikum
| Baltazar/o **1)** *bibl* Baltazár
2) Baltazár, Boldizsár <utónév>
| balte/o **1)** *kat* kardszj <vállon>
2) *kat* vállszj, antantszj
3) vállheveder <biztonsági öv>
 baltee: vállon átvetve
l.m. kartoĉbalteo
| Baltik/o *ex l.* Balta Maro
 Baltika: *ex l.* Balta
| Baltimor/o *geo* Baltimore
| balun/o *vill* balun, szimmetrizáló transzformátor
| balustr/o *ép* mellvédbáb, korlátláb, baluszter
 balustraro: *ép* bábos mellvéd, balusztrád *szin* balustrado
| balustrad/o **1)** *ép* bábos mellvéd, balusztrád *szin* balustraro
2) *ép* bábkorlát, <bábos> lépcsőkorlát
| balz/o **1)** balsafa <könnyű faanyag>
2) *hajó* jelzőbója
3) *növ* balsafa *l.* okromo
| balzam/o **1)** *kém* gysz *vall* balzsam
 kanada balzamo: kanadabalzsam
 Mekka balzamo: mekkabalzsam
 perua balzamo: perubalzsam
 protekta balzamo: védőbalzsam
 tolua balzamo: tolubalzsam *szin* toluo
2) *átv* balzsam, gyógyír
 balzamon donas Lete al korvundo: a szív sebére Léthe ad gyógyírt
 balzama: **1)** balzsmos, balzsam-
2) friss illatú, balzsamos illatú
 balzama aero: balzsamos illatú levegő
 balzami: **1)** *tr* bebalzsamoz *szin* enbalzamigi
2) *tr* *átv* illatosít

balzamarbo: *l.* balzamujo 1
 balzamujo: **1)** *ált* *növ* balzsamfa, balzsamadó fa *szin* balzamarbo
2) balzsamtégely
 enbalzamigi: *l.* balzami 1
 balzamoherberbo: *l.* balzamito
| balzamin/o *növ* kerti nenyúljhózzám, kerti fájvirág, balzamína
 <Impatiens balsamina> *szin* netušumino 1
 balzaminacoj: fájvirágfélék, nebáncsvirágfélék <Balsaminaceae>
 flava balzamino: erdei nenyúljhózzám <I. noli-tangere>
 ruĝa balzamino: bíbor nebáncsvirág <I. glandulifera>
| balzamit/o *növ* Boldogasszony tenyere, Boldogasszony mentája,
 balzsamos aranyvirág *szin* balzamoherberbo
| Bamak/o *geo* Bamako
 Bamako estas la ĉefurbo de Malio: Bamako Mali fővárosa
| bamb/o *zene* bamba <ének és tánc>
| bambar/o *fn* bambara
 bambara: *mn* *nyt* bambara <bm>
| bambu/o **1)** *növ* *ált* bambusz
2) bambusznád *szin* bambukano
 bambukano: bambusznád
| bambuz/o *növ* bambusz, bambusznád <Bambusa>
 ordinara bambuzo: közönséges bambusz <B. vulgaris>
| ban/i **1)** *tr* fürdet, füröszt
 bani infanon: gyereket füröszt
 bani ĉevalon: lovat füröszt
 bani sin: fürdőzik, úszik
2) *tr* áztat, <folyadékba> merít
 bani fotopaperon en rivenlenzo: fotópapírt előhívóban áztat
3) *tr* *átv* áztat, fürdet
 esti banata de ŝvito: izzadságban fürdik
 ŝiaj vangoj estis banataj per larmoj: orcáit könnyek áztatták
 bano: **1)** fürdetés, fürdés
 Ordeno de Bano: Bath lovagrend
2) fürdővíz
3) *tech* fürdő
 banejo: *ép* fürdő <épület>, fürdőház
 publika banejo: közfürdő, nyilvános fürdő
 baniĝi: **1)** *ntr* fürdik
2) *ntr* ázik <folyadékban>
 baniĝi en ŝvito: izzad, mint a ló
 banujo: **1)** fürdőkád
2) *tech* áztatóedény
 miksbanejo: vegyes fürdő, férfi-női fürdő
 termobanejo: *orv* gyógyfürdő, termálfürdő, melegfürdő *szin*
 varmobanejo
 banakvo: fürdővíz
 banĉambro: *ép* fürdőszoba
 banĉapo: fürdősapka
 banĉelo: fürdőkabin
 bangasto: fürdővendég
 bangantoj: mosdókesztyű
 bankalsono, banŝorto: *tex* fürdőnadrág
 bankalsoneto: *tex* <kisméretű> fürdőnadrág
 bankostumo: fürdőruha
 bankuvo: fürdőkád
 banhejtilo: bojler, fürdőszobai vízmelegítő
 banloko: fürdőhely
 banmantelo: *tex* fürdőköpeny
 banmato: lábszőnyeg, fürdőszőnyeg
 bansalo: fürdősó

banŝaŭmo: fűrdőhab
 bansezono: fűrdőidény
 bantuko: **1)** fűrdőtörülköző, flaneltörülköző
2) fűrdőlepedő
 banurbo: fűrdőváros
 banvesto: fűrdőruha vö. banŝorto
l.m. kuirbano, sablobano, ŝvitbanejo, varmobanejo, venusbanejo
| Banah/o *mat* <Stefan> Banach
 Banaĥa algebro: Banach-algebra
 Banaĥa spaco: Banach-tér
| banal/a banális, szokványos, elcsépelt, közönséges
 banalaĵo: **1)** banális, szokványos dolog, banalitás
2) *nyt* közhely
 banaleco: **1)** banalitás, szokványosság
2) *nyt* közhelyesség
 banaligi: **1)** *tr* banálissá tesz, elkoptat, elcsépel
2) *tr nyt* közhelyesít
| banan/o *növ* banán <gyümölcs>
 bananujo: *növ* banán <növény> <Musa>
 Japania bananujo: télálló banán <M. basjoo>
 bananujacoj: *növ* banánfélék <Musaceae>
 bananŝtopilo: *vill* banándugó
| Banaras/o *geo vall* Benáresz vö. Varanasio
| Banat/o *geo* Bánát
| band/o **1)** <együtt tevékenykedő> csapat, csoport
 bando da birdoj: egy csapat madár
 bando de vojaĝantoj: utazócsoporth
2) *zene* együttes, zenekar, banda
 arma bando: *kat* katonazenekar
 cigana bando: cigánybanda
 latuna bando: rezesbanda
 salonmuzika bando: szalonzenekar
3) *pej* banda
 bando de rabistoj: rablóbanda
 bando de huliganoj: huligánbanda
 bandano: bandatag
 bandestro: **1)** csapatvezető, csoportvezető
2) *zene* zenekarvezető
3) *pej* bandavezér
| bandaĝ/o *gysz* kötszer, sebpólya, kötés, bandázs *szin* pansobendo
 hernia bandaĝo: sérvkötő
 sukura bandaĝo: szükségkötés
 transversa bandaĝo: harántpólya
 bandaĝi: *tr orv* <sebet> kötöz, bekötöz
 bandaĝejo: *kat orv* kötözőhely
 bandaĝisto: kötszerekészítő, kötszergyártó
l.m. gipsbandaĝo
| Bandar-Seri-Begavan/o *geo* Bandar Seri Begawan
 Bandar-Seri-Begavano estas la ĉefurbo de Brunejo: Bandar Seri Begawan Brunei fővárosa
| banderil/o *sp* banderilla, zászlós lándzsa <ES>
 banderilisto: *sp* banderillero
| banderol/o **1)** <postai> keresztkötés
2) papírszalag, zárszalag <*pl.* könyvön, palackon>
 impostmarka banderolo: *gazd* zárjegyszalag
3) *inf* banner, hirdetőszalag *szin* reklamrubando
4) *ép* léctag, lemeztag *szin ép* bendo 5
5) transzparens
 banderoli: *tr* keresztkötéssel lát el
 banderoli ĵurnalon: újságot keresztkötéssel lát el

banderoli retpaĝon: site-re bannert helyez el
| bandi/o *sp* jéglabda, bandy
| bandit/o útonálló, bandita
 banditismo: *jog* banditizmus
| bandolier/o l. balteo
| bandoni/o *zene* bandonion, bandoneon vö. akordiono
| Bandung/o *geo* Bandung
| banduri/o *zene* bandurria
| bangal/o *ép* bungaló, nyári lak
| Bangalor/o *geo* Bangalore
| bangi/o *növ* vörösmoszat <nem> <Bangia>
 bangioficioj: vörösmoszatok <osztály> Bangiophyceae
| Bangkok/o *geo* Bangkok
 Bangkoko estas la ĉefurbo de Tajlando: Bangkok Thaiföld fővárosa
| Bangladeŝ/o *geo pol* Banglades <BD>
 bangladeŝano: *fn* bangladesi
| Bangu/o *geo* Bangui
 Banguo estas la ĉefurbo de Centr-Afriko: Bangui Közép-Afrika fővárosa
| bang/o *zene* bendzsó
 basbangó: basszusbendzsó
 citra bangó: citerabendzsó
 G-bangó: G-bendzsó
 kontrabasa bangó: kontrabasszus-bendzsó
 tenorbangó: tenorbendzsó
 bangeto: *zene* piccolobendzsó
| bangolin/o *zene* mandolinbendzsó
| Bangul/o *geo* Banjul
 Bangulo estas la ĉefurbo de Gambio: Banjul Gambia fővárosa
| bangulel/o *zene* ukulelebendzsó
| Banja-Luk/o *geo* Banja Luka
| banjan/o *növ* indiai füge, banyánafa vö. Bengala fiko
| bank/o **1)** *gazd* bank
 centra banko: központi bank, jegybank *szin* nacia banko
 emisia banko: bankjegykibocsátó bank
 Eŭropa Centra Banko: Európai Központi Bank
 Eŭropa Investobanko: Európai Beruházási Bank
 havi krediton ĉe sia banko: hitele van a bankjánál
 hipoteka banko: jelzálogbank
 Internacia Banko por Rekonstruo kaj Evoluigo: Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank, IBRD
 investa banko: beruházási bank
 komerca banko: kereskedelmi bank
 koopera banko: szövetkezeti bank
 Monda Banko: Világbank
 nacia banko: nemzeti bank, jegybank *szin* centra banko
2) *orv* szervbank
 banko de sango: vérbank
 banko de spermo: spermabank
3) *inf* adatbank
4) *játék* bank
 rompi la bankon: megüti a bankot
 teni la bankon: tartja a bankot
 banka: banki
 banka ĝiro: *gazd* bankátutalás
 banka sekreto: *gazd* banktitok
 bankejo: **1)** *ép* banképület, bankhelyiség
2) *gazd* bankfiók
 bankestro: *gazd* bankigazgató *szin* bankdirektoro

banki: **1)** *ntr* *gazd* bankol, banki tevékenységet folytat
2) *ntr* *jték* bankot ad
bankismo: *gazd* bankrendszer *szin* banksistemo
bankisto: *gazd* banktisztviselő *szin* bankoficisto
bankasigno: *gazd* bankutalvány
bankaŭtomato: *gazd* bankautomata
bankbileto: *gazd* bankjegy, papírpénz *szin* papermono
bankĉeko: *gazd* bankcsekk
bankfilio: *gazd* bankfiók *szin* *gazd* bankejo 2
bankgarantio: *gazd* bankgarancia
bankkarto: *gazd* bankkártya
bankkonto, bankokonto: *gazd* bankszámla
bankkonto-numero: *gazd* bankszámlaszám
internacia bankkonto-numero: nemzetközi bankszámlaszám, IBAN
bankoficisto: banktisztviselő *szin* bankisto
bankprivatigo: *gazd* bankprivatizáció, bankprivatizálás
bankrabo: *jog* bankrablás
bankrabisto: *jog* bankrabló
banksektoro: *gazd* bankszektor
banksistemo: *gazd* bankrendszer *szin* bankismo
l.m. datumbanko, deponbanko, diskontbanko, informbanko, ŝparbanko
| banked/o bankett, díszvacsora, díszebéd
abiturienta bankedo: érettségi bankett
politika bankedo: *pol* politikai bankett
bankedi: *ntr* bankettezik, díszvacsorán, díszebéden vesz részt
| bankier/o 1) bankár
2) *jték* bankos, bankár <aki a bankot adja>
| bankiz/o *geo* jégmező *szin* glacikampo
| bankrot/i 1) *ntr* *gazd* csődbe jut, csődöt mond
2) *ntr* *átv* csődöt mond, felsül
bankroto: *gazd* csőd, vagyonbukás, fizetéseképtelenség
bankrota situacio: csődhelyzet
deklari bankroton: csődöt jelent
deklaro de bankroto: csődneyítés, csődbejelentés
fraŭda bankroto: *jog* csalárd bukás
proceduro de bankroto: *jog* csődeljárás
bankrotarango: *gazd* kényszeregyezés <csődeljárásnál>
bankrotandgera: *gazd* csődközeli
| bant/o hajszalag, masni, szalagcsokor
bantigi: *tr* csokorra köt
bantigi la kravaton: csokorra köti a nyakkendőt
bantobuklo: masnihurok
bantokravato: csokornyakkendő
bantoro: szalagcsokor
| bantam/o *áll* bantam, törpebaromfi
| bantu/o *fn* bantu
bantua: *mn nyt* bantu <bnt>
bantuj lingvoj: *nyt* bantu nyelvek
| banus/o *tört* *pol* bán
banuso de Kroatio: horvát bán
banusejo: **1)** bánság <intézmény>
2) *ép* báni palota
banuslando, banusujo: *tört* *pol* bánság
Banuslando: *geo* Bánság
| baobab/o *növ* majomkenyérfa, baobab <Adansonia>
| bapt/i 1) *tr* *vall* megkeresztel
2) *tr* *átv* vmilyen névre keresztel, nevet ad
bapti lin Petro: Péternek keresztel

bapti ŝipon Nevenkebla: a Legyőzhetetlen nevet adja a hajónak, Legyőzhetetlennek kereszteli a hajót
3) *tr* *pej* felvizez, hamisít <ital>
bapti lakton, vinon: tejet, bort keresztel <felvizez>
bapto: **1)** *vall* keresztelés
2) *kr* keresztség
3) *átv* próba, keresztség
bapto ĉe la linio: *hajó* egyenlítői keresztség
ricevi sian unuan fajrobapton: átesik az első tűzkeresztségen
bapta: keresztelési
bapta ceremonio: *kr* keresztelő <szertartás>, keresztelési szertartás
bapta festeno: *kr* keresztelői lakoma
baptano: **1)** koma
2) *átv* koma, jó pajtás, cimbor
baptanino: komaasszony
baptejo: *ép* *kr* keresztelőkápolna, baptisztérium *vö.* baptisterio
baptisto: **1)** *kr* keresztelő
Johano la Baptisto: *bibl* Keresztelő János
2) *kr* baptista *vö.* anabaptisto
baptujo: *kr* keresztelőmedence, keresztelőkút *szin* baptokuvo, baptopelvo
rebapti: *tr* *kr* újrakeresztel
baptistoj rebaptas infanbaptitojn: a baptisták újrakeresztelik a gyermekként keresztelteket
transbapti, alibapti: *tr* átkeresztel
baptoatesto: *kr* keresztelével
baptado: *kr* (meg)keresztelés, keresztelő
baptismo: *kr* baptizmus
baptofesto: *kr* keresztelő <ünnepség>
baptofilo: keresztfiú
baptofilino: keresztlány
baptokuvo: *l.* baptujo
baptonomo: keresztnév
baptopaĉjo: keresztapu, keresztapa
baptopanjio: keresztanyu, keresztmama
baptopatro: keresztapa
baptopatrino: keresztanya
baptopelvo: *l.* baptujo
baptoto: **1)** *kr* katekumen
2) keresztelendő
l.m. aerbapto, bapto ĉe la linio, fajrobapto, Kristobapto, marbapto
| Baptist/o Baptiste <utónév>
| baptisteri/o *ép* *kr* keresztelőkápolna <templomon kívül>, baptisztérium *vö.* baptujo
| bar/i 1) *tr* eltorlaszol, elkerít
bari al li la vojon: elállja az útját
bari la fluon de la rivero: eltorlaszolja a folyó útját
ĉiuj alirejoj al la palaco estis baritaj de soldatoj: a palotába vezető összes utat katonák állták el
2) *tr* akadályoz, megakadályoz, korlátoz
bari la progreson: akadályozza a haladást
bari la vojon al ĉiuj reformoj: minden reformnak útját állja
baro: **1)** torlasz
gardu vin du baroj – lipoj kaj dentaroj²: *közm* hallgass nyelvem, nem fáj fejem
soldatoj starigis barojn antaŭ la urbo: katonák torlaszokat emeltek a város előtt
2) akadály, korlát
Esperanto forigas la lingvajn barojn inter la popoloj: az eszperantó felszámolja a népek közti nyelvi akadályokat

netranspaŝebla baro: áthághatatlan akadály
pro multaj ĝenoj kaj baroj la laboro haltis: sok probléma és akadály miatt a munka leállt

trafi barojn: akadályokba ütközik

3) mat korlát, határ

suba baro: alsó korlát

supera baro: felső korlát

baraĵo: **1)** torlasz, barrikád

baraĵo el dehakitaj branĉoj: levágott ágakból rakott torlasz

baraĵo el ŝtonoj: kőbarrikád

2) kōzl útakadály, útlezárás

devojiga baraĵo: útelterelő akadály

duonvoja baraĵo: fēlpályás útlezárás

trakfina baraĵo: vasút fix ŭtközőbak

3) víz duzzasztógát, zátony

4) természetes akadály

barilo: **1)** kerítés

2) átv akadály

barita: **1)** eltorlaszolt

2) elkerített

3) mat korlátos

barumo: *geo* dagályhullám

ĉirkaŭbari: **1)** *tr* körbekerít, kerítéssel körbevesz

2) tr átv mindenhol akadályoz

debari: *l.* disbari, malbari

disbari: *tr* kerítéssel elválaszt, lekerít vmiről <de>

malbari: *tr* akadálymentesít, felszabadít <akadály alól>, megtisztít <akadálytól>

nebarita: **1)** akadálytalan, korlátlan

2) mat korlátlan, határtalan

senbara: akadálytalan, akadálymentes

senbarigi: *tr* akadálymentesít, <akadályt> elhárít

senbarigi la vojon: megtisztítja az utat

senbarigi publikan konstruaĵon: középületet akadálymentesít

barbobeno: *vill* fojtótekeres

barilgasto: *sp pej* potyanéző

barsablaĵo: *geo* deltazátony, torkolati homokzátony

bartrabo: sorompó *szin* bariero

l.m. akvobaraĵo, balonbarilo, ĉĥobarilo, frekvencbarilo, plektobarilo

| **bar/o** *fiz* bar

milibaro: *fiz* millibar <mbar>

barografo: *fiz* barográf, légnyomásíró

barometro: *met* légnyomásmérő, barométer

baroskopo: *met* baroszkóp, légnyomásmutató

| **Barabas/o** **1)** *bibl* Barabás

2) Barabás <utónév>

| **barak/o** barakk

barakaro: barakktábor

| **barakt/i** **1)** *ntr* vergődik, kapálódzik

barakti en ŝuldoj: adósságokban vergődik

barakti kiel fiŝo ekster la akvo^Z: vergődik, mint a partra vetett hal

2) ntr átv küszködik

baraktas plano en lia kapo: tervet forgat a fejében

barakti kontraŭ malfavoraj cirkonstancoj: kedvezőtlen

körülményekkel küszködik

barakti kontraŭ ŝuldoj: adósságokkal küszködik

barakti por pli bona vivo: jobb életért küszködik

en lia kapo baraktas multaj ideoj: sok ötlet forog a fejében

transbarakti: *tr* átevickél, átküszködik vmin <n>

| **Barat/o** **1)** *tört* Bhárata

2) l. Hindujo 2

| **barateri/o** *jog hajó* barratéria <hajóskapitány v. legénység által okozott kár>

| **barb/o** szakáll

barbo potencia, sed kapo sensenca^Z: feje, mint egy hordó, esze, mint egy dió

Blua Barbo: *ir* Kékszakáll

falsa barbo, postiĉa barbo: álszakáll

kvadrata barbo: vágott szakáll

barba: szakállas, szakáll-

barbeto: rövid szakáll

barbisto: *l.* barbiro

barbulo: *fn* szakállas ember

senbarba: csupasz állú, szakálltalan

barbfadeno: *áll* bajusz

barblano: piheszőr, szakállkezdemény *szin* lanugo 2

barbofiŝo: *l.* barbio

l.m. Blubarbo, kaprobarbo, mentonbarbo, plenbarbo, ruĝbarbulo,

Ruĝbarbulo, stoplobarbo, vangbarbo

| **Barbad/o** *geo pol* Barbados <ország> <BB>

| **barbaden/o** **1)** *növ* óriás golgotavirág, óriás granadijja <növény>

2) l. barbadenbero

barbadenbero: *növ* óriás golgotavirág termése

| **Barbados/o** *geo* Barbados <sziget>

| **barbakan/o** *kat* kapuerőd, barbakán

| **barbar/o** **1)** *tört pej* barbár <nem hellén, nem római>

invado de barbaroj en la Romian Imperion: barbárok betörése a Római Birodalomba

2) fn átv pej barbár, műveletlen ember

pri versarto vi estas barbaro: a verselést illetően barbár vagy

3) átv pej durva, faragatlan ember

barbaraĵo: *pej* barbár tett, cselekedet, barbár dolog, barbarizmus

barbarismo: *nyt* barbarizmus, nyelvrontás, idegenszerűség

| **Barbar/o** Barbara, Borbála

| **barbare/o** *növ* borbálafű <Barbarea>

ordinara barbareo: közönséges borbálafű <B. vulgaris>

printempa barbareo: tavaszi borbálafű <B. verna>

| **Barbaros/o** *l.* Ruĝbarbulo

| **barbed/o** *kat* ágyú mellvéd, barbette

| **barbeku/o** *gaszt* barbecue

| **barbi/o** *áll* márna *szin* barbofiŝo

| **barbir/o** **1)** borbély *szin* barbisto, razisto

La barbiro de Seviló: *ir zene* A sevillai borbély

2) orv felcser, sebborbély

| **barbiton/o** *zene* barbiton

| **barbitur/o** *kém* barbitursav *szin* barbitura acido

barbitura acido: *l.* barbituro

dietil-barbituro: barbitál, dietil-barbitursav

barbituraĵo: *kém gysz* barbiturát

barbiturismo: *orv* barbituralizmus

| **Barcelon/o** *geo* Barcelona

Barcelono estas la ĉefurbo de Katalunio: Barcelona Katalónia fővárosa

| **barĉ/o** *gaszt* borscs <leves>

| **bard/o** **1)** *zene* bárd <kelta énekmondó>

2) énekmondó, regős, igric

| **bareĝ/o** *tex* barége <kelmefajta>

| **Bahrejn/o** *l.* Barejno

| **Barejn/o** *geo pol* Bahrein <szigetek és ország> <BH>

| **barel/o** **1)** hordó

barelo de la Danaidoj: *mit átv* Danaidák hordója
barelo malplena sonas plej laŭte^Z: *közm* üres hordó jobban kong
2) gazd barrel <220 l v. 160 l>
barelejo: kádárműhely, bodnärműhely
bareleto: **1)** csobolyó
2) tech rugótár
3) kat forgótár
bareliĝi: *ntr* megpocakosodik, pocakot ereszt
barelisto: kádár, bodnár, hordókészítő, pintér
elbareligi: *tr* hordóból kienged, kitölt
enbareligi: *tr* hordóba tölt
subbarelo: ászok
barelbendo, barelringego: abroncs <hordón>
barelgusta: hordóízű
barelingo: abroncs
barelsoklo: ászok
barelvagono: *vsút* hordós tartálykocsi
barelvolbo: *ép* dongaboltozat
l.m. naĝbarelo
| **barelief/o** **1.** basrelief
| **barem/o** *gazd* számítási táblázat, számtáblázat *szin* kalkulabelo
baremo de impostoj: adótábla
baremo de salajroj: bértáblázat
baremo de tarifoj: díjtáblázat
logaritma baremo: *mat* logaritmustáblázat
| **Barenc/o** *geo* <Willem> Barents
Barenca Maro: Barents-tenger
| **barĝ/o** *hajó* uszály, bárka *szin* platŝipo
barĝoŝipo: *hajó* uszályvontató hajó
| **bari/o** *kém* bárium <Ba>
baria klorido: báriumklorid
barispato: *l.* barito
| **barier/o** **1)** sorompó
2) gazd vámsorompó
3) korlát <bírószágon>
duonbariero: *vsút* fél sorompó
bariergardisto: *vsút* sorompóőr, sorompókezelő, bakter
barierkuro: *sp* gátfutás
| **barikad/o** *pol* barikád, úttorlasz
barikadi: *tr* elbarikádoz, eltorlaszol
| **barion/o** *fiz* barion
| **barit/o** **1)** *ásv* barit, súlypát, bárium-szulfát *szin* peza spato, barispato
2) kém bárium-hidroxid
baritakvo: *kém* báriumvíz
baritpapero: *knyv* baritpapír, fényezett papír
| **bariton/o** *zene* bariton <hang>
baritonulo: *zene* baritonista, baritonénekes
baritonhobojo: *zene* baritonoboa, heckelphon
| **bark/o** **1)** *hajó* sajka, bárka
barko de Karono: *mit* Kháron ladikja
2) hajó bark típusú hajó
kvarmasta barko: négyárbcos bark
barketo: *hajó* vitorlás<csónak>
barkoskuno: *hajó* barksóner, szkímerbark, barkentin
l.m. motorbarko, trolbarko, velbarko
| **barkan/o** *geo* sarlós dűne, barkán
| **barkarol/o** *zene* bárkadal, barcarola *szin* boata kanto
| **bar-micv/o** *vall* bar-micva
| **Barnab/o** Barnabás <utónév>

barnabano: *fn kr* barnabita, paulánus <szerzetes>
| **Barnabas** **1.** Barnabo
| **barok/o** **1)** *ép* barokk
2) műv barokk, pátosz, barokkos stílus
baroka: *mn* barokk
baroka klasiko: *knyv* Transitional <betű>
baroka stilo: *műv* barokk stílus
barokstila: *műv* barokk stílusú
| **baron/o** **1)** *tört* főúr, főnemes, országbáró
2) báró
barono malpli alte rangas ol vicgrafo: a báró alacsonyabb rangú, mint a vikomt
ĉiu barono havas sian kapricon^Z: *közm* nagy urak kedve nyúlhaton v. lóhaton jár
por mia mono mi ankaŭ estas barono^Z: a pénzemért én vagyok az úr
baroneto: baronet <GB>
baronino: bárónő
| **bart/o** **1)** *áll* halcsontlemez, szila *szin* balenajo
2) halcsont <*pl.* fűzőhöz>
bartobalenoj: *áll* szilás cetek <Mystacoceti>
| **Bartolome/o** Bertalan <utónév>
Bartolomea nokto: *tört* Bertalan-éj, Szent Bertalan-éjszaka
| **Baruĥ/o** **1)** *bibl* Báruk könyve <Bár>
2) Báruk <utónév>
| **barzoj/o** *áll* orosz agár *szin* rusa leporhundo
| **bas/a** **1)** alacsony, alsó
basa Rejno: Alsó-Rajna
2) zene basszus-
baso: *zene* basszus, basszushang
burda baso: basso continuo, generálbasszus
obstina baso, ripeta baso: basso ostinato, ismétlődő basszus
bas-: *zene* basszus *l.* basfluto, basgitáro, basklarneto, basklavo, baskleo, baskordo, basliuto, bastamburo, bastrombono, bastrumpeto, bastubjo, basvjolo
basiĝo: *gazd* bessz
basisto, basulo: *zene* basszusénekes, basszista
| **basbal/o** *sp* baseball *szin* bazopilko
| **basen/o** **1)** medence
baseno de naĝejo: uszoda medencéje
kluza baseno: dokkmedence
2) víz <mesterséges> tó
3) geo vízgyűjtő terület
akvokolekta baseno: *víz* vízgyűjtő medence
4) geo völgyteknő
5) hajó kikötőmedence
tajda baseno: *geo* dagálykikötő
basenestro: úszómester
l.m. salbaseno
| **Baseter/o** *geo* Basseterre
Basetero estas la ĉefurbo de Sankta-Kito kaj Nevis: Basseterre Saint Kitts és Nevis fővárosa
| **basetkorn/o** *zene* basszetkürt
| **basi/o** **1)** *növ* seprűfű <Bassia> *szin* somerkupreso
2) ex növ madukafa *l.* maduko
| **basier/o** *gazd* besszre játszó, besszre spekuláló, besszista *vö.* haŭsiero
| **Basilikat/o** *geo pol* Basilicata <IT>
| **basinet/o** *kat* tört velencei sisak
| **bask/o** *tex* ruhaszárny, kabátszárny

sub la basko de laboro ili drinkis: munka leple alatt italoztak

| **basketbal/o** l. korbopilkado

| **baskul/o** 1) *fiz* kétkarú emelő

baskula variablo: *tud* bináris változó

majuskle baskulo: betűváltó <írógépen>, *inf* nagybetű zár

nombra baskulo: *inf* Num-Lock-billentyű, numerikusmód-kapcsoló

2) *jték* mérleghinta

3) *tech* himba, billenőszerkezet

4) *vill* billenőkör

baskuli: *ntr* billeg, hintázik, himbálódzik, libikókázik

baskuligi: *tr* billeget, hintáztat

baskulbutono: *vill* billenőkapcsoló-gomb

baskulfenestro: *ép* bukóablak, billenőablak

baskulkamiono: *jm* billencs, billenőplatós tehergépkocsi

baskulklavo: *tech* kétállású billentyű

cifera baskulklavo: *inf* Num Lock-billentyű

baskulkomutilo: *vill* billenőkapcsoló *szin* baskuláltilo

baskulludo: 1) *jték* libikókázás

2) *pol* *pej* hintapolitizálás

baskulpesilo: karos mérleg

baskulponto: *tech* billenőhíd, felnyitható híd, ellensúlyos csapóhíd

baskulputo: gémeskút

baskuláltilo: *vill* billenőkapcsoló

| **basp/a** *röv* blankula-angla-saksa-protestanta

| **Basr/o** *geo* Baszra

| **Bass/o** *geo* <George> Bass

Bassa Markolo: *geo* Bass-szoros

| **bast/o** 1) *növ* háncs, phloem *szin* floemo

2) háncs <anyag>

bastfibro: háncsrost

bastokorbo: háncskosár

bastomato: háncsszőnyeg

| **bastard/o** 1) *jog* törvénytelen gyermek

2) *pej* fattyú, basztard

3) *biol* félvér, hibrid *ex l.* hibrido

bastardiği: 1) *ntr* *biol* *ex* kereszteződik l. hibridiği

2) *ntr* elkorcsosul, degenerálódik, basztardizálódik

| **Bastian/o** Bastian <utónév>

| **Bastil/o** 1) *ép* tört Bastille

2) *átv* erős börtön

| **bastion/o** 1) *kat* bástya

2) *átv* védőbástya

Hungario estis bastiono de kristanismo kontraŭ la turkoj:

Magyarország a kereszténység védőbástyája volt a törökök ellen

| **baston/o** bot, pálca

alpa bastono: hegymászóbot

bastono batas, bastono resaltas^Z: *közm* minden botnak két vége van

bastono de Aaron: *bibl* Áron vesszeje

bastono havas du ekstremaĵojn: a botnak két vége van

dirigenta bastono: *zene* karmesteri pálca

episkopa bastono: *kr* pásztorbot <püspök>

fremdan dorson bastoni, ankaŭ sian doni^Z: *közm* aki bottal köszön,

annak doronggal felelnék

via onklo ĵetis bastonon en la radon al nia entrepreno^Z: a bácsikád

akadályt gördített a vállalkozásunk elé

paŝtista bastono: pásztorbot

por via bono vin regalias bastono^Z: *közm* jótett helyébe jót ne várj

prilabori per bastono: ellátja a baját, jól eltángálja

violoni al li per bastono: elhúzza a nótáját

bastoni: *tr* megbotoz

bastonego: dorong, husáng

bastoneto: 1) botocska, pálcika

subtenan bastoneton li pikis apud la floro: támasztó pálcikát tűzött a virág mellé

2) *anat* pálcika <retina>

trabastoni: *tr* elagyabugyál, elpáhol

bastonetbakterio: l. bacilo

bastonbato: botütés

bastonmarŝado: *sp* botolás, nordic walking *szin* nordia

bastonmarŝado

bastonpano: *gaszt* bagett, rúdkenyér

bastonpupo: *műv* pálcás báb

bastonsako: táskabot, walkin' bag <támaszként is használt négygörgős táska>

bastonvalizo: bőrröndbot, walkin' bag <támaszként is használt négygörgős bőrrönd>

l.m. hokbastono, irbastono, kalkulbastono, lambastono, montrobastoneto, noĉbastono, ordonbastono, regbastono, skibastono, ŝpinbastono, taktobastono, tuĉbastoneto

| **baŝ/o** *jm* ponyva, védőponyva

| **Baŝo** *inf* bash

| **baŝibozuk/o** *tört* basibozuk, martalóc

| **baŝkir/o** *fn* baskír, baskort

baŝkira: *mn nyt* baskír, baskort <ba>

Baŝkirujo, Baŝkirio: *geo* *pol* Baskíria <RU>

| **baŝlik/o** l. kapuĉo

| **baŝo/o** *növ* télálló banán <Musa basjoo> *szin* Japania bananujo

| **bat/i** 1) *tr* ver, üt, megver, megüt, megcsap

bati al si la bruston: átv is veri a mellét

bati ĝissange: véresre ver

bati kremen: habot ver

bati la pavimon: átv a flaszttert koptatja, lödörög, ténfereg

bati la tablon: átv is veri az asztalt, az asztalra csap

bati la takton: *zene* veri a ritmust

bati lakton: *gaszt* köpül

bati sin sur la bruston: átv veri a mellét, meakulpázik

batu malbonulon, li vin flatos – kisu, li vin batos: *közm* szép szóért

botot, keményért kalácsot várhatsz a paraszttól

kiu batas edzinon, tiu vundas sin mem^Z: *közm* asszony verésével nem jár sok becsület

kiu bati deziras, trovas al si bastonon^Z: *közm* aki verekedni akar, könnyen talál botra

oni batas la oron, por provi ĝian valoron^Z: *közm* az aranyból sem lesz pénz, ha nem verik

2) *ntr* üt <szól>

batis via lasta horo: ütött az utolsó órád

batas la tamburo: szól a dob

batis la 12a horo: elütötte a tizenkettőt

3) *ntr* *tech* üt, kopog

la rado batas: üt a kerék <pontatlanul van beszabályozva>

la motoro batas: kopog a motor

bati sin, batigi: *ntr* verekszik

sinjoroj sin batas, servantoj vundojn ricevas^Z: *közm* urak vesznek össze, jobbágy haját tépik

bato: 1) ütés, csapás

2) *sp* ütés, rúgás

subzona bato: *sp* átv is övön aluli ütés

bato de patrino ne longe doloras^Z: *közm* kb. szülő ver, nem sokáig fáj

3) *átv* sorscsapás

la perfido de la edzino estis por li dolora bato: a feleség hűtlensége
fájdalmas csapás volt neki

via agado estas bato por nia entrepreno: a ténykedésed csapás a
vállalkozásunkra

batadi: *tr* ütöget, vereget

batadi la venton^Z: szalmát csépel, Dunába vizet hord

batadi per ungoj kaj dentoj: foggal-körömmel védekezik

batadi sin sur la bruston: *átv* meakulpázik

2) ntr vergődik

la fiŝo batadis kontraŭ la boatfundon: a hal vergődött a csónak
fenekén

batado: verés, ütlegetés

la batado multe suferigis lin: a veréstől nagyon szenvedett

per batado de lakto produkteblas butero: a tej köpülésével vaj
készíthető

bataĵo: ütésnyom, ütésdudor

batigo: **1)** verekedés

2) ütődés, verődés

batilo: **1)** ütőszerszám

2) *sp* ütő

batanto: *sp* ütőjátékos

batanto povas argumenti, batato devas silenti^Z: *közm* azé az
igazság, ki a botot fogja

albati: **1)** *tr* odaüt, odaver

albati la pordon: becsapja az ajtót

2) *tr* ütéssel odarögzít

albati hufojn al ĉevalo: patkót szegez a lóra, megpatkolja a lovat

albati la kovrilon de ĉerko: rászegezi a koporsófedőlehet

albatigi: *ntr* nekiütődik, nekivágódik, nekicsapódik

debati: *tr* leüt, lever vhomnan

debati la fruktojn de la arbo: leveri a gyümölcsöt a fáról

debati la kapojn al papavoj: leveri a mákfejeket

disbati: **1)** *tr* szétüt, szétver, darabokra tör, tönkrezúz

disbati idolojn: darabokra töri a bálványokat

2) *tr* *átv* lever, letör, tönkrezúz, megsemmisít

disbati armeon: sereget tönkrezúz

disbati puĉon: puccsot lever

ekbati: **1)** *tr* ütni, verni kezé

2) *tr* hirtelen üt, üt egyet

ekbati fajron: tüzet csíhol

la koko ekbatis per la flugiloj: a kakas csapkod a szárnyával

elbati: *tr* kiüt, kiver, kicsap

elbati al li la dentojn: kiveri a fogait

elbatadi lian sojlon^Z: kilincsel nála

enbati: *tr* bever, beüt, belever

enbati al si en la kapon^Z: *átv* a fejébe veszi

enbati en la cerbon: *átv* belesulykol, eszébe vés

enbati najlon: szeget bever

forbati: **1)** *tr* elüt v hova

li forbatis malproksimen la pilkon: messzire elütötte a labdát

2) *tr* elver <veréssel megsemmisít>

hajlo forbatis la rikolton: jégeső verte el a termést

kunbati: *tr* összeüt, egymáshoz üt, összever

kunbati la manojn: összeüti, összecsapja a tenyerét

liaj dentoj pro malvarmo kunbatiĝas: a hidegtől vacog a foga

interbatiĝi: *ntr* verekszik

rebat: **1)** *tr* visszaüt, visszaver

rebat atakon: támadást visszaver

rebat pilkon: labdát visszaüt

3) *tr* *átv* visszavág, megfelel, visszabeszél

krude rebatis al li pro la ofendo: a sértésre nyersen visszavágott
rebat argumenton: érvet megcáfol

trabati: **1)** *tr* átüt, áttör

trabatadi sin en la vivo: küszködik, nehezen él

trabati al si la vojon: utat tör magának

2) *tr* elver, elpáhol

trabati la ŝteliston: elpáholja a tolvajt

batborilo: *tech* ütve fűrő vő. martelborilo

batdifekti: *tr* <ütéssel> megrongál, tönkrever, elver

batdifektita pomo: ütődött alma

batdifektita vinbero: jégverte szőlő

batebenigi: *tr* simára döngöl, döngöléssel elegyenget

batetendi: *tr* kiklopfol, kilapít, kikalapál, laposra kalapál

batfaligi: *tr* leüt

batkompaktigi: *tr* döngöl, dömöcköl

batlinio: *sp* ütvonal

batmueli: *tr* kallóz

batmuelilo: kallómalom, érczúzó

batpremi: *tr* döngöl, dömöcköl

batpremita planko: *ép* döngölt padló

batpuni: *tr* jog megbotoz

batregali: *tr* elagyabugyál, ellátja a baját

batserio: *sp* labdamenet, ütősorozat

l.m. akvobato, bastonbato, brubati, divenbato, ebenbati, fulmobati,

glavbati, kornobati, orbati, martelbato, pavimbato, piedbati,

rembato, sortobato, stampbati, ŝtipbato, vangobati, venkobati,

volanbato

| **bat/o** *bibl* bāt <ürmérték kb. 22 l>

| **batak/o** *fn* batak

bataka: *mn nyt* batak <bt>

| **batal/i** *ntr kat* harcol, csatázik

batali flanko ĉe flanko: vállvetve harcol

batali kontraŭ la invadintoj sur ĉiuj frontoj: minden fronton küzd a
behatolókkal

kiam fratoj batalas, fremdulo ne eniĝu^Z: *közm* nem jó testvérek
dolgában igazat tenni

kuraĝe batali kontraŭ la malamiko: bátran harcol az ellenséggel

2) *ntr* *átv* küzd, harcol

batali kun siaj duboj: kétségekkel küszködik

bataladi kontraŭ la sorto^Z: küszködik a sorssal

la paseroj batalas unu kun alia por la restintaj paneroj: a verebek
egymással marakodnak a megmaradt morzsákért

batalo: **1)** küzdelem, viadal

batalo por pli bonaj vivrimedoj: küzdelem a jobb megélhetésért

batalo pri vivo kaj morto: élethalálharc

politikaj bataloj: *pol* politikai csatározások

pugna batalo: ökölharc

streĉa batalo: szoros küzdelem

akcepti la batalon: felveszi a küzdelmet

konduki batalon: harcot folytat

2) *kat* harc, csata, ütközet

akra batalo: heves küzdelem

batalo de pozicioj: *kat* *átv* is állásharc, pozícióharc

decida batalo: döntő ütközet

corp-al-corpora batalo, korpoproksima batalo: közelharc

mana batalo: kézitus

post la fino de l' batalo estas multe da kuraĝuloj^Z: *közm* csata után
okos a magyar

batalanto: **1)** küzdő, küzdelmet folytató

batalantoj por la paco: békeharcosok

2) *fn* *kat* harcoló, *fn* harcos vő. batalisto
brava batalanto kontraŭ plado bolanta^Z: asztal körül nagy vitéz
batalejo: *kat* harc színhelye, színtere, harcmező, csatatér, csatamező
szin batalekampo
batalema: harcias
bataleto: *kat* csetepaté, kisebb ütközet
batalilo: *kat* hadi eszköz, harceszköz, fegyver vő. armilo
mezdistancaj nukleaj bataliloj: közepes hatótávolságú nukleáris
erők, INF
neutronradia batalilo: neutronfegyver, ERW
batalilaro: *kat* harceszköztár, fegyvertár, fegyverkészlet *szin* arsenalo
batalisto: *kat* harcos, <zsoldos> katona vő. batalanto
elbatali: *tr* kiharcol
elbatali favoraĵojn: kedvezményeket harcol ki
elbatali la venkon: kiharcolja a győzelmet
interbatali: *ntr* egymással harcol
kontraŭbatali: *tr* küzd, harcol vmi ellen <n>
kontraŭbatali koruptadon: küzd a korrupció ellen
kontraŭbatali malĝustajn konceptojn: küzd a helytelen nézetek
ellen
kunbatalanto: harcostárs, küzdőtárs
miksbatolo: 1) *kat* közelharc, kézitusa
2) *sp* buli <rögbi>
porbatalanto: élharcos, szószóló, védelmező
batalago: *kat* harci cselekmény
batalakiro: *kat* hadizsákmány, préda *szin* militakiro, predo
batalarto: *kat* harcművészet, hadtudomány
batalavio, batalaviadilo: *kat rep* harci repülőgép
batalĉaro: *kat tört* harci szekér
batalĉevalo: *kat áll* csatáló, harci mén
batalekipaĵo: *kat* harci felszerelés, harci dísz
li aperis en plena batalekipaĵo: teljes harci díszben jelent meg
batalgaso: *kat* harci gáz
bataldeklaro: *kat pol* hadüzenet
batalelefanto: *kat áll* harci elefánt
batalhakilo: *kat* harci bárd
batalhalto: *kat* fegyvernagyugvás, tűzszünet
batalhundo: *sp* harci kutya
batalekampo: *kat* harcmező, csatatér, csatamező *szin* batalejo
batalekanto: *zene* harci ének
batalekoko: *sp* harci kakas
batalekrio: csatakiáltás *szin* militkrio
batallinio: *kat* harcvonal
batalmorna: marcona
batalmorti: *ntr* harcban elesik
batalperdo: *kat* csatavesztés
batalposteno: *kat* harcálláspont
batalpreta: 1) *kat* harckészültségben levő, harcra kész, harckész
2) *átv* harcias
batalpreteco: 1) *kat* harckészültség
2) *átv* harciasság
batalŝipo: *kat* hajó hadihajó
batalŝminko: *kat* harci festés
batalsporto: *sp* küzdősport
bataltrupo, batalunuo: *kat* harcoló egység
l.m. ABK-bataliloj, atombataliloj, frontbatalanto, hundbatolo,
klasbatolo, kokbatolo, konsolbatolo, langbatoli, liberecbatolo,
manbatolo, marbatolo, miksbatolo, mordbatoli, parbatolo,
proksimbatalo, pugnobatalo, rondbatolo, stratbatolo, taŭrbatalo,
vetbatolo, vortbatoli

| **batalion/o** *kat* zászlóalj
batalionestro: *kat* zászlóaljparancsnok
| **batat/o** *növ* édesburgonya, batáta <Ipomoea batatas> <növény és
gumó> *szin* dolĉa terpomo
| **batav/o** 1) *fn* tört batavus
2) *fn* *átv* holland
batava: 1) *mn* tört batavus, batáviai
2) *mn* *átv* holland
| **Batavi/o** *tört geo* Batávia <Jakarta>
| **bateri/o** 1) *kat* üteg
kontraŭavia baterio: légvédelmi üteg
2) *vill* telep
akumulila baterio, akumulatora baterio: akkumulátortelep
bufra baterio: kiegyenlítő telep, puffertelep
seka baterio: száraztelep
l.m. centralbaterio, sunbaterio
| **batial/a** *geo* batiális
| **batik/o** *tex* batikolás <textilfestési eljárás>
batiki: *tr* *tex* batikol
batikaĵo: *tex* batik <kelme>
| **batisfer/o** *hajó* mélytengeri kutatógömb, kutatójármű, batiszkáf
szin batiskafo
| **batiskaf/o** 1. batisfero
| **batist/o** *tex* batiszt <finom lenvászon>
| **batohrom/a** *kém* batokróim
| **batokrom/a** 1. batohroma
| **batolit/o** *ásv* batolit
| **batometr/o** *geo* vízmélységmérő, batométer
batometrio: *geo* batimetria, <mélytengeri> mélységmérés
| **batrak/o** *ex l.* amfibio
| **Bat-Ŝeba** *bibl* Betsabé, Bethsabé
| **batu/o** hajtóvadászat
batui: *ntr* hajtóvadászatban vesz részt
batuisto: hajtó <vadászatban>
| **Batu/o** *tört* Batu
| **baŭ/o** *hajó* fedélzettartó keresztgerenda
ĉefbaŭo: *hajó* fedélzettartó főgerenda
| **Baŭcid/o** *mit* Baukisz, Baucis
Baŭcido kaj Filemono: Baukisz és Philémón, Baucis és Philemon
| **Baŭd/o** *távk* <Jean-Maurice-Émile> Baudout
baŭdo: *inf* baud
| **baŭdruĉ/o** *tech* aranyverőhártya, boudruche
| **baŭhini/o** *növ* orchidea, pillangóvirág <Bauhinia>
| **baŭksit/o** *ásv* bauxit
| **baŭm/i** 1) *ntr* ágaskodik <pl. ló>
2) *ntr* *átv* feláll <pl. pénisz>
3) *ntr* *átv* kapálódzik <vmi ellen>
baŭmi-ŝaŭmi pro kolero: dühében toporzékol
| **bav/o** *áll* nyál
bavi: 1) *ntr* *áll* köp
2) *ntr* *áll* nyáladzik, nyálat termel
| **bavar/o** *fn* bajor
bavara: *mn* bajor
bavara pantaloneto: *tex* tiroli nadrág
Bavarujo, Bavario: *geo pol* Bajorország <DE>
| **bavur/o** *tech* koh sorja, fānc
| **baz/o** 1) alap, bázis, láb <tárgy>
bazo de altaĵo: domb lába
bazo de folio: *növ* levélalap
bazo de muro: fal alapja

2) *átv* <szellemi> alap, bázis
 bazo de teorio: elmélet alapja
 bazo de kredo: hit alapja
 la nova grupo formas la bazon de nia agado: az új csoport képezi tevékenységünk alapját
 tio provizas bazon por la plua agado: ez alapot teremt a további tevékenységhez
 via altenigo donis firman bazon al niaj klopodoj: az ön hozzáállása szilárd alapot teremtett a törekvéseinknek
 sur leĝa bazo: *jog* törvényes alapon
 via suspekto havas nenian bazon: gyanújának nincs semmiféle alapja

3) *anat* *növ* alap, bázis, kapcsolódó rész
 folia bazo: *növ* levélbázis
 krania bazo: *anat* koponyaalap

4) *növ* *ex* gyökérnyak *l.* kolo

5) *mat* alap <sokszögé>
 la bazo estas orta al la alto: az alap merőleges a magasságra

6) *mat* bázis <vektortér>

7) *mat* hatványalap, alapszám, logaritmus alapja
 bazo de logaritmo: *mat* logaritmus alapja
 bazo de natura logaritmo: *mat* természetes logaritmus alapja
 bazo de potenco: *mat* hatványalap
 bazo de vektora spaco: *mat* vektortér bázisa

8) *geo* bázis, háromszögelési alapvonal <háromszögelés>

9) *ép* oszlopláb
 bazo de kolono: *ép* oszlop lábazata *szin* piedestalo, soklo

10) *kat* katonai bázis
 bazo de operacoj: hadműveleti bázis
 bazo de raketoj: rakétabázis

11) *kém* lúg, bázis *szin* alkalo

12) *pol* bázis <párt, párhívek tömege>
 la bazo ne sekvis la decidon de la stabo: a bázis nem követte a vezetőség döntését
 provizi la bazon per agitvortoj: jelszavakat ad a bázisnak

13) *sp* alappont, kiindulópont *szin* hejmo 3

14) *gazd* gazdasági alap

15) *vill* bázis <tranzisztor vezérlő elektródja>
 la bazo de transistoro troviĝas inter la emitoro kaj kolektilo: a tranzisztor bázisa az emitter és a kollektor között van
 baza: alapvető, alap-
 Baza Angla: *nyt* Basic English
 bazaj etiketreguloj: az etikett alapvető szabályai
 bazaj konoj: alapvető ismeretek
 baze: alapjában, alapvetően
 baze kaj funde: alapjában véve, végeredményben
 bazi: 1) *tr ép* alapoz, megalapoz, épít vmire <sur>
 bazi konstruaĵon sur firma grundo: épületet szilárd talajra alapoz

2) *tr át* alapoz, épít vmire <sur>
 bazi sian opinion sur la fakto: véleményét arra a tényre alapozza
 bazi sin: alapoz vmire <sur>, kiindul vmiből <sur>
 bazi sin sur la konsidero: abból a megfontolásból indul ki
 bazado: *ép* *átv* is alapozás, megalapozás
 bazeco: 1) vmi alapvető volta

2) *kém* lúgosság, bázikusság *l.* alkaleco
 baziĝi: *ntr ép* *átv* is alapul
 baziĝi sur la praktiko: a gyakorlaton alapul
 la fortikaĵo baziĝas sur roko: a vár sziklán alapul
 baziteco: megalapozottság
 dubaza: *mat inf* kettős, kettős alapú, bináris *szin* duuma

elbaza: bázisból, alaptól kiinduló
 malbazo: *l.* apekso
 senbaza: alaptalan
 ne senbaze: nem alaptalanul
 surbaze de io: vmi alapján
 surbaze de esploroj ĉi tiu konstato konfirmeblas: kutatások alapján ez a megállapítás igazolható
 bazangula: 1) *ép* sarok-, szeglet-
 bazangula ŝtono: szegletkő, sarokkő

2) *átv* sarkalatos, kardinális, alapvető
 bazangulaj demandoj: sarkalatos kérdések

bazgrada: alapfokú
 bazgrada ekzameno: *isk* alapfokú vizsga
 bazgrada instruado: *isk* alapfokú oktatás
 bazgrada instruiteco: *isk* alapfokú végzettség, általános iskolai végzettség
 bazhisto: *anat* alapszövet
 bazlinio: *sp* alapvonal
 bazokomunumo: *kr* bázisközösség
 bazoparo: *biol* bázispár
 bazopilko: *sp* baseball *szin* basbalo
 bazoplato: *tech inf* alaplapp
 bazotigo: *növ* anyató
 bazprincipo: alaptétel, alapelv
 bazpunkto: bázispont, alappont
 bazregistro: *inf* bázisregiszter
 bazroko: *geo* sziklaágy
 baztrunko: *növ* anyató, alany <szemzésnél>
l.m. filmbazo, greftobazo, nukleobazo, ŝildobazo, teksbazo

| **bazalt/o** *ásv* bazalt
 bazalttofo: *ásv* bazalttufa

| **bazament/o** 1) *ép* alapzat *szin* fundamento

2) *műv* talapzat *szin* postamento, piedestalo, soklo

| **bazar/o** 1) piac, bazár <hely>
 aĉeti en bazaro: piacon vásárol
 pogranda bazaro: nagybani piac

2) piac, bazár <rendezvény> *vő.* foiro
 bazaro de antikvaĵoj: régiségvásár
 bazaristo: piaci árus *szin* bazarvendisto
 bazaristino: kofa *szin* bazarvendistino
 bazarulo: házaló, vándorárus
 superbazaro: szupermarket, hipermarket
 bazargroŝo: *gazd* vásári alkuszdíj
 bazarhalo: piaccsarnok
 bazarkorbo: piaci kosár, bevásárlókosár
 bazarplaco: piactér
 bazarreto: szatyor, cekker *szin* retosako
 bazartago: piacnap
 bazarvendistino: *l.* bazaristino
 bazarvendisto: *l.* bazaristo
l.m. pulbazaro

| **Bazedov/o** *orv* <Karl Adolph von> Basedow
 Bazedova malsano: Basedow-kór

| **Bazel/o** *geo* Bazel
 Bazel-Urbo: *geo pol* Basel-Stadt <félkantón> <CH>

| **bazidi/o** *növ* bazídium, basidium *szin* sporklubo
 bazidifungoj, bazidimicetoj, bazidiomicetoj: *növ* bazídiumos gombák <Basidiomycetes> <osztály>
 bazidimikotoj, bazidiomikotoj: *növ* bazídiumos gombák <Basidiomycota> <törzs>

bazidimikotenoj: *növ* bazídiumos gombák <Basidimycotina>
<altörzs>

bazidiujo: bazídiumhifa *szin* bazidifrukto

bazidifrukto: *l.* bazidiujo

bazidisporo: *növ* bazídiospóra

| **Bazik/o** *inf* BASIC

| **Bazil/o** Vazul <utónév>

| **bazili/o** *növ* bazsalikom, királyfű, németbors, kerti bazsalikom
<Ocimum basilicum> *szin* bazília ocimo

| **bazilik/o 1)** *ép tört* basilica <középület az ókori Rómában>

2) *ép kr* bazilika

3) *kr* basilica <cím>

minora baziliko: basilica minor

maiora baziliko: basilica maior

| **Bazilikat/o** *geo pol* Basilicata <IT>

| **bazilisk/o 1)** *mit* baziliszkusz

2) *áll* baziliszkusz <Basiliscus>

| **bazoĉ/o** *jog tört* basoche <írnoki testület> <FR>

| **bazuk/o** *kat* páncélöklő, rakétavető, bazooka

| **be! 1)** *isz* ő-ő!, ó! <zavar kifejezése>

be! li staris senhelpe, tiun respondon li ne atendis: ő-ő! ott állt
zavartan, nem ezt a választ várta

2) *hgut* be-e <bégetés>

bei: *ntr* béget

| **be/o** zene bé

kvaronduta beo: negyedhangot leszállító jel

trikvaronduta beo: háromnegyedhangot leszállító jel

bebeo: *zene* bebé, kettős bé

beigi: *tr zene* hangot leszállít

beiga signo: <hangmagasság> leszállító jel

beigo de noto: hang leszállítása

be-gamo: *zene* bés hangnem

bekvadrato: *zene* bé, feloldójel *szin* naturigilo, nuligilo 2

| **Bearn/o** *geo* le Béarn

| **bearnez/o** *gaszt* béarni mártás

| **beat/a 1)** *kr* boldog, boldogságos, üdvözült

de nun ĉiuj generacioj nomos min beata: mostantól fogva

boldognak mond engem minden nemzedék

Beata Maria ĉiam virga: mindenkor szeplőtelen, boldogságos Szűz
Mária

2) *kr* boldog <szent életű>

la beata papo Johano Paŭlo 2a: boldog II. János Pál pápa

beatigi: *tr kr* boldoggá avat

beatiga proceso: *kr* boldoggá avatási per

beatproklami: *tr kr* boldoggá nyilvánít

beatproklamo: *kr* boldoggá nyilvánítás

| **Beatric/o** Beatrix <utónév>

| **beb/o** baba, bébi, csecsemő, kisgyermek

Madono kaj la Bebo: Madonna a gyermek Jézussal

provtuba bebo: lombikbébi

bebeto: poronty

bebasistantino: *orv* védőnő

beboĉareto: babakocsi

beboflegado: csecsemőgondozás

bebokaĉo: *gaszt* bébipapi, bébietel, gyermektápszer

bebolito: gyerekágy

bebopesilo: gyermekmérleg

beboseĝo: csecsemőülőke

bebovartejo: bölcsőde *vö.* infanvartejo

bebumi: *ntr* *jték* babázik

| **bed/o** *agr* ágyás

enbedigi: *tr agr* ültet <ágyásba>

l.m. sterkobedo, varmobedo

| **bedaŭr/i 1)** *tr* sajnál, sajnálkozik, visszasír <veszteség>

bedaŭri la forpasintan junecon: sajnálja az elmúlt ifjúságot
nia bedaŭrata prezidanto: siratott elnökünk

2) *tr* bán, sajnál vmit <amit tett v. meg nem tett>

mi bedaŭras kaŭzi al vi damaĝon: sajnálom, hogy kárt okoztam
önnek

li bedaŭras sian krudan sintenon: sajnálja nyers viselkedését

3) *tr ex* szán, megszán *l.* kompati

bedaŭro: sajnálat

kun bedaŭro mi konstatas: sajnálattal állapítom meg

senti bedaŭron pri lia forpaso: sajnálatot érez elhunytá miatt

bedaŭre: sajnálattal, sajnálatosan

mi bedaŭre informiĝis pri lia morto: sajnálattal értesültem haláláról

bedaŭrinda: sajnálatos

bedaŭrinda perdo: sajnálatos veszteség

bedaŭrinda eraro: sajnálatos tévedés

bedaŭrindaĵo: sajnálatos dolog, eset

li nenion aŭdis pri la bedaŭrindaĵo: semmit sem hallott a sajnálatos
esetről

bedaŭrinde: sajnós

bedaŭrinde li ne havas monon: sajnós, nincs pénze

| **bedeli/o** *bibl* bdellium, bdellium <illatos gyanta>

la manao estis kiel semo de koriandro, kaj ĝia aspekto estis kiel la
aspekto de bedelio: *bibl* a manna olyan volt, mint a koriandermag,
hasonló az illatos gyantacsepphez

| **beduen/o** beduin

| **beduin/o** *l.* bedueno

| **begam/o** bégum <maharadzsza felesége>

| **begin/o** *kr* begina

beginejo: *kr* beginaudvar, beginakolostor

| **begoni/o** *növ* begónia, hűségvirág <Begonia>

begoniacoj: begóniafélék <Begoniaceae>

| **behaviorism/o** *pszi* behaviorizmus

| **Behemot/o** *bibl* Behemót

| **bej/o** *tört* bég, bej

bejo de Valaĥio: havasalföldi bég

Tuniza bejo: tuniszi bég

ĉefbejo: *tört* beglerbég

ĉefbejo de Rumelio: ruméliai beglerbég

| **bej/a** pej <lószín>

| **bejl/o** *sp* keresztléc <krikett>

| **Bejrut/o** *geo* Bejrút

Bejruto estas la ĉefurbo de Libano: Bejrút Libanon fővárosa

| **bek/o¹ 1)** *áll* csőr

birdo kantas laŭ sia beko^Z: *közm* úgy szól a madár, mint a szája jár

2) *növ* csőr

beko de sporo: spóracsőr

3) csőr, hegy, orr, csőr alakú tárgy

beko de amboso: szögletes állószarv

beko de ĉapo: sapkaellenző

beko de martelo: kalapács orra

beko de skriboplumo: tollhegy

beko de ŝuo: cipőorr

beki: 1) *tr* <csőrével> szedeget, csipeget

2) *tr* énekel <madár>

se birdo tro bekas, la katon ĝi vekas^Z: *közm* ha nagyon cincog az
egér, elkapja a macska

elbeki: *tr* csőrével kivesz, kicsipeget
 kunbekiği: **1)** *ntr* egymást csőrözik
 kokinoj kelkfoje kunbekiğas: a tyúkok néha egymást csőrözik
2) *ntr* csókolózik
 amparo kunbekiğis riverborde: szerelmes pár csókolózott a folyóparton
 bekfluto: *zene* egyenes fuvola, csőrfuvola, blockflöte, cölöplőta, furulya
 bekforma űuo: hegyes orrú cipő
 bekglaso: *kém* főzőpohár, csőrös pohár
 bekmanği, bekpiki: *tr* csipeget, szedeget
 bekoĉapo: *tex* ellenzős sapka, simléderes sapka *szin* vizierĉapo
 bekpincilo: *tech* csőrősfogó
 bekplumo: *áll* tollszakáll
 bektaso: *gysz* csőrös csésze
l.m. ambosbeko, ĉapobeko, flavbekulo, gasbeko, krucbekulo, martelbeko, űipbeko
| bek/o¹ *bibl* beka <súlymérték, pénznem>
| bekabung/o *növ* ártéri veronika, deréceveronika
| Bekerel/o *fiz* <Antoine Henri> Becquerel
 bekerelo: *fiz* becquerel <Bq>
| bekeŝ/o *tört* *tex* lengyel bunda, bekecsköpeny
| bel/a szép
 bela birdo: *pej* szép kis ficsúr, fura egy alak
 bela filmo: szép film
 bela paĝo en nia historio: szép lap történelmünkben
 bela paro por altaro^Z: az Isten is egymásnak teremtette őket
 bela pejzaĝo: szép táj
 bela vetero: szép időjárás
 bela vizaĝo, sed ne bela saĝo^Z: szép arc, üres fej
 bela voĉo: szép hang
 havi belajn manierojn: kellemes modora van
 ne bela estas amata, sed amata estas bela^Z: *köz*m akit szeretünk,
 szépnek találjuk
 tio estas la plej bela en la afero: ez a legszebb az egész dologban
 beli: *ntr* ige szép
 nun plej belas la aŭtuno: most a legszebb az ősz
 belo: a szép
 belo, bono kaj vero: szép, jó és igaz
 belo ĉiam ravas nin: a szép mindig elvarázsol
 belo pereas, virto daŭras: a szép elenyész, az erény el nem vész
 belaĵo: szép dolog, szép valami <konkrétum>
 admiru la belaĵojn de la naturo: csodálja a természet szépségeit
 belaĵo kostas: ami szép, nem adják ingyen
 belaĵoj de la belarta muzeo: a szépművészeti múzeum szépségei
 beleco: szépség <tulajdonság és állapot>
 beleco hodiaŭ estas, morgaŭ ne restas^Z: *köz*m a szépség múlandó, a
 szépség nem tart örökké
 la beleco de la Melosa Venuso estas admirinda: csodálatra méltó a
 milói Vénusz szépsége
 belega: gyönyörű
 belega estas pli bela ol bela: a gyönyörű szebb a szépnél
 ĉi tie estas belege printempe: tavasszal itt gyönyörű minden
 beleta: csinos, helyes vö. belaspekta, belfigura, belstatura
 beleta estas neregule bela, tamen iel plaĉa: a csinos szabálytalanul
 szép, mégis valamiért tetszetős
 beligi: *tr* megszépít, széppé tesz
 ne provu beligi la perforon: ne próbáld szépíteni az erőszakot
 űia rideto beligis űin: mosolya megszépítette
 beligaĵo: *l.* kosmetikaĵo

beligistino: *l.* kosmetikistino
 belulino: szép nő, szépség
 plejbelulino: vminek a szépe, Miss..., szépségverseny győztese
 plejbelulino de Hungario: Magyarország szépe, Miss Hungary
 plibeligi: *tr* szebbé tesz, szépít
 kolero eĉ plibeligis űin: a harag csak még szebbé tette
 por la okazo űi plibeligis sin: az alkalomra kicsinosította magát
 plibeliga: szépítő, megszépítő
 malbela: csúnya, csúf, rút, ronda
 malbela anasido: rút kiskacsa
 ne helpas spegulo al malbelulo^Z: *köz*m fehérnek nem mutat feketét
 a tükör
 malbelega: rusnya, visszataszító, förtelmes
 malbeligi: *tr* elcsúfít, elrondít, megcsúnyít
 malbelulo: csúnya férfi
 malbelulino: csúnya nő
 plejbelulino: szépségkirálynő, miss...
 monda plejbelulino: világszépe, miss world
 superbela: gyönyörűsége, szépséges
 belarangi: *tr* elrendez, megigazít <hogyan jól nézzen ki>
 belarto: *műv* képzőművészet, szépművészet
 belarta: *műv* képzőművészeti, szépművészeti
 belartista: *műv* képzőművész
 belaspekta: csinos, szemrevaló, jó kinézetű vö. beleta, belfigura, belstatura
 belecreĝino: szépségkirálynő
 beletaĝo: *ép* főemelet <első emelet>, bel-étage, piano nobile
 belfigura: jó alakú, csinos vö. beleta, belaspekta, belstatura
 belgusta: ízléses, jó ízlésű
 belkaveto: gödröcske <az arcon> *szin* vangokaveto
 belkreska: szép növésű, sudár vö. belstatura, belfigura
 belliteratura: *l.* beletra
 belpuga: szép farú, csinos hátsójú, jó seggű
 belskribado: szépírás, kalligráfia *szin* kaligrafio
 belskribisto: kalligráfus *szin* kaligrafo
 belstatura: szép termetű
 belűminkaĵo: *l.* kosmetikaĵo
 belűmiraĵo: kozmetikai kenőcs
 belstatura: deli, délceg, szép termetű vö. beleta, belaspekta, belfigura
 belstatura viro: jóvágású férfi
 beltalio: karcsú derekú, sudár
 belvidejo: kilátó *szin* belvedero
 belvidturo: *ép* kilátótorony
 belvizaĝa: szép arcú
 belvorta: szép szavú
| Bel/o¹ *vall bibl* Bél, az Úr <babiloni istenség> vö. Marduko
| Bel/o¹ *fiz* <Alexander Graham> Bell
 belo: *fiz* bel <B>
 decibelo: *fiz* decibel <dB>
| beladon/o *növ* maszlagos nadragulya <Atropa belladonna>
| belarus/o *l.* beloruso
| belemnito/o *áll* belemniták <Belemnites>
| Belerofono/o *mit* Bellerophonész, Bellerophon
| beletr/o *ir* szépirodalom *szin* bela literaturo
 beletra: *ir* szépirodalmi *szin* belliteratura
 beletraĵo: *ir* szépirodalmi mű *szin* belliteraturaĵo
 beletristo: *ir* szépíró
 beletristiko: *ir* irodalomtudomány vö. literaturhistorio
| Belfast/o *geo* Belfast

Belfasto estas la ĉefurbo de Nord-Irlando: Belfast Észak-Írország fővárosa

| **belfrid/o** **1)** *kat ép* belfried, őrtorony *vö.* gardoturo, gvatoturo

2) *ép* városháztorony

| **belg/o** **1)** *fn tört* belga <kelta törzs tagja>

2) *fn* belga

belga: *mn* belga

Belgujo, Belgio: *geo pol* Belgium <BE>

belgismo: *nyt* belgizmus

| **Belgrad/o** *l.* Beograd

| **Bel-Horizont/o** *geo* Belo Horizonte

| **Belial/o** *bibl* Beliál, Béiál

| **Bel-Insul/o** **1)** *geo* Belle-sziget <Bretagne>

2) *geo* Bell-sziget <Kanada>

| **belis/o** *növ* százszorszép <Bellis>

plurjara beliso: vadszázszorszép <B. perennis> *szin* lekanteto

| **Beliz/o** *geo pol* Belize <BZ>

belizano: *fn* belize-i

| **Belizar/o** *tört* Belizár <bizánci hadvezér>

| **Belmupan/o** *geo* Belmopan

Belmupano estas la ĉefurbo de Belizo: Belmopan Belize fővárosa

| **belon/o** *áll* tücsörű csuka, csőrös csuka <Belone belone>

belonoformaj: csőröscsuka-alakúak, makracsuka-alakúak <Beloniformes>

| **Belorizont/o** *geo* Belo Horizonte

| **belorus/o** *fn* fehérorosz, belorusz, belarusz *szin* blankruso

belorusa: *mn nyt* fehérorosz, belorusz, belarusz *szin* blankrusa <bel>

Belorusujo, Belorusio: *geo pol* Belorusszia, Fehéroroszország <BY>

| **belot/o** *jték* alsós <kártyajáték>

beloti: *ntr jték* alsósozik

| **Belsacar/o** *bibl* Belsazar, Bélsaccar

| **Belt/o** *geo* Baelt

| **beluĉ/o** *fn* beludz

beluĉa: *mn nyt* beludz <bal>

| **belveder/o** *ép* belvedere, kilátó *szin* belvidejo

| **Belzebut/o** *bibl* Baal-Zebub, Belzebub *szin* Baal-Zebub

| **bemb/o** *fn* bamba

bamba: *mn nyt* bamba <bem>

| **bemeri/o** *növ* csalánszösz <Boehmeria>

| **bemol/o** *zene* leszállítójel, bé

dubemolo: *zene* bebé, kettős bé

en tempera gamo B dubemola sonas kiel A natura: a temperált skálán bebé A-nak hangzik

| **ben/i** *tr vall* áld, megáld

benata vi estas inter virinoj, kaj benata estas la frukto de via ventro: *bibl* áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse

Dio benis la sepan tagon: Isten megáldotta a hetedik napot

Dio donis kaj benis, sed diablo forprenis: Isten adta, ördög elvette

Isaak benis Jakobon: Izsák megáldotta Jákobot

la pastro benis la ŝipon: a pap megáldotta a hajót

la patro, mortante, benis siajn filojn: a haldokló apa megáldotta fiait

la posteuloj benos nian memoron: az utódok áldják emlékünket

beno: **1)** *vall* áldás

apostola beno: *kr* apostoli áldás

beno de Sankta Blazio: *kr* Balázs-áldás

ĉetabla beno: asztali áldás

okulo de mastro pli ol beno de pastro^Z: *közm* a gazda szeme

hizlalja a jószágot

postpuerpera beno: *kr* egyházkelő áldás

2) *átv* áldás, jótétemény, ajándék

bona infano estas beno de Dio: a jó gyermek Isten áldása

el peno iĝas beno: a munkálkodás áldás

ordo estas beno por ĉiu entrepreno^Z: *közm* rend a lelke mindennek via agado estas beno por nia komunumo: tevékenysége áldás közösségünkre

beno: áldásos *szin* benoplena, benoriĉa

horo matena estas horo bena^Z: *közm* ki korán kel, aranyat lel

benita: áldott

benita akvo: *kr* szenteltvíz *szin* sankta akvo

forbeni: *tr kr* áldással megszüntet

forbeni al li la pekojn: feloldozza bűnei alól

malbeni: *tr vall* megátkoz

Ijob malfermis sian buŝon, kaj malbenis sian tagon: *bibl* kinyitotta

Jób a száját, és megátkozta születése napját

malbeno: **1)** *vall* átok

ĵeti malbenon sur iun: átkot szór vkire

malbeno falu sur vin kaj viajn posteulojn: átok szálljon rád és utódaidra

2) *átv* baj, szerencsétlenség

kaŝu malbenon kaj faru bonan mienon: rossz tréfához vágj jó képet

liaj artifikoj estas malbeno por nia grupo: mesterkedései átok a csoportunkra

malbenita: átkozott

pendigito estas malbenita antaŭ Dio: *bibl* átkozott Isten előtt az akasztott ember

benakvi: *tr kr* szenteltvízzel meghint, megszentel *szin* sanktakvi

benakvujo: *kr* szenteltvíztartó *szin* sanktakvujo

benoplena, benoriĉa: áldásos

| **Benares/o** *geo* Benáresz *vö.* Varanasio

| **bend/o** **1)** szalag, sáv

magneta bendo: mágnesszalag

2) *jm* gumiabrons

masiva bendo: tömör gumiabrons

pneŭmata bendo: felfújható gumiabrons *szin* pneŭo, pneŭmatiko

3) *vill* frekvenciasáv

4) *cím* harántpólya

5) *ép* léctag, lemeztag *szin* banderolo 4

bendi: *tr* <szalaggal> beköt, beteker

ĉefbendo: *inf* törzsszalag, master tape

surbendigi: *tr eltr* szalagra vesz

surbendigi muzikon, filmon: felvesz zenét, filmet

surbendigo: szalagfelvétel

surbendigilo: *eltr* felvevőmagnó

bendarhivo: *inf* szalagtár

bendetikedo: szalagcímke

bendetendigo: *eltr* sávnyújtás

bendfero: *tech* abroncsvas

bendfiltrilo: *eltr* sávszűrő *szin* pasfiltrilo

bendlarĝo: *eltr inf* sáv szélesség

bendlevilo: gumiszerelő vas

bendobremso: *jm* szalagfék

bendosegilo: *tech* szalagfűrés

bendospektro: *fiz* sávós színekép

l.m. barelbendo, brakbendo, energibendo, frekvencbendo, glubendo,

ladbendo, mezurbendo, muntobendo, pansobendo, sistembendo,

sonbendo, trubendo, vidbendo, videobendo

| **Benedikt/o** Benedek <utónév>

ordeno de Sankta Benedikto: *kr* Szent Benedek rend

benediktano: *kr* bencés szerzetes

benediktana: *kr* bencés

benediktana abatejo: bencés apátság

benediktana laboro: *átv* türelmet igénylő munka

Benĉjo: Bence

| **benediktin/o** *gazd* benediktiner <likör>

| **benefic/o** **1)** *gazd* egyházi javadalom, beneficium

2) *jog* kedvezés, kedvezmény, beneficium

3) jótékonyági rendezvény *szin* bonfara aranĝo

benefica: **1)** *gazd* egyházi javadalmi

2) *jog* kedvezményi, beneficiális

3) *mn* jótékony, jótékonyági *szin* bonfara

| **Beneluks/o** *gazd* Benelux

beneluksaj ŝtatoj: Benelux-államok

| **Benevent/o** **1)** *tört geo* Beneventum

2) *geo* Benevento

| **bengal/o** *fn* bengáli

bengala: *mn nyt* bengáli <bn>

Bengala Golfo: *geo* Bengáli-öböl

Bengalujo, Bengalio: *geo* Bengália

Okcident-Bengalujo, Okcident-Bengalio: *geo pol* Nyugat-Bengál,

Nyugat-Bengália <IN>

| **Bengalur/o** *geo* Bangalore <Bangalor>

| **Bengazi/o** *geo* Bengázi

| **Benguel/o** *geo* Benguela

Benguela Fluo: Benguela-áramlás

Benguela Golfo: Benguela-öböl

| **benign/a** *orv* jóindulatú, benignus

benigna tumor: jóindulatú daganat

| **Benin/o** *geo pol* Benin <BJ>

| **Benjamen/o** **1)** *bibl* Benjámín

2) *bibl* Benjámín törzse

| **benjet/o** töltött fánk, pirog *szin* fritkuko

l.m. pufbenjeto

| **benk/o** **1)** pad, lóca

koĉera benko: bak <kocsin>

lerneja benko: iskolapad

presbitera benko: *kr* szentélypad, kóruspad, stallum

2) *geo* pad, zátony

3) *áll* halraj

3) *tech* gépágy

benketo: zsámoly, sámlí

benkolito: prices *szin* kuŝbenko, litbenko, tabullito

l.m. glacibenko, klinbenko, kuŝbenko, litbenko, pendobenko,

piedbenketo, randbenko, rembenko, sablobenko, starbenko,

torturbenko

| **bent/o** *biol* fenékvízi élővilág, bentosz

benta: *biol* fenékvízi, bentális

benta biotopo: fenékvízi élettér, bentális élettér *szin* bentejo

benta faŭno: *áll* fenékvízi állatvilág, bentális fauna

benta flaŭro: *növ* fenékvízi növényvilág, bentális flóra

bentano, bentulo: *biol* fenékvízi élőlény *szin* bentano

bentejo: *l.* benta biotopo

| **bentonit/o** *ásv* bentonit

| **benzedrin/o** *l.* amfetamino

| **benzen/o** *kém* benzol

diklor-benzeno: diklór-benzol

fenilbenzeno: bifenil

izopropil-benzeno: izopropil-benzol

nitrobenzeno: nitrobenzol

| **benzidin/o** *kém* benzidin *szin* diamina bifenilo

| **benzil/o** *kém* benzilgyök

| **benzin/o** *kém* benzin

rafinata benzino: feltbenzin

senplumba benzino: ólommentes benzin

benzina: *kém* benzin-

benzina fajrilo: benzinöngyújtó

95-oktana benzino: 95-ös oktánszámú benzin

benzinbombo: Molotov-koktél

benzinĉapo: *jm* benzinsapka

benzindrinkega: *tréf* benzinfaló

benzinejo: *közl* benzinkút

benzinujo: benzintartály, (benzin)tank

biobenzino: *tech* biobenzin

benzinkruĉo: benzineskanna

benzinometro: *jm* benzinállás-mutató

benzinpumisto: *közl* benzinkutas

benzinpumpilo: *közl* benzinkút <oszlop>

benzinstacio: *közl* töltőállomás, benzinkút

benzinvara: *tréf* benzinfaló

| **benzo-** *kém* benz<o>- <benzolgyűrű anellálása> *l.*

benzodiazepino, benzokinono, benzonitrilo

| **benzo/o** *kém* benzoegyanta

benzoi: *l.* benzoili

benzoato: *kém* benzoát

benzoata acido: benzoesav

metila benzoato: metil-benzoát

benzodiazepino: *kém* benzodiazepin

benzoilo: *kém* benzoilgyök

benzoili: *tr kém* benzoilez

| **benzol/o** *kém* benzol

| **Beograd/o** *geo* Belgrád *szin* Belgrado

Beogrado estas la ĉefurbo de Serbio: Belgrád Szerbia fővárosa

| **beot/o** *fn* tört boiót

2) *átv* tökfilkó

Beotujo, Beotio: *tört geo* Boiótia, Beócia, Boecia

| **ber/o** **1)** *növ* bogyótermés

arbara bero: *l.* vakcinio

korvobero: *l.* empetro

2) *ált* bogyó, szem

beraro: *növ* fűrt *szin* grapolo

pseudobero: *növ* álbogyó, tobozbogyó

senberigi: *tr* bogyóz

senberigi vitgrapolojn: szőlőt bogyóz

berkonuso: *növ* tobozbogyó

beromaceraĵo: *agr* héjon áztatott szőlő

| **berber/o** *fn* berber *szin* tamaziĥto

berbera: *mn nyt* berber <ber>

| **berberis/o** *növ* borbolya, sóska, sóska borbolya <Berberis>

| **Berenic/o** Bérénice, Bereniké <utónév>

Berenica Hararo: *csill* Bereniké Haja, Corna Berenices

| **beret/o** svájcisapka

| **bergamot/o** **1)** *növ* bergamott <Citrus bergamia>

2) *l.* bergamotfrukto

bergamotujo, bergamotarbo: *l.* bergamoto 1

bergamotfrukto: *növ* bergamott <gyümölcs>

bergamota esenco: *kém* bergamottolaj

| **Bergson/o** *fil* <Henri Louis> Bergson

| **beriber/o** *orv* beriberi

| **beril/o** *kém* berillium <Be>

berilia klorido: *kém* berillium-klorid
| berili/o *ásv* berill
| berimba/o *zen* berimbau
| Bering/o *geo* <Vitus Jonassen> Bering
 Beringa Maro: Bering-tenger
 Beringa Markolo: Bering-szoros
| berkeli/o *kém* berkélium <Bk>
| Berlin/o *geo pol* Berlin <város és szövetségi állam>
 Berlino estas la ĉefurbo de Germanio: Berlin Németország fővárosa
 Berlina bluo: *kém* berlini kék
 Berlina Muro: *pol* berlini fal
| berm/o *víz* rézsüpadka
| Bermud/oj *geo pol* Bermuda-szigetek
 Bermuda triangulo: *geo* Bermuda-háromszög
| bern/i *tr* pokrócban meghajít <négy sarkán fogott ponyvával magasba dob>
| Bern/o *geo pol* Bern <kanton és város> <CH>
 Berno estas la ĉefurbo de Svislando: Bern Svájc fővárosa
| Bernard/o Bernát <utónév>
 Sankta Bernardo: *kr* Szent Bernát
 bernardano: *kr* Bernát-rendi szerzetes
| Bernike *bibl* Bernike, Bereniké vö. Berenico
| Bernadet/o Bernadett <utónév>
| bernikl/o *áll* örvös lúd <Branta Bernicla>
| berserk/o *mit* dühödt skandináv harcos
 berserki: *ntr* dühöng, tombol, örvöng
| Bert/o Berta <utónév>
| bertoleti/o *növ* brazildió, juviadió, paradió, amerikai dió, amazoni mandula <Bertholletia excelsa>
| Bertrand/o Bertram <utónév>
| Besarabi/o *geo* Besszarábia
| Beskid/oj *geo* Beszkidek
 Orientaj Beskidoj: Erdős-Kárpátok, Keleti-Beszkekidek
| best/o 1) *áll* állat
 sovağa besto, sovağbesto: vadállat
2) *átv* állat, állatias ember *szin* bestio
 besta: **1)** állat-, állati
 bestaj ekskrementoj: állati ürülék
2) *átv* állatias *szin* bestia
 bestaj inklinoj: állati ösztönök
 besta krimo: bestiális bűntény
 bestaĵo: állati dolog, állatiasság
 bestaro: **1)** *agr* állatállomány, állatsereglet
2) *áll* állatvilág
 bestego: *áll* hatalmas nagy állat
 bestega: *átv* állati, bestiális, kegyetlen *szin* bestia
 bestega Bjalistoka buĉado: bestiális byalistoki mészárlás
 prabesto: *ösl* ősalat
 bestamanto: *fn* állatbarát
 bestama societo: állatbarát egyesület
 bestejo: **1)** *agr* állattartó hely <pl. istálló, ól>
2) magánállatkert, állatgyűjtemény
3) állatkert *szin* zoologia ĝardeno
 besteto: *áll* kisállat
 bestigi: *tr* elállatiasít, lealjasít
 virbesto: *áll* hím állat, kan, bak
 bestepidemio: *áll orv* állatjárvány, állatvész
 bestĝardeno: *áll* állatkert *szin* zoo, zooparko
 bestkaptisto: *l.* ĉasisto

bestkomunumo: *áll* állatközösség
 bestkuracado: *áll orv* állatgyógyászat, állatorvoslás
 bestkuracisto: *áll orv* állatorvos *szin* veterinaro
 bestoeksperimento: *tud* állatkísérlet
 bestofosilio: *ösl* állati kövület, állati fosszília
 bestoprotekta: állatvédelmi, állatvédő
 bestoprotektanto: *fn* állatvédő
 bestoprotekto: állatvédelem
 bestosanitaro: *orv áll* állategészségügy
 bestospecio: *áll* állatfaj
 bestotoponimo: *l.* zootoponimo
 bestozorgisto: *agr* állatgondozó
l.m. dombesto, hejmbesto, maribesto, poŝbesto, prarabobestoj, rabobestoj
| besti/o 1) *áll* vadállat *szin* sovağbesto
2) *átv* fenevad, dúvad, vadállat
 bestia: **1)** *áll* vadállati, vadállat- *szin* sovağbesta
2) *átv* állati, bestiális, kegyetlen *szin* bestega
| beŝamel/o *gaszt* besamel <mártás>
| bet *knyv* bet <héber 'b' v. 'v' betű>
| beta *knyv* béta <görög 'b' betű> *szin* beto II.
 beta-: *tud* béta- <második> *l.* beda-diseriĝo, beta-kvarco, beta-partiklo, beta-radio
| Betani/o *bibl geo* Betánia
| betatron/o *fiz* betatron, indukciós gyorsító
| betel/o 1) *növ* bétel, bételbors <Piper betle>
2) *gaszt* bételfalat
 betelaĵo: *gaszt* bételfalat
 betelpalmo: *l.* kateĉuareko
| Betelgaŭz/o *csill* Betelgeuse, Alfa Orionis, ^-Orions
| Betelĝuz/o *l.* Betelgaŭzo
| beti/o *fn* bete
 betia: *mn nyt* bete <btb>
| Betik/o *tört geo* Baetica
| Bet-Leĥem/o *bibl geo* Betlehem
| bet/o¹ 1) *növ* répa <Beta>
 folibeto, Sicilia beto: mangold, fehér répa, salátarépa <B. vulgaris subsp. cicla>
 mara beto: tengeri répa <B. vulgaris subsp. maritima>
 ordinara beto: közönséges répa, termesztett répa, mángold, fehér répa <B. vulgaris>
 ruĝa beto: céklarépa, vörös répa <B. vulgaris var. conditiva>
 sukerbeto: cukorrépa <B. vulgaris subsp. vulgaris>
2) répa <gyökér>
 betsukero: *gaszt* répacukor
| bet/o¹ *l.* beta
| beton/o *ép* beton
 betonbloko: *ép* betontömb
 betonbriko, betonŝtono: *ép* betontégla
 betonmiksilo: *ép tech* betonkeverő
l.m. ferbetono, streĉbetono, ŝtalbetono
| betonik/o *növ* bakfű, betonika <Betonica>
 arbara betoniko: erdei tisztesfű <Stachys sylvatica>
 oficina betoniko: orvosi tisztesfű <B. officinalis>
| Betoven/o *zene* <Ludwig van> Beethoven
 la Naŭa Simfonio de Betoveno: Beethoven Kilencedik szimfóniája
| betul/o *növ* nyírfa <Betula>
 penda betulo: *növ* közönséges v. bibircses nyírfa <B. pendula>
 betulacoj: nyírfélék, nyírfafélék <Betulaceae>
| bevel/o 1) *tech* ferde él, leélezés, élszalag

2) *tech* szerszámél

beveli: *tr tech* ferdén vág, fazettál, leélez

| **bezoar/o** *áll* bezoárkő <kérődzők gyomrában képződő tömör test>

| **bezoni/i** *tr* szüksége van, rászorul vmire <n>, kell neki vmi <n>

bezoni dormi: aludnia kell

bezoni monon: pénzre van szüksége

bezoni ripozon: pihenésre van szüksége

bezoni ŝanĝon de aero: levegőváltásra van szüksége

kiu tro bezonas, tiu leĝon ne konas^Z: *közm* a szükség törvényt bont

malsanulo bezonas kuraciston: a betegnek orvosra van szüksége

bezona: szükséges

kun ĉio bezona, necesa kaj sufiĉa: cakk und pakk

mi kunprenis ĉion bezonan: minden szükségeset magamhoz vettem

bezono: **1)** szükség, igény

bezono leĝon ne obeas^Z: szükség törvényt bont

fari sian naturan bezonon: elvégzi a szükségletét

havi bezonon je bona amiko: szüksége van egy jó barátára

laŭ la bezonoj de la nuntempo: a mai kor igényei szerint

senti bezonon ekdormi: úgy érzi, aludnia kell

2) baj, szükséglet

bezono estas plej forta ordono^Z: *közm* nagy úr a szükség

en okazo de ekstrema bezono: végszükség esetén

helpo en ekstrema bezono: segítség nagy bajban

kara estas dono en minuto de bezono^Z: *közm* kétszer ad, ki gyorsan

ad se estas bezono, ne estas rezono: *közm* a szükség törvényt bont

bezonaĵo: **1)** szükséglet, szükséges vmi, szükséges dolog

bazaĵ bezonaĵoj: alapvető szükségletek

2) *gadz* szükségleti cikk

3) kellék

bezonata: szükséges <amire szükség van>

laŭbezono: szükség szerint

senbezona: szükségtelen

bezonhava: szükségét szenvedő

l.m. necesbezono

| **Bhagavadgit/o** *ne l.* Bagavadgito

| **Bharat/o** *ne l.* Barato

| **bhikŝu/o** *ne l.* bikŝuo

| **bi-** *tud* bi-, két- vö. du- *l.* bikotiledono, bijekcio, bimetalismo, bisekci

| **bias/o** **1)** elfogultság, előítélet

2) *mat* hiba, torzítás <statisztika>

3) *vill* előfeszültség, előfeszítés

biasi: **1)** *tr* elfogult, előítéletes vkivel v. vmivel szemben <n>

2) *tr mat* torzít <statisztika>

3) *tr vill* előfeszít, előfeszültséggel lát el

biasa: **1)** elfogult, előítéletes

2) *mat* torzító <statisztika>

3) *vill* előfeszítő

senbiasa: **1)** elfogulatlan, előítélet-mentes

2) *mat* hibamentes, torzításmentes <statisztika>

biastensio: *vill* előfeszültség

| **Bias/o** *fil* Biász

| **Biafr/o** *geo* Biafra

| **biatlon/o** *sp* sílövész, biatlon

biatlonisto: *sp* sílövő, biatlonista

| **bibi/o** *áll* kerti bársonylegység <Bibio hortulanus> *szin* ĝardena

harokulo

bibiedoj: *áll* bársonylegységek <Bibionidae> *szin* harokuloj

| **Bibli/o** **1)** *vall* Biblia, az Írás

Hebrea Biblio: *vall* Héber Szentírás, Héber Biblia

juri sur la Biblio: a Bibliára esküszik

Sankta Biblio: *kr* Szentírás

2) biblio: *knyv* átv is biblia <a Biblia egy példánya>

lede bindita biblio: bőrkötésű biblia

Verda Koro de Baghy estas biblio por komencantoj: Baghy Verda

Korója a kezdők bibliája

Biblia: bibliai

Bibliaj studoj: *isk* a Biblia tanulmányozása, bibliai tanulmányok

Bibliaj versoj: bibliai helyek, bibliai sorok

bibliisto: *tud* bibliakutató

| **bibliobus/o** *jm* könyvtárbusz

| **bibliofil/o** *fn* könyvbarát, könyvgyűjtő, bibliofil

bibliofila papero: *knyv* bibliofil papír

bibliofilio: könyvek kedvelése, ritka könyvek gyűjtése, bibliofília

| **bibliograf/o** **1)** *knyv* bibliográfus, bibliográfia-szerző

2) *tud* könyvész, könyvszakember *szin* bibliografiisto

bibliografio: **1)** *knyv* bibliográfia

bibliografio de planlingvoj: tervezett nyelvek bibliográfiája

bibliografio de la Internacia Lingvo Esperanto: az eszperantó

nemzetközi nyelv bibliográfiája

2) *tud* könyvészet

bibliografii: *tr* bibliográfiába felvesz

bibliografiisto: *l.* bibliografo

| **bibliomani/o** *l.* libromanio

| **bibliotek/o** **1)** könyvtár <könyvgyűjtemény>

publika biblioteko: közkönyvtár, nyilvános könyvtár

prunta biblioteko: kölcsönkönyvtár

referenca biblioteko: kézikönyvtár

reĝo Matiaso havis riĉan bibliotekon: Mátyás királynak gazdag

könyvtára volt

rondiranta biblioteko: mozgókönyvtár

Virtuala Esperanto-Biblioteko: *eo* Virtuális Eszperantó Könyvtár

2) *ép* könyvtárpépület, könyvtárszoba

3) könyvespolc, könyvesszekrény *szin* librobretaro, libroŝranko

4) átv könyvtár <könyvsorozat>

Esperanta Biblioteko Internacia: *eo* Nemzetközi Eszperantó

Könyvtár

5) *inf* könyvtár <programeljárások gyűjteménye>

dinamike bindebla biblioteko: *inf* dinamikusan láncolt könyvtár

bibliotekisto: könyvtáros

| **Bibrakt/o** *tört geo* Bibracte

| **biceps/o** *anat* kétfejű izom, bicepsz, musculus biceps

braka bicepso: kétfejű felkarizom, musculus biceps brachii

femura bicepso: kétfejű combizom, musculus biceps femoris

| **bicikl/o** *jm* kerékpár, bicikli *szin* duciklo, durada ciklo

etrada biciklo: kempingkerékpár

bicikli: *ntr közl* kerékpározik, biciklizik

bicikletto: *jm* gyermekbicikli *szin* infanbiciklo

biciklanto: *fn közl* kerékpározó, bicikliző

biciklisto: *közl* kerékpáros, biciklis <aki általában kerékpárral

közlekedik>

prabiklo: *jm* velocipéd <nagy első kerékkel> *szin* velocipedo

bicikloforko: *jm* kerékpárvilla

biciklokonkurso: *sp* kerékpárverseny

biciklopruntejo: kerékpárkölcsönző

biciklorako: kerékpártartó

biciklovojo: *közl* kerékpárút

l.m. akvobiciklo, faldbiciklo, infanbiciklo, konkursbiciklo, kurbiciklo, lubiciklo, montarbiciklo, montbiciklo, motorbiciklo, terenbiciklo, zumbiciklo, kurbiciklo

| **bid/o** 1) felfűzhető golyó, gyöngy, szem

2) hasisgolyó

bidokurteno: gyöngyfűggöny

| **bide/o** ülőmosdó, bidé

| **bident/o** nőv farkasfog <Bidens>

| **bidermajr/o** műv biedermeier stílus

bidermajra: *mn* műv biedermeier

bidermajra sidmeblaro: biedermeier ülőgarnitúra

| **bidual/o** 1. dudualo

| **biel/o** *tech* hajtórúd, hajtókar *szin* turnostango 2

bielo transmisias movon kun aŭ sen ŝanĝo de la movspeco: a hajtókar a mozgásfajta változtatásával vagy anélkül viszi át a mozgást

| **bien/o** *agr* *gazd* birtok, földbirtok

bieno kvita de hipotekeo: *gazd* jelzálogtól mentes birtok

familia bieno: *gazd* családi birtok

feŭda bieno: *l.* feűdo

nobela bieno: nemesi birtok

reĝa bieno: királyi birtok

retiriĝi sur sian bienon: visszavonul a birtokára

ŝtata bieno: állami gazdaság

bienulo: földbirtokos *szin* bienmastro, bienposedanto

etbienulo: *agr* *gazd* kisbirtok

etbienulo: *agr* *gazd* kisbirtokos, ksigazda

grandbienulo: *agr* *gazd* nagybirtok

grandbienulo: *agr* *gazd* nagybirtokos

solbienulo: tanya, majorság

bienaŭto: *jm* kombiautó

biendivido: *agr* *pol* földosztás

biendomo: *agr* major, tanya

bienetato: *gazd* telekkönyv

bieneto: *agr* *gazd* majorság, kisbirtok

bienisto: *agr* *gazd* birtokos, gazdálkodó

bienlimo: *agr* mezsgye

bienmastro: *agr* *gazd* földbirtokos *szin* bienposedanto, bienulo

bienposedanto: földbirtokos *szin* bienmastro, bienulo

bienreformo: *agr* *pol* birtokreform

bienservisto: *agr* urasági cseléd, majorsági cseléd

| **bienal/o** műv biennále

| **bier/o** sör

blanka biero: fehér sör

blonda biero: szőke sör

bruna biero: barna sör

elkranita biero: csapolt sör

hela, pala biero: világos sör

hordea biero: árpasör

kruĉo da biero: egy korsó sör

malhela biero: sötét sör

malpeza biero: könnyű sör

nigra biero: fekete sör

pilsena biero: plzeni sör

senŝaŭma biero: habmentes sör

zingibra biero: gyömbérsör

bierejo: *gaszt* söröző

bieristo: sörfőző *szin* bierfaristo

bierumi: *ntr* sörözik, sört iszik

bierumadi: *ntr* sörözget

bierbarelo: söröshordó

bierbotelo: sörözüveg

bierdoso: *gaszt* sörösdoboz *szin* bierskatolo

bierfari: *tr* sört főz

bierfaristo: *fn* sörfőző

bierfarejo: sörfőzde

bierfabriko: *ip* sörgyár

biergisto: sörélesztő

bierglaso: söröspohár

bierkruĉo: söröskorsó

bierrako: sörösláda

bierrekremento: sörtörköly

bierskatolo: sörösdoboz *szin* bierdoso

biersubumo: sörálátét

l.m. botelbiero, ladbiero, maltbiero, skatolbiero

| **bifac/o** tört bifaciális eszköz

bifaca klingo: tört bifaciális penge

| **bifilar/a** 1. dratrefalda, dudrata, dufadena

| **bifenil/o** 1. fen-

| **bifid/a** *biol* *orv* kettéhasadt, nyitott, bifidus

bifida lango: áll kétágú nyelv

bifida spino: *orv* nyitott gerinc, spina bifida

| **bifstek/o** *gaszt* bifszték, sült marhaszelet

bifsteko laŭ tatarea maniero: *gaszt* tatár bifszték

flamumita bifstek: flambírozott bifszték, flambírozott marhasült

mezrostita bifstek: közepesen sült bifszték

sanga bifstek: véres bifszték

trarostita bifstek: átsült bifszték

| **bigami/o** *jog* kettős házasság, bigámia

bigamiulo: *fn* kétnejű, bigámista férfi

bigamiulino: *fn* kétférjű, bigámista nő

| **bigarad/o** 1) nőv keserű narancs, sevillei narancs <Citrus aurantium>

2) nőv keserű narancs <termés> *szin* amara oranĝo

bigaradujo: *l.* bigarado 1

| **bigarel/o** nőv ropogós cseresznye

bigarelujo: nőv ropogóscseresznye-fa <Cerasus avium duracina>

| **bigl/o** áll beagle <vadásztacskó>

| **bignoni/o** nőv trombitacserje <Bignonia> *szin* trumpetfloro

| **bigos/o** *gaszt* bigosz <lengyel húsos káposzta>

| **bigot/o** *fn* *vall* *pej* bigott, vakbuzgó ember

bigota: *vall* *pej* bigott, vakbuzgó

bigotulo: *ne* *l.* bigoto

| **Bihar/o** *geo* *pol* Bihar <IN>

bihara: *mn* *nyt* bihari <bh>

| **bijuteri/o** bizsukészítés, bizsugyártás

bijuteriaĵo: bizsu, divatékszer *szin* strasaĵo, modjuvelo, tombaka juvelo

| **bikin/o** *tex* bikini

| **bikol/o** *fn* bikol

bikola: *mn* *nyt* bikol <bik>

| **bikonkav/a** 1. dukonkava

| **bikonveks/a** 1. dukonveksa

| **biks/o** nőv orleánfa, anatto, annato

| **bikŝu/o** *bud* biksu <szerzetes>

| **bikvadrat/o** *mat* negyedik hatvány

| **bil/o** *gazd* értékpapír

bilborso: *gazd* értékpapírtőzsde, értéktőzsde *szin* akcia borso

bilkomerco: *gazd* értékpapír-kereskedelem

bilmakleristo: *gazd* értékpapírügynök, tőzsdeügynök vö. borsa makleristo

bilmerkato: *gazd* értékpapírpia

| **bilabial/o** *nyt* bilabiális *szin* dulipsono

| **bilanc/o** *gazd* átv mérleg

bilanco de eksterlanda komerco: *gazd* külkereskedelmi mérleg

bilanco de kurantaj pagoj: *gazd* folyó fizetési mérleg

komerca bilanco: kereskedelmi mérleg

solidigita bilanco: konszolidált mérleg

ŝtatbuĝeta bilanco: államháztartási mérleg

bilanci: *tr* *gazd* mérleget készít vmiről <n>

bilanci konton: *gazd* számlamérleget készít

bilancrevizoro: *gazd* könyvvizsgáló

l.m. pagobilanco

| **bilard/o** **1)** *jték* biliárd

elektra bilardo: flipper, elektromos játékautomata

franca bilardo: francia biliárd

usona bilardo: amerikai biliárd

2) *jték* biliárdasztal *l.* bilardotablo

bilardejo, bilardsalono: biliárdterem

bilardbastono: *jték* dákó

bilardotablo: *sp* biliárdasztal

| **Bilba/o** *geo* Bilbao

Bilbaa Golfo: *geo* Bilbaói-öböl

| **bilbok/o** *jték* bilboquet <golyófogó játék>

| **bild/o** **1)** kép, látvány <vminek a külső megjelenése>

Dio kreis la homon laŭ sia bildo: Isten az embert saját képére teremtet

havi klaran bildon pri tio: világos képe van róla

reala bildo: *inf* valós kép

spiegula bildo: tükörkép

virtuala bildo: *inf* virtuális kép

2) kép <rajzolt, festett stb.>

moviĝanta bildo: *film* animációs kép

skulptita bildo: faragott kép

vivanta bildo: élőkép

3) *mat* kép, ábra

4) *bibl* bálvány

ne faru al vi idolon, nek bildon de io, kio estas en la ĉielo supre aŭ sur la tero malsupre aŭ en la akvo sub la tero: *bibl* ne csinálj magadnak semmiféle istenszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égben, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben vannak

bildaro: **1)** képgyűjtemény *szin* bildkolekto

2) *mat* képhalmaz

bildeca: képszerű

bildeca esprimo: képes kifejezés

bildero: *inf* képpont, pixel *szin* rastrumero

bildigi: **1)** *tr* ábrázol, megjelenít

bildigi al si: elképzel

2) *mat* leképez

bildigo: **1)** megjelenítés, ábrázolás

figura bildigo: *műv* figuratív ábrázolás, alakos ábrázolás

2) *mat* leképezés *szin* funkcio **3)**

adjunkta bildigo: adjungált leképezés

afina bildigo: affin leképezés

barita bildigo: korlátos leképezés

inversa bildigo: inverz leképezés

lineara bildigo: lineáris leképezés

strikte monotona bildigo: szigorúan monoton leképezés

aĵbildo: *műv* csendélet

antaŭbildo: előkép

malbildo: *mat* inverz kép

subbildigo: *mat* leszűkítés

bildbitigilo: *inf* képdigitalizáló <eszköz>

bildgalerio: *műv* képtár, pinakotéka *szin* pinakoteko

bildhorloĝo: képóra

bildkadro: képkeret

bildkadrismo: képkeretező

bildkarto: képeslap vö. salutkarto

bildkolekto: képgyűjtemény *szin* bildaro

bildlibro: *knyv* képeskönyv, illusztrált könyv

bildliteraturo: *műv* képirodalom

bildoflanko: fejdal <érme>, előlap <*pl.* képeslapnál>

bildorigardilo: *inf* képnéző v. képnézegető program

bildoteatro: *műv* papírszínház, kamishibai <japán vándorszínház>

szin paperteatro

bildotubo: *eltr* képcső *szin* kineskopo

bildrakonto: *ir* képregény *szin* komikso vö. mangao

bildsimbolo: *inf* ikon *szin* *inf* ikono, piktogramo **2)**

bildskribo: *nyt* képirás

bildstrio: *ir* rajzsorozat vö. bildrakonto, komikso

bildvortaro: *nyt* képes szótár

l.m. bitbildo, gipsbildo, klarbilde, lumbildo, movbildoj, olebildo,

signobildo, titolbildo, tolbildo

| **Bileam/o** **1)** *bibl* Bálám, Bileám

azenino de Bileamo: Bálám számar

2) *bibl* *geo* Jibleám, Belmain

| **bilet/o** **1)** jegy <vmilyen szolgáltatásra jogosító>

fervoja bileto: *vsút* vonatjegy

havi gajnan bileton: *átv* disznója van

ir-revena bileto: *közl* menettérti jegy, retúrjegy

ĵurnalista bileto: sajtójegy

tramvoja bileto: villamosjegy

transira bileto: átszálló <jegy> *szin* ŝanĝbileto

2) *gazd* bankjegy

3) <boríték nélküli> levél

biletejo: *közl* jegypénztár, jegyiroda vö. biletĝiĉeto

biletisto: *közl* jegykezelő

biletujo: tárca, pénztárca

biletaŭtomato: jegyautomata

biletĝiĉeto: *közl* jegypénztári ablak vö. biletejo

biletkontrolisto: *közl* jegyellenőr

biletspekulado: jegyüzérkedés

biletspekulisto: jegyüzér

l.m. abonbileto, bankbileto, busbileto, enirbileto, flugbileto,

kajobileto, lokbileto, loteribiletto, monatabileto, monbileto,

pardonbileto, revenbileto, semajnbiletto, ŝanĝbileto, tagbileto,

trajnbiletto, trambiletto, trolebusbileto, veturbiletto

| **bilĝ/o** *hajó* hajóalj, hajófenék, hajó medre

| **bilharzi/o** *ex l.* skistosomo

bilharziozo: *ex l.* skistosomozo

| **bilion/o** billió <10¹²> *szin* duiliono

| **bilingv/a** *l.* dulingva

bilingvismo: *l.* dulingvismo

| **bili/o** bhili <indiai nép tagja>

| **bilirubin/o** *kém orv* bilirubin

| **biliverdin/o** *kém orv* biliverdin

| **bimetal/a** *l.* dumetala

bimetalajo: *l.* dumetalajo

bimetalismo: *l.* dumetalismo

| **binar/a 1)** *tud* kettős, bináris, biner
 binara stelo: *csill* kettős csillag
2) *kém* kétkomponensű *szin* duuma
 binara alojo: *tech* kétalkotós ötvözet
 binara elektrolito: *fiz kém* bináris elektrolit, biner elektrolit
3) *mat* kettes alapú *szin* duuma
 binara algebro: bináris algebra
 binara nombro: bináris szám
4) *inf* bináris, kettős *szin* duuma
 binara kodo: bináris kód *szin* duuma kodo
| **bind/i 1)** *tr* *knyv* köt, beköt
2) *tr inf ép* összekapcsol
bindo, bindaĵo: *knyv* kötés
bovidleda bindaĵo: *knyv* borjúbőr kötés
leda bindaĵo: bőrkötés, egészsbőr kötés
bindilo: **1)** könyvkötő eszköz
2) *inf* kapcsolatszerkesztő
bindita: *knyv* kötött, bekötött
duontole bindita: félvászson kötésű
duonlede bindita: félbőr kötésű
marokene bindita: szattyánbőr kötésű könyv
bindisto: *knyv* könyvkötő
bindoro: *ép* tetőtartó
duonbindaĵo: *knyv* félkötés
nebindita: *knyv* nem kötött
bindotrabo: *ép* kötőgerenda
| **bing/o** *jék* bingó <sorsjáték>
| **binokl/o** <kétsöves> távcső, látcső, binokulár
| **binom/o** *mat* kéttagú kifejezés, binom *szin* dutermino
| **bio-** *biol* bio- <élet, élőlény, természetes> *l.* biogenezo,
biotekniko, biometrio
biogena: *biol* szerves eredetű, biogén *szin* biodevena
| **bioceno/z/o** *biol* élőlénytársulás, életközösség, bizcönózis *szin*
vivkunularo 2 vö. biomo
makrobioceno: *biol* makrobiocönózis
| **biocid/o** *fn* *biol* biocid <élő szervezetet károsító anyag>
| **biograf/o** életrajzíró, biográfus
biografio: életrajz, biográfia
membio: *l.* autobiografio
| **biolog/o** *biol* biológus, élettan
makrobiologo: makrobiológus
mikrobiologo: mikrobiológus *szin* mikrobologo
biologio: *biol isk* biológia, élettan
animala biologio: állatbiológia
makrobiologio: makrobiológia
mikrobiologio: mikrobiológia *szin* mikrobologio
molekula biologio: molekuláris biológia
vegetaĵa biologio: növénybiológia
biologia: *biol* biológiai
biologia armilo: *kat* biológiai fegyver
biologia diverseco: biodiverzitás, biológiai diverzitás *szin*
biodiverseco
biologia kabineto: *isk* biológiaterem, biológikum <tanterem>
paleobiologio: *ösl* őselettan, paleobiológia
l.m. ōelbiologio, kosmobiologio, mediobiologio, radiobiologio
| **biom/o** *biol* makrobiocönózis, biom vö. bioceno *szin*
makrobioceno
| **biometri/o** *biol mat* biometria
| **bionik/o** *biol inf* bionika
| **biont/o** *biol* élőlény *szin* vivulo

biontocado: *biol kém* biocid <élő szervezetet károsító anyag> *szin*
vivulicido
biontologio: *biol* biontológia, biológia <szélesebb értelemben>
| **bioplast/o** *eko* biológiailag lebomló műanyag, bioplaszt
| **biopsi/o** *orv* próbakimetszés, biopszia
| **biosfer/o** *geo biol* életöv, bioszféra *szin* biozono
| **biotekt/o** *ép* környezetbarát építész, bioépítész *szin* bioarhitekto
| **biotektur/o** *ép* környezetbarát építészet, bioépítészet *szin*
bioarhitekturo
| **biotin/o** *biol kém* biotin, H-vitamin
| **biotit/o** *ásv* biotit *szin* nigra glimo
| **biotop/o** *biol* élettér, biotóp *szin* ĉirkaŭumo, vivloko
| **biplan/o** *rep* kétfedelű repülőgép, biplán
| **bip-bip** *hgut* pipp-pipp
bip-bipi: *ntr* pippeg
| **bir/i** *tr geo közl* betájol, helyzetet meghatároz
birado: *geo közl* helyzetmeghatározás, betájolás
birilo: *geo* tájoló, irányoló, helyzetmeghatározó készülék
l.m. radiobirilo
| **bir/o** birr <pénznem>
| **bird/o 1)** *áll* madár
birdoj: *áll* madarak <Aves>
kia birdo, tia kaĝo^z: *közm* amilyen a madár, olyan a kalitja
rinocera birdo: *l.* buceroto
sovaĝa, hejma, korta birdo: vadmadár, díszmadár, baromfi
tio estas ankoraŭ birdo sur la tegmento: ez még a jövő zenéje
2) *átv* fura v. nevetséges alak
bela birdo: *pej* szép kis ficsúr, szép kis alak
grava birdo: *pej* nagykutya
birdaĵo: *gaszt* szárnyasétel
birdejo: madárház
birdido: *áll* madárfióka
birdino: *áll* tojó
virbirdo: hím madár
birdaĵtondilo: *gaszt* baromfiolló
birdbekulo: *l.* ornitorinko
birdlakto: *l.* ornitogalo
birdobservanto: *áll* madárfigyelő
birdobservejo: madárles
birdodivenisto: madárjós *szin* aŭguristo
birdogluo: madárlép, madárenyv
birdogripi: *áll orv* madárinfluenza
birdokaptilo: lép, tör <vadászat>
birdokorto: baromfiudvar
birdmileo: *l.* itala setario
birdonutrejo: madáretető
birdopepado: madárcsicsergés
birdopesto: *áll orv* madárpestis
birdpiedo: *l.* ornitopodo
birdotimigilo: *agr* madárijesztő *szin* ĉifonfiguro, kvazaŭhomo 2
birdotrinkejo: *l.* dipsako
birdperspektivo: *műv* madártávlát
birdreĝo: *l.* troglodito
l.m. fajrobirdo, flambirdo, kortobirdo, migrobirdo, sovaĝbirdo,
vadbirdoj, virbirdo
| **biret/o** *kr* papi főveg, birétum
| **birg/o** *áll* pálmátólvajrák
| **Birm/o** *tört* Burma vö. Mjanmao
birma: *mn nyt* burmai <my>
birmano: *fn* burmai

| **Birmingham/o** *geo* Birmingham
| **birus/o** *áll* labdacsbogár <Byrrhus> *szin* pilolskarabo
bruna biruso: kis labdacsbogár <B. pustulatus>
verda biruso: réti labdacsbogár <Cytilus sericeus>
| **bis!** **1)** *isz* újra!, hogy volt?!
2) *ref.* <refrén>
bisi: *tr* visszahív, visszatapsol, újráztat <előadót>
bisi aktoron: színészt visszahív, visszatapsol
| **bisak/o** *l.* dusako
| **Bisaũ/o** *geo* Bissau
Bisaũ estas la ĉefurbo de Gvineo-Bisaũ: Bissau Bissau-Guinea
fővárosa
| **bisekc/i** *l.* dusekci
bisekcanto: *l.* dusekcanto
| **bisin/o** *tex* bisszus, byssus, kagylóselyem
| **Biskaj/o** *geo pol* Vizcaya
Biskaja Golfo: *geo* Vizcayai-öböl
| **biskot/o** *gaszt* kétszersült
soldata biskoto: *kat* katonakenyér, komiszkenyér
| **biskutel/o** *növ* korongpár, pajzspár <Biscutella>
| **biskvit/o** **1)** *gaszt* szárazsütemény, piskóta *szin* spongokuko
2) *ip* biszkvit <mázatlan porcelán, fajansz>
biskvitporcelano: biszkvitporcelán <mázatlan porcelán>
l.m. buterbiskvito
| **bislam/o** *nyt* biszlama <Beach-la Mar> <bi>
| **bismut/o** *kém* bizmut <Bi>
bismuta alkala nitrato: bázisos bizmut-nitrát
bismuta klorido: bizmut-triklorid
bismutato: *kém* bizmutát
bismutismo: *orv* bizmutmérgezés
| **bistort/o** *növ* kígyógyökerű keserűfű <Persicaria bistorta>
| **bistr/o** *kém* mangánbarna, biszter, barnalakk <színezőanyag>
bistra: *mn* mangánbarna <színű>
| **bisturi/o** *gysz* szike, sebészkes, bistouri
| **bistro/o** bisztró
| **Biškeke/o** *geo* Biskek, Piskep
Biškeke estas la ĉefurbo de Kirgizio: Biskek Kirgizisztán fővárosa
| **bit/o**¹ *hajó* kötélbak
biteto: *hajó* szarvasbak
| **bit/o**¹ **1)** *mat* bit <információtartalom mértékegysége>
8-bita: 8 bites
16-bita: 16 bites
32-bita: 32 bites
2) *inf* bit <bináris számjegy>
bitigi: *tr inf* digitalizál *szin* ciferecigi
bitigilo: *inf* analóg-digitális átalakító, digitalizáló eszköz *szin* ciferecigilo
bitoko: *inf* bájt, byte <nyolc bit> *szin* bajto
kilobitoko: *l.* kilobajto
megabitoko: *l.* megabajto
kilobito: *inf* kilobit, 1024 bit
bitbildo: *inf* bittérkép, raszter, bitmap *szin* rastrumo, bitmatrico
bitkojno: *l.* bitmono
bitlegilo: *inf* elektronikus könyvolvasó, e-könyv olvasó, e-book reader *szin* e-legilo, poŝlegilo, legoplato
bitlibro: *inf* elektronikus könyv, e-könyv, e-book *szin* e-libro
bitlibrejo: *inf* elektronikus könyvtár *szin* bitlibrejo
bitmatrico: *l.* bildero
bitmono: *inf* gazd bitcoin
bitoteko: *inf* elektronikus könyvtár *szin* bitlibrejo

bitpareco: *inf* bitparitás
l.m. kontrollbito, parecbito
| **biter/o** *gaszt* gyomorkeserű
| **bitin/o** *tört* bithün, bithynus
Bitinujo, Bitinio: *tört geo* Bithünia, Bithynia
| **bitnik/o** beatnik <USA>
| **bitum/o** *kém* bitumen
bitumi: *tr ép* bitumenez
| **biuret/o** *kém* biuret vö. biureta reakcio
| **biv/o** *zene* biva <négyhúros lant> <JP>
| **bivak/o** **1)** *kat* éjszakai pihenő
2) *kat* éjszakai pihenőhely
bivaki: *ntr kat* éjszakára lepihen, éjszakai pihenőt tart
bivakfajro: tábortűz
| **biz/o** *met* hideg északi szél
| **Bizanc/o** *tört geo* Bizánc, Büzantion, Byzantium <város>
bizanca: bizánci
bizanca Imperio: *tört* Bizánci Birodalom *szin* Bizancio
bizanca rito: *kr* bizánci rítus
bizanca stilo: *műv* bizáncias stílus
bizanceca: **1)** bizáncias
2) *átv pej* szörszálhasogató, akadémikus
Bizancio: *tört* Bizánc <birodalom> *szin* Bizanca Imperio
bizancismo: *pej* szörszálhasogatás, akadémikus vita
bizancrita: *kr* bizánci rítusú
| **bizant/o** *tört* bizantinus <pénznem>
| **Bizanti/o** *l.* Bizanco
| **bizar/a** bizarr, különös, furcsa, torz
| **bizon/o** *áll* bölény <Bison>
eüropa bizono: európai bölény <B. bonasus>
Amerika bizono: amerikai bölény <B. bison>
| **Bjalistok/o** *geo eo* Byalistok
Bjalistiko estas la naskiĝloko de Zamenhof: Byalistok Zamenhof
születési helye
| **Bjelostok/o** *tört geo* Bjelosztok
Bjelostoko estas la rusa nomo de Bjalistoko: Bjelosztok Byalistok
orosz neve
| **bjelarus/o** *ne l.* beloruso
| **bjelorus/o** *ne l.* beloruso
| **blabla!** *hgut* blabla!
blablai: *ntr pej* hablatyol, süketel
blablao: *pej* blabla, zagyvaság, üres beszéd
| **blag/i** *ntr* lódít, tréfál, mókázik, bolondozik, viccel
vi blagas, ĉu, vi ne parolas serioze?: csak tréfálsz, ugye, nem
beszélsz komolyan?
blago: lódítás, bolondozás, vicc, tréfa <nem komoly beszéd>
senblage: vicien kívül
| **blakbas/o** *áll* feketesügér <Micropterus>
| **Blakpul/o** *geo* Blackpool
| **blamanĝ/o** *gaszt* blancmanger <édesség>, kocsonyázott
mandulakrém
| **blank/a** **1)** fehér <színű>
blanka cigno: fehér hattyú
blanka kiel kreto, krete blanka: falfehér
blanka lumo: fehér fény
2) fehér, világos
Blanka Maro: *geo* Fehér-tenger
blanka vino: fehérbor
blankaj haroj: fehér haj, ősz haj
ĝisblanke varma: féhéren izzó

li manĝas nur blankan panon: csak fehér kenyeret eszik

3) fehér, makulátlan

blanka paĝo: *átv* tiszta lap, tabula rasa

blanka papero: üres papír

blanka tolaĵo: fehérnemű

havi blankajn manojn: *átv* is tiszta a keze

havi blankan konsciencon: tiszta a lelkiismerete

4) fehér, egyszerű, nem teljes

blanka armilo: *kat* hidegfeegyver, szálfeegyver, közelharcfeegyver

blanka geedziĝo: elhátatlan házasság

blanka operacio: *gazd* profitmentes művelet

blankaj versoj: *ir* blankvers, rímtelen vers

5) *gazd* üres <nem megírt>, biankó

blanka akcepto: biankó elfogadvány, kitöltetlen váltó

blanka ĉeko: biankó csek

blanka endoso: üres forgatmány

blanka ĝiro: biankó <üres> forgatás, biankó <üres> forgatmány

blanka kredito: biankó hitel

blanka vendo: fedezetlen eladás

6) *pol* fehér, jobboldali

blanka armeo: *kat* fehér hadsereg

blanka teroro: fehér terror

blanko: **1)** fehér szín, fehér festék

2) üresen hagyott rész <pl. űrlapon>

nigro sur blanko pruvus sen manko^Z: fekete fehéren le van írva
plenigi la blankojn de la formularo: kitölti az űrlap üres részeit

3) *jték* világos <pl. sakkban>

venkis la blanko kontraŭ la nigro: győzött a fehér a fekete ellen

blankaĵo: vmi fehér, fehérség, fehér tárgy, dolog

blankaĵon mi vidis en lia mano: vmi fehérét láttam a kezében

blankeco: fehérség

sapo blankecon ne havas, tamen blanke ĝi lavas^Z: fekete kézzel
keresik a fehér kenyeret

blankeca: fehéres

blanketa: kissé fehér, fehéres

blanki: *ntr* fehér, fehérlik

blankigi: *tr* fehérít, kifehérít

blankiga likvo: ruhafehérítő, hipó

blankigejo: mosoda, fehérítőműhely

blankiĝi: *ntr* fehéredik, kifehéredik, *átv* elfehéredik

de zorgoj, ne de jaroj blankiĝas la haroj^Z: *kb.* nem az ősz, a gondok
őszítenek

blankulo: **1)** *fn* fehér <fajú ember>

2) *fn pol* tört fehér

blankbarba: ősz szakállú

blankhara: fehér hajú, ősz

blankkolbaso: *gaszt* fehér kolbász

blanklinio: *knyv* sortágító

l.m. balenblanko, Neĝblankulino, okulblanko, ovoblanco,

plumboblanco, ŝminkoblanco, zinkoblanco

| **Blank/o** Blanka <utónév>

| **blanket/o¹ 1)** *gazd* biankó aláírás

2) biankó lap <aláírt, üres papírlap>

| **blanket/o¹ 1)** *gaszt* becsinált

bovida blanketo: borjúbecsinált

ŝafida blanketo: báránybecsinált

| **blapt/o** *áll* pincebogár, bűzbogár <Blaps>

suda blapto: déli bűzbogár

vulgara blapto: közönséges bűzbogár <B. lethifera>

| **blasfem/i** *tr* káromkodik, káromol, szentséggel, istenel vö. sakri

blasfemi Dion: Istent káromolja

por tiu, kiu blasfemas kontraŭ la Sankta Spirito, ne estos pardono:

bibl aki a Szentleket káromolja, annak nem bocsátatik meg

ĉu ili ne blasfemas la honorindan nomon, sur vin metitan?: *bibl*
nem ők káromolják-e azt a szép nevet, amelyről titeket elneveztek?

blasfemo: *vall* káromkodás, istenkáromlás

blasfemisto, blasfemulo: istenkáromló, káromkodós ember

senhonta blasfemisto: szégyentelen istenkáromló

| **blast/o** *biol* blaszt, csíra

ektoblasto: *l.* ektoderma

endoblasto: *l.* endoderma

mezoblasto: *biol* középső csíralemez, mezoderma

blastoderma: *biol* csíralemez, blasztoderma

| **blastem/o** *biol* blasztéma

| **blastocer/o** *áll* lápi szarvas <Blastocerus dichotomus>

| **blastomicet/oj** *növ* sarjadzógombák <Blastomycetes>

blastomicetozo: *orv* blasztomikózis, blastomycosis <gombás

bőrbetegség>

| **blastul/o** *biol* hólyagcsíra, blasztula

| **blat/o 1)** *áll* csótány, svábbogár <Blatta>

blatuloj: csótányok <Blattaria>

arbarblato: erdei csótány <Ectobius sylvestris>

bakeja blato, orienta blato, vulgara blato: konyhai csótány,

közönséges csótány, nagy fekete csótány, svábbogár <B. orientalis>

germana blato: német csótány <Blattella germanica>

2) blato: *inf* chip

| **blaz/o** *orv* hólyag, vízhólyag <a bőrön>

| **blazer/o** *tex* blézer

| **Blazi/o** Balázs

| **blazon/o 1)** *cím* címer *szin* armorio

dentumita blazono: *cím* fogazott címerpajzs

urba blazono: városcímer

2) *cím ne* heraldika *l.* heraldiko

blazonaj reguloj: *cím* heraldikai szabályok

blazoni: *tr* *cím* megtervezi, leírja vminek v. vkinek címerét

blazoni la urbon: megtervezi, megfesti a város címerét

blazonisto: *cím* címerkészítő, címerfestő, heraldikus

blazonflago: *cím* címeres zászló, címeres lobogó

blazonlibro: *cím* címerkönyv

blazonmantelo: *cím* címerköpeny

blazonŝildo: *cím* címerpajzs *szin* ŝildo 5

| **blefarit/o** *orv* szemhéjbőrgyulladás, blepharitis

| **blek/i 1)** *ntr* *áll* bög, rikolt <állat vmilyen hangot ad ki>

2) *tr* *átv* ordít, üvölt <ember>

l.m. porkobleki

| **blend/o 1)** *kat* páncélzat

2) *ex geo* fényle, szfalerit *szin* sfalerito, zinkblendo

blendi: *tr* *kat* páncéloz vö. kirasi

blendita veturilo: *kat jm* páncélkocsi, páncélozott jármű

| **bleni/o** *áll* nyálkással <Blennius>

blenioidoj: nyálkással-alakúak <Blennioidea>

| **blenoragi/o** *l.* gonoreo

| **blenore/o** *orv* váladékfolyás, blennorrhoea

| **blez/i** *ntr* selypít, pöszéz

| **Blez/o** *geo* Blois

Blezio: *geo pol* Blésois

| **blin/o** *gaszt* orosz lepény, blin vö. flano

| **blind/a 1)** vak, világtalan

blinda de naskiĝo: született vak

blinda punkto: *anat* vakfolt <a szemben>

eĉ blinda kokino povas trovi grajnon^Z: *közm* vak tyúk is talál szemet

2) átv vak <ítélőképesség>

blinda fervoro: vakbuzgalom

blinda konfido: vakhit

blinda pasio: vak szenvedély

3) vak <átláthatatlan>

blinda arkado: *ép* vakárkád

blinda flugado: *rep* vakrepülés

blinda niĉo: *ép* vakfülke

blinda pordo: *ép* vakajtó, befalazott ajtó

blinda vojo: *közl* sehová sem vezető út, vakút *szin* sakvojo

blinde: **1)** vakon

blinde-palpe: vaktában

blindige blanka: vakítóan fehér

mi blinde pafos, eble trafos^Z: próba szerencse

2) átv vakon <kritikátlanul, értetlenül>

blinde fervora: vakbuzgó

blinde imiti: vakon utánoz

blinde kredi: vakon hisz

blindeco: *orv* vakság

blindigi: **1)** *tr* megvakít

2) tr átv kápráztat, elvakít

blindige blanka: vakítóan fehér

la brilego blindigis lin: a ragyogás elvakította

3) tr átv elvakít <elveszi az ítélőképességét>

la pasio blindigis lin: a szenvedély elvakította

la rutino blindigas: a rutin vakká teszi az embert

blindigi: **1)** *ntr* megvakul

2) ntr káprázik

blindulo: *fn* vak, világtalan

inter la blinduloj reĝas la strabuloj^Z: *közm* vakok között félszemű a király

blindulejo: vakok intézete

blindumo: **1)** szemkáprázás

2) orv átmeneti vakság, amaurosis fugax

blindumi: *tr* elvakít, kápráztat

blindkuranto: *l.* amokanto

blindludo: *jték* szembekötösdí

malblindigi: **1)** *tr* visszaadja vkinek a <n> látását

2) tr átv felnyitja vkinek a <n> szemét

malblindigi: **1)** *ntr* visszanyeri a látását

2) ntr átv felnyílik a szeme

blindkuraĝa: vakmerő *szin* tromaltima

l.m. kolorblinda, mirblindigi, noktoblinda

| **blink/o** *tech* villogó fény, fényvillogás

blinko: *ntr* villog *szin* eklumadi

blinkigi: *tr* villogtat

signe li blinkigis sian poŝlampon: jelezve villogtatta a zseblámpáját

blinkilo: *tech* villogólámpa

blinkilo de aŭto: autó villóglámpája

blinkilo de traktivela pasejo: vasúti átjáró villogólámpája

blinklampeto: *l.* blinkilo

blinklumo: *l.* blinkilo

| **Blis/o** *nyt* <Charles Kasiel> Bliss

blisa skribo: *nyt* Bliss-írás <pazigráfia>

| **blit/o** *növ* libatop, libaparáj <Blitum> *szin* fragkenopodio

| **blizard/o** *met* hóvihar *szin* neĝostormo

| **blog/o** *inf* blog, hálónapló, webnapló *szin* reta taglibro

blogi: *ntr inf* blogozik, hálónaplót ír

blogaĵo, blogero: *inf* blogbejegyzés

bloganto: blogíró, blogger

| **blok/o** **1)** (anyag)tömb, blokk

bloko el fero: vastömb

bloko el marmoro: márványtömb

buterbloko: vajtömb

2) tőke, tuskó, tönk

bloko de amboso: álló zömítőtönkje

haketi brullignon sur lignobloko: tuskón aprófát vág

senkapigi sur bloko: tőkén lefejez

3) blokk, köteg <összetartozó elemekből>

bloko de ĉekoj: csekktömb

bloko de domoj: épülettömb

bloko de platoj en akumulatoro: lemezköteg akkumulátorban

ĉi tiuj ĉapitroj formas apartan blokon: ezek a fejezetek külön

blokkot képeznek

kvitanca bloko: nyugtatömb

la veturiloj densiĝis en blokon pro la akcidento: a járművek összetömörültek a baleset miatt

4) knyv blokkbetű

5) tex vég

bloko da ŝtofo: egy vég szövet

du blokoj da silko: két vég selyem

6) inf blokk, memóriaterület

7) tech <szerkezeti> egység, modul *szin* sistembloko, modulo 6 elektronika sistemo konsistas el relative memstaraj blokoj: egy elektronikus rendszer viszonylag önálló modulokból tevődik össze

8) pol csoportosulás, blokk

maldekstrula bloko: baloldali blokk

okcidenta bloko: nyugati blokk

opozicia bloko: ellenzéki blokk

orienta bloko: keleti blokk

bloki: **1)** *tr* eltorlaszol, lezár

bloki havenon: kikötőt lezár

renversita kamiono blokas la aŭtovojon: egy felborult kamion zárja el az autópályát

manifestaciantoj blokis la aliron al la placo: tüntetők zárták el a térre vezető utat

2) tr tech blokkol

sur deklivo li blokis la postradojn de la ĉarego: lejtőn blokkolta a szekér hátsó kerekeit

blokita bremsó: *jm* beragadt fék, behúzott fék

3) tr kat körülzár <*pl.* várat>

bloki fortikaĵon: várat körülzár

bloki malamikan taĉmenton en valo: völgyben ellenséges csapatot körülzár

bloki urbon: várost körbezár

4) tr gazd zárol, befagyaszt

bloki konton: számlát zárol

bloki la elspezojn: befagyasztja a kifizetéseket

bloki la salajrojn: befagyasztja a béreket

bloki prezojn: árakat befagyaszt

5) tr knyv <betűt> megfordít, bloká, blokiroz

bloki la ĉapelitajn literojn: blokája a kalapos betűket

bloki la mankantajn tipojn: blokája a hiányzó betűket

blokado: **1)** eltorlaszolás, elzárás, akadályozás

blokado de aŭtovojo pro kolizio de kamionoj: az autópálya eltorlaszolása kamionok összeütközése miatt

blokado de la sangocirkulado pro tromboj: a vérkeringés elzáródása vérrögök miatt

blokado de vojo pro neĝoŝtormo: hóvihar miatti úttorlasz
 reciproka blokada: *inf* holtpont *szin* klinčo, interatendo
2) kat blokád, zárlat, körülzárás
 ĉesigi blokada: blokádöt megszüntet
 kontinenta blokada ordonita de Napoleono: Napóleon elrendelte kontinentális blokád
 la blokada de la fortikaĵo de Eger daŭris plurajn semajnojn: Eger várának körülzárása több hétig tartott
 levi blokadon: blokádöt létesít
3) gazd zárolás, befagyasztás
 blokada de fremdaj kontoj: idegen számlák zárolása
 blokada de prezoj: árak befagyasztása
 blokada de salajroj: bérstop, bérbefagyasztás
 blokilo: *fn tech* reteszelő, blokkoló
 blokilo de trotensio: *vill* feszültségstabilizátor <túlfeszültség-védelem>
 bloke: en bloc, teljes egészében, mindenestül
 malbloki: **1) tr** megszüntet zárolást v. blokádöt, szabaddá tesz
 malbloki fortikaĵon: várat felszabadít
2) tr kireteszel
 unubloke: egy tömbben
 blokfortreso: *kat* záróerőd
 bloklitero: *knyv* nyomtatott betű
 blokrisorto: *tech* tömbrugó
 bloksekco: *tech* tömbszelvény
 bloksekcio: *vsút* térközszakasz
 bloksistemo: *vsút* blokkrendszer
 blokstacio: *vsút* térközörhely
 bloktarifo: *közl* tömbtarifa
l.m. desegnobloko, dombloko, ekranbloko, ferbloko, frazbloko, hakbloko, kurentobloko, lignobloko, marmorbloko, metalbloko, motorbloko, notbloko, nutrobloko, orbloko, programbloko, punbloko, rulbloko, sistembloko, skizbloko, stenobloko, stiftarbloko, ŝtonbloko, tubobloko
| blokhauŝ/o 1) kat blokkház, kiserőd, erődház
2) kat hajó ágyúterem
| blond/a 1) szöke
2) átv világos
 blonda biero: világos sör
 blondigi: *tr* szőkít, kiszőkít
 blondigi: *ntr* szőkül, kiszőkül
 blondulo: szöke ember
 blondulino: szöke nő
| blovi/i 1) tr fűj, fű
 blovi fumringojn: füstkarikákat fűj
 blovi sur ardantajn karbojn: izzó szénre fűj
 blovi sur varmegon supon: forró levest fűj
 norda vento blovas: északi szél fűj
2) ntr zene fűj
 blovi per fluto: fuvolát fűj
 blovi per trumpeto: trombitát fűj
3) tr tech fűj, fűvással előállít
 blovi kalikon el vitromaso: kelyhet fűj üvegmasszából
 blovi vitron: üveget fű
4) jtek levesz <dámajáték>
 blovi pecon: levesz követ
 bloveti: *tr* fűjdogál
 blovo: fűjás, fűvás
 bloveto: fuvallat
 blovilo: *tech* fűjtató

blovisto: *fn zene* fűvós
 ĉirkaŭblovi: *tr* körbefűj
 disblovi: *tr* szétfűj, szétfű
 elblovi: *tr* kifűj, kifű vhonnan
 enblovi: *tr* befűj, belefűj
 forblovi: *tr* elfűj, tova fűj v hova
 plenblovi: *tr* felfűj
 plenblovi la pneŭojn: felpumpálja a gumit
 plenblovi sin: **1)** felfűjja magát
2) átv felfuvalkodik
 plenblovita: **1)** felfűjt, telifűjt
 plenblovita velo: dagadó vitorla
2) átv felfuvalkodott
 trablovi: *tr* átfű
 la vento trablovis liajn vestaĵojn: a szél átfűt a ruháin
 trablovas: huzat van
 trablovo: átfűjás, huzat, léghuzat
 bloveksiti: *tr* fűj, éleszt <tűzet>
 blovestingi: *tr* elfűj, <fűjással> elolt
 blovestingi kandelon: gyertyát elfűj
 blovinstrumento: *zene* fűvós hangszer
 latuna blovinstrumento: rézfűvós hangszer, rézfűvó
 ligna blovinstrumento: fáfűvós hangszer, fáfűvó
 blovharmoniko: *zene* szájharmonika *szin* anĉharmoniko, buŝharmoniko
 blovoflamo: *tech* lángsugár
 blovorkestro: *zene* fűvószenekar
 blovpafilo: fűvócső <vadászat> *szin* cerbatano
 blovserpento: *jtek* anyósnyelv *szin* fajflango
 blovtorĉo: *rep* égő <hőlégballon>
l.m. aerblovo, aerblovilo, balgoblovilo, fajroblovilo, neĝblovado, plenblovi, spiroblovi, spirelblovi, vaporeblovi, ventblovata, vitroblovisto
| blu/a 1) kék
 bluaj okuloj: kék szemek
 blua ĉielo: kék ég
2) átv kék
 blua malsano: *orv* kékkór, morbus coeruleus
 Blua Petro: hajó „kék Péter” <indulási lobogó>
 Blua Rivero: *l.* Jangzio
 Blua Rubando: hajó kék szalag
 blua vitriolo: *kém* rézgálic, kékgálic, kékkő
 bluo: kék szín, kék festék
 lesiva bluo: kékítő <ruhafehéřítő>
 marista bluo: tengerészkék <szín>
 prusa bluo: poroszkék, berlini kék
 bluaĵo: **1)** vmi kék, kékség
2) orv kék folt, véraláfutás *szin* ekomozo
 subokula bluaĵo: monokli, szem alatti véraláfutás
 blueca: kékes
 blueta: kissé kék, kékes
 blui: *ntr* kéklik, *ige* kék
 bluiĝi: *tr* kékít
 bluiĝi: *ntr* kékül, elkékül
 Blubarbo: *ir* Kékszakáll
 blukaskulo: *fn pol* kéksisakos <ENSZ-katona>
 blukolumulo: *fn átv* kékgalléros <fizikai munkás>
 blupreso: kékfestés
 blupresisto: kékfestő
 bluradia: *mn eltr* blu-ray

blusanga: *átv* kékvérű <nemes>

blustria: kék csíkos

blustria kaptuko: kék csíkos fejkendő

bluŝtrumpulino: kékharisnya <tudálékos nő> *szin* blua ŝtrumpo

bluverda: kékeszöld *szin* glaŭka

bluverdo: kékeszöld *szin* glaŭko

bluvostulo: *fn áll* kékfarkú <Tarsiger tyanurus>

l.m. akvoblua, alkalbluo, cejanbluo, metilenbluo

| **bluf/i 1** *ntr* játék blöfföl

2 *ntr* *átv* lódit, blöfföl, nagyokat mond

blufo: **1** *játék* blöff

2 *átv* lóditás, blöffölés, nagyotmondás

| **bluĝin/o** *tex* farmeranyag vő. ĝinzo

| **blugras/o** *zene* bluegrass

| **blunderbuz/o** *kat* öblös puska, mordály

| **blus/o** *zene* blues <zenefajta és zeneszám>

| **blut/i** *tr* szital, rostál <malomban>

| **bluz/o 1** *tex* blúz, zubbony

marista bluzo: matrózblúz

senmanika bluzo: ujjatlan blúz

2 *műv* festőköpeny

| **bo-** házasság révén létrejött rokonság *l.* bopatro, bofilino

| **bo/o** *áll* boa <Boa>

konstriktá bo: óriáskígyó <B. constrictor>

| **boa/o** *boa* <nyakprém>

| **boac/o** *áll* hegyi rénszarvas, vad rénszarvas <Rangifer tarandus tarandus> *szin* norda cervo

| **board/i** *ntr* hajó ferdéz, lavíroz *szin* luvi, taki 2

boardo: hajó nekifutás <irányváltoztatás nélkül megtett út>

| **boat/o** hajó csónak, ladik

ĉerpi akvon el boato: csónakból vizet mer

duremila boato: kétevezős csónak

fíŝista boato: hajó halászcsonak

kvarremila boato: négyvezős csónak

Nydam-boato: tört Nydam-hajó

boatano, boatisto: *fn* csónakos

boati: *ntr* csónakban evez, csónakázik

elboatigi: *ntr* csónakból kiszáll

enboatigi: *ntr* csónakba beszáll

boatbalancilo: *játék* hajóhinta

boatferdeko: hajó csónakfedélzet

boatgruo: hajó csónakdarú

boatkonkurso: *sp* hajó evezősverseny

boatmotoro: hajó csónakmotor

boatrando: hajó csónakperem

boatrifuĝinto: *pol* csónakos menekült

boatveturi: *ntr* hajó csónakkal megy

l.m. domboato, flugboato, kanboato, kanonboato, konkurboato,

motorboato, platboato, plezurboato, savboato, svingboato

| **Boaz/o** *bibl* Boáz

| **bob/o** *sp* bob vő. skeletono

bobi: *ntr* *sp* bobozik

bobkonkurso: *sp* bobverseny

l.m. relbobo

| **bobel/o** buborék, légbuborék *szin* aerglobeto

bobeli: *ntr* bugyog, bugyborékol

bobelĉambro, bobelkamero: *fiz* buborékkamra

bobelnivelilo: *tech* vízmérce

| **bobak/o** *áll* bobak <Marmota bobac> *szin* stepa marmoto

| **boben/o 1** orsó, cséve, spulni *szin* bobenkerno

2 *tex* tekercs

3 *vill* tekercs

aerkerna bobeno: légmagos tekercs

agorda bobeno: hangolótekercs

bobeno de Helmholtz: iránymérő tekercs

defleksa bobeno: eltérítőtekercs

ekscita bobeno: gerjesztőtekercs

indukta bobeno: indukciós tekercs

krucvolva bobeno: keresztcsévélésű tekercs

primara bobeno: primer tekercs

relajsa bobeno: jelfogótekercs

sekundara bobeno: szekunder tekercs

4 *film* filmtekercs

5 *tex ex* vetélő *l.* navedo

bobenego: *tech vill* kábeldob, kötél Dob

bobeni: *tr* felcsévél, feltekercsel

bobenilo: **1** *tex* csévélőgép

2 *vill* tekercselőgép

bobenistino: *fn* csévélő <munkásnő>

malbobeni: *tr* lecsévél, letekercsel

bobenkerno: orsó, cséve, spulni *szin* bobeno 1

bobenkorpo: *vill* tekercstest

bobenstango: *tex* csévetengely *szin* spindelo 2

l.m. antenbobeno, barbobeno, fadenbobeno, filmbobeno, glitbobeno,

magnetbobeno, sparkbobeno

| **bobolink/o** *l.* doliĥonigo

| **Bocvan/o** *geo pol* Botswana <BW>

bocvana: *mn* botswanai

bocvanano: *fn* botswanai <lakos>

| **Bodidarm/o** *bud* Bódhidharma

| **bodi/o** *bud* bódhi <megvilágosodás>

bodiarbo: *növ* bódhifa

| **bodisatv/o 1** *bud* bódhiszattva, megvilágosodásra törő

2 *bud* bódhiszattva, megvilágosodott lény

3 bódhiszattva, Gautama Buddha elnevezése

| **Bodler/o** *ir* <Charles> Baudelaire

| **Bodoni/o** *inf* Bodoni <betűtípus>

| **Bofort/o** *met* <Francis> Beaufort

Boforta skalo: *met* Beaufort-skála <szélerősség>

| **Bofront/o** *eo* <Louis> de Beaufront

| **Bogomil/o 1** *kr* <Jeremias> Bogomil

2 Bogumil <utónév>

bogomilano: *kr* bogumil

bogomilismo: *kr* bogumilizmus

| **Bogot/o** *geo* Bogotá

Bogoto estas la ĉefurbo de Kolombio: Bogotá Kolumbia fővárosa

| **boĝi/o** *jm* forgóváz

kvarrada boĝio: *rep* kéttengelyű v. négykerekű futóműzsámoly

<repülőgép>

| **boĝpur/a** *mn nyt* bhódzspuri <hindi nyelvjárás>

| **bohem/o** tört cseh

Bohemujo, Bohemio: tört Csehország, Bohemia

bohemia: bohémság, bohém életvitel, bohém világ

bohemia: bohém <bohém életet folytató>

| **Bohusland/o** *geo* Bohuslän

| **boji/i 1** *ntr* ugat

bojas hundo, ĉar tiel faras la hundo^Z: *közm* kicsi kutya nagytól tanul

bojas hundo, kiel ĝi aŭdas de hundoj^Z: *közm* kutya után ugat a kutató

kiu bojas, ne mordas^Z: *kōzm* amelyik kutya ugat, az nem harap
ne ĉiu bojato estas ŝtelisto^Z: *kōzm* nem mind bűnös, aki rab

2) ntr *átv* acsarkodik vki ellen <kontraŭ>

bojeti: *ntr* csahol, vakkant *szin* jelpi

alboji: *tr* megugat

l.m. tirboji

| **bojar/o** *tört* bojár

| **bojkot/i** *tr* bojkottál

bojkoti firmaon: céget bojkottál

bojkoti fremdlandajn varojn: külföldi árukat bojkottál

bojkoto: bojkott

| **Bojolez/o** *geo* Beaujolais

bojoleza vino: *gaszt* bozsolé <borfajta>

| **bok/o** **1)** *áll* bak

2) *sp* ló *szin* gimnastika ĉevalo

3) bak <kocsistülés>

bokbarbo: *l.* tragopogono

l.m. segboko

| **Bokaĉ/o** *ir* <Giovanni> Boccaccio

bokaĉeca, bokaĉeska: *ir* boccacciói <szellemesen erotikus>

| **bokal/o** **1)** széles szájú üveg- v. agyagedény

2) befőttesüveg *szin* konservobokalo

| **boks/i** *ntr* *sp* bokszol

bokso, boksarto: *sp* ökölvívás, boksz

boksa ĉampioneco: *sp* ökölvívó-bajnoki cím

boksado: *sp* ökölvívás, bokszolás

boksisto: *sp* ökölvívó, bokszoló

boksareno: *sp* szorító, ring *szin* ringo, boksrondo

boksfero: bokszer

boksganto: *sp* bokszkesztyű

boksmatĉo: *sp* ökölvívó-mérkőzés, bokszmérkőzés

boksopiro: *sp* bokszkörte, körtelabda

boksosako: *sp* bokszzsák

bokspilko: *sp* kéttengelyes labda

boksrondo: *sp* szorító, ring *szin* ringo, boksareno

| **bokser/o** *áll* boxer <kutyafajta>

| **bol/i** **1)** *ntr* *fiz* forr

akvo bolas en temperaturo de 100 gradoj Celsius: a víz 100

Celsius-fokon forr

2) *ntr* *átv* forr, forrong <izgalomban van>

boli de kolero: forr a dühtől, forr benne a harag

la laboristaro bolas, striko sekvas strikon: forrong a munkásság,

sztrájk sztrájkot követ

la maro bolas: dühöng a tenger

3) *ntr* forr, pezseg <élénk, szorgos>

la laboro bolis en liaj manoj: forrt a munka a kezében

lia sango bolas pro entuziasmo: forr a vére a lelkesedéstől

bolegi: *ntr* fortyog, lobog

boleti: *ntr* bugyog, pezseg

boligi: *tr* forral

boligita bovaĵo: *gaszt* főtt marhahús

boligita ovo: *gaszt* főtt tojás

boliĝi: *ntr* forrásnak indul, felforr

bolilo: *fn* vízforraló

bolujo: **1)** forralóedény

2) *tech* gőzkazán *szin* vaporkaldrono, kaldronego

ekboli: *ntr* forni kezď

bolbani: *tr* *gaszt* <forró vízben> melegít, <forró vízben> főz

bolbano: *gaszt* vízforralós melegítés

bolkruĉo: **1)** *gaszt* vízforraló edény

elektra bolkruĉo: elektromos vízforraló

2) *gaszt* teáskanna

bolkuiri: *tr* *gaszt* <lében> főz

bolpoto: forralóedény

bolprepari: *tr* kifőz

bolpunkto: *fiz* forráspont, forrpont

bolsusuri: *ntr* rotyog

| **bolard/o** *hajó* kikötőbak, kikötőcölöp, hajócévek vő. bito

| **bold/o** *nőv* boldofa <Peumus boldus>

boldino: *kém* boldin

| **bole/o** *gaszt* bólé *szin* vinkonfitájo

| **bolér/o** *zene* boleró <tánc és zene>

| **Boleslav/o** Boleszláv <utónév>

| **bolet/o** *nőv* tinóru <Boletus> *szin* tubfungo

flava bolet: barnagyűrűs fenyőtinóru, barna gyűrűstinóru <Sullius

luteus> *szin* buterfungo

nobla bolet: ízletes vargánya, ízletes tinóru, úrigomba <B. edulis>

satana bolet: sátáni tinóru, sátángomba <B. satanas>

boletacoj: tinórufélék <Boletaceae>

| **bolid/o** *csill* tűzgömb, bolida

| **bolivar/o** bolívar <pénznem>

| **Bolivi/o** *geo* *pol* Bolívia <BO>

boliviano: *fn* bolíviai

| **bolometr/o** **1)** *fiz* *csill* bolométer, sugárzásmérő

2) *vill* bolométer, ellenállás-hőmérő

| **Bolonj/o** *geo* Bologna

| **bolševism/o** *l.* bolševikismo

bolševismo: *l.* bolševiko

| **bolševik/o** *tört* bolsevik

bolševikismo: *tört* bolsevizmus

| **bolševist/o** *l.* bolševiko

| **bolt/o** *tech* csavarkötés <csavar és anya>

bolti: *tr* *tech* összecsavaroz, csavarral rögzít

boltilo, boltoturnilo: *tech* csavarkulcs *szin* klevo

universala boltilo: franciakulcs

universala fleksita boltilo: görögös csavarkulcs

universala unubeka boltilo: angol csavarkulcs

malbolti: *tr* szétesavaroz, lecsavaroz

boltartiko: *tech* csavarcsukló

| **bolus/o** **1)** *ásv* *gysz* bolus, agyag <agyagszerű kaolin>

armena boluso: *ásv* *gysz* örmény bolus, bolus armena

blanka boluso: fehér agyag, bolus alba

2) *gysz* falat, nagy pirula, bolus <pirulánál nagyobb, tojásdad

gyógyszerforma>

3) *gysz* bolus, falat <szilárd gyógyszerforma>

l.m. nutraĵboluso

| **Bomarŝe/o** *ir* <Pierre Augustin Caron de> Beaumarchais

| **bomb/o** **1)** *kat* bomba, tűzéségi lövedék, pokolgép

fisia bombo: atombomba *szin* atombombo

fuzia bombo: hidrogénbomba *szin* hidrogenbombo

nuklea bombo: nukleáris bomba

plasta bombo: plasztikbomba

prokrasta bombo: időzített bomba

submara bombo: vízbomba, mélyvízi bomba, mélységi bomba

2) bombaszerű tárgy

glaciaĵbombo: *gaszt* fagyaltbomba

kalorimetria bombo: *fiz* bomba-kaloriméter

bombi: *tr* *kat* bombáz *szin* bombardi

disbombi: *tr* *kat* szétbombáz

kontraŭbombejo: *kat* óvóhely

bombokratero, bombofunelo, bombotruo: *kat* bombatölcsér

bombalarmo: *kat* bombariadó

bombatako: *kat* bombatámadás

bombatenco: pokolgépes merénylet

bombaviadilo: *kat rep* bombázógép

bombdetruir: *tr kat* lebombáz

bombohomo: öngyilkos merénylet

bombokanono: *kat* mozsárágyú, bombaágyú

bomborako: *kat* bombarekesz, bombatartó szerkezet

l.m. A-bombo, atombombo, benzinbombo, brulbombo, flambombo,

flugbombo, fumbombo, glaciajbombo, grapolbombo, H-bombo,

hidrogenbombo, horlogbombo, neutronbombo, seksbombo, U-

bombo, uranibombo

| **Bombaj/o** *geo* Bombay <Mumbaj>

| **bombak/o** *növ* gyapotfa, bolyfa, bombax <Bombax>

kapokbombako: sajtfá <B. ceiba>

bombakacoj: bombaxfélék, majomkenyérfa-félék <Bombacaceae>

| **bombard/i** **1)** *tr kat* ágyúval lő, ágyúz

2) *tr kat rep* bombáz

3) *tr fiz* bombáz <elemi részecskékkel>

4) *tr átv* bombáz, ostromol

bombardi per demandoj: kérdésekkel bombáz

oni bombardas lin per ŝanĝoproponoj: módosító javaslatokkal

bombázzák

steluloj estas ofte bombardataj per amleteroj: a sztárokat gyakran

ostromolják szerelmes levelekkel

bombardskarabo: *áll* tűzérbogár, pufogóbogár <Aptinus bombardus>

| **bombardon/o** *zene* bombardon

| **bombast/o** *pej* dagályos beszéd, dagályosság *szin* űvelparolo

bombasta: *pej* dagályos, bombasztikus

bombasti: *ntr pej* pufogtat, dagályosan beszél

bombasti per glorigaj vortoj: dicsőítő szavakat pufogtat

| **bombazin/o** *tex* bombasin

| **bomben/o** *áll* unkába <Bombina>

flavventra bombeno: sárgahasú unka, hegyi unka <B. variegata>

ruĝventra bombeno: vöröshasú unka, tűzeshasú unka, alföldi unka

<B. bombina>

| **bombicil/o** *áll* csonttollú, selyemfarkú <madár> <Bombycilla

garrulus> *szin* silkovostulo

| **bombiks/o** *áll* selyemlepke, eperfa-selyemlepke, selyembogár

<Bombyx mori> *szin* silkoŝpinulo

argenta bombikso: ezüstfoltos púposzöví <Spatalia argentina>

argenta serpobombikso: törpeszöví <Cilix glaucata>

beka bombikso: csőrös púposzöví <Pterostoma palpinum>

blankstria bombikso: fehérsávós szöví <Habrosyne pirioides>

bruna folibombikso: barna levélszöví <Clostera anastomosis>

diverskolora bombikso: tarkaszöví <Endromis versicolora>

faga bombikso: bükkfa-púposzöví <Stauropus fagi>

flavmakula bombikso: buksifejú lepke, sárgafoltos púposzöví

<Phalera bucephala>

framba bombikso: málnapohók, málnaszöví <Macrotylatia rubi>

granda forkvosta bombikso: nagy púposzöví <Cerura vinula>

griza kverka dentobombikso: bélyeges púposzöví <Drymonia

trimacula>

kverka bombikso: tölgyepohók <Lasiocampa quercus>

kverka dentobombikso: cserfa-púposzöví <Drymonia ruficornis>

kverka procesia bombikso: tölgyfa-búcsújárólepke <Thaumetopoea

proceionea>

kverka serpobombikso: tölgyfa-sarlósszöví <Drepana binaria>

kverkfolia bombikso: tölgylevelpohók <Gastropacha quercifolia>

orvosta bombikso: aranyfarú szöví <Euproctis chrysorrhoea>

pina bombikso: fenyőpohók <Dendrolimus pini>

plumantena bombikso: tollascápú púposzöví <Ptilophora

plumigera>

ringa kokonbombikso: gyűrűslepke <Malacosoma neustria>

rozmakula bombikso: rózsafoltos szöví <Thyatira batis>

ruĝvosta bombikso: hamvas szöví <Dasychira pudibunda>

tremola bombikso: nyárfa-púposzöví <Pheosia tremula>

zigzaga bombikso: gyapjaslepke <Lymantriadispar>

| **bombinator/o** *ex l.* bombeno

| **bombon/o** *gaszt* bonbon, cukorka

acida bombono: savanyú cukorka

ĉokolada bombono: csokoládés cukorka, csokoládébonbon

farĉita bombono: töltött cukorka

karamela bombono: karamellás cukorka

kristnaska bombono, kristarba bombono: szaloncukor

bombonujo: cukorkásdoboz, bonbonier

l.m. ĉerizbombono, gumbombono, lekbombono, stangetbombono

| **bomeri/o** *növ* csalánszöví <Boehmeria>

| **bon/a** **1)** jó <alkalmas, megfelelő>

bona ideo: jó ötlet

bona gusto: jó ízlés

bona humoro: jó kedély

bona memoro: jó emlékezet

bona noto: *isk* jó osztályzat

bona ordo: *mat* jólrendezés

bona ŝtofo: jó anyag

bona vino al la fino^Z: végén jön a java

bonan vojaĝon!: jó utat!

esti bona por nenio: semmire sem jó

hundo bona por ĉasado: vadászatra alkalmas kutya

li estas bona por nenio: semmire se jó

pli bona estas malamiko de bona^Z: *közm* a jobb a jó ellensége

2) jó, jószívű *szin* bonkora

bona samariano: *bibl* irgalmas szamaritánus

bonaj moroj: jó szokások, jó erkölcsök

estu tiel bona, kaj diru...: legyen olyan jó, és mondja...

la bona Dio: a Jóisten

3) morálisan jó

bona civitano: jó állampolgár

bona hundo!: jó kutya!

bonaj infanoj gepatrojn feliĉigas, malbonaj ilin entombigas^Z: *közm*

rossz fiú apja koporsószege

bone: **1)** jól

bone ekipita: jól felszerelt

bone gusti: ízlik

bone perlabori: jól keres

bone sisi: illik, jól áll <*pl.* ruha>

bone vestas ŝin la jupo: jól áll neki a szoknya

kiu bone agas, timi ne bezonas^Z: *közm* jó embernek nem kell félnie

2) jól van, rendben

bone, bone, vi ne bezonas refoje diri: jól van, jól van, nem kell

még egyszer mondanod

ĉu bone tiel?: jó lesz így?

nu, bone, mi konsentas: nos, rendben, egyetérték

3) *isk* jó <osztályzat>

meze bone: közepes

mi ricevis 'bone': jó osztályzatot kaptam

ne tute bone: elégséges <osztályzat>

via tasko valoras 'tre bone': a feladatod 'nagyon jó'-t érdemel

bono: **1)** *fn* a jó

belo, bono kaj vero: szép, jó és igaz

la arbo de sciado pri bono kaj malbono: *bibl* a jó és rossz tudás fája

2) jó, java vkinek v. vminek

labori por la bono de nia afero: ügyünk javára dolgozik

oferi por la komuna bono: áldozatot hoz a közös jóért

3) jótett

bono farita ne estas perdita^Z: *közm* ki mással jót tésszen, magának teszi

bonon bono recipokas: *közm* jótett helyébe jót várj

malbonon oni memori ne ĉesas, bonon oni baldaŭ forgesas^Z: *közm*

a jótettet elfelejtik, de a rosszat emlegetik

por via bono vin regalas bastono^Z: *közm* jótett helyébe jót ne várj

4) vmi jó *szin* bonaĵo

bono posedata ne estas ŝatata^Z: *közm* a jót hamar meg lehet szokni

ĝui ĉiujn bonojn de la vivo: élvezi az élet minden örömét

tro da bono ne turmentas^Z: *közm* a jóból soha nem elég

bonaĵo: **1)** vmi jó, jó dolog

2) *gazd* jóság, vagyon, javak

boneco: jóság, jó tulajdonság

mi konfirmas la bonecon de la ŝtofo: megerősítem a szövet jó minőségét

neniam mi forgesos vian bonecon: soha nem felejttem el a jóságodat

bonega: kiváló, kitűnő, jeles

bonega noto: *isk* jeles osztályzat

bonigi: *tr* jóvá tesz, javít, megjavít, kijavít

bonigi la fuŝe muntitajn konektojn: kijavítja a kontár módon szerelt csatlakozásokat

bonigi la teron: *agr* javítja a földet

boniĝi: *ntr* javul, megjavul

bonulo: **1)** jó ember

2) erényes ember

malbona: **1)** rossz <alkalmatlan>

malbona aero: rossz levegő

malbona lernanto: rossz tanuló

malbona vojo: rossz út

2) rossz <ártó>

malbona konsilo: rossz tanács

malbona vetero: rossz időjárás

3) <erkölcsileg> rossz

malbona infano: rossz gyerek

malbona kamarado: rossz barát

malbona spirito: rossz lélek

malbono: **1)** a rossz <elvont rossz>

distingi inter bono kaj malbono: jó és rossz között különbséget tesz

neevitebla malbono: szükséges rossz

2) baj, rosszaság

eĉ plej granda malbono al bono kondukas^Z: *közm* a legrosszabbtól is vezethet út a jóhoz

el du malbonoj pli malgrandan elekto^Z: *közm* két rossz közül a kisebbet választ

en ĉiu malbono estas iom da bono^Z: *közm* minden rosszban van valami jó is

malboneco: rosszaság

malbonigi: *tr* elront, rosszra tesz

vi malbonigis mian humoron: elrontottad a kedvemet

malboniĝi: *ntr* elromlik

malbonulo: rossz ember

malbonulon diablo ne prenas^Z: *közm* rossz pénz nem vész el

nerebonigebla: helyrehozhatatlan

nerebonigebla eraro: helyrehozhatatlan hiba

plejbono: vminek a legjava

plejbonigi: *tr* optimalizál

plejbonulo: *fn* első vmiben, a legjobb

plejbonulo de la studojaro: *isk* évfolyamelső

pliboneco: előny <jobb tulajdonság>

la pliboneco de Esperanto super Volapuko estas evidenta: az eszperantó előnye a volapükkel szemben nyilvánvaló

plibonigi: *tr* jobbít, jobbá tesz, tökéletesít

reformistoj provis plibonigi Esperanton: reformpártiak

megpróbáltak javítani az eszperanton

pliboniĝi: *ntr* javul, megjavul

rebonigi: *tr* megjavít, kijavít

rebonigi horloĝon: órát javít

rebonigi siajn erarojn: kijavítja a hibáit

superbona: szuper jó, tökéletesen jó, tök jó

bonafida: *jog* jóhiszemű

bonafide: jóhiszeműen

bonafideco: *jog* jóhiszeműség

bonalingvisto: *eo* bonalingvista, purista

bonalingvismo: *eo* bonalingvizmus, purizmus

bonanonci: *ntr* *bibl* örömhírt hoz, evangéliumot hirdet

li min sanktoleis, por bonanonci al malriĉuloj: *bibl* felkent engem,

hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek

bonantagon-ulo: *eo* *pej* „bonan-tagon”-eszperantista, vasárnapi

eszperantista

bonaspekta: **1)** jó kinézetű

2) jónak tűnő

bonaŭgura: biztató, ígéretes

bonbukeda: jó bukájú, kellemes bukájú <bor>

bondeziri: *ntr* szerencsét kíván, gratulál vkinek <al>

bondeziro: jókívánság, szerencsekívánat

bonedukita: jól nevelt

bonedukiteco: jólneveltség

bonefika: **1)** hatékony, jótékony hatású

2) jó, kedvező hatású

bonefiko: **1)** hatékonyság

2) kedvező hatás

bonema: jóságos

bonetosa: jó hangulatú

bonfara: jótékonyági *szin* benefica, jótékony

bonfarado: jótékonykodás, jótékonyág

bonfaranto: **1)** *fn* jótévő

2) *fn* jótékonykodó

bonfarema: segítőkész, nagylelkű

bonfaremulo: jótét lélek

bonfari: *ntr* jótékonykodik vkivel <al>

bonfaro: jótétemény

bonfaron oni facile forgesas^Z: *közm* jótett helyébe jót soha ne várj

bonfartiga: **1)** közérzetjavító, wellnes-

bonfartiga centro: wellnesscenter, wellnessközpont

bonfartiga banejo: wellnessfürdő

2) *pol* népjóléti

bonfartigaj instancoj: *pol* népjóléti hatóságok

bonfartigaj aranĝoj de la registaro: a kormány népjóléti

intézkedései

bonfartigo: wellness

bonfartigejo: wellnesssterem

bonfarto: **1)** jó közérzet

2) *pol* jólét

bonfido: *jog* jóhiszeműség

bongusta: **1)** finom <ízű>, jóízű, ízletes

2) izléses, jó izlésű

bongustega: fenséges <ízű>

bongustigaĵo: *fn gaszt* ételizésítő

bonhava, bonrimeda: vagyonos, jómódú, módos, tehetős *szin*

bonrimeda

bonhavo: **1)** jólét, jómód *szin* bonhaveco

2) *gazd* követelés, betét

3) *gazd* aktíva *szin* aktívoĵ

bonhavoĵ: *gazd* javak

bonhaveco: jólét, jómód *szin* bonhavo **1**

bonhumora: humoros, víg, jókedvű, jó kedélyű

bonhumorigi: *tr* jókedvre derít

bonkaŭze: okkal, jó okkal

bonkredemo: jóhiszeműség

bonkvalita: jó minőségű, minőségi

bonmora: erkölcsös

bonmoreco: erkölcsösség

bonmorigi: *tr* móresre tanít

bonodora: illatos, jó szagú

bonodorfumigi: *l.* incensi

bonodori: *ntr* illatozik, jó szaga van

bonodora: illatos, jó szagú

bonodoro: jó szag, illat

bonorda: **1)** rendezett, rendes <rendben levő>

2) *mat* jól rendezett

3) *inf* teljesen rendezett

bonorde: rendben

bonpunkto: jó pont, bonus

bonrasa: fajtiszta, faj- <jó fajtájú>

bonŝanca: szerencsés

bonŝance: **1)** szerencsésen

2) szerencsére

bonŝanci: *ntr* szerencséje van vmiben <en>

bonŝanco: szerencse

szerencsét próbál: serĉi bonŝancon

bonsorta: szerencsés sorsú, jó sorsú

bonsorto: jó sors, szerencse

bonspeca: jófajta

bonstata: **1)** jó állapotú

2) *pol* jóléti

3) tehetős, jómódú *szin* bonhava

bonstatiga: *gazd* jóléti vö. bonstatiga fonduso

bonstato: jólét

individua bonstato: egyéni jólét, az egyén jóléte

socia bonstato: társadalmi jólét

bontona: jó modorú, jól nevelt, udvarias *szin* bonmaniera

ne estas bontone kraĉi sur la plankon: nem illő a padlóra köpni

bontono: jó modor, jólneveltség, udvariasság

bonteni: *tr tech* karbantart

bonteno: *tech* karbantartás

bontrovo: **1)** szabad vélemény, legjobb tudás

2) tetszés, kívánság

bonvola: **1)** jóakarátú

2) jóindulatú, kegyes

bonvoli: **1)** *ntr* szíveskedik

bonvolu: légy szíves, legyen szíves, kérem, tessék

bonvolu eniri: legyen szíves bemenni

bonvolu sekvi min: kérem, kövessen

bonvolu turni: tessék fordítani <oldalt>

ĉu vi bonvolus etendi al mi la pankorbon: lenne olyan kedves, és ideadná a kenyereskosarat?

2) *ntr* kegyeskedik *szin* degni

ĉu vi bonvolus iom atenti min?: kegyeskednél egy kicsit rám figyelni?

bonvolo: jóindulat

malbonafida: rosszhiszemű

malbonafide: rosszhiszeműen

malbonavida: gonosz

malbonfari: *ntr* árt vkinek v. vminek, káros hatással van vkire v. vmire <al>

malbonfara: ártó, káros

malbonfaranto: kártevő, *fn* ártó

malbonfaro: kártevés, ártás, gazság

malbonfarti: *ntr* rosszul érzi magát

malbonfarto: rosszsullét, rossz közérzet

ĝenerala malbonfarto: *orv* általános rossz közérzet

malbonfartiĝi: *ntr* elkapja a rosszsullét, rosszul lesz

malbonodori: *ntr* rossz szaga van, bűzlik

malbonodoro: rossz szag, bűz

malbonodora: rossz szagú, bűzös

malbonpunkto: rossz pont, malus

vi ricevis malbonpunkton: rossz pontot szereztél

malbonspeca: rosszfajta

malbonŝanca: peches, szerencsétlen *szin* misŝanca

malbonuzi: *tr* visszaél vmivel <n> *szin* misuzi

malbonvidanto: *fn orv* csökkentlátó

malbonvola: rosszindulatú, ellenséges

| **Bonaer/o** *geo* Buenos Aires

Bonaero estas la ĉefurbo de Argentino: Buenos Aires Argentína fővárosa

| **Bonapart/o** *tört* <Napoleone di> Buonaparte, Bonaparte <Napóleon>

bonapartismo: *tört pol* bonapartizmus

bonapartista: *tört pol* bonapartista

| **Bonaventur/o** Bonaventúra <utónév>

| **bonazi/o** *áll* császármadár, császárfajd, mogyorótyúk <Bonasa bonasia>

| **boned/o** *hajó* toldalékvitorla

| **Bonesper/o** *geo* Godthab <Nuuk>

Bonespero estas la ĉefurbo de Gronlando: Godthab Grönland fővárosa

| **bong/o** *zene* bongó

bongo estas instrumento el du kunmuntitaj tamburetoj: a bongó két kis összeillesztett dobból álló hangszer

| **Bonifac/o** Bonifác <utónév>

| **bonifik/o** **1)** *gazd* felár, prémium

2) *sp* plusz pont

bonifiki: **1)** *tr* *gazd* felárat v. prémiumot ad, bónusszal jutalmaz

2) *tr* *sp* plusz pontot ad

| **bonit/o** *áll* bonító, bonító-hal

| **Bonn/o** *geo* Bonn

| **bonob/o** *áll* bonobó, törpe csimpánz <Pan paniscus> *szin* eta ĉimpanzo

| **bonsaj/o** *növ* bonszai

| **bont/o** *sp rep* félbukfenc-félorsó, kombinált Immelmann

| **bonz/o** *bud* bonc

| **bop/o** *zene* bop

| **bops/o** *áll* nagy szemű durbincs <Boops boops>

| **bor/i 1)** *tr* fűr, kifűr <anyag>

bori betonon: betont fűr

bori la fingron en la nazon: túrja az orrát

2) *tr* fűr <lyuk>

bori puton: kutat fűr

bori truon en ligno: fában lyukat fűr

borajo: *tech* furat, fűrt lyuk

borilo: **1)** *tech* fűrő, csigafűrő <szerszám>

elektra borilo: villanyfűrő

2) *tech* fűrőszár *szin* borpinto borhelico

borileto: *tech* csigafűrő

pretborita: *tech* készre fűrt

trabori: *tr tech* átfűr

eê guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton

granitan^z: egy kis csepp is, szüntelenül hullva, átfűrja a gránithegyet

trabori la orelon por enmeti orependaĵon: átfűrja a fület, hogy

fűlbevalót tegyen bele

trabori monton por tunelo: alagúthoz átfűrja a hegyet

bordureco: *geo* fűrési keménység

borkerno: *geo* magminta

bormaŝino: *tech* fűrőgép

borpinto: *tech* fűrőszár

helice cilindra borpinto: hengeres csigafűrő

borplatformo: *ip* fűrősziget

borsondado: *geo* szondázó fűrás

borspecimeno: *ásv* fűrás minta, fűrőmag *szin* karoto 3

borŝraŭbo: *tech* fűrőhegyű csavar

bortruo: *ip* fűrőlyuk, robbantólyuk, repesztőlyuk

borturo: *ip* fűrőtorony

l.m. batborilo, krankborilo, kubutborilo, manborilo, martelborilo,

neĝborulo, pistolborilo, ŝtonborulo, ŝraŭbborilo, vermoborita,

vojborilo

| **bor/o** *kém* bór <B>

bora karbido: bórkarbid

borano: *kém* borán *szin* borhidrogeno

borato: *kém* borát

borata acido: bórsav

fluorborata acido: tetra-fluorbórsav

tetraborato: tetraborát

boracido: *kém* bórsav

borhidrogeno: *kém* bór-hidrogén

borotartrato: *kém* bór-tartarát

l.m. fluorborato

| **borag/o** *növ* borágó <Borago>

oficina borago: kerti borágó, borvirág, uborkaszagú fű <B.

officinalis>

boragacoj: borágófélék, érdeslevelűek <Boraginaceae>

| **boraks/o** *ásv* bórax

| **borborigm/o** *orv* bélkorgás, borborygmus vö. stomakgrumblo

| **bord/o** part, vízpart

bordo de lago: tópart

bordo de rivereto: patakpart

klifa bordo: sziklás part

Lazura Bordo: *geo* Azúr-part, Côte d'Azur

Ora Bordo: *tört geo* Aranypart

rifa bordo: zátonyos part

bordi: *tr* vminek <n> a partján fekszik

la banurbo bordas la lagon: a fürdőváros a tó partján fekszik

bordano: partlakó, partlakos

albordigi: *tr hajó* partra visz, kiköt

albordigi boaton: kiköti a csónakot

albordiĝi: *ntr hajó* kiköt, partot ér

naĝante albordiĝi: úszva partot ér

albordiĝejo: *hajó* kikötőhely

aliborde: a túlparton, a túloldalon

debordiĝi: *ntr hajó* eltávolodik a parttól, elhagyja a partot

laŭborda: part menti

la laŭbordaj loĝlokoj: a part menti települések

superbordiĝi: *ntr* túlsordul, kiárad, túlfolyik

ĉi-jare la rivero dufoje superbordiĝis: idén a folyó kétszer lépett ki a medréből

superbordiĝo: **1)** víz árvíz *szin* inundo

2) túlsordulás, túlfolyás, kifolyás

surbordiĝi: *ntr hajó* partra száll, partra lép

bordomaro: *geo* peremtenger

bordoŝipo: *hajó* part menti hajó

l.m. Eburbordo, Somalibordo, lagobordo, marbordo, riverbordo,

rojborbo

| **bordel/o** bordély, bordélyház, nyilvánosház, kupleráj

bordelistino: madám, bordélyház tulajdonosa

| **border/i 1)** *tr tex* beszeg, felszeg, szegélyez

borderi ĉemizon per punto: inget csipkével szegélyez

borderi kolumon per pelt: gallért prémmel szegélyez

borderita pantalonotubo: felszegett nadrágszár

2) *tr* szegélyez, szegéllyel erősít

borderi reton per ŝnuro: hálót zsinórral szegélyez

borderi trotuaron per ŝtonoj: járdát kövel szegélyez

bordero: **1)** *tex* beszegés, felszegés

2) szegély, perem

3) *cím* szegély

borderŝtono: *ép* szegélykö

| **Bordoz/o** *geo* Bordeaux

Bordoza Regiono: le Bordelais, Bordeaux vidéke

bordoza vino: bordói <bor>

| **bordun/o** *zene* bordun <harang, húr, síp>

borduna: *zene* legmélyebb hangú <harang, húr, síp>

| **Bore/o** *mit* Boreasz, Boreas

| **boreal/a** *geo* boreális, északi <félgömb>, északi félgömbi

Boreala Poluso: Északi-sark *szin* Norda Poluso

| **Borel/o** *mat* <Félix Edouard Justin Émile> Borel

Borela sigma-algebro: *mat* Borel-féle szigma-algebra

| **boreli/o** *bakt* Borrelia <Borrelia>

borelioza: *orv* borrelliafertőzés, borreliosis

| **bori/o** *kém* borium <Bh>

| **Boris/o** Borisz <utónév>

| **born/o** l. klemo

bornotensio: *l.* interklema tensio

| **Borne/o** *geo* Borneó

borneolo: *kém* borneol, borneókámfor

| **Borome/o** *geo* Borromeo, Borromaeus <utónév>

Boromeaj Insuloj: *geo* Borromei-szigetek

| **bors/o** *gazd* tőzsde, börze

akcia borso, borso pri valorpaperoj: értéktőzsde

borso pri kotono: gyapottőzsde

tempolima borso: határidős tőzsde

borsa: *gazd* tőzsde-, tőzsdei, börze-

borsa operacio: tőzsdei ügylet

borsa tabelo: tőzsdei árfolyam tábla

borsisto: tőzsdeügynök, bróker *szin* borsa makleristo, bilmakleristo

borsokrašo: *gazd* tőzsdekrach, tőzsde összeomlása

l.m. bilborso, laborborso, varborso

| **bos/o** **1)** *ép* kváderpúp, kváderdomborítás

diamantsimila bosó: *ép* gyémántkváder

rustika bosó: rusztikus kváderdomborítás

2) *műv* domborítás, trébelés

doso sur ledo: bőrdomborítás

doso sur metalo: fémdomborítás

bosi: **1)** *tr* *ép* érdesít, doroszol <kváderkő>

2) *tr* *műv* domborít, trébel

bosaĵo: *ép* kváderfalazat

| **bosanov/o** *zene* bossa nova <zene és tánc>

| **boselaf/o** *áll* nilgau antilop <Boselaphus tragocamelus>

| **bosk/o** liget, pagony

bosketo: facsoport

boskoboko: *áll* Delamere bozói antilop <Tragelaphus scriptus delamerei>

| **bosn/o** *fn* bosnyák

bosna: *mn* *nyt* bosnyák <bs>

Bosno: *geo* Boszna <folyó>

Bosnujo, Bosnio: *tört* *geo* Bosznia

bosnujano, bosniano: *fn* boszniai <lakos>

inter bosnujanoj troviĝas ankaŭ serboj kaj kroatoj: a boszniaiak között vannak szerbek és horvátok is

Bosnujo kaj Hercegovino, Bosnio kaj Hercegovino: *geo* *pol*

Bosznia-Hercegovina <BA>

| **boson/o** *fiz* bozon, Bose-részecske

| **Bospor/o** *geo* Boszporusz

| **Boston/o** *geo* Boston

Bostono estas la ĉefurbo de Masaĉuseco: Boston Massachusetts fővárosa

bostono: *zene* boszton <tánc és zene>

| **bostrik/o** **1)** *áll* csuklyásszú <Bostrychus>

kapuĉa bostriko: *áll* piros csuklyásszú, piros csuklyás bogár <B. capucineus>

2) *ne* *növ* kunkor, bostry <virágzat> *l.* skorpieca cumo

| **Bosvaŝ/o** *geo* Boswash

| **bosveli/o** *növ* tömjénfa <Boswellia>

| **boŝman/o** busman

| **bot/o** csizma

botoj: egy pár csizma

ĉasistaj botoj: vadászcsizma

kaŭĉukaj botoj: gumicsizma

la afero ne marŝaj per sepmejlaĵ botoj: nem olyan forrón eszik a kását

ledaj botoj: bőrcsizma

rajdistaj botoj: lovaglőcsizma

sepmejlaĵ botoj: hétmérföldes csizma

boteto: bakancs, magas szárú cipő

botisto: csizmadia, varga

altboto: magas szárú csizma

bototubo: csizmaszár

botpurigisto: *l.* ŝupurigisto

bottirilo: csizmahúzó

l.m. altbotoj, gumbotoj, torturbotoj, vadbotoj

| **botanik/o** *növ* növénytan, botanika *szin* plantologio

botaniki, botanikumi: *ntr* *növ* fűvészkedik, növényt gyűjt, herborizál

botanikisto: *növ* botanikus, növénytanos

paleobotaniko: *ősl* ősnövénytan, paleobotanika

| **botarg/o** *gaszt* szárított kaviár

| **botaŭr/o** **1)** *áll* bölömbika <Botaurus> <nemzetség>

amerika botaŭro: amerikai bölömbika, észak-amerikai bölömbika <B. lentiginosus>

aŭstralia botaŭro: ausztrál bölömbika <B. poiciloptilus>

botaŭreto, malgranda botaŭro: törpegém, pocgém <Ixobrychus minutus>

granda botaŭro: bölömbika, dobosgém, nádibika, bikagém, vízibika <B. stellaris>

marĉeja botaŭreto: amerikai törpegém <Ixobrychus exilis>

nov-zelanda botaŭreto: új-zélandi törpegém <Ixobrychus

novaezelandiae>

orienta botaŭreto: vörhenyes törpegém <Ixobrychus eurhythmus>

pigmea botaŭreto: szerecsentörpegém <Ixobrychus sturmii>

sud-amerika botaŭro: brazil bölömbika <B. pinnatus>

2) *áll* *ált* bölömbika

| **botel/o** palack

lejdena botelo: *fiz* leideni palack, Kleist-palack

militira botelo: *kat* kulacs vö. ladbotelo

malŝtopi botelon: üveget kinyit

Molotov-botelo: *kat* Molotov-koktél

plasta botelo: műanyag palack, PET-palack

vitra botelo: üvegpalack

botelego: nagy palack <1,5 l>

boteleto: flakon

botelujo: palacktartó

enboteligi: *tr* palackoz

termobotelo: *gaszt* hőpalack, termosz

transboteligi: *tr* átfejt <palackból>, átpalackoz

botelbiero: *gaszt* palackos sör

botelĉapo: palackkupak

botelkolo: **1)** palacknyak

2) *átv* *közl* útszűkület

3) *átv* szűk keresztmetszet

botelkorko: palackdugó

botelmalfermilo: palacknyitó, dugóhúzó

botelrako: **1)** palackállvány

2) palackrekesz

botelverda: palackzöld

l.m. bierbotelo, brulbotelo, cicumbotelo, ĉampanbotelo, drinkbotelo,

gasbotelo, gutboteleto, ladbotelo, lavbotelo, lignobotelo,

mezurbotelo, pajlbotelo, suĉbotelo, ŝprucbotelo, varmobotelo,

vinbotelo

| **Botni/o** *geo* Botten

Botnia Golfo: Botteni-öböl

| **botrit/o** *növ* Botrytis

cindra botrito: szürkepenész <B. cinerea> *szin* griza ŝimo

| **botrop/o** *áll* lándzsakígyó <Bothrops>

| **botul/o** *bakt* Clostridium botulinum

botulino: *orv* botulinun toxin, botulotoxin, botox

botulismo: *orv* kolbászmérgezés, hurkamérgezés, botulizmus

| **boŭdeno** *tech* bovden *szin* gainkablo

| **boŭl/o** *sp* bowling *szin* dekkegla ludo

| **bov/o** *áll* marha, szarvasmarha <Bos>

gruntbovo: *l.* poefago

moskobovo, ovibovo: keleti pézsmatulok <Ovibos moschatus>

bovedoj: *áll* tulokfélék, tülkösszarvúak, tülkösszarvú-félék

<Bovidae>

bovon ĉe kornoj, homon ĉe vortoj oni kaptas: *közm* ökröt a

szarván, embert a szaván lehet megfogni

jen staras la bovoj antaŭ la monto^Z: ez itt a bökkenő

kio licas al Jovo, ne licas al bovo: amit szabad Jupiternek, nem szabad a hatökrnek
la bovo mužas: a marha böğ
melku bovon senfine, li lakton ne donos^Z: *közm* hiába fejed az ökröt, nem ad az tejet
oni vokas la bovon ne festeni, sed treni^Z: *közm* dolgozni tartják a szolgát
preni la bovon ĉe la kornoj: szarvánál ragadja meg a bikát
Bovo: *l.* Taŭro
bovaĵo: *gaszt* marhahús
bovaro: *agr* csorda
bovejo: *agr* marhaistálló *szin* bovostalo
bovido: *áll* borjú
bovida blanketo: *gaszt* borjúbecsinált
bovida eskalopo: *gaszt* sült borjúszelet, sült borjúfilé
bovida kotleto: *gaszt* sült bordaszelet, sült karajszelet
bovida ledó: borjúbőr
bovidon mi atendis, infanon Dio sendis^Z: *közm* előbb van gyermek, mint a ruha
ora bovido: *pej* aranyborjú
rigardaĉi kiel bovido^Z: bámul, mint borjú az új kapura
bovidaĵo: *gaszt* borjúhús
bovideto: boci
bovidino: *áll* üszőborjú
bovino: *áll* tehén
eĉ plej nigra bovino donas lakton nur blankan^Z: *közm* a fekete tehénnek is fehér a teje
laktodona bovino: tejelő tehén, fejőstehén *szin* laktanta bovino
ne trovante bovinon, oni ŝtelas kokinon^Z: *közm* ha ló nincs, a számár is jó
bovinejo: tehénistálló *szin* bovinstalo
bovinisto: *agr* tehenész
bovisto: *agr* gulyás, tehénpásztor
bovistino: tehénpásztorlány
Bovisto: *csill* Ökörhajcsár, Bootes
bovuko: *l.* eksbovo
eksbovo: *áll* ökör *szin* kastrita virbovo *szin* okso
eksbovido: *áll* tinó
virbovo: *áll* bika
kastrita virbovo: ökör *szin* eksbovo
virbovido: *áll* bikaborjú
bovidbrusto: *gaszt* borjúszege
farĉita bovidbrusto: töltött borjúszege
bovidraguo: *gaszt* borjúragu
bovinstalo: *agr* tehénistálló *szin* bovinejo
bovlango: **1)** *gaszt* marhanyelv
2) bovlango: *l.* ankuzo
bovledo: borjúbőr
bovobredejo: *agr* tehenészet, szarvasmarhatelep
bovobredisto: *agr* marhatenyésztő
bovoĉaro: *jm* ökörfogat, ökrös szekér
bovofrenezo: *áll orv* kergemarhakór
bovofritaĵo: *gaszt* marhasült
bovoknabo: tehenészfű
bovokulo: **1)** *növ* ökörszem *l.* buftalmo
2) hajó hajóablak
bovostalo: *agr* marhaistálló *szin* bovejo
Bovoviro: **1)** *mit* Minotaurusz, Minotaurus
2) *ex* bika *l.* virbovo
bovopaŝtisto: *agr* csordás

bovopelisto: *agr* ökörhajcsár, hajtó
bovstomaĵo: *gaszt* pacal
bovrigardi: *tr pej* bámul
l.m. ŝarĝbovo
| bovisto/ *növ* pöfeteggomba <Bovista> *szin* polvofungo
pira bovisto, pirforma bovisto: bimbós pöfeteg <Lycoperdon gemmatum>
terpoma bovisto, terpomforma bovisto: rőt áltrifla, varacskos pöfeteg <Scleroderma citrinum>
| boviste/o *l.* bovisto
| bovl/o csupor, tálka, ivócsésze, szilke
fingrolava bovlo: ujjmosó csésze, tálka
l.m. tebovlo
| br! *isz* brr!, hu! <hideg, rémület>
| Brabant/o *tört geo* Brabant
Flandra Brabanto: *geo pol* Flamand-Brabant
Nord-Brabanto: *geo pol* Észak-Brabant
Valona Brabanto: *geo pol* Vallon-Brabant
| bracelet/o karkötő, karperec *szin* brakringo, ĉirkaŭmano
bracelethorloĝo: karóra *szin* brakhorloĝo, pojnohorloĝo
l.m. horloĝbraceleto
| brac/o *áll ritk* vizsla
| braĉ/o *tört tex* braie <régi gall nadrág>
| bradikardi/o *orv* ritka szívverés, lassult szívverés, bradycardia
| bradip/o *l.* bradipodo
| bradipod/o *áll* lajhár <Bradypus>
dufingra bradipodo: kétujjú lajhár, unau <Choloepus didactylus>
trifingra bradipodo: háromujjú lajhár <B. tridactylus>
bradipopedoj <Bradypodidae>: lajhárfélék
| bradipepsi/o *orv* kórosan lassú emésztés, bradypepsia
| braĝ/o **1)** parázs
2) faszén
3) vill szén
braĝigo: szénégetés *szin* karbigo
braĝigisto: szénégető *szin* karbisto
braĝujo: szeneserpenyő, szenesüst, parázsüst, parazsas serpenyő, parázstartó, szenelőkosár, mangál
braĝgladilo: szénvasaló
| Brahm/o *vall* Brahman <világlélek>
| Brahma/o *vall* Brahma <teremtő isten>
brahmaismo: brahmanizmus
| brahmano *vall* brahman, brahmin <papi kaszt tagja>
| Brahmo/o *vall* Brahma <Szamádzs> <hinduista szekta>
| braĥicefal/o *fn orv* rövidfejű, brachycephal *szin* largĉkranio
braĥicefaleco: *orv* rövidfejűség, brachycephalia
| braĥin/o *áll* pöfögőfutrinka, pufogófutrinka <Brachynus>
| braĥion/o *áll* kerekeseféreg <Brachionus>
angula braĥiono: kéttüskés férgecske <B. angularis>
kapsula braĥiono: soktüskés férgecske <B. capsuliflorus>
kvadrata braĥiono: kocka alakú férgecske <Keratella quadrata>
kulerforma braĥiono: lábatlan kerekeseféreg, kanálalakú kerekeseféreg, kehelyférgecske, lábatlan férgecske <Keratella cochlearis> *szin* keratelo
| braĥiopod/oj *áll* pörgekarúak, karlábúak <Brachiopoda>
| braĥiur/oj *áll* rövidfarkú rákok <alrend>, rövidfarkúak, tarisznyarákok <Brachyura> *vö.* krabo
| brahu/a *mn nyt* brahui
| brajl/i *tr* hajó bevon <vitorlát>
brajlilo: hajó bevonókötel, felgöngyölőszál <vitorlán>
angula brajlilo, korna brajlilo: sarokbevonó kötel

flanka brajlilo, bulena brajlilo: oldalsó bevonókötél
meza brajlilo, ventra brajlilo: középső bevonókötél
| **brajl/o** *knyv* vakírás, Braille-írás *szin* anaglifa skribo, blindula skribo

| **Brajt/o** *orv* <Richard> Bright

Brajta malsano: *orv* Bright-kór

| **Brajton/o** *geo* Brighton

| **brak/o** **1)** *anat* felkar, brachium

2) *ált* kar

brak-en-brake: karöltve

firma brako: erős kar

iri brako en brako: karöltve megy, kart karba öltve megy

sub la brako: hóna alatt

sub la brako de sia edzo: férje karján

supra brako: felkar

3) *átv* kar, ág <tárgy>

brako de cirkelo: körző szára *szin* branĉo de cirkelo

brako de gruo: *tech* darugém

brako de seĝo: szék karfája

sekulara brako de la eklezio: *kr* az egyház világi hatalma

brakumi: *tr* megölel, átölel

brakumo: ölelés

antaŭbrako: *anat* alkar, alsókar, antebrachium

ĉirkaŭbraki: *tr* körbeölel, megölel, átölel

enbrakigi: *tr* karjaiba zár, átölel

kunbrakumiĝi: *ntr* összeölelkezik

subbrako: hónalj *szin* akselo

brakapogilo: karfa, kartámasz

brakbendo: karszalag

brakfaldo: *anat* könyökhajlat, ancon

brakhorloĝo: karóra *szin* bracelethorloĝo, pojnohorloĝo

brakinfano: karon ülő gyermek

brakkiraso: *kat* tört karvért, karvas

brakligo: *sp* lefogás <boksz>

brakoŝirmo: *sp* fedezés <boksz>

brakporti: *tr* ölben visz

brakpleno: ölnyi

brakpleno da hejtoligno: egy ölnyi tűzifa

brakprotezo: *orv* műkar

brakringo: karperec *szin* braceleto, ĉirkaŭmano

brakrubando: karszalag

braksegilo: *tech* kézifűrész *szin* mansegilo

brakseĝo: karosszék *szin* fotelo

braktruo: *tex* ujjkivágás <ruhaujj>

l.m. apogbrako, gruobrakó, jugbrako, krucbrako, levbrako,

plenbrako, riverbrako, robotbrako, seĝobrakó, sonbrako

| **brakial/a** *anat* ritk kari, karhoz tartozó

| **brakicefal/o** *l.* braĥicefalo

| **brakin/o** *l.* braĥino

| **brakiopod/oj** *l.* braĥiopodoj

| **brakte/o** *növ* murvalevél, előlevél, bractea

membraneca brakteo: hártyszerű murvalevél

brakteeto: *növ* murvácskalevél, előlevélke, bracteola

| **brakteat/o** lemezpénz, bracteata

| **bram/o**¹ *áll* dévérkeszeg <Abramis brama>

blanka bramo: karikakeszeg <Blicca bjoerkna>

glavbramo: garda, sugár kardos <Pelecus cultratus>

| **bram/o**¹ *hajó* sudárrész

bramjardo: *hajó* sudárvitorlarúd

unua supra bramjardo: elősudár-felsővitorlarúd

unua malsupra bramjardo: elősudár-alsóvitorlarúd

brammasto: *hajó* árbócsudár, sudárszár

granda brammasto: fősudár, főárbócsudárszár

unua brammasto: elősudár, előárbóc-sudárszár

bramstajo: *hajó* árbócsudár-előkötél

bramtopo: *hajó* sudármerevítő

granda bramtopo: fősudár-merevítő

bramvanto: *hajó* árbócsudár-előmerevítő, árbócsudárcsarnak

bramvelo: *hajó* sudárvitorla

antaŭa bramvelo: elősudárvitorla

antaŭa suba bramvelo: alsó elősudár-vitorla

antaŭa supra bramvelo: felső elősudár-vitorla

granda bramvelo: fősudárvitorla

posta bramvelo: hátsó sudárvitorla

| **Bram/o** *l.* Brahmo, Brahmo

| **braman/o** *vall* bráhmána, hindu pap

bramanismo: *vall* brahmanizmus, hinduizmus, hindu vallás *szin*

bramanismo

| **Bramaputr/o** *geo* Brahmaputra

| **bran/o** *növ* korpa

se vi sidos en branoj, vin manĝos la porkoj^Z: *közm* aki korpa közé

keveredik, megeszik a disznók

tritika brano: búzakorpa

branaĵo: *agr* moslék

senbranigi: *tr* hántol

senbranigita rizo: hántolt rizs

branfaruno: korpalszt

branopano: *gaszt* korpás kenyér

| **branĉ/o** **1)** *növ* ág

se la arbo falis, ĉiu branĉon derompas^Z: *közm* ha kidőlt a fa,

mindenki tördeli az ágát

forka branĉo: ágasfa

pli bona branĉo sennuksa ol kaĝo plej luksa^Z: *közm* a szabadság

drágább az aranynál

segi sub si la branĉon: maga alatt vágja a fát

2) *átv* ág, elágazás, leágazás

branĉo de cirkelo: körző szára *szin* brako de cirkelo

branĉo de familio: család ága

branĉoj de kandelabro: gyertyatartó ágai

3) *átv* ág, ágazat

branĉo de industrio: *ip* iparág

branĉo de scienco: *tud* tudományág

publikpovaj branĉoj: közhatalmi ágak

4) *vill* ág

paralela branĉo: párhuzamos áramág, sönt

5) *inf* mappa *szin* dosierujo

branĉaĵo: ágköteg, vesszőnyaláb

branĉaro: *növ* fa ágai, fakorona, vesszőzet

branĉeto: **1)** gally, vessző

2) *anat* ág, ramus

branĉeto de angio: érág, ramus vasis

branĉetaĵo: rózse

branĉido: *növ* sarj, friss hajtás *szin* ŝoso

debranĉigi: *tr* leágaztat

debranĉiĝi: *ntr* leágazik

disbranĉiĝi: *ntr* szétágazik, elágazik, szerteágazik

disbranĉiĝanta: elágazó, szerteágazó

disbranĉiĝo: elágazás, szétágazás

multbranĉa: sokágú

senbranĉigi: *tr* legallyaz

branĉkabano: *ép* kalyiba
 branĉofasko: rőzseköteg
 branĉforko: *növ* villás ág
 branĉohava: ágas, elágazó
 branĉoplanti: *l.* stiki
 branĉoplena: ágas-bogas
 branĉoriĉa: sokágú, dúsan elágazó
 branĉosegilo: *agr* gallyfűrés
 branĉotondilo: *agr* ágolló, ágvágó olló, metszőolló
 branĉtrako: *vsút* elágazó vágány
 branĉtubero: *növ* ággumó
l.m. fruktobranĉo, greftobranĉo, olivbranĉo, palmobranĉo,
 riverbranĉo, sciencobranĉo, sportobranĉo, tubobranĉo, vinberbranĉo,
 volvobranĉo

| **brand/o** *gaszt* pálinka

abrikota brando: barackpálinka
 angla brando: brandy
 junipera brando: borókapálinka
 rekrementa brando: törkölypálinka
 rusa brando: vodka *szin* vodko
 sukerkana brando: cukornádpálinka, fehér rum, cachaça

brandaĉo: *pej* bundapálinka

brandejo: *gaszt* pálinkamérés, ivó

brandodistilado: pálinkafőzés, pálinkalepárlás

brandodistililo: pálinkafőző készülék, pálinkalepárló készülék

brandodistilejo, brandofarejo: *agr* pálinkafőzde

brandodistilisto, brandofaristo: *fn agr* pálinkafőző

brandoglaso: *gaszt* pálinkáspohár

l.m. herbobrando

| **Brandenburg/o** **1)** *geo* <város> Brandenburg

2) *geo pol* <szövetségi állam> Brandenburg <DE>

| **brank/o** *áll tud* kopolytű

brankuloj: *áll* kopolytűsók <Branchiata>

lamenbrankuloj: *ex l.* duvalvuloj

| **brankard/o** *orv* hordágy

brankardisto: *kat orv* betegszállító, szanitéc

| **brankiopod/oj** *áll* csupasz levéllábú rákok, héjatlan levéllábú rákok <Branchiopoda>

| **brankiostom/oj** *áll* lándzsahalak <Branchiostoma>

| **bras/o** *hajó* fordítókötél <vitorlarúd>

brasi: *tr hajó* <vitorlát> szélirányba fordít

malbrasi: *tr hajó* <vitorlát> szél ellen fordít

| **brasik/o** *növ* káposzta <Brassica>

arbobrasiko: fakel, tehénkel, örökös kel, levélkel <B. vulgaris>

burgonbrasiko: bimbós kel, kelbimbó <B. oleracea var.

gemmifera> *szin* brusela brasiko

blanka brasiko: fehér káposzta

brasikrapo: *l.* tigobrasiko

brusela brasiko: *l.* burgonbrasiko

ĉinia brasiko: kínai kel <B. rapa gr. Chinensis>

florbrasiko: karfiol, kelvirág, virágkel, virágos kel, olasz kel <B. oleracea var. botrytis>

folibrasiko: marhakáposzta, leveles v. óriás káposzta <B. oleracea cv. acephala pv. acephala>

furaĝbrasiko: *agr* takarmánykáposzta

itala brasiko: *l.* brokolo

kapobrasiko: fejes káposzta <B. oleracea sp. capitata f. alba>

krispa brasiko: fodros kel <B. oleracea convar. acephala var.

sabellica> *szin* sabeliko

legoma brasiko: *növ* vadkáposzta <B. oleracea>

marbrasiko: *l.* mara krambo

medolbrasiko: bélkáposzta, bélkel <B. oleracea cv. oleracea pv. medullosa>

napobrasiko: *l.* napo

nigra brasiko: fekete mustár, francia mustár <B. nigra>

ornama brasiko: díszkáposzta <B. oleracea cv. cymosa pv. lacinata>

palmobrasiko: pálmakáposzta, pálmakel <B. oleracea cv. oleracea pv. palmifolia>

pekina brasiko: pekingi káposzta, hosszú kel <B. rapa gr.

pekinensis>

pinta brasiko: hegyes káposzta

rapobrasiko: *l.* rapo

ruĝa brasiko: vörös káposzta <B. oleracea var. capitata f. rubra>

savoja brasiko: kelkáposzta <B. oleracea convar. capitata var.

sabauda>

senkapa brasiko: B. oleracea cv. acephala

tigobrasiko: karalábé, kalarábé <B. oleracea var. gongyloides>

verdbrasiko: takarmánykáposzta, marhakáposzta, leveles káposzta <B. oleracea sups. acephala var. viridis>

brasikacøj: káposztafélék, keresztesek <Brassicaceae> *szin*

krucofloroj, kruciferoj

acida brasiko: *gaszt* savanyú káposzta, savanyított káposzta vő.

saŭkraŭto

farĉita brasiko: *gaszt* töltött káposzta

brasikata: *kém* brassin-, eruka-

brasikata acido: erukasav, brassinsav

brasikokulo: *l.* tipulo

brasiksupo: *gaszt* káposztaleves

| **Brašov/o** *geo* Brassó

| **Bratislav/o** *geo* Pozsony, Bratislava

Bratislavo estas la ĉefurbo de Slovakio: Pozsony Szlovákia fővárosa

| **braŭning/o** *kat* browning

| **brav/a** **1)** kiváló, ügyes, remek, vitéz, bátor

brava homo en sia domo^Z: anyámasszony katonája, jó vitéz az ágy alatt

el post la arbo li estas bravulo^Z: bátor a köhíd alatt

estu brava kaj helpu al la malfeliĉulo: légy jó, és segíts a szerencsétlennek

2) derék, rendes, jóra való

Švejk, la brava soldato: Svejk, a derék katona

brave: **1)** nagyszerűen, remekül, ügyesen, derekasan

2) *isz* bravó!, remek!, nagyszerű!, helyes!

plej brave!: bravisszímó!

bravei: *ntr* bravózik vkinek <al>, tetszést nyilvánít, éljenez vkit <al>

bravulo: **1)** ügyes, kiváló, remek, vitéz, bátor ember

kia bravulo, li kuraĝas kiel leono: micsoda vitéz, bátor, mint egy oroszlán

2) derék, jóra való ember

| **bravur/o** *zene* bravúr, virtuóz játék, mesteri előadásmód, parádés előadás

ludi kun bravuro: bravúrosan játszik

bravura: bravúros, virtuóz, parádés

bravura peco: virtuóz darab

bravuraĵo: *zene* virtuóz darab, bravúros rész <zeneműben>

bravuri: *ntr zene* mesterien játszik, csillog-villog

| **braz/i** *tr tech* keményen forraszt *szin* hardluti

| **Brazavil/o** *geo* Brazzaville

Brazavilo estas la ĉefurbo de Respubliko Kongo: Brazzaville a Kongói Köztársaság fővárosa

| **Brazil/o** *geo pol* Brazilia <ország>

brazila: *mn* brazil

| **Brazilj/o** *geo* Brasília, Braziliaĵaro

Braziljo estas la ĉefurbo de Brazilo: Brasília Brazilia fővárosa

| **breĉ/o** *gaszt* <délnémet> perĉ

| **breĉ/o** **1)** *kat* falrés, repedés, lyuk <várfal>

2) *ált* hézag, hasadék, hasadás, lék, rés

fari breĉon: átv is rést üt

plenigi, ŝtopi breĉon: **1)** *kat* rést betöm

2) *átv* lyukat betöm, hiányt pótol

ripari la breĉon de ŝipkorpo: kijavítja a léket a hajótesten

3) *átv* hiányosság, rés, hézag, folytonossági hiány

agrarpreza breĉo: *agr gazd* agrárrolló

en via scio montriĝas kelkaj breĉoj: tudásodban némi hiányosság mutatkozik

breĉi: **1)** *tr kat* rést üt vmin <n> <várfal>

la breĉita murego devas esti tuj riparita: a beomlott falat azonnal ki kell javítani

2) *tr* hasadékot csinál, rést üt vmin <n>

tra la breĉita barilo ili enpenetris: a megbontott kerítésen áthatoltak be

breĉeto: *fn* csorba

breĉeti: *tr* kicsorbít

breĉetita: kicsorbult, csorba, foghíjas

trabreĉi: *tr* áttör, rést üt vmin <n>

l.m. aerbreĉo, dentobreĉa

| **breĉi/o** *ásv* breccsa

faŭlta breĉio: vetőbreccsa

sedimenta breĉio: üledékes breccsa

tektona breĉio: tektonikus breccsa

vulkana breĉio: vulkáni breccsa

mikrobreĉio: mikrobrecsa

| **bred/i** *tr agr* tenyészt, nevel, <tenyésztésre> tart <állatot>

bredi abelojn: méhészkedik, méheket tart

bredi anserojn, bovojn, kortobirdojn: libát, marhát, baromfit tart

bredi fiŝojn: halat tenyészt

bredado: *agr* állattenyésztés

bredisto: *agr* állattenyésztő

bredejo: *agr* állattenyésztet, tenyésztelep

bredbesto, bredbruto: *agr* tenyészállat

bredreaktoro: *fiz* tenyészreaktor, breeder

ekobredado: *öko agr* ökotenyésztés, környezetkímélő állattenyésztés

l.m. abelbredisto, anasbredejo, bovobredisto, brutobredado,

ĉevalbredejo, fiŝbredado, kokinbredejo, kolombobredisto,

mitulbredado, ŝafbredisto

| **breĝm/o** *anat* fejtető, koponyatető, bregma

| **brekekeks** *hgut* brekeke <béka>

brekekeksi: *ntr* brekeg

| **brelok/o** fityegő, műtyürke

| **Bremen/o** **1)** *geo* Bréma <város>

2) *geo pol* Bréma <szövetségi állam> <DE>

| **brems/o** **1)** *jm tech* fék

aerodinamika brems: aerodinamikus fék

diferenciala brems: differenciálfék

dinamometra brems: teljesítményfék

diska brems: tárcsafék

hidraŭla brems: hidraulikus fék, folyadékfék

naboprema brems: agyfék *szin* nabobremso

pneŭmata brems: légfék

radprema brems: pofás fék

tambura brems: dobfék *szin* tamburbremso

2) *átv* fék, gát, akadályozó tényező

la inflacio estas brems por la ekonomio: az infláció a gazdaság fékező tényezője

3) *inf* megszakítóbillentyű

por interrompi la operacion, premu la brems: a művelet megszakításához nyomja le a megszakítóbillentyűt

bremsa: *mn* fékező

bremsa forto: *tech* fékerő, fékezőerő

bremsa olecirkvito: *jm* fékolajkör

bremsi: **1)** *tr jm* fékez, lefékez

bremsi ĝisbloke: teljesen lefékez

2) *tr átv* fékez, akadályoz, mérsékel *szin* bridi

bremsu iom vian entuziasmo: mérsékelj kissé a lelkesedéset

servobremso: *tech* szervofék, segédfék

bremsbendo: *tech* fékszalag

bremscilindro: *jm* fékhenger

bremsgarnaĵo: *jm* fékbetét

bremslevilo, bremsleviero: *jm* fékkar

bremskablo: *tech* fékhuzal, fékbowden

bremsindikilo, bremslumo: *jm* féklámpa

bremsokrado: *vill* fékezőrács

bremsmanilo: *jm* fékfogantyú

bremsostango: *tech* fékrúd

bremsostangaro: *jm* fékrudazat

bremsosŭo: *jm* fékpofa, féktuskó

bremspedalo: *tech* fékpedál

bremsradio: *fiz* fékezősugár

bremsradiado: *fiz* fékezősugárzás, röntgensugárzás

bremsreĝimo: *tech* féküzem mód

bremsringeto: *tech* rugós alátét

bremsstamburo: *jm* fékdob

l.m. aerbremso, bendobremso, danĝerbremso, diskobremso,

manbremso, necesbremso, relajsobremso, relbremso, savbremso,

ŝubremso, tamburbremso

| **bret/o** **1)** *ip* deszka

2) polc

libera breto: szabad polc <könyvtár>

bretaro: polcos állvány, könyvespolc, polcrendszer

l.m. ĉapelbreto, drenbreto, fenestrobreto, ilobreto, kamenbreto,

librobreto, librobretaro, murbreto, murbretaro, pakajbreto, piedbreto,

kontinenta breto, rulbretaro, telerbretaro

| **breton/o** *fn* breton

bretona: *mn nyt* breton

Bretonujo, Bretonio: *geo pol* Bretagne <FR>

| **brev/o** *kr jog* pápai levél, breve

| **brevet/o** *tört jog* kinevezési okirat, kiváltságlevél

nobela brevet: nemesi oklevél *szin* nobelatesto, nobeliga diploma

breveti: *tr tört jog* kinevez, rangra emel, címet adományoz vkinek

<n>

brevetita: *tört jog* kinevezett, rangra emelt

brevetita duko: *tört jog* kinevezett herceg <nem örökölheto

címmel>

brevetita majoro: *kat* kinevezett őrnagy

| **brevier/o** **1)** *kr* papi zsolozsmáskönyv, breviárium

2) *átv* sokat forgatott könyv, olvasókönyv, breviárium

la Fundamento estas breviero por lingve interesataj esperantistoj: a

Fundamentum a nyelvi érdeklődésű eszperantisták breviáriuma

| **brez/i** *tr* gaszt csöben süt, gratiníroz
brezujo: gratinírozó edény
| **bri/o** *növ* körtemoha <Bryum>
| **briopsid/oj** *növ* lombosmohák <Bryopsida>
briofitoj <Bryophyta>: mohák, mohok
| **briard/o** *áll* brie-i juhászkutya
| **Briare/o** *mit* Briareósz, Briareus
| **brid/o 1)** kantár
2) *átv* fék, zablá, gyeplő
teni bride: féken tart, kordában tart
brideto: *zene tech* visszarántó szalag <zongora>
bridi: 1) *tr* felkantároz
2) *tr* *átv* féken tart, fékez, megzaboláz *szin* bremsi 2
bridi sian langon: fékezi a nyelvét, tartja a száját
bridi sin: fékezi magát, türtőzteti magát
bridu vian langon!: fékezd a nyelved!
meti bridon al la reformemo: gátat szab az újtó kedvnek
meti bridon: megfékez, féken tart vmit <al>, gátat vet vminek <al>
malbridi: 1) *tr* lekantároz
2) *tr* *átv* szabadjára enged
nebridebla: zabolátlan, megfékezhetetlen
senbrida: 1) lekantározott
2) *átv* duhaj, féktelen, rakoncátlan
senbridigi: 1) *tr* leveszi róla <n> a kantárt
2) *tr* *átv* szabadjára enged
malbridi absceson: *orv* tályogot felnyit
malbridi sian koleron: szabad utat ad a haragjának
duonbrido: kötőfék *szin* kolbrido
senbridigi: *ntr* *átv* elszabadul <pl. indulat>, féktelenné válik,
megbokrosodik
la emocioj senbridigis: az indulatok elszabadultak
la pasioj senbridigis: a szenvedélyek féktelenné váltak
lia lango senbridigis: megeredt a nyelve
senbridumi: *ntr* duhajkodik, féktelenkedik, garázdálkodik
bridfero: zablá *szin* bušbridaĵo, bušfero, mordaĵo, enbuŝaĵo
bridligilo: *ép* U-kapocs
bridrimeno: kantárszár, kantárszĵi
l.m. bušbridaĵo, kolbrido
| **brig/o** *hajó* brig
brigskuno: *hajó* brigantin, ŝkúnerbrigg, sónerbrigg
brigŝkoto: *hajó* farvitorla-kivonókötél
brigtakelo: *hajó* farvitorla-csonkakötél
brigvelo: *hajó* farvitorla
| **brigad/o 1)** *kat* dandár
internaciaj brigadoj: *tört* nemzetközi brigádok
ruĝaj brigadoj: *tört* vörösbrigádok
2) brigád, munkabrigád
socialista brigado: *tört* szocialista brigád
brigadestro: 1) *kat* dandártábornok *szin* brigada generalo
2) brigádvezető
enbrigadigi: 1) *tr* *kat* dandárba sorol
2) *tr* bevesz a brigádba
l.m. fajrobrigado, laborbrigado, liberbrigado
| **brigantin/o** *l.* brigskuno
| **Brigit/o** Brigitta <utónév>
| **brîg/o** *jték* bridzs
brîgi: *ntr* *jték* bridzsel
brîgisto: *jték* bridzsjátékos
brîgkonkurso: *sp* bridzsverseny
| **Brîgtaŭn/o** *geo* Bridgetown *szin* Brîgurbó

Brîgtaŭno estas la ĉefurbo de Barbado: Bridgetown Barbados
fővárosa

| **Brîgurb/o** *l.* Brîgtaŭno

| **brik/o 1)** *ép* téglá

glazura briko: mázas téglá, klinkertéglá

kava briko: üreges téglá

sunsekigita briko: vályogtéglá *szin* adobo

2) *átv* téglá alakú tárgy

briko da ĉokolado: egy tábla csokoládé

briko da oro: egy rúd arany

briko da ŝapo: egy darab szappan

briko da teo: egy csomag tea

brikaĵo: *ép* falazóblokk

briketo: 1) téglácska, kisméretű téglá

2) *átv* téglácska alakú tárgy

briketo da ĉokolado: egy szelet csokoládé

3) *jték* építőelem, építőkocka *szin* ludbriko

brikdomo: *ép* tégláépület

brikfabriko, brikfarejo: *ip* téglagyár, tégláégető

brikkolora, brikruĝa: téglaszínű, téglavörös

l.m. betonbriko, konstrubriko, kotbriko, ludbriko

| **brikabrak/o** zсібáru, limlom, alkalmi áruk

brikabrakisto: zсібárus, ócskás

| **brikol/i** *tr* barkácsol

brikolisto: *fn* barkácsoló

brikolvendejo: barkácsbolt

| **bril/i 1)** *ntr* fénylik, süt <pl. nap>

2) *ntr* csillog, ragyog <tárgy>

blanka neĝo brilas: fehér hó ragyog

ne ĉio brilanta estas diamanto^Z: *közm* nem mind arany, ami fénylik

ŝiaj okuloj brilas pro ĝojo: örömtől csillog a szeme

ne ĉio utilas, kio brilas^Z: *közm* nem mind arany, ami fénylik

3) *ntr* *átv* brillírozik, ragyog, csillog

brili en la ekzameno: brillírozik a vizsgán

talento brilas inter mezumuloj: a tehetség csillog az átlagemberek között

brilo: fényesség, ragyogás

strasa brilo: talmi csillogás

vi estas la brilo de niaj okuloj: szemünk fénye vagy

brila: 1) fényes, fénylő

2) csillogó, ragyogó

3) *átv* brillírozó, csillogó, ragyogó

brila festo: ragyogó ünnepség

brila futuro: ragyogó jövő

brila pompo: csillogó pompa

brilaĵo: 1) vmi fénylő, csillogó

2) csillogó, de nem sokat érő ékszer v. tárgy

brilaĵeto: flitter

brilegi: *ntr* vakítóan csillog, ragyog

brileti: *ntr* pislákol

briligi: *tr* fényesít

ekbrili: *ntr* felvillan, megcsillan, megvillan

ekbrilo: villanás, csillanás

malbriligi: *tr* homályosít, opálosít <pl. üveget>

rebrili: *ntr* <fény> visszatükröződik, visszaverődik

rebriligi: *tr* <fényt> visszatükröz, visszaver

superbrili: *tr* túlragyog

brilepoko: fénykor

brilintenso: *fiz* világosság, fényűrűség, luminancia

brilkotono: *tex* fényes pamut

brilledo: lakkozott v. fényezett bőr
 brilpapero: fényezett papír *szin* glacea papero
 brilpura: ragyogóan tiszta
 brilskarabo: *áll* fénybogár
 kolza brilskarabo: repcefénybogár <Meligethes aenus>
 kvarmakula brilskarabo: bordás fénybogár <Ipidia quadrimaculata>
l.m. fulmobrilo, sunbrilo, ŝanĝbrili, trembrili
| brilliant/o briliáns
 brilliantkoliero: briliáns nyakék
| Brindizi/o *geo* Brindisi
| brindz/o *gaszt* brindza <túró>
| briocê/o *gaszt* briós
| brioni/o *növ* földitök, gönye <Bryonia>
 ruĝbera brionio: piros földitök, kétlaki gönye <B. dioica>
 nigrabera brionio: fekete földitök, büdös gönye <B. alba>
| briozo/oj *áll* mohaállatok, mohaállatkák <Bryozoa>
| Brisban/o *geo* Brisbane
| Bristol/o *geo* Bristol
 Bristola Golfo: *geo* Bristoli-öböl
 Bristola Kanalo: *geo* Bristol-csatorna
| brisur/o *cím* címetörés
 brisurumi: *tr* cím tör
 brisurumita blazono: tört címer
| brit/o 1) *fn* tört brit, briton *szin* britono
2) *fn* brit <Nagy-Britannia lakója>
 britoj estas angloj, kimroj kaj skotoj: a britek angolok, walesiek és skótok
 brita: **1)** *mn* tört brit, briton
 la britaj lingvoj: a brit v. briton nyelvek
2) *mn* brit
 Brita Hindoceana Teritorio: *geo pol* Brit Indiai-óceáni Terület
 Brita Insularo: *geo* Brit-szigetek
 Brita Kolumbia: *geo pol* Brit Columbia <CA>
 Brita Komunumo de Nacioj: *ex l.* Brita Regno
 Brita Regno: *pol* Brit Nemzetközösség *szin* Brita Konfederacio
 britaj lingvoj: *nyt* brit nyelvek
 Britaj Virgulininsuloj: *geo pol* Brit Virgin-szigetek
 Britujo, Britio: **1)** *geo* Brit-szigetek
 Britujo konsistas el Anglujo, Kimrujo kaj Skotujo: a Brit-szigetek Angliából, Welsből és Skóciából áll
2) *geo pol* Nagy-Britannia <GB>
 Unuiĝinta Reĝlando de Granda Britujo kaj Nord-Irlando: *geo pol* Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága
 britujano, britiano: *fn* nagy-britanniai <lakos>
 britangla: *mn nyt* brit angol
| briton/o *fn* tört brit, briton *szin* brito 1
 britona: *mn tört nyt* brit, briton *szin* brita 2
 britonaj triboj: brit v. briton törzsek
| briz/o¹ *met* enyhe tengerparti szél, szellő
 brizas: *ntr* enyhe szellő fűj
| briz/o¹ *növ* nyúlperje, nyúlkenyér, rezgőfű <Briza>
| Brizeis *mit* Brizéiszs, Briseis
| brocê/o bross, brosstű, melltű
| brodi/i *tr* hímez, kihímez
 brodi monogramon sur naztuko: zsebkendőre monogramot hímez
 brodita kuseno: hímezett vánkós
 brodaĵo: hímezés, hímvarrás <díszítmény>
 brodistino: hímező

broditaĵo: hímezett holmi
 brodkadro: *tex* hímezőráma, hímezőkeret
 brodotajlaĵo: *tex* madeirahímezés *szin* trubrodaĵo
 brodtamburo: *tex* hímeződob
 brodteksti: *tex* átsző <fényes szálakkal>
| brodkast/i *l.* dissendi
 brodkasto: *l.* dissendo
| brogi/i 1) *tr* *gaszt* forráz, leforráz, előfőz, abál, köveszt
 brogi kokidon: csirkét forráz
 brogita kolbaso: főtt kolbász
 brogita lardo: kövesztett szalonna, abált szalonna
2) *tr* megéget, leforráz <pl. testrészt>
 brogita eĉ sur akvon blovas²: *közm* akinek a kása megégette a száját, az aludtjetet is megfűjja
 brogaĵo: *gaszt* forrázat
 brogvundi sin: leforrázza magát
 brogvundo: *orv* égési seb <leforráz>
| brok/i *tr* *tex* brokátszerűen sző, fémszálakkal átsző
 brokaĵo: *tex* brokát
| brokant/i *ntr* használt cikkel kereskedik, használt cikket árul <per>
 brokanti per libroj: régi könyvekkel kereskedik
 brokanti per mebloj, pentraĵoj: használt bútorttal, régi festményekkel kereskedik
 brokantisto: ócskás, használtcikk-kereskedő
l.m. librobrokantejo, vestobrokantejo
| brokat/o *l.* brokaĵo
| brokatel/o *ásv* brocatell <márvány>
| brokol/o *növ* spárgakel, brokkoli <Brassica oleracea gr. botrytis var. italica> *szin* itala brasiko
| brom/o *kém* bróm
 bromi: *tr* *kém* brómoz
 bromato: *kém* bromát
 bromata acido: brómsav
 bromido: *kém* bromid
 arĝenta bromido: ezüst-bromid, bróm-ezüst
 bromida acido: hidrogén-bromid, brómhidrogén, bróm-hidrogénsav
 kalia bromido: kálium-bromid
 bromismo: *l.* bromtoksiĝo
 bromtoksiĝo: *orv* brómmérgezés, bromismus
| bromeli/o *növ* bromélia <Bromelia>
 bromeliacoj: broméliafélék, ananászfélék <Bromeliaceae>
| bromoform/o *kém* gysz bromoform
 bromoformo estas uzata kiel anestezaĵo: a bromoformot érzéstelenítőként használják
| bromus/o *növ* rozsnok <Bromus>
| bronĥ/o *anat* hörgő, bronchus
 bronĥeto: *anat* hörgőcske, bronchiolus
 bronĥito: *orv* hörghurut, bronchitis
 bronĥoskopo: *gysz* hörgőtűkőr, bronchoszkóp, bronchoscop
 bronĥoskopio: *orv* hörgőtűkőrezés
| bronk/o *l.* bronĥo
| brontosaŭr/o *ex l.* apatosauro
| bronz/o bronz
 bronza: **1)** *mn* bronz, bronzból készült
 bronza koro: *átv* kőszív
 bronza medalo: *sp* bronzérem
 bronza statuo: bronzszobor
2) bronzszínű

bronz vizaĝo: napbarnított arc
 bronz: **1)** *tr* bronzal bevon, bronzoz
2) *tr* bronzszínűre fest, lebarnít
 la suno bronzas la haŭton: a nap lebarnítja a bőrt
 bronzaĵo: bronztárgy
 bronzepoko: *tört* bronzkor
 bronzkolora: bronzszínű
 bronzkorno: *zene* lúr, bronzkürt *szin* luro
| bros/o 1) kefe
 necesuja broso: vécékefe
 vazlava broso: mosogatókefe
2) *vill* szénkefe
 brosi: *tr* kefél
 brosado: kefélés
 brosingo: *vill* kefetartó
 brosiso: kefekötő
 brosbalailo: partvis, kefeseprű
 broshararo: kefefrizura
 brostiro: kefehúzás
 donu brostiron al la ĉapelo: keféld le egy kicsit a kalapot
 brosvanga: borostás
l.m. dentobroso, ĉevalbroso, dorsobroso, dratbroso, harbroso, kotbroso, lavbroso, plankobroso, polurbroso, ŝubroso, tapiŝbroso, tubobroso, ungobroso, vestobroso
| brosm/o *áll* norvég menyhal, északi menyhal <Brosme brosm>
| broŝur/o *knyv* brosúra, <nyomtatott> füzet
 broŝuri: *tr* *knyv* fűz <kiadvány>
 broŝurilo: fűzőgép <könyvkötés>
 broŝurita: *knyv* fűzve
l.m. informbroŝuro, programbroŝuro, tekstobroŝuro
| brov/o *anat* szemöldök, supercilium
 kunŝovi, kuntiri, sulki la brovojn: összevonja a szemöldökét
 brovumi: *ntr* összevonja a szemöldökét
 interbrovo: *anat* szemöldökköz, glabella
 brovarko: *anat* szemöldökív
 brovokrajono: szemöldökceruza
| bru/i 1) *ntr* zúg, zajong, lármázik, zajos
2) *ntr* *átv* zajt csap, feltűnést kelt, sokat beszél vmiről
 oni multe bruas pri la nova romano: sokat beszélnek az új regényről
 bruo: **1)** zaj, láрма, zúgás
 ne faru tian bruon: ne csinálj ekkora lármát
2) *vill* zaj, zörej, zavaró jel
 nutrofrekvenca bruo: hálózati brumm
3) hűhó, feltűnés
 bruo potenca, nula esenco^Z: csak a füstje nagy
 ju pli da bruo, des malpli da ĝuo^Z: *közm* minél nagyobb zaj, annál nagyobb baj
 multe da bruo por nenio: sok hűhó semmiért
 oni faras multan bruon pri la nova filmstelulino: nagy zajt csapnak az új filmcsillag körül
 pli da bruo ol faro^Z: nagyobb a füstje, mint a lángja
4) statisztikus <véletlen> zaj
5) *orv* zörej
6) *vill* zörej, zavaró jel
 blanka bruo: fehérzaj, detektorzaj
 brua: **1)** lármás, zajos
 brua kunveno: zajos összejövetel
 brua-skua ridego: harsány kacagás
 brue-skue: dérral-dúrral

brua vento: zúgó szél
2) *átv* zajos, feltűnő
 brua sukceso: zajos siker
 fari bruon reklamon: nagy reklámozni
 bruanto: *nyt* zöngétlen hang, zörejh hang *szin* konsonanto *vö.* sonanto
 bruegi: *ntr* nagy zajt csap, lármázik, dübörög
 bruema: zajos, feltűnősködő
 bruero: zörej
 brueti: *ntr* zörög, neszez
 brueto: zörej, nesz
 bruilo: *zene* lármahangszer
 malbrua: csendes
 malbrua tajpmasino: csendes írógép
 senbrua: zajtalan, csendes
 iri per senbruaĵoj: zajtalan léptekkel megy
 senbruigilo: *tech* hangtompító, hangcsillapító
 superbrui: *tr* túlharsog, túlzajong
 la laŭtega muziko superbrui ilian babilon: a harsogó zene elnyomta beszélgetésüket
 brubati: *tr* püföl, döngöl
 brufermi: *tr* zajosan becsuk, becsap
 brufermi la pordon: becsapja az ajtót
 brufermiĝi: *ntr* becsapódik <*pl.* ajtó>
 bruĝeno: *jog* csendháborítás
 brunivelo: *fiz* zajszint
 bruprotekto: *öko* zajvédelem
 brusono: *nyt* zörejh hang, mássalhangzó *szin* konsonanto
 brutensio: *vill* zajfeszültség
l.m. eksplodbruo, fonbruo, frapbrui, gebrui, gorgobruai, paŝbruo, rompopbruo, svarmobruo
| brucel/o *bakt* Brucella
 brucelozo: *orv* brucellózis, brucellosis
| brucin/o *kém* brucin
| Bruĝ/o *geo* Brugge, Bruges
 bruĝa punto: *tex* brugge-i csipke
| bruk/o *áll* zsizsik <Bruchus>
 grena bruiko: gabonazsizsik, magtári zsuzsok <Calandra granaria>
 fazeolbruiko: babzsizsik <Acanthoscelides obtectus>
 pizobruiko: borsózsizsik <B. pisi>
| brul/i 1) *ntr* ég
 brulas: tűz van
 brulas kandelo: ég a gyertya
 brulas la domo: ég a ház
 la afero ne brulas: nem sürgős a dolog, nem kerget a tatár
 se brulas nenio, fumo ne iras^Z: *közm* hol tűz nincs, ott füst sincs
 vi brulas!: *jték* tűz! <közel van a keresett tárgyhöz>
2) *ntr* *átv* ég, tüzel <érzelem>
 bruli por io: forrón szeret vkit
 bruli de dezirego: ég a vágytól
 bruli de febro: lázban ég
 bruli de kolero: tajtékszik dühében, forr a haragtól
 bruli de scivolo: ég a kíváncsiságtól
 bruli pro febro: *orv* forró a láztól
 brulo: **1)** égés, tűz
 brulo de Sankta Antonio: *orv* Szent Antal tüze, anyarozsmérgezés
szin ergotismo
2) tűz, tűzvész *szin* incendio
 la brulo konsumis la duonan urbon: a tűz elemésztette a fél várost
 brula: égő, égető
 brula doloro: égő fájdalom

brula suno: tűző nap
 brula vundo: *orv* égési seb
 brulaj preparoj: lázas előkészületek
 brulaj vangoj: égő orcák
 brulaĵo: **1)** tüzelőanyag
2) *jm* hajtóanyag, üzemanyag *szin* fuelo, karburajo 1
3) parázs, égő vmi
 brulego: hatalmas tűz, tűzvész *szin* incendio
 bruligebla: éghető *szin* bruliva
 brulema: gyúlékony
 bruleti: *ntr* parázslík, pislákol <tűz>
 bruligi: **1)** *tr* meggyújt
 ekbruligi cigaredon: cigarettára gyújt
2) *tr* éget, megéget
 bruligi al si la fingrojn: megégeti az ujját, megüti a bokáját
 bruligi al si la lipharojn²: megégeti az ujját, megüti a bokáját
 bruligi herezulon viva: eretneket élve megéget
 bruligi: *ntr* tüzet fog, meggyullad
 bruliginto: *jog* gyújtogató *szin* brulmetinto
 brulilo: **1)** *fn* égő <tüzelőeszközben>
 papilia brulilo: pillangóégő, kétlyukú égő
 petrola brulilo: petróleumégő
2) égő <készülék>
 Bunsen-brulilo: *kém* Bunsen-égő
 brulumo: *l.* inflamo
 debrulaĵo: égési maradvány
 ekbruli: **1)** *ntr* kigyullad, meggyullad
 la malsekaj lignopecoj ne ekbrulas: a nedves fadarabok nem gyulladnak meg
 la stalo ekbrulis: kigyulladt az istálló
2) *ntr* *átv* fellángol, fellobban
 malamo ekbrulis en li: *átv* gyűlölet lobbant fel benne
 ekbrulema: gyúlékony
 ekbruligi: *tr* meggyújt *szin* fajrigi
 ekbruliga ligno: aprófa
 ekbruligi fajron: tüzet gyújt
 ekbruligaĵo: gyújtós
 elbruli: *ntr* kiég, kialszik <tűz>
 elbrulo: *átv* is kiégés
 forbruli: **1)** *ntr* elég, kiég, teljesen leég
 de malgranda kandelo forbrulis granda kastelo²: *közm* kicsiny szikrából gyakran nagy tűz támad
 egy szikra a várost is megemészteti
 forbrulis lia domo: leégett a háza
 forbrulis la kandelo: leégett a gyertya
2) *ntr* *vill* kiég
 forbrulinta ampolo: kiégett villanykörte
 forbruligi: *tr* eléget, teljesen leéget
 forbruligi la nedeziratajn leterojn: elégeti a nem kívánatos leveleket
 forbruligi la vestojn de infektito: elégeti a megfertőződött ember ruháit
 membrula: öngyulladó
 nebrula, nebruligebla: éghetetlen
 subbruli: *ntr* parázslík, pislákol <tűz>
 subbrulaĵo: zsarátnok
 trabruli: *ntr* átég, keresztülég
 trabrulis la fandgardilo: kiégett a biztosíték
 brulalkoholo: *kém* spiritusz, borszesz
 brulardezo: *ásv* égőpala

brulatenco: *jog* gyújtogató
 brulbombo: *kat* gyújtóbomba
 brulbotelo: *kat* Molotvov-koktél
 brulbriketo: brikett <tüzelés>
 brulcindro: pernye
 bruldetruui: *tr* leéget, tűzzel elpusztít <égetve lerombol> *vö.*
 bruldezertigi
 bruldezertigi: *tr* feléget, felperzsel *vö.* bruldetruui
 bruldifekti: *tr* kiéget <*pl.* abroszt>, megpörkööl <égetéssel tönkretesz>
 bruldifekti al si la manon: megégeti a kezét
 bruldifektiĝi: *ntr* kiég <*pl.* szoba>, megpörkölődik <égés roncsolja>
 brulelemento: fűtőelem
 brulestingisto: *l.* fajrobrigadano
 brulfaristo: *pej* *átv* gyújtogató, lázító
 brulgaso: világítógáz, fűtőgáz, kipufogógáz
 brulgusta: égett ízű
 brulimuna: *tech* tűzálló
 bruliva: éghető *szin* bruligebla
 brulkapa: *átv* forrófejű
 brulkapulo: forrófejű ember
 brulkuraci: *tr* *orv* kiéget, kauterizál
 brulligno: tűzifa, tüzelőfa
 brullignejo: faskamra
 brulmarki, brulstampi: **1)** *tr* *agr* megbélyegez, bélyeggel megjelöl, billogoz <barmot>
2) *tr* *átv* megbélyegez, megszegyenít, bélyeget süt rá <*n*>
 malĉastulinoj estis en la mezepoko ofte brulmarkataj: az örömlányokat a középkorban gyakran szegyenbélyeggel jelölték meg
 brulmarko, brulstampo: **1)** *agr* <rásütött> bélyeg, billog
2) *átv* bélyeg, szegyenbélyeg, megbélyegzés
 la brulmarko stampita sur li de la gazetaro ankoraŭ ne malaperis: a bélyeg, amelyet a sajtó sütött rá, még nem tűnt el
 brulmaterialo: gyúanyag
 brulmeti: *ntr* gyújtogat
 brulmentinto: *jog* gyújtogató *szin* bruliginto
 brulmortigi, brulŝtipari: *tr* *tört* *jog* máglyán megéget
 en la mezepoko oni kutime brulmortigis herezulojn: a középkorban az eretnekeket gyakran máglyán megégették
 brulmotoro: *tech* belső égésű motor
 brulofero: *vall* égőáldozat *szin* holokaŭsto 1
 brulolenso: *fiz* *fot* gyújtólencse
 brulprevento: tüzmelegelőzés
 brulsarkejo: *agr* égetéssel irtásföld
 brulŝnuro: *kat* gyújtózsínór *szin* meĉo 2
 brulŝtiparo: *tört* *jog* máglya
 brulvarmo: *fiz* égéshő
 brulvundi: *tr* megéget <égetve megsebesít>, égési sebet okoz vkinek <*n*>
l.m. alkoholbrulilo, gasbrulilo, lutbrulilo, punbruligo, rubobruligejo, stomakbrulo, sunbruligi, tranĉobrulilo, vivbruligi
| brum/o *met* gyenge köd, párasság *vö.* nebulo
 brumsireno: *jm* ködkürt
| brumer/o *tört* brumaire, köd hava <okt. 22–nov. 21.>
| brun/a barna
 bruna biero: *gaszt* barna sör
 bruna butero: barna vaj
 bruna ĉemizo de la nazioj: a nácik barna inge
 bruna karbo: *ásv* barnaszén

bruna sukero: barna cukor
bruna teo: *gaszt* fekete tea *szin* nigra teo
brune flava: barnássárga
çu vi šatas la brunan panon?: szereti a barna kenyeret?
bruno: barna szín, barna festék
brunaĵo: **1)** vmi barna, barnaság
2) *gaszt* rántás
bruneta: kissé barna, barnás
bruneca: barnás
bruni: *ntr* barna, barnállik
brunigi: **1)** *tr* megbarnít, leburnít
brunigi al si la harojn: barnára festi a haját
2) *tr* *gaszt* pirít, megpirít
brunigi cepojn en butero: hagymát vajban megpirít
brunigita lumbaĵo: *gaszt* pirított bélszín
bruniĝi: *ntr* megbarnul, leburnul
brunulo: **1)** *fn* barna hajú
2) *fn* barna bőrű
Brunulo: Brúnó <medvenév>
brunĉemizulo: *fn* *tört* *pol* barnainges <náci>
brunkarbo: *ásv* barnaszén
l.m. sunbruno
| **Brun/o** Brúnó <utónév>
| **brunĉ/o** l. frutagmanĝo
| **Brundisi/o** *tört* *geo* Brundisium vö. Brindisi
| **Brunej/o** *geo* *pol* Brunei <BN>
| **brunel/o** *növ* gyíkfű <Prunella> *szin* abelujeto
ordinara brunelo: közönséges gyíkfű <P. vulgaris>
grandflora brunelo: nagyvirágú gyíkfű <P. grandiflora>
blanka brunelo: fehér gyíkfű <P. laciniata>
| **brunfeli/o** *növ* Brunfels-cserje <Brunfelsia>
| **brunjon/o** *növ* <nem magbaváló> kopaszbarack, meztelen őszibarack
| **Brunsvik/o** *geo* Braunschweig
Nov-Brunsviko: *geo* *pol* Új-Brunswick <CA>
| **Brusel/o** *geo* *pol* Brüsszel, Bruxelles, Brussel <BE>
Bruselo estas la ĉefurbo de Belgio: Brüsszel Belgium fővárosa
| **brusk/a** hirtelen modorú, nyers modorú, udvariatlan, goromba
bruski: *tr* gorombán, nyersen bánik vkivel <n>
bruski klientojn: nyersen bánik az ügyfelekkel
| **brusoneti/o** *növ* papíreperfa <Broussonetia>
papera brusonetio: kínai papíreperfa <B. papyrifera>
| **brust/o** **1)** *anat* mell
kava brusto: beesett mell
nudigi la bruston: lecsupaszítja, kitarja a mellét
2) *átv* kebel
dorloti serpenton sur sia brusto^Z: kígyót melenget a keblén
pezaj zorgoj premas mian bruston: nehéz gondok nyomasztják a szívemet
vivi kiel ĉe la brusto de Dio^Z: él, mint Marci Hevesen
3) *áll* szügy, szegy
4) *tex* ruhamell
brusta: mell-, kebel-, szügy-
brusta inflamo: *orv* emlőgyulladás
brusta ĉirkaŭlongo: mellméret
brustaĵo: *gaszt* szegyhús
ĉebrusto: **1)** női mellek
2) *tex* ruha eleje, kebel
surbrustaĵo: *vall* melldísz, hósén

brustangino, brustangoro: *orv* szív táji szorító fájdalom, angina pectoris
brustnaĝilo: *áll* mellúszó <hal>
brustoĉemizoj: *tex* top
brustofortigilo: *sp* expander
brustokaĝo, brustokorbo: *anat* mellkas, compages thoracis
brustokiraso, brustoplato: *kat* *tört* mellvért
brustomezuro: *tex* mellbőség *szin* mammezuro
brustonaĝado: *sp* mellúszás
brustopeco: mellrész
brustopeco de antaŭtuko: kötény mellrész
brustopoŝo: mellényszseb
brustosto: *anat* mellecsont, szegycsont, sternum *szin* sternumo
brustotuko: *tex* fichu, háromszögletű vállkendő
brustosiĝo: védőmellény, golyóálló mellény *szin* ŝirmveŝto
brustosiĝo: *ntr* dagad a büszkeségtől, kidülleszt a mellét
brustovoĉo: mellhang
brustolaĵo: atlétaing
brustumo: *tex* ingfodor, mellfodor, zsabó
l.m. anserbrusto, bovidbrusto
| **brut/o** **1)** *agr* marha, lábasjószág, barom
2) *átv* barom, állat, tahó <ember>
bruta: **1)** *agr* állati, állat-
2) *átv* állatias, brutális, goromba *szin* brutala
brutaro: **1)** *agr* marhaállomány, lábasjószág
2) *agr* csorda
bruteco: brutalitás, állatiasság
brutigi: *tr* *pej* elállatiasít, lealjasít
multa alkoholo brutigas: a sok alkohol lealjasít
brutejo: *agr* marhaistálló
brutisto: *l.* brutpaŝtisto
brutfoiro: *agr* állatvásár
brutkomercisto: marhakereskedő, marhakupec
brutobredado: *agr* állattenyésztés
brutpaŝtisto: csordás *szin* brutisto
brutpelisto: marhahajcsár
brutvagono: *vsút* marhavagon
l.m. bredbruto, buĉbruto, jungbruto, kornobruto, laktobruto, ŝarĝobruto, tirbruto
| **Brut/o** *tört* Brutus
| **brutal/o** *pej* brutális, durva, erőszakos ember, *átv* vadállat
brutala: brutális, állatias, nyers, erőszakos, kíméletlen *szin* bruta 2
brutalaĵo: brutális tett, erőszakosság, durvaság
| **brutt/a** l. malneta
brutte: *l.* malnete
| **bu/o** *hajó* bója, úszó *szin* naĝbarelo
lumhava buo: világítóbója
bui: *tr* *hajó* bójával kijelöl, kibójáz
buadi: *tr* *hajó* bójával jelöl
buadi la enirvojon en havenon: bójával jelzi a kikötőbe vezető utat
l.m. savbuo
| **bub/o** **1)** kölyök, nebuló, fickó *szin* knabaĉo
2) *jék* bubi, alsó <kártya>
3) *tréf* keljfeljancsi <pénisz>
bubi: *ntr* csintalankodik, pajkoskodik
bubaĉo: *pej* csibész, lurkó, rosszcsont, vásott kölyök
nazoflua bubaĉo, muknaza bubaĉo: taknyos kölyök
bubaĵo: csínytevés, diákcsíny, móka
fari bubaĵon: rossz fát tesz a tűzre
bubeto: kis kölyök

bubino: fruska
 bubaĝo: kölyökkor
 bubohararo: bubifrizura
l.m. lernejbubo, servobubo, stratbubo
| bubal/o *áll* bivaly <Bubalus>
 india bubalo: vadbivaly, vízibivaly, indiai bivaly <B. arnee>
| bubon/o *orv* nyirokcsomó-gyulladás, bubo
| Bucefal/o *tört* Bucefalosz <Nagy Sándor lova>
| bucer/o *l.* buceroto
| bucerot/o *áll* szarvascsőrű madár, orrszarvú madár <Buceros>
szin bukorako, rinocera birdo
| buĉ/i **1)** *tr* *vall* <áldozati állatot> levág
2) *tr* *ált* <állatot> levág, leöl, lemészárol
 buĉas la lupo, oni ankaŭ ĝin buĉos^Z: *közm* későre szelídül meg a farkas
3) *tr* *átv* legyilkol, megöl, lemészárol
 judoj buĉitaj kruale en koncentrejoj: koncentrációs táborokban kegyetlenül legyilkolt zsidók
 la batalo transformiĝis en amasbuĉadon: a csata tömegmészárlássá alakult
 buĉaĵo: *agr* vágóállat húsa, tökehús *szin* buĉviando
 buĉejo: **1)** *agr* mészárszék, vágóhíd
 publika buĉejo: közvágóhíd
2) *átv* vágóhíd, mészárszék
 la batalkampoj transformiĝis al buĉejo: a csatater mészárszékké változott
 buĉisto: **1)** mészáros, hentes *vö.* porkobuĉisto
2) *átv* mészáros, <vérszomjas> gyilkos
 vi ne estas armeestro, vi estas buĉisto: nem hadseregparancsnok vagy, mészáros vagy
 buĉbesto: *agr* vágóállat
 buĉbruto: *agr* vágómarha
 buĉfesteno: disznótor
 buĉhaki: *tr* letaglóz
 buĉhakilo: tagló, mészárosbárd
 buĉhakisto: *fn* marhavágó, taglózó
 buĉofero: *vall* élőáldozat *szin* viktimo
 buĉviando: *agr* vágóállat húsa, tökehús *szin* buĉaĵo
l.m. amasbuĉi, kaŝbuĉo, porkobuĉado, oferbuĉi
| bud/o *ép* bódé, <vásáros> sátor
 gardista budo: *kat* faköpeny
 ĝardena budo por kultiviloj: kerti szerszámosbódé
l.m. fekbudo, gardobudo, gazetbudo, ilarbudo, informbudo, konfesbudo, pajlobudo, tabulbudo, telefonbudo, vendobudo
| Buda/o *l.* Budho
 budaano: *l.* budhano
 budaismo: *l.* budhismo
| Budapest/o *l.* Budapeŝto
| Budapeŝt/o *geo* Budapest
 Budapeŝto estas la ĉefurbo de Hungario: Budapest Magyarország fővárosa
 Budapeŝta: budapesti
 budapeŝtano: *fn* budapesti
| Buddh/o *l.* Budho
| buden/o *gastz* véres hurka *szin* sangokolbaso
 blanka budeno: *gastz* fehérkolbász, csirkekolbász, baromfikolbász
| budĝet/o *l.* buĝeto
| budh/o *bud* buddha <megvilágosult ember>
 Budho: *bud* <Sziddhartha Gautama Sákjá> Buddha
 budhano: *fn* *bud* buddhista

budheco: *bud* buddhaság
 budhismo: *bud* buddhizmus
 tibeta budhismo: tibeti buddhizmus
 budhisto: *l.* budhano
| budle/o *l.* budlejo
| budlej/o *növ* nyáriorgona <Buddleja>
| buduar/o budoár, női öltözőszoba
| Buenos-Ajres/o *l.* Bonaero
| buf/o *áll* varangy, varangyos béka <Bufo>
 akuŝbufo: *l.* alito
 bruna bufo: barna varangy <B. bufo>
 verda bufo: zöld varangy <B. viridis>
 bufedoj: varangyfélék <Bufonidae>
 bufoj brekekeksas: a varangyos békák brekegnek
| bufag/o *áll* nyúvágó <Buphagus>
| bufed/o **1)** *gastz* büféasztal, svédasztal
2) *gastz* italpult, büfepult
 bufedejo: **1)** *gastz* büfé <helyiség>, *fn* tálaló
2) *gastz* büfé
 bufedisto: büfés, csapos
 bufedŝranko: bárszekrény
| bufon/o **1)** *tört* udvari bolond
2) *átv* heccmester, durván tréfálkozó ember
 bufoni: *ntr* bohóckodik
 bufonaĵo: bohóckodás
 bufonĉapo: bohócsipka
| bufr/o **1)** *vsút* ütköző
2) *jm* lökhárító
 frontbufro: mellső lökhárító
 postbufro: hátsó lökhárító
3) *inf* közbenső v. átmeneti tár
4) *kém* puffer
 bufrobloko: *vsút* ütközőbak
 bufroregno, bufroŝtato: *pol* ütközőállam
 bufrosolvaĵo: *kém* pufferoldat
 bufrozono: *kat* *pol* ütközőzóna
| buftalm/o *növ* ökörszem <Buphthalmum> *szin* bovokulo
 salikfolia buftalmo: füzlevelű ökörszem <B. salicifolium>
| bugenvil/o *l.* bugenvileo
| bugenvile/o *növ* murvafürt, bugenvillea <Bougainvillea>
| bugi/o *zene* bugi-vugi, boogie-woogie
| bugl/o *zene* szárnykürt, jelzőkürt
| bugri/i *tr* *durv* seggbe baszik, fenékre kúr *szin* anuskoiti, pugfiki
l.m. muŝbugri
| buĝet/o *gazd* költségvetés, büdzsé
 buĝeta deficitó: költségvetési hiány, deficit
 buĝeta jaro: költségvetési év, gazdasági év
 buĝeta maldeficito: költségvetési többlet, sufficit
 buĝeta rubriko, buĝeta titolo: költségvetési tétel *szin* buĝetero
 deficita buĝeto: hiányos, deficités költségvetés
 municipa buĝeto: törvényhatósági költségvetés, önkormányzati költségvetés
 plusa buĝeto: szufficites költségvetés
 ŝtata buĝeto: államháztartás
 buĝeti: *tr* *gazd* felvesz a költségvetésbe
 buĝetero: *gazd* költségvetési tétel *szin* buĝeta rubriko
 buĝetpolitiko: *gazd* költségvetési politika
| buĝi/o *gysz* vékony katéter, buzsi, bougie
| Buĥar/o *geo* Buhara
| Buĥenvald/o *tört* *geo* Buchenwald

| **Buĥor/o** 1. Buhara

| **buĥt/o 1)** *gaszt* bukta

kazea buĥto: túrós bukta

marmelada buĥto: lekváros bukta

papava buĥto: mákos bukta

2) *durv* muff <női nemi szerv>

| **bujabes/o** *gaszt* bouillabaisse <provance-i halászlé>

| **Bujumbur/o** *geo* Bujumbura

Bujumburo estas la ĉefurbo de Burundo: Bujumbura Burundi
fővárosa

| **buk/o** csat

buki: *tr* összecsatol, felcsatol

buku la sekurzonojn: kapcsolják be öveiket

disbuki, malbuki: *tr* <csatot> kikapcsol, kicsatol, szétcsatol, lecsatol

disbuki la zonan pli vaste: kiengedi a nadrágszíjat

bukdorno: *tex* csatpeccek

| **bukan/o** *gaszt* füstölt hús, hal

bukani: *tr* *gaszt* füstöl *szin* fumsekigi

| **bukaner/o** *hajó* kalóz <Közép-Amerika>

| **Bukareŝt/o** *geo* Bukarest

Bukareŝto estas la ĉefurbo de Rumanio: Bukarest Románia
fővárosa

| **bukcen/o** 1. buccino

| **bukcin/o 1)** *zene tört* buccina, római csigakürt

2) buccino: *áll* kürtcsiga <Buccinum>

| **bukcinator/o** *anat* trombitásizom, musculus buccinator

| **buked/o 1)** virágcsokor

bukedo da rozoj: egy csokor rózsa

bukedo el rozoj: rózsacsokor

2) *átv* csokor<nyi kellemes dolog>

bukedo da virinoj: hölgykoszorú

3) *agr* buké <bor>

l.m. bonbukeda

| **bukl/o 1)** göndör hajfűrt, lokni, hajtincs

logbuklo: cakk <homlokba v. halántékra húzott tincs>

2) *átv* hurok

du bukloj de banto: masni két hurka

3) *mat* hurokél

bukla: göndör

bukli: *tr* göndörít, ondolál

bukliĝi: *ntr* göndörödik, kunkorodik

buklaro: göndör haj

buklilo: hajcsavaró

bukliĝa: göndörödő, kunkorodó

senbukla: **1)** sima <pl. haj>

2) *mat* hurokélmentes

buklahara: göndör hajú, loknis

l.m. logbuklo

| **bukmekr/o** 1. vetperisto

| **bukolik/o** *ir* pásztorköltevény, bukolika

bukolika: *ir* bukolikus, pásztor-

| **bukorak/o** 1. buceroto

| **Bukovin/o** *geo* Bukovina

| **buks/o** *növ* puszpáng, bukszus <Buxus>

ordinara buksu: örökzöld puszpáng, örökzöld bukszus <B.
sempervirens>

buksacoj: puszpángfélék <Buxaceae>

| **bul/o 1)** golyó, gombóc, galacsin, gombolyag

bulo el pasto: *gaszt* gombóc *szin* pastobulo

bulo el neĝo: hógolyó

bulo el papero: papírgalacsin

ezofaga bulo: *pszi* gombóc a nyelőcsőben

unua blino iĝas bulo: *közm* minden kezdet nehéz, a kutjának se jó
az első kölyke

2) *mat* biz gömb

3) *gaszt* gombóc *szin* pastobulo

buleto: **1)** golyócska, kis gombóc, galacsin

2) *gaszt* gombóc <kisebb méretű, húsból, halból stb.>

hepata buleto: májgombóc

2) *inf* felsorolási jel, bajusz

buligi: **1)** *tr* gombóccá v. golyóvá v. galacsinná gyúr

buligi neĝon: hógolyót gyúr

buligi paperon: <papírt> galacsinná gyúr

2) *tr* gombolyít, felgombolyít

buligi fadenon: fonalat gombolyít

buliĝi, kunbuliĝi: *ntr* összegömbölyödik

bulĉapelo: keménykalap

bulkvasto: *tex* pompon *szin* pompono

bulkvasto de marista bereto: tengerészsapka pomponja

bulmano: *orv* dongakéz

bulpiedo: *orv* dongaláb, tuskóláb, pes varus

l.m. fadenbulo, fritbulo, grasbulo, glutbulo, griobuloj, hepatbulo,
knedbulo, neĝbulo, orbulo, panbulo, paperbulo, pastobulo, terbulo,
vatbulo

| **bulb/o 1)** *növ* hagyma <termés>

bulbo de cepo: hagymafej

bulbo de tulipo: tulipánhagyma

firma bulbo: hagymagumó

kunmeta bulbo: összetett hagyma

skvama bulbo: *növ* pikkelyes hagyma

2) *átv* hagyma <alakú tárgy>

bulbo de preĝejturo: templomtorony hagymakupolája

3) *anat* hagyma, duzzanat, bulbus

oftalma bulbo: *l.* okulbulbo

olfakta bulbo: szagló gumó, bulbus olfactorius

4) *l.* mjelencefalo

mjela bulbo: *l.* mjelencefalo

bulba: hagyma-, hagyma alakú

bulba angulaĵo: *tech* duzzasztott fejű szögacél, bulba szögidom

bulba relo: *tech* duzzasztott peremű sín

bulbero: *növ* hagymagerezd

bulbido: *növ* fiókhagyma

poliobulbito: *orv* nyúltnyelőgyulladás, poliomyelitis

bulboburĝono: *növ* sarjhagyma

pseudobulbo, ŝajnbulbo, tigobulbo: *növ* álhagyma

tunika bulbo: *növ* burkolt hagyma

l.m. ajlobulbo, cepobulbo, florbulbo, harbulbo, mjelbulbo, okulbulbo

| **bulbil/o** *növ* sarjhagyma, hagymarügy, hónalj hagyma, bulbillus,
bulbilla

| **buldog/o** *áll* buldog

buldog-teriero: *áll* bull-terrier

| **buldoz/o** *tech* buldózer, földtológép

| **bule/o** *kr* bulla <pápai ügyirat>

| **Bule/o** *mat* <George> Boole

Bulea algebro: Boole-algebra

Bulea esprimo: Bool-kifejezés, logikai kifejezés

Bulea funkcio: Boole-függvény

Bulea operacio: Boole-művelet

Bulea variablo: Boole-változó, logikai változó

| **bulen/o** *hajó* vitorlafeszítő kötél

| **bulgar/o** *fn* bolgár, bulgár
bulgara: *mn nyt* bolgár <bg>
Bulgarujo, Bulgario: *geo pol* Bulgária <BG>
| **bulimi/o** *orv* bulimia, kóros falánkság
| **buljon/o** **1)** *gaszt* erőleves
densa buljono: sűrű húsleves, consommé
2) *bakt* tápfolyadék, tenyészfolyadék *szin* kultivlikvo
l.m. legombuljono
| **bulk/o** *gaszt* zsemle, zsömle
spirala bulko: csavart zsemle
l.m. buterbulko, kolbasbulko, kornobulko, sukerbulko
| **bull/o** **1)** *l.* buleo
2) *anat* hólyag, bulla
etmoida bullo: rostacsonthólyag, bulla ethmoidalis
| **Bulonjo** *geo* Boulogne
Bulonjo-ĉe-Maró: *eo* Boulogne-sur-Mer
en Bulonjo-ĉe-Maró oni aranĝis en 1905 la unuan Universalan Kongreson de Esperanto: Boulogne-sur-Merben rendezték meg 1905-ben az első Eszperantó Világkongresszust
| **bulten/o** *knyv* értesítő, közlőny, bulletin
Eŭropa Bulteno: *eo* Európai Közlöny
kuracista bulteno: orvosi jelentés
meteologia bulteno: időjárás-jelentés *szin* meteobulteno
oficiala bulteno: hivatalos közlőny
bultenejo: *inf* hirdetőtábla, bulletin board
| **bulvard/o** **1)** vársétány
2) *közl* körút, bulvár, <nagy forgalmú> út v. utca
bulvardismo: *pej* bulvár szellem
l.m. ringobulvardo
| **bum** *hgut* bumm!, puff! <hirtelen esés>
| **bum/o** *hajó* bumfa, tatfa, öregfa
brigvela bumó: *hajó* farvitorla-fordítórúd, bumfa
bumbusprito: *hajó* orrárbócderekszár, homlokderékszár
bumgruo: *hajó* forgódaru, rakodógém, árbócdaru
bumlifto: *hajó* bumfatartó kötél
l.m. jibbumo, kargobumo, levbumo
| **bumerang/o** *átv* is bumeráng
bumerangi: *ntr* *átv* <bumerángként> visszaüt vkire <al>
| **bungar/o** *áll* bungárkígyó, krait <Bungarus> *szin* krajto
| **bunjevaco** bunyevác <dél-magyarországi horvát>
| **bunkr/o** **1)** beton óvóhely
2) *kat* bunker
| **bunrak/o** *ir* bunraku <japán bábszínház>
| **bunt/a** tarka, sokszínű, színes *szin* multkolora
bunti: *ntr* tarkállik
bunteco: tarkaság, sokszínűség
buntabundo: színekavalkád, színes forgatag
| **bup/i** *tr* vkinek <n> a szájába ejakulál
| **bupleŭr/o** *növ* buvákfű <Bupleurum>
| **buprest/o** *áll* díszbogár <Buprestis>
dupunkta bupresto: kétpettyes karcsú díszbogár <Agrilus biguttatus>
kverka bupresto: sávós díszbogár <Agrilus bifasciatus>
ormakula bupresto: aranyfoltos díszbogár <Coraebus florentinus>
pina bupresto: fenyvesdíszbogár <Chalcophora mariana>
salika bupresto: virágdíszbogár <Anthaxia salicis>
| **bur/o** *fn* búr vö. afrikansó
| **burask/o** *met* fergeteg, vihar, zivatar
| **Burbon/oj** *tört* Bourbonok
| **burd/o** **1)** *áll* poszméh <Bombus>
kampa burdo: mezei poszméh <B. agrorum>
štona burdo: kövi poszméh <B. lapidarius>
tera burdo: földi poszméh <B. terrestris>
2) *zene* bordun *l.* borduno
burda fajfilo: *zene* burdonsíp *l.* burdona fajfilo
| **bure/o** *zene* bourrée
| **buret/o** **1)** *kém* büretta
2) *kr* misekanna, ampolna
| **burg/o** *kat* *tört* várkastély, erődített kastély vö. kastelo
Burglando: *geo pol* Burgenland *szin* Burgenlando <AT>
burgografo: *tört* vágróf *szin* kastelgrafo
| **Burgenland/o** *geo pol* Burgenland <AT> *szin* Burglando
| **burger/o** *l.* hamburgero
| **Burgunj/o** *geo pol* Bourgogne, Burgundia <FR>
| **burgund/o** *fn* *tört* burgund
burgunda: *mn* *tört* burgund, burgundi
Burgundujo, Burgundio: *tört* *geo* Burgundia vö. Burgonjo
| **burĝ/o** **1)** *tört* <városi> polgár
2) *pol* burzsoá, középosztálybeli
etburĝo: kispolgár
grandburĝo: nagypolgár
mezburĝo: középpolgár
3) *pej* nyárspolgár *szin* filistro
burĝa: polgár-, polgári
burĝaro: **1)** *tört* egy város polgársága
2) *pol* polgárság <mint osztály>
burĝeco: **1)** *tört* polgári státusz
2) polgári jelleg
burĝiĝi: *ntr* polgárosodik, elpolgáriasodik, polgárrá válik
fiburĝo: *pej* *pol* burzsuj
porburĝa: polgárpárti, polgárbarát
porburĝa politiko: polgárbarát politika
| **burĝono/o** **1)** *növ* rügy, csíra, bimbó
adventiva burĝono: járulékos rügy, adventív rügy
dormanta burĝono: alvó rügy
2) *átv* csírája, kezdete vminek
multprintempa burĝono: *tréf* örök kezdő
burĝoni: **1)** *ntr* *növ* csírázik, bimbózik, kisarjad
2) *ntr* *átv* bimbózik, kicsírázik, kisarjad, kibontakozik
burĝongreftado: *agr* szemzés
burĝongreftaĵo: *növ* szem <átültetett rügy>
l.m. florburĝono, foliburĝono, ĝermoburĝono, gustoburĝono, šosburĝono
| **burjat/o** *fn* burját
burjata: *mn nyt* burját <bua>
Burjatujo, Burjatio: *geo pol* Burjátország <RU>
| **burĥ/o** *iszl* *tex* burka <női viselet>
| **burk/o** *tex* nemezköpeny <RU, PL>
| **Burkin/o** *geo pol* Burkina Faso <BF>
| **burlesk/a** burleszk, kacagtató
burlesko: *ir* burleszk <műfaj>
burleskaĵo: *ir* bohózat, *fn* burleszk
burleskulo: **1)** *műv* burleszk színész
2) *átv* nevetető, mókamester
| **burnus/o** *tex* burnusz
| **buro/o** **1)** iroda, részleg, osztály <rendelkező szerv>
Buroo Internacia pri Pezoj kaj Mezuroj: Nemzetközi Súly- és Mértékügyi Hivatal
politika buroo: *pol* politikai bizottság *szin* politburoo
štata statistika buroo: állami statisztikai hivatal

2) bizottság, választmány, irányító testület
kongresa buroo: kongresszusi iroda
| **burokrat/o** 1) közhivatalnok, állami hivatalnok
2) *pej* bürokrata, aktatologató
burokrata: 1) tisztviselői, államigazgatási, *mn* bürokrata, bürokratikus
2) *átv* *pej* bürokratikus, aktatologató
burokrataj: *pej* aktatologatás, betűrágás
burokrataro: hivatalnoki, tisztviselői kar, bürokrácia
burokratismo: 1) hivatalnoki rendszer, bürokratizmus
2) *pej* hivatalnokszellem, bürokratizmus
| **burs/o** 1) tarsoly, erszény, pénzes zacskó
2) *anat* tömlő, nyálkatömlő, bursa
faringa burso: bursa pharyngea <erszény alakú öböl a felső és az alsó garatfal között>
bursito: *orv* nyálkatömlő-gyulladás, bursitis
| **burser/o** *növ* fehérgumifa <Bursera>
burseracoj: *növ* balzsamfafélék, tömjénfafélék <Burseraceae>
| **Burund/o** *geo pol* Burundi <BI>
burunda: *mn nyt* burundi, kirundi <rn>
burundano: *fn* burundiai <lakos>
| **burunduk/o** l. siberia tamio
| **bus/o** 1) *jm* busz, autóbusz *szin* autobuso
la buso havas konekson kun trajno: a busznak van vonatcsatlakozása
maltrafi buson: lemarad a buszról
trafi buson: eléri a buszt
2) *inf* sín, busz
Universala Seria Buso: *inf* univerzális soros sín, Universal Serial Bus, USB
busi: *ntr közl* buszozik, autóbuszozik
elbusiĝi: *ntr* buszról leszáll
enbusiĝi: *ntr* buszra felszáll
minibuso: *jm* minibusz
trabusi: *tr* busszal beutazik vmit, busszal átutazik vhol <n>
transbusiĝi: *ntr* átszáll másik buszra
busbiletto: *közl* buszjegy
bushaltejo: *közl* buszmegálló
buskaravano: buszkaraván
buskonekto: *közl* buszcsatlakozás
havi rektan buskonekton al Budapeŝto: közvetlen buszcsatlakozása van Budapestre
busŝoforo: buszsofőr
bustrafiko: *közl* buszközlekedés
busveturado: *közl* buszozás, autóbuszozás
busstacio: *közl* buszállomás *szin* autobusa stacio
l.m. autobuso, adresbuso, akvobuso, balgobuso, datumbuso, elektrobuso, trolebuso
| **busol/o** *fn* <állványos> tájoló
| **busprito** *hajó* orrárbóc, ormányárbóc, homlokárbóc, orra
busprittajo: *hajó* víztárcs, orrárbóc mellső merevítője
| **bust/o** 1) *anat* felsőtest
2) *műv* mellszobor, herma
| **buŝ/o** 1) száj *szin* stomato
buŝo senparola, kapo sendolora: *közm* ne szólj szám, nem fáj fejem
de buŝo al buŝo: szájról szájra
de la buŝo ĝis la manoj estas granda interspaco^Z: *közm* a szó és a tett között nagy a távolság

Dio donis buŝon, Dio donos manĝon^Z: *közm* ha az Isten száját adott, kenyérről is gondoskodik
elĝiti el la buŝo: kicsúszik a száján
ĝi iris al li preter la buŝon^Z: hát ezt elszalasztotta
lia buŝo malfermiĝis pro miro: a csodálkozástól leesett az álla
ne movi la buŝon!^Z: fogd be a szád!
preni la vortojn el lia buŝo: a szájából veszi ki a szót
sama buŝo blovas varmon kaj malvarmon^Z: egy szájából hideget és meleget fúj
se io venas al buŝo, buŝon ne fermu^Z: *közm* ha adnak vedd, ha ütnek, szaladj el
2) *átv* száj, nyílás, torkolat
buŝo de kaverno: barlang szája
buŝo de kruĉo: kancsó szája
buŝo de rivero: *geo* folyó torkolata
buŝa: 1) száj-, szájjal kapcsolatos
buŝa kavo: *anat* szájüreg, cavitas oris
buŝa sono: *nyt* szájhang
2) *átv* szóbeli
buŝa ekzameno: *isk* szóbeli vizsga
buŝa komuniko: szóbeli közlés
buŝaĉo: *pej* pofa
buŝaĵo: szájrész, szopóka <tárgy>
buŝaĵo de pipo: pipa csutorája, szopókája
buŝaĵo de flaĝoleto: *zene* furulya fúvókája
buŝego: 1) nagy száj, tátongó nyílás
stari kun malfermita buŝego: tátott szájjal áll
2) *átv* pofa, torok
buŝumo: szájkosár *szin* muzelingo
elbuŝigi: 1) *tr* kivesz a szájából
2) *tr* kiejt a száján
enbuŝaĵo: zabla *szin* bridfero, buŝbridaĵo, buŝfero, mordaĵo
enbuŝigi: *tr* szájba vesz, szájba tesz
enbuŝigi: 1) *ntr* szájba kerül
2) *ntr* vmi nyílásába v. torkolatába kerül
la ŝipo enbuŝiĝis en la riveron: a hajó beúszott a folyótorkolatba
la tubo bone enbuŝiĝas en la aperturon: a cső jól illeszkedik a nyílásba
fibuŝa: mocskos szájú
perbuŝa: *orv* szájon át történő, peroralis
perbuŝe: *orv* szájon át, per os
postbuŝo: *anat* torok
prabuŝuloj: *áll* összájúak <Protostomia>
novbuŝuloj: *áll* újszájúak <Deuterostomia>
rondbuŝuloj: *áll* kerekszájúak, körszájúak <Cyclostomata>
buŝakordiono: *zene* szájharmonika
buŝangulo: *anat* szájzug, szájszöglet
buŝbridaĵo: zabla *szin* bridfero, buŝfero, mordaĵo, enbuŝaĵo
buŝekzameniĝi: *isk* szóbelizik
buŝfero: zabla *szin* bridfero, buŝbridaĵo, mordaĵo, enbuŝaĵo
buŝharmoniko: *zene* szájharmonika *szin* anĉharmoniko,
blovharmoniko vö. harmoniko
buŝ-hufa malsano: *l.* aftozo
buŝkovrilo: *kat* csőakupak
buŝmaŝino: *pej* locsi-fecsi, nagy fecsegő, locsogó ember
buŝmueli: *ntr* *pej* járattja a száját, be nem áll a szája, kerepel
buŝoŝtopilo: szájjár, szájtömés, szájdugó
buŝpapero: papírszalvéta
buŝpaperujo: szalvétatartó
buŝpeco: 1) *ált* *tech* szájrész

2) *zene* fúvóka, szopóka <hangszer> *szin* bušajó

beka bušpeco: csőrfúvóka

funela bušpeco: tölcéséres fúvóka

tasa bušpeco: csészefúvóka

bušperata: *ir* szájhagyomány útján terjedő

bušpleno: falat, nyelet, szájni mennyiség

bušpleno da brando: egy nyelet pálinka

bušpleno da rizo: egy falat rizs

bušpegulo: gysz szájfűző, fogfűző

buššpruci: *ntr átv* fröcsköl <száj>

buštradukisto: tolmács *szin* interpretisto 1

buštubo: *zene* ajaksíp *szin* lipfajfílo

buštuko: asztalkendő, szalvéta

buštukringo: szalvétagyűrű

l.m. plenbušo, serurbušo

| **bušel/o** *agr* véka <ürmérték>

| **bušmen/o** 1. bošmano

| **but-** kém but- <négy szenet tartalmazó lánc a szénhidrogének nevében>

butadieno: butadién

butano: bután

butanata acido: butánkarbonsav, vajsav

butanolo, butila alkoholo: butanol

butanono: butanon

buteno: butén

butilo: butilgyök

butino: butin

izobutano: izobután

izobutanolo: izobutanol

n-butanolo: n-butanol

terc-butanolo: terc-butanol

sek-butanolo: szek-butil-alkohol

| **but/i** *tr agr* töltőget, takar, feltölt, fed <földdel növény alját>

butilo: *agr* töltőgetőkapa

| **Butan/o** *geo pol* Bhután <BT>

| **bute/o**¹ áll ölyv <Buteo>

aglobuteo: fehér farkú ölyv <B. rufinus>

cirkaeto: kígyászölyv, kígyászsas <Circaetus gallicus> *szin*

serpentaglo

ordinara buteo: egerészölyv <B. buteo>

stepbuteo: vörösfarkú ölyv <B. vulpinus>

vespobuteo: darázsölyv <Pernis apivorus>

vilkrura buteo: gatyászölyv <B. lagopus>

| **bute/o**¹ *tech* ütköző

globhava buteo: golyós ütköző

| **buter/o** *gaszt* vaj

bruna butero: barna vaj

iri kiel sur butero: olajozottan megy, simán megy

vegetaĵa butero: növényi vaj

butera: 1) vaj-, vajas

butera saŭco: *gaszt* vajas szósz

2) kém bután-, vaj-

butera acido, buterata acido: *l.* butanata acido

buteri: *tr* megvajaz, vajjal megken

buteri toaston: pirítós kenyeret megvajaz

buterigi: *tr* köpül

buterigilo: köpülő

buteristo: *fn* tejes, tejárus

buterujo: vajtartó

buterarbo: *l.* butera maduko

buterbiskvito: *gaszt* vajaskeksz, teasütemény

buterbulko: vajas zsemle

buterfloro: *l.* ranunkolo

buterfloro de la diablo: *l.* akra ranunkolo

buterkremo: vajas krém, vajkrém

buterkrema torto: vajkrémes torta

buterlakto: író <tejtermék>

buterometro: *agr* vajmérő, butirométer

buterpano: vajas kenyér

butersemajno: farsang utolsó napjai

buterteo: vajas tea

butertranĉilo: vajkés

l.m. kakaobutero, kokosbutero, muskatbutero, ternuksbutero

| **butik/o** *gazd* bolt, üzlet

detala butiko: kiskereskedés

tagnokta butiko: non-stop üzlet, éjjel-nappali üzlet *szin* tagnokta vendejo

butikego: *gazd* áruház *szin* magazeno

butiki: *ntr gazd* üzlete van, boltja van

butikisto: *gazd* boltos, üzlettulajdonos

ruinigita butikisto: tönkrement boltos

butikumi: *ntr* bevásárol, vásárolgat, az üzleteket járja

telebutikumi: *ntr inf* interneten vásárol

trabutiki: *ntr* vásárolgat, az üzleteket járja

l.m. ĉenbutiko, feraĵbutiko, florbutiko, fotajbutiko, koloniaĵbutiko,

lavbutiko, legombutiko, modaĵbutiko, modbutiko, retbutiko,

sportbutiko, tolaĵbutiko

| **butom/o** *növ* virágkáká <Butomus umbellatus>

| **buton/o** 1) *tex* gomb

2) *átv* gomb <tárgyon>

butono de rapiro: *kat* kardgomb

ekrana butono: *inf* képernyőgomb

3) *növ* bimbó *szin* florburgono

4) *orv* bőrdudor

orienta butono: *orv* aleppói fekély, bőrléishmaniasis

butoni: *tr* begombol

butoni malvaste: *átv* rövid pórázon tart

butoni sin malvaste: *átv* szorosabbra húzza a nadrágszíjat

butonizi: *tr* felgomboz, gombokkal felvarr

butonumi: *szin* butoni

butonumi malvaste^Z: megtanítja kesztyűben dudálni

disbutoni, malbutoni: *tr* kigombol, szétgombol

butonfutbali: *ntr játék* gombfocizik

butonfutbalo: *játék* gombfoci

butonkovra: rejtett gombolású

butonpilo: *vill* gombakkumulátor

butontirilo: cipőgomboló, kesztyűgomboló

butontruo: *tex* gomblyuk

l.m. aluometbutono, baskulbutono, ĉemizbutono, fustobutono,

manumbutono, markobutono, pordobutono, prembutono,

radiobutono, regbutono, riglobutono, sekurbutono, Start-butono,

ŝirmbutono, ŝovbutono, tirbutono, turnobutono, tuŝbutono,

vokbutono

| **Buvet-Insul/o** *geo pol* Buvet-sziget

| **buzuk/o** *zene* buzuki

| **c** 1) c <hang és betű>

2) *zene* c hang

C diesa, C is: *zene* cisz

C diesa maĵora, C is maĵora: Cisz-dúr

D diesa minora, D is minona: cisz-moll

C-kleo: *zene* C-kulcs

tenora C-kleo: tenor C-kulcs

co: cé <betűnév>

| **C 1**) római 100

C: 100

CC: 200

CCC: 300

2) *l.* Celsia

3) *inf* C <programnyelv neve>

| **cadi** *knyv* cadi <héber 'c' betű>

| **car/o** *tört* cár

carido: *tört* cárevics

carino: *tört* cárnő

carismo: *tört* *pol* cári rendszer, cárizmus

caredzino: *tört* cárné

| **Ceara/o** *geo* *pol* Ceará

| **ceb/o** *áll* csuklyásmajom <Cebus>

bruna cebo: apella csuklyásmajom, kapucinusmajom <C. apella>

kapuça cebo: közönséges csuklyásmajom <C. capucinus>

cebedoj: csuklyásmajomfélék <Cebidae>

| **Cebaot** *bibl* Cebáot, Zebáot

la Eternulo Cebaot: a Seregek Ura

| **cebuan/a** *mn* *nyt* szebuan, szebuánó <ceb>

| **cece/o** *áll* ált cecelégység *szin* glosino

| **cecidomi/o** *áll* gubacsszúnyog <Cecidomyia> *szin* gajlokulo

cecidomiedoj: gubacsszúnyogok <Cecidomiidae> *szin* gajlokuloj

| **Cecili/o** Cecília <utónév>

Sankta Cecilio estas la patronino de muzikistoj: Szent Cecília a zenészek patrónája

| **ced/i 1**) *ntr* enged, hagy <nem áll ellen>, alábbhagy

al tiu ĉio cedas, kiu monon posedas^Z: *közm* akinek pénze van, mindent véghezvihat, sokat tud a pénz

cedi al ĉagreno: bűnak adja a fejét

cedi al la insisto: enged a sürgetésnek

cedi al la instigo: enged az unszolásnak

cedi al la perforto: enged az erőszaknak

cedi al la peto: enged a kérésnek

cedi al la volo: beadja a derekát

cedi malantaŭen: hátrál

cedi en la fonon: háttérbe szorul

eĉ colon ne cedi: jottányit sem enged

kiu cedas al sia infano, ĝin pereigas per propra mano^Z: *közm* aki a vesszőt kíméli, nem szereti a fiát

la fero cedas super ĉ. 1500 <C: a vas megfolyik *kb.* 1500 <C felett

post horo la tempesto cedis: egy óra múlva a vihar alábbhagyott

2) *tr* átad, átenged vkinek vmit

cedi sian lokon: átadja a helyét

hidrogenperoksido facile cedas oksigenon: a hidrogén-peroxid könnyen ad le oxigént

la espero cedis lokon al plena disreviĝo: a remény teljes kiábrándulásnak adott helyt

la tago cedas al la nokto: a nappalt felváltja az éjszaka

li ne cedas al li en lerteco: ügyességben nem marad el tőle

oni ne cedu lokon al malnoblaj aspiroj: ne adjunk helyt nemtelen törekvéseknek

3) *tr* *jog* átenged, engedményez, cedál, átruház

cedi lukontrakton: átruházza a bérleti szerződést

cedi la komercon al nove entreprenisto: új vállalkozónak adja át a kereskedést

cedi la reasekuron: átadja a viszontbiztosítást

cedo: **1**) engedés, engedmény, hendikep

doni cedon al iu: *sp* előnyt, hendikepet ad vkinek

2) *jog* átengedés, engedményezés, cedálás, átruházás

3) *fiz* anyagmegfolyás

cedaĵo: *jog* átengedett jogosultság, átruházott tulajdon

cedanto: *gazd* *jog* engedményező, átruházó

cedeblo: *jog* átruházható, cedálható

cedebloj valorpapiroj: átruházható értékpapírok

cedema: engedékeny, megengedő

cedigi: **1**) *tr* engedményre, meghátrálásra kényszerít, megtör

cedigi lian volon: megtöri az akaratát

la kavalerio cedigis la dekstran alon de la malamiko: a lovasság hátrálásra kényszerítette az ellenség jobb szárnyát

2) *tr* *jog* átadat, cedáltat

alcedi: *tr* *gazd* átenged, engedményez

alcedito: *gazd* engedményes, kedvezményezett

forcedi: **1**) *ntr* eláll vmitől <de>, abbahagy vmit <de>

forcedi de plua diskuto: eláll a további vitától

forcedi de la vana rezisto: abbahagyja a hiábavaló ellenállást

2) *tr* *jog* teljesen lemond vmiről <n>, teljesen átad vmit

forcedi la heredajon: teljesen lemond az örökségről

forcedi rajton: jogot felad

malcedi: *ntr* makacskodik, ellenáll, dacol <al> *szin* rezisti

ne malcedu al evidentaj faktoj: ne dacolj nyilvánvaló tényekkel

necedeblo: *jog* át nem ruházható

necedema: makacs, állhatatos, hajthatatlan

nerecedema: rámenős

senceda: makacs, állhatatos, hajthatatlan

recedi: **1**) *ntr* visszariad, meghátrál

2) *tr* visszaenged

cedlimo, cedopunkto: *fiz* folyási határ, folyáshatár

cedodevo: *közl* elsőbbségadási kötelezettség

| **cedi/o** cedi <pénznem>

| **cedil/o** *knyv* cédille *szin* subhoko, subkomo

| **cedr/o** *növ* cédrusfa <Cedrus>

atlasa cedro: Atlasz-cédrus <C. atlantica>

himalaja cedro: himalájai cédrus, deodárcédrus <C. deodara>

lebanona cedro: libanoni cédrus <C. libani>

| **cedrat/o 1**) *növ* keserű citrom, citrátcitrom, cedrátcitrom <Citrus medica>

2) *l.* cedratfrukto

cedratujo: *l.* cedrato 1

cedratfrukto: *növ* keserű citrom, citrátcitrum <gyümölcs>

| **cedrel/o** *növ* susogófa, cédró <Cedrela>

odora cedrelo: *növ* mexikói susogófa, Karib-cédrus <C. odorata>

| **cefal/o** *anat* fej

cefala indico: *anat* fejindex

mezocefalo: *fn* *orv* középfejű, mesocephal *szin* mezocephali

mezocefaleco: *orv* középfejűség, mesocephalia

mikrocefaleco: *orv* kisfejűség, microcephalia

cefalalgio: *orv* *tud* fejfájás, cephalalgia *szin* kapdoloro

cefalotorako: *áll* fejtor, cephalothorax

| **cefalantero** *növ* madársisak <Cephalanthera>

pala cefalantero: fehér madársisak, orchidea <C. damasonium>

| **cefalaspid/o** *ösl* Cephalaspis

cefalaspidoformaj: Cephalaspidiiformes

cefalaspidomorfoj: *áll* körszájúak <Cephalaspidomorphi>

| **cefalof/o** *áll* bóbitásantilop

| **Cefaloni/o** *geo* Kefalónia

| **cefalopod/oj** *áll* lábasfejűek *szin* kapopieduloj

| **Cefanj/a** *bibl* Szofoniás könyve <Szoŭ>, Zofóniás próféka könyve
 Cefanjo: *bibl* Szofoniás, Zofóniás
 | **Cefe/o** *csill* Cefeusz, Cepheus
 cefeido: *csill* cefeida
 | **Cefiz/o** *geo* Kefiszosz <folyó>
 | **ceib/o** *növ* ceiba, gyapjúfa, boholyfa <Ceifa>
 | **cejan/o** *növ* búzavirág <Centaurea cyanus>
 cejanblua: búzavirágkék
 cejanbluo: *fn* búzavirágkék <szín>
 | **Cejlon/o** *tört geo* Ceylon vö. Srilanko
 cejlona teo: *gaszt* ceyloni tea
 | **cek/o** *anat* vakbél, caecum
 ceka inflamo: *orv* vakbélgyulladás, typhlitis *szin* cekito
 cekito: *orv* vakbélgyulladás, typhlitis *szin* ceka inflamo
 | **Cekrops/o** *mit* Kekropsz, Cecrops
 | **cekum/o** *l.* ceko
 | **cel/o** **1)** cél <eltalálható céltárgy>
 trafi du celojn per unu ŝtono^Z: két legyet üt egy csapásra
2) cél <elérendő vmi>
 alstrebanda celo: elérendő cél
 cela aro: *mat* értékkészlet
 havi malican celon: gonosz szándéka van
 konduki al la celo: célra vezet
 kiu rigardas ĉielon, maltrafas sian celon^Z: *közm* ki a csillagokba
 néz, könnyen megbotlik
 kun la celo: avégből, abból a célból
 la celo pravigas la rimedojn: a cél szentesíti az eszközt
 okupi sen celo lokon sub ĉielo^Z: céltalanul tengeti az életét
 veni al la celo: a célba érkezik
3) *kat* cél
 bombardi militistajn celojn: katonai célokat bombáz
 cele al io: vmi céljából
 cele al la rekonstruo de la lando: az ország újjáépítése céljából
 organizi staĝon cele al lingva pliperfektigo: továbbképzést szervez
 nyelvgyakorlás céljából
 celi: **1)** *tr* céloz, megcéloz <céltárgyat>
 celi anseron, trafi aeron: bakot lő
2) *tr* *átv* célba vesz vkit <*pl.* kritikával>
 ĉu per viaj vortoj celas min?: szavaiddal rám célzol?
 mia kritiko celas nur forestantojn: kritikám csak a távollevőkre
 vonatkozik
3) *tr* *átv* irányul vmire <*n*>, törekszik vmire <*n*>
 ĉiuj okuloj ekcelis la alparolanton: minden szem a hozzászólóra
 irányult
 la ekskurso celis la akvofalon: a kirándulás célja a vízesés volt
 la Esperanto-movado celas egalrajtan interkomunikadon: az
 eszperantó mozgalom egyenrangú kommunikációra törekszik
 la kantisto celas konkeri la publikon: az énekesnek az a célja, hogy
 meghódítsa a közönséget
 liaj klopodoj celas la repaciĝon: törekvései a kibékülésre
 irányulnak
 oni lekas la manon, sed celas la panon^Z: *közm* hízelkedő ebnek ne
 higgy
 profiton celu, sed aliajn ne pelu^Z: *közm* másét ne kívánd, a magadét
 ne engedd
 celado: **1)** *kat* célzás
2) törekvés, vmire irányulás
 celaro: **1)** célrendszer
2) *mat* célhalmaz
 celeco: célszerűség <céllal rendelkezés> vö. laŭceleco

celilo: **1)** *kat* *geo* irányzék
2) *kat* csapóirányzék *szin* klapcelilo
 celilaro: *kat* *geo* irányzórendszer
 celismo: *fil* teleológia, célokság *szin* teleologio
 alcela: célravezető
 antaŭcelo: *l.* finišo
 ducelkarto: *inf* kettős célú kártya
 laŭcela: célnak megfelelő, célszerű *szin* celkonforma
 laŭcela subvencio: célzott támogatás
 laŭceleco: célszerűség <célnak megfelelés> vö. celeco
 memcela: öncélú
 memcelo: öncél
 plurcela: többcélú
 plurcela apliko: többcélú felhasználás
 samcelano: *fn* egy <azonos> célt követő
 sencela: céltalan
 sencela vivo estas frua morto: céltalan élet korai halál
 sencele vagadi: céltalanul kóborol
 senceleco: céltalanság
 celadjekto: *nyt* célhatározó
 celĉelo: *biol* célsejt
 celdifino: célkitűzés, célmeghatározás
 celdisko: kör alakú céltábla
 celfendo: *kat* nézőke <célzás> vö. celtruo
 celfoto: *sp* célfotó
 celglobo: *jték* célgolyó <golyójáték>
 celgrajno: *kat* célgömb
 celgrupo: célcsoport
 celjuĝisto: *sp* célbíró
 celkaŭzo: *fil* célok, causa finalis
 celkazo: *nyt* célhatározó-eset, irányhatározó-eset
 celkodo: *inf* tárgykód
 celkonduka: célravezető
 celkonforma: célnak megfelelő, célszerű *szin* laŭcela
 celkonscia: céltudatos
 cellando: *közl* célország, rendeltetési ország
 cellingvo: *nyt* célnyelv
 cellinio: *sp* célvonal
 celloko: *közl* *gazd* rendeltetési hely
 cellorno: *kat* irányzó távcső
 celmodulo: *inf* tárgymodul
 celo-aro: *l.* cela aro
 celobjekto: *kat* céltárgy
 celpafisto: mesterlövész
 celpersono: célszemély
 celprogramo: *inf* célprogram
 celpubliko: célközönség
 celpunkto: célpont
 celrubando: *sp* célszalag
 celstacio: *közl* célállomás, rendeltetési állomás
 celstango: *geo* jelzőoszlop, jelzőcövek
 celstangi: *tr* jelzőoszloppal kijelöl
 celstreba: célratörő
 celtabulo: céltábla
 celtrafa: találó
 celtrafi: *tr* eltalál, beletalál, beletrafál
 celtruo: *kat* célzólyuk, célzónyílás vö. celfendo
l.m. klapcelilo, pafcelilo
 | **Celadon/o** *ir* Céladon
 celadona, celadonverda: halványzöld, tengerzöld

celadonverdo: *fn* halványzöld <szín>
| celakant/oj *ösl* bojtosúszósok <Coelacantha>
 celakantuloj: *ösl* Actinistia
| celastr/o *növ* folyondár-kecskerágó, fafajtó <Celastrus>
 celastracoj <Celastraceae>: *növ* kecskerágófélék
| Celebes/o *geo* Celebesz vö. Sulaveso
| celebr/i *tr vall* celebrál, <szertartást> végez
 celebri diservon: istentiszteletet végez
 celebri funebran rítion: gyászszertartást végez
 celebri meson: *vall* misét mond, misét celebrál
2) tr átv megünnepel, megül
 celebri datrevenon: évfordulót megünnepel
 celebri feston: ünnepet megül
 celebranto: *vall* celebráló, szertartást végző pap
 la celebranto estis la episkopo de la diocezo: a szertartást végző
 pap az egyházmegye püspöke volt
 celebrantaro: *vall* asszisztencia
| celenter/o *áll* ürbel, testbélüreg
 celenteruloj: *áll* ürbelűek, tömlőállatok <Coelenterata>
| celeri/o 1) *növ* zeller <Apium graveolens> <növény>
 folicelerio, ripocelerio: halványító zeller, levélzeller <A.
 graveolens var. dulce>
 nodiflora celerio: ülőernyőjű zeller <A. nodiflorum>
 sovağa celerio: vadzeller <A. graveolens var. silvestre>
 supcelerio, trançocelerio: metélőzeller, <konyhai> zeller <A.
 graveolens var. secalinum>
 tubercelerio: gumós zeller, kerti zeller <A. graveolens var.
 rapaceum>
2) zeller <zöldje v. gumója>
 celeria foliajo: *gaszt* zeller zöldje, zellerlevél
 celerio kun remolado: *gaszt* remulados zeller
| celest/o *zene* cseleszta
| Celesten/o Celesztin <utónév>
 Celestenino: Celesztina <utónév>
| celestit/o *ásv* celesztit
| Celi/o *tört geo* Caelius, Celio <domb Rómában>
| celiak/a *orv* hasi, hasüregi
 celiaka malsano: *orv* coeliakia, „lisztérzékenység” *szin* celiakio
 celiakio: *orv* coeliakia, „lisztérzékenység” *szin* celiaka malsano
| celobioz/o *kém* diszacharid
| celofan/o celofán
| celoidin/o *kém* celloidin
| celom/o *anat* testüreg, coeloma
 celomuloj: *áll* testüregesek <Coelomata>
 sencelomuloj: *áll* testüregnélküliek <Acoelomata>
| celostat/o *csill* celostato
| Celsi/o *fiz* <Anders> Celsius
 Celsia grado: *fiz* Celsius-fok <°C>
| celtid/o *növ* ostorfa <Celtis>
 aŭstrala celtido: déli ostorfa, keleti ostorfa <C. australis>
 okcidenta celtido: nyugati ostorfa, amerikai ostorfa <C.
 occidentalis>
| celt/o *ne l.* kelto
| celul/o *anat* sejtecske, cellula
 celula histo: sejtszövet, laza kötőszövet, tela cellulae
 etmoidaj celuloj: középső rostasejtek, cellulae ethmoidalis
 celulito: *orv* narancsbőr, cellulitis, laza kötőszövet gyulladása
| celuloid/o *kém* celluloid
| celuloz/o *kém* cellulóz
 celuloza mikrofibreto: *biol* cellulóz-mikrofibrillum

| cembr/o *növ* cirbolyafenyő <Pinus cembra>
 eŭropa cembro: havasi cirbolyafenyő <P. cembra>
 siberia cembro: szibériai cirbolyafenyő, szibériafenyő <P.
 sibirica>
| cement/o 1) *ép* cement
 hidraulika cemento: *ép* hidraulikus cement
 portlanda cemento: portlandcement
2) ip orv cement, kötőanyag, fogcement, cementum
 dentista cemento: fogorvosi cement
3) geo kötőanyag
4) átv cement, összekovácsoló erő
 cementi: **1) tr** *ép* cementál, cementtel köt
2) tr *ép* cementeze, cementréteggel von be
3) tr átv összekovácsol, cementál
 la komuna funebro cementis ilian amikecon: a közös gyász
 összekovácsolta barátságukat
 cementejo, cementfabriko: *ip* cementgyár
 kuncementiĝo: **1) geo** cementáció
2) ép megkötés
| cementit/o *kém* cementit
| cempedakarb/o *növ* indonéziai kenyérfa <Artocarpus integer>
| cend/o cent <váltópénz>
| cenobit/o *vall* <közösségben élő> szerzetes, cönobita vö.
 anakoreto
| cenocit/o *biol* többmagvú sejt, cönocita, coenocyta
| cenolog/o *biol* cönológus, társulástanos
 cenologio: *biol* társulástan, cönológia
| cenoman/o¹ *tört* cenomán <néptörzs tagja>
| cenoman/o¹ *geo* cenoman <réteg>
| cenotaf/o kenotáfium, jelképes síremlék
| cenoz/o *biol* társulás, cönózis
 fitocenoza: növénytársulás, fitocönózis
| cenozoik/o l. kenozoiko
| cens/o 1) *tört* vagyonösszeírás, census
2) népszámlálás *szin* popolnombro
 censi: **1) tr** *tört* <vagyon> összeír
2) tr népet számlál, lakosságot összeír *szin* popolnombri
 censisto: **1)** vagyonösszeíró *szin* cenozo 1
2) számlálóbiztos *szin* popolnombri
 censoformulario: népszámlálási összeírólap
 censolisto: **1)** vagyonösszeíró jegyzék
2) népszámlálási jegyzék
| cent száz
 ducent: kétszáz
 centa: századik
 kvincenta: ötszázadik
 cento: **1)** század <szám>
 en 1949 estas unu milo, naŭ centoj, kvar dekoj kaj naŭ unuoj: az
 1949-ben egy ezres, kilenc század, négy tízes és kilenc egyes van
2) száz <egység>
 centoj da enloĝantoj eliris por vidi la spektaklon: lakók százai
 mentek ki megnézni a látványosságot
 havi centon da brutoj: száz marhája van
 centestro: *tört kat* centurio, százados *szin* centuriestro
 centilo: *mat* percentilis
 centobla: százszoros
 centoblgi: *tr* százszorosra növel, megszászoroz
 centono: **1)** <egy> század, 1/100
2) zene cent <oktáv 1200-ed része>
 centopo: század csoport, száz egyed

centuma: *tech* százas beosztású, százfokozatú, centesimalis *szin*
centezimala

centfoje: százszor, száz alkalommal

elcento, pocento: *mat* százalék *szin* procento 1

elcentosigno: százalékkjel <%>

50-elcenta: 50 százalékos

elcentaĵo: *mat* százalékarány

cent-el-cente: száz százalékban, százszázalékosan

l.m. eŭrocento, jarcento

| **centaŭr/o** *mit* kentaur *szin* ĉevalviro

Centaŭro: *csill* Kentaur, Centaurus

| **centaŭre/o** *növ* imola <Centaurea>

granda centaŭreo: vastövű imola <C. scabiosa>

| **centaŭri/o** *növ* ezerjófű, földpe <Centaurium>

| **centav/o** centavo <váltópénz>

| **centezim/o** centesimo <váltópénz>

| **centezimal/a** *tech* százas beosztású, százfokozatú, centesimalis
szin centuma

centezimala termometro: százas beosztású hőmérő

| **centi-** centi- <0,01> *l.* centimetro, centilitro

| **centifoli/o** *növ* százlevelű rózsza, hollandiai rózsza, káposztarózsza

szin centfolia rozo

| **centigrad/a** *l.* centuma, centezimala

| **centim/o** centimo, centime <váltópénz>

| **centipeli/o** *áll* recésgyomor, centipellio *szin* retostomako vő.

omaso, abomaso, rumeno

| **centr/o** **1)** *mat* középpont

centro de cirklo kaj sfero: kör és gömb középpontja

centro de kvadrato: négyzet középpontja

rotacia centro: forgásközéppont

2) közép, vmi közepe

la centro de la urbo estas ĉe la katedralo: a város központja a
székesegyháznál van

vojaĝo al la centro de la tero: utazás a föld közepébe

3) *átv* centrum, center

butikuma centro: bevásárlóközpont

centro de dokumentado: dokumentációs központ

konferenca centro: konferencia-központ

Mondkomerca Centro: Világkereskedelmi Központ

negoca centro: üzleti központ

4) *közl* csomópont, gócpont, centrum

Győr estas voja, fervoja kaj akvovoja centro de la regiono: Győr a
régión közúti, vasúti és vízi úti gócpontja

5) *pol* közép

dekstra centro: jobbközép

ofte dekstraj kaj maldekstraj partioj pretendas esti la centro:

gyakran bal- és jobboldali pártok állítják magukról, hogy ők a közép

6) *kat* derékhad

7) *anat* központ

nerva centro: idegközpont

spira centro: légzőközpont

Centro: *geo pol* Centre <FR>

centra: központi, közép-, gócponti, centrális

centra demando: központi kérdés

Centra Eŭropo: *geo* Közép-Európa

centra nervosistemo: *anat* központi idegrendszer

centri: **1)** *tr* központosít, összpontosít, centralizál

2) *tr tech* centríroz

3) *tr tech* centrál, egy vonalba hoz, egytengelyűsít

4) *tr knyv* középre igazít *l.* centriĝi

centre: középütt, középén, központban, központosan

centre situanta: központi fekvésű

centreco: központi helyzet, középpontúság

centrejo: **1)** központi hely

Alabama estis la centrejo de nukleaj esploroj: Alabama volt a
nukleáris kutatások központja

2) *ip* erőmű *szin* centralo, elektrejo

kernenergia centrejo, nuklea centrejo, nukleenergia centrejo: *l.*
atomenergia centralo

centrigi: *tr knyv* középre igazít

centrigi la ĉapitrotitolojn: középre igazítja a fejezetcímeket

centrismo: *pol* centralizmus

centrisma: *pol* centrista

centristo: *fn pol* centrista, középpárti

centrulo: *sp* középpályás *szin* mezulo

alcentra: *l.* centripeta

alcentrigi: *l.* centralizi

decentra: *l.* centrifuga

decentrigi: *l.* malcentralizi

discentra: *tech* körhagyó, külpontos, excentrikus *szin* ekscentra **1**

discentreco: *l.* ekscentreco

ekstercentra: félreeső, nem központi, központból kieső

hipocentro: *geo* földrengéshéscsúcs, hipocentrum

malcentri: **1)** *tr* decentralizál *szin* malcentralizi

2) *tr tech* körhagyóvá tesz, külpontossá tesz, excentrizál

memcentra: önközpontú

memcentrismo: énközpontúság

plurcentra: többközpontú

samcentra: *mat* azonos központú, körkörös, koncentrikus

centrocela: *l.* centripeta

centrofuga: *l.* centrifuga

centrosfero: *geo* központi öv, földmag, magbelső, centroszféra

centrositua: központi fekvésű

centrotrunko: *l.* trusfosto

l.m. aĉetocentro, altocentro, cerbocentro, epidemicentro, fericentro,

informcentro, komercocentro, komunikadcentro, kongrescentro,

kulturcentro, kurbecocentro, masocentro, nervocentro, ortocentro,

pezocentro

| **central/o** **1)** központi iroda, szervezeti központ

sindikata centralo: szakszervezeti központ, szakszervezetek

központi irodája

2) *vill ip* erőmű *szin* centrejo, elektrejo, energiejo

atomenergia centralo: *vill* atomerőmű, nukleáris erőmű *szin*

atomcentralo, atomcentrejo, atomelektrejo, atomenergiejo,

kernenergia centralo, kernenergia centrejo, kernenergiejo, nuklea

centralo, nukleenergia centralo, nuklea centrejo, nukleenergia

centrejo, nukleenrgiejo

akvoenergia centralo: *ip vill* vízierőmű *szin* akvoelektrejo,

akvoenergia centrejo, hidroelektrejo, hidroelektra centralo,

hidroelektra centrejo

hidroelektra centralo: *l.* akvoenergia centralo

hidroterma centralo: *vill ip* hidrotermikus erőmű

kernenergia centralo: *l.* atomenergia centralo

nuklea centralo, nukleenergia centralo: *l.* atomenergia centralo

rubobruliga centralo: *vill ip* szemétegetőmű

termika centralo: *l.* varmoenergia centralo

vaporeenergia centralo: *l.* vaporelektrejo

varmoenergia centralo: *vill ip* hőerőmű *szin* termika centralo,

varmoelektrejo, varmoenergia centrejo, varmocentralo

3) *táv* telefonközpont, kapcsolóközpont

amplifa centralo: *táv*k erősítőállomás *szin* amplifa stacio
interloka centralo, interurba centralo: *táv*k helyközi
kapcsolóközpont, interurbán telefonközpont
loka centralo: *táv*k helyi kapcsolóközpont
stacia centralo: *táv*k házi kapcsolóközpont, házi telefonközpont, alközpont
centralbaterio: *táv*k központi telep, CB <telefonközpont>
l.m. akvocentralo, atomcentralo, elektrocentralo, energicentralo, eolcentralo, hejtocentralo, telefoncentralo, telegrafcentralo, varmocentralo
| **centraliz/i** *tr* központosít, centralizál
centraliza: központosító, centralizáló
centraliza ekonomio: *gazd* központosított gazdaság
centraliza ŝtato: *pol* központosított állam
centralizismo: *pol* *gazd* központosítás, centralizmus
malcentralizi: *tr* decentralizál
| **centrant/o** *növ* sarkantyúvirág <Centranthus>
ruĝa centranto: *növ* piros sarkantyúvirág *szin* ruĝa valeriano, sprona valeriano
| **centrifug/a** **1)** *fiz* centrifugális *szin* centrofuĝa, decentra, elcentra
centrifuga forto: *fiz* centrifugális erő, röpítőerő
2) *növ* fűrtös, decentrális *szin* decentra
centrifugi: **1)** *tr* *ip* centrifugál, kiperget
2) *tr* kicentrifugáz <ruha> *szin* vringi
centrifugi tolaĵon en lavmaŝino: mosógépben kicentrifugázza a fehérneműt
centrifugaĵo: **1)** *ip* kipergetett anyag, centrifugátum
2) kicentrifugált ruha
centrifugilo: **1)** *ip* centrifuga, pergetőgép, centrifugálgép
2) ruhacentrifuga
ultracentrifugilo: *kém* ultracentrifuga
| **centriol/o** *biol* sejtközpont, centriolum
| **centripet/a** **1)** *fiz* centripetális *szin* alcentra, centrocela
centripeta forto: centripetális erő
2) *biol* centripetális, középre tartó, központ felé haladó
| **centromer/o** *biol* centromer, centromeron
| **centrosom/o** *biol* centroszóma, centriolum, vezértestesceke
| **centuri/o** *tört* *pol* *kat* <római> század, centuria
centuriestro: *tört* *pol* *kat* <római> százados, centurio *szin* centestro
| **cenzor/o** **1)** *l.* censisto
2) *l.* cenzuristo
| **cenzur/i** *tr* *pol* cenzuráz
cenzuro: **1)** *pol* cenzúra
2) *pszi* elfojtás
cenzuristo: *pol* cenzor
| **cep/o** **1)** *növ* hagyma <Allium cepa var. cepa>
arĝenta cepeto: ezüsthagyma <A. var. margaritaceum>
tigocepo: téli hagyma, sarjadékhagyma
tubocepo: újhagyma
2) *ált* hagymafej *szin* cepobulbo
cepobulbo: *növ* hagymafej
ceposupo: *gaszt* hagymaleves
| **cepol/o** *áll* szalaghal <Cepola>
| **cerambik/o** *áll* cincér <Cerambyx>
alpa cerambiko: havasi cincér <Rosalia alpina>
bruna grundcerambiko: barna gyalogcincér <Dorcadion fulvum>
ĉarpentistcerambiko: ácsincér <Ergates faber>
doma cerambiko: házicincér <Hylotrupes bajulus>
dustria grundcerambiko: kétsávos gyalogcincér <Dorcadion pedestre>

fajroruĝa lignocerambiko: tűzpiros facincér <Pyrrhidium sanguineum>
funebra cerambiko: gyászscincér <Morimus funereus>
granda kverkocerambiko: nagy höscincér <C. cerdo>
granda poplocerambiko: nagy nyárfacincér <Saperda carcharias>
granda tancerambiko: csőzscincér, hegedülő csercincér <Prionus coriarius>
kavalira cerambiko: daliás cincér <Acanthonicus aedilis>
kerna cerambiko: diófacincér <Megopis scrabicornis>
kverka vespocerambiko: bársonyos darázscincér <Plagionotus arcuatus>
makula maldikcerambiko: tarkacsápú karcsúcincér <Strangalia maculata>
malgranda kverkocerambiko: kis höscincér <C. scopoli>
malgranda poplocerambiko: kis nyárfacincér <Saperda populnea>
moska cerambiko: pézsmacincér <Aromia moschata>
nigra velurcerambiko: fekete gyalogcincér <Dorcadion aethiops>
okstria grundcerambiko: nyolcsávos gyalogcincér <Dorcadion scopoli>
picea cerambiko: romboló fenyőcincér <Tetripium castaneum>
pompa vespocerambiko: díszes darázscincér <Chlorophorus varius>
pseudocerambikoj: álcincérek <Oedemera>
purpura cerambiko: bíborcincér <Purpuricenus budensis>
rufa stenoptero: keskenyfedős cincér <Stenopterus rufus>
ruĝa dornocerambiko: tölgyes töviscincér <Rhagium sycophanta>
ruĝa florcerambiko: vörös virágincér <Leptura rubra>
stria kardocerambiko: bogáncscincér <Agapanthia cardui>
varia cerambiko: változékony korongcincér <Phymatodes testaceus>
viola cerambiko: kékcincér <Callidium violaceum>
cerambikodoj: cincérfélék <Cerambycidae> *szin* longkornuloj
| **cerami/o** *növ* tölökmoszat <Ceramium>
| **ceramik/o** agyagművesség, fazekasság, keramika
arta ceramiko: *műv* művészi kerámia, kerámiaművészet
ceramika: *mn* kerámia-
ceramika izolilo: *vill* kerámiaszigetelő
ceramikaĵo: agyagedény, kerámia <tárgy>
arta ceramikaĵo: *műv* művészi kerámia
ceramikisto: keramikus
l.m. argilceramiko, vitroceramiko
| **cerast/o** *áll* szarvasvipera <Cerastes>
| **cerasti/o** *növ* madárhúr <Cerastium> *szin* kornofloro
Alpa cerastio: alpesi madárhúr, havasi madárhúr <C. alpinum>
glua cerastio: gomolyos madárhúr <C. glomeratum>
griza cerastio: kisszirmú madárhúr, ugari madárhúr <C. brachypetalum>
herbeja cerastio, kutima cerastio: réti madárhúr, gyepes madárhúr <C. holosteoides>
kampa cerastio: parlagi madárhúr <C. arvense>
nana cerastio: törpe madárhúr <C. pumilum>
norda cerastio: sarkvidéki madárhúr <C. arcticum>
sabla cerastio: békamadárhúr, homoki madárhúr <C. semidecandrum>
| **ceratin/o** *l.* keratino
| **ceratofil/o** *növ* borzhínár, tócsagaz <Ceratophyllum> *szin* kornofolio
| **ceratoni/o** *növ* szentjánoskenyérfa <Ceratonia> *szin* karobujo
| **ceratopogoned/oj** *áll* törpeszúnyogok, szakállas szúnyogok <Ceratopogonidae>

| **cerb/o 1)** *anat* agy, agyvelő, encephalon *l.* encefalo
2) *anat* nagyagy, nagyagyvelő, cerebrum *l.* cerebro
3) velő *l.* medolo
4) *ált* agy
eê en Parizo herbo ne fariĝas cerbo^Z: *közm* az ökör csak ökör, ha Bécsbe hajtják is
eklumis lampeto en lia cerbo: fény gyúlt az agyában, leesett neki a tantusz
en lia cerbo estas nur herbo: kong a feje az ürességtől, üresfejjü
en lia cerbo ne kreskas herbo: nem bolondult meg, nem evett bolondgombát
havi la kapon kun herbo sen guto da cerbo: egy csepp esze sincs
havi muŝon en la cerbo: hiányzik egy kereke, nincs ki mind a négy kereke, baj van az emeleten
kapo kun herbo, sen guto da cerbo^Z: egy csöpp esze sincs
kapo majesta, sed cerbo modesta^Z: feje mint egy hordó, esze mint egy dió
antaŭ ol la lango laboru la cerbo^Z: *közm* előbb járjon az eszed, azután a nyelvéd
li havas carbon ne tro potenca^Z: nem nagy lumen
li havas en la cerbo tro multe da herbo^Z: fűt-fát összehord
lia cerbo iris promeni^Z: elment az esze, nincs magánál
mi ne havas herbon en la cerbo: nem ettem bolondgombát
ne havi eê fingringon da cerbo^Z: egy csepp esze sincs
cerba: *mn* agy-, aggyal kapcsolatos
cerba duonsfero: *l.* cerebra hemisfero
cerba funkciado: *orv* agyműködés
cerba substanco: *anat* agyvelőállomány
cerbaĵo: *gaszt* velő
bovida cerbaĵo: borjúvelő
cerbajkolbaso: velős hurka
cerbaro: agytröszt *szin* cerbumkomitato
cerbeto: *l.* cerebelo
cerbidaĵo: *tréf* elmeszülemény
cerbujo: **1)** *anat* agyüreg, koponyaüreg, cavum cranii
2) *tréf* kobak
cerbumi: *ntr* elgondolkodik, töri a fejét
cerbumado: töprengés, agyalás
elcerbaĵo: kitaláció, kitalálás
elcerbumi: *tr* átv kifőz, kiagyal
encerbigi: *tr* agyába vés
kuncerbumado: közös gondolkodás, közös problémamegoldás
sencerba: eszetlen, ostoba, tökéletlenség
sencerba terminalo: *inf* nem intelligens terminál, nem programozható terminál
sencerbulo: eszetlen, ostoba ember
cerblaboristo: szellemi dolgozó
cerbocentro: agyközpont
cerboduono: *l.* cerba hemisfero
cerbolavo: *pej* agymosás
cerbomalsana: *mn* *pszi* elmebeteg, elmebajos *szin* mensmalsana, aliena
cerbomalsano: *l.* psikoza
cerbomalsanulo: *pszi* elmebeteg *szin* alienulo, mensmalsanulo
cerbomoliĝo: *orv* agylágyulás *szin* encefalomalacio
cerboskuo: agyrázkódás *szin* cerba komocio, cerebra komocio
cerbostreĉo: agyalás, fejtörés
cerbostreĉa demando: fogas kérdés
cerbostreĉilo: *jték* fejtörő
cerbosturmo: ötletbörze, brainstorming

cerboŝelo: *anat* agykéreg *szin* cerebra kortekso
cerboŝtopi: *tr* átv telebeszéli vki <n> fejét
la gazetaro cerboŝtopas nin per malveraĵoj: a sajtó hazugságokkal beszéli tele a fejünket
cerbotumoro: *orv* agydaganat, agytumor
cerbumkomitato: agytröszt *szin* cerbaro
l.m. ostocerbo
| **cerbatan/o** fűvócső <vadászat> *szin* blovpafilo
| **Cerber/o** *mit* Kerberosz, Cerberus
cerbero: *tréf* cerberus <szigorú portás, kapus>
| **cercid/o** *növ* júdasfa <Cercis> *szin* Judea arbo
| **cercidifil/o** *növ* kacurafa, japánjúdasfa <Cercidiphyllum>
Japania cercidifilo: kislevelű kacurafa <C. japonicum>
| **cereal/oj** *növ* gabonanövények, gabonafélék, cereáliák
cerealajo: **1)** *agr* gabonatermék
2) *gaszt* müzli
| **cerebel/o** *anat* kisagy, cerebellum *szin* cerbeto
cerebelŝelo: *l.* cerebela kortekso
| **cerebr/o** *anat* nagyagy, cerebrum *szin* cerbo 2
cerebrospina: *anat* agy-gerincvelői, cerebrospinalis
| **cerebrozid/o** *biol* kém cerebrozid
| **cerefoli/o** *növ* zamatos turbolya, illatos turbolya <Anthriscus cerefolium>
| **ceremoni/o 1)** szertartás, ceremónia
akcepta ceremonio: fogadási szertartás, fogadási ceremónia
bapta ceremonio: *kr* keresztelő <szertartás>, keresztelési szertartás
geedziĝa ceremonio: esketési szertartás
entombiga ceremonio: temetési szertartás
funebra ceremonio: gyászszertartás
konfirmacia ceremonio: *kr* bérmlási szertartás, konfirmáció <szertartás>
kronada ceremonio: koronázási szertartás
malferma ceremonio: nyitó ünnepség
nomdona ceremonio: névadó ünnep
subskriba ceremonio: aláírási ceremónia
2) *pej* ceremónia, teketória
fari ceremoniojn: *pej* körülményeskedik
sen ceremonioj li alparolis la kernon de la afero: minden teketória nélkül a dolog lényegébe vágott
sen fari ceremoniojn: minden teketória nélkül
ceremonia: **1)** szertartási, ceremóniális
2) szertartásos, protokoll-
ceremonia vesto: szertartásos öltözkék, protokollöltözkék
ceremonia vizito: *pol* protokoll-látogatás
ceremoniaro: **1)** *vall* szertartásrend, szertartáskönyv, rituálé *szin* ritaro
2) protokoll, szertartásrend
ceremoniema: **1)** szertartásos <szertartásosságot kedvelő>
2) *pej* udvariaskodó, kimért
ceremoniestro: **1)** *tört* szertartásmester, ceremóniamester, hopmester
2) protokollfőnök
senceremonia: fesztelen, ceremóniamentes, nem teketóriázó
l.m. teceremonio
| **Ceres/o** *mit* Ceres
| **cerezin/o** *ásv* cerezin
| **ceri/o** kém cérium <Ce>
ceria diklorido: kém cérium-diklorid
| **cerkari/o** *áll* cercária, mételylárva
| **cerkopitek/o** *áll* cercófmajom <Cercopithecus>
verda cercopiteko: szavannacerkóf <C. sabaeus>

cerkopitekedoj: cerkóffélék <Cercopithecidae>
| cert/a 1) biztos <vki vmiben>
 esti certa pri la sukceso: biztos a sikerben
 laŭ tute certaj informoj: biztos információk szerint
 vi povas esti certa pri tio: biztos lehets benne
2) biztos, bizonyos <vmi>
 certa profito: biztos haszon
 certa kiel morto: biztos, mint a halál
 estas certe kiel tio, ke mi naskiĝis por morti: olyan biztos, mint a halál
 la afero estas tute certa: a dolog teljesen biztos
 lia intenco estas certa: a szándéka bizonyos
3) egy bizonyos
 certa grupo de homoj: emberek egy bizonyos csoportja
 certa nombro da jaroj: bizonyos számú év
 en certa grado: bizonyos fokig *szin* certagrade
 en certa senco: bizonyos értelemben
 laŭ certaj informoj: bizonyos információk szerint
 certe: **1)** biztosan, kétségtelenül
 li certe ne restos sen mono: biztosan nem marad pénz nélkül
 certe kiel duoble du kvar^Z: holtbiztos
 olyan igaz, mint kétszer kettő négy
 olyan biztosan, mint kétszer kettő négy
2) persze, biztosan, tényleg
 ĉu vi venos kun mi? certe ja!: jössz velem? hát persze!
 ĉu vi dubas tion? certe ne!: kételkedsz benne? egyáltalán nem!
 ŝi certe venos kiel promesite: persze, hogy jön, ahogyan megígérte
3) valóban, kétségtelenül
 li certe havas talenton, sed ne sufiĉan: valóban van tehetsége, de nem elég
 ŝi certe bone legas, tamen li ne atingas la nivelon de la plej bonaj:
 kétségtelenül jól olvas, de nem éri el a legjobbakat
 Esperanto certe atingis sukcesojn, sed ĝi ankoraŭ ne venkis: az
 eszperanto kétségtelenül ért el sikereket, de még nem győzött
 certo: bizonyosság, biztos tudomás
 akiri certon pri la kazo: bizonyosságot szerez az esetről
 certaĵo: biztos dolog
 certaĵo kaj leĝo kiel amen en preĝo^Z: biztos, mint ima után az ámen
 olyan biztos, ahogy élek
 certeco: **1)** bizonyosság
 aserti kun plena certeco: teljes bizonyossággal állít
2) biztosság, vmi biztos volta
 la certecon de la morto konstatas kuracisto: a halál bizonyosságát
 orvos állapította meg
 certi: *ntr* biztos vmiben <pri>
 certi kaj aserti: bizton állít
 certigi: **1)** *tr* biztossá tesz vmit
 certigi ĝian funkciadon: biztosítja a működését
 certigi la ordon: biztosítja a rendet
 certigi la sukceson: biztosítja a sikert
2) *tr* biztosít vmiről <pri>, garantál vkinek <n> vmit <pri>
 mi certigas vin pri ĝia vereco: biztosítom a valódiságáról
 li certigas min pro cent-elcenta gajno: százszázalékos nyereséget
 garantált nekem
 certigi: **1)** *ntr* biztossá, bizonyossá válik
2) *ntr* megbizonyosodik vmiről <pri>
 malcerta: **1)** teljesen bizonytalan <vmi>
2) teljesen bizonytalan <vki>
 malcertigi: *ntr* elbizonytalanodik, bizonytalanná válik
 memcerta: magabiztos

necerta: **1)** bizonytalan <vki>
2) kétséges <vmi>
 tutcerta: holtbiztos
 tutcerte: egészen biztosan, kétségtelenül, minden bizonnyal
 certagrade: bizonyos mértékben, bizonyos fokig *szin* en certa grado
 certasence: bizonyos értelemben *szin* en certa senco
| certi/o áll erdei fakusz <Certhia> *szin* arbogrimpulo
 mallongfingra certio: fakusz, kerti fakusz
| cerumen/o anat fülzsír, cerumen
| ceruz/o kém ólomfehér, velencei fehér, görögfehér, perzsafehér,
 cerussza *szin* plumboblanco
| ceruzit/o ásv cerusszit, fehérólomérc
| cerv/o áll szarvas <Cervus>
 Amerika cervo: vapiti <C. elaphus ssp. canadensis>
 blankvosta cervo: fehérfarkú/virginiai szarvas <Odocoileus virginianus>
 damcervo: *l.* damao
 lancocervo: *l.* mazamo
 norda cervo: *l.* boaco
 ruĝa cervo, vulgara cervo: gímszarvas <C. elaphus>
 cervedoj <Cervidae>: áll szarvasfélék
 cervo muĝas: a szarvas bőg
 cervino: áll szarvastehén
 cervoskarabo: *l.* lukano
 cervoporko: *l.* babiruso
| Cervant/o *ir* <Miguel de> Cervantes <Saavedra>
 Cervanto verkis la romanon „La inĝenia hidalgo Don Quijote de la Mancha”: Cervantes írta „Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha” című regényt
| cervelas/o gaszt szafaládé
| cervik/o anat nyak <szerv>, cervix
 cerviko de utero: méhnyak, cervix uteri
| cest/o tört *sp* cestus, ökölvívó kesztyű <bőrszíjakkól>
| cestod/oj áll galandférgek, szalagférgek, pántlikagiliszták <Cestodes>
 cerebra cestodo: kergeféreg <Polycephalus multiceps>
| cestr/o növ kalapáccserje, pörölycserlye <Cestrum>
| cetac/oj áll cetek, cethalak <Cetacea>
 bartocetacoj: halcsontos cetek, szilascetek <Mystacoceti>
 dentocetacoj: fogascetek <Odontoceti>
| ceter/a egyéb, többi, maradék
 ĉi tiu parto estas mia, la ceteran vi povas dividi inter vi: ez a rész az enyém, a többin megosztozhattok
 la ceteran popolon, kiu restis en la urbo, forkondukis Nebuzaradan:
bibl a városban maradt népet a nép többi részével együtt fogságba vitte Nebuzaradán
 pro la ceteraj malhelpoj ne zorgu: az egyéb akadályok miatt ne aggódj
 cetero: egyébként, egyébiránt, máskülönben, emellett, amellett
 kaj cetero nenio nova: máskülönben pedig semmi újság
 cetero vi ŝuldas al mi ankoraŭ cent eŭrojn: egyébként még tartozol nekem száz euróval
 cetero: egyéb, a többi dolog
 pri la cetero konsilindas silenti: a többiről jobb hallgatni
| ceterak/o növ pikkelypáfrány <Asplenium ceterach>
| cetil/o kém cetilgyök
 cetila alkoholo: cetil-alkohol
| cetoni/o áll rózsabogár <Cetonia>
 harara cetonio: bundásbogár <Epicometis hirta>
 kupra cetonio: rezes virágbogár <Potosia cuprea>

ora cetonio: aranyos virágbogár <C. aurata>
 valga cetonio: suta virágbogár <Valgus hemipterus>
| cetrari/o *növ* bokros zuzmó <Cetraria>
 Islanda cetrario: izlandi zuzmó <C. islandica>
| Ceüt/o *geo pol* Ceuta <ES>
| Ceven/oj *geo* Cevennek
| cez/a *mn nyt* cez, dido, cunti
| cezalpini/o *növ* pillangófa <Caesalpinia>
 ĝila cezalpinio: argentin pillangófa <Caesalpinia gilliesii>
| Cezar/o 1) *tört* <Gaius Julius> Caesar
2) Cezaro: *tört* Caesar <császári cím>
 redonu al Cezaro la proprajon de Cezaro kaj al Dio la proprajon de Dio: *bibl* adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené
 cezara: **1)** *tört* császári, caesari
2) *orv* császár-
 cezara operacio, cezara tranço: császármetszés, sectio caesarea
 cezari: *ntr* <császárként> uralkodik
 cazarismo: *pol* cazarizmus
 cazaropapismo: *tört kr* cazaropapizmus
| Cezare/o *tört geo* Caesaria, Cesarea
| cezi/o *kém* cézium <Cs>
 cezia klorido: cézium-klorid
| cezur/o 1) *ir* sormetszet, cezúra
 ina cezuro: nőmetszet
 meti cezuron: sormetszetet tesz, sormetszetet iktat be
 vira cezuro: hímmetszet
2) *átv* választóvonalat húz
| cgs-sistem/o *fiz* CGS-rendszer <mértékegységrendszer>
| ci *ritk* te *l. vi*
 cia: *ritk* tied, tiéd *l. via*
 ciumi: *tr* tegez *szin* cidiri, ciparoli
 bonvolu ne ciumi min: legyen szíves, ne tegezzen
 cidiri: *ntr* tegeződik *szin* ciumi, ciparoli
 mi cidiras al li: tegeződöm vele
 ciparoli: *ntr* tegeződik *szin* ciumi, cidiri
 kutime ni ciparolas unu kun la aliaj: általában tegeződünk egymással
| cian/o *kém* ciángyök
 cianato: *kém* cianát
 cianata acido: ciánsav
 izotiocianato: izotiocianát
 tiocianato: tiocianát
 tiocianata acido: tiociánsav v. szulfociánsav
 cianhidrino: *kém* ciánhidrin
 cianido: *kém* hidrogén-cianid
 hidrogena cianido: hidrogén-cianid
 metila cianido: metil-cianid, acetonitril, ecetsavnitril
 cianokobalamino: *kém* ciano-kobalamin
 cianorato: *kém* ciano-aurát
 izocianato: *kém* izocianát
 ciano-: *biol bakt* ciano- <kékség> *l.* cianobakterio, cianofitoj
 cianozo: *orv* szederjesség, cianózis, cyanosis
| ciane/o *áll* kékmedúza <Cyanea> *szin* brulmeduzo
| cianur/o *kém* cianurgyök
 cianurata acido: *kém* cianursav
| Cibel/o *mit* Kübelé, Cybele
| ciber *l.* ret-
 ciberkafejo: *l.* retkafejo
| cibernetik/o *l.* kibernetiko

| ciberspaco/o *l.* retlando
| cibet/o *kém* cibet <illatanyag>
 cibetkato: *áll ált* cibetmacska *szin* civeto
| cibol/o *növ* téli hagyma, csöves hagyma <Allium fistulosum>
| cibori/o *kr* áldoztatókehely, cibórium *szin* hostiujo, hostivazo
| cic/o *anat* mellbimbó, csecsbimbó, emlőbimbó
 cicumi: *ntr* cuclizik
 cicumo: cucli
 cicoida: *anat* emlőbimbószerű, mammilaris
 cicoida korpo: *anat* emlőbimbószerű test, corpus mammilaris
 cicumbotelo: cuclisüveg
| cicer/o 1) *knyv* ciceró <4, 5112 mm betűméret>
2) *knyv* ciceró <betűtípus>
 cicero estas tiparo dekdupunkta: a ciceró 12-pontos betűkészlet
| Ciceron/o *tört* <Marcus Tullius> Cicero
| cicindel/o *áll* futrinka <Cicindela> *szin* kurskarabo
 hibrida cicindelo: öves homokfutrinka <C. hybrida>
 kampa cicindelo, sabla cicindelo: mezei homokfutrinka <C. campestris>
| Cid/o *tört* El Cid <Rodrigo Díaz de Vivar>
| cidar/o 1) *vall* <zsidó> főpapi süveg *vö.* mitro, tiaro
 deprenu la cidaron kaj demetu la kronon: *bibl* félre a süveggel, le a koronával
2) *vall* tiara <perzsa királyok turbánja>
| Cidkij/o *bibl* Cidkijja, Sedeskija
| Cidon/o *tört geo* Szidón *vö.* Sajda
| cidoni/o 1) *növ* birs, birsalma <Cydonia>
 ĉinia cidonio: álbirs, kínaibirs <C. sinensis>
 florcidonio: *l.* kenomelo
 ordinara cidonio: birsalma <C. oblonga>
 pircidonio: birskörte <C. oblonga var. pyriformis>
2) *l.* cidonibero
 cidoniujo, cidoniarbo: *l.* cidonio *l.*
 cidonibero: *növ* birs, birsalma <gyümölcs>
 cidoniĵeleo: *gaszt* birsalmasajt
| cidr/o *gaszt* almabor *szin* pomvino
| cifer/o *mat* számjegy
 arabaj ciferoj, eŭropaj ciferoj: arab számjegyek
 romaj ciferoj: római számjegyek
 signifa cifero: értékes számjegy
 cifera: számjegy-, számjegyes, numerikus
 cifera kodo: számkód
 ciferi: *tr* számszerűsít, számokban kifejez
 ciferi la produktitajn bonojn: számszerűsíti a megtermelt javakat
 cifereca: *inf* digitális
 cifereca cirkvito: *eltr* digitális áramkör
 cifereca fotilo: *eltr* digitális fényképezőgép
 cifereca indikilo: *eltr* digitális kijelző
 cifereca projekciilo: *eltr* digitális projektor, beamer
 ciferec-analoga: *inf* digitális-analóg
 ciferec-analoga konvertilo: *inf* digitális-analóg átalakító
 ciferecigi: *tr inf* digitalizál *szin* bitigi
 ciferecigi libron: könyvet digitalizál
 ciferecigilo: *inf* analóg-digitális átalakító, digitalizáló <eszköz> *szin* bitigilo
 neciferebla: számokban ki nem fejezhető, nem számszerűsíthető
 ciferdisko: számtárcsa, telefontárcsa
 ciferplato: számlap, óralap
 ciferseruro: számszár *szin* ĉifroseruro
 cifervaloro: *mat* helyérték

l.m. kontrolcifero, litercifera, rondcifere
| cifoskolioz/o *orv* kyphoskoliosis <egyfajta púposság>
| cifofoz/o *orv* púposság, kyphosis *vö.* lordozo
| cigan/o cigány *szin* romao
 ciganoj estas nuntempe fikslokaj: a cigányok manapság letelepedettek
 cigana: *mn* cigány *szin* romaa
 cigana lingvo: *nyt* cigány nyelv
 cigana kulturo: cigány kultúra
 ciganestro: cigányvajda
 ciganino: cigány asszony
 ciganido: cigány gyerek, purdó
| cigar/o szivar
 fumi cigaron: szivarozik *szin* cigari
 Havana cigaro: havannai szivar
 kuba cigaro: kubai szivar
 cigarejo: **1)** trafik, dohánybolt *szin* tabakvendejo
2) szivargyár *szin* cigarfabrika
 cigari: *ntr* szivarozik
 cigareto: vékony szivar
 cigaringo: szivarszipka
 cigaristino: dohánygyári munkásnő
 Karmeno estis cigaristino en Sevil: Carmen dohánygyári munkásnő volt Sevilleben
 cigarujo: szivardoboz *szin* cigarskatolo
 cigarfabrika: szivargyár
 cigarkesteto, cigarskatolo: szivardoboz *szin* cigarujo
 cigarstumpo: szivarvég
 cigartranĉilo: szivarvágó
| cigared/o cigaretta, szivarka
 cigaredo kun filtrilo: füstszűrős cigaretta
 volvi cigaredon: cigarettát sodor
 cigaredingo: szipka
 cigaredi: *ntr* cigarettázik
 cigaredaŭtomato: cigarettautomata
 cigaredfolio: cigarettapapír
 cigaredstumpo: cigarettacsikk
| cign/o áll hattyú <Cygnus>
 kantocigno: énekes hattyú <C. cygnus>
 muta cigno <C. olor>: büttyös hattyú
 Cigno: *csill* Hattyú, Cygnus
 cignokanto: *átv* hattyúdal
| cikad/o áll kabóca <Cicada>
 eŭropa lanternocikado: süveges kabóca <Dictyophora europaea>
 kantocikadoj: énekes kabócák <Cicadidae>
 korna cikado: szarvaskabóca <Centrotus cornutus>
 manaocikado: mannakabóca <C. orni>
 monta cikadeto: hegyi énekeskabóca <Cicadetta montana>
 orela cikado: füles kabóca, füles mezeikabóca <Ledra aurita>
 poplocikado: kétfoltos kabóca <Idiocerus populi>
 sangoruĝa granda cikado: óriás énekeskabóca <Tibicinia haematodes>
 sangoruĝa cikado: vérpettyes kabóca <Cercopis sanguinolenta>
 ŝaŭma cikado: tajtékos kabóca <Philaenus spumarius>
 verda cikado: méregzöld kabóca <Cicadella viridis>
 vulgara ŝaŭmcikado: változó tajtékoskabóca <Philaenus spumarius>
 cikadomorfoj: színkabócák <Cicadomorpha>
| cikaso/o növ páfránypálma, cikász <Cycas>
| cikatr/o *orv* növ heg, sebhely, forradás

cikatrígi: *tr* *orv* hegesít, begyógyít <seb>
 cikatrígi: *ntr* *orv* hegesedik, összeforr, begyógyul, beheged <seb>
 cikatroplena: sebhelyes
| cikl/o 1) ciklus, körfolyamat
 ciklo de Carnot: *fiz* Carnot-körfolyamat, Carnot-ciklus
 la ciklo de festoj dum la jaroj: az ünnepek visszatérő folyamata az évek során
 menstrua ciklo: menstruációs ciklus
 oestra ciklo: áll ivarzási ciklus
2) ciklusidő *szin* ciklodaŭro
 la ciklo de lunfazoj estas 19 lunaj jaroj: a holdfázisok ciklusideje 19 holdév
 Suna ciklo: *csill* napciklus
3) *tech* motorciklus
 dutaktaj motoroj faras dum du taktoj unu ciklon: a kétütemű motorok egy ciklust tesznek két ütem alatt
4) *ir* versciklus
5) *jm* pedálos jármű
 durada ciklo: kerékpár, bicikli *szin* duciklo, biciklo
 trirada ciklo: tricikli, háromkerekű kerékpár *szin* triciklo
6) *öko* ciklus
 karbona ciklo: karbonciklus
 nitrogena ciklo: nitrogén ciklus
7) *kém* gyűrű, ciklus *szin* ringo
 Krebsa ciklo: citrátkör, citromsavciklus
8) *mat* kör <gráf>
 n-ciklo: n-hosszú ciklus
 cikla: **1)** ciklus-, ciklusos, ciklikus *vö.* cikla difino
2) *mat* kör-
3) *kém* gyűrűs, ciklikus
 ciklaj hidrokarbonoj: *kém* ciklikus szénhidrogének
 cikleco: ciklikusság
 cikleca: ciklusszerű
 cikligi: **1)** *tr* ciklizál, ciklusossá tesz
2) *tr* *kém* gyűrűssé, ciklikussá tesz, ciklizál
 cikliga reakcio: gyűrűzárási, ciklizálási reakció
 cikloido: *mat* ciklois
 longigita cikloido: nyújtott ciklois
 longigita epicikloido: nyújtott epiciklois
 longigita hipocikloido: nyújtott hipociklois
 mallongigita cikloido: kurtított ciklois
 duciklo: *l.* biciklo
 heterocikla: *kém* heterociklikus, heterociklusos *szin* heteroatoma
 heterociklo: *kém* heterociklus
 hipocikloido: *mat* hipociklois
 mallongigita hipocikloido: kurtított hipociklois
 kilociklo: *fiz* *l.* kiloherc
 plurcikla: **1)** többciklusos
2) *kém* többgyűrűs
 plurcikla kombinaĵo: többgyűrűs vegyület
 recikligi: *tr* *öko* újrahasznosít, visszaforgat, reciklál
 recikligo: újrahasznosítás, visszaforgatás, recycling
 sencikla: ciklusmentes
 triciklo: *jm* tricikli, háromkerekű bicikli *szin* trirada ciklo
 unuciklo: *jm* egykerekű bicikli, monocikli
 unucikli: *ntr* egykerekűn biciklizik
 ciklodaŭro: ciklusidő *szin* ciklo 2
 ciklometro: *tech* ciklométer, körívmérő *vö.* hodometro, irmezurilo, kilometrilo
 ciklokurbo: *mat* cikluszörbe

histereza ciklokurbo: hiszterézisgörbe, hiszterézishurok
ciklorako: biciklitartó *szin* biciklorako
l.m. citratociklo, êclciklo, kantociklo, legendociklo, motorciklo, n-
ciklo, programciklo, vivociklo

| **ciklo-** kém ciklo- *l.* cikloalkano, cikloheksano

| **Ciklad/oj** *geo* Kikládok <szigetecsoport>

| **ciklamen/o** *növ* ciklámen, kanrépa, disznórépa <Cyclamen>
eüropa ciklameno: erdei ciklámen <C. purpurascens>

| **ciklan/o** *l.* cikloalkano

| **ciklogir/o** *l.* helikoptero

| **ciklon/o 1)** *met* ciklon, viharos forgószeél *szin* kirloštormo

2) *met* ciklon, alacsony nyomású terület
anticiklono, kontraűciklono: *met* anticiklon, ellenciklon *szin*
superpremejo

| **ciklop/o** *mit* küklpsz, cyclops

ciklopa: gigászi

| **ciklops/o** *áll* kandics, kandicsrák <Cyclops>

blua ciklopso <Hemidiaptomus amblyodon>: kék lebegőkandics

rampa ciklopso: mászókandics <Canthocamptus staphylinus>

verda ciklopso: zöld kandics <Acanthocyclops viridis>

| **ciklosporin/o** *gysz* ciclosporin

| **ciklostil/i** *tr* *knyv* stenciléz *szin* mimeografi

ciklostililo: *knyv* *tech* stencilgép *szin* mimeografo

| **ciklostom/oj** *áll* körszájúak, körszájú halak

| **ciklotimi/o** *pszi* mániás-depressziós betegség, bipólusos betegség,

ciklotímia, ciklikus hangulatváltozás

ciklotimiulo: *pszi* mániás-depressziós beteg

| **ciklotron/o** *fiz* részecskegyorsító, ciklotron

| **cikoni/o** *áll* gólya <Ciconia>

blanka cikonio: fehér gólya <C. ciconia>

Afrika cikonio: *l.* Afrika marabuo

nigra cikonio: fekete gólya <C. nigra>

cikoniformaj: gólyalakúak <Ciconiiformes>

cikonio klakadas: gólya kerepel

| **cikori/o** *növ* katáng <Cichorium>

amara cikorio: mezei katáng, katángkóró <C. intybus>

brusela cikorio: salátakatáng, endívia <C. endivia>

ordinara cikorio: katángkóró, mezei katáng <C. intybus>

| **cikut/o 1)** *növ* csomorika <Cicuta>

akvocikuto, fetora cikuto: gyilkos csomorika <C. virosa>

granda cikuto: foltos bűrök, bűdös bűrök <Conium maculatum>

malgranda cikuto: mérges ádz, ebzeller, kutyapetrezselyem

<Aethusa cynapium>

2) cikuto: bűrök <méreg>

| **cili/o 1)** *áll* csilló, csillangó

2) *növ* pillaszőr, cilium

ciliuloj: *áll* kétfélemagvúak, csillós egysejtűek, csillós

ázalékállatkák <Ciliophora>

| **ciliar/o** *anat* sugártest, corpus ciliare

| **Cilici/o** *l.* Kilikio

| **cilindr/o 1)** *mat* hengerfelület

2) *mat* henger

cirkla cilindro: körhenger

orta cilindro: egyenes henger

3) *tech* henger

4) *tört* pecséthenger

5) henger alakú tárgy

centra cilindro: *növ* központi henger, sztele *szin* steleo 2

kortika cilindro: *növ* kéreg *szin* kortiko 3

krešenda cilindro: *zene* crescendo-henger <orgona>

registra cilindro: regisztráló dob <mérés>

cilindra: **1)** hengeres, hengeralakú

cilindra êapelo: *tex* kürtőkalap, cylinder, köcsőgkalap

cilindra ujo: hengeres tartály

2) *mn* henger-

cilindra kapacito: *tech* hengerűrtartalom

cilindra projekcio: *mat* hengervetület

cilindrakso: *anat* idegnyúlvány

cilindrobloko: *tech* hengerblokk

cilindrokapo: *tech* hengerfej *szin* kulaso 2

cilindromantelo: *mat* *tech* hengerköpeny

cilindroseruro: *tech* hengerzár

cilindrosurfaco: *mat* hengerfelület

l.m. inkocilindro, lampocilindro, rucilindro, vaporcilindro

| **cim/o 1)** *áll* poloska <Cimex>

akvokura cimo: *l.* geriso

dorsnaĝa cimo: *l.* notonekto

fajrocimo, ruĝa cimo: verőköltő bodobács <Pyrrhocoris apterus>

litcimo: házi poloska, ágyi poloska <C. lectularius>

luzerna cimo: lucernapoloska <Adelphocoris lineolatus>

plantocimo: növénypoloska

2) *inf* programhiba, bug

sencimigilo: *inf* hibakereső, debugger

| **cimati/o 1)** *ép* vízzor, szima, kima, küma

2) képléc <képtartó lécz>

| **cimbal/o 1)** *zene* cintányér

êarlestona cimbalo: lábcintányér

<piede movata> cimbalparo: *zene* hi-hat, lábcsin, charlestongép

2) *ne* cimbalom *l.* zimbalo

| **cimbalari/o** *növ* pinyő <Cymbalaria>

mura cimbalario: kőfali pinyő, zsidószakáll <C. muralis>

| **cimbidi/o** *növ* csónakorchidea, sajkakosbor <Cymbidium>

| **cimbopogon/o** *növ* fűszercirok <Cymbopogon>

| **cimbr/o** *tört* cimber <germán törzs>

| **cimicifug/o** *növ* poloskavész, poloskafű <Cimicifuga>

| **cimitar/o** *tört* kat handzsár

| **cinabr/o** *ásv* cinóber

cinabra: *mn* cinóberpiros, cinóbervörös <élénk világospiros> *szin*

vermiljona

| **cinam/o** *gaszt* fahéj

cinama acido: kém fahéjsav

cinamujo: *l.* cinamomo

cinamato: kém cinamát, fahéjsav-észter

metila cinamato: metil-cinamát

cinamalo: kém fahéjaldehid

cinamkolora: fahéjszínű

| **cinamom/o** *növ* fahéjfa <Cinnamomum> *szin* cinamujo

aroma cinamomo, êinia cinamomo: kínai fahéjfa, indiai fahéjfa,

babérkasszia, kassziafahéj <C. aromaticum>

kamfora cinamomo: kámforfa <C. camphora> *szin* kamforarbo

srilanka cinamomo, vera cinamomo: valódi fahéjfa, ceyloni

fahéjfa, cimetta <C. verum>

| **cinar/o** *növ* articsóka <Cynara>

| **cindr/o 1)** hamu

mi estas polvo kaj cindro: por és hamu vagyok

Mordeháj disširis siajn vestojn, metis sur sin sakaĝon kaj cindron:

bibl Mordokaj megszaggatta a ruháját, zsákruhába öltözött, hamut

szórt a fejére

vulkana cindro: *ásv* vulkáni hamu

2) *átv* hamu <emberi maradvány>

paco al lia cindro!: béke hamvaira!
 cindra: **1)** hamu-, hamuból való
2) hamuszínű, hamuszürke *szin* cindrogriza
 cindrejo: égéstér <kandalló>
 cindrero: *ásv* lávhamu
 cindrigejo: *ip* égetőmű
 cindrigi: **1)** *tr* elhamvaszt
2) *tr* *átv* porig éget
 fulmofrapo cindrigis la domon: villámcsapás porig égette a házat
 cindrigi: *ntr* elhamvad
 pro la incendio la urbo cindrigis: a tűzvész miatt a város porig égett
 cindrujo: **1)** hamutartó
2) hamuláda <kályha> *szin* cindrokesto
 cindruja pordo: hamuajtó
 Cindrulino: Hamupipőke
 cindrodeterminado: *kém* hamumeghatározás
 cindrogriza: hamuszürke *szin* cindra 2
 cindrokesto: hamuláda <kályha> *szin* cindrujo 2
 Cindromerkredo: *kr* hamvazószerda
 cindronubo: hamufelhő
 cindropetro: *ásv* hamukő
 cindrouro: halotti urna, hamvveder
l.m. brulcindro, flugcindro, ŝvebcindro
| cinerari/o *növ* kerti cinerária, hamvaska <Pericallis hybrida>
| cingul/o *anat* övpálya, cingulum
| cinik/a 1) *fil* cinikus
2) *pej* cinikus
 cinikismo: **1)** *fil* cinikus filozófia
2) *pej* cinizmus
 cinikisto: *fil* cinikus
 cinikulo: *pej* cinikus ember
| cinip/o *áll* gubacsdarázs <Cynips>
 cinipidoj: gubacsdarázsfélék <Cynipidae>
| cink/o *zene* görbecink, fekete cink
| cinkl/o *áll* vízirigó <Cinclus>
 cinkledo: vízirigófélék <Cinclidae>
| Cinn/o *tört* Cinna <utónév>
| cinocefal/o *l.* paviano
| cinodont/o *növ* csillagpázsit <Cynodon> *szin* hundodento
| cinoglos/o *növ* ebnyelvűfű <Cynoglossum> *szin* hundolango
 kreta cinogloso: csikoltaszirmú ebnyelvűfű <C. creticum>
 kuraca/oficina cinogloso: közönséges/orvosi ebnyelvűfű, orvosi ebnyelvűfű <C. officinale>
| cinomus/o *áll* prérikutya <Cynomys> *szin* stepundeto
 nigravosta cinomuso: társas prérikutya, feketefarkú prérikutya <C. ludovicianus>
| cinozur/o *növ* cincor <Cynosurus> *szin* hundovosto
| cintr/o *ép* mintaív, boltozóállvány
 cintri: *tr* *ép* mintaívet állít vminek <n>
 decintri, sencintri: *tr* *ép* leszedi a mintaívet v. boltozóállványt vhonnan <n>
| cintur/o *anat* öv *szin* zono 6
| Cion/o 1) *bibl geo* Sion <hegye>
2) *átv* Sion <Jeruzsálem>
 cionismo: *vall pol* cionizmus
 cionisto: *vall pol* cionista
| cip/o 1) *tört* cippus, jelzőkő, határkő, mérőföldkő
2) *tört* fejfa, sírkő
| ciper/o *növ* palka <Cyperus>

manĝebla cipero, termigdala cipero: ehető palka, gumós palka, csemegepalka, mandulafű <C. esculentus>
 papiruscipero: papírsás, papiruszás, papirusznövény <C. papyrus>
 ciperacoj: sásfélék, palkafélék <Cyperaceae>
 ciperlaktó: mandulatej
| Cipr/o *l.* Kipro
| cipre/o *áll* porceláncsiga <Cypraea>
 bruna cipreo: barna porceláncsiga <C. lurida>
 flava cipreo: sárga porceláncsiga <C. spurca>
 moncipreo: pénzcsiga, kauricsiga <C. moneta>
| cipres/o *ált növ* ciprus vö. kupreso
 somercipreso: seprűfű *szin* basio
| Ciprian/o Ciprián <utónév>
| ciprin/o *áll* ponty <nem> <Cyprinus>
 ciprinedoj: pontyfélék <Cyprinidae>
 ciprinoformaj: pontyalakúak <Cypriniformes>
| cipripedi/o *növ* papucskosbor <Cypripedium> *szin* venusűo
 ŝueta cipripedio: erdei papucskosbor, rigópohár, Boldogasszony papucs <C. calceolus>
| cipsel/o *l.* apodo
| cir/o cipőkenőcs, cipőkrém
 ciri: *tr* beken, fényesít <cipőt>
| Cir/o *bibl* Círus, *tört* Kúrosz
| circ/o *áll* rétihéja <Circus>
 griza circo: hamvas rétihéja <C. pygargus>
 marĉa circo: barna rétihéja, nádi ölyv, nádi sas <C. aeruginosus>
 stepa circo: fakó rétihéja, parlagi héja <C. macrourus>
 blua circo: kékes rétihéja <C. cyaneus>
| Circ/o *mit* Kírké, Circe
| circe/o *növ* varázslófű <Circaea> *szin* sorĉoherbo
 granda circeo: erdei varázslófű <C. lutetiana>
 magranda circeo: hegyi varázslófű, havasli varázslófű <C. intermedia>
 monta circeo: alhavasi varázslófű, havasi varázslófű <C. alpina>
| Ciren/o *tört geo* Kúrené, Cyrene <város>
 Cirenajo, Cirenio: *tört geo* Cyrene <provincia>
| Ciril/o Cirill <utónév>
 Cirilo kaj Metodo: *kr* *tört* Cirill és Metod
 cirila: *knyv* cirill <ábécé>
 cirila alfabeto: cirill ábécé
| ciriped/oj *áll* kacsalábú rákok <Cirripedia>
| cirk/o 1) *ép* *tört* <ókori> cirkusz
2) cirkusz
 migranta cirko: vándorcirkusz
3) *geo* gleccservölgy
| cirkel/o *mat* *isk* körző *szin* cirklilo
 desegnistá cirkelo: tuskihúzó körző, rajzoló körző
 dunadla cirkelo: kéttűs körző
 risorta cirkelo: rugós körző, osztó körző
 stanga cirkelo: rúd körző
 Cirkelo: *csill* Körző, Circinus
l.m. kalibrocirkelo
| cirkil/o *ált* kör
 diablo cirklo, eterna cirklo: ördögi kör, circus viciosus
 rikolta cirklo: gabonakör *szin* agrogramo, agrogliko
2) *mat* körvonal
 centro de cirklo: kör középpontja
 Eŭlera cirklo: Euler-kör
 latitudo cirklo: *geo* szélességi kör
 meza cirklo: középkör

oskula cirklo: simulókö
trigonometria cirklo: egységkör

3) *mat* körfelület

segmento de cirklo: körszelet, körszegmens
sektoro de cirklo: körcikk, körszektor

Cirklo: *geo* sarkkör

Arkta Cirklo: Északi-sarkkör

Antarkta Cirklo: Déli-sarkkör

cirkla: kör alakú, kör-

cirklego: *mat* főkör *szin* ĉefcirklo

cirkילו: körző *szin* cirkelo

ĉefcirklo: *mat* főkör *szin* cirklego

duoncirklo: *mat* félkör

encirkligi: *tr* körbevesz, bekerít

encirkligi armeon: *kat* hadsereget bekerít

politiko de encirkligado: *pol* bekerítési politika

semicirkla: *anat* félkör alakú, semicircularis, félkör alakú

semicirkla dukto: félkörös ívjárat, ductus semicircularis

cirklorando: kör széle

cirklorezono: körben forgó okoskodás, circulus vitiosus

cirklosurfaco: *mat* körfelület

l.m. kapcirklo, konvergocirklo, kurbecocirklo, paŝocirklo,

piedcirklo, poluscirklo, ŝotcirklo, trafikcirklo

| **cirkonferenc/o** *mat* kerület <köré>

| **cirkonstanc/o** körülmény

antaŭneviditaj cirkonstancoj: előre nem látott körülmények

en feliĉaj cirkonstancoj: szerencsés körülmények között

renkontiĝo de cirkonstancoj: körülmények egybeesése

malgraŭ la cirkonstancoj: a körülmények ellenére

malpligravigaj cirkonstancoj: enyhítő körülmények

pligravigaj cirkonstancoj: *jog* súlyosbító körülmények

sub favoraj cirkonstancoj: kedvező körülmények között

sub tiaj cirkonstancoj: ilyen körülmények között

tempo kaj cirkonstancoj saĝon alportas^Z: *közm* az idő a legjobb tanácsadó, egy idő a másikat tanítja

cirkonstanca: *mn* körülmény-, körülményekkel kapcsolatos

cirkonstancaro: körülmények, az összes körülmény

procirkonstanca: körülmények diktálta

procirkonstanca leĝo: *jog* kivételes törvény

l.m. vivcirkonstanco

| **cirkonvalaci/o** *kat* ostromsánc, cirkonvalláció *szin* ĉirkaŭfortikaĵo

| **cirkulo** 1. circo

| **cirkul/i** 1) *ntr* cirkulál, kering

la sango cirkulas de la koro al la koro tra la pulmoj: a vér szívtől szívig kering a tüdőn át

2) *ntr* áramlik, közlekedik

homoj kaj veturiloj cirkulas en la urbo: emberek és járművek közlekednek a városban

3) *ntr* forog <forgalomban van>

cirkulas la famo: az a hír járja

halti malpermesite, cirkulu plu: megállni tilos, közlekedj tovább

mono kaj varoj cirkulas: pénz és áruk forognak

cirkulado: 1) keringés, körforgás, körfolyamat

2) áramlás, özőnlés

3) forgalom

cirkla cirkulado: *közl* körforgalom

cirkulada aparato: *anat* keringési rendszer

cirkulada malsano: *orv* keringési betegség

unudirekta cirkulado: egyirányú forgalom

cirkulaĵo: körlevél *szin* cirkulero, rondletero

cirkulanta: 1) keringő, cirkuláló

2) közlekedő

3) forgalomban levő, forgó

cirkulantaro: a közlekedés résztvevői

cirkuligi: 1) *tr* köröztet, körbead

2) *tr* közlekedtet

3) *tr* *gazd* forgat, forgalomban tart

ekcirkuligi: *tr* forgalomba hoz

eŭro baldaŭ estos ekcirkuligita: hamarosan forgalomba hozzák az eurót

elcirkuligi: *tr* *gazd* forgalomból kivon

l.m. moncirkulado, sangocirkulado

| **cirkuler/o** körlevél *szin* cirkulaĵo, rondletero

l.m. arestcirkulero

| **cirkumcid/i** *tr* *vall* *orv* körülmetél

cirkumcidi signifas detranĉi parton de la prepucio: a körülmetélés azt jelenti, hogy levágják a fityma egy részét

cirkumcido: *vall* *orv* körülmetélés

cirkumcido estas preventa operacio kontraŭ fimozo: a körülmetélés preventív operáció fitymaszűkület ellen

la cirkumcido ĉe la hebreoj estas signo de aparteno al la hebrea

gento kaj alianco kun Javeo: a körülmetélés a zsidóknál a zsidó

néphez tartozás és a Jahvéval való szövetség jele

necirkumcidito: *fn* körülmetéletlen, goj *szin* gojo

| **cirkumfleks/o** *kn* *yv* kúpos ékezet, kalapos ékezet, accent

circonflexe, circumflex *szin* ĉapelo, hoketo

en Esperanto portas la literoj ĉ, ĝ, ĥ, ĵ kaj ŝ cirkumflekson: az

eszperantóban a ĉ, ĝ, ĥ, ĵ és ŝ betűn kúpos ékezet van

| **cirkvit/o** 1) *vill* áramkör *szin* flurondo

ekivalenta cirkvito: helyettesítő áramkör

fermi la cirkviton: zárja az áramkört

fermita cirkvito: zárt áramkör, *kém* zárt körfolyamat

fantoma cirkvito: fantomáramkör

glatiga cirkvito: simítóáramkör, szűrőáramkör

komuta cirkvito: kommutációs kör

kurta cirkvito: rövidzárlat *szin* fuŝkontakto

malfermita cirkvito: nyitott áramkör

malvarmiga cirkvito: hűtőkör

paralela cirkvito: párhuzamos áramkör

primara cirkvito: primer áramkör

rilaksa cirkvito: relaxációs áramkör, fűrészáramkör

sekundara cirkvito: szekunder áramkör

seria cirkvito: soros áramkör

2) *vill* áramkör <eszközkör>

analoga cirkvito: analóg áramkör

cifereca cirkvito: digitális áramkör

dustabila cirkvito: bistabil áramkör

integra cirkvito: integrált áramkör

logika cirkvito: *inf* logikai áramkör

magneta cirkvito: mágneses áramkör, mágneskör

memorhava cirkvito: memória-áramkör, tárolóáramkör

oscila cirkvito: rezgőkör

presita cirkvito: nyomtatott áramkör, nyák

resonanca cirkvito: rezgőkör, rezonancia-áramkör

3) *tech* *kém* folyadékkör, körfolyamat

bremsa olecirkvito: *jm* fékolajkör

malvarmiga akvocirkvito: hűtővízkör

4) *mat* irányított kör <gráf>

cirkvitero: *eltr* áramköri elem, kapcsolóelem, logikai elem *szin*

cirkvitelemento

encirkvitigi: **1)** *tr vill* becsatol, csatlakoztat

2) *tr pol* csatlóssá tesz

cirkvitelemento: *eltr* áramköri elem, kapcsolóelem, logikai elem *szin*

cirkvitero

cirkvitkarto: *eltr* áramköri lap

cirkvitrompilo: *vill* megszakító

cirkvitšaltilo: *vill* áramköri kapcsoló, megszakító, szaggató

mikrocirkvito: *eltr* mikroáramkör

l.m. fermcirkvita, kurtcirkvita, kurtcirkviti, oscilcirkvito,

pontocirkvito

| **cirokumulus/o** *met* báránnyefelhő, cirrocumulus <Cc>

| **cirrostratus/o** *met* fátyolfelhő, cirrostratus <Cs>

| **ciroz/o** *orv* cirrózis, szövethközi gyulladás

atrofia cirozo: sorvadásos májsugorodás, cirrhosis atrophica

hepata cirozo: *orv* májsugorodás, cirrhosis hepatitis

| **cirsi/o** *növ* aszat, acat <Cirsium>

felta cirsio: hófehérlevelű aszat, felemáslevelű aszat, változó aszat

<C. heterophyllum>

flava cirsio: enyves aszat <C. erisithales>

herbeja cirsio: csermelyaszat <C. rivulare>

kampa cirsio: mezei acat <C. arvense>

lanca cirsio: közönséges aszat, lándzsás aszat <C. vulgare>

lankapa cirsio: gyapjas aszat <C. eriophorum>

legoma cirsio: halovány aszat, káposztás aszat <C. oleraceum>

marça cirsio: mocsári aszat <C. palustre>

monta cirsio: soktővisű aszat <C. spinosissimum>

sentiga cirsio: szártalan aszat <C. acaule>

tubera cirsio: gumós aszat <C. tuberosum>

sencirsiigi: *tr agr* aszatol, acatol

| **ciurus/o** *met* puhelyfelhő, cirrus <Ci>

| **cis** *vmin* innen *szin* maltrans

cis la montoj: a hegyeken innen

cis la rivero: a folyón innen

cis-: **1)** *vmin* inneni

cisalpa: Alpokon inneni

cisdanuba regiono: Dunán inneni térség

Cisjordanio: *geo* Ciszjordánia

2) *kém* cisz- <kettős kötés azonos oldalán levő gyökök>

cis-trans-izomereco: cisz-transz izoméria

3) *biol* cisz <utótaggal kapcsolatos azonosoldaliság>

cisgena: ciszgén

| **cist/o¹** *anat* hólyag, ciszta, cysta *szin* veziko

urina cisto: húgyhólyag, vesica urinaria *szin* urina veziko

cistito: *orv* hólyaghurut, hólyaggyulladás, cystitis

cistoskopio: *orv* hólyagtükrözés, cisztoszkópia

l.m. kolecisto

| **cist/o¹** *növ* bodorrózsa, szuhar <Cistus>

kreta cisto: krétai borzas szuhar <C. creticus>

ladana cisto: nagyvirágú szuhar, balzsamos szuhar <C. ladanifer>

salvifolia cisto: zsályalevelű szuhar <C. salvifolius>

cistacoj: napvirágfélék <Cistaceae>

| **cisoid/o** *mat* cisszoid

| **cistein/o** *kém* cisztein

| **Cisterci/o** *geo* Cîteaux, Cistercium

cisterciano: *kr* ciszterci, cisztercita <szerzetes>

cisterciana abatejo: cisztercita apátság

la cistercianajn principojn famigis Sankta Bernardo: a ciszterci

elveket Szent Bernát tette híressé

| **cistern/o** **1)** víztároló, vízgűjtő tartály, ciszterna

2) *tech* tartály, tank

3) *anat* folyadékkal telt üreg, ciszterna, cisterna

čila cisterno: Pecquet-ciszterna, cisterna chyli

cisternulo: *l.* cisternošipo

cisternaŭto, cisternkamiono: *jm* tartálykocsi

cisternolokomotivo: *vsút* szertartályos mozdony

cisternošipo: *hajó* tartályhajó, tankhajó, tanker *szin* cisternulo

cisternovagono: *vsút* vasúti tartálykocsi

| **cisticerk/o** *áll* galandféreglárva, borsóka <Cistycercus>

cisticerkozo: *orv* borsókabetegség, cystircicus-fertőzés, cysticercosis

| **cistin/o** *kém* cisztin

| **cistocel/o** *orv* hólyagsérv, cystokele

| **cistron/o** *biol* cisztron <gén>

| **cit/i** **1)** *tr* <szó szerint> idéz

citi por ekzemplo: példaként idéz

citi versojn de Petőfi: Petőfi sorait idézi

2) *tr* *átv* említ, megemlít, emleget

mi povus citi al vi cent similajn okazojn: száz hasonló esetet

tudnék mondani önnek

citaĵo: idézet

citilo: *knyv* idézőjel, macskaköröm

dustreka citilo: teljes idézőjel, kétvonásos idézőjel, elsődleges

idézőjel

dustreka rekta citilo, ĝiraforeloj: kétvonásos egyenes idézőjel

eksterlinia citilo: magyar idézőjel

fina citilo, ferma citilo: záró idézőjel, berekesztő idézőjel

komenca citilo, malferma citilo: nyitó idézőjel

malfermi, fermi citilon: idézőjelet nyit, zár

rekta citilo: egyenes idézőjel

suba 66-citilo: alsó 66-os alakú idézőjel, alsó elsődleges idézőjel,

alsó dupla idézőjel

suba 9-citilo: alsó 9-es alakú idézőjel, alsó félidézőjel, alsó

harmadlagos idézőjel

supra 6-citilo: felső 6-os alakú idézőjel, felső félidézőjel, felső

harmadlagos idézőjel

supra 99-citilo: felső 99-es alakú idézőjel, felső elsődleges

idézőjel, felső dupla idézőjel

surlinia citilo: lúdláb, francia idézőjel, másodlagos idézőjel

unustreka citilo: félidézőjel, egyvonásos idézőjel, harmadlagos

idézőjel

encitiligi: *tr* idézőjelbe tesz

malpliocitilo: *knyv* balra mutató lúdláb, balra mutató francia idézőjel

misciti: *tr* tévesen idéz, félreidéz

pliocitilo: *knyv* jobbra mutató lúdláb, jobbra mutató francia idézőjel

| **citadel/o** **1)** *kat* fellegrvár, citadella

2) *átv* fellegrvár, végső menedék

Genevo estis la citadelo de la protestantismo en la 16a jc.: Genf

volt a protestantizmus fellegrvára a 16. században

| **citato/o** *l.* citaĵo

| **citato/o** *l.* kitaro

| **Citer/o** *mit geo* Kythéra

Citera Afrodito: Kythérai Aphrodité

| **citino/o** *növ* szuharbogyó <Cytinus>

| **citizo/o** *növ* zanót <Cytisus>

kalka citizo: gombos törpezanót <Chamaecytisus supinus> *szin*

kamecitizo

kalva/ordinara citizo: seprűzanót, seprőzanót <C. scoparius> *szin*

sarotamno

ruĝmakula kamecitizo: selymes törpezanót <Chamaecytisus

ratisbonensis>

| **cit-** *biol* sejt-

citologo: *tud* sejttanos, sejtkutató, citológus *szin* êcelologo
citologio: *biol* sejttan, citológia *szin* êcelologio
citozo: *biol* citózis

elcitozo, ekozcitozo: *biol* sejtkiürítés, exocitózis
encitozo, endocitozo: *biol* bekebelezés, endocitózis
citotropa: *biol* cytotrop, sejthez vonzó *szin* êlafina
citofilakto: *biol* sejtvédelem, cytophylaxis
citokino: *biol* citokin
citokinino: *növ kém* citokinin <hormon>
citokromo: *biol* citokró, cytochrom
citoplasmo: *biol* sejtplazma, citoplazma *szin* êelplasma
citoskeleto: *biol* sejt váz *szin* êelskeleto
citosolo: *biol* citoszol, cytosol *szin* êelsolo

| **citozino** *kém* citozin

| **citr-** *kém* citr-

citralo: *kém* citrál

citrato: *kém* citrát

citrata acido: citromsav

citratociklo: *kém* citrátkör, citromsavciklus *szin* krebsa ciklo

| **citr/o** *zene* citera

alpa citro: gyűrűs citera

hispana citro: bandurria

| **citrol/o** *növ* tök, dinnye Citrullus <nem>

ordinara citrolo: *tud* görögdinnye <C. lanatus>

citrolino: *kém* citrulin

| **citron/o** *növ* citrom

verda citrono: *l.* limeo

citronujo, citronarbo: *l.* limono

citronflava: citromsárga

citronpremilo: citromnyomó, citromfacsaró

citronsuko: *gaszt* citromlé

| **citronel/o** *növ* citronella, nárdusfű, pázsitos fűszercirok, manafű
<Cymbopogon nardus>

citronelalo: *kém* citronellál

| **citrus/o** *növ* citrus, citromfa, narancsfa <Citrus>

ênia citruso: édes narancsfa <C. sinensis> *szin* orangújo

maksimuma citruso: óriás narancs, pomeló, óriás citrancs <C.
maxima>

paradiza citruso: grépfrút, citrancs <C. paradisi> *szin* grapfruktujo

reta citruso: indiai mandarin <C. reticulata> *szin* mandarinujo

| **civet/o** *áll ált* cibetmacska *szin* cibetkato

Afrika civeto: afrikai cibetmacska <Civettictis civetta> *szin*

civetikto

Azia civeto: ázsiai cibetmacska <Viverra zibetha> *szin* zibeto

| **civetikt/o** *áll* afrikai cibetmacska <Civettictis civetta> *szin* Afrika
civeto

| **civil/a** **1)** civil, polgári, nem politikai

civila iniciato: polgári kezdeményezés

civila kuraĝo: civil kurázi

civila kunteno: polgári összetartás

civila malobeo: polgári engedetlenség

civila movado: polgári mozgalom

civila organizaĵo: társadalmi szervezet

civila socio: civil társadalom

civila vesto: civil ruha

2) jog polgár-, polgári

civila afero: polgári ügy

civila geedziĝo: polgári házasság

civila kodo: polgári törvénykönyv

civila leĝo: polgári törvény

civila persono: polgári személy

civila proceduro: polgári eljárás

civilaj rajtoj: polgárjogok

civila stato: polgári állapot

kunsidis la civila tribunalo: összeült a polgári törvényszék

3) polgári <nem csillagászati>

civila jaro: *csill* polgári év

civilulo: polgár, polgári személy

civiljura: *jog* polgárjogi <jogrendszer>

civilrajta: *jog* polgárjogi <szabadságjogok>

civilservo: *kat* polgári szolgálat

civilservanto: *kat* polgári szolgálatos <katona>

| **civiliz/i** *tr* civilizál

civilizo: **1)** civilizálás *szin* civilizado

2) civilizáció *szin* civilizacio

civilizado: civilizálás, civilizációs folyamat *szin* civilizo **1**

civilizita: civilizált

civilizito: civilizált ember

civilizeco, civiliziteco: civilizáltság

| **civilizaci/o** civilizáció *szin* civilizo **2**

antikva civilizacio: ókori civilizáció

totema civilizacio: totemcivilizáció

antaŭcivilizacia: civilizáció előtti

| **civit/o** **1)** *tört* városállam

Ateno estis helena civito: Athén hellén városállam volt

2) *tört* szabad város, civitas, városközösség

Győr fariĝis reĝa civito en 1271: Győr 1271-ben lett szabad királyi
város

3) *pol* állampolgárok közössége

Esperanta Civito: *eo* Eszperantó Közösség, Eszperantó Civitas

civitano: **1)** *tört* városi polgár, szabad polgár

2) *pol* állampolgár, polgártárs

3) *eo* az Eszperantó Civitas polgára

civitana: *pol* állampolgári

civitana iniciato: állampolgári kezdeményezés

civitana malobeo: állampolgári engedetlenség

civitanaj rajtoj: városi polgárjogok, állampolgári jogok

civitaneco: **1)** *tört* városi polgári státusz

2) *pol* állampolgárság

civitaniĝi: *ntr* állampolgárrá válik, meghonosodik

civitanino: polgártársnő

civitismo: polgári öntudat

civitisto: *eo* civitista <az Eszperantó Civitas híve>

kuncivitano, samcivitano: polgártárs, honfitárs

intercivitana: *pol* polgárok közötti, polgári

intercivitana milito: *kat* polgárháború

civitanrajta: *jog* állampolgárjogi

| **cizel/i** **1)** *tr műv* cizellál, finoman megmunkál

2) *átv* finomít, cizellál

li multe cizelis siajn poemojn: sokat cizellálta verseit

cizelilo: *műv tech* ötvösvéső, cizellálószerszám, cizellálóvész

cizelisto: *műv* ötvös

| **col/o** col, hüvelyk, digitus <mértékegység>

la angla colo egalas 0,0254 m: az angol col egyenlő 0,0254 m-rel

la hungara reĝa colo egalas 0,060 m: a magyar királyi hüvelyk
0,060 m-rel volt egyenlő

collonga: hüvelyknyi

| **cong/a** *mn nyt* conga <ts>

| **cucugamuŝi/o** *orv* csucsugamusi, japán folyami láz

| **cug/o** *növ* hemlokfenyő, csapfenyő <Tsuga>

diversfolia cugo: észak-japáni hemlokfenyő <T. diversfolia>
 duglasa pseüdocugo: közönséges duglászfenyő, zöld duglászfenyő,
 oregoni duglászfenyő <Pseudotsuga menziesii>
 pseüdocugo: duglász, duglászfenyő, koszorúfenyő <Pseudotsuga>

| **cukini/o** l. kukurbeto

| **cum/o** növ bogas virágzat, cyma

alterna unucumo: forgó virágzat

dikotoma cumo, duflanka cumo, ducumo: kettős bog, álernyő,
 dicházium

helicoida cumo: forgó bog, cincinnus

plurcumo, plurflanka cumo: többes bog, pleiocházium, álernyő

skorpieca cumo, skorpoida cumo: kunkor, bostryx *szin* bostriko

unuflanka cumo: egyes bog, monocházium

zigzaga cumo: forgó bog, cincinnus

| **cunam/o** *met* szökőár, cunami *szin* marondego

| **cvan/o** *fn* csvana

cvana: *mn* nyt csvana <tsn>

| **ĉ** cs <hang és betű>

ĉo: csé <betűnév>

| **ĉabrak/o** nyeregtakaró, lótarakó, csótár, sabrák

| **ĉaĉa/o** *zene* csacsacsá <zene és tánc>

| **ĉaĉaĉa/o** l. ĉaĉao

| **Ĉad/o 1)** *geo* Csád <tó>

2) *geo pol* Csád <ország> <TD>

ĉada: *mn* csádi

ĉadano: *fn* csádi <lakos>

| **ĉador/o** *iszl tex* csador <iráni női viselet>

| **ĉagren/i 1)** *tr* bosszant, bánt, elkeserít

la tempoperdo ĉagrenis min: bosszantott az idővesztéség

2) *tr ex* elszomorít, elbúsít, letör l. afflikti

ĉagreno: **1)** bosszúság, baj, elkeseredettség

kia ĉagreno!: milyen kár!, milyen bosszúság!

venas ĉagreno sen granda peno^Z: *közm* jön a baj magától is
 jön a baj, ha nem vetik is

2) bú, bánat, szomorúság *szin* afflikto

ĉagrena: bosszantó, elkeserítő

ĉagreniĝi: **1)** *ntr* bosszankodik, elkeseredik

2) *ntr ex* elszomorodik, elbúsulja magát l. affliktiĝi

| **ĉajot/o** növ egymagvú tök, trópusi tükéstök <Sechium edule>

| **ĉak/o** *kat tex* csákó

| **ĉakon/o** *zene* chaconne

| **ĉakr/o** csakra <testi erőközpont>

| **ĉalazi/o** l. kalazio

| **ĉaled/o** hegyi faház, erdei kunyhó *szin* ĉaleta

| **ĉalet/o** l. ĉaledo

| **ĉambelan/o** *tört* kamarás

ĉambelanino: *tört* udvarhölgy *szin* honordamo

ĉefĉambelano: *tört* főkamarás

| **ĉambr/o 1)** *ép* szoba, helyiség

ĉambro lueblas: szoba kiadó

dulita ĉambro: kétágyas szoba

instruista ĉambro: tanári szoba

parada ĉambro: díszterem

plurlita ĉambro: többágyas szoba

subtegmenta ĉambro: manzárdszoba, tetőtéri szoba

tegmenta ĉambro: padlásszoba

unulita ĉambro: egyágyas szoba

vicluata ĉambro: albérleti szoba

2) *gazd* kamara

agrikultura ĉambro: mezőgazdasági kamara

industria ĉambro: iparkamara

komerca ĉambro: kereskedelmi kamara

kuracista ĉambro: orvosi kamara

3) *pol* ház <parlament>

ĉambro de deputitoj: alsóház, képviselőház

Ĉambro de Lordoj: Lordok Háza <GB>

malsupera ĉambro, malalta ĉambro: alsóház

supera ĉambro, alta ĉambro: felsőház

4) *tech* kamra, ház

ĉambro de kluzo: zsilipkamra

ĉambro de maŝinoj: gépház

ĉambro de pumpiloj: szivattyúház

ĉambrego: terem, szála

ĉambreto: szobácska, kamra

ĉambristo: **1)** szobainas, komornyik

2) szobapincér

ĉambristino: szobalány

ĉambrumi: **1)** *ntr* szobázik, szobaszolgálatot végez

2) *tr* átv szobahőmérsékletre hoz

ĉambrumi vinon: bort szobahőmérsékletre hoz

antaŭĉambro: **1)** *ép* előszoba, pitvar

2) *ép* fogadószoba, fogadóhelyiség

apudĉambreto: *ép* benyíló

ĉambroluo: szobabérlet

ĉambroluanto: szobabérlő

ĉambromuziko: *zene* kamarazene

ĉambromuziki: *ntr* kamarazenél, kamarazenét játszik

ĉambroplanto: növ szobanövény

l.m. atendoĉambro, banĉambro, bobelĉambro, dormoĉambro,

juĝoĉambro, punĉambro, fumĉambro, gastoĉambro, infanĉambro,

instruĉambro, klasĉambro, kaldronĉambro, kluzoĉambro,

laborĉambro, legoĉambro, lernoĉambro, litĉambro, loĝoĉambro,

luĉambro, malsanulĉambro, manĝoĉambro, maŝinĉambro,

preĝoĉambro, sekurĉambro, sidĉambro, skriboĉambro, stabĉambro,

vivoĉambro, vizitĉambro

| **ĉam/o** áll zerge <Rupicapra rupicapra>

ĉamledo: zergebőr, szarvasbőr *szin* cervoledo

| **ĉamor/a** *mn* nyt csamorro <ch>

| **ĉampan/o** *gaszt* <champagne-i> pezsgő, francia pezsgő

dolĉa ĉampano: édes pezsgő

duonseka ĉampano: félszáraz pezsgő

seka ĉampano: száraz pezsgő

sekega ĉampano: teljesen száraz pezsgő

ĉampanigi: *tr agr* pezsgősít, pezsgővé érlel

kvazaŭĉampano: *gaszt* <champagne-i módszerrel készült> nem

champagne-i pezsgő, nem francia pezsgő

ĉampanbotelo: *gaszt* pezsgőspalack

ĉampanglaso: *gaszt* pezsgőspohár

konusa ĉampanglaso: hosszú pezsgőspohár

malprofunda ĉampanglaso: pezsgőskely

l.m. fruktoĉampano

| **Ĉampanj/o** *geo* Champagne

Ĉampanjo-Ardenoj: *geo pol* Champagne-Ardenne

| **ĉampinjon/o** növ termesztett csiperkegomba, sampinyon

<Agaricus bisporus> *szin* duspora agariko

farĉitaj ĉampinjonoj: *gaszt* töltött sampinyon

ĉampinjonomleto: *gaszt* gombás tojásrántotta

ĉampinjonsalato: *gaszt* sampinyonsaláta

ĉampinjonsupo: *gaszt* sampinyonleves

| **ĉampion/o 1)** *sp* bajnok

mondĉampiono: vilĉgbajnok
 olimpika ĉampiono: olimpiai bajnok
2) ĉtv vminek az ĉlharcosa, vĉdelmezĉje, <vmely eszme> harcosa
 ĉampionado: *sp* bajnoksĉg <rendezvĉny>
 Eĉropo-ĉampionado: Eurĉpa-bajnoksĉg
 kontinentĉampionado: kontinensbajnoksĉg
 mondĉampionado: vilĉgbajnoksĉg
 subtegmenta ĉampionado: fedett pĉlyĉs bajnoksĉg
 ĉampioneco: *sp* bajnoksĉg, bajnoki cĉm
 gajni ĉampionecon: bajnoksĉgok nyer
 mondĉampioneco: vilĉgbajnoksĉg, vilĉgbajnoki cĉm
 olimpika ĉampioneco: olimpiai bajnoksĉg, olimpiai bajnoki cĉm
 ĉampionludo: *sp* bajnoki mĉrkĉzĉs
 ĉampionturniro: *sp* bajnoki forulo
| Ĉangĉun/o *geo* Csangcsun, Changchun
| ĉan/o 1) *kat* kakas, sĉrkĉny <lĉfegyver>
2) *kat* ne zĉr, zĉrszerkezet *l.* kulaso
| Ĉandigar/o *geo pol* Csandĉgarth <IN>
 Ĉandigaro estas la ĉefurbo de Harjano: Csandĉgarth Hariĉana
 fĉvĉrosa
| ĉanoj/o teaceremonĉa <JP>
| ĉantaĝ/i *tr jog* zsarol
 ĉantaĝo: *jog* zsarolĉs
 ĉantaĝisto: *jog* zsarolĉ
| ĉant/o *kr zene* <vallĉs> ĉnek
 Gregoria ĉanto: gregoriĉn ĉnek, korĉlis ĉnek
 ĉanti: *tr kr zene* ĉnekel
 ĉanti litanion: litĉniĉt mond
 ĉanti psalmon: zsolĉtĉrt ĉnekel
 ekĉanti kanton: dalra fakad
| ĉapel/o 1) *tex* kalap
 cilindra ĉapelo: kĉrtĉkalap, cilindro, kĉcsĉgkalap
 demeti la ĉapelon: *ĉtv* kalapot emel vki elĉtt <antaĉ>
 feltĉ ĉapelo: nemezkalap, filĉkalap
 florenca ĉapelo: florentin, florentinkalap, florentiner
 for la ĉapelon antaĉ li!: le a kalappal elĉtte!
 Panama ĉapelo: Panama-kalap
 trikorna ĉapelo: hĉromszĉgletĉ kalap
2) nĉv kalap <gomba>
3) knyv kĉpos ĉkezet, kalapos ĉkezet, accent circonflexe, circumflex
szin cirkumflexo
 ĉapelejo: kalapbolt *szin* ĉapelbutik
 ĉapelisto: *fn* kalapos
 ĉapelistino: kalaposnĉ
 ĉapelita: **1) mn** kalapos, kalapot hordĉ <ember>
2) kalapos, kĉpos ĉkezetĉ <betĉ> *vĉ.* ĉapelita litero
 ĉapelitaĉo: *nyt* kalapos betĉ *szin* ĉapelita litero
 ĉapelujo: kalapdoboz *szin* ĉapelskatolo
 ĉapelbreto: kalaptartĉ <polc>
 ĉapelfungo: *nĉv* kalapos gomba
 ĉapelpinglo: kalaptĉ
 ĉapelrando: kalapkarima
 ĉapelrubando: *tex* kalapszalag
 ĉapelskatolo: kalapdoboz *szin* ĉapelujo
l.m. ferĉapelo, klakĉapelo, konusĉapelo, melonĉapelo, pajloĉapelo
| ĉapitr/o *knyv* fejezet
| ĉap/o 1) *tex* sapka
 astrakana ĉapo: asztrakĉn kucsma
 estu ĉapo laĉ la kapo^z: *kĉzm* addig nyĉjtĉzkdj, ameddig a takarĉd
 ĉr

friga ĉapo: *tĉrt* frĉg sapka
 kiom da kapoj, tiom da ĉapoj^z: *kĉzm* ahĉny fej, annyi gondolat
 kuirista ĉapo: kuktasapka
 marista ĉapo: matrĉzsapka
 Ruĉa Ĉapeto: Piroska <mese> *szin* Ruĉkufulineto
 turka ĉapo, zuava ĉapo: fez *szin* fezo
 vaska ĉapo: svĉjcisapka *szin* bereto
2) tech sapka, kupak
 ĉapo de fontoplumo: tĉltĉtollkupak
 ĉapo de benzĉnujo: tanksapka
3) inf fejrĉsz, fejlĉc, fejszĉveg
 senĉapigilo: sĉrnyĉtĉ
 ĉapobeko: sapkaellenzĉ, sild, simlĉder *szin* viziero 2
 ĉapofaristo: sapkakĉszĉtĉ
l.m. banĉapo, benzĉnĉapo, bekoĉapo, botelĉapo, bufonĉapo,
 dormoĉapo, felĉapelo, fingroĉapo, gasoĉapo, naboĉapo, noktoĉapo,
 objektivĉapo, paĉoĉapo, peltĉapo, procedurĉapo, radikĉapo,
 radoĉapo, vertĉapo, vizierĉapo
| ĉar 1) <mellĉrendelĉ> mert, mivelhogy, ugyanis
 ili prenis Loton, ĉar li loĉis en Sodom: *bibl* elvivĉk Lĉtot is, mert
 Lĉt Sodomĉban lakik vala
 li estas mia onklo, ĉar mia patro estas lia frato: ĉ a nagybĉtyĉm,
 ugyanis apĉm az ĉ testvĉre
2) <alĉrendelĉ> mert, mivel
 ĉar kiu volos savi sĉan animon, tiu ĝin perdos: *bibl* mert a ki ĉletĉt
 meg akarja tartani, elveszti azt
 ĉar neniĉ venis por la libro, lin vendis ĝin: mivel senki sem jĉtt a
 kĉnyvĉrt, eladta
 ne voku diablĉn, ĉar li povas aperi: ne fess az ĉrdĉgĉt a falra, mert
 megjelenik
| ĉar/o 1) *tĉrt kat* harci szekĉr
2) tĉrt sp versenykocsi
 kvarĉevala ĉaro: quadriga *szin* kvadrigo
2) jm kocsi
 ĉaro kun postkrado: saroglyĉs kocsi
 duĉevala ĉaro: kĉtlovas kocsi
 funebra ĉaro: halottaskocsi
3) tech futĉmĉ <tengely kerekkel>
 antaĉĉaro: mellsĉ futĉmĉ
 postĉaro: hĉtsĉ futĉmĉ
 ĉarego: *jm* szekĉr, tĉrszekĉr
 arboporta ĉarego: rĉnkszĉllĉtĉ szekĉr
 ĉareto: **1) jm** kĉzikocsi, kiskocsi, gyalogtĉliga
 ĝardena ĉareto: kerti talicska
2) tech kocsi <ĉrĉgĉp>
 ĉaristo: *fn* szekeres, kocsis
 ĉarumo: *jm* talicska *szin* puĉveturilo
 kromĉaro: *jm* oldalkocsi
 plenĉaro: *l.* ĉaropleno
 ĉarfaristo: kocsigyĉrtĉ, szekĉrgyĉrtĉ
 ĉarfortikaĉo: *kat* szekĉrtĉbor
 ĉarlevilo: *tech* futĉmĉemelĉ
 ĉaropleno: szekĉrderĉknyi
 li veturigis ĉaroplenon da trunkoj: szekĉrderĉknyi rĉnkĉt szĉllĉtott
 ĉarveturi: *ntr kĉzl* kocsit hajĉ, kocsin utazik
l.m. aĉetĉareto, aĉtoĉaro, bagaĉoĉaro, balaĉjĉaro, batalĉaro,
 bovoĉaro, ĉevalĉaro, dizelĉaro, ekipajĉarego, elektroĉaro, faldĉareto,
 furaĉoĉaro, gasoĉaro, gruoĉaro, invalidĉaro, levĉaro, luĉaro,
 militĉaro, minĉaro, provizĉaro, tendoĉaro
| ĉard/o csĉrda

ĉardestro: *fn* csárdás <vendéglős>

| **ĉardaŝ/o** *zene* csárdás <zene és tánc>

| **ĉarel/o** *jm* villás targonca, emelőtargonca *szin* levĉaro

altleva ĉarelo: magas emelésű targonca

flankforka ĉarelo: oldalvillás targonca

| **ĉarlatan/o** **1)** kuruzsló, csodadoktor, <vásári> csodaszerárus

2) *pej* sarlatán, szemfényvesztő, szélhámos

ĉarlatana reklamo: hazug reklám

ĉarlatani: **1)** *ntr* kuruzsol

2) *ntr* *pej* sarlatánkodik, csal, szélhámoskodik

ĉarlatanaĵo: **1)** kuruzslószer

2) *pej* sarlatánság, szélhámosság, szemfényvesztés

ĉarlatanismo: *pej* sarlatán, szemfényvesztő módszerek használata

| **ĉarleston/o** *zene* charleston <zene és tánc>

| **Ĉarlot/o** Charlotte, Sarolta <utónév>

| **ĉarm/a** bájos, aranyos, elbűvölő

ĉarmi: *tr* elbájol, elbűvöl

ĉarmigi: *tr* kellemessé, elbűvölővé tesz

ĉarmo: báj, bűbáj, bűverő

| **ĉarnir/o** **1)** *tech* csuklópánt, zsanér, sarokvas *szin* kardino

elsvingi el la ĉarniroj: sarkaiból kifordít

2) *anat* csuklóízület, ginglymus

sakrolumba ĉarniro: ágyéki-keresztcsonti ízület, junctura

lumbosacralis

3) *kat* csatlakozási pont, érintkezési pont <két kötelék között>

ĉarnira: **1)** *tech* sarokvas-, csuklópántos, csukló-

2) *anat* csukló-

3) *átv* alapvető, sarkalatos, kardinális

ĉarnirartiko: *anat* csuklóízület, ginglymus

l.m. serurĉarniro

| **ĉarpent/i** **1)** *tr ex* <rönkből> kifarag

2) *tr ép* ácsol

3) *tr ép* gerendáz *szin* trabizi

ĉarpentaĵo: **1)** *ép* ácsolat, ácsszerkezet, gerendázat

2) ászok, padozat, alapfa

3) *ip* táróácsolat <bánya>

ĉarpentisto: ács

ĉarpentista benko: ácspad

kunĉarpenti: *tr* összetétel

ĉarpentligno: *ép* ácsfa, épületfa *szin* konstruligno

l.m. ferĉarpentaĵo

| **ĉarpi/o** *gysz* tépés

| **ĉart/o** **1)** *tört jog* oklevél, levél, diploma

fondĉarto de la abatejo Tihany: Tihanyi alapítólevél

2) *jog pol* bulla, charta, alapokmány

ĉarto de UN: ENSZ Alapokmánya

Eŭropa Ĉarto de Minoritataj kaj Regionaj Lingvoj: Kisebbségi és

Regionális Nyelvek Európai Chartája

Eŭropa Sociala Ĉarto: Európai Szociális Charta

Granda Ĉarto: *tört* Magna Charta

konstitucia ĉarto: alkotmányozó charta

Ora Ĉarto: *tört* Aranybulla

socia ĉarto: szociális charta

3) *gazd hajó rep* hajóbérleti v. repülőbérleti szerződés,

charterszerződés

ĉarti: *tr* <hajót, repülőgépet> bérel

ĉartita aviadilo: *rep* chartergép, bérelt repülőgép

ĉartita flugo: *rep* charterjárat

ĉartigi: *tr* <hajót, repülőgépet> bérbe ad

ĉartaro: *jog* oklevéltár, okmánytár, dokumentumgyűjtemény

ĉartejo: levéltár, okmánytár, archívum <helyiség> *szin* arĥivo

ĉartista: okmánykutató

| **Ĉart/o** *geo* Chartres

la katedralo de Ĉartro: a chartres-i székesegyház

| **ĉas/i** **1)** *tr* <vadat> űz, hajt, vadászik vmire <n>

ĉasata besto: üldözött vad

ĉasi kuniklojn: nyúlra vadászik

2) *tr átv* *pej* űz, hajszol, kerget

ĉasi famon: hírnévre tör

ĉasi ĥimerojn: ábrándokat kerget

ĉasi jupon: nőzik, nők után kajtat

ĉasi monon: pénzre hajt

ĉasi profiton: profitot hajszol

ĉasi vantaĵojn: léhaságokon jár az esze, léhaságokon töri a fejét

ĉaso: **1)** vadászat

iri al ĉaso: vadászni megy

dormus leporo, se ĝi ĉason ne timus^Z: *közm* aludna a nyúl, ha nem félne a farkastól

maĵora ĉaso: nagy vadra vadászás

minora ĉaso: apróvadadászat

regna kaso, bona ĉaso^Z: *közm* hivatal nem csal

reveni de ĉaso: vadászatról visszatér

2) *kat* vadászharc

ĉasado: **1)** vadászás, vadászat

2) *pej* hajhászás

ĉasado al populareco: népszerűség-hajhászás

ĉasaĵo: **1)** <elejtendő> vad

ĉasaĵo ĉasanton ne atendas^Z: *közm* senki szájába nem repül a sült galamb

2) *gaszt* vadhús, vadétel

ĉasejo: vadászterület

ĉasisto: **1)** vadász

al bona ĉasisto iras mem la besto^Z: *közm* aki keres, talál

kiu ĉasas du leporojn, kaptas nenion^Z: *közm* aki két nyulat hajt, egyet sem fog

2) *kat* vadász <vadászalakulat tagja>

alpa ĉasisto: hegyi vadász

ĉasitaĵo: elejtett vad, teríték <vadászat>

postĉasi: *tr* űz, hajszol, hajkurász

postĉasi monon: *pej* pénzt hajszol, pénz után fut

postĉasi virinojn: *pej* nők után fut, nőket hajkurász

ĉasakiro: <elejtett> vad, vadászsákmány *szin* ĉasitaĵo

ĉasarmilo: vadászfegyver

ĉasaviadilo: *kat rep* vadászgép

ĉasfusilo: vadászpuska

ĉasgardisto: vadőr

ĉashundo: *áll* vadászkutya, vadászeb

Ĉashundoj: *csill* Vadászebek, Canes Venatici

ĉashundisto: kutyapeccér

ĉasinstinkto: *áll átv* is vadászösztön

ĉaskabano: vadászház, vadászkunyhó

ĉaskastelo: *ép* vadászkastély

ĉaskorno: *zene* vadászkürt

ĉaskuri: *ntr* üldöz, kerget, hajt vmit <post>

ĉaspelanto: *fn* hajtó <vadászat>

ĉassako: vadásztarisznya, vadásztáska

ĉassekvi: *tr* üldöz <vadászat>

ĝis la lago li ĉassekvis la cervon: a tóig üldözte a szarvast

ĉastrofeo: vadásztrófea

ĉastrupo: *kat* vadászcsapat

ĉasviando: *gaszt* vadhús

l.m. falkoĉaso, fiŝĉasaĵo, harĉasaĵo, jupĉasisto, kapoĉasisto, kurĉasado, pelĉaso, perloĉasisto, plumĉasaĵo, ŝtelĉasado, virinĉasisto

| **ĉasi/o** **1)** *jm* alváz

2) *vill* test

3) *eltr* alaplemez

4) *vill* készülékház

| **ĉast/a** **1)** erényes, szűzies

2) romlatlan, erkölcsös

ĉasti: **1)** *ntr ige* szűzies, erényes

2) *ige* romlatlan, erkölcsös

ĉasto: erény <szexualitás>

ĉasteco: **1)** erényesség <szexualitás>

2) *átv* romlatlanság, erkölcsösség

ĉastafekta: prűd, álszemérmes *szin* pruda

malĉasta: **1)** parázna, feslett, buja, szemérmetlen, fajtalan

2) romlott, erkölcstelen

malĉasti, malĉastadi: *ntr* bujálkodik, paráználkodik, fajtalankodik

malĉastaĵo: paráznság, bujaság, szemérmetlenség, fajtalanság <tett, dolog>

malĉasteco: **1)** feslettség, szemérmetlenség

2) romlottság, erkölcstelenség

malĉasteĵo: bordélyház, nyilvánosház, örömtanya, bűnbarlang

malĉastema: buja, érzeki, kéjsóvár, kéjvagyó

malĉastemo: bujaság, érzékiség, kéjsóvárság

malĉastistino: utcalány, örömlány, kéjnő

malĉastisto: dzsigoló, selyemfiú, <férfi> prostituált

malĉastulino: erkölcstelen, buja, szemérmetlen nőszemély

| **ĉastuŝk/o** *ir* csasztuska, röpdal

| **ĉatelperoni/o** *tört műv* chatelperoni műveltség

| **ĉatni/o** *gaszt* csatni <IN>

| **ĉat/o** *növ* kat-cserje, kat-tea <Catha edulis>

| **ĉatobriand/o** *gaszt* chatobriand <vastag marhasültszelet>

| **ĉaŭĉaŭ/o** *áll* csau-csau <kutya>

| **Ĉaŭdefon/o** *geo* La Chaux-de-Fonds

en Ĉaŭdefono troviĝas interlingvistika biblioteko kaj Kultura Centro Esperantista: La Chaux-de-Fonds-ban interlingvisztikai könyvtár és az Eszperantó Kulturális Központ található

| **ĉe** **1)** -nál, -nél <hely>

Bulonjo-ĉe-Maró: *geo eo* Boulogne-sur-Mer

ĉe fenestro: ablaknál

ĉe la brusto de Abrahamo: *átv* Ábrahám kebelén

ĉe tablo: asztalnál

Frankfurto-ĉe-Majno: *geo* Majna-Frankfurt

kapti ĉe la brako: karjánál elkapja

konduki ĉe la nazo: az orránál fogva vezet

sidi ĉe vespermanĝo: vacsoránál ül

tiri ĉe la haroj: a hajánál fogva húzza

2) *átv* vminél, vmi mellett

ĉe arta lumo: mesterséges fénynél

ĉe botisto la ŝuo estas ĉiam kun truo^Z: *közm* ritka csizmadiának jó a csizmája

ritka vargának jó saruja

a suszternek mindig lyukas a cipője

ĉe la rando de pereó: a pusztulás szélén

ĉe la rando de ruiniĝo: a tönk szélén

ĉe plej granda fido memoru pri perfido^Z: *közm* ki könnyen hisz, könnyen megcsalódik

havi kredito ĉe banko: hitele van egy banknál

labori ĉe gazeto: újságnál dolgozik

labori ĉe profesoro: professzor mellett dolgozik

loĝi ĉe sia frato: testvérénél lakik

senti sin ĉe si: otthonosan érzi magát

3) -kor <idő>

ĉe koka krio: kakaskukorékoláskor

ĉe la aŭro de sia vivo: élete hajnalán

ĉe krevo de matenkrepusko: hajnalhasadtával

ĉe tagiĝo: hajnalhasadtával

ĉe sunsubiro: napnyugtakor

4) vmi ellenére, dacára

ĉe ĉiuj klopodoj li fiaskis: minden igyekezet ellenére kudarcot vallott

ĉe la plej bona volo mi ne povas fari tion: legjobb akarattal sem tudom megtenni

ĉe tro ĝentila ekstero mankas sincero^Z: *közm* aki nagyon alázatos, az legtöbbször gyalázatos

ĉe-: vminél, vmi közelében

ĉeesti en la kunveno: jelen van az összejövetelen

ĉemane: kéznél

ĉeloke: helyszínen

ĉepinte de taĉmento: csapat élén

ĉea: ott levő, kéznél levő, jelenlevő, közeli

ĉea kurso: *isk* nappali tanfolyam

ĉeaj personoj: jelenlevő személyek

ĉeaj rimedoj: elérhető v. rendelkezésre álló eszközök

ĉei: *ntr* ott van, közel van, jelen van, kéznél van

ĉeigi: *tr* közelít, odatart, melléhelyez

ĉeumaĉi: **1)** *ntr pej* lábatlankodik

2) *ntr pej* ólálkodik

ĉe-signo: **1)** kereskedelmi 'és'

2) *inf* kukac <@> *szin* heliko, po-signo

| **Ĉeboksar/o** *geo* Cseboksari

| **ĉeburek/o** *gaszt* cseburek

| **ĉeĉen/o** *fn* csecsen

ĉeĉena: *mn nyt* csecsen <ce>

Ĉeĉenujo, Ĉeĉenio: *geo pol* Csecsenföld <RU>

| **ĉef-** fő-, nagy-, vezér-, archi- *szin* grand-, arhi- *l.* ĉefaltaro,

ĉefangelo, ĉefepiskopo, ĉefingeniero, ĉefleŭtenanto, ĉefmangó,

ĉefurbo

ĉefo: főnök, séf, fő, fej, elöljáró, vezető *szin* estro

ĉefo de armeo: hadsereg parancsnoka

ĉefo de familio: családfő *szin* familiestro

ĉefoj de la judoj: a zsidók vezetői

ĉefo de kuirejo: konyhafőnök, séf

laboreja ĉefo: munkahelyi főnök

ĉefa: *mn* fő, vezető, fontos

ĉefa kontolibro: *gazd* főkönyv

ĉefa afero: fődolog

ĉefa novaĵo: vezető hír

ĉefa fervojliio: *vsút* vasúti fővonal

ĉefa sidloko: asztalfő *szin* tablofrunto, tablokapo

kio ĉefa estas, tion li neniam malatentas: ami a legfontosabb, arról sohasem feledkezik meg

ĉefi: **1)** *ntr* főnök, vezető

li ĉefis en la grupo: ő volt a csoport vezetője

2) *ntr ige* lényeges, fontos

ĉefas io alia en la afero: nem ez a dolog lényege

ĉefe: főleg, kiváltképpen, különösen *szin* precipe

ĉefaĵo: fő dolog, ami a legfontosabb

ĉefeco: főnökség, vezetői poszt

transpreni la ĉefecon: átveszi a vezetést
malĉefa, neĉefa: **1)** mellékes, lényegtelen
li estas malĉefa figuro en la ludo: ő mellékes szereplő a játékban
2) alárendelt
ludi malĉefan rolon: alárendelt szerepet játszik
| **ĉeĥ/o** *fn* cseh
ĉeĥa: *mn nyt* cseh <cs>
Ĉeĥujo, Ĉeĥio: *geo pol* Csehország <CZ>
ĉeĥoslovaka: *mn tört* csehszlovák
Ĉeĥoslovakujo, Ĉeĥoslovakio: *tört geo* Csehszlovákia
| **ĉek/o** *gazd* csekk
blanka ĉeko: biankó csekk
ĉeko pagenda al la portanto: bemutatóra szóló csekk
ĉeko pagenda je vido: látra szóló csekk
kontanta ĉeko: készpénzcsekk
kontantigi ĉekon, monigi ĉekon: csekket bevált
nekovrita ĉeko: fedezetlen csekk
pagi per ĉeko: csekkel fizet
trastrekita ĉeko: áthúzott csekk
ĉekaro: *gazd* csekkfüzet *szin* ĉekbloko
ĉekbloko: *gazd* csekkfüzet *szin* ĉekaro
ĉekfalsisto: *jog* csekkhamisító
ĉekkonto: *gazd* csekkszámla
l.m. bankĉeko, eŭroĉeko, poŝtĉeko, poŝtĉekkonto, turistoĉeko, vojaĝoĉeko
| **ĉel/o** **1)** *kr* cella <kolostor>
havi nek ĉelon, nek kelon^Z: nincs tető a feje felett
2) *jog* cella, zárka <börtön>
3) *áll* méhsejt, lépsejt
4) *biol* sejt
animala ĉelo: állati sejt
eŭkariota ĉelo: eukarióta sejt
palisa ĉelo: paliszádsejt
prokariota ĉelo: prokarióta sejt
stoma ĉelo: sztomasejt
vegetaĵa ĉelo: növényi sejt
5) *inf* cella
6) *sp* mező <sakk>
7) négyzet <alakzat>
8) *fiz* cella
bartavola ĉelo: záróréteges fényelem, fotocella
ĉelo de Karolus, ĉelo de Kerr: Kerr-cella
elementa ĉelo: *ásv* elemi cella, ráccella
lumelektra ĉelo: fényelektromos cella
9) *ált* kabin, fülke
10) *rep* sárkánycella, vázcella
11) *pol* pártsejt
neleĝaj komunistoj agadis ofte en ĉeloj: az illegális kommunisták sokszor pártsejtekben tevékenykedtek
12) *zene* cselló *l.* violonĉelo
ĉelaro: **1)** *biol* sejtek, sejtiszövet *szin* ĉelhisto
2) *agr* lép <méhészet>
ĉelete: *biol anat* kicsi üreg, meder, alveolus *szin* alveolo
ĉelologo: *l.* citologo
ĉelologio: *l.* citologio
fotoĉelo: *fot eltr* fotocella *szin* fototubo
intraĉela: *anat* sejtközi, intracellularis
plurĉela: *mn biol* többsejtű
plurĉeluloj, multĉeluloj: *biol* többsejtű állatok, metazoonok
<Metazoa> *szin* histaj animaloj, metazooj

praĉelo: *biol* összejt
unuĉeluloj: *biol* egysejtűek <Protozoa> *szin* protozooj
ĉelafina: *biol* sejthez vonzódo, cytotrop *szin* citotropa
ĉelbiokemio: *biol kém* sejtbiokémia
ĉelbiologio: *biol* sejtbiológia
ĉelciklo: *biol* sejtciklus
ĉeldivido: *biol* sejtosztódás
ĉelemajlo: *műv* rekeszzománc *szin* klozoneo
ĉelemajlaĵo: *műv* rekeszzománc munka *szin* klozoneaĵo
ĉelhisto: *biol* sejtiszövet
ĉelkerno, ĉelnukleo: *biol* sejtmag
ĉelmembrano: *biol* sejthártya, plazmamembrán, plazmalemma
ĉelmuro: *biol* sejtfal
ĉelnukleo: *biol* sejtmag, nucleus *szin* nukleo **1**
ĉelplasma: *l.* citoplasma
ĉelskeleto: *biol* sejtváz
ĉelsolo: *l.* citosolo
ĉelŝtofo: *ex l.* ĉelhisto
ĉelveturilo: *jm jog* rabomobil
l.m. adipoĉelo, akumulatorĉelo, banĉelo, celĉelo, interpretĉelo, izolĉelo, karbonĉelo, kovĉelaro, lipĉelo, mallumĉelo, melanoĉelo, nervoĉelo, pigmentoĉelo, sangoĉelo, seksĉelo, selenĉelo, sunĉelo, telefonĉelo, vestoĉelo
| **ĉement/o** **1)** *anat* fogcement
2) *koh* edzőpor, cementáló közeg
ĉementi: *tr koh* cementál, felszenít <acélgyártás>
ĉementita ŝtalo: *koh* edzett acél *szin* hardita ŝtalo
| **ĉemiz/o** **1)** *tex* ing
amelita ĉemizo: keményített ing
gimnasta ĉemizo: *sp isk* tornaing, tornatrikó
nilona, silka ĉemizo: nejloning, selyeming
pli valoras propra ĉemizo ol fremda plena valizo^Z: *közm* jobb a kevés magamé, mint a sok másé
ringokoluma ĉemizo: garbó
skolta ĉemizo: cserkészing
T-ĉemizo: póló, pólóing
2) *tex* zubbony
3) *tex* <női> alsóing, trikó
ĉemizeto: *tex* rövid ujjú ing
subĉemizo: *tex* alsóing, trikó, atlétatrikó
surĉemizo: *tex* ingmell
ĉemizbutono: inggomb
l.m. brunĉemizulo, harĉemizo, noktoĉemizo, noktoĉemizeto, T-ĉemizo, trikotĉemizo
| **Ĉengdu/o** *geo* Csengtu, Chengdu
| **ĉen/o** **1)** lánc
termezurista ĉeno: földmérő lánc
2) *tech* lánc <hajtás>
3) *átv* lánc, láncolat, fűzér
ĉena reakcio: *kém* láncreakció
formi ĉenon: láncot alkot, láncba áll <továbbításhoz>
4) *mat* út <gráf>
5) *inf* fűzér, karaktorsor, string
ĉeni: *tr* leláncol, megláncol
ĉenero: láncszem
ĉeneto: láncocska, vékony lánc
ĉenujo: *tech* <a teljes láncot borító> láncvédő, láncdoboz <kerékpár>
deĉenigi, elĉenigi: **1)** *tr* leveszi a láncot vkiről, vmiről <n>
elĉenigi la hundon: elereszti a kutyát <láncról>

poŝhorloĝa ĉeno: óralánc
2) tr *átv* szabadjára enged
 li elĉenigis sian retenitan koleron: szabadjára engedte visszafojtott haragját
 kunĉeni: **1) tr** összeláncol
2) tr *átv* összekapcsol
 kunĉeni ne koneksajn aferojn: össze nem tartozó dolgokat összekapcsol
 pro kunĉeniĝo de cirkonstancoj: körülmények összejátszása folytán
 kunĉeniĝi: *ntr* összekapcsolódik, összefonódik
 senĉena: *tech* lánc nélküli
 biciklo kun senĉena transmisio: lánc nélküli hajtóműves bicikli
 ĉenbutiko: *gazd* üzlethálózati bolt
 ĉendomo: *ép* sorház
 ĉenfrakcio: *mat* lánc tört
 ĉenfumi: *tr* egyik cigarettáról a másikra gyújt
 ĉenfumanto: láncdohányos
 ĉengrincado: láncsikorgás
 ĉenhoko: *tech* lánchorog
 ĉenhundo: házőrző kutya, láncos kutya, láncon tartott kutya
 ĉenkanto: *zene* kánon
 ĉenkovrilo: *tech* láncvédő
 ĉenlabori: *ntr* szalagon dolgozik
 ĉenlaboro: *ip* szalagmunka <gyártószalag>
 ĉenletero: lánclevél, hólabdalevél
 ĉenlinio: láncvonal, catenaria
 ĉenmesaĝo: *inf* láncímél
 ĉenponto: *ép* lánchíd
 ĉenrado: *tech* lánckerék
 ĉenreakcio: *fiz kém* láncreakció
 ĉenrimo: *ir* lánchrím
 ĉenstablo: *ip* futószalag
 ĉentakelo: *tech* láncsigasor
 ĉentamburo: *tech* láncdob
l.m. datumĉenado, horloĝĉeno, hotelĉeno, izolĉeno, kolĉeno, kuploĉeno, lampoĉeno, magazenĉeno, montoĉeno, nutroĉeno, perloĉeno, pordoĉeno, segoĉeno, signoĉeno, sonĉeno, ŝaŭmĉeno, televidĉeno, tirĉeno, troĝeno
| ĉend/i *l.* ekbruligi
| ĉenil/o *tex* zsenília <selyembársonyból készült paszomány>
| ĉenton/o *ir* centovers <más szerzők soraiból összeállított költemény>
| Ĉe/o *eo* Cseh <Andor>
 Ĉe-Instituto: *eo isk* Cseh-Intézet
 Ĉe-kurso: *eo isk* Cseh-tanfolyam
 paroli kiel Ĉe-kursano: *pej* sablonokban, primitív módon beszél
 Ĉe-metodo: *eo isk* Cseh-módszer
| Ĉerburg/o *geo* Cherbourg
| ĉerimoli/o **1)** *növ* cserimoja, csirimojófa <Annona cherimolia>
2) l. ĉerimolibero
 ĉerimoliujo: *l.* ĉerimolio *l*
 ĉerimolibero: *növ* cserimoja, krémalma, fahéjalma
| ĉeriz/o *növ* cseresznye
 acida ĉerizo: *l.* grioto
 acidĉerizujo, acidĉerizarbo: meggyfa *szin* griotujo
 blankakarna ĉerizo: fehér húsu cseresznye
 ĉerizo sur la torto: hab a tortán
 dolĉa ĉerizo: édes cseresznye
 grapolĉerizujo: *l.* paduso
 sovaĝa ĉerizo: madárcseresznye, vadcsesznye *szin* merizo

ĉerizujo, ĉerizarbo: *növ* cseresznyefa <Prunus avium> *szin* birda prunuso
 ĉerizbomono: *gaszt* konyakmeggy
 ĉerizbrando: *gaszt* cseresznyepálinka, cherry brandy
 ĉerizejo: *agr* cseresznyés kert
 ĉerizlaŭro: *növ* babérmeggy, borostyánmeggy <Prunus laurocerasus> *szin* ĉerizprunuso
 ĉerizlikvoro: *gaszt* cseresznyelikőr
 ĉerizprunuso: *növ* babérmeggy, borostyánmeggy <Prunus laurocerasus> *szin* ĉerizlaŭro
 ĉerizruĝa: cseresznyepiros
 ĉeriztorto: *gaszt* cseresznyetorta
| ĉerk/o koporsó *szin* mortokesto
 ĉerka silento: síri csend
 ĉerkujo: sírbolt *szin* tombokelo
 ĉerkokavo: sírgödör
 ĉerkoportanto: koporsóvivő
 ĉerkoveturilo: *jm* halottaskocsi, gyász kocsi *szin* funebra ĉaro
 enĉerkigi: *tr* koporsóba fektet
| ĉerkes/o *fn* cserkesz
 ĉerkesa: *mn nyt* cserkesz, adigei, kabard <ady>
 Ĉerkesujo, Ĉerkesio: *geo* Cserkeszföld
| Ĉernobil/o *geo* Csernobil
| ĉernozi/o *agr* csernozjom
| ĉerok/o *fn* cseroki
 ĉeroka: *mn nyt* cseroki <chr>
| ĉerp/i **1)** *tr* <folyadékot> mer
 ĉerpi akvon per kribrilo²: rostával hordja a vizet, Dunába vizet hord
2) tr *átv* merít
 ĉerpi inspiron: ihletet merít
 ĉerpi konsolon: vigaszt merít
 ĉerpi kuraĝon: bátorságot merít
 ĉerpi utilon: hasznot húz
 ĉerpaĵo: kivonat, részlet <műből>
 ĉerpilo: **1)** merítőedény
2) mérőkanál *szin* ĉerpkulero
3) vízmerő *szin* ŝkopo
 deĉerpi: *tr* leföldről, lemerít vmi felszínéről
 deĉerpi la kremon: leszedi a tejfölt
 deĉerpi la profiton: *gazd* leföldről a hasznot
 elĉerpi: **1)** *tr* kimer
 elĉerpi ĝis la lasta gutto: az utolsó cseppig kimer
2) tr *átv* kiűrt, kimerít, felél
 elĉerpi ĉiujn eblojn: minden lehetőséget kimerít
 elĉerpi la naftofonton: kimeríti a kőolajforrást
 elĉerpi la temon: kimeríti a témát
 elĉerpi la trezorejon: kiűrti a kincstárat
 elĉerpi lian paciencon: visszaél a türelmével
 elĉerpi sian monon: feléli a pénzét
 elĉerpiĝi: *ntr* kifogy, kimerül
 liaj fortoj elĉerpiĝis: erői kimerültek
 lia pacienco elĉerpiĝis: elfogyott a türelme
 la provianto elĉerpiĝis: az ellátmány kimerült
 elĉerpita: **1)** kimerített, kifogyott
2) átv kimerült
 neelĉerpebla: kimeríthetetlen, kifogyhatatlan
 kun neelĉerpebla pacienco: kifogyhatatlan türelemmel
 neerĉerpebla graco: *kr* végtelen kegyelem
 neerĉerpeblaj riĉfontoj: *gazd* kimeríthetetlen erőforrások

subĉerpi: *tr* szivornyáz, átfajt

ĉerpkulero: *gaszt* merőkanál *szin* ĉerpilo 2

l.m. saŭĉoĉerpilo, supoĉerpilo

| **ĉervonc/o** *gazd* cservonyec <pénznem>

| **ĉes/i 1)** *ntr* megszűnik, abbamarad, befejeződik, megáll, szünetel

ĉesis la doloro: megszűnt a fájdalom, kiállt a fájdalom

ĉesu do!: hagyja már abba!, szűnj meg!

ĉesis la danĝero: megszűnt a veszély

2) *ntr* <bővítménnyel> abbahagy, megszakít, félbeszakít

ĉesi fumi: abbahagyja a dohányzást

ĉesi labori: abbahagyja a munkát, leteszi a munkát

ĉesi paroli: elhallgat, nem beszél tovább

ĉesi pensi pri la afero: napirendre tér az ügy felett

ĉesis pluvi: elállt az eső

ĉesu kun viaj intrigoj!: hagyd abba az intrikáidat!, hagyd fel az intrikákkal!

ne ĉesi kun siaj demandoj: nem hagyja abba a kérdezősködést

oni faris, oni ĉesis, kaj ni ĉion forĝesis^Z: borítsunk fátlyat rá

ĉeso: megszűnés, abbamaradás, szünet

fari ĉeson: leáll vmivel, szünetet iktat be

kelktempa ĉeso ne estas forĝeso^Z: *közm* ami késik, nem múlik

ĉesigi: *tr* megszüntet, beszüntet, szüneteltet, megszakít, befejez, leállít

ĉesigi blokadon: *gazd kat* blokádot megszüntet, felszámol

ĉesigi dungon: munkaviszonyt felbont

ĉesigi la fumadon: abbahagyja a dohányzást

ĉesigi la laboron: befejezi a munkát, leteszi a munkát

ĉesigi sian vivon: véget vet az életének

ĉesigo: **1)** beszüntetés, abbahagyás, megszakítás

ĉesigo de militagoj: harci cselekmények beszüntetése

2) *inf* megszakítás, befejezés, abort <művelet>

ĉesigi: *ntr* szünni kezd, lassan abbamarad

ĉesigas pluvi: kezd szünni az eső

neĉesejo: *tréf* budi

senĉesa: szakadatlan, folyamatos, szüntelen

senĉesa guto eĉ ŝtonon traboras^Z: *közm* sok csepp kivájja a követ

senĉese: egyfolytában, szüntelenül *szin* senhalte, senpaŭze

l.m. laborĉesigo, paŭĉesigo

| **Ĉestr/o** *geo* Chester *l.* ĉestra fromaĝo

| **ĉeti/o** *áll* berki poszáta, berkiposzáta <Cettia cetti>

mallongflugila ĉetio: japán berkiposzáta <C. diphone> *szin* ugviso

| **ĉetnik/o** *pol* csetnik

| **ĉetrum/o** *csetrum, chetrum* <váltópénz>

| **ĉeval/o 1)** *áll* ló <Equus caballus> vö. ekvo

ĉevaldejoj <Equidae>: lófélék

al ĉevalo donacita oni buŝon ne esploras^Z: *közm* ajándék lónak nem nézik a fogát

beja ĉevalo: pej ló

eĉ kvar piedoj de ĉevalo ĝin ne savas de falo^Z: *közm* a lónak négy

lába van, mégis megbotlik

ekrajdi siajn altajn ĉevalojn: indulatba jön, elfutja a méreg

frisa ĉevalo: *átv kat* spanyolbak, spanyollovak <hegyes akadály>

szin hispana rajdisto

kapmakula ĉevalo: hóka ló

konsumpeli ĉevalon: lovat agyonhajszol

la ĉevalo henas kaj hufoskrapas: a ló nyerít, és kapál

ne mia estas la ĉevalo, min ne tuŝas ĝia falo^Z: mit bánom én; nem az én bajom; nem ingem, nem gatyám

pega ĉevalo: tarka ló

sidigi sur falsan ĉevalon: *átv* beugrat, felültet

2) *sp* huszár, ló <sakk>

3) *sp* ló <tornaszer> *szin* gimnastika ĉevalo

ĉevalo kun ansoj: kápásló

gimnastika ĉevalo: ló *szin* boko 2

senansa ĉevalo: ugróló

4) *fiz* lóerő *szin* ĉevalpovo

5) *átv* heroin

ĉevalaĉo: *pej* gebe

ĉevalado: *sp* lólengés

ĉevalaĵo: *gaszt* lóhús <étel>

ĉevalaĵo: *agr* lóistálló *szin* ĉevalstalo

ĉevaleto: **1)** *áll* lovacska, kis termetű ló

2) *l.* poneo

3) *átv* kedvenc téma, vesszőparipa

fíŝado estas lia amata ĉevaleto: a horgászás a vesszőparipája

li rajdas sian ĉevaleton: mondja a magáét

Ĉevaleto: *csill* Csikó, Equuleus

ĉevaliĉo: *ritk áll* csödör, mén *szin* virĉevalo

ĉevalido: *áll* csikó

ĉevalino: *áll* kanca

antaŭĉevaloj: *közl* előfogat, forspont <más lovak elé fogott lovak>

eksĉevalo: *áll* herélt ló, paripa

deĉevaligi: **1)** *tr* leszállít a lóról

2) *tr átv* kiűt a nyeregből

deĉevaligi: *ntr* leszáll a lóról

duĉevala: **1)** *jm* kétlovas

2) *tech* két lóerős

surĉevaligi: *tr* feltesz a lóra

surĉevaligi: *ntr* lóra száll, lóra ül

virĉevalo: *áll* csödör, mén *szin* stalono

eksvirĉevalo: *áll* herélt mén, paripa *szin* eksstalono

ĉevalbloko: felhágókő <lóra ülés>

ĉevalbredado: *agr* lótenyésztés

ĉevalbredejo: *agr* méntelep, lótenyésztelő

ĉevalbredisto: *agr* lótenyésztő

ĉevalbroso: csutakolókefe

ĉevalĉaro: lófogat, lovas szekér

ĉevalforto: *fiz tech* lóerő

ĉevalharo: lószőr

ĉevalhirudo: *áll* lónadály <Haemopsis sanguisuga>

ĉevaliro: *sp* lóugrás <sakk>

ĉevalkiraso: *tört kat* lóvért

ĉevalkonkurso, ĉevalkuroj, ĉevalvetkuro: *sp* lóverseny

ĉevalkovrilo: lópokróc

ĉevalkurejo: *sp* lóversenypálya

ĉevalpiedo: **1)** *áll* lóláb

2) *l.* tusilago

ĉevalpovo: *fiz* lóerő <LE>

ĉevalservisto: lovász

ĉevalskarabo: *áll* pejbogár <Omophlus proteus>

ĉevalstalo: *agr* lóistálló *szin* ĉevalaĵo

ĉevalŝanĝejo: *tört* postaállomás *szin* poŝtostacio

ĉevaltramo: *jm* lóvasút

ĉevalveturilo: *jm* lovas kocsi

ĉevalviro: **1)** *áll ex* csödör, mén *l.* virĉevalo

2) *mit* kentaur *szin* centaŭro

ĉevalvosto: *áll* lófarok

l.m. balancĉevalo, batalĉevalo, kaleŝĉevalo, kurĉevalo, lulĉevalo, rajdĉevalo, rasĉevalo, selĉevalo, ŝargĉevalo, timonĉevalo, tirĉevalo

| **ĉeviot/o 1)** *agr* seviet juh

2) *tex* se viot <skót gyapjúsövet>

Ĉeviota Montaro: *geo* Ĉeviot-hegység

| **ĉevr/o** *ép* fedélszék, tetőszék

bindotraba ĉevro: torokgerendás fedélszék

malplena ĉevro: üres fedélszék

patra ĉevro: szelemenés fedélszék

| **ĉevron/o 1)** *ép* szarufa

stucita ĉevrono: csonka szarufa

2) *cím* szarufa

ĉevronaro: *ép* szaruzat

ĉevronumita: *cím* szarufázott <címer>

ĉevronparo: *ép* szarupár, szaruállás

l.m. eĝoĉevrono, valĉevrono

| **ĉi 1)** itt *szin* ĉi tie

se korpe mi forestas, spirite mi estas ĉi: bár testileg távol, lelkileg itt vagyok

2) mutató partikula <tabellaszavak előtt v. után>

ĉi tian jupon mi ŝatus aĉeti: ilyen szoknyát szeretnék venni

ĉi tio estas tablo: ez asztal

ĉi tiu estas via loko, ne tiu: ez a te helyed, nem az

tiu ĉi ne estas kulpa: ez nem bűnös

ĉi tiu speco de varo: ez a fajta áru

ne tiel, sed ĉi tiel: nem úgy, hanem így

2) ez a<z> *szin* ĉi tiu

ĉi loko estas seka, tiu ne: ez a hely száraz, az nem

ĉi homo ne estas honesta: ez az ember nem becsületes

ĉi-: legközelebbi

ĉi-ene: **1)** itt belül

2) <levélben> mellékelve

ĉi-landa: honi, e földi, ez országai

ĉi-loke: e helyt, ezen a helyen

ĉi-tempe: ebben az időben

ĉi-sence: ebben az értelemben

| **ĉia** mindenféle, mindenfajta, bármilyen

ĉia dono estas bono^Z: *közm* jó az adomány, bárminő is

ĉian subtenon li volonte akceptas: mindenféle támogatást szívesen elfogad

rifuzi ĉian akuzon: mindenféle vádat visszautasít

ĉiaĵo: mindenféle dolog

ĉiakoste: **1)** minden áron, minden árért

2) *átv* mindenáron, okvetlenül

ĉiamaniere: mindenképpen *szin* ĉiel

| **ĉia/o** *növ* azték zsálya <Salvia hispanica>

| **ĉial 1)** mindenképpen, mindenért

ĉial mi helpus vin: mindenképpen segítenélek

tio estas ĉial konsilinda: ez mindenképpen tanácsos

| **ĉiam** mindig, mindenkor

ĉiam egale: mindig egyformán, változatlanul

ĉiam pli: mindinkább, mindjobban

la vero ĉiam venkas: az igazság mindig győz

ĉiama: **1)** mindenkori

la ĉiama posedanto de la domo: a ház mindenkori tulajdonosa

2) *mn* örök, örökös

ĉesu kun viaĵ ĉiamaj kvereloj: hagyd abba ezt az örökös veszekedést

ĉiamigi: **1)** *tr* megörökít

ĉiamigi la pejzaĝon per fotoj: fényképeken megörökíti a tájat

2) *tr* örökkössé tesz

la asemblea decido ĉiamigis la servutecon: az országgyűlési határozat örökkössé tette a jogbágyságot

ĉiamulo: elmaradhatatlan valaki

porĉiama: örökre szóló, <időben> örökös

porĉiama bieno: örökös birtok

ĉiamfraŭlo: agglegény

ĉiamfraŭlino: aggszűz, vénkisasszony

ĉiamfrosta: örök faggyal kapcsolatos

ĉiamfrosta zono: *geo* örök fagy övezete

ĉiamgasto: törzsvendég *szin* asidua gasto

ĉiamknabino: vénlány

ĉiammovilo: örökmozgó gép, perpetuum mobile

ĉiamverda: *növ* átv is örökzöld *szin* vintrodaŭra

ĉiamvigla: örökmozgó <pl. gyerek>

| **ĉibuk/o** csibuk, török pipa, hosszúszerű pipa

| **ĉiĉeron/o** idegenvezető *szin* fremdulgvidanto

licencita ĉiĉerono: hivatalos engedéllyel rendelkező idegenvezető

| **ĉiĉev/a** *mn* nyt cseva <ny>

| **ĉiĉ/o** *gaszt* chicha, kukoricapálinka

| **ĉie** mindenhol, mindenütt

malsaĝulo ĉie sian nomon skribas^Z: *közm* az ostoba mindenhová a maga nevét firkálja

ĉie estas varme, sed hejme plej ĉarme^Z: *közm* mindenhol jó, de legjobb otthon

de ĉie alvenadis vizitantoj: mindenholn érkezték látogatók

ĉien: mindenhova, mindenütt

ĉiea: mindenhol jelen levő, mindenhol megtalálható, mindenhol fellelhető

ĉie-esta: mindenhol jelen levő

| **ĉiel** mindenképpen, mindenhogyan *szin* ĉiumaniere

ĉiel vi devas pagi: mindenképpen kell fizetned

| **ĉiel/o 1)** ég, égbolt *szin* firmamento

el klara ĉielo tondro ekbatis^Z: derült égből villámcsapás

hodiaŭ ankoraŭ estas ĉielo blua kaj akvo pura: még semmi sincs elveszve

nuba ĉielo: felhős ég

plennuba ĉielo: borult ég

sennuba ĉielo: felhőtlen ég

serena ĉielo: derült ég

sub libera ĉielo: a szabadban, a szabad ég alatt

2) *vall* mennyek, mennyország

el la ĉielo al la tero: a mennyből egyenesen a földre

esti en la sepa ĉielo: a mennyországban érzi magát

la sepa ĉielo: *iszl* a hetedik mennyország

3) *kr* ég <azaz isten>

alta ĉielo!: te, jó ég!, magasságos ég!

donu la ĉielo!: adja az ég!

pro la ĉielo!: az istenért!

ĉiela: **1)** égi

ĉielaj fenomenoj: égi jelenségek

ĉiele alta: égi erő

2) *vall* mennyei, égi

ĉiela difino: égi elrendelés

Ĉiela Patro: Mennyei Atya

ĉiela patrono: mennyei pártfogó, égi patrónus

3) *átv* mennyei, tökéletes, nagyon boldog

ĉiela feliĉo: mennyei boldogság

4) mennyei <azaz isteni>

ĉiela destino: az ég akarata

ĉielanoj, ĉieluloj: *kr* mit égiek <pl. istenek, angyalok, üdvözültek>

subĉiela: **1)** földi, nem égi

nia subĉiela mondo: földi világunk

2) szabadtéri vö. eksterdoma, plenaera
 subĉiela kinejo: szabadtéri mozi
 subĉiela koncerto: szabadtéri koncert
 subĉiela muzeo: szabadtéri múzeum
 ĉielarbo: *l.* glandohava alianto
 ĉielarko: *met* szivárvány
 ĉielarkeca: szivárványos, szivárványszínű
 ĉielblua: égszínkék
 ĉieldirekto: *geo* égtáj *szin* mondflanko
 ĉielfajro: tüzes mennykő, villám
 ĉielfeliĉulo: *fn kr* üdvözült
 ĉieliro: 1) *kr* mennybemenetel
 2) Ĉieliro <de Nia Sinjoro>: *kr* áldozócsüörtörtök, áldozónap
 ĉielkorpo: *csill* égitest
 ĉielklama, ĉielkria: égbekiáltó
 ĉielmapo: *csill* csillagászati térkép
 ĉielregno: *kr* mennyország *szin* paradizo 3
 ĉielruĝo: vörös égálja
 ĉielskrapanto: *ép* felhőkarcoló *szin* nubskrapulo
 ĉielvelo: *hajó* felsősudár-vitorla, póznavorla, royalvitorla *szin* reĝvelo
 ĉielvolbo: égbolt
 | **ĉies** mindenkí vmíje, mindenkíe
 ĉies favorato: mindenkí kedvence
 klopodi pri ĉies favoro, estas plej malsaĝa laboro^Z: *közm* nem lehet mindenkí kedvére tenni
 la tero estas ĉies proprajo: a föld mindenkíe
 ĉiesajo: *inf* ingyenes program, freeware *szin* publikaĵo
 ĉiesigi: *tr* közkinccsé tesz, köztulajdonúvá tesz
 ĉiesulino: utcanő, utcalány *szin* amoristino, putino
 | **ĉif/i** *tr* gyűr, összegyűr, meggyűr
 ĉifi ĉemizon, paperon: inget, papírt összegyűr
 ĉifaĵo: papírcsomó, galacsín
 ĉifita: gyűrött
 neĉifebla: gyűrhetetlen, nem gyűrődő, gyűrődésmentes *szin* negladenda
 neĉifebla ĉemizo: gyűrődésmentes ing
 | **ĉifĉaf/o** 1. frua filozkopo
 | **ĉifon/o** 1) rongydarab, tisztítórongy
 2) *pej* cafat <ruha> *szin* ĉifonaĵo
 ĉifonaĵo: *pej* rongy, cafat <ruha>
 homo vestita en ĉifonaĵoj: rongyokba öltözött ember
 ĉifonisto: rongyszedő, handlé, ószeres
 ĉifonulo: *pej* toprongyos alak
 ĉifonfiguro: *agr* madárijesztő *szin* birdotimigilo, kvazaŭhomo 2
 ĉifonproleto: *pol* lumpenproletár
l.m. hokĉifonisto, lavĉifono, piedĉifono
 | **ĉifr/o** 1) titkosírás-ábécé, rejtjelábécé
 2) zárkód
 3) kézjegy *szin* monogramo
 ĉifri: *tr* titkosít, rejtjelez, kódol, sifríroz
 ĉifrado: titkosítás, rejtjelezés, kódolás, sifrírozás
 ĉifraĵo: rejtjeles írás, kódolt szöveg, sifrírozott szöveg
 ĉifristo: *fn* rejtjelező, rejtjelíró, kódoló
 malĉifri: *tr* megfejt, dekódol, desifríroz <kódot, titkosírást> vö. deĉifri
 surĉifri: *tr* rárejtjelez, rásifríroz <rejtjelezett szöveget>
 ĉifroseruro: kombinációs zár, kódzár, kódolt zár *szin* ciferseruro
 | **Ĉikag/o** *geo* Chicago
 | **ĉigong/o** *sp orv* csi-kung, qigong

| **ĉik/o** *áll* homoki bolha <Tunga penetrans> *szin* sablopulo
 | **ĉikan/i** 1) *tr* zaklat, piszkál, bosszant, molesztál
 maljunaj soldatoj ofte ĉikanas novicojn: az öreg katonák gyakran zaklatják az újoncokat
 2) *tr* csűr-csavar, szőrszálhasogatva v. kicsinyeskedve vitat, akadékoskodik
 3) *ntr* ex pletykál *l.* klaĉi
 ĉikano, ĉikanado: 1) zaklatás, piszkálódás, bosszantás
 polica ĉikanado: rendőri zaklatás
 2) csűr-csavarás, szőrszálhasogatás, akadékoskodás
 senfinaj ĉikanoj de malaltaj oficistoj: kishivatalnokok véget nem érő akadékoskodásai
 ĉikanema: kötekedő természetű, gáncsokodó, akadékoskodó
 | **ĉikl/o** *kém* zapotafatej, chicle
 | **ĉil/o** *biol* nyiroknedv, tápnyirok, tápnedv, chylus
 ĉilodukto: *anat* nyirokvezeték, ductus lymphatici
 ĉilovaskulo: *anat* centrális nyirokér, chyllus-ér, Asellio-ér
 | **Ĉili/o** *geo pol* Chile <CL>
 ĉilia: *mn* chilei
 ĉiliano: *fn* chilei
 la ĉilianoj multe suferis dum la Pinochet-diktaturo: a chileiek sokat szenvedtek a Pinochet-diktatúra alatt
 | **ĉimarono** *gaszt* cukor nélküli matétea
 | **Ĉimboraz/o** *geo* Chimborazo
 | **ĉim/o** *biol* gyomorpép, chymus
 | **ĉimozin/o** *ex l.* labenzimo
 | **ĉimpanz/o** *áll* csimpánz <Pan troglodytes>
 eta ĉimpanzo, malgranda ĉimpanzo: *l.* bonobo
 | **ĉin/o** *fn* kínai vö. hano
 ĉina: *mn nyt* kínai <zh>
 ĉina skribo: kínai írás
 kantona ĉina: *nyt* kantoni kínai
 mandarena ĉina: *nyt* mandarin kínai
 Orient-Ĉina Maro: *geo* Kelet-kínai-tenger
 Sud-Ĉina Maro: *geo* Dél-kínai-tenger
 ĉinaĵo: kínai műtárgy, kínai termék
 ĉinologo: *nyt* sinológus
 ĉinologio: *nyt* sinológia
 Ĉinuĵo, Ĉinio: *geo pol* Kína <CN>
l.m. Hinduĉinuĵo
 | **ĉinĉil/o** *áll* csincsilla <Chinchilla>
 ĉinĉiletoj: csincsillafélék <Chinchillidae>
 | **Ĉingdaŭ/o** *geo* Csingtao, Qingdao
 | **Ĉinghaj/o** *geo pol* Csinghaj, Qinghai <CN>
 | **Ĉingis/o** Csingiz <utónév>
 Ĉingis-hano: *tört* Dzsingisz kán
 | **ĉintar/o** qindarka <pénznem>
 | **ĉio** minden
 ĉio aŭ nenio: minden vagy semmi
 ĉio bona: minden jó
 ĉio de la ĥameleonaj manĝoj: ez mind pusztá ígéretés, ez mind üres szó
 ĉio eliris, por ĝui la radiojn de la suno^Z: mindenkí kiment, hogy élvezze a nap sugarait
 ĉio en ŝi estis bela: minden szép volt benne
 ĉio en unu: mindent egyben, all-in-one
 ĉio havas finon^Z: *közm* egyszer mindennek vége szakad
 ĉio sia estas plej ĉarma^Z: *közm* a magáé mindenkinek kedves
 ĉio transmara estas ĉarma kaj kara^Z: *közm* a messze mindig szép

ĉion ĝustaloke kaj ĝustatempe: mindent a maga helyén és a maga idejében

ĉiodecida: mindent eldöntő

ĉiofaranto: tótumfaktum, faktótum, mindenes, <vki> jobbkeze, ezermester

ĉiopardona: könyörületes, mindent megbocsátó

ĉiopova: **1)** mindenható

Dio ĉiopova!: hatalmas Isten!

2) *pol* teljhatalmú

ĉiopovo: *pol* teljhatalom

ĉioscia: mindentudó

ĉiosciado: mindentudás

ĉiovendejo: szatócsbolt, vegyesbolt, vegyeskereskedés, ABC-áruház

ĉiovida: látnoki

ĉiovora: *áll* mindenevő *szin* ĉiomangá

ĉiovoranto: *áll átv* mindenevő

| **ĉiom** mindannyi, összes <menyiség>, mindahány

kiom da pomoj mi donu? ĉiom: mennyi almát adják? az összeset

ĉioma: *mn* összes

ilia sukceso estis ĉioma: sikerük teljes volt

ĉiome: összességében, mindenestül, a maga egészében, en bloc

kondamni ĉiome: en bloc elítél

ĉiomo: összesség, teljes mennyiség

la ĉiomo de la stoko forbrulis: a teljes készlet elégett

| **ĉip-ĉip!** *hgut* pi-pi-pi!

| **ĉip/a** *ritk* olcsó *szin* malmultekosta

forĉipumi: *tr pej* elkótyavetyél

| **ĉip/o** l. ico

| **ĉips/oj** *gaszt* burgonyaszirom, chips

salitaj, paprikitaj ĉipsoj: sós, paprikás chips

| **ĉir/o** **1)** *növ* kacs, cirrus

2) *áll* tapogató, cirrus

3) *áll* serte

ĉireto: *áll* csilló

senĉirigi: *tr agr* kacsol

l.m. foliĉiro, tigoĉiro, radikĉiro

| **ĉirimen/o** *tex* sirimen, csirimen <japán selyemszövet>

| **ĉirkaŭ** **1)** körül <helyben>

ĉirkaŭ li kolektiĝis homoj: emberek gyűltek köréje

ĉirkaŭ tablo: asztal körül

danci kiel kato ĉirkaŭ poto^Z: kerülgeti, mint macska a forró kását

kolekti ĉirkaŭ si: maga köré gyűjt

li desegnis cirklon ĉirkaŭ si: kört rajzolt maga köré

voki ĉiujn ĉirkaŭ sin: maga köré hív mindenkit

2) körül <időben>

ĉirkaŭ tagmezo: dél körül, dél felé

ĉirkaŭ vespero: estefelé, este körül

3) körülbelül, kb. *szin* proksimume

ĉirkaŭ dek kilometrojn ili marŝis ĉiutage: naponta kb. tíz kilométeren
tettek meg

en ĉirkaŭ dek lokoj eksplodis la incendio: a tűz kb. tíz helyen
lobbant fel

kun ĉirkaŭ kvin liaj komplicoj li faris la krimagojn: a bűntetteket
kb. öt bűntársával követte el

ĉirkaŭ-: körül-, körbe- *l.* ĉirkaŭdoni, ĉirkaŭfermi, ĉirkaŭfrazo

ĉirkaŭa: **1)** körül levő, környező

2) körülbelüli

ĉirkaŭe: **1)** körben, körülötte

ĉirkaŭe etendiĝis neĝkovrita pejzaĝo: körben hófödte táj terült el

2) a környéken

ĉirkaŭe loĝas multaj miaj amikoj: a környéken sok barátom lakik
ĉirkaŭe de la urbo altiĝas montoj: a város környékén hegyek
emelkednek

la homoj starigis ĉirkaŭe: az emberek körbe álltak

3) körülbelül

ĉirkaŭe dek mil homoj manifestaciis: kb. tízezer ember tüntetett

ĉirkaŭi: **1)** *tr* övez, körülvesz

2) *tr* körbekerít, bekerít

3) *tr átv* megkönyékez

ĉirkaŭigi: *tr* körbevesz, körberak

li ĉirkaŭigis sian domon per barilo: körbevette a házat kerítéssel

ĉirkaŭo: *mat* kerület *szin* periferio, cirkonferenco

ĉirkaŭaĵo: **1)** környék, környezet

2) *mat* környezet

ĉirkaŭumo: *biol* élőhely, biotóp, élettér *szin* biotopo, vivloko

| **ĉirp/i** **1)** *ntr* ciripel

2) *ntr* csiripel

| **ĉister/o** *sp* pelotaütő

| **ĉit!** *isz* csitt!, *pszt!* *szin* ŝŝ!, ts!

| **ĉitaron/o** *zene* chitarrone

| **ĉiu** **1)** minden, minden egyes

ĉiu „li” havas sian „ŝi”^Z: *közm* minden zsák megleti a foltját

ĉiu „tial” havas sian „kial”^Z: *közm* mindennek megvan a maga oka

ĉiu homo estas mortema: minden ember halandó

ĉiu vulpo sian voston laŭdas^Z: *közm* cigány a maga lovát dicséri

ĉiuj enterigitaj estas plenaj de meritoj^Z: *közm* a halottakról jót vagy
semmit

2) mindegyik, az összes, mindahány

ĉiuj lernantoj restis en la lernejo: az összes tanuló az iskolában
marad

ĉiuj liaj amikoj venis al la enterigo: az összes barátja eljött a
temetésre

ĉiuj miaj esperoj falis: minden reményem megghiúsult

ĉiuj rajtoj estas rezervitaj: minden jog fenntartva

ne nur ĉi tiujn, sed ĉiujn librojn mi aĉetos: nem csak ezeket, hanem
az összes könyvet megveszem

3) mindenki

la aero estas de ĉiuj: a levegő mindenkié

ĉiu parolas pri la evento: mindenki az eseményről beszél

ĉiu alia: mindenki más

ĉiu el ili: mindegyikük

ĉiu scias pri lia amrilato: mindenki tud a viszonyáról

kiu por ĉiuj laboras, pri si mem ne memoras^Z: *közm* mindenki

szolgálja maga kártevője

ĉiu-: minden, minden-, -nként

ĉiudimanĉe: vásárnaponként, minden vásárnap

ĉiuflanke elprovita lingvo: minden tekintetben kipróbált nyelv

ĉiuflanke: minden oldalon, mindegyik oldalon, mindenhol, minden
tekintetben

ĉiuhora: óránkénti

ĉiuhore: óránként, minden órában

ĉiuseksema: *biol pszi* pánszexuális

ĉiuseksemo: *biol pszi* pánszexualitás

| **ĉiuauŭ/o** *áll* csivava

| **ĉiz/i** *tr tech* vés

ĉizi lignon, marmoron, ŝtonon: fát, márványt, követ vés

ĉizi nomon sur tomboŝtono: sírkőre nevet vés

ĉizi en la memoron: az emlékezetébe vés

ĉizilo: *tech* véső

frida ĉizilo: hidegvéső

ĉizileto: *tech* ötvösvéső

ĉizisto: vésnök

ĉirkaŭĉizi: *tr tech* körbevés, vésővel kinagyol

ĉizsaltuloj: *l.* keliferoj

l.m. foldoĉizilo, gravurĉizilo, ostoĉizilo

| **ĉizoj/o** *tech* lemezolló, lemezvágó

ĉizoji: *tr tech* <lemezt> vág

| **-ĉj-** férfinév becéző alakja *l.* Joĉjo, oĉjo, paĉjo, Peĉjo

| **Ĉjiĉjihar/o** *geo* Csicsihar, Qiqihar

| **ĉokolad/o 1)** *gaszt* csokoládé

briketo da ĉokolado: egy szelet csokoládé

farĉita ĉokolado: *gaszt* töltött csokoládé

tabuleto da ĉokolado: egy tábla csokoládé

2) *gaszt* csokoládéital *szin* trinkĉokolado

taso da ĉokolado: egy csésze csokoládé

2) *átv* hasis *szin* haŝiŝo

ĉokoladaĵo: *gaszt* csokoládékészítmény, csokoládés édesség

ĉokoladisto: csokoládéárus

ĉokoladujo: csokoládéskanna

l.m. trinkĉokolado

| **Ĉongĉing/o** *geo pol* Csungking, Chongqing <város és tartomány>
<CN>

| **ĉoper/o 1)** *tört* szakóca, marokkő, ökölkő

2) *jm* chopper <motorkerékpár>

| **ĉopsu/o** *gaszt* chop suey <rizses húsetel> <CN>

| **ĉot/o** *áll* kölönte <Cottus>

ĉotedoj <Cottidae>: *áll* kölöntefélék

| **ĉu 1)** vajon, -e <kérdő névmás nélküli kérdő mondatokban>

ĉu ne?: nemde?

ĉu oni jam aŭdis ion tian?!: hallottak már ilyet?!

ĉu vere?: tényleg?, valóban?

ĉu vi venos promeni?: jössz sétálni?

ĉu vi trovis la gazeton?: megtaláltad az újságot

ĉu vere okazis la akcidento?: vajon tényleg megtörtént a baleset

2) vajon, -e <kérdő névmás nélküli alárendelt mondatokban>

mi ne scias, ĉu tio estas vera: nem tudom, igaz-e

li demandas, ĉu mi ĉeestos la kunvenon: kérdezi, hogy részt

veszek-e az összejövetelen

ĉu-ĉu: akár-akár... <választóság>

ĉu dekstren, ĉu maldekstren, vi devas ekiri: akár jobbra, akár balra,

el kell indulnod

ĉu esti, ĉu ne esti, jen la demando: lenni vagy nem lenni, ez itt a

kérdés

ĉu kun li, ĉu sen li, ni komencos: akár vele, akár nélküle, kezdünk

ĉu li estas laca, ĉu ripozinta, ne devas plumarŝi: akár fáradt, akár

pihent, tovább kell mennünk

ĉu li venos, ĉu ne, ni ne plu atendas: akár jön, akár nem, nem

várunk tovább

ĉui: *ntr* kérdez vmiről

ĉu-demando: *nyt* eldöntendő kérdés *szin* jes-ne-demando, tuteca

demando

| **ĉuk/o** *tech* tokmány

ĉukkrajono: töltőceruza

| **ĉukĉ/o** *fn* csukcs

ĉukĉa: *mn nyt* csukcs <chk>

Ĉukĉa Duoninsulo: *geo* Csukcs-félsziget

Ĉukĉa Maro: *geo* Csukcs-tenger

| **ĉur/o** *biz* geci, trutyi <ondó> vő. spermo

ĉuri: *ntr biz* elélvez, elsül, elmegy <magömlés>

ĉurovo: *biz* tök, golyó, tojás, mogyoró <here> vő. kojono

| **ĉuvaŝ/o** *fn* csuvas

ĉuvaŝa: *mn nyt* csuvas <chv>

Ĉuvaŝujo, Ĉuvaŝio: *geo pol* Csuvasföld <RU>

| **d 1)** d <hang és betű>

2) *zene* d hang

D be maĵora, D bemola maĵora: Desz-dúr

D be, D bemola: desz

D bebe, D dubemola: deszesz

D is minona, D diesa minora: disz-moll

D is, D diesa: disz

D isis, D dudiesa: diszisz

D maĵora: D-dúr

D minora: d-moll

do: dé <betűnév>

| **D 1)** római 500

D: 500

DC: 600

CD: 400

2) D: *l.* delegito

3) D alakú vmi

D-tenilo: *tech* D-tartó

D-valvo: *tech* D-szelep

| **da** -nyi <részeltető viszonyzó, vmennyi vmiből>

dek du jaroj da laborado: tizenkét évnyi munka

donu al mi unu kilogramon da faruno: adjon egy kilogramm lisztet

li enmiksi guton da veneno: egy csepp mérget kevert bele

li surverŝis glason da akvo: egy pohár vizet öntött rá

mi ricevis dekduon da pomoj: egy tucat almát kaptam

peco da ŝtofo: egy darab szövet

trinku pli da akvo: több vizet igyál

| **dab/i** *tr* pamacsol, ütöget, nyomogat, törölget

la kuracisto dabis per vato la vundon: az orvos vattával

megtörölgette a sebet

ŝi dabis la okulojn per naztuko: zsebkendővel megtörölgette a

szemét

| **dabing/o** *gaszt* kínai pogácsa

| **dac/o** *l.* dako

| **dacit/o** *ásv* dácit

| **daĉ/o** *ép* dácsa, orosz nyaralóépület

| **dadaism/o** *műv* dadaizmus

| **dadaist/o** *műv* dadaista

| **Dadr/o** *geo* Dadra

Dadra kaj Nagarhavelo: *geo pol* Dadra és Nagar Haveli <IN>

| **dafn/o** *növ* boroszlán <Daphne>

Jeza dafno <D. jezoënsis>: jezői boroszlán

laŭra dafno <D. laureola>: babérboroszlán

| **Dafn/o** *mit* Daphné, Daphne

| **dafni/o** *áll* vízibolha <Daphnia> *szin* akvopulo

dorsonaĝa dafnio: hátónúszó vízibolha <Simocephalus vetulus>

longdorna dafnio: hosszútűskés vízibolha, planktoni vízibolha <D. longispina>

longrostra dafnio: elefántorrú vízibolha <Bosmina longirostris>

malgranda dafnio: kis vízibolha, közönséges vízibolha <D. pulex>

| **Dafnis/o** *mit* ir Daphnisz, Dafnis

Dafniso kaj Kloeo: Daphnisz és Khloé

| **dafodil/o** *növ* csupros nárcisz, sárga nárcisz, trombitanárcisz

<Narcissus pseudonarcissus> *szin* trumpetnarciso

| **dag/o** *kat* dákos, hosszú tör

| **dagerotip/o** *fot* dagerrotíp fénykép

dagerotipio: *fot* dagerrotípia

| **Dagestan/o** *geo pol* Dagesztán <RU>
| **Dagobert/o** Dagobert <utónév>
| **dagob/o** *bud* dagoba <ereklyét tartalmazó épület Ceylonon>
| **Dagon/o** *mit* Dagon <termékenységszűz>
| **Dahome/o** *tört geo* Dahomey <Benin>
| **daimi/o** *tört* daimjó, tartományúr <JP>
| **dajak/o** dajak
| **dajmon/o** *vall* démon <jó v. gonosz szellem>
dajmonismo: *vall* megszállottság
| **Dajren/o** l. Daliano
| **dak/o** *fn* tört dák
daka: *mn nyt* dák
Dakujo, Dakio: *tört geo* Dácia
| **Dak/o** *geo* Dakka, Dhaka
| **Dakar/o** *geo* Dakar
| **Dakot/o** *geo* Dakota
Nord-Dakoto: *geo pol* Észak-Dakota <US>
Sud-Dakoto: *geo pol* Dél-Dakota <US>
| **dakota/o** *fn* dakota <indian>
dakotaa: *mn nyt* dakota
| **dakrioadenit/o** *orv* könnymirigygyulladás, dacryoadenitis
| **dakriocist/o** *anat* könnytömlő, dacryocysta
dakriocistito: *orv* könnytömlőgyulladás, dacryocystitis
| **daktil/o**¹ *növ* datolya
daktilacoj: pálmafélék, pálmák <Phoeniceae> *szin* arekacoj
daktilujo, daktilarbo, daktilopalmo: l. daktila feniko
daktila vino: *gaszt* datolyabor
| **daktil/o**¹ *ir* daktilus <-uu>
| **daktilis/o** *növ* ebir <Dactylis>
| **daktilograf/i** *tr* gépel, géppel ír, gépír *szin* mašinskribi, tajpi
| **daktiloskopi/o** daktiloszkópia, azonosítás ujjlenyomat alapján
daktiloskopiajo: ujjlenyomat *szin* fingropremajo
| **dalas/o** dalasi <pénznem>
| **dalbergi/o** *növ* rózsafa, paliszanderfa <Dalbergia>
| **dalet** *knyv* dalet <héber 'd' betű>
| **dali/o** *növ* dália, gyöngyike, pompondália, georgina <Dahlia>
| **Dalian/o** *geo* Dalian, Talian
| **dalit/o** dalit, érinthetetlen <IN>
| **dalmat/o** *fn* dalmát
dalmata: *mn nyt* dalmát
dalmata hundo: *áll* dalmata
la dalmata lingvo formortis en la 19a jc.: a dalmát nyelv kihalt a XIX. században
Dalmatujo, Dalmatio: *tört geo* Dalmácia
| **dalmatik/o** **1)** *tört tex* dalmatika <tunikaszerű felső ruha>
2) *kr tex* dalmatika
| **Dalton/o** *fiz kém* <John> Dalton
daltono: *fiz* dalton <Da> <tömeg egység>
daltonismo: *orv* vörös-zöld szintésvésztes, daltonizmus
daltonismulo: *orv* vörös-zöld szintésvésztes
| **dam/o** **1)** *tört* úrnő, dáma, előkelő hölgy <nemesasszony>
Nia Damo: *kr* Miasszonyunk, Notre Dame
2) *ritk* hölgy, vki szíve hölgye
3) *sp* vezér, királynő <sakk>
4) *jték* dáma <dámajáték>
5) *jték* dáma, felső <kártya>
pika damo: pikk dáma
damoj: l. damludo
ludi damojn: dámajátékot játszik
damigi: **1)** *tr* *jték* dámára cserél <dámajáték>

2) *tr* *jték* királynőre cserél, vezérre cserél <sakk>
damludo: *jték* dámajáték
damluda disko: korong, kő
damludi: *ntr* *jték* dámázik
dammantelo: l. alhemilo
dampeco: *jték* bábu, korong <dámajáték>
l.m. honordamo
| **dama/o** *áll* dámszarvas, dāmavad <Dama dama> *szin* damcervo
damaŝovelilo: *áll* dāmlapát <agancs>
| **damaĝ/i** *tr* árt vkinek v. vminek <n>, kárt okoz vmiben <n>, károsít, megkárosít
damaĝi lian reputacion: árt a jó hírnevének
la striko damaĝis la fabrikon: a sztrájk kárt okozott a gyárnak
hajlo damaĝis la rikolto: jégeső kárt okozott a termésben
damaĝa: káros
fumado estas damaĝa pasio: a dohányzás káros szenvedély
damaĝo: kár
fari neripareblan damaĝon: jóvátehetetlen kárt okoz
kompensi la damaĝojn: megtéríti a kárt
post damaĝo venas saĝo²: *közm* a maga kárán tanul az ember, kárán tanul a magyar
damaĝigi: *ntr* károsul, kárt szenved
damaĝito: *fn* károsult, kárt szenvedett
sendamaĝigi: *tr* kártalanít, kárpótol
sendamaĝigo: kárpótlás, kártérítés
damaĝbesto: *áll* dúvad
damaĝkompenso: *gazd* kárpótlás, kártérítés
l.m. militdamaĝoj, vrakdamaĝita
| **damar/o** **1)** *növ* malajziai dammarafenyő <Agathis dammara>
2) *ex* dammarafenyő l. agatido
| **Damask/o** *geo* Damaszkusz
Damasko estas la ĉefurbo de Sirio: Damaszkusz Szíria fővárosa
trovi sian vojon al Damasko: a damaszkuszi útra tér <megtér>
damasko: *tex* damasztöszövet, kamukasztöszövet
damaska tablotuko: damasztabrosz, damaszt asztalterítő
damaski: *tr* *tex* damaszkosz, damaszt módra díszít
| **damasken/i** *tr* *tech* damaszkol, damaszkosz
damaskenita klingo: *kat* damaszkuszi penge
| **Damian/o** Damján <utónév>
| **damn/i** *tr* *kr* elkárhoztat, kárhozatra ítélt
damniĝi: *ntr* *kr* elkárhozik, pokolra jut
damno: *kr* kárhozat
damne!: *isz* a pokolba!, az ördögbe! *szin* diable!
damnita: **1)** *kr* elkárhozott, pokolra jutott
2) *átv* kárhozott, átkozott
| **Damokl/o** Damoklész <utónév>
glavo de Damoklo pendas super lia kapo: Damoklész kardja lebeg a feje felett
| **damp/i** *tr* *tech* <rezgést> csillapít, <hangot> tompít
2) *zene* szordínóz
dampilo: **1)** *zene* szordínó, hangfogó
2) *tech* hangtompító
dampopedalo: *zene* tompítópédál
dampskatolo: *tech* kipufogódob
| **dan/o** *fn* dán
dana: *mn nyt* dán <da>
Danujo, Danio, Danlando: *geo pol* Dánia <DK>
danhundo: *áll* dán dog
| **Dana/o** *mit* Danaosz, Danaus
Danaidoj: *ir* Danaidák <hellének>

Danaidinoj: *mit* Danaidák, Danaiszok <Danaosz lányai>

| **danc/i 1** *ntr* táncol

ĉu vi konsentus danci kun mi?: felkérhetem?

tradanci la tutan nokton: áttáncolja az egész éjszakát, egész éjszaka táncol

2) *átv* ugrál, táncol

dancas ringoj antaŭ liaj okuloj: karikát hány a szeme

danci kiel kato ĉirkaŭ poto^Z: kerülgeti, mint macska a forró kását

danci laŭ fremda muziko: úgy táncol, ahogy füttyölnek neki

danci laŭ lia fajfilo^Z: úgy táncol, ahogyan füttyöl neki

danci pro ĝojo: táncol, ugrál örömeiben

danci sur piedoj kaj manoj^Z: csúszik-mászik vki előtt <antaŭ>,

hajbókol vkinek <antaŭ>

dancu diabloj, sed ne en mia arbaro^Z: *közm* kinek nem jaj, annak nem baj

lia koro dancis en lia busto: majd kiugrott a szíve

pro la tertremo la teleroj dancis sur la tablo: a földrengéstől a tányérok táncoltak az asztalon

3) *tr* jár, táncol <vmilyen táncot>

danci fokstroton, tangon, valson: foxtrottot, tangót, keringőt jár, táncol

danco: **1)** tánc, táncolás

danco de Sankta Vito: *orv* vitustánc vö. ĥoreo

inviti al danco: táncra kér

konduki la dancojn^Z: *átv* vezető szerepet játszik, vminek a fő irányítója

makabra danco: haláltánc

nudiĝa danco: vetközőszám, sztriptíz *szin* striptizo

para danco: páros tánc

popola danco: néptánc, népi tánc

urson al mielo oni ne tiras per orelo^Z: könnyű Katót táncba vinni

varba danco: verbunkos

2) *zene* tánc

Brahms komponis hungarajn dancojn: Brahms magyar táncokat komponált

danco je triopa takto: hármas ütemű tánc

dancejo: táncterem, tánchelyiség

dancemulo: *fn* táncos kedvű

dancigi: **1)** *tr* táncoltat, megtáncoltat

dancigi maljunan parenčinon: öreg rokonát megtáncoltatja

2) *tr* *átv* táncoltat, ugráltat

dancigi tablon: asztalt táncoltat <spiritizmus>

dancigi urson: medvét táncoltat

dancigisto: parkett-táncos

dancisto: táncos

dancistino: táncosnő

kundancanto: táncpartner

kundancantino: táncpartnernő

dancamuzo: táncmultság, buli *szin* dancunveno

dancarto: *műv* táncművészet

dancateliero: táncház

dancinstruisto: *isk* tánctanár

dancunveno: táncmultság, buli *szin* dancamuzo

dancurso: *isk* táncanfolyam

danclernejo: *isk* tánciskola

dancmuziko: *zene* tánczene

dancopaŝo: tánclépés

dancpargeto: táncparkett

danc teatro: *műv* táncszínház

danc trinkejo: tánclokál

danc trupo: *műv* tánccsoport

dancvespero: táncest

l.m. diskodancejo, klakdanco, mortodanco, popoldanco,

rompodanco, rondodanco, salondanco, ŝnurdancisto, tedanco,

ursodancigisto, ventrodanco

| **Dancig/o** *tört geo* Danzig <Gdansk>

| **dand/o** *pej* piperkőc, ficsúr, dendi, divathős

dandi: *ntr* *pej* piperkőcködik, páváskodik, divatmajom

fordandi sian monon: minden pénzét a divatra költi

dandismo: *pej* divatörület, divatmajmolás

| **dane/o** *sp* dan <fokozat>

| **danĝer/o** vész, veszély

danĝero embuskas lin: veszély leselkedik rá

danĝero minacas lin: veszély fenyegeti

danĝero pendas super li: veszély fenyegeti

danĝero sieĝas, al Dio ni preĝas, danĝero ĉesas, ni Dion forgesas^Z:

közm elmúlt a szomjúság, nem barát a kút

elmeti al danĝero: veszélynek tesz ki

esti ekster danĝero: veszélyen kívül van

fali, veni en danĝeron: veszélybe kerül

flava danĝero: *pol* sárga veszedelem

flari danĝeron: veszélyt szimatol

kuri en danĝeron: vesztébe rohan

meti lin en mortan danĝeron: halálos veszélynek teszi ki

meti sin en danĝeron: veszélynek teszi ki magát

trafi en danĝeron: veszélybe kerül

danĝera: veszélyes

danĝera estas bovo antaŭe, ĉevalo malantaŭe kaj malsaĝulo de ĉiuj

flankoj^Z: *közm* a bolonddal nem jó tréfálni, bolonddal ki ne köss

soha

danĝera por la sano: egészségre veszélyes

mem- kaj publikdanĝera: ön- és közveszélyes

mortminaca danĝero: halálos veszély

danĝeri: *ntr* veszélyes

danĝereco: veszélyesség

endanĝerigi: *tr* veszélyeztet, veszélybe sodor

endanĝerigataj specioj: veszélyeztetett fajok

endanĝerigi: *ntr* veszélybe kerül *szin* veni en danĝeron

eksterdanĝera: veszélytelen, veszélyen kívüli

sendanĝera: **1)** ártalmatlan, veszélytelen

sendanĝera pinglo: biztostű

2) biztonságos *szin* sekura

sendanĝereco: **1)** ártalmatlanság, veszélytelenség

2) biztonság *szin* sekureco

esti en sendanĝereco: biztonságban van

sendanĝerigi: *tr* biztonságossá tesz, veszélymentesít, elhárítja vmi

<n> veszélyét

sendanĝerigi minkampon: aknamezőt mentesít

danĝerbremsa: *tech* vészfék

danĝerbremsi: *tr* vészfékezik

li danĝerbremsi la trajnon: vészfékkel leállította a vonatot

l.m. lavangodanĝero, mem- kaj publikdanĝera, pereodanĝero,

vivdanĝera, zono de danĝero

| **Daniel/o 1** *bibl* Dániel próféta könyve <Dán>

2) Dániel <utónév>

Danielino: Daniella

| **dank/i 1** *tr* megköszön vkinek <n v. al> vmit <por v. pro>

estu dankata, sinjoro, pro la senditaj libroj: köszönöm, uram, a

küldött könyveket

mi dankas vin anticipe por via boneco: előre is köszönöm a jóságát

li dankis sian amikon pro la donita helpo: megköszönte barátjának a nyújtott segítséget

2) tr köszön vkinek <n v. al> vmit <pro>, hálás vkinek <n v. al> vmiért <pro> <hála>

neniam ni povos sufiĉe danki niajn soldatojn pro la heroaĵoj: soha nem lehetünk elég hálásak katonáinknak a hőstettekért

al la hetmano ni devas danki por la libereco: a hetmannak tartozunk hálával a szabadságért

3) tr megköszön <vkinek <n v. al> vmivel <per> <viszonzás>

kiu regalas per ŝtonoj, tiun oni dankas per bastonoj^Z: *közm* aki bottal köszön, annak doronggal felelnek

ŝi dankis lin per rideto por la komplezo: mosollyal köszönte meg neki a szívességet

4) ne tartozik vkinek <al> vmit <n> *l.* ŝuldi

danki al si sian malfeliĉon: magának köszönheti a balszerencsáját

danko: **1)** megköszönés, köszönet

dankon!: köszönöm!

kora danko: hálás köszönet

mi ŝuldas al vi dankon: hálával tartozom önnek

volu akcepti de mi la plej elkoran dankon por via helpemo: fogadja szívből jövő köszönetemet a segítőkézségéért

dankon por via komplezo: köszönöm a szívességed

2) hála

vortoj de danko: a hála szavai

dank' al: vminek hála, vminek köszönhetően

dank' al Dio: hála Istennek

dank' al la klopodoj de la kuracisto, mi resaniĝis: hála az orvos igyekezetének, meggyógyultam

danka: köszönő, hálás

danka letero: köszönőlevél

danka rigardo: hálás tekintet

dankema: hálás természetű

li havas dankeman karakteron: hálás természete van

dankemo: hála, háladatosság

dankemo estas malofta virto: a hála ritka erény

senti profundan dankemon al li: mély hálát érez iránta

dankinda: köszönetre méltó, hálára méltó

mi dankas vin! ne dankinde: köszönöm! nincs mit

fordanki: **1)** *tr* köszönettel elutasít

li fordankis la proponitan dungon: köszönettel visszautasította a felkínált állást

2) tr leköszön <hivataláról> *szin* abdiki 2

nedankema: nem hálás természetű

sendanka: hálátlan

nigra sendankemo: rút hálátlanság

sendanka laboro: hálátlan munka

sendanka ulo: hálátlan alak

dankatesto: hála jele

dankesprimo: köszönetnyilvánítás

dankofero: *vall* hálaadó áldozat

dankofesto: *kr* hálaadó ünnep

dankokanto: *zene* háláének

dankomono, dankopago: hálapénz

dankosento: háláérzet

dankpreĝi: *ntr vall* hálaimát v. hálaadó imát mond

dankpreĝo: *vall* hálaima, hálaadó ima

danksoleno: hálaadó ünnepély

| **Dant/o** *ir* Dante <Alighieri>

| **Danub/o** *geo* Duna

Danuba Komisiono: *pol gazd* Duna Bizottság

Danubo-kurbo: *geo* Duna-kanyar

laŭ-Danuba: Duna menti

la laŭ-Danubaj landoj: a Duna menti országok

Transdanubio: *geo* Dunántúl

| **Dardanel/oj** *geo* Dardanellák vö. Helesponto

| **Daresalam/o** *geo* Dar es-Salam

| **Darfur/o** *geo* Dárfür, Dar Fur

| **Dari/o 1)** *tört* Dareiosz

2) *átv* Dárius, Dáriusz, Darius

| **dari/a** *mn nyt* dari

| **dariol/o** *gaszt* <édes> derelye, barátfüle

| **darkemon/o** *tört* dareikosz <pénznem>

| **darm/o 1)** dharma <minden létezőt uraló kozmikus elv a hinduizmusban>

2) *bud* dharma <Buddha tanai>

3) *bud* dharma <erényes, igazságos viselkedés>

4) *bud* lét

| **darmŝtati/o** *kém* darmstadtium <Ds>

| **dartr/o** *orv* sömör

| **Darvin/o** *biol* <Charles Robert> Darwin

darwinismo: *biol* darwinizmus

darwinisto: *biol* darwinista

| **dasiprokted/oj** *áll* csülkösujjú rágcsálók <Dasypodidae>

| **Daŝbog/o** *mit* Daŝbogo

| **dat/o** kelt, kelet, dátum

kiun daton ni havas hodiaŭ?: hányadika van ma?

dati: **1)** *tr* dátumoz, keltez, datál

dati leteron: levelet dátumoz, keltez

2) *tr* <vminek a korát> meghatározza <régészet>

arĥeologoj datis la mortotukon de Torino: régészek meghatározták a torinói lepel korát

datado: **1)** dátumozás, keltezés

2) kormeghatározás <régészet>

datiĝi, datumi: *ntr* datálódik, kelteződik, származik <időben>

ĉi tiuj glavoj datiĝas de la romia epoko: ezek a kardok a római időkből származnak

la hungara revolucio datumas de la 23a de Oktobro: a magyar forradalom október 23-ától datálódik

la konstruaĵo datiĝas de la 18a jc.: az épület a XVIII. századból való

via letero datumas de la 20a de Julio: leveled július 20-i dátumú antaŭdati: *tr* előrekeltez, visszaketlez, antedatál

la kontrakto estis kontraŭjure antaŭdatita je dek tagoj: a szerződést jogellenesen tíz nappal visszaketlezték

eksdata: **1)** lejárt <dátumú>

2) *átv* idejétmúlt, <időben> elavult

eldatiĝi: *ntr* <időben> lejár

ĝia garantio eldatiĝis: lejárt a garanciája

ĝisdata: naprakész, aktuális, <időben> friss

ĝisdatiĝi: **1)** *tr* frissít, aktualizál, naprakész állapotba hoz

2) *tr inf* frissít <programot>, update

ĝisdatiĝo: **1)** aktualizálás, frissítés

2) *inf* frissítés, update

novdata: friss keltezésű

novdate: újabban, nemrég

samdati: *tr* <dátum> egybeesik vmivel <n>

ĉi tiu evento samdatas lian naskiĝon: ez az esemény egybeesik az ő születésével

sendata: dátum, keltezés nélkül, nem dátumozott

postdati: *tr* utánkeltez, későbbre keltez, posztatál

dateraro: **1)** dátumhiba
2) *átv* anakronizmus *szin* anakronismo
 datfalo: *gazd* esedékesség
 datlimo: határidő, terminus
 datlinio: *geo* dátumvonal, dátumválasztó vonal, naptárvonal,
 vasárnap-hétfő vonal
 datostampo: dátumbélyegzés, keletbélyegzés
 datostampilo: dátumbélyegző, keletbélyegző
 datreveno: évforduló
l.m. pagodato
| data/o *l.* datumo
| datagram/o *inf* datagram, adatgram
| daten/o *l.* datumo
| dativ/o *nyt* részes eset, részeshatározó eset, dativus
 dativigi: *tr nyt* részeshatározó esetben tesz
| datum/o 1) adottság <ami adott> *szin* donitaĵo
2) *inf* adat, data *szin* dateno
   antaŭkontrolo de datumoj: adathitelesítés
   varieblaj datumoj: változó adatok
 datumaro: *inf* adatkészlet
   klasifika datumaro: rendezőállomány
 datumejo: *inf* adatközpont
 datumingo: *inf* átmeneti tár
 datumopo: *inf* rekord *szin* rikordo
 datumujo: *inf* adathordozó *szin* datumportilo 2
 metadatumo: *inf* metaadat
 datumakiro: *inf* adatgyűjtés, adatnyerés
 datumakirilo: *inf* adatgyűjtő eszköz
 datumarangō: *inf* adatrendezés
 datumbanko: *inf* adatbank
 datumbazo: *l.* datumbanko
 datumbaz-manipulilo: *inf* adatbázis-kezelő, DBM
 datumbito: *inf* adatbit
 datumbloko: *inf* adatblokk
 datumbuso: *inf* adatsín
 datumĉenado: *inf* adatláncolás
 datumeligo: *inf* adatkivitel
 datumenigo: *inf* adatrögzítés, adatbevitel
 datumetikedo: *inf* adalcímke
 datumfiŝado: *inf* adathalászat
 datuminterŝanĝo: adatscere
   elektronika datuminterŝanĝo: *inf* elektronikus adatscere
 datumkonvertilo: *inf* adatátalakító
 datumliverado: *inf* adatszolgáltatás
 datummemoro: *inf* adattár
 datummemorilo: *inf* adattároló eszköz
 datumnomo: *inf* adatsnév
 datumportilo: **1)** *inf* kötöt
2) *inf* adathordozó *szin* datumujo
 datumprilaboro: *inf* adatfeldolgozás
 datumprogramo: *inf* adatprogram
 datumprotekto: *inf* adatvédelem
 datumredukto: *inf* adatredukció, adatrendszerzés
 datumsekurigo: *inf* adatbiztosítás
 datumstoro: *l.* datummemoro
 datumstrukturo: *inf* adatstruktúra, adatszerkezet, adatfelépítés
 datumtjapisto: *inf* adatrögzítő
 datumtipo: *inf* adattípus
 datumtraktado: *inf* adatkezelés
 datumtraktilo: *l.* procezo

datumtransigo: *inf* adatátvitel
 datumvico: *inf* adattömb
l.m. metadatumo, stirdatumo, testdatumo
| datur/o *növ* maszlag, redőszírom <Datura> *szin* dornopomujo
| daŭ/o *hajó* dau, dav, baggala <arab vitorlás hajó>
| daŭb/o 1) donga *szin* bareltabulo
2) dongaöv
3) *geo* időzóna, időövezet *szin* horzono, tempozono
| daŭfen/o *tört* dauphin, francia trónörökös
 Daŭfenujo, Daŭfenio, Daŭfenlando: *tört geo* Dauphiné
| Daŭh/o *geo* Doha, Ad Dawhah
 Daŭho estas la ĉefurbo de Kataro: Doha Katar fővárosa
| daŭk/o *növ* murok <Daucus>
| daŭr/i 1) *ntr* tart, eltart <egy bizonyos ideig>
   longe daŭri: hosszan tart
   nek ĝojo, nek malĝojo daŭras eterne^z: *közm* bánatnak és örömmnek
   is vége szakad egyszer
2) *ntr* folytatódik
   tiel daŭri ni ne povas: ez így nem mehet tovább
 daŭro: **1)** időtartam
   daŭro de firmiĝo: *tech* megkötési idő <*pl.* festéké>
   daŭro de uzebleco: felhasználhatósági időtartam
   en la daŭro de dek jaroj: tíz év alatt, tíz év folyamán
   en la daŭro li forestas: tartósan távol van
   en longa daŭro: hosszú távon
   en mallonga daŭro: rövid távon
   en meza daŭro: középtávon
   por la daŭro de tri tagoj: három napi időtartamra
2) folytatódás
   la daŭro de militaĝoj estas nepermesebla: a hadicselekmények
   folytatódása megengedhetetlen
 daŭra: **1)** tartós
   daŭra sukceso: tartós siker
2) *nyt* folyamatos
   daŭra verbo: *nyt* folyamatos ige
 daŭre: **1)** <időben> hosszan, sokáig, tartósan
2) változatlanul
   mi estas daŭre via amiko: én változatlanul a barátod vagyok
 daŭreco: tartósság
 daŭrecigi: **1)** *tr* tartóssá tesz, időben tartósít
2) *tr* állandósít
 daŭrema: maradandó, tartós természetű
   daŭrema konsumvaro: *gazd* tartós fogyasztási cikk
   semi daŭremajn plantojn: évelő növényeket vet
 daŭrigi: **1)** *tr* tartóssá tesz <időben>
2) *tr* folytat
   daŭrigota: folytatása következik
 daŭrigo: folytatás
 daŭrigebla: **1)** folytatható
2) fenntartható
   daŭrigebla evoluo: *öko* fenntartható fejlődés
 maldaŭra: mulékony, pillanatnyi
 nedaŭra: röpké, futó, átmeneti, nem tartós
 sendaŭra: átmeneti, nem tartós
 transdaŭri: *tr* vmin túl is tart v. folytatódik, átnyúlik, átvészél
   la festado transdaŭris la monafinon: a ünneplés átnyúlt a
   következő hónapra
   la konstruaĵo transdaŭris la militojn: az épület átvészelte a
   háborúkat
 daŭrfolia: *növ* örökzöld, nem lombhullató

daŭrkolera: haragttartó

l.m. dungodaŭro, duoniĝodaŭro, inkubacidaŭro, jardaŭra, labordaŭro, longdaŭra, lundaŭro, mallongdaŭra, notodaŭro, servodaŭro, validodaŭro, vintrodaŭra, vivdaŭra, vivdaŭro

| **davali/o** *nōv* korsopáfrány <Davallia>

| **davan/o** dawan, davan

davana: *mn nyt* dawan, davan

| **David/o** Dávid

David-stelo: *cím* Dávid-csillag

| **davit/o** *hajó* csónakdaru, csónakemelő

| **dazip/o** *áll* örvös állat, tatu, armadilló <Dasypus>

dazipedoj: páncélvősfélék <Dasypodidae>

granda dazipo: óriás tatu (Priodontes giganteus)

| **de 1)** -nak a, -nek a <birtokviszony>

la ĉirkaŭaĵo de la urbo: a város környéke

la genio de Zamenhof: Zamenhof lángelméje

la kastelo de la reĝo: a király kastélya

2) -ú, -ű <jelzős szerkezet: tulajdonság>

ĉevalo de blanka koloro: fehér színű ló

homo de granda erudicio: nagy műveltségű ember

vestoj de plej diversaj koloroj: a legkülönbözőbb színű ruhák

3) -es, -os <jelzős szerkezet: mennyiség>

aĝo de okdek jaroj: nyolcvan éves kor

alto de tridek metroj: harminc méteres magasság

sumo de mil forintoj: ezer forintos összeg

4) -nek a, -nak a <a cselekvő főneves szerkezetben>

amo de la gepatroj al siaj infanoj: a szülők szeretete gyermekeik iránt

ekspluatado de la homo al la homo: az ember kizsákmányolása az ember által

5) által <a cselekvés tárgya főneves szerkezetben>

mortigo de homo fare de homo: ember megölése ember által

nutrado de la infanoj far ilia patrino: a gyermekek táplálása az anyjuk által

preparo de kongreso fare de LKK: kongresszus előkészítése a kongresszus-előkészítő bizottság által

6) -tól, -től, -ről, -ről <kiindulási hely, távolodás, különbözőség, származás>

de alia loko: máshonnan

ĝi malaperis de antaŭ la domo: a ház elől tűnt el

de ĉiuj flankoj: minden oldalról, minden irányból, mindenfelől, mindenhonnan

deveni de nobla gento: nemes vérből származik

ekiri de la forno: a kályhától indul el

foriĝi de la haveno: távolodik a kikötőtől

la libro falis de la tablo: a könyv leesett az asztalról

la miskompreno devenas de la malatento de fakto: a félreértés egy tény figyelmen kívül hagyásából származik

via konduto neniom diferencas de tiu de barbaroj: viselkedésed semmiben sem különbözik a barbárokétól

7) -tól, -től <idő>

de antaŭ du tagoj li ne manĝas: két napja nem eszik

de antikve: ősidőktől fogva, régtől fogva *szin* de pratempe

de ĉi tiu jaro: ettől az évtől

de eterne: öröktől fogva

de Junio: júniustól

8) miatt <ok>

tremi de timo: remeg a félelemtől

paliĝi de kolero: a haragtól elsápad

ebriiĝi de vino: bortól lerészegül

9) által <cselekvő passzív szerkezetben>

la fortikaĵo estas ĉirkaŭita de turkoj: a törökök körülvették a várat

la kampo estas kovrita de neĝo: a mezőt hó borítja

ŝi estas amata de ĉiuj: mindenki szereti őt

10) nyelvtani függőség

glaso plena de akvo: vízzel teli pohár

meze de Junio: június közepén

kontenta pri la rezultoj: elégedett az eredményekkel

meze de la urbo: a város közepén

disde: -tól, -től, -ről, -ről <elkülönítés, elválasztás>

bariero apartigas la juĝistojn disde la publiko: korlát választja el a bírakat a közönségtől

deflankiĝo disde la normala stato: eltávolodás a normális állapottól

li estas liberigita disde siaj kaptintoj: megszabadult elfogóitól

markolo apartigas Brition disde la kontinento: tengerszoros

választja el Nagy-Britanniát a kontinentstől

de-: <távolodás vmitől> *l.* demeti, deflui, depost, devojigi

deigi: **1)** *tr* eltávolít vhonnan

2) *tr* elválaszt, leválaszt, elkülönít

deigi: **1)** *ntr* eltávolodik vhonnan

2) *ntr* elválik, leválik, elkülönül

ekde: vmitől kezdődően

ekde Januaro: január 1-től, január elejétől

ekde naskiĝo: születéstől fogva

ekde somero: nyár elejétől

| **debaj/o** *kém vill* debye, Debye-egység

| **debarkader/o** *l.* elŝipejo

| **debat/o** <rendezett> vita

debata klubo: vitaklub

la debato flamiĝis: fellángolt a vita

parlamenta debato: parlamenti vita

publika debato: nyilvános vita

socia debato: társadalmi vita

televida debato: tv-vita, televíziós vita

debati: *tr* megvitát, megbeszél, vitatkozik vmiről <n>

debatestro: vitavezető, moderátor

debatotago: vitanap

debatvespero: vitaest

l.m. labordebato

| **debet/o** *gazd* tartozás, terhelés, számlaterhelés

debeto kaj kredito: terhelés és jóváírás, tartozás és követelés

debeti: *tr* *gazd* megterhel <számla>

debeti la konton per 100 eŭroj: 100 euróval terheli meg a számlát

debetulo: *gazd* adós *szin* debitoro, ūldanto

debetkarto: *gazd* bankkártya, terheléses kártya

| **debil/a 1)** *orv* erőtlen, legyengült

2) *pszi* debilis, enyhén értelmi fogyatékos

debileco: **1)** *orv* legyengültség, gyengeség, elesettség

denaska debileco: veleszületett gyengeség

debileco de vivo: életgyengeség

kora debileco: szívgyengeség

2) *pszi* gyengeelméjűség, enyhe fokú értelmi fogyatékoság,

debilitás

debiligilo: *gysz* csillapítószer

| **debit/o** *gazd* kereslet, kelendőség, kelet

havi grandan debiton: kelendő, nagy a keletje van

debiti: *tr* *gazd* kicsiben árusít

debitejo: *gazd* kiskereskedés <bolt>

| **debitor/o** *l.* debetulo, ūldanto

| **Debor/o 1)** *bibl* Debóra

2) Debóra <utónév>

| debut/i 1) *ntr műv* <közönség előtt> bemutatkozik, debütál
la juna aktoro debutis kiel protagonisto de aventurfilmo: a fiatal színész kalandfilm főszereplőjeként mutatkozott be

2) bemutatkozik <új környezetben v. funkcióban>
debuti en la societo: megjelenik, bemutatkozik a társaságban
debuti kiel poeto: költőként mutatkozik be
debuti en malalta posteno: alacsony állásban kezdte

| dec/i *ntr* illik vmihez, megillet vkit <al>, kijár vkinek
al li decas ĉia honoro: minden tisztelet megilleti
al malfeliĉulo decas kompato: a szerencsétlent megilleti a száanalom

al pastro ne decas blasfemi: papnak nem illő káromkodni

2) *ntr* illik, elvárható vö. konveni
decas saluti konatojn: illendő az ismerősöket üdvözlölni
konduiti kiel decas: illően viselkedik
ne decas laŭte rukti: nem illik hangosan büfögni
deca: **1)** illő, kellő, méltó, méltányos, neki kijáró
doni al li la decan respekton: megadja neki a kellő tiszteletet
ĉiam observu la decan mezuron: mindig ügyelj a kellő mértékre
li ricevis decan proceduron: méltányos eljárásban részesült
el deca distanco: tisztes távolságból

2) illő, megérdemelt <ironikusan>
deca puno: illő büntetés, megérdemelt büntetés

3) illemtudó, illendő, tisztes
surhavi decajn vestaĵojn: illendő ruhát visel
decaj junuloj transdonas sian lokon al maljunuloj: illemtudó fiatalok átadják helyüket az öregeknek
dece: **1)** méltó, illő módon, kellő módon

2) illendően, ildomosan
deco: illem, illendőség
maldeca: illetlen, nem ildomos
maldecaĵo: illetlenség <illetlen dolog>
nedeca: nem illendő, nem ildomos
decregulo: illemszabály

| Decembr/o december
decembristo: *tört pol* dekabrlista

| decemvir/o *tört* decemvir
decemviraro: *tört* decemvirátus <testület>
decemvireco: *tört* decemvirátus <tisztség>

| deci- deci- <1/10> *l.* decigramo, decilitro, decimetro

| decidi/i 1) *tr* határoz, elhatároz
mi decidis veturi al Parizo: elhatároztam, hogy Párizsba utazom
li decidis serioze lerni Esperanton: elhatározta, hogy komolyan tanulja az eszperantót
ne rapidu, trankvile decidu^Z: *közm* hamar döntés, késő bánás

2) *tr* eldönt, dönt vmiről <n>, rendelkezik vmiről <n>
decidi la demandon: eldönti a kérdést
decidi la diskuton favore al Petro kaj kontraŭ Paŭlo: a vitát Péter javára és Pál ellen dönti el

decidi pri gravaj punktoj: fontos témákról dönt
decidi pri lia postlasaĵo: rendelkezik a hagyatékáról
la pliforto decidis la batalon: a túlerő eldöntötte a csatát
decido: **1)** vminek az eldöntése, elhatározása, döntéshozatal
adopti, fari, faligi decidon: döntést hoz
deturni de decido: döntéstől eltérít
lasi al ilia decido: az ő döntésükre bízta
senatenda decido: azonnali döntés

2) döntés, határozat
fari definitivan decidon: végleges döntést hoz

havi la firman decidon ne plu fumi: az a szilárd elhatározása, hogy többé nem dohányzik

jen mia finofara kaj firma decido: ez az én végleges és szilárd döntésem

juĝista decido: bírói döntés
preni decidon, alpreni decidon: döntést hoz, határozatot hoz
tribunala decido: bírósági döntés
unuanima decido: egyhangú döntés
veni al decido: elhatározásra jut

decida: **1)** határozott, elszánt
decida sinteno: határozott viselkedés
decida tono: határozott hang

2) döntő
decida argumento: döntő érv
decida batalo: döntő ütközet
decida pruvo: döntő bizonyíték
en la decida momento: a döntő pillanatban
decidebla: *inf mat* eldönthető, megoldható
decidebla aro: *mat* megoldható halmaz
decideco: **1)** határozottság

2) eldöntöttség, bizonyosság
decidema: határozott, eltökélt
decidigi: **1)** *tr* döntésre bír, elhatározásra bír, rábír vmire
la neceso decidigis lin labori: a szükség rábírta arra, hogy dolgozzék

2) *tr* eldönt
de decidiga signifo: döntő jelentőségű
la bombado de la urbo decidigis la militdeklaron: a város bombázása eldöntötte a hadüzenetet
decidigi: **1)** *ntr* elhatározásra jut, elhatározza magát, elszánja magát
fine li decidigis forloĝiĝi: végre rászánta magát, hogy elköltözzék
mi ne povis decidigi al tia ofero: nem tudtam rászánni magam ilyen áldozatra

2) *ntr* döntés születik vmiről, eldől, elhatározódik
lia sorto decidigis en tiu horo: a sorsa abban az órában dőlt el
decidulo: *pol* döntéshozó *szin* decidofaranto
antaŭdecidi: *tr* előre eldönt, eleve elhatároz

lia sorto estis antaŭdecidita: sorsa eleve el volt döntve
antaŭdecido: előzetes elhatározás, előzetes döntés
fordecidi: *tr* lemond vmiről <n>, elhagy, abbahagy vmit
fordecidi aranĝi nuptofestenon: lemond a lakodalomról
fordecidi fumi: abbahagyja a dohányzást

kundecidi: *tr* együtt, közösen döntenek
kundecido: együttes döntés, közös döntés
memdecido: **1)** saját döntés, önálló döntés

2) *pol* önrendelkezés
memdecidrajto: önrendelkezési jog
nacia memdecido: nemzeti önrendelkezés
nedecidebla: *inf mat* eldönthetetlen, megoldhatatlan
nedecidema: határozatlan, ingadozó
nedecidemo: határozatlanság
propradecide: saját elhatározásból
sendecida: **1)** eldöntetlen

2) *sp* döntetlen
decidofaro, decidfarado: döntéshozatal, határozathozatal
decidofaranto: *pol* döntéshozó
decidopreparo: döntés-előkészítés, határozat-előkészítés
decidopreparanto: *fn pol* döntés-előkészítő
decidpovo: *pol* döntési hatalom
decidpovulo: *fn pol* döntéshozó

decidrajta: *jog* döntésre jogosult

decidrajto: *jog* döntési jog

decidtabelo: *inf* döntési táblázat

l.m. findecido, juĝdecido, sortodecida, vivdecida

| **decidu/a** **1)** *biol* lehulló, nem állandó *szin* (de)falesa

2) *anat* hullóhártyához tartozó, decidualis

deciduo: *anat* hullóhártya, külső magzatburok, terhességi

méhnyálkahártya, decidua

| **deĉifr/i** **1)** *tr* megfejt <kód, titkosírás>, dekódoj, desifriroz *szin* malĉifri

2) *tr* átv kihámoz, <nehezen> kiolvas

el lia rideto ŝi ne povis deĉifri la respondon: mosolyából nem tudta kiolvasni a választ

malfacile deĉifrebila teksto: nehezen kihámozható szöveg

| **decimal/a** **1.** dekuma

decimale frakcio: *l.* dekuma frakcio

decimale komo: *l.* dekuma komo

decimale pesilo: *l.* dekuma pesilo

decimale: *mat* tizedesjegy, decimális számjegy

| **Dedal/o** *mit* Daidalosz, Daedalus

| **dedale/o** *növ* taplógomba <Daedalea>

kverka dedaleo: labirintustapló <D. quercina> *szin* kverka labirintofungo

| **Dedekind/o** *mat* <Julius Wilhelm Richard> Dedekind

Dedekinda: *mat* Dedekind-féle, Dedekind-

Dedekinda tranĉo: *mat* Dedekind-szelet

| **dediĉ/i** **1)** *tr* vall ajánl, felajánl, szentel

dediĉi ofere: áldozatul felajánl

dediĉi sian atenton al helpinduloj: figyelmét a rászorulóknak szenteli

dediĉi templon al Venuso: Vénusznak szentel templomot

Sankta Stefano dediĉis Hungarion al Sankta Maria: Szent István Szűz Máriának ajánlotta fel Magyarországot

2) *tr* *knyv* dedikál, ajánl

dediĉi libron: könyvet dedikál

dediĉi sian libron al sia edzino: feleségének ajánlja könyvét

3) *tr* átv szentel, fordít <*pl.* munkát, figyelmet, energiát>

dediĉi sian tempon al sia ŝatokupo: hobbijának szenteli az idejét

dediĉi sin al politiko: a politikának szenteli magát

Zamenhof dediĉi sian vivon al Esperanto: Zamenhof az eszperantonak szentelte az életét

dediĉo: **1)** felajánlás

2) *knyv* dedikálás

dediĉiteco: odaadás

sindediĉa: odaadó, önzetlen, magát nem kímélő

dediĉletero: *knyv* ajánlólevél <könyv elején>

| **dedukt/i** *tr* *fil* következtet, <általánosból> levezet, dedukál

dedukti el la ĝenerala al la specifa: az általánosból a fajlagosra következtet

dedukto: *fil* <általánosból való> következtetés, dedukció

dedukto estas konkludo el la tuto: a dedukció az egészből való következtetés

dedukta: *fil* deduktív

| **defaŭlt/a** *inf* alapértelmezett, default *szin* implica **3**

defaŭlto: *inf* alapértelmezés, alapértelmezett beállítás

| **defend/i** *tr* *alt* *kat* jog véd, megvéd

defendi la patrujon: megvédi a hazát

defendi sin kontraŭ kalumnioj: védekezik a rágalmak ellen

defendi akuziton antaŭ tribunalo: vádlottat véd a bíróság előtt

defendo: **1)** *alt* *kat* jog védekezés

ne mankas al li defendo kontraŭ ofendo^Z: kemény fából faragták, nem kell féltetni

plej bona defendo estas atako: legjobb védekezés a támadás

2) *alt* *kat* jog védelem

defenda milito: védelmi háború

defenda strategio: védelmi stratégia

nacia defendo: honvédelem

defendanto: **1)** *fn* *kat* védő, védekező

2) *sp* hátvéd, védőjátékos *szin* arierulo

3) *jog* védőügyvéd

sendefenda: védtelen

sindefendo, memdefendo: önvédelem

justa memdefendo: *jog* jogos önvédelem

kolektiva memdefendo: *jog* kollektív önvédelem

defendadvokato: *jog* védőügyvéd

defendarmilo: *kat* védőfegyver

defendekipaĵo: *kat* védelmi felszerelés, védelmi eszközök

defendiniciato: *kat* védelmi kezdeményezés

Strategia Defendiniciato: *pol* Stratégiai Védelmi Kezdeményezés

defendkomunumo: védelmi közösség

defendludo: *sp* védőjáték

defendministro, ministro pri defendo: *pol* *kat* honvédelmi miniszter

defendministrejo: *pol* *kat* ép honvédelmi minisztérium *szin*

ministerio de defendo

defendopolitiko: *pol* *kat* védelmi politika

defendringo: **1)** védőöv

2) *tech* védőgyűrű

l.m. aerdefenda

| **defens/i** *tr* *agr* legelés ellen véd

defensejo: *agr* legelés ellen védett terület

| **defensiv/o** *kat* átv defenzíva, védekezés vö. ofensivo

de defensiva karaktero: védelmi jellegű

defensiva ekipaĵo: védelmi felszerelés

defensiva pozicio: védelmi állás

retreti en defensivon: védelmi állásba vonul

stari defensiva, teni sin je defensivo: védelmi állásban van

trudi en defensivon: védekezésre kényszerít, defenzívába szorít

| **deferent/a** *anat* ondóvezetékhez tartozó, deferentialis

deferenta kanalo: ondóvezeték, spermavezeték, ductus deferens *szin* spermodukto, vaso

| **defet/i** *ntr* ige kishitű, sötéten lát

defeti pri la finiĝo de la milito: sötéten látja a háború kimenetelét

defetismo: **1)** *pol* defetizmus

2) kishitűség, sötéten látás

defetisto: **1)** *pol* defetista

2) *fn* kishitű, sötéten látó, könnyen belenyugó

| **defibrilator/o** **1.** defibrililo

| **deficit/o** *gazd* deficit, hiány vö. suficito

buĝeta deficit: költségvetési hiány, költségvetési deficit

fiska deficit: államháztartási hiány

ĝemela deficit: ikerdeficit

kovri deficiton: hiányt fedez

ŝtatbuĝeta deficit: államháztartási hiány, államháztartási deficit

deficita: *gazd* deficit, hiányos

deficita buĝeto: hiányos költségvetés, deficitos költségvetés

maldeficito: *gazd* többlet, fölösleg, szufficit *szin* suficito

l.m. fidodeficit, imundeficita, memordeficito

| **defi/i** **1)** *tr* kihív <erők összemérése>, kihív maga ellen, dacol vmivel <n>

defii la danĝeron: dacol a veszéllyel

defii lin pri duelo: kihívja párbajra
2) tr átv nehéz feladat elé állít
 la deĉifro de la skribo defii la scienculojn: az írás megfejtése
 nehéz feladat elé állította a tudósokat
 defio: **1)** kihívás <pl. párbajra>
 akcepti la defion: elfogadja a kihívást
 alfronti defion: kihívással szembeül
 respondi al la defioj de la epoko: válaszol a kor kihívásaira
2) dac, dacolás
| defil/i 1) *ntr kat* felvonul, elvonul <rendezett sorokban>
2) *ntr átv* <tömegesen> felvonul, elvonul
 defilado: **1)** felvonulás, elvonulás, díszmenet, díszszemle
 milita defilado: *kat* katonai díszszemle
2) tömeges felvonulás, elvonulás
 defilejo: **1)** *kat* felvonulási tér, díszter
2) *kat* felvonulási útvonal
 batalo en la defilejo de Termopilo: *tört* a Thermopülai-szorosi csata
| definitiv/a végleges, végérvényes
 definitive: véglegesen, végérvényesen
 definitivigi: *tr* véglegesít, végérvényesít
| deflaci/o 1) *gazd* defláció, pénzsűkítés
2) *geo* szélerózió, defláció
 deflaci: *ntr* *gazd* deflációt idéz elő, pénzforgalmat szűkít
| deflor/i *tr* jog deflorál, átszakítja a szűzhártyáját vö. malvirgigi
| degel/i *ntr met* olvad, elolvad, felolvad <jég, hó>
 degelas: olvad
 degelo: *met* olvadás
 degelaĵo: *met* olvadék, olvadt hó, olvadt jég
 degeligi: **1)** *tr met* olvaszt, felolvaszt, megolvaszt
 la varma vetero degeligi la glacian: a meleg időjárás megolvasztotta a jeget
2) *tr átv* megolvaszt, felolvaszt
 via rideto degeligi la glacian atmosferon: mosolyod megolvasztotta a jeges hangulatot
 degeligi blokitan konton: *gazd* zárolt számlát felold
 degeligi frostintajn kreditojn: *gazd* befagyott hiteleket felold
 degelpunkto: *fiz* olvadáspont
 degelvetero: *met* olvadás <időjárás>
| degener/i 1) *ntr biol* degenerálódik, elfajul, elkorcsosul
 degenerinta ido de sia familio: családja elfajult utódja
2) *ntr átv* elromlik, degenerálódik, elfajul, lezüllik
 libereco ne devas degeneri en malordon: a szabadságnak nem szabad rendtelenséggé züllenie
 degenero, degenerado: elfajulás, elkorcsosulás, degeneráció
 grasa degenerado: *orv* zsíros elfajulás
 degenera: *biol* degenerációs, elfajulásos
| degn/i *ntr pej* méltóztatik, szíveskedik, leereszkedik
 la reĝo degnis permesi al mi kisi lian manon: a király kegyeskedett megengedni, hogy kezét csókolják neki
 ĉu vi degnus aŭskulti min?: kegyeskednél meghallgatni?, meghallgatnál végre?
 degna: *pej* leereszkedő
| degrad/i *tr kat* megfoszt a rangjától, lefokoz, degradál
 degradado: *kat* rangjától megfosztás, lefokozás
 degradiĝi: *ntr kat* elveszti rangját, lefokozódik
| degu/o áll degu <Octodon degu>
| dehisk/i *ntr növ* kifakad, felnyílik, kipattan <rügy, termés>
| deikt/o *nyt* rámutatás, rámutató szó, deiktikus szó, deixis
 deikta: *nyt* rámutató, ráutaló, deiktikus

| deism/o l. diismo
| deist/o l. diisto
| Dejanir/o *mit* Déianeira
| dej/o *tört* dej <török helytartó Algírban és Tripoliban>
| Dejm/o *csill* Deimos
| Dejmos/o *mit* Deimosz
| dejor/i *ntr* szolgálatban van, ügyeletet tart, ügyel
 dejoranta oficiro: *kat* ügyeletes tiszt
 dejoranta subunuo: *kat* ügyeletes alegység, ügyal
 dejoranta kuracisto: *orv* ügyeletes orvos
 dejoranto: **1)** ügyeletes
2) *isk* hetes
 dejorejo: ügyeleti helyiség, ügyelőszoba
 gardista dejorejo: *kat* őrszoba
 deĵoro: ügyelet, ügyeleti szolgálat
 havi sian deĵoron: ügyeletben van
l.m. klasdeĵoranto, policdeĵorejo
| dek tíz
 dek alt du: *mat* tíz a másodikon, tíz a négyzetten <10²>
 dek diroj, dek ordonoj: *kr* tízparancsolat *szin* dekalogo
 dek plagoj de Egiptujo: *bibl* tíz egyiptomi csapás
 deka: tizedik
 estas nun la deka horo: tíz óra van most
 papo Pio la deka: X. Piusz pápa
 saltadi el unua al deka²: összevissza beszél, mindent összefecseg
 deke: tizedszer <felsorolásban>
 deko: **1)** tíz darab, tíz fő
 deko da soldatoj: tíz fő katona
 deko da pekoj, unu la puno: *közm kb.* sok a bűn, de egy a büntetés
 donu al mi dekon da nazpapiroj: adjon tíz darab papírzsebkendőt
2) *fn* tízes <szám>
 kolumno de la dekoj: a tízesek oszlopa
 dekestro: **1)** *kat* tizedes
2) tífős brigád vezetője
 dekilo: *mat* decilis
 dekobla: tízszeres
 dekoblo: vmi tízszerese
 la biblioteko ricevis la dekoblön de la promesitaj libroj: a könyvtár a megígért könyvek tízszeresét kapta meg
 dekobligi: *tr* megtízszerez
 dekono: *mat* tized, egy tized
 tri dekonoj: három tized
 dekonaĵo: *tört* *gazd* tized, dézsma *szin* dismo
 dekope: tízen
 dekopo: tízes csoport
 deko: *zene* tizedhangköz, tizedik hang, decima
 dekuma: *mat inf* tízes alapú, decimális *szin* decimale, dekbaza
 dekumi: *tr kat* jog megtizedel
 la kolonelo dekumigis la ribelintan roton: az ezredes megtizedeltette a lázadó századot
 dekumo: *kr* tized <rózsafüzér>
 dek du: tizenkettő
 dekdua: tizenkettedik
 dekduo: **1)** tizenkettes szám
2) egy tucat
 duondekduo: fél tucat
 kelkaj dekduoj da homoj sekvis lin: néhány tucat ember követte
 mi aĉetis dekduon da kuleroj: egy tucat kanalat vettem
 podekdue: tucatjával, tucatszámra
 dudek: húsz

dekduto: *zene* tizenketted hangköz, duodecima
dekunuto: *zene* tizenegyedhangköz, tizenegyedik hang, undecima
dekfoje: tízszer, tíz ízben, tíz alkalommal
post dekfoja alvoko li alvenis: tízszeri felszólításra jött el
dekafoje: tizedszer, a tizedik alkalommal *szin* la dekan fojon
dekangulo, deklatero: *mat* tízszőg, dekagon
dekbaza: *l.* dekuma
dekduangulo, dekdulatero: *mat* tizenkétszőg, dodekagon
dekunota: *zene* tizenkét fokú
dekelka: tíz-egynéhány
dekelkjarulo: tinédzser
deksesuma: *mat inf* tizenhatos, hexadecimális
deksesuma sistemo: tizenhatos számrendszer, hexadecimális számrendszer
dekunu: tizenegy
dekunua: tizenegyedik
dekunuangulo, dekunulatero: *mat* tizenegyszőg, hendekagon
l.m. dudek, tridek, kvardek, kvindek, sesdek, sepdek, okdek, naŭdek,
jardeko, tagdeko
| **dek-** *kém* dek- <tíz-szenatomos lánc szénhidrogénekben>
dekano: *kém* dekan
nonadekano: nonadekán
dekeno: *kém* decén
dekino: *kém* decin
dekilo: *kém* decil
| **deka-** **1)** *tud* deka- <10x> *l.* dekalitro, dekametro
2) *kém* deka- <tíz atom> *l.* dekapeptido
| **dekadenc/o** hanyatlás, dekadencia
dekadenco de la Roma Imperio: a Római Birodalom hanyatlása
dekadenci: *ntr* hanyatlik, dekadenciát mutat
| **dekad/o** dekád, tíz nap *szin* tagdeko
| **dekalin/o** *kém* dekalin
| **dekalog/o** *kr* tízparancsolat *szin* dek diroj, dek ordonoj
| **Dekameron/o** *ir* Dekameron
| **dekan/o¹** **1)** *kr* esperes *szin* ĉefparohestro
2) *isk* dékán *szin* fakarestro
dekana oficejo: dékáni hivatal, dekanátus
dekanejo: **1)** *isk* dékáni hivatal, dekanátus *szin* dekana oficejo
2) *ép* dékánlakás
vicdekano: *isk* dékánhelyettes
| **dekan/o¹** *kém* dekan
dekanata acido: dekánsav, kaprinsav
| **Dekan/o** *geo* Dekkán-fennsík
| **dekant/i** *tr* leönt <üledékről>, lefölez, lefejt <bor>, derít, dekantál
dekanti kretón: krétát iszapolt
dekanti vinon: bort lefejt
dekantkorbo: derítőkösár, lefejtőkösár
| **dekapod/oj** *áll* tízlábú rákok <Decapoda> *szin* dekpieduloj,
dekpiedaj krustuloj
| **Dekapol/o** *tört geo* Dekapolisz
| **dekat/i** *tr tex* avat, dekatál <szövetet> *szin* malkatizi
| **dekatlon/o** *sp* tízpróba, dekatlon
| **Dekkan/o** *l.* Dekano
| **deklam/i** *tr ir* szaval, <verset> mond
deklami la poemojn de Petöfi: Petöfi-verseket mond
2) *ntr* átv szaval, pátozzsal beszél, papol
ne deklamu pri libereco, dum oni subpremas strikojn: ne papolj
szabadságról, míg elnyomják a sztrájkokat
deklamisto: *ir* versmondó
l.m. ekspondeklami

| **deklar/i** **1)** *tr* kijelent, kinyilvánít
deklari amon: szerelmet vall
deklari militan staton: *pol* hadiállapotot hirdet
2) *tr* vminek v. vmilyennek nyilvánít, minősít
deklari edzolitaj: házastársaknak nyilvánít
deklari la kongreson fermita: bezárja a kongresszust, a kongresszust befejezettnek nyilvánítja
deklari lin publika malamiko: közellenségnek nyilvánítja
deklari sin kontraŭ la propono: a javaslat ellen szól
3) *tr jog* nyilatkozik, vallomást tesz
4) *tr gazd* bevall, bejelent <*pl.* adót>
deklari sian enspezaron: bevallja a jövedelmét
5) *tr jték* bemond <kártya>
deklaro *szin* deklaracio: **1)** nyilatkozat, kinyilvánítás, megvallás
deklaro de fideleco: hűségnyilatkozat
deklaro pri la homaj rajtoj: *pol jog* emberjogi nyilatkozat
fari amdeklaron: szerelmet vall
fari deklaron: nyilatkozatot tesz
jura deklaro, subjura deklaro: *jog* eskü alatt tett vallomás
2) *nyt* megnyilatkozás
malamiga deklaro: gyűlöletkeltő megnyilatkozás
3) *gazd* bevallás <*pl.* adóé>
deklaro de bankroto: *jog* csődnyitás, csődbejelentés
deklaro de imposto: adóbevallás
fari deklaron ĉe la dogano: vámnyilatkozatot tesz
4) *inf* deklaráció, deklaráló utasítás
l.m. amdeklaro, bataldeklaro, dogandeklaro, eksportdeklaro,
impostdeklaro, militdeklaro, speздеklaro, variablodeklaro,
voldeklaro
| **deklaraci/o** nyilatkozat, kinyilvánítás *szin* deklaro
Bulonja Deklaracio: *eo nyt* boulogne-sur-mer-i nyilatkozat
Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj: Emberi Jogok Egyetemes
Nyilatkozata
| **deklinaci/o** **1)** *nyt* névszóragozás, deklináció
deklinacio de substantivoj: *nyt* főnévragozás
2) *geo* mágneses elhajlás
3) *csill* deklináció
deklinacii: *tr nyt* ragoz <névszó>
deklinacii substantivon, adjektivon kaj pronomon: főnevet,
melléknévet és névmást ragoz
nedeklinaciebla: *nyt* nem ragozható
la nomespermo estas nedeklinaciebla: a névjelző ragozhatatlan
| **dekliv/o** **1)** *geo* lejtő, lanka, lejtés, *fn* ereszkedő, *fn* emelkedő
impetiga deklivo: *sp* felugrólejtő <síugrás> *szin* impetigejo
kruta deklivo: meredek lejtő
milde leviĝanta deklivo: szelíd emelkedő
2) *anat* lejtő, clivus, declive
3) *knyv* fordított törtjel, fordított törtvonal, backslash <\> *szin*
inversa oblikva streko, malsuprenstreko
deklivi: *ntr* lejt, emelkedik
deklivecindikilo: *közl* „veszélyes lejtő” v. „veszélyes emelkedő”
tábla
deklivosuben: lejtőnek lefelé, lefelé a lejtőn
deklivosupren: felfelé a lejtőn, emelkedőre
l.m. montodeklivo, ŝarĝodeklivo, tegmentodeklivo
| **dekoka/i** *tr* kifőz <növényt>, főzetet készít
dekokaĵo: főzet, kivonat
kamomila dekoktaĵo: kamillafőzet, kamillatea
| **dekola/i** *tr* dekoltál, kivág <ruhát>
dekolaĵo: *tex* ruhakivágás, dekoltázs

dekoltita: kivágott, dekoltált <ruha>

| **dekoraci/o** 1) dísz, díszítmény, dekoráció *szin* dekoró

2) díszlet <színház>

3) kitüntetés *l. distingo*

dekoracii: *tr* díszít, feldíszít, kidíszít, dekorál *szin* dekorí

dekoraciisto: 1) lakberendező

2) <színházi> díszlettervező

dekoraciriĉa: gazdagon feldíszített

l.m. fondekoracio

| **dekor/o** 1. dekoracio 1

dekori: *l.* dekoracii

dekorarbusto: *növ* díszcserje

dekorbesto: *áll* díszállat

dekorbestejo: díszállat-kereskedés, díszállatbolt

dekorobjekto: dísztárgy

| **dekret/o** *jog pol* rendelet, határozat, dekrétum

dekreto de la plenumkomitato: a végrehajtó bizottság rendelete

leĝoforta dekreto: törvényerejű rendelet

lokregistara v. municipa dekreto: önkormányzati rendelet

prezidenta dekreto: elnöki rendelet

reĝa dekreto: királyi rendelet

registara dekreto: kormányrendelet

ŝtatestra dekreto: államfői rendelet

dekreti: *tr jog pol* elrendel

| **dekstr/a** jobb <jobb oldalon levő>

2) *pol* jobboldali

dekstra partio: jobboldali párt

dekstra politiko: jobboldali politika

dekstre: jobboldalt, jobb oldalon, jobbra

dekstren: jobb felé, jobbra

fronto dekstren!: *kat* jobbra át!

dekstro: 1) jobb oldal

2) *pol* jobboldal

ekstrema dekstro: *pol* szélsőjobb

dekstrema: *pol* jobbos

dekstrigi: *knyv* jobbra zár *szin* dekstrarandigi

dekstrismo: *pol* jobboldaliság

dekstrulo: 1) jobbkezes *szin* dekstramanulo

2) *fn pol* jobboldali

dekstrularo: jobboldali tábor

dekstruma: 1) *ált tech* jobb irányú, jobbos

dekstruma faŭlto: *geo* jobbos vető

dekstruma helico: jobbos csavarmenet

dekstruma sistemo: jobbkezes rendszer

dekstruma ŝraŭbo: *tech* jobbmenetes csavar

2) *mat* jobb sodrású, az óramutató járásával egyező irányú

3) *biol* jobbra tekeredő *szin* dekstrenvolviĝa

dekstruma konko: *áll* jobbra tekeredő kagyló

ambaŭdekstra: kétjobbkezes

ambaŭdekstrulo, ambaŭdekstra homo: kétjobbkezes ember

ambaŭmaldekstra: kétbalkezes

ambaŭmaldekstrulo, ambaŭmaldekstra homo: kétbalkezes ember

dedekstra: jobb kéz felőli, jobbról jövő

dedekstra pasrajto: *közl* jobbkéz-szabály

maldekstra: 1) bal <bal oldalon levő>

fronto maldekstren!: *kat* balra át!

maldekstren: balra <baloldali irányba>, bal felé

2) *pol* baloldali

maldekstre: baloldalt, bal oldalon, balra

maldekstro: 1) bal oldal

2) *pol* baloldal

ekstrema maldekstro: *pol* szélsőbal

maldekstrema: *pol* balos

maldekstrigi: *tr knyv* balra zár *szin* maldekstrarandigi

maldekstrismo: *pol* baloldaliság, baloldali eszmék

maldekstrulo: 1) balkezes

2) *fn pol* baloldali

maldekstrularo: baloldali tábor

maldekstruma: 1) *ált tech* bal irányú, balos

maldekstruma helico: balmenet, balos csavarmenet

maldekstruma sistemo: balkezes rendszer

maldekstruma ŝraŭbo: balmenetes csavar

2) *mat* bal sodrású, az óramutató járásával ellenkező irányú

3) *biol* balra tekeredő *szin* maldekstrenvolviĝa

maldekstruma konko: balra tekeredő kagyló

dekstramana: 1) jobbkezes <vmi>

2) jobbkezes <vki>

dekstramanulo: *fn* jobbkezes

dekstrarandigi: *tr knyv* jobbra zár *szin* dekstrigi

dekstrenĝira: *fiz* jobbra forgó

dekstrensago: jobbra mutató nyíl, jobbra nyíl

dekstrenvolviĝa: *biol* jobbra tekeredő *szin* *biol* dekstruma 3

maldekstramana: 1) balkezes <vmi>

2) balkezes <vki>

maldekstramanulo: *fn* balkezes

maldekstrarandigi: *tr knyv* balra zár

maldekstrenĝira: *fiz* balra forgó

maldekstrensago: balra mutató nyíl, balranyíl

maldekstrenvolviĝa: *biol* balra tekeredő *szin* *biol* maldekstruma 3

l.m. ekstremdekstra, ekstremmaldekstra

| **dekstrin/o** *kém* dextrin, keményítőgumi *szin* amelgumo

| **dekupaĝ/o** képlevonás, dekupázs <díszítő ragasztási eljárás>

| **dekubit/o** *orv* fekvő helyzet

dorsa dekubito: hanyatt fekvés

flanka dekubito: oldalfekvés

ventra dekubito: hason fekvés

| **dekur/a** *növ* lefutó, nyélrefutó, szárrafutó, decurrens *l.* dekura folio

| **Delavar/o** 1) *geo* Delaware <folyó>

2) *geo pol* Delaware <szövetségi állam> <US>

| **delegaci/o** küldöttség *szin* delegitaro

| **deleg/i** *tr jog pol* <képviselőnek> küld, delegál *szin* elsendi 2

delegito: 1) *pol* képviselő

junulara delegito: *eo* ifjúsági képviselő

sindikata laboreja delegito: szakszervezeti bizalmi

2) *jog* küldött, megbízott, kiküldött

ĉefdelegito: *eo* főmegbízott, *pol* küldöttségvezető

vicelegito: *eo* helyettes megbízott, másodmegbízott

delegilo: *jog pol* megbízólevél <képviselet>

delegitaro: küldöttség *szin* delegacio

l.m. fakdelegito

| **delekt/i** *tr ritk* gyönyörködtet

delektiĝi: *ntr ritk* gyönyörködik vmiben <pri>

delektinda: pompás, gyönyörködtető

| **delfen/o** *áll* delfin <Delphinus>

botelnaza delfeno: palackorrú delfin <Tursiops truncatus>

delfenumado, delfennaĝado: *sp* delfinúszás *szin* papilinaĝado,

papiliumado

Delfeno: *csill* Delfin, Delphinus

| **Delf/o**¹ *geo vall* Delphoi, Delphi *szin* Delfoj

Delfo estis fama orakulejo de la helenoj: Delphoi az ógörögök híres jóshelye volt

| **Delf/o**¹ *inf* Delphi <programnyelv>

| **Delf/oj** 1. Delfo

| **Delft/o** *geo* Delft

delftaĵo: *műv* delfti fajansz

| **Delhi/o** *geo pol* Delhi <IN>

Nov-Delhio: *geo* Új-Delhi

Nov-Delhio estas la ĉefurbo de Hinda Unio: Új-Delhi az Indiai Unió fővárosa

| **delfini/o** *növ* sarkantyúfű <Delphinium>

| **delic/o** <érzéki> gyönyör, mennyei élvezet

Kapuaj delicioj: capuai élvezetek <elerőtlenítő élvezetek>

delica: mennyei <élvezet>, roppant élvezetes, pompás

| **delikat/a** 1) finom, jó minőségű, minőségi

delikata punto: művészi csipke

delikata vino: finom bor

delikata vizaĝo: finom arc

delikataj trajtoj: finom vonások

2) finom, törékeny, kényes

delikata haŭto: finom bőr

delikata porcelano: finom porcelán

delikata sano: törékeny egészség

delikata vazo: törékeny váza

en delikata rolo: kényes szerepben

3) finom, árnyalatnyi, simogató, kellemes, lágy, puha, gyengéd, kecses

delikata tuŝo: gyengéd érintés

delikata venteto: simogató szél

delikataj paŝoj: puha léptek

4) finom, apró, vékony, árnyalatnyi

delikata diferenco: árnyalatnyi különbség

delikata faden: vékony fonal

delikata fajlilo: *tech* finomreszelő

delikata nuanco: finom árnyalat

delikata sablo: finom homok

5) kényes

delikata aĝo: kényes kor, nehéz életkor

delikata demando: kényes kérdés

delikata punkto: kényes pont

troviĝi en delikata situacio: kényes helyzetben van

6) érzékeny, kifinomult, választékos

delikata esprimo: választékos kifejezés

delikata gusto: kifinomult ízlés

delikata spirito: érzékeny lélek

7) gyengéd, tapintatos, disztíngvált

delikata homo: tapintatos ember

delikata konduto: tapintatos viselkedés

trakti delikate la aferojn: disztíngváltan kezeli az ügyeket

delikataĵo: *gaszt* csemege

delikataĵvendejo: csemegebolt, csemegeüzlet

delikatorela: vájt fülű

delikatsenta: finom érzésű, érzékeny

delikatstomaka: kényes gyomrú

maldelikata: 1) durva, silány, rossz minőségű

maldelikata drapo: durva posztó

2) vaskos, darabos, durva szemű

3) durva, otromba, tapintatlan, érzéketlen

maldelikata ŝerco: durva tréfa

maldelikatulo: nyers ember, faragatlan fickó, tuskó, bunkó

sendelikata: 1) faragatlan, tapintatlan, bárdolatlan, neveletlen

2) kíméletlen

3) érzéketlen

trodelikateco: *átv* túlcsiszaltság, túlfinomultság

| **delikt/o** *jog* vétség, kihágás, jogsértés

delikto kontraŭ pudoro: szemérem elleni vétség

delikto pro preterlaso: gondatlanságból elkövetett vétség

politika delikto: politikai vétség

trafika delikto: közlekedési vétség

deliktilo: *jog* bűnjel

deliktinto: *jog* vétkes, *fn* jogsértő, vétséget elkövető, delikvens

| **delikvesk/a** 1. likveska

| **Delil/o** *bibl* Delila

Delilo perfidis Ŝimŝonon: Delila elárulta Sámson

| **delir/i** *ntr orv* félrebeszél, delirál, átmeneti tudatzavarban szenved, lázasan képzelődik

deliro: *orv* átmeneti tudatzavar, önkívület, félrebeszélés, lázalom,

delírium

akuta deliro: *orv* heveny delírium, delirium acutum

alkohola deliro, trema deliro: alkoholos delírium, delirium

alcoholicum, delirium tremens

halucina deliro: *l.* halucinozo

neada deliro: nihilisztikus delírium

persekuta deliro: üldöztetési delírium

por parolo delira ne ekzistas rediro^Z: *közm* bolond beszédjére nem kell válaszolni

deliraĵo: badar beszéd, összevissza beszéd

| **delkreder/o** *gazd* bizományos kezesség, hitelszavatosság, del credere

delkredera agento: kezességi ügynök, delcredere-ügynök

| **delonik/o** *növ* flamboajánfa <Delonix>

reĝa deloniko: tűzvirágfa, lángfa, lángolófa <D. regia> *szin*

flamarbo

| **Delos/o** *geo mit* Délosz

Apolono kaj Artemiso naskiĝis en Deloso: Apolló és Artemisz

Déloszon született

| **delta** *knv* ŝ, delta <görög 'd' betű> *szin* delto 2

delta-: *tud* delta-

delta-metalo: *tech* deltafém

deltaforma, deltoforma: delta-, delta alakú

| **deltaplan/o** *sp* sárkányrepülő *szin* pendglisilo

| **delt/o**¹ 1) *geo* deltatorkolat, deltavidék

2) delta alakú tárgy

| **delt/o**¹ 1. delta

| **deltoid/o** 1) *anat* deltaizom, vállizom, musculus deltoideus *szin*

deltoida muskolo

2) *mat* deltoid, sárkányidom

| **demagog/o** *fn pol* demagóg, populista

demagoga: *mn* demagóg

demagoga parolado: demagóg beszéd

demagogeco: *pol* demagógia, populizmus

demagogio: *l.* demagogeco

| **demand/i** *tr* kérdez, megkérdez vkit <n> vmiről <pri>

demandi malsanulon pri lia stato: beteget kérdez az állapotáról

li demandas, ĉu la paketo alvenis: kérdezi, hogy megérkezett-e a csomag

mi demandas min, kiel tio fariĝis ebla: magamtól kérdezem, hogy vált ez lehetségessé

ne demandu scienculon, demandu spertulon^Z: *közm* legjobb iskola a tapasztalás

demando: **1)** kérdés

alternativa demando: *nyt* választó kérdés

altrudiĝas la demando: óhatatlanul felmerül a kérdés

demando ne kostas, demando ne devigas^Z: kérdezni szabad, a

kérdés nem kerül pénzbe

diplomata demando: diplomatikus kérdés

direkti demandon al li: kérdést intéz hozzá, kérdéssel fordul hozzá

fari demandon, meti demandon: kérdést tesz fel

fazera demando, parteca demando: *nyt* kiegészítendő kérdés

ĝena/malkomfortiga demando: kényelmetlen kérdés

imperativa demando, ordona demando: *nyt* felszólító kérdés

kerna demando: lényegi kérdés

ki-demando: *nyt* kiegészítendő kérdés

kia demando, tia respondo^Z: *közm* amilyen a kérdés, olyan a felelet

la afero havas ankoraŭ signon de demando: az ügy még kérdéses,

az ügy még nincs eldöntve

levi demandon: kérdést felvet

leviĝas la demando: felvetődik a kérdés

malpermesa demando: *nyt* tiltó kérdés

nerekta demando: *nyt* közvetett kérdés

nodo de la demando: a kérdés lényege

rekta demando: *nyt* közvetlen kérdés

2) kérdés, probléma

demando de fakto: ténykérdés

demando de gusto: ízlés kérdése

demando Proksim-Orienta: közel-keleti kérdés

demando pri vivo kaj morto: élet-halál kérdése

esti demando pri tempo: idő kérdése

oftaj demandoj: *inf* gyakran ismétlődő kérdések, GYIK, FAQ

solvi demandon: kérdést megold

tio havas ankoraŭ signon de demando^Z: erről még korai beszélni,

még sok körülötte a kérdőjel

3) kérdés, téma <megbeszélendő dolog>

la demando restis malfermita: nyitva maradt a kérdés

tio estas ekster demando: ez nem kérdéses, szó sincs róla

tio ne estas demando: ez nem kérdés, nem erről van szó

veni al la demando: a lényegre tér

demanda: **1)** kérdéses, kérdő

demanda afero: kérdéses ügy

demanda rigardo: kérdő tekintet

2) *nyt* kérdő

demanda frazo: kérdő mondat

demandadi: *tr* kérdeget, kérdezősködik, érdeklődik

demandaro, demandilo: kérdőív *szin* enketilo

demandema: kíváncsi, kérdezősködő

eldemandi: *tr* kikérdez vki <n> vmiről <pri>

kontraŭdemandi: *tr* visszakérdez

pridemandi: *tr* kikérdez, kihallgat

polica pridemandado: rendőrségi kihallgatás

pridemandi kulpigiton: gyanúsítottat kihallgat

demandosigno: *knyv* átv is kérdőjel

demandovorto: *nyt* kérdőszó

l.m. ĉu-demando, esplordemandi, jes-ne-demando, KI-demando

| **demarkaci/o** *pol* kat határmegvonás, határkijelölés,

területkijelölés, demarkáció

demarkacia linio: *kat* demarkációs vonal

| **demarŝ/o** *pol* diplomáciai lépés v. kezdeményezés, demars

| **demenc/o** *pszi* elbutulás, szellemi leépülés, demencia

frua demenco: fiataalkori elmezavar, dementia praecox

maljunaĝa demenco, senila demenco: agggkori elbutulás, dementia senilis

demenci: *ntr* *pszi* elbutul, szellemileg leépül

demenculo: *pszi* demenciában szenvedő beteg, elbutult ember

| **dement/i** *l.* malkonfirmi

demento: *l.* malkonfirmo

| **Demeter/o** *mit* Démétér

| **Demetri/o** Dömötör, Demeter, Dmitrij <utónév>

| **demimond/o** *l.* duonmondumo

demimonda: *l.* duonmonduma

| **demisi/i** *ntr* lemond, leköszön <hivatal>

demisii de ĉiuj siaj funkcioj: lemond minden funkciójáról

demisii de la direktora posteno: lemond az igazgatói állásáról

demisiinta registaro: leköszönő kormány

la kabineto demisiis pro la skandalo: a kabinet lemondott a botrány miatt

demisiigi: *tr* lemond, feloszlat <testületet>

| **demiurg/o** *mit* demiurgosz, világteremtő szellem

| **demodeks/o** *áll* atka <Demodex>

demodeksozo: *orv* demodicosis

| **demograf/o** demográfus

demografio: *tud* demográfia, népesedéstudomány

demografia eksplodo: demográfiai robbanás

| **demokrat/o** **1)** *fn* *pol* demokrata

2) *fn* *pol* demokrata párti

demokrata: *mn* *pol* demokrata

demokrata partio: demokrata párt

demokrateco: *pol* demokratikusság

demokratio: *pol* demokrácia

demokratia: *pol* demokratikus

demokratia centralizismo: demokratikus centralizmus

liberala demokratio: szabaddemokrácia

parlamenta demokratio: parlamenti demokrácia

partoprena demokratio: részvételi demokrácia

rekta demokratio: részvételi demokrácia

reprezenta demokratio: képviseleti demokrácia

stirata demokratio: irányított demokrácia, felülről vezérelt demokrácia

demokratiigi: *tr* *pol* demokratizál

demokratiigi la publikan vivon: demokratizálja a közéletet

kontraŭdemokratia: demokráciaellenes

l.m. kristandemokrata, liberaldemokrato, popoldemokratio,

socialdemokrato

| **Demokrit/o** *fil* Démokritosz

| **demon/o** **1)** *vall* démon <gonosz szellem> *vö.* dajmono, ĝino

2) *kr* bukott angyal, ördög *szin* diablo

elpeli demonon: ördögöt űz

havi demonon: *ige* megszállott

3) *átv* démon, gonosz ember

4) *inf* démon <kiszolgáló program Unix alatt>

demona: démoni, ördögi

demonismo: *vall* démonhit, démonizmus

demonologio: demonológia

demonelpelo: *kr* ördögűzés

demonhavanto: *fn* *kr* <ördögtől> megszállott

demonomanio: *pszi* demonománia

| **demonstr/i** **1)** *tr* bemutat, ismertet, elmagyaráz, demonstrál <áru, működés>

demonstri la funkciadon de motoro: motor működését bemutatja

2) *tr* *mat* igazol, bizonyít, kimutat, demonstrál

demonstri tezon: tételt bebizonyít
 kio estis demonstrota: bizonyítás vége, amit bizonyítani kellett,
 quod erat demonstrandum
 nedemonstrebla aserto: nem bizonyítható állítás
 demonstra: bemutató, demonstratív
 demonstra instruhoro: *isk* bemutató óra
 oni iniciatis demonstnan proceson kontraŭ Mindszenty: kirakatpert
 indítottak Mindszenty ellen
 demonstro, demonstrado: **1)** *fn* bemutató, ismertető, demonstrálás
2) *mat* igazolás, bizonyítás, kimutatás
 demonstrilo: *isk* szemléltető eszköz
 demonstristo: *fn* áruismertető, szemléltető <személy>
 demonstraĵo: **1)** bemutatott áru, ismertetett termék, ismertetett dolog
2) *mat* bizonyítandó tétel
3) *inf* demó
| demonstraci/o **1)** *l.* demonstrado
2) *kat* erőfitogtatás, katonai demonstráció
 demonstracii: *l.* demonstri
| demonstrativ/o *nyt* mutató névmás, mutató határozószó,
 demonstrativum *szin* montra pronomo, montra adverbo
 'tiu' kaj 'ĉi tie' estas demonstrativoj: a 'tiu' és a 'ĉi tie' mutató
 névmás és mutató határozószó
| demoraliz/i *tr kat* demoralizál, bomlaszt, zülleszt
 demoralizita: demoralizált
 demoralizita armeo ne venkos: demoralizált hadsereg nem győz
 kun demoralizitaj popolanoj ne eblas konstrui landon: demoralizált
 emberekkel nem lehet országot építeni
| demaskopi/o közvélemény-kutatás *szin* opinisondo, opiniesploro,
 enketo
| Demosten/o *tört pol* Demoszthenész
| demotik/a *nyt* demotikus <hieroglifa, görög nyelv>
 demotika greka: újjörög
 demotika skribo: demotikus <egyszerűsített> írás, népies írás
| denar/o **1)** dénár, denarius <pénznem>
2) *tex ex* denier <fonalátmérő>
| dendrit/o **1)** *ásv* dendrit
2) *anat* idegsejtnyúlvány, dendrit
| dendrokronolog/o *tört* dendrokronológus
 dendrokronologio: *tört* dendrokronológia <kormeghatározás
 évgyűrűk alapján>
| dendrolag/o *áll* kúszókenguru <Dendrolagus>
| dendrolog/o *agr* dendrológus, faszakértő *szin* arbologiisto
 dendrologio: *agr* dendrológia, faismerettan *szin* arbologio
| Deneb/o *csill* Deneb
| deng/o *orv* dengue-láz
| Deniz/o Dénes, Denis <utónév>
 Sankta-Denizo: *geo* Saint-Denis
| denominator/o *mat* nevező *szin* nomanto
 komuna denominatoro: közös nevező
| denotacio *nyt* jel-tárgy viszony, denotáció vö. konotacio
 denotaciaĵo: *nyt* jeltárgy, denotátum
| Denpasar/o *geo* Denpasar
| dens/a **1)** sűrű
2) *kém* sűrű
 densa solvaĵo: sűrű oldat
3) *fot* fedett, kevésbé átlátszó
3) *mat* sűrű
 ĉie densa: mindenütt sűrű
 densa subaro: *mat* sűrű részhalmoz
 dense: **1)** *hsz* sűrűn

dense loĝata: sűrűn lakott
2) *hsz* szorosan egymás mellett
 dense kiel rafanetoj en fasko: sűrűn, mint a heringek
 denso: **1)** vminek a sűrűje
 en la denso de la arbaro: az erdő sűrűjében
 en la denso de la batalo: a harc sűrűjében
2) *fiz kém* sűrűség, tömörség
 denso de gaso: gáz sűrűsége
 denso de solidaĵo: szilárd test sűrűsége
 densaĵo: **1)** bozót
2) *fot* fedett rész <fénymásolat>
3) *gysz* gyógyszer-sűrítmény
 denseco: **1)** sűrűség, tömörség, tömörttség
2) *fot* fedettség
 densejo: **1)** sűrűsödési hely, sűrűsödési pont
2) erdő sűrűje, sűrű erdő
 densigi: **1)** *tr* sűrít, tömörít
 densigi la vicojn: a sorokat összezárja
2) *tr gaszt* habar
 densigi per faruno: *gaszt* lisztel behabar
3) *tr kém* besűrít, összenyom
 densigi gason: gázt összenyom
 densigi likvon: folyadékot besűrít
 densigita lakto: sűrített tej
4) *tr fiz* tömörít <anyagot>
 densigi drapon: *tex* kallóz *szin* fül
5) *tr inf* tömörít *szin* kompaktigi, enzipigi vö. paki
 densigi dosieron: fájlt tömörít, állományt tömörít
 densigi: **1)** *ntr* sűrűsödik, besűrűsödik, tömörödik
 densigilo: *inf* tömörítőprogram *szin* pakilo
 maldensa: **1)** ritka, laza szerkezetű
 maldensa hararo: ritka haj
2) híg
 maldensa solvaĵo: híg oldat
3) *fot* alig fedett, kissé fedett
 maldensigi: **1)** *tr* ritkít
2) *tr* hígít
3) *tr fot* fedettséget csökkent
 maldensejo: tisztás, ritkás <erdőben>
 denskorpa: zömök <termetű>
 densometro: *ip kém* sűrűségmérő, denziméter
 laktodensometro: tejsűrűségmérő, laktométer
 densometrio: *ip kém* sűrűségmérés, denzimetria
l.m. fluksdenso, heldenso, indukdenso, kurentodenso, linidenso,
 loĝdenso, popoldenso, probablodenso, ŝargodenso, signodenso,
 surfacdenso
| densteti/o *növ* tálpáfrány <Dennstaedtia>
| dent/o **1)** *anat* fog
 havi dentojn ne por parado^Z: *átv* nem kell féltetni
 karia dento: szuvas fog
 li ne bezonas dentojn prunti^Z: kemény fából faragták
 liaj dentoj agaciĝis: elvástak a fogai
 liaj dentoj povas festi sabaton^Z: nyeli az éhkoppot, éhkoppon van
 liaj dentoj povas forgesi sian metion^Z: nyeli az éhkoppot, éhkoppon
 van
2) fog <fog alakú vmi>
 dentoj de kombilo: fésű fogai
 dentoj de poŝtmarko: bélyeg fogai
 dentoj de segilo: fűrész fogai
3) *növ* fog <fog alakú szervrész>

dentoj de folio: levél fogai
 denti: *tr* fogaz *szin* dentizi
 dentajo: fogazat <fogazott rész>
 dentajo de poŝmarko: bélyegfogazat
 dentajo de rado: *tech* kerékfogazat
 ekstera dentajo: *tech* külső fogazat
 helicoida dentajo: *tech* ívelt fogazat
 interna dentajo: *tech* belső fogazat
 oblikva dentajo: *tech* ferde fogazat
 V-dentajo: *tech* nyíl fogazat
 dentaro: **1)** *anat* fogsor, fogazat
 lakta dentaro: tejfogazat
 permanenta dentaro: végleges fogazat
 proteza dentaro: műfogsor
2) *ált tech* fogazat
 dentaro de poŝmarko: *l.* dentajo de poŝmarko
 dentego: *áll* agyar *szin* tusko
 dentino: *anat* dentin, dentinum, elefántcsont-állomány, substantia
 eburnea *szin* denta eburno
 dentingo: *l.* denta alveolo
 dentisto: *biz* fogorvos
 dentistiko: *l.* odontologio
 dentita: fogas, fogazott
 dentizi: *l.* denti
 dentizilo: *tech* fogazógép
 dentumo: fogazottság <bélyeg>
 dentumita: *cím* fogazott
 endentigi: *tr tech* kapcsol, kapcsolódásba hoz <fogakat>
 sendenta: fogatlan
 sendentuloj: *áll* fogatlanok <Edentatae>
 tradenti: *tr* vmit a bajusza alatt morog
 tridento: háromágú szigony
 dentalveolsono: *nyt* fogmederhang, elülső foghang, alveoláris *szin*
 dentalveola konsonanto
 dentemajlo: *l.* adamantino
 dentkario: *orv* fogszerű, caries dentis
 dentkariigo: *orv* fogszerűsodás
 dentkuracisto: *l.* odontologo
 dentobirdoj: *áll* fogas madarak <Odontognathae>
 dentobreĉa: hiányos fogazatú, foghíjas
 dentobroso: fogkefe
 elektra dentobroso: elektromos fogkefe
 dentocerviko, dentokolo: *anat* fognyak, cervix dentis
 dentodoloro: *orv* fogfájás
 dentofadeno: fogzsínór
 dentogrincado: fogcsikorgatás
 dentohava: fogas, fogakkal rendelkező
 dentokalkuluso: *orv* fogkő, calculus dentalis *szin* tartro
 dentokarno: *l.* gingivo
 dentokluĉilo: *tech* körmös tengelykapcsoló
 dentokrono: **1)** *anat* fogkorona, corona dentis
2) *gysz* korona *szin* krona
3) *tech* fogaskoszorú
 dentopasto: fogkrém
 dentopikilo, dentopinglo, dentovergeto: fogpiszkáló, fogvájó
 dentoponto: *gysz* híd <fogazat>
 dentopulvoro: fogpor
 dentopuŝi: *ntr* fogat növeszt
 dentoradiko: *anat* foggyökér, radix dentis
 dentorado, dentrado: *tech* fogaskerék

diska dentrado: tányérkerék
 planeta dentrado: bolygókerék
 konusa dentrado: kúpkerék, kúpos fogaskerék
 dentoringeto: *tech* fogazott alátét
 dentpulio: *tech* fogastárcsa
 dentradaro: *tech* fogaskerék-hajtás, fogaskerékmű
 planeta dentradaro: bolygókerék-hajtás, bolygómű, bolygóműves
 hajtómű
 dentornamo: *ép* fogfriz, fogazat, fogdís
 dentosono: *l.* dentalo
 dentosplinto: *fn gysz* fogsabályozó
 dentostango: *tech* fogasléc
 dentoŝiri: *tr* <fogaival> marcangol
 dentotirilo: *gysz* foghúzó fogó
 dentrobotilo: *tech* fogas gyalu
 dentrado: *l.* dentrada transmissiilo
 dentradaro: *l.* dentrada transmisio
 dentrelo: *vsút* fogassín
 dentŝirmilo: *sp* fogvédő <ökölvívás>
 dentskrapilo: *gysz* fogkő-eltávolító
 dentteknikisto: *orv* fogtechnikus
l.m. hundodento, kojnodento, labirintodentuloj, laktodento,
 mueldento, muredento, okuldento, saĝodento, simetridentuloj,
 tranĉodento, trikonusdentuloj, tubetodentuloj, vangodentoj,
 vitrodentino
| dental/o *nyt* foghang, dentális *szin* denta konsonanto, dentosono
 dentalpalatalo: *nyt* fog-íny hang, dentipalatális *szin* dentopalata
 konsonanto
 dentalveolsono: *l.* alveolario
| denunc/i **1)** *tr jog* feljelent, felad <elkövetőt>
 denunci sian najbaron pri ŝtelo: lopásért feljeleníti a szomszédját
2) *tr* jelent, bejelent <bűntényt>
 denunci ŝtelon al la polico: lopást jelent be a rendőrségen
3) *tr pej* árulkodik vkire <n>
 denunci sian kamaradon al la instruisto: árulkodik a társára a
 tanítónál
 denunco: **1)** *jog* feljelentés, bejelentés
2) *pej* árulkodás
 denunciato: **1)** *jog* feljelentő, bejelentő
2) *pej* árulkodó
 denunciisto: *pej* besúgó, spicli
| deodar/o *növ* himalájai cédrus, deodarcédrus <Cedrus deodara>
| deontologi/o deontológia, kötelességetika, hivatássetika
 deontologia kodo: hivatássetikai kódex
| departement/o **1)** ügyosztály <minisztérium, intézmény>
 departemento pri eksteraj aferoj: külügyi osztály
2) minisztérium <US>
 departemento pri eksteraj aferoj: külügyminisztérium
3) megye, vármegye
 subdepartemento: járás <közigazgatás>
| depeŝ/o *táv* sürgöny, sürgős értesítés
 pneŭmata depeŝo: csőpostai sürgöny, „csőposta”
 depeŝi: *tr* *táv* sürgönyöz, megsürgönyöz
| deploji/i *tr kat* felvonultat, felfejlődött, kibontakoztat, harcrendbe
 állít
 deploji argumentojn: *átv* érveket felvonultat
 deploji regimenton en linion: ezredet sorba rendez
 deploji trupojn: csapatokat felvonultat, harcrendbe állít
| depon/i **1)** *tr* letétbe helyez, megőrzésre átad <értéket>
 deponi plendon: *jog* keresetet bead

transita deponado: tranzit tárolás, átmeneti tárolás
2) tr gazd betesz <bankba>
 deponi sumon en banko: egy összeget a bankba tesz
3) tr geo kém lerak, ülepít <üledék>
 deponi ŝlimon: iszapot lerak
 deponiĝi: *ntr* lerakódik, leülepedik
 deponiĝi sur la katodo: *vill* lerakódik a katódon
 deponaĵo, deponitaĵo: **1)** letét, értékletét, letétbe helyezett érték
2) gazd bankbetét
3) ip lerakott, tárolt anyag
4) geo üledék
 mara deponaĵo: tengeri üledék
 rivera deponaĵo: folyami üledék
 deponanto: **1) fn** letétbe helyező, letéteményező
2) fn gazd bankbetétetes
 deponejo: **1)** értékmegőrző
2) lerakóhely, depónia, raktár
 transita deponejo: tranzitraktár, átmeneti áruk raktára
 deponatesto: letéti jegy
 deponbanko: *gazd* letéti bank, értékmegőrző bank
 deponprenanto: *gazd* letéteményes, letétkezelő, betétkezelő
 deponsumo: *gazd* letétösszeg
l.m. armildeponejo, багадеponejo, mondepono, meblodeponejo, rubaĵdeponejo
| deport/i 1) *tr jog pol* kitelepít, száműz
 oni deportis ofte senkulpulojn pro politikaj kaŭzoj: gyakran ártatlanokat telepítettek ki politikai okok miatt
 deporti krimulon sur foran insulon por trudlaboro: bűnözőt távolí szigetre száműz kényszermunkára
2) tr pol elhurcol, deportál
 la nazioj deportis milojn da homoj en koncentrejojn: a nácik milliókat hurcoltak el koncentrációs táborokba
 deportito: **1) fn jog pol** kitelepített, száműzött
2) fn pol deportált, elhurcolt
| depot/o *kat* helyőrségi tartalék, pótkeret
| depozici/o *jog* tanúvallomás
 depozicii: *tr jog* tanúvallomást tesz, tanúvallomást tesz
 ĉio, kion depoziciis la akuzito al vi, estas intence misgvida: minden, amiről a vádlott vallomást tett, szándékosan félrevezető
| depravaci/o *orv* leromlás, rosszabbodás, elsatnyulás
 depravacio de la gusto, flarsento, apetito kaj seksemo: az ízlelés, szaglás, étvágy és a nemi vágy leromlása, elsatnyulása
| deprec/i *tr gazd* leértékel, értékét csökkenti
 deprecii sian valuton: leértékeli a valutáját
 la merkato deprecas eksmodaĵojn: a piac leértékeli a divatjamúlt holmikat
 depreciiĝi: *ntr gazd* leértékelődik
| depresi/o 1) *gazd* depresszió, pangás, konjunktúra visszaesése
2) pszi depresszió, lehangoltság, levertség
 kontraŭdepresia medikamento, kontraŭdepresiaĵo: *fn gysz* antidepresszáns
3) geo horpadás, földteknő
4) met alacsony légnyomás, légnyomáscsökkenés
| depresor/a *anat* gátló-, depresszor- <izom, ideg> vö. depresora nervo
| deprim/i *tr* nyomaszt, elkedvetlenít, lever, lehangol, deprimál
 liaj malsukcesoj grave deprimas lin: balsikerei nagyon nyomasztják
 deprima: lehangoló, elkedvetlenítő, deprimáló
 deprimiĝi: *ntr* elkedvetlenedik, lehangolódik, deprimálódik

deprimita: levert, kedvtelen, nyomott kedélyű
 deprimo: **1)** levertség, deprimáltság, nyomott hangulat
 mensa deprimio: mentális depresszió
 nerva deprimio: idegi <alapú> depresszió, idegkimerültség
2) pszi <átmeneti> depresszió
 suferi deprimon: depresszióban szenved
| deput/i *tr pol* <parlamenti képviselőként> delegál, az országgyűlésbe küld, deputál
 deputito: *pol* országgyűlési képviselő
 ĉambro de deputitoj: képviselőház
 deputita grupo: képviselőcsoport
 deputita imuneco: *jog* képviselői mentesség
 deputita kandidato: képviselőjelölt
 mandato de deputito: képviselői megbízás, képviselői mandátum
 rekta elekto de deputitoj: közvetlen képviselő-választás
 deputitaro: *pol* <országgyűlési> képviselők
l.m. eŭrodeputito
| derbi/o 1) <lósport> derbio
2) <rangadó> derbio
| deriv/i 1) *tr nyt* <szót> képez
2) tr mat derivál
3) tr vill söntöl, leágaztat, párhuzamosan kapcsol
 derivado: **1) nyt** képzés, szóképzés
2) mat deriválás
3) vill söntölés
 derivaĵo: **1) nyt** képzett szó, származékszó, derivátum
2) fn mat derivált, differenciálhányados
 logaritma derivaĵo: logaritmusderivált, logaritmus derivált
 parta derivaĵo: parciális derivált
3) vill leágazó áramkör, párhuzamos áramág, sönt *szin* derivilo, paralela branĉo
4) kém származék
 derivebla: **1) nyt** képezhető
2) mat deriválható, differenciálható
 derivilo: **1) nyt** képző, derivatíva *szin* afikso
2) vill leágazó áramkör, párhuzamos áramág, sönt *szin* derivaĵo 3
 malderivi: *tr mat* integrál
 malderivaĵo: *mat* határozatlan integrál, *fn* antiderivált *szin* primitiva funkció
 retroderivi: *tr nyt* visszaképez
| dermapter/oj *áll* fülbemászók <Dermaptera> *szin* forfikuloj
| dermat- *anat* bőr-, dermato-
 dermatito: *orv* bőrgyulladás, dermatitis *szin* dermito
 dermatologo: *orv* bőrgyógyász, dermatológus
 dermatologio: *orv* bőrgyógyászat, dermatológia
 dermatozo: *orv* <gyulladás nélküli> bőrbetegség, dermatosis
 dermatomicetoj: *orv* bőrgombák, dermatomycetes
 dermatomicetozo, dermatomikozo: *orv* bőrgombásodás, dermatomycosis
| dermest/o *áll* porva, szalonnabogár <Dermestes>
| derm/o *anat* irha, dermis, kötőszöveti bőr
 dermito: *orv* bőrgyulladás, dermatitis *szin* dermatito
 ektoderma: *biol* külső csíralemez, külső csíralevél, ectoderma *szin* ektoblasto
 enderma: *anat orv* intradermalis, intracutan, intrakután
 enderma injekto: *orv* intrakután injekció
 endoderma: **1) áll** belső csíralemez, endoderma, entoderma
2) növ endodermisz, kéreghatár
 hipoderma, subderma: *anat* alhám, bőr alatti kötőszövet, hipoderma, hypoderma *szin* subhaŭto

hipoderma, subderma: *anat* subdermicus, subcutan, szubkután *szin*
hipoderma, subhaŭta
mezodermo: *biol* középső csíralemez, mezoderma
dermoafina, dermatropa: bőraffin, dermatotróp
| **dermopter/oj** *áll* bőrszárnyúak <Dermoptera> *szin* dermflugiluloj
| **der/o** *növ* tubagyökér, halméreggyökér <Derris>
| **derviŝ/o** *iszl* dervis
hurlanta derviŝo: **1)** *iszl* üvöltő dervis
2) *tréf* üvöltő dervis, hangoskodó alak
turniganta derviŝo: *iszl* keringő dervis, táncoló dervis
| **des** partikula
des pli: annál inkább, annál jobban vö. ju
des pli bone!: annál jobb!
des pli, ĉar nun mi ne ĉehavas monon: annál is inkább, mivel most
nincs nálam pénz
des malpli: annál kevésbé, annál rosszabbul
des malpli, ĉar konsumiĝos la benzino: annál kevésbé, mert elfogy
a benzin
| **des-** *tech* tud dez-, des-, desz- <fosztóképző> vö. mal-, sen- l.
desinfekti, desodori, despanei, desoksi-
| **desapont/i** *tr* kiábrándít, csalódást okoz vkinek <n>, reményeiben
megcsal
desapontiĝi: *ntr* ritk kiábrándul, csalódik, reményeiben csalatkozik
| **descend/i** *ntr* ritk leereszkedik, leszáll, lemegy vö. ascendi
aviadilo descendas: repülőgép leereszkedik
descenda branĉo de tubo: cső leszálló ága
li descendos de sia alta piedestalo: majd adja még alább is
descendo: leszállás, leereszkedés
| **Desdemon/o** *ir* Desdemona
| **desegn/i** **1)** *tr* rajzol, megrajzol
2) *tr* *tech* szerkeszt, tervez
3) *tr* *átv* beállít, lefest, leír, mond <vkit, vmit vmilyennek>
li ne estas tiel terura, kiel oni lin desegnas: nem olyan rettenetes,
mint amilyennek mondják
desegno: **1)** rajzolás
2) rajz
baza desegno: *tech ép* alaprajz
3) *tex* minta *szin* desino
desegnaĵo: **1)** rajz
krajona desegnaĵo: *műv* ceruzarajz
pluma desegnaĵo: *műv* tollrajz
2) *tech* műszaki rajz
3) *műv* <képi> motívum
desegniĝi: *ntr* megrajzolódik, kirajzolódik
la montoj desegniĝis klare: a hegyek világosan kirajzolódtak
desegnilo: **1)** rajzeszköz
2) *inf* rajzgép, plotter *szin* desegnopresilo, desegnoprintilo
3) *inf* rajzolóprogram
desegnisto: **1)** *tech* rajzoló
teknika desegnisto: műszaki rajzoló
2) *tech* tervező
redesegni: **1)** *tr* újrarajzol
2) *tr* *tech* újratervéz
desegnarto: *műv* rajzművészet, grafika *szin* grafiko **1**
desegnobloko: rajztömb
desegnofilmo: *film* rajzfilm
desegnonajlo: rajzszeg *szin* najleto **2**, premnajlo
desegnopapero: rajzpapír
desegnopresilo, desegnoprintilo: *tech* rajzgép, plotter
desegnostablo: *tech* rajzállvány

desegnotablo: *tech* rajzasztal
desegnotabulo: *isk* *tech* rajztábla
l.m. flordesegna, karbodesegno, kostumdesegnisto, krajondesegno,
labordesegno, moddesegnisto, plumdesegno, ŝablondesegni,
tuĉdesegno
| **desert/o** *gaszt* desszert, csemege
desertkulero: *gaszt* desszertkanál
desertotelero: *gaszt* kistányér, süteményestányér
desertvino: *gaszt* csemegebor, desszertbor
antaŭdeserto: *gaszt* elődesszert
| **desfil/i** *tr* *kat* fedezékbe von, fedez vö. enfil
desfil sin: fedezékbe vonul
| **desin/o** *tex* minta <szövet> *szin* desegno **3**
| **deskarboksilaz/o** *kém* dekarboxiláz
| **desmod/o** *áll* vérszopó denevér <Desmodus>
| **desmodi/o** *növ* hüvelycsomó, koldusgyom <Desmodium>
oscila desmodio: távirónövény, szemaforcserje <D. gyrans> *szin*
telegrafplanto
| **desmosom/o** *biol* desmosoma, macula adherens
| **desper/o** *ritk* *ir* reményvesztettség, búbánat, kétségbeesés
desperi: *ntr* *ritk* *ir* csügged, búsul, reményét veszti
| **despot/o** **1)** *tört* despota
2) *pol* *átv* is kényúr, zsarnok
despoteco: zsarnoki természet, önkényeskedés
despoti: *ntr* kényuraskodik, basáskodik
despotismo: *pol* önkényuralom, zsarnokság, despotizmus
| **destin/o** **1)** végzet, eleve elrendelés
la povo de la destino: a végzet hatalma
la blinda destino tiel aranĝis: a vak végzet rendezte így
2) sors, elrendelés
ĉiela destino: az ég akarata
meriti alian destinon: más sorsot érdemel
paciĝi kun sia destino: megbékél a sorsával
3) rendeltetés
lia destino estis labori por Esperanto: az volt a rendeltetése, hogy
az eszperantóért munkálkodjék
la destino de Esperanto estas esti ponto inter diverslingvaj homoj:
az eszperantó rendeltetése az, hogy híd legyen különböző nyelvű
emberek között
plenumi sian destinon: rendeltetésének megfelelően cselekszik
destini: **1)** *tr* <eleve> elrendel
vanas batali kontraŭ tio, kio estas destinita: hiábavaló küzdeni az
ellen, ami eleve el van rendelve
la sorto tiel destinis: a sors úgy rendelte
2) *tr* szán, rendel vkinek vmit
Dio destinis al li ĉi tiun taskon: Isten rendelte neki ezt a feladatot
la panon ŝi destini al si: a kenyeret magának szánta
la patro destinis ne tian sorton al sia filo: az apa nem ilyen sorsot
szánt a fiának
3) *tr* kiszemel, kiválaszt vmire <por>
destini por regado: uralkodásra szán
destini por soldato: katonának szán
la Eternulo destinis <ŝin> por la filo de mia sinjoro: *bibl* az Úr az
én uram fiának rendelte <öt>
destinitaĵo: járandóság, vkinek szánt rész
antaŭdestinismo: *kr* eleve elrendelés, predesztináció
memdestino: önrendelkezés
l.m. mortdestinita
| **deströj/o** *fn* *kat* hajó torpedónaszád-romboló, torpedóromboló,
romboló *szin* kontraŭtorpedoŝipo

| **detal/o** részlet, rész
 droni en detaloj, perdiĝi en detaloj: elvész a részletekben,
 belebonyolódik a részletekbe
 eniri detalojn: részletekbe bocsátkozik
 flankaj detaloj: apró részletek
 post la ĝenerala parto li parolis pri la detaloj: az általános rész után
 a részletekről beszélt
 detala: részletes, részlet-
 detale: **1)** részletesen, részletekben
2) *gazd* kicsiben
 vendi detale: kicsiben árusít
 detali: **1)** *tr* részletez
2) *tr* *gazd* kicsiben árusít
 detalaĵo: részletkérdés, mellékes dolog
 detalado: **1)** részletezés
2) *gazd* kiskereskedelem *szin* podetala komerco
 detaleco: részletesség
 elĉerpa detaleco: kimerítő részletesség
 detalisto: *gazd* kiskereskedő
 ĝisdetala, detalenta: részletező, részletekig hatoló, részletekbe
 menő
 maldetala: **1)** vázlatos, elnagyolt, nagyjából, általános
2) *gazd* nagybani
 maldetala bazaro: nagybani piac
 maldetala komerco: nagykereskedelem, nagybani kereskedelem
 vendi maldetale: nagyban árusít
 podetala: *gazd* kiskereskedelmi
 podetala komerco: kiskereskedelem *szin* detalado
 podetala vendejo: kiskereskedelmi egység
 detaliĉa: részletekben gazdag, igen részletes
| **detekt/i** **1)** *tr* *vill* detektál <elektromágneses hullámokat>
2) *tr* *eltr* demodulál
 lineara detekto: *vill* lineáris egyenirányítás
 parabola detekto: *vill* négyzetes egyenirányítás
3) *tr* *átv* kimutat, kijelez, felkutat, megtalál
 la literumilo detektas mistajpoj: a helyesírás-ellenőrző kijelzi az
 elgépeléseket
 ratoj kapablas detekti minojn: a patkányok képesek felkutatni az
 aknákat
 detektilo: *vill* detektor *szin* detektoro
 dioda detektilo: diódadetektor
 kristala detektilo: kristálydetektor
 lineara detektilo: lineáris detektor
 magneta detektilo: mágneses detektor
l.m. gasdetektilo, mensogdetektilo
| **detektiv/o** nyomozó, detektív *szin* kriminalisto
 polica detektivo: rendőrnnyomozó *szin* kriminalpolicisto
 privata detektivo: magánnyomozó
 detektiva: *mn* detektív-, nyomozással kapcsolatos
 detektiva romano: *ir* detektívregény
 detektivi: *ntr* nyomoz, nyomozóként dolgozik
| **detektor/o** **1.** detektilo
| **detempr/o** **1.** tempero
| **detent/o** **1.** malstreĉiĝo
| **deterg/i** *tr* *kém* tisztít <oldva v. szuszpendálva>
 detergi vundon: sebet tisztít
 deterganto: *kém* tisztítószer, detergens
 lesivo estas speco de deterganto: a mosószer egyfajta tisztítószer
| **detergent/o** **1.** deterganto

| **determin/i** *tr* meghatároz, megszab <vmi bizonytalant>,
 determinál
 determini planton: növényt meghatároz
 determini vorton: szót meghatároz
 la artikolo determinas la substantivon: a névelő meghatározza a
 főnevet
 la ekzisto determinas la konscion: a lét meghatározza a tudatot
 determino: **1)** meghatározás, determináció
2) meghatározottság
 determina: meghatározó, determinációs
 determina epiteto: *nyt* kijelölő jelző
 determina mezuro: *tech* meghatározó méret
 determinanto: **1)** *nyt* determináns
2) *mat* *nyt* determináns <vektor, matrix, endomorfizmus>
 jakobia determinanto: Jacobi-determináns
 determinismo: *fil* determinizmus
 deterministo: *fil* determinista
 memdetermino, memdeterminado: *pol* önrendelkezés
 rajto de memdeterminado: önrendelkezési jog
 nedeterminisma: *inf* nem determinisztikus
 determinlibro: *biol* határozókönyv
 determinlibro pri floroj: növényhatározó
 determinlibroj pri bestoj: állathatározó
l.m. cindrodeterminado
| **detonaci/i** *ntr* *kém* robban, felrobban, durran, dörren, eldördül
 detonacio: *kém* robbanás, detonáció, durranás, dörrenés
 detonaciigi: *tr* *kat* felrobbant, robbanást idéz elő
 detonaciigilo: *kat* gyújtótöltet, detonátor
 detonaciivo: *kém* robbanóképesség
 antidetonacianto: *fn jm* kopogásgátló <anyag>
| **detrit/o** *ásv* törmelék, málladék, detritusz
 detrita: *ásv* törmelékes, detritikus
| **Detrojt/o** *geo* Detroit
 Detrojt-rivero: *geo* Detroit folyó
| **detru/i** **1)** *tr* lerombol, lebont, leront
 detruai ĝistere: földig lerombol
2) *tr* *átv* lerombol, tönkretesz, elpusztít
 envia moko sukceson ne detruas^Z: *közm* az irigy szó sok kárt nem
 tehet
 detruigi: **1)** *ntr* leomlik, lerombolódik, leomlik
2) *ntr* *átv* tönkremegy, elpusztul
 detruo: **1)** lebontás, lerombolás
2) *átv* rombolás, pusztítás
 ekologia detruo: *öko* környezetrombolás
 vandala detruo: vandál pusztítás
 detrua: pusztító, romboló, destruktív
 detrua povo de eksplodilo: robbanószerkezet pusztító ereje
 detruaj fortoj: romboló erők
 detruemo: vandalizmus, rombolási kedv
 fordetruai: *tr* teljesen lerombol, rombolással megszüntet
 memdetruo: önrontás, önrombolás
l.m. amasdetruilo, bombdetruai, bruldetruai, mediodetruo, statudetruo,
 veterdetruigi
| **Deŭkalion/o** *mit* Deukalion
| **deŭteragonist/o** **1.** vicĉefrolanto
| **deŭteri/o** *kém* deutérium, nehézhidrogén <D>
 deŭteriizi: *tr* *kém* deuterizál
| **deŭteriz/i** **1.** deŭterizii
| **deŭterokanon/a** *bibl* másodkánoni, deuterokanonikus

deŭterokanonaj libroj: másodkánoni könyvek, deuterokanonikus könyvek

| deŭteromicet/oj *növ* konídiumos gombák <Deuteromicetae> *szin* mitozosporaj fungoj

deŭterono: *fiz* deuteron, nehézhidrogén-atommag

| devalut/o *gazd* devalváció, valutaleértékelés

devaluti: *tr* *gazd* leértékel, devalvál <valuta>

| devanc/i *tr* *közl* előz, megelőz

devanci malpermesite: előzni tilos

| dev/i 1) *ntr* kell, köteles <vmit csinálni>, köteles <-ni>

li devas puniĝi: meg kell bünhődnie

vi ne devas timi: nem kell félned

2) *ntr* *ige* valószínűleg, bizonyára, biztosan, feltehetően

ili devis ricevi vian leteron: biztosan megkapták a leveledet

li devas baldaŭ veni: bizonyára hamar megjön

li devas esti malsata: bizonyára éhes

li devas koleri: biztosan haragszik

li devas restadi en eksterlando: feltehetően külföldön tartózkodik

devo: kötelesség, kötelezettség

mi sentas la devon atentigi vin: kötelességemnek érzem, hogy figyelmeztessem

sur la altaro de la devo ordonanta: a parancsoló kötelesség oltárán

deva: köteles, kötelező

devaj taskoj: kötelező feladatok

li ne estas deva fari tion: nem köteles azt tenni

kun deva ĝentileco: kötelező udvariassággal

deviga: <vkit> kötelező, kényszerítő

deviga ekzerco: *isk* kötelező gyakorlat

deviga hejmmrestado: *jog* házi őrizet

devige elektebla lernobjekto: *isk* kötelezően választható tantárgy

devigi: *tr* kötelez, kényszerít, rákényszerít

li devigis sin ĝustatempe pagi milionon da forintoj: kötelezte magát, hogy idejében fizet egy millió forintot

esti devigata fari ion: tartozik, köteles, kénytelen vmit csinálni

vi ne povas devigi al mi viajn regulojn: nem kényszerítheted rám a szabályaidat

devigo: kötelezés, kötelezettség, kény

devigo pagi: fizetési kötelezettség

devontigi: *tr* kötelez, elkötelez vkit <n> vmire <al>, megígértet

vkivel <n> vmit <al>, elkötelez *szin* devo-ligi

li timis devontigi sin al pagado de grandaj sumoj: félt elkötelezni magát nagyobb összegek fizetésére

mi devontigis lin reveni: megígértettem vele, hogy visszajön

aldevigi: *tr* rákényszerít, ráerőltet

eldevigi: *tr* kikényszerít, kierőszakol

kontraŭdeva: kötelességgel összeférhetetlen, kötelességsértő

laŭdeva: kötelesség szerinti, kötelességnek megfelelő

maldevigi: *tr* felment, mentesít <kötelesség alól> <al>

la armeo maldevigis lin al la servado: a hadsereg mentesítette a szolgálat alól

via konduto maldevigas min ĝentile respondi: viselkedése felment az udvarias válasz alól

nedevisa: nem kötelező, önkéntes, szabadon választható

nedevigaj studobjektoj: szabadon választható tantárgyak

preterdeva: kötelességen túli, kötelezettségen felüli, kötelezőn kívüli

preterdeve li veturigis min hejme: bár nem volt kötelessége, hazavitt

ni havas multajn preterdevajn taskojn: sok kötelezőn kívüli feladatunk van

sendeviga: nem kötelező

sendeviga studobjekto: *isk* nem kötelező tantárgy

sendevigi: *tr* <kötelezettség alól> felment, mentesít vmitől

sendevigi pri gimnastiko: tornából felment

sendevigi plulerni: felmenti a további tanulástól

sindevontigo: elköteleződés, elkötelezettség, kötelezettségvállalás

devlibera: kötelesség nélküli, kötelezettség nélküli, kötelességmentes, kötelezettségmentes

devobea: kötelességtudó

devokonscio: kötelességtudat

devo-ligi: *l.* devontigi

devo-ligo: kötelezettség, elkötelezettség

societaj devoligoj: társasági kötelezettségek

devoscia: kötelességtudó, lelkiismeretes

devosento: kötelességtudat

l.m. cedodevo, kompensodevo, movdevigo, premdevigi, servodevo, truddevigi

| devi/i 1) *ntr* kitér, eltér <a rendes iránytól, helyzettől>

la kompasmontrilo devias sub influo de magneto: az iránytű mutatója kitér mágnes hatására

2) *ntr* *átv* eltér <a normálistól>

li deviiis de la vojo de la moralo: letért az erkölcs útjáról

li deviiis de siaj kamaradoj: különbözött a társaitól

devia: <normálistól> eltérő, deviáns

deviigi: **1)** *tr* eltérít, kitérít <a rendes irányból>

2) *tr* eltérít <a normálistól>

devio: **1)** eltérés <a normálistól>, deviáció

devio de la sociaj normoj: eltérés a társadalmi normáktól

spina devio: *orv* gerincferdülés

stomaka devio: gyomorsüllyedés

2) *pszi* deviancia

3) *fiz* szögeltérés, elhajlás <*pl.* iránytű>

3) *kat* oldaleltérés <lövedék>

4) *met* oldaleltérés <szél>

5) *mat* <középértéktől való> eltérés

meza devio: átlagos eltérés, középeltérés

norma devio: mérvadó eltérés, standard eltérés

kvarila devio: kvartilis eltérés

varianca devio: szórás <statisztika>

6) *vill* frekvenciaeltérés

deviaciismo: *pol* *pej* elhajlás

deviaciulo: *pol* *pej* elhajló

l.m. devia angulo, devia plato, ruĝendevio

| deviaci/o *l.* devio

| deviz/o 1) *cím* címerfelirat

2) jelige, jelmondat

3) *gazd* deviza

| devoni/o *geo* devon

| devor/i *ne l.* vori

| devot/a *vall* ájtatos, áhítatos

devotaĵo: **1)** *vall* kegytárgy, kegyser *szin* kultobjekto

2) *kr* áhítat, ájtatosság <szertartás>

| dezajn/o tervezett forma, design

dezajni: *tr* formatervez

dezajnado: formatervezés

dezajnisto: formatervező

dezajnita: formatervezett

| dezert/o 1) *geo* sivatag

Araba Dezerto: Arab-sivatag

2) *bibl* puszta

3) *átv* sivatag, sivár hely

dezerta: **1)** *geo* sivatagi, sivatagos
 dezerta zono: *geo* sivatagi övezet
2) *átv* sivár, pusztta, kietlen
3) *átv* lakatlan, néptelen
 dezertano: sivatagi nomád
 dezertigi: **1)** *tr* elsivatagosít, sivataggá tesz
2) *tr* elpusztít, megsemmisít
 dezertigi per fajro kaj glavo^Z: tűzzel-vassal pusztít
 dezertigi: **1)** *ntr* elsivatagosodik
2) *ntr* lepusztul, kietlenné válik
 dezertiginta vilaĝo: elpusztult falu, elhagyott falu
 dezertigo: *geo* elsivatagosodik
 dezertulo: *vall* pusztai remete
l.m. bruldezertigi
| Dezider/o Dezső, Desiderius
| dezir/i **1)** *tr* óhajt, kíván
 deziri ĉion bonan: minden jót kíván
 deziri fortunon: jó szerencsét kíván
 deziru, ne deziru – ordon’ estas, iru^Z: a parancs az parancs
 mese nincs, menni kell
 fordeziri en la inferon: a pokolba kíván
 kion vi povas pli deziri?: mi mást kívánhatsz?
 ne deziru la edzinon de via proksimulo: *bibl* ne kívánd felebarátod
 feleségét
2) *tr* szeretne vmit
 mi deziras ankoraŭ unu kafon: szeretnék még egy kávét
 deziro: **1)** kívánság, óhaj
 dezira frazo: *nyt* óhajtó mondat
 dezira modo: *l.* optativo
 justa deziro: jogos kívánság
 pia deziro: jámbor óhaj
2) vágy
 estingi sian deziron: elfojtja a vágyát
 fajra deziro: hő kívánság, izzó vágy
 deziro leĝojn ne konas: a vágy nem ismer határokat
 neestingeblo deziro: olthatatlan vágy
 veki deziron: vágyat ébreszt
 deziregi: *tr* áhít, nagyon vágyik vmire <n>
 dezirego: áhítás, vágy
 dezirego de la karno: testi vágy
 dezirinda: kíváncsi, kívánnivaló
 via laboraĵo restigas multon dezirindan: munkája sok kívánnivalót
 hagy maga után
 ekdeziri: *tr* megkíván, elkezd kívánni
 ekdeziro: megkívánás, múltó vágy
 deziristo: kívánságlista
 dezirpensi: *l.* reví
l.m. bondeziro, petdeziro
| di- kém di- <kettő>
 dioksido: dioxid
 dimero: dimer
| di/o **1)** *mit* *vall* *fil* isten
 la dio de la maro ĉe la helenoj estis Pozidono: a tenger istene az
 ógörögöknél Poszeidón volt
 falsa dio: hamis isten
 je la dioj!: az istenekre!
 paganaj dioj: pogány istenek
2) Dio: *kr* *iszl* <az egyetlen> Isten
 ĉiu por si, por ĉiuj Di^Z: *közm* ember magáért, Isten
 mindannyiunkért

Dio benu vin!: isten áldjon!
 Dio de la Tuto: a Mindenség Istene
 Dio donis, Dio prenis^Z: Isten adta, Isten elvette
 Dio en la alto!: magasságos isten!, te jó ég!
 Dio kompatema!, Dio mizerikorda!: irgalmas isten!
 te, jóságos isten!
 Dio kompatu!: isten irgalmazzon!
 Dio kreinto: *kr* teremő isten
 Dio la Patro: *kr* Atyaisten
 Dio la Plejpotenca: a mindenható Isten
 Dio lin prenis al si: isten magához vette, isten magához szólította
 Dio lin ripozigu!: Isten nyugosztalja!
 Dio min gardu!: isten őrizze!
 Dio min tiel helpu!: Isten engem úgy segítjen!
 Dio Patro: *kr* Atyaisten
 Dio scias: isten tudja
 kun Dio vi iros ĉien, sen Dio nenien^Z: *közm* ki dolgát istennel
 kezdi, jól végzi
 kun Dio!, per Dio: *isz* istenemre!
 Plejalta Dio!: Magasságos Isten!
 pro Dio!: *isz* az istenért!, az isten szerelmére!
 se amas Dio, prosperas ĉio^Z: *közm* ha az Isten akarja, ablakon is
 beadja
 se Dio ne volas, sanktuloj ne helpos^Z: *közm* kinek Isten nem adja,
 Kovács Istók meg nem kovácsolja
 se Dio ordonos, eĉ ŝton’ lakton donos^Z: *közm* ha Isten akarja, a
 puskatok is elszűl
 sidi dekstre de Dio: *kr* Isten jobbán ül
 Sinjoro Dio!: *isz* uramisten!
 triumua Dio: három személyben egy Isten
 vera Dio: igaz Isten
 dia: **1)** *vall* *fil* *mit* isteni, istennel kapcsolatos
 dia bonfaro: *vall* isteni jótétemény
 dia mizerikordo: *kr* isteni irgalom, isteni megbocsátás
 dia naturo: *fil* isteni természet
 Dia Parolo: *kr* Isten ígéje
 dia plago: *vall* istencsapás
 dia providenco: *kr* isteni gondviselés
 ▶Dia Regno: *kr* Isten országa
 ▶dia revelacio: *kr* isteni kinyilatkoztatás
 ▶la Dia volo plenumiĝu: legyen meg Isten akarata
2) *átv* isteni, felséges, pompás
 ▶dia plezuro: isteni gyönyör
 ▶dia voĉo: isteni hang
 diaĵo: **1)** *vall* istenség, isteni lény
 ▶arbaraj, maraj diaĵoj: erdei, tengeri istenségek
2) imádott vki
 diaro: *mit* az istenek *szin* panteono
 dieco: istenség, vki isteni volta
 ▶la dieco de Jesuo estis ofte pridiskutata: sokszor vitatták Jézus
 istenségét
 diigi: **1)** *tr* <hőst> istenné avat, istenek közé emel
 ▶antikvuloj diigis siajn heroojn: az ókoriak istenné emelték hőseiket
2) *tr* *átv* istenít, felmagasztal
 diino: **1)** *vall* *mit* istennő
2) *átv* istennő, isteni nő
 diismo: *fil* deizmus
 diismano: *fil* deista *szin* diisto
 diisto: *fil* deista *szin* diismano
 duondio: *mit* *átv* félisten

kontraŭdia: *vall* isten ellen való
 plurdiismo: *vall* többistenhívés, sokistenhívés, politeizmus *szin*
 politeismo
 plurdiismo: *vall* többistenhívő, politeista *szin* politeisto
 sendia: *vall* istentelen
 sendiulo: istentelen ember, istentagadó
 unudia: *vall* egyistenhívő
 ►unudiaj religioj: egyistenhívő vallások
 unudiismo: *vall* egyistenhit, monoteizmus *szin* monoteismo
 unudiisto: *vall* egyistenhívő, monoteista *szin* monoteisto
 dibenita: istenáldott
 dibesteto: *l.* kokcinelo
 difavoro: *kr* kegyelem
 dioplaĉa: istennek tetsző
 diotima: *vall* istenfélő
 diotriopo: *vall* istenháromság
 Dipatro: *kr* Atyaisten
 Dipatrino, Sankta Dipatrino: *kr* Istenanya
 diservo: *kr* istentisztelet
 diservanto: *fn* *kr* Isten szolgálja
 | **diabaz/o** *ásv* diabáz
 | **diabet/o** **1)** diabetes
 ►akva diabeto, hidruria diabeto: diabetes insipidus
2) *orv* cukorbetegség, cukorbeteg, diabetes mellitus *szin* sukera diabeto
 ►sukera diabeto: cukorbetegség, cukorbeteg, diabetes mellitus
 diabetulo: *orv* cukorbeteg
 prediabeto: *orv* prediabetes
 | **diabl/o** **1)** *vall* ördög, fellázadt angyal *szin* demono **2)**
 ►ankaŭ ne donu lokon al la diablo: *bibl* helyet se adjatok az ördögnek
 ►artifikoj de la diablo: az ördög ravaszágai, az ördög incselkedései
2) *ált* ördög
 ►al diablo viajn eternajn dubojn: ördögbe az örökös kételyeiddel
 ►al mil diabloj!: *isz* ezer ördög!, az ördögbe is!
 ►ankaŭ diablo tondron suferos^Z: *közm* jön még a kutyára dér
 ►diablo karesu vin!: a franc essen beléd!
 ►diablo ne dormas, sed konfuzon formas: *közm* az ördög sosem alszik
 ►diablo prenu!: az ördög vigye!
 ►diablo ŝercon ne komprenas, vokite li venas^Z: *közm* ne fessd az ördögöt a falra
 ►Dio ne ricevis, diablo forlevis^Z: *közm* amit Istentől szánsz, azt elviszi az ördög
 ►iru al diablo!: menj a pokolba!
 ►je la diablo!: az ördögbe is!
 ►la diablo ne estas tiel nigra, kia oni ĝin pentras: *közm* nem olyan fekete az ördög, mint amilyennek festik
 ►ne pentru diablon sur la muro^Z: *közm* ne fessd az ördögöt a falra
 ►ne voku diablon, ĉar li povas aperi^Z: *közm* ne fessd az ördögöt a falra, mert megjelenik
 ►pro kiu diablo?: mi a jó istennek?, mi az ördögért?
 ►sendi al diablo: a pokolba küld, elküldi az ördögbe
 diabla: **1)** *vall* ördögi
 ►diabla kulto: ördögimádás
2) *átv* ördögös, ördögies, ördögi
 ►diabla ruĉo: ördögi ravaszág
 ►diabla kaptilo: ördögi csapda
 ►diabla malico: ördögi gonoszság
 ►diable!: az ördögbe!, a pokolba! *szin* damne!
 diablajo: az ördög műve, ördögi dolog

diablero: *tréf* kisördög
 diablido: **1)** *pej* ördögfajzat <gonosz ember>
2) *tréf* ördögfajzat, ördögfattyá <csintalan gyerek>
 diablino: *pej* ördögi nő
 diablofadeno: *l.* kuskuto
 | **diabol/o** **1)** *jték* diaboló *szin* ruldisketo
2) *rep* ikerkerék
 | **diadem/o** **1)** *tört* diadém, abroncskorona
2) fejék, díszes hajpánt, diadém
 | **diafan/a** áttetsző
 ►diafana muslino: áttetsző muszlin
 maldiafana: nem áttetsző, sötét, fényt át nem eresztő
 ►maldiafana akvomaso: sötét víztömeg
 diafanoskopio: *orv* diafanoszkópia
 | **diafiz/o** *anat* csontközép, diaphysis vö. epifizo
 | **diafoni/o** *táv* áthallás, diafónia
 | **diafragm/o** **1)** *anat* rekeszizom, diaphragma
 ►tio tiklas lian diafragmon: *átv* csiklandozza az oldalát
2) *gysz* méhnyaksapka <fogamzásgátlás>
3) *növ* válaszfal, rekesz
4) *for* fényrekesz, blende, diafragma
 ►lamena diafragmo: lemezes blende
5) *tech* zene membrán
6) *tech* *eltr* fényrekesztő, ernyő
 ►cilindra diafragmo: csőmembrán
 ►irisa diafragmo: *fiz* íriszfényrekesz
 diafragmi: *for* rekeszel <szűkíti a fényrekeszt>, blendézik
 | **diagenez/o** *geo* közzé válás, diagenezis
 | **diagnost/o** *l.* diagnosztista
 | **diagnostik/o** *l.* diagnosztika
 | **diagnoz/o** **1)** *orv* kórmeghatározás, kórisme, diagnózis
2) *biol* leírás, jellegezés
 ►specia diagnozo: fajtameghatározás
3) *met* időjárási helyzet meghatározása
 diagnozi: *tr* *orv* megállapít, meghatároz, diagnosztizál <betegség>
 diagnozado: diagnosztizálás, diagnózis felállítás, kór meghatározása
 ►elektroakupunktura diagnozado: elektroakupunktúra
 diagnosztizálás
 diafnosztista: *orv* vizsgálóorvos, diagnosztika
 diafnosztika: *orv* kórismerettan, diagnosztika
l.m. serodiagnozo
 | **diagonal/o** **1)** *mat* átló, főátló
2) *sp* átló <sakk>
 diagonalo: **1)** átlós, rézsútos, harántos, srég, diagonális
2) *mat* főátlóbeli, diagonál-, diagonális
 diagonaligebla: *mat* diagonalizálható
 | **diagram/o** *tud* diagram, grafikon, jelleggörbe
 ►diagramo de kurteirkvito: *vill* rövidzárási jelleggörbe
 ►diagramo de ŝarĝo: *tech* *vill* terhelési diagram, terhelési jelleggörbe
 ►emaniga diagramo: *vill* sugárzási diagram
 ►flora diagramo: *növ* virágdiagram
 ►polena diagramo: *növ* pollendiagram
l.m. labordiagramo, niveldiagramo
 | **diak/o** *vill* diak, kétirányú dióda
 | **diakil/o** *gysz* ólomtapasz, deákflastrom, diachylon
 | **diaklaz/o** *geo* diaklázis
 | **diakon/o** **1)** *kr* tört diakónus <beteg, szegények segítője>
2) *kr* szerpap, diakónus
3) *kr* diakónus <protestáns egyházakban>
 diakoneco: *kr* diakónusság, szerpapság

diakonino: **1)** *kr* tört diakonissza

2) *kr* diakonissza <protestáns egyházakban>

arkidiakono, ĉefdiakono: *kr* főszerep, archidiakónus

subdiakono: *kr* alszerpap, szubdiakónus

| **diakrit/a** **1)** *nyt* ékezetes, mellékjeles, diakritikus

► Esperanto uzas du diakritaj signojn: az esperantó két diakritikus jelet használ

2) *orv* kórjelző, patognomikus *szin* patognomonía

diakriti: *tr nyt* kiteszi rá <n> az ékezetet, ékezettel lát el, mellékjelez

diakritaĵo: *nyt* ékezetes betű

diakritilo: *nyt* ékezet, mellékjel, diakritikus jel *szin* diakrita signo

| **diakron/a** *nyt* történeti, diakronikus vö. sinkrona l. diakrona

fonetiko, lingvistiko

| **dialef/o** *nyt* ir dialéfa vö. sinalefo

| **dialekt/o** *nyt* tájszólás, tájnyelv, dialektus

► dialekta vorto: tájszó

dialektologo: *nyt* nyelvjáráskutató, dialektológus

dialektologio: *nyt* nyelvjáráskutatás, dialektológia

disdialektiĝi: *ntr nyt* tájnyelvekre bomlik, dialektusokra esik szét,

dialektizálódik

| **dialektik/o** *fil* dialektika

► dialektiko de la helenoj, Hegelo kaj Markso: a hellének, Hegel és Marx dialektikája

dialektika: *fil* dialektikus

| **dialipetal/oj** *növ* szabadszirmúak <Dialypetalae> *szin*

liberpetaluloj

| **dializ/i** **1)** *tr* kém dializál

2) *tr orv* dializál, művesekezést végez

dializo: **1)** kém dialízis vö. osmozo

2) *orv* művesekezés, dialízis *szin* sangodializo

dializejo: *orv* műveseállomás

dializilo: **1)** kém dializátor

2) *gysz* művese, dializálókészülék *szin* sangodializilo

| **dialog/o** párbeszéd, dialógus

► dialogo inter registaroj: *pol* kormányközi párbeszéd

► dialogo inter surduloj: *átv* süketek párbeszéde

► interkultura dialogo: kultúrák közötti párbeszéd

► la dialogoj de Platono: *fil* Platón dialógusai

► transatlantika dialogo: *pol* transatlanti dialógus, transatlanti párbeszéd

dialogi: *ntr* párbeszédet folytat, dialógust folytat, dialogizál, társalog *szin* interparoli

dialoga: **1)** párbeszédes, dialogizáló

2) *inf* párbeszédes

► dialoga komputado: *inf* párbeszédes üzemmód <számítógép>

dialogisto: *film* párbeszédíró

dialogujo: *inf* párbeszédablak

| **diamagnet/a** *fiz* diamágneses, diamagnetikus

diamagneto: *vill* diamágnés, diamágneses anyag

diamagneteco: *fiz* diamágnesesség <állapot>

diamagnetismo: *fiz* diamagnetizmus <jelenség>

| **diamant/o** ásv gyémánt

► diamanto de pura akvo: víztiszta gyémánt

diamanti: *tr* gyémánttal ékesít, gyémánttal kirak

diamantisto: gyémántmetsző, gyémántkereskedő

diamantominejo: *ip* gyémántbánya

| **diametr/o** *mat* átmérő

diametra: **1)** *mat* átmérő-

2) *átv* szögesen ellentétes

► diametra diferenco: *átv* abszolút különbség

► diametre kontraŭa: homlokegyenest v. szögesen ellentétes
duondiametro: *mat* sugár *szin* radiuso

| **Dian/o** **1)** *mit* Diana

2) Diana <utónév>

| **dianozi/o** kém diazónium

| **diant/o** *növ* szegfű <Dianthus>

► barba dianto: török szegfű, szakállas szegfű <D. barbatus>

► belega dianto, pompa dianto, superba dianto: buglyos szegfű <D. superbus>

► ĉinia dianto: kínai szegfű <D. chinensis>

► faska dianto, vila dianto: szeplős szegfű <D. armeria>

► franca dianto: tengerparti szegfű <D. gallicus>

► glua dianto: szurokszegfű <D. viscaria>

► ĝardena dianto, kariofildianto: kerti szegfű <D. caryophyllus>

► kartuziana dianto: barátszegfű, karthauzi szegfű <D.

carthusianorum>

► monta dianto: l. Alpa dianto

► pluma dianto: tollas szegfű, német szegfű <D. plumarius>

► punktita dianto: mezei szegfű, réti szegfű, fenyérszegfű <D. deltoides>

► roka dianto: pünkösdi szegfű, deres szegfű <D. gratianopolitanus>

► sabla dianto: homoki szegfű, balti szegfű <D. arenarius>

| **diapaŭz/o** áll diapauza

| **diapazon/o** **1)** *zene* hangterjedelem, diapazon

2) *zene* oktáv *szin* okto

3) *zene* ne hangvilla l. agordforko

| **diapedez/o** *biol* diapedesis <vérátszivárgás>

| **diap/o** *biz fot* dia l. diapozitivo

| **diapozitiv/o** *fot* diapozitív *szin* lumbildo

| **diapsid/oj** áll Diapsida

| **diare/o** *orv* hasmenés, diaré, diarrhoea *szin* lakso

| **diartroz/o** *anat* szabadon mozgó ízület, valódi ízület, diarthrosis
szin movebla artikolo

| **diaskop/o** *fot* diavetítő, diaszkóp

| **diaspor/o** **1)** szórvány, diaszpóra

2) *vall* zsidó diaszpóra *szin* dispelitaro

3) ásv diaszpor

diasporano: *fn* szórványkisebbséghez tartozó

diasporulo: *fn* szórványban élő

| **diastaz/o** **1)** amiláz l. amelazo

2) enzim l. enzimo

| **diastol/o** *biol orv* diasztolé, szívelernyedés vö. sistolo

► atria diastolo: pitvardiasztolé

► ventrikla diastolo: kamradiasztolé

diastola: *biol orv* diasztolés, ernyedési

► diastola tensio: diasztolés nyomás, ernyedési nyomás vö. sistola tensio

| **diastrofism/o** l. tektonismo

| **diaterm/a** *fiz* hőáteresztő, diatermán, diatermikus

| **diatermi/o** *orv* hőkezeléses gyógy mód, diatermia, diatermiás kezelés

ultradiatermio: *orv* ultradiatermia, ultradiatermiás kezelés

| **diatez/o** **1)** *orv* tünetcsoport

2) *orv* hajlam, hajlamosság, diatézis

| **diatome/oj** *növ* kovamoszatok <Diatoma>

► diatomea tero: l. diatomitó

| **diatomit/o** ásv kovaföld, diatomit, diatoma föld *szin* kiselguro, diatomea tero

| **diaton/a** *zene* diatonikus vö. kromata

► diatona gamo: diatonikus skála

| **diaz/o** l. diazoto

| **diazoni/o** kém diazónium

diazoniigi: *tr* kém diazotál *szin* diazoti

| **diboĉ/i** *ntr* duhajkodik, züllik, tivornyázik, dőzsöl, dorbézol

►diboĉi en ĝuo kaj bruo: kirúg a hámból, kirúgja a ház oldalát

►petolu, diboĉu, sed poste sorton ne riproĉu!^Z: eszem-iszom, dínomdánom, nembánomból van a bánom

diboĉigi: *tr* elzülleszt

diboĉo: dínom-dánom, dőzsölés, dorbézolás, tivornya, mértéktelenség, dárídózás

diboĉa: duhaj, mulatozó, dőzsölő, tivornyázó

diboĉaĵo: kilengés, kicsapongás, tivornya, dárídó

diboĉejo: lebuĵ, korhelytanya

diboĉulo: *fn* korhely, züllött alak, lump, tivornyázó

fordiboĉi: *tr* eldorbézol, elver, elmulat, elpredál

►tutan havaĵon li fordiboĉis: egy egész vagyont vert el

tradiboĉi: *tr* átmulat, mulatással tölt el

►tradiboĉi la nokton: átmulatja az éjszakát

| **dicentr/o** növ szívvirág <Dicentra> *szin* korfloro

►rigardinda dicentro: nagyszívvirág <D. spectabilis>

| **didaktik/o** isk didaktika, oktatás

didaktika: *mn* isk didaktikus, didaktikai, oktató jellegű, iskolás

►didaktika aliro de la demando: a kérdés iskolás megközelítése

►didaktika metodo: didaktikai módszer

didaktikisto: *fn* isk didaktikus

| **didaskali/o** 1) *knyv* magyarázó jegyzet

2) *ir* didaszkalia, didascalía

didaskalia: erkölcsi célzatú

| **didelf/o** áll oposzum <Didelphis>

►ordinara didelfo: fiahordó oposzum <D. marsupialis>

►Virginia didelfo: amerikai oposzum <D. virginiana>

►didelfedoj: oposzumfélék, erszéyes patkányfélék <Didelphidae>

| **Diderot/o** *fil tud ir* <Denis> Diderot

| **did/o**¹ áll dodó <kihalt galambfajta> <Raphus cucullatus>

| **did/o**¹ *fn* dido

dida: *l.* ceza

| **didim/o** kém didim, didímium

| **didini/o** áll Didinium

►naza didinio: ormányosállatka <D. nasutum>

| **Didon/o** mit Dido

| **Dieg/o** Diego <utónév> vö. Jakobo

| **dielektrik/o** vill dielektromos közeg, dielektrikum

dielektrika: *vill* dielektrikus, dielektromos

►dielektrika konstanto: dielektromos állandó, permittivitás *szin* elektra permitivo

►dielektrika polarizo: dielektromos polarizáció

dielektrikeco: *vill* dielektromos állandó, permittivitás *szin* permitivo

dielektrikmetro: *vill* dielektrométer

| **dien/o** kém dién, diolefin

cikloheksadieno: kém ciklohexadién

| **diencefal/o** anat köztiagy, diencephalon

| **dierez/o** 1) *nyt* kettőshangzó külön ejtése, dierezis

2) *knyv* tréma *szin* tremao

dierezi: *tr nyt* külön ejt <kettőshangzót>

| **dies/o** 1) *zene* keresz *<#>* *szin* iso

2) *inf* számjel *<#>*

diesa: *zene* -isz *l.* A diesa

dudieso: *zene* kettős keresz, dupla keresz *<##>*

dudiesa: *zene* -iszisz *l.* Dudiesa

| **diet/o** orv diéta, kímélő étrend

►grasmalriĉa dieto: zsírszegény étrend

dietiko: *orv* dietetika

dietisto, dietikisto: *fn orv* dietetikus, diaeteticus <orvos>

dietulo: *fn orv* diétázó

| **Diet/o** tört diéta, országgyűlés

| **difekt/i** 1) *tr* elront, tönkretesz, megrongál

►difekti maŝinon: gépet elront

►difekti meblon: bútort tönkretesz

►difekti siajn okulojn: elrontja, rongálja a szemét

►difekti sian sanon: rongálja az egészségét

►difekti sian stomakon: elrontja a gyomrát

►malbonaj vojoj difektis mian aŭton: a rossz utak tönkretették a kocsimat

►tio difektis lian humoron: ez elrontotta a hangulatát

2) *tr átv* árt vminek <n>

►ĉi tiuj mensogoj difektis lian honoron: ezek a hazugságok ártottak a becsületének

►tiaj agoj difektas lian famon: az ilyen cselekedetek ártanak a hírnevének

difekto: 1) rongálás, tönkretétel

2) hiba, meghibásodás, üzemzavar, defekt

►difekto de latiso: *fiz* rácshiba, hibahely <kristály>

►fabrika difekto: *ip* gyári hiba

3) *átv* defektus, hiányosság, folt, szeplő, szépséghiba

►difekton de naturo ne kovras veluro^Z: *közm* hiába fürdik a csóka, nem lesz fehér galambocska

eleget fürdik a malomkerék, mégis fekete

►la difekto de la afero estas: az a dolog szépséghibája

difektaĵo: *l.* difekto 2, 3

difektiĝi: *ntr* elromlik, meghibásodik, tönkremegy

►Budapeŝto grave difektiĝis pro la sieĝo: Budapest súlyos károkat szenvedett az ostrom miatt

►eĉ hareto ne difektiĝis al li: haja szála sem görbült meg

►liaj okuloj difektiĝis de troa legado: elromlott szeme a sok olvasástól

difektiĝema: *átv* kényes, könnyen hibásodó

difektita: hibás, elrontott, defektes

►treni difektitan aŭton: defektes autót vontat

fordifektiĝi: *ntr* letörik, leválik, lekopik

sendifekta: hibátlan, sértetlen, ép

►sana kaj sendifekta: ép és egészséges

sendifektigo: hibaelhárítás

l.m. aŭddifektito, batdifekti, bruldifekti, frostdifektiĝi, frotdifekti, imundifekto, izoldifekto, maŝindifekto, mensdifekta, militdifektoj, movdifektito, paroldifekto, uzdifekti, valvodifekto, viddifektito

| **difenbaki/o** növ buzogányvirág, némitonád, diffenbachia <Diffenbachia>

| **difeomorf/a** *mat* diffeomorf

difeomorfio: *mat* diffeomorfizmus

| **diferenc/i** *ntr* különbözik vmitől <de> vmiben <en>

►diferenci kiel nigro de blanko: ég és föld a kettő

►la du knaboj diametre diferencas unu de la alia: a két fiú tökéletesen különbözik egymástól

►unu seĝo diferencas de la alia nur en kelkaj ornamoj: az egyik szék a másiktól csak néhány díszben különbözik

►la du fratoj diferencas inter si per saĝo: a két testvér észben különbözik egymástól

diferenco: 1) különbség, eltérés

►diferenco de temperaturo: *fiz* hőmérséklet-különbség

►en diferenco de io: ellentétben vmivel, eltérően vmitől

- fundamenta diferenco: alapvető különbség
- la diferenco konsistas, kuŝas en tio: a különbség abban áll
- specifa diferenco: *fil* megkülönböztető jegy, differentia specifica
- sub tero sklavo kaj sinjoro ne diferencas per valoro^Z: *kōzm* a halál mindenkit lekaszál

2) *mat* különbség <kivonás, halmaz>

► simetria diferenco: szimmetrikus differencia

3) *mat* növekmény <sorozat>

diferenca: különböző, eltérő

► difference de io: ellentétben vmivel, eltérően vmitől

diferenciĝi: *tr* megkülönböztet, differenciál

diferenciĝi: *ntr* elkülönözik, differenciálódik, különbözővé válik

► embriaj ĉeloj diferenciĝas al histoj kaj organoj: az embrionális sejtek szövetekké és szervekké differenciálódnak

sendiferenca: differenciálatlan, egyöntetű, különbség nélküli

sendiference: válogatás nélkül, különbségtévés nélkül

diferenctono: *zene* különbségshang

l.m. potencialdiferenco, energidiferenco, fazodiferenco

| **diferenci/i** *ne l.* differenciali

| **diferencial/o** 1) *mat* differenciál

2) *jm* differenciálmű, kiegyenlítőmű

diferenciala: 1) *mat* differenciál- *l.* differenciala ekvacio, differenciala formo, differenciala kalkulo

2) *tech* differenciál-, differenciális *l.* differenciala takelo, differenciala rotacio

diferenciali: *tr mat* differenciál

diferencialebla: *mat* differenciálható

| **difilobotri/o** áll széles galandféreg <*Diphyllbothrium latum*>

| **difin/i** *tr* meghatároz, definiál, megszab

► difini celon: célt kitűz

► difini sencon: *nyt* jelentést meghatároz

► difini taskon: feladatot kitűz

► difini la sekson de individuo: egyed nemét meghatározza

► difini sian politikon: meghatározza a politikáját

antaŭdifini: előre v. eleve meghatároz

difino: 1) meghatározás, megszabás, definíció

► cikla difino: *fil* körben forgó meghatározás, önmagával való meghatározás

► ekzakta difino: pontos meghatározás

2) *távk* felbontás <képernyő> *szin* distingivo

► altdifina televidilo: nagy felbontású tévékészülék, HD TV

difina: 1) meghatározó, definíció

► difina formulo: meghatározó képlet, definíciós képlet

2) *nyt* határozott

► difina artikolo: határozott névelő

difinita: határozott

► difinita integralo: határozott integrál

memdifino: önmeghatározás

nedifina: *nyt* határozatlan

► nedifina artikolo: határozatlan névelő

► nedifina pronomo: határozatlan névmás

nedifinita: nem meghatározott, határozatlan

► nedifinita integralo: határozatlan integrál

nedifinebla: meghatározhatatlan

sendifina: meghatározás nélküli, határozatlan

► sendifina modalo de la verbo: az ige határozatlan alakja

difinvortaro: *nyt* értelmező szótár *szin* klariga vortaro

l.m. aĝdifino, celdifino, dokumenttip-difino, lokdifino, nedifinita

integralo, objektdifina, objektnedifina

| **difrakt/i** *tr fiz* elhajlít, eltérít <hullám>

difrakto: *fiz* elhajlás, diffrakció <hullám>, fényelhajlás, hullámelhajlás

► difrakto de Fraunhofer: Fraunhofer-féle elhajlás

► difrakto de Fresnel: Fresnel-féle elhajlás

► elektrona difrakto: elektronelhajlás, elektrondiffrakció

difraktometro: *fiz* diffraktométer

l.m. difrakta krado

| **differi/o** *orv* torokgyík, diftéria, diphteria

l.m. difteria bakterio, difteria laringito

| **differit/o** *ex l.* difterio

| **diftong/o** *nyt* kettőshangzó, diftongus

► kreska diftongo: emelkedő diftongus

► malkreska diftongo: eső diftongus

diftongigi: *tr nyt* diftongizál

diftongigi: *ntr nyt* diftongizálódik

| **difuz/i** *tr fiz* szétszór, szétsugároz, szétterjeszt, szétáraszt, szétoszlat

difuzigi: *ntr fiz* szétszóródik, szétsugárazik, szétterjed, szétárad, szétoszlik, diffundál

difuzo: *fiz* szétszóródás, szétterjedés, szétsugárzás, diffúzió, diffundálás

► difuzo de lumo: fénysugárzás

► difuzo de varmo: hőszállítás

difuza: *fiz* diffúz, szórt *l.* difuza iluminado, difuzita lumo

► difuza kaj konfuza: *átv* zűrzavaros

difuzilo: *fiz* diffúzor, szórótest

| **dig/o** 1) víz gát, védőgát, töltés

2) víz zárógát

digi: 1) *tr víz* gáttal elzár, gátak közé szorít

2) *tr átv* korlátok közé szorít, megfékezik, megzaboláz, kanalizál

► digu vian koleron: fékezd haragodat

endigigi, interdigigi: 1) *tr víz* gáttal elzár, gátak közé szorít, mederbe terel *szin* digi 1

2) *tr átv* megfékezik, korlátok közé szorít, mederbe terel *szin* digi 2 digolago: víz visszaduzzasztott tó

l.m. mueldigo, palisdigo, retendigo, valdigo

| **digest/i** 1) *tr biol* emészt, megemészt

2) *tr átv* megemészt, magáévá tesz, elfogad, eltűr, elvisel

► malfacile mi digestis vian libron: nehezen emésztettem meg a könyvét

► plej multaj esperantistoj malfacile digestas neologismojn: az eszperantisták többsége nehezen emészt meg az új szavakat

digesta: *biol* emésztő-, emésztéssel kapcsolatos *l.* digesta aparato, kanalo, sistemo, suko

digestebla: emészthető

► facile digestebla: könnyen emészthető

digestiga: emésztést elősegítő, emésztéssegítő

► digestiga medikamento: emésztést segítő gyógyszer

digestigaĵo: *fn gaszt* étvágycsináló <ital>

digestujo: *kém* digesztátor, feltárást

misdigesto: emésztési zavar, rossz emésztés

| **digital/o** nőv gyűszűvirág <*Digitalis*> *szin* fingrofloro

► flava digitalo: vajsárga gyűszűvirág <*D. lutea*>

► lanuga digitalo: gyapjas gyűszűvirág <*D. lanata*>

► pala digitalo: sárga gyűszűvirág <*D. grandiflora*>

► purpura digitalo, ruĝa digitalo: piros gyűszűvirág, pettyezett gyűszűvirág <*D. purpurea*>

digitalino: *kém gysz* digitalin

| **digitari/o** nőv ujjasmuhar <*Digitaria*> *szin* fingrogreso

► fadena digitario, glata digitario: apró ujjasmuhar, lecsepült ujjasmuhar <D. ischaemum>
 ► sanga digitario: pirók ujjasmuhar, vérmuhar <D. sanguinalis>
 | **digitoksin/o** kém digitoxin
 | **digitopunktur/o** orv digitopunktúra
 | **diglosi/o** nyt kétnyelvűség, diglosszia *szin* dulingveco
 | **dign/o 1)** méltóság, önértzet *szin* dignosento
 ► homa digno: emberi méltóság
 ► kun digno li preteriris la viciĝintan armeon: méltósággal vonult el a felsorakozott sereg előtt
 2) méltóság, fenség <vmi fenséges volta>
 ► digno de la agla flugo: a sas röptének méltósága
 ► digno de la momento: a pillanat fensége
 ► digno de la virto: az erény méltósága
 digna: 1) méltó
 ► digna socia pozicio: méltó társadalmi helyzet
 2) méltóságteljes *szin* dignoplena
 ► digna konduto: méltóságteljes viselkedés
 3) ne érdemes *l.* inda
 sendigna: 1) méltatlan
 2) méltóság nélküli, megalázkodó
 sendignigi: tr méltatlanná tesz, megaláz, lealáz
 sendigniĝi: ntr lealjasul
 dignoplena: méltóságteljes
 dignosento: méltóság, önértzet
 | **digram/o** nyt kettős betű, kétjegyű betű, digramma *szin* duobla litero, duliterajo
 ► anstataŭ la ĉapelita litero 'ĉ' uzeblas la digramo 'ch': a kalapos 'ĉ' helyett használható a kétjegyű 'ch' betű
 | **digresi/o** eltérő, kitérő, elkalandozás <tárgytól, témától> *szin* detemiĝo
 | **diĝeridu/o** zene didzseridu <ausztrál fúvóshangszer>
 | **digest/o** knyv tömör kivonat, digest
 | **diĝit/o** ne *l.* cifero
 diĝita: ne *l.* cifereca
 diĝitigi: ne *l.* bitigi, ciferecigi
 | **diĝital/a** ne *l.* cifereca
 | **Dijon/o** geo Dijon <város és régió>
 | **dik/a 1)** vastag, kövér
 ► dika lenso: fiz vastag lencse
 ► dika homo: kövér ember
 ► dika libro: vastag knyv
 ► dike presita: knyv kövér betűkkel szedett, kövér betűkkel nyomtatott
 ► dike tranĉita pano: vastagra vágott kenyér
 ► tri centimetrojn dika: három centiméter vastag
 2) kém sűrűn folyó, viszkózus *szin* dikflua, viskoza
 ► dika solvaĵo de farbo: sűrű festékoldat
 3) knyv kövér <betű> *szin* grasa 3
 ► titolpaĝo kun dikaj literoj: címoldal vastagon szedett betűkkel
 dikaĉa: pej dagadt, potrohos
 diketa: kövértés, molett, kissé vastag
 diko: vastagság <méret>
 dikaĵo: vastag darab, vastag rész
 dikeco: vastagság, kövérség
 dikigi: tr megvastagít, megkövért, elhízal
 dikigi: ntr megvastagodik, megkövéredik, meghízik, elhízik
 dikulo: kövér ember
 maldika: vékony, sovány

► kie maldike, tie rompiĝas^Z: *közm* ott szakad a madzag, ahol a legvékonyabb
 a jég is ott szakad, ahol a legvékonyabb
 ► maldika filmo: vékony film<réteg>
 maldikeco: vékonyság, soványság
 maldikega: vézna
 maldikigi: tr elvékonyít, lesoványít
 maldikigi: ntr elvékonyodik, lesoványodik
 dikflua: fiz sűrű<n folyó>, viszkózus *szin* viskoza
 dikgrajna: nagy szemcséjű, öreg szemcséjű
 dikhaŭta: vastagbőrű
 ► esti dikhaŭta: átv vastag bőr van a pófáján
 dikhaŭtuloj: *l.* pahidermoj
 dikkapa: hájas fejű
 dikkapulo: pej tőkfej
 diklitera: knyv vastag betűs
 ► diklitera titolo: vastag betűs cím
 dikmalalta: köpcös *szin* diktrunka
 dikmuskola: izmos *szin* fortmuskola, muskola 2
 diknazulo: pej tőkfej
 diknutri: tr meghízal
 dikogaŭĝo: tech vastagságmérő
 diktrunka: köpcös *szin* dikmalalta
 dikventra: hasas, pocakos
 | **dikarion/o** *l.* nukleoparo
 | **dikci/o** ritk kifejezésmód, nyelvezet, beszédmodor
 | **dikotiledon/oj** *l.* dukotiledonoj
 | **dikotom/a 1)** növ villás elágazás
 2) tud kettős felosztás, kettős tagolás, kettős tagolódás
 dikotomeco: 1) növ villás elágazás
 2) tud dichotómia, kettősség, kettős felosztás, kettős tagolódás
 | **dikro/a** ásv dikroikus, két színben játszó, kettős színű
 dikroeco: ásv dikroikusság <tulajdonság>
 dikroismo: ásv dikroizmus <jelenség>
 | **diksiland/o** zene dixieland
 | **dikt/i 1)** tr isk tollba mond, diktál
 2) tr átv diktál, parancsol
 ► ĉiu sin direktas, kiel la kap' al li diktas^Z: *közm* mindenki a maga feje után megy
 ► dikti la prezojn: diktálja az árakat
 diktado: 1) ált isk tollbamondás, diktálás
 ► skribi sub diktado: diktálásra ír, tollbamondást ír
 2) átv diktálás
 ► diktado de kondiĉoj: feltételek diktálása
 diktaĵo: 1) isk tollbamondás, diktátum
 2) átv diktátum
 ► politika diktaĵo: politikai diktátum
 diktilo: diktafon *szin* diktafono
 | **diktafon/o** diktafon *szin* diktilo
 | **diktamn/o 1)** növ nagyezzerjófű, erősfű, körislelű ezerjófű <Dictamnus albus>
 2) krétai szurokfű <Origanum dictamnus> *szin* kreta origano, diktamnorigano
 | **diktat/o** *l.* diktaĵo
 | **diktator/o 1)** tört dictator
 2) pol átv is diktátor, egyeduralkodó
 diktatori: 1) ntr pol egyeduralkodik, diktátorként uralkodik
 2) ntr átv basáskodik, hatalmaskodik
 diktatora: diktatori, diktátorikus
 ► diktatora reĝimo: pol diktátorikus rendszer, diktátorikus rezsim

diktatoreco: *pol* diktátorság, diktatúra, önkényuralom *szin* diktaturo
diktatorema: diktátori hajlamú, basáskodó, hatalmaskodó

| **diktatur/o** *pol* diktatúra, egyeduralom

►militista diktaturo: katonai diktatúra *szin* sabroregado

►proletara diktaturo: proletárdiktatúra

| **diktiosom/o** *biol* diktioszóma, dyciosoma

diktiosomaro: *biol* Golgi-készülék, Golgi-apparátus *szin* Golga
aparato

| **dil/o** *ép* palló, padlódeszka

| **Dil/o** *geo* Dili

| **dilat/i** **1** *tr fiz* kitágít, dilatól

2 *tr biol* kitágít <vezeték, edény>

dilato: *fiz biol* tágulás, dilatáció

►kuba dilato: köbös hőtágulás

►linia dilato: lineáris hőtágulás

►termika dilato: hőterjedés, hőtágulás

dilata: tágulási, dilatációs

►dilata šakto: *tech* tágulási akna

dilatanto: *anat* tágtóizom, musculus dilatator *szin* dilatatoro

►pupila dilatanto: pupillatágító izom, musculus dilatator pupillae

dilatatoro: *l.* dilatanto

dilatebla: tágítható

dilateblo: *fiz* tágíthatóság

dilatiĝi: *ntr fiz biol tech* kitágul, dilatálódik

dilatiĝo: *fiz biol tech* kitágulás, dilatálódás

dilatilo: *gysz* tágtóeszköz, dilator

dilatujo: *tech* tágulási tartály, kiegyenlítőtartály

dilatokoefficiento: *fiz* hőtágulási együttható, dilatációs együttható

maldilati: **1** *tr fiz tech* összehúz, keskenyít

2 *tr biol* összehúz, keskenyít

l.m. angiodilata, vaskuldilata, vaskulmaldilata, vazodilato,

vazomaldilata

| **dild/o** *ritk* műpénisz, műfaz

| **dilem/o** **1** *fil* dilemma

2 *átv* nehéz választás, dilemma <két lehetőség közötti kötelező
választás>

►li frontas malfacilan dilemon: nehéz dilemmával áll szemben,
nehéz választás előtt áll

►stari antaŭ dilemo: dilemma v. választút előtt áll

►starigi, meti antaŭ dilemon: választás elé állítja

| **dileni/o** *növ* dillénia <Dillenia>

| **diletant/o** *fn műv tud* dilettáns, műkedvelő

diletanta: *mn* műkedvelő, dilettáns

diletanteco: dilettantizmus, műkedvelés

| **diligent/a** szorgalmas, szorgos, serény

diligenti: *ntr* serénykedik, szorgoskodik, <szorgosan> forgolódik

diligento, diligenteco: szorgalmasság, szorgosság, serénység,

szorgalom

►abela diligento: hangyaszorgalom

maldiligenta: lusta

maldiligento, maldiligenteco: lustaság

maldiligenti: *ntr* lustálkodik

| **diligenc/o** *közl* gyorskocsi, gyorsposta, delizsánsz

| **dilu/i** *tr kém* hígít

diluanto, diluenzo: *fn kém* hígító, hígítószer

| **diluv/o** **1** *bibl* vízözön, özönvíz

2 *átv* nagy mennyiségű víztömeg, özönvíz

►depost la diluvo: az özönvíz óta, nagyon régóta

►diluvo post pluvo: eső után özönvíz

antaŭdiluva: **1** *tört* özönvíz előtti

2 *átv* ősrégi, ősdi, özönvíz előtti

| **dimagnet/a** *vill* dimágneses

dimagnetismo: *vill* dimágnesesség

| **dimanê/o** vasárnap

►Dimanêo de la Sankta Triunuo: *kr* Szentháromság vasárnapja

►observi la dimanêon: *kr* betartja a vasárnapot

►ordinara dimanêo: *kr* rendes vasárnap

l.m. ĉiudimanêo, Palmodimanêo, Pentekosta dimanêo

| **dimensi/o** **1** méret, kiterjedés

►dimensioj de ŝranko: szekrény méretei

►konstruajo de imponaj dimensioj: impozáns méretű épület

►longo, alto, larĝo estas dimensioj: a hosszúság, magasság, szélesség
méretek

2 *mat* dimenzió <egyenes, vektortér, mátrix>

3 *fiz* dimenzió

►la dimensio de rapido estas longo dividita per tempo: a sebesség
dimenziója hosszúság per idő

4 *átv* horderő, nagyság

►dimensio de la evento: az esemény hordereje

dimensii: *tr tech* méretez, dimenzionál

dudimensia: *mat* kétdimenziós

►dudimensia tabelo: *inf* kétdimenziós tömb, matrix

kodimensio: *mat* kodimenzió

n-dimensia: *mat* n-dimenziós

►n-dimensia spaco: n-dimenziós

tridimensia: *mat* háromdimenziós

dimensinombro: *inf* dimenzionalitás, kiterjedés

l.m. dimensia analizo

| **diminu/i** **1** *tr fot knyv* kicsinyít <kép méreteit>

►diminuita kliŝo: lekicsinyített klisé

2 *tr tex* fogyaszt <kötés>

►diminui la maŝnombron: fogyasztja a szemetet

3 *tr zene* halkít

| **diminuend/o** *fn zene* diminuendo, halkító ütem

diminuende: *hsz zene* diminuendo, halkítva

| **diminutiv/o** *nyt* kicsinyítőképzős alak, diminutívum *szin* et-vorto

►diminutiva sufikso: kicsinyítő képző

| **dimorf/a** *l.* duforma

dimorfeco: *l.* duformeco

dimorfismo: *l.* duformismo

| **din/o** *fiz dyn vö.* neŭtono

megadino: megadyn

| **dinam/o** *vill* dinamó, egyenáramú áramfejlesztő

dinamolado: *vill* dinamólemez

| **dinamik/o** *fiz átv* dinamika vö. statiko

dinamika: dinamikus, dinamikai

►dinamika laŭtparolilo: dinamikus hangszóró

►dinamika premo: dinamikus nyomás

biodinamika: *biol* biodinamikus

termodinamiko: *fiz* hőtan, termodinamika

l.m. aerodinamiko, elektrodinamiko, ferodinamika, hidrodinamiko,

kvantum-kromodinamiko

| **dinamism/o** **1** *fil* dinamizmus

2 *átv* dinamizmus, lendület, mozgékonyaság

| **dinamit/o** *kat ip* dinamit

dinamiti: *tr* dinamittal felrobbant

►dinamiti rokojn: dinamittal sziklát robbant

| **dinamometr/o** **1** *fiz* erőmérő, dinamométer

2 *vill* elektrodinamométer *szin* elektrodinamometro

►elektrodinamometro: elektrodinamométer

►ferodinamika dinamometro: ferrodinamikus dinamométer, köpenyvasmagos dinamométer
 ►torda dinamometro: torziós dinamométer
 | **dinamotor/o** *vill* motorgenerátor
 | **dinar/o** dinár <pénznem>
 | **Dinar/o** *geo* Dinara
 ►Dinaraj Alpoj: Dinári-Alpok
 | **dinasti/o** *tört* uralkodóház, dinasztia
 ►dinastio Anjuo: Anjou-ház
 | **ding/o** *áll* dingó <Canis dingo>
 | **dink/o** *fn* dinka
 dinka: *mn nyt* dinka <din>
 | **dinornit/o** *áll* moa <Dinornis>
 ►dinornitedoj <Dinornithidae>: *áll* moafélék
 | **dinosaŭr/oj** *ősl* dinoszaurosok, sárkánygyíkok <Dinosauria>
 | **dinoteri/o** *ősl* kapafogú elefánt <Dinotherium>
 | **diocesz/o** **1)** *tört* kerület <ókori Róma>
2) *kr* egyházmegye, püspökség
 ►diocesa episkopo: megyés püspök
 ĉefdiocezo: *kr* érsekség
 | **diod/o** *vill* dióda
 ►duonkonduktanta diodo: félvezető dióda
 ►lumeliganta diodo, lumemisia diodo: világító dióda, LED
l.m. šaltodiodo
 | **diodont/o** *áll* kétfogú cet, kétfogú hal, diodon <Diodon>
 | **Diodor/o** *tört* Diodoros
 | **Diofant/o** *mat* Diophantos *l.* diofanta ekvacio, proksimumigo
 | **Diogen/o** *fil* Diogenész
 ►Diogeno el Apolono: apollóniai Diogenész
 ►Diogeno el Babilono: babilóniai Diogenész
 ►Diogeno el Sinopo: szinópei Diogenész
 ►Diogeno Laertio: Diogenész Laertiosz
 | **dioik/a** *növ* kétlaki vö. monoika *l.* dioika planto
 dioikeco: *növ* kétlakiság
 | **Dioklecian/o** *tört* <Gaius Aurelius Valerius> Diocletianus
 | **dioksan/o** *kém* dioxán
 | **dioksin/o** *kém* dioxin
 | **diol/o** *kém* diol
 | **Diomed/o** *mit* Diomédész
 | **diomede/o** *l.* albatroso
 | **Dion/o** **1)** *tört* Dion
2) *csill* Dione
 | **dione/o** *növ* vénuszlégycsapó, Vénusz légycsapója <Dionaea muscipula>
 | **Dioniz/o** *mit* Dionüszosz
 Dioniza: **1)** dionüszoszi
 ►Dioniza orgio: dionüszoszi orgia
2) *pszi* dionüszoszi, esztelenül szenvedélyes
 | **Dionizi/o** **1)** *tört* *kr* Dionüszosz
2) Dénes <utónév>
 | **diopsid/o** *ásv* diopszid
 | **dioptr/o** *fiz* dioptra, diopter
 dioptriko: *fiz* dioptrika, fénytöréstan, sugártöréstan
 | **dioptri/o** *fiz* dioptria <dt>
 | **dioram/o** **1)** *műv* dioráma <átlátszó kép>
2) *műv* háttérkép, festett háttér, körkép
 ►dioramo de la patrujprezo: honfoglalási körkép
 | **diorit/o** *ásv* diorit
 | **dioskore/o** *növ* jamszgyökér, dioszkorea <Dioscorea>
 ►ala dioskoreo: fehér jamszgyökér, fehér dioszkorea <D. alata>

►dioskoreacoj: jamszgyökérfélék <Dioscoreaceae>
 dioskoreino: *kém* dioszgenin
 | **Dioskur/oj** *mit* Dioszkürosok
 ►Kastoro kaj Polukso nomiĝis Dioskuroj: Kasztort és Polüdeükész neveztek Dioszkürosoknak
 | **diospir/o** *növ* ébenfa, kakiszilva <Diospyros>
 ►ebona diospiro: valódi ébenfa <D. ebenus> *szin* ebonarbo
 ►kakinoko-diospiro: ázsiai datolyaszilva, kakiszilva <D. kaki> *szin* kakinoko, Japania persimono
 ►lotusdiospiro: égi kakiszilva, égiszilva, valódi lótuszszilva <D. lotus>
 ►virginia diospiro: virginiai kakiszilva, amerikai kakiszilva, amerikai datolyaszilva <D. virginiana>
 | **dipleks/a** **1)** *táv* duplex, duplex
2) *l.* dupleksa
 | **diplodok/o** *ősl* Diplodocus
 | **diploid/a** *l.* duploda
 | **diplokok/o** *bakt* Diplococcus
 | **diplom/o** **1)** oklevél, okirat
 ►nobeliga diploma: *tört* nemesi oklevél
2) *isk* diploma
 ►abiturienta diploma: érettségi bizonyítvány *szin* abiturienta atesto
 ►diplomo pri doktoreco: doktori diploma
 ►disdono de diplomoj: diplomaátadás
 ►doktora diploma: doktori oklevél
 ►honora diploma: elismerő oklevél, díszoklevél
 ►ingeniera diploma: mérnöki oklevél
 ►universitata diploma: egyetemi diploma, egyetemi oklevél
 diplomai: *tr isk* oklevelet ad vkinek <n>, oklevéllel tüntet ki
 ►post unujara kurso li estis diplomita: az egyéves tanfolyam után oklevelet kapott
 diplomita: *isk* okleveles, oklevéllel kitüntetett
 ►diplomita ingeniero: okleveles mérnök
 ►diplomita juristo: végzett jogász
 diplomigi: *ntr isk* lediplomázik, oklevéllel tüntet ki
 ►diplomigi kiel ingeniero: mérnökön végez, mérnöki diplomát szerez
 ►diplomigi kiel medicinisto, diplomigi pri medicino: orvosi diplomát szerez, orvoson végez
 ►diplomigi pri tekniko: műszaki diplomát szerez, műszakin végez
 diplomisto: *l.* diplomologo
 diplomitiĝi: *l.* diplomigi
 diplomito: *fn* diplomás
 diplomologo: *tört* oklevélkutató, oklevéltan *szin* diplomisto
 diplomologio: *tört* oklevéltan, diplomatika *szin* diplomatiko
 diplomoto: *isk* végzős hallgató
 postdiploma: *isk* posztgraduális
 diplomlaboro: *isk* diplomamunka *szin* finstudlaboro
l.m. memordiplomo, postdiploma instruado, postdiploma studento
 | **diplomat/o** **1)** *pol* diplomata
2) *átv* diplomatikus ember
 diplomata: **1)** *pol* diplomata-, diplomáciai
 ►diplomata kuriero: diplomáciai futár
 ►diplomata kvartalo: diplomáciai negyed
2) *átv* diplomatikus
 diplomataro: *pol* diplomáciai kar
 diplomateco: **1)** *pol* diplomata státusz
2) *átv* diplomatikusság
 diplomatio: *pol* diplomácia
 ►diplomatia depeŝo: diplomáciai sürgöny
 ►diplomatia misio: diplomáciai képviselő

►diplomacia noto: diplomáciai jegyzék
 ►diplomaciaj reguloj: diplomáciai szabályok
 | **diplomatik/o** l. diplomologio
 | **diplo/o** anat csontbél, szivacsos csontállomány, diploe
 | **diplopi/o** orv kettős látás, diplopia
 | **diplopod/oj** áll ikerszelvényesek <Diplopoda> *szin* milpieduloj
 | **dipn/oj** áll tüdőshalak <Dipnoi> *szin* pulmfíşoj
 | **dipod/o** áll ugróegér <Dipus>
 ►dipodedoj: áll ugróegérfélék <Dipodidae> *szin* ĝerbosoj
 | **dipol/o** l. dupoluso
 | **diport/o** *gazd* kölcsöndíj, deporttétel
 | **dipsak/o** növ mácsonya <Dipsacus> *szin* birdotrinkejo, venusbanejo
 ►fuldipsako: takácmácsonya, erdei mácsonya <D. fullonum> *szin* feltokardo
 ►dipsakacoj: mácsonyafélék <Dipsacaceae>
 | **dipsomani/o** *pszi* időszakos ivási kényszer, időszaki iszákosság, dipsomania
 dipsomaniulo: *fn pszi* dipsomániás, időszakos ivási kényszerben szenvedő
 | **dipter/oj** áll kétszárnyúak <Diptera>
 | **dipterik/o** növ tonkabab <Dipterix>
 ►odora dipteriko: tonkafa, tonkabab *szin* tonko
 | **dipterokarp/o** növ gurjunbalzsamfa <Dipterocarpus>
 ►dipterokarpacoj: szárnyasmagfélék <Dipterocarpaceae>
 | **diptik/o** műv kétszárnyú oltárkép, diptichon vö. triptiko
 | **dir/i** *tr* mond, elmond, közöl, szól <mond>, vélekedik
 ►diri akraĵojn: kellemetlen dolgokat mond
 ►diri al li en la okulojn: a szemébe mondja
 ►diri al si en la pensoj: magában mondja
 ►diri amen al tio: áment mond rá, helyesli
 ►diri la nudan veron: megmondja a csupasz igazságot
 ►diri la puran veron: a tiszta igazat mondja, a teljes igazat mondja
 ►diri rekte al li en la vizaĝon: nyíltan a szemébe mondja
 ►diris kaj foriris^Z: hipp-hopp, csak úgy eltűnt fogta magát, és lelépett
 ►diri verdaĵojn: zöldeket mond, számárságokat mond
 ►eĉ pepeton ne diru: egy mukkot se v. egy árva szót se szólj
 ►kion vi diras pri tio?: mit mondasz róla?
 ►la leĝo diras, ke: azt mondja a törvény, hogy
 ►la Talmudo diras, ke: azt mondja a Talmud, hogy
 ►mi havas nenion por diri: nincs mit mondanom
 ►ne diru 'hop' antaŭ la salto^Z: *közm* előbb szökd át a kertet, aztán monddad hopp
 ►por tiel diri: hogy úgy mondjам, úgyszólván
 ►pri tio li nenion diris: arról semmit sem mondott
 ►se diri la veron: igazat szólva, tulajdonképpen
 ►se tiel diri: úgyszólván, hogy úgy mondjам
 diro: **1)** megszólalás, beszéd
 ►inter diro kaj fardo estas maro^Z: *közm* mondani és tenni két dolog
2) szó, mondás, megnyilatkozás, kijelentés
 ►diron oni neas, skribo ne pereas^Z: *közm* a szó elszáll, az írás megmarad
 ►ora diro: aranymondás, bölcs mondás
 diradi: *tr* mondogat, hajtogat
 diraĵo: *ir* mondás, mondóka
 ►elnombra diraĵo: kiszámolós mondóka
 dirigi: *tr* mondat, üzen
 ►ŝi dirigas per mi, ke ŝi amas vin: azt üzeni általam, hogy szeret dirita: mondott, említett

►dirite, farite^Z: a szót tett követte, egy szó mint száz
 ►honeste dirite: őszintén szólva
 ►kiel supre dirite: amint fentebb mondtam
 ►la dirita persono: az említett személy
 ►pretere dirite: mellesleg szólva
 ►pli bone dirite: helyesebben, pontosabban <szólva>
 aldiri: *tr* hozzátesz <beszédben>
 antaŭdiri: **1)** *tr* előre megmond, előre jelez
2) *tr* megjövendöl, megjósol *szin* aŭguri, diveni
 antaŭdiro: l. aŭguro
 antaŭdiristo: l. aŭguristo
 antaŭdiristino: l. aŭguristino
 disdiri: *tr* elhíresztel, szétkürtöl, mindenhol elmond
 duondiri: *tr* céloz vmire <n>, sejtet vmit, csak félig mond ki vmit
 eldiri: **1)** *tr* kimond, kiejt
 ►scion akiru, sed ne ĉion eldiru^Z: *közm* ne árulja el az ajak, mit evett a szája
2) *tr* kijelent
 ►eldiri juĝon pri io: ítéletet mond vkiről
 eldiro: **1)** kijelentés, nyilatkozat
2) *nyt* megnyilatkozás
 interkontraŭdiri: önellentmondásos, egymásnak ellentmondó
 kontraŭdiri: ellentmondásos
 kontraŭdiri: **1)** *tr* ellenez vmit, vmi ellen <n> szól, ellenvet
2) *tr* ellentmond vminek, cáfol vmit
3) *tr* *jték* megkontráz <kártya>
 kontraŭdiro: ellentmondás
 ►interna kontraŭdiro: *fil* belső ellentmondás, contradictio in terminis
 ►kontraŭdiro al si mem: önellentmondás
 kontraŭdiroplena: ellentétektől terhes, ellentmondásos
 kvazaŭdiri: *tr* céloz vmire <n>, sejtet vmit
 laŭdiri: állítólagos
 ►laŭdire: állítólag, úgy mondják
 memkontraŭdiri: önellentmondásos
 nedirebla: elmondhatatlan, kimondhatatlan
 ►nedireble mi amas vin: kimondhatatlanul szeretlek
 postdiri: *tr* utólag elmond, hozzátesz
 pridiri: *tr* leír, lefest <szavakkal>, ecsetel
 rediri: **1)** *tr* válaszol
2) *tr* <szóban> megismétel, idéz <szavakat>
 ►rediri ĝistede: unalomig hajtogat
 rediro: ismétlés <szóban>, idézés <szavaké>, idézet
 rediradi: *tr* hajtogat, többször elmond
 subdiri: *tr* megsűg, sugall
 transdiri: *tr* <szóban> közöl, átad <pl. üzenetet>
 cidiri: *ntr* tegez vkit <al> *szin* ciumi
 dirmaniero: *ir* szólásmód, kifejezőmód
 vidiri: *ntr* magáz vkit <al> *szin* viumi
 l.m. onidiro, popoldiro, rondodiri, verdira
 | **Dirak/o** *mat* <Paul Adrien Maurice> Dirac
 ►diraka distribucio: Dirac-eloszlás
 ►diraka kombilo: Dirac-sorozat, fésűfüggvény
 ►diraka mezuro: Dirac-mérték
 | **direkci/o** **1)** cégvezetés, főnökség, igazgatóság
2) ép igazgatósági épület
 l.m. direkcia konsilio *szin* administra konsilio
 | **direkt/o** **1)** irány
 ►doni la direkton: irányt szab
 ►en la direkto al io: vmi irányában
 ►iri en sian direkton: megy a maga dolgára

►preni direkton: irányt vesz

2) *geo* égtáj *szin* ĉefdirekto 2, ĉieldirekto

►kompasa direkto: kompaszirány

►magneta direkto: mágneses irány

►vera direkto: valóságos irány

3) *mat* iránymező

direkta: irány- *l.* direkta angulo, direkta tangento, direkta anteno

direkte al io: vmi felé, vmi irányában

direkti: 1) *tr* irányít, odairányít, irányba fordít, irányoz

►direkti pafon: lövést irányoz

►direkti siajn paŝojn al la domo: lépteit a ház felé irányítja

►direkti sian aŭtomobilon al nordo: kocsiját észak felé fordítja

►direkti sian rigardon eksteren: tekintetét kifelé irányítja

►direkti sin al la urbo: a város felé fordul

►direkti sin en la alian flankon: a másik irányba fordul

2) *tr* átv irányít, intéz, címez <*pl.* kérést, figyelmet>

►direkti peton al iu: kérést intéz vkihez

►direkti sian parolon al sia najbaro: szavait a szomszédjához intézi

3) *tr* terel, irányít, vezényel vkit v. vmit vhoza

►direkti sian atenton al la temo: figyelmét a témára tereli

4) *tr* vezet, vezényel, irányít <*pl.* szervezetet, zenekart>

►direkti entreprenon: *gazd* vállalatot vezet

►direkti orkestron: *zene* zenekart vezényel, zenekart irányít

►direkti sekcion: osztályt vezet

direktanto: 1) irányító, vezető

►direktantoj de la striko: a sztrájk vezetői

2) *mat* vezérgörbe, vezérvonal, direktrix

direktantaro: *gazd* igazgatóság, igazgatótanács *szin* direkcia konsilio, administra konsilio

direktebla: irányítható, kormányozható, terelhető

direktejo: *ép* igazgatóság, igazgatósági épület *szin* direkcio 2

direktiĝi: *ntr* irányul, tart vmilyen irányba

direktilo: 1) *hajó* hajókormány, kormánylapát

2) *távk* direktor <antenna>

direktilisto: *hajó* kormányos *szin* rudristo

direktismo: *gazd pol* irányított gazdasági rendszer

direktisto: 1) vezető, igazgató *szin* estro, direktoro

2) *zene* karmester *szin* dirigente

direktistaro: főnökség, igazgatóság

aldirekti: 1) *tr* odairányít, odaterel

2) *tr* elvezet <*pl.* célhoz>

ambaŭdirekta: 1) kétirányú

2) *távk* kétirányú, duplex *szin* duplexa

ĉefdirekto: 1) főirány, fő csapásirány

2) *geo* égtáj

ĉi-direkte: ebben az irányban, errefelé

fordirekti: *tr* elirányít, elterel, elfordít <irányból>

kontraŭdirekta: ellentétes irányú

laŭdirekta: irány szerinti, irányban levő

nedirektebla: irányíthatatlan

samdirektiĝi: *tr pol pej* gleichschaltol, uniformizál

samdirektiĝo: *pol pej* gleichschaltolás, uniformizálás

sendirekta: irányítatlan

►sendirekta anteno: irányítatlan antenna

unudirekta: egyirányú

►unudirekta strato: egyirányú utca

direktalo: *rep* függőleges vezérsík

direktmontrilo: *jm* irányjelző kar vö. ĝirindikilo, ĝirlumo

direktolinio: irányvonal

direktoŝanĝo: irányváltás

l.m. alidirekti, alterndirekta, ĉieldirekto, dorsdirekte, horloĝdirekta, klindirekti, kontraŭ-horloĝdirekta, pasdirekto, relajsdirektilo, trafikdirektisto, ventodirekto

| **direkteron/o** *rep* oldalkormány

| **direktiv/o** 1) útmutatás, követendő irányelv

2) *inf* direktíva, definiáló utasítás <programnyelv>

| **direktor/o** igazgató, intézményvezető

►aganta direktoro: ügyvezető igazgató

►arta direktoro: művészeti igazgató

►asista direktoro: aligazgató, igazgatóhelyettes

►ĉefdirektoro: *isk* főigazgató

►direktoro de filmfabriko: *film* filmgyárigazgató

►direktoro de institucio: intézményvezető

►direktoro de kulturdomo: művelődésiház-igazgató, kultúrház-igazgató

►direktoro de lernejo: *isk* iskolaigazgató

►ĝenerala direktoro: vezérigazgató, főigazgató

►teknika direktoro: műszaki igazgató

direktori: *tr* igazgat, vezet <intézményt>

viddirektoro: igazgatóhelyettes, aligazgató

l.m. aferdirektoro, baletdirektoro, bankdirektoro, fabrikdirektoro,

labordirektoro, medicindirektoro, muzikdirektoro

| **direktori/o** *tört pol* direktórium

| **direktric/o** 1. direktanto 2

| **dirigent/o** *zene* karmester *szin* direktisto

| **dirham/o** dirham, dirhem <súlymérték és pénznem>

| **dirko/o** tolvajkulcs, álkulcs *szin* falsa ŝlosilo, ŝloshoko

| **dirlidid/i** *isz* lári-fári, ugyan már, mesebeszéd

| **dirndl/o** *tex* dirndli <ruha>

►dirndla antaŭtuko: dirndlikötény

| **dirt/a** *ritk ir* szennyes, piszkos, mocskos, szutykos

| **dis-** szét-, széjjel-

►disdoni la korektitajn laboraĵojn inter la lernantoj: szétosztja a kijavított dolgozatokat a tanulók között

►disĵeti la grajnoj sur la kampo: szétszórja a magokat a földön

►dismeti la seĝojn en la ĉambro: szétrakja a székeket a szobában

►disrigardi: széjjelnéz

►disrompi la panon en du pecojn: két darabra töri a kenyeret

►la infanoj timigite diskuris: a gyerekek ijedten szétfutottak

disa: 1) szerte levő, szétszórt, szétzilálódott, különálló

►en disa aranĝo: szétrendezve

►la vilaĝo konsistis el disaj domoj: a falu különálló házakból állt

►la trupoj marŝis en disa ordo: a csapatok külön csoportokban meneteltek

2) *mat* diszjunkt <halmaz>

dise: külön, szétszórta, széjjel

►la kajeroj kuŝis dise en la tirkesto: a füzetek szétszórva feküdtek a fiókban

dise-mise: összevissza, egymás hegyén-hátán

diseco: szétszórtság, különválasztottság, elkülönültség, rendetlenség

disigi: *tr* elválaszt, szétválaszt, elkülönít, szétvesz, feloszt <*pl.*

tömeget>, *átv* szétbomlaszt

►disigi en du pecojn: két részre osztja

►disigi la grave vunditojn de la malgrave vunditoj: különválasztja a súlyosan sebesülteket a könnyű sebesültektől

►disigi la kruojn: szétterpeszti a lábát

►la kampon disigas vojeto: a mezőt ösvény választja ketté

►li disigis la batalantojn: szétválasztotta a harcoló feleket

disiĝi: *ntr* elválk, szétválk, feloszlik, felbomlik

►disiĝi de la hejmo: elválk az otthontól

►disiĝis la grundo sub liaj piedoj: megnyílt a föld a lába alatt
►disiĝu!: *kat* oszolg!

►la amaso disiĝis: a tömeg feloszlott
disiĝo: elválás, szétválás, elkülönülés, szétszóródás, felbomlás

►anomalio disiĝo: *fiz* anomális diszperzió
►epifiza disiĝo: *orv* epifízisleválás, epiphysiolysis
►nuklea disiĝo: *fiz* maghasadás
►retina disiĝo: *orv* retinaleválás, ablatio retinae

l.m. vojdisiĝo

| **disaĝi/o** *gazd* diszázsó

| **disciplin/o 1)** fegyelem

►disciplino de kontado: *gazd* számviteli fegyelem

►fera disciplino: vasfegyelem

►militista disciplino: katonai fegyelem

►rompo de disciplino: fegyelemsértés

►severa disciplino: szigorú fegyelem

2) *sp ne* sportág *l.* sporta fako, sportobranĉo, sportospeco

3) *tud ne* disziplína *l.* scienca fako, sciencobranĉo

disciplina: fegyelmi, fegyelem szerinti

►disciplina cedo al la plimulto: fegyelmezett engedés a többségnek

►disciplina konduto: fegyelmezett viselkedés

disciplini: *tr* fegyelmez, megfegyelmez

►disciplinitaj soldatoj: fegyelmezett katonák

►estas malfacile disciplini sin: nehéz önmagunkat fegyelmezni

►li ne scias disciplini siajn lernantojn: nem tudja megfegyelmezni a tanulóit

disciplinemo: fegyelmezettség, fegyelemre való hajlam

memdisciplino: önfegyelem

sendisciplina: fegyelmeztelen, szófogadatlan, engedetlen

sendisciplinigi: *tr* fegyelmeztelenné tesz, lezülleszt

l.m. disciplina puno, labordisciplino

| **disĉipl/o 1)** *isk* tanuló, tanítvány

2) *fil* <eszme> követője, híve

►Platono estis disĉiplo de Sokrato: Platón Szókratész tanítványa volt

| **disdegni/i** *tr* megvet, lenéz

►li disdegnis ŝin pro ŝia piafekteco: megvetette szenteskedése miatt
disdeгна: lenéző, megvető

►trakti siajn subulojn disdegne: lekezelően bánt a beosztottjaival

| **disel/o** *l.* dizelo

| **disenteri/o** *orv* vérhas, dizentéria, dysenteria

►ameba dizenterio: amőbás vérhas, dysenteria amoebiasis

| **disert/i** *ntr isk* értekezik, értekezést ír vmiről <pri>

disertaĵo: *isk* értekezés, disszertáció *szin* disertacio

►doktoro disertaĵo, doktoriga disertaĵo: *isk* doktori disszertáció, doktori értekezés

►habilita disertaĵo: *isk* nagydoktori dolgozat

►magistriga disertacio: egyetemi szakdolgozat

►studofina disertacio: diplomamunka

| **disertaci/o** *l.* disertaĵo

| **disident/o 1)** *pol* disszidens, másképp gondolkodó

2) *vall* szakadár

| **disip/i** *tr* pazarol, tékozol, elfecsérel, elveszteget *szin* malŝpari

disipo: 1) pazarlás, tékozlás, elvesztegetés

2) *vill* disszipáció

| **disjunkci/o** *fil* diszjunkció, logikai vagy vö. ekvivalento, implico, konjunkcio, negacio

| **diskant/o** *zene* diszkant, szoprán *szin* soprano

| **disked/o** *l.* disketo

| **disk/o 1)** *sp* diszkosz

2) *zene* lemez

►ebonita disko: ebonitlemez

►longluda disko: LP-lemez

►mikrokanela disko: mikrobarázdás lemez

►vinila disko: vinillemez, „bakelitlemez”

3) korong, tárcsa

►dama disko: *jték* kő, korong <dámajáték>

►ekscentra disko, discentra disko: *tech* körhagyó tárcsa *szin* ekszentriko

►kartilaga disko: *anat* porcokorong

►mandrena disko: *tech* tokmány <eszterga>

4) *mat* körlemez, egységkörlemez

5) *inf eltr* lemez

►bluradia disko: blu-ray lemez

►ekstera disko: külső lemez

►fiksita disko: *inf* merevlemez, winchester *szin* durdisko

►fikopiita kodisko: *pej* koppintott céde, kalózcédé

►kompakta disko, lasera disko, lumdisko, optika disko:
kompaktlemez, CD, céde *szin* ko-disko

►magneta disko: mágneslemez, floppy

►praŝarga disko: rendszerlemez, indítólemez

diski: *tr* tárcsáz <számot>

diskejo: diszkó *szin* diskoteko, diskodancejo

diskestro: *zene* lemezlovas, disc-jockey *szin* diskjokeo

disketo: 1) *zene* kislemez

2) *inf* hajlékonylemez, floppy

diskilo: 1) *zene* lemezjátszó *szin* diskaparato, diskludilo

2) *inf* lemezmeghajtó, lemezolvasó <eszköz> *szin* diskingo,
diskopelilo, diskoturnilo

diskingo: *l.* diskilo 2

etdisko: *zene* kislemez

granddisko: *zene* nagylemez

ko-disko, kodisko: CD, CD-ROM *szin* kompakta disko, laserdisko,
lumdisko, optika disko

►nurlega kodisko: olvasható CD

►nurskriba kodisko: csak írható CD

subdisko: *inf* partíció

subdisketo: *tech* csavaralátét

surdiskigi: *tr zene inf* lemezre vesz, lemezre ment

surdiskigo: 1) *zene* lemezfelvétel

2) *inf* lemezre mentés

diskaparato: *l.* diskilo 1

diskoateljero: *zene* lemezstúdió

diskaŭtomato, diskogurdo: *zene* zenegép, wurlitzer *szin*

gramofonaŭtomato, muzikaŭtomato

diskeldonejo: *zene* lemezkiadó <cég>

diskeldonisto: *fn zene* lemezkiadó

diskjokeo: *zene* lemezlovas, disc-jockey *szin* diskestro

disklegilo: *inf* lemezmeghajtó, lemezolvasó <eszköz> *szin* diskilo 2

diskludilo: *zene* lemezjátszó *szin* diskilo 1

diskobremso: *jm* tárcsafék

diskodancejo: diszkó *szin* diskejo, diskoteko

diskofloro: *növ* csöves virág *szin* tubetfloro

diskofrezilo: *tech* tárcsamáró

diskoĵeto: *sp* diszkoszvetés

diskoĵetisto: *sp* diszkoszvető

diskokanelo: *tech* hangbarázdás <lemez>

diskokurso: *isk* hanglemezes tanfolyam

diskomastruma sistemo: *inf* lemezoperációs rendszer <DOS>

diskopelilo, diskoturnilo: *inf* lemezmeghajtó, lemezolvasó <eszköz>
szin diskilo 2

diskopafó: *sp* koronglövés, agyaggalamblövés
 diskopafado: *sp* koronglövészet, agyaggalamblövészet
 diskopafado laŭ skida sistemo: skeetlövészet
 diskopafado laŭ trapa sistemo: traplövészet
 diskopafisto: *sp sp* koronglövő, agyaggalamblövő
 diskorado: *tech* tárcsakerék, tömör kerék
 diskospaco: *inf* lemezterület
 diskostudio: *zene* lemeztúdió
 diskoteko: **1)** lemeztartó <állvány>
2) lemeztár <gyűjtemény, helyiség>
3) diszkó *szin* diskejo, diskodancejo
 diskovalvo: *tech* tárcsaszelep
 diskovendejo: hanglemezbolt
 disktelefono: *táv*k tárcsás telefon
l.m. celdisko, ciferdisko, durdisko, erpildisko, filtrodisko, frotdisko, gramofondisko, granddisko, halterdisko, hokedisko, kompaktdisko, ko-disko, lumdisko, lumdiskego, moldisko, poŝdiskilo, programdisko, sferdisko, smirgodisko, sondisko, ŝlifdisko, sundisko, viddisko, videodisko
| disko/o *zene* diszkózene
| diskont/i *tr* *gazd* leszámítól, diszkontál *szin* diskontepreni
 ▶diskonti traton: váltót leszámítól
 diskonto: **1)** *gazd* leszámítolás, diszkontálás
2) *gazd* diszkontláb *szin* diskonta procento
 diskontigi, maldiskonti: *tr* leszámítoztat, diszkontáltat *szin* diskontedoni
 diskontbanko: *gazd* leszámítoló bank, diszkontbank
 diskontedoni: *l.* diskontigi
 diskontepreni: *l.* diskonti
 diskontkredito: *gazd* leszámítolási hitel, diszkontkredit
| diskord/o *l.* malkonkordo
| diskordanc/o *geo* diszkordancia
| diskrecio/o *jog* szabad belátás, szabad mérlegelés, szabad megfontolás
 ▶laŭ sia diskrecio: belátása szerint, szabad mérlegelés alapján
 diskrecia: tetszőleges, tetszés szerinti
 ▶diskrecia povo: *jog* szabad rendelkezési jog, teljhatalom
| diskredit/i *tr* vki hitelét rontja, lejárat, diszkreditál *szin* miskreditigi
 diskredito: hitelrontás, lejáratás, miskreditigo
l.m. diskredita kampanjo
| diskret/a **1)** diszkrét, titoktartó
2) tapintatos
3) izlése, nem feltűnő <*pl.* ruha>
 ▶diskreta parfumo: diszkrét parfüm
4) *mat* diszkrét
 maldiskreta: **1)** indiszkrét, nem titoktartó
2) tapintatlan
3) izléstelen, feltűnő, harsogó <*pl.* ruha>
4) *mat* folytonos
| diskriminaci/o *jog pol* hátrányos megkülönböztetés, diszkriminálás, diszkrimináció
 ▶lingva diskriminacio: nyelvi megkülönböztetés, nyelvi diszkrimináció
 ▶rasa diskriminacio: faji megkülönböztetés, faji diszkrimináció
 ▶religia diskriminacio: vallási megkülönböztetés, vallási diszkrimináció
 ▶seksa diskriminacio: nemi megkülönböztetés, nemi diszkrimináció
 diskriminacia: megkülönböztető, diszkriminatív
 ▶diskriminaciaj dispozicioj: *pol* diszkriminatív intézkedések

diskriminacii: *tr jog pol* hátrányosan megkülönböztet, diszkriminál
| diskrimin/i **1)** *tr* megkülönböztet <egymástól>, különbséget tesz <közöttük>, elkülönít, szétválogat
2) *tr vill* diszkriminál <*pl.* fázisokat>
 diskriminanto: *mat* diszkrimináns
 diskriminilo: *vill* diszkriminátor *szin vill* distingilo
l.m. fazodiskriminilo, frekvencdiskriminilo
| diskursiv/a *fil* következtető, bizonyítva kifejtő, fogalomról fogalomra haladó, diszkurzív
| diskurs/o *pol* szónoklat, beszéd
| diskuti/i **1)** *ntr* vitatkozik, beszélget vmilyen témáról
 ▶pri tio mi ne volas diskuti: erről nem akarok vitatkozni
 ▶tio ne estas temo por diskuti: ez nem vitatéma
2) *tr* megbeszél, megvitát, megtárgyal
 ▶ili diskutis la por kaj la kontraŭ: megvitatták a mellette és ellene szóló érveket
 ▶oni diskutos la sekvajaran buĝeton: megvitatják a következő évi költségvetést
 diskuto: **1)** vita
 ▶eniri diskuton: vitába bocsátkozik, vitába száll
 ▶fermi la diskuton: lezárja a vitát
 ▶gvidi diskuton: vitát vezet
 ▶kulturo de diskutado: vitakultúra
 ▶lanĉi diskuton: vitát indít
 ▶malfermi diskuton: vitát nyit
 ▶mi ne volas malfermi diskuton pri ĉi tiu temo: erről a témáról nem kívánok vitát nyitni
 ▶publika diskuto: nyilvános vita
 ▶sterila diskuto: meddő vita
 ▶submeti al diskuto: vitára előterjeszt
 ▶viva diskuto: élénk vita
2) megtárgyalás, megvitatás
 ▶podia diskuto: pódiumbeszélgetés
 ▶rondtabla diskuto: kerekasztal-beszélgetés
 endiskutigi: *tr* szóba hoz, felvet *szin* temigi
 nediskutebla: vitathatatlan
 pridiskuti: *tr* megvitát
 sendiskute: vita nélkül
 ▶la leĝpropono estis akceptita sendiskute: a törvényjavaslatot vita nélkül fogadták el
 diskutforumo: vitafórum
 diskutgrupo: vitakör
 diskutlisto: *inf* vitafórum, levelezési lista *szin* retforumo
 diskutrondo: vitakör
 diskuttemo: vitatéma
 diskutveka: vitaémbresztő
| disleksi/o *pszi* olvasási zavar, diszlexia, dyslexia
 disleksiulo: *fn pszi* diszlexiás
| dismenore/o *orv* fájdalmas havivérzés, dysmenorrhoea
| dism/o *tört gazd* tized, dézsma *szin* dekonajo
| disoci/i *tr kém* disszociál, szétbont
 disocio: kém disszociálás
 disociigi: *ntr kém* disszociálódik, szétbomlik
 disociigo: **1)** kém disszociáció, disszociálódás, szétbomlás
2) *pszi* tudathasadás
 predisocio: kém predisszociáció
| disom/a *l.* dusoma
| disonanc/o **1)** *zene* disszonancia, széthangzás
2) *átv* egyenetlenség, széthúzás, disszonancia
 disonanca: **1)** *zene* disszonáns, széthangzó

2) *átv* széthúzó, disszonás

| **dispeĉer/o** l. disponisto

| **dispensari/o** *orv* ingyenes, nyilvános beteggondozó

| **dispepsi/o** *orv* emésztési zavar, dispepsia

| **dispers/i** 1) *tr fiz* szétszór <fény>

2) *tr kém* diszpergál

disperso: 1) *fiz* szétszóródás, diszperzió

►koeficiento de disperso: diszperziós együttható, szórási együttható

2) *kém* diszperzió

dispersa: diszperz, diszperziós, szórási

►dispersa rilatumo: *kém* diszperziósebesség

►dispersa angulo: *fiz* szórásszög

►dispersa medio: *kém* diszperziós közeg

►dispersa povo: l. dispersivo

dispersaĵo: *kém* diszperzió, diszperz rendszer

dispersanto, dispersilo, dispersenzo: *kém* diszpergálószer,

diszpergens

disperseco: 1) *fiz* szórtág <fény>

2) *kém* diszpergáltság

dispersivo: *kém* diszpergáló képesség *szin* dispersa povo

| **dispne/o** *orv* nehézlégzés, dyspnoe

| **dispon/i** 1) *ntr* rendelkezik vmiről <döntési joga van vmi v. vki felett> <pri> *szin* dispoziicii 2

►disponi pri vivo kaj morto: élet és halál fölött rendelkezik

►homo proponas, Dio disponas^Z: *közm* ember tervez, Isten végez

►kie mi disponas, tie mi ordonas^Z: *közm* ki-ki szabad a magáéval

►testamente disponi pri siaj havaĵoj: végrendeletileg rendelkezik a vagyonáról

2) *tr* rendelkezik vmivel <van neki> <n>

►disponi du aŭtojn: két kocsival rendelkezik

►disponi sufiĉan liberan tempon: elég szabad idővel rendelkezik

3) *tr* elrendez, beoszt *szin* dispoziicii 1

►bonguste disponitaj mebloj: jó ízléssel elrendezett bútorok

►disponi sian tempon: beosztja az idejét

4) *tr orv pszi* hajlamosít, fogékonyá tesz *szin* dispoziicii 3

►maldormo disponas al mensaj perturboj: az alváshiány mentális zavarokra hajlamosít

►nun mi ne estas disponita akcepti gastojn: most képtelen vagyok vendégeket fogadni

►ŝi estas disponita al ĉio malica: minden gonoszságra hajlamos <nő> dispono: 1) rendelkezés vki v. vmi felett <pri>

►doni al lia dispono, lasi al lia dispono, meti sub lian disponon: rendelkezésére bocsát

►havi liberan disponon pri la domo: szabad rendelkezéssel bír a ház felett

►la sumo staras al mia dispono: az összeg rendelkezésemre áll

►meti je dispono: rendelkezésre bocsát

►stari je dispono, teni sin je dispono: rendelkezésre áll

2) intézkedés

►fari disponojn: intézkedik, rendelkezik vmiről v. vkiről <pri>

►paliativa dispono: félrendszabály, átmeneti intézkedés disponaĵo: 1) rendelkezésre álló dolog

2) *inf* eszköz, készülék

►la mastruma sistemo asignas disponaĵojn al taskoj: az operációs rendszer eszközöket rendel feladatokhoz

disponeblo: elérhetőség, rendelkezésre állás

disponigi: *tr* rendelkezésére bocsát

disponisto: *ip* diszpécser, munkairányító

memdispono: önrendelkezés

| **dispozici/o** 1) elrendezés, beosztás <részek egymáshoz rendezése>

►dispozicio de mebloj en la ĉambro: bútorok elrendezése a szobában

2) *ir* dispoziáció, felépítés

3) intézkedés, rendelkezés

►fari dispoziciojn: intézkedik, előkészületeket tesz

►laŭ la dispozicioj de la leĝo: *jog* a törvény rendelkezései szerint

►restriktaj dispozicioj: *pol* megszorító intézkedések, korlátozó intézkedések

►testamentaj dispozicioj: *jog* hagyatéki rendelkezések

4) *orv pszi* hajlam, fogékonyág

►havi dispozicion por la muziko: hajlama van a zenéhez

►limfatismo dispozicias al tuberkulozo: a limfás alkat gümőkőrra hajlamosít

dispozicii: 1) *tr* elrendez, beoszt *szin* disponi 3

►dispozicii sian tempon: beosztja az idejét

2) *ntr* intézkedik, rendelkezik vmiről <pri> *szin* disponi 1

►dispozicii pri sia havaĵo: rendelkezik a vagyonáról

3) *tr orv pszi* hajlamosít, fogékonyá tesz *szin* disponi 4

| **dispraksi/o** *orv* diszpraxia

dispraksiulo: *orv* diszpraxiás beteg

| **disproporci/o** l. misproporcio

| **disprozi/o** *kém* diszprózium <Dy>

| **disput/i** 1) *ntr* vitázik, <veszekedve> vitatkozik vö. kvereli

2) *ex* megvitát, megbeszél l. diskuti

►disputu komence – vi ne malpacos en fino^Z: *közm* jobb kétszer kérdezni, mint egyszer hibázni

►disputu pri ĉio, sed sen garantio!^Z: *közm* a feltételezés még nem bizonyosság

disputo: 1) vita, szóváltás

►disputoj kondukas al malpaco^Z: *közm* vitatkozással kezdődik a békétlenség

►implikiĝi en disputon: vitába keveredik, összeszólalkozik

2) *ex* vitatkozás, megvitátás l. diskuto

►disputo kredigas, sed ne certigas^Z: *közm* a feltételezés még nem bizonyosság

disputema: vitatkozó kedvű, kötekedő, perlekedő, nyelves

pridisputi: *tr* vitát, elvitát

►ili pridisputis mian heredorajton: vitatták az örökösödési jogomat l.m. jurdisputo, tirdisputi

| **dist/a** *ritk* távoli, messzi *szin* malproksima, distanca, fora

►ĝi estas dista kiel la tero de la ĉielo: messze van, mint Makó

Jeruzsálemtől

diste: *ritk* messze, a távolban *szin* fore, malproksime

disti: *ntr ritk* távol v. messze van *szin* distanci, malproksimi, fori

| **distanc/o** távolság, táv

►en konsiderinda distanco: tisztes távolságban

►en v. je distanco de kelkaj paŝoj: néhány lépés távolságra

►en v. je distanco de ŝtonĵeto: kőhajításnyira

►en v. je kelka distanco: kissé távolabb, nem messze

►en v. je sagopafa distanco: nyíllövésnyire

►kelkan distancon pluen: kissé távolabb, némi távolságra arrább

►polusa distanco: középponti távolság

distanca: 1) távolsági, táv-

►distanca instruado: *isk* távoktatás

►distanca laboro: távmunka

►distanca lernado: *isk* távtanulás

2) távoli

►domo distanca du kilometrojn: két kilométerre levő ház

►esti distanca je tri paŝoj: három lépés távolságban van, három lépésnyire van

►vilaĝo distanca je unuhora marŝo: egy órai járásra levő falu

distanci: *ntr* vmilyen messze, távol van *szin* disti, fori, malproksimi

►distanci je du horoj: két órányira van

►la kampadejo distancas tri kilometrojn: a kemping három kilométerre van

►vi distancas nur je hareto ĝis la celo: csak egy hajszálnyira vagy a céltól

distanciĝi *sin*: elhatárolja magát vmitől <de>

distanciĝi: **1)** *ntr* eltávolodik vmitől <de>

2) *ntr* *átv* elhatárolódik vmitől <de>

preterdistanci: *tr* lehangy, megelőz vkit v. vmit

►preterdistanci la dualokiton je unu kollongo: egy fejhosszal előzi meg a második helyezettet <lóversenyen>

l.m. angula distanco, astronomia distanco, flugdistanco, fokusdistanco, longdistanca, mallongdistanca, mezdistanca, pafdistanco, polusdistanco, povdistanco, radaksdistanco, reldistanco, saltodistanco, trafdistanco, viddistanco

| **disten/o** *ásv* disztén, cianit

| **distik/o** *ir* disztichon

►elegia distiko: *ir* elégiai disztichon

| **distil/i** *tr* kém lepárol, desztillál

►distili brandon: pálinkát főz

►seka distilado: száraz lepárlás

distilado: lepárlás, desztillálás

►frakcia distilado: szakaszos lepárlás

distilaĵo: kém párlat

distilaĵujo: kém szedőedény <lepárlás>

distilejo: kém *ip* lepárló, lepárlóüzem

distililo: **1)** kém lepárlókészülék, desztillálókészülék

2) *agr* pálinkafőző készülék

distilisto: **1)** *fn ip* lepárló <személy>

2) *fn agr* pálinkafőző

distilbalono: kém lepárlólombik, desztillálólombik *szin* alambiko

distilkolono: kém *ip* lepárlótorony

l.m. brandodistilado, brandodistilejo, brandodistililo, vindistilaĵo

| **disting/i** **1)** *tr* megkülönböztet vmit vmitől

2) *tr* különbséget tesz vmik v. vkik között, disztíngvál

►distingi inter bono kaj malbono: különbséget tesz jó és rossz között

3) *tr* megkülönböztet, érzékel

4) *tr* megkülönböztet <jellemez>

5) *tr* *átv* kitüntet, <kedvezéssel> megkülönböztet

►distingi per honorinsigno: becsületrenddel tüntet ki

distingo: **1)** megkülönböztetés, különbségtétel, disztíngválás

►fari distingon inter aferoj: különbséget tesz dolgok között

2) kitüntetés

►ricevi altan distingon: magas kitüntetést kap

distinga: megkülönböztető, disztíngváló

►distinga signo: megkülönböztető jel

►distinga trajto: jellemző vonás, megkülönböztető vonás

distingaĵo: megkülönböztető jegy, megkülönböztető tulajdonság

distingebla: megkülönböztethető

►apenaŭ distingebla diferenco: alig érzékelhető különbség

distingilo: **1)** megkülönböztető jegy, ismertetőjel

2) *vill* diszkriminátor *szin* diskriminilo

distingiĝi: **1)** *ntr* különbözik, eltér vmitől <de>

2) *ntr* kiválik, kitűnik vmik v. vkik között <inter>

distinginda: **1)** kiváló, kitűnő

2) *átv* előkelő, finom, disztíngvál

distingivo: *eltr* felbontás, felbontási képesség <képernyő> *szin* difino 2

altdistingiva: *eltr* nagy felbontású

malldistingi: *tr* összekever, összezavar <megkülönböztetendő dolgokat>

sendistinga: **1)** válogatás nélküli, különbségtétel nélküli

2) *mn pej* összevissza

sendistinge: **1)** megkülönböztetés nélkül, válogatás nélkül

2) *pej* összevissza

l.m. altdistingiva, fazodistingilo, frekvendistingilo, usklodistinga, viddistingi

| **distom/o** *ex l.* fasciolo

| **distoni/o** *orv* izomtónus-rendellenesség

►mioklon(us)a distonio: izomrángásos izomtónus-rendellenesség

| **distopi/o** disztópia, negatív utópia, antiutópia, ellenutópia

| **distord/o** *fiz* torzítás <jel>

►faza distordo: fázistorzítás

►frekvenca distordo: frekvenciatorzítás

distordi: *tr fiz* <jelet> torzít

►ĉi tiu spegulo distordas: ez a tükör torzít

malldistordi: *tr fiz* simít, zajmentesít

| **distri/i** **1)** *tr* <figyelmet> elvon, elterel, kikapcsol

►distri lian atenton: elvonja, eltereli a figyelmét

►distri liajn pensojn: eltereli a gondolatait

2) *tr* *átv* mulattat, szórakoztat *szin* amuzi

►ni bone distris nin per rakontado de ŝercoj: jól szórakoztunk viccmeséléssel

3) *tr ex* szétrak *l.* disigi

distra: **1)** figyelemelterelő, kikapcsoló

2) szórakoztató *szin* amuza

►distra tempopasigo: szórakoztató időtöltés

distro: **1)** figyelemelterelés, figyelemelvonás

2) szórakozás, szórakoztatás, időtöltés

distraĵo: szórakoztató dolog

►televidado estas pasiva distraĵo: a televíziózás passzív szórakozás

distrejo: szórakozóhely

distrigema: *mn* <általában> szórakozott, szétszórt, figyelmetlen

distriĝi: **1)** *ntr* elgondolkodik, figyelmetlenné válik

2) *ntr* kikapcsolódik, szórakozik, mulat

3) *ntr ex* szétszóródik *l.* disiĝi

distriĝo: **1)** szórakozottság, szétszórtság

2) kikapcsolódás, szórakozás

►semajnfinaistriĝo: víkend, hétvégi kikapcsolódás

distristo: *fn* mulattató

distrita: szórakozott, szétszórt, figyelmetlen

distroindustrio: *ip* szórakoztatóipar

| **distribui/i** **1)** *tr* eloszt, szétoszt

►distribui laboron: munkát eloszt

►distribui panon inter mizeruloj: kenyeret oszt a szegényeknek

2) *tr* terjeszt <posta>, terít <árut>

3) *tr* *gazd* értékesít, forgalmaz

distribua: elosztó, elosztási

►distribua sistemo: *gazd* elosztórendszer

distribuo: **1)** elosztás, szétosztás

2) *gazd* terjesztés, forgalmazás

3) *fiz mat* eloszlás

►distribuo de Boltzmann: *fiz* Boltzmann-eloszlás

►dunomia distribuo: *mat* binomiális eloszlás

►faktoro de distribuo: *vill* eloszlási tényező

►frekvenca distribuo: *mat* gyakorisági eloszlás

►gaŭsa distribuo, normala distribuo: *mat* Gauss-eloszlás, normál eloszlás, szabályos eloszlás

►kontinua distribuo: *mat* folytonos eloszlás

►kurenta distribuo: *vill* árameloszlás
distribuant: *fn* *gazd* elosztó, terjesztő, értékesítő
►distribuant de libroj: könyvterjesztő, könyvértékesítő
distribueca: *mat* disztributív
distribueco: *mat* disztributivitás
distribuejo: elosztóhely
distribui: *tech* *vill* elosztó
redistribui: *tr* újra eloszt
redistribuo: *gazd* *pol* újraelosztás
teledistribua: *távk* távelosztó
distributabulo: *vill* elosztótábla
l.m. distribua funkcio, distribua konektoŝranko, distribua numeralo,
distribua reto, distribua sistemo, distribua stacio, distributabulo,
probalodistribuo, roldistribuo, sparkodistribui
| **distribuci/o** *mat* disztribúció, általánosított függvény
l.m. Diraka distribucio
| **distrikto** kerület <közigazgatás>
►Federacia Distrikto: *geo* *pol* Szövetségi Kerület
►urba distrikto: városi kerület
distriktestro: *jog* *tört* szolgabíró <járásvezető> *vö.* nobeljuĝisto
l.m. balotdistrikto, Distrikto Kolumbio, elektodistrikto, juĝdistrikto
| **disuri/o** *orv* vizeleti zavar, nehéz vizelet, diszúria, dysuria
| **ditiramb/o** **1)** *ir* dicshimnusz, ditirambus
2) *pej* dicshimnusz
| **ditisko** áll csikbogar <Dytiscus> *szin* akvoskarabo
►latermarĝena ditisko: nagy búvárbogar, szélesszegélyű csikbogar,
széles csikbogar <Cybister latermarginalis>
►marĝena ditisko: sárgaszegélyű csikbogar, szegélyes csikbogar,
zömök csikbogar <D. marginalis>
| **ditografi/o** *knyv* téves betűismétlés, szóismétlés, mondatismétlés,
dittográfia <másolás> *vö.* haplografio
| **diurez/o** *orv* bő vizeletkiválasztás, diuresis
►diurezia medikamento: *l.* diurezigilo
diurezilo, diurezigilo: *fn* *gysz* vizelethajtó, vízhajtó, húgyhajtó szer,
diureticum *szin* diurezia medikamento
l.m. salodiurezia
| **diurn/o** nap-éj, éjjel és nappal, 24 óra *szin* plentago, tagnokto
diurna: teljes napi, huszonnégy órás, huszonnégy órai *szin* tagnokta
►diurna ritmo: *biol* napi ritmus
►diurna butikto: éjjel-nappali bolt, nonstop üzlet *szin* tagnokta butikto
| **divan/o** heverő, kerevet, dívány
Divano: *tört* *pol* díván <államtanás>
| **diveni/i** **1)** *tr* kitalál, rájön vmire <n>
►divenu, kiom da grajnoj estas en mia mano: találj ki, hány mag van
a kezemben
►kion saĝulo ne komprenas, ofte malsaĝa divenas^Z: *közm* amit a
bölc nem ért meg, gyakran kitalálja a bolond
2) *tr* megfejt
►diveni enigmon: rejtvényt fejt
►diveni lian penson: kitalálja a gondolatát
►por tion diveni, ne necesas peni: nem nehéz kitalálni, nem kell
hozzá nagy ész
3) *tr* megjövendő, megjósol *szin* aŭguri, antaŭdiri
diveno, divenado: **1)** kitalálás, megfejtés
2) jövendölés, jóslás
►divenado per kristala globo: jövendölés kristálygömbbel
►divenado per kartoj: jövendölés kártyával
►divenado per kafa rekremento: jövendölés kávézaccal
divenaĵo: találós kérdés, rejtvény
divenbato: *jték* vörös pecsenye, piros pacs

divenisto: *l.* antaŭdiristo, aŭguristo
divenkartoj: jóskártya
divenprove: találomra, vaktában
diventaksi: *tr* megbecsül, találomra felmér, megsaccol
►diventaksi la alton de turo: megsaccolja a torony magasságát
l.m. astrodivenisto, birdodivenisto, kartodiveni, mandiveni,
sortodiveni, vergodivenisto
| **diverg/i** **1)** *ntr* ált fiz széttart, távolodik <vonat, sugár>, eltér,
divergál
►post la diskuto la opinioj pli diverĝas: a vita után a vélemények
jobban különböznek
2) *ntr* *mat* divergál
divergo: *ált* fiz széttartás, divergencia
diverĝa: **1)** *ált* fiz széttartó, eltérő, divergens
►diverĝantaj opinioj: eltérő vélemények
2) *mat* divergens
diverĝeco: *ált* fiz széttartás, divergencia, eltérés
diverĝigi: *tr* ált fiz szétszór, széttart, különböztet
diverĝiga: *fiz* szóró-, széttartó
| **divergenc/o** *mat* divergencia
sendiverĝenca: *mat* divergenciamentes
| **divers/a** különböző, különféle
►legeblas pri tio plej diversaj opinioj: a legkülönbözőbb vélemények
olvashatók róla
►lernantoj de diversaj aĝoj: különböző korú tanulók
►objektoj de diversa valoro: különböző értékű tárgyak
►ŝtonoj de diversa grandeco: különböző nagyságú kövek
diverse: különbözőképpen, másképpen, eltérően *szin* diversmaniere
diversi: *ntr* különbözik, eltér
►viaj ambicioj diversas: különböznek az ambícióid
diversaĵoj: **1)** különböző dolgok, egyebek
2) *knyv* rövid, vegyes hírek <újság>
diverseco: **1)** különbözőség, másság
2) *öko* diverzitás
►biologia diverseco: biodiverzitás, biológiai diverzitás *szin*
biodiverseco
diverseca: többszínű, sokszínű
diversigi: *tr* különbözővé tesz, diverzifikál
diversigo: diverzifikáció
biodiverseco: *biol* biodiverzitás, biológiai diverzitás *szin* biologia
diverseco
diversflanka: sokoldalú
diverskaraktera: különböző jellegű
diverskolora: különböző színű
►diverskolore brodita tablotuko: színesen hímzett asztalterítő
diverskonsista: különböző összetételű, vegyes összetételű *szin*
mikskonsista
diverslingva: különböző nyelvű
diversmaniere: különbözőképpen, különböző módon, eltérően
diverspeca: különböző részekből álló, vegyes összetételű
diversspeca: különféle, különfajta
l.m. biodiverseco, opinidiverseco
| **divertikul/o** *anat* tasak, gurdély, diverticulum
►ezofaga divertikulo: nyelőcsőgurdély, nyelőcső-diverticulum,
diverticulum oesophagi
►ilea divertikulo: Meckel-gurdély, Meckel-diverticulum,
diverticulum ilei verum
divertikulektomio: *orv* diverticulum műtéti eltávolítása,
diverticulectomia

| **dividi/i 1** *tr* kettéoszt, <több részre> oszt, tagol, elválaszt, szétválaszt

► Danubo dividas Budapeŝton en Peŝton kaj Budaon: a Duna Pestre és Budára osztja Budapestet

► dividi en du partojn: két részre oszt

► la dividilo dividas la vortojn linifine: az elválasztóprogram elválasztja a szavakat a sorok végén

► libro dividita en dek ĉapitroj: tíz fejezetre osztott könyv

2) *tr* megoszt, megoszt, szétoszt

► dividi sian ĉagrenon kun siaj samsortanoj: megosztja bánatát a hasonló sorsúakkal

► dividi sian ĝojon kun sia amiko: megosztja örömét a barátjával

► dividi sian havaĵon inter siaj filoj: fiai között felosztja a vagyonát

► dividi sian heredaĵon kun sia frato: megosztja az örökségét a testvérével

► dividi sian tempon inter laboro kaj amuzo: megosztja az idejét munka és szórakozás között

► dividu kaj imperiu: oszd meg és uralkodj

► ili dividis la taskon inter si: felosztották maguk között a feladatot

3) *tr* *mat* eloszt *szin* onigi

► dividi 16 per 2: 16-ot 2-vel oszt

► 20 dividite per 10 egalas al 2: 20 osztva 10-zel egyenlő 2-vel

divido: **1)** megosztás, elválasztás, tagolás

► divido de kostoj: *gazd* költségmegosztás

► divido de laboro: *gazd* munkamegosztás

► divido de taskoj: feladatmegosztás

► divido de vortoj: szavak elválasztása

2) *mat* osztás

► divido kun resto: maradékos osztás

► eŭklida divido: euklideszi osztás

divida: **1)** megosztó, elválasztó

2) *növ* szeldelt <levél>

dividaĵo: <kiosztott, megosztott> rész, részesedés

dividebla: **1)** szétosztható, elválasztható, megosztható

► ne restis post li dividebla heredaĵo: nem maradt utána elosztható örökség

2) *mat* osztható

► 10 estas dividebla per 5 kaj 2: 10 osztható ötten és 2-vel
dividiĝi: *ntr* <részekre> oszlik, bomlik, tagozódik, szétválk

► la rivero dividiĝas en du branĉoj: a folyó két ágra szakad
disdividi: *tr* <elkülönítve> megoszt, feloszt, szétválaszt

► la disdividitan korpon de Koppány oni najlis sur kvar kastelpordegoj: Koppány szétválasztott testét négy várkapura szegezték

► la grandpotencoj plurfoje disdividis Pollandon: Lengyelországot a nagyhatalmak többször felosztották

dividanto: *fn* *mat* osztó

dividato: *fn* *mat* osztandó

divideblo: *mat* oszthatóság

dividilo: *inf* elválasztóprogram

nedividita: osztatlan

subdividi: *tr* tovább oszt, tovább tagol

► la oka ĉapitro subdividiĝas en pluraj subĉapitroj: a nyolcadik fejezet további alfejezetre oszlik

dividlinio: választóvonal

dividostreko: *knyv* elválasztójel <->

dividosigno: **1)** *mat* osztásjel <->

2) *knyv* elválasztójel <->

l.m. administra divido, agrodivido, biendivido, ĉeldivido, duondivida folio, frazdivido, kvazaŭdivida folio, labordivido, mane divida folio,

mane duondivida folio, mane kvazaŭdivida folio, nukleodividiĝo, plume divida folio, plume duondivida folio, plume kvazaŭdivida folio

| **dividend/o** *gazd* osztalék

| **divizi/o 1** *kat* hadosztály, divízió

2) *biol* tagozat, divisio

diviziestro: *kat* hadosztályparancsnok *szin* komandanto de divizio

subdivizio: *biol* altagozat, subdivisio

l.m. divizia generalo

| **divizor/o** *mat* osztó <egész szám!>

► divizorhava divizoro: összetett osztó

► plej granda komuna divizoro: legnagyobb közös osztó

► propra divizoro: *mat* valódi osztó

divizori: *tr* *mat* maradék nélkül oszt

nedivizoro: *mat* nem osztó

l.m. nuldivizoro

| **divorc/o** *jog* válás <házastárstól> *szin* ekszedziĝo

divorci: *ntr* *jog* <házastárstól> elválk *vö.* ekszedziĝi, ekszedziniĝi

| **dizel/o** *tech* dízelmotor

dizelĉaro: *jm* dízeltargonca

dizel-elektra: *tech* dízel-elektromos

dizelizo: *vsút* dízelesítés

dizelmotoro: *l.* dizelo

dizeloleo: *l.* gasojlo

dizelpetrolo: *l.* gasojlo

dizeltraĵo: *vsút* dízelvonat

dizelatrakcio: *vsút* dízelvontatás

l.m. dizela lokomotivo, dizela trakcio

| **dizert/i** *ntr* *kat* megszökik, dezertál

dizertinto: *kat* katonaszökevény, dezertőr

| **Diznejland/o** *jtek* Disneyland

| **djano** *bud* dhjána <meditálás>

| **Dnepr/o** *geo* Dnyeper

| **Dneŝtr/o** *geo* Dnyeszter

Transdnestrio: *geo* Dnyeszterentúli Terület, Transzdnyesztria

| **do¹ 1** tehát

► vi agnoskas do, ke vi ne pravis?: tehát elismered, hogy nem volt igazad?

► vi do vidas, ke mankas kaŭzo kredi tion: tehát látod, hogy nincs rá ok azt hinni

2) hát, nos, ugyan, már <nyomatékosítás kérdő és felszólító mondatokban>

► do traktite kaj paktite?: nos áll az alku?

► kial vi do ne laboras?: hát miért nem dolgozol?

► kiel do mi komprenu viajn vortojn?: akkor hát hogyan értelmezzem a szavait?

► kiel vi do imagas tion?: ugyan, hogy képzeled?

► kion do vi volas?: hát mit akarsz?

► per kio do mi povus servi al vi?: ugyan mivel szolgálhatnék neked?

► sed iru do: de menj már

| **do¹** *zene* dó

► do-gamo: dó-skála

| **doberman/o** *áll* dobermann

| **dobr/o** *dobra* <pénznem>

| **Dobruĝ/o** *geo* Dobrudzsa

| **docent/o** *isk* docens

► libera docento, privata docento: egyetemi magántanár

| **docetism/o** *kr* doketizmus

docetismo: *kr* dokéta

| **dodekaedr/o** *l.* regula dekduedro, dekduedro

| **dodekafon/a** *zene* tizenkét fokú, dodekafon
dodekafonio, dodekafonismo: *zene* tizenkétfokúság, dodekafónia

| **dodoic/o** *zene* japán népdal

| **Dodoma/o** *geo* Dodoma

►Dodomao estas la ĉefurbo de Tanzanio: Dodoma Tanzánia
fővárosa

| **dog/o** *áll* dog

►germana dogo: német dog

| **dogan/o** **1)** *gazd* vám, vámilleték *szin* limimposto

►submeti al dogano: elvámoltat

2) vámhivatal <intézmény>

doganejo: *ép* vámhivatal

doganenda: *gazd* vámköteles *szin* dogandeva

doganisto: *gazd* vámhivatalnok, vámos *szin* doganoficisto

doganaganto: *gazd* vámügynök

doganagentejo: *gazd* vámügynökség

doganatestilo: *gazd* vámnyugta

doganbariero: *gazd* vámsorompó

dogandeklaro: *gazd* vámnyilatkozat

dogandeva: vámköteles *szin* doganenda

dogandokumento: *gazd* vámokmány

doganestro: *gazd* vámparancsnok

doganhalo: *gazd* vámcsarnok

doganimposto: *gazd* vámilleték *szin* dogano **1**, limimposto

dogankontrolo: *gazd* vámellenőrzés

dogankostoj: *gazd* vám költségek

doganlibera: *gazd* vámmentes

doganlimo: *gazd* vámhatár

doganoficisto: *gazd* vám-tisztviselő, vámos *szin* doganisto

doganpago: *gazd* vámfizetés

doganpreskriboj: *gazd* vám-előírások

doganregulo: *gazd* vámszabály

dogantarifo: *gazd* vám-tarifa, vámdíjszabás

doganunio: *gazd* *pol* vámunió

doganunuiĝo: *gazd* *pol* vámegyesülés

eldoganigi: *tr* *gazd* vámkezelés, elvámoltat

eldoganigo: *gazd* vámkezelés

l.m. dogana sigelo, eksportdogano, importdogano

| **doger/o** *geo* dogger

| **dogm/o** **1)** *vall* *fil* dogma

2) *átv* *pej* dogma

dogma: **1)** *vall* *fil* dogma-, dogmatikus

2) *átv* *pej* dogmatikus, dogmaszerűen merev

dogmaro: *vall* dogmarendszer, dogmák

dogmema: *pej* dogmatikus, doktriner, merev

dogmemo: *pej* dogmatikusság, doktrinerség, merevség

dogmigi: *tr* *vall* dogmává tesz, dogmatizál

dogmiko: *vall* dogmatika

dogmisto: *fn* *vall* dogmatikus

dogmismo: *vall* *fil* dogmatizmus

dogmumi: *ntr* *pej* *pol* dogmatikus nézeteket *vall*

l.m. dogma religio

| **doĝ/o** *tört* dózse

doĝedzino: *tört* dogressa

| **Doha/o** *geo* Doha

| **dojen/o** doyen, rangidős

►la dojeno de la diplomataro: a diplomáciai kar doyenje

►la dojeno de la kardinaloj: a bíborosok doyenje

| **dojn/o** *zene* dojna <RO>

| **dok/o** **1)** *hajó* dokk, kikötőmedence, hajókiemelő

►dokoj: dokk-kikötő

►flosanta doko: úszódokk *szin* flosdoko

►malseka doko: nedvesdokk

►seka doko: szárazdokk

2) *inf* dokk, dokkoló eszköz

dokisto: dokkmunkás

endokigi: **1)** *tr* bedokkol, dokkba visz

2) *tr* *inf* bedokkol

eldokigi: **1)** *tr* *hajó* kidokkol, dokkból kivisz

2) *tr* *inf* kidokkol

dokpago: *hajó* dokkhasználati díj v. illeték

l.m. flosdoko, ripardoko, ŝargodoko

| **doksograf/o** *fil* *tört* doxográfus

doksografio: *fil* *tört* doxográfia

| **doksologi/o** *kr* doxológia, istendicsőítés

| **dokt/a** tanult, művelt, *mn* tudós

| **doktor/o** **1)** *vall* törvénytudó, írástudó *szin* leĝisto, leĝinstruisto

►doktoro de la Leĝo: *vall* törvénytudó, írástudó

2) *kr* egyházatya

►doktoro de la eklezio: egyházatya

3) *isk* doktor <cím>

►doktoro pri farmacio: *gys* gyógyszerészeti doktor

►doktoro pri juro: *jog* jogi doktor

►doktoro pri natursciencoj: *tud* természettudományi doktor

►doktoro pri sociaj sciencoj: *tud* társadalomtudományi doktor

►doktoro pri teologio: *kr* teológiai doktor

4) *orv* orvosdoktor

►doktoro pri medicino: *orv* orvostudományi doktor

doktoreco: doktori fokozat

►li frue akiris la doktorecon: korán megszerezte a doktori fokozatot

doktorigi: *tr* *isk* doktorrá avat

doktorigi: *ntr* *isk* ledoktorál

doktoriganto: *isk* <doktori> témavezető

doktorigonto: *isk* doktorandusz

doktorino: doktornő, női doktor

l.m. doktora diploma, doktora disertaĵo, doktora ekzameno,

habilitiĝinta doktoro, honora doktoro

| **doktrin/o** tan, doktrína, tanítás <elvekről>

►doktrino de la katolika eklezio pri sekseco: a katolikus egyház tanítása a nemiségről

►doktrino de Markso pri la klasbataloj: Marx tanítása az osztályharcról

►doktrino de la socialdemokrata partio pri la sociaj klasoj: a szociáldemokrata párt doktrínája a társadalmi osztályokról

►doktrino de Sovetunio pri la paca kunekzistado: a Szovjetunió doktrínája a békés egymás mellett élésről

►doktrino pri la Sankta Krono: *jog* Szent Korona-tan

doktrini: *tr* tanításba foglal, doktrinalizál

| **dokument/o** dokumentum, okmány

►dokumento de transdono: átadási okmány

►konkluda dokumento: záródokumentum

►La Fundamento de Esperanto estas baza dokumento por ĉiuj esperantistoj: Az eszperantó fundamentuma alapidokumentum minden eszperantista számára

dokumenti: *tr* dokumentál, dokumentummal alátámaszt,

dokumentummal igazol

dokumentaro: dokumentáció

dokumentfalsisto: *jog* okmányhamisító

dokumentfilmisto: *fn* *film* dokumentumfilm

dokumentformo: *inf* dokumentumformátum

►portebla dokumentformo: hordozható adatformátum, pdf dokumentlegilo: *inf* dokumentumolvasó dokumenttip-difino: *inf* dokumentumtípus-meghatározás, DTD dokumentujo: **1)** iratmappa
2) *inf* Dokumentumok, Documents <könyvtár>
l.m. apokrifá dokumento, dogandokumentó, dokumenta filmo, dokumenta kredito, eksportdokumentó, labordokumentó, nobeliga dokumentó, űipdokumentoj, transportdokumentó, voëdokumentó, vojaëdokumentó
| dokumentari/o 1. dokumentfilmo
| dol/o *jog* <bűnös> szándék
dola: *jog* szándékos
►dola hommortigo: szándékos emberölés
| dolar/o dollár <pénznem>
dolarsigno: *knyv* dollárjel
| Dolbi/o *zene tech* Dolby
| dolë/a 1) édes <ízű>
►dolëa pasto: édes tészta
►dolëa saporo: édes íz
2) *átv* édes, kellemes
►dolëa melodio: édes dallam
►dolëa songo: édes álom
►dolëa voëo: édes hang
►dolëe űmiri al li la lipojn^Z: borjút beszél a hasába, édesget, kecséget
3) *víz* édes
►dolëa akvo estas sensala akvo: az édesvíz nem sós víz
dolëaëa: *pej* édeskés
dolëaëo: **1)** *gaszt* édesség, <édes> finomság
2) *átv* édes dolog
►flustri dolëaëojn en űian oreon: édes dolgokat súg a fülébe
dolëeco: édesség <tulajdonság>
dolëigi: **1)** *tr* édesít, édessé tesz
2) *tr* *átv* megédesít
►nepoj dolëigas la vivon de geavoj: az unokák megédesítik a nagyszülők életét
dolëigilo: *gaszt* édesítőszer
duondolëa: félédes
maldolëa: **1)** keserű <ízű> *szin* amara
►maldolëa por la lango, sed saniga por la sango^Z: *közm* keserű az orvosság, de hasznos
►pri dolëa vorto ne fieru, maldolëan ne koleru^Z: *közm* igazmondás nem emberszólás
2) *átv* keserű
►plori per maldolëaj larmoj: keserű könnyeket hullat
maldolëeco: keserűség *szin* amareco
maldolëigi: **1)** *tr* keserűvé tesz
►kuracherboj maldolëigas likvoron: a gyógyfüvek keserűvé teszik a likört
2) *tr* *átv* megkeserít
►li maldolëigas űian vivon: megkeseríti saját életét
dolëacida: *pej* mézesmázos, édeskés
dolëaëfrandema: édesszájú
dolëaëindustrio: *ip* édességipar
dolëakva: *víz* édesvíz
dolëakvo: *víz* édesvíz *vö.* marakvo
l.m. dolëa kremo, dolëa vino, duondolëa vino
| dolëamar/o *növ* piros ebszölő, cserjés csucsor, keserű csucsor <*Solanum dulcamara*> *szin* dolëamara solano
| dolerit/o *ásv* dolerit

| doli/o 1) *tech* görgös kocsi
2) *film* kamerakocsi, felvevőkocsi, dolly
l.m. grudolio
| dolikocefal/o *fn* *orv* hosszúfejű, dolichocephal *szin* longkraniulo
dolikocefaleco: *orv* hosszúfejűség, dolichocephalia *szin* longkranieco
| dolikonig/o *áll* seregélyszármány <*Dolichonyx oryzivorus*>
| dolikot/o *áll* mara <*Dolichotis*> *szin* marao
►patagonia dolikoto: nagy mara, pampanyúl <*D. patagonum*> *szin* Patagonia leporo
| dolin/o *geo* töbör, dolina
| dolman/o *tex* dolmány
| dolmen/o *ép tört* dolmen
| dolomit/o *ásv* dolomit
dolomitpetro: *ásv* dolomitkö
| Dolomit/oj *geo* Dolomitok
| dolor/i 1) *tr* *orv* fáj vkinek <*n*> vmi
►doloras lin la piedo: fáj a lába
►kie dento doloras, tien iras la lango^Z: *közm* kinek hol fáj, ott tapogatja
►kio doloras, pri tio ni ploras^Z: *közm* ami fáj, azt panaszzoljuk
►min doloras ëi tie: itt fáj
►scii, kie la űuo lin doloras: tudja, hol szorít a cipő
2) *tr* *átv* fáj vkinek <*n*> vmi <lelkileg fáj>
►pro knabino doloras lin la koro: egy lány miatt fáj a szíve
doloro: **1)** <fizikai> fájdalom
►akra doloro: éles fájdalom
►brula doloro: égő fájdalom
►mildigi la doloron: enyhíti a fájdalmat
►ne defendas oro kontraű doloro^Z: *közm kb.* a pénz a sebet nem gyógyítja
►ne helpas ploro al doloro^Z: *közm kb.* fájdalomra a sírás nem orvosság
►obtuza doloro: tompa fájdalom
2) *átv* <lelki> fájdalom
►senborda doloro: végtelen fájdalom
dolora: **1)** fájdalmas
►al loko dolora ni manon etendas – al loko ëarma okulojn ni sendas^Z: *közm* kinek hol viszket, ott vakarja
►dolora korpoparto: fájdalmas testrész
2) *átv* fájó
►doloraj rememoroj: fájó emlékek
►tuűi doloran punkton: fájó pontot érint
doloreti: *tr* sajog
doloreto: sajjás
dolorigi: *tr* megfájdít, fájdalmat okoz vkinek v. vminek <*n*>
►ëe muűon li ne dolorigas: a légynek sem árt
►espero prokrastata dolorigas la koron: *bibl* a hosszú várakozás beteggé teszi a szívet
►la űuoj dolorigis al mi la piedojn: a cipő megfájdította a lábamat
dolorigi: *ntr* megfájdul, fájni kezd, fájdalomassá válik
ekdolori: *tr* megfájdul
►la kapo min ekdoloris: megfájdult a fejem
kontraűdolorilo: *gysz* fájdalomcsillapító *szin* analgeziko
kundoloro: részvét *szin* kondolenco
sendolora: fájdalommentes
sendoloriga: fájdalomcsillapító
dolorëemi: *ntr* fájdalmában nyög, nyög a fájdalomtól
dolorëuismo: *pszi* mazochizmus
dolorplena: fájdalmas, fájdalommal teli

dolorpunkto: *orv* átv is fájó pont

l.m. dentodoloro, epigastria doloro, kapdoloro, koldoloro, pankreatdoloro, pikdoloro, stomakdoloro, ŝirdoloro

| **dom/o** 1) *ép* ház

▶ antaŭfabrikita domo: előre gyártott elemekből épült ház

▶ arbarista domo: erdészház

▶ Blanka Domo: *pol* Fehér Ház <US>

▶ domo de Dio: *kr* istenháza

▶ domo de servoj: *gazd* szolgáltatóház

▶ domo el brikoj: téglaház

▶ dufamilia domo: kétlakásos családi ház

▶ duonaparta domo: ikerház

▶ ĝemela domo: ikerház

▶ kun sia domo kaj tuta havo: házával és vagyonával

▶ mastruma domo: gazdasági épület

▶ ordena domo: *kr* rendház

▶ pajlotegmenta domo: szalmatető ház

▶ semajnfina dometo: víkendház

▶ spiritekzerca domo: *kr* lelkigyakorlatos ház

▶ unufamilia domo: családi ház

▶ vicoseria domo: sorház

2) *átv* otthon

3) *átv* háznép

4) uralkodóház

▶ domo de Arpadoj: *tört* Árpád-ház

5) *csill* állatövi jegy

doma: házi

▶ domaj pantofloj: házi papucs

▶ doma teksaĵo: *tex* házi szőttes

dome: a házban, otthon

domen: *hsz* haza

domaĉo: kalyiba, viskó

domaĉeto: vityilló

domano: *fn* házi, házlakó

domanaro: a ház lakói, lakóközösség

domego: nagy ház

domestro: házigazda, háztulajdonos

dometo: házikó, házacskó

▶ ligna dometo: faházikó

▶ ludkarta dometo: kártyavár

aldomigi: *tr* megszelídít, házasít *szin* hejmigi

eksterdoma: házon kívüli, szabadtéri *vö.* subĉiela, plenaera

eldomigi: 1) *tr* házból kivisz, kihoz

2) *tr* kilakoltat

fidomo: *pej* büntanya

kromdomo: *ép* melléképület

samdomano: lakótárs, *fn* házbeli

domaranĝisto: lakberendező *szin* ensemblisto 1

dombesto: *áll* háziállat

dombloko: *ép* háztömb, épülettömb

domblokaro: *ép* lakótelep

domboato: *hajó* lakóhajó

domflegisto: házfelügyelő

domhavanto, domposedanto: háztulajdonos, háziúr

domhelpistino: bejárónő

dominstruisto: *isk* háztanító *szin* guvernisto

dominstruistino: *isk* nevelőnő *szin* guvernistino

domkomplekso: *ép* épületegyüttes

domkovristo: *fn* *ép* cserepező

dommastrino: háziasszony

dommastro: házigazda

dommastrumo: háztartás

dommuro: *ép* házfal

dompasejo, domtrairejo: *ép* átjáró <átjáróházban>

dompedelo: házmeister *szin* domzorgisto

dompordo: bejárati ajtó, kapu

domtekstilaĵoj: *tex* lakástextíliák

domturo: *ép* toronyház

domtraserĉo: *jog* házkutatás

domveturilo: *jm* lakójármű

domvico: *ép* házsor

domvitro: ablaküveg

domzorgisto: házmeister

l.m. anguldomo, biendomo, ĉendomo, Esperanto-domo, etaĝdomo, farmodomo, feridomo, flordomo, ĝemeldomo, kampardomo, kampodomo, kartodomo, kavernodomo, komercdomo, kulturdomo, labordomo, loĝdomo, ludomo, malriĉuldomo, naskiĝdomo, nobeldomo, oficdomo, operdomo, parkumdomo, pastordomo, pastrodomo, preĝdomo, pundomo, pupdomo, ripozdomo, ruldomo, sinjordomo, somerdomo, stacidomo, terdomo, trunkodomo, urbodomo, varmodomo, veturdomo, vitrodomo

| **domaĝ/o** sajnálatos dolog, baj

▶ kia domaĝo, ke vi ne povas veni: milyen kár, hogy nem jöhetsz

domaĝa: *mn* sajnálatos

▶ kiam okazis al li tiu domaĝa afero?: mikor történt vele az a sajnálatos eset?

domaĝe: *hsz* sajnós, sajnálatos

▶ estas domaĝe, ke: sajnálatos, hogy

domaĝi: 1) *tr* sajnál <vmire vmit>, kímél, félt <*pl.* elhasználódástól>

▶ domaĝante nek monon, nek tempon: időt, pénzt nem kímélve

▶ domaĝi por tio la monon: sajnálja rá a pénzt

▶ domaĝi sian vivon: félti az életét

▶ kiu domaĝas groŝon, perdas la tutan poŝon^z: *közm* fősvény többet költ

szeget kímél, patkót veszít

▶ ne domaĝante sin mem: saját magát nem kímélve

▶ ne domaĝi al li la bonan vorton: nem sajnálja tőle a jó szót

▶ ne domaĝi la penon: nem sajnálja a fáradságot

2) *tr* sajnál, megsajnál

▶ orfon neniú domaĝas: az árvát senki sem sajnálja

| **domani/o** *biol* világ, domén, dominium, supraregnum *vö.* domajno

▶ domanio de eŭkariotoj: eukarióták világa <Eukaryota>

▶ domanio de prokariotoj: prokarióták világa <Prokaryota>

| **domajn/o** *inf* tartománynév, domainnév

▶ domajna nomservilo: DNS-kiszolgáló, doménnévszerver *szin* nomservilo

| **domen/o** *tex* dominó <csuklyás köpeny, körgallérszerű jelmez>

2) *jték* dominó

| **Domician/o** *tört* Domitianus <Titus Flavius>

| **domicil/o** lakhely, lakóhely *szin* loĝadejo

▶ fiksa domicilo: állandó lakóhely

domicili: 1) *tr* letelepít

2) *tr* *gazd* telepít <*pl.* váltót>

| **domin/i** *tr* dominál, túlsúlyban, fölényben van, uralkodik, túlnyomó *szin* superregi

domina, dominanta: uralkodó, túlnyomó, domináló, domináns

▶ dominanta geno: *biol* domináns gén

▶ dominanta kadenco: *l.* duonfina kadenco

▶ dominanta karaktero: *biol* domináns jelleg

▶ dominanta lingvo: *nyt* domináns nyelv

dominanto: **1)** <vki v. vmi> uralkodó, domináns

2) *zene* domináns

3) *fil* domináns jegy

domineco: dominancia, uralkodó jelleg

dominema: uralkodó hajlamú

subdominanto: *zene* szubdomináns

superdominanto: *zene* szuperdomináns

| **Doming/o** 1. Dominika Respubliko

| **domini/o** *pol* domínium

| **Dominik/o** **1)** Domonkos <utónév>

2) Dominiko: *geo pol* Dominikai Közösség <DM>

► Dominika Respubliko: *geo pol* Dominikai Köztársaság <DO>

dominikana: *mn kr* dominikánus, domonkosrendi

dominikano: *fn kr* dominikánus, Domonkos-rendi szerzetes

| **dompt/i** *tr átv* megszelidít, megfékez, idomít

| **domr/o** *zene* domra

| **don/i** **1)** *tr* ad, odaad, átnyújt <vki birtokába ad>

► doni dote: hozományul ad, stafirungba ad

► doni fajron: tüzet ad

► doni kiel edzinon: feleségül ad

► doni la lastan sakramenton: *kr* feladja az utolsó kenetet

► doni la manon: kezét ad, kezét nyújt

► doni manĝi kaj trinki: enni és inni ad

► doni nomon al iu v. al io: átv is nevet ad vkinek v. vminek

► doni noton: *isk* jegyet, osztályzatot ad

► doni ovon, por ricevi bovon^Z: aranyat vesz, rezet ad

► doni sian vivon por la patrujo: életét adja a hazáért

► doni transfuzon: *orv* transfúziót ad

► doni vivon: életet ad

► donu glason da akvo: adj egy pohár vizet

2) *tr átv* ad, nyújt <vki rendelkezésére bocsát>

► doni al si celon: célt tűz maga elé

► doni al si taske: feladatul szabja magának

► doni atenton al io: figyelmet szentel vminek

► doni ateston pri sia fidelo: tanúságot tesz hűségéről

► doni azilon: menedéket nyújt

► doni balon: bált ad, bált rendez

► doni benon: *kr* áldást ad

► doni ekzemplon: példát mutat, példát mond vmire <pri>

► ne donu, kaj ne boju!^Z: *közm* amit adsz, ne borsold meg

► doni garanton: garanciát ad, nyújt

► doni helpon: segítséget nyújt

► doni instrukcion: utasítást ad

► doni kalkulon pri sia laboro: számot ad a munkájáról

► doni komision: megbízást ad

► doni kromlecionojn: *isk* különórákat ad

► doni la replikon: megadja a végszót

► doni al li la unuan helpon: elsősegélyben részesíti

► doni lecionon: *isk* leckét ad

► doni okazon por renkontiĝo: alkalmat ad a találkozásra

► doni ordonon: parancsot ad

► doni privatajn lecionojn: *isk* magánórákat ad

► doni pruvojn pri lia kulpeco: bizonyítékokat hoz bűnösségére

► doni pruvon de sia kuraĝo: bátorsága bizonyosságát adja

► doni satisfakcion: elégtételt ad

► doni sian opinionon: véleményt mond

► doni sian vorton: szavát adja

► doni sian plenan aprobon: teljes beleegyezését adja

► doni superrigardon: áttekintést nyújt

3) *átv* ad, eredményez <hat vkire v. vmire>

► doni al la afero tute alian fizionomion: teljesen más jelleget kölcsönöz a dolognak

► doni al li la baton de morto^Z: halálos csapást mér rá

► doni al li piedbaton en la postajon: fenéken rúgja

► doni al li sur la nazon: az orrára koppint

► doni bonan impreson: jó benyomást kelt

► doni fruktojn: gyümölcsöt hoz, gyümölcsöt ad

► doni gravecon al la afero: fontosságot tulajdonít a dolognak

► doni honoron: tiszteletet ad

► doni impulsojn: ösztönzést ad

► doni kaŭzon por ĝoji: okot ad az öröme

► doni la finofaran baton^Z: megadja a kegyelemdőfést

► doni la tonon: *ige átv* hangadó, vezéralak

► doni lecionon de moroj al iu^Z: móresre tanít vkit

► doni liberajn manojn: szabad kezét ad

► doni novan elanon al la movado: új lendületet ad a mozgalomnak

► doni plezuron: élvezetet okoz

► doni preferon iu v. io: előnyben részesít vkit v. vmit

► doni profiton: hasznót hajt, profitot hoz

► doni rezulton: eredményt hoz

► doni sekvon: maga után von

► doni signifon: jelentőséget tulajdonít

► doni signon per la okulo: szemével jelt ad

► doni signon pri si: életjelt ad magáról

► doni sur la nazon: orrára koppint, orrba vág

► doni survangon: nyaklevest ad

► doni vangofrapon: pofont ad

► doni verdan lumon: zöld utat ad

► doni vidon al la strato: az utcára néz <pl. ablak>

► doni zorgojn: gondot okoz

► ne doni al li pacon: nem hagy neki nyugtot

dono: **1)** adás

2) adomány, ajándék

► ĉia dono estas bono^Z: *közm* jó az adomány, bárminő is

► dono de Dio: *kr* isten adománya, isten ajándéka

► ju pli da donoj, des pli da amikoj^Z: *közm* terített asztalnál mindig akad barát

donanto: **1)** *fn* adó <aki ad>, donor

► pli feliĉa estas donanto ol ricevanto^Z: *közm* jobb adni, mint kapni

2) *eltr kém* donor <adalékatom> vö. akceptanto **2**

donitaĵo: **1)** adat, adalék, adottság

► statistikaj donitaĵoj: statisztikai adatok

2) *fil* adottság

doniĝi: *ntr* adatik v. jut vkinek

aldoni: **1)** *tr* hozzátesz, hozzáad

2) *tr* hozzáfűz <pl. megjegyzést>

aldono: **1)** hozzáadás

2) hozzáfűzés

3) melléklet, függelék

4) adalék, kiegészítés, *fn* kiegészítő

aldoniĝi: *ntr* hozzáadódik, hozzájön

aldonita: **1)** hozzáadott

2) *átv* odaadó

aldoniteco: odaadás

aldona: kiegészítő, járulékos

aldono, aldonaĵo: **1)** melléklet

► aldonaĵo de letero: levél melléklete

2) kiegészítés

► Oficiala Aldono: *eo nyt* Hivatalos Kiegészítés

3) *kém* adalék

aldone: kiegészítésképpen, ráadásul
 ĉirkaŭdoni: *tr* körbead, köröz
 ▶ĉirkaŭdoni leteron: levelet körbead, levelet köröz
 disdoni: **1)** *tr* kioszt, szétoszt
2) *tr* *ĵték* oszt <kártya>
 ▶disdoni kartojn: *ĵték* kártyát oszt
 ▶disdono de atestiloj: *isk* bizonyítványosztás
 disdonadi: *tr* szétosztogat
 disdonaĵo: szóróanyag
 disdonejo: elosztóhely
 eldoni: **1)** *tr* kiad, kinyújt <vhonnan>
 ▶eldoni tonon: hangot kiad
2) *tr* *knyv* kiad <*pl.* könyvet>
 eldono: **1)** *knyv* kiadás <*pl.* könyvé>
 ▶faksimila eldono: hasonmás kiadás, faksimile kiadás
 ▶ĝi aperis en pirata eldono: kalózkidrásban jelent meg
 ▶kvina eldono de la Fundamento: a Fundamentum ötödik kiadása
2) *knyv* kiadvány *szin* eldonaĵo
 eldonado: **1)** kiadás <vhonnan>
2) *knyv* kiadás, kiadói tevékenység
 eldonaĵo: *knyv* kiadvány
 ▶ekstra eldonaĵo: különkiadás
 ▶faksimila eldonaĵo: hasonmás kiadvány, faksimile kiadvány
 eldonejo: *knyv* kiadó <cég és épület>
 eldoniĝi: *ntr* *knyv* megjelenik, kijön
 eldonisto: *knyv* kiadó, könyvkiadó
 endoni: *tr* bead, benyújt
 fordoni: *tr* <teljesen> odaad, szentel vmit vminek v. vkinek
 ▶fordoni sin al sia hobia: a hobbijának szenteli magát, teljesen átadja magát a hobbijának
 ▶fordoni sin al plezuroj: beleveteti magát az élvezetekbe
 ▶li fordonus sian vivon por iom da gloro: az életét adná egy kis dicsőségért
 ▶Zamenhof fordonis ĉiujn siajn rajtojn pri Esperanto al la publiko: Zamenhof az eszperantóval kapcsolatos minden jogát a közönségnek adta
 interaldoni: *tr* közbeilleszt, közbeiktat, közérak
 redoni: **1)** *tr* visszaad, visszaszolgált
 ▶oni prenas avide, oni redonas malrapide^Z: *közm* a magyar hamar aláír, lassan fizet
 ▶redoni la troaĵon: visszaadja a visszajáró pénzt
2) *tr* viszonoj
 ▶plej kruela estas redono por farita bono^Z: *közm* jótett helyébe jót ne várj
 ▶redoni saluton: üdvözlést viszonoj
 ▶vi amas preni, amu redoni^Z: *közm* kölcsönkenyér visszajár
3) *tr* *átv* visszatükröz
 ▶redoni ĝian karakteron: visszatükrözi a jellegét
 reeldoni: *tr* *knyv* újra kiad
 sindona, sindonema: odaadó, önzetlen
 sindonemo: odaadás, önzetlenség
 transdoni: *tr* átad, átnyújt, továbbad
 ▶transdoni en liajn manojn: kezébe ad, *átv* kezére ad
 ▶transdoni saluton: üdvözlést átad
 ▶transdono de premioj: díjátadás
 aldonkosto: *gazd* járulékos költségek
 aldonvaloro: *gazd* hozzáadott érték
 eldonkvanto, eldonnombro: *knyv* <kiadási> példányszám
l.m. almozdoni, diskeldonejo, diskeldonisto, frajtdonanto, garantidoni, gazeteldonisto, labordonanto, leĝdonanto, libroeldono,

libroeldonisto, muzikeldonejo, leĝdoni, ludoni, nomdoninto, oferdoni, poseddoni, prunedoni, sangodonanto, spirdoni, voĉdoni, voĉdonilo
| Don/o *geo* Don
| donac/i *tr* ajándékoz vmit, megajándékoz vkit <al> vmivel <n>
 ▶la naturo donacis al li sagacon: a természet éles elmével ajándékozta meg
 ▶oni donacas por speso kaj laborigas por spesmilo^Z: *közm* ajándékvevés szolgálatba esés
 ▶patro donacis al mi libron: apám könyvet ajándékozott nekem
 donaco: ajándék
 ▶fari donacon al amiko: barátunk ajándékot ad
 ▶kiu donacon prenas, tiu sin katenas^Z: *közm* ajándékelfogadás szabadságeladás
 donaceto: apró ajándék, figyelmesség
 ▶donacetoj subtenas amikecon^Z: *közm kb.* apró ajándékok erősítik a barátságot
 ▶komplezi lin per donacetoj: apró ajándékokkal kedveskedik neki
 donacema: adakozó természetű
 pridonaci: *tr* megajándékoz vkit <n> vmivel <per>
 donackupono: ajándékkupon
 donacobjekto: ajándéktárgy
 donacpaketo: ajándékcsoomag
l.m. fianĉdonaco, mondonaco, oferdonaco
| donaci/o *jog* pénzadomány, donáció
| donak/o *növ* óriás olasz nád, óriás nád, spanyol nád, perzsanád <Arundo donax>
| Donald/o Donald <utónév>
| Donec/o *geo* Donyec
| dong/o dong <pénznem>
| Donjuan/o *l.* Donjuano
| Donĵuan/o *ir zene* Don Juan, Don Giovanni
 donĵuano: *átv* nőcsábász
 donĵuanismo: donjuánkodás, szerelmi hősködés
| Donkiĥot/o *ir* Don Quijote
 donkiĥoto: *átv* délibábkergető, donquijote
 donkiĥotismo: donquijotizmus, szélmalomharc, délibábkergetés
| dop/i *tr orv sp* doppingol
 dopado: *orv sp* doppingolás
 dopantaĵo, dopenzo, dopilo: *orv sp* doppingszer, ajzószer
| dopamin/o *biol* dopamin
| Doppler/o *fiz* <Christian> Doppler
 ▶Doppler-efekto: *fiz* Doppler-hatás, Doppler-effektus, Doppler-jelenség
 ▶Doppler-esploro: *orv* Doppler-echográfia
 ▶Doppler-radar: *vill* Doppler-radar
| Dor/o *mit* Dórosz, Dorus
 dora: *zene* dór
 Dorujo, Dorio: *tört geo* Dórisz
 doria: **1)** *tört geo* dóriszi
2) *műv* dór *szin* dorika
 dorian: *fn* *tört* dór
 subdora: *zene* hipodór
| dorid/o *áll* csillagesiga <Doris>
| dorik/a *műv* dór vö. ionika, korintika
 ▶dorika ordo: *ép* dór oszloprend
| dorikni/o *növ* cserjésedő dárdahegy <Dorycnium pentaphyllum>
| doris/o *hajó* ladik
| dorlot/i *tr* kényeztet, dédelget, *átv* melenget
 ▶sekrete li dorlotas ideon: titokban dédelget egy ötletet

►dorloti serpenton sur sia brusto^Z: kígyót melenget a keblén
 ►hejma dorlotato: házi kedvenc <állat>
 dorlotiĝi: *ntr* kényeskedik
 eldorloti, trodorloti: *tr* elkényeztet
 dorlotbesto: *áll* kisállat, „házi kedvenc”
 ►vendejo de dorlotbestoj: kisállat-kereskedés
 dorlothundo: *áll* öleb
| dorm/i *ntr* alszik
 ►dormantan hundon ne tuŝu: *közm* őrizkedjél az alvó kutyától, ne higgy az alvó ebnek
 ►dormantan leonon ne veku: *közm* ne ébreszd fel az alvó oroszlánt
 ►dormi delikate kiel leporo: alszik, mint a nyúl
 éberen alszik
 ►dormi dolĉe: alszik, mint a tej
 ►dormi duonokule: alszik, mint a hal a vízben
 éberen alszik
 ►dormi kiel marmoto: alszik, mint a mormota
 alszik, mint a medve
 ►dormi kiel peltmantelo somere: alszik, mint a bunda
 ►dormi la dormon de justuloj: az igazak álmát alussza
 ►dormi memkontente: jóízűen alszik
 ►dormi profunde kiel gliro: alszik, mint a güzü
 ►dormi ŝtonan dormon v. dormi kiel ŝtono v. dormi kiel ŝtipo: úgy alszik, mintha fejbe verték volna
 ►kiel oni sternas, tiel oni dormas^Z: *közm* ki mint veti ágát, úgy alussza álmát
 ►kiu dormas longe, vivas mallonge^Z: *közm* aki sokat alszik, keveset él
2) *ntr* *átv* *növ* alszik
 ►dormanta burĝono: alvó rügy
 ►dormanta naturo: alvó természet
 ►dormanta stoko: *gazd* elfekvő készlet
 ►Petőfi agitadis per siaj poemoj la dormantan hungararon: Petőfi verseivel megpróbálta felrázni az alvó magyarságot
 dormo: **1)** alvás, álom
 ►dormo lin subpremis: elnyomta az álom
 ►faligi dormon sur lin: álmot bocsát rá
 ►la dorm’ estas bona, se mankas la mono^Z: *közm* a sással fődött házban bátorságos aludni
 ►la dormo forflugis de liaj okuloj: az álom elszállt a szeméből
 ►longa dormado ŝuldojn kreskigas^Z: *közm* álomból még senki sem gazdagodott meg
 ►post dorma trankvilo venas bona konsilo^Z: *közm* az álom jó tanácsadó
2) *átv* alvás <aktivitás hiánya>
 ►dormo de semoj vintre: magok alvása télen
 dormegi: *ntr* durmol, mélyen alszik
 dormema: **1)** aluszékony
2) álmos
 dormemo: **1)** álmoság
 ►senti dormemon: rájött az álmoság
2) aluszékonyosság
 dormejo: hálólhely, hálóterem, dormitórium vö. dormoĉambro
 dormeti: *ntr* szundít, szundikál, bólogat
 dormigi: *tr* *átv* is elaltat
 ►dormigi infanon: gyermeket elaltat
 ►dormigi lian suspekton: elaltatja a gyanúját
 dormigilo: *fn* gysz altató <szer>
 dormilo: vmi altató

►konscienco trankvila estas bona dormilo^Z: *közm* legjobb párna a tiszta lelkiismeret
 duondormi: *ntr* félálomban van, éberen alszik
 duondormo: félálom, éber alvás
 eldormiĝi: *ntr* ébredszik
 endormigi: *tr* elaltat
 endormiĝi: *ntr* elalszik
 fordormi: *tr* alvással elszalaszt, átalusszik vmit <hagy elmúlni>
 ►fordormi la okazon: elszalasztja az alkalmat
 gedormi: *ntr* együtt hál vkivel *szin* kuŝi 2, gekuŝi
 ►nur post la geedziĝo ni rajtos gekuŝi: csak a házasság után hálhatunk együtt
 maldormi: **1)** *ntr* ébren van
2) *ntr* virraszt *szin* vigili
 maldormema: éber
 preterdormi: *tr* elalusszik vmit <n>
 ►preterdormi la laborkomencon: elalussza a munkakezdést
 ►preterdormi la lecionon: elalussza az órát
 satdormi: *ntr* kialussza magát
 sendorma: álmatlan
 sendormeco: álmatlanság
 sendormema: rossz alvó
 tradormi: *tr* átalszik, végigalszik vmit
 ►tradormi la nokton: átalussza az éjszakát
 dormebria: álomittas
 dormoĉambro: hálószoza *szin* litĉambro vö. dormejo
 dormoĉapo: hálósipka
 dormoforpreno: alvásmegvonás
 dormolampo: *vill* alvólámpa
 dormoluli: *tr* elringat, álomba ringat
 dormomalsano: *orv* álmokór, trypanosomiasis *szin* tripanosomozo
 dormopilolo: *fn* gysz altató
 dormosako: hálósák *szin* litsako
 dormostablo: emeletes ágy
 dormourbo: alvóváros
 dormovesto: hálóruha
l.m. kaŝdormi, luldormigi, okazdormi, satdormi, vintordormado
| dorn/o **1)** *növ* tövis, spina
 ►ne ekzistas rozoj sen dornoj: *közm* nincsen rózsza tövis nélkül, nincsen öröm ürm nélkül *szin* ne ekzistas ĝojo sen oĵo
2) *átv* tüske, tövis, szálka
 ►dorno en lia okulo, dorno en la lorno: szálka a szemében
 ►restis al li dorno en la animo: tuskét hordoz a szívében
3) *anat* tövis, spina
 ►heliksa dorno: crus helicis felső végének nyúlványa, spina helicis
 ►skapola dorno: lapockatövis, spina scapulae
4) *átv* tövis
5) *tech* pecek, tüske
 ►dorno de buko: csat pecke
 dorna: *átv* is tövissel borított, tövises
 ►dorna vojo: tövises út
 dornaĵo: tövises bozót
 dornejo: tövises csalit
 dorneto: *növ* apró tövis
 dornumita: *cím* csipkés
 dornarbusto: *növ* tövises bokor, töviscserje
 dornodrato: szögesdrót
 dornofiliko: *l.* driopterido
 dornokapuloj: *l.* akantocéfaloj
 dornpomo: *növ* maszlagbogyó

dornpomujo: *l.* daturó

Dornorozinjo: Csipkerózsika <mese>

l.m. bukorno, mardorno, šildodorno

| **Dorote/o** Dorottya, Dorothea

►Hermano kaj Doroteo de Goeto: Goethe Hermann és Dorotheája

| **dors/o 1)** *anat* hát

►de post lia dorso: hátulról, háta mögül, *átv* hátba

►dorso ĉe dorso: vállvetve

►loĝi post la dorso de Dio: isten háta mögött lakik

►la kato ĝibigis la dorson: a macska meggömbítette a hátát

►post ies dorso: *átv* vki háta mögött, orvul

►post mia dorso li alproprigis mian domon: a hátam mögött eltulajdonította a házamat

2) *átv* vmi hátulsó része, háta, fonákja

►dorso de klingo: penge fonákja

►dorso de libro: könyv hátlapja

►dorso de monero: pénzérme hátlapja <írás>

3) *átv* vmi gerince, háta

►dorso de monto: hegygerinc

►dorso de nazo: orrgerinc

►dorso de piedo: lábhát, rüsz

dorsa: hát-, háti

►dorsa naĝilo: *áll* hátúszó

►dorsa vertebro: *anat* hátcsigolya, vertebra thoracica

dorse de io v. iu: vki v. mi háta mögött

dorsen: hátrafelé

►iri dorsen: hátrál, háttal megy

dorsaĵo: *gaszt* háthús, hátszín

surdorsigi: 1) *tr* hátára tesz

►surdorsigi sakon: zsákot vesz a hátára

2) *tr* *gazd* ne forgat *l.* endosi

dorsantaŭe: háttal előre

dorsapogi: *tr* hátával megtámaszt

►dorsapogi sin al la muro: hátával nekitámaszkodik a falnak

dorsapogilo: háttámla, széktámla

dorsdirekte: hátrafelé

dorseniri: *ntr* hátrál

dorskovrilo: *knyv* hátsó könyvborító

dorsnaĝi: *ntr* háton úszik

dorsnaĝado: *sp* hátúszás

dorsokorbo, dorskuvo: puttony

dorsonaĝado: *sp* hátúszás

dorsnaĝilo: *áll* hátúszó

dorsobroso: hátkefe

dorsoflanko: hátoldal, hátlap

dorsoparto: hátrész, háttámla

dorsosako: hátizsák *szin* tornistro

dorsosupre: hátával felfelé

dorsovento: *met* hátszél

l.m. azendorso, klingodorso, langodorso, librodorso, mandorso,

montodorso, pieddorso, ŝudorso, violondorso

| **dos/o** *gaszt* italosdoboz

►du dosoj da biero: két doboz sör

l.m. bierdoso

| **dosier/o 1)** iratcsomó, aktacsomó, dosszié

►akcia dosiero: részvényállomány

►bila dosiero: érték-papírállomány, portfólió

2) *jog* rendőrségi nyilvántartás, dosszié

3) *átv* *jog* priusz, előélet <gyanúsított>

4) *inf* állomány, fájl, file

►alkroĉita dosiero: csatolt állomány, csatolt fájl

►forviŝi dosieron: fájlt töröl

►konservi dosieron: fájlt ment

►krei dosieron: fájlt létesít

►kunfandi dosierojn: fájlokat összefésül

►lanĉi dosieron: állományt elindít, fájlt megnyit

►plenumebila dosiero: futtatható állomány, futtatható fájl

►provizora dosiero: átmeneti állomány, időleges fájl, temporary file

►startigi dosieron: állományt elindít, fájlt megnyit

►teksta dosiero: szövegfájl, szövegállomány

dosierujo: 1) irattartó, iratredező, iratgyűjtő, mappa

2) *inf* mappa, fájlmapa, könyvtár

►dosieruja strukturo: könyvtárszerkezet

►opuza dosierujo: osztott könyvtár

►radika dosierujo: gyökérkönyvtár *szin* ĉefdosierujo

ĉefdosierujo: *inf* gyökérkönyvtár *szin* radika dosierujo

subdosierujo: *inf* alkönyvtár, almappa

pradosierujo: *inf* gyökérkönyvtár

dosieradministrilo, dosieresplorilo: *inf* fájlkezelő, állománykezelő,

intéző *szin* loka foliumilo

dosierujadministrado: *inf* könyvtárkarbantartó rendszer

dosierindiko: *inf* elérési, útvonalnév

►absoluta dosierindiko: abszolút útvonalnév

dosiernomo: *inf* állománynév, fájlnev

dosiernumero: *fn inf* állományleíró

dosiersistemo: *inf* állományrendszer, fájlrendszer

dosierŝranko: iratszekrény *szin* aktoŝranko

l.m. Dosier-Transiga Protokolo, komandodosiero, ligdosierujo,

pendodosierujo, programdosiero, restaŭrdosiero, ripardosiero,

sistemdosierujo, sondosiero

| **dot/o** *jog* hozomány

►doto koron ne varmigas^Z: *közm* a hozomány nem pótolja a szerelmet

►granda doto kaj oro, sed mankas la koro^Z: *közm* semmi gazdagság sem ér fel a jámbor asszonnyal

►ricevi dote: hozományul kap, stafírungra kap

dotaĵo: kelengye, stafírungr

doti: *tr* hozománnyal ellát

2) *tr* *átv* megáld <vmi jóval>

►dotita per supernaturaj povoj: természetfeletti képességekkel megáldott

►dotita per talento: tehetséggel megáldott

►speciale dotita: különös adottságú

altdotita: *átv* tehetséges, jó képességű

superdotita: *átv* kimagaslóan tehetséges

l.m. naturdoto, naturdotita

| **Dover/o** *geo* Dover

►Dovera Markolo: Doveri-szoros

| **Dovr/o** *geo* Dovre

| **doz/o 1)** *gysz* gyógyszeradag, dózis

2) *ált* adag, dózis

dozi: *tr* adagol

dozologio: *gysz* gyógyszeradagolás-tan, dozológia, dosologia

superdozo: túlzó adag

superdozi: *tr orv* *gysz* túlادagol

dozometro: *fiz* doziméter, dózismérő, sugárdózismérő

| **drab/o** *növ* daravirág <Draba>

►arbara drabo: ligeti daravirág, berki daravirág <D. nemorosa>

►monta drabo: dérdaravirág <D. alpina>

►mura drabo: kövi daravirág, kőfali daravirág <D. muralis>

► muskeca drabo: havasi daravirág <D. aizoides>
 | **dracen/o** növ sárkányfa, dracéna <Dracaena>
 ► drakdraceno: Kanári-sárkányfa, sárkányvérfa <D. draco> *szin*
 drakarbo
 | **drag/i** *tr víz* kotor <pl. medret>
 dragilo, dragmašino: *víz tech* kotrógép
 dragošipo: *hajó víz* kotróhajó
 | **dragoman/o** keleti tolmács, dragomán
 | **dragon/o** *kat* dragonyos
 | **draže/o** **1)** *gaszt* drazsé <cukorka>
2) *gysz* drazsé <orvosság>
 | **draĥm/o** **1)** *tört* drachma <súlyegység és ezüstpénz>
2) drachma <pénznem>
 | **drajv/i** **1)** *tr sp* pörget <labdát> <tenisz>
2) *tr sp* elülsőről út, kezdő v. indító ütést tesz <golf>
 | **draj/o** növ gyökérhajtás, gyökérsarj
 draji: *ntr* növ gyökérsarjat hajt
 | **drak/o** **1)** *mit* sárkány
 ► internacia klaso Drako: *sp* sárkányhajó nemzetközi osztály
2) áll repülőgyík, repülő sárkánygyík <Draco>
3) Drako: *csill* Sárkány, Draco
 drakarbo: *l.* drakdraceno
 drakboato: *sp* hajó sárkányhajó
 drakokapo: **1)** sárkányfej
2) *l.* drakocefalo
 drakšipo: *tört* hajó vikinghajó, drakkar
l.m. drakokapa šipo, flugdrako, paperdrako, vipurdrako
 | **drakm/o** *l.* draĥmo
 | **drakocefal/o** növ sárkányfü, sárkányfőfü, pófoka
 <Dracocephalum> *szin* drakokapo
 | **Drakon/o** *tört* jog Drakón
 Drakona: **1)** *tört* drakóni
2) *átv* drákói, szigorú
 ► drakona ordono: szigorú parancs
 ► drakona severo: drákói szigor
 drakoni: *ntr* drákói szigorral jár el
 | **drakunkol/o** növ sárkánykontyvirág <Dracunculus>
 ► ordinara drakunkolo: közönséges sárkánykontyvirág <D. vulgaris>
 | **dram/o**¹ **1)** *ir* dráma
 ► salona dramo: *ir* szalondráma
 ► tendenca dramo: iránydráma
2) *átv* dráma, drámai esemény
 drama: **1)** *ir* dráma-, drámai
2) *átv* drámai
 ► drama situacio: drámai helyzet
 dramigi: *tr ir* dramatizál, drámává dolgoz át
 drameca: drámai, drámaszerű
 dramecigi: *tr átv* dramatizál, drámaivá tesz
 dramisto: *ir* drámaíró
 monodramo: *ir* monodráma, egyszemélyes dráma
 tridramo: *ir* trilógia <három dráma>
 dramserio: *film* tv-sorozat, tévésorozat
 dramverkisto: *ir* drámaíró
l.m. amdramo, monodramo, psikodramo, radiodramo
 | **dram/o**¹ dram <pénznem>
 | **dramaturg/o** *ir* dramaturg
 dramaturgio: *ir* dramaturgia, drámaelmélet
 | **drap/o** *tex* posztó
 ► kia drapo, tia vesto^Z: *közm* amilyen a posztó, olyan lesz a szűr
 drapfabriko: *ip* posztógyár

drapmantelo: *tex* szűr
 ► parada drapmantelo: cifraszűr
 drappalto: *tex* posztókabát
 draptajloro: *tex* szűrszabó
 | **drapir/i** **1)** *tr tex* drapériával díszít, drapiroz
2) redőkbe szed, redőz
 ► drapiri tunikon: tunikát redőz
 drapirajo: **1)** *tex* drapéria
2) redőzet <pl. köpeny>
 | **drast/a** **1)** *gysz* erős hatású, drasztikus
 ► la plej drasta venos lasta: hátravan még a feketelevés
2) *átv* erős, drasztikus
 ► drasta esprimo: erős kifejezés
 drastaĵo: *gysz* erős hashajtó, drasticum
 | **draŝ/i** **1)** *tr agr* csépel, nyomtat
 ► draŝi tritikon: búzát csépel
 ► draŝi fojnon^Z: szalmát csépel, bakot fej
 ► ne fermu la buŝon al bovo draŝanta: *bibl* nyomtató ökörnek ne kösd be a száját
2) *tr átv* elver, elpáhol, helyben hagy
 ► draŝi la pianon: nyúzza a zongorát
 ► li draŝis al li la dorson: jól elagyabugyálta
 draŝaĵo: *agr* kicsévelt gabona
 draŝejo: *agr* szérű *szin* draŝkampo
 ► se silentas draŝejo, malpacas loĝejo^Z: *közm* ha a szükség beköszön az ajtón, a szeretet akkor az ablakon ugrik ki
 draŝilo: *agr* csép
 tradraŝi: *tr átv* jól helybenhagy
 ► tradraŝi ĝissange: agyba-főbe ver
 draŝfrapilo: *agr* cséphadaró
 draŝkampo: *agr* szérű *szin* draŝejo
 draŝkorto: *agr* szérűskert
 draŝmaŝino: *agr* cséplőgép
 draŝmadzo: *kat* ostorbuzogány
 draŝrulo: *agr* cséplőhenger
 draŝsledo: *agr* cséplőszán
 draŝtabulo: *agr* cséplődeszka
 | **drat/o** *tech vill* huzal, fémzál, drót, ér
 ► drato de Lecher: *fiz* Lecher-vezeték
 ► dratoj de kablo: kábel erei
 ► kupra drato: rézhuzal
 drati: **1)** *tr* megdrótoz
2) *tr tech vill* huzaloz
 dratego: *tech* drótkötél
 dratigi: *tr tech* <huzallá> húz
 dratigilo: *tech* huzalhúzó gép, dróthúzó gép
 sendrata: *távk eltr* vezeték nélküli
 ► sendrata retkonekto: *inf* vezeték nélküli internetkapcsolat
 ► uzi sendratan telefonon: vezeték nélküli telefont használ
 dudrata: *vill* ikerszálás, kétszálás, kéteres, bifiláris *szin* dufadena
 plurdrata: *vill* többberes, többhuzalos
 unudrata: *vill* egyeres, egyhuzalos
 dratbarilo: drótkerítés
 dratbroso: drótkefe
 dratemajlo: *műv* sodronyzománc
 dratkablo: *tech* sodronykötél
 dratkaptilo: hurok, tör <vadászat>
 dratkonektita: *vill* huzalkapcsolású
 dratkovrita: huzalbevonatú
 dratkudrilo: fűzőgép

dratplektaĵo: *tech* sodrony
 dratrefalda: *vill* ikerszálás, kétszálás, kéteres, bifiláris *szin* dudrata
 dratlatiso, dratreto: drótháló
 dratrezistilo: *vill* huzalellenállás
 dratstifto: *tech* drótszeg, huzalszeg
 dratŝnuro: drótkötél
 drattolo: fémszövet, fémháló
 dratvitro: drótüveg
l.m. dornodrato, fandodrato, klipdrato, ordrato, pikdrato, ŝtaldrato, veldodrato

| **Drav/o** *geo* Dráva

| **dravid/o** dravida

| **drednaŭt/o** *hajó* *kat* dreadnought, nagy csatahajó <GB>

| **drelik/o** *tex* zsákszövet, zsákvászon

| **dren/i** **1)** *tr agr* alagsövez, dréncsövez, lecsapol

2) *tr tech* leereszt <folyadékot>

3) *tr orv* drenál, drénez

drenaĵo: **1)** *agr* drénvíz, lecsapolt, elvezetett víz

2) leeresztett folyadék

3) *orv* drenált, lecsapolt váladék

drenilo: **1)** *agr* alagső, szivárgócső, dréncső

2) *tech* leeresztőcső, dréncső

3) *gysz* drén, drain

drenilaro, drensistemo: *agr* alagsőrendszer, talajcsövezés

drenbreto, drenpleto: csepegtető tálca

drenelektrodo: *vill* nyelő <tranzistor>

drenfoso, drenfosaĵo: *víz* vízelvezető árok, kifolyás

drenkrano: *tech* leeresztőcsap

drenputo: *víz* szikkasztókút, vízelvezető gödör, drénkút

drentubo: **1)** *agr* dréncső, alagső

2) *víz* szennyvízelvezető cső

| **Drent/o** *geo* Drente

| **dres/i** *tr* idomít, betanít, dresszíroz <állatot>

dresisto: idomár

dresinstrui: *tr isk* besulykol, fejükbe ver

dresrajdo: *sp* díjlovaglás

endresi: *tr átv* besulykol

| **Dresden/o** *geo* Drezda

| **drezin/o** *vsút* hajtány, drezina

►mandrezino: kézi hajtány

►motora drezino: motoros hajtány

l.m. akvodrezino

| **driad/o** **1)** *mit* erdei nimfa, driád vö. hamadriado

2) *növ* magcsákó <Dryas>

►okpetala driado: havasi magcsákó <D. octopetala>

| **dribl/i** *ntr sp* cselez, dribliz <labdarúgás>

driblo: *sp* csel <labdarúgás>

| **dril/o**¹ *tech* pergőfúró

drilego: *ip* olajfúró

| **dril/o**¹ *áll* drill <páviánfajta> <Mandrillus leucocephalus>

| **drimi/o** *növ* csillagvirág <Drimia>

►mara drimio: közönséges tengerihagyma <D. maritima>

| **drimis/o** *növ* fahéjserje <Drimys>

| **drink/i** **1)** *tr* iszik <alkoholt>

►drinki ĝisebrie: leissza magát, lerészegedik

►drinki kiel funelo: iszik, mint a kefekötő

►drinki kiel sablo: iszik, mint a kefekötő

►drinki kiel spongo: iszik, mint a gödény

►drinki kiel truo: iszik, mint a gödény

►drinku tutajn tagojn, sed kontrolu viajn agojn²: *közm* ki a bort megissza, ura legyen annak

2) *tr* vedel

►li ne trinkas, sed drinkas kafon: nem issza, hanem vedeli a kávé

drinkaĵo: *gaszt* szeszes ital, alkohol

drinkejo: *gaszt* kocsmá, italbolt

drinkejaĉo: *pej* kricsmi, krimó

drinkejestro, drinkejmastro: *gaszt* kocsmáros, korcsmáros

drinkema: iszákos

drinkemulo: *fn* iszákos ember

drinkulo: alkoholfogyasztó, italos ember

►ne pekas drinkulo, pekas ebrulo²: *közm* okkal-móddal meg nem árthat a szeszi

fordrinki: *tr* eliszik vmit, ivással elveszít

►fordrinki sian ĉagrenon: italba fojtja bánatát

►fordrinki sian monon: elissza a pénzét

►fordrinki sian prudenton: elissza az esztét

postdrinka: másnapos

►postdrinka kapdoloro: másnapos fejfájás, macskajaj

postdrinkeco: másnaposság

drinkajmiksisto: *gaszt* bármixer

drinkamuzejo: *gaszt* drinkbár

drinkbotelo: butykos

drinkfesteno: dínomdánom, eszem-iszom

drinkfrato: ivócsimbora

drinkoĉambro: *fn* ivó <helyiség>

drinkofesti: *x pej* tivornyázik

l.m. benzindrinkega, stardrinkejo

| **driopterid/o** *növ* pajzsika <Dryopteris> *szin* dornofiliko

►kombila driopterido: tarajos pajzsika <D. cristata>

►larga driopterido: széles pajzsika <D. dilatata>

►mallarga driopterido: szálkás pajzsika <D. carthusiana>

►vira driopterido: erdei pajzsika <D. filix-mas>

| **driv/i** **1)** *ntr* sodródik, <iránytól> elcsúszik

►drivi al bordo: partra sodródik

2) *ntr átv* úszik az árral

drivado: *hajó rep* sodródás, elsodródás, elcsúszás <iránytól>

►drivado de senmastiĝinta ŝipo: árbócat vesztett *hajó* sodródása

drivaĵo: *geo* hordalék

drivangulo: **1)** *hajó* sodrásszög

2) *rep* széleltérítési szög

3) *kat* sodródási szög, eltolódási szög

drivligno: uszadékfa, hordalékfa

drivlinio: *hajó* sodorvonal

drivreto: *agr* eresztőháló

drivtabulo: *hajó* uszony *szin* ŝverto

►flanka drivtabulo: oldaluszony *szin* flanka ŝverto

| **drizelas** l. drizlas

| **drizlas** *met* szital, szemerkél az eső

drizlo: *met* esőszitalás, szemerkélés

| **drog/o** **1)** *kém gysz ex* vegyszer, gyógyszer, drog

2) ajzószer, kábítószer, drog *szin* drogaĉo *szin* fidrogo

drogi: **1)** *tr gysz ex* <gyógyfűvel> gyógyít

2) *tr* bedrogoz vkit

drogaĉo: kábítószer, drog

drogejo: drogéria, illatszerbolt, vegyiárubolt

drogema: *mn* drogos, kábítószer-élvező

drogisto: drogista, illatszerárus, vegyszerárus

drogaĉulo, drogemulo, drogulo: *fn* drogos, kábítószerez *szin* narkotulo

drogumi: *ntr* kábítószereszek, kábítózik
 fidrogo: kábítószer, drog *szin* drogaço
 drogherbo: *ex gysz* *növ* gyógyfű, gyógynövény *szin* kuracherbo
 drogşakrado: drogkereskedelem, kábítószer-kereskedelem
 drogşakristo: drogkereskedő, kábítószer-kereskedő, dealer
 | **drol/a** mulatságos, mókás, jópofa
 | **drom/o 1)** *sp* versenypálya *szin* kurejo
 2) *rep* kifutópálya
 | **dromaj/o** *ne l.* dromiceo
 | **dromedar/o** áll dromedár, egypúpú teve <Camelus dromedarius>
szin unuĝiba kamelo
 ▶ kurdromedaro: gyorsteve
 | **dromi/o** áll gyapjasrák <Dromia>
 | **dromice/o** áll emu <Dromiceus> *szin* emuo
 | **dron/i 1)** *ntr* fuldoklik, vízbe fúl
 ▶ dronanto domon proponas, savito eĉ brikon ne donas^Z: *közm* elmúlt a szomjúság, nem barát a kút
 ▶ dronanto eĉ herbeton kaptas avide^Z: *közm* a fuldokló a szalmaszálba is kapaszkodik
 2) *ntr* hajó elsüllyed
 ▶ la ŝipo dronis: hajó elmerült
 3) *ntr* átv (el)merül, belemerül, elvész <vmiben>
 ▶ droni en forgeso: feledésbe merül
 ▶ droni en ĥaoso: káoszba fullad
 ▶ droni en laboroj ĝis super la oreloj: nyakig ül a munkában
 ▶ droni en malespero: átadja magát a kétségbeesésnek, teljesen oda van
 ▶ droni en medito: töprengésbe merül
 ▶ droni en mokrido: gúnykacajba fúl
 ▶ droni en nebulo: ködbe vész, eltűnik a ködben
 ▶ droni en pensoj: gondolataiba merül v. mélyed
 ▶ droni en revoj: ábrándokban ringatja magát
 ▶ droni en ŝuldoj: fuldoklik v. úszik az adósságban
 ▶ droni en ŝvito: izzad, mint a ló
 dronigi: 1) *tr* vízbe fojt
 2) *tr* hajó elsüllyeszt
 3) *tr* átv fojtogat, megfojt, belemerít
 ▶ dronigi en laŭdoj: agyba-főbe dicsér
 ▶ dronigi en sango: vérbe fojt
 ▶ dronigi en silento: agyonhallgat
 ▶ dronigi sian malĝojon en drinkaĵo: italba fojtja bánatát
 ▶ dronigi sin: vízbe fojtja magát
 | **drone/o** *rep* pilóta nélküli repülőgép, drón *szin* spavo
 | **drong/o** áll drongó
 | **drops/o** gaszt savanyú cukorka, dropsz
 ▶ menta dropso: mentacukorka
 | **dros/o** hajó kormánylanc, kormánykötél
 | **droŝk/o** *jm* bérkocsi, konflis, droske
 ▶ lui droŝkon: bérkocsit fogad
 ▶ preni droŝkon: bérkocsit fog
 | **drozer/o** *növ* harmatfű <Drosera> *szin* sunroso
 ▶ longfolia drozero: hosszúlevelű harmatfű <D. anglica>
 ▶ meza drozero: közepes harmatfű <D. intermedia>
 ▶ rondfolia drozero: kereklevelű harmatfű <D. rotundifolia>
 | **drozofil/o** áll muslica <Drosophila> *szin* bananmušo
 ▶ vulgara drozofilo: közönséges muslica <Drosophyla melanogaster>
 ▶ drozofiledoj <Drosophilidae>: harmatlegyek *szin* fruktomuŝoj
 | **druid/o** *vall* druida <kelta pap>
 | **druk/a** *mn* nyt druk, dzongkha
 | **drum/o** *zene* dobkészet, ütőhangszerek, drum kit <dzsessz, pop>

drumisto: *zene* dobos <dzsessz, pop>
 | **drumenbas/o** *zene* drum and bass
 | **drumlin/o** *geo* drumlin <végmoréna belső dombja>
 | **drup/o** *növ* csonthéjas termés, csonthéjas gyümölcs, drupa *szin* kernfrukto
 plurdrupo: *növ* összetett csonthéjas termés
 pseŭdodrupo, ŝajndrupo: *növ* csonthéjas áltermés
 | **Drupal/o** *inf* Drupal
 | **druz/o¹ 1)** *növ* drúza
 2) *ásv* kristályüreg, drúza vö. geodo
 | **druz/o¹** drúz <népnév>
 | **du** két, kettő
 ▶ du alt tri, du en la tria potenco: *mat* kettő a harmadikon <2³>
 ▶ du botoj faras paron^Z: *közm* kettő tesz egy párat
 ▶ du jaroj kun suspendo: *jog* két év felfüggesztett <büntetés>
 ▶ du manoj faras ĉion, sed unu nenion^Z: *közm* egy kéz – fél kéz, két kéz – egy kéz
 ▶ du milionoj da homoj: kétmillió ember
 ▶ du paĝoj da teksto: kétoldalmi szöveg
 ▶ du sinjoroj en unu bieno, du mastrinoj ĉe unu kameno – neniam vivas sen reciproka malbeno^Z: *közm* két dudás egy csárdában, két asszony egy konyhában nem fér meg
 ▶ du tagoj da punĉambro: *kat* két nap fogda
 ▶ du trafoj: kettes találát, két találát
 ▶ se du homoj faras la samon, ĝi ne estas la sama: ha két ember csinálja ugyanazt, az nem ugyanaz
 dua: második
 ▶ dua en la vico: második a sorban
 ▶ estas la dua <horo>: két óra van
 ▶ la dua de Aprilo: április másodikika
 ▶ la duan de Marto: március másodikán
 ▶ reĝo Ludoviko la 2a: II. Lajos király
 due: másodszor <felsorolásban>
 ▶ unue mi redonos vian monon, due mi dankos vin: először visszaadom a pénzed, másodszor megköszönöm neked
 duo: 1) *fn* kettő vmi, egy pár
 ▶ duo da ŝrankoj: két szekrény
 ▶ duo da ŝtrumpoj: egy pár harisnya
 ▶ trefa duo: *jték* treff kettes <kártya>
 2) *fn* kettes szám
 ▶ duo estas cifero: a kettő számjegy
 ▶ post unuo sekvas duo: egy után következik a kettő
 3) *fn* *isk* kettes <osztályzat>
 ▶ mi ricevis duon en matematiko: matematikából kettést kaptam
 dueco: kettősség
 dueto: *fn* *zene* kettős, duett <mű és zenészek>
 duigi: *tr* megfeleltet, kettéoszt
 ▶ duigi la kartaron: *jték* kártyát emel
 ▶ duigi la panon: megtöri a kenyeret
 ▶ faldi duige la tapiŝon: kettéhajtja a szőnyeget
 duigi: *ntr* kettéválik, két részre bomlik, elágazik, meghasad
 ▶ Danubo duigas ĉi tie: a Duna itt elágazik
 ▶ lia personeco duigas: személyisége meghasadt
 ▶ sub la hakoj duigas la ŝtipo: az ütések hatására kettévált a tuskó
 duilo: *mat* statisztikai középérték, medián *szin* mediano 2
 duiliardo: ezer billió <1015>
 duiliono: billió <1012>
 duobla: 1) kétszeres, dupla
 ▶ duobla kvanto da rizo: kétszeres mennyiségű rizs
 ▶ kesto kun duobla fundo: dupla fenékű láda

2) átv kettős

► duobla ludo: *pej* kettős játék

► duobla diplomatio: *pej* kettős diplomácia

► duobla identeco: kettős azonosság

duoble: **1)** kétszer <szorzás>

► duoble kvin estas dek: kétszer öt az tíz

2) *hsz* kétszer, kétszeresen, duplán

► kiu donas rapide, donas duoble^Z: kétszer ad, ki gyorsan ad

► pro la milito kaj malsato ili suferis duoble: a háború és az éhínség miatt duplán szenvedtek

duoblo: *fn* vminek a kétszerese, duplája

► da faruno ni bezonos duoblon: lisztből a kétszeresére lesz szükségünk

duoblaĵo: **1)** dupla mennyiség, szám

2) másodpéldány, duplum

3) *nyt* kettős átvétel

duobliĝi: **1)** *tr* megkettőz, megdupláz

2) *tr film ne* szinkronizál *l.* dubli

duobliĝi: *ntr* megkétszereződik, megduplázódik

duoblulo: *fn* hasonmás

duolo: *zene* duola

duono: **1)** *fn* fél, vminek a fele

2) fél <mennyiség> *l.* duonlitro, duonhoro

3) fél-, félig, nagyjából fél, nem teljes, nem tökéletes <mérték> *l.*

duonkuirita, duonlumo, duonnuda, duonvoĉe

4) fél-, mostoha- <egyik fél részéről rokon> vö. vic-, stif- *l.*

duonfilo, duonfrato, duonpatro

duona: *mn* fél

► duona pulmo: fél tüdő

► komenco bona, laboro duona^Z: *közm* jó kezdet, fél siker

a jól megkezdett munka félig kész

duone: félig

► iele, iome, duone malbone: félbe-szerbe

► li faris sian taskon nur duone: csak félig csinálta meg a feladatát

duonigi: **1)** *tr* felére csökkent

► duonigi la salajrojn: felére csökkenti a fizetéseket

2) *tr mat* megfelez

► duonigi angulon: szöget megfelez

► duonigi strekon: szakaszt megfelez

duoniganto: *mat* szögfelező, szakaszfelező

duoniĝi: *ntr* megfeleződik, felére csökken

► duoniĝodaŭro: *fiz* felezési idő

duopo: **1)** *fn* kettős, pár <két vmiből v. vkiből álló>

► geedza duopo: házaspár

► tura duopo: toronypár

2) *zene* duett *szin* dueto

duopa: *mn* páros, kettős, kettőből álló

► duopa linio: kettős vonal

duope: ketten, párosan, párban

► duope kun sia amiko: a barátjával másodmagában, ketten barátjával

duto: *zene* másodhangköz, szekund, szekond

► duonduto: félhang *szin* duontono

► kvaronduto: negyedhang *szin* kvarontono

► okonduto: nyolcadhang *szin* okontono

► maĵora duto: nagy szekund

► minora duto: kis szekund

► plenduto: egészhang *szin* plentono

duuma: **1)** *tud* kettős alapú, bináris, biner *szin* binara, dubaza

► duuma sistemo: kettős alapú rendszer, bináris rendszer

► duuma kodo: bináris kód

2) *mn nyt* kettős számú, duális *szin* dunombra, duala

3) <szexuális irányultság> duuma

duumo: *nyt* kettős szám *szin* dunombro, dualo

disdueco: megosztottság, kettősség

disduigi: *tr* kettőt csinál <egyből>, kettévesz, kettéválaszt

► disduigi kartaron: *jték* kártyát emel, kettévág

► disduigi porkon: disznót kettévág

► disduigi ŝnuron: zsinórt kettémetsz

disduiĝi: *ntr* kettéválik, kettéoszlik, kettéágazik, kettémegy

► la vojo ĉi tie disduiĝas: az út itt kettéágazik

ducent: kétszáz, kettőszáz

► ducent du: kétszázkettő

dudek: húsz

► dudek unu: huszonegy

dudekunui: *ntr jték* huszonegyezik <kártya>

duduona: *zene* kételkedes

du mil: kétezer

► du mil unu: kétezer-egy

dunombro: *nyt* kettős szám *szin* dualo

l.m. duflanka, dufoje, duafoje, duagrada, duainstanca, duakanona, duaklasa, duakraĵa, dualokito, duapostene, duaranga, duargumenta, duavice, ducifera, duciklo, dudimensia, dudualo, duedro, dueĝa, duferdeka, duforma, duiliono, dujara, duklina, dukolora, dulineara, dulingva, duliteraĵo, duloka, dulorneto, dunaskito, dunombro, dupartiĝo, dupaŝo, dupeca, dupinta, dupolusa, dupunkto, duringo, dusako, dusenca, dustata, duŝtupa, dutakta, dutermo, duto, dutonala, dutranĉa, duvizaĝa

| **dual/a** **1)** *fil* duális, kettős

2) *mat* duális

► duala bazo: *mat* duális bázis

► duala spaco: *mat* kettős tér *szin* dualo 2

3) *nyt* kettős számú *szin* dunombra, duuma 2

dualo: **1)** *nyt* kettős szám, duális *szin* dunombro vö. singularo, pluralo

2) *fn mat* duális, duális tér *szin* duala spaco

► algebra dualo: *mat* algebrai duális tér

► topologia dualo: topologikus duális

dualeco: *mat fil* kettősség, dualitás

dualismo: **1)** *fil* dualizmus, kettősség

2) *pol* dualizmus

dualisto: *pol* dualista

dudualo: *mat* biduális, biduális tér *szin* bidualo

| **duar/o** duár <nomád arab sáortábor>

| **dub/i** x kételkedik vmiben <n v. pri>

► dubi pri Dio: kételkedik Istenben

► mi forte dubas, ke li venos: erősen kételkedem abban, hogy eljön

► ne dubu mian sincerecon: ne kételkedj az őszinteségemben

dubo: kétely, kétség

► dubo gardas kontraŭ risiko^Z: *közm* az óvatosság sosem árt

► dubo ronĝas lin: kétely marja

► esti ekster dubo: kétség nem fér hozzá

► forigi ĉiujn dubojn: minden kételyt eloszlat

► havi facilan dubon: némi kételye van

► li estas atakita, kaptita de dubo: kétely fogta el

► li estas en dubo pri la sukceso de la entrepreno: kétségei vannak a vállalkozás sikerét illetően

► mordanta dubo: maró kétely

► sen ia dubo, sen ero da dubo, sen ombro da dubo: kétségtelenül

duba: kétes, kétséges

► en duba okazo: kétely esetén

►en ĉiuj dubaj okazoj: minden kétésetben
 ►la respondo ne povas esti duba: a válasz nem lehet kétséges
 dubema: tamáskodó, kételkedő, hitetlenkedő, szkeptikus
 dubigi: **1)** *tr* kételkedővé tesz
2) *tr* kétségessé tesz
 dubinda: gyanús, gyanúra okot adó, kétséges
 ►dubinda fideleco: megkérdőjelezhető hűség
 eksterduba, nedubebila, senduba: kétségtelen, bizonyos
 eksterdube, nedubebila, sendube: kétségkívül, kétségtelenül, bizonyosan
 endubigi: *tr* kétségbe von
 pridubi: *tr* kétségbe von, vitat, megkérdőjelez
 pridubebila: megkérdőjelezhető, vitatható, kétségbe vonható
 dubsenca: kétértelmű, bizonytalan értelmű
 dubsenceco: <vmi> kétes volta, kétértelműség
 dubhonesto: *pej* kétes tisztességu
l.m. konsciencodubo
| dubel/o *tech* tipli
 dubeli: *tr* megitipli, tiplit helyez vmibe <n>
| dubl/i **1)** *tr* beugrik vki helyett <n>, vki helyett <n> játszik <színház>
 ►dubli malsanan aktoron: beteg színész helyett beugrik
2) *tr* film szinkronizál
 dublaĵo: *film* szinkronizált film *szin* dublita filmo
 dublanto: **1)** beugró színész
2) film szinkronizáló színész
 dublisto: dublőr, kaszkadőr
| duble/o dublé <aranyozott tárgy>
| Dublin/o *geo* Dublin
 ►Dublino estas la ĉefurbo de Irlando: Dublin Írország fővárosa
| dublon/o doblón <arany pénz>
| dubni/o kém dubnium <Db>
| duel/o párbaj
 ►elvoki lin al duelo: párbajra hívja ki
 dueli: *ntr* párbajozik
 duelanto: *fn* párbajozó <fél>
 duelatestanto: párbajsegéd, szekundáns *szin* sekundanto
 dueldubirdo: pajzsos cankó <Philomachus pugnax>
| duenj/o duenna, kísérőnő, társalkodónő, gardedám
| dufl/o *tex* vitézkötéses csuklyás gyapjúkábát, Monti-kabát
| dugong/o áll dugong <Dugong dugong>
| duk/o tört herceg vö. prino
 ►duko de Parmo: páрмаi herceg
 dukujo: *tört* hercegség *szin* duklando
 arkiduko, ĉefduko: *tört* főherceg
 grandduko: *tört* nagyherceg
 granddukujo: *tört* nagyhercegség *szin* grandduklando
 duklando: *tört* hercegség *szin* dukujo
 grandduklando: *tört* nagyhercegség *szin* granddukujo
| dukat/o dukát <arany pénz>
| dukdalb/o hajó cölöpgúla, cölöppillér, kikötőpillér, ütközőgerenda, védőcölöp <kikötésre, terelésre>
| dukh/o bud dukkha <szenvetés, elégedetlenség>
| dukto/o **1)** *anat* vezeték, cső, kivezetőcső, járat
 ►ejakula dukto: ductus ejaculatorius <ondóvezeték és ondóhólyag közös kivezetőcső>
 ►hepata dukto: májvezeték
 ►kolecista dukto: epevezeték <epehólyag>, choledochus
 ►toraka dukto: Pecquet-vezeték, mellkasi fő nyirokvezeték, ductus thoracicus

2) *tech* csővezeték
 ►dukto al kamentubo: ép rókatorok
3) *gysz* kivezetőcső
 aldukto: *tech* tápvezeték, előremenő csővezeték
 eldukto: *tech* kivezetőcső, visszatérő-vezeték, visszafolyó-vezeték
 malsuprendukto: *tech* leszálló-csővezeték
 suprendukto: *tech* felszálló-csővezeték
l.m. akvodukto, ĉilodukto, gasodukto, laktodukto, naftodukto, ovodukto, spermodukto
| duktil/a *fiz* ip alakítható, nyújtható, duktilis *szin* etendebila
| Dulcinea/o **1)** *ir* Dulcinea
2) *átv* dulcinea <idealizált szerető>
| dulceton/o *zene* adiaphon
| duli/o *kr* szentek imádása, szentek tisztelete
| dum **1)** vmi alatt, vmi közben <időtartam>
 ►dum la vojo ŝi eĉ ne ekparolis: útközben meg se szólalt
 ►dum tuta tago li dormis: egész nap aludt
 ►dum ero da tempo: nagyon rövid idő alatt, a pillanat törtrésze alatt
 ►dum helluma tago, en hela luma tago: fényes nappal
 ►dum ono da sekundo, dum sekundero: a pillanat törtrésze alatt
 ►dum palpebrumeto: egy szempillantás alatt
 ►dum unu spiro: egy szuszra *szin* unuspire
2) míg, amíg, ameddig <időtartam>
 ►dum ili marŝis, neniu parolis: amíg mentek, senki sem beszélt
 ►dum mi spiras, mi esperas: amíg élek, remélek
3) míg, amíg <ellentét>
 ►dum la naciaj lingvoj estas rigidaj, Esperanto estas fleksebla: míg a nemzeti nyelvek merevek, az esperantó rugalmas
 ►dum Volapuko jam mortis, Esperanto prosperas: míg a volapük már megszűnt, az esperantó virul
 dum-: vmi alatti, vmi közbeni <idő>
 ►dumfabrikada kontrolo: *ip* gyártásközi ellenőrzés
 ►dumlabora ripozo: munka közbeni pihenés, munka alatti pihenés
 ►dummanĝa bablado: ebéd alatti beszélgetés
 ►dumsemajna: hétközi
 ►dumtempa ekspozicio: időszaki kiállítás
 ►dumviva membro: örökös tag
 ►dumviva puno: *jog* életfogytiglani büntetés
 duma: **1)** egyidejű *szin* samtempa
2) közbeni, időközi, átmeneti, ideiglenes *szin* intertempa, provizora
 dume: **1)** ezalatt, azalatt, eközben
 ►ni plupromenis, kaj dume ni multe babilis: továbbsétáltunk, közben pedig sokat beszélgettünk
2) időlegesen, egyelőre, átmenetileg, addig
 ►la problemo ankoraŭ ne estas solvita, pro tio dume ni ne tuŝu ĉi tiun demandon: a probléma még nem oldódott meg, ezért egyelőre ne feszegezzük a kérdést
3) addig <szembeállítás>
 ►teorie ĝi ja eblas, dume praktike ne sencas paroli pri ĝi: bár elméletileg lehetséges, addig a gyakorlatban nincs értelme beszélni róla
| Duma/o *pol* Duma <RU>
| dumdum/a *kat* dumdum <lövedék>
 ►dumduma pafaĵo: dumdum lövedék
| dumping/o *gazd* dömping
 ►akuzo pri dumpingo: dömpingvád
 kontraŭdumpinga: *gazd* dömpingellenes
| dun/o *geo* homokbucka, fövényhalom, dűne
 ►apudmara duno: parti dűne
 ►dezerta duno: sivatagi dűne

►lunarka duno: sarlós dűne, barkán *szin* barhano
 ►migranta duno: vándordűne
 ►parabola duno: paraboladűne, U alakú dűne
 ►piramida duno: csillagdűne
 dunaro: *geo* dűnemező, erg
l.m. neğduno, sabloduno
| dung/i *tr* *gazd* jog alkalmaz, foglalkoztat, <állásba> felvesz
 ►li dungis sin en bierfarejo: sörfőzdében helyezkedett el
 dungo: *gazd* állás, munka, alkalmazás
 dunganto: *gazd* munkaadó, munkáltató
 dungeblo: *gazd* munkalehetőség
 dungigi: *tr* *gazd* elhelyez, felvétet <állásba>
 dungigi: *ntr* *gazd* elszegődik, munkába áll
 dungito: *gazd* alkalmazott, munkavállaló
 ►reprezentado de dungitoj: munkavállalói képviselő
 dungitaro: *gazd* személyzet, alkalmazottak
 dungiteco: *gazd* *pol* foglalkoztatottság
 ►nivelo de dungiteco: foglalkoztatási szint
 ►plena dungiteco: teljes foglalkoztatottság
 maldungi: *tr* *gazd* jog elbocsát, felment <állásból>, leépít
 maldungo: *gazd* jog felmondás, elbocsátás <állásból>, leépítés
 ►maldungo kun reciproka interkonsento: felmondás kölcsönös megegyezéssel
 ►maldunga mono: felmondási összeg, felmondási pénz
 subdungiteco: *gazd* alulfoglalkoztatottság
 dunganonco: álláshirdetés
 dungetato: *gazd* bérlista szerinti állomány
 dungodaŭro: *jog* szolgálati idő
 dungoficejo: *fn* munkaközvetítő
 dungopolitiko: *gazd* *pol* foglalkoztatáspolitiká
 dungoprotekto: *gazd* *pol* munkahelyvédelem
 dungoperejo: *gazd* munkaközvetítő
 dungosoldato: *kat* zsoldos, zsoldos katona *szin* soldulo
 dungverkisto: *pej* bértollnok
l.m. provdungi, sezondungito, tagdungito
| Dunkirk/o *geo* Dunkerque
| duoden/o *anat* nyombél, patkóbél, duodenum
 duodenito: *orv* nyombélgyulladás
l.m. duodena ulcero
| duol/o *zene* duola
| duopol/o *gazd* duopólium
| duopsoni/o *gazd* duopszónium <két vevő versengése a piacon>
| dup/o *pej* balek
| dupleks/a *táv*k kétirányú, duplex *szin* ambaűdirekta
| duplikat/o másodpéldány, másolat, duplikátum
 ►duplikato de fakturo: *gazd* számlamásolat, számla másodpéldány
 duplikati: *tr* másodpéldányt készít, lemásol
| dur/a 1) kemény *szin* malmola
2) *fiz* kém kemény
 ►diamanto estas la plej dura mineralo: a gyémánt a legkeményebb ásvány
 ►dura akvo: kemény víz
3) *nyt* kemény
 ►la rusa 'l' estas dura sono: az orosz 'l' kemény hang
4) *átv* kemény
 ►dura koro: kemény szív
 duro: *fiz* keménység <nagyság>
 ►duro estas mezurata en Brinell-gradoj: a keménységet Brinell-fokban méri
 dureco: keménység <vminek a kemény volta>

durdisko: *inf* merevlemez, winchester *szin* fiksita disko
 duroska: *fiz* keménységi skála
 durkapa: keményfejű, csökönyös, nyakas
| dur/o duro <pénznem>
| duralumin/o *kém* dúralumínium
| duramatr/o *anat* kemény hártya, dura mater
 ►encefala duramatro: keményagyburok, keményagyhártya, dura mater encephali
 ►spina duramatro: kemény gerincvelőhártya, dura mater spinalis
| durativ/o *nyt* folyamatos igeszemlélet, folyamatos aspektus *szin* daŭra aspektu
 durativa: *nyt* folyamatos
| duri/o *növ* durián <Durio zibethinus>
| During/o *fil* *gazd* Eugen Dühring
 ►Anti-Duringo, Kontraŭ-Duringo: *gazd* *fil* Anti-Dühring
| Duseldorf/o *geo* Düsseldorf
| duŝ/o zuhanyozás, zuhany
 ►intesta duŝo: beöntés
 ►naza duŝo: orrzuhany
 ►preni duŝon: zuhanyt vesz, lezuhanyozik
 ►vagina duŝo: vaginazuhany
 duŝi: *tr* lezuhanyoz, zuhannyal lemos, letusol
 ►duŝi sin: tusol, lezuhanyozik
 duŝejo: zuhanyozó <helyiség>
 duŝilo: zuhany
 duŝgelo: tusfürdő <gél>
 duŝniĉo: zuhanyfülke, zuhanyzófülke
 duŝpelvo: zuhanytálca
 duŝrozo: tusolórózsa
l.m. hosduŝilo, kaskadduŝo
| Duŝanb/o *geo* Dusanbe
 ►Duŝanbo estas la ĉefurbo de Taĝikio: Dusanbe Tádzsikisztán fővárosa
| duumvir/o *tört* duumvir <hivatalviselő az ókori Rómában>
 duumvireco: *tört* duumvirátus <intézmény>
| duz/o 1) *koh* fűvóka
2) *rep* propulziós fűvóka, fűvócső
| Duzoni/o *tört* Bizónia <angol-amerikai megszállási övezet>
| DVD *eltr* *inf* DVD *szin* viddisko, lumdiskego
 DVD-aparato, DVD-ilo: *eltr* DVD-készülék
 DVD-legilo: *inf* DVD-olvasó
 DVD-ludilo, DVD-spektilo: *eltr* DVD-lejátszó
 DVD-registrilo: *eltr* *inf* DVD-író
| Dvin/o *geo* Dvina
 ►Norda Dvino: Északi-Dvina
 ►Uesta Dvino: Nyugati-Dvina, Daugava
| dzeta l. zeta
| dzonk/o *mn* *nyt* dzongkha, druka <dzo>
| e 1) e <hang, betű és betűnév>
2) *zene* E <hang>
 ►E bemola, E be: Esz
 ►E bemola maĵora, E be maĵora: Esz-dúr
 ►E diesa, E is: eisz
| -e 1) határozószó
 ►bele, bone, vere: szépen, jól, igaz módon
2) állítmánynév <ha nincs alany, az alany főnévi igenév v. mellékmondat>
 ►estas agrable ĉi tie: kellemes itt
 ►estas malpermesite fumi: tilos dohányozni
 ►estas ĝojinde, ke vi gajnis premion: örvendetes, hogy díjat nyertél

-en: irányt jelölő helyhatározószó

►tien: oda

►jeti teren: földre dob

►iri hejmen: hazamegy

e-vorto: *nyt* határozószó *szin* adverbó

| **-e** *növ* nemzetségsorozat *l.* asklepiadeoj

| **Eakl/o** *mit* Ajakosz, Aeacus

| **eben/a 1)** *mn* sík, lapos, sima

►ebena kampo: sík mező

►ebena surfaco: sík felület

2) *mn mat* sík, sík-

►ebena surfaco: síkfelület, síkidom

►ebena figuro: sík alakzat

ebeno: *fn mat* sík

►afina ebeno: affin sík

►ebeno de polarizo: *fiz* polarizáció síkja

►ebeno de vibrado: *fiz* rezgéssík

►oskula ebeno: simulósík

►tanĝa ebeno, tanĝanta ebeno: érintősík

►vektora ebeno: vektorsík

ebenaĵo: *geo* síkság, alföld

►Granda Hungara Ebenaĵo: Nagyalföld

►Malgranda Hungara Ebenaĵo: Kisalföld

ebenejo: sík terep, sík vidék

ebenigi: *tr* <síkban> elegyenget, kiegyenget, planíroz

►ebenigi la vojon: átv is egyengeti az utat

►ebenigi kun la tero: a földdel tesz egyenlővé

►Volapuko ebenigis la vojon al Esperanto: a volapük egyengette az eszperantó útját

altebenaĵo: *geo* fennsík, felföld, plató *szin* plataĵo 1, altplataĵo

duonebeno: *mat* félsík

hiperebeno: *mat* hipersík

►afina hiperebeno: affin hipersík

►vektora hiperebeno: lineáris hipersík

malebena: egyenetlen, göröngyös

malebenigi: *ntr* vetemedik, gyűrődik

ebenbati: *tr* laposra ver, simára ver

ebena-konvekso: síkdomború, plánkonvex

ebenkuro: *sp* síkfutás

ebentegmenta: *ép* lapos tetejű

ebentegolo: *ép* síkcserép

ebentordi: *tr* vetemít, <síkban> eltorzít

ebentordigi: *ntr* megvetemedik

►la pordo ebentordigis pro elsekiĝo: az ajtó kiszáradás miatt megvetemedett

ebentordigo: vetemedés

ebenvitro: *ép* síküveg

l.m. akvoebeno, altebenaĵo, faŭltebena, horizontebeno, klinebena, simetriebena

| **-ebl-** -hető, -ható *l.* videbla, evitebla, irebla, komprenebla, manĝebla

ebla: lehető, lehetséges

►la supozo estas ebla: a feltételezés lehetséges

►ĉio estas ebla ĉe Dio: Istennél minden lehetséges

eble: lehet, talán, esetleg

►eble ŝi venos, eble ne: talán eljön, talán nem

►iĝis eble rekonstrui la preĝejon: lehetségessé vált a templom rekonstrukciója

►kiel eble plej baldaŭ: a lehető leghamarabb

►morgaŭ vi eble okazon ne trovos: holnap talán nem lesz rá alkalma

►nun denove estas eble, viziti la muzeon: most ismét lehetséges meglátogatni a múzeumot
eblo: lehetőség, alkalom

►eblo por amuzo: szórakozási lehetőség

►eblo por distriĝo: kikapcsolódási lehetőség

►ekspluati la eblojn de la stipendio: kiaknázza az ösztöndíj lehetőségeit

►li atingis la plafonon de siaj ebloj: elérte lehetőségei határát

►fari sian eblon: megteszi a magáét

►fari sian tutan eblon: megtesz minden tőle telhetőt

►li uzas ĉiun eblon, por atingi siajn celojn: minden lehetőséget felhasznál céljai elérésére

►mi ne havis eblon viziti vin: nem volt alkalmam meglátogatni önt
ebleco: lehetőség <vmi lehető volta>

►la ebleco de inundo estas malgranda: az árvíz lehetősége csekély

►la ebleco renkontiĝi estas granda: a találkozás lehetősége nagy
ebligi: *tr* lehetővé tesz

ebligi: *ntr* lehetővé válik, lehetséges lesz

laŭeble: lehetőleg, lehetőség szerint

►laŭeble plej baldaŭ: mihamarabb, mihamarább

►laŭeble plej bona: a lehető legjobb

malebla: *l.* neebla

malebligi: *tr* lehetetlenné tesz, ellehetetlenít

malebligi: *ntr* lehetetlenné válik, ellehetetlenül

neebla: *mn* lehetetlen

►fizike neebla: fizikailag lehetetlen

►neebla okazo: *mat* üres esemény

►vi postulas neeblajn aferojn: lehetetlen dolgokat követelsz

neeble: *hsz* lehetetlenül, lehetetlen módon

►vi neeble provas atingi vian celon: lehetetlen módon próbálod elérni a célot

neeblaĵo: lehetetlen dolog, lehetetlen vmi

►estas neeblaĵo, kion vi celas: amire törekszel, az lehetetlen

neebleco: lehetetlenség, vmi lehetetlen volta

►neebleco estas plej forta senkulpigo: ami lehetetlen, az lehetetlen senkitől sem szabad lehetetlent kívánni

plejeble: a lehető leg-

►faru tion plejeble rapide: csináld a lehető leggyorsabban

plejeblo: maximális lehetőség

►fari sian plejeblo: minden tőle telhetőt elkövet

►la plejeblo, kiun mi povas fari: a lehető legtöbb, amit tudok csinálni
senebligi: *ntr* lehetetlenné válik, ellehetetlenül

| **eb/o** *l.* malfluso

| **ebol/o** *bakt* ebola <vírus>

| **ebon/o 1)** ébenfa <faanyag>

►ŝajna ebono: álébenfa

►vera ebono: valódi ébenfa

2) *növ ex* ébenfa <Ebenum> *l.* diospiro

►ebonacoj: *növ* ébenfafélék <Ebenaceae>

ebona: **1)** *mn* ében, ébenfából készült

2) ébenfekete

ebonarbo, ebonarbusto: *növ* ébenfa <mindenféle ében anyagú fa>

| **ebonit/o** *kém* keménygumi, ebonit

| **Ebr/o** *geo* Ebro

| **ebri/a 1)** részeg, ittas

►ebria kiel barelo: részeg, mint a csap

►morte ebria: holtészeg

2) *átv* -ittas, megrészegült

►ebria de gojo: az örömtől megrészegült, örömittas
 ►ebria de kolero: dühödtt
 ebriema: részeges, iszákos
 ebriemulo: részegeskedő, iszákos ember, alkoholista
 ebrio, ebrieco: átv is részegség, ittasság
 ebrii: *ntr* részeg
 ebriadi: *ntr* részegeskedik
 ebriigi: *tr* leitat, lerészegít
 ebriiga: átv is részegítő, lerészegítő
 ►ebriiga trinkaĵo: részegítő ital
 ebriigaĵo: részegítő ital, alkohol
 ebriigi: **1)** *ntr* lerészegedik
2) *ntr* átv megittasul
 ►ebriigi de amo: megrészegül a szerelemtől
 ►ebriigi de sia gloro: megittasul saját dicsőségétől
 ebriulo: *fn* részeg, részeg ember
 ►por ebriulo ne ekzistas danĝero²: *közm* részeg ember számára nincsen veszély
 elebriigi, malebriigi: *tr* kijózanít
 elebriigi, malebriigi: *ntr* kijózanodik
 postebria: *pej* másnapos
 postebrio: macskajaj, másnaposság
 postebriejo: *orv* detoxikáló
 |**ebul/o** *növ* földi bodza, gyalogbodza, borzang <Sambucus ebulus>
szin herba sambuko
 |**ebulioskop/o** *fiz* ebullioszkóp, forráspontemelkedés-mérő
 |**ebur/o** elefántcsont *szin* elefantosto
 ►denta eburo: *l.* dentino
 ►vegetaĵa eburo: *l.* koroza
 ebura: **1)** *mn* elefántcsont, elefántcsontból való
 ►ebura statueto: *műv* elefántcsont szobrocska
 ►fermi sin en ebura turo: átv elefántcsonttoronyba zárja magát
2) elefántcsonttal díszített
3) elefántcsont színű
 Eburbordo: *geo pol* Elefántcsontpart <CI>
 |**eburon/o** *tört* eburon <germán törzs tagja>
 |**-ec-** -ság, -ség <állapot, minőség és tulajdonság> *l.* beleco, boneco, senmoveco
 -eca: -s, -szerű, -féle *szin* -eska *l.* japaneca, laneca, ligneca, silkeco
 eca: minőségi
 eco: tulajdonság, vonás
 ►karakterizaj ecoj de homo: egy ember jellegzetes tulajdonságai
 ecaro: tulajdonságok összessége, jelleg, karakterisztika
 |**ecidi/o** *növ* aecidium <rozsdagombák szaporodási szerve>
 ecidisporo: *növ* csészikespóra, aecidiospora *szin* sporpokalo
 |**eĉ** sőt, <hangsúlyozott> még, akár, még... is
 ►eĉ ĉe la plej bona volo ne: a legjobb jóakarattal sem
 ►eĉ iom ne: egyáltalán nem, cseppet sem
 ►eĉ joton ne: hajszállal sem, jottányit sem, cseppet sem
 ►eĉ kun sukero ĝi estas amara: még cukorral is keserű
 ►eĉ per unu vorto ne mencii: egy szóval sem említi
 ►eĉ se mi volus, mi ne povus: ha akarnám, se tehetném
 ►eĉ spuro de ĝi ne restis: nyoma sem maradt, nyomát sem lelteni
 ►eĉ unu animo ne estis en mejla ĉirkaŭaĵo: egy lélek sem volt mérföldes távolságban
 ►eĉ unu fingron ne movi: ujját sem mozditja
 ►eĉ unu silabon ne diri: egy szót se szól, egy kukkot se szól, meg se mukkan
 |**-ed-** áll -félék <családnév fajnévből> *l.* cervedoj
 |**ed/o** *fn* edo

eda: *mn* nyt edo
 |**Eda/o** *l.* Eddo
 |**edafon/o** *biol* edafon <talajban élő növény és állati szervezetek>
 |**Edam/o** *geo* Edam *l.* edama fromaĝo
 |**Edd/o** *ir* Edda
 |**edelvejs/o** *l.* Alpa leontopodo
 |**edem/o** *orv* vizenyő, ödéma *szin* akvoŝvelo
 ►pulma edemo: tüdővizenyő, tüdőödéma, oedema pulmonum
 |**Eden/o** **1)** *bibl* Paradicsom, Éden
 ►Edena ĝardeno: Éden-kert
2) átv éden, földi paradicsom
 ►por li la urbo estis edeno: számára a város földi paradicsom volt
 edena: paradicsomi, édeni
 |**edentat/oj** áll foghíjasok <Edentata>
 |**Edgar/o** Edgár
 |**edif/i** *tr* <erkölcsileg> jobbít, nevel, nemesít, építő hatással van vkire <n>
 edifa: épületes, példaértékű, tanulságos, nevelő célzatú
 |**edikt/o** **1)** *tört jog* edictum <prétori v. császári rendelet>
2) *tört jog* uralkodói rendelet, ediktum
 ►nanta edikto: nantes-i ediktum
 |**edil/o** *tört* aedilis, városi tanácsos <az ókori Rómában>
 |**Edinburg/o** *geo* Edinburgh
 ►Edinburgo estas la ĉefurbo de Skotlando: Edinburgh Skócia fővárosa
 |**edinol/o** kém edinol
 |**Edip/o** mit Oidipusz, Oedipus
 ►Edipa komplekso: *pszi* Ödipusz-komplexus
 |**Edison/o** *fiz* <Thomas Alva> Edison
 |**Edit/o** Edit
 |**editor/o** *knyv* könyvszerkesztő
 editori: *tr* *knyv* szerkeszt <könyvet>
 |**editoral/o** *knyv* vezércikk, szerkesztőségi cikk
 |**Edmund/o** Ödön, Edmund
 |**Edom/o** **1)** *bibl* Edóm
 ►jen estas la generaciaro de Esav, kiu ankaŭ estas Edom: ez Ézsau, azaz Edóm nemzetsége
2) *bibl geo* Edóm, Idumea *szin* Idumeo
 edomido: *fn* *bibl* edómi, edomita, idumeus
 |**edr/o** *mat* lap, síklap, éder
 ►kubo havas ses edrojn: a kockának hat lapja van
 duetro: *mat* kétlap, síkszöglet, diéder
 ortoetro: *mat* téglatest
 tetraetro: *l.* regula kvaredro, kvaredro
 trietro: *mat* háromlap, triéder, háromoldalú testszöglet
 kvaredro: *mat* négylap, tetraéder
 ►regula kvaredro: szabályos négylap, szabályos tetraéder *szin* tetraetro
 kvinedro: *mat* ötlap, pentaéder
 sesetro: *mat* hatlap, hexaéder
 ►regula sesetro: szabályos hatlap, szabályos hexaéder, kocka *szin* kubo, heksaetro
 sepedro: *mat* hétlap, heptaéder
 oketro: *mat* nyolclap, oktaéder
 ►regula oketro: szabályos nyolclap, szabályos oktaéder *szin* oktaetro
 dekedro: *mat* tízlap, dekaéder
 dekedro: *mat* tizenkétlap, dodekaéder
 ►regula dekedro: szabályos tizenkétlap, szabályos dodekaéder *szin* dodekaetro

dudekedro: *mat* húszlap, ikozaéder *szin* ikosaedro

►regula dudekedro: szabályos húszlap, szabályos ikozaéder
pluredro: *mat* soklap, poliéder *szin* poliedro

►regula pluredro: *mat* szabályos poliéder, szabályos soklap

n-edro: n-lapú poliéder

oktaedro: *l.* regula okedro, okedro

l.m. ortoedro, romboedro

| **Eduard/o** Edvárd <utónév>

| **eduk/i 1)** *tr* nevel

2) *tr* megszelídít, idomít, betanít <állatot>

►timu lupon edukitan kaj malamikon repacigitan^Z: *közm* nem látni megszelídült farkast

3) *tr ex nōv* kitenyészt

►eduki novan varion: új változatot tenyészt ki

eduko: nevelés

►doni bonan edukon al sia filo: jó nevelést ad a fiának

►li ricevis bonan edukon: jó nevelést kapott

edukado: nevelés <nevelési folyamat>

►Organizo de UN por Edukado, Scienco kaj Kulturo: ENSZ
Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete, UNESCO

►publika edukado: köznevelés

►sekulara edukado: világi nevelés

►zorgi pri la edukado de dek infanoj: tíz gyermek neveléséről
gondoskodik

eduka: nevelési

►eduka sistemo: nevelési rendszer

edukanto: nevelő, aki nevel

edukato: növendék, *fn* nevelt

edukejo: nevelőintézet, nevelőintézmény

edukilo: nevelési eszköz

edukisto: 1) *isk* <hivatásos> nevelő, pedagógus

2) idomár, állatszeliidító

edukiteco: neveltség

geedukado: *isk* koedukált nevelés, koedukáció

miseduki: *tr* elnevel, félrenevel

misedukita: félrenevelt, elnevelt, rosszul nevelt

needukebla: nevelhetetlen

needukita, seneduka: neveletlen

reeduki: 1) *tr orv* rehabilitál

2) *tr* átnevel

reedukejo: *jog isk* nevelőintézet, javítóintézet

edukarto: *isk* nevelésmód, pedagógia *szin* pedagogio 2

edukinstituto: *isk* nevelési intézmény

edukministerio: *pol* oktatási minisztérium

eduksisistemo: *isk* nevelési rendszer

l.m. bonedukita, medioedukado, pacedukado

| **edz/o** férj

►edzo kaj edzino, ĉiela difino^Z: *közm* a házasságok az égben
köttenek

edzigi: 1) *tr* megházasít <férfit>, megnősít, <férjül> hozzáad

►edzigi sian filon al riĉa fraŭlino: fiát gazdag kisasszonyhoz adja

2) *tr* férjül vesz, <feleségül> hozzámegy <n>

►ŝi edzigis riĉan komerciston: gazdag kereskedőhöz ment feleségül

edziĝi: *ntr* nőül, házasodik <al>

►edziĝi per la maldekstra mano: balkézzel nőül, előnytelen
házasságot köt

►edziĝi pro amo flamanta al la sako sonanta^Z: olthatatlan

pénzvágtyból házasságot köt

edziĝo: 1) nőülés, házasodás

►edziĝo pro amo: szerelmi házasság

►edziĝo pro intereso: érdekházasság

►edziĝo tro momenta estas longapenta^Z: *közm* hamar való házasság,
soká tartó bánat

►tro rapida edziĝo – porĉiama kateniĝo^Z: *közm* hamari házasság,
örökéig rabság

2) *ex* házasságkötés *l.* geedziĝo

edzino: feleség, asszony

►amu edzinon plej kore, sed tenu ŝin bonmore^Z: *közm* ifjú feleségen,
malmon mindig van igazítani való

►doni kiel edzinon: feleségül ad

►edzin' admirata – edzo malsata^Z: *közm* a szép asszony a szemnek
paradicsom, az erszénynek purgatórium

►se edzino ordonas, domo ordon ne konas^Z: *közm* nem jól mennek a
dolgok abban a házban, ahol az asszony viseli a kalapot

edzinigi: 1) *tr* feleségül vesz

►li edzinigis maljunan fraŭlinon: vénlányt vett el

2) *tr* férjhez ad, kiházasít

►edzinigebla knabino: eladó lány

►post longaj jaroj li sukcesis edzinigi sian filinon: sok év múlva
sikerült férjhez adnia a lányát

edzinigi: *ntr* férjhez megy, nőül megy, hozzámegy vkihez <al>

►kiam filino edzinigis, multaj fianĉoj troviĝis^Z: *közm* késő ünnep
után kántálni

edziĝanonco: *kr* kihirdetés <házasságé>

edziĝpromeso: házassági ígélet

edzoliĝi: *ntr* házassági kötelék fűz vkihez v. vmihez <kun>

boedziĝi: *ntr* sógorházasságot köt

eksedziĝi: *tr jog* elváltat <házastársakat> vö. divorcigi

eksedziĝi: *ntr jog* elválík vkitől <kun v. disde> *szin* divorci

eksedziĝo: *jog* válás <házastársból> *szin* divorco

eksedzo: volt férj, exférj

eksedzino: volt feleség, exfeleség, exnej

eksteredzeca: házasságon kívüli

►eksteredzeca amrilato: házasságon kívüli kapcsolat

►eksteredzeca filo: házasságon kívül született fiú

geedzoj: házaspár

geedzeco: házasság, házastársi viszony

►morganata geedzeco: morganatikus házasság, rangon aluli házasság

geedzigi, interedzigi: *tr* összead, összeházasít

geedziĝi: *ntr* összeházasodnak, egybekelnek, megesküsznek

geedziĝo: 1) *jog* házasodás, házasság

►blanka geedziĝo: elhátatlan házasság

►civila geedziĝo: polgári házasság

►geedziĝo por nomo, nominala geedziĝo: névházasság

►interkonfesia geedziĝo: *kr* vegyes házasság

►ora geedziĝo: aranylakodalom

2) *kr* házasság <szentség>

►ligi kristanan geedziĝon: keresztény házasságot köt

kromedzino: ágyas, <házasságon kívüli> szerető

misedziĝo: rangon aluli házasság, morganatikus házasság

novedzo: vőlegény, újdonsült férj

novedzino: menyecske, újdonsült feleség

unuedzina: egynejű

unuedzineco: egynejűség

edziĝagento: házasságközvetítő

edziĝagentejo: házasságközvetítő iroda

miksedziĝo: vegyes házasság

multedzeco: *jog* sokférjűség

multedzineco: *jog* soknejűség

pluredzeco: *jog* többférjűség

pluredzineco: *jog* többnejűség
reedziği: *ntr* újranősül
reedziniği: *ntr* újra férjhez megy
senedza: nem férjezett, hajadon
senedzina: nőtlen
unuedza: *jog* egyférjű
unuedzeco: *jog* egyférjűség
l.m. caredzino, doğedzino, duaedziniğa filo, geedza paro, geedziğa kanto, junedzo, junedzino, novelzo, novelzino, provedziği, reğedzino, unuaedziğa filo
| **ef/o** *bibl* efa <36,4 l>
| **efeb/o** *tört* efebosz <18-20 év közötti ifjú>
| **efedr/o** *növ* kazuárbokor, csikófark, bogypikk <Ephedra>
► efedracoj: csikófarkfélék <Ephedraceae>
efedrino: *kém* efedrin
pseudoeferdrino: *kém* pszeudoefedrin
| **efekt/o** hatás, effektus
► ĝenerala efekto: összhatás
efekta: hatásos
efekti: *ntr* hat, hatással van, hatása van
grandefekta: nagy hatású
efektavido: hatásvadászat
l.m. Doppler-efekto, kolorefekto, lumefekto, sonfekto
| **efektiv/a 1)** valóságos, tényleges
► havi efektivan povon: tényleges hatalommal rendelkezik
2) aktív, tényleges <ténylegesen tevékenykedő>
► efektiva studento: tényleges hallgató
► efektiva oficiro: aktív katonatiszt
efektive: tényleg, ténylegesen, csakugyan, valóban
efektivo, efektivaĵo: valóság
► lia sonĝo fariĝis efektivo: álma valósággá változott
efektivigi: *tr* megvalósít, ténylegessé tesz, realizál
► efektivigi reformojn: reformokat hajt végre, reformokat valósít meg
► efektivigi interesojn: érdekeket érvényesít
efektigebla: megvalósítható, realizálható
efektivigebleco: megvalósíthatóság
efektivigi: *ntr* megvalósul, realizálódik, teljesül
► liaj planoj ne efektivigiĝis: tervei nem valósultak meg
| **efelid/o** *orv* szeplő, ephelis *szin* lentugo 1
► hepata efelido: májfolt *szin* kloasmo
| **efemer/a** mulékony, futó, pillanatnyi, efemer
► efemera gloro: múltó dicsőség
► efemera sukceso: pillanatnyi siker
efemero: **1)** mulékony dolog
2) áll kérész <Ephemera>
► bunta efemero: tarka kérész <E. vulgata>
► duflugila efemero: eleveneszülő kérész, kétszárnyú kérész <Cloeon dipterum>
► granda pseudoefermero: hatalmas álkérész <Perla marginata>
► griza pseudoefermero: közönséges álkérész <Nemoura cinerea>
► longvosta efemero: tiszavirág <Palingenia longicauda>
► monta efemero: hegyi kérész <Ecdyonurus venosus>
► nana efemero: apró kérész <Caenis macrura>
► unutaga efemero: dunavirág <Polymitarcis virgo>
► verda pseudoefermero: zöld álkérész <Chloroperla neglecta>
► efemeridoj: tarka kérészek <Ephemeraidae>
► efemeropteroj: kérészek <rendje> <Ephemeroptera>
efemeraĵo: *l.* efemero 1
| **efemerid/oj** *csill* efemeridák <bolygónaptár>
| **efendi/o** *tört* efendi

| **efervesk/i** *ntr* pezseg, forr, habzik
eferveska: *mn* pezsgő <folyadék>
► eferveska pulvoro: pezsgőpor
| **Efez/o** *tört geo* Epheszosz, Efezus, Efëzus
► La epistolo de la apostolo Paŭlo al la Efezanoj: *bibl* Szent Pál apostol levele az efezusiakhoz
► la templo de Artemiso en Efezo: epheszoszi Artemisz-templom
| **efik/i 1)** *ntr* hat, hatással van <hatást vált ki>
► efiki kiel bombo: bombaként hat
► efiki kiel pulvo sur fajron: olaj a tűzre
► efiki sur la sensojn: hat az érzékekre
► forto efikas ĉe unu punkto: az erő egy ponton hat
► kloro efikas sur hidrokarbonon: a klór hat a szénhidrogénre
2) *ntr ige jog* érvényes, hat
► la ŝanĝoj en la kontrakto tuj efikas: a szerződés módosításai azonnal érvénybe lépnek
efikiĝi: *ntr* hatni kezd
efiko: **1)** hatás
► forceja efiko, varmodoma efiko: *öko* üvegházhatás
2) *fiz* hatás, effektus, jelenség
► efiko de Dopplero: Doppler-hatás, Doppler-effektus, Doppler-jelenség
► efiko de Edison: Edison-jelenség <termikus emisszió>
► efiko de Hall: Hall-jelenség, Hall-hatás
► efiko de Ĵulo: Joule-effektus
► efiko de Kelvino, surfacflua efiko, haŭta efiko: Kelvin-effektus <felületi effektus>
► efiko de Komptono: Compton-effektus, Compton-jelenség
► elektrooptika efiko: *vill* elektrooptikai hatás, elektromos kettős törés, Kerr-jelenség
► fotoelektra efiko: fényelektromos jelenség, fotoelektromos hatás
► lavanga efiko: lavinasokszorozódás
► magnetoptika efiko: magnetooptikai hatás
► pinĉa efiko: pinchhatás
► termoelektra efiko: hőelektromos hatás, termoelektromos effektus, Seebeck-effektus
3) *fiz* hatásfok, hatékonyság
efika: hatásos, hatékony
► efika kuracilo: hatásos gyógyszer
► efika pafdistanco: *kat* hatásos lőtávolság
► efika rimedo: hatékony eszköz
► efika valoro: *vill* effektív érték
efikanto: *fiz kém biol* hatóanyag, szer, ágens *szin* aganto, efiksubstanco, enzo
efikeco: hatásosság, hatékonyság
ekefiki: **1)** *ntr* hatni kezd
2) *ntr jog* hatályba lép
finefiko: végeredményben, végül is
flankefiko, kromefiko: mellékhatás
interefiki: *ntr* kölcsönösen hat
interefiko: kölcsönhatás
kunefiki: *ntr* közrejátsszik, együtt hat
memefiko: *vill* öngerjesztés *szin* memekscito
pliefiki: *tr* hatékonyabbá tesz, <hatásában> tökéletesít
postefiko: utóhatás
reefiki: *ntr* újra hat
retroefiki: **1)** *ntr* visszahat *szin* retroagi
2) *ntr ige jog* visszamenőleges hatályú
retroefiko: **1)** ellenhatás, ellentétes hatás, visszahatás
2) *jog* visszamenőleges hatály

retroefika: ellenható, visszaható, retroaktív

►kun retroefika valido: *jog* visszamenőleges hatállyal

►retroefika sonsimiliĝo: *nyt* hátraható hasonulás

retroefike: *jog* visszamenőleg, visszamenőleges hatállyal

senefika: hatástalan, hiábavaló

senefikigi: **1)** *tr* hatástalanít, kiolt <hatást>

2) *tr jog* hatályon kívül helyez

efikanalizo: *gazd tud* hatáselemzés

efikec-orientita: *gazd* hatékonyság-orientált, hatékonyság-központú

efiksubstanco: *kém* hatóanyag *szin* aganto, efikanto, enzo

l.m. bonefiko, jurefiko, kampefika, kostefika, medioefiko,

pintoefiko, sanigefika, tunelefiko, vortefiko

| **efloresk/i** *ntr* *ásv kém* kivirágzik, elmállik, kiválik <só>

efloresko: *ásv kém* kivirágzás, elmállás, sókiválás, effloreszcencia

efloreskaĵo: *ásv kém* kivirágzás, sóvirág

| **efluv/o** **1)** *vill* gázkisülés, parázskisülés, glimmkisülés

2) *vill* kisülés

l.m. kronefluvo

| **efod/o** *bibl* éföd <papi köntös>

| **Efraim/o** *bibl* Efraim

| **Efrat/o** *geo bibl* Efrat, Efrata <Betlehem régebbi neve>

| **efrit/o** *iszl* ifrit <ravasz dzsinn>

| **-eg-** <nagyítóképző> *l.* belega, domego, petegi, ridegi

ega: **1)** roppant, nagy, óriási, hatalmas, nagymérvű, erős, intenzív

►ega ĝojo: nagy öröm

►egaj sentoj: erős érzelmek

►egaj fortostreĉoj: intenzív erőfeszítések

2) *zene* másfél <hangköz>

ege: *hsz* igen, rettentően, nagyon, rendkívüli módon

►ege granda mensogo: igen nagy hazugság

►ege malgranda polvo mi estas: rettentően kicsi porszem vagyok

egeco: **1)** <vmi> hatalmas volta, irtóztos nagysága, mérete, csúcsa

2) erősség, intenzitás

eg-vorto: *nyt* nagyítóképzős szó *szin* aŭgmentativo

| **egal/a** **1)** egyforma, ugyanolyan, azonos *szin* identa

►ili ĉiuj tri havis egalajn idealojn: mindhármuknak azonos

eszményeik vannak

►ni vetkuras kun egalaj ŝancoj: egyforma esélyekkel versenyzünk

►nomo egala, sed esenco mala^Z: más a faló, és más a fa-ló

2) egyenlő

►egala traktado: egyenlő elbánás

►du egalaj kvantoj: két egyenlő mennyiség

►egalaj inter si: egyenlők egymással

►havi neniun egalan al si: nincsen párja, nincsen hozzá fogható, nincsen hozzá hasonló

►ne ekzistas egala al ĝi: párját ritkítja, nincsen párja

►nombre egalaj soldatoj: egyenlő számú katona

3) egyenletes

►egala humoro: egykedvűség, közöny

►iri per egalaj paŝoj: egyenletes léptekkel jár

4) közömbös, érdektelen, mindegy

►ĉu sidi, ĉu promeni, tio estas egala por mi: egyre megy, hogy ülök vagy sétálok

►tio estas egala por mi: az nekem mindegy

egale: **1)** egyformán, egyaránt

2) egyenlően

3) egyenletesen

egali: *tr* egyenlő vmivel v. vkivel <n>

►du plus kvar egalas ses: kettő meg négy az hat

►kiam nokto vualas, ĉiuj koloroj egalas^Z: *köz*m sötétben minden

tehen fekete, sötétben minden fehér feketét mutat

►kiu ŝteliston regalas, mem ŝteliston egalas^Z: *köz*m ki a tolvajt védi, maga nagyobb tolvaj

egalajo: *mat* egyenlőség

egaleco: egyenlőség

►egaleco antaŭ la leĝo: *jog* törvény előtti egyenlőség

egaligi: *tr* egyenlővé tesz, kiegyenlít

►egaligi la ŝancojn: kiegyenlíti az esélyeket

egaligilo: *eltr* hangszínszabályozó, equalizer

egaligismo: *pej pol* egyenlődsi

egaligi: *ntr* egyenlővé válik, kiegyenlítődik

egalismo: *pol* egyenlőség elve

egalulo: egyenlő ember

kontraŭegala: *mn mat* ellentett

kontraŭegalo: *fn mat* ellentett

malegala: **1)** nem egyenlő, különböző

2) egyenlőtlen

malegaleco: egyenlőtlenség

►lingva malegaleco: nyelvi egyenlőtlenség

neegala: **1)** nem egyforma, eltérő

2) nem egyenlő, egyenlőtlen

3) egyenetlen

neegalajo: *mat* egyenlőtlenség

neegaleco: egyenlőtlenség

senegala: *átv* páratlan, egyedülálló

►kun senegala braveco li venkis ĉiujn kontraŭulojn: páratlan

vitézéssel győzte le minden ellenfelét

tutegala: teljesen egyforma, teljesen egyenlő

►estas tutegale: teljesen mindegy, nem számít

egalanima: egykedvű, szenvtelen, közönyös

egalforta: azonos erejű

egalhumora: egyforma kedélyű, kiegyensúlyozott

egallatera: *mat* egyenlő oldalú

egalmezura: egyenlő mértékű, egyenletes

egalmezure: **1)** egyenlő mértékben

2) egyenletesen, szabályosan

egalpartigo: *fiz* ekvipartíció

egalpezo: egyensúly

egalpotenciala: *vill* egyenlő feszültségű, egyenlő potenciálú,

ekvipotenciális

egalrajta: *jog* egyenlő jogú, egyenjogú

egalrajteco: *jog* egyenjogúság

egalrajtigi: *tr jog* egyenjogúsít, egyenjogúvá tesz

egalsigno: *mat* egyenlőségjel

egalstato: *fn sp* döntetlen *szin* egalvenko

egalvalori: **1)** *tr* egyenértékű vmivel <n, kun>

2) *tr* egyet jelent vmivel <n, kun>

egalvaloro: *mat* egyenérték

egalvenko: *fn sp* döntetlen *szin* egalstato

l.m. kvadregala, nombregala, randegaligi, ŝancegaleco,

tagnoktegaleco, valoregali

| **Ege/a** *geo* Égei

►Egea Maro: Égei-tenger

| **Egeri/o** **1)** *mit* Egeria

2) *egerio: átv* bizalmas tanácsadónő

| **egid/o** **1)** *mit* égisz, aigisz <Zeusz v. Athéné pajzsa>

2) *átv* védőpajzs, égisz, védőszárny, pártfogás

►sub la egido de la paco floras la artoj: a béke védőszárnyai alatt virágoznak a művészetek

►sub la egido de la rektoro oni eldonis la libron: a rektor
támogatásával adták ki a könyvet

| **Egidi/o** Egyed, Egidius

| **egilop/o** növ kecskebúza <Aegilops>

| **egipt/o 1)** *fn tört* egyiptomi

2) *fn* egyiptomi

Egipto: *ex l.* Egiptujo

egipta: *mn nyt* egyiptomi <egy>

egiptano: *ex l.* egipto

egiptologo: *nyt* egyiptológus

egiptologio: *nyt* egyiptológia

Egiptujo, Egiptio: *geo pol* Egyiptom <EG>

| **Egist/o** mit Aigiszthosz, Aegisthus

| **eglanteri/o** növ rozsdás rózsza, ragyás rózsza, sövényrózsza <Rosa
rubiginosa>

| **eglefin/o** áll foltos tőkehal <Melanogrammus>

| **ego/o** *fn pszi* én, ego

egoismo: önzés, egoizmus *vö.* egocentrismo

egoisma, egoista: önző, *mn* egoista

egoisto, egoismulo: önző ember, *fn* egoista

malegoismo: önzetlenség, altruizmus

superego: *pszi* felettes én, szuperegő *szin* supermio

egocentra: énközpontú, egocentrikus *vö.* egoista

egocentrismo: énközpontúság, egocentrizmus *vö.* egoismo

| **egopodi/o** növ podagrafü, baktopp, vadbodza <Agropodium>

| **egret/o 1)** áll tollbokréta, bóbíta *szin* pluntufo 1

2) növ bóbíta, szakáll <*pl.* magon>

3) tolldísz, tollforgó <süveg> *szin* pluntufo 2

| **eg/o 1)** *mat* él <poliéder, gráf>

2) él <két felület találkozása> *vö.* kento

►eço de trançilo: kés éle

►eço de breto: deszka éle

►gladita eço de pantalono: nadrág vasalt éle

dueğa: kétélű

eçočevrono: *ép* élszaru

eçofranço: *tech* élvóátka

eçolagro: *tech* élcsapág

eğrubando: *tex* szegélyszalag, szegőcsík

►eğrubando de pantalono: koptató

eğvolbo: *ép* keresztboltozat

l.m. gropeço, tegmenteço, trançeço

| **Egidi/o** Egidius, Aegidius, Egyed <utónév>

| **ehe!** *isz* aha! <megértés>

►ehe, mi jam scias, pri kio temas: aha, már tudom, miről van szó

| **eh/o 1)** visszhang

2) *fiz* visszhang, visszavert jel

3) *átv* visszhang <kiváltott vélemény>

4) *eltr* szellemkép <televízió>

Eho: *mit* Ékhó, Echo

ehi: *tr* *átv* is visszhangoz

ehiği: *ntr* visszhangzik

senehe: visszhangtalanul

ehilo: *zene* visszhanggenerátor

ehobarilo: *rep inf* visszhangelnymó, visszhangzár

ehografio: *orv* ultrahangos vizsgálat *szin* sonografio, ultrasona

ekzameno

eholokalizi: *tr* visszhanggal lokalizál

eholokalizilo, ehosondilo: *tech* echolot, visszhangos mélységmérő

| **Ehnaton/o** tört Ehnaton

| **eholali/o** *pszi* visszhangbeszéd, echolália

| **-ej-** -hely <vminek v. vkinek a helye> *l.* densejo, lernejo, preĝejo,
manĝejo

-eja: *növ* -kedvelő, -phila *l.* ombreja, suneja planto

ejo: helyiség, hely

►malvasta ejo: szűk hely

►bona ejo por ludo: játékra alkalmas hely

| **ej!** *isz* ej! <kétely, helytelenítés>

►ej, kion vi diras?: ej, mit mondasz?

►ej, vi needukita bubo!: ej, te nevetlen kölyök!

| **ejakul/i** *ntr áll* ondót lövell, kilövell, ejakulál *szin* spermelfeti

ejakulo: *biol* magömlés, ejakuláció

l.m. ejakula dukto

| **ejektiv/o** *nyt* ejektíva *vö.* injektivo

| **Ejfel/o 1)** *geo* Eiffel-hegység

2) *ép* <Alexandre Gustave> Eiffel

►la Ejfel-turo en Parizo: a párizsi Eiffel-torony

| **ejgen/o** *l.* ajgeno

| **Ejnštejn/o** *fiz* <Albert> Einstein

| **ejnštejni/o** kém einsteinium <Es>

| **Ejr/o** *ritk ir* Eire <Írország>

| **ejshorni/o** növ vízijácint <Eichhornia>

►švelpetiola ejshornio: vaskosszárú vízijácint, lila vízijácint <E.
crassipes> *szin* akvohiacinto

| **ek- 1)** mozzanatos ige

►ekbrili: megvillan

►ekkrii: felkiált

►ekvidi: megpillant

2) kezdő ige

►ekdormi: elalszik *vö.* dormiği

►ekiri: elindul

►ekparoli: megszólal, elkezd beszélni

3) főnévi előképzőként

►ekideo: hirtelen ötlet

►ekbildo: pillanatkép

ek!: rajta!, nosza!

►ek nu!: nos hát, rajta!

►ek do!: hát akkor kezdjük!

►ek pli!: na még!

►ek plu!: rajta!, tovább!

eko: kezdet, kezdés, indulás, rajt *szin* komenco

►la eko de niaj klopodoj: törekvéseink kezdete

►ekde eko: legelőlről, ab ovo, kezdetektől fogva *szin* dekomenco

eki: **1)** *ntr* elkezdődik, megkezdődik, beindul

►ekis la grandaj laboroj: beindultak a nagy munkálatok

►ekis la preparoj: megkezdődtek az előkészületek

2) *ntr* elkezd <cselekedni>, nekilát

►la loka movado ekis per prelego pri Esperanto: a helyi mozgalom
az eszperantóról szóló előadással kezdődött

►li ekis labori: nekilátott a munkának

►ni ekis per senherbaĝigo: gyomtalanítással kezdtünk

►li ekis studi ĉe la universitato: elkezdte tanulmányait az egyetemen

►ni ekis purigi la ĉambrojn: elkezdtek kitakarítani a szobákat

ekde: *l.* de

ekigi: *tr* elkezd, elindít

| **ekart/o 1)** *mat* közelítési hiba, approximációs hiba, hibahatár

►absoluta ekarto: abszolút hiba

►alteca ekarto: *mat kat* függőleges eltérés

►eksperimenta ekarto: *tud* kísérleti hiba

►ene de ekarto: hibahatáron belül

►relativa ekarto: relatív hiba

►sistema ekarto: rendszeres hiba, szisztematikus hiba

2) hajó kitérés, eltérés <iránytű>

►kompasa ekarto: iránytűeltérés

3) kat ballisztikai eltérés

►alteca ekarto: magassági eltérés

►laŭdistanca ekarto: távolsági eltérés

►laŭdirekta ekarto: irányeltérés

►horizontala kaj vertikala ekarto: vízszintes és függőleges eltérés

|**ekaŭdat/oj** *ex l.* anuroj

|**ekbali/o** *növ* magrugó, lövőborgka <nem> <Ecballium> *vö.* elaterio

|**ekdison/o** *áll* vedlési hormon, ecdyson

|**eki/o** *növ* kígyószisz <Echium>

►ordinara ekio: közönséges *v.* terjőke kígyószisz <E. vulgaris>

|**ehĭdn/o** *áll* csőrös sün, hangyászűn <Echidna>

|**ekimoz/o** *orv* véraláfutás, diffúz bőrvérzés, ecchymosis *szin* bluaŭo

|**ekin/o** *áll* tengeri sün <Echinus> *szin* markaŝtano

►ekinoidoj: tengerisünök <Echinoidea>

|**ekinace/o** *növ* kasvirág (Echinacea)

|**ekinoderm/oj** *áll* tüskésbőrűek <Echinodermata>

|**ekinokok/o** *áll* törpe galandféreg <Echinococcus polymorphus>

|**ekinops/o** *növ* számarkenyér <Echinops>

|**ekip/i** *tr* felszerel, felszereléssel ellát

►bone ekipita armeo: jól felszerelt hadsereg

►la firmao ekipis fabrikon per plej modernaj maŝinoj: a cég a gyárat a legmodernebb gépekkel szerelte fel

►li ekipis la montgrimpantojn per ĉiuj necesajoj: ellátta a hegymászókat minden szükséges eszközzel
ekipo: **1)** felszerelés, ellátás <felszereléssel>

2) felszerelés, berendezés *szin* ekipaĵo

ekipaĵo: **1)** felszerelés, berendezés

►elektra ekipaĵo: *vill* villamos berendezés, elektromos felszerelés

►interpreta ekipaĵo: tolmácsberendezés

►milita ekipaĵo: *kat* hadfelszerelés

►produkta ekipaĵo: gyártóeszköz

2) tech egység, részegység

►elektra ekipaĵo de instalaĵo: berendezés villamos egysége
ekipiteco: felszereltség, ellátottság

subekipaĵo: *tech* futómű

►entirebla subekipaĵo: *rep* behúzható futómű

ekipaĵĉarego: *jm* társzekér

l.m. defendekipaĵo, motorekipita, sonekipaĵo, virekipi

|**eklampsi/o** *orv* terhességi rángógörcs, eclampsia

|**eklektik/a** **1)** *fil* eklektikus

2) ált *pej* eklektikus, szedett-vedett, innen-onnan összeválogatott

eklektikismo: **1)** *fil* eklekticizmus

2) pej eklektikusság, szedett-vedettség

eklektikisto: *fil* eklektikus filozófus

|**eklezi/o** **1)** *kr* őskeresztény gyülekezet

►rezulte de la agado de apostolo Petro plinombrigiŝ la eklezioj en Romo: Péter apostol tevékenységének eredményeképpen megsokasodtak a gyülekezetek Rómában

2) kr egyház, eklézsia

►adventista eklezio: adventista egyház

►angla eklezio, anglikana eklezio: angol egyház, anglikán egyház

►apostola eklezio: apostoli egyház

►armena eklezio: örmény egyház

►batalanta eklezio: küzdő egyház, harcos egyház, ecclesia militans

►doktoro de la eklezio, patro de la eklezio: egyházatya

►episkopa eklezio: episzkopális egyház

►kopta eklezio: kopt egyház

►Monda Konsilio de Eklezioj: Egyházak Világtanácsa, WCC

►monofizita eklezio: monofizita egyház

►ortodoksa eklezio: ortodox egyház

►patrina eklezio: anyaegyház

►pentekosta eklezio: pünkösdi egyház

►romkatolika eklezio: római katolikus egyház

►sankta, katolika kaj apostola eklezio: szent, katolikus és apostoli anyaszentegyház

►triumfanta eklezio: diadalmas egyház, ecclesia triumphans

►Tutmonda Konsilio de la Eklezioj: Egyházak Világtanácsa

eklezia: *kr* egyházi

ekleziano: *kr* egyház tagja, *fn* egyházhhoz tartozó

eklezianeco: *kr* egyházhhoz tartozás, egyháztagság

ekleziulo: *kr* egyházi személy, papi személy, klerikus *szin* kleriko

ekleziularo: *kr* papság, klérus

►supra kaj malsupra ekleziularo: felső és alsó papság

ekstereklezia: *kr* egyházon kívüli, egyházhhoz nem tartozó

kontraŭeklezia: egyházellenes

praeklezio: *kr* ősegyház

protoeklezio: *kr* korai egyház

samekleziano: *fn* hittestvér, atyafi

eklezislava: *nyt* egyházi szláv, ószláv *szin* slavono

l.m. ŝtateklezio

|**eklips/o** *csill* fogyatkozás, eklipszis <égitest>

►parta, plena, ringa eklipso: részleges, teljes, gyűrűs fogyatkozás
eklipsa: **1)** *csill* fogyatkozó, fogyatkozással kapcsolatos, eklipszis-

2) villogó

►eklipsa lumturo: villogó világítótorony

►eklipsa vojsignalo: *közl* villogó útjelző

eklipsi: **1)** *tr* *csill* elhomályosít, árnyékba borít, eltakar <égitest>

2) *tr* *átv* elhomályosít, háttérbe szorít

►ŝia beleco eklipsis tiun de siaj amikinoj: szépsége elhomályosította barátnői szépségét

l.m. luneklipso, suneklipso

|**ekliptik/o** **1)** *csill* földpályasík, ekliptika

2) *csill* nappálya

|**eklog/o** *ir* pásztorköltemény, pásztorvers, ekloga

|**eko-** öko- <ökológia, környezet, környezetvédelem> *l.*

ekoimposto, ekokulturo, ekosistemo, ekoturismo

|**ekolog/o** *öko* környezetkutató, ökológus *szin* mediologo

ekologio: *öko* környezettan, környezetkutatás, ökológia *szin*

mediologio

ekologia: *öko* ökológiai

ekologiismo: *öko* ökológiai szemléletmód, környezetvédelem

ekologiisto: *öko* környezetvédő *vö.* verdulo

paleoekologo: *ösl* *öko* paleoökológus, őskörnyezettan-kutató, őskörnyezettanos

paleoekologio: *ösl* *öko* paleoökológia, őskörnyezettan

l.m. homekologio, radioekologio

|**ekomonas/o** *áll* ostoros állatka <Oikomonas>

►unuflagela ekomonaso: egyostorú állatka <O. termo>

|**ekonom/o** *gazd* jószágigazgató, tisztartó, főintéző *vö.* intendanto
1

|**ekonometrik/o** *gazd* *mat* gazdasági matematika, gazdaságstatisztika, ökonometria

|**ekonomi/o** **1)** *gazd* gazdaság, gazdasági rendszer

►agrikultura ekonomio: *agr* mezőgazdaság

►gvidata ekonomio: *pol* irányított gazdaság

►industria ekonomio: *ip* ipargazdaság

►merkata ekonomio: piacgazdaság
 ►nacia ekonomio: nemzetgazdaság
 ►politika ekonomio: *l.* ekonomiko
 ►tutmondiĝa ekonomio: globalizálódó gazdaság
 2) *gazd* gazdálkodás
 ►hejma ekonomio: háztartás
 ►privata ekonomio: magángazdaság <gazdálkodás>
 3) *gazd* észszerű gazdálkodás, takarékoság
 ekonomia: 1) *gazd* gazdasági, gazdálkodási, ökonómiai
 ►ekonomia miraklo: gazdasági csoda
 ►ekonomiaj problemoj: gazdasági problémák
 ►ekonomia sendependa: gazdaságilag független
 ►ekonomiaj transformiĝoj: gazdasági változások
 ►Organizo por Ekonomiaj Kunlaboro kaj Evoluigo: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, OECD
 2) *átv* takarékos, gazdaságos
 ►ekonomia uzado de riĉfontoj: erőforrások gazdaságos felhasználása
 ekonomieco: *gazd* gazdaságosság, ökonómia
 ekonomiiĝi: *tr* *gazd* gazdaságossá tesz, <gazdaságilag> észszerűsít
 ekonomiministro: *pol* *gazd* gazdasági miniszter
 ekonomiministerio: *pol* *gazd* gazdasági minisztérium
 makroekonomio: *gazd* makrogazdaság, makroökonómia
 mikroekonomio: *gazd* mikrogazdaság, mikroökonómia
l.m. merkatekonomia, mondekonomio, planekonomio, varekonomio
 | **ekonomik/o** *gazd* *pol* közgazdaságtan, gazdaságtan *szin* politika ekonomio
 ►kapitalista ekonomiko: kapitalista közgazdaságtan
 ►komunista ekonomiko: szocialista közgazdaságtan
 ►studi ekonomikon: közgazdaságtant tanul
 ekonomika: gazdaságtani, közgazdaságtani
 ►ekonomikaj konsideroj: gazdaságtani megfontolások
 ekonomikisto: *gazd* közgazdász, közgazda
 ekonomikstudento: *isk* közgazdász hallgató, közgazdaságtan-hallgató, közgázos
 makroekonomiko: *gazd* makrogazdaságtan
 mikroekonomiko: *gazd* mikrogazdaságtan
 | **ekran/o** 1) kályhaellenző *szin* fajroširmilo
 2) *film* vetítőernyő, filmvászon
 ►kinematografa ekrano: mozivásznon *szin* kinoekrano
 3) *eltr* védőernyő, *fn* árnyékoló
 4) *eltr* *tech* képernyő, kijelző
 ►fluoreska ekrano: fluoreszkáló kijelző
 ►katodradia ekrano: katódernyő
 ►likvakristala ekrano: folyadékkristályos kijelző, LCD
 ►plata ekrano: lapos képernyő
 ►plasma ekrano: plazma képernyő
 ►televida ekrano: tv-képernyő
 5) *inf* monitor, képernyő, megjelenítő eszköz
 ►interaga ekrano: interaktív képernyő
 ►komputila ekrano: számítógép-képernyő, monitor
 ►tuta ekrano: teljes képernyő, full-screen
 ekрани: *tr* *tech* *vill* árnyékolással véd, leárnyékol
 ekранаĵo: *inf* képernyőtartalom
 ►preso de ekранаĵo: képernyőtartalom kinyomtatása
 ekranego: 1) paraván, spanyolfal
 2) *távk* óriáskivetítő
 ►panorama ekranego: panoráma-képernyő
 ekranumi: 1) *tr* védőernyővel lát el
 2) *tr* *tech* képernyővel felszerel
 surekranigi: *tr* filmre viszi, képernyőre viszi

ekranbloko: *eltr* kijelzőegység
 ekrandistingivo: *inf* képernyő felbontása <felbontóképessége>
 ekranfono: *inf* tapéta, képernyőhátter
 ekranfoto: *inf* képernyőmásolat, print screen
 ekrangazeto: *távk* képűjság
 ekrankarto: *inf* videokártya *szin* videokarto
 ekranklavaro: *inf* képernyő-billentyűzet
 ekrankopio: *inf* képernyőmentés, képmentés
 ekrankopiilo: *inf* képmetsző, képernyőmentő program
 ekrankurteno: *inf* képernyővédő, képernyőkímélő
l.m. filmekrano, fornoekrano, kinoekrano, larĝekrana, mallarĝekrana, platekрана, tušekrano, tutekрана
 | **eks-** 1) *mn* volt, egykori, ex- *l.* eksamiko, eksoficiro, ekspolicano, eksreĝo, eksedzino, eksmoda
 2) *áll* kasztrált *l.* eksbovo, ekskato, ekskoko
 eks!: *isz* le vele!
 ►eks pri la reĝo!: le a királlyal!
 ►eks pri li: neki már annyi, neki már vége
 eksa: 1) *mn* volt, egykori, valamikori, ex-
 ►eksa amiko: valamikori barát, egykori barát
 ►eksaj okupitaj teritorioj: valamikori megszállt területek
 eksigi: *tr* felment, levált tisztségéből, elbocsát állásából, elmozdít posztjáról
 ►eksigi de la laboro: elbocsát a munkából
 ►eksigi de la servo: elbocsát a szolgálatból
 ►eksigi el la armeo: *kat* elbocsát a hadseregből
 ►eksigi el la lernejo: kizár az iskolából
 ►eksigi soldaton: *kat* katonát leszerel
 eksigi: *ntr* megválnak foglalkozásától, leköszön tisztjéről, lemond hivataláról
 ►eksigi el la armeo: *kat* leszerel
 ►eksigi el la kurso: lemorzsolódik a tanfolyamon
 ►eksigi el la movado: kiválik a mozgalmából, otthagyja a mozgalmat
 ►eksigi el la servo: megválnak a szolgálattól, kilép a szolgálatból
 foreksigi: *tr* eltávolít, elküld állásból, hivatalából, funkciójából
 neeksigebla: le nem mondatható, <állásából> el nem mozdítható
 eksigmono: felmondási időre járó bér
 | **eksa-** *tud* exa- <10¹⁸> <E->
 ►eksajulo: *fiz* exajoule <EJ>
 | **ekscelenc/o** excellenciás úr, kegyelmes úr, nagyméltóságú úr
 <magas rangúak, miniszterek megszólítása>
 ►Via Ekscelenco!: excellenciás uram!, nagyméltóságod!
 ►via ekscelenco certe memoras pri nia interkonsento:
 nagyméltóságod bizonyára emlékszik megállapodásunkra
 ►lia ekscelenco, la ministro nun ne havas tempon: a miniszter úr
 öméltóságának most nincs ideje
 | **ekscentr/a** 1) *l.* discentra
 2) *átv* hóbortos, különc, extravagáns
 ekscentreco: 1) *tech* excentricitás, külpontosság *szin* discentreco
 2) *tech* ütés
 ►ekscentreco de rado: kerékütés
 ekscentrigi: *tr* *tech* körhagyóvá tesz, külpontossá tesz, excentrizál
 | **ekscentrik/o** *tech* körhagyó tárcsa, excenter *szin* ekscentra disko
 | **ekscepci/o** *jog* kifogás, óvás, ellenvetés, exceptio
 ►mi levas ekscepcion kontraŭ ĉi tiu tribunalo: óvást emelek e bíróság illetékessége ellen
 | **ekscses/o** 1) szélsőség, túlkapás, kilengés, túlság
 ►fari ekscsesojn: túlkapást követ el
 ►sin deteni de ekscsesoj: tartózkodik a szélsőségektől

2) vminek a túlzott mértéke v. mennyisége

►la eksceso da ŝvebantaj polvoj en la aero necesigis la deklaron de smogalaro: a levegőben lebegő porrészecskék túlzott mennyisége szükségessé tette a szmogriadó kihirdetését

ekscesa: szertelen, mértéktelen, túlságos, túltengő, szélsőséges
ekscesi: *ntr* túlzásba esik, túlkapást követ el, kileng, duhajkodik
ekscesulo: duhaj, rendbontó, szélsőséges elem

l.m. valoreksceso

| **ekscit/i** 1) *tr biol* ingerel

2) *tr biol* izgat, felizgat

3) *tr fiz vill* gerjeszt

►eksciti fajron: tüzet szít

►eksciti magnetismon: mágnesességet gerjeszt

►eksciti osciladon: rezgést kelt

4) *tr átv* gerjeszt, kelt, előidéz

►eksciti intereson: érdeklődést kelt, felcsigázza az érdeklődést

►eksciti koleron: haragot szít

►eksciti la apetiton: étvágyat kelt, étvágyat csinál

►eksciti soifon: szomjúságot kelt

►eksciti scivolemon: kíváncsiságot kelt, kíváncsiságot ébreszt, felcsigázza az érdeklődést

ekscito: 1) *biol* ingerlés, izgatás

2) *átv* izgalom

3) *vill* gerjesztés

►aparta ekscito: diszkrét gerjesztés

►armatura ekscito, induktata ekscito: armatúragerjesztés

►diferenciala ekscito: antikompaund gerjesztés

►impulsa ekscito: impulzusos gerjesztés

►kompunda ekscito: vegyes gerjesztés, kompaund gerjesztés

►subkompunda ekscito: alulkompaundálás

ekscita: 1) *biol* izgató, ingerlő

2) *fiz* gerjesztő

►ekscita maŝino: *vill* gerjesztőgép

►ekscita tensio: *vill* gerjesztési feszültség, gerjesztőfeszültség

3) *átv* izgató, ingerlő

ekscitaĵo: izgalom <ingerlő, izgató dolog>

►la kuracisto preskribis eviti ĉiajn ekscitaĵojn: az orvos előírta, hogy kerülni kell mindenféle izgalmat

ekscitebla: 1) *biol átv* ingerelhető, izgatható

2) *fiz* gerjeszthető

ekscitebleco: 1) *biol átv* ingerelhetőség, izgathatóság

2) *fiz* gerjeszthetőség

eksciteco: 1) *biol átv* ingerültség, izgatottság

2) *vill* gerjesztett állapot

ekscitiĝi: 1) *ntr* felingerlődik, felizgatja magát, felindul, izgalomba jön

►ekscitiĝi ĉe la plej malgranda bagatelo: minden semmiségért dühbe gurul

►ekscitiĝi kiel bolanta lakto^z: forr benne a düh, emésztí a méreg

2) *ntr vill* begerjed

ekscitilo: 1) *vill* gerjesztőgép *szin* ekscitmaŝino

2) *gysz* izgatószer

ekscitita: 1) izgatott, felindult

2) *fiz vill* gerjesztett

►ekscitita stato: gerjesztett állapot

memekscito: *vill* öngerjesztés *szin* memefiko

subekscito: *vill* alulgerjesztés

ekscitmaŝino: *l.* ekscitilo 1

ekscitnudiĝo: vetközőszám, sztriptíz *szin* nudrivelá danco, striptizo

ekscitoplana: izgalommal teli, izgatott <*pl.* várakozás>

l.m. blovekciti, korekcita, ravekcito

| **eksciton/o** *fiz* elektronlyukpár, exciton

| **eksciz/i** *tr orv* kivág, kimetsz

►ekscizi tumoron: daganatot kivág, kioperál

| **ekshibici/o** *pszi* magamutogatás, feltárulkozás, önfeltárás, exhibicionizmus

ekshibiciulo: magamutogató, exhibicionista

| **eksklamaci/o** *ir* felkiáltás

eksklamacii: *ntr* felkiált <szónok>

| **eksklud/i** 1. ekskluszív

ekskludo: *sp* kizárás *szin* elludigo

| **ekskluziv/a** 1) kizárólagos, egyedüli, exkluzív, zártkörű, szűk körű

►ekskluziva societo: exkluzív, zártkörű társaság

►havi exkluzivan rajton je io: kizárólagos joga van vmire

►havi exkluzivan rolon en la disvastigado: kizárólagos szerepe van a terjesztésben

2) *átv* kizáró, nem megengedő

►ekskluziva aŭ-operacio: *fil inf* kizáró vagy-művelet

►ekskluziva disjunkcio: *fil* kizáró vagy <az ekvivalencia negációja>

ekskluzive: 1) kizárólag, kizárólagosan

►li fordonis sin ekskluzive al sia hobio: kizárólag a hobijának élt

►ĝi apartenas plene kaj ekskluzive al li: teljesen és kizárólagosan az övé

2) nem számítva, kivéve, kivételével

►ni ellernis la ĉapitrojn 1 ĝis 10 ekskluzive: megtanultuk az 1-9. fejezetet

►li laboras ĉiutage ekskluzive de v. je dimanĉo: vasárnapot kivéve minden nap dolgozik

ekskluzivi: 1) *tr* kizár, nem foglal magában

►ateismo ne ekskluzivas bonmorecon: az ateizmus nem zárja ki az erkölcsösséget

►ekskluzivi la eblon: kizárja a lehetőséget

2) *tr* kirekeszt, kiiktat

►Esperanto ne ekskluzivas iun ajn lingvon: az esperantó semmiféle nyelvet nem rekeszt ki

ekskluziveco: kizárólagosság, zártkörűség

ekskluzivema: elzárkózó, kirekesztő, exkluzív <idegent be nem engedő>, kizárásra törekvő

►ekskluzivema klubo: exkluzív klub

►ekskluzivema societo: zártkörű társaság

ekskluzivemo: *pol* kirekesztés

ekskluziviga: <két lehetőség közül egyet> kizáró

| **ekskomunik/i** 1) *tr kr* kiközösít <egyházból>

3) *tr átv* kiközösít, kizár <közösségből> *vö.* eks-anigi

ekskomuniko: 1) *kr* kiközösítés, exkommunikáció

2) *átv* kiközösítés, kizárás <közösségből>

| **ekskori/i** *tr orv* lehorzsol, felhorzsol, kimar <bőrt>

ekskoriaĵo: *orv* bőrhorzsolás, bőrkimaródás, excoiatio

| **ekskreci/o** *biol* kiválasztás, exkrécio

ekskreciaĵo: *biol* váladék, excrementum

ekskrecii: *tr biol* kiválaszt <váladékot>

| **ekskrement/o** 1) *biol ritk* kiválasztott anyag

2) *biol* ürülék, széklet, excrementum

ekskrementa: 1) *biol* ürítéses, exkrementális

2) *átv* mocskos, sáros

ekskrementi: *tr biol* kiürít <ürüléket>, székél

| **ekskurs/o** 1) kirándulás, túra

►bicikla ekskurso: kerékpártúra, biciklitúra

►geologia ekskurso: *geo* földrajzi felfedezőút

►monta ekskurso: hegyi túra

►scienca ekskurso: kutatóút, tanulmányút, expedíció

2) *fn* átv kitérő, elkalandozás <pl. témától>

ekskursanto: kiránduló, túrázó

ekskursejo: kirándulóhely

ekskursema: 1) túrakedvelő, kirándulni szerető, kiránduló kedvű

2) átv elkalandozó <pl. figyelem>

ekskursestro: túravezető, kirándulásvezető

ekskursi: *ntr* kirándul, túrázik

l.m. klasekskurso, piedekskurso, tempoekskurso, acetekskursi

| **ekskuz/i** *tr* kiment, menteget *szin* senkulpigi 2

►ekskuzi sian malfriugon: elnézést kér a késésért

►ekskuzi sin: mentegetőzik, bocsánatot kér

ekskuzo: mentség, mentesítő indok *vö.* senkulpigo 2

| **ekslibris/o** *knv* ex libris

| **eksonumi/o** *műv* exonómia

| **ekspandr/o** *sp* expander

ekspandri: *ntr sp* expanderezik

| **ekspansi/o** 1) *pol* terjeszkedés, expanzió <befolyás, hatalom>

►ekspansio de la nacia enspezo: nemzeti jövedelem bővülése

►kolonia ekspansio: gyarmati terjeszkedés

2) *gazd* bővülés, kiterjedés, növekedés

►ekspansia komerco: bővülő kereskedelem, expanziós kereskedelem

3) *fiz* kitágulás, térfogat-növekedés

►ekspansio de gasoj: gázok kitágulása

►ekspansio de la universo: a világegyetem kitágulása

ekspansii: *ntr* bővül, kitágul, kiterjed, expanzionál

►gasoj ekspansias pro varmo: a gázok hő hatására kitágulnak

ekspansiilo: *tech* tágulóedény, tágulótartály

ekspansiismo: *pol* *gazd* terjeszkedési politika, expanzionizmus

| **ekspedi/i** 1) *tr* elküld, felad <levelet, csomagot>

►ekspedi en la transmondon: a másvilágra küld

►ekspedi telegramon: táviratot ad fel, táviratot küld

►ekspedu vin for!: menj a pokolba!, takarodj!

2) *tr* *gazd* szállítmányoz, kiszállít, továbbít <árut>

►ekspeda firmao: szállítmányozócég

ekspedo: 1) feladás, elküldés <küldemény>

2) *gazd* szállítmányozás

ekspedejo: 1) feladóhely, feladási hely

2) feladóiroda, postázóhely

ekspedinto: feladó, áru feladó

ekspedisto: *gazd* szállítmányozó

ekspedavizo: feladási értesítő

ekspedpermeso: feladási engedély

ekspedpreteo: kiszállítási készség, feladási készség

ekspedstacio: *vsút* feladási állomás

| **ekspedici/o** 1) *kat* hadjárat

►a magyarok kalandozásai: expedicioj de la hungaroj

2) felfedezőút, expedíció

| **ekspekt/o** *mat* várható érték <statisztika>

l.m. vivekspekto

| **ekspektor/i** *ntr orv* köpetet ürít

ekspektorigi: *tr orv* köpetet

►ekspektoriga siropo: *gysz* köptetőszer, expectorans

| **eksperiment/o** kísérlet

►la eksperimentoj de Pasteur pri la spontanea nasko: Pasteur spontán szüléssel kapcsolatban végzett kísérletei

►la eksperimentoj per bestoj ne multe rezultis: állatokkal végzett kísérletek nem sok eredményt hoztak

eksperimenti: *ntr* kísérletezik vmivel <pri v. per>

►eksperimenti per novaj materioj: új anyagokkal kísérletezik

►eksperimenti pri vakcinoj per ratoj: oltóanyaggal kísérletezik patkányokon

eksperimenta: kísérleti

►eksperimentaj metodoj: kísérleti módszerek

►eksperimenta produktado: kísérleti gyártás

eksperimentostacio: *tud* kísérleti állomás

►agronomia eksperimentostacio: *agr* mezőgazdasági kísérleti állomás

l.m. bestoeksperimento, penseksperimento

| **ekspert/o** 1. faksupertulo

| **ekspertiz/i** *tr* szakvéleményez, szakértői véleményt készít vmiről <n>

ekspertizo: 1) szakértői vizsgálat

2) szakértői vélemény, szakvélemény

ekspertizisto: szakértő, szakvéleményező *szin* faksupertulo

►aŭcia ekspertizisto: árverési szakértő

►ekspertizisto-kuracisto: orvosszakértő

| **eksplic/i** *tr* világosan megmond, részletesen elmagyaráz, explikál *szin* malimplici

eksplica: kifejtett, világosan kifejezett, explicit

►eksplica funkcio: *mat* explicit függvény

eksplice: kifejezetten, konkrétan, explicite

►la leĝo eksplice malpermesas la uzon de drogoj: a törvény kifejezetten tiltja drogok alkalmazását

| **eksplik/i** *tr* elmagyaráz, kifejti, ismerteti

ekspliko: magyarázat, ismertetés, kifejtés

| **eksplod/i** 1) *ntr* robban, felrobban, szétrobban

►nitroglicerino facile eksplodas: a nitroglicerin könnyen robban

2) *ntr* átv kitör, kirobban <érzelem>

►eksplodi de furiozo: dühbe gurul

►eksplodi en jubilon: ujjongásban tör ki

►eksplodi per larmoj: könnyekben tör ki

►preskaŭ eksplodi pro furiozo: majd megpukkan a méregtől

3) *ntr* kitör, kirobban <hirtelen, zajosan kezdődik>

►ribelo eksplodis: lázadás tört ki

►striko eksplodis: sztrájk robbant ki

eksplodo: 1) robbanás

►gama-radia eksplodo: *csill* gammasugár-kitörés

2) átv kitörés <érzelem>

►eksplodo de kolero: dühkitörés

3) átv kitörés, kirobbanás <hirtelen, zajos kezdés>

►eksplodo de milito: háború kirobbanása

►demografia eksplodo: demográfiai robbanás

►sociala eksplodo: társadalmi robbanás

eksploda: 1) robbanó

►eksploda substanco: *kém* *kat* robbanóanyag *szin* eksplodaĵo

2) átv kirobbanó, robbanékony

►eksploda situacio: robbanékony helyzet

3) *nyt* zár-

►eksploda konsonanto: zárhang, explozív *szin* plozivo

eksplodaĵo: *kém* *kat* robbanószer, robbanóanyag *szin* eksploda substanco

eksplodema: 1) robbanékony, könnyen robbanó

2) átv lobbanékony, kolerikus

►eksplodema kiel pulvoro: hirtelen haragú, pulykamérgű, forrófejű

►havi eksplodeman temperaturon: lobbanékony természete van

eksplodigi: 1) *tr* *kat* robbant, felrobbant

►eksplodigi bombon: *kat* bombát robbant

2) *tr* átv kirobbant

►eksplodigi militon: háborút robbant ki

eksplodigilo: *kat* gyújtószerkezet, robbantószerkezet, detonátor
eksplodilo: *kat* robbanószerkezet, pokolgép, bomba
eksplodisto: *kat* tűzszerész

eksplodujo: *tech* robbanótér, égéstér <motor>

praeksplodo: *csill* ösrobbanás

seneksplodigi: *tr* hatástalanít <robbanószerkezet>

►seneksplodigi bombon: bombát hatástalanít

eksplodbrui: *ntr* durran, dörren, dördül, pukkan

eksplodbruo: durranás, dörrenés, dördülés

eksplodlimo: *fiz* robbanás-határ

eksplodmotoro: *tech* robbanómotor, belső égésű motor

eksplodondo: *fiz* légnyomás <robbanás>, robbantási lég-hullám

eksplodpova: *kém kat* robbanóképes

eksplodtubego: *kat* petárda vö. petardo

l.m. eksploda funelo, proveksplodigo, tubeksplodaĵo,

vulkaneksplodo

| **ekspluat/i** *tr* *gazd* kiaknáz, művel, hasznosít, üzemeltet

►ekspluati bienon: birtokot művel, földön gazdálkodik

►ekspluati gazeton: újságot ad ki

►ekspluati minejon: bányát művel, bányát üzemeltet

2) *tr pol* *gazd* kihasznál, kizsákmányol

►ekspluati la situacion: kihasználja a helyzetet

►ekspluati siajn laboristojn: kizsákmányolja a dolgozóit

►ekspluati sian venkon: kihasználja a győzelmet

ekspluatado: 1) *gazd* kiaknázás, művelés, hasznosítás, üzemeltetés

2) *pol* *gazd* kizsákmányolás

►ekspluatado de homo far homo: ember kizsákmányolása ember által

ekspluatanto: *gazd* művelő, megművelő, üzemeltető, üzemben tartó, kiaknázó

ekspluatebla: 1) *gazd* kiaknázható, kitermelhető, megművelhető, üzemeltethető

2) *pol* kizsákmányolható

ekspluatisto: *pol* *gazd* kizsákmányoló

ekspluatgrado: *gazd* kizsákmányolás foka, értéktöbbletráta *szin*

kvoto de plusvaloro

l.m. konfidekspluato, minekspluatado

| **ekspon/i** 1) *tr* kiállít, bemutat *szin* expozíció

►kiállítja a Seuso-kincseket: exponi la Seŭso-trezorojn

2) *tr fot* exponál, megvilágít

ekspono: 1) kiállítás

2) *fot* megvilágítás, exponálás

eksponanto: kiállító

eksponejo: kiállítóterem, kiállítóhelyiség, kiállítócsarnok

eksponigema: *pej* magamutogató, exhibicionista

eksponisto: *fn* árubemutató, áruismertető, termékismertető <személy>

sineksponi: saját személy előtérbe állítása, magamutogató

subeksponi: *tr* alulexponál <fénykép>

superekspóni: *tr* túlexponál <fénykép>

ekspondeklami: *tr* kikiált, terméket ismertet <vásárban>

eksponometro: *fot* megvilágításmérő, fénymérő, fotométer *szin*

fotometro

l.m. modekspono

| **eksponencial/o** *fn* *mat* exponenciális

| **eksponent/o** *mat* kitevő, hatványkitevő, exponens *szin*

potenciganto

►eksponento de glitkoma nombro: lebegőpontos szám kitevője

| **eksport/i** *tr* *gazd* exportál, kivisz *szin* elporti 3

eksporto: *gazd* kivitel, export

►komerca eksporto: kereskedelmi kivitel, kereskedelmi export

eksportajo: *gazd* exportáru

eksportisto: *gazd* exportőr, *fn* exportáló

eksport-importa: *mn* export-import

►eksport-importa entrepreno: export-import vállalat

eksportdeklaro: *gazd* kiviteli árunyilatkozat

eksportdogano: *gazd* kiviteli vám

eksportdokumento: *gazd* kiviteli okmány, kiviteli engedély

eksportkredito: *gazd* exporthitel

eksportpluso: *gazd* többletexport, kiviteli többlet

eksportpremio: *gazd* kiviteli prémium, exportprémium

eksportprezo: *gazd* exportár

eksportproduktó: *gazd* exporttermék

eksportvaro: *gazd* exportáru

l.m. eksportaj faciligaĵoj, eksporta prohibicio, kapitaleksporto,

vareksporto

| **ekspozici/o** kiállítás *szin* ekspono 1

►dumtempa ekspozicio: időszaki kiállítás

►hortikultura ekspozicio: *agr* kertészeti kiállítás

►konstanta ekspozicio: állandó kiállítás

►migranta ekspozicio, portebla ekspozicio: vándorkiállítás

►retrospektiva ekspozicio: retrospektív kiállítás

►tutlanda ekspozicio: országos kiállítás

►veturanta ekspozicio, vojaĝanta ekspozicio: utazó kiállítás

ekspozicii: *tr* kiállít <kiállítás> *szin* eksponi 1

ekspoziciejo: kiállítóterem, kiállítóhelyiség, kiállítócsarnok *szin*

eksponejo

l.m. fotoekspozicio

| **ekspres/o** gyorsfutár

ekspresa: *mn* expressz

►sciigi per ekspresa letero: expresszlevélben értesít

eksprese: gyorsan, *hsz* expressz

►sendu la respondon eksprese: a választ expressz küld el

eksprestrajno: *vsút* expresszvonat

ekspresvaro: expresszáru

l.m. ekspresa frajaĵo, ekspresa kafo, ekspresa kuriero, ekspresa letero

| **ekspresionism/o** *műv* expresszionizmus vö. impresionismo

| **ekspresionist/o** *műv* expresszionista

| **ekstaz/o** *kr* ekstázis, elragadtatás, elrélvülés

►la ekstazo de Sankta Terezo: Szent Teréz extázisa

2) *átv* elragadtatás, bűvölet, csodálat

ekstaziĝi: 1) *ntr* *kr* extázisba esik, elrélvül

2) *ntr* *átv* elragadtatásba esik vmitől <pro v. antaŭ>

| **ekstazi/o** extasy-tabletta

| **ekstemporal/o** *isk* röpdolgozat *szin* *isk* rapidtesto

| **ekstens/i** *anat* feszít, nyújt <izom>

ekstenso: *anat* izomfeszítés, izomnyújtás, extensio

ekstensanto: *anat* feszítőizom, nyújtóizom, musculus extensor

►longa ekstensanto de la polekso: hosszú hüvelykujj-feszítő izom,

musculus extensor pollicis longus

►montrofigra ekstensanto: mutatóujj-feszítő izom, musculus

extensor indici

| **ekstensor/o** 1. ekstensanto

| **ekster** 1) *vmin* kívül <hely>

►esti ekster si de kolero: magán kívül van a haragtól

►fali ekster la korbon: a kosár mellé esik

►iri ekster la korton: az udvaron kívülre megy

►stari ekster la cirklo: a körön kívül áll

►troviĝi ekster pafdistanco: lőtávolságon kívül van

2) *átv* vmin kívül, vmi kivételével *szin* krom, escepte de

►ekster la kutimaj ceremoniaĵoj nenio menciinda okazis: a szokásos formásokon kívül semmi említésre méltó nem történt

►ekster la salajro li havas nenian enspezon: a fizetésén kívül semmilyen jövedelme nincsen

►ekster ludo: játékon kívül

►ekster posedo: *jog* birtokon kívül

ekster-: vmin kívüli, kül-

►eksterdoma: házon kívüli, kinti

►eksterduba: kétségtelen, kétségen kívüli

►eksterurba gastejo: városon kívüli vendéglő

►eksteruzaj maŝinoj: használaton kívüli gépek

ekstera: külső, kinti, kül-, kívül levő

►ekstera flanko de domo: ház külső fala

►ekstera korto: külső udvar

►ekstera mondo: külvilág

►ekstera pieco: megjátszott ájtatosság

ekstere: kint, kívül

►de ekstere aŭdiĝis krio: kívülről kiáltás hallatszott

►ekstere pli space, interne pli plaĉe: kívül tágasabb, belül nyájasabb
eksteren: kifelé, ki

►ŝtuparo kondukanta eksteren: kifelé vezető lépcső

ekstero: 1) kinti <vmin kívüli> rész, *fn* szabad

►en la ekstero: a szabadban

►fari la prezentadon en la ekstero: a szabadban tartja az előadást

►resti en la ekstero: kint marad, a szabadban marad

2) vmi külső része, külseje, felszíne *szin* eksteraĵo

►ne juĝu pri afero laŭ ĝia ekstero²: *közm* ne ítéld a külső után

eksteraĵo: vmi külső része, külseje, felszíne *szin* ekstero 2

►la pompa eksteraĵo kaŝas mizeran internon: a pompás külső gyarló belsőt takar

eksterejo: *film* külső helyszín <filmforgatás>

eksterigi: 1) *tr* kivisz, kitesz, kívülre helyez

►eksterigi lin el lia propra domo: kiteszi őt a saját házából

2) *tr* külsőleg megjelenít

►eksterigi siajn sentojn sur la vizaĝo: kifejezi az érzéseit

eksteriĝi: *ntr* kijut, kikerül, kimegy, kiszáll <vhonnan>

►eksteriĝi el ĉirkaŭpremo: kiszabadul az ölelésből

►eksteriĝi el la arbardenso: kijut az erdő sűrűjéből

eksterulo: 1) *isk* külsős, bejáró, externista, kintlakó

2) *átv* kívülálló *szin* *átv* eksterstaranto

alekstera: kifelé irányuló, kifelé menő

elekstera: kívülről jövő

►eleksteraj influoj: kívülről jövő hatások

porekstera: kívülre való, kívülre szánt, kifelé irányuló

►porekstera aktivado: kifelé irányuló tevékenység

►porekstera raporto: kifelé szánt jelentés

| **eksterm/i** *tr* kiirt, elirt, elpusztít

►Hitler volis tute ekstermi la judojn: Hitler teljesen ki akarta irtani a zsidókat

►ekstermi de sur la tero: kiirtja a föld színéről

ekstermejo: haláltábor

| **ekstr/a** külön, extra, plusz *vö.* kroma, plia, aldona

►ekstra aŭtobuso: *közl* különjárat <busz>

►ekstra presaĵo: *knyv* különlenyomat

►ekstra tasko: külön feladat

►ekstra trajno: *vsút* különvonat

►ekstra tramo: *közl* különjárat <villamos>

ekstraĵo: *fn* extra, ráadás, *fn* mellékes, *fn* plusz

►ĵurnalo kun ekstraĵo: újság különkiadással

| **ekstrad/i** 1. ekstradicii

| **ekstradici/i** *tr* jog kiad <másik államnak>

ekstradicio: *jog* kiadás <másik államnak>

| **ekstrados/o** 1) *ép* ívhát, boltívhát

2) *rep* felső szárnyfelület *vö.* intradoso

| **ekstrakt/o** 1) *kém* kivonat, extraktum

►planta ekstrakt: növényi kivonat

2) *knyv* kivonat

►ekstrakt el libro: könyvkivonat, könyvrészlet

ekstrakti: 1) *tr* *kém* kivon, extrahál

2) *tr* *knyv* kivonattól, kivonatot készít vmiből <n>

3) *tr* *átv* levon <*pl.* szabályt, következtetést>

►ekstrakti regulon: szabályt levon

| **ekstrapol/i** 1. eksterpoli

| **ekstravaganc/o** különcködés, hóbort, extravagancia

ekstravaganca: különcködő, hóbortos, extravagáns

►ekstravaganca pentristo: extravagáns festő

►ekstravaganca pentraĵo: extravagáns festmény

ekstravaganci: *ntr* különcködik, *ige* hóbortos

| **ekstravertit/a** *pszi* extravertált, extrovertált, kifelé forduló

<természetű> *vö.* intravertita

ekstravertito: *fn* *pszi* extravertált <személy>

| **ekstrem/a** 1) szélső <legvégén levő>

►ekstrema oriento: legkeletibb rész

►ekstrema punkto de la kontinento: a kontinens legszélső pontja

►Transilvanio estas la ekstrema limo de gotiko: Erdély a gótika szélső határa

2) szélsőséges, extrém

►ekstremaj valoroj de varmo: szélsőséges hőértékek

►en ekstrema okazo: szélsőséges esetben

►ŝati ekstremajn spotojn: extrém sportokat szeret

3) rendkívüli, rendkívül nagy

►ekstrema danĝero: rendkívüli veszély

►en ekstrema kazo: rendkívüli esetben

ekstreme: szerfelett, *hsz* rendkívül, rendkívülien, rendkívüli módon

►ekstreme bezonata: rendkívül szükséges

►ekstreme talenta junulo: rendkívüli tehetséges ifjú

ekstremo, ekstremaĵo: 1) vég, szél, végpont, végződés

►la ekstremaĵo de orelo: fül vége, széle

►la ekstremo de lago: tó legtávolabbi pontja

►la ekstremoj de bastono: bot végei

2) véglet, szélsőség, szélső érték

►ekstremo de senhonteco: pimaszság netovábbja

►la ekstremoj intertuŝiĝas: *közm* a végletek találkoznak

►malaj ekstremoj: ellentétes végletek

►malsupraj ekstremajoj de homo: az ember alsó végtagjai

►peli ĝis ekstremo: túlhajszol

3) végső eset, végletes helyzet

►en la lasta ekstremo: a legvégső esetben

►mia filineto estas en lasta ekstremo: *bibl* a kislányom halálán van

►revolucioj ofte produktas ekstremajojn: a forradalmak gyakran rendkívüli helyzeteket teremtenek

ekstremeco: szélsőségesesség, végletesség, extremitás

►streĉi ĝis ekstremeco: végletekig feszít

ekstremejo: *mat* szélsőérték hely *szin* ekstremumanto

ekstremismo: *ált* *pol* szélsőségesesség, extrémizmus

ekstremisto: *fn* *ált* *pol* szélsőséges <ember>, szélsőséges nézeteket valló

ekstremumo: *mat* szélsőérték

►absoluta ekstremumo: abszolút szélsőérték

►loka ekstremumo: lokális szélsőérték, helyi szélsőérték
ekstremumejo, ekstremumiganto: *mat* szélsőérték hely
gisekstreme: a végső kig
►gisekstreme arda batalo: végső kig kiélezett küzdelem
ekstremdekstra: *mn pol* szélsőjobb, szélsőjobb oldali
ekstremmaldekstra: *mn pol* szélsőbal, szélsőbal oldali
ekstrem-termometro: *met fiz* szélsőséghőmérő, maximum-minimum
hőmérő

l.m. ekstrema dekstro, ekstrema maldekstro

| **Ekstrema dur/o** *geo pol* Extremadura

| **eksud/i** *ntr orv* izzadmányként kiválik, exszudál

►la sango iafaje eksudas tra la poroj de la haŭto: a vér néha exszudál
a bőr pórusain keresztül

eksudo: *orv* izzadmányképződés, exsudatio

eksudaĵo: *orv* izzadmány, exszudátum

| **eksvot/o** *kr* fogadalmi tárgy, fogadalmi ajándék

| **ektazi/o** *orv* kitágulás, tágulat, ectasia

| **ekto-** *tud* kívül levő -, külső -, ekto-, ecto-

l.m. ektoblasto, ektoplasmo, ektoskeleto

| **ektoblast/o** *l.* ektodermo

| **ektomi/o** *orv* műtéti eltávolítás, kivágás, ectomia

ektomii: *tr orv* kivág, műtéti eltávolít

| **ektopi/o** *orv* szerv rendellenes helyzete, ectopia

| **ektropi/o** *orv* kifordulás, ectropium

| **ekumen/a** **1)** *kr* egyetemes

►ekumena eklezio: egyetemes egyház

2) *kr* felekezetközi, ökumenikus *szin* interreligia

►ekumena diservo: ökumenikus istentisztelet

►ekumena movado: ökumenikus mozgalom

ekumeno: *kr* ökumené, oikumené, az egész világ

ekumenismo: **1)** *kr* egyetemlegesség

2) *kr* ökumenizmus, felekezetköziség

l.m. ekumena koncilio

| **eku/o** *tört* ecu <pénznem>

| **ekv/o** *áll tud* ló <nem> <Equus> *szin* unuhufulo vő. ĉevalo

►ekvedoj: lófélék <Equidae>

| **ekvaci/o** **1)** *mat* egyenlet

►algebra ekvacio: algebrai egyenlet

►diferenciala ekvacio: differenciálegyenlet

►diferenciala ekvacio en partaj derivaĵoj: parciális

differenciálegyenlet

►diofanta ekvacio: határozatlan egyenlet, diofantikus egyenlet,

diofantoszi egyenlet

►eksponenciala ekvacio: exponenciális egyenlet

►ekvacio de kontinueco: *fiz* kontinuitásegyenlet, folytonossági

egyenlet

►ekvacio de la dua ordo, kvadrata ekvacio: másodfokú egyenlet

►ekvacio de la tria ordo, kuba ekvacio: harmadfokú egyenlet

►ekvacio de la unua ordo: elsőfokú egyenlet

►ekvacio de movado: *fiz* mozgásegyenlet

►ekvacio de stato: *fiz* állapotegyenlet

►integrala ekvacio: integrálegyenlet

►neakorda ekvacio: megoldhatatlan egyenlet, ellentmondásos

egyenlet

2) *csill* időegyenlet

ekvaciaro, sistemo de ekvacioj: *mat* egyenletrendszer

ekvaciiĝi: *tr mat* egyenletbe foglal, egyenlettel leír

neekvacio: *mat* egyenlőtlenség

l.m. kontinuecekvacio, movadekvacio, ondoekvacio, statekvacio

| **Ekvador/o** *geo pol* Ecuador <EC>

| **ekvaliz/i** *ntr zene eltr* hangszínt szabályoz

ekvalizilo: *zene eltr* hangszínszabályozó, equalizer

| **ekvator/o** *geo csill* egyenlítő

►ĉiela ekvatoro: égi egyenlítő

| **ekvatorial/o** *csill* ekvatoriális távcső

| **ekvilibr/o** *ált fiz* egyensúly

►acidobaza ekvilibro: *kém* sav-bázis egyensúly

►ekologia ekvilibro: *öko* ökológiai egyensúly

►ekvilibro de buĝeto: *gazd* költségvetési egyensúly

►ekvilibro de fortoj: *fiz* erőegyensúly

►esti en ekvilibro: egyensúlyban van

►fragila ekvilibro: törékeny egyensúly

►indiferenta ekvilibro: *fiz* közömbös egyensúly, indifferens

egyensúly

►labila ekvilibro: törékeny egyensúly

►nestabila ekvilibro: labilis egyensúly

►nuklea ekvilibro: nukleáris egyensúly

►perdi la ekvilibron: elveszíti az egyensúlyt

►rehavi sian psikan ekvilibron: visszanyeri lelki egyensúlyát

►termika ekvilibro: *fiz* hőegyensúly, termikus egyensúly

ekvilibra: **1)** egyensúlyi

►ekvilibra pozicio: egyensúlyi helyzet

►ekvilibra punkto: egyensúlyi pont

2) kiegyensúlyozott, egyensúlyos

ekvilibri: *ntr* egyensúlyoz, egyensúlyban van

ekvilibrigi: *tr* kiegyensúlyoz, egyensúlyba hoz

ekvilibrilo: egyensúlyozó rúd

ekvilibrismo: egyensúlyozó-művészet

ekvilibristo: egyensúlyozó-művész

malekvilibro: kiegyensúlyozatlanság, egyensúlyhiány

| **ekvinoks/o** *csill* nap-éj egyenlőség, equinoctium *szin*

tagnoktegalco

►aŭtuna ekvinokso: őszi nap-éj egyenlőség, őszpont

►printempa ekvinokso: tavaszi nap-éj egyenlőség, tavaszpont

ekvinoksa: *csill* napéj-egyenlőségi, ekvinokciális

►ekvinoksa punkto: *csill* napéj-egyenlőségi pont *szin* unua punkto de

Arieso

| **ekvipolent/a** **1)** *mat* egyenértékű, ekvipollens <szakaszok,

pontpárok>

2) *geo* ekvipollens

| **ekvipotencial/a** *fiz* egyenlő feszültségű, egyenlő potenciálú,

ekvipotenciális *szin* egalpotenciala

►ekvipotenciala surfaco: *l.* ekvipotencialo

ekvipotencialo: *fiz* szintfelület, nívófelület, ekvipotenciális felület

| **ekvivalent/o** **1)** *tud* egyenértékű, *fn* ekvivalens *szin* egalvaloro

►akva ekvivalento: *fiz* vízszám, vízegyenérték

►meĥanika ekvivalento de varmo: mechanikai hőegyenérték

►principo de ekvivalenteco: *fiz* ekvivalenciaelv

2) *kém* egyenértékű

►kemia ekvivalento: kémiai egyenértékű

3) *nyt* egyenértékű szó, ekvivalens

►'azoto' kaj 'nitrogeno' estas ekvivalentoj: az 'azoto' és a

'nitrogeno' ekvivalensek

4) *ált* vmi megfelelője

ekvivalenta: **1)** *tud* ekvivalens, egyenértékű, egyenlő értékű

2) *ált* megfelelő, egyenlő, egyenértékű, ekvivalens

ekvivalenteco: *tud* egyenértékűség, ekvivalencia

ekvivalenti: *tr* egyenlő értékű, egyenértékű vmivel <n> *szin*

egalvalori

►1 eŭro ekvivalentas 300 forintojn: 1 euró megfelel 300 forintnak

ekvivalentigi: **1)** *tr* egyenértékűsit

2) *tr* honosít <*pl.* diplomát>

ekvivalentoklaso: *mat* ekvivalenciaosztály

ekvivalentorilato: *mat* ekvivalenciareláció

l.m. karboekvivalento

| **ekvizet/o** *növ* zsurló <*Equisetum*>

►ekvizetopsidoj: zsurlóalakúak <*Equisetopsida*>

►granda ekvizeto: óriás zsurló <*E. telmateia*>

►griza ekvizeto: téli zsurló <*E. hyemale*>

| **ekzakt/a** <tudományosan v. szigorúan> pontos, szabatos, egzakt

►ekzakta difino: pontos meghatározás

►ekzakta kalkulo: pontos számítás

| **ekzalt/i** *tr* fellelkesít, elragadtat, magával ragad, egzaltál

ekzaltiĝi: *ntr* elragadtatja magát, rajong

ekzaltiĝo: elragadtatottság, egzaltáció

ekzaltita: egzaltált, lelkesült, elragadtatott

| **ekzameni/i** **1)** *tr* vizsgál, megvizsgál

►ni ekzameni nian konscienco: vizsgáljuk meg lelkiismeretünket

►ekzameni ne devigas preni^z: nézni szabad, kérdezni szabad

►ekzameni per la rigardo: szemügyre vesz

2) *tr isk* vizsgáztat

3) *tr jog* kihallgat

ekzameni: **1)** vizsgálat, megvizsgálás

►perinstrumenta ekzameni: *tech* műszeres vizsgálat

►submeti al ekzameni: vizsgálatnak veti alá

►ekzameni de konscienco: *kr* lelkiismeret-vizsgálat

►elimina ekzameni: *orv* szűrővizsgálat

►ginekologia ekzameni: *orv* nőgyógyászati vizsgálat

►pulmonologia ekzameni: *orv* tüdőszűrő

2) *isk* vizsga

►abiturienta ekzameni: érettségi vizsga *szin* maturekzameni

►buŝa ekzameni, parola ekzameni: szóbeli vizsga

►doktora ekzameni: doktorvizsga

►ekzameni pri instrukapablo: oktatói vizsga

►ekzameni pri instrurajto: tanfolyamvezetői vizsga

►sukcesi en ekzameni: sikerül neki a vizsga

►ekzameni pri profesitaŭgeco: pályaalakmassági vizsga

►elimina ekzameni: szűrővizsga

►elira ekzameni, fina ekzameni: záróvizsga

►enira ekzameni: felvételi vizsga

►korekta v. reboniga ekzameni: javítóvizsga

►mezgrada ekzameni: középfokú vizsga

►supera ekzameni, supergrada ekzameni: felsőfokú vizsga

►baza ekzameni, bazgrada ekzameni: alafokú vizsga

►ŝtata ekzameni: államvizsga

►trapasa ekzameni: különbözeti vizsga

►trapasi ekzameni: átmegy a vizsgán, vizsgát tesz

►allasi al ekzameni: vizsgára bocsát

►ripetita ekzameni: megismételt vizsga, pótvizsga, utóvizsga

►fari ekzameni: vizsgát tesz

►malsukcesi en ekzameni: vizsgán megbukik

►plenumi ekzameni: vizsgát letesz, vizsgát teljesít

►prokrastita ekzameni: halasztott vizsga

►skriba ekzameni: írásbeli vizsga

ekzameni: vizsga-, vizsgálati

►ekzameni periodo, ekzameni sesio: *isk* vizsgaidőszak

►ekzameni regularo: *isk* vizsgaszabályzat

►ekzameni tezo: *isk* vizsgatétel

ekzamenanto: *isk* vizsgáztató

ekzamenato: *isk* vizsgázó

ekzameniĝo: *isk* vizsgahely

►akkreditita ekzameniĝo: akkreditált vizsgahely

ekzameniĝi: *ntr isk* vizsgázik, levizsgázik

►ekzameniĝi pri Esperanto: eszperantóból vizsgázik

ekzameniĝo: *isk* vizsgázás

memekzameni: **1)** önvizsgálat

2) *kr* lelkiismeret-vizsgálat

reekzameni: **1)** *tr isk* utóvizsgáztat, újravizsgáztat

2) *tr* felülvizsgál

►reekzameni la strategion: felülvizsgálja a stratégiát

reekzameniĝo: *isk* utóvizsga, pótvizsga, javítóvizsga, uv

ekzamenfebro, ekzamentimo: *isk* vizsgaláz, vizsgadruk

ekzamenobjekto: *isk* vizsgatárgy

ekzamenprokrasto: *isk* vizsgahalasztás

ekzamensesio: *isk* vizsgaidőszak

l.m. buŝekzameniĝi, lingvoekzameni, maturekzameni,

maturekzamenioto, rekrutekzameni, skribekzameniĝi

| **ekzantem/o** *orv* bőrkiütés, exanthemea

ekzantema: *orv* kiütéses, exanthematicus *l.* ekzantema tifo

| **ekzark/o** **1)** *tört* exarcha <bizánci tartományi kormányzó>

2) *kr* exarcha <az ortodox egyházban>

►ekzarko de Bulgario: Bulgária exarchája

ekzarkujo: *kr* exarchátus

| **ekzegez/o** **1)** *tud* szövegmagyarázat <tudományos

szövegértelmezés>

2) *bibl* bibliamagyaráza, szentírás-magyarázat, exegézis

ekzegezisto: **1)** *tud* szövegmagyarázó

2) *bibl* bibliamagyarázó, szentírás-magyarázó, exegeta

| **ekzekuci/o** *jog* végrehajtás

ekzekucii: *tr jog* végrehajt

►ekzekucii verdikton: ítéletet végrehajt

ekzekuciisto: *jog* végrehajtó, executor

| **ekzekut/i** *tr jog* kivégez

ekzekuto: *jog* kivégzés

►ekzekuto pro juĝeraro: justizmord, joghalál, ítélet-végrehajtás bírói

tévedésből

ekzekuta: *mn jog* kivégző, kivégzési

►ekzekuta plotono: kivégzőosztag

►ekzekuta ŝtipo: tőke <lefejezés>

ekzekutejo: *jog* vesztőhely, kivégzőhely

ekzekutisto: *jog* ítélet-végrehajtó, hóhér, bakó

l.m. elektroekzekuti, pafekzekuti, venenekzekuti

| **ekzekutiv/o** *pol* végrehajtó hatalom

| **ekzekv/i** *tr jog* elárverez

ekzekvisto: *jog* árverező

| **ekzekvatur/o** **1)** *jog* végrehajtási engedély <külföldi ítélet>,

exequatur

2) *jog* konzuli működési engedély

| **ekzem/o** *orv* ekcéma, ekzema

| **ekzempl/o** **1)** <követendő> példa, minta

►bela ekzemplo de sindonemo: az önzetlenség szép példája

►doni ekzemplon pri heroeco: példát ad hősiességből

►montri fortimigan ekzemplon: példát statuál

►prenu ekzemplon de via frato: végy példát a testvéredről

►sekvu la ekzemplon de sia patro: apja példáját követi

2) <idézett> példa

►citi kiel ekzemplon: példaként idéz

►citi ekzemplon, doni ekzemplon: példát mond, példát hoz, példát idéz

►ni prenu por ekzemplo la sekvan frazon: vegyük például a következő mondatot

►vortaro abunda je ekzemploj: példákban bővelkedő szótár

3) példa, bizonyosság <tipikus bizonyosság>

►ekzemplo proponas, sed ne ordonas²: *közm* a példa még nem bizonyíték

►ilustra ekzemplo: szemléletes példa

►instrua ekzemplo: tanulságos példa

►preni kiel ekzemplon: például vesz, példának vesz

►tiu libro estas bona ekzemplo de sciencfikcia literaturo: az a könyv a sci-fi irodalom jó példája

ekzempla: 1) példa-, példával kapcsolatos

►ekzempla frazo: *isk* példamondat

2) példás, példaszerű

►ekzempla konduto: példás viselkedés

ekzemple: például, példaként

ekzempli: *tr* példáz

►via ago ekzemplas vian bonkorecon: a tetterd jószívűségedet példázza

ekzempligi: *tr* példának állít

kontraŭekzemplo: ellenpélda

senekzempla: példátlan, példa nélküli

ekzemplodona: példamutató, példaértékű, példaadó

| **ekzempler/o** 1) *knyv* példány

►aŭtora ekzemplero: szerzői példány

►origina ekzemplero: eredeti példány

2) *biol* példány, egyed

►malofta ekzemplero: ritka egyed

l.m. arhivekzemplero, honorekzemplero, provekzemplero

| **ekzerc/i** *tr* gyakoroltat, gyakorlatoztat, képez, edz

►ekzerci siajn fingrojn: gyakoroltatja az ujjait, edzi az ujjait

►ekzerci siajn muskolojn: erősíti az izmait

►ekzerci sian memoron: edzi a memóriáját

►ekzerci soldatojn: katonákat gyakorlatoztat

ekzerci sin, ekzerciĝi: *ntr* gyakorol <ügyesíti magát>, gyakorolja magát, edzi magát

►ekzerci sin en elparolo: gyakorolja a kiejtést

►ekzerci sin en sia metio: tanulja a mesterségét

►ekzerci sin pri gramatiko: gyakorolja a nyelvtant

►ekzerci sin pri la deklinacio: gyakorolja a főnévragozást

►ekzerci sin pri pianado: gyakorol a zongorán

►li multe ekzerciĝis en Esperanto: sokat gyakorolta az eszperantót

ekzerco: gyakorlás, gyakorlat

►ekzerco de legado: *isk* olvasásgyakorlás, olvasási gyakorlat

►ekzerco de skribado: *isk* írásgyakorlás, írási gyakorlat

►gimnastikaj ekzercoj: tornagyakorlatok

►kunmetita ekzerco: *sp* összetett gyakorlat

►libere elektita ekzerco: *sp* szabadon választott gyakorlat

►mangimnastilaj ekzercoj: *sp* kéziszerezes gyakorlatok

►prepara ekzerco, varmiga ekzerco: *sp* bemelegítés, előkészítő gyakorlat

►sengimnastilaj ekzercoj: *sp* szabadgyakorlatok

►spirita ekzerco: *kr* lelkigyakorlat

ekzercado: gyakorlás

►korpa ekzercado: testgyakorlás

►lertiĝi pri sketado per ekzercado: gyakorlással edzi magát a korcsolyázásban

ekzercaro: *isk* gyakorlatok, gyakorlatgyűjtemény, gyakorlókönyv

►Fundamenta Ekzercaro: *eo* Fundamentális gyakorlatok

ekzercita: gyakorolt, edzett, képzett

►ekzercita pentatlonisto: gyakorlott öttusázó

►ekzercita ŝoforo: gyakorlott sofőr

ekzerciteco: gyakorlottság, begyakorlottság

ekzercejo: 1) *kat* gyakorlótér

2) *sp* edzőterem

ekzerckajero: *isk* gyakorlófüzet

ekzercopeco: *isk zene* gyakorlódarab

l.m. grundekezercio, korpoekzerco, pafekzerco, spirekzerco, stilekzerco

| **ekzerg/o** 1) érem felirati része

2) éremfelirat

| **ekzibi** *tr pszi* mutogat

►ekzibi sin: mutogatja magát

| **ekzil/i** *tr jog* száműz *vö.* proskribi

►la atenanajo ekzilis Temistoklon: az athéniai száműzték Themisztoklész

ekzilo: *jog* száműzés, száműzetés

►vivi en ekzilo: száműzetésben él

ekziliĝi: *ntr* száműzetésbe vonul

ekzilito: *fn* száműzött

►politikaj ekzilitoj: *pol* politikai száműzöttek

ekzilejo: száműzetési hely

antaŭekzila, preekzila: *bibl* <a babiloni> fogság előtti

ekzilregistaro: *pol* emigráns kormány

| **ekzist/i** *ntr* létezik, van <valóban létezik>

►de kiam la mondo ekzistas: amióta világ a világ

►ekzistas nenio nova sub la suno: *közm* nincs új a nap alatt

►ne ekzistas homo sen kulpo: nincs büntelen ember

►ne ekzistas kialo por tio: nincs rá ok

►ne ekzistas marsanoj: nem léteznek marslakók

ekzisto: lét, vmi megléte

►la ekzisto de atomoj nuntempe ne plu estas diskutata: az atomok létét ma már nem vitatják

►laŭ ekzistadismo la ekzisto antaŭas la esencon: az egzisztencializmus szerint a lét megelőzi a lényeg

►mediti pri la grandaj demandoj de la ekzisto: a lét nagy kérdéseiről elmélkedik

►pruvo de ekzisto: *mat* egzisztenciabizonyítás

ekzistado: 1) létezés

►kredi la ekzistadon de supernaturaj fortoj: hisz a természetfeletti erők létezésében

►pridubi la ekzistadon de moralaj leĝoj: kétségbe vonja az erkölcsi törvények létezését

2) egzisztencia, megélhetés

►akiri ekzistadon por si: megélhetést teremt magának

►rimedoj de ekzistado: megélhetési eszközök

►mizera ekzistado: nyomorúságos élet

ekzistadismo: *fil* egzisztencializmus *szin* ekzistencialismo

ekzistadisto: *fil* egzisztencialista *szin* ekzistencialisto

ekzistaĵo: *fn* létező *vö.* ento

►homa ekzistaĵo: emberi lény

►neviva ekzistaĵo: élettelen létező

►viva ekzistaĵo: élőlény

ekzistanta: létező

►la ekzistanta plej granda bono: a létező legnagyobb jó

kunekzisti: *ntr* együtt létezik, együtt él vkivel v. vmivel

►paca kunekzistado: *pol* békés egymás mellett élés

ekzistokialo: *fil* létok

ekzistokondiĉo: létfeltétel

ekzistominimumo: *gazd* létminimum

ekzistorajto: létjogosultság vö. vivorajto

| **ekzistencialismo/o** l. ekzistadismo

| **ekzistencialist/o** l. ekzistadisto

| **ekzo-** tud exo-, kül-, külső -, -kízüli, ki-, kifelé- l. ekzocitrozo, ekzonukleazo

| **ekzocet/o** 1) áll repülőhal <Exocoetus> szin flugfišo

2) kat Exocet-rakéta

► mar-mara ekzoceto: hajóról indítható hajók elleni Exocet-rakéta

► aer-mara ekzoceto: hajók elleni Exocet levegőrakéta

► tera ekzoceto: Exocet földrakéta

| **Egzocet-misil/o** l. ekzoceto 2

| **ekzocitoz/o** l. elcitozo

| **ekzoftalmi/o** orv szemkidülldés, exophthalmus l. ekzoftalmia strumo

| **ekzogami/o** 1) exogámia <törzsön kívüli házasodás> vö.

endogamio

2) biol exogámia, kültenyészet vö. endogamio

| **ekzogen/a** biol geo exogén, külső eredetű, kívülről fejlődő vö. endogena

| **ekzokrin/a** biol külső elválasztású, exocrin, exokrin <mirigy, váladék> vö. endokrina l. ekzokrina glando

| **ekzon/o** biol exon

| **ekzorci/i** tr vall ördögöt űz, rossz szellemet űz

► ekzorci demonojn: démonokat űz

► ekzorci malbonajn spiritojn: gonosz szellemeket űz

ekzorco: vall ördögűzés, szelleműzés

ekzorcajo: vall ördögűző varázsige

ekzorciso: 1) vall ördögűző

2) kr exorcista <egyházi rend>

| **ekzosfer/o** geo exoszféra <Föld légkörének része>

| **ekzot/a** egzotikus, különleges, távoli, idegen

ekzotafo: egzotikum, különleges dolog

ekzoteco: egzotikusság, különlegesség

ekzotismo: egzotizmus, egzotikus dolgok hajszolása

| **ekzoter/a** exoterikus, <kívülállók számára> közérthető,

avatatlanoknak szánt <tan> vö. esotera

| **ekzoterm/a** fiz exoterm, hőtermelő, hőfejlesztő szin varmoeliga vö. endoterma

| **ekzotik/a** l. ekzota

ekzotikafo: l. ekzotafo

| **el** 1) -ból, -ből <vhonnan kifelé>

► eliri el la urbo: kimegy a városból

► flago pendas el la fenestro: zászló lóg az ablakból

► reveni el eksterlando: külföldről visszatér

2) -ból, -ből <előző állapot>

► el nenio fariĝas nenio: semmiből semmi sem jön létre, nihil ex nihilo fit

► fari el neceso virton^Z: a szükségből erényt kovácsol

► fari jakon el ledo: zakót csinál bőrből

► ni ĉiuj estiĝis el polvo: mindnyájan porból lettünk

3) -ból, -ből, közül <eredet>

► deveni el malriĉa familio: szegény családból származik

► krei el la tuta gorĝo: torkaszakadtából üvölt

► la ĉefa el la devoj: a kötelességek legfontosabbika

► rakonto el la Biblio: elbeszélés a Bibliából

► traduki el fremdlingvoj: idegen nyelvekből fordít

► trinki el la vino: iszik a borból

► unu el miaj amikoj: egyik a barátaim közül, egyik barátom

► unu el multaj: egy a sok közül

4) -ból, -ből <okozati összefüggés>

► agi el gloramo: dicsvágyból cselekszik

► el facilanimeco li misatentis siajn devojn: könnyelműségből elhanyagolta a kötelességeit

► el la dirita regulo sekvas: a mondott szabályból következik

► el tio videblas: ebből látható

5) vmiből levő, álló <anyag, részek>

► domo el brikoj: téglaház

► dramo el kvin aktoj: ötfelvonásos dráma

► statuo el marmoro: márvány szobor

► vortaro el cent mil vortoj: százezer szóból álló szótár

el-: 1) ki- <kifelé irányulás>

► eliri el la domo: kimegy a házból

► elpreni pomon el korbo: almát kivesz kosárból

► eltiri najlon: szöveget kihúz

2) befejezettség

► ellerni la lecionon: megtanulja a leckét

► ellabori tezon: tételt kidolgoz

► eluzi: elhasznál

► elĉerpi la temon: kimeríti a témát

► elaŭskultu min: hallgass meg, hallgass végig

3) kieszközlés

► elalmozi panon: kenyeret kéreget <kéregetéssel kenyeret szerez>

► elbatali al si la rajton: kiharcolja magának a jogot

► eldevigi monon el iu: vkiből pénzt kikényszerít

► elpeti favoron: kedvezést kikönyörög

ele: kint, kívül szin ekstere

elen: kívülre, kifelé szin eksteren

eligi: 1) tr kivesz, kitesz, kihoz, kivisz, kiad, kienged

► eligi monon el la banko: pénzt vesz ki a bankból

► eligi ovojn: áll tojik

► li eligis monujon el sia sako: táskájából pénztárcát vett elő

► oni eligis lin el la malliberejo: kiengedték a börtönből

2) ntr kibocsát, kisugároz

► eligi odoraĉon: bűz bocsát ki magából

► eligi sian animon: kiadja a lelkét

► eligi varmon: hőt sugároz

3) ntr inf kiolvas, kiment

► eligi datumon: adatot kiolvas, kiment

eligo: 1) kivitel <vhonnan>, kivétel, kihozás, kitevés <vhonnan>

2) vill eltr kimenet

3) inf kivitel, output

4) öko kibocsátás, emisszió

eliganto: fn öko kibocsátó, szennyező

eligafo: 1) kibocsátott termék

2) öko emisszió, kibocsátott anyag

3) inf output

eligilo: inf kimeneti eszköz szin eliga aparato

eliĝi: 1) ntr kijön, kimegy, kijár, kiválik

► eliĝi el la armeo: kiválik a hadseregből

► eliĝis malmulta dentopasto el la tubo: kevés fogkrém jött ki a tubusból

2) ntr kibocsátódik, kisugárzik

► eliĝas malvarmo el la kelo: hűvös árad a pincéből

| **el/o** gaszt ale <angol világos sör>

| **elafr/o** áll iszapfutó <Elaphrus>

| **elaidat/o** ne l. eleato

| **Elam/o** tört geo Elám

elamano: bibl elamita

| **elan/o** lendület, elán, nekifutás

► vitala elano: fil életlendület, élan vital

elani: *ntr* lendül, nekilendül

| **elando** *áll* jávorantilop <Taurotragus oryx>

| **elani/o** *áll* kuhi <Elanus>

►nigraflugila elanio: feketeszárnyú kuhi <E. caeruleus>

| **elap/o** *áll* korallsikló <Elaps>

►elapedoj: mérgessiklófélék <Elapidae>

| **elasmobrank/oj** *áll* cápák és ráják <Elasmobranchii>

| **elast/a 1)** rugalmas, ruganyos

►elasta deformiĝo: *fiz* rugalmas alakváltozás

►elasta energio: *fiz* rugalmas energia

►elasta forto: *fiz* rugóerő

►elasta kolizio: *fiz* rugalmas ütközés

►elasta ondo: *fiz* rugalmas hullám

►iri kun elastaj paŝoj: ruganyos léptekkel megy

2) *átv* rugalmas, alkalmazkodó

►elasta konscienco: tág lelkiismeret

►elasta labortempo: rugalmas munkaidő

►elasta traktado de aferoj: az ügyek rugalmas kezelése

elasto: *fiz* rugalmassági modulus, Young-modulus, rugalmassági tényező <E> *szin* elastecmodulo

elasteco: 1) *fiz* rugalmasság, ruganyosság

2) *átv* rugalmasság, alkalmazkodóképesség

fotoelasteco: *fot fiz* fotoelaszticitás, feszültségoptika

elasteclimo: *fiz* rugalmassági határ

elastecmodulo: *fiz* rugalmassági modulus, Young-modulus, rugalmassági tényező <E> *szin* elasto

l.m. elastomero

| **elastan/o** *kém tex* elasztán

| **elastin/o** *kém biol* elasztin

| **elater/o 1)** *áll* pattanóbogár <Elater>

►granda kruca elatero: nagy keresztespattanó <Selatosomus cruciatus>

►musogrizia elatero: egérszínű pattanó <Lacon murinus>

►purpura elatero: bíborvörös pattanó <Corymbites purpureus>

►sanga elatero: középfoltos pattanó <E. sanguinolentus>

►sangoruĝa elatero: vérvörös pattanó <E. sanguineus>

►stria elatero: vetési pattanóbogár <Agriotes lineatus>

►elateredoj: pattanóbogarak, pattanók, hátónugrók, hanyattugrók <Elateridae> *szin* saltoskaraboj

2) elatero: *növ* spóraszóró fonál, elatera

| **elateri/o** *növ* uborkás magrugó, lövőuborka *vö.* ekbalio

2) *gysz* elaterium <hashajtó>

elateriino: *kém* elaterin

| **elatin/o** *növ* látonya <Elatine>

| **Elb/o 1)** *geo* Elba <folyó>

2) *geo* Elba-sziget

| **Elbrus/o** *geo* Elbrusz

| **elcentr/a** *l.* centrifuga

| **Eldorad/o 1)** *mit* Eldorádó

2) *átv* eldorádó, csodaország

| **ele/o** *növ* olajpálma, afrikai olajpálma <Elaeis guineensis> *szin* oleopalmo

eleata acido: *kém* olajsav

| **eleagn/o** *növ* ezüstfa, olajfűz <Elaeagnus>

| **eledon/o** *áll* pénzmapolip <Eledone>

| **elefant/o** *áll* elefánt

►Afrika elefanto: afrikai elefánt <Loxodonta>

►Azia elefanto: ázsiai elefánt <Elephas>

►elefantedoj <Elephantidae>: *áll* elefántfélék

►fari el muŝo elefanton^Z: bolhából elefántot csinál *szin* fari monton el talpejo

elefantestro: elefántvezető

elefantosto: *l.* eburo

l.m. batalelefanto

| **elefantiaz/o** *orv* elefántkór, elefantiázis, elephantiasis

| **Elefantin/o** *geo* Elefantin-sziget

| **elegant/a** elegáns, választékos, csinos

►elegante vestita virino: csinosan öltözött nő

►vesto de eleganta fasono: elegáns fazonú ruha

eleganteco: elegancia, választékos megjelenés

maleleganta: slampos, ízléstelen, igénytelen

| **elegi/o** *ir zene* elégia

►elegioj de Tibulo: Tibullus elégiai

elegia: 1) *ir* elégia-, elégikus

►elegia distiko: elégiai disztichon

2) szomorú hangulatú

►elegia voĉtono: szomorú hangszín

| **elekt/i 1)** *tr* választ, kiválaszt, megválaszt, kijelöl

►elektadis sen fino, edziĝis kun porkino^Z: *közm* aki sokat válogat, vackorra talál

►elekti al si: kinéz magának

►elekti inter pluraj ebloj: több lehetőség közül választ

►elekti la pli facilan vojon: a könnyebbik utat választja

►kiu elektas tro multe, ricevas nenion^Z: *közm* aki sokat válogat, végül semmit sem kap

2) *tr pol* megválaszt <szavazással>

►elekti estraron: vezetőséget választ

►elekti iun deputito: képviselővé választ vkit

►elekti iun prezidanto, elekti iun kiel prezidanton: elnökké választ, elnöknek megválaszt

elektio: 1) választás, megválasztás, kiválasztás

►de elekto tro multa plej malbona rezulto^Z

post elekto tro multa, ricevaĵo plej kurta: *közm* aki sokat válogat, vackorra talál

válogatósnak vadalma, annak is az apraja

►la elekto falis sur lin: rá esett a választás

►ne havi elekton: nincs választási lehetősége

►volu-nevolu – elekto ne ekzistas^Z: eszi, nem eszi, nincs más ha tetszik, ha nem, nincs más választás

2) *pol* választás <szavazással>

►elektio de nova parlamento: új parlament választása

►elektio de prezidanto: elnökválasztás

►EP-elektoj: EP-választások, európai parlamenti választások

►fruigitaj elektoj: előrehozott választások

►ĝeneralaj elektoj: általános választások

►komunumaj elektoj: községi választások, önkormányzati választások, helyhatósági választások

►lokaj elektoj, municipaj elektoj: önkormányzati választások, törvényhatósági választások, helyhatósági választások

►parlamentaj elektoj: parlamenti választások, országgyűlési választások

elektanto: *pol* választó

elektantaro: *pol* a választók

elektebla: 1) választható, kiválasztható

2) *pol* választható <megválasztásra jogosult>

elekteblo: választási lehetőség

►restis al li ne multaj elektebloj: nem sok választás maradt neki

elektebleco: *pol* választhatóság

elektejo: *l.* balotejo

elektema: válogatós

►tro elektema ricevas nenion²: *kōzm* aki sokat válogat, végül semmit sem kap

elektilo: *vill* választókapcsoló

elektita: **1)** kiválasztott

►la elektita popolo: *vall* választott nép

2) válogatott

►elektitaj soldatoj de la reĝo: a király válogatott katonái

elektito: *fn* kiválasztott, válogatott

alelekti: *tr* bevásárlt, kooptál

antaŭelektilo: *táv*k előválasztógép <telefon>

diselekti: *tr* kiválogat, szétválogat, szortíroz

forelekti: *tr* kiszortíroz, kiválogat <vkit v. vmit vhonnan>

►forelektu la nenecesajn pecojn: válogasd ki a szükségtelen darabokat

►la komisiono forelektis la netaŭgulojn: a bizottság kiválogatta az alkalmatlanokat

neelektebla: nem választható

reelekti: *tr* újráválaszt

reelekto: újráválasztás

►reelekto de funkciuloj: tisztújítás

►reelekto de komitato: bizottság újráválasztása

senelekte: **1)** válogatás nélkül

2) vaktában, összevissza

elektodistrikto: *pol* választókerület

elektofako: *isk* választott szak

elektojaro: *pol* választási év

elektojuro: *jog* választójog

elektokampanjo: *pol* választási kampány

elektokandidato: *pol* választási jelölt

elektobservanto: *pol* választási megfigyelő

elektorajta: *jog* választásra jogosult

elektorajto: *jog* választói jogosultság

elektorondo: *pol* választási forduló

elektosanco: *pol* választási esély

elektosistemo: *pol* választási rendszer

►miksa proporcia elektosistemo: vegyes arányos választási rendszer

elektoslogano: *pol* választási jelszó

l.m. EP-elektoj, princo-elektisto, temelekt

|**elektr/o** **1)** *fiz* elektromosság, villamosság

2) *vill* villamos energia

3) *vill* villany, villanyáram *szin* kurento

elektra: **1)** *fiz* villamos, elektromos <jelenség>

►elektra fajrero: elektromos szikra

►elektraj fenomenoj: elektromos jelenségek

2) *vill* villamos, elektromos <működés>

►elektra forno: villamos tűzhely

►elektra maŝino: elektromos gép

elektri: *tr orv* villanyárammal kezel, elektromos kezelésben részesít

elektreco: *vill* elektromosság <állapot>

elektrejo: *l.* centralo 2

elektrigi: **1)** *tr vill* villamosan feltölt

2) *tr vill* áramot vezet bele <n>, áram alá helyez

2) *tr átv* felvillanyoz, felráz

elektrismo: *vill* villamosság, villamos jelenségek

elektristo: **1)** *vill* elektrikus, villamos szakember

2) *vill* villanyszerelő *szin* elektromuntisto

elektrizita: *tr* villamosít, elektrifikál, bevezeti a villanyt v. hova <n>

►elektrizita barilon: kerítésbe áramot vezet

►elektrizita fervojon: vasutat villamosít

►elektrizita la vilaĝon: bevezeti a faluba a villanyt

elektrolizi: *tr vill kém* elektrolizál

elektrolizo: *vill kém* elektrolízis

elektrumi: *tr l.* elektri

fotoelektra: *fot vill* fényelektromos, fotoelektromos

hidroelektra: *fiz* hidroeletromos

hidroelektrejo: *l.* akvoenergia centralo

piroelektro: *fiz* piroelektromosság

termoelektro: *fiz* hőelektromos energia, termoelektromos energia

termoelektra: *fiz* hőelektromos, termoelektromos

termoelektrejo: *ip* hőerőmű

triboelektro: *vill* dörzsvillamosság, dörzselektromosság

elektroakustiko: *vill* elektroakusztika

elektroaŭto: *jm* villanyautó

elektrobuso: *jm* trolibusz, elektrobusz *szin* trolebuso

elektroĉaro: *jm ip* villamos targonca

elektrocentrojo: *l.* elektrocentralo

elektrocentralo: *l.* centralo 2

elektrodeformo: *vill* elektrosztrikció

elektrodinamiko: *vill fiz* elektrodinamika

►kvantuma elektrodinamiko: kvantumelektrodinamika

elektrodinamika: *vill* elektrodinamikus, elektrodinamikai

elektroekzekuti: *tr jog* villamosszékből kivégez

elektrofonto: *vill* áramforrás

elektroindustrio: *vill ip* villamosipar

elektroingeniero: *vill* villamosmérnök

elektroinstallaĵo: *vill ip* villamos berendezés, elektromos berendezés

elektrokapilareco: *vill* elektrokapillaritás, villamos hajszálcsővésség

elektrokardiografo: *gysz* elektrokardiográf, EKG

elektrokardiogramo: *orv* elektrokardiogram

elektrokemio: *vill kém* elektrokémia

elektrokvanto: *vill* elektromos töltésmennyiség

elektroliveranto: *vill ip* elektromos szolgáltató

elektroluminesko: *fiz vill* elektrolumineszcencia

elektromagneto: *vill* elektromágnes

elektromagneta: *vill* elektromágneses, elektromagnetikus

elektromagnetismo: *fiz vill* elektromágnesség, elektromagnetizmus

elektromekaniko: *vill* elektromechanika

elektrometro: *vill* elektrométer

elektromobilo: *jm* villanyautó

elektromova: *vill* elektromotorikus

elektromotoro: *vill* villanymotor, elektromotor

elektromuntado: *vill* villanyszerelés

elektromuntisto: *vill* villanyszerelő *szin* elektristo 2

elektronegativa: *vill* negatív elektromosságú, elektronegatív

elektrooptika: *fot vill* elektrooptikai

elektropaneo: *vill* áramkimaradás

elektropovo: *vill* villamos teljesítmény, elektromos teljesítmény

elektropozitiva: *vill* pozitív elektromosságú, elektropozitív

elektroproduktado: *vill ip* áramtermelés

elektroproduktisto: *vill ip* áramtermelő

elektroprovizanto: *ip* áramellátó

elektropunkturo: *orv* elektropunktúra, electropunctura

elektroskopo: *vill* elektroszkóp

elektrostatiko: *vill* elektrosztatika

elektrostatika: *vill* elektrosztatikus

elektroŝoko: *orv* elektromos sokk

elektroŝtalo: *tech* elektroacél

elektroteknikisto: *vill* elektrotechnikus

elektrotekniko: *vill* elektrotechnika

elektrotensio: *vill* villamos feszültség, elektromos feszültség
elektroterapio: *orv* villamos gyógykezelés, elektroterápia
elektrotermiko: *fiz* elektrotermika

elektrotipo: *knyv* galvánklisé

elektrotípío: *knyv* galvanotípia, elektrotípia

elektrotrakcio: *vsút* villamos vontatás

elektrotropismo: *biol* elektrotropizmus

elektrovalenta: *kém vill* elektrovalens

l.m. akvoelektrejo, atomelektrejo, feroelektra, fotoelektra,
geoelektra, hidroelektra, indukelektra, karboelektrejo, lumelektra,
termoelektra, piezoelektra, piroelektra, premelektra, radioelektra,
sunelektrejo, termoelektromova, triboelektra, varmoelektra,
ventoelektrejo

| **Elektr/o** *mit* Élektra, Electra

| **elektret/o** *vill* elektrét

elektret-mikrofono: *vill* elektrétmikrofon

| **elektrod/o** *vill* elektród, elektróda

► *ĉefa* elektrodo: főelektród

► *ekbruliga* elektrodo: gyűjtőelektród

► *gutanta hidrarga* elektrodo: csepegő higanyelektród

► *karbona* elektrodo: szénelektród

► *membakanta* elektrodo: önsütő elektród

► *metala* elektrodo: fémelektród

► *negativa* elektrodo: negatív elektród

► *pozitiva* elektrodo: pozitív elektród

helpelektrodo: segédelektrod

l.m. drenelektrodo, mezuelektrodo, regelektrodo

| **elektrofon/o** *zene* lemezjátszó, villamos gramofon, elektrofon

| **elektrofor/o**¹ *áll* elektromos angolna <Electrophorus electricus>

| **elektrofor/o**¹ *vill* dörsz villamos gép, elektrofor

| **elektroforez/o** *kém ip* elektroforézis

| **elektrokut/i** *tr vill* halálos áramütést mér vkire <n>

elektrokutigo: *vill* halálos áramütés

| **elektrolit/o** *vill* elektrolit

► *amfotera* elektrolito: amfoter elektrolit

► *solida* elektrolito: szilárd elektrolit

| **elektron/o** *fiz eltr* elektron

► *kondukta* elektrono: vezetési elektron

► *kondukto per elektronoj*: elektronvezetés

► *libera* elektrono: szabad elektron

► *mallibera* elektrono, *ligita* elektrono: kötött elektron

► *orbita* elektrono: héjelektron, pályaelektron, extranukleáris elektron, keringő elektron

► *sekundara* elektrono: szekunder elektron

elektroniko: *eltr* elektronika

► *industria* elektroniko: ipari elektronika

► *pova* elektroniko: erősáramú elektronika

fotoelektrono: *fot eltr* fényelektron, fotoelektron

mikroelektroniko: *eltr* mikroelektronika

polielektrolito: *kém* polielektrolit

termoelektrono: *eltr* termoelektron

elektronemisio: *eltr* elektron kibocsátás

elektroingaso: *eltr* elektroingáz

elektronjetilo, *elektronkanono*, *elektronpafiló*: *eltr* elektroingáz

elektronmikroskopo: *tud tech* elektronmikroszkóp

elektronneutrino: *fiz* elektronneutrínó

elektronoptiko: *eltr* elektronoptika

elektronŝelo: *eltr* elektronhéj

elektrotrubo: *eltr* elektroncső

elektronvolto <eV>: *vill* elektronvolt

l.m. optikoelektroniko, termoelektrono, valentelektrono

| **elektrum/o** *kém* elektrum <arany-ezüst ötvözet>

| **elektuari/o** *gysz* elektuárium, electuarius, liktárium, szirupos orvosság

| **element/o** **1)** *fil* lételem <pl. tűz, víz>

2) *átv* lételem <környezet>

► *akvo estas la elemento de fiŝoj*: víz a halak lételeme

► *esti en sia elemento*²: elemében van, otthon érzi magát

► *senti sin en elemento*: elemében érzi magát

3) *átv* természeti erő, elem

► *detruaj elementoj*: romboló elemek

► *furiozado de la elementoj*: az elemek dühöngése

► *venki la elementojn*: legyőzi a természet erőit

4) *kém* elem, vegyelem

► *atmofila elemento*: atmoszférikus elem

► *ĥalkofila elemento*: *geo* kalkofil elem

► *kemia elemento*: vegyelem, kémiai elem

► *litofila elemento*: *geo* litofil elem

► *Mendelevo entabeligis la kemiajn elementojn*: Mengyelejev táblázatba foglalta a kémiai elemeket

► *radioaktiva elemento*: radioaktív elem

► *siderofila elemento*: *geo* sziderofil elem

► *transurania elemento*: uránon túli elem, transzuran elem

5) *ált* alapelem <alkotó>

► *elemento de parolo*: *nyt* beszédelem, szófaj

► *fremdaj elementoj en la enlanda loĝantaro*: idegen elemek a hazai lakosságban

► *intelektaj elementoj de la socio*: a társadalom intellektuális elemei

► *suprasegmenta elemento*: *nyt* szupraszegmentális elem

6) *tud* alap <tudás>

► *elementoj de la fiziko*: a fizika alapjai

► *elementoj de fonetiko*: a fonetika alapjai

7) *vill* elektród pár <telep>

► *elementoj produktas elektron en piloj, akumulatoroj*: az elektród párok áramot termelnek elemekben és akkumulátorokban

8) *mat* elem <halmaz>

► *neŭtra elemento*: neutrális elem

► *neŭtriga elemento*: *fn* inverz

elementa: **1)** elemi, alap-, alapvető

► *elementaj konoj*: alapvető ismeretek

► *elementaj korpoj*: *fiz* elemi testek

► *elemente simpla*: végtelenül egyszerű

2) elementáris

► *kun elementa forto*: elemi erővel

mikroelemento: *biol kém* mikroelem, nyomelem *szin* spurelemento

polielemento: *biol kém* makroelem

termoelemento: *vill* hőelem, termoelem *szin* termoparó

l.m. cirkvitelemento, frazelemento, ligelemento, lingvoelemento,

maŝinelemento, parolelemento, regulelemento, ŝpurelemento,

vortelemento

| **elemi/o** elemigya

| **eleoĥarit/o** *növ* csetkákák <Eleocharis>

► *dolĉa eleoĥarito*: vízigesztenye, édes csetkákák <E. dulcis> *szin* ĉinia akvokaŝtano

| **eleoĥarit/o** l. eleoĥarito

| **Eleonor/o** Eleonóra <utónév>

| **eletari/o** *növ* kardamóm, kardamómum <Elettaria>

| **Eleŭzisz/o** *geo vall* Eleuszisz

► *templo de Demetero en Eleŭziso*: Démétér-templom Eleusziszbán

| **elevator/o** l. levatoro

| **elf/o 1)** *mit* tündér, manó, kobold, elf <skandináv légi tündér>
elfino, elfknabino: *mit* tündérlány

elfujo: *mit* tündérország

elfreĝo: *mit* tündérkirály

| **Eli/o** Éliás <keresztnev>

| **Eliezer/o** I. Lazaro

| **Elij/o** *bibl* Illés

| **eliksir/o 1)** gysz elixír, elixirium <aromás szesz>

2) elixír <aranycsináló szer>

3) életelixír, csodaszer

| **elim/o** növ tarackbúza, hajperje <Elymus> *szin* hunderbo

►ordinara elimo, rampa elimo: közönséges tarackbúza, tarack <E. repens>

►sabla elimo: homoki hajperje, parti rozs <E. arenarius>

| **elimin/i 1)** *tr* kiküszöböl, eltávolít, kitöröl

►elimini ekzamenaton: *isk* vizsgázót megbuktat

►elimini el listo: listából töröl

►elimini kandidaton: jelöltet elutasít

►elimini nekonaton el ekvacio: egyenletből ismeretlent kiküszöböl

►rekte elimina sistemo: *sp* közvetlen kieséses rendszer

2) *tr* *biol* kiküszöböl, eltávolít, eliminál

►elimini toksojn el la organismo: mérgeket eltávolít a szervezetből

| **elips/o 1)** *mat* ellipszis

2) *nyt* szó v. mondatrész kihagyása, ellipszis

3) *ir* szókihagyás, szóhiány, ellipszis

elipsa: 1) *mat* elliptikus, ellipszis-

►la planedoj iras ĉirkaŭ Suno laŭ elipsoj: a bolygók ellipszis mentén keringenek a Nap körül

2) *nyt* hiányos

►en elipsaj frazoj mankas, sed subkompreniĝas necesa elemento: a hiányos mondatokban hiányzik, de odaértődik egy szükséges elem
elipsoido: *mat* ellipszoid

| **Eliŝ/o** *bibl* Elizeus

| **Elm/o** Elmár, Elmó <utónév>

| **elit/o** elit, *átv* krém

►elito de la armeo: a hadsereg elitje

►elito de la socio: a társadalom krémje

►intelekta elito: szellemi elit

elita: előkelő, elit

►elita lernejo: *isk* elitiskola

elitismo: elitizmus

elitulo: *fn* elithez tartozó

| **elitr/o** áll szárnyfedő, elytrum

duonelitro: áll félfedő, hemielytrum

| **elitrigi/o** I. elimo

| **Eliz/o** Eliz <utónév>

| **Elizabet/o** Erzsébet

►Elizabeto de Hungario: *kr* Magyarországi Erzsébet

Elizabenjo, Elizanjo, Elinjo: Erzsike, Zsike, Böske

| **Elize/o 1)** *mit* Élűszion, Elysium, Elízium <hősök paradicsoma>

►Elizeaj kampoj: *mit* elíziumi mezők

2) elizeo: *átv* paradicsom, éden

| **elizi/o** *nyt* hangkiesés, hangkivetés, elízió

elizii: *tr* *nyt* kivet, elhagy, elidál <hangot>

| **elode/o** növ átokhínár <Elodea>

►Kanada elodeo: kanadai átokhínár <E. canadensis>

| **Elohim/o 1)** *bibl* istenségek

2) *bibl* Elohim, Isten, Jahve

elohimisto: *bibl* elohimista

| **elokuci/o 1)** *ir* szónoklástan <retorika>

2) *ir* kifejtés, megfogalmazás, képes kifejezőmód, elokúció

| **elokvent/a 1)** ékesszóló

►elokventa oratoro: ékesszóló szónok

2) *átv* beszédes, meggyőző, ékes

►elokventa atesto: ékes bizonyíték

►elokventa parolado: ékes beszéd

►elokventa rigado: beszédes tekintet

elokvento, elokventeco: ékesszólás

elokventaĉa: *pej* dagályos, bombasztikus

elokventi: *ntr* ékesszólóan beszél, ékesen szól

| **Elsinor/o** *geo* Helsingör, Elsinore

| **elu/i 1)** *tr* kém eluál, kiold, kimos <adszorbeált anyagokat>

2) *tr* *átv* kilúgoz

eluanto, eluantaĵo: I. eluenzo

eluenzo: *kém* eluálószer, eluens

eluitaĵo: *kém* eluátum

| **eluvi/o** *geo* eluvium <kimosott talajréteg>

eluvii: *tr* *geo* <talajt> kimos, eluviál

eluviado: *geo* eluviáció

maleluvio: *geo* felhalmozódási talajréteg, akkumulációs talajszint

maleluvii: *tr* *geo* <talajt> feldúsít

| **elul/o** <zsidó naptár szerinti hónap> elúl

| **Elvir/o** Elvira <utónév>

| **Elzac/o** I. Alzaco

| **elzevir/o 1)** *knyv* elzevír <könyv>

2) elzervír <betűtípus>

3) *ir* elzevír <szépirodalmi esszé>

| **-em- 1)** hajlamos vmire, vmilyen természetű I. ekkolerema, kredema, laborema, timema

2) képes vmire I. inventema, produktema

3) vminek kitett I. erarema, mortema, rompiĝema

ema: hajlandó, hajlamos, kész vmire <al v. je>

►li ne estas ema helpi ilin: nem hajlandó segíteni nekik

►mi estas ema akcepti vian proponon: hajlandó vagyok elfogadni a javaslatodat

emo: hajlam, beállítottság, irányultság, hajlandóság, készség vmire <al v. je>

►gajni ies emon: megnyeri vki hajlandóságát

►havi la plej malgrandan emon al tio: semmi kedve hozzá

►mi dankas vin por via emo kunlabori: köszönöm együttműködési készségét

►mi ne sentas emon al tio: nem érzek arra hajlandóságot

►ne havi emon toleri maljustaĵojn: nem hajlandó igazságtalanságot eltűrni

emigi: *tr* hajlamosít vmire, kedvet csinál vmihez <al v. je>, motivál
szin inklinigi, klini 3

malema: vonakodó, kelletlen

malemi: *ntr* vonakodik, kelletlenkedik

malemigi: *tr* elveszi a kedvét

malemo: vonakodás, ellenszenv

| **emajl/o 1)** *műv* ip zománc<bevonat>

2) *műv* ip zománcmunka, zománcozott tárgy

►engravurita emajlo: vésett aljú zománc

►farbita emajlo: festett zománc

3) *anat* fogzománc, enamelum *szin* dentemajlo, adamantino

emajli: *tr* *műv* ip zománcoz, zománcsal bevon, mázol

emajlisto: 1) *ip* zománcozómunkás

2) *műv* <zománcozó> ötvös, zománcfestő

l.m. életemajlo, dentemajlo, dratemajlo

| **eman/i 1)** *ntr* fil emanál, kiáramlik

2) *ntr fiz* kiáramlik, kisugárzik <pl. gáz, sugár>

emanaĵo: 1) *fil* emanáció, kiáramlás

►la mondo estas emanaĵo de Dio: a világ Isten emanációja

2) *fiz* emanáció, kisugárzás <kisugárzott anyag>

emanigi: *tr* sugároz, kisugároz

emanigilo: *fn távk* sugárzó <Yagi-antenna>

| **emancip/i** 1) *tr jog* nagykorúsít

2) *tr jog* egyenjogúsít, <függőségéből> felszabadít, emancipál

►emancipi la proletaron: felszabadítja a proletáriátust

►emancipi la virinojn: emancipálja a nőket

emancipado: 1) *jog* nagykorúsítás

2) *jog* felszabadítás, emancipálás

emancipiĝo: 1) *jog* felszabadulás <függőségéből>, egyenjogúsodás, emancipáció

emancipita: *jog* <függőségéből> felszabadított, egyenjogúsított, emancipált

| **Emanuel/o** 1) *bibl* Emmánuel <Isten velünk van>

2) Emmánuel, Immánuel <utónév>

| **Emaus/o** *bibl geo* Emmausz

| **embaras/o** 1) zavar, baj, nehézség, kényelmetlenség

►eliri el la embaraso: kikeveredik a bajból

►eliri sen frakaso el granda embaraso^Z: ép bőrrel megússza, szárazon megússza

►eltiri el la embaraso: kihúzza a bajból

►esti en granda embaraso, troviĝi en granda embaraso: nagy bajban van

►fari embarason: bajt csinál, gondot okoz, zavart kelt

►forigi ĉiujn embarasojn: minden akadályt elhárít

►mona embaraso: pénzzavar

►sidi en amaso da embaraso^Z: nyakig ül a bajban

►trafi en embarason: bajba kerül

2) zavar, zavarodottság

►esti en embaraso: zavarban van

►havi embarason de riĉeco: a bőség zavarával küzd

►meti en embarason: zavarba hoz

►ŝi ruĝiĝis de embaraso: zavarában elpirult

embarasa: 1) zavaró, zavaros

►embarasa situacio: zavaros helyzet

2) zavart, zavarodott

►embarasa mieno: zavart arckifejezés

embarasi: *tr* zavar, bajt okoz vkinek <n>, összezavar, zavarba hoz

embarasiĝi: *ntr* zavarba jön, bajba kerül, összezavarodik

►embarasiĝi en mensogon: hazugságba keveredik

elembarasiĝi: *ntr* kikerül a bajból

malembarasi: *tr* kihúzza a bajból

| **embarg/i** 1) *tr hajó* vesztegzár alá helyez, kifutási tilalmat rendel el vm ellen <n>

►embargi ĉiujn eksterlandajn ŝipojn: minden külföldi hajót vesztegzár alá helyez

2) *tr pol* embargó alá helyez, zárlatot rendel el vmi ellen <n>

►embargi la eksterlandajn varojn: embargó alá helyezi a külföldi árukat

►embargi novaĵojn: hírzárlatot rendel el

embargo: 1) *hajó* kikötőzárlat, vesztegzár

2) *pol* embargó, tilalom

►ekonomia embargo: *gazd pol* gazdasági embargó

►embargo de armiloj: fegyverembargó

►meti embargon: zárlat alá helyez, embargó alá helyez, embargót vet ki vmire <sur>

l.m. flugembargo, naftoembargo

| **emberiz/o** *áll* sármány <Emberiza>

►arbaremberto: erdei sármány <E. rustica>

►blankverta emberizo: fenyősármány <E. leucocephalos>

►brunkapa emberizo: barnafejű sármány <E. bruniceps>

►brunrubanda emberizo: aranyos sármány <E. aureola>

►flava emberizo: citromsármány <E. citrinella>

►grenemberizo: sordély <Miliaria calandra>

►heĝemberizo: sövény-sármány <E. cirrus>

►kanemberizo: nádi sármány, nádi veréb <E. schoeniclus>

►laponemberizo: sarkantyús sármány <Calcarius lapponicus>

►malgranda emberizo: törpesármány, kis sármány <E. pusilla>

►maskemberizo: szürkefejű sármány <E. spodocephala>

►neĝemberizo: hó-sármány <Plectrophenax nivalis>

►nigrakapa emberizo: kucsmás sármány <E. melanocephala>

►rokemberizo: bajsos sármány <E. cia>

►ruĝbruna emberizo: rőtes sármány <E. rutula>

►ruĝvosta emberizo: rókavörös sármány <Passerella iliaca>

►rustemberizo: rozsdás sármány <E. caesia>

►emberizedoj: sármányfélék <Emberizidae>

| **emblem/o** 1) jelkép, szimbólum, jelvény, embléma

►pesilo estas la emblemo de la justico: a mérleg az

igazságszolgáltatás jelképe

2) *jtek* szín <kártya>

►trefo, piko, kero kaj karoo estas ludkartaj emblemoj: a treff, pikk, kőr és káró kártyaszínek

| **embol/o** *orv* érdugasz, érelzáró rög, embólus, embolus

►embolaj povas obstrukci vaskulojn: a rögök ereket zárhatnak el

embolozo: *orv* érelzáródás, érelődugulás, embólia

►cerebra embolozo: agyembólia, embolia cerebri

►pulma embolozo: tüdőembólia, embolia pulmonis

embolozigo: *orv* embolizálás

| **emboli/o** l. embolozo

| **embrasur/o** 1) *ép* ablakrézsű, ajtórézsű

2) *kat* lörés, lövörös

embrasuraĵo: *ép* nyílászáró

embrasurklapo: *hajó kat* ágyúnyílásfedél

| **embri/o** 1) *biol* csíra, embrió, embryo vö. feto

►el la embrio evoluas feto: az embrióból magzat fejlődik

2) *növ* embrió, csíra

3) *átv* vmi csírája, kezdeménye

embria: 1) *biol* embrionális, csíra-

2) *átv* kezdeti, kezdetleges, embrionális

►embria stato de projekto: tervezet kezdeti állapota

embriigi: *tr* <méhében> fogan *szin* koncipi

►Maria embriigi Jesuon: Mária méhében foganta Jézust

embriigi: *ntr* fogan, megfogon <vki méhében fejlődésnek indul> *szin* koncipi

►Jesuo embriigi en Maria: Jézus Mária méhében fogant

embriofitoj, embrioplantoj: *növ* embriós növények <Embryophyta>

szin embrioplantoj

embriogenezo: *biol* embriogenezis, magzatfejlődés

embriologo: *biol orv* embriológus, magzatkutató

embriologio: *biol orv* embriológia, magzatfejlődéstan

embriotomio: *orv* magzat boncolása, magzat darabolása,

embryotomia

| **embriogeni/o** l. embriogenezo

| **embrokaci/o** 1) *orv* bedörzsölés, borogatás, embrocatio

2) *orv* borogatófolyadék

| **embusk/o** 1) *ált kat* lesvetés, lesállás

►eviti ĉiujn embuskojn: elkerül minden buktatót

►fari embuskon: lest vet

2) *ált kat* les, leshely *szin* embuskejo

►časi sovaĝanasojn el embusko: lesből vadkacsára vadászik
embuski: *tr* megles, lesben vár, lest vet vkinek <n>, leselkedik vki után <n>

►danĝero embuskas lin: veszély leselkedik rá

embuskejo: les, leshely *szin* embusko 2

embuskigi: *tr* lesbe állít

embuskigi: *ntr* lesbe áll, lesállásba helyezkedik

altembusko: magasles

| **emerĝ/i** 1) *ntr* felmerül, felszínre bukkan, kiemelkedik
<közegből>

2) *ntr* *fiz* kilép <sugár>

►emerĝa punkto de lumradio: fénysugár kilépési pontja

| **Emirik/o** Imre

| **emerit/o** *fn* nyugállományú, nyugállományba vonult, nyugdíjas
<pl. hivatalnok, professzor> *szin* pensiulo

►post kvardek jaroj da instruado nia instruisto vivas nun kiel
emerito: negyven évi tanítás után tanítónk most nyugdíjasként él

emerita: 1) nyugállományú, nyugalmazott

►emerita profesoro: nyugalmazott professzor

►emerita generalo: nyugállományú tábornok

2) nyugállománnyal kapcsolatos

►emerita salajro: nyugdíj *szin* emerituro, pensio

emeritigi: *tr* nyugállományba helyez *szin* pensii

emeriteco: nyugdíjasság, nyugállomány

►nun li ĝuas la emeritecon: most élvezi a nyugdíjasságot

| **emeritur/o** nyugdíj *szin* emerita salajro, pensio

►lia emerituro ne estas tro granda: a nyugdíja nem valami nagy

| **emersi/o** *csill* kilépés, előtűnés <csillagárnyékból>

| **emetik/o** 1) *ex gysz* hánytató borkő, tartarus emeticus

2) *gysz* hánytatószer, emetikum, emeticum

| **emetin/o** *kém gysz* emetin

| **emetrop/a** l. eümetropa

| **emfaz/o** 1) hangsúly, nyomaték, kiemelés

►mi atentigas vin kun emfazo: nyomatékosan figyelmeztetek

2) *ir* emfatikum, nyomaték

emfaza: hangsúlyos, kiemelt, nyomatékos

►la emfaza mencio de lia agado: működésének nyomatékos említése

emfazi: *tr* hangsúlyoz, nyomatékosít, kiemel

| **emfizem/o** *orv* kóros levegőgyülem, emphysema <szövetben v.
szervben>

►pulma emfizemo: tüdőtágulat emphysema pulmonum

►subhaŭta emfizemo: bőr alatti levegőgyülem, subcutan emphysema

emfizemulo: emphysemiás beteg

| **-emi-** *orv* -aemia, -émia <bizonyos anyagok fiziológiás v.

patalógiás jelenléte v. mennyisége a vérben> l. alkoholemio,

glukemio, glukozemio, kaliemio, sepsemio

| **emid/o** *áll* mocsári teknős <Emys> *szin* marĉa testudo

►emidedoj: mocsáriteknős-félék <Emydidae>

| **emigr/i** *ntr pol* emigrál <politikai okok miatt>

emigrado: *pol* emigrálás, kivándorlás

emigrinto: *fn pol* emigrált, kivándorolt

| **emigraci/o** l. elmigrado, elmigrintaro

| **Emil/o** 1) *tört* Aemilius

2) Emil <utónév>

Emilino: Emília <utónév>

►Emilinjo: Emi <becenév>

| **Emili/o** *geo* Emilia

Emilio-Romanjo: *geo pol* Emilia-Romagna <IT>

►la ĉefurbo de Emilio-Romanjo estas Bolonjo: Emilia-Romagna
fővárosa Bologna

| **Emilian/o** *tört* Aemilianus

| **eminenc/o** 1) *kr* eminencia, eminenciás úr <bíborosok
megszólítása>

►eminencia moŝto: eminenciás úr, főmagasságú úr

►Lia Eminenco kardinalo Richelieu: őeminenciája Richelieu bíboros

►Via Eminenco!: eminenciád!

2) *anat* kiemelkedés, eminentia

| **eminent/a** 1) kiváló, kitűnő, kiemelkedő <személy>

►eminenta oratoro: kiváló szónok

►eminenta personeco: kiemelkedő személyiség

►eminenta ŝuldanto, malbona paganto²: *közm* nem gavallér, ha nem
adós

2) kiváló, nagyszerű, eminens <vmi>

►eminenta noto: *isk* kitűnő jegy

►eminenta plenumo: kiváló teljesítmény

►eminente taŭga: kiválóan alkalmas

eminenti: *ntr* kitűnik, kiválik vmiben <en>

eminentigi: *tr* kiemel, méltóságra emel

eminentulo: 1) előkelő ember, *fn* híresség

2) kiválóság, kiemelkedő egyéniség

eminentularo: előkelőségek, krém, elit

maleminentulo: közönséges ember, mindennapi ember

| **emir/o** *iszl pol* emír

emirlando: *pol* emirátus, emírség

►Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj: *geo pol* Egyesült Arab Emírségek
<AE>

| **emisi/i** 1) *tr* *gazd* kibocsát, kiad

►emisii monon: pénzt bocsát ki

►emisii poŝtmarkon: bélyeget bocsát ki

2) *tr* *fiz* kibocsát <sugarat, részecskéket>

►emisii partiklojn: részecskéket bocsát ki

►emisii per mallonga ondo: *táv*k rövid hullámon sugároz

emisio: 1) *gazd* kibocsátás, kiadás, emisszió

2) *fiz* kibocsátás, emisszió

►spontana emisio: spontán emisszió, spontán kisugárzás

►stimulita emisio: indukált emisszió

►termoelektrona emisio: *vill* izzókatódos emisszió

emisia: *fiz* emissziós, emisszió-, kibocsátási

►emisialimvaloro: *öko* kibocsátási határérték, emissziós határérték

►emisialj gasoj: emissziós gázok, kipufogógázok

emisiilo: *vill* emitter, impulzusadó *szin* emitoro

emisiivo: *fiz* sugárzóképeség, emisszióképesség

emisilinioj: *csill* emissziós vonalak

l.m. elektronemisio gasemisio, monemisio, lumemisio

| **emitor/o** l. emisiilo

| **Emm/o** Emma <utónév>

| **emoci/i** *tr* meĝat, <érzelmileg> megindít, érint

►emocii ĝis larmoj: könnyekig meĝat

emocio: 1) meĝatottság, megindultság *szin* kortuŝo

2) *pszi* érzelem, indulat, emóció

emocia: 1) meĝatoló, megindító

2) *pszi* érzelmi, indulati

emociiĝi: *ntr* meĝatódik, <érzelmileg> megindul

senemocia: érzéketlen, közömbös, érzelem nélküli

►senemocie li akceptis la sciigon: közömbösen fogadta a hírt

emociiikono: *l.* miensimbolo

| **emoĝi/o** *inf* emodzsi vö. miensimbolo

| **empati/o** *pszi* beleélés, empátia

| **Empedokl/o** *fil* Empedoklész
| **empen/o** *rep* farokrész, farokfelület
empenalo: *rep* vízszintes vezérsík
| **empeneron/o** *rep hajó* magassági kormány
| **empetr/o** *növ* varjúbogyó, mármorka <Empetrum> *szin* korvobero
▶nigra empetro: fekete varjúbogyó <E. nigrum>
| **empiem/o** *orv* gennygyülem, empyema
| **empir/o** *műv* empire <stílus>
empira: *mn* műv empire
| **empire/o** *mit* tűzég, empireum
| **empiri/o** **1)** *fil* empiria, megfigyeléssel szerzett tapasztalat
2) *ált* tapasztalat, tapasztalás, egyszerű megfigyelés
empiria: **1)** *fil* tud empirikus, tapasztalati
2) *ált* tapasztalati, megfigyelésen alapuló
empiriismo: **1)** *fil* empirizmus
2) *ált* tapasztalatiság, tapasztalásra alapozottság
empiriisto: *fn* *fil* empirikus, empirista *vö.* empiriulo
empiriulo: gyakorlati ember *vö.* empiriisto
| **empirism/o** *l.* empiriismo
| **empirist/o** *l.* empiriisto
| **empori/o** *gazd tört* kereskedőtelep, emporion, empórium
| **emu/o** *l.* dromiceo
| **emulator/o** *ne l.* imitilo
| **emulsi/o** **1)** *kém* emulzió, fejet
2) *fot* emulzió, fényérzékeny réteg
▶emulsio el argenta bromido: ezüstbromid emulzió
emulsii: *tr* *kém* emulgeál
▶emulsii oleon en akvo: olajat emulgeál vízben
emulsieblo: *kém* emulgeálhatóság
emulsiantaĵo, emulsienzo: *kém* emulgeálószer
emulsiazo, emulsiino: *kém* emulzin
emulsiilo: *kém* emulgeátor
emulsioido: *kém* emulzoid
fotoemulsio: *fot* *kém* fényérzékeny emulzió, fotoemulzió
| **en** **1)** -ban, -ben <hely>
▶ili loĝas en Berlino, sed pleje ŝatas esti en Budapeŝto: Berlinben laknak, de leginkább Budapesten szeretnek lenni
▶fiŝoj vivas en akvo: a halak vízben élnek
▶restadi en eksterlando: külföldön tartózkodik
2) -ba, -be <helyre>
▶veturi en Romon: Rómába utazik
▶iri en la domon: a házba megy
▶riveretoj fluas en riverojn: a patakok folyókba ömlenek
3) -ban, -ben, vmin belül <idő>
▶en du semajnoj via palto estos preta: két héten belül készen lesz a felöltője
▶en lundo matene: hétfőn reggel
▶en unu monato ili atingis la ĉefurbon: egy hónapon belül elérték a fővárost
▶en la venonta jaro: a következő évben
▶en la daŭro de tri jaroj: három év időtartam alatt
4) -ban, -ben <állapot, körülmények>
▶en tiaj cirkonstancoj mi ne entreprenos la taskon: ilyen körülmények között nem vállalom a feladatot
▶en tia stato vi ne povas forlasi la hospitalon: ilyen állapotban nem hagyhatja el a kórházat
▶li troviĝas en granda mizero: nagy nyomorban él
▶veli en tempesta vetero: viharos időben vitorlázik
5) -ba, -be <eredmény>
▶rompi la panon en du pecojn: kettétöri a kenyeret

▶traduki en la rusan: oroszra fordít
▶dividi en du partojn: két részre oszt
6) -ban, -ben <azonosítás>
▶en tio mi vidas nenion malbonan: ebben semmi rosszat nem látok
▶li rekonis en ŝi malnovan amikinin: régi barátnőt ismert fel benne
▶vidu en mi la suferantan patron: lásd bennem a szenvedő apát
en-: be-, bele-
▶endoma: házban levő
▶eniri en la ĝardenon: bemegy a kertbe
▶envicigi la soldatojn: sorba állítja a katonákat
▶ĝi entenas aeron: levegőt tartalmaz
▶la akvo enhavas hidrogenon kaj oksigenon: a víz hidrogént és oxigént tartalmaz
▶nenio enestas en la sako: a zsákban semmi sincs
ena: belső *szin* interna
ene: **1)** belül, bent <hely> *szin* interne
▶ene de malgranda cirklo: kis körön belül
▶enen: befelé
▶enen-elen: ki-be
2) belül <idő>
▶ene de difinita tempo, ene de fiksa tempo: záros határidőn belül
▶ene de strikta tempo: szoros határidőn belül
enen-klavo: *inf* enter-billentyű *szin* eniga klavo
enigi: **1)** *tr* betesz, bead, bevisz, bejuttat
2) *tr* *inf* beír, bevisz <adat>
▶enigi datumon: *inf* adatot bevisz, adatot beír *vö.* eniga aparato, klavo, pordo
enigaĵo: *inf* betáplált adat, input
enigilo: *inf* beviteli eszköz, input eszköz *szin* eniga aparato
enigo: **1)** bevitel, betevés, bejuttatás
2) *inf* adatbevitel
3) *inf* enter, return
eniĝi: **1)** *ntr* bemegy, bejut, behatol, betevődik
▶humido eniĝis en la fermitan skatolon: nedvesség jutott be a lezárt dobozba
2) *ntr* befér <vhova>
▶la ŝranko jam ne eniĝas en la ĉambron: a szekrény már nem fér be a szobába
▶ne eniĝas en mian menson: nem fér a fejembe
3) *ntr* beavatkozik vmibe <n>
▶ne eniĝu en aferojn de fremduloj: ne avatkozz be idegenek dolgába
4) *ntr* beszáll, felszáll <járműre>
▶eniĝi en sian aŭton: beszáll a kocsijába
eno: belső, vmi belseje *szin* interno
| **-en¹** *áll* -formák, -inae <alcsalád a tipikus nemből> *l.* lutrenoj, mustelenoj
| **-en¹** *kém* -én <nyílt láncú és ciklusos telítetlen szerves vegyületek> *l.* buteno, dekeno, dieno, eteno, hekseno
| **en-** *kém* en- <funkcióval szomszédos kettős kötés>
▶enal: enal
▶enolo: enol
▶enono: enon
| **en/o** *jen* <pénznem>
| **enad/o** *áll* kékgalamb, parlagi galamb, vadgalamb <Columba oenas> *szin* arbokolombo, trukolombo
| **enalag/o** *ir* enallagé, felcserélés
▶'ĉu mi diru, aŭ ĉu silenti' estas moda enalago: a 'mondjam vagy hallgatni jobb' az igemód felcserélése

►'li iris al la viro, kaj jen tiu staras ĉe la kameloj' estas tempa enalago: a 'méne ki a férfiúhoz, és imé ez ott áll vala a tevék mellett' az idő felcserélése

►'ni kreu homon, kaj ili regu super la fiŝoj' estas nombra enalago: az 'alkossunk embert – uralkodjék a tenger halain' a szám felcserélése

| **enant/o**¹ *növ* borgyökér <Oenanthe>

| **enant/o**¹ *áll* hantmadár <Oenanthe>

►dezertenanto: sivatagi hantmadár <O. deserti>

| **enanthem/o** *orv* nyálkahártya-kiütés, enanthema

| **enantiomorf/a** *fiz kém* tükörszimmetrikus, enantiomorf

enantiomorfeco: *fiz kém* tükörszimmetrikusság, enantiomorfia <tulajdonság>

enantiomorfismo: *fiz kém* tükörképjelenség, enantiomorfia <jelenség>

| **enantiotrop/a** *kém* enantiotrop

enantiotropeco: *kém* enantiotrópia <tulajdonság>

enantiotropismo: *kém* enantiotrópia <jelenség>

| **enantioz/o** *l.* oksimoro

| **encefal/o** *anat* agyvelő, encephalon *szin* cerbo

encefala: *anat* agyi, encephalicus

encefalino: *gysz* encephalin <peptid>

encefalito: *orv* agyvelőgyulladás, encephalitis

►bova spongeca encefalito: *áll* marhák szivacsos agyvelőgyulladása

►letargia encefalito: vírus okozta járványos agyvelőgyulladás, encephalitis lethargica

mezencefalo: *anat* középagy, mesencephalon

encefalalgio: *orv* fejfájás, cephalalgia, encephalalgia

polioencefalito: *orv* agyszürkeállomány-gyulladás, polioencephalitis

encefalografio: *orv* agyvelő-röntgenvizsgálat, encefalográfia, encephalographia

encefalogramo: *orv* agyvelő-röntgenfelvétel, encefalogram, encephalogramm

encefalomalacio: *orv* agylágyulás *szin* cerbomolição

encefalopatio: *orv* agyvelőbántalom, encephalpathia

►spongeca encefalopatio: szivacsos agyvelősorvadás, spongiform encephalopathia

l.m. diencefalo, metencefalo, mjelencefalo, rombencefalo, telencefalo

| **Encelad/o** **1)** *mit* Enkeladosz, Enceladus

2) *csill* Enceladus

| **enciklik/o** *kr* pápai körlevél, enciklika

| **enciklopedi/o** *knyv* tudománýtár, enciklopédia

enciklopedia: *mn* enciklopédikus

►enciklopedia klereco: enciklopédikus műveltség

enciklopediisto: **1)** *knyv* enciklopédiaszerkesztő

2) *fil* enciklopédista

| **-end-** -andó, -endő *l.* ellernenda, pagenda, sekvenda, plenumendi, solvendi

endi: *ntr* kell, szükséges, kényszerű

►endas rompi kun la malnovaj moroj: szakítani kell a régi erkölcsökkel

►endas fine fari konton pri niaj faroj: végül el kell számolni tetteinkkel

endo: kötelesség, kényszerűség

►endoj farendas sen plendoj: a kötelességek panasz nélkül teljesítendő

ami kell, az muszáj

| **endemi/o** *orv* endémia <fertőző betegségek rendszeres és tömeges előfordulása ugyanazon a területen>

endemia: **1)** *orv* endemikus

2) *biol* endemikus, helyhez kötött *l.* endemia planto

endemiismo: *biol* endémiajelenség

endemiulo: *biol* endemikus élőlény

| **Endimion/o** *mit* Endümion, Endymion

| **endivi/o** *növ* endívia, endíviasaláta, salátakatáng <Cichorium endivia>

►krispa endivio: fodros salátakatáng, fodros endívia <C. endivia var. crispum>

►larĝfolia endivio: széleslevelű salátakatáng, széleslevelű endívia <C. endivia latifolia> *szin* skarolo

| **endo-** *tud* endo-, belső <vmiben levő> *l.* endokardio, endonukleazo, endoskeleto

| **endogami/o** **1)** endogámia <törzsön belüli házasodás> *vö.* ekzogamio

2) *biol* endogámia, beltenyészet *vö.* ekzogamio

| **endogen/a** *biol geo* endogén, belső eredetű, önmagából fejlődő *vö.* ekzogena

►endogena toksigo: *orv* belső eredetű mérgezés, endointoxication

| **endokarp/o** *növ* belső termésfal, endocarpium *vö.* epikarpo, mezokarpo

| **endokrin/a** *biol* belső elválasztású, endokrin, endocrin <mirigy, váladék> *vö.* ekzokrina *l.* endokrina glando

endokrinologo: *biol* endokrinológus

endokrinologio: *biol* endokrinológia

| **endometri/o** *anat* méhnyálkahártya

| **endorfin/o** *biol* endorfin <hormon>

| **endos/i** *tr* gazd forgat, forgatmányoz, hátirattal ellát, láttamoz <értékpapír> *szin* ĝiri 2

►endosi ĉekon: csekket forgat

►endosi kambion: váltót forgat

endoso: *gazd* forgatmány

endosanto: *gazd* forgató, átruházó <értékpapír> *szin* ĝiranto 2

endosato: *gazd* forgatmányos, intézvényezett <értékpapír> *szin* ĝirato 2

| **endoskop/o** *gysz* endoszkóp

endoskopio: *orv* endoszkópia

| **endosperm/o** *növ* endospermium

| **endoteli/o** *anat* endotélium, endothelium

| **endoterm/a** *fiz* endoterm, hőfogyasztó *vö.* ekzoterma

| **endur/o** *sp* kitartásspport

| **Ene/o** *mit* Aineiász, Aeneas

Eneado: *ir* Aeneis

Eneido: *mit* Aeneides, Aeneas ivadéka

| **enec/o** *fn* enyec

eneca: *mn nyt* enyec <mis>

| **energetik/o** *ip* energetika

| **energi/o** **1)** *fiz* energia

►atomkerna energio, nuklea energio: nukleáris energia

►disocia energio: *kém* disszociációs energia, disszociációenergia

►elektra energio: *vill* villamos energia

►elektrostatika energio: *vill* elektrosztatikus energia

►energio de radiado: sugárzóenergia, kisugárzott energia, sugárzási energia

►kemia energio: *kém* kémiai energia, vegyi energia

►interna energio: belső energia

►joniĝa energio: ionizációs energia

►kineta energio: mozgási energia, kinetikai energia

►kunliga energio: kötési energia

►leĝo pri konserviĝo de energio: energiamegmaradás törvénye

►libera energio: szabad energia

►magneta energio: mágneses energia
 ►malfonto de energio: *fn* öko energiaelnyelő
 ►mehánika energio: gépi erő
 ►nenaftdevena energio: nem fosszilis energia
 ►nulpunkta energio: nullaponti energia, zéruspont-energia
 ►potenciala energio: energiatartalom, helyzeti energia, potenciális energia
 ►termika energio: hőenergia, termikus energia
 ►translacia kineta energio: translációs kinetikai energia
 ►vitala energio: *biol* életenergia, vitális energia
 2) *átv* erély, erő, határozottság, energia
 energia: 1) *fiz* energia-
 2) *átv* energikus, dinamikus, tetterős
 energie: energikusan, erélyesen, erőteljesen
 energii: *x* véghezvisz, működik, munkálkodik
 ►Dio, kiu energias ĉion: Isten, aki mindezt véghezviszi
 ►la Dia vorto energias en vi: Isten ígéje munkálkodik bennetek
 energiismo: *fil* energetizmus
 bioenergio: *ip* öko bioenergia
 memenergio: *fiz* sajátenergia
 plenenergia: energikus
 ►plenenergia homo: energikus ember
 senenergia: erőtlén, erélytelen, enervált
 energibendo: *vill* energiasáv
 energibezona: *ip* energiát igénylő, energiaigényes
 energibezono: *ip* energiaszükséglet
 energicentralo: *l.* elektrejo
 energidependa: *ip* energiafüggő
 ►energidependa memoro: *inf* felejtő tár
 energidiferenco: *fiz* energiakülönbség
 energidona: *fiz* energiát adó, energiaközvetítő
 energifonto: *fiz* erőforrás, energiaforrás
 ►renoviĝanta energifonto: megújuló energiaforrás
 energiintensa: *ip* energiaigényes
 energikonsumo: energiafogyasztás
 energikvantumo: *fiz* energiakvantum
 energiministro: *pol* *ip* energiaügyi miniszter
 energi-nedependa: *ip* energiafüggetlen
 energinivelo: *fiz* energiaszint
 ►nekontinua energinivelo: diszkrét energiaszint
 energiplanto: *agr* öko energianövény
 energipolitiko: *pol* energiapolitika
 energiportanto: *fiz* energiahordozó
 ►fosilia energiportanto: fosszilis energiahordozó
 energisektoro: *ip* energiaszektor
 energiŝpara: *öko* energiatakarékos
 energiŝparado: *öko* energiatakarékosság
 energitransformilo: *fn* *tech* energiaátalakító
 energivora: *öko* energiafaló
l.m. akvoenergio, atomenergio, hejtenergio, kernenergio, mas-energia rilato, nukleenergia, plenenergia, restenergio, sunenergio, surfacenergio, vaporenergio, varmoenergio, ventenergio
 | **enfil/i** *tr* *kat* oldalazó tűz alá vesz, <lövéssorozattal> végigpásztáz
vö. *desfili*
 | **Engadin/o** *geo* Engadin
 | **engaĝ/i** 1) *tr* szerződtet <művészt>
 2) *tr* elkötelez, belevon <ügybe>
 ►engaĝi en komploton: összeesküvésbe belevon
 engaĝi sin, engaĝiĝi: 1) *ntr* szerződik <művészt>
 2) *ntr* *átv* elkötelezi magát vmi mellett <por>

►engaĝiĝinta verkisto: elkötelezett író
 ►engaĝita politikisto: elkötelezett politikus
 engaĝiĝo: 1) elszerződés <művész>
 2) elkötelezettség
 | **engl/o** *tört* angol <germán törzs tagja>
 Englujo, Englio: *tört* *geo* Anglia
 | **engraŭ/o** *áll* szardella <hal> <Engraulis> *vö.* *sardelo*
 | **enharmonaj** *zene* enharmonikus
 ►C diesa kaj D bemola estas enharmonaj tonoj: a cisz és a desz enharmonikus hangok
 enharmono: *zene* enharmónia
 | **enĥitre/o** *áll* televényféreg <Enchitraeus>
 | **enigm/o** 1) rejtvény, találós kérdés, enigma
 ►solvi enigmon: rejtvényt megold, találós kérdést megold
 2) *átv* rejtvény, rejtély
 ►estas por mi enigmo, kiel vi povis trapasi la ekzamenon: rejtély számomra, hogyan tudtál átmenni a vizsgán
 ►la enigmoj de la marfundo: a tengerfenék rejtélyei
 ►paroli per enigmoj: rébuszokban beszél
 enigma: 1) rejtély-, rejtvénnel kapcsolatos
 2) *átv* rejtélyes, enigmatikus
l.m. krucvortenigmo, vortenigmo
 | **enkaŭstik/o** 1) *műv* viaszfestés, enkauszika <technika>
 ►enkaŭstika farbo: viaszfesték
 2) bútorfény, padlófény
 enkaŭstiki: 1) *tr* *műv* viaszfestékekkel fest
 2) *tr* <bútort, padlót> fényez, beereszt
 enkaŭstikaĵo: *műv* viaszfestmény
 enkaŭstikisto: *fn* bútorfényező, padlófényező
 | **enket/o** 1) *jog* nyomozás, vizsgálat
 ►fari enketon: nyomozást folytat
 2) *ált* felmérés, megkérdezés, vizsgálódás
 ►fari enketon: felmérést végez
 enketi: 1) *ntr* *jog* nyomoz, vizsgálatot folytat <pri>
 2) *x* *ált* kérdezősködik, vizsgálódik, felmér vmit <pri>
 enketa: nyomozó, vizsgáló-, vizsgálati *l.* enketa aresto, instanco, juĝisto, malliberejo, tribunalo
 ►esti en enketa malliberejo: vizsgálati fogságban van
 enketilo: kérdőív *szin* demandaro, demandilo
 enketito: *fn* megkérdezett
 ►la duono de la enketitoj opiniis, ke: a megkérdezettek fele úgy vélte, hogy
 enketisto: 1) *jog* kihallgató
 ►polica enketisto: rendőrségi kihallgatószt
 2) felmérő, kérdezőbiztos
 prienketi: 1) *tr* *jog* kihallgat
 2) kikérdez
 enketestro: *jog* nyomozásvezető
 enketkomisiono: vizsgálóbizottság
 ►parlamenta enketkomisiono: *pol* parlamenti vizsgálóbizottság
 enketprotokolo: *jog* kihallgatási jegyzőkönyv
l.m. mortenketisto
 | **enklav/o** *geo* *pol* enkláve
 ►la Kaliningrada Teritorio estas enklavo apartenanta al Rusio: a Kalinyingrádi Terület Oroszországhoz tartozó enkláve
 | **enklitik/o** *l.* enklizaĵo
 | **enkliz/o** *nyt* szó előre simulása, enklízis
 enklizaĵo: *nyt* előre simuló szó, enklitikus szó
 | **enolog/o** *l.* vinologo
 | **enorm/a** rendkívüli, roppant, óriási, szerfeletti

►fari enormajn fortostreĉojn: rendkívüli erőfeszítéseket tesz
| **enoter/o** *növ* ligetszépe, ligetéke <Oenothera> *szin* onagro 2
►dujara enotero: parlagi ligetszépe <O. biennis>
►enoteracoj: *l.* onagracoj

| **ensembl/o** 1) *műv zene* együttes
►folkloro ensemblo: népi együttes, hagyományörző együttes
►muzika ensemblo: zenei együttes
►teatra ensemblo: színházi társulat, művészegyüttes

2) lakberendezés

3) *tex* ruhaegyüttes, komplé

4) *ép* épületegyüttes, komplexum

5) *mat* halmaz <statisztika>

ensemblano: *műv* társulati tag, együttes tagja

ensemblisto: 1) lakberendező *szin* domarangisto

2) divattervező, ruhatervező

l.m. kantensembló, voĉensembló

| **ensifer/oj** *áll* tojócsövesek <Ensifera>

| **ent/o** 1) *fil* létező, entitás *szin* ekzistaĵo

►reala ento: valós létező, reális entitás

►racia ento: racionális entitás

2) *ált* egyed

| **entablement/o** *ép* párkányzat *szin* surkolonajo

►entablemento konsistas el arĥitravo, friso kaj kornico: a párkányzat az architrávból, a frízből és a főpárkányból áll

| **entalpi/o** *fiz* entalpia

| **entel/o** *áll* hulmán <Presbytis entellus> *szin* hulmano

| **enteleki/o** *fil* entelekheia, entelechia

| **Entent/o** *pol* tört antant

►Kora Entento: entente cordiale <szívélyes egyetértés>

►Triobla Entento: hármass antant, antant Oroszországgal

►Malgranda Entento: kisanant

| **enter/o** *tud anat* bél *szin* intesto

enterito: *orv* bélhurut, enteritis

enteralgio: *orv* bélfájdalom, enteralgia

mesoentero: *anat* bélfodor, mesenterium

enterohemoragio: *orv* belső vérzés, enterohaemorrhagia

enterokinazo: *ex l.* enteropeptidazo

enterokojlito: *orv* vékony- és vastagbélgyulladás, enterocolitis

enterovakcino: *gysz* enterovaccina

l.m. gastroenterologo

| **enterobi/o** *áll* hegyesfarkú bélgilisza <Enterobius vermicularis>

| **enterokok/o** *bakt* Enterococcus

| **enteropneüst/oj** *áll* béllégzetűek, béllél-lélegzők <Enteropneusta>

| **entimem/o** *fil* enthüméma, entiméma

| **entjer/o** *fn mat* egész szám

►Gaŭsa entjero: Gauss-egész

►natura entjero: természetes szám

entjera: *mn mat* egész-

►entjera parto: *mat* egészrész

entjereca: *l.* cifereca

entjerteorio: *mat* számelmélet

| **entolom/o** *növ* döggomba <Entoloma>

►livida entolomo: nagy döggomba <E. eulividum>

| **entomolog/o** *áll* entomológus, rovtatudós, rovtarano

entomologio: *áll* rovtarant, entomológia

| **entomostrak/oj** *áll* alsórendű, alacsonyabb rendű rákok <Entomostraca>

| **entre/o** *gaszt* entrée <előétel utáni fogás>, középfogás, középétel

| **entrepren/o** 1) vállalat, kezdeményezés

2) *gazd* vállalkozás, vállalat

►eksterkomerca entrepreno: külkereskedelmi vállalat

►granda entrepreno: nagyvállalat

►industria entrepreno: iparvállalat, ipari vállalat

►komerca entrepreno: kereskedelmi vállalat

►komuna entrepreno: vegyesvállalat, joint venture

►komunuma entrepreno: kommunális vállalat, városgazdálkodási vállalat

►kooperativa entrepreno: szövetkezeti üzem, szövetkezeti vállalkozás

►malgranda entrepreno: kisvállalat

►meza entrepreno: középállalat

►privata entrepreno: magánvállalkozás

►publika entrepreno: közüzem

►publiktrafika entrepreno: közlekedési vállalat

►ŝtata entrepreno: állami vállalat

entrepreni: *tr* vállalkozik vmire <n>, vállal vmit, belekezd, belefog vmibe <n>

►kiu entreprenis, tiu sin tenu^z: *közm* ha felkötötted, rázzad

►multe entreprenis, sed nemulte eltenis^z: *közm* sokat akar a szarka, de nem bírja a farka

entreprenajo: *gazd* telephely <vállalat>

entreprenema: vállalkozó szellemű, vállalkozó kedvű

entreprenestrado: *gazd* vállalatirányítás

entreprenisto: *gazd* vállalkozó

►entreprenisto por domkonstruado: *ép* építési vállalkozó

►persona entreprenisto: egyéni vállalkozó

►pogranda entreprenisto: nagybani vállalkozó

►privata entreprenisto: magánvállalkozó

etentrepreno: *gazd* kisvállalkozás

grandentreprenisto: *gazd* nagyvállalkozó

etentreprenisto: *gazd* kisvállalkozó

entreprenimposto: *gazd* vállalkozási adó, iparüzési adó

entreprenkonsilio: *ip* üzemi tanács

entreprenkuracisto: *orv* üzemorvos

l.m. konstruentreprenisto, sepultentreprenisto, ŝtalentrepreno

| **entropi/o**¹ *orv* szemhéjbefordulás, entropium

| **entropi/o**¹ 1) *fiz* entrópia

2) entrópia <statisztika>

3) *inf* entrópia

| **entuziasm/o** lelkesedés

entuziasma: lelkes

entuziasmi: *ntr* lelkesedik, rajong vmiért <por>

entuziasmiga: lelkesítő

entuziasmigi: *tr* lelkesít, buzdít

entuziasmiĝi: *ntr* fellelkesül, felbuzdul

| **enu/i** *ntr* unatkozik

enua: unalmas

enuo: unalom

►kiu amas ĝuon, amu ankaŭ enuon^z: *közm* ha tűzét szereted, füstjét is szenvedjed

►laboro estas la plej bona kuracilo kontraŭ enuo: *közm* a munka az unalom legjobb ellenszere

enuiga: untató, unalmas

enuigi: *tr* untat

malenuigi: *tr* izgat, érdekel, leköt, lebilincsel, szórakoztat

| **enukle/i** *tr orv* kihámoz, eltávolít, enukleál <daganatot, szemgolyót>

enukleado: *orv* daganat v. szemgolyó kihámozása, enucleation

| **enukleaci/o** *ex l.* enukleado

| **enumeraci/o** *ir* felsorolás, elősorolás, enumeráció

| **enurez/o** *orv* ágyba vizezés, vizeletcsepegés, enuresis *szin* liturinado

| **envelop/o** *mat* burkológörbe *szin* envolvajo 2

| **envergur/o** 1) *hajó* vitorlaszélesség

2) *hajó* vitorlázatszélesség

3) *áll* szárnyszélesség, szárnyköz

4) *rep* fesztáv, fesztávolság <szárnyak>

| **envi/i** 1) *tr* elkíván, irigyel vkitől <al> vmit <n>

►kion mi ne scias, tion mi ne envias^Z: *közm* amiről nem tudunk, nem is irigyeljük

ki mi felől nem tud, azt nem is áhítja

2) *tr* irigykedik vmi miatt <pro>

envio: irigység, irigykedés

envia: irigy, irigykedő

enviema: irigy természetű

►homo enviema rapidas al riĉeco, kaj li ne scias, ke malriĉeco lin atendas: *bibl* vagyont akar szerezni a kapzsi ember, de nem tudja, hogy ínségbe jut

enviigi: *tr* iriggyé tesz

►pli bone estas enviigi ol kompatigi^Z: *közm* jobb száz irigy, mint egy szánó

enviinda: irigylésre méltó

enviulo: irigy ember

malenvii: *tr* nem sajnál vkitől <al> vmit <n>

| **envult/i** 1) *tr* megront, megbabonáz

►okule envulti: szemmel ver

2) *tr* átv elbűvöl, rabul ejt, megbabonáz

| **-enz-** *kém* -szer <a töben adott fogalom végrehajtója> *l.*

absorbenzo, akcelenzo, diluenzo, dispersenzo, dopenzo, eluenzo, emulsienzo, malakcelenzo, moderigenzo, rivenzo, senmakulenzo, solvenzo

enzo: *kém* hatóanyag, szer, ágens *szin* aganto, efikanto, efiksubstanco

| **enzim/o** *biol* *kém* enzim

►alostera enzimo: *biol* alloszterikus enzim

►iniciata enzimo: iniciáló enzim

enzimologo: *biol* *kém* enzimológus

enzimologio: *biol* *kém* enzimológia

koenzimo, kunenzimo: *biol* *kém* koenzim

l.m. labenzimo, riboenzimo

| **eocen/o** *geo* eocén

| **Eol/o** 1) *mit* Aiolosz, Aeolus <a szelek istene>

2) *mit* Aiolosz <Hellén fia>

eola: 1) *geo* szél-, eolikus *l.* eola erozio

2) *zene* eol, aeol

►eola harpo: eolhárfa

Eolio: *tört* *geo* Aiolisz, Aeolis

eoliano: *tört* aiol

eolcentralo: *vill* *ip* szélerőmű *szin* ventoelektrejo

eolharpo: *zene* eolhárfa

| **eon/o** 1) *fil* aión, eón <összellelem>

2) *geo* eon <földtörténeti időegység>

| **eonotem/o** *geo* eonotéma <időrétegtani egység>

| **eost/o** *ritk* *geo* kelet *szin* oriento vö. uesto

eosta: *ritk* *geo* keleti *szin* orienta vö. uesta

| **eozentomon/o** *áll* hajnalrovar <Eosentomon transitorium>

| **eozin/o** *kém* eozin

| **epakrid/o** *növ* ausztrálhanga <Epacris>

| **epakt/o** *csill* epakta <az óév utolsó újholdja és az újév közötti idő>

| **Epaminond/o** *tört* Epameinondas

| **epanortoz/o** *ir* visszavonás <retorika>

| **eparĥi/o** *kr* eparchia <görögkeleti püspökség>

ĉefeparĥio: *kr* <görögkeleti> érsekség

| **eparki/o** *l.* eparchio

| **epiogenezo/o** *geo* szárazulatképző mozgás, epirogenesis

epeirogeneza: *geo* szárazulatképző, epirogenetikus

| **ependim/o** *anat* agykamra- és gerincvelőbélés, ependyma

ependimito: *orv* epandymagyulladás

| **epentez/o** *nyt* hangbetoldás, szótagbetoldás, epentézis

| **eperlan/o** *áll* viaszlazac, eperlán-lazac, stint

| **epicentr/o** *geo* földrengésközpont, epicentrum, felszíni központ

►epicentra regiono: *geo* rengési övezet

| **epicikloid/o** *mat* epiciklois

►longigita epicikloido: nyújtott epiciklois

►mallongigita epicikloido: kurtított epiciklois

| **Epidaŭr/o** *tört* *geo* Epidauros

►la templo de Asklepio en Epidaŭro: az epidauroszi Aszklépiosz-templom

| **epidemi/o** *orv* járvány, ragály, epidémia

epidemia: *orv* járványos, ragályos, epidemikus

epidemiologo: *orv* járványorvos, járványtanos, epidemiológus

epidemiologio: *orv* járványtan, epidemiológia

epidemicentro: *orv* járványgóc

l.m. bestepidemio, gripepidemio, kovejo de epidemio

| **epidendr/o** *növ* fánlakó kosbor <Epidendrum>

| **epiderm/o** 1) *anat* felhám, bőrhám, epidermisz

2) *növ* epidermisz

epiderma: *anat* felhám-, epidermalis

| **epidiaskop/o** *fol* epidiaszkóp, írásvetítő *szin* retroprojekciilo, grafoskopo

| **epididim/o** *anat* mellékhere, epididymis

| **epidot/o** *ásv* epidot, pisztácit

| **Epifani/o** *kr* vízkereszt *szin* Kristo-nasko

►Epifanio memorigas la viziton de la Tri Magoj al Jesuo: a vízkereszt a három király Jézusnál tett látogatására emlékeztet

| **epifenomen/o** *fil* mellékes körülmény, kísérő jelenség, epifenomén

epifenomenismo: *fil* epifenomenalizmus

| **epifit/o** *növ* fánlakó növény, fennlakó növény, epifiton

| **epifiz/o** *anat* ízületi vég, epifízis vö. diafizo

epifizito: *orv* epifízisgyulladás, epiphysitis

| **epifonem/o** *ir* epifonéma

| **epifor/o** *orv* kóros könnycsorgás, epiphora

| **epigastr/o** *anat* gyomortáj, epigastrium, regio epigastrica

epigastria: *anat* *orv* gyomortáji, epigastricus

►epigastria doloro: gyomortáji fájdalom

►epigastria foso: behúzóadás az epigastrium felszínén, fossa epigastrica

| **epigin/a** *növ* termő feletti, magház feletti, felső állású, epigyn,

epigynicus vö. hipogina, perigina

►epigina ovario, supra ovario: felső állású magház, epigyn magház

| **epigenez/o** 1) *biol* epigenezis

2) *geo* epigenezis

epigeneza: *biol* *geo* epigenetikus

| **epiglot/o** *anat* gégefedő, epiglottis

| **epigon/o** *ir* epigon, utánzó

| **epigraf/o** 1) *ép műv* felirat <épületen, szobron, érmén>

2) *ne* jelmondat, mottó <könyv, fejezet élén> *l.* moto

3) *mat* epigráf, gráf feletti halmaz

epigrafa: felirat-, epigráfiai

►epigrafa flanko, kun portreto, de monero: érem arcképes epigráfiai oldala

►epigrafa stilo: tömör stílus

epigrafiko: *tört* felirattan, epigráfia

epigrafisto, epigrafikisto: *tört* feliratkutató, felirattanos, epigráfus

| **epigram/o** **1**) *ir* epigramma

2) *átv* csipős megjegyzés, gúnyos odavágás

epigramisto: *ir* epigrammaíró, epigrammaköltő

| **epik/o** *ir* epika, elbeszélő költészet

epika: *ir* epikus, elbeszélő

epikisto: *fn* *ir* elbeszélő, epikus

| **epikant/o** *anat* mongolredő, belső szemzugredő, epicanthus

| **epikardi/o** *anat* epicardium

| **epikarp/o** *növ* külső termésfal, epicarpium

| **epikondil/o** *anat* külső könyökudor, epicondylus lateralis humerus

| **epikontinent/a** **1.** apudkontinenta

| **epikriz/o** *orv* epikrízis, epicrisis

| **Epiktet/o** *fil* Epiktétosz, Epictetus

| **Epikur/o** *fil* Epikurosz, Epicurus

Epikura: **1**) *fil* epikurosz, epikureus

►la Epikura moralo: az epikurosz erkölcs

2) *átv* *pej* élvhajhász, élvezetekre törekvő

►Epikura vivmaniero: élvhajhász életmód

epikurano: **1**) *fil* epikureista, epikureus

2) *átv* *pej* élvhajhász

epikurismo: **1**) *fil* epikureizmus

2) *pej* élvhajhászás, gyönyörkeresés <életelv>

| **epilepsi/o** *orv* epilepszia, eskór, nehézkór, nyavalyatörés *szin* fálmalsano

►epilepsia atako: epilepsziaroham

►epilepsiai konvulsiój: epilepsziás görcsök, epilepsziás vonaglások

►majora epilepsio: nagyroham, epilepsia major

►minora epilepsio: kisroham, epilepsia minor

epilepsiulo: *fn* *orv* epilepsziás, nyavalyatörős, eskóros

| **epilobi/o** *növ* füzike, deréce <Epilobium> *szin* salikrozo

►hirta epilobio: borzas füzike <E. hirsutum>

| **epilog/o** **1**) *ir* epilógus

2) *ir* utószó, utójáték

| **epinefrin/o** *kém* *biol* epinefrin, adrenalin *szin* adrenalino

norepinefrino: *kém* *biol* norepinefrin *szin* noradrenalino

| **epiornit/o** *áll* madagaszkári strucc <Aepyornis>

►epiornitoformaj: madagaszkáristrucc-alakúak

<Aepyornithiformes>

| **epipaktid/o** *növ* nőszőfű, evetkefű, bibak <Epipactis>

►brunruĝa epipaktido: vörösbarna nőszőfű <E. atrorubens>

►flaveverda epipaktido: csőrös nőszőfű <E. leptochila>

►larĝfolia epipaktido: széleslevelű nőszőfű <E. helleborine>

►malgrandfolia epipaktido: kislevelű nőszőfű <E. microphylla>

►marĉa epipaktido: mocsári nőszőfű <E. palustris>

►purpura epipaktido: ibolyás nőszőfű, pirosuló nőszőfű <E. purpurata>

►ruĝkora epipaktido: Müller-nőszőfű <E. muelleri>

| **epipaleolitik/o** *geo* epipaleolitikum

| **epiplo/o** *anat* cseplesz, epiploon, omentum

►majora epiploo: nagyceplez, omentum maius

►minora epiploo: kisceplez, omentum minus

| **Epir/o** *geo* Epírosz, Epirus

| **epirogenéz/o** *geo* epirogenézis vö. orogenezo

| **episkop/o** *kr* püspök

►dioceza episkopo, rezidanta episkopo: megyés püspök

►laŭtitola episkopo, titolita episkopo, titulara episkopo: címzetes püspök

episkopa: *kr* püspöki, episzkopális *l.* episkopa bastono, eklezio, konferenco, sidejo, sinodo, vikario

episkopano: *kr* episzkopális egyház tagja

episkoparo: *kr* püspöki kar

episkoparestro: *kr* püspöki kar feje

episkopejo: **1**) *ép* püspöki palota

2) *kr* püspökség <egyházmegye>

episkopujo: *kr* püspökség

ĉefepiskopo: *kr* érsek

helpepiskopo: *kr* segédpüspök, koadjutor

| **episom/o** *biol* epizóma

| **epispastik/a** *orv* hólyaghúzó

| **epistaks/o** *orv* orrvérzés, epistaxis *szin* nazosangado

| **epistat/a** *biol* episztatikus vö. hipostata

| **epistemologi/o** *fil* ismeretelmélet, episztemológia *szin* ekkonteorio

| **epistol/o** **1**) *ir* költői levél, verses levél, episztola

2) *bibl* apostoli levél, epistola

►La epistolo de la apostolo Paŭlo al Timoteo: Szent Pál

Timóteusnak írt levele, Pál levele Timóteushoz <Tim>

| **epistrof/o** *ex l.* aksiso

| **epitaf/o** sírfelirat

| **epitaksi/o** **1**) *ásv* ránövés, epitaxia <kristály>

2) *vill* epitaxia

epitaksia: **1**) *ásv* ránövéses, epitaxiális

2) *vill* epitaxiális *l.* epitaksa transistoro

| **epitalam/o** *ir* nászének, nászda, epithalamium

| **epiteli/o** *anat* hám, hámréteg, fedőhám, epithelium

►glanda epitelio: mirigyhám, epithelium glandulare

epiteliomo: *orv* laphámdaganat, epithelioma

| **epitet/o** *nyt* jelző, epitheton

►adjektiva epiteto: melléknévi jelző

►adverba epiteto: határozószói jelző

►akuzativa epiteto: tárgyragos jelző

►genitiva epiteto: birtokos jelző

►homera epiteto: homéroszi jelző

►infinitiva epiteto: főnévi igenévi jelző

►klariga epiteto: értelmező jelző

►kliŝa epiteto: elköptatott jelző

►kvalita epiteto: minőségjelző, tulajdonságjelző

►kvanta epiteto: mennyiségjelző, számnévi jelző

►numerala epiteto: számjelző

►ornama epiteto, tropa epiteto: *ir* állandó jelző, epitheton ornans

►prepozitiva epiteto: viszonyoszó jelző

►pronomia epiteto: névmási jelző

►substantiva epiteto: főnévi jelző

l.m. nomepiteto, tropepiteto

| **epitom/o** *ir* epitomé, foglalat, kivonatos mű

2) kivonat, kompendium

epitomi: *tr* *ir* kivonatot

| **epitroĥoid/o** *mat* epitrochoid

| **epizod/o** **1**) *ir* *átv* mellékcselekmény, epizód

2) *átv* epizód, esemény

►gajaj epizodoj de la ĉi-jara UK: az idei világkongresszus vidám

epizódjai

epizoda: mellékes, epododikus *l.* epizoda okaja, rolo, tasko

epizodisto: epizodista <színház>

| **epizooti/o** *áll* *orv* állatjárvány, állatvés, epizootia

| **epod/o 1)** *ir* utóének <antik görög kórusban a strofa és antistrofa után>

2) *ir* epodosz, epodus <versforma>

3) epodosz, epodus <epodoszban írt satírikus vers>

►Epodoj de Horacio: Horatius Epodusai

| **epok/o 1)** kor, korszak

►fari epokon: új korszakot nyit

►en la epoko de la Arpadoj: az Árpádok korában

►la feŭdisma epoko de Eŭropo: Európa feudalista korszaka

►Nova Epoko: *tört* újkor

►renesanca epoko: reneszánsz kor

►Viktorina epoko: *tört* viktoriánus kor

2) *geo* kor <földtörténeti egység>

epokfara: korszakalkotó

Mezepoko: *tört* középkor

epokstila: korhű

l.m. atomepoko, brilepoko, bronzepoko, ferepoko, florepoko,

glaciepoko, kuproepoko, orepoko, romiepoka, ŝtonepoko

| **epokop/o** *nyt* szövégrövidülés

| **epoksi/o** kém epoxid

►epoksirezino: epoxigyanta

| **epolet/o** *kat* vállbojt, vállrojt, váll-lap, epolett

| **epope/o** *ir* eposz, hősköltemény *szin* heroa poemo

►Eneado estas tipe klasika epopeo: az Aeneis tipikusan klasszikus hősköltemény

praepopeo: *ir* ősi eposz

| **epos/o** *ir* elbeszélő költemény

| **eprom/o** *inf* EPROM *szin* viŝebla programebla nurlegebla memoro

| **epsilon** *knyv* ε, epszilon <görög rövid 'e' betű> *szin* epsilono

| **epsilono** l. epsilon

| **epulis/o** *orv* fogíny rostos daganata, epulis

| **-er-** vminek az eleme, alkotóeleme, részecskéje *l.* fajrero, lignero, monero, polvo, sablero

ero: **1)** rész, részecske, alkotóelem

►la unua ero de nia programo: műsorunk első száma

►ŝuti erojn de pano al birdoj: kenyérmorzsát szór a madaraknak

2) parány, morzsa, szem

►ero da vero: egy cseppnyi igazság

►ne havi eĉeron da pacienco: szemernyi türelme sincs

ereta: aprócska, picurka, morzsányi

diserigi: *tr* szétmorzsol, elmorzsol

diserigi: **1)** *ntr* szétmorzsolódik

2) *ntr* átv szétbomlik, szétesik, hasad

diserigo: **1)** szétmorzsolódás, elmorzsolódás

2) *fiz* bomlás

►alfa-diserigo: alfa-bomlás

►beta-diserigo: béta-bomlás

diserigema: morzsalékony

forerigi: *ntr* lemorzsolódik

| **er/o** l. erao

| **era/o 1)** időszámítás

►antaŭ nia erao: időszámításunk előtt

►kristana erao: keresztény időszámítás

►post nia erao: időszámításunk után

2) *geo* idő <földtörténeti egység>

►paleozoiko, mezozoiko kaj kenozoiko estas geokronologiaj eraoj: a paleozoikum, mezozoikum és a kainozoikum geokronológiai idők

| **erantid/o** *növ* télike, téltemető <Eranthis>

►Sud-Eŭropa erantido: csillagos téltemető <E. hyemalis>

►vintra erantido: kikeletnyitó téltemető <E. hyemalis>

| **erar/i 1)** *ntr* *ex* eltéved

►via koro ne flankiĝu al ŝia vojo, ne eraru sur ŝia irejo: *bibl* az ilyen nő útjára ne vezessen szíved, ne tévedj rá ösvényeire

2) *ntr* téved, hibázik

►Dio ĝuste faras, neniam eraras^Z: *közm* tudja Isten, minek hogy kell lennie

►erari home estas: tévedni emberi dolog

►erari en sia kalkulo: téved a számításában

►kiu demandas, tiu ne eraras^Z: *közm* jobb kérdezni, mint egyszer hibázni

►mi eraris pri vi: tévedtem tégedet illetően

►nur tiu ne eraras, kiu neniam ion faras: *közm* csak az nem követ el hibát, aki nem dolgozik

►pli bone ne fari ol erari^Z: *közm* jobb az útnak feléről visszatérni, mint eltévedni

3) *ntr* *kr* tévelyeg

►erarantaj herezuloj: tévelygő eretnekek

►la erarinta filo: *bibl* a tékozló fiú

eraro: hiba, tévedés

►absoluta eraro: abszolút hiba

►ĉiu eraro estas peko^Z: *közm kb.* vétek minden hiba

►fali en eraron: hibába esik

►fari eraron: hibát vét, hibát követ el

►kruda eraro: durva hiba

►ne hontu penti pri faro, hontu persisti en eraro^Z: *közm* nem szégyen a bűnbánat

►nin instruas eraro, kiun faras najbaro^Z: *közm* más kárán tanul az okos

►ortografia eraro: helyesírási hiba

►pagas maljunaj jaroj por junaj eraroj^Z: *közm* az ifjúkor bűneit az öregkor fizeti

►peko kaj eraro estas ecoj de l' homaro^Z: *közm* nincsen ember hiba nélkül

►pro eraro ne praviĝas la faro^Z: *közm* elfelejtésnek, nem tudásnak egy a fizetése

►veniala eraro: megbocsátható tévedés

erara: hibás, téves

erarema: gyarló, tévelygő, esendő

erarigi: *tr* megtéveszt, félrevezet, megcsal

elerarigi: *tr* eloszlatja vki tévedését

►mi elerarigis lin pri nia kulpeco: eloszlattam a tévedését a mi bűnösségünkről

forerari: *ntr* eltévelyeg, letéved

►forerari de la vojo: letéved az útról

neerarema: tévedhetetlen, csalhatatlan

senerara: hibátlan

senerarigi: *tr* <hibáktól> kijavít <*pl.* szöveget>

►senerarigu mian taskon: javítsd ki a feladatokat

erarforigi: *ntr* eltévelyedik, letéved vhonnan

erarimuna, neeraripova: tévedhetetlen, csalhatatlan

erarkompreni: *tr* félreért, rosszul ért *szin* fuŝkompreni, erarkompreni

erarlumo: lidércfény, bolygótűz

erarlusto: *knyv* hibajegyzék, erratum *szin* eratumo

erarmesaĝo: *inf* hibaüzenet, <hangos> erarpepo

erarserĉilo: *inf* hibakereső, debugger

erarvagi: *ntr* tévelyeg, bolyong

l.m. dateraro, fakteraro, juĝeraro, kalkuleraro, komposteraro,

langeraro, plumeraro, preseraro, senseraro, skriberaro, vojerari

| **Erasm/o 1)** Rézmán, Erasmus <utónév>

2) *ir* Erasmus <Rotterdami>

| **eratem/o** *geo* időtéma, ératéma <rétegtani egység>
 | **eratik/a** *ne l. geo* migra 3
 | **Erat/o** *mit* Erato
 | **Eratosten/o** *mat csill* Eratoszthenész
 | **eratum/o** *knyv* hibajegyzék, erratum *szin* erarlisto
 | **erbi/o** *kém* erbium <Er>
 ▶ erbia klorido: erbiumklorid
 | **erbin/o** *kém* erbinföld, erbiumoxid
 | **erc/o** *ásv* érc
 erciĝo: *geo* ércesedés
 ercesploristo: *ásv* érckutató
 erckuŝejo, erctavolo: *ásv* érclelőhely, telér
 ercminejo: *ip* ércbánya
 ercmineralo: *ásv* ércásvány
 Erc-montaro: *geo* Érc-hegység
 erctrogo: *ip* ércmosó vályú
 ercvejno: *geo* érctelér
l.m. alunerco, fererco, peĉerco, plumberco, zinkerco
 | **Ereb/o** *mit* Ereboz, Erebus
 | **erekt/a** *biol* merev, merevedő, felálló, duzzadt, erectilis <vérbőség miatt>
 erektiĝi: *ntr* *biol* feláll, merevedik, megduzzad
 erektiĝo: *biol* merevedés, felállás
 ▶ erektiĝo de kresto de koko, klitoro, peniso: kakastarěj, csikló, pénisz merevedése
 | **erepsin/o** *biol* *kém* erepszin
 | **ereti/o** *növ* borágófa <Ehretia>
 | **eretism/o** *orv* kóros érzékenység, erethismus
 | **Erevan/o** *geo* Jereván
 ▶ Erevano estas la ĉefurbo de Armenio: Jereván Örményország fővárosa
 | **Erfurt/o** *geo* Erfurt
 ▶ Erfurto estas la ĉefurbo de Turingio: Erfurt Tübingia fővárosa
 | **erg/o** *fiz* erg <az energia egysége>
 ergometro: *tech* ergométer
 | **ergativ/o** *nyt* ergativus
 | **ergin/o** *biol* *kém* ergin
 | **ergograf/o** *gysz* ergográf
 | **ergokornin/o** *kém* ergokornin
 | **ergokristin/o** *kém* ergokrisztin
 | **ergometrin/o** *kém* ergometrin
 | **ergonomi/o** *tech* ergonómia
 ergonomia: ergonomikus
 | **ergosin/o** *kém* ergozin
 | **ergosterol/o** *biol* *kém* ergoszterin *szin* ergotosterolo
 | **ergot/1** *áll* sarkantyú *szin* krurungo
 2) *növ* anyarozs-szkléróciom, varjúköröm, bába fog, üszög
 ▶ sekalergoto: rozson élősködő anyarozs
 ergotino: *kém* ergotin
 ergotismo: *orv* anyarozsmérgezés, ergotismus, Szent Antal tüze *szin* brulo de Sankta Antonio
 ergotozo: *növ* anyarozsfertőzés
 ergotamino: *kém* ergotamin
 ergotfungo: *növ* anyarozs <gomba> <Claviceps purpurea>
 ergotsekalo: *növ* anyarozssal fertőzött roz
 ergotosterolo: *l.* ergosterolo
 | **Eri/o 1** *geo* Erie <város>
 2) *geo* Erie-tó
 | **Eridan/o 1** *tört geo* Éridanosz
 2) *csill* Eridanus

| **erigeron/o** *növ* küllőrojt, seprence <Erigeron>
 ▶ longalanga erigerono/stenakto: egynyári seprence <E. annuus>
 | **erik/o** *növ* hanga, erika <Erica>
 ▶ erikacoj: hangafélék <Ericaceae>
 erikejo: hangás puszta
 | **Erik/o** Erik <utónév>
 ▶ Eriko la Ruĝa fondis setlejojn en Gronlando: Vörös Erik településeket alapított Grönlandon
 | **Erin/o** *tört geo* Erin <Írország>
 | **erinac/o** *áll* sün, sündisznó <Erinaceus>
 ▶ eŭropa erinaco: európai sün <E. europaeus>
 ▶ erinacedoj: *áll* sünfélék <Erinaceidae>
 | **eringi/o** *növ* iringó <Eryngium> *szin* kruckardo
 ▶ kampa eringio: mezei iringó, ördögsekér <E. campestre>
 ▶ mara eringio: tengerparti iringó <E. maritimum>
 ▶ platfolia eringio: laposlevelű iringó, kék iringó, réti iringó <E. planum>
 | **Erini/o** *mit* Erinnusz, Erinny
 ▶ Alekto, Megero kaj Tizifono estas la tri Erinioj: Alléktó, Megaira és Tiszifoné a három Erinnusz
 | **erinj/o** *anat* sebterpesz
 | **eriobotri/o** *növ* gyapjasnaspolya <Eriobotrya>
 ▶ Japania eriobotrio: japánnaspolya <E. japonica>
 | **eriofor/o** *növ* gyapjúsás <Eriophorum>
 | **eritem/o** *orv* bőrpír, eritéma
 | **eritram/o** *orv* erythrasma <bőrfertőzés hajlatokban>
 | **eritre/o 1** *növ* kis ezerjófű, százforintosfű <Centaurium erythraea>
 2) *növ* ex ezerjófű, földpe *l.* centaúrio
 | **Eritre/o** *geo* *pol* Eritrea <ER>
 | **eritren/o** *növ* korallfa, korallcserje <Erythrina>
 | **eritroblast/o** *anat* eritroblaszt, erythroblast
 | **eritrocit/o** *anat* vörösvérsejt, erythrocyta *szin* ruĝa globulo, ruĝa sangoĉelo
 hipereritrocitemio: *orv* magas vörösvértestszám, hypererythrocythaemia, polyglobulia *szin* troglobuleco, hiperglobulemio
 eritrocitopoezo: *biol* vörösvérsejt-képződés, erythropoesis *szin* eritropoezo
 | **eritroksil/o** *növ* vörösfű <Erythroxyllum>
 | **eritroni/o** *növ* kakasmandikó <Erythronium>
 ▶ hundodenta eritronio: európai kakasmandikó <E. dens-canis>
 | **eritropoez/o** *biol* vörösvérsejt-képződés, erythropoesis *szin* eritrocitopoezo
 eritropoezino: *biol* *kém* eritropoezin, erythropoesin
 | **eritroz/o 1** *kém* eritróz
 2) *orv* erythrosis
 | **eritrozin/o** *kém* eritrozin
 | **Erivan/o** *l.* Erevano
 | **erizif/o** *növ* <nem> lisztharmat <Erisiphe>
 ▶ erizifalaj: lisztharmatfélék <Erisiphales>
 | **erizim/o** *növ* repcsény <Erysimum>
 | **erizipel/o** *orv* orbánc, erysipelas
 | **Erlang/o** *mat* <Agner Krarup> Erlang
 erlango: *táv* *k* erlang <erl>
 | **ermen/o 1** *áll* hermelin, északi menyét, hölgymenyét <Mustela erminea>
 2) hermelin <téli prém>
 3) *cím* hermelin
 kontraŭermeno: *cím* ellenhermelin

| **ermit/o** 1) *kr* remete

►vivi ermitan vivon: remeteéletet él

2) *átv* remete, magányosan élő ember

ermitejo: remetelak

►Muzeo de l' Ermitejo en Peterburgo: a pétervári Ermitage Múzeum

ermitludo: *jték* pasziánsz

ermitokrabo: *áll* remeterák, Bernát-rák <Eupagurus bernhardus>

| **Ernest/o** Ernő

Ernestino: Erneszta, Ernesztina

| **erod/i** 1) *tr* elkoptat, elhasznál, kidörzsöl *vö.* erozii

►la cirkulado erodas la monerojn: a forgalom elkoptatja a

pénzértméket

2) *tr tech* lecsiszol, ledörzsöl <*pl.* csiszolópapírral>

3) *tr tech* bejárat <*pl.* motort>

►erodi aŭtomobilon: autót bejárat

►erodi motoron: motort bejárat

►erodi siajn ŝuojn: bejáratja a cipőjét

l.m. eroda papero

| **erodi/o** *növ* géorrh <Erodium> *szin* tordobeko

►moska erodio: pézsma géorrh <E. moschatum>

►duobla erodio: büröklevelű géorrh <E. cicutarium>

| **erofil/o** *növ* ködvirág <Erophila>

►printempa erofilo: tavaszi ködvirág, tavaszi daravirág, füstvirág <E. verna>

| **Eros/o** *mit* Erősz *vö.* Amoro, Cupido

| **erot/o** *pszi* erősz, érzéki vágy

erota: *pszi* erotikus *szin* erotika 2

erotismo: *pszi* erotizmus, túlhajszolt, beteges érzékiség

erotizi: *tr* erotizál, erotikusan ingerel

erotogena: *pszi* erogén

erotologo: *pszi* erotológus

erotologio: *pszi* erotológia

erotomanio: *pszi* szerelmi düh, erotománia

| **erotik/a** 1) *ex ir* szerelmes

►erotikaj poemoj de Katulo: Catullus szerelmes versei

►la erotika poezio de Kaloĉajo: Kalocsay szerelmi költészete

2) *ált* erotikus *szin* erota

erotiko: 1) *ex ir* szerelmi költészet

2) erotika <szerelmi mesterség>

| **erozi/o** *geo* erózió, lekopás

►akva erozio: folyóvízi erózió

►eola erozio, venta erozio: szélerózió, eolikus erózió

►glacia erozio: jégerózió, glaciális erózió

erozia: *geo* erózió, erodáló, eróziós

erozii: *tr geo* lepusztít, lehord <felszíni réteget>, erodál

| **erp/i** *tr agr* boronál

►erpi la maron: vizet hord a Dunába

erpilo: *agr* borona

►diska erpilo: tárcsás borona

►trihoka erpilo: háromfogú talajlazító

erpildisko: *agr* boronatárcsa

| **erud/i** *tr* kiművel, alaposan kiképez

erudito: képzett, tanult, nagy tudású ember *szin* erudiciulo

eruditeco: képzettség, tanultság, műveltség

| **erudici/o** tanultság, tudományos képzettség, nagy tudás

erudiciulo: képzett, tanult, nagy tudású ember *szin* erudito

| **eruk/o** *növ* borsmustár, rukola <Eruca>

►kultiva eruko: vetési borsmustár <E. vesicaria subsp. sativa>

erukata acido: kém erukasav

| **erupci/o** 1) *geo* vulkánkitörés, lávakitörés

2) *orv* kiütés, eruptio

►miliara erupcio: köleshimlő, köleskiütés, eruptio miliaris

►zona erupcio: övsömör, herpes zoster *szin* zostero II.

erupcii: 1) *ntr geo* kitör <vulkán> *szin* erupti

2) *ntr orv* kiüt <bőrön> *szin* erupti

erupcia: 1) *geo* vulkánkitöréses, eruptív *szin* erupta

►erupcia rokaĵo: eruptív kőzet, magmás kőzet *szin* erupciaĵo

2) *orv* kitörő, kiütéses, eruptív *szin* erupta

►erupta malsano: kiütéses betegség

erupciaĵo: *geo* eruptív kőzet, magmás kőzet *szin* erupcia rokaĵo

erupcikanalo: *geo* vulkáni kürtő

| **erupt/i** 1. erupcii

| **esamen/o** *áll* méhraj *szin* abelaro, abelsvarmo

esameni: *ntr áll* kirajzik

| **Esav/o** *bibl* Ézsau

| **escept/i** *tr* kivesz, kizár, kihagy, nem számít bele, nem vesz figyelembe

►esceptante ĉion alian: minden más kivételével

►escepti el la amnestio: kizár a közkegyelemből

►escepti ties eblon: kizárja a lehetőségét

►nemeritulojn esceptu el la donacado: az érdemteleneket zárd ki az ajándékozásból

►se escepti la hazardon, ni atingos la celon: ha kizárjuk a véletlent, elérjük a célt

escepto: kivétel

►escepto pravas regulon: kivétel erősíti a szabályt

►fari escepton el la regulo: kivételt tesz a szabály alól

►kunvoki ĉiujn sen escepto: kivétel nélkül mindenkit összehív

►ne ekzistas regulo sen escepto²: nincs szabály kivétel nélkül

►ne koni esceptojn: nem ismer kivételt

escepta: kivételes

►en esceptaj okazoj: kivételes esetekben

►via talento estas escepta: tehetség kivételes

escepte: 1) kivételesen, kivételes esetben

►hodiaŭ vi escepte ricevos tagmanĝon: ma kivételesen kap ebédet

2) kizárólag, kizárólagosan, kivéve *szin* ekskluzive

►escepte vin ĉiuj kredas al mi: téged kivéve mindenki hisz nekem

►escepte por vi mi faros ĉi tiun komplezon: kizárólag önért

megteszem ezt a szívességet

escepte de io v. iu: vmit v. vkit kivéve, vmi v. vki kivételével

►li donis al ĉiuj biletojn, escepte de samlokanoj: mindenkinek adott jegyet a helyiek kivételével

escepte, se: kivéve, ha, hacsak nem

►mi venos, escepte se pluvos: jövők, hacsak nem esik

senescepte: 1) kivétel nélkül

2) okvetlenül, mindenképpen, feltétlenül

►mi venos senescepte: okvetlenül jövők

►ni senescepte bezonas vian helpon: mindenképpen szükségünk van a segítségedre

esceptotraktilo: *inf* kivételkezelő

| **escet/o** *knyv* eszcet, tizenhármassz, scharfes s

| **ese/o** *ir* esszé, tanulmány

►recenza eseo: kritikai tanulmány, ismertető tanulmány

eseisto: *ir* esszéista, esszéíró, tanulmányíró

| **esen/o** *kr* esszéus, esszéus

| **esenc/o** 1) *ált* lényeg

2) *fil* *kr* esszencia, lényeg, lényegiség

3) *kém* anyagkivonat, sűrítmény, esszencia

►terebinta esenco: terpentineszencia

4) *növ* esszencia, illóolaj

►lavenda esenco: levendulaolaj
 ►roza esenco: rózsakivonat, rózsaeszcencia
 ►vegetaĵa esenco: növényi eszcencia, növényi illóolaj
 esenca: **1)** lényegi, lényegbevágó, lényeghez tartozó
 ►la reguleco apartenas al la esencaĵ trajtoj de Esperanto: a szabályosság az eszperantó lényegi tulajdonságaihoz tartozik
 ►vi tuŝis la esencan parton de la demando: a kérdés lényegi részét érintette
2) lényeges, okvetlenül fontos
 ►okupiĝu nur pri esencaĵ problemoj: csak lényeges problémákkal foglalkozz
 esence: lényegében
 neesenca, senesenca: **1)** nem lényegi
 ►lia kritiko tuŝas senesencaĵn karakterizojn: bírálata nem lényegi jellemzőket érint
2) lényegtelen, elhanyagolható
 ►neglektu la senesencaĵn punktojn: mellőzze a lényegtelen pontokat
 samesenca: **1)** egylényegű
2) *vall* egylényegű, homousziosz
| Esĥil/o *ir* Aiszkhülosz
| -esk- vkire v. vmire jellemző, hasonlító, vmilyen stílusú *l.* arabeska, űkspireska, vireska
| eskadr/o **1)** *hajó kat* hajóraj
2) *rep kat* repülőezred
| eskadron/o *l.* skadro
| eskal/o **1)** létra *szin* űstupetaro
 ►glitfolda eskalo, kulisa eskalo: teleszkópos létra
 ►tegmenta eskalo: tetőlétra
2) *tex* szemlefutás *<pl. harisnyán>*
 ►per malsekigita fingro űhaltigis la eskalon sur sia űstrumpo: megnedvesített ujjával megállította a lefutást a harisnyáján
 eskaladi: **1)** *tr kat* létrán megmászik *<pl. várfalat>*
 ►la piratoj eskaladis la fregaton: a kalózsok felmászta a fregattra
 ►la turkoj eskaladis la murojn: a törökök létrával megmászta a falakat
2) *tr hajó* *<kötélzeten>* mászik
 ►eskaladi űsnuraron: kötélszetre felmászik, kötélszetten mászik
 eskalatoro: *l.* rulűtuparo
 eskalfosto: létrapofa, létraszár
 eskalimuna: *tex* szembiztos
 ►eskalimuna űstrumpo: szembiztos harisnya
 eskalruno: létrafok
 eskalskafaldo: *ép* létraállványzat
l.m. klapeskalo, sturmeskalo, űsnureskalo, űsoveskalo, űstupeskaló
| eskalon/o *kat* lépcső
 eskaloni: *tr kat* lépcsőz, *<csapatokat>* lépcsőzeten elhelyez
| eskalop/o *gaszt* vékony hússzetet
 ►panumita eskalopo: rántott szetet
| eskap/i **1)** *ntr* megszökik, elmenekül vnonnan
 ►eskapi el la batalo: megszökik a csatából
 ►eskapi el la buŝo: kicsúszik a száján
 ►eskapi el la malliberejo: megszökik a börtönből
 ►eskapi el la tertremo: elmenekül a földrengés elől
2) *tr átv* menekül vmi elől
 ►eskapi la realon: menekül a valóság elől
 ►eskapi siajn zorgojn: menekül a gondjai elől
 ►li ne povis eskapi siajn premsonĝojn: nem tudott megszabadulni rémálmaítoól
 eskapo: szökés, menekülés
 eskapismo: menekülés *<gondok elől>*, elfordulás a világtól

seneskapejo: zsákutca
 eskapűigno: *inf* esc-jel
 eskapvojo: menekülőút, egerút
| eskar/o *orv* szövetelhalás, pörk, űszkös var, kéregpörk
 ►dekubita eskaro: felfekvés, decubitus *szin* kuűeskaró
| eskarp/o *kat* belső sáncárokfal, belső rézsű, belső lejtő
 kontraűeskarpo: *kat* külső sáncárokfal, külső rézsű, ellenlejtő
| eskatologi/o *vall* eszkatológia
| eskim/o *fn* eszkimó
 eskima: *mn nyt* eszkimó
 eskimumi: *hajó* eszkimófordulást tesz *<kajakot eredeti helyzetbe visszafordít>*
 eskimohundo: *áll* sánhúzó kutya
| eskirm/o *ritk kat* csetepaté
| eskort/o **1)** *kat* fegyveres kíséret, katonai kíséret
2) *ált* kíséret
 ►la reĝo veturis kun luksa eskorto: a király fényes kísérettel utazott
 eskorti: **1)** *tr kat* fegyveresen kísér
 ►militűipoj eskortis la komercaĵn űipojn: hadihajók kísérték a kereskedelmi hajókat
 ►policanoj eskortis la areűtitojn: rendőrsok kísérték a letartóztatott személyt
2) *tr ált* kísér *<kíséret>*
 ►liaj fideluloj eskortis la ekzilitan Rákóczi: hú emberei kísérték a száműzött Rákóczi
 foreskorti: *tr* kísérettel elvezet
| eskud/o escudo *<pénznm>*
| eskul/o *növ* vadgesztenyefa, lógesztenye, bokrétafa *<Aesculus>*
 eskulino: *kém gysz* eszkulin
| Eskulap/o *mit* Aesculapius *szin* Asklepio
| Eskvilin/o **1)** *tört geo* Esquilinus, Esquilino *<domb Rómában>*
| eskvir/o **1)** *tört* fegyvernök, fegyverhordozó
2) *fn tört* nemes, úr
| eskvizit/a **1)** remek, felséges, pompás, finom, különleges
2) *orv* heves, éles, átható *<pl. fájdalom>*
 ►eskvizita doloro de frakturo: törés éles fájdalma
| esoter/a ezoterikus, titkos értelmű, rejtett értelmű, csak a beavatottak számára érthető *vö.* ekzotera
 ►esotera instruo: titkos tan
 esoterismo: titkos tan, ezoterizmus
 esoterulo: titkos tanba beavatott személy
 malesotera: közérthető, exoterikus
| espanjolet/o *ép* spanyolár *<ablakkilincs>*, espagnolettazár
| espart/o *növ* eszpartófü, rostfü
 esparti: *tr* eszpartófüből fon
 espartaĵo: eszpartófüfonat, eszpartófüből font árú
| esper/i *tr* remél, reménykedik, bizakodik
 ►en plej alta mizero al Dio esperu^Z: *közm* hol legnagyobb a veszély, legközelebb az isteni segély
 ►esperi rapidan sukceson: gyors sikerben reménykedik
 ►homo esperas, morto aperas^Z: *közm* nem akkor jön a halál, amikor akarnók
 ►esperis flaton, ricevis baton^Z: kenyeret várt, s követ kapott
 ►malpli esperu, pli konsideru^Z: bízzál Istenben, de tartsd szárazon a puskaíort
 ►mi panon ne esperis, subite kuko aperis^Z: kenyeret remélt, kalácsot kapott
 ►ne atendita, ne esperita ofte venas subite^Z: *közm* hirtelen jön, amit nem vár az ember

►ne esperite, ne songite^Z: remélni se mertem, hát ez aztán a meglepetés
 espero: **1)** reménykedés, bizakodás <állapot>
 ►defalintaj esperoj: megghiúsult remények
 ►espero kaj pacienco kondukas al potenco^Z: *kōzm* a türelem rózsát terem
 ►espero logas, espero mensogas^Z: *kōzm* a remény hazudik
 ►espero mortas lasta: a remény hal meg legutoljára
 ►espero panon ne donas^Z: *kōzm* reménységgel nem lehet jóllakni, reménység szegénység
 ►estas certa espero por tio, ke: minden remény megvan arra, hogy
 ►kie estas sufero, estas ankaŭ espero^Z: *kōzm* ahol a szenvedés, ott a remény
 ►kovi esperon: reményt táplál
 ►La Espero de Zamenhof fariĝis la himno de la esperantistoj: Zamenhof A remény c. költeménye vált az eszperantisták himnuszává
 ►li ligis esperojn al la nova metodo: reményeket fűzött az új módszerhez
 ►meti esperon sur lin: reményt helyez belé
2) remény <a remény tárgya>
 ►belaj esperoj: szép remények
 ►detruĝi ĉiujn liajn esperojn: romba dönti minden reményét
 ►la filo estis lia unusola espero: a fia volt az egyetlen remény
3) *kr* remény <erény>
 ►kredo, espero kaj amo estas la tri teologiaj virtoj: a hit, remény és a szeretet a három teológiai erény
 esperanto: *fn* reménykedő
 espereble: remélhetőleg
 esperigi: *tr* biztat, reményt kelt vkiben <n>, kecsegtet
 ►esperigu la laciĝintojn: biztasd a megfáradtakat
 ►oni esperigas lin pri pli alta salajro: magasabb fizetéssel kecsegtetik
 esperiga: reménykeltő, ígéretes, biztató *szin* esperdona
 malesperi: *ntr* csügged, elkeseredik, *ige* reménytelen
 ►hom' malesperas, Dio aperas^Z: *kōzm* hol legnagyobb a veszély, legközelebb az isteni segítség
 ►multaj homoj malesperas pro sia materiala situacio: sok ember kétségbe van esve anyagi helyzete miatt
 malespera: elkeseredett, reményvesztett
 malesperigi: *tr* kétségbe ejt, elcsüggeszt
 malesperigi: *ntr* reményét veszti, kétségbe esik
 malespero: reménytelenség, kétségbeesés
 senespera: reménytelen, reményvesztett
 senespereco: reménytelenség
 senesperiga: csüggesztő, lehangoló, reményvesztő
 senesperigi: *tr* kétségbe ejt, elcsüggeszt, lehangol, reménytelenné tesz
 senesperigi: *ntr* elcsügged, reményét veszti
 esperdona: reménykeltő, ígéretes, biztató *szin* esperiga
 esperplena: reményteli, bizakodó
| Esperant/o 1) *eo* Reménykedő <Zamenhof álneve>
 ►Zamenhof eldonis sian Unuan Libron sub la pseŭdonomo d-ro Esperanto: Zamenhof dr. Reménykedő álneven adta ki Első könyvét
2) Esperanto: *eo nyt* eszperantó <nyelv>
 ►Esperanto – edzperanto: *eo* eszperantó – férjhezadó
 ►Esperanto estas planlingvo, nature evoluanta: az eszperantó természetesen fejlődő tervezett nyelv
 ►Zamenhof publikigis la lingvon Esperanto en 1887: Zamenhof 1887-ben tette közzé az eszperantót
 esperanta: *mn* eszperantó

►Esperanta Civito: *eo* Eszperantó Civitas <eszperantisták államszerűen szervezett közössége>
 ►esperanta-hungara vortaro: *eo nyt* eszperantó-magyar szótár
 ►esperantajn kongresojn oni aranĝas ĉiujare: eszperantó kongresszusokat évente tartanak
 eszperantaĵo: **1)** *eo* eszperantó holmi v. dolog v. nyomtatvány
 ►eszperantaĵoj estas esperantaj libroj, diskoj, T-ĉemizoj ktp: eszperantó holmik az eszperantó könyvek, lemezek, pólók
2) *eo* eszperantó specialitás, sajátosság
 ►la skemisma gramatiko estas esperantaĵo: a sematikus nyelvtan eszperantó sajátosság
 eszperantano: *eo* az eszperantó híve
 esperantejo: *eo* eszperantó hely <ahol eszperantisták vannak>
 esperantigi: **1)** *tr* eszperantóra fordít
2) *tr* eszperantósít, eszperantistává tesz
 esperantigi, esperantistigi: *ntr* eszperantistává lesz
 esperantismo: **1)** *eo nyt* eszperantizmus <eszperantó nyelvi sajátosság>
2) *eo* eszperantizmus <eszme, mozgalom>
 esperantisto: *eo* eszperantista
 esperantistaro: *eo* az eszperantisták, eszperantista tábor
 esperantistino: *eo* eszperantista nő
 esperantologo: *eo nyt* eszperantológus
 esperantologio: *eo nyt* eszperantológia
 esperantumi: *ntr eo* eszperantózik, eszperantóval foglalkozik
 esperantumanto: *fn eo* eszperantós, eszperantóval foglalkozó
 esperantonimo: *eo nyt* eszperantoníma <jellegzetesen eszperantó szó v. kifejezés>
 Esperantujo, Esperantio: *eo* Eszperantóország, Eszperancia, eszperantó világ <minden hely a világon, ahol az eszperantót használják>
 kontrauesperantismo: *eo* eszperantóellenesség
 peresperanta: eszperantót felhasználó, hasznosító
 ►SAT estas peresperanta organizo: a SAT az eszperantót hasznosító szervezet
 poresperanta: eszperantóért végzett, eszperantót célzó
 ►li ricevis distingon por sia poresperanta agado: kitüntetést kapott az eszperantóért végzett tevékenységéért
 esperanglaĵo: *eo nyt* eszpangol
 esperantlingva: *eo* eszperantó nyelvű
 esperantlingvano: *fn eo* eszperantó nyelvű
 Esperanto-asocio: *eo* eszperantó szövetség
 ►Hungaria Esperanto-Asocio: Magyarországi Eszperantó Szövetség
 Esperanto-domo: *eo* eszperantó ház
 Esperanto-grupo: *eo* eszperantó csoport
 Esperanto-klubo: *eo* eszperantó klub <intézmény>
 Esperanto-klubejo: *eo* eszperantó klubhelyiség
 Esperanto-movado: *eo* eszperantó mozgalom
| Espiritosant/o *geo pol* Espírito Santo
| esplanad/o 1) *kat* előtér, felvonulási tér, eszplanád <erőd, középület előtt>
2) sétatér, sétány, esplanade
| esplori/i 1) *tr* kutat, fűrkész
 ►esplori iom la fundon de la glaso^Z: a pohár fenekére néz
 ►li esploris en siaj poŝoj: kutatott a zsebeiben
2) *tr* kikutat, felderít
 ►esplori la kaŭzojn de la trovarmiĝo: kutatja a felmelegedés okait
3) *tr* megvizsgál, kivizsgál
 ►ĉar ĉiujn korojn la Eternulo esploras: *bibl* mert megvizsgál az Úr minden szívet

4) *tr tud* kutat, tanulmányoz

► *esplori la konduton de insektoj*: rovarok viselkedését tanulmányozza

5) *tr orv* megvizsgál, kivizsgál

► *la kuracisto plene esploris lin*: az orvos teljesen megvizsgálta

6) *tr jog* vizsgál, nyomoz, kihallgat

► *la enketisto esploris la akuziton*: a vizsgálóbíró kihallgatta a vádlottat

7) *tr inf* böngészik *szin* foliumi 3, retumi

esplora: kutató, vizsgáló, vizsgálódó

► *esplora intertraktado*: előzetes tárgyalás, puhatolódzó megbeszélés

► *li jeto esploran rigardon al ŝi*: kutató pillantást vetett feléje
esploro, *esplorado*: 1) kutatás, tanulmányozás, feltárás

► *elsatelita esplorado*: műholdas kutatás

► *por fremda koro ne ekzistas esploro*^Z: *közm* senkinek sem lehet a szívébe látni

2) *orv* vizsgálat

► *prisana esploro*: egészségügyi vizsgálat

3) *jog* nyomozás

esplorema: kutató szellemű, kíváncsi

► *esplorema spirito*: kutató lélek, kíváncsi ember

Esplorilo: *inf* Explorer

esploristo: 1) *tud* kutató

2) *geo* felfedező

3) *jog* vizsgálóbíró, nyomozási bíró *szin* *esplorjuĝisto*

elesplori: *tr* kifürkész, kiderít

neesplorebla: kifürkészhetetlen, kideríthetetlen

► *la koro de reĝoj estas neesplorebla*: a királyok szíve kifürkészhetetlen

priesplori: *tr tud* kikutat, megkutat

esplorbiblioteko: *tud* kutatókönyvtár

esplordemandi: 1) *tr jog* kihallgat

2) *tr* <kutatási céllal> meghallgat

esplorekspedicio: *tud* kutatóexpedíció

esplorinĝeniero: *tud* kutatómérnök

esplorinstituto: *tud* kutatóintézet

esplorjuĝisto: *jog* vizsgálóbíró, nyomozási bíró

esplorkampo: *tud* kutatási terület

esplorkomisiono: vizsgálóbizottság

esplorlaboro: *tud* kutatómunka

esplorministro: *pol* kutatási miniszter

esplorprojekto: *tud* kutatási program

esplorrigardi: *tr* fürkészik, fürkészve néz

► *li esplorrigardis mian vizaĝon*: fürkészte az arcomat

esplorserĉi: *tr* utánanéz vminek <n>, kutakodik, vizsgálódik vmi után <n>

esplorstacio: *tud* kutatóállomás

esplorŝipo: *hajó tud* kutatóhajó

esplortasko: *tud* kutatási feladat

esplortemo: *tud* kutatási téma

esplorvojaĝo: *tud* felfedezőút, kutatóút

l.m. Dopler-esploro, dosieresploro, flaresplori, gastesploro, grotesploro, grundesploro, kulturesploro, literaturesploro, merkatesploro, naturesploro, operaciesploro, opiniesploro, oresploro, spacesploro

| **espoz/i** 1. eksponi

| **espres/o** *gaszt* presszókávé

espresilo: *gaszt* presszógép *szin* *espresmaŝino*, *espresaparato*

espresaparato, *espresmaŝino*: *gaszt* presszógép *szin* *espresilo*

espresotaso: kis kávéscsésze

espreskafejo: *gaszt* presszó, *espresszó*

| **esprim/i** 1) *tr* kifejez, kinyilvánít

► *kion esprimas liaj gestoj?*: mit fejeznek ki a gesztusai?

► *la proparolisto ne esprimis sin pri la lastaj eventoj*: a szóvivő nem nyilatkozott a legutóbbi eseményekről

► *li malfacile esprimas sin en fremdlingvo*: nehezen fejezi ki magát idegen nyelven

► *por esprimi direkton oni uzas en Esperanto akuzativon*: az irány kifejezésére az *esperantó*-ban tárgyesetet használnak

► *ŝia rigardo esprimas teruron*: tekintete rémületet fejez ki

2) *tr tud* kifejez

► *ĉi tiu nombro esprimas la grandon de la angulo*: ez a szám a szög nagyságát fejezi ki

► *esprimi per metro*: méterben kifejez

esprimi: 1) *ált* kifejezés

► *kun esprimo de doloro sur lia vizaĝo*: a fájdalom kifejezésével az arcán

► *malamiga sinesprimo*: gyűlöletkeltő megnyilvánulás

2) *nyt* kifejezés

► *figura esprimo*: képes kifejezés

► *fiksa esprimo*: állandó szókapcsolat, állandósult szókapcsolat

► *flugilhava esprimo*: szállóige

► *suka esprimo*: ízes kifejezés

3) *mat* kifejezés

esprimaro: *nyt isk* kifejezésgyűjtemény, kifejezéstár

esprimiĝi: *ntr* kifejeződik

► *ŝia animo esprimiĝas sur ŝia vizaĝo*: a lelke kifejeződik az arcán
esprimiĝo: megnyilvánulás, kifejeződés

esprimismo: *műv* expresszionizmus

metaesprimo: *nyt* metakifejezés

misesprimo: félresikerült kifejezés, rossz kifejezés

neesprimebla: kifejezhetetlen, elmondhatatlan

senesprima: kifejezéstelen

► *gapi kun senesprima vizaĝo*: kifejezéstelen arccal bámul

subesprimo: *mat* részkifejezés

esprimilo: *nyt műv* kifejezőeszköz *szin* *esprimrimedo*

► *lingva esprimilaro*: nyelvi eszköztár

esprimiva: kifejező, kifejezőerővel bíró *szin* *esprimforta*

esprimivo: kifejezőerő

esprimforta, *esprimpova*: kifejező, kifejezőerővel bíró *szin* *esprimiva*

esprimkapablo, *esprimpovo*: kifejezőképesség

esprimlibero, *esprimlibereco*: *jog* szabad véleménynyilvánítás, véleménynyilvánítás szabadsága

esprimmaniero: *nyt műv* kifejezésmód

esprimplena: beszédes, kifejező

esprimrimedo: *nyt műv* kifejezőeszköz *szin* *esprimilo*

l.m. *dankesprimo*, *fakesprimo*, *metaesprimo*, *nomesprimo*,

opiniesprimo, *regulesprimo*, *rektesprima*, *vizaĝesprimo*

| **est/i** *ntr* van, létezik

► *estu kiel ajn*: bárhogyan is legyen

► *kaj Dio diris – estu lumo, kaj fariĝis lumo*: *bibl* akkor ezt mondta Isten – legyen világosság, és lett világosság

► *estis mallume en la ĉambro*: sötét volt a szobában

► *li estas policano*: ő rendőr

► *kiam li enpaŝis, mi estis min kombanta*: amikor belépett, éppen fésülködtem

► *dum la domo estos konstruata, miaj homoj gardos la konstruejon*: amíg a házat építik, az emberek vigyázzák az építési területet

► *esti en Romo kaj ne vidi la Papon!*^Z Rómában járni, és pápát nem látni!

esto: lét, megléte vminek

►esto el si: *fil* önmagában létező, ens a se

►ĝia esto ankoraŭ ne pruvas ĝian laŭcelecon: a léte még nem indokolja a célszerűségét

►oni multe diskutas pri la esto aŭ neesto de Dio: sokat vitáznak Isten létéről vagy nemlétéről

►la grandaj demandoj de la esto kaj neesto: a lét és nemlét nagy kérdései

estado: **1)** létezés, levés

►estado de bremsoj en la banksektoro nuntempe tre gravas: fékek létezése a bankszektorban mostanában nagyon fontos

2) tartózkodás vhol *szin* restado

►mi plilongigos je du tagoj mian estadon ĉi tie: itt-tartózkodásomat két nappal meghosszabbítom

estadi: **1)** *ntr* <tartósan v. ismételten> létezik, van

►de jaroj tiu vilaĝo estadis lia ŝatata restadejo: évek óta az a falu volt a kedvenc tartózkodási helye

►de tempo al tempo estadas oranĝoj en nia butikoj: időnként van narancs a boltunkban

2) *ntr* tartózkodik, időzik vhol *szin* restadi

►estadi vizite en la urbo: látogatóban van a városban

estaĵo: **1)** *fn* létező

►ĉiu tera estaĵo estas submetita al naturleĝoj: minden egyes földi létező alá van vetve a természeti törvényeknek

►ĉiuj vivaj kaj nevivaj estaĵoj: minden élőlény és nem élő létező

2) lény, élőlény

►homa estaĵo: emberi lény

►Maria estas ĉarma estaĵo: Mária bájos teremtsé

►mikroskopaj estaĵoj svarmis sub la lupeo: mikroszkopikus élőlények nyüzsgöttek a nagyító alatt

estanta: **1)** *mn* létező, meglevő

►sur la foto li vidis siajn estantajn kaj estintajn amikojn: a fényképen látta meglevő és volt barátait

2) *mn nyt* jelen <idő> *szin* prezencia

►estanta tempo: jelen idő *szin* as-tempo, estanteco **2)**, prezenco

estanteco: **1)** *fn* a jelen *szin* nuno, nuntempo

2) *nyt* jelen idő *szin* as-tempo, estanta tempo, prezenco

esteblico: a létezés lehetősége, létezhetőség

esteco: szerep, <létezési> minőség

►en mia esteco de urbestro: polgármesteri minőségemben

►laŭ mia esteco kiel patro: atyai szerepemnek megfelelően

estejo: létezési hely, létezés helye

►la estejo de Eldorado restis nekonata: eldorádó létezésének helye ismeretlen maradt

estadejo: tartózkodási hely *szin* restadejo

estigi: **1)** *tr* létrehoz, létesít, terem

►mi estigos paradizon al vi ĉi tie: paradicsomot teremtek itt neked

2) *tr* előidéz, keletkeztet

►la nekontenteco estigis tumultojn: az elégedetlenség nyugtalanságot idézett elő

estiganto: *l.* generanto

estigi: *ntr* létesül, létrejön, keletkezik, teremődik

►la homo estiĝis el polvo laŭ la Biblio: a Biblia szerint az ember porból lett

►pro la nebulo estiĝis ĥaoso sur la vojoj: a köd miatt káosz keletkezett az utakon

estinta: **1)** *mn* volt, egykori, elmúlt, valamikori

►en la estinta tempo ni multe ekskursis: az elmúlt időben sokat kirándultunk

►estinta kamarado: volt pajtás, egykori pajtás

►la estinta gloro de Francio: Franciaország egykori dicsősége

2) *mn nyt* múlt <idő> *szin* preterita

►estinta tempo: múlt idő *szin* estinteco **2)**, is-tempo, preterito

estinteco: **1)** a múlt idő *szin* paseo

►en la estinteco ofte okazis: a múltban gyakran megtörtént

►oni ne povas forviŝi la estintecon: a múltat nem lehet eltörölni

2) *fn* a múlt <történetek>

►la estinteco de la lando estas glora: az ország múltja dicsőséges

3) *nyt* múlt idő *szin* estinta tempo, is-tempo, preterito

estonta: **1)** *mn* jövendő, eljövendő

►en la estonta tempo ni disponos pli da mono: a jövőben majd több pénzzel rendelkezünk

►liaj estontaj bogepatroj: a jövendő apósa és anyósa

2) *mn nyt* jövő <idő> *szin* futura

►estonta tempo: jövő idő *szin* estonteco, futuro, os-tempo

estontaĵo: jövendő, bekövetkezendő esemény

estonteco: **1)** a jövő idő

►en la estonteco ni havos pli da ebloj: a jövőben több lehetőségünk lesz

►en la proksima estonteco: a közeljövőben

2) *fn* a jövő <sors>

►mi antaŭdiras al li mizeran estontecon: sanyarú jövőt jósolok neki

3) *nyt* jövő idő *szin* estonta tempo, futuro, os-tempo

estulo: emberi lény

alesti: *ex l.* ĉeesti

apudesti: *tr* vki v. vmi mellett van, ott van, jelen van

ĉeesti: *x* jelen van vhol <n v. en>, ott van

►ĉeestas!: jelen!

►ĉeesti en la kunveno: jelen van az összejövetelen

►ĉeesti la okazaĵon: jelen van az eseményen

ĉeesto: jelenlét

►en la ĉeesto de gravaj personoj: fontos emberek jelenlétében

ĉeestanto: *fn* jelenlevő, ott levő

ĉeestantaro: jelenlevők, ott levők

ĉieesta: mindenhol jelen levő

ekesti: **1)** *ntr* létesül, létrejön, létezni kezd *szin* estiĝi

2) *tr* beáll <pl. csend>, támad <pl. szél>

enesti: *x* benne van vmiben <n v. en>

►enesti la aeron: benne van a levegőben

foresti: *ntr* távol van, nincs jelen, elmarad vhol

►du lernantoj forestas: két tanuló hiányzik

►forestas!: hiányzik!

►mi ne kutimas foresti por tagoj: nem szoktam napokra elmaradni

foresto: távollét, hiányzás

►atestita foresto: igazolt hiányzás

►neatestita foresto: igazolatlan hiányzás

forestanta: *mn* távollevő, hiányzó

forestanto: *fn* távollevő, hiányzó

►la forestanto ĉiam estas malprava^z: *közm* a távollevőknek soha sincs igazuk

forestismo: **1)** távolmaradás, tartózkodás <részvételtől>

2) *gadz pol* abszентизmus

kunesti: *ntr* együtt van

►en mia nomfesto kunestis ĉiuj miaj amikoj: névnapomon minden barátom együtt volt

kunesto, kunestado: együttlét

malĉeesto: hiányzás, távollét

►neatestita malĉeesto: igazolatlan hiányzás

malesti: *ntr* nincs, nem létezik

malesto: hiány

neesto: nemlét, hiány

►kontraŭ neesto ne estas protesto^Z: ahol nincs, ott ne keress
estkonfesi: *tr ritk* elismeri vminek v. vkinek <n> a létezését

►la unuenaskiton, la filon de la ne amata, li devas estkonfesi: *bibl* a
gyűlölt feleség fiát kell elsőszülöttnek elismernie
estokialo: létok

l.m. spiritĉeesto, spiritforesta

| **est/o** *ne l.* estono

| **establ/i** *tr* létesít, létrehoz, megalakít, megalapít

►establi diplomatiajn rilatojn: *pol* diplomáciai kapcsolatokat létesít

►establi firmaon: *gazd* céget alapít

►establi negocon: *gazd* üzletet alapít

establo: intézmény, létesítmény, szervezet

establejo: telephely, székhely

establestro: létesítményvezető

establigi: **1)** *ntr* létrejön, létesül, megszerveződik, megalakul

2) *ntr* átv meggyökeresedik, megtelepszik

| **Ester** *bibl* Észer könyve <Esz>

| **ester/o** *kém* észter

esterazo: *kém* észteráz

esterigi: *tr* *kém* észteresít

poliestero: *kém* poliészter

transesterigi: *tr* *kém* átészteresít

l.m. kolinesterazo

| **Ester/o** Észer <utónév>

| **estetik/o** **1)** *fil* esztétika

2) *átv* esztétikum, szépség

estetika: **1)** esztétikai

2) szép, esztétikus

estetikisto: *fil* esztéta

estetikulo: *fn* szépkedvelő, esztétikumkedvelő, szépérzéssel

megáldott ember

| **estez/o** *biol* érzékenység, érzéköpesség, esztézia, aesthesia *szin*
sensiveco

senestezigi: *orv* érzéstelenít

estezometro: *gysz* érzékenységmérő, eszteziométer

hiperestezo: *biol orv* túlérzékenység, hyperaesthesia

hipoestezo: *biol orv* csökkent érzékenység, hipoesztézia,

hypoaesthesia

| **estiel** mint <vmilyen minőségben>

►estiel patro mi ne povas konduti kiel ia duonpatraĉo: mint apa nem
viselkedhetek úgy, mint holmi mostoha

►estiel prezidanto mi transprenos la vorton: mint elnök <elnöki
minőségemben> átveszem a szót

| **estim/i** *tr* tisztel, becsül

►oni estimas iun pro moralaj, spiritaj valoroj: erkölcsi, szellemi
értékekért tisztelnek valakit

estimo: tisztelet, megbecsülés

►estimo al tradicioj: hagyománytisztelet

►kun profunda estimo: mély tisztelettel

estimata: tisztelt, becsült

►estimata sinjoro: tisztelt uram

►estimata sinjoro profesoro: tisztelt professzor úr

estiminda: tisztelendő, tiszteletre méltó

►viaj klopodoj estas estimindaj: törekvéseid tiszteletre méltók

malestimai: *tr* lenéz, megvet

malestimo: lenézés, megvetés

malestiminda: megvetendő, gyalázatos

memestimo: önbecsülés

multestimata: mélyen tisztelt

| **esting/i** **1)** *tr* elolt <tűz>

►estingi fajron: tüzet olt

►ne estingu la fajron, kiu vin ne bruligas^Z: *közm* ne oltsd a tüzet, ami
nem téged éget

2) *tr* leolt, elolt <világítás>

►estingi la elektron: leoltja a villanyt

►estingi la kandelon: eloltja a gyertyát

►estingi la lampon: eloltja a lámpát

►estingi la lumon: kioltja a fényt

3) *tr* átv kiolt, elfojt, megszüntet

►estingi lian vivon: kioltja az életét

►estingi sian soifon: szomját oltja

►fajron estingas akvo, pekon pardono^Z: *közm* tüzet eloltja a víz, bűnt
elmossa a bocsánat

►granda akvo ne povas estingi la amon: *bibl* sok víz sem tudja
eloltani a szeretetet

►kiu ŝuldojn estingas, riĉecon atingas^Z: *közm* elég gazdag az, aki
senkinek sem adós

4) *tr* *kém* olt <mész>

►estingi kalkon: meszet olt

estingo: **1)** oltás <tűz>

2) *átv* elfojtás, megszüntetés

estingigi: **1)** *ntr* kialszik, eloltódik <tűz, világítás>

2) *ntr* átv megszűnik, elpárolog

►kun estingiĝanta voĉo: elhaló hangon

estingilo: **1)** gyertyaoltó

2) tűzoltó készülék

l.m. blovestingi, brulestingisto, fajrestinga, fajroestingilo,

fajroestingisto, voĉestingo

| **estivaci/o** *növ* borulás, aestivatio vö. vernacio

| **eston/o** *fn* észter

estona: *mn nyt* észter <et>

Estonujo, Estonio: *geo pol* Észtország <EE>

| **-estr-** -vezető, -főnök, -igazgató, -parancsnok, -vezér *l.* bandestro,
ciagnestro, oficestro, hotelestro

estro: vezető, főnök, igazgató, parancsnok, vezér

►estro de banditoj: banditák vezére

►estro de la laborbrigado: a munkabrigád vezetője

►estro de la teatra trupo: a színtársulat igazgatója

►ĝenerala estro de jezuitoj: *kr* jezsuita generális

estri: *tr* vezet, vezényel, irányít, menedzsel, parancsnokol

►kapitano estras kompanion: a kapitány századnak parancsnokol v.
századot vezet

►li estras grandan firmaon: nagy céget vezet

►Petro estras la renovigon de la domo: Péter irányítja a ház
renoválását

estrado: irányítás, vezetés, parancsnoklás

estraro: vezetőség, főnökség, elnökség, igazgatóság

estrarano: vezetőségi tag, elnökségi tag, igazgatósági tag

estreco: vezető szerep

►transdoni la estrecon: átadja a vezetést

►transpreni la estrecon: átveszi a vezetést

estrigi: *tr* vezetővé tesz

estrino: női vezető

►estrino de la kudrejo: a varroda vezetője

subestro: főnökhelyettes, helyettes vezető, előljáró-helyettes, alvezér

estrarkunsido: vezetőségi ülés

| **estrad/o** *l.* podio

| **estradiol/o** *l.* oestradiolo

| **estragon/o** *növ* tárkony, tárkonyürm <Artemisia dracunculus>
szin drakunkolo 2

| **estuar/o** *geo* tölcsértorkolat, esztuárium

► en estuaroj la akvo estas saleta pro la alfluo de la maro: a tölcsértorkolatokban a víz sós a tenger beáramlása miatt

| **ešafod/o** *jog* vesztőhely, verpad

| **ešolzi/o** *növ* kakukkmák, aranymák <Eschscholzia>

► kalifornia ešolzio: kaliforniai kakukkmák, kaliforniamák <E. californica>

| **-et-** kicsinyítés *l.* grandeta, pordeto, lerneti, libreto, monteto, piedeto, rideti, verdeta

et-: kis- *l.* etbieno, etburgo, etfingro, etindustrio, etkomerco, eturbo

eta: kis, kicsi, kicsike, apró *szin* malgranda

► ĝis la plej etaj detaloj: a legkisebb részletekig

► granda nubo, eta pluvo^Z: kicsi eső, nagy felleg; sok hűhó semmiért; nagyobb a füstje, mint a lángja

► komputiloj havis komence tre etan memoron: a számítógépeknek a kezdetben nagyon kis memóriájuk volt

etaĵo: csekélység, apróság, apró dolog

eteta: parányi, pöttöm

etigi: *tr* kicsivé tesz, kicsinyít, lecsökkent

► mi ne volas etigi viajn meritojn: nem akarom csökkenteni az érdemeidet

etulo: **1)** pöttöm ember, emberke

2) csöppség, *fn* kicsi

► ĉiuvespere mi fabelas al miaj etuloj: minden este mesélek a kicsieimnek

etulinjo: kicsim, gyermekem

| **et-** *kém* et- <két szénből álló lánc szénhidrogének nevében>

etano: *kém* etán

► diklor-difenil-triklor-etano: diklór-difenil-triklór-etán

► etanata acido: ecetsav, acetatacidium

► etanata anhidrido: ecetsavanhidrid

etanal: *kém* etanal, acetaldehid

etanol: *kém* etanol

etandiolo: *kém* etándiol

etanolato: *kém* etanolát

► kalia etanolato: kálium-etanolát

eteno: *kém* etén

etoksio: *kém* etoxicsoport

► etoksibenzeno: fenetol *szin* fenetolo

► etoksietanolo: etoxi-etanol, etilglikol

etilo: *kém* etilcsoport

► etilalkoholo: etilalkohol, borszesz

etileno: *kém* etilén

etilismo: *l.* alkoholismo

etino: acetilén *szin* acetileno

polieteno: *kém* polietén

polietileno: *kém* polietilén

| **eta** *knyv* ž, éta <görög 'e' betű> *szin* eto

| **etaĝ/o** **1)** ép emelet, szint

► la familio loĝas en la unua etaĝo: a család az első emeleten lakik

2) *geo* emelet <régégtani egység>

► la etaĝo respondas al la kronostratigrafia aĝo: az emelet megfelel az időrégégtani korszaknak

3) *növ* régió <magassági szint>

► alpa etaĝo: alpin régió

► monta etaĝo: montán régió

► monteta etaĝo: kollin régió

► neĝa etaĝo: nivális régió

► subalpa etaĝo: subalpin régió

► submonta etaĝo: szubmontán régió

4) *rep* rakétafokozat

etaĝigi: *tr* lépcsőzetesen kialakít, szintek szerint rendez

► oni ofte etaĝigas la montoflankojn, por ebligi la terasecan kultivadon: gyakran lépcsőzetesen alakítják ki a hegyoldalakat, hogy lehetővé tegyék a teraszos földművelést

ĉefetaĝo: ép főemelet, bel-étage, piano nobile *szin* beletaĝo

interetaĝo: ép félémelet, emeletköz

mezetaĝo: ép középszint, középső emelet

subetaĝo: alagsor, szuterén

trietaĝa: ép háromemeletes

etaĝdomo: ép emeletes ház

l.m. keletaĝo, teretaĝo

| **etaĝer/o** falipolc <bútor> *szin* murbretaro

| **etalon/o** **1)** ip etalon, hiteles mérték

2) *gazd* fémetalon, pénzláb

3) *átv* minta, mérce

► lia konduto servas kiel etalono por la posta generacio: viselkedése mércéül szolgál az utána következő generáció számára

l.m. argéntetalono, oretalono

| **etap/o** **1)** kat pihenő, állomás

2) *kat* menetszakasz, útszakasz

3) *sp* etap, útszakasz

4) *ált* szakasz

5) *kat* hadtápterület

etapkurumo: *sp* szakaszfutam

etapvenko: *sp* szakaszgyőzelem

l.m. agadetapo, vivetapo

| **etat/o** kimutatás, lajstrom, jegyzék, összesítő táblázat,

állománytábla, rovancs

► financa etato: pénzügyi kimutatás

► malsanula etato: beteglista

► personara etato: személyzeti kimutatás

► salajra etato: bérlista

► preni, skribi en malsanulan etaton: betegállományba vesz,

táppénzre felvesz

eksteretata: állományon kívüli, listán, jegyzékben nem szereplő

etatkontrollo: *gazd* rovancsolás

l.m. bienetato, dungetato

| **etend/i** **1)** *tr* kiegyenesít, kinyújt

► etendi la brakon: kinyújtja a karját

► etendi la krurojn: kinyújtja a lábát

► etendi la manon al li: kezét nyújt neki

► etendi risorton: rugót kinyújt

► etendi sian manon kontraŭ sia propra patro: saját apjára emel kezét

► etendi sin: kinyújtja magát, nyújtózkodik

2) *tr* kiterít, szétterít

► etendi la reton: kiteríti a hálót

► etendi la tolaĵon: kitereti a ruhát

3) *tr fiz tech* nyújt <fém>

4) *tr átv* kiterjeszt, kibővít

► etendi aplikon: *inf* alkalmazást kiterjeszt

► etendi regulon al similaj okazoj: szabályt kiterjeszt hasonló esetekre

► etendi sian povon: kiterjeszti a hatalmát

etendo: **1)** kiegyenesítés, kinyújtás

2) kitergetés, szétterítés

3) *fiz tech* nyújtás

4) *sp* nyomás <súlyemelés>

etendaĵo: **1)** kiterjedés, síkság, felület, tükör

►etendaĵo da akvoj: széles víztükör

►etendaĵo da kampoj: kiterjedt mezőség

2) *inf* bővítés, kiterjesztés <szoftver>

etendeblo: **1)** kiterjeszthető, kinyújtható

►etendeblo HTML: *inf* kiterjeszthető hipertextes jelölőnyelv

►etendeblo markolingvo: *inf* kiterjeszthető jelölőnyelv

2) *fiz tech* alakítható, nyújtható, duktilis *szin* duktila

►etendeblo metalo: nyújtható fém

etendiĝi: **1)** *ntr* nyúlik, kiterjed

2) *ntr* szétterül, elterül

►bona odoro etendiĝis tra la aero: jó illat terjedt a levegőben

►nebulo etendiĝis super la valo: köd terült el a völgy felett

3) *ntr* nyúlik vmeddig <hely>, tart vmeddig <idő>

►la monto etendiĝas ĝis la maro: a hegy a tengerig nyúlik

►la paco etendiĝis ĝis 1914: a béke 1914-ig tartott

4) *ntr* *átv* terjed

►la sciigo etendiĝis rapide: a hír gyorsan terjedt

disetendi: **1)** *tr* szétterjeszt, szétnyit, terpeszt

►disetendi la brakojn: szétárja a karját

►disetendi la flugilojn: kiterjeszti a szárnyát

►disetendi la gambojn: szétterpeszti a lábát

2) *tr* kiterít, szétterít

►la patrino disetendis plejdon sur la herbo: az anya plédet terített szét a fűvön

etendilo de postvelo: *hajó* farfa

eletendi: **1)** *tr* teljesen kinyújt, megnyújt

►vi eletendis la risorton, ĝi ne plu estas uzebla: teljesen kinyújtottad a rugót, használhatatlanná vált

2) *tr* kinyújt vhonnan

►li eletendis la ŝlosilon tra la fenestro: az ablakon kinyújtotta a kulcsot

l.m. batetendi, tiretendi

| **Eteokl/o** *mit* Eteoklész, Eteocles

| **eter/o** **1)** éter <tiszta ég>

2) *fil* *fiz* éter <a világűr betöltő képzeletbeli finom anyag>

3) *kém* éter

►dietiletero: dietil-éter

►petrola etero: petroléter, petróleuméter, gázolin

4) *kém* *gysz* éter, aether, dietil-éter *l.* dietiletero

5) *kém* petroléter *l.* petrola etero

etera: **1)** éteri <ég>

2) *átv* légies, könnyed, finom

3) *kém* éterikus, éter-

4) *gysz* éteres

eterismo: **1)** *orv* étermérgezés, éterizmus

2) éterivás, étermánia *szin* eteromanio

dietil-etero: *kém* dietiléter

eteromanio: *orv* étermánia *szin* eterismo **2**

tioetero: *kém* tioéter, szerves szulfid

| **etern/a** **1)** örökkévaló, öröktől fogva létező

►la Eterna Patro: az Örökkévaló Atya

►laŭ Spinozo materio estas same eterna kiel spirito: Spinoza szerint az anyag éppúgy öröktől fogva való, mint a szellem

2) örök <nem lesz vége>

►en eterna fajro vi brulos: örök tűzben fogsz égni

►eterna vivo: *vall* örök élet

►eterna movanto: örökmozgó

►mi estas eterna komencanto: örök kezdő vagyok

►regiono de eternaj neĝoj: az örök hó birodalma

►Romo, la eterna urbo: Róma, az örök város

3) *átv* örök, örökös <nagyon hosszú>

►mi ŝuldas al vi eternan dankon: örök hálával tartozom önnek

►min tedas aŭskulti viajn eternajn disputojn: unom hallgatni az örökös vitákat

eterne: **1)** öröktől fogva

►de eterne: öröktől fogva

►la pordo de la infero eterne staras: a pokol kapuja öröktől fogva áll

2) örökké <vég nélkül>

►nek ĝojo, nek malĝojo daŭras eterne: sem az öröm, sem a bánat nem tart örökké

►por eterne amen: *kr* mindörökké ámen, in aeternum amen

3) *átv* örökösen <hosszan, gyakran>

►vi eterne kverelas: örökösen veszekedtek

eterno, eterneco: **1)** örökkévalóság

►eterneco estas atributo de la dioj: az örökkévalóság az istenek tulajdonsága

2) örökösség

►en eterno amen: *kr* mindörökké ámen, in aeternum amen

►la eterneco de lia reĝeco estas neakceptebla: királyságának örökössége nem fogadható el

eternigi: **1)** *tr* megörökít, emlékeztetessé tesz

►lian memoron eternigas memortabulo: a nevét emléktábla örökíti meg

►per siaj faroj li eternigis sian nomon: tetteivel emlékeztetessé tette a nevét

2) *tr* örökletessé tesz

►ne eternigi vian malamon: ne tedd örökletessé a gyűlöletedet

Eternulo: *bibl* az Úr, az Örökkévaló

►kaj <Abraham> preĝis tie al la Eternulo, la Dio: *bibl* és <Ábrahám> segítségül hívta ott az Úrnak, az örökkévaló Istennek a nevét

| **etik/o** *fil* etika, erkölcsan

►ĵurnalisma etiko: újságírói etika

etika: **1)** *fil* etikai

►etikaj principoj: etikai elvek

2) *átv* etikus

►etika faro: etikus cselekedet

etikisto: *fn* *fil* etikus

bioetiko: *biol* *fil* bioetika

maletika: etikátlan

| **etiked/o** **1)** címke, cédula

►etikedo sur varo, kajero: címke árun, kazettán, füzetben

►kliŝa etikedo: *átv* *pej* minősítő címke

2) *inf* címke, azonosító, label

►etikedo sur disketo: címke hajlékonylemezen

3) *inf* címke, label

►ĉefa etikedo: fejcímke

►HTML-etikedo: HTML-címke

4) *biol* *kém* nyomjelző izotóp

etikedi: **1)** *tr* címkéz, címkével ellát

2) *tr* *inf* címkéz, kijelöl

etiketado: **1)** címkézés, felcédulázás

2) *inf* címkézés, tagging

etikedilo: *eltr* címkézőgép, tagger

finetikedo: *inf* zárócímke, trailer label

l.m. alumetetikedo, bendetikedo, datumetikedo, finetikedo, KD-

etikedo, portiletikedo, prezetikedo, produktetikedo

| **etiket/o** **1)** etikett, illemszabályok

►reguloj de etiketo: illemszabályok

►reta etiketo: *inf* netikett *szin* retmoroj

2) *ne* címke *l.* etikedo

etiketi: *tr ne* címkéz *l.* etikedi

| **etim/o** *nyt* etimon

etimologo: *nyt* etimológus, *fn* szófejtő

etimologio: **1)** *nyt* etimológia, szófejtéstan

2) *nyt* etimológia <vmely szó kialakulásának története>

►la etimologio de ‘chevalo’ rekondukas al la latina ‘caballus’: a

‘chevalo’ etimológiája visszavezet a latin ‘caballus’-ra

| **etiolo/a** *növ* elsárgult, elszíntelenedett, etiolált

etioliği: *ntr* *növ* elszíntelenedik, elsárgul, etiolálódik

| **etiolog/o** *orv* kórokkutató, etiológus

etiologio: *orv* kóroktan, kórokkutatás, etiológia

| **etiop/o** *fn* etióp

etiopa: *mn* etióp

►etiopaj lingvoj: *nyt* etióp nyelvek

Etiopujo, Etiopio: *geo pol* Etiópia <ET>

| **etlinger/o** *növ* porcelánrózsa <Etlingera> *szin* porcelana rozo

►alta etlingero: vörösfáklyás gyömbér, fáklyagyömbér <E. elatior>

| **etmoid/o** *anat* rostacsont, os ethmoidale

etmoida: *anat* rostacsonti, ethmoidalis

►etmoida bullo: *anat* rostacsonthólyag, bulla ethmoidalis

►etmoidaj celuloj: *anat* középső rostasejtek, cellulae ethmoidales

| **etn/o** nép, etnikum, etnosz

etna: etnikai, etnikus

►etna grupo: etnikai csoport

►etna purigado: *pol* etnikai tisztogatás

etnismo: *pol* etnicizmus

etnologo: *tud* etnológus, összehasonlító néprajzos

etnologia: *tud* összehasonlító néprajz, etnológia

interetna: etnikumközi, interetnikai

multetna, pluretna: soknemzetiségű

etnocentrismo: *pol* etnocentrizmus

etnogenezo: *tud* nép kialakulása, etnogenezis

etnolingvistiko: *nyt* etnolingvisztika

etnomilito: *kat* etnikai háború

etnomuziko: *zene* etnozene

etnonegoco: *pol pej* etnobiznisz

etnoplurismo: *pol* etnikai pluralizmus

| **Etn/o** *geo* Etna

| **etnograf/o** néprajzkutató, etnográfus

etnografio: néprajz, etnográfia

| **et/o** *l.* eta

| **etolog/o** *áll* magatartáskutató, viselkedéstanos, etológus

etologio: **1)** *ex* szokáskutatás <szokások eredete>, etológia

2) *ex* jellemtan, jellemkutatás

3) *áll* magatartáskutatás, viselkedéstan, etológia

| **etos/o** <szellemi> légkör, hangulat, szellemiség, lelkiület

►amikeca etoso de la renkontiĝo: a találkozó barátságos légköre

►en streĉa etoso: feszült légkörben

etosiga: hangulatteremtő *szin* etoskrea

etoskrea: hangulatteremtő *szin* etosiga

| **etrioskop/o** *fiz* őr sugármérő, etrioszkóp

| **Etruri/o** *l.* Etruskujo

| **etrusk/o** *fn tört* etruszk

etruska: *mn tört nyt* etruszk

Etruskujo, Etruskio: *tört geo* Etruria

| **etud/o** **1)** *zene* etüd

2) *műv* tanulmány, vázlat

| **etuv/o** *gysz* <hővel működő> sterilizáló készülék, fertőtlenítő készülék

etuvi: *tr orv* <hővel> sterilizál, fertőtlenít

| **etuz/o** *növ* ádáz <Aethusa>

| **EU** *pol* EU <Európai Unió>

►EU estas la mallongigo de Eŭropa Unio: az EU az Európai Unió rövidítése

►EU-deputito: EU-képviselő

►EU-komisiono: EU-Bizottság

►EU-komisionano: *pol* EU-biztos

►EU-konforma: EU-konform

►EU-konsilio: EU-Tanács

►EU-Kortumo: EU-Bíróság

►EU-larĝigo: *pol* EU-bővítés

►EU-lando: *geo pol* EU-ország

►EU-ministro: *pol* EU-miniszter

►EU-parlamento: *pol* EU-parlament

►EU-peranto: *pol* EU-közvetítő

►EU-skala: az egész EU-t érintő

| **eŭ-** **1)** *orv* eu- <jó, normális állapot, működés> *l.* eŭpepsio,

eŭpneo, eŭmetropa, eŭritmo

2) *biol* valódi - *l.* eŭbakterio, eŭspongo

| **Eŭbe/o** *geo* Euboia

| **eŭdajmonism/o** *fil* eudémonizmus, eudaimonizmus

| **eŭdiometr/o** *kém* gázcsömörő, gázmérő edény, eudiométer

eŭdiometrio: *kém* térfogatós gázelemzés, eudiometria

| **Eŭdoks/o** Eudoxosz <utónév>

| **eŭfaŭzi/o** *áll* krill <Euphausia>

►eŭfaŭziuloj: világító rákok <Euphaseacea>

| **eŭfemism/o** **1)** *ir* szépítő körülírás, eufemizmus

2) *ált* szépítés, eufemizmus

eŭfemisma: szépítő, eufemisztikus

| **eŭfoni/o** *nyt* jóhangzás, széphangzás, eufónia

| **eŭforbi/o** *növ* kutyatej <Euphorbia>

►eŭforbiacoj: kutyatejfélék <Euphorbiaceae>

►cipresa eŭforbio: farkas kutyatej <E. cyparissias>

►ipekeŭforbio: torokőr-kutyatej <E. ipecacuanhae>

►krucfolia eŭforbio: hasindító kutyatej, nagy sárfű, kerti sárfű <E.

lathyris>

►segildenta eŭforbio: merevszárú kutyatej <E. serrata>

| **eŭfori/o** *pszi* eufória, felhangoltság, felhangolt kedélyállapot

eŭforia: euforikus, felhangolt

| **Eŭfrat/o** *geo* Eufrátesz vő. Tigriso

| **eŭfrazi/o** *növ* szemvidítófű <Euphrasia> *szin* okulkomforto

| **Eŭfrozin/o** **1)** *mit* Euphrosziné, Euphrosyne

2) Eufrozina <utónév>

| **Eŭgen/o** Jenő

| **eŭgeni/o** *növ* cseresznyemirtusz <Eugenia>

►Brazila eŭgenio: brazil cseresznyemirtusz, grumiháma <E.

dombeyi> *szin* gumišamo

►unuflora eŭgenio: indián cseresznyemirtusz, pitanga <E. uniflora>

| **eŭgenik/o** *biol* fajegészségtan, eugenetika, eugenika

eŭgenikismo: *tud* fajegészségtan-elmélet, eugenetika-elmélet

eŭgenikisto: eugenikista

| **eŭglen/o** *biol* eugléna <Euglena> <ostoros egysejtű>

| **Eŭhemer/o** *fil* Euhemerosz

eŭhemerismo: *fil* euhemerizmus

| **eŭkalipt/o** *növ* eukaliptusz <Eucalyptus>

| **eŭkariot/oj** *biol* eukarióták <valódi sejtmagvas szervezetek>

<Eukaryota> *szin* nukleuloj

| **eŭkaristi/o** **1)** *kr* oltáriszentség, miseáldozat, eucharisztia
2) *kr* az eucharisztia liturgiája <a mise része> *szin* eŭkaristia liturgio
3) *kr* áldozás, úrvacsora
4) *kr* Krisztus teste és vére
eŭkaristia: *kr* áldozati, oltáriszentség-, eucharisztikus
| **Eŭklid/o** *mat* Eukleidész, Euklidesz
eŭklida: *mat fil* euklideszi *l.* eŭklida algoritmo, geometrio, ringo, spaco
| **Eŭlali/o** Eulália <utónév>
| **Eŭler/o** *mat* <Leonhard> Euler *l.* eŭlera cirklo, rekto
| **Eŭme/o** *ir* Eumaios, Eumaeus
| **Eŭmenid/oj** *mit* Eumeniszek, Eumenides
►Eŭmenid/oj estas la eŭfemisma nomo de Erinioj: az Eumeniszek az Erŭnniszek eufemisztikus neve
| **eŭmetrop/a** *orv* normális látású, emmetrop
eŭmetropeco: *orv* normális látás, eumetrópia
| **eŭnuk/o** *tört* eunuch, *fn* herélt, *fn* kasztrált <*pl.* énekes>
| **eŭpatori/o** *növ* sédkender, sédfű <Eupatorium>
►kanaba eŭpatorio: kenderpakóca <E. cannabinum>
| **eŭpepsi/o** *orv* jó emésztés, eupepsia
| **eŭploid/a** *biol* euploid
| **eŭplot/oj** *áll* Euplotes
►patela eŭploto: csészeállatka <E. patella>
| **eŭpne/o** *orv* normális légzés, eupnoe
| **eŭr/o** euró <pénznem>
eŭrocento: eurócent
eŭroĉeko: *gazd* eurócekk
eŭrodolaro: *gazd* euródollár
eŭrozono: *gazd* eurózóna, euróövezet
| **Eŭrafrik/o** *geo* Eurafrika
| **Eŭrazi/o** *geo* Eurázsia *l.* eŭrazia plato
| **Eŭridic/o** *ir zene* Eurüdiké, Eurydice
| **Eŭrinom/o** *mit* Eurŭnomé
| **Eŭripid/o** *ir* Euripidész
| **eŭripterigi/o** *ösl* Eurypterigius
| **eŭritm/o** *orv* szabályos érverés, eurhythmia
| **eŭrokrat/o** *pol* eurokrata *szin* eŭropokrato
| **eŭrodeputit/o** *pol* EU-képviselő *szin* EU-deputito
| **eŭrokrat/o** *pol* eurokrata
| **eŭrolog/o** *pol* eurológus
eŭrologio: *isk* eurológia, EU-ismeretek, Európa-tan
| **Eŭrop/o** **1)** *mit* Európa
2) *geo* Európa
►Centr-Eŭropo, Mez-Eŭropo: Közép-Európa
►Nord-Eŭropo: Észak-Európa
►Okcident-Eŭropo: Nyugat-Európa
►Orient-Eŭropo: Kelet-Európa
►Sud-Eŭropo: Dél-Európa
3) *csill* Európa <a Jupiter holdja>
eŭropa: európai, Európa-
eŭropano: *fn* európai
eŭropanigi: *tr* európaivá tesz
eŭropismo: európaiság, európaizmus
eŭropocentrismo: *pol* európa-központúság, eŭropacentrizmus
Eŭropo-Pokalo: *sp* Európa-Kupa
Eŭropunia: európai uniós
tut-eŭropa: összeurópai, páneurópai
| **Eŭroparlament/o** **1.** Eŭropa Parlamento
| **eŭropi/o** *kém* európium <Eu>
| **Eŭrot/o** *geo* Eurotosz

| **Eŭrovizi/o** *táv* Eurovízió
| **eŭsk/o** *fn* baszk
eŭska: *mn nyt* baszk <eu>
Eŭskujo, Eŭskio: *geo pol* Baszkföld <ES>
| **Eŭstaki/o** Euszták, Eustachius <utónév>
| **Eŭstorg/o** Eustorchium <utónév>
| **eŭtanazi/o** *orv* kegyes halál, eutanázia
eŭtanazii: *tr orv* kegyes halálba küld, eutanáziát követ el vkin <n>
eŭtanaziismo: eutanáziát hirdető nézet
| **eŭtekt/o** *kém* eutektikum
eŭtekta: *kém* eutektikus
►eŭtekta punkto: eutektikus pont
►eŭtekta temperaturo: eutektikus hőmérséklet
| **Eŭterp/o** *mit* Euterpé, Euterpe
| **eŭtrof/a** *biol* eutróf, tápanyagokban gazdag <*víz*>
eŭtrofiĝo: *biol* eutrofizáció, eutrofizálódás
| **Ev/o** Éva *szin* Eva
| **evaku/i** **1)** *tr* kat kiűrit, evakuál
2) *tr* kilakoltat
evakuo: **1)** *kat* evakuálás, kiűrités
2) kilakoltatás
| **evalu/i** *tr ritk* kiértékel
| **evangeli/o** **1)** *bibl* evangélium
►apokrif(a) evangelio: apokrif evangélium
►kanona evangelio: kanonikus evangélium
►La evangelio laŭ Sankta Johano: János evangéliuma <Jn>
►La evangelio laŭ Sankta Luko: Lukács evangéliuma <Lk>
►La evangelio laŭ Sankta Marko: Márk evangéliuma <Mk>
►La evangelio laŭ Sankta Mateo: Máté evangéliuma <Mt>
►sinoptika evangelio: szinoptikus evangélium
2) *kr* átv örömhír
3) *kr* evangélium <mise része>
4) *átv* szentírás <ami biztosan úgy van>
►tio ne estas evangelio: *átv* ez nem szentírás
evangelia: **1)** *kr* evangéliumi
►evangelia moralo: evangéliumi erkölcs, krisztusi erkölcs
2) *kr* protestáns *szin* protestanta
►evangelia preĝejo: *kr ép* protestáns templom
evangeliisto: **1)** *bibl* evangélista
2) *kr* átv hittérítő, vándor hitszónok
evangelilibro: *bibl* evangéliumoskönyv
| **evangeliz/i** *tr* *kr* <az evangéliumot hirdetve> térít, hirdeti az evangéliumot, evangelizál
evangelizado: *kr* evangelizálás, evangelizáció, térítés
| **evaporit/o** *ásv* sóközet, evaporit
| **eve/o** *fn* eve
evea: *mn nyt* eve, gbe <ee>
| **Evelin/o** Evelin
| **evenk/o** *fn* evenki
evenka: *mn nyt* evenki <evn>
| **Evemer/o** *ir tört* Euhémerosz
evemerismo: *fil* euhémerizmus
| **event/o** esemény, rendezvény, történés
eventejo: esemény helyszíne
seneventa: eseménytelen
eventoplana, eventoriĉa: eseménydús
eventorganizado: rendezvényszervezés
| **eventual/a** esetleges, lehető, lehetséges
eventuale: hátha, esetleg, adott esetben
eventualaĵo: eshetőség, lehető eset, konkrét lehetőség

eventualeco: esetlegesség <mint lehetőség>, lehetőség

| **Everest/o** *geo* Everest

►Monto Everesto: Mount Everest

| **Evian/o** *geo* Evian

| **evident/a** nyilvánvaló, kétségtelen, világos, evidens

►evidenta fakto: nyilvánvaló tény

►sunklare evidenta: világosabb a napnál

►teni evidenta: számon tart, nyilvántart

evidentaĵo: evidencia <valami nyilvánvaló>, nyilvánvaló dolog

evidente: nyilvánvalóan, kétségtelenül, látnivaló módon

evidenteco: evidencia, nyilvánvalóság, vmi nyilvánvaló volta

evidentigi: *tr* világossá, egyértelművé, nyilvánvalóvá tesz,

nyilvánvalóan kimutat

evidentiĝi: *ntr* nyilvánvalóvá válik, kisül, kiderül

memevidenta: magától értetődő, teljesen nyilvánvaló

| **evikci/i** *tr jog* <perrel> megfoszt, kiforgat, kisémmiz>

evikcio: *jog* birtokelvonás, elperlés, evikció

| **evipan/o** *gysz* evipan

| **evit/i 1)** *tr* kerül vkit

►evitu maliculojn: kerülöd a gonoszokat

2) *tr átv* kitér vmi elől <n>, kerül, elkerül vmit

►kiu akvon evitas, droni ne timas^Z: *közm* ne menj a vízbe, nem halsz bele

►kiu laboron evitas, bonon ne vidas^Z: *közm* semmi haszon munka nélkül

►eviti la danĝeron: kerülöd a veszélyt, elkerülöd a veszélyt

►eviti malfacilaĵojn: kerülöd a nehézségeket

►pli facile estas malbonon eviti ol korekti^Z: *közm* jobb az útnak feléről visszatérni, mint eltévedni

jobb félni, mint megijedni

►sian sorton neniu evitos^Z: *közm* senki sem kerülheti el a sorsát

3) *tr átv* óvakodik vmitől <n>

►eviti fali en pekon: óvakodik a bűnbeeséstől

►li evitas renkonti min: óvakodik a velem való találkozástól

evitema: kitérő, kerülő, óvatoskodó, nem konfrontálódó

►li donis eviteman respondon: kitérő választ adott

evitigi: *tr* megkímél, megóv vkit <al> vmitől <n>

►li evitigis al mi multajn erarojn: megkímélt sok hibától

►sobreco evitigas al ni trafikakcidentojn: a józanság megóv bennünket a közlekedési balesetektől

evitebla: elkerülhető

evitinda: kerülendő

maleviti: *tr* szembeszáll vmivel <n> szembemegy vmivel <n>,

nekimegy vminek <n>

neevitebla: elkerülhetetlen, szükségszerű

l.m. homevita, impostevitulo, konfliktevita, laborevitulo,

lernejevitado, virinevitulo

| **evolu/i 1)** *ntr* fejlődik

►Esperanto evoluas laŭ natura vojo: az esperantó természetes módon fejlődik

2) *ntr* alakul, kibontakozik *szin* disvolviĝi

►la ekonomio de la lando evoluas depende de tiu de Eŭropo: az ország gazdasága az európai függvényében alakul

evoluo, evoluado: 1) *biol ált* fejlődés

►daŭrigebla evoluo, daŭriva evoluo, daŭripova evoluo: fenntartható fejlődés

►prebiologia evolucio: prebiológiai evolúció

►saltforma evoluo: ugrásszerű fejlődés

2) alakulás

evoluigi: *tr* fejleszt, kibontakoztat *szin* disvolvi

evoluiga: fejlesztő

►evoluiga subteno: fejlesztési támogatás

evoluinta: fejlett

►evoluintaj landoj: fejlett országok

evoluismo: *biol* fejlődéelmélet, evolucionizmus

evoluiisto: *biol* a fejlődéelmélet híve, evolucionista

disevolui: *ntr* szétfejlődik, különböző irányban fejlődik

disevoluo: szétfejlődés

pluevoluigi: *tr* továbbfejleszt

subevolui: *ntr* fejlődésben elmarad

subevoluo: fejletlenség, alulfejlettség

subevoluinta: fejletlen, alulfejlett

evoluhelpo: *gazd pol* fejlesztési segély

►evoluhelpa subteno: fejlesztési támogatás

evolukapabla, evolupova: fejlődőképes

evolukapablo, evolupovo: fejlődőképesség

►Volapuko pereis pro absoluta manko de natura evolupovo: a volapük a természetes fejlődőképesség abszolút hiánya miatt bukott el

evolulando: *pol gazd* fejlődő ország

evoluplano: *gazd* fejlesztési terv

l.m. altevoluinta, kapabloevoluiĝa, lingvoevoluo, regionevoluigo

| **evoluci/o** *l.* evoluo

| **evolut/o** *mat* evolúta, lefejlő vonal *szin* elvolvato

| **evolvent/o** *mat* evolvens *szin* elvolvanto

| **evonim/o** *növ* kecskerágó <Evonymus>

►Amerika evonimo: amerikai kecskerágó <E. americanus>

►eŭropa evonimo: csíkos kecskerágó, közönséges kecskerágó <E. europaeus>

►Japania evonimo: japán kecskerágó <E. japonicus>

| **-ez-** *ritk nyt* nyelv *l.* anglezo

| **Ezekiel/o** *l.* Jehezkelo

| **ezofag/o** *anat* nyelőcső, oesophagus

ezofagito: *orv* nyelőcsőgyulladás, oesophagitis

ezofagoskopo: *gysz* nyelőcsőtűkőr, oesophagoscop

ezofagoskopio: *orv* nyelőcsőtűkőrzés, oesophagoscopia

| **ezok/o** *áll* csuka <Esox>

►marezoko: nyilascsuka, barracuda

►ezokedoj: csukafélék <Esocidae>

►ezokoformaj: csukaalakúak <Esociformes>

►ekzistas ezoko, ke fiŝetoj ne dormu^Z: *közm* a halaknak csuka a farkasa

ezoksalto: csukafejes

| **Ezop/o** *ir* Aiszóposz, Ezópusz, Aesopus

| **Ezr/a** *bibl* Ezsdrás könyve <Ezd>

Ezrao: Ezra, Ezdra, Ezsdrás <utónév>

| **f 1)** *f* <hang és betű>

2) *zene* *f* hang

►F be, F bemola: fesz

►F is, F diesa: fisz

►F isis, F dudiesa: fiszisz

►F is minora, F diesa minora: fisz-moll

►F is maĵora, F diesa maĵora: Fisz-dúr

►F maĵora: F-dúr

►F minora: f-moll

fo: eff <betűnév>

F-kleo: *zene* F-kulcs

| **fa** *zene* fa

| **fab/o 1)** *ex növ* bükköny *l.* vicio

2) *növ* lóbab, disznóbab, laposbab, lóbükköny <Vicia faba>

► Ignaca fabo: *l.* ignaca strikno
 ► Kalabara fabo: istenitéletbab, kalabárbab <Physostigma venenosum>
 ► fabacoj: hüvelyesek, pillangósvirágúak <Fabaceae>
 ► fabaloj: hüvelyesek <rendje> <Fabales>
 ► fabineoj: Fabineae <alrend>
 3) *növ* lóbabszem
 4) *növ* bab alakú termés *l.* kafofabo, kakaofabo, sojfabo, tonka fabo
 fabaĵo: 1) *gaszt* babétel
 2) *gaszt* ful <egyiptomi babétel>
 fabismo: *orv* fabismus, favismus, babérzékenység
 | **fabel/o** 1) *ir* mese
 ► fabeloj de Andersen, Grimm: Andersen, Grimm meséi
 2) *átv* *pej* mese, mesebeszéd
 ► fabelo por enlulado: dajkamese
 ► tio estas nura fabelo: ez mesebeszéd
 fabela: 1) *ir* mesei, mese-, mesebeli
 ► fabela estaĵo: mesebeli lény
 2) *átv* mesés
 ► fabela riĉeco: mesés gazdagság
 fabeli: *ntr* mesél
 fabelaĵo: mese <nem igaz, nem megtörtént dolog>, koholmány
 fabelaro: *ir* mesekönyv, mesegyűjtemény
 fabelisto: *ir* mesélő, meseíró
l.m. fefabelo, mirfabelo terurfabelo
 | **Fabi/o** Fabius, Fabio <utónév>
 | **Fabian/o** Fábián <utónév>
 | **fabl/o** *ir* állatmese, tanmese, fabula
 fabli: 1) *ntr* *ir* állatmesét mond
 2) *ntr* *átv* *ir* állatmesét ír
 ► Dorosmai fablis pri saĝaj azenoj kaj malsaĝaj leonoj: Dorosmai mesélt okos szamarokról és ostoba oroszlánokról
 fablaro: *ir* állatmesekönyv, állatmese-gyűjtemény
 fablisto: *ir* állatmeseíró, állatmeseköltő, fabulista
 ► Krilov estas la rusa fablisto: Krilov az oroszok fabulistája
 | **Fabrici/o** Fabricius <utónév>
 | **fabrik/o** *ip* gyár, üzem
 ► ekde fabriko <... nomita loko>: *gazd* üzemből <... megnevezett helység>
 ► el fabriko: *gazd* gyárból, üzemből <paritás>
 ► farmacia fabriko: *gysz* gyógyszergyár
 ► ilmaŝina fabriko: szerszámgépgyár
 ► metalurgia fabriko: fémkohászati üzem
 fabrika: *ip* gyári, üzemi, gyár- *l.* fabrika industrio, laboristo
 fabrikado: *ip* gyártás
 ► komputilizita fabrikado, perkomputila fabrikado: számítógéppel segített gyártás, CAM
 fabrikaĵo: *ip* gyártmány
 fabrikanto: *fn* *ip* gyártó, előállító
 fabrikejo: *ip* gyártelep, gyártóhely
 fabrikestro: *ip* gyárigazgató *szin* fabrikdirektoro
 fabriki: *tr* *ip* gyárt, előállít
 fabrikisto: *ip* gyáros, gyártulajdonos *szin* fabrikposedanto
 antaŭfabriki: *tr* *ip* előre gyárt
 antaŭfabrikita: *ip* előre gyártott
 dumfabrikada: *ip* gyártásközi
 duonfabrikaĵo: *ip* félkész termék, félgyártmány *szin* duonproduktó
 pretfabrikita: *tech* készre gyártott, előre gyártott
 fabrikdirektoro: *ip* gyárigazgató *szin* fabrikestro
 fabrikmarko: *ip* gyári márka

fabrikposedanto: *ip* gyártulajdonos, gyáros *szin* fabrikisto
l.m. alunfabriko, amasfabrikado, armilfabriko, bierfabriko, brikfabriko, cementfabriko, cigarfabriko, drapfabriko, ferajfabriko, ferfabriko, filmfabriko, gasfabriko, grejsofabriko, laktofabriko, ledfabriko, maŝinfabriko, metalaĵfabriko, monfabriko, mortofabriko, panfabriko, paperfabriko, provfabrikado, sukerfabriko, ŝtalfabriko, tabakfabriko, vagonfabriko
 | **fabul/o** *ir* *ritk* mű tartalma
 | **fac/o** *mat* *tech* <geometria alakzat által határolt> lap, sík felület
 faceto: kisméretű testlap, szögeslap, fazetta
 ► faceto de kristalo: *ásv* kristálylap
 faceti: *tr* fazettál, <drágakövet> metsz, csiszol
 interfaco: *inf* csatlóeszköz, interfész, csatlakozó, csatlakozási felület
 ► interna interfaco: belső illesztő
 ► komandlinia interfaco: parancssori illesztő, parancsfelület
 multifaceta: sokoldalú, sokrétű
 facetokulo: *anat* összetett, facettás szem
 facofrezilo: *tech* síkmaró
l.m. kontaktinterfaco, martelfaco, uzantointerfaco
 | **faci/o** 1) *anat* arc, facies
 2) *orv* arc kifejezés <beteg>
 ► Hipokrata facio: haldokló arc kifejezése, facies hippocratica
 3) *geo* képződményjelleg, földtani kifejlődés, fácies, földtani kifejlődés
 ► laga facio: tavi fácies
 ► mara facio: tengeri fácies
 4) *ösl* fácies
 faciologio: *geo* faciológia, kifejlődéstan
 biofacio: *geo* biofácies, biofacies
 | **facil/a** 1) könnyű
 ► facila tasko: könnyű feladat
 ► facila virino: *pej* könnyű nőcske
 ► facila vojo: könnyű út
 ► facile estas danci, se la feliĉo kantas^Z: *közm* könnyen táncol az, akinek a szerencse muzsikál
 ► ne estas tiel facila kiel laboro argila^Z: nem gyerekjáték, nem sétágalopp
 ► se la ĉielo falus al tero, birdokaptado estus facila afero^Z: *közm* ha az a „ha” ott nem volna, a kopasznak is haja volna
 2) *átv* némi, kismérvű
 ► facila riproĉo: némi szemrehányás, enyhe szidás
 3) könnyed, enyhe
 ► facila vento: enyhe szél
 4) *átv* könnyű, megkönnyebbült
 ► kun facila koro: könnyű szívvel
 facileco: könnyűség, vminek a könnyű volta
 ► la facileco de Esperanto estas evidenta: az eszperanto könnyű volta nyilvánvaló
 ► la facileco de la tasko: a feladat könnyűsége
 faciligi: *tr* megkönnyít, könnyűvé tesz
 ► faciligi la enveturon en la landon: megkönnyíti az országba a beutazást
 ► faciligi sian koron: könnyíti a szívén
 ► faciligu vian animon: könnyíts a lelkeden
 faciligo: könnyítés, megkönnyítés
 ► eksportaj faciligoj: *gazd* exportkönnyítések
 faciliĝi: 1) *ntr* könnyűvé válik
 ► pere de elektroniko la interkomunikado faciliĝis: az elektronika révén az információcsere könnyűvé vált

2) *ntr* átv megkönnyebbül

►post la ekzameno mi tre faciligis: a vizsga után nagyon megkönnyebbültem

malfacila: **1)** nehéz

►ĉiu komenco estas malfacila^Z: minden kezdet nehéz

►malfacila akuŝo: nehéz szülés

2) *átv* nehéz, terhes, bajos

►troviĝi en malfacila situacio: nehéz helyzetben van

►vivi malfacilan vivon: nehéz életet él

malfacilo, malfacilaĵo: nehézség, baj

►financaj malfacilaĵoj: *gazd* pénzügyi nehézségek

►kontraŭ ĉiu malfacilo estas konsilo^Z: *közm* minden bajra van orvosság

►renkonti malfacilaĵojn: nehézségekbe ütközik

►venki la malfacilaĵojn: legyőzi a nehézségeket

malfacilo, malfacileco: nehézség <vmi nehéz volta>

►fari ion kun malfacilo: nehezen csinál valamit

►la malfacileco de la tasko ne fortimigu vin: a feladat nehézsége ne riasszon el

►sen plej malgranda malfacileco: a legkisebb nehézség nélkül malfaciligi: *tr* nehézzé tesz, megnehezít

►la frosto malfaciligas la fosadon: a fagy megnehezíti az ásást

facilanima: könnyelmű, lezser

facilanimaĵo: könnyelműség, könnyelmű cselekedet

facilanimeco: könnyelműség <tulajdonság>

facilkora: könnyelmű

facilkreda: hiszékeny

facilmane: **1)** könnyű kézzel, ügyesen, gyorsan

2) *átv* könnyedén

facilmaniere: könnyedén, lazán

facilmora: *pej* könnyűvérű

facilmova: fürge, kecses, könnyed mozgású

facilpieda: könnyed járású

facilrompa: törékeny

faciltuŝe: gyöngéden érintve

l.m. impostfaciligo, laborfaciliga, lernfaciliga, ludfacile,

spirmalfacilo

| **fad/o** **1)** *távk* elhalkulás, hangerő-ingadozás, fading <rádiójel>

2) *fot* elhalványulás *szin* dissolvo 3

fadi: **1)** *ntr* *távk* <rádiójel> ingadozik, <rádió> elhalkul

2) *ntr* *fot* elhalványul

fadkompensilo: *távk* erősítésszabályozó

| **faden/o** **1)** *tex* fonal, fonál, cérna, szál

►enkudriligi fadenon: fonalat befűz <tűbe>

►fadeno iras, kien kudrilo ĝin tiras^Z: *közm* oda megy a cérna, ahová a tű húzza

►ne iru fadeno antaŭ kudrilo!^Z: *közm* nem a farok csóválja a kutyát, első kerék után forog a hátulsó

►pendi sur unu fadeno malforta^Z: egy hajszálon függ

►renodi la fadenojn: újrakötözi a szálakat

►ŝirigis fadeno sur la bobeno^Z: hiba csúszott a számításba

►teni ĉiujn fadenojn en unu mano: ő mozgatja a szálakat

2) *tech* huzal, drót *szin* drato

3) *átv* szál, fonal, kötelék

►perdi la fadenon en la parolo^Z: elveszíti a beszéd fonalát

►repreni la fadenon de la konversacio: újra felveszi a társalgás fonalát

►tranĉi al li la fadenon: félbeszakítja <*pl.* beszédben>

4) *inf* <végrehajtási> szál

fadenaro: *tex* motring, matring, pászma *szin* fadenfasko

fadenego: vastag fonal

fadeneto: vékony fonal, vékony szál, cérnaszál

fadenigi: *tr* fon, <fonallá> sodor

fadenisto: *gazd* rövidáru-kereskedő *szin* merceristo

disfadenigi: *tr* *tex* szétfejt, szálakra bont, kirojtoz

disfadenigi: *ntr* *tex* szétfeszlik, szétbomlik, kirojtosodik

disfadeniginta: *tex* rojtos, kirojtosodott, feslett, bomlott *szin*

fadenmontra

plurfadene: több szálon, több szállal

►ĝi plurfadene ligiĝas al la temo: több szállal kötődik a témához

senfadena: *vill* huzal nélküli, vezeték nélküli, drót nélkül

surfadenigi: *tr* felfűz <fonálra>

►surfadenigi perlojn: gyöngyöt felfűz

dufadena: *vill* ikerszálas, kétszálas, kéteres, bifiláris *szin* dudrata

fadenalgo: *növ* békanyál<moszat> *szin* konfervo

fadenbobeno: cérnaorsó, fonálorsó

fadenbrankuloj: *áll* fonálkopoltyúsok <Filibranchia>

fadenbulo, fadenvolvaĵo: *tex* gombolyag

fadenfasko: *tex* motring, matring, pászma *szin* fadenaro

fadenfekulo: *fn* *pej* kákabelű

fadenfliki: *tr* stoppol <*pl.* harisnyát> *szin* flikumi

fadenforma: fonálszerű

fadenkruco: szálkereszt

fadenlabori: *ntr* *tex* kézímunkázik

fadenmontra: rojtos, kirojtosodott, feslett, bomlott *szin*

disfadeniginta

fadenombrilo: *fn* *tex* fonalszámláló

fadenplumo: *áll* fonalas toll

fadenpupo: **1)** *műv* marionett, <zsínórral mozgatott> báb

2) *átv* zsínóron rángatott báb

fadenvermoj: *áll* hengeresférgek, fonálférgek <Filibranchia>

l.m. barbfadeno, dentofadeno, diablofadeno, fišfadeno, hokfadeno,

kotonfadeno, lanfadeno, lumfadeno, metalfadeno, nutrofadeno,

orfadeno, pensfadeno, plumbofadeno, silkofadeno, ŝtalfadeno,

ŝufadeno, varpofadeno, veftofadeno

| **fading/o** **1.** fado

| **fadu/o** *zene* fado <portugál melankolikus népdal>

| **Faeton/o** *mit* Phaethón, Phaëton

| **faeton/o**¹ *jm* faeton <félködes együletes, négykerekű hintó>

| **faeton/o**¹ *áll* trópusimadár <Phaeton> *szin* tropikbirdo

►blankvosta faetono: fehér farkú trópusimadár <P. lepturus>

►ruĝbeka faetono: vöröscsőrű trópusimadár <P. aethereus>

►ruĝvosta faetono: vörösfarkú trópusimadár <P. rubricauda>

| **fag/o** *növ* bükk, bükkfa <Fagus>

►Amerika fago: amerikai bükk <F. grandiflora>

►ĉinia fago: kínai bükk <F. sinensis>

►Japania fago: japán bükk <F. japonica>

►ordinara fago: közönséges bükk, európai bükk, erdei bükk <F. sylvatica>

►sangofago: vérbükk <F. s. Atropurpurea>

►ŝajnfago: *l.* notofago

►fagacoj: bükkfélék, bükkfafélék <Fagaceae>

fagaro, fagejo: *növ* bükkös

fagofrukto, fagonukso: *növ* bükk makkja

| **fagocit/o** *biol* falósejt, fagocita, phagocyt

fagociti: *tr* *biol* <fagocita> bekebelez

| **fagopir/o** *növ* pohánka, hajdina <növény és termés> <Fagopyrum>

►ordinara fagopiro: közönséges pohánka v. hajdina <F. esculentum>

►tatara fagopiro: tatár pohánka, tatárka, tatárbúza <F. tataricum>

| **fagot/o** *zene* fagott

kontrafagoto: *zene* kontrafagott

| **faĝ/o** l. fago II.

| **faj/o** *tex* erős selyemszövet, faille

| **fajenc/o** **1)** *ásv* fajansz <agyag>

2) fajansz <tárgy> *szin* fajencajo

►fajna fajenco: keménycserép, köedény, finom fajansz, angol fajansz

fajencajo: fajansz <tárgy> *szin* fajenco **2)**

fajencejo: **1)** fajanszműhely, fajanszgyár

2) fajanszbolt

| **fajenctelero** fajansztányér

| **fajf/i** **1)** *ntr* füttyül, füttyöl

►fajfas merlo: fekete rigó füttyül

2) *ntr* sípol

►la lokomotivo fajfas: a mozdony sípol

3) *ntr* *átv* füttyül vmire <pri v. je>

►mi fajfas pri via opinio: füttyülök a véleményedre

4) *ne* sziszeg l. sibli

fajfo: fütty

fajfado: **1)** füttyülés, füttyező

2) sípolás, sípszó

fajfilo: síp, *fn* füttyülő

►borduna fajfilo: *zene* burdonsíp, bordó <duda>

►melodia fajfilo: *zene* dallamsíp <duda>

fajfilego: **1)** *hajó* hajókürt

2) sziréna

prifajfi: *tr* kifüttyül

►prifajfi aktoron: színészt kifüttyül *szin* mokfajfi

fajfhaltigi: *tr* *sp* lefűj <pl. mérkőzést>

fajflango: l. blovserpento

fajfokruĉo: *gaszt* sípolókanna

fajfsignalo: sípjel

l.m. alarmfajfilo, koturnfajfilo, kukolfajfilo, lipfajfilo, logfajfilo,

mokfajfi, sakfajfilo, vaporfajfilo

| **fajl/i** **1)** *tr* *tech* reszel, ráspolyoz

2) *tr* *átv* csiszol <művet>

fajlo: *tech* reszelőhúzás

fajlado: *tech* reszelés, ráspolyozás

fajlaĵo: reszelék

fajlilo: *tech* reszelő

►bireta fajlilo: négyzetreszelő, négyzetes reszelő

►delikata fajlilo: finomreszelő

►duonronda fajlilo: félgömbölyű reszelő, félkerek reszelő,

félkörreszelő

►glatiga fajlilo: simítóreszelő

►kruda fajlilo: durvareszelő

►plata fajlilo: laposreszelő

►precizeca fajlilo: pontossági reszelő, precíziós reszelő

►ronda fajlilo: gömbölyűreszelő, kerekreszelő, körreszelő

►triangula fajlilo: háromszögreszelő, háromélű reszelő

trafajli: *tr* *tech* átreszel, reszelővel levág

l.m. foldofajlilo, krajonfajlilo, lignofajlilo, metalfajlilo, ungofajlilo

| **fajn/a** **1)** finom <minőség, anyag>

►fajna gusto de manĝaĵo: étel finom íze

►fajna metalo: *kém* tiszta fém

►fajna oro: *kém* finomarany, nagy tisztaságú arany

►fajna plado: *gaszt* finom fogás

►fajna prilaboro: *tech* finommegmunkálás

►fajna tolaĵo: finom fehérnemű, gyolcs

2) *átv* kifinomult, finom <szerkezet, képesség>

►fajna gusto de kuiristo: szakács finom ízlése

►fajna gusto: finom ízlés, kifinomult ízlés

►fajna strukturo: *fiz* finomstruktúra, finomszerkezet

3) *mat* finom

fajnaĵo: finomság <pl. sütemény>

fajneco: **1)** *ált* finomság <tulajdonság>

2) *eltr* felbontás <kép>

fajnigi: *tr* *átv* is finomít *szin* rafini

hiperfajna: *fiz* hiperfinom

►hiperfajna strukturo: hiperfinom szerkezet

malfajna: **1)** durva, silány, ócska

2) *átv* durva, faragatlan

fajnorela: vájt fülű

l.m. hiperfajna, fajnagorda, fajnagordita, fajnstruktura

| **fajr/o** **1)** tűz

►el flamo sin eltiris, en fajron eniris^Z: füstből tűzbe

►eterna fajro: *vall* örök tűz, kárhozat

►fajro de Sankta Elmo: *met* Szent Illés tüze <elektromos kisülés>

►fari fajron: tüzet rak

►ili estas kiel fajro kaj akvo: tűz és víz <a kettő>

►li ĵetus sin por li en fajron: a tűzbe menne érte

►kondamni al fajro: *jog tört* máglyára ítélt

►li pasis fajron kaj akvon: átesett már a tűzkeresztségen

►ludi kun la fajro: a tűzzel játszik

►meti la manon por li en fajron: tűzbe teszi érte a kezét

►ne ekzistas fumo sen fajro^Z: *közm* hol füst van, ott tűz is van

►nutri la fajron: táplálja a tüzet

►pasi tra la fajro por li: tűzbe teszi érte a kezét

►sen fajro ne brulas eĉ pajo^Z: *közm* tűz nélkül a szalma sem kap lángra

►ŝuti karbon sur la fajron: szénét tesz a tűzre

►verŝi oleon sur fajron: olajat önt a tűzre

2) *átv* *kat* tűz <lövés>

►bengala fajro: *jték* bengáli tűz

►greka fajro: *kat* görögtűz

►stari inter du fajroj: két tűz között van

3) *átv* tűz, hév *szin* ardo

►li defendas sian starpunkton kun fajro: hevesen védi az álláspontját

fajra: **1)** tűz-, tüzes <tűzből álló>, tűzi

►fajra provo: tűzpróba

2) *átv* tüzes, heves, forró

►fajra amo: forró szerelem

►fajra ĉevalo: tüzes ló

►fajraj okuloj: tüzes szempár

fajri: **1)** *ntr* <tűzzel> ég

2) *ntr* *kat* tüzel

fajradi: **1)** *ntr* hosszan ég <tűzzel>

2) *ntr* *áll* tüzel

3) *ntr* *átv* lángol, lelkesedik, izzik

fajraĵo: **1)** égő anyag, parázs

2) pirotechnikai eszköz *szin* artfajraĵo, piroteknikaĵo **2)**

fajrajisto: tűzszerész, pirotechnikus *szin* piroteknikisto **2)**

fajreco: *átv* tüzeesség, hevesesség

fajrego: hatalmas tűz

fajrejo, fajroloko: *átv* is tűzhely

fajrejinaŭguro: házszentelő

fajrero: *átv* is szikra

►elektra fajrero: elektromos szikra *szin* sparko

fajreri: *ntr* szikrázik

fajreto: tüzezske

fajrigi: *tr* meggyújt, tűzre lobbant *szin* ekbruligi
fajrilo: **1)** tűzszerszám
►la fajrilo konsistis iam el siliko, ŝtalo kaj tindro: a tűzszerszám egykor kovából, acélból és taplóból állt
2) öngyújtó
►gasa, benzina fajliro: gázöngyújtó, benzines öngyújtó
fajrujo: **1)** *tech* tűztér, tűzfészek
►milita fajrujo: *kat* háborús tűzfészek
2) tűzkosár *szin* fajrokorbo
3) *kr* fokoláre, focolare
fajrargilo: *tech* samott *szin* ŝamoto
fajreniri: *ntr* tűzbe megy érte vkiért <por>
fajrestinga: *mn* tűzoltó
fajrimuna, fajreltena, fajroezista: *tech* tűzálló
fajroadoro: *vall* tűzimádás
fajroasekuro: *gazd* tűz elleni biztosítás
fajrobirdo: **1)** *mit* tűzmadár, fönix
2) *átv* kivételes ember
fajroblovido: *tech* kovácsfűtató
fajrobapto: tűzkereszttség
►ricevi la fajrobapton: átmegy a tűzkeresztiségen
fajrobrigado: tűzoltóság
fajrobrigadano, fajrobrigadisto, fajroestingisto: tűzoltó *szin* brulestingisto
fajrobrigadejo: *ép* tűzoltóság
fajroestingilo: tűzoltó készülék
fajrofungo: *l.* tindrofungo
fajrohaltiga: *tech* tűzgátló
fajrohoko: kampós pizskavas, kampós tűzpizskáló, tűzvas *szin* fornoskrapilo
fajrohundoj: tűzikutyák, kandallórács *szin* moreloj
fajrokesto: *vsút* tűzszekrény <mozdony>
fajrokrado: tűzrostély, tűzrács
Fajrolando: *geo* Tűzföld
fajromuro: *ép inf* tűzfal
fajroofero: *vall* tűzáldozat
fajroplato: tűzlap, kandalló hátsó fémlapja
fajroprenilo: tűzfogó
fajroprovo: *jog* tűzpróba
fajropunkto: *l.* kaüterpunkto
fajroruĝa: tűzpiros
fajroskarabo: *áll* bíborbogár <Pyrochroa>
►granda fajroskarabo: nagy bíborbogár <P. coccinea>
fajrosoldato: tűzoltó *szin* fajrobrigadano
fajrostango: pizskafa, pizskavas *szin* fajrohoko, fornoskrapilo
fajroŝirmilo: kályhaellenző *szin* ekrano 1
fajroŝtono: tűzkő
fajroŝtuparo: *ép* tűzlépcső
Fajrovulpo: *inf* Firefox
l.m. artfajro, bivakfajro, ĉielfajro, faŭkofajro, gasfajrilo, ĝojfajro, hejmfajro, kampofajro, krakfajraĵo, okulfajro, signalfajro, tendarfajro, veprofajro
| **fak/o 1)** rekesz, fakk
2) szak, szakterület, tárca
►koresponda fako: *isk* levelező tagozat
►lerneja fako: *isk* iskolai tagozat
►lingva fako: *isk* nyelvi szak
►li fariĝis ministro sen fako: tárca nélküli miniszter lett
►scienca fako: *tud* tudományág, tudományterület
►sporta fako: *sp* sportág

►vespera fako: *isk* esti tagozat
3) osztály, részleg <szervezet>
►fako de intensa terapio: *orv* intenzív osztály
►fako por perditaj objektoj: elveszett tárgyak osztálya
►informa fako: tájékoztató részleg
►intensiva fako: *orv biz* intenzív osztály
4) *sp* mező, négyzet <sakk> *szin* ĉelo 5
5) rovat <újság>
5) *isk* tanszék, katedra *szin* katedro 2
6) *vsút* kupé *szin* kupeo
faka: szak-, szakmai
faki: *ntr* jártas, tudós vmiben <pri>
fakaro: **1)** rekeszes rész <*pl.* dobozban>
2) rekeszes doboz, rekeszes láda *szin* kradokesto
3) levélrekeszek, rekeszfal <*pl.* recepcióban>
4) *isk* szakok, kar, fakultás
fakarestro: *l.* dekanó
fakeca: szakszerű
faketo: *knyv* szedőszekrényrekesz
fakestro: **1)** osztályvezető, részlegvezető
2) *isk* tanszékvezető
fakulo: szakember
fakularo: szakszemélyzet
dufaka: **1)** kétrekeszes
2) *isk* kétszakos
enfakigi: *tr* rekeszbe tesz, rekeszbe dug
interfaka: *tud* szakmaközi, interdiszciplináris
laŭfaka: **1)** szaknak megfelelő
2) szakszerű
multfaka: **1)** sokrekeszes
2) sok szakterületű, sokszakos
nefaka: nem szakmai, nem szakmabeli, szakképzetlen
►nefaka laboristo: szakképzetlen munkaerő
nefakulo: amatőr, *fn* nem szakmabeli
samfakulo: *fn* szakmabeli, szaktárs
fakbiblioteko: *knyv* szakkönyvtár
fakdelegito: *eo* szakmai képviselő
fakesprimo: *nyt* szakkifejezés, terminus technicus
fakgrupo: szakcsoport
fakjargono: *nyt* szakzsargon
fakkuracisto: *orv* szakorvos
faklaboraĵo: *isk* szakdolgozat
faklaboristo: szakmunkás
faklibro: *knyv* szakkönyv
fakliteraturo: *knyv* szakirodalom
fakmedio: szakmai környezet
fakmuro: *hajó* rekeszfal
fakparo: *isk* szakpárosítás
fakprelego: szakmai előadás
fakrondo: *isk* szakkör
►kemia fakrondo: kémiaszakkör
fakspecifa: szakspecifikus
faksperta: szakavatott, hozzáértő, szakértő
fakspertulo: *fn* szakértő *szin* ekspertizisto, eksperto
faktereno: szakterület
faktraba: *ép* favázás
►faktraba domo: favázás ház
faktradukisto: szakfordító
fakulkomisiono: szakértői bizottság
fakvorto: szakszó

fakvortaro: *nyt* szakszótár

l.m. elektofako, gantofako, lernofako, notfako, poŝtfako, sekurfako, tirfako, stalfako, studfako, ŝildofako, ŝlosfako

| **fakir/o** *vall* fakir, kolduló szentember

| **fakoĉer/o** *áll* varacskos disznó <Phacochoerus>

| **faks/o** *táv*k fax, távmásolat *szin* telefakso, telekopio

faksi: *tr* faxol, elfaxol

faksilo: *táv*k faxkészülék, *fn* távmásoló *szin* telekopiilo

telefakso: *l.* fakso

telefaksi: *l.* faksi

telefsilo: *l.* faksilo

faksmesaĝo: *táv*k faxüzenet

faksnumero: *táv*k faxszám

| **faksimil/o** fakszimile, hasonmás, hű másolat

| **fakt/o** tény, faktum

► estas fakto kaj vero: való igaz

► jen la nuda fakto: ez a puszta tény

► lia malemo ŝuldiĝas al la fakto, ke: vonakodása annak a ténynek tulajdonítható, hogy

► ne ekzistas terno sen nazo, nek fakto sen bazo^Z: *közm* mindennek megvan a maga oka, foka

► tordo de la faktoj: a tények elferdítése

fakta: tény-, tényleges, valós, létező

fakte: tényleg, valóban, igazán, igazából

faktografio: tényleírás

faktografia: tényleíró

fakteraro: ténybeli tévedés

| **faktis/o** *kém* faktisz

| **faktitiv/o** *nyt* műveltető igenem, factitivum *szin* faktitiva voĉo

faktitiva: *nyt* műveltető

► 'farigi' estas faktitiva verbo: a 'csináltat' műveltető ige

| **faktor/o** **1)** *gazd* ügynök, bizományos *szin* alkonsignito

2) *ált tud* tényező, faktor

► boneca faktoro: *vill* jósági tényező

► distorda faktoro: *vill* torzítási tényező

► elspertaj faktoroj: tapasztalati tényezők

► faktoro de amplifiko: *fiz* erősítési tényező

► faktoro de penetro: *vill* áthatási tényező

► faktoro de utiligo: *tech ip* hasznosítási v. kihasználási tényező

► korekta faktoro: korrekciós tényező

► kvalita faktoro: minőségi tényező, jósági tényező, Q-faktor

► ondeca faktoro: *fiz* hullámossági tényező

3) *mat* tényező

► faktoro de proporcio: *mat* arányossági tényező

► prima faktoro: törzstényező

4) *biol* faktor, hatótényező

faktoreca: *mat* egyértelműen faktorizálható

kofaktoro: *mat* kifejtési tag <mátrix>

l.m. agofaktoro, filtrofaktoro, formfaktoro, kuplofaktoro,

potencfaktoro, povofaktoro, resusfaktoro, riskofaktoro

| **faktori/o** *gazd* külföldi kereskedelmi kirendeltség <távoli országokban, gyarmatokon>

| **faktorial/o** *mat* faktoriális

► faktorialo *n* <*n*!>: *n* faktoriális, *n* faktor <*n*!>

| **faktot/o** mindenes, vki jobbkeze, tótumfaktum, faktótum

| **faktur/o** *gazd* <kereskedelmi> számla, áruszámla

fakturi: *tr* *gazd* leszámház, felszámít <számlán>

fakturlibro: *gazd* számlakönyv

| **fakult/o** *pszi* szellemi képesség v. adottság

► volo, inteligento, sensiveco estas fakultoj: az akarat, intelligencia, érzékenység szellemi képesség

| **fakultat/o** *isk* kar, fakultás

► elektroingeniera fakultato: villamosmérnöki kar

► filologia fakultato: filológiai kar

► homscienca fakultato, humanistika fakultato: bölcsészettudományi kar, bölcsészkar

► jura fakultato: jogi kar, jogi fakultás

► maŝiningeniera fakultato: gépészmérnöki kar

► naturscienca fakultato: természettudományi kar

► stomatologia fakultato: fogorvosi kar

fakultata: *isk* kari

► fakultata konsilio: kari tanács

fakultatestro: *isk* dékán *szin* fakarestro

| **fakultativ/a** *isk* fakultatív, választható

► fakultativa lernobjekto: *isk* fakultatív, szabadon választható tantárgy

| **fal/i** **1)** *ntr* esik, leesik, lehang, leereszkedik <magasból>

► fali al liaj genuoj: lábaihoz borul

► fali antaŭ liajn genuojn: lábai elé borul

► fali ĉiam plandalsube kiel kato: mindig talpra esik, mint a macska

► fali sur fekundan grundon: átv is termékeny talajba hullik

► fali sur la genuojn: térdre borul

► fali sur siaj piedoj: talpra esik

► falinta el la ĉielo: égből pottyant

► falis el la mano, prenu satano^Z: kereszter lehet vetni rá

► la akcento falas sur la antaŭlastan silabon: a hangsúly az utolsó előtti szótagra esik

► lasi fali: leejt <szándékosan>

► se la ĉielo falus sur la teron: még ha békák potyognának is az égből

2) *ntr* elesik, elbukik

► fali de malforto: összeesik a gyengeségtől

► fali dorsen: hanyatt esik

► fali en sia tuta longo: elvágódik

► fali kiel subfalĉita: eldőlt, mint a zsák

► fali nazantaŭe: orra bukik

► fali svene: ájultan esik össze

► falis la fortikaĵo: elesett a vár

► falis la ministraro: megbukott a kormány

3) *ntr* átv esik, gyorsan csökken

► la kurzo falis: esett az árfolyam

4) *ntr* átv esik, kerül, jut vmilyen állapotba <en -n>

► ĉiuj liaj esperoj falis: minden reménye megghiúsult

► fali en anarĥion: anarchiába süllyed

► fali en aŭdacon: vérszemet kap

► fali en ĉagrenon: bánatba merül

► fali en kaptilon: átv is csapdába esik

► fali en la okulojn: szembe tűnik

► fali en liajn manojn: keze közé kerül

► fali en malfavoron: kegyvesztett lesz

► fali en malfeliĉon: bajba kerül, elfogja a bánat

► fali en ruinojn: romba dől

► fali en sian kaptilon: átv is saját csapdájába esik

► fali en trancon: *pszi* transzba esik

► Pasko falas ĉi-jare en Marton: a húsvét idén márciusra esik

5) *ntr* átv elbukik, megghiúsul, veszít, tönkremegy

► fali malalten: átv mélyre süllyed

► fali pri matematiko: *isk* matematikából megbukik

► falinta virino: bukott nő, megesett nő

6) *ntr* jut, kerül vkire v. vmire <sur -n>, <vmi rosz> ér vkit <sur -n>

►mizero falis sur lin: nyomor szakadt rá
falo: **1)** esés, leesés, hullás, lehullás
►libera falo: *fiz* szabadesés
2) elbukás
►falo en pekon: *kr* bünbeesés
►rajdi sur ĉevalo oni ne lernas sen falo^Z: *kōzm* úszni tanulónak vizet is kell nyelni
3) csökkenés
►falo de katodo: *vill* katódesés
►falo de potencialo: *vill* potenciálesés
falado: hullás, esés, hulldogálás
►falado de folioj: lombhullás
falaĵo: omladék, lehullott vmi
►falfolioj, falfoliaĵo: *nōv* avar
falegi: *ntr* zuhan, lezuhan
►la aviadilo falegis: lezuhant a repülőgép
falema: **1)** *átv* is instabil, esendő, ingtag
2) *biol* lehulló, nem állandó *szin* decidua, defalema
faleti: *ntr* meginog, megbotlik
faligi: **1)** *tr* leejt, hullat, elhullat
►faligi ankron: *hajó* horgonyt vet
►faligi perpendiklon: *mat* merőleget húz
►la Sinjoro faligis dormon sur lin: az Úr álmat bocsátott rá
2) *tr* ledönt, elbuktat
►faligi la barojn: ledönti, lebontja az akadályokat
►faligi sin sur glavon: kardjába dől
3) *tr* *átv* csökkent
►la banko faligis la interezon: a bank csökkentette a kamatot
4) *tr* *átv* vmilyen állapotba <en -n> juttat
►faligi en krizon: válságba dönt, taszít
5) *tr* *átv* elbuktat, tönkretesz
►faligi pri matematiko: *isk* matematikából megbuktat
6) *tr* *átv* <vmi rosszat> hoz vkire v. vmire <sur -n>
►faligi anatemon sur lin: *kr* átokkal, kiközösítéssel sújt
falilo: **1)** csapda *szin* kaptilo
2) *átv* csapda, buktató, nehézség, akadály
alfali: *ntr* ráesik, odaesik, beesik <*pl.* fény>
defali: **1)** *ntr* leesik <vhonnan>
2) *ntr* *átv* elbukik, meghíúsul, rosszabb állapotba kerül
►defalinta knabino: *átv* <erkölcsileg> buktott lány
►la prospero de la lando rapide defalis: az ország gyarapodása hamar megszűnt
►lasi defali siajn pretendojn^Z: enged az igényeiből
►li defalis de siaj esperoj: elhagyta a remény
3) *ntr* *átv* *ex* elválík, megválík, leszakad, pártot üt
►defali de sia Dio: elhagyja Istenét
defalaĵo: **1)** anyagmaradék, anyaghulladék, potyadék
►estas reutiligeblaj kaj forĵetendaj defalaĵoj: vannak újrahasznosítható és kidobandó hulladékok
►radioaktivaj defalaĵoj: radioaktív hulladékok
2) hulladék *szin* rubo 4, rubaĵo
defalema: *biol* lehulló, nem állandó *szin* decidua
disfali: **1)** *ntr* széthullik, szétesik, darabokra hull
2) *ntr* *átv* összeomlik, felbomlik, szétesik
►post lia morto la regno de Aleksandro la Granda disfalis: halála után szétesett Nagy Sándor birodalma
disfaladi: *ntr* dűledszik
duonfali: *ntr* megrogyik, meginog
elfali: *ntr* kiesik, kihull

►nuksoj venis, kiam dentoj elfalis^Z: adott Isten enni, csak nincs mivel rágni
elfaligi: *tr* <szándékosan> kiejt, kihullat
►li elfaligis grajnojn tra la fenestro al la birdoj: magokat szórt ki az ablakon a madaraknak
elfalo: kiesés, kihullás
enfali: **1)** *ntr* beesik, beleesik, belepottyan vhova <en -n>
►lupo kaptas, sed ankaŭ li enfalas^Z: *kōzm* róka is addig jár az ólba, míg otthagyja fogát
későre szelődül meg a farkas
2) *ntr* *átv* kerül, jut vmilyen állapotba <en -n>
►enfali en malesperon: kétségbeesik, reményét veszti
►enfali en malsanon: ágynak dől
►enfali en mizeron: nyomorba süllyed
3) *ntr* bedől <*pl.* fal>
►enfalinta vizaĝo: beesett arc
►enfalintaj okuloj: beesett szemek
►la mino enfalis: bedőlt a bányá
4) *ntr* *átv* beront vhova <en -n>
enfalilo: *l.* falilo
enfalujo: csapda, verem
forfali: *ntr* megszűnik, elmarad, elenyészik, megsemmisül
►miaj esperoj forfalis: reményeim elenyésztek
►malbeno forfalas: az átok nem fog
forfalaĵo: szemét *szin* defalaĵo 2, rubo 4, rubaĵo
industria forfalaĵo: *ōko* ipari hulladék
refali: **1)** *ntr* visszaesik, visszazuhan, visszasüllyed
►refali en apation: ismét apátiába süllyed, visszasüllyed az apátiába
►refali en la ekzameno: újra megbukik a vizsgán
►refali en la malnovan pekon: visszaesik a régi bűnébe
►refali en la rutinon: visszatér a szokott kerékvágásba
2) *ntr* *ex* hátraesik *l.* retrofali
retrofali: *ntr* hátraesik
subfali: **1)** *ntr* vmi alá <sub -n> esik
2) *ntr* *átv* meggörnyed, meghajlik <vmi nehéz alatt>
trafali: *ntr* átesik, átbukik vmin <tra>
►la malgrandaj semoj trafalis tra la kribrilo: a kis szemek átestek a szitán
falakvo: *geo* zuhatag
falfolia: *nōv* lombhullató
faligŝtono: botránykő
falkrado: *kat* ép csapórács, kapurostély
fallaca: holtfáradt
fallisto: *inf* legördülő lista
falmalsano: *orv* nyavalyatörés, epilepszia *szin* epilepsio
falmartelego: *tech* ejtőkalapács
falmenuo: *inf* legördülő menü, drop-down menu *szin* kurtena menuo
falperdi: *tr* vhova leejt
►li falperdis la kudrilon: leejtette valahova a tüt
falpunkto: *fiz* eséspont
falpuŝiĝi: *ntr* megbotlik
►falpuŝiĝi sur ŝtono: megbotlik egy kőben
falruliĝi: *ntr* felbukfencezik
falsidiĝi: **1)** *ntr* fenékre huppan, fenékre ül
►falsidiĝi kiel farunsako: lehuppan, mint egy sószsák
2) *ntr* *átv* összeomlik, összeroskad
falskaraboj: *áll* zömökbogarak <Cryptocephalus cristula>
falstelo: *csill* hullócsillag *szin* meteoro
falŝirmilo: *rep* ejtőernyő *szin* paraŝuto

l.m. akvotransfaligilo, datfalo, duonfali, ferdefalajo, folifalo, glitfali, kadukfali, kurzofalo, militfalinto, ovolfalo, paffaligi, pušfaligi, rokfalajo rulfali sidfali, svenfali, šraübfali, štonfalo, tensifalo, terenfalo, terfalo, uterfalo

| **falang/o** 1) *kat* falanx <hellén hadrend>

2) *fil* falanszter <komuna>

3) *anat* ujjperccsont, falanx *szin* fingrosto

►baza falango: alsó ujjperccsont, phalanx *tertia*

►meza falango: középső ujjperccsont, phalanx *media*

►unga falango: felső ujjperccsont, phalanx *proximalis*

Falango: *pol tört* Falange <fasiszta párt>

falangisto: *pol tört* falangista

falangejo: *fil* falanszter *szin* falanstero

| **falanger/o** áll kuszkuusz <Phalanger>

►falangeredoj: kúszó erszényesfélék <Phalangeridae>

| **falangio/o** áll kaszáspók <Phalangium>

►helikvora falangio: csigaevő kaszáspók <Ischyropsalis helwigii>

►mura falangio: fali kaszáspók <Opilio parietinus>

►pseudofalangio: nagy álkaszáspók <Pholcus phalangoides>

| **falanster/o** *fil* falanszter *szin* falangejo

| **falar/o** l. falarido

| **falarid/o** növ kanáriköles <Phalaris>

►arunda falarido: pántlikafű <P. arundinaceae>

►kanaria falarido: közönséges kanáriköles, fénymag *szin*

kanariherbo

| **falarop/o** l. falaropodo

| **falaropod/o** áll víztaposó <Phalaropus>

►largébeka falaropodo: laposcsőrű víztaposó <P. fulicarius>

►mallargébeka falaropodo: vékonycsőrű víztaposó <P. lobatus>

| **falaš/o** *vall* etiópiai zsidó, néger zsidó, falasa

| **falbal/o** *tex* szegélyfodor

| **falč/i** 1) *tr agr* kaszál, lekaszál

2) *tr átv* lekaszál, megöl

►la pesto falčis la loĝantaron: a pestis aratott a lakosságon

3) *ntr átv* kaszál, kaszálva jár

falčo: kaszavágás

falčaĵo: *agr* lekaszált növény

falčanto: *fn* kaszáló ember

falčatoro: l. falčmaŝino

falčejo: *agr* kaszáló, rét

falčilo: *agr* kasza

►trafis falčilo sur ŝtonon^z: emberére akadt

falčileto: *agr* kézi kasza, garzsa

falčisto: 1) *fn agr* kaszás, kaszáló

2) kaszáspók *szin* falangio

falčmaŝino: *agr tech* kaszálógép, aratógép

prifalči: *tr* lekaszál <pl. rétet>

►prifalči la paŝtejon antaŭ la domo: lekaszálja a ház előtti legelőt

l.m. krurfalči

| **fald/i** *tr* behajt, összehajt

►faldi duige: kétrét hajt

faldo: 1) összehajtás, behajtás

►kubuta faldo: *anat* könyökhajlat

2) hajtás, redő, ránc

►ingvena faldo: *anat* lágyékredő, plica inguinalis

►meza umbilika faldo: *anat* középső köldökredő, plica imbilicalis

szin urako

faldadi: *tr* hajtogat <pl. papírt, textilt>

faldebla: összehajtható, összecukható

►faldebla ombrelo: összecukható ernyő

►faldebla pordo: harmonikaajtó *szin* faldopordo

faldumi: *tr* berak, pliszíroz *szin* plisi

►faldumita jupo: rakott szoknya *szin* faldjupo

faldumo: *tex* berakás, pliszé *szin* pliso

disfaldi: 1) *tr* széthajtogat, kihajtogat, kibont, kiterít

►disfaldi la flugilojn: kibontja a szárnyát

2) *tr átv* kibont, kibontakoztat

►disfaldi eblojn: lehetőségeket kibontakoztat

dufaldo: hajtásköz

kunfaldi: *tr mat* széttagol, csoportokba tagol

kunfaldo: *mat* konvolúció

malfaldi: *tr* széthajt, kitereget, <hajtást> kisimít

refaldi: 1) *tr* visszahajt <pl. ruhát>, feltűr <pl. nadrágszárat> *szin*

kuspi, suprenfaldi

►refaldi la flugilojn: visszazárja a szárnyát

►refaldi la manikojn de la ĉemizo: feltűri az inge ujját

2) *tr* redőz

►refaldi la kurtenon: redőzi a függönyt

refaldo: *tex* hajtóka

suprenfaldi: *tr* felhajt, feltűr

►ŝi suprenfaldis sian jupon, por pli bone kuri: felhajtotta a

szoknyáját, hogy jobban futhasson

faldbiciklo: *jm* összecukható bicikli

faldĉareto: összecukható sportkocsi <gyermekkocsi>

faldfolio: 1) prospektus, szórólap

2) *inf* leporelló

faldhaŭta: ráncos

faldjupo: *tex* rakott szoknya *szin* faldumita jupo, plisita jupo

faldmezurilo: colstok, colostok

faldoklapo: *knyv* fül <könyvön>

faldopordo: harmonikaajtó

faldopunkto: *fiz* töréspont <pl. fázisdiagramban>

faldriĉa: ráncos, redős

faldseĝo: összecukható székek

faldostomako: áll szájrétű v. levelesgyomor, omasus *szin* omaso

l.m. angulfaldo, brakfaldo, gladfaldo, haŭtfaldo, linifaldo,

paperfaldado, paŝfaldo, dratrefalda

| **falen/o** áll ált éjjeli lepke, éjjeli pille <Phalaena> *szin* noktpapilio

| **falenops/o** növ pillekosbor <Phalaenopsis>

| **faleristik/o** cím falerisztika

| **Falern/o** geo Falerno

►falerna vino: falernusi bor, falernum, falernói bor

| **falisk/a** *mn nyt tört* faliszk, faliscus

| **falk/o** 1) áll sólyom <Falco>

►alaŭdfalko: kabasólyom <F. subbuteo>

►balkanfalko: Feldegg-sólyom, Feldegg-féle sólyom <F. biarmicus>

►ĉasfalko: sarki sólyom <F. rusticolus> *szin* girfalko

►kliffalko: Eleonóra-sólyom, kormos sólyom <F. eleonora>

►kolombfalko: kis sólyom, apró sólyom, torontál, verebésző vércse

►pilgrima falko, migra falko: vándorsólyom <F. peregrinus>

►ruĝpieda falko, vesperfalko: kék vércse, hamvas vércse, szürke

vércse, kis vércse <F. vespertinus>

►tartarfalko: kerecsensólyom, rárósólyom

►turfalko: vörösvércse, tilinkómadár <F. tinnunculus> *szin* kestrelő

►falkedoj: sólyomfélék <Falconidae>

►falkoformaj: sólyomalakúak, ragadozó madarak <Falconiformes>

2) *átv pol* héja

falkisto: solymász, solymár

falkoĉasi: *tr* solymászik vmire <n>

falkoĉaso: solymászat

| **Falkland/oj** *geo pol* Falkland-szigetek

| **faloid/a** *növ* Phallos-szerű, galócás

►faloida veneniĝo: *orv* galócás mérgezés

| **falokrat/o** *pej* *átv* nagy kan, fallokrata

| **fals/i** *tr* hamisít, meghamisít

►falsi bankbiletojn: bankjegyet hamisít

►falsi monon: pénzt hamisít

►falsi subskribon: aláírást hamisít

►falsita kubo: hamis, ólmozott kocka

falso: **1)** hamisítás, hamisság

2) hamisítvány *szin* falsajo

falsa: **1)** hamis, hazug, fals

►falsa alarmo: vaklárma

►falsa ĵuro: hamis eskü

►falsa monbileto: *gazd jog* hamis bankjegy

►falsa mono: *gazd jog* hamis pénz

►falsa profeto: hamis próféta

►falsa ripo: *anat* álborda, costa spuria

►falsa senso: *pszi* érzéksalódás

►falsa tono: *zene* hamis hang

2) *átv* ál-, mű-, nem igazi

►falsa dentaro: *gysz* műfogor

►falsa dento: *gysz* műfog

►falsa ŝlosilo: álkulcs, tolvajkulcs *szin* dirko

►falsaj haroj: vendéghaj, paróka *szin* peruko

falsajo: hamisítvány *szin* falso **2)**

falsema: hazug természetű

falsisto: *jog* hamisító

malfalsa: hiteles, igazi, valódi

nefalsebla: hamisíthatatlan

nefalsita: hamisítatlan, igazi

falslanga: hazug nyelvű

falsleda: műbőr

falsludi: *tr* hamisan játszik

falsofari: *tr jog* hamisít <hamisítványt készít>

►falsofari dokumenton: *jog* okmányt hamisít

l.m. ĉekfalsisto, dokumentfalsisto, monfalsado, vinfalsisto

| **falset/o** *zene* fejhang, falzett, falsetto

falsetulo: *zene* falzettista

| **falt/o** **1)** *anat* bőrredő, ránc

2) *geo* gyűrődés, gyüremlés

►kuŝa falto: fekvőredő

►stara falto: állóredő

falti: **1)** *tr anat* ráncol, redőz

2) *tr geo* gyűr

faltaro: *anat* redőzet

faltiĝi: **1)** *ntr anat* ráncosodik, redőződik

2) *ntr geo* gyűrődik, felgyüremlik

faltiĝo: **1)** *anat* ráncosodás, redőződés

2) *geo* felgyűrődés, felgyüremlés

faltita: **1)** *anat* ráncos

2) *geo* gyűr

senfaltigi: *tr* ráncatlanít, felvarr <laza bőrt>

senfaltigo: ráncatlanítás, ráncfelvarrás

faltmontaro: *geo* gyűrődéses hegység

| **falun/o** *geo* kagylóföld, mészréteg, falun

faluni: *tr* kagylófölddel trágyáz

falunejo: kagylóföldlelőhely, falunbánya

| **falus/o** **1)** fallosz, hímvessző <termékenység, férfiasság

szimbóluma> *vö.* lingamo

2) *növ* szömöröcsöggomba <Phallus>

►granda faluso: *növ* erdei/szemtelen szömöröcsög <Ph. impudicus>
falusamanito: *l.* faloida amanito

►falusamanita veneniĝo: *orv* gyilkos galóca okozta mérgezés

| **falv/a** fakó <állatszín>

| **fam/o** **1)** hír, szóbeszéd, hallomás

►bona famo sin trenas testude, malbona kuras rapide^Z: *közm* a rossz hír szárnyon száll, a jó alig kullog

►famo kredon allogas, sed tre ofte mensogas^Z: *közm* nem minden hírnek igaz a szava

►famo ne flugas, se kaŭzo ne estas^Z: *közm* nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja

►kuras la famo^Z: az a hír járja

►kurigi la famon, ke^Z: azt híreszteli, hogy

►la famo transflugis el unu buŝo en alian^Z: a hírt szájról-szájra adták

►malvera famo: hamis hír

2) hírnév, ismertség

►havi la famon de fripono: gazember hírében áll

►li havigis al si bonan famon: jó nevet szerzett magának

fama: híres, neves, ismert

►dise-vaste fama: híres szélében-hosszában

►fame konata: hírneves, híres-nevezetes

►internacie fama: nemzetközi hírű

fami: *ntr* ismert, híres vmről <pri>

►Eger famas pri siaj vinoj: Eger borairól híres

►fami pri sia bonfaremo: jótékonyágáról ismert

►mi famas ne pri lerteco: nem az ügyességemről vagyok híres

fameco: híresség, ismertség

famega: nagyon híres

famemulo: dicsvágyó ember, hírnévre vágyó ember

famigi: *tr* híressé tesz, ismertté tesz

famiĝi: *ntr* híres lesz, elhíresül, közismertté válik

famulo: híres ember, híresség, celebritás, celeb

disfamigi: *tr* szétkürtöl, elhíresztel, világgá kürtöl

disfamiĝi: *ntr* elhíresül, széles körben ismertté válik, híre megy

disfamiĝinta: *mn* elhíresült, közismertté vált

fífama: *pej* hírhedt, rossz hírű, hírben álló

grandfama: nagyhírű, hírneves, jó nevű, széles körben ismert

malbonfama: rossz hírű, notórius

malbonfamigi: *tr* rossz híret kelti vkinek <n>

►ne malbonfamigu min per viaj malicaj komentoj: ne keltsd rossz híremet rosszmájú megjegyzéseiddel

misfamo: valótlan hír

misfama: *pej* kétes hírű

misfamigi: *tr* blamál, diszkreditál, lejárat, hírbe hoz

misfamigi: becsületsértés, hitelrontás

senfama: ismeretlen, névtelen

senfamulo: egy senki, nevesincs ember

famĉasemo: *pej* dicsvágy

fammarka: márkás

►fammarka anorako: márkás anorák

►fammarka pojnohorloĝo: márkás karóra

l.m. landfama, mondfama

| **famili/o** **1)** család <apa, anya, gyermekek>

►ĉefo de familio: családfő

►infanhava familio: gyerekes család, gyermekes család

►unugepatra familio: egyszülős család

2) család, família <rokonság>

►aparteni al nobela familio: nemes családba tartozik

►ĉiu familio havas sian kriplulon^Z: *kōzm* a legjobb családban is előfordul

3) biol család, familia

►la familio estas malsupera al la ordo kaj supera al la genro: a család kisebb a rendnél és nagyobb a nemnél

►la sufikso de la vegetaja familio estas 'ac': a növényi család utóképzője az '-acae' <'félék'>

►la sufikso de la animala familio estas 'ed': az állati család utóképzője az 'idae' <'félék'>

4) nyt nyelvcsalád *szin* lingvofamilio

►hindoeŭropa familio de lingvoj: nyelvek indoeurópai családjá

5) mat család <elemek>

6) knyv betűcsalád *szin* tipara familio

►tipara familio: betűcsalád

familia: **1)** családi, család-

►familia rekuniĝo: családi összejövetel

►familia rondo: családi kör

2) családias, meghitt, közvetlen fesztelen *szin* familiara

familiano: családtag

familiano: rokonság, tágabb família

familiestro: családfő *szin* ĉefo de familio

familieca: **1)** családyszerű

2) családias, meghitt, familiáris *szin* familiara

bofamilio: sógorcsalád

grandfamilio: nagycsalád

samfamiliano: atyafi, hozzátartozó, ugyanazon család tagja

subfamilio: *biol* alcsalád, subfamilia

superfamilio: *biol* öregcsalád, főcsalád, superfamilia

familihava: családós

familijura: *jog* családjogi

familinomo: családnév *szin* familia nomo

l.m. lingvofamilio, vortfamilio

| **familiar/a** családias, meghitt, közvetlen, fesztelen, familiáris, otthonos

►en familiara etoso: családias légkörben

►li uzas familiaran tonon: bizalmas hangot üt meg

►li estas tro familiara kun siaj superuloj: túl bizalmas a feljebbvalóival

familiare: családiasan, bizalmasan

familiareco: családiaság, meghittség, fesztelenség, közvetlenség, otthonosság

familiaraĵoj: bizalmas, fesztelen gesztusok

familiariĝi: *ntr* megbarátkozik, közelebből megismerkedik vmivel <kun>, meghitt, baráti viszonyba kerül vkivel <kun>

| **fan/o** **1)** *fn* zene rajongó <*pl.* énekesé> *szin* fanatikulo **2)**

2) *fn* szurkoló, drukker *szin* fanatikulo **3)**, zeloto **3)**

| **Fanar/o** *geo* Fanar <Isztambul görögök lakta városrésze>

fanarano: *fn* tört fanári <lakos>, fanarióta *szin* fanarioto

| **fanariot/o** tört fanarióta *szin* fanarioto

| **fanatik/a** elvakult, fanatikus

fanatikeco: elvakultság, fanatizmus

fanatikigi: *tr* feltüzel, fanatizál

fanatikulo: **1)** fanatikus ember

2) *átv* rajongó <*pl.* énekesé> *szin* fano **1)**

3) *sp* szurkoló, drukker *szin* fano **2)**, zeloto **3)**

| **fanatism/o** *ne l.* fanatikeco

| **fand/i** **1)** *tr* ált olvaszt, megolvaszt

►fandi buteron, metalon, neĝon, vakson: vaját, havat, fémét, viaszt olvaszt

2) *tr* *koh* olvaszt, megolvaszt <iparilag>

3) *tr* *koh* *ne* önt *l.* muldi

►kvazaŭ fandita sur li: mintha ráöntötték volna

4) *tr* *átv* meglágyít

►fandi lian koron: meglágyítja a szívét

fanda: **1)** olvasztó, olvadék-

2) *nyt* flektáló, hajlító *szin* fleksia

►fanda lingvo: flektáló nyelv, hajlító nyelv *szin* fleksia lingvo

fandaĵo, fanditaĵo: **1)** *koh* olvadék

2) *koh* *ne* öntvény *l.* giso

3) *vill* olvadóbiztosító *szin* fandgardilo

►protekta fanditaĵo: előtét-biztosító

fandejo: *koh* öntöde

fandiĝi: **1)** *ntr* ált megolvad

2) *ntr* *koh* megolvad, megömlik

3) *ntr* *átv* megenyhül

►fandiĝi de kompato al li: megesik rajta a szíve

►lia koro fandigiĝis^Z: megenyhült a szíve

4) *ntr* *átv* elmosódik, egybeolvad vmivel <kun>

►la domo tute fandigiĝis kun la pejzaĝo: a ház teljesen egybeolvadt a tájjal

fandisto: **1)** *koh* olvasztár

2) *koh* *ne* öntész, öntőmunkás *l.* muldisto

fandujo: **1)** olvasztótégely

2) *koh* öntőüst *szin* fandvazo, krisolo

disfandi: **1)** *tr* *koh* szétolvaszt

2) *tr* *átv* megenyhít

elfandi: *tr* *koh* *ne* önt <öntéssel előállít> *l.* muldi

►elfandi kanonon: ágyút önt

enfandi: *tr* beolvaszt

forfandi: **1)** *tr* elolvaszt, beolvaszt <olvasztással átalakít>

►forfandi sonorilon por kanono: harangot beolvaszt ágyúnak

2) *tr* enyhít, eloszlat

►la tempo forfandos la indiferecon: az idő eloszlatja a közömbösséget

kunfandi: **1)** *tr* összeolvaszt <különböző anyagokat>

2) *tr* *átv* egybeforraszt, egybeolvaszt, ötvöz

►Esperanto ne volas kunfandi la lingvojn: az eszperantó nem akarja egybeolvasztani a nyelveket

►kunfandi gentojn en unu nacio: népeket egy nemzetté forraszt egybe

3) *tr* *inf* összefésül <*pl.* listákat>

kunfandiĝi: **1)** *ntr* összeolvad

2) *ntr* *átv* egybeolvad, egybeforr

kunfando: **1)** egybeolvasztás

2) *inf* összefésülés, merge

superfandiĝo: kém túlhűlés

fandaĵingo: *vill* biztosítóaljzat

fandaĵmanilo: *vill* biztosítófogantyú

fandaĵportilo: *vill* biztosítófej

fandfermi: *tr* megolvasztva lezár

fandforno: *koh* olvasztókemence, kohó

fandgardilo: *vill* olvadóbiztosító *szin* fandaĵo **3)**

fandodrato: *vill* olvadóbiztosító-drót, biztosítóhuzal

fandokonko: *koh* kokilla *szin* kokilo

fandpunkto: *fiz* olvadáspont

fandrestaĵo: *koh* meddő

fandŝtopilo: *vill* olvadóbetét

fandvarmo: *fiz* olvadáshő

fandvazo: **1)** kém olvasztótégely *szin* krisolo

2) *koh* öntőüst *szin* fandujo

fandverŝi: *tr koh* formába önt

l.m. ferfandejo, sonorilfando, ŝtalfandejo, tipfandisto

| **fandang/o** *zene* fandangó <spanyol tánc és zene>

| **faner/o** *anat* börszármazék

►haro, plumo, skvamo, ungo, hufo estas faneroj: a haj, toll, pikkely, köröm, pata börszármazékok

| **fanerogam/oj** *ex l.* spermatofitoj

| **fanerozoik/o** *geo* fanerozoikum

| **fanfar/o** **1)** *zene* rézfúvósok, rézfúvósenekar, rezesbanda

2) *zene* fanfár, harsonaszó, kürtjel, harsonázás, tus

►ĉasa fanfaro: kürtjel <vadászat>

fanfari: *ntr zene* kürtjelet ad, tust játszík

| **fanfaron/i** *ntr pej* kérkedik, dicsekszik

►ne fanfaronu irante, fanfaronu revenante^Z: *közm* nyugtával dicsérd a napot

fanfaronulo, fanfaronisto: *pej* szájhős, hencegő alak

| **fang/o** *geo* mocsáriszap, fertő

| **fanon/o** *áll* csüdszörzet

| **fant/o** *játék* alsó, bubi <kártya> *szin* bubo 2

| **fantasi/o** arab lovas parádé, lovas ünnepély

| **fantasm/o** *pszi* képzelődés, fantáziálás, ábrándkép

| **fantasmagori/o** szemfényvesztés, káprázat, fantazmagória

| **fantast/o** *ír* fantasztikum, fantasztikus műfaj

fantasta: képzeletbeli, elképzelt, fantasztikus

| **fantazi/o** **1)** képzelőerő, fantázia

►lia fantazio kuntrenis lin: elragadta a fantáziáját

2) képzelgés, képzelődés, fantáziálás

3) ábrándkép, fantázia *szin* fantaziajo

4) *zene* fantázia, ábránd

fantazia: **1)** képzeletdús

2) képzelgő, fantáziáló

3) fantázia szülte, képzeletbeli, fantasztikus

fantazii: **1)** *tr* elképzeli magának vmit, fantáziál vmiről <n>

►fantazii fabelajn estaĵojn: mesebeli lényekről fantáziál

2) *tr* képzeletből alkot, készít

3) *tr ex zene* improvizál *l.* improvizál

fantaziado: képzelődés, képzelgés

fantaziaĵo: ábrándkép, fantázia, képzelet szüleménye

fantaziulo: fantáziáló ember

senfantazia: fantáziátlan, fantázia nélküli, lapos

| **fantom/o** **1)** kísértet, szellem, jelenés, árny, fantom

►domo hantata de fantomo: kísértet lakta ház

►timiga fantomo: rém

2) *átv* látomás, káprázat, szellemkép *szin* fantombildo

►fantomo de reĝo: *pej* árnyékkirály

►postkuri la fantomon de gloro: a dicsőség látszatát hajszolja

3) *játék* asztal <bridzs>

fantoma: **1)** kísérteties, látomásszerű

►fantoma ŝipo: kísértethajó

2) képzeletbeli, látszólagos

►fantoma doloro: *orv* fantomfájdalom

3) *vill* ál-, mű-, fantom- *l.* fantoma cirkvito

fantomi: *ntr* kísért, kísértetként megjelenik vő. hanti

fantomiĝi: *ntr* *átv* köddé válik, szertefoszlik

fantombildo: *táv*k szellemkép, reflexiós kép

fantomŝipo: *mit* szellemhajó, kísértethajó

l.m. lupfantomo

| **far/i** **1)** *tr* csinál, készít, előállít, teremt <vmi vmiből>

►fari ion el nenio: semmiből vmit teremt

►fari potojn: fazekakat csinál

►fari ŝuojn el ledo: bőrből cipőt készít

►havi multon por fari: sok a tennivalója

►kion fari?^Z: mit lehet tenni?, mit tegyünk?

2) *tr ip* gyárt, előállít

►fari aŭtomobilojn grandserie: nagy sorozatban gépkocsit gyárt

►la porcelanmanufakturo faris vazojn por reĝoj: a porcelánmanufaktúra királyoknak állított elő edényeket

3) *tr* csinál, elkövet, cselekszik vmit

►fari al iu aludon pri io: célzást tesz vkinek vmire

►fari bruon: zajt csap

►fari digreson: kitérőt tesz <a témától>, elkalandozik <a témától>

►fari ion kaj alion: egyet s másat tesz

►vi ne faros, kio al mi ne karos: nem oda Buda!

4) *tr* csinál, teljesít, végrehajt vmit

►fari ĉion fareblan: minden lehetségest megtesz

►fari ĉion por si eblan: megtesz minden tőle telhetőt

►fari sian taskon: teszi a dolgát

►li nur faras sian devon: csak a kötelességét teljesíti

5) *tr* csinál <hat vmire v. vkire és vmilyen eredményt, hatást vált ki>

►fari finon al sia vivo: véget vet az életének

►fari fortan impreson sur la publikon: nagy hatást tesz a közönségre

►fari ion malbonan al li: rosszat tesz neki

6) *tr* csinál <állapotváltozást idéz elő>

►la edzino faris lin granda homo: a felesége tette nagy emberre

►la reĝo faris lin generalo: a király tábornokká léptette elő

7) *tr* csinál, teremt <rendez>

►fari ordon en la ĉambro: rendet tesz a szobában

►fari protokolon pri la okazintaĵoj: jegyzőkönyvet vesz fel az eseményekről

►fari tabelon pri siaj elspezoj: táblázatot állít össze a kiadásairól

8) *tr* vmit kitesz, vmennyit ér

►du plus du faras kvar: kettő meg kettő az négy

►vi faras du homojn en ĉi tiu laboro: két embert tesz ki ebben a munkában

9) *tr* cselekszik, tesz <vmilyen módon>

►fari al si oportune^Z: kényelembe helyezi magát

►fari juste: igazságosan jár el

10) *tr* űz, gyakorol <*pl.* mesterséget, sportot>

►fari la rolon de la malbonulo de la vilaĝo: a falu rossza szerepét

játssza

►li jam de longe faras trejnadon en la sportklubo: már régóta tart

edzéseket a sportklubban

►Zamenhof faris okulkuracistan praktikon: Zamenhof szemorvosi

gyakorlatot folytatott

far, fare de iu v. io: vki v. vmi által, vki v. mi révén

►la nasko de Roberto fare Jozefino: Róbert születése Jozefina által

►la traduko de Hamleto far Zamenhof: Zamenhof Hamlet-fordítása

faro: tett, cselekedet

►amo kondukas al grandaj faroj: a szerelem nagy tettekre vezet

►faro farinton rekomendas^Z: *közm* a jó munka dicséri a mestert

►inter parolo kaj faro estas tuta maro: *közm* kb. a szó és a tett között nagy a távolság

►kontraŭ faro farita ne helpas medito^Z: *közm* elmúlt dolognak

felejtés a vége

►la ideoj ĉe li ne fariĝis faroj: az ötletek nála nem váltak tettekké

faraĉi: *tr pej* rosszul csinál, rosszul tesz vmit

►jen kion vi faraĉis!: most látod, mit tettél!

faradi: *tr* csinálgat, tesz-vesz

►ili faradas kunvenojn: összejöveteleket szoktak rendezni

faraĵo: készítmény, gyártmány, megcsinált vmi

farajaĉo: *pej* csinálmány, kontár munka, fércmunka
 farebla: megtehető, megvalósítható, keresztülvihető
 farebleco: megvalósíthatóság, keresztülvihetőség
 farejo: *ip* gyártóhely, gyár
 farema: szorgos, tevékeny, tenni vágyó, agilis
 faremo: tenni vágyás, agilitás
 farenda: <kötelezően, kényszerűen> megteendő
 ▶da fendaj aranĝoj estas multaj: sok a megteendő intézkedés
 arendo: tennivaló, teendő
 ▶hodiaŭ mi havas multajnarendojn: ma sok a teendőm
 fariĝi: *tr* csináltat vkivel <per> vmít <n>
 ▶li fariĝis al si ŝuojn laŭmezure per sia ŝuisto: méretre cipőt csináltatott magának a cipészével
 ▶ŝi fariĝis al si konstantajn buklojn per sia frizistino: bedauerezttette a haját a fodrásznőjével
 fariĝi: **1)** *ntr* létrejön, létesül, kezdődik, megtörténik
 ▶fariĝas al li nodo en la gorgo: elszorul a torka, gombóc van a torkában
 ▶fariĝis nokto: éjszaka lett, leszállt az éj
 ▶fariĝu lia volo: legyen meg az akarata
 ▶kio fariĝis, fariĝis: ami történt, az megtörtént
 ▶kio fariĝos kun mi: mi lesz velem
2) *ntr* lesz vmivé v. vmilyenné
 ▶el ĉi tiu knabineto fariĝis bela junulino: ebből a kislányból szép nagylány lett
 ▶fariĝos al li pli facile: könnyebb lesz neki, könnyebb dolga lesz
 ▶li fariĝis postulema: követelődzővé vált
 ▶mi ne scias, kio fariĝos el mi: nem tudom, mi lesz belőlem
 ▶vi ne fariĝu mia malamiko: ne válj az ellenséggemmé
 fariĝo: létrejövétel, létesülés, történés
 farinda: teendő, megteendő <érdemes, ajánlatos megtenni>
 ▶ili traktis pri la farindaj paŝoj: tárgyaltak a teendő intézkedésekről
 ▶ĉu laŭ vi estas farinda tia vizito?: szerinted érdemes megejteni ezt a látogatást?
 farinto: **1)** *fn* készítő, csináló
2) *jog* elkövető, tettes
 faristo: mesterember, gyártó
 faritaĵo: mű, alkotás
 ▶ĉu dia aŭ homa faritaĵo ĝi estas?: isteni vagy emberi alkotás az?
 farotaĵo: teendő
 alfari: *tr ex* hozzáigazít, passzít, adaptál *l.* adapti
 antaŭfari: *tr* előre megcsinál, előzőleg elkészít
 elfari: **1)** *tr* előállít, készít <vmilyen terméket>
 ▶ili elfaris kuglojn por la soldatoj: golyókat öntöttek a katonáknak
2) *tr* <teljesen> megcsinál, elvégez
 ▶revenu, kiam vi elfaris vian taskon: gyere vissza, amikor elvégeztetted a feladatodat
 grandfaro: nagy tett, hőstett
 ĝisfari: **1)** *tr* végigcsinál, befejez
2) *tr* pótol
 malfari: *tr* visszacsinál, megsemmisít, visszavon
 ▶li malfaris nokte, kion li elfaris tage: éjszaka megsemmisítette azt, amit nappal elvégzett
 ▶malfari operacion: *inf* műveletet visszavon
 ▶malfaru: *inf* mégsem, cancel
 memfarita: maga csinálta, saját készítésű
 ▶memfarita homo: önerőből felemelkedett ember, self-made man
 misfari: *tr* elront, eltöl, elfuserál
 misfaro: rossz lépés, elhibázott tett
 nefarebla: megvalósíthatatlan, kivitelezhetetlen

nenifarado: semmittevés, tespedés *szin* farniento
 nenifaranto, nenifarulo: *fn* semmittevő, naplopó, léhűtő
 postfari: **1)** *tr* pótol
 ▶postfaru, kion vi hodiaŭ ne povis fari: pótolod, amit ma nem tudtál megtenni
2) *tr* másol
 ▶postfaru kelkajn ekzemplerojn de ĉi tiu dokumento: másoljon néhány példányt erről a dokumentumról
 refari: **1)** *tr* újból megcsinál, ismét megtesz, ismétel
 ▶farita ne refariĝos^Z: *közm* ami elmúlt, elmúlt
2) *tr* módosít, korrigál
 ▶refari la eraran kalkulon: korrigálja a hibás számítást
 refariĝi: **1)** *ntr* visszaváltozik
 ▶vi fariĝis el polvo, kaj refariĝos polvo: *bibl* porból lettél, és porrá leszel
2) *ntr* újra megcsinál, újra bekövetkezik
 ▶kio fariĝis, jam ne refariĝos^Z: *közm* elmúlt idő soha vissza nem jó
 refaraĵo: másolat, kópia, reprodukció
 ▶tiu bildo ne estas originala, nur refaraĵo de la originalo: az a kép nem eredeti, csak az eredeti másolata
 senfara: tétlen
 ▶resti senfara: tétlen marad
 ▶senfare li rigardis la detruon de la urbo: tétlen nézte a város lerombolását
 senfarado: tétlenség
 senfarendo: dologtalan, naplopó, lézengő
 trafari: *tr* végigcsinál
 ▶li trafaris kun mi la kampanjon: végigcsinálta velem a hadjáratot
 fareblostudo: *gazd* megvalósíthatósági tanulmány
 farmaniero: eljárás mód
l.m. bonfara, monfarejo, oferfaro, ordofari, pentofari, radfaristo, salfari, vinfarado, vitrofaristo, vortfarado
| Farad/o fiz kém <Michael> Faraday
 farado: *vill* farad <F>
 faradizi: *tr orv* villanyoz, faradizál
 mikrofarado: *vill* mikrofarad <μF>
 nanofarado: *vill* nanofarado <nF>
| farandol/o zene farandole <délfrancia tánc>
| faraon/o 1) *tört* fáraó
2) *jték* fáraó <kártyajáték>
| farb/o 1) festék
2) *cím* szín
 farbi: *tr* fest, befest
 ▶la boato estas farbita blue kaj blanke: a csónak kékre és fehérre van festve
 farbisto: festő <*pl.* szobafestő> *szin* kolorigisto
 ▶farbisto kaj ŝmiristo: festő és mázoló
 farbofabriko: *ip* festékgyár
 farbofliki: *tr* festést kijavít
 farboflikado: javítófestés
 farbokrajono: színes ceruza
 farbopafado: *jték* festéklabdázás, paintball
 farbopelveto: festékes tálka
 farboskatolo: festékesdoboz
 farbotavolo: festékréteg
 farbovendejo: festékbolt
l.m. akvofarbo, fonfarbo, pistolfarbi
| farĉ/o gaszt töltelék
 ▶farĉo el panmolaĵo, muelita porkaĵo, hepataĵo kaj fungoj: kenyérbélből, darált disznóhúsból, májból és gombából álló töltelék

farçi: **1)** *tr gaszt* megtölt <töltelekkel>
2) *tr átv* megtűzdel, telerak, megspékel <pl. jelzőkkel, hibákkal>
 ►li farçis sian paroladon per šablonaj esprimoj: elcsépelt kifejezésekkel spékelt meg a beszédét
3) *tr átv durv* megdug <közösülés>
 farçita: *gaszt* töltött <étel>
 ►farçita kokinaĵo: töltött csirke
| Farenhejt/o *fiz* <Gabriel Daniel> Fahrenheit
 ►Farenhejta grado: *met* Fahrenheit-fok <°F> vö. Celsia grado, Reaŭmura grado
| faring/o *anat* garat, pharynx
 faringito: *orv* garatgyulladás, pharyngitis
 faringoskopo: *gysz* garattűkör, pharyngoscopia
 faringoskopio: *orv* garattűkrözés, pharyngoscopia
| faringal/o *nyt* garathang, faringális *szin* faringa konsonanto
| farise/o 1) *bibl* farizeus
2) *átv pej* álszent, farizeus
 farisea: **1)** *bibl* farizeusi, farizeus-
2) *átv pej* képmutató, álszent, farizeusi
| farize/o l. fariseo
| farm/i *tr agr* haszonbérbe vesz, bérel <földet>
 ►farmi teron je duono: felesbe bérel földet
 farmo: **1)** *agr* haszonbérlet, földbérlet, árenda
2) *agr* farm, árendás föld
 farmanto, farmisto, farmulo: haszonbérelő, földbérelő, árendás, farmer
 farmigi: *tr agr* haszonbérbe, árendába ad, <földet> bérbe ad
 farmiganto: *agr* (haszon)bérbeadó
 farmobieno: *agr* bérelt föld, árendás föld, farm
 farmodomo: *agr* tanyaépület, farmépület
 farmopago: *agr* haszonbér, földbér, árenda *szin* rento **1**
| farmaci/o *gysz* gyógyszerészet
 farmacia: *gysz* gyógyszer-, gyógyszerészeti
 ►farmacia formularo: l. farmakopeo
 ►farmacia produkto: gyógyszerkészítmény, gyógyszerészeti termék
 ►farmacia produktisto: *ip* gyógyszergyártó
 farmaciaĵo: *gysz* gyógyszer, patikaszer *szin* kuracilo, medicinaĵo, medikamento
 farmaciaĵkontrolo: *gysz* gyógyszervizsgálat
 farmaciisto: *gysz* gyógyszerész
 ►laboratoria farmaciisto: laboratóriumi gyógyszerész
| farmakolog/o *gysz* farmakológus
 farmakologio: *gysz orv* gyógyszerstan, gyógyszerkutatás, farmakológia
| farmakope/o *gysz* gyógyszerkönyv, farmakopea *szin* farmacia formularo
| Farnez/o *tört* Farnesi <IT>
 farnezolo: *kém* farnezol
| farnient/o *ritk* henyélés, semmittevés, far niente *szin* nenifarado
 farnienti: *ntr ritk* henyél, tesped *szin* nenifaradi
| Faros/o *tört geo* Fárosz <sziget>
| fars/o 1) *ir* bohózat
2) *átv pej* kész nevetség, tiszta kabaré
 ►lia „festparolado” estis nura farso: ünnepi beszéde tiszta nevetség volt
 farsisto: *pej* komédiás, ripacs, csepűragó
| Farsal/o *tört geo* Pharszalsz
 ►Farsal-poemo: *ir* Pharsalia
| fart/i *ntr* <jól v. rosszul> érzi magát
 ►farti bone: jól érzi magát
 farto: közérzet

misfarti: *ntr* rosszul érzi magát
l.m. bonfarto, bonfartiga, malbonfarto
| farun/o 1) liszt
2) *átv* liszt, liszt állagú anyag
 daktila faruno: *agr* datolyaliszt
 faruni: *tr gaszt* belisztez, lisztben forgat
 farunaĵo: *gaszt* tészta
 faruneĵo: *agr ip* malom *szin* farunfabriko
 farunbulo: *gaszt* lisztes gombóc
 farunfabriko: *agr ip* malom *szin* faruneĵo
 farungluo: csiriz
 farunskarabo: l. faruna tenerbrio
l.m. amelfaruno, branfaruno, fiŝfaruno, fritfarunaĵo, ostofaruno, sojfaruno, terpomfaruno, tritikfaruno, viandofaruno
| fasad/o 1) *ép* főhomlokzat
2) *ép* homlokzat <szabad térre néző épületoldal>
3) *inf* felület <alkalmazás>
 ►grafika fasado: grafikus felület
 ►menua fasado: menüvezérelt felület, kezelőfelület
l.m. orgenfasado
| fasci/o *anat* izompólya, fascia
| fascini/o 1) *tr áll* bűvöl <kigyó>
2) *tr átv* megigéz, elbűvöl
 fascina: elbűvölő, igéző
 fascino: **1)** *áll* bűvölő tekintet <kigyó>
2) bűvölet, igézet
| fasciol/o *áll* mótely <Fasciola>
 ►hepata fasciolo: májmótely <F. hepatica>
 fasciolozo: *áll orv* mótelykór, fasciolosis
 ►hepata fasciolozo: májmótely fasciolosis hepatica
| fascini/o rőzsényaláb, rőzseköteg
 fascini: *tr kat* rőzsekötegekkel megerősít
| fask/o 1) nyaláb, csokor, köteg
 ►elektrona fasko: *fiz eltr* elektronsugár-nyaláb, elektronnyaláb
 ►fasko da rafanetoj: egy csomó retek
 ►fasko de radioj: *fiz* sugárnyaláb, *mat* félegyenesnyaláb
 ►tanĝa fasko: *mat* érintőnyaláb
 ►vektora fasko: *mat* vektornyaláb
2) *tört* vesszőnyaláb, fascies
3) *inf* köteg, batch
 faskigi: *tr* kötegel, összenyalábol, nyalábba fog
 faskoperuko: copfos paróka
l.m. branĉofasko, fadenfasko, fefasko, grenfasko, harfasko, lumfasko, plumfasko, radiofasko, ŝlosilfasko, ŝpinfasko, vergofasko
| fasm/o *áll* pálcikasáska <Phasma>
 ►fasmuloj: botsáska-alakúak <Phasmida>
| fason/o 1) *tex* szabás, szabásmód, fazon <ruha>
 ►palto de moda fasono: divatos szabású kabát
2) *átv* forma, kinézet, kialakítás
 ►tipara fasono: *knyv* betűforma, betűkép, betűtípus
 fasoni: **1)** *tr tex* szab, kiszab <ruha>
2) *tr átv* megformáz, kialakít
 refasoni: **1)** *tr* újraszab
2) *tr átv* újraalakít, újraformáz
 fasonado: szabás
 fasonŝablono: *tex* szabásminta *szin* modelfolio
l.m. freŝfasona, tondofasono
| fast/i 1) *ntr* vall böjtöl
2) *ntr átv* koplal, nem eszik
 fasto: **1)** *vall* böjt

►fasto kaj preĝo riĉecon ne donas^z: *kōzm* az ima és böjt nem teszen gazdaggá

►Granda Fasto: *kr* nagyböjt

►por riĉulo fasto – por malriĉulo festo^z: *kōzm* gazdag böjti étke szegénynek lakoma

►post la fasto venas festo^z: *kōzm* borúra derű jön

2) *átv* koplalás

fastigi: 1) *tr* *vall* böjtöltet

2) *tr* *átv* koplaltat

fastotago: *kr* böjtnap

| **faŝism/o** *pol* fasiszmus

antifaŝismo, kontraŭfaŝismo: *pol* antifasizmus

| **faŝist/o** *fn* *pol* fasiszta

faŝista: *mn* *pol* fasiszta

antifaŝisto, kontraŭfaŝisto: *fn* *pol* antifasiszta

| **fat/o** l. fatalo

| **fatal/o** sors, végzet, fátum

fatala: 1) végzetszerű, elkerülhetetlen, sorsszerű, fatális

2) *átv* végzetes, végzetes kimenetelű, gyászos végű

►fatala pasio: végzetes szenvedély

►la fatala batalperdo ĉe Mohács: a mohácsi végzetes csatavesztés

fatalaĵo: végzetes esemény, istencsapása

fatalismo: *fil* fatalizmus, hit a végzetben

fatalisto: 1) *fil* fatalista

2) *átv* fatalista, végzethívő

| **fatamorgan/o** l. miraĝo

| **Fatimid/oj** *tört* Fatimidák

| **fatras/o** ócska holmi, limlom, kacat

senfatrasigi: *tr* lomtalanít

| **faŭci/o** *anat* torok, fauces

| **faŭk/o** 1) *áll* <állati> torok

2) *átv* tátongó nyílás

►faŭko de kaverno: barlang szája

3) *átv* *pej* pofa

►fermu vian faŭkon!: fogd be a pofád!

►malfermi la faŭkon: kinyitja a pofáját

4) *tech* torok, nyílás

►faŭko de fornego, puto, tunelo: kemence, kút, alagút nyílása

faŭki: *ntr* tátong

faŭkofajro: *kat* torkolatűz

l.m. kloakfaŭko, leonfaŭko, lupfaŭko

| **faŭl/i** *ntr* *sp* szabálytalankodik

faŭlo: *sp* szabálytalanság

| **faŭlt/o** *geo* vető

►inversa faŭlto: feltolódás, reverz vető

►normala faŭlto: normál vető

►oblikva faŭlto: átlós vető

faŭltebena: *geo* törési sík, vetősík

faŭltiĝo: *geo* törés, vetődés

faŭltlipo: *geo* vetőszárny

faŭltolinio: *geo* törési nyomvonal

faŭltospegulo: *geo* vetőtükör

faŭltzono: *geo* vetőzóna, törészóna

| **faŭn/o** 1) *mit* faun

2) *átv* *pej* kéjenc, bűdös bak

3) *áll* fauna, állatvilág

makrofaŭno: *biol* makrofauna vö. mikrofaŭno

mikrofaŭno: *biol* mikrofauna vö. makrofaŭno

telefaŭnino: telefongörl, call-girl

| **Faŭst/o** *ir* Faust

►Faŭsto de Goeto: Goethe Faustja

Faŭstino: Fausztina <utónév>

| **faŭvism/o** *műv* fauvizmus

| **fav/o** 1) *orv* kosz, lépvar, favus

2) *orv* *ne* tinea, gombás bőrkiütés l. tinio

3) *orv* *ne* rühösség l. skabio

fava: 1) *orv* koszos, lépvaros

2) *átv* *pej* koszos, nyavalyás

►pro kelkaj favaj taleroj vi perfidis vian patrujon: néhány koszos

tallérért elárultad a hazádat

favaĵo: *orv* koszos bőr, koszvar

favulo: 1) *orv* koszos ember

2) *átv* *pej* hitvány, nyomorult ember

favofungo: *növ* *orv* koszgomba <Trichophyton schoenleinii>

| **favelo** *ép* *pej* bádogváros

| **favor/a** 1) kegyes, jóindulatú, pártoló

►Dio estu favora al vi: Isten legyen kegyes hozzád

2) *átv* kedvező

►favora prezo: *gazd* kedvező ár

►favora stelo: szerencsecsillag

favoro: 1) kegy, jóindulat

►li estas en favoro ĉe la reĝo: kegyben van a királynál

2) kedvezmény

favori: *tr* kedvez vkinek <n>, előnyben részesít, favorizál

►favori lian partion: a pártját fogja

favore al io: vmik javára

favoraĵo: 1) *fn* kedvenc <vmi>

2) kedvezmény *szin* favoro 2

favoranto: pártfogó, támogató

favorata: kedvenc, kedvezményben részesített

favorato: 1) kegyenc, kedvenc, favorit

2) *fn* *gazd* kedvezményezett

favorigi: *tr* megnyer vminek <por>, elnyeri a támogatást vmihez <por>

►favorigi la publikon por Esperanto: megnyeri a közönség támogatását az eszperantónak

►favorigi lin por la bona afero: megnyeri a jó ügynek

favorismo: kedvezés, protekciózás

malfavoro: 1) kegyvesztettség, jóindulat hiánya

2) hátrány, előnytelenység

malfavora: 1) elutasító, barátságtalan, rosszindulatú

2) kedvezőtlen, előnytelen, hátrányos

malfavoro: elutasítás, ellenszenv

trofavori: *tr* kivételez vkivel <n>, elkényeztet

favorjaro: *bibl* <az Úr> kedves esztendeje

favorkora: kegyes, irgalmas, jóindulatú

favorkoreco: kegyesség, irgalmasság, jóindulat

favorkoste: *gazd* kedvezményesen

favorpreza: *gazd* kedvezményes árú, akciós

favorpreze: *gazd* kedvező áron, kedvezményes áron, akciósan

favorprezo: *gazd* kedvezményes ár, akciós ár

l.m. difavoro

| **faz/o** 1) szakasz, fázis, stádium <idő>

►en ĉi tiu fazo de la milito: a háborúnak ebben a szakaszában

►la fina fazo de la malsano: betegség végső stádiuma

►verba fazo: *nyt* akcióminőség

2) *csill* fázis

►fazoj de Luno: a Hold fázisai

3) *biol* fázis, szakasz

4) *tech* vill fázis

►opozicia fazo: ellenfázis

5) kém halmazállapot

►likva, gasa, solida fazo: folyékony, gáz, szilárd halmazállapot

antifazo: *fiz vill* antifázis

defazigi: *tr vill* fázisban eltol

defaziĝo: *tud tech* fáziseltolódás

enfaza: *vill* fázison belüli, azonos fázisú

interfazo: *biol* fázisköz, interfázis

malfazo: *vill* ellenfázis *szin* opozicia fazo

malfaza: *vill* ellentétes fázisú, fordított fázisú

samfaza: *vill* egyező fázisú

samfazeco: *vill* fázisegyezés

fazangulo: *vill* fázisszög

fazkomparilo: *vill* fázis-összehasonlító

fazokompensilo: *vill* fáziskiegyenlítő, fáziskompenzátor

fazmaŝo: *vill* fázishurok

fazmodulado: *vill* fázismoduláció

fazodiagramo: *kém* fázisdiagram, állapotdiagram, egyensúlyi diagram

fazodiferenco: *vill* fáziskülönbség

fazodistingilo, fazodiskriminilo: *vill* fázisdiskriminátor

fazoregulo: *fiz* fázistörvény, fázisszabály

fazotransiro: **1)** *fiz* fázisátmenet, fázisváltozás, fázisátalakulás

2) *kém* halmazállapot-változás

fazovelocito: *fiz* fázissebesség, hullámterjedési sebesség

l.m. anafazo, lunfazo

| **fazan/o** *áll* fácán <Phasianus>

►orfazano: aranyfácán <Ph. pictus>

►fazanedoj: fácánfélék <Phasianidae>

►rostita fazano: sült fácán

l.m. pavofazano

| **fazeol/o 1)** *növ* bab, paszuly <Phaseolus> <növény>

►grimpa fazeolo: futóbab, karóbab

►Lima fazeolo: holdbab, madagaszkári bab, Lima-bab <Ph. limensis>

►ordinara fazeolo: közönséges paszulybab, kerti bab, termesztett bab, veteménybab <Ph. vulgaris>

►nana fazeolo: jégbab, gyöngybab *szin* fazeoleto

►ruĝa fazeolo: török paszulybab, tűzbab, díszbab, olasz bab <Ph. coccineus>

►sidfazeolo: gyalogbab, guggonülő bab

►terpoma fazeolo: *l.* Amerika apiosó

2) *növ* babszem *szin* fazeolsemo

►blankaj fazeoloj: fehérbab

►brunaj fazeoloj: szárazbab, fejtenivaló bab

►grajnaj fazeoloj: szemes bab

►verdaj fazeoloj: zöldbab

fazeoleto: *növ* jégbab, gyöngybab *szin* nana fazeolo

fazeolaĵo: *gaszt* babfőzelék

fazeolguŝo: *növ* babbüvely

fazeolkaĉo: *gaszt* babkása

fazeolpaliseto: *agr* babkaró

fazeolsemo: *növ* vetőbab

fazeolsupo: *gaszt* bableves

| **fazeolus/o** *l.* fazeolo *l*

| **fe/o** *mit* tündér

►silfoj, gnomoj, nimfoj kaj salamandroj estas feoj: a szilfek, manók, nimfák és szalamandrák tündérek

feino: *mit* tündérlány <mese>

fefabelo, feinrakonto: *ir* átv is tündérmese

fefasko: *növ* bábaseprő, boszorkányseprő, aborplicata *szin* balailo de sorĉistino, ventnesto

l.m. akvofeo

| **feak/o** *mit* phaiák

| **Feb/o** *mit* Phoibosz, Phoebus

| **febl/a 1)** *ritk* gyenge *szin* malforta

2) *átv* gyenge <hatású>, enervált

feblig: *tr ritk* gyengít *szin* malfortigi

feblig: *ntr ritk* elgyengül *szin* malfortigi

| **febr/o 1)** *orv* láz

►afta febro: *l.* afto *2*

►akuŝa febro, puerpera febro: gyermekági láz, febris puerperalis

►antifebra, kontraŭfebra, senfebriga: lázcsillapító

►butona febro: tuniszi láz, Földközi-tenger melléki láz, febris mediterranea

►cerebra febro: agyi eredetű láz

►ĉiutaga febro: mindennapos láz, febris quotidiana

►flava febro: sárgaláz, febris flava *szin* vomito

►havi febron de 39 gradoj: 39 fokos láza van

►havi fortan febron: magas láza van

►intermita febro: váltóláz

►kontinua febro: állandó láz, febris continua

►kvartana febro: negyednapos láz, febris quartana

►lakta febro: tejláz

►lia febro cedis: alábbhagyott a láza

►limfonoda febro: mirigyláz

►malta febro: máltai láz, febris melitensis *szin* melitokokozo

►marĉa febro: mocsárláz, váltóláz, malária *szin* malario

►miliara febro: köleshimlő, febris miliaris

►naska febro: szülőági láz

►nigra febro: *l.* kala-azaro

►rekuranta febro: visszatérő láz, febris recurrens

►terciana febro: harmadnapos láz, pappataci láz, febris Pappataciensis

►tifoida febro: hastífusz, hagymáz, typhus abdominalis

2) *átv* láz, hév, heveség

►en la febro de la diskutado: a vita hevében

febri: *ntr orv* lázas

febra: **1)** *orv* lázas

2) *átv* lázas, heves

februlo: *orv* lázas beteg

febrigi: *ntr orv* belázasodik

senfebrigilo: *gysz* lázcsillapító

febrodona: *orv* lázkeltő, belázasító

febrometro, febromezurilo: *gysz* lázmérő

l.m. ekzamenfebro, fojnofebro, nervofebro, vundofebro

| **Februar/o** február

| **feĉ/o 1)** seprő, folyadék alja, üledék, zacc

2) *átv* pej söpredék, vminek az alja

►feĉo de la popolo: a nép alja

►la feĉo de la homaro: az emberiség alja

feĉi: *ntr* leülepszik, leülededik <seprő>

feĉulo: *pej* söpredék, mocsadék, alja ember

feĉularo: *pej* alja népség

senfeĉigi: *tr* degorgál, kiseprőz <pezsgő>

l.m. vinfeĉo

| **feder/i** *tr* szövetségbe tömörít, szövetségben egyesít, föderalizál *szin* federacii

►la nord-amerikaj ŝtatoj federis sin: az észak-amerikai államok szövetségbe tömörültek

federa: **1)** szövetségi, föderális
2) *pol* államszövetségi *szin* federacia 2
federero: **1)** szövetségbe tömörítés, föderalizálás
2) *pol* szövetség, föderáció
3) *pol* államszövetség *szin* federacio
federigi: *ntr pol* szövetségbe tömörül, föderalizálódik *szin* federaciigi
federismo: föderalizmus *szin* federaciismo
federisto: föderalista *szin* federaciisto
| **federaci/o** **1)** szövetség, föderáció
2) *pol* államszövetség *szin* federo 3
►federacio de dungantoj: *gazd pol* munkaadói szövetség
federacia: **1)** szövetségi, föderális
2) *pol* államszövetség *szin* federa 2
federacii: **1)** *tr* szövetségbe tömörít, szövetségben egyesít, föderalizál *szin* federi
2) *tr pol* államszövetségbe tömörít
federaciismo: föderalizmus *szin* federismo
federaciisto: föderalista *szin* federisto
| **federal/a** **1.** federa, federacia
federalismo: *l.* federismo, federaciismo
| **Fedr/o**¹ *mit* Phaidra, Phaendra
| **Fedr/o**¹ *ir* <Caius Julius> Phaendrus
| **Fejerbah/o** *fil* <Ludwig Andreas> Feuerbach
| **Fejsbuk/o** *inf* Facebook *szin* Vizaĝlibro
| **fek/o** ürülék, szar
►fek!: a mindenségit!, a francba!
►tio valora fakneniom: ez szart se ér
feke: *ntr* ürít, szarik *szin* kaki
fekaĵo: ürülékkupac, szarkupac
fekulo: *pej* szarházi, szareMBER
enfeki: *ntr* beszarik
fekbudo: budi, árnyékszék
fekegale: *biz* tökmindegy
feklekulo: *pej durv* segítség
fekmanĝemo: *l.* koprofagio
fekovora: *áll* ürülékévő, bélsárevő, koprofág
fekpelvo: *gysz* ágytál
fekseĝo: *gysz* hordozható vécé
| **fekul/o** **1.** tuberamelo
| **fekund/a** **1)** *biol* termékeny <jól szaporodó és termőképes>
►fekunda grundo: *agr* átv is termékeny talaj
►fekunda virino: termékeny nő
2) *átv* termékeny, produktív, gyümölcsöző
►fekunda verkisto: termékeny író
fekundeco: **1)** *biol* termékenység
2) *átv* termékenység, produktivitás
fekundiĝi: **1)** *tr biol* megtermékenyít, termékennyé tesz
2) *tr átv* megtermékenyít, produktívvá tesz, gyümölcsözővé tesz
fekundiĝi: **1)** *ntr biol* megtermékenyül, fogamzik
2) *ntr átv* termékennyé válik, produktívvá válik, gyümölcsöt hoz
fekundigo: *biol* megtermékenyítés
►artefarita fekundigo: *orv agr* mesterséges megtermékenyítés
►envitra fekundigo: *orv* mesterséges megtermékenyítés, in vitro megtermékenyítés
fekundiĝo: *biol* megtermékenyülés
malfekunda, nefekunda: **1)** *biol* terméketlen, meddő
2) *átv* terméketlen, improduktív
memfekundigo: *biol* önmegtermékenyítés, autogámia *szin* aŭtogamio

| **fel/o** *áll* állatbőr, gerezna, állat bundája
►de unu bovo oni du felojn ne deŝiras^Z: *közm* egy rókáról két bőrt nem lehet lenyúzni
►ŝanĝi la felon: *áll* átv is átvedlik
►zibela felo: cobolyprém
felisto: tímár, bőrkikészítő
mallongfela: rövid szőrű
felbesto: *áll* gereznás állat, szörmeállat
felĉapo: kucsma
felkomercisto: bőrös, bőrkereskedő
felsako: tömlő, bőrszak
senfeligi: átv is nyúz, megnyúz
senfeligejo: sintértelep
senfeligisto: gypmester, sintér, kutyapecér
l.m. Azenfelo, fokfelo, mefitfelo, Orfelo, ŝaffelo
| **felah/o** *agr* fellah, egyiptomi földműves <EG>
| **felandri/o** *növ* vízi métegykóró, vízi borgyökér <Oenanthe aquatica>
| **feldmarŝal/o** *kat* tábornagy, marsall <GE, RU>
| **feldspat/o** *ásv* földpát
feldspatoido: *ásv* földpátpótló
| **Felician/o** Felicián <utónév>
| **feliĉ/a** **1)** boldog <vki>
►feliĉaj estas la malriĉaj en spirito: *bibl* boldogok a lelki szegények
►feliĉaj estas tiuj, kiuj malsatas kaj soifas justecon: *bibl* boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot
►ne naskiĝu riĉa, naskiĝu feliĉa^Z: *közm* nem kell pénz a boldogsághoz
2) szerencsés <vki>
►feliĉa ĉe monludo, malfeliĉa ĉe amo: *közm* aki szerencsés a kártyában, szerencsétlen a szerelemben
3) boldog <vmi, boldogsággal teli>
►Feliĉaj Insuloj: *geo* Boldog szigetek <Kanári-szigetek> *szin* Kanarioj
►feliĉa juneco: boldog ifjúság
►mi deziras al vi feliĉan novan jaron: boldog új évet kívánok neked
4) szerencsés <vmi>
►feliĉa ideo: szerencsés ötlet
►feliĉaj cirkonstancoj: szerencsés körülmények
►havi feliĉan sekvon: szerencsés kimenetele van
►la afero havis feliĉan finon: a dolognak szerencsés vége lett
►troviĝi en feliĉa situacio: szerencsés helyzetben van
feliĉe: **1)** boldogan
2) szerencsésen, szerencsére
►feliĉe por li la bato ne atingis lin: szerencséjére az ütés nem érte el
►feliĉe, la sekeco baldaŭ forpasis: szerencsére a szárazság hamar elmúlt
feliĉigi: *tr* boldogít, boldoggá tesz
feliĉo: **1)** boldogság
►supermonda feliĉo: földöntúli boldogság
2) szerencse
►feliĉo fierigas, malfeliĉo saĝigas^Z: *közm* kb. a szerencse kevélyé, a baj bölcsés tesz
►feliĉo leĝon ne obeas, subite naskiĝas, subite pereas^Z: *közm* jövőmenő vendég a szerencse
►feliĉo venas gute, malfeliĉo venas flue^Z: *közm* a boldogság cseppenként jön, folyamként a bánat
►feliĉo vezike sin levas, sed baldaŭ falas kaj krevas^Z: *közm* a boldogság csak szappanbuborék
►mi havas la feliĉon, saluti vin: van szerencsém üdvözölni önt

►ne çiuj havas egalan feliçon^Z: *közm* nem mindenkire egyformán mosolyog a szerencse

►por via feliço ne pluvis: szerencsédre nem esett feliçulo: **1)** boldog ember

2) szerencsés ember

►al feliçulo eê koko donas ovojn^Z: *közm* ki szerencsés, annál kapanyél is elsül

3) *fn kr* boldog *szin* beatulo

4) *fn kr* üdvözült *szin* èielfeliçulo

malfeliça: **1)** boldogtalan

2) szerencsétlen

malfeliçigi: **1)** *tr* boldogtalanná tesz, elbúsít, bánatossá tesz

2) *tr* szerencsétlenné tesz

malfeliço: **1)** boldogtalanság, bú, bánat

►kontraü malfeliço ne defendas eê riço^Z: *közm* a pénz nem boldogít

2) baj, szerencsétlenség

►en feliço ne fieru, en malfeliço esperu^Z: *közm* el ne bízd magadat, se kétségbe ne essél

►li venigis malfeliçon al sia patrujo: bajt hoz a hazájára

►malfeliço inviton ne atendas^Z: *közm* a bajért nem kell követet küldeni

►malfeliço malofte venas sole^Z: *közm* a baj ritkán jár egyedül

►malfeliço venas rajde, foriras piede^Z: *közm* a boldogság cseppenként jön, folyamként a bánat

►malfeliço venas sen alvoko^Z: *közm* a bajért nem kell követet küldeni

►malfeliço venas, malfeliçon kuntrenas^Z: *közm* bajjal jár a baj

►malfeliçoj kaj batoj venas çiam kun fratoj^Z: *közm* a baj ritkán jön egyedül

►ne veku malfeliçon, kiam ĝi dormas^Z: *közm* ne hívd ki magad ellen a sorsot

►stari kiel amaso da malfeliço: úgy áll ott, mint egy rakás szerencsétlenség

►trafiĝi de malfeliço: szerencsétlenség éri feliçanonco, feliçpromeso: *kr* boldogságmondás

►ok feliçanoncoj: *bibl* nyolc boldogság

| **felieton/o** *knyv* tárca <sajtó>

felietonisto: tárcaíró

| **Feliks/o** Félix <utónév>

| **felis/o** *áll tud* macska <Felis> vö. kato

felisedoj: macskafélék vö. katedoj <Felidae>

| **felp/o** *tex* félbársony, hosszú szőrű plüss, gubancbársony

| **felsit/o** *ásv* felzit

| **felt/o** *tex* nemez, filc

felti: *tr tex* nemezel

feltizi: *tr tex* nemezzel bevon, filccel bevon *szin* feltogarni

feltoçapelo: *tex* nemezkalap, filckalap

feltogarni: *l.* feltizi

feltokardo: *l.* fuldipsako

feltokrajono: rostirón, filctoll

feltiĝi: *ntr tex* filcesedik

| **feluk/o** *hajó* felukka <kétárbócos gyors vitorlás>

| **femal/o** *biol* nöstény, nőnemű egyed vö. masklo

femala: *mn biol* nöstény, nőnemű vö. maskla

| **femin/o** *ritk* nő *szin* virino

femina: *ritk* női, nőies

►femina pudendo: *anat* női szeméremtest, külső női nemi szervek, vulva

feminismo: *pol* feminizmus, nőmozgalom *szin* inismo

feministo: *pol* feminista *szin* inisto

| **femto-** *tud* femto-, ezerbilliomod rész <10⁻¹⁵> <f>

►femtofarado: *fiz* femtofarad <fF>

| **femur/o** *anat* comb, femur

femuraĵo: *gaszt* comb <étel>

►femuraĵo de koko, anaso, ansero: csirkecomb, kacsacomb, libacomb

femuringo: **1)** *kat* combvért

2) *gysz* műlábtartó

femurosto: *anat* combcsont, os femoris

►femurosta kapo: combcsontfej, combfejec, caput femoris

►femurosta kolo: combcsontnyak, combnyak<csont>, collum femoris

l.m. šaffemuraĵo, šafklabo

| **fen/o¹** **1)** *met* fön <meleg alpesi szél>

2) *tech* szárító, hajszárító *szin* harsekigilo

| **fen/o¹** <1/100 jüan> fen <CN>

| **fen-** *kém* fen<o>- <benzol>

fenilo: *kém* fenilcsoport

►bifenilo: bifenil *szin* fenilbenzeno

►diamina bifenilo: diamino-bifenil

fenilalanino: *kém* fenil-alanin, fenil-amino-propionsav

fenilendiamino: *kém* fenilén-diamin

fenileno: *kém* fenilén-csoport

fenil-izotiocianato: *kém* fenil-izotiocianát

fenolo: *kém* fenol, karbolsav *szin* karboksila acido

►dimetoksi-fenolo: dimetoxi-fenol *szin* gvajakolo

►fenolato: fenolát

►natria fenolato: nátrium-fenolát

►poliklorbifenilo: poliklór-bifenil

►tiofenolo: tiofenol

►triklorfenolo: triklór-fenol

| **fenacetin/o** *kém gysz* fenacetin

| **fenantren/o** *kém gysz* fenantrén

| **fenciklidin/o** *kém gysz* fenilciklidin

| **fend/o** rés, hézag, hasadék, hasíték

fendi: **1)** *tr* hasít, elhasít

►fendi en du partojn: kettéhasít

►fendita ligno facile ekbrulas^Z: *közm* közel van a füst a lánghoz

2) *tr* átv hasít

►akra krio fendis la silenton: éles kiáltás hasította ketté a csendet

►fendi al li la koron: meghasítja a szívét, megszakítja a szívét

►hirundo fendas la aeron: fecske hasítja a levegőt

►la ŝipo fendas la akvon: a hajó hasítja a vizet

3) *tr fiz* kém bont

►fendi atomkernon: atommagot hasít

fendado: **1)** hasítás

►fendado de ŝtipo: tuskó hasítása

2) *kém* bontás

►acida fendado: savas bontás

fendaĵo: **1)** hasíték

2) *fiz* kém hasadóanyag, bomlástermék

►nuklea fendaĵo: hasadóanyag <maghasadás>

fendego: *geo* hasadék

fendeti: *tr* megrepeszt, berepeszt, csorbít

►fendetita ledo: repedezett bőr

fendetiĝi: *ntr* megreped, bereped, kicsorbul

fendeto: repedés, csorba

fendiĝi: *ntr* hasad, meghasad

fendiĝo: **1)** hasadás

2) *kém fiz* hasadás, bomlás

►acida fendigo: savas bomlás
 ►nuklea fendigo: maghasadás
 fendilo: hasítószerszám, ék
 disfendi: *tr* széthasít, kettéhasít
 ►disfendi harojn: *ige* szörszálhasogató
 disfendo: tátongó hasadék
 fendfrukto: *növ* felnyíló termés
 fendgreftado: *agr* hasítékba oltás
 fendhufo: *áll* hasított pata
 fendhufulo: *áll* hasított patájú állat
 fendofrezilo: *tech* résmaró
 fendostifto: *tech* sasszeg
 elfendi: *tr* kihat
 enfendi: *tr* behat
l.m. aerfendo, celfendo, glitfendo, harfendado, kernofendado, nukleofendado, ostofendo, pantalonfendo, rokfendo, rokfendego, terfendo
| fendr/o kandallórács *szin* kamenkrado
| fenestr/o 1) ép ablak
 ►alkorta fenestro: udvarra néző ablak
 ►alstrata fenestro: utcára néző ablak
 ►angla fenestro: angol ablak
 ►blinda fenestro, falsa fenestro: vakablak *szin* falsa fenestro
 ►duklapa fenestro: kétszárnyú ablak
 ►krada fenestro: rácsos ablak
 ►malfermi fenestron al la ekstera mondo: ablakot nyit a külvilágra
 ►unuklapa fenestro: egyszárnyú ablak
2) inf ablak, window
3) *geo* <takarórög> ablaka
 fenestrado: *inf* ablakozás
 fenestraĵo: *inf* vezérlőelem, widget
 fenestreto: **1)** kicsi ablak, ablakocsa
2) pénztárlablak *szin* ĝiceto
 fenestrumo: *l.* fenestrovitró
 elfenestrigi: *tr* ablakon kiad v. kidob
 elfenestrigo: *tört* defenesztráció, ablakon kidobás
 interfenestro: *l.* trumo 1
 fenestroalo: *ép* ablakszárny
 fenestrobreto: *ép* ablakdeszka, könyöklő
 fenestrofermilo: *ép* ablakzár
 fenestrofikilo: *ép* ablakrogzító, ablakkitámasztó
 fenestrofosto: *ép* ablakfélfá
 fenestroframo: *ép* ablaktok
 fenestrolaco: *ép* ablaküveg *szin* fenestrovitró
 fenestrokadro: *ép* ablakkeret
 fenestrolado: *ép* ablakszegély
 fenestroklopo: *ép* ablakszárny
 fenestrokornico: *ép* ablakpárkány
 fenestrovitró: *ép* ablaktábla, spaletta *szin* fenestrumo, ŝutro
 fenestrokrado: *ép* ablakrács
 fenestrokruco: *ép* ablakkereszt
 fenestrokurteno: *tex* ablakfüggöny
 fenestrolintelo: *ép* ablakáthidaló, ablakszemöldökfa
 fenestroniĉo: *ép* ablakfülke, ablakmélyedés
 fenestropordo: *ép* üvegajtó *szin* franca fenestro
 fenestrorozo: *ép* ablakrózsa
 fenestrosistemo: *inf* ablakrendszer
 fenestrosojlo: könyöklő
 fenestrovitró: *ép* ablaküveg *szin* fenestrolaco

l.m. baskulfenestro, klapfenestro, korbelfenestro, montrofenestro, plantfenestrego, rozofenestro, rulumfenestro, ŝprucfenestro, vezikfenestro
| fenetilin/o kém fenetilin
| fenetol/o kém fenetol *szin* etoksibenzeno
| fengŝu/o fengsuj *szin* ventakviko
| fenic/o *fn* tört föniciai
 fenica: *mn* nyt föniciai
 Fenicujo, Fenicio: *tört geo* Fönícia
 ►la ĉefurbo de Fenicio estis Tiro: Fönícia fővárosa Türosz volt
| fenik/o *növ* datolyapálma, fönixpálma <Phoenix> *szin* daktilujo, daktilarbo, daktilopalmo
 ►daktila feniko: közönséges datolyapálma, nemes datolyapálma <Ph. dactylifera>
 ►Kanaria feniko: kanári fönixpálma <Ph. canariensis>
 ►fenikacoj: pálmafélék, pálmák <Phoenicaceae> *szin* arekacoj
| fenikopter/o *áll tud* flamingó <Phoenicopter> *szin* flamengo
 ►roza fenikoptero: rózsás flamingó <Ph. ruber>
| feniks/o 1) mit fönix, tűzmadár *szin* flambirdo
2) átv kivételes ember, fenomén
3) Fenikso: *csill* Fönix, Phoenix
| fenikur/o *áll* rozsdafarkú <Phoenicurus> *szin* ruĝvostulo
 ►ĝardena fenikuro: kerti rozsdafarkú <Ph. phoenicurus>
 ►nigra fenikuro: házi rozsdafarkú <Ph. ochruros>
| fenkol/o *növ* édeskömény <Foeniculum>
 ►mara fenkolo: tengerikömény <Crithmum maritimum> *szin* mara kritmo
 ►ordinara fenkolo: közönséges édeskömény <F. vulgare>
| fenomen/o 1) *fil* a megjelenő, a jelenség, fenomen
2) *tud* jelenség, fenomén
 ►fenomeno de Dellinger: *fiz* Dellinger-jelenség
 ►termika fenomeno: *fiz* termikus jelenség
3) átv ritka jelenség, tünemény
 fenomena: **1)** *fil* jelenségszerű, fenomenális
2) tüneményes, nem mindennapi, fenomenális
 fenomenismo: *fil* fenomenalizmus
 fenomenisto: *fil* fenomenalista
 fenomenologio: *fil* fenomenológia, jelenségtan
 kunfenomeno: kísérőjelenség
l.m. naturfenomeno, pintofenomeno, tavolfenomeno
| fenotiazin/o *pszi* gysz fenotiazin
| fenotip/o *biol* fenotípus vö. genotipo
| fenugrek/o *növ* görögszéna, görög lepkeszeg, fenőgrék
 <Trigonella foenum-graecum>
| feofit/oj *növ* barnamoszatok <Phaeophyta> *szin* brunalgok
| feofitin/o kém feofitin
 ►alfa-feofitino: alfa-feofitin
 ►beta feofitino: béta-feofitin
| fer/o 1) kém vas <Fe>
 ►dratigeblo fero: <huzallá> húzható vas
 ►forĝeblo fero: kovácsolható vas
 ►laminita fero: hengerelt vas
 ►magneteblo fero: mágnesezhető fém
2) átv vas <vasból készült tárgy>
 ►armi sin per fero: felfegyverkezik, kardot ölt
 ►detruir per fajro kaj fero: tűzzel-vassal pusztít
 ►fero akriĝas per fero: *bibl* vassal formálják a vasat
 ►I-fero: *tech* I vas, I idom
 ►L-fero: *tech* L vas, L idom
 ►T fero: *tech* T vas, T idom

►U-fero: *tech* U vas, U idom
 ►V-fero: *tech* V vas, V idom
 fera: **1)** vas-, vassal kapcsolatos
 ►fera karbido: *kém* vas-karbid
 ►fera kombinaĵo: *kém* vasvegyület
2) vashól álló
 ►fera ponto: *közl* vashíd
3) *átv* vas- <kemény, hajlíthatatlan>
 ►fera volo: vasakarat
 ►teni lin per fera mano: vasmarokkal fogja
 feri: *tr* megvasal, vasverettel lát el *szin* fergarni
 feraĵo: **1)** vastárgy, vasáru, vastermék, vasholmi
2) <hasznosítható> vashulladék *szin* ferrubo
 feraĵaĉo: *pej* ócskavas
 feraĵisto: vaskereskedő, vasárus
 ferato: *kém* ferrát, vassó
 ►ferata acido: vassav
 fereca: *mn* vasas, vasszerű
 ferika: *kém* vas<III>-, ferri-
 ►ferika klorido: vas<III>-klorid
 ►ferika oksido: vörös vaskő, hematit *szin* hematito, ruĝa fererco
 feroza: *kém* vas<II>-
 ►feroza klorido: vas<II>-klorid
 ►feroza oksido: vas-oxid, vas(II)oxid
 ►feroza sulfato: vas(II)szulfát
 ferumi: *tr* patkol, megpatkol *szin* hufferi
 enferigi: *tr* vasa ver, láncra ver *szin* enkatenigi
 nefera: *mn kém* nemvas
 feraĵbutiko, feraĵvendejo: vasbolt, vaskereskedés
 feraĵfabriko: *ip* vasárugyár
 ferbendo: *tech* vaspánt
 ferbetono: *ép* vasbeton vő. űtalbetono
 ferbloko: **1)** *tech* (vas)tuskó
2) *koh* öntecs, tuskó *szin* ingoto
 ferĉapelo: *kat* vaskalap, vassalap
 ferĉarpentaĵo: *tech* vasszerkezet
 ferdefalaĵo, ferrubo: vashulladék
 ferepoko: *tört* vaskor
 fererco, ferminaĵo, ferŝtono: *ásv* vasérc
 ►ruĝa fererco: vörösvasérc, hematit *szin* hematito
 ferfabriko: *ip* vasgyár
 ferfandejo: *koh* vasöntőde *szin* gisejo
 ferfandisto: *koh* olvasztár, vasöntő *szin* gisisto
 ferforkego: vasvilla
 ferganto: *kat* vaskesztyű, páncélkesztyű
 fergarni: *tr* megvasal, vasverettel lát el *szin* feri
 fergarnita: vasalt, vasveretes
 ferhava: *kém* vastartalmú, vasas
 ferindustrio: *ip* vasipar
 ferkasko: vassisak
 ferkerno: *vill* vasmag
 ►lamenara ferkerno: lemezelt vasmag
 ferkrado: vasrács
 ferkurteno: **1)** vasfüggöny <színház>
2) *átv pol* vasfüggöny
 ferlaboristo: *ip* vasmunkás, *fn* vasas <dolgozó>
 ferlado: feketebádóg
 ferligno: vasfa
 fermagneto: *fiz* vasmágnes, ferromágnes
 fermagneta: *fiz* ferromágneses

fermagnetismo: *fiz* ferromágneses jelenség, ferromágnesség,
 ferromagnetizmus
 fermetallurgio: *koh* vaskohászat
 fermino: *ip* vashánya
 feroelektra: *vill* ferroelektromos
 ferociano: *l.* heksaciano-ferato<II>
 ferperdo: *vill* vasvesztesség
 ferringo: vasgyűrű, vaspánt
 fersana: makkegészséges
 ferspato: *l.* siderito
 ferŝranko: *l.* űtalŝranko
 ferŝuo: *kat* lábfejtű, vassaru, vaspapucs
 feruzino: *ip* vasüzem
 fervojo: **1)** *vsút* vasúti vágány
 ►etŝpura fervojo, mallarĝŝpura fervojo: keskeny nyomtávú vasút
 ►larĝŝpura fervojo: széles nyomtávú vasút
 ►larĝtraka fervojo: széles vágányú vasút
 ►mallarĝtraka fervojo: keskeny vágányú vasút
 ►normalŝpura fervojo: normál nyomtávú vasút
2) *átv vsút* vasút
 ►antaŭurba fervojo: elővárosi vasút
 ►arbara fervojo: erdei vasút
 ►branĉa fervojo: szárnyvonal
 ►elektra fervojo: villanyvasút, elektromos vasút
 ►subtera fervojo: földalatti vasút
 ►transkontinenta fervojo: transzkontinentális vasút
 ►Trasiberia Fervojo: Transzszibériai Vasút
 ►urba fervojo: helyiérdekű vasút, HÉV
 ►vojaĝi per fervojo: vasúton utazik
 fervojoj: *átv vsút* vasúttársaság
 ►Hungaraj Ŝtataj Fervojoj: *vsút* Magyar Államvasutak
 fervoja: *vsút* vasút-, vasúti
 ►fervoja akcidento: vasúti baleset
 ►fervoja bileto: vasúti jegy
 ►fervoja haltejo: vasúti megállóhely
 ►fervoja horaro: vasúti menetrend
 ►fervoja pasejo: vasúti kereszteződés
 ►fervoja stacio: vasútállomás
 ►fervoja subpasejo: vasúti aluljáró
 ►fervoja tunelo: vasúti alagút
 ►fervoja trotuaro: *l.* kajo 2
 ►fervoja vartrafiko: vasúti áruforgalom
 fervojisto: *vsút* vasutas
 fervojinĝeniero: *vsút* vasútmérnök
 fervojkonstruado: *vsút* vasútépítés
 heksaciano-ferato<II>: *kém* hexaciano-ferrát<II>, ferrocianid
 heksaciano-ferato<III>: *kém* hexaciano-ferrát<III>, ferricianid
l.m. angulfero, gisfero, huffero, krudfero, molfero, rabotfero,
 spegulfero, vaflofero
| Ferar/o *geo* Ferrara
| ferdek/o *hajó* fedélzet
 ►poba ferdeko: tatfedélzet, farfedélzet, hátsó fedélzet
 ►promena ferdeko: sétafedélzet
 ►prua ferdeko: előfedélzet
 ►supra ferdeko: felső fedélzet
 duferdeka: *hajó* dupla fedélzetű
 interferdeko: fedélköz, fedélzetköz
 subferdeko: *hajó* alfedélzet, alsó fedélzet
 surferdekiĝo: *hajó rep* leszállás fedélzetre
 ferdekdomo: *hajó* fedélzetház *szin* rufo

ferdekpordo: *hajó* fedélzeti lejáró, fedélzeti csapóajtó
ferdeksego: *hajó* fedélzeti nyugágy
l.m. boatferdeko, flugferdeko, kanonferdeko, pontferdeko

| **Ferdinand/o** Ferdinánd, Nándor

| **Fergan/o** *geo* Fergana <város és tartomány>

►Fergana Valo: Fergana-medence

| **feri/o** szabadnap, szünnap

►bazaj ferioj: alapszabadság *szin* bazaj libertagoj

►lernejaj ferioj: *isk* szünidő, iskolaszünet, vakáció

►printempaj ferioj: tavaszi szünidő, tavaszi szünet

►someraj ferioj: nyári szünidő, nyári szünet

►vintraj ferioj: téli szünidő, téli szünet

feria: szünidős, szabadnapos

ferii: **1)** *ntr* szabadnapos, szabadságon van

2) *ntr* üdül

ferianto: **1)** *fn* szabadnapos

2) *fn* üdülő

feriejo: üdülőhely

fericentro: üdülőközpont

feridomo: üdülő, nyári lak

ferigasto: üdülővendég

kromferioj: pótszabadság

l.m. trudferioj

| **ferician/o** *ex l.* heksaciano-fer(III)ato

| **ferit/o** *kém vill* ferrit

►alfa-, delta-, gama-ferito: alfa-, delta-, gamma-ferrit

feritanteno: *távk* ferritantenna

feritkerno: *vill* ferritmag

| **ferl/i** *tr hajó* <vitorlát> rögzít, rúdhoz köt

ferlilo: *hajó* rögzítőkötél <vitorla>, vitorlarögzítő kötél

malferli: *tr hajó* <vitorlát> kiköt, kibont

| **ferm/i** **1)** *tr* becsuk

►fermi barilon: sorompót lecsuk

►fermi al li la buŝon: befogja a száját, elhallgattat

►fermi en karceron: börtönbe csuk

►fermi en sian koron: szívébe zár

►fermi la kranon: elzárja a csapot

►fermi la tirkeŝton: becsukja a fiókot

2) *tr átv* lezár, bezár, becsuk

►fermi citilon: idézőjelet bezár

►fermi la diskuton: lezárja a vitát

►fermi la kunvenon: bezárja a gyűlést

►fermi la kunvenon: lezárja az összejövetelt

►fermi la kurtenon: behúzza a függőnyt

►fermi la landlimojn: lezárja az országhatárokat

►fermi la libron: becsukja a könyvet

►fermi la okulojn: lehunyja a szemét

►fermi parentezon: zárójelet bezár

ferma: záró, lezáró, befejező

fermaĵo: **1)** záróelem, zárórész, lezárás

2) *mat* lezárás <halmaz>

fermeti: *tr* félig becsuk, félig lezár

►fermeti la okulojn: szemet huny vmi felett <pri>

►iafoje oni devas okulon fermeti^Z: *közm* néha muszáj szemet hunyni

fermiĝi: *ntr* becsukódik, bezárul, lezárul

►fermiĝi en si mem: magába zárkózik

►la sesio fermiĝis: lezárult az ülésszak

fermilo: zár

►fermilo de mansaketo: retikül zárja

fermita: **1)** csukott, zárt

►fermita buŝo ne enlasas muŝon: *közm* ne szólj szám, nem fáj fejem

►fermita klubo: zárt klub

►fermita vojo: *közl* lezárt út

2) *nyt* zárt

►fermita silabo: zárt szótag

►fermita sono: *nyt* zárt hang

3) *mat* zárt

►algebre fermita: algebrailag zárt

►fermita vojo: zárt út

ĉirkaŭfermi: *tr* körbezár, övez

►ĉirkaŭfermi fortikaĵon: *kat* várat körbezár

►ĉirkaŭfermi ĝardenon per heĝo: kertet sövénnyel övez

dismalfermi: *tr* szélesre nyit, kitár

duonfermi: *tr* félig bezár, félig lezár

►duonfermi la okulojn: félig lehunyja a szemét

elfermi: *tr* kicsuk, kizár <vkit vhonnan>

enfermi: *tr* bezár <vhova> <en>, zárva tart vhol <en>

►enfermi sian monon en ŝtalsranko: pénzt pánccélszekrénybe zárja

►enfermi sin en sia ĉambro: bezárkózik a szobájába

►sukceno ofte enfermas insektojn: a borostyán gyakran rovarokat zár magába

enfermaĵo: *kém ásv növ* zárvány

enfermiĝi, enfermi sin: *ntr* bezárkózik

enfermiĝema: *pszi* bezárkózó, zárkózott

interfermi: *tr* összezár <egymással>

►interfermi la dentojn: összezárja a fogait

interfermaĵo: *tech* közbenső tömítés, hézag-tömítés

malfermi: **1)** *tr* kinyit, felnyit

►malfermi fenestron, pordon, keŝton: ablakot, ajtót, ládát nyit

►malfermi la skatolon de Pandoro: felnyitja Pandóra szelencéjét

►malfermi malfermitan pordon: nyitott kaput dőnget

2) *tr átv* megnyit, hozzáférhetővé tesz

►feste malfermi naĝejon: uszodát ünnepélyesen megnyit

►malfermi citilon: idézőjelet nyit

►malfermi konton: *gazd* számlát nyit

►malfermi kunsidon: ülést megnyit

►malfermi la brakojn: kitárja a karjait

►malfermi la okulojn al la suferoj de la homaro: felnyitja a szemét az emberiség szenvedéseire

►malfermi la okulojn: kinyitja a szemét

►malfermi liston: listát nyit, listát állít fel

►malfermi novajn horizontojn: új távlatokat nyit

►malfermi parentezon: zárójelet nyit

►malfermi vojon: utat nyit vminek <al>

malferma: nyitó, nyitott, nyílt

►arangĉo de malfermaj pordoj: nyílt napi rendezvény

►la demando restas malferma: a kérdés nyitott marad

malfermo: **1)** kinyitás, felnyitás

►malfermo de la pordego: kapunyitás

2) *átv* nyitás, megnyitás, megnyitó

►malfermo de la festaj arangĉoj: az ünnepi rendezvények megnyitója

►malfermo en ŝakludo: nyitás sakkban

►politika malfermo: politikai nyitás

malfermaĵo: **1)** nyílás, száj

2) *mat* nyílt mag *szin* interno **2**

malfermeco: nyitottság

malfermegi: *tr* tágra nyit, kitár

malfermiĝi: **1)** *ntr* nyílik, kinyílik

2) *ntr átv* kitárul, feltárul, megnyílik

malfermilo: nyitó <eszköz> *l.* botelmalfermilo, ladskatol-malfermilo

malfermita: **1)** nyitott, kinyitott
 ▶malfermita kelo tentas al ŝtelo^Z: *közm* alkalom szüli a tolvajt
2) *átv* nyílt, megnyitott, megnyílt
 ▶la hungara e estas malfermita vokalo: a magyar e nyílt magánhangzó
 ▶malfermita al aliulaj opinioj: nyitott mások véleményére
 ▶malfermita silabo: *nyt* nyílt szótag
 ▶malfermita universitato: szabadegyetem
3) *mat* nyílt
 ▶malfermita aro: nyílt halmaz
 malfermiteco: nyitottság, nyíltság
 ▶malfermiteco al la mondo: nyitottság a világ felé
 memferma: **1)** *tech* önműködően záródó, magától becsukódó
2) *mat* önzáró
 nefermita: **1)** nyitott, nem zárt
2) *átv* nyílt, nyilvános
 ▶nefermita societo: nyilvános egyesület
 refermi: *tr* visszacsuk, újra becsuk, újra bezár, újra lezár
 remalfermi: *tr* újrainyit, újra kinyit
 fermfrukto: *növ* zárt termés
 fermohoro: záróra
 fermolinio: *közl* záróvonal
 fermoplato: *tech* fedőlap, fedlap
 fermoŝraŭbingo: *tech* záróanya
 fermtiri: *tr* behúz <húzza becsuk>
 ▶fermtiri post si la pordon: behúzza maga után az ajtót
 malfermfonta: *inf* nyílt forráskódú
 malfermfrukto: *növ* felnyíló termés
l.m. botelmalfermilo, brufermi, frapfermi, fulmofermilo, glufermi, ĵetfermi, klakmalfermi, klikfermiĝi, ladmalfermilo, ladskatolmalfermilo, lapfermilo, lutfermi, masonfermi, najlfermi, pinĉfermi, pordoferme, puŝfermi, rompmalfermi, sigelfermi, ŝirmalfermi, ŝlosfermi, ŝmirfermi, ŝtopfermi, tranĉmalfermi, trudmalfermi, turnfermilo
| ferman/o *tört* fermán
| fermat/o *zene* korona, fermata
| ferment/o **1)** *biol* erjesztő<anyag>, élesztő, fermentum
 ▶lakta fermento: tejélesztő
2) *biol* enzim *szin* enzim
 ▶digesta fermento: emésztőenzim
 fermenti: **1)** *ntr* *biol* kém erjed, <erjedve> forr, kel <*pl.* tészta>
 ▶la mosto fermentas: forr a must
 ▶fermentinta vino: kiforrott bor
2) *ntr* *átv* erjed, forr
 ▶la malkontento fermentis en la lando: az elégedetlenség forrt az országban
 fermentado: **1)** *biol* kém erjedés <enzimes>
 ▶alkohola fermentado: alkoholos erjedés
 ▶laktata fermentado: laktátos erjedés
2) *ált* erjedés, savanyodás, bomlás <mikrobás>
 ▶fermentado de brasiko al saŭrkraŭto: káposzta erjedése savanyú káposztává
 ▶fermentado de lakto: tej savanyodása
 fermentaĵo: **1)** *biol* kém erjedő anyag
2) *gaszt* kovász
 fermentema: erjeszthető, keleszthető
 fermentigi: *tr* *biol* kém erjeszt, <erjedő> forrásnak indít, keleszt
 fermentilo: *fn* erjesztő, *gaszt* élesztő *szin* gisto
 senfermenta, nefermentinta: kovásztalan, keletlen
 ▶senfermenta pano: kovásztalan kenyér

| fermi/o *kém* fermium <Fm>
| fermion/o *fiz* fermion
| Fernand/o Ferdinánd, Nándor <utónév>
| fero/o *fn* feröeri
 feroa: *mn nyt* feröeri <fo>
 Ferooj, Feroaj Insuloj: *geo pol* Feröer-szigetek <DK>
| feroc/a vad, kegyetlen, durva
| ferol/o *növ* husáng, ördöggyökér <Ferula>
 ▶asafetida ferolo: bűdösgyantagyökér
 ▶ordinara ferolo: óriás husáng, déli husáng <F. communis>
| ferolag/o *növ* mézgabürök <Ferulago>
 ▶kampa ferolago: mediterrán mézgabürök <F. campestris>
| feromon/o áll feromono
| ferotipi/o *for* gyorsfényképezés, ferrotípia
 ferotipiaĵo: *for* gyorsfénykép, ferrotíp
| ferut/i *tr* *vsút* <kamion> szállít <vasúton>
 ferutado: *vsút* kombinált vasúti szállítás, gördülő országút, RoLa, kamionszállítás
| fervor/o **1)** buzgalom, szorgalom, szorgoskodás
 ▶li laboras kun fervoro por nia afero: buzgalommal dolgozik ügyünkért
2) *vall* buzgalom, hév, odaadás
 ▶blinda fervoro de fanatikulo: fanatikus ember vakbuzgalma
 ▶religia fervoro: vallási buzgalom
 fervora: buzgó, ügybuzgó, serény
 fervori: **1)** *ntr* buzgólkodik, szorgoskodik, töri magát
2) *ntr* *vall* buzgólkodik
 ▶mi fervoris pro la Eternulo: *bibl* buzgólkodtam az Úrért
 fervorulo: buzgó, lelkes híve vkinek v. vminek
 malfervora: közönyös, passzív, fásult
 senfervora: lelkesedés nélküli, érdektelen, lanyha, enervált
| fest/i *tr* ünnepel, megünnepel, <ünnepet> megül, celebrál
 ▶festi la memortagon de la libereco: megünnepli a szabadság emléknapiját
 ▶festi naskiĝtagon: születésnapot megünnepel
 ▶festi Paskon: megünnepli, megüli a húsvétot
 ▶festi sabaton: megüli a szombatot
 ▶kun kiu vi festas, tia vi estas^Z: *közm* madarat tolláról, embert barátjáról ismerni meg
 festo: ünnep
 ▶fari feston: ünnepet ül
 ▶festo de Kristnasko: karácsony ünnepe
 ▶festo de la prezentado de Jesuo: Jézus bemutatásának ünnepe
 ▶festo de la ŝtatfondo: államalapítás ünnepe
 ▶geedziĝa festo: esküvő <mint ünnep>
 ▶kies gasto mi estas, ties feston mi festas^Z: *közm* kinek székere farán ülsz, annak a nótáját fújjad
 ▶Krist-korpa festo: *kr* úrnap, úrnapja
 ▶lernejadiaŭa festo: ballagás
 ▶ofta festo – malplena kesto^Z: *közm* a pompa üríti az erszényt
 ▶post festo venas fasto: *közm* minden jóllakásnak van egy böjtje
 ▶Saturnaj festoj: *vall* szaturnália, saturnalia *szin* saturnaliaoj
 ▶aŭ festo, aŭ fasto^Z: egyszer hopp, másszor kopp
 festa: ünnep-, ünnepi
 ▶festa iluminado: díszkivilágítás
 ▶festa manĝo: ünnepi ebéd
 ▶festa prezentado: ünnepi előadás
 ▶tago festa, for aferoj!: ünnep van, félre a gonddal!
 festaĵo: ünnepi rendezvény, ceremónia
 festeco: ünnepiesség, ünnepélyesség

postfeste: **1)** ünnep után
2) *átv* elkészve, alkalmat mulasztva, post festa
 festlibro: *knyv* emlékkötet
 festoĉambrego, festohalo, festosalono: díszterem
 festparoli: *ntr* ünnepi beszédet mond
 festparolado: ünnepi beszéd
 festparolanto: ünnepi szónok
l.m. Bakĥo-festo, baptifesto, dankofesto, ĝardenfesto, Kandelfesto, mangofesto, memorfesto, nomfesto, nuptifesto, Palmofesto, patronfesto, taŭrfesto, Tendofesto
| festen/i *ntr* bankettezik, lakomázik, díszebéden, lakomán vesz részt
 ▶ĝoju kaj festenu, sed malriĉulojn subtenu^Z: *közm* lakomázzál és vigadj, de a koldusnak is adj
 ▶hodiaŭ festene, morgaŭ malplene^Z: *közm* egyszer hopp, másszor kopp
 festeno: lakoma, díszebéd, díszvacsora, bankett
 ▶festeno kaj ĉaso kaj da ŝuldoj amaso^Z: *közm* a pompa üríti az erszényt
 ▶por unu – festeno, por alia – ĉagreno^Z: *közm* egynek nyeresége, másik vesztesége
 ▶troa festeno estas veneno^Z: *közm* a jóból is megárt a sok
 festenado: lakomázás, bankettezés
 festenejo: lakomaterem, bankett-terem
l.m. buĉfesteno, drinkfesteno, nuptifesteno, vesperfesteno
| festival/o 1) *mŭv* fesztivál, ünnepi játékok
 ▶festivalo de Salcburgo: Salzburgi Ünnepi Játékok
 ▶festivalo de Venecio: Velencei Fesztivál
2) fesztivál <találkozó>
 ▶gazetara festivalo: sajtófesztivál
 ▶Monda Festivalo de Junularo kaj Studentoj: Világifjúsági Találkozó, VIT
l.m. filmfestivalo, kinofestivalo, pupfestivalo, rokfestivalo
| feston/o 1) lombfűzér, virágfűzér
2) *ép mŭv* fűzérdísz, fesztón
3) *tex* cakk, fogas szegélyhímzés
 festoni: *tr* fűzérrel díszít
| festuk/o *növ* csenkesz <Festuca>
| fet/o *biol* magzat, fetus, foetus, főtusz
| fetiĉ/o 1) *vall* fétis <természetfeletti erővel rendelkező tárgy>
2) *pszi* fétis <nemi gerjedelmet előidéző tárgy>
3) *átv* *pej* bálvány <kritikátlan csodálat tárgya>
 fetiĉismo: **1)** *vall* fetisizmus, fétiskultusz
2) *átv* *pej* vak tisztelet, kritikátlan csodálat, bálványimádás
3) *pszi* fetisizmus, erotikus vonzódás tárgyakhöz <*pl.* ruhadarabokhoz>
 fetiĉisto: *vall* fetisizsita, fétisimádó
| fetor/o <iszonyatos> bűz, rothadászag vö. haladzo, miasmo, odoraĉo
 fetori: **1)** *ntr* bűzlik, rothad
 ▶fetori kiel putoro: bűdös, mint a görény
2) *ntr* *átv* bűzlik <vmi nincs rendben vele>
 ▶tiu negoco fetoras: az az üzlet bűzlik
 fetora: bűzös, rothadt szagú
 fetorulo: **1)** bűzös ember
2) *növ* szömröcsög *l.* faluso
 fetorbarilo: bűzelzáró, szifon
| feŭd/o *gazd* *tört* hűbér, feudális birtok, feudum vö. alodo, tenuro
 feŭda: *pol* *tört* feudális
 ▶feŭda juro: *jog* *tört* hűbéri jog, feudális jog

▶feŭda sistemo: feudális rendszer *szin* feŭda reĝimo
 feŭdi: *tr* *jog* *tört* hűbérbe ad
 feŭdeco: *pol* *tört* hűbériség <mint állapot>
 feŭdestro: *tört* hűbérúr
 feŭdismo: *pol* *tört* hűbériség, feudalizmus
 feŭdulo: *tört* hűbéres <földesúr>, vazallus
 feŭdrajto: *jog* *tört* hűbérjog <birtokra>, hűbéri jogosultság
 enfeŭdigi: *tr* *tört* hűbérbe iktat
 feŭdmastro: *l.* feŭdestro
| fez/o *tex* fez
| fi! pfuj!, piha! <megvetés, utálat>
 ▶fi al vi!: szégyelld magad!
 ▶fi, kia kanajlo!: pfuj, micsoda gazember!
 ▶ha fi!: ejha, pfuj!;
 fi-: *pej* aljas -, gonosz -, galád -, züllött -, ocsmány -, erkölcsileg rossz, kétes - <megvetés> *l.* fianimo, fibuŝa, fihomo, fiintenca, fiinsekto, fikomercisto;
 fia: *pej* rossz, aljas, gonosz, galád, züllött, alantas
 ▶fia ago: gonosz tett, gonosz cselekedet
 ▶fia homo vi estas: gonosz ember vagy te
 ▶fia kompanio: züllött társaság
 ▶fia nuanco: megvető árnyalat
 ▶fia tono: ocsmány hangnem
 ▶fia traktado: rossz bánásmód
 ▶fiai planoj: galád tervek
 ▶fie agi kontraŭ iu: áskálódik vki ellen
 ▶pri fiaj kalumnioj mi ne okupiĝas: gonosz rágalmakkal nem foglalkozom
 fiajo: *pej* aljasság, gonoszság, galádság <tett>, ocsmányság <vmi ocsmány>
 ▶ĉiuj viaj agoj estas fiajo: minden tetted galádság
 ▶per fiajo ne akireblas rekono: aljassággal nem kapható elismerés
 ▶perfido estas fiajo: az árulás ocsmányság
 fieco: aljasság, gonoszság, galádság, ocsmányság <tulajdonság>
 ▶via fieco konsternis min: aljasságod megdöbbenített
 fiulo: *pej* gazember, csirkefogó, gazfickó, alja ember
| fi *knyv* fi <görög 'f' betű> *szin* fio
| fiakr/o *közl* fiáker <kétlovas> bérkocsi
 fiakristo: *közl* fiákeres
| fianĉ/o vőlegény, jegyes, mátká <férfi>
 ▶multe da fianĉoj, sed la ĝusta ne venas^Z: *közm* kész lakodalom, de nincsen menyasszony
 fianĉiĝi: *ntr* eljegyzí magát vkivel <kun>
 fianĉiĝo: eljegyzés
 ▶fianĉiĝo ne estas edziĝo^Z: *közm* nem minden virágból lesz gyümölcs
 fianĉino: menyasszony, ara, mátká <nő>
 ▶naskiĝas fianĉino por sia fianĉo^Z: *közm* megtalálja zsák a foltját
 fianĉinigi: *tr* eljegyez
 ▶ĉu vi fianĉinigi Karolinon?: eljegyezted Karolát?
 fianĉiniĝi: *ntr* eljegyzí magát vkivel <kun>
 ▶ŝi fianĉiniĝis kun sia infanaĝa amiko: eljegyezte magát gyerekkori barátjával
 fianĉinigita: eljegyzett <nő>
 ▶ŝi estas fianĉinigita kun brava viro: rendes emberrel van eljegyezve
 gefianĉoj: menyasszony és vőlegény
 gefianĉiĝi, interfianĉiĝi: *ntr* eljegyzik egymást <kun>, jegyet váltanak egymással <kun>
 fianĉamiko: vőfély
 fianĉdonaco: jegyajándék

fianĉoringo: jegygyűrű

| **fias্ক/o** kudarc, balsiker, felsülés, fiaskó

► plenumiĝis la tasko per granda fiasko^Z: dugába dőlt az egész, füstbe ment az egész

► renkonti fiaskon, trafi fiaskon: kudarcot vall, csődöt mond

fiaski: **1)** *ntr* kudarcot vall, csődöt mond

► li fiaskis pri siaj planoj: csődöt mondott a terveivel

2) *ntr* meghiúsul, megbukik

► lia filmo fiaskis: megbukott a filmje

► lia intenco fiaskis pro la forta kontraŭstaro: szándéka megbukott az erős ellenálláson

fiaskigi: *tr* meghiúsít, megbuktat, kudarcra juttat, csődbe visz

| **fibero** *ex l.* ondatro

| **fibol/o** **1)** *műv* díszcsat, díszkapocs, fibula

2) biztostű, biztosítótű *szin* sendanĝera pinglo, sekurpinglo

| **fibr/o** **1)** *anat biol* szál, rost, fonál, fibra

► muskola fibro: izomrost, fibra muscularis *szin* muskolfibro

► striitaj fibroj: harántcsikolt rostok

2) *ásv tech tex* szál, rost, elemiszál, fibra

► asbesta fibro: azbesztszál, azbesztröst

► karbona fibro: szénszál

► kokosaj fibroj: *gaszt* kókuszreszelék

► optika fibro: fényvezető szál, optikai üvegszál *szin* lumfibro

► palmaj fibroj: tengerifű, afrik

► vitra fibro: üvegszál, optikai szál

3) *mat* fibra, szál

4) *átv* porcika, részecske

fibra: **1)** rostos, szálás

2) *mat* fibrált

► fibra spaco: *mat* fibrált tér

fibraĵo: rostos anyag, szálás anyag, rostos termék, száltermék

fibreca: rostszerű, szálszerű

fibreto: **1)** rostocska, vékony szál

2) *anat* rostocska, kis rost, rostsál, szálacska, fibrilla

fibriĝi: *ntr* rojtosodik, kirojtosodik, szálasodik

fibriĝema: szálasodó, rojtosodó

fibrino: **1)** *növ* rostanyag

2) *anat* vérrost, rostonya, fibrin

fibrinogeno: *anat* fibrinogén

fibrolino: *l.* ordinara lino

fibromo: *orv* rostdaganat, fibróma

fibrozo: *orv* fibrosis, rostos szövet képződése, rostos elfajulás

disfibri: *tr tex* szétszálaz, szétbont <szálakra>, szétfoszt, kirojtoz

disfibriĝi: *ntr tex* szétbomlik, szétfoszlik <szálakra>, kirojtosodik

mikrofibreto: *biol* mikrofibrillum

fibroplazio: *orv* rostsövetképződés, fibroplasia

fibrooptika: *tech* száloptikai

fibrosarkomo: *orv* rostos szarkóma, fibrosarcoma

l.m. bastfibro, lumfibro, miofibreto, muskolfibro, nervofibro,

spindelfibro, vitrofibro

| **fibril/i** *ntr orv* fibrillál

fibrilado: *orv* izomrostremegés, fibrilláció

► atria fibrilado: pitvarremegés, pitvari fibrilláció, fibrillatio atrialis, fibrillatio auricularis

► ventrikla fibrilado: kamraremegés, kamrai fibrilláció, fibrillatio ventricularis

defibrili, senfibriligi: *tr orv* defibrillál

defibrililo: *gysz* defibrillátor

| **fibrilaci/o** *l.* fibrilado

| **fibroin/o** *kém* fibroin

| **fibul/o** *anat* szárkapocs, szárkapocscsont, lábszárcsont, fibula

| **-fic-** *növ* -phyceae <algaosztály> *l.* bangioficioj, fukoficioj

| **fid/i** **1)** *x* megbízik vkiben <n v. al v. je>

► al glacio printempa kaj al amiko tro nova ne fidu^Z: *közm* prókátorra pöröd, új orvosra élted ne bízd egészen

► blinde fidi al iu: vakon bízik vkiben

► Dion fidu, sed senfare ne sidu^Z: *közm* segíts magadon, az Isten is megsegít

► forte sidas, kiu Dion fidas^Z: *közm* aki istenben bízik, nem csalatkozik

► ne fidu fidelulon, fidu propran okulon^Z: *közm* csak a saját szemednek higgy

2) *tr* bizakodik, hisz vmiben <n>

► fidanta al vorto atendas ĝis morto^Z: *közm* ki könnyen hisz, könnyen csalatkozik

► homo fidas, feliĉo decidas^Z: *közm* ember tervez, Isten végez

► li ne fidis la propran okulon: nem hitt a saját szemének

► mi fidas vian vorton: bízom a szavadban

► ne fidu heredon, fidu posedon^Z: *közm* jobb ma nekem egy-kettő, mint holnap tizenkettő

► ŝajnon ne fidu, juĝi ne rapidu^Z: *közm* semmi ítéletben nem jó a hamarság, a látszat csal

fido: **1)** bizalom, bizodalom

► meti sian fidon: vkibe <sur -n> veti a bizalmát

► ne rapidu kun fido antaŭ longa kunesido^Z: *közm* sosem árt az óvatosság, ne bízz vakon

► trompi ies fidon: vkinek a bizalmát szegi

► ĉe plej granda fido memoru pri perfido^Z: *közm* bízzál istenben, de tartsd szárazon a puskaport

2) bizakodás

► fido pri la estonteco: bizakodás a jövőbe

3) *vall* hit

► fido al Kristo: Krisztusba vetett hit

fidebla: megbízható

fidiga: **1)** bizalomkeltő

2) bizakodásra okot adó

fidinda: **1)** bizalomra méltó, megbízható, hitelt érdemlő

2) bevált <*pl.* módszer>

► fidinda amiko: megbízható barát

interfido: kölcsönös bizalom

intermalfido: kölcsönös bizalmatlanság

malfidi: *x* bizalmatlankodik, *ige* bizalmatlan vki iránt <n v. al>, nem hisz vkinek <n v. al>

malfida: bizalmatlan

malfido: bizalmatlanság

malfidema: bizalmatlan természetű

malfidemo: bizalmatlan természet

malgrandfida: kishitű

memfido: önbizalom, magabiztosság

memfida: magabiztos

miafide: hitem szerint

nefidinda: megbízhatatlan, bizalmat nem érdemlő

trommfida: elbizakodott, öntelt

fidodeficio, fidomanko: bizalomhiány

fidokonfeso: *kr* hitvallás

fidokrizo: bizalmi válság

fidoperdo: bizalomvesztés

fidoplena: bizalommal teljes

fidoplene: teljes bizalommal

fidoveka: bizalomébresztő

| **fideikomis/o** *jog* hitbizomány, fidei commissum

►heredonto de fideikomiso: hitbizomány várományosa

fideikomisulo: *jog* hitbizományos, előfi, maioreasco

| **fidel/a** **1** hű, hűséges

►fidela al siaj principoj: elvhű

►fidela hundo: hűséges kutya

►fidele al si mem: önmagához hűen

2) átv hű <az eredetivel azonos>, megbízható

►fidela memoro: megbízható emlékezet

►fidela redono de liaj vortoj: szavai hű visszaadása

►fidela traduko: hű fordítás

fideli: *ntr* hű vkihez v. vmihez <al>

fideleco: hűség

►hunda fideleco: kutyahűség

fidelulo: **1** hű ember, hűséges ember

2) fn *kr* hívő, vkinek v. vminek a híve

►la papo predikis antaŭ cent mil fideluloj: a pápa százezer hívő előtt

mondott szentbeszédet

fidelrompo: hitszegés

fidelrompa: hitszegő

malfidela: **1** hűtlen, hitszegő

2) átv nem hű <nem azonos az eredetivel>

malfideli: *ntr* hűtlen vkihez v. vmihez <al>, hűtlenkedik

malfideleco: hűtlenség, hitszegés

malfideliĝi: *ntr* hűtlenné válik vkihez v. vmihez <al>

| **Fidi/o** *műv* Pheidiasz

| **fidr/o** **1** *vill* tápvezeték, tápkábel *szin* nutra konduktilo

2) távk antennakábel

| **fier/a** **1** büszke

►li estas fiero pri siaj atingoj: büszke az eredményeire

2) pej büszke, kevély, rátarti

►fiera mieno – kapo malplena^Z: *közm* üres kalász fenn tartja a fejét

►humila kun la superuloj kaj fiero kun la subuloj: felfelé alázatos,

lefelé gyalázatos

►koko krias fiere, sed ne danĝere^Z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

►kontraŭ homo fiero Dio estas severa^Z: *közm* aki felmagasztalja magát, megaláztatik

►pro homo fiero ĝojas infero^Z: *közm* kevély ló nagyot botlik fieri: *ntr* büszkélkedik vmivel <pri>, büszke vkire v. vmire <pri>

fiero: büszkeség <vki v. vmi, amire büszkéek vagyunk>

►kreski pro fiero: hízik a büszkeségtől

►Petro estas la fiero de la lernejo: Péter az iskola büszkesége

fieraĉa: gögös, kevély, rátarti *szin* fierega, orgojla

fieraĉo: gög, kevélység, rátartiság *szin* fierego, orgojlo

fieraĵo: a büszkeség tárgya

fiereco: büszkeség <tulajdonság>

►fiereco venas antaŭ la falo^Z: *közm* ki mindig égbe néz, kútba esik

►pro ofendita fiereco: sértett büszkeségből

fierego: gög, kevélység, rátartiság *szin* fierego, orgojlo

fieriĝi: *tr* büszkévé tesz

fierinda: méltó a büszkeségre, büszkeségre okot adó

fierindaĵo: büszkeség <amire büszke lehet az ember>

fierulo: büszke ember

memfiera: *pej* öntelt

senfiera: büszkeség nélküli

| **fifr/o** *zene* harántsip, pikoló, kisfuvola, oktávifuvola, ottavino *szin* fluteto

| **fig/o** *növ* füge

figujo, figarbo: **1** *növ ált* fügefafa, fikuszfa *szin* fikuso

2) növ édes füge, közönséges füge *szin* karikfikuso

figfolio: **1** *növ* fügefalevél

2) átv *műv* fügefalevél

| **Figar/o** Figaró <utónév>

►La edziĝo de Figaro estas teatraĵo de Bomarŝo: A Figaró házassága Beaumarchais színműve

►La nupto de Figaro estas opero de Mozarto: A Figaró házassága Mozart operája

| **figur/o** **1** alak

►alta figuro de sia epoko: kora kiemelkedő alakja

►ŝia gracia figuro vidiĝis en la pordoaperturo: az ő kecses alakja látszott az ajtónyílásban

►ŝlosila figuro: kulcsfigura

2) műv *jték* alak, figura

►figuroj de sanktuloj sur la preĝejo muro: szentek alakjai a templom falán

►la reĝo, damo, turo, kuriero kaj ĉevalo estas ŝakfiguroj: a király, vezér, bástya, futó és a huszár sakkfigurák

►la reĝo, reĝino kaj fanto estas ludkartaj figuroj: a király, a felső és az alsó kártyafigurák

3) ir kép, alakzat, fordulat

►etimologia figuro: etimológiai alakzat, figura etymologica

►metaforo estas stilfiguro: a metafora stílusalakzat

►retorika figuro: retorikai alakzat, retorikai fordulat

4) átv *pej* tag, alak, figura

►bela figuro estas via amiko: szép kis alak a te barátod

►kia figuro!: micsoda alak!

5) zene figura, alakzat

►melodia figuro: dallamfigura

►ritma figuro: ritmusfigura

6) nyt alakzat

7) mat alakzat, ábra

►figuro de Lissajous: *fiz* Lissajous-görbe

►geometria figuro: mértani alakzat

►grafika figuro: *inf* grafikus ábra

►rektoj, strekoj, plurlateroj estas geometriaj figuroj: az egyenes, szakasz, sokszög geometriai alakzatok

figura: **1** alak-, figurális

2) műv alakos, figuratív, figurális

figura arto: ábrázoló művészet, figurális művészet

3) nyt átvitt értelmű

►en figura senco: átvitt értelemben

figure: átvitt értelemben

►figure uzata vorto: átvitt értelmű szó

figuri: **1) tr** *ált* *műv* ábrázol

►figuru al vi tian situacion: képzelj el magadnak ilyen helyzetet

►la bildo figuras floron: a kép virágot ábrázol

2) tr alakít, szerepel <színház>

►li figuras almozulon en la nova filmo: koldust alakít az új filmben

►li ne figuras en ĉi tiu sceno: ebben a jelenetben nem szerepel

figurado: **1) műv** ábrázolás

2) alakítás, megformázás, szereplés <színház>

figuraĵo: ábrázolás <ábrázolt vmi>, ábra

figuranto: statisztika, néma szereplő, mellékszereplő <színház> *szin* statisto

figurantaro: statisztéria <színház> *szin* statistaro

figureto: *műv* szobrocška, apró figura, kisplasztika

alfigura: *tex* testhez simuló

antaŭfiguri: *tr* vmi előképe

►la Malnova Testamento antaŭfiguras la Novan Testamenton: az Ótestamentum az Újtestamentum előképe
 misfiguri: *tr* eltorzít, torzíva ábrázol
 transfiguri: *tr* átalakít, átformáz, megváltoztat
 transfiguriĝo: *vall* átváltozás, színeváltozás, megdicsőülés
 ►la 6an de Aŭgusto festas la kristanoj la Transfiguriĝon de Kristo: augusztus 6-án ünneplik a keresztények Krisztus színeváltozását
 tutfigura: *mŭv* egész alakos
 ►tutfigura komponaĵo: egész alakos kompozíció
 figurarbo: *növ* alakfa <kertészet>
 figurasence: átvitt értelemben
l.m. frazfiguro, lingvofiguro, literfiguro, ludfiguro, parolfiguro, pensfiguro, prufiguro, ritmofiguro, sanktfiguro, sonfiguro, stelfiguro, stilfiguro, ŝakfiguro, vaksfiguro, vortfiguro
| Fiĝi/oj *geo pol* Fidzsi-szigetek <FJ>
 fiĝia: *mn nyt* fidzsi <fj>
| fik/i *x* *biz* kefél, dug, megkefél, megdug
 ►li fikas kun sia najbarino: a szomszédasszonnyal kefél
 ►li fikis sian bopatrino: megkefélte az anyósát
 fikilo: *biz* dákó, füttykös, szerszám <pénisz>
 forfikigi: *ntr durv* olajra lép, lelécel, elhúz <vhonnan>
 pugfiki: *tr biz* seggbe dug, fenékbe dug <közösül>
| fikari/o *növ* salátaboglárka <Ranunculus ficaria>
| fikci/o **1)** kitalálás, képzelt dolog, képzelet szüleménye, fikció
2) *ir* fikció
 ►romano de scienca fikcio: tudományos-fantasztikus regény
 ►scienca fikcio: tudományos fantasztikum, sci-fi, tudományos-fantasztikus műfaj
3) *átv* feltevés, fikció <közmegegyezéssel elfogadott valótlan>
 ►jura fikcio: *jog* jogi feltevés, jogi fikció
 fikcia: **1)** nem létező, kitalált, fiktív
 ►ili parolaĉas pri fikcia danĝero: kitalált veszélyről papolnak
 ►sub fikcia titolo ili postulas al si rajtojn: nem létező címen követelnek maguknak jogokat
2) *gazd* fiktív, névleges
 ►fikcia mono: fiktív pénz
 ►fikcia valoro: fiktív érték
3) elképzelt, képzeletbeli, feltett
 ►la studentoj diskutis fikciajn krizojn: a hallgatók elképzelt válságokat tárgyaltak meg
 fikcii: *tr* kitalál, elképzelt, fantáziál vmiről <n>
 ►li fikcias pri laŭasertaj kanibaloj: állítólagos embrevőkről fantáziál
l.m. sciencfikcia
| fikomicet/oj *ex* moszatgombák <Phycomycetes>
| fiks/i **1)** *tr* lerögzít, odaerősít, tűz, fixál
 ►fiksi flagon en flagingo: zászlót kitűz zászlótartóba
2) *átv* fixál, rögzít, rászegez, összpontosít
 ►fiksi rigardon sur li: tekintetét rászegezi
 ►fiksi sian atenton sur la temo: figyelmét a témára összpontosítja
3) *átv* rögzít, meghatároz, megszab, véglegesít
 ►fiksi lokon kaj horon: helyet és időt kitűz
 ►fiksi la liston de la kandidatoj: véglegesíti a jelöltek listáját
 ►fiksi la principojn en noto: jegyzékben rögzíti az elveket
 ►la parlamento fiksis la novajn trafikregulojn: a parlament véglegesítette az új közlekedési szabályokat
 ►rajtoj kaj devoj fiksitaj en konstitucio: alkotmányban lefektetett jogok és köteleességek
3) *fot* fixál, rögzít
4) *kém* *növ* megköt
 ►plantoj fiksas karbonon: a növények szénét kötnek meg

fiksa: **1)** szilárd, rögzített, fix
 ►fiksa punkto: szilárd pont
 ►fiksa situo: szilárd fekvés, szilárd helyzet
 ►fiksa stifto: szilárd csap
2) merev, egyirányú
 ►fikse rigardi: mereven néz
3) rögzített, változatlan
 ►fiksa dato: fix dátum
 ►fiksa prezo: fix ár, rögzített ár
 ►kun fiksa kondiĉoj: rögzített feltételekkel
 fiksiĝi: *ntr* rögzül, rögződik, fixálódik, beszorul, megszilárdul
 ►fiksiĝi en la memoro: megmarad, rögzül az emlékezetében
 ►la foto fiksiĝis: a fénykép fixálódott
 ►la ŝipo fiksiĝis en la glacikampo: a hajó beszorult a jégmezőbe
 ►lia opinio fiksiĝis: a véleménye megszilárdult
 ►multa karbono estas fiksiĝas en plantoj: sok szén megkötődik a növényekben
 fiksililo: **1)** rögzítő, rögzítőelem, rögzítőeszköz
2) *fot* fixálószerszám, fixíró
 alfiksi: *tr* odaerősít, odaerősít vmihez <al>, ráerősít vmire <sur>
 alfiksiĝi: *ntr* hozzáerősül, odatapad
 kunfiksi: *tr* egymáshoz rögzít, köt
 kunfiksililo: *tech* kötés <két elem között>
 malfiksi: *tr* kilazít, meglazít, kiold <rögzítésből>
 malfiksa: laza, labilis, ingatag
 fiksangulo: *tech* rögzítési szög
 fiksaŭskulti: *tr* mereven fülel
 fiksbano: *fot* rögzítőfürdő, fixálófürdő
 fiksdato: *gazd* határidős
 fikshejma: letelepedett, állandó lakóhelyű
 fiksideulo: *pszi* rögeszmés, monomániás, fixa ideás
 fikskoma, fikspunkto: *mat* fixpontos
 fiksligi: *tr* leköt, lekötöz, odaköt
 ►fiksligi ĉevalon: lovat megköt
 ►fiksligi boaton: csónakot kiköt
 fikspreza: *gazd* szabott árú, rögzített árú
 fikspunkto: *mat* fix pont <leképezés>
 fiksradiĉeto: *növ* kapaszkodógyökér
 fiksrigardi: *tr* merőn néz, fixíroz
 fiksteno: *tr* lefog, szorosan tart
l.m. balgofiksilo, fenestrofiksilo, kejlifiksi, kojnfiksilo, lipharfiksilo, memorfiksilo, nefiksilo, nitrogenfiksidó, okulfiksilo, skalfiksilo, skifiksilo, nitrogenfiksa
| fiktiv/a nem létező, fiktív *szin* fikcia
 ►fiktiva kapitalo: *gazd* fiktív tőke
 ►fiktiva modo: *l.* kondicionalo
 fiktivo: *l.* kondicionalo
| fikus/o *növ* fügefa, fikuszfa <Ficus> *szin* figarbo **1)**
 ►Bengala fikuso: indiai fügefa, banyánafüge, banyánafa <F. benghalensis>
 ►karikfikuso, komuna fikuso: édes füge, közönséges füge <F. carica> *szin* figujo **2)**
 ►kaŭĉuka fikuso: fikusz, szobafikus, kaucsukfa, gumifa <F. elastica> *szin* gumarbo
| fil/o **1)** fiú <vkinek a fia>
 ►duaedziniĝa filo: nő második házasságából való fiú
 ►filo konfesis, patro forĝesis^Z: *közm* kb. fiú megbánta, apja megbocsátotta
 ►la Filo de homo: *bibl* az Emberfia
 ►la perdita filo, la erarinta filo: *bibl* a tékozló fiú *szin* la erarinta filo

► solnaskita filo: egyszülött fiú
 ► unuaedziĝa filo: férfi első házasságából való fiú
 fila: fiúi, fiú-
 ► fila amo: fiúi szeretet
 ► fila devo: fiúi kötelesség
 fileto: kisfiú, vkinek a kisleánya
 ► fileto!: fiacskám!
 filigi: **1)** *tr jog* fiává fogad, <fiút> örökbe fogad, <fiút> adoptál vö. adopti
2) *tr jog* fiúsít
 ► por la heredigo li filigis sian filinon: az örökbehagyás végett fiúsította a lányát
 filino: leány, vkinek a leánya
 ► kia patrino, tia filino^Z: *közm* amilyen az anyja, olyan a lánya
 filineto: kisleány, vkinek a kisleánya
 ► filineto!: kislányom!
 bofilo: vő
 ► ne valoras bofilo, kiam mortis filino^Z: *közm* meghalt a gyermek, oda a komaság
 bofilino: meny
 duonfilo: mostohafiú <a másik házastárs fia> vö. vicfilo
 duonfilino: mostohaleány <a másik házastárs leánya> vö. vicfilino
 gefiloj: gyerekek <mindkét nemből>
 kromfilo: *l.* vicfilo
 kromfilino: *l.* vicfilino
 prafilo: férfi leszármazott
 prafilino: női leszármazott
 senfilulo: gyermektelen <fiúgyermek nélküli> férfi
 solfilo: egyetlen fiúgyermek, egyke
 solfilino: egyetlen leánygyermek, egyke lány
 vicfilo: mostohafiú <nem vér szerinti fiú> vö. duonfilo
 vicfilino: mostohalány <nem vér szerinti lány> vö. duonfilino
l.m. baptofilo
 | **filadelf/o** *növ* jezsámen <Philadelphus>
 ► filadelfacoj: jezsámenfélék <Philadelphaceae>
 | **Filadelf/oj** *tört* Philadelphoszok
 | **Filadelfi/o** *geo* Philadelphia
 | **filakteri/o** *vall* imaszíj, filaktéria, phülaktéria
 | **filament/o** **1)** *vill* izzószál, fűtőszál
 ► toriumita filamento: toriumozott izzószál
2) *anat* elemi szál, fonalszerű képződmény, filamentum
3) *növ* porzószál, filamentum
4) *csill* filament
 filamenta: *növ* *anat* szál, fonalszerű, rostos
 mikrofilamento: *biol* mikrofilamentum
 | **filandr/o** *áll* ökörnál
 | **filant/o** *növ* viráglevélcserje <Phyllanthus>
 | **filantrop/o** emberbarát, filantróp
 filantropio: emberbaráti érzés, filantrópia
 filantropia: emberbaráti, filantróp
 | **filari/o** **1)** *ex áll* Wuchereria bancrofti *l.* vukerio
2) *ált áll* filaria <fonalféreg>
 ► filariuloj: Filarioidea
 filariozo: *orv* filariasis
 | **filatel/o** bélyeggyűjtés, filatélia
 ► filatela tutaĵo: bélyegblokk
 filatelisto: bélyeggyűjtő, filatelista
 filatelaĵo: bélyeg
 filatelejo: bélyegbolt, filatélia
 | **file/o** **1)** *gaszt* hátszín

2) *gaszt* halfilé
3) *ép műv* párkánydís, szegélydís, vonaldís, filé
 filestekto: *gaszt* vesepecsenye-szelet, borjúsült-szelet
 | **Filemon/o** *mit* Philémón, Philemon
 ► La epistolo de la apostolo Paŭlo al Filemon: *bibl* Szent Pál apostol levele Filemonhoz <Fil>
 | **filer/o** fillér <váltópénz>
 ► kiu fileron ne tenas, al forinto ne venas: *közm* aki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli
 | **filharmonio/o** *zene* filharmonia, filharmoniai társaság
 filharmonia: *zene* filharmoniai, filharmonikus
 ► filharmonia orkestro: filharmonikus zenekar
 | **filio/o** **1)** *gazd* fiók, kirendeltség <intézmény, társaság>
 ► regiona filio de centra banko: központi bank regionális fiókja
2) *gazd* leányvállalat, fióközem <cég>
 filiiĝi: *ntr* *gazd* fiókká alakul
 | **Filibert/o** Filibert <utónév>
 | **filigrano/o** **1)** *műv* filigrán
2) *knyv* vízjel *szin* akvomarko
 filigrani: *tr* *műv* filigrán, filigránt készít, filigránnal díszít
 | **filiko/o** *növ ált* páfrány
 ► arbofilikoj: páfrányfák, harasztfák, pálmapáfrányok <Cyatheaace>
 ► aglofiliko: saspáfrány <Pteridium aquilinum> *szin* pteridio
 ► harfiliko: *l.* adianto
 ► kombilfiliko: *l.* kombila driopterido
 ► reĝfiliko: *l.* reĝa osmundo
 ► venushara filiko: *l.* venushara adianto
 ► vezikfiliko: *l.* cistopterido
 ► virfiliko: *l.* vira driopterido
 ► filikoj, filikopsidoj: páfrányalakúak <Polypodiopsida> <osztály>
 ► filikoplantoj: páfrányok <Polypodiophyta> <törzs>
 | **Filip/o** Fülöp <utónév>
 ► Filipino Makedona: *tört* Makedóniai Fülöp
 Filipino: Filippa <utónév>
 | **filipendulo/o** *növ* legyezőfü, bajnóca <Filipendula>
 ► marĉa filipendulo: réti legyezőfü, legyezőbajnóca <F. ulmaria>
szin herbejreĝino, ulmario
 | **Filipi/o** *tört geo* Philippi
 ► La epistolo de la apostolo Paŭlo al la Filipianoj: *bibl* Szent Pál apostol levele a filippiekhez
 | **filipiko/o** **1)** *tört ir* filippika
2) *ált* szenvedélyes vádbeszéd
 | **Filipin/oj** *geo pol* Fülöp-szigetek <PH>
 filipina: *mn nyt* filippínó, tagalog <tl> *szin* tagaloga
 filipinano: *fn* filippínó, Fülöp-szigeteki lakos
 | **filistr/o** **1)** *tört* filiszter <se nem diák, se nem katona>
2) *átv pej* nyárspolgár
 filistreco: *pej* nyárspolgáriság, nyárspolgári gondolkodásmód
 | **filiŝt/o** *bibl* filiszteus
 Filiŝtujo: *bibl* Filisztea
 | **filito/o** *ásv* filit
 | **film/o** **1)** *film* film <filmszalag>
 ► diapozitiva filmo, lumbilda filmo: diafilm
2) *film* film, mozgófilm <alkotás>
 ► amatora filmo: amatőr film
 ► animacia filmo: animációs film
 ► dokumenta filmo: dokumentumfilm
 ► dublita filmo: szinkronizált film *szin* dublaĵo
 ► filmo kun subteksto: feliratos film
 ► filmo nur por adoltoj: felnőttfilm

- 262 –

►norda filoscopo: északi füzike <Ph. borealis>
 ►regolfiloscopo: királyfüzike <Ph. proregulus>
 ►salikfiloscopo: bajsos füzike, vastagsőrű füzike <Ph. schwarzii>
 ►verda filoscopo: sárga füzike <Ph. trochiloides>
 | **filostom/o** *áll* dárdás denevér <Ph.>
 ►filostomedoj: hártásorrú denevérek <Phyllostomatidae>
 | **filozof/o** **1)** *fil* filozófus, bölcselelő
2) *átv* gondolkodó elme, filozófus
 filozofi: **1)** *ntr* *fil* filozofál, elmélkedik, bölcselekszik *szin* filozofia
2) *ntr* *átv* filozófusként él
 filozofio: **1)** *fil* filozófia, bölcselet
 ►filozofio de Kanto, Sartro: Kant, Sartre filozófiája
2) *átv* gondolkodásmód, életfelfogás, filozófia
 ►la filozofio de vivojesado estas simpla: az életigenlés filozófiája egyszerű
 filozofii: *ntr* filozofál, bölcselekszik, elmélkedik *szin* filozofi 1
 metafilozofio: *tud* metafilozófia
 | **filtr/i** **1)** *tr* szűr, megsűr, átsűr
2) *tr* *for* szűr <fényt>
 filtrado: szűrés
 ►pulmonologia filtrado: *orv* tüdőszűrés
 filtraĵo: szűrlet, szüredék, filtrátum <megszűrte folyadék>
 filtrigi: **1)** *ntr* megsűrődik, átsűrődik <folyadék>
2) *ntr* *for* átsűrődik <fényt>
 filtrilo: **1)** szűrő, filter
 ►bendpasa filtrilo: *eltr* sáváteresztő szűrő
 ►fonbrua filtrilo: *tech* háttérzajszűrő
 ►konverĝa filtrilo: *mat* konvergens szűrő
 ►Pasteŭra filtrilo: *kém* Pasteur-szűrő
2) *for* fényszűrő, optikai szűrő
 ►flava filtrilo: sárga szűrő
 ►korekta filtrilo: korrekciós szűrő
3) *vill* szűrő
 ►altpasa filtrilo: felüáteresztő szűrő
 ►malaltpasa filtrilo: aluláteresztő szűrő
 elfiltri: *tr* kiszűr
 elfiltrigi: **1)** *ntr* kiszűrődik <kiválik>
2) *ntr* *átv* kiszűrődik <pl. zaj>
 enfiltrigi: **1)** *ntr* beszűrődik
2) *ntr* *átv* beszívárog
 enfiltriginto: *átv* *pej* téglá
 filtrodisko: **1)** szűrőtárcsa, kerek papírszűrő
2) *for* szűrőtárcsa
 filtrofaktoro: *for* fényvédő faktor
 filtrogazo: szűrővászón
 filtropapero: szűrőpapír
l.m. bendfiltrilo, fulgofiltrilo, fumfiltrilo, kafofiltrilo, olefiltrilo, pasfiltrilo, suêfiltrilo
 | **filtrum/o** *anat* ajakbarázda, philtrum
 | **filum/o** **1)** *biol* törzs, phylum, divisio
2) *biol* *ne* ágazat *l.* klado
 subfilumo: *biol* altörzs, subphylum
 | **fimbri/o** *anat* bojt, rojt, fimbria
 ►hipokampa fimbrio: fimbria hippocampi <hippocampuson nyugvó szalagszerű agyvelőrézlet>
 ►ovaria fimbrio: petefészekbojt, fimbria ovarica
 ►salpingaj fimbrioj: rojtocsák <méhkürt>
 | **fimoz/o** *orv* fitymaszűkület, phimosis
 | **fin/i** **1)** *tr* abbahagy, befejez <vmilyen cselekvést>
 ►fini sian agadon: befejezi a működését

►kiu komencas frue, finas ankaŭ frue: aki korán kezd, korán is végez
 ►la fabriko finis produkti ĉi tiun varon: a gyár befejezte ennek az árunak a gyártását
 ►mi finis fumi: abbahagytam a dohányzást
 ►per tio ni finis: ezzel végeztünk
2) *tr* befejez, elvégez
 ►fini gimnazon: *isk* gimnáziumot végez
 ►li finis la leteron: befejezte a levelet
 ►la aŭtoro finis monاتفine sian romanon: a szerző a hónap végén fejezte be a regényét
 ►mi finis mian laboron, sekvas la ripozo: elvégeztem a munkám, jöhet a pihenés
 ►fini sian vivon: befejezi az életét
3) *tr* befejez, lezár
 ►la himno finis la solenaĵon: a himnusz zárta le az ünnepélyt
 ►pordo finas la koridoron: ajtó zárja le a folyosót
 ►postskribo finas la romanon: utószó zárja le a regényt
 fino: **1)** abbahagyás, befejezés
 ►meti finon al bela sonĝo: véget vet egy szép álmoknak
 ►plendi sen fino: vég nélkül panaszkodik
 ►tio havos malbonan finon: ennek rossz vége lesz
2) vége vminek <cselekvés, idő>
 ►fino bona, ĉio bona^Z: *közm* minden jó, ha vége jó
 ►fino de la jaro: az év vége
 ►fino de la laboro: a munka vége
 ►fino de la lernojaro: a tanév vége
 ►havi malbonan finon: rossz véget ér
 ►havi malfeliĉan finon: szerencsétlen véget ér
 ►la morto estas fino de nia suferoj: a halál szenvedéseink vége
 ►venis fino al mia bona destino: nekem aztán befelegett
3) vége vminek <tárgy>
 ►bastono havas du finojn: a botnak két vége van
 ►ĉe la fino de la strato: az utca végén
 ►fino de libro: könyv vége
 ►loĝi en la fino de la mondo: a világ végén lakik
4) *mat* vég <intervallum>
 fina: vég-, végső, utolsó
 ►fina bato: végső csapás
 ►fina parto: utolsó rész, hátsó rész
 ►finaj tonoj de la ario: az ária véghangjai
 ►tio estas mia fina respondo: ez a végső válaszom
 fine: **1)** végén, végül, utoljára <hely, idő>
 ►fine de la longa vico: a hosszú sor végén
 ►fine de la monato: a hónap végén
 ►fine-resume: mindent egybevetve, summa summarum *szin* finsume, resume kaj konklude
 ►fine sed ne fone: végül, de nem utolsósorban
 ►fine, sed certe ne malplej grave^Z: végül, de nem utolsósorban
2) végre
 ►fine li povas spiri libere: végre szabadon lélegezhet
 ►fine mi havas monon: végre van pénzem
 finfina: végleges
 ►mia decido estas finfina: döntésem végleges
 finfine: végre valahára
 ►finfine vi alvenis: végre valahára megjöttél
 finaĵo: *nyt* végződés, rag, végmorféma
 ►adverba finaĵo: határozórag
 ►kategoria finaĵo: *nyt* kategóriavégződés
 ►o, is, j kaj e estas finaĵoj en Esperanto: az o, is, j és e végzések az eszperantóban

►vortiga finaĵo: szóképző végződés, szófaji végződés
finigi: **1)** *tr* abbahagyat
►mi finigis la ludon de la infanoj: abbahagyattam a gyerekekkel a játékot
2) *tr* befejeztet, bevégeztet, lezártat
►li finigis sian raporton per kolego: egy kollégával fejeztette be a jelentést
finiĝi: **1)** *ntr* befejeződik, véget ér
►en Junio finiĝos la lerneja jaro: júniusban ér véget a tanév
►finiĝis malbona – des pli bone^Z: *kōzm* minden jó, ha vége jó
►kio komenciĝis, tio ankaŭ finiĝos^Z: *kōzm* aminek kezdete van, annak vége is van
2) *ntr* végződik <vmire v. vmivel>
►finiĝi per pura fiasko: teljes kudarccal végződik
►finiĝi per vokalo: magánhangzóra végződik
►finiĝis la pano, adiaŭ kompano: *kōzm* addig a barátság, míg zsíros a kenyha
finiĝo: **1)** befejeződés, végződés
►post la finiĝo de la milito fine alvenis la sopirata paco: a háború befejeződése után végre eljött a várva várt béke
2) végződés, vég
►ĉe la finiĝo de la domvico: a házsor végénél
finita: **1)** abbahagyott, befejezett, elvégzett
2) *mat ne* véges *l.* finia
►finita kaj glatigita: fix und fertig, tökéletesen kész
►la granda pens’ eterna enkorpiĝis, finita estas jam la krelabor’: megtestesült az örökös nagy eszme, ím, a teremtés befejezve már finulo: utolsó ember <vmely sorban>
►la finulo fermu la pordon: az utolsó csukja be az ajtót
finizi: *tr mat* végesít
►finizita rekto: végesített egyenes
alfinigi: *tr* végigvisz, véghezvisz
►kion vi komencis, tion ankaŭ alfinigu: amit elkezdte, vidd is véghez
misfino: **1)** rossz vég, nem kívánt kimenetel
2) *inf* rendellenes befejezés, abend
misfiniĝi: **1)** *ntr* rosszul végződik
2) *ntr inf* elszáll <program>
nefinita: befejezetlen
►nefinita letero: befejezetlen levél
►nefinita simfonio: befejezetlen szimfónia
postfinaĵo: *nyt eo* végződést követő morféma
►’j’ kaj ’n’ estas postfinaĵoj en Esperanto: a ’j’ és az ’n’ végződést követő morfémák az eszperantóban
senfina: **1)** végtelen, véget nem érő
►senfina ĝojo: végtelen öröm
2) *tech* végtelen, végtelenített
►oni uzas senfinan transportbendon: végtelenített szállítószerkezetet használnak
►senfina ŝraŭbo: végtelen csavar
senfine: végtelenül, vég nélkül, szünet nélkül
finaĵŝanĝo: *nyt* végződéscsere
finamplifilo: *távk* végerősítő
finaparato: *inf* terminál *szin* terminál
finaŭgura: végzetes
finhava: véges
findecido: végső döntés, végleges döntés
finlavi: *tr* öblít, kiöblít
finludo: **1)** *sp* döntő
2) végjáték <sakk>

finnoto: *knyv* végjegyzet
finklavo: *inf* End-billentyű, sorvégbillentyű
finkonti: **1)** *ntr* *gazd* számlát összegez
2) *tr* *átv* leszámol vmivel *szin* finkalkuli 2
finkrampo: *knyv* berekesztő v. záró zárójel *szin* ferma krampo vö.
ekkrampo, malferma krampo
finlaboraĵo: *isk* záródolgozat
finofara: végső, befejező
►finofara bato: végső csapás, döntő csapás, kegyelemdöfés
finpunkto: végpont
finsigno: *inf* adatvégjel
finspurto: *l.* finišo
finstacio: *kōzl* végállomás
finŝtupo: *eltr* végfokozat
finvenkismo: *eo pej* finvenkizmus <hit az eszperantó végső győzelmében>
finvenkisto: *eo pej* mozgalmár, finvenkista <az eszperantó végső győzelmében hívő>
malfinidimensia: *mat* végtelen dimenziós
►malfini-dimensia spaco: végtelen dimenziós tér;
fin-: <befejezett cselekvés>
finiri: *ntr* végigmegy
►li finiris la koridoron: végigment a folyosón
finlegi: *tr* elolvas, végigolvas
►li finlegis la romanon: elolvasta a regényt
finlerni: *tr* teljesen megtanul
►finlerni fremdlingvon ne eblas: idegen nyelvet teljesen megtanulni lehetetlen
►kiam vi finlernos, kio decas?: mikor tanulsz meg végre, hogy mi illik?
finludi: *tr* végigjátszik vmit
►li finludis sian rolon: *pej* eljátszotta a szerepét
finperei: *ntr* teljesen kipusztul, végleg elpusztul
finpretigi: **1)** *tr* készre csinál
2) *tr* *tex* kikészít, adjusztál
l.m. monاتفينو, monدوفينو, punkتوفينو, redaktوفينو, semajنfino, velkofينو
| **final/o** **1)** *zene* zárótétel, zárójelenet <opera>, befejező rész, záró rész
2) *sp* döntő, finálé
finalisto: *sp* döntős, finalista
antaŭfinalo: *sp* elődöntő
kvaronfinalo: *sp* negyedöntő
| **financ/o** **1)** *gazd* pénzeszköz
2) *gazd* pénzügy
financa: *gazd* pénzügyi, pénzügyi
►financa helpo: pénzügyi segély, pénzügyi támogatás, szubvenció
szin financa helpo, monhelpo, subvencio
►financaj rimedoj: pénzügyi eszközök
►financa plano: üzleti terv, pénzügyi terv
►financa sekcio: pénzügyi osztály, pénzügyi részleg
►financa situacio: anyagi helyzet, pénzügyi viszonyok
financi: *tr* *gazd* pénzel, finanszíroz
financado: *gazd* finanszírozás, pénzelés
financisto: *fn* *gazd* tőkepénzes, pénzember, befektető, bankár
financistaro: *gazd* pénzemberek, pénzügyi világ
kunfinancado: *gazd* társfinanszírozás, közös finanszírozás
memfinancado: *gazd* önfinanszírozás
postfinancado: *gazd* utófinanszírozás
financaristokrataro: *gazd* *pol* pénzarisztokrácia

financofonto: *gazd* pénzügyi forrás
 financkonsila: *mn gazd* pénzügyi tanácsadó
 ►financkonsila firmao: pénzügyi tanácsadó cég
 financkontrolo: pénzügyi ellenőrzés
 financministerio: *pol gazd* pénzügyminisztérium
 financministro: *pol gazd* pénzügyminiszter
 financoficejo: *gazd* adóhivatal, pénzügyi hivatal
 financoficisto: *gazd* adóhivatalnok, pénzügyi tisztviselő
 financpolitiko: *pol gazd* pénzügyi politika
 | **fines/o** **1)** *rep* kormányérzékenység, felhajtóerő-ellenállás viszony
2) *jték* impassz, befogás <kártya>
 | **fingr/o** **1)** *anat* ujj, digitus *vö.* montrofigro, ringofingro
 ►bruligi al si la fingrojn: megégeti az ujját
 ►havi ĝin sur la pinto de la fingro^Z: *tr* teljesen készen van vele, teljesen elkészült vele
 ►lasi elgliti el la fingroj: kiengedi, kiereszti a körmei közül
 ►longa fingro^Z: középső ujj, középujj *szin* mezfigro
 ►malgranda fingro^Z: kisujj *szin* etfingro
 ►meza fingro: középső ujj *szin* mezfigro
 ►montra fingro^Z: mutatóujj *szin* montrofigro
 ►ne movi eĉ unu fingron: egy ujját se mozdítja
 ►ringa fingro^Z: gyűrűsujj *szin* ringofingro
 ►stariĝi sur la fingroj de la piedoj: lábujjhegyre áll
2) ujjnyi <méret>
 ►fingro da tavolo: ujjnyi réteg
 ►je du fingroj de lia koro: szívtől két ujjnyira
 fingri: **1)** *tr zene* ujjrendet bejelöl <partitúra>
2) *tr zene* helyes ujjrenddel eljátszik
3) *tr* <ujjjával> tárcsáz, <ujjjával> bepötyögtet
 ►fingri numeron: *távk* számot tárcsáz, számot bepötyögtet <*pl.* telefonon>
 fingraĵo: *anat* ujjnyúlvány, digitatio
 fingreto: ujjacska
 ►Fingreto: *ir* Hüvelyk Matyi
 fingringo: gyűszű *szin* fingroĉapo
 fingrujo: **1)** kesztyűujj
2) *gysz* ujjvédő
 fingrumi: *tr* babrál, matat, birizgál, piszkál
 ►fingrumi en la nazo: túrja az orrát túrja
 ►fingrumi sian brelokon: a fityegőjét babrálja
 interfingrigi: *tr* ujjai közé vesz, felcsippent
 ►interfingrigi flokon: pihét felcsippent
 ►interfingrigi la manojn: összekulesolja a kezét
 dikfingro: *anat* hüvelykujj *vö.* polekso, halukso
 ►mana dikfingro: hüvelykujj, pollex *szin* polekso *vö.* halukso
 ►pieda dikfingro: öregujj, nagy lábujj, hallux *szin* halukso
 etfingro: *anat* kisujj, digitus minimus
 mezfigro: *anat* középső ujj, középujj, digitus medius
 fingroartiko: *anat* ujjízület
 fingroĉapo: gyűszű *szin* fingringo
 fingrofloro: *l.* digitalo
 fingroganto: ötujjas kesztyű
 fingrogreso: *l.* digitario
 fingroherbo: *l.* potentilo
 fingroklaki: *ntr* csettint az ujjával
 fingroklako: csettintés <ujjj>
 fingrokuseno, fingropulpo: *anat* ujjpárna, ujjbegy, pulpa digitalis *szin* fingropulpo
 fingrolarĝo: ujjnyi szélesség
 fingrolarĝe: ujjnyi szélességben

fingromontri: **1)** *tr* ujjal rámutat vmire <n>
2) *tr* átv ujjal mutogat vkire <n>
 fingromueli: *ntr* malmozik az ujjával
 fingropinto: ujjhegy, ujjbegy
 fingroplato: **1)** *zene* fogólap <húros hangszer>
2) ajtóvédő lemez
 fingropremaĵo: ujjlenyomat *szin* daktiloskopiaĵo
 fingropreni: *tr* felcsíp az ujjával, felcsippent
 fingropupo: *műv* ujjbáb
 fingrospuro: ujjnyom
 fingrosto: *anat* ujjperc, ujjperccsont *szin* anat falango
 fingrosuĉi: *ntr* szopja az ujját
 fingrotruo de fluto: *zene* fuvola fogólyuka
 fingroturbo: *jték* <ujjjakkal pörgetett> csiga
 fingrovoki al si: *tr* <az ujjával> magához int
l.m. manfingro, montrofigro, piedfingro, terpomfingroj
 | **fini/a** *mat* véges
 ►finia aŭtomato: *inf* véges automata
 ►finia vico: *mat* véges sor
 finio: *fn* *mat* véges, véges szám
 nefinia, malfinia: *mat* végtelen *vö.* infinita
 nefinio, malfinio: *fn* *mat* végtelen *vö.* infinito
 finidimensia: *mat* véges dimenziós
 | **finial/o** *ép* oromdís, oromvirág, keresztrózsa, <oromzati> kőrózsa
 | **Finister/o** **1)** *geo* Finistère <FR>
2) *geo* Finisterre <ES>
 | **finiŝ/o** *sp* hajrá, finis, végküzdelem *szin* finspurto, antaŭcelo
 finiŝi: *ntr* *sp* hajrázik
 | **finitiv/o** *nyt* határozott ige, személyragos ige, ragváltós ige, verbum finitum
 | **Finland/o** *Z ex l.* Finnlando
 | **Finmark/o** *geo* *pol* Finnmark <NO>
 | **finn/o** *fn* finn
 finna: *mn* *nyt* finn <fi>
 ►Finna Golfo: *geo* Finn-öböl
 Finnlando, Finnujo, Finnio: *geo* *pol* Finnország <FI>
 finnlandano: *fn* finnországi <lakos>
 finnugra: *mn* *nyt* finnugor
 ►finna branĉo de la finnugra lingvofamilio: finnugor nyelvcsalád
 finn ága
 | **fint/o** **1)** *kat* hadicsel
2) *sp* cselvágás, csel
 finti: **1)** *x* *kat* cselet vet
2) *x* *sp* kicselez, cselvágást tesz, csellel megtéveszt
 | **fi/o** *l.* fi
 | **fiol/o** fiola, üvegese
 | **firm/a** **1)** szilárd, ellenálló
 ►firma grundo: szilárd talaj
 ►firma tero: szárazföld
 ►firma manĝaĵo: szilárd étel
2) szilárd, fix, rögzített
 ►firma apogilo: szilárd támasz
 ►firma muro: szilárd fal
 ►iri per firmaj paŝoj: szilárd léptekkel jár
 ►teni firme: szilárdan tart
3) átv szilárd, változatlan, hajlíthatatlan, elszánt
 ►firma karaktero: szilárd jellem
 ►firma ofico: biztos hivatal
 ►firme elteni: szilárdan kitart
 firmaĵo: **1)** szárazföld, szilárd talaj, föld <a tengerrel szemben>

2) mennybolt *szin* firmamento, ĉielvolbo
 3) *inf* tartós másolat, papír alapú másolat, hard copy *szin* paperkopio
 firmeco: szilárdság, fix tartás
 firmigi: 1) *tr* megszilárdít, ellenállóvá tesz
 ►firmigi marĉan grundon: mocsaras talajt megerősít
 ►firmigi vojon: utat megszilárdít
 2) *tr* megerősít, lerögzít
 ►firmigi loziĝintan pecon: kilazult alkatrészt rögzít
 3) *tr* *átv* megerősít, megszilárdít
 ►firmigi la pacon: megszilárdítja a békét
 ►firmigi lin en sia opinio: véleményében megerősíti
 ►firmigi per kontrakto: *jog* szerződésben rögzít
 ►firmigi sian volon: megerősíti az akaratát
 firmiĝi: 1) *ntr* megszilárdul, megköt, megkeményedik <anyag>
 ►la betono firmiĝis: megkötött a beton
 2) *ntr* rögzül
 3) *ntr* *átv* megszilárdul, megerősödik
 ►li firmiĝis en sia konvinko: megerősödött a meggyőződésében
 malfirma: 1) süppedékeny, laza <*pl.* talaj>
 ►malfirma grundo: süppedékeny talaj
 2) laza <*pl.* alkatrész>
 ►malfirma ŝraŭbo: laza csavar
 3) *átv* erőtlen, ingatag, határozatlan
 ►li estas malfirma en siaj decidoj: ingatag a döntéseiben
 malfirmigi: 1) *tr* süppedékennyé, lazává tesz
 2) *tr* kilazít, meglazít
 3) *tr* *átv* meggyengít, ingataggá tesz
 firmakarakter: szilárd jellemű
 firmakreda: szilárd hitű
 firmavoĉe: határozott hangon
 firmvola: eltökélt, szilárd akaratú
l.m. animfirmeco, rokfirma
 | **firm/o** *gazd* cég *szin* firmao
 firmogrupo: *gazd* cégcsoport, holding
 firmonomo: *gazd* cégnév
 firmoŝildo: cégtábla
 | **firma/o** *gazd* cég *szin* firmao
 ►ekspeda firmao: szállítványozócég
 ►konsulta firmao: tanácsadó cég
 ►patrina firmao: anyacég
 ►transporta firmao: fuvarozócég
 ekfirmao: *gazd* startup cég, induló cég
 subfirmao: *gazd* fióközlet, kirendeltség
l.m. modfirmao, mondfirmao
 | **firmament/o** égbolt, mennybolt *szin* ĉielvolbo, firmaĵo 2
 | **Firmian/o** Firmián <utónév>
 | **firmvar/o** *inf* firmware *szin* mikroprogramaro, integrita programaro
 | **firn/o** *met* oromhó, firn, csonthó, jégge fágyott hó *vö.* nevajo
 | **first/o** 1) *ép* tetőgerinc, tetőtárj
 2) *geo* hegygerinc, nyereg
 3) *mat* halmazél
 firstlinio: *geo* gerincevonal
 firstopatno, firstotrabo: *ép* gerincselemen, taréjszelemen
 | **fisopiedul/oj** 1. tizanopteroj
 | **fisi/o** *fiz* maghasadás *szin* nukleofendado, kernofendado *vö.* fuzio
 fisiaĵo: *fiz* hasadóanyag
 | **fisk/o** 1) *gazd* államkincstár, állampénztár
 2) *gazd* adóhatóság, pénzügyi hatóság
 fiska: 1) *gazd* államkincstári, fiskális

2) adó-
 | **fistul/o** *orv* sipoly, fisztula
 | **fistulin/o** *növ* májgomba <nemzetség> <Fistulina>
 ►hepata fistulino: májgomba, ökönyelvogomba <faj> <F. hepatica>
szin hepafungo
 ►fistulinacoj: májgombafélék <Fistulinaceae>
 | **fisur/o** *anat* hasadék
 | **fiŝ/o** 1) *áll* hal
 ►amarfiŝo: keserűhal, szivárványos ökle, laponya <Rhodeus amarus>
 ►barbfiŝo: *l.* barbio
 ►blankfiŝo: *l.* alburno
 ►dornfiŝo: *l.* gasterosteo
 ►elektraj fiŝoj: elektromos halak
 ►flugfiŝo: *l.* ekzoceto
 ►glavifiŝo: *l.* ksifio
 ►hundfiŝo: *l.* umbro
 ►kartilagfiŝoj: porcoshalak <Chondrichthyes>
 ►katfiŝo: *l.* etsiluro
 ►lunfiŝo: *ált* holdhal <holdhalfélék vmelyike>
 ►muelfiŝo: fejes domolykó, fejerkeszeg, fejeshal, nagyfejű keszeg <Leuciscus cephalus>
 ►nadlofiŝoj: tőhalak
 ►orfiŝo: aranykárász, aranyhal, aranyponty <Carassius auratus>
 ►ostofiŝoj: csontoshalak <Osteichthyes>
 ►pilotfiŝo: *l.* naŭkrato
 ►platfiŝo: *l.* pleŭronekto
 ►pulmfiŝoj: *l.* dipnoj
 ►rokfiŝo: sziklahal
 ►rombofiŝo: sima rombuszhal, közönséges rombuszhal <Scophthalmus rhombus> *szin* rombo 2
 ►segilfiŝo: *l.* pristo
 ►spadfiŝo: *l.* ksifio
 ►ŝlimfiŝo: iszaphal
 ►fiŝoj: halak <Pisces>
 ►esti kiel fiŝo en akvo: él, mint hal a vízben
 ►fiŝo pli granda malgrandan englutas^Z: *közm* a nagy hal megeszi a kis halat
 ►granda fiŝo: *átv* nagy kutya <fontos ember>
 ►kiel fiŝo ekster akvo: mint a partra vetett hal
 2) *gaszt* hal
 ►al fiŝ' kuirita jam akvo ne helpo^Z: *közm* főtt halnak hiába a víznek folyása
 ►fiŝo sen vino estas veneno^Z: *közm* nem szereti a hal a harmadik vizet
 ►fiŝo volas naĝi^Z: *közm* a hal úszni szeret
 ►fiŝoj en oleo: *gaszt* olajos hal
 ►fungo farĉita fiŝo: *gaszt* gombával töltött hal
 ►marinita fiŝo: ecetes hal
 ►peklita fiŝo: sózott hal
 Fiŝoj: *csill* Halak, Pisces <csillagkép>
 ►Aŭstrala Fiŝo: Déli Hal, Piscis Austrinus
 fiŝi: 1) *tr* <halat> fog *szin* fiŝkapti
 2) *ntr* *agr* halászik *szin* retfiŝi
 3) *ntr* *sp* horgászik *szin* hokfiŝi
 4) *tr* *átv* kihalász vmit vhonnan
 ►fiŝi en malklara akvo: a zavarosban halászik
 ►fiŝi viandopecojn el la supo: húsdarabokat halászik ki a levesből
 fiŝado: 1) *agr* halászat
 2) *sp* horgászat

fišajo: *gaszt* halétel
fišejo: **1)** *agr* halászóhely
2) *sp* horgászóhely
fišeto: halacska
fišido: *áll* halivadék
fišisto: **1)** *agr* halász
2) halárus *szin* fišvendisto
3) haltenyésztő *szin* fišbredisto
fišujo: haltartály *vö.* akvario, fišbaseno
trofišado: *agr* túlhalászás
fišbarko: *hajó* halászbárka, halászhajó
fišbaseno: halmedence
fišbazaro: halpiac
fišbredado: *agr* haltenyésztés
fišbredejo: *agr* halgazdaság, haltenyészet
fišbredisto: *agr* haltenyésztő *szin* fišisto 3
fišbuleto: *gaszt* halgombóc
fiščasaĵo: halzsákmány
fišfadeno: *sp* horgászszinór, horgászszineg, damil
fišfaruno: *agr* halliszt
fišforko: *gaszt* halvilla
fišfritejo: *gaszt* halsütőde
fišgluo: halenyv
fišhaveno: *hajó* halászkikötő
fišhoki: *l.* hokfiši
fišhoko: *sp* horog <horgászat>
fiškano: *sp* bambuszbot <horgászat> *vö.* fišvergo
fiškaptado: **1)** *agr* halászat *szin* retfišado
2) *sp* horgászat *szin* hokfišado
fiškapti: *l.* fiši 1
fiškaptilo: halcsapda
fiškesto: bárka <haltartó>
fiškelo: *gaszt* halgombóc
fiškonservaĵo: *gaszt* halkonzerv
fiškuko: *gaszt* haltészta, kamabokó *szin* kamaboko
fišlago: *agr* halastó
fišmanĝado: halevés, hallal való táplálkozás
fišoleo: halolaj
fišosto: halszálla
fišovoj: *áll* ikra
fišraguo: *gaszt* halragu
fišreto: halászháló
fišriĵajo: *gaszt* kedgerec <rizses hal tojással és vajjal>
fišsupo: *gaszt* halászlé
fištranĉilo: *gaszt* halkés
fišvendejo: halbolt
fišvendisto: halárus *szin* fišisto 2
fišvergo: *sp* horgászbót *vö.* fiškano
l.m. Flugfišo, hokfiši, kaŝfiŝisto, logfiŝeto, marfišo, ornamfišo, perlofiŝisto, rabofišo, retfiši, riverfišo, sportfiŝisto, ŝtelfiŝisto
| **-fit-** **1)** *növ* -phyta <törzsnév archeogóniumosoknál> *l.* briofitoj, magnoliefitoj, pinofitoj, pteridofitoj
2) *növ* -phyta <nem természetes főcsoport> *l.* embriofitoj, talofitoj, traheofitoj
cianofitoj: *ex l.* cianobakterioj
| **fito-** *tud* *növ* növény, fito-, phyto- *l.* fitocenoza, fitofiziológia, fitozoológia, fitogeográfia, fitokémia, fitokosmetika, fitopatológia, fitoplankton, fitosociológia, fitosterol, fitoterápia, fitotoponim; fitala: *kém* fitin-
▶ fitala acido: *kém* fitinsav

fitino: *növ kém* fitin
fitolo: *növ kém* fitol
fitologio: *l.* botanika
paleofitologio: *l.* paleobotanika
fitotekniko: *biol tech* fitotechnika, növénytechnika
l.m. gametofito, halofito, hidrofito, sporofito
| **fitoŭm/o** *növ* varjúköröm <Phyteuma>
| **fiting/o** *tech* csőidom, csőszerelevény, fitting *szin* juntopeco
| **fitis/o** *áll* fitiszfűzike <Phylloscopus trochilus>
▶ montfitiso: Bonelli-fűzike <Ph. bonelli>
| **fitoftor/o** *növ* fitoftóra <Phytophthora>
| **fitohŭrom/o** *l.* fitohŭromo
| **fitokrom/o** *növ kém* fitokróm
| **fitolak/o** *növ* alkörmös <Phytolacca>
| **fizali/o** *áll* hólyagmedúza, tengeri hólyag, szélvitorlás <Physalia>
szin portugala militŝipo
| **fizalid/o** *növ* zsidócsersznye, hólyagcsersznye <Physalis>
▶ Perua fizalido: ehető zsidócsersznye, ananászcsersznye <Ph. peruviana>
| **fizik/o** *fiz* fizika
▶ eksperimenta fiziko: kísérleti fizika
▶ matematika fiziko: *mat* matematikai fizika
▶ medicina fiziko: *orv* orvosi fizika
▶ nuklea fiziko: magfizika, atomfizika *szin* atomfiziko, kernfiziko
▶ teoria fiziko: elméleti fizika
fizika: **1)** *fiz* fizikai
▶ fizika konstanto: fizikai állandó
2) *geo* természeti <szemben az emberivel> *l.* fizika geográfia
3) *átv* fizikai, testi <szemben a szellemivel>
▶ estas por mi fizike neeble ĉeesti tie: lehetetlen fizikailag jelen lennem ott
▶ fizika kaj intelekta forto: testi és szellemi erő
▶ fizika kaj morala morto: fizikai és erkölcsi halál
▶ fizikaj bezonoj: természetes szükségletek, testi szükségletek
▶ fizika kulturo: testkultúra
▶ fizika laboro: fizikai munka
fizikisto: *fiz* fizikus
biofiziko: *fiz orv* biofizika, orvosi fizika
biofizikisto: *fiz orv* biofizikus
metafiziko: *fil* metafizika
metafizikisto: *fil* metafizikus
mikrofiziko: *fiz* mikrofizika
ortofiziko: *fiz* ortofizika
fizikoterapio: *orv* fizikoterápia, fizikai eszközös gyógy mód
l.m. astrofiziko, atomfiziko, geofiziko, kernfiziko, kvantumfiziko, makrofiziko, mikrofiziko, petrofiziko
| **fiziognomik/o** fiziognómia <arcberendezés vizsgálata>
| **fiziokrat/o** *gazd* fiziokrata
fiziokratismo: *gazd* fiziokratizmus
| **fiziolog/o** *biol* fiziológus, élettan
fiziologio: *biol* fiziológia, élettan
▶ animala fiziologio: állatfiziológia
▶ vegetaĵa fiziologio: növényfiziológia *szin* fitofiziológia, plantofiziológia
fitofiziologo: *biol* növényfiziológus, fitofiziológus *szin* vegetaĵa fiziológus, plantofiziológus
fitofiziologio: *biol* növényélettan, fitofiziológia *szin* plantofiziológia
l.m. neürofiziológia, plantofiziológia, psikofiziológia
| **fizionomi/o** **1)** arckifejezés, ábrázat, fiziognómia, fizimiska
2) *átv* kinézet, arculat, megjelenés, jelleg

| **fizioterapi/o** l. fizioterapio

| **fjord/o** *geo* fjord

| **flag/o** **1)** *hajó* hajózászló, jelzőzászló

►la blanka flago indikas kapitulacon: a fehér zászló megadást jelent

►triangula flago: háromszögletű zászló

2) *ált* zászló *vö.* standardo

►dupinta flago, forka flago: kétágú zászló

►nacia flago: nemzeti zászló

►trikolora flago: háromszínű zászló, trikolor

3) *inf* jelzőbit, flag

flagi: *tr* fellobogóz, zászlóval díszít

flageto: zászlócska

flagingo: zászlótartó

flaglanco: *kat* dzsida

flagmasto: zászlórúd

flagohisado: zászlófelvonás

flagoscienco: *l.* veksikologio

flagstango: zászlórúd

flagrubando: zászlószalag

flagŝipo: *hajó* vezérhajó, zászlóshajó

l.m. angulflago, blazonflago, signalflago, ventoflago

| **flagel/o** *biol* ostor, flagellum

►flageluloj: ostorosok <Flagellata>

►fitoflageluloj: növényi ostorosok <Phytomastigophorea>

►longvosta duflagelulo: kétostorú állatka <Cercomonas longicauda>

►sulkoflageluloj: páncélos ostorosok <Dinoflagellata>

►vulgara malsamflagelulo: felemásostorú állatka <Monas vulgaris>

►zooflageluloj: állati ostorosok <Zoomastigophorea>

| **flagelant/o** *kr* flagelláns, önostorozó

| **flagr/i** **1)** *ntr* lobog <tűz>, villószik, villog <fény>

►torêo flagradis en la vento: fáklya lobogott a szélben

►la lumo de lumturo flagris en la obskuro: világítótorony fénye villódzott a sötétben

2) *átv* repdes, lobog <*pl.* zászló>

3) *átv* lobog, lángol <lelkесedik>

►flagranta pasio: lobogó szenvedély

►li ekflagris pro kolero: haragra gyúlt

flagreti: **1)** *ntr* pislákol

2) *ntr* reszket, vibrál

►rideto vibris ĉirkaŭ ŝiaj lipoj: mosoly vibrált az ajkai körül
deflago, disflago: *kém* fellobbanás, ellobbanás, hirtelen elégés <robbanás nélkül>

forflagri: *ntr* ellobban

►la kandelo forflagris: a gyertya ellobbant

flagrofotometrio: *fot* lángfotometria

| **flageolet/o** *zene* flageolet, szopráninó blockflöte

| **flak/o** pocsolya, tócsa

| **flakon/o** **1)** kölnisüveg, orvosságosüveg *vö.* fiolo, karafo

2) *kém* üvegse, palack, flakon

►konusa flakono: Erlenmeyer-lombik, kúpos lombik

l.m. mezurflakono, ŝprucflakono

| **flakurti/o** *növ* Flacourtia <nemzetség>

►hindia flakurtio: kormányószilva, batokószilva, maronszilva, marocsni <F. indica> *szin* ramonêo

►flakurtiacoj: ramonsifélék, maronszilvafélék <Flacourtiaceae>

| **flam/o** **1)** láng

►esti en flamoj: lángokban áll

►preni flamojn: lángra kap, tüzet fog, *átv* tűzbe jön

►sulfura flamo de la infero: a pokol kénköves lángja

2) *átv* láng, tűz, lobogás

►la flamo de la kolero flagras en li: a harag lángja lobog benne

►malgranda estas la flamo, tamen ne mankas la fumo^Z: *közm* kicsi tűz sincs füst nélkül

flama: **1)** láng-, lángoló

►flama traktado: *ip* lángkezelés

2) *átv* tüzes, lángoló, lobogó, izzó

►flama amiko de Esperanto: az eszperantó lelkes barátja

►flama kolero: izzó harag

►flamaj okuloj: lángoló szemek

►flamaj vangoj: izzó orcák

flami: **1)** *ntr* lángol

2) *ntr* *átv* lángol, ég, izzik, lobog

►flamanta entuziasmo: lángoló lelkesedés

►flami per honto: ég a szégyentől

►flami per kolero: ég a haragtól

►pasio flamas en li: szenvedély lobog benne

►ŝiaj vangoj flamas de honto kaj febro: ég az arca a szégyentől és a láztól

flamema: *kém* gyúlékony, lobbanékony *szin* flamiĝema **1**

►flamema substanco: gyúlékony anyag

flamigi: **1)** *tr* lángra gyújt, lángra lobbant

2) *tr* *átv* lángra lobbant, feltüzel, izgalomba hoz

flamiĝema: **1)** *kém* gyúlékony, lobbanékony *szin* flamema

2) *átv* lobbanékony, szangvinikus

►li estas flamiĝema kiel rezina ligno^Z: hamar fellobban, mint a puskapor, hamar fellobban, mint a száraz szalma

flamiĝi: **1)** *ntr* lángra lobbant, tüzet fog

2) *ntr* *átv* tűzbe jön, izgalomba jön, felizgul

flamingo: gázrózsa, gázégő, égőfej *szin* gasbeko

flamumi: *tr* gaszt flambíroz

flamumita: **1)** *gaszt* flambírozott

2) *cím* lángokkal övezett

ekflami: **1)** *ntr* fellobban, lángra lobbant, lángot kap

►ekflama punkto: *fiz* lobbánáspont

2) *ntr* *átv* fellobban, indulatba jön, felfortyan

ekflamigi: **1)** *tr* lángra lobbant, belobbant

►ekflamigi alumeton: gyufát gyújt

2) *tr* indulatba hoz, lángra gyújt

ekflamigilo: **1)** gyújtóeszköz, gyúeszköz

2) *tech* *kat* gyutacs *szin* prajmo

flamarbo: *l.* reĝa deloniko

flambirdo: *mit* fönix, tűzmadár *szin* fenikso

flambombo: *kat* gyújtóbomba

flamfloro: *l.* iksoroej

flamgotika: *ép* késő gótikus, flamboyant

flamjetilo: *kat* lángszóró

flamlango: lángnyelv

flamreto: lángrács

flamringo: lánggyűrű *szin* gasbeko

flamruĝa: lángvörös

flamstilo: *ép* késő gótikus v. flamboyant stílus

l.m. blovoflamo, flamfloro, gasflamigilo, oferflamo, sagoflamo

| **flamand/o** flamand^Z *l.* flandro

| **flamberg/o** *kat* flamberzs <hullámos pengéjű kard>

| **flameng/o** *l.* fenikoptero

flamengofloro: *növ* dél-amerikai flamingóvirág, kis flamingóvirág <Anthurium scherzerianum>

| **flamenk/o** *zene* flamenco <zene és tánc>

| **flameri/o** *gaszt* flammerie <édesség>

| **flamin/o** *tört* *vall* flamen <magas rangú pap Rómában>

►flamino de Jupitero: Jupiter papja

| **Flamini/o** *tört* Flaminius

| **flan/o** *gaszt* lepény

l.m. fruktoflano, maizflano, panflano

| **flandr/o** *fn* flamand vö. valono

flandra: *mn* flamand

Flandrujo, Flandrio: *geo pol* Flandria <BE>

flandrismo: **1)** *pol* flamandizmus, flamand nacionalizmus

2) *nyt* flandrizmus, flamand nyelvi sajátosság

| **flanel/o** *tex* flanel

| **flang'o** **1)** *tech* karima, perem

2) *zene tech* csapágytok <zongorán>

flangumo: *tech* karimás csökkentés, peremes csökkentés

flangoŝraŭbo: *tech* peremes csavar

flangoŝraŭbingo: *tech* peremes anya

l.m. tuboflango

| **flank/o** **1)** oldal <vmi v. vki jobb v. bal oldala>

►flanko ĉe flanko: egymás mellett, vállvetve *szin* flank-al-flanke

►havi sabron ĉe sia flanko: szablya van az oldalán

2) oldal <tárgyfelület>

►malventa flanko: *hajó* szél alatti oldal, szélárnyék, leeoldal *szin* mallofa flanko

►venta flanko: *hajó* széloldal, szélfél, luvoldal, szél feletti oldal *szin* lofa flanko

3) irány

►de ĉiuj flankoj kaj anguloj: innen is, onnan is

►en ĉiujn flankojn: mindenfelé, minden irányban

►turni sin al alia flanko: másik oldalra fordul, másik irányba fordul

4) *átv* oldal <dologé>

►de la alia flanko: másrészt, másrésztől

►de sia flanko: a maga részéről

►de unu flanko: egyrészt, egyrészről

►nacieca flanko: *pol* nemzeti oldal

►tio estas lia malforta flanko^Z: ez a gyenge pontja

5) *mat* oldal <egyenlet, sokszög>

►la maldekstra flanko de la ekvecio: az egyenlet bal oldala

►la kontraŭaj flankoj de kvarlatero: négyyszög szemközti oldalai

6) *mat* palást

flanka: **1)** oldal-, oldalsó

►flanka amafero: félrelépés

►flanka enirejo: *ép* oldalbejárat

►flanka muro: *ép* oldalfal

►flanka navo: *ép* oldalhajó

►flanka ŝverto: *hajó* oldaluszony *szin* flanka drivtabulo

►flanka vido: oldalnézet

2) *átv* mellékes

►flanka afero: mellékes dolog, mellékes ügy

►flanka strato: mellékutca

►flanka vojo: mellékút, *átv* oldaltágány

flanke: **1)** oldalt, mellette, <vki v. vmi> oldalán

►ambaŭflanke de la ŝipo ariĝis multaj pasaĝeroj: a hajó mindkét oldalán sok utas csoportosult

►flanke de la domo staras arbo: a ház oldalánál fa áll

►flanke de la fenestro: az ablak mellett

►flanke de tio oni devas ankaŭ diri: emellett <azonkívül> az is meg kell mondani

►flanke li havis glavon: kard volt az oldalán

►havi flanko amikojn: barátok állnak mellette

►kuŝi flanko: az oldalán fekszik

►mi flanko sidis, nek aŭdis, nek vidis^Z: semmit nem láttam, semmit nem hallottam

►miaflanke la afero estas en ordo: részemről a dolog rendben van

2) félre, külön <vmitől>

►lasi flanko: mellőz, figyelmen kívül hagy

►se geedzaj sin batas, fremdulo restu flanko^Z: *közm* szeretetben egy harmadik mindig alkalmatlan

►teni sin flanko de la afero: távol tartja magát a dologtól

flanken: **1)** oldalra, oldalirányban, félre

►flanken de la vojo!: félre az útból!

►flanken for!: el innen!

►rigardu flanken: nézz oldalra

2) félre <színpadi utasítás>

flanki: *tr* vmi v. vki oldalán van, vmi oldalát szegélyezi

►la domon flankis ĝardeno: a ház mellett kert volt

►la vojon flankis vivuanta amaso: az utat éljenző tömeg szegélyezte
flankaĵo: **1)** oldalrész, oldalsó rész, oldalszárnny

2) *átv* mellékes dolog

3) *cím* oldal

►dekstra flankaĵo de ŝildo: pajzs eleje

►flankaĵoj de ŝildo: pajzs oldalai

flankenigi: *ntr* félrevonul, félrehúzódik *szin* forflankenigi

flankumita: *cím* oldalvást kísért

alflankenigi: *ntr* oldalára áll, melléje áll, oldalára kerül

►alflankenigi al ŝipo: hajó oldalához áll

aliflanke: **1)** odaát, túloldalt, a másik oldalon

2) másrésztől, másrészt

ambaŭflanka: **1)** kétoldali

2) kétoldalú

►Ambaŭflanka kaj Ekvilibra Reduktato de Trupoj: *pol* kölcsönös és kiegyensúlyozott haderőcsökkentés

ambaŭflanke: mindkét oldalon

ĉi-flanke: ezen az oldalon, innenső oldalon

ĉirkaŭflanki: *tr* körbevesz

ĉiuflanke: **1)** minden irányban, minden oldalon, mindenhol

►la malamiko ĉiuflanke ĉirkaŭis la urbon: az ellenség minden

oldalról körbevette a várost

2) minden oldalról, minden tekintetben

►ĉiuflanke elprovita lingvo: minden tekintetben kipróbált nyelv

deflankenigi: *tr* eltérít <irányból>, elterel

deflankenigi: **1)** *ntr* eltér, letér <irányból>, kitér <vmi elől>

►deflankenigi dekstren: jobbra letér, jobbra kitér

2) *ntr* *átv* elkalandozik, eltér

►deflankenigi de la temo: eltér a tárgytól

►li deflankenigi de sia origina intenco: eltért eredeti szándékától

deflankenigo: **1)** eltérés, letérés

2) *átv* elkalandozás, eltérés

disflankenigi: *ntr* szétválík, eltávolodik

duflanka: **1)** kétoldalú, bilaterális

►duflankaj interrilatoj: kétoldalú v. bilaterális kapcsolatok

2) kétoldali

►duflanka kapdoloro: kétoldali fejfájás

forflankenigi: *ntr* félrevonul, félrehúzódik *szin* flankenigi

kontraŭflanko: szemközti oldal, ellentétes oldal

kontraŭflanka: szemközti, ellentétes oldali

kontraŭflanke: az ellentétes oldalon

kvarflanka: négyoldalú

►kvarflanka piramido: *mat* négyoldalú gúla

miaflanke: **1)** az én oldalamon

2) részemről

liaflanke: az ő <férfi> részéről
multflanke: sokoldalú, multilaterális
plurflanke: sokoldalú
šiaflanke: az ő <nő> részéről
unuflanke: egyoldalú
► unuflanke sindevigo: egyoldalú elköteleződés
unuflanke: **1)** egyoldalúan
2) egyrészt
flank-al-flanke: egymás mellett, vállvetve *szin* flanko ĉe flanko
flankenigi: **1)** *tr* oldalra visz, oldalra tesz
2) *tr* *átv* kiszorít <vhonnan>
flank-: oldal-, mellék- *l.* flankgardo, flankkapelo, flanklinio,
flanknaĝado, flankokazaĵo, flankselo, flankstrato, flankvelo
flanken-: félre- *l.* flankenmeti, flankenŝovi, flankentiri, flankenvoki
l.m. bildoflanko, dorsoflanko, frontoflanko, kapflanko, krutflanko,
loflanko, mondflanko, montoflanko, ombroflanko, sunflanko,
ŝipoflanko, talusflanko, vojflanko
| **flar/i** **1)** *tr* szagol, megszagol, érez <az orrával>
► flari de sube la violojn: *átv* alulról szagolja az ibolyát
2) *tr* beszippant <az orrával>
3) *ntr* *átv* *pej* szaglászik, szimatol vki v. vmi után <pri>
flaro: szaglás, szagolás
flara: szaglási, szagló- *vö.* olfakta
► flara nervo: *l.* olfakta nervo
flarado: **1)** szagolás, szaglás
2) *biol* szaglás, szaglóérzék *szin* flarsenso
flarilo: **1)** *tréf* nőzi, ormány
2) *fn* *tech* gázjelző, gázdetektor, szivárgásjelző *szin* gasdetektilo
antaŭflari: *átv* előre kiszagol, megérez
► antaŭflari la danĝeron: előre megérzi a veszélyt, megszimatozza a veszélyt
ekflari: *tr* megszagol
elflari: **1)** *tr* kiszagol, orrával megérez
► la hundo elflaris la spurojn de la vulpo: a kutya kiszagolta a róka nyomait
2) *tr* *átv* kiszimatol, vmit megszimatozza
► li elflaras bonan negocon: jó üzletet szimatol
enflari: *tr* beszippant, felszippant, <orrán keresztül> belélegez, beszív
► li enflaris pinĉon da tabako: beszippantott egy csipetnyi dohányt
priflari: *tr* kiszagol, kiszimatol
► la hundo priflaris fazanon: a kutya fácánt szimatolt
► li ĉiam priflaris la favorajn okazojn: mindig megszimatozta a kedvező alkalmakat
flaresplori: *tr* szagolgat, megszagolgat, körbeszagol
flarfosi: *tr* túr <állat>
► porko flarfosas sur la kampo: disznó túr a réten
flarkapablo, flarpovo: szaglóképesség
flarkapti: *tr* *átv* kiszagol, megszimatozza, szagot fog
flarnervo: *l.* olfakta nervo
flarorgano: *l.* olfakta organo
flarsalo: gysz repülő
flarsekvi: **1)** *tr* követi vki v. vmi szagnyomát <n>
2) *tr* *pej* szimatol vki v. vmi után <n>
flarsenti: *tr* orrával megérez, kiszagol
► de malproksime li flarsentis la kuirejon: messziről megérezte a konyhát
flarsenso: *biol* szaglás, szaglóérzék *szin* flarado **2)**, olfakto
flarserĉi: *tr* körbeszimatozza, szaglászik
flartabako: burnót, tubák *szin* snuftabako

flartabakujo: burnótszelence, burnótos szelence, tubákosszelence
szin snuftabakujo
flartrovi: *tr* kiszimatol, kiszaglász
| **flask/o** fonott üveg, demizson
| **flat/i** **1)** *x* hízeleg, bókol vkinek <n v. al>
► kiu flatas al ĉiu, plaĉas al neniu^Z: *közm* ki mindenkire vigyorog, senkit sem szeret
► superulojn flatas, subulojn piedbatas: felfelé alázatos, lefelé gyalázatos
2) *x* *átv* hízeleg, cirógat
► la favora akcepto flatis lian memon: a kedvező fogadtatás cirógatta az egóját
► tempo flatas, tempo batas^Z: *közm* egyszer hopp, másszor kopp
► tiaj opinioj flatis lian memtakson: az ilyen vélemények hízelegtek az önértékelésének
flati sin: áttatja magát
► ŝi flatas sin fariĝi stelulino: azzal áttatja magát, hogy sztár lesz
flata: hízelgő
► estas flate por mi, ke vi invitis min: hízelgő rám nézve, hogy meghívtál
► flata opinio: hízelgő vélemény
flato: hízelgés
► komenci per flato, kaj fini per bato^Z: mézet ígér, mérget ad
► tio estas flato al lia hepato: hízik a mája tőle
flataĉi: *tr* *pej* vki <n> talpát nyalja
flataĵo: hízelgő dolog, bók
flategi: *tr* *pej* vkinek <n> szolgálai módon hízeleg, bálványoz, istenít
flatema: hízelkedő
alflatiga: behízelgő
ĉirkaŭflati: *tr* *pej* körbeudvarol, behízelgi magát vkihez <n>
elflati: *tr* kihízeleg, hízelgéssel elér
flatakiri: *tr* kikunyerál, kihízeleg
flatfroti sin: dörgölődzik <macska>
flatpeti: *tr* kunyerál
flatpremiĝi: *ntr* <hízelkedve> odabújik vkihez <al>
flatservema: szolgálalkú, szervilis
flatulo: *fn* hízelgő, talpnyaló, hajbókoló
l.m. oreflata, palatoflata
| **flatulenc/o** orv bélgázképződés, bélpuffadás
| **flaŭn/o** *gaszt* flan, francia puding
► karamela flaŭno: karamelles puding
| **flaŭr/o** **1)** *növ* növényvilág, flóra
► bakteria flaŭro: *bakt* baktériumflóra
► makroflaŭro: makroflóra
► mikroflaŭro: mikroflóra
2) *bakt* baktériumflóra
► bakteria flaŭro: baktériumflóra
► intesta flaŭro: bélflóra
| **flav/a** **1)** sárga
► Flava Maro: *geo* Sárga-tenger
2) sárga <rassz>
3) *átv* *pol* sárga <áruló>
flavo: **1)** sárga szín
2) *gaszt* tojássárgája
flavi: *ntr* sárgállik
flavaĵo: sárga vmi, sárgaság
flaveca, flaveska: sárgás
flaveta: sárgás, kissé sárga
flavigi: **1)** *tr* sárgít, megsárgít
2) *tr* *koh* sárgít <acélt>

flaviği: *ntr* sárgul, megsárgul, elsárgul
 flavino: *kém* flavin
 flavulo: **1)** *fn* sárgabőrű
2) *fn pol pej* sárga <megalkuvó munkás>
 flavbekulo: *fn pej* zöldfülű, tejfölösszájú
 flavbruna: sárgásbarna
 flavhaüta: sárgabőrű
 flavmalsano: *l.* iktero
 flavnukleotido: *biol kém* flavin-nukleotid
 flavoproteino: *kém* flavoprotein
 flavruğa: rőt, sárgásvörös *szin* rufa
l.m. citronflava, grizflava, helflava, laktoflavino, ovoflavo,
 riboflavino, sabloflava, vaksflava
| Flavi/o *tört* Flavius
| flavon/o *kém* flavon
| fle/o *növ* komócsin <Phleum>
 ►herbeja fleo: mezei komócsin <Ph. pratense>
| flebit/o *orv* visszérgyulladás, phlebitis
| flebotom/o *áll* lepkeszúnyog, pilleszúnyog <Phlebotomus>
| fleg/i **1)** *tr orv* ápol, beteget ápol
2) *tr* gondoz, rendben tart, karbantart
 ►flegi ġardeneton: egy kis kertet gondoz
 ►flegi personajn kontaktojn kun li: személyes kapcsolatokat ápol
 vele
 ►flegi vipuron en sia sino: kígyót melenget a keblén
 flegado: **1)** *orv* ápolás
2) gondozás, karbantartás
 flegejo: *orv* ápolóotthon *szin* flegohejmo
 flegisto: **1)** *orv* ápoló, betegápoló
2) gondozó, karbantartó
 flegistino: **1)** *orv* ápolónő
2) gondozónő
 flegohejmo: *orv* ápolóotthon *szin orv* flegejo
 flegpersonaro: **1)** *orv* ápolószemélyzet
2) gondozószemélyzet
l.m. beboflegado, domflegisto, lingvoflegado, manflegado,
 piedflegado
| Flegetoni/o *mit* Phlegethon <alvilági folyó>
| flegm/o **1)** *ex* nyirok, nyálka *l.* limfo
2) *pszi* flegma
3) *átv* egykedvűség, közöny
 flegma: **1)** *pszi* flegmatikus
2) egykedvű, közönyös
| flegmazi/o *orv* <belső> gyulladás, phlegmasia
 ►blanka dolora flegmazio: phlegmasia alba dolens
| flegmon/o *orv* kötőszövet-gyulladás, phlegmone
 ►fingra flegmono: *l.* paroníhio
| fleks/i **1)** *tr* meghajlít, behajlít, meggörbít
 ►fleksi la brakon: behajlítja a karját
 ►fleksi la genuon: térdet hajt
 ►li fleksis sin: meghajolt
2) *tr tech* hajlít
3) *tr* *átv* betör, megtör, engedményre kényszerít
 ►fleksi lian obstinemon: megtöri a dacosságát
 flekso: **1)** hajlítás
2) hajlat, görbület, kanyarulat
3) *tech* hajlítás
 fleksaĵo: **1)** hajlat, görbület
2) *anat* hajlat, görbület
 fleksanto: *anat* hajlítóizom, flexor *szin* fleksoro

fleksebla: *átv* is hajlítható, hajlékony, flexibilis
 ►fleksebla talio: hajlékony derék
 ►fleksebla tubo: rugalmas tömlő
 ►kun flekseblaj paĝoj: ruganyos léptekkel
 ►procedi flekseble: rugalmasan jár el
 fleksebleco: *átv* is hajlékonyság, rugalmasság, flexibilitás
 fleksiĝa: hajlékony, rugalmas, flexibilis
 fleksiĝema: alkalmazkodó, simulékony
 fleksiĝi: **1)** *ntr* hajlik, meghajlik, behajlik, meghajol
 ►kun fleksiĝantaj genuoj: rogyadozó térdekkel
2) *ntr* *átv* megtörik, alkalmazkodik, megadja magát, beadja a derekát
 ►fleksiĝi al la destino^z: meghajlik a sors előtt, beletörődik a
 végzetébe
 ►fleksiĝi sub lia volo: meghajol az akarata előtt
 ►pli bone fleksiĝi ol rompiĝi^z: *közm* törik a fa, ha meg nem hajol
 fleksiĝo: **1)** hajlás, behajlás, meghajlás, hajlat
2) kanyar
 defleksi: **1)** *tr* elhajlít, elgörbít, behajlít
2) *tr vill* eltérít *l.* defleksa bobeno
 defleksiĝo: *tech* behajlás
 nefleksebla: **1)** merev, nem hajlékony
2) hajlíthatatlan, hajthatatlan
 retrofleksi: *tr* hátrahajlít
 subfleksi: **1)** *tr* behajlít <teher alatt>
2) *tr* megroggyant
3) *tr* *átv* megtör
4) *tr* maga alá gyűr
 subfleksaĵo: *geo* alágýürödés
 subfleksiĝi: **1)** *ntr* behajlik <teher alatt>
2) *ntr* megroggyan
3) *ntr* *geo* alágýürödik
 subfleksiĝo: **1)** *fiz* behajlás, meghajlás <teher alatt>
2) megroggyanás
3) *geo* alágýürödés
 transfleksiĝa: *mat* inflexió
 ►transfleksiĝa punkto, transfleksiĝejo: inflexió pont
 fleksloko: hajlítási pont
 fleksomomanto: *fiz* hajlítónyomaték
 fleksosago: *ép tech* ívmagasság
 fleksorezisto: *fiz* hajlító ellenállás
l.m. genufleksi, riverflekso, trunkoflekso
| fleksi/o *nyt* flexió, hajlítás, ragozás *vö.* infleksio
 fleksia: *nyt* flektáló, hajlító
 ►fleksia afikso: flexió képző
 ►fleksia lingvo: hajlító nyelv, flektáló nyelv *szin* fanda lingvo
 fleksii: *tr nyt* hajlít, ragoz
 fleksiaĵo: *nyt* ragozott alak
 fleksiilo: *nyt* rag, jel, flexíva
 nefleksiebla: *nyt* nem ragozható
 senfleksia: *nyt* ragtalan, rag nélküli
| fleksor/o *anat* hajlítóizom, flexor *szin* fleksanto
| flebotomi/o *orv* érvágás <vénán>, venasectio, phlebotomia
| fles/o *áll* érdes lepényhal, folyami lepényhal <Platichthys>
| Flevoland/o *geo* Flevoland
| flibustr/o *tört* kalóz <az Antillákon>
| flik/i **1)** *tr* foltoz, megfoltoz, befoltoz
 ►fliki ŝuon: cipőt foltoz
 ►fliki vestaĵon: ruhát foltoz
2) *tr* *átv* foltoz, javít

►li ne povas fliki per tio sian honoron: ezel nem tudja befoltozni a becsületét

fliko: **1)** foltozás

2) folt *szin* flikajo, patch

flikaĉi: *tr* pej foldozgat, toldozgat

flikajo: folt <megfoltozott anyagon>

flikilo: **1)** foltozótű

2) foltozószer

►flikilo por pneŭoj: gumiragasztó

flikilaro: foltozókészlet

flikisto: foltozószer

flikistino: foltozóvarrónő

flikitaĵo: **1)** foltozott rész <*pl.* ruhán>

2) *átv* pej fércmunka, fércmű, tákolmány

flikumi: *tr* l. fadenfliki

flikfungo: stoppolófa

flikkudri: *tr* foltot varr vmire <*n*>

l.m. fadenfliki, farbofliki, ŝufliki

| **flikten/o** *orv* hólyag, pörsevés, phlyctaena

| **flint/o** ólomüveg, flintüveg

| **flip/o** <műkorcsolyázás> flip

| **flirt/i** **1)** *ntr* repdes, lobog <*pl.* zászló>

►siaj haroj flirtas en la vento: haja lobog a szélben

►papilio flirtas en la aero: lepke repdes a levegőben

2) *ntr* *átv* kacérkodik, flörtöl vkivel <*kun*>

flirto, flirtado: **1)** repdesés, lobogás

2) flört, kacérkodás

flirtaĵo: könnyű bók, flörtölő gesztus

flirtema: csapodár

flirtigi: *tr* lobogtat, repkedtet

ĉirkaŭflirti: **1)** *tr* körbeprepdes

2) *tr* pej körbeudvarol

l.m. amflirti

| **f-l/o** l. fraŭlo

| **fliŝ/o** *geo* flis <üledékes tengeri rétegsor>

| **floem/o** *növ* hancstest, hancs, phloem *szin* basto

| **flog/o** **1)** *növ* Phloga

2) *növ* ne lángvirág l. flokso

| **flogiston/o** *kém tört* flogisztion <alkímiai folyadék>

| **flok/o** pehely, pihe, pihőke

►flokaj de lano, neĝo, vato: gyapjú-, hó-, vattapehely

floka: pehely-, pihe-

►floka semkorno de buterfloro: pitypang repülőszőrös magja

flokigi: **1)** *tr* pelyhekre foszt

2) *tr* *kém* pelyhesít, flokkulál, kiflokkulál

flokiĝo: *kém* pelyhesedés, flokkulálódás

floksilko: *tex* burett, hulladékselyem

l.m. avenflokaj, fulgofloko, maizflokaj, neĝofloko, sapoflokaj, terpomflokaj

| **floks/o** *növ* lángvirág, flox <Phlox>

►panikla flokso: bugás lángvirág, évelő lángvirág, bugás flox <Ph. paniculata>

| **flor/o** **1)** *ált* virág <virágos növény>

►aglofloro: l. akvilegio

►buterfloro: l. leontodo

►eternoflora: l. helikrizo

►hindia flamflora: l. hindia iksoro

►kadavroflora: l. stapelio

►kaskoflora: l. akonito

►kloŝflora: l. kampanulo

►kokardflora: l. galjardo

►kornoflora: l. cerastio

►krucoflora: l. brasikacoj

►majflora: l. konvalo

►malsatflora: l. drabo

►martoflora: l. printempa leŭkoj

►mirflora: l. ŝajnjlapo

►muskeca malsatflora: l. muskeca drabo

►neĝflora: l. leontopodo

►pajloflora: homoki szalmagyopár, sárgagyopár <Helichrysum aureum>

►pipflora: l. aristolokio

►sangoflora: l. hemanto

►simiflora: l. mimulo

►stelflora: l. stelario

►sunflora: l. helianto

►arta flora: művirág

►ĝardena flora: kerti virág

►kampa flora: mezei virág

►ornama flora: dísznövény

►unu flora ne estas krono^z: *közm* egy virág nem tavasz

2) *növ* virág <növény termő része>

►kompleta flora: teljes virág, hiánytalan virág

►la insecsaj folioj de la floroj nomiĝas karpeloj: a virág nőnemű leveleit termőlevélnek hívják

►la virsecsaj folioj de la floroj nomiĝas stamenoj: a virág hímnemű leveleit porzónak hívják

►nekompleta flora: hiányos virág

►papiliforma flora: pillangósvirág

►regula flora: szabályos virág

3) *átv* vmi virágja <legszebb része>

►en la flora de sia juneco: ifjúsága virágában

►en la flora de siaj jaroj: legszebb éveiben, évei teljében

►floroj en lia parolado: szővirágok a beszédében

flori: **1)** *ntr* *növ* virágzik

2) *ntr* *átv* virágkorát éli

►dek-okjara, nun ŝi floras: tizennyolc éves, most éli virágkorát

3) *ntr* *átv* virágzik, virul

►floras la komerco kaj industrio: virágzik a kereskedelem és az ipar flora: **1)** *ex* virág l. floro 2

2) virágminta <díszítés>

►tapeto kun flora: virágmintás tapéta

floranta: **1)** *növ* virágzó

2) *átv* viruló

florejo: virágoskert *szin* florĝardeno

floristo: **1)** *agr* virágkertész *szin* florĝardenisto

2) virágáros *szin* florvendo

florujo: virágtartó, virágváza, virágcserep

florumi: *tr* virággal díszít

►florumita altaro: virággal díszített oltár, virágdíszes oltár

ĉirkaŭflora, randflora: *növ* szélső virág <fészkés virágzatban> *szin* randflora

disflori: **1)** *ntr* *növ* kivirágzik, kinyílik

2) *ntr* *átv* szétterjed

►la variolmakuloj disfloris sur lia vizaĝo: a himlőhelyek szétterjedtek az arcán

ekflori: *ntr* kivirágzik, virágzásnak indul

inflora: *növ* nővirág

forflori: *ntr* elnyílik, elvirágzik

pseŭdoflora: *növ* álvirág

reflori: *ntr* *növ* újravirágzik, másodszor virágzik, másodvirágzik
 refflorado: *növ* átv is újbóli virágzás, másodvirágzás
 virfloro: *növ* himvirág
 floraranĝo: virágkompozíció
 florbedo: *agr* virágágy, virágágyás
 florbulbo: *növ* virághagyma
 florburĝono: *növ* virágrügy, bimbó *szin* butono 3
 florbutiko, florvendejo: virágbolt, virágüzlet
 flordeseĝna: virágmintás, virágos <*pl.* ruhaanyag>
 flordomo: *agr* télikert
 florepoko: *átv* virágkor
 florfolio: *növ* viráglevél
 florĝardenisto: *agr* virágkertész
 florgrapolo: *növ* fűrtvirágzat
 florkalendaro: virágnaptár
 florkesto: virágláda, virágtartó vö. florpoto
 florkiosko: virágosbódé, virágárus bódé
 florkultivo: *agr* virágtermesztés, virágkertészet
 florkultivejo: *agr* virágkertészet <hely>
 floringvo: *nyt* virágnyelv
 flormielo: **1)** *növ* nektár *szin* nektaro 4
2) *gaszt* virágméz
 florolegomo: ehető virágú zöldség
 florornamo: virágdisz
 florornamita: virággal díszített, virágdíszes, virágos
 florplantoj: *l.* spermatofit
 florplena: virággal teli, virágos
 florpolvo: *növ* virágpor, hímport, pollen *szin* poleno
 florpoto: virágcserep vö. florkesto
 flortigo: *növ* virágkocsány
 florvendisto: virágárus
 florvendistino: virágáruslány
l.m. diskofloro, frostofloro, fruktofloro, karcerfloro langetfloro, paperfloro, potfloro, radifloro, randfloro, salikfloro, sekfloro, sovaĝfloro, tubetfloro
| Flor/o 1) *mit* Flóra, Flora
2) Flóra <utónév>
| floreal/o *tört* floréal, virágzás hava <ápr. 20–május 19.>
| Florenc/o *geo pol* Firenze <IT>
 ▶Florenco estas la ĉefurbo de Toskanio: Firenze Toscana fővárosa
| Florenten/o Florentin <utónév>
| floren/o *gazd* tört florin, firenzei forint <pénznem>
| Florian/o Flóris, Flórián <utónév>
| Florid/o 1) *geo* Florida <félsziget>
 ▶Florida Markolo: Floridai-szoros
2) *geo pol* Florida <állam> <US>
| florideofic/oj *növ* Florideophyceae <vörösmoszat osztály>
| floroglucinol/o *kém* floroglucin
| flos/o 1) úsztatott farönkök
2) *hajó* tutaj
 flosi: **1)** *ntr* úszik, lebeg <folyadék felszínén>
2) *ntr* háton lebeg, fekszik <vízben>
 flosaĵo: uszádek
 flosanta: úszó, vízen lebegő
 flosigi: *tr* úsztat <vízen>
 flosigado: faúsztatás
 flosilo: **1)** úszó <felszínen úszó jelzőeszköz>
 ▶korka flosilo de hokfadeno: horgászszinór parafaúszója
 ▶flosilo de fiŝreto: halászháló úszója
2) *tech* úszó

▶flosilo de karburilo: karburátor úszója
3) *hajó* jelzőbólya
4) *rep* úszótalp <hidroplán>
 flosisto: *hajó* tutajos
 surflosebla: *hajó* tutajozható
 ▶surflosebla rivero: tutajozható folyó
 flosankro: *hajó* tengeri horgony
 flosdoko: *hajó* úszódokk
 flosforto: *fiz* víz felhajtóerő
 flosgruo: *tech* úszódaru
 flosjako: *hajó* mentőmellény *szin* savjako
 flosligno: úsztatott fa, tutajfa
 floslinio: *hajó* merülési vonal
 flosmino: *kat* úszóakna
 flosponto: *közl* pontonhíd *szin* pontonponto
 flosvojo: *közl* tutajsurrantó, tutajozó csatorna
l.m. korkflosilo
| flot/o *hajó* flotta
 ▶komerca floto: *gazd* kereskedelmi flotta
 ▶milita floto: *kat* hadiflotta
 flotestro: *hajó* flottaparancsnok
l.m. aerfloto, aŭtofloto
| flu/i 1) *ntr* folyik <folyadék>
2) *ntr* áramlik, folyik <folyadék, gáz>
3) *ntr* átv folyik, ömlik, áramlik <nagyobb tömegben>
4) *ntr* átv simán megy, folyékonyan halad <*pl.* társalgás>
 flua: **1)** *mn* folyó
 ▶flua akvo: folyó víz
2) *átv* gördülékeny, folyékony, folyamatos
 ▶flua lingvoscio: folyékony nyelvtudás
 ▶flua stilo: gördülékeny stílus
 ▶flue paroli: folyékonyan beszél
3) *ex fiz* folyékony halmazállapotú *l.* likva
 fluo: **1)** folyás, ömlés
 ▶en la fluo de la historio: *átv* a történelem folyamán
 ▶kontraŭ fluo: ár ellen
 ▶laŭ fluo: ár mentén
 ▶remi kontraŭ la fluo: folyás ellen evez
2) *a.* átv áradat, áramlás, folyamatos áramlás
 ▶Antarkta Fluo: *met* Nyugatiszél-áramlat
 ▶atmosferaj fluoj: *met* légköri áramlatok
 ▶elektra fluo: *ex l.* kurento
 ▶Golfi Fluo: *met* Golf-áramlat
 ▶Kanaria Fluo: *met* Kanári-áramlat
 ▶la fluo de la homamaso: tömeg áradata
 ▶Nord-Ekvatora Fluo: *met* Észak-Egyenlítői-áramlat
 ▶Sud-Ekvatora Fluo: *met* Dél-Egyenlítői-áramlat
 ▶turbula fluo: *fiz* turbulens áramlás
2) *b.* áramlat, irányzat *szin* tendenco
 ▶politikaj fluoj: *pol* politikai áramlatok, politikai irányzatok
3) *vill* áram *szin* kurento
 fluadi: *ntr* <szakadatlanul> folyik, folydogál, <szüntelenül> áramlik
 fluaĵo: **1)** folyadék, folyós vmi
2) *fiz* folyadék *szin* likvo
 fluaĵa: folyadék-, folyékony <halmazállapotú>
 flueco: **1)** folyósság
2) *átv* folyékonyság, folyamatosság, gördülékenység
 fluecigi: *tr* elfolyósít, cseppfolyósít, folyóssá tesz
 fluegi: **1)** *ntr* ömlik, zúdul, hömpölyög, patakzik
2) *ntr* átv özönlik, hömpölyög <*pl.* tömeg>

fluego: folyam, áradat
 fluejo: *geo* folyómeder, folyóágy
 fluero: csepp
 flueti: *ntr* csorog, szivárog
 fluetadi: *ntr* csordogál, csörgedezik
 fluigi: *tr* folyat
 ►fluigi al sia muelejo: saját malmára hajtja a vizet
 fluigi: *ntr* megfolyik, folyni kezd
 fluilo: lefolyó, vízterelő
 alflui: **1)** *ntr* beömlik, idefolyik, odafolyik
2) *ntr* átv beözönlik
 ►amasoj de enmigrantoj alfluis en la landon: bevándorlók tömegei
 özőnlöttek be az országba
 alfluo: **1)** víz odafolyás, befolyás
2) hajó víz dagály *szin* fluso
 ►alfluo kaj defluo: árapály
 alfluanto: *geo* mellékfolyó, folyó mellékága
 ĉirkaŭflui: *tr* körbefolyik, körbeáramlik
 ►la rivereto ĉirkaŭfluis la fortikajjn murojn: a patak körbefolyta a várfalakat
 deflui: *ntr* lefolyik vmiről, elfolyik vmitől
 defluo: **1)** lefolyás, elfolyás <vhonnan>
2) hajó víz apály *szin* forfluo 2, malfluso, marefluo
 defluilo: ép lefolyó, vízelvezető
 ►gutranda defluilo: ereszcatorna
 ►strata defluilo: utcai lefolyó<csatorna>
 disflui: **1)** *ntr* szétfolyik, szétömlik
2) *ntr* átv szétáramlik
3) *ntr* átv elmosódik, szertefoszlik <szem előtt>
 ekflui: *ntr* <folyadék> elered, folyni kezd
 ►ekfluis ŝiaj larmoj: eleredtek a könnyei
 elflui: **1)** *ntr* kifolyik, kiömlik, kiáramlik
2) *ntr* átv kifolyik, kiözönlik, kitódul
 ►la homoj elfluis el la kinejo: az emberek kiözönlöltek a moziból
 ►multa mono elfluas por nenecesaĵoj: sok pénz elfolyik szükségtelen dolgokra
3) *ntr* átv következik <vmi vmiből>
 ►el via aserto ne fluas, ke: állításodból nem következik, hogy
 elfluo: **1)** kifolyás, kiömlés
2) átv kiözölés, kitódulás
3) *orv* folyás, fluor
 ►blanka elfluo: *l.* leŭkoreo
 ►pusa elfluo: gennyfolyás, pyorrhoea
 elfluejo: *geo* torkolat, kifolyás
 elfluilo: kifolyó <pl. cső, csőr, csatorna>
 enflui: **1)** *ntr* befolyik, beömlik
2) *ntr* átv beáramlik, beözönlik, betódul
 ►kia utilo enfluos el la vendoj?: milyen haszon jön be az eladásokból?
 ►la gelernantoj enfluis en la klasĉambrojn: a tanulók betódultak az osztálytermekbe
 enfluejo: *geo* folyótorkolat *szin* riverenfluo
 forflui: *ntr* elfolyik
 forfluo: **1)** elfolyás
2) víz hajó apály *szin* defluo 2, malfluso, marefluo
 forfluigi: *tr* elfolyat, kifolyat
 ►forfluigi infanon kune kun la bano^Z: a fürdővízzel együtt a gyereket is kiönti
 ►forfluigi la eluzitan oleon: leengedi a fáradt olajat
 forfluilo: *tech* leeresztőcsap, leeresztőnyílás

kontraŭflue: ár ellen, árral szemben, folyással szemben, folyón felfelé
 kontraŭfluo: **1)** szembefolyás
2) *tech* ellenáram, ellenáramlás
 kunflui: **1)** *ntr* egybefolyik, összefolyik, egybeömlik
2) *ntr* átv egybeolvad
 ►la ombroj kunfluis kun la mallumo: az árnyak egybeolvadtak a sötétséggel
 kunfluejo: *geo* összefolyás, közös torkolat
 laŭflue: folyásirányban, ár mentében, folyás mentén
 preterflui: **1)** *tr* elfolyik vmi mellett <n>
 ►la rivero preterfluas la urbon: a folyó a város mellett folyik el
2) *tr* átv eláramlik vmi mellett <n>, elhőmpölyög vmi mellett <n>
 ►la homamaso preterfluis baritan triumfarkon: az embertömeg elhőmpölygött az elzárt diadalív mellett
 reflui: **1)** *ntr* visszafolyik
2) *ntr* átv visszaáramlik, visszaözönlik
 senflua: álló-, folyás nélküli
 superflui: **1)** *x* kifolyik, túlfolyik, túlömlik vmin <n v. sur>
 ►la lakto superfluis la randon de la sitelo: a tej a túlfolyt a vödör szélén
2) *ntr* felesleges
 ►viaj avertoj superfluas: fölöslegesek a figyelmeztetéseiteid
 superflua: felesleges, fölösleges
 ►spesmilo superflua poŝon ne ŝiras^Z: Inkább csurranjon, mint cseppenjen
 superfluanta: **1)** <túlfolyás miatt> kifolyó, túlfolyó
2) átv túlárado
 superfluo: **1)** túlfolyás, <túlfolyás miatt> kiömlés
2) felesleg
 ►de superfluo malboniĝas la ĝuo^Z: *közm* a jóból is megárt a sok
 ►havi ĝin en superfluo: bőségesen van neki belőle <n>
 superfluilo: *fn tech* túlfolyó
 suprenfluo: felfelé áramlás
 traflui: **1)** *x* átfolyik, átömlik vmin <n v. tra>
2) *x* átv átáramlik
 traflueti: *x* átcordogál, átszivárog vmin <n v. tra>
 transfluigi: **1)** *tr* átfolyat, átáramoltat
2) *tr orv* átömleszt <pl. vért, plazmát>
 fluakvo: folyó víz <nem állóvíz>
 flulinia: áramvonalas
 flulinio: áramvonal
 fluometro: *geo* folyásmérő
 flurondo: *vill* áramkör *szin* cirkvito 1
 flusapo: folyékony szappan
 flutubo: *fiz* áramvonalcső
 flusablo: *geo* futóhomok
 fluskemo: *tud* folyamatára
 flusterko: *agr* hígtrágya
 fluvojo: folyásirány
 reflukondensilo: *tech* visszafolyós hűtő
 superfluvalvo: *tech* túlfolyószelep
l.m. aerfluo, akvofluo, homofluo, informfluo, lafofluo, maralfluo, marefluo, marfluo, nazfluulo, parolfluo, rapidfluo, riverenfluo, sangalfluo, sangofluo, ŝprucfluo, tempofluo, ventrofluo, varmofluo
| flug/i **1)** *ntr* repül, száll <szárnyakkal>
2) *ntr közl* repül <eszközzel>
3) *ntr* átv repül <külső erő hatására>
 ►flugi en la aeron^Z: átv is levegőbe repül
4) *ntr* átv repül <gyorsan halad>

flugo: **1)** repülés
2) *közl rep* járat <légi eszköz>
 ►subpreza flugo: fapados járat
 fluga: **1)** repülés-, repülő
 ►flugaj insektoj: repülő rovarok
2) *átv* röpke, gyors
 ►fluga rigardo: röpke pillantás
 flugigi: **1)** *tr* röptet, repültet
 ►flugigi aviadilon: repülőgépet közlekedtet
 ►flugigi kajton: sárkányt ereget
2) *tr közl* <légi eszközön> szállít
3) *tr* röpít, levegőbe dob
 flugaĵo: repülő tárgy, repülő állat
 ►ĉiuj flugaĵoj laŭ siaj specoj: *bibl* mindenfajta repdeső állat
 ►nekonata flugaĵo: ismeretlen repülő tárgy
 flugantaro: *áll* repülő madárcsapat
 flugema: **1)** repülő kedvű
2) illékony, mulékony
 ►esti flugema kiel vento^Z: nem tud meglenni egy helyen
 flugestro: *rep* kapitány
 flugeti: **1)** *ntr* repked, szálldos
 ►papilio flugetas inter la herboj: lepke szálldos a fűszálak között
2) *ntr* libeg, lobog
 ►lia plumornamo flugetis en la vento: tollásze libegett a szélben
3) *ntr* könnyed léptekkel jár, siklik
 flugilo: **1)** *áll* szárny
2) *átv* szárny <a gyorsaság jelképe>
 ►havigi al li flugilojn: *átv* szárnyakat ad neki
 ►per flugiloj de facila vento: könnyű szél szárnyán
3) *átv* védőszárny
 ►sub la ombro de Viaj flugiloj mi min kaŝas: *bibl* szárnyaid árnyékában keresek oltalmat
 ►sub liaj ŝirmaj flugiloj: védőszárnyai alatt
4) *ép* ajtószárny, ablakszárny *szin* klapo
5) *ált* szárny <tárgy> *szin* alo
 flugila: **1)** szárny-, szárnnyal kapcsolatos
2) szárnyas
 ►flugila estaĵo: szárnyas lény
 ►flugilaj vortoj: *ir* szállóige *szin* flugilhava esprimo
 flugiluloj: *l.* pteriguloj
 ►dermflugiluloj: *l.* dermapteroj
 ►franĝoflugiluloj: *l.* tizanopteroj
 ►rektaflugiluloj: *l.* ortopteroj
 ►retflugiluloj: *l.* neŭopteroj
 ►ventumilflugiluloj: strepsipteroj
 alflugi: *ntr* iderepül, odarepül
 altfluga: magasröptű, ambiciózus
 altflugi: **1)** *ntr* magasan száll
2) *ntr* *átv* szárnyal
 ĉirkaŭflugi: *tr* körberepül
 deflugi: *ntr* lerepül <vhonnan>
 ►tegoloj deflugadis pro la ventego: cserepek repültek le a nagy szél miatt
 disflugi: **1)** *ntr* szétrepül, szétszáll
2) *ntr* *átv* gyorsan elterjed
 ►disflugis la novaĵo, ke: gyorsan elterjedt a híre, hogy
 disflugigi: **1)** *tr* szétrepít
2) *átv* gyorsan elterjeszt
 ekflugi: *ntr* felszáll, repülni kezd
 ekflugo: felszállás

►ekflugo de aviadilo, birdo: repülőgép, madár felszállása
 elflugi: *ntr* kiszáll, kirepül
 elflugigi: *tr* kirepít, kiröptet
 enflugi: *ntr* berepül, beszáll v_hova <n -n>
 forflugi: **1)** *ntr* elrepül, elszáll
2) *ntr* *átv* gyorsan elmúlik, megszűnik
 ►kaptu min kiel forflugintan venton!^Z: köd előttem, köd utánam!
 ►la tempo rapide forflugis: gyorsan elszállt az idő
 ►via emo lerni rapide forflugis: hamar elszállt a tanulási kedved
 malsuprenflugi: *ntr* leszáll
 preterfluge: kutyafuttában
 preterflugi: *tr* elszáll vmi mellett <n>
 reflugi: *ntr* visszarepül, visszaszáll
 senflugila: szárnyatlan
 senflugiluloj: *áll* szárnyatlan rovarok <Apterygota> *szin*
 senpteriguloj
 superflugi: *tr* vmi fölé <n> száll
 ►la aviadiloj superflugis la urbon: a repülőgépek a város fölé szálltak
 suprenflugi: *ntr* felszáll
 surflugi: *x* rászáll, leszáll vmire <n v. sur -n>
 ►kolombo surflugis la preĝejturon: galamb szállt a templomtoronyra
 traflugi: *tr* átrepül
 ►ideo traflugis lian kapon: egy ötlet villant át az agyán
 ►traflugi grandan distancon: nagy távolságot repül át
 transflugi: **1)** *tr* átrepül, átszáll vmin túlra <n>, v_hova
 ►li transflugis la oceanon: átrepült az óceánon
 ►la cikonio transflugis sur la insulon: a gólya átrepült a szigetre
 ►la bombaviadiloj transflugis la urbon: a bombázók átrepültek a város felett
2) *ntr* *átv* száll, gyorsan terjed
 ►la famo transflugis el unu buŝo en alian: a hír szájról szájra terjedt
 flugalianco: *rep* légiszövetség
 flugaparato: *rep* repülőeszköz
 flugarmeo: *kat rep* légierő
 flugarmeano: *kat rep* légierő katonája, repülő
 flugaŭtonomeco: *rep* repülési hatótávolság
 flugbato: **1)** szárnycsapás
2) *sp* röptezés <tenisz>
 flugbazo: *kat rep* légi bázis
 flugbileto: *közl* repülőjegy
 flugboato: *l.* hidroplano
 flugbombo: *kat* repülőbomba
 flugcindro: pernye
 flugdisko: *sp* agyaggalamb, korong *szin* argila kolombo
 flugdistanco: **1)** légvonalban mért távolság, távolság légvonalban
2) repülési távolság, repülőtávolság
 flugdrako: *l.* kajto
 flugembargo: *rep pol* repülési tilalom
 flugferdeko: *hajó kat* felszálló fedélzet
 flugfiŝo: *l.* ekzoceto
 Flugfiŝo: *csill* Repülőhal, Volans
 flugfolio: **1)** röplap, szórólap
2) *pol* röpcédula
 flugfortreso: *rep kat* repülőerőd
 flughaveno: *rep közl* légikikötő, repülőtér
 flugilhava: szárnyas
 flughundo: *l.* pteropodo
 flugilkorno: *zene* szárnykürt
 flugilpsokoj: *l.* psokopteroj
 flugilraketo: *l.* kromisilo

flugilŝipo: *hajó* szárnyashajó
 flugilŝraŭbo: *tech* szárnyas csavar *szin* aletŝraŭbo
 flugilŝraŭbingo: *tech* szárnyas anya *szin* aletŝraŭbingo
 flugipova: *rep* repülőképes, repülni tudó
 flugkapti: *tr* lecsap vmire <n>, röptében elkap
 flugkompanio: *közl rep* légitársaság, repülőársaság
 flugkonekto: *rep* légi csatlakozás, repülőgép-csatlakozás
 fluglegi: *tr* átfut, gyorsan átolvas
 flugmaŝino: *l.* aviadilo
 flugmitingo: *pol* röpgyűlés
 flugokampo: **1)** *rep* kifutópálya *szin* aerodromo, flugtereno, kurejo
2) *rep* <egyszerűbb> repülőtér, felszállópálya
 flugoklubo: *rep* repülőklub
 flugpendi: *ntr* lebeg <a levegőben>
 flugpilko: *l.* repilko
 flugpreta: repülésre kész
 flugradiuso: *rep* hatótávolság, akciórádiusz
 flugrapido: *rep* repülési sebesség
 flugregistro: *rep* repülésirányító
 flugsimulilo: *rep* repülésszimulátor
 flugtereno: *rep* kifutópálya *szin* aerodromo, flugokampo, kurejo 2
 flugtesti: *tr rep* berepül <légi eszközt>, próbarepülést végez vmivel <n>
 flugtrafika: *rep* légi forgalmi
 flugtrafiko: *közl rep* légi forgalom *szin* aertrafiko, avitrafiko
 flugtuŝi: **1)** *tr* horzsol, súrol
 ►kuglo flugtuŝis lian brakon: egy golyó súrolta a karját
2) *tr* épp hogy érint, érintőlegesen tárgyal
 ►ni nur flugtuŝis la demandon: éppen hogy csak érintettük a kérdést
l.m. birdoflugo, timekflugi, velflugi
| fluid/o 1) *fiz* fluidum <folyadékok és gázok gyűjtőneve>
 ►perfekta fluido: ideális folyadék, tökéletes folyadék
 ►malkunpremebla fluido: összenyomhatatlan folyadék
2) *ex fiz* fluidum <nem észlelhető közeg>
3) *fil* fluidum <kiáradó energia>
 fluida: **1)** *fiz* fluid halmazállapotú <gáz, folyadék>
2) *ex* folyadék-, folyékony *l.* likva
 fluidaĵo: *ex* folyadék *l.* likvo
 fluideco: *fiz* fluid állapot, fluiditás
 fluidigi: *tr* cseppfolyósít
 fluidiĝi: *ntr* cseppfolyósodik, megolvad, cseppfolyóssá válik
 fluidiko: *fiz* áramlástan
 malfluida: *fiz* szilárd <halmazállapotú> *szin* solida 1
 superfluideco: *fiz* szuprafluiditás
 fluidomeĥaniko: *fiz* folyadékok és gázok mechanikája, áramlástan, fluidmechanika
 fluidomekaniko: *l.* fluidomeĥaniko
| fluks/o 1) *mat* fluxus
2) *fiz* fluxus, erővonalnyaláb
 ►elektra fluksa: *vill* elektromos fluxus
 ►linio de magneta fluksa: mágneses fluxusvonal
 ►magneta fluksa: mágneses fluxus
 fluksdenso: *fiz* fluxussűrűség
 ►elektra fluksdenso: elektromos fluxussűrűség
 ►magneta fluksdenso: mágneses fluxussűrűség
 flukslinio: *fiz* fluxusvonal *szin* kampa linio
 fluksometro: *eltr* fluxusmérő, fluxméter, maxwellméter, radiométer
l.m. lumfluksa
| fluktu/i 1) *ntr* anat ide-oda hullámzik, lüktet, fluktuál <folyadék üregben>

2) *ntr* átv ingadozik, hullámzik, fluktuál, lebeg vmi körül <ĉirkaŭ>
 ►fluktui ĉirkaŭ mezvaloro: középérték körül ingadozik
 ►la borsaj kurzoj ofte fluktuas: a tőzsdei árfolyamok gyakran ingadoznak
 ►la akcioj de la entrepreno fluktuis ĉirkaŭ mil forintoj: a vállalat részvényei ezer forint körül ingadoztak
l.m. kurzfluktuaĉo
| fluor/o kém fluor <F>
 fluorapatito: *kém* fluorapatit
 fluorborato: *kém* fluorborát
 fluorido: *kém* fluorid
 ►bora fluorido: bórf fluorid
 ►heksafluorido: *kém* hexafluorid
 fluorsiliciato: *kém* fluorszilikát
 fluorspato: *l.* fluorito
| fluoreŝcein/o kém fluoreszcein, rezorcinfalein
 ►tetrabrom-fluoreŝceino: tetrabrom-fluoreszcein
| fluoreŝk/i ntr fiz fluoreszkál
 fluoreŝko: *fiz* fluoreszkálás, fluoreszcencia
| fluorit/o ásv fluorit
| flus/o hajó víz dagály, magasvíz vö. tajdo, altmaro
 flusas: *ntr* hajó víz dagály van
 ekflusas: *ntr* jön a dagály
 malfluso: *hajó víz* apály, mélyvíz vö. malaltmaro
 malflusas: *ntr* apály van
 ekmalflusas: *ntr* jön az apály
| fluŝtr/i 1) *tr* sűg, ŝutog
 ►fluŝtri en lian oreĉon: a fűlebe sűg
2) *ntr* átv hgut susorog, zizeg
 ►la roĵakvo fluŝtras sur la ŝtonetoj: a patak vize csörgedezik a kőveken
 fluŝtro: **1)** sűgás
2) *nyt* ŝutogás
3) *átv hgut* sustorgás, zizegés
 fluŝtrado: sugdosás, sugdolózás
 interfluŝtri: *ntr* összesűg
 laŭfluŝtre: a rossz nyelvek szerint
| fluŝtr/o áll Flustra <egyfajta mohaállat>
| flut/o zene fuvola, furulya
 ►eŭska fluto: baszk furulya, galoubet
 ►indiana fluto: indián furulya
 ►ludi fluton: fuvolán játszik
 ►okta fluto: *l.* fifro
 ►paŝtista fluto: pásztorsíp, pánsíp *szin* pajnoŝalmo
 ►sorĉa fluto: varázsfuvola
 ►transversa fluto: harántfuvola
 fluti: *ntr* fuvolázik
 fluteto: *l.* fifro
 flutisto: *zene* fuvolaművész, fuvolás
 basfluto: *zene* basszusfurulya, basszusfuvola
 dufluto: *zene* kettős fuvola
l.m. aldfluto, basfluto, bekfluto, ladfluto, sakfluto, sopranfluto
| fluter/o orv flutter <szapora pitvar-összehúzóadás pitvarlebegésben>
| Fob/o mit Phobosz, Phobus
| fobi/o pszi iszony, fobia
 ►havi fobion: iřtőzik vmitől <al>, fobiája van
l.m. aerofobio, agorafobio, akvofobio, anglofobio, fremdofobio, helmintofobio, hidrofobio, islamo-fobio, klostrofobio, ksenofobio, seksofobio, sociofobio

| **focen/o** áll barnadelfin, tengeri disznó *szin* marporko

| **Focid/o** tört geo Phokisz

| **foin/o** áll nyest, európai nyest, könyest <Martes foina> *szin* mustelkato

| **foir/o** *gazd* vásár vö. bazaro

►industria foiro: ipari vásár

►Kristnaska foiro: karácsonyi vásár

►semajna foiro: hetivásár

foirego: *gazd* nagybani vásár

foirejo: *gazd* vásárhely, vásártér, vásárterület

foiristo: *fn* *gazd* vásáros, vásári eladó

foirhalo: vásárcsarnok

foirplaco: vásártér

foirtago: vásárnap

l.m. brutfoiro, jarfoiro, librofoiro, mondfoiro, specimenfoiro, varfoiro

| **foj/o** alkalom, íz vö. okazo

►ankoraŭ unu fojon: még egyszer *szin* ankoraŭfoje

►ĉi tiun fojon: ezúttal, ez alkalommal *szin* ĉi-foje

►ĉiun fojon: minden alkalommal *szin* ĉiufoje

►dek fojojn mezuru, unu fojon detranĉu^Z: *közm* kétszer mérj, egyszer vágj

►duan fojon: másodszor, második alkalommal, másodízben *szin* duafoje

►fojon post fojo: időnként, többször

►iun fojon: egyszer, egy bizonyos alkalommal *szin* iufoje

►je la lasta fojo, la lastan fojon: utolsó ízben, utolsó alkalommal *szin* lastafoje

►je la unua fojo, la unuan fojon: először, első alkalommal, első ízben *szin* unuafoje

►la vican fojon: a soron következő alkalommal, a következő alkalommal

►la venontan fojon: a következő alkalommal *szin* venontfoje

►per unu fojo: egyszerre, egy csapásra

►unu fojon por ĉiam: egyszer s mindenkorra

►unu fojon post alia: egyre-másra

►unu fojon: egyszer, egy alkalommal, egy ízben *szin* unufoje

►unu plian fojon: ismételten, újra

►unu solan fojon: egyetlen alkalommal, csak egy ízben

foja: időnkénti, alkalmankénti

foje: egyszer, valamikor, egykor

foje..., foje...: egyszer..., másszor...

foje-foje, foj-foje: egyszer-egyszer, időnként, hébe-hóba

alifoje: máskor, más alkalommal

ankoraŭfoje: még egyszer *szin* ankoraŭ unu fojon

ĉi-foje: ezúttal, ez alkalommal *szin* ĉi tiun fojon

ĉiufoje: minden alkalommal *szin* ĉiun fojon

disfoje: olykor, időnként

dufoje: kétszer, két ízben, két alkalommal

duafoje: másodszor, második alkalommal, második ízben *szin* duan fojon

iafoje: néha, valamilyen alkalmakkor

iufoje: egyszer, egy bizonyos alkalommal *szin* iun fojon

kelkfoje, kelkafoje: olykor, néha, néhányszor, párszor

milfoje: ezerszer

multfoja: sokszori, gyakori

multfoje: sokszor, sok alkalommal, gyakran

plurfoja: többszöri

plurfoje: többször, több ízben, több alkalommal

►plurfoje tage: napjában többször

refoja: újbóli, ismételt

refoje: ismét, újból

unufoja: egyszeri

unufojaĵo: **1)** egyedi eset, egyedi dolog

2) *nyt* egyszer előforduló szó, hapax legomenon

unufoje: egyszer, egy alkalommal, egy ízben *szin* unu fojon

►unufoje en la jaro: évente egyszer

►unufoje en la tago: naponta egyszer

►unufoje por ĉiam: egyszer s mindenkorra

unufoje: először, első alkalommal, első ízben *szin* je la unua fojo, la unuan fojon

| **fojer/o** előcsarnok, foyer <színházban, szállodában>

| **fojn/o** *agr* széna

►rikolti fojnon: szénát kaszál, szénát gyűjt

fojni: *ntr agr* szénát kaszál <és forgat>

fojnejo: *agr ép* szénapadlás

fojnujo: *agr* szénarács

postfojno: *agr* sarjúszéna

fojnamaso: *agr* szénaboglya

fojnofebro, fojnkataro: *orv* szénanátha, szénaláz

fojnoforko: *agr* szénavilla

fojnohaketilo: *fn agr* szecskázó

fojnokapulo: *pej* tökfaj, üresfejű ember

fojnokataro: *orv* szénanátha *szin* perioda spasma korizo

fojnokesto: *gaszt* főzőláda

fojnostako: *agr* szénakazal

fojnoŝedo: *agr* szénapajta

fojnveturilo: *agr* szénásszekér

| **fok/o** áll foka <Phoca>

►grizfoko: *l.* halikero

►malgranda foko: gyűrűs foka <Ph. hispida>

►monaĥfoko: fehérhasú barátfoka <Monachus monachus>

►orelfokoj: *l.* otariedoj

►fokedoj: fókafélék <Phocidae> *szin* marleopardoj

fokfelo: fókabőr

| **foksen/o** áll fürge cselle <Phoxinus>

| **fokstrot/o** *zene* foxtrott <zene és tánc>

| **fokus/o** **1)** *fiz fot* gyújtópont, fókusz

►profundo de fokuso: fókusz távolság, mélységélesség

2) *mat* fókuszpont

3) *átv* középpont, gyújtópont, fókusz

►fokuso de tertremo: *geo* földrengés középpontja

►la fokuso de la diskutoj farigis Eŭropa Unio: a viták középpontja az Európai Unió lett

fokusa: *fiz fot* fókusz-, fókuszális, gyújtóponti

►fokusa ebeno: fókusz sík, gyújtósík

►fokusa linio: fókusz egyenes, gyújtó egyenes

►fokusa profundo: fókusz mélység

►fokusa surfaco: fókusz felület, gyújtóponti felület

fokusi: **1)** *tr fiz* gyújtópontba állít, fókuszál <lencsét> *szin* enfokusigi

2) *tr fot* élesít, fókuszál <képet képernyőn> *szin* enfokusigi

3) *tr átv* összpontosít, középpontba állít, fókuszál *szin* enfokusigi

►fokusi la atenton sur certa temo: a figyelmet bizonyos témára összpontosítja

►la organizo fokusas siajn fortostreĉojn sur sia restrukturigo: a szervezet erőfeszítéseit saját szervezeti megújítására fókuszálja

fokusiĝi: **1)** *ntr fiz* gyújtópontba áll, fókuszálódik *szin* enfokusiĝi

2) *ntr átv* összpontosul, középpontba kerül *szin* enfokusiĝi

►la atento fokusiĝis sur movadaj temoj: a figyelem mozgalmi témákra összpontosult
enfokusigi: *l.* fokusi
enfokusiĝi: *l.* fokusiĝi
fokusdiseco: *mat* külpontosság, excentricitás
fokusdistanco: *fiz* fókusz távolság
fokusterapio: *pszi* fókuszterápia
| **fol/a** bolondos, bohókás
foli: *ntr* bolondozik, mókázik
folulo: bolondos, bohókás ember, mókamester
| **folad/o** áll fűrókagyló <Pholas>
►foladedoj: fűrókagylók <Pholadidae> *szin* borkonkoj
| **fold/o** 1) *tech* horony, falc, vajat
►foldo kaj lango: horony és csap
2) *knyv* ereszt, hajítás, falc
foldi: *tr tech* hornyol, falc
enfoldigi: *tr tech* horonyba illeszt
foldoĉizilo: *tech* horonyvéső
foldofajlilo: *tech* horonyreszelő
foldofrezilo: *tech* horonymaró
foldolistelo: *tech* horonyléc
l.m. kejlifoldo, nabofoldo, ŝovofoldo
| **foli/o** 1) *növ* levél
►alternaj folioj: szórt levelek
►dekura folio: szárra futó levél, száron lefutó levél
►denta folio: fogas szélű levél
►denteta folio: fűrészes levél
►divida folio: szeldelt levél
►duoble denta folio: kétszer fűrészelt szélű levél
►duondivida folio: hasadt levél
►elipsa folio: elliptikus levél
►falĉilforma folio: sarló alakú levél
►fingroaranĝaj folioj: örvös állású levelek
►helicaranĝaj folioj, ŝraŭbaranĝaj folioj: szórt levélállású levelek
►hepatfolio: *l.* hepato
►liniforma folio: tű alakú levél
►kalika folio: csészelevél *szin* sepalo
►kontraŭe duopaj folioj: párosan átellenes levelek
►korforma folio: szív alakú levél
►korola folio: pártalevél *szin* petalo
►krenela folio: csipkés szélű levél
►kreneleta folio: finoman csipkézett levél
►kruaranĝaj folioj: keresztben átellenes állású levelek
►kunmeta folio: összetett levél
►kvazaŭdivida folio: osztott levél
►kvinloba folio: ötkaréjos levél
►lancetforma folio: lándzsás levél, lándzsa alakú levél
►liniiforma folio: szálas levél
►loba folio: karéjos levél
►mane divida folio: tenyeresen szeldelt levél
►mane duondivida folio: tenyeresen hasadt levél
►mane kunmeta folio: tenyeresen összetett levél
►mane kvazaŭdivida folio: tenyeresen osztott levél
►mane loba folio: tenyeresen karéjos levél
►maneca folio: tenyeresen erezett levél
►nepare kunmeta folio: páratlanul összetett levél
►nepare plume kunmeta folio: páratlanul szárnyasan összetett levél
►oblonga folio: szálas levél
►obovala folio: hosszúkás tojásdad levél
►ovala folio: ovális levél, tojásdad alakú levél

►pare plume kunmeta folio: párosan szárnyasan összetett levél
►pinata folio, plumeca folio: szárnyas levél
►plume divida folio: szárnyasan szeldelt levél
►plume duondivida folio: szárnyasan hasadt levél
►plume kvazaŭdivida folio: szárnyasan osztott levél
►plumeraranĝaj folioj: kétsoros állású levelek
►renforma folio: vese alakú levél
►romba folio: rombusz alakú levél
►sagforma folio: nyíl alakú levél
►spatelforma folio: fordított tojásdad levél, lapát alakú levél
►ŝildforma folio: pajzs alakú levél
►triangula folio: háromszögletű levél
►triera folio: hármas levél
►trifoliara folio: hármas összetett levél
►verticila folio: örvös levél
►defalintaj folioj: lehullott falevelek
►Kartezia folio: *mat* Descartes-féle levélgörbe
►tremi kiel aŭtuna folio²: remeg, mint a nyárfalevél
2) *tech* fólia, <vékony> lemez
►aluminia folio: alumíniumfólia, alufólia
3) papírlap
3) *knyv* <nyomdai> ív *szin* foliego
►tipografia folio: *knyv* nyomdaív
folii: 1) *ntr* növ levelet hajt, lombosodik
2) *tr* lapoz *szin* foliumi
folia: 1) *növ* levél-, lombos
►folia malsano: levélbetegség
2) *knyv* ív-
3) *knyv* fólió-, ívrét-
foliaĵo: 1) *gaszt* levélzöldség
2) *agr* levéltakarmány
foliaro: *növ* levélzet, lombzat
folieca: leveles, levélszerű
foliego: *knyv* fólió, ív
foliero: *l.* foliolo
folieto: 1) *növ* levélke
►flora folieto: *l.* petalo
2) cédula, cetli
foliigi: 1) *tr* *gaszt* <tésztát> nyújt
2) *tr tech* fóliává nyújt, <vékony> lemezzé nyújt *szin* laminigi
foliingo: *növ* levélhüvely
foliumi: 1) *tr* *knyv* lapoz *szin* folii 2
2) *tr* *inf* lapoz, görget <képernyőoldalt> *szin* rulumi
3) *ntr* *inf* böngészik *szin* esplori 7, retumi
ekfolii: *ntr* növ elkezd lombot hajtani
interfolio: *knyv* betétlap, betétív
kvarfolio: 1) *növ* négylevelű lóhere
2) *cím* négylevelű lóhere
kromfolio: 1) *knyv* pótlap
2) lapmelléklet <újsághoz>
milfolio: *l.* milfolia akileo
senfolia: *növ* lombtalan, csupasz <pl. ág>
senfoliigi: *tr* lelomboz, lombjától megfoszt
trifolio: 1) *növ* lóhere <Trifolium>
►aksela trifolio: *l.* aksela lotuso
►birdpieda trifolio: egyvirágú here, nagyhüvelyű here <T. ornithopodioides>
►blanka trifolio: fehér here, kúszó here <T. repens>
►bruniĝanta trifolio: gesztenyeszínű here <T. badium>

►cêvalhufa trifolio: heverő patkóhere, heverő patkófű, ernyős patkóhere, ernyős patkófű <Hippocrepis comosa>
 ►eta trifolio: *l. eta* medikago
 ►etkapa trifolio: apró here, kisebbik here <T. dubium>
 ►fadena trifolio <T. micranthum>: cérnahere
 ►fraga trifolio: eperhere <T. fragiferum>
 ►globkapa trifolio: csomós here <T. glomeratum>
 ►hibrida trifolio: korcs here, svéd here <T. hybridum>
 ►humidema trifolio: terpedő here <T. patens>
 ►inversflora trifolio: fonák here <T. resupinatum>
 ►kampa trifolio: tarlóhere, herehurafű, herehura-lóhere <T. arvense>
 ►kuraca spikotrifolio: *l. kuraca* meliloto
 ►kurba trifolio: erdei here, tekergős here <T. medium>
 ►kušanta trifolio: mezei here, vadhere <T. campestre>
 ►lana trifolio: *l. vundosaniga* antilido
 ►lupola trifolio: *l. lupola* medikago
 ►makula trifolio: *l. makula* medikago
 ►malglata trifolio: szőrös here <T. scabrum>
 ►mallargfolia trifolio: sudár here, sugárhere <T. strictum>
 ►milfolio: *l. milfolia* akileo
 ►monta trifolio: hegyi here <T. montanum>
 ►ora trifolio: zörgő here <T. aureum>
 ►parkapa trifolio: torzsaszerű here <T. spadiceum>
 ►purpura trifolio: pirosló here <T. rubens>
 ►ruğa trifolio: lóhere, vörös here <T. pratense>
 ►ruğkarena trifolio: cserjésedő dárda here <Dorycnium pentaphyllum>
 ►sangoruğa trifolio: bíbor here <T. incarnatum>
 ►sidkapa trifolio: bérci here <T. alpestre>
 ►spikotrifolio: *l. meliloto*
 ►striita trifolio: sávós here <T. striatum>
 ►subtera trifolio: földbentermő here <T. subterraneum>
 ►vila trifolio: *l. vila* medikago
 2) *cím* háromlevelű lóhere
 foliangulo: *növ* levélhórnálj
 foliaranço: *növ* levélállás, levélelrendezés
 ►alterna foliaranço: szórt levélállás
 ►helica foliaranço: szórt levélállás
 ►kontraña foliaranço: átellenes levélállás
 ►plumera foliaranço: szimmetrikus levélállás
 ►verticila foliaranço: örvös levélállás
 foliarbo: *növ* lombos fa
 foliarbaro: *növ* lombos erdő
 foliarskarabo: *áll* szipoly <Anisoplia>
 ►aüstra foliarskarabo: osztrák szipoly <A. austriaca>
 ►ğardena foliarskarabo: kerti cserebogár, rózsacserebogár <Phyllopertha horticola>
 ►larğa foliarskarabo: széles szipoly <A. lata>
 ►sekala foliarskarabo: rozsszipoly <A. segetum>
 folibazo: *növ* levélalap
 foliburğono: *növ* levélrügy
 foličiro: *növ* levélkacs
 folifalo: *növ* lombhullás
 folihava: lombos
 folilegomo: *gaszt* leveles zöldség
 folihumo: *agr* szelíd humusz, erdei humusz
 folilameno, foliplato: *növ* levéllemez *vö.* limbo 1
 folimakulozo: *növ* *orv* levélfoltosság
 folinodo: *növ* levélbütyök
 folio-elektroskopo: *eltr* lemezes elektroszkóp

folirando: *növ* levélszél
 ►integra folirando: ép levélszél
 ►plume loba folirando: szárnyasan karéjos levélszél
 folirastilo: pázsitseprű, füseprű, lombseprű
 foliriča: dús lomboatú
 folirulozo: *növ* levélsodródás
 folioskaraboj: *áll* levélbogarak <Chrysomelidae>
 ►deklinia folioskarabo: *l. leptinotarso*
 ►malhelblua unga folioskarabo: gyepi gyaloglevelész <Timarcha goettingensis>
 ►rapa folioskarabo: honvédbogár <Entomoscelis adonidis>
 folitigo: *növ* levélnyel *szin* petiolo
 foliumilo: *inf* böngésző<program> *szin* kroszilo, retumilo, TTT-legilo
 ►loka foliumilo: *l. dosieresplorilo*
 kvinfolio: *cím* ötlevelű lóhere
l.m. agitfolio, albumfolio, aluminifolio, antaüfoliuma arbofolio, cigaredfolio, daürfolia, falfolia, faldfolio, figfolio florfolio flugfolio, fruktofolio, glufolio, ġermofolio, gvidfolio, korolfolio, laktukfolio, laürfolio, lignofolio, linifolio, memorfolio, metalfolio, modelfolio, orfolio palmfolio, paperfolio, pinglofolio, poentfolio, refofiuma, reklamfolio, stanfolio, stilfolio, širfolia, tajpfolio, tefolio, vinberfolio
 | foliant/o 1) *knyv* fólió, ívrétalak
 2) *knyv* fóliás <ívrét alakú könyv>
 | folikl/o 1) *növ* tüsző, folliculus
 2) *anat* tüsző, tömlő, folliculus
 ►ovariaj folikloj: petetüszők, folliculi ovarii
 foliklino: *biol kém* ösztroon *szin* oestroon
 foliklito: *orv* tüszőgyulladás, folliculitis
 dufofliklo: *növ* kéttágú tüsző
 plurfofliklo: *növ* többtágú tüsző
l.m. harfofliklo
 | folikulin/o 1. oestroon
 | foliol/o *növ* levélke, foliolum *szin* foliero
 | foliot/o *növ* lánggomba, tőkegomba <Pholiota>
 ►skvama folioto: tuskés tőkegomba, alma-tőkegomba <Ph. squarrosa>
 | folklor/o 1) *tud* szellemi néprajz, folklorisztika
 2) néphagyomány
 3) *ált* hagyományok, szokások
 folkloro: 1) folklór-, népi hagyományos
 2) folklorisztikus, népies
 folkloristo: *tud* szellemi néprajzos, néphagyomány-kutató, folklorista, folklórkutató
 | Fomalhaüt/o *csill* Fomalhaut, Alfa Piscis Austrinis
 | Fomalhot/o 1. Fomalhaüt
 | foment/i *tr orv* melegen borogat, meleg borogatást alkalmaz *vm*in <n>
 fomentaĵo: *gysz* meleg borogatás
 | fon/o¹ 1) *ált* háttér
 ►antaü tia fono: ilyen háttér mellett
 ►cedi en la fonon: háttérbe szorul
 ►la fono de la romano: a regény cselekményének helyszíne
 ►kiu staras en la fono?: ki áll a háttérben?
 2) *cím műv* háttér
 3) háttérdíszlet <színház>
 fona: háttér-, háttérben levő
 foni: *tr* vminek <n> a háttérben van, vmi <n> mögött van
 ►la urbon fonas altaj montoj: a város háttérben magas hegyek emelkednek

►tra la verko fonas la marksisma vidpunkto: a művön átsejlik a marxista álláspont
 malfono: előtér
 fonbruo: **1)** fiz háttérzaj
2) vill alapzöreg
 fondekoracio: háttérdíszlet, háttér-dekoráció
 fonfarbo: alapozófesték
 fonradiado: fiz háttérsugárzás
 fonŝminko: fn háttérszmin
 fontolo: háttérvászon <színház>
 | **fon/o¹** fiz fon <hangerősség>
 | **fon/o¹** fn fon
 fona: mn nyt fon <fon>
 | **fond/i 1)** tr ép alapoz <épületet>
 ►fondi domon sur fostoj: házát cölöpökre alapoz
 ►fondi sur sablo: átv homokra épít
2) tr alapít <pl. várost, államot>
 ►fondi urbon: várost alapít
 ►fondo de Romo ige de Romulo: Róma alapítása Romulus által
 ►Sankta Stefano fondis la hungaran ŝtaton: Szent István alapította a magyar államot
3) tr megalakít, alapít <pl. intézményt, társaságot>
 ►fondi universitaton: egyetemet alapít
4) tr átv alapoz <pl. véleményt, hitet>
 ►li fondas siajn esperojn sur sia filo: fiára alapozza reményeit
 fondoj²: l. fonduso
 fondaĵo: gazd alapítvány
 ►starigi fondaĵon: alapítványt létrehoz
 fondiĝo: alapítás, megalakulás
 fondinto: fn alapító
 kunfondi: tr együtt alapít, közösen alapít
 kunfondinto: társalapító
 malfondi: tr feloszlát <pl. szervezetet>
 refondi: tr újraalapít
 senfonda: alaptalan, megalapozatlan, indokolatlan
 fondĉarto: alapító oklevél, alapítólevél
 fondkongreso: alakuló kongresszus
 fondkunsido: alakuló ülés
 fondkunveno: alakuló gyűlés
 l.m. ŝtatfondo, urbofondinto
 | **fondu/o** gaszt fondü <mártás>
 ►burgonja fonduo: burgundi fondü
 ►savoja fonduo: szavolyai fondü
 | **fondus/o** gazd alap, pénzalap, tőkealap
 ►amortiza fonduso: amortizációs alap
 ►bonstatiga fonduso: jóléti alap
 ►Internacia Fonduso por Agrikultura Evoluigo: Nemzetközi Mezőgazdaság-fejlesztési Alap
 ►Internacia Mona Fonduso: Nemzetközi Valutaalap
 ►investa fonduso: beruházási alap
 ►koheriga fonduso: kohéziós alap
 ►mona fonduso: valutaalap
 ►senlaborula fonduso: munkanélküliségi alap
 ►solidara fonduso: szolidaritási alap
 l.m. malsanfonduso, pensifonduso, strikfonduso, strukturfonduso
 | **fonem/o** nyt fonéma vö. alofono
 fonema: nyt fonéma-, fonematikus
 ►fonema skribo: fonematikus írás, „fonetikus” írás
 fonemaro: nyt fonémakészlet
 fonemiko: nyt fonémában, fonemika

fonemsistemo: nyt fonémarendszer
 fonemvarianto: l. alofono
 | **fonendoskop/o** gysz fonendoszkóp, phonendoscop
 | **fonetik/o 1)** nyt fonetika, hangtan *szin* sonscienco
 ►akustika fonetiko: akusztikai fonetika, hangzási hangtan
 ►diakrona fonetiko: történeti fonetika, diakronikus fonetika
 ►paradigma fonetiko: osztályozó hangtan, paradigmatis fonetika
 ►percepta fonetiko: hallási hangtan, percepció fonetika
2) átv nyt hangrendszer, hangkészlet, fonetizmus *szin* fonetismo
 fonetika: **1)** nyt fonetikai
 ►fonetika alfabeto: fonetikai ábécé
 ►fonetika vorto: fonetikai szó
2) nyt fonetikus
 ►fonetika skribo: fonetikus írás, hangalapú írás vö. fonema skribo
 fonetikisto: fn nyt hangtanos, fonetikus
 | **fonetism/o** nyt hangrendszer, hangkészlet, fonetizmus *szin*
 fonetiko 2 vö. grafismo
 | **fonetist/o** nyt fonetista, a fonematikus írás híve
 | **fonio/o** l. radiotelefonio
 | **fonofor/o** gysz nagyothalló-készülék
 | **fonograf/o** zene fonográf
 fonografi: tr zene fonográfra vesz, fonográf fon rögzít
 | **fonogram/o** távk telefontávirat, fonogramm
 | **fonolit/o** ásv fonolit
 | **fonologi/o 1)** nyt fonológia, nyelvi hangtan
 ►fonologio konsistas el fonemiko kaj prozodio: a fonológia fonémában és prozódiaiban áll
2) nyt ne fonetika l. fonetiko
 | **fonometr/o** tech hangerőmérő, fonmérő, fonométer
 fonometrio: tech hangerőmérés, fonometria
 | **fonon/o** fiz fonon, hangkvantum
 | **fonoskop/o** tech fonoszkóp
 | **fonotek/o** hangtár
 | **font/o 1)** geo víz forrás
 ►ĉerpi el klara fonto: átv is tiszta forrásból merít
 ►elsekiĝinta fonto: kiszáradt forrás
 ►karsta fonto: víz karsztforrás
 ►la fonto senakviĝis: kiapadt a forrás
 ►roka fonto: sziklaforrás
 ►sidi ĉe fonto: átv közel ül a tűzhöz
 ►sulfureca fonto: víz gysz kénes forrás
2) átv eredet, forrás
 ►aŭtoritata fonto de informoj: megbízható hírforrás
 ►elektra fonto: vill tápforrás, áramellátás
 ►emisio fonto: öko emisszióforrás
 ►fonto de energio: gazd energiaforrás
 ►fonto de enspezoj: gazd jövedelemforrás
 ►fonto de lumo: fiz fényforrás
 ►fonto de rimedoj: gazd eszközforrás
 ►malbono fontas el mono: közm a pénz minden bajnak forrása
 ►materiala fonto: gazd anyagi forrás
 ►neelĉerpebla fonto: átv kiapadhatatlan forrás
 ►punkta lumfonto: fot pontszerű fényforrás
3) inf forráskód *szin* programfonto
 fonta: víz átv forrás-
 ►fonta regiono: forrásvidék
 ►fonta materialo: forrásanyag
 fonti: **1)** ntr víz ered <forrás>
2) ntr átv ered, származik, kiindul
 ►el bonemo fontas ĝojo: a jósból öröm fakad

fontaĵo: *inf* forrás, source

elfontigi: *tr* átv is eredeztet <forrásból>

►en Teksaso oni elfontigas multan nafton: Texasban sok kőolajat hoznak a felszínre

►lertulo elfontigas multan monon el financaj operacioj: ügyes ember sok pénzt hoz ki pénzügyi műveletekből

termofonto: *geo* hőforrás

fontakvo: *víz* forrásvíz

fontindiko: *tud* forrásmegjelölés

fontmaterialo: *tud* forrásanyag

fonto-aro, fonta aro: *mat* értelmezési tartomány

fontokodo: *inf* forráskód

fontokritiko: *tud* forráskritika

fontolingvo: *nyt* forrásnyelv

fontoplumo: töltőtoll

fontoprogramo: *inf* forrásprogram, source program

fontoŝtono: közkút

l.m. elektrofonto, energifonto, enspezfonto, financofonto, jurfonto,

kurentofonto, lumfonto, monfonto, naftofonto, olefonto,

programfonto, riĉfonto, skribofonto, sonfonto, ŝprucofonto,

varmofonto

| **fontan/o** *ép műv* szökőkút, díszkút

| **Fontanbel/o** *geo* Fontainebleau

| **fontanel/o** **1)** *anat* kutacs, fontanella

►antaŭa fontanelo, bregma fontanelo: nagykutacs, fonticulus anterior

2) *gysz ne drén l. drenilo*

| **for** **1)** el, tova, félre

►iri for en bona hor^z: időben távozik, jókor lelép

►iru for en nomo de Dio: Isten nevében menj el

►lasu for viajn plendojn: hagyj fel a panaszokkal

►prenu for vian manon: vedd el a kezedet

2) távol, messze

►for de l' mondo: távol a világtól

►for je du saltoj: macskaugrásnyira

►kelkajn paŝojn for de li: tőle néhány lépésnyire

►tio estas for de mia intenco: *átv* távol áll tőlem, nincs szándékomban

►vi longe restis for: sokáig elmaradtál

3) nincs, eltűnt

►ĉiu espero estas for: minden remény odavan

►for de l' okuloj, for de la koro^z: *közm* szem nem látja, szív felejt;

for!: *isz* el!, félre!

►for de ĉi tie!: *isz* el innen!, ki innen!

►for de l' vojo!: *isz* félre az útból!

►for de mi!: *isz* takarodj innen!

►for de miaj okuloj!: *isz* takarodj a szemem elől!

►for de tie!: *isz* el onnan!

►for la manaĉojn!: vidd innen a mancso!

►for la manojn!: el a kezekkel!

►for lin!: *isz* el vele!

fora: távoli, messzi *szin* malproksima

►fora estonteco: távoli jövő

►la fora horizonto: a távoli horizont

►la fora Siberio: a távoli Szibéria

foraĵo: **1)** messzeség, a távol

►la ŝipo malaperis en la foraj: a hajó eltűnt a messzeségben

2) távoli dolog

►pri forajoj nun ne okupu vin: távoli dolgokkal most ne foglalkozz

fore: *hsz* messze, távol *szin* diste, malproksime

►fore de ĉiaj zorgoj: minden gondtól távol

►li loĝas tre fore: nagyon messze lakik

foreco: távoliség, messzeség <állapot>

►pro la foreco de la urbo ni veturu per trajno: a város messzesége miatt vonattal utazzunk

foren: messzire, távolra, távolba *szin* malproksimen

►li sopiras foren, al sia patrujo: a távolba vágyik, hazájába

►vidi foren: messzire ellát

fori: *ntr* távol van, messze van, messzire van *szin* disti, distanci, malproksimi

►li foras de siaj amatoj: messzire van a szeretteitől

►tre foras ties efektiviĝo: nagyon távol van a megvalósulása

forigi: **1)** *tr* eltávolít, messzire visz

►oni forigis lin el sia posteno: eltávolították a posztjáról

►rubajon oni devas forigi el la urbo: a szemetet el kell vinni a városból

2) *tr átv* eloszlat, megszüntet, elhárít

►forigi makulon: foltot eltávolít

►la informo forigis ĉiujn miajn dubojn: a hír minden kétséget eloszlatott

foriĝi: **1)** *ntr* eltávolodik, eltávozik

►foriĝi kun peza koro: nehéz szívvel távozik

2) *ntr* megszűnik

►ĉiuj miaj esperoj foriĝis: megszűnt minden reményem

►la smogo fine foriĝis en la urbo: a szmog végre megszűnt a városban

foro: messzeség, távol *szin* forajo **1)**

antaŭforigi: **1)** *tr* előre eltávolít

2) *tr átv* elhárít, megelőz <vmi rosszat>

►antaŭforigi epidemion: járványt megelőz

►antaŭforigi laborakcidenton: munkahelyi balesetet megelőz

neforigebla: eltávolíthatatlan, elháríthatatlan

►neforigebla makulo: kivehetetlen folt

fordel'monda: isten háta mögötti, félreeső;

for-: **1)** el-, tova-

►forpuŝi la boaton disde la bordo: *tr* ellöki a csónakot a parttól

►forviŝi makulon de sur la fenestro: foltot letöröl az ablakról

2) távol-

►fortenu de mi la hundon: tartsd távol a kutyát tőlem

►unu lernanto forestas: egy tanuló nincs jelen

3) <eltűntet, eltávolít>

►forakrigu la eĝon de la klinko: reszeld le a kilincs éles szélét

►forleku la restaĵon: nyald le a maradékot

►li fordrinkis sian monon: elitta a pénzét

►ni forpromenis la ekveturon de la trajno: sétálás miatt lekéstük a vonat indulását

l.m. fulmoforigilo, kotforigilo, muskoforigilo

| **foradendr/o** *növ* amerikai fagyöngy *szin* Amerika visko

| **foraminifer/oj** *fn áll* likacsoshéjúak, likacsosházúak,

sokkamrások, sokrekeszesek <Foraminifera>

| **forbe/o** *zene* phorbeia <szájbandázs auloszjátékos fején>

| **forc/i** *tr agr* üvegházban nevel, melegházban termeszt

forcejo: *agr* melegház, üvegház *szin* varmodomo, vitrodomo

forceja: *agr* üvegházi, *öko* üvegházhatású

►forcejaj gasoj: üvegházhatású gázok

| **forceps/o** **1)** *gysz* szülészeti fogó, forceps *szin* akuŝilo

2) *gysz* sebészeti fogó

| **forfikul/o** *áll* fülbemászó <Forficula>

►borda forfikulo: parti fülbemászó <Labidura riparia>

►vulgara forfikulo: közönséges fülbemászó <F. auricularia>

| **forges/i** **1)** *tr* felejt, elfelejt <kiesik az emlékezetéből>

►oni ne forgesas la unuan amon: az első szerelmet nem lehet feledni
 ►se malriĉulo sukcesas, li ĉion forgesas^Z: *kōzm* szegényből lett gazdag hamar elhiszi magát
 2) *x* megfelelkezik vmiről v. vkiről <n v. pri>, <figyelmetlenségből> elfelejt vmit <n v. pri>
 ►amikon karesu, sed kalkuli ne forgesu^Z: *kōzm* úgy légy másnak barátja, hogy magadnak ellensége ne légy ellensége
 ►forgesi pri la mondo vasta, atendi vin, nur sole vin!: a nagyvilágot elfeledni, és várni téged, téged csak!
 ►li forgesi hejme sian legitimilon: otthon felejtette a személyigazolványát
 ►mi forgesis vian nomon: elfelejtettem a nevét
 ►ne forgesu aĉeti panon: ne felejts el kenyeret venni
 forgesi sin: 1) megfelelkezik magáról, elragadtatja magát
 ►forgesi sin en la laboro: beletemetkezik a munkába
 2) megtagadja önmagát <önzetlen>
 ►patrino forgesas sin por siaj infanoj: egy anya megtagadja magát gyermekeiért
 3) megfelelkezik magáról <vétkezik>
 ►en sia ebrio li tute forgesis sin kaj faris skandalon: részegségében megfelelkezett magáról, és botrányt okozott
 forgeso: 1) felejtés, feledés
 ►droni en forgeso: feledésbe merül *szin* sinki en forgeson
 ►formeti la aferon en la keston de forgeso^Z: elaltatja, elfekteti az ügyet
 ad acta teszi az ügyet
 ►kondamni al forgeso: feledésre ítélt
 ►kovru la aferon la vualo de forgeso: borítsa az ügyet a feledés homálya
 ►meti en forgeson^Z: kitörli az emlékezetéből
 ►post konfeso venas forgeso^Z: *kōzm* megtérő bűnösnek nincs pokolra útja
 ►sinki en forgeson: feledésbe merül *szin* droni en forgeso
 2) elhanyagolás, figyelmen kívül hagyás
 ►forgeso de lia devo punendas: büntetendő kötelességének elhanyagolása
 forgesejo: *l.* forgeskelo, ublieto
 forgesema: feledékeny
 forgesemo: feledékenységek
 forgesigi: *tr* elfeledtet vkivel <al> vmit <n>
 ►bona laboro forgesigas al li la malaltan salajron: a jó munka elfeledteti vele az alacsony fizetést
 forgesigi: *ntr* elfelejtődik, feledésbe megy
 memforgesemo: önzetlenség, önfeláldozás
 neforgesebla: felejtethetetlen, feledhetetlen
 neforgesumino: *l.* miozoto
 sinforgeso: 1) önmegtagadás
 2) magáról megfelelkezik
 sinforgesemo: önzetlenség, önfeláldozás
 forgeskelo: *tört* <kütszerű> vártömlőc, várbörtön, süllyesztő *szin*
 forgesejo, ublieto
 | **forĝ/i** 1) *tr tech* kovácsol
 ►forĝu feron, dum ĝi estas varmega^Z: *kōzm* addig üsd a vasat, amíg meleg
 ►forĝi glavon: kardot kovácsol
 2) *tr átv* kovácsol, készít, alkot, fabrikál
 ►ĉiu kreas sian forton, ĉiu forĝas sian sorton^Z: *kōzm* ki-ki saját sorsának kovácsa
 ►forĝi planon: tervet kovácsol
 forĝebla: kovácsolható

forĝejo: *tech* kovácsműhely
 forĝita: *tech* kovácsolt
 ►forĝita fero: kovácsolt vas
 forĝisto: *tech* kovács
 alforĝi: 1) *tr tech* rákovácsol
 ►alforĝi manigon al glavo: kardra kézvédőt kovácsol
 2) *tr átv* odaköt, odaszegez
 ►alforĝi al si la rigardon de la publiko: magához láncolja a közönség tekintetét
 ►stari kvazaŭ alforĝita al la loko^Z: áll, mintha földbe gyökerezett volna a lába
 elforĝi: *tr* kikovácsol, kovácsolással előállít
 ►elforĝi figuron el fero: vasból alakot kovácsol ki
 kunforĝi: 1) *tr tech* összekovácsol, kovácsolással összerögzít
 ►kunforĝi ĉenerojn en ĉenon: láncszemeket lánczá kovácsol
 2) *tr átv* összekovácsol
 ►la amikeco kunforĝis ilin: a barátság összekovácsolta őket
 subforĝi: *tr tech* vmi alá kovácsol
 ►subforĝi hufferon: patkót felkovácsol
 forĝarto: kovácsmesterség, kovácsművesség
 forĝbalgo: *fn* kovácsfűtató
 forĝfero: kovácsolt vas
 forĝoforno: *ip* kovácskemence
 forĝtenajlo: égőfogó
 | **forint/o** forint
 ►ĝi kostas mil forintojn kaj dek filerojn: ezer forintba és tíz fillérbe kerül
 | **fork/o** 1) villa
 ►uzu vian forkon dum manĝado: evés közben használd a villádat
 ►pikpreni fojnon per forko: szénát szed fel villával
 2) *átv tech* villa, villaszerű tárgy
 ►forko de biciklo: kerékpár villája
 ►forko de pantalono: nadrág szárai
 3) *kōzl* útélágazás
 ►forko de vojo: útélágazás *szin* vojforko
 forkki: *tr* villára szúr, villára vesz
 ►forki pecon da viando: villára szúr egy darab húst
 forkego: *agr* villa, szénavilla, vasvilla
 forketo: 1) *gaszt* kisvilla
 2) *tech* villa <kisebb, villa alakú tárgy>
 ►forketo de pendolo: inga villája
 ►forketo de remilo: evezővilla
 forkigi, disforkigi: *ntr* elágazik
 ►la vojo kaj la kanalo disforkiĝas antaŭ la urbo: az út és a csatorna elágazik a város előtt
 antaŭforko: *jm* mellső villa
 postforko: *jm* hátsó villa
 forkĉarelo: *jm* villás targonca
 forkodento: villaág
 forkotranĉilo: *gaszt* villakés
 forkvermoj: *áll* villásférgek <Aschelminthes>
 forkvosta: villás farkú
l.m. agordforko, bicikloforko, branĉforko, fiŝforko, fojnoforko, fosforko, kaptoforko, kluĉoforko, omarforko, ostroforko, pantalonforko, piĉforko, salatforko, sandviĉforko, svingforko, tonforko, trakforko, tuboforko, viandoforko, vojforko
 | **form/o** 1) alak, forma <külső konkrét megjelenés>
 ►de stranga formo: különös alakú
 ►formo de objekto: tárgy alakja

►formo kaj enhavo interapartenas: a forma és a tartalom egymáshoz tartoznak

►gramatika forma: *nyt* nyelvtani alak

►li perdis sian homan formon: elvesztette emberi alakját

►muzika forma: *zene* zenei forma

►ricevi formon kaj karnon: formát ölt, kialakul

2) *koh* forma *szin* formujo

►en la formon fluis ardanta metalo: izzó fém folyt a formába

►infanoj faras sablokukon per formoj: gyerekek formával homoksüteményt csinálnak

3) *átv* mód, alak, forma <megvalósulás módja>

►antaŭlongaj okazaĵoj alprenis formon de legendoj: régi események legendaformát öltöttek

►en iu aŭ alia forma: ilyen v. olyan formában v. módon

►prezentu vian aferon en formo de plendo: nyújtsa be az ügyét panasz formájában

pro forma: formális

►edziĝo pro forma: formális házasság

►fakturo pro forma: *gazd* pro forma számla

►preni sur sin la formon de bonulo: jó ember alakját ölti magára

►prezidanto pro forma: formális elnök

►ricevi formon kaj karnon: formát és tartalmat kap

►sub nenia forma mi akceptas vian senkulpigon: semmilyen formában nem fogadom el a mentegetőződésedet

4) *mat* forma

►alterna forma: váltakozó forma, alternáló forma

►diferenciala forma: differenciálforma

►geometria forma: mértani forma

►hermita forma: hermitikus forma

5) *biol* forma <változat altaxonja>

forma: formai, alaki, forma szerinti, formális

►nur forma korekto: csak formai korrekció

-forma: -alakú, -formájú, -szerű *l.* funelforma, helikforma, konusforma, stelforma

-formaj: *áll* -alakúak <rend> *l.* gadoformaj, galinoformaj, gruformaj, klupeoformaj

formi: 1) *tr* alakít, formáz, megformáz

►formi poton el argilo: agyagból fazekat formáz

►formu triopajn vicajn: alakítsatok hármas sorokat

►la fluo formis profundan kavon: a folyás mély üreget alakított ki

2) *tr* *átv* képez, alkot, formál

►esperantistoj formis tutmondan asocion: az eszperantisták világszövetséget alakítottak

►formi al si juĝon: ítéletet alkot vmiről <pri>

►formi ekvacion kun unu nekonato: egyismeretlenes egyenletet képez

►formi frazon: mondatot alkot

►formi grupon: csoportot alkot, csoportot képez

►formi ideon: fogalmat alkot

►formi opinion: véleményt formál, véleményt alakít ki

►formi societon: társaságot alakít

►formi vorton: szót képez

►malfacilaĵoj formas la karakteron: a nehézségek formálják a jellemet

►vaporoj formas nubon: a gőzök felhőt képeznek

formado: alakítás, formázás, formálás

formaĵo: 1) *ex* formalitás *l.* formalizaĵo>

2) alakzat, képződmény *szin* formitaĵo

formanto: 1) alakító, formázó, kialakító, megalakító

2) *fiz* formáns

formigo: *ex l.* formado

formiĝi: 1) *ntr* alakul, kialakul, formálódik

►sub liaj fingroj la argilo formiĝis en vazon: ujjai alatt az agyag edénnyé formálódott

2) *ntr* *átv* képződik, létrejön, kialakul

►mia plano iompostiome formiĝis: tervem lassan kialakult

formiĝo: kialakulás, formálódás

formitaĵo: *tud* formáció, alakzat, képződmény

formilo: *tech* formázóeszköz, alakítószerszám

formujo: 1) forma <vmi megformázására>

►formujo por fromaĝo: sajttöntő forma

►formujo por torto: tortaforma

2) *koh* forma, öntőforma *szin* muldilo

formiĝintaĵo: *l.* formitaĵo

alforma: feszes, passzentes

alformiĝi: *ntr* hozzáidomul, hozzáalakul

aliformiĝi: *tr* átalakít *szin* transformi 1

aliformiĝi: *ntr* átalakul, átváltozik

belforma: formás, csinos *vö.* belfigura

deformi: *tr* deformál, alakját elváltoztatja

►la pluvo deformis mian ĉapelon: az eső deformálta a kalapomat

deformebla: *fiz* kém alakítható, képlékeny, deformálható *szin* plasteca

deformebleco: *fiz* kém képlékenységi, alakíthatóság, formálhatóság, plaszticitás *szin* plasteco

deformiĝi: *ntr* deformálódik, alakja változik, vetemedik

►pro la troa ŝarĝo deformiĝis la breto: a túlzott megterheléstől deformálódott a polc

deformiĝo: *fiz* alakváltozás, deformáció, vetemedés

►plasteca deformiĝo: képlékeny v. maradandó alakváltozás, plasztikus deformáció

deformita: deformálódott, vetemedett

duforma: *tud* kétalakú, dimorf

duformeco: *tud* kétalakúság, dimorfia <tulajdonság>

duformismo: *tud* kétalakúság, dimorfizmus <jelenség>

laŭforma: formális, forma szerinti

longforma: hosszúkás *szin* oblonga

miksforma: vegyes formájú, kevert alakú

misforma: alaktalan, torz

misformi: *tr* eltorzít, deformál, eléktelenít

misformiĝo: torzulás, deformáció

►misformiĝo de vertebraro: *orv* gerincferdülés

plenforma: teljes alakú, tökéletes formájú, tökéletes kinézetű

►li falsis plenforman monbileton: tökéletes kinézetű bankjegyet hamisított

plurforma: *tud* többalakú, polimorf

plurformeco: *tud* többalakúság, polimorfia <tulajdonság>

plurformismo: *tud* többalakúság, polimorfizmus <jelenség>

praformo: ősi forma, eredeti forma

►praformo de vorto: szó ősi formája

reformi: 1) *tr* újraformáz, újjáalakít, megreformál

►Lutero volis reformi la kristanisman: Luther meg akarta reformálni a kereszténységet

2) *tr* visszaalakít <eredeti állapotba> retroformi

3) *tr* kém reformál

reformo: újjáalakítás, reform

►agrara reformo: *agr pol* földreform, agrárreform

►institutia reformo: intézményi reform

►struktura reformo: szerkezeti reform, strukturális reform

reformado: újjáalakítás, megreformálás

reformema: újító kedvű, reformpárti
reformemo: újító kedv, reformpártiság
reformismo: *pol* reformpártiság, reformizmus
reformisto: *fn* reformpárti, reformátor, újjáalakító
reformito: *kr* református *szin* protestanto
retroformi: *tr kém* visszaalakít, reformál
▶per aldono de varmo retroformeblas la deirsubstanco: hő hozzáadásával visszaalakítható a kiindulási anyag
samforma: egyforma, ugyanolyan
senforma: alakatlan, formátlan
transformi: **1)** *tr* átalakít vmivé <en -n>
▶transformi ĝis nere konebleco: felismerhetetlenségig átalakít
2) *tr vill* transzformál
▶transformi tension, kurenton: feszültséget, áramot transzformál
transformo: **1)** átalakítás
▶la konstruajo spertis gravajn transformojn dum sia historio: története során az épület fontos átalakításokon esett át
▶transformo de Lorentz: *fiz* Lorentz-transzformáció
2) *mat* transzformáció
▶Furiera transformo: Fourier-transzformáció
▶konforma transformo: szögtartó transzformáció
▶Laplaca transformo: Laplace-transzformáció
transformado: **1)** átalakítás
2) transzformálás
3) *biol* transzformáció
transformatoro, transformilo: *vill* transzformátor
▶adapta transformilo: illesztőtranszformátor
▶elira transformilo: kimenőtranszformátor
▶instrumenta transformilo: mérőtranszformátor
transformiĝi: **1)** *ntr* átalakul, átváltozik vmivé <en -n> *szin* aliformiĝi
2) *ntr vill* transformálódik
transformiĝo: **1)** átalakulás, átváltozás *szin* aliformiĝo
2) *vill* transzformáció
transformismo: *biol* transzformizmus
▶transformismo klarigas la diferencigon de la specioj per malrapida transformiĝo de tipoj: a transzformizmus a fajok elkülönülését típusok lassú átalakulásával magyarázza
transformisto: *biol* transzformista
reforminstalaĵo: *kém* reformálóberendezés
reformpropono: reformjavaslat
unuforma: **1)** egyforma
2) *fiz* egyenletes
▶neakcelata korpo moviĝas unuforme: nem gyorsított test egyenletesen mozog
unuformeco: egyformaság, uniformizmus
formfaktoro: *fiz* alaktényező, formatényező
formfidela: formahű, alakhű
formfideleco: formahűség, alakhűség
formogenro: *ex biol* formagenus, alaknem <rendsztani egység>
formorekono: *inf* alakfelismerés
formriĉa: formagazdag, változatos alakú
l.m. bienreformo, impostreformo, karesformo, kultivoformo, magnetodeformo, movoformo, ondoformo, organizformo, proprietformo, skribreformo, ŝtatformo, vivoformo, vortformo
| **formaci/o** **1)** *kat* felállítás, alakzat, kötelék
▶batala formacio: harci alakzat
▶disvolviĝi en malferman formacion: széttagolt alakzatba fejlődik
▶marŝi en fermita formacio: zárt alakzatban menetel
2) *geo* formáció, képződmény

3) *orv* képződmény, formáció, formatio
▶retikula formacio: nyúltvelő szürke hálózatos állománya
l.m. atakformacio, maršformacio
| **formal/a** **1)** alaki, forma szerinti, alak szerinti, formát érintő, formális
▶mia demando estas formala, ne tuŝas la esencon: kérdésem formális, nem érinti a lényegét
▶formala leĝo: *jog* alaki törvény
▶formala lingvo: *inf* formális nyelv
▶formala parametro: *inf* formális paraméter
▶formala polinomo: *mat* formális polinom
▶formala potencoserio: *mat* formális hatványsor
2) rendes, szokásos
▶ni faru formalan kontrakton: kössünk rendes szerződés
3) formális, hivatalos
▶formala akcepto: hivatalos fogadás
▶formala vizito: hivatalos látogatás
▶formalaj interparoloj: hivatalos tárgyalások
4) szabályos, szabályszerű, előírással
▶formala proceduro: *jog* hivatalos eljárás
▶formale procedi: szabályszerűen jár el
formalaĵo: formalitás, formaság, alaki előírás
▶la aprobo fare de la parlamento jam estas nur formalaĵo: a parlamenti igen már csak formalitás
▶doganaj formalaĵoj: vámelőírások
formalema: hivataloskodó, formákhoz ragaszkodó, bürokratikus, formalizmusra hajló
formalemo: formalizmus, formalizmusra való hajlam
formaligi: *tr* formalizál, formálissá tesz
| **formaldehid/o** *l.* metanalo
| **Formalhaŭt/o** *csill* Formalhaut, Alfa Piscis Austrinis
| **Formalhot/o** *l.* Formalhaŭto
| **formalin/o** *l.* formolo
| **format/o** **1)** *knyv* formátum, méretek
▶formato A4: A4-es méret
▶grandformata: nagy formátumú
2) *knyv* formátum, könyvalak <*pl.* kvart, oktáv>
▶duonfolia formato: kettedrét formátum, másodrét formátum, ívrét, fólió
▶kvaronfolia formato: negyedrét formátum, kvart *szin* kvarto 2
▶okonfolia formato: nyolcadrét formátum, oktáv *szin* oktavo 2
▶dekseonfolia formato: tizenhatodrét formátum *szin* sedeco 1
3) *inf ne* formato *l.* formo
| **formi/o** *növ* új-zélandi kender, új-zélandi len <Phormium>
| **formi-** *kém* form-, hangya-
formiatio: *kém* formiát
▶formiata acido: *kém* hangyasav, metánsav *szin* formiaka acido, metanacido, metanata acido
formiilo: *kém* formilgyök
formolo: *kém* formol
formaldehido: *kém* formaldehid
| **formik/o** *áll* hangya <Formica>
▶blanka formiko: fehér hangya, természet *szin* termito
▶gazonformiko: gyepi hangya <Tetramorium caespitum>
▶Herkula formiko: lóhangya <Campanotus herculeanus>
▶ruĝa arbarformiko: erdei vöröshangya <F. rufa>
formika: **1)** hangya-, hangyás
▶formika acido: *kém* hangyasav, metánsav *szin* formiata acido, metanacido, metanata acido
▶formika svarmo: hangyaráj

2) *átv* hangyaszerű, serény, kitartó

►formika diligento: hangyaszorgalom

►formika laboro: serény munka, kitartó munka

formikejo: *áll* hangyaboly

►gi similas al ekscitita formikejo: felbolydult méhkasához hasonló

formiki: *ntr* *átv* bizsereg

formikleono: *l.* mirmeleono

formikoskarabo: *áll* szúfarkas, feketenyakú szúfarkas

<Pseudoclerops mutillarius>

formikurso: *l.* mirmekofago

| **forming/o** *zene* forminx, phorminx <ógörög húros hangszer>

| **formol/o** *kém* formalin *szin* formalino

| **Formoz/o** *geo ex* Formosa <Tajvan portugál neve>

| **formul/o 1)** *tud* képlet, formula

►bonforma formula: *mat* helyesen formált képlet

►empiria formula: *tud* tapasztalati képlet, empirikus formula

2) *jog* iratminta, iratforma, formula

►formula de naskigakto: születési okmány formája

►formula de petskribo: kérelem formája

3) *sp* forma, formula

►Grandpremiaj konkursoj Formulo Unu: Forma-1 nagydíjas versenyek

►piloto de Formulo Unu: Forma-1-es pilóta

4) megfogalmazás, fogalmazásmód

►diplomatoj serĉas taŭgan formulon, por ne ofendi iun: a diplomaták alkalmas megfogalmazást keresnek, hogy senkit se sértsenek meg

formuli: 1) *tr* képletbe foglal, képlettel kifejez

2) *tr* megfogalmaz, szavakba önt

►formuli demandon: kérdést megfogalmaz

formularo: 1) képletgyűjtemény, formuláskönyv

►farmacia formularo: gyógyszerkönyv *szin* farmakopeo

2) *jog* iratminta-gyűjtemény, formularium, formuláré

3) űrlap, formanyomtatvány, adatlap

reformuli: *tr* átfogalmaz, újrafogalmaz

parformulo: *ir* szóismétlő erősítés

►ree kaj ree', 'pli-malpli' estas parformuloj: az 'újra és újra',

'többé-kevésbé' szóismétlő erősítés

l.m. censoformularo, impostformularo, sorĉformularo

| **for/o 1)** kályha, kemence *szin* hejtoforno, stovo

►elektra forno: *vill* villanykályha, *vill ip* villamos kemence, elektromos kemence

►kahela forno: cserépkályha

2) *ip* kemence

►Martin-forno: *koh* Martin-kemence

►ŝakta forno: *koh* aknakemence

fornego: 1) nagy kályha, nagy kemence

2) *koh* kohó, nagyolvasztó *szin* altforno

►kremacia fornego: halottégető kemence, hullaégető kemence

fornejo: sütőkamra, sütőhelyiség, sütőház

forneto: kis kályha, kis kemence, kályhácska

►forneto de pipo: pipafej *szin* pipforneto

►mikroonda forneto: mikrohullámú sütő

fornisto: kályhás, kályhakészítő

fornoekrano: kályhaellenző

fornoganto: edényfogó kesztyű

fornokahelo: kályhacsempe

fornokesto: sütő

fornoplato: főzőlap

fornosida: 1) fázékony

2) *átv* otthon ülő

fornosidisto: *fn* otthon ülő *szin* hejmsidulo

fornoskrapilo: *l.* fajrohoko

l.m. altforno, bakforno, gasforno, hejtoforno, kahelfornisto, kaldronforno, kalkforno, kuirforno, minforno, pipforneto, pupfornelo

| **fornel/o** konyhai tűzhely, sparherd *szin* kuirforno

►elektra fornelo: villamos tűzhely

►karba fornelo: szénttűzhely

l.m. gasfornelo, pupfornelo

| **forniks/o** *anat* boltozat

►cerba fornisko: nagyagyboltozat, fornix cerebri

►vagina fornisko: hüvelyboltozat, fornix vaginae

| **forsiti/o 1)** *növ* aranyfa, aranycserje, forzítia

2) *növ ne* aranyvessző *l.* solidago

| **forst/o** *agr* <művelés alatt álló> erdő

forstisto: *agr* erdész

forstumi: *tr* *agr* erdőt művel

►forstumi dek hektarojn: tíz hektáron erdőt művel

forstumado: *agr* erdőgazdálkodás, erdőművelés

reforstumi: *tr* <erdőt> újratelepít, újrafásít

forstadministracio: *agr* erdőigazgatóság, erdészeti igazgatóság

forstodomo: *agr ép* erdészház, erdészlak

forstoficejo: *agr* erdészeti hivatal

forstkultivo: *agr* erdőművelés, erdészet *szin* arbarkultivo

forstoscienco: *agr* erdőműveléstan

forstovojo: *agr* nyiladék

forstozono: *agr* erdősáv

►kontraŭventa forstozono: mezővédő erdősáv

| **fort/a 1)** <testileg> erős, izmos

►havi fortan brakon: erős karja van

2) <fizikailag> erős

►forta fortikaĵo: erős vár

►fortaj muroj: erős falak

►forta pluvo: nagy eső, sűrű eső

►forta vento: erős szél

3) intenzív

►forta aŭro lin ĉirkaŭas: erős aurája van

►forta febro: erős láz

►forta kafo: erős kávé

►forta lumo: intenzív fény

►forta vino: erős bor

4) *átv* nagymérvű

5) *átv* ügyes, jó vmiben <en>

►li estas forta en matematiko: jó matematikából

6) <hatásában> erős

forte: 1) erősen, szilárdan

►forte staras muroj de miljaroj: erősen állnak évezredek falai

►la fronto forte tenas sin: a front erősen tartja magát

2) nagyon

►forte pluvas: nagyon esik

►forte voli: nagyon akar

►mi forte dubas pri tio: erősen kételkedik benne

3) *hsz* *zene* forte

forto: 1) <fizikai> erő

►fortoj de la naturo: a természet erői

►hodiaŭ forto, morgaŭ morto^Z: *közm* ma még piros élet, holnap fehér álom

►intermezuri la fortojn: összemérik az erejüket

►kio al unu donas forton, al alia donas morton^Z: *közm* egynek nyeresége, másik vesztesége

►kolekti la fortojn: minden erejét összeszedi
 ►kunmezero de fortoj: erőpróba, erőfelmérés
 ►mankas por tio la forto: hiányzik hozzá az erő
 ►mi ne plu havas forton plumarŝi: már nincs erőm továbbmenni
 ►peni per ĉiuj fortoj: mindent elkövet, minden erejét latba veti
 ►perdi la fortojn: erejét veszti
 ►repreni siajn fortojn: visszanyeri erejét
 ►streĉi la fortojn: megfeszíti az erejét
 ►vitala forto: életerő

2) fiz erő
 ►alcentra forto, centripeta forto: centripetális erő
 ►altira forto: vonzerő, fiz vonóerő
 ►centra forto: centrális erő
 ►centrifuga forto, decentra forto: centrifugális erő
 ►elektra forto: vill villamos térerő
 ►frota forto: súrlódási erő
 ►impulsa forto: lökőerő
 ►indukta elektromova forto: vill indukciós elektromotoros erő
 ►intermolekula forto: kém intermolekuláris erő
 ►interna forto: belső erő, metszeti erő
 ►konserva forto: konzervatív erő
 ►kontraŭelektromova forto: vill ellenelektromos erő
 ►magneta forto: vill mágneses erő, mágneses térerősség
 ►maniero de bruta forto: inf nyers erejű keresés módszere
 ►nekonserva forto: nem konzervatív erő
 ►nuklea forto: magerő, nukleáris erő
 ►propulsa forto: átv is hajtóerő
 ►radiala forto: radiális erő
 ►repuŝa forto: taszítóerő, visszalökő erő
 ►rezultanta forto: eredő erő
 ►streĉa forto: feszítőerő
 ►termo-elektromova forto: hőelektromos erő, termo-elektromotoros erő

3) átv erő
 ►eksterhoma forto: *gadz jog* vis major, előre nem látható körülmények *szin* superforto
 ►kiam forto ordonas, leĝo pardonas^Z: *közm* ha az erő az úr, hallgat a törvény
 ►milita forto: *kat* katonai erő
 ►multnaciaj militfortoj: *kat* soknemzetiségű katonai erők
 fortaĵo: **1)** erős dolog, vmi erős

2) vki v. vmi ereje, erős oldala
 ►mia fortaĵo estas lingvoj: a nyelvek erős oldalam
 forteco: vmi v. vki erőssége, erős volta <tulajdonság>
 ►unueco donas fortecon^Z: *közm* egységben az erő
 fortiga: erősítő, erőt adó *szin* fortodona
 fortigi: *tr* megerősít, erőssé tesz
 ►laboro fortigas, ripozo putrigas^Z: *közm* a munkásság az élet sója, a romlástól mely megóvjá
 ►ni devas fortigi niajn poziciojn en EU: erősíteni kell pozícióinkat az EU-ban
 fortigi: *ntr* megerősödik
 ►li fortiĝis pro la multa ekzercado: megerősödött a sok gyakorlástól
 ►mia konvinko fortiĝis: megerősödött a véleményem
 fortulo: erős ember
 malforta: **1)** gyenge <fizikailag>
 ►malforta fortikaĵo: gyenge vár
 ►malforta je la brusto: tüdőbajos, mellbeteg
 ►malfortajn venkas fortaj: a gyengéket legyőzik az erősek
 ►montri malfortan kontraŭstaron: gyenge ellenállást mutat

2) átv gyenge
 ►li estas malforta en la franca: gyenge a franciában
 ►malforta febro: gyenge láz
 ►malforta kafo: gyenge kávé
 ►malforta lumo: gyenge fény
 ►malforta registaro: gyenge kormány
 ►malforta sano: gyenge egészség
 ►malforta topologio: *mat* gyenge topológia
 ►malforta vino: gyenge bor
 ►malforta volo: gyenge akarat
 ►malforta karaktero: gyenge jellem
 ►mi ne konis ĉi tiun vian malfortan flankon: nem ismertem ezt a gyenge oldaladat
 malforte: **1)** <fizikailag> gyengén
2) átv gyengén, nem nagyon, kissé
 ►nur malforte varmigu la solvaĵon: csak kissé melegítsd meg az oldatot
 malfortigi: *tr* legyengít, elgyengít
 malplifortigi: *tr* gyengít, gyengébbé tesz
 ►ni ne malplifortigu niajn vicojn per malakordo: széthúzással ne gyengítsük sorainkat
 malfortiĝi: *ntr* elgyengül
 malplifortiĝi: *ntr* gyengül, gyengébb lesz
 ►lia spiro malplifortiĝis: gyengült a lélegzete
 malfortiĝo: elgyengülés, legyengülés
 kontraŭforto: *fiz* ellenerő
 malforto, malforteco: gyengeség
 malfortaĵo: vki v. vmi gyenge oldala, gyengesége
 ►Latino estas mia malfortaĵo: a latin a gyenge oldalam
 neperforta, senperforta: erőszakmentes
 neperforto, senperforto: erőszakmentesség
 ►Gandhi estis la profeto de neperforto: Gandhi az erőszakmentesség prófétája volt
 ►en neperforto estas forto: az erőszakmentességben erő van
 perforta: erőszakos
 ►perforta amo estas plej forta malamo^Z: *közm* erőszakolt szerelem gyűlöletet ébreszt
 perfortaĵo: tettlegesség, erőszakos cselekedet
 perforti: *tr* erőszakkal kényszerít, megerőszakol
 ►perforti malfermitan pordon: nyitott kapukat dönget
 ►perforti virinon: nőt megerőszakol
 perforto: erőszak
 ►fari perforton: erőszakot tesz, erőszakot követ el
 propraforte: saját erejéből
 senforta: erőtlen
 ►senfortuloj longe vivas^Z: *közm* aki sokat gyengélkedik, sokáig él
 senforteco: erőtlenség
 senfortigi: *tr* elerőtlenít, erőtlenné tesz
 senfortiĝi: *ntr* elerőtlenedik, erőtlenné válik
 superforti: *tr* legyűr, legyőz, erőt vesz rajta
 ►dormemo superfortis lin: álomosság vett erőt rajta
 ►pordegoj de Hades ne superfortos ĝin: *bibl* a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta
 superforto: **1)** túlerő
 ►superforto de multaj malfortaj venkas bravulojn malmultajn: a sok gyenge túlereje legyőzi a kevés kiválót
2) gadz jog vis major, előre nem látható körülmények *szin* eksterhoma forto
 suprenforto: *fiz* felhajtóerő
 fortakvo: kém választóvíz

fortefiko: *fiz* erőhatás

fortmuskola: izmos *szin* dikmuskola, muskola 2

fortodona: erőt adó *szin* fortiga

►fortodona trinkajo: erősítő ital

fortokampo: *fiz* erőter

fortokampo-linio: *fiz* erővonal

fortolinio: *fiz* erővonal

►elekra fortolinio: *vill* elektromos erővonal

fortoparo: *fiz* erőpár

fortoplena: erőteljes, erőből duzzadó

►li nun estas homo fortoplena: ereje teljében levő ember

►Petro forigis lin per fortplena piedpuŝo: Péter erőteljes rúgással eltávolította

fortostreĉo: erőfeszítés

fortuzo: erő alkalmazása, erőlködés

►sen ĉia fortuzo li atingis la pinton: minden erőlködés nélkül eljutott a csúcra

l.m. akvoforto, ĉevalforto, egalforta, flosforto, kernforto, homfortoj, kilogram-forto, laborforto, leĝoforta, levoforto, ligforto, militforto, movoforto, pelforto, premforto, produktofortoj, retenforto, seksperforto, ŝajnforto, ŝovoforto, tirforto, ventoforto, vivoforta, volforta

| **Fortalez/o** *geo* Fortaleza

| **fortepian/o** *zene* fortepiano, kalapáczongora *vö.* piano

| **fortik/a** **1)** erős, tartós, szilárd, robusztus <anyag>

►fortika drapo: tartós posztó

►fortika ŝnuro: erős kötél

►fortika staturo: erős termet

2) erős <nehezen lerombolható, legyőzhető>

►fortika ekonomio: erős gazdaság

►fortika paco: tartós béke

►fortika sano: szilárd egészség

3) *kat* erődített

►fortika loko: erődített hely

►fortikaj muroj de urbo: város erődített falai

fortikaĵo: **1)** *kat* erődítmény

►sieĝa fortikaĵo: ostromerőd

►stelforma fortikaĵo: csillagerőd

2) *kat* vár, erőd *szin* fortreso

►Steloj de Eger far Géza Gárdonyi: Gárdonyi Géza Egri csillagok
fortikaĵeto: *kat* kisebb vár, erődítmény, huszárvár, elővár *vö.* fuorto
fortikeco: erősség, szilárdság, tartósság

fortikigi: **1)** *tr* megerősít, megszilárdít

►fortikigi per najloj, kudroj, krampoj, drato: szeggel, öltésekkel, ácskapcsokkal, dróttal megerősít

2) *tr kat* erődít, védelemileg megerősít

►fortikigi sian pozicion per tranĉeoj: lövészárkokkal erősíti meg a helyzetét

►fortikigi urbon: várost megerősít, várost erődít

fortikiĝi: *ntr* megerősödik, megszilárdul

►anime fortikiĝi: lélekben megerősödik

►la movado fortikiĝis nialande: országunkban megerősödött a mozgalom

►la regno fortikiĝis: megerősödött az ország

alfortikigi: *tr* odarögzít, odaerősít *vö.* alfiksi

antaŭfortikaĵo: elővár

ĉirkaŭfortikaĵo: *kat* ostromsánc, cirkonvalláció *szin* cirkonvalacio

enfortikiĝi: *ntr* meggyökeresedik, <vmely közegben> megerősödik

►neologismoj enfortikiĝas en la uzado: az új szavak megerősödnek a használatban

malfortika: gyenge, silány, nem tartós

►malfortika apogilo: gyenge támasz

►malfortika argumento: gyenge érv

►malfortika materialo: silány anyag

►malfortika sano: gyenge egészség

malfortikigi: **1)** *tr* meggyengít, legyengít

►fumado malfortikigas la imunsistemon: a dohányzás legyengíti az immunrendszert

2) *tr kat* erődítést lerombol

l.m. limfortikaĵo

| **Fortran/o** *inf* FORTRAN

| **fortres/o** *kat* erődítmény

| **Fortun/o** *mit* Fortuna

fortuno: szerencse

►deziri fortunon: szerencsét kíván

►havi fortunon: szerencséje van

►provi la fortunon, serĉi fortunon: szerencsét próbál

fortuna: szerencsés

fortuniga: *mn* szerencsehozó, szerencsét hozó

►fortuniga amuleto: szerencsehozó amulett

misfortuno: balszerencse, baj

►alporti misfortunon: bajt hoz vkire <al>, balszerencsét hoz vkire <al>

misfortuna: szerencsétlen

| **Fortunat/o** Fortunát, Fortunatus <utónév>

| **fortunel/o** *növ* kumkvat <Fortunella>

►Japania fortunelo: japán kumkvat <F. japonica>

| **foru/o** *ex jog* helyi szokásjog, helyi kiváltságok, helyi törvények, fueros

| **forum/o** **1)** *tört* fórum <köztér>

2) *átv* politikai fórum, vitafórum

►civila forumo: *pol* civil fórum

►junulara forumo: ifjúsági fórum

►socia forumo: *pol* szociális fórum

3) *átv* ítélet, ítélőszék

►cedi la prijuĝon al la forumo de la samideanoj: a megítélést átengedi az eszmetársak ítéletének

►vi devos respondi antaŭ la forumo de la historio: a történelem ítélőszéke előtt kell majd felelned

l.m. diskutforumo, retforumo

| **fosi/i** **1)** *tr* ás

►fosi kavon, puton, kanalon: gödört, kutat, csatornát ás

►kiu fosas sub alia, falos mem en la foso^z: *közm* aki másnak vermet ás, maga esik bele

2) *tr* felás <földterületet>

►fosi bedon: ágyást felás

►fosi ĝardenon: kertet felás

3) *ntr* *átv* kutat, turkál

►fosi en sia poŝo: turkál a zsebében

►fosi inter flaviĝintaj aktoj: elsárgult akták között kutat

foso: **1)** ásás *szin* fosado

2) gödör, árok *vö.* fosaĵo

3) *anat* árok, fossa

►gorĝa foso: jugulum <bemélyedés a sternum felső széle felett>

►hipofiza foso: agyalapi mirigy árka, fossa hypophysialis

►subspina foso: tövis alatti árok, fossa infraspinata

►superdorna foso: tövis feletti árok, fossa supraspinata

►superspina foso: tövis feletti árok, fossa supraspinata

fosado: ásás *szin* foso 1

fosaĵo: árok *szin* foso 2

►defluiga fosaĵo: víz levezetőárok
 fosego: *geo* árok
 ►Orient-Afrika Fosego: Kelet-afrikai-árok
 fosejo: lelőhely, fejtés, ásatás
 ►surfaca fosejo: külszíni fejtés
 foseto: **1)** gödröcske, árkocska
2) *anat* árkocska, gödröcske, fossula
 ►foseto de koklea fenestro: kis árok a csigaablak <fenestra cochleae> körül, fossula fenestrae cochleae
 ►mentona foseto: állgödröcske
 fosilo: ásó
 fosisto: földmunkás, kubikos
 ĉirkaŭfosi: *tr* körbeás
 ĉirkaŭfosaĵo: **1)** körárok
2) *kat* várárok
 disfosi: *tr* kiás, <ásással> feltár
 ►oni disfosis la tombon de tribestro: egy törzsfőnök sírját tárták fel
 elfosi: **1)** *tr* kiás <vhonnan>
 ►elfosi kaŝitan trezoron: rejtett kincset kiás
2) *tr* átv előbányász, nehezen kivesz <vhonnan>
 ►li elfosis ĉian fatrason el sia poŝo: mindenféle kacatot bányászott elő a zsebéből
 elfosoj: ásatások
 ►arĥeologiaj elfosoj: régészeti ásatások
 enfosi: *tr* elás, beás
 ►kie vi enfosis la kesteton?: hol ástad el a ládikát?
 ►li enfosis sin en la historio de Hungario: beásta magát Magyarország történetébe
 prifosi: *tr* <ásással> megkutat, felás *szin* serĉfosi
 ►prifosi tumulon: halomsírt megkutat
 ►prifosu viajn poŝojn: kutasd át a zsebeidet
 prifosoj, prifosado: ásatások
 subfosi: **1)** *tr* aláás
 ►akvo silenta subfosas la bordon^Z: *közm* lassú víz partot mos
2) *tr* átv aláás, <alattomosan> meggyengít
 ►Beaufront, per sia agado, subfosis la movadon: Beaufront tevékenységével aláasta a mozgalmat
 ►minado subfosas la sanon: a bányászat aláássa az egészséget
 trafosi: **1)** *tr* ás vmeddig
 ►oni trafosis tranĉeon al la fortikaĵa muro: futóárkot ástak a várfalhoz
2) *tr* <ásással> átkutat, átböngész
 ►la arĥeologoj trafosis la areon de la iama kastelo: a régészek átkutatták az egykori várkastély területét
 fosforko: *agr* ásóvilla
 foskavo: ásott gödör
 foslaboristo: *ép* kubikos
 fosmaŝino: *tech* markológép, kanalas kotrógép, exkavátor *szin* kavatoro
 fosserĉi: *tr* kotorászik, keresgél
l.m. drenfosaĵo, konstrufosaĵo, serĉfosi, ŝirmofosaĵo, tankofosaĵo, tombofoso, vojfoso
| fosf *kém* -foszf- <foszfor>
 fosfato: *kém* foszfát
 ►fosfata acido: foszforsav
 ►inozitol-heksafosfata acido: inozitol-hexafoszforsav
 ►trifosfata acido: trifoszfátsav
 fosfatemio: *orv* foszfátvérűség, phosphataemia
 fosfaturio: *orv* foszfátvizelés, phosphaturia
 fosfido: *kém* foszfid

►hidrogena fosfido: *l.* fosfino
 ►kalcia fosfido: kalcium-foszfid
 fosfito: *kém* foszfit
 ►fosfita acido: ortofoszforsav
 hipofosfito: *kém* hipofoszfit
 metafosfato: *kém* metafoszfát, ciklo-polifoszfát
 metafosfito: *kém* metafoszfit
 pirofosfato: *kém* pirofoszfát
 polifostato: *kém* polifoszfát
 superfosfato: *kém* szuperfoszfát
 tiofosfato: *kém* tiofoszfát
| fosfatid/o *kém* foszfátid
 ►fosfatida acido: foszfátidsav
| fosfen/o *orv* foszfén, fénypont
| fosfin/o *kém* foszfin, foszfor-hidrogén *szin* hidrogena fosfido
| fosfo- *kém* foszfo- <foszfor, foszfát v. foszfátamid rövidítése összetételekben>
 fosfokreatino: *biol* *kém* foszfokreatin
 fosfolipazo: *biol* *kém* foszfolipáz
 fosfolipido: *biol* *kém* foszfolipid *szin* glicerofosfolipido
| fosfoni/o *kém* foszfóniumgyök
| fosfor/o *kém* foszfor <P>
 ►fosforaj kombinaĵoj: foszforvegyületek
 ►fosfora pentaklorido: foszfor-pentaklorid
 ►fosfora pentoksido: foszfor-pentoxid, foszforsavanhidrid
 ►fosfora triklorido: foszfor-triklorid
 forsforilo: *kém* foszforilgyök
 fosforili: *tr* *kém* foszforilez
 fosforilado: *kém* foszforilezés
| fosforesk/i *ntr* foszforeszkál
| fosforit/o *ásv* foszforit
| fosgen/o *kém* foszgén
 ►fosgeno estis batalgaso en la unua mondmilito: a foszgén harci gáz volt az első világháborúban
| fosili/o *ásv* kővület, ősmaradvány, fosszília
 ►fosilio de mamuto: mamut megkövesült maradványa
 fosilia: **1)** *ásv* fosszilis, megkövesedett
 ►fosilia besto: *ásv* megkövült állat, fosszilis állat
 ►fosilia brulaĵo: *kém* ásványi tüzelőanyag
 ►fosilia energio: fosszilis energia
 ►fosilia mamuto: megkövült mamut
 ►fosilia planto: *ásv* megkövült növény, fosszilis növény
2) *átv* *pej* ősrégi, ásatag, divatjamúlt, ó-fosiliigi: *ntr* *ásv* megkövül, megkövesül, fosszilizálódik
 fosilihava: fossziliát tartalmazó, kővületet tartalmazó
 ►fosilihavaj tavoloj: fossziliát tartalmazó rétegek
| fost/o **1)** *ép* cölöp, dúc, pózna
 ►domo sur fostoj: cölöpház
 ►fosto de eskalo: létrapolfa *szin* eskalfosto
 ►fosto de fenestro: ablakfélfa *szin* fenestrofosto
 ►fosto de pordo: ajtófélfa *szin* pordofosto
 ►malpermesa fosto: tilalomfa
 ►surtegmenta fosto: *vill* tetőoszlop
2) *közl* jelzőkaró
3) *vill* villanypózna
 ►telefona fosto: *táv* telefonpózna, telefonoszlop
 fosteto: karó
 kverfosto: *sp* keresztléc <futballkapu>
 fostoponto: *közl* cölöphíd

l.m. eskalfosto, fenestrofosto, golejfosto, kablofosto, kilometrofosto, kverfosto, lanternofosto, memorfosto, pordofosto, saltofosto, sonfosto, startfosto, tendofosteto, tombofosto, trusfosto

| **fot/o** *fot fénykép, fotó, fotográfia, fényképfelvétel *szin* fotografájo*

► *elaera* foto: légi felvétel v. fotó

► *preni* fotojn: felvételeket készít

► *satelita* foto: *fot műholdfelvétel*

foti: **1)** *tr fot fényképez, fotózik, fotografál *szin* fotografi*

2) *tr film felvesz <filmre>*

► *foti* filmon pri bestoj: filmet készít állatokról

► *foti* scenon: jelenetet felvesz

fotado: *fot film fényképezés, filmezés *szin* fotografado*

fotilo: *fot fényképezőgép *szin* fotoaparato, fotografilo*

► *cifereca* fotilo, *komputila* fotilo: digitális fényképezőgép

fotisto: *fot fotós, fényképész *szin* fotografisto*

ekfoto: *fot pillanatfelvétel *szin* momenta fotografajo*

iks-foto: *gysz röntgenfelvétel *szin* iks-fotografajo, rentgena foto*

kontraŭfotado: *fot ellenfényképezés, ellenfotózás*

memfoto: *fot önfotó, szelfi*

fotajbutiko: fotóüzlet, fotószaküzlet

fotoalbumo: *fot fotóalbum, fényképalbum*

fotoamatoro: *fot amatőr fotós, fotóamatőr*

fotoaparato: *l. fotilo*

fotoarto: **1)** *fot fényképezés <mesterség> *szin* fotografarto 1*

2) *műv fotóművészet *szin* fotografarto 2*

fotoartista: *fot műv fotóművész*

fotoekspozicio: fotókiállítás

fotokapti: *tr fot lekap, hirtelen lefényképez*

fotodelino: <női> fotómodell

fotopapero: *fot fotópapír, fényérzékeny papír *szin* imprespapero*

fotoplaĉa: fotogén

fotoplako: *fot fotólemez, fényérzékeny lemez*

fotopreta: *knyv kamerakész*

fototabulo: *fot tábló*

► *klasa* fototabulo: *isk osztálytábló*

l.m. nudfoto

| **fotel/o** karosszék, fotel *szin* brakseĝo

| **foto-** *tud foto-, fény- l. fotoĉelo, fotoelektra, fotogravuro,*

fotokomposti, fotokopio, fotolizo, fotovoltaa

| **fotografi/i** *tr fot fényképez, fotografál*

fotografado: *fot fényképezés, fotografálás*

fotografa: *fot fotó-, fényképezésre vonatkozó*

► *fotografa* papero: *l. fotopapero*

fotografajo: *fot fénykép, fotográfia *szin* foto*

► *familia* fotografajo: családi fénykép

► *klas* fotografajo: osztályfénykép

► *kolora* fotografajo: színes fénykép

fotografio: *fot fotográfia, fényképezés*

fotografilo: *fot fényképezőgép *szin* fotilo*

► *cifereca* fotografilo: digitális fényképezőgép

fotografisto: *fot fényképész, fotográfus *szin* fotisto*

iks-fotografajo: *gysz röntgenfelvétel *szin* iks-foto, rentgena foto*

telefotografi: *tr fot távfényképez, távoli felvételt készít*

telefotografado: *fot távfényképezés, távoli felvételkészítés,*

telefotográfia

radiofotografio: *l. radiografio*

fotografarto: **1)** *fot fényképezés <mesterség> *szin* fotoarto 1*

2) *fot műv fotóművészet *szin* fotoarto 2*

| **fotogrametri/o** *fot geo fényképmérés, fotogrammetria*

| **fotogravuro** *fot knyv fotogravúr*

| **fotoĥromi/o** *fot színes fényképezés, fotokrómia*

| **fotoĵurnalist/o** *fotóriporter*

| **fotokromi/o** *l. fotoĥromio*

| **fotometr/o** *fot fénymérő, fotométer, megvilágításmérő *szin* eksponometro*

fotometrio: *fot fénymérés, fotometria*

| **foton/o** *fiz foton, fénykvantum, sugárzási kvantum*

| **fotosfer/o** *geo fotoszféra*

| **fotostat/o** *fot tech fénymásoló*

| **Fotoŝopo** *inf Photoshop*

| **fototip/o** *knyv fénynyomó klisé*

fototipio: *knyv fénynyomó eljárás, fototípia*

fototopografio: *geo fot fényképes terepfelvétel, légi fotogrammetria, aerofotogrammetria*

fototransistoro: *vill fototranzisztor, folisztor*

fototropismo: *biol fototropizmus, fény felé fordulás *szin**

luntropismo

| **fotr/i** *tr durv seggbe dug, seggbe baszik*

| **fove/o** *anat gödör, kerek bemélyedés, fovea *szin* kaveto*

► *centra* foveo: Soemmering-bemélyedés, fovea centralis

► *foveo* de femurala kapo: combcsontfejgödröcske, fovea capitis femoris

foveeto: *anat gödröcske, kis kerek gödör, foveola*

| **fr!** *isz hess! <madárriasztás>*

| **frag/o** *növ eper, számóca <termés>*

fragujo: *növ eperbokor, számócabokor <Fragaria>*

► *akvofragujo*: tőzegeper, mocsári eper <Potentilla palustris> *szin* marĉa potentilo

► *arbara* fragujo: erdei számóca, földi eper <F. vesca>

► *ĝardena* fragujo: kerti eper, termesztett eper <F. ananassa>

► *malgranda* arbara fragujo: csattogó számóca, csattogó eper <F. viridis>

► *moska* fragujo: illatos eper, kerti számóca <F. moschata>

fragmarko: *orv eper alakú szemölcs v. anyajegy*

| **fragari/o** *növ tud eper, számóca <Fragaria> <növény>*

| **fragil/a** **1)** *fiz rideg <anyag>*

► *vitro* estas fragila materialo: az üveg törékeny anyag

2) *át v törékeny*

► *fragila* figuro de la virgulino: a szűz törékeny alakja

| **fragment/o** **1)** *töredék, letörtött darab, cserép*

► *fragmentoj* de rompita poto: törött fazék darabjai

► *vitra* fragmentoj: üvegcserepek

2) *ir <kiragadott> részlet, szemelvény*

► *citi* fragmentojn el la romano: részleteket idéz a regényből

3) *át v töredék, maradvány*

► *fragmentoj* de helena statuo: hellén szobor töredékei

► *fragmentoj* el la perdita tragedio de Eŭripido: Euripidész elveszett tragédiájának töredékei

fragmenta: töredékes

► *fragmentaj* konoj: töredékes ismeretek

fragmentigi: *tr széttördel, részeire bont*

fragmentiĝi: **1)** *ntr széttöredezik, szétmállik, töredékessé válik <anyag>*

2) *inf fragmentálódik, töredezik*

senfragmentigi: *tr inf töredezettségmentesít, defragmentál*

| **fragmit/o** *növ tud nád <Phragmites> vö. kano*

► *aŭstrala* fragmito: közönséges nád, tetőfedő nád <Ph. australis>

| **fraj/o** *áll ikra*

fraji: *ntr áll ikrát rak*

frajaĵo: *gaszt kaviár *szin* kaviaro*

| **frajt/i** *tr* *gazd* bérel <szállítóeszközt>

frajto: **1)** *gazd* szállítóeszköz bérleti díja, fuvardíj

2) *gazd* ne rakomány *l.* kargo

frajtaĵo: *gazd* teheráru, fuvaráru

►ekspresa frajtaĵo: expresszáru

►ordinara frajtaĵo: szokásos szállítmány, rendes fuvaráru

►rapida frajtaĵo: gyorsáru, gyorsszállítmány

frajtanto: *gazd* szállítóeszköz-bérlő, fuvarozó

frajtiganto: *gazd* fuvaroztató, szállíttató

frajtigi: *tr* *gazd* fuvaroztat, szállíttat

frajtisto: *gazd* fuvarozó vö. transportisto

frajtletero: *gazd* fuvarlevél

►aera frajtletero: légi fuvarlevél, LTA

frajtodonanto: *gazd* szállítóeszköz-bérbeadó

| **frak/o** *tex* frakk

| **frakas/i** **1)** *tr* széttör, összetör, betör, szétzúz, darabokra zúz

►frakasi la brakon: eltöri a karját

►frakasi statuon: szobrot összetör

►frakasi vitron: üveget összetör

2) *tr* átv összetör, tönkrezúz, megsemmisít

►li frakasis liajn argumentojn: tönkrezúzta az érveit

►Napoleono frakasis la militfortojn de la aliancanoj: Napóleon tönkreverte a szövetségesek katonai erőit

►ne frakasu mian koron: ne törd össze a szívemet

►tio frakasis miajn esperojn: ez megsemmisítette a reményeimet

3) *tr* *sp* leüt <teniszben>

frakasa: **1)** szétzúz, összetörő

2) átv megsemmisítő, tönkretevő, tönkreverő

►frakasa malvenko: megsemmisítő vereség

frakasigi: **1)** *ntr* széttörik, összezúzódik, összetörik, betörik, darabokra repül, tönkremegy

►lia kapo frakasiĝis sur roko: a feje egy sziklán összezúzódott

2) *ntr* átv megsemmisül, szertefoszlik

►liaj esperoj frakasiĝis: reményei szertefoszlottak

disfrakasi: *tr* szétzúz, szétver, teljesen tönkretesz

l.m. turkofrakasulo

| **frakci/o** **1)** *mat* tört, törtszám *szin* nombrono

►algebra frakcio: algebrai tört

►ĉena frakcio: lánc tört *szin* ĉenfrakcio

►dekuma frakcio, decimala frakcio: tizedes tört *szin* pozicia frakcio

►duuma frakcio: diadikus tört

►kvocienta frakcio: közönséges tört

►miksa frakcio: vegyes szám

►nenorma frakcio, nepropra frakcio: áltört

►nereduktebla frakcio: nem egyszerűsíthető tört, irreducibilis tört

►perioda pozicia frakcio: periodikus tört

►pozicia frakcio: tizedes tört *szin* dekuma frakcio, decimala frakcio

►propra frakcio: valódi tört

►reduktebla frakcio: egyszerűsíthető tört

2) *kém* frakció, részpárlat

3) *pol* frakció

►socialista frakcio en la parlamento: szocialista frakció a parlamentben

frakcia: **1)** *mat* tört-, tört alakú, törtszerű

►frakcia nombro, miksa nombro: vegyes szám

►frakcia parto: hányad, törtrész *szin* ono

2) *kém* szakaszos

►frakcia kristaligado: szakaszos kristályosítás

3) *pol* frakció-, frakcióbeli

►frakcia disciplino: frakciófegyelem

►frakcia kunsido: frakcióülés

frakcii: **1)** *tr* törtekre oszt, részekre bont, frakciókra bont

►kelkaj volas frakcii la partion: néhányan frakciókra akarják bontani a pártot

2) *tr* *kém* fracionál, szakaszosan lepárol

frakciestro: *pol* frakcióvezető

frakciismo: *pol* frakciózás

frakciisto: *fn* *pol* frakciózó

frakciumi: *ntr* *pol* frakciózik

frakcikorpo: *mat* hányadostest

frakcistreko: *mat* törtjel, törtvonal

l.m. ĉenfrakcio

| **fraksen/o** *növ* kőrisfa, mannakőris <Fraxinus>

►ordinara frakseno: magas kőrisfa, hegyi kőrisfa <F. exelsior>

►pluma frakseno: *l.* orno

| **fraksinel/o** *növ* nagyzezerjófű, erősfű, kőrislevelű ezerjófű <Dictamnus fraxinella>

| **frakt/o** *mat* fraktál

►fraktoj estas memsimilaj geometriaj figuroj: a fraktálok önhasonlító mértani alakzatok

►la Sierpinski-tapiŝo, la Koch-kurbo estas fraktoj: a Sierpinski-szőnyeg, a Koch-görbe fraktálok

fraktala: *mat* fraktál- *l.* fraktala geometrio

| **frakto-** *met* fracto-, feloszló, foszlány vö. fraktokumuluso, fraktostratuso

| **fraktur/o** **1)** *orv* csonttörés, fractura *szin* ostorompiĝo

►aperta frakturo: nyílt törés, fractura aperta

►neplena frakturo: nem teljes törés, fractura incompleta

2) *knyv* gót betűs írás, fraktúra

| **fram/o** *tech* váz, tartókeret, káva, ráma

framtubo: *tech* vázcső

l.m. aeroframo, fenestroframo, masframo, maŝinframo, paŝframo, pianoframo

| **framason/o** szabadkőműves

►framasona loĝio: szabadkőműves páholy

framasonismo: szabadkőművesség, szabadkőműves mozgalom

| **framb/o** *növ* málna

frambuĵo: *növ* málnabokor <Rubus idaeus> *szin* ida rubuso

frambosuko: *gaszt* málnalé, málnaszörp

| **frambezi/o** *orv* framboesia trafenomatosis, Treponema pertenue-fertőzés

►brazila frambezio: amerikai leishmaniasis *szin* bahia butono

| **frame/o** *kat* tört frank hajítódárda

| **franc/o** *fn* francia

franca: *mn* *nyt* francia <fr>

►Franca Kolegio: *isk* Collège de France

►Francaj Sudaj Teritorioj: *geo* *pol* Francia Déli Területek <FR>

francaĵo: francia szokás, jellegzetesség

francigi: **1)** *tr* franciásít, franciássá tesz

2) *tr* franciára fordít

francismo: *nyt* gallicizmus, sajátos francia kifejezőmód

Francujo, Francio: *geo* *pol* Franciaország <FR>

franglingva: francia nyelvű

►franglingva literaturo: francia nyelvű irodalom

►franglingva sviso: francia anyanyelvű svájci

franglingvio: *nyt* *geo* francia nyelvterület

| **franci/o** *kém* francium <Fr>

| **Francili/o** *geo* Île-de-France

| **francisk/o** *kat* frank harci bárd

| **Francisk/o** Ferenc

►Francisko Jozefo: *tört* Ferenc József
 ►Sankta Francisko de Asizo: *kr* Assisi Szent Ferenc
 ►Sankta Francisko de Ksavero: *kr* Xavéri Szent Ferenc
 ►Sankta Francisko de Salezo: *kr* Szalézi Szent Ferenc
 franciskano: *fn kr* ferences, Ferenc-rendi <szereztes>
 Franciskino: Franciska
 | **francium/o** 1. francio
 | **Franc-Jozef/o** 1. Ferenc József
 ►Franc-Jozefa Insularo: *geo* Ferenc József-föld
 | **franĉi/o** 1. frandzi
 | **franĉiz/o** *gazd* biztosítási önrészesedés, franchise
 | **Franĉkonte/o** *geo pol* Franche-Comté <FR>
 | **frand/i** *tr* nyalakodik, nassol, ingyenckedik
 ►frandi pecojn da ĉokolado dum televidado: tévzés közben csokoládédarabokat nassol
 ►frandu vin vermoj!: a rosseb egyen meg!, egyen meg a fene!
 franda: **1)** ínycsiklandó, étvágygerjesztő *szin* appetitveka
2) *átv* kíváncsú, csábító
 frandaĵo: *gaszt* finomság, ínycséség, ínycs falat
 ►ĉipsoj, ternuksoj, krakenoj kaj aliaj salitaj frandaĵoj: chips, földimogyoró, percc és egyéb sós ínycsések
 frandema: *mn* ínycs, nyalánk, pákosztos
 | **frandz/i** *tr durv* kinyalja a picsáját vkinek <n> *szin* pićleki vő. midzi
 | **frangol/o** **1)** *növ* közönséges kutyabenge, kutyaifa <Rhamus frangula>
2) *növ* kutyabenge <Frangula>
 | **franĝ/o** **1)** *tex* rojt
 ►franĝo de tapiŝo: szőnyegrojt
 ►franĝo sur la frunto: frufu
2) *tech* élvőátka *szin* egőfranĝo
3) *fot* interferenciacsík
 franĝi: *tr* rojtoz
 ►franĝita tapiŝo: rojtozott szőnyeg
 franĝigi: *tr tech* <élet> rovátkol *szin* franĝakrigi
 franĝakrigi: *l.* franĝigi
 franĝharoj: frufu
l.m. egőfranĝo, skrapofranĝo
 | **franĝipan/o** **1)** *gaszt* illatos mandulakrém
2) *gaszt* mandulakrémes sütemény
 | **frank/o** **1)** *fn tört* frank
2) frank <pénznem>
 franka: *mn nyt* frank
 ►svisa franko: svájci frank
 Frankujo, Frankio: **1)** *tört geo* Frank Birodalom
2) *ex* Frankföld *l.* Frankonio
 | **Frankfurt/o** *geo* Frankfurt
 ►Frankfurto-ĉe-Majno: Majna-Frankfurt
 ►Frankfurto-ĉe-Odro: Odera-Frankfurt
 | **frankolin/o** *áll* frankolin <Francolinus>
 | **Frankoni/o** *geo* Frankföld, Frankónia
 | **frap/i** **1)** *tr* üt, ver, csap
 ►al tiu, kiu frapas vian dekstran vangon, turnu ankaŭ la alian: *bibl* annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is
 ►frapi la takton: veri a taktust, veri az ütemet
 ►frapi sian bruston: a mellét veri
 ►frapi sin sur la ventron: hasára üt
 ►frapu al vi la kapon!: kapj a fejedhez!
2) *tr* zörget, kopogtat
 ►frapi ĉe la pordo: zörget az ajtón, kopog az ajtón

►kiu frapas, al tiu oni malfermas: *bibl* aki zörget, annak ajtót nyitnak
 ►liaj dentoj frapadis: vacogott a foga
3) *tr* eltalál, megüt <vmilyen tárggyal>
 ►frapi per atuto: *jték* aduval üt
 ►stari, kvazaŭ frapite de fulmo: áll, mint akit villám sújtott
4) *tr átv* ér, elér, vmilyen hatást tesz rá <n>
 ►frapi la okulojn: *átv* majd kiszúrja az ember szemét
 ►lin frapis teruro: a rettenet kerítette hatalmába
5) *tr átv* megver <vmilyen bajjal>
 ►Dio frapis min per vi: isten megvert veled
 ►frapis lin amaso da malfeliĉoj: rengeteg baj érte
 frapo: *átv* is csapás, ütés
 ►elektra frapo: *vill* áramütés
 ►frapo sub la zono: *sp* *átv* is övön aluli ütés
 ►lia morto estis por ili granda frapo: halála nagy csapás volt számukra
 ►ne doloras frapo sur fremda kapo^z: *közm* nem az én fejem fáj, ha a másét ütik
 ►per unu frapo: egy csapásra
 frapadi: *tr* csapkod, ütöget, verdes
 ►frapadi per siaj flugiloj: szárnyaival verdes
 frapaĉi: *tr pej* püföl
 frapa, frapanta: **1)** ütő, verő
2) *átv* feltűnő, szembetűnő, frappáns
 ►en frapanta maniero: feltűnő módon
 ►frapanta argumento: frappáns érv
 ►frapante pala: feltűnően sápadt
 frapeti: *tr* gyengén ütöget, kocogtat
 ►Elizabeto frapeti la fenestron: Erzsébet megkocogtatta az ablakot
 frapiĝi: *ntr* csapódik, ütődik, verődik vmihez <kontraŭ>
 ►la ovo frapiĝis kontraŭ la muro kaj rompiĝis: a tojás a falhoz ütődött és összetörtött
 frapilo: *fn* <hangot adó> ütő
 ►frapilo de horloĝo: óra ütője
 ►frapilo de pordo: ajtó kopogtatója
 ►frapilo de sonorilo: harangnyelv
 ►frapilo de tamburo: dobverő
 ekfrapi: *tr* <hirtelen> megüt, megcsap, rácsap
 kunfrapi, interfrapi: *tr* összezsap, összeüt
 ►kunfrapi la manojn: összezsapja a tenyerét
 ►tintile interfrapi du ferpecojn: csengőként összeüt két vasdarabot
 interfrapiĝi, kunfrapiĝi: *ntr* összeverődik, összeütődik, összekoccan
 ►la du boatoj interfrapiĝis: a két csónak egymásnak koccant
 prifrapi: *tr* gúnyol, csúfol, jól odamondogat vkinek <n>, csépel, rosszat mond vkiről <n>
 ►en siaj artikoloj li prifrapas la lokajn politikistojn: cikkeiben jól odamondogat a helyi politikusoknak
 refrapi: *tr* újra üt, újra csap
 retrofrapo: visszacsapás
 frapbrui: *ntr* dörömböl
 frapfermi: *tr* zajosan becsuk
 ►frapfermi la pordon: becsapja az ajtót
 frapfrazo, frapvorto: **1)** *knyv* címszó <újságban>
2) szlogen, jelmondat
 frapfusto: *kat* becsukható válltámasz
 frapharmoniko: *zene* xilofon
 frapinstrumento: *zene* ütőhangszer
 ►membrana frapinstrumento: membranofon hangszer
 frapinstrumentaro: *zene* ütőhangszerek, ütőhangszer-felszerelés
 frappolicano: rohamrendőr

frapskarabo: *l.* anobio

frap-sur-mano: *jték* vöröspecsenye, kézreverősdí

►ludi frap-sur-manon: kézreverősdit játszik, vöröspecsenyézik

fraptrafa: frappáns, találó

l.m. aerfrapo, drašfrapilo, fulmofrapo, glavofrapo, klakfrapi, korfrapo, mirfrapi, mušfrapilo, okulfrapa, oreľfrapi, piedfrapi, piočofrapo, polmofrapi, pordofrapilo, punktofrapilo, sunfrapo, tamburfrapilo, teatrofrapo, tremfrapi, vangofrapo, varmofrapo

| **frat/o 1** fivér, fiútestvér

►gemela frato: ikertestvér

►li estas preskaŭ mia frato, nepo de kuzo de onklo de konato^Z: rokon Ádámról és Éváról

►pli juna frato: öcs

►pli maljuna frato: báty

2) átv (ember)testvér, embertárs, atyafi

3) kr átv barát, fráter *szin* fratulo

►frato kvestisto: koldulóbarát

►frato predikanto: prédikáló barát, dömés barát <dominikánus>

►laika frato: laikus testvér

►minoraj fratoj: minoriták

►servanta frato: laikus barát, szolgáló barát

frata: testvéri

►frata amo: testvéri szeretet

►frata saluto: testvéri üdvözlés

►la frata pola popolo: a testvéri lengyel nép

frataro: **1)** testvérek

2) kr testvérek <szervesi közösség>

frateco: **1)** testvérség, testvéri viszony

2) testvériesség, testvéri szeretet

frateto: **1)** öcs *szin* fraĉjo

2) átv kr kistestvér <ferences barát>

fratiĝi: *ntr* testvérré lesz

►trinki fratiĝon: brúdert iszik

fratino: **1)** nőtestvér, lánytestvér, nővér

►gemela fratino: ikernővér

►pli juna fratino: húg

►pli maljuna fratino: nővér

2) átv nővér <nővéreként szeretett nő>

3) kr apácanővér *szin* fratulino

►fratinoj de la bonfarado: jótékony nővérek

4) orv ápolónővér

fratineto: **1)** húgocska *szin* franjo

2) átv kr orv nővérke

fratulo: *l.* frato **3)**

bofrato: sógor

bofratino: sógornő, ángy

►sinjorino bofratino: sógorasszony

bogefratoj: sógorok <nő és férfi>

duonfrato: féltestvér <egyik ágon vér szerinti> vö. vicfrato

duonfratino: női féltestvér <egyik ágon vér szerinti> vö. vicfratino

interfrata: testvérek közötti

►interfrata milito: testvérháború

interfratiĝi: *ntr* összebarátkozik, fraternizál

kunfrato: **1)** *kr* rendtárs, konfráter

2) átv felebarát, atyafi

kunfrataro: *vall tört* testvériség, frátia <szervezet> *szin* fratrio vö. kurio

vicfrato: mostohatestvér <nem vér szerinti testvér> vö. duonfrato

vicfratino: mostohanővér <nem vér szerinti nővér> vö. duonfratino

fratamo: testvéri szeretet

fratkamarado: kebelbarát

fratmurdinto: testvérgyilkos

l.m. drinkfrato, korfrato, laktofrato, mamfrato, militfrato, nomfrato, nutrofrato, ordenfrato, sangofrato

| **fraterkul/o** áll lunda, papagájcsőrű alka <Fratercula> *szin* marpapago

| **fratri/o** tört *vall* frátia *szin* kunfrataro vö. kurio **1)**

| **fraŭd/i** *tr* *gazd* jog sikkaszt, sibold, megcsal, megkárosít, elcsal, kicsal vkitől <n> vmit <pri v. je>

►fraŭdi la doganon: vámcsalást követ el

►fraŭdi sian firmaon pri amaso da mono: rengeteg pénzt siboldt el a cégtől

►li fraŭdis la ŝtaton je pluraj milionoj da forintoj: több millió forinttal károsította meg az államot

fraŭdo: *gazd* jog csalás, sikkasztás, siboldás, megkárosítás

fraŭdisto: *jog* csaló, sikkasztó

defraŭdi, prifraŭdi: *tr* *jog* kicsal, elcsal vmit <n> vkitől <de>

►defraŭdi monon de sia amiko: pénzt csal ki barátjától

| **fraŭl/o 1)** legény, nőtlen férfi

►eterna fraŭlo, persista fraŭlo: aggregény *szin* ĉiamfraŭlo

►maljuna fraŭlo: öreglegény

2) tört apród *l.* paĝio

fraŭleco: nőtlenység

►pastra fraŭleco: *kr* cölibátus

fraŭlejo: legénylakás

fraŭlino: **1)** hajadon

►eterna fraŭlino, maljuna fraŭlino: vénleány, aggszűz *szin* ĉiamfraŭlino

2) kisasszony

►fraŭlino X: X kisasszony

3) tört udvarhölgy <leány>

fraŭlineto: leányka

| **fraz/o 1)** nyt mondat

►demanda frazo: kérdő mondat

►dukomponenta frazo: kéttagú mondat

►ekkrria frazo: felkiáltó mondat

►elipsa frazo: hiányos mondat

►enkorpigita frazo, kadrita frazo: beágyazott mondat

►imperativa frazo, ordona frazo: felszólító mondat

►indika frazo, indikativa frazo: kijelentő mondat

►kompleksa frazo, kunmetita frazo: összetett mondat

►komplementita frazo: bővített mondat

►kuntirita frazo: összevont mondat

►minimuma frazo, primitiva frazo: tőmondat

►ne frazo, negativa frazo: tagadó mondat

►nomvorta frazo: nominális mondat

►pluroble kunmetita frazo: többszörösen összetett mondat

►pozitiva frazo: állító mondat

►senstruktura frazo: tagolatlan mondat

►sensubjekta frazo: személytelen mondat, alany nélküli mondat

►simpla frazo: egyszerű mondat

2) pej frázis

►grandaj frazoj, malgrandaj agoj: *közm* ahol sok a szó, kevés a tett

3) zene zenei frázis

4) inf utasítás

frazadi: **1)** *ntr* *pej* szónokol, frázisokat pufogat

2) tr *zene* frazíroz

frazaro: *nyt* kifejezésgyűjtemény, mondatminta-gyűjtemény

frazigi: **1)** *tr* mondatba foglal, mondattá fűz *szin* frazumi **1)**

2) tr *zene* frazíroz *szin* frazadi **2)**

frazisto: *pej* frazör, üres locsogó
 frazumi: **1)** *tr* mondatba foglal, mondattá fűz *szin* frazigi
2) *ntr* szónokol, frázisokat pufogtat *szin* frazadi 1
 ĉeffrazo: *nyt* főmondat, főlérendelt mondat *szin* ĉefpropozicio
 ĉirkaŭfrazo: *tr* körülír
 ĉirkaŭfrazo: *ir nyt* körülírás, perifrázis *szin* perifrazo
 ▶sen ĉirkaŭfrazoj: minden teketória nélkül
 subfrazo: *l.* subpropozicio, subordinata proposicio
 frazakcento: *nyt* mondathangsúly
 frazanalizo: *nyt* mondatelemzés
 frazaranĝo: *nyt* mondatrend
 frazbloko: *nyt* mondattömb
 frazdivido: *nyt* mondattagolás
 ▶aktuala frazdivido: *nyt* aktuális mondattagolás
 frazelemento: *nyt* mondatrész
 frazfiguro: *ir* mondataalakzat
 frazkonstruo, frazostrukturo: *nyt* mondatszerkezet
 frazmelodio: *l.* intonacio
 frazotemo: *nyt* téma, topik
 frazparto: *nyt* mondatrész
 frazrolo: *nyt* mondatfunkció
 frazsintakso: *nyt* mondattan
 frazvorto: *nyt* mondatszó
 ▶temanonca frazvorto: témafelvető mondatszó
l.m. frapfrazo, laŭtefrazo
| frazeologi/o *nyt* frazeológia
 frazeologiaĵo: *nyt* állandósult szókapcsolat, frazeológiai egység,
 frazeologizmus
| Frederik/o Frigyes
| fregat/o 1) *hajó kat* fregatt <háromárbócos vitorlás>
2) *hajó kat* fregatt <gyors hadihajó>
3) *áll* hajósmadár, fregattmadár <Fregata>
 fregatkapitano: *hajó* fregatkapitány
| Frej/a *mit* Freyja
| frekvenc/o 1) *fiz* frekvencia, rezgésszám, periódusszám
 ▶alta frekvenco: magas frekvencia, nagyfrekvencia
 ▶angula frekvenco: szögfrekvencia, körfrekvencia
 ▶basa frekvenco, malalta frekvenco: kisfrekvencia, alacsony frekvencia
 ▶fundamenta frekvenco: alapfrekvencia, alaprezgésszám
 ▶karakteriza frekvenco: karakterisztikus frekvencia, sajátfrekvencia
 ▶meza frekvenco: középfrekvencia
 ▶resonanca frekvenco: rezonanciafrekvencia
2) gyakoriság <statisztika>
 altfrekvenca: *fiz* nagyfrekvenciás, magasfrekvenciás
 interfrekvenca: *fiz* interfrekvencia
 malaltfrekvencia: *fiz* kisfrekvenciás, alacsonyfrekvenciás
 mezfrekvencia: *fiz* középfrekvenciás
 frekvencbarilo: *vill* frekvenciazár
 frekvencbendo, frekvencostrio: *fiz* frekvenciasáv
 frekvencdiskriminilo, frekvencdistingilo: *tech*
 frekvenciadiszkriminátor
 frekvencmezurilo, frekvencometro: *fiz* frekvenciamérő *szin* ondometro
 frekvencmodulado: *fiz* frekvenciamoduláció
 frekvencostabileco: *fiz* frekvenciastabilitás
 frekvencpulso: *fiz* frekvencialöket, frekvenciaeltérés,
 frekvenciaingadozás
 frekvenceno: *vill* frekvenciaszabályozás, frekvenciatartás
 ▶aŭtomata frekvencoteno: automatikus frekvenciaszabályozás, AFC

l.m. aŭdfrekvenco, limfrekvenco, muzikfrekvenco, oscilfrekvenco, radiofrekvenco, sonfrekvenco, spegulfrekvenco
| frekvent/i *tr* gyakran jár v. hova <n>, gyakran látogat *szin* vizitadi
 ▶frekventi infanĝardenon: óvodába jár
 ▶frekventi infanvartejon: bölcsődébe jár
 ▶frekventi kafejon: kávéházba jár
 ▶frekventi lernejon: iskolába jár
| fremd/a 1) idegen, ismeretlen
 ▶fremda animo estas abismo sen limo^Z: *közm* sohasem tudni, kiből mi lakik
 ▶fremda homo: idegen, ismeretlen ember
 ▶fremda lando: idegen ország
 ▶fremda lingvo: idegen nyelv
2) idegen, másé
 ▶de fremda dento ni doloron ne sentas^Z: *közm* senki sem sírja ki a szemét más szerencsétlenségén
 ▶de fremda groŝo ŝirigás la poŝo^Z: *közm* ki a másét kívánja, a magáét elveszti
 ▶el fremda poŝo oni pagas facile^Z: könnyű a máséból költeni
 ▶en fremda okulo ni vidas ligneron, en nia ni trabon ne vidas^Z: *közm* más szemében a szálkát is meglátja, a magáéban a gerendát sem
 ▶fremda manĝo havas bonan guston^Z: *közm* szomszédasszony levesének sokkal jobb az íze
 ▶fremda mizero – ridinda afero^Z: *közm* idegen bánat nem bánat
 ▶fremda spasmilo estas sen utilo^Z: *közm* ebből szerzett jószág ebből vész el
 ▶fremda valuto: *gazd* idegen valuta
 ▶ne ŝovu la nazon en fremdan vazon^Z: *közm* ne üsd az orrod más dolgába
 ▶se fremda la fako, restu ferma la faŭko: aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul
 ▶kiu fremdan avidas, propran forperdas^Z: *közm* aki a máséra sóvárog, a magáét is elveszti
 ▶ŝovi la nazon en fremdan vazon: más dolgába üti az orrát
3) idegen, távolálló, nem odavaló
 ▶al homo nenio homa devas esti fremda: ember vagyok, semmi emberi nem idegen tőlem
 ▶nenio estas pli fremda al mi, ol...: semmi sem áll távolabb tőlem, mint...
 ▶tiu punkto estas fremda al la temo: ez a pont távol áll a témától
 fremdaĵo: **1)** idegen dolog, idegen valami
2) idegen holmi
 fremdeca: idegenes
 ▶paroli kun fremdeca prononco: idegenes kiejtéssel beszélni
 fremdigi: *tr* elidegenít vkitől v. vmitől <al>
 fremdiĝi: *ntr* elidegenedik, idegenné válik vkihez v. vmihez <al>
 fremdiĝo: **1)** elidegenülés, elhidegülés
2) *fil psi* elidegenedés
 fremdujo: *l.* fremdlando
 fremdulo: *fn* idegen
 forfremdiĝi: *ntr* elidegenedik vkitől v. vmitől <de>, elhidegül vkitől <de>
 ▶miał amikoj forfremdiĝis de mi: barátaim elhidegültek tőlem
 interfremdiĝi: *ntr* kölcsönösen elidegenednek egymástól
 malfremda: otthonos
 ▶li sentas sin malfremde ĉe ni: otthonosan érzi magát nálunk
 fremdlando: idegen ország
 fremdlingva: **1)** idegen nyelvű
 ▶fremdlingva instruado, instruado en fremda lingvo: *isk* idegen nyelvű oktatás

2) idegen nyelvi

►fremdlingva instruado, instruado de fremdaj lingvoj: *isk* idegen nyelvi oktatás

fremdlingvo: *nyt* idegen nyelv

fremdofobio: *l.* ksenofobio

fremdofobiulo: *l.* ksenofobo

fremdulgvidanto, fremdulgvidisto: idegenvezető *szin* ĉiĉerono

fremdullegiano: *fn kat* idegenlégiós

fremdulpolico: idegenrendészet

fremdvorto: *nyt* idegen szó

l.m. socifremda

| **frenez/a 1)** *pszi* örült, bolond <mentálisan>

►freneza ŝafo: *áll* kerge birka

►frenezaj homoj estas danĝeraj por sia medio: az örült emberek veszélyesek a környezetükre

2) *átv* örült, magán kívül levő <*pl.* nagy szenvedélytől>

►freneze ĵaluza: örülten féltékeny

►freneza pro ĝojo: magán kívül van az örömtől

3) *átv* örült, nem normális <dolog>

►freneza amo, deziro, plano: örült szerelem, kívánság, terv

frenezi: *ntr* örjög

►frenezi pro ĉia bagatelo: minden semmiségért örjög

►frenezi por modaj ŝuoj: majd megőrül a divatos cipőkért

frenezo: *pszi* örület, örültség

►atako de frenezo: örültségi roham

frenezaĵo: örültség

►ĉi tiun frenezaĵon oni ne povas elpeli el lia kapo: ezt az örültséget nem lehet kivenni a fejéből

►fari frenezaĵon: örültséget csinálni

►kompleta frenezaĵo: tiszta örültség

frenezeta: *pej* bogaras, dilis

freneziga: örjítő

frenezigi: *tr pszi* átv is megőrjít

frenezigi: *ntr pszi* megőrül, megbolondul

frenezulo: *fn pszi* örült, bolond

frenezulejo: *pszi* bolondokháza, örültekháza

frenezumi: *ntr biz* bolondozik, hülyéskedik

frenezjako: *pszi* kényszerzubbony *szin* trudkitelo

l.m. amasfrenozo, bovofofrenozo, jupfrenezulo, potencfreneza

| **frenolog/o** frenológus

frenologio: koponyatan, frenológia

| **frenul/o** *anat* kis fék, frenulum

►klitora frenulo: a kisajkaktól a klitoriszig húzódó kettős redő,

frenulum clitoridis

►langa frenulo: nyelvfék, frenulum linguae

►prepucia frenulo: fitymafék, fitymakantár, frenulum preputii

| **freon/o** kém freon

| **fresk/o** műv freskó

malfresko: műv szekkó, secco

freskisto: műv freskófestő

| **freŝ/a 1)** friss, üde

►freŝa memoro pri la okazintaĵo: friss emlékezet a történekekről

►freŝaj ovoĵ, fruktoj, viando: friss tojás, gyümölcs, hús

►freŝe juna: zsenge, hamvas

►freŝe verda: zsenge, friss zöld

►post vojaĝo, tamen freŝa li estas: utazás után van, mégis friss

2) friss <időben>

►freŝa informo: friss hír

►freŝa kadavro: friss hulla

►freŝa numero de gazeto: újság friss száma

►freŝe falinta neĝo: frissen esett hó

►freŝe razita: frissen borotvált

►la ŝtelisto estis kaptita ĉe la freŝa faro: rajtakapták a tolvajt, tetten érték a tolvajt

3) *zene* cool <jazz>

►freŝa ĵazo: cool jazz

freŝeco: frissesség, üdeség

malfreŝa: 1) állott, apadt, áporodott, pimpós

►malfreŝa aero: áporodott levegő

►malfreŝa pano: apadt kenyér

►malfreŝa vino: pimpós bor

2) lankadt, kókadt, törődött, elpilledt

►post maltrankvila dormo ili vekiĝis malfreŝaj: nyugtalan alvás után törődötten ébredtek

3) régi, szakállas <*pl.* hír>, nem aktuális

►malfreŝa ĵurnalo: régi napilap

►malfreŝa novaĵo: szakállas hír

malfreŝigi: *ntr* állott lesz, megáporodik, megpimpósodik

refreŝigi: *tr* felfrissít

►la duŝo refrerŝigis lin: a zuhany felfrissítette

►refreŝigi bulkon per varmetigo: zsemlyét melegítéssel felfrissít

►refreŝigi la aeron: frissíti a levegőt, kiszellőztet

►refreŝigi la florojn per akvumado: öntözéssel felfrissíti a virágokat

►refreŝigu vian memoron: frissítsd fel az emlékezetet

refreŝigi: *ntr* felfrissül

►danke al dormeto mi tute refrerŝigis: egy kis szunyókálásnak

köszönhetően egészen felfrissültem

►post pluvo la naturo refrerŝigis: az eső után a természet újjáéledt

refreŝigaĵo: *fn* üdítő <*vmi*>, üdítőital

freŝdata: friss keltezésű

►freŝdataj novaĵoj: legfrissebb hírek

freŝfasona: divatos, legújabb divat szerinti

freŝnova: vadonatúj

►freŝnova monbileto: ropogós bankjegy

l.m. aerfreŝigilo

| **Freŝe/o** *mat* <Maurice René> Fréchet

►Freŝea spaco: Fréchet-tér, általános tér

| **fret/o 1)** ép meander

2) *zene* hangmérce <pengető hangszeren>

3) *fn zene* érintő <húros hangszeren>

fretplato: *zene* fogólap

| **Freŭd/o** *pszi* <Sigmund> Freud

freŭdismo: *pszi* freudizmus

| **frez/i** *tr tech* mar, marással megmunkál

frezado: *tech* marás

frezilo: *tech* maró, marószerszám

►cilindra frezilo: palástmaró

►dentrada frezilo: fogaskerékmaró

►helica frezilo: csigamaró

►kava frezilo: külsőmaró

frezisto: *ip* marós

frezmaŝino: *tech* marógép

l.m. facofrezilo, fendofrezilo, foldofrezilo, fruntofrezilo,

mantelfrezilo, profilfrezilo, ŝraŭbofrezilo

| **frez/i/o** növ frézia, csipkevirág <Freesia>

| **fri 1)** *gazd* fizetve, <árba> beleértve

►fri dogano: vám fizetve

►fri pakumo: göngyölet fizetve

►fri ĉiuj kostoj: minden költség fizetve

2) *gazd* költségmentesen, bérmentve

►fri apudŝipe: költségmentesen a hajó oldalához
 ►fri landlimo: határig bérmentve
 ►fri stacidomo: költségmentesen vasútállomásra
 ►fri surŝipe: költségmentesen a hajón
 ►fri transportisto: költségmentesen a fuvarozónak
 ►liveri fri hejmo: költségmentesen házhöz szállít
 malfri: *gazd* bérmentesítés nélkül
 | **Friburg/o** *geo pol* Freiburg, Fribourg <város és kanton>
 | **frid/a** **1)** *ritk* hideg *szin* malvarma
2) *tech* hideg
 ►frida kamero: hidegkamra
 ►frida nitado: hidegszegeccselés
 frido: *fn ritk* hideg
 ►pro la frido difektiĝis la akvotuboj: a hideg miatt tönkrementek a vízcsövek
 fridigi: **1)** *tr ritk* hűt, lehűt *szin* malvarmigi
2) *tr ip* hűt
 ►fridigi viandon, fiŝon, legomon: húst, halat, zöldséget hűt
 fridegujo: mélyhűtő
 fridigo: hűtés, lehűtés
 fridigenzo: *ip tech* hűtőfolyadék
 fridigilo: *tech* hűtőegység, hűtőgép
 fridujo: hűtőszekrény *szin* malvarmujo *vö.* glaciŝranko
 fridanestezo: *orv* hideg érzéstelenítés
 fridbotelingo: palackhűtő
 fridkamero: *ip* hűtőkamra
 fridkesto: hűtőláda
 fridkamiono: hűtőkamion
 fridmarteli: *tr tech* hidegen kalapál
 fridoterapio: *orv* hidegterápia *szin* krioterapio
 fridpisulo: *biz pej* impotens, faszkalap
 fridunuo: *fiz* frigória <fg> <kalória ellenértéke> *szin* frigorio
 fridvagono: *vsút* hűtőkocsi
 | **frig/o** *fn tört* fríg
 friga: **1)** *mn tört nyt* fríg
2) *mn zene* fríg
 Frigujo, Frigio: *tört geo* Frígia, Phrygia
 | **frigan/o** l. friganeo
 | **frigane/o** *áll* nagy pozdorján, nagy tegzes, nagy csíkestegzes
 <Phriganea grandis> *szin* granda tubetomuŝo, granda pafomuŝo
 ►friganeidoj: pozdorjánfélék <Phryganeidae>
 | **frigid/a** *orv* frigid
 ►frigida virino: frigid nő
 frigideco: *orv* frigiditás
 | **frigori/o** l. fridunuo
 | **frikadel/o** *gaszt* sült húsgombóc, frikadell
 | **frikand/o** *gaszt* frikandó, fricandau <szalonnával tűzdelt borjúsült>
 | **frikas/i** *tr gaszt* becsinál <mártásban főz>
 frikasaĵo: *fn gaszt* becsinált, frikasszé *szin* saŭĉaĵo
 | **frikativ/o** *nyt* réshang, frikatíva, spiráns *szin* frota konsonanto
 ►glota frikativo: hangszalag-réshang, glottális frikatíva
 ►laringa frikativo: laringális réshang
 | **frimer/o** *tört* frimaire, dér hava <nov. 21– dec. 20.>
 | **Frin/o** *tört* Phryné <görög hetéra>
 | **fring/o** *áll* pinty <Fringilla>
 ►ordinara fringo: erdei pinty, pintyőke, árva pinty <F. coelebs>
 ►montofringo: fenyőpinty <F. montifringilla>
 ►verda fringo: zöldike <Carduelis chloris>
 | **fringel/o** *áll* csíz <Carduelis spinus> *szin* verda kardelo

| **fripón/o** gazember, gazfickó
 ►arĥifripono, ĉeffripono: gonosztevő, akasztófavirág
 ►kia fripono, tia bastono^Z: *közm* amilyen a bűn, olyan a büntetés
 ►penduminda fripono: akasztófára való gazember
 ►vizaĝo de Katono, sed virto de fripono^Z: báránybőrbe bújt farkas
 friponi: *ntr* gazemberséget követ el, betyárkodik
 friponestro: cégéres gazember
 friponeto: nagy kópé, betyár gyerek
 prifriponi: *tr* rászed, átver, rútul bánik vkivel
 friponromano: l. pikareska romano
 | **fris/o**¹ *fn* fríz
 frisa: *mn nyt* fríz <fy>
 Frislando, Frisujo, Frisio: *geo pol* Frízföld <NL>
 | **fris/o**¹ **1)** *ép* fríz, képszék
2) *műv* fríz, szegélydísz <díszítő sáv>
3) fríz, díszletmennyezet <színház>
 | **frisk/a** *ritk* hűvös *szin* malvarmeta
 ►friska venteto: hűvös szellő
 | **frit/i** *tr gaszt* süt <zsírban, olajban>
 fritajo: *fn gaszt* sült
 fritilo: *gaszt* serpenyő, sütőedény
 ►elsalti el la fritilo en la fajron^Z: csöbörből vödörbe esik
 ►olea fritilo: olajsütő
 fritiĝi: *ntr gaszt* sült <zsírban, olajban>
 fritbulo: *gaszt* fánk
 fritfarunaĵo: *gaszt* rántás
 fritkuko: l. benjeto
 l.m. terpomfritoj
 | **Fritaŭn/o** *geo* Freetown
 ►Fritaŭno estas la ĉefurbo de Sieraleono: Freetown Sierra Leone fővárosa
 | **fritilari/o** *növ* kockásliliom, púposliliom <Fritillaria>
 ►imperiestra fritilario: császárkorona <F. imperialis>
 | **Friul/o** *geo* Friuli
 Friulo-Venecio Julia: *geo pol* Friuli-Venezia Giulia <IT>
 friula: *mn nyt* friuli, furlan <fur>
 | **frivol/a** **1)** komolytalan, haszontalan <vmi>
 ►tio estas frivolaj aferoj: komolytalan dolgok ezek
2) léha, könnyelmű, frivol, ledér <vki>
 ►frivola virino: ledér nő
 frivolaĵo: könnyelműség, léhaság, ledérség, frivolitás <dolog, tett>
 frivoleco: könnyelműség, léhaság, ledérség, frivolitás <tulajdonság>
 | **friz/i** *tr* bodorít, fodorít, göndörít, becsavar <haj>
 frizo: **1)** bodorítás, göndörítés, becsavarás
2) hajhullám, hajfűrt, hajbodor *szin* frizaĵo
 ►konstanta frizo: tartóshullám, dauer
 frizaĵo: hajhullám, hajfűrt, hajbodor, bodorított tincs
 frizejo: fodrászat
 frizilo: sütővas, kolnizóvas
 frizisto: fodrász *szin* kombisto
 frizistino: fodrásznő
 malfrizi: *tr* kisimít <haj>
 malfrizilo: simítóvas <haj>
 frizokasko: hajszáritó búra
 frizmantelo: borbélyköpeny, fodrázsköpeny, fodrázskendő, fésülködőköpeny
 frizpapereto: hajcsavaró papír *szin* papiloto
 frizpinglo: *fn* hajcsavaró
 frizosalono: fodrászszalon
 l.m. stoplofrizaĵo

| **fro** l. elde, disde

| **frog/o** *vsút* keresztezési csúcs

frogaĵo: *vsút* keresztezés

frogalo: *vsút* vezetősin, könyöksin

| **frok/o** *tex* csuha, barátruha

frokulo: *fn kr* csuhás, barát

senfrokiĝi: *ntr kr* kivetkőzik <szereztes>

| **fromaĝ/o** *gaszt* sajt

►bovina fromaĝo: tehénsajt

►Ĉestra fromaĝo: csesztersajt

►Edama fromaĝo: eidami sajt

►fandita fromaĝo: ömlesztett sajt

►fromaĝita toasto: sajtos pirítós

►kaprina fromaĝo: kecskesajt

►malmola fromaĝo: kemény sajt

►maturigita fromaĝo: érlelt sajt

►mola fromaĝo: lágy sajt

►montara fromaĝo: hegyi sajt

►parma fromaĝo: parmezán, pármái sajt *szin* parmezano

►ŝafa fromaĝo: juhsajt

fromaĝi: *tr gaszt* sajttal körít

fromaĝejo: *agr* sajtüzem, sajtgyár

fromaĝisto: sajtkészítő

fromaĝkloŝo: *gaszt* sajtbúra

fromaĝoplado: *gaszt* sajtoštál

fromaĝraspilo: *gaszt* sajtreszelő

fromaĝtranĉilo: *gaszt* sajtkés

fromaĝvermo: *áll* sajtukac

l.m. juglandfromaĝo, kremfromaĝo, ŝimfromaĝo, ŝirmfromaĝo,

vinberfromaĝo

| **frond/o** *növ* lombos ág, lomb

frondaro: *növ* lombozat

frondoriĉa: dús lombú

| **FronD/o** *tört* Fronde

| **front/o** **1)** *kat* harc vonal, első vonal, front

2) *kat* arc vonal

3) *átv* front

►fronto de la laboristoj: a munkások frontja

►Nacia Fronto: Nemzeti Front

4) homlok rész, homlokzat, elülső rész, front, fej <érmén>

►fronto de aŭto: autó elülső része

►fronto de konstruaĵo: épület homlokrésze, homlokzat *szin* fasado

►fronto de monero: érme fejrész

►fronto aŭ dorso: fej vagy írás

5) *met* időjárási front

►descenda fronto: leszálló front

►malvarma fronto: hidegfront

►varma fronto: melegfront

fronta: homlokzati, homlokrészi, mellső, elülső, frontális, front-

►fronta atako: *kat* frontális támadás

►fronta fenestro: homlokzati ablak

►fronta kunpuŝiĝo: *közl* frontális ütközés

►fronta rado: mellső kerék, elülső kerék

►fronta vido: előnézet

fronte: élen, elől

►fronte al la kastelo: a kastéllyal szemben

►fronte al vi mi ne nutras malamikecon: nem táplállok veled szemben ellenségességet

►fronte de taĉmento rajdis Bornemissza: Bornemissza egy csapat

élén lovagolt

fronti: *tr* szembesül, szembekerül, ütközik, szembeszáll, konfrontálódik vkivel v. vmivel <n>

►fronti problemojn: problémákkal szembesül

►fronti malfacilaĵojn: nehézségekkel szembesül

►li ne malkuraĝas fronti siajn malamikojn: nem fél szembeszállni ellenségeivel

malfronta: hátoldali, hátsó, fejdoldali <érem>

►malfronto de domo: ház hátsó oldala *szin* dorso de monero

►malfronto de monero: érme hátoldala/fejdoldala

postfronto: *kat* hátsó rész

frontartikolo: *knyv* vezércikk

frontbatalanto: *kat* frontharcos

frontbatalinto: *kat* egykori frontharcos

frontkovrilo: *knyv* elülső könyvborító

frontlampo: *jm* első lámpa

frontligno: fa bútűje

frontoflanko: homlok rész, elülső oldal

frontopordo: *ép* homlokzati ajtó

frontoturno: *kat* hátraarc

►fari frontoturnon: hátraarcot hajt végre

frontpaĝo: **1)** *knyv* előlap

2) *inf* honlap, kezdőlap *szin* ekpaĝo, hejmpaĝo

frontrado: *jm* mellső kerék, elülső kerék *szin* antaŭrado

frontsekcio: *kat* frontszakasz

frontsoldato: *kat* frontharcos

l.m. glaĉerfronto, leterfronto, ondofronto, popolfrento, unuecfrento

| **frontal/a** *anat* frontális, homlok-, homloki

| **frontispic/o** **1)** *ép* főhomlokzat, főbejárat

►frontispico kun timpano: timpanonos főhomlokzat

2) *knyv* <díszes> címlap

3) *knyv* címlapkép

| **fronton/o** *ép* oromzat, oromfal

►arka frontono: íves oromzat

►dentovica frontono: fogsoros oromzat

►timpana frontono: timpanonos oromzat

| **frost/o** **1)** *met* fagy

►frosto ofte difektas printempajn florojn: a fagy gyakran tönkreteszi a tavaszi virágokat

2) *átv* hideg, libabőr, remegés, félelem

►frosto trakuras al li la dorson: libabőrös lesz a háta, a hideg

futkároz a hátán

►senti froston en la dorso: a hideg futkároz a hátán

frosta: *átv* is fagyos, hideg

►frosta rideto: fagyos mosoly

►frosta vetero: fagyos időjárás

frosti: *ntr* fagy

►frostas al mi en la piedoj: fagyos a lábam, fázik a lábam

►frostis eĉ en Aprilo: áprilisban is fagyott

►ofte frostas en Marto: gyakran fagy márciusban

frostema: fázós *szin* frostosentema

frostiga: fagyasztó

frostigi: **1)** *tr* fagyaszt, megfagyaszt, befagyaszt

►frostigita viando: fagyasztott hús

►la malvarmego frostigis la riveron: a nagy hideg befagyasztotta a folyót

2) *tr* *átv* befagyaszt <megállít, megakadályoz, inaktív>

►frostigi krediton: *gazd* hitelt befagyaszt

►frostigi salajrojn: *gazd* fizetéseket befagyaszt

frostigo: fagyasztás

frostiĝi: **1)** *ntr* megfagy, befagy

►la lago frostigis: befagyott a tó
 ►mi tute frostigis: teljesen átfagytam
2) ntr átv befagy, megszűnik, elapad
 ►la gajeco frostigis al ni: a vidámság az arcunkra fagyott
 ►liaj monfontoj frostigis: elapadtak a pénzforrásai
 frostigilo: fagyasztó <hűtőszekrény része>
 frostujo: *fn* fagyasztó
 alfrostigi: *ntr* odafagy
 elfrostigi: *ntr kém* fagyással kiválik, kifagy <vmiből>
 enfrostigi: *ntr* belefagy v hova <en>
 ►la boato frostigis en la rivero: a csónak belefagyott a folyóba
 forfrostigi: *ntr* elfagy, fagykár éri *szin* frostdifektiği
 ►la floroj de la fruktoarboj forfrostigis: elfagytak a gyümölcsfák virágai
 superfrostaĵo: gyorsfagyasztott/mélyhűtött/mirelit áru
 superfrostigi: *tr* gyorsfagyaszt, mélyhűt
 ►superfrostigita varo: gyorsfagyasztott/mélyhűtött/mirelit áru
 superfrostigo: gyorsfagyasztás/mélyhűtés
 trafrostigi: *ntr* átfagy
 frostdifektiği: *ntr* elfagy, fagytól tönkremegy *szin* forfrostigi
 frostmorti: *ntr* megfagy, halálra fagy
 frostofako: fagyasztó rekesz <hűtőszekrényben>
 frostofloro: jégvirág
 frostokesto: fagyasztóláda
 frostopunkto: *kém* fagyáspont, dermedéspont, fagypont
 frostsanga: kemény szívű, rideg
 frostosentema: fázós *szin* frostema
 frostoŝvelo: *l.* pernio
 frostotremi: *ntr* remeg a hidegtől, fagyoskodik
 frostvundiği: *ntr orv* elfagy <vmely testrész>, hidegtől kisebesedik
 frostvundo: *orv* fagyás, fagyseb, pernio
| froti/i *tr* súrol, dörzsöl, dörgöl
 ►froti sin: hozzádörgölődik vmihez <al>
 ►froti al si la manojn: átv is dörzsöli a kezét
 froto: **1)** dörzsölés, súrolás
2) fiz súrlódás
 ►kineta froto: kinetikus súrlódás, csúszósúrlódás
 ►statika froto: statikus súrlódás, nyugvósúrlódás
 frotaĵo: **1) mŭv** átlátszó festékreteg, enyhe átfestés
2) orv kenet <mikroszkópos vizsgálathoz>
 froteti: *tr* simogat, végigsimít, enyhén dörzsöl
 frotigi: *ntr* súrlódik, dörzsölődik, dörgölődik
 frotigo: dörzsölődés, súrlódás, dörgölődés
 frotilo: **1)** súrolóeszköz
2) tech dörzsselem
3) vill szénkefe *szin* broso **2**
 frotisto: padlósúroló, parkettakefélő
 frotita: *átv* dörzsölt, tapasztalt
 ►frotita kaj polurita maniero: dörzsölt és sima módor
 froterigi: *tr* szétmorzsol
 ►froterigi maizojn: kukoricát morzsol
 defroti: **1) tr orv** lehorzsol
2) tr ledörzsöl, lesúrol <vmit vmiről>
 defrotaĵo: horzsolás
 ►defrotaĵo sur aŭto: horzsolás autón
 ►defrotaĵo sur la mano: horzsolás a kézen
 disfroti: *tr* szétörzsöl
 elfroti: *tr* kidörzsöl <dörzsöléssel eltávolít>, kikoptat
 enfroti: *tr* bedörzsöl, beledörzsöl
 ►enfroti ungventon en la haŭton: kenőcsöt bőrbe dörzsöl

forfroti: *tr* ledörzsöl <vhonnan>
 interfrotigi: *ntr* összedörzsölődik, egymáshoz súrolódik
 kunfroti: *tr* összedörzsöl
 ►kunfroti la manojn: átv is dörzsöli a kezét
 preterfroti: *tr* <elhaladtában> súrolja vminek <n> a szélét
 ►elirante la kamiono preterfrotis la pordofoston: kifelé menet a kamion súrolta az ajtófélfát
 frotdifekti: *tr* kidörzsöl
 ►la biciklorado frotdifektis la sakon: a biciklikerek kidörzsölte a táskát
 frotdisko: *tech* dörzstárcsa
 frotgumo: radírgumi, törlőgumi *szin* skrapgumo
 frotharmoniko: *zene* üvegharmonika *szin* glasaro, glasharmoniko
 frotkoeficiento: *fiz* súrlódási együttható
 frotlavi: *tr* sikál, súrolva mos, kisúrol vő. frotpurigi
 frotluminesko: *fiz* tribolumineszcencia *szin* triboluminesko
 frototuko: frottír törülköző
 frotpurigi: *tr* sikál, súrolva tisztít, kisúrol vő. frotlavi
 ►frotpurigi plankon: padlót súrol, padlót sikál
 frotrado: *tech* dörzskerék
 frotvundi: *tr orv* feltör, horzsol
 ►la novaj ŝuoj frotvundis miajn piedojn: az új cipő feltörte a lábam
 frotvundo: *orv* horzsolás
l.m. flatfroti sin, gefroti, glitfroto, ruladfroto, vundfroto
| fru/e *hsz* korán
 ►frue leviĝu kaj frue edziĝu^Z: *közm* felkelni meg házasodni korán kell
 ►ju pli frue, des pli certe^Z: minél korábban, annál jobb
 ►kiu frue leviĝas, facile riĉiĝas^Z: *közm* ki korán kel, aranyat lel
 ►kiu komencas tro frue, finas malfrue^Z: *közm* lassan járj, tovább érsz
 ►kiu pli frue venas, pli bonan lokon prenas^Z: *közm* aki korábban nyúl, hamarabb markol
 ►kiu venas plej frue, sidas plej ĝue^Z: *közm* aki korábban nyúl, hamarabb markol
 ►la horloĝo iras tro frue: az óra nagyon siet
 ►li foriris frue en la mateno: kora reggel elment
 ►ne pli frue ol matene: reggelnél nem korábban
 ►plej frue je la sesa: legkorábban hatkor
 frua: korai
 ►en frua printempo: kora tavasszal
 ►en sia frua junaĝo: zsenge fiatalkorában
 ►frua alveno, pli da aveno: *közm* aki korábban nyúl, hamarabb markol
 ►la frua renesanco: a korai reneszánsz
 ►lia frua morto trafis nin neatendite: korai halála váratlanul ért bennünket
 frue: korán
 ►kiu venis unue, muelas pli frue^Z: *közm* aki korábban nyúl, hamarabb markol
 ►pli frue ol li alvenis: mielőtt megérkezett
 ►pli frue: előbb, korábban
 frui: **1) ntr** korán érkezik, korán történik
 ►ankoraŭ fruas: még korán van
 ►ĉi-jare la printempo fruas: idén a tavasz korán beköszöntött
 ►fruas paroli pri la afero: korai beszélni a dologról
 ►fruas tiri la konkludojn: korai levonni a következtetéseket
2) ntr siet <óra>
 ►via horloĝo fruas du minutojn: két percet siet az órád
 fruaĵo: *növ* primőr
 fruigi: *tr* <időben> előrehoz, siettet

►fruigi la horloĝon unu horon: egy órával hátraigazítja az órát
 ►fruigi la maturiĝon per prilumado: megvilágítással sietteti az érést
 malfrue: későn
 ►malfrue maturiĝa: későn érő
 ►malfrue vespere: késő este
 ►pli bone malfrue ol neniam^Z: *kōzm* jobb későn, mint soha
 ►viaj horloĝoj iras malfrue: késik az órátok
 malfrua: késő, késői, kései
 ►ĝis malfrua nokto: késő éjjelig
 ►malfrua mezepoko: késő középkor
 ►malfrua pento: késő bánat
 ►malfrua vizitanto: kései látogató
 ►por malfrua gasto restas nur la ostoj^Z: *kōzm* későn jött vendégnek csont a vacsorája
 malfrui: *ntr* késik
 ►akurata homo neniam malfruas: pontos ember sohasem késik
 ►la trajno malfruas: késik a vonat
 ►malfruas: késő van
 ►malfrui al la leciono: késik az órától
 ►malfrui kun la tributo: késik az adóval
 ►via horloĝo malfruas du minutojn: két percet késik az órád
 malfruigi: *tr* késleltet
 ►malfruigi la horloĝon je unu horo: egy órával előreigazítja az órát
 ►ne eblas malfruigi la neeviteblan: nem lehet késleltetni az elkerülhetetlent
 ►ne malfruigu nian laboron: ne késleltesd a munkánkat
 malfruigi: *ntr* elkésik, lekésik vmiről <al>
 ►intelekte malfruigi: értelmileg visszamarad
 ►malfruigas: későre jár
 ►malfruigi al la tagmanĝo: lekési az ebédet, lekésik az ebédről
 malfruigi: **1)** késés, késedelem
 ►malfruigi de dek minutoj: tíz perces késés, tíz perc késés
2) értelmi visszamaradottság
 ►debileco, imbecileco kaj idioteco estas intelekta malfruigi: a debilitás, imbecilitás és idiotizmus értelmi visszamaradottság
 plifruo: időelőny
 ►la persekutato havis kvaronhoran plifruon: az üldözöttnek negyedórás előnye volt
 plifruigi: *tr* korábbi időpontra tesz, időben sietteti
 ►oni plifruigas je unu horo la komencon: egy órával előbbre hozták a kezdést
 ►plifruigi lian morton: sietteti a halálát
 pli-malpli frue: előbb-utóbb, előbb vagy utóbb
 trofrua: túl korai, túl korán bekövetkező
 trofrui: *ntr* túl korán van, vmi túl korai
 ►trofruas enskribigi lin en la lernejon: túl korai beíratni az iskolába
 trofruigi: *tr* elsiet
 ►pagon oni ne trofruigu: a fizetést nem szabad elsietni
 frugotika: *ép* kora gótikus
 fruhore: korai órában, hajnalban
 frumatura: koraérett
 frumaturiĝa: **1)** *növ* korai érésű
2) *pszi* korán érő
 frumatene: *hsz* kora reggel
 frunaskito: *orv* koraszülött
 fruprintempa: kora tavaszi
 fruprintempe: kora tavasszal
 frusparkado: *vill* előgyújtás
 frustadia: korai stádiumban v. szakaszban levő
 frutagmanĝo: brunch, ebédreggeli

frukekiĝema: korán kelő
 fruvespere: *hsz* kora este
 malfrumaturiĝa: **1)** *növ* késői érésű
2) *pszi* későn érő
 malfrusparkado: *vill* utógyújtás
| frugileg/o áll fekete varjú, vetési varjú, fekete kánya <Corvus frugilegus> *szin* kampokorvo
| frukt/o **1)** *növ* termés
 ►karna frukto: húsos termés, sarcocarpium
 ►kompleksa frukto: átermés *szin* šajnfrukto
 ►kunmeta frukto, plurobla frukto: összetett termés, csoportos termés, társas termés
 ►seka frukto: száraz termés, xerocarpium
 ►simpla frukto: egyszerű termés
2) *növ* gyümölcs
 ►la frukto de la sciado: a tudás gyümölcse
 ►laŭ la frukto oni arbon ekkonas^Z: *kōzm* gyümölcséről ismerni meg a fát
 ►ne falas frukto malproksime de l' arbo^Z: *kōzm* nem esik messze az alma a fájától
 ►nigrakarna frukto: fekete húsú gyümölcs
 ►sekigitaj fruktoj: szárított gyümölcs
 ►suda frukto: déligyümölcs
3) *átv* gyümölcs, eredmény, termék, hozadék
 ►inda frukto de pendumilo: akasztófavirág, akasztófa címere
 ►la frukto de la imago: a képzelet szülötte
 ►la fruktoj de via laborado: munkásságod gyümölcsei
 frukta: **1)** *növ* gyümölcs-
 ►frukta teo: gyümölcstea
2) *átv* gyümölcsöző *szin* fruktodona
 frukti: **1)** *ntr* *növ* termést hoz, gyümölcsöt hoz
2) *ntr* *átv* gyümölcsözik, hasznat hoz
 fruktaĵo: *gaszt* gyümölcsetel
 fruktaro, plurfrukto: *növ* terméscsoport
 fruktejo: *l.* fruktoĝardeno
 fruktero: *növ* résztermés
 fruktigi: *tr* termékennyé tesz, gyümölcsözővé tesz, megtermékenyít
 fruktologo: *növ* fruktológus, terméstanos
 fruktologio: *növ* termésalaktan, karpológia *szin* fruktoscienco
 fruktozo: *kém* fruktóz
 fruktujo: **1)** *növ* *ex* gyümölcsfa *l.* fruktarbo
2) *gaszt* gyümölcsöstál
 multefrukta: gyümölcsöző
 pseŭdofrukto: *l.* šajnfrukto
 senfrukta: *átv* is terméketlen
 senfruktulino: terméketlen nő, meddő nő
 fruktarbo: *növ* gyümölcsfa
 ►nana fruktarbo: törpe gyümölcsfa
 fruktarbaro, fruktarbejo: *l.* fruktoĝardeno
 fruktobranĉo: *növ* termőág
 fruktobrando: *gaszt* gyümölcspalinka *szin* palinko
 fruktocentrifugilo, fruktovringilo: gyümölcscentrifuga
 fruktoĉampano: *gaszt* gyümölcspeszsgő
 fruktodona, fruktoporta: termékeny, gyümölcsöző, gyümölcshezó, gyümölcshozó
 fruktoflano: *gaszt* gyümölcslepeny
 fruktofloro: *növ* termős virág
 fruktofolio: *l.* karpelo
 fruktoĝardeno: *agr* gyümölcsöskert, gyümölcsös, gyümölcskert
 fruktogusta: gyümölcsízű

fruktojeleo: *gaszt* gyümölcskocsonya, gyümölcszsélé
fruktokarno: gyümölcshús, gyümölcsvelő, gyümölcsbél
fruktokirlaño: turmix
fruktokorbo: gyümölcsöskosár
fruktokorpo: *növ* termőest
fruktokultivo: *agr* gyümölcstermesztés, gyümölcskertészet
fruktolegomo: ehető termésű v. magvú zöldség
fruktoplantoj: *l.* angiospermoj
fruktoplukilo: *agr* gyümölcsszedő rúd
fruktoriĉa: **1)** *növ* gyümölcsben gazdag, sokgyümölcsű
2) *átv* gyümölcstösző
fruktosalato: *gaszt* gyümölcssaláta
fruktoscienco: *l.* fruktologia
fruktosuko: *gaszt* gyümölcslé
fruktosupo: *gaszt* gyümölcsléves
fruktotenejo: *agr* gyümölcsház
fruktotigeto: *növ* terméskocsány
fruktotorto: *gaszt* gyümölcstorta
fruktotranĉilo: *gaszt* gyümölcshámozó kés
fruktpedunklo: *növ* terméskocsány
fruktplukilo: *agr* gyümölcsszedő <eszköz>
fruktuzi: *tr* *gazd* jog hasznélvez
fruktuzo: *gazd* jog hasznélvezet
l.m. askofrukto, bazidifrukto, fendofrukto, fermfrukto, kernofrukto, malfermfrukto, marfruktoj, sekfrukto, sporofrukto, ŝajnfrukto
| **fruktidoro** *tört* fructidor, gyümölcs hava <aug. 18–szept. 16.>
| **frunto** **1)** *anat* homlok, frons
▶ havi inteligentan frunton: intelligens homloka van
▶ li frapis al si sur la frunton: a homlokára üttött
▶ li trafis la filiŝton en lian frunton: homlokán találta el a filiszteust
▶ sulki la frunton: homlokát ráncolja
▶ tio estas skribita sur via frunto: a homlokodra van írva <látni>
2) *ált* homlok, elülső rész
▶ frunte de la tablo: az asztalfőn
▶ frunte de taĉmento: csapat élen
fruntofrezilo: *tech* homlokmaró
fruntosto: *anat* homlokcsont, os frontale
l.m. tablofrunto
| **fruntalo** *l.* fruntosto
| **frustr/i** *tr* *pszi* frusztrál, kudarcézetet kelt vkiben <n>
frustrigo: *pszi* frusztráció, kudarcézet, kielégítetlenség
▶ afekcia frustrigo: érzelmi frusztráció
| **frustraci/o** *l.* frustrigo
| **ftalo** *kém* ftalo- <ftálsavrokonság v. -származék>
ftalato: *kém* ftalát
▶ ftalata anhidrido: *kém* ftalátsav-anhidrid
ftalilo: *kém* ftaloil-, ftalil-
| **ftaleino** *kém* ftalein
fenolftaleino: *kém* fenolftalein
| **Fti/o** *mit* *geo* Phthia
| **ftir/o** *áll* lapostetű, szeméremtetű, fantetű *szin* publiáso
| **ftiz/o** *orv* gümőkór, tuberkulózis, tbc, tüdőbaj, tüdővész
ftizulo: *fn* *orv* gümőkóros, tuberkulózisos, tébécés, tüdőbajos
ftizologo: *orv* ftiziológus
ftizologio: *orv* ftiziológia
| **FTP** *röv* Dossier-Transiga Protokolo
FTP-ejo: *inf* FTP-oldal
FTP-kliento: *inf* FTP-ügyfél
FTP-programo: *inf* FTP-program
FTP-servilo: *inf* FTP-kiszolgáló

FTP-umi: *ntr* *inf* ftp-zik
| **fu!** **1)** *isz* hi! <visszatartott nevetés>
2) *isz* huh! <fáradtság, nagy erőfeszítés> *l.* uf
| **Fuegi/o** *l.* Fajrolando
| **fuel/o** *tech* hajtóanyag, fűtőanyag, tüzelőanyag, üzemanyag *szin*
brulaño 2, karburano 1
▶ fueloj povas esti de solida, likva aŭ gasa statoj: a hajtóanyagok lehetnek szilárd, folyékony és gáz halmazállapotúak
▶ biologia fuelo: bioüzemanyag
▶ nuklea fuelo: nukleáris fűtőanyag
fueli: *tr* feltankol, üzemanyaggal feltölt
fuelujo: *jm* üzemanyagtartály
fuelpilo: *kém* tüzelőanyag-elem, üzemanyagcella
| **fugo** *zene* fuga
| **fuĝi** *ntr* menekül, elmenekül, megszökik vhonnan <el, de, antaŭ>
▶ fuĝi de danĝero: veszély elől menekül
▶ fuĝi antaŭ malamiko: ellenség elől menekül
▶ fuĝi for de brulego: tűz elől menekül
▶ fuĝi el malliberejo: börtönből megszökik
fugo: menekülés, szökés
transfuĝinto: *pol* disszidens
l.m. centrofuĝa, kolizifuĝinto
| **Fuĝjano** *geo* *pol* Fucsien, Fujian <CN>
| **Fuĝoŭ/o** *geo* Fucsou, Fuzhou
| **Fuĝi-monto** *geo* Fudzsi-hegy
| **fuko** *növ* tengeri moszat, tengeri fű, fukusz <Fucus>
▶ vezika fuko: hólyagmoszat <F. vesiculosus>
▶ fukoficoj: barnamoszatok <Fucophyceae> *szin* brunalgoj
| **fuksi/o** *növ* fukszia, csüngőke <Fuchsia>
| **fuksin/o** *kém* fuxin <festékanyag>
| **Fukuŝimo** *geo* Fukusima
▶ la akcidentinta nukleenergiejo de Fukuŝimo: a balesetet szenvedett fukusimai atomerőmű
| **ful/i** *tex* ványol, kallóz *szin* densigi drapon
fulejo: *tex* kallómalom
fulargilo: *kém* derítőföld
fulmartelo: *tex* kallókötés, kallóalapács, kallósúly
| **ful/o** fuláni
fula: *mn* nyt ful, fulfulbe, fulani, fulbe <ff>
| **fulardo** **1)** *tex* foulard, könnyű selyemkelme
2) *tex* selyemsál, selyemkendő
| **fuleren/o** *kém* fullerén
| **fulgo** *kém* korom
fulgi: *ntr* kormoz <*pl.* lámpa>
▶ fulganta petrolo: kormozó petróleumlámpa
fulgero: pernye *szin* fulgofloko
fulgigi: *tr* bekormoz
senfulgigi: *tr* kormoz <koromtól megtisztít>
▶ senfulgigi kamentubon: kéményt kormoz
▶ senfulgigi motorcilindron: motorhengert kormoz
fulgofiltrilo: *tech* koromszűrő
fulgofloko: pernye
fulgokarbo: koromszén
fulgokolora: koromszínű
fulgonigra: *mn* koromfekete *szin* fumnigra
▶ fulgonigra mallumo: koromsötét
fulgonigro: *fn* *kém* koromfekete <festékanyag> *szin* fumnigro
fulgopordeto: kormozóajtó
fulgosako: koromzsák
fulgoskrapilo: kéménykefe

| **fulgor/o** áll világító kabóca, lámpahordozó <Fulgora>

►fulgoromorfoj: Fulgoromorpha

| **fuligul/o** áll kontyos réce <Aythya fuligula> *szin* tufanaso

| **fulik/o** áll szárcsa, szacskó <Fulica>

►krestfuliko: taréjos szárcsa <F. cristata>

| **fulm/o 1)** met villám

►altan arbon batas la fulmo^Z: *közm* magas fába csap a villám

►kvazaŭ fulmo el klara ĉielo: mint derült égből a villámcsapás

2) átv villám

►fulmoj zigzagis sur la ĉielo: villámok cikáztak az égen

►en la daŭro de fulmo: egy szemvillanás alatt

►liaj okuloj ĵetis fulmojn: csak úgy szikrázott a szeme

►rapide kiel ŝmirita fulmo: *tréf* sebesdisznó-vágtában

fulma: 1) met villám-, villámló

►fulma malŝargo: villámkisülés

2) átv villám-, villámszerű, villámszerűen gyors

►fulmaj movoj: cikázó mozdulatok, villámszerű mozgások

fulme-tondre: 1) égzengéssel

2) átv nagy dérrrel-dúrral

fulmi: 1) *ntr* met villámlik

►fulmas kaj tondras: villámlik és dörög

2) *ntr* villámlik <gyors fény és mozgás>

►lia glavo fulmis: villámlott a kardja

►liaj okuloj fulmadis: villámokat szór a tekintete

fulmado: met villámlás

fulmeti: *ntr* villog

fulmilo: *fot* vaku

ekfulmi: *ntr* villan

►lia glavo ekfulmis: megvillant a kardja

forfulmi: *ntr* elcikázik

trafulmi: *tr* átvillan, átcikázik

►ideo trafulmis lian kapon: egy ötlet villant át az agyán

fulmkotono: *kém kat* lögyapot

fulmlikejo: *vill* földelés

fulmlumilo: *l.* fulmilo

fulmobati, fulmofrapi: 1) *tr* met villám sújt

►fulmobatita arbo: villám sújtotta fa

►fulmofrapitoj malofte saviĝas: villámsújtotta embereken ritkán lehet segíteni

2) *tr* átv hirtelen lecsap, villámként lesújt

►la milito fulmofrapis Nederlandon: a háború váratlanul sújtott le Hollandiára

fulmobato, fulmofrapo: met villámcsapás

fulmobrilo: villámfény

fulmofermilo: villámszár, cipzár *szin* zipo

fulmoforigilo, fulmogardilo, fulmosuĉilo, fulmoŝirmilo: *vill* villámhárító

fulmoklavo: *inf* gyorsbillentyű

fulmokotono: *kém* lögyapot

fulmokurso: *isk* villámtanfolyam

fulmomemoro: *inf* gyorsmemória, flash-memória

fulmomilito: *kat* villámháború, blitzkrieg

fulmorapida: villámgyors

fulmosago: *mit* villámcsapás, mennykőcsapás

►la fulmosagoj de Jupitero: Jupiter villámai

fulmotondro: 1) met zivatar, égháború

►silento antaŭ fulmotondro: átv is vihar előtti csend

2) átv égháború

►hejmenveninte el la drinkejo lin akceptis fulmotondro: a kocsmából hazajövet égháború fogadta

►fulmotondro!: *isz* mennydörgős mennykő!

fulmotrafi: *tr* villám talál, villám sújt

l.m. magnezifulmo

| **fulmar/o** áll sirályhojsza <Fulmarus glacialis>

| **fulmin/i** *ntr* fiz durran, robban, fellobban <durran fényhatással>

fulminado: *tech* robbanás <motor hengerében>

fulminato: *kém* fulminát

►fulminata acido: *kém* fulminsav

►hidrarga fulminato: higanyfulminát, durranóhigany

| **fum/o 1)** füst

►blovkirli fumon: füstöt ereget

►ne ekzistas fumo sen brulo^Z: *közm* ahol füst van, ott tűz is van

►kie fumo leviĝas, tie fajro troviĝas^Z: *közm* ahol füst van, ott tűz is van

2) átv füst

►vanuis la fumo de lia gloro: dicsőségének füstje széteszlott

fuma: füstös

►fuma drinkejeto: füstös kiskocsmá

fumi: 1) *ntr* füstöl

►la kamentubo de mia patrino ne plu fumas: anyám kéménye már nem füstöl

2) *tr* szív <füstöt>

►fumi cigaredon: cigarettát szív

►fumi cigaron: szivarozik

►fumi la pacpilon: elszívja a békepipát

►fumi opion: ópiumot szív

►fumi pipon: pipázik

fumado: 1) füstölés, füstölgés

2) dohányzás, füstölés

fumaĉi: *ntr* pej bagózik

fumaĉejo: *gaszt* füstölő, füstölőhelyiség <étel füstölésére>

fumaji: *tr* *gaszt* füstöl

►fumaĵi ŝinkon: sonkát füstöl

fumaĵita: *gaszt* füstölt

►fumaĵita fiŝo: füstölt hal

fumanto: *fn* dohányzó, dohányos

fumejo: dohányzóhely, dohányzóhelyiség

fumiĝi: 1) *ntr* elkezd füstölni

2) *ntr* felfüstölődik, füstben van

fumilo: *kr* füstölő *szin* incensilo

fumizi: *tr* *agr* füstöl <növényvédelem>

fumujo: füstölőserpenyő

fumumi: *l.* fumaĵi

elfumumi: *tr* átv is kifüstöl

forfumiĝi: *ntr* átv szertefoszlik, köddé válik

nefumanto: *fn* nemdohányzó

fumbombo: *kat* füstbomba

fumĉambro: *l.* fumejo

fumelpeli: *tr* kifüstöl

fumellasiló: *fn* *tech* füstelvezető

fumenspiro: füstbelélegzés

fumfiltrilo: *tech* füstszűrő

fumgaso: *kém* füstgáz

fumgrenado: *kat* füstgránát, ködgránát *szin* nebulgrenado

fuminhalado: *orv* füstbelélegzés, füstmérgezés

fumkolono: füstoszlop

fumnebulo: met füstköd *szin* smogo

fumnigro: *l.* fulgonigro

fumnigrigita: füstös <füsttől fekete>

fumnubo: füstfelhő

fumpaŭzo: cigaretaszünet
 fumringo: füstkarika
 fumsalono: dohányzó <helyiség>
 fumsekigi: *tr gaszt* füstöl <pl. húst, halat>
 fumstrio: füstcsík
 fumsuĉo: szippantás <pl. cigarettából>
 fumŝranko: *kém* vákuumszekrény
 fumtabako: füstdohány
 fumtubego, fumturo: *ip* gyárkémény
 fumtubo: kémény
 fumvitro: füstüveg
l.m. opifumejo
 | **fumar/o** *kém* fumar-
 ▶ fumarato: fumarát
 ▶ fumarata acido: fumársav
 | **fumari/o** *növ* füstike <Fumaria> *szin* terfumo
 ▶ fumariacoj: füstikefélék <Fumariaceae>
 | **fumarol/o** *geo* fumarola <vulkán gázforrása>
 | **fumigaci/o** *orv* fertőtlenítő füstölés, fumigáció, fumigatio
 | **Funafuti/o** *geo* Funafuti
 ▶ Funafutio estas la ĉefurbo de Tuvalo: Funafuti Tuvalu fővárosa
 | **fund/o** **1** <üreg, tárgy> feneke, alja
 ▶ la ŝipo iris al la fundo: a hajó a fenékre süllyed
 ▶ pro la sekeco videblas la fundo de la puto: a szárazság miatt kilátszik a kút feneke
 ▶ valizo kun duobla fundo: dupla fenékű bőrönd
 ▶ sur la botelfundo apenaŭ restis vino: a palack alján alig maradt bor
 ▶ sur la fundo de la kavo restis flako: a gödör mélyén tócsa maradt
2 vmi mélye, legbelső része <pl. szobák>
 ▶ fundo de koridoro: folyosó vége
 ▶ en la fundo de sia poŝo li trovis moneron: zsebe mélyén talált egy pénzdarabot
3 *átv* vmi belseje, mélye <pl. szívé>
 ▶ en la fundo de sia koro ŝi amis lin: szíve mélyén a nő szerette a férfit
 funda: **1** fenék-, fenéken levő
 ▶ funda akvo: fenékvíz
 ▶ funda fiŝo: fenékhal
 ▶ funde-profunda: mélységesen mély
2 *átv* alapos, mélyre hatoló *szin* ĝisfunda
 ▶ fundaj esploroj: alapos vizsgálatok
 ▶ funda kono de la afero: a dolog alapos ismerete
 fundaĵo: **1** fenékrész, fenékelem, fenékoldal
2 üledék, seprő, vminek az alja
 alfundiĝi: **1** *ntr* fenékre száll, leülepszik
2 *ntr* hajó elsüllyed
 enfundiĝi: *ntr* hajó megfeneklik
 ĝisfunda: **1** fenékig érő
2 *átv* gyökeres, alapos *szin* funda **2**
 senfunda: feneketlen
 ▶ al kavo senfunda ŝtopado ne helpas^Z: *közm* feneketlen hordóba bort ne tölts
 ▶ senfunda barelo de la Danaidoj: a danaidák feneketlen hordója
 senfundaĵo: szakadék, mélység
 surfundaĵo: **1** iszap, folyami üledék
2 *átv* *pej* vminek az alja, legsilányabb része
 surfundiĝi: *ntr* fenékre száll, fenékre ereszkedik
 ▶ submarŝipo surfundiĝis: tengeralattjáró a fenékre ereszkedett
 fundrabotilo: *tech* fenékgyalu
 ▶ fundotabulo de orgeno: *zene* orgona alaplapja v. fedőlemeze

l.m. artiŝokfundo, boatfundo, gorĝfundo, kluzofundo, marfundo, okulfundo, platfunda, riverfundo, rondfunda, ŝipfundo, valfundo
 | **fundament/o** **1** *ép* alap, alapozás
2 *átv* alap <amire építeni lehet>
3 *eo nyt* Fundamentum
 ▶ Fundamento de Esperanto: Az eszperantó fundamentuma
 fundamenta: **1** *ép* alap-, alaphoz tartozó
 ▶ fundamenta betono: alapozóbeton
 ▶ fundamenta ŝtono: alapkő
2 *átv* alap-, alapvető, lényeges
 ▶ fundamenta grupo: *mat* fundamentális csoport
 ▶ fundamentaj liberecoj: *jog* alapvető szabadságjogok
 ▶ fundamentaj rajtoj: *jog* alapvető jogok, alapjogok
3 *átv* alapos *szin* funda **2**
 ▶ fundamenta ekzameno: alapos kivizsgálás
4 *eo* fundamentális, a Fundamentumhoz tartozó
 ▶ Fundamenta Krestomatio: Alapvető Szöveggyűjtemény, Fundamentális Szöveggyűjtemény
 fundamente: **1** alapvetően, lényegében
 ▶ fundamente grava demando: alapvetően fontos kérdés
2 alaposan
 ▶ esplori fundamente: alaposan kikutat
 fundamenti: **1** *tr ép* alapoz, megalapoz
 ▶ firme fundamentita domo: szilárdan megalapozott ház
 ▶ fundamenti pilieron de ponto per kasono: hídpillért készonnal alapoz
2 *tr át* alapoz, megalapoz, épít vmire <sur>
 ▶ fundamenti metodon sur spertoj: módszert tapasztalatokra alapoz
 fundamentaĵo: **1** *tex* alap
 ▶ fundamentaĵo de brodaĵo: hímzés alapja
2 *tex* lánc *szin* varpo
 fundamenteco: alapvető jelleg
 fundamentismo: **1** *fil* *vall* fundamentalizmus
2 *eo* fundamentalizmus <az Eszperantó Fundamentumához való ragaszkodás>
 fundamentisto: **1** *fil* *vall* fundamentalista
2 *eo* fundamentalista <az Eszperantó Fundamentumához való ragaszkodó>
 kontraŭfundamenta: *eo* fundamentumellenes
 senfundamenta: **1** *ép* alapozás nélküli
2 *átv* alaptalan, indokolatlan
 | **funebro/o** **1** gyász <érzés>
 ▶ familia funebro: családi gyász
 ▶ nacia funebro: nemzeti gyász
2 gyász <külső megnyilvánulás>
 ▶ la funebro forpasis, ne plu iru vestita en funebro: a gyász letelt, ne járd gyászruhában
 ▶ porti funebro: gyászt visel
 ▶ viro en funebro: gyászruhás férfi
 funebra: **1** gyászos, szomorú
 ▶ akceptu mian funebro saluton: fogadja együttérző üdvözlőmet
2 gyász-, halotti, gyászoló
 ▶ funebra marŝo: gyászmenet
 ▶ funebra parolo: gyászbeszéd
 ▶ funebra vesto: gyászruha
 ▶ funebra vualo: gyászfátyol
 ▶ funebre vestita: gyászruhába öltözött, gyászruhás
 funebri: **1** *tr* gyászol, meggyászol vkit <n>
2 *ntr* gyászol, gyászt visel vki miatt <pro, pri>
 funebraĵo: gyász kellék

funebraĵoj: gyászszertartás *szin* funebra ceremonio

funebrejo: ép ravatalozó

funebrulo: fn gyászoló

funebristino: siratóasszony

funebromantelo: áll gyászlepké <Vanessa antiopa>

funebrotago: gyásznap

►nacia funebrotago: nemzeti gyásznap

| **funel/o 1**) tölcser

►enpremi en funelon: átv beleerőszkol, belekényszerít, erővel belenyom

2) átv hangtölcser

►funelo de gramofono: gramofon hangtölcseré

3) átv tölcser <alakú mélyedés>, vályú, garat

►eksplosa funelo: kat bombatölcser

►karsta funelo: geo víznyelő, ravaszlyuk, ponor

funelfusilo: kat mordály

funelforma: tölcser alakú

funelvagono: vsút tölcserkocsi

l.m. bombofunelo, ŝtunfunelo

| **fung/o** gaszt gomba

►ĉapelo, lameno, piedo <stipo>, ringo de fungo: gomba kalapja,

lemeze, tönkje, gallérja

►fungon englutis!^Z: püff neki!, hát ezt jól megcsinálta!

►gistofungo: növ élesztőgomba

►manĝofungo: ehető gomba

fungoj: növ gombák <ország> <Fungi>

►askofungoj: *l.* askomikotoj

►bazidifungoj: *l.* bazidiomicetoj

►buterfungo: *l.* flava boleto

►cervokorna fungo: *l.* cervokorna ksilario

►fibrokapa fungo: *l.* inocibo

►fajrofungo: parázstapló <Phellinus ignarius>

►funelofungo: *l.* klitocibo

►hepatfungo: *l.* hepata fistulino

►inkofungo: *l.* koprino

►kaskofungo: *l.* miceno

►kavalirofungo: *l.* triĥolomo

►klabofungo: *l.* klavario

►kurtenofungo: *l.* kortinario

►kuvofungo: *l.* pezizo

►labirintofungo: *l.* dedaleo

►laktofungo: *l.* laktario

►lamelofungo, lamenofungo: lemezes gomba, lemezes bélésű gomba

►larmofungo, ploranta domfungo: *l.* larma serpulo

►malsuperaj fungoj: alacsonyabb rendű gombák

►mielofungo: *l.* armilario

►mitozosporaj fungoj: *l.* deŭteromicetoj

►mukofungoj: *l.* miksomikotoj

►muŝfungo: légyölő galóca <Amanita muscaria> *szin* muŝa amanito

►muskardinfungo: Beauveria bassiana <mézhírszót okozó gomba>

►najlofungo: *l.* gomfidio

►neperfektaj fungoj: tökéletlen gombák <Fungi imperfecti>

►ombrelfungo: *l.* lepioto

►oranĝofungo: *l.* cezara amanito

►orelfungo: *l.* aŭrikulario

►ovofungo: *l.* kantarelo

►perfektaj fungoj: tökéletes gombák <Fungi perfecti>

►piknidifungoj: pikinídiumos gombák

►pintofungo: tűskés gomba

►polvofungo: *l.* likoperdo

►porofungo: *l.* poliporo

►refaldofungo: *l.* refaldopaksilo

►rustmakula fungo: *l.* kolibio

►rustofungoj: *l.* uredalaj

►sakfungoj: *l.* askomikotoj

►skvama pikilofungo: *l.* skvama hidno

►smutfungoj: *l.* ustilagalaj

►spongofungo: *l.* morkelo

►sporsakfungoj: *l.* askomikotoj

►sulfuroĉapa fungo: *l.* hifolomo

►superaj fungoj: magasabb rendű gombák

►tindrofungo: taplógomba

►tremfungo: *l.* tremelo

►tubfungo: *l.* boleto

►veraj fungoj: valódi gombák

►vera v. faga tindrofungo: bükkfatapló <Fomes fomentarius>

fungaĵo: **1)** gaszt gombaétel

2) gomba alakú képződmény, tárgy

fungejo: agr gombatenyészet, gombatenyésztő hely

fungicido: agr gombairtó, gombaölőszer, fungicid *szin* antiŝimaĵo

fungisto: agr gombatermesztő

fungologo: növ gombaszakértő, gombász, mikológus *szin* mikologo,

fungospertulo

fungologio: növ gombaismeret, gombatan, mikológia

fungozo: orv gombás megbetegedés, mikózis, mycosis *szin* mikozo

fungoskarabo: áll taplóbogár <Diaperis>

►nigra fungoskarabo: poszogó taplóbogár <D. boleti>

fungospertulo: gombaszakértő, gombász, mikológus *szin* fungologo, mikologo

fungotoksiĝo, fungoveneniĝo: orv gombamérgezés

l.m. ĉapelfungo, ergotfungo, favofungo, flikfungo

| **fungus/o** anat gomba, gomba alakú képződmény, fungus

| **funikl/o 1)** növ magzsinór, magrügy-köldökzsinór, csirafüggesztő, funiculus

2) anat zsinór, köteg, funiculus

►sperma funiklo: ondózsinór, funiculus spermaticus

►umbilika funiklo: köldökzsinór, funiculus umbilicalis *szin* umbilika ŝnuro

| **funikular/o** jm sikló *szin* kablótramo

| **funk/o** zene funk

| **funkci/o 1)** feladat, szerep, funkció, tevékenységi terület <vkíé>

►funkcio de kasisto: pénztárosi funkció, pénztárosi feladat

►publikaj funkcioj: közfeladatok, közfunkciók

2) funkció, feladat <vmié>

►Esperanto bone plenumas la funkciojn de internacia lingvo: az eszperanto jól teljesíti a nemzetközi nyelvi funkciókat

3) mat függvény, leképezés *szin* bildigo

►adicia funkcio: additív függvény

►analitika funkcio: analitikus függvény

►barita funkcio: korlátos függvény

►cirkla funkcio: ex *l.* trigonometria funkció

►ekspontenta funkcio: exponenciális függvény

►elementa funkcio: elemi függvény

►distribua funkcio: (valószínűség)eloszlási függvény

►ĝeneraligita funkcio: általánosított függvény

►hevisida funkcio: Heaviside-függvény

►hiperbola funkcio: hiperbolikus függvény

►inversa hiperbola funkcio: inverz hiperbolikus függvény, areafüggvény

►inversa trigonometria funkció: inverz trigonometrikus függvény
 ►karakteriza funkció: karakterisztikus függvény
 ►Lagrange funkció: Lagrange-függvény
 ►n-argumenta funkció: n-változós függvény
 ►negatíva funkció: negatív függvény
 ►perioda funkció: periodikus függvény
 ►plursenca funkció: többértékű függvény
 ►polinoma funkció: polinomfüggvény
 ►popece monotona funkció: szakaszonként monoton függvény
 ►propra funkció: sajátfüggvény
 ►racionala funkció: racionális függvény
 ►regresa funkció: regressziós függvény
 ►regula funkció: reguláris függvény
 ►rekursa funkció, rikura: rekurzív függvény
 ►simpla funkció: egyszerű függvény
 ►štupara funkció: lépcsős függvény
 ►testa funkció: tesztfüggvény, próbafüggvény *szin* testofunkció
 ►unusenca funkció: egyértékű függvény
 4) *inf* függvény, funkció
 ►distribua funkció: eloszlásfüggvény
 ►haketa funkció: tördelőfüggvény
 ►sojla funkció: küszöbfüggvény
 5) *kém* függvény, funkció
 funkciói: 1) *ntr* tevékenykedik, dolgozik, funkciót lát el <vki>
 2) *ntr* működik, funkcionál, üzemel, jár <vmi>
 funkció: funkcionális, tevékenységi, működési
 funkció: tevékenység, működés, üzemelés
 ►malbrua funkció: csendes működés
 funkció: 1) funkcionálisan, funkciójában
 2) függvényében
 ►funkció de la rapideco: a sebesség függvényében
 funkciói: *tr* működtet, üzemeltet, kezel <pl. eszközt>
 ►funkciói gruo: darut kezel
 ►funkciói la motoron: járítja a motort
 ►funkciói lernejon: iskolát fenntart
 ►funkciói restoracion: éttermet üzemeltet
 funkcióiganto: működtető, üzemeltető
 funkcióiganto de lernejo: *isk* iskolafenntartó
 funkcióulo: tisztségviselő, tisztviselő, funkcionárius
 ►partia funkcióulo: pártfunkcionárius
 funkcióismo: *ép műv ip* funkcionálisizmus
 funkcióiva, funkciókapabla, funkciópova: *tech* működőképes
 ekfunkciói: *ntr* működésbe lép, beindul, funkcionálni kezd
 ekfunkciói: *tr* elkezd működtetni v. üzemeltetni
 ►ekfunkciói la motoron: beindítja a motort
 hiperfunkció: 1) *mat* hiperfüggvény
 2) *orv* fokozott működés, hiperfunkció, hyperfunction
 hipofunkció: *orv* csökkent működés, hipofunkció, hypofunction
 memfunkció: önműködő
 malfunkciói: *ntr* elromlik, megszűnik működni
 multfunkció: sokfunkciós, multifunkcionális
 nefunkcióiva, nefunkciókapabla, nefunkciópova: *tech* működésképtelen
 misfunkció: működési zavar, funkciózavar, diszfunkció
 misfunkciói: *ntr* rosszul, hibásan működik
 misfunkcióado: üzemzavar, rossz működés, diszfunkcionálás
 plurfunkció: többfunkciós
 refunkciói: 1) *tr* újraműködtet
 2) *tr* megjavít, elhárítja a hibáját
 ►la horloĝisto sukcesis refunkciói la malnovan horloĝon de mia patro: az órásnak sikerült megjavítania apám régi óráját

refunkciói: 1) újraműködtetés, működésbe visszaállítás
 2) kijavítás, hibaelhárítás
 funkciólavo: *inf* funkcióbillentyű, F-billentyű
 funkciópreta: üzembesz, működésbesz
 funkcióserio: *mat* függvényt sor
 funkcióvico: *mat* függvényesorozat
 funkcióvorto: *nyt* viszonyzó *szin* gramatika vorto
l.m. ondofunkció, partifunkcióulo
 | **funkcial/a** *mat* függvényt tartalmazó
 ►funkciala ekvacio: függvényegyenlet
 | **funkcional/o** *fn mat* funkcionál
 | **funt/o** 1) font <súlymérték>
 ►germana funto: német font <0,5 kg>
 ►hungara funto: magyar font <0,49 kg>
 2) *ex* font <pénznem> *l.* pundo
 | **fuort/o** *kat* erő, várerő
 fuorteto: *kat* kiserő
 | **fur/o** áll vadászgörény <Mustela putoris f. furo> *szin* ĉasputoro
 | **furaĝ/o** 1) nő *agr* <szálás> takarmány
 2) áll takarmány, állati eledel
 furaĝi: *tr* áll takarmányoz
 furaĝoĉaro: *agr jm* szénásszekér
 furaĝherboj: nő *agr* szálata takarmány
 furaĝmaizo: nő *agr* csalamádé
 furaĝplanto: nő *agr* takarmánynövény
l.m. balastfuraĝo, kanonfuraĝo, silofuraĝo
 | **fural/o** kém fufurol
 | **furan/o** kém furán
 furanozo: kém furanóz
 benzofurano: kém benzofurán, kumaron
 | **furfural/o** *ex l.* furalo
 | **furgon/o** *jm* társzekér
 | **Furi/o** 1) mit Fúria vö. Erinio
 2) furio: átv fúria, házastárs nő
 3) *ex* őrzöngés *l.* furiozo
 | **furier/o** *kat* szállásmester, élelmezési altiszt, hadtápos
 | **Furier/o** ¹ *mat fiz* <Jean-Baptiste-Joseph> Fourier *l.* furiera
 analitiko, transformo
 | **Furier/o** ¹ *fil* <François-Marie-Charles> Fourier
 | **furioz/a** 1) őrzöngő, dühöngő, tomboló
 ►furioza pro kolerego: dühől tájékozó
 2) átv tomboló, dühöngő, örült
 ►furioza maro: tomboló tenger
 ►furioza vento: dühöngő szél
 ►pro pikoj furioza taŭro: a szúrásoktól dühöngő bika
 furiozi: *ntr* őrzöng, dühöng, tombol
 furiozo: őrzöngés, dühöngés, tombolás, dühroham
 furioziĝi: 1) *ntr* őrzöngeni, dühöngeni kezd, dühbe gurul, dührohamot kap
 2) *ntr* megbokrosodik, tombolni kezd
 | **furnitur/o** *tex* varrókészlet, szabókészlet, cubehő
 | **furor/o** bombasiker, átütő siker, sláger, top
 furori: *ntr* bombasikere van, topon van
 furora: menő, felkapott, divatos, trendi
 furoraĵo: divatos holmi, sláger
 furorulo: nagymenő, celeb, felkapott ember
 furorkanto: *zene* sláger, sikerszám, hit *szin* modkanto, ŝlagro
 furorlisto: *zene* slágerlista, toplista
 | **furunk/o** *orv* kelés, furunkulus, furunculus
 furunkozo: *orv* furunkulózis, furunculosis

| **furz/i 1)** *ntr* fingik, bűdösít
2) *ntr átv pej* szarik vmire <pri>
▶li furzas pri via opinio: szarik a véleményedre
furzo: fing
▶ellasi furzon: ereget <fingot>
▶por furzo kaj rukto: *durv* szarért, húgyért
furzulo: *pej durv* köcsög, porbafingó
forfurzi: *ntr durv* lekopik, elhordja magát
▶forfurzu!: kopj le!
| **fusil/o** *kat* puska *szin* pafilo 2
fusilisto: *kat* lövész, puskás *szin* fuziliero
fusiltubo: *kat* puskacső
l.m. ĉasfusilo, meĉofusilo
| **fust/o 1)** *ép* oszloptörzs
2) nyél, szár, fogó, markolat
▶fusto de glavo: kardmarkolat
▶fusto de kandelabro: kandeláberoszlop
▶fusto de martelo: kalapácsnyél
fustobutono: szorítógomb, markolatgomb <kardon>
| **fusten/o** *tex* barhent <szövet>
| **fuŝ/i** *tr* elront, elfuserál, elpuskáz, eltol, kontár módon csinál
fuŝa: elrontott, rossz, hibás, kontár
fuŝo: balfogás, elrontás, elfuserálás
fuŝaĵo: kontár munka, tákolmány, fércmunka
fuŝema: kétbalkezes
fuŝisto, fuŝulo: *fn* kontár, pancser, fuser
fuŝita: elfuserált, elrontott, elpuskázott
fuŝazeno: *pej biz* balfácán
fuŝkompreni: *tr* félreért, rosszul ért *szin* erarkompreni, miskompreni
fuŝkontakto: *vill* zárlat, rövidzárlat *szin* kurta cirkvito
fuŝkuiri: *tr* kotyvaszt
fuŝlaboro: kontár munka
fuŝpalpi: *tr* összevissza tapogat, fogdos
fuŝparoli: *tr* nem helyesen beszél
▶fuŝparoli la anglan: tőri az angolt
fuŝpoemo: *ir pej* fűzfavers
fuŝpoeto: *ir pej* fűzfapoéta
fuŝuzi: *tr* helytelenül, nem rendeltetésszerűen használ, tönkretesz
fuŝuziĝi: *ntr* tönkremegy <helytelen használatól>
fuŝvaro: *pej* bővli, silány áru *szin* varaĉo, misvaro
| **Fuŝun/o** *geo* Fushun
| **fut/o** láb <hosszmérték, kb. 0,3 m>
| **futbal/o** *sp* labdarúgás, futball *szin* piedpilko
▶aŭstralia futbalo: ausztrál futball
▶Internacia Futbala Asocio: Nemzetközi Labdarúgó Szövetség
▶usona futbalo: amerikai futball
futbali: *ntr sp* futballozik, focizik, rúgja a labdát *szin* piedpilki
futbalisto: *sp* labdarúgó, futballista *szin* piedpilkiŝto
futbalejo: *sp* futballpálya *szin* piedpilkejo
futbalfanatikulo: *sp* futballrajongó, focidrukker
futbalhuligano: *sp pej* futballhuligán
futballigo: *sp* labdarúgóliga, futball-liga
futbalmatĉo: *sp* labdarúgó-mérkőzés, futballmeccs
futbalteamo: *sp* futbalcsapat
l.m. butonfutbalo, tablofutbalo
| **futur/o 1)** *nyt* jövő idő
2) *fn* jövő <idő>
futura: jövőendő, jövő
futurismo: *műv* futurizmus
futuristo: *műv* futurista

futurologo: *tud* jövőkutató, futuroológus
futurologio: *tud* jövőkutatás, futuroológia
| **fuz/i** *ntr* sistereg, lobog, serceg <robbanás nélkül ég>
fuzaĵo: *rep* tüzelőanyag <sugárhajtómű>
fuzilo: *rep* rakétahajtómű vö. reaktoro 1
fuzaviadilo: *rep* rakéta-hajtóműves repülőgép
| **fuze/o** *fn kat* gyújtó, gyújtószerkezet
▶fuza fuzeo: égő gyújtó
▶perkuta fuzeo: csapódó gyújtó
▶prokrasta fuzeo: késleltetett gyújtó
| **fuzel/o 1)** *kém* kozmaolaj, kozmás olaj, fuzli
2) *pej* bundapálinka *szin* brandaĉof
| **fuzelaĝ/o** *rep* repülőgéptörzs
| **fuzi/o 1)** *fiz* fúzió, egyesülés *szin* nuklesintezo vö. fisio
▶nuklea fuzio: magfúzió
2) *gazd* fuzionálás, összeolvadás
▶fuzio de kompanioj: vállalatok összeolvadása, vállalatfúzió
fuzii: **1)** *ntr fiz* fuzionál, egyesül
2) *ntr gazd* fuzionál, egybeolvad <vállalkozások>
| **fuzilier/o** *kat* lövész, puskás
| **fuzulin/o** *ösl* fusulina <Fusulina>
▶fuzulinedoj: fusulinafélék <Fusulinidae>
| **g 1)** g <hang és betű>
2) *zene* g hang
▶G be, G bemola: gesz
▶G bebe: geszesz
▶G is, G diesa: gisz
▶G isis, G dudiesa: giszisz
▶G is minora, G diesa minora: gisz-moll
▶G is maĵora, G diesa maĵora: Gisz-dúr
▶G maĵora: G-dúr
▶G minora: g-moll
go: gé <betűnév>
G-kleo: *zene* G-kulcs
G-kordo: *zene* G-húr
| **gabar/o** *hajó* rakodódereglye, rakodóbárka
| **gabardin/o** *tex* gabardin
| **Gaboron/o** *geo* Gaborone
▶Gaborono estas la ĉefurbo de Bocvano: Gaborone Botswana fővárosa
| **gabi/o** *kat* sánckas, sánckosár *szin* terkorbo
| **gabl/o 1)** *ép* oromfal *szin* pinjono 2
2) *ép műv* szemöldökpárkány
gabloeĝo: *ép* oromél
gablokornico: *ép* orompárkány
| **Gabon/o** *geo pol* Gabon <GA>
| **gabr/o** *ásv* gabbró
| **Gabriel/o** Gábiel, Gábor
Gabrielino: Gabriella
| **gad/o 1)** *gaszt* szárított hal <tőkehalféle>
2) *áll* tökehal <Gadus>
▶gadedoj: tökehalfélék <Gadidae>
▶gadoformaj: tökehal-alakúak <Gadiformes>
| **Gad/o 1)** *vall* Gád <istenség>
▶kaj Lea diris – Venis feliĉo! kaj ŝi donis al li la nomon Gad: *bibl*
akkor ezt mondta Lea – Szerencsém van! Ezért nevezte el őt Gádnak
2) *bibl* Gád <Jákob fia>
gadidoj: *bibl* Gád fiai, Gád leszármazottai
| **gadĝet/o** *elmés* szerkezet, szerkentyű
| **gadmes/o** műpénisz, műfasz

| **gadolini/o** kém gadolínium <Gd>

| **gael/o** *fn* gael

►la gaeloj loĝas en Skot- kaj Irlando: a gaelek Skóciában és Írországban laknak

gaela: *mn nyt* gael <gd>

l.m. irlandgaela, skotgaela

| **Gaetan/o** Kajetán <utónév>

| **gaf/o** *hajó* csonkarúd, csonkafa, ágfa, gaff

►brigvela gafo: ágvitórlarúd

gaflifto: *hajó* ágvitórlarúd-tartóköttél

gafskuno: *hajó* élvitórlázatú sóner

gafsnuro: *hajó* farvitórla-csonkaköttél

gafvelo: *hajó* csonkavitórla, gaffvitórla

| **gag/o** geg, bemondás, komikus gesztus

| **gagat/o** *ásv* gagát, fekete borostyán, jet

gagatnigra: mélyfekete, éjfekete

| **gagaŭz/o** *fn* gagauz

gagaŭza: *mn nyt* gagauz <gag>

| **gage/o** *növ* tyúktarék *szin* orstelo

| **gaĝ/o**¹ *gazd* zálog, kézizálog, biztosíték

| **gaĝ/o**¹ *fn* gádzsó, nem cigány

| **gain/o** **1** *tex* princessruha

2 *tech* kábelcső, kábelhüvely, kábeltok

gaina: *tex* testhezálló

►gaina vesto: testhezálló ruha

gainkablo: *tech* bovden *szin* boŭdeno

gainkorseto: bebújós fűző

| **gaj/a** **1** vidám, víg, jókedvű <vki>

►gaja societo: vidám társaság

►opereto „La gaja vidvino”: a Vígözvegy c. operett

2 vidám <vmi>

►gaja festeno: vidám ünnepség

►gaja konversacio: vidám társalgás

►kun gajaj okuloj: vidám szemmel

►pentraĵo kun gajaj koloroj: festmény vidám színekkel

gajo, gajeco: vidámság, vígság

gajeta: derűs, jó kedélyű

gaji: *ntr* vidám, jókedvű

►kial malgaji, se oni povas gaji: miért legyen az ember szomorú, ha vidám is lehet

gajiga: vidító, jókedvre derítő

gajigi: *tr* felvidít, jókedvre derít

gajigisto: nevetető, mókamester

gajulo: jókedvű ember, vidám természetű ember

malgaja: **1** szomorú, bánatos, bús <vki>

►malgaja pro la perdo de sia patrino: szomorú édesanyja elvesztése miatt

2 szomorú <vmi>

►mi kunsentas kun vi pro ĉi tiu malgaja okazaĵo: együttérzek önnel e szomorú esemény miatt

malgaji: *ntr* búslakodik

malgajo, malgajeco: bús, bánat, szomorúság

malgajigi: *tr* búsít, elszorít

malgajhumora: szomorú hangulatú

| **Gaj/o** Gaius <római név>

| **gajak/o** *l.* gvajako

| **gajl/o** *növ* gubacs

►berogajlo: bogyógubacs

►burgongajlo: rügygubacs

►fagofolia gajlo: bükkfalevélgubacs

►foligajlo: levélgubacs

►globogajlo: golyógubacs

►granda hungara gajlo: nagy magyargubacs

►krongajlo: koronagubacs

►kverkogajlo: suskagubacs

►marmogajlo: osztrák gubacs

►pirogajlo: *ne* pirogallol *l.* pirogajlolo

►ruĝastria globogajlo: vöröscsikós golyógubacs <Cynips longiventris>

►silka butongajlo: selymes gombgubacs

►skvama kverkoburĝon-gajlo: pikkelyes tölgyrügygubacs

►spongogajlo: szivacs-gubacs

►tigogajlo: szárgubacs

►tilia kornogajlo: hárs-gubacs

►ulmogajlo: szilfatáska

pirogajlo: *kém* pirogallol

gajlacido, gajlata acido: *kém* gubacssav, galluszsav

gajlinsekto: *áll* gubacsképző rovar, gubacsrovar

gajlokulo: *l.* cecidomio

gajlokuloj: *l.* cecidomiedoj

gajlotanino: *kém* gubacslé

l.m. gajlolaŭsoj, gajlomoskitoj, gajlovespoj

| **gajn/i** **1** *tr* *jték* nyer <nyereményt>

►pli bone malmulte gajni, ol multe perdi^z: *közm* jobb keveset nyerni, mint sokat veszteni

2 *tr* *jték* megnyer <játékot>

►gajni konkurson: *sp* versenyt nyer, *gazd* pályázatot nyer

3 *tr* *átv* nyer <nem anyagi javakat>

►gajni indulgencon: *kr* bűnbocsánatot nyer

►gajni terenon: teret nyer

4 *tr* *hajó* felfut, felmegy <kihasználva a szelet>

5 *tr* *ne* keres *l.* perlabori

gajno: **1** nyerés

►gajna numero: nyerőszám

►pli bona estas gajno malgranda ol granda malgajno^z: *közm* nagy veszteségnél jobb a kis nyereség

2 nyeremény, <elnyert> haszon *szin* gajnaĵo

►loteria gajno: lottónyeremény

3 *távk* erősítési tényező

gajnaĵo: nyeremény *szin* gajno **2**

malgajni: **1** *tr* *jték* veszít <tétet>

2 *tr* *jték* elveszít <játszmát>

3 *tr* *átv* veszít <nem anyagi javakat>

4 *tr* *hajó* lassabban halad

malgajno: **1** veszítés, elvesztés

2 veszteség

malgajniga: veszteséges

►malgajniga entrepreno: veszteséges vállalkozás

regajni: **1** *tr* *jték* ismét nyer

►li regajnis ĉe la kartludo: ismét nyert a kártyán

►li regajnis partion: ismét játszmát nyert

2 *tr* *jték* visszanyer

►li sukcesis regajni sian monon: sikerült visszanyerni a pénzét

3 *tr* *átv* visszanyer

►li regajnis nian fidon: visszanyerte a bizalmunkat

►regajni sian trankvilon: visszanyeri a nyugalmat

l.m. antengajno, ludgajni, mongajna, pangajnanto, perdogajna

| **gak/i** *ntr* gágog

►la gakado de anseroj vekis la romianojn: a ludak gágogása felébresztette a rómaiakat

| **gal/o 1)** *anat* epe, bilis, chole
2) *átv* epesség, rosszmájúság
▶ *al* mi krevis la galo: előtött az epe
▶ *çi* tiu galo amarigis mian ĝojon: ez az öröm megkeserítette az örömemet
▶ *eĉ* najtingalo ne estas sen galo^z: *közm* a galambnak is van epéje
▶ *esti plena de galo*: forr benne az epe
▶ *ŝprucigi galon*: epét okád
gala: **1)** *anat* epe-, epével kapcsolatos
▶ *gala acido*: kém epesav
▶ *gala veziko*: epehólyag, vesica biliaris *szin* galveziko, kolecisto
2) *átv* epés
▶ *malfacile mi toleras viajn galajn rimarkojn*: nehezen tűröm epés megjegyzéseidet
galeco: epesség
sengaleco: *l.* akolio
galhumora: epés, keserűen gúnyos
galkalkuluso, galŝtono: *orv* epekő, calculus biliaris
galmieno: savanyú ábrázat
galveziko: *anat* epehólyag, cholecysta *szin* kolecisto
| **galao** *vall tört* sumér pap
| **galabi/o** *tex* galabie
| **galag/o** *áll* galágó <Galago>
▶ *senegala galago*: szenegáli fülesmaki <G. senegalensis>
▶ *galagedoj*: fülesmakifélék <Galagidae>
| **Galaksi/o 1)** *csill* Tejútrendszer, Galaxis, Galaktika *szin* Laktovojo
2) galaksio: *csill* csillagrendszer, galaxis
▶ *aktiva galaksio*: aktív galaxis
▶ *elipsa*: elliptikus galaxis
▶ *nana galaksio*: törpegalaxis
▶ *neregula galaksio*: szabálytalan galaxis, irreguláris galaxis
▶ *spirala galaksio*: spirálgalaxis
ekstergalaksia: *csill* extragalaktikus, galaxison kívüli
intergalaksia: *csill* intergalaktikus
galaksiamaso: *csill* galaxishalmaz
supergalaksi-amaso, superamaso: *csill* szuperhalmaz
l.m. radiogalaksio
| **galaktitol/o** *kém* galaktitol
| **galaktoz/o** *kém* galaktóz
| **galalit/o** *kém* műszaru, galalit, Galalith *szin* arta korno
| **galang/o 1)** *növ* szíami gyömbér, galangál <Alpinia galanga>
2) *növ* galanggyökér *szin* galangradiko
galangradiko: *növ* galanggyökér *szin* galango 2
| **galant/o** *növ* hóvirág <Galanthus>
▶ *neĝa galanto*: kikeleti hóvirág <G. nivalis> *szin* neĝborulo
| **galant/a** gáláns, könnyedén udvarló
galanti: *ntr* könnyedén udvarol, legyeskedik, bókol
galantaĵo: könnyed bók, gáláns gesztus, gavalléria
galantulo: gáláns ember, gavallér
| **galanteri/o** díszműáruk, kiegészítők, finom divatholmik, galanterie
| **galantin/o** *gaszt* kocsonya *szin* gelatenaĵo 1
| **Galapag/oj** *geo pol* Galapagos-szigetek <EC>
| **galat/o** *tört bibl* galata
▶ *La epistolo de la apostolo Paŭlo al la Galatoj*: *bibl* Szent Pál apostol levele a galatákhoz
Galatujo, Galatio: *tört geo* Galatia
| **Galate/o** *mit* Galatea, Galathea
| **galb/o** *műv* kidomborodás, domborív

galbi: *tr műv* kidomborít, hasassá tesz
| **Galb/o** *tört* Galba <római név>
| **galban/o** *kém* galbanum, gumigyanta
| **galbul/o** *áll* jakamár <Galbula>
▶ *galbuledoj*: jakamárfélék <Galbulidae>
| **gale/o** *knyv* hajó <nyomdászat!>
galeprovajo: *knyv* kefelevonat
| **galeas/o** *hajó kat* galeasz <háromárbócos evezős hadihajó>
| **galeg/o** *fn* galíciai <ES>
galega: *mn nyt* galíciai <gl>
Galegujo, Galegio: *geo pol* Galicia <ES>
| **galen/o 1)** *ásv* galenit
2) *távk* „detektorkristály”
| **galeopitek/o** *áll* repülőmaki <Cynocephalus> *szin* kaguango
| **galeops/o** *növ* kenderkefű <Galeopsis>
▶ *bunta galeopso*: szőrös kenderkefű <G. speciosa>
| **galer/o** *hajó* gálya *szin* remšipo
galerulo: *tört jog* gályarab
galermastro: *hajó* gályakapitány
galerpuno: *jog* gályarabság
| **galeri/o 1)** *ép* tornác, fedett folyosó, körfolyosó, árkádos folyosó
▶ *gardista galerio*: *kat* gyilkjáró *szin* rondirejo
2) *műv* galéria, kiállítóterem, műcsarnok
▶ *arta galerio*: műcsarnok
▶ *galerio de natursciencanoj*: természettudományi gyűjtemény
▶ *galerio de pentraĵoj*: festőművészeti galéria, képtár
3) *ip* vágat, föld alatti folyosó, alagút
▶ *galerio de subtera fervojo*: földalatti vasút alagútja
▶ *tranĉi galerion*: vágatot hajt
4) *kakasülő* <színház> *szin* pulbalkono
galerieto: balusztrádos párkánydísz <bútoron>
flankgalerio: oldalsó kakasülő <színház>
galeriarbaro: *növ* galériaerdő, folyóparti erdő
l.m. artgalerio, flankgalerio, mingalerio, pobgalerio
| **Galez/o** *mat* <Évariste> Galois
▶ *galeza grupo*: Galois-csoport
▶ *galeza korpo*: Galois-test
| **galg/o** *növ* kecskeruta <Galega>
▶ *oficina galgo*: orvosi kecskeruta, gyógyító kecskeruta <G. officinalis>
| **gali/o¹** *növ* galaj <Gallium>
▶ *odora galio*: szagos müge, illatos müge <G. odoratum> *szin* virgulinofojno
▶ *vera galio*: tejoltó galaj <G. verum>
| **gali/o¹** *kém* gallium <Ga>
▶ *galia klorido*: *kém* gallium-klorid
| **Galici/o** *tört geo* Galícia, Halics, Gácsország
| **galicism/o** *l.* francismo
| **galikan/a** *kr* gallikán
▶ *galikana eklezio*: gallikán egyház
galikanismo: *kr pol* gallikanizmus
| **Galile/o 1)** *geo bibl* Galilea
2) *ne* <Galileo> Galilei *l.* Galilejo
galileano: *fn* galilei
| **Galilej/o** *mat fiz csill* <Galileo> Galilei
| **galimati/o** zagyaság, badarság, összevissza beszéd, galimatiász *szin* volapukaĵo
| **galin/o** *áll tud* tyúk <Gallus>
▶ *galinoformaj* <Galliformes>: tyúkalakúak, tyúkalkatúak, kapirgálók, tyúkidomúak

| **galinag/o** áll sárszalonka, sártyúk <Gallinago gallinago>
 ▶granda galinago: nagy sárszalonka, nagy mocsári szalonka <G. media>
 ▶malgranda galinago: kis sárszalonka <Lymnocryptes minimus>
 | **galinol/o** áll vízityúk, mocsárityúk <Gallinula> *szin* akvokoko, marçokoko
 | **galinsog/o** növ gombvirág <Galinsoga>
 | **galion/o** hajó galeon
 | **galiot/o 1)** hajó könnyű kis gálya, galiot
 2) hajó holland part menti kis hajó
 | **galium/o** I. gali/o II.
 | **galjard/o¹** növ kokárdavirág *szin* kokardfloro <Gaillardia>
 | **galjard/o¹** zene gagliarda
 | **galjon/o** gallon <ürmérték>
 | **gall/o** I. gaülo
 galla: I. gaüla
 | **Galoj/o** I. Galezo
 | **galon/o 1)** *tex* paszomány, szegélydísz
 2) *kat* zsinóros rangjelzés, tisztí sáv
 ▶perdi siajn galonojn: elveszíti a rangját
 ▶sergentaj galonoj: őrmesteri zsinórok
 galoni: *tr tex* sujtással díszít, zsinóroz
l.m. orgalonita
 | **galop/i 1)** *ntr* vágat <pl. ló>
 ▶galopi spronmalšpare: lóhalálában vágat
 ▶struto galopas tra la dezerto: strucc vágat a sivatagon keresztül
 2) *ntr* vágat <lovon>
 3) *ntr* átv vágat, rohan
 galopo: 1) vágta, galopp
 2) *zene* galopp <zene és tánc>
 forgalopi: 1) *ntr* elvágat
 2) *ntr* átv elrohan
l.m. vortgalopi
 | **galoŝ/o 1)** sárcipő, kalocsni
 2) fatalpú cipő
 | **galus/o** *jm* versenygumi <kerékpáron>
 | **Galvan/o** *orv fiz* <Luigi> Galvani
 galvanio: *vill* galván
 galvana: *vill* galvanikus, galván-
 ▶galvana kurento: galvánáram
 galvanaĵo: *knyv* galvanotípiia <klisé>
 galvanismo: *vill* galvánosság
 galvanizi: 1) *tr tech* galvánozt, galvanizál, horganyoz
 <galvánbevonattal lát el>
 2) *tr orv* galvánozt, villanyoz
 galvanokaŭtero: *gysz* elektrocauter
 galvanometro: *vill* galvanométer
 galvanoplastiko: *tech* galvanoplasztika
 galvanoskopo: *vill* galvanoszkóp
 galvanoterapio: *orv* galvanoterápia
 galvanotipo: *knyv* galvánklisé, galvanoplasztikai nyomólemez
 | **gama** *knyv* ^{TM}, gamma <görög 'g' betű> *szin* gamo 2
 gama-: *tud* gamma- I. gama-kvantumo, gama-noktuo, gama-radio
 | **gamar/o** áll bolharák <Gammarus>
 | **gamaŝ/o** *tex* lábszárvédő, kamásli
 | **gamb/o** *anat* alsó végtag, láb <comb, lábszár, lábfej>
 gambumo: *tex* nadrágszár *szin* krurumo, pantalontubo
 disgambo: *sp* lábterpesz *szin* gambodisetendo
 intergambo: *tex* lépés <nadrág két comb közötti része>
 gambodisetendo: lábterpesz *szin* disgambo

gambovjolo: *zene* viola da gamba
 | **Gambi/o 1)** *geo* Gambia <folyó>
 2) *geo pol* Gambia <ország> <GM>
 | **gambir/o** áll gambir <Uncaria gambir>
 | **gambit/o** *sp* nyitócsel, gyalogáldozat, gambit <sakk>
 | **Gambrin/o** *mit* Gambrinus
 | **gamel/o** *kat* csajka
 | **gamelan/o** *zene* gamelán
 | **gamet/o** *biol* ivarsejt, gaméta
 ▶ina gameto: női ivarsejt
 gametujo: *biol* szaporítószerv, gametangium
 gametofito: növ ivaros nemzedék, gametofiton
l.m. virgametogenezo
 | **-gami-** *biol* -gámia <ivarsejtek egyesülése> I. nukleogamio, plasmogamio, sifonogamio, somatogamio
 | **gam/o¹ 1)** *zene* hangsor, skála, tonális skála
 ▶A-minora gamo: a-moll skála
 ▶cigana gamo, hungara gamo: cigány skála
 ▶dekunota gamo: tizenkét fokú hangsor
 ▶do-gamo: *zene* dó-sor
 ▶harmonia gamo: összhangzatos skála
 ▶kromata gamo, duonduta gamo: kromatikus skála
 ▶majora gamo: dúr skála
 ▶melodia gamo: dallamos skála
 ▶minora gamo: moll skála
 ▶natura gamo: természetes skála
 ▶sesnota gamo: hatfokú hangsor
 2) *átv* skála, sor, sorozat, választék
 ▶tuta gamo de ĉiaspecaj varoj: mindenféle áruk teljes választéka
 ▶tuta gamo de koloroj: színek teljes skálája
 ▶tuta gamo de krimkazoĵoj okazas en tiu kvartalo: abban a negyedben a bűnesetek teljes skálája előfordul
 aligamigi: *tr zene* transzponál, átír <más hangnembe> *szin* transponi
 I
 gamnoto: I. toniko
 gamŝanĝo: *zene* moduláció, hangnemváltás *szin* modulado 2
 gamsigno: *zene* előjegyzés <hangnem>
 | **gam/o¹** I. gama
 | **gamopetal/oj** növ forrtszirmúak <Gamopetalae> *szin* kuniĝpetaluloj
 | **Gana/o** *geo pol* Ghána <GH>
 | **Ganeŝ/o** *vall* Ganésa
 | **gand/o** *fn* ganda
 ganda: *mn nyt* ganda <lg>
 | **gang/o 1)** *ex* *anat* visszer I. vejno
 2) *ásv* ágyazó anyag, meddő kőzet
 gangujo: *ex ásv* ágyazó anyag, meddő kőzet I. gango 2
 | **Gang/o** *geo* Gangesz
 ▶Ganga delto: Gangesz-delta
 | **gangli/o** *anat* idegdúc, ganglion
 ganglionito: *orv* idegdúcgyulladás, ganglitis, ganglionitis
 | **ganglion/o** *anat ne* nyirokmirigy, nyirokcsomó *szin* limfonodo
 | **gangren/o 1)** *orv* üszök, üszkösödés, gangréna
 2) *átv* rákfene, erkölcsi romlás, züllés
 gangrena: 1) *orv* üszkös, gangrénás
 ▶gangrena piedo: üszkös láb
 2) *átv* *pej* züllött, erkölcsileg romlott
 ▶gangrena societo: züllött társaság
 gangreniĝi: 1) *ntr orv* elüszkösödik
 2) *ntr* *átv* *pej* erkölcsileg lezüllik

| **gangster/o** gengszter

| **Ganimed/o** *mit* Ganümedész

► Ganimedo iĝis la vinversisto de Zeŭso: Ganümedész Zeusz pohárnoka lett

| **Gansu/o** *geo pol* Kanszu, Gansu <CN>

| **gant/o** kesztyű

► bicikla ganto: kerékpáros kesztyű

► glacea ganto: glaszkesztyű

► jeti la ganton al li: *átv* kesztyűt dob neki

► kaŭĉuka ganto: gumikesztyű

► leda ganto: bőrkesztyű

► levi la ganton: *átv* is felveszi a kesztyűt

► li surhavas la plej modajn gantojn: a legdivatosabb kesztyű van rajta

ganti: *tr* kesztyűt húz vkire v. vmire <n>

► ganti la manojn: kesztyűt húz a kezére

► ganti sin: kesztyűt húz

gantisto: kesztyűkészítő

gantita, gantohava: kesztyűs

► li prenis la serpenton per siaj gantitaj manoj: kesztyűs kezével felvette a kígyót

duonganto: félkesztyű

malganti: *tr* leveszi a kesztyűt vkiről v. vmiről

► la damo malgantis la manojn: a hölgy lehúzta a kesztyűt a kezéről

► malgantu vin: vesd le a kesztyűt

sengantigi: *tr* leveszi a kesztyűt vkiről v. vmiről <n>

gantofako: *jm* kesztyűtartó

gantopupo: *mŭv* kézibáb, kesztyűbáb <bábszínház> *szin* manpupo

l.m. boksganto, ferganto, fornoganto, kirasganto, laborganto,

lavganto, mufganto, pugnoganto, skermoganto

| **gantr/o** *tech* keretállvány, portál, tartóhíd, kilövőállvány <rakéták>

gantogruo: *tech* bakdaru, portáldaru *szin* pontogruo

| **gap/i** *ntr* bámul vkire v. vmire <al>

► gapi grandokule al li: nagy szemeket mereszt rá

► gapi rondokule: tágra nyitott szemmel bámul

gapema: báméskodó

gapbuŝa: málészájú

gapmensa: bamba, mafla

gapmiri: *ntr* ámul-bámul

gapvagi: *ntr* ögyeleg, lödörög, kódorog

| **garaĝ/o** garázs

garaĝi: *tr* garázsba visz, garázsíroz

garaĝisto: autószerelő

algaraĝejo: *l.* algaraĝa veturejo

| **garanti/i** **1)** *ntr* garanciát vállal, kezeskedik, jótáll, felel vmiért <por, pri>

► garantii por ŝuldo: kezességet vállal adósságért

► garantii pri la akuzato: jótáll a vádlottért

► garantii per la propra kapo: a fejével felel, fejét teszi rá

2) *x* biztosít vkit <n v. al> vmiről <pri>

► mi garantias vin pri la plenumo de liaj promesoj: biztosítom ígéretei teljesítéséről

► mi garantias al vi pri lia lojaleco: biztosítom a lojalitásáról

3) *tr* biztosít, garantál vkinek <al> vmit <n>

► garantiita metodo: bevált módszer

► la kompanio garantias al vi lukron de mil dolaroj: a társaság ezer dolláros nyereséget garantál önnek

4) *tr* biztosít, vkit <n> vmi ellen <kontraŭ>, megóv vkit <n> vmitől <de>

► ĉi tiu medikamento garantias vin kontraŭ recidivo: ez az orvosság megóvja önt a betegség kiújulásától

► edziĝo najbara garantias de eraro^Z: *közm* jobb egy ismerőst száz hibával elvenni, mint az ismeretlent eggyel

► pripenso garantias vin de eraroj: a meggondolás megóv a hibáktól

garantio: **1)** *gazd* garancia, jótállás

► eksportkredita garantio: exporthitel-garancia

► garantio kontraŭ rustiĝo: rozsdásodás elleni garancia

► varo kun unujara garantio: egy év garanciájú áru

► vendi kun garantio: garanciával értékesít

2) *ált* garancia, biztosíték, kezesség

► doni plenan garantion: teljes biztosítékot nyújt

► konstituciaj garantioj: *pol* alkotmányi garanciák

► persona garantio: személyi garancia

garantia: garanciális, jótállási

► garantia fonduso: *gazd* jótállási alap, garanciaalap

garantiaĵo: **1)** *gazd* kézizálog, zálog

► garantiaĵo por botelo: üvegbetét

► preni oran ringon kiel garantiaĵon: aranygyűrűt zálogba vesz

2) *ált* biztosíték

► garantiaĵo de kredito: hitelbiztosíték, hitelgarancia

► preni de li garantiaĵon: biztosítékot vesz tőle

garantianto: *gazd* jótálló, garantáló, kezes

garantiulo: tús *szin* ostaĝo

garantidoni: *tr* *gazd* zálogba ad, elzálogosít

l.m. bankgarantio

| **Garapan/o** *geo* Garapan

| **garb/o** **1)** *agr* kéve

2) *átv* nyaláb, köteg, csomó

3) *mat* sugárnyaláb, két paraméteres görbesereg

garbaro: *agr* asztag

garbejo: *agr* csűr *szin* garboŝedo

garbigi: *tr* *agr* kévébe köt

garbigilo: *agr* kévékötő gép

garbigisto: *agr* marokszedő, kévékötő

garbokruco: *agr* kereszt, kepe <keresztbe rakott kévék>

garboŝedo: *agr* csűr *szin* garbejo

garbveturilo: *agr* *jm* szénásszekér

| **garcini/o** *növ* mangosztánfa, mangusztán <Garcinia>

| **gard/i** **1)** *tr* őriz vkit, vigyáz vkire <n>

► gardi kiel la pupilon de sia okulo: vigyáz rá, mint a szeme világára

► gardi la liton: nyomja az ágyat

► gardi lin kiel globon de la okulo: vigyáz rá, mint a szeme világára

► gardu vian fratineton: vigyázz a kis húgodra

► gardu vin: vigyázz magadra

► kiu sin gardas, tiu sin savas^Z: *közm* aki fél, az él

2) *tr* őriz vmitől <de>, megőriz vmi ellen <kontraŭ>

► Dio min gardu de tio: isten óvjon tőle

► gardi sian haŭton: félti a bőrét

► gardu min Dio kontraŭ amikoj, kontraŭ malamikoj mi gardos min mem^Z: *közm* ments meg, Uram, a barátaimtól, ellenségeimmel majd elbánok magam is

► gardu vin kontraŭ falsaj profetoj: őrizkedj a hamis prófétáktól

3) *tr* őriz, vigyáz <értékre>

► gardi la konturon: vigyáz a vonalaira

► gardi siajn valoraĵojn: őrzi az értékeit

► gardatan ŝafon eĉ lupo timas^Z: *közm* az óvatos emberre az Isten is vigyáz

4) *tr* őriz, őrizetben tart

► gardu lin bone, ke li ne forfuĝu: jól őrizzétek, nehogy megszökjön

5) tr megőriz, megtart

►gardi la sekreton: megőrzi a titkot
►gardu kandelon por la nokto^Z: *közm* mit félre nem tettél, elő nem veheted

►gardu min en via memoro: tarts meg az emlékezetedben

gardo: **1)** őrzés, őrizés, őrizet

►preni sub gardon: őrizetbe vesz

►teni sub gardo: őrizet alatt tart

2) őrség

►ŝanĝi la gardon: őrséget vált

gardanto: őrt álló, őrző *ŝin* gardostaranto

►ŝanĝi la gardantojn: leváltja az őröket

gardantaro: őrség

gardataĵo: őrzött holmi, őrzött objektum

gardejo: őrzőhely, őrizet helye

gardilo: *vill* biztosító, biztosíték

►magneta gardilo: automata biztosító v. biztosíték

gardisto: *kat* őr

►mallibereja gardisto: börtönőr

►muzea gardisto: múzeumőr, teremőr

gardistaro: *kat* őrség

gardistejo: *kat* őrszoba

antaŭgardi: *tr* megóv, megőriz vkit <n> vmitől <de v. kontraŭ>

►la vakcino antaŭgardas de variolo: az oltás megóv a himlőtől

►prudento antaŭgardas kontraŭ malfeliĉoj: az óvatosság megóv a bajtól

antaŭgardo: *kat* elővéd *ŝin* avangardo

antaŭgarda: megelőző, profilaktikus

antaŭgardema: elővigyázatos, éber

flankgardo: *kat* szárnyvéd

nesingarda: óvatlan, elővigyázatlan

postgardo: *kat* utóvéd *ŝin* ariergardo

prigardi: *tr* felügyel vkire v. vmire <n>

sengarda: óvatlan, vigyázatlan

sengardulo: hebehurgya, hübelebalázs

singarda: óvatos

singardema: körültekintő, óvatoskodó, óvatos természetű

►singardeman Dio gardas^Z: *közm* az óvatos emberre Isten is vigyáz

singardemi: *ntr* óvatoskodik

singardo: óvatosság

gardaĝelo: *kr* átv is őrangyal, védangyal

gardobudo: *kat* őrbódé

gardodamo: gardedám

gardohundo: *áll* őrkutya, őrző-védő kutya

gardoparto: őrt állás, őrtállási turnus

gardostari: *ntr* őrt áll, őrködik

gardostaranto: *kat* őrszem, őrt álló *ŝin* gvatisto, sentinelo 1

gardoŝipo: *hajó* *kat* őrhajó

gardoturo: *kat ép* őrtorony *ŝin* belfrido, gvatoturo

gardpozicio: *sp* vívóállás

gardrelo: védőkorlát

l.m. arbargardisto, ariergardo, avangardo, avangardismo,

bariargardisto, ĉasgardisto, fulmogardilo, korpogardisto,

noktogardisto, kampogardisto, limgardisto, objektogardisto,

parkumejgardisto, pordogardisto, relgardisto, savgardisto,

sekurecgardisto, sklavgardisto, ŝafgardisto, turgardisto

| **gardeni/o** *növ* gardénia <Gardenia>

| **garderob/o** ruhatár *ŝin* vestejo, vestgardejo

| **garen/o** áll nyúlkeret

| **Gargantu/o** *ir* mit Gargantua

| **gargar/i** **1)** *tr* öblít

►gargari la necespelson: lehúzza a vécét

►gargari la vazojn: előblíti az edényeket

►post lavado Elizabeto gargaris la littukojn: mosás után Erzsébet kiöblítette a lepedőket

2) *tr* gargarizál, gurguláz, száját v. torkot öblít

►gargaru per kamomila teo: kamillateával gargarizálj

3) *ntr* hebeg, habog, makog

►li elgargaris kelkajn nekompreneblajn vortojn: elmakogott néhány érthetetlen szót

gargaraĵo: *gysz* toroköblítő, torokvíz

gargarilo: *tech* vízöblítő <vécében>

| **gargojl/o** *ép* vízköpő *ŝin* vomtubo

| **gari/o** *növ* barkamirtusz <Garra>

| **garig/o** **1)** *geo* mészplató, mészfennsík

2) *növ* mészfennsíki növényzet

| **garn/i** **1)** *tr* <erősítés, védelem céljából> felszerel, ellát vmivel <per>

►garni barelon per ringegoj: hordóra abroncsot szerel

►garni barilon per ferpikiloj: kerítést vastűskékkel lát el

►garni keston per angulferoj: ládát szögvasakkal erősít

2) *tr* ellát, kiegészít vmivel <per>

►garni jakon per butonoj: zakóra gombokat varr

►garni bibliotekon per Esperantaj libroj: könyvtárat eszperantó könyvekkel lát el

3) *tr* díszít, körít

►garni bifstekon per legomoj: marhasültet zöldséggel szervíroz

►garni ĉapelon per plumoj: kalapot tollakkal díszít

►garni kronon per diamantoj: koronát gyémántokkal díszít

garnaĵo: **1)** kiegészítők <*pl.* ruhakiegészítők>, kiegészítő felszerelés, kellék

2) *tech* tömítés, vasalás, szerelvény, lószerszám

3) *gaszt* köret, körítés

►kotleto kun garnaĵo: bordaszelet körítéssel

l.m. pangarnaĵo, ŝtopgarnaĵo

| **garnitur/o** garnitúra, készlet

►garnituro de manĝiloj: *gaszt* étkezészet

►garnituro por ungoj: körömkészlet

l.m. ŝakgarnituro

| **garnizon/o** **1)** *kat* helyőrség, garnizon

2) *kat* helyőrségi körlet *ŝin* garnizonejo

garnizoni: *ntr* *kat* állomásozik, helyőrségben van

garnizonano: *kat* helyőrségi katona

garnizonejo: *kat* helyőrségi körlet

garnizonigi: *tr* *kat* állomásoztat

| **garol/o** *áll* mátyásmadár, szajkó <Garrulus glandarius>

►griza garolo, kanada garolo: szürke szajkó, kanadai szajkó

<Perisoreus canadensis> *ŝin* griza perisoreo

►muta garolo, siberia garolo: északi szajkó <Perisoreus infaustus>

ŝin muta perisoreo

| **Garon/o** *geo* Garonne <folyó>

| **garzon/o** l. njo-knabo

| **gas/o** **1)** *fiz* gáz

►ideala gaso: ideális gáz, tökéletes gáz

►inerta gaso: nemesgáz

►kineta teorio de gaso: kinetikus gázelmélet

►reala gaso: reális gáz

2) *ált* gáz <*pl.* fűtésre, főzésre stb.>

►fabrikita gaso: ipari gáz

►fermi la gason: elzárja a gázt

►inerta gaso, nobla gaso: nemesgáz
 ►larmiga gaso: könnygáz
 ►mustarda gaso: *kat* mustárgáz
 ►natura gaso: földgáz *szin* naturgaso
 ►nervovenena gaso: ideggáz
 ►venena gaso: mérges gáz
 ►veturi je plena gaso: teljes gázzal megy
3) orv bélgáz
 ►ellasi gasojn: *átv* szellent
 ►lin turmentas gasoj: gázok gyöttrik
 gaseco: *fiz* gáz halmazállapot
 gasigi: *tr* gázzá alakít, elgázosít
 gasisto: gázgyári munkás
 gasujo: **1)** gázpalack *szin* gasbotelo
2) ip gáztartály
 gasumi: *tr* elgázosít <gázzal megöl>
 biogaso: *ip* biogáz
 misgaso: mérges kigőzölgés, bűzös kipárolgás, miazma *szin* haladzo
 gasakvo: szódavíz, szikvíz
 gasakvisto: szódás, szódavizes, szikvízkészítő
 gasakvujó: szódásüveg, szódavizes üveg, szikvizes üveg
 gasbakujo: gázszűtő
 gasbeko: gázrózsa, gázégő, égőfej *szin* flamingo
 gasbotelo: gázpalack *szin* gasujo **1**
 gasbrulilo: gázégő
 gasdetektilo, gasflarilo: *tech* gázjelző, gázdetektor
 gaselektrejo: *ip* gázerőmű
 gasemisio: *fiz* gázemisszió
 gasfabriko: *ip* gázgyár
 gasfajrilo: gázöngyújtó
 gasflamigilo: gázgyújtó
 gasfornelo: gáztűzhely
 gasforno: gázkályha
 gaskamero: gázkamra
 gaskomputilo: *ex* gázmérő, gázóra *l.* gasnombrilo
 gaskondukilo: gázvezeték
 gaskonstanto: *fiz* gázállandó
 gaskontrolisto: *fn* gázleolvasó
 gaskrano: gázcsap
 gaskromatografo: *kém* gázkromatográf
 gaskromatografio: *kém* gázkromatográfia
 gaskuirilo: kempingfőző
 gaslampo: gázlámpa
 gaslanterno: <utcai> gázlámpa
 gasliveranto: gázszolgáltató
 gaslumigisto: lámpagyújtogató
 gasmezurilo, gasnombrilo: gázmérő, gázóra
 gasmotoro: *tech* gázmotor
 gasmufo: izzóháló, izzóharsinya <gáztűzhelyen>
 gasmuntisto: gázszerelő
 gasoĉapo: gázsapka
 gasoĉaro: *tech* gáz üzemű targonca
 gasodukto: *ip* gázvezeték
 gasoleo: *l.* gasojlo
 gasoŝipo: *hajó* gázszállító hajó
 gaspedalo: *jm* gázpedál *szin* akcelilo **1**
 gasrezervujo: *ip* gáztartály, gázométer
 gastorĉo: *ip* gázfáklya
 gastubo: gázcső
 gasturbino: *tech* gázturbina

l.m. aŭtogaso, batalgaso, brulgaso, elektrongaso, fumgaso, hejtgaso, lumgaso, marĉgaso, misgaso, mingaso, naftogaso, naturgaso, ridgaso, spurgaso, skistogaso, tergaso, venengaso
| gaskon/o 1) *fn* gascogne-i
2) *átv* pej háryjános, kérkedő alak
 gaskoni: *ntr* háryjánoskodik, kérkedik
 Gaskonujo, Gaskonio: *geo pol* Gascogne <FR>
| gasogen/o *fn ip* gázfejlesztő <készülék>, gázgenerátor
| gasojl/o *kém tech* gázolaj, dízelolaj *szin* gasoleo, dízeloleo, dízelpetroló
| gasometr/o *l.* gasrezervujo
| gaspaĉ/o *gaszt* gazpacho
| Gaspar/o Gáspár
 ►Gasparo, Melhioro kaj Baltazaro: Gáspár, Menyhért, Boldizsár
| gast/o vendég
 ►bonvena gasto: szívesen látott vendég
 ►gast' en tempo malĝusta estas ŝtono sur brusto^Z: *közm* hivatlan vendégnek ajtó mögött a helye
 ►gasto kiel fiŝo baldaŭ fariĝas malfreŝa^Z: *közm* harmadnapra mind a hal, mind a vendég bűdös
 ►gasto sen avizo estas agrabla surprizo^Z: *közm* váratlan vendég kellemes meglepetés
 ►kia gasto – tia gastigo: *közm* amilyen a vendég, olyan a vendéglátás
 ►ofta gasto, malplena kesto^Z: *közm* vendégek serege, gazda nehézsége
 ►por gasto nepetita mankas kulero^Z: *közm* hivatlan vendégnek sarokban a helye
 ►se oni amas la gaston, oni zorgas la paston^Z: *közm* ha kedves a vendég, megterül az asztal
 ►sidas gasto minuton, sed vidas la tuton^Z: *közm* a vendégnek éles a szeme
 gastu: *ntr* vendégeskedik, vendég <vhol>
 gastado: vendégeskedés, vendégség
 gastejo: *gaszt* vendéglő, vendégfogadó
 gastejestro: *gaszt* vendéglős
 gastigi: *tr* vendégül lát, megvendégl
 gastigado: vendéglátás, megvendéglés
 gastiganto: vendéglátó
 engastiĝi: *ntr* megszáll
 ►engastiĝi en malmultekosta hotelo: olcsó szállóban száll meg
 gastama: vendégszerető
 gastamo: vendégszeretet
 gastartikuloj: *l.* ksenartroj
 gastesploristo: *tud* vendégkutató
 gastlaboristo: vendégmunkás
 gastlibro: vendégkönyv
 gastludo: vendégjáték
 gastobonvenigo: vendég fogadása, vendég üdvözlése
 gastoĉambro: vendégszoba
 gastoprezo: szállásdíj
 gastostudento: *isk* vendéghallgató
 gastprofesoro: *isk* vendégprofesszor, vendégtanár
 gastrolo: vendégszereplés
 gastvartistino: bébiszitter, pótmama
l.m. bangasto, barilgasto, ĉiamgasto, ferigasto, junulargastejo, kuŝgasto, kutingasto, tablogasto
| gasteromicet/oj *növ* hasasgombák <Gasteromycetes>
| gasteroste/o *áll* pikó <Gasterosteus> *szin* dornfőő
 ►gasterosteofarmaj: pikóhal-alakúak <Gasterosteiformes>
| Gaston/o Gaszton <utónév>

| **gastornit/o** *ösl* Gastornitis <fosszilis madár>
| **gastr/o** *anat tud* gyomor, gaster *vö.* stomako
gastralgio: *orv* gyomorbántalom, gastralgia *szin* stomakdolero
gastrino: *biol* gasztrin <peptid>
gastrito: *orv* gyomorhurut, gyomornyálkahártya-gyulladás, gastritis
hipogastro: *anat* alhas, hypogastrium *szin* subventro
mesogastro: *anat* gyomorfodor, mesogastrium
mezogastro: *anat* középhasi tájék, regio mesogastrica
gastro-duodenostomio: *orv* gyomor és nyombél összeszájztatása
gastrektomio: *orv* gyomor <részleges> műtéti eltávolítása, gastrectomia
gastroentera: *anat* gyomor- és bél-
gastroenterito: *orv* gyomor-bélhurut, gastroenteritis
gastroenterologo: *orv* gyomor- és bélspecialista, gasztroenterológus
gastroenterologio: *orv* gasztroenterológia
gastroplastio: *orv* gyomor plasztikai műtéte, gastroplastica
gastroptozo: *orv* gyomorsüllyedés, gastroptosis
gastroskopo: *gysz* gyomortükör, gasztroszkóp
gastroskopia: *orv* gyomortükrözés, gasztroszkópia
gastrostomio: *orv* gyomorsipolyozás, gastrostomia
gastrotomio: *orv* gyomor műtéti megnyitása, gastrotomia
gastroulcero: *orv* gyomorfekély
| **gastrofil/o** *áll* gyomorbagócs <Gastrophilus>
| **gastroknemi/o** *anat* lábikraizom, gastrocnemius
| **gastronom/o** *gaszt* mesterszakács
gastronomio: *gaszt* konyhaművészet, szakácművészet, étkezési kultúra
| **gastropod/oj** *áll* csigák, haslábúak <Gastropoda> *szin* snejloj
| **gastrul/o** *biol* bélcsíra, gastrula
| **gatj/o** *tex* gatyá *szin* gambjupo
| **gaüç/o** gaucho, dél-amerikai marhapásztor *vö.* vakero
| **gaüğ/o 1)** *tech* űrmérték, űrmérce
2) *tech* mestermérő, idomszer
gaügi: **1)** *tr tech* köböz, űrméretet mér
2) *tr tech* idomszerrel mér
gaüğkrano: ellenőrző csap
l.m. dikogaüğö, stangogaüçö, tubogaüçö
| **gaül/o** *fn* tört gall
gaüla: *mn* tört gall
Gaülujo, Gaülio: *tört geo* Gallia
►Gaülujo Cisalpa: Gallia Cisalpina, Alpokon inneni Gallia
►Gaülujo Cispada: Gallia Cispadana
►Gaülujo Transalpa: Gallia Transalpina, Alpokon túli Gallia
►Gaülujo Transpada: Gallia Transpadana
| **gaülteri/o** *növ* fajdbogyó, mirtuszhanga, tözegmirtusz <Gaultheria>
| **gaür/o** *áll* gaur <Bos gaurus>
| **Gaüs/o** *mat* <Karl Friedrich> Gauss
gaüso: *fiz* gauss <G>
| **Gaütama/o** I. Gotamo
| **gavi/o** *áll* búvár, búvármadár <Gavia>
►arktika gavió: sarki búvár <G. arctica>
►blankbeka gavió: fehércsőrű búvár <G. adamsii>
►granda gavió: jeges búvár <G. glacialis>
►ruğgorğa gavió: északi búvár <G. stellata>
►gaviformaj: búváralakúak <Gaviiformes>
| **gavial/o** *áll* csőrös krokodil, gaviál <Gavialis>
gaviali: *ntr eo pej* gaviálkodik <eszperantóul beszél, amikor más azt nem érti>
| **gavot/o** *zene* gavotte <zene és tánc>

| **gaz/o 1)** *tex* fátýolszövet, szítaszövet
2) *gysz* géz
| **Gaza/o** *geo* Gáza
| **gazel/o** *ir* gázél
| **gazel/o** *áll* gazella <Gazella>
gazelokula: özikeszemű, ártatlan tekintetű
| **gazel/o 1)** *knyv* közlöny
►Hungara Gazeto: Magyar Közlöny
2) *knyv* hírlap, lap, újság
►bulvarda gazeto: *pej* bulvárlap
►regiona gazeto: vidéki lap
gazetaço: *knyv* *pej* zuglap
gazetaro: *knyv* sajtó, újságok
►elektronika gazetaro: *táv* elektronikus sajtó
►loka gazetaro: helyi sajtó
►nacilingva gazetaro: nemzeti nyelvű sajtó
gazetisto: *knyv* újságíró, hírlapíró
gazetanonco: *knyv* újsághirdetés
gazetarpublika: *knyv* sajtónyilvános
gazetbudo, gazetkiosko: újságosbódé
gazetdisvastiga: hírlapterjesztő
gazeteldonisto: *knyv* újságkiadó
gazetoteko: hírlaptár *szin* hemeroteko
gazetpapero: újságpapír
gazetportisto: újságkihordó
gazetvendisto: újságárus
l.m. ekrangazeto, klaĉgazeto, murgazeto, radiogazeto, retgazeto, semajngazeto, skandalgazeto, songazeto, taggazeto
| **gazon/o** *gyep*, pázsit
gazonigi: *tr* begyepesít
gazonherbo: pázsitfű
gazonhokeo: *sp* gyeplabda, gyephoki
gazonteniso: *sp* gyepen játszott tenis
gazontondilo: *fn tech* fűnyíró
►elektra gazontondilo: villamos v. elektromos fűnyíró
►motora gazontondilo: motoros fűnyíró
| **Gdansk/o** *geo* Gdansk
| **ge-** mindkét nemből való
►geedzoj: házaspár, férj és feleség
►gefratoj: férfi és női testvérek
►gefianĉoj: jegyespár, menyasszony és vőlegény
►geonkloj: nagybácsi és nagynéni
►gesinjoroj: hölgyek és urak
►gesinjoroj Sárosi estas simpatiaj homoj: Sárosiék <Sárosi úr és Sárosiné asszony> rokonszenves emberek
►gebrosi, gefroti: *ntr durv* kefél vkivel <kun>
►gebrui: *ntr áll* dörög
►geduo: pár <férfi és nő>;
gea: mindkét nembeli, vegyes, koedukált
►gea banejo: férfi-női fürdő
►gea ĥoro: *zene* vegyes kórus, vegyes kar
►gea klaso: *isk* koedukált osztály
geigi: *tr* párosít <férfit és nőt, hímet és nőtényt>
geiĝi: *ntr* párosodik <férfi és nő, hím és nőtény>
geumado: közösülés
geumi: *ntr* szexel, közösül *szin* seksumi, sekskuniĝi
| **geastr/o** *növ* csillaggomba <Geastrum> *szin* terstelo
►koluma terstelo: hármas csillaggomba <G. triplex>
| **geg/a** *nyt* geg *vö.* toska
►gega dialekto de la albana: az albán geg nyelvjárása

| **gebr/o** *vall* tűzimádó, mazdaista, géber
| **gefire/oj** *áll* előgyűrűsférgek <Gephyrea>
| **Gehen/o 1)** *geo* Hinnom völgye, Gehenna
2) *gehen*: *vall* gyehenna, pokol
| **gej/o** meleg férfi <homoszexuális férfi> *szin* samseksemulo
geja: meleg <homoszexuális>
gejino: meleg nő <leszbikus nő> *szin* lesbanino 2, samseksemulino
gejfobia: homofób
gejfbio: homofóbia
| **Gejger/o** *fiz* <Johannes Wilhelm Hans> Geiger
gejgerilo, *gejgera* nombrilo: *fiz* Geiger-Müller-számláló
| **gejser/o** *geo* gejzír
| **gejŝ/o** gésa <JP>
gejŝejo: *isk* gésaiskola
| **gek/o** *áll* gekkó <Gekko>
► *gekedoj*: tapadógyíkfélék <Gekkonidae>
| **gel/o** l. frosto
| **gelat/o 1)** *ne* fagylalt l. glaciajo
2) *ne* gél l. géló
| **gelaten/o** zselatin
gelatenajo: **1)** *gaszt* kocsonya *szin* galantino
2) kocsonyaszerű anyag
gelateniĝi: *ntr* megkocsonyásodik
| **Gelderland/o** *geo pol* Gelderland <NL>
| **gelf/o** *tört* guelf <pápapárti> vö. gibelino
| **geloz/o** *kém* agar-agar <kocsonyásító anyag> *szin* agaragaro
| **gem/o 1)** *ásv* gemma, drágakő, ékkő *szin* juvelŝtono
2) *átv* ékkőve, gyöngyszeme, éke vminek
gemisto: vésnök *szin* tajlisto 2, ŝtontajlisto 2
gemologio: *tud* drágakőtudomány, gemmológia
| **gemut/a** *ritk* kedélyes, kellemes
| **-gen-** *tud* -gén <vmilyen eredetű, vmit okozó, vmit keltő, előidéző> l. biogena, halucinogena, kancerogena
-*geno*: *biol* -gén <fiziológiailag aktív molekulák inaktív előzménye>
l. fibrinogeno, pepsinogeno, tripsinogeno
| **gen/o** *biol* gén
► *epistata* *geno*: episztatikus gén
► *hipostata* *geno*: hiposztatikus gén
► *homeota* *geno*: homeotikus gén, homeobox gén, HOX-gén
► *plurefika* *geno*: több hatású gén, pleitrop gén
► *reguliga* *geno*: szabályozó gén, regulátorgén
► *saltanta* *geno*: ugráló gén, transzpozon
► *struktura* *geno*: struktúrgén
► *superrega* *geno*: domináns gén
genaro: *biol* génállomány, gén-pool
transgena: *biol* transzgenikus
transgenigi: *tr* *biol* gént átültet, transzgénez
transgeno: *biol* transzgén
genbanko: *biol* génbank
genloko: *biol* lokusz, génhely
genmanipulado: *biol* génkezelés, génmanipulálás
genmutacio: *biol* génmutáció
gentekniko: *biol* géntechnika
genteknologio: *biol* géntechnológia *szin* genetika inĝenierio
| **Genab/o** *tört geo* Genabum <a mai Orléans>
| **gencian/o** *növ* tárnics, encián <Gentiana>
► *flava* *genciano*: sárga tárnics, orvosi tárnics <G. lutea>
► *gencianacoj* <Gentianaceae>: tárnicsfélék
gencianlikvoro: *gaszt* enciánlikőr

| **-gene-** *orv* -gén <vmi által okozott, létrehozott> l. aerogena, psikogena
| **genealog/o** családfakutató, genealógus
genealogio: **1)** származástan, genealógia
2) *átv* leszármazás, származásrend, pedigré
► *genealogia* *arbo*: családfa
| **gener/i 1)** *tr* *biol* nemz *szin* naskigi
2) *tr* *átv* létrehoz, generál
3) *tr* *mat* generál, alkot
► *la* *mov* de punkto *generas* linion: a pont mozgása egyenest generál
genero: **1)** nemzés, generálás *szin* generado
2) *ex* nemzedék, család
genera: **1)** *biol* nemző, nemi, ivari, generikus
► *generaj* *organoj*: szaporítószervek, nemi szervek, ivari szervek
2) *átv* létrehozó, generáló l. *genera* lingvistiko
generado: nemzés, generálás
generanto: *mat* alkotó *szin* estiganto
generema: *biol* szaporulékony
generilo: *biol* szaporítószerv, nemi szerv, ivari szerv
generinto: *fn* *biol* nemző
generpova: *biol* nemzőképes
regeneri: **1)** *tr* *biol* regenerál, újránöveszt
► *lacertoj* *regeneras* la *detranĉitajn* *vostojn*: a gyíkok regenerálják levált farkukat
2) *tr* *átv* megújít, regenerál
► *regeneri* *rutiniĝintan* *institucion*: rutinossá vált intézményt megújít
regenerado: *biol* *átv* is regenerálás, regeneráció
regeneriĝi: **1)** *ntr* *biol* regenerálódik, újránő
2) *ntr* *átv* megújul, regenerálódik
l.m. infangenero, memorgenerado, modelgenerilo, signalgenerilo, uro-genera
| **generaci/o 1)** generáció, nemzedék
► *la* *nuna* *generacio* de *poetoj*: a költők mostani nemzedéke
► *nova* *generacio* de *komputiloj*: számítógépek új nemzedéke
2) *növ* nemzedék
generaciario: *bibl* nemzetség, vki fiainak sora
► *jen* *estas* la *generaciario* de la *filoj* de *Noa*: *bibl* ezek Noé fiainak nemzetsége
l.m. protestgeneracio
| **general/o** *kat* tábornok, generális
► *armea* *general*o: hadseregtábornok
► *brigada* *general*o: dandártábornok
► *divizia* *general*o: hadosztálytábornok, vezérőrnagy
► *eksterserva* *general*o: szolgálaton kívüli tábornok
► *kiu* *ne* *estis* *kaporal*o, *ne* *estos* *general*o^Z: *közm* ha Jancsi nem vet, János nem arat
► *korp*usa *general*o: hadtesttábornok, vezérezredes
*general*aro: *kat* tábornoki kar
*ĉefgeneral*o: *kat* tábornagy
general-leŭtenanto: *kat* altábornagy
generalmajoro: *kat* vezérőrnagy
| **generalisim/o** *kat* generalisszimusz
| **generator/o 1)** *vill* áramfejlesztő, generátor
► *alternkurenta* *generator*o: váltakozó áramú generátor
► *altfrekvenca* *generator*o: nagyfrekvenciás generátor
► *generator*o de Norton: Norton-generátor
► *Hall-generator*o: Hall-generátor *szin* haltrono
► *horloĝa* *generator*o: óragenerátor
► *indukelektra* *generator*o: elektrosztatikus generátor
► *kontinukurenta* *generator*o: egyenáramú áramfejlesztő, dinamó

- ▶kontinupolusa generatoro: homopoláris gép
- ▶kurtcirkvita generatoro: rövidzárlati generátor
- ▶magneta-hidrodinamika generatoro: magneto-hidrodinamikus generátor
- ▶mezfrekvencia generatoro: középfrekvenciás generátor
- ▶nesinkrona generatoro: aszinkron generátor
- ▶sinkrona generatoro: szinkrongenerátor
- ▶suplementa generatoro: segédgenerátor
- ▶termoelektra generatoro: hőelektromos generátor

2) *inf* generátor

- ▶hazardnombra generatoro: véletlenszám-generátor

l.m. arkogeneratoro, Hall-generatoro, kurentogeneratoro, motorgeneratoro, Vandegraf-generatoro, ventogeneratoro, sistemgeneratoro, sungeneratoro

| **genetik/o** *biol* örökléstan, genetika

genetika: *biol* genetikai

genetikisto: *biol* genetikus

| **genez/o** 1) *biol* genezis, keletkezés

2) *átv* keletkezés, keletkezéstörténet, teremtés

Genezo: *bibl* Teremtés könyve <Ter>, Mózes első könyve <1Móz>

biogenezo: 1) *biol* az élet keletkezése, biogenezis

2) *ex* élő keletkezése másik élőből

kriptogeneza: *orv* rejtett eredetű, kriptogén, cryptogen

monogenezo: közös eredet, monogenezis

termogenezo: *biol* hőtermelés, hőfejlesztés

l.m. embriogenezo, etnogenezo

| **geni/o** 1) *mit* nemtő, védőszellem, genius

2) lángelme, génusz

3) zseni, zseniális ember *szin* geniulo

genia: zseniális

geniaĵo: zseniális dolog, ötlet

geniulo: zseni, zseniális ember, génusz

| **genist/o** *növ* rekettye <Genista>

▶ala genisto: szárnyas rekettye, gatyás rekettye, szegettszárnyú rekettye, vadrekettye <G. sagitalis>

▶skorpia genisto: skorpiórekettye <G. scorpius>

▶tinktura genisto: festő rekettye, nyúlrekettye <G. tinctoria>

genistaro: *növ* rekettyés

| **genitiv/o** *nyt* birtokos eset, genitivus

genitivigi: *tr nyt* birtokos esetben tesz

| **genocid/o** népirtás, tömeges kiirtás, genocídium *szin* gentomurdo

▶la naziaj estroj decidis la genocidon de judoj kaj ciganoj: a náci vezetők elhatározták a zsidók és cigányok tömeges kiirtását

| **genot/o** áll petymeg, északi petymeg, közönséges petymeg <Genetta genetta>

| **genotip/o** *biol* genotípus vö. fenotipo

| **Genovev/o** Genovéva <utónév>

| **genr/o** 1) *nyt* <nyelvtani> nem

▶neŭtra genro: semlegesnem

2) *biol* nem, genus <rendsztani egység>

3) *pszi* genro

cisgenra: *pszi* cisznemű

ingenro: *biol nyt* nőnem

ingenra: *biol nyt* nőnemű

subgenro: *biol* alnem, subgenus

transgenra: *mn pszi* transznemű

transgenrulo: *fn pszi* transznemű

virgenro: *biol nyt* hímnem

virgenra: *biol nyt* hímnemű

l.m. formogenro

| **gent/o** 1) nemzetség, néptörzs

2) nemzetség, nép <azonos eredetű népcsoport>

3) *ex biol* nem, genus *l.* gentro

4) gentoj: *bibl* pogány népek

genta: 1) nemzetségi

2) népi, nemzetiségi

▶genta lingvo: nemzetiségi nyelv, nemzeti nyelv

▶genta ŝovinismo: nemzeti sovinizmus

intergenta: népek közötti

▶intergenta malamo: népek közötti gyűlölet

aligenta: más nemzetségbeli, más népből való

aligentano, aligentulo: más nemzetségbeli, más népből való

diversgenta: különböző nemzetiségű

samgentano: *fn* azonos nemzetiségbeli, azonos nemzetiségű

gentopatro: nemzetségfő, ősapa

gentomurdo: népirtás, genocídium *szin* genocido

gentonomo: nemzetségnev

▶Julio estis la gentonomo de Cezaro: a Julius Caesar nemzetségneve volt

| **Gent/o** *geo* Gent

| **genu/o** 1) *anat* térd, genu

2) *ált* térd

▶fali sur la genuojn: térdre esik

▶meti sin sur la genuojn: térdre ereszkedik

▶preni sur la genuojn: ölébe vesz, térdére ültet

▶stari sur la genuoj: térdén áll

▶sur la genuoj mi vin petegas: térdén állva könyörgök neked

3) *tech* könyök <*pl.* cső, idom, csukló>

genu: térdelve

genui: *ntr* térdepel, térdel

genuigi: *ntr* letérdel

genuigi: *tr* letérdeltet, letérdeltet

▶li genuigis la kamelojn ĉe la puto: letérdeltette a tevéket a kútnál

genuingo: 1) *kat* térdpáncél

2) *sp* térdvédő

3) *tex* térdmelegítő

genuside: japánülésben, sarokülésben

ekgenui: *ntr* letérdel, letérdel

▶li ekgenuis vizaĝaltere sur la pavimo: letérdelt arccal a kövezetnek

ĝisgenua: térdig érő

▶vadi en ĝisgenua akvo: térdig érő vízben gázol

intergenuaĵo: *tex* ölrész

subgenuo: *anat* térdhajlat *szin* genukavo

surgenue: térdén állva

unugenue: térdet hajtva

genufleksi: *ntr* térdet hajt

genuflekso: térdhajlítás

genukavo: *anat* térdhajlat

genulevo: *sp* térdemelés

genuosto: *l.* patelo

genupantalono: *tex* térdnadrág, halásznadrág

genuŝtrumpo: *tex* térdharisnya

genutubo: *tech* könyökcső

| **geocentr/a** 1) *fil* geocentrikus <világnézet> vö. heliocentra

▶la Biblio havas geocentran koncepton: a Bibliának geocentrikus felfogása van

2) *csill* geocentrikus

▶la sistemo Tero-Luno estas geocentra sistemo: a Föld-Nap rendszer geocentrikus rendszer

| **geod/o** *ásv* geoda, kristályodú vö. druzo

| **geodezi/o** *geo* földmérés, geodézia
geodeziisto: *geo* földmérő, geodéta
| **geodinamik/o** *geo* geodinamika *szin* dinamika geologia
| **geoelektr/o** *geo vill* geoelektromosság
geoelektra: *geo vill* geoelektromos
| **geofagi/o** *vall pszi* földézés, geofágia
| **geofizik/o** *geo fiz* földfizika, geofizika
geofizikisto: *geo fiz* földfizikus, geofizikus
| **geofon/o** *geo* rezgésmérő, földhangjelző, geofon
| **geograf/o** *geo* földrajztudós, geográfus
geografio: *geo* földrajz, geográfia
►fizika geografio: természeti földrajz
►Geografia Informo-Sistemo: *geo* térinformatikai rendszer, földrajzi információs rendszer
biogeografio: *geo* életföldrajz, biogeográfia
fitogeografio: növényföldrajz *szin* plantgeografio
paleogeografio: *geo tört* ősföldrajz, paleogeográfia
l.m. plantgeografio, zoogeografio
| **geoid/o** *geo* geoid
| **geokemi/o** *geo kém* földvegytan, geokémia
►organika geokemio: szerves geokémia
geokemiisto: *geo kém* földvegytanos, geokémikus
biogeokemio: *biol geo kém* biogeokémia
| **geokronologi/o** *geo* geokronológia
| **geolingvistik/o** *geo nyt* nyelvföldrajz, geolingvisztika
| **geolog/o** *geo* geológus, földtandós
geologio: *geo* földtan, geológia
►dinamika geologio: geodinamika *szin* geodinamiko
►ekonomia geologio: *gazd* gazdasági geológia
►ingenieria geologio: *tech* mérnöki geológia
l.m. agrogeologio, kosmogeologio
| **geomanci/o** földjós
geomanciisto: földjós
| **geometr/o** **1)** *mat* mértantudós geométer
2) *geo* földmérő *szin* termeszurista
3) *áll* araszolólepke <Geometra> *szin* mezurulo
►aütuna foliargeometro: őszi levélaraszoló <Ennomos autumnarius>
►bruneta foliargeometro: barnás levélaraszoló <Ligdia adustata>
►citronflava geometro: citromsárga araszoló <Opisthographis luteolata>
►flava pruna geometro: sárga kökényaraszoló <Angerona prunaria>
►forkvosta geometro: fecskefarkú araszoló <Ourapterix sambucaria>
►gårdena bunta geometro: kerti tarkaaraszoló <Xanthorhoe ferrugata>
►granda verda geometro: nagy zöldaraszoló <G. papilionaria>
►granda vintra geometro: nagy téliaraszoló, téli nagy araszolólepke, lombfosztó <Erannis defoliaria>
►grizmakuleta geometro: szürkepettyes araszoló <Biston betularius>
►grosa geometro: köszmétéaraszoló <Abraxas grossulariata>
►hakilflugila geometro: baltaszárnyú araszoló <Plagodis dolabraria>
►kenopodia geometro: libatop-araszoló <Scotopteryx chenopodiata>
►krada kampo geometro: rácisos rétiaraszoló <Semiothisa chelata>
►luna arbogeometro: holdas faaraszoló <Ascotis selenaria>
►luna geometro: holdas araszoló <Selenia lunaria>
►makuleta arbogeometro: pettyes faaraszoló <Boarmia punctalis>
►malgranda vintra geometro: kis téliaraszoló, vörösbarna téliaraszoló <Operophtera brumata>
►malgrandaj geometroj: törpearaszolók <Eupithecia sp.>
►pajla bunta geometro: galaj-tarkaaraszoló <Epirhoe alternata>
►pantermakula geometro: párducfoltos araszoló <Pseudopanthera macularia>

►perlamota geometro: gyöngyházfényű araszoló <Campaea margaritata>
►pinarba geometro: fenyőaraszoló <Bupalus piniarius>
►plumantena geometro: tollascsápú araszoló <Colotois pennaria>
►ringa makuleta geometro: gyűrűs pettyesaraszoló <Cyclophora annulata>
►sekkfoliartavola geometro: avararaszoló <Ectropis bistortata>
►somera foliargeometro: nyári levélaraszoló <Ennomos quercinarius>
►stria makuleta geometro: sávós pettyesaraszoló <Cyclophora punctaria>
►vulgara bunta geometro: közönséges tarkaaraszoló <Xanthorhoe fluctuata>
►geometredoj: araszolólepkék <Geometridae>
geometrio: *mat* mértan, geometria
►absoluta geometrio: abszolút geometria
►afina geometrio: affin geometria
►algebra geometrio: algebrai geometria
►analiza geometrio: analitikus geometria
►ebena geometrio: *l.* planimetrio
►elementa geometrio: elemi mértan, elemi geometria
►eüklida geometrio: euklideszi geometria
►fraktala geometrio: fraktálgeometria
►neeüklida geometrio: nemeuklideszi geometria
►priskriba geometrio: ábrázoló geometria, leíró mértan
►projekcia geometrio: projektív geometria
►spaca geometrio: *l.* stereometrio
| **geomagnet/a** *geo fiz* földmágneses
geomagnetismo: *geo fiz* földmágnesség
| **geomatematik/o** *geo mat* földmatematika, geomatematika
| **geomorfologi/o** *geo* geomorfológia
| **geonomi/o** *geo* földismeret, talajismeret, geonómia
| **geopolitik/o** *pol* geopolitika
| **Georg/o** György
Sankta-Georgo: *geo* Saint George's
►Sankta-Georgo estas la ĉefurbo de Grenado: Saint George's Grenada fővárosa
Georgino: Györgyi, Georgina
Georg-urbo: *geo* Georgetown *szin* Georgtaŭno
| **Georgi/o** *geo pol* Georgia <US>
►Sud-Georgio kaj Sud-Sandviĉinsuloj: *geo pol* Déli-Georgia és Déli-Sandwich-szigetek <GB>
| **georgik/o** *ir* georgikon <tanköltemény a földművelésről>
| **georgin/o** *ex növ* dália *l.* dalio
| **Georgtaŭn/o** *geo* Georgetown *szin* Georg-urbo
| **geosfer/o** *geo* földöv, geoszféra *szin* geoselo, geozono
| **geosinklinal/o** *geo* geoszinklinális
| **geoteknik/o** *geo ép* geotechnika
| **geoterm/o** *geo* földhő
geoterma: *geo* geotermikus, földhővel kapcsolatos
geotermismo: *geo* geotermizmus, földhőtani jelenségek
geotermiko: *geo* földhőtan, geotermika
| **geotropism/o** *l.* gravitotropismo
| **geotrup/o** *áll* ganéjtűró, ganajtűró <Geotrupes> *szin* sterkoskarabo
►printempa geotrupo: tavaszi ganéjtűró <G. vernalis>
►vulgara geotrupo: változékony ganéjtűró <G. mutator>
►geotrupedoj: ganéjtűrók <Geotrupidae>
| **geozon/o** *l.* geosfero
| **gepard/o** *áll* gepárd <Acinonyx jubatus> *szin* ĉasleopardo
| **ger/o** *bibl* géra <0,6 g>

| **ger/i** *tr tech* gérez

gero: *tech* gérvágás

geraĵo: *tech* gérillesztés

gersegilo: *tech* gérfűrés

| **gerani/o** *növ* gólyaorr <Geranium>

►malbonodora geranio: nehézszagú gólyaorr <G. robertianum>

►rozgeranio: fejecskés muskátli <Pelargonium capitatum>

►geraniacoj: gólyaorrfélék <Geraniaceae>

geranialo: *kém* geraniumkivonat, geraniumeszencia

geraniolo: *kém* geraniumolaj

| **Gerard/o** Gellért, Gerhárd <utónév>

►Monto Gerardo: *geo* Gellért-hegy

| **gerbil/o** *áll* versenyegér <Gerbillus>

| **Gerd/o** Gerda <utónév>

| **Gergovi/o** *tört geo* Gergovia

| **geriatr/o** *orv* geriáter

geriatrio: *orv* geriátia, öregkor kórtana

| **geril/o** *kat* gerillaharc

gerilano: *kat* gerilla <harcos>

gerilanaro: gerilla <alakulat>

| **geris/o** *áll* molnárpóloska <Gerris> *szin* akvokura cimo

| **Gerion/o** *mit* Gérüón, Geryones, Gérüónész

| **gerlen/o** *hajó* horgonykötél, kikötőkötél

| **german/o** *fn* német

germana: *mn nyt* német <de>

►Germana Demokratia Respubliko: *tört pol* Német Demokratikus Köztársaság

►germana reunuigo: *pol* német újraegyesítés

►mezalta germana: *nyt* középfelnémet, mittelhochdeutsch

Germanujo, Germanio: *geo pol* Németország <DE>

►Federacia Respubliko Germanio: *pol* Német Szövetség Köztársaság

germanigi: **1)** *tr* németté tesz, németesít

2) *tr* németre fordít

germanismo: *nyt* germanizmus

germanisto: *nyt* németfilológus

germanistiko: *nyt* német filológia

germanlingva: német nyelvű

germanlingvujo, germanlingvio: német nyelvterület

altgermana: *nyt* felnémet, hochdeutsch

basgermana: *nyt* alnémet, niederdeutsch *szin* malaltgermana

l.m. judgermana, malnovgermana, svisgermana

| **germani/o** *kém* germánium <Ge>

germaniato: *kém* germanát

| **Germanik/o** *tört* Germanicus

| **Gernezej/o** *geo pol* Guernsey

| **Geront/o** *ir* Géronte, Gerontius <utónév>

| **Gertrud/o** Gertrúd <utónév>

| **gerundi/o** **1)** *nyt* gerundium

2) *nyt* határozói igenév

| **Gervaz/o** Gervasius, Gyárfás <utónév>

| **gesneri/o** *növ* bársonylevél <Gesneria>

| **gest/o** gesztus, taglejtés, mozdulat, intés

►fari geston per la kapo: int a fejével

►komprenigi sin per gestoj: jelekkel érteti meg magát

►fari geston de surprizo: meglepett mozdulatot tesz

gesti: *ntr* gesztust tesz, int

►gesti per la mano: int a kezével

►li nur gestis, ke li ne volas trinki: csak intett, hogy nem akar inni

gestadi: *ntr* gesztikulál, integet

gestaĉi: *ntr* hadonászik, összevissza gesztikulál

gestado: taglejtés, gesztikulálás

forgeŝti: *tr* legyint rá, legyintéssel elintéz

forgeŝto: legyintés

gestolingvo: *nyt* gesztusnyelv, jelnyelv *szin* manlingvo

l.m. ĝen-gesta, kapgeŝto, mangesto

| **Gestap/o** *tört* Gestapo

►Gestapo estis la sekreta polico de la nazia reĝimo: a Gestapo a náci rendszer titkos rendőrsége volt

| **get/o** *tört pol* gettó, elzárt zsidónegyed

getigi: *tr pol* gettósít

engetigi: *tr* gettóba zár

| **geta/o** geta, japán fapapucs

| **Getseman/o** *bibl* Gecsemáné

| **gett/o** *l.* geto

| **geum/o** *növ* gyömbérgyökér, ciklász <Geum>

| **geŭz/o** *tört* „tengeri koldus”, geus <lázadó a spanyol megszállók ellen a Németalföldön>

2) *hajó* orrlobogó

| **giardi/o** *áll* Giardia <egysejtű>

| **gib/i** *tr hajó* átvág, visszasra fordít <vitorlát, vitorlarudat átfordít>

| **gibelin/o** *tört* ghibellin <császárpárti> *vö.* gelfo

| **giberelin/o** *növ* gibberellin

| **gibon/o** *áll* gibbon <Hylobates>

| **Gibraltar/o** *l.* Ġibraltaro

| **gibsit/o** *ásv* gibbsit, hidrargillit

| **giĉet/o** pénztárlak, kiszolgálóablak *szin* fenestreto 2

►giĉeto de bileto en stacidomo: jegypénztárlak állomáson

►giĉeto de konfesbudo: *kr* gyóntatószék ablaka

►giĉeto de mallibereja ĉelpordo: börtöncella ajtajának a kémlelőnyílása

giĉetisto: pénztáros, kiszolgálóablaknál ülő alkalmazott <*pl.* postán>

giĉetistino: pénztárosnő, kiszolgálóablaknál ülő női alkalmazott <*pl.* postán>

| **Gideon/o** *bibl* Gedeon <utónév>

| **gig/o** *hajó* gig <nyitott palánkos csónak>

| **giga-** *tud* giga- <10⁹> *l.* gigabajto, gigaherco, gigatuno

| **gigant/o** **1)** *mit* gigász, óriás *vö.* koloso, titano

2) *fn* ált óriás, óriás teremű ember *szin* grandegulo

3) *csill* óriáscsillag

►ruĝa giganto: vörös óriás

giganta: *mn* óriás, óriási, hatalmas, roppant nagy, gigászi *vö.* kolosa, mamuta

►ni sidiĝis sur la giganta rado: felültünk az óriáskerékre

gigantismo: **1)** *orv* óriásnövés, gigantizmus <test v. részei>

2) *átv* nagy méretekre törekvés

gigantomano: *pej* gigantomania

Gigantomontaro: *geo* Óriás-hegység *szin* Karkonoŝo

| **Giges/o** *mit* Gűgész

| **gik-gak** *hgut* háp-háp

gikgaki: *ntr* <kacsa> hápog

| **gilbab/o** *tex iszl* dzsilbáb <iszlám női viselet>

| **Gilbert/o**¹ Gilbert <utónév>

| **Gilbert/o**¹ *fiz* <William> Gilbert

gilberto: *fiz* gilbert <mágneses kör feszültség egysége> <Gb>

| **gild/o** *gazd* *tört* céh, gilde

gildestro: *gazd* *tört* céhmester

| **giljak/a** *l.* nivha

| **Gilead/o** *bibl geo* Gileád

| **Gilgameŝ/o** *ir* Gilgames

| **giling-gilang** *hgut* giling-galang *szin* ging-gang
| **giloš/i** *tr műv* gillosál, gillosmintával díszít
gilošo: *műv* gillosdíz, gillosminta <vésett hálós dísz>
| **gilotin/o** *jog* nyaktíló, guillotine
gilotini: *tr jog* guillotine-nal lenyakaz
| **gimbapo** *gaszt* kimbap <koreai étel>
| **gimel** gimel <héber 'g' betű>
| **gimnasi/o** *tört isk* gümnašzion, gymnasion
| **gimnast/o** *sp* tornász
gimnastejo: *sp isk* tornaterem
gimnastiko: *sp isk* torna, testnevelés, gimnasztika
▶akrobata gimnastiko: sportakrobatika
▶bastona gimnastiko: botgyakorlat
▶gimnastiko en ĉambrego: teremtorna
▶gimnastila gimnastiko: szertorna
▶moderna gimnastiko, ritma gimnastiko: ritmikus sportgimnasztika
gimnastika: *sp isk* torna-, testnevelési, gimnasztikai
▶gimnastikaj ekzercoj: tornagyakorlatok
gimnastiki: *ntr sp isk* tornászik
gimnastilo: *sp* tornaszer
l.m. aparatgimnastiko, artgimnastiko, grundgimnastiko,
ilgimnastiko, konkursgimnastiko, kuracgimnastiko, mangimnastiko
| **gimnazi/o** *isk* gimnázium *vö.* liceo, mezlernejo
▶benediktana gimnazio: bencés gimnázium
▶konfesia gimnazio: felekezeti gimnázium
▶municipa gimnazio: önkormányzati gimnázium
▶štata gimnazio: állami gimnázium
gimnaziano: *isk* gimnazista *vö.* liceano, mezlernejano
gimnaziestro: *isk* gimnáziumigazgató
| **gimnofion/oj** *áll* lábatlan kétélűiek <Gymnophiona>
| **gimnosperm/oj** *növ* nyitvatermők <Gymnospermatophyta> *vö.*
angiospermoj
gimnosperma: *növ* nyitvatermő
| **gimnot/o** *áll* villamos angolna, sajgatóhal <Gymnotus>
▶gimnotedoj: csupaszangolna-félék <Gymnotidae>
▶gimnotoformaj: elektromoskészhál-alakúak <Gymnotiformes>
| **gine/o** *tört gazd* guinea <pénznem> <GB>
| **ginece/o 1)** *tört* asszonyház <az ókori görögöknél>
2) *növ* termőtáj, gynaeceum *szin* karpelaro *vö.* androceo
| **ginekolog/o** *orv* nőgyógyász, ginekológus *szin* virinkuracisto
ginekologio: *orv* nőgyógyászat, ginekológia
| **Ginevr/o** *mit* Ginevra, Guinever, Guenevere, Giniver
| **ging-gang** *hgut* giling-galang *szin* giling-gilang
| **gingiv/o** *anat* fogíny, gingiva *szin* dentokarno
gingivito: *orv* fogínygyulladás, gingivitis
| **gingival/o** *l.* palatalveolario
| **Ginjol/o** Guignol <francia bábfigura>, Paprika Jancsi
| **gink/o** *növ* ginkó, gíngófa, páfrányfenyő <Ginkgo>
| **ginostem/o** *növ* bibeoszlop, gynostemium
| **ginseng/o 1)** *növ* ginszeng, ginszeng <Panax>
2) *növ* mandzsu ginszeng, ázsiai ginszeng, erőgyökér <P. ginseng>
3) *gysz* ginszenggyökér, ginszengkivonat
| **gi/o** *gaszt* ghi
| **gip/o** *áll* fakókeselyű <Gyps fulvus> *szin* ansergrifo
| **gipaet/o** *áll* saskeselyű <Gypaetus barbatus> *szin* šafgrifo
| **gips/o 1)** *ásv* gipsz
▶kaüstika gipso: esztrich-gipsz
2) *ép* gipszpor <bassanit>
gipsi: **1)** *tr ép* gipszez
2) *tr orv* begipszel

3) *tr agr* meszez <pl. bort>
gipsaĵo: gipszmunka, gipsztárgy, gipszfigura
gipsisto: **1)** *ip* gipszmunkás, gipszkészítő munkás
2) *fn* gipszelő
gipsbandaĝo: *gysz* gipszkötés
gipsbildo: *műv* gipszplasztika, gipszszobor, gipszrelief
gipskartono: *ép* gipszkarton
gipsmineralo, gipsoŝtono: *ásv* ásványgipsz *szin* gipso **1**
| **gipsofil/o** *növ* fátyolvirág, dercefü <Gypsophila>
▶panikla gipsofilo: buglyos fátyolvirág, baglyos dercefü, magyar
szappangyökér <G. paniculata> *szin* oficina saponario
| **gipur/o** *tex* guipure <egyfajta vert csipke>
| **Gipuzko/o** *geo* Guipuzcoa
| **gir/i** *ntr* kering, köröz, kört ír le
▶la sinkanta ŝipo giradis: a süllyedő hajó köröket írt le
▶la vulturo giris super sia predo: a keselyű körözött a prédája felett
giro: **1)** kör <egy körforgás>
▶fari girojn ĉirkaŭ li: köröket tesz körülötte
2) *anat* tekervény, agytekervény, gyrus
girado: körözés, körforgás, keringés
gireca: tekervényes
girfalko: *l.* ĉasfalko
girkompaso: *közl* pörgettyűs tájoló
girmagneta: *fiz* forgómágneses, giromágneses
girmagneteco: *fiz* forgómágnesesesség, giromágnesesesség
girmetro: *tech* girométer, forgásmérő, pörgésszámmérő
| **girj/o** *l.* globhaltero
| **girland/o** *műv* füzérdísz, girland
girlandi: *tr* füzérekkel díszít, girlandoz
| **giromitr/o** *növ* papsapka gomba <Gyromitra>
giromitrino: *kém* giromitrin
| **giroskop/o** *közl* giroszkóp
| **gis/o** *koh* öntöttvas
▶blanka giso: fehér <töretű> öntöttvas, fehéröntvény
▶griza giso: szürke <töretű> öntöttvas, szürkeöntvény
gisa: *mn koh* öntöttvas
▶gisa barilo, forno: öntöttvas kerítés, kályha
gisajo: *koh* vasöntvény, öntöttvas tárgy
gisi: *tr koh* <formába> önt
gisejo: *koh* vasöntőde *szin* ferfandejo
gisisto: *koh* olvasztár, vasöntő *szin* ferfandisto
gisbloko, gismo: *koh* öntvénytuskó, öntvényblokk
l.m. krudgiso
| **gist/o 1)** *növ* élesztő
2) *növ* Sacaromycetes *szin* sakaromiceto
gisti: *ntr* erjed, kel <pl. tészta>
gistaĵo: *gaszt* élesztő
gistofungo: *növ* élesztőgomba
gistpulvoro: *gaszt* élesztőpor, kelesztőpor
sengista: élesztő nélküli, kovásztalan
l.m. biergisto, kemigisto, nutrogisto
| **gitar/o** gitár
▶akustika gitaro: akusztikus gitár
▶elektra gitaro: elektromos gitár
▶havaja gitaro: hawaii gitár *szin* ŝtalgitaro, ukulelo
▶klasika gitaro: klasszikus gitár
▶kuba gitaro: kubai gitár, tres, tresillo *szin* tresijo
gitari: *tr* gitározik *szin* gitarludi, ludi gitaron
gitaristo: gitáros
▶akompana gitaristo: ritmusgitáros

basgitáro: basszusgitar
 gitarludi: *tr* gitározik *szin* gitari, ludi gitaron
l.m. glitgitáro, ritmogitaro, štalgitáro
| Gizel/o Gizella <utónév>
| glabel/o *anat* szemöldökköz, glabella
| glac/o 1) *ip* tükörűveg
2) *jm* szélvédő *szin* ventširmilo
 glaclevilo: *jm* ablakemelő
 glacvarmigilo: *jm* ablakmelegítő
 glacvišilo: *jm* ablaktörő
 glaclavilo: *jm* ablakmosó <autón>
| glace/a fényezett, glaszé <*pl.* bőr, papír>
 ►glacea ledó: fényezett bőr, glaszé
 ►glacea papero: *knyv* fényezett papír *szin* brilpapero
 glaceo: **1)** *ip* fényezés, fény <felületi kinézet>
2) *ip* fényes bevonat, máz, fényezőlakk
 glaceigi: **1)** *tr ip* fényez <bőrt, papírt>
2) *tr gaszt* cukormázzal bevon <*pl.* tortát>
| glaci/o 1) jég
2) *átv* jég, jegesség, hidegség
 glacia: **1)** jég-, jeges
 ►glacia bordo: jeges part
 ►glacia epoko: jégkorszak
2) *átv* hideg, rideg, fagyos
 ►glacia akcepto: hideg fogadtatás
 ►glacia rigardo: fagyos tekintet
 ►glacia vento: jeges szél
 ►glacia vizaĝo: rideg arc
 glaciaĵo: *gaszt* fagylalt
 ►ĉokolada, fraga, vanila glaciaĵo: csokoládéfagylalt, eperfagylalt, vaníliafagylalt
 glaciaĵejo: fagylaltárusító hely
 glaciaĵisto: fagylaltkészítő, fagylaltárus
 glaciejo: jeges terület, jégmező
 glaciero: jégdarab, jéguszadék
 glaciigi: **1)** *tr* megfagyaszt, eljegesít
 ►glaciigita rivero: befagyott folyó
2) *tr át* v jégbe hűt, megdermeszt
 ►glaciigita ĉampano: jégbe hűtött pezsgő
 ►glaciigita de teruro: rémületől dermedt
 glaciigĉi: **1)** *ntr* eljegesedik, jéggé fagy
 ►la lago tute glaciigis: a tó teljesen befagyott
2) *tr át* v megdermed
 ►la rideto glaciigis sur liaj lipoj: a mosoly megdermedt az ajkán
 glaciujo: *gaszt* hűtőveder, jégtartály
 glaciumi: **1)** *tr* fényez *szin* glaceigi
2) *tr* lehűt
 glaciologo: *geo* glaciológus
 glaciologio: *geo* glaciológia
 englaciigi: *tr* jégbe zár, jégbe fagyaszt
 ►englaciigitaj branĉoj: jégbe fagyott ágak
 antaŭglacia: *geo* jégkorszak előtti, preglaciális
 interglacia: *geo* interglaciális
 senglaciigilo: **1)** *rep* jégtelenítő, jégmentesítő, jegesedésgátló
2) *jm* ablakmelegítő, páramentesítő
 glaciajbombo: *gaszt* fagylaltbomba
 glacibenko: jégtömb, jégtorlasz
 glaciepoko: *geo* jégkorszak, glaciális
 glaciherbo: jégvirág
 glacihokeo: *sp* jéghegy

glacihokei: *ntr sp* jéghegy
 glacihokeisto: *sp* jéghegy
 glaciinsulo: *geo* jéghegy, <nagy kiterjedésű> jégtábla
 glaciĉaĉo: jégkása
 glaciĉafo: *gaszt* jegeskávé
 glaciĉampo: *geo* jégmező *szin* bankizo
 glaciĉelo: jégverem
 glaciĉora: rideg, keményszívű, kőszívű
 glaciĉremaĵo: *gaszt* jégkrém
 glaciĉreviĝo: jégrepedés, rianás
 glaciĉkristalo: jégkristály
 glaciĉmalvarma: jéghegy
 glaciĉmonto: *geo* jéghegy
 glaciĉnebulo: *met* jégköd
 glaciĉpendaĵo: *met* jégcsap
 glaciĉpluvo: *met* ónos eső
 glaciĉpunkto: *fiz* fagypon
 glaciĉrivero: *geo* jégár, gleccserfolyó
 glaciĉrompilo: *hajó* jégtörő hajó
 glaciĉsportejo: *sp* jégpálya
 glaciĉranko: jégsekreény vő. fridujo
 glaciĉurso: *l.* blanka urso
 glaciĉvino: *agr* jégbor
l.m. pendoglacio
| glaci/o 1) *kat* tört vársík, vármező, síkozat, glaci
2) *geo* lejtő
 ►kontinenta glaci/o: kontinentális lejtő *szin* kontinenta deklivo
| glaĉer/o *geo* gleccser, jégár
 ►cirka glaĉero: cirkuszvölgyi gleccser
 ►deidiĝo de glaĉero: gleccserborjadzás
 ►pendanta glaĉero: függőgleccser
 glaĉera: *geo* gleccser-
 ►glaĉera rivereto: gleccserpatak
 ►glaĉera supraĵo: gleccserasztal
 glaĉerologo: *geo* gleccserkutató, gleccserológus
 glaĉerologio: *geo* gleccserkutatás, gleccserológia
 glaĉerfendo: *geo* gleccserhasadék
 glaĉerfronto: *geo* gleccserhomlok
 glaĉerlango: *geo* gleccsernyelv
 glaĉermuelejo: *geo* gleccsermalom
 glaĉerrivereto: *geo* gleccserpatak
 glaĉerpordego: *geo* gleccserkapu
 glaĉervalo: *geo* gleccservölgy
l.m. polusglaĉero, valglaĉero
| glad/i *tr* vasal <*pl.* ruhát>
 gladilo: vasaló
 ►elektra gladilo: *vill* villanyvasaló
 gladisto: vasalómunkás
 gladistino: vasalónő
 forgladi: *tr* vasalással eltávolít
 ►forgladi la faldojn: kivasalja a ráncokat
 negladenda: *tex* gyűrhetetlen, vasalást nem igénylő *szin* neĉifebla
 gladfaldo: vasalt él
 gladruli: *tr* *tex* mángorol *szin* kalandri
 gladrulo: *tex* mángorló *szin* kalandrilo
 gladostablo: vasalóállvány
 gladotabulo: vasalódeszka
l.m. braĝgladilo, sekgladilo, vaporgladilo
| gladiator/o *tört* gladiátor
| gladiol/o *növ* kardvirág, dákoska, gladiólusz <Gladiolus>

►Iliria gladiolo: illír kardvirág <G. illyricus>

| **glagolic/o** *nyt* glagolita ábécé, glagolica vö. cirila alfabeto

| **glan/o 1** *növ* makk, makktermés, glans

2) *anat* makk <hímvesző>, glans penis *szin* balano 2

glaningo: *növ* kupacs, csésze, cupula *szin* kupulo

glanarbo: *l.* kverko

| **gland/o 1** *anat* mirigy, glandula

►areolaj glandoj: Montgomery-mirigyek, glandulae areolares

►ekzokrina glando: külső elválasztású mirigy, exokrin mirigy

►endokrina glando: belső elválasztású mirigy, endokrin mirigy

►glanda inflamo: *l.* adenito

►lakta glando: tejmirigy, glandula mammaria

►larma glando: könnymirigy

►saliva glando: nyálmirigy

►surrena glando: mellékvese, epinephros

►tiroida glando: pajzsmirigy, glandula thyroidea

►tarza glando: Meibom-mirigy, glandula tarsales *szin* mejboma glando

2) *növ* mirigy

►nektara glando: nektármirigy

glandoharo: *növ* mirigyszőr

l.m. migdalglando, švitglando

| **glareol/o** *áll* székcser <nem> <Glareola>

►kolumglareolo: székcser <faj> <G. pratincola>

►stepglareolo: feketeszárnyú székcser <G. nordmanni>

| **glas/o 1** üvegpohár

2) *ált* pohár

►dentpuriga glaso: fogmosó pohár

►metala glaso: fémpohár

►plasta glaso: műanyag pohár

►trinki du glasojn da vino: két pohár bort iszik

glasaro: *zene* üvegharmonika, üvegjáték *szin* frotharmoniko, glasharmoniko

►klavara glasaro: billentyűs üvegharmonika

glasego: korsó <ivás>

glaseto: pohárka, stampedli

subglaso: sörálátét, poháralátét

glasharmoniko: *zene* üvegharmonika *szin* frotharmoniko, glasaro

l.m. akvoglaso, bekglaso, bierglaso, brandoglaso, çampanglaso,

koktelglaso, konjakglaso, mezurglaso, tigoglaso, vinglaso

| **Glasgov/o** *geo* Glasgow

| **glasnost/o** *pol* glasznosztj

| **glat/a 1** sima

2) sík, akadálymentes

3) *átv* sima, gördülékeny

►glate paroli: folyékonyan beszél

►iri glite kaj glate: olajozottan megy, simán megy

►la afero iras glate: simán megy az ügy

4) *mat* sima

glati: 1) *ntr* sima

2) *ntr* akadálymentes, gördülékeny, simán megy

►se ĉio glatas: ha minden rendben van, ha minden simán megy

glataĵo: sima rész, sima terület

glatigi: 1) *tr* simít, lesimít, elsimít

►glatigi la harojn: lesimítja a haját

►glatigi lignon per rabotilo: fát gyaluval lesimít

2) *tr* akadálymentesít

►glatigi al li la vojon: akadálymentessé teszi számára az utat

3) *tr* *átv* elsimít, simává tesz, gördülékké tesz

►glatigi la malakordojn inter ili: elsimítja közöttük a nézeteltéréseket

glatumi: *tr* simogat

►glatumi katon: macskát simogat

glatigo: 1) simítás

2) *átv* elsimítás, gördülékké tétel

3) *inf* simítás, anti-aliasing, finomítás

malglata: 1) érdes, göcsörtös, egyenetlen

2) *átv* akadozó, döcögös, nehézkes

►malglata konversacio: akadozó társalgás

►malglata stilo: nehézkes stílus

malglataĵo: 1) göb, dudor, kiálló rész, akadály

2) *átv* döccenő

glatkombita: simára fésült, lenyalt hajú

glatrabotilo: simítógyalu

| **glatis/o** *met* tükörjég

l.m. glatis pluvo

| **glaŭci/o** *növ* szarvasmák, szarumák, tülökpipacs <Glaucium> *szin*

kornopapavo

| **glaŭk/a** *tud* kékeszöld *szin* bluverda

glaŭko: *tud* kékeszöld szín *szin* bluverdo

| **glaŭkom/o** *orv* zöld hályog, glaukóma, glaucoma

| **glaŭkonit/o** *ásv* glaukonit

| **glav/o** *kat* kard

►elingigi glavon, malingi glavon, nudigi glavon: kardot kivon

►eningigi, ingi glavon: kardot hüvelyébe tesz

►flama glavó: *bibl* lángpallos

►kiu kaptas la glavon, pereos per la glavó^Z: *közm* aki fegyvert fog, fegyver által vesz el

►li eltiris sian glavon: kivonta a kardját

►zoni al si la glavon: felcsatolja a kardját

glavingo: *kat* kardhüvely

glavbati: *tr* karddal lesújt vkire <n>

glavobato: kardcsapás

glavofaristo: kardcsiszár, kardkovács

glavofrapo: lovaggá ütés

glavorajto: *jog pej* ököljog, erőjog

glavsaltuloj: *áll* szöcskefélék, lomboszöcskék, kardos szöcskék,

lovacskák, kabócák <Tettigoniidae>

l.m. hakglavo, lignoglavo, pikglavo, punglavo

| **glazur/o 1** *ip* máz, fénymáz

2) *gaszt* cukorbevonat, cukormáz *szin* glaceo 2

glazuri: 1) *tr ip* fénymázzal bevon

2) *tr gaszt* cukormázzal bevon

glazurita: 1) mázas

►glazurita kruĉo: mázas korsó

2) *gaszt* cukormáz

►glazurita kuko: cukormáz

►glazurita kuko: cukormáz

| **gleb/o** göröngy, rög *szin* terbuló

| **glediĉi/o** *növ* lepényfa, gledícsia <Gleditsia>

| **glekom/o** *növ* repkény <Glechoma>

►rampanta glekomo: kerek repkény, földi repkény, földiborostyán

<G. hederacea> *szin* grundohedero

| **glekt/i** *tr* tréf figyelembe vesz, ügyel vmire <n>

| **gliadin/o** *biol kém* gliadin

| **gli/o**¹ *zene* glee <többszólamú dal férfihangra>

| **gli/o**¹ *anat* glia <idegrendszeri támasztószövet>

| **glicer/o** *kém* glicergyök

glicerido: *kém* glicerid

glicerino: *kém* glicerín *szin* glicerol

nitroglicerino, nitroglicerolo: nitroglicerín, robbanóolaj

glicerini: *tr kém* glicerinez, glicerinnel ken

glicerolo: *l.* glicerino
glicerofosfolipido: *l.* fosfolipido
glicerolipido: *biol kém* glicerolipid
| **gliceri/o** *növ* haratkása <Glyceria>
| **glicin/o 1)** *növ* szója <Glycine>
▶sojglicino: termesztett, kultúrszója, szójabab <G. max>
2) *kém* glicin, glikokoll, enyvcukor
| **gliciriz/o** *növ* édesgyökér <Glyzyrrhisa>
| **glifosat/o** *kém* glifozát
| **glik/o** *l.* glucido
| **glikogen/o** *kém* glikogén
glikogenogenezo: *biol kém* glikogénképződés, glikogenezis
glikogenolizo: *biol kém* glikogénolízis
| **glikokalik/o** *biol* glikokális, glyocalix <glikoproteidréteg>
| **glikol/o 1)** *kém* etilenglikol, glikol
▶metilglikolo: metil-glikol
▶pentametilenglikolo: pentametilenglikol
2) *kém* diol *l.* diolo
| **glikoz/o** *ne l.* glukozo
| **glim/o** *ásv* csillám
▶blanka glimo: muszkovit, fehér csillám, máriaüveg *szin* muskovito
▶nigra glimo: biotit, fekete csillám *szin* biotito
glimi: *ntr* csillámlík, csillog
▶neĝo glimas sub la suno: hó csillog a napon
glimkondensilo: *vill* csillámkondenzátor
glimskisto: *ásv* csillámpala
| **glioksal/o** *kém* glioxál, oxaldehid
| **gliptik/o** *műv* drágakövésés, gliptika
gliptikaĵo: vésett drágakő
fotogliptiko: *műv* lézeres drágakövésés, fotogliptika *szin* lumgravuro
| **gliptodont/o** *ősl* ősteknős, gliptodon <Glyptodon>
| **gliptotek/o** *műv* gliptotéka, vésettdrágakő-gyűjtemény,
vésettdrágakő-kollekció
| **glir/o** *áll* pele <Glis>
▶aveluja gliro: *l.* muskardeno
▶ĝardengliro: kerti pele <Eliomis quercinus>
▶gliredoĵ: pelefélék <Myoxidae>
| **glis/i** *ntr* <levegőben> siklik
▶aglo glisis super ni: sas siklott el felettünk
glisilo: *rep* vitorlázógép
glisparaŝuto: *sp* siklóernyő
glistraĵno: *vsút* mágnesvonat, maglev *szin* maglevo, magnetŝveba
traĵno
l.m. motorglisilo
| **glit/i 1)** *ntr* csúszik, siklik
▶ĝi glitas de li kiel pizo de muro: mint a falra hányt borsó
2) *ntr sp* korcsolyázik *szin* sketi
3) *ntr* átv suhan, siklik
▶la servistoj senbrue glitis inter la gastoj: a szolgák zajtalanul
suhantak a vendégek között
4) *ntr tech* kipörög, csúszik, szalajszit <*pl.* kerék>
▶la kluĉodisko glitas: a kuplungtárcsa csúszik
▶la postrado glitas: kipörög a hátsó kerék
glite: **1)** csúszva, zökkenőmentesen
▶glite kaj glate: simán és zökkenőmentesen, olajozottan
2) *zene* glissando
glito: **1)** csúszás
2) *zene* glissando, terc-csúszás
3) *nyl* (hang)siklás
▶glito de vokalo en alian: magánhangzó átsiklása egy másikba

4) *vill* csuszamlás, szlip
5) *ir* csúszás <kezdő jambus helyettesítése trocheussal>
glita: csúszós, síkos, csuszamos
▶glita kiel angilo: csúszós, mint az angolna
glitado: csúszkálás
glitanto: **1)** *fn* csúszó, csúszkáló, korcsolyázó
2) *nyl* sikló hang, átmeneti hang
glitejo: **1)** *jték* csúszka, csúszkáló
2) *sp* korcsolyapálya *szin* glitkurejo
glitemigi: *tr* síkosít, megken <beolajoz, bezsíroz stb.>, lubrikfikál
szin lubriki
glitigi: *tr* csúsztat, siklat
▶glitigi sin: csúszkál
glitiga: **1)** síkos, csúszós
2) *átv* kényes, kockázatos, nehezen megfogható
▶tio estas glitiga temo: ez kényes téma
▶tio estus glitiga paŝo: ez kockázatos lépés lenne
glitilo: **1)** *sp* korcsolya *szin* sketilo
2) *tech* szán, csúszka
glitumi: *l.* gliti **2)**
degliti: *ntr* lecsúszik vhonnan
deglitejo: csúszda
ekgliti: *ntr* megcsúszik
elgliti: **1)** *ntr* kicsúszik
▶la vazo elglitis el lia mano: az edény kicsúszott a kezéből
2) *ntr* átv kicsúszik, akaratlanul kijön
▶elgliti el lia buŝo: kicsúszik a száján
▶elgliti el liaj manoj: kicsúszik a keze közül
▶el lia mano ĉiu monero elglitas: minden pénz kifolyik a keze közül
3) *ntr* átv lelép, gyorsan és észrevétlenül távozik
▶elgliti nerimarkite: észrevétlenül távozik
elglitiĝi: *ntr* kezd kicsúszni
▶la materiala bazo elglitiĝas el sub liaj piedoj: az anyagi alap kezd
kicsúszni a lába alól
engliti: **1)** *ntr* becsúszik
▶la infanoj englitis tra la truo: a gyermekek becsúsztak a lyukon át
2) *ntr* belopózik, észrevétlen behatol
▶dubo komencas engliti en viajn korojn: kétely kezd belopózni a
szívetekbe
▶ŝtelisto englitis tra la fenestro: tolvaj lopózott be az ablakon
keresztül
flankengliti: *l.* jori
forgliti: **1)** *ntr* kicsúszik, tovacsúszik
▶forgliti elkape: kimegy a fejéből
2) *ntr* átv lelép, észrevétlenül távozik
▶forgliti sensalute: köszönés nélkül távozik
pretergliti: *tr* elsiklik, elsuhan vmi v. vki mellett <n>
▶belaj pejzaĝoj preterglitis la vagonan fenestron: szép tájak siklottak
el a vonatablak előtt
▶tio preterglitis mian atenton: ez elkerülte a figyelmemet
tragliti: *tr* átsiklik, átsuhan
▶brila ideo traglitis lian kapon: ragyogó ötlet villant át az agyán
▶tragliti la doganon: átsiklik a vámon
▶tragliti inter la homamaso: átsiklik a tömegen
glitartiko: *anat* siklóízület, síkízület, lapos ízület, articulatio plana
glitbenko: *tech* csúszóágy <szerszám gép>
glitbobeno: *tex* vetélő
glitfali: *ntr* elcsúszik
glitfendo, glitfoldo: *tech* csúszóvezeték
glitfoldo: *tech* csúszóvezeték *szin* glitfendo

glitfroto: *fiz* csúszósúrlódás
 glitgitaro: *zene* slide-gitár
 glitkalkulilo: *mat isk* logarléc
 glitkoma: *mat* lebegőpontos
 glitkomo: *mat* lebegőpont, lebegő tizedesvessző
 glitkomutilo: *vill* tolókapcsoló
 glitkuri: *ntr sp* gyorskorcsolyázik
 glitkurejo: *sp* korcsolyapálya *szin* glitejo 2
 glitkurteno: *tex* elhúzható függöny, csúszófüggöny
 glitlagro: *tech* siklócsapágy, csúszócsapágy
 glitotrafo: *tex* borda *szin* tekskombilo
 glitpeco: *tech* csúszka, tolóka, csúszóelem
 ►glitpeco de trombono: *zene* harsonatolóka
 glitpordo: tolóajtó *szin* šovpordo
 glitpunkto: *mat* lebegőpont
 glitpunkta: *mat* lebegőpontos
 ►glitpunkta operacio: lebegőpontos művelet
 glitsaltigi: *tr* kacsáztat
 ►glitsaltigi ŝtonojn: kacsázik
 glitseĝo: *sp* fakutya
 glitstango de orgeno: *zene* orgona regisztercsúszkája
 glitstumbli: *ntr* megcsúszik
 glitŝuo: *sp* korcsolyacipő
 glitvalvo: *tech* csúszószelep, siklószepel
 ►plata glitvalvo: síktolattyú
 glitveturilo: *jm* szán *szin* sledo
 glitveturileto: *jték* szánkó *szin* sledeto
 glitvojo: **1)** *közl* szánút
2) *agr* rönksúszda
l.m. aerglita, magnetglita, sidglitejo, ŝipglitejo, vostoglitado
| glob/o 1) gömb, golyó
 ►astronomia globo: *csill* éggömb
 ►bilarda globo: *jték* biliárdgolyó
 ►ezofaga globo: *orv* gombócérzés a torokban, globus hystericus
 ►kegla globo: kugligolyó
2) gömbbúra, lámpagömb
3) *tech* golyó
 ►globo de valvo: szelepgolyó
4) *mat* gömb
 globa: gömb-, gömb alakú, gömb formájú
 ►globaj okuloj: kidülledő szem
 globeto: **1)** gömböcske, kis gömb *l.* aerglobeto, sangoglobeto
2) *jték* játék golyó, üveggolyó
 ►ludi globetojn: golyózik, golyójátékot játszik
 ►ruljeti globeton: golyót gurít
 globino: *biol kém* globin
 duonglobo: *mat* félgömb, félteke
 hemoglobino: *biol kém* vörös vérfesték, haemoglobin *szin* sangoglobino
 hemoglobinemio: *orv* haemoglobinaemia
 heteroglobino: *biol kém* heteroglobin
 tutglobiĝo: *l.* tutmondiĝo
 globartiko: *tech* gömbcsukló
 globhaltero: *sp* gömbsúlyzó *szin* girjo
 globkarto: *geo* gömbtérkép
 globkrajono, globskribilo: golyóstoll
 globlagro: *tech* golyóscsapágy
 globludi: *ntr jték* golyózik
 globludo: *jték* golyózás, golyójáték
 globetludi: *ntr jték* üveggolyózik, üveggolyókkal játszik

globetludo: *jték* üveggolyózás
 globalsaltuloj: *áll* gömbugrók, gömböcugrókák <Sminthuridae>
 ►flava globalsaltulo: sárga ugróka <Bourletiella lutea>
 ►orkidea globalsaltulo: öves ugróka <Orchesella cincta>
 ►verda globalsaltulo: zöld gömböcugróka, lucernaugróka <Sminthurus viridis>
 globtavolo: *mat* gömbréteg
l.m. celglobo, ĵetglobo, mamgloboj, muskolglobino, sangoglobino, okulglobo, platglobo, regnoglobo, stirglobo, terglobo
| globalism/o *ne l.* tutmondismo
| globul/o 1) *anat* vértest, vérsejt *szin* sangoĉelo, sangoglobeto
 ►blanka globulo: *l.* leŭkocito
 ►ruĝa globulo: *l.* eritrocito
2) *anat* nyiroksejt *szin* limfocito
 globuleto: *l.* trombocito
 globulestiĝo: *biol* vérsejtképződés *szin* hematopoezo
 hiperglobulemio: *orv* magas vörösvértestszám, hypererythrocythaemia, polyglobulia *szin* troglobuleco, hipereritrocitemio
| globulari/o *növ* gubóvirág <Globularia>
| globulin/o *biol kém* globulin
 gama-globulino: *biol orv* gamma-globulin
l.m. imunoglobulino, laktoglobulino, ovoglobulino, seroglobulino
| globus/o *geo isk* földgömb, glóbusz <térkép>
| gloksini/o *növ* gloxinia, csuporka <Gloxinia>
| glomerul/o 1) *anat* érgomolyag, gloremulus
2) *növ* gomolyvirágzat, csembők
 glomerula: *anat* gomolyos
 glomerulonefrito: *orv* veseérgomolyag-gyulladás, glomerulonephritis
| glor/i 1) *tr* dicsőít, magasztal
2) *tr* átv dicsér
 ►glori sin: dicsekszik, henceg
 ►kiu mem sin gloras, malbone odoras^Z: *közm* az öndicséret bűdös
 gloro: **1)** dicsőség
 ►akiri rolon kaj gloron: hírnevet és dicsőséget szerez
 ►al la fina gloro per teda laboro: *közm* a sikerhez nehéz út vezet, per aspera ad astra, nem léphet a here dicsőségre
 ►alporti gloron al li: dicsőséget szerez neki
 ►bona gloro pli valoras ol oro^Z: *közm* a becsület drágább az aranynál
2) *átv* dicsőség <tárgya>
 ►li estas la gloro de la lernejo: ő az iskola büszkesége
 ►liaj faroj estas la gloro de la nacio: tettei a nemzet dicsősége
 glora: **1)** dicsőséges, dicső <vki>
 ►glora militestro: dicsőséges hadvezér
 ►glora poeto: dicső költő
2) *átv* dicsőséges, dicsőítő, magasztos <dicsőséget adó>
 ►glora kanto: dicsőítő ének
 ►glora venko: dicsőséges győzelem
 glorado: dicsőítés, magasztalás
 gloraĵo: dicső tett
 glorigi: *tr* istenít, felmagasztal
 glorigi: *tr* dicsőséget szerez vkinek v. vminek <n>, dicsővé tesz
 ►liaj faroj glorigis lian patrujon: tettei dicsőséget szereztek hazájának
 gloriĝi: *ntr* dicsőséget szerez, megdicsőül, dicsővé válik, felmagasztosul
 ►per sia vivoverko li gloriĝis inter la plej grandaj: életművével dicsőséget szerzett a legnagyobbak között
 glorinda: dicsőségre méltó, dicséretre méltó

malglori: *tr* gyaláz, ócsárol, becsmérel
malglorigi: *tr* gyalázatot hoz vkire *v. vmire* <n>
malgloro: gyalázat, csúfság
senglora: dicstelen
gloraltigi: *tr* magasztal, dicsőségre emel
▶gloraltigi ĝis la ĉielo: egekig magasztal
glorama: dicsvágyó, becsvágyó
gloramo: dicsvágy, becsvágy
glorkanto: *zene* dicshimnusz, dicsőítő ének
glorkrono, glorldumo: dicsfény, glória *szin* aureolo, nimbo 2
glorplena: dicsőséges, dicsőséggel teli
| **glorioz/o** *növ* kúszóliliom, glorióza <Gloriosa>
| **glos/o** magyarázó jegyzet, szójegyzet, glossza
glosi: *tr* <szót> magyaráz, vmiről <n> magyarázó jegyzetet készít
glosaro: szójegyzék, szómagyarázat <lista>, glosszárú
| **glosektomi/o** *orv* nyelv műtéti eltávolítása, glossectomia
| **glosematik/o** *nyt* glosszematika
| **glosin/o** *áll tud* cecelégység <Glossina> *szin* ceceo
| **glosit/o** *orv* nyelvgyulladás, glossitis
| **glosofaring/a** *anat* nyelvhez és garathoz tartozó, glossopharyngeus
| **glosolali/o** 1) *kr* nyelveken szólás, glosszológia
2) *pszi* zavaros, értelmetlen beszéd, glosszológia
| **glosopterid/o** *ősl* Glossopteris <fosszilis növény>
| **glot/o** *anat* hangrés, glottis
glota: *anat nyt* glottális, hangréssel kapcsolatos *l.* glota frikativo, glota plovivo
glotigi: *tr nyt* glottalizál
glotigo: *nyt* glottalizálás
| **glototopi/o** *ritk nyt* nyelvterület *szin* lingvoareo, lingvejo
| **glotozofi/o** *ritk nyt fil* nyelvfilozófia *szin* lingvofilozofia
| **glu/o** ragasztó
▶osta gluo: enyv, csontenyv
glui: 1) *tr* ragaszt <vmi>
▶ĉi tiu nova produkto bone gluas: ez az új termék jól ragaszt
▶la ŝvito gluis la ĉemizon sur lia dorso: az izzadságtól a hátára tapadt az ing
2) *tr* ragaszt, megragaszt <vki>
▶glui rompitan ludilon: eltört játékot megragaszt
gluaĵo: ragasztóanyag, ragasztószer
gluaji, gluizi: *tr* ragasztóval beken
glueca: ragacsos, ragadós, nyálkás
gluiĝi: *ntr* ragad, tapad
gluilo: ragasztóeszköz, ragasztószerszám
alglui: 1) *tr* ráragaszt, odaragaszt
2) *tr inf* beilleszt <pl. vágólapról>
algluiĝi: 1) *ntr* odaragad, odatapad, megtapad, rátapad
▶koto algluiĝis al liaj plandoj: sár tapadt a talpára
2) *ntr átv* hozzásimul
▶la knabino ame algluiĝis al la junulo: a lány szerelemmel simult az ifjúhoz
3) *ntr pej* ráakaszodik
▶tiu ulaĉo ĉiam algluiĝas al nia societo: az a ronda alak mindig ráakaszodik a társaságunkra
algluiĝema: jól tapadó, jól ragadó
kunglui: *tr* összeragaszt, összetapaszt
kungluiĝi: *ntr* összeragad, összetapad
kungluiĝemo: kohézió, összetartás
malglui: *tr* szétszed, szétszakít <ragasztást>
malgluiĝi: *ntr* szétjön a ragasztás, lejön, leválik a ragasztás

▶la afiŝo malgluiĝis sur la muro: a plakát levált a falról
memglua, memalglua: öntapadó<s>
reglui: *tr* visszarakaszt
surglui: *tr* ráragaszt
surgluiĝi: *ntr* ráragad, rátapad
transgluebla: újrarakasztható, újrarakadó
glubendo: ragasztószalag
glubindi, glubroŝuri: *tr knyv* ragasztással köt
▶glubindita libro: ragasztott <kötésű> könyv
gluemblemo: öntapadós embléma
glufermi: *tr* leragaszt, ragasztással lezár
▶glufermi koverton: borítékot leragaszt
glufolio: öntapadó fólia
glukaptilo: lép, lépes vessző <madárscapda>
glumarko: záróbélyeg, öntapadó címke
▶holokoda glumarko: holografikus címke
glupistolo: *tech* ragasztópisztoly
gluplastro: *gysz* ragtapasz, sebtapasz *szin* sparadrapo
gluslipo: ragcédula
l.m. amelgluo, birdogluo, farungluo, fiŝgluo, ostogluo, vinilgluo
| **glucid/o** *kém* glucid *szin* sukero 2
glucidoproteino: *biol kém* glikoprotein *szin* glikoproteino
| **glucini/o** *l.* berilio
| **glu-glu** *hgut* glu-glu
glugli: *ntr* bugyborékol
| **gluk/o** *kém biol* glukóz <szőösszetételekben>
glukemio: *orv* glukózzérűség, glykaemia *szin* glukozemio
glukitolo: *kém* glucitol
glukolizo: *biol kém* glikolízis, glükolízis
glukurio: *orv* cukorvizezés, glycosuria
hiperglukemio: *orv* magas vércukor, magas vércukorérték, magas vércukorszint, hyperglycaemia
malglukolizo, novglukolizo: *biol kém* glikolregenerálódás, glükol-újratermelődés
| **glukagon/o** *biol* glukagon
| **glukoz/o** *kém* glükóz, dextróz, szőlőcukor
glukozamino: *kém* glükózamin
glukozano: *kém* glukozán
glukozemio: *orv* glukózzérűség, glykaemia *szin* glukemio
glukozido: *kém* glikozid, glükozid
glukozurio: *orv* cukorvizezés, glycosuria *szin* glukurio
hiperglukozemio: *orv* normálisnál nagyobb vércukortartalom, hyperglycaemia
| **glum/o** *növ* pelyva, polyva, pelyvalevél, ocsú, gluma
glumeto: *növ* toklász, virágpelyva *szin* glumelo
▶malsupra glumeto: külső toklász, alsó toklász
▶supra glumeto: belső toklász, felső toklász
| **glumel/o** *növ* toklász, virágpelyva, glumella *szin* glumeto
| **gluon/o** *fiz* gluon <térkvantum>
| **glut/i** 1) *tr* nyel, lenyel
▶gluti glaseton da vino: megiszik egy pohárka bort
▶gluti kelkajn pecojn: lenyel egy-két falatot
▶gluti la hokon: átv is bekapja a horgot
▶li bone glutis: jól beivott
▶senmaĉe glutis: meg se rágja, úgy eszik
2) *tr átv* elnyel
▶gluti per la okuloj: majd elnyeli a szemével
gluto: 1) nyelés, kortyolás
▶eltrinki per unu gluto: egy szuszra kiissza
▶fari malbonan gluton: félrenyel *szin* misgluti

►trinki per longaj glutoj: nagy kortyokban iszik

2) nyelet, falat, korty

►ankoraŭ unu gluton da brando: még egy korty pálinkát

►gluto da pano: egy falat kenyér

glutejo: 1) torok, gége

2) átv mély üreg, szakadék, víznyelő

glutema: falánk, torkos, pákosztos

glutemo: falánkság, torkosság

glutegi: tr nyakal

engluti: tr átv is lenyel, elnyel

►engluti multon: sokat lenyel <eltűr>

►engluti sian koleron: magába fojtja a haragját

►lin englutis la tero: a föld nyelte el

forgluti: tr átv is elnyel, lenyelve eltüntet

►forgluti la vortojn: elnyeli a szavakat

misgluti: tr félrenyel

misglutiĝi: ntr cigányútra megy

glutbulo: gysz ételbolus *szin* nutrajoboluso

glutlegi: tr <olvasnivalót> fal

►glutlegi librojn: falja a könyveket

glutperturbo: orv nyelési zavar

| **glutam/o** kém glutamátgyök

glutamato: kém glutamát, glutaminát

►glutamata acido: glutaminsav

glutamino: kém glutamin

glutamamido: l. glutamino

| **glutar/o** kém glutárgyök

►glutarata acido: glutársav

| **glutation/o** kém glutation

| **glute/o** anat farpofa, fenék, regio glutealis

| **gluten/o** biol kém siker, glutén

glutenino: kém glutenin

| **gnafali/o** növ gyopár <Gnaphalium>

| **gnejs/o** ásv gneisz

►okulgnejs: szemes gneisz

►stria gnejs: sávós gneisz

| **gnet/o** növ gnétum <Gnetum>

►gnetacoj: gnétumfélék <Gnetaceae>

►gnetopsidoj: gnétumalakúak *szin* klamidospemoj

| **gnidi/o** növ gnídia <Daphne gnidium>

| **gnom/o**¹ mit törpe, manó, gnóm *szin* minkoboldo, terkoboldo

| **gnom/o**¹ ir szállóige, közmondás, gnóma

gnomiko: ir gnómaköltészet

| **gnomon/o** 1) árnyékvető oszlop, gnómon <a nap állásának meghatározására>

2) átv napóra *szin* sunhorloĝo

| **gnostik/o** 1) kr fil gnózis

2) kr fil titkos tudás, misztériumfelismerés

gnostika: mn kr fil gnosztikus

gnostikismo: kr fil gnoszticizmus

gnostikulo: fn kr fil gnosztikus

| **gnoz/o** l. gnostiko

| **gnu/o** 1) áll gnú <Connochaetes>

2) áll fehérfarkú gnú <C. gnu>

| **go/o** játék gó <táblajáték> *szin* vejĉio

goi: ntr játék gózik *szin* goludi

goludi: ntr játék gózik, gót játszik *szin* goi

gotabulo: játék gótábla

| **Goa/o** geo pol Goa <IN>

| **gobang/o** játék gomoku, gobango

| **gobelin/o** tex műv falikárpit, gobelin

| **gobi/o** áll botos kölönte, géb <Gobio>

►marmora gobio: tarka géb <Proterorhinus marmoratus>

►se ezoko piigis, gobio ne dormu²: *közm* legravaszabb a róka, mikor szemeit lehunyja

| **Gobi/o** geo Góbi

| **gobius/o** áll gobius, géb <Gobius>

►gobiusedoj: gébfélék <Gobiidae>

►gobiusedoj: gébszerűek <Gobioidae>

| **Godfred/o** Gotfrid <utónév>

| **goelet/o** l. skuno

| **Goet/o** ir <Johann Wolfgang von> Goethe

►Goeto estas la aŭtoro de Faŭsto: Goethe a Faust szerzője

| **goetit/o** ásv goethit

| **gofer/o** bibl növ góferfa

►la arkeo de Noa estis farita el gofera ligno: Noé bárkája góferfából készült

| **gofr/i** 1) tr tech gofríroz <mintát nyom>

2) tr gaszt gofríroz, gofrit süt

gofrajo: gaszt gofri

gofrilo: 1) tech mintanyomó, gofrírozó

2) gaszt gofrisütő

| **Gogol/o** ir <Nyikolaj Vasziljevics> Gogol

►La Revizoro de Gogolo: Gogol Revizora

| **goj/o** goj, nem zsidó *szin* necirkumcido

| **Gojas/o** geo pol Goiás

| **gojavarb/o** növ közönséges guáva, guajávafa <Psidium guajava>

| **gol/o** sp gól, találat

►enpafi la golon: belövi a gólt

►ora golo: aranygól

golejo: sp kapu

golulo: sp kapus

memgolo: sp öngól

golejareo: sp kapuelőtér

golejfo: sp kapufa

gollinio: sp gólvonal

golproporcio: sp gólarány

| **Golan/o** geo Golán-fennsík

| **golf/o**¹ geo tengeröböl

►Golfo Ora Korno: Aranyszarv-öböl

golfeto: geo kis tengeröböl

golfmilito: tört öbölháború

| **golf/o**¹ sp golf

golfi: ntr sp golfozik *szin* golfudi

golfejo: sp golfpálya

minigolfo: sp minigolf

minigolfejo: sp minigolfpálya

golfbastono: sp golfütő

golflubo: sp golfklub

golfludi: ntr sp golfozik *szin* golfi

golfludo: sp golfjáték, golfozás

golfpantalono: sp tex golfnadrág

| **Golgot/o** bibl Golgota

golgoti: ntr tele van szenvedéssel

►golgotas la vivo: az élet tele van szenvedéssel

| **Golĝ/o** biol <Camillo> Golgi

►Golĝa aparato: biol Golgi-készülék, Golgi-apparátus *szin* diktiosomaro

| **goliard/o** vándordíák, goliárd

goliardi: ntr diákosan v. szabadosan él

| **goliat/o** *áll* góliátbogár <Goliathus>
| **Goliat/o** *I.* Goljato
| **Goljat/o** *bibl* Góliát
| **gomb/o 1)** *növ* gombó, bámia, okra, kimbombó <Abelmoschus esculentus>
2) *növ* gombó <gyümölcs>
| **gomenol/o** *gysz* gomenol <illóolaj>
gomenolarbo: *l.* naülo
| **gomfidi/o** *növ* nyálkásgomba <Gomphidius> *szin* najlofungo
| **Gomor/o** *bibl geo* Gomora vö. Sodomó
| **gonad/o** *biol* ivarmirigy, csíramirigy, gonád
gonadostimula, gonadotropa: *biol* gonadotróp
gonadostimulino: *gysz* gonadotropin
| **gond/a** *mn* nyt gondi
| **gondol/o 1)** *hajó* gondola
2) *rep* gondola, léggömbkosár *szin* naceło
gondolisto: *hajó* gondolás
| **Gondvan/o** *geo* Gondvana vö. Laŭrazio, Pangeo
| **gong/o** *zene* gong
gongaro, marimbaj gongoj: *zene* gongjáték, gongsor
| **Gongor/o** *ir* <Luis de> Góngora
gongorismo: *ir* gongorizmus
| **gonidi/o** *növ* gonidium
| **goniometr/o 1)** *geo* goniométer <nagy pontosságú szögmérő>
2) *ásv* goniométer <krisztallográfia>
goniometri: *tr geo* goniométerrel megmér
goniometrio: *geo* goniometria
radiogoniometro: *geo* rádió-iránymérő, rádiogoniométer
| **gonokok/o** *bakt* gonococcus <Neisseria gonorrhoeae>
gonokokozó: *orv* gonococcusfertőzés, gonococcosis
gonokokemia: *orv* gonococcaemia <gonococcus jelenléte a vérben>
| **gonore/o** *orv* kankó, tripper, gonorrhoea
| **Gontran/o** Gontran <utónév>
| **Gonzag/o** Gonzaga <utónév>
| **gopak/o** *zene* gopak, hopak <tánc>
| **gordi/o** *áll* húrféreg, víziborjú <Gordius aquaticus>
▶gordiulój: húrféreg <Nematomorpha>
| **Gordi/o** *mit geo* Gordiusz
▶distrançi la gordian nodon: kettévágja a gordiuszi csomót
| **Gorgi/o** *fil* Gorgiasz
| **Gorgon/o** *mit* Gorgó
| **gorĝ/o 1)** torok
▶kapti lin ĉe la gorĝo: torkon ragad
▶krii el la tuta gorĝo: teli torokból kiabál
▶kunpreni al li la gorĝon: összeszorítja a torkát, fojtogatja
▶la timo ŝnuris al li la gorĝon: a félelem összeszorította a torkát
▶jam senti la ŝnuron ĉe la gorĝo: már a nyakán érzi a kötelet
▶tio estas al mi osto en la gorĝo: púp a hátamon
▶tralavi al si la gorĝon: leöblíti a torkát, felhörpint egy-két pohárával
▶trançi al li la gorĝon: elvágja a torkát
▶venis tranĉilo al la gorĝo^Z: már torkán van a kés
▶viaj mensogoj venis al mi ĝis la gorĝo: torkig vagyok a hazugságaiddal
2) *geo* hegytorok, hegyszoros
3) tengerszoros
4) *tech* vápa, kerek vájat, torok
gorĝeto: *áll* begy
elgorĝigi: *tr* torkából kiad, kivesz, kiokád
engorĝigi: *tr* torkába betesz, lenyel

plengorĝe: teli torokból
gorĝinflamo: *l.* angino
gorĝobruai: *ntr* köszörüli a torkát
gorĝofundo: *anat* hátsó garat
gorĝopomo: ádámcsutka *szin* adampomo, tiroida kartilago
blugorĝulo: *áll* kékbegy, északi kékbegy <Luscinia svecica>
▶blankmakula blugorĝulo: fehércsillagos kékbegy, déli kékbegy <Luscinia svecica cyanecula>
brungorĝulo: *l.* rubetro
nigragorĝulo: *l.* Afrika saksikolo
ruĝgorĝulo: *l.* rubekolo
| **goril/o** *áll* gorilla <Gorilla>
▶orienta gorilo: keleti gorilla <G. beringei>
▶okcidenta gorilo: nyugati gorilla <G. gorilla>
▶okcidenta ebenaja gorilo: nyugati síkvidéki gorilla <G. gorilla gorilla>
▶okcidenta monta gorilo: nyugati hegyvidéki gorilla <G. gorilla diehli>
▶orienta ebenaja gorilo: keleti síkvidéki gorilla <G. beringei graueri>
▶orienta monta gorilo: keleti hegyvidéki gorilla <G. beringei beringei>
| **gosipi/o** *növ* gyapotcserje <Gossypium>
| **gosotern/o** *agr* haut-sauternes-i (fehér)bor
| **gospel/o** *zene* gospel
▶blankula gospelo: fehér gospel
▶nigrula gospelo: fekete gospel
| **got/o** *fn tört* gót
gota: **1)** *mn tört* gót
2) *ép műv* ne gótikus *l.* gotika
Gotio: *geo* Gottland, Götaland
▶Okcidenta Gotio: Västra Götaland
| **Gotam/o** *bud* <Sidharta> Gautama
▶Gotamo estas la familia nomo de la Budho: a Gautama Buddha családi neve
| **Gotenburg/o** *geo* Göteborg
| **Gothard/o** Gotthard <utónév>
| **gotik/a 1)** *ép műv* gótikus
2) *knyv* gót <betűformázás>
▶gotika litero: gót betű vö. frakturo 2
▶gotika tiparo: *knyv* gót betűkészlet, gót betűk
gotiko: **1)** *ép műv* gotika
2) *knyv* Gothic Face <betűtípus>
gotiklitera: *knyv* gót betűs
l.m. flamgotika, frugotika, radigotika
| **graben/o** *geo* tektonikai árok
| **grac/o** *kr* kegyelem, malaszt, isteni könyörület
▶kie peko plimultiĝis, graco multe pli superabundis: *bibl* ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem
▶la graco de Dio estis sur li: *bibl* az Isten kegyelme volt rajta
▶la sanktiga graco: a megszentelő kegyelem
gracoplena: *kr* kegyelemmel teljes, malaszttal teljes, kegyelemteljes
▶gracoplena stato: kegyelmi állapot
| **graci/a 1)** kecses, bájos, könnyed mozgású
▶gracia kolo de cigno: hattyú kecses nyaka
▶gracia virina figuro: kecses női alak
2) karcsú
▶gracia minareto: karcsú minaret
gracio: báj, kellem, kecsesség
gracieco: **1)** kecsesség, kellem

►gracieco de la Rafaelaj Madonoj: Raffaello madonnáinak kecsessége

2) karcsúság

graciulino: kecses nő

malgracia: trampli, idomtalan, mackós, otromba, nehézkes

sengracia: kellem nélküli

| **Graci/o** mit Grácia, Gratia vö. Kariso

►Aglajo, Eüfrozino kaj Talio estis la tri Gracioj: Aglaia, Euphrosyne és Thalia volt a három Grácia

| **gracil/a** 1) vézna, sovány, cingár, törékeny

2) *orv* növésben visszamaradt, fejletlen, sovány

| **grad/o** 1) *mat* fok <szög, egytagú kifejezés, polinóm>

►elira duongrado: kifok

►enira duongrado: befok

2) *met* fok <hőmérséklet>

►Celsia grado: Celsius-fok

►estas du gradoj super nulo: plusz két fok van

3) *agr* alkoholfok

4) *ált* fok, mérték

►en certa grado: *l.* certagrade

►en potencigita grado: hatványozottan

►en tia grado: *l.* tiagrade

►tipara grado: *knyv* betű pontmérete

5) hierarchiafokozat, hivatali fokozat, karrierfokozat

►universitata grado: egyetemi fokozat

6) *jog* rokonsági fokozat

►kuzo de la dua grado: másod-unokatestvér

7) *nyt* fok <fokozás>

►baza grado: alapfok *szin* pozitív 2

►meza grado: közép fok *szin* komparatív

►supera grado: felső fok *szin* superlatív

8) *knyv* pont <betűmagasság>

grada: 1) fok-, fokozati, fokonkénti

►diferenco ne esenca, nur grada: nem lényeges különbség, csak viszonylagos

2) fokozatos *szin* laŭgrada

►grada ŝanĝiĝo: fokozatos változás

grade: fokozatosan, fokonként, lassanként

gradaro: 1) fokbeosztás, skála

►gradaro de termometro: hőmérő fokbeosztása

2) *átv* hierarchia, ranglétra

►ofica gradaro: hivatali ranglétra

►oficira gradaro: tiszti ranglétra

gradeo: fokozatosság

gradigi: 1) *tr* fokokra oszt, fokozatokra oszt

2) *tr* beoszt <fokozatok szerint>, fokozatosan adagol

3) *tr nyt* fokoz

►gradigi adjektivon: melléknévet fokoz

gradigo: 1) fokbeosztás, fokozatbeosztás

2) fokozatos adagolás

3) *nyt* fokozás

►gradigo de adjektivo: melléknév fokozása

altgrada: magas fokú, felsőfokú

►altgrada abstraktado: magas fokú absztrakció

►altgrada lernejo: felsőfokú iskola

duagrada: másodfokú

►duagrada brulvundo: *orv* másodfokú égési sérülés

►duagrada ekvacio: *mat* másodfokú egyenlet

►duagrada lerninstituto: *isk* másodfokú tanintézmény

laŭgrada: fokozat szerinti, fokozatos *szin* grada 2

laŭgrade, kiel: fokozatosan, ahogyan

laŭgradeo: fokozatosság

mezgrado: 1) közép fok

2) *nyt* közép fok

mezgrada: közép fokú

samgrade, kiel: olyan mértékben, ahogyan

annyira, amennyire

sengrada: fokozat nélküli, fokozatmentes

sengradigi: *tr kat* tisztségétől megfoszt

supergrada: felsőfokú

►supergrada instruiteco: *isk* felsőfokú végzettség

tiagrada: olyan mérvű, ilyen mérvű

►tiagradan detruon mi neniam spertis: ilyen mérvű rombolást sohasem tapasztaltam

tiagrade: oly mértékben, annyira

triagrada: harmadfokú, harmadrendű, harmadlagos

►triagrada ekvacio: *mat* harmadfokú egyenlet

►triagrada brulvundo: *orv* harmadfokú égési sérülés

unuagrada: elsőfokú, alapfokú

►unuagrada instruado: *isk* alapfokú oktatás

►unuagrada lernejo: *isk* alapfokú iskola

►unuagrada juĝistaro: *jog* elsőfokú bíróság

gradosigno: fokjel

gradreto: *geo* fókálózat

l.m. liberecgrado, mezgrado, minusgrado, plusgrado, varmogrado

| **gradaci/o** *ir* fokozás <szókép>

►inversa gradacio: fordított fokozás

| **gradient/o** 1) *mat* gradiens

2) *biol met* öko gradiens

►aerprema gradiento: *met* légnyomási gradiens

►fiziologia gradiento: *biol* fiziológiai gradiens

►temperatura gradiento: *met* hőmérsékleti gradiens

| **gradual/o** *kr zene* graduále, graduál

| **gradus/o** 1) *mat* gon, újfok

2) *ir* Gradus ad Parnassum <prozódiai szótár>

| **graf-** 1) -gráf <technika, szakma gyakorlója> *l.* kristalografio, leksikografio, paleografio, taŭhografio, terminografio, tipografio

2) -gráf <készülék> *l.* oscilografio, seismografio, sfigmografio,

spektrografio, taŭhografio, telegrafio, termografio

-grafio: -gráfia <technika, rendszer> *l.* kristalografio, oscilografio,

paleografio, spektrografio, telegrafio, tipografio

| **graf/o**¹ gróf vö. markizo

►via grafa moŝto: méltóságos gróf úr

grafido: gróf utódja, a fiatal gróf

grafino: grófnő

grafujo: 1) *tört* grófság <tartomány>

2) megye <GB, US> *szin* graflando

vicgrafio: vikomt, vicegróf, vicomte

graflando: *l.* grafujo 1

l.m. burgografio, kastelgrafio, landgrafio

| **graf/o**¹ 1. grafeo

| **grafe/o** *mat* gráf

►kompleta grafeo: teljes gráf

►neorientita grafeo: irányítatlan gráf

►n-grafeo: n szögpontú gráf

►orientita grafeo: irányított gráf

►simpla grafeo: egyszerű gráf

►unuopeĝa grafeo: 1-gráf

grafeiko, grafeteorio: *mat* gráfelmélet

plurgrafeo: *mat* <valódi> hipergráf

supergrafeo: *mat* bővebb gráf
subgrafeo: *mat* részgráf
| **grafem/o** *nyt* graféma
grafemiko: *nyt* grafématan, grafémika
| **grafen/o** *kém* grafén
| **grafik/o 1)** *műv* grafika, rajzművészet *szin* desegnarito
2) *nyt* grafikai rendszer, betűrendszer
▶vektora grafiko: vektorgrafika
grafikajo: 1) *tud* grafikon, ábra
2) *műv* grafika, rajz
▶rastruma grafikajo: *inf* rasztergrafika
grafikisto: *műv* grafikus
grafikarto: *műv* rajzművészet, grafika
| **grafism/o** *nyt* betűrendszer, betűállomány, grafikai rendszer *vö.* fonetismo
| **grafit/o** *ásv* grafit
grafiti: *tr* *tech* grafitoz
grafitajo: grafit, ceruzabél *szin* krajonkerno, krajongrafitajo *szin* grafitkoloneto
pirografito: *ásv* pirografit
grafitkoloneto: grafit, ceruzabél *szin* krajongrafitajo, krajonkerno
| **graffiti/o 1)** *tört* graffiti <falra karcolt régi írás, rajz>
2) *pej* falfirka, graffiti
| **grafolog/o** írásszakértő, grafológus
grafologio: íráselemzés, grafológia
| **grafoskop/o** írásvetítő
| **Graj/o** *fiz* <Louis Harold> Gray
grajo: *fiz* gray <Gy>
| **grajl/o** *met* jégdara *szin* hajleto
grajli: *ntr* *met* jégdara hull
▶matene grajlis: reggel jégdara hullott
| **grajn/o 1)** *növ* gabonaszem, gabonamag
▶jeti grajnojn al kortobirdoj: magot szór a baromfiknak
2) *ált* *növ* mag, szem, szemtermés
▶grajnoj de kafo: kávészemek
▶grajnoj de pomo: almamagok
3) *átv* szem, szemcse, rög <maghoz hasonló apró dolog>
▶grajnoj de rozario: rózsafüzér szemei
▶hajla grajno: *met* jégdara
4) *átv* apró dudor, kiálló szemcse
▶grajnoj de akriga disko: közszűrűtárcsa szemcséi
5) *átv* parány, szemernyi, egy csöppnyi
▶grajno da orpulvoro: szemernyi aranypor, egy csöppnyi aranypor
▶grajno da vero: szemernyi igazság
▶ne havi eĉ grajnon da saĝo: egy csöpp esze sincs
▶sen grajno da dubo: szemernyi kétely nélkül
6) gran, szemer <súlymérték, kb. 0,06 g> *szin* grano
grajna: 1) szem-, mag-
2) *ásv* szemcsés
grajnaĵo: 1) *gaszt* gabonakása, főtt gabonaétel
2) sörét
▶plumba grajnaĵo: ólomsörét
grajnoledo: szemcsés bőr
grajneca: szemcsés, szemcseszerű
▶grajneca ledó: szemcsés bőr
▶grajneca marmoro: szemcsés márvány
grajneto: 1) apró szem, szemcse, szemecske
▶grajneto da vitro eniĝis en lian okulon: egy apró üvegszemcse került a szemébe
2) *gysz* apró pirula, golyócska, granula

grajnigi: *tr* szemcséz, felapróz
grajniĝi: *ntr* *növ* magzik, felmagzik
belgrajno: lencse, anyajegy <arcon>
disgrajnigi: *tr* kimagoz
disgrajniĝi: *ntr* magvát hullatja
etgrajna, mikrograjna: *ásv* mikroszemcsés
grandgrajna, makrograjna: *ásv* makroszemcsés
sengrajnigi: *tr* kimagoz, magtalanít
▶sengrajnigi maizon: kukoricát morzsol
tutgrajna: teljes kiőrlésű *szin* integra 2
l.m. celgrajno, kafograjno, plengrajna, semgrajno
| **grajp/o** *hajó* orrtőkepipa
| **grak/i 1)** *ntr* károg
2) *ntr* krárog
| **Grakk/oj** *tört* Gracchusok
| **Gral/o** *mit* Grál
▶Grala kavaliro: Grál-lovag
| **-gram-** -gram <regisztrált értékek ábrája> *l.* seismogramo
| **gram/o** gramm <g>
centigramo: centigramm <cg>
decigramo: decigramm <dg>
dekagramo: dekagramm <dkg>
kilogramo: kilogramm <kg>
kilogramforto: kilopond <kp>
kilogramo en kubometro: kilogramm per köbméter
kilogram-metro: kilogramm-méter
hektogramo: száz gramm <hg>
miligramo: milligramm <mg>
| **Gram/o** *biol* <Hans Christian> Gram
gramo: *biol* Gram-oldat *szin* Gram-solvaĵo
Gram-kolorigo: *biol* Gram-festés
Gram-negativa: *biol* Gram-negatív
Gram-pozitiva: *biol* Gram-pozitív
Gram-solvaĵo: *biol* Gram-oldat
| **gramatik/o 1)** *nyt* nyelvtan, grammatika
▶atributa gramatiko: *inf* attribútumnyelvtan
▶didaktika gramatiko, pedagogia gramatiko: *isk* iskolai nyelvtan
▶Fundamenta Gramatiko de Esperanto: *eo* Az eszperantó fundamentális nyelvtana
▶funkcia gramatiko: funkcionális nyelvtan
▶genera gramatiko: generatív nyelvtan
▶ĝenerala gramatiko: általános nyelvtan
▶historia gramatiko: történelmi nyelvtan
▶kompara gramatiko: összehasonlító nyelvtan, komparatív nyelvtan
▶Plena Gramatiko de Esperanto: *eo* Teljes eszperantó nyelvtan
▶Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko: *eo* Az eszperantó nyelvtan teljes kézikönyve
▶priskriba gramatiko: leíró nyelvtan
2) *átv* nyelvtani szabályok
▶peko kontraŭ la gramatiko: vétség a nyelvtani szabályok ellen
3) *knyv* nyelvtankönyv, grammatika
▶mi aĉetis gramatikon kaj vortaron: vettem nyelvkönyvet és szótárt
gramatika: *nyt* nyelvtani, grammatikai
▶gramatika karaktero de vorto: *eo* szófaji jelleg, szógyökjelleg
▶gramatikaj reguloj: nyelvtani szabályok
gramatikisto: *nyt* nyelvtaníró, grammatikus
kontraŭgramatika: *nyt* nyelvtanilag hibás
laŭgramatika: *nyt* nyelvtanilag helyes
l.m. instrugramatiko
| **gramatom/o** *kém* grammatom

| **grammolekul/o** kém gramm-molekula, mól
| **gramin/oj** ne l. gramineoj
| **gramine/oj** növ pázsitfűfélék <Gramineae> *szin* poacoj
| **gramofon/o** gramofon, lemezjátszó vő. fonografo
gramofonaütömlő: l. diskogurdo
gramofondisko: gramofonlemez, hanglemez *szin* sondisko
| **gran/o** gran <0,06 g>
| **Granad/o** geo Granada <város és tartomány>
granadano: *fn* granadai
| **granat/o** növ gránátalma, pomagránát
granatujo, granatarbo: növ gránátalmafa *szin* granatpuniko
▶ granatujacoj: gránátalmafélék <Punicaceae>
| **Granĉak/o** geo Gran Chaco
| **grand/a 1)** nagy <méret>
▶ granda urbo: nagy város
▶ granda loĝejo: nagy lakás
▶ pli bona estas malgranda „jen prenu” ol granda „morgaŭ venu”^z:
közm jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzök
2) nagy <magasság>
▶ li estas de granda kresko: nagy növésű
3) nagy <menyiség>
▶ granda frapo: nagy csapás
▶ granda miro: nagy csodálkozás
▶ granda daŭro: hosszú tartam
▶ granda nubo, malgranda pluvo^z: kicsi eső, nagy felleg
sok hűhó semmiért
nagyobb a füstje, mint a lángja
▶ granda telero, malplena kulero^z: hosszú az asztal, rövid a vacsora
4) *átv* nagy <minőség>
▶ granda infano: nagy gyerek
▶ granda saĝulo: nagy bölcs
▶ granda militestro: nagy hadvezér
▶ Zamenhof estis granda homo: Zamenhof nagy ember volt
grando: *fiz* mat nagyság, mennyiség
▶ fizika grando: fizikai nagyság
▶ la grando de la aerpremo: a légnyomás nagysága
▶ skalara grando: skaláris mennyiség
grandaĵo: vmi nagy, nagy dolog
▶ mi vidis grandaĵon, sed mi ne scias, kio ĝi estis: láttam valami nagy
dolgát, de nem tudom, hogy mi volt
grandare: nagy tömegben, tömegesen
▶ grandare alvenis vizitantoj: tömegesen jöttek a látogatók
grandeco: nagyság, vmi nagy volta
▶ la grandeco de la ĉambro: a szoba nagysága
grandega: óriási, hatalmas
grandegulo: **1)** *fn* óriás *szin* giganteo 1
2) óriás termetű ember *szin* giganteo 2
grandeta: nagyocská
grandigi: *tr* nagyít, nagyít tesz
▶ grandigi foton: *for* fényképet nagyít
▶ pluvo rapide grandigas plantojn: az eső gyorsan megnöveszti a
növényeket
grandiĝi: *ntr* nagyí, megnő
▶ miaj filoj jam grandiĝis: fiaim már megnőttek
grandulo: **1)** nagy, magas ember
2) grand <spanyol nemes>
malgranda: **1)** kis, kicsi <méret>
2) kis, kicsi, alacsony <magasság>
▶ malgranda arbo: kis fa
▶ malgranda homo: kis ember, alacsony ember

3) kicsi, kevés, csekély <menyiség>
▶ malgranda pluvo: kis eső
4) kis, kicsi, kis értékű <minőség>
▶ malgrandaj faroj: kis tettek
malgrandeta: apró, kicsike
malgrandaĵo: kis dolog, csekélység
▶ konkordo malgrandaĵon kreskigas^z: *közm* egyetértésben a kis
dolgok is növekednek
▶ malgrandaĵo, ne gravas: kis dolog, nem számít
▶ mi portis al vi donace nur malgrandaĵojn: csak kis dolgokat hoztam
ajándékba
malgrandeco: kicsiség, kicsinység, vmi kicsiny volta
malgrandega: nagyon kicsi, törpe
malgrandeta: elég kicsi
malgrandigi: *tr* kicsinyít, kicsíves tesz
▶ ne malgrandigu viajn meritojn: ne kicsinyítsd az érdemeidet
malgrandulo: kis ember, alacsony ember
malgrandegulo: törpe, törpe növésű ember *szin* nano
pligrandigi: *tr* felnagyít, megnagyít, nagyobbá tesz
pligrandiĝi: *ntr* megnagyobbodik, megnő, gyarapodik
plimalgrandigi: kisebbít, kisebb tesz
pograndi: *gazd* nagybani, nagy mennyiségekben történő
pogrande: *gazd* nagyban
▶ vendi pogrande: nagyban árusít
pomalgranda: *gazd* kicsiben történő, kiskereskedelmi
pomalgrande: *gazd* kicsiben
▶ aĉeti pomalgrande: kicsiben vásárol
trograndigi: *tr* felnagyít, eltúloz
▶ ne trograndigu la danĝeron: ne túlozd el a veszélyt;
grand-: nagy- l. grandindustrio, grandkomerco, grandnegocisto,
grandurbo
malgrand-: kis- l. Malgrand-Azio, malgrandkomerco
| **grandioz/a** nagyszerű, pompás, grandiózus, nagyszabású
▶ grandioza manifestacio: nagyszabású tüntetés
▶ grandioza perspektivo: nagyszerű kilátás
grandiozo, grandiozeco: nagyszerűség, grandiozítás
malgrandioza: sekélyes, hitvány, triviális
| **granit/o** ásv gránit
granitoido: ásv granitoid
| **granodiorit/o** ásv granodiorit
| **granol/o** l. granulo
| **granul/o 1)** anat szemcse, granula
2) gysz golyócska, szemcse, kis labdacs, pilula
granula: szemcsés, granularis
granulaĵo: gysz granulátum
granuleca: szemcsésszerű
granulomo: *orv* sarjdagat, granuloma
granulomozo: *orv* granulomatosis
granulometrio: *fiz* granulometria, szemcseszervezet-mérés
| **granulocit/o** anat szemcsés fehérvérsejt, granulocita
hipergranulocitemio: *orv* emelkedett granulocitaszint,
hypergranulocytæmia
hipogranulocitemio: *orv* csökkent granulocitaszint,
hypogranulocytæmia
| **grapfrukt/o** növ grépfruit, grépfrút, citrancs <gyümölcs>
grapfruktujo, grapfruktarbo: grépfruit, grépfrút <növény> <Citrus
paradisi> *szin* paradiza citruso
| **grapl/o 1)** hajó kisebb sokágú vasmacska
2) kutatóhorgony, kutatóvasmácska
grapli: *tr* horoggal megfog v. húz

| **grapol/o 1)** *növ* fűrt *szin* beraro
2) *növ* fűrtvirágzat *szin* florgrapolo
▶ kunmeta grapolo: összetett fűrt *szin* paniklo
▶ umbela grapolo: *növ* ernyős fűrt
grapolbombo: *kat* kazettás bomba
l.m. florgrapolo
| **graptolit/oj** *ösl* graptoliták <Graptozoa>
| **gras/o 1)** *anat* zsír
▶ transa graso: transzszsír
2) zsiradék, zsíros anyag
▶ konsumi sian antaŭan grason: nyeli az éhkoppot
▶ minerala graso: ásványi zsiradék
3) *gaszt* zsír
4) *bibl* föld kövérje
grasa: **1)** zsír-, zsíros
▶ grasa kolumo: zsíros gallér
▶ grasa lakto: zsíros tej
▶ grasa nutraĵo: zsíros étel
▶ grasaj haroj: zsíros haj
2) kövér, hájas
▶ grasa homo: hájas ember
▶ grasa bovo: kövér barom
3) *átv* zsíros, zsírosan ható
▶ grasa argilo: zsíros agyag
▶ mineralo de grasa brilo: zsíros fényű ásvány
4) *átv knyv* kövér *szin* dika 3
▶ grasa tiparo: kövér betűtípus
5) *átv* zsíros, termékeny, bő, virágzó
▶ grasa kampo: zsíros föld
▶ grasa ofico: zsíros hivatal
▶ grasa paŝtejo: zsíros legelő
grasi: *tr ált tech* zsírral megken, zsíroz
▶ grasi lagron: csapágyat <zsírral> ken, csapágyat zsíroz
▶ grasi panon: kenyeret zsíroz
grasaĉa: *pej* hájas, dagadt
grasaĵo: **1)** zsíros darab, zsíros rész, zsíros étel
2) *átv* vminek a legjava
▶ manĝu grasajon kaj trinku dolĉaĵon: *bibl* egyetek jó falatokat, igyatok édes italokat
graseco: **1)** zsírosság
2) kövérség, hájasság
grasega: **1)** nagyon zsíros
2) elhízott, elhájásodott
graseta: **1)** kissé zsíros
2) molett
3) *knyv* félkövér <betű>
grasema: hízékony, hízásra hajlamos
grasigi: **1)** *tr* meghizlal, felhizlal
2) *tr agr* megtrágyáz *szin* grasumi, sterki
▶ grasigi la teron: trágyázza a földet
grasigaĵo: *agr* trágya *szin* grasumo, sterko 1
grasiĝi: **1)** *ntr* meghízik, elhízik, elzsírosodik
2) *ntr át* megszedi magát, meggazdagszik
grasujo: zsírosbödön *szin* graspoto
grasumi: *tr agr* trágyáz *szin* grasigi 2, sterki
grasumo: *agr* trágya *szin* grasigaĵo, sterko 1
▶ kemia grasumo: *agr* műtrágya *szin* kemia sterko
malgrasa: **1)** sovány
▶ malgrasa viando: sovány hús
▶ malgrasa lakto: sovány tej

2) sovány, szikár <állat, ember>
▶ malgrasa almozulo: sovány koldus
▶ malgrasa maljunulo: szikár öregember
3) *átv* sovány <kevés fontos anyagot tartalmazó>
▶ malgrasa erco: sovány érc
▶ malgrasa kalko: sovány mész
4) *átv* sovány, szűk, szűkös, nem jól termő, nem prosperáló
▶ malgrasa grundo: sovány föld
▶ sep malgrasaj jaroj: hét szűk esztendő
malgrasiĝi: *ntr* lesoványodik
trograsiĝi: *ntr* túlságosan elhízik, elhájásodik, dagadtra hízik
trograsiĝo: *l.* adipozo
grasacido: *biol kém* zsírsav
grasbulo: *fn pej* dagadt ember, dagi, hájgombóc
grasembolo: *orv* zsírembólia
grasguta: zsírtól csöpögő
grashepataĵo: *gaszt* libamáj <étel>
graskonservi: *tr gaszt* zsírban tartósít
grasmakulo: zsírfolt
grasmakula: zsírfoltos
grasmalpura: zsíros, zsírtól piszkos
grasmalriĉa: zsírban szegény
▶ grasmalriĉa nutrado: zsírban szegény étkezés
grasokulo: *gaszt* zsírfolt <levesben>
grasopano: *gaszt* zsíros kenyér
graspoto: zsírosbödön *szin* grasujo
graspufa: hájas, dagadt, pufók
l.m. anasgraso, hundograso, langraso, porkograso, ŝmirgraso, ursograso
| **grat/i 1)** *tr* kapar
2) *tr* vakar
▶ grati al si la kapon: *átv* is vakarja a fejét
▶ grati sin: vakarószik
3) *tr* karcol
grato: kaparás, vakarás, karcolás
▶ en unu sako du katoj, ĉiam mordoj kaj gratoj²: *közm* két dudás nem fér meg egy csárdában
grataĵo: karcolás
gratilo: **1)** vakarófa, hátvakaró
2) kaparószerszám, vakarókés *l.* murgratilo, papergratilo, pipgratilo
3) vakarókő, kaparókő
degrati: *tr* levakar, lekapar vhonnan <de>
▶ degrati koton de la ŝuoj: levakarja a sarat a cipőjéről
elgrati: *tr* kikapar, kivakar
▶ elgrati la terpomon el la tero: kikaparja a krumplit a földből
▶ elgrati liajn okulojn: kikaparja a szemét
forgrati: *tr* kikapar, kaparással eltávolít
▶ forgrati la literojn el pergamenon: pergamenről kivakarja a betűket
prigrati: *tr* belekarcol
▶ prigrati sian nomon sur benkapogilo: pad háttámlájába karcolja a nevét
l.m. piedgrati, ungograti
| **graten/i** *tr gaszt* csőben v. sütőben süt, gratiníroz <reszelékben ropogósra süt>
▶ gratenitaj makaronioj: gratinírozott makaróni
▶ gratenitaj terpomoj: gratinírozott krumpli
grateniĵo: *gaszt* gratinírozott étel
gratenujo: *gaszt* gratinírozótál
▶ argila gratenujo: római tál
▶ vitra gratenujo: jénai tál

| **gratitik/i** *tr* jutalmaz, díjaz, premizál
 gratifiko: prémium, jutalom, díj
 | **gratiol/o** *növ* csikorgófű, csikorka <Gratiola>
 ► *oficina* gratiolo: orvosi csikorgófű <G. officinalis>
 | **gratul/i** *tr* gratulál vkinek <n> vmiért <pro>
 ► *li* kore gratulis nin: szívből gratulált nekünk
 ► *mi* gratulas vin pro viaj sukcesoj: gratulálok önnek a sikereiért
 gratulo: gratuláció, jókívánság
 ► gratulon al vi: gratulálok neked
 gratulinda: gratulálandó, üdvözlendő
 | **Graubind/o** *l.* Grizono
 | **graŭ/i** **1)** *ntr* morog <kutyá>
 ► *ne* proksimiĝu al hundo, se ĝi graŭlas: ne közeledj kutyához, ha morog
2) *ntr* zene brummog <változtatja hangszer hangszínét, ill. intonációját>
 | **graŭvak/o** *ásv* grauacke, grauacke
 | **grav/a** **1)** fontos
 ► *estas* grave ĉeesti la kunvenon: fontos részt venni az összejövetelen
 ► *grava* kunveno: fontos összejövetel
 ► *grava* persono: fontos személy
2) *átv* súlyos, komoly
 ► *grava* juĝopuno: súlyos büntetés
 ► *grava* sortobato: súlyos sorscsapás
 ► *grave* vundita: súlyosan sérült
 gravi: *ntr* fontos, lényeges
 ► *antaŭ* ĉio gravas via sano: mindennek előtt fontos az ön egészsége
 ► *ne* gravas: nem fontos, nem számít
 gravaĵo: fontos dolog
 ► *gravaĵo*, kion mi nun diras: fontos dolog, amit most mondok
 graveco: **1)** fontosság, súly
 ► *atribui* al ĝi gravecon: fontosságot tulajdonít neki
 ► *oni* ne povas malgrandigi la gravecon de la afero: nem lehet kicsinyíteni a dolog fontosságát
2) súlyosság, vmi komoly volta
 ► *rigarde* al la graveco de la situacio: a helyzet súlyosságára való tekintettel
 gravega: **1)** kiemelten fontos, rendkívül fontos
2) *átv* rendkívül súlyos, nagyon komoly
 gravigi: **1)** *tr* fontosít, fontossá tesz
 ► *gravigi* sin: *pej* fontosodik, kérkedik
 ► *ne* gravigu ĉi tiun bagatelon: ne fontosítsd ezt a semmiséget
2) *tr* súlyosbít, nehezít
 ► *gravigi* la situacion: súlyosbítja a helyzetet
 ► *gravigi* la verdikton: súlyosbítja az ítéletet
 gravulo: fontos ember
 gravumi: *ntr* *pej* fontosodik
 pligravigi: **1)** *tr* fontosabbá tesz, növeli a jelentőségét
2) *tr* súlyosabbá tesz, súlyosbít
 ► *pligravigaj* cirkonstancoj: *jog* súlyosbító körülmények
 malgrava: jelentéktelen, lényegtelen, bagatell
 malgravaĵo: jelentéktelen dolog, potsomás, bagatell dolog, csekélység
 malgravigi: *tr* jelentéktelenné tesz, elbagatelizál
 ► *malgravigi* sian eraron: bagatelizálja a hibáját
 malpligravigi: **1)** *tr* csökkenti a fontosságát
 ► *ne* malpligravigu viajn atingojn: ne kicsinyítsd eredményeid fontosságát
2) *tr* enyhít, könnyebbít
 ► *malpligravigaj* cirkonstancoj: *jog* enyhítő körülmények

gravmiena: fontoskodó, fontoskodó képű
 | **graved/a** **1)** állapotos, terhes
 ► *graveda* je ĝemeloj: ikerterhes
 ► *graveda* je sia unua infano: első gyermekével terhes
2) *átv* terhes, teli vmivel
 ► *decido* graveda je gravaj sekvoj: súlyos következményekkel járó döntés
 ► *kranio* graveda je profundaj pensoj: mély gondolatokkal terhes koponya
 ► *nubo* graveda je pluvo: esővel terhes felhő
 gravedeco: terhesség
 ► *kontraŭvola* gravedeco: nem kívánt terhesség
 ► *longe* atendata gravedeco: régen várt terhesség
 gravedigi: *tr* teherbe ejt
 gravediĝi: *ntr* teherbe esik
 ► *monto* gravediĝis, muso naskiĝis^z: vajúdnak a hegyek, és egeret szülnék
 gravedulino: terhes nő
 fingraveda: *orv* mindennapos terhes
 gravedferioj: szülési szabadság
 | **graveti/o** *tört* gravettien kultúra, gravetti kultúra
 | **gravimetr/o** *kém* fajsúlymérő műszer, graviméter
 gravimetrio: *kém* fajsúlymérés, gravimetria
 | **graviol/o** **1)** tuskés annóna, savanyúalma <Annona muricata>
2) *l.* graviolbero
 graviolujo, graviolarbo: *l.* graviolo *l*
 graviolbero: *növ* savanyúalma <gyümölcs>
 | **graviti/i** **1)** *ntr* *fiz* csill gravitál, gravitációs mozgást végez
2) *ntr* *átv* vonzódik, vmi v. vki körül mozog, forog
 ► *la* korteganoj gravitis ĉirkaŭ la favorato: az udvaroncok a kegyenc körül legyeskedtek
 gravito: *fiz* csill tömegvonzás, nehézségi erő, gravitáció
 ► *universala* gravito: általános tömegvonzás
 gravita: *fiz* nehézségi, gravitációs
 ► *gravita* kampo: nehézségi erőter, gravitációs erőter
 ► *gravita* ondo: gravitációs hullám
 sengraviteco: *fiz* súlytalanság, gravitáció hiánya
 gravitokostante: *geo* gravitációs állandó
 gravitoleĝo: *fiz* gravitációs törvény
 gravitometro: *geo* nehézségierő-mérő, graviméter
 gravimetrio: *geo* nehézségierő-mérés, gravitációmérés, gravimetria
 gravitotropismo: *biol* geotropizmus
 | **graviton/o** *fiz* graviton
 | **gravur/i** **1)** *tr* műv gravíroz, bevés
 ► *gravuri* nomon sur tombostono: nevet vés sírkőre
 ► *gravurigi* jaron sur nuptoringo: évszámot véset jegygyűrűbe
 ► *gravurita* bildo: vésett kép, metszet
2) *tr* *tech* hanglemmezre vesz
3) *tr* *átv* bevés <pl. emlékezetébe, szívébe>
 ► *gravuri* en la koro: megőrzi a szívében
 ► *gravuri* en la memoron: fejébe vés
 gravuro: **1)** <bevés> barázda, vonal
2) *műv* véset, metszet, karc *szin* gravuraĵo
 gravurado: *ált* *műv* metszés, karcolás
 gravuraĵo: *műv* véset, metszet, karc *szin* gravuro *2*
 gravurilo: *műv* vésőszerszám, vésőeszköz
 gravuristo: *műv* vésnök
 fotogravuri: *tr* *knyv* fénynyomóformát készít, fotogravúrát készít
 fotogravuro: *knyv* fénynyomás, fotogravúra
 fotogravuraĵo: *knyv* fénynyomat, fotogravúra

fotogravuristo: *knyv* fénynyomóforma-készítő, fotogravurista
gravurĉizilo: *mŭv* gravírozó véső

l.m. kuprogravuraĵo, lignogravuraĵo, lumgravuraĵo, ŝtalgravuraĵo,
ŝtongravuraĵo, zinkogravuraĵo

| **greb/o** *áll* vöcsök <Podiceps> *szin* podicipo

►malgranda grebo: kis vöcsök, kisvöcsök <P. ruficollis>

►nigrakola grebo: feketenyakú vöcsök <P. nigricollis>

►orelgrebo: füles vöcsök <P. auritus>

►tufgrebo: búbos vöcsök, királyvöcsök, bódorka, szakállas szárcsa
<P. cristatus>

| **greft/i** **1)** *tr* növ beolt, oltással nemesít, szemez vö. inokuli, okuli

2) *tr* orv átültet <szervet, szövetet>

►grefti koron: szívét átültet

greftado: *növ* oltás, szemzés

►bevela greftado: párosító oltás

►rafia greftado: oltás háncskötéssel

greftaĵo: **1)** *növ* oltóvessző, szemzőhajtás, nemes szem

►kreskinta greftaĵo: kihajtott oltóvessző

2) *orv* átültetett szerv, szövet, transzplantátum, greft

greftilo: *növ* oltókés, szemzőkés

engreftigi: *ntr* növ *orv* beoltódik, beépül <alanyba, idegen
szervezetbe>

kungrefti: *tr* növ egymásba olt, összeolt

greftobazo: *növ* anyató, alany

greftobranĉo: *növ* nemes ág

greftomalakcepto: *orv* szervkilöködés, transzplantátum kilöködése

l.m. burgongreftado, fendgreftado, haŭtgreftado, organgreftado

| **greg/o** **1)** *agr* gulya, nyáj, csorda

2) *átv* pej csorda, nyáj

►grega instinkto: nyájösztön

►grega etoso: csordaszellem

gregejo: *agr* karám

gregisto: pásztor *szin* paŝtisto

kungregiĝi: *ntr* összezsúrdul

| **gregarin/o** *áll* Gregarina

►gregarinidoj: üregi élősködők <Gregarinida>

| **Gregori/o** Gergely

gregoria: Gergely-, gregorián *l.* gregoria kalendaro, gregoria notacio

| **grejhund/o** *áll* angol agár *szin* griza hundo, angla leporhundo,
angla grejhundo

| **grejs/o** **1)** *ásv* greizen

2) *ne* keménycserép *l.* ŝtonceramikájo

3) *ne* homokkő *l.* sabloŝtono

| **grek/o** *fn* görög

►antikva greko: ókori görög, hellén *szin* heleno

greka: *mn nyt* görög <el>

Grekujo, Grekio, Greklando: *geo pol* Görögország <GR>

novgreka: *mn nyt* újgörög

pragreka: *mn nyt* ógörög

greko-katolika: *kr* görögkatolikus

►greko-katolika eklezio: görögkatolikus egyház

grek-ortodoksa: *kr* görögkeleti, görög ortodox

►grek-ortodoksa eklezio: görögkeleti egyház

l.m. antikvagreka, greka fajro

| **gren/o** **1)** *növ* gabona <növény>

►aŭtuna greno: őszi gabona

►vintra greno: téli gabona

2) *növ* gabonaszem *szin* grenero

►kia greno, tia pano^Z: *közm* amilyen a mag, olyan lesz a gyümölcs
grenejo: *ép* *agr* magtár

grenero: *növ* gabonaszem *szin* greno **2)**

grenujo: *agr* hombár <gabonaláda> *szin* grenkesto

grenbrando: *gaszt* gabonapálinka

grenfasko: *agr* kéve

grenkampo: *agr* gabonaföld

grenkesto: *agr* hombár <gabonaláda> *szin* grenujo

grenkultivo, grenkultivado: *agr* gabonatermesztés

grenmaltozaĵo: *l.* ameo

grenmezurilo: *agr* véka

grenmezuro: *agr* véka *szin* buŝelo

grenplantoj: *növ* gabonafélék, gabonanövények

grenproduktado: *agr* gabonatermelés

grenputo: *agr* gabonaverem

grenrozo: *l.* papaveto

grenskarabo: *l.* kalandrao

grenstako: *agr* asztag

l.m. verdgreno

| **grenad/o** *kat* kézigránát

►artileria grenado: tűzérségi gránát

►defensiva grenado: védőgránát

►ĵeti grenadon: gránátot dob

►malstifti grenadon: gránátot kibiztosít

►ofensiva grenado: támadógránát

►pafila grenado: puskagránát

grenadisto: *fn kat* gránátos

grenadĵetilo: *kat* gránátvető

l.m. fumgrenado, nebulgrenado

| **Grenad/o** *geo pol* Grenada <GD>

►Grenado troviĝas en Malgrandaj Antiloj: Grenada a Kis-Antillákon
van

| **grenadil/o** **1)** *növ* ehető golgotavirág, passiogyümölcs, marakuja,
piros gran <Passiflora edulis>

2) *l.* grenadilbero

grenadilbero: *növ* marakuja <gyümölcs>

| **Grenadin/oj** *geo* Grenadine-szigetek

| **grenadir/o** *l.* grenadisto

| **grenat/o** *ásv* gránát

►kalcia grenato: kalciumgránát

►ruĝa grenato: pirop, vörös gránát

grenatkolora: gránátvörös, gránátszínű, borvörös

| **Grenland/o** *l.* Gronlando

| **Grenobl/o** *geo* Grenoble

►Grenoblo estas la ĉefurbo de Daŭfenio: Grenoble Daufiné fővárosa

| **Grenviĉ/o** *geo* Greenwich

►en Grenviĉo troviĝas la origina meridiano: Greenwichben van a
kezdő délkör

►Grenviĉa Meza Tempo: greenwichi középídő, GMT

►laŭ Grenviĉa tempo: greenwichi idő szerint

| **gres/o** *agr* pázsitfű, takarmányfű

►plumgreso, tufogreso: *l.* agrostido

►rajgreso: *l.* lolo

gresejo: *fn agr* kaszáló, kaszálórét, legelő

engresigi: *tr agr* legelőre hajt

| **Greziljon/o** *geo* Gresillon

| **gri/o** *gaszt* dara, gríz

►avena grio: zabdara

►hordea grio: árpadara

►maiza grio: kukoricadara

►tritika grio: búzadara

griaĵo: *gaszt* darakása

griobulój: *gaszt* galuska
grionokoj: *gaszt* grízgaluska
griosupo: *gaszt* daraleves, grízleves
l.m. laktogriafo, maizgriafo
| **grif/o** **1)** *mit* griffmadár
2) *áll* ált keselyű
▶ansergrifo: *l.* gipo
▶kadavrogrifo: *l.* neofrono
▶safgrifo: *l.* gipaeto
| **grifel/o** **1)** *tört* íróvessző, stylus
2) *isk* palavessző *szin* ardezkrajono
3) *műv* karcolótű
4) *inf* fényceruza, toll
Grifelo: *csill* Véső, Caelum
grifeli: *tr* műv karcol
| **grifon/o** *áll* griffon <francia kutya fajta>
| **gril/o** *áll* tücsök <Gryllus>
▶grilo krikrikas, cîrpas: a tücsök prücsköl, ciripel
▶dezerta grilo: feketetücsök <Acheta deserta>
▶doma grilo: házi tücsök, sárgásbarna prücsök <Acheta domestica>
▶kampa grilo: mezei tücsök, prücsök <G. campestris>
▶talpogriolo: lőtücsök, lötetű, ásótücsök, lóbogár <Gryllotalpa>
▶griledoj: tücsökfélék, valódi tücsökök <Gryllidae>
grilbirdo: *l.* lokustelo
▶tamarika grilbirdo: fülemülesitke
| **grimac/o** grimasz, fintor
▶fari grimacojn: képeket vág, grimaszokat vág
grimaci: *ntr* grimaszol, fintorog
| **grimp/i** **1)** *ntr* felmászik, felkúszik
2) *ntr* növ felfut, kúszik
grimpilo: *jték* mászóka
grimpisto: *sp* sziklamászó
degrimpi: *ntr* lemászik vhonnan
▶degrimpi de tegmento: tetőről lemászik
elgrimpi: *ntr* kimászik
engrimpi: *ntr* bemászik
malsuprengrimpi: *ntr* lefelé mászik, lemászik vhoa
▶malsuprengrimpi en ravinon: szurdokba lemászik
suprengrimpi: *ntr* felmászik
▶suprengrimpi en turon: toronyba felmászik
surgrimpi: **1)** *x* rámászik
2) *x* felmászik vmire
grimpi-rampi: *ntr* csúszik-mászik
grimpoplanto: *növ* kúszónövény
grimpošnuro: *sp* mászókötél
grimpostango: *sp* mászórúd
| **grinc/i** *ntr* csikorog, nyikorog <súrlódáskor éles, kellemetlen hangot ad>
▶la dentoradój grincas: csikorognak a fogaskerekek
▶malnova pordo grincas: öreg ajtó nyikorog
▶segilo grincas: fűrészes nyikorog
▶šlosilo grincas en la seruro: kulcs nyikorog a zárban
grincado: csikorgás, nyikorgás
grincigi: *tr* csikorgat, nyikorgat
▶grincigi la dentojn: csikorgatja a fogát
l.m. cêngrincado, dentogrincado
| **grindeli/o** *növ* Grindelia
| **gring/o** *pej* gringo, idegen <Dél-Amerikában>
| **griot/o** *növ* meggy *szin* acida cêrizo
griotujo, griotarbo: *növ* meggyfa

| **grip/o** *orv* influenza
▶hispana gripo: spanyolnátha
gripulo: *orv* influenzás beteg
kontraŭgripa: *orv* influenza elleni
▶kontraŭgripa vakcinado: influenza elleni oltás
gripepidemio: *orv* influenzajárvány
| **griv/o** *gaszt* tepertő, töpörtyű *szin* lardošrumpajo
| **griz/a** **1)** szürke
▶ne ĉio griza estas lupo^Z: *közm* nem mind hal, ami úszik
2) *átv* ősz, szürke <kortól színét veszti>
▶li havas grizajn harojn: ősz haja van
grizo: szürke szín
grizafo: szürkesség, szürke valami
▶grizafoj de lia hararo: hajának ősz foltjai
grizeco: **1)** szürkesség <tulajdonság>
2) *átv* ősz állapot
grizigi: **1)** *tr* elszürkít, szürkévé tesz
2) *tr* *átv* megöszít
griziĝi: **1)** *ntr* szürkül, elszürkül, szürkévé válik
2) *ntr* *átv* öszül, megöszül
grizulo: **1)** ősz ember
2) *fn* szürke <*pl.* számár, nyúl>
grizaĝa: időskorú
grizaĝulo: *fn* időskorú, szépkorú
grizflava: szürkéssárga, piszkossárga
grizhara: ősz hajú
| **grizajl/o** *műv* grisaille <szürke árnyalás>
| **Grizeld/o** Grizelda
| **Grizon/o** *geo pol* Graubünden, Grisons, Grigioni <CH>
| **grizu/o** *kém* sújtólég, bányalég *szin* mingaso
| **grob/a** *ritk* durva
▶gropa eraro: durva hiba
▶gropa konduto: durva viselkedés
| **groc/o** *gazd* nagyutcat <144 db>
grocisto: *gazd* nagykereskedő, nagybani kereskedő
| **Groenland/o** *l.* Gronlando
| **grog/o** *gaszt* grog
| **grond/i** *l.* grundi
| **Groningen/o** *geo* Groningen
| **Gronland/o** *geo pol* Grönland <GL>
gronlanda: *mn nyt* grönlandi <kl>
▶gronlanda lingvo: grönlandi v. kalaallisut v. inuktitut nyelv
| **grop/o** **1)** *áll* far
2) *ép* (tető)konty
duongropo: *ép* félkonty
gropeĝo: *ép* kontygerinc, élgerinc
groptegmento: *ép* kontyolt tető, kontytető
| **gros/o** **1)** *növ* egres, köszméte, pöszméte <Ribes uva-crispa>
2) *növ* <termés> grosbero
| **grosulari/o** **1)** *ex* ribiszke *l.* ribo
2) *ex* egres *l.* groso
▶grosulariacoj: ribiszkefélék, egresfélék, köszmétefélék <Grossulariaceae>
| **groŝ/o** *garas*, groschen, grosz <váltópénz>
▶eĉ rompitan groŝon ne havi: egy megveszekedett garasa sincs
▶groŝo ŝparita neniam perdiĝas^Z: *közm* ha beköszönt a szükség, a fillér is nagy kincs
▶groŝon ŝtelis – ho, ŝtelisto! milojn ŝtelis – ho financisto^Z: *közm* a kis tolvajt felakasztják, a nagyot futni hagyják

►kiu groŝon ne honoras, eĉ duongroŝon ne valoras^Z: *közm* aki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli

►kiu groŝon ne respektas, riĉecon ne kolektas^Z: *közm* ki a fillért nem becsüli, a forintot nem érdemli
aki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli

►mi estas sen groŝo en poŝo: ŭres a zsebem

l.m. Petro-groŝo

| **grot/o 1** *geo* barlang

►gutŝtona groto de Aggtelek: aggteleki cseppkőbarlang

2) *műv* műbarlang, grotta

grotisto: *geo* barlangkutató, barlangász, speleológus *szin* speleologo
grotakvo: *víz* járatvíz

| **grotesk/a** groteszk, furcsa, különös, torz
grotesko, groteskaĵo: *ir műv* groteszk

| **Grozn/o** *geo* Groznij

►Grozno estas la ĉefurbo de Ĉeĉenio: Groznij Csecsenföld fővárosa

| **gru/o 1** *áll* daru <Grus>

►gruo klakas: a daru krúgat

►blanka gruo: fehér daru <G. leucogeranus>

►fraŭlingruo: pártásdaru <Anthropoides virgo>

►rabgruo: *ősl* Gastornis, Diatryma

►gruformaj: darualakúak, darualkatúak, gázlók <Gruiformes>

2) *tech* daru

►kantilevra gruo: forgódaru

►motorekipita gruo: ōnjáró daru

►rulponta gruo: futódaru

►turniĝanta gruo: *l.* bumgruo

3) Gruo: *csill* Daru, Grus

grubrakó: *tech* darugém

gručaro: *jm* darus targonca

grudolio: *film* darus kamerakocsi, darus felvevőkocsi, darus dolly

gruŝarĝaŭto: *jm* darus kocsi

l.m. boatgruo, bumgruo, flosgruo, gantrogruo, kargadgruo,

pivotgruo, pontogruo, turgruo

| **grujer/o** *gaszt* gróji <sajt>

| **grum/o 1** *istállófiú*, *lovászgyerek* *szin* stalknabo

2) boy, szállodainas, pikoló, pincérfiú *szin* hotelknabo

| **grumbl/i** *ntr* morgolódik, dohog, füstölög, zsémbel, dünnyög, zúgolódik

grumblema: zsémbes, mogorva természetű

| **grumel/o** csomó, összecsomósodás <folyadékban>

grumela: csomós

grumeliĝi: *ntr* összecsomósodik, koagulálódik

►kirlu la saŭcon, por ke ĝi ne grumeliĝu: keverje a mártást, hogy ne csomósodjon össze

| **grumiksam/o** *l.* grumiŝamo

| **grumiŝam/o 1** *növ* brazil cseresznyemirtusz, grumiháma
<Eugenia dombeyi> *szin* Brazila eűgenio

2) *l.* grumiŝambéro

grumiŝamuĵo: grumiŝamo *l*

grumiŝambéro: *növ* brazil cseresznyemirtusz, grumiháma <termés>

| **grund/o 1** *agr* ásv talaj

►acida grundo: savanyú talaj

►arbara grundo: erdőtalaj

►argila grundo: agyagtalaj

►ĉiamfrosta grundo: örökké fagyott talaj, permafroszt

►kompakta grundo: tömör talaj

►loza grundo: laza talaj

►sabra grundo: homoktalaj

►torfa grundo: tőzegtalaj

2) talaj, talajszint

►batita grundo: vert talaj

►ebena, dekliva grundo: sík, lejtős talaj

►300 metrojn super la grundo: a talajtól 300 méterre

3) vízfénék

►sinki sur grundon: fenékre süllyed

4) *orv* alap <szervezet állapota>

►diabeta grundo estas malfavora: a diabetikus alap kedvezőtlen

5) *átv* alap, háttér

►pentraĵo sur ora grundo: arany háttérű festmény

grunda: talaj-

►grunda analizo: talajelemzés

►grunda konsisto: talajösszetétel

grundi: *ntr* hajó megfeneklik, zátonyra fut

grundologo: *őko* talajkutató, talajtanos, pedológus *szin* pedologo

grundologio: *őko* talajtan, pedológia *szin* pedologio

subgrundo: **1)** *geo* altalaj

2) *pol műv* fil underground, ellenkultúra

paleogrundo: *geo* őstalaj

grundakvo: *víz* talajvíz

grundezerco: *sp* talajgyakorlat

grundesploristo: *geo* talajkutató

grundgenezo: *geo* talajgenézis

grundgimnastiko: *sp* talajtorna, talajgimnasztika

grundlaboristo: kubikos

grundoloĝa: *mn biol* talajlakó

grundmuro: *ép* alapfal

grundomeĥaniko: *ép* talajmechanika

grundomikrobo: *bakt* talajmikroba, edafon

grundplano: *ép* alaprajz

grundpurigo: *őko* talajtisztítás

grundoscienco: *geo* talajtan *szin* grundologio, pedologio

grundspecimeno: *ásv* talajminta

grundovora: *áll* talajevő, geofág

l.m. plafongrundo, kulturgrundo, nutraĵgrundo

| **grunt/i** *ntr* rőfög *szin* porkobleki

| **grup/o 1** csoport <dolgoké, embereké>

2) *mat* csoport

►adicia grupo: additív csoport

►alterna grupo: alternáló csoport

►fundamenta grupo: fundamentális csoport

►komuta grupo: kommutatív csoport, Abel-csoport

►kvocienta grupo: hányadoscsoport

►multiplika grupo: multiplikatív csoport

grupa: csoport-, csoportos

►grupaj kaj unuopaj vizitantoj: csoportos és egyéni látogatók

grupe: csoportosan, csoportban

grupaĉo: *pej* banda

grupano: csoporttag, csoporthoz tartozó

grupejo: csoport összejöveteli helye

grupestro: csoportvezető

grupeto: **1)** csoportocska, kis csoport, osztag

2) *zene* cifrázat, ékítés

grupigi: *tr* csoportosít, csoportba rendez

grupiĝi: *ntr* csoportosul, csoportba verődik, csoporttá alakul

grupiĝo: csoportosulás

disgrupigi: *tr* csoportokba oszt

disgrupigo: csoportbeosztás, csoportokba osztás

duongrupo: *mat* félcsoport

pogrupa: csoportos, csoportban történő

►pogrupa aliĝo al UEA: csoportos csatlakozás az Eszperantó Világszövetséghez
 ►pogrupa aliĝo al la UK: csoportos jelentkezés az eszperantó világkongresszusra
 regroupigi: *tr* újracsoportosít, átcsoportosít
 regroupigi: *ntr* <csoport> újrendeződik
 subgrupo: **1)** alcsoport
2) *mat* részcs csoport
 grupfoto: *fot* csoportkép
 grupidenteco: csoportazonosság
 grupkunsido: csoportülés
 gruplaboro: csoportmunka
 gruplingvo: *nyt* rétegnyelv, csoportnyelv
 grupoido: *mat* gruppoid, egyműveletes algebrai struktúra
l.m. agadgrupo, armegrupo, celgrupo, diskutgrupo, Esperanto-grupo, fakgrupo, interesgrupo, laborgrupo, lobigrupo, muzikgrupo, novaĵgrupo, pintogruppo, popgrupo, premgrupo, pungrupo, randgrupo, riskogruppo, rokgrupo, sangogruppo, studgrupo, vortgrupo
| grut/o *gaszt* írópor
| gruz/o¹ **1)** *ép* murva, kavics, durva homok
2) *ált* törmelék, zuzalék, por
3) *orv* vesehomok
 gruzi: *tr* összezúz, porít
 gruzo: *ép* murva-, murvás, zúzottkőves
 gruzmalsano: *orv* kőképződés, lithiasis *szin* litiazo
| gruz/o¹ *l.* kartvelo
 Gruzuj, Gruzio *l.* Kartvelujo
| guan/o *áll* kém guanó
 guanino: *kém* guanin
| guaŝ/o **1)** *műv* gouache, guas <fedő vízfesték>
2) *műv* gouache-festmény, guasfestmény
 guaŝi: *tr* gouache-sal fest
| gubernator/o *l.* guberniestro
| guberni/o *pol* kormányzóság, tartomány
 guberniestro: *pol* kormányzó, tartományfőnök, gubernátor
| gudr/o *kém* kátrány, szurok
 ►akva gudro: vizes kátrány
 ►ligna gudro: fakátrány
 ►minerala gudro: ásványi kátrány
 ►osta gudro: csontkátrány
 ►pina gudro: fenyőszurok
 ►terkarba gudro: köszénkátrány, szurok
 gudri: *tr* kátrányoz, bekátrányoz
 ►gudri la fundon de boato: csónak fenekét bekátrányozza
 gudrotuko: kátrányos ponyva
| guf/o *áll* nagy fülesbagoly, uhu <Bubo bubo>
 gufujo: *eo* tréf éjszakai büfé <eszperantó rendezvényeken>
| gugl/o *mat* tíz a századikon <10¹⁰⁰>, száznulás számjegy
 guglego: *mat* tíz a száznuláson
| Gugl/o *inf* Google
 gugli: *tr* inf Google-val keres
 Guglo-serĉejo: *inf* Google-keresőablak
| guĝ/o *tech* homorúvéső, horonyvéső, kupás véső
 guĝi: *tr* tech <hornyolóvész> vész, hornyol
| guĝarat/o *fn* gudzsaráti
 guĝarata: *mn* nyt gudzsaráti <gu>
 Guĝaratujo, Guĝaratio: *geo* *pol* Gujarat <IN>
| Gulliver/o *ir* Gulliver
| Gujan/o *geo* *pol* Guyana <GY> vö. Gviano
 ►brazila Gujano: brazil Guyana

►venezuela Gujano: venezuelai Guyana
| gujav/o **1)** *növ* közönséges guáva, gujávafa <Psidium guajava>
2) *l.* gujavbero
 gujavujo, gujavarbo: *l.* gujavo 1
 gujavbero: *növ* közönséges guáva <termés>
| gujdak/o *áll* bársonykagyló
| Gujen/o *tört* *geo* Guyenne vö. Akvitanujo
| Gujĝoŭ/o *geo* *pol* Kujcsou, Guizhou <CN>
| ĝuarani/o **1)** *fn* guaraní <ember>
2) guaraní <pénznem>
 ĝuarania: *mn* nyt guaraní <gn>
| Ĝuijang/o *geo* Guiyang
| gul/o *áll* rozsomák, torkos borz <Gulo gulo>
| gulag/o **1)** *tört* GULAG <Táborok Főigazgatósága>
2) gulág <büntetőtáborok rendszere>
| gulaŝ/o *gaszt* gulyás
 gulaŝkanono: *kat* tréf gulyáságyú
 gulaŝkomunismo: *pol* pej gulyáskommunizmus
 gulaŝsupo: *gaszt* gulyásleves
| gulden/o **1)** *tört* holland forint, gulden <pénznem>
2) gulden <pénznem>
| gum/o **1)** *növ* gumi, mézga
 ►amela gumo: *kém* keményítőgumi, dextrin *szin* dekstrino
 ►araba gumo: *kém* gumiarábikum, arabmézga
 ►elasta gumo: *kém* gumielasztikum, ruggyanta, természetes kaucsuk
 ►traganta gumo: *kém* tragantgumi
2) *kém* gumi *szin* kaŭĉuko
 ►natura gumo: természetes gumi
 ►sinteza gumo: szintetikus gumi
3) *átv* radír *szin* frotgumo
 ►inka gumo: tintaradír
 ►krajona gumo: ceruzaradír
4) *átv* biz gumi<óvszer>, kondom
 guma: gumi-, gumiból való
 ►guma mucilago: gumimézga
 ►guma tubo: gumicső
 gumi: **1)** *tr* gumiz, gumíroz, gumival impregnál *szin* gumizi
2) *tr* kém gumival kever
 ►gumi akvon: vizet gumival kever
 gumecca: gumiszerű
 gumizi: *tr* gumíroz *szin* gumi 1
 gumozo: *növ* mézgafolyás, gummosis
 forgumi: *tr* kiradíroz
 gumarbo: *növ* szobafikusz, mézgafa, gumifa *szin* kaŭĉuka fikuso
 gumbastono: gumibot
 gumbombono: *gaszt* gumicukorka
 gumboto: gumicsizma
 gumlezo: *orv* gumma
 gumrezino: *kém* mézgagyanta
 gumtolo: *tex* gumivászon
l.m. frotgumo, gumrisorta, lakgumo, maĉgumo, skrapgumo
| gumigut/o mézgasárga, gumigutti
 gumigutujo, gumigutarbo: *növ* gumiguttifa <Garcinia hanbuyi>
| gun/o *áll* üsző
| gunzib/o *fn* gunzib
 gunziba: *mn* nyt gunzib
| gurd/o *zene* verkli, kintorna, sípláda
 gurdi: **1)** *tr* zene verklizik, verklin eljátszik
2) *tr* átv egyre hajtogat, untig ismétél
 engurdi: *tr* pej bemagol

regurdi: *tr* átv elcsépel, agyoncsépel, unos-untalan hajtogat
l.m. diskogurdo, pinglogurdeto

| **gurk/o** gurka, magashegyi vezető

| **gurnard/o** áll szürke morgóhal <Trigla gurnardus>

| **guru/o** vall guru, mester, hindu lelki vezető

| **gust/o 1)** íz <a szájbán>

▶acida gusto: savanyú íz

▶ranca gusto: avas íz

2) átv ízlés

▶ĉiu havas sian propran guston^Z: *közm* mindenkinek megvan a maga ízlése

kinek a pap, kinek a papné

▶en ĉiu brusto estas sia gusto^Z: *közm* kinek a pap, kinek a papné

▶kiom da homoj, tiom da gustoj^Z: *közm* az ízlések és pofonok különbözők

▶knaba gusto kun forto daŭras ĝis la morto^Z: *közm* már a gyermek megmutatja, milyen lesz a felnőtt

▶pri gustoj oni disuti ne devas^Z: *közm* az ízlésről nem érdemes vitatkozni

▶tio estas demando de gusto: ízlés dolga

▶trovi ĝin laŭ sia gusto: saját ízlése szerintinek tartja

3) szépérzék

▶homo kun gusto: szépérzéssel megáldott ember, jó ízlésű ember

▶ŝi vestas sin kun gusto: jó ízléssel öltözködik

4) műv ízlés, stílus

▶vilao en la gusto de la 18a jarcento: 18-dik századi stílusú villa

▶pentraĵo en la gusto de Vermeer: Vermeer stílusú festmény

gusti: 1) *ntr* vmilyen íze van, vhogyan ízlik *szin* sapor

▶gusti acide: savas íze van

▶bone gusti: ízlik

▶gusti amare: keserű íze van

▶la vino gustas je korko: a bornak dugóíze van

2) *ntr* átv ízlik, tetszik, ínyére van

▶la laboro ne gustas al li: nincs ínyére a munka

▶post laboro gustas ripozo: munka után édes a pihenés

▶via konduto tute ne gustas al mi: viselkedésed egyáltalán nem tetszik nekem

gustigi: 1) *tr* megízésít, ízletessé tesz

▶salo gustigas supon: a só megízésíti a levest

2) *tr* megkedveltet vkivel <al> vmit <n>

▶vizitoj al matĉoj gustigis al li la futbalon: a meccsre járás

megkedveltette vele a futballt

gustigaĵo: *gaszt* ételízésítő

gustumi: 1) *tr* ízlel <ízt érez>

▶glutu la medikamenton, sen gustumi ĝin: ízlelés nélkül nyeld le az orvosságot

2) *tr* megkóstol

▶gustumu ĉi tiun bonegan pladon: kóstolja meg ezt a kiváló ételt

3) *tr* átv megízlel, megkóstol <vmi újat>, belekóstol vmibe <n>

▶kiam unuafoje mi gustumis Esperanton, ĝi ne gustis al mi: amikor először belekóstoltam az eszperantóba, még nem tetszett nekem

gustumado: 1) kóstolás, ízlelés

2) *biol* ízérzék, ízlelés

gustumisto: *fn* *gaszt* ételkóstoló

gustoburĝono: *anat* ízlelőbimbó, gemma gustatoriae

gustohava: ízletes, ízes

gustoplana: 1) ízléses

▶gustoplana vesto: ízléses ruha

2) jó ízlésű

▶gustoplana domaranĝisto: jó ízlésű lakberendező

gustosena: 1) ízléstelen

2) rossz ízlésű

gustosenso: ízlelés, ízérzék *szin* gustumado 2

algusto: mellékíz

antaŭgusto: átv kóstoló, előérzet

▶antaŭgusto de la feliĉo: a boldogság előérzete

▶antaŭgusto de la venonta ĝuo: kóstoló a jövő élvezetből

misgusta: 1) íztelen, rossz ízű

▶misgusta ŝerco: íztelen tréfa

2) ízléstelen, rossz ízlésű

postgusto: utóíz, szájjíz

▶lasi malbonan postguston: rossz szájjízt hagy maga után

sengusta: 1) íztelen

▶sengusta plado: íztelen étel

2) átv íztelen

▶sengusta rakontado: íztelen elbeszélés

3) ízléstelen

▶senguste vestita virino: ízléstelenül öltözött nő

sengustigi: *tr* íztét veszi

malbongusta: 1) rossz ízű

▶sanigaĵo malbongusta, sed efiko plej ĝusta^Z: *közm* keserű az orvosság, de hasznos

2) átv ízléstelen

▶sprit' en tempo malĝusta estas tre malbongusta^Z: *közm* akasztott ember házában ne emlegesd a kötelet

3) rossz ízlésű

l.m. barelgusta, brulgusta, marĉogusta, subtilgusta, vingustumisto

| **Gustav/o** Gusztáv

| **guŝ/o** növ hüvely *szin* legumo

elguŝigi: *tr* kifejt <hüvelyből>

▶elguŝigi pizojn: borsót fejt

guŝoplando: *l.* legumenacoj

| **gut/o 1)** csepp, csöpp <folyadék>

▶de guto post guto disfalas granito^Z: *közm* sok csepp kivájja a követ

▶fali per grandaj gutoj: nagy cseppekben hull

▶guto malgranda, sed ŝtonon ĝi boras^Z: *közm* kicsi a csepp, de ha mindig hull, a kőben is lyukat vág

▶guto post guto: cseppenként

▶se gut' al guto aliĝas, maro fariĝas^Z: *közm* cseppből lesz a tenger

▶unu sola guto la glason plenigas^Z: *közm* csepptől csordul a pohár

2) átv cseppnyi, szemernyi mennyiség

▶eĉ guto da logiko ne troviĝas en viaj vortoj: egy cseppnyi logika sincs szavaidban

▶eĉ guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan^Z: *közm* a kitartó munka végül meghozza gyümölcsét

▶ĝi estas guto en la maro: csepp a tengerben

▶ĝis la lasta guto: az utolsó cseppig

▶pli helpas guto da feliĉo ol barelo da saĝo^Z: *közm* jobb egy marok szerencse, mint egész puttony ész

3) gysz orvosságcsepp

▶prenu la medikamenton po dek gutoj tage: naponta tíz cseppet vegyen be az orvosságból

4) ép csepp, gutta

▶gutoj estas vico de konusformaj ornamaĵoj sub dorika kornico: a gutta egy sor kúpos dísz dór párkány alatt

guti: 1) *ntr* csepeg, csöpög

▶sango gutas el lia nazo: vér csepeg az orrából

2) *ntr* átv <folyadéktól> csepeg, csöpög

▶liaj haroj gutas pro la pluvo: haja esőtől csepeg

gute: 1) cseppenként

2) *átv* apránként

guteto: cseppecske, apró csepp

guteti: *ntr* alig csepeg, szivárogva csepeg

gutigenzo: *gysz* szemcsepp

gutigi: *tr* csepegtet, csöpögtet

gutigilo: *gysz* csepegtető, szemcseppentő

gutujo: **1)** *ép* ereszcsonna

2) *gaszt* serpenyő <lecsepegő lé felfogására>

deguti: *ntr* lecseppen vhonnan <de>

degutigi: *tr* lecsepegtet vhonnan <de v. el>

degutigilo: csepegtető állvány

elguti: *ntr* kicssepeg, kicsöpög

►kalka elgutafo: *ásv* cseppkő

engutigi: *tr* becsepegtet

traguti: *ntr* átszivárog vmin <tra v. n>

►pluvo tragutas tra la tegmento: az esővíz átszivárog a tetőn

►švito tragutis lian ĉemizon: az izzadság átnedvesítette az ingét

pogute: **1)** cseppenként, csöppenként

2) *átv* apránként

pogutigi: *tr* *gysz* csepegtet, csepegtetve adagol

pogutigilo: *gysz* infúziós palack

►envejna pogutigilo: intravénás infúziós palack

gutboteleto: csepegtető flakon

gutlado: *ép* párkánylemez

gutmalseka: csuromvizes *szin* pluvmalseka

gutrando: *fn* *ép* eres, csurgó

gutoŝtono: *ásv* cseppkő

gutŝvita: agyonizzadt, izzadságtól csuromvizes

| **guta/o** **1)** *növ* guttapercsafa <Palaquium gutta>

2) *kém* guttapercha, guttapercsa <guttapercsafa megalvadt tejnedve>

| **gutaperk/o** *kém* gutta

| **Gutenberg/o** *knyv* <Johannes> Gutenberg

| **gutifer/oj** l. kluziacoj

| **gutural/o** l. velaro

| **guvern/i** *tr* *isk* tanít <házitanítóként>, házitanítóskodik

guvernisto: *isk* házitanító, házinevelő *szin* dominstruisto

guvernistino: *isk* nevelőnő *szin* dominstruistino

| **guzl/o** *zene* guszla, guzlíca

| **Güangdong/o** *geo pol* Kuangtung, Guangdong, Kanton tartomány <CN>

| **Güangŝi/o** *geo pol* Kuanghszi, Guangxi <CN>

| **Güigouŝu/o** *geo pol* Kujcsou, Guizhou <CN>

| **Gvadalkivir/o** *geo* Guadalquivir

| **Gvadelup/o** *geo pol* Guadeloupe <FR>

| **Gvadian/o** *geo* Guadiana

| **gvajak/o** **1)** *növ* Guaiacum

►oficina gvajako: gvajakfa <G. officinale>

gvjakligno: gvajakfa, pockfa, franciafa <faanyag>

gvjakolo: *kém* gvajakol *szin* dimetoksi-fenolo

| **Gvam/o** *geo pol* Guam <US>

| **gvanak/o** *áll* guanakó <Lama guanicoe>

| **gvaran/o** **1)** *növ* brazil ajzólíán, guaranálián <Paullina cupana>

2) *gaszt* guaranatésza *szin* gvarana pasto

3) *gaszt* guaranaital *szin* gvarana trinkafo

| **gvarani/o** **1)** *fn* guarani <indian>

2) guaraní <pénznem>

gvarania: *mn* nyt guarani <gn>

| **gvardi/o** *kat* gárda, testőrgárda, testőrség

►civila gvardio: polgárőrség

►reĝa gvardio: királyi testőrség

►respublika gvardio: köztársasági őrezred

►Svisa Gvardio: *kr* Svájci Gárda

gvardiano: *kat* testőr, gárdista

►civila gvardiano: polgárőr

►reĝa gvardiano: királyi testőr

antaŭgvardio: l. avangardo

postgvardio: l. ariergardo

| **gvat/i** **1)** *tr* les, kémlel

2) *ntr* *kat* őrszemként áll

gvatisto: *kat* őrszem

engvati: *ntr* beles, bekukucsál

gvatkamerao: *foť* biztonsági kamera, ipari kamera

►ekstera gvatkamerao: térfigyelő kamera

gvatnesto: *hajó* árbóckosár

gvatokulo: kémlelőablak, kukucsáló, nézőke

gvatsekvi: *tr* követ <nyomozás>

gvatotruo: kémlelőnyílás

gvatoturo: *kat* *ép* őrtorony

gvatpafisto: *kat* csatár, lövész *szin* kaŝpafisto, snajpero

| **Gvatemal/o** *geo pol* Guatemala <GT>

Gvatemalurbo: *geo* Guatemala-város, Ciudad de Guatemala

►Gvatemalurbo estas la ĉefurbo de Gvatemalo: Guatemala-város

Guatemala fővárosa

| **gve/o** *ngewee* <pénznem>

| **gvebr/o** l. gebro

| **gvemul/o** *áll* andeszi szarvas <Hippocamelus>

| **gveril/o** l. gerilo

| **Gvian/o** l. Franca Gviano vö. Gujano

Franca Gviano: *geo pol* Francia Guyana <FR>

| **gvid/i** **1)** *tr* vezet, kalauzol <mutatja az utat>

►aliajn gvidas kaj mem ne vidas^Z: vak vezet világtalant

►li bone gvidas sin en la biblioteko: jól eltájékoződik a könyvtárban

2) *tr* *átv* vezet, irányít

►gvidi lecionon: *isk* órát tart

►gvidi sin per ekstera ŝajno: külső látszat vezérli

►gvidi sin per severaj principoj: szigorú elvek vezérlik

►li estis ĉiam gvidata de bona volo: mindig a jóakarattal vezérelte

gvida: vezető, irányító, vezérő

►havi gvidajn kapablojn: vezetői képességekkel rendelkezik

gvido: **1)** vezetés, irányítás

►ĉiu iras laŭ sia gvido: mindenki a saját feje után megy

►sub la gvido de talenta generalo: tehetséges tábornok vezetése alatt

2) *tech* vezetés, megvezetés

►gvido de glitpeco: csúszkavezetés

►gvido de valvo: szelepvezetés

gvidado: vezetés, irányítás

gvidadi: *tr* tartósan vezet, irányít

►gvidadi la aferojn: viszi az ügyeket

gvidanto: *fn* vezető, irányító

►merkataka gvidanto: *gazd* marketing menedzser *szin* merkataka

manaĝero

Gvidanto: *pol* tört Führer, Duce

gvidantaro: vezetőség, vezető testület

gvidilo: kalauz, vezérő <eszköz>

gvidisto: vezető, kalauz

►turista gvidisto: idegenvezető *szin* ĉiĉerono

misgvidi: *tr* félrevezet, félreirányít

misgvida: félrevezető

gvidaparato: irányító apparátus

gvidfaden: vezérfonal

gvidfolio: <idegenforgalmi> prospektus, turistaprosppektus
gvidideo: vezéreszme
gvidlibro: *knyv* kézikönyv, kalauz, útikalauz
►gvidlibro por instruistoj: *isk* tanári kézikönyv
gvidlinio: irányelv, irányvonal
gvidmarko: útbaigazító jelzés
gvidmotivo: *mŭv ir* vezérmotívum
gvidorgano: irányító szerv, vezető szerv
gvidoturo: *közl* irányítótorny
gvidrelo: *vsút* vezetősín, védősín
gvidrimeno: gyeplő
►transpreni la gvidrimenojn: magához ragadja a gyeplőt
gvidstelo: vezérszallag
gvidstifto: *tech* vezetőcsap
l.m. ondogvidilo, radiogvidado, radiogvidilo
| **Gvine/o** *geo pol* Guinea <GN>
►Ekvatora Gvineo: Egyenlítői-Guinea <GQ>
►Gvineia Golfo: Guineai-öböl
Gvineo-Bisaŭo: *geo pol* Guinea-Bissau <GW>
| **ĝ** dzs <betű és hang>
ĝo: dzs <betűnév>
| **Ĝafar/o** Dzsaafar <utónév>
| **Ĝaganat/o** *bud* Dzsagannátha <a mindenség ura>
| **Ĝahan/o** *tört* <Sáh> Dzsahán <mogul uralkodó>
| **Ĝain/o** *vall* dzsaina, a dzsainizmus híve *szin* ĝinano
ĝainismo: *vall* dzsainizmus, dzsinizmus *szin* ĝinismo
| **Ĝakart/o** *geo* Jakarta
►Ĝakarto estas la ĉefurbo de Indonezio: Jakarta Indonézia fővárosa
| **ĝalabij/o** *tex* dzsellaba <egyiptomi hosszú ing>
| **Ĝamahiri/o** *pol* Jamahiriya
| **ĝangal/o** dzsungel, őserdő
| **Ĝanikol/o** *geo* Gianicolo
| **ĝarden/o 1)** kert
►antaŭdoma ĝardeno: előkert
►botanika ĝardeno: *növ isk* botanikus kert, növénykert, fűvészkert
►ĉirkaŭfermita ĝardeno: zárt kert
►franca ĝardeno: francia kert
►Edena ĝardeno: *vall* Édenkert, *átv* édenkert
►mastruma ĝardeno: kertészet <gazdaság>
2) átv kert <termékeny terület>
►la Granda Ebenaĵo estas la ĝardeno de Hungario: a Nagyalföld Magyarország kertje
3) átv kert <kertszerű, egyéb célú terület>
►publika ĝardeno: park
ĝardena: kert-, kerti
ĝardeni: *tr agr* <kertet> művel, kertészkedik
►ĝardeni grandan areon: nagy területű kert művel
ĝardeneto: kiskert, kertecske
ĝardenisto: **1)** *agr* kertész
2) áll l. ptilonorinko
ĝardenistiko: *agr* kertművelés
ĝardenarĥitekto: kertépítész
ĝardenamuzo: kerti mulatság, kerti parti
ĝardendometo: *ép* kerti lak, pavilon
ĝardenfesto: kerti ünnepség
ĝardenkoboldo: kerti törpe
ĝardenkulturo: *agr* kertművelés, kertészet *szin* hortikulturo
ĝardenlatiso: kerti drótkerítés
ĝardenurbo: zöldváros, parkosított város

l.m. arboĝardeno, florĝardeno, infanĝardeno, fruktoĝardeno, legomĝardeno, ornamĝardeno, pendĝardeno, rokĝardeno, studĝardeno, vinberĝardeno, vintroĝardeno
| **ĝarter/o** *tex* térdszalag, térdfix *szin* krurzono
►ordeno de ĝartero: térdszalagrend
| **Ĝav/o** *inf* Java
| **ĝaz/o** l. ĵazo
| **Ĝeĝjang/o** *geo pol* Csöcsiang, Zhejiang <CN>
| **ĝel/o** *kém* gél
ĝeligi: *tr kém* gélesít, kocsonyásít, koagulál *szin* koaguli
ĝeliĝi: *ntr kém* gélesedik, megkocsonyásodik, koagulálódik *szin* koaguliĝi
ĝelkromatografio: *kém* gélkromatográfia
| **ĝem/i** *ntr* nyög
►ĝemu kaj ploru, sed ĝis fino laboru²: *közm* erő, munka sokat győz
►la vundito ĝemas: a sebesült nyög
►mi tre suferas – ĝemis la soldato: nagyon szenvedek – nyögte a katona
ĝeme: nyögve
►pli ĝeme ol eme: nyögvenyelve, nyögvenyelősen
ĝemo: nyögés
ĝemadi: *ntr* nyöszörög, nyögdécsel
ĝemego: hangos nyögés
ĝemeto: sóhaj
ĝeminda: keserves, fájdalmas
ekĝemi: *ntr* felnyög, nyög egyet
elĝemi: *tr* kinyög, nyögve kimond
priĝemi: *tr* nyögve panaszol
l.m. dolorĝemi, plorĝemi, sopirĝemi
| **ĝemel/o 1)** ikertestvér *szin* dunaskito
►siamaj ĝemeloj: sziámi ikrek
►unuovolaj ĝemeloj: egypetéjű ikrek
2) átv iker
ĝemeligi: *tr* ikresít, ikerré tesz
►ĝemeligi telefonon: *táv* telefont ikresít
►ĝemeligi Győr kaj Poznanon: testvérvárossá teszi Győrt és Poznańt
Ĝemeloj: *csill* Ikrek, Gemini
ĝemela: *mn* iker-, kettős
►ĝemela fenestro: *ép* ikerablak
triĝemelo: hármass iker *szin* trinaskito
ĝemeldomo: *ép* ikerház
ĝemelurbo: testvérváros
ĝemelvermo: *áll* ikerféreg <Diplozoön paradoxum>
| **ĝemin/a** *anat orv* iker, kettős
triĝemina: *anat* háromszatátú, hármass, trigeminus *vö.* trigemina nervo
triĝeminismo: *orv* trigeminia
kvarĝemina: *anat* négyosztatú, quadrigeminus
kvarĝeminismo: *orv* quadrigeminia
| **ĝen/i 1)** *tr* zavar, akadályoz
►ĝeni la trafikon: akadályozza a forgalmat
►ĉi tiu vesto ĝenas min en la libera moviĝo: ez a ruha akadályoz a szabad mozgásban
2) tr feszélyez, zseníroz, zaklat
►bonvolu ne ĝeni vin: kérem, ne zavartassa magát
►ne ĝenu min per bagateloj: ne zaklasson semmiségekkel
►pardonu min, ke mi ĝenas vin per mia letero: bocsássa meg nekem, hogy levelemmel zavarom
►via senĉesa babilado ĝenas min: véget nem érő fecsegése zavar
ĝena: terhes, zavaró, feszélyező, kellemetlen

►ĝena afero: zavaró ügy
 ĝeno: akadály, baj
 ►havi nenian ĝenon: nincs semmi baja
 ►manko de mono ne estas granda ĝeno: a pénz hiánya nem nagy baj
 ĝenado: zavarás, akadályozás, zaklatás, kellemetlenkedés, feszélyezés
 ĝenaĵo: zavaró dolog, akadály
 ĝenateco: feszélyezettség, zavartság
 ĝeniĝi: *ntr* zavarban van, feszélyezve érzi magát
 ĝenulo: kellemetlen alak
 senĝena: **1)** kötetlen
 ►senĝena interparolo: kötetlen megbeszélés
2) fesztelen, oldott, közvetlen, lezser
 senĝenaĉa: pimasz, arcátlan
 senĝeniĝi: *ntr* feloldódik, fesztelessé válik
 singena: félsg, félénk, tétova *szin* timida, malaplomba
 singenado: szégyenlősség, félénkség, tétovaság
 trosenĝena: túlzottan fesztelen, túl lezser
 ĝengesta, ĝenmova: setesuta
 | **ĝendarm/o** csendőr
 ►ludi „rabistoj kaj ĝendarmoj”: rabló-pandúrt játszik, csendőr-rablót játszik
 ĝendarmaro: csendőrség
 ĝendarmejo: csendőrlaktanya
 | **ĝeneral/a** általános, össz-, köz-, fő-
 ►ĝenerala aŭdienco: általános kihallgatás
 ►ĝenerala direktoro: főigazgató
 ►ĝenerala klereco: általános műveltség
 ►ĝenerala konsento: közmegegyezés
 ►ĝenerala konsilantaro: *pol* főtanács
 ►ĝenerala kunveno: közgyűlés
 ►ĝenerala medicinisto: *orv* általános orvos
 ►ĝenerala sekretario: főtitkár
 ĝenerale: általában, általánosan
 ►ĝenerale komprenebla: közérthető
 ►ĝenerale valida: általános érvényű, általánosan érvényes
 ĝeneralaĵo: általánosság, általános dolog
 ►ne parolu ĝeneralaĵojn: ne mondj általánosságokat
 ĝeneraleco: általánosság
 ĝeneraligi: **1)** *tr* általánossá tesz
 ►ĝeneraligi la kutimon: általánossá teszi a szokást
2) *tr* általánosít
 ►el du kazoj ne eblas ĝeneraligi: két esetből nem lehet általánosítani
 ĝeneraliga: általánosító
 ►ĝeneraliga aserto: általánosító kijelentés
 ĝeneralisto: *orv* általános orvos
 ĝeneralkonsulo: *pol* főkonzul
 | **Ĝeneralif/o** *ép* Generalife <kertház>
 | **Ĝenev/o** *geo pol* Genf <város és kanton> <CH>
 Ĝeneva Lago: *geo* Genfi-tó *szin* Lemano
 | **Ĝenĝis** l. Ĝingis
 | **ĝeni/o** l. genio
 | **Ĝengĝouŝ/o** *geo pol* Csengcsou, Zhengzhou
 ►Ĝengĝouŝo estas la ĉefurbo de Henano: Csengcsou Henan fővárosa
 | **Ĝenov/o** *geo* Genova, Génua
 ►Ĝenova Golfo: Genovai-öböl
 | **Ĝenovev/o** Genovéva <utónév>
 Ĝenonjo: Zsinett
 | **ĝenr/o** **1)** *ir* műfaj
 ►literatura ĝenro: irodalmi műfaj

►prozaĵ ĝenroj: prózai műfajok
 ►versaj ĝenroj: verses műfajok
2) *műv* életkép, zsánerkép *szin* morpentraĵo
 | **ĝentil/a** udvarias, előzékeny, jó modorú, készséges, lovagias
 ►ĝentila kaj trankvila, kun koro el oro²: jó modorú és jóságos
 ►per vorto ĝentila ĉio estas facila²: *közm* szép szóval többre megy az ember
 ĝentilaĉa: *pej* udvariaskodó
 ĝentilaĵo: figyelmesség, udvarias gesztus
 ►post interŝanĝo de ĝentilaĵoj: kölcsönös üdvözlés után
 ĝentileco: udvariasság <tulajdonság>
 ►ceremonia ĝentileco: merev udvariasság
 ►ĝentileco neniom kosta kaj multon aĉetas: szép szó pénzbe nem kerül
 ĝentilulo, ĝentilhomo: udvarias ember, lovagias ember
 ĝentilumi: *ntr* *pej* udvariaskodik
 malĝentila: udvariatlan, modortalan, faragatlan
 malĝentilaĵo: udvariatlanság <vmi udvariatlan>
 malĝentileco: udvariatlanság <tulajdonság>
 malĝentilulo: udvariatlan, modortalan ember
 ĝentilmaniera: jó modorú, kellemes modorú
 | **ĝentleman/o** úriember, gentleman
 | **Ĝerald/o** Gerald <utónév>
 Ĝeraldino: Geraldine <utónév>
 | **ĝerbos/oj** l. dipodedoj
 | **ĝerm/o** **1)** *növ áll* csíra
2) *növ* csíranövény, hajtás *szin* ĝermoplanto
3) *átv* csíra, kezdemény
 ĝermi: **1)** *ntr* *növ* csírázik
2) *ntr* *átv* serken, támad, ébred, kicsírázik
 ►deziro ĝermis en li: vágy ébredt benne
 ►el pacamo ĝermas paco: békeszeretetből béke csírázik
 ►ĝermantaj lipharoj: serkenő bajusz
 ĝermejo: *átv* melegágy
 ĝermingo: l. koleoptilo
 ekĝermi: *ntr* csírázni kezd, csírázásnak indul
 ĝermoburĝono: *növ* csírarügy
 ĝermoplanto: *növ* csíranövény, hajtás *szin* ĝermo **2)**
 ĝermofolio: l. kotiledono
 ĝermradiko: *növ* gyököcske, radícula
 ĝermotigo: *növ* embrionális szár
 | **ĝerman/o** *fn* germán
 ĝermana: **1)** *mn* tört germán
 ►ĝermanaj popoloj atakadis la Romian Imperion: germán népek sorozatosan támadták a Római Birodalmat
2) *mn* nyt germán
 ►ĝermanaj lingvoj: germán nyelvek
3) *mn* germán eredetű, germán gyökerű *szin* ĝermanida
 ĝermanida: germán eredetű, germán gyökerű *szin* ĝermana **3)**
 ĝermanisto: *nyt* germanista, germán filológus
 ĝermanistiko: *nyt* germanisztika, germán filológia
 Ĝermanujo, Ĝermanio: *tört geo* Germánia
 | **Ĝerman/o** Germán <utónév>
 | **ĝermen/o** *anat* csíra, germen
 | **ĝerminal/o** *tört* germinal, sarjadás hava <márc. 21–ápr. 19.>
 | **ĝest/o** *ir* vitézi ének, hősköltemény
 ►Ĝesto de Rolando: Roland-ének, Roland-mondakör
 ►Ĝesto de Frankoj: Gesta Francorum, A frankok viselt dolgai
 | **ĝet/o** *hajó* kikötőgát, révgát
 ĝetgruo: *tech* parti daru

ĝetkajo: *hajó* kikötőpartfal, kikötőgát
 ĝetkapo: *hajó* mólófej, kikötőgát csúcsa
 | **ĝi** ō, az <egyres szám 3. személyű, semleges személyes névmás>
 ▶ĉu ĝi <infano> babilas?: ō <gyermek> gügyög?
 ▶el ĝi <plano> nenio realiĝis: semmi sem valósult meg belőle <tervből>
 ▶ĝin <buson> mi vidis: azt <buszt> láttam
 ▶ne ĝi <najtingalo> kantas: nem az <fülemüle> énekel
 ▶ne ĝi <palto> apartenas al mi: nem az <felöltő> az enyém
 ▶pri ĝi <domo> temas: arról <háziról> van szó
 ĝia: az ō vmiye, övé, azé
 ▶ĉu ĝia <de fenestro> vitro riparendas: annak az <ablaké> üvegét kell megjavítani
 ▶ĝia beko <de birdo> estas flava: a csőre <madaré> sárga
 ▶la nesto estas la ĝia <de hirundo>: a fészek az övé <fecskéé>
 ▶la plumoj ne estas la ĝiaj <de birdo>: a tollak nem az övéi <madaré>
 ▶ne ĝia <de infano> ludilo perdiĝis: nem az ō <gyermeké> játéka veszett el
 | **ĝib/o 1)** áll púp <állaté>
 ▶ĝiboj de kamelo: teve púpjai
2) növ pártacimpa
3) orv púp <emberé>
 ĝiba: púp-, púpos
 ĝibaĵo: kipúposodás, kidudorodás
 ĝibigi: tr púposít, púposá tesz
 ▶ĝibigi la dorson: a hátát görbíti
 ĝibigi: **1)** ntr púposodik, púposá válik
2) ntr györnyed, meggörnyed
 ĝibulo: púpos ember
 ▶ĝibulo restos ĝis morto ĝibulo^Z: kutyából nem lesz szalonna
 ĝibhava: púpos
 ĝibobovo: l. zebuo
 l.m. lunĝibo, vojĝibo
 | **Ĝibraltar/o** geo pol Gibraltár
 Ĝibraltara Markolo: geo Gibraltári-szoros
 | **Ĝibuti/o** geo pol Dzibuti <ország és város> <DJ>
 | **ĝigol/o** pej selyemfű, dzsigoló
 | **ĝihad/o** iszl dzsihad, szent háború
 | **Ĝilin/o** geo pol Csilin, Jilin <város és tartomány> <CN>
 | **ĝimkan/o** sp sportünnepe, ügyességi verseny
 | **ĝin/o¹** vall dzsinn
 Ĝino: vall Dzsina <„Győztes”, a dzsainizmus alapítójának címe>
 ĝinano: l. ĝaino
 ĝinismo: l. ĝainismo
 | **ĝin/o¹** gaszt borókapálka, gin
 ▶ĝino kun kinakvo: gaszt gin tonikkal, gin-tonik *szin* ĝintoniko
 ĝintoniko: gaszt gin tonikkal, gin-tonik
 | **ĝin/o¹** <fél kg> jin <CN>
 | **Ĝin/o** Gina <utónév>
 | **Ĝingis-ĥan/o** tört Dzsingisz kán
 | **ĝinn/o** l. ĝino
 | **ĝinz/o** tex farmernadrág *szin* jinso
 | **ĝir/i 1)** tr *gazd* átutal <összeget>
 ▶ĝiri sumon en ies konton: egy összeget utal át vki számlájára
2) tr ex *gazd* forgat <váltót> *szin* endosi
3) tr közl elfordít <járművet>
 ▶ĝiru dekstren: fordulj jobbra
4) tr kém forgat <optikai aktivitás>
 ĝiro: **1)** közl fordulás, befordulás

2) *gazd* átutalás
 ĝirajo: **1)** *gazd* <bizonyos összegű> átutalás, átutalt összeg
2) ex *gazd* forgatott váltó, forgatott összeg *szin* endosaĵo
 ĝiranto: **1)** *gazd* utalványozó
2) ex *gazd* forgató, rendeltvényes <váltó> *szin* endosanto
 ĝirato: **1)** *gazd* utalvány címettje
2) ex *gazd* forgatmányos, intézvényezett <váltó> *szin* endosato
 ĝirebla: **1)** *gazd* utalmányozható, átutalható
2) ex *gazd* forgatható, intézvényezhető *szin* endosebla
 ĝirejo: közl kanyar
 ▶harpingla ĝirejo: hajtűkanyar
 ▶tro rapide preni la ĝirejon: túl gyorsan veszi a kanyart
 ĝirigi: ntr közl befordul, elfordul
 ĝirigo: közl fordulat
 ĝirilo: *gazd* pénzesutalvány
 ĝirblinko: jm index, irányjelző villogófény *szin* ĝirlumo
 ĝirblinkilo: jm irányjelző villogólámpa, villogó irányjelző, bilux vö.
 direktmontrilo, ĝirindikilo
 ĝirindikilo: jm irányjelző, index *szin* direktmontrilo vö. ĝirblinkilo
 ĝirkonto: *gazd* átutalási számla
 ĝirlampo: jm irányjelző lámpa
 ĝirlumo: jm irányjelző fény
 ĝirkomutilo: vill forgókapcsoló
 | **ĝiraf/o** áll zsiráf <Giraffa>
 ▶ĝirafedoj: zsiráfélék <Giraffidae>
 Ĝirafa: csill Zsiráf, Camelopardalis
 ĝiraforeloj: knyv hosszú tréma, hosszú kettős ékezet
 ▶la hungara skribo uzas ĝiraforelojn super o kaj u: a magyar írás hosszú kettős ékezetet használ az o és u fölött
 ĝirafpiano: zene zsiráfzongora
 | **Ĝirond/o 1)** geo Gironde
 ▶Ĝirondo estas la lasta parto de la rivero Garono: a Gironde a Garrone folyó utolsó szakasza
2) tört pol gironde
 Ĝirondio: geo pol Gironde megye
 ĝirondisto: tört pol girondista
 | **ĝis 1)** -ig <idő>
 ▶ĝis!: biz viszlát!, szia! <búcsúzáskor>
 ▶ĝis Aprilo: áprilisig
 ▶ĝis baldaŭ!: viszlát!
 ▶ĝis baldaŭa revido!: a mielőbbi viszontlátásra!
 ▶ĝis nun: mostanáig
 ▶ĝis poste!: viszlát!
 ▶ĝis tiam: addig <időben>
2) -ig <tér>
 ▶ĝis ĉi tie: eddig
 ▶ĝis ie ajn, ĝis kie ajn: akármeddig
 ▶ĝis kie: meddig, ameddig
3) -ig <határ>
 ▶ĝis tri homoj povas loĝi en la ĉambro: maximum három ember lakhat a szobában
 ▶ĝis lasta sangoguto: az utolsó csepp vérig
 ▶la palisoj havas longon de 10 ĝis 20 metroj: a cölöpök 10-20 méter hosszúak;
4) amíg, míg, ameddig
 ▶lernu, ĝis vi bone scias la lecionon: tanulj, amíg nem tudod jól a leckét
 ▶mi restos, ĝis vi trankviliĝos: maradok, amíg meg nem nyugszol
 ▶ni ne foriros, ĝis oni elĵetos nin: addig maradunk, míg ki nem dobnak minket;

ĝisa: eddigi, addigi

►via ĝisa laboro ne multe valoras: az eddigi munkád nem sokat ér

ĝisi: *ntr* elbúcsúzik, viszontlátást mond;

ĝis-: <vmedig tartó, ható> *l.* ĝisblanke, ĝiskerna, ĝiskoni, ĝislimi, ĝismedola, ĝisosta, ĝisrande, ĝisvivi

| **Ĝjangŝi/o** *geo pol* Csianghszi, Jiangxi <CN>

| **Ĝjangsu/o** *geo pol* Kanszu, Gansu <CN>

| **Ĝjaŭ/o** (1/10 ĵuan) quian <CN>

| **Ĝjinan/o** *geo* Jinan

| **Ĝofred/o** Gottfried <utónév>

| **Ĝoĉi/o** *tört* Dzsocsi

►Ĝoĉia apanaĝo: *tört* Dzsocsi ulusza

| **ĝoj/i** *ntr* örül vminek <pri v. pro>, örvendezik vmi felett <pri v. pro>

ĝoja: öröm-, örvendő, örvendetes, vidám

►ĝoja koro: örvendő szív

►ĝoja sciigo: örvendetes hír

ĝojo: **1)** öröm

►ne ekzistas ĝojo sen ojo: nincsen öröm ürm nélkül *szin* ne ekzistas rozoj sen dornoj

►kiun malĝojo ne turmentis, tiu ĝojon ne sentas^Z: *közm* akit nem ért bánat, örömet sem érez

►kun elfluanta ĝojo: túlradó örömmel

2) *átv* öröm <örvendezés tárgya>

►saĝa filo estas ĝojo por sia patro: *bibl* a bölcs fiú örömet szerez az apjának

ĝojegi: *ntr* ujjong *szin* jubili

ĝojego: nagy öröm, hatalmas öröm

ĝojigi: *tr* megörvendeztet, örömet okoz vkinek <n>

ĝojiga: megörvendeztető, örvendetes

►ĝojiga turno de lia vivo: életének örvendetes fordulata

ekĝoji: *ntr* megörül, örülni kezd

fiĝoji: *ntr* pej kárörvend, kárörvendezik

fiĝojo: *pej* káröröm

malĝoji: *ntr* bánkodik, búslakodik vmin <pri v. pro>

malĝoja: bús, bánatos

malĝojo: **1)** bú, bánat, szomorúság

2) *átv* bánat <tárgya>

►vi estas malĝojo por viaj gepatroj: szüleid bánata vagy malĝojigi: *tr* búsít, elszomorít, bánatot okoz vkinek <n>

senĝoja: örömtelen

ĝojfajro: örömtűz

ĝojkrii: *ntr* örömeben kiált

ĝojkrio: örömkialtás

l.m. vivoĝojo

| **ĝonk/o** *hajó* dzsunka

| **ĝu/i** **1)** *tr* élvez

►ĝui bonan vinon: jó bort élvez

►ĝui la vivon: élvezi az életet

2) *tr* *átv* élvez

►ĝui altan salajron: magas fizetést élvez

►ĝui la konfidon de la komunumo: élvezi a közösség bizalmát

►ĝui rajtojn: jogokat élvez

ĝua: élvezetes

ĝuo: élvezet

ĝuego: nagy élvezet

ĝuinda: élvezetes

ĝuplena: élvezettel teli, élvezetes

ĝuema: élvhajhász, élveteg

ĝuigi: *tr* élvezetessé tesz

satĝui: *tr* kiélvez, kedvére élvez

ĝuamo: élvhajhászás, élvettség

| **ĝuĉe/o** *pol fil* dzsucse

| **ĝungar/o** *fn* dzsungár

Ĝungarujo, Ĝungario: *geo* Dzsungária

| **ĝuang/a** *mn nyt* dzsuang <zha>

| **ĝust/a** **1)** helyes, megfelelő, korrekt

►en ĝusta momento: a megfelelő pillanatban

►ĝusta direkto: helyes irány

►ĝusta esprimo: megfelelő kifejezés

►ĝusta homo en la ĝusta loko: megfelelő ember a megfelelő helyen

►ĝusta metodo: helyes módszer

►havi la kapon sur la ĝusta loko^Z: helyén van az esze

2) helyes, pontos

►ĝusta sumo de la adicio: az összeadás pontos összege

►plani laŭ ĝustaj kalkuloj: pontos számítások szerint tervez

ĝuste: **1)** helyesen, jól, megfelelően

►ĝuste funkcii: megfelelően működik

►por diri pli ĝuste: pontosabban szólva

►tre ĝuste!: nagyon helyes!

2) éppen, pontosan

►ĝuste antaŭ du monatoj li mortis: pontosan két hónappal ezelőtt halt meg

►ĝuste antaŭ miaj okuloj: pont a szemem láttára

►ĝuste kiam: éppen amikor

►ĝuste nun: éppen most

►ĝuste pro tio mi ne volas respondi: éppen emiatt nem akarok válaszolni

►ĝuste tion mi kritikis: éppen azt kifogásolom

►mi ĝuste volis malfermi la pordon: éppen az ajtót akartam kinyitni

ĝustaĵo: helyes dolog, igaz dolog, megfelelő dolog

►mia buŝo parolas ĝustaĵon: *bibl* ajkam őszintén szól

►ne vi decidis, kio estas ĝustaĵo: nem te döntöd el, mi a helyes

ĝusteco: helyesség

►la ĝusteco de liaj kalkuloj: számításai helyessége

►lingva ĝusteco: nyelvhelyesség

ĝustigi: **1)** *tr* igazít, kiigazít, megigazít, beállít

►ĝustigi la kravaton: megigazítja a nyakkendőt

►ĝustigi la horloĝon: beállítja az órát

2) *tr* igazol

►ne ĝustigu la kulpinton: ne igazold az elkövetőt

ĝustiga: igazító, beállító, helyesbítő

►ĝustiga ŝraŭbo: *tech* beállítócsavar

►ĝustiga komuniko: helyesbítő közlemény

ĝustigilo: *tech* beállítókészülék

alĝustigi: *tr* adjusztál, hozzáigazít, adaptál

alĝustigi: *ntr* illeszkedik, alkalmazkodik

alĝustigilo: *tech* adapter

►alĝustigilo de nulpunkto: *tech* nullapontállító

malĝusta: helytelen, pontatlan, téves

malĝustaĵo: helytelen dolog, pontatlanság, hiba

malĝusteco: helytelenség

malĝustigi: *tr* elront, elállít, pontatlanná tesz

reĝustigi: *tr* helyesbít, helyreigazít, helyrehoz, korrigál

reĝustigadi: *tr* helyreigazgat

reĝustigo: helyreigazítás, helyesbítés, helyrehozás, korrekció

ĝustadire: igazából, pontosan szólva

ĝustalfarita: passzentos, feszes, testhez simuló

ĝustatempa: időben történő, megfelelő idejű

ĝustatempa: időben, jókor, idejekorán

| **h 1)** h <hang és betű>

2) H: *zene ne H l. B*

ho: há <betűnév>

H-bombo: *kat* hidrogénbomba

H-relo: *vsút* H-sín, H profilú sín

H-šalto: *tech* H-kapcsolás

| **ha!** *isz* ó!, oh!, ah!, ejha! <csodálkozás, meglepetés>

►ha, êu estas vi?!: ah, te vagy az?!

►ha, tio estas terura!: ó, ez szörnyű!

►ha, kia ĉarmulino: ejha, milyen bájos nő!

ha ha!: **1)** *isz* ejha, a mindenit! <fokozott csodálkozás>

►ha ha! la tero glutis lin: ejha, a mindenit, a föld nyelte el!

2) *isz* hahaha!, hahaha! <nevetés és ironia>

►ha ha ha! êu vi volas superi min en ŝakludo: hahaha, te akarsz legyőzni engem sakkban?!

►ha ha ha! vi sukcesis ridigi min: hahaha, sikerült megnevettetned!

hahai: *ntr hgut* hahotázik

ha lo!: *isz* halló! <telefon, távoli hívás>

| **haban/o** *fn* habán

habana: *mn* habán

►habana ceramiko: habán fazekasság

| **Habel** *bibl* Ábel

►Habelon mortigis lia frato Kaino: Ábelt testvére, Káin ölte meg

| **Habel/o 1)** Ábel <személynév>

2) *átv* ábel <ártatlan áldozat>

| **habilit/i** *tr tud* habilitál <tudományos fokozatra emel>

►pasintjare oni habilitis lin: a múlt évben habilitálták

habilito: *tud* habilitálás, habilitáció <tudományos fokozatra emelés>

habilita: **1)** *tud* habilitált

►habilita doktoro: habilitált doktor, nagydoktor *szin* habilitiĝinta doktoro

2) *tud* habilitációs

►habilita prelego: habilitációs előadás

►habilita proceduro: habilitációs eljárás

habilitiĝi: *ntr tud* habilitál <tudományos fokozatot szerez>

►habilitiĝinta doktoro: *isk* habilitált doktor, nagydoktor *szin* habilita doktoro

habilitiĝo: *tud* habilitáció <tudományos fokozat megszerzése>

| **habilitaci/o** l. habilito

| **habitat/o** *öko* lelőhely, termőhely, habitat

| **Habsburg/oj** *tört* Habsburgok

| **habutaj/o** *tex* habutai, japán selyem

| **haĉ/i 1)** *tr* vonalkáz, satíroz *szin* strekumi

2) *tr* <kéz élével> ütögetve masszíroz

haĉo: vonalka <satírozásnál> *szin* ombrostreko

haĉado: **1)** vonalkázás, satírozás

2) ütögető masszírozás

| **haĉek/o** l. v-hoketo

| **hadean/o** *geo* hadaikum <a földtörténet első eonja>

| **Hades/o 1)** *mit* Hadész <az alvilág istene> vö. Orko 1

2) *mit* Hadész <alvilág> vö. Orko 2

3) *bibl* pokol, seol, alvilág

| **hadis/o** *iszl* hadís <Mohamed mondásai, cselekedetei>

| **Hadrian/o** *tört* Hadrianus

| **Hadrianapol/o** *tört geo* Drinápoly

| **hadron/o** *fiz* hadron

| **Hafiz/o** *ir* <Hvádzsa Samsz ad-Dín> Háfiz

| **hafni/o** *kém* hafnium <Hf>

| **Hag/o** *geo* Hága

| **Hagad/o** *vall* haggada

Hagada: *vall* haggadikus

| **Hagar/o** *bibl* Hágár

►Hagaro naskis Išmaelon al Abrahamo: Hágár Izmaelt szülte Ábrahámnak

| **hagiograf/o 1)** *bibl* szent író, sugalmazott szerző <ótestamentumi könyv szerzője>

2) *kr* hagiográfus, szentek életrajzírója

hagiografio: *kr* szentek élete, hagiográfia

| **hagis/o** *gaszt* haggis <aprólékkal és zabliszttel töltött birkagyomor> *szin* šafstomakaĵo

| **haĝ/o** *iszl* hádzs, mekkai zarándoklat

haĝulo: *iszl* hadzsi, mekkai zarándok

| **Haiti/o** *geo pol* Haiti <HT>

haitia: **1)** *mn* haiti

2) *mn nyt* haiti kreol

haitiano: *fn* haiti lakos

| **hajd/o** *fn* haida

hajda: *mn nyt* haida, szkittaget <hai>

| **Hajdarabad/o** *tört geo* Haidarábád, Hyderabad

| **hajduk/o 1)** *tört kat* hajdú

2) *tört* hajdú <szolga>

3) *tört* hajduk, <délszláv> felkelő <a törökök ellen>

| **Hajf/o** *geo* Haifa

| **Hajfong/o** *geo* Haiphong, Hai Phong

| **hajk/o** *ir* haiku <japán versforma>

| **hajl/o** *met* jégeső

►la hajlo forbatis la rikolton: a jég elverte a termést

hajli: **1)** *ntr met* jég esik

►tra dek minutoj dense hajlis: tíz percen át sűrű jég esett

2) *ntr átv* záporozik

►sagoj hajlis sur la malamikon: nyilak záporoztak az ellenségre

hajlero: *met* jégszem

hajleto: *met* jégdara *szin* grajlo

| **Hajnan/o** *geo pol* Hajnan, Hainan <CN>

| **hak/i 1)** *tr* <ütve> vág, <vágva> csap

►haki arbon: fát kivág

►haki brullignon sur bloko: tuskón fát vág

►nek por haki, nek por baki^Z: istennek nem gyertyája, ördögnek nem piszkafája <semmirevaló>

►vi povas eĉ haki lignon sur lia kapo: fát lehet vágni a hátán

2) *tr átv* tönkrevág, összekaszabol

►hajlo hakis la rikolton: a jég elverte a termést

3) *tr átv* akadozva ad elő

►hakata parolo: szaggatott beszéd, összefüggéstelen beszéd

►hakata stilo: egyenetlen v. darabos stílus

►haki la vortojn: szaggatottan beszél, akadozva beszél

hako: csapás, vágás

►hako post hako estas la plej efika atako^Z: *közm* nem egy nap épült fel Buda vára

►unu hako kverkon ne faligas^Z: *közm* nem egy vágással döntik le a tölgyet

hakado: vágás, kivágás

►hakado de ligno donas lignerojn^Z: *közm* ahol fát vágnak, ott hullik a forgács

hakaĵo: vágott dolog, vagdalék

haketi: *tr* apróra vág

►haketiĵa viando: *gaszt* vagdalt hús *szin* viandhaketiĵo

haketaĵo: *gaszt* vagdalék

haketilo: *gaszt* <konyhai> bárd

hakilo: balta, fejsze vö. adzo, toporo

hakilego: fejsze *szin* toporo
 hakileto: balta
 hakisto: favágó *szin* arbohakisto
 ĉirkaŭhaki: *tr* körbevág <levágja a felesleget>
 dehaki: *tr* levág vhonnan <de>
 ▶dehaki branĉon de la arbo: levág egy ágat a fáról
 ▶dehaki la kapon: levágja a fejét, lefejez
 dehakejo: *agr* irtás
 dishaki: *tr* szétvág, kettévág
 ▶li dishakis la porkon en du partojn: kettévágta a disznót
 elhaki: *tr* kivág, kiváj
 ▶elhaki vojon en la roko: utat vág a sziklában
 forhaki: *tr* levág, vágással eltávolít
 ▶forhaku la ŝelon de la arbo: vágd le a fa kérgét
 trahaki: *tr* átvág
 ▶Aleksandro la Granda trahakis la Gordian nodon per unu tranĉo:
 Nagy Sándor egy vágással átvágta a gordiuszi csomót
 ▶trahaki al si vojon: utat tör magának
 ▶trahaki tunelon en la monto: alagutat vág a hegyben
 hakarmilo: *kat* vágófegyver
 hakbloko: favágó tuskó, vágótuskó *szin* hakŝtipo
 hakfojno: *agr* szecska
 hakfosilo: *agr* kapa *szin* hojo
 hakfunkcio: *inf* tördelőfüggvény, hasítófüggvény
 hakglavo: *kat* vágókard
 hakilnuko: balta foka
 hakplato, haktabulo: *gaszt* vágódeszka *szin* tranĉotabulo
 hakruleto: *gaszt* csevapicsca
 hakŝtipo: favágó tuskó, vágótuskó *szin* hakbloko
 haktranĉilo: bárd, bozótévágó kés
 haktabelo: *inf* tördelőtáblázat, tördelőtábla, hasítótábla
 hakvaloro: *inf* hasítóérték
l.m. arbohakejo, batalhakilo, buĉhaki, fojnahaketo, ĵethakilo,
 kaŝhako, manhakilo, punhakilo, ŝtonhakisto, viandhaketaĵo
 | **hakam/o** *tex* hakama <bő japán nadrág>
 | **hal/o 1)** *ép* csarnok
 2) hall, nagyterem
 antaŭhalo: előcsarnok
l.m. arthalo, balhalo, bazarhalo, doganhalo, festohalo, foirhalo,
 kolonhalo, promenhalo, sporthalo, vendohalo
 | **haladz/o 1)** mérges kigőzölgés, bűzös kipárolgás, miazma *szin*
 misgaso
 2) bűz, rothadásszag, rothadt szag
 ▶marĉa haladzo: mocsárbűz
 haladza: bűzös, bűzt lehelő, miazmás
 haladzi: *ntr* bűzt lehel, bűzősen párolog, bűzt áraszt
 haladziĝi: *tr* bűzősít, bűzőssé tesz
 haladziĝi: *ntr* bűzőssé válik
 enhaladziĝi: *ntr* gáztól megfullad
 | **halaĝ/o** *fn* haladzs
 halaĝa: *mn nyt* haladzs
 | **halal/o** hallala <pénznem>
 | **halanĝ/o** halandzsa
 | **halebard/o** *kat* alabárd
 halebardisto: *kat* alabárdos
 | **haleluja!** *isz kr* alleluja!, halleluja!
 | **Halep/o** *geo* Aleppó, Haleb
 | **half/o** *sp* fedezet, összekötő, half
 | **haliaet/o** *áll* rétisas *szin* maraglo <Haliaeetus>
 | **Halikarnas/o** *tört geo* Halikarnasszosz

▶Halikarnasa maŭzoleo: *ép műv* halikarnasszoszi mauzóleum
 | **haliĥer/o** *áll* kúpos foka, gömbölyűfejű foka, szürke foka
 <Halichoerus> *szin* grizfoko
 | **haliker/o** *l.* haliĥero
 | **haliot/o** *áll* tengeri fül <Haliotis>
 | **halist/o** *áll* fülcsiga <Radix auricularia>
 | **halit/o** *ásv* halit, kősó *szin* minsalo
 | **Hall/o** *geo* Halle
 | **halma/o** *játék* halma <táblajáték>
 | **halo!** *isz* halló!
 | **halo/o 1)** *csill* fényudvar, fénygyűrű, halo
 ▶galaksia haloo: galaktikus halo
 ▶Luna haloo: Hold-gyűrű, holdudvar
 ▶Suna haloo: Nap-gyűrű, napudvar
 2) *for* fényudvar
 kontraŭhaloilo: *csill* fényudvar-védőréteg
 | **halofit/o** *növ* sókedvelő növény, sótűrő növény <Halophyta> *szin*
 salplanto, saleja planto
 | **haloid/o** *ex l.* halogenido
 | **halogen/o** *kém* halogén
 halogenido: *kém* halogenid
 | **Haloven/o** *kr* halloween <mindenszentek előestéje>
 | **Halovin/o** *l.* Haloveno
 | **hals/o** *hajó* csücsökkötél
 halsi: *tr hajó* <csücsökkötéssel vitorlát> kifeszít
 | **halt/i** *ntr* megáll
 halt!: *isz* állj!
 halto: megállás, leállás
 ▶haltu!: állj!, stop!
 ▶post kvinminuta halto ni pluveturos: ötpercnyi állás után
 továbbmegyünk
 haltadi: *ntr* időzik, hosszabb időre leáll, tartózkodik vhol
 ▶la regimento haltadis du monatojn en la urbo: az ezred két hónapot
 állomásozott a városban
 haltejo: megállóhely, állomáshely *szin* haltoloko
 ▶aŭtobusa haltejo: autóbusz-megálló
 ▶bataliona haltejo: zászlóalj állomáshelye
 ▶fervoja haltejo: *vsút* vasúti megálló
 haltigi: *tr* megállít, leállít, megszüntet
 ▶haltigi maŝinon: gépet leállít
 ▶haltigi preterpasanton: járókelőt megállít
 ▶li haltigis sian rigardon sur la virino: tekintetét a nőn nyugtatta
 haltigilo: 1) *fn tech* kikapcsoló, leállító
 2) *fék szin* bremso
 haltilo: *tech* ütköző, határoló *szin* haltopeco
 antaŭhaltigi: *tr* időben leállít, megelőz
 ▶antaŭhaltigi la disvastiĝon de la infekto: megelőzi a fertőzés
 elterjedését
 nehaltigebla: megállíthatatlan, szünni nem akaró
 senhalta: megállás nélküli, szakadatlan
 ▶senhalta laborado: szakadatlan munka
 ▶veturi per senhalta trajno: *vsút* közvetlen vonattal utazik
 senhalte: megállás nélkül *szin* senĉese, senpaŭze
 haltohundo: *áll* vizsla
 ▶germana haltohundo: német vizsla
 ▶hungara haltohundo: magyar vizsla
 haltoloko: *közl* megállóhely *szin* haltejo
 haltopeco: *tech* ütköző, határoló *szin* haltilo
 haltospire: lélegzet-visszafojtva
 haltostreko: *knyv* gondolatjel

haltigoŝuo: *tech* fékpofa
l.m. batalhalto, nokthaltejo, spirhalto
| halter/o 1) *sp* súlyzó
 ▶diska haltero: tárcsás súlyzó
2) *áll* billér, rezgettyű, halter
 halteri: *ntr sp* súlyzózik
 halterado: *sp* súlyzózás, súlyemelés *szin* halterlevo
 halterego: *sp* tárcsás súlyzó
 halteristo: *sp* súlyemelő *szin* halterlevisto
 halterdiszko: *sp* súlyzó tárcsa
 halterlevisto: *sp* súlyemelő *szin* halteristo
 halterlevo: *sp* súlyemelés *szin* halterado
 halterstango: *sp* súlyzórúd
| haltron/o *vill* Hall-generátor *szin* Hall-generatoro
| halucin/o *pszi* hallucinálás, hallucináció, érzéksalódás, beteges képzelődés
 halucina: *pszi* hallucinációs, érzéksalódással kapcsolatos
 halucini: *tr pszi* érzéksalódást okoz vkinek <n>, <érzékileg> megteveszt
 halucinato, halucinulo: *fn pszi* hallucináló beteg
 haluciniği: *ntr pszi* hallucinál, képzelődik, rémeket lát
 halucinozo: *pszi* hallucinosis, érzéksalódással járó pszichózis *szin* halucina deliro
 halucinogena: *pszi* hallucinogén, érzéksalódást előidéző
 ▶halucinogena substanco: hallucinogén anyag
| halucinaci/o *l.* halucino
| haluks/o *anat* öregujj, nagy lábujj, hallux *szin* piede dikfingro
| halva/o *gaszt* halva
| hamadriad/o 1) hamadriád, erdei nimfa
2) *áll* galléros pávián <Papio hamadryas>
| hamak/o függőágy *szin* pendlito
| hamamelid/o *növ* csodamogyoró, varázsmogyoró <Hamamelis>
 ▶hamamelidedoj: <Hamamelididae>
| Haman/o *bibl* Hámán
 ▶Hamano estis ministro de Aĥaŝveroŝo: Hámán Ahasvéros minisztere volt
| Hamburg *geo pol* Hamburg <város és szövetségi állam> <DE>
 hamburgaĵo: *gaszt* hamburger *szin* hamburgero
| hamburger/o *gaszt* hamburger *szin* burgero
 ▶bovaĵa hamburgero: marhahamburger
 fiŝhamburgero: *gaszt* halhamburger
| Hamilkar/o *tört* Hamilkár
| hamiltonian/o *fiz* Hamilton-operátor, nabla
| Hamlet/o *ir* Hamlet
 ▶Hamleto estas la protagonisto de la samnoma dramo de Ŝekspiro: Hamlet Shakespeare azonos nevű drámájának a főszereplője
| Hampŝir/o *geo* Hampshire
 Nov-Hampŝiro: *geo pol* Új Hampshire, New Hampshire <US>
| hamstr/o 1) *áll* hörcsög <Cricetus>
 ▶bruna hamstreto, griza hamstreto, migra hamstro: szürke hörcsög <C. migratorius>
 ▶ĝungaria hamstreto: dzsungáriai törpehörcsög <Phodopus sungorus>
 ▶ordinara hamstro, kampa hamstro, granda hamstro: közönséges hörcsög, kelet-európai hörcsög <C. cricetus> *szin* kriceto
 ▶ora hamstro, siria hamstro, mezohamstro: <szíriai> aranyhörcsög <Mesocricetus auratus>
 ▶hamstreto de Campbell: Campbell-hörcsög <Phodopus campbelli>
 ▶hamstreto de Eversmann: Eversmann-törpehörcsög <Cricetulus eversmanni>

▶hamstreto de Roborovskij: Roborovszki-hörcsög <Phodopus roborovskii>
 hamstredoj: *l.* kricetedoj
2) *átv* *gazd* áruhalmozó, harácsoló
 hamstri: *tr* *gazd* összeharácsol, felhalmoz <árut>, tömegesen felvásárol
| Hamurab/o *tört* jog Hammurapi, Hammurábi
| han/o *fn* han <kínai nemzetiség>
 hana: *mn* nyt han
| hanap/o *műv* serleg, kupa <fedeles, talpas ivóedény>
| hanci/o *knyv* hanzi, kínai írásjegy
| handbal/o *l.* manpilko
| handikap/o 1) *sp* hendikep, <az esélyesebbet sújtó> hátrány
2) *orv* *pszi* fogyatékos
3) *ált* hátrány
 handikapi: **1)** *tr* *sp* hendikeppel, hátránnyal sújt
2) *tr* *orv* fogyatékos sújt
 handikapulo, handikapito: *orv* *pszi* fogyatékos, fogyatékkal élő
 ▶korpa handikapito: mozgáskorlátozott
 ▶mensa handikapito: *pszi* szellemi fogyatékos
 plurhandikapulo, plurhandikapito: *fn* halmozottan fogyatékos
| handspek/o emelőrúd, feszítővas <nehéz terhekhez> *szin* levstango
| hangar/o 1) *rep* hangár
2) gépszín, csűr
| Hangĝoŭ/o *geo* Hangcsou, Hangzhou
| Hanibal/o *tört* Hannibál
| Hanoj/o *geo* Hanoi
 ▶Hanojo estas la ĉefurbo de Vjetnamio: Hanoi Vietnam fővárosa
| Hanovr/o *geo* Hannover
| Hans/o *gazd* tört Hanza
 ▶Hansa Ligo: Hanza-szövetség
 ▶Hansa ŝipo: *hajó* Hanza-hajó
 ▶Hansa urbo: Hanza-város
| hant/i *tr* kísért <szellem>, szellemként látogat vö. fantomi
 ▶hantata kastelo: szellemkastély
| Hanuman/o *mit* ir Hanumán, Hanumat <majomisten>
| haom/o *vall* haoma <szent ital>
| haor/o *tex* haori <kimonó felett hordott kabátka> <JP>
| hapaks/o *nyt* hapax legomenon, egyszer előforduló szó
| hapal/o *ex l.* kalitrikso
| haplografi/o *knyv* haplográfia <ismétlődő szótag egyszeri lemásolása> vö. ditografio
| haploid/a *l.* unuploida
| har/o 1) *anat* szőr, szőrszál, hajsál, pilus
 ▶blondaj haroj: szőke haj
 ▶eĉ unu haro ne falos de via kapo: egy hajszál sem görbül meg
 ▶havi falsajn harojn: vendég-haja van, parókát visel
 ▶haroj: haj, szőrzet *szin* hararo
 ▶krispaj haroj: göndör haj
 ▶la haroj disstariĝas al li: égnek áll a haja
 ▶liaj haroj hirtiĝas: égnek áll a haja
 ▶tio kaŭzas al li grizajn harojn: *átv* sok fejtörést okoz neki
2) *növ* szőr, szőrszál
 haraĵa: szőrös, hajas
 haraĵo: **1)** szőrös, hajas bőr
2) *tex* szőrtexília, szőrszövet, szítaszövet
 hararo: **1)** haj, hajzat *szin* kapharoj
 ▶helika hararo: diabolófrizura, csigafrizura *szin* harheliko
 ▶li ŝiris al si la hararon: megtépte a haját

►paĝia hararo: apródfrizura

2) szőrzet

3) ex paróka l. peruko

harego: áll sörte

►haregoj de porko: disznó sörtéi

hareto: vékony hajszál, szőrszál

►pendi de hareto: hajszálon függ, hajszálon múlik

hariĝi: *ntr* szőrösödik, hajjal borítódik

haristo: *ritk* fodrász, borbély l. barbiro, frizisto

haroza, harumita: szőrös *szin* harplena, harriĉa

senhara: szőrtelen, tar, csupasz, kopasz

senhariĝi: *tr* szőrtelenít, kopaszt

senhariĝi: *ntr* szőrtelenedik, kopaszodik

senharulo: kopasz ember

hararangō: hajviselet, frizura

harbendo: hajpánt

harbroĉo: hajcsat

harbroso: hajkefe

harbulbo: *anat* hajhagyma

harĉasaĵo: prémes zsákmány

harĉemizo: *kr* szőrcsuha

hardika: hajszálvékony

harfarbo, hartinkturo: hajfesték

harfarbado, hartinkturado: hajfestés

harfasko, harvosto: lófarok <hajviselet>

harfasketo: frufru

harfendi, harspliti: *ntr* pej akadékoskodik, kukacoskodik, szőrözik

harfendado, harsplitado: *pej* szőrszálhasogatás, akadékoskodás,

kukacoskodás, szőrözés

harfendema: *pej* szőrszálhasogató, akadékoskodó, szőröző

harfoliklo: *anat* szőrtüsző, folliculus pili

harfoliklito: *orv* szőrtüszőgyulladás

harheliko: diaboló frizura *szin* helika hararo

harhirtiga: hajmeresztő

harkrispigilo: hajcsavaró

harkrono: hajkoszorú

harlarĝo: hajszálnyi szélesség v. különbség

►harlarĝo da diferenco: hajszálnyi különbség

►je harlarĝo li maltrafis la celon: egy hajszállal elvétette a célt

harligo, harplekto: hajfonat, copf *szin* treso

harlinimento: arcszesz *szin* harlocio

harlocio: arcszesz *szin* harlinimento

harnodo, hartubero: konty

harnuancigo: bemosás <haj>

harokuloj: l. bibiedoj

harpinĉileto: szemöldökcsipesz

harpinglo: hajtű

harplena, harriĉa: szőrös *szin* haroza, harumita

harpreciza: hajszálpontos

harradiko: *anat* hajgyökér

harreto: hajháló

harriĉa: dús hajú, dús szőrzetű

harrubando: hajszalag

harsekigilo: hajszáritó *szin* feno 2

harstariga: hajmeresztő

hartufo: hajcsomó, üstök

l.m. akselharoj, ĉevalharo, glandoharo, grizhara, kamelharo,

kapharoj, kolharoj, kovroharoj, liparoj, makulhara, nazharo,

okulharoj, pubharoj, taŭzhara, vangoharoj, venushararo, vertharoj

| **harakir/i** *ntr* harakirit követ el

harakiro: harakiri

| **Harald/o** Harald

| **Harare/o** *geo* Harare

►Harareo estas la ĉefurbo de Zimbabvo: Harare Zimbabwe fővárosa

| **Harbin/o** *geo* Harbin

►Harbino estas la ĉefurbo de Hejlongĝjango: Harbin Hejlungcsiang fővárosa

| **Harc/o** *geo* Harz-hegység

| **hard/i** 1) *tr tech* megedz

2) *tr tech* kikeményít, megkeményít

►hardi betonon: betont megköt

3) *tr átv* megedz <testileg v. lelkiileg>

hardebla: *tech* edzhető, kikeményíthető

hardita: *tech átv* edzett

►hardita en akvo, oleo: vízben, olajban edzett

►hardita karaktero: edzett jellem

►hardita klingo: edzett penge

►hardita ledo de ŝildo: pajzs kikeményített bőre

►rapide hardita mortero: gyorsan megkötött habarcs

harditeco: *tech átv* edzettség

hardiĝi: *ntr tech átv* megedződik, megkeményedik

malhardi: 1) *tr tech* kilágyít, megereszt

2) *tr átv* elkényelmesít, elpuhít

hardluti: *tr tech* keményforraszt *szin* brazy

hardosalo: *tech* edzőső

l.m. rapidharda

| **hardkor/o** *zene* hardcore

| **hardvar/o** l. aparataro

| **hare/o** 1) *iszl* hárem, női lakosztály

2) *iszl* hárem <hárembeli nők>

| **haring/o** *áll* hering <Clupea harengus>

| **Harjan/o** *geo pol* Harijana, Haryana <IN>

| **haris/o** *gaszt* harissa <csípős mártás kuszkuszhoz>

| **harki/o** harki <franciabarát algériai>

| **Harlem/o** *geo* Harlem

| **Har-Magedon/o** *bibl* Harmagedon, Armageddon

| **harmon/o** *fiz* felharmonikus, felhang *szin* kromtono

harmona: 1) *mn fiz* felharmonikus

2) *mn mat* harmonikus

unuharmona: *fiz* egyszerű harmonikus

neharmona: *fiz mat* anharmonikus

| **harmoni/o** 1) *zene* összhang, harmónia

►etendita harmonio: tág szerkesztésű harmónia

►harmonio de sonoj, versoj: hangok, verssorok összhangja

►kompakta harmonio: szűk szerkesztésű harmónia

2) *ált* összhang, harmónia <dolgok között>

►harmonio de koloroj: színharmónia

►rompi la harmonion de la mebloj: megtöri a bútorok összhangját

3) *átv* összhang, harmónia <emberek között>

►en nia familio regas harmonio: a családukban összhang uralkodik

►vivi en harmonio: összhangban élnek

harmonia: harmonikus, összhangzó, összhangzatos

►harmoniaj trajtoj de la vizaĝo: az arc harmonikus vonásai

►vivi inter si harmonie: harmóniában élnek

harmonii: *ntr* harmonizál, összhangban van

harmoniiĝi: 1) *tr* összhangba hoz, harmonikussá tesz

2) *tr zene* harmonizál

misharmonia, neharmonia: 1) *zene* diszharmonikus, összhangtalan, széthangzó

2) *átv* diszharmonikus, zavaró, oda nem illő, elütő

neharmoniigebla: összeegyeztethetetlen
 harmoniscienco: *zene* összhangzattan *szin* harmoniko 2
 | **harmonik/o 1**) *zene* ált harmonika
 ▶ligna harmoniko: facimbalom, xilofon
 2) *zene* összhangzattan *szin* harmoniscienco
l.m. anĉharmoniko, blovharmoniko, buŝharmoniko, frapharmoniko, frotharmoniko, glasharmoniko, tirharmoniko
 | **Harmoni/o** *mit* Harmonia
 | **harmonium/o** *zene* harmónium
l.m. suĉharmoniumo
 | **harmoniz/i** *zene* harmonizál
 | **harnes/o** *tex* nyüst
 harnesero: *tex* nyüstszał
 | **harnis/o** *ritk* lószerszám *szin* jungilaro
 harnisi: *tr ritk* felszerszámoz, befog <igásállatot> *szin* jungi 1
 | **Harold/o** Harald <utónév>
 | **harp/o** *zene* hárfá
 ▶pinĉi harpon: hárfát penget
 harpi: *ntr zene* hárfázik *szin* ludi harpon
 harpisto: *zene* hárfaművész
 harpopiano: *zene* hárfazongora
l.m. eolharpo, pedalharpo
 | **harpagofit/o** *növ* ördögcsáklya <Harpagophytum>
 | **harpal/o** *áll* fémfutó, futrinka <Harpalus>
 | **harpi/o 1**) *mit* hárpia
 2) *átv* hárpia, zsémbes asszony
 3) *áll* hárpia <Harpia harpyja>
 | **harpun/o** szigony
 harpuni: *tr* megszigonyoz
 | **Harun ar-Rašid/o** *tört ir* Hárún ar-Rasíd
 ▶Harun ar-Rašido estis kalifo kaj protagonisto de Unu kaj Mil Fabeloj: Hárún ar-Rasíd kalifa és az Ezeregy éjszaka szereplője volt
 | **haruspeks/o** *tört* béljós, haruspex
 | **Hasdrubal/o** *tört* Hasdrubal
 | **hasi/o** *kém* hassium <Hs>
 | **Haskal/o** *tört* Haszkala, zsidó felvilágosodás
 | **haspel/o 1**) *tex* motolla, gombolyító, matringoló, cséve
 2) *vill* cséve
 haspeli: *tr* felcsévélt
 haspelaĵo: *tex* felcsévélt fonál, matring
 | **hasteloj/o** *koh* <ötvözet> hastelloj
 | **hast/i** *ntr* siet, lohol, igyekszik
 ▶ne hastu, tempo sufiĉas: ne siess, van még idő
 hasto: sietség, igyekezet
 ▶pro la hasto mi forgesis kunporti ŝlosilon: a sietségben elfelejtettem kulcsot hozni
 hasta: sietős, kapkodó
 ▶hasta konkludo: elsietett következtetés
 ▶haste-draste: sebbel-lobbal
 ▶haste-kapte: ide-oda kapkodva
 ▶nervoze hasta: idegesen kapkodó
 hastema: örökké siető, mindig kapkodó
 senhaste: ráérősen
 ▶iru senhaste, por ne veni laste: *közm* lassan járj, tovább érsz
 | **haŝi/o** *gaszt* <japán> evőpálcika *szin* kvajzo, manĝbastoneto
 | **haŝiŝ/o** hasis
 haŝiŝismo: *orv* hasismérgezés
 | **hat/i** *ritk* gyűlöl *szin* malamegi
 | **haŭbiz/o** *kat* mozsárágyú, tarack, haubic
 | **haŭl/i 1**) *tr* <kötele> húz

▶haŭlu streĉa la kablono: húzd feszesre a kábelt
 2) *tr* hajó <kötél> vontat
 ▶haŭli trunkojn: rönköket húz kötélen
 ▶haŭli bargono: bárkát vontat
 haŭlisto: *hajó* hajóvontató *szin* ŝiptrenisto
 | **haŭ-ruk!** *isz* hórúkk!
 | **haŭs/o¹** *fn* hausza
 haŭsa: *mn nyt* hausza <ha>
 | **haŭs/o¹** *gazd* hossz, növekvő konjunktúra *szin* alta konjunkturo
 | **haŭser/o** *hajó* hajókötel
 | **haŭsier/o** *gazd* hosszra játszó, hosszra spekuláló, hosszista vő.
 basiero
 | **haŭstori/o 1**) *növ* szívóka, szívószerv, haustorium *szin* suĉradiko
 2) *növ* szívófonál, szívóhifa, haustorium <gomba> *szin* suĉhifo
 | **haŭt/o 1**) *anat* áll bőr
 ▶eksalti el sia haŭto: majd leül meglepetésében, majd kiugrik a bőréből
 ▶esti nura haŭto kaj osto: csupa csont és bőr
 ▶havi delikatan haŭton: finom bőre van
 ▶lia haŭto alpendiĝis al la ostoj: csupa csont és bőr
 ▶li ne sentas sin bone en la propra haŭto: nem érzi jól magát a bőrében
 ▶metu vin en mian haŭton: képzeld magad az én helyzetembe
 ▶mi ne volus vidi min en lia haŭto: nem szívesen lennék a bőrében
 ▶mi tanos al vi la haŭton!: szíjat hasítok a hátadból!
 ▶savi sian haŭton: menti a bőrét
 ▶streĉiĝi el la haŭto: összeszedi minden erejét
 2) *ált* bőr, héj
 ▶deŝiri la haŭton de kolbaso: lehúzza a kolbász héját
 ▶kuiro terpomojn en ilia haŭto: krumplit főz héjában
 haŭtego: vastag bőr
 ▶porka haŭtego: disznóbőr
 haŭtero: *anat* korpa, bőrpikkely
 enhaŭta: *anat* bőrben levő, intradermalis *szin* enderma
 enhaŭtumi sin: vkinek a bőrébe bújik, a bőrébe képzelet magát
 ▶enhaŭtumu vin al mi: képzeld magad a bőrömben
 senhaŭtigi: *tr* megnyúz
 ▶senhaŭtigi angilon: angolnát megnyúz
 ▶senhaŭtigi viva: elevenen megnyúz
 subhaŭta: *anat* bőr alatti, subcutan, hypodermaticus *szin* subderma, hipoderma
 ▶subhaŭta injekto: subcutan injekció
 subhaŭto: *anat* hipoderma, alhám, bőr alatti kötőszövet *szin* subdermo, hipodermo
 haŭtfaldo: *anat* bőrredő
 haŭtgreftado: *orv* bőrimplantáció, bőrbeültetés
 haŭtinflamo: *orv* bőrgyulladás
 haŭtkoloro: bőrszín
 haŭtkremo: testápoló krém, bőrkrem
 haŭtkuracisto: *orv* bőrgyógyász
 haŭtlobo: *anat* bőrleány
 haŭtmalsano: *orv* bőrbetegség
 haŭtpinglo: testékszer, piercing
 haŭtproksima: emberközeli
 haŭtsako: *áll* zseb <kenguru>
 haŭtspirado: *biol* bőrlégzés
 haŭtŝmiraĵo: bőrkendő
l.m. dikhaŭta, dikhaŭtuloj, lardhaŭto, ruĝhaŭta, serpenthaŭto, ungohaŭteto, vakshaŭto
 | **hav/i 1**) *tr* bír, van neki

►havi domon: háza van
 ►havi multe da mono: sok pénze van
 ►nin ĉiam ravas, kion ni ne havas^Z: *kōzm* az ember mindig arra vágyik, ami nincs
 mindig az kell, ami nincs
 2) *tr* van neki vmije <n>, rendelkezik vmivel <n>
 ►havi febron: láza van
 ►havi nigran barbon: fekete szakállá van
 ►havi sur si grizan palton: szürke felöltőt visel
 ►havi eksterordinarajn kapablojn: rendkívüli képességei vannak
 havo: 1) bírás, tulajdonlás
 2) *gazd* vagyon *szin* havaĵo
 ►ju pli da havo, des pli da pravo^Z: *kōzm* pénz beszél, kutya ugat
 ►malpli da havo, malpli da zorgoj^Z: *kōzm* kisebb vagyon, kisebb gond
 ►pli feliĉa sinjoro sen havo ol riĉulo sed sklavo^Z: *kōzm* bár koplal a farkas, mégsem cserélne kalmárnak ebével
 havado: bírás, tulajdonlás
 havaĵo: *gazd* vagyon, jószág
 ►forportu vian pakajon kaj havaĵon: szedd a sátorfádat
 ►hereda havaĵo: öröklött birtok
 ►publika havaĵo: *jog* közkincs, public domain
 havebla: kapható, megszerezhető
 ►la romano haveblas ĉe la libroservo: a regény kapható a könyvküldő szolgálatnál
 havigi: *tr* juttat, szerez vkinek <al> vmit <n>
 ►havigi al si la novan romanon: megszerzi magának az új regényt
 ►havigi al si tempon: időt szakít magának
 ►havigi subvencion al la sportklubo: pénzügyi támogatást szerez a sportegyesületnek
 ►havigi al mi la plezuron, ke: add meg nekem azt az örömet, hogy havigi: *ntr* jut vkinek <al>
 ►de la patro haviĝis al li domo: az apáról egy ház maradt rá
 ►ne haviĝis al mi la feliĉo: nem volt részem a szerencsében
 ►se haviĝos al mi tempo por tio: ha lesz rá időm
 havinda: kíváncsi, megszerzendő
 ekhavi: *tr* meglesz vkinek vmi <n>, megkap vmit <n>
 ►kiam mi ekhavas la aŭton, mi tuj veturigis vin al via patrino: amint meglesz a kocsim, elviszlek anyádhoz
 enhavi: *tr* van benne vmi <n>, tartalmaz, magában foglal
 ►la barelo enhavas dek litrojn: a hordó tíz liter térfogatú
 ►la libro enhavas dek ĉapitrojn: a könyvben tíz fejezet van
 ►la plado ne enhavas salon: az ételben nincs só
 ►la prezo enhavas la afrankon: az árban benne van a portó
 enhavo: tartalom
 ►enhavo je alkoholo: alkoholtartalom
 ►opa enhavo: *inf* osztott tartalom
 ►tabelo de enhavo: tartalomjegyzék
 enhaveco: befogadóképesség, kapacitás, űrtartalom *szin* kapacito
 enhav-mastrumo: *inf* tartalomkezelés
 enhav-mastruma sistemo: tartalomkezelő rendszer
 enhavoriĉa: tartalmas
 forhavi: 1) *tr* nélkülöz, nincs neki
 ►mi povas nun forhavi mian poŝtranĉilon: most nélkülözni tudom a zsebkésemet
 2) *tr* *átv* megvan nélküle
 ►por iom da tempo vi povas forhavi min: egy kis időre megleszel nélkülem
 kunhavi: *tr* együtt bír, együtt van nekik
 ►mi kunhavas la opinion: osztom azt a véleményt

►ni kunhavas domon ĉe la urborando: a város szélén van egy közös házunk
 malhavi, nehavi: *tr* nincs neki vmije <n>, nélkülöz vmit
 ►de nehavanto eĉ reĝo nenion ricevos^Z: *kōzm* ahol nincs, ott az isten sem vesz
 ►li malhavas parencojn: nincsenek rokonai
 ►mi malhavas por tio financajn rimedojn: nincsenek meg rá az anyagi eszközeim
 ►ni malhavas vian helpon: nélkülözzük a segítséget
 nehavo, nehavado: vminek a hiánya, nélkülözése, nincstelenség
 ►malriĉigas ne nehavado, sed trogranda dezirado^Z: *kōzm* hol a szegény úr akar lenni, ott vész
 ott vész a szegény, ahol úrrá akar lenni
 nehavebla: nem birtokolható, nem kapható, nem beszerezhető
 ►la libro nun ne estas havebla: a könyv most nem kapható
 nemalhavebla: nélkülözhetetlen
 ►via helpo estas por mi nemalhavebla: segítség nélkülözhetetlen számomra
 plihavigo: többletjuttatás
 senenhava: tartalmatlan
 senhava: vagyontalan, nincstelen
 senhavigi: *tr* megfoszt vkit <n> vmitől <de v. je>, kisémmiz
 ►ne senhavigu min de la plezuro: ne fosz meg az örömtől
 ►oni senhavigis la kamparanojn je iliaj teroj: megfosztották a parasztokat földjeiktől
 senhavigo: megfosztás, kisémmizés, vagyoneklobzás
 ►kompleta senhavigo: *jog* teljes vagyoneklobzás
 senhavigi: *ntr* vagyonát veszti, elszegényedik, <vagyoni>lagon
 tönkremergi
 senhavulo: nincstelen, vagyontalan
 surhavi: *tr* van rajta vmi <n>, visel, hord magán *szin* porti 3, surporti
 ►la domo jam surhavas tegmenton: a házban már van tető
 ►surhavi bluan pantalonon: kék nadrágot hord
 unuhava: *mat* egységelemes;
 -hava: vmivel rendelkező, vmivel bíró *l.* influhava, mankhava, monhava, truhava
 | **Havaj/o** *geo pol* Hawaii <sziget és tagállam> <US>
 havaja: *mn* hawaii
 ►havaja kreola: *mn nyt* hawaii kreol
 havajano: *fn* hawaii
 | **Havan/o** *geo* Havanna
 ►Havano estas la ĉefurbo de Kubo: Havanna Kuba fővárosa
 | **haven/o** 1) *hajó* kikötő
 ►elŝipiga haveno: kirakodókikötő
 ►estuara haveno: torkolati kikötő
 ►enŝipiga haveno: berakodási kikötő
 ►komerca haveno: kereskedelmi kikötő
 ►libera haveno: szabad kikötő
 ►milita haveno: hadikikötő
 2) *átv* rév, menedék
 ►serĉi havenon en monaĥejo: menedéket keres kolostorban
 havena: *hajó* kikötői
 ►havenaj instalaĵoj: kikötői berendezések, kikötői létesítmények
 antaŭhaveno: *hajó* előkikötő
 havenbaseno: *hajó* kikötőmedence
 havenimposto: *hajó* kikötőilleték, révdíj
 havenurbo: *geo* *hajó* kikötőváros
l.m. celhaveno, fiŝhaveno, flughaveno, jaĥtohaveno, marhaveno, riverhaveno
 | **Havr/o** *geo* Le Havre

►Havro estas havenurbo ĉe la enfluejo de Sejno: Le Havre
kikötőváros a Szajna torkolatánál

| **hazard/o** **1)** *fn* a véletlen

►hazardo estas malbona gardo^Z: *közm* ne bízsd magad a véletlenre,
puszta szerencsére támaszkodni vakmerőség
nura hazardo, pura hazardo: puszta véletlen, tiszta véletlen

2) *ex* hazárdjáték *l.* hazardludo

hazarda: véletlen, előre nem látott

►hazarda renkontiĝo: véletlen találkozás

hazarde: véletlenül, véletlenszerűen, hazard módon

►hazarde li trafis la celon: véletlenül találta el a célt

►hazarde riski sian monon: hazard módon kockáztatja a pénzét

►ludi hazarde: hazard játékot játszik

hazardi: *tr* kockáztat, hazardíroz

►hazardi sian vivon: kockáztatja az életét

►kiu nenion hazardas, nenion gajnos: *közm* kockázat nélkül nem esik
nyereség

hazardigi: *tr* randomizál, véletlenszerűen elrendez <statisztika>

►hazardigi eksperimenton: kísérletet véletlenszerűen rendez el

forhazardi: *tr* *pej* elhazardíroz, elveszteget

►li forhazardis sian tutan havaĵon: elhazardírozta az egész vagyonát

hazardludo: *jték* szerencsejáték, hazardjáték

| **he** *he* <héber 'h' betű>

| **he!** **1)** *isz* hé! <figyelemfelhívás>

►he, vi, venu ĉi tien!: hé, te, gyere ide!

2) *isz* ugyan! <ellenkezés>

►he, kiu asertus tion?!: ugyan, ki állítaná azt?!

he ho!: hej hó!

►he ho, jen mi alvenis: hej hó, megjöttem!

| **Heb/o** *mit* Hébé, Hébe

| **hebefreni/o** *pszi* serdülőkori elmezavar, hebefrénia

| **Hebej/o** *geo pol* Hopej, Hebei <CN>

| **hebet/a** *pszi* bárgyú, elbutult, eltompult

hebeteco: *pszi* elbutulás, agylágyulás

| **hebre/o** **1)** *fn* tört zsidó, héber

►La epistolo al la Hebreoj: *bibl* A zsidóknak v. zsidókhoz írt levél

2) *fn* zsidó

hebrea: **1)** *mn* tört zsidó, héber

►la hebrea lingvo: a héber nyelv

►la hebrea literaturo: a zsidó irodalom

2) *mn* nyt zsidó

►hebrea komunumo: zsidó közösség

►hebrea kvartalo: zsidó negyed

hebreeco: zsidóság, vki v. vmi zsidó volta

hebreismo: **1)** judaizmus <zsidó gondolkodásmód, vallásosság>

2) *nyt* hebraizmus <nyelvi jellegzetesség>

hebreisto: *nyt* *ir* hebraista

hebreistiko: *nyt* *ir* hebraisztika

nehebrea: nem zsidó, goj

novhebrea: *nyt* újhéber

►novhebrea lingvo: újhéber nyelv

| **Hebrid/oj** *geo* Hebridák

Nov-Hebridaj: *geo* Új-Hebridák vö. Vanuatu

| **heder/o** *növ* borostyán <Hedera>

►grundhedero: kerek repkény, földi repkény, földiborostyán
<Glechoma hederacea> *szin* rampanta glekomo

| **hedizar/o** *növ* baltavirág <Hedysarum hedysaroides>

| **hedonism/o** **1)** *fil* hedonizmus

2) *átv* élvhajhászás, gyönyörkeresés

| **hedonist/o** **1)** *fil* hedonista

2) *átv* élvhajhász, hedonista

| **Hedvig/o** Hedvig <utónév>

| **Hefej/o** *geo* Hefei

►Hefejo estas la ĉefurbo de Anhujo: Hefei Anhuj fővárosa

| **Hefest/o** *mit* Héphaisztosz vö. Vulkanó

| **Hegel/o** *fil* <Georg Wilhelm Friedrich> Hegel

hegelano: *fil* hegelianus

hegelismo: hegelianizmus

| **hegemoni/o** *pol* uralmi fölény, vezető szerep, hegemonia

►la hegemonio de la angla lingvo: az angol nyelv hegemoniája

hegemonia: uralkodó, vezető, hegemonikus

| **hegumen/o** *kr* <ortodox> apát

| **heĝ/o** *növ* élő sövény, sövénykerítés

heĝi: *ntr* *gazd* fedezeti ügyletet köt

heĝado: *gazd* árfolyam-fedezeti ügylet kötése

heĝanto: *gazd* fedezeti ügyletkötő

heĝtondilo: *agr* sövényolló

| **heĝir/o** **1)** *iszl* hidzsra, hedzsra <Mohamed próféta menekülése
Medinába>

2) hidzsra <mohamedán időszámítás kezdete>

| **hej!** *isz* hej! <bátorítás, buzdítás, vidámítás>

►hej, antaŭen sur la pinton: hej, előre a csúcsra!

| **Hejlongĝiang/o** *geo pol* Hejlungcsiang, Heilongjiang <CN>

| **hejm/o** **1)** otthon

►estu bonvena en mia hejmo: légy üdvözölve az otthonomban

2) otthon <intézmény>

►laborista hejmo: munkásszállás

►lerneja hejmo: *isk* kollégium, diákotthon, internátus

►maljunula hejmo: öregek otthona

►sociala hejmo: szociális otthon

3) *sp* alappont, kiindulópont *szin* bazo 13

4) *inf* honlap, home

hejma: **1)** otthoni, hazai

►hejmaj farendoj: otthoni teendők

►hejma lando: haza

►hejma vesto: pongyola, otthonka

2) házi

►hejma apoteko: *orv* házi patika

►hejma dometo estas kiel patrineto^Z: *közm* mindenhol jó, de legjobb
otthon

►hejma elektra aparato: *vill* villamos háztartási eszköz

►hejma kontrollaboraĵo: *isk* házi dolgozat

►hejma tasko: *isk* házi feladat, otthoni lecke

►hejmaj bestoj: háziállatok

3) *biol* honos vhol

►plantoj kaj bestoj hejmaj nur en Hungario: csak Magyarországon
honos növények és állatok

hejme: **1)** *hsz* otthon

►esti hejme: otthon van

2) otthonosan

►hejme vestita: otthonosan öltözött

hejmeca: otthonos

hejmen: hazafelé

hejmigi: *tr* megszelídít, házasít *szin* aldomigi

►hejmigi kapreolon: őzet megszelídít

►li hejmigis sin fremdlande: idegen országban telepedett le

hejmenigi: *tr* hazavisz, hazajuttat

alihejmulo: *fn* idegen *szin* fremdulo

eksterhejme: otthonán kívül

elhejmigi: *tr* kilakoltat, otthonából kitesz

enhejmiĝi: **1)** *ntr* hazamegy, hazatér, otthonába tér
2) *ntr átv* meghonosodik
 enhejmiĝinta: honos
 samhejmano: *fn* egy otthonban lakó
 senhejma: hajléktalan, hazátlan
 senhejmulo: *fn* hajléktalan
 senhejmulejo: hajléktalanszálló
 hejmama: otthonszerető
 hejmamulo: *fn* otthonszerető ember
 hejmbesto: díszállat, kisállat
 hejmefarita: házi készítésű, házi
 ►hejmefarita kolbaso: házi kolbász
 hejmeniri: *ntr* hazamegy
 hejmen-klavo: *inf* Home-billentyű *szin* reklavo
 hejmfajro: *átv* otthoni tűzhely
 hejmfaraĵo: házi készítmény
 hejmlabori: *ntr* bedolgozik
 hejmlaboro: otthoni munka, bedolgozás
 hejmlaboranto: *gazd* alkalmi bedolgozó
 hejmlaboristo: *gazd* bedolgozó
 hejmlando: *fn* haza, hon
 hejmlanda: honi, hazai
 hejmlandano: honfitárs
 hejmpaĝo: *inf* honlap, kezdőlap *szin* ekaĝo, frontpaĝo
 hejmosento: otthonosság <érzése>
 hejmostacio: *vsút* honállomás
 hejmsidema: *mn* otthon ülő
 hejmsidulo: *fn* otthon ülő
 hejmsopiro, hejmveo: honvágy *szin* nostalgio **1**
| hejt/i 1) *tr* befűt, tüzel
 ►hejti kamenon: kandallóban tüzel
 ►hejti la fornon: befűt a kályhába
2) *tr* fűt <melegít>
 ►hejti al si la kapon: felönt a garatra
 ►hejti lokomotivon: mozdonyt fűt
 ►hejti per karbo: szénrel fűt
 ►la forno bone hejtas: a kályha jól fűt
 ►vintre li hejtas nur unu ĉambron: télen csak egy szobát fűt
 hejta: fűtő, tüzelő
 ►hejta instalaĵo: *tech* fűtőberendezés
 ►hejta surfaco: fűtőfelület
 hejtado: fűtés, tüzelés
 ►centra hejtado: központi fűtés
 ►individua hejtado: egyéni fűtés
 hejtaĵo: fűtőanyag, tüzelőanyag
 ►likva hejtaĵo: folyékony tüzelőanyag
 hejtejo: kazánház
 hejtilo: *tech* fűtőkészülék, fűtőberendezés
 hejtisto: *ip vsút* fűtő
 antaŭhejti: *tr* előfűt, előmelegít
 nehejtata: fűtetlen
 ►nehejtata loĝejo: fűtetlen lakás
 superhejti: *tr* túlfűt
 telehejtado: távfűtés
 telehejtata: távfűtéses
 ►telehejtata loĝejo: távfűtéses lakás
 hejtenergio: *ip* fűtőenergia
 hejtgaso: *ip* fűtőgáz
 hejtkuseno: hőpárna
 hejtligno: tűzifa

hejtocentralo: *ip* hőközpont
 hejtoforno: kályha *szin* stovo
 hejtokaldrono: fűtőkazán
 hejtoleo: fűtőolaj
 hejtoplato: *gaszt* villamos főzőlap, rezsó
 hejtoprezo: fűtési díj
 hejtosurfaco: fűtőfelület
 hejtotensio: *vill* fűtőfeszültség
 hejtvaloro: *fiz* fűtési érték
l.m. aerhejtado, akvohejtado, banhejtilo, vaporhejtado
| Hekat/o *mit* Hekaté, Hecate
| hekatomb/o *vall* tömegáldozat, hekatomba
2) *átv* tömegmészárlás
| hekelfon/o *zene* baritonboa, heckelphon
| Hekl/o *geo* Hekla
| heks- *kém* hex- <6 szénből álló lánc>
 heksano: *kém* hexán
 ►cikloheksano: ciklohexán
 heksanono: *kém* hexanon
 ►cikloheksanono: ciklohexanon
 heksino: *kém* hexin
 heksilo: *kém* hexil
 heksitolo: *kém* hexitol
 heksozo: *kém* hexóz
| heksa- hexa <6 atom, funkció v. molekula> *l.* heksafluorido, heksationato
| heksaedr/o *l.* kubo **1**, sesedro
| heksagon/o *l.* regula sesangulo, sesangulo
 heksagona: *l.* sesangula
| heksametr/o 1) *ir* hexaméter
2) *ir* hatlábú hangsúlyos sor
| hektar/o hektár <ha> *szin* hektoaro
| hekto- hekto- <100x> *l.* hektoaro, hektogramo, hektolitro
| hektik/a *orv* sorvadásos, hektikás
| hektograf/o 1) sokszorozógép, hektográf
2) stencilgép *szin* ciklostililo, mimeografo
 hektografi: **1)** *tr* sokszorozít, hektografál
2) *tr* stencilez *szin* ciklostili, mimeografi
| Hektor/o *mit* Hektór, Hector
| Hekub/o *mit* Hekabé, Hecuba
| hel/a 1) világos, fényes, derült
 ►en hela tago: világos nappal
 ►hela ĉielo: derült ég
 ►hela fono: világos háttér
 ►hela kaj bela: gyönyörűséges, ragyogó
2) világos <szín>
 ►hela bluo: világoskék szín
3) *átv* harsány, fényes, élénk <hangzás>
 ►hela voĉo de la koko: a kakas harsány hangja
 helo: *csill* fényesség
 heleco: világosság, fényesség, derűtlenség
 heligi: *tr* megvilágosít, kivilágosít, világossá tesz
 ►la suno heligis la ĉambron: a nap megvilágította a szobát
 heliĝi: *ntr* megvilágosodik, kivilágosodik, kiderül
 ►la vetero heliĝis: kiderült az idő
 ►lia vizaĝo heliĝis: arca felderült
 malhela: sötét
 ►malhela ĉambro: sötét szoba
 ►malhela koloro: sötét szín
 malheligi: *tr* elsötétít

►malheligi la ĉambron: elsötétíti a szobát

malheliĝi: *ntr* elsötétül

malhelo, malheleco: sötétség

malhelblua: sötétkék

malhelbruna: sötétbarna

malhelhaŭta: *mn* sötétbőrű

malhelhaŭtulo: *fn* sötétbőrű

malhelruĝa: sötétvörös, bordó

malhelverda: sötétzöld

heldenso: *fo*t fénysűrűség, fényerő

| **Helas/o** *tört geo* Hellász *szin* Helenujo

| **helebor/o** **1)** *tört orv* helleborus <téboly elleni fű>

2) *növ* hunyor <Helleborus> *szin* ternohërbo

►blanka heleboro: *l.* blanka veratro

►fiodora heleboro: бүдös hunyor <H. foetidus>

►nigra heleboro: fekete hunyor <H. niger>

►verda heleboro: zöld hunyor <H. viridis>

| **helen/o** *fn* hellén, ógörög, ókori görög

heleno: *mn* *tört* hellén, ógörög, ókori görög

helenismo: **1)** *műv* *tört* hellenizmus, hellén civilizáció

2) *nyt* hellenizmus, sajátos ógörög kifejezés

helenigi: *tr* hellenizál, elgörögösít

helenisto: **1)** *tört* görög kultúrájú zsidó

2) *nyt* hellenista, grécista

helenistiko: *tört tud* hellenisztika

Helenujo, Helenio: *tört geo* Hellász *szin* Helaso

antaŭheleno: prehellén, hellének előtti

►antaŭheleno civilizacio: prehellén civilizáció

| **Helen/o** **1)** *mit* Heléna, Helené, Helene

2) Ilona

Helenjo, Henjo: Iluska, Ica

Sankta-Heleno: *geo pol* Szent Ilona-sziget

►Napoleono estis ekzilita sur Sankta-Helenon: Napóleont Szent

Ilona szigetére száműzték

| **Helenistik/o** hellenisztikus korszak

| **heler/o** *tört* heller <német váltópénz>

| **Helespont/o** *tört geo* Hellészpontosz vö. Dardaneloj

| **Helgoland/o** *geo* Helgoland

| **heli/o** *kém* hélium <He>

| **heliant/o** *növ* napraforgó <Helianthus> *szin* sunfloro

►tubero helianto: csicsóka <H. tuberosus> *szin* terpiro

►unujara helianto: termesztett napraforgó <H. annus>

| **heliantem/o** *növ* tetemoldó, tetemtoldó, napvirág

<Helianthemum> *szin* sunrozo

| **helic/o** **1)** *mat* csavarvonal, csigavonal

2) *tech* csavarmentet

3) *tech* légsavar, hajócsavar, propeller

►ĝustigebla helico: állítható szárnyú légsavar

►sesala helico: hatszárnyú légsavar

►variigebla helico: beállós szárnyú légsavar

helica: csavar-, csiga-

►helica ŝtuparo: csigalépcső *szin* spirala ŝtuparo

helicero: *tech* menetemelkedés <csavar> *szin* paŝo 2

helicoido: *mat* csavarfelület, helikoid

alfa-helico: *biol kém* alfa-hélix

| **helik/o** **1)** *áll* csiga <Helix>

►boska heliko: berki csiga <Arianta arbustorum>

►hungara heliketo: pusztai csiga <Helicella hungarica>

►manĝebla heliko: éticsiga <H. pomatia>

►stepa heliketo: kórócsiga <Helicella obvia>

►vivi kiel heliko en konkó: úgy él, mint egy remete

2) *anat* fülcsiga, hallócsiga, csigajarat, cochlea *szin* kokleo

3) *inf* kukac <@> *szin* ĉe-signo, po-signo

helikaĵo: *gaszt* csigaétel

helikforma: csiga-, csiga alakú

helikpoŝto: *inf* csigaposta, hagyományos posta

l.m. harheliko

| **Helikon/o** *geo mit* Helikon-hegység <a Múzsák lakhelye>

| **helikoni/o** *növ* hamisbanán, papagájbanán, rákollóvirág, helikónia <Heliconia>

| **helikopter/o** *rep* helikopter

| **helikriz/o** *növ* szalmagyopár, szalmavirág <Helichrysum> *szin* eternofloro

►pajla helikrizo: homoki szalmagyopár <H. arenarium>

l.m. atakhelikoptero

| **heliks/o** *anat* fülkarima, fülléc, fülsegély, helix

| **heliocentr/a** *csill* heliocentrikus vö. geocentra

| **Heliodor/o** *tört ir* Héliodórosz

| **heliograf/o** **1)** *kat távk* naptávíró, tükörtávíró

2) *met* napfényidőtartam-író, heliográf

heliografio: *kat távk* fénytávírás, tükörtávírás, heliográfia

| **heliogravur/o** *knyv* fénynyomatkészítés, rakolnyomás,

heliogravúra, heliogravűr

| **Heliopol/o** *tört geo* Heliopolisz

| **heliosfer/o** *csill* helioszféra

| **helioskop/o** *csill* naptávcső, helioszkóp

helioskopio: *csill* napmegfigyelés, helioszkópia

| **heliostat/o** *csill* napállító, heliosztát

| **helioterapi/o** *l.* sunterápia

| **heliotrop/o** **1)** *növ* kunkor, heliotrop <Heliotropium>

►arbeca heliotropo: perui kunkor, ágas kunkor, kertivanília <H. arborescens>

►eŭropa heliotropo: európai kunkor, napkunkor <H. europaeum>

2) *ásv* heliotrop

| **heliotropism/o** *l.* suntropismo

| **helium/o** *l.* helio

| **helm/o** *tört kat cím* sisak

helmeto: *cím* címersisak

| **helmint/o** *áll orv* bélféreg

helmintologo: *orv* helmintológus

helmintologio: *orv* féregtan, helmintológia

helmintomo: *orv* féreg okozta daganat, helminthoma

helmintozo: *orv* bélférgesség, féregbetegség, helminthiasis

helmintofobio: *orv* féregiszony, helminthophobia

plathelmintoj: *áll* laposférgek <Platyhelminthes> *szin* platvermoj

| **helode/o** *l.* elodeo

| **Heloiz/o** *ir* Héloise

| **helot/o** *tört* helóta, spártai rabszolga

| **help/i** **1)** *tr* segít vkinek <n v. al>

►helpi sin, helpi al si: segít magán

►kiu al si helpas, al tiu Dio helpas^Z: *közm* segíts magadon, Isten is megsegít

►kontraŭ volo de Dio helpas nenio^Z: *közm* Istennel nem lehet hadakozni, nehéz Istennel ujjat húzni

2) *tr* átv használ

►tio helpas kiel hirud' al mortinto^Z: annyi, mint halottnak a csók

helpa: segéd-, segítő, segély-

►doni helpan manon: segédkezet ad

►helpa subvencio: pénzügyi segély, pénzügyi támogatás

helpo: **1)** segítség, megsegítés

►helpon!: segítség!
 ►humaneca helpado: humanitarius segélyezés
 ►krii helpon: segítségért kiált
 ►la vidvino restis sen helpo: az özvegy támasz nélkül maradt
 ►sociala helpo: szociális segély
 ►unua helpo: elsősegélynyújtás, elsősegély
2) segítség, segély
 ►per helpo de vortaro: szótár segítségével
 helpanto: **1)** segéd, segéderő, segítő
 ►laboratoria helpanto: laborasszisztens, laboratóriumi segéderő
 ►masonista helpanto: kőművessegéd, culáger
2) alkalmi kisegítő
 ►multaj kompatantoj, sed neni helpanto^z: *közm* sok a tanácsadó, de kevés a kalácsadó
 helpantaro: segédlet, segítők
 helpe de io: vmi segítségével
 ►helpe de poŝtranĉilo li malfermis la seruron: zsebkés segítségével kinyitotta a zárat
 helpebla: megsegíthető, orvosolható
 ►helpebla malfeliĉo: orvosolható baj
 ►nek helpeble, nek konsileble: kilátástalan a helyzet
 helpema: segítőkész, szolgálatkész
 helpemo: segítőkészség, szolgálatkészség
 helpilo: segédeszköz
 helpindulo: *fn* rászoruló, segítségre szoruló
 helpisto: segéd
 antaŭmalhelpi: *tr* megelőz <*pl.* bajt>, elhárít, eleve megakadályoz
 interhelpi: *tr* <segítőleg> közvetít v. beavatkozik
 ►li interhelpis en la atingo de kompromiso: közvetített kompromisszum megkötésében
 interhelpo: kölcsönös segítségnyújtás
 kunhelpi: *tr* besegít
 ►kunhelpi en la aranĝado: besegít a rendezésbe
 malhelpi: *tr* akadályoz, gátol
 malhelpo: **1)** akadályozás, gátolás
 ►malgraŭ malhelpo mi ĉeestis: akadályoztatás ellenére ott leszek
2) akadály, gát
 ►la nescio de lingvoj estas granda malhelpo de la interkompreniĝo: a nyelvek nem tudása nagy akadálya a kölcsönös megértésnek
 malhelpa: akadályozó, gátló
 ►nenio malhelpa: semmi akadály
 ►malhelpaj faktoroj: akadályozó tényezők
 ►pro intervenintaj malhelpoj: közbejött akadályok miatt
 memhelpa: önsegítő, önszegélyező
 senhelpa: **1)** tehetetlen
 ►senhelpa infano: tehetetlen gyermek
2) kivédhetetlen
 ►la senhelpa formorto de specioj: fajok kivédhetetlen kihalása
 senhelpeco: tehetetlenség
 senhelpi: *tr* cserbenhagyni
 ►la ŝoforo senhelpis sian viktimon: a jármű vezetője cserbenhagyta áldozatát
 unuahelpisto: elsősegélynyújtó
 helpalvoko: segélykérés
 helpinstalaĵo: *tech* segédberendezés
 helpkonto: *gazd* segélyszámla
 helpkuracisto: *kat orv* felcser
 helplaboristo: segédmunkás
 helpleciono: *isk* korrepetálás
 ►doni helplecionojn: korrepetál

helplineo: *inf* helpdesk, segélyvonal
 helplingvo: *nyt* segédnyelv
 helpmaterialo: segédanyag, segédlet
 helpocela: segítő célú, segítő szándékú
 helpoficejo: segélyiroda
 helpopastrado: *kr* káplánoskodás
 helpopastro: *kr* káplán, segédlelkész, vikárius *szin* vicparohestro, vikario 1
 helpopreta: segítőkész
 helpopreteco: segítőkézség
 helpoprogramo: **1)** segélyprogram
2) *inf* segédprogram
 helporganizaĵo: segélyszervezet
 helposervo: segélyszolgálat
 ►humaneca helposervo: humanitarius segélyszolgálat
 helptransporto: segélyszállítás
 helptransportaĵo: segélyszállítmány
 helpotrupo, helpaĉmento: *kat* segédcsoport, felmentő csapat
 helppeti: *tr* vki <n> segítségét kéri
 ►ni helpetis la policanojn: a rendőrök segítségét kértük
 helpreĝisoro: *film* segédrendező
 helpvoki: *tr* segítségül hív
 helpvartistino: *isk* dadus <bölcsődében>
 helpverbo: *nyt* segédige
 ►moda helpverbo: módbeli segédige
 helpvoki: *tr* segítségül hív
 helpvoko: segélyhívás, segélykérés
 helpverbo: *nyt* segédige
l.m. evoluhelpo, instruhelpilo, kaŝhelpilo, krimhelpinto, memorhelpilo, monhelpo, starthelpilo
| Helsink/o *geo* Helsinki
 ►Helsinko estas la ĉefurbo de Finnlando: Helsinki Finnország fővárosa
| helvel/o *növ* süveggomba, papsapka gomba <Helvella>
| helvet/o *fn* helvét
 helveta: *mn* helvét
 Helvetujo, Helvetio: **1)** *tört geo* Helvetia, Helvécia
2) *átv* Svájc
| hem/o *kém* hem
| hemaglutinin/o *orv* hemagglutinin, haemagglutinin
 hemaglutini: *ntr orv* összecsapzódik <vörösvérsejtek>
| hemant/o *növ* vérvirág <Haemanthus> *szin* sangofloro
| hemat/o *orv biol* hemato-, vér
 hematodinamiko: *orv* haemodynamica, véráramlástan
 hematogena: *orv biol* hematogén, vérből származó, vér útján történő
 hematologo: *orv* hematológus
 hematologio: *orv* hematológia, haematologia
 hematomo: *orv* vérömleny, vérdaganat, haematoma
 hematopoezo: *biol kém* vérképződés *szin* globulestígo
 hematoterapio: *orv* hematoterápia
 hematurio: *orv* vörösvérzés, véres vizelés, haematuria
 hematino: *kém* hematin
| hematemez/o *orv* vérhányás, haematemesis
| hemati/o *l.* eritrocito
| hematit/o *ásv* vörösvasérc, hematit *szin* ruĝa fererco
| hematoksil/o *növ* kékfa, börsönya <Haematoxylum>
 hematoksilino: *kém* hematoxilín
| hematop/o *l.* hematopoda
| hematopod/o *áll* Haematopus
 ►hematopodedoj <Haematopodidae>: *áll* csigaforgatófélék

►eürazia hematopodo, marpigo: csigaforgató, tengeri szarka <H. ostralegus>

| **hematoz/o** *orv* vérképződés, haematosi

| **hematozo/oj** *l.* plasmódio

| **hemerokal/o** *l.* hemerokalido

| **hemerokalid/o** *növ* sásliliom <Hemerocallis> *szin* taglilio

| **hemerotek/o** *ne l.* gazetoteko

| **hemi-** *tud* hemi-, fél- *l.* hemianestezo, hemikonvulsio, hemikoreo, hemisfero, hemisistolo

| **hemianopsid/o** *orv* hemianopsia, hemianopia <szem fél látóterének kiesése>

►bitempia hemianopsido: hemianopia bitemporalis

►duflanka hemianopsido: hemianopia bilateralis

►samflanka hemianopsido: hemianopia unilateralis

| **hemiceluloz/o** *kém* hemicellulóz, fapolióz

| **hemiörd/o** *áll* félgerinchúr

hemiörduloj: *áll* félgerinchúrosok <Hemichordata>

| **hemimorfit/o** *ásv* hemimorfit, kalamín, kovagálma

| **hemion/o** *áll* félszamár, ázsiai vadszamár <Equus hemionus> *vö.* kulano, onagro

| **hemipter/oj** *áll* felemásshárnyúak, poloskák <Heteroptera>

| **hemisfer/o** *l.* sfero

| **hemistíh/o** *ir* felsor, hemistichion <vers>

| **hemistik/o** *l.* hemistího

| **hemo-** *anat* vörösvérsejt, erythrocyta *l.* hemoglobino, hemolizo, hemolizino

| **hemofili/o** *orv* vérzékenység, haemofilia

| **hemoptiz/o** *orv* vérköpés, haemoptysis, haemoptoe

| **hemoragi/o** *orv* vérzés, haemorrhagia

►cerebra hemoragio: agyvérzés, haemorrhagia cerebri *szin* cerba hemoragio

| **hemoroid/o** *orv* aranyér, haemorrhoida

hemoroida: *orv* aranyeres, haemorrhoidalis

►hemoroida sangofluo: *orv* aranyeres vérzés

| **hemostaz/o** *orv* vérzéscsillapítás, haemostasis

hemostaza: *orv* vérzéscsillapító

►hemostaza pinçilo: *gysz* artériacsipesz, érfogó

| **hen/i** *ntr* nyerít

heno: nyerítés

| **hena/o** henna <festék>

henaarbusto: *l.* lavsonio

| **Henan/o** *geo pol* Henan, Honan <CN>

| **hendiad/o** *ir* hendiadion, hendiadisz

| **hendiadin/o** *l.* hendiado

| **Henegovi/o** *geo pol* Hainaut <BE>

| **henikoz-** *kém* henikoz- <21.

►henikozano: henikozán

►henikozeno: henikozén

►henikozino: henikozin

►henikozilo: henikozil

| **henoteizm/o** *vall* henoteizmus <többistenhit egy főistennel>

| **Henr/o** *fiz* <Joseph> Henry

henro: *fiz* henry <H> <induktivitás>

| **Henriet/o** Henriett <utónév>

Henjo: Heni

| **Henrik/o** Henrik <utónév>

| **heparin/o** *biol kém* heparin

►heparino estas antikoagulento: a heparin alvadásgátló

| **hepat/o** *anat* máj, hepar

hepatajo: *gaszt* máj <étel>

hepatito: *orv* májgyulladás, hepatitis

hepatomo: *orv* májdaganat, hepatoma

hepatulo: *orv* májgyulladásos beteg, májbeteg

megalohepato: *orv* májmegnagyobbodás, megalohepatia,

hepatomegalia

hepatbulo, hepatknedliko: *gaszt* májgombóc

hepatherbo: *l.* hepatiko *l.*

hepatkancero: *orv* májrák

hepatopankreato: *áll* hepatopankreas

| **hepatik/o** *növ* májvirág, májfű <Hepatica> *szin* hepatherbo

►nobra hepatiko: nemes májvirág, háromkaréjú májvirág, nemes májfű

►hepatikoj: *növ* májmohák *l.* hepatikopsidoj

►hepatikopsidoj: májmohák <Hepaticophyta> *szin* hepatmuskoj

| **hept-** *1)* *kém* hept- <7 szénből álló lánc>

►heptano: heptán

►hepteno: heptén

►heptino: heptin

►heptilo: heptil

2) *kém* hept- <monoszacharid>

►heptozo: heptóz

| **hepta-** *kém* hepta- <7 atom, molekula, funkció> *l.* heptapeptido

| **heptagon/o** *l.* regula sepangulo, sepangulo

| **Heptastadi/o** *ép tört* Heptastadium

| **Her/o** *1)* *mit* Héra, Héré <Juno>

►la bovinokula Hero: a tehénszemű Héra

2) *ir* Héró

►tragika amo inter Hero kaj Leandro: Héró és Leandrosz tragikus szerelme

| **Herakl/o** *mit* Héraklész *vö.* Herkulo

►dek du laboroj de Heraklo: Héraklész tizenkét munkája

Heraklidoj: *tört* Heraklidák

| **herakle/o** *növ* medvetalp <Heracleum>

| **Heraklit/o** *fil* Hérakleitosz

| **heraldik/o** *cím* címertan, heraldika

heraldikisto: *cím* heraldikus, címertanszakértő

| **herb/o** *1)* *növ ált* fű <lágyszárú növény>

►benedikta herbo, benita herbo: benedekfű, áldott bogáncs, áldottfű, áldott bárcs, áldott bárcs, pápafű <Cnicus benedictus>

►citronherbo: citromos fűszercirok, citromcirok, szentcirok <Cymbopogon citratus>

►hepatherbo: *l.* hepatiko *l.*

►hundherbo: *l.* elmo

►laktoherbo: bagolyfű <Glaux maritima>

►kanariherbo: *l.* Kanaria falarido

►katherbo: *l.* kataro, valeriano

►kokherbo: *l.* anagalo

►kristofora herbo: fekete békabogyó <Actaea spicata>

►medicina herbo: orvosi fű

►mi ne havas herbon en la cerbo: nem bolondultam meg, nem ettem bolondgombát

►monerherbo: *l.* tlaspo

►pulmoherbo: *l.* pulmonario

►sapherbo: *l.* saponario

►sodherbo: *l.* salsolo

►skrofolherbo: *l.* skrofulario

►ternigherbo: *l.* ptarmiko

►vatherbo: *l.* asklepiado

►verukherbo: *l.* kelidonio

►vezikherbo: *l.* urtikulario

►vundoherbo: *l.* vundosaniga antilido
 ►malbona herbo froston ne timas^Z: *közm* csalánba nem üt a mennykő
2) növ fű, pázsit
 ►sidi sur la herbo: a fűvön ül
3) átv marihuána *szin* marihuano
 herbaço: *növ* gyom, gaz, dudva *szin* trudherbo
 herbaro: *növ* gyp, fűtakaró *szin* herbokovro
 herbaristo: *növ* fűvész, herbarista
 herbejo: **1)** *agr* rét, kaszáló *vö.* paštejo
2) növ pázsit *szin* gazono
 herbeto, herbero: *növ* fűszál
 herbecigi, herbizi: *tr* gyepesít, fűvesít, fűvel beültet
 herbicido: *agr* gyomirtó szer, herbicid
 herbejreĝino: *l.* ulmario
 herbobedo: *növ* gypágy, pázsit
 herbobrando: *gaszt* gyógyfűlikőr
 herbokampo: *agr* rét, gyp, kaszáló
 herbokolekto: *isk* növénygyűjtemény, herbárium *szin* herbario
 herbolikvoro: *gaszt* gyógylikőr
 herboriĉa: dús fűvű
 herbotapiŝo: fűszőnyeg
 ►lanuga herbotapiŝo: bársonyos fűszőnyeg
 herbotufo: fűcsomó
 herboverda: fűzöld
 herbovora: áll fűevő
 herbsalo: *gaszt* sós fűszer, fűszersó
 herbsaltulo, saltulo: áll áll szöcske, sáska
 ►bunta saltulo: tarka ugróka <Orchesella villosa>
 ►marĉa saltulo: mocsári ugróka <Isotomurus palustris>
 herbsaltuloj, saltuloj: áll urgólábúak, ugráló egyenesszárnyúak <Saltatoria>
l.m. aromherboj, drogherbo, kuracherbo, marherboj, panherbo, spicherbo, trudherbo, vatherbo
| herbari/o *növ isk* herbárium, növénygyűjtemény *szin*
 herbokolekto
| Herbert/o Herbert <utónév>
| Herc/o *fiz* <Heinrich> Hertz
 herco: *fiz* hertz <Hz>
 ►kiloherco: kilohertz <kHz>
 ►megaherco: megahertz <MHz>
 ►gigaherco: gigahertz <GHz>
 ►teraherco: terahertz <THz>
| Hercegovin/o *geo pol* Hercegovina
 hercegovinano: *fn* hercegovinai
| hercini/a *geo* herciniai, variszkuszi
 ►Hercinia Montarĉeno: Variszkuszi Hegységrendszer *vö.* Amerika Montaro
| hercinit/o *ásv* herciniti
| Herd/a *geo* Heard
 ►Herd kaj Makdonaldaj Insuloj: *geo pol* Heard-sziget és McDonald-szigetek <AU>
| herd/o áll vadcsorda
 ►cerva herdo: szarvacsorda
 ►antilopa herdo: antilopcsorda
| hered/i **1)** *tr jog* örököl
2) tr biol örököl
3) tr átv örököl <pl. tulajdonságokat>
 hereda: **1)** örökölt
 ►hereda domo: örökölt ház
 ►hereda malsano: örökölt betegség

►hereda tradicio: örökölt hagyomány
2) jog örökség-, örökségi, örökösödési
 ►hereda juro: *jog* öröklési jog, örökösödési jog
 ►hereda proceduro: *jog* örökösödési eljárás
3) jog örökölhető, örökletes
 ►hereda aristokrataro: *tört* örökletes arisztokrácia
 ►hereda bieno: örökölhető birtok, örökletes birtok
 heredo: **1)** *jog* öröklés
2) örökség *szin* heredaĵo
 ►riĉa heredo: gazdag örökség
 heredaĵo: *jog* örökség
 ►kultura heredaĵo: kulturális örökség
 ►monda heredaĵo: világörökség
 ►monda naturheredaĵo: természeti világörökség
 heredanto: *jog* örökös
 ►avarulo avaras, heredantoj malŝparas^Z: *közm* fősvénynek gyakran tékozló a fia
 ►universala heredanto: általános örökös
 heredebla: *jog* örökölhető
 heredeco: **1)** *jog* öröklési jog, örökösség <képesség>
 ►neniu diskutas vian heredecon: senki sem vitatja az ön öröklési jogát
2) biol átöröklés, öröklődés <tulajdonság>
 ►mendela leĝo de heredeco: az átöröklés Mendel-féle szabálya
3) ex orv öröklődés, hereditas *l.* heredokontaĝo
 heredigi: **1)** *tr jog* hagyományoz, ráhagy, örökölt hagy vkire <al> vmit <n>
 ►li heredigis grandan havaĵon al sia nevo: nagy vagyont hagyott az unokaöccsére
2) tr biol átörökít
 ►heredigis ecojn al la posteuloj: tulajdonságokat örökít át az utódokra
3) tr átv örökölt hagy
 ►Zamenhof heredigis siajn belajn sonĝojn al la esperantistoj:
 Zamenhof az eszperantistákra hagyta szép álmait
 herediganto: *jog* örökhagyó
 kunheredi: *tr jog* közösen örökölt, megosztva örökölt
 malheredigis, senheredigis: *tr jog* kizár az örökségből, kitagad az örökségből, megfoszt az örökségétől
 ►senheredigis sendankan filon: hálátlan fiút megfoszt az örökségtől
 heredimposto: *gazd* örökösödési adó
 heredjuro: *jog* örökösödési jog
l.m. tronheredonto
| herer/a *mn nyt* herero <hz>
| Heretri/o *tört geo* Eretria
| herez/o **1)** *vall* eretnecség, tévtan, tévhit *szin* miskredo
2) átv eretnek eszme, gondolat
 hereza: *mn vall* átv is eretnek
 ►hereza penso: eretnek gondolat
 herezero: *vall* eretnek tétel, eretnek elem
 ►demonstri la herezerojn en lia moralfilozofio: kimutatja az eretnek elemeket erkölcsfilozófiájában
 herezulo: *fn vall* eretnek
 ►bruligi herezulon sur ŝtiparo: eretneket máglyán megéget
 ĉefherezulo: *vall* főeretnek, eretnek szekta alapítója
| Herkul/o **1)** *mit* Hercules, Herkules *vö.* Heraklo
 ►Herkula laboro: herkulesi munka
2) csill Herkules, Hercules
| Herkulan/o *tört geo* Herculanum
| Herkules/o *Z l.* Herkulo
| Herm/o **1)** *mit ne* Hermész *l.* Hermes

2) műv Hermész-fejes oszlop

| **Hermafrodit/o** *mit* Hermaphroditosz

hermafrodito: *áll* hímnős egyed, hermafrodita *szin* androgino 2
hermafrodita: *biol* hímnős, kétnemű, hermafrodita vö. dioika, ambaüseksa

►hermafrodita floro: hímnős virág

►hermafrodita animalo: hímnős állat

hermafroditeco: *biol* hímnösség, kétneműség, hermafroditaság, hermafroditizmus

hermafroditflora: *növ* hímnős virágú

pseudohermafroditeco: *orv* álhermafroditaság,

pszeudohermafroditizmus

| **Herman/o** Herman <utónév>

| **hermeneütik/o** 1) *bibl* írásmagyarázat, szentírás-magyarázat

2) *fil* *nyt* értelmezéstan, hermeneutika

| **Hermes/o** *mit* Hermész

Hermes-busto: *műv* Hermész-fejes oszlop, herma

| **hermet/a** 1) *tech* légmentes, légmentesen zárt, hermetikus, szigetelt, tömített

2) *átv* titokzatos, sejtelmes, rejtett értelmű

►hermeta poezio: hermetikus költészet, kevesek számára érthető költészet

hermeteco: 1) *tech* légmentesség, szigeteltség, tömítettség

2) *átv* titokzatosság, sejtelmesség

| **hermetik/a** l. hermeta

| **hermini/o** *áll* karcsubagoly <Herminia>

| **hermion/o** *áll* félszamar, ázsiai vadszamar <Equus hemionus>

| **Hermion/o** *mit* Hermioné

| **Hermit/o** *mat* <Charles> Hermite

Hermita: *mat* hermitikus, Hermite-féle l. hermita produto, spaco

| **Hermon/o** *geo* *vall* Hermon

►Hermono estas sankta monto sude de la montaro Antilibano:

Hermon szent hegy az Antilibanon-hegység déli részén

| **hermundur/o** *fn* *tört* hermundur

| **herni/o** *orv* sérv, hernia

►abdomena hernio: hasfali sérv

►entordita hernio, strangolita hernio: *orv* kizárt sérv

►ingvena hernio: lágyéksérv, hernia inguinalis

►hernio de intervertebra disko: porckorongsérv, discushernia

►umbilika hernio: köldöksérv

| **herniari/o** *növ* porcika, porcfű <Herniaria>

| **hero/o** 1) *mit* hérosz

2) hős

►epopea heroo: *ir* eposzi hős

►heroo de la socialista laboro: *tört* a socialista munka hőse

►romantika heroo: romantikus hős

3) *ir* hős, főszereplő

heroa: hősi, hősies

►heroa ago, heroa faro: hősi tett, hősi cselekedet *szin* heroaĵo

►heroa batalo: hősies küzdelem

heroi: *ntr* hősként viselkedik

heroaĵo: hőstett

heroeco: hősiesség, heroizmus

heroino: 1) hősnő

2) *ir* hőnő, női főszereplő

heroumi: *pej* hősködik

antiheroo, malheroo: *ir* negatív hős

malheroigi: *tr* deheroizál

heromortinto: hősi halott

| **Herod/o** *bibl* *tört* Heródes

►Herodo Antipas: *bibl* *tört* Heródes Antipasz

►Herodo la Granda: Nagy Heródes

herodano: *tört* Heródes-párti, heródiánus

| **Herodias/o** *tört* *bibl* Heródiás

| **Herodot/o** *tört* Hérodotosz

| **heroid/o** *ir* hőslével, heroida

| **heroin/o** *kém* heroin

heroinomanio: *orv* heroinfüggőség

| **herold/o** 1) *tört* hírnök, kikiáltó, herold

►heroldoj rajdis tra la lando kaj anoncis la militon: hírnökök járták az országot, és hirdették a háborút

2) *fn* hírvívő, futár

3) *átv* hírnök

►hirundoj estas la heroldoj de la printempo: a fecskék a tavasz hírnökei

heroldi: *tr* *tört* kikiált, <kikiáltva> kihirdet, nyilvánosságra hoz

| **Herostrat/o** *tört* Herosztratosz

►Herostrato bruligis la templon de Artemiso en Efezo, por eternigi sian nomon: Herosztratosz felgyújtotta az efezosi Artemis templomot, hogy megörökítse nevét

| **herpest/o** *áll* valódi mongúz <Herpestes>

►hindia herpesto: szürke mongúz <H. edwardsi>

| **herpet/o** *orv* herpesz

herpetviruso: *bakt* herpeszvírus

| **hers/o** *tech* ép felhúzható kapu, felhúzható zárólemez

| **hes/o** *fn* hesseni

Hesujo, Hesio, Heslando: *geo* *pol* Hessen <DE>

| **Hesperi/o** *ir* Hesperia <Nyugat>

| **hesperid/o** *növ* estike <Hesperis>

| **Hesperidin/oj** *mit* Heszperidák

| **hesperornit/o** *ösl* Hesperornis, Nyugat madara

| **ĥeŝvan/o** <zsidó naptár szerinti hónap> hesván

| **hetajr/o** *tört* hetéra

| **hetero-** 1) *kém* hetero- <más atom jelenléte ciklusban> l. heterociklo

2) *kém* hetero- <más atom jelenléte vegyületben> l. heteropolomero

| **heterodin/o** *vill* keverőberendezés, heterodin oszcillátor, transzponáló

superheterodino: *vill* frekvenciaváltó vevő, szupervevő, transzponáló vevő

| **heterodoks/a** *mn* *kr* heterodox, nem hithű, elhajló <eretnek>

| **heterogamet/a** *biol* heterogamétikus

| **heterogen/a** *tud* heterogén, különmű, eltérő eredetű

| **heteronim/o** *nyt* heteroníma <eltérő alakú, de azonos jelentésű szó>

| **heteronomi/o** *pol* heteronómia <külső hatalomnak v. erkölcsi parancsnak való alávetettség> vö. aŭtonomio

| **heteropter/oj** *áll* poloskák <Heteroptera> *szin* cimój

| **heterosom/o** *biol* ivari kromoszóma, nemi kromoszóma, heteroszóma, heterokromoszóma *szin* seksa kromosomo

| **heterotrof/a** *biol* heterotróf vö. aŭksotrofa, aŭtotrofa, prototrofa

►heterotrofa organismo: heterotróf szervezet

heterotrofeco: *biol* heterotrófia

| **heterozid/o** *kém* heterozid

| **heterozigot/o** *biol* heterozigóta

| **hetman/o** *tört* hetman, atamán, kozákvezér *szin* atamano

| **heŭristik/o** *tud* *fil* heurisztika

heŭristika: *tud* *fil* heurisztikus

| **heve/o** *növ* kaucsukfa <Hevea>

►Brazila heveo: brazil kaucsukfa, Para-kaucsukfa <H. brasiliensis>

| **Hevisid/o** *fiz* <Oliver> Heaviside *l.* hevisida funkció
| **Heziod/o** *ir* Hésziodosz
| **hezit/i** *ntr* habozik, bizonytalankodik, hezitál
hezito: habozás, hezitálás, bizonytalankodás
►kun kelka hezito: némi habozással, némileg bizonytalankodva
hezita: habozó, bizonytalankodó, hezitáló
hezitema: tétova, habozó jellemű
senhezite: habozás nélkül
| **hiacint/o** *növ* jácint <Hyacinthus>
►akvohiacinto: *l.* szeptetiola ejshornio
| **Hiad/oj** *csill* Hyadok
| **hiat/o 1)** *nyt* hanghézag, hiátus
2) *átv* hiányosság, űr, hiátus
3) *geo* réteghiány
| **hib/o** *növ* pikkelyes tuja, japán tuja, hibatuja <Thuopsis dolorata>
| **hibaĉ/o** hibacsi <japán parázsüst> *vö.* braĝujo
| **hibakuŝ/o** atomcsapás túlélője, hibakusa
| **hibern/o** *fn* tört *ir* ír
hiberna: *mn* tört *ir* ír
Hibernujo, Hibernio: *tört ir* Hibernia <Írország>
| **hibisk/o** *növ* törökrózsa, mályvacserje, hibiszkusz <Hibiscus>
| **hibrid/o** *fn* *biol* hibrid
►interspecia hibrido: fajközi hibrid
hibrida: **1)** *mn* *biol* hibrid, keresztezett
2) *átv* hibrid, öszvér-, felemás
►hibrida komputilo: hibrid számítógép
►hibrida solvo: öszvérmegoldás
hibridigi: *tr* *biol agr* keresztez
hibridiĝo: *biol* kereszteződés, hibridizálódás
| **hid/a** *ritk* csúf, ijesztő, rémítő, irtózat, förtelmes, visszataszító
| **hidalg/o** *tört* hidalgó, spanyol köznemes
| **hidatid/o** *áll* Echinococcus-hólyag
| **hidn/o** *növ* gerebengomba <Hydnum>
►skvama hidno: cserepes gereben <H. imbricatum> *szin* skvama pikilfungo
| **hidr-** *kém* hidr-, hidrogén- *l.* hidracido, hidrokido
hidrato: *kém* hidrát
►oktahidrato: oktahidrát
hidrido: *kém* hidrid
►karbonhidrido: *l.* hidrokarbono
hidridi: *tr* hidridez, hidrogénaniont bevisz
dehidrati: *tr* *kém* víztelenít, dehidratál
hidronio: *kém* hidrónium
| **hidr/o 1)** *mit* hidra, vízikígyó, víziszörny
2) *átv* hidra <állandó veszélyforrás>
3) *áll* hidra, habarnica <Hydra>
►fusta hidro: nyeles hidra <Pelamtohydra oligactis>
►kaspia hidro: bunkós polipocskas <Cordylophora caspia>
►verda hidro: zöld hidra <Chlorohydra viridissima>
►vulgara hidro: közönséges hidra <H. vulgaris>
►hidroidoj: hidraszerűek <Hydroida>
►hidruloj: hidraállatok <Hydrozoa>
Hidro: *csill* Vízikígyó, Hydra
►Ina Hidro: Északi Vízikígyó, Hydra
►Vira Hidro: Déli Vízikígyó, Hydrus
| **hidro-** *tud* *tech* hidro-, víz-, vízi *l.* hidrocefalo, hidroelettrejo, hidromehániko
hidrologo: *víz* vízügyes, vízügyi szakember, hidrológus
hidrologio: *víz* víztan, hidrológia *szin* akvoscienco
| **hidrange/o** *növ* hortenzia <Hydrangea>

►grandfolia hidrangeo: kerti hortenzia, nagylevelű hortenzia <H. macrophylla> *szin* hortensio
| **hidrant/o** tűzcsap
| **hidrarg/o** *kém* higany <Hg>
►li estas vera hidrargo^z: mozog, mint a sajtkukac
nem tud megülni egy helyben
hidrargismo: *orv* higanymérgezés, hydrargirismus
hidrargobano: *orv* higanyfürdő
| **hidrast/o** *l.* hidrastido
| **hidrastid/o** *növ* aranygyökér <Hydrastis>
►kanada hidrastido: kanadai aranygyökér <H. canadensis>
| **hidrat/o** *kém* hidrát
hidrata: *kém* vizes, hidrát-
hidrati: *tr* *kém* hidratál
hidratiĝi: *ntr* *kém* hidratálódik
dehidratiĝi, senhidratiĝi: *tr* *kém* dehidratál, víztelenít
pseudohidrato: *kém* álhidrát, pseudohidrát, nem valódi hidrát
karbonhidrato: *kém* szénhidrát
| **hidraŭ/a** *tech* hidraulikus *l.* hidraŭla bremsó, hidraŭla premilo, hidraŭla suspensio
| **hidraŭlik/o** *fiz* hidraulika
hidraŭlika: **1)** *fiz* hidraulika-, hidraulikus
2) *tech* hidraulikus *szin* hidraŭla
3) *kém* vízben kötő
►hidraŭlika cemento: *ép* hidraulikus cement, víz alatt kötő cement
►hidraŭla kalko: *ép* hidraulikus mészs, vízben kötő mészs
| **hidrazin/o** *kém* hidrazin, diamid
| **hidrazon/o** *kém* hidrazon
| **hidrocefalo** *orv* vízfejűség, agykamratágulat, hidrocefália
hidrocefala: *orv* vízfejű
hidrocefalulo: *fn* *orv* vízfejű
| **hidrodinamik/o** *fiz* hidrodinamika *vö.* elektrostatiko
| **hidroelettr/o** *vill* *ip* hidroeletromos energia
hidroelettra: *fiz* *vill* hidroeletromos
►hidroelettra centralo: *l.* akvoenergia centralo
hidroelettrejo: *l.* akvoenergia centralo
| **hidrofil/a 1)** *kém* hidrofil, vízfelszívó, nedvességtartó *szin* akvoafina
2) *növ* vízkedvelő, vízben élő, hidrofil *szin* akveja
►hidrofila planto: vízinövény *szin* hidrofito
| **hidrofit/o** *növ* vízinövény <Hydrophyta> *szin* akvoplanto, akveja
planto, hidrofila planto
| **hidrofob/a** *kém* víztaszító, nedvességtaszító, hidrofób *szin* akvoneafina
| **hidrofobi/o** *pszi* víziszony, hidrofóbia *szin* akvofobio
| **hidrofon/o** *tech* hidrofon, víz alatti mikrofon <lehallgatókészülék>
| **hidrogen/o** *kém* hidrogén <H>
hidrogena: *kém* hidrogén-
►hidrogena kombinaĵo: hidrogénvegyület
hidrogeni: *tr* *kém* hidrogénez, hidrogénnel vegyít
hidrogenaŭto: *jm* hidrogénautó
hidrogenbombo: *kat* hidrogénbomba *szin* fuzia bombo
hidrogenperoksido: *kém* hidrogén-peroxid
hidrogenstacio: *jm* hidrogéntöltő állomás
l.m. borhidrogeno
| **hidrogeolog/o** *geo* víz hidrogeológus, vízföldtanos
hidrogeologio: *geo* víz hidrogeológia, vízföldtan
| **hidrograf/o** *geo* víz hidrográfus
hidrografio: *geo* víz vízrajz, hidrográfia
| **hidrokarbid/o** *ne* *l.* hidrokarbono

| **hidrokarid/o** l. hidrokarito
| **hidrokarit/o** növ békututaj <Hydrocharis>
▶ranmorda hidrokarito: vízi kapotnyak, vízi békututaj <H. morsus ranae> *szin* ranmordo
| **hidrokorak/o** l. kormorano
| **hidroker/o** áll vízidisznó <Hydrochoerus>
| **hidrokotil/o** növ gázló <Hydrocotyle> *szin* akvotelero
| **hidroksi/o** kém hidroxigyök
| **hidroksid/o** kém hidroxid l. alumina, natria, kalia hidroksido
| **hidroksil/o** kém hidroxilgyök
| **hidroliz/i** kém hidrolízis, <vízzel> bont
hidrolizo: kém hidrolízis, vízbontás
| **hidrometr/o 1)** víz vízsebességmérő, hidrométer
2) víz víznyomásmérő
hidrometrio: víz vízméréstan, hidrometria
| **hidroplan/o** rep hidrolán, vízi repülőgép *szin* flugboato,
hidroaeroplano
| **hidrops/o** orv folyadékgyülem, vízibetegség, vízkór, hydrops
| **hidrore/o** orv vízfolyás, váladékfolyás, hydrorrhea
| **hidrosfer/o** geo vízöv, hidroszféra
| **hidrostatik/o** fiz folyadékstatika, hidrosztatika vö. hidrodinamiko
hidrostatika: fiz hidrosztatikai, hidrosztatikus
| **hidroteknik/o** víz ép vízépítészet, vízműtan, hidrotechnika
| **hidroterapi/o** orv vízgyógyászat, hidroterápia *szin* akvokuracado
| **hidroterm/a** geo hidrotermikus, hidrotermális, hőforrás- l.
hidroterma centralo
hidrotermismo: geo hidrotermikus jelenség
| **hien/o** áll hiéna <Hyaena>
| **hieraci/o** növ hölgymál <Hieracium>
| **hierarĥ/o** vall főpap, hierarcha *szin* ĉefpastro
| **hierarĥi/o** hierarchia, rangsor
▶eklezia hierarĥio: egyházi hierarchia
▶militista hierarĥio: katonai rangsor, katonai hierarchia
▶socia hierarĥio: társadalmi hierarchia
hierarĥiigi: tr hierarchizál, rangsorol, rangsorba állít
| **hierarki/o** l. hierarĥio
| **hieratik/a 1)** vall hieratikus, szent, papi
2) átv merev, szertartásos
3) nyt hieratikus <írás>
▶hieratika lingvo: hieratikus nyelv
▶hieratika skribo: hieratikus írás
| **hieraŭ 1)** hsz tegnap <a tegnapi napon>
▶hieraŭ estis via nomtago: tegnap volt a névnapod
▶hieraŭ vespere: tegnap este
▶la pano estas de hieraŭ: a kenyér tegnapi
2) hsz átv minap, tegnap
▶kio hieraŭ ŝajnis neverŝajna, tio hodiaŭ povas realiĝi: ami tegnap valószínűtlennek tűnt, az ma megvalósulhat
hieraŭa: tegnapi
▶ne bedaŭru hieraŭan, ne atendu morgaŭan, ne forlasu hodiaŭan^Z:
közöm sose búsulj, úgyis késő, ami elmúlt, vissza nem jő
hieraŭo: tegnapi nap, előző nap, előnap *szin* antaŭtago
▶la hieraŭo de Kristnasko: karácsony előnapja
hieraŭulo: pej a múlt embere, letűnt ember, fn maradi
antaŭhieraŭ: hsz tegnapelőtti
antaŭhieraŭa: tegnapelőtti
| **hierodul/o** vall tört hierodulosz, hierodul, templomszolga
▶hieroduloj ofte servis kiel kultaj amorantoj: a hieroduloszok gyakran kultikus szeretőként szolgáltak
| **hierofant/o** vall tört hierophantész <misztériumot vezető pap>

| **hierogami/o** vall tört hierogámia <kultikus szexuális egyesülés>
| **hieroglif/o 1)** nyt hieroglifa, fogalomírás
2) átv macskakaparáss, olvashatatlan írás
| **Hieronim/o** Hieronymus, Jeromos <utónév>
▶Sankta Hieronimo retradukis kaj korektis la Biblion: Szent Jeromos újrafordította és helyesbítette a Bibliát
| **hif/o** növ hifa, gombafonal, sejtfolal, hypha
suĉhifo: növ szívóhifa *szin* haŭstorio
| **hifolom/o** növ kénvirággomba <Hypholoma> *szin* sulfuroĉapa fungo
▶faska hifolomo: sárga kénvirággomba, közönséges kénvirággomba <Hypholoma fasciculare>
| **Higie/o** mit Hügiea, Hygieia
| **higien/o** orv egészségmegőrzés, egészségügy, higiénia
▶publika higieno: közegészségügy
higiena: **1)** egészség-, egészséggel kapcsolatos
▶higiena libro: egészségről szóló könyv
▶higienaj problemoj: közegészségügyi problémák
2) orv egészségmegőrző, egészséges, higiénikus
▶higiena enmetaĵo: egészségügyi v. tisztasági betét
▶higiena kordono: egészségügyi kordon, egészségügyi védőövezet, egészségügyi zárlat
▶higiena vivo: egészségmegőrző élet, egészséges élet
higienisto: fn orv közegészségügyi szakértő, higiénikus
l.m. medihigieno
| **higrocib/o** növ nedűgomba <Hygrocybe>
| **higrofor/o** növ csigagomba <Hygrophorus>
| **higrograf/o** met légnedvességíró <műszer>
| **higrometr/o** met légnedvességmérő, higrométer
▶rospunkta higrometro: harmatpont-higrométer
higrometrio: met légnedvességmérés, higrometria
| **higroskop/o** met légnedvességjelző, higroszkóp
| **higumen/o** kr <ortodox> apát
higumenino: kr <ortodox> apátnő
| **hiĝab/o** iszl hidzsáb <női viselet>
| **hihi!** hgut hihi! <halk nevetés>
hihii: ntr kuncog, vihog, heherészik
| **hik!** hgut hukk! <csuklás>
hiki: ntr hgut csuklik
| **hikori/o** l. karjo
| **hiksos/o** fn tört hiksosz
| **hil/o¹** áll zöld levelibéka, leveli béka, zöldbéka, esőbéka <Hyla arborea> *szin* folirano
| **hil/o¹** l. hilumo
| **Hilari/o** Vidor, Hilarius <utónév>
| **Hilbert/o** mat <David> Hilbert l. hilberta spaco
| **Hild/o** Hilda <utónév>
| **Hilel/o** vall Hillél
hilelano: vall hillélita
hilelismo: vall eo hillélizmus
hilelismo: vall eo hillélita
| **hilozoism/o** fil hilozoizmus
| **hiligajnon/o** fn hiligajnon
hiligajnona: mn nyt ilongo, hiligayna, hiligaynon <hil>
| **hiloĥer/o** erdei disznó (Hylochoerus meinertzhageni)
| **hilum/o 1)** anat nyílás, bemélyedés, kapu, hilus, hilum
2) növ magköldök, hilum *szin* umbiliko
| **Himaĉal/o** geo pol Himácsal Prades, Himachal Pradesh <IN>
| **Himalaj/o** geo Himalája
| **himantop/o** l. himantopodo

| **himantopod/o** áll gólyatöcs <Himantopus himantopus>
| **himati/o** tört himation <hellén felső ruha>
| **himen/o** anat szűzhártya, hymen
| **Himen/o** mit Hymen
| **himene/o** növ kopálfa, kurbarilfa, sáskafe <Hymenaea>
| **himeni/o** növ termőréteg, hymenium <gomba>
| **himenomicet/oj** növ hártýás gombák <Hymenomyces>
| **himenopter/oj** áll hártýásszárnyúak <Hymenoptera>
| **himn/o** ir zene himnusz
▶ „La Espero” estas la himno de la esperantistoj: „A remény” az eszperantisták himnusza
▶ nacia himno: nemzeti himnusz
himna: ir zene himnusz-, himnikus
himni: ntr himnuszt énekel
himnaro: ir zene himnuszgyűjtemény, himnarium
| **hin/o**¹ áll lőöszvér <lőcsődör és számárkanca utóda> vö. mulo
| **hin/o**¹ bibl hin <kb. 6 l>
| **hinajan/o** bud pej hinajána <„kis jármű”> szin Malgranda Vehiklo, teravado vö. mahajano
| **hind/o** fn indiai
hinda: mn indiai, hindi nemzetiségű
▶ hinda civilizacio: indiai civilizáció
▶ Hinda Unio: pol Indiai Unió szin Barato, Hindujo
Hindujo, Hindio: 1) tört geo India
2) geo pol India <IN> szin Hinda Unio
hindia: 1) indiai
▶ hindiaj popoloj: indiai népek
▶ Hindia Duoninsulo: geo Indiai-félsziget
2) nyt hindi
▶ la hindia lingvo: a hindi nyelv
hindiano: fn indiai
Hindoĉinujo, Hindoĉinio: 1) geo Indokínai-félsziget, Hátsó India
2) tört geo Indokína
hindeŭropa: mn nyt indoeurópai, indogermán <ine> szin
hindoĝermana
hindeŭropisto: nyt indoeuropeista, indogermanista
hindeŭropistiko: nyt indoeuropeisztika, indogermanisztika
hindoarja: mn nyt indoiráni, újind szin hindoirana
hindoĝermana: l. hindeŭropa
hindoĝermanisto: l. hindeŭropisto
hindoĝermanistiko: l. hindeŭropistiko
hindoirana: mn nyt indoiráni, újind szin hindoarja
hindologo: nyt indológus
hindologio: nyt indológia
| **hindu/o** fn vall hindu
hindua: mn vall hindu
hinduismo: 1) vall hinduizmus, hindu vallás, brahmanizmus szin
bramanismo
2) hinduizmus <társadalmi rendszer>
| **Hindukuŝ/o** geo Hindukus
| **Hindustan/o** geo Hindusztáni-alföld
hindustana: mn nyt hindusztáni
| **hing/o** ex l. kardino
| **hioglos/o** anat nyelvcsont-nyelvizom, musculus hyoglossus
| **hioid/o** anat nyelvcsont, os hyoideum
| **hiosciam/o** l. hiskiamo
| **hipalag/o** nyt ir szerkezetkeverés, hipallagé
| **hiparion/o** ősl hipparion, ősló
| **hipeastr/o** növ kék amarillisz <Hipeastrum>

| **hiper-** tud hiper- <a normálisnál nagyobb mennyiség, tevékenység> l. hiperglukémio, hipersekrecio vö. hipo
| **hiperbat/o** ir inverzió, hiperbaton
| **hiperbol/o** 1) mat hiperbola
2) ir nagyítás, túlzás, hiperbola
hiperbola: mat hiperbola-, hiperbolikus
hiperboloido: mat hiperboloid
| **hiperbore/o** mit hiperboreó <mítikus északi nép tagja>
| **hiperemi/o** orv vérbőség, vértolulás, bővérőség, hiperémia, hyperaemia
| **hiperestezi/o** orv túlérzékenység, hyperaesthesia
| **hipergonar/o** film hypergonar <technika>
| **hiperik/o** növ orbáncfű <Hypericum>
▶ aperta hiperiko: japán/terpedt orbáncfű <H. patulum>
▶ kalika hiperiko: bőrlevelű orbáncfű, kelyhes orbáncfű, örökzöld orbáncfű <H. calycinum>
▶ trapunkta hiperiko: közönséges orbáncfű, lyukaslevelű orbáncfű <H. perforatum>
▶ hiperikacøj: orbáncfűfélék <Hypericaceae>
| **hipermetrop/a** orv távollátó, messzelátó
hipermetropeco: orv távollátás, messzelátás, hypermetropia
| **hiperon/o** fiz hiperon
| **hiperonim/o** l. supernocio
| **hiphop/o** zene hip-hop
| **hipi/o** hippi
| **Hipi/o** Hippiasz
▶ Hipio el Elido: fil éliszi Hippiasz
| **hipn/o** növ álommoha <Hypnum>
▶ cipresa hipno: ciprusmoha <H. cupressiforme>
| **hipnot/o** pszi hipnózis
hipnota: pszi hipnotikus
▶ hipnota dormo: hipnotikus álom
hipnoti: ntr pszi hipnózisban van
hipnotigi, hipnotizi: tr pszi hipnotizál
hipnotismo: pszi hipnotizmus, hipnotikus jelenségek
hipnototerapio: pszi hipnoterápia
| **hipnoz/o** l. hipnoto
| **hip/o** agr gallyazókés
| **hipo-** tud hipo- <a normálisnál kisebb mennyiség, tevékenység> l.
hipodermo, hipotensio vö. hiper
| **hipoderm/o** áll bagócslégy <Hypoderma>
| **hipodrom/o** 1) tört sp hippodrom, ló- és kocsiversenypálya
▶ la hipodromo de Olimpio: az olimpiai lóversenypálya
2) sp lóversenypálya
| **hipofagi/o** lóhúsevés
| **hipofe/o** növ homoktövis <Hippophae> szin mardorno
▶ ramnoida hipofeo: kárpáti homoktövis <H. rhamnoides> szin
rokobero
| **hipofiz/o** anat agyalapi mirigy, agyfűggelék, hipofízis, hypophysis
szin pituitario
hiperhipofizismo: orv agyalapi mirigy túltengése, hipofizistúltengés
hipohipofizismo: orv agyalapi mirigy csökkent működése,
hipofíziseltelenség
| **hipoge/o** tört <föld alatti> sírkamra, halotti kamra, kripta,
hypogeum
| **hipogin/a** 1) növ termő alatti, magház alatti
2) növ alsó állású, hypogynus
| **hipoglos/o**¹ anat nyelv alatti ideg, XII. ideg, nervus hypoglossus
| **hipoglos/o**¹ áll laposhal <Hippoglossus>
| **hipogrif/o** mit szárnyas ló, hippogriff

| **hipoilondri/o** l. hipokondrio
| **hipokamp/o** 1) *mit* tengeri ló *szin* marčevalo
2) *áll* csikóhal <Hippocampus> *szin* marčevalo, marčevalo
3) *anat* Ammon-szarv, hippocampus
| **hipokastan/o** 1) *ex* lógesztenye, vadgesztenye, bokrétafa <Hippocastanum> l. eskulo
2) *növ* közönséges vadgesztenye, fehér vadgesztenye <Aesculus hippocastanum>
▶hipokastanacaj: vadgesztenyefélék, lógesztenyefélék <Hippocastanaceae>
| **hipokaüst/o** 1) *tört* hypocaustum <padló alatti fűtőhelyiség>
2) padlófűtési helyiség
| **hipokondr/o** *anat* hypochondrium <borda alatti tájék, a hasüreg felső, borda alatti tájéka>
| **hipokondri/o** *pszi* képzelt betegség, hypochondria
hipokondriulo: *pszi* képzelt beteg, hypochonder
| **Hipokrat/o** *orv* Hippokratész
▶hipokrata juro: hippokratészi eskü
| **Hipokren/o** *mit* *geo* Hippokréne
| **hipokrepid/o** *növ* heverő patkóhere, heverő patkófű, ernyős patkóhere, ernyős patkófű <Hippocrepis comosa>
| **hipokrit/i** *tr* *pej* színlel, álszenteskedik, kétszínűsködik
▶hipokriti piecon: jámborságot színlel
hipokrita: *pej* képmutató, álszent, kétszínű, hipokrita
hipokriteco: *pej* szenteskedés, képmutatás, hipokrizis
hipokritulo: *fn* *pej* álszent, képmutató, hipokrita
| **hipola/o** *áll* geze <Hippolais>
▶flava hipolao: kerti geze, énekes geze, fattyúfülemüle <Hippolais icterina>
▶malgranda hipolao: kis geze <H. caligata>
▶melodia hipolao: déli geze <H. polyglotta>
▶olivhipolao: olajgeze <H. olivetorum>
▶pala hipolao: halvány geze <H. pallida>
| **Hipolit/o** 1) *mit* Hippolitosz, Hippolytus
2) Hippolit, Ipoly <utónév>
| **Hipolitin/o** *mit* Hippolüté
| **hipoman/o** *növ* manzanillafa, mérgezőfa <Hippomane>
| **Hipomen/o** *mit* Hippomeneia, Hippomenes
| **Hipon/o** *tört* *geo* Hippó
| **hiponim/o** l. subnocio
| **hipopotam/o** *áll* víziló <Hippopotamus>
▶nana hipopotamo: törpevíziló <Chaeropsis liberiensis>
| **hipospadi/o** *orv* hypospadiasis, húgycső-rendellenesség
| **hipostat/a** *biol* hiposztatikum
| **hipostaz/o** 1) *fil* hiposztázis <tulajdonság önálló létezőként való felfogása>
2) *vall* isteni személy, hiposztázis
3) *orv* vérsüllyedés, hiposztázis
| **hipostil/o** *ép* *tört* hüposztilion, hypostylon, oszlopterem
| **hipotaks/o** *nyt* alárendelés, hypotaxis *szin* subordigo 2 *vö.* paratakso
| **hipotal/o** *növ* hipotalusz, hypothalamus
| **hipotalam/o** *anat* hipotalamusz, hypothalamus
| **hipotek/o** *gazd* jog jelzáló
hipoteki: *tr* *gazd* jog elzálogosít, jelzálóggal terhel
| **hipotenar/o** *anat* kisujjpárna, hypothenar
| **hipotenuz/o** *mat* átfogó
| **hipotez/o** 1) *tud* *fil* hipotézis
2) *mat* sejtés
hipoteza: hipotetikus, feltevésen alapuló

hipotezi: *tr* *tud* hipotézisként elfogad, feltételez, feltesz
| **hipotrohoid/o** *mat* hipotrochoid
| **hipsogam/o** l. niveldiagramo
| **hipsokrom/a** *fiz* hipszokróm, színemelő
| **hipsometr/o** *geo* magasságmérő, hipszométer
▶hipsometra kurbo: *geo* magassági vonal
hipsometrio: *geo* hipszometria, magasságmérés
| **hipur/o** *kém* hippurgyók
▶hipurata acido: hippursav, lóhúgsav
hipurato: *kém* hippurát, hippursavsó
| **hipurid/o** *növ* vízilófark, vízfenyőke <Hippuris>
| **hiragana/o** *nyt* hiragana <japán szótagírás>
| **hirak/o** l. prokavio
| **hiri-motu/o** *fn* hiri-motu
hiri-motua: *mn* *nyt* hiri-motu <ho>
| **Hirkan/o** *bibl* Hirkanosz
| **Hirkani/o** *bibl* *geo* Hirkánia
| **hirneol/o** *növ* fülgomba <Hirneola>
| **Hirošim/o** *geo* Hiroshima
| **hirt/a** 1) felálló, egyenesen álló <*pl.* szőr>
2) kócos, borzas
hirti: *ntr* feláll <*pl.* szőr>
hirtigi: 1) *tr* felborzol <*pl.* tollat>
2) *tr* összekócol <*pl.* haját>
hirtígi: 1) *ntr* felborzolódik, feláll
▶liaj haroj hirtiğas: égnek áll a haja
2) *ntr* összekócolódik
hirtismo: *orv* rendellenes szőrösség, hirzutizmus
dishirtigi: *tr* összekócol
| **hirud/o** *áll* pióca, nádaly <Hirudo>
▶duokula hirudo: fiahordó nádaly <Helobdella stagnalis>
▶fišhirudo: halpióca <Piscicola geometra>
▶medicina hirudo: orvosi pióca <H. medicinalis>
▶okokula hirudo: nyolcszemű nádaly <Erpobdella octoculata>
▶plata hirudo: csigapióca <Glossosiphonia complanata>
▶ranohirudo: békapióca <Hemidepsis marginata>
▶hiruduloj: piócák <Hirudinae>
▶ği helpos kiel hirud' al mortinto^Z: annyit ér, mint halottnak a csók
hirudino: *kém* hirudin
| **hirund/o** *áll* fecske <Hirundo>
▶hirundedoj: fecskefélék <Hirundinidae>
▶bordhirundo: partifecske <Riparia riparia>
▶kamphirundo: füstifecske <H. rustica>
▶marhirundo: *ne* székcicsér l. glareolo
▶murhirundo, urbhirundo: molnárfecske <Delichon urbica>
▶noktohirundo: éjjelifecske, bagolyfecske, lappantyú, kecskefejő <Caprimulgus europaeus>
▶rokhirundo: szirti fecske <Ptyonoprogne rupestris>
▶ruğpuga hirundo: vörhenyes fecske <H. daurica>
▶unu hirundo printempon ne alportas^Z: *közm* egy fecske nem csinál nyarat
▶unua hirundo: *átv* első fecske
hirundherbo: l. kelidonio
hirundnesto: 1) *áll* fecskefészek
2) *gaszt* fecskefészek *szin* salangannesto
hirundnesto-supo: *gaszt* fecskefészekleves *szin* salangansupo
hirundovosta: fecskefarkú
hirundvostulo: l. makaono
| **his/i** *tr* <kötéllel> felvon, felhúz, kifeszít
▶hisi flagon: zászlót felvon

►hisi velon: *hajó* vitorlát felvon v. kifeszít
hisilo: felvonókötel
hisejo: kötélpadlás <színház>
duonhisi: *tr* félig felvon
malhisi: *tr* levon <pl. zászlót, vitorlát>
| **hiskiam/o** *növ* beléndek <Hyoscyamus>
►nigra hiskiamo: bolondító beléndek <H. niger>
hiskiamino: *kém* hioszciamin
| **hisop/o** **1)** *bibl* izsóp
2) *növ* izsóp <Hyssopus>
►kuraca hisopo: kerti izsóp <H. officinalis>
| **hispan/o** *fn* spanyol
hispana: *mn nyt* spanyol <es>
Hispanujo, Hispanio: **1)** *geo pol* Spanyolország <ES>
2) *ex geo* Ibéria *l.* Iberujo
hispanismo: *nyt* hispanizmus
hispanamerika: spanyol-amerikai
hispanhundo: *l.* spaniolo
hispano-maŭra: spanyol-mór
| **Hispaniol/o** *geo* Hispaniola
| **hist/o** *anat* szövet
►epitelia histo: hámszövet
►erektiĝema histo: barlangos test
►grasa histo: zsírszövet
►kartilaga histo: porcszövet
►kuniga histo: *l.* konektivo **1**
►limfoida histo: *anat* nyirokszövet
►muka histo: nyálkahártyaszövet, tela mucosa
►muskola histo: izomszövet, tela muscularis
►nerva histo: idegszövet, tela nervosa
►osta histo: csontszövet, tela ossea
►ŝajnhisto: *növ* álszövet, pseudoparenchyma
histologo: *orv* szövettanos, hisztológus
histologio: *orv* szövettan, hisztológia
►histologia ekzameno: szövettani vizsgálat
paleohistologio: *ösl* őslénytani szövettan, paleohisztológia
histogenezo: *biol* sejtképződés, citogenezis
histokemio: *biol kém* szövétkémiá, hisztokémia
| **histamin/o** *kém biol* hisztamin
antihistamino: *gysz* antihisztamin
| **histerez/o** *fiz* hiszterézis
►magneta histerezo: *vill* mágneses hiszterézis
| **histeri/o** *pszi orv* hisztéria
histeria: *pszi orv* hisztériás, hisztérikus
►histeria atako: hisztériás roham
histeriigi: *tr* hiszterizál
histeriulo: *fn pszi orv* hisztériás beteg
histeriulino: *pszi orv* hisztérika
| **histidin/o** *kém biol* hisztidin
| **histogram/o** *mat* gyakorisági oszlopdiagram, hisztogram
| **histon/o** *kém biol* hiszton
| **histori/o** **1)** *tört* történettudomány
►lokhistorio: helytörténet
►teatra historio: színháztörténet
2) *tört* történelem, történelmi esemény
►la historio de la Centjara Milito: a százéves háború története
►la historio de nia vivo: életünk története
3) *történet, esemény* <megesett dolgok>
►bibliaj historioj: bibliai történetek, bibliai események

►historioj kaj epizodoj el la vivoj de famuloj: történetek és epizódok híres emberek életéből
4) *ir* történet
►la formado de la historio en la romano estas tre karakteriza por la verkisto: a történet alakítása a regényben nagyon jellemző az íróra
5) *pej* mese, kitalált történet
►vi ne misgvidos min per viaj historioj: ne vezetsz félre a meséiddel
historia: **1)** történettudományi
►historia verko: történettudományi mű
2) történelmi
►historia fakto: történelmi tény
►en la historiaj tempoj: a történelmi időkben
3) történelmi, döntően fontos
►stari antaŭ historia decido: történelmi döntés előtt áll
►ni troviĝas en historia momento: történelmi pillanatban vagyunk
historieco: történelmiség, történelmi mivolt, történelmi valóság
►multaj pridubas la historiecon de Jesuo: sokan kétségbe vonják Jézus történelmi mivoltát
historieto: epizód, érdekes történet, anekdota
►historietoj el la vivo de Napoleono: anekdoták Napóleon életéből
historiismo: *ép* historizmus, eklektika
historiisto: *tört* történész <történelemmel foglalkozó szakember> *vö.* historigrafo
►teatra historiisto: színháztörténész
antaŭhistorio: **1)** előzmény, előtörténet
2) *tört* őstörténet
antaŭhistoria: *tört* történelem előtti, prehisztorikus
prahistorio, protohistorio: **1)** *tört* őstörténet, történelem előtti kor
2) *tört* őstörténet <tudomány>
prahistoria, protohistoria: *tört* őstörténeti, prehisztorikus
prehistorio: *l.* prahistorio
l.m. arthistorio, ideohistorio, literaturhistorio, malsanhistorio, mondhistorio, muzikhistorio, naturhistorio, religihistorio, terhistorio, vivhistorio
| **historiograf/o** *tört* történetíró *vö.* historiisto
historiografio: *tört* történetírás
| **histik/o** *áll* sül <Hystrix> *szin* pikporko
►Sud-Afrika histiko: afrikai sül <H. africae-australis>
►histikedoj: gyalogsülfélék <Hystricidae> *szin* pikporkoj
| **histrion/o** **1)** *tört* histrio, mulattató
2) *pej* pojáca, komédiás, csepűrágó
►foira histriono: *pej* vásári csepűrágó v. bohóc
histrionado: színészkedés, ripacskodás, szemfényvesztés, csepűrágás
| **hitit/o** *fn* tört hettita
hitita: *mn nyt* tört hettita <hit>
| **Hitler/o** *tört* <Adolf> Hitler
hitlerano: *tört* hitlerista
hitlerismo: *tört* hitlerizmus
| **HIV** *orv* HIV
HIV-infekto: *orv* HIV-fertőzés
HIV-infektito: *fn orv* HIV-fertőzött
HIV-negativa: *orv* HIV-negatív
HIV-pozitiva: *orv* HIV-pozitív
| **Hizbulah/o** *pol* Hezbollah
| **hiziki/o** *növ* hiziki <algafajta> <Hizikia>
| **hm!** **1)** *isz* hm! <megfontolás, ellenkezés>
►hm! mi ne scias, mi pripensos la aferon: hm, nem tudom, majd meggondolom a dolgot
2) *isz* hm! <bizonytalanság, zavar>
►hm! mi ne dirus tutcerte: hm, nem mondanám teljesen biztosra

3) *isz* hm! <figyelmeztetés jelenlétére>

►hm! mi alvenis, sinjoro: hm, megjöttem, uram

| **ho!** 1) *isz* ó!, oh!, ah! <erős érzés>

►ho, cielo!: *isz* ó, egek!

►ho jes!: hogyne!, hát persze

►ho, kia feličo!: ó, micsoda boldogság!

►ho, terura malfeličo: ah, szörnyű baj!

►ho ve!: *isz* ó jaj!

2) erősítő módosítószó

►ho he!: hé, te!

►ho ho!: hohó!

►ho hoj!: hahó!

►ho hu!: hu, a mindenit!

►ho ruk!: hórukk!

►ho vi ho!: ó, te!

| **Hoank/o** *geo* Sárga-folyó *szin* Flava Rivero

| **hobal/o** l. mirho

| **hobi/o** kedvtelés, hobbi *szin* šatokupo

hobiulo: hobbiüző, kedvtelésnek hódoló

| **hobit/o** *ir* hobbit

| **hoboj/o** *zene* oboa

►A-hobojo: A-oboja

►hobojo de amo: oboa d'amore

►tenora hobojo: oboa da caccia

l.m. aldhobojo, baritonhobojo

| **Ho-Ĉi-Min** *tört* Ho Si Minh

Ho-Ĉi-Min-urbo: *geo* Ho-Si-Minh-város

| **Hogkin/o** *orv* <Thomas> Hodgkin

hogkina malsano: *orv* Hodgkin-kór

| **hodiaŭ** 1) *hsz* ma <a mai napon>

►faru hodiaŭ, kion vi povas – morgaŭ vi eble okazon ne trovos^Z:

közm amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra

►hodiaŭ matene: ma reggel

2) *átv* ma, manapság, mostanság

►hodiaŭ al mi, morgaŭ al vi^Z: ma nekem, holnap neked

►hodiaŭ junuloj estas malestimaj: manapság a fiatalok tiszteletlenek

hodiaŭa: mai

hodiaŭo: a mai nap

►ĝuu la hodiaŭon: élvezd a mát

| **hodog/o** *gaszt* hot dog *szin* kolbasbulko

| **hodoĝraf/o** *fiz* hodográf, menetíró

| **hodometr/o** *hodométer*, menetútmérő

| **Hohencolern/oj** *tört* Hohenzollernek

| **Hohenštauf/oj** *tört* Hohenstaufenek

| **hoj!** *isz* halló! <messziről hívás>

hoji: *ntr* hallózik <messziről hív>

| **hoj/o** *agr* kapa *szin* hakfosilo

hoji: *tr* kapál

| **hojli** *ntr* vonít *szin* tirboji

| **hok/o** 1) horog, kampó

►surtegmenta hoko: tetőhorog

2) fogas, akasztó

►pendi de hoko: fogason lóg

3) *sp* horog <horgászat>

►ankoraŭ la ezoko ne estas sur la hoko^Z: *közm* ne igyál előre a vásárra, medve bőrére

►fiŝo ne iras, sed hoko ĝin tiras^Z: *közm* kecske sem menne a vásárra, ha nem hajtának

4) csuklópántesap, zsanércsap vö. ĉarniro

5) *sp* horogütés <ökölvívás> *szin* hokbato

►hoko supren: felütés

hoka: horog-, horgas, kampós

hoki: *tr* <horoggal> megfog, megakaszt, kihorgászik, <horoggal> kapcsol, akaszt

►hoki fiŝon: halat kihorgászik

►hoki sin: *pej* ráakaszódik vkire <al>

hokego: *l.* graplo

hoketo: 1) horgocska, kis horog <pl. csaté>

►hoketo de agrafo: kankapocs

2) *nyt* horgos ékezet

►pinta hoketo, v-hoketo: kúpos ékezet, hacsek

►ronda hoketo, u-hoketo: félkörös ékezet

hokiĝi: 1) *ntr* beleakad, beleakaszódik vmibe <al>

2) *ntr* *átv* <értelmetlenül> ragaszkodik vmihez <al>

hokingo: kapcsolgyűrű, kapcsolhüvely, zsanérhüvely, nőstény kapocs

alhoki, surhokiĝi: *tr* horogra v. fogasra akaszt

dehoki: *tr* horogról v. fogasról leakaszt

subhoko: *nyt* cédille *szin* cedilo, subkomo

hokbastono: kampós bot

hokbato: *sp* horogütés <ökölvívás> *szin* hoko 5

►dekstra hokbato: jobbhorog

►maldekstra hokbato: balhorog

hokĉifonisto: guberáló

hokfadeno, hokŝnuro: *sp* horgászzsinór, horgászzsineg, damil

hokfiŝado: *sp* horgászat *szin* fiŝkaptado 2

hokfiŝi: *ntr* *sp* horgászik, <halat> fog *szin* fiŝi 3, fiŝhoki

hokfiŝisto: *sp* horgász

hoknaza: horgas orrú, görbe orrú

hokokruco: *tört* horogkereszt

hokokruculo: *fn* *tört* horogkeresztes

hokstango: *hajó* csáklya

hoktabulo: előszobafal

hoktriki: *tr* *tex* horgol

l.m. ĉenhoko, fajrohoko, fiŝhoko, pordhoko, ŝloshoko, vesthoko

| **Hokajd/o** *geo* Hokkaidó

| **hoke/o** *sp* hoki, gyeplabda

hokei: *ntr* *sp* hokizik

hokeilo: *sp* hokiütő, hokibot

hokedisko: *sp* jégkorong

hokepilko: *sp* gyeplabda, hokilabda

l.m. gazonhokeo, glacihokeo, rulhokeo

| **hokuspokus** *hgut* hókusz-pókusz

| **hola!** *isz* hahó! halló! <hívás messziről>

| **Holand/o** *geo* Holland

►Nord-Holando: Észak-Holland

►Sud-Holando: Dél-Holland

holanda: *geo* hollandi

holandano: *fn* hollandi

| **holandez/o** *gaszt* holland mártás, holland öntet

| **hold/o** *hajó* hajóúr, rakodótér, hajóraktér, hajótér, hajófenék <raktér> *szin* űrparkoló

holdfako: *hajó* hajórekesz

holdluko: *hajó* fedélzeti nyílás, fedélzeti lejáró *szin* lukó 2

| **holding/o** *gazd* holding, vállalatcsoport

| **Holivud/o** *geo* film Hollywood

| **holk/o** *növ* selyemperje <Holcus>

| **holm/o** *ritk* domb, halom *szin* altaĵo, monteto

| **holmi/o** *kém* holmium <Ho>

►holmia klorido: holmiumklorid

| **holocefal/oj** *áll* tömörfejűek <Holocephali>

| **holocen/o** *geo* holocén, jelenkor
| **Holodomor/o** *tört* holodomor <éhínség Ukrajnában>
| **holoedr/o** *ásv* holoéder
| **Holofern/o** *bibl* Holofernez
| **holograf/o** *jog* saját kézzel írott végrendelet
| **holografi/o** *fot* holográfia
| **hologram/o** *fot* hologramm, térhatású fénykép
| **holokaüst/o** *vall* égőáldozat *szin* brulofero
Holokaüsto: *tört pol* holokaüsz, népirtás *szin* Œoaho
| **holokinetik/a** *tud* holokinetikus
| **holost/o** l. holosteo
| **holoste/o** *növ* olocsán <Holosteum>
| **holoste/oj** *áll* csontos ganoidok <Holostei>
| **holoturi/o** *áll* tengeri ugorka <Holothuria> *szin* markolbaso
▶ holoturiodoj: tengeriugorkák <Holothurioidea>
| **holovid/a** 3-dimenziós
| **Holstini/o** *geo* Holstein
| **hom/o** **1)** *ösl* ember <Homo>
▶ homo de Kromanjono: cro-magnoni ember
▶ homo kun medolo en la ostoj: nem akármilyen ember
▶ lerta homo: „ügyes” ember <Homo habilis>
▶ neandertala homo: Neander-völgyi ember <Homo sapiens neandertalensis>
▶ rekta homo: „felegyenesedett” ember <Homo erectus>
▶ saĝa homo: „értelmes” ember, mai ember <Homo sapiens>
2) ember <szemben az állatokkal>
▶ fiŝo serĉas profundon, homo serĉas abundon^Z: *közm* ember a munkára, madár a repülésre termett
▶ homo de eminenta kapablo: kiváló képességű ember
▶ homo el karno kaj ostoj: hús-vér ember
▶ homo kun medolo en la ostoj: legény a talpán olyan ember, aki nem ijed meg a saját árnyékától
▶ homo pafas, Dio trafas^Z: *közm* ember tervez, Isten végez
▶ homo sen hejmo kaj helpo: ágrólszakadt ember, nincstelen, földönfutó
▶ homo sen pano kaj kompano: ágrólszakadt ember, nincstelen, földönfutó
▶ homo senpeka neniam ekzistis^Z: *közm* nincs tökéletes ember
▶ homo transrande!: ember a vízben!
▶ vidkapabla homo: látó ember <szemben a vakkal>
3) ember <szolga, cseléd, házbeli>
▶ li forsendis iun el siaj homoj: elküldött valakit az emberei közül
homa: ember-, emberi
▶ homa trajto: emberi vonás
▶ homa swarmo: nyüzsgő embertömeg, nyüzsgő sokaság
homaro: emberiség
▶ bonfaranto de la homaro: az emberiség jótévője
homarano: **1)** emberbarát
2) eo a homaranizmus híve
homaranismo: *eo pol vall* homaranizmus, humanitarianizmus <humanitárius vallási-politikai nézetrendszer> vö. hilelismo
homeco: emberség, embervolt
hometo: emberke, kis ember
homido: emberfia, emberfi
homiĝo: *ösl* emberré válás
homino: emberlány, asszony
homedoj: *áll* emberfélék <Hominidae>
homenoj: *áll* valódi emberek <Homininae>
homizi: *tr gaszt* hominizál <tej az emberi tejhez hasonlóvá alakít>
homoideoj: *áll* emberszerűek <Hominoidea>

bonhoma: emberies, humánus
bonhomeco: emberiség, humanitás
ĉiuhoma: általános emberi, minden emberre jellemző
fihomo: rongyember
grandhomeco: nagyvonalúság
interhoma: emberek közötti, emberközi
▶ interhomaj rilatoj: emberek közötti kapcsolatok
kontraŭhoma: emberellenes, antihumánus
kontraŭhomara: emberiségellenes, emberiség elleni
kunhomo: embertárs, felebarát, atyafi
kvazaŭhomo: **1)** próbababa
2) *agr* madárijesztő *szin* birdotimigilo, ĉifonfiguro
malhomo: *átv pej* állat, emberi állat, nem-ember
multhoma, multehoma: népes
nehoma: nem emberi
prahomo: *ösl* ősember
▶ Afrika prahomo: afrikai ősember <Praeanthropus africanus>
prihoma: humán
▶ prihomaj sciencoj: humán tudományok
senhoma: néptelen, kietlen, lakatlan, puszta
senhomigi: *tr* elnéptelenít, lakatlanná tesz
senhomigi: *ntr* elnéptelenedik, lakatlanná válik
senhomeciĝi: *ntr* elembertelenedik
superhomo: felsőbbrendű ember, superman, übermensch
superhoma: emberfeletti
▶ superhomaj fortostreĉoj: emberfeletti erőfeszítések
homafabla: emberre szabott, emberközeli, otthonos, barátságos
▶ homafabla medio: barátságos környezet
homama: emberszerető, humánus
homamo: emberszeretet, testvéri szeretet, felebaráti szeretet
homamaso: embertömeg
homamika: emberbaráti, filantróp *szin* filantropa
homcentra: emberközpontú
homekologio: *öko* humánökológia
homevita: emberkerülő
homevitulo: *fn* emberkerülő, mizantróp vö. mizantropo
homfortoj: humán erőforrás, emberi erőforrás
homkono: emberismeret
homkontrabandisto: *jog* embercsempész
hommalamo: embergyűlölet, mizantropia
hommangulo: emberevő, kannibál *szin* antropofago, kanibalo
hommortigo: *jog* emberölés
▶ neglektita hommortigo: gondatlanságból elkövetett emberölés
homocido: *ritk* emberirtás
homofluo: emberáradat, emberfolyam
homlupo: *mit* farkasember, vérfarkas
homomulto: embertömeg, sokaság
homplena: népes, forgalmas, zsúfolt
homrajta: *jog* emberjogi
homroboto: *tech* emberrobot
homscienco: *tud* embertudomány
homsimila: *áll* emberszabású
homskala: emberi léptékű
homtruo: *tech* búvónyílás
l.m. afiŝhomo, kavernhomo, pajlohomo, ranhomo
| **homo-** kém homo- <homogén molekula> vö. hetero- *l.*
homopolimero, homopolisakarido
| **homeopat/o** *orv* homeopata, hasonszerűi gyógymóddal gyógyító orvos
homeopatio: *orv* hasonszerűi gyógymód, homeopátia

homeopatia: *orv* hasonszenvi, homeopatikus

| **homeostat/o** *biol* öko egyensúlyi állapot, homeosztázis

homeostatilo: *biol* homeosztatikusság készülék

| **homeostaz/o** 1. homeostato

| **homeot/a** *biol* homeotikus

| **homeoteleūt/o** *ir* hasonló végződésű szavak halmozása

| **homeoterm/a** *tud* áll melegvérű *szin* varmsanga

| **Homer/o** *ir* Homérosz

►foje ankaŭ Homero ekdormas: a jó Homérosz is szunyókál olykor

►la homeraj epopeoj Iliado kaj Odiseado: a homéroszi eposzok, az Iliász és az Odüsszeia

| **homili/o** *kr* homília <bibliai ihletésű szentbeszéd>

| **homofon/o** *fn* nyt homofon, azonos alakú morféma

homofona: *mn* nyt homofon, homofonikus

| **homogen/a** 1) egynemű, homogén

►homogena loĝantaro: homogén lakosság

2) *mat* homogén <polinom, egyenlet, függvény>

homogenigi: *tr* kiegyenlít, egyneművé tesz, homogenizál, homogénezt

| **homograf/a** *mn* nyt homográf, homografikus

homografo: *fn* nyt homográf

| **homokromi/o** *áll* homokrómia, homokromizmus

| **homojoterm/a** *áll* melegvérű, homoioterm

| **homolog/a** 1) *mat* homologikus

2) *kém* *biol* homlóg, megegyező, hasonló, egyenértékű, azonos lényegű

homologeco: *tud* homológia, megegyezőség, egyenértékűség,

homológ jelleg

homologio: *mat* homológia

kohomologa: *mat* kohomologikus

kohomologio: *mat* kohomológia

| **homonim/o** *nyt* azonos alakú szó, homonima

homonimulo: névrokon

| **homopter/oj** *áll* egyfél szárnyúak, egyformaszárnyúak, növényi tetvek <Homoptera>

| **homoseksual/a** *ne l.* samseksema

| **homotet/a** *mat* középpontosan hasonló, homotetikus

homotetio: *mat* középpontos hasonlóság, homotécia

| **homotop/a** *mat* homotóp

homotopo: *fn* *mat* homotóp

homotopio: *mat* homotópia

| **homozigot/o** *biol* homozigóta

| **homunkul/o** homunkulus, homunculus, lombikember

| **Hondur/o** *geo* *pol* Honduras <HN>

►Hondura Golfo: *geo* Hondurasi-öböl

| **honest/a** 1) tisztességes, becsületes <vki>

►honesto komercisto: becsületes kereskedő

►ne kredas ŝtelisto, ke honesto ekzistas^Z: *közm* ki mint él, úgy ítél

2) illő, tisztességes <vmi>

►fari honestan proponon: tisztességes ajánlatot tesz

►honesto intenco: tisztességes szándék

►unu fojon ŝtelis pomon, kaj perdis por ĉiam honestan nomon^Z: *közm* elveszett becsületet nem találni fel a bokornál, tojás is csak egyszer törik el

honesto: tisztesség, becsület

►agi laŭ la leĝoj de la honesto: a tisztesség törvényei szerint cselekszik

honesteco: tiszteletreméltóság, becsületesség

►ĉu vi dubas pri mia honesteco?: kételkedsz a becsületességemben?

honestulo: tisztességes ember, becsületes ember

malhonesto: tisztességtelen, becsstelen, aljas, romlott

►ĝismedole malhonesto: velejéig romlott

►malhonesto mensogulo: becsstelen hazudozó

►malhonesto profito: tisztességtelen haszon

malhonestajo: tisztességtelen dolog, <vmi> becsstelenség, aljas dolog

malhonesteco: becsstelenség, tisztességtelenség, aljasság

malhonestulo: tisztességtelen ember

nehonesto: nem tisztességes

►tio estas pano nehonesto: ez nem tisztességes kenyér<kereset>

| **Honiar/o** *geo* Honiara

►Honiaro estas la ĉefurbo de la Salomonoj: Honiara a Salomon-szigetek fővárosa

| **Honkong/o** *geo* *pol* Hongkong, Xianggang <CN>

| **Honolulu/o** *geo* Honolulu

►Honoluluo estas la ĉefurbo de Havajo: Honolulu Hawaii fővárosa

| **honor/i** 1) *tr* becsül, tisztel

►honoru la maljunulojn: tiszteli az öregeket

►mi ne povas honoru malhonestulojn: nem tudok becsstelen embereket tisztelni

►ni honoru lian memoron: tiszteljük az emlékét

2) *tr* megtisztel vmivel, tisztelettel adózik vkinek <n>, kitüntet, érdemesít vkit <n>

►honoru per sia amikeco: megtisztel a barátságával

►honoru per sia atento: kitüntet figyelmével, figyelmére érdemesít

►honoru per tio, ke: arra érdemesít, hogy

honoru: 1) tisztelet, becsület

►krimula honoru: betyárbecsület

►la honoru de nia familio estas antaŭ ĉio: családunk becsülete mindenek előtt való

►mono perdita, nenio perdita – honoru perdita, ĉio perdita^Z: *közm* a becsület drágább az aranyból

►ne ekzistas honoru sen laboro^Z: *közm* munka nélkül nincs tisztesség

►per mia honoru!: becsületemre!

►pli bona estas virto sen oro ol oro sen honoru^Z: *közm* több az ember vagyon nélkül, mint a vagyon ember nélkül

►truon de l' honoru flikos neniŭ tajloru^Z: *közm* elveszett becsületet nem találni fel a bokornál

►vi meritas la honoron montritan al vi: megérdemled az irántad mutatott tiszteletet

2) elismerés, megbecsülés, kitüntetés

►al ĉiu sinjoro estu lia honoru^Z: tisztelet adassék mindenkinek, akit megillet

kinek mi jár

►faru al mi la honoron, ke: tiszteljen meg azzal, hogy

►ju pli da honoru, des pli da laboro^Z: *közm* minél nagyobb az ember, annál nagyobb a bűn

►kiu amas honoron, amu laboron^Z: *közm* munka nélkül nincs tisztesség

►la honoru ricevita fierigis lin: a kapott elismerés büszkévé tette

►lasta honoru: végtisztesség

►mi havas la honoron saluti vin: van szerencsém üdvözölni önt

►ne venas honoru sen laboro^Z: *közm* munka nélkül nincs tisztesség

honora: 1) tisztos, becsületes

►honora konduto: becsületes viselkedés

►honora profesio: tisztos foglalkozás

►veni al honora interkonsento: tisztességes megegyezésre jut

2) megtisztelő

►honora eskorto: díszkíséret

►Honora Legio: Becsületrend

►honora titolo: megtisztelő cím

►honore al la herooj: a hősök tiszteletére
 ►okupi honoran lokon ĉe la tablo: megtisztelő helyet foglal el az asztalnál
3) tiszteletbeli, címzetes, dísz-
 ►honora doktoro: díszdoktor
 ►honora membro: tiszteletbeli tag
 ►honora prezidanto: díszelnök, tiszteletbeli elnök
 honoraĵo: megtiszteltetés jele, megtisztelő dolog, kitüntető dolog, megtisztelő gesztus
 honoriga: megtisztelő
 ►via opinio estas honoriga al mi: véleményed megtisztelő számomra
 honorigi: *tr* megbecsülést szerez, tiszteletet vív ki vminek v. vkinek <n>
 ►la Nobel-premiitoj honorigas siajn patrujojn: a Nobel-díjasok megbecsülést szereznek hazájuknak
 ►via ĉeesto honorigas nin: jelenlétével megtisztel bennünket
 honorito: *fn* kitüntetett
 honorinda: becsülendő, tisztelendő, tiszteletreméltó
 ►honorinda patro: *kr* tisztelendő úr
 malhonori: *tr* gyaláz, becsmérel, megbecstelenít, lealacsonyít
 ►laboro ne malhonoras: a munka nem alacsonyít le
 ►lia edzino estas malhonorigita: megbecstelenítették a feleségét
 ►vivanton ni malhonoras, mortinton ni adoras^z: közm a holtakat imádjuk, az élőket gyalázzuk
 malhonoro: gyalázat, szégyen
 malhonora: szégyenletes, gyalázatos
 malhonorigi: *tr* megszegyenít, szégyenbe hoz, szégyent hoz vkire v. vmire <n>
 rehonorigi: *tr pol* rehabilitál
 senhonora: szégyentelen, becstelen
 senhonorigi: **1)** *tr* megbecstelenít, meggyaláz, szégyent hoz vkire v. vmire <n>
 ►Hitlero senhonorigis sian patrujon: Hitler szégyent hozott a hazájára
2) *tr* <szexuálisan> megbecstelenít, meggyaláz *szin* stupri
 honoraĝa: tisztes korú
 honordamo: *tört* palotahölgy, udvarhölgy *szin* ĉambelanino
 honordigno: becsületérzés, méltóság, méltóságtudat
 honorekzemplero: *knyv* tiszteletpéldány
 honorgardo: *kat* díszőrség
 honorinsigno: kitüntetés <jelvény>
 honorkodo: becsületkódex
 honorloko: díszhely
 honorofendo: becsületsértés
 honorofice: társadalmi megbízatásként, társadalmi funkcióban
 honorordeno: becsületrend
 honorparolo: becsületszó
 ►honorparolon!: becsületszavamra!
 honorsaluti: *tr* lerója a tiszteletét vki v. vmi előtt <n>
 ►ni honorsalutis la falintajn heroojn: tisztelegtünk az elesett hősök előtt
 honorsaluto: tisztelegés vki v. vmi előtt
 honorsilento: néma tisztelegés <elhunytnak>
 honorvorte!: becsületszavamra!, beccszó!
| honorari/o honorárium, tiszteletdíj vö. tantiemo
 honorarii: *tr* honorál, díjaz, tiszteletdíjat, honoráriumot fizet vkinek <n>
 ►mian kunlaboron oni honorariis per mil forintoj:
 közreműködésemet ezer forinttal díjazták
| Honorat/o Honoratus, Honorátusz <utónév>

| Honori/o Honorius, Honóriusz <utónév>
| Honŝu/o *geo* Honsú
| hont/i 1) *ntr* szégyenkezik, szégyelli magát
 ►honti antaŭ sia familio: szégyenkezik a családja előtt
 ►honti pri sia malforteco: szégyelli a gyengeségét
 ►honti pro mensogo: hazugság miatt szégyenkezik
2) *tr* szégyell
 ►ĉu vi ne hontas peti almozon?: nem szégyellsz koldulni?
 ►ne hontu viajn larmojn: ne szégyelld a könnyeidet
 honto: **1)** szégyenkezés, szégyenérzet
 ►ĉu vi ne havas honton?!: nincs benned szégyenérzet!?
 ►honto ĉi tie ne helpas: a szégyenkezés itt nem segít
2) szégyen
 ►li estas la honto de sia familio: családja szégyene
 ►ŝia honto ne forgesigos: <nő> szégyenét nem felejtik el
 honta: **1)** szégyenletes, szégyen-
 ►honta ruĝo: szégyenpír
2) *ex* szégyen-, szemérem- <szexualitás>
 ►ŝi kovris sian hontan parton: <nő> eltakarta szemérmét
 hontema: szégyenlős, szemérmes
 hontemo: szégyenlősség, szemérmesség
 hontigi: *tr* megszegyenít
 hontinda: szégyellnivaló, szégyenletes
 hontindaĵo: szégyellnivaló dolog, szégyenletes dolog
 hontmakulo: szégyenfolt
 senhonta: szégyentelen, szemérmetlen, arcátlan
 senhonteco: arcátlanság, szégyentelenség, szemérmetlenség
 senhontulo: szégyentelen, arcátlan ember
l.m. sekshonto
| honved/o *ritk kat* honvéd <HU>
| hop! *isz* hopp! <biztatás ugrásra>
 ►ne diru „hop” antaŭ la salto^z: közm akkor mond, hogy hopp, ha átugortad az árkot
 hopi: *ntr* fél lábon ugrik egyet
 hopadi: *ntr* fél lábon ugrál, szökdécsel, ugrándozik
 hopludo: *jték* ugróiskola
| hopi/o *fn* hopi, moqui
 hopia: *mn nyt* hopi
| hoplit/o *tört kat* hoplita
| hor/o 1) óra <60 perc>
 ►ĉiun horon oni sonorigis: minden órában harangoztak
 ►demandu pri la horo: kérdezd meg, mennyi idő van
 ►estas la dua horo: két óra van
 ►fermita inter la 12a kaj 14a horoj: zárva 12 és 14 óra között
 ►grenviĉa sesa horo: greenwichi hat óra
 ►je dek minutoj post la kvina <horo>: öt <óra> után tíz perccel
 ►je la dua <horo> kaj tridek <minutoj>: kettő <óra> harminc <perc>kor
 ►kioma horo estas?: hány óra van
 ►konsultaj horoj: fogadóórák
 ►kvin minutojn antaŭ la tria <horo>: három <óra> előtt öt perccel
 ►la sesa horo batis: elütötte a hatot <óra>
 ►li donas lecionojn po mil forintoj por horo: ezer forintért ad órát
 ►rigardi la horon sur sia poŝhorloĝo: megnézi az időt a karóráján
2) *átv* idő
 ►ekbatis lia horo: ütött az órája
 ►en la horo de la venko: a győzelem óráján, a győzelem idején
 ►en la plej malfacilaj horoj vi staris apud mi: a legnehezebb órákban mellettem álltál
 ►horo de kulmino: csúcsideő

►lia horo ekbatis: ütött az órája
 ►lingvoinstrua horo: nyelvi óra
 ►mia horo ankoraŭ ne venis: még nem jött el az én időm
 ►por ĉiu faro estas horo^z: *közm* mindennek megvan a maga ideje
 ►vi venas en bona horo: jókor jössz
 ►vidi vin en tiu malfrua horo: látni téged ezen késői órán
 ►kanonaj horoj: *kr* órák, horae canonicae <előírt papi zsolozsmák>
 ►la diurnaj horoj estas matutino, primo, tercio, seksto, nono, vespro, kompletorio: a napi zsolozsmák a következők – matutinum, prima, tertia, sexta, nona, vesperae, completorium
 horaro: **1)** *isk* órarend
2) *közl* menetrend
 ►aŭtobusa horaro: közúti menetrend
 ►fervoja horaro: vasúti menetrend
3) *ált* ütemterv, időbeosztás *szin* horplano 1
 duonhoro: félóra
 kromhoro: túlóra
 ►fari kromhorojn: túlórázik
 kvaronhoro: negyedóra
 pohore: *l.* ĉiuhore
 horlibro: *vsút* menetrend <könyv>
 hormontrilo: óramutató
 horpago: óradíj
 horpage: órábérben
 ►labori horpage: órábérben dolgozik
 horplano: **1)** ütemterv, időbeosztás
2) *isk* óraterv
 horpreĝoj: *kr* órák, horae, imaórai imádságok
 horsalajro: órábér
 horsalajrata: órabéres
 horstampi: *tr ip* bélyegez <munkahelyi óránál>
 horzono: *geo* időzóna, időövezet *szin* daŭbo, tempozono
 horzonozo: időzóna-bágyadtság, időzóna-betegség
l.m. amperhoro, laborhoroj, lasthora, lernohoro, pinthoroj, tehoro, vathoro
| Horaci/o *ir* <Quintus> Horatius <Flaccus>
| hord/o **1)** horda, nomád törzs
 ►Ora Hordo: *tört* Aranyhorda
2) *pej* horda, banda
| horde/o *növ* árpa <Hordeum>
 ►musa hordeo: egérárpa <H. murinum>
 ►ordinara hordeo: négysoros árpa <H. vulgare>
 ►sablordeo: homoki hajperje, parti rozs <Elymus arenarius>
 ►sovaĝa hordeo: békaárpa, egérárpa <H. murinum>
 hordeakvo: *gaszt* árpavíz
 hordegrajno: *orv* árpa, hordeolum *szin* hordeolo
 hordeoskarabo: árpabogár <Lema>
 ►ruĝkola hordeoskarabo: veresnyakú árpabogár, vetésfehérítő bogár <L. melanopa>
| hordelim/o *növ* hajperje <Hordelymus>
| hordeol/o *orv* árpa, hordeolum *szin* hordegrajno
| horizont/o **1)** látóhatár, horizont
 ►ĉiela horizonto: geocentrikus horizont, valódi horizont
 ►la suno staris proksime al la horizonto: a nap a látóhatárhoz közel állt
 ►malaperi el la horizonto: eltűnik a látóhatár szélén
 ►ŝajna horizonto, videbla horizonto: látszó horizont
2) *átv* látókör, érdeklődési kör, felfogóképesség
 ►malfermi novajn horizontojn: új perspektívát nyit, új kilátásokat nyit meg

►politika horizonto: politikai látókör, politikai horizont
3) *ásv* szintvonal, nívó
4) *ásv* emelet, rétegszint
 horizonta: horizont-, látóhatárral kapcsolatos
 ►horizonta linio: horizontvonal, látóhatár széle
 senhorizonta: **1)** horizont nélküli, látóhatár nélküli
2) kilátástalan
 ►senhorizonta pensado: beszűkült gondolkodás, perspektívátlan gondolkodás
 ►senhorizonta vivo: kilátástalan élet
 malvasthorizonta: szűk látókörű
 horizontebeno: *geo* horizontsík
| horizontal/a vízszintes, horizontális
 ►horizontala linio: vízszintes vonal
 horizontalo: **1)** *mat* vízszintes <vonat>
2) *mat* mátrixsor
 horizontaleco: vízszintes helyzet
 horizontaligi: *tr* vízszintes helyzetbe hoz v. állít
 ►horizontaligi la aviadilon: a repülőgépet vízszintes helyzetbe hozza
 horizontaligi: *ntr* vízszintes helyzetbe jut v. kerül
 horizontalindikato: *rep* vízszintesjelző <műszer>
| horloĝ/o *tech* óra <időmérő>
 ►cifera horloĝo: számjegyes óra
 ►cifereca horloĝo: digitális óra
 ►elektra horloĝo: elektromos óra
 ►konkursa horloĝo: versenyóra
 ►kvarca horloĝo: kvarcóra
 ►la horloĝo batas la sesan: hatot üt az óra
 ►la horloĝo malstreĉiĝis: lejárt az óra
 ►lia horloĝo antaŭas: siet az órája
 ►lia horloĝo malantaŭas: késik az órája
 ►radioregata horloĝo: rádióvezérlésű óra
 ►ripeta horloĝo: ismétlőóra
 horloĝa: *mn* óra-
 ►horloĝa ĉeno: óralánc
 ►horloĝa meĥanismo: óraszerkezet
 horloĝeto: karóra v. zsebóra
 horloĝisto: órás
 horloĝujo: *tech* óratok
 kontraŭ-horloĝdirekta: óra járásával ellenkező <irányú>
 kontraŭ-horloĝdirekte: az óra járásával ellentétes irányban
 horloĝbombo: *kat* időzített bomba
 horloĝbraceleto: karkötőóra, órás karkötő
 horloĝĉeno: óralánc
 horloĝdirekta: az óra járásával megegyező <irányú>
 horloĝdirekte: az óra járásával megegyező irányban
 horloĝmontrilo: óramutató
 horloĝpezaĵo: órasúly
 horloĝostreĉilo: órafelhúzó
l.m. akvohorloĝo, atomhorloĝo, bildhorloĝo, bracelethorloĝo, brakhorloĝo, kestohorloĝo, klikhorloĝo, kontrolhorloĝo, kvarchorloĝo, kukolhorloĝo, murhorloĝo, parkhorloĝo, pendolhorloĝo, pojnohorloĝo, poŝhorloĝo, sablorhorloĝo, signalhorloĝo, stamphorloĝo, stophorloĝo, sunhorloĝo, turhorloĝo, vekhorloĝo
| hormin/o *növ* sárkányszáj <Horminum>
| hormon/o *biol* hormon
 ►luteniga hormono: lutenizáló hormon
 ►steroida hormono: szteroid hormon, kortizon
| horor/o iszonyat, rémület, horror

►paralizita de hororo: az iszonyattól bénult
horora: irtózat, borzalmas, rémes
horori: *ntr* iszonyodik, megrémül, elhül
hororulo: rém, rémalak
horrorfilmo: *film* rémfilm, horrorfilm
hororvidaĵo: rémlátomás
| **horoskop/o** horoszkóp
►starigi lian horoskopon: felállítja a horoszkópját
| **hors/o** *biz* heroin
horsemulo: *fn biz* heroinfüggő
horsisto: *biz* heroinárus, heroindíler
| **horst/o** *geo* sasbérc, vetődéses hegy, horszt
malhorsto: *geo* tektonikus árok
| **hort/o** *fn agr* gyümölcsös, gyümölcsöskert
| **hortensi/o** *nőv* kerti hortenzia, nagylevelű hortenzia <Hydrangea macrophylla> *szin* grandfolia hidrangea
| **hortikultur/o** *agr* kertművelés, hortikultúra *szin* ĝardenkulturo
hortikulturejo: *agr* kertészet <telep>
hortikulturisto: *agr* kertész
| **hortulan/o** *áll* kerti sármány <Emberiza hortulana>
| **Horus/o** *vall* Hórusz, Napisten
| **hos/o** tömlő, slag
►akvuma hoso: locsolótömlő
►ĝardena hoso: kerti tömlő
hosĉareto: *agr* tömlőkocsi
hosduŝilo: kézi zuhanyozó
hosohaspelo: tömlődob
l.m. aerhoso, akvohoso, vaporhoso
| **hosana!** *isz* hozsánna!
►hosana al vi, filo de Davido!: hozsánna néked, Dávid fia!
| **hospic/o** *kr* kolostori vendégfogadó
| **hospital/o** *orv* kórház *szin* malsanulejo
►kampa hospitalo: tábori kórház
►milita hospitalo: katonai kórház
►psikiatria hospitalo: elmegyógyintézet
enhospitaligi: *tr* kórházba visz v. szállít, kórházba utal
hospitalŝipo: *hajó orv* kórházhajó
l.m. traŭmathospitalo
| **hosti/o** *kr* ostyá
►konsekrita hostio: szentostyá
hostiujo: *l.* ciborio
hostilevo: *kr* úrfelmutatás, elevatio <mise> *szin* altoteno
hostimontrilo: *kr* úrmutató, szentségmutató, monstrancia
hostivazo: *l.* ciborio
| **Hoŝe/a** *bibl* Ozeás könyve <Oz>, Hóseás próféta könyve <Hós>
Hoŝeo: *bibl* Ozeás, Hóseás
| **hot! hoto!** *isz* gyí!, gyí te!
| **hotdog/o** *l.* hodogo
| **hotel/o** **1)** szálloda, hotel
►kvinstela hotelo: ötesillagos szálloda
2) *ép tört* városi palota <FR>
hotelestro: szállodaigazgató, hoteligazgató
hotelisto, hotelmastro: szállodatulajdonos, hoteltulajdonos
hotelĉeno: *gazd* szállodalánc
hotelindustrio: *gazd* szállodaipar
hotelknabo: szállodainas, hotelinas, boy, pincérfiú, pikoló *szin* grumo **2**
hotelprezo: szállodai díj
hotelrezervo: szállodafoglalás
hotelŝipo: *hajó* luxusgőzös, luxushajó

l.m. amorhotelo, kurachotelo
| **hotentot/o** *fn* hottentotta
hotentota: *mn* hottentotta
| **hoverkraft/o** *l.* teraplano
| **hrivn/o** hrivna <pénznem>
| **HTML** *röv inf* HiperTeksta MarkoLingvo
HTML-redaktilo: *inf* HTML-szerkesztő
| **hu!** *isz* hú!, húh!, jaj! <ijedség>
►hu! vi min svenigas: hu, halálra ijesztess!
hui: *ntr* jajt kiált
hu ha!: *isz* hu-ha!, ajha! <izgalom>
hu hu!: *hgut* hu-hú!
huhui: *ntr* huhog
| **hub/o** *agr* telek <12-15 ha>
hubulo: *agr* kisgazda
| **Hubej/o** *geo pol* Hupej, Hubei <CN>
| **Hubert/o** Hubert <utónév>
| **Hubl/o** *csill fiz* <Edwin Powell> Hubble
►Hublo-teleskopo: Hubble-teleszkóp
►leĝo de Hublo: Hubble-effektus
| **Hudson/o** *geo* Hudson <folyó>
►Hudsona Golfo: Hudson-öböl
| **huf/o** *áll* pata
hufuloj: *ex áll* patások <Ungulata> *szin* unguloj
►neparhufuloj: páratlanujjú patások, páratlanujjúak <Perissodactyla>
►parhufuloj: párosujjúak, páros ujjú patások <Artiodactyla>
►prahufuloj: *ősl* őspatások
►unuhufulo: *l.* ekvo
hufumo, huffero: patkó
hufumi, hufferi: *tr* megpatkol
hufobati: *tr* megrúg <patával>
| **Hug/o** **1)** Hugó <utónév>
2) *ir* <Victor> Hugo
| **hugenot/o** *kr* hugenotta
| **huj!** *isz* hú!, jaj! aj! au! <hirtelen fájdalom>
| **hul/o** **1)** erős hullámozás *szin* ŝvelondo
2) *hajó* hajótest, hajóderék *szin* ŝelo **5**
3) *rep* repülőgéptörzs *szin* ŝelo **6**
huli: *ntr* erősen hullámozik, hullámozó mozgást végez
hulringo: *jték* hulahoppkarika
hulringi: *ntr* *jték* hulahoppozik
| **huligan/o** huligán
| **hulman/o** *l.* entelo
| **hum/o** *geo agr* humusz, televény
►huma horizonto: humuszsztint
humigo: humuszosodás, humifikáció
humino: *kém* humin
►humina acido: huminsav
humtero: *agr geo* humusztakaró
l.m. folihumo
| **human/a** emberséges, emberies, humánus
humaneco: emberiség, emberségesség, humanitás
humaneca: humanitárius, emberbaráti
►humaneca organizaĵo: humanitárius szervezet, emberbaráti szervezet
humanigi: *tr* humanizál, emberségessé tesz
humanismo: *fil* humanizmus
humanisto: *fn* humanista
humanistiko: *tud* humán tudományok
malhumana: embertelen, inhumánus

malhumaneco: embertelenség, inhumanitás

malhumanigi: *ntr* elembertelenedik

| **Humbert/o** Humbert <utónév>

| **humer/o** *anat* felkarcsont, humerus, os brachii

| **humid/a** nedves, nyirkos, párák *szin* malseketa

humido: *met* páratartalom

▶absoluta humido: abszolút páratartalom

humideco: *met* nedvesség, nyirkosság, párásság

▶relativa humideco: *met* relatív nedvesség, relatív páratartalom

humidema: *növ* nedvességkedvelő

humidigilo: légnedvesítő

| **humil/a** alázatos

▶ne iras hakilo al kolo humila^Z: *közm* a nyakasnak nyaka törik

humilo, humileco: alázat, alázatosság

▶humileco antaŭ la faktoj: alázat a tényekkel szemben

humilaĉa: szolgálalkű, talpnyaló

humilega: földig alázkodó

humiliga: megalázó, alantas

humiligi: **1)** *tr* alázatosá tesz

▶la grandeco de la universo humiligas nin: a világegyetem nagysága alázatosá tesz bennünket

2) *tr* megaláz

▶humiligi orgojlulojn: megalázza a gőgösöket

humiligi: *ntr* megalázkodik vki v. vmi előtt <antaŭ, al>

▶humiligi al sia sorto: megadja magát a sorsának

humilulo: alázatos ember

humilumi: *ntr* pej alázatoskodik vki előtt <antaŭ, al>, megjátssza az alázatot

malhumila: gőgös, rátarti

malhumileco: gőg, rátartóság

| **humor/o** **1)** kedv, kedély, kedélyállapot, hangulat

▶esti en donacema humoro: adakozó kedvében van

▶havi acidan humoron: rossz kedve van, csípős kedvében van

▶havi bonan humoron: jó kedve van

▶havi gajan humoron: vidám hangulatban van

▶kontraŭ doloro helpas bona humoro^Z: *közm* szomjúság ellen ital az orvosság

2) *ne* humor *l.* humuro

3) *ex biol* testnedv

bonhumorigi: *tr* jókedvre derít

malbonhumora: rosszkedvű *szin* mishumora

malbonhumorigi: *tr* kedvét szegi vkinek <n>, lehangol *szin*

misagordi **3**, mishumorigi

mishumora: bosszús, rosszkedvű, morcos

mishumorigi: *tr* lehangol, kedvét szegi *szin* malbonhumorigi, misagordi **3**

samhumora: egykedvű

humorkripla: *átv* *biz* szar hangulatú, totálkáros

▶fariĝi humorkripla: *átv* *biz* totálkáros lesz

humorstato: lelkiállapot

| **humoresk/o** *zene* humoreszk, capriccio

| **humul/o** *növ* komló <Humulus>

▶Japania humulo: japán komló, díszkomló <H. japonicus>

humulplantejo: *agr* komlóültetvény

| **humur/o** humor

▶nigra humuro: fekete humor

▶pendumila humuro: akasztófahumor

humura: humoros

humuri: *ntr* humorizál

humuraĵo: **1)** humoros dolog <vonás, kiszólás, gesztus>

2) *ir* humoreszk

humuristo: humorista

senhumura: humortalan

| **hun/o** **1)** *fn* hun

2) *fn* *átv* kegyetlen barbár, vandál

huna: *mn* *nyt* hun

Hunujo, Hunio: *tört* Hunnia

| **Hunan/o** *geo* *pol* Hunan <CN>

| **hund/o** *áll* kutya <Canis lupus familiaris>

▶bolonja hundo: bolognai pincs

▶domhundo: házikutya, házőrző kutya <C. familiaris>

▶eskima hundo: eszkimó kutya <C. familiaris domesticus borealis>

▶germana ŝafhundo: német juhászkutya

▶griza hundo: *l.* grejhundo

▶kaŭkaza ŝafhundo: kaukázusi juhászkutya

▶labradora hundo: labrador retriever

▶malta hundo: máltai selyemszőrű kutya

▶melhundo: borzeb, tacsó, dakszli *szin* vertago

▶mez-azia ŝafhundo: közép-ázsiai juhászkutya

▶novlanda hundo: *fn* újfundlandi

▶paŝtista hundo: pásztorkutya

▶pekina hundo, Pekin-hundo: pekingi palotakutya, palotapincsi

▶pelhundo: pásztorkutya

▶rotvejla hundo: rottweiler

▶skota ŝafhundo: skót juhászkutya *szin* kolio

▶sud-rusia ŝafhundo: dél-orosz juhászkutya

▶ŝafhundo: juhászkutya

▶ŝetlanda ŝafhundo: shetlandi juhászkutya *szin* ŝeltio

▶stephundeto: *l.* cinomuso

▶terhundo: kotorékeb, terrier *szin* teriero

▶torfa hundo: tőzegkutya <Canis familiaris palustris Rüthimeyer>

▶hundedoj: *l.* kanisedoj

▶bojanta hundo ne mordas^Z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

▶bojas hundo sen puno eĉ kontraŭ la suno^Z: *közm* bolond kutyának szabad a holdra ugatni

▶ĉenita hundo: láncos kutya

▶hundo bojas, pasanto vojas^Z: *közm* a kutya ugat, a karaván halad

▶hundo bojas: kutya ugat

▶hundo bonrasa estas bona por ĉaso^Z: *közm* amilyen az anyja, olyan a lánya

▶hundo hojlas, hundo tirbojas: kutya nyüszt v. szűkül

▶hundo hurlas: kutya vonít v. üvölt

▶hundo jelpas: kutya csahol

▶hundo mordu!: *isz* irtum-burgum!

▶hundo povas boji eĉ kontraŭ la reĝo^Z: *közm* bolond kutyának szabad a holdra ugatni

▶hundo vivanta pli valoras ol mortinta leono: *közm* jobb az élő kutya a holt oroszlánnál

▶kiu hundon mian batas, min mem ne tre ŝatas^Z: *közm* uráért a kutyát is megbecsülik

▶mordantaj hundoj kuras ĉiam kun vundoj^Z: *közm* a harapós kutya maga is sebet kap

▶ne ĉiu hundo bojanta estas hundo mordanta^Z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

▶ne timu hundon bojantan, timu hundon silentan^Z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

▶por hundon dronigi, oni nomas ĝin rabia^Z: *közm* amely ebet el akarnak veszíteni, veszett hírét költik

▶skabia hundo: *átv* is rühes kutya

Hundo: *csill* Kutya

►Granda Hundo: Nagy Kutya, Canis Major
 ►Malgranda Hundo: Kis Kutya, Canis Minor
 hunda: **1)** kutya-
2) *átv* cudar, rosz, pocsék, kutya-
 ►hunda mondo: cudar világ
 ►hunda malvarmo: kutya hideg
 hundaĉo: ronda kutya, ronda dög
 hundaĵo: *gaszt* kutyahús
 hundaro: *áll* kutya-falka
 hundejo: kutyakarám, kennel
 hundeto: kutyácska, kis kutya, kutató
 hundiĉo: *ritk áll* kankutya *szin* virhundo
 hundido: *áll* kutyakölyök, kölyökkutya
 hundino: *áll* szuka
 hundujo: kutyaház, kutyaól
 virhundo: kankutya
 hundbatalo: kutyaviadal
 hundimposto: *gazd* ebadó
 hundkaĉo: kutyaeledel
 hundkaptisto: sintér
 hundodento: *l.* cinodonto
 hundograso: *ex gysz* kutyazsír
 hundherbo: *l.* elimo
 hundolango: *l.* cinogloso
 hundopesto: *áll orv* kutya-pestis
 hundotagoj: *met* kánikula
 hundovosto: *l.* cinozuro
 hundpromenejo: kutyasétatér, *fn* kutyasétáltató
 hundrimeno: póráz
l.m. ĉaŝhundo, ĉenhundo, danhundo, fajrohungoj, haltohundo,
 hispanhundo, kortohundo, leporhundo, luphundo, marhundo,
 melhundo, rathundo, sangohundo, ŝafhundo, spurhundo, terhundo,
 vulpohundo
| hungar/o *fn* magyar
 hungara: *mn nyt* magyar <hu>
 ►hungara kostumo: magyar viselet
 ►hungaraj lingvo kaj literaturo: magyar nyelv és irodalom
 hungaraĵo: hungarikum
 ►palinko estas hungaraĵo: a pálinka hungarikum
 hungaristo: *nyt* hungarista, magyar filológus
 hungaristiko: *nyt* magyarságtudomány, magyar filológia,
 hungarisztika
 hungarismo: *nyt* hungarizmus, sajátos magyar kifejezőmód
 hungareca: magyaros
 ►hungareca kostumo: magyaros viselet
 Hungarujo, Hungario, Hungarlando: *geo pol* Magyarország <HU>
 elhungarigi: *tr* magyarra lefordít
 enhungarigi: *tr* magyarra fordít
 hungarabo: *fn* magyarab
 hungardevena: magyar származású
| hungr/o *l.* malsatmizero
| huntun/o *gaszt* hun tun <CN>
| hup/o¹ *jm* autóduda, autókürt, jelzőkürt *szin* autókorno
 hupi: *ntr* dudál, kürtöl
 hupilo: *jm* dudagomb
| hup/o¹ *áll* szőrpamacs, bóbíta
| hur/o *növ* hurufa, hurafa, porzófa <Hura>
| hura! *isz* hurrá!
 hurai: *ntr* hurrát kiált, hurrázik
 hura-optimismo: *pej* hurráoptimizmus

malhurai: *ntr* hurrog
| hurd/o **1)** lésza, szarítórács
2) *sp* gát
 hurdokuro: *sp* gátfutás
 hurdokuristo: *sp* gátfutó
| huri/o **1)** *iszl* huri
2) *átv* huri, kéjő
| hurl/i *ntr* üvölt, vonít <mint a farkas>
 hurlo: üvöltés, vonítás
| huron/o *fn* huron
 Hurona Lago: *geo* Huron-tó
| Hus/o *kr* Husz <János>
 husano: *kr* huszita
| husar/o *kat* huszár
| husum/o huszum <tolóajtó> <JP>
| huŝ! *isz* huss!, hess!
 huŝi: *tr* elhesseget
| hutong/o *ép* hutong <CN>
| hutu/o *fn* hutu
 hutua: *mn* hutu
| hu-u-u! *hgut* hú-ú-ú! <erős szél>
| huz/o *áll* viza <Huso>
| ĥ *ch* <hang és betű>
 ĥo: céhá <betűnév>
| Ĥabakuk *bibl* Habakuk <proféta> könyve <Hab>
| Ĥaĉkar/o <emlékkő> khachkar <AM>
| Ĥaen/o *geo pol* Jaén <város és tartomány>
| Ĥag *l.* Ĥagaj
| Ĥagaj *bibl* Aggeus könyve <Ag>, Haggeus prófeta könyve <Hag>
| Ĥagaj/o *bibl* Aggeus, Haggeus
| Ĥajbar/o *geo* Haibár-hágó
| Ĥakas/o *fn* hakasz
 Ĥakasa: *mn nyt* hakasz
 Ĥakasujo, Ĥakasio: *geo pol* Hakaszföld <RU>
| Ĥalde/o *fn tört* kaldeus, káldeus
 Ĥaldeja: *mn nyt* kaldeus, káldeus *szin* akada
 Ĥaldeujo, Ĥaldeio: *tört* Kaldea, Káldea, káldeusok földje
| Ĥalko *kém* réz, fém <összetételekben>
 Ĥalkogeno: *kém* kalkogén
 Ĥalkolito: *ásv* kalkolit, torbernit, rézuráncsillám
 Ĥalkolitiko: *geo* kőrézkor, kalkolitikum
 Ĥalkopirito: *ásv* kalkopirit
| Ĥam/o *bibl* Hám, Khám vö. Šemo
 Ĥamido: *fn* hamita
 Ĥamida: *mn nyt* hamita
 ►Ĥamidaj lingvoj: hamita nyelvek
| Ĥameleon/o **1)** *áll* kaméleon <Chamaeleon>
 ►Ĥameleonidoj: kaméleonfélék <Chamaeleonidae>
2) *fn* *átv* köpönyegforgató, kaméleon
 Ĥameleono: *csill* Kaméleon, Chameleon
| Ĥamsin/o *met* hamszin, khamszin <forró déli tavaszi szél
 Egyiptomban> vö. samumo
| Ĥan/o *tört* kán
 ►Batu-Ĥano Batu: Batu kán
 ►Ĉingis-Ĥano: Dzsingisz kán
 Ĥaneco: *tört* káni cím
 Ĥanujo: kánság
| Ĥanoĥ/o *bibl* Hánókh, Énók
| Ĥant/o hanti, osztják
 Ĥanta: *mn nyt* hanti, osztják

| **Ĥanuko** *vall* hanuka *szin* Lumfesto

| **Ĥaos/o 1)** *mit* ōskáosz

2) *átv* káosz, zűrzavar, fejtelenség, felfordulás

Ĥaosa: kaotikus, fejetlen, zűrzavaros

3) *mat* folytonos <topológia>

malĤaosigi: *tr* rendet teremtmiben <n>

| **Ĥar/o** *áll* csillárka <Chara>

►Ĥarofitoj: csillárkamoszatok <Charophyta>

| **Ĥaradri/o** l. karadrio

| **Ĥaribd/o** *mit* Kharübdisz, Charybdis *szin* Karibdo

| **Ĥarkov/o** *geo* Harkov

| **Ĥasid/o** *vall* haszid

Ĥasidismo: *vall* haszidizmus

| **Ĥat/o** *ép* szalmatető ház

| **Ĥati/o** *tört geo* Hatti

Ĥatiano: *tört* hatti

| **Ĥazar/o** *fn* tört kazár

Ĥazara: *mn* tört kazár

►Ĥazaraj triboj: kazár törzsek

Ĥazarujo, Ĥazario: *tört* Kazár Birodalom, Kazária

| **Ĥeder/o** *isk* chéder, zsidó elemi iskola

| **Ĥelicer/o** *áll* csáprágó, chelicera

Ĥeliceruloj: csáprágós ízeltlábúak <Chelicerata>

| **Ĥeloni/o** l. kelonio

| **Ĥemi/o** l. kemio

| **Ĥet** *het* <héber 'ch' betű>

| **Ĥet** *bibl* Khét, Het

| **Ĥetid/o** *bibl* tört hettita

| **Ĥet/o** l. keto

| **Ĥetognat/oj** ketognatoj

| **Ĥi** *khí* <görög 'kh' és 'ch' betű> *szin* Ĥio

| **Ĥi/o** l. Ĥi

| **Ĥi/o** *geo* Hiosz <sziget és város>

| **Ĥil/o** l. ĉilo

| **Ĥilon** *fil* Khilón

| **Ĥilopod/oj** l. kilopodoj

| **Ĥimen/o** *ir* Jimena

►Ĥimeno estis la edzino de la Cido: Jimena El Cid felesége volt

| **Ĥimer/o** *mit* Khimaira, Chimaera

Ĥimero: **1)** agyrém, megvalósíthatatlan ábrándkép, illúzió, kiméra

2) *biol* kiméra

3) *áll* tengerimacska <Chimaera>

►Ĥimeredoj: tengerimacska-félék, tengeri macskák <Chimaeridae>

►Ĥimeroformaj: tengerimacska-alakúak <Chimaeriformes>

Ĥimera: *mn* ábrándkergető, képzelgő, fellegjáró, fantaszt

Ĥimerulo: *fn* ábrándkergető, képzelgő, fantaszt

Ĥimerokastelo: légvár

| **Ĥin/o** *ex l.* ĉino

| **Ĥiral/a** *fiz* kém királis

►Ĥirala centro: kiralitáscentrum

►Ĥirala molekulo: királis molekula

Ĥiraleco: *fiz* *mat* kiralitás

malĤirala: *fiz* kém akirális

| **Ĥiram/o** *bibl* Hírám

| **Ĥironekt/o** l. kironektó

| **Ĥironom/o** *áll* közönséges árvaszúnyog <Chironomus plumosus>

►Ĥironomedoj: árvaszúnyogok <Chironomidae> *szin* suĉokuloj

| **Ĥiapter/oj** l. kiropteroj

| **Ĥirurg/o** l. kirurgo

| **Ĥitin/o** l. kitino

| **Ĥiton/o 1)** *tört* *tex* khitón

2) l. kitono

| **Ĥiv/o** *geo* Khíva

| **Ĥivid/o** *fn* *bibl* hivvi, khivveus

| **Ĥizkij/a** *bibl* Ezékiás

| **Ĥlamido** *tört* khlamisiz <rövid köpeny>

| **Ĥloasm/o** l. kloasmo

| **Ĥmer/o** *fn* khmer

Ĥmera: *mn* *nyt* khmer <km>

| **Ĥoan/o** l. koano

| **Ĥoler/o** *orv* kolera, cholera

►somera Ĥolero, sporada Ĥolero: európai kolera, cholera nostras,

kolerin

Ĥolerulo: *orv* kolerás beteg

| **Ĥomer/o** *bibl* homer, kor <gabonamérték, 201,2 l>

| **Ĥondro/o** l. kondro

| **Ĥondroste/oj** l. kondrosteoj

| **Ĥondrostom/o** l. kondrostomo

| **Ĥor/o 1)** *ir* kar <görög tragédiában>

2) *ir* karének, kartánc <görög tragédiában> *szin* Ĥoraĵo 1

3) *zene* énekkar, kórus *szin* koruso

►duobla Ĥoro: kettős kórus

►gvidi Ĥoron: kórus vezet

►infana Ĥoro: gyermekkórus

►miksa Ĥoro: vegyes kórus

►renkontiĝo de Ĥoroj: kórustalálkozó

►vira Ĥoro: férfikórus, férfikar

►virina Ĥoro: női kórus, női kar

4) *zene* karének, kórusmű *szin* Ĥoraĵo 2

5) *átv* *pej* kórus

►Ĥoro de mokantoj atakas Esperanton: gúnyolódók kórusa támadja

az eszperantót

Ĥora: énekkari, kórus-

►Ĥora kantado: kóruséneklés

►Ĥora provo: énekkari próba

Ĥore: kórusban

Ĥoraĵo: **1)** *ir* kartánc, karének

2) *zene* karének, kórusmű, énekkari mű

Ĥorano, Ĥoristo: *zene* kórustag, énekkari tag, énekkaros, karénekes

Ĥorejo: **1)** *kr* ép kórus <hely a templomban az oltár közelében>

2) *kr* ép kórus, karzat

Ĥorestro: **1)** *ir* kórusvezető, korifeus *szin* korifeo 1

2) *zene* karnagy, kórusvezető

Ĥorjambo: *ir* choriambus <-uu->

Ĥorkandelo: *kr* templomi gyertya *szin* altarkandelo

Ĥorkanto: *zene* kardal, karének

Ĥorkantado: *zene* karéneklés

Ĥorknabo: *zene* énekesfiú

Ĥorniĉo: *iszl* ép mihrab, imafülke *szin* mihrabo

Ĥormovado: *zene* kórusmozgalom

Ĥormuziko: *zene* kóruszene, kórusmuzika, énekkari muzika

Ĥorpupitro: *kr* olvasóállvány, legile

Ĥorrenkontiĝo: *zene* kórustalálkozó

Ĥorseĝo: *kr* műv szentélypad, stallum

Ĥorsvito: *zene* kóruszvít

| **Ĥoral/o** *zene* korál

| **Ĥorasan/o** *geo* Khoraszán

| **Ĥord/o** *áll* gerinchúr, chorda dorsalis

►Ĥorduloj: gerinchúrosok, gerinchúros állatok <Chordata>

| **Ĥore/o** *orv* vitustánc, chorea

►hereda ĥoreo: Huntington-féle chorea, örökletes vitustánc, chorea hereditaria

►paraliza ĥoreo: chorea paralytica

| **Ĥoreb/o** *bibl geo* Hóreb

| **Ĥorijamb/o** *ir* chorijambus

| **Ĥorsabad/o** *tört geo* Khorszabad

| **ĥot/o** *zene* jota <spanyol tánc>

| **ĥron/o** *geo kron* <földtörténeti egység>

ĥronozono: *geo* kronozóna <rétegtani egység>

| **Ĥuram/o** *bibl* Hírám, Húrám

| **i 1)** i <hang, betű és betűnév>

►i greka: ipszilon *szin* ipsilono

| **I 1)** római 1

►II: római 2

►III: római 3

2) I alakú *l.* I-fero, I-relo

| **-i** -ni <főnévi igenév>

►'brosi' estas la infinitiva formo de 'broso': a 'kefél'ni' a 'kefe' főnévi igenévi formája;

i-modalo: *nyt* főnévi igenév *szin* infinitivo

i-verbo: *nyt* főnévi igenév *szin* infinitivo

i-vorto: *nyt* ige *szin* verbo

| **-i- 1)** *geo* <terület> ország, térség *l.* Balkanio, Nordio, Alĝerio, Hungario

2) tevékenységi terület *l.* ksenofobio, pederastio

3) *tud* szakterület *l.* biologia, geografia

4) *pol* tört társadalmi jelenség *l.* aristokratio, demokratio

5) *tech* technika *l.* hidrologio, mikroszkopio

6) *mat* matematikai struktúra *l.* homeomorfio, progresio

| **ia** valamilyen, valamiféle

►donu almenaŭ ian klarigon: adj legalább valamilyen magyarázatot

►ia nekonato vin serĉis: valamilyen ismeretlen keresett

►li havas ian rilaton al la afero: valamilyen köze van a dologhoz

►mi ĵuras je ĉiuj dioj, se ekzistas iaj: minden istenre esküszöm, ha létezik valamilyen

►tio estas ia speco de sinpravigo: ez egyfajta önigazolás

ia ajn: bármilyen, akármilyen

►ia ajn ĝi estas, mi ne memoras ĝin: akármilyen is, nem emlékszem rá

►ian ajn helpon mi volonte akceptas: bármilyen segítséget szívesen fogadok

iakiale: valamilyen oknál fogva

| **ia/i** *ntr* iázik

►moke li iais kiel azeno: gúnyosan iázott, mint egy számár

| **io** valami

►ĉu vi aŭdis ion novan?: hallottál valami újat?

►io min maltrankviligas: valami nyugtalanít

►pro io li ofendiĝis: valami miatt megsértődött

io ajn: bármi, akármí

►okazu io ajn: történjék bármi is

►parolu pri io ajn: beszélj bármiről

| **I/o** *mit* Ió

| **ial** valamiért, valami miatt

►ial vi ne ŝatas min: valamiért nem kedvelsz

ial ajn: bármiért, akármíért

►ial ajn vi koleras, vi ne pravas: bármiért is haragszol, nincs igazad

| **iam** valamikor, egykor

►iam estis reĝo...: valamikor volt egy király...

►iam mi faros tion, sed ne scias, kiam: valamikor megcsinálom, de nem tudom, mikor

►iam oni devas morti: valamikor meg kell halni

►li al neni helpis iam: soha senkinek sem segített

iam ajn: bármikor, akármikor

►vizitu min iam ajn: keress fel bármikor

iama: valamikori, egykori

►iama kolego mia: egykori kollégám

iammoda: ódivatú, divatjamúlt

iam-tiam: néha-néha, olykor

| **iatrokemi/o** *gysz kém* iatrokémia

| **ibeks/o** *áll* kőszáli kecske <Capra ibex ibex>

| **iber/o** *fn* tört ibér

ibera: *mn nyt* tört ibér

Iberujo, Iberio: *tört geo* Ibéria

| **iberis/o** *növ* tatárvirág <Iberis>

| **ibis/o** *áll* íbisz <Threskiornis>

►bruna ibiso: batla <Plegadis falcinellus>

►sakra ibiso: szent íbisz <T. aethiopicus>

| **ibib/o** *fn* ibibó

ibiba: *mn nyt* ibibó

| **Iblis/o** *iszl* Iblisz <fellázadt angyal>

| **ic/o** *eltr* chip, IC

| **-icid-** -irtó, -ölő, -icid, <irtószer> *l.* fungicido, herbicido, insekticido

| **-iĉ-** *ne áll* hím-, kan- *l.* anasiĉo, ĉevaliĉo, hundiĉo

iĉo: *ne* hím, kan *szin* masklo

| **-id- 1)** ember utóda, -fi, -idész, -utód *l.* Arpadidoj, grafido, homido, Napoleonidoj, Peleido

2) *biol* -kölyök, -fióka, -palánta, -hajtás, -sarj <állat, növény utóda>

l. hundo, birdo, arbo, planto

3) *kém* -id <vegyületek> *l.* glukozido, klorido, hidrido, sakarido

4) *csill* -ida <változócsillag> *l.* Cefeido;

ido: **1)** ivadék, sarj

2) utód

3) *áll* kölyök, fióka

Ido: **1)** *eo* Ido <de Beaufront álneve>

2) *nyt* ido <tervezett nyelv> <io>

idi: *ntr* származik, sarjadjik

idaro: utódok, ivadékok, leszármazottak

idarano: atyafi <tágabb értelemben>

ideto: poronty

idisto: *nyt* idista, az ido híve

deidiĝi: *ntr geo* borjadjik <gleccser>

| **Ida/o** *mit geo* Ida <hegy>

| **Idah/o** *geo pol* Idaho <US>

| **ide/o 1)** *fil* eszme, idea

►la instruo de Platono pri la ideoj: Platón eszmetana

2) fogalom, elgondolás, elképzelés, eszme

►eĉ furzon da ideo li ne havas pri tio: *biz* fíngja sincs róla, halvány gőze sincs róla

►eĉ svagan ideon li ne havas pri tio: fogalma sincs róla

►fari malĝustan ideon pri la afero: helytelen fogalmat alkot a dologról

►fiksa ideo: *pszi* rögeszme, téveszme, fixa idea

►formi al si ideon: fogalmat alkot

►havi klaran ideon: világos fogalma van

►interna ideo: *eo* vezéreszme, alapeszme, benső eszme <az eszperantó feladatáról a világban>

3) *ir mŭv* alapgondolat

►la ideo de Hamleto: a Hamlet alapgondolata

►la ideo de la pentraĵo: a festmény alapgondolata v. eszméje

4) ötlet, éca

- ▶al mi venis la ideo, ke: az az ötletem támadt, hogy
- ▶bona ideo venas post la perezo²: közm késő eset után okosnak lenni
- ▶ŝanĝi ideon: meggondolja magát
- ▶venis al li la ideo: az az ötlete támadt

idea: **1)** eszmei

▶idea mondo: eszmei világ

▶ĝia idea valoro: eszmei értéke

2) ideális, eszményi *ŝin* ideala

idearo: *fil* ált eszmék, eszmerendszer *ŝin* ideosistemo

▶la idearo de Voltero: Voltaire eszmerendszere

ideiginto: ötletgazda

ideismo: *fil* platóni idealizmus

ideologo: **1)** ideológus, eszmetannal foglalkozó

2) átv elméleti ember

ideologio: **1)** *fil* eszmetan, ideológia

2) ált eszmerendszer *ŝin* idearo

3) *pol* *gazd* ideológia *ŝin* idearo

ideologia: ideológiai, ideologikus

ideologiigi: *tr* ideológiává alakít, megideologizál

ĉefideologo: főideológus

samidea: egyelvű, azonos elvű, hasonelvű

samideano: eszmetárs

▶esperantistoj ofte alparolas sin per „samideano”: az eszperantisták

gyakran eszmetársnak szólítják egymást

samideanaro: eszmetársak, hasonló gondolkodásúak

samideanino: eszmetársnő

ideoasociado: *pszi* eszmetársítás

ideodoninto: ötletgazda

ideohistorio: *fil* eszmetörténet

ideointerŝanĝo: eszmecseré

ideoriĉa: ötletgazdag

ideosistemo: *fil* ált eszmerendszer *ŝin* idearo

l.m. fiksideulo, gvidideo

| **ideal/o** **1)** ideál, eszmény <a legnagyobb tökéletesség>

2) átv ideál, nemes cél

3) *mat* ideál

▶ĉefidealo: főideál

▶dekstra idealo: jobboldali ideál

▶maksimuma idealo: maximális ideál

▶maldekstra idealo: baloldali ideál

ideala: eszményi, ideális, tökéletes

idealigi: *tr* idealizál, eszményít

idealismo: **1)** *fil* idealizmus

2) ált idealizmus, tökéletességre törekvés, eszménykeresés

3) *mŭv* ideálkeresés, művészi idealizmus

idealisto: **1)** *fil* idealista

2) idealista, eszménykövető

senideala: eszmények nélküli

| **idempotent/a** *mat* idempotens

| **ident/a** azonos, megegyező

identi: *ntr* megegyezik, azonos vmivel v. vkivel <kun>

identajo: **1)** azonos v. megegyező dolog

2) *mat* azonosság

identeco: **1)** azonosság, identitás

▶nacia identeco: nemzeti azonosság

2) személyazonosság

identiga: azonosító, személyazonosító

▶identiga karto: személyi kártya

▶identiga numero: *fn* azonosító, azonosító szám

▶identiga plato: *kat* azonosító plakett, „dögcédula”

identigi: **1)** *tr* azonosít <azonossá tesz, azonosnak vél>

2) *tr* azonosít <azonosnak ismer fel>

identigilo: *fn* azonosító <*pl.* tárgy, dokumentum>

identigo: azonosítás

▶identigo de amiko-malamiko: *kat* „saját-idegen” felismerés, „saját-idegen” azonosítás, IFF

identigi: *ntr* azonosul

memidenta: önazonos

neidentigebla: azonosíthatatlan

identobildigo: *mat* identikus leképezés, azonos leképezés

identorilato: *mat* azonossági viszony, identikus reláció

l.m. personidentigo

| **ideografi/o** *nyt* fogalomírás, ideográfia

ideografiaĵo: *nyt* ideogramma *ŝin* ideogramo

| **ideogram/o** *nyt* ideogramma *ŝin* ideografiaĵo

| **ideozofi/o** *fil* ideozófia

| **idili/o** **1)** *ir* idill, pásztorköltemény

2) átv idill, felhőtlen boldogság

idilia: idilli, idillikus, felhőtlen

▶idilia pejzaĝo: idilli táj

| **idiom/o** *nyt* idióma, nyelv, rétegnyelv

▶la multaj idiomoj de Mez-Eŭropo: a Közép-Európában beszélt sok nyelv

idiomaĵo: *nyt* nyelvi fordulat, sajátos nyelvi kifejezőmód, nyelvi

sajátosság, sajátos szókapcsolat, idiomatizmus *ŝin* idiotismo

Idiomo Neŭtrala: *nyt* Idiom Neutral

| **idiopati/o** *orv* idiopátia, idiopátiás <más betegségre vissza nem vezethető> betegség

| **idiosinkrazi/o** **1)** vérmérséklet, sajátos alkat v. jelleg, lelki v.

szellemi beállítottság, sajátos gondolkodásmód

2) *orv* túlérzékenység

| **idiot/o** **1)** *fn* *pszi* gyengeelméjű, idióta

2) *fn* átv félkegyelmű, ostoba, idióta, féleszű, tökkelütött, hülye

idiota: **1)** *pszi* gyengeelméjű

2) hülye, ostoba, együgyű

idioteco: **1)** *pszi* idiotizmus, gyengeelméjűség

2) hülyeség, ostobaság, együgyűség

idiotigi: *tr* elhülyít

| **idiotism/o** **1.** idiomaĵo

| **idl/i** **1)** *ntr* *tech* szabadon fut

2) *ntr* *tech* üresben jár

idlilo: *fn* *tech* szabadonfutó

| **idiolekt/o** *nyt* egyedi nyelvhasználat, idiolektus

| **idiomorf/a** *tud* idiomorf, saját formát tartó, önalakú

| **idol/o** **1)** *vall* bálvány, bálványkép, bálványszobor, idol

2) átv bálvány, idol <imádat tárgya>

idolano: *vall* bálványimádó

idolejo: *vall* bálványimádás helye, bálványkultusz helye

idolanismo: *vall* bálványimádás *ŝin* idoladoro, idolkulto

idoladoro, idolkulto: *vall* bálványimádás, bálványkultusz

| **Idomene/o** *mit* Idomeneusz

| **Idu/o** *tört* idus, hónapfelező nap <a hónap közepe a rómaiaknál>

| **Idume/o** **1.** Edomo **2**

| **idus/o** *áll* jászkeszeg, szenni, fekete jász, ónkeszeg, jászkó <Leuciscus idus>

| **ie** valahol

▶de ie venis komercistoj: valahonnan kereskedők jöttek

▶ie mi renkontis lin, sed mi ne memoras, kie: valahol találkoztam vele, de nem tudom, hogy hol

►li foriris ien: elment valahova
 ie ajn: bárhol, akárhol
 ►ie ajn ĝi estas, ni devas trovi ĝin: bárhol is van, meg kell találnunk
| iel valahogyan, valamiképpen
 ►iel ni solvos la problemon: valahogyan megoldjuk a problémát
 ►iel aŭ alie ni atingos nian celon: így vagy úgy elérjük a célunkat
 iel ajn: bármiképpen, bárhogyan, akárhogyan
 ►iel ajn vi decidis, ni restos ĉi tie: akárhogyan is határozol, mi itt maradunk
 iele-iome: hát csak így-úgy, lassacskán
 ►iele-iome ni alvenos hejme: lassacskán csak hazaérünk
 iele-trapele: ahogy esik, úgy puffanik
 vaktában, találomra
 ►vagi iele-trapele en la mondo: sodródik a világban
 ►vivi iele-trapele^Z: tengődik, máról holnapra él
| ies valakinek a, valaminek a
 ►esti objekto de ies atento: valaki figyelmének a tárgya
 ►ĝoji pri ies malfeliĉo: valaki bajának örül
 ►li aŭdis ies voĉon: hallotta valakinek a hangját
| Ifigeni/o mit Iphigeneia, Iphigenia
| ifon/o inf iPhone
| ifrit/o l. efrito
| -ig- **1)** tárgyatlan igéből tárgyas ige *l.* dormigi, fluigi, haltigi, sciigi:
2) tárgyas igével: -tat, -tet <műveltetés> *l.* farigi, legigi, instruigi:
3) főnévvel <vmivé v. vmilyenné tesz> *l.* amasigi, entuziasmigi, glaciigi, rajtigi, polvigi
4) előképzős főnévvel <tárgyas ige> *l.* albordigi, enpoŝigi, entombigi, interdigigi
5) melléknévvvel <vmilyenné tesz> akrigi, certigi, plibeligi
6) előljárószóval és képzővel <tárgyas ige> *l.* enigi, aĉigi, ebligi, forigi, kunigi, senigi;
 igi: **1)** *tr* vmivé v. vmilyenné tesz
 ►la nobelaro igis lin reĝo: a nemesség királlyá tette
 ►li igis ŝin sia amatino: szeretőjévé tette
 ►mi igos vin riĉa: gazdaggá teszlek
2) *tr* késztet, kényszerít, -tat, -tet <műveltetés>
 ►igi peti: kéret
 ►igi adiaŭi: elbocsát <látogatás végén> *szin* lasi adiaŭi
 ►li igis lin stariĝi: rávette, hogy felálljon
 ►mi igos saltigi vin per via trejnisto: megugráttatuk az edződdel
 ►mi igos vin obei: engedelmessegre kényszerítetek
 ►ne igu kudri novan veston: ne varrass új ruhát
 ►kio igas ilin tiel agi?: mi készleti őket, hogy így cselekedjenek?
 ►tio igis lin esti singarda: ez óvatossá tette
 ige de: vki v. vmi által *szin* fare de
 ►la eldono de Steloj de Eger de Gárdonyi ige de HEA: Gárdonyi „Egri csillagok”-jának kiadása a MESZ által
 ►la rekonstruado de la fortikaĵo ige de la ŝtato: a vár rekonstrukciója az állam által
 ig-verbo: *nyt* műveltető ige *szin* faktitiva verbo
| igb/o *fn* igbo, ibo
 igba: *mn nyt* igbo, ibo <ig>
| igl/o iglu, hókunyhó, eszkimókunyhó
| iglu/o *ex* iglu *l.* iglo
| Ignac/o Ignác <utónév>
 ►Sankta Ignaco de Lojolo: Loyolai Szent Ignác
| ignam/o *növ* jamgumó, jamgyökér
| ignimbrit/o *ásv* ignimbrit, hegedt tufa, tufaláva

| ignor/i *tr* semmibe vesz, mellőz, nem vesz róla <n> tudomást, ignorál
 ►ignori tiel gravan fakton ni ne povas: nem tudunk semmibe venni ilyen fontos tényt
 ►saĝulo ignoras ofendon: a bölcs nem vesz tudomást a sértésről
 neignorebla: mellőzhetetlen, kihagyhatatlan
 ►la ordonoj de la konscienco estas neignoreblaj: a lelkiismeret parancsairól nem lehet nem tudomást venni
| Igor/o Igor <utónév>
| igumen/o *kr* <görögkeleti> apát
| igvan/o *áll* leguán <Iguana>
 ►igvanedoj: leguánfélék, iguánfélék <Iguanidae>
| igvanodont/o *ősl* igvanodon <Iguanodon>
| -ig- **1)** tárgyas igével <szenvedő értelmű tárgyatlan ige> *l.* kovrigi, estingiĝi, montriĝi, vendiĝi
2) tárgyatlan igével <állapotváltozás> *l.* fluigi, kuŝigi, sidigi, stariĝi
3) főnévvel <vmivé v. vmilyenné válik> *l.* edziniĝi, entuziasmiĝi, flamiĝi, membriĝi, ŝtoniĝi
4) előképzős főnévvel *l.* elbusigi, enlitiĝi, transkapiĝi
5) melléknévvvel <vmilyenné válik> *l.* laciĝi, mutiĝi, rapidiĝi
6) előljárószóval és képzővel *l.* aliĝi, disiĝi, eksteriĝi, foriĝi, malebliĝi, seniĝi;
 igi: *ntr* vmivé v. vmilyenné válik
 ►bela ŝi ne plu iĝos: szép már nem lesz <nő>
 ►igi amiko: barátta lesz, barátta válik
 ►igi malalthumora: *biz* lelombozódik
 ►igi malfidela: hűtlenné válik
 ►kiel igi bonaj esperantistoj: hogyan legyünk jó eszperantisták
 ►la scio iĝis serĉata varo: a tudás keresett áruvá vált
| iĥneŭmon/o **1)** *áll* fürkészdarázs <Ichneumon>
2) *áll* ne mungó *l.* mungoto
| iĥor/o *orv* gennyes sebváladék, ichor
| iĥtiofagi/o *l.* fiŝmanĝado
| iĥtiolog/o *áll* haltudós, halszakember, ichthyológus
 iĥtiologio: ichthyológia, halak természetrajza
| iĥtiokol/o *l.* fiŝgluo
| iĥtiopterig/oj *ősl* Ichthyopterygia
| iĥtiosaŭr/oj *ősl* halgyíkok <Ichthyosauria> *szin* fiŝosaŭroj
| iĥtioz/o *orv* halpikkelybőrűség, pikkelybetegség, halpénzbetegség, ichthyosis
| iĵar/o <zsidó naptár szerinti hónap> iĵar
| Ijob *bibl* Jób könyve <Jób>
| Ijob/o Jób <utónév>
| -ik- **1)** -ika <szakterület a szakember nevéből> *l.* beletristiko, gimnastiko, ĵurnalistiko, stilistiko
2) -ika <szakterület a téma nevéből> *l.* elektroniko, komputiko, metodiko, robotiko, simboliko
 -ika: *kém* <magasabb vegyértékű oxid v. só> *l.* ferika, kuprika, sulfato
| Ikar/o **1)** *mit* Ikarosz, Icarus
2) *csill* Icarus
 Ikario: **1)** *geo* Ikaría
2) *ir* Ikária
| ikeban/o ikebana
| ikneŭmon/o *l.* iĥneŭmono
| ikon/o **1)** *kr* *műv* ikon
2) *inf* ikon *szin* bildsimbolo, piktogramo
 ikonismo: *vall* képimádás, ikonolátria
 ikonismo: *vall* képimádó
 ikonologio: *műv* ikonológia

ikonpentrismo: *műv* ikonfestő
ikonrompismo: *vall* képrombolás, ikonoklasztázia, ikonoklaszmosz
szin ikonoklastismo
ikonrompisto: *vall* képromboló, ikonoklaszta *szin* ikonoklasto
| **ikonografi/o** *műv* ikonográfia
| **ikonoklast/o** **1)** *kr* képromboló, ikonoklaszta *szin* ikonrompisto
2) *fn* átv hagyományromboló
ikonoklastismo: *vall* képrombolás, ikonoklasztázia, ikonoklaszmosz
szin ikonrompismo
| **ikonoskop/o** *eltr* ikonoszkóp, képtároló cső
| **ikonostaz/o** *kr* ikonosztáz, ikonosztázion, képfal *szin* ikonsepto
| **ikonsept/o** *kr* ikonosztáz, képfal *szin* ikonostazo
| **ikor/o** l. iħoro
| **ikosaedr/o** l. regula dudekedro, dudekedro
| **ikoz-** eikoz- <20 szénatom>
► **ikozano:** eikozán
► **ikozeno:** eikozén
► **ikozino:** eikozin
► **ikozilo:** eikozil
| **iks/o** x, iksz <betűnév>
iksejo: *inf* <kipipázandó> kocka
Iksbokso: *inf* Xbox <videójáték>
iks-forma: x-alakú, iksz-alakú
| **iksi/o** *növ* lépliliom, tündőke, magliliom <Ixia>
| **Iksion/o** *mit* Ixión
| **iksod/o** *áll* kullancs <Iksodes ricinus>
| **iksor/o** *növ* lángcserje <Ixora> *szin* flamfloro
► **hindia iksoro:** indiai lángcserje <I. coccinea>
| **ikt/o** **1)** *ir* ictus, ritmikai nyomaték
2) *orv* ütés, roham, ictus, stroke
► **apopleksia ikto:** szélhűdéses v. gutaütéses v. szélütéses roham, ictus apoplecticus
► **epilepsia ikto:** epilepsziás roham, ictus epilepticus
► **paraliza ikto:** bénulásos stroke, ictus paralyticus
► **suna ikto:** napszúrás *szin* insolacio, sunfrapo
senikto: *ir* nyomaték nélküli szótag
| **ikter/o** *orv* sárgaság, icterus *szin* flavmalsano
| **iktiofagi/o** l. iħtiofagio
| **iktiolog/o** l. iħtiologo
| **iktiopterig/oj** l. iħtiopterigoj
| **iktiosaűr/o** l. iħtiosaűro
| **iktioz/o** l. iħtiozo
| **-il-¹** **1)** eszköz <tárgy v. anyag> fajfilo, gladilo, kuracilo
2) készülék, eszköz l. pafilo, tajpilo, veturilo
3) készülék része l. aritmetikilo, filtrilo, montrilo
4) formanyomtatvány, dokumentum l. aliĝilo, abonilo, invitilo
5) számítógépes program l. memorilo, redaktilo, tradukilo;
ilo: szerszám, eszköz, szer
► **celo ne sankcias ilon:** a cél nem szentesíti az eszközt
► **mana ilo:** kézi szerszám
ilaĵo: *inf* programeszköz, program tool *szin* ilprogramo
ilaro: eszköztár, szerszámok
► **kuireja ilaro:** konyhai eszközök
iluĵo: szerszámtartó, szerszámosláda
ilarbudo: szerszámospódé
ilarkesto: szerszámosláda
ilfaristo: szerszámkészítő
ilgimnasto: *sp* szertornász *szin* aparatgimnasto
ilgimnastiko: *sp* szertorna *szin* ilgimnastiko
ilmaŝino: *tech* szerszámgép

ilobreto: *inf* eszközsor, eszközsáv
ilprogramo: *inf* programeszköz *szin* ilaĵo
iltrabo: *agr* gerendely <ekén>
| **-il-¹** *kém* -il <gyök v. csoport> l. benzilo, fenilo, metilo
| **-il-¹** *mat* ilis <gyakorisági eloszlás> l. duilo, kvarilo, dekilo, centilo
| **ilam/o** ilamafa <Annona diversfolia>
| **ile/o** *anat* csípőbél, ileum
ileito: *orv* csípőbélgyulladás
| **ileks/o** *növ* magyalfa <Ilex>
► **ilekskverko:** l. verda kverko
► **ordinara ilekso:** l. akvifolio
► **paragvaja ilekso:** matécserje, matétea, paraguayitea <I. paraguayensis> *szin* mateo l
| **ili** ök
► **ili estas aliaj ol ni:** ők mások, mint mi
ilia: az ő vmijük v. vkijük, az övék
► **ilia domo:** az ő házuk
► **la domo estas la ilia:** a ház az övék
► **iliaj estas ĉi tiuj infanoj:** az övéik ezek a gyerekek
► **iliaj gefiloj jam de longe elhejmiĝis:** gyermekeik már régen kiröppentek otthonról
| **ili/o** **1)** *anat* csípőcsont, os illium *szin* iliako, koksosto
2) *anat* csípő-, csípőcsont-, ili-, ilio- <összetételekben>
iliokokciga: *anat* csípőcsonti-farkcsonti, iliococcygealis
iliolumba: *anat* csípő-ágyéki, iliolumbalis
iliopelva: *anat* csípő-medencei, iliopelvicus
iliopagulo: *orv* csípőtájon összenőtt ikertorzszülött, iliopagus
| **Iliaĉo** *ir* Iliaŝ
| **iliak/o** l. ilio
| **-iliard-** <ezer -illió> l. duiliardo, triiliardo
| **ilici/o** *növ* ávizcsillag, csillagánizs <Illicium>
► **vera ilicio:** kínai csillagánizs, badián <I. verum>
| **ilj/o** l. ilio
| **Ilinojs/o** **1)** *geo* Illinois <folyó>
2) *geo* pol Illinois <állam> <US>
| **-ilion-** -illió <10⁶> l. duiliono, triliono, kvariliono
| **Ilion/o** *ir* geo Ilion <Trója>
| **ilir/o** *fn* tört illír
ilira: *mn* nyt illír
Ilirujo, Ilirio: *tört* geo Illíria
| **ilium/o** *anat* csípő, ilium
iliumosto: *anat* csípőcsont, os ilium
| **ilmenit/o** *ásv* ilmenit
| **ilok/o** *fn* iloko
iloka: *mn* nyt iloko <ilo>
| **ilumin/i** **1)** *tr* kivilágít, ünnepien megvilágít
► **iluminata urbodomo:** kivilágított városháza
2) *tr* *knyv* illuminál, kódexet fest
3) *tr* *vall* megvilágosít
iluminado: **1)** díszkivilágítás, ünnepi kivilágítás
► **difuza iluminado:** szórt fényű világítás
2) *knyv* illuminálás, kódexfestés
3) *vall* megvilágosodás
iluminaĵo: lampion, világítóeszköz <díszkivilágításhoz>
iluminiĝi: **1)** *ntr* díszkivilágítást kap
2) *ntr* *vall* megvilágosodik
iluminismo: *vall* illuminizmus
iluminismo, iluminito: *vall* illuminátus, megvilágosodott
iluministo: *knyv* miniátor, kódexfestő
| **iluminaci/o** l. iluminado, iluminaĵo

| **ilustr/i 1)** *tr* *knyv* illusztrál, képekkel szemléltet

2) *tr* illusztrál, képekkel díszít

3) *tr* *átv* szemléltet, illusztrál

►ilustri per ekzemploj: példákkal illusztrál

ilustraĵo: 1) <szemléltető> kép, illusztráció

2) *átv* illusztráció <szemléltető példa>

ilustrilo: szemléltető eszköz

ilustristo: *műv* illusztrátor

ilustrita: képes, ábrás, illusztrált

►ilustrita libro: képeskönyv, illusztrált könyv

►ilustrita revuo: képes folyóirat

►ilustrita vortaro de la angla: képes angol szótár

►ilustrita poŝtkarto: képes levelezőlap

►ilustrita telegramo: dísztávirat

| **iluzi/o 1)** *pszi* érzékcsalódás, látszat, illúzió

2) vágyalom, önáltatás, illúzió

►fari al si iluziojn: illúziókat kerget

►perdi siajn iluziojn: elveszíti illúzióit

iluzia: illuzórikus, csalóka, látszólagos

►iluzia bonstato: látszólagos jólét

►iluzia projekto: illuzórikus tervezet

iluzii: *tr* áltat, illúziókba ringat

►ne iluziu vin: ne áltasd magad, ne ringasd magad illúziókba

iluziisto: illuzionista, szemfényvesztő

seniluziigi: *tr* kiábrándít

seniluziigi: *ntr* kiábrándul, csalódik

seniluziigo: kiábrándulás, csalódás

| **Ilz/o** Elza, Ilse <utónév>

| **imag/i 1)** *tr* elképzel, maga elé képzel, felidéz magában <vmi valósat>

►imagu vin sur mia loko: képzeld magad a helyembe

►ion pli belan oni imagi ne povas: szebbet el sem lehet képzelni

2) *tr* képzeleg vmiről <n>, beképzel vmit

►li imagis sin Napoleono: Napóleonnak képzelte magát

imago: 1) képzelet, képzelőerő

►en mia imago mi estas ĉe vi: képzeletemben nálad vagyok

►havi vivan imagon: élénk képzelete van

►malsanulo pro imago: képzelt beteg

►superi ĉiujn imagojn: minden képzeletet felülmúl

2) képzelet szüleménye, képzelődés

►tio estas nur imago, ne maltrankvilo: ez csak képzelődés, ne nyugtalanodj

imaga: 1) képzeleti, képzelő-

►imaga forto: képzelőerő

►imaga povo: képzelőtehetség

2) képzelt, képzeletbeli

►imagaj figuroj: képzeletbeli alakok

►imaga malsano: képzelt betegség

imagaĵo: képzelet szüleménye, elképzelt vmi, képzelődés *szin* imago

2

imagema: erős képzelőerővel rendelkező, nagy fantáziájú

neimagebla: elképzelhetetlen

imagokapablo, imagipovo: képzelőerő

| **imagin/o** áll imágó <a rovar kialakult formája>

| **imaginar/a 1)** *mat* képzetes, imaginárius

►imaginara parto: képzetes rész

►imaginara unuo: képzetes egység

2) *pszi* imaginárius, képzelt, képzeletbeli

imaginaro: *mat* képzetes szám

| **imam/o 1)** *iszl* *tört* imám, egyházi és világi fejedelem

2) *iszl* imám, vallástudós, előimádkozó mecsetben

| **imanent/a** *fil* immanens, benne rejlő

imanenteco: *fil* immanencia

| **imbecil/o** *fn* *pszi* imbecillis, gyengeelméjű

imbecileco: *pszi* imbecilitás, imbecilisség

►imbecileco situas inter debileco kaj idioteco: az imbecilitás a debilitás és az idiotizmus között helyezkedik el

| **imbric/o** *ép* barátcserép vö. kalipetro

imbrici: *tr* <cserépszerűen> átfed

| **imbrik/i** l. imbrici

| **imersi/o** *csill* belépés, bemerülés <égitest árnyékába>, immerzió

| **imid/o** *kém* imid <NH-csoportot tartalmazó vegyület>

imidazolo: *kém* imidazol, glioxalin

| **imin/o** *kém* imin, iminocsoport

| **imisi/o** *öko* immisszió, légszennyezettség

| **imit/i 1)** *tr* utánóz, imitál

►imiti grandsinjoron – perdi baldaŭ la oron^Z: *közm* a nagy pompa erszény koporsója

►imiti sian instruiston: utánozza a tanárát

►imitu la bonan ekzemplon: utánozd a jó példát

2) *tr* lemásol, utánóz

►imiti grandan poeton: nagy költőt másol

►imiti grekan statuon: görög szobrot lemásol

►imiti lian subskribon: utánozza az aláírását

imitaĉi: 1) *tr* *pej* majmol

2) *tr* *pej* <gúnyolva> utánóz, <utánozva> kicsúfol

imitado: utánzás, imitálás

►kanona imitado: *zene* kánonimitáció

imitaĵo: utánzat, imitáció

imitanto: utánzó, epigon *szin* epigono

imitilo: *inf* emulátor

imitinda: utánzandó, utánzásra érdemes, példamutató, követendő

►imitinda ekzemplo: követendő példa

imitisto: imitátor, utánzóművész

bioimita: *öko* természetutánzó, biomimetikus

neimitebla: utánozhatatlan

imitkapablo, imitpovo: utánzóképeség

l.m. sonimito

| **imortel/o** *növ* szalmavirág

| **impal/o** áll impala <Aepyceros melampus>

| **impatient/o** *növ* nebánsvirág <Impatiens>

| **impedanc/o** *vill* látszólagos ellenállás, váltóáramú ellenállás, impedancia

►adaptita impedanco: illesztési impedancia

►faza impedanco: fázisimpedancia

►elira impedanco: kimeneti impedancia

►enira impedanco: bemeneti impedancia

►inversa impedanco: negatív sorrendi impedancia

►karakteriza impedanco: hullámimpedancia

►kurteirkvita impedanco: rövidzárlati impedancia

►protekta impedanco: védő impedancia

►sinkrona impedanco: szinkron impedancia

| **imperativ/o 1)** *nyt* parancsoló mód, imperativus vö. volitivo

2) *átv* belső erkölcsi parancs, imperativus

►imperativo de la konscienco: a lelkiismeret parancsoló szava

►kategorio imperativo: *fil* kategorikus imperatívusz, categoricus

imperativus, *átv* feltétlen erkölcsi parancs

imperativa: 1) *nyt* felszólító módú

►imperativa formo: felszólító módú forma

2) *átv* parancsolóan szükséges, feltétlen

►imperativa devo: feltétlen kötelesség, parancsoló kötelesség
 ►imperativa neceso: parancsoló szükséglet
 ►imperativa ordono: feltétlen parancs
|imperator/o *kat tört* imperátor <cím>
 ►la venkintan militestron akلامis liaj soldatoj imperatoro: a győztes hadvezért katonái imperátorrá kiáltották ki
|imperfekt/o *nyt* elbeszélő múlt, imperfektum
 imperfekta: *nyt* befejezetlen, folyamatos, imperfekt
 ►imperfekta formo de la verbo: az ige imperfekt alakja
|imperfektiv/o *nyt* befejezetlen igeismélet, befejezetlen aspektus
 vö. perfektivo
 ►imperfektivo esprimas daŭran, ripetan aŭ kutiman agon: a befejezetlen igeismélet tartós, ismétlődő vagy szokásos cselekvést fejez ki
|imperi/o 1) *tört* birodalom, császárság
 ►Aŭstra Imperio: Osztrák Birodalom
 ►Centraj Imperioj: központi hatalmak
 ►Roma Imperio: Római Birodalom
2) *tört* birodalom <gyarmatok>
 ►Imperio de la Leviĝanta Suno: a Felkelő Nap Országa <JP>
 ►kolonia imperio: gyarmatbirodalom
 ►la brita imperio: brit gyarmatbirodalom
 imperia: *tört* birodalmi
 ►imperia aglo: *cím* birodalmi sas
 ►imperia krono: birodalmi korona
 imperii: *ntr* uralkodik vki v. vmi felett <super>
 ►la romianoj imperiis iam ankaŭ super Panonio: a rómaiak egykor Pannónia felett is uralkodtak
 imperiestro: császár
 ►Via imperiestra moŝto: császári felséged
 imperiestra: császári
 ►imperiestra kaj reĝa: császári és királyi
 ►la imperiestra krono: a császári korona
 imperiismo: **1)** *tört* birodalmi eszme
2) világuralmi törekvés
3) *pol* imperializmus
 imperiisto: *pol* imperialista
|imperial/o 1) *jm* imperiál, felső emelet
2) imperiál <tízrubeles>
|imperialism/o l. imperiismo
 imperialisto: l. imperialista
|imperium/o *tört* főhatalom, legfőbb hatalom, imperium
 ►konsuloj, pretoroj, diktatoroj havis imperiumon: consulok, praetorok, dictatorok legfőbb hatalommal bírtak
|impertinent/a szemtelen, arcátlan, szemérmetlen
 ►impertinenta laktosuĉulo: *pej* szemtelen tacsó
 impertinenteco: szemtelenség, arcátlanság
|impet/i 1) *ntr* nekiiramodik, nekilendül
 ►ondegoj impetis kontraŭ la rifoj: hatalmas hullámok lendültek a szirteknek
2) *ntr* tör, törekszik vmire <por>
 ►diversaj fortoj impetis por la krono: különböző erők törtek a koronára
 impeta: heves
 ►impetaj atakoj: heves támadások
 ►impeta vento: heves szél
 impetega: viharos
 ►impetega vento: viharos szél
 impeto: iram, lendület, hæv

►la nekontraŭstarebla impeto de la husaratako: a huszárhoam ellenállhatatlan lendülete
 impetigejo: *sp* felugrólejtő <siugrás> *szin* impetiga deklivo
|impetig/o *orv* ótvar, impetigo
 impetiga: *orv* ótvaros
 impetigizi: *tr orv* ótvarosít, impetigizál
|impetigin/o l. impetigo
|implic/i *tr* <logikailag> magában foglal, magában rejt, vmivel jár, feltételez, implikál
 ►fumo implicas la ĉeeston de fajro: a füst feltételezi tűz jelenlétét
 ►la demando implicas la respondon: a kérdés magában foglalja a választ
 ►mizero ofte implicas malsatadon: a szegénység gyakran éhezéssel jár
 implica: **1)** magában foglaló, benne rejlő, feltételezett, utaló <hallgatólagosan beleértett>, vele járó, implicit
 ►demando implica la solvon: a megoldást magában foglaló kérdés
 ►implica demando: utaló kérdés
 ►implica kondiĉo: magától értetődő feltétel
 ►implicaj kostoj: kapcsolatos költségek
 ►implica minaco: rejtett fenyegetés
 ►implica senco: ki nem fejezett v. beleértett jelentés
 ►konduito implica impertinentecon: szemtelenségre utaló viselkedés
2) *mat* implicit, feltételezett
 ►implica ekvacio: implicit egyenlet
 ►implica funkcio: implicit függvény
 ►implica on-punkto: *mat* feltételezett tizedespont
3) *inf* alapértelmezett, default *szin* defaulta
 implico: **1)** magában foglalás, hallgatólagos feltételezés v. beleértés, velejáró következmény vö. disjunkcio, ekvivalento, konjunkcio, negacio
2) *mat fil* implikáció, feltételes következtetés
 ►duobla implico: ekvivalencia
 implicita: l. implica
 malimplici: l. eksplici
 malimplica: l. eksplica
|implik/i 1) *tr* belegabalyít, beleakaszt, összegubancol
 ►fiŝo implikis sin en la reto: egy hal akadt a hálóbba
 ►li implikis siajn piedojn inter ŝnuroj: kötelekbe gabalyította a lábát
 ►liajn harojn implikis branĉoj: ágakba keveredett a haja
2) *tr átv* beleránt, belevisz, belekever, belebonyolít vmibe
 ►impliki en malagrablan aferon: kellemetlen ügybe kever
 ►impliki en militon: háborúba sodor
 ►ne impliku min en viajn neleĝajn negocojn: ne keverj bele törvénytelen ügyleteidbe
 ►sen impliki kaj kompliki: minden teketória nélkül
 implikaĵo: **1)** gubanc
2) zűr, bonyodalom
 ►tio sekvigis internaciajn implikaĵojn: ez nemzetközi bonyodalmakat okozott
 implikeco: kuszaság, összevisszaság
 implikiĝi: **1)** *ntr* beleakad, belegabalyodik
2) *ntr átv* belebonyolódik, belekeveredik
 ►implikiĝi en mensogo: hazugságba keveredik
 ►implikiĝi en skandalon: botrányba keveredik
 malimpliki: **1)** *tr* kibogoz, kigubancol
 ►malimpliki fadenon: fonalat kibogoz
 ►malimpliki sian piedojn el la rampotigoj: kiszabadítja a lábát az indák közül
2) *tr átv* tisztáz, kibogoz

►estas malfacile malimpliki ĉi tiun komplikon aferon: nehéz tisztázni ezt a bonyolult ügyet

l.m. amimpliko

| **implod/i** *ntr fiz* összeroppan, beroppan, implodál <külső nyomás alatt>

| **imploziv/o** *nyt* implozíva, belső glottális zárhang <zárhang fel nem pattanó zárral> *szin* injektivo

| **impon/i** *ntr* bámulatot kelt, imponál, tekintélyt parancsol, nagy hatást kelt

►per sia brila parolo li imponis al sia aŭskultantaro: ragyogó beszédével nagy hatást tett a hallgatóságára

►via insisto imponas al mi: kitarásod imponál nekem
impona: imponáló, impozáns, tiszteletet v. tekintélyt parancsoló, tekintélyes, egyszerű

►impona multflankeco: imponáló sokoldalúság

►imponaj ruinoj: impozáns romok

| **import/i** **1)** *tr gazd* behoz, importál *szin* enporti **2)**

►importi varojn kaj servojn: árut és szolgáltatást importál

2) *tr inf* importál

importo: *gazd* behozatal, import

►komerca importo: kereskedelmi behozatal, kereskedelmi import

importa: *gazd* behozatali, import-

►importa komerco: importkereskedelem

►importa prohibicio: behozatali tilalom, importtilalom

importaĵo: *gazd* importáru

importisto: *gazd* importőr, *fn* importáló

importdogano: *gazd* behozatali vám, importvám

importkvoto: *gazd pol* importkvóta

importpluso: *gazd* többletimport

importprezo: *gazd* importár

importvaroj: *gazd* importárak

l.m. eksport-importa, kapitalimporto, varimporto

| **impost/o** *gazd* adó, illeték

►aldonvalora imposto: értéktöbbletadó, általános forgalmi adó <áfa>

►diferenciga limimposto: diszkriminatív vám

►entreprena imposto: vállalati adó

►imposto per naturaĵo: természetbeni adó

►imposto pri aŭtomobiloj: járműadó

►imposto pri benzino: benzinadó

►laŭenspeza imposto: jövedelemadó

►loka imposto: helyi adó

►nerekta imposto: közvetett adó

►persona imposto: személyi adó

►rekta imposto: közvetlen adó

imposti: *tr gazd* megadóztat, adót vet ki vkire v. vmire <n>

►imposti la mezan klason: megadóztatja a középosztályt

►imposti vinon: bort megadóztat

impostado: *gazd* adókövetés

imposteblo: *gazd* adó alá eső, megadóztatható

impostisto: *gazd* adószedő, adótiszt

ekoimposto: *öko gazd* környezeti v. környezetvédelmi adó

senimposta: *gazd* adómentes

superimposti: *tr gazd* fokozott adóterhet ró ki rá <n>, túladóztat

►superimposti la riĉulojn: fokozottan adóztatja a gazdagokat

►superimposti tabakvarojn: dohányárut túladóztat

impostdeklaro: *gazd* adónyilatkozat

impostevitanto: *jog* adókerülő, adócsaló

impostfaciligo: *gazd* adókönnyítés

impostmarko: *gazd* illetékbélyeg

impostobjekto: *gazd* adótárgy

impostodeva: *gazd* adóköteles

impostoficejo: *gazd* adóhivatal

impostformularo: *gazd* adóív

impostfraŭdo: *jog* adócsalás

impostometro: *gazd inf* adójelző, adómérő

impostpago: *gazd* adófizetés

impostpaganto: *gazd* adófizető

impostreformo: *gazd pol* adóreform

impostsigelo: *gazd* zárjegy

impostŝarĝo: *gazd* adóteher

impostŝuldo: *gazd* adóhátralék

impostsistemo: *gazd* adórendszer

l.m. elspezimposto, enspezimposto, kapimposto, kompaniimposto, konsumimposto, limimposto, pezimposto, pontimposto, salimposto, sangimposto, spekulimposto, stampimposto, terimposto,

vendimposto, vojimposto

| **impoŝt/o** **1)** *ép* boltváll, válllkő, boltszék

2) *fn ép* felülvilágító <ajtó, ablak>

| **impotent/a** *orv* impotens, közönsésképtelen

impotenteco: *orv* impotencia, közönsésképtelenség

| **impoz/i** *tr knyv* kilő, oldaloz <szedett oldalakat>

impozó: *knv* kilövés, oldalozás

| **impregn/i** *tr tech tex* impregnál, átitat

►impregni lignon por ŝirmi ĝin kontraŭ putriĝo: fát átitat rothadás elleni védelem céljából

►impregni pluvmantelon per akvorezista substanco: esőköpenyt vízálló anyaggal átitat

►impregni teksaĵon: *tex* szövetet beavat

| **impres/o** **1)** benyomás, hatás, érzés, impresszió

►fari bonan impreson al li: jó benyomást tesz rá

►fari grandan impreson sur li: mély benyomást tesz rá

►ĝenerala impresio: összhatás

►lasi post si bonan impreson: jó benyomást hagy maga után

►la unua impresio ĉiam grava: az első benyomás mindig fontos

►mi havas la impreson, ke vi ne komprenis min: az az érzésem, hogy nem értett meg

►mi ricevis la impreson: az a benyomásom támadt

►postlasi agrablan impreson: kellemes benyomást hagy maga után

►unuavida impresio: első benyomás

►vojaĝaj impresoj: úti élmények

2) *fot* megvilágítás, exponálás

►daŭro de impresio: exponálási idő

impresi: **1)** *tr* benyomást tesz vkire v. vmire <n>

►ĝi ne impresas min: nincs rám hatással, nem hat meg

►mi estas profunde impresita: mélyen meg vagyok hatva

►via konduto favore impresis ĉiujn: viselkedésem mindenkire jó benyomást tett

2) *tr fot* megvilágít

impresa: **1)** hatásos, megkapó, impozáns

►impresa propagandilo: hatásos reklámhordozó

2) *fot kém* aktinikus, fotokémiai hatású *szin* aktina

impresaĵo: *fot* látens kép

impresobla: **1)** fogékony

►impresobla menso multe lernas: fogékony ész sokat tanul

2) *fot* fényérzékeny

►impresobla papero: fényérzékeny papír *szin* imprespapero, fotopapero

impresiĝema: **1)** érzékeny

►impresiĝema naturo: érzékeny természet

2) *fot* fényérzékeny

impresigemo: érzékenység

impresapero: fot fényérzékeny papír, fotopapír *szin* fotopapero, impresbela papero

l.m. legimpreso, velurimpresa

| **impresari/o** impresszárió

| **impresionism/o** műv impresszionizmus vö. ekspresionismo

| **impresionist/o** műv impresszionista festő

| **imprimatur/o** 1) *knyv* nyomási engedély, imprimatúra

2) *kr knyv* egyházi engedély <könyv kinyomtatásához>, imprimatúra

| **improviz/i** *tr* rögtönöz, improvizál

►improvizi akompanon al la kanto: kíséretet rögtönöz az énekhez

►improvizi paroladon: beszédet rögtönöz

►mi improvizis vespermanĝon por vi: összeütöttem egy vacsorát nektek

improvize: rögtönözve, improvizálva, kapásból

improvizaĵo: rögtönzés, improvizáció

improvizisto: *zene* rögtönző, improvizátor

| **impuls/i** 1) *tr fiz* lök, taszít

2) *tr átv* ösztönöz, serkent, taszít, lökést ad vkinek v. vminek <n>

impulso: 1) *fiz* lökés, impulzus *szin* movokvanto

►la aŭto ricevis impulson de la ekfunkcia motoro: a kocsik lökést kapott a induló motortól

2) *vill* impulzus, áramlökés

3) *pszi átv* hirtelen ösztönzés, lökés, impulzus

►cedi al siaj impulsoj: enged a belső ösztönzésnek

►doni novan impulson: új lökést ad

►ricevi impulsojn de siaj amikoj: barátaitól ösztönzést kap

►senti impulson agi: ösztönzést érez a cselekvésre

impulsa: 1) *fiz vill* lökő, taszító, impulzusos

2) ösztönző, serkentő

impulsgrupo: *vill* impulzuscsoport *szin* pulso 3

impulsigema: heves, lobbanékony, impulzív

impulsmodulado: *vill* impulzusmoduláció

impulsmomanto: *fiz* impulzusnyomaték

impulsometro: *vill* impulzusszámláló, impulzusmérő

l.m. kurentimpulso, nervoimpulso, seksimpulso, seksurĝo,

tensiimpulso

| **imput/i** 1) *tr gazd* beszámít vmibe <sur>, ráterhel vmire <sur>,

vmi <sur> rovására ír

►imputi ŝuldon sur liaj disponeblaj enspezoj: az adósságot ráterheli a rendelkezésre álló bevételeire

►la elspezon li imputas sur la pasintjara bilanco: a kiadással a múlt évi mérleget terheli meg

2) *tr* betud, beszámít vmibe <en -n>

►la tribunalo imputis la meblojn en la heredaĵon: a bíróság a

bútorokat beszámította az örökségbe

3) *tr jog* vádol vkit <al> vmivel <n>, rovására ír vkinek <al> vmit

<n>, vkinek <al> tulajdonít vmit <n>

►imputi al li la krimon: őt vádolja a bűnténnyel

►imputi al li la sukceson: neki tulajdonítja a sikert

►oni imputas la poemon al Petöfi: a verset Petőfinék tulajdonítják

imputebla: beszámítható, felróható, tulajdonítható, betudható

imputebleco: *jog* beszámíthatóság, felelősségrevonhatóság,

betudhatóság, felróhatóság

neimputebla: beszámíthatatlan

| **imun/a** 1) *orv biol* védett, immúnis, ellenállóképesség <pl. mikroba, mérge ellen>

►imuna kontraŭ HIV: védett a HIV-vel szemben

►imuna sistemo: immunrendszer

2) *jog* mentességet élvező, mentelmi joggal rendelkező

3) *tech* ellenálló <károsodás ellen>

►ĉi tiu ŝtalo estas imuna kontraŭ rusto: ez az acél rozsdamentes

imuneco: 1) *orv* védettség, immunitás

2) *jog* mentesség, mentelem

►diplomatia imuneco: diplomáciai mentesség

3) *tech* ellenálló képesség

imunigi: *tr orv* védetté v. immúnissá tesz, immunizál

►vaccino imunigas kontraŭ variolo: az oltás védetté tesz himlő ellen

imunigi: *ntr orv* védetté v. immúnissá válik

imunologo: *orv* immunológus

imunologio: *orv* immunológia

hiperimuneco: *orv* hiperimmunitás

imundeficita: *orv* immunhiányos

imundifekto: *orv* immunhiba

imunoglobulino: *orv* immunoglobulin

imunkomplekso: *orv* immunkomplex

imunsistemo: *orv* immunrendszer, védekező rendszer

imunterapio: *orv* immunterápia

l.m. acidimuna, akvoimuna, brulimuna, erarimuna, eskalimuna,

fajrimuna, korodimuna, likimuna, rustimuna

| **-in-¹** 1) nő *l.* belulino, knabino, onklino, patrino

2) áll nőnemű, nőtény, tojó, szuka *l.* ĉevalino, kokino, porkino

3) -ina <nőinévkepző> *l.* Johantino, Jozefino, Ludovikino, Paŭlino

4) *tech* hüvely, furat, lyuk <magába fogadó elem> *l.* ŝraŭbino;

ino: 1) nő

►la plej danĝera homo – malbona in’ en domo^Z: közm a rossz

asszony házi veszedelem

2) áll nőtény, nőnemű egyed

►virbestoj kaj iliaj inoj: hím állatok és nőtényeik

ina: 1) *biol* női, nőnemű, nőtény-

►ina logiko: női logika

►inaj individuoj en la abelaro: női egyedek a méhrajban

2) *ir* nő-, tompa- *l.* ina rimo

inismo: *pol* feminizmus, nőmozgalom *szin* feminismo

inisto: *pol* feminista *szin* inisto

injo: *biz* csaj, nőci

insekso: *biol* nőnemű, nőivarú *szin* femala

inseksulo: *fn biol* nőtény, nőnemű egyed

| **-in-¹** 1) kém -in <kivonat> *l.* kokaino, insulino, penicilino

2) kém -in <rá jellemző> *l.* globino

| **-in-¹** kém -in <hármaskötés telítetlen szénhidrogéneknél> *l.*

alkino, butino, etino, propino

| **Inaĥ/o** mit Inakhosz

| **inanic/i** *orv* kiéhezhettség, <elgyengülés hiányos táplálkozás

miatt>, inanitio

| **inaŭgur/i** *tr* megnyit, felavat, felszentel, leleplez <alkotást>

►inaŭguri preĝejon: templomot felszentel

►inaŭguri ŝoseon: autópályát megnyit

►inaŭguri statuon: szobrot leleplez

inaŭguro: felavatás, felszentelés, leleplezés, megnyitás

►inaŭguro de memorplaco: emlékhely felavatása

►inaŭguro de senhejmulejo: hajléktalanszálló megnyitása

l.m. fajrejinaŭguro

| **inaŭguraci/o** *l.* inaŭguro

| **incendi/o** tűzvész *szin* brulego

►incendio de kastelo: kastélytűz

►incendio de loĝejo: lakástűz

incendii: *tr* felgyújt, tüzet okoz

►la tuta tenejo estis incendiita kaj forbrulinta: kigyulladt és leégett az egész raktár

| incens/o tömjén *szin* odorfumajo
 incensi: **1)** *tr kr* tömjént éget, füstöl *szin* bonodorfumigi
 ▶ incensi bonodoraĵon: illatos anyagot füstöl
 ▶ incensi timianon: kakukkfűvet füstöl
2) *tr* *átv pej* dicsőít, magasztal, tömjénez
 ▶ mi ne ŝatas esti incensata: nem szeretem a tömjénezést
 incensajo: tömjendarabka
 incensilo, incensujo: *kr* füstölő, turibulum *szin* incensujo
 ▶ svingi incensilon antaŭ la altaro: füstölőt lóbál az oltár előtt
 incensbastoneto: tömjénrudacska
 incensoportisto: *kr* tömjénhordozó
 incenspapero: tömjénpapír
| incest/o *vall jog* vérfertőzés *szin* sangadulto
| incid/i *fiz* beesik <*pl.* fénysugár>
 incida: **1)** *fiz* beesési <*pl.* szög>
 ▶ incida angulo: *fot* beesési szög
 ▶ incida lumradio: beeső fénysugár
2) *mat* illeszkedő <*pl.* sík>
 ▶ incida angulo: *rep* állásszög
 incidindikato: *rep* állásszögmutató
| incident/o incidens, közbejött esemény *szin* interokazaĵo
| incit/i **1)** *tr* ingerel, felingerel, felmérgecs, felbosszant, hergel
 ▶ abelujon ne incitu, amason ne spitu^Z: *közm* ne ingereld az alvó oroszánt
 ▶ inciti al li la galon^Z: halálra bosszant
 ▶ inciti la hundo: ingerli a kutyát
 ▶ lia filo incitas lin kiel salo en okulo: a fia szálka a szemében
 ▶ urson evitu, duonpatrinon ne incitu^Z: *közm* erdőn medvét, otthon mostohát jobb kerülönd
2) *ne* izgat *l.* eksciti
 ▶ malbone kaŝita ŝteliston incitas^Z: *közm* alkalom szüli a tolvajt
3) *ne* irritál *l.* iriti
 incito: **1)** izgatás, ingerlés
2) ingerültség, bosszankodás *szin* inciteco
 inciteco: ingerültség, bosszúság *szin* incito **2)**
 incitegi: *tr* halálra bosszant
 incitema: kötekedő, piszkálódó természetű
 inciteti: *tr* ingerkedik, évdődik, incselkedik vkivel <*n*>, ugrat vkit
 incitiĝema: ingerlékeny, indulatos természetű
 incitiĝi: *ntr* felingerlődik, felizgatja magát, megmérgecsedik, indulatba jön
 ▶ incitiĝo pro nenio: minden semmiségen felbosszantja magát
 incitita: ideges, ingerült
l.m. ŝercinciti
| inciz/i *orv* bemetsz, bevág
 incizo, incizaĵo: *orv* bemetszés, bevágás
| inciziv/o *anat* metszőfog, dens incisivus *szin* tranĉodonto
| incizur/o *anat* öböl, behúzóda, barázda, incisura
| Inĉon/o *geo* Incson
| -ind- vmire méltó v. érdemes, -endő, -andó *l.* aminda, estiminda, leginda, sekvinda;
 inda: méltó, érdemes vmire <*je*>
 ▶ demando inda je konsidero: megfontolásra érdemes kérdés
 ▶ fidinda homo: bizalomraméltó v. megbízható ember
 ▶ filo inda je sia patro: apjához méltó fiú
 ▶ homo inda je pli bona sorto: jobb sorsra érdemes ember
 ▶ inda homo: érdemes ember
 ▶ kredinda historio: hihető történet
 ▶ ne estas inde okupiĝi pri la afero: nem érdemes foglalkozni az ügyvel

inde: méltóan, illendően
 ▶ inde memori lin: méltóan megemlékezik róla
 indi: *tr* méltó, érdemes vmire <*n* v. *je*>
 ▶ li ne indas kompaton: nem méltó a szájalomra
 ▶ ne indas aŭskulti lin: nem érdemes meghallgatni
 ▶ vi ne indas je mia atento: ön nem érdemes a figyelmemre
 indo: **1)** érdem *szin* merito
 ▶ via indo estas nediskutebla: érdemed vitathatatlan
2) méltóság
 ▶ li toleris kun indo la ofendon: méltósággal viselte el a sértést
3) érték
 ▶ mia vivo ne plu havas por mi indon: az életem már nem ér semmit
 indeco: érdemesség, kiérdemeltség, értékesség
 indigi: **1)** *tr* méltóvá v. érdemessé tesz vmire <*je*>
 ▶ via vivoverko indigas vin je nia respekto: életműved érdemessé tesz a tiszteletünkre
2) *tr* érdemesnek talál v. méltat vmire <*je*>
 ▶ mi ne indigis lin je respondo: nem méltattam válaszra
 malinda: **1)** érdemtelen
 ▶ malinda flatulo: érdemtelen hízelgő
2) méltatlan
 ▶ malinda konduto: méltatlan viselkedés
 malindigi: *tr* méltatlanná tesz
 ▶ li malindigis sin per sia konduto: viselkedésével méltatlanná tette magát
 senindulo: *fn* senkiházi, semmirekellő, méltatlan
 indamaniere: méltó módon
| indantren/a *tex* <színezőanyag> indantren
| indefinit/o *nyt* határozatlan névmás *szin* nedifina pronomo
| indeks/o **1)** *knyv* index, mutató <lista>
 ▶ indekso de loknomoj: helynévmutató, helynévindex
 ▶ indekso de personoj: névmutató, névindex
 ▶ indekso de temoj: tárgymutató, tárgyindex
2) *kr* index, tiltott könyvek jegyzéke
 ▶ meti libron en indekson: indexre tesz könyvet
 indeksi: **1)** *tr* *knyv* indexszel v. mutatóval lát el
 ▶ bone indeksita libro: jó indexszel ellátott könyv
2) *tr* indexet v. mutatót készít vmiből <*n*>
 ▶ indeksi la revuon: tárgymutatót készít a folyóiratból
| inden/o *kém* indén
 indenrezino: *kém* indéngyanta
| indent/i *l.* deŝovi **2)**
| indi/o *kém* indium <*In*>
| Indi/oj *tört geo* Indiák <a két Amerika>
 ▶ Okcidentaj Indioj: *tört geo* Nyugat-India
 indiano: *fn* indián, amerikai bennszülött
 indiana: *mn* indián
 ▶ indianaj lingvoj: *nyt* indián nyelvek
 ▶ indiana somero: *met* vénasszonyok nyara *szin* somero de Sankta Marteno
 indianisto: *nyt* indianista
 indianistiko: *nyt* indianisztika
| Indiani/o *geo pol* Indiana <*US*>
| indic/o **1)** *ált* vminek a jele, mutatója
 ▶ la ruĝeco de la grundo estas indico pri la ekzisto de ferenco: a talaj vörössége vasérc létezésének a jele
 ▶ lia stranga konduto estas indico de lia kulpeco: furcsa viselkedése bűnösségének a jele
2) *knyv* *mat* *kém* index
 ▶ suba indico: alsó index *szin* subindico

►supra indico: felső index *szin* superindico

3) *tud* jelzőszám, mutatószám

►antropologia indico: antropológiai index

►bibliografia indico: bibliográfiai mutató

►ekonomia indico: gazdasági mutató

►faza indico: fázisindex

►indico de atenuo: csillapítási tényező

►indico de konfido: bizalmi index

►korpovolumena indico: testtömegindex

►modulada indico: modulációs index

►oktana indico: oktánszám

►vivkosta indico: fogyasztói árindex

4) *inf* index

indici: 1) *tr* indexszel, indexszel ellát

2) *tr* *gazd* indexál

►indici la pensiojn: indexálja a nyugdíjakat <az árindex arányában emeli>

subindico: *tud* alsó index *szin* suba indico

superindico: *tud* felső index *szin* supra indico

indiconombro: index, mutató <statisztika>

indicaregistro: *inf* indexregiszter

l.m. prezindico, refraktindico, ventindico

| **indien/o** *tex* indiai karton, nyomottárú

| **indiferent/a** 1) közömbös, érdektelen <vmi>

►estas indiferente, kioma horo nun estas: teljesen közömbös, hogy most hány óra van

►via opinio estas tute indiferenta por mi: véleményed teljesen érdektelen számomra

2) *átv* közönyös, részvétlen, érzéketlen <vki>

►indiferenta amaso: érzéketlen tömeg

►indiferente vidi fremdan mizeron: közönyösen nézi más nyomorát

►ne estu indiferenta al viaj kunhomoj: ne légy közömbös embertársaid iránt

indiferenteco: közöny, közömbösség, érdektelenség, érzéketlenség, hidegség

indifferentismo: *pol* *vall* indifferentizmus, politikai v. vallási közömbösség

| **indigo/o** *kém* indigó <festékanyag>

indiga: indigó-, indigószínű

indigozido: *kém* indigozid

indigozidazo: *biol* *kém* indigozidáz

indigujo: *növ* indigócsérje <Indigofera tinctoria>

indigkolora: indigószínű

indigoplanto: *l.* indigujo

| **indigofer/o** *növ* indigócsérje <Indigofera> *szin* indigujo

| **indign/i** *ntr* háborog, fel van háborodva, méltatlankodik vmi miatt <pro, pri> v. vmi ellen <kontra>

►indigni pro maljusta akuzo: igaztalan vád miatt méltatlankodik

indigno: felháborodás, botránkozás

indignigi: *tr* felháborít, megbotránoztat

►via konduto indignigis ĉiujn: viselkedésed mindenkit felháborított

indignigaĵo: felháborító dolog, botrány, skandalum

ekindigni: *ntr* kifakad, felfortyan, felhördül

| **indiĝen/o** 1) *fn* bennszülött, őslakó

►la usonanoj ekstermis preskaŭ ĉiujn indiĝenojn: az amerikaiak majdnem minden bennszülöttet kiirtottak

2) *biol* őshonos növény, őshonos állat

indiĝena: 1) *mn* bennszülött

2) *biol* őshonos

►indiĝena planto: őshonos növény

►indiĝena besto: őshonos állat

kvazaŭindiĝena: *biol* szinte őshonos

| **indik/i** 1) *tr* jelez, jelöl, mutat

►barometro indikas la aerpremon: a barométer a légnyomást mutatja

►indiku aparte viajn preferojn: jelezd külön, hogy mit szeretnél

►la granda montrilo indikas la horon: a nagy mutató az órát jelzi

►la steleto en ĉi tiu vortaro indikas ekzemplon: a csillag ebben a szótárban példát jelöl

2) *tr* *eltr* kijelez

3) *tr* *orv* javall

indika: jelölő, mutató, kijelző

►indika fosto: jelzőkaró

►transformu ĝin en indikan modon: alakítsd át kijelentő módba

►post la indika propozicio estas punkto: a kijelentő mondat után pont van

►indika surfaco: kijelző felület

indiko: 1) jelzés, jelölés, kijelzés

2) adat, jelzés, jelzett v. kijelzett érték

►bibliografiaj indikoj: bibliográfiai adatok

►fidindaj indikoj: megbízható jelzések

►la temperaturo estas grava indiko de malsano: a hőmérséklet a betegség fontos jelzője

3) *orv* javallat

►obei la kuracistajn indikojn: betartja az orvosi javallatokat

indikaĵo: *jog* közvetett bizonyíték, gyanúok, indicium

indikilo: 1) mutató <műszeren>

►akvonivela indikilo: vízszintjelző

2) *jm* indexkar

3) *kém* indikátor *szin* indikanto

indikanto: *kém* indikátor

►fenoltaleino estas grava indikanto ĉe titrado de acidoj kun alkaloj:

a fenoltalein fontos indikátor sav-bázis titrálásnál

indikato: 1) *fiz* *tech* kijelző, jelzőműszer

►indikato de tensio: feszültségkijelző

►indikato de premo: nyomáskijelző

2) *kém* indikátor *szin* indikanto

bioindikanto: *öko* bioindikátor

kontraŭindiko: *orv* ellenjavallat

l.m. deklivcindikilo, ĝirindikilo, incidindikato, izolindikato,

horizontalindikato, nivelindikilo, prezindiko, uzindikoj

| **indikativ/o** *nyt* kijelentő mód

| **indium/o** *l.* indio

| **individu/o** 1) egyén, individuum

►privata individuo: magánszemély

2) *biol* egyed

individua: egyéni, individuális, egyedi, magán-

►individua gusto: egyéni ízlés

►individua iniciato: magánkezdeményezés

►individua libereco: egyéni szabadság

►individua membro: egyéni tag

►individua opinio: magánvélemény

►individua solvo: egyedi megoldás

individueco: egyéniség, egyediség, egyéni sajátosság <tulajdonság>

individuismo: individualizmus

individuisto: individualista

superindividua: egyének feletti

individugenezo: *biol* *fil* egyedfejlődés, ontogenezis *szin* ontogenezo

| **individualism/o** *l.* individuismo

individualisto: *l.* individuisto

| **Indoĉin/a** *l.* Hindoĉinia

| **indol/o** *kém* indol, benzopirrol

| **Indonezi/o** *geo pol* Indonézia <ID>

indonezia: *mn nyt* indonéz *szin* bahaza indonezia <id>

indoneziano: *fn* indonéz

| **Indr/o** *vall* Indra

| **indri/o** *áll* indri <Indri>

| **induk/o** *vill* indukció, gerjesztés

►elektrostatika indukto: villamos megosztás *szin* influenco

►magneta indukto: mágneses indukció

induki: *tr vill* indukál, gerjeszt

indukdenso: *vill* indukciósűrűség

indukelektro: *l.* influko

| **indukci/o** *l.* indukto

| **indukti/i** **1)** *tr fil mat* indukál, egyediből általánosra következtet

►el či tiuj faktoj ni povas indukti: ezekből a tényekből

következtethetjük

2) *tr vill* gerjeszt, indukál

►indukti magnetan kampon per kurento: árammal mágneses mezőt indukál

►indukti tension per la ŝanĝo de la magneta kampo: feszültséget gerjeszt a mágneses mező változtatásával

3) *tr biol* indukál, kivált

4) *tr ne* serkent *l.* malinhibi

indukta: **1)** *fil* indukciós, induktív

►indukta maniero de rezonado: gondolkodás induktív módszere

2) *vill* indukciós, induktív

►indukta ekscito: armatúragerjesztés

►indukta hejtado: indukciós hevítés

►indukta kurento: induktív áram

3) *mat* indukciós

►indukta difino: indukciós meghatározás

indukto: **1)** *fil mat* indukció, induktív következtetés <egyesből az általánosra>

►aksiomo de indukto: indukciós axióma

►pruvo per indukto: indukciós bizonyítás

2) *vill* indukció, gerjesztés

►elektromagneta indukto: elektromágneses indukció

►elektromotora indukto: elektromotoros indukció

►magnetomova indukto: magnetomotoros indukció

►mutuala indukto: kölcsönös indukció

3) *biol* indukálás, kiváltás

induktanco: *vill* induktancia, induktív ellenállás

►mutuala induktanco: kölcsönös induktivitás, kölcsönös

indukciótényező

induktanto: **1)** *vill* induktor, áramgerjesztő

2) *biol* induktor

induktato: **1)** *vill* zárójárom

2) *vill* armatúratekeres

induktilo: *vill* fojtótekeres

►komuta induktilo: kommutációs fojtótekeres

interindukto: *vill* kölcsönös indukció

interinduktanco: *vill* kölcsönös induktivitás

memindukto: *vill* önindukció

meminduktanco: *vill* öninduktivitás

neindukta, senindukta: *vill* nem induktív, indukciómentes

induktokonstanto: *vill* relatív permeabilitás

induktomotoro: *vill* indukciós motor

| **induktor/o** *távk* <mágneses> induktor *szin* magnetinduktoro

| **indulg/i** **1)** *tr* elnéz vkinek <al> vmit <n>, irgalmaz vkinek <n>

►Dio indulgu min, pekulon: Isten irgalmazzon nekem, bűnösnek

2) *tr* megkímél, nem bánt

►kalumnio ne indulgas puran nomon: a rágalom nem kíméli a tiszta nevet

3) *tr* meghagyja az életét vkinek <n>, megkegyelmez vkinek <n>

►indulgi la venkitan gladiatoron: meghagyja a legyőzött gladiátor életét

►venkintoj ofte ne indulgis venkitojn: a győztesek gyakran nem kegyelmeztek a legyőzötteknek

indulgo: **1)** irgalom, kegyelem

2) kímélet

3) könyörület, kegyelem

indulgema: **1)** elnéző, irgalmas, megbocsátó

2) kíméletes

indulginda: elnézhető, megbocsátható

senindulga: könyörtelen, irgalmatlan, kegyetlen, kíméletlen

indulgotempo: **1)** *gazd* türelmi idő

2) *sp* kíméleti idő

| **indulgenc/o** *kr* bűnbocsánat, bűcsú

►gajni indulgencon: bűnbocsánatot nyer

►la vendataj indulgencoj indignigis Luteron: az árusított bűnbocsánat felháborította Luthert

| **indult/o** *kr* indultum <különleges pápai engedély>

| **Indus/o** *geo* Indus <folyó>

| **industri/o** **1)** *gazd* mesterség, ipar

►fabrika industrio: gyáripár

►kemia industrio: *kém ip* vegyipar

►lakta industrio: tejipár

►malpeza industrio: könnyűipár

►peza industrio: nehézipár

►tekstila industrio: textilipar, szövőipar

►terciara industrio: szolgáltatóipar

2) *gazd* gyáripár

industria: **1)** ipar-, ipari

►industria ekspozicio: ipari kiállítás

►industria laboristo: ipari munkás

►Organizo de UN pri Industria Evoluigo: *gazd pol* ENSZ

Iparfejlesztési Szervezete, UNIDO

2) *gazd* erős iparú, iparosodott

►industria lando: ipari ország

►industria urbo: iparváros

industriigi: *tr ip* *gazd* iparosít

industriigo: *ip* *gazd* iparosítás

industriisto, industriulo: *gazd* iparos, gyáriparos, nagyiparos

bioindustrio: *öko ip* bioipar

etindustrio: *gazd* kisipar

etindustriisto: *gazd* kisiparos

grandindustrio: *ip* nagyipar

grandindustriisto: *gazd* nagyiparos

postindustria: posztindusztriális

postindustriismo: posztindusztrializmus

industrilando: ipari ország

industriministro: *pol ip* ipari miniszter

industriministerio: *pol ip* ipari minisztérium

l.m. agroindustrio, artindustria, konstruindustrio, lanindustrio,

lignoindustrio, maŝinindustrio, militindustrio, muelindustrio,

nutrajindustrio, petrolindustrio, porcelanindustrio, reklamindustrio,

spacoindustrio, ŝtalindustrio, teksindustrio, veturilindustrio

| **induzi/o** *növ* spóralepel, fátýol, indusium <harasztok levelein>

| **-ine-** *növ* -ineae <alrend> *l.* fabineoj

| **inerci/o** **1)** tunyaság, renyheség, tehetetlenség *szin* inerteco **2)**

2) *fiz* tehetetlenség, inercia *l.* inerteco
 inercia: *l.* inerta 1
 inerciuma: *l.* inerteca
 inercimomanto: *fiz* tehetetlenségi nyomaték, inercianyomaték *szin* momanto de inercio
 inercirado: *tech* lendkerék *szin* inertorado
| inert/a 1) *fiz* tehetetlen, saját mozgás nélküli
 ▶ inerta maso: tehetetlen tömeg, saját mozgás nélküli tömeg
 2) *kém* közömbös, semleges kémhatású <vegyileg nem reagáló> *l.* inerta gaso
 3) *átv* tunya, tehetetlen, tespedt, fásult
 inerto, inerteco: 1) *fiz* tehetetlenség, mozgásképtelenség, inercia
 ▶ leĝo de inerteco: tehetetlenségi törvény
 2) *átv* tunyaság, fásultság, tespedtség
 inerteca: *fiz* tehetetlenségi, inercia-, inerciális
 ▶ inerteca forto: tehetetlenségi erő, tömegerő *szin* inertoforto
 ▶ inerteca navigado: *hajó* inerciális v. tehetetlenségi navigáció
 ▶ inerteca referencsisistemo: inerciarendszer
 inertulo: tunya v. tehetetlen ember, sodródó ember
 inertoforto: *fiz* tehetetlenségi erő
 inertomomanto: *fiz* tehetetlenségi nyomaték
 inertorado: *tech* lendkerék *szin* inercirado
| infami/o becstelenség, gyalázat, aljasság
| infan/o 1) vkinek a gyermeke
 ▶ Dio donis infanon, Dio donos por ĝi panon^Z: *közm* ha az Isten gyereket adott, kenyeret is ad
 ▶ eldorlotita infano: elkényeztetett gyerek
 ▶ infano ne krias, patrino ne scias^Z: néma gyereknek az anyja sem érti szavát
 ▶ ju pli la infanoj bezonas, des pli Dio al vi donas^Z: *közm* ahová a jó Isten fát ültet, ad oda esőt is
 ▶ malgrandaj infanoj kaŭzas laboron, grandaj doloron^Z: *közm* kis gyerek – kis gond, nagy gyerek – nagy gond
 ▶ neleĝa infano: törvénytelen gyerek
 ▶ pli da infanoj, pli da beno^Z: *közm* több gyermek, több áldás
 ▶ por patrino ne ekzistas infano malbela^Z: *közm* az anyának szép a gyermeke, ha taknyos is
 2) gyerek, gyermek <12-13 éves korig>
 ▶ en infano vidiĝas, kia homo fariĝos^Z: *közm* már a gyermek megmutatja, milyen lesz a felnőtt
 ▶ infano – ĉu ĝi estas li aŭ ŝi, mi ne scias: gyermek – fiú vagy leány, nem tudom
 ▶ infanoj kaj fiŝoj voĉon ne havas^Z: *közm* gyermeknek és hálnak nincsen szava
 ▶ infanon malbonigas ne petolado, sed malbona kamarado^Z: *közm* rossz társaság rosszra vezet
 ▶ infano ŝtelas ovon, grandaĝulo ŝtelas bovon^Z: *közm* minden tolvaj tűn kezdi a lopást
 ▶ se homoj mankas, infano ankaŭ estas homo^Z: *közm* ha nincsen ló, jó a számár is
 ▶ subkapabla infano: értelmi fogyatékos gyermek
 ▶ terura infano: fenegyerek
 infana: 1) gyerek-, gyermek-, gyermeki
 ▶ infana inklino restas ĝis la fino^Z: *közm* amihez szokott Jancsi, azt cselekszi János is
 ▶ infana kanto: *zene* gyermekdal
 ▶ infana ludo: *átv* is gyerekjáték
 ▶ infana malsano: *orv* *átv* is gyermekbetegség
 2) *átv* gyerekes, naiv
 ▶ infana argumento: gyerekes érv

▶ infana senzorgeco: gyermeki gondtalanság
 infanaĉo: *pej* vásott kölyök
 infanaĵo: gyerekeség, gyerekes dolog
 infaneca: gyerekes, infantilis
 infaneco: gyermekkor
 ▶ dum sia infaneco li multe malsatis: gyermekkorában sokat éhezett
 infanejo: 1) gyermekszoba
 2) bölcsőde, gyermekmegőrző
 infaneto: kisgyermek, kisgyerek
 infaniĝi: *ntr* gyermekké válik
 infanino: gyermeklány
 infanismo: *pszi* gyerekeség, infantilizmus
 infanistino: dajka, dada, pesztonka
 etinfano: kisgyermek
 kuninfana: gyermekes
 ▶ kuninfana familio: gyermekes család
 multinfana: sokgyermekes
 plurinfana: többgyerekes
 reinfaniĝi: *ntr* újra gyermekké válik, elgyerekesedik
 ▶ maljunuloj ofte reinfaniĝas: öregek gyakran újra gyermekké válnak
 seninfana: gyermektelen
 seninfaniĝi: *tr* megfoszt gyermekétől v. gyermekeitől
 solinfano: egyedüli gyermek, egyke
 infanaĝo: gyermekkor, gyerekkor
 infanalimento: *jog* gyermektartás
 infanazilo: gyermekmenhely
 infanbiciklo: *jm* gyermekbicikli *szin* biciklo
 infanĉambro: gyerekszoba
 infanĉareto: gyerekkocsi
 infangardejo: gyermekmegőrző
 infangenero: gyermeknemzés
 infanĝardeno: *isk* óvoda
 ▶ iradi en infanĝardenon: óvodába jár
 infanĝardenano: *isk* óvodás
 infanĝardenisto: *isk* óvóbácsi
 infanĝardenistino: *isk* óvónő
 infanhejmo: gyermekotthon
 infankuracisto: *orv* gyermekorvos, gyermekgyógyász, gyerekorvos
szin pediatro
 infanlingvo: *nyt* gyermeknyelv
 infanlingvaĵo: *nyt* gyermeknyelvi fordulat
 infanlito: állóka, gyermekágy, gyerekágy
 infanludo: 1) *jtek* gyermekjáték <gyermekek számára való játék>
 2) *átv* gyerekjáték <könnyű feladat>
 infanludilo: *jtek* gyermekjátékszer
 infanmodo: gyermekdivat
 infanpsikologo: *pszi* gyermekpszichológus
 infanpsikologio: *pszi* gyermekpszichológia
 infanseĝo: gyerekszék, etetőszék
 ▶ Z-infanseĝo: Z alakú etetőszék
 infantablo: gyerekasztal
 infanvaritejo: bölcsőde *szin* bebovaritejo
 ▶ iradi al infanvaritejo, vizitadi infanvaritejon: bölcsődébe jár
 infanvaritejano: *fn* bölcsődés
 infanvartistino: <bölcsődei> gondozónő
l.m. brakinfano, mirinfano, stratinfano, suĉinfano, vindinfano
| infant/o *tört* infáns <ES>
 infantino: *tört* infánsnő
| infanteri/o *kat* gyalogság
 ▶ mararmea infanterio: *hajó* tengerészgyalogság

infanteriano: *kat* gyalogos <katona>, lövész *szin* pedsoldato

| **infarkt/o** *orv* infarctus

►miokardia infarkto: szívizominfarktus, infarctus myocardialis

infarktogeno: *orv* infarktogén, infarktust okozó

| **infekt/i** **1)** *tr orv* megfertőz

►infekti la infanon je tuberkulozo per sia tuso: köhögésével tuberkulózissal fertőzi meg a gyereket

2) *tr átv* megfertőz, <pl. szokással, kedélyállapottal>

►infekti ĉiujn per sia gajeco: vidámságával mindenkit megfertőz

►hitlerismo infektis generaciojn per sia ideologio: a hitlerizmus generációkat fertőzött meg ideológiájával

infekta: *orv átv* is fertőző

►infekta malsano: fertőző betegség

►timo kaj entuziasmo estas infektoj: a félelem és a lelkesedés fertőzőek

infekto: **1)** *orv* fertőzés <mikrobák behatolása a szervezetbe>

►la infekto disvastiĝis al la tuta loĝantaro: a fertőzés szétterjedt az egész lakosságra

2) *orv* fertőzés <mint állapot>

►li ricevis infekton: fertőzést kapott

infektaĵo: *orv* elfertőződött terület v. szerv

infektiĝi: *ntr orv* elfertőződik, megfertőződik

infektiĝo: *orv* elfertőződés, megfertőződés

►aerguta infektiĝo: cseppfertőzés

infektita: fertőzött

desinfekti, malinfekti, seninfektiĝi: *tr* fertőtleníti, dezinficiál

desinfektaĵo: *gysz* fertőtlenítőszer

desinfektilo: *gysz* fertőtlenítő eszköz

proteinfektiĝo, unue-infektiĝo: *orv* elsődleges fertőzés

infektorezista: *orv* fertőzésnek ellenálló

| **infer/o** **1)** alvilág

►Eneo descendis en la inferon: Aeneas leereszkedett az alvilágba

2) *kr* kárhozat, pokol

►al la infero!: *isz* a pokolba!

►en infero loĝante kun diabloj ne disputu^Z: *közm* ha a pokolban lakol, ne civódj az ördöggel

►infero kaj diablo!: *isz* ördög és pokol!

►iru en la inferon kun viaj eternaj duboj!: menj a pokolba az örök kétségekkel!

►la fajro de la infero bruligu vin!: a pokol tüze égessen el!

3) *átv* pokol, pokoli hely <szenvedés helyszíne>

►la infero de Hiroŝimo: Hirosima pokla

►la vivo iĝis infero por li: az élet pokollá vált számára

infera: **1)** pokoli

►inferaj turmentoj: pokoli kínok

2) *átv* pokoli, ördögi <rossz>

►inferaj incitoj: pokoli incselkedések

►infera krueleco: ördögi kegyetlenség

►infera maŝino: pokolgép

3) *átv* baromi nagy

►infera bruo: pokoli zaj

►infera pacienco: baromi nagy türelem

inferen!: *isz* a pokolba!

inferido: *pej* pokolfajzat

inferulo: **1)** *mit* alvilági lény

2) *fn kr* elkárhozott *szin* damnito

infereni: *ir* pokoljárás, pokolra szállás, túlvilágjárás

| **inferenco** *fil* következtetés <igaz állításból>

►pera inferenco: közvetett következtetés

►senpera inferenco: közvetlen következtetés

►inferenco per analogio: analógiás következtetés

inferenci: *tr fil* <igaz állításból> levezet, következtet

| **infest/i** **1)** *tr* eláraszt, ellep, megrohan <kártevők, férgek>

►musoj infestis la grenejojn: egerek lepték el a magtárakat

2) *tr orv* fertőz <paraziták>

| **infiks/o** *nyt* infixum, szó belsejében levő formáns vö. afikso, sufikso

| **infiltr/i** *tr orv* beszivároztat, bejuttat, inflirtál <sejtekbe, szövetekbe>

infiltrigi: *ntr orv* beszivárog, beszűrődik, infiltrálódik <sejtekbe, szövetekbe>

| **infim/o** *mat* alsó határ, infimum

►limesa infimo: limesz inferior <halmaz, függvény>

| **infini/o** **1)** *fil* a végtelen, végtelenség, infinitum

2) *fn ex mat* végtelen *l.* nefinio

infinita: *ex mat* végtelen *l.* nefinia

infinitiĝi: *ntr ex mat* végtelenhez tart *l.* nefiniĝi

| **infinitezim/o** **1)** *mat* végtelenül kis mennyiség, infinitezimális

2) *fil* végtelen kicsinység, parány

infinitezima: *mat fil* végtelenül kicsi, infinitezimális

ĉefinfinitezimo: *mat* főinfinitezimális

| **infinitiv/o** *nyt* főnévi igenév, infinitivus *szin* i-modalo

infinitiva grupo: *nyt* főnévi igeneves szerkezet

| **inflaci/o** **1)** *gazd* infláció, pénzromlás, pénzhiágulás

2) *csill* felfújódás, infláció <univerzum>

inflaciismo: *gazd* inflációs elmélet

malinflacio: *gazd* defláció

superinflacio: *gazd* szuperinfláció

l.m. kreditinflacio

| **inflam/o** *orv* gyulladás *szin* brulumo

►akuta inflamo: *orv* heveny gyulladás

inflami: *ntr orv* gyulladásban van, gyulladt

inflamigi: *tr orv* gyulladásba hoz

antiinflama, kontraŭinflama: *gysz* gyulladás elleni

| **infleks/a** *l.* transfleksiĝa

| **infleksi/o** *nyt* tőhangváltás, tőhangcsere, inflexió, ablaut, metaforia

| **infloresk/o** *növ* virágzat, inflorescentia

►alcentra infloresko, grapoleca infloresko: fűrtös virágzat

►decentra infloresko, cuma infloresko: bogas virágzat

| **influi/i** *tr* befolyásol, hat vkire v. vmire <n>

►favore influu la prezojn: kedvezően hat az árakra

►la vetero influas nian humoron: az időjárás befolyásolja a kedvünket

influo: befolyás, ráhatás

►havi influon sur homojn kaj okazaĵojn: befolyása van emberekre és eseményekre

►kontraŭstari lian influon: ellenáll a befolyásának

►negoci per sia influo: üzletel a befolyásával

►sub fremda influo: idegen befolyásra

►uzi sian tutan influon: minden befolyását latba veti

influa: befolyásoló, befolyásos, hatásos

►grandinflua parenaro: nagy befolyású rokonság

►influa persono: befolyásos személy

►influaĵ faktoroj: befolyásoló tényezők

influebla: befolyásolható

seninflua: befolyás nélküli, hatástalan

influhava: befolyásos

influsfero: hatókör

influzono: *pol* befolyási övezet

| **influenço/o 1)** *ex orv* influenza *l.* gripo
2) *vill* influenza, villamos megosztás *szin* elektrosztatika induko, indukelektro, influko
influenckonstanto: *vill* abszolút permitivitás
| **influk/i** *tr vill* elektromosan megoszt
influko: *vill* villamos megosztás *szin* influenco 2, elektrosztatika induko, indukelektro
| **inform/i** *tr* tájékoztat, felvilágosít, informál
► bonvolu informi min pri la okazontaĵoj: legyen szíves tájékoztatni a jövőendő eseményekről
► mi havas la honoron informi vin: van szerencsém tájékoztatni
informo: **1)** hír, információ, tájékoztatás, felvilágosítás
► ĉerpi informojn: információt merít
► doni informon: tájékoztatást ad
► havi informon pri tio: tudomása van róla, tudomással bír róla
► laŭ la plej novaj informoj: a legújabb hírek szerint
► mi petos informojn pri la malaperintaj personoj: tájékoztatást kérek az eltűnt személyekről
► ricevi informon: tájékoztatást kap
2) *inf* információ
informa: tájékoztató, felvilágosító, információs
► informa oficejo: tájékoztatási hivatal
► informa ŝoseo: *inf* információs szupersztráda
informado: tájékoztatás, felvilágosítás, informálás
► teknologio de informado kaj komunikado: *inf* információs és kommunikációs technológia, IKT
► publika informado: *táv*k köztájékoztatás
informadiko: *inf* informatika
informadikisto: *inf* informatikus
informagentejo: *táv*k távirati iroda
informanto: informátor, hírközlő, hírforrás
► polica informanto: rendőri informátor
informejo: információ <ablak, bódé, iroda>
informema: közlékeny, beszédes
informero: *inf* adat, információelem
informiĝi: *ntr* tájékozódik, informálódik, érdeklődik, utánanéz
► informiĝi pri la aktuala politiko: tájékozódik a napi politikáról
► se vi pri ĉio informiĝos, vi baldaŭ maljuniĝos^Z: *közm* aki kíváncsi, hamar megöregszik
informilo: *knyv* tájékoztató kiadvány, ismertető
informisto: *fn* tájékoztatási v. információs szakember
informita: tájékozott, informált
informiteco: tájékozottság, informáltság
antaŭinformo: előzetes információ
bioinformadiko: *biol inf* bioinformatika
fuŝinformi: *tr* félretájékoztat
misinformi: *tr* félretájékoztat
misinformo: téves információ, félretájékoztatás
neinformito: tájékozatlan ember
retroinformo: visszacsatolás, visszajelzés
informbanko: *inf* információbanc
informbroŝuro: *knyv* tájékoztató füzet
informbudo: információs stand, információs bódé
informcentro: tájékoztatási központ, információs központ
informofluo: információáramlás
informinundo: információáradat
informkanalo: információs csatorna
informletero: hírlevél
informministro: *pol* tájékoztatási miniszter
informministerio: *pol* tájékoztatási minisztérium

informporta: *mn* információhordozó, informatív
informportilo: *inf* információhordozó eszköz
informrimedo: tájékoztatási eszköz
informservo: **1)** információs szolgálat, tudakozó
2) *pol* titkosszolgálat
informsistemo: *inf* információs rendszer
informsocio: információs társadalom
informstando: információs stand
informteĥnologio: *inf* információs technológia
informtelevido: *táv*k hírtelevízió
informteorio: *tud* információelmélet
l.m. amasinformiloj, kaŝinformanto, veterinformoj
| **informaci/o** *mat* információmennyiség <statisztika>
| **infra-** *tud* infra- <vmit meg nem haladó> *vö.* ultra *l.* infraruĝo, infrasono, infrastrukturo;
infri: *tr* *ritk* alulmarad vkivel v. vmivel szemben <n>
► la ciferoj infras la atendojn: a számok alulmaradnak a várakozással szemben
| **infruktesk/o** *tud* növ termés *szin* frukto
| **infundibl/o** *anat* tölcser, tölcser alakú szervrész, infundibulum
| **infuz/i** *tr* leforráz, <leforrázással> főz
► infuzi teon, kafon, kamomilon: teát, kávét, kamillateát főz
infuzajo: *gaszt* forrázat, főzet, tea
infuziĝi: *ntr* fő, megfő <forrázással>
| **infuzori/oj** **1)** *ex áll* csillós egysejtűek *l.* ciliuloj
2) *ex áll* ázalékállatkák <Infusoria>
| **-ing-** -hüvely, -persely, -tartó, -tok <amely nem fedi teljesen a tárgyat> *l.* glavango, kandelingo, piedingo, plumingo;
ingo: hüvely, persely, tartó, tok
► ingo de glavo: kard hüvelye
► ingo de globkrajono: golyóstoll kupakja
ingi: **1)** *tr* hüvelybe v. tokba dug *szin* eningigi
► ingi ampolon: izzót becsavar
► ingi konektilon: csatlakozódugót bedug
► ingi korkon en botelon: dugót palackba dug
2) *tr inf* fészkel, beágyaz
► ingita bloko: beágyazott blokk
► ingita proceduro: fészkel eljárás
ingiĝi: *ntr* betokozódik, beágyazódik
ingiĝo: *inf* beágyazódás
elingigi: *l.* malingi
eningigi: *l.* ingi
malingi: *tr* kihúz <hüvelyből, tokból>
► malingi korkon el botelo: dugót palackból kihúz
► malingi ŝtopilon el konektingo: csatlakozódugót kihúz konnektorból
| **ingest/i** *tr áll* <táplálékot> felvesz
ingestado: *áll* táplálékfelvétel
| **ingot/o** *koh* fémtuskó, öntecs, buga, fémtömb
| **ingr/o** *fn* izsór, inkeri
ingra: *mn nyt* izsór, inkeri
| **ingredienc/o** összetevő, alkotóelem, hozzávaló *szin* kunmiksitaĵo
► ingrediencoj de medikamento: orvosság összetevői
► ingrediencoj de plado: étel hozzávalói
| **ingven/o** *anat* lágyék, lágyékhajlat, inguen
| **inguŝ/o** *fn* ingus
inguŝa: *mn nyt* ingus <inh>
Inguŝujo, Inguŝio: *geo pol* Ingusföld <RU>
| **ingeni/a** **1)** eszes, leleményes, találékony <vki>

►La inĝenia hidalgo Don Quijote de la Mancha: Az elmés és nemes Don Quijote de la Mancha

2) *átv* elmés, leleményes <vmi>

►inĝenia inventaĵo: elmés találmány

inĝenio: elmesség, leleményesség, találékonyság

| **inĝenier/o** *tech* mérnök

►agronomia inĝeniero: *agr* mezőgazdasági mérnök, agrármérnök

►akvoutiliga inĝeniero: *víz* vízmérnök

►fervoja inĝeniero: *vsút* vasúti mérnök

►metalurgia inĝeniero: *koh* kohómérnök

►ŝipkonstrua inĝeniero: *hajó* hajóépítő mérnök

inĝeniera: *tech* mérnöki

►inĝeniera diplomo: mérnöki diploma

►inĝeniera oficejo: mérnökiroda

►inĝeniera stabo: mérnöki stáb

inĝenierado: *tech* mérnöki munka

►komputilizita inĝenierado: számítógéppel segített mérnöki munka, CAE

inĝenieraro: *tech* mérnöki testület

inĝenierio: *tech* mérnöki tudományok

►genetika inĝenierio: *biol* géntechnológia *szin* gentehnologio

►inĝenieria objekto: műtárgy

bioinĝenierado: *biol ip* biotechnológia

ĉefinĝeniero: főmérnök

l.m. agroinĝeniero, elektroinĝeniero, esploringeniero,

fervojinĝeniero, kemiinĝeniero, konstruĝeniero, maŝininĝeniero,

mininginĝeniero, soninginĝeniero

| **inhal/i** *tr orv* inhalál, belélegez

inhalado: *orv* inhalálás, belélegzés, inhaláció

inhalajo: *gysz* inhalátum

inhalilo: *gysz* inhalátor, belélegeztető készülék

| **inhib/i** *tr biol kém* gátol, késleltet, megakadályoz

►apeksa burĝono inhibas la akselajn: a csúcsrügy akadályozza a hónaljrügyeket

►nerva impulso inhibas la funkciadon de glando: idegi impulzus akadályozza egy mirigy működését

inhibo: 1) *biol kém* gátlás, késleltetés, akadályozás, inhibíció

2) *pszi* gátlás, inhibíció

►forta ligiĝo al patrino kaŭzas seksan inhibon: az anyához való erős kötődés szexuális gátlást okoz

inhibanto: *biol kém* gátló tényező, inhibitor

inhibata: 1) *biol kém* késleltetett, akadályozott

2) *pszi* gátlásos

inhibino: *biol kém* inhibin

malinhibi: *biol kém* siettet, gyorsít, elősegít

retroinhibo: *biol kém* visszacsatolásos gátlás

| **inhibici/i** 1. inhibi

| **-ini-** *áll* -ini <nemzetségnév> 1. karabinioj

| **inic/i** *tr* bevezet, beavat, <titokba, tudásba, vallásba>

►inici en filozofio: bevezet a filozófiába

►inici en sekreto: titokba beavat

inicilo: *knyv* bevezető mű, alapmű, alapkönyv

►La Fundamento de Esperanto estas inicilo por esperantistoj: Az eszperantó fundamentuma alapmű az eszperantisták számára

inicito: *fn* beavatott

| **inicial/o** *knyv* <díszes> kezdőbetű, iniciálé *szin* ĉeflitero

| **iniciat/i** 1) *tr* kezdeményez

►iniciati traktadon: tárgyalást kezdeményez

►iniciati novan kuracmetodon: új gyógymódot kezdeményez

2) *tr biol* megindít, iniciál

►iniciati la sintezon de proteino: iniciálja protein szintézisét

iniciato: kezdeményezés

►civitana iniciato: polgári kezdeményezés

►individua iniciato: magánkezdeményezés

►li prenis al si la iniciaton: magához ragadta a kezdeményezést

►socia iniciato: társadalmi kezdeményezés

iniciatanto: *biol* iniciátor

iniciatemo: kezdeményezőkézség

iniciatinto: *fn* kezdeményező

meminiciate: önszántából, saját kezdeményezésre

iniciathava: kezdeményezőkész, ötletgazdag

| **iniciativ/o** 1. iniciato, iniciatemo

| **iniciator/o** 1. iniciatinto

| **injekt/i** 1) *tr orv* befecskendez, injektál <*pl.* vakcinát>

►injekti morfinon al agonianto: morfint fecskendez be haldoklónak

2) *tr tech* befecskendez, injektál <*pl.* folyadékot, gőzt>

►injekti betonon en la fundamenton: betont injektál az alapba

injekto: *orv tech* befecskendezés, injektálás

►envejna injekto: vénás befecskendezés

injektaĵo: *gysz tech* injekció, befecskendezett anyag

injektilo: 1) *gysz* injekciós tű <készülék> *vö.* injektonadlo

2) *tech* befecskendező fűvóka, injektor

►pervapora injektilo: gőzfecskendő

injektokanulo: *gysz* befecskendező kanül

injektonadlo: *gysz* oltótű, injekciós tű *vö.* injektilo

injektopumpilo: *tech* befecskendezőszivattyú

| **injektiv/o** *nyt* imploziva, belső glottális zárhang <zárhang fel nem

pattanó zárral> *szin* implozivo *vö.* ejektivo

| **injektor/o** 1) *tech* befecskendezőfűvóka

2) *tech* sugárfecskendő, sugárszivattyú, injektor

►vapura injektoro: gőzsugárszivattyú

| **ink/o** 1) tinta

►ĉina inko, ĥina inko: tus

►sekreta inko: láthatatlan tinta

2) *knyv* nyomdafesték *szin* presinko

3) *inf* <elektronikus> tinta

inki: *tr* tintáz, tintával beken, befestékez

►inki farbecilindron: festékhengert beken

►inki stampilon: bélyegzőt tintáz

inkilo: *fn* <tintával> festékező, tintázó

inkujo: 1) tintatartó, kalamáris

2) *knyv* festéktartály

inkjeta: 1. inkšpruca

inkmakula: tintás, tintaoltos

inkmakuli: *tr* bepacáz

inkmakulo: tintaolt, tintapötty, paca

inkocilindro, inkorulo: *knyv* festékezőhenger

inkokartoĉo: tollbetét, tintapatron

inkokrajono: tintaceruza

inkokuseno: bélyegzőpárna

inkokusenujo: bélyegzőpárna <doboz>

inkopulvoro: tintapor

inkrubando: festékszalag

inksorbilo: itatóspapír *szin* sorba papero

inkšpruca: *inf* tintasugaras

l.m. presinko, skribinko

| **inka/o** *tört* inka <népnév>

Inkao: *tört* Inka <uralkodó>

inkaa: *mn* inka

►inkaa civilizacio: inka civilizáció

| **inkandesk/a** *fiz tech* <fehéren> izzó *l.* inkandeska lampo, inkandeska katodo

inkandeski: *ntr fiz tech* <fehéren> izzik, izzásban van

inkandeskigi: *tr tech* <fehéren> izzít, izzásba hoz

inkandesko: *fiz tech* fehérizzás

| **inkarnat/o** *növ* bíbor here <Trifolium incarnatum>

| **inklin/a** hajlamos, hajlandó vmire <al>

►inklina al bono: jóra hajlamos

►inklina al ĉiaj friponaĵoj: minden gazemberségre kapható

inklini: *ntr* hajlik, hajlamos vmire <al>, vonzódik vkihez <al>

►li inklinas akcepti min: hajlandó fogadni

►mi inklinas al la opinio: hajlok arra a véleményre

►mi inklinas diri: azt mondanám

inklino: **1)** hajlam, hajlandóság, vonzalom

►eĉ ĉe kokino troviĝas propra inklino^Z: *közm* szelíd galamb, mégis van epéje

►edziĝo pro inklino: szerelmi házasság

►infana inklino restas ĝis la fino^Z: *közm* már a gyermek megmutatja, milyen lesz a felnőtt

►senti inklinton al matematiko: a matematikához érez kedvet

►senti inklinon: hajlamot érez, vonzódik

2) *mat* elhajlás, inklináció <egyenestől>

inklinigi: *tr* hajlamosít, hajlamossá tesz vmire <al> *szin* emigi, klini **3**

►ekzemplo inklinigas al imitado: a példa utánzásra hajlamosít

►perforto ne inklinigas al amo: az erőszak nem hajlamosít a szerelemre

inklinigi: *ntr* hajlamossá válik, kezd hajlani vmire <al>, vonzódni kezd vkihez <al>

malinklina: idegenkedő, kelletlen, vonakodó

malinklini: *ntr* vonakodik, idegenkedik, visszariad vmitől <al>, nem hajlandó vmire <al>

malinklinigi: *tr* elidegenít, visszariaszt, eltérít vmitől <al>

►via konduto malinklinigas min al via afero: viselkedésed elidegenít az ügyedtől

malinklino: vonakodás, idegenkedés, averzió

►havi malinklinon plenumi la promeson: nincs ínyére teljesíteni az ígéretét

l.m. korinklino

| **inklinaci/o** *fiz* elhajlás <a vízszintestől>, inklináció

►magneta inklincio: mágneses elhajlás

| **inklud/i** *l.* inkluzív

| **inkluziv/a** magában foglaló, tartalmazó, inkluzív

►inkluziva prezo: teljes ár, mindent magába foglaló ár

inkluzive: beleértve, beleszámítva, bezáróan, inkluzíve

►de lundo ĝis ĵaŭdo inkluzive: hétfőtől csütörtökig bezáróan

►ili samopinias inkluzive min: azonosan vélekednek, beleértve engem is

►prezo inkluzive de la afranko: portós ár, ár bérmentesítéssel

inkluzivi: *tr* magában foglal, tartalmaz

►la honora membreco ne inkluzivas voĉdonrajton: a tiszteletbeli tagság nem jár szavazati joggal

►la hotelprezo inkluzivas matenmanĝon: a szállásdíj reggelit tartalmaz

inkluzivo: belevétel, befoglalás

►inkluzivo de kromaj kondiĉoj en la kontrakto: plusz feltételek befoglalása a szerződésbe

inkluziveco: **1)** magában foglalás

2) *mat* tartalmazás

inkluzivigi: *tr* bevesz, felvesz, besorol vmi v. vki közé <al>

►ne inkluzivigu min al viaj amikoj: ne sorolj a barátaid közé

►kromaĵojn ni ne inkluzivigas en la servon: egyebeket nem veszünk be a szolgáltatásba

inkluzivaĵo: benne foglalt dolog, tartalmazott elem

| **inkognit/o** *fn* álnéven utazó, rangrejtve utazó, személyazonosságát eltitkoló

inkognite: *hsz* inkognitó, rangrejtve, álnéven

►mi venis inkognite al la urbo: inkognitó jöttem a városba

inkogniteco: *fn* inkognitó, személyazonosság eltitkolása, rangrejtés

►li volus konservi sian inkognitecon: szeretné megőrizni

inkognitóját

| **inkoativ/o** *nyt* kezdő igeszemlélet, kezdő aspektus *szin* komenca aspekto

| **Inkoterm/oj** *gazd* Incoterms <kereskedelmi szokványok>

| **inkrust/i** *tr műv* <fával> berak, berakással díszít, inkrusztál

►inkrustita tableto: faberakásos asztalka

inkrustaĵo: *műv* faberakás, intarzia, inkrusztáció

| **inkub/o** **1)** *vall* hím ördög, incubus

2) *mit* lidérc, gonosz szellem

3) *átv* lidércnyomás, rémálom

inkubsonĝo: lidérces álom, rémálom

| **inkubaci/o** *orv* lappangás

inkubacidaŭro: *orv* lappangási idő

| **inkubator/o** **1)** *agr tud* keltetőgép, inkubátor *szin* kovilo **1**

2) *orv* inkubátor *szin* kovilo **2**

| **inkud/o** *anat* üllőcsont, incus *szin* amboso **2**

| **inkunabl/o** **1)** *knyv* ösnyomtatvány, inkunábulum <1500-ig>

2) *eo* eszperantó ösnyomtatvány <1889 szept. 1. előtt megjelent eszperantó v. eszperantóról szóló nyomtatvány>

| **inkvart/o** *l.* kvarto

| **inkvizici/o** **1)** *kr tört* inkvizíció

►la inkvizicio kondamnis lin al brulmortigo: az inkvizíció

máglyahalálra ítélte

2) *átv pej* inkvizíció

►inkviziciaj metodoj: *pej* inkvizíciós módszerek

| **inkvizitor/o** *kr tört* inkvizitor

►Torkemado, la granda inkvizitoro: Torquemada, a nagy inkvizitor

| **In/o** *mit* Inó, Ino

| **inocent/a** *l.* senkulpa, senpeka

| **Inocent/o** Ince, Innocentius <utónév>

| **inocib/o** *növ* susulykagomba <Inocybe> *szin* fibrokapa fungo

| **inokul/i** **1)** *tr ex* beolt, szemez *szin* grefti **1**

2) *tr orv* beleolt, inokulál <kórokozót juttat a szervezetbe>

3) *tr átv* beleolt, beleplántál

►inokuli bonajn principojn al li: helyes elveket oltt bele

►li inokulis al sia filo literaturamon: irodalomszeretettel oltott bele a fiába

inokulado: *orv* beoltás, inokulálás

inokuliĝi: *ntr* beoltódik, inokulálódik

| **inplan/o** *knyv* in-plan könyv <teljes ívméretű könyv>

| **insekt/o** *áll* rovar

►insektoj: rovarok <Insecta>

insekticido: *agr* rovarirtó szer, rovarölő szer, inszekticid, insecticid

fiinsekto: *l.* trudinsekto

prainsekto: *ösl* ősovar

►arĝenta prainsekto: ezüstös ősovar v. pikkelyke, nádméznyaló,

cukroska <Lepisma saccharina>

►fadenvosta prainsekto: fonálfarkú ősovar <Campodea staphylinus>

►prenilvosta prainsekto: fogófarkú ősovar <Japyx>

►skvama prainsekto: ugró őszrovar <Lepismachilis notata>
 insektomanĝuloj, insektovoruloj: *áll* rovarvők <Insectivora>
 insektokolekto: *áll* rovaryűjtemény
l.m. fiinsekto, gajlinsekto, trudinsekto
| insert/i 1) *tr* *növ* beilleszt, betold, beültet, inszertál <növényi részt más növénybe>
2) *tr orv* rátapaszt, hozzáilleszt, beilleszt, inszertál <testrészt másra v. másba>
 insertaĵo: **1)** *növ* beillesztett, beültetett növényrész
2) *orv* beillesztett testrész, insertum
 insertiĝi: **1)** *ntr* *növ* beilleszkedik, beültetődik, ránő, beépül
 ►stamenoj insertiĝintaj sur la ovario: a magházra nőtt porzók
2) *ntr orv* rádapad, odatapad, inszertálódik
 ►muskolo insertiĝinta sur ostoj: csontra tapadt izom
| insid/i *x* ármánykodik, áskálódik vki ellen <n v. kontraŭ>, törbe csal vkit
 ►insidi kontraŭ la virto de virino: nő erkölce ellen ármánykodik
 ►kolego insidas min: egy kolléga áskálódik ellenem
 ►malamiko insidas nin ĉie: ellenség ármánykodik ellenünk mindenhol
 ►malfeliĉo lin insidas: szerencsétlenség les rá
 insida: álnok, alattomos, ármányos, áskálódó, ármánykodó
 ►insidaj atakoj: alattomos támadások
 ►insidaj demandoj: behúzó kérdések, csapdát rejtő kérdések
 ►insidaj klaĉoj: alattomos pletykák
 insido: ármány, áskálódás, mesterkedés, csapda
 insidema: alattomos természetű, áskálódó, ármánykodó hajlamú
| insign/o jelvény
 ►la verda stelo estas la insigno de la esperantistoj: a zöld csillag az eszperantisták jelvénye
 insignoj: *cím* címer, felségjel *szin* blazono
| insil/i *tr agr* silóz, silóba rak *szin* ensiligi
 insilado: *agr* silózás
 ►acida insilado: savanyú silózás
 ►fermenta insilado: erjesztő silózás
 insilaĵo: *agr* szilázs, silózott termék, silótakarmány
 insilujo: *agr* siló *szin* silo
| insinu/i 1) *tr* ravaszul sugall, sejtet, elültet <gondolat>
 ►li insinuus en mi la penson: elültette bennem a gondolatot, bogarat tett a fülembe
2) *tr* lassan behelyez, bevezet
| insist/i 1) *ntr* hangsúlyoz vmit <pri>, ragaszkodik vmihez, <pri> kitart vmi mellett <pri>, erősködik
 ►insisti pri ĉi tiu punkto: kitart e pont mellett
 ►insisti pri sia opinio: ragaszkodik a véleményéhez
 ►mi insistas pri ties neceso: hangsúlyozom annak szükségét
2) *ntr* sürget, szorgalmaz
 ►li insistas, ke oni prenu taŭgajn aranĝojn: sürgeti, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket
 ►ne insistu pri tio, kio ne realigeblas: ne szorgalmaz olyat, ami megvalósíthatatlan
 insista: **1)** kitartó, vmihez ragaszkodó
2) sürgető, szorgalmazó
 ►insista peto: sürgető kérés
 ►insiste peti: kérve kér
 insistaĉi: *ntr* *pej* erősködik, köti az ebet a karóhoz
| insolaci/o *orv* napszúrás, insolatio *szin* sunfrapo, suna ikto
| insolent/a *ritk* arcátlan, szemtelen, pimasz
| insolvent/a l. nesolventa
| inspekt/i *tr* felügyel, ellenőriz, inspiciál

►inspekti lernejojn kaj orfejojn: iskolákat és árvaházakat felügyel
 inspektisto: felügyelő, ellenőr, inspektor *szin* inspektoro 1
 ►instrufaka inspektisto: *isk* szakfelügyelő
 ►lerneja inspektisto: tanfelügyelő
| inspektoro/o 1) felügyelő, ellenőr, inspektor *szin* inspektisto
 ►inspektoro de lernejo: iskolafelügyelő
 ►inspektoro de sklavoj: *tört* rabszolga-felügyelő
2) <színházi> ügyelő
3) rendőrfelügyelő
 ĉefinspektoro: főfelügyelő
| inspir/i 1) *tr* sugall
 ►inspiri ideon: ötletet ad
 ►inspirita artikolo: sugallt cikk
 ►Joab inspiris al ŝi, kion ŝi devas diri: Joáb sugallta neki, hogy mit mondjon
2) *tr* kelt, ébreszt <érzés>
 ►inspiri amon, timon, respekton: szerelmet, félelmet, tiszteletet ébreszt
3) *tr* inspirál, ihlet, ösztönöz, készítet
 ►Muzoj inspiras poetojn: a múzák ihletik a költőket
 inspiro: **1)** sugallat
 ►dia inspiro: isteni sugallat
2) ihlet
3) inspiráció, ösztönzés, készítet
 inspiriĝi: *ntr* ihletet merít v. kap, inspirálódik
 ►inspiriĝi de sia amatino: a kedvesétől kap ihletet
 ►inspiriĝi el la naturo: a természetből merít ihletet
 ►inspiriĝi el siaj legaĵoj: az olvasmányaiból merít ihletet
 inspiriteco: sugalmazottság
 ►inspiriteco de la Biblio kaj Korano: a Biblia és a Korán sugalmazott volta
| instal/i 1) *tr* létesít, telepít, felállít, elhelyez, beszerel, működésre előkészít, berendez
 ►instali bibliotekon: könyvtárat rendez be, könyvtárat létesít
 ►instali elektron: beszereli a villanyt
 ►instali firmaon: céget létesít v. alapít
 ►instali kurson: tanfolyamot indít
 ►instali maŝinojn: gépeket telepít
 ►instali sin: letelepül, elhelyezkedik, berendezkedik
2) *tr inf* telepít
 ►instali Vindozon: Windowst telepít
3) *tr* beiktat <hivatalba>, alkalmaz <állásra>
 ►instali la direktoron: beiktatja az igazgatót
 ►oni feste instalas la papon: ünnepélyesen beiktatták a pápát
 ►oni instalas novajn kolegojn: új kollégákat alkalmaztak
 instalaĵo: létesítmény, berendezés
 ►elektroproviza instalaĵo: áramellátó berendezés
 ►produkta instalaĵo: gyártóberendezés
 ►sekuriga instalaĵo: biztosítóberendezés
 ►serie konekta instalaĵo: sorba kapcsolt berendezés
 instalilo: *inf* telepítőprogram, setup-program
 instalisto: szerelő, telepítő, berendező
 fininstalajo: *inf* végberendezés, terminál
 ►aŭtomata fininstalajo: intelligens terminál
 malinstali: **1)** *tr* megszüntet, leszerel, felszámol <létesítményt>
2) *tr* <állásából, hivatalából> eltávolít
3) *tr inf* eltávolít <programot, uninstallál
 malinstalilo: *inf* eltávolító program, uninstaller
l.m. alarminstalaĵo, elektroinstalaĵo, helpinstalaĵo, reforminstalaĵo
| instanc/o 1) *jog* fok, jogi fórum

►akuza instanco: vádhatóság
 ►enketa instanco: nyomozóhatóság
 ►lasta instanco: legfelső fok, *átv* végső fórum
2) hatóság
 ►koncerna instanco: illetékes hatóság v. szerv
 ►publika instanco: közület
 ►registara instanco: kormányhivatal
 ►supera instanco: felettes hatóság, főhatóság
 unuainstanca: *jog* elsőfokú
 unuainstance: *jog* első fokon
l.m. juĝinstanco, lastinstance
| instep/o *anat* lábhát, rüsz, dorsum pedis *szin* pieddorso
| instig/i *tr* ösztönöz, biztat, ösztöklél, sarkall, buzdít, bátorít
 ►instigi al laboro: munkára ösztönöz
 ►instigi al lernado: tanulásra sarkall
 ►instigi siajn soldatojn al batalo: harcra buzdítja a katonáit
 instigo: ösztönzés, buzdítás, bátorítás
 ►agi sub la instigo de sia instinkto: ösztönére hallgatva cselekszik
 ►instigon li ne bezonas: nincs szüksége nógatasra
 ►laŭ la instigo de amiko: egy barátja ösztönzésére
 instigilo: *fn* ösztönző, motívum
 malinstigi: *tr* eltérít, elriaszt, eltántorít, lebeszél, óva int
 subinstigi: *tr* felbujt, titkon bátorít
l.m. militinstiganto, pensinstiga
| instinkt/o *áll* *átv* is ösztön
 ►instinkto de memkonservo: önfenntartási ösztön
 instinkta: ösztönös, önkéntelen
 ►fari instinktan movon: ösztönös mozdulatot tesz
 instinkte: ösztönösen, önkéntelenül
 ►agi instinkte: ösztönösen cselekszik
 ►li instinkte forkaptis la kapon: önkéntelenül félrekapta a fejét
l.m. ĉasinstinkto
| instituci/o **1)** intézmény <rendszer>
 ►la familia institucio: a család intézménye
 ►sociala institucio: szociális intézmény
2) intézmény <szervezet>
 ►instrua institucio: tanintézmény
 ►la financado de publikaj institucioj: közintézmények finanszírozása
 instituciestro: intézményvezető
 instituciigi: *tr* intézményesít
 ►Kalvino instituciigis en Ĝenevo la reformitan religion: Kálvin
 intézményesítette Genfben a megreformált vallást
| institut/o intézet
 ►arta instituto: *mŭv* művészeti intézet
 ►Internacia Esperanto-Instituto: *eo* Nemzetközi Eszperantó Intézet
 ►Itala Instituto: Olasz Intézet
 ►medicina instituto: *orv* orvostani intézet
 ►pedagogia instituto: *isk* pedagógiai intézet
 ►porinstruista instituto: *isk* tanítóképző intézet
 ►scienca instituto: *tud* tudományos intézet
 institutestro: intézetvezető, intézeti igazgató
l.m. esplorinstituto, edukinstituto, instruinstituto, kulturinstituto,
 kuracinstituto, lerninstituto, Pasteŭr-Instituto, reserĉinstituto
| instru/i **1)** *tr* *isk* tanít, oktat
 ►instruante ni lernas^Z: tanítva tanulunk
 ►instrui la anglan: angolt tanít
 ►instrui la hungaran: magyart tanít
 ►instrui lingvojn al infanoj: nyelveket tanít gyerekeknek
 ►instrui matematikon al sia klaso: matematikát tanít az osztályának
2) tr *átv* megtanít, kioktat

►instrui urson danci: medvét táncolni tanít
 ►la sperto instruis lin pri tio: a tapasztalat tanította meg rá
 ►mi instruos al vi la bonajn morojn!: móresre tanítalak!
 ►nin instruas eraro, kiun faras najbaro^Z: *közm* tanulj a szomszéd háza
 üszögén
 ►tio instruos lin pri modesteco: ez majd szerénységre tanítja
 instrua: **1)** *mn* *isk* tanító, tanítási, oktatási, tan-
 ►instrua metodo: tanítási módszer
2) tanulságos, intő
 ►instrua leciono: intő példa
 instruo: **1)** tanítás, tanult ismeret
 ►ricevi bonan instruon: jó tanításban részesül
 ►utiligi la instruojn: hasznosítja a tanultakat
2) tanulság
 ►preni la instruon el la okazintaĵoj: levonja a tanulást a
 történelemből
 instruado: *isk* tanítás, oktatás
 ►bazgrada instruado: alacsony fokú oktatás
 ►duagrada instruado, mezgrada instruado: középfokú oktatás
 ►faka instruado: szakoktatás
 ►instruado de fremdlingvoj: idegennyelv-oktatás, idegen nyelvi
 oktatás
 ►instruado de plenkreskuloj: felnőttoktatás
 ►komputiliza instruado, perkomputila instruado: számítógéppel
 segített oktatás, CAI
 ►koresponda instruado: levelező oktatás
 ►lerneja instruado: iskolai oktatás
 ►postdiploma instruado: posztgraduális képzés
 ►programita instruado: programozott oktatás
 ►publika instruado: közoktatás
 ►supera instruado, supergrada instruado: felsőfokú oktatás
 instruaĵo: **1)** *isk* oktatási anyag, megtanulandó ismeretek
2) át *v* tanulság *szin* instruo **2**
 instruanto: *fn* tanító, oktató
 instruato: növendék, tanítvány
 instruejo: **1)** *isk* oktatási intézmény, iskola, tanoda, tanintézet *szin*
 lernejo
 ►supera instruejo: felsőfokú tanintézet
2) isk oktatóterem, oktatási helyiség *szin* instruĉambro
 instruigi: *tr* taníttat, kitaníttat
 instruigi: **1)** *ntr* tanul, képezi magát
 ►li instruigis en plej bonaj lernejoj: kiváló iskolákban képezte magát
2) ntr okul vmiből <el v. per>
 ►instruigi per la propra sperto: saját tapasztalatából tanul
 instruisto: *isk* tanító, tanár
 ►altlerneja instruisto: főiskolai tanár
 ►bazlerneja instruisto: tanító
 ►internuleja instruisto: nevelőtanár
 ►instruisto de desegnado: rajztanár
 ►instruisto de fiziko: fizikatanár
 ►instruisto de gimnastiko: tornatanár
 ►instruisto de historio: történelemtanár
 ►instruisto de katekismo: *kr* katekizmusoktató
 ►instruisto de kemio: kémia tanár
 ►instruisto de kuracgimnastiko: *orv* gyógytornász
 ►instruisto de la angla: angoltanár
 ►instruisto de matematiko: matematikatanár
 ►instruisto de religio: *kr* hittanár
 ►mezlerneja instruisto: középiskolai tanár
 ►sendiploma instruisto: képesítés nélküli tanár

►staĝanta instruisto: tanárjelölt
 ►subaklasa instruisto: alsó tagozatos tanító
 instruita: **1)** tanított, megtanított
2) tanult, művelt, képzett
 ►alte instruita: magasan képzett
 ►instruita kapo: tanult fő
 ►ni bezonas instruitajn fakulojn: képzett szakemberekre van szükségünk
 instruistaro: *isk* tanári kar *szin* instruista stabo
 instruiteco: *isk* tanultság, műveltség, végzettség
 ►faka instruiteco: szakképzettség
 ►mezgrada instruiteco: középfokú végzettség, középiskolai végzettség
 instruitulo: **1)** *ex* tudós *l.* scienculo
2) tanult ember, művelt ember
 altinstruita: magasan iskolázott
 ĉefinstruisto: *isk* munkaközösség-vezető
 krominstrui: *tr* korrepetál
 meminstrua: autodidakta, autodidaktikus, önképző
 meminstruisto: autodidakta *szin* autodidakto, memlerninto
 misinstruo: tévtan
 neinstruita: tanulatlan
 priinstrua: tanítási, oktatási, didaktikai
 teleinstruado: *isk* *távk* távoktatás
 instruadpolitiko: *isk* *pol* oktatáspolitiká
 instruĉambro: oktatóterem, oktatási helyiség *szin* instruejo **2)**
 instrufilmo: *isk* *film* oktatófilm
 instrugramatiko: *isk* *nyt* iskolai nyelvtan
 instruhelpilo: *isk* oktatási segédlet
 instruhoro: *isk* tanítási óra, tanóra
 instruistituto: *isk* tanintézet
 instrujaro: *isk* tanév, iskolaév
 instrulingvo: *isk* tanítási nyelv
 instrumaterialo: *isk* tananyag
 instrumetodo: tanítási módszer
 instruofico: *kr* tanítóhivatal
 instrupaŭzo: *isk* tanítási szünet
 instruplano: *isk* tanmenet
 instruplena, instruriĉa: tanulságos
 instruprogramo: tanterv, oktatóprogram
 instrusistemo: *isk* oktatási rendszer
 instrutekniko: oktatástechnika
 instruteĥnologio: oktatástechnológia
l.m. moralinstruo, rekrutinstruisto, skerminstruisto
| instrukci/o **1)** utasítás, eligazítás, instrukció
 ►doni sekretan instrukcion: titkos utasítást ad
 ►instrukcio pri leĝapliko: *jog* törvényalkalmazási rendelet
 ►sekvi la instrukcion de la ĉefo: követi a főnök utasítását
2) *inf* utasítás
 ►atribua instrukcio: értékadó utasítás
 ►deloka instrukcio: léptető utasítás
 ►paŭzpunkta instrukcio: felfüggesztést generáló utasítás
 ►plenumeblo instrukcio: végrehajtható utasítás
 ►pluradresa instrukcio: többcémes utasítás
 ►vokinstrukcio: hívóutasítás
 instrukcii: *tr* utasításba ad vkinek <al> vmit <n>, utasít vkit <al>
 vmire <n>, eligazít vkit <al> vmiről <n>
 instrukciaro: **1)** *tech* utasítás, útmutató
 ►instrukciaro pri bontenado: karbantartási utasítás
 ►instrukciaro pri manipulado: kezelési utasítás

2) *inf* utasításkészlet
 makroinstrukcio: *inf* makróutasítás
 instrukcinombriilo: *inf* utasításszámláló
| instruktor/o *kat* kiképző
| instrument/o **1)** eszköz, szerszám, eszköz, műszer, készülék
 ►kuraca instrumento: gyógyászati eszköz
 ►optika instrumento: optikai műszer
2) hangszer, zenészerszám *szin* muzikilo, muzikinstrumento
 ►popolmuzika instrumento: népi hangszer
3) *átv* eszköz
 ►financaj instrumentoj: *gazd* pénzügyi eszközök
 ►juraj instrumentoj: jogi eszközök
 ►reguligaj instrumentoj: *pol* szabályozási eszközök
4) *jog* <nemzetközi> okmány
 instrumenta: eszköz-, szerszám-, hangszerez *l.* instrumenta muziko, kazo
 instrumenti: **1)** *tech* felszerszámoz
2) *zene* hangszerez
 instrumentaĵo: *zene* hangszerez zene
 instrumentaro: eszköztár
 ►ĥirurgia instrumentaro: *gysz* sebészeti eszközök
 ►muzika instrumentaro: *zene* zenei eszköztár
 instrumentisto: **1)** *tech* szerszámkészítő
2) *zene* hangszerez zenész
 instrumentadjekto: *nyt* eszközhatározó
 instrumentopanelo: *tech* műszerfal *szin* panelo **3)**
 instrumentoŝranko: *tech* műszerszekrény
 instrumentotablo: *tech* műszerasztal
l.m. arĉinstrumento, blovinstrumento, frapinstrumento, ĵazinstrumento, klavinstrumento, kordinstrumento, maninstrumento, frapinstrumento, muzikinstrumento, solinstrumento
| instrumental/o *nyt* eszközhatározó eset, eszközeset, instrumentalis
| insuficienc/o *orv* elégtelenség
 ►hepata insuficienco: májelégtelenség, hepatargia
 ►kora insuficienco: szívelégtelenség, insufficientia cordis
 ►rena insuficienco: veseelégtelenség, insufficientia renalis
| insul/o **1)** *geo* sziget
 ►Insulo de Princo Eduardo: *pol* Prince Edward-sziget <CA>
 ►Korsiko estas insulo: Korzika sziget
 ►Subventaj Insuloj: Szélcsendes-szigetek
2) *átv* sziget
 ►insulo de germanlingvanoj inter la hungaroj: német nyelvűek szigete a magyarok között
 ►insulo da verdaĵo en la dezerto: szigetnyi zöld a sivatagban
 insulano: szigetlakó
 insularo, insulejo: *geo* szigetvilág, szigetcsoport, szigetek
 insulanismo: *pol* elszigetelődési v. elkülönülési politika, izolacionizmus
 insuleco: **1)** *geo* szigetlét, szigetszerűség
2) *biol* elszigeteltség
 insuleto: **1)** *geo* kis sziget, szigetcsoport
2) *anat* sziget
 ►pankreataj insuletoj: Langerhans-szigetek
 duoninsulo: *geo* félsziget
l.m. glaciinsulo, trafikinsulo
| insulin/o *orv* *biol* inzulin
 insulindependa: *orv* inzulinfüggő
 insulininterapio: *orv* inzulininterápia
| insult/i **1)** *ntr* szitkozódik, káromkodik, szentséggel

►la koĉero insultis pro la rompita rado: a kocsis szitkozódott az eltört kerék miatt

2) *tr* szidalmaz, gyaláz, káromol, bánt, sérteget, inzultál

►en ĉeesto amata, en forest' insultata^Z: *közm* aki szemedben hízeleg, hátad mögött megmar

►insulti la nomon de Dio: Isten nevét káromolja

►insulti lin pro lia pigreco: lustaságáért szidja

►senkaŭze vi insultas min: ok nélkül szidalmazol

insulto: 1) szidalom, szitok, szitkozódás

2) sértés, inzultus

►insulto ne algluiĝas^Z: *közm* kb. a sértés lepereg

►oni superŝutis lin per insultoj: szitkot szórtak rá

►per insulto kaj kolero ne klariĝas la afero^Z: *közm* hirtelenség, harag, semmi jót nem farag

insulta: sértő, gyalázó, káromló

►insultaj vortoj: szitkozódó v. gyalázkodó szavak

insultataĵo: gyalázkodás tárgya, sértegetés céltáblája

insultema: goromba természetű

insultvorto: szitokszó

| **insurekci/o** *pol* népfölkelés *szin* popolibelo

►nobela insurekcio: nemesi felkelés

insurekci: *ntr pol* fölkel, fellázad

insurekciano: népfölkelő *szin* insurgento

| **insurgent/o** *pol* népfölkelő *szin* insurekciano

| **-int-** cselekvő előidejű melléknévi igenév

►falinta pomo: lepottyant alma

►li estas foririnta: már elment

►li estis tagmanĝinta, kiam mi vizitis lin: már megebédelt, amikor meglátogattam

►mi estos konstruinta mian domon, kiam li komencos konstrui sian: én már befejezem a házam építését, amikor ő elkezd az övét

►mortinta: holt, meghalt

►pasinta: elmúlt

-inte: cselekvő előidejű határozói igenév

►salutinte mi transdonos la donacon: miután köszöntem, átadom az ajándékot

►tion dirinte, li foriris: miután ezt mondta, eltávozott

►trovinte vin sana, vere mi ĝojas: mivel v. miután egészségben

találtalak, igazán örülök

-into: *fn* <főnévi használatú> cselekvő előidejű főnévi igenév

►ekzameninto: *fn* levizsgázott, aki letette a vizsgát

►falinton ĉiu atakas^Z: *közm* a döglött oroszlánt a számár is rugdossa

►la Kreinto: a Teremtő

►la antaŭ mi parolinto: az előttem szóló

►lernintoj de la gimnazio: a gimnázium volt tanulói;

-intaĵo: vmi, ami előbb volt

►fermentintaĵo: kovászos étel

►pasintaĵoj: elmúlt dolgok

►perdiĝintaĵo: elveszett holmi

| **intajl/o** *mŭv* intagilo <homorúan vésett gemma>

| **integr/a** 1) <önmagában> teljes, hiánytalan, érintetlen, integrált

►integra cirkvito: *inf* integrált áramkör

►integra komputado: *inf* integrált adatfeldolgozás

►integra liveraĵo: hiánytalan szállítmány

2) *gasz* teljes kiörlésű *szin* tutgrajna

►integra faruno: teljes kiörlésű liszt

3) szerves, integráns

►integra parto de la tuto: az egész szerves része

4) *mat* nullosztómentes

integri: *tr* egybefoglal, integrál

integreco: teljesség, egység, integritás

►integreco de la lando: az ország integritása

►integreco de lia koncepto: elképzelésének teljessége

integrigi: *ntr* integrálódik, beleolvad

integrigo: integrálódás, integráció

►integrigo de Eŭropo: Európa integrációja

►integrigo de la ciganoj en la socio: a cigányok integrálódása a társadalomba

integrilo: *vill* integrátor

integrismo: *vall* integrizmus, fundamentalizmus

integristo: *vall* integrista, fundamentalista

malintegrigi: *ntr* szétesik, darabjaira hull

►Hungario malintegrigis sekve de la turkaj atakoj: Magyarország darabjaira hullott a török támadások következtében

| **integral/o** *fn mat* integrál

►difinita integralo: határozott integrál

►lebega integralo: Lebesgue-integrál

►nedifinita integralo: határozatlan integrál

►rimana integralo: Riemann-integrál

integrala: *mat* integrál-

►integrala ekvacio: integrálegyenlet

integrali: *tr mat* integrál

integralado: 1) *mat* integrálás

►laŭfaktora integralado, poparta integralado: parciális integrálás

2) *mat* integrálszámítás *szin* integrala kalkulo

integralebla, integralhava: *mat* integrálható

integralato: *mat* integrandus

integralsigno: *mat* integráljel

| **intelekt/o** ész, értelem, felfogóképesség, intellektus

intelekta: értelmi, szellemi, intellektuális *l.* intellekta elito, intellekta

kvociento, intellekta laboro, intellekta proprieto, intelektaj kapabloj

intelektismo: *fil* intellektualizmus

intelektulo: *fn* értelmiségi, entellektüel

intelektula: értelmiségi

intelektularo: értelmiség, intelligencia <értelmiségiek>

intelektodeficienta: *pszi* értelmi fogyatékos

| **inteligenci/o** *l.* intellektularo

| **intelligent/a** értelmes, okos, intelligens

►doni intelligentan respondon: értelmes választ ad

►inteligenta knabo: értelmes fiú

inteligento, inteligenteco: jó felfogóképesség, értelmesség, intelligencia

►inteligenteca testo: *pszi* intelligenciateszt

►kvociento de emocia inteligento: *pszi* érzelmi

intelligenciahányados, EQ

intelligentulo: értelmes ember, intelligens ember

malinteligenta, neinteligenta: nehéz felfogású, unintelligens

intelligentokvociento: *pszi* intelligenciahányados *szin* intellekta kvociento

| **intenc/i** *tr* szándékozik, szándékában áll

►antaŭe intencu kaj poste komencu^Z: *közm* mindennek előbb gondold el a végét

►kion vi nun intencas fari?: most mit szándékozol tenni?

►mi ne intencas vin hontigi: nem áll szándékomban megszégyeníteni téged

intenco: szándék, intenció

►estas for de mi tia intenco: ez távol áll tőlem

►havi honestan intencon: becsületes szándéka van

►kun la plej bona intenco mi faris tion: a legjobb szándékkal tettem azt

►plenumi lian intencon: teljesíti <más> szándékát
 ►resti ĉe sia intenco: megmarad a szándékánál
 ►tio estis for de mia intenco: nem állt szándékomban
 ►veni kun la intenco: azzal a szándékkal jön
 intenca: szándékos, akaratlagos
 ►intenca ofendo: szándékos sértés
 ►tio estis intenca: ez szándékos volt
 ekintenci: *tr* elhatározásra jut
 ►li ekintencis konstrui domon: arra az elhatározásra jutott, hogy házat épít
 bonintenca: jó szándékú
 fiintenco: mögöttes szándék, gonosz szándék
 malbonintenca: rossz szándékú, rosszindulatú
 misintenco: tisztességtelen szándék
 preterintence: akaratlanul, önkéntelenül
 senintenca: akaratlan, nem szándékos
l.m. preĝintenco
| intendanto/o 1) *gazd* intéző, tisztartó <birtok, ingatlan>
2) biztos, intendáns <közszolgáltatások>
 ►militista intendanto: *kat* hadbiztos *szin* militintendanto
 ►teatra intendanto: intendáns, gazdasági igazgató <színház>
 intendantejo: *ép* intendatúra, biztonsági hivatal
 ►militista intendantejo: *kat ép* hadbiztosság
 superintendanto: **1)** *tört* *gazd* pénzügyminiszter <FR>
2) *kr* szuperintendens <DE>
3) rendőrfőnök, főfelügyelő <GB>
l.m. militintendanto
| intens/a 1) erős, erőteljes
 ►intensa malvarmo: erős hideg
 ►intensa febro: magas láz
 ►intensa lumo: erős fény
2) intenzív, fokozott, belterjes
 ►intensa brutbredado: *agr* belterjes állattartás
 ►intensa laboro: intenzív munka
 ►intensa terapio: *orv* intenzív terápia
 ►intensa terkulturado: *agr* belterjes földművelés
 ►intensaj fortostreĉoj: fokozott erőfeszítések
 intenso: *fiz* erősség, intenzitás
 ►intenso de magnetado: mágneses erősség
 ►intenso de magnetkampe: mágneses térerő
 ►intenso de ondo: hullámerősség
 ►intenso de radiado: sugárzásintenzitás, sugárzás erőssége
 ►intenso de sono: hangerő, hangintenzitás
 ►lumiga intenso: megvilágítás erőssége
 intenseco: *ált* erősség, fokozottság, intenzitás, hev
 ►intenseco de la febro: a láz heve
 ►intenseco de trafiko: forgalom intenzitása v. sűrűsége
 ►intenseco de niaj klopodoj: törekvéseink intenzitása
 intensigi: *tr* fokoz, növel, felerősít, intenzívebbé tesz
 ►intensigi la propagandon: erősíti a propagandát
 ►intensigi la protestojn: fokozza a tiltakozást
 ►ni intensigu la efikecon de nia laboro: növeljük munkánk hatékonyságát
 intensiĝo: intenzívvé válás, fokozódás, erősödés
 ►intensiĝo de la febro: a láz fokozódása
 ►intensiĝo de la radiado: a sugárzás erősödése
 malintensigi: *tr* visszafog, tompít, lanyhít
 malintensigi: *ntr* lanyhul, tompul
 neintensa: **1)** lanyha, gyenge, kis hatásfokú
2) nem intenzív, külterjes

►neintensa agrikulturo: külterjes mezőgazdaság
 pliintensigi: *tr* még inkább fokoz, intenzívebbé tesz
 intensfleĝejo: *orv* intenzív osztály *szin* intensflega sekcio
l.m. brilintenso, energiintensa, helintensa, kampintenso, kurentintenso, laborintensa, lumintenso
| intensiv/a 1. intensa **2**
| inter 1) között, közé <tér>
 ►inter kvar muroj: négy fal között
 ►inter la pordo kaj fenestro: az ajtó és az ablak között
 ►inter muelŝtonoj: malomkövek között
 ►li paŝis inter du aŭtojn: két kocsi közé lépett
2) között, közé <körében, közepén>
 ►ili dividis inter si la profiton: megosztották maguk között a hasznot
 ►inter la amaso: a tömegben, a tömeg közepén
 ►inter la grego estis unu nigra bovino: a csordában volt egy fekete tehén
 ►li miksiĝis inter la festantaron: az ünneplő tömegbe vegyült
 ►pluraj inter ili: többen közülük
 ►vivi inter parencoj: rokonok körében él
3) között, közé <idő>
 ►inter la unua kaj tria horo: egy és három óra között
 ►inter lundo kaj ĵaŭdo: hétfő és csütörtök között
 ►inter sunleviĝo kaj sunsubiro: napkelte és napnyugta között
 ►transmetu la kurson inter du lernejoj: tedd át a tanfolyamot két iskolai szünet közé
4) között <viszony>
 ►ili interkonsentis inter si: megállapodtak maguk között
 ►inter ni dirante: magunk között szólva
 ►semi malpacon inter la samideanoj: békétlenséget hint az eszmétársak között;
 inter-: **1)** között <helyileg vmik v. vkik között> *l.* interetaĝo, interferdeko, intermiksi, internacia, interrompi, interspaco
2) <időben vmik között> *l.* interakto, interokazaĵo, interrompi
3) <viszonyban vkik v. vmik között> *l.* interfrata, interhoma, interkonsento, interparoli, intervidiĝo
4) <kölcsönösség> *l.* interagi, interhelpo, interrigardi;
 intera: **1)** közbenső, köztes
 ►intera produkto: közbenső termék
 ►interaj tavoloj: közbenső rétegek
2) átmeneti, interim
 ►interaj disponoj: átmeneti intézkedések
 ►intera solvo: átmeneti megoldás
 interaĵo: közbenső dolog
| interdikt/o *kr* egyházi tilalom, interdictum
| interes/i 1) *tr* érdekli, izgatja <kíváncsi rá>
 ►fabeloj interesas infanojn: a mesék érdeklik a gyerekeket
 ►klaĉoj interesas maljunulojn: a pletykák érdeklik az öregasszonyokat
 ►min interesas la birdoj: érdeklik a madarak
2) *tr* érdekli <érdek fűzi hozzá>
 ►min interesas la rezulto de la voĉdonado: érdeklik a szavazás kimenetele
 ►via oferto interesas nin: ajánlatuk érdeklik bennünket
 intereso: **1)** érdeklődés
 ►kun intereso mi legis viajn liniojn: érdeklődéssel olvastam sorait
 ►vivteni la intereson: fenntartja az érdeklődést
2) érdek, érdekelttség
 ►ekonomiaj interesoj: gazdasági érdekek
 ►konfliktaj interesoj: ellentétes érdekek
 ►konkurantaj interesoj: egymással versengő érdekek

►pri tio mi ne havas personan intereson: nincs benne személyes érdekeltségem

►publika intereso: közérdek
 interesa: érdekes

►interesa romano: érdekes regény

►propono interesa por ni: számunkra érdekes javaslat
 interesajo: **1)** érdekesség, érdekes dolog

►li rakontis multajn interesajojn: sor érdekeset mesélt
 interesata: **1)** érdekelt

►interesata pri fondo de nova firmao: érdekelt új cég alapításában

2) jog érdekelt, elfogult

►la interesatan atestanton la tribunalo ne aŭskultis: az érdekelt tanút a bíróság nem hallgatta meg
 interesigi: **1)** tr érdekessé tesz

►lia rolado interesigis la prezentadon: szereplése érdekessé tette az előadást

2) tr érdeklődővé tesz, felkelti az érdeklődését

►la fizikaj eksperimentoj interesigis la lernantojn: a fizikai kísérletek felkeltették a tanulók érdeklődését

3) tr érdekeltté tesz

►la esperata profito interesigis multajn entreprenojn: a remélt haszon érdekeltté tett sok vállalatot
 interesigi: ntr érdeklődik

►li interesigis pri vi: érdeklődött utánad
 interesigo: érdeklődés
 interesigema: érdeklődő, kíváncsi természetű
 neinteresata: jog elfogulatlan

►neinteresata flanko: elfogulatlan fél
 seninteresa: érdektelen, érdek nélküli
 seninteresigo: érdektelenség
 interesgrupo: érdekcsoport
 intereskomuneco: érdekközösség
 interesokampo: érdeklődési terület
 interesokapta: érdekesítő
 interesrondo: szakkör

| **interez/o** *gazd* kamat *szin* rentumo

►gvida interezo: alapkamat

►kunmetita interezo: kamatos kamat
 interezoŝuldo: *gazd* kamatadósság

| **interfer/o** **1)** fiz interferencia

2) nyt interferencia, zavaró kölcsönhatás
 interferi: ntr fiz nyt interferál, kölcsönösen zavar
 interfera: interferencia-, interferáló, interferens, interferenciális

►interferaj bendoj, interferaj franĝoj: *eltr* interferenciacsíkok, interferenciasávok

►interferigaj speguloj: fiz interferenciatükrök
 interferigi: tr interferáltat
 interferometro: fot interferométer
 interferometrio: fot interferometria

| **interferon/o** *biol* interferon

| **interfon/o** *távk* házi telefon

| **interkom/o** *ne l.* interfono

| **Interglos/o** *nyt* Interglossa

| **interior/o** *műv* enteriőr

| **interjekci/o** *nyt* indulatszó *szin* ekkria vorteto

| **interleŭkin/o** *biol* interleukin

| **Interlingva/o** *nyt* Interlingua <ia>

| **Interlingve/o** *nyt* Interlingue

| **intermezo/o** **1)** *zene* intermezzo, közzjáték <felvonásközi balett, tánc>

2) *zene* intermezzo, közzzene

| **intermit/i** **1)** *ntr* <időben> váltakozik

2) *ntr* átv szaggatottan működik, időszakosan kihagy v. kimarad
 intermito: időszakos szünet v. kimaradás
 intermita: **1)** <időben> váltakozó

2) átv szaggatott, időszakos
 intermite: váltakozva, szaggatottan, időszakosan

| **intern/a** **1)** belső, bel- *szin* ena

►interna afero: belügy, belső ügy

►interna flanko: belső oldal

►interna korto: belső udvar

►interna lernanto: *isk* kollégista, internista

►interna maro: *geo* belső tenger

►interna milito: polgárháború

2) belső <lelki, szellemi>

►interna ideo: *eo* belső eszme

►interna vivo: lelki élet

►internaj ecoj: lelki tulajdonságok

interne: **1)** belül, bent *szin* ene

►ekstere honoro, interne doloro^Z: *közm* bársonymellény, üres has

►interne de la cirklo staris homo: a körön belül egy ember állt

►interne estas bona varmo: belül jó meleg van

►interne kaj ekstere la muroj estis pentritaj: belül és kívül a falak festve voltak

►internen li puŝadis la vizitanton: befelé taszigálta a látogatót

2) belül, legbelül <az énjében>

►la pordo estas ŝlosita de interne: az ajtó belülről van bezárva

►interne li mokas lin: magában v. legbelül gúnyolja

►interne tamen ŝi zorgis pro sia filo: belül azonban aggódott a fiáért

►interne vi sentas alie: legbelül másképpen érzel

►internen li ne lasis penetri la ĉiutagajn zorgojn: nem engedte bensejéig jutni a napi gondokat

interno: **1)** belső, vmi belseje *szin* eno

►la interno de ĉambro: a szoba belseje

2) bensej, vki benseje

►en sia interno li sentis malplenecon: bensejében ürességet érzett

3) *mat* nyílt mag *szin* malfermaĵo

internaĵo: **1)** vmi belső része, bennlevőség, belső tartalom

2) áll belsej, zsiger

3) bensej, vki benseje *szin* interno **2)**

internigi: **1)** tr belsejéig tesz, elsajátít, interiorizál

►internigi al ili bonajn principojn: jó elveket plántál beléjük

►internigi vortojn: szavakat memorizál

2) tr pol internál

►internigi en koncentrejojn: gyűjtőtáborokba internál

internigi: ntr behatol, belemerül

►internigi en malhelan arbaron: sötét erdő mélyére hatol

►internigi en politikajn aferojn: politikai ügyekbe merül

internisto: *orv* belgyógyász *szin* interna kuracisto

internulo: *isk* kollégista, bentlakó, internista

internulejo: *isk* kollégium, internátus, diáktothon

duoninternulejo: *isk* napközi *szin* lernohejmo

l.m. landinterno

| **interrogativ/o** *nyt* kérdő névmás, kérdőszó *szin* domanda pronomo

| **interonim/o** *nyt* nemzetközi szó

| **interpelaci/i** *tr pol* interpellál vkihez <n>

►la opoziciestro interpelaciis la ministron: az ellenzék vezetője interpellált a miniszterhez

interpelacio: *pol* interpelláció

| **interpol/i** *tr* utólag beszúr vö. poli

►interpoli alineon: egy bekezdést utólag beszúr
interpolajo: betoldás, beszúrás <szövegbe>
| **interpozitiv/o** *nyt* közbevetett viszonyos eset
►ekzemploj por interpozitivo estas ‘mano en mano’ kaj ‘paŝo post paŝo’: közbevetett viszonyos esetre példa a ‘kéz a kézben’ és a ‘lépésenként’
| **interpret/i** **1)** *tr* tolmácsol
►interpreti la alparolojn de la eksterlandaj gastoj: tolmácsolja a külföldi vendégek hozzászólásait
2) *tr* értelmez, vminek az értelmét kibogozza
►ĉu mi interpretu tion minaco?: fenyegetésnek vegyem?
►interpreti songon: álmodt
►interpreti tekstoparton: szövegrészt értelmez
3) *tr* műv interpretál
►komprene interpreti Ŝopenon: értően interpretálja Chopint
interpreto: értelmezés
►la interpreto de biblia vorto: egy bibliai szó értelmezése
►stranga interpreto de la demokratio: a demokrácia furcsa értelmezése
interpretado: **1)** tolmácsolás
►postsekva interpretado, sinsekva interpretado: konsekutív tolmácsolás
►samtempa interpretado, sinkrona interpretado: szinkrontolmácsolás
2) értelmezés
3) műv interpretáció, tolmácsolás
►fidela interpretado de la sonato: a szonáta hű interpretálása
interpretejo: tolmácsfülke *szin* interpretĉelo
interpretilo: *inf* értelmező program, interpreter
interpretisto: **1)** tolmács *szin* buŝtradukisto
►angla interpretisto: angol tolmács
►gestolingva interpretisto: jelnyelvi tolmács
►konferenca interpretisto: konferenciatolmács
►sinkrona interpretisto: szinkrontolmács
2) műv előadóművész, interpretátor
misinterpreti: *tr* félreértelmez, rosszul értelmez, félremagyaráz
interpretĉelo: tolmácsfülke
l.m. songinterpretado
| **interpunkci/o** *nyt* központosítás, interpunkció
interpunkcii: *tr* *nyt* központosít, <írásjelekkel> elválaszt
interpunkciilo: *nyt* írásjel *szin* interpunkcia signo
| **interstic/o** *anat* szövetköz, interstitium
interstica: *anat* szövetközi, interstitialis
| **intertrig/o** *orv* kipállás, intertrigo
| **interruptor/o** **1)** *vill* automata megszakító, áramszaggató *szin* meminterrompilo
2) *vill* kapcsoló *szin* ŝaltilo
| **interval/o** **1)** *zene* hangköz
►granda intervalo, majora intervalo: nagy hangköz
►maksimuma intervalo, pliigita intervalo: bővített hangköz
►malgranda intervalo, minora intervalo: kis hangköz
►malpliigita intervalo, minimuma intervalo: szűkített hangköz
►perfekta intervalo: tiszta hangköz
2) *mat* intervallum, számköz
►fermita intervalo: zárt intervallum
►malfermita intervalo: nyílt intervallum
l.m. klasintervalo, konfidintervalo, konvergintervalo, tempointervalo
| **intervju/o** interjú
►peti, doni intervjuon: interjút kér, ad
►pridunga intervjuo: felvételi beszélgetés, állásinterjú
►radiofonia intervjuo: rádióinterjú

►televida intervjuo: tv-interjú
intervjui: *tr* meginterjúvol, interjút készít vkivel <n>
►intervjui la ĉefministron: interjút készít a miniszterelnökkel
| **intest/o** *anat* bél, intestinum *szin* entero
►dika intesto: vastagbél *szin* kojlo
►maldika intesto: vékonybél, intestinum tenue
intesta: *anat* bél-, intestinalis
intestaro: *anat* bélrendszer, belek
intestobruo: *orv* bélkorgás
intestotordo: *orv* hascsikarás
►havi intestotordon: hascsikarása van
| **inti/o** inti <pénznem>
| **intifad/o** *pol* intifáda
| **intim/a** **1)** intim, benső, belső, magán- <csak az egyénre tartozó>
►intima konvinkiĝo: belső meggyőződés
►intima vivo: magánélet
►intimaj aferoj: intim ügyek, benső ügyek
►intimaj sentoj: benső érzések, intim érzések
2) intim, meghitt, bizalmas, bensőséges, szoros <viszony>
►intima amiko: bizalmas barát
►intima interparolado: meghitt beszélgetés
►intima kunesto: meghitt együttlét
►intimaj interrilatoj: szoros kapcsolatok
intime: szorosan, bizalmasan, meghitten
►intime interplektiĝi: szorosan összefonódik
►intime konata: jól ismert
►intime sentata: legbelül v. szíve legmélyén érzett
intimi: *ntr* szoros viszonyt ápol vkivel <kun>, közről ismer vkit v. vmit <kun>
intimaĉi: *ntr* pej bizalmaskodik, tolakszik
intimaĵo: intimitás, intim ügy v. dolog
►ili neniam parolis pri siaj intimajoj: soha nem beszéltek intim ügyeikről
intimeco: intimitás, bensőségesség, bensőséges viszony
intimismo: műv intimizmus
intimisto: **1)** *ir* intimista költő <szubjektív érzéseket ábrázoló>
2) műv intimista <művész>
intimulo: meghitt barát, *fn* bizalmas
| **intonaci/o** *nyt* hanglejtés, mondatdallam, intonáció *szin* frazmelodio
►falanta intonacio: ereszkedő intonáció
►leviĝanta intonacio: emelkedő intonáció
►malleviĝanta intonacio: ereszkedő intonáció
►samnivela intonacio: lebegő intonáció
| **intra-** *tud* intra- <belső> *l.* intraĉela, intramolekula, intramuskola, intravejna
| **intradados/o** **1)** *ép* ívbéllet, boltívbelső
2) *rep* alsó szárnyfelület vö. ekstradoso
| **intrig/i** *ntr* mesterkedik, fondorkodik, intrikál, áskálódik
►intrigi, por ricevi plialtigitan salajron: azon mesterkedik, hogy fizetésemelést kapjon
intriga: fondorlatos, mesterkedő, intrikáló
intrigo: **1)** ármány, fondorlat, mesterkedés
►plekti intrigojn: ármányt sző
2) *ir* bonyodalom <dráma> *szin* ennodigó
3) *ne* szerelmi ügy *l.* amafero
intriganto: *fn* intrikáló, mesterkedő, fondorlatoskodó, ármánykodó
intrigema: fondorlatos, ármánykodó természetű, örök bajkeverő
intrigulo: *fn* bajkeverő, intrikus
| **intrinsic/a** *tud* *fil* belső, belülről fakadó, lényegéből következő

- intrinseka faktoro: belső tényező
 ►intrinseka malbono: eleve rossz
 ►intrinseka valoro: belső érték
 | **intron/o** *biol* intron
 | **introspekt/o** *pszi* önmegfigyelés, önvizsgálat, befelé nézés, introspekcio
 | **introvertit/a** *pszi* befelé forduló <természetű>, introvertált vö. ekstravertita
 | **intruziv/a** *geo* benyomulós, intruzív, intrúziós
 | **intu/o** *fil* ösztönös megérzés, intuición *szin* intuición
 intuita: *fil* ösztönös, intuitív *szin* intuición
 ►intua scio: intuitív ismeret
 intuiti: *tr* ösztönösen megérez *szin* intuiti
 ►li intuitis la falon de la socialismo: ösztönösen megérezte a szocializmus bukását
 | **intuici/o** 1. intuo
 | **intumesk/a** *orv* duzzadt, intumescens
 | **inuit/o** *fn* inuit
 inuita: *mn nyt* inuit <iu>
 | **inul/o** *növ* peremizs <Inula>
 inulino: *biol kém* inulin
 | **inund/i 1)** *tr* víz eláraszt, elönt
 ►Nederlando estas ofte inundata de la maro: Hollandiát gyakran elönti a tenger
 2) *tr* átv eláraszt, elönt
 ►inundi la merkaton per fremdaj varoj: idegen áruval árasztja el a piacot
 ►ruĝo inundis ŝiajn vangojn: pír öntötte el az arcát
 inundo: *víz* ár, árvíz *szin* superbordiĝo
 inundejo: *víz* ártér
 | **inupiak/a** *mn nyt* alaskai eszkimó <ik>
 | **invad/i 1)** *tr* kat megszáll, lerohan, elfoglal
 ►Germanio invadis la beluŝojn ŝtatojn: Németország megszállta a Benelux-államokat
 2) *tr* átv eláraszt, rátelepszik
 ►gajaj junuloj invadis la dancejon: vidám fiatalok töltötték meg a tánchelyiséget
 ►pesto invadis la tutan landon: a pestis elárasztotta az egész országot
 ►ratoj invadis la domon: patkányok elárasztották a házat
 invado: 1) *kat* megszállás, lerohanás, betörés
 ►invadoj de barbaroj endanĝerigis Romon: barbár betörések veszélyeztették Rómát
 2) *átv* invázió
 ►invado de musoj detruis la tutan rikolon: egérinvázió tönkretette az egész termést
 | **invalid/o** *orv* rokkant
 invalideco: *orv* rokkantság
 invalidigi: *tr* *orv* lerokkanti, rokkanttá teszi
 invalidiĝi: *ntr* *orv* lerokkanti, rokkanttá lesz
 invalidĉaro, invalidseĝo: *gysz* rokkantkocsi
 invalidpensio: rokkantsági nyugdíj
l.m. laborinvalido, militinvalido
 | **invar/o** *tech* invar <vas-nikkel ötvözet>
 | **invariant/o** *fn* *mat* invariáns
 invarianta: *mn* *mat* invariáns
 ►invarianta subgrupo: normális v. invariáns részcsoport
 invariantokorpo: *mat* automorfizmus-csoport <testé>
 | **invenci/o 1)** *ir* invencióelmélet <retorika>
 2) *zene* invenció
 | **invent/i** *tr* *tech* feltalál, kigondol <találmány> *szin* eltrovi
 ►inventi ingenian aparaton: elmés készüléket talál fel
 ►inventi revolucionan proceduron: forradalmi eljárást talál fel
 invento: 1) *tech* feltalálás *szin* eltrovi, malkovro
 2) *tech* találmány *szin* inventaĵo
 ►invento de la presado: a nyomtatás feltalálása
 inventaĵo: *tech* találmány
 inventema: találékony, leleményes, ötletes
 inventemo: találékonyosság *szin* eltrovemo, trovlerito
 inventinto: *tech* vminek a feltalálója, kigondolója
 ►la inventinto de la presado estis Gutenberg: a nyomtatás feltalálója Gutenberg volt
 inventisto: *tech* feltaláló
 ►Edison estis fama inventisto: Edison híres feltaláló volt
 reinventi: *tr* *tech* újra feltalál
 ►reinventi la radon: feltalálja a spanyolviaszt
 | **inventar/o** leltár
 ►fari inventaron: leltárt készít
 inventari: *tr* leltároz
 | **invers/a 1)** fordított, ellentétes, ellenkező
 ►ekiri en inversa direkto: ellenkező irányban indul el
 ►en inversa pozicio: fordított helyzetben
 ►sur la inversa flanko de la monero: az érme ellentétes oldalán
 2) *mat* inverz
 ►inversa bildo: inverz kép
 ►inversa operacio: inverz művelet
 ►inversa rilato: inverz reláció
 inverse: fordítva, ellentétesen
 ►de supre malsupren kaj inverse: fentről le és fordítva
 inverso: 1) vmi fordítottja, ellenkezője vö. reverso
 ►nur ĝia inverso estas vera: csak a fordítottja igaz
 2) *mat* reciprok, inverz
 inversigi: 1) *tr* megfordít, kifordít
 ►inversigi la kurenton: megfordítja az áramot
 ►la inundo inversigis la fluon de la rivero: az áradás megfordította a folyó folyását
 ►li inversigis sian mantelon: kifordította a köpenyét
 2) *tr* *mat* invertál
 inversigo: 1) megfordítás, kifordítás
 2) *mat* invertálás, inverzió
 inversigebla: 1) megfordítható, kifordítható
 ►inversigebla ŝanĝo: visszafordítható v. reverzibilis változás
 ►la procezo ne estas inversigebla: a folyamat nem fordítható meg
 ►'oro' estas inversigebla vorto: az 'oro' megfordítható szó
 2) *mat* invertálható
 inversigilo: 1) *vill* irányváltó kapcsoló
 ►inversigilo de iro: *tech* inverter
 ►inversigilo de poluso: pólusváltó
 2) *inf* inverter, „nem” logikai áramkör
 neinversigebla: 1) visszafordíthatatlan
 ►neinversigebla ŝanĝo: visszafordíthatatlan v. irreverzibilis változás
 2) *mat* nem invertálható
 invershava: *mat* invertálható
 inversiri: *ntr* fordított v. ellenkező irányban megy v. halad
 ►inversiri sur la aŭtovojo: ellenkező irányban megy az autópályán
 | **inversi/o** *nyt* fordított szórend
 2) *met* inverzió
 ►tersurfaca inversio: talajinverzió
 inversia: 1) *nyt* fordított szórendű
 ►inversia frazo: fordított szórendű mondat
 2) *met* inverziós

inversii: *tr nyt* megfordítja vmi <n> sorrendjét

►inversii la verbon kaj la subjekton: megfordítja az ige és az alany sorrendjét

| **invert/i 1** *tr kém* invertál <cukrot>

2 *zene* megfordít, invertál

invertigi: *ntr kém* invertálódik

invertazo: *kém* invertáz *szin* sakarazo

invertito: *fn ex ne* homoszexuális *l.* samseksemulo

invertsukero: *kém* invertcukor

| **invest/i 1** *tr* beiktat <hivatalába>

►investi episkopon: püspököt beiktat

2 *tr gazd* beruház, befektet, ráfordít, invesztál

►investi en akcioj: részvényekbe ruház be
investo, investado: **1** beiktatás, invesztitúra

►investo de imperiestro: császár beiktatása

2 *gazd* beruházás, ráfordítás

►investo kun novaj laborlokoj: munkahelyteremtő beruházás

►privata investo: magánberuházás

►ŝtata investo: állami beruházás

investaĵoj: **1** *gazd* beruházások <lekötött tőke>

►la sumo de la investaĵoj atingas du miliardojn: a beruházások összege eléri a két milliárdot

2 *gazd* beruházások, beruházási javak <tárgyi eszközök>

►la investaĵoj realiĝis en fabrikoj kaj uzinoj: a beruházások gyárakban és üzemekben realizálódtak

reinvesti: *tr gazd* újra befektet, újra beruház

►reinvesti parton de la profito: a haszon egy részét újra befekteti

investanto: *fn gazd* beruházó

investisto: *fn gazd* nagyberuházó

etinvestanto: *fn gazd* kisberuházó

investofonduso: *gazd* beruházási alap

►mutuala investofonduso: önszegélyező beruházási alap

| **investitur/o 1** *tört* hűbéres beiktatása

2 *kr tört* invesztitúra, egyházi beiktatás

►la rajton de investituro de ĉefpastroj postulis al si la reĝoj: a főpapok beiktatásának jogát a királyok maguknak követelték

| **invit/i 1** *tr* meghív <kéri, hogy jöjjön>

►inviti al balo: bálba hívja

►inviti al danco: táncra kéri

►inviti en sian domon: meghívja házába

►inviti sur la tronon: a trónra hívja

2 *tr* hív, meghív, felkér vmire

►la bela vetero invitas al promonado: a szép idő sétára hív

►ni invitis lin fari la paroladon: felkértük a beszéd megtartására

►mi invitas vin por kafo: meghívlek egy kávéra

invito: **1** meghívás, meghívó

►ricevi inviton de amikoj al festeno: meghívást kap lakomára barátaitól

2 *inf* felszólítójel, fogadójel, prompt

invitilo: meghívó

►dissendi la invitilojn: szétküldi a meghívókat

►skribi kaj presigi la invitilojn: megírja és kinyomtatja a meghívókat

invitito: *fn* meghívott

malinviti: *tr* lemondja v. visszavonja a meghívást

►li malinvitis ilin al la vespermanĝo: lemondta náluk a vacsorameghívást

►mi devas malinviti vin, ĉar mi devas forveturi: vissza kell vonnom a meghívását, mert el kell utaznom

invitkarto: meghívókártya

invitkroĉi: *tr* leszólít

►taksiistoj invitkroĉas pasaĝerojn en la stacidomo: taxisok utasokat szólítanak le az állomáson

invitkunveno: fogadás

►mi tenas miajn invitkunvenojn ĉiujauĉe je la kvina: fogadásaimat csütörtökönként ötkor tartom

invitletero: meghívólevél

invitturniro: *sp* meghívásos torna

| **invok/i** *tr jog* <felmentően> hivatkozik

►invoki ateston: vallomásra hivatkozik

►invoki la leĝon: a törvényre hivatkozik

| **involuci/o** *mat* involúció

involucia: *mat* reciprok

| **involukr/o** *növ* gallér <virágé>

involukreto: *növ* gallérka

| **iom 1** valamennyi v. valamennyit, egy kicsi, v. egy kicsit

►iom ankaŭ mi volas ricevi: valamennyit én is akarok kapni

►iom da beleco ne malutilas: egy kis szépség nem árt

►iom da libroj restis post la brulego: valamennyi könyv megmaradt a tűzvész után

►iom da teo: egy kis tea

►li heredigis iom el sia havaĵo al sia duonfilo: valamennyit örökölt hagyott mostohafiának a vagyonából

2 valamennyire, kissé

►iom malfrue: kissé későn

►iom mi estas interesita pri la entrepreno: valamennyire érdekelt vagyok a vállalkozásban

►iom svaga imago: kissé ködös elképzelés

►iom varma: kissé meleg

ioma: **1** valahányadik

►ioma, sed mi ne scias, kioma: valahányadik, de nem tudom, hányadik

2 valamennyi, némi, csekély

►ioman heredaĵon ankaŭ li ricevis: némi örökséget ő is kapott

►se vi havus ioman menson!: ha volna egy kis eszed!

iomo: kis mennyiség

►iomo da ruĝa vino utilas por la sano: kis mennyiségű vörös bor egészséges

iometa: csekély, pöttömnyi

►iometan pipron enŝutu: egy nagyon kis paprikát szórjon bele

iomete: **1** nagyon kicsi, pici, picike <mennyiség>

►ĉu salon mi aldonu? nur iomete: sőt tegyek bele? csak egy picikét

►iomete da lipruĝo ne malutilos: egy pici rúzs nem árt

2 nagyon kissé, nagyon kis mértékben

►ĉu vi amas min iomete?: szeretsz engem egy picikét?

►iomete mi parolas la anglan: egy nagyon kicsit beszélem az angolt

iom ajn: **1** akármennyi, akárhány, bármennyi *szin* kiom ajn

►iom ajn ekzemplojn vi citos, vi ne konvinkos min: akárhány példát idézel, nem győzől meg

2 akárhogyan, bárhogyan, bármennyire

►kiom ajn vi klopodas, vi ne atingos la necesan nivelon: bármennyire is igyekszel, nem éred el a szükséges szintet

poiome: kicsinyenként, lassacskán, fokozatosan

iome-duone: félig-meddig

iom post iom, iom-post-iome: lassacskán, fokozatosan, apránként

iom-post-ioma: lassú, fokozatos, lépcsőzetes

| **ion/o** *fn tört* ión, jón

Iono: *mit* Ión

iona: **1** *mn nyt zene* ión, jón

►iona dialekto de la greka: *nyt* a görög ión nyelvjárása

2 *mn műv* jón *l.* ionika

Ionujo, Ionio: *tört geo* Iónia

► Ionia Maro: Jón-tenger

| **ioni/o** *ex kém* ionium <Io> *l. torio* 230

| **ionik/a** *műv* jón vö. dorika, korintika

► ionika ordo: jón oszloprend

| **Iova/o** *geo pol* Iowa <US>

| **IP** *röv* interreta protokolo

IP-adreso: *inf* IP-cím

| **iPad/o** *inf* iPad

| **ip/o** *áll* szű <Ips>

► tipografa ipo: betűzőszű, közönséges kéregszű <I. typographus> *szin* presistoskarabo

| **ipek/o 1** *növ* valódi hánytatógyökér, ipekakuána <Psychotria opecabuanha>

► Amerika ipeko: orvosi indiánrózsa, amerikai ipekuána <Gillenia stipulata>

► blanka ipeko: Hybanthus calceolaria

► hindia ipeko: vízikehely <Cryptocoryne spiralis>

► šajnipeko: Richardia scabra

► viola ipeko: hamis hánytatógyökér <Psychotria emetica>

2) *gysz* ipekakuánagyökér

| **ipekakuan/o** *l.* ipeko

| **iperit/o** *kém kat* mustárgáz, kénmustár, iperit *szin* mustardgaso
iperiti: *tr kat* mustárgázzal támad

| **Iperniti/o** *inf* Ipernity

| **iPod/o** *inf* iPod

| **ipome/o** *növ* hajnalka, csodahajnalka, csillaghajnalka <Ipomea>

| **ipsilon/o 1** *knyv* üpszilon <görög 'ü' betű>

2) *knyv* ipszilon <y> *szin* i greka

| **ir/i 1** *ntr* megy, jár <mozog vmely irányban>

► cikonioj iris suden: gólyák délre mentek

► halt, kiu iras?: *kat* állj, ki az?

► iri en la liton: ágyba megy

► iri en la preĝejon: a templomba megy

► iri, kien la okuloj vidas: megy az orra után

► iri, kien la piedoj portas: megy az orra után

► iri sian vojon: saját útját járja

► iri sur ĉiuj kvar: négykézláb megy

► iri sur la vojo kaj la kampo: az úton és a mezőn megy

► iri tien kaj reen: fel-alá sétál

► iru do!: menj már!

► iru for kun via absurdaĵo!: menj a hülyeséggel!

► iru piĉen!: *isz* menj a picsába!

► iru, sed ne revenu: menj, de ne gyere vissza

► la aŭto iras tro rapide: a kocsit túl gyorsan megy

► la letero iris al Ameriko: a levél elment Amerikába

► li iras ĉerpi akvon: megy vizet meríteni

► mi devas iom iri: járnom kell egy kicsit

► mi devas jam iri: már mennem kell

► mi venas de la avo kaj iras al la onko: a nagypapától jövök és a nagybátyámhoz megyek

2) *ntr* megy <utazik>

► iri per aŭto: kocsival megy

► iri sur azeno: számaron megy

3) *ntr* megy, jár <működik>

► la horloĝo bone iras: az óra jól jár

► ne iras la meĥanismo: nem működik a mechanizmus

4) *ntr* megy <halad, fejlődik, alakul>

► la vendo ne tre bone iras: az eladás nem nagyon jól megy

► niaj aferoj bone iras: jól mennek az ügyeink

► tio ne iras tiel rapide: ez nem megy ilyen gyorsan
iro: járás, menet

► dum iro al la preĝejo: a templomba menet

► dum iro kaj reveno: menet és jövet

► iro de la horloĝo: az óra járása

► iro de la pensoj: gondolatmenet

► la vilaĝo troviĝas unuhoran iron: a falu egy órai járásra van

iradi: *ntr* gyakran v. hosszan jár, megy

► iradi en lernejon: iskolába jár

► li iradas en la teatron: eljárogat a színházba

► sekure ni iradas al la celo: biztosan haladunk a cél felé

► li iradis al sia amikino: eljárógatott a barátnőjéhez

irado: járás, járkálás, menés, haladás

► dum la irado al la onklo: a bácsihoz menet

► la irado de Cezaro inter la soldatoj trankviligis ilin: Caesar járkálása a katonák között megnyugtatta őket

► la irado de la motoro estas egala: egyenletes a motor járása

► mi volas preparoli kun la la iradon de la aferoj: meg akarom beszélni veled a dolgok állását

irantaro: menet

► la funebra irantaro venis al la tombejo: a gyászmenet a temetőhöz ért

irebla: járható

► Danubo nun ne estas irebla per ŝipo pro la frosto: a Duna most nem járható a fagy miatt

► tiuj kotplenaj vojoj ne estas ireblaj: azok a sáros utak nem járhatók

irejo: járda, út, ösvény <ahol járni lehet>

► ne kondukis irejo al la turo: nem vezetett út a toronyhoz

► parapeta irejo: *kat* gylókjáró, védőfolyosó

irenda: járandó, követendő

► irenda vojo: követendő út

irigi: **1** *tr* meneszt, járat

► irigu serviston por la kaleŝo: menessz egy szolgált a hintóért

► la kolonelo irigis siajn soldatojn ĝis la sekva vilaĝo: az ezredes a következő faluig meneteltette katonáit

► li irigis ŝarĝaŭtojn al la konstruejo: teherautókat irányított az építési helyre

2) *tr* járat, működtet

► irigi la horloĝon: járatja az órát, működteti az órát

► irigi la motoron: járatja a motort

irilo: gólyaláb *szin* paŝtango, stilzo 2

► marŝi per iriloj: gólyalábon jár

► uzi la proprajn irilojn: *tréf* lábbusszal megy

iro-reiro: ide-oda járás

► iro-reiro de piŝto: dugattyú ide-oda járása

► bileto por iro-reiro: *vsút* menettérti jegy

iro-reira: *mn* oda-vissza, retour

aliri: **1** *ntr* odamegy

► aliri demandon: kérdést megközelít

► aliri pli proksime: közelebb megy vmihez <al>

► kiu kuraĝe aliras, facile akiras^z: *közm* aki mer, az nyer

► nekonato aliris al li: ismeretlen ment oda hozzá

2) *tr inf* hozzáfér

► aliri diskon, memorilon: lemezhez, memóriához hozzáfér

aliro: **1** odamenet, megközelítés

► lasi liberan aliron al la ĝardeno: szabad utat enged a kerthez

2) *inf* hozzáférés

alireblo, alirebleco: *inf* hozzáférhetőség, elérhetőség

alirejo: megközelítő út, odavezető út

►ĉiuj alirejoj al la reĝa palaco estas blokitaj: a királyi palotához vezető minden utat lezártak
 antaŭiri: **1)** *tr* vki v. vmi előtt megy v. jár
 ►la avangardo antaŭiras la armeon: az előőrs a sereg előtt halad
 ►la ĉeftamburisto antaŭiras la orkestron: a tamburmajor a zenekar előtt jár
2) *tr* vkit v. vmit <időben> megelőz v. előtte jár
 ►antaŭiri sian epokon: megelőzi korát
 antaŭiranto: elől haladó
 antaŭirinto: előd
 antaŭeniri: **1)** *ntr* előre megy
 ►li antaŭeniris ĝis la unua homo: előre ment az első emberig
2) *ntr* átv halad, fejlődik
 ►nia afero antaŭeniras: halad az ügyünk
 antaŭeniro: előremenetel, haladás
 ĉirkaŭiri: **1)** *tr* körbejár
 ►la dancantoj ĉirkaŭiris la fajron: a táncolók körbejárták a tüzet
2) *tr* megkerül
 ►ĉirkaŭiri obstaklon: akadályt megkerül
 ►la malamiko ĉirkaŭiris niajn trupojn: az ellenség megkerülte csapatainkat
 ĉirkaŭiro: körbejárás, megkerülés
 ►fari ĉirkaŭiron: kerülőt tesz
 ►sen ĉiaj ĉirkaŭiroj: minden teketória nélkül
 deiri: *ntr* elmegy, eltávolodik vhonnan <de>
 ►deiri de siaj principoj: eltávolodik az elveitől
 ►ne deiru de ĉi tiu loko: ne menj el erről a helyről
 disiri: *ntr* széteszlik, különböző irányokba távozik
 ►la amaso disiris: a tömeg széteszlott
 ►la vojo tie disiras en kvar direktojn: az út ott négyfelé szakad
 ekiri: *ntr* elindul
 ekirigi: *tr* elindít
 ekirigilo: *tech l.* startigilo
 eliri: **1)** *ntr* kimegy, kifelé távozik
 ►li eliris, sed baldaŭ revenos: kiment, de hamarosan visszajön
 ►tio eliris el mia kapo: ez kiment a fejemből
 ►vaporo eliris tra la fenestro: gőz szállt ki az ablakon
2) *ntr* leszáll, kiszáll <járműből>
 ►eliri el la buso: leszáll a buszról
 ►eliri el sia aŭto: kiszáll a kocsijából
3) *ntr* átv kijut, kivergődik <nehéz helyzetből>
 ►eliri el malespera situacio: reménytelen helyzetből kijut
4) *ntr* átv megjelenik <közönség előtt>
 ►la libro eliros sekvamonte: a könyv a következő hónapban jelenik meg
 ►li estas tro juna, por eliri publike: túl fiatal ahhoz, hogy megjelenjen a közönség előtt
5) *ntr* átv kiindul, ered vmiből v. vhonnan
 ►ni eliru el la fakto: induljunk ki abból a tényből
 ►lia familio eliris el germanoj: családja németektől származik
6) *ntr* átv <ajtó, ablak> néz vhova <al>
 ►ĉi tiuj fenestroj kaj pordo eliras al la strato: ezek az ablakok és ez az ajtó az utcára néz
 elira: **1)** kimenő, kiinduló
2) *mn inf vill eltr* kimenő, output
 eliro: **1)** kimenés, kimenetel, kimenet
2) kiszállás <járműből>
3) *eltr vill inf* kimenet, output
 ►datuma eliro: adatkimenet
 Eliro: *bibl* Kivonulás könyve, Mózes második könyve

elirejo: **1)** kijárat
 ►aŭtovoja elirejo: *közl* autópálya-kijárat
 ►elirejo de la domo: a ház kijárata
2) kiút
 ►ne trovinte elirejon, li mortigis sin: mivel nem talált kiutat, öngyilkos lett
3) *inf* felfüggesztő utasítás, exit
4) *eltr* kimenet, output
 eniri: **1)** *ntr* bemegy
 ►eniri la domon: bemegy a házba
 ►eniri en la ĉambron: bemegy a szobába
2) *ntr jm* beszáll
 ►eniri en la trajnon: vonatra száll
 ►eniri kaleŝon: hintóba száll
3) *ntr* átv bejut, belép, bekerül <új közegbe>
 ►eniri en la altan societon: bekerül az előkelő társaságba
 ►eniri en la militon: belép a háborúba
 ►eniri la benediktanan ordenon: *kr* belép a bencés rendbe
 ►eniri la parlamenton: bejut a parlamentbe
 ►eniri marĉadadon: alkuba bocsátkozik
 ►novaj vortoj eniris Esperanton: új szavak kerültek az eszperantóba
 eniro: **1)** bemenés, bemenet, bevonulás, bejárás
2) *fn vill eltr inf* bemenet, input
 ►datuma eniro: adatbemenet
 enira: **1)** bemenő, bemeneti
2) *mn vill eltr inf* bemeneti, input
 enirejo: **1)** bejárás
 ►artista enirejo: művészbejáró
 ►aŭtovoja enirejo: *közl* autópálya-bejárás
 ►enirejo al ĝardeno: kerti bejárás
 ►enirejo por aktoroj: színészbejáró
 ►enirejo por dungitoj: gazdasági bejárás
 ►enirejo por la publiko: közönségbejáró
 ►personara enirejo: személyzeti bejáró
2) *inf* belépési pont, entry
3) *eltr* bemenet, input
 flankeniri: *ntr* félrevonul, félremegy
 foriri: **1)** *ntr* elmegy, távozik
 ►foriri adiaŭŝpare: angolosan távozik
 ►foriri en la vastan mondon: világgá megy
 ►foriri en paco: békében távozik
 ►foriri estas iomete morti: elutazni annyi, mint egy kicsit meghalni
 ►foriri kiel trablovo sub pordo: elillan, elsompolyog
 ►foriri kun malplenaj manoj: üres kézzel távozik
2) *ntr* átv eltávozik <az élők sorából, elhunyt>
 ►foriri el la mondo de l' vivantoj: távozik az élők sorából
 foriro: **1)** távozás
2) *átv* vkinek az elhunyt
 ►okaze de la foriro de via patrino: édesanyja elhunyt alkalmából
 foririnto: *fn* elhunyt
 ĝisiri: *x* elmegy vmeddig <n, ĝis>
 ►ĝisiri la stratofinon: elmegy az utca végéig
 ►ĝisiri sian vojon: végigmegy az útján
 kuniri: *ntr* elkísér vkit <kun>, vkivel megy
 laŭiri: *tr* vmi <n> mentén megy v. halad
 ►laŭiri la koridoron: végigmegy a folyosón
 ►laŭiri la riveron: a folyó mentén halad
 malsupreniri: *ntr* lemegy
 ►la kurteno malsupreniris: lement a függöny
 ►malsupreniri de la monto: lemegy a hegyről

malsuprenirejo: lejárát
 misiri: *ntr átv* félremegy, félresiklik, rossz irányba megy
 neirata: járatlan
 ▶neirata vojo: járatlan út
 neirebla: nem járható, járhatatlan
 ▶neirebla vojo: járhatatlan út
 netrancia: **1)** nem átmenő, nem áthaladó
2) nem átmeneti, állandó
3) *nyt* tárgyatlan, határozatlan *szin* netransitiva **1**
 postiri: **1)** *tr* vki <n> után megy, követ vkit
 ▶postiri, por spioni lin: követi, hogy kémkedjen utána
 ▶tri vagonoj postiris la lokomotivon: három kocsi ment a mozdony után
2) *átv* követ
 ▶ĉi tiu granda homo ne havis postirantojn: ennek a nagy embernek nem voltak követői
 preteriri: *x* elmegy v. elhalad vmi v. vki mellett <n>, elkerül v. megelőz vmit v. vkit
 ▶preteriri la kalikon: elkerüli a keserű poharat
 ▶preteriri la parkumitajn aŭtojn: elhalad a parkoló autók mellett
 ▶preteriri la promenantojn homojn: megelőzi a sétáló embereket
 ▶tio preteriris vian atenton: ez elkerülte a figyelmét
 preteriranto: járókelő
 preterirejo: *közl* elkerülő út
 reiri: **1)** *ntr* visszatér, visszamegy
 ▶reiri al la deirpunkto: visszamegy a kiindulási pontra
 ▶reiri al la temo: visszatér a témára
2) *ntr* újra elmegy
 ▶mi reiros tien la venontan semajnon: a jövő héten újra elmegyek oda
 re-eniri: *ntr* újra bemegy
 reniri: *ntr ex l.* reiri **1**
 retroiri: *ntr* hátrál, tolat
 ▶la aŭto retroiris en la parkumejon: a kocsi betolatott a parkolóba
 ▶li retroiris el la ĉambro sen returni sin: kihátrált a szobából anélkül, hogy megfordult volna
 senelira: **1)** kijárat nélküli
2) *átv* kilátástalan
 ▶senelira situacio: kilátástalan helyzet
 senelirejo: **1)** *közl* zsákutca
2) *átv* zsákutca, kilátástalan helyzet
 subiri: *ntr* vmi alá megy v. kerül
 ▶kvar ŝipoj subiris pro la bombardado: négy hajó elsüllyedt a bombázás következtében
 ▶la subakvisto subiris sub la ŝipon: a búvár a hajó alá merült
 ▶la suno subiris: lement a nap
 subirejo: *közl* aluljáró
 supreniri: *ntr* felmegy
 ▶li supreniris en la subtegmenton: felment a padlásra
 suriri: *ntr* rámegy vmire, felmegy vmire
 ▶la kato suriris la tegmenton: a macska felment a tetőre
 ▶li suriris novan vojon: új útra tért
 ▶ne suriru la gazonon: ne lépj a fűre
 ▶suriri sur la tabulojn: a világot jelentő deszkákra lép <színész lesz>
 trairi: *tr* átmegy, keresztülmegy vmin <n>
 ▶trairi la muron: átmegy a falon
 ▶trairi la placon: átmegy a téren
 trairebla: áthatolható, átjárható
 ▶trairebla arbaro: áthatolható erdő
 ▶trairebla marĉo: átjárható mocsár

trairejo: átjáró
 transiri: *tr* átmegy <másik oldalra, vmin túlra>, átlép, túlmegy rajta
 ▶certan limon vi ne devus transiri: bizonyos határt nem kellene átlépned
 ▶transiri la landlimon: átmegy az országhatáron
 ▶transiri la riveron: átmegy a folyó másik oldalára
 ▶transiri Rubikonon: átmegy a Rubikonon
2) *ntr átv* áttér, átáll
 ▶ni transiru al la tagordo: térjünk a tárgyra
 ▶transiri al kontraŭofensivo: *kat* ellentámadásba lendül
 ▶transiri al la afero: a dologra tér
 ▶transiri al la alia partio: átáll a másik párthoz
 ▶transiri de unu temo al la alia: átvált egyik témáról a másikra
 ▶transiri en fremdajn manojn: idegen kézre kerül
 ▶transiri en fremdan posedon: idegen tulajdonba kerül
3) *ntr átv* átalakul, átváltozik, átmegy <másik állapotba>
 ▶akvo transiras en vaporon: víz gőzzé alakul
 ▶la rano transiris en reĝidon: a béka királyfivá változott
 ▶transiri en fluidan staton: folyékony állapotba megy át
 transira: **1)** átmenő, áthaladó *l.* transira trafiko
2) átmeneti
 ▶troviĝi en transira stato: átmeneti állapotban leledzik
 ▶transira probableco: átmeneti valószínűség
3) *nyt* tárgyas, határozott *szin* transitiva **1**
 transiro: **1)** átmenés, átmenet, átállás
 ▶malfidela transiro al alia partio: másik párthoz való hűtlen átállás
 ▶transiro de riskoj: *gazd* kockázatszállítás
 ▶transiro de vadejo: gázlón való átkelés
2) átalakulás
 ▶transiro el unu stato en alian: egyik állapotból a másikba való átalakulás
 transirebla: átjárható, leküzdhető
 ▶transirebla obstaklo: leküzdhető akadály
 ▶transirebla rivero: folyó, amelyen át lehet kelni
 transirejo: *közl* átkelőhely
 ▶landlima transirejo: határátkelőhely
 ▶piedira transirejo: gyalogos átkelőhely
 alirkontrolo: *inf* hozzáférés-vezérlés, hozzáférés-szabályozás *szin*
 atingokontrolo
 alirvojo: *közl* bekötőút, megközelítő út, felhajtó
 ▶alirvojo de aŭtovojo: autópálya-felhajtó
 irpova: *orv* járóképes
 ▶irpovaj invalidoj: járóképes rokkantak
 deirloko: kiindulási hely
 deirpunkto: kiindulási pont
 elirmalpermeso: *pol* kijárási tilalom *szin* kurfo
 elirpovumo: *tech* leadott teljesítmény
 elirpunkto: kiindulópont
 elirvizo: kiutazóvízum, kiutazási vízum
 elirvojo: **1)** *közl* kivezető út
 ▶elirvojo de aŭtovojo: autópálya-lehajtó
2) *átv* kiút
 ▶mi ne havas alian eliron: nincs más kiút számomra
 ▶trovi elirvojon: kiutat talál
 enirbileto: belépőjegy
 enirnumero: *knyv* gyarapodási szám <könyvtár>
 enirpago, enirprezo: belépési díj, belépti díj
 enirpovumo: *tech vill* teljesítményfelvétel
 enirvizo: beutazóvízum, beutazási vízum
 enirvojo: *közl* bevezető út

irbastono: gólyaláb *szin* stilzo
irkomisio: bevásárlás megbízásból
►plenumi irkomisiojn: bevásárlásokat végez megbízásból
irmaniero: járásmód
►li havas strangan irmanieron: fura járása van
irmezurilo: *közl* lépésszámláló, távolságmérő *szin* pašnombrilo
iršnuro: *hajó* lábalókötel, talpkötél *szin* piedšnuro, piedportilo
reiro-kodo: *inf* vissza a sor elejére, kocs vissza, CR
l.m. anasiri, ĉieliro, ekvojiri fazotransiro, hejmeniri, inversiri,
kontroliro, militiro, piediri, rabi-ro, radiri, randiri, rondiri, savelirejo,
ŝipiri, ŝteliri, viciri, vojiri, stilziri, zigzagiri
| **Irak/o** *geo pol* Irak <IQ>
irakano: *fn* iraki
| **Iran/o** *geo pol* Irán <IR>
iranano: *fn* iráni
| **Iravad/o** *geo* Iravádi, Irrawaddy <folyó>
| **iredent/a** *pol* irredenta <idegen uralom alatt levő>
►iredenta teritorio: idegen uralom alatt levő terület
iredentismo: *pol* irredentizmus
►iredentisma partio: irredenta párt
iredentisto: *pol* irredenta
| **Iren/o** Irén <utónév>
| **Irene/o** Iréneusz <utónév>
| **Irian/o** *geo* Irian Jaya <ID>
| **irid/o** *növ* írisz, nőszírom <Iris>
►flava irido: mocsári nőszírom, sárga nőszírom, sárgaliliom <I.
pseudacorus>
►iridacoj: nőszíromfélék <Iridaceae>
| **iridi/o** *kém* irídium <Ir>
| **irigaci/o** *agr* öntözés
irigaci: *tr agr* öntöz
irigacia: *agr* öntözéses
►irigacia kultivado: öntözéses növénytermesztés
| **irigator/o** *l.* klisterilo
| **iris/o** *anat* szivárványhártya, íris
irisito: *orv* szivárványhártya-gyulladás, iritis
irisektomio: *orv* a szivárványhártya egy részének eltávolítása,
iridectomia
irisokoriodito: *orv* szivárványhártya- és érhártyagyulladás,
iridochorioiditis
irisotomio: *orv* a szivárványhártya behatása, iridotomia
| **Iris/o** *mit* Írisz
| **irit/i** **1)** *tr* ingerel, bosszant, idegesít, irritál
2) *tr orv* irritál, ingerel
irito: *pszi orv* ingerület
iritigema: ingerlékeny
iritigemo: ingerlékenység
| **iriz/i** *tr* szivárványszerűvé tesz, irizál
iriza: irizáló, szivárványszerű, szivárványszínekben játszó
| **Irland/o** **1)** *geo* Ír-sziget
2) *geo pol* Írország <IE> vö. Ejro, Erino, Hibernujo
►Nord-Irlando: *geo pol* Észak-Írország <GB>
irlanda: *mn* ír
irlandano: *fn* ír
irlandgaela: *mn nyt* ír gael, ír kelta <ga>
| **irokez/o** *fn* irokéz
irokeza: *mn* irokéz
►irokezaj triboj: irokéz törzsek
| **Irm/o** Irma <utónév>
| **ironi/o** **1)** *ir* irónia

►tragika ironio: tragikus irónia
2) *ált* irónia, gúny
►paroli ironie: ironikusan v. gúnyosan beszél
►sokrata ironio: szókratészi irónia
3) *átv* irónia
►ironio de la cirkonstancoj: a körülmények iróniája
►ironio de la sorto: a sors iróniája
ironia: ironikus, gúnyos
ironii: *ntr* ironizál, gúnyolódik
| **Irtis/o** *geo* Irtis
| **-is** -tt <a múlt idő jele>
►Hungario estis, estas kaj estos: Magyarország volt, van és lesz
►li veturis al sia onklo kaj restadis tie du semajnojn: nagybátyjához
utazott, és két hétig tartózkodott ott;
is: *ntr ritk* volt <létigeként> *szin* estis
►kis' is, sed kiu kisis?: csók volt, de ki csókolt?
ise: a múltban
►ise mi ankoraŭ povis kuri: a múltban még tudtam futni
is-tempo: *nyt* múlt idő *szin* preterito
| **is** *l.* diesa
iso: *zene* kereszt *szin* dieso
►kvaronduta iso: negyedhangot emelő jel
►trikvaronduta iso: háromnegyedhangot emelő jel
isigi: *tr zene* hangot feleml
isigo: *zene* felemlés
►isiga signo: <hangmagasságot> emelő jel, kereszt
isis: *l.* dudiesa
isgamo: *zene* kereszt hangnem
| **Isaak/o** *bibl* Izsák
| **Isaĥar/o** *bibl* Izsakhár, Issakár
| **isat/o** *l.* izatido
| **ISBN** *röv* Internacia Sistema Bibliografia Numero
ISBN-kodo: *knyv* ISBN-kód
| **ISDN** *röv inf* Servo-Integra Cifereca Reto
►ISDN-aliro: ISDN-hozzáférés
►ISDN-telefono: ISDN-telefon
| **Isel/o** *geo* Ijssel <folyó>
Isela Lago: *geo* IJssel-tó
| **Iskariot/o** *bibl* Iskáriótes
►Judaso Iskariota: Iskáriótes Júdás, Júdás Iskáriótes
| **iŝemi/o** *orv* vértelenség, iszkémia, ischaemia
| **iskemi/o** *l.* iŝemio
| **iski/o** *anat* ülőcsont, os iscii
| **iskiat/o** *anat* ülőideg, nervus ischiadicus *szin* iskia nervo
iskiatalgio: *orv* ülőidegzsába, isiász, ischias *szin* iskia neŭralgio
| **islam/o** *iszl* iszlám
islama: *mn* iszlám
►islama kulturo: iszlám kultúra
islamano: *iszl* muzulmán, muszlim, mohamedán
islamigi, islamanigi: *tr iszl* iszlamizál
islamismo: *pol* iszlamizmus
islamisto: *pol* iszlamista vö. islamano
islamofobio: *pszi pol* iszlámmellenesség, iszlamofóbia
| **Islamabad/o** *geo* Iszlámábád
►Islamabado estas la ĉefurbo de Pakistano: Iszlámábád Pakisztán
fővárosa
| **Island/o** **1)** *geo* Izland <sziget>
2) *geo pol* Izland <IS>
islanda: *mn nyt* izlandi
islandano: *fn* izlandi

|-ism- **1**) *vall fil* -izmus *l.* budhismo, ideismo, kristanismo, marksismo, materiismo, spiritismo, utilismo
2) *pol* -izmus *l.* carismo, imperiismo, republikismo, stalinismo
3) *műv* -izmus *l.* dadaismo, ekspresismo, klasikismo, kubismo, impresiismo, punktismo
4) *nyt* -izmus *l.* anglismo, francismo, germanismo, hungarismo
5) -izmus <cselekvés-, tevékenységmód> *l.* diletantismo, jurnalismo, oportunismo praktikismo, utilismo, vandalismo, vegetarismo
6) *orv* -izmus <mérgezés> *l.* alkoholismo, botulismo, morfinismo, plumbismo, saturnismo
7) *tud* -izmus <jelenség> *l.* magnetismo, parazitismo, tektonismo; ismo: izmus
►oni malfacile orientiĝas pri la diversaj modaj ismoj: az ember nehezen igazodik el a különböző divatos izmusok között
| **Ismail/o** Izmail <utónév>
ismailano: *iszl* ismailita
| **Is/o** tört *geo* Isszosz *szin* Isso
| **isolep/o** *l.* izolepido
| **Israel/o** *geo pol* Izrael <IL>
israelano: *fn* izraeli
israela: *mn* izraeli
►israela arabo: izraeli arab
| **Iss/o** *l.* Iso
| **-ist- 1)** -ista <foglalkozás, tartós, gyakori tevékenység> *l.* aütisto, biciklisto, falsisto, ĝardenisto, hejtisto, poŝtisto, pafisto, ŝtelisto, verkisto
2) -ista <elmélet, iskola, tan, vallás híve> *l.* budhismo, esperantisto, fundamentisto, hitleristo, impresionisto, utopiisto
| **Istanbul/o** *geo* Isztambul
| **istm/o 1)** *geo* földszoros, isztmosz *szin* terkölo
2) *anat* nyak, szoros, szűkület, isthmus
►faŭcia istmo: torokszoros, isthmus faucium
►tiroida istmo: pajzsmirigyszűkület, isthmus thyroideae
| **Istri/o** *geo* Isztria
| **Iŝmael/o** *bibl* Ismáel, Jismáél, Izmael
| **Iŝtar/o** *vall* Istár
| **-it-¹** szenvedő előidejű melléknévi igenév
►bakita: megsütött
►li estis naskita en la sama jaro: ugyanabban az évben született
►posedita ne plu estas posedata: a birtokolt most már nem birtokolt
►preparita: előkészített
-ite: *hsz* szenvedő előidejű határozói igenév
►kuirite la supo tuj venis sur tablon: miután megfőzték, a leves azonnal asztalra került
►li venis al mi tute neatendite: teljesen váratlanul jött hozzám
►transportite per ŝipoj, la armeo plumarŝis: miután hajókkal átszállították, a sereg tovább menetelt
-ito: *fn* <főnévi használatú> szenvedő előidejű főnévi igenév
►arestito: *fn* letartóztatott
►kaptito: fogoly
►konvertito: *fn* megtért
-itaĵo: *l.* jungitaĵo, konfiditaĵo, konfitaĵo, meritaĵo, precipitaĵo, vomitaĵo
-iteco: *l.* baziteco, bonedukiteco, civiliziteco, dediĉiteco, edukiteco, harditeco, instruiteco, kaptiteco, malfermiteco
| **-it-¹** *orv* -gyulladás, -itis *szin* brulumo, inflamo *l.* apendicito, bronĥito, laringito, oftalmito, pleŭrito
| **-it-¹** *kém* -it <szervetlen, oxigéntartalmú savak és sók> *l.* fluorapatito fosfito, hipofosfito, metafosfito
| **Itak/o** tört *geo* Itaka

| **ital/o** *fn* olasz
itala: *mn nyt* olasz <it>
italismo: *nyt* italianizmus
Italujo, Italio: *geo pol* Olaszország, Itália <IT>
| **italik/a** *mn nyt* itálus
►italikaj lingvoj: itálus nyelvek
| **iteraci/o 1)** *ir* szóismétlés, iteráció
2) *mat inf* iteráció, ismétlés, szukcesszív iteráció
►komenckondiĉa iteracio: AMÍG-ciklus
iteracii: *tr mat inf* iterál, megismétel
| **iterativ/o** *nyt* gyakorító igeszemlélet, gyakorító aspektus *szin* ripeta aspekto
| **iterbi/o** *kém* itterbium <Yb>
| **itiner/o 1)** útvonal, útirány *szin* kurso 2, raŭto
2) *geo* útvonalterv
3) *vsút* vágányút, útvonal
| **-itol-** *kém* -itol <cukoralkohol> *l.* galaktitolo, glukitolo, heksitolo, pentitolo, ribitolo, tetritolo
| **itri/o** *kém* ittrium <Y>
| **iu 1)** valaki
►iu vokis vin telefone: valaki telefonon keresett
►iu, kiu bone konas vin: valaki, aki jól ismer téged
►iun mi vidis antaŭ la pordo: valakit láttam az ajtó előtt
2) valamelyik, egy bizonyos
►iu el la tabloj: valamelyik asztal
►iu el ni: valaki közülünk
►iu inter viaj amikoj: valaki a barátaid között
►iun belan tagon: egy szép napon
►iu Petro volas paroli kun vi: egy bizonyos Péter beszélni akar veled
►iu planto havas tiajn florojn: valamelyik növénynek ilyen virágai vannak
►iu via konato volas vidi vin: valamelyik v. egyik ismerősöd látni kíván
iu ajn: **1)** akárki, bárki
►iu ajn serĉos min, mi ne estas hejme: bárki is keres, nem vagyok itthon
2) bármely, bármelyik, akármelyik
►iun ajn krajonon vi povas uzi: bármelyik ceruzát használhatod
►iu ajn veturilo konvenas al mi: bármelyik jármű megfelel nekem
iu alia: más valaki
| **-iv-** -képes <vmire képes> *szin* -pova, -kapabla *l.* asociiva, daŭriva, elvokiva, konduktiva, kreiva, pagiva, paroliva, produktiva, sentiva
| **Iv/o** Ivó <utónév>
| **Ivan/o** Iván
| **-iz- 1)** <alkalmaz vmit> *l.* gluizi, kuprizi, najlizi
2) <vmivel ellát> *l.* butonizi, elektrizi
3) <vki módszerét alkalmazza> *l.* faradizi, galvanizi, pasteŭrizi, rentgenizi
| **Izabel/o** Izabella vö. Elizabeto
| **izatid/o** *növ* csülleng <Isatis>
►tinktura izatido: festő csülleng <I. tinctoria> *szin* vajdo 1
| **izatis/o** áll sarki róka, jegesróka <Alopex lagopus> *szin* arkta vulpo
| **Izebel/o** *bibl* Jézabel, Jezábel
| **Izengrin/o** *ir* Ysengrin, Isegrim
| **izentrop/a** *fiz* izentropikus, izentrópiás
izentropo: *fiz* izentrópia
| **Izer/o 1)** *geo* Isère <franciaországi folyó és megye>
2) *geo* Yser, IJzer <belgiumi folyó>
| **Izidor/o** Izidor <utónév>

| **Izis/o** *vall* Iszisz, Isis
| **Izmir/o** *geo* Izmir
| **izo-** *kém* izo- <izomer> *l.* izobutano
| **izobar/o 1)** *fiz* kém izobár <elem>
▶ izobara šanĝo: izobár változás
2) *met* izobár
| **izobat/o** *geo* mélységvonal, izobát
| **izocel/a** *mat* egyenlő szárú <háromszög> *szin* egallatera
| **izodinam/o** *fiz* egyenlő térerősségű v. izodinamikus görbe
| **izoelektr/a** *vill* izoelektromos, izovillamos
▶ izoelektra punkto: izoelektromos pont
| **izoglos/o** *nyt* izoglossza
| **izogon/o** *geo* *fiz* izogónvonal, izogona, izogonális görbe
| **izohel/o** *met* izohel
| **izohips/o** *geo* *fiz* magassági szintvonal, izohipsza
| **izoklin/o** *geo* *fiz* izoklina, izoklinális vonal
| **Izokrat/o** *tört* Iszokratész, Isocrates
| **izokron/a** *tud* egyidejű, izokrón
izokroneco: *tud* egyidejűség, izokrónia
| **izol/i 1)** *tr* elszigetel, elkülönít
▶ izoli leprulon: leprást elkülönít
▶ li izolís sin en sia kampara domo: elszigetelte magát vidéki házában
▶ izoli substancon el ĝia kombinaĵo: anyagot elszigetel vegyületéből
2) *tr* *tech* szigetel
▶ izoli konduktilon: vezetőt leszigetel
▶ izoli kontraŭ bruo: zaj ellen szigetel
izola: **1)** szigetelő
▶ izola bendo: szigetelőszalag
▶ izola materialo: szigetelőanyag
2) *nyt* izoláló
▶ izola lingvo: izoláló nyelv
izolaĵo: *tech* szigetelés
▶ kontraŭvarma izolaĵo: hőszigetelés
▶ elektra izolaĵo: villamos szigetelés
izoleco, izoliteco: elszigeteltség, izoláltság, izoláció
izolejo: elszigetelt hely
▶ vivi en izolejo: elszigeteltségben élni
izoliĝi: **1)** *ntr* elszigetelődik
2) *átv* elidegenedik
izolilo: *tech* szigetelő, szigetelőanyag
izolismo: *pol* izolacionizmus
izolisto: *pol* izolacionista
izolita: **1)** elszigetelt
2) *tech* szigetelt
3) *mat* izolált
hidroizola: *ép* vízszigetelő
solizolo: elszigeteltség, magány
izolbendo, izolrubando: *tech* szigetelőszalag
izolĉapeto: *tech* szigetelősapka
izolĉelo: magánzárika
izolĉeno: *vill* szigetelőlánc
izoldifekto: *vill* szigetelési hiba
izolganto: védőkesztyű
izolindikato: *vill* szigetelésvizsgáló <műszer>
izolkordono: rendőri kordon
izolmetro: *vill* szigetelésmérő, megger
l.m. aerizolita, hidroizola, sonizoli, varmizoli
| **Izold/o** Izolda <utónév>
| **izolepid/o** *növ* Isolepis

| **izomer/o** *fn* kém izomer
izomera: *mn* kém izomer
izomereco: *kém* izoméria <tulajdonság>
▶ optika izomereco: optikai izoméria
▶ spaca izomereco: térbeli izoméria, sztereoiszoméria
izomerismo: *kém* izoméria <jelenség>
stereoizomerio: *kém* sztereoiszoméria, térizoméria
| **izometr/a** *mat* izometrikus, egyenlő mértékű v. méretű
izometrio: *mat* izometria
| **izoplet/o** *tud* izopléta <egyenlő értékek vonala>
| **izopod/oj** *áll* ászkarakok <Isopoda>
| **izopren/o** *kém* izoprén
izoprenoido: *kém* izoprenoid, izoprénvázas vegyület
| **izopter/oj** *áll* természetek <Isoptera>
| **Izor/o** Izsó <utónév>
| **izoterm/o** *fiz* izoterma, izoterm vonal v. görbe
izoterma: *fiz* izoterm, izotermikus, állandóan egyenlő hőmérsékletű
▶ izoterma šanĝo: izotermikus változás
| **izospin/o** *fiz* izospin, izotópspin
| **izoton/a** *fiz* kém izotóniás, izotonikus, azonos ozmotikus nyomású
| **izotop/o** *kém* izotóp
▶ radioaktiva izotopo: radioaktív izotóp
izotopa: *kém* izotóp-, izotópos
izotoptombejo: *ip* izotóptemető
| **izostaz/o** *geo* izosztázia
| **izotrop/a** *fiz* izotrop, izotropikus
izotropeco: *fiz* izotrópia
malizotropa, neizotropa: *fiz* anizotróp
malizotropeco, neizotropeco: *fiz* anizotrópia
| **Izrael/o 1)** *bibl* Izráel <Jákob>
2) *bibl* Izráel <zsidó törzsek>
3) *bibl* *geo* Izráel <ország>
Izraelidoj: *bibl* Izráel fiai, izraeliták
| **j** j <hang és betű>
jo: jé <betűnév>
| **-j** a többes szám jele
▶ altaj plantoj: magas növények
▶ kun bestoj: állatokkal
▶ en domojn: házakba
▶ homojn: embereket
▶ kiuj: kik, akik
| **ja 1)** hiszen, bizony, hát <ténylegesség hangsúlyozása>
▶ vi ja konas min: hiszen ismer engem
▶ mi ja maljuniĝis: én bizony megöregedtem
▶ kiu pagos? vi ja!: ki fizet? hát te!
2) jöllehet, bár, ugyan <megengedő mondatokban>
▶ vi ja estas malriĉa, tamen vi devas pagi: ugyan szegény vagy, de fizetned kell
▶ nia bovino ja mortis, tamen ĝia viando restis al ni: bár megdöglött a tehenünk, de a húsa megmaradt nekünk
jes ja: hát igen, de igen <állítás megerősítése>
▶ vi gajnis en la loterio! jes ja!: nyertél a lottón! hát igen!
▶ vi ne gajnis en la loterio! jes ja!: nem nyertél a lottón! de igen!
ne ja: dehogyis, hát nem, nem bizony
▶ vi gajnis en la loterio! ne ja!: nyertél a lottón! dehogyis!
▶ vi ne gajnis en la loterio! ne ja!: nem nyertél a lottón! hát nem! nem bizony!
| **jabiru/o** *áll* jabiru <Jabiru mycteria>
| **jaborand/o 1)** *növ* jaborándi, jaborándicserje <Pilocarpus> *szin* pilokarpo

2) *növ* közönséges jaborándicserje <P. jaborandi>

| **jacint/o** *ásv* hiacint, jácintkő

| **jad/o** *ásv* jadekő, zsedkő

| **jadeit/o** *ásv* jadeit

| **jadeitit/o** *ásv* jadeitit

| **Jadvig/o** l. Hedvigo

| **Jaf/o** *geo* Jaffa

| **Jafet/o** *bibl* Jáfet

jafetida: *nyt* jafetita

► jafetidaj lingvoj: jafetita nyelvek

► jafetida lingvoteorio: jafetita nyelvelmélet

| **Jagelon/o** *tört* Jagelló *szin* Jogajlo

► Jagelonoj: *tört* Jagellók, Jagelló-dinasztia *szin* Jogajlidoj

| **Jagi/o** *vill* <Hitetsugu> Yagi

| **jaguar/o** *áll* jaguár <Panthera onca>

| **jahurt/o** l. jogurto

| **jaht/o** 1) *hajó* jacht <üdülés>

2) *sp* *hajó* jacht <verseny>

jahtohaveno: *hajó* jachtkikötő

| **jak/o** *tex* zakó, kiskabát

► ceremonia jako: szmoking *szin* smokingo

► duvica jako: kétsoros zakó

► jako de pijamo: pizsamakabát

► kanada jako: rövid bunda, bélelt bekecs

► trikita jako: kardigán, kötött kabát *szin* trikjako

► unuvica jako: egysoros zakó

► vatita jako: vattakabát

jaketo: 1) *tex* ujjasmellény, pincérkabát

2) *knyv* könyvborító *szin* librojaketo

jaketklapo: *knyv* könyvfül, könyvborító füle

l.m. flosjako, frenezjako, ledjako, peltjako, savjako

| **jakarand/o** *növ* zsakarandafa <Jacaranda>

► mimozfolia jakarando: mimózalevelű zsakarandafa <J. mimosifolia>

| **Jakelin/o** Jacqueline <utónév> vö. Jakobino

| **Jakob/o** 1) *bibl* Jákob

2) Jakab <utónév> vö. Diego

► jakoba vojo: compostelai zárandokút

► La epistolo ĝenarala de Jakobo: *bibl* Jakab levele <Jak>

jakobano: *kr* jakobita

Jakobino: Jakobina <utónév> vö. Ĵakvino, Ĵakelino

jakobisto: *tört* jakobita

jakobulo: *ex kr* domonkosrendi l. dominikano

| **jakoben/o** 1) *tört* jakobinus

2) *átv pol* jakobinus <radikális baloldali>

jakobenismo: *tört* jakobinizmus

| **Jakobi/o** *mat* <Carl Gustav Jacob> Jacobi l. jakobia determinanto, matrico

| **jakt/o** l. jahto

| **jakut/o** *fn* jakut

jakuta: *mn nyt* jakut, szaha

Jakutujo, Jakutio: *geo pol* Jakutföld, Jakutia, Szaha <RU>

| **Jakuz/o** *jog* Jakuza <JP>

jakuzano: *jog* jakuzi <JP>

| **jakv/o** *növ* dzsekfrút, jákafa gyümölcs

jakvujo, jakvarbo: *növ* jákafa, dzsekfrút <Artocarpus heterophyllus>

| **jalap/o** 1) *növ* jalapa, jalapagyökér <Ipomoea purga>

► brazila jalapo: brazil gyomhajnalca <Merremia tubarosa>

► hindia jalapo: indiai jalapa <I. turpethum>

► šajnjlapo: nagy csodatölcsér, kosárkavirág <Mirabilis jalapa> *szin* mirfloro

2) *kém* jalapagyanta l. jalaprezino

jalaprezino: *kém* jalapagyanta, resina jalapae

| **Jalt/o** *geo* Jalta

| **jam** már

► jam antaŭe: már előtte

► jam de longe: már régóta

► jam estas tempo: már itt az ideje

► jam ne: már nem l. ne plu

► jam nun: már most

► jam preta: már kész

► ne jam: még nem l. ankoraŭ ne

jama: már meglevő, már megtörtént, már megvalósult

► jamaj atingoj: elért eredmények

► jamaj eventoj: megtörtént események

► jamaj klubanoj: akik már klubtagok

jam-esperantisto: *eo* aki már eszperantista

| **Jam/o** *geo* Dzsammu

Jamo kaj Kaŝmiro: *geo pol* Dzsammu és Kasmír <IN>

| **Jamajk/o** 1) *geo* Jamaica <sziget>

2) *geo pol* Jamaica <JM>

jamajka: *mn* jamaikai

► jamajka kreola: *nyt* jamaikai kreol

| **jamb/o** *ir* jambus

jamba: *ir* jambusos, jambikus

jambino: *eo ir* jambinó <jambikus sor végén plusz hangsúlytalan szótag>

sepjambo: *ir* hétütemű jambikus verssor

trijambo: *ir* háromütemű jambikus verssor, jambikus trimeter

l.m. ĥorjambo

| **jambos/o** *növ* jambóza, rózsaalma, mirtuszalma <Syzygium jambos>

| **Jamusukr/o** *geo* Yamoussoukro

► Jamsukuro estas ĉefurbo de Eburbordo: Yamoussoukro

Elefántcsontpart fővárosa

| **Jan/o** *mit* Janus

| **jang/o** *fil* jang vö. jino

| **Jangon/o** *geo* Rangun, Rangoon, Yangon

► Jangono estas la ĉefurbo de Birmo: Rangun Burma fővárosa

| **Jangzi/o** *geo* Jangce, Csangjiang, Csang-csiang *szin* Blua Rivero

| **janiĉar/o** *tört kat* janicsár

| **Janikul/o** *tört geo* Janiculum, Ianiculum

| **janki/o** *pej* jenki

| **Janmajen/o** *geo pol* Jan Mayen <NO>

| **Jansen/o** *kr* <Cornelius Otto> Jansenius

jansenismo: *kr* janzenizmus

jansenisto: *kr* janzenista

| **Januar/o** január

► la unua de Januaro: január elseje

► la unuan de Januaro: január elsején

| **japan/o** *fn* japán

japana: *mn nyt* japán <ja>

► Japana Maro: *geo* Japán-tenger

japaneca, japaneska: japános, japán stílusú, japán hangulatú

japanesko: 1) *ir* japaneszk <japán stílusú vers>

2) *műv* japán stílusú műtárgy

japanigi: 1) *tr pol* eljapánosít

2) *tr* japánra fordít

Japanujo, Japanio: *geo pol* Japán <JP>

|jar/o év

- astra jaro: *csill* csillagászati év
- buĝeta jaro: költségvetési év, gazdasági év
- eklezia jaro: *kr* egyházi év
- gregoria jaro: Gergely-naptár szerinti év
- jaron post jaro: minden évben, évente
- julia jaro: Julianus-naptár szerinti év
- junulo de dudek jaroj: húszéves ifjú
- kalendara jaro: naptári év
- lerneja jaro: *isk* iskola év
- pasinta jaro: múlt év
- raporta jaro: tárgyév
- sabata jaro, jaro de forlaso: *vall* szombatév, pihenőév
- sekvanta jaro, sekva jaro: következő év
- sidera jaro: *csill* sziderikus év
- teatra jaro: színházi év
- tropika jaro: *csill* tropikus év
- venonta jaro: jövő év
- jara: **1)** évenkénti *l.* ĉiujara
- 2)** egyévi *l.* unujara
- jari: *ntr* vmilyen évet írnak
- jaris 2000: 2000-et írtak
- jararo: korszak, évek sora
- centjara: százéves
- centjara jubileo: százéves évforduló, centenárium
- centjaro: *ex* évszázad *l.* jarcento
- centjariĝo: százévéssé válás, centenárium
- ĉi-jara: idej, ez évi
- ĉi-jare: idén, ebben az évben
- ĉiucentjara: százévenkénti
- ĉiudujara: kétévenkénti
- ĉiudujara konferenco: kétévenként megrendezésre kerülő konferencia
- ĉiujara: **1)** évenkénti
- 2)** *növ* évelő
- ĉiujara planto: évelő növény
- ĉiujare: évente, évenként
- duonjaro: félév
- duonjara: féléves, félévi
- kvaronjaro: negyedév
- kvaronjara: negyedéves, negyedévi
- laŭjara: éves, évenkénti
- laŭjaraj inspektoj: évenkénti ellenőrzések
- laŭjara raporto: éves jelentés
- miljaro: *ex* évezred *l.* jarmilo
- multjara, multajara: **1)** sokéves <időtartam>
- mia multjara laboro: sokéves munkám
- 2)** sokéves, öreg, régi <kor>
- mia multjara amiko: öreg barátom
- multjara domaĉo: régi viskó
- 3)** *növ* sokéves
- multjara planto: sokéves növény
- novjara: újévi
- novjaro: újév
- Novjartago: újév első napja
- plurjara: **1)** többéves
- 2)** *növ* többéves
- plurjara planto: többéves növény
- postajara: utána következő évi
- superjaro: szökőév

unujara: **1)** egyéves <kor, időtartam>

►unujara infano: egyéves gyermek

►unujara ekzilo: egyéves száműzetés

2) *növ* egyéves

►la tritiko estas unujara planto: a búza egyéves növény

unuajara: első éves

unuajarulo: elsőéves <*pl.* hallgató>

jaraĝa: esztendő, egy éves

►jaraĝa ŝafido: esztendő bérany

jarabono: éves előfizetés

jarcento: évszázad

jardeko: évtized

jarkvino: fél évtized

jarduono: *ex* félév *l.* duonjaro

jarfina: év végi

jarfoiro: nagyvásár, éves vásár

jarkolekto: *knyv* évfolyam <*pl.* folyóirat>

jarkomenca: év eleji

jarkunveno: éves gyűlés

►ĝenerala jarkunveno: éves közgyűlés

jarlibro: *knyv* évkönyv

jarmilo: évezred

jarmiliono: évmillió

jarnumero: évszám

jarraporto: éves jelentés, éves beszámoló

jarreveno: évforduló

jarringo: *növ* évgyűrű

jarŝanĝa: évbúcsúztató, évváltó

jarsojla: év eleji

jarsojle: az év küszöbén

jartempo: év szaka, évszak

►en ĉi tiu jartempo ni geedziĝos: az évnek ebben a szakában összeházasodunk

jarvolumo: *knyv* évfolyam <kötet>

l.m. favorjaro, lernojaro, lumjaro, lunjaro, pasintjara, provjaro, servojaro

|jard/o **1)** hajó keresztvitorlarúd, árbócf, vitorlafa

►antaŭa suba topvela jardo: előderék-alsóvitorlarúd

►antaŭa supra topvela jardo: előderék-felsővitorlarúd

►antaŭa suba bramvela jardo: elősudár-alsóvitorlarúd

►antaŭa supra bramvela jardo: elősudár-felsővitorlarúd

►antaŭa reĝvela jardo: előpózna-vitorlarúd, előroyal-vitorlarúd

►granda suba topvela jardo: főderék-alsóvitorlarúd

►granda supra topvela jardo: főderék-felsővitorlarúd

►granda suba bramvela jardo: fősudár-alsóvitorlarúd

►granda supra bramvela jardo: fősudár-felsővitorlarúd

►granda reĝvela jardo: főpózna-vitorlarúd, főroyal-vitorlarúd

►tria malsupra jardo: csupaszrúd, farárbc törzsrúd

►unua malsupra jardo: előtörzs-vitorlarúd

2) yard <0,914 m>

antaŭjardo: hajó előtörzs-vitorlarúd

grandjardo, ĉefjardo: hajó főtörzsvitorlarúd

postjardo: hajó hátsó keresztvitorlarúd

jardvelo: hajó keresztvitorla

jardvelaro: hajó keresztvitorlázat

jardlifto: hajó vitorlarúd-tartókötel

surjardraliko: hajó vitorlafa-szegélyző

l.m. bramjardo, reĝjardo, topjardo

|Jaren/o *geo* Yaren

►Jareno estas la ĉefurbo de Nauro: Yaren Nauru fővárosa

| **jarl/o** jarl <skandináv törzsfő, vezér>

| **Jaroslav/o** Jaroszláv

►Jaroslavo la Saĝa: *tört* Bölcs Jaroszláv

| **jaroviz/i** l. vernalizi

| **jasmen/o** jázmin, valódi jázmin <Jasminum>

►arbusta jasmeno: cserjés v. vesszős v. sárga jázmin <J. fructicans>

►grandflora jasmeno: himalájai jázmin <J. officinale f. grandiflorum>

►oficina jasmeno: orvosi v. fehér v. perzsa jázmin <J. officinale>

| **jasp/o** ásv jáspis

jaspí: *tr műv* márványoz, erez, márványmintával lát el

►jaspí libron: könyvet márványoz

jaspeca: márványos v. erezett mintázatú

►jaspeca marmoro: erezett márvány

jaspita: *műv* erezett, márványozott, márványos <erezetű>

jasponikso: ásv jaspónix

| **jaspis/o** ex l. jaspó

| **jašir/o** vall ép sintoista templom

| **jatagan/o** kat jatagán

| **jatrokemi/o** kém gysz jatrokémia

| **jaŭ/o** fn jao

jaŭa: *nyt* jao <man>

| **Jaund/o** geo Yaoundé

►Jaundo estas la ĉefurbo de Kamerunio: Yaoundé Kamerun fővárosa

| **Jav/o** geo Jáva <sziget>

java: *mn nyt* jávai <jv>

javano: *fn* jávai

| **Javan/o** bibl geo Jáván <Hellász>

| **Javaskript/o** inf JavaScript

| **Jave/o** bibl Jahve

Javeo Cebaot: *bibl* Jahve Cebaot

javeisto: *bibl* jahvista

| **jazig/o** tört jazig

| **jazion/o** növ kékcstillag <Jasione>

| **Jazon/o** mit Iaszón

| **je 1)** <határozatlan jelentéssel, melléknévi bővítmény>

►libera je eraroj: hibáktól mentes

►malsana je gripo: influenzás beteg

►riĉa je spertoj: tapasztalatokban gazdag

►sena je havaĵo: tulajdon nélküli

2) <főnév tárgyi bővítménye>

►kalkulo de Karolo je profito: Károly számítása nyereségre

►kredo je Dio: Istenben való hit

►lia atesto je kulpeco: bűnösség melletti tanúsága

►lia soifado je mono: pénzszomja

3) <órát jelölő sorszámnév>

►je la tria posttagmeze: délután háromkor

►je la 23a: 23 óraker

4) <fogott testrés>

►kapti je la brako: karon ragadja

►preni je la mano: kézen fogja

►tiri je la piedo: a lábánál fogva húzza

5) <egyéb: tárgy és határozószó>

►gravediĝi je ĝemeloj: ikerterhes lesz

►je la saviĝo de sia animo: lelke üdvére

►malsaniĝi je pulmito: tüdőgyulladásban megbetegszik

►je manetendo: kéznyújtásnyira

►veti je mono: pénzben fogad

| **Jebus/o** bibl Jebúsz, Jebuz <tkp. Jeruzsálem>

jebusido: *fn bibl* jebúsz, jebuzeus, jebuzita

| **Jehoaŝ/o** bibl Joás

| **Jehojad/o** bibl Jóhójada, Jójada, Jójadá

| **Jehoŝafat/o** bibl Jósáfát

►valo de Jehoŝafato: *geo* Jósáfát völgye

| **Jehov/o** bibl Jehova

►atestantoj de Jehovo: *kr* Jehova tanúi

jehovano, jehovisto: *kr* jehovista, russzelita

| **Jehu/o** bibl Jehu

| **Jehud/o 1)** bibl Júda <Jákob fia>

2) bibl Júda <Júda törzse>

| **Jehēzkel** bibl Ezekiel könyve, Ezékiel próféta könyve <Ez>

| **Jehēzkel/o** bibl Ezékiel, Ezekiel

| **jejun/o** anat éhbél, jejunum

| **jekci/o** *mat* leképezés *szin* jeto 3

bijekcio: *mat* kölcsönösen egyértelmű megfelelés, bijekció *szin* dissurfeto

bijekcia: *mat* egy-egyértelmű, bijektív *szin* dissurfeta

enjekcio: *mat* injekció *szin* disjeta

enjekcia: *mat* injektív *szin* disjeta

surjekcio: *mat* ráképezés, szűrjekció *szin* surfeto 2

surjekcia: *mat* ráképező, szűrjektív *szin* surfeta

| **Jekaterinburg/o** *geo* Jekatyerinburg

| **jelp/i** *ntr* vakkant

| **jemb/o** fn embu

jemba: *mn nyt* embu <ebu>

| **Jemen/o** *geo pol* Jemen <YE>

jemena: *mn* jemeni

jemenano: *fn* jemeni

| **jen 1)** íme!, lám!, nini!, nesze!, tessék! hát <figyelemfelhívás>

►ĉu vi serĉis min? jen mi estas!: kerestél? íme, itt vagyok!

►jen al vi!: nesze neked!

►jen bela laboro!: hát, szép kis munka!

►jen kiel bela bebo!: nini, milyen szép baba!

►jen la hoko: itt a bökkenő

►jen la tubero en la afero: itt a bökkenő, ez itt a bökkenő

►jen tia: hát ilyen, lám ilyen

►jen tiel: hát így, lám így

►jen ĉi tie viaj gantoj: itt van ni a kesztyűd

2) jen... jen... egyszer... másszor..., hol... hol... <két lehetőség alternatív érvényesülése>

►jen rozon, jen dianton ŝi ricevis: egyszer rózsát, másszor szegfűt kapott

►la knabino jen ploris, jen ridis: a kislány hol sírt, hol meg nevetett

►li prenis jen tion, jen alion: hol ezt, hol azt vette fel

jen kaj jen: néha-néha, időnként

jena: az alábbi, a következő

►jena ekzemplo klarigos al vi la aferon: az alábbi példa megvilágosítja előtte az ügyet

►mi povas doni al vi jenan konsilon: a következő tanácsot tudom adni neked

jene: így, imígyen, a következőképpen

►jene ni procedos: a következőképpen járunk el

►la tasko solveblas jene: a feladat imígyen oldható meg

jeno: a következő

►faru la jenon: csináld a következőt

►mi volas sciigi al vi la jenon: a következőt szeretném tudatni veled

| **jen/o** l. eno

| **Jener/o** *orv* <Edward> Jenner

| **Jenisej/o** *geo* Jenyiszej

►Jeniseja Golfo: Jenyiszej-öböl

| **jeniŝ/o** jeniŝ <cigány népcsoport tagja>

jeniŝa: *mn nyt* jeniŝ

| **jeralaŝ/o** *jték* orosz whist

| **Jeremi/a** *bibl* Jeremiás könyve, Jeremiás próféta könyve <Jer>

| **Jeremi/o** *bibl* Jeremiás

jeremiado: sirám, siráncokzás, jeremiáda

| **Jerih̃/o** *geo bibl* Jerikó

jerih̃orozo: **1)** *növ* jerikórózsa *l.* anastatiko

2) *növ* mexikói csipkeharaszt *l.* skvamfolia selaginelo

| **Jerik/o** *l.* Jerih̃o

| **jerikoroz/o** *l.* jerih̃orozo

| **Jerobeam/o** *bibl* Jeroboám

| **Jersin/o** *orv* <Alexandre> Yersin

► jersina bacilo: *bakt* Yersina

| **Jerusalem/o** *geo vall* Jeruzsálem

| **Jeruzalem/o** *l.* Jerusalemo

| **jes 1)** igen

► *ĉu vi venos kun mi?* jes: velem jösz? igen

► *jes, mi vidis lin:* igen, láttam

► *via jes estas necerta:* az igened bizonytalan

2) igenis

► *li jes povus veni helpi al mi:* igenis eljöhettett volna segíteni nekem

► *mi jes pagis la enirbileton:* igenis megfizettem a belépőjegyet

jes ja: de igen, dehogynem

► *ĉu li ne ricevis la libron?* jes ja: nem kapta meg a könyvet? de igen

► *vi ne lernis la lecionon?* jes ja: nem tanultad meg a leckét?

dehogynem

jesa: igenlő

► jesa respondo: igenlő válasz

► jesa voĉo: igen szavazat

► jese balanci la kapon: igenlően bólogat

jesi: *ntr* igent mond, igenel, helyesel

► *li jesis al la demando:* igent mondott a kérdésre

jesado: igenlés, helyeslés

jesigi, prijesi: *tr* igenel, helyesel

► *jesigu mian peton:* mondj igent a kérésemre

► *li ne jesigas lian aktivadon:* nem helyesli a tevékenységét

maljesi: *tr* tagad

jeskaze: amennyiben igen, igenlő válasz esetén

jes-ne-demando: *nyt* eldöntendő kérdés *szin* *ĉu-demando*, tuteca

demando

jesopinio: kedvező vélemény, pozitív vélemény

l.m. kapjesi

| **Jesaj/a** *bibl* Izajás könyve <Iz>, Ézsaiás próféta könyve <Ézs>

| **Jesaj/o** *bibl* Izajás, Ézsaiás

| **jesaul/o** *tört* kozákkapitány

| **Jesu/o** *kr* Jézus

► Jesuo el Nazareto: Názáreti Jézus

► Jesuo Kristo: Jézus Krisztus

► Sinjoro Jesu-Kristo: Úr Jézus Krisztus

► Societo de Jesuo, Kompanio de Jesuo: Jézus Társasága

► *laŭdata estu Jesuo Kristo:* dicsértessék a Jézus Krisztus

Jesueto: *kr* Jézuska

| **jeŝiv/o** *vall* jesiva, jesiba, talmudi főiskola

| **jet/o** *rep* sugárhajtású v. lökhajtásos repülőgép *szin* fuzaviadilo

jetlaco: *orv* időzóna-bágyadság

jetmotoro: sugárhajtómű *szin* reaktoro **1**

| **jeti/o** jeti <majomember>

| **Jez/o** *tört geo* Jészó <Hokkaidó>

| **jezuit/o 1)** *fn kr* jezsuita <szerzetes>

2) *pej* jezsuita, képmutató

jezuitejo: *kr ép* jezsuita rendház

jezuitismo: *pej* jezsuitizmus

| **ji/o** *fn* ji, loló

jia: *mn nyt* ji, loló <i>

| **Jid/o** *nyt* jiddis <yid> *szin* judgermana lingvo

| **Jiftaĥ/o** *bibl* Jefte

| **jin/o** *fil* jin vö. jango

| **jing/o** *áll* nyaktekercs <Jynx torquilla> *szin* koltordulo

| **Jiŝaj/o** *bibl* Isai

| **Joab/o** *bibl* Joáb

| **Joakim/o** Joachim <utónév>

| **Job/o** *l.* Ijobo

| **jod** jod <héber 'i' v. 'j' betű>

| **jod/o** kém jód <I>

jodi: *tr* kém jódoz, jóddal kezel

jodato: kém jodát

► jodata acido: jódsav

► perjodata acido: perjódsav

jodido: kém jodid

jodilo: kém jodilgyök

► hipojodita acido: hipojódossav

► jodila sulfato: jodil-szulfát

jodozo: kém jódóz

jodometrio: kém jodometria

| **jodl/i** *ntr zene* jódlizik

jodlo: *zene* jódli

| **jodoform/o** *gysz* jodoform

| **Joel** *bibl* Joel könyve <Jo>, Joél próféta könyve <Jóel>

| **Joel/o** *bibl* Joel, Jóel

| **jog/o** jóga

jogano: jógi

jogomajstro: jógamester

| **Jogajl/o** *tört* Jagelló *szin* Jagelono

Jogajlidoj: *tört* Jagellók, Jagelló-dinasztia *szin* Jagelonoj

| **jogurt/o** *gaszt* joghurt

► frukta jogurto: gyümölcsjoghurt

jogurtsupo: *gaszt* jogurtleves

| **Johan/o 1)** János

► La epistolo ĝenerala de Johano: *bibl* János levele <Jn>

► Sankta Johano Baptisto: *kr* Keresztelő Szent János

► Sankta Johano de la Kruco: *kr* Keresztes Szent János

► Sankta Johano Evangeliisto: *kr* Szent János evangélista

► Johano la Senlanda, Johano la Sentera: *tört* Földnélküli János

2) *bibl* János evangéliuma

Sankta-Johano: *geo* St. John's

► Sankta Johano estas la ĉefurbo de Antigvo-Barbudo: St. John's

Antigua és Barbuda fővárosa

Johaĉjo, Joĉjo: Janika, Jancsi, Jankó

► Joĉjo Pipro: Bors Jankó

► Obstina Joĉjo: *jték* keljfeljancsi *szin* leviĝpupeto, staremulo

Sankta-Johano: *geo* Saint John's

Johanino: Johanna

► Johanino de Napolo: *tört* Nápolyi Johanna

► Johanino, la virgulino de Orleano: *kr tört* Johanna, az orléans-i

szűz

Janjo: Hanna, Hanni

johanano: *kr tört* johannita

► Johanana Ordeno: Johannita Rend

| **Johanesburg/o** *geo* Johannesburg

| johimb/o növ johimbe, johimbin, szexcserje <Pausinystalia johimbe>

johimbino: *kém* johimbin, quebrachin

| jokan/o *gaszt* jokan

| Jokast/o *mit* Iokaszté

| Jokoham/o *geo* Jokohama

| jokozen/o *sp* jokozena <szumóbirkózó legmagasabb rangja>

| jokto- *tud* yocto-, jokto- <10⁻²⁴> vö. jota

| jol/o 1) *hajó* két- v. hárompárevezős csónak

2) *sp* hajó jolle

| Joland/o Jolánta, Jolán <utónév>

| Jomkipur/o *vall* jóm kippúr

| jon/o *fiz* ion *l.* anjono, katjono

►jona ligo: ionkötés, elektrosztatikus kötés

►negativa jono: negatív ion

jonigi: *tr fiz* ionizál

jonigilo: *fiz* ionizálókészülék

jonigo: *fiz* ionizáció

►joniĝa tensio: ionizációs feszültség

maljonigi: *tr fiz* iontalanít, deionizál

►maljonigita akvo: ioncserélt víz

fotojonigo: *fiz* fotoionizáció

jonkaptilo: *fiz* ioncsapda

| Jon/a *bibl* Jónás könyve, Jónás próféta könyve <Jón>

| Jon/o *bibl* Jónás

| Jonatan/o Jonatán <utónév>

| joni/o¹ *vall* jóni <teremtőerő jelképe> vö. lingamo

| joni/o¹ *kém* iónium *l.* ionio

| jonkvil/o növ jonquilla nárcisz <Narcissus jonquilla>

| jonosfer/o *csill fiz* ionoszféra

| Jonston/o *geo* Johnston <sziget>

►Jonston-atolo: Johnston-atoll

| jor/o *jm* hajó rep farolás, hirtelen irányváltztatás

jori: *ntr jm* hajó rep farol, kifarol *szin* flankengliti

| Jordan/o *geo* Jordán <folyó>

Jordanujo, Jordanio: *geo pol* Jordánia <JO>

Cisjordanio: *geo* Ciszjordánia

transjordan: *geo* Jordánon túli

| Jork/o *geo* York

►Jorka Kabo: York-fok

Nov-Jorko: **1)** *geo* New York <város>

2) *geo pol* New York <állam> <US>

| Jorkŝir/o *geo* Yorkshire

| jorub/o *fn* joruba

yoruba: *mn nyt* joruba <yor>

| Josu/o 1) *bibl* József, Józsué, Józsva

2) *bibl* József v. Józsué könyve <Józsv>

| Joŝij/o *bibl* Józsiás, Jósias

| jota *knyv* ióta <görög 'i' betű> *szin* joto

| jota- *tud* jotta- <10²⁴> vö. jokto

| jot/o 1) *l.* jota

2) *átv* ióta, jotta, nagyon kis mennyiség v. mérték

►eĉ joton ne: egy jottányit sem

►nek unu joto nek unu streketo forpasos de la leĝo: *bibl* egy ióta vagy egy vessző sem vész el a törvényből

jotismo: *nyt* jotacizmus

| Jov/o *mit* Jupiter

►per Jovo!: *isz* Jupiterre!

| jovial/a kedélyes, joviális *szin* gajema

| Jozef/o József

►Sankta Jozefo: *kr* Szent József

Joĉjo: Jóska, Józsi

Jozefino: Jozefin, Jozefina

| ju partikula

ju pli..., des pli...: minél jobban..., annál inkább...

►ju pli bela la ŝonĝo, des pli amara la vekiĝo: minél édesebb az álom, annál keserűbb az ébredés

►ju pli da aĉetantoj, des pli alta la prezo^Z: *közm* első kufár után megy fel a tojásnak ára

►ju pli da ĵuroj, des pli da suspekto^Z: *közm* aki sokat esküszik, annál inkább nem hisznek neki

►ju pli oni posedas, des pli oni avidas^Z: *közm* fősvénynek soha sem elég, többhöz mindig több kell

►ju pli radipe, des pli bone: minél gyorsabban, annál inkább jobb

►ju pli vi incitas min, des malpli mi havas emon respondi al vi: minél jobban bosszantasz, annál kevésbé van kedvem válaszolni

►mi des pli lin ŝatas, ju pli mi lin konas: annál jobban kedvelem, minél jobban ismerem

ju malpli..., des malpli...: minél kevesebbet..., annál kevésbé...

►homo estas des pli feliĉa, ju malpli da bezonoj li havas: az ember annál inkább boldog, minél kevesebb szükséglete van

►ju malpli la birdido movas sin, des malpli ĝi elfalos el la nesto: minél kevesebbet mozgolódik a madárfiók, annál kevésbé esik ki a fészekből

►ju malpli mi skribas, des malpli foruziĝos mia krajono: minél kevesebbet írok, annál kevésbé kopik a ceruzám

| juan/o ĵuan <pénznem>

| jube/o *kr ép* szentélyrekesztő, jubé

| jubil/i *ntr* ujjong, örvend, örvendezik

jubilo: ujjongás, örvendezés, jubiláció

| jubile/o 1) *vall* kürtölés esztendeje, örömmünnp

2) *kr* jubileumi búcsú

►jubilea jaro: szentév

3) jubileum, évforduló

►jubileo de lia pastreco: papságának jubileuma, papságának évfordulója

►geedza jubileo: házassági évforduló

jubilei: *tr* jubilál

jubileado: jubileum megünneplése, jubilálás

jubileulo: jubiláns

| jud/o *fn* zsidó

►eterne migranta judo: bolygó zsidó

juda: *mn* zsidó

judaro: zsidóság <a zsidók>

judejo: zsidó negyed, gettó *szin* judkvartalo

judismo: *vall* judaizmus

Judujo: **1)** *tört geo* Júda, Júdea

2) *geo* Júdea *szin* Judeo

kontraŭjudismo: antiszemitizmus

judgermana: *nyt* jiddis *szin* jida

judhispana: *mn* spanyol zsidó

►judhispana lingvo: ladino *szin* ladino

judkvartalo: zsidó negyed, gettó *szin* judejo

| judaism/o *l.* judismo

| judaiz/i *ntr* *vall* judaizál

►en Hispanujo oni ŝtiparumis la judaizantajn kristanojn:

Spanyolországban máglyán megégették a judaizáló keresztényeket

| Judas/o *bibl* Júdás

►Judas Iskariota: Iskáriótes Júdás, Júdás Iskáriótes, iskarióti Júdás, Karióti Júdás

► Judaso Makabeo: *vall tört* Júdás Makkabeus
 ► La epistolo ĝenerala de Judas: *bibl* Júdás levele <Júd>
 judasmono, judasmonero: **1)** *pej* judáspénz
2) *l.* lunario
 judasorelo: *növ* judásfülgomba <Hirneola auricula-judae>
| Jude/o *geo* Júdea
| Judit *bibl* Judit könyve <Jud>
| Judit/o Judit
| judezm/o *l.* ladino
| juft/o bagariabőr
| jug/o **1)** járom, iga *szin* jungarko
2) *tört* jugum <lándzsa, amely alatt a legyőzötteknek át kellett haladniuk>
3) *átv* iga, rabiga, szolgaság, alávetettség
 ► forskui, dejeti la jugon: lerázza az igát
 ► iri sub jugon: aláveti magát, magára veszi az igát
 ► jugo propravola ne estas malmola^Z: *közm* önként vállalt iga nem töri a nyakat
 ► kurbiĝi sub jugo: iga alatt görnyed
 ► li mem metis la kolon sub la jugon: maga hajtotta igába a fejét
 ► meti sur lin jugon: igába hajt
4) *vill* járom
 ► ferma jugo: zárójárom *szin* vekto **3**
5) *eltr* eltérítő tekeres
 jugi: **1)** *tr* járomba v. igába fog
2) *tr* *átv* leigáz
 jugaĵo: ökrös fogat <járomba fogott ökrök>
 jugbrako: *zene* járomkar
| jugland/o **1)** *növ* diófa <Juglans> *szin* juglandujo
 ► nigra juglando: fekete diófa, amerikai diófa <J. nigra>
 ► reĝa juglando: pompás v. közönséges v. nemes diófa, királydiófa <J. regia>
 ► juglandacoj: diófélék <Juglandaceae>
2) *növ* dió <termés> *szin* juglandonukso
 juglandujo, juglandarbo: *növ* diófa <Juglans> *szin* juglando **1**
 juglandfromaĝo: *gaszt* diós sajt
 juglandokerno: *növ* dióbél
 juglandonukso: *növ* dió <termés> *szin* juglando **2**
 juglandplantejo: *agr* dióültetvény
| jugoslav/o *fn* *tört* jugoszláv
 jugoslava: *mn* *tört* jugoszláv
 Jugoslavujo, Jugoslavia: *tört* *geo* Jugoszlávia
| jugular/o *anat* nyaki visszér, jugularis interna
| Jugurt/o *tört* Jugurtha, Iugurtha
| juĝ/i **1)** *tr* *jog* ítéel, elítél, ítéelkezik, bíraskodik
 ► juĝi kontraŭ la akuzito: a vádlott ellen ítéel
 ► juĝi lin en lia foresto: távollétében elítél
2) *tr* ítéel <minősít>
 ► arbon oni juĝas laŭ la fruktoj^Z: a fát a gyümölcséről ítéel meg
 ► juĝi bona: jónak ítéel
 ► juĝi laŭ la eksteraj: a külső szerint ítéel
 ► ne juĝu mian laboraĵon severe: ne ítéel meg szigorúan a munkámat
3) *tr* *pej* elítél, megítél
 ► li juĝis la konduton de sia edzino: elítélte a felesége viselkedését
 ► ne juĝu, por ke vi ne estu juĝataj: *bibl* ne ítéeljete, hogy ne ítéelsetek
 juĝo: **1)** *jog* per
 ► iri en juĝon: perbe bocsátkozik
 ► la juĝo pri la ŝtelintoj komenciĝis: megkezdődött a tolvajok pere
2) *jog* ítéel

► dia juĝo: istenítéel, ordalium *szin* ordalo
 ► fina juĝo: *bibl* utolsó ítéel
 ► juĝo de Salomono: Salamont ítéete
 ► kiom da juĝantoj, tiom da juĝoj^Z: *közm* ahány bíró, annyi bírál
 ► la juĝo de la tribunalo ankoraŭ ne estas konata: a bíróság ítéete még nem ismert
 ► la mondfina juĝo: *kr* végítéel
 ► lasta juĝo: *kr* utolsó ítéel
3) *átv* *jog* bíraskodás, igazságszolgáltatás *szin* justico
 ► kontraŭ nehavo eĉ juĝo silentas: ahol nincs, onnan az isten sem vehet el
 ► milita juĝo: katonai bíraskodás
 ► transdoni lin al la juĝo: átadja az igazságszolgáltatásnak
4) ítéel, vélemény <minősítés>
 ► aproba kaj malaproba juĝo: helyeslő és helytelenítő ítéel
 ► min interesus via juĝo pri la ŝancoj: érdekelne a véleményed az esélyekről
 ► vi ne bezonas akcepti mian juĝon: nem kell elfogadnod az ítéeltemet
5) *fil* ítéel
 juĝa: *jog* ítéelkezési, jogi, bírói, ítéel-, per-
 ► juĝa afero: jogügylet
 ► juĝa disputo: jogvita
 ► juĝa povo: bírói hatalom
 ► juĝa seĝo: bírói szék
 ► pli valoras interkonsento ol juĝa dokumento^Z: *közm* jobb a sovány egyezség a kövér pernél
 juĝado: **1)** *jog* ítéelkezés, bírói eljárás
2) megítélés
 juĝadi: **1)** *tr* *jog* ítéelkezik, bíraskodik
2) *tr* *bibl* bíraskodik
 ► starigu al ni reĝon, por ke li juĝadu nin: adj nekünk királyt, hogy bíraskodjék fölöttünk
 juĝanto: **1)** *fn* *ált* ítéelkező, bíráló, minősítő
 ► juĝanto decidas, kiel li vidas^Z: *közm* bíró ítéel, nem a törvény
 ► juĝanto devas havi du orelojn^Z: *közm* a bírónak két füle legyen
 ► mi ne estas kompetenta juĝanto en via afero: nem vagyok illetékes bíró az ügyedben
2) *fn* *jog* esküdt, esküdtszék tagja *szin* ĵuriano
3) zsűritag
 juĝantaro: **1)** *jog* esküdtszék *szin* ĵurio
2) zsűri
 juĝejo: **1)** *ép* *jog* bíróság épülete
 ► administra juĝejo: közigazgatási bíróság épülete
 ► distrikta juĝejo: kerületi bíróság épülete
2) *ép* *jog* tárgyalóterem, tanácssterem
 ► juĝeja servisto: bírósági teremőr v. teremszolga
 juĝisto: **1)** *jog* *sp* bíró
 ► arbitracia juĝisto: döntőbíró
 ► enketa juĝisto: vizsgálóbíró, nyomozási bíró
 ► gvida juĝisto: vezető bíró
 ► konstitucia juĝisto: alkotmányjogász
 ► paciga juĝisto: békebíró
 ► tempmezura juĝisto: *sp* időmérő bíró
 ► tutlanda juĝisto: *tört* országbíró *szin* ĉefjuĝisto
 ► venos ŝtelisto al la juĝisto^Z: jön még a kutyára dér
2) *bibl* bíró <vezér>
 ► Juĝistoj: Bírak könyve <Bír>
 juĝistaro: **1)** *jog* bíróság *szin* kortumo, tribunalo
2) *jog* bírói kar

3) zsűri

- konkursa juĝistaro: versenybíróság, versenyzsűri
- juĝoto: *jog* vádlott
- aljuĝi: *tr* odaitél, megítél vkinek <al> vmit <n>
- la livero estis aljuĝita al neniu el la konkurencantoj: a szállítást egyik versenytársnak sem ítélték oda
- la tribunalo aljuĝis la domon al la nepo: a bíróság az unokának ítélte oda a házat
- li ne aljuĝas signifon al la afero: nem tulajdonít jelentőséget az ügynek
- antaŭjuĝi: *tr pej* gyorsan ítéel, előítélkezik, prejudikál
- ne antaŭjuĝu lian kondamnon, la juĝo ankoraŭ ne finiĝis: ne prejudikáld az elítélését, a per még nem ért véget
- antaŭjuĝo: előítélet, elfogultság, prejudícium
- antaŭjuĝoj kontraŭ Esperanto: előítéletek az eszperantóval szemben
- antaŭjuĝa: előítéletes, prejudikáló
- ĉefjuĝisto: *tört* országbíró *szin* tutlanda juĝisto
- misjuĝi: **1)** *tr jog* tévesen ítéel
- 2)** *tr* tévesen ítéel meg
- misjuĝo: **1)** *jog* téves ítélet, justiciamord
- 2)** balítélet
- prijuĝi: *tr* megítél
- kiel vi prijuĝas la aferon?: miként ítéled meg az ügyet?
- prijuĝo: vminek a megítélése, megfontolása
- mi allasas al vi la prijuĝon de la afero: rád bízom az ügy megítélését
- post matura prijuĝo: érett megfontolás után
- proprijuĝe: saját megítélése szerint
- senantaŭjuĝa: előítélet-mentes, elfogulatlan
- juĝafero: *jog* per, peres ügy
- juĝagado: *jog* jogi eljárás
- juĝdecido: *jog* bírói végzés, ítélet, joghatározat
- juĝdistrikto: *jog* bírósági kerület, bíróság területe
- juĝeraro: *jog* bírói tévedés
- juĝinstanco: **1)** *jog* bírósági fórum, eljárási fokozat
- 2)** *jog* joghatóság
- juĝkapablo: ítéelőképesség
- mi estas en la posedo de mia juĝkapablo: ítéelőképességem birtokában vagyok
- juĝkomisiono: bírálóbizottság, zsűri
- juĝoĉambro: *jog* tárgyalóterem, tanácssterem
- juĝofaro: *jog* ítéelkezés *szin* juĝado 1
- juĝokapabla: *pszi* beszámítható
- juĝokapablo: *pszi* ítéelőképesség
- juĝokostoj: *jog* költségek
- juĝpovo: **1)** *jog* bírói joghatóság, bíraskodási jog *szin* juĝrajto, jurisdikcio 1
- 2)** *pszi* ítéelőképesség
- juĝproceso: bírósági eljárás
- juĝrajto: joghatóság, bíraskodási *jog szin* juĝpovo 1, jurisdikcio 1
- | jujub/o** *növ* zsidótövis <bogyó>, jujuba <datolya>
- jujubujo, jujubarbo: *növ* jujubafa <Zizyphus jujuba> *szin* jujubzizifo
- | juk/i** *tr* viszkét
- kie jukas, tie ni gratas^Z: *közm* mindenki ott vakarja, ahol viszkét
- la mano jukas lin: viszkét a tenyere
- mia plando jukas min: viszkét a talpam
- jukokuloj: *l.* simuliedoj
- juktikli: *tr* bizsereg
- mia brako juktiklas min: bizsereg a karom
- | juka/o** *növ* pálmaliliom, jukka <Yukka>

| Jukatan/o 1) Yucatán-félsziget

2) *geo pol* Yucatán <MX> *szin* Jukatanujo
Jukatanujo, Jukatanio: *l.* Jukatano 2

| Jukon/o 1) *geo* Yukon <folyó>

2) *geo pol* Yukon Terület <CA> *szin* Jukonujo
Jukonujo, Jukonio: *l.* Jukono 2

| jul/o *hajó* kormányvezető, farevező, scull *szin* postremilo
julado: *hajó* csóváló evezés

| Jul/o *kr* karácsony, téli napforduló <Skandinávia>
jularbo: karácsonyfa

jularbingo: karácsonyfartató

Julavo: Télapó

| julep/o *gysz* üdítő v. nyugtató szirupos lé, julep

| Juli/o július

►en monato Julio: július hónapban

►la 20an de Julio: július 20-án

| Juli/o 1) *tört* Julius

►Julio Cezaro: Julius Caesar

►Julia Venetio: *geo pol* Venezia Giulia

2) Gyula

Juliino: Júlia

| Julian/o *tört* Julianus

2) Julianus, Juliánusz <utónév>

| jun/a fiatal, ifjú

►juna edzino: ifjú menyecske

►juna planto: fiatal növény

►juna vidvino: fiatal özvegy

►junaj eraroj: ifjúkori tévedések

►junaj geedzoj: ifjú pár

►junaj pizoj: *növ* zöldborsó

►la juna sinjoro: a fiatal úr

►pli juna frato: öcs, fiatalabbik testvér

juneco: **1)** *biol* ifjúság

2) *ált* ifjúság, fiatalság, fiatalkor

►juneco ne scias, maljuneco ne povas^Z: *közm* a fiatalok nem tudnak, az öregek nem bírnak

►sango bolas, juneco petolas^Z: *közm* ifjúság – bolondság

►vivi en eterna juneco: örök ifjúságban él

juneca: fiatalos, fiatalokra jellemző, hamvas

►juneca kvardekjarulo: fiatalos negyvenéves

►kun juneca ardo: fiatalos hévvel

junigi: *tr* megfiatalít, fiatallá tesz

►la amo junigas: a szerelem fiatallá tesz

junulo: *fn* fiatal, ifjú, fiatalember

►ĉiu estis junulo, ĉiu estis pekulo^Z: *közm* mindenki volt egyszer fiatal

►junulo de 20 jaroj: 20 éves fiatalember

►multesperiga junulo: nagy reményű fiatalember

►vesti sin junule: fiatalosan öltözik

►vestadi sin junule: fiatalosan öltözködik

junularo: fiatalság, ifjúság <fiatalok>

►idolo de la junularo: az ifjúság bálványa

►la studenta junularo: az egyetemi ifjúság

►Monda Federacio de Demokratia Junularo: Demokratikus Ifjúsági Világszövetség

junulara: ifjúsági

►junulara organizaĵo: ifjúsági szervezet

junulino: fiatal nő, ifjú nő

gejunuloj: fiatalok <férfiak és nők>

plijunigi: *tr* fiatalít, fiatalabbá tesz

►ēi tiu ĉapelo plijunigas vin: ez az kalap fiatalít téged
 ►plinunigi la dungitaron: fiatalítja az alkalmazotti gárdát
 plijuniĝi: *ntr* fiatalodik
 ►apud vi mi plijuniĝas: melletted megfiatalodom
 plijunigo: fiatalítás
 maljuna: öreg, vén
 ►la maljuna Moor: az öreg Moor
 ►maljuna amiko: öreg barát
 ►maljuna servisto: öreg szolga
 ►maljuna stultulo: vén hülye
 ►maljuna vino: öreg bor
 ►pli maljuna fratino: nővér
 maljuneco: **1)** *biol* öregség
2) *ált* öregség, öregkor
 maljuneca: öreges
 ►maljunecaj manieroj: öreges modor
 maljuneta: idős, koros, kissé öreg
 maljunigi: *tr* megöregít, öreggé tesz
 ►la sortobatoj frue maljunigis lin: a sorscsapások korán megöregítették
 maljunigi: *ntr* öregszik, megöregszik
 maljunulo: öregember
 ►maljunulo de profunda aĝo: szépkorú öregember
 maljunulejo: idősök otthona, öregotthon
 maljunulino: öregasszony
 rejunigi: *tr* visszafiatalít, újra fiatallá tesz
 ►rejuniga kosmetikado: fiatalító kozmetikázás
 rejunigi: *ntr* visszafiatalodik, újra fiatallá lesz
 ►post la kuracado li mirinde rejunigis: a gyógyítást követően csodálatosan visszanyerte fiatalságát
 junaĝo: ifjúkor, fiatalkor
 ►junaĝo – malsaĝo: fiatalság – bolondság
 Junaĝo: *csill* Fiatalság
 junaĝa: fiatalkorú
 junarda: ifjonti, fiatalosan heves
 junbovino: *áll* üsző
 junedzo: újdonsült férj, ifjú férj
 junedzino: fiatalasszony
 junkokino: *áll* jérce
 junlaboristo: *fn* új felvételis, próbaidős dolgozó
 junpioniro: *tört* kisdobos
 junulgastejo, junulargastejo: *gaszt* ifjúsági szálló
 maljunaĝa: **1)** időskorú, öregkorú
2) időskori, öregkori
 ►maljunaĝaj malsanoj: *orv* időskori betegségek
 maljunaĝo: időskor, öregkor
 junsportisto: *sp* ifjúsági (sportoló)
 ►junsportistoj: utánpótlás
 junstilo: *műv* jugendstil, szecesszió
 | **Junan/o** *geo pol* Jünnan, Yunnan <CN>
 | **jung/i** **1)** *tr* befog, felszerszámoz <igavonó állatot>
 ►jungi la ĉevalojn al la kaleŝo: befogja a lovakat a hintóba
2) *tr jm* kapcsol, rákapcsol, hozzákapcsol <vontatót vontatmányhoz>
 ►jungi sian aŭton al la remorko: a kocsiját az utánfutóhoz kapcsolja
 ►jungi kamionon al postveturilo: kamiont pótkocsihoz kapcsol
 ►jungi lokomotivon al vagonoj: mozdonyt vagonokra kapcsol
 jungaĝo: **1)** hám, lószerszám *szin* jungilaro
2) fogat <befogott állatok> *szin* jungitaro
 jungilaro: hám, lószerszám *szin* jungaĝo 1
 jungitaro: fogat <befogott állatok> *szin* jungaĝo 2

aljungi: *l.* jungi
 disjungi: *l.* maljungi
 eljungi: *l.* maljungi
 enjungi: *tr* befog <két rúd közé>
 ►enjungi azenon al kariolo: szamarat kordéba fog
 ►kiu sin enjungis, devas tiri^Z: *közm* aki hámba fogja magát, húzni köteles
 kunjungi: *tr* egymás mellé befog
 ►oni ne kunjungas bovon kaj ĉevalon: ökröt és lovat nem fognak be egymás mellé
 maljungi: **1)** *tr* kifog, leszerszámoz <igavonó állatot>
 ►maljungi la ĉevalojn el la ĉaro: kifogja a lovakat a szekérből
2) *tr jm* szétkapcsol, lekapcsol <vontatót vontatmányról>
 ►maljungi la ŝarĝaŭton disde la postveturilo: lekapcsolja a teherautót a pótkocsiról
 jungarko: járom, iga *szin* jugo
 jungbruto: *áll agr* igavonó barom
 jungilkolumo: vállhám, hámiga
 | **Juni/o** június
 | **juniper/o** boróka <Juniperus>
 ►ordinara junipero: közönséges boróka, gyalogfenyő <J. communis>
 juniperbrando: *gaszt* borókapálinka, fenyőpálinka, borovicska
 | **junk/o** *növ* szittyó <Juncus>
 ►bulba junko: fonalas v. heverő szittyó <J. bulbosus>
 ►disstara junko: fülemüleszittyó, fiókos szittyó <J. articulatus>
 ►erikeja junko: berzedt szittyó <J. squarrosus>
 ►fadena junko: cérnaszálú szittyó <J. filiformis>
 ►flankbula junko: csomós szittyó, gomolyos szittyó <J. conglomeratus>
 ►grizverda junko: deres szittyó, fakó szittyó <J. inflexus>
 ►kapeta junko: fejecskés szittyó <J. capitatus>
 ►kerna junko: békaszittyó <J. effusus>
 ►kuna junko: csomós szittyó, gomolyos szittyó <J. conglomeratus>
 ►mara junko: tengerparti szittyó <J. maritimus>
 ►norda junko: sarkközi szittyó <J. arcticus>
 ►plata junko: réti szittyó, laposszárú szittyó <J. compressus>
 ►salema junko: sziki szittyó, Gerard-szittyó <J. gerardii>
 ►svelta junko: vékony szittyó <J. tenuis>
 ►junkacoj: szittyófélék <Juncaceae>
 | **junkr/o** *tört* junker, vidéki nemes <DE> *szin* kampnobelo
 signojunkro: *fn tört kat* zászlóvivő, zászlós *szin* standardisto
 | **Junon/o** *mit* Júnó
 ►Junono Lucina: Juno Lucina
 | **junt/o** **1)** *tech* hézag, ereszték, fuga
 ►cilindrokapa junto: *jm* hengerfejtömítés
2) *tech* kötés, illesztés
 ►artika junto: csuklós kötés
 ►duonuma junto: lapolás, rálapolás
 ►hirundvosta junto: fecskefarkú kötés
 ►junto per foldo kaj lango: hornyolt-nyelvs kötés
 ►junto per tenono kaj mortezo: csapolás, csapos kötés
 ►teleskopa junto: teleszkópos kötés
3) *ásv* repedés, hasadék
4) *vill* csatlakozás
5) *eltr* átmenet, határréteg
 ►pn-junto: pn-átmenet
6) *nyt* morfémahatár
7) *pol* junta
 junti: **1)** *tr tech* köt, összeköt, egymásba illeszt
2) *tr vill* csatlakoztat

juntejo: *tech* illesztési hely, illesztési pont, kötéspont
juntoklemo: *vill* csatlakozókapocs
juntopeco: *l.* fitingo
juntopremilo: *tech* pillanatszorító
juntoskatolo: *vill* csatlakozódoboz
l.m. lignojunto, lutjunto
| **jup/o** *tex* szoknya
jupeto: *tex* szoknyácska, tüllszoknya
jupistino: *tex* szoknyaszabónő
jupulino: fehérceceléd, vászonceléd
jupularo: fehércecelédek, fehérnép
minijupo: *tex* miniszoknya
subjupo: *tex* alsószoknya
jupĉasisto, jupfrenezulo, jupmaniulo: szoknyabolond, nőbolond
jupkuloto: *tex* nadrágszoknya
jupregato: *pej* papucs
l.m. baletjupo, tulipjupo
| **jupik/o** *fn* jupik
jupika: *mn nyt* jupik <ypk>
| **Jupiter/o 1** *mit* Jupiter
2) *csill* Jupiter
| **jur/o** *jog* jog
jura: jogi
▶ juraj studoj: *isk* jogi tanulmányok
▶ civila juro: polgárjog
▶ eklezia juro: *kr* egyházi jog
▶ familia juro: családjog
▶ interna juro: hazai jog, belső jog
▶ internacia juro: nemzetközi jog
▶ kambia juro: váltójog
▶ kanona juro: kánonjog
▶ komerca juro: *gazd* kereskedelmi jog
▶ kompania juro: *gazd* társasági jog
▶ komunuma juro: közösségi jog
▶ konstitucia juro: alkotmányjog
▶ kriminala juro: büntetőjog
▶ materia juro: anyagi jog
▶ pozitiva juro: pozitív jog
▶ privata juro: magánjog
▶ publika juro: közjog
▶ ŝtata juro: államjog
▶ subjektiva juro: szubjektív jog
juristo: *jog* jogász, jogtanácsos
kontraŭjura: *jog* jogellenes
laŭjura: *jog* jogszerű *szin* jurkonforma
jurafero: *jog* jogi ügy, jogeset
jurago: *jog* jogi aktus, jogcselekmény
jurakademio: *ex isk* jogakadémia
jurakirinto: *jog* jogörökös
jurapliko: *jog* jogalkalmazás
jurasisto, jurasistado: *jog* jogsegély, jogi tanácsadás
jurbazo: *jog* jogalap
jurdisputo: *jog* jogvita
jurefiko: *jog* joghatály
jurfarado, jurkreado: *jog pol* jogalkotás
jurfilozofio: *jog fil* jogfilozófia, jogbölcselet
jurfonto: *jog* jogforrás
jurinterpretado, jurpercepto: *jog* jogértelmezés
jurkapabla: *jog* jogképes
jurkapablo: *jog* jogképesség

jurkonforma: *jog* jogszerű, jogkonform *szin* laŭjura
jurkonsilisto: *jog* jogtanácsos
jurkuracisto, jurmedicinisto: *jog orv* törvényszéki orvos
jurkutimo: *jog* jogszokás
jurlezo, jurofendo, jurrompo: *jog* jogsértés, jogsérelem
jurmedicino: *jog orv* igazságügyi orvostan
▶ jurmedicina eksperto, jurmedicina spertulo: igazságügyi orvosszakértő
jurnekapableco: *jog* cselekvőképzetlenség, jogképesség hiánya
jurnormo: *jog* jogszabály, jogi norma
jurordo: *jog* jogrend
juroscienco: *jog tud* jogtudomány *szin* jurisprudenco 1
jurpraktiko: *jog* joggyakorlat
jurpraktikanto: *jog isk* joggyakornok
jurprecedenco: *jog* jogi precedens, irányadó eset
jurprincipo: *jog* jogelv
jurprotektado: *jog* jogvédelem
jurregulado: *jog* jogi szabályozás
jursciencisto, jurscienculo: *jog tud* jogtudós
jursekureco: *jog* jogbiztonság
jursistemo: *jog* jogrendszer
jurspertulo: *jog* jogi szakértő, törvényszéki szakértő
▶ grafologia jurspertulo: törvényszéki írásszakértő
jurstato: *jog* jogállapot, jogi helyzet
jurstatuso: *jog* jogállás, jogi státusz
jurstudento: *jog isk* joghallgató
jursubjekto: *jog* jogalany
jurŝtata: *jog* jogállami
jurŝtateco: *jog* jogállamiság
jurteorio: *jog tud* jogelmélet
jurvalido: *jog* jogerő
jurvalidigo: *jog* jogérvényesítés
l.m. elektojuro, heredjuro, kutimjuro, laborjuro, patentjuro,
procesjuro, punjuro
| **jurisdikci/o 1** *jog* joghatóság, bíraskodási jog *szin* juĝpovo,
juĝrajto
2) *jog* ítélkezési jogkör, illetékeség *szin* juĝkompetenco
| **jurisprudenc/o 1** *jog tud* jogtudomány, jogbölcselet, jogelmélet
szin juroscienco
2) *jog* bírói gyakorlat, ítélkezési gyakorlat
3) *jog* döntvénytár
| **jurt/o** *ép* jurta
| **just/a 1** igazságos
▶ severa sed justa: szigorú, de igazságos
2) jogos, jogszerű, igaz, legitim
▶ justaj postuloj: jogos követelések
▶ justa kaj ĝusta: méltó és igazságos
▶ li meritis la justan punon: megérdemelte a jogos büntetést
3) *átv* jogos, valós
▶ havi justan kialon koleriĝi: minden oka megvan haragudni
justi: *ntr* jogos
▶ viaj pretendoj justas: jogosak az igényeid
justo: igazság
▶ fari juston: igazságot tesz
▶ la justo estas niaflanke: az igazság a mi oldalunkon van
justaĵo: igazságos dolog
▶ estas justaĵo postuli la sian: igazságos dolog, ha az ember a magát követeli
justeco: **1)** igazságosság
2) jogosság, jogszerűség

3) *átv* igazságszolgáltatás *szin* justeco

►transdoni en la manojn de la justeco: az igazságszolgáltatás kezére ad

justigi: *tr* jogossá tesz, jogszerűsít

►bato ne justigas rebaton: az ütés nem indokolja a visszaütést

►la kolero ne justigas vian faron: a harag nem teszi jogossá a tettedet
justulo: 1) igazságos ember

2) *bibl* igaz ember

►ne troviĝas justulo inter la homoj: nincs igaz az emberek között
maljusta: 1) igazságtalan

►vi estas maljusta al mi: igazságtalan vagy velem szemben

2) jogtalan

►ne bombardu min per maljustaj postuloj: ne ostromolj el jogtalan követelésekkel

maljustaĵo: 1) igazságtalanság, igazságtalan dolog v. tett

2) jogtalanság, jogtalan dolog v. tett

►fari maljustaĵon: jogtalanságot követ el

maljusteco: 1) igazságtalanság

►socia maljusteco: társadalmi igazságtalanság

2) jogtalanság

maljustulo: igazságtalan ember

►aŭ ĉu vi ne scias, ke la maljustuloj ne heredos la regnon de Dio?: vagy nem tudjátok, hogy az igazságtalanok nem örökölhetik Isten országát?

justama, justosenta: igazságszerető

justosento: igazságérzet

| **Justen/o** Jusztin <utónév>

| **justic/o** *jog* igazságügy

justicministro: *jog pol* igazságügy-miniszter

justicministerio: *jog pol* igazságügy-minisztérium

justicoficisto: *jog* igazságügyi tisztviselő

justicpalaco: *jog ép* igazságügyi palota

justicpedelo: 1) *tört jog* poroszló

2) *jog* törvényszolga

| **Justinian/o** 1) *tört* Justinianus

2) Jusztin, Justinianus <utónév>

| **jut/o** *tex* juta

jutplanto: *növ* juta

jutsako: jutazsák

| **Jutland/o** *geo* Jylland, Jütland

| **Jutub/o** *inf* You Tube

| **juvel/o** 1) ékszer

2) *átv* ékkőve v. díszve vminek

►juvelo de via lando estas Transilvanio: országod ékkőve Erdély

►li estas juvelo de sia nacio: nemzete díszve

juvelaro: ékszergarnitúra

juvelejo, juvelvendejo: ékszerbolt

juvelujo, juvelkesteto: ékszertartó, ékszerdoboz

juvelisto: ékszerész

juvelarto: *műv* ötvösművészet, ötvösség

juvelŝtono: drágakő, ékkő, gemma *szin* gemo

l.m. modjuvelo

| **Juvenal/o** *ir* <Decimus Iunius> Iuvenalis v. Juvenalis

| **j** *zs* <hang és betű>

ĵo: *zsé* <betűnév>

| **ĵabot/o** *tex* ingfodor, mellfodor, zsabó *szin* brustumo

| **ĵak/o** *vill* jackhüvely, kapcsolóhüvely, dugaszhüvely

ĵakŝtopilo: *vill* jackdugó

| **ĵakard/o** *tex tech* jacquard <mintaszövő mechanizmus>

ĵakarda: 1) *mn tex tech* jacquard

►ĵakarda teksmaŝino: jacquard-szövőgép

2) *mn tex* jacquard szövésű

| **ĵaket/o** 1) *tex* zsakett

2) *tex* kosztümkabát

ĵaketkrono: *gysz* jacket-korona <fogkorona>

| **Ĵakv/o** Jacques <utónév>

Ĵakvino: Jacqueline <utónév>

| **Ĵaluz/a** 1) vmijét féltő, vmijére kényes

►Ĵaluza pri sia famo: hírnevére kényes

►Ĵaluza pri sia societa situacio: társasági helyzetét féltő

►Ĵaluza pri siaj rajtoj: jogait féltő

2) féltékeny

►Ĵaluza pri sia edzino: féltékeny a feleségére

Ĵaluzi: 1) *ntr* félti vmijét, kényes vmijére

►ĉu vi ne Ĵaluzus pri via bona famo kontraŭ kalumniantoj?: te nem lennél kényes a jó híredre a rágalmozókka szemben?

2) *ntr* féltékenykedik, féltékeny vkire v. vmire <pri>

►li ne ĉesas Ĵaluzi pri sia edzino: még mindig féltékeny a feleségére

Ĵaluzo: 1) féltő gond

2) féltékenység

Ĵaluzulo: féltékeny ember

| **Ĵaluzi/o** *ép* reluxa

| **Ĵam/i** *tr* *távk* zavar <adás>

►Ĵami la elsendon: zavarja az adást

Ĵamado: *távk* adászavarás, rádiózavarás

| **Ĵambore/o** cserkész-világtalálkozó, dzsembori

| **Ĵar/o** <tárolásra szolgáló> kőkörső v. agyagkörső

| **Ĵargon/o** 1) *nyt* keveréknyelv, zsargon

►la mediteraneaj maristoj parolas Ĵargonon kun italaj, francaj, arabaj vortoj: a földközi-tengeri tengerészek olasz, francia, arab szavakból álló keveréknyelvet beszélnek

2) *nyt* szleng, szakzsargon, tolvajnyelv *szin* slango 1

Ĵargoni: *ntr* keveréknyelven beszél

| **Ĵartel/o** *tex* harisnyatartó pántja

Ĵartelzono: *tex* harisnyatartó *szin* űtrumpotenilo, űtrumpoŝelko

| **Ĵaŭd/o** csütörtök

►en la triĵaŭda semajno: sohanapján

►iun Ĵaŭdon: egy csütörtökön, egy csütörtöki napon

►Sankta Ĵaŭdo: *kr* nagycsütörtök

Ĵaŭde: csütörtökön

ĉiuĴaŭde: csütörtökönként

| **Ĵaz/o** *zene* dzsessz

►nov-orleana Ĵazo: *zene* New Orleans-i dzsessz

Ĵazisto: *zene* dzsesszzenész

Ĵazbando, Ĵaztrupo: *zene* dzsesszzenekar

Ĵazinstrumento: *zene* dzsesszhangszer

Ĵazpeco: *zene* dzsessz-szám

Ĵaztamburisto: *zene* dzsesszdobos

Ĵaztimbalo: *zene* kínai űstdob

Ĵaztrombono: *zene* dzsesszharsona, dzsesszpozaun, dzsesszpuzón

| **Ĵele/o** *gaszt* zselé, gyümölcskocsonya

►Ĵeleo el riboj: ribizlizselé

►reĝina Ĵeleo: méhpempő

| **Ĵerom/o** Jérôme, Jeromos <utónév>

| **Ĵerz/o** 1) *tex* dzsörzé, jersey

2) *tex* ruhaderék, zsakett

| **Ĵerzej/o** *geo pol* Jersey

Nov-Ĵerzejo: *geo pol* New Jersey <US>

| **Ĵet/i** 1) *tr* dob, hajít

►Ĵeti ankron: *hajó* horgonyt vet

▶jēti en la pesiltason: mérlegre tesz
2) tr magára dob, gyorsan magára ölt
▶mi nur jētos mantelon sur min: csak magamra dobok egy kabátot
3) tr átv vet, szór
▶jēti la ganton al li: kesztyűt dob neki
▶jēti la kulpon sur lin: rá fogja a bűnt, rá keni a bűnt
▶jēti lumon sur la sekreton: fēnyt derít a titokra
▶jēti malbenon sur lin: átkot szór rá
▶jēti supren siajn brakojn: égneke emeli a karjait
▶jēti la urbon en alarmon: riadalmat kelt a városban
▶jēti sur lin kalumniojn: rágalmakat szór rá
▶li jētis al mi koleran rigardon: mérges tekintetet vetett rám
4) tr lök, taszít
▶jēti ĉion en unu poton: mindent egy kalap alá vesz
▶jēti en angulon: sutba dob
▶jēti en liajn brakojn: karjaiba taszít
▶jēti en malliberejon: börtönbe vet
5) tr vet, magából kivet
▶jēti longan ombron: hosszú árnyékot vet
▶jēti blasfemojn: szitkot szór
▶jēti lumon sur la muron: fēnyt vet a falra
▶jēti preterflugantan rigardon sur lin: futó pillantást vet rá
jēti sin: **1)** elvetődik
▶li jētis sin por la pilko: a labda után vetődött
2) átv beleveti magát vmibe <en -n>, vhova ugrik
▶jēti sin en liajn brakojn: karjaiba veti magát
▶jēti sin sur lian kolon: a nyakába ugrik
▶jēti sin sur sian glavon: kardjába dől
▶jēti sin vizaĝaltere antaŭ li: arcra borul előtte
▶ni jētis nin kuri: nekieredtünk, elkezdünk futni
jētadi: **tr** hajigál
▶la infanoj jētadis ŝtonojn: a gyerekek köveket hajigáltak
jēto: **1)** dobás, hajítás
▶fari bonŝancan jēton: szerencsés dobása van
▶komenca jēto: *sp* kezdő dobás
▶ili decidis per jēto de monero: pénzfeldobással döntöttek
▶la jēto estas farita²: a kocka el van vetve
2) lökés, taszítás
3) mat leképezés
jētiĝi: **1) ntr** dobódik, repül, vetődik
2) ntr átv esik, kerül vhova
▶dum sia vojaĝo li jētiĝis en nekonatan urbon: utazása során egy ismeretlen városba vetődött
▶jētiĝi en la okulojn: szembe tűnik
▶ondo da sango jētiĝis al lia kapo: előntötte a vér a fejét
jētiĝadi: **ntr** hanykolódik
▶jētiĝadi en la lito: hanykolódik az ágyban
jētilo: **1)** parittyá *ŝin* ŝtonjētilo
2) ált dobóeszköz, hajítószerszám
deĵeti: **1) tr** ledob, levet
▶la ĉevalo deĵetis lin: ledobta a ló
▶li deĵetis sian mantelon: ledobta a kabátját
2) tr átv levet magáról, levedlik
▶deĵeti sian maskon: leveti az álarcát
▶deĵeti sian pseŭdonimon: leveti álnevét
▶la serpento deĵetis sian haŭton: a kígyó levedlette a bőrét
disĵeti: **tr** szétdob, széthajít, szétszór
▶la reĝo disĵetis monerojn al la amaso: a király pénzt szórt szét a tömegnek
disĵetiĝi: **ntr** szétszóródik

disĵeto: **1)** *fiz* szórás, szóródás
▶disĵeto de Rutherford: *fiz* Rutherford-szórás
2) mat injekció *ŝin* enjekcio
disĵeta: *mat* injektív *ŝin* enjekcia
dissurĵeto: *mat* kétirányú kibocsátás, bijekció *ŝin* bijekcio
dissurĵeta: *mat* egy-egyértelmű, bijektív *ŝin* bijekcia
elĵeti: **1) tr** kidob, kivet
▶elĵeti tra la fenestro: kidob az ablakon
2) tr átv kidob, eltávolít vhonnan
▶elĵeti el la lernejo: kidobja v. eltávolítja az iskolából
▶elĵeti el lia loĝejo: kidobja a lakásából
▶elĵeti el lia posteno: kidobja az állásából
▶elĵeti monon por sensencaĵoj: pénzt dob ki értelmetlen dolgokra
▶elĵetita tra la pordo, li revenas tra fenestro: kidobják az ajtón, bejön az ablakon
▶elĵetu tion el via kapo: verd ki a fejedből
elĵetaĵo: kidobott v. kihányt holmi, dolog, hulladék, ürülék
▶elĵetaĵo de la homaro: az emberiség szemete, söpredék
▶riveraj elĵetaĵoj: folyami hulladék
elĵeto: **1)** kidobás, kihajítás
2) sp kidobás
elĵetulo: kivetett v. kitaszított ember
enĵeti: **tr** bedob, behajít
enĵetiĝi: **ntr** bevetődik, behajítódik, bezúdul
▶malamikaj taĉmentoj enĵetiĝis en la landon: ellenséges csapatok zúdultak be az országba
▶multa akvo enĵetiĝis tra la fenestroj: sok víz bezúdul az ablakokon át
enĵeto: **1)** bedobás, behajítás vhova
▶enĵeto de ŝtono en la akvon: kő bedobása a vízbe
2) sp bedobás
forĵeti: **1) tr** eldob, elhajít
▶li forĵetis malproksimen la pilkon: messzire eldobta a labdát
2) tr átv eldob, kibob, kihajít, kivet <szükségtelen>
▶forĵetu el via parolado ĉion, kio estas nenecesa: vesd ki a beszédedből mindazt, ami szükségtelen
▶li forĵetis siajn malnovajn aĉaĵojn: kidobta régi kacatjait
3) tr átv elutasít, elvet
▶forĵeti amendon: *jog* törvényjavaslatot elvet
▶forĵeti projekton: tervet elvet
▶li forĵetis iliajn postulojn: elvetette a követeléseiket
forĵetaĵo: **1)** szemét, hulladék
2) biol anyagcseretermék
forĵetujo: szemétkosár, szemetes edény
priĵeti: **tr** megdob
▶li priĵetis la hundon per ŝtono: kövel megdobta a kutyát
reĵeti: **1) tr** visszadob, visszahajít
▶reĵetu al li la pilkon: dobd vissza neki a labdát
2) tr átv visszavet, visszaver
▶reĵeti akuzojn: vádakot visszaver
▶reĵeti argumentojn per kontraŭargumentoj: érveket ellenérvekkel visszautasít
▶reĵeti atakon: támadást visszaver
subĵeti: **1) tr** vmi alá dob v. vet
2) tr átv alávet
▶subĵeti al sia volo: akarátának alávet
▶subĵeti al sklaveco: rabszolgaságra vet
superĵeti: **tr** teleszór, eláraszt
▶superĵeti per insultoj: sértéseket szórt rá
▶superĵeti per sagoj: nyilakkal árasztotta el

suprenjeti: *tr* feldob, felhajít
 suprenjetiĝi: *ntr* feldobódik, felvetődik
 surjeti: *tr* rádob, ráhajít, rávet
 surjeto: **1)** rádobás, ráhajítás, rávetés
2) *mat* ráképezés, szürjekció *szin* surjekcio
 surjeta: *mat* ráképező, szürjektív *szin* surjekcia
 transjeti: *tr* átdob, áthajít
 ▶li transjetis la sterkon en la najbaran korton: átszórta a trágyát a szomszédos udvarba
 ▶mi transjetis la pilkon aliflanken: a másik oldalra dobtam át a labdát
 eljetseĝo: *rep* katapult <repülőgépen>
 ĵetarmilo: *kat* hajítófegyver, dobófegyver
 ĵetfermi: *tr* hirtelen bezár, becsap
 ▶ĵetfermi la pordon: bevágja az ajtót
 ĵethakilo: *kat* hajítóbárd
 ĵetkanalo: *tex* szád <szövőszéken>
 ĵetkubo: *ĵték* dobókocka
 ĵetlanco: *kat* kelevéz, dobóláncza, gerely
2) *sp* gerely *szin* lanco 3
 ĵetglobo: *sp* súly <súlylökés>
 ĵetreto: *agr* dobóháló, vetőháló
 ĵetrondo: *sp* dobókör
 ĵetsageto: *ĵték* dobónyíl, dartsnyíl
l.m. angulĵeto, diskoĵeto, elektronĵetilo, flamĵetilo, grenadĵetilo, lancĵeto, lumĵetilo, martelĵeto, minĵetilo, mortĵeti, puŝĵeti, ŝtonĵetilo, rulĵeti
|ĵeton/o 1) *ĵték* zseton
2) *távk* telefonérme
3) pénzhelyettesítő érme <*pl.* bevásárlókosárhoz>
|ĵib/o *hajó* orrvitorla
 forĵibo: *hajó* külső orrvitorla
 grandĵibo: *hajó* külső másodorrvitorla
 mezĵibo: *hajó* belső orrvitorla
 ĵibstajo: *hajó* orrvitorla-merevítő
l.m. topstajĵibo
|ĵig/o 1) *zene* gigue, zsig <zene és tánc>
2) *ne* puzzle *l.* puzzle
|ĵingl/o *távk* *zene* jingle, szignál, bevezető zene, reklámmzene
|ĵins/o *l.* ĝinzo
|ĵinrik/ŝ/o *l.* rikiŝo
|ĵip/o *jm* dzsip
|ĵoke/o zsoké
|ĵoker/o 1) *ĵték* dzsóker
2) *inf* helyettesítő karakter, dzsóker *szin* ajno, ajna signo
|ĵongl/i 1) *ntr* zsonglőrmutatvány végez, zsonglörködik
2) *ntr* bűvészkedik *szin* prestidigit
3) *ntr* *átv* bűvészkedik, ügyeskedik
 ▶ĵongli per la argumentoj: ügyeskedik az érvekkel
 ▶ĵongli per la vortoj: bűvészkedik a szavakkal
 ĵonglaĵo: **1)** zsonglőrmutatvány
2) *átv* szemfényvesztés
 ĵonglisto: zsonglőr
 forĵongli: *tr* <szemfényvesztő módon> eltüntet, elvarázsol
|ĵonk/o *l.* ĝonko
|ĵorur/o *ir* dzsóruri <japán melódrama>
|ĵos/i *tr* növ *agr* leföldel
|ĵud/o *sp* cselgáncs, dzsúdó
 ĵudisto: *sp* cselgáncsozó, dzsúdós
|ĵujicu/o *kat* *sp* dzsúdzsucu

|ĵuju/o 1) *zene* juju
2) *ritk* csecsebecse
|ĵul/o *fiz* <James Prescott> Joule
 ĵulo: *fiz* joule <J>
 ▶kiloĵulo: kilojoule <kJ>
 ▶teraĵulo: terajoule <TJ>
|ĵur/i 1) *ntr* esküszik, megesküszik vkire <per> v. vmire <sur> <tanúság>
 ▶ĵuri per la barbo de l' profeto: a próféta szakállára esküszik
 ▶ĵuri per sia honoro: a becsületére esküszik
 ▶ĵuri sur la Biblio: a Bibliára esküszik
 ▶mi ĵuras per mia saviĝo: az üdvözlésemre esküszöm
 ▶mi ĵuras sur mia glavo: a kardomra esküszöm
2) *tr* esküszik <ígér>
 ▶ĵuri fidelecon: hűséget esküszik
 ▶ĵuri grandan ĵuron: leteszi a nagyesküt
 ▶ĵuri kaj rejuri: esküdözik
 ▶ĵuri lojalecon: hűséget esküszik
 ▶ĵuri venĝon: bosszút esküszik
 ĵuro: eskü, esküvés
 ▶falsa ĵuro: hamis eskü
 ▶kie ĵuron vi aŭdas, malbonon suspektu^Z: *közm* az erős esküdözés mindig gyanús
 ▶ne avari per ĵuroj: égre-földre esküszik
 ▶rekruta ĵuro: katonai eskütétel
 ▶rompi sian ĵuron: megszegi az esküjét
 ĵura: **1)** eskü-, esküre vonatkozó
 ▶ĵura interkonsento: esküvel megerősített megállapodás
2) *jog* hites, esküdt <esküt letett> *szin* ĵurinta
 ▶ĵura advokato: esküdt ügyvéd
 ▶ĵura ĵugantaro: esküdtbíró
 ▶ĵura revizoro: *gazd* hites könyvvizsgáló
 ▶li estis ĵurinta tradukisto: hites fordító volt
 ĵuradi: *ntr* esküdözik
 ▶ĵuradi per la ĉielo kaj la tero: égre földre esküszik
 ĵurigi: *tr* megesket
 ▶ĵurigi atestanton: tanút megesket
 ĵurinto: **1)** fogadalmat tett személy <*pl.* szerzetes>
2) *jog* esküdt *szin* ĵuriano
 forĵuri: *tr* esküvel tagad
 ▶li forĵuris sian kredon: esküvel megtagadta hitét
 jeĵuri: **1)** *ntr* összeesküszik vki ellen <kontraŭ>
2) *ntr* felesküszik vmire <por>
 kunĵuri: *ntr* összeesküszik
 ▶ili kunĵuris kontraŭ sia sinjoro: uruk ellen összeesküdtek
 priĵuri: *tr* esküvel fogad, fogadalmat tesz vmire <n>
 ▶li priĵuris fidelecon al sia patrujo: hűséget esküdött hazájának
 ▶monaĥoj priĵuras obeon: a szerzetesek engedelmisségi fogadalmat tesznek
 subĵure: eskü alatt
 ▶aserti subĵure: eskü alatt állítja
 ĵurligita: esküvel kötelezett
 ĵurligite: eskü alatt
 ĵurpeti: *tr* <esküdözve> könyörög
 ĵurpromesi: *tr* esküvel fogad, fogadalmat tesz vmire <n>
 ĵurpromeso: *vall* fogadalom *szin* sanktpromeso, voto 1
 ▶tri monaĥaj ĵurpromesoj: három szerzetesi fogadalom
 ĵurrompi: *ntr* esküt szeg
 ĵurrompa: *mn* esküszegő
 ĵurrompo: esküszegés

jurrompinto: *fn* esküszegő

| **Juras/o 1**) *geo* Jura <hegység>

► Francia Juraso: Francia Jura

► Frankonia Juraso: Frank Jura

► Svabia Juraso: Sváb Jura

2) *geo pol* Jura <megye>

3) *geo pol* Jura <kanton>

| **jurasi/o** *geo* jura

| **juri/o** *jog* esküdtszék

juriano: *jog* esküdt, esküdtszék tagja

| **jurnal/o 1**) *knyv* újság, napilap *szin* taggazeto

► loka jurnalo: helyi újság, helyi napilap

► tutlanda jurnalo: országos napilap

2) napló

3) *gazd* könyvelési napló

jurnalismo: 1) újságírói pálya v. hivatás

2) újságírás, hírlapírás

► esplora jurnalismo: oknyomozó újságírás

jurnalisto: újságíró, hírlapíró

jurnalistiko: újságírói szakma, zsurnalisztika <technika>

jurnalistumo: újságírói stílus

enĵurnaligi: 1) *tr* betesz az újságba, megjelentet az újságban

2) *tr* naplóz, beír a naplóba

telejurnalo: *távk* <televíziós> híradó

jurnalrako: újságtartó

| **jus** *hsz* éppen most, pont most, az imént

► ĝuste pri tio mi ĵus parolis: éppen erről beszéltem az imént

► mi ĵus parolis kun la ĉefo: éppen most beszéltem a főnökkel

ĵusa: iménti

► via ĵusa peto: iménti kérésed

ĵuseco: aktualitás

ĵusdate: nemrég, a napokban

ĵusnaskito: újszülött

| **k** *k* <hang és betű>

ko: ká <betűnév>

| **Kaab/o** *iszl ép* Kába

► Kaabo kun la Nigra Ŝtono estas pilgrimejo: a Kába a Fekete Kővel zárandokhely

| **kab/o**¹ *geo* fok, földfok *szin* terkapo

► Bonespera Kabo: Jóreménység-fok

► Horna Kabo: Horn-fok

► Norda Kabo: Északi-fok

► preterveli la kabon: elvitorlázik a földfok mellett

► Verda Kabo: Zöld-fok

Kabo: *l.* Bonespera Kabo

Kablando: *geo* Fokföld

Kaburbo: *geo* Fokváros, Cape Town

Kaboverdo: *geo pol* Zöld-foki Köztársaság <CV>

Kaboverdaj Insuloj, Verdakabaj Insuloj: *geo* Zöld-foki-szigetek

| **kab/o**¹ *l.* fiakro

| **kab/o**¹ *bibl* kab <kb. 2,5 l>

| **kabal/o 1**) *vall fil* kabbala

2) *ne* ármány, cselszövés *l.* intrigo

kabala: *mn vall fil* kabbalista, kabbalisztikus

kabalisto: *vall fil* kabbalista

| **kaban/o** *ép* kunyhó, faház

kabanaço: *ép* viskó

kabaneto: *ép* házikó

l.m. branĉkabano, ĉaskabano, ŝirmkabano, terkabano

| **kabard/o** *fn* kabard

kabarda: *mn nyt* kabard <kbd>

Kabardujo-Balkarujó, Kabardio-Balkario: *geo pol* Kabard- és Balkárföld <RU>

| **kabared/o** *l.* kabareto

| **kabaret/o 1**) *műv* műsoros vendéglő, zenés kávéház, kabaré *szin* koncertkafejo

2) *ir zene* kabaré <műsor>

kabaretisto: *ir* kabarészerző, kabaréíró

| **Kabe** *eo ir* Kazimierz Bein

kabei: *ntr eo* kabeizál <váratlanul elhagyja a mozgalmat>

kabeo: *eo* kabe, mozgalomelhagyó

| **kabil/o** *fn* kabil

kabila: *mn nyt* kabil <kab>

Kabilujo, Kabilio: *geo pol* Kabilia, Kabylia

| **Kabind/o 1**) *geo* Cabinda <város>

2) *geo pol* Cabinda <exklávé>

| **kabinet/o 1**) dolgozószoza

► instruista kabineto: *isk* tanári szoba

► kuracista kabineto: *orv* orvosi rendelő

► okulista kabineto: *orv* szemorvosi rendelő

2) bemutatóterem, szakterem, szertár

► fizika kabineto: *isk* fizikaterem, fisicum

► kabineto de naturajoj: természettudományi szertár

► kemia kabineto: *isk* kémia terem, chemicum

3) *pol* kabinet, kormány

► la kabineto demisiis: lemondott a kormány

kabineta: 1) kabinet-, dolgozósobai

2) *átv* elméletieskedő, spekulatív, könyvízü

► kabineta vermo: irodakukac

l.m. konsultkabineto, lernokabineto

| **kabl/o 1**) kötél, drótkötél

2) *vill távk eltr* kábel, <szigetelt> zsinór v. vezeték

► fibrooptika kablo: száloptikai kábel

► samaksa kablo: koaxiális kábel

► tridrata kablo: háromeres kábel

3) *hajó* kábel <kb. 185,2 m>

kablero: *vill* kábelér

kablingo: *vill* kábelhüvely

kablisto: *vill* kábelszerelő

telekablo: *távk* távközlési kábel, távolsági vezeték

kablodepeŝo: *távk* kábeltávirat, kablogram, „kábel” *szin* kablogramo

kablofosto: *vill* villanypózna

kablolineo: *vill* kábelvezeték

kablomantelo: *vill* kábelköpeny

kablomufo: *vill* kábelvégelzáró, kábelkarmantyú

kablosternado: *vill távk* kábelfektetés

kabloŝipo: *hajó* kábelfektető hajó

kabloŝuo: *vill* kábelsaru *szin* koŝo 2

kablotamburo: *vill* kábeldob

kablotelefono: *távk* vezetékes telefon

kablotelevido: *eltr* kábeltévé, kábeltelevízió

kablotramo: *jm* sikló *szin* funikularo

kablovagono: *jm* kötélpályakocsi

kablovojo: *közl* kötélpálya

l.m. ankrokablo, bremskablo, dratkablo, rubandokablo, startkablo,

streĉkablo, tirkablo, trenkablo, USB-kablo

| **kablogram/o** *távk* kábeltávirat, kablogram, „kábel” *szin*

kablodepeŝo

| **kabriolet/o 1**) *jm* kabriolet <kétkerekű kocs>

2) *jm* kabriolé, kabrió <nyitható tetejű sportkocsi>

| **kabuk/o** *ir* kabuki <japán színház>

| **Kabul/o** *geo* Kabul

►Kabulo estas la ĉefurbo de Afganio: Kabul Afganisztán fővárosa
Kabul-rivero: *geo* Kabul folyó

| **kac/o** *durv* fasz, fark <pénisz>

►baŭmas lia kaco: feláll a farka

kacingo: *durv* gumi<óvszer>, kondom

kacujo: **1)** *durv* slicc

2) *durv* punci, muff

kacumi: *ntr durv* dug, kefél

kacosuĉi: *tr durv* leszopja vki <n> faszát *szin* midzi vö. frandzi

| **kacik/o** **1)** kacika, indián törzsfő, indiánfőnök

2) *átv* befolyásos személy, kacika

| **kacur/o** *növ* kislevelű kacurafa *l.* Japania cercidifilo

| **kaĉ/o** **1)** *gaszt* kása

►ne volu nutri min per kaĉo, mi ne estas infano: ne akarj engem megetetni

►kiu kaĉon kuiris, tiu ĝin manĝu^z: *közm* aki főzte, egye meg

2) *pej* kotyvalék

►kian kaĉon vi kuiris?!: milyen kotyvaléket főztél?!

3) *átv* pép, massa

►fari kaĉon el li: ellátja a baját, ad neki, kicsinál

4) *átv* pác, zürzavar, slamasztika

►lasi en kaĉo: cserben hagy

►troviĝi en kaĉo: bajban van, pácban van, benne van a slamasztikában

kaĉigi: **1)** *tr gaszt* kásával főz, pépesít, pürésít

2) *tr* elkását, elpépesít

kaĉigilo: *gaszt* püréprés, krumplinyomó

kaĉosuko: *gaszt* rostos gyümöleslé, rostos üdítő

l.m. avenkaĉo, bebokaĉo, fazeolkaĉo, glaciĉkaĉo, hundkaĉo,

maizkaĉo, pankaaĉo, porkokaĉo, rizkaĉo

| **kaĉalot/o** *áll* nagy ámbráscet, óriás ámbráscet <Physeter catodon>

| **kaĉin/o** *fn* kacsin

kaĉina: *mn nyt* kacsin <kac>

| **kaĉu/o** *gaszt* kasucukorka, kasupasztilla

| **kaĉuĉ/o** cachucha <spanyol tánc>

| **kad/o** *növ* vörös boróka, szúrós boróka <Juniperus oxycedrus>

kadesenco: *kém* borókaeszcencia

| **kadaif/o** *l.* kataifo

| **kadastr/o** *l.* katastro

| **kadavr/o** holttest, hulla, tetem

►pala kiel kadavro: halottápadt

kadavra: hulla-, halotti

►kadavra makulo: *orv* hullafolt

►kadavra rigideco: *orv* hullamerevség

kadavraĵo: dög, állati tetem

kadavrejo: hullaház, prosectura

kadavrigi: *tr* leöl, elpusztít

kadavriĝi: *ntr* megdöglik, elpusztul

kadavrino: *kém* hullaméreg, kadáverin, cadaverin

kadavraĵkavo: dögkút *szin* karnejo, putrejo

kadavroplena: hullákkal teli

►kadavroplena batalejo: hullákkal borított csatatér

kadavroskarabo: *áll* dögbogár <Oeceoptoma>

►flika kadavroskarabo: hegyesvállú dögbogár <Thanatophilus sinuatus>

►kvardorna kadavroskarabo: négyfoltos hernyórabló <Xylodrepa quadripunctata>

►nigra kadavroskarabo: bordás csigarabó <Phosphuga atrata>

►ruĝbrusta kadavroskarabo: vörösnyakú dögbogár <O. thoracicum>

►ruĝazona kadavroskarabo: közönséges temetőbogár <Necrophorus vespillo>

►vulgara kadavroskarabo: közönséges dögbogár <Silpha obscura>
kadavrovora: *áll* dögevő

| **kadenc/o** **1)** *zene* kadencia, zárlat

►amena kadenco, plagala kadenco: zárókadencia *szin* plagialo

►dominanta kadenco, duonfina kadenco: félzárlat

►interrompira kadenco, surpriza kadenco: megszakított zárlat

►perfekta kadenco, plenfina kadenco: teljes v. egész zárlat

►surpriza kadenco: álzárlat

2) *átv* ütem, lejtés, ritmus

►kadenco de la danco estas vigla: a tánc ritmusa élénk

►kadenco de la evoluo: a fejlődés üteme

►kadenco de liaj paŝoj: léptének üteme

►paŝi kadence: ütemesen lép

3) *átv* ütem, ütemesség, tempo

►akceli la kadencon de la produktado: növeli a termelési ütemet
kadenci: *tr zene* ritmizál, ütemessé tesz

►li kadencas siajn paŝojn: ütemhez igazítja a lépéseit

| **kadenz/o** *zene* kadencia <koncertáló szólam zárlat előtti virtuóz része>

| **kadet/o** *kat isk* hadapród, kadét, tiszti növendék

►aerarmea kadeto: a légierő kadétja

►mararmea kadeto: tengerészcadét

►terarmea kadeto: a szárazföldi hadsereg kadétja

kadetlernejo: *kat* kadétiskola, tiszti iskola *szin* oficirlernejo

| **kadi/o** *iszl* kádi, bíró

| **kadis/o** *tex* cadis <serzfajta gyapjúszövet>

| **kadiŝ/o** *vall* kaddis <zsidó ima>

| **Kadiz/o** *geo pol* Cadiz <város és tartomány>

| **Kadm/o** *mit* Kadmosz, Cadmus

| **kadmi/o** *kém* kadmium <Cd>

| **kadr/o** **1)** keret, ráma, foglalat

►kadro de fenestro, pordo, pentraĵo, spegulo: ablak-, ajtó-, festmény-, tükörkeret

►kadro de okulvitroj: szemüvegkeret

2) *átv* keret

►ekster la kadro de nia asocio: társaságunk keretén kívül

►en la kadro de la aranĝo: a rendezvény keretében

►la historia kadro de la urbo: a város történelmi kerete

►salti el la kadro: elút az átlagtól

3) *átv* káder *szin* kadrulo

kadroj: káderek

►kadroj de la armeo: a hadsereg káderei

►kadroj de la entrepreno: a vállalat káderei v. vezetői

►partiaj kadroj: pártkáderek

kadra: keret-

►kadra instruprogramo: *isk* kerettanterv

►kadra temo: kerettéma

kadri: *tr* keretez, bekeretez

►blue kadritaj okuloj: kék karikás szemek

►kadri bildon: képet keretez

kadre de io: vminek a keretében

►kadre de la festo: az ünnep keretében

kadrado: **1)** keretezés, bekeretezés

2) *for* képközpontosítás, látvány elhelyezése a képen

kadraĵo: *l.* kadro **1**

kadrulo: káder *szin* kadro **3**

kadrumo: *ép* ajtótok, ablaktok

alkadrigi: *tr* *knyv* sort kizár, margókat kiegyenesít
 enkadrigi: *l.* kadri
 enkadrigi: *ntr* beleillik
 ►tio enkadrigas en liaj planoj: beleillik a terveibe
 senkadra: keret nélküli
 ►senkadraj okulvitroj: keret nélküli szemüveg
 kadroleĝo: *jog* kerettörvény
l.m. bildkadro, brodkadro, fenestrokadro, kopikadro, pordokadro, referenckadro
 | **kadrat/o** *knyv* kvadrát, térkitöltő négyzet
 kadrateto: *knyv* kis kvadrát
 | **kaduce/o** **1)** *mit* kaduceus, kígyós bot, merkúrbot
2) *mit* Aszklépiosz-bot <rajta csavarodó kígyóval>
 | **kaduk/a** **1)** rozzant, rozoga, düledező, roskadozó, omladozó
 ►kaduka domaĉo: rozzant viskó
2) megrokkant, elgyengült
 ►kaduka maljunulo: megrokkant öregember
3) *átv* elhaló, szétfoszló, roskatag, gyenge lábon álló
 ►kaduka pruvo: gyenge lábon álló bizonyíték
 ►kadukaj argumentoj: roskatag érvek
 ►kadukaj esperoj: szétfoszló remények
4) *jog* érvényét veszített, lejárt *szin* malvalidiĝinta
 ►kaduka klaŭzo: érvényét veszített záradék
 kaduki: **1)** *ntr* düledezik, omladozik
2) *ntr* elgyengült, rokkant
 kadukaĵo: **1)** roskatag, rozzant vmi
 ►oni restarigos la kadukaĵojn de la fortikaĵo: helyreállítják a vár omladozó részeit
2) öregkori fogyatékoság
 kadukeco: **1)** roskatagság, rozzantság, rozzant állapot
2) elesettség, roskatagság, gyengeség
 kadukigi: **1)** *tr* megroggyant, leront, rozzantá v. roskataggá tesz
2) *tr* megrokkant, legyengít
3) *tr* *jog* hatálytalanít, hatályon kívül helyez *szin* malvalidigi
 kadukigi: **1)** *ntr* megroggyan, omladozni v. düledezni kezd
2) *ntr* megrokkann, legyengül
3) *ntr* *jog* érvényét veszti *szin* malvalidiĝi
 kadukigi: **1)** megroggyanás, omladozás
2) megrokkannás, leromlás, elgyengülés, megroggyanás
3) *jog* hatályvesztés, érvényvesztés *szin* malvalidiĝo
 kadukulo: elaggott ember, agastyán
 kadukulejo: ispita, öregotthon, hospice
 kadukfali: *ntr* összeroskad, elomlik
l.m. aĝkaduka, menskaduka
 | **kaf** *kaf* v. *khaf* <héber 'k' v. 'kh' betű>
 | **kaf/o** **1)** kávészem, kávébab *szin* kafograjno
 ►mueli kafon: kávé darál
 ►rostita kafo: pörkölt kávé
2) kávé, feketekávé
 ►kui ri kafon: kávé főz
 ►turka kafo: török kávé
 ►kafo kun kremo: tejszínes kávé
 ►kafo kun kirlita kremo: tejszínhabos kávé
 ►tujpreta kafo: nescafé, azonnal oldódó kávé *szin* tujkafo
 kafejo: *gaszt* kávézó, kávéház
 kafujo: **1)** kávésdoboz *szin* kafskatolo
2) kávéskanna *szin* kafkruĉo
3) *növ* kávécsereje, kávéfa <Coffea> *szin* kafarbo, kafarbusto
 kafumi: *ntr* kávézik, feketézik
 kafaparato, kafkuirilo: kávéfőző

kafarbo, kafarbusto: *növ* kávécsereje, kávéfa <Coffea> *szin* kafujo **3)**
 kafbero: *növ* kávébogyó
 kafkapsulo: kávékapszula
 kafkolora: kávészínű
 kafkruĉo: kávéskanna
 kafkulero: kávéskanál
 kafmaŝino: *gaszt* kávéfőző gép
 kafmuelilo: kávédaráló
 kafobabilo, kafoklaĉo: <kávé és sütemény melletti> terefere, kávézgatás
 kafofabo: *l.* kafograjno
 kafofiltrilo: kávészűrő
 kafograjno: kávészem, kávébab *szin* kafofabo
 kafolakto: tejeskávé
 kafokremo: kávétej szín
 kafrekremento: kávéalja, zacc
 kafopaŭzo: kávészünet, cigaretaszünet
 kafplantejo: *agr* kávéültetvény
 kafopunĉo: *gaszt* kávépuncs
 kafotablo: dohányzóasztal
 kafotaso: kávéscsésze
 kafservico, kaftasaro: kávékészlet
 kafskatolo: kávésdoboz, kávétartó *szin* kafujo **1)**
 kafsurogato: pótkávé
l.m. ciberkafejo, espressokafejo, glacikafo, koncertkafejo, kremkafo, laktokafo, maltokafo, tujkafo, retkafejo
 | **kafein/o** *kém* koffein *szin* kofeino
 senkafeina: *kém* koffeinmentes
 ►senkafeina kafo: koffeinmentes kávé
 | **kafeteri/o** büfé, önkiszolgáló étterem
 | **kafir/o** *iszl* káfir <nem muszlim>
 | **kafr/o** *fn* *ex* kaffer *l.* ksoso
 kafo: *mn* *ex* *nyt* kaffer *l.* ksosa
 Kafujo, Kafrio: *ex* *geo* Kafferföld
 | **kaftan/o** *tex* kaftán
 | **kaguano/o** áll repülőmaki *szin* galeopiteko
 | **kaĝ/o** **1)** kalitka, kalicka, ketrec <aprómarhának>
 ►kia la birdo, tia la kaĝo^z: *közm* amilyen a madár, olyan a kalitja
 ►kokina kaĝo: *agr* tyúkketrec
 ►kunika kaĝo: *agr* nyúlketrec
 ►pli bona branĉo sennuksa ol kaĝo plej luksa^z: *közm* jobban szereti a madár a szabadságot, mint a kalitkában a vendégséget
2) ketrec
 ►leona kaĝo: oroszlánketrec
3) *tech* kosár
 ►kaĝo de lagro: csapágy kosara *szin* rulujo
 elkaĝigi: **1)** *tr* ketrecből v. kalitkából kienged
2) *tr* *átv* *biz* dutyiból v. sittről kienged
 enkaĝigi: **1)** *tr* ketrecbe v. kalitkába zár
2) *tr* *átv* *biz* lesittel, dutyiba zár
l.m. brustokaĝo, lagrokaĝo, ludkaĝo
 | **kahel/o** *ép* csempe, mázas cserép
 kahela: *ép* csempe-, cserép-
 ►kahela forno: cserépkályha
 ►kahela planko: csempepadló
 kaheli: *tr* *ép* csempéz, kicsempéz
 kahelaro: *ép* csempeturkolat
 kahelista: *ép* burkoló, csempéző
 kahelfornisto: cserépkályhás
 | **kaĥekt/a** *l.* kaĥeksia

| **kaĥeksi/o** *orv* senyvesség, cachexia

kaĥeksia: *orv* leromlott <állapotú>

| **kaid/o** *jog* *gazd* káid

| **kaik/o** *hajó* kaik <török vitorlás csónak>

| **Kain/o** *bibl* Káin

►la signo de Kaino: Káin-bélyeg

kainidoj: **1)** *bibl* Káin-udótok, keniták

2) *vall* kainiták

| **kainit/o** *ásv* kainit

| **Kair/o** *geo* Kairó

►Kairo estas la ĉefurbo de Egiptio: Kairó Egiptom fővárosa

| **kairn/o** **1)** cairn, kő sírhalom

2) cairn, útjelző kőhalom

| **kairin/o** *áll* pézsmaréce, pézsmakacsa, némakacsa <Cairina> *szin* moska ananaso

| **Kaistr/o** *tört* *geo* Kaüsztrosz, Caystrus, Cayster

| **kaj** és, meg <kötőszó>

►estu bona kaj helpu al mi: legyen olyan jó, és segítsen nekem

►kaj aliaj: és mások

►kaj ceteraj: és egyebek

►kaj cetera: és egyébként

►kaj do: és hát

►kaj la sekvaj: és a következők

►kaj multaj aliaj: és sokan mások

►kaj similaj: és hasonló

►kaj simile: és hasonlóan v. hasonlóképpen

►kaj tiel plu: és így tovább

►komerca kaj: és-jel <&>

►pli kaj pli: egyre inkább, egyre több

kaj..., kaj...: mind..., mind... <páros kötőszó>

►kaj pano, kaj akvo estas necesaj por la vivo: mind a kenyér, mind a víz szükséges az élethez

►li ricevis kaj flaton kaj baton: kapott hideget, éppen úgy mint meleget

kaj-aŭ: *inf* és-vagy

kaj-ligaĵo, kaj-signo: és-jel, &

kaj-operacio: *inf* és-művelet

kaj-signo: és-jel

| **kaj/o** **1)** *hajó* rakpart

2) *vsút* peron, vágány

kajobileto: *vsút* peronjegy

l.m. ĝetkajo, kargadkajo

| **Kaj/o** *tört* Caius

| **Kajafas/o** *bibl* Kajafás

| **kajak/o** **1)** *hajó* eszkimó csónak

2) *hajó* *sp* kajak

kajaki: *ntr* kajakozik

kajakisto: kajakos

| **Kajbar/o** *geo* Haibár-hágó

| **Kajen/o** *geo* Cayenne

►Kajeno estas la ĉefurbo de Franca Gujano: Cayenne Francia Guyana fővárosa

Kajen-rivero: *geo* Cayenne folyó

l.m. kajena pipro

| **kajeput/o** **1)** *növ* olajos kajeputf <Melaleuca cajuputi> *szin*

kajeputa melaleŭko

2) *gysz* kajeputolaj *szin* kajeputa esenco

kajeputa: *mn* kajeput-

►kajeputa esenco: *gysz* kajeputolaj

| **kajer/o** **1)** *isk* füzet

►kajero por hejma taskoj: lecke-füzet

►kvadratita kajero: kockás füzet

►liniita kajero: vonalas füzet

2) *knyv* füzet, folytatás

►mi eldonos la libron en pluraj kajeroj: több füzetben adom ki a könyvet

kajereto: füzetecske, notesz

kajerigi: *tr* fűz, <fűzetté> összefűz

kajerigilo: fűzőgép

kajerujo: irattáska, irattartó

kromkajero: *knyv* melléklet, újságmelléklet

l.m. ekzerckajero, kolorigkajero, muzikkajero, notkajero,

ringokajero, programkajero

| **kajman/o** **1)** *áll* kajmán <Caiman>

2) kajmano: *eo* *pej* kajmán <eszperantisták között idegen nyelvet beszélő>

kajmani: *ntr* *eo* *pej* kajmánkodik <eszperantisták mindegyikük számára idegen nyelven beszélnek>

Kajmana Insularo: *geo* *pol* Kajmán-szigetek <GB>

| **kajt/o** **1)** *jték* papírsárkány *szin* flugdrako

2) *rep* sárkány, repülőgépváz

| **kajut/o** *jm* fülke, kajüt

►kajuto de aviadilo: repülőgép fülkéje, pilótafülke

►kajuto de ŝarĝaŭto: teherautó fülkéje

►kajuto de ŝipo: kajüt, hajófülke

►pilota kajuto: *rep* pilótafülke *szin* pilotejo

2) *rep* ūrhajó utasfülkéje

| **kaĵol/i** *tr* hízeleg, gazsulál

►la filino kaĵolis sian patron, ĝis li donis monon al ŝi: a lány addig hízelgett az apjának, míg az pénzt adott neki

elkaĵoli: *tr* kihízeleg, hízelgéssel kihúz

►li elkaĵolis permeson: kihízelgte az engedélyt

| **kak/i** *ntr* *biz* kakál *szin* feki

kakaĵo: *biz* kaka *szin* feko

enkaki: *ntr* *biz* bekakál

kakmakuli sin: *biz* összecsinálja magát

| **kaka/o** **1)** *növ* kakaószem, kakaóbab *szin* kakaofabo

2) *gaszt* kakaó <ital>

kakaujo: **1)** kakaósdoboz *szin* kakaoskatolo

2) kakaóskanna *szin* kakaokruĉo

3) *növ* kakaófa, kakaócserje <Theobroma cacao> *szin* kakaoarbo

kakaobutero: *gaszt* kakaóvaj

kakaofabo: *növ* kakaószem, kakaóbab *szin* kakao **1**

kakaokruĉo: kakaóskanna *szin* kakaujo **2**

kakaopulvoro: kakaópor

| **kakatu/o** *áll* kakadu <Cacatua>

| **kakeksi/o** **1.** kaĥeksio

| **kakemon/o** *műv* kakemonó <JP>

kakemonisto: *műv* kakemonóművész

| **kaki/a** khaki, khakiszínű

►kakia militvesto: khakiszínű katonai ruha

| **kakinok/o** **1)** *növ* ázsiai kakiszilva, ázsiai datolyaszilva <Diospyros kaki> *szin* japana persimono

2) *l.* kakinokbero

kakinokbero: *növ* datolyaszilva, kakiszilva <termés>

| **kakofoni/o** kakofónia, rossz hangzás

kakofonia: rossz hangzású, kakofonikus

| **kakografi/o** csúnya írás, hibás írás, kakográfia

| **kakosmi/o** *pszi* kóros szagérzet, cacosmia

| **kakt/o** **1)** *növ* ált kaktusz *l.* kaktacøj

►efinokakto: gömbkaktusz <Echinopsis>
 ►melonkakto: dinnyekaktusz <Melocactus>
 ►kaktacoi: kaktuszfélék <Cactaceae>
 2) medvetalpaktusz *l.* opuntio
 ►figokakto: fügekaktusz, közönséges fügekaktusz <Opuntia ficus-indica>
 | **kakuminal/o** *nyt* kakuminális hang *szin* retrofleksa sono
 | **kal/o 1)** *orv* bőrkeményedés, kérgesedés, callositas
 2) *növ* rostacső-elzáródás *vö.* kaluso 2
 kala: *orv* bőrkeményedéses, kérges
 ►kalaj manoj de laboristoj: munkások kérges keze
 kalajo: kérges bőrész, bőrkeményedéses hely
 kalozo: *biol kém* kallóz, callose *vö.* kaloz/o
l.m. piedkalo
 | **kala/o** *növ* sárkánygyökér <Calla>
 | **kala-azar/o** *orv* dumdumláz, kala-azar, trópusi leishmaniózis *szin* nigra febro
 | **Kalabar/o** *geo* Kalabár <város>
 Kalabar-rivero: *geo* Kalabár folyó
 | **kalabas/o 1)** *növ* lopótök, kabatök szívótök <Lagenaria siceraria>
 | **kaladi/o** *növ* tarkalevél, kaládium <Caladium>
 | **Kalabri/o** *geo pol* Calabria <IT>
 | **Kalahar/o** *geo* Kalahári sivatag
 | **kalam/o 1)** *növ* nádpálma, tengeri nád <Calamus>
 2) *tört* írónád
 | **kalambak/o** *növ* sasfa, aloéfa <Aquilaria agallocha>
 | **kalamin/o 1)** *ex ásv* hemimorfít *l.* hemimorfito
 2) *l.* smiconito
 | **kalamint/o** *növ* pereszleny <Calamintha>
 | **kalandr/i** *tr tex knyv* simít, fényesít, mercerizál, mángorol, kalanderez *szin* gladruli
 kalandrado: *tex knyv* mángorlás, kalanderezés
 kalandrilo: *tex knyv* simítógép, fényesítógép, mángorló, kalander *szin* gladrulilo
 | **kalandr/o** *áll* kalandrapacsirta <Melanocorypha calandra>
 | **kalandra/o** *áll* gabonazsuzsok, gabonazsizsik <Calandra granaria>
 ►plata nigra kalandrao: lapos gabonabogár <Laemophloeus ater>
 | **kalaŝnikov/o** *kat* Kalasnyikov <szovjet géppisztoly>
 | **kalate/o** *növ* zebralevél, kehelyvirág, csodalevél <Calathea>
 | **kalaz/o 1)** *áll* köldökfolt, jégzsínór, chalaza
 2) *növ* magkezdemény alapja, chalaza
 | **kalazi/o** *orv* jégárpa, chalazeon
 | **kalcedon/o** *ásv* kalcedon
 | **Kalcedon/o** *tört geo* Kalcedon, Kalkedon
 | **kalceolari/o** *növ* papucsvirág <Calceolaria>
 | **kalci/o** *kém* kalcium <Ca>
 kalcia: *kém* kalcium-
 ►kalcia klorido: kalcium-klorid
 ►kalcia oksido: kalcium-oxid
 dekalciigi, senkalciigi: *ntr biol* elmésztelenedik, dekalcifikálódik
 rekalcigi: *ntr biol* újracsonstosodik, rekalcifikálódik
 | **Kalcid/o** *geo* Khalkisz
 | **Kalcidik/o** *geo* Khalkidiké
 | **kalciferol/o** *biol kém* kalciferol
l.m. kolekalciferolo
 | **kalcin/i** *kém* izzít, kalcinál, kiéget
 ►kalcinita aluno: égetett timsó
 | **kalcit/o** *ásv* kalcit, mészpát
 | **kalcitr/i** *ntr* kirúg, hátrarúg <ló két hátsó lábával>

2) *ntr átv* makrancoskodik, berzenkedik, ellenszegül
 kalcitrema: csökönyös, makrancos, makacs természetű
 | **Kalde/o** 1. Háldeujo
 | **kaldron/o 1)** *gaszt* bogrács, üst, kondér
 ►ne batalu pot' el tero kontraŭ kaldrono el fero^Z: *közm* a gyengének soha nincs igaza
 ►ne helpas glorkrono al malplena kaldrono^Z: *közm* dicsőséggel nem lehet jóllakni
 2) *tech* kazán
 ►gasa kaldrono: gázkazán
 ►olea kaldrono: olajkazán
 3) *geo* völgykatlan
 kaldronego: *l.* vaporkaldrono
 kaldronejo: *tech* kazánház *szin* kaldronĉambro
 kaldroneto: *fn gaszt* teafőző <edény> *szin* tekaldrono
 kaldronisto: 1) üstcsináló, üstfoltozó
 2) rézműves
 kaldronĉambro: *tech* kazánház *szin* kaldronejo
 kaldronforno: katlan <tűzhely>
 kaldronkrusto: kazánkő
 kaldronstablo: bográcsstartó állvány
l.m. hejtokaldrono, tekaldrono, vaporkaldrono
 | **kalefakci/o** *fiz* kalefakció <forró fémlapra hullatott folyadékcsepp gömb alakúvá válása>
 | **Kaledoni/o** *geo* Kaledónia
 Nov-Kaledonio: *geo pol* Új-Kaledónia <FR> *szin* Kanakio
 | **kalejdoskop/o** *jtek* kaleidoszkóp
 kalejdoskopi: *ntr átv* egymást kergetik, színesen váltakoznak, kavarnognak
 ►diversaj pensoj kalejdoskopis en lia kapo: különböző gondolatok kavarnognak a fejében
 | **kalembur/o** szójáték, szóficam <morfémahatár eltolásával> *szin* mistranĉo 2
 | **kalend/o** *tört* Calendae <a hónap első napja>
 ►formeti ĝis la grekaj kalendoj: sohanapjára halaszt
 | **kalend/oj** 1. kalendo
 | **kalendar/o** naptár
 ►gregoria kalendaro: gregorián naptár, Gergely-naptár
 ►julia kalendaro: Julianus-naptár
 ►porĉiama kalendaro: öröknaptár
 ►reklama kalendaro: reklámnaptár
 ►ŝirfolia kalendaro: tépőlapos naptár
 kalendareto: kártyanaptár
l.m. florkalendaro, murkalendaro, poŝkalendaro, ŝirkalendaro, tablokalendaro
 | **kalendul/o** *növ* körömvirág <Calendula>
 ►agra kalendulo: mezei v. ugari körömvirág <C. arvensis>
 ►oficina kalendulo: kerti v. orvosi körömvirág, kenyérbélvirág <C. officinalis>
 | **kalentur/o** *orv* trópusi láz
 | **kaleŝ/o 1)** *jm* hintó
 2) *jm* lovas kocsi
 ►poŝta kaleŝo: postakocsi
 ►vojaĝa kaleŝo: delizsánsz, utazókocsi
 kaleŝaĵo: *jm* karosszéria
 kaleŝaĵisto: karosszériakészítő, karosszérialakatos
 kaleŝego: *jm* díshintó
 kaleŝejo: kocsiszín
 kaleŝisto: kocsis, parádés kocsis
 duonkaleŝo: *jm* kétülékes hintó, coupé

elkalešigi: *ntr* kiszáll a hintóból

enkalešigi: *ntr* beül a hintóba

kaleščevalo: *áll* parádés ló

kalešfaristo: hintókészítő

kalešmuzeo: hintómúzeum

kalešpordego: *tört* főbejárat, díszkapu

kalešservanto: *tört* hintóinas

| **Kaleval/o** *ir* Kalevala

| **Kalez/o** *geo* Calais

►Kaleza Markolo: Calaisi-szoros

►Nordo-Kaleza Markolo: *geo pol* Nord-Pas-de-Calais <FR>

| **kalfatr/i** *tr* hajó dugaroz, tapaszt, kalafál <hajófalat>

kalfatrilo: dugarozóvész

kalfatrisko: hajó dugarozó hajóács

| **Karbario** *geo* Calgary

| **Kalhaŝ/o** *ir* Kalkhasz

| **kali/o** kálium <K>

kaliemio: *orv* káliumvérűség, kaliaemia

kalisalo: *kém* kálisó

| **Kali/o** *vall* Káli

►Kali estas ŝaktio de Ŝivo: Káli Siva saktija

| **Kaliban/o** *ir* Caliban <Shakespeare-hős>

| **kalibr/o 1)** *tech* űrméret, belső átmérő, kaliber, öb

►kalibro de kanono: ágyú űrmérete

►kalibro de pafilo: puska kalibere

2) *tech* külső átmérő, kaliber

►kalibro de kuglo: golyó kalibere

►kalibro de obuso: tüzérségi lövedék űrmérete

kalibri: *tr tech* kalibrál, belső átmérőt mér

kalibrigi: *tr tech* kalibrál, méretre pontosít

kalibrilo: 1) *tech* idomszer

►mikrometra kalibrilo: mérőorsó, nóniusz

2) *zene* húrmérő

grandkalibra: *kat* nagy kaliberű

kalibrocirkelo: *tech* körzőidomszer, kaliberkörző

l.m. šovkalibrilo

| **kaliceb/o** *áll* kabócamaom <Callicebus>

| **kalidr/o** *áll* partfutó <Calidris>

►blankpuga kalidro: örvös partfutó, Bonaparte partfutója <C. fuscicollis>

►blankvosta kalidro: szürke törpepartfutó <C. temminckii>

►bunta kalidro: havasi partfutó <C. alpina>

►flavbrusta kalidro: Baird partfutója <C. bairdii>

►granda kalidro: sarki partfutó <C. canutus>

►largbeka kalidro: sárjáró <Limicola falcinellus>

►malgranda kalidro: apró vibic <C. minuta>

►markalidro: tengeri partfutó <C. maritima>

►pigmea kalidro: apró partfutó <C. pusilla>

►pintvosta kalidro: hegyesfarkú partfutó <C. acuminata>

►rustkalidro: sarlós partfutó <C. ferruginea>

►sablokalidro: fenyérfutó <C. alba>

►stepkalidro: mezei cankó <Tryngites subruficollis>

►striokalidro: csíkosbegyű partfutó <C. melanotos>

| **kalif/o** *iszl* tört kalifa

kalifujo: *iszl* tört kalifátus

| **kaliforni/o** *kém* kalifornium <Cf>

| **Kaliforni/o** *geo pol* Kalifornia <US>

| **kaligraf/o** kalligráfus *szin* belskribisto

kaligrafi: *tr* kalligrafál, szépírással ír

kaligrafo: szép kézírás, kalligráfia

kaligrafio: kalligráfia, szépírás *szin* belskribado

| **kaligram/o** *ir* képvers, kalligramma

| **Kaligul/o** *tört* Caligula

| **kalik/o 1)** *vall* kehely, pohár <áldozás>

►ĉi tiu kaliko estas la nova interligo en mia sango: e pohár az új szövetség az én vérem által

2) *átv bibl* pohár <sors>

►forportu de mi ĉi tiun kalikon: vedd el tőlem ezt a poharat

►se povas esti, ĉi tiu kaliko pasu for de mi: *bibl* ha lehetséges, múljk el tőlem e pohár

3) *gaszt* talpas pohár, kehely

►kaliko por ĉampano: pezsgőspohár

4) *növ* csésze *szin* sepalaro

►kuniĝsepala kaliko: forrt levelű csésze

►libersepala kaliko: szabad levelű csésze

5) *anat* kehely

►renaj kalikoj: vesekelehek, calices renales

Kaliko: *csill* Serleg, Crater

kalikano: *kr* kelyhes

kaliketo: 1) *gaszt* kis kehely, kelyhecske

2) *növ* külső csésze, álcsésze *szin* kromkaliko

florkaliko: *növ* csésze *szin* sepalaro

kromkaliko: *növ* külső csésze, álcsésze *szin* kaliketo 2

| **Kalikato** 1. Kolkato

| **kalikot/o** *tex* pamutvász, kalikószövet, molinó

| **Kalikot/o** *geo* Calicut

| **Kalikst/o** Callistus, Calictus <utónév>

| **Kalimaĥ/o** *műv ir* Kallimakhosz

| **Kalimantan/o** *geo* Kalimantan

| **kalimb/o** *zen* kalimba

| **Kaliningrad/o** *geo* Kalinyingrád vö. Königsbergo

| **Kaliop/o** *mit* Kalliopé, Calliope

| **kalipetr/o** *ép* apácacerép vö. imbrico

| **kalips/o** *zene* calypso <tánc és zenei stílus>

| **Kalips/o 1)** *mit* Kalüpszó

2) Kalipszó <utónév>

| **kalistef/o** *növ* kerti v. kínai őszirózsa <Callistephus chinensis> *szin* ĉinia astero

| **kalistegi/o** *növ* sövényzsalák <Calystegia>

►heĝa kalistegio: felfutó sövényzsalák <C. sepium> *szin* heĝa konvolvulo, heĝa volvulo

►markalistegio, soldanelkalistegio: parti v. heverő v. harangrojtú sövényzsalák <C. soldanella>

| **Kalist/o 1)** *mit* Kallisztó

2) *csill* Kallisztó

| **kalistem/o** *növ* kefevirág <Callistemon>

| **kalisten/o** *műv* mozdulatművészet

| **kalitrik/o** *növ* mocsárhúr <Callitriche>

| **kalitriks/o** *áll* selyemmajom <Callithrix> *szin* silksimio

►kalitriksedoj: karmosmajmok <Callithricidae>

| **kalitris/o** *növ* díszciprus <Callitris>

| **kalk/o** *kém ép* mész

►estingita kalko, velka kalko: oltott mész

►natra kalko: nátronmész

►neestingita kalko, vigla kalko: oltatlan mész

kalki: 1) *tr ép* meszel

2) *tr agr* meszez

3) *tr* mésszel semlegesít

kalkaĵo: *ép* vakolat

dekalkiĝi, senkalkiĝi: 1) *ntr ásv* elmésztelenedik

2) *ntr* *biol* elmésztelenedik, dekalcifikálódik *szin* dekalciigi

rekalkigi: *l.* rekalciiĝi

kalkargilo: *ásv* marga

kalkforno: mészégető kemence

kalkolakto: *ép* mésztej

kalkoskisto: *ásv* mészpala

kalkotofo: *ásv* mésztufa *szin* travertino

kalkpetro, kalkoŝtono: *ásv* mészkő

► numulita kalkoŝtono: nummulitos mészkő

kalkspato: *l.* kalcito

| **kalkan/o** 1) *anat* sarok

► kalkano de Aĥilo: achillesi sarok, gyenge pont

► postveni lin ĉe la kalkanoj, postveni lin kalkansekve: sarkon követ, szorosan a nyomában jár

► sidiĝi sur la kalkanoj: sarkára ül

► turni sin sur la kalkano: sarkon fordul

2) *tech* sarok, sarokrész, sarkantyú

kalkanumo: cipősarok

► kunfrapi la kalkanumojn, kunklakigi la kalkanumojn: összecsapja a bokáját

kalkanumi: *tr* sarkal <*pl.* cipőt>

rekalkanumi: *tr* újrasarkal <*pl.* cipőt>

kalkanosto: *anat* sarokcsont, calcaneum *szin* kalkaneo

kalkansidi: *ntr* sarkán ül *szin* sidi sur la suroj

kalkanumfero: sarokvas <*cipőn*>

l.m. literkalkano, pikkalkanumo

| **kalkane/o** *anat* sarokcsont, calcaneum *szin* kalkanosto

| **Kalkat/o** 1. Kolkato

| **kalke/o** 1. paŭsaĵo

| **kalkedoni/o** 1. kalcedono

| **kalkul/i** 1) *tr* számol, elszámol vmeddig <*ĝis*> < sorolja a számokat>

► eĉ ĝis dek li ne scipovas kalkuli: tízig sem tud elszámolni

► kalkulu dudekon, kaj poste ekiru: számolj húszig, majd indulj

2) *tr* megszámol, megolvas

► estas neeble kalkuli la stelojn: lehetetlen megszámolni a csillagokat

► kalkuli la voĉojn: megszámolja a szavazatokat

► kalkuli sian monon: megszámolja, v. megolvassa a pénzt

3) *tr* *mat* kiszámít

► kalkuli la renton: kiszámítja a hozamot

► kalkuli en la kapo: fejben számol

► kalkuli distancon: távolságot kiszámít

► kalkuli fakturon: számlát kiszámít

► kalkuli la procenton: kiszámítja a százalékot

► li scipovas legi kaj kalkuli: tud olvasni és számolni

4) *tr* számít, tekint vminek, sorol vhova

► kalkuli tion sia devo: kötelességének tekinti

► ne kalkulante la kroman utilon: nem számítva a külön hasznot

► ne kalkulu tion mia kulpo: ne tekintsd azt bűnömül

► se vi kalkulas min al viaj amikoj: ha barátaid közé sorolsz

5) *ntr* számít vkire v. vmire <*je*, *pri*>

► mi kalkulas je via helpo: számítok a segítségedre

► oni povas kalkuli nur je si: az ember csak magára számíthat

6) *ntr* számol vmivel v. vkivel <*kun*>

► kun oponantoj ni ne kalkulas: ellenzőkkel nem számolunk

► ni ne kalkulis kun la kromaj kostoj: nem számoltunk a plusz költségekkel

► oni devas kalkuli kun la lokaj kutimoj: számolni kell a helyi szokásokkal

kalkulo: 1) számlálás, megszámolás, megolvasás, számbavétel

► la kalkulo de la voĉoj: a szavazatok számlálása

► mono amas kalkulon^Z: *közm* a pénz olvasva jó

2) *mat* számítás, kiszámítás

► algebra kalkulo: algebrai számítás

► bazaj operacioj de la kalkulo: a számítás alapműveletei

► erara kalkulo: téves számítás

► infinitezima kalkulo: infinitezimális számítás

► integrala kalkulo: integrálszámítás *szin* integralado 2

3) számítás, összegzés, számadás, kalkuláció

► bonaj kalkuloj, bonaj kunuloj^Z: *közm* pénz nem barátság

► ĝi estas nulo en la kalkulo: se nem oszt, se nem szoroz

► havi kalkulon kun li: elszámolnivalója van vele

► ju pli precizaj la kalkuloj, des pli forta la amikeco^Z: *közm* más az üzlet, és más a barátság

► kalkulo de en- kaj elspezoj: bevételek és kiadások összegzése

► kalkulo de gajnoj kaj malgajnoj: nyereség- és veszteségszámítás

► klaraj kalkuloj – bonaj amikoj: *közm* pénz nem barátság

► ŝuldi kalkulon: számadással tartozik

4) számla *szin* fakturo

► jen la kalkulo pri viaj ŝuldoj: itt a számla a tartozásaidról

► pagi la kalkulon: kifizeti a számlát

► peti kalkulon pri la konsumo: számlát kér a fogyasztásról

5) számítás, számolás vmivel

► fari kalkulojn sen la mastro: gazda nélkül csinál számadást

► for el la manoj – for el la kalkulo^Z: keresztet lehet vetni rá

► kiu vivas sen kalkulo, baldaŭ estos almozulon^Z: *közm* ha nem tudsz spórolni, megtanulsz koldulni

► preni en kalkulon: számításba vesz

► tro grandaj kalkuloj kondukas al nuloj^Z: *közm* aki sokat markol, keveset fog

6) *ex* számla *l.* konto

► eldoni libron je la propra kalkulo: saját számlára ad ki könyvet

kalkulema: megfontolt, elővigyázatos, körültekintő

kalkulilo: számológép, kalkulátor

► elektronika kalkulmaŝino: *eltr* elektronikus számológép

kalkulisto: *fn* *gazd* tud kalkulátor <kalkulációt végző személy>

kalkulmetro: skálás számolóeszköz, mérőóra

alkalkuli: 1) *tr* hozzászámít, hozzávesz, hozzáad, beszámít

► alkalkulu la energikostojn al la luprezon: számítsa hozzá a lakbérhez az energiaköltségeket

► alkalkulu liajn ŝuldojn al la prezon: számítsd be az árba az adósságait

2) *tr* *átv* besorol vhova

► alkalkuli sin al liaj amikoj: barátai közé sorolja magát

antaŭkalkuli: *tr* előre kiszámít, előzetes számítást végez

► antaŭkalkuli la eventualajn kromajn kostojn: előre kiszámítja az esetleges plusz költségeket

► oni ne povas antaŭkalkuli lian konduton: nem lehet előre kiszámítani a viselkedését

dekalkuli: *tr* leszámít <összegeből>

► dekalkuli la rabaton: leszámítja az árengedményt

elkalkuli: 1) *tr* *mat* kiszámít, számítással megállapít

► elkalkuli la proporcion de viroj al virinoj: kiszámítja a férfiak és nők arányát

2) *tr* *átv* összeszámol, felsorol, elsorol

► mi ne povas elkalkuli viajn meritojn: nem tudom elsorolni érdemeidet

enkalkuli: *tr* beleszámít, tartalmaz, magában foglal

► ĉiuj servoj enkalkulitaj: minden szolgáltatás beleszámítva

► se enkalkuli ĉiujn kostojn: ha minden költséget beleszámolunk

finkalkule: végső soron, végül is
finkalkuli: **1)** *tr* összeszámol, összegez, elszámol
2) *ntr* átv leszámol vkivel <kun> *szin* átv finkonti
ĝiskalkuli: *ntr* vmeddig elszámol
►la juĝisto ĝiskalkulis al la falinta boksisto: a bíró rászámolt az elesett ökölvívóra
interkalkuli: *tr* beszámít, levon <tartozást>
►interkalkulu miajn ŝuldojn: számítsd bele a tartozásaimat
ĝiskalkulado: *sp* rászámolás <boksz>
kunkalkuli: *tr* összegez, összeszámol
►kunkalkulu ĉion: mindent számolj össze
miskalkuli: *tr* félreszámol, rosszul számol, elszámol
►mi miskalkulis la voĉojn: rosszul számoltam meg a szavazatokat
►miskalkulas tiu, kiu ne kalkulas kun mi: rosszul számol, aki nem számol velem
miskalkulo: téves számítás v. számolás
►via supozo baziĝas sur miskalkulo: feltevésed téves számításon alapul
nekalkulebla: megszámlálhatatlan
prikalkuli: **1)** *tr* számítással megtervez
►prikalkuli laborpecon: munkadarab számításait elvégzi
►prikalkuli la buĝeton: megtervezi a költségvetést
2) *tr* átv mérlegel
►prikalkulu la sekvojn de viaj agoj: mérlegeld tetteid következményeit
rekaluli: *tr* újraszámol
retrokalkulo: visszaszámlálás
kalkulbastono: *l.* ŝovkalkulilo
kalkuleraro: számolási v. számítási hiba
kalkulmaŝino: *l.* kalkulilo
kalkulraporto: *gazd* pénzügyi beszámoló
kalkultabelo: *gazd* számítási táblázat, számtáblázat *szin* baremo
l.m. glitkalkulilo, kalkulmaŝino, poŝkalkulilo, probablokalkulo, salajrokalkulo, tabelkalkulilo, tempokalkulo
| **kalkulus/o** *orv* kő, calculus
l.m. dentokalkuluso, galkalkuluso, renkalkuluso
| **Kalkut/o** *l.* Kalkato
| **kalm/o** *met* szélszend *szin* senvento
kalma: **1)** *met* szélszendes
2) *átv* nyugodt, zavartalan
| **kalmar/o** *l.* loligo
| **kalmodulin/o** *biol* kém kalmodulin
| **kalmuk/o** *fn* kalmük
kalmuka: *mn* nyt kalmük <xal>
Kalmukujo, Kalmukio: *geo* pol Kalmükföld <RU>
| **Kaloĉaj/o** *eo* Kalocsay <Kálmán>
kaloĉajaĵo: *eo* kalocsayizmus
| **kalomel/o** *kém* kalomel
| **kalori/o** *fiz* kalória, kiskalória <cal>
►granda kalorio: *l.* kilokalorio
►malgranda kalorio: *l.* kalorio
kalorimetro: *fiz* hőmennyiségmérő, kalóriamérő, kaloriméter
kalorimetrio: *fiz* hőméréstan, hőértékmérés, kalorimetria
kilokalorio: *fiz* kilokalória, nagykalória
| **kalorifer/o** *l.* stovo
| **kalosom/o** *áll* bábrabló <Calosoma>
| **kalot/o** *mat* gömbsüveg
| **kaloŝ/o** *anat* agyereszték, kéregtest, agyvelőhíd, corpus callosum
vö. kal-ozo
| **kalpak/o** *tex* kalpag, prémsüveg, kucsma

| **kalson/o** *tex* alsónadrág, bugyogó
kalsoneto: *tex* bugyi
kalsonfekulo: *pej* beszari alak
kalsonŝnuro: gatyamadzag
kalsonŝtrumpoj: *tex* harisnyanadrág *szin* ŝtrumpokalsono
l.m. bankalsono, ŝtrumpokalsono
| **kalt/o** *növ* gólyahír, gólyavirág <Caltha>
►marĉa kalto: mocsári gólyahír <C. palustris>
| **kalumet/o** békepipa *szin* pacpipa
| **kalumni/i** *tr* rágalmaz
►kalumniante konstante, oni eĉ anĝelon nigrigas^Z: *közm* a rágalom egy angyalt is befekettíthet
kalumnio: rágalom
►kontraŭ kalumnio helpas nenio^Z: *közm* rágalom ellen nincs védekezés
►kontraŭ kalumnio ne povas batali eĉ Dio^Z: *közm* rágalom ellen nincs orvosság
►se kalumnio eĉ pasas, ĝi ĉiam iom lasas^Z: *közm* a rágalomból valami mindig megragad
►se kalumnio eĉ pasas, ĝi ĉiam ion lasas^Z: *közm* a rágalomból mindig valami megragad
►se kalumnio ne brulas, ĝi almenaŭ makulas^Z: *közm* a rágalomból mindig valami megragad
►serponton oni povas eviti, sed kalumnion neniam^Z: *közm* rágalom ellen nincs orvosság
| **kalun/o** *növ* csarab, erika, hanga, télizöld, angyalmetélt <Calluna>
| **kalus/o** **1)** *orv* csontforradás, csontheg, callus
2) *növ* növényi hegszövet, kallusz, callus vö. kalo 2
| **kalv/a** **1)** kopasz, tar *szin* senhara
2) *átv* csupasz, kopár
►kalva monto: kopár hegy
kalvo: kopaszság, kopasz felület
►se haroj ne mankus, oni kalvon ne havus^Z: *közm* ha az a „ha” ott nem volna, kopasznak is haja volna
kalveco: kopaszság
kalvigi: *tr* lekopaszt, lekopaszít
kalviĝi: *ntr* megkopaszodik
►kapo malsaĝa nek griziĝas, nek kalviĝas^Z: *közm* bolond feje se nem őszül, se nem kopaszodik
| **kalvados/o** *gaszt* calvados <ital>
| **Kalvari/o** *bibl* kr Kálvária <hegy>, Golgota *szin* Golgoto
kalvario: **1)** *kr* műv kálvária <szoborcsoport>
2) *kr* átv kálvária, kálváriaút *szin* kalvaria vojo
3) *anat* koponyaboltozat, koponyatető, calvaria *szin* krania volbo
l.m. kalvaria vojo
| **kalvil/o** *növ* kalvil, eperalma, csörgőalma
| **Kalvin/o** *kr* Kálvin <János>
kalvinano: *kr* kálvinista, református
kalvinana: *mn* kr kálvinista, református
►kalvinana eklezio: református egyház, kálvinista egyház
kalvinismo: *kr* kálvinizmus
| **kam/o** *tech* bütök, görbetárcsa
kamkontakto: *távk* bütökös érintkező
kamsafto: *tech* vezértengely, vezérműtengely, bütökös tengely
| **kamabok/o** *gaszt* kamabokó, haltészta *szin* fiškuko
| **Kamadev/o** *l.* Madano
| **kamaj/o** **1)** *műv* camaieu <egy szín különböző árnyalataival való festés>
2) *műv* camaieu technikával készült festmény
| **kamarad/o** **1)** pajtás, bajtárs, társ, haver

2) elvtárs

►kamarado ĝenerala sekretario: főtitkár elvtárs

kamarada: **1)** pajtási, bajtársi, haveri

►kamarada renkontiĝo: bajtársi találkozó

2) elvtársi

►kamarada helpo: elvtársi segítség

kamaradi: *ntr* pajtáskodik, cimborál, haverkodik

kamaradeco: **1)** bajtársi érzés, haveri kapcsolat

2) elvtársiasság

kamaradiĝi: *ntr* összebarátkozik, összecimborál, összehaverkodik

kamaradino: elvtársnő

| **kamarilo** *pol pej* kamarilla

►kamarila politiko: kamarillapolitika

| **Kamasutr/o** Káma-Szutra

kamasutraĵo: a Káma-Szutránban ismertetett szerelmi póz

| **kamb/o** *fn* kamba

kamba: *mn nyt* kamba, kikamba <kam>

| **kambi/o** *gazd* <saját> váltó

►avali kambion: váltót szavatol

►diskonti kambion: váltót leszámítol

►ĝiri kambion: váltót forgat

►kambio al prezentanto: bemutatóra szóló váltó

►matureco deambio: váltó esedékessége

►postdataambio: határidős váltó

►postvidaambio: látra szóló váltó

►prenanto deambio: váltó kedvezményezettje v. rendeltvényese

►proksimdataambio: rövid lejáratú váltó

►trati kambion: váltót intézvényez

kambiisto, kambiageto: *gazd* váltóügynök, váltóalkusz

kambiagentejo: *gazd* váltóügynökség

l.m. ordonkambio, promeskambio

| **kambium/o** *növ* kambium, gyarapítószövet

| **Kambiz/o** *tört* Kambüszész

| **Kamboĝ/o** *geo pol* Kambodzsa <KH>

| **kambri/o** *tört geo* kambrium

antaŭkambrio, prekambrio: *tört geo* prekambrium

| **Kamĉatk/o** *geo* Kamcsatka

| **kame/o** *műv* kámea

| **kameciparis/o** *növ* hamisciprus, álciprus <Chamaecyparis>

| **kamecitiz/o** *l.* kalka citizo

| **kamel/o** *áll* teve <Camelus>

►baktria kamelo, duĝiba kamelo: kétpúpú teve <C. bactrianus>

►unuĝiba kamelo: egypúpú teve, dromedár <C. dromedarius> *szin*

dromedaro

►kameletoj: tevefélék <Camelidae>

kamelisto, kamelpeliso: tevehajász

kamelharo: *tex* teveszőr

| **kameleon/o** *l.* hameleono

| **kameli/o** *növ* kamélia, teacserje <Camellia>

►ĉinia kamelio: kínai teacserje <C. sinensis>

►Japania kamelio: japán kamélia <C. japonica>

| **kamembert/o** *gaszt* camembert <sajtféleség>

| **kamemel/o** *növ* pipitér, kamilla <Chamaemelum>

►nobla kamemelo: nemes pipitér, rómaiszékfű, rómaikamilla <Ch.

nobile> *szin* roma kamomilo

| **kamemor/o** *növ* tözegei v. lápi v. törpe szeder, málna <Rubus

chamaemorus>

| **kamen/o** **1)** kandalló

►kamen en malnova kastelo: kandalló régi kastélyban

2) ált kandalló, kályha

►kahela kameno: cserépkandalló, cserépkályha

►marmora kameno: márványkandalló

kamenisto: kandallóépítő, kályhás

kamenbreto: kandallópárkány

kamenkapuĉo: kandallókürtő

kamenkrado: kandallórács *szin* fendro

kamenpurigisto, kamenskrapisto, kamentubisto: kéményseprő

kamentubo: *ép* kémény

| **kamer/o** **1)** *ép* kamra, kamora

2) tech fot kamra

►ekspansia kamero: expanziós kamra

►joniga kamero: ionizációs kamra

►kamero de forno: kemence kamrája

►kamero de fotilo: fényképezőgép kamrája

►kamero de revolvero: revolver forgótárfurata

►seskamera revolvero: ötlövetű revolver

►senluma kamero: sötétkamera

3) biol üreg, csarnok

►kamero de okulo: szemcsarnok

►kamero de ovario: magházüreg

4) fot kamera l. kamerao

kameristo: *tört* kamarás

l.m. fridkamero, gaskamero, kluzkamero, lavkamero, lignokamero,

nebulkamero, nubokamero, nutraĵkamero, plumbokamero,

ventkamero

| **kamera/o** *film* kamera, filmezőgép

►amatora kamerao: amatőr kamera

►observa kamerao: térfigyelő kamera

►profesia kamerao: professzionális kamera

telekamero: *film* tv-kamera, tévékamera, telekamera

kameraisto: *film* operatőr, kameraman

l.m. gvatkamerao, kaŝkamerao, retkamerao, telefonkamerao,

videokamerao

| **kamerling/o** *kr* bíboros kamarás, camerlegno

| **kamerops/o** *növ* lószörpálma <Chamaerops>

| **Kamerun/o** **1)** Kamerun <hegy>

2) *geo pol* Kamerun <ország> <CM>

| **kamfor/o** *kém* kámfor

kamfora: kámfor-

►kamfora alkoholo: kámforos alkohol

kamforujo, kamforarbo: kámforfa *l.* kamfora cinamomo

kamforoleo: *gysz* kámforolaj

l.m. linkamforaĵo

| **kamikaz/o** **1)** *rep* kamikazegép

2) *rep* kamikazepilóta

3) *átv* vakmerő ember

| **Kamil/o** Kamill <utónév>

| **kamion/o** *jm* teherautó, kamion *szin* ŝarĝaŭto

kamioni: *tr* kamionnal szállít, teherautóval visz

kamionado: *közl* közúti fuvarozás

kamioneto: *jm* kisteherautó

kamionisto, kamionŝoforo: teherautó-vezető, kamionsofőr

kamionmuntejo: *ip* kamionszerelde

kamiontrafiko: *közl* kamionforgalom

l.m. baskulkamiono, cisternkamiono, pumpkamiono, ŝpruckkamiono,

ŝutkamiono

| **kamis/o** *iszl tex* kamisz

| **kamiŝibaj/o** *l.* bildoteatro, paperteatro

| **kamizard/o** *kr* kamizárd, camisard

| **kamizol/o** **1)** *tex* zubbony, zeke

2) *tex* <női> rövid ujjas

| **kamlot/o** *tex* kamelot, teveszörszövet

| **Kamoens/o** *ir* <Luís Vaz de> Camões

►Kamoenso estas la aŭtoro de La Luzidoj: Camões A Lusiadák szerzője

| **kamomil/o** 1) *növ* orvosi székfű, kamilla <Matricaria recutita> *szin* vera kamomilo

►agra kamomilo: *l.* agra antemido

►granda kamomilo: *l.* partenio

►roma kamomilo: *l.* nobla kamemelo

2) *gysz* kamillafőzet

| **Kamor/o** Camorra <maffia>

| **kamp/o** 1) *agr* termőföld, <művelhető> föld

►nekulturatj kampo: műveletlen földek

►terpoma kampo: burgonyaföld

2) *agr* mező, rét

►ĉevaloj paŝtis sin sur la kampo: lovak legeltek a mezőn

►sur la aperta kampo: a nyílt mezőn

3) *ált* tér, terület, terep

►kampo de batalo: harctér

►kampo de mortintoj: holtak mezeje

►kelkaj aŭtoj povas trafiki ankaŭ sur kampo: néhány autó tud a terepen is közlekedni

►libera kampo: szabad tér

►operaca kampo: hadműveleti terület

4) *átv* tér, mező

►malfermi kampon al la fantazio: teret nyit a fantáziának

►semantika kampo: *nyt* szemantikai mező

►sur la kampo de la komunikado: a kommunikáció terén

►sur teoria kampo: elméleti téren

►sur ĉi tiu kampo mi ne estas sperta: ezen a téren nem vagyok tapasztalt

►sur la kampo de agoj: a tettek mezején

5) körülhatárolt mező, háttér

►blua ankro sur blanka kampo: kék horgony fehér mezőben

►sur la dekstra kampo de la folio: a lap jobb oldalán

6) *fiz* tér, mező

►elektra kampo: *vill* villamos erőter, elektromos tér

►elektromagneta kampo: *vill* elektromágneses tér v. mező

►gradianta kampo: gradiensmező

►konserva kampo: konzervatív tér, potenciális tér

►magneta kampo: mágneses erőter, mágneses mező, mágnesmező

7) *knyv inf* nyomtatványmező, rubrika

8) *inf* adatmező

►adresita kampo: címzett mező

►listo de kampo: mezőlista

►vidiga kampo: kijelzőmező

kampa: 1) *agr* mezei, réti, terep-

►kampaj floroj: mezei virágok

►kampa vojo: dűlőút

2) *átv* tér-, térbeli, mező-

►kampa intenso: *fiz* térerősség

►kampa linio: *fiz* fluxusvonal *szin* flukslinio

3) *kat* tábori, mezei

►kampa kanono: tábori löveg

►kampaj trupoj: mezei hadak

kampi, kampadi: *ntr* táborozik, kempingezik

kampado: táborozás, kempingezés

kampadanto: *fn* táborozó, kempingező

kampadismo: kempingező életmód

kampadejo: táborhely, kemping

kamparo: 1) *geo agr* mezőség

2) *átv* vidék

►veturi en la kamparon: vidékre utazik

►vivi en la kamparo: vidéken él

kamparano: paraszt, földműves

kamparana: paraszti, földműves-

►kamparana komunumo: paraszti közösség

►kamparana kooperativo: parasztszövetkezet

kampisto: *l.* kamparano

kampulo: 1) paraszt

►kruda kampulo: durva paraszt

►plej kuirita kampulo ĉiam restos krudulo^Z: *közm* a paraszt csak paraszt marad

2) *sp* mezőnyjátékos

duonkampo: *sp* térfél

kampardomo: 1) *ép tört* <vidéki> villa

2) *agr* tanya, majorság

kampokorvo: *l.* frugilego

kampkuirejo: *kat* tábori konyha

kamlabori: *ntr agr* földet művel

kamlaboristo: *agr* mezőgazdasági munkás

kamludisto: *sp* mezőnyjátékos

kampnabelo: *tört* vidéki nemes

kampodomo: *ép* vidéki lak, villa

kampofajro: tábortűz

kampogardisto: *agr* csész, mezőőr, kertülő

kampomagneto: *vill* mezőmágnes, gerjesztő mágnes

kamoservisto: zsellér

kampteorio: *tud* mezőelmélet

kampvojo: dűlőút

l.m. flugokampo, paŝkampo, glacikampo, grenkampo, herbokampo, Marsokampo, vidkampo

| **Kampal/o** *geo* Kampala

►Kampalo estas la ĉefurbo de Ugando: Kampala Uganda fővárosa

| **kampan/o** *fn* campaniai

Kampanujo, Kampanio: *geo pol* Campania

| **kampanet/o** *zene* harangjáték

►vitra kampaneto: üvegharang

| **kampanil/o** *ép* harangtorony, campanile *szin* sonorilturo

| **kampanj/o** 1) *kat* hadjárat

►la rusia kampanjo de Napoleono malsukcesis: Napóleon

oroszországi hadjárata kudarcot vallott

2) *átv pol* kampány, hadjárat

►diskredita kampanjo: lejárató kampány

►elekta kampanjo: választási kampány *szin* balotkampanjo, elektokampanjo

►gazetara kampanjo: sajtókampány

►kalumnia kampanjo: rágalomhadjárat, rágalomkampány

►kampanjo kontraŭ la mortopuno: a halálbüntetés elleni kampány

kampanji: *ntr* kampányol

l.m. balotkampanjo, elektokampanjo, varbokampanjo

| **kampanul/o** *növ* harangvirág, csengettyűke <Campanula> *szin*

klošfloro

►rondfolia kampanulo: kereklevelű harangvirág <C. rotundifolia>

►kampanulacoj: harangvirágfélék, csengettyűkefélék

<Campanulaceae>

| **kampeĉ/o** *növ* festő kékfa, kampesfa <Haematoxylum

campechianum>

| **Kampin/o** *geo* Kempen

| **Kampuĉe/o** l. Kamboĝo

| **kamufl/i 1)** *tr* *kat* álcáz *szin* maski 2

►kamuflitaj kontraŭaviadilaj kanonoj: álcázott légvédelmi ágyúk

2) *tr* *átv* elkendőz, elrejt

►Eva kamuflis siajn sentojn: Éva elkendőzte érzelmeit

kamuflaĵo: *kat* álcázott objektum

kamuflilo: *kat* álcázó eszköz *szin* masko 4

| **kan/o 1)** *növ* nád, nádszál *vö.* fragmito

►tufokano: l. kalamagrostido

►duna tufokano: l. duna kalamagrostido

2) *átv* író nád *szin* kalamo

3) *átv* nádpálca *szin* kanvergo

kana: nád-, nádból készült

►kana seĝo: nádszék

►kana tegmento: nádtető

►kana ŝipo: papiruszhajó

kanajo: nádkészítmény, nádeszköz, nádból készült tárgy

kanaro, kanejo: *növ* nádas, nádas terület

kanbirdo: l. akrocefalo

kanboato: *hajó* nádcsonak, gyékénycsonak

kanskaraboj: sásbogarak <Donacia>

kansuko: *gaszt* cukornádlé

kansukero: *gaszt* nádcukor

kantegmento: *ép* nádtető

kanvergo: nádpálca

l.m. fiŝkano, sukerkano

| **Kan/o** *bibl* Kána

►la geedziĝo en Kano: a kánai menyegző

| **kanao/o¹** *növ* kanna, kána, rózsánád <Canna>

►manĝebla kanao: ehető kána <C. edulis>

| **kanao/o¹** *nyt* kana, japán szótárírás

►streka kanao: katakana

►ronda kanao: hiragana

| **Kanaan/o 1)** *bibl* Kánaán

►Ĥam, la patro de Kanaan: *bibl* Hám, Kánaán ősatyja

2) *bibl* *geo* Kánaán

kanaana: kánaáni

►la lando kanaana: Kánaán földje

►la lingvo kanaana: kánaáni nyelv, Kánaán nyelve

kanaanido: *fn* *bibl* kánaáni, kánaánita, kananeus

| **kanab/o** *növ* kender <Cannabis>

►hindia kanabo: indiai kender <C. indica>

►kultiva kanabo: vetési kender <C. sativa>

►manilkanabo: rostbanán, manilakender <Musa textilis>

►kanabacoj: kenderfélék <Cannabaceae>

►sovaĝa kanabo: vadkender <C. sativa sp. spontanea>

kanabejo: *agr* kenderföld

kanaboplantejo: *agr* kenderültetvény

kanabtolo: *tex* kendervászon

| **kanaben/o** *áll* kenderike <Carduelis cannabina>

| **Kanad/o** *geo* *pol* Kanada <CA>

kanadano: *fn* kanadai

| **kanajl/o** gazember, bitang, gazfickó, csirkefogó

►abomena kanajlo: utálatos gazember

kanajla: aljas, galád, bitang

kanajlaĵo: aljasság, galádság, gazemberség

kanajlaro: aljanép, csöcselék, söpredék

protokanajlo: akasztófárávaló, hétpróbás gazember

| **kanak/o** *fn* kanak

kanaka: *mn* kanak

►ekzistas ĉ. 25 kanakaj lingvoj: *kb.* 25 kanak nyelv létezik
Kanakujo, Kanakio: l. Nov-Kaledonio

| **kanal/o 1)** *közl* csatorna <vízi út>

►Granda Kanalo: Canal Grande

2) *agr* víz csatorna, kanális

►irigacia kanalo: öntözőcsatorna

►kloaka kanalo: szennyvízcsatorna

►komunikada kanalo: hírközlési csatorna

►mueleja kanalo: malomárok

3) *geo* csatorna

►Kanalaj Insuloj: Csatorna-szigetek *szin* Manikinsuloj, Normandiaj Insuloj

►la Kanalo: a Csatorna l. Manika Kanalo

►Manika Kanalo: La Manche csatorna

4) *anat* *biol* csatorna

►anusa kanalo: végbélcsatorna, canalis analis

►digesta kanalo: emésztőcsatorna, tractus digestorius

►jona kanalo: ioncsatorna

►semicirkla kanalo: félkörös ívjárat, canalis semicircularis

►vertebra kanalo: gerinccsatorna, canalis vertebralis

5) *eltr* *inf* csatorna

►interkomunika kanalo: duplex kommunikációs csatorna

►selekta kanalo: kijelölőcsatorna, választócsatorna

►telekomunika kanalo: telekommunikációs v. távközlési csatorna

kanaletto: 1) levezetőcsatorna, folyóka, árok, csurgó

2) *tech* kábelcsatorna, csőcsatorna

3) *anat* *biol* csatornácska, kis csatorna, canaliculus

kanaletaro: csatornahálózat

►kanaletaro sub la urbo: a város alatt húzódó csatornahálózat

kanaligi: 1) *tr* víz szabályoz <folyót>

2) *tr* *átv* szabályoz, terel, irányít, kanalizál

►kanaligi la emociojn: levezeti az indulatokat

kanaligo: víz folyószabályozás

►li provis kanaligi la fortostreĉojn unudirekte: egy irányba

igyekezett terelni az erőfeszítéseket

kanalizi: *tr* víz csatornáz, kanalizál

kanalumi: *ntr* <tévé> kapcsolgat

flankkanalo: víz mellékcatorna

plurkanala: *táv* többcsatornás

kanalradio: *fiz* csőszugár, anódsugár *szin* anoda radio

l.m. aŭdiokanalo, erupcikanalo, informkanalo, jetkanalo,

komunikkanalo, novajkanalo, nutrokanalo, pluvkanaletto,

spirkanaloj, televidkanalo, tv-kanalo, voĉkanalo

| **kanalizaci/o** l. kanaletaro

| **kanang/o** *növ* Cananga

►kananga oleo: kanangaolaj

►odora kanango: ilangfa, ilang-ilang, kananga <C. odorata>

| **kanap/o 1)** kanapé *vö.* sofo, divano

2) *gaszt* melegszendvics

kanapeto: kétszemélyes kanapé

| **kanar/o** *fn* kannada, kannara

kanara: *mn* *nyt* kannada, kannara <kn>

| **kanari/o** *áll* kanári

►sovaĝkanario: l. ordinara serino

kanariherbo: l. kanaria falarido

| **Kanari/oj** *geo* *pol* Kanári-szigetek <ES> *szin* Feliĉaj Insuloj

| **kanast/o 1)** <kártyajáték> kanasztá

2) <hét azonos értékű lap> kanasto

| **Kanber/o** *geo* Canberra

► Kanbero estas la ĉefurbo de Aŭstralio: Canberra Ausztrália
fővárosa

| **kancelari/o** **1**) kancellária, kancellári hivatal

► papa kancelario: pápai kancellária

► reĝa kancelario: királyi kancellária

2) titkárság *szin* sekretariejo

kancelariano, kancelariulo: **1**) kancellista, kancelláriai hivatalnok v.
tisztviselő

2) irodai alkalmazott, adminisztrátor, ügyintéző

| **kancelier/o** **1**) *tört* kancellár

► regna kanceliero: birodalmi kancellár

2) *pol* kancellár, miniszterelnök <GE, AT>

► federacia kanceliero: szövetségi kancellár

3) *isk* rektor

l.m. lordo-kanceliero

| **kancer/o** **1**) *orv* rák, rákbetegség

► kojla kancero: vastagbélrák

► mama kancero: mellrák, emlőrák

► prostata kancero: prosztatarák

► pulma kancero: tüdőrák, carcinoma pulmonis

► utercervika kancero: méhnyakrák, carcinoma cervicis uteri

2) *növ* rák

► arba kancero: farák

3) *áll* tarisznyarák <Cancer>

kanceriga, cancerogena: *orv* rákkeltő, cancerogén

kancerulo: *orv* rákos beteg

kancerologio: *orv* rákkutatás

prekancera: *orv* precancerosus

l.m. hepatkancero, sangokancero

| **kand/o** *gaszt* kandiscukor, jegescukor

kandi: *tr* kandíroz

► kandidatej fruktoŝeloj: kandírozott gyümölcshéj

► kandidate pomo: kandírozott alma

kandizi: *tr ne l.* kandi

| **kandel/o** **1**) gyertya

2) *fiz* kandela <cd>

► kandelos estas unuo de la lumintenso: a kandela a fényerősség
egysége

kandelingo: gyertyatartó

► pro amo al la kandelos kato lekas la kandelington^Z: *közm* ki lányt
akar a háztul, ebét is becsülje annak

kandelisto: gyertyaöntő

Kandelfesto: *kr* Gyertyaszentelő Boldogasszony

l.m. altarkandelo, ĥorkandelo, sebokandelo, vakskandelo

| **kandelabr/o** kandeláber, díszes gyertyatartó

► sepbraka kandelabro, sepbranĉa kandelabro: hétágú gyertyatartó

| **Kandi/o** *tört geo* Candia <Kréta>

| **kandid/o** *növ* Candida <gomba>

kandidozo: *orv* candidiasis

| **Kandid/o** *ir* Candide

| **kandidat/o** <tisztségre, állásra> jelölt, kandidátus

► kandidato al ĉefministro: *pol* miniszterelnök-jelölt

► kandidato al prezidanto: elnökjelölt

► kandidato pri tersciencoj: *tud* földtudományok kandidátusa

kandidati: *ntr* jelölt, jelölve van

► kandidatis pluraj personoj por unu posteno: több jelölt volt egy
állásra

► li kandidatas por sekretario: titkárnak van jelölve

kandidateco: jelöltség

kandidatigi: *tr* <tisztségre> jelöl

► li kandidatigis sin prezidanto: elnöknek jelöltette magát
kandidatigi: *ntr* <tisztségre> jelentkezik, jelölteti magát

► kandidatigi por universitato: egyetemre jelentkezik

► kandidatigi por ĉambristino: szobalánynak jelentkezik

kandidatigo: <tisztségre> jelölés

kontraŭkandidato: *fn* ellenjelölt

kandidatlisto: jelölőlista

kandidatoŝtato: *pol* jelölt állam

| **kandomble/o** *vall* kandomblé

| **kanefor/o** *műv* kanephora, kosárvivő <szobor>

| **kanel/o** **1**) *ép* barázda, vájat, kannelúra

2) *tech* csavarmenet

3) *zene* hangbarázda

kaneli: **1**) *tr ép* barázdál, kannelúrát vés

► kanelita kolono: kannelúrási oszlop

2) *tr tech* menetet vés vmbe <n>, huzagol

► kaneli stifton: csapba menetet vés

► kanelita kanono: huzagolt ágyú

3) *tr zene* <hangbarázdát> vés

► fajne kanelita disko: finoman barázdált lemez

kanelilo: *fn tech* menetvágó, menetmetsző *szin* ŝraŭbajilo

mikrokanelo: *zene* mikrobarázda

kanelrabotilo: *tech* szántálpú gyalu, völgyelőgyalu

l.m. diskokanelo, ŝraŭbkanelo, ŝraŭbinkanelo, ŝraŭbkanelilo

| **kanelon/oj** *gaszt* canelloni <hússal töltött csőtészta>

| **kanguru/o** *áll* kenguru

kanguruvagono: *vsút* kengurukocsi

| **kanibal/o** emberevő, kannibál *szin* antropofago, hommanĝulo

kanibalismo: kannibalizmus, emberevés

| **kanin/o** *anat* szemfog, kutya fog, dens caninus *szin* kojnodento

| **kanis/o** *áll tud* kutya <Canis> *szin* hundo

► doma kaniso: házikutya, házieb, házörző kutya <C. familiaris> *szin*
domhundo

kanisedoj: kutyafélék <Canidae> *szin* hundedoj

| **kanistr/o** **1**) fémdoboz

2) bádogganna, benzinkanna *szin* benzinujo

| **kanjon/o** *geo* kanyon, szurdokvölgy

| **kanĵi/o** *knyv* kandzi

| **kankan/o** *zene* kánkán <zene és tánc>

| **kankr/o** *áll* rák

► Amerika kankro: amerikai folyami rák <Cambarus affinis>

► eŭropa kankro: folyami rák, kecskerák

► grota pulkankreto: vakbolharák <Niphargus>

► konkaj kankretoj: *l.* ostrakodoj

► lagokankretoj: tócsarások <Branchiopus sp.>

► plaĝa pulkankreto: szöcskerák <Orchestia cavimana>

► ŝildokankreto: nyári pajzsosrák <Triops cancriformis>

► vitrokankreto: üvegrák <Leptodora kindtii>

► vulgara pulkankreto: közönséges v. nyugati v. pataki bolharák
<Gammarus fossarum>

► kankre: hátrafelé, rákjárásban

► li scias, kie la kankroj pasigas la vintron^Z: tudja, mi a dűrgés
tudja, mitől döglik a légy

Kankro: *csill* Rák, Cancer

| **Kann/o** **1**) *tört geo* Cannae

2) *geo* Cannes

| **Kann/oj** *l.* Kanno

| **kannad/o** *fn* kannada, kannara

kannada: *mn nyt* kannada, kannara <kn>

| **kanon/o** **1**) *kat* ágyú, löveg *szin* pafilego

- kampa kanono: tábori ágyú, tábori löveg
- kontraŭavia kanono: légvédelmi ágyú
- ŝipa kanono: *hajó* hajóágyú
- ŝtopnajli kanonon: ágyút beszegez

2) *átv* nagyágyú

- kanoni: *tr kat* ágyúval lö
- kanonadi: *tr* ágyúz, ágyúval lövet
- kanonaro: *kat* üteg
- kanonisto: *kat* tüzér
- kanonboato: *hajó kat* ágyúnaszád
- kanonbuŝo: *kat* ágyúcsőszáj
- kanonferdeko: *hajó kat* ütegfedélzet
- kanonfuraĝo: ágyútöltelék
- kanontubo: *kat* ágyúcső
- kanonturo: *hajó kat* ágyútorony, lövegtorony
- l.m.* bombokanono, elektronkanono, gulaŝkanono, sieĝkanono, strekkanono, ŝipkanono
- | **kanon/o**¹ **1)** *kr bibl* szentírási kánon <sugalmazott könyvek jegyzéke>

- masora kanono: maszórius kánon

2) *kr jog* egyházjogi szabály

- 3) *kr* szentmise kánonja
- 4) *kr* szentek jegyzéke
- 5) *műv* kánon, eszményi arány
- 6) *zene* kánon

- inversa kanono: tükörkánon, ellenkánon
- ronda kanono, sekvenca kanono: körkánon

kanona: **1)** *kr* kánoni, kanonikus

- kanona juro: *jog* kánonjog

2) *mat* kanonikus

- kanona bazo: kanonikus bázis
- kanona projekcio: kanonikus projekció

3) *zene* kánon-, kánonra írt

- kanona ĥoraĵo: kánonra írt kórusmű
- kanonigi: **1)** *tr kr jog* kanonizál, egyházi törvénnyé nyilvánít

2) *tr kr* kanonizál, felvesz a boldogok v. szentek sorába, boldoggá v. szentté avat *szin* kanonizál

- kanoniga proceso: kanonizációs eljárás

kanonisto: *kr jog* kánonjogász

duakanona: *bibl* deuterokanonikus

protokanona, unuakanona: *bibl* őskánoni, protokanonikus

- protokanonaj libroj: protokanonikus könyvek

retrokanono: *zene* rákkánon

| **kanonier/o** *kat* tüzér *szin* kanonisto

| **kanonik/o** *kr* kanonok

kanonika: *kr* kanonok-

- kanonika domo: *ép* kanonokház

- kanonikaj horoj: kánoni órák, horae canonicae

kanonikaro: *kr* káptalan *szin* kapitulo 1

kanonikino: *kr* kanonoknő, canonissa

| **kanoniz/i** 1. kanonigi 2

| **kanop/o** *műv tört* kanopusz

| **kanope/o** *növ lombkoronaszint*

| **Kanos/o** *tört geo* Canossa

- iri al Kanoso: *átv* Canossát jár

| **kanot/o** **1)** *hajó* csónak, sétacsónak

- pneŭmata kanoto: gumicsónak, felfújható csónak

2) *hajó* kenu, indiáncsónak *szin* kanuo

kanoti: *ntr* csónakázik, sétacsónakázik

kanotisto: *hajó* csónakos

kanotĉapelo: *tex* zsirardikalap

| **Kansaj/o** *geo pol* Kanszai <JP>

- kansaja dialekto: *nyt* kansaii dialektus

- regiono Kansajo: Kanszai régió

| **Kansas/o** *geo* Kansas <folyó>

Kansas-urbo: *geo pol* Kansas City <US>

| **kant/i** **1)** *tr zene* énekel, dalol

- kanti arion: áriát énekel

- kanti el la tuta gorĝo: teli torokból énekel

- kanti false: hamisan énekel

- kanti unuavide: lapról énekel, blattol

- kanti subpiĉe: mélyen intonál

- kanti superpiĉe: magasan intonál

- kanti unuvoĉe v. unute: egy szólamban énekel

- kantu pri la vero, ne pri la realo: az igazról énekelj, ne a valóról

2) *ntr áll* énekel <madár>

- najtingalo ĉarme kantas: a csalogány bájosan énekel

3) *tr ir zene* megénekel vmit, vmiről <n> énekel *szin* prikanti

- kanti sian amdoloron: megénekle szerelmi bánatát

kanto: **1)** *zene* ének, dal

- Alta Kanto, Kanto de kantoj: *bibl* Énekek éneke

- boata kanto: *l.* barkarolo

- ĉetabla kanto: bordal

- funebra kanto: gyásznéek

- geedziĝa kanto: násznéek *szin* nuptokanto

- laborista kanto: munkásdal

- lamenta kanto: siratónéek

- nokta kanto: éji dal

- paska kanto: húsvéti ének

- printempa kanto: tavaszi dal

- religia kanto: egyházi ének

- sankta kanto: *kr* szentének

- soldata kanto: katonadal, katonaének

- vagabonda kanto: vándorének

2) *ir* ének <fejezet>

- la unua kanto de la epopeo: a hősköltemény első éneke

kantaĉo: kornyika, danaj

kantado: *zene* éneklés, dalolás

- antifona kantado: *zene* antifoniális éneklés

kantaĉi: *ntr pej* kornyikál, kántál

kantaĵo: *zene* énekes szám, énekszám

kantaro: *zene knyv* énekgyűjtemény, énekeskönyv

kanteti: *tr* dúdol, magának énekelget

kanteto: *zene* énekecske, dalocska

kantisto: **1)** *zene* énekes

- kantista duopo: énekespár, énekduett

2) *ir* dalnok

kantistino: *zene* énekesnő

- koloratura kantistino: koloratúr-énekesnő

ekkanti: *tr* énekelni kezd, dalra fakad

forkanti: *tr* énekkal elűz, énekléssel eltávolít

- vi forkantis la morton de mia lito: énekeddel elűzted ágyamtól a halált

kunkanti: *tr zene* együtt énekel

- ni kunkantis kun la birdoj: együtt énekeltünk a madarakkal

prikanti: *tr* megénekel

- prikanti la gloran pasintecon: megénekle a dicső múltat

rekantaĵo: *zene* ismétlés, refrén *szin* refreno

solkanto: *zene* szólóének, ária

kantarto: *zene* énekművészet

kantartisto: *zene* énekművész
kantaŭtoro: *ir zene* dalköltő, dalszövegíró
kantensemblo: *zene* énekegyüttes
kantlibro: *zene knyv* énekeskönyv
kantociklo: *zene ir* dalciklus
kantosocieto: *zene* dalárda, dalkör
kantvespero: *zene* dalest
kantvoĉo: *zene* énekhang
kantzumi: *tr* dúdol
l.m. ĉenkanto, dankokanto, furorkanto, glorkanto, lulkanto, majstrokantisto, notkanti, plorkanto, popolkanto, tiorkanto, sorĉkanto, tremkanto
| **kantabr/o** *fn* kantábriai, cantaber
kantabra: *mn nyt* kantábriai
Kantabrujo, Kantabrio: *geo pol* Kantábria <ES>
| **Kantal/o** *geo pol* Cantal
| **kantalup/o** *növ* kantálupdinnye <Cantalupensis>
| **kantar/o**¹ *áll* lágybogar, puhabogar, katonabogar <Cantharis>
►flava kantaro: feketevégű lágybogar <Rhagonycha fulva>
►harara kantaro: bundás lágybogar <Henricopus pilosus>
►vilağa kantaro: suszterbogar <C. rustica>
►vulgara kantaro: közönséges lágybogar <C. fusca>
| **kantar/o**¹ *tört* ivóedény, cantharus
| **kantarel/o** *növ* rókagomba, csirkegomba <Cantharellus> *szin* ovoidfungo
►manĝinda kantarelo: sárga rókagomba <C. cibarius>
| **kantarid/o** *áll* körisbogar, spanyol légy, méregbogar <Lytta vesicatoria>
►rubanda kantarido: szalagos hólyaghúzó <Mylabris variabilis>
►kantaridedoj: lágybogarok <Cantharidae>
kantaridino: *kém* kantaridin
| **kantat/o** *zene* kantáta
| **Kanterberi/o** *geo* Canterbury
| **Kanti/o** *fil* <Immanuel> Kant
kantiano: *fil* kantianus
kantianismo: *fil* kantianizmus
| **kantik/o** *kr zene* canticum, dicsérő ének, <egyházzenei> himnusz
| **kantilen/o** **1** *ir* cantilena, kantiléna
2) *zene* cantilène, kantiléna
| **kantilevr/a** *tech* karos, túlnyúló, szabadonhordó
►kantilevra trabo: konzolgerenda
| **kantin/o** *üzemi* étkezde, kantin, menza, vállalati büfé
| **kanton/o** **1** *geo pol* választási kerület <FR>
2) kanton <földmértékegység, kb. 25,888 ha> <CA>
3) *geo pol* megye <US>
4) *geo pol* kanton <CH>
5) *vsút* térközzszakasz
6) *cím* telek, címernégyszög <mesteralak>
kantonigo: *vsút* vonalblokkolás, térközbiztosítás
duonkantono: *geo pol* félkanton <CH>
| **Kanton/o** *geo pol* Kanton, Kuangsou, Guangzhou <város>
►Kantono estas la ĉefurbo de Gŭangdongo: Kanton Guangdong fővárosa
| **kantonment/o** *kat* szálláskörlet, kvártély
kantonmenti: *ntr* kat állomások
kantonmentigi: *tr* kat elszállítás *szin* kvartirigi
| **kantor/o** *kr* kántor
| **kantri/o** *zene* country
| **kanu/o** **1** *hajó* indiánkenu *szin* kanada kanuo
2) *hajó* *sp* kenu *szin* sportkanuo

kanuisto: *sp* kenus
kanuslalomo: *sp* vadvízi kenuverseny, kenuszlalom *szin* slalomo 2, sovağakva slalomo
| **kanul/o** *gysz* kanül *szin* vejna katetero
| **kanur/o** *fn* kanuri
kanura: *mn nyt* kanuri, kanembu <kr>
| **kanvas/o** **1)** *tex* kanavász, hímzővászon
2) *átv* vázlat
►jen kanvaso, laŭ kiu ni povos labori: íme a vázlat, aminek alapján dolgozhatunk
kanvasi: *tr* felvázol
►li havis tempon nur kanvasi sian romanon: csak arra volt ideje, hogy elkészítse regénye vázát
| **kanzon/o** **1)** *ir* canzone, dal
►kazonoj de Danto kaj Petrarko: Dante és Petrarca dalai
2) *zene* dal, nóta
kazonaro: *ir* canzoniere, daloskönyv
kazoneto: *ir* canzonetta, dalocska, kuplé
kazonisto: *zene* dalénekes, daltulajdonos
prikanzoni: *tr* *pej* kiénekel, gyúnydalt költ róla <n>
| **kaolin/o** *ásv* porcelánföld, kaolin
| **kaolinit/o** *ásv* kaolinit
| **kaon/o** *fiz* kaon
| **kaos/o** *l.* háoso
| **kapa** *knv* ~, kappa <görög 'k' betű> *szin* kapo 2
| **kapabl/a** **1)** képes vmire <je, por>
►kapabla je ĉiaj fiajoj: minden rosszra képes
►kapabla plenumi la taskon: képes a feladatot teljesíteni
►kapabla por ĉi tiu laboro: képes erre a munkára
2) tehetséges, rátermett
►li estas kapabla homo: tehetséges ember
kapabli: *tr* képes vmire
►kiel vi kapablis perdi tiom da mono?!: hogy voltál képes ennyi pénzt veszíteni?!
►vi ne kapablas la estradon de la entrepreno: nem vagy képes a vállalat vezetésére
kapablo, kapableco: képesség, tudás, tehetség, kapacitás *szin* povo 1
►Dio donis oficon, Dio donos kapablon²: *közm* akinek az Isten hivatal ad, menten ad hozzá tehetséget is
►homo de grandaj kapabloj: nagy tehetségű ember
►homo kun multaj kapabloj: sokoldalú ember
►intelektaj kapabloj: *pszi* értelmi képességek
►kapablo esprimi siajn pensojn: képesség saját gondolatai kifejezésére
►li havas kapablon por desegnado: tehetsége van a rajzoláshoz
malkapabla: **1)** teljesen képtelen vmire <je, por>
2) teljesen tehetségtelen, teljesen tehetetlen
mezkapabla: közepes v. átlagos képességű
mezkapablulo: átlagember, tucatember
nekapabla, senkapabla: **1)** képtelen vmire <je, por>
2) tehetségtelen, tehetetlen
nekapabliĝi, senkapabliĝi: *ntr* képtelenné válik vmire
►li nekapabliĝis fari eĉ plej simplajn taskojn: a legegyszerűbb feladatokra is képtelenné vált
nekapableco, senkapableco: képtelenség, tehetetlenség
rekapabliĝi: **1)** *tr* újraképesít, újra képessé tesz
2) *tr* *orv* rehabilitál *szin* rehabiliti
transkapabligo: *isk* átképzés
neniokapablo: teljes képtelenség
kapabloevoluiĝa: képességfejlesztő

kapabloevoluiĝo: képességfejlesztés

l.m. aferkapablo, agokapablo, aŭdkapablo, instrukapablo, kargokapablo, komprenkapablo, kreditkapablo, kreokapablo, laborkapablo, labornekapablo, lingvokapablo, nepagokapablo, observokapablo, pagokapablo, parolkapablo, penskapablo, rezistokapablo, subkapablo, ŝarĝkapablo, vidkapablo, vivkapablo
| **kapacit/o 1** ŭrtartalom, befogadóképesség, kapacitás

2) vill kapacitás <akkumulátor>

3) ip tech kapacitás, képesség

►produkta kapacito: termelőkapacitás

►traflua kapacito: átfolyási képesség v. kapacitás

4) inf sávszélesség *szin* bendlarĝo

kapacita: *vill* kapacitív

kapacitanco: *vill* elektromos kapacitás

grandkapacita: **1)** nagy ŭrtartalmú, nagy befogadóképességű

2) ip tech vill nagy kapacitású

l.m. larĝkapacita, varmokapacito

| **Kapadoci/o** *tört geo* Kappadókia

| **kape/i** *ntr* hajó <rossz időben> minimális vitorlázattal halad v. vesztegel

| **kapel/o 1)** *kr ép* kápolna

►kastela kapelo: várkápolna

►tomba kapelo: sírkápolna

2) kr ép oldalkápolna <templomban>

3) kr zene ne templomi énekar *l.* preĝeja ĥoro

kapelano: *kr* *tört* udvari pap *szin* kapelpastro

kapelestro: *kr zene ne* karnagy *l.* ĥorestro

flankkapelo: *ép* oldalkápolna

kapelpastro: *kr* káplán *szin* kapelano

| **kaper/i 1)** *tr* hajó elfog, hatalmába kerít <ellenség hajóját>

2) tr *átv jm* eltérít, hatalmába kerít <járművet>

►kaperi aviadilon: repülőgépet eltérít

kaperaĵo: **1)** hajó zsákmányolt hajó, kalózzsákmány

2) jm eltérített jármű

kaperanto: *jog* repülőgép-eltérítő, járműeltérítő

kaperisto: hajó kalóz

kaperŝipo: hajó *jog* kalózhajó

| **Kapernaum/o** *bibl geo* Kapernaum

| **Kapet/o** *tört* Capetl, Capeting <uralkodóház>

►Hugo Kapeto: Capet Hugó, Hugues Capet

Kapetidoj: *tört* Capetinge

| **kapibar/o** *áll* vízidisznó <Hydrochoerus capybara>

| **kapilar/o** *anat* hajszálér, hajszálcső, kapilláris, capillaris

►aera kapilaro: léghajszálcső, légkapilláris

►limfa kapilaro: nyirokkapilláris, capillaris lymphaticus

►sanga kapilaro: vérhajszálér

kapilara: *anat fiz* hajszálcsőves, hajszáleres, *mn* kapilláris

►kapilara premo: kapilláris nyomás

►kapilara tubo: *fiz* hajszálcső, kapilláris

kapilareco: *anat fiz* hajszálcsőesség, hajszáleresség, kapillaritás

l.m. elektrokapilareco

| **kapital/o 1)** *gazd* tőke <pénz, termelőeszközök>

►aktiva kapitalo: működő tőke

►akcia kapitalo: részvénytőke

►akumulita kapitalo: felhalmozott tőke

►banka kapitalo: banktőke

►cirkula kapitalo: forgóalap, forgótőke

►disponebla kapitalo: rendelkezésre álló tőke

►fiksa kapitalo: állótőke, befektetett tőke, fix tőke

►fiktiva kapitalo: fiktív tőke

►financa kapitalo: fináncsőke

►hipoteka kapitalo: tőkejelzálog

►humana kapitalo: humán tőke

►individua kapitalo: magántőke

►industria kapitalo: ipari tőke

►investita kapitalo: befektetett tőke

►komerca kapitalo: kereskedelmi tőke

►konstanta kapitalo: állandó tőke

►mona kapitalo: pénztőke

►monopola kapitalo: monopoltőke

►nemovebla kapitalo: ingatlantőke

►neprodukta kapitalo: holt tőke, terméketlen tőke, improduktív tőke

►operacia kapitalo: üzemi tőke, forgóalap

►prunta kapitalo: kölcsöntőke

►riska kapitalo: kockázati tőke

►socia kapitalo: társadalmi tőke

►spekula kapitalo: spekulációs tőke

►totala kapitalo: össztőke

►vagabonda kapitalo: vándortőke

►variebla kapitalo, varipova kapitalo: változó tőke

2) gazd alaptőke, törzsvagy

►havi kelkan liberan kapitalon: van némi szabad tőkése

►kapitalo kun interezoj: alaptőke kamatokkal

►vivi el la rentumoj de sia kapitalo: tőkésének hozadékaiból él

kapitaleto: kis tőke, némi tőke

►li heredis kapitaleton: örökölt egy kis tőkét

kapitaligi: **1)** *tr* *gazd* tőkésít, kapitalizál

►kapitaligi interezojn: kamatokat tőkésít

2) tr *gazd* <tőkét> gyűjt, felhalmoz

kapitalismo: *gazd* kapitalizmus

►merkata kapitalismo: piac kapitalizmus

kapitalisto: *gazd* tőkés, kapitalista

antikapitalisto, kontraŭkapitalisto: *fn* antikapitalista

grandkapitalisto: *gazd* nagytőkés

novkapitalisto: *gazd* újkapitalista

plikapitaligi: *gazd* feltőkésít

kapitalbezona: *gazd* tőkeigényes

►kapitalbezonaĵ investoj: tőkeigényes beruházások

kapitaleksporto: *gazd* tőkekivitel, tőkeexport

kapitalimporto: *gazd* tőkebehozatal, tőkeimport

kapitalmanko: *gazd* tőkehiány

kapitalrento: *gazd* tőkehozam

kapitalstrukturo: *gazd* tőkeszerkezet

l.m. monkapitalo, spezoekapitalo, ŝtatkapitalismo

| **kapitan/o 1)** *kat* *tört* kapitány

►kavaleria kapitano: lovaskapitány, lovassági kapitány

2) kat százados

►infanteria kapitano: gyalogsági százados

3) kat hajó hajóskapitány

4) sp kapitány

►kapitano de la teamo: a csapat kapitánya

l.m. fregatkapitano, korvetkapitano, veselkapitano

| **kapitat/o** *anat* fejcsont, capitatum

| **kapitel/o** *ép* oszlopfő, oszlopfő

►dorika, ionika, kontintika kapitelo: dór, jón, korinthuszi oszlopfő

| **Kapitol/o 1)** *tört geo* Capitolinus, Capitolium <domb Rómában>

2) geo Campidoglio <domb Rómában>

3) átv pol Capitolium <USA>

►Kapitolio de Vaŝingtono: washingtoni Capitolium

| **kapitul/o¹ 1)** *kr* káptalan *szin* kanonikaro

►katedrala kapitulo: székeskáptalan

2) *kr* szerzetesi v. lovagi káptalan <közgyűlés>

►kavalira kapitulo: lovagi káptalan

►monaĥa kapitulo: szerzetesi káptalan

| kapitul/o¹ *növ* gombvirágzat, capitulum *szin* kapeto 3

| kapitulac/i 1) *ntr* kat megadja magát, kapitulál

►post kvarmonata sieĝo la fortikaĵo kapitulacis: négy hónapi ostrom után a vár kapitulált

2) *ntr* átv feladja magát, megadja magát

►li kapitulacis, ne plu okupiĝas pri la afero: feladta, már nem foglalkozik a dologgal

memkapitulaca: önfeladó

| kap/o¹ 1) *anat* fej, fő

►forturni la kapon: elfordítja a fejét

►frapu al vi la kapon: kapj a fejedhez

►kiom da kapoj, tiom da opinioj^Z: *közm* ahány fej, annyi gondolat ahány ember, annyi vélemény

►kiu kapon posedas, kombilon jam trovos^Z: *közm* kinek van esze, van pénze

►klini la kapon: lehajtja a fejét

►la sama afero, sed kun la kap' al tero^Z: pontosan a tükörképe v. az ellentettje, éppen a fordítottja

►la sango alfluis al li en la kapon: átv is a fejébe szállt a vér

►mallevi la kapon: lesüti a fejét

►martelas al li en la kapo: zúg a feje

►per la kapo malsupren: fejjel lefelé

►skui la kapon: a fejét rázza

►unu kapo facile trovas apogon^Z: *közm* egy fej könnyen talál párnát

2) *átv* fej <értelem stb. székhely>

►eljetu el la kapo: verd ki a fejedből

►esti ne sana en la kapo: valami hibádzik a fejében, nincs ki mind a négy kereke

►havi bonan kapon: jó feje van, jófejú

►instruita kapo: tanult fő

►iri laŭ la propra kapo: a maga feje után megy

►iri laŭ propra kapo kaj mapo: maga feje után megy

►kapo estas por tio, ke ĝi zorgu pri ĉio^Z: *közm* azért van az embernek feje, hogy gondolkozzék

►kion vi rulas en la kapo?: mit forgatsz a fejedben?

►kiu perdis la kapon, ne bezonas jam ĉapon^Z: *közm* kinek fejét vették, nem kell annak kalap

►kun levita kapo: emelt fővel

►kun klara kapo: tiszta fejjel

►la vorto ne venis al li en la kapon: nem jutott eszébe a szó

►laŭ sia kapo: a maga feje szerint

►li estas obstina kapo: csökönyös ember

►li havas la kapon fortike sur la kolo^Z: nem kell féltetni, megáll a maga lábán

►mankas klapo en lia kapo^Z: nincs ki mind a négy kereke, valami felül hibádzik nála

►marteli en la kapon: belesulykol, belever a fejébe

►ordigi al li la kapon: beszél a fejével

►pekas kapo, pagas piedoj^Z: *közm* ha vét a fej, fizet a láb

►penso trafulmis mian kapon: egy gondolat villant át az agyamon

►perdi la kandelon el la kapo^Z: elmegy a józan esze

►perdi la kapon: elveszti a fejét

►preni al si en la kapon: fejébe vesz

►pro kapo malsaĝa suferas la kruroj^Z: *közm* ahol nincs fej, jaj a lábaknak

►rompi al si la kapon, streĉi la kapon: töri a fejét

►ŝovi la kapon en sablon: homokba dugja a fejét

►teni la kapon levita: emelt fővel jár

►tio ne eniĝas en lian kapon, tio ne eniras en lian kapon: nem fér a fejébe

►turni la kapon al li: elcsavarja a fejét, elszédít

►veni en la kapon: eszébe jut

3) *átv* fő <létszám>

►grupo el ok kapoj: nyolc fős csoport

►tagmanĝo po mil forintoj por kapo: fejenként ezer forintos ebéd

4) *átv* fő, vminek a feje <vezető>

►kapo de la eklezio: az egyház feje

►kapo pekas, piedoj suferas^Z: *közm* a fej vét, fizet a láb

5) *átv* növ fej <fej alakú növényrész>

►kapo de floro: virágfej

6) *átv* fej <fej alakú tárgyrész>

►kapo de najlo, pinglo: szeg, tű feje

7) *átv* eleje, fejrésze

►kapo de letero: levél fejrésze

►kapo de listo: lista eleje

8) *átv* eltr fej

►kapo de magnetofono: magnetofon feje

kapajo: *gaszt* fejből készített étel

►kuirita bovidkapajo: főtt borjúfej

kapeto: 1) fejecske, kis fej

2) *átv* gomb alakú tárgy

►kapeto de pordo: ajtógomb

3) *növ* gombvirágzat, capitulum *szin* kapitul/o II.

kapujo: sisak

►kapujo de skafandro: szkafander sisakja

kapulo: fejes, főnök, vezető

ĉekape de: vminek az élén v. elején *szin* frunte de, ĉepinte de

►ĉekape de la taĉmento stariĝis la plej aĝa soldato: a csapat élére a legöregebb katona állt

enkapigi: 1) *tr* megtanul, megjegyez

►enkapigu al vi: jegyezd meg

►li ne povis enkapigi la vortojn: nem tudta megtanulni a szavakat

2) *tr* fejébe vesz

►li enkapigis al si, fariĝi kosmonaŭto: fejébe vette, hogy űrhajós lesz

3) *tr* megértet

►enkapigu al li, ke li ne povas esti kosmonaŭto: értesd meg vele, hogy nem lehet űrhajós

enkapigi: *ntr* eszébe jut

►ne enkapigas al mi via adreso: a címed nem jut az eszembe

multkapo: sokfős, sok főből álló

►multkapo komitato: sokfős bizottság

pokapo: egy főre jutó, fejenkénti

►pokapo konsumo de viando: egy főre jutó húsfogyasztás

senkapo: 1) fej nélküli, fejetlen

►senkapo statuo: fej nélküli szobor

2) *átv* meggondolatlan, eszetlen

►ho, mi senkapo malsaĝulo!: ó, én eszetlen bolond!

senkapigi: *tr* lefejez, lenyakaz

►senkapigi la papavetojn: lefejezi a pipacsokat

►senkapigi mortkondamniton: lefejezi a halálra ítéltet

senkapulo: *fn* eszetlen, meggondolatlan

transkapigi: *ntr* bukfencezik

transkapigo: bukfenc

kap-al-tere: fejjel lefelé *szin* kapsube

kapantaŭe: fejjel előre

kapaprobi: *tr* rábólint vmire <n>

kapaŭdilo, kapaŭskultilo: *eltr* fejhallgató
 kapbalanci: *ntr* csóválja a fejét
 kapcirklo: *tech* fejkör
 kapdoloro: *orv* fejfájás *szin* cefalalgio
 kapflanko: fej <érem>
 kapgesto: fejbólintás, fejmozdulat
 kapharoj: haj *szin* hararo 2
 kaphaŭto: *anat* fejbőr
 kapimposto: *gazd* fejadó
 kapjesi: *ntr* igenlően bólint, rábólint vmire <pri>
 kapklineti: *ntr* biccent a fejével
 kapklino: főhajtás
 kapkovrilo: fejfedő
 kapkuseno: fejpárna, fejvankos
 kaploke: élen, fő helyen
 kaploko: fő hely, vminek az eleje
 kapmakula: *mn* áll hóka <ló>
 kapmovo: fejmozdulat, biccentés
 kapnei: *ntr* tagadólag csóválja a fejét, tagadóan int a fejével
 kapočasisto: fejjavadász
 kapogardisto: testőr
 kapoparto: fejrész
 ▶*ĉe* la kapoparto de la lito: az ágy fejrésznél
 kapo-piede: fejtől lábíg
 kapopieduloj: *l.* cefalopodoj
 kapornamo: fejdísz
 kapsube: fejjel lefelé *szin* kap-al-tere
 ▶*stari* kapsube: fejjel lefelé áll
 kaprelikvujo: *mŭv* fejereklyetartó, herma
 kaprimenoj: kantárfej
 kaprompa: fejtörő, találós
 kapropilo: *jték* fejtörő
 kapsalto: fejesugrás
 kapsaluti: *tr* fejbiccentve üdvözlő
 kapsaluto: <üdvözlő> fejbiccentés
 kapsigno: biccentés
 ▶*per* kapsigno li alvokis min: biccentéssel magához hívott
 kapsigni: *ntr* biccent
 ▶*kapsigni* adiaŭon: búcsút int a fejével
 kapskui: rázza a fejét, fejét ingatja
 kapŝraŭbo: *tech* fejes csavar
 kaptuko: fejkendő
 kapturna: szédítő
 kapturniĝi: *ntr* szédül, elszédül
 kapturno: szédülés
 ▶*havi* kapturnon: szédül
 kapumi: *tr sp* fejel <*pl.* labdát>
 kapvesto: fejfedő
 kapvoĉo: *zene* fejhang, falzett, falsetto
 kapvorto: *nyt* címszó <*pl.* szótárban>
l.m. brulkapulo, dikkapa, ĝetkapo, kornkapulo, kruckapo, linikapo, malplenkapulo, martelkapo, nudkapa, pafilkapo, pontkapo, ŝildokapo, terkapo, ventkapulo
 | **kap/o** ¹ *l.* kapa
 | **kapoejro** *mŭv* capoeira <harcművészeti tánc>
 | **kapok/o** *növ* kapok <szálasanyag>
 kapokujo, kapokarbo: *növ* kapokfa, pamutfa, selyemgyapot <Ceiba pentandra>
 | **kapol/o** *ásv* <gömbölydeden> csiszolt drágakő
 | **kapon/o** ¹ *áll* kappan

2) *átv* kappan, kasztrált ember
 ▶*kapona* voĉo: kappanhang
 kaponigi: *tr* áll kappanoz
 | **kaponier/o** *kat* harántmű
 | **kapor/o** ¹ *növ* kapri, kápri, kapricserje <Capparis>
 ▶*dorna* kaporo: tövises, v. tüskés v. szúrós kapri <C. spinosa>
 2) *gaszt* kapribogyó
 | **kaporal/o** *kat* őrzetető
 ▶*bona* kaporalo *revas esti* generalo²: *közm* rossz káplár, ki nem akar generális lenni
 ĉefkaporalo: *kat* tizedes
 | **kapotast/o** *zene* húnyereg, capotasto, capodastro
 | **kapot/o** ¹ *tex* csuklyás köpeny
 2) *jm* motorháztető, motorházfedél, motorsátor
 | **kapr/o** *áll* kecske <Capra>
 ▶*Alpa* kapro, montokapro: kőszáli kecske <C. ibex ibex>
 ▶*kapro* mekas: a kecske mekeg
 ▶*propeka* kapro: *bibl* vétékáldozati bak, *átv* bűnbak, feketebárány
 ▶*tro* nutrata kapro fariĝas kiel apro²: *közm* a kutya is akkor vész meg, amikor legjobban megy sora
 kapraĵo: *gaszt* kecskehús, kecskehúsból készült étel
 kaprido: *áll* kecskegida
 kapridino: *áll* gödölye
 kapridaĵo: *gaszt* gödölyehús, gödölyéből készült étel
 kaprino: *áll* nőtény kecske
 ▶*satigi* la kaprinon kaj konservi la brasikon: a kecske is jóllakjon, és a káposzta is megmaradjon
 Kaprino: *csill* Capella, <Alfa-Aurigae>
 kaprata acido: *kém* kaprinsav, dekánsav *l.* dekanata acido
 kapristo: kecskepásztor
 virkapro: *áll* kecskebak *szin* boko 1
 ▶*melki* virkapron: bakot fej
 kapridledo: sevró, kecskebőr
 kaprobarbo: kecskeszakáll
 kaprobleki: *ntr* mekeg *szin* meki
 kapropieda: *mit* kecskelábú
 ▶*kapropieda* diaĵo: kecskelábú istenség
 kaproviro: ¹ *áll* *ex* bak *l.* virkapro
 2) *mit* faun *szin* faŭno 1
 | **Kapre/o** ¹ *tört geo* Capreae
 2) *geo* Capri
 | **kapreol/o** *áll* öz <Capreolus>
 kapreolaĵo: *gaszt* özétel, özsült
 kapreolido: *áll* özgida
 kapreolino: *áll* özsuta
 kapreolbruna: özpej
 | **kapric/o** ¹ *szeszély*
 ▶*havi* siajn kapricojn: bogaras
 ▶*mi* malfacile toleras viajn kapricojn: nehezen tűröm a szeszélyeidet
 2) váratlan fordulat
 ▶*estas* malfacile sekvi la kapricojn de liaj pensoj: nehéz követni gondolatainak bakugrásait
 ▶*kapricoj* de la fortuna: a szerencse fordulatai
 ▶*kapricoj* de la modo: a divat szeszélyei
 kaprica: szeszélyes, rakoncátlan
 ▶*kaprica* fianĉino restos eterne fraŭlino²: *közm* aki sokat válogat, végül hoppon marad
 ▶*kapricaj* krispoj de ŝia jupo: szoknyájának rakoncátlan fodrai
 kaprici: *ntr* szeszélyeskedik, rakoncátlankodik

►êe stomako malsata ne kapricas palato^Z: *közm* éhes ember nem válogatós

| **kapriĉ/o** *zene* capriccio

| **kaprifoli/o 1)** *ex növ* lonc *l.* loncero

2) *ált növ* kúszó lonc

3) *növ* jerikói lonc <Loniceria caprifolium>

►kaprifoliacoj: bodzafélék, loncfélék <Caprifoliaceae>

| **Kaprikorn/o 1)** *csill* Bak, Capricornus <csillagkép>

2) Bak, Capricornus <állatkör>

►tropiko de la Kaprikorno: Baktérítő

| **kaprimulg/o** *áll* lappantyú, kecskefejő <Caprimulgus>

►egipta kaprimulgo: egyiptomi kecskefejő <C. aegyptius>

►eüropa kaprimulgo: európai lappantyú <C. europeus>

►ruĝkola kaprimulgo: rozsdástorkú kecskefejő <C. ruficollis>

►kaprimulgoformaj: lappantyúalakúak <Caprimulgiformes>

| **kapriol/o 1)** bakugrás, szökellés, ugrándozás

2) bokázás <balett>

3) kirúgás <ló>

kaprioli: 1) *ntr* szökdécsel, ugrándozik, bakot ugrik

2) *ntr* bokázik <balett>

3) *ntr* kirúg <ló>

| **kapron/o** *kém* kapron <műanyag>

| **kapsel/o** *növ* pásztortáska <Capsella> *szin* saketo

►paŝtista kapselo: közönséges pásztortáska <C. bursa-pastoris> *szin* paŝtista saketo

| **kapsid/o** *bakt* kapszid

| **kapsik/o 1)** *növ* paprika <Capsicum> <növény>

►duonligneca kapsiko: cserjés paprika, csilipaprika <C. frutescens>

►unujara kapsiko: termesztett paprika <C. annuum>

2) paprika <termés> *szin* kapsikofrukto *vö.* papriko

►akra kapsiko: csípős paprika, erős paprika

►akrega kapsiko: méregerős paprika

►neakra kapsiko: csemegepaprika

kapsikino: *biol* *kém* kapszaicin

kapsikofrukto: *l.* kapsiko 1

pseudokapsiko: *növ* korallbokor <Solanum pseudocapsicum>

| **Kapstad/o** *l.* Kaburbo

| **kapstan/o 1)** *hajó* gugora

►kapstana stango: gugorarúd

►vapura kapstano: gőzgugora

2) *zene* oszlopcsavar, pilóta

| **kapsul/o 1)** kupak, zárókupak

►kapsulo de bierbotelo: sörösüveg kupakja

2) *kém* bepárlócsésze, üvegcsésze, porceláncsésze, fémcésze

3) *gysz* kapszula, papírtok

4) *növ* toktermés, magtok

5) *növ* mohasüveg, mohasapka

6) *anat* tok, kapszula, capsula

►artika kapsulo: ízületi tok, ízülettok, capsula articularis

►rena kapsulo: vesetok, capsula renis

7) *anat* tok <agy>

►ekstera kapsulo: külső tok, capsula externa

►interna kapsulo: belső tok, capsula interna

enkapsuligi: *tr* bekapszuláz, kapszulába *v.* tokba zár

senkapsuligi: 1) *tr* leveszi a kupakot <palack>

2) *tr* <vesetokot> kivág

l.m. tempokapsulo

| **kaptagono** <kábítószer> kaptagon, Captagon

| **kapt/i 1)** *tr* elkap, megragad

►kapti al ekfluganta birdo: felröppenő madár után kap

►kapti je la kolumo: nyakon csíp, fülön fog

►kapti la hundon per la mano je la vosto: megragadja a kutyát a kezével a farkánál fogva

►kapti la okazon: megragadja az alkalmat, kap az alkalmon

►kapti per ambaŭ brakoj: két kézzel megragadja, két kézzel kap rajta

►kapti por spiro: levegőért kapkod

►kiu kaptas tro vaste, konservas malmulte^Z: *közm* aki sokat markol, keveset fog

►li kaptas la knabinon ĉirkaŭ la talio: derékon ragadja a lányt

►li kaptas ĝin per ambaŭ manoj: két kézzel kap rajta

2) *tr* elkap, elfog

►kapti ĉies atenton: felkelti mindenki figyelmét

►kapti grandan atenton: nagy feltűnést kelt

►kapti la fiŝhokon: bekapja a horgot

►kapti ostaĝe: túsul ejt

►kapti papilion: lepkét fog

►kapti ŝakfiguron: leüt bábút

►kapti scenon per fotilo: jelenetről pillanatképet csinál

►kapti spuron: szimatot fog

►kaptu! ŝtelisto!: fogd meg! tolvaj!

►mi kaptis lupon je l' oreloj kaj ne povas delasi: törököt fogtam, nem enged

►pasero kaptita esta pli bona ol aglo kaptota^Z: *közm* jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzok

3) *tr* átv felfog, megért, kapiskál, <értelmével> megragad

►ĉu vi jam kaptas?: már rémlik?, már kapiskálsz?

►vi ne kaptis la sencon de miaj vortoj: nem fogtad fel szavaim értelmét

4) *tr* elkap, hatalmába kerít <érzés, betegség>

►gripo lin kaptis: elkapta az influenzát

►li lasis sin kapti de ŝia flato: hagyta, hogy <a nő> hízélgésével levegye a lábáról

►lin kaptas sveno: ájulás fogja el

►lin kaptis ridego: kacagás kapta el

►min kaptis dubo: kétség kerített hatalmába

►ne lasu vin kapti per flataj vortoj: ne hagyj magad csapdába ejteni hízélgő szavakkal

►stranga sento lin kaptis: furcsa érzés kerítette hatalmába

►teruro kaptas lin: elfogja a rémület

►virina rideto pli kaptas ol reto^Z: *közm* az asszonyi mosoly veszedelmes háló

5) *tr* eltalál, meglep

►kapti sin ĉe tio: azon kapja magát

►kontraŭvento kaptis la biciklantojn: ellenszél lepte meg a kerékpározókat

►lin kaptis pluvo: elkapta az eső

►tempesto kaptis la ŝipon: vihar lepte meg a hajót

kapto: 1) megfogás, megragadás

2) fogás

►ĉu vi havis hodiaŭ bonan kapton?: jó fogásod volt ma?

kaptadi: *tr* kapkod vmit <n>, vmi után <por, al>

►li kaptadis por la boato: a csónak után kapkodott

►lin kaptadis angoro: gyakran szorongás lepte meg

kaptaĵo: zsákmány, fogás

kaptema: zsákmányéhes, bírvágyó

kaptiĝi: *ntr* megfogódik, elkapódik, foglyul esik, vki *v.* vmi hatalmába kerül

►kaptiĝi de ardo: tűzbe jön

►kaptiĝi de febro: láz dönti le

►kaptiĝi de kapturino: szédülés fogja el

►kaptiĝi de ksenofobio: elfogja az idegengyűlölet
 ►kaptiĝi de la ĉarmo de la knabino: rabul ejti a lány bája
 ►kaptiĝi en reto: hálóbba esik
 kaptanto: *jték sp* fogó, fogójátékos
 kaptilo: **1)** csapda, tör
 ►starigi kaptilon: csapdát állít, tört vet
 ►kaptilo por birdoj: madárcsapda, tör
2) *zene* ütköző <zongora>
3) *átv* csapda
 ►fali en la kaptilon de tromemfido: az elbizakodottság csapdájába esik
 kaptilisto: *fn* törvető, csapdaállító
 kaptisto: *pej* fogdmeg, zsandár
 kaptito: fogoly
 kaptiteco: fogság
 ►liberiĝi el la kaptiteco: kiszabadul a fogságból
 ►trafi en kaptitecon: fogságba esik
 kaptitejo: fogolytábor
 dekapiti: *tr* lekap vhonnan
 enkapti: **1)** *tr* foglyul ejt, elkap, csapdába ejt
 ►la kavo enkaptis urson: a verem elejtett egy medvét
2) *tr* bekap, magába szív, magába fogad
 ►la rato fine enkaptis la dolĉan venenon: a patkány végre bekapta az édes mérget
 ►mi enkaptos iom da freŝa aero: szívok egy kis friss levegőt
 ►nun la tombo enkaptas lin: most a sír magába fogadja
 forkapti: **1)** *tr* elragad, kikap vhonnan
 ►la knabo forkaptis ŝian mantukon: a fiú kikapta a lány keszkenőjét
 ►la vento forkaptis la ombrelon el mia mano: a szél kikapta az ernyőt a kezemből
2) *tr* elrabol, erőszakkal elvisz
 ►la bankrabistoj forkaptis garantiulojn: a bankrablók túszoikat szedték
 ►la malamiko forkaptis civilulojn: az ellenség civileket vitt el erőszakkal
 ►oni forkaptis lian filon: elrabolták a fiát
 forkaptinto: *fn* elrabló
 ►ŝia forkaptinto jam rajdis malproksime: <a lány> elrablója már messze lovagolt
 forkaptisto: **1)** rabló *szin* rabisto
2) kalóz *szin* pirato **1**
3) emberrabló
 kunkaptito: fogolytárs
 rekapti: **1)** *tr* visszavesz, visszaragad
 ►li rekaptis sian falintan ganton: felkapta leesett kesztyűjét
2) *tr* újra elfog
 ►la forkurintan arestiton la polico rekaptis: a megszökött őrizetést a rendőrség újra elfogta
 kaptakiri: *tr* zsákmányol, rabol
 kaptobumo: *hajó kat* csáklázógerenda
 kaptoforko: *hajó* szigony
 kaptoludi: *ntr jték* fogócskázik *szin* tušludi
 kaptoludo: *jték* fogócska *szin* tušludo
 kaptomaŝo: tör, hurok <vadászat>
 kaptordono: elfogatóparancs
 kaptoreto: fogóháló
 kaptošnuro: lasszó, <elfogó> pányva
l.m. atentokapta, bestkaptisto, birdokaptilo, dratkaptilo, fiškapti, flarkapti, flugkapti, fotokapti, glukaptilo, hundkaptisto, interesokapta, jonkaptilo, klapkaptilo, logkaptilo, militkaptito,

muskaptilo, maškaptilo, muškaptilo, okulkapti, orelkapti, ostaĝkapti, rabokapti, spirokapti
| Kapu/o *geo* Capua
 ►kapuaj delicoj: capuai gyönyörök
| kapucen/o *kr* kapucinus szerzetes, csuklyás barát
 ►la ĝenerala estro de la kapucenoj: a kapucinusok generálisa
 kapucenaĵo: *pej* kapucinusprédikáció, lapos egyházi szónoklat
| kapuĉ/o **1)** *tex* csuklya, kapucni
 ►kapuĉo monaĥon ne faras^Z: *közm* nem a csuha teszi a barátot, nem a ruha teszi az embert
2) *jm* kocsiernyő, lehajtható kocsitető *szin* kovrumo
3) *hajó* szellőzőkürtő
4) *tech* sisak, fedél, kürtő
 kapuĉi: *tr* csuklyát húz
 ►la knabo kapuĉis sin: a fiú felhúzta a csuklyát
 ►kapuĉu min: húzd rám a csuklyát
 malkapuĉebla: lehajtható tetejű
 ►malkapuĉebla aŭto: lehajtható tetejű kocsi
l.m. kamenkapuĉo
| kapuĉin/o *gaszt* kapucsínó, capuccino
| kapus/o *hajó* irány, hajóorr iránya
 ►meti la kapuson al nordo: északnak fordul
 ►ŝanĝi la kapuson: irányt változtat
 ►teni la kapuson: tartja az irányt
 kapuslinio: *hajó* irányvonal
| kaput/a *biz* ócska, rozzant, tönkrement, sérült, elfuserált
 ►iru diablen kun viaj kaputaj planoj: menj a fenébe a hülye terveiddel
 ►mi estas kaputa pro via babilaĉo: az agyamra megy a locsogásod
 ►mia aŭto iĝis kaputa: tropára ment a kocsim lett a kocsim
 ►mone mi iĝis kaputa: egy fityingem sincs, pénzüleg kész vagyok
| kar/a **1)** kedves
 ►ĉiu por si mem estas la plej kara^Z: *közm* mindenki magának a legkedvesebb
 ►kara mia, faru al mi komplezon: kedvesem, tégy meg nekem egy szívességet
 ►karaj geamikoj!: kedves barátaim!
 ►lia memoro estas kara al ni: emléke kedves nekünk
 ►mia nevino estas al mi tre kara: unokahúgom nagyon kedves nekem
 ►ne bela estas kara, sed kara estas bela^Z: *közm* akit szeretünk, szépnek találjuk
 ►pli kara estas kapo ol ĉapo^Z: *közm* közelebb az ing a subánál
2) drága, költséges *szin* multekosta
 ►kara restoracio: drága étterem
 ►kare vi pagos por tio: drágán megfizetsz érte
 ►la tempo estas kara por mi: drága nekem az idő
 ►tia vojaĝo estus por mi tro kara: egy ilyen utazás nekem túl drága lenne
 ►viaj amuzoj fariĝis karaj al mi: szórakozásaid sokba kerültek nekem
 kareco: drágaság
 ►dum la tempo de la kareco: a drágaság idején
 ►pro la kareco de la nutraĵoj: az élelmiszerek drágasága miatt
 karega: **1)** drága
 ►karega amikino mia: drága barátnőm
2) méregdrága
 ►la biero ĉi tie estas karega: a sör itt méregdrága
 karigi: **1)** *tr* kedvessé tesz
2) *tr* megdrágít
 kariĝi: **1)** *ntr* kedvessé válik

2) *ntr* megdrágul

karulo: *fn* kedves, kedves ember

karulino: *fn* kedves <nő>

karulinjo!: drágám! <nő megszólítása>

malkara: olcsó *szin* malmultekosta

▶la laborforto estis ĉiam malkara: a munkaerő mindig olcsó volt
malkareco: olcsóság

▶malkareco suspektigas malbonan kvaliton: az olcsóság a rossz minőség gyanúját ébreszti

malkariĝi: *ntr* olcsóvá válik

▶la vivteno ne malkariĝis: a megélhetés nem lett olcsó

karmemora: áldott emlékü, megboldogult

karmemori: *tr* kegyelettel megemlékezik vkiről <n>

| **Karaa Mar/o** *geo* Kara-tenger

| **kara/o** l. ĥaro

| **karab/o** *áll* nagy futrinka <Carabus>

▶karabedoj: futóbogarak, futrinkafélék <Carabidae>

▶karabinioj: nagyfutó-félék <Carabini>

| **Karabaĥ/o** *geo pol* Karabah

▶Montara Karabaĥo: Hegyi Karabah

| **karaben/o** *kat* karabély, rövid csövű puska

karabenisto: *kat* karabélyos

| **karaĉaj/o** *fn* karacsáj

karaĉaja: *mn nyt* karacsáj <krc>

Karaĉajujo-Ĉerkesujo, Karaĉajio-Ĉerkesio: *geo pol* Karacsáj-Cserkeszföld <RU>

| **Karaĉi/o** *geo* Karacsi

| **karadri/o** *áll* lile <Charadrius>

▶karadriofarmaj: lileszerű madarak <Charadriiformes>

| **karaf/o** *gaszt* <asztali> vizespalack v. borospalack

karafeto: *gaszt* kis üvegpalack

| **karagan/o** *növ* borsócserje, borsófa <Caragana>

| **karaib/o** l. karibo

| **karak/o** *hajó* caraque

| **Karak/o** *geo* Caracas

▶Karako estas la ĉefurbo de Venezuelo: Caracas Venezuela fővárosa

| **Karakas/o** l. Karako

| **Karakal/o** *tört* Caracalla

| **karakalpak/o** *fn* karakalpak

karakalpaka: *mn nyt* karakalpak <kaa>

Karakalpakujo, Karakalpakio: *geo pol* Karakalpakisztán

| **karakol/i** *ntr* körben táncol v. forog <ló>

| **Karakorum/o** *geo* Karakorum

| **karakter/o** 1) *biol* jelleg

▶primaraj seksaj karakteroj: elsődleges nemi jellegek

▶recesiva karaktero: recesszív jelleg

▶sekundaraj seksaj karakteroj: másodlagos nemi jellegek

2) jellem, karakter, természet <erkölcs>

▶de malforta karaktero: gyenge jellemű

▶havi fortan karakteron: erős jelleme van

▶li estas karaktero olea^z: kenyérre lehetne kenni

▶li havas maldankeman karakteron: hálátlan természete van

▶nobla karaktero: nemes jellem

▶sudlanda karaktero: délszaki v. mediterrán jellem

3) *pszi* karakter, személyiség

4) <társadalmi> szerep

▶en sia karaktero de patro li fiaskis: apa szerepében megbukott

▶en la karaktero de influhava politikisto: befolyásos politikusként, befolyásos politikus szerepében

5) jelleg, jellegzetesség

▶solvo de provizora karaktero: ideiglenes jellegű megoldás

▶la speciala karaktero de Esperanto: az eszperantó speciális jellege

karakteraj: 1) jellembeli, jellemre vonatkozó

▶karakteraj ecoj: jellembeli tulajdonságok

2) jellegzetes

▶karakteraj dancoj: jellegzetes táncok

karakterologio: *pszi* karakterológia

miskarakteraj: ferde jellemű, jellemtelen

senkarakteraj: 1) jellegtelen

2) jellemtelen

karakterhava: 1) jellemes

2) jellegzetes

karaktertrajto: jellemvonás

l.m. diverskarakteraj, firmakarakteraj, radikalkarakteraj

| **karakteristik/o** *mat* karakterisztika

| **karakteriz/i** *tr* jellemez, karakterizál

▶kiel vi karakterizus tian konduton?: hogyan jellemeznéd ezt a fajta viselkedést?

▶la artikulaĉiita parolo karakterizas la homon: az artikulált beszéd jellemzi az embert

karakteriza: 1) jellemző, jellegzetes, karakterisztikus

▶estas karakterize, kiel vi kondutas: jellemző, ahogyan viselkedsz

▶karakteriza nazo: jellegzetes orr

▶karakteriza trajto: jellemző vonás

2) *mat fiz* karakterisztikus

▶karakteriza kurbo: karakterisztikus görbe, karakterisztika

▶karakterizaj x-radioj: karakterisztikus röntgensugárzás

karakterizaĵo: 1) jellegzetesség, jellemző vonás

2) *mat fiz* jelleggörbe, karakterisztika

▶karakterizaĵo de duonkonduktilo: félvezető jelleggörbéje

| **karaktr/o** *ne l.* signo

| **karakul/o** *áll* karakül, karakul <juh>

karakulaĵo: karakülbunda, karakulbunda

| **karambol/i** 1) *ntr* játék karambolt csinál <biliárd>

2) *ntr* közl összeütközik, karamboloz *szin* kolizii

▶du kamionoj karambolis: két kamion összeütközött

karambolo: 1) *játék* karambol <biliárd>

2) *közl* ütközés, karambol *szin* kolizio

3) *ir* hangsúlyütközés <két hangsúlyos szótag találkozása>

| **karamel/o** *gaszt* karamell, égetett cukor

karameligi: *tr* *gaszt* <cukrot> éget, karamellizál

karamelbombo: karamell, karamellcukorka

| **karaoke/o** *zene* karaoke

karaokei: *ntr* karaokézik

| **karapac/o** *áll* páncél

▶karapaco de testudo: teknőspáncél

| **Karar/o** *geo* Carrara

▶karara marmoro: *ép műv* carrarai márvány

| **karas/o** 1) *áll* kárász <Carassius>

2) *áll* széles kárász <C. carassius>

| **karat/o** 1) karát <205 mg ékkő>

2) karát <nemesfém>

▶oro je 12 karatoj: 12 karátos arany

| **karate/o** *sp* karate

karatei: *ntr* *sp* karatézik

karateisto: *fn* *sp* karatés, karatézó

| **karavan/o** 1) *közl* karaván

▶karavano travojaĝas la dezerton: karaván szeli át a sivatagot

2) karaván <együtt utazók>

▶kongresa karavano: kongresszusi karaván

karavanejo: karavánszeráj

| **karavel/o** *hajó* karavella

►karavelo de Kristoforo Kolumbo: Kolumbusz Kristóf karavellája

| **karb/o** **1)** szén

►aktiva karbo: *kém* aktív szén

►blanka karbo: fehér szén <vízesésből nyert energia>

►bruna karbo: barnaszén, barnaköszén

►fosilia karbo: fosszilis szén, kőszén

►grandpeca, mezpeca, etpeca karbo: nagy, közepes, apró szemű szén

►grasa kaj malgrasa karbo: kövér és sovány szén

►konservas eĉ karbo la strukturon de l' arbo²: *közm* hiába fürdik a csóka, nem lesz fehér galambocska

►kruda karbo: nyersszén, aknaszén

►longflama karbo: hosszú lángú szén

►pulvorigita karbo: porított szén

►verda karbo: zöld szén <folyóvízből nyert energia>

2) széndarab *szin* karbopeco

►blovi sur la ardantaj karbojn: fújja az izzó széndarabokat

►desegno per karbo: *műv* szénrajz

►sidi kvazaŭ sur ardantaj karboj: tükön ül

3) *kém* karb-, karbo- *l.* karbido, karbocikla

karbejo: széntároló, szeneskamra

karbero: széndarab

karbeto: faszén *szin* braĝo

karbido: *kém* karbid *szin* karbonido

►hidrokarbido: *ne l.* hidrokarbono

►kalcia karbido: kalcium-karbid

karbigi: *tr* szenít, szénné éget *szin* braĝigi

karbiĝi: *ntr* szenül, szénné ég, elszenesedik

karbigejo: boksa *szin* karbostako

karbisto: **1)** szénégető *szin* braĝisto

2) szenesember, szénárus *szin* karbovendisto

karbujo: **1)** szenesvödör

2) *bibl* szenesserpényő *szin* braĝujo

karbumi: *ntr* *vsút* hajó szentet vesz fel

karbigstako: szénégető boksa

karbobaseno: *geo* *ip* szénmedence

karbobriko: brikett

karbobulo: tojásbrikett

karbocikla: *kém* karbociklusos, izociklusos *szin* karboncikla

karbodesegno: *műv* szénrajz

karbodona, karbohava: szén tartalmú

karboekvivalento: *kém* köszénegyenérték

karboelektrejo: szénerőmű

karbfadena: szénszálas

karbofaristo: szénégető *szin* karbisto **1**

karbogruzo: daraszén

karbohejtado: szénfűtés

karbokesto: szenesláda

karbokopio: <gépet> másodpéldány v. kópia, átütés

karbokrajono: *műv* rajzszén, szénirón

karbokuŝejo: *ásv* szénlelőhely

karbominado: *ip* szénbányászat

karbominejo: *ip* szénbánya

karboministo: *ip* szénbányász

karbonigra: szénfekete

karbonukso: diószén, dióbrikett

karbopapero: átírópapír, indigó

karbopeco: széndarab *szin* karbero

karbopulvoro: szénpor

karborokajo: *ásv* szénközet

karboskrapilo: salakkaparó

karbostako: boksa *szin* karbigejo

karboŝipo: *hajó* szénszállító hajó

karboŝovelilo: szeneslapát

karbovagono: *vsút* szeneskocsi, szerkocsi *szin* tendro

karbovagoneto: *ip* szenescsille

karbovendisto: szénárus, szenesember *szin* karbisto **1**

l.m. lignokarbo, minkarbo, ostokarbo, polvokarbo, ŝtonkarbo,

ŝutkarbujo, terkarbo

| **karbam/o** *kém* karbamingyök

►karbamata acido: karbaminsav

| **karbamid/o** *ex l.* ureo

karbamidata acido: *ex l.* karbamata acido

| **karbaz/o** *kém* karbazgyök

karbazido: *kém* karbazid

►duonkarbazido, semikarbazido: szemikarbazid

karbazono: *kém* karbazon

►duonkarbazono, semikarbazono: szemikarbazon

| **karbazol/o** *kém* karbazol

| **karben/o** *kém* karbéngyök

| **karbinol/o** *kém* karbinolgyök

| **karboksil/o** *kém* karboxilcsoport

►karboksila acido: karbolsav, fenol *szin* fenolo

| **karbol/o** *l.* fenolo

| **karboline/o** *kém* karbolíneum

| **karbon/o** *kém* szén, elemi szén, karbon <C>

►karbona dioksido: szén-dioxid

►karbona disulfido: szén-diszulfid, szénkéneg

►karbona monoksido: szén-monoxid

►karbono 14: karbon-14, radiokarbon

►klorfluor-karbono: klór-fluor-karbon

karbonato: *kém* karbonát

►acida karbonato, hidrokarbonato, hidrogenkarbonato: bikarbonát, hidrogén-karbonát

►magnezia karbonato: magnézium-karbonát

►soda bikarbonato: szóda**bikarbóna** <nátrium-hidrogén-karbonát> *szin* baksodo

karbonatigo: *ásv* karbonátosodás

karbonido: *kém* karbid *szin* karbido

karbonigi: *l.* karbigi

karbonilo: *kém* karbonilgyök

hidrokarbono: *kém* szénhidrogén

| **karbonad/o** **1)** *gaszt* parázson sült hús, sült rostélyos

2) *ásv* fekete gyémánt, fűrógyémánt, karbonádó

| **karbonar/o** *tört* *pol* karbonári, carbonari

karbonarismo: *tört* *pol* karbonarizmus

| **karboni/o** *geo* *tört* karbon, karbon időszak

| **karborund/o** *kém* karborundum, szilícium-karbid

| **karbunkl/o** **1)** *orv* darázsfészek, karbunkulus carbunculus

2) *növ* *ne* gabonaüszög *l.* smuto

3) *áll* *ne* lépfene *l.* antrakso

| **karbunkol/o** *ex* karbunkulus <drágakő>

| **karbur/i** **1)** *tr* *koh* felszenít, cementál

2) *tr* *kém* *tech* karburál <szénhidrogénnel dúsít>

karburajo: **1)** *kém* *tech* hajtóanyag, tüzelőanyag, üzemanyag *szin*

brulaĵo **2)** *fuelo*

2) *kém* *tech* fűtőelem

karburilo, karburatoro: *jm* porlasztó, gázosító, karburátor

| **karcer/o** **1)** *jog* zárka, sötétzárka

2) *jog* börtön, tömlőc *szin* malliberejo

▶ *jeti* en karceron: börtönbe vet

3) *jog* fogház *szin* arestejo

4) fogda, karcer *szin* punĉambro

enkarcerigi: 1) *tr* lefog, letartóztat, fogdába zár

2) *tr* bebörtönöz, tömlőcbe zár

karcerfloro, karcermeblo, karcerplanto: *pej tréf* börtöntöltelék

karcerpuno: fogdabüntetés

l.m. kelkarcerero

| **karcin/o** *áll* parti tarisznyarak <Carcinus maenas>

| **karcinom/o** *orv* rák <hámé>, karcinóma, carcinoma

karcinomozo: *orv* carcinomatosis

| **kard/o** *növ* bogáncs

▶ azenkardo, azena kardo: *l.* onopordo

▶ benita kardo: *l.* kniko

▶ feltokardo, fulkardo: *l.* fuldipsako

▶ maria kardo: *l.* maria silibo

▶ stelkardo: út menti v. úti imola <Centaurea calcitrapa>

▶ terkardo: szártalan aszat <Cirsium acaule>

▶ vojokardo: számbogáncs <Onopordum acanthium>

kardi: *tr* *tex* kártol

▶ kardi lanon, kotonon: gyapjút, pamutot kártol

kardilo: *tex* kárt, kártolófésű

kardlano: *tex* kártolt gyapjú

kardomaŝino: *tex* kártológép

| **kardamin/o** *növ* kakukktorma, fogas-ír <Cardamine>

▶ amara kardamino: keserű kakukktorma <C. amara>

▶ herbejkardamino: réti kakukktorma <C. pratensis> *szin* herbejkreso

| **kardamom/o** 1) *növ* malabári kardamom, kis kardamómum <Elettaria cardamomum>

2) *növ* kardamom, kardamon, kardamómum <termés>

| **Kardan/o** *fil* *mat* *orv* <Girolamo> Cardano

kardano: *tech* kardáncsukló, keresztesukló *szin* kardanartiko

kardanartiko: *tech* kardáncsukló, keresztesukló *szin* kardano

kardanŝafto: *tech* kardántengely

| **kardel/o** *áll* ált tengelic, stiglic <Carduelis>

▶ Amerika kardelo: aranycsíz <C. tristis>

▶ anda kardelo: andoki csíz <C. spinescens>

▶ arkta flamkardelo: szürke zsezse <C. hornemanni>

▶ citromkardelo: citromcsíz <C. citrinella>

▶ dikbeka kardelo: vastagsőrű csíz <C. crassirostris>

▶ dominga kardelo: haiti csíz <C. dominicensis>

▶ eüropa kardelo: tengelic <C. C.>

▶ flamkardelo: zsezse <C. flammea>

▶ flavbeka kardelo: téli kenderike <C. flavirostris>

▶ flavpuga kardelo: kordilerrai csíz <C. uropygialis>

▶ flavventra kardelo: sárgahasú csíz <C. xanthogastra>

▶ flavvizaĝa kardelo: Yarrell-csíz <C. yarrellii>

▶ granda flamkardelo: hajlottcsőrű zsezse <Acanthis flammea rostrata>

▶ jemena kardelo: jemeni kenderike <C. yemenensis>

▶ kanaba kardelo: kenderike <C. cannabina>

▶ kapuĉa kardelo: Magellán-csíz <C. magellanica>

▶ korsika kardelo: korzikai cimtromcsíz <C. corsicana>

▶ laŭrenca kardelo: álarcos csíz <C. lawrencei>

▶ longbeka kardelo: nagycsőrű zsezse <C. flammea hoboellii>

▶ malgranda flamkardelo: barna zsezse <C. flammea cabaret>

▶ malgranda kardelo: kis aranypinty <C. psaltria>

▶ nigra kardelo: fekete csíz <C. atrata>

▶ nigrakapa kardelo: feketefejú csíz <C. notata>

▶ nigrakrona kardelo: guatemalai csíz <C. atriceps>

▶ nigramentona kardelo: bajsos csíz <C. barbata>

▶ olivkardelo: olajzöld csíz <C. olivacea>

▶ pinkardelo: fenyőcsíz <C. pinus>

▶ ruĝa kardelo: tűzcsíz <C. cucullata>

▶ safrankardelo: sáfránycsíz <C. siemiradzkii>

▶ somalia kardelo: szomáli kenderike <C. johannis>

▶ verda kardelo: csíz <C. spinus>

| **kardi/o** *anat* szív-, kardio-, cardio-

kardiografio: *orv* kardiográfia, cardiographia <szívmozgás regisztrálása>

kardiogramo: *orv* kardiogram, cardiogramm, szívmozgásgörbe

kardiologio: *orv* kardiológia

kardiologo: *orv* szívgyógyász, kardiológus

kardimiopatio: *orv* szívizombántalom, cardimyopathia

kardiopatio: *orv* szívbántalom, szívbj, cardiopathia

kardiotomio: *orv* cardiotomia

kardiotoniko: *gysz* szíverősítő szer, kardiotonikum, cardiotonicum

kardiovalvo: *anat* szívbillentyű

kardiovaskula: *orv* szív- és érrendszere, cardiovascularis

endokardio: *anat* szívbelhártya, endocardium

endokardito: *orv* szívbelhártya-gyulladás, endocarditis

l.m. miokardio

| **Kardif/o** *geo* *pol* Cardiff

▶ Kardifo estas la ĉefurbo de Kimrio: Cardiff Wales fővárosa

| **kardigan/o** *tex* kardigán *szin* trijkako, trikita jako

| **kardin/o** 1. ĉarniro

| **kardinal/o**¹ *kr* bíboros, kardinális

kardinala: *kr* bíborosi, bíbornoki

▶ kardinala purpuro: főpapi bíbor

▶ lia kardinala moŝto: bíboros őminenciája

kardinalaro: *kr* bíborosi testület, a bíborosok

kardinaleco: *kr* bíborosság, bíborosi méltóság

kardinaligi: *tr* *kr* bíborossá nevez ki, bíborossá kreál

kardinalbirdo: *áll* piros magvágó, kardináispinty <Cardinalis cardinalis>

| **kardinal/o**¹ *mat* tőszám *szin* povo 4

kardinala: 1) *mn* *ritk* fő, alapvető, sarkalatos, kardinális

▶ kardinala punkto: sarokpont, fő pont *szin* ĉefpunkto

2) *mat* tőszám-, tőszámi

▶ kardinala nombro: tőszám *l.* kardinal/o II.

▶ kardinala numeralo: *nyt* tőszámnév *szin* baza numeralo

| **kardioid/o** *mat* szívgörbe, kardioid

| **kardiostimulator/o** *gysz* szívritmus-szabályozó *szin* korstimulilo, korritmilo, pejsmejkro

| **kardj/o** *anat* gyomorszáj, ostium cardiacum

kardjoalgio: *orv* gyomorszáj tájéki fájdalom

kardjotomio: *orv* gyomorszáj metszése, cardiotomia

| **kardon/o** *növ* kárdi, bogáncsos articsóka <Cynara cardunculus>

| **kardu/o** *növ* bogáncs <Carduus>

▶ akanteca/multdorna karduo: útszéli bogáncs <C. acanthoides>

▶ klinita karduo: bókóló bogáncs, kónya bogáncs <C. nutans>

▶ krispa karduo: fodros bogáncs <C. crispus>

▶ nigrakola karduo: álarcos bogáncs <C. personata>

| **karduel/o** 1. kardelo

| **kare/o** *gaszt* curry <fűszer>

karei: *tr* curryval fűszerez

kareaĵo: *gaszt* currys csirke

| **kareks/o** *növ* sás <Carex>

kareksejo: sásos terület

| **karel/o** *fn* karjalai

Karelujo, Karelio: **1)** *geo* Karélia

2) *geo pol* Karélia <RU>

| **karen/o** **1)** *hajó* hajófenék <hajó vízvonal alatti része>

2) *rep* repülőhajótörzs

3) *anat* taréj, taraj, sővény, carina *szin* karino **2**

4) *növ* csónak, gerinc, carina <pillangósvirágúak virágán>

| **karenc/o** *ne l.* manko

| **kares/i** **1)** *tr* simogat, megcirógat

►la kato karesis sin al la knabo: a macska hozzádörgölődött a fiúhoz, a macska hízelgett a fiúnak

►selante ĉevalon oni ĝin karesas^Z: *közm* mielőtt a nyeregbe ülsz, simogasd a lovat

2) *tr* átv simogat, cirógat, kedvel, kedveskedik vkinek <n>

►feliĉo hodiaŭ karesas, morgaŭ forgesas^Z: *közm* a boldogság törékeny virág

►la sunradioj karesis lian vizaĝon: a napsugarak cirógatták az arcát

►ne karesu per mano, sed karesu per pano^Z: *közm* üres gyomornak nem kell prédikáció

►viaj vortoj karesas mian animon: szavaid jól esnek a lelkemnek
karesa: simogató, cirógató

kareso: simogató, cirógató, becézés

►fari al li ursan kareson^Z: rossz szolgálatot tesz neki

►ne ekzistas kareso sen intereso^Z: *közm* a hízelkedés mögött mindig érdeklődés

►tio estis nur kisoj kaj karesoj: az mind semmi, az csak gyerekjáték
karesema: kedveskedő természetű

karesinda: simogatnivaló

malkaresi: *tr* durván bánik vkivel <n>, helybenhagy, megruház

karesformo: *nyt* becéző alak

kareshundo: *áll* öleb

karesludi: *ntr* babusgat

►la knabineto karesludis kun sia pupo: a kislány babusgatta a babáját
karesmilda: simogatóan lágy, gyöngéd

karesnomo: *nyt* becenév

l.m. animkaresa, kiskaresi, korkaresa, lulkaresi, okulkaresa,

orelkaresa

| **Karesm/o** *kr* nagybőjt

Karesmomezo: *kr* bőjt dereka, bőjtközépcsütörtök

| **karet/o** *áll* álcserépes teknős <Caretta caretta>

| **karg/o** rakomány

►enpaka kargo: csomagolt rakomány

►loza kargo: laza rakomány

►privata kargo: *hajó* szabad v. díjmentes poggyász

►transŝargi kargon: rakományt átrak

kargi: *tr* <szállítóeszközt> megrak, rakodik

►kargi ŝipon per sojfabo: hajót szójával megrak

►kargi kamionon per ŝutvaro: kamiont ömlesztett áruval megrak

kargado: rakodás, berakodás, felrakodás

karganto: *gazd* szállítóeszköz-bérlő

kargadejo: rakodóhely, rakodóter

kargujo: konténer, szállítótartály

malkargi: *tr* kirak, kiürít <szállítóeszközt>, kirakodik

►malkargi vagonon: vagonot kirak

plenkarga: teljesen megrakott

transkargi: *tr* *gazd* átrak <rakományt>

transkargejo: *gazd* átrakóhely

kargadunuo: rakományegység, egységakomomány

kargadkajo: *közl* rámpa

kargoaviadilo: *rep* teherszállító repülőgép

kargobumo, kargomasto: *hajó* árbócdaru, berakódaru, rakodógém
szin levbumo

kargogruo: *tech* rakodódaru

kargokapablo: *jm* teherbírás, hasznos tömeg

kargomaso: *jm* rakománytömeg

kargopeco: rakománysúly

kargoŝipo: *hajó* teherhajó

kargotrajno: tehervonat *szin* varotrajno

kargovagono: *vsút* teherkocsi

l.m. vagonkargo

| **kari/o** *orv* csontszú, fogsú, caries

kariigi: *tr* *orv* elszuvasít, elvásít

kariigi: *ntr* *orv* elszuvasodik, elvásik

l.m. dentokario

| **Kari/o** *tört* *geo* Kária, Caria

| **kariatid/o** *ép műv* kariatida

| **karib/o** *fn* karib

kariba: *mn* *nyt* karib <car>, karibi

►Kariba Maro: *geo* Karib-tenger

| **Karibd/o** *l.* Ĥaribdo

| **karibu/o** *áll* karibu

| **karier/o** életpálya, pályafutás, karrier

►diplomacia kariero: diplomáciai karrier

►entrepreni medicinan karieron: orvosi pályát választ

►fari kaptunan karieron: szédítő karriert fut be

►konsilado pri kariero: pályaválasztási tanácsadás

►konsilejo pri kariero: pályaválasztási tanácsadó

►li komencis kiel helplaboristo sian karieron: segéd munkásként kezdte karrierjét

karieradi: *ntr* karriert épít v. csinál

karieremo, karierismo: *pej* karriervágy, karrierizmus

karieristo: *pej* törtető, karrierista

karierdiplomato: karierdiplomata

kariersoldato: *kat* hivatásos katona

karierstartulo: pályakezdő

kariertabelo: szakmai életrajz, curriculum vitae

| **karik/o** **1)** *növ* dinnyefa, papaja <Carica>

2) *ex* *növ* sás *l.* karekso

| **karikatur/o** *műv* gúnyraj, gúnykép, karikatúra

karikatura: karikírozó, karikatúra-

karikaturi: **1)** *tr* karikatúrát rajzol vkiről <n>, karikíroz

2) *tr* átv karikíroz, kifiguráz

karikaturisto: karikaturista, torzképrajzoló

| **kariljon/o** *zene* harangjáték, campanelli, carillon

kariljoni: *ntr* harangjátékon játszik

| **karin/o** **1)** *áll* szegycsonttaraj, szegycsonttaréj, carina

2) *anat* taréj, taraj, sővény, carina *szin* kareno **3**

►traĥea karino: hörgősővény, carina tracheae

| **Karinti/o** *geo pol* Karintia

| **kariofil/o** **1)** *ex* szegfűszegfa *l.* kariofilujo

2) szegfűszeg <fűszer>

kariofilujo, kariofilarbo: szegfűszegfa <Jambosa caryophyllus> *szin*

aroma sizigio, kariofilmirto

3) *ex* szegfű *l.* dianto

►kariofilacoj: szegfűfélék <Caryophyllaceae>

kariofilmirto: *l.* kariofilarbo

| **kariokar/o** *növ* peki v. piki gyümölcs

kariokarujo, kariokararbo: *növ* peki, piki <Caryocar brasiliense>

| **kariokinez/o** *l.* mitozo

| **kariol/o** **1)** *jm* kordé, taliga, talyiga

2) *jm* kétkerekű könnyű utazókocsi
 | **kariops/o** *növ tud* szemtermés, caryopsis *szin* grajno 2
 | **karioplasm/o** *biol* magnedv, karioplazma, kariolimfa
 | **kariotip/o** 1) *biol fot* kariotípus
 2) *biol* kromoszóma-állomány
 | **karis/o** *növ* karissza <Carissa>
 | **Karis/o** *mit* Kharisz vö. Gracio
 | **karism/o** 1) *kr* karizma, kegyelmi ajándék
 2) *átv ált* karizma
 karisma: karizmatikus
 ▶karisma renoviĝo: *kr* karizmatikus megújulás
 karismano: *kr* karizmatikus megújulási mozgalom tagja
 | **karitat/o** *kr* felebaráti szeretet, emberbarátság, karitás
 karitata: karitatív, emberbaráti
 | **karite/o** *növ* vajfa, afrikai vajfa <Vitellaria paradoxa> *szin* buterbarbo
 ▶karitea butero: *gaszt* sheavaj
 | **karj/o** *növ* hikorifa, hikoridió <Carya> *szin* hikorio
 ▶pekankarjo: olajbogyójú hikorifa, pekándió <C. illinoensis> *szin* pekanarbo
 karjonukso: hikoridió
 | **Karkonoŝ/o** *geo* Óriás-hegység *szin* Gigantomontaro
 | **Karl/o** I. Karolo
 | **karlin/o** *növ* bábakalács <Carlina>
 ▶staranta karlino: közönséges bábakalács <C. vulgaris>
 | **Karloreĝ/o** *geo pol* Charleroi
 | **karm/o** *vall* karma
 | **karmanjol/o** *zene* carmagnole <ének és tánc>
 | **Karmel/o** 1) *geo* Karmel-hegy
 2) *kr* Karmelita Rend
 karmelano: *kr* karmelita, karmelita szerzetes
 ▶senŝua karmelano: sarutlan karmelita
 karmelanino: karmelita nővér, karmelita apáca
 | **Karmen/o** Carmen, Kármén <utónév>
 ▶Karmeno estas opero de Bizet: a Carmen Bizet operája
 | **karmezin/a** karmazsin, liláspiros
 karmezino: karmazsin szín, liláspiros szín vö. karmino, skarlato, vermiljono
 | **karmin/o** *fn* kármin, bíborvörös festék vö. karmezino, skarlato, vermiljono
 karmina: *mn* kármin, kárminpiros
 karmini: *tr* kárminszínrő fest
 | **karminativ/a** *gysz* szélhajtó
 karminativo: *gysz* szélhajtó szer, carminativum
 | **karn/o** 1) <élő> hús
 ▶ĉeesti kun karno kaj ostoj: személyesen jelen van
 ▶homo el sango kaj karno: hús-vér ember
 ▶jen nun ŝi estas osto el miaj ostoj kaj karno el mia karno: *bibl* ez most már csontomból való csont, testemből való test
 ▶la kuglo trafis nur karnon, ne oston: a golyó csak húst talált, csontot nem
 ▶tranĉi rekte en la karnon^Z: elevenjére tapint, elevenébe vág
 2) *átv* test, hús
 ▶kiu manĝas mian karnon kaj trinkas mian sangon, tiu havas eternan vivon: *bibl* aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van
 ▶la Vorto fariĝis karno: *bibl* az Ige megtestesült
 ▶plezuroj de la karno: a test gyönyörei
 3) *növ* gyümölcsbús, gyümölcsvelő, gyümölcsbél
 ▶persika karno plena de suko: lédús őszibarackhús

karna: 1) hús-, húsból való, húsos, testi
 ▶karna frukto: húsos gyümölcs
 ▶karnaj difektoj: testi hibák
 ▶karna-osta homo: hús-vér ember
 2) *átv* testi
 ▶karnaj deziroj: testi vágyak
 ▶per miaj karnaj okuloj: testi szemeimmel
 karnaĵoj: meztelen v. csupasz testrészek
 karneca: húsos, hússzerű
 ▶karnecaj lipoj: húsos ajkak
 karnejo: döggút *szin* kadavraĵkavo, putrejo
 karnulo: halandó
 senkarna: sovány, ösztövért
 karnodika, karnohava: húsos
 ▶la karnodikaj brakoj de la virino: a nő húsos karjai
 karnomanga, karnovora: *áll* húsevő
 karnomanguloj, karnovoruloj: *áll* ragadozók <Carnivora>
 karnoŝira: *áll* ragadozó
 ▶karnoŝira lupoj: ragadozó farkas
 diskarni, diskarnigi: 1) *tr* szétmarcangol
 2) *tr* húsát leszedi
 enkarnigi: 1) *ntr* húsába mélyed
 2) *ntr* *kr* megtestesül, testté válik *szin* enkorpiĝi
 ▶la Vorto estas enkarniĝinta: az Ige megtestesült
 enkarniĝo: *kr* megtestesülés, inkarnáció
 plenkarna: molett
 ▶plenkarna virino: molett nő
 reenkarngi: *ntr* *vall* újratestesül, újraszületik
 reenkarngi: *vall* reinkarnáció, újratestesülés
 senkarna: sovány, *mn* keszeg
 l.m. dentokarno, fruktokarno, sidkarno, tibikarno
 | **Karnak/o** 1) *ép geo* Karnak
 2) *ép geo* Carnac
 | **karnalit/o** *ásv* karnalit
 | **Karnatak/o** *geo pol* Karnátaka <IN> vö. Majsuro
 | **karnaval/o** 1) farsang, farsangi időszak
 2) farsangi multság, karnevál
 ▶princo Karnavalo: Karnevál herceg
 | **karneol/o** *ásv* karneol
 | **karnut/o** *tört* carnutus
 ▶la karnutoj estis gaŭla popolo: a carnutusok gall nép volt
 | **karo/o** *jék* káró <kártyaszín>
 ▶karoa aso: káró ász
 ▶karoa damo: káró dáma
 ▶karoa reĝo: káró király
 karovice: ötös kötésben
 ▶karovice plantitaj rozoj: ötös kötésben ültetett rózsák
 | **karob/o** *növ* szentjánoskenyér
 karobujo, karobarbo: *növ* szentjánoskenyérfa <Ceratonia> *szin* ceratonia
 | **karol/o** *kr zene* carol, <karácsonyi v. húsvéti> örömeinek, ünnepköszöntő ének
 | **Karol/o** Károly
 ▶Karolo de Anĵuo: *tört* Anjou Károly
 ▶Karolo la Granda: *tört* Nagy Károly
 ▶Karolo la Kvina: *tört v.* Károly
 ▶Karolo la Maltima: *tört* Merész Károly
 ▶Karolo Martelo: *tört* Martell Károly
 Karolidoj: *tört* Karolingok
 karolida: *tört* Karoling-

►karolida minuskula skribo: *knyv* Karoling-minuszkula, Karoling-minuszkulum

Karolino: Karola <utónév>

| **Karolin/o** *geo* Karolina-szigetek

►Nord-Karolino: *geo pol* Észak-Karolina <US>

►Sud-Karolino: *geo pol* Dél-Larolina <US>

| **Karon/o** *mit* Kharón

| **karoseri/o** *jm* kocsiszekrény, karosszéria

karoseriisto: **1)** *ip* karosszériagyártó

2) karosszérialakatos

| **karot/o** **1)** *növ* sárgarépa, murek <Daucus carota>

2) *növ* sárgarépa <gyökér>

3) *geo* fűrómag, mintamag *szin* borspecimeno

karoteno: *kém* karotin

karotenoidoj: *kém* karotinoidok

karoteto: *növ* karotta

karotenplastido: *növ* kromoplasztisz *szin* kromoplasto

| **karotid/o** *anat* nyak-fejverőér, nyaki-feji verőér, carotis

karotida: *anat* caroticus, nyaki és feji verőérhez tartozó

| **karp/o**¹ *áll* ponty, tőponty, magyar vadponty, Tisza-ponty, nyurga ponty <Cyprinus carpio>

►blanka karmo, marmora karmo: fehér busa <Hypophthalmichthys nobilis>

►bunta karmo: pettyes busa <Hypophthalmichthys molitrix>

►herbokarmo: amur <Ctenopharyngodon idella>

karpido: *áll* pontyivadék

| **karp/o**¹ **1)** *anat* kéztő, carpus *szin* pojno

2) *áll* *anat* mellső lábtő

karpa: *anat* kéztőhöz tartozó, carpalis

►karpaj ostoj: kéztőcsontok, ossa carpalia

| **Karpat/oj** *geo* Kárpátok

►Ĉekarpata Provinco: *geo pol* Kárpátaljai vajdaság <PL>

Subkarpatoj, Subkarpatio: *geo* Kárpátalja

Karpat-baseno: *geo* Kárpát-medence

| **karpe/o** *l.* karmo II.

| **karpel/o** *növ* termőlevél, ivarlevél, carpellum

karpelaro: *növ* termőtáj, gynaeceum *szin* gineceo

►kuniĝa karpelaro: cönokarpikus v. forrt termőtáj

►libera karpelaro: apokarpikus v. szabad termőtáj

| **karp/o** *növ* gyertyán, gyertyánfa <Carpinus>

►blanka karpeno: fehér v. közönséges gyertyán <C. betulus>

karpenejo: *növ* gyertyános

| **Karpentari/a** *l.* Karpentaria Golfo

Karpentaria Golfo: *geo* Carpentaria-öböl

| **karpoido/oj** *ösl* Carpoidea

| **karpologi/o** *l.* fruktologio

| **karst/o** *geo* karszt

karsta: *geo* karszt-, karsztos

►karsta akvo: karsztvíz

►karsta kaverno: karsztüreg

►karsta regiono: karsztvidék

karstiĝi: *ntr* elkarsztosodik

| **kart/o** **1)** lap <posta>

►ilustrita karto: *l.* bildkarto

►poŝta karto: *l.* poŝtkarto

2) igazolvány, kártya, jegy <okmány>

►balotrajtiga karto: *pol* választói igazolvány

►eniriga karto: beléptetőkártya

►entreprenista karto: vállalkozói igazolvány

►identiga karto, legitima karto: személyi kártya, kártyaigazolvány

►socialasekura karto: *orv* társadalombiztosítási kártya, TAJ-kártya

►porciuma karto: élelmiszerjegy

►studentmatrícula karto: diákigazolvány *szin* studentokarto

►verda karto: zöld kártya

3) *inf* lyukkártya *szin* trukarto

►randtrua karto: szélein lyukasztott kártya

4) *gaszt* étlap *szin* manĝokarto

►manĝi laŭ la karto: *f* la carte étkezik, étlapról eszik

5) *jték* kártya<lap> *szin* ludkarto

►blindulo kartojn ludi ne devas^Z: *közm* aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul

►demeti kaj preni karton: letesz és felvesz egy kártyát

►dividi la kartojn: leosztja a kártyát

►ludi asan karton: ászt hív

►ludi kartojn: kártyázik

►ludi per falsaj kartoj: cinkelt kártyával játszik

►meti ĉion sur la lastan karton: mindent egy lapra tesz fel

►meti sur la karton: kockára tesz

►meti karton: lapot hív <kártya>

►meti sur karton: kártyára tesz, kockára tesz

►miksi kaj dismeti la kartojn: megkeveri és leosztja a kártyát

►lia vivo staras sur la karto^Z: kockán forog az élete

►surtabligi la kartojn: kiteríti a kártyáit

6) *geo* térkép *l.* mapo

7) *eltr* nyomtatott áramkörti kártya v. lap *szin* cirkvitkarto

►magnetstria karto: mágnescsíkos kártya

kartaro: **1)** *jték* kártyacsomag, pakli kártya

►52-peca kartaro: 52 lapos kártya

2) kartoték

3) *inf* kártyaállomány

4) *geo* atlasz *l.* maparo

karteto: **1)** névjegykártya, vizitkártya *szin* vizitkarto

2) címke *szin* etiketo *l.*

kartujo: kártyatartó, kartoték *szin* kartoteko

ĉefkarto: *inf* alaplap *szin* ĉefplato

kartaŭguri, kartodiveni: *tr* kártyát vet, kártyán jósol

kartaŭguristino, kartodivenistino: kártyavető, kártyajósnő

kartludi: *ntr* kártyázik

kartludo: kártyázás, kártyajáték

kartodomo: kártyavár

kartopartio: *jték* kártyaparti

kartoteko: kártyatartó, kartoték *szin* kartujo

kartotruilo: *inf* kártyalyukasztó

karttradukilo: *inf* kártyaértelmező

trikartludo: *jték* itt a piros, hol a piros

l.m. abonkarto, balotkarto, bankkarto, bildkarto, cirkvitkarto,

debetkarto, divenkartoj, ducelkarto, ekrankarto, globkarto,

invitkarto, kompaskarto, kreditkarto, ludkartoj, manĝokarto,

memorkarto, menukarto, mikrofilmkarto poŝtkarto, sankarto,

sonkarto, studentokarto, ŝargokarto, telefonkarto, trukarto,

videokarto

| **Kartag/o** *tört* *geo* Karthágó

►ne en unu tago elkreskis Kartago^Z: *közm* nem egy nap alatt épült fel Buda vára, nem egy nap alatt épült fel Róma

kartagano: *fn* karthágói vö. punika

| **Kartagen/o** *geo* Cartagena

| **kartam/o** *növ* szeklice, pórsáfrány <Carthamus>

►tinktura kartamo: sáfrányszeklice, kerti pórsáfrány <C. tinctorius>

| **kartav/i** *ntr* raccsol

| **kartel/o** **1)** *tört* párbajra hívó levél, kihívó levél

2) *gazd* kartell

►kartelo de la tri poŝtelefonaj kompanioj pri prezoj: a három mobiltelefon-társaság árkartellje

3) szervezetek közötti megegyezés, front, szövetkezés <közös célokért>

►kartelo de sindikatoj por kreo de novaj laborlokoj: szakszervezeti front új munkahelyek teremtéséért

►politika kartelo: politikai szövetkezés, koalíció

karteligi: *tr* *gazd* kartellesít

karteloficejo: *gazd* versenyhivatal

malkarteligi: *tr* *gazd* dekartellizál, <kartelleket> felszámol

malkarteligo: *gazd* kartellek felszámolása v. megszüntetése

| **Kartezi/o** *fil* <René> Descartes, <Renatus> Cartesius

kartezia: *mat fil* Descartes-féle, descartes-i, karteziánus

►kartezia ovalo: Descartes-féle ovális

►kartezia prisigna regulo: Descartes-féle előjelszabály

karteziانو: *fil* karteziánus

karteziانismo: *fil* karteziánizmus

| **kartilag/o** *anat* porc

►artika kartilago: ízületi porc, cartilago articularis

►kreskada kartilago, epifiza kartilago: közti porc, cartilago epiphysialis

►ripa kartilago: bordaporc, cartilago costalis

►tiroida kartilago: pajzsporc, cartilago thyroidea *szin* adampomo, gorgopomo

| **kartoĉ/o** **1)** *kat* töltény

►blanka kartoĉo: vaktöltény

►plumbera kartoĉo: sörétes töltény

2) betét, patron, kazetta <utántöltés>

►inkpulvora kartoĉo: *inf* tonerkazetta

►kartoĉo por fandgardilo: *vill* olvadóbiztosító-betét

►kartoĉo por fotilo: *fo* filmkazetta

►kartoĉo por globkrajono: golyóstollbetét

►tipara kartoĉo: *inf* fontkazetta

kartoĉego: *kat* tűzérési lövedék

kartoĉingo: *kat* töltényhüvely

kartoĉujo: *kat* löszertáska

kartoĉbalteo, kartoĉbendo: *kat* töltényheveder

kartoĉfilmo: *fo* tekercsfilm

kartoĉŝargilo: *fn* töltényadagató, adagató szerkezet

kartoĉzono: *kat* töltényöv

l.m. filmkartoĉo, inkokartoĉo, memorkartoĉo

| **kartograf/o** *geo* térképész, kartográfus

kartografio: *geo* térképészet, kartográfia

desegnisto-kartografo: *geo* térképrajzoló

| **karton/o** **1)** karton, keménypapír, papírlemez

►gudrita kartono: kátránypapír

2) karton, kartondoboz *szin* kartonskatolo

►kartono da cigaredoj: egy karton cigaretta

3) *műv* kartonvázlat, előtanulmány

kartoni: *tr* *knyv* kartonoz, kartonba köt

kartonaĵo: kartontárgy, kartonázs

►fabriko de kartonaĵoj: dobozgyár

kartonbindaĵo: *knyv* kartonkötés

kartonbindi, kartonkovri: *tr* *knyv* kartonoz, kartonba köt

kartonskatolo: kartondoboz

l.m. gipskartono, muldokartono, ondokartono, pajlokartono,

ŝtonkartono

| **Kartum/o** *geo* Kartúm, Khartoum, Al Khartum

►Kartumo estas la ĉefurbo de Sudano: Kartúm Szudán fővárosa

| **kartun/o** *műv* vicrajz, karikatúra

| **kartuŝ/o** **1)** *tört* kartus <ókori Egyiptom>

►en kartuŝoj oni skribis la nomojn kaj titolojn de la faraonoj: kartusba írták a fáraók nevés és címeit

2) ép díszkeret, pajzsdísz, burokráma

| **kartuzi/o** *kr* karthauzi kolostor, certosa

kartuziano: *kr* karthauzi szerzetes

| **kartvel/o** *fn* grúz

kartvela: *mn nyt* grúz <ka>

Kartvelujo, Kartvelio: *geo pol* Grúzia <GE>

| **karum/o** *növ* kömény <Carum>

| **karunkl/o** *anat* szemölcs, kis hús, caruncula

►larma karunklo: könnycsomó, caruncula lacrimalis

| **karusel/o** **1)** lovas parádé, lovas játék, karusszel

2) körhinta, ringlispil

karuseli: *ntr átv* kavarog

| **karvi/o** **1)** *növ* fűszerkömény, konyhakerti kömény <Carum carvi> *vö.* kumino

2) gaszt köménymag

karvibrando: *gaszt* köménypálinka

| **kas/o** **1)** pénzes láda, pénzszekrény

►plena kaso ŝteliston altiras^z: *közm* tele kassza csábítja a tolvajt

2) pénztár, kassza

►kaso de sociala asekuo: társadalombiztosítási pénztár

►li laboras en la kaso de la fabriko: a gyár pénztárában dolgozik

►pensia kaso: nyugdíjpénztár

►tutlanda sanasekura kaso: országos egészségügyi pénztár

3) gazd pénzvagyron, kézipénztár, kassza

►kiu rompis la glason, ordigu la kason: akié a bűn, azé a büntetés

kasejo: pénztárterem

kaseto: pénzes ládikó, pénzkazetta

kasisto: pénztáros

kasistino: pénztárosnő, kasszírnő

elkasigi: *tr* *gazd* <pénztárból> kifizet

enkasigi: *tr* *gazd* beszéd, bevételez, behajt, inkasszál

enkasigo: *gazd* bevételezés, behajtás, beszéd

enkasigisto: *gazd* pénzbeszedő

neenkasigeblo: *gazd* behajthatatlan

kashoroj: pénztári nyitvatartás, pénztári órák

kaslibro: *gazd* pénztárkönyv

kasmono: *gazd* kasszapénz, pénztárkészlet

kasregistrilo: pénztárgép

kasrompulo: kasszafúró

l.m. pruntokaso, strikokaso, ŝparkaso, ŝtatkas

| **Kasablank/o** *geo* Casablanca

| **kasaci/o** *jog* megsemmisítés, pertörlés, érvénytelenítés, hatálytalanítás

kasacii: *tr* *jog* megsemmisít, érvénytelenít, hatálytalanít

►kasacii testamenton: végrendeletet megsemmisít

►kasacii verdikton: ítéletet megsemmisít

| **Kasandr/o** *mit* Kasszandra, Cassandra

| **kasav/o** **1)** *gaszt* maniókaliszt

2) gaszt maniókalepény

| **kased/o** kazetta

►magnetofona kasedo: magnetofonkazetta

kasedilo: kazettás magnó

kasedujo: kazettatartó

enkasedigi: *tr* kazettára vesz

kasedofono, kasedmagnetofono: *l.* kasedilo

l.m. filmkasedo, muzikkasedo, poŝkasedilo, sonkasedo, videokasedo

| **kaserol/o** *gaszt* lábas

► *meti en la saman kaserolon: egy kalap alá vesz*

kaserolsubtenilo: lánggyűrű

| **kaset/o** *l.* kasedo

| **kasi/o** *növ* kasszia, kínai fahéj <Cassia>

► *fistulkasio, kava kasio: esőkasszia, mannakasszia* <C. fistula>

| **Kasi/o** *tört* Cassius

| **Kasiope/o** *csill* Kassziopéa, Cassiopeia

| **kasis/o** *gaszt* feketeribiszke-likőr, feketeribizli-likőr

► *morusa kasiso: eperlikőr*

► *rubusa kasiso: szederlikőr*

| **kasiterit/o** *ásv* ónkő, kassziterit

| **kask/o 1)** sisak

► *kasko de soldato, fajrestingisto, ministo: katona, tűzoltó, bányász*
sisakja

► *skafandra kasko: szkafandersisak*

2) *trópusi sisak l. sunkasko*

3) *búra, sisak* <alakú tárgy>

► *harsekiga kasko: hajszárító búra*

► *kasko de turo: torony sisakja*

kaskokloŝo: kat sisakharang

kaskohava, kaskoporta: sisakos

l.m. *blukaskulo, ferkasko, korkokasko, krestokasko, lankasko,*

pintkasko, sunkasko, ŝtalkasko

| **kaskad/o 1)** *geo* lépcsős vízesés, zuhatag

► *Kaskado de Fátjol: Fátjol-vízesés*

2) *átv* zuhatag, özön

► *kaskado de demandoj: kérdések özöne*

3) *tech* kaszkád

► *kaskada sistemo: kaszkádrendszer*

► *kaskada ŝalto: kaszkádkapcsolás*

► *kaskada duŝo: fiz kaszkádzápor*

kaskadego: l. katarakto

| **kaskaril/o** *növ* kaszkarillacserje, aranylevelű kaszkarilla <Croton eluteria>

| **kasked/o** *tex* tányérsapka vö. kepo

► *policista kaskedo: rendőrsapka*

► *ŝipista kaskedo: tengerészsapka*

► *ŝofora kaskedo: sofőrsapka*

► *studenta kaskedo: diáksapka*

| **kason/o 1)** *ép* süllyesztőszekrény, keszon, búvárkeszon

2) *ép* földemmező, mennyezetkazetta

kasonmalsano: orv keszonbetegség

| **Kaspi/o** *geo* Kaszpi-tenger

| **kast/o 1)** kaszt

2) *átv* kaszt

► *perdi sian kaston: társadalmilag lesüllyed, kikerül a kasztjából*

kastismo: kasztrendszer

prakasto: őskaszt

senkasta: kaszt nélküli

| **kastane/o** *növ tud* gesztenyefa <Castanea> *szin* kaŝtanoarbo, kaŝtanujo

► *Amerika kastaneo: amerikai gesztenye* <C. dentata>

► *ĉinia kastaneo, moldorna kastaneo: kínai gesztenyefa* <C. mollissima>

► *Japania kastaneo: japán gesztenyefa* <C. crenata>

► *kultivata kastaneo, ordinara kastaneo: szelídgeszténye, édes gesztenye* <C. vulgaris>

► *Virginia kastaneo: cserjés v. törpe gesztenyefa* <C. pumila>

| **kastanjet/o** *zene* kasztanyetta *szin* klakileto

| **kastel/o 1)** *tört* kat várkastély

► *karusela kastelo: kacsalábon forgó vár*

► *kastel' en aero – malsato sur tero^Z: közm* légvár lakója nem lakomázhat

► *kavalira kastelo: lovagvár*

► *konstrui kastelojn sur glacio^Z: homokra épít*

► *rabista kastelo: rablóvár*

2) *ép* kastély

► *la renesancaj kasteloj de la Luar-valo: Loire-völgyi reneszánsz kastélyok*

3) *hajó* bástya, felépítmény

► *poba kastelo: farbástya, tatbástya* *szin* postkastelo

► *prua kastelo: orrbástya, előbástya* *szin* teŭgo

kastelestro: tört várúr *szin* kastelmastro

kastelestrino: várúrnő *szin* kastelmastrino

altkastelo: ép kat fellegvár

antaŭkastelo: hajó orrbástya, előbástya *szin* prua kastelo

postkastelo: hajó farbástya, tatbástya *szin* poba kastelo

kastelgrafo: tört vágróf *szin* burgografo

kastelkapelo: kr ép várkápolna, házi kápolna

kastelkomandanto: tört várnagy

kastelkorto: ép tört várudvar

kastelmastro: tört várúr *szin* kastelestro

kastelmastrino: tört várúrnő *szin* kastelestrino

kastelpastro: kr várplébános

kastelpordego: ép várkapu

kastelurbo: tört erődített város

l.m. *altkastelo, ĉaskastelo, ĥimerokastelo, nubkastelo, sablokastelo*

| **Kastili/o** *geo* pol Kasztília <ES>

kastilia: kasztíliai

► *kastilia lingvo: kasztíliai nyelv, spanyol nyelv*

kastiliano: fn kasztíliai

Kastilio kaj Leono: geo pol Kasztília és León <ES>

Kastilio-Manĉo: geo pol Kasztília-La Mancha <ES>

| **kastor/o** *áll* hód <Castor fiber>

| **Kastor/o 1)** *mit* Kasztór, Castor

2) *csill* Castor

| **kastore/o** *gysz* hódpezsma, castoreum

kastororato: áll nutria, hódpatkány <Myocastor coypus>

| **kastoren/o** *tex* castorine <hódszőrrel kevert gyapjúszövet>

| **kaŝtr/i** *tr* kiherél, miskárol, ivartalanít, kasztrál

► *kaŝtri porkon: disznót miskárol*

► *kaŝtrita kantisto: kasztrált énekes*

► *kaŝtrita kato: ivartalanított macska*

► *kaŝtrita kokino: ivartalanított tyúk*

kaŝtristo: fn miskároló

| **Kaŝtri/o** *geo* Castries

► *Kaŝtrio estas la ĉefurbo de Sankta-Lucio: Castries Saint Lucia*
fővárosa

| **kaŝtrum/o** *tört* castrum

| **kasulet/o** *gaszt* cassoulet <sólethez hasonló egytálétel>

| **kaŝ/i 1)** *tr* elrejt, eldug <vki szeme elől>

► *kaŝi sin antaŭ la okuloj de la mondo: elrejtőzik a világ szeme elől*

► *kaŝi trezoron sub la tero: kincset rejt el a földre*

► *la suno baldaŭ kaŝos sin inter la nuboj: a nap hamarosan elrejtőzik a felhők között*

► *li kaŝis la monon for de sia edzino: elrejtette a pénzt a felesége elől*

► *li kaŝis la rabaĵon en la arbaro: elrejtette a rablott holmit az erdőben*

2) *tr* *csill* eltakar

► *Tero parte kaŝas Lunon: a Föld részben takarja a Holdat*

3) *tr* átv elrejt, palástol, elleplez, eltakar

- kaši informojn antaŭ la publiko: információkat rejt el a közönség előtt
- kaši malbenon kaj fari bonan mienon^Z: jó képet vág a dologhoz
- kaši siajn sentojn antaŭ sia amiko: elrejtí érzelmét barátja elől
- kaši sin sub anonimeco: névtelenségbe burkolózik
- ne kaŝu viajn sentojn for de mi: ne rejtse el az érzelmeidet előlem
- tuso kaj amo ne estas kaŝeblaj^Z: közm szerelmet, füstöt, köhögést nem lehet eltitkolni
- kaŝa: rejtőzködő, rejtett, titkos
- kaŝa rideto: rejtett mosoly
- kaŝa voĉdono: *pol* titkos szavazás
- kaŝaj intencoj: rejtett szándékok
- kaŝe, kaŝite: rejtve, titkon, titokban
- kaŝe viziti lin: titokban felkeresi
- kaŝaĵo: rejtett holmi, titkolt dolog
- kaŝeco: rejtettség, titkosság
- agi en kaŝeco: titokban cselekszik
- kaŝejo: rejtekhely *ŝin* kaŝloko
- kaŝema: rejtőzködő, titkolódzó, hallgatag
- li estas kaŝema naturo: rejtőzködő v. hallgatag természetű
- kaŝiĝi: 1) *ntr* elrejtőzik, elbújik
- 2) *ntr* titokban v. rejtve marad, elkendőződik
- kaŝiĝo: rejtőzködés, bújósca
- ludi kaŝiĝon: bújócskát játszik *ŝin* kaŝludi
- kaŝilo: álca
- kaŝisto: *jog* orgazda *ŝin* ricelista
- kaŝitaĵo: rejtett v. titkolt dolog
- eĉ la tero elvomas kaŝitaĵojn: közm a föld is kiokádja a titkolt dolgokat
- forkaŝita: 1) eldugott, elrejtett
- 2) *átv* isten háta mögötti
- forkaŝita vilaĝeto: isten háta mögötti falucska
- forkaŝiri: *ntr* elsettenkedik, ellopódzik, lelép
- malkaŝi: *tr* feltár, leleplez, elárul, nyilvánosságra hoz
- la knabino malkaŝis al li sian amon: a lány feltárta előtte szerelmét
- la tempo ĉiam malkaŝas la veron^Z: közm idővel minden kiderül
- malkaŝi sekreton: titkot elárul
- malkaŝa: 1) nyílt, őszinte
- malkaŝa parolo: nyílt v. őszinte beszéd
- 2) nyilvános, jól ismert
- malkaŝa voĉdono: nyílt szavazás
- malkaŝaj veroj: nyilvános igazságok
- malkaŝema: nyílt, őszinte természetű
- malkaŝemo: nyíltság, őszinteség
- malkaŝo: 1) feltárás, nyilvánosságra hozatal, elárulás <*pl.* titoké>, leleplezés
- 2) *kr* kinyilatkoztatás, reveláció *ŝin* revelacio
- malkaŝiĝi: 1) *ntr* előbukkan, előkerül
- antikvaj moneroj malkaŝiĝis dum la elfosado: régi pénzek kerültek elő az ásatásnál
- 2) *ntr* feltárul, nyilvánosságra kerül, kiderül, lelepleződik
- liaj fiagoj baldaŭ malkaŝiĝis: gonoszítottai hamarosan nyilvánosságra kerültek
- nekaŝebla: el nem rejthető, eltitkolhatatlan
- rekaŝi: *tr* újra elrejt, visszatakar
- ne prenis pastro la donon – rekaŝu sako la monon^Z: közm ha adnak, vedd el, ha ütnek, fuss el
- kaŝagento: titkosrendőr, civil ruhás rendőr
- kaŝamasigi: *tr* *gazd* <árut> halmoz

kaŝangulo: rejtett zug, búvóhely, rejtekhely, sut

kaŝatendi: *tr* megles, lesben vár

kaŝaŭskulti: *tr* kihallgat, hallgatózik

kaŝbuĉo: *jog* feketevágás <*pl.* disznóé>

kaŝdormi: *ntr* csövezik

►li longe kaŝdormis en la studenthejmo: sokáig a kollégiumban csövezett

kaŝfia: *pej* sunyi, alattomos

kaŝfiŝisto: *jog* orvhalász

kaŝfotisto: *pej fot* lesifotós, paparazzo

kaŝfumanto: *pej* zugbagós

kaŝhako: *jog* feketevágás <*pl.* erdőé>

kaŝhelpilo: *isk* puska

kaŝinformanto: *pej pol* besúgó, titkos informátor

kaŝinformo: *átv* füles

►li ricevis kaŝinformon pri novaj liveroj: fület kapott új szállítmányokról

kaŝkamerao: rejtett kamera

kaŝkomerco: *gazd* zugkereskedelem, feketekereskedelem

kaŝkomercisto: *jog* zugárus, zugkereskedő

kaŝkomunisto: *pej pol* kriptokommunista

kaŝkopii: *tr isk* puskázik

kaŝkuŝi: *ntr* lapul

kaŝlingvo: *nyt* tolvajnyelv

kaŝloĝiĝi: *ntr* elrejtőzik, rejtekhelyre vonul, titkos helyre költözik

kaŝloko: rejtekhely *ŝin* kaŝejo

kaŝludi: *jték* átv is bújócskázik, bújócskát játszik

kaŝludo: *jték* átv is bújócska

kaŝmalica: *pej* sunyi, álnok, alattomos

kaŝmemoro: *inf* gyorsítótár, cache memory

kaŝmeti: *tr* elrejt

kaŝmikrofono: rejtett mikrofón, lehallgatókészülék, poloska

kaŝnoma: anonim

kaŝnomo: álnév, fedőnév *ŝin* pseŭdonomo

kaŝobservi: *tr* <titokban> megles v. kiles, leselkedik, kémkedik vki után <*n*>

kaŝpafisto: orvlövész, lesipuskás *ŝin* gvatpafisto, snajpero

kaŝpenso: rejtett gondolat

kaŝplatigi sin: meglapul, lapít

kaŝpolicano, kaŝpolicisto: titkosrendőr

kaŝpordo: rejtekajtó, titkos bejárat *ŝin* sekreta pordo

kaŝpreni: *tr pej* elcsen

kaŝreklamo: rejtett v. bújtatott reklám *ŝin* kriptoreklamo

kaŝridi: *ntr* kuncog

kaŝrigardi: *tr pej* titokban megnéz, kukkol

kaŝrigardulo: *pej* kukkoló

kaŝslipeto: *isk* puska

kaŝspektanto: *pej* potyanézó

kaŝvagi: *ntr* bujdosik

kaŝvagadi: *ntr* bujdokol

kaŝvaro: *gazd jog* dugáru, zugáru

kaŝvendisto: *gazd jog* zugárus, feketekereskedő

kaŝvesto: álruha

kaŝveturanto: potyautas

kaŝvivo: rejtőzködő élet, bujdosás, illegalitás

kaŝvojaĝanto: potyautas

| **kaŝas/o** *gaszt* cukornádpálinka, fehér rum, cachaça

| **kaŝbu/o** *tört* kasbu <2 óra>

| **Kaŝmir/o** *geo* Kasmír

kaŝmiro: 1) *tex* kasmír, kasmírgyapjú

2) *tex* kasmírsál

kašmíra: *mn nyt* kasmíri <ks>

kašmirano: kasmíri lakos

| **kaštan/o 1** *növ* gesztenye <termés>

►akvokaštano: *l.* trapo

►čevalkaštano: vadgesztenye, lógesztenye

►činia akvokaštano: *l.* dolča eleoóharito

►hipokaštano: *l.* hipokastaneo

2) *növ ne* vadgesztenye *l.* čevalkaštano

kaštanujo, kaštanarbo: *l.* kastaneo

►čevalkaštanujo: *l.* eskulo

kaštanbruna, kaštankolora: gesztenyebarna, gesztenyeszínű

kaštanhara: gesztenyebarna hajű

| **kašub/o** *fn* kasub

kašuba: *mn nyt* kasub <csb>

Kašubujo, Kašubio: Kasubföld

| **kat/o** *áll* macska <*Felis silvestris*>

►sovaĝkato: vadmacska <*F. silvestris*>

►kartuzia kato: karthauzi macska

►nubia kato: núbiai macska, kaffermacska

►norvega arbara kato: norvég erdei macska

►siamia kato: szíami macska

►skota pendorela kato: skót lógófülű macska

►katedoj: *l.* felisedoj

►Botvestita Kato: Csizmás Kandúr

►kiam kato jam formanĝis, forpelo ne helpas^Z: *közm* eső után köpönyeg

►kiam kato promenas, musoj festenas^Z: *közm* nincs otthon a macska, cincognak az egerek

►la Botvestita Kato: Csizmás Kandúr

►la kato kraĉospiras: macska fűj

►la kato miaŭas: a macska nyávog

►la kato ŝpinas: a macska dorombol

►ne venas rato mem al kato^Z: *közm* sokat fárad a vadász, ritkán szárad a halász

►se foriras la katoj, festenas la ratoj^Z: *közm* nincs otthon a macska, cincognak az egerek

kataĵo: törleszkedés, hízelkedés

kateto: 1) *áll* kiscica

2) cicuskám <megszólítás>

katido: *áll* macskakölyök, kismacska, cica

►plej juna katido musojn jam pelas^Z: *közm* macskának fia is örömet egerész

katino: *áll* nőstény macska

ekskato: *áll* kasztrált kandúr

virrato: *áll* kandúr

katbirdo: *áll* macskamadár <*Dumetella carolinensis*>

katfiŝo: *áll* fekete törpeharcsa <*Ameiurus melas*>

kat-kaj-musludo: *játék* átv is macska-egér játék

katokulo: *ásv* macskaszemkő

katopaŝi: lábujjhegyen jár

katopesto: *áll orv* macskapestis

katoŝtria: cirmos

katpaŝe: lábujjhegyen

katpiedo: *l.* antenarío

l.m. mustelkato

| **katabol/o** *biol* lebontás, lebontó anyagcsere, katabolizmus vő.

anabolo, metabolo

kataboli: *tr biol* lebont <anyagot>

katabolaĵo: *biol* katabolikus termék, lebontó anyagcsere terméke

| **katadioptrik/o** *fiz* katadioptrika

katadioptrika: *fiz* katadioptrikus *l.* katadioptrika lorno

| **katafalk/o** ravatal

katafalki: *tr* felravataloz

katafalkejo: ravatalozó

| **katafor/o** *nyt* előreutalás <szövegben>, katafora

| **kataforez/o 1** *kém* kataforézis

2) *orv* kataforézis, cataphoresis

| **katagenez/o** *geo* katagenezis

| **kataif/o** *gaszt* kataifi

| **katakana/o** *nyt* katakana

| **kataklim/o** *geo* természeti katasztrófa, kataklizma

| **katakomb/o** *kr ép* katakomba

| **katakrezo/o** *nyt* katakrézis, lexikalizált metafora, közhelyes szókép

| **katalaŭn/o** *tört* catalaunus, katalaun

►Katalaŭnaj Kampoj: Catalaunumi mező

| **katalekt/a** *ir* csonka <versmérték>, katalektikus

►katalekta verso: csonka verssor

►katalekta piedo: csonka láb

nekatalekta: *ir* akatalektikus

| **katalepsi/o** *pszi orv* kóros merevség, dermedtség, katalepszia

katalepsia: *pszi orv* katalepsziás, kataleptikus

►katalepsia stato: katalepsziás v. dermedt állapot

katalepsiulo: *pszi orv* katalepsziás beteg

| **kataliz/i 1** *tr kém* katalizál, felgyorsít

2) *tr átv* katalizál, felgyorsít, élénkít, siettet

kataliza: *kém* katalízises, katalitikus

►kataliza reakcio: katalízises reakció

katalizanto: *kém* katalizátor, katalizáló anyag

katalizilo: *tech* katalizátor

memkatalizo: *l.* aŭtokatalizo

| **katalog/o 1** katalógus

2) *inf* könyvtár, mappa *szin* dossierujo

katalogi: *tr* katalogizál

| **katalp/o** *növ* szivarfa <*Catalpa*>

| **katalun/o** *fn* katalán

kataluna: *mn nyt* katalán <ca>

Katalunujo, Katalunio: 1) *geo* Katalónia

2) *geo pol* Katalónia

| **katamaran/o 1** *hajó* katamarán, kéttörzsű hajó

2) *hajó* vendéghajós piroga, katamarán

| **kataplasm/o** *gysz* pépes borogatás, kataplazma

| **katapult/o 1** *kat* hajítógép, katapult

2) *játék* csúzli

3) *hajó rep* katapult

katapult: 1) *tr kat* <hajítógéppel> kilő

2) *tr játék* <csúzlival> kilő

3) *tr hajó rep* katapultál, katapulttal indít

| **katar/o**¹ *orv* hurut, catarrhus

►intesta kataro: bélhurut, catarrhus intestinalis

►mezorela kataro: középhurut, catarrhus auris mediae

►vezika kataro: hólyaghurut, catarrhus vesicae

l.m. fojnkataro, nazkataro

| **katar/o**¹ *kr tört* katar

katarismo: *kr tört* katarizmus

| **Katar/o** *geo pol* Katar <QA>

katarano: *fn* katari

| **katarakt/o**¹ *orv* szürke hályog

►senila katarakto: öregkori hályog, cataracta senilis

| **katarakt/o**¹ *geo* vízesés *szin* akvofalo, kaskadeĝo

►katarakto de Niagaro: Niagara-vízesés *szin* akvofalo de Niagaro
| **katarant/o** *növ* Catharantus
►roza kataranto: rózsás meténg, rózsameténg <C. roseus> *szin*
madagaskara vinko
| **katari/o** *növ* illatos macskamenta <Nepeta cataria> *szin* katherbo
| **katarsó** *pszi ir* katarsó
| **katart/o** *áll* újvilági keselyű <Cathartes>
katartedoj: újvilági keselyűfélék <Cathartidae>
| **katastr/o** *gazd* telekkönyv
katastri: *tr* *gazd* telekkönyvbe bejegyezt
katastrejo: *gazd* földhivatal
| **katastrof/o** katasztrófa, (tömeg)szerencsétlenség
►fervoja katastrofo: vasúti szerencsétlenség
►media katastrofo: környezeti katasztrófa
katastrofa: katasztrófa-, katasztrófális
►katastrofaj pluvegoj: katasztrófális esőzések
katastrofismo: *geo tört* katasztrófaelmélet
katastrofofilmo: *film* katasztrófafilm
| **katatoni/o** *pszi* katatónia
| **kateĉu/o** **1)** *kém* kasu, katehu, katechu *szin* akacia kateĉuo
2) *gaszt* kasu *szin* areka kateĉuo
kateĉupalmo: *l.* kateĉuareko
| **katedr/o** **1)** *isk* katedra <professzori szék és állás>
►li ricevis la katedron de filozofio: megkapta a filozófiai katedrát
2) *isk* tanszék
►katedra konferenco: tanszéki értekezlet
►katedra profesoro: tanszékvezető tanár
►katedro pri ĝenerala kaj aplikata lingvistiko: általános és alkalmazott nyelvészeti tanszék
3) *vall* szószék
4) *kr* püspöki székhely
katedrestro: *isk* tanszékvezető *szin* fakestro
katedrulo: *isk* tanszéki oktató
elkatedre: **1)** *kr* ex cathedra, a pápától, a pápai széktől eredően
2) *kr* ex cathedra, csalhatatlanul, megfellebbezhetetlenül
| **katedral/o** *kr ép* székesegyház, katedrális, dóm
| **Kategat/o** *geo* Kattogat
| **kategori/o** **1)** *fil* kategória
►samampleksa kategorio: azonos terjedelmű kategória
2) kategória, osztály
►kategorio de salajroj: bérkategória
kategoria: **1)** kategória-, kategoriális
2) kategorikus, feltétlen, határozott
►kategoria rifuzo: kategorikus visszautasítás
►kategoria tono: határozott hangnem
►kategorie aserti: határozottan állítja
kategoriiigi: *tr* kategorizál, kategóriába v. osztályba sorol
kategorisufikso: *nyt* kategóriaképző, osztályozó utóképző
l.m. ampleksokategorio
| **kateĥism/o** **1)** *kr* katekizmus, hittankönyv, káté
2) *átv* káté, tételes összefoglalás
| **kateĥin/o** *kém* katechin
| **kateĥiz/i** *tr kr* katekizál, hittant tanít, hitre tanít
►Ulfilas kateĥizis la gotojn: Ulfilas katekizálta a gótokat
kateĥizo: katekizálás, hittantanítás, hitre tanítás
kateĥisto: *kr* hitoktató, hittantanár, katekéta
| **kateĥol/o** *kém* katechol
katekolamino: *biol kém* katecholamin
| **kateĥumen/o** **1)** *kr tört* hitújonc, hittanuló, kathekumen
►kateĥumena ordino: *kr* katekhumenátus, hittanulói rend

2) *kr* konfirmálandó, konfirmandus <az evangélikus egyházban>
| **katekism/o** *l.* kateĥismo
| **katekist/o** *l.* kateĥisto
| **katekiz/i** *l.* kateĥizi
| **katekol/o** *l.* kateĥolo
| **katekumen/o** *l.* kateĥumeno
| **katen/o** **1)** bilincs, béklyó, rablánc
2) *átv* bilincs, béklyó, akadály
3) *mat* láncgörbe
kateni: **1)** *tr* megbilincsel, láncra ver, vasra ver, megbéklyóz
►katenu la ĉevalojn: béklyózd meg a lovakat
►oni katenis la kaptitojn: megbilincseltek a foglyokat
2) *tr* *átv* megköt, korlátoz, gátol, lebilincsel, lenyűgöz
►katenu vian langon: fékezd a nyelved
►la mizero katenas lin: a nyomor röghöz köti
►la ŝuldoj katenas lian entreprenemon: az adósságok korlátozzák vállalkozókedvét
►la virino katenis lin: a nő lenyűgözte
►via romano katenis min: regényed lebilincsel
alkateni: *tr* hozzáláncol, odaköt
►la malsano alkatenas lin al la lito: a betegség ágyhoz köti
►li alkatenis la kaptiton al la arbo: a fához láncolta a foglyot
enkateni: *l.* kateni
malkateni, senkateni: *tr* leveszi vki <n> láncát, bilincseitől
megfoszt, felszabadít
►malkatenu la arestiton, li estas libera: vegye le a láncot az őrizetesről, ő szabad
katenbalono: *rep* kötött léggömb
l.m. mankateno
| **katenari/o** *vsút* felsővezeték
| **Katerin/o** Katalin
►Katerino de Mediĉoj: Medici Katalin
►Katerino la Granda: Nagy Katalin
►Sankta Katerino: *kr* Szent Katalin
Sankta-Katerino: *geo pol* Santa Catarina
| **katet/o** *mat* befogó
| **kateter/o** *gysz* katéter
kateteri: *tr orv* katéterez
►kateteri arterion: verőeret megkatéterez
►kateteri vezikon: hólyagot megkatéterez
| **katetometr/o** *geo* katetométer, szintkülönbségmérő
| **katgut/o** **1)** *gysz* catgut, „macskabél”, felszívódó varrófonal
2) *zene* bélhúr
| **Katilin/o** *tört* <Lucius Sergius> Catilina
| **katiz/o** *tex* csinozás, fényezés
katizi: *tr tex* csinoz, fényez, katíroz
malkatizi: *tr tex* avat, gőzöl, dekatál <szövetet> *szin* dekatál
| **katjon/o** *fiz kém* kation
| **katej/o** *növ* bugakosbor, kateja <Cattleya>
| **Katmandu/o** *geo* Katmandu
►Katmanduo estas la ĉefurbo de Nepalo: Katmandu Nepál fővárosa
| **katoblep/o** *mit* catoblepas, katobleposz <lehorgasztott fővel járó bika>
| **katod/o** *vill* katód
►inkandeska katodo: izzókatód
antikatodo, kontraŭkatodo: *vill* antikatód
katodradio: *vill* katódsugár, elektronsugár
| **katokal/o** *áll* övesbagoly <lepke> <Catocala>
| **katolik/o** *fn kr* katolikus
katolika: *mn* katolikus

►Katolika Agado: Actio Catholica
 ►Katolika Aŭtonomio: Katolikus Autonomia
 ►laŭ katolika ceremonio: katolikus szertartás szerint
 katolikaro: katolikusság, a katolikusok
 katolikismo: *kr* katolicizmus
 malnovkatoliko: *fn kr* ókatolikus
 ►la malnovkatolikoj ne agnoskas la neerarivecon de la papo: az ókatolikusok nem ismerik el a pápa tévedhetetlenségét
 romkatoliko: *fn kr* római katolikus
 | **katolikos/o** *kr* katolikosz
 | **Katon/o** *tört* Cato
 ►Katono el Utiko: Cato Uticensis
 ►pli maljuna Katono: idősebb Cato
 | **katoptriko/o** *fiz* fényvisszaverődés-tan, katoptrika
 | **Katul/o** *ir* <Caius Valerius> Catullus
 | **katun/o** *tex* karton, pamutszövet
 | **kaŭci/o** *jog* óvadék, kaució
 ►deponi kaŭcion: óvadékot tesz le
 kaŭcii: *tr jog* <vmilyen összegű> óvadékot tesz le, kauciót tesz le
 ►li devis kaŭcii kvin milionojn da forintoj: öt millió forint óvadékot kellett letennie
 | **kaŭĉuk/o** *kém* kaucsuk, természetes gumi
 ►kruda kaŭĉuko: nyers kaucsuk, nyers gumi
 ►krepa kaŭĉuko: kreppkaucsuk, termelt kaucsuk
 ►lamena kaŭĉuko: lemezkaucsuk
 ►sintheza kaŭĉuko: szintetikus kaucsuk, műgumi
 kaŭĉuka: kaucsuk-, gumi-
 ►kaŭĉuka pantaloneto: guminadrág
 ►kaŭĉuka subtuko: gumipelenka
 ►kaŭĉuka tubo: gumicső
 rekaŭĉuki: *tr ip* újrafutóz
 ►rekaŭĉuki pneŭmatikon: gumiabroncsot újrafutóz
 kaŭĉukarbo: *l.* kaŭĉuka fiko
 kaŭĉukplanduma: gumitalpú
l.m. spongokaŭĉuko, sulfurkaŭĉuko
 | **kaŭkalid/o** *növ* ördögbockor <Caucalis>
 | **Kaŭkaz/o** *geo* Kaukázus
 Transkaŭkazio: *geo* Kaukázuson túli terület
 | **kaŭlerp/o** *növ* Caulerpa <moszat>
 ►taksusfolia kaŭlerpo: *C. taxifolia*
 | **Kaŭn/o** *geo* Kaunas
 | **kaŭpoks/o** *l.* bova pokso
 | **kaŭr/i** **1)** *ntr* guggol
2) *ntr* kuporog, gubbaszt
 kaŭre: **1)** guggolva
2) gubbasztva
 kaŭriĝi: **1)** *ntr* leguggol
2) *ntr* összekuporodik
 | **kaŭri/o** **1)** *növ* kaurifenyő <Agathis australis>
2) *áll* pénzcsiga *l.* moncipreo
 | **kaŭsalgi/o** *orv* causalgia <égető érzés>
 | **kaŭst/a** *l.* kaüstika
 | **kaŭstik/a** **1)** *biol kém* maró, égető, kausztikus
 ►kaŭstika kalko: égetett mész
2) *átv* csípős, gúnyos, maró, szatirikus
 ►havi kaŭstikan humoron: csípős kedvében van
 ►kaŭstika sprito: maró gúny
 ►kaŭstika stilo: maró stílus
 kaŭstiko: *fiz* gyújtófelület, fókuszfelület, kausztika
 kaŭstikaĵo: *orv kém* marószer, maró anyag, causticum

kaŭstikeco: maró v. égető hatás, kausztikusság
 kaŭstikizi: *tr kém* kausztifikál, kausztikussá v. maróvá tesz
 | **kaŭter/o** *gysz* égetővas, kauter, cauter
 kaŭteri: *tr orv* kiéget, pörköl, kauterez, kauteroz, kauterizál
 kaŭterado: *orv* kauterizáció, cauterisatio
 kaŭterizaĵo: *gysz* kauterizálószer
 termokaŭtero: *gysz* thermocauter
 kaŭterpunkto: *orv* kauterizációs pont
l.m. galvanokaŭtero, termokaŭtero
 | **kaŭz/o** **1)** *fil* ok, causa
 ►efika kaŭzo: hatóok, okozó, causa efficiens
 ►la unua kaŭzo: az első ok
2) *ált* ok
 ►el kia kaŭzo?: milyen okból?
 ►kaŭzo de malsano: betegség oka
 ►kaŭzo de milito: háborús ok, háború oka, casus belli
 ►la kaŭzo kuŝas en via neglektemo: az ok a hanyagságodban rejlik
 ►nenio okazas sen kaŭzo: semmi sem történik ok nélkül
 ►nuliga kaŭzo: *jog* semmisségi ok
 ►ofte de kaŭzo senenhava venas efiko plej grava^z: *közm* kicsiny szikrából nagy tűz szokott támadni
 ►primara kaŭzo: elsődleges ok
3) ok <indíték>
 ►el persona kaŭzo: személyes okból
 ►havi plenan kaŭzon por ĝoji: megvan minden oka rá, hogy örüljön
 ►li ne donis kaŭzon al ni, por plendi: nem adott okot rá, hogy haragudjunk
 ►mankas kaŭzo por tio: nincs ok arra
 ►manke de sufiĉa kaŭzo: kellő indok híján
 ►ne estas kaŭzo timi: nincs ok félni
 ►pro ĉi tiu kaŭzo: ezen oknál fogva
 ►vi ne havas kaŭzon por kolero: nincs okod haragudni
 kaŭza: oki, oksági
 ►kaŭza interrilato: oksági kapcsolat
 ►kaŭza verbo: *l.* faktitivo
 kaŭze de io: vmi okán, vmi következtében
 ►kaŭze de la inundoj: az áradások következtében
 ►kaŭze de persona koncerno: személyes érintettség okán
 kaŭzi: *tr* okoz, előidéző
 ►kaŭzi doloron: fájdalmat okoz
 ►kaŭzi kapdoloron: fejfájást okoz, *átv* fejtörést okoz
 ►kaŭzi kaprompon: fejtörést okoz
 ►kaŭzi traŭmaton: megrázkódtatást okoz
 kaŭzeco: *fil* okság, okozati összefüggés, kauzalitás
 ►kaŭzeca principo, principo de kaŭzeco: oksági elv
 kaŭzinto: *fn* okozó, elkövető
 ►kaŭzinto de la akcidento: a baleset okozója
 prakaŭzo: *fil* őso
 senkaŭza: ok nélküli, indokolatlan
 ►senkaŭza malbeno ne efektiviĝas: *bibl* az ok nélküli átok nem teljesül
 senkaŭze: ok nélkül, indokolatlanul
 ►ne senkaŭze: nem ok nélkül, nem véletlenül
 kaŭzadjekto: *nyt* okhatározó
l.m. bonkaŭze, celkaŭzo
 | **kav/o** **1)** üreg, verem, odú
 ►kavo de arbo: odú
 ►kavo de roko: sziklaüreg
2) *anat* testüreg, cavum
 ►abdomena kavo: hasüreg, cavum abdominis

► aksela kavo: hónaljárok, fossa axillaris
 ► buša kavo: szájüreg
 ► denta kavo: fogüreg, cavum dentis
 ► poplita kavo: térdárok, térdalja, fossa poplitea
 ► toraka kavo: mellüreg, cavum thoracis
 ► utera kavo: méhüreg, méhür, cavum uteri
 3) gödör, kátyú
 ► pelis pavon, falis kavon⁷: melléfogott
 ► tomba kavo: sírgödör
 kava: 1) üreges, gödrös, odvas
 ► kava brusto: beesett mell
 ► kava trunko: odvas fatörzs
 ► kava vizaĝo: beesett arc
 ► kava vojo: gödrös út
 ► kavaj okuloj: beesett szem
 2) átv homorú, beesett <pl. arc> *szin* konkava
 3) *anat* üreges, cavalis, üres visszérhez tartozó
 ► kava vejno: üres visszér, vena cava
 kavi: *ntr* üreges, gödrös, kátyús
 kaveto: 1) gödröske
 ► ĉarmaj kavetoj de ŝiaj vangoj: orcáinak bájos gödröcskéi
 2) *anat* gödör, kerek bemélyedés, fovea
 kavigi: 1) *tr* kiváj, gödrösít
 ► ĉaregoj kavigis la vojon: szekerek kivájták az utat
 ► kavigi trunkon: fatörzset kiváj
 2) *tr* átv homorít, besüppeszt
 ► kavigi la manojn: tölcéért csinál a kezéből
 kaviĝi: 1) *ntr* kivájódik, kátyúsodik, gödrösödik
 ► la vojo kaviĝis pro la traktoroj: az út kigödrösödött a traktorok miatt
 2) *ntr* behorpad, besüpped
 ► la benko kaviĝis sub la pezo: a pad behorpadt a súly alatt
 ► liaj vangoj kaviĝis: beesett az arca
 kavatoro, elkavatoro: *ép tech* markológép, exkavátor
 elkavigi: *tr* gödörből kiemel
 ► elkavigi arboradikojn: a fák gyökereit kiemel
 enkaviĝi: 1) *ntr* kátyúba esik, gödörbe csúszik
 2) *ntr* átv behorpad, benyomódik
 malkava: domború, konvex *szin* konvekta
 kavbrusta: beesett mellű
 kavavizaĝa: beesett arcú, sovány képű
 kavoplena: gödrös, kátyús
 kavovojo: *közl* mélyút
l.m. aerkavo, belkaveto, ĉerkokavo, foskavo, genukavo, lupkavo, mankavo, obuskavo, okulkavo, radkavo, radsulko, terpomkavo, vangokaveto, vojokavo
 | **kavakinj/o** *zen* cavaquihno
 | **kava/o** 1) nőv káva *szin* ebriiga pipero, kavaopiprujo
 2) *gaszt* gysz káva <ital>
 kavaopiprujo: *l.* ebriiga pipero
 | **kavaleri/o** 1) *kat* lovasság
 ► malpeza kavalerio: könnyűlovasság
 ► peza kavalerio: nehézlovasság
 2) *gazd* szívességi váltó
 kavaleriano: *fn* *kat* lovassági, lovas katona
 | **kavaliér/o** *kat* ágyúdomb, magas ágyúállás, fokerőd, bástyapárna
 | **kavalir/o** 1) *tört* lovag
 ► Kavaliro de la Trista Mieno: Búsképű Lovag
 ► kavaliro en la antikva Romo estis malpli ranga ol patricio: az ókori Rómában a lovag alacsonyabb rangú volt, mint a patrícius

► migra kavaliro, vaganta kavaliro: kóborlovag
 ► teŭtonaj kavaliroj: *tört* német lovagok
 2) lovag <kitüntetés>
 ► kavaliro de la Krurzono, kavaliro de la Ĝartero: a Térdszalagrend lovagja
 ► kavaliro de la Honorlegio: a Becsületrend lovagja
 3) átv lovag, gavallér, gáláns ember
 4) *sp* ló, huszár <sakk>
 kavaliro: *tört* lovag-, lovagi
 ► kavaliro bieno: lovagi birtok
 ► kavaliro eposo: *ir* lovagi ének
 ► kavaliro titolo: lovagi cím
 ► kavaliroj ludoj: lovagi játékok *szin* turniro 1
 kavalirojo: lovagias tett
 kavaliroco: 1) *tört* lovagság, lovagi cím, lovagi rang
 2) *tört* lovagrendszer *szin* kavalirismo
 kavaliroca: lovagias
 kavalirogi: *tr* *tört* lovaggá üt *szin* krei kavaliro
 ► kavalirogi ceremonio: lovaggá ütés
 kavalirismo: *tört* lovagrendszer
 kavalirsprono: *l.* delfinio
l.m. kruckavaliro, templokavaliro
 | **kavalkad/o** 1) lovas felvonulás
 2) átv színes forgatag, kavalkád
 | **kavatin/o** *zene* kavatina, cavatina
 | **kavern/o** 1) *geo* barlang
 2) *orv* üreg, kaverna, caverna
 ► kaverno en la pulmo: kavernák a tüdőben
 kaverna: üreges, lyukas
 ► kaverna arbo: odvas fa
 ► kaverna dento: lyukas fog
 ► kaverna ŝtonego: odvas kő
 kavernaĉo: átv *pej* odú, üreg <lakás>
 ► mi ne volas loĝi en ĉi tiu kavernaĉo: nem akarok ebben az odúban lakni
 kaverneto: *geo* tekervényes bemélyedés *szin* anfrakto
 kavernulo, kavernohomo: *szin* barlanglakó, barlangi ember *szin* troglodito
 kavernodomo: *ép* barlanglakás
 kavernoloĝa: *mn* áll barlanglakó, barlangi
 | **kavi/o** áll Cavia <nem> vő. kobajo
 ► kaviedoj: tengerimalac-félék <Caviidae>
 | **kaviar/o** *gaszt* kaviár *szin* frajaĵo
 ► grajna kaviaro: szemes kaviár
 ► nigra, ruĝa kaviaro: fekete, vörös kaviár
 ► premita kaviaro: sajtolt, préselt kaviár
 kaviartranĉilo: *gaszt* kaviárkés
 | **kaz/o** 1) *nyt* eset
 ► akuzativo estas ofte uzata kazo en Esperanto: a tárgyeset gyakran használt eset az eszperantóban
 ► instrumenta kazo: *nyt* eszközhatározó eset, eszközeset, instrumentalis *szin* instrumentaló
 ► nerektá kazo: függő eset, jelölt eset, casus obliquus
 ► poseda kazo: birtokos eset *szin* genitivo
 ► rektá kazo: független eset, jelöletlen eset, abszolút eset
 2) *jog* eset
 ► ĉi tiu kazo ankoraŭ ne okazis en mia jura praktiko: ez az eset még nem fordult elő a jogi praxisomban
 3) *orv* kóreset
 ► benigna kazo: jóindulatú kóreset

►maligna kazo: rosszindulatú kóreset

4) *ált* eset *l.* okazo

kazaro: *nyt* névragozás, esetek, esetrendszer

nekaze: amennyiben nem, nemleges esetben

n-kazo: *eo nyt* tárgyeset *szin* akuzativo

kazofinaĵo: *nyt* esetvégződés

kazostudo: esettanulmány

l.m. militkazo

| **kazah/o** *fn* kazah

kazaĥa: *mn nyt* kazah <kk>

Kazaĥujo, Kazaĥio: *geo pol* Kazahsztán <KZ>

| **kazak/o 1)** *tex* <bő ujjú> útiköpeny, kazak

2) kabátblúz, zubbony

3) zsokémellény

| **Kazan/o** *geo* Kazán

►Kazano estas la ĉefurbo de Tatarujo: Kazán Tatár föld fővárosa

| **kaze/o** *gaszt* túró

kazeigaĵo, kazeiganto: tejoltó

kazeiĝi: *ntr* megtúrosodik

kazeino: *kém* kazein

l.m. sojkazeo

| **kazemat/o** *kat* kazamata

| **kazern/o** *kat* laktanya, kaszárnya *szin* soldatejo

enkazernigi: *tr kat* laktanyában elhelyez, laktanyába vezet

| **kazimir/o** *tech* kazimír <sűrű posztóanyag>

| **Kazimir/o** Kázmér <utónév>

| **kazin/o** kaszinó

| **kazu/o** *kr* <kazuisztikai> eset, példaeset

kazuisto: *kr* kazuista

kazuistiko: *kr fil* kazuisztika

2) *átv pej* szörszálhasogatás, álokoskodás

| **kazuár/o** *áll* kazuár <Casuarius>

►kazuaredoj: kazuárfélék <Casuariidae>

| **kazuaren/o** *növ* kazuárfa, kengurufa <Causarina>

| **kazubl/o** *kr* miseruha, kazula

| **KD** *röv inf eltr* CD *l.* kompakta disko

KD-etikedo: *inf* CD-címke

KD-legilo: *inf eltr* CD-olvasó *szin* lumdiska legilo

KD-ludilo: *eltr* CD-lejátszó

KD-registrilo: *inf eltr* CD-író

KD-ROMo: *inf* CD-ROM

| **ke 1)** *hogy* <alárendelő kötőszó> ne estas bone, ke vi ne venis:

nem jó, hogy nem jöttél <alanyi mellékmondat>

2) <jelzői mellékmondatban> tiun supozon, ke li estas ŝtelisto, tuj mi pruvos al vi: azt az állítást, hogy ő tolvaj, azonnal bizonyítom neked

3) <álltmányi mellékmondatban> lia opinio estas, ke ni devas akcepti la inviton: az a véleménye, hogy el kell fogadnunk a meghívást

4) <tárgyi mellékmondatban> oni kredis, ke li freneziĝis: azt hitték, hogy megőrült

5) <okhatározói mellékmondatban> mi malĝojas, ke vi ne venis: szomorú vagyok, hogy nem jöttél

6) <célhatározói mellékmondatban> kombu lin, ke li ne aspektu tiel aĉe: fészül meg, hogy ne nézzen ki ilyen csúnyán

7) <eredményhatározói mellékmondatban> mi tiel kuris, ke mi ne povis retrovi la spiron: annyira futottam, hogy alig bírtam lélegzetet venni

8) <feltételes mellékmondatban> mi foriros, kondiĉe ke vi ne ofendiĝos: elmegyek, feltéve hogy nem sértődsz meg

| **ke/o** *áll* kea <Nestor notabilis>

| **kebab/o** *gaszt* kebab, törökös nyársonstült

l.m. turnkebabo

| **Kebek/o 1)** *geo* <város> Québec

2) *geo pol* <tartomány> Québec <CA>

| **kebraĉ/o** kvebracsófa <faanyag>

►blanka kebraĉo: fehér kvebracsófa

►ruĝa kebraĉo: vörös kvebracsófa

kebraĉino: *kém* kvebracsin

| **kecal/o 1)** *áll* quetzal <Pharomachrus mocinno>

2) quetzal <pénznem>

| **keĉap/o** *gaszt* ketchup

| **keĉ/o** *hajó* ketch <kétárbócos gyors vitorlás hajó>

| **keĉu/o** *fn* kecsua

keĉua: *mn nyt* kecsua <qu>

| **keĉup/o** *l.* keĉapo

| **kediv/o** *pol tört* kedive <egyiptomi török alkirály>

| **kefir/o** *gaszt* kefir

| **kegl/o** *játék* tekebabu, kugli

►ludi keglojn: tekézik, kuglizik

keglaro: *játék* tekebabuk

kegloludi: *ntr* játék tekézik, kuglizik

kegloludo: *játék* tekejáték

kegloludejo: *játék* tekepálya, kuglipálya

| **keĝeri/o** *l.* fiŝrizaĵo

| **keir/o** *növ* sárgaviola, aranymázviola <Erysimum cheiri>

| **keirant/o** *ex növ* viola <Cheiranthus>

| **kejl/o 1)** *tech* csap, faszeg, ék

►alĝustiga kejló: állítóék, szabályozóék

►duobla kejló: kettős ék

►haltiga kejló: sasszeg, végszeg, biztosítószeg, biztosítóék

►kalkana kejló: orros ék

►konkava kejló: nyerges ék

►kvadrata kejló: négyszögék

►laŭlonga kejló: hosszanti ék

►kruckapa kejló: keresztfejk

►plata kejló: lapos ék

►ronda kejló: hengeres v. kerek ék

►tanĝa kejló: érintős ék

►transversa kejló: haránték, kereszték *szin* kverkejló

2) *zene* hangolókulcs

3) *nyt* töltelékszó *szin* űstopvorto

kejli: *tr tech* összeékel, összecsapol

kejlaĵo, kejlitaĵo: *tech* ékkötés, reteszkötés

kejlejo: *zene* kulcsszekrény

►kejlejo de violono: hegedű kulcsszekrénye

kontraŭkejló: *tech* ellenék, feszítőék

kverkejló: *tech* haránték, kereszték

kejlifiksi: *tr tech* kiékel, ékkel kitámaszt v. rögzít

kejloldo: *tech* ékhorony

l.m. agordkejló, langokejló, ringokejló, űstopkejló

| **Kejns/o** *gazd* <John Maynard> Keynes

kejnsismo: *gazd* keynesianizmus

| **keks/o** *gaszt* teasütemény, aprósütemény, keksz

| **kel/o 1)** *ép* pince

►arkaĵa kelo: boltozatos pince

2) *ép* pincelakás, alagsori lakás

kelaro: pincesor, pincék

keli: *tr ép* alapincéz

kelisto: *agr* pincemunkás

enkeligi: *tr* pincébe visz v. rak, pincébe zár
keletaĝo: *ép* pinceszint, alagsor *szin* subteretaĝo
kelkarcero: *jog* pincebörtön, pincetömlőc, pincezárika
kelloĝejo: *ép* pincelakás
l.m. forgeskelo, ŝipkelo, tombokelo, vinkelo
| **kelat/o** *kém* kelát, chelat
kelatigi: *tr kém* kelátoz, kelátot képez
kelatigo: *kém* keláció
kelatiganto: *fn kém* kelátképző
kelatoterapio: *orv* kelátterápia
| **kelidoni/o** *növ* fecskefű <Chelidonium majus> *szin* hirundherbo, verukherbo
| **kelifer/oj** *áll* tojókampósok, sáskaalkatúak, sáskaszabásúak, sáskaszervek <Caelifera> *szin* ĉizsaltuloj
| **kelk/a** **1)** némi, egy kis, bizonyos
▶ donu al mi kelkan klarigon: adj nekem némi magyarázatot
▶ kelka nombro da soldatoj: bizonyos számú katoná
▶ kelka ordo estus dezirinda: némi rend kívánatos volna
▶ kun kelka hezitado: némi habozással
▶ post kelka tempo: bizonyos idő múlva
2) néhány, egy pár
▶ kelkaj esperantistoj: néhány eszperantista
▶ kelkaj homoj: néhány ember
▶ mi prenos kelkajn pecojn: elveszek néhány darabot;
3) néhányan
▶ kelkaj opinias: néhányan úgy vélik
▶ kelkaj el ili: néhány közülük
kelke: néhány, némi, egy kicsi
▶ kelke da homoj: néhány ember
▶ kelke da mono: némi pénz
▶ mi kelke dormetos: egy kicsit szundikálók
kelk-: néhány-
kelkfoja: néhányszori, párszori
kelkfoje: néhányszor, párszor, egynéhányszor
kelkiuj: néhányan, bizonyos emberek
▶ kelkiuj havis diversan opinion: néhányan más véleményen voltak
▶ kelkiuj ne emas teni la ordon: bizonyos emberek nem hajlandók rendet tartani
kelk-ie: itt és ott, néhány helyen, egyes helyeken, bizonyos helyeken
▶ kelk-ie ankoraŭ konserviĝis ĉi tiu kutimo: néhány helyen még megőrződött ez a szokás
kelkiom: néhány, egy kicsi
▶ mi kaptis kelkiom da fiŝoj: fogtam néhány halat
▶ donu al mi kelkiom da tempo: adj nekem egy kis időt
kelkdek: néhányszor tíz
kelkobla: néhányszoros
kelkopo: néhány egyedből álló csoport, néhány egyed együtt
kelkopa: néhány egyedből álló
kelkope: néhányan
kelkvorte: néhány szóban, néhány szóval, röviden
▶ kelkvorte, mi ne alproprigas vian opinion: röviden, nem fogadom el a véleményedet
▶ resumu kelkvorte vian prelegon: összegezze néhány szóban az előadását
| **kelner/o** *gaszt* pincér, felszolgáló
kelneri: *ntr gaszt* pincéreskedik
ĉefkelnero: *gaszt* főpincér
| **keloid/o** *orv* hegdeganat, keloid
| **keloni/o** *áll* levesteknős <Chelonia mydas> *szin* martestudo
| **kelt/o** *fn* kelta

kelta: *mn nyt* kelta <cel>
keltibero: *fn* keltibér
keltibera: *mn nyt* keltibér
antaŭkelta: *tört* kelták előtti, a keltákat megelőző, prekeltikus
| **Kelvin/o** *fiz* <William Thompson> Kelvin
kelvino: *fiz* kelvin <K>
| **Kembrig/o** *geo* Cambridge
| **kemi/o** *kém* vegytan, kémia
▶ fizika kemio: *fiz* fizikai kémia
▶ neorganika kemio: szervetlen kémia
▶ organika kemio: szerves kémia
kemiaĵo: **1)** *kém ip* vegyi termék, vegyi áru
2) *kém* vegyszer, vegyi anyag
kemiisto: *kém* vegyész, kémikus
biokemio: *biol kém* biokémia, életvegytan, biológiai kémia
fitokemio: *kém* növénykémia, fitokémia
fotokemio: *fot kém* fotokémia
fotokemiaĵo: *fot kém* fotokémiai termék
kemigena: *tud* vegyi eredetű, kemogén
stereokemio: *kém* sztereokémia
termokemia: *kém* termokémiai
kemigisto: *l.* bakpulvoro
kemiingeniero: *kém* vegyész-mérnök
kemiluminesko: *fiz kém* kemolumineszcencia
kemisintezo: *biol* kemoszintézis
kemiterapio: *orv* kemiterápia
kemitropismo: *biol* kemotropizmus
l.m. elektrokemio, histokemio, kosmokemio, sunkemio
| **ken/o** gyantás fa, világítószilánk, fokla
kenfulgo: fenyőkorom
| **kend/o** *sp* kendő
kendisto: *fn sp* kendős, kendőka, kensi
| **Kenigsberg/o** *tört geo* Königsberg *l.* Kaliningrado
| **Kenj/o** **1)** *geo* <hegy> Mount Kenya *szin* Kenja Monto
2) *geo pol* <ország> Kenya <KE>
Kenja Monto: *geo* Mount Kenya *szin* Kenjo
| **kenomel/o** *növ* díszbirs <Chaenomeles> *szin* florcidonio
▶ Japania kenomelo: téglapiros díszbirs, japánbirs <C. „japonica”>
| **kenomen/o** *l.* ĥenomeno
| **kenopodi/o** *növ* libaparáj, libatop <Chenopodium> *szin* anserpiedo
▶ fragkenopodio: eperparáj <C. capitatum> *szin* blito
▶ perua kenopodio: rizsparáj, amerikai rizs <C. quinoa> *szin* kvinoo
▶ kenopodiacoj: libatopfélék <Chenopodiaceae>
| **kenotron/o** *eltr* kenotron, vákuum-egyenirányító cső
| **kenozoik/o** *geo* *tört* földtörténeti újkor, újidő, kainozoikum, neozoikum vö. mezozoiko, paleozoiko
| **kent/o** él <tárgy keskenyebbik felülete>
▶ la kento de la pordo: az ajtó éle
▶ la supra kaj flankaj kentoj de la tabulo: a tábla felső és oldalsó élei
▶ ni starigu la ŝrankon sur ĝian kenton: állítsuk élére a szekrényt
| **Kentuki/o** *geo pol* Kentucky <US>
| **Keops/o** *tört* Kheopsz
▶ la piramido de faraono Keopso estas la plej granda: Kheopsz fáraó piramisa a legnagyobb
| **kep/o** *kat tex* <hengeres formájú> ellenzős egyensapka
| **Kepler/o** *csill* <Johannes> Kepler
▶ kepleraj leĝoj pri la moviĝoj de la planedoj: Kepler törvényei a bolygók mozgásáról
| **kepr/o** *tex* sávoly, köpper, keresztcsíkos szövet
| **ker/o** *jték* kör <kártya>

►kera deko: kőr tízes

| **Keral/o** *geo pol* Kerala <IN>

| **kerato-** 1) *anat* felhám-, kerato-, kerat-

►keratolizo: *orv* keratolízis, keratolysis, szaruréteg leoldódása

2) *anat* szaruhártya-

keratino: *biol* keratin, szaruanyag

keratito: *orv* szaruhártya-gyulladás *szin* korneito

►herpeta keratito: herpeszes szaruhártya-gyulladás

keratotomo: *gysz* szaruhártyakés, keratotom

keratotomia: *orv* bemetszés a szaruhártyán, keratotomia

keratozo: *orv* szarusodás, keratosis

keratkonuso: *anat* szaruhártyakúp, keratoconus

| **keratel/o** *áll* lábatlan kerekesefféreg, kanálalakú kerekesefféreg, kehelyférgeske, lábatlan férgeske <Keratella cochlearis> *szin* kulerforma brahiono

| **Kergelen/oj** *geo* Kerguelen-szigetek

| **kerigm/o** 1) *tört* hirdetmény

2) *kr* kerigma, kérügma, igehirdetés, hitszónoklat

| **kerkedul/o** 1. marcanaso

| **kermes/o** 1) *kr* <templomi> búcsú

2) búcsú <multság>

3) 1. kirmeso 1

| **kermesit/o** *ásv* kermezit

| **kern/o** 1) *növ* csonthéj, kőmag, putamen, „mag”

►kerno de ĉerizo: cseresznye csonthéja v. kőmagja, cseresznye „magja”

2) *ált* *növ* <kemény> mag

►kerno de daktilo, vinbero: datolya, szőlő magja

3) *vill* mag, tekeresmag

4) *vill* mag, lélek, bél <kábel>

5) *anat* sejtmag, nucleus *szin* nukleo

6) *fiz* atommag *szin* nukleo

7) *csill* *geo* mag

►ekstera kaj interna kernoj de la Tero: a Föld külső és belső magja

►kerno de galaksio, kometo: galaxis, üstökös magja

8) *átv* vminek a lényege, veleje

►alpaŝu al la kerno: térjen a lényegre

►jen la kerno de la afero: ez a dolog lényege

►tio tuŝas la kernon: ez a lényegét érinti

9) *mat* magtér, magfüggvény

kerna: 1) mag-, magra vonatkozó

►kerna kaĉo: *gaszt* magkása

►kerna reakcio: *fiz* magreakció

►magnetkerna memorilo: *inf* mágnesmagos memória

2) *átv* lényegi, alapvető, tömör

►kerna diro: tömör mondás

►kerna ideo: alapötlet

►kerna kaŭzo: igazi ok

►kerna obstaklo: fő akadály

►kerna opinio: tömör vélemény

kerneca: 1) magszerű

2) *átv* tömörségre v. lényegre törekvő

►kerneca stilo: tömör stílus

kerneto: *növ* magocska, magvacska, apró mag

►kernetoj de pomo, citrono: alma, citrom magjai

kernujo: *növ* magház *szin* ovario 2

diskerna: *növ* magvaváló

ĝiskerna: mélyreható, lényeglátó

senkerna: *növ* magtalan

senkernigi: *tr* magtalanít, kimagoz

►senkernigi ĉerizojn: cseresznyét magoz

kernenergiejo: 1. atomenergia centralo

kernfiziko: *fiz* magfizika, atomfizika

kernfizikisto: *fiz* magfizikus, atomfizikus

kernforto: *fiz* nukleáris erő

kernofendado: 1. fisio

kernofrukto: *növ* csonthéjas termés

kernligno: *növ* geszt

kernorompulo: *áll* meggyvágó <Coccothraustes coccothraustes>

kernvorto: *nyt* alaptag

1.m. aerkerna, atomkerno, bobenkerno, krajonkerno, semkerno, ŝraŭbkerno

| **Kerone/o** *tört* *geo* Khairóneia

| **kerosen/o** *kém* kerozin, fűtőpetróleum, világítópetróleum *szin* lampa petrolo

| **kerub/o** 1) *bibl* kerub <angyal>

2) *vall* kerub <emberarcú és bika- v. oroszlántestű istenség>

3) *műv* szárnyas kisangyal

4) *átv* angyalka, bájos gyermek

| **Kerub/o** *bibl* *geo* Kerub

| **kest/o** láda

►dota kesto: kelengyés láda

►kesto de atesto: *bibl* bizonyosság ládája

►ligna kesto kun fera garnajo: vasveretes faláda

►municia kesto: *kat* lőszeresláda

kesteto: ládikó, doboz, kazetta

►muzika kesto: zenedoboz

►tualeta kesto: piperedoboz, toalettdoboz

elkestigi: *tr* kivesz a ládából

enkestigisto: csomagoló munkás

kestohorloĝo: szekrényóra

kestopaledo: *tech* oldalfalas raklap

1.m. abelkesto, almozeksto, cindrokesto, fajrokesto, florkesto,

fojnokesto, fornokesto, fridkesto, frostokesto, grenkesto, ilarkesto,

juvelkesto, karbokesto, kiraskesto, kradkesto, latkesto, leterkesto,

monkesto, monkesteto, montrokesto, mortokesto, nestokesto,

poŝtkesto, relikvokesto, rubkesto, sablokesto, saltokesto, sidkesto,

soldatkesto, sonkesto, tirkesto, tolaĵtirkesto, trezorkesto, ventkesto,

vestaĵkesto

| **kestrel/o** 1. turfalko

| **ket/o**¹ *áll* serte, sörte, chaetae

1.m. oligoketoj

| **ket/o**¹ *kém* ket<o>- <keton>

keteno: 1) *kém* ketén <vegyület>

2) *kém* keténcsoport

ketopentozo: *kém* ketopentóz

ketozo: *kém* ketóz

ketogrupo: *kém* ketocsoport

| **ketognat/oj** *áll* nyílférgek <Chaetognata>

| **keton/o** *kém* keton <vegyületsorozat>

tioketono: 1. tiono

| **ki** *knyv* X, khi <görög 'kh' betű> *szin* kio II.

| **kia** 1) milyen?, miféle? <kérdő névmás>

►kia estas via nova vesto?: milyen az új ruhád?

►kia supo ĝi estas?: milyen leves az?

►kian aŭton vi havas?: milyen kocsid van?

2) milyen!, micsoda! <felkiáltás>

►ho, kia stultulo mi estas!: ó, milyen hülye vagyok!

►kia beleco!: micsoda szépség!

►kia cerbujo!: micsoda koponya!

►kia bruo!: micsoda zaj!

3) milyen, micsoda <függő beszéd>

►kontrolu, kian mezuron vi elektas: ellenőrizd, milyen méretet választasz

►mi ne scias, en kia stato ĝi estas: nem tudom, milyen állapotban van

►vidu, kian kaĉon vi kaŭzis!: nézd, milyen zűrt okoztál!

4) amilyen <vonatkozó névmás>

►ĉu vi povas doni al mi laboron, kian mi volas?: tud adni nekem olyan munkát, amelyet szeretnék?

►kia la kapo, tia la ĉapo^Z: *kōzm* olyan a kalap, amilyen a fej

►li estas tia homo, kia videblas malofte: olyan ember, amelyet ritkán látni

►ne tia ludo, kian mi ŝatas: nem olyan játék, amelyet szeretek
kia ajn: akármilyen, bármilyen

►kia ajn estos la vetero, mi ĉeestos: akármilyen lesz az idő, ott lesznek

►kiajn ajn aĉaĵojn li vendas, ili ĉion aĉetas: bármilyen vacakot árul,
ők mindent megvesznek
kiamaniere?: mi módon?

| **kial 1)** miért?, mi okból? <kérdő névmás>

►kial vi ploras?: miért sírsz?

►kial vi ne venis?: miért nem jöttél?

2) miért, amiért <függő beszéd>

►jen la kaŭzo, kial mi ne venis: ez az oka, amiért nem jöttem

►klarigu al li, kial mi ne pagos: magyarázd meg neki, miért nem fizetek

kialo: ok, indok

►diru almenaŭ unu kialon: legalább egy okot mondj

►mi havas bonan kialon por tio: jó okom van rá

►pro familia kialo: családi okból

kialigi, prikiati: *tr* megindokol, megokol

ĉi-kiale: ezen oknál fogva, ezért

iukiale: bizonyos oknál fogva, valamilyen oknál fogva

samkiale: ugyanazon okból, hasonló okból

senkiale: okatlan, okafogott

senkiale: ok nélkül, indokolatlanul

unuakiale: elsősorban, mindenek előtt

►unuakiale li estas kulpigebla pri la krimo: elsősorban ő okolható a büntetért

| **kiam 1)** mikor? <kérdő névmás>

►kiam vi revenos?: mikor jössz vissza?

►kiam tio okazis?: mikor történt az?

2) mikor <függő beszéd>

►ĉu vi scias, kiam estos nia renkontiĝo?: tudom, mikor lesz a találkozónk?

►skribu, kiam vi alvenos: írt meg, mikor jössz

3) amikor <vonatkozó névmás>

►ĉiun fojon, kiam li forestis: minden alkalommal, amikor távol volt

►li ne estis hejme, kiam lia patro mortis: nem volt otthon, amikor az apja meghalt

►tiam, kiam mi volas: akkor, amikor akarom

kiam ajn: bármikor, akármikor

kiam nur: amint, mihelyt

►kiam nur eblas, voku min: mihelyt lehetséges, hívj

ekkiam: mihelyt, amint, alighogy

| **kian/o** áll kian <Equus kian>

| **Kiant/o** geo Chianti

►kianta vino: *gaszt* Chianti <bor>

| **kiasm/o 1)** *ir* chiazmus, kereszteződő alakzat

2) *anat* kereszteződés, chiasma

►opta kiasmo: látóideg-kereszteződés, chiasma opticum

3) *biol* kiazma

| **kiberkosm/o** l. retlando

| **kibernetik/o** *tud inf* kibernetika

kibernetikisto: *tud inf* kibernetikus

| **kibic/o** kibic

►por kibico nenio estas riska: *kōzm* a kibicnek semmi sem drága
kibici: *ntr* kibicel

| **kibl/o** *iszl* kibla <Mekka-irány>

| **kibuc/o** kibuc <IL>

| **kiĉ/o** *mŭv* giccs

kiĉa: giccses

| **kiĉe/o** *fn* kicsé

kiĉea: *mn nyt* kicsé

| **kidnap/i** *tr ritk* <embert> rabol

kidnapinto: *ritk* emberrabló

| **Kidron/o** *bibl geo* Kidrón

►Kidrono enfluas en la Mortan Maron: a Kidrón a Holt-tengerbe ömlik

| **kie 1)** hol? <kérdő határozószó>

►de kie ili venis?: honnan jöttek?

►kie vi estas?: hol vagy?

►kien vi iras?: hová mész?

2) hol <függő beszéd>

►diru, de kie vi prenis ĝin: mondd, honnan vetted

►mi ne scias, kie li estas: nem tudom, hol van

3) ahol <vonatkozó határozószó>

►ĝi troviĝis tie, kie vi diris: ott volt, ahol mondtad

►iru tien, kien oni sendas vin: oda menj, ahova küldenek

►kie diablo ne povas, tien virinon li ŝovas^Z: *kōzm* ahová az ördög nem mehet, vén asszonyt küld maga helyett

kie ajn: akárhol, bárhol

►kie ajn vi troviĝas, tuj revenu: akárhol vagy, azonnal gyere vissza

| **kiel 1)** hogy?, hogyan?, miként? <kérdő névmás>

►kiel estas al vi?: hogy vagy?

►kiel longe vi restos?: mennyi ideig maradsz?

►kiel okazis la afero?: hogyan történt a dolog?

►kiel rapide?: milyen gyorsan?

►kiel vi fartas?: hogy vagy?

►kiel vi kuraĝas?: hogy merészselsz?

2) milyen!, hogyan! <felkiáltás>

►kiel feliĉa mi estas!: milyen boldog vagyok!

►kiel granda estas via boneco!: milyen nagy a jószágod!

►kiel interese!: milyen érdekes!

►kiel, nur tiom da mono!: hogyan, csak ennyi pénz!

3) milyen, hogyan, ahogyan, amint <függő beszéd>

►difinu, kiel ni faru: határozd meg, hogyan csináljuk

►mi aŭdas, kiel li ĝemas: hallom, hogyan nyög

►mi spertis, kiel malrapide iras tie la aferoj: tapasztaltam, hogy milyen lassan mennek ott az ügyek

4) ahogyan, amint <vonatkozó határozószó>

►kiel estas skribite: amint írva vagyon

►kiel la konscienco diktas al li: amint a lelkiismerete diktálja

5) mint, ahogyan <összehasonlítás>

►barakti kiel fiŝo ekster la akvo^Z: vergődik, mint a partra vetett hal

►blua kiel ĉielo: kék, mint az ég

►kaj kiel vi volas, ke la homoj faru al vi, faru ankaŭ al ili tiel same:
bibl amit nem kívánsz magadnak, te se tedd embertársadnak

►kiel patro mi ne ĝojas pri tio: mint apa <úgy mint az apám> nem örülök neki
 ►estiel patro mi ne ĝojas pri tio: mint apa <apaként> nem örülök neki
 ►li estas tiel same kapabla kiel mi: éppen olyan tehetséges, mint én
 ►tia viro kiel vi: olyan férfi, mint te
 ►trakti lin kiel krimulon: úgy bánik vele, mint egy bűnözővel
 ►zorgema kiel bona patrino: gondos, mint a jó anya
 6) mint <státusz>
 ►kiel patro mi ne povas permesi tion: mint apa nem engedhetem meg azt
 ►kiel tia vi rajtas je tio: mint ilyen jogosult vagy rá
 ►kiel unua li alvenis: elsőként érkezett
 ►li kiel sekretario havas aliron: mint titkárnak hozzáférése van
 ►mi elektis lin kiel prezidanto: mint elnök választottam meg
 ►mi elektis lin kiel prezidanton: elnökké választottam meg
 kiela?: milyen?, miféle?, mifajta? <hangsúlyos>
 kiele?: mi módon?, ugyan hogyan? <hangsúlyos>
 kielo: mód, módozat, vminek a hogyanja *szin* maniero
 ►lin interesis nur la kielo de la amo: csak a szerelemnek a módja érdekelte
 malkiel: eltérően, ellentétben, nem úgy
 ►malkiel antaŭvidite: a tervezettől eltérően
 ►malkiel intencite: a szándékolttól eltérően, a szándék ellenére
 ►malkiel ni interkonsentis: nem úgy, ahogyan megbeszéltük
 kiel ajn: 1) bármilyen, akármilyen, bármennyire
 ►kiel ajn malbela ŝi estis, ŝi vekis simpation en la viroj: bármennyire csúnya volt is, rokonszenvet ébresztett a férfiakban
 ►kiel ajn neverŝajna tio estas, tio estas tamen vera: bármilyen valószínűtlen is, mégis igaz
 2) bármiképpen, akárhogyan, bárhogyan
 ►kiel ajn vi klopodos, vi ne atingos lin: akárhogyan igyekszel, nem éred utol
 kiel eble plej: a lehető leg-
 ►kiel eble plej baldaŭ: a lehető leghamarabb, minél előbb
 ►kiel eble plej mallaŭte: *zene* a lehető leghalkabban, pianissimo possibile
 ►mi deziras aĉeti ŝuojn kiel eble plej malmultekostan: a lehető legolcsóbb cipőt szeretném megvenni
 ►venu kiel eble plej rapide: gyere a lehető leggyorsabban
 kiel..., tiel ankaŭ...: amint..., úgy is
 mind..., mind...
 ►kiel la instruistoj, tiel ankaŭ la lernantoj partoprenis la ekskurson: mind a tanárok, mind a diákok részt vettek a kiránduláson
 ►kiel la sinjoroj, tiel ankaŭ la servistoj baldaŭ dormiĝis: amint az urak, úgy a szolgák is hamarosan elaludtak
 kiel se: 1) *ex* mintha *l.* kvazaŭ
 2) mint amikor
 ►kiel se vinberoj maturiĝas, oni svarmis en la vitejoj: mint amikor érik a szőlő, rengetegen voltak a szőlőskertekben
 ►tio facile sukcesas, kiel se oni faras tion jam milafoje: könnyen sikerül, mint amikor az ember már ezredszer csinálja
 | **kies** 1) kinek a?, kiknek a?, minek a?, miknek a? <kérdő névmás>
 ►kies indiko estas ĉi tiuj tondroj?: minek a jele ezek a dörgések?
 ►kies infanoj estas ĉi tiuj?: kinek <kiknek> a gyerekei ezek?
 ►kies kajeroj kuŝas sur la tablo?: kinek <kiknek> füzetei vannak az asztalon?
 ►kies parto estas ĉi tiu bielo?: minek az alkatrésze ez a hajtókar?
 ►pri kies parencoj vi parolas?: kinek a rokonairól beszélsz?
 2) kinek a, kiknek a, minek a, miknek a <függő beszéd>

►li volas scii, kies partojn ni vidas ĉi tie: szeretné tudni, minek az alkatrészeit látjuk itt
 ►mi demandis, kies krajonon vi trovis: azt kérdeztem, kinek a ceruzáját találtad meg
 3) akinek a, akiknek a, aminek a, amelynek a <vonatkozó névmás>
 ►jen la montoj, sur kies suproj brilas neĝo: íme itt vannak azok a helyek, amelyek csúcsain hó ragyog
 ►la lando, kies gastoj ni estas: az ország, amelynek a vendégei vagyunk
 ►la reformoj, kies proponado signifas danĝeron: a reformok, amelyek javasolása veszélyt jelent
 ►la samideano, kies gastamon ni ĝuis: az eszmetárs, akinek a vendégszeretetét élveztük
 | **Kiev/o** *geo* Kijev
 ►Kievo estas la ĉefurbo de Ukrainio: Kijev Ukrajna fővárosa
 ►Kieva Regno: *tört geo* Kijevi Rusz *szin* Kijiva Rusjo
 | **Kijivo** *l.* Kievo
 | **Kijl/o** *geo* Kiel
 ►Kijla Kanalo: Kieli-csatorna
 | **Kigal/o** *geo* Kigali
 ►Kigalo estas la ĉefurbo de Ruando: Kigali Ruanda fővárosa
 | **kik/i** *tr ritk* rúg *szin* piedbati
 ►kiki golon: gólt rúg
 ►kiki la motoron: berúgja a motort
 kiko: *sp* rúgás
 ►libera kiko: szabadrúgás
 ekkiko: *sp* kezdő rúgás
 elkiki: *sp* kirúg <labdát>
 elkiko: *sp* kirúgás
 retrokiko: *sp* hátraadás
 kikpedalo: *tech* berúgópedál *szin* startpedalo
 | **kikar/o** *l.* talanto
 | **kiker/o** 1) *növ* csicszeriborsó, bagolyborsó, kávéborsó, bagolcsaborsó <Cicer>
 ►ordinara kikero, korna kikero: egyényári bagolyborsó <C. arietinum>
 2) *l.* ordinara kikero
 3) *l.* kikersemo
 kikersemo: *növ* csicszeriborsó <termés>
 | **kikerik/o** *hgut* kukurikú *szin* kokeriko
 kikeriki: *ntr* kukorékol *szin* kokeriki
 kikerikado: kukorékolás *szin* kokerikado, kokokriado
 | **Kikihar/o** *geo* Qiqihar
 | **kikuj/o** *fn* kikuju
 kikuja: *mn nyt* kikuju <ki>
 | **kil/o** 1) *hajó* hajógerinc, tőke, csónakgerinc
 ►bilga kilo: oldalgerinc
 ►pluma kilo: tollgerinc
 Kilo: *csill* Hajógerinc, Carina
 antaŭkilo: *hajó* orrtőke *szin* steveno
 postkilo: *hajó* fartőke
 | **kil/o** 1) kilo- <100x> *l.* kilogramo, kiloherc, kilometro, kilovolto
 2) *inf* 1024 <2¹⁰> *l.* kilobajto, kilobito
 | **kiliasm/o** *l.* mileniismo
 | **Kiliki/o** *tört geo* Kilikia
 | **Kilimanĝar/o** *geo* Kilimandzsáró
 | **kilopod/oj** *áll* százlábúak <Chilopoda>
 | **kilson/o** *hajó rep* fenék-hosszmerevítő, belső hajógerinc
 | **kilt/o** *tex* skót szoknya
 | **kim/o** *l.* cumo

| **kimbund/o** *fn* kimbundu
 kimbunda: *mn nyt* mbundu, kimbundu <kmb>
 | **kimĉi/o** *gaszt* kimesi <KP, KR>
 | **kimer/o** *l.* ĥimero
 | **kimon/o 1)** *tex* kimono
 2) *tex* háziköntös
 | **kimr/o** *fn* kymri, walesi
 kimra: *mn nyt* walesi, kymri <cy>
 Kimrujo, Kimrio: *geo pol* Wales <GB>
 ▶ Nova Sud-Kimrujo, Nova Sud-Kimrio: *geo pol* Új-Dél-Wales <AU>
 ▶ Sud-Kimrujo, Sud-Kimrio: *geo* Dél-Wales
 | **kin/o¹** *film* filmművészet, mozi *szin* filmarto, kinematografia arto
 kinejo: *film* mozi, filmszínház *szin* filmteatro, kinoteatro
 ▶ premiera kinejo: bemutató mozi
 ▶ postpremiera kinejo: utánjátszó mozi
 kinaĵo: *film* mozifilm, filmművészeti alkotás
 kinoartisto: *film* filmszínész
 kinoartistino: *film* filmszínésznő
 kinoekrano: mozivásznon *szin* kinematografia ekrano
 kinofestivalo: *film* filmművészeti fesztivál
 kinofilmo: *film* játékfilm, mozifilm
 kinoklubo: *film* filmklub, moziklub *szin* filmklubo
 kinomagazino: *film* filműjság, filmmagazin
 kinoskopo: *film* kinemaszkóp
 kinoreĝisoro: *film* filmrendező *szin* filmreĝisoro
 kinoteatro: mozi, filmszínház *szin* kinejo
 kinostelo, kinostelulo: *film* mozi sztár, filmszínész, filmsztár *szin* filmstelo, filmstelulo
 kinostelulino: *film* női mozi sztár v. filmszínész, női filmsztár *szin* filmstelulino
 kinoŝatanto: *fn* mozikedvelő
 kinotekniko: *film* mozi technika, filmtechnika *szin* filmtechniko
 kinoteko: *film* kinotéka, mozifilmgyűjtemény
l.m. parkokinejo
 | **kin/o¹** kina <pénznem>
 | **kinaz/o** *biol* kém kináz
 | **kinematik/o** *fiz* mozgástan, kinematika
 kinematika: *fiz* kinematikus, kinematikai
 | **kinematografi/o** *film* mozigép, filmvetítő gép, kinematográf
 kinematografi: *tr film* filmez *szin* filmi
 kinematografajo: *szin* filmművészeti alkotás, mozifilm *szin* kinaĵo
 kinematografejo: *film* filmszínház, mozgóképszínház
 kinematografia: *film* filmes, filmművészeti
 ▶ kinematografia arto: filmművészet *szin* filmarto, kinoarto
 ▶ kinematografia ekrano: mozivásznon *szin* kinoekrano
 ▶ kinematografia revuo: filmművészeti lap
 kinematografio: *film* mozgófényképezés, filmezés, filmművészet, kinematográfia
 | **kinestez/o** *biol* mozgásérzékelés, kinesztézia
 | **kinet/a** *fiz* mozgás-, kinetikus
 kinetiko: *fiz* kinetika
 | **kinez/o** *orv* mozgás, kinézis, kinesis
 telekinezo: telekinézis, pszichokinézis
 kinezopatio: *orv* mozgásbetegség, kinetosis *szin* veturmalsano
 kinezoterapio: *orv* mozgásterápia, kineziterápia, kinesitherapia
 | **Kingstaŭn/o** *geo* Kingstown
 ▶ Kingstaŭno estas la ĉefurbo de Sankta-Vincento kaj Grenadinoj:
 Kingstown Saint Vincent és Grenadine-szigetek fővárosa
 | **Kingston/o** *geo* Kingston

▶ Kingstono estas la ĉefurbo de Jamajko: Kingston Jamaica fővárosa
 | **kineskop/o** *eltr* képcső, kineszkóp *szin* bildotubo
 | **kinhidron/o** *kém* kinhidron
 ▶ kinhidrona elektrodo: kinhidron elektród
 | **kinin/o** *kém* kinin
 ▶ kinina ebrio: *orv* kininrészegség, cinchonismus
 kininismo: *orv* kininmérgezés, quininismus
 kininakvo: *gaszt* kininvíz, tonik <ital>
 | **kinkon/o 1)** *növ* kínafa <Cinchona>
 2) *l.* kinkonŝelo
 kinkonino: *kém* cinkonin
 kinkonŝelo: *orv* kinafakéreg, kininkéreg
 | **kinolin/o** *kém* kinolin
 | **kinon/o** *kém* kinon
 ▶ benzokinono: benzokinon
 ▶ hidrokinono: hidrokinon
 | **kinolog/o** *áll* kinológus, kutyaszakértő
 kinologio: *áll* kinológia, kutyatan
 | **Kinŝas/o** *geo* Kinshasa
 ▶ Kinŝasa Kongo: kinshasai Kongó
 ▶ Kinŝaso estas la ĉefurbo de Demokratia Respubliko Kongo:
 Kinshasa a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosa
 | **kvino/o** *növ* <Chenopodium quinoa> quinoa, rizsparéj, indiánköles, amerikai rizs
 | **kio 1)** mi? <kérdő névmás>
 ▶ kio estas al vi?: mi van veled?
 ▶ kio estis liaj lastaj vortoj?: mik voltak az utolsó szavai?
 ▶ kio vi estas laŭ profesio?: mi ön foglalkozása szerint?
 ▶ kio vin ĝenas?: mi bánt?
 ▶ kion bonan vi portis?: mi jót hoztál?
 ▶ pri kio temas?: miről van szó?
 2) *isz* mi!, micsoda!
 ▶ kio! ĉu mi silentu?!: micsoda! hallgassak?!
 3) mi <függő beszéd>
 ▶ klarigu al li, kion li devas fari: magyarázd el neki, mit kell tennie
 ▶ mi ne scias, kio lin maltrankviligas: nem tudom, mi nyugtalanítja
 4) ami <vonatkozó névmás>
 ▶ kio min koncernas, mi ne aliĝos: ami engem illet, én nem csatlakozom
 ▶ la plej bona, kion oni povas fari: a legjobb, amit lehet tenni
 ▶ li priridas min, kio estas netolerebla: kinevet, ami tűrhetetlen
 ▶ nenio, kio povus esti utila: semmi, ami hasznos lehetne
 ▶ redonu, kion vi prenis: add vissza, amit elvettél
 ▶ tio, kion mi volis: az, amit akartam
 kio ajn: akármi, bármi
 ▶ kion ajn vi diros, vi ne konvinkos min: akármit is mondasz, nem győzől meg
 ▶ pri kio ajn vi povas paroli: bármiről beszélhetsz
 | **ki/o** *l.* ki
 | **kiom 1)** mennyi?, hány? <kérdő névmás>
 ▶ kiom da lingvoj vi parolas?: hány nyelvet beszélsz?
 ▶ kiom estas du plus du?: mennyi kettő meg kettő?
 ▶ kiom kostas ĉi tiu veŝto?: mennyibe kerül ez a mellény?
 ▶ kiom vi perlaboras monate?: mennyit keres havonta?
 ▶ kiom vi estas?: hányan vagytok?
 2) *isz* mennyi!, hány!
 ▶ ho, kiom mi suferis!: ó, mennyit szenvedtem!
 ▶ kiom da mono, Dio mia!: istenem, mennyi pénz!
 ▶ kiom mi perdis!: mennyit veszítettem!
 ▶ kiom mortis en la akcidento!: hányan meghaltak a balesetben!

3) mennyi, hány <fügő beszéd>

►diru, kiom mi űldas: mondja, mennyivel tartozom

►mi pensis pri tio, kiom li devis suferi: arra gondoltam, hogy mennyit kellett szenvednie

4) amennyi, ahány <vonatkozó névmás>

►elspezu ĉiufoje nur tiom, kiom vi havas: mindig csak annyit költ, amennyid van

►manĝu el ĝi, kiom vi volas: egyél belőle, amennyit akarsz

►vi ricevis tiom da leteroj, kiom vi nun ne povas legi: annyi levelet kaptatok, amennyit most nem tudtok elolvasni

5) amennyire, amilyen mértékben <megengedő mondat>

►kiom mi konas la faktojn, la afero aspektas alimaniere: amennyire ismerem a tényeket, a dolog másképp néz ki

►kiom mi vidas, vi ne estas granda kuraĝulo: amennyire látom, nem vagy valami bátor ember

►li kiom eble evitas la konflikton: amennyire lehet, kerüli a konfliktust

kiom ajn: 1) akárhány, akármennyi, bármennyi

►kiom ajn da mono vi ofertas, mi ne cedos: akármennyi pénzt kínálsz, nem engedek

2) akárhogyan, akármennyire, bármennyire

►kiom ajn vi petas lin, li ne mildiĝas: bármennyire kéred, nem enyhül meg

ne tiom..., kiom...: nem annyira..., mint...

►li saviĝis ne tiom danke al sia lerteco, kiom al nia rapideco: nem annyira az ügyességének köszönhetően menekült meg, mint amennyire a mi gyorsaságunknak

►ne tiom saĝa li estas, kiom ruza: nem annyira okos, mint ravasz kioma?: 1) hányadik?,

►kioman klason li vizitas?: hányadik osztályba jár?

►sur kioma etaĝo li loĝas?: hányadik emeleten lakik?

2) isz hányadik!

►la kioman fojon mi atentigis lin!: hányszor <hányadik alkalommal> figyelmeztettem már!

kiome: mennyire <hangsúlyos>

►kiome li suferis: mennyire szenvedett

kiomo: mennyiség, szám

►ne gravas la kiomo de partoprenantoj: nem számít a résztvevők száma

►tian kiomon la ŝarĝaŭto ne povas porti: ilyen mennyiséget a teherautó nem bír el

kiomi?: *ntr biz* mennyi?, hány?

►kiomas?: hány óra van

►vi kiomas?: hányan vagytok?

kiomope: 1) hányan?, mennyien?

►kiomope ni estas?: hányan vagyunk?

2) ahányan, amennyien

►venu, kiomope vi povas: gyertek, ahányan tudtok

kiomfoje: 1) hányszor?, hány alkalommal?

2) ahányszor <csak>

►kiomfoje ŝi menciis sian edzon, ŝiaj okuloj pleniĝis de larmoj: ahányszor csak megemlítette a férjét, szeme megtelt könnyel

| **kiosk/o** 1) ép kioszk, kerti pavilon

2) kioszk, elárúsító bódé

l.m. florkiosko, gazetkiosko

| **Kiot/o** *geo* Kiotó, Kyoto

| **kip/o** kip <pénznem>

| **kipĉak/o** *fn* kipcak

kipĉaka: *mn nyt* kipcak

| **kipr/o** *gaszt* sózott, szárított, füstölt hering

| **Kipr/o** *geo pol* Ciprus <CY>

kiprano: *fn* ciprusi, ciprióta

| **kir/o** *gaszt* kir <aperitif fehér borból és feketeribiszke-likőrből>

►reĝa kiro: royal kir

| **Kir/o** *tört* Kurus, Kürosz, Cyrus

| **kiral/a** 1. hírala

| **kiras/o** 1) *kat* tört vért

►brusta kiraso: mellvért

►dorsa kiraso: hátvért

►skvamita kiraso: pikkelypáncél

2) *kat jm* páncélzat

3) *áll* páncél

kirasi: 1) *tr kat* felvértez, páncélba öltöztet

►li kirasis sin por la turniro: páncélba öltözött a lovagi tornához

►ni kirasu nin per saĝo kaj prudento: vértezzük fel magunkat bölcsességgel és körütekintéssel

2) *tr kat* páncéloz, felpáncéloz, páncélzattal lát el

kirasulo: *kat* páncélos lovag

►kirasantilopo: közönséges bozóti antilop <Tragelaphus scriptus scriptus>

kirasaŭto: *kat jm* páncélautó

kirasganto: *kat tört* páncélkesztyű

kiraskesto: páncéldoboz, vasláda

kirasplato: *kat* páncéllemez

kirasŝipo: *kat hajó* páncélhajó, páncélos hajó

kirasŝuo: *kat tört* lábfejevért, vassaru, vaspapucs

kirastrajno: *kat vsút* páncélvonat

kirastrupoj: *kat* páncélos csapatok

kirastrupano: *fn kat* páncélos <katona>

kirasveturilo: *kat jm* páncélkocsi

l.m. brustokiraso, maŝkiraso, skvamkiraso

| **Kiren/o** *tört geo* Küréné

►kirena skolo: *fil* kürénéi iskola

| **kirgiz/o** *fn* kirgiz

kirgiza: *mn nyt* kirgiz <ky>

Kirgizujo, Kirgizio: *geo pol* Kirgizisztán <KG>

| **Kiribat/o** *geo pol* Kiribati <KI>

kiribata: *mn nyt* kiribati <gil>

kiribatano: *fn* kiribati <lakos>

| **Kiril/o** 1. Cirilo

| **kirilic/o** 1. cirila alfabeto

| **kirk/o** 1) *kr ritk* templom

2) *l.* cirkuo

ĉefkirko: *kr ritk* nagytemplom *szin* ĉefpreĝejo

| **Kirkhof/o** *fiz* <Gustav Robert> Kirchhoff

►leĝoj de Kirkhofo pri la cirkvitoj: Kirchhoff-törvények az áramkörökről

| **kirl/i** *tr* kever, kavár, felver

►kirli al ŝaŭmo: habbá felver

►kirli la okulojn: forgatja a szemét

►kirli mense: fejében forgat

►kirli ovon, kremon: tojást, tejszínt felver

►kirli la kafon: keverd meg a kávé

►la vento kirlis la foliojn: a szél felkavarta a leveleket

kirlo: 1) *fiz* örvény, örvénylés

2) *mat* rotáció *szin* rotacio 2

kirladi: *tr* kavargat, keverget

kirlado: keverés, kavárás, felverés

kirligi: *ntr* kavargó, örvénylik

kirligo: kavardás, örvénylés

kirlilo: habverő, keverőeszköz
senkirla: **1)** víz örvénymentes
2) mat rotációmentes
kirlakvo: víz örvény
kirlokamero: tech örvénykamra
kirlokurento: vill örvényáram
kirlomiksaĵo: zagyvalék
kirlaŝtormo: met ciklon, viharos forgószeél *szin* ciklono
kirlaĵo: gaszt tojásrántotta
kirlvento: met forgószeél
| **kirmes/o 1)** karmazsinfesték
►minerala kirmeso: l. kirmesito
2) l. kirmesito
| **kirmesit/o** ásv kermezt
| **kiromanci/o** tenyérjósítás, kézjósítás, kiromancia
kiromanciisto: tenyérjós, kézjós
| **Kiron/o** mit Kheirón
| **kironekt/o** áll vízi oposzum, erszényes vidra, erszényes patkány
<Chironectes>
| **kiropraktik/o** orv kiropraktika
kiropraktikisto: kiropraktikus, csontkovács
| **kiropter/oj** áll denevérek <Chiroptera>
| **kirŝ/o** gaszt cseresznyepálinka, cherry brandy
| **kirund/a** l. burunda
| **kirurg/o** orv sebész, kirurgus
kirurgio: orv sebészet, kirurgia, chirurgia
kirurgia: orv sebészeti
►kirurgiaj instrumentoj: sebészeti eszközök
►kirurgia kolo de humero: felkarcsont sebészeti nyaka, collum chirurgicum humeri
l.m. pszikokirurgio
| **kis/i 1)** tr puszi, csókol, csókot nyom vkire v. vmire <n>
►li kisis la frunton de la infano: homlokon csókolta a gyermeket
►li kisis la vangojn de sia amiko: megcsókolta barátja arcát
►mi kisas vian manon: csókolom a kezét
2) tr csókol, megcsókol <szexualitás>
►la knabo kaj knabino kisis unu la alian: a fiú és a lány megcsókolta egymást
3) tr átv finoman érint, cirógat
►la hirundoj kisis la akvosurfacon: a fecskék finoman érintették a vízfelszint
►la vento kisis la florojn: a szél megcirógatta a virágokat
kiso: **1)** puszi, csók
►donu al mi kison: adj egy puszt
►mi sendas miajn kisojn al viaj gepatroj: csókolgatom a szüleidet
►saluti per sankta kiso: szent csókkal üdvözl
►ŝmaca kiso: cuppanós puszi
2) csók <szexualitás>
►franca kiso: franciázás, pinanyalás
►la viro premis kison sur la lipojn de la knabino: a férfi csókot nyomott a lány ajkaira
►longa, langa kiso: hosszú, nyelven csók
3) átv csók, finom érintés, simogatás
►la arbaron jam tuŝis la flava kiso de la aŭtuno: az erdőt már megérintette az ős sárga csókja
kisadi: tr csókolgat
kisema: csókos kedvű
kiseti: egy kis csók, csókoeska
kisinda: csókolni való
forkisi: tr csókkal eltávolított v. megszüntet

►forkisi lian koleron: csókkal kiengesztel
interkisi: ntr csókolózik
►ili interkisas en la parko: csókolóznak a parkban
kiskaresi: tr babusgat, cirógat, ölelget
| **kislegur/o** ásv kovaföld, diatomaföld, diatomit *szin* diatomito
| **kislev/o** kiszlev<zsidó naptár szerint hónap>
| **kist/o** orv tömlős daganat, kóros tömlő, cysta
►rana kisto: békadaganat, kishéka, sublingualis cysta, ranula
►sebuma kisto: faggyúciszta, kásadaganat, cysta sebacea *szin* ateromo
►sinovia kisto: ízületi ciszta, cysta synovialis
kistiĝo: orv tömlőképződés, betokozódás
| **kiŝ/o** gaszt quiche, húsos lepény
►lorena kiŝo: quiche lorraine, szalonnatorta
| **Kiŝinev/o** geo Chiŝinaŭ, Kisinyov, Kisjenő
►Kiŝinevo estas la ĉefurbo de de Moldavujo: Chiŝinaŭ Moldova fővárosa
| **Kit/o** geo Quito
►Kito estas la ĉefurbo de Ekvadoro: Quito Ecuador fővárosa
| **kitar/o** zene tört kithara
| **kitel/o** munkaköpeny
►lerneja kitelo: iskolaköpeny
l.m. trudkitelo
| **kiti/o** áll háromujjú csüllő <Rissa tridactyla> *szin* trifingra mevo
| **kitid/o** bibl kitteus, kitti
►insuloj de kitidoj: kitteusok v. kittiek szigetei
| **kitin/o** kém kitin
| **kiton/o** áll bogárcsiga <Chiton>
| **kiu 1)** ki?, kicsoda? <kérdő névmás>
►al kiu vi ŝuldas?: kinek tartozol?
►de kiu estas la ĉapo?: kié a sapka?
►kiu venis?: ki jött?
►kiu vi estas?: ki ön?
2) melyik?
►pri kiu lernanto temas?: melyik tanulóról van szó
►kiu estas la plej alta domo?: melyik a legmagasabb ház?
3) melyik <függő beszéd>
►ĉu vi scias, pri kiu deputito li parolis?: tudod, hogy melyik képviselőről beszélt?
►mi ne scias, kiun specon mi elektu: nem tudom, melyik fajtát válasszam
4) aki, amely, amelyik <vonatkozó névmás>
►alportu la libron, pri kiu mi parolis: azt a könyvet hozd el, amelyikről beszéltem
►kiu vivos, tiu vidos^Z: idővel majd meglátjuk az idő mindent kiderít
ha megérjük, meglátjuk
►li aĉetis aŭton, kiun li baldaŭ poste vendis: vett egy kocsit, amelyet aztán hamar eladott
►mi parolis kun la homo, kiun vi menciis: beszéltem azzal az emberrel, akit említettél
►ni ekskursis al Győr, kiun urbon iam oni nomis Arabono: kirándultunk Győrbe, amely várost egykor Arrabonának neveztek
kiu ajn: **1)** akárki, bárki
►kiu ajn el vi povas veni: bárki közületek jöhet
2) bármely, bármelyik
►kiun ajn libron vi povas kunporti: bármelyik könyvet magaddal viheted
| **kiv/o** kivi <gyümölcs> *szin* aktinidibero
kivujo, kivarbusto: l. ĉinia aktinidio

| **Kivu/o** *geo* Kivu

►Kivu-Lago: *geo* Kivu-tó

| **Kjongŋu/o** *geo* Kjongdzsu

| **Kjuš/o** *geo* Kjúszú

| **klab/o 1** füttykös, bunkó, bunkósbot

2) *sp* golfütő

3) *gaszt* sonka

klabi: *tr* bunkóz, bunkósbotlalt

klabradikozo: *növ* káposzttagolyva

l.m. sporklabo, svingoklabo

| **klac/i** *ntr* pletykál

klacó: pletyka, szóbeszéd

fiklači: *ntr pej* mocskolódik

klaculino: pletykás nő

klacbabilačo: locsi-fecsi

klacgazeto: pletykalap

klaccolumno, klacrubriko: pletykarovat

l.m. kafoklacó

| **klad/o 1** *áll* ágazat, clodus

2) *ex l.* filumo

kladiko: *biol* kladisztika

kladikisto: *fn biol* kladisztikus

subklado: *áll* ág, subclodus

kladogenezo: *biol* törzsfajlódás, fejlődetörténet, kladogenezis,

filogenezis vö. ontogenezo

kladogenetiko: *biol* törzsfajlődetan, filogenetika

| **kladodi/o** *növ* levélszerű szár, kladódium, cladodium *szin* limbeca tigo

| **kladoni/o** *növ* serlegzuzmó <Cladonia>

| **klaft/o** *öl* <hosszmérték, kb. 2 m>

►kvadrata klafto: négyzetöl

►la germana klafto estas 1,83 m, la rusa 2,13 m: a német öl 1,83 m, az orosz 2,13 m

klafti: *tr* ölre mér, megméri, hány öl

| **Klagenfurt/o** *geo* Klagenfurt

►Klagenfurto estas la čefurbo de Karintio: Klagenfurt Karintia fővárosa

| **klak/i 1** *ntr* hgut kattan, csattan, csetten, koppan, kerepel

►cikonio klakas per la beko: gólya kerepel

►klaki per la fingroj: csettint az ujjával

►klaki per la lango: csettint a nyelvével

►liaj dentoj klakadas: vacog a foga

►pafo klakas: lövés csattan

►vipo klakas: ostor csattan

2) *ntr inf* kattint, klikkel

►klaki per muso sur ligilon: egérrel linkre kattint

klako: 1) kattanás, csattanás, csettintés, koppanás

2) *nyt* csettintő hang *szin* klako

3) *inf* kattintás, klikk

klakadi: *ntr* kattog, csattog, kopog, csettintget

►cikonio klakadas en sia nesto: gólya kerepel a fészében

klakigi: *tr* csattogtat, kattogtat, csettetget

►klakigi vipon: ostort csattogtat

klakilo: 1) *zene* kereplő

2) sztepplapocska <talpra rögzített fémlapocska>

3) *film* csapó <tábla>

klakileto: *zene* kasztanyetta *szin* kastanjeto

klakisto: *film* csapó <személy>

alklaki: *tr inf* rákattint, ráklikkel

►alklaki ligilon: linkre rákattint

►alklaki piktogramon: ikonra kattint

ekklaki: *ntr* kattan, csattan

kunklakigi: *tr* összecsattant, csattanva összeüt

►kunklakigi la kalkanojn: összecsapja a bokáját

►kuklakigi la manojn: összeüti a tenyerét

klakčapelo: *tex* rugós cylinder, klakk

klakdanco: szeptt <tánc>

klakfermi: *tr* bekattint, becsattint

►klakfermi la poŝtrančilon: bekattintja a zsebkését

klakfrapi: *tr* csattogtat, csettint, koppant

klakklaki: *tr inf* duplán rákattint v. ráklikkel

klakmalfermi: *tr* felpattint

►klakmalfermi la skatoleton: felpattintja a szelencét

klaksono: *nyt* csettintő hang *szin* klako 2

l.m. fingroklaki, langoklaki, manklaki, musklako

| **klam/i** *ntr ritk* kiáltozik

►la publiko klamis vivue al la aktoroj: a közönség éljenezve

kiáltozott a színészeknek

| **klamid/o** *tört tex* chlamisz <görög köpeny>

| **klamidi/o** *bakt* Chlamydia

| **klamidomonad/o** *növ* Chlamydomonas <moszat>

| **klamidosperm/oj** *l.* gnetopsidoj

| **klan/o 1** klán, nemzetség

2) *átv* klikk, érdekszövetség

►Ku-kluks-klano: *pol* Ku-klux-klan

klanestro: nemzetségfő, klánfőnök

| **klangul/o** *áll* jeges réce <Clangula> *szin* glacianaso

►grandkapa klangulo: buksi réce <Bucephala albeola>

►orokula klangulo: kerceréce <Bucephala clangula>

| **klap/o 1** csapófedél, csapószárny, csapóajtó, leffentyű, fül

►alteriĝa klapo: *rep* fűkszárny

►klapo de altaro: <behajtható> oltárszárny

►klapo de ĉapo: sapka <lehajtható> füle

►klapo de fenestro: ablak szárnya *szin* flugilo de fenestro

►klapo de tablo: felhajtható asztalszárny

►klapoj de mitulo: kagyló héjai

►neceseja klapo: vécéfedél

2) *átv* kerék

►mankas klapo en lia kapo^Z: hiányzik egy kereke, nincs ki mind a négy kereke

►ne mankas klapo en mia kapo: nem estem a fejemre

2) *növ* portokfél, techa

3) *zene* szelep <zeneszerszám>

4) *tech* csapószelep

►aeruma klapo: légtelenítő v. szellőzősapka, légtelenítő v. szellőztető szelep

klapi: *tr* felhajt, lehajt

klapego: ajtószárny *szin* pordoklapo, pordoflugilo

duklapa: kétszárnyú

►duklapa pordo: *ép* kétszárnyú ajtó

kromklapo, postklapo: *rep* csűrőkormány, csűrőlap *szin* alerono

klapcelilo: *kat* csapóirányzék

klapeskalo: baklétra

klapfenestro: *ép* csapóablak, tetőablak

klapkaptilo: billenőcsapda

klapkomodo: írószekrény, szekreter

klapkomputilo: *inf* laptop, táskagép

klaplito: felhajtható ágy

klapoteksto: *knyv* fülszöveg

klappordo: *ép* csapóajtó

klapseĝo: **1)** csapóülés

2) összecusukható szék

klaptablo: felhajtható asztal

klapvalvo: *tech* csapószelep

l.m. embrazurklapo, fenestroklapo, jaketklapo, okulklapo, orelklapo,

pisklapo, pordoklapo, poŝklapo, savklapo, tabloklapo

| klar/a 1) tiszta, átlátszó <nem zavaros>

►bone distingebla en la klara aero: a tiszta levegőben jól megkülönböztethető

►klaraj okuloj: tiszta szemek

►kvazaŭ tondro el klara ĉielo: mint derült égből a villámcsapás

►la klara akvo de Rejno: a Rajna tiszta vize

2) tiszta, csengő <hang>

►kanti per klara voĉo: tiszta hangon énekel

►klara sono: *nyt* tisztán ejtett hang

3) *átv* tiszta, világos, érthető

►al mi tuj fariĝis klare: azonnal világossá vált előttem

►en klara lingvo: magyarul szólva

►havi klara ideon pri la afero: világos elképzelése van a dologról

►klara stilo: világos v. érthető stílus

►klare komprenebla: világosan érthető

►klare vi aŭdis: jól hallottad

►kun klara kapo: világos fejjele

►per klaraj vortoj: *átv* magyarul, egyszerűen

►la senco de la vorto estas tute klara: a szó jelentése teljesen világos

►sunhele klara: napnál világosabb

4) *távk* közvetlenül olvasható

►klara teksto male al kriptita: közvetlenül olvasható szöveg,

ellentétben a rejtjelezettel

klari: *ntr* tiszta, világos

►klaras, kiel duoble du kvaras: világos, mint a vakablak

klaro, klareco: **1)** tisztaság, átlátszóság

►la klareco de akvo: víz tisztasága

►la klareco de vitro: üveg átlátszósága

►venis klaro al viaj maĥinacioj: *átv* fény derült a mesterkedéseidre

2) világosság, érthetőség

►havi plenan klarecon pri la afero: teljesen világos képe van az ügyről

klarigi: **1)** *tr* derültté, tisztává tesz v. átlátszóvá tesz, derít

►forta vento klarigis la ĉielon: erős szél derültté tette az eget

►klarigi vinon: bort derít v. ülepít

►klarigi fluidaĵon: folyadékot tisztít v. derít

2) *tr* köszörül, tisztít <hang>

►klarigi sian voĉon: köszörüli a torkát

3) *tr* *átv* világossá tesz, meg- v. elmagyaráz, tisztáz

►klarigu al mi unu aferon: magyarázz meg nekem egy dolgot

►mi volas klarigi miskomprenon: szeretnék tisztázni egy félreértést

►per kio vi klarigas tion?: mivel magyarázod ezt?

klariga: **1)** tisztító, világosító, derítő

2) *átv* tisztázó, magyarázó

►klarigaj komentoj: magyarázó megjegyzések

►klariga letero: tisztázó levél

klarigo: tisztázás, elmagyarázás, magyarázat

►luma klarigo: világos magyarázat

klarigisto: magyarázó, kommentátor, tolmács

►klarigisto de songoj: álomfejtő

klarigi: **1)** *ntr* kitisztul, letisztul

►la ĉielo klariĝis: kitisztult az ég

►la vino klariĝis: letisztult a bor

2) *ntr* *átv* tisztázódik, kiderül

►helpe de vi la afero klariĝis: segítségével az ügy tisztázódott

►klariĝis por mi, ke vi ne estas kulpa: számomra kiderült, hogy nem vagy hibás

►la eraro klariĝis: tisztázódott a hiba

malklara: **1)** zavaros, átlátszatlan

►malklara akvo: zavaros víz

►malklara solvaĵo: zavaros oldat

►malklaraj okuloj: zavaros tekintet

2) tompa, rekedt, fojtott <hang>

►la malklara murmuro de la hundo: a kutya tompa morgása

►malklara sono: *nyt* sva, nem tisztán ejtett hang

3) *átv* zavaros, homályos, érthetetlen

►li esprimas sin malklare: homályosan fejezi ki magát

►malklaraj aludoj: homályos célzások

►mi ne komprenis lian malklaran parolon: nem értettem zavaros beszédét

malklarigi: **1)** *tr* zavarossá v. átlátszatlanná tesz

►ne malklarigu la akvon: ne zavarod össze a vizet

2) *tr* összezavar

►malklarigi liajn pensojn: összezavarja a gondolatait

misklarigi: *tr* félremagyaráz

neklara: nem egészen világos, nem egészen tiszta

neklaraĵo: tisztázatlan ügy, tisztázatlanság

neklareco: tisztázatlanság

►la neklareco de la afero malhelpas la progreson: az ügy tisztázatlansága akadályozza a haladást

neklarigebla: megmagyarázhatatlan, tisztázhatatlan

neklarigita: tisztázatlan

►neklarigitaj miskomprenoj: tisztázatlan félreértések

pliklarigi: *tr* jobban megvilágít, részletesebben elmagyaráz

klarbilde: szemléletesen, kifejezően

klarjuĝa: világosfejű, higgadt, józan ítélőképességű

klarkonscia: világos tudatú

klarlima: világosan elhatárolt

klarmensa: ép elméjű, épeszű, világosfejű, tisztánlátó

klarmense: ép elmével, tisztán, világosan

klarmensi: *ntr* eszénél van, világos a feje

klarobskuro: *mŭv* fény- és árnyékhatás, chiaroscuro

klarvida: tisztán látó, világos fejű

klarvido: tisztánlátás

klarvorte: *átv* egyszerűen, magyarul

l.m. kristalklara, lunklaro, signoklarigo, signoklarigisto, stelklara,

sunklara, tekstoklarigo, vortklarigo

| Klar/o Klára

klaranino: *kr* klarissza apáca

Klanjo: Klárka

| klaret/o *gaszt* siller <bor>

| klarion/o *kat zene* cink, kürt

klarioni: *x zene* kürtől, kürtjelet ad, trombitál

►klarioni ellitiĝon: ébresztőt fúj

►klarioni enlitiĝon: takarodót fúj

►klarioni kolektiĝon: gyülekezőt fúj

►oni klarionas al vespermanĝo: vacsorához trombitálnak

klarionisto: *kat zene* kürtös, trombitás, kornétás

| klark/o *geo kém* klark-érték, Clarke-érték

| klarnet/o *zene* klarinét

klarineti: *ntr* klarinézozik

klarnetisto: *fn zene* klarinétos

basklarneto: *zene* basszusklarinét

| klaroskur/o l. klarobskuro

| **klas/o 1** *pol* tört osztály

► *en Romo estis tri klasoj – patricioj, kavaliroj kaj plebanoj:*
Rómában három osztály volt – a patríciusok, lovagok és a plebejusok

► *laborista klaso:* munkásosztály

► *meza klaso:* középosztály

► *reganta klaso:* uralkodó osztály

► *sociaj klasoj:* társadalmi osztályok

► *subpremataj klasoj:* elnyomott osztályok

2) *isk* osztály

► *klaso por postrestintoj:* kiegészítő osztály, korrekciós osztály

► *faka klaso:* *isk* tagozatos osztály

► *geknaba klaso, gea klaso:* koedukált osztály

3) *biol* osztály, *classis*

4) *átv* osztály, rangosztály, kategória <érték, minőség>

► *hotelo de la unua klaso:* első osztályú szálloda

► *konsilisto de la dua klaso:* második rangosztályú tanácsos

► *sportisto de la dua klaso:* második vonalba tartozó sportoló

► *varoj de la dua klaso:* másodosztályú áruk

5) *mat* osztály

► *flanka klaso:* mellékosztály

► *maldekstra klaso:* baloldali mellékosztály

klasi: *tr* osztályoz, <osztályba> sorol v. rendez

► *klasi siajn librojn:* rendezi a könyveit

► *klasi slipojn:* cédulákat rendez

klasado: 1) osztályozás, <osztályokba> rendezés

2) *sp* helyezés

klasejo: *isk* osztályterem *szin* klasĉambro

klasigilo: *l.* klasilo

klasilo: 1) *fn* iratrendező

2) *fn nyt* osztályjelölő

► *nombra klasigilo:* számlálószo

alklasi: *tr* besorol, odasorol

altklasa: felső osztályú, felső osztályba tartozó, elit

altklasano: *fn* felsőosztálybeli

enklasigi: *l.* klasi

duaklasa: másodosztályú

geklaso: *isk* vegyes osztály, koedukált osztály, fiú-lány osztály

mezaklasano: *fn* középosztálybeli

samklasano: osztálytárs

subaklasano: *fn isk* alsós, alsó tagozatos

subklaso: *biol* alosztály, subclassis

superklasa: 1) osztályon felüli

2) osztályok feletti

triaklasa: harmadosztályú

unuaklasa: 1) első osztályú, elsőrendű

► *unuaklasa hotelo:* első osztályú szálloda

2) *isk* első osztályos

► *unuaklasaj lernantoj:* első osztályos tanulók

unuaklasano: *fn isk* elsős, első osztályos

klasbatalo: *pol* osztályharc

klasĉambro: *isk* osztályterem *szin* klasejo vö. lernoĉambro

klasdeĵoranto: *isk* hetes

klasekskurso: *isk* osztálykirándulás

klasestro: *isk* osztályfőnök

klasfoto: *isk fot* osztálykép

klasfotaro: *isk fot* osztálytabló

klasinstruisto: *isk* tanító

klasintervalo: *mat* osztályintervallum <statisztika>

klaskamarado: *isk* osztálytárs

klaskonscia: *pol* osztálytudatos

klaskonscio: *pol* osztályöntudat

klaskontraŭo: *pol* osztályellentét

klaslibro: *isk* osztálynapló

klasperfida: *pol* osztályáruló

klasplejbonulo: *fn isk* osztályelső

l.m. ampleksoklaso, ekvivalentoklaso, restoklaso, vortoklaso

| **klasifik/i 1** *tr* rendszerez, osztályoz, kategorizál, szortíroz

► *klasifiki artaĵkolekton:* műgyűjteményt rendszerez

► *klasifiki bibliotekon:* könyvtárat rendszerez

► *klasifiki la homtipojn:* embertípusokat kategorizál

2) *tr biol* rendszerez

► *klasifiki la vivulojn laŭ ilia parenceco:* az élőket rokonságuk alapján rendszerezi

3) *tr vsút ne* rendez *l.* rangi

klasifiko: osztályozás, rendezés, kategorizálás, szortírozás

► *kredita klasifiko:* *gazd* hitelminősítés

► *kunordiga klasifiko:* összefűző osztályozás

► *laŭ klasifiko de Lineo:* Linné rendszerezése szerint

► *Universala Dekuma Klasifiko:* Egyetemes Tizedes Osztályozás, ETO

| **klasik/a 1** *ir* klasszikus <ókori irodalmi>

► *klasika aŭtoro:* auktor, auctor, klasszikus szerző

► *klasikaj latinaj poetoj:* klasszikus latin költők

► *klasikaj lingvoj:* *nyt* klasszikus nyelvek

2) *átv ir műv* klasszikus, hagyományos, remek-

► *klasika meĥaniko:* klasszikus v. hagyományos mechanika, newtoni mechanika

► *klasika muziko:* *zene* klasszikus zene, komolyzene

► *klasika pentrado:* klasszikus festészet

► *klasika teatro:* klasszikus v. hagyományos színház

► *klasika verkisto:* remekíró

► *klasika verko:* remekmű, klasszikus mű

3) *knyv* klasszicista <betűtípus>

► *Bodoni kaj Century Schoolbook* estas klasikaj tiparoj: a Bodoni és a Century Schoolbook klasszicista betűkészletek

klasiko: *knyv* klasszicista betűtípus

► *renesanca klasiko:* Old Face

klasikaĵo: *műv* klasszikus mű, remekmű

klasikeco: klasszikusság

klasikismo: *ir műv* klasszicizmus

klasikisma: *műv* klasszicista

► *klasikisma konstruanto:* klasszicista építőművészet

klasikulo: *fn ir műv* klasszikus

► *klasikuloj de la muziko kaj literaturo:* a zene és az irodalom

klasszikusai

novklasika: *ir műv* neoklasszikus

postklasika: *ir műv* posztklasszikus

pseŭdoklasika: *ir műv* pseudoklasszikus

| **klast/o 1** *ásv* törmelék, klaszt

2) *ásv* málladék, törmelék, detritusz

piroklastaĵo: *ásv* piroklasztikus kőzet

| **klatr/o** *növ* rostélygomba, kosárgomba <Clathrus>

► *ruĝa klatro:* piros kosárgomba <C. ruber>

| **Klaŭd/o** Kolozs, Claude <utónév>

Klaŭdino: Klaudia, Claudine <utónév>

| **Klaŭdi/o** tört Claudius

► *Klaŭdiino:* Claudia

| **Klaŭdian/o** *ir* <Claudius> Claudianus

| **Klaŭdiforum/o** *ne l.* Klagenfurto

| **klaŭn/o** <cirkuszi> bohóc, klaun

klaŭni: *ntr* bohóckodik

klaŭnaĵo: bohócmutatvány

| **klaŭstr/o** l. klostro

| **klaŭz/o** *jog* záradék, kikötés

| **klav/o** billentyű

▶alternativa klavo: *inf* Alt-billentyű

▶antaŭfoliuma klavo: *inf* előrelapozó billentyű, Page-Down-billentyű

▶eniga klavo: *inf* enter-billentyű *szin* enen-klavo

▶enŝova klavo: *inf* Insert-billentyű

▶eskapa klavo: *inf* Esc-billentyű, kilépésbillentyű

▶foliuma klavo: *inf* előrelapozó billentyű, Page Down-billentyű

▶griza alternativa klavo: *inf* szürke Alt-billentyű

▶griza klavo: *inf* szürke billentyű

▶interrompa klavo: *inf* megszakítóbillentyű, break key

▶ludi per ĉiuj klavoj: minden eszközt bevet

▶majuskliga klavo, uskliga klavo: betűváltó <írógépen>, *inf* Shift-billentyű

▶morsa klavo: *táv*k morzebillentyű

▶ne trafi la ĝustan klavon: nem találja el a kellő hangot

▶paŝeta klavo: *inf* nyílbillentyű

▶refoliuma klavo: *inf* visszalapozó billentyű, Page-Up-billentyű

▶registra klavo de akordiono: *zene* tangóharmonika regiszterbillentyűje

▶retropaŝa klavo: *inf* visszaléptető billentyű

▶retroviŝa klavo: *inf* visszatörlő billentyű, Backspace-billentyű

▶ruluma klavo: *inf* görgetőbillentyű

▶senpaŝa klavo: *inf* ékezetbillentyű, zárt billentyű

▶tuŝi misan klavon: rosszat <nem odavalót> szől

▶tabelila klavo: *inf* tabulátorbillentyű

klavi: *tr* bebillentyűz

▶klavi numeron: számot tárcsáz, számot bepötyögtet

klavaro: **1)** billentyűzet

▶klavaro de tajpilo: írógép billentyűzete

▶klavaro de komputilo: számítógép billentyűzete

2) *zene* manuál, klaviatúra

▶klavaro de orgeno: orgona manuálja

▶pieda klavaro: pedálmű

klavaristo: *fn* *zene* billentyűs

reklavo: *inf* Home-billentyű *szin* hejmen-klavo

basklavo: *zene* basszusbillentyű

subklavaro: *inf* mellékbillentyűzet

▶nombra subklavaro: számbillentyűzet

klavaranĝo: *inf* billentyűzetkiosztás

klavarpelilo: *inf* billentyűzetmeghajtó

klavarskribo: *zene* billentyűírás

klavinstrumento: *zene* billentyűs hangszer

klavokodo: *inf* billentyűkód

l.m. enen-klavo, finklavo, fulmoklavo, funkcioklavo, hejmen-klavo,

makroklavo, paŭzoklavo, pedalklavo, ringoklavo, sagoklavo,

spacetoklavo, stirklavo, viŝklavo

| **klavari/o** *növ* bunkógomba, palánkagomba <Clavaria> *szin*

klabofungo

| **klave/o** *zene* rumbaütő

| **klavicen/o** *zene* csembaló, clavecin

| **klavikl/o** *anat* kulcscsont, clavicula *szin* űlosilosto

| **klavikord/o** *zene* klavichord

| **kle/o** *zene* kulcs

▶aldviolona kleo: altkulcs *szin* aldokleo

▶violona kleo: violinkulcs

▶violonĉela kleo: tenorkulcs

baskleo: *zene* basszuskulcs

l.m. aldokleo, C-kleo, Do-kleo, F-kleo

| **Kleant/o** *fil* Kleanthész

| **klef/o** l. kleo

| **klejstogam/a** *növ* kleisztogám <zárt virágban önporzó>

klejstogameco: *növ* kleisztogámia

| **klem/o** *vill* kapocs *szin* borno

klemat/o l. klematito

| **klembendo, klemplato: klemtabulo:** *vill* kapcsoléc

vill kapocstábla, kapcsolódeszka *l.m.* juntoklema

| **klemat/o** l. klematido

| **klematid/o** l. klematito

| **klematit/o** *növ* iszalag, bérce, klemátisz <Clematis>

| **Klement/o** Kelemen <utónév>

Klementino: Klementina, Klemencia <utónév>

| **klementin/o** *növ* mag nélküli mandarin, klementin

klementinujo: *növ* klementin <Citrus clementina> *szin* mandarinujo

| **Kleobul/o** *fil* Kleobulosz

| **kleom/o** *növ* kleóme <Cleome>

| **Kleon/o** Kleon <utónév>

| **Kleopatr/o** *tört* Kleopátra

| **klepsidr/o** vízóra, klepszidra *szin* akvohorlógó

| **kleptomani/o** *psz*i kleptománia

kleptomaniulo: *fn* *psz*i kleptomániás

| **kler/a** művelt, kiművelt, felvilágosult

▶oni povas esti instruita kaj ne klera: az ember lehet tanult és nem művelt

▶klera absolutismo: *tört* felvilágosult abszolútizmus

klero, klereco: műveltség, kulturáltság

▶alta klereco: magas műveltség

▶faka klereco: szakmai műveltség

▶komputila klero: számítógépes műveltség, számítógépes ismeretek

▶muzika klereco: zenei műveltség

▶profunda kaj vasta klereco: mély és széles körű műveltség

▶nun finiĝas mia klereco²: itt véget ér a tudományom

kleriga: művelődési, oktatási

▶kleriga centro: művelődési központ

▶kleriga sistemo: *isk* oktatási rendszer

klerigi: *tr* képez, oktat, kiművel

▶klerigi la popolon: kiműveli a népet

▶klerigi sian menson: fejleszti a gondolkodását

klerigo, klerigado: képzés, oktatás

▶faka klerigo: *isk* szakképzés

▶publika klerigado: közművelődés

klerigejo: *fn* művelődési v. oktatási intézmény

klerismo: felvilágosodás

klerismo: a felvilágosodás híve

▶Jozefo 2a estis klerismo: II. József a felvilágosodás híve volt

klerulo: művelt ember

malklera: bárdolatlan, műveletlen

malklereco: műveletlenség, bárdolatlanság

memklerigo: önképzés, önművelés

mezklera: átlagos műveltségű

pluklerigo: *isk* továbbképzés

senklera: tanulatlan, műveletlen

klerigministro: *pol* oktatási miniszter

klerigministrejo, klerigministerio: *pol* ép oktatási minisztérium

klerig-sciencia: tudományos-felvilágosító

l.m. popolkleriga

| **klerik/o** *kr* egyházi v. papi személy, klerikus *szin* ekleziulo

klerikaro: *kr* papság, klérus

klerikeco: *kr* papi hivatal, papi minőség

kontraŭklerikara: *pol* antiklerikális, papságellenes

| **klerikal/a** *pol* klerikális, papságpárti

►klerikala partio: klerikális párt

►klerikala reakcio: klerikális reakció

klerikalismo: *pol* klerikalizmus

kontraŭklerikala: *pol* antiklerikális

| **Klermont/o** *geo* Clermont

| **klerodendr/o** *növ* végzetcsereje, végzetfa, sorsfa <Clerodendrum>

| **kleŝ/o** *bud* klésa <szenvedés oka>

►la kvin kleŝoj: a szenvedés öt oka

| **klev/o** *tech* csavarkulcs *szin* ŝraŭbŝlosilo

| **Kleveland/o** *geo* Cleveland

| **klezmer/a** *mn zene* klezmer

►klezmera muziko: klezmer zene

| **klient/o** **1)** *tört* kliens, pártfogolt

2) *jog* ügyfél

3) *orv* páciens, beteg *szin* paciente

4) kuncsaft, gyakori vevő

klientaro: **1)** *jog* ügyfélkör, klientúra

2) *orv* pacientúra *szin* pacientaro

3) vevőkör, kuncsaftok

klientismo: *pej* kilensrendszer, protekciózás

klientoservo: ügyfélszolgálat

l.m. FTP-kliento

| **klif/o** *geo* szirtfal

antaŭklifo: *hajó* sziklazátóny

| **klik/o**¹ **1)** *tech* kilincs, csappantyú, racsni

2) *tech* kioldó

►kliko de fotilo: fényképezőgép kioldója

►sekuriga kliko: biztosítóretesz

kliki: *ntr* kattan

klikaĵo: *tech* kilincsmű, gátszerkezet <óra>

elkliki: *tr tech* kikattant

►elkliki la obturilon de la fotilo: kikattintja a fényképezőgép zárját

elklikiĝi: *ntr* kikattan

enkliki: *tr tech* bekattint, bepattint

enklikiĝi: *tr tech* bekattan, bepattan

klikfermiĝi: *tech* bekattan, bepattan

klikhorloĝo: stopperóra *szin* kronometro **2**

klikrado: *tech* kilincskerék

kliktinto: kattanás

kliktintado: kattogás, ketyegés

| **klik/o**¹ *pol* klikk

| **klimaks/o** **1)** tetőpont, csúcs, top

2) *ir* fokozás, klimax

3) *növ* klimax <növénytársulás>

malklimakso: **1)** fenékpont, vminek az alsó pontja

2) *ir* ereszkedő fokozás

| **klimakter/o** *orv* változókor, klimaktérium, klimax

| **klimat/o** **1)** *met* éghajlat, klíma

►kontinenta klimato: kontinentális éghajlat

►mediteranea klimato: mediterrán éghajlat

►modera klimato: mérsékelt éghajlat

►montara klimato: hegyvidéki éghajlat

►oceana klimato: óceáni éghajlat

►seka klimato: száraz éghajlat

►salubra klimato: egészséges éghajlat

►subarkta klimato: szubarktikus éghajlat

►subtropika klimato: szubtrópusi éghajlat

►tropika klimato: trópusi éghajlat

2) *átv* klíma, légkör

►klimato de ĉambro, domo: szoba, ház klímája

►laboreja klimato: munkahelyi légkör

►politika klimato: politikai légkör

klimatizi: *tr* légkondicionál, klimatizál

►klimatiza tekniko: klímatechnika

►klimatizita ejo: klimatizált helyiség

klimata: *met* éghajlati, klimatikus, klíma-

►klimataj kondiĉoj: éghajlati viszonyok

►klimata stacio: *met* klímaállomás

klimatizado: légkondicionálás, klimatizálás

klimatizilo: *fn* légkondicionáló, klímaberendezés

klimatologo: *met* klimatológus, éghajlatkutató *szin* klimatfakulo

klimatologio: *met* éghajlattan, klimatológia

alklimatigi: *tr* akklimatizál

alklimatigi: *ntr* akklimatizálódik

bioklimatologio: *öko* bioklimatológia

makroklimato: *öko* makroklíma

mezoklimato: *öko* mezoklíma

mikroklimato: *öko* mikroklíma

paleoklimatologio: *met* paleoklimatológia, őséghajlattan

klimatfakulo: *met* klímaszakértő *szin* klimatologo

klimatkonferenco: *met pol* klímakonferencia

klimatoterapio: *orv* klímaterápia

klimatomapo: *met geo* éghajlati térkép, klímaterkép

klimatŝanĝiĝo: *met* éghajlatváltozás, klímaváltozás

klimatsono: *met* éghajlati öv, klímaövezet *szin* zono **4**

l.m. moderklimata

| **klinĉ/o** **1)** *sp* közelharc, átkarolás <ökölvívás>

2) *inf* holtpont, deadlock

| **klin/i** **1)** *tr* megdönt, meghajt, előre dönt

►klinu iom la ŝrankon: dönts meg egy kicsit a szekrényt

►la ventego klinis la maston: az erős szél megdöntötte az árbócot

►oni klinis la flagojn antaŭ la venkinto: meghajtották a zászlókat a győztes előtt

2) *tr* meghajlít, meghajt, meggörbít

►la neĝo klinis la branĉojn: a hó meghajlította az ágakat

►li klinis la kapon al la brusto: a mellére hajtotta a fejét

►li klinis sin super la kuŝanton: a fekvő fölé hajolt

►ne klinu vin antaŭ idoloj: ne hajolj meg bálványok előtt

►salute li klinis sin: üdvözlésképpen meghajolt

3) *tr* *átv* hajlamosít, ösztönöz, indít vmre *szin* inklinigi, emigi

►li klinis la orelon al lia parolo: hajlott a szavára

►li klinis la reĝon al pardonemo: megbocsátásra indította a királyt

►li klinis sian nukon antaŭ la perforto: az erőszak hatására beadta a derekát

klina: dőlt

►klina surfaco: dőlt sík

klino: **1)** döntés, hajlítás

2) *tech* dőlés, dőlésszög, meredekség

►klino de la sunĉeloj: a napelemek dőlésszöge

3) *vill* meredekség

►klino de kurento: árammeredekség

►klino de tensio: feszültségmeredekség

kliniĝi: **1)** *ntr* megdől, elhajol

►la barilo kliniĝis pro la ventoj: a kerítés megdőlt a szél miatt
 ►la turo de Pizo danĝere kliniĝis: a pisai torony veszélyesen megdőlt
 ►sur arbon kliniĝintan saltas la kaproj^Z: *közm* dőlt fának a fejét a gyermek is ráncigálja
2) ntr meghajol, elferdül
 ►la branĉoj kliniĝis trans la barilon: az ágak kihajoltak a kerítésen
 ►la fiŝvergo kliniĝis sub la pezo: a horgászbót meghajolt a súly alatt
 ►la servisto kliniĝis kaj foriris: a szolga meghajolt és elment
3) ntr *átv* meghajol, hajlik vmire <al>
 ►la jaro kliniĝas al sia fino: végére jár az év
 ►la suno kliniĝis al la horizonto: a nap leáldozott
 ►li kliniĝis antaŭ lia saĝeco: meghajolt a bölcsessége előtt
 ►mi kliniĝas al via opinio: hajlok a véleményedre
 kliniĝo: **1)** dőlés, megdőlés
2) meghajlás, hajolás
 klinilo: *kat* magasságirányzó szerkezet
 alklini: *tr* odahajlít, hozzádönt
 ►alkinu vin, por aŭdi ion: hajolj oda, hogy hallj valamit
 deklini: **1)** *tr* elhajlít, eltérít <egyenestől>
 ►per lerta movo li deklinis la glavon: ügyes mozdulattal elhárította a kardot
2) tr *átv* letérít <az egyenes útról>
 ►malbona amiko deklinis lin de la ĝusta vojo: rossz barát letérítette a helyes útról
 dekliniĝi: **1)** *ntr* letér, eltér, kitér <iránytól>
 ►la ŝipo dekliniĝis de la ĝusta direkto: a hajó eltért a helyes iránytól
2) ntr *átv* eltér
 ►ne dekliniĝu de la reguloj: ne térjen el a szabályoktól
 ►ni dekliniĝis de la temo: eltértünk a témától
 dekliniĝo: **1)** eltérés, letérés, kitérés <iránytól>
 ►pro dekliniĝo li perdis la vojon: letérés miatt eltévedt
2) atv eltérés, letérés
 ►sen dekliniĝo de nia antaŭvidita programo: tervezett programunktól való eltérés nélkül
3) fiz eltérés, elhajlás, deklináció
 disklini: *tr* széthajt
 ►disklini la branĉojn: széthajtja az ágakat
 elkliniĝi: *ntr* kihajol
 ►ne elkliniĝu tra la fenestro: ne hajolj ki az ablakon
 flankenkliniĝo: oldaldőlés, félrehajlás
 forklini: **1)** *tr* oldalra hajt, félredönt
 ►forklinu vin, nenion mi ja vidas: hajolj félre, hiszen semmit sem látok
 ►li forklinis sian kapon: oldalra hajlított a fejét
 ►mi forklinis min antaŭ la bato: elhajoltam az ütés elől
2) tr *átv* elferdít, eltorzít
 ►forklini la leĝon je sia profito: saját hasznára ferdíti el a törvényt
 ►forklini la veron: eltorzítja az igazságot
 mikroklino: *geo* mikroklin
 monoklina: *geo* monoklin, egyhajlású
 retroklini: *tr* hátradönt, hátrahajlít
 ►li retroklinis sin en la fotelo: hátradőlt a fotelben
 ►retroklina frunto: csapott homlok
 sendekliniĝa: tántoríthatatlan
 sinklino: meghajlás *szin* riverenco
 subkliniĝo: *l.* inklinacio
 triklina: *ép* kontyozott, kontyolt
 ►triklina tegmento: kontyozott v. kontyolt tető
 klinangulo: **1)** *fiz* dőlésszög
2) fiz hajlásszög

klinbenko: *ép* dültszék <tetőszerkezet>
 klindirekti: *tr kat* függőlegesen irányoz
 klinebeno: **1)** *geo* sík lejtő
2) *mat* dőlt sík
 klinkovri: *tr* zsindelyesen átfed
 klinlitera: *knyv* dőlt betűs
 ►klinlitera skribita: dőlt betűvel írt
 klinometro: *fiz* dőlésmérő, hajlasmérő, lejt mérő, klinométer
 klinpeco: *fn ép* vízcsendesítő <tetőszerkezet>
 klinrando: *l.* bevelo
 klinsaluti: *tr* meghajolva köszönt
 klinsaluto: <köszöntő> meghajlás, reverencia
l.m. adorkliniĝi, kapklino
| klinĉo **1)** *sp* lefogás, belharc
2) *inf* holtpont *szin* interatendo, reciproka blokado
| kling/o penge
 ►klingo de tranĉilo, glavo: kés, kard pengéje
 klingoakrigilo: pengeélező
 klingodorso: penge foka
 klingoŝultro: pengekorona
l.m. skrapklingo
| klinik/o **1)** *orv isk* klinikai oktatás *szin* klinika instruado
2) *orv isk* klinika, oktatókórház
3) *orv* magánklinika
 klinika: *orv* klinikai
 ►klinikaj esploroj: klinikai kutatások
 ►klinika instruado: klinikai oktatás
 ►klinika medicino: klinikai orvostan *szin* kliniko **1**
 klinikisto: *orv* klinikai orvos, klinikus
| klink/o **1)** kallantyú, retesz
 ►klanko de porkejo: disznóól kallantyúja
2) kilincs
 ►klanko de pordo, fenestro: ajtó, ablak kilincs
| klinker/o **1)** *ép* klinker
2) *ép* klinkertégla
| Kli/o *mit* Kleió, Clío
 ►Klio estas la muzo de la historio: Kleió a történelem múzsája
| klingon/o *film* klingon
 klingona: *nyt* klingon
| klip/o **1)** klipsz
2) *zene ne* klipp *l.* muzikvideo
 klipdrato: gemkapocs, iratkapocs *szin* paperklipo
l.m. paperklipo
| kliper/o **1)** *hajó* klipper, gyorsvitorlás
2) *rep* klipper <interkontinentális utasszállító>
| klister/o *orv* beöntés, klistér, klistély
 klisteri: *ntr orv* beöntést ad, klistéroz
 klisteraĵo: *orv* beöntés <folyadék>
 klisterilo: *orv* klistér, beöntő <eszköz>
 klisterpilko: *orv* körtefecskendő
| klistron/o *fiz* klisztron, sebességvezérelt cső
| kliŝ/i *ntr* klisé készítés, kliséroz
 kliŝo: **1)** *knyv* dúc, klisé, nyomólemez
2) *fot* fotónegatív <*pl.* üvegen>
3) *nyt* közhely, klisé, frázis, sablon
| Klitandr/o Klitander <utónév>
| Klitemneŝtr/o *mit* Klütaimnésztra
| klitocib/o *növ* tölcsergomba <Clitocybe> *szin* funelofungo
| klitor/o *anat* csikló, klitoris, elitoris
 klitorismo: *orv* elitorismus <a csikló tartós merevedése>

klitorektomio: *orv* clitoridectomy, a csikló műtéti eltávolítása

| **klitori/o** *növ* asszonyka, pillangóborsó <Clitoria>

| **kliv/i** *tr ásv tech* hasít

►klivi ardezon: palát hasít

►klivi kristalon: kristályt hasít

klivo: **1)** *ásv tech* hasítás

2) *ásv tech* hasíték

| **klivi/o** *növ* klívia, narancsliliom, szobaliliom <Clivia miniata>

| **kloak/o** **1)** *víz* szennyvízcsatorna, kanális

2) *átv* fertő

3) *áll* kloáka

kloakisto: csatornatisztító

kloakuloj: *l.* monotremoj

kloakpuriga: *mn öko* szennyvíztisztító

►kloakpuriga instalaĵo: szennyvíztisztító létesítmény v. telep

kloakakvo: *öko* szennyvíz

kloakaperturo, kloakfaŭko: *víz* csatornanyílás

| **kloasm/o** *orv* májfolt, chloasma *szin* hepata efelido

| **Klodvig/o** *tört* Chlodvig, Clodwig, Chlodovech, Clovis, Klodvig

| **Klodovald/o** *tört* Chlodowald

| **Kloe/o** *mit* Khloé, Chloë

| **klon/o** **1)** *biol* klón, klónozott egyed

2) *inf* klón <program, eszköz>

kloni: *tr biol* klónozt

klonado: *biol* klónozás

klonaĵo, klonulo: *l.* klono

| **klonik/a** *l.* klonusa

| **klonus/o** *biol orv* rángás, clonus

klonusa: rángásos, klonikus

►klonusa spasma: *orv* rángatózás, rángatógörcs

| **klopod/i** **1)** *ntr* gondot csinál magának, aggódik, töri magát vmi miatt

►kial vi klopodas pri bagateloj?: miért töröd magad semmiségek miatt?

►ne klopodu pri aliula infano: ne csinálj magadnak gondot más gyerekeiből

2) *ntr* fárad, fáradozik vmin, igyekszik, törekszik, azon van, serénykedik

►klopodi ĉiupove: teljes erejéből igyekszik

►klopodi por fondi societon: mindent megtesz, hogy társaságot alapítson

►klopodi sen limo per korpo kaj animo: töri magát belead apait, anyait

►klopodu, por atingi la pramon: igyekezz, hogy elérhesd a kompot

►li nun klopodas pri sia romano: most a regényén dolgozik

klopodo: **1)** gond, baj

►estas multaj klopodoj pri familia domo: sok gond van egy családi házzal

►kaŭzi klopodon: gondot okoz

►kun li mi havas nur klopodojn: csak a baj van vele

►ne faru al vi klopodojn pri tio: ne csinálj magadnak gondot belőle

►pli da havo, pli da klopodoj^z: *közm* sok pénz, sok gond

2) igyekvés, törekvés

►esti en klopodoj de l' kapo ĝis piedoj^z: csupa igyekezet

►fari al si la klopodon atingi bonan rezulton: azon van, hogy jó eredményt érjen el

►ĝislace klopodi: töri magát

►kosti al li ne etan klopodon: nem kis fáradságába kerül

►ni direktu niajn klopodojn al pli bona ekonomiado: a jobb gazdálkodás felé irányítsuk törekvéseinket

►progresi kun abelaj klopodoj: kis lépésekben halad

►via klopodo estas laŭdinda: igyekvésed dicsérendő

►vanaj klopodoj: hiábavaló igyekezet

klopoda: fáradságos

►atingi plenan kongruecon estas tro klopode: a teljes egyezés elérése túl fáradságos

klopodema: igyekvő, törekvő természetű

klopodigi: *tr* serkent, készttet, sarkall

►la espero klopodigis min: a remény sarkallt

| **klor/o** *kém* klór <Cl>

klorato: *kém* klorát

►perklorato: perklorát

►perklorata acido: perklorásv

kloremio: *orv* chloraemia

►hiperkloremio: hyperchloreaemia, fokozott kloridtartalom

►hipokloremio: hypochloreaemia, alacsony kloridtartalom

klorido: *kém* klorid

►antimona triklorido: antimon-triklorid

►antimona pentaklorido: antimon-pentaklorid

►argenta klorido: ezüst-klorid, klór-ezüst

►bora triklorido: bór-triklorid

►butila klorido: butil-klorid, klórbután

►diklorido: diklorid

►hidrogena klorido: hidrogén-klorid

►hidrarga biklorido: higany<II>-klorid

►kalia klorido: kálium-klorid

►triklorido: triklorid

kloridurio: *orv* klórvizelés, chloruria

klorito: *kém* klorit

►hipoklorito: hipoklorit

kontraŭkloraĵo: *kém* antiklór

senkloridiĝo: *orv* sóelvonás, sótelenodás

klorapatito: *kém* klórapatit

klorobutano: *kém* klór-bután, butil-klorid

klorokalko: *kém* klórmész

| **kloral/o** *kém* klorál, klorál-hidrát *szin* klorala hidrato

►kloral hidrato: klorál-hidrát

| **kloramfenikol/o** *gysz* klóramfenikol

| **klorel/o** *növ* Chlorella <zöldmoszat>

| **klorit/o** *ásv* klorit

kloritoskisto: *ásv* kloritpala

| **klorofic/oj** *növ* Chlorophyceae <zöldmoszat>

| **klorofill/o** *növ bakt* klorofill, levélzöld

klorofillazo: *növ* klorofilláz <enzim>

klorofillplastido: *biol* kloroplasztisz *szin* kloroplasto

l.m. bakteriklorofillo, plantoklorofillo

| **klorofit/oj** *növ* zöldmoszatok <Chlorophyta> *szin* verdalgoj

| **kloroform/o** *kém gysz* kloroform

kloroformi: *tr orv* kloroformoz, kloroformmal elaltat

| **kloroplast/o** *biol* kloroplasztisz *szin* klorofillplastido

| **kloropren/o** *kém* kloroprén

| **kloroz/o** **1)** *orv* sápkór, chlorosis

2) *növ* klorofillhiány

kloroza: **1)** *orv* sápkóros, chlorosises

2) *növ* klorofillhiányos

| **klostr/o** **1)** *kr ép* kerengő

2) *l.* klostrejo

klostrejo: *kr ép* kolostor

enklostrigi: *tr* kolostorba zár

| **klostridi/o** *bakt* Clostridium

| **klostrofobi/o** *pszi* klausztrofóbia, zárttéri szorongás

| **kloŝ/o 1** búra, védőbúra, harang

►kloŝo de horloĝo: óra burája

►kloŝo por fromaĝo: sajtbúra

►subakva kloŝo: bűvárharang

►vitra kloŝo: üvegbúra

2) *zene* hangtölcsér

►kloŝo de hobojo: oboa hangtölcsére

kloŝeto: *növ* harang alakú virág

| **Klotar/o** Klotár, Chlotar <utónév>

| **Klotild/a** Klotild <utónév>

| **klozet/o** angolvécé, vízöblítéses vécé

klozetpapero: vécépapír *szin* higiena papero, neceseja papero

| **klozone/o** *műv* rekeszszománc *szin* čelemajlo

klozoneajo: *műv* rekeszszománcos darab <műalkotás> *szin*

čelemajlajo

| **klub/o 1** klub, társas kör, egyesület

►alpisma klubo: hegymászó egyesület

►loka klubo: helyi klub

►metiista klubo: iparoskör

►pensiula klubo: nyugdíjasklub

►Rotaria Klubo: Rotary Club

►studenta klubo: diákklub, hallgatói klub

►teatra klubo: színházi egyesület

►turisma klubo: turista egyesület

2) klub, zárt kör, kaszinó

3) *pol* tört klub

►Jakobena Klubo: Jakobinus-klub

►Klubo de Romo: *pol* Római Klub

klubano: klubtag, egyesületi tag

klubejo: klubhelyiség, kaszinó

klubestro: klubvezető *szin* klubgvidanto

klubumi: *ntr* klubéletet él, klubba jár

klubfotelo: klubfotel

klubgvidanto: klubvezető *szin* klubestro

klubkunveno: klubösszejövetel

klubvespero: klubest

l.m. filmklubo, flugoklubo, golfklubo, kinoklubo, noktoklubo,

radioklubo, sportklubo

| **kluĉ/i** *tr tech* kuplungol, kapcsol <tengelyeket>

kluĉado: *tech* kuplungolás, tengelykapcsolás

kluĉilo: *tech* tengelykapcsoló, kuplung

►frota kluĉilo: súrlódó tengelykapcsoló, dörzskapcsoló

malkluĉi: *tr tech* szétkapcsol <tengelyeket>

trakuĉi: *tr* egymás után kapcsol <sebességfokozatokat>

kluĉoforko: *tech* kapcsolóvilla, kuplungvilla

kluĉostango: *tech* tengelykapcsolókar

kluĉpedalo: *tech* tengelykapcsoló-pedál, kuplungpedál

kluĉrisorto: *tech* tengelykapcsoló-nyomórugó

| **kluk/i** *ntr* kotkodácsol

kluk-kluki: *l.* glugli

l.m. ridkluki

| **Kluniz/o** *geo* Cluny

►abatejo de Cluny: *kr ép* clunyi apátság

►kluniza reformo: *kr* clunyi reform

| **klupe/o** *áll* Clupea <heringnem>

klupeidoj: *áll* heringfélék <Clupeidae>

klupeoformaj: *áll* heringalakúak <Clupeiformes>

| **klup/o** *tech* menetmetsző fej

| **klus/o 1** *hajó* láncrés, kábelnyílás

2) *geo* szurdok

| **kluz/o 1** víz zsilip

►baraĝa kluzo: duzzasztózsilip

2) *hajó* hajózsilip *szin* ŝipkluzo

3) *inf* átjáró, gateway

kluzi: *tr hajó* zsilipel

►kluzi ŝipon: hajót zsilipel

kluzisto: *hajó víz* zsilipkezelő

interkluzejo: csege, bőge <csatornarész két zsilipkapu között>

kluzbarilo: víz zsilipgát

kluzkamero, kluzočambro: víz zsilipkamra

kluzofundo: víz zsilipfenék

kluzopordo: víz zsilipkapu, rekesztő tábla, zsiliptábla

kluzpordeto: víz kis zsiliptábla, zsiliptáblába épített tiltó

l.m. ankrkluzo, ŝipkluzo

| **kluzi/o** *növ* ördögfüge <Clusia>

►kluziacoj: ördögfügefélék <Clusiaceae> *szin* gutiferoj

| **kmer/o** *l.* ĥmero

| **knab/o 1** fiú <hímnemű gyermek>

►iu knabo volas paroli kun vi: egy fiú akar beszélni önnel

►malbonkondata knabo: rossz magaviseletű fiú

►vi estas brava knabo: derék fiú vagy

2) *biz* fiú <felnőtt>

►knaboj, ni drinku por la virinoj: fiúk, igyunk a nőkre

►olda knabo: öregfiú

knaba: *mn* fiú-, fiús

►knaba gusto kun forto daŭras ĝis la morto^Z: *közm* már a gyermek megmutatja, milyen lesz a felnőtt

►knaba lernejo: *isk* fiúiskola

►knabaj kutimoj: fiús szokások

knabaĉo: kölyök, nebuló, fickó

knabaĵo: gyerekeség, gyerekes dolog

knabeco: gyerekség, gyerekkor

knabego: 1) nagy fiú

►via filo estas jam knabego: a fiad már nagy fiú

2) *átv* nagy gyerek

►via edzo estas knabego: nagy gyerek a férjed

knabeto: kisfiú, fiúcska

knabino: 1) lány, leány <nőnemű gyermek>

►knabinoj ludis sur la herbejo: lányok játszottak a réten

2) lány <fiatal felnőtt nő>

►amindumi al la knabinoj: a lányoknak udvarol

►mia amatino estas la plej bela inter la knabinoj: a kedvesem a legszebb a lányok között

►resti maljuna knabino: vénlány marad

knabina: *mn* lány-, lányos

►knabina dirndlo: *tex* leánykadirndli

►knabina lernejo: *isk* leányiskola

►knabina vizaĝo: lányos arc

knabineto: kislány, kisleány, leánya

l.m. anserknabino, ĥorknabo, kurknabo, kurierknabo, lernoknabo,

mesknabo, servoknabo, servoknabino, ŝipknabo, verŝknabino

| **knajp/o** *ritk biz eo* büfé, kocsma <találkozókon>

| **knał/i** *ntr* csattan, durran, dörren

►la krevinta baloneto laŭte knalis: hangosan durrant a kipukkant léggömb

►pafo knalis: lövés dörrent

►vipo knalas: ostor csattan

kontraŭknalo: *ir* kecskerím *szin* sonalterno

knalpaneo: *jm* durrdefekt

| **knáp/o** 1. varleto 1
| **knar/i 1** *ntr* ropog, recseg, nyikorog, serceg <száraz hangot ad>
▶la novaj botoj knaras: az új csizma nyikorog
▶la plumo knaris sur la papero: a toll sercegett a papíron
▶neĝo knaras sub la piedoj: a hó ropog a lábak alatt
▶neŝmirita rado knaras: kenetlen kerék nyikorog
2) *ntr* átv nyikorog, nyögvenyelősen halad
▶la nova sistemo knaras: az új rendszer nyikorog
knara: recsegő, ropogó, nyikorgó, sercegő
▶knara voĉo: recsegő hang
knarigi: *tr* ropogtat, nyikorogtat
knarilo: kereplő
ekknari: 1) *ntr* megroppan, ropogni kezd
2) *ntr* megnyikordul, nyikorogni kezd
| **knaŭti/o** *növ* varfű <Knautia>
▶kampa knaŭtio: mezei varfű <K. arvensis>
| **kned/i 1** *tr* gyúr, dagaszt, <gyúrással> formáz, masszíroz
▶knedi aeron: levegőt boksol, szalmát csépel
▶knedi firma: keményre gyúr, kigyúr
▶knedi la koton: dagasztja a sarat
▶knedi la muskolojn: az izmokat gyúrja v. masszírozza
▶la kato knedas: a macska dagaszt
▶potisto knedas bovlon: fazekas tálkát formáz
2) *tr* gaszt dagaszt, gyúr
▶knedi panon: kenyeret dagaszt
▶knedi paston: tésztát gyúr
▶knedu, dum la pasto fermentas: *közm* addig üsd a vasat, amíg meleg
knedujo: dagasztóteknő *szin* knedotrogo, pastoknedujo
knedmaŝino: dagasztógép
knedbulo: *l.* pastobulo
knedotrogo: dagasztóteknő *szin* knedujo
knedpasto: *l.* modlopasto
| **knedlik/o** *gaszt* knédli
▶terpoma knedliko: burgonyaknédli, krumplis knédli
| **knel/o** *gaszt* húsgombóc, halgombóc
knelosupo: *gaszt* húsgombócleves
l.m. fiŝknelo, viandoknelo
| **knid/o** *áll* csalánsejt, cnidocyt, nematocyt
▶en la knido troviĝas brulumaj haretoj: a csalánsejtben csalánszőrök vannak
kniduloj: *áll* csalánosok, csalánozók <Cnidaria>
senkniduloj: *áll* csalántalanok <Acnidaria>
| **Knid/o** *tört geo* Knidosz
| **knik/i** *ntr* tech elhajlik, meghajlik <axiális terhelés>
kniko, knikado: *tech* kihajlás, elhajlás
| **knik/o** *növ* benedekfű <Centaurea benedicta> *szin* benita kardo
| **knokaŭt/o** *sp* kiütés, knock out, KO
knokaŭti: *tr* *sp* kiüt, kiütéssel legyőz, knockoutol
| **Knos/o** *tört geo* Knosszosz
| **knot/o** *hajó* csomó <sebesség> *szin* nodo 10
| **knut/o** kancsuka, szíjostor
knuti: *tr* kancsukával megostoroz, kancsukáz
| **Knut/o** Knut <utónév>
| **ko-** 1) *mat* ko- <kiegészítő halmaz> *l.* kosinuso, kotangento, kosekanto
2) *mat* ko- <leképezés ellentétes iránya> *l.* koĉeno, kociklo, korando, kohomologa
| **koadjutor/o** *kr* koadjutor

| **koagul/i** *tr* kém koagulál, megalvaszt, kocsonyásít, zselésít *szin* ĝeligi
▶koaguli koloidan solvaĵon: kolloid oldatot koagulál
▶koaguli la lakton: megalvasztja a tejet
koagulaĵo: *kém* koagulátum, megalvadt folyadék, gél
koaguliĝi: *ntr* kém megalvad, megkocsonyásodik, gélesedik *szin* ĝeliĝi
▶koaguliĝinta lakto: aludttej
▶lia sango koaguliĝis: megalvadt a vére
koagulanto, koagulenco: *gysz* kém alvadáserkentő szer v. anyag, koaguláns, coagulans
antikoagulanto, antikoagulenco, antikoagulilo: *gysz* kém alvadásgátló szer, antikoaguláns, anticoagulans
trokoaguliĝemo: *orv* fokozott véralvadékonyság, inopexia vö. hemofilio
l.m. sangokoagulaĵo
| **koaks/o** koksz
koaksigi: *tr* kokszosít
koaksigejo: *fn* *ip* kokszolómű
koaksiga: *ip* kokszoló, kokszosító
▶koaksiga fornego: kokszolókemence
| **koal/o** *áll* koala, ersényesmedve <Phascolarctos cinereus>
| **koalici/o** *pol* koalíció, szövetség
▶opozicia koalicio: ellenzéki koalíció, ellenzéki szövetség
▶registara koalicio: kormánykoalíció, kormánysszövetség
koalicia: szövetséges, koalíciós
▶koalicia registaro: koalíciós kormány
▶koaliciaj landoj: szövetséges v. koalíciós államok
koaliciano: *fn* *pol* szövetséges, koalíciós társ
koalicii: *ntr* *pol* szövetséget köt, koalícióba tömörül
▶pluraj landoj koaliciis kontraŭ Napoleono: több állam koalíciót kötött Napóleon ellen
| **koan/o** *anat* hátsó orrűregnyílás, choana
| **kobaj/o 1** *áll* tengerimalac <Cavia porcellus>
2) *átv* kísérleti nyúl
| **kobalt/o** *kém* kobalt <Co>
▶kobalta diklorido: kobalt-diklorid
▶kobalta triklorido: kobalt-triklorid
kobaltato: *kém* kobaltát
▶cianokobaltato: ciano-kobaltát
kobaltbombo: *kat* kobaltbomba
kobaltkanono: *gysz* kobaltágyú
| **kobe/o** *növ* Cobaea
▶grimpa kobeo: sereglonc, díszlonc <C. scandens>
| **Kobe/o** *geo* Kobe
| **kobitid/o** *áll* csík <Cobitis>
▶barba kobitido: kövi csík <Nemachilus barbatulus>
▶kampa kobitido: réti csík <Misgurnus fossilis>
▶kobitidedoj: csíkfélék <Cobitidae>
| **Kobol/o** *inf* COBOL
| **kobold/o 1** *mit* manó, kobold
▶arbara koboldo: erdei manó
▶hejma koboldo: házi manó
2) *átv* kópé, rosszcson, csibész, vásott kölyök
l.m. minkoboldo, preskoboldo, terkoboldo
| **kobr/o** *áll* kobra <Naja> *szin* najo
▶egiptia kobro: ureuszkígyó, áspiskígyó <N. haje> *szin* aspido
▶hindia kobro: pápaszemes kígyó, kobra <N. naja>
▶kraĉkobro: köpködő kobra <N. nigricollis>
| **Kocit/o** *mit* *geo* Kokütoz, Cocytus <alvilági folyó>

| **koĉ/o** *áll* pajzstetű <Coccus>

► kaktokoĉo, lakokoĉo: bíbortetű, igazi bíbortetű, cochenille-tetű <C. cacti>

► koĉedoj: teknős pajzstetvek <Coccidae>

| **koĉenil/o** kosenil, kokosinella <bíborfesték>

| **koĉer/o** kocsis, bérkocsis *szin* kaleŝisto

► parada koĉero: parádés kocsis

Koĉero: *csill* Szekeres, Auriga

| **Koĉinĉini/o** *tört geo* Kokinkina

| **kod/o** **1)** *jog* törvénykönyv, jogszabálygyűjtemény, kódex

► civila kodo: polgári törvénykönyv

► deontologia kodo: etikai kódex

► etika kodo: etikai kódex

► genetika kodo: *biol* genetikai kód

► Kanonjura Kodo: *kr* Egyházi törvénykönyv

► komerca kodo: kereskedelmi kódex

► kriminala kodo: büntetőtörvénykönyv

2) *távk inf* kód, jelrendszer, jelkódex

► binara kodo, duuma kodo: bináris kód

► dekuma kodo: decimális kód

► duume kodita dekuma kodo: binárisan kódolt decimális kód

► novlinia kodo: *inf* bekezdésjel, LF

► morsa kodo: Morse-ábécé

3) kód <szám- v. betűcsoport>

► ISBN-kodo: *knyv* ISBN-szám

► poŝta kodo: <postai> irányítószám

► regiona kodo: körzetszám <telefon>

► UEA-kodo: *eo* UEA-kód

4) *biol* kód

► gena kodo: génkód

kodi: *tr ált inf* kódol

► duume kodita: binárisan kódolt

► kodita mesaĝo: kódolt üzenet

kodado: kódolás

kodero: **1)** *inf* kódelem

► virtualklava kodero: virtuális billentyűkód

2) *l.* kodono

kodigi: *tr jog* törvénybe foglal, kodifikál

kodono: *biol* kódszó, kodon

kodumulo: *inf* hacker, bitvadász

alikodi, transkodi: *tr inf* átv is átkódol

antikodono, kontraŭkodono: *biol* antikodon

malkodi: *tr* dekódol, <kódot> megfejt

malkodilo: dekóder

malkodisto: kódfejtő

kodalterno: *nyt* nyelvváltás

kodoprezento: *inf* kódolásmód

► Unikoda kodoprezento: Unicode-kódolás

kodpaĝo: *inf* kódlap

kodrompisto: *inf* cracker, krekker, kódfeltörő, betörő

kodvorto: *távk* kódszó

l.m. landokodo, poŝtkodo, strikodo

| **kodak/o** *ŝot* kodak <filmkazettás fényképezőgép>

kodaki: *tr ŝot* kodakkal fényképez

| **kodein/o** *kém gysz* kodein

| **kodeks/o** **1)** *knyv* kódex

2) *ex* gyógyszerkönyv *l.* farmakopeo

| **kodicil/o** *jog* fiókvégrendelet, codicillus

| **kodosig/o** *áll* Codosiga <egyfajta ostoros>

► koluma kodosigo: galléros ostoros <C. botrytis>

| **kodrant/o** *tört* quadrans <pénznem>

| **koeficient/o** **1)** *mat* együtttható

► dunominala koeficiento: binominális együtttható

► kunvarianca koeficiento: kovariancia-együtttható <statisztika>

2) *mat* tag <mátrix>

3) *fiz* szorzó, tényező, koeficiens

► koeficiento de amplifo: *vill* erősítési tényező

► koeficiento de atenuo: *vill* csillapítási tényező

► koeficiento de disperso: *vill* szórási tényező

► koeficiento de fazo: *vill* fázistényező

► koeficiento de kuba dilato: köbös hőtágulási együtttható

► koeficiento de linia dilato: lineáris hőtágulási együtttható

► koeficiento de propago: *vill* terjedési állandó

► koeficiento de termointerŝanĝo: hőátadási tényező

► koeficiento de viskozeco: viszkozitási tényező

► temperatura koeficiento: hőmérsékleti együtttható

| **koendu/o** *áll* kúszósül, coendu <Coendu>

| **kof** kuf <héber 'k' betű>

| **kofe/o** *növ* kávécsérje, kávéfa <Coffea>

► arabia kofeo: arab kávécsérje <C. arabica>

► fortika kofeo: robuszta kávécsérje <C. canephora>

► liberia kofeo: libériai v. erdei kávécsérje <C. liberica>

kofeino: *kém* koffein *szin* kafeino

| **kofer/o** *bibl* ciprusfürt vö. lavsonio

| **koferdam/o** *víz ép* jászolgát

| **kofr/o** koffer, utazóláda

kofrujo: *jm* csomagtartó <autó>

kofrovorto: *nyt* szóösszevonás

| **kog/o** *hajó* kogge

| **kogn/i** *tr fil* megismer

kogna: *fil* kognitív, megismerő, megismerési

kogno: *fil* megismerés

kognado: *fil* megismerési folyamat

| **kognat/o** *jog* anyaaági rokon, cognatus, anyaaági leszármazott

kognateco: *jog* anyaaági rokonság, cognatio

| **Kohelet** *bibl* Prédikátor könyve <Préd> *szin* Predikanto

| **kohen/o** *vall* kohén

| **koher/i** **1)** *ntr fiz* összetart, *ige* koherens

2) *ntr fil ir* összefügg, összetartozik, koherens

kohera: **1)** *fiz* koherens, összefüggő

► kohera lumo: koherens fény

► koheraj ondoj: koherens hullámok

► kohera radiado: koherens sugárzás

2) koherens, összefüggő, értelmes, következetes

► kohera teorio: koherens elmélet

► kohera tuto: összefüggő egész

kohero, kohereco: **1)** *fiz* koherencia, konzisztencia

2) koherencia, összeilleszkedés, összefüggés

koheremo: **1)** *fiz* kohézió

2) kohéziós erő, összetartó erő

koherilo: *fiz vill* kohérer

malkohera, nekohera, senkohera: összefüggéstelen, széttartó, inkoherens

nekoheraĵo: összefüggéstelen v. inkoherens dolog, zagyvaság

nekohereco, senkohereco: összefüggéstelenség, inkoherencia

| **Kohinur/o** *ásv* Kohinoor <nagy gyémánt>

| **kohob/i** *tr kém* többször újradesztillál, többszörösen lepárol

| **kohort/o** **1)** *tört kat* cohors <légió tizede>

► kontraŭ tuta kohorto eĉ Herkulo estas malforta^Z: *közm* sok lúd disznót győz

2) áll raj, cohors

►kohorto troviĝas inter ordo kaj klaso: a raj a rend és az osztály között helyezkedik el

| **Koĥ/o** *orv* <Robert> Koch

►Koĥ-bacilo: Koch-bacillus *szin* tuberkuloza mikobakterio

| **koincid/i 1** *ntr* egybeesik, egybevág, egyezik

►via vizito koincidas kun la festo: látogatásod egybeesik az ünneppel

►mia opinio ne tute koincidas kun la via: véleményem nem teljesen egyezik az önével

2) *ntr mat* egybevág, egybeesik, *ige* egyenlő

koincida: **1** egybeeső, megegyező

2) *mat* egybeeső

koincidigbla: **1** összeegyeztethető

2) *mat* egybevágó

koincido: egybeesés, egybevágás

►hazarda koincido: véletlen egybeesés

►stranga koincido: furcsa egybeesés

| **koit/i** *ntr* közösül vkivel <kun>

koito: közösülés, coitus

►interrompita koito: megszakított közösülés

►kontraŭnatura koito: természetellenes közösülés

l.m. anuskoito

| **koj/o** *anat* vastagbél, colon *szin* dika intesto

►ascenda kojlo: felszálló vastagbél, felszálló remese, colon ascendens

►descenda kojlo: leszálló vastagbél, leszálló remese, colon descendens

►sigmolda kojlo: szigmabél, szigmahajlat, colon sigmoideum

►transversa kojlo: harántvastagbél, harántremese, colon transversum

kojlito: *orv* vastagbélgyulladás, colitis

megalokojlo: *orv* kitágult vastagbél, megacolon

mesokojlo: *anat* vastagbélfodor, remesefodor, vastagbél hashártyai kettőzete, mesocolon

kojlektomio: *orv* vastagbélkimetszés, colectomia

kojlostomio: *orv* vastagbélispoly készítése, colostomia

kojlobacilo: *bakt orv* colonbacillus, bacillus coli, Escherichia coli

l.m. enterokojlito

| **kojn/o 1** *tech* ék <hasítás>

►oni elbatas kojnon per kojno^Z: közm kutyaharapást szőrével, szeget szeggel

►fendi ŝtipon per fera kojno: tuskót hasít vasékkal

2) *tech* ék <rögzítés>

►stabiligu la tablon per ligna kojno: rögzítsd az asztalt faékkal

kojni: *tr tech* kiékel, ékkel rögzít *szin* kojnfiksi

►kojni radon: kereket kiékel

kojnumi: *tr tech* blokkol

►kojnumi motoron: motort leblokkol

►kojnumi pulion: csigát leblokkol

diskojni: *tr* <ékkal> szétfeszít

kojnodento: *anat* szemfog, kutya fog, dens caninus *szin* kanino

kojnfiksi: *tr tech* kiékel *szin* kojni

kojnoforma: ék alakú

kojnoskribo: *nyt* ékírás

kojnlitero: *nyt* ékírásos betű

kojnrimento: *tech* ékszíj

l.m. agordkojno, pugnokojno

| **kojne/o 1** *nyt* koiné <a hellenisztikus kor görög köznyelve>

2) *átv nyt* közvetítő nyelv

| **kojon/o** *biz* tök, tojás, mogoró <here> vö. testiko

kojonujo: *biz* tökzacskó

| **kojot/o** *áll* prérifarkas <Canis latrans> *szin* pririlupo

| **kojp/o** *áll* hódpatkány, nutria <Myocastor coypus> *szin* miokastoro

| **kok/o¹ 1** *áll* <bankiva> tyúk <Gallus gallus>

►akvokoko: *l.* galinolo

►hindia koko: indiai tyúk, pulyka *szin* meleagro

►kokoformaj: tyúkalakúak <Galliformes>

►marĉokoko: *l.* galinolo

►stepkoko: *l.* sirapto, pteroklo

►sultankoko: *l.* porfirio

2) *áll* kakas *szin* virkoko

►gaŭla koko: gall kakas

►koka krio: kakaskukorékolás, kakasszó

►koko kokerikas: a kakas kukorékol

►ruĝa koko: *átv* vörös kakas <tűz>

►trompita koko: *átv* felszarvazott férj

kokaĵo: *gaszt* tyúkhús, tyúkétel

kokeĵo, kokineĵo: tyúktól, tyúkketrec

koketo: *áll* kis kakas

kokido: *áll* csibe, kiscsirke

►freŝnaskita kokido: *agr áll* naposcsibe

kokidaĵo: *gaszt* csirkeétel

kokidaro: fészekalja csibe

kokinaĵo: *gaszt* tyúkhús, tyúkétel

kokino: *áll* tyúk

►kiam la kokinoj ricevos dentojn: majd ha fagy, sohanapján, majd tyúkatkoláskor

►kokino piedgratas: tyúk kapirgál

►ne volas kokin' al festeno, sed oni ĝin trenas perforte^Z: közm a kecske sem menne a vásárra, de ütik a hátulját

kokisto: harcikakas-tenyésztő

ekskoko: *áll* kappan

virkoko: *áll* kakas

kokaĵtortiljo: *gaszt* csirkés tortilla

kokbatalo: kakasviadal

kokinbredeĵo: *agr* tyúkfarm, baromfi-tenyésztelep

kokinbredisto: *agr* baromfitenyésztő

kokincerba: tyúkeszű

kokinfemuro: *gaszt* csirkecomb

kokinsupo: *gaszt* tyúkhúsleves

kokbirdoj: *l.* galinoj

kokokrii: *l.* kokeriki

l.m. batalkoko, ventokoko

| **kok/o¹** *bakt* Coccus <gömb alakú baktérium>

enterokoko: *bakt* Enterococcus

mikrokoko: *bakt* Micrococcus

| **koka/o** kokacserje <Erythroxylum coca>

kokaino: *kém* kokain, cocainum

kokainismo: *orv* idült kokainmérgezés, kokainizmus, cocainismus

kokainizi: *tr orv* kokainnal érzéstelenít

kokainomanio: *orv pszi* kokainmánia, kokainizmus

| **kokakola/o** *gaszt* Coca-Cola

| **kokard/o 1** kokárda

2) *tex* szalagsokor

| **kokeidi/oj** *áll* sejtélősködő gyöngyállatocskák, mag alakú spóráállatkák <Coccidia>

kokeidiozo: *áll orv* coccidiosis

| **kokeig/o** *anat* farkcsont, farokcsont, coccyx

| **kokcinel/o** *áll* katicabogár, böde <Coccinella> *szin* dibesteto, maribesto, mariskarabo
 ▶dekkvarguta kokcinelo: tizennégyfoltos füsskata <Halyzia quatourdecimguttata>
 ▶deksehguta kokcinelo: tizenhatcseppes füsskata <Halyzia sedecimguttata>
 ▶dudekkvar-punkta subkokcinelo: lucernaböde, huszonnégy pontos bundás katicabogár, huszonnégy pontos lucernaböde <Subcoccinella vigintiquattuorpunctata>
 ▶dupunkta kokcinelo: kétpettyes katicabogár <Adalia bipunctata>
 ▶okulmakula kokcinelo: *l.* anatiso
 ▶seppunkta kokcinelo: hétpettyes katicabogár <Coccinella septempunctata>
 | **kokerik/o** kakaskukorékolás
 kokeriki: *ntr* kukorékol *szin* kokokrii
 | **koket/a** kacér, kokett, tetszeni vágyó
 ▶koketa okulumado: kacér kacsintás
 koketi: *ntr* kacérkodik, tetszeleg, kokettál
 ▶la çambristino koketis kun sia sinjoro: a szobalány kacérkodott az urával
 koketeco: kacérság, tetszeni vágyás
 koketulino: kacér nő, kokett
 | **kokil/o** *koh* kokilla, fém öntőforma *szin* fandokonko
 | **kokl/o** *növ* gömbbogyócsérje <Cocculus>
 | **kokle/o** *anat* fülsiga, hallócsiga, csigajárat, cochlea *szin* heliko 2
 ▶koklea ekzameno: *orv* hallásvizsgálat
 | **kokleari/o** *növ* kanálfű, kanáltorma, kalánfű <Cochlearia> *szin* kulereto
 ▶oficina kokleario, skorbutkokleario: orvosi kanálfű, skorbutfű <C. officinalis>
 | **kokluŝ/o** *orv* számarköhögés, számarhurut, pertussis
 | **kokolit/o** **1)** *növ* Coccolithus <moszatféle>
2) kokkolit, coccolit, mészlemez, kovalemez
 ▶kokolituloj: Coccolithophorida
 | **kokolob/o** *növ* szőlőszőcska <Coccoloba>
 ▶uva kokolobo: tengeriszőlő <C. uvifera>
 | **kokon/o** *áll* gubó, kokon
 ▶kokono de silikoraŭpo: selyemhernyó gubója
 kokonejo: selyemhernyó-tenyészet
 | **kokos/o** **1)** *növ* kókuszpálma <Cocos>
2) *l.* kokosnukso
3) kókuszbel
 ▶raspita kokoso: *gaszt* reszelt kókusz
 kokosa: *növ* kókusz-
 ▶kokosa lakto: *gaszt* kókusztej *szin* kokossuko
 ▶kokosa raspajo: *gaszt* kókuszreszelék *szin* kokoseroj
 kokosujo, kokosarbo: *l.* kokoso 1
 kokosbutero: *gaszt* kókuszvaj
 kokoseroj: *gaszt* kókuszreszelék *szin* kokosa raspajo
 Kokosinsuloj: *geo* Kókusz-szigetek
 kokosnukso: kókuszdió
 kokospalmo: *l.* kokoso 1
 kokossuko: *gaszt* kókusztej *szin* kokosa lakto
 | **kokotraŭst/o** *áll* meggyvágó, meggyagtörő, kosorrú veréb, vasorrú pinta <Coccothraustes>
 | **kokr/i** *tr* megcsal, felszarvaz
 kokrito: megcsalt v. felszarvazott férfi *szin* kornulo
 kokriteco: megcsaltság, felszarvazottság
 | **koks/o** *anat* csípő
 koksito: *orv* csípőízület gyulladása, coxitis

koksalgio: *orv* csípőtáji fájdalom, coxalgia
 koksomezuro: *tex* csípőméret *szin* pugmezuro
 koksopatio: *orv* csípőbántalom, coxopathia
 koksosto: *anat* csípőcsont, os ilium *szin* ilio
 kokstamburo: *kat* zene kisdob, katonadob
 | **koktel/o** *gaszt* koktél
 koktelejo: *gaszt* koktélbár
 koktelisto: *gaszt* bármixer
 koktelglaso: *gaszt* koktélpohár
 koktelmiksilo: *gaszt* keverőpalack, séker, shaker
 | **kol/o** **1)** *anat* nyak
 ▶eltordi al ĝi la kolon: kitekeri a nyakát
 ▶ĵeti sin sur lian kolon: a nyakába ugrik
 ▶kapti je la kolo²: nyakon csíp
 ▶li rompis al si la kolon: nyakát törte
 ▶meti sian kolon sub la jugon: iga alá hajtja a fejét
 ▶mizero piedojn sanigas, kolon elastigas²: *közm* nagy mester a nyomorúság
 ▶riski sian kolon: a fejét kockáztatja
 ▶utera kolo: méhnyak *szin* utera cerviko
2) nyak <tárgy része>
 ▶kolo de botelo: palack nyaka
 ▶kolo de dento: fognyak
 ▶kolo de femurosto: combnyak
 ▶kolo de retorto: retorta nyaka
3) *növ* gyökérnyak
 kolumo: *tex* gallér
 ▶marista kolumo: matrőzgallér
 ĉirkaŭkolo: **1)** nyaklánc *szin* kolĉeno, koliero
2) nyakörv *szin* kolrimeno, kolringo
3) nyakló <ló>
 ĝiskole: nyakig
 ▶ĝiskole armita: állig felfegyverzett
 ▶ĝiskole kompromitita: teljesen kompromittálódott
 postkolo: *áll* mar
 blankkolomulo: *fn* átv fehérgalléros <értelmiségi>
 kolbrido: kötőfék *szin* duonbrido
 kolĉeno: **1)** nyaklánc <ékszer> *szin* koliero, ĉirkaŭkolo 1
2) nyaklánc <örv, rablánc>
 kolharoj, kolhararo: *áll* sörény
 koljungo: vállhám, hámiga
 koljuvelo: nyakék
 kolmezuro: *tex* nyakbőség
 kolpelto: prémgallér
 kolrimeno: nyakörv *szin* ĉirkaŭkolo 2, kolringo
 kolringo: nyakörv *szin* ĉirkaŭkolo 2, kolrimeno
 kolrompa: nyaktörő
 ▶kolrompa atrakcio: nyaktörő mutatvány
 kolŝirmilo: **1)** talárnyakkendő
2) *kat* fémgallér
 koltordiĝo: *orv* ferde nyak, torticollis *szin* tortikolo
 koltordulo: *l.* jingo
 koltruo: *tex* nyakkivágás
 koltuko: sál
l.m. botelkolo, markolo, terkolo
 | **Kol/a** *geo* Kola
 ▶Kola Duoninsulo: *geo* Kola-félsziget
 | **kola/o** **1)** *növ* kólafa <Cola>
2) *gaszt* kóla <ital>
 kolanukso: *növ* kóladió

| **kolagen/o** *biol kém* kollagén
 | **kolaĝ/o** *műv* kollázs
 | **kolaps/o** **1)** *orv* ájulás, összeesés, hirtelen gyengeség, kollapszus, collapsus
 ▶cirkulada kolapso: ájulás keringési elégtelenség következtében
2) *orv* összeesés, kollapszus, collapsus <szerv>
 ▶cerba kolapso: agyi kollapszus
 ▶kolapso de la pulmoj: a tüdő összeesése
3) *csill* összeomlás, kollapszus
 ▶gravita kolapso: gravitációs kollapszus
 ▶kolapso de astro: csillag összeomlása
4) *átv* összeomlás
 ▶ekonomia kolapso: *gazd* gazdasági összeomlás
 ▶kolapso de sistemo: rendszerösszeomlás
 ▶la kolapso de la entrepreno: a vállalat összeomlása
 ▶relanĉi la programon post kolapso: *inf* összeomlás után újraindítja a programot
 kolapsi: **1)** *ntr orv* összeesik, elájul, kollabál
2) *ntr orv* összeesik <szerv>
3) *ntr csill* összeomlik
4) *ntr átv* összeomlik, becsődöl
 ▶la revuo kolapsis: becsődölt az újság
 ▶la trafiko kolapsis: bedugult a forgalom
 kolapsoterapio: *orv* mesterséges légmell
 | **kolargol/o** *kém gysz* kolloid ezüst
 | **kolatitud/o** *csill* kiegészítő szélesség
 | **kolazion/i** *tr ritk* uzsonnázik
 kolazio: *ritk* uzsonna *szin* intermanĝeto
 | **kolb/o** *kat* puskatus, puskaagy, pisztolyagy *szin* pafilkapo
 | **kolbas/o** **1)** *gaszt* kolbász
 ▶fumaĵita kolbaso: füstölt kolbász
 ▶frankfurta kolbaso: debreceni kolbász, frankfurti kolbász
 ▶kampara kolbaso: parasztkolbász
 ▶mi aĉetis paron da kolbasoj: egy pár kolbászt vettem
 ▶seka kolbaso: szárazkolbász, szalámi *szin* salamo
2) *tech* gyűjtőzsinór
 kolbasaĵo: *gaszt* kolbásztöltelék, kolbázhús *szin* kolbasviando
 kolbasisto: kolbázkészítő
 kolbasbulko: *gaszt* hot-dog *szin* hodoĝo
 kolbaskuseno: hengerpárna
 kolbasviando: *gaszt* kolbásztöltelék, kolbázhús *szin* kolbasaĵo
l.m. blankkolbaso, cerbajkolbaso, markolbaso, tripkolbaso, sandviĉkolbaso, sangokolbaso
 | **Kolĉestr/o** *geo* Colchester
 | **Kolĉid/o** *l.* Kolhido
 | **kolĉik/o** *növ* kikerics <Colchicum>
 ▶Alpa kolĉiko: alpesi kikerics <C. alpinum>
 ▶aŭtuna kolĉiko: őszi kikerics, őszi ke <C. autumnale>
 kolĉikino: *kém gysz* kolchicin
 | **koldkrem/o** *arckrém*, arcápoló krém, cold cream
 | **kole/o**¹ *kém anat* epe, kól-
 ▶koleata acido: *kém* kólsav
 koleangiito: *orv* epeútgyulladás, choleangitis
 kolecisto: *anat* epehólyag, cholecysta *szin* galveziko
 kolecistito: *orv* epehólyag-gyulladás, cholecystitis
 koleemio: *orv* epevérűség, cholaemia
 kolekalciferolo: *biol kém* kolekalciferol
 kolesterolo: *biol kém* koleszterin
 kolesterolemio: *orv* koleszterinvérűség
 ▶nivelo de kolesterolemio: koleszterinszint

| **kole/o**¹ *ex l.* plektranto
 | **koleagoga/a** *orv* epehajtó
 koleagogaĵo: *gysz* epehajtó szer, chologogum
 | **koledok/o** *anat* közös epevezeték, ductus choledochus
 | **koleg/o** **1)** kolléga, munkatárs
 ▶laboreja kolego: munkahelyi kolléga
 ▶sportkluba kolego: sportegyesületi kolléga
 ▶universitata kolego: egyetemi kolléga
2) *ex* társ, pajtás
 ▶kiaj kolegoj, tiaj kutimoj²: *közm* rossznak rossz a pajtása
 ▶ne estas piediranto kolego al rajdanto²: *közm* gyalogos utasnak nem társa a lovas
 kolegaro: **1)** kollégák
 ▶la laboreja kolegaro: a munkahelyi kollégák
2) társak, társaság, közösség, testület
 ▶medicina kolegaro: orvosi testület
 ▶nia diligenta kolegaro: *eo* szorgos közösségünk
 ▶sciencista kolegaro: tudós társaság
 kolegeco: kollégaság, kolegialitás
 | **kolegi/o** **1)** *vall* kollégium, testület
 ▶kolegio de kardinaloj: bíborosi kollégium, bíborosi testület
 ▶kolegio de pontifikoj: főpapi testület
 ▶Sankta Kolegio: *kr* Szent Kollégium <bíborosi testület>
2) *isk ne* kollégium, liceum, főiskola *l.* studenthejmo, liceo, altlernejo
 | **kolegiat/o** *kr* egyházi alapítvány, apátság
 | **kolekti/i** **1)** *tr* gyűjt, összegyűjt, összeszed, beszéd
 ▶kolekti ĉirkaŭ si: maga köré gyűjt
 ▶kolekti impostojn: adót szed be
 ▶kolekti kuraĝon: bátorságot merít
 ▶kolekti materialon por romano: regényhez anyagot gyűjt
 ▶kolekti membrokoton: tagdíjat szed
 ▶kolekti monon: pénzt gyűjt
 ▶kolekti mortintajn branĉojn: rőzsét gyűjt
 ▶kolekti opiniojn: véleményeket gyűjt
 ▶kolekti panerojn: összegyűjti a kenyérmorzsát
 ▶kolekti pluvakvon: esővizet gyűjt
 ▶kolekti riĉecon: vagyont gyűjt
 ▶kolekti siajn fortojn: erőt gyűjt
 ▶kolekti spertojn: tapasztalatokat gyűjt
 ▶kolekti trupojn: csapatokat gyűjt
2) *tr* gyűjt <hobbi>
 ▶kolekti monerojn: érmét gyűjt
 ▶kolekti poŝtkartojn: képeslapot gyűjt
 ▶kolekti poŝtmarkojn: bélyeget gyűjt
3) *tr agr* begyűjt, szed, szüretel
 ▶kolekti frambojn: málnát szed
 ▶kolekti grenon: gabonát begyűjt
 ▶kolekti vinberojn: szőlőt szüretel
 kolekto: **1)** gyűjtés, begyűjtés, szedés
 ▶kolekto de fojno: szénabegyűjtés
 ▶kolekto de informoj: információgyűjtés
2) gyülekezet, csoport, csoportosulás
 ▶kolekto de esperantistoj: eszperantista csoportok
 ▶kolekto el dek homoj: tíz emberből álló gyülekezet
3) gyűjtemény, kollekció
 ▶Kolekto Aprobata: *eo* Jóváhagyott Gyűjtemény <Zamenhof jóváhagyásával az Hachette által kiadott könyvek>
 ▶kolekto de antikvaj moneroj: régipénzgyűjtemény
 ▶kolekto de papilioj: lepkegyűjtemény

kolekta: **1)** gyűjtés-, gyűjtő, begyűjtő

►kolekta pasio: gyűjtőszenvédelem

2) kollektív *szin* kolektiva

kolektado: gyűjtés, begyűjtés, szedés

kolektadi: *tr* szedget, gyűjtöget

kolektanto: **1)** gyűjtő

►kolektanto de pentraĵoj: festménygyűjtő

2) *agr* begyűjtő, szüretelő, szedő

►kolektanto de pomoj: almaszedő

kolektiĝi: **1)** *ntr* gyülekezik, összegyűlik <emberek>

►ni kolektiĝos ĉe la busoj: a buszoknál gyülekezünk

2) *ntr* gyűlik, összegyűlik <egyebek>

►kolektiĝas al li akvo en la buŝo: összefut a nyál a szájában

►kolektiĝis sufiĉa mono: elegendő pénz gyűlt össze

kolektiĝo: **1)** gyülekezés, gyülekezet, gyűlés

►la kolektiĝo de la deputitoj: a küldöttek gyülekezése v. gyülekezete

2) összegyűlés, gyűjtemény

►kolektiĝo de donacoj: ajándékok gyűlése

kolektilo: **1)** kém gyűjtőedény, szedőedény

2) *tech* gyűjtőlencse

3) *vill* áramszedő

4) *vill* kollektor

5) gyűjtőmappa

kolektisto: begyűjtő, beszedő

►kolektisto de impostoj: adószedő

►kolektisto de metalaĵoj: fémgyűjtő

kolektujo: **1)** gyűjtőedény, szedőedény

►pluvakva kolektujo: esővízgyűjtő tartály

2) pénzpersely, gyűjtőpersely

alkolektiĝi: *ntr* csatlakozik

►ankaŭ tiu tuta generacio alkolektiĝis al siaj patroj: *bibl* az az egész nemzedék is atyái mellé került

►pluaj trupoj alkolektiĝis al la armeo: további csapatok csatlakoztak a sereghöz

enkolekti: *tr* begyűjt, betakarít

►enkolekti ĉiujn disponeblajn informojn: begyűjt minden

rendelkezésre álló információt

►enkolekti la rikoltaĵon: betakarítja a termést

forkolekti: *tr* összeszed és magával visz

postkolekto: böngészés, tallózás *szin* postrikolto

rekolekti: *tr* újra összegyűjt

►rekolekti siajn fortojn: újra összeszedi minden erejét

kolektoringo: *vill* kommutátorgyűrű

l.m. artajkolekto, bildkolekto, herbokolekto, insektokolekto,

jarkolekto, mineralkolekto, modkolekto, monerkolekto, monkolekto,

nubokolektanto, papilikolekto, sunkolektilo

| **kolektiv/a** **1)** kollektív, közös

►kolektiva laboro: közös munka

►kolektiva sekureco: kollektív biztonság, közös biztonság

2) közösségi, együttes

►kolektiva kontrakto: *jog* kollektív szerződés

►kolektiva kulpeco: *jog* kollektív bűnösség

►kolektiva spirito: közösségi szellem

3) *nyt* köz-, csoportos, gyűjtő- *l.* kolektiva nomo, numeralo, pronomo, substantivo

kolektivo: **1)** kollektíva, közösség

2) *nyt* általánosító névmás

kolektivigi: *tr* *gazd pol* kollektivizál, közösségi tulajdonba vesz

kolektivigo: *gazd pol* kollektivizálás, közösségi tulajdonba vétel

kolektivismo: *pol* kollektivizmus, kollektív tulajdonon alapuló rendszer

kolektivisto: *pol* kollektivista

kolektivnoma: *gazd* közkereseti

l.m. laborkolektivo

| **kolelitiaz/o** *orv* epekőbetegség, cholelithiasis

| **kolektor/o** *l.* kolektilo **4**

| **kolembol/oj** *áll* ugróvillások, ugróvillás rovarok, farkonugrók <Collembola>

| **kolemi/o** *l.* kolemio

| **kolend/i** *ntr kr* betlehemez, csobánozt, kolindál

kolendado: *kr* betlehemezés, csobánozás

| **kolenkim/o** *növ* kollenhima

| **koleopter/oj** *áll* bogarak, fedelesszárnyúak <rend> <Coleoptera>

| **koleoptil/o** *növ* rügyhüvely, csírahüvely, coleoptile, coleoptilon *szin* ĝermingo

| **koleoriz/o** *növ* gyökérhüvely, coleorrhiza *szin* radikingo

| **koler/i** *x* haragszik

►ĉu vi koleras min?: haragszol rám?

►forte koleris la Eternulo kontraŭ viaj patroj: *bibl* igen megharagudott az Úr a ti atyáitokra

►kiu koleras, tiu ne prosperas^Z: *közm* a harag nem jó tanácsadó

►mi koleras ne pri, sed por li: nem rá, hanem érte haragszom

kolera: dühös, haragvó, haragos

►kolera kiel cento da diabloj: olyan dühös, mint akibe száz ördög búj

►kolera kiel hundo rabia: dühös, mint a veszett kutya

►li estas hodiaŭ en kolera humoro: ma dühös kedvében van

►mi ne estas kolera kontraŭ vi: nem haragszom rád

kolero: harag, méreg

►doni eliron al sia kolero: utat enged a haragjának

►fajreroj de kolero ŝprucis el liaj okuloj: szikrázott a szeme a haragtól

►kolero montras malsaĝulon^Z: okos enged, számár szenved

►kolero pravecon ne donas^Z: *közm* aki haragszik, annak nincs igazs

►lia kolero vaporigis: elpárolgott a haragja

►li kaptigis de kolero: elfogta az indulat

►post kolero venas favoro^Z: *közm* ború után felderül még

►trafis min justa kolero: jogos harag fogott el

kolerego: düh

kolereti: *ntr* bosszankodik

kolerigi: *tr* megharagít, felbosszant

kolerigita: ingerült, felbőszült

koleremo: lobbanékonyosság, indulatos természet

kolereti: *x* duzzog, neheztel

ekkolerema: könnyen felfortyanó, szangvinikus

ekkoleri: *x* megharagszik, felfortyan

ekkolero: indulat, felfortyanás

interkolerigi: *ntr* összevesznek egymással

postkolero: neheztelés

senkolerigi: *tr* kiengesztel

senkolerigi: *ntr* kiengesztelődik

koleratako: dühroham

kolerkrii: *ntr* ordítóz, szitkozódik

l.m. daŭrkolera

| **kolera/o** *l.* ĥolero

| **kolerik/a** *pszi* kolerikus, lobbanékony, ingerlékeny

kolerikulo: *pszi* kolerikus ember

| **kolesterin/o** *l.* kolesterolo

| **Kolĥid/o** *tört geo* Kolchisz

| **kolĥoz/o** *agr tört* kolhoz vö. sovĥozo

kolĥozano: *agr tört* kolhoztag

| **koli/o** *áll* skót juhászkutya *szin* skota ŝafhundo

| **kolibacil/o** l. kojlobacilo

| **kolibi/o** *növ* fülőkegomba <Collybia>

| **kolibr/o** *áll* kolibri <Trochilus> *szin* muŝbirdo

| **kolier/o** nyaklánc *szin* kolĉeno l, ĉirkaŭkolo l

| **kolik/o** *orv* hascsikarás, hasi görcs, colica

►apendica koliko: feregnyűlvány-gyulladás okozta görcsös fájdalom, colica appendicularis

►hepata koliko: epekő okozta hasi görcs, colica hepatica

►intesta koliko: bélgörcs, colica intestinalis

►rena koliko: vesekő v. vesegyulladás okozta görcs, colica nephritica

| **kolimat/i** *tr fiz* <fényt> párhuzamosít, kollimál

kolimatilo: **1)** *fiz* kollimátor, fénypárhuzamosító lencse

2) *kat* kollimátor, célzókészülék

| **kolimb/o** *ex* bűvármadár l. gavio

| **kolin/o** *kém* kolin

►acetilkolino: acetilkolin

kolinesterazo: *biol kém* kolinészteráz

| **koliri/o** *gysz* szemcsepp, szemvíz, collyrium *szin* okulakvo

| **kolit/o** l. kojlitó

| **kolizi/i** **1)** *ntr* ütközik, összeütközik

►kamiono koliziis kun personaŭto: kamion ütközött személykocsival

►varotrajno koliziis kun pasaĝertrajno: tehervonat ütközött személyvonattal

2) *ntr átv* ütközik vmivel <kun>

►la honorsento koliziis en li kun la profitemo: a becsületérzés ütközött benne a profitésséggel

►via leĝpropono kolizias kun la konstitucio: a törvényjavaslat az alkotmányba ütközik

kolizio: **1)** ütközés

►kolizio de ŝarĝaŭto kun tramo: teherautó ütközése villamossal

►malelasta kolizio: *fiz* rugalmatlan ütközés

2) *átv* ütközés, összeütközés

►kolizio de interesoj: érdekek ütközése

►veni en kolizion: összeütközésbe kerül

koliziaŭto: dodzsem

kolizifuĝinto: *közl jog* cserbenhagyó gázoló

kolizimato: *hajó* ütközőszőnyeg

| **Kolkat/o** *geo* Kalkutta

| **kolkotar/o** *kém* vörösvasoxid, kolkotar, caput mortuum

| **kolob/o** *áll* kacsakezű majom, kolobusz <Colobus>

| **kolobom/o** *orv* szemhasadék, coloboma

| **kolocint/o** l. kolokinto

| **kolodi/o** *kém* kollódium, gyapotmáz

| **kolofon/o**¹ *kém zene* vonógyanta, hegedűgyanta *szin* rezinaĵo

kolofoni: *tr zene* <vonót> gyantáz

| **kolofon/o**¹ *knyv* kolofon, impresszum, záró cím

| **koloid/o** *fn kém fiz* kolloid

koloida: *mn kém fiz* kolloid, kolloidális

►koloida elektrolito: kolloid elektrolit

►koloida kemio: kolloidkémia, kolloidika

koloidero: kolloid részecske

koloidpeksio: *orv* colloidopexia

| **kolokaci/o** *nyt* kollokáció

| **kolokazi/o** *növ* kolokázia <Colocasia>

►manĝebla kolokazio: táró, taró, Karib-káposzta <C. esculenta>

| **kolokint/o** *növ* takarmánydinnye, sártök, keserű sártök <Citrullus colocynthis>

| **kolokv/o** tudományos tanácskozás, szimpózium, szakmai konferencia

| **Koloman/o** Kálmán

| **kolomb/o** **1)** *áll* galamb <Columba>

►arbokolombo, trukolombo: l. enado

►domkolombo: házigalamb <C. domestica>

►kurierkolombo, leterkolombo: postagalamb

►ringokolombo: l. palumbo

►rokkolombo: l. livio

►trukolombo: kék galamb <C. oenas>

kolombedoj: *áll* galambfélék <Columbidae>

kolomboformaj: *áll* galambalakúak <Columbiformes>

►kolombo de la paco: békegalamb

►la kolombo kveras, rukulas: a galamb turbékol, búg

kolombejo: galambház

kolombeto: **1)** *áll* kis galamb

►rostita kolombeto ne flugas al la buŝeto²: a sült galamb nem repül az ember szájába

2) *átv* galambocskám <kedveskedő megszólítás>

kolombino: **1)** *áll* nőtény galamb, tojó

2) *átv* galambom <nő kedveskedő megszólítása>

kolombumi: **1)** *ntr áll* turbékol *szin* kveri

2) *ntr átv* turbékol

►geamantoj kolombumas: szerelmesek turbékolnak

virkolombo: *áll* hím galamb

kolombobredisto: *agr* galambász, galambtenyésztő, galambász

kolombokolora: galambszürke

l.m. packolombo

| **Kolomb/o** *geo* Colombo

►Kolombo estas la ĉefurbo de Srilanko: Colombo Srí Lanka fővárosa

| **Kolombi/o** *geo pol* Kolumbia <CO>

kolombiano: *fn* kolumbiai

| **Kolombin/o** *ir* Colombina <ügyes, ravasz, kacér szobalány>

| **kolon/o** **1)** *ép* oszlop

►dorika, ionika, korintika kolono: dór, jón, korinthoszi oszlop

►kompozita kolono: kompozit oszlop

►toskana kolono: toszkán oszlop

2) oszlop <nem építészeti>

►trajana kolono: Traianus oszlopa

►herkulaj kolonoj: Hercules oszlopai

►malhonora kolono: pellengér *szin* pilorio

►vertebra kolono: *anat* gerincoszlop, columna vertebralis *szin*

vertebra kolumno, spino

3) oszlop <oszlopszerű képződmény>

►akva kolono: vízoszlop

►fuma kolono: füstoszlop

►hidrarga kolono: *fiz* higanyoszlop

►nuba kolono: felhőoszlop

4) *kat* hadoszlop

►la kvina kolono: *átv* az ötödik hadoszlop

5) *knyv* hasáb <könyvben, újságban> *szin* kolumno

6) oszlop, halom *szin* stako

7) *átv* oszlop <fő támogató v. támasz>

►kolono de la Esperanto-movado: az eszperantó mozgalom oszlopa

►la kolono kaj bazo de la vero: *bibl* az igazság oszlopa és erős alapja

►la kvin kolonoj de islamo: az iszlám öt oszlopa

►la sep kolonoj de la saĝo: a bölcsesség hét oszlopa

8) colón <pénznem>

kolonaro: *ép* oszlopsor

►kolonaro de helena templo: görög templom oszlopsora
kolonego: *ép* pillér *szin* piliero
kolonejo: *ép* oszlopcsarnok *szin* kolonhalo
koloneto: *ép* oszlopocska, vékony oszlop
►portalo kun kolonetoj: oszlopos portál
interkolono: *ép* oszlopköz
surkolonaĵo: *ép* párkányzat *szin* entablemento
kolonamaso: rakás, halom
kolonhalo: *ép* oszlopcsarnok *szin* kolonejo
l.m. aerkolono, afiŝkolono, distilkolono, fumkolono, grafitkoloneto,
pontkolono, marŝkolono, memorkolono, pestokolono, punkolono,
vojkoloneto

| **kolonel/o** *kat* ezredes

subkolonelo: *kat* alezredes

| **koloni/o 1)** *tört* kolónia, külországi település

►helena kolonio: görög kolónia

►romia kolonio de veteranoj: római veteránkolónia

2) gyarmat, kolónia

►la kolonioj de la brita krono: a brit korona gyarmatai

►Siberio estis la unua rusa kolonio: Szibéria volt az első orosz gyarmat

3) kolónia <külföldön élő azonos nemzetiségűek közössége>

►la hungara kolonio en San-Francisko: a San Francisco-i magyar kolónia

4) telep <azonos foglalkozásúak közössége>

►kolonio de pentristoj en Nagybánya: *műv* a nagybányai művésztelep

►punlabora kolonio: *jog* fegyenctelep, kényszermunkatábor

5) *biol* telep, kolónia

►kolonio de abeloj: méhkolónia

►kolonio de cianobakterioj: ciánbaktérium-telep

►kolonio de mikroboj: mikrobatelep

►larvokolonio: lárvakolónia

kolonia: gyarmati

►koloniaj militoj: gyarmati háborúk

►kolonia ministerio: gyarmati minisztérium

kolonii: *tr* gyarmatosít, kolonizál

koloniado: gyarmatosítás, kolonizálás, kolonizáció

koloniano: 1) gyarmatlakó

2) kolónia tagja

koloniismo: *pol* gyarmatosító rendszer, kolonializmus

koloniisto: gyarmatosító

ekskolonio: volt gyarmat

malkolonii: *tr pol* dekolonizál, gyarmati sorból felszabadít

malkoloniigo: *pol* dekolonizáció, gyarmati felszabadulás

rekolonii: 1) *tr pol* újragyarmatosít, rekolonizál

2) *tr biol* újratelepít, újrakolonizál, rekolonizál

kontraŭkoloniismo: *pol* gyarmatellenes politika, gyarmatosítás-ellenesség, antikolonializmus

koloniaĵbutiko: gyarmatárüzlet

| **Kolonj/o**¹ *geo* Köln

| **Kolonj/o**¹ *geo* Kolonia

►Kolonjo estas la ĉefurbo de la mikronezia insulo Ponapeo: Kolonia a mikronéziai Pohnpei-sziget fővárosa

| **kolor/o 1)** szín

►de kiu koloro ĝi estas?: milyen színű?

►de ruĝa koloro: piros színű

►fona koloro: háttérszín

►haroj de nedifinita koloro: határozatlan színű haj

►komplementaj koloroj: kiegészítő színek, komplementer színek

►kria koloro, tranĉa koloro: rikító szín

►la sep koloroj de la ĉielarko: a szivárvány hét színe

►lia vesto brilis per ĉiuj koloroj de la ĉielarko: ruházata a szivárvány minden színében pompázott

►perdi sian koloron, ŝanĝi sian koloron: színt vált, elsápad

►primara koloro: alapszín

2) *átv* szín

►de sama koloro, de sama valoro²: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz

►montri siajn verajn kolorojn: kimutatja a foga fehérjét

►pentri la projekton per plej belaj koloroj: tökéletesnek festi le a tervezetet

►prezenti la aferon sub falsaj koloroj: hamis színben tünteti fel a dolgot

►vidi ĉion en roza koloro: rózsás színben látja a világot

►vidi la situacion en nigra koloro: fekete színben látja a helyzetet

3) hangszín *szin* sonkoloro

4) színezet, jelleg

►la romantika koloro de la teatraĵo: a darab romantikus színezete

►loka koloro: lokális v. helyi szín, helyi jelleg, couleur locale

►vi donis novan koloron al nia societo: új színt hoztál a társaságunkba

5) *cím* szín

►homoj de diversaj politikaj koloroj: különböző politikai színezetű emberek

►la koloroj de la kavaliro: a lovag színei

►la koloroj de la reĝo: a király színei <címerének színei>

►naciaj koloroj: nemzeti színek

6) *fiz* kvantumszín

►kolora ŝargo: színtöltés

kolora: szín-, színes

►kolora povo, kolora forto: színerő

kolori: *tr* színez

►akompana muziko koloras la dialogon: kísérőzene színesíti a társalgást

►la herbo verde koloras la kampojn: a fű zöldre színezi a mezőket

►la subiranta suno koloras ĉion ore: a lemenő nap mindent aranyra színez

koloraĵo: színes anyag, színes valami

koloraro: színekészlet, paletta *szin* paletro 2

kolorigi: *tr* befest, kiszínez

►li kolorigis verde la keston: zöldre festette a ládát

►ni kolorigu la figurojn: színezzük ki a figurákat

kolorigado: festegetés, színezgetés

kolorigaĵo, kolorilo, kolorigilo: festék, színezőanyag

kolorigisto: festő <*pl.* szobafestő> *szin* farbisto

koloriĝi: *ntr* színesedik, kiszínesedik

►printempe la pejzaĝo koloriĝas: tavasszal a táj kiszínesedik

►ŝia vizaĝo koloriĝis: arca kiszínesedett, eleven arcszínt nyert

koloristo: *műv* kolorista

alikoloriĝi: *ntr* elszíneződik

►pro la fortaj sunradioj la ĉapo alikoloriĝis: az erős napsugarak miatt a sapka elszíneződött

belkolora: tetszetős színű

dukolora: kétszínű

►dukolora presaĵo: kétszínű nyomtatvány

mikskolora: tarka *szin* bunta

multkolora, multakolora: sokszínű, tarka *szin* bunta

►multkolora teksaĵo: tarka szőttés

plenkolora: teljesen színes

plurkolora: többszínű

► plurkolora politika paletro: többszínű politikai paletta

senkolora: szintelen, fakó

► senkolora likvo: szintelen folyadék

senkoloriĝi: *ntr* kifakul, színét veszti

senkoloriĝinta: kifakult, fakó

transkolori: *tr* átszínez, más színt kölcsönöz

► la lumo transkoloris la objektojn: a fény más színt kölcsönzött a tárgyakkal

transkoloriĝi: *ntr* színt vált, átszíneződik

trikolora: háromszínű

► trikolora flago: háromszínű zászló

unukolora: egyszínű

kolorblinda: színvak

kolorblindeco: színvaktság *szin* ahromatopsio

kolorefekto: színhatás

kolorfilmo: *film* színes film

kolorfoto: *foto* színes fotó, színes fénykép

kolorfotado: *foto* színes fényképezés

kolorigkajero: kifestőkönyv

kolorkonserva: *tex* színtartó

kolorkrajono: színes ceruza

kolornuanco: színárnyalat

kolorometro: *fiz kém* színmérő, koloriméter

kolorometrio: *fiz kém* kolorimetria

kolormulto: színkavalkád, sokszínűség

kolorpala: színehagyott, fakó

kolorpresilo, kolorprintilo: *inf* színes nyomtató

kolorreakcio: *kém* színreakció

► kolorreakcio de proteinoj: fehérjék színreakciói

kolorriĉa: színpompás, tarka

kolorŝmiri: *tr* mázolni

kolortelevidilo: színes tévé

l.m. brikkolora, bronzkolora, cinamkolora, fulgokolora, Gram-

kolorigo, grenatkolora, haŭtkoloro, indigkolora, kafkolora,

kaŝtankolora, kolombokolora, kolorefekto, kongokoloraĵo,

kremkolora, krikolora, lankolora, metalkolora, naturkolora,

olivkolora, oranĝkolora, orkolora, paŝtelkoloro, rozkolora,

sablókolora, sonkoloro, siringkolora, ŝamkolora, ŝanĝkolora,

violkolora, vizaĝkoloro, voĉkoloro

| **Kolorad/o** **1)** *geo* Colorado <folyó>

2) *geo pol* Colorado <állam> <US>

Koloradio: *ne l.* Kolorado 2

Kolorado-skarabo: *l.* leptinotarso

| **koloratur/o** *zene* koloratúra, díszítés <ének>

| **kolos/o** **1)** *ép műv* kolosszus <szobor>

► la Koloso de Rodiso: a rodoszi kolosszus

2) *átv* óriás <méreteiben v. teljesítményében>

► muzika koloso: zenei óriás

kolosa: hatalmas nagy, kolosszális

► kolosa entrepreno: hatalmas vállalkozás

► kolosa eraro: kolosszális tévedés

► kolosa urbo: hatalmas nagy város

l.m. arbokoloso, urbokoloso

| **Kolose/o** **1)** *tört geo* Kolossze, Kolossé, Kolosszai, Colossae

► La epistolo de la apostolo Paŭlo al la Koloseanoj: *bibl* Szent Pál apostol levele a kolosszaiakhoz <Kol>

| **Kolose/o** **1)** *ép* Colosseum

| **kolostr/o** előtej, colostrum

| **kolport/i** *tr* *gazd* házal vmivel <n>

► kolporti per libroj: könyvvvel házal

kolportisto: *gazd* házaló, vándorárus, ügynök, dealer

► kolportisto de narkotajoj: kábítószerügynök, diler, dealer

► kolportisto de polvosuĉiloj: porszívóügynök

| **koltan/o** *ásv* koltán

| **koltr/o** *agr* csoroszlya

| **kolubr/o** *áll* sikló <Coluber>

► akva kolubro: vízi sikló <C. natrix>

► arbara kolubro: erdei sikló <C. longissimus>

► kaspia kolubro: haragos sikló <C. jugularis caspius>

► krada kolubro: kockás sikló <Natrix tessellata>

► kupra kolubro: rézsikló <Coronella austriaca>

► kolubredoj: siklófélék <Colubridae>

| **koluet/o** *növ* dudafürt <Colueta> *szin* vezikarbusto

► arbusta kolueto: pukkanó dudafürt <C. arborescens>

| **Kolumb/o** *geo* Kolumbusz <Kristóf>

Kolumbio: *geo pol* Columbia <US>

► Brita Kolumbio: Brit Columbia <CA>

| **kolumbari/o** kolumbárium

| **kolumel/o** **1)** *növ* kolumella, columella <gombáknál>

2) *áll* kolumella, columella <kagylóknál>

3) *áll* kolumella, columella <hallócsontocská>

| **kolumn/o** **1)** hasáb, rovat, rubrika, oszlop

► en la kolumno de elspezoj: a kiadások rovatában

► kolumnoj de ĵurnalo: újság hasábjai

► la dekstra kolumno de tabelo: táblázat jobb oszlopa

2) oszlop <oszlopba rendezett személyek, tárgyak>

► la armeo atakis en kvar kolumnoj: *kat* a sereg négy oszlopban támadott

► la lernantoj aranĝiĝis en kvar kolumnojn: a tanulók négy oszlopba rendeződtek

► la trunkostakoj estis aranĝitaj en tri kolumnoj: a farakások három oszlopba voltak rendezve

► peonoj de la reĝkolumno: *jték* a királyoszlop gyalogjai <sakk>

► vertebra kolumno: gerincoszlop, columna vertebralis

3) *tex* szempálca, szemoszlop

kolumnisto: rovatvezető, kommentátor

► politika kolumnisto: politikai kommentátor

l.m. klaĉkolumno

| **kolur/o** *csill* kolúr <a napéjegyenlőségi és a napfordulói pontokon átmenő két legnagyobb kör>

| **kolutori/o** *gysz* inyedző, collutorium

| **koluzi/o** *jog* összejátszás, lepaktálás, cinkosság, collusio

| **kolz/o** *növ* repce <Brassica napus var. napus> *szin* olenapo

kolzoleo: *gaszt* repceolaj

| **kom/o** **1)** vessző <írásjel>

2) *mat* tizedesvessző *szin* decimala komo, dekuma komo, on-komo

► du komo kvar: 2,4

► tri komo nul kvar kvin: 3,045

subkomo: *knyv* cédille *szin* cedilo, subhoko

l.m. fikskomo, glitkomo, on-komo, punktokomo

| **koma/o** *zene* komma

| **komand/i** **1)** *tr* *kat* vezényel, irányít, parancsnokol

► komandi armeon: hadsereget vezényel

► komandi ŝipon: hajót irányít

► komandi taĉmenton: csapatot vezényel

2) *tr* *kat* vezényel <manőver, hadmozdulat>

► komandi diversajn manovrojn: különböző hadmozdulatokat vezényel

► komandi paradmarŝon: díszlépést vezényel

►li komandis „Malantaŭen!": hátraarcot vezényelt
 ►Napoleono komandis antaŭen kvar batalionojn: Napóleon négy zászlóaljat előre vezényelt
3) tr tech vezérel
 ►elektre komandata ŝlosado de pordoj: ajtók elektromosan vezérelt zárása
4) tr átv vezérel, ural
 ►ĉiam komandu viajn sentojn: mindig uralkodj az érzelmeiden
 ►li ne povis komandi sian pasion: nem tudott úrrá lenni a szenvedélyén
 komando: **1) kat** parancsnoklás, parancsnokság, vezetés
 ►sub komando de kapitano: kapitány vezetése alatt
 ►preni la komandon: átveszi a parancsnokságot
2) kat vezényszó, parancsszó
 ►aŭdiĝis la komandoj Marŝ!, Halt!: az Indulj!, Állj! vezényszavak hallatszottak
3) tech vezérlés
4) inf parancs, utasítás
 komandanto: **kat** parancsnok
 ►komandanto de etapo: hadtápparancsnok
 ►komandanto de divizio: hadosztályparancsnok
 ►komandanto de kredantoj: igazhitűek ura <kalifa>
 ►komandanto de ŝipo: hajóparancsnok
 ►komandanto de urbo: városparancsnok
 komandejo: **1) kat** parancsnokság
 ►garnizona komandejo: helyőrség-parancsnokság
 ►kiegészítő parancsnokság: rekrutiga komandejo
2) hajó parancsnoki híd
 alkomandi: **kat** vhova vezényel, kivezényel, odavezényel
 ►tuta kompanio estis alkomandita: egy egész századot vezényeltek oda
 ĉefkomandanto: **kat** főparancsnok
 ĉefkomandejo: **kat** főparancsnokság
 forkomandi: **tr kat** elvezényel, átvezényel <más helyre>
 telekomandi: **tr tech** távvezérel
 ►telekomandi raketon: rakétát távvezérel
 transkomandi: **tr kat** átvezényel
 komandlinio: **inf** parancssor, utasítássor
 komandosiero: **inf** parancsfájl
l.m. armekomandanto, kastelkomandanto
| komandit/o 1) gazd betéti rendszer
2) gazd vagyontbetét
 komandita: **gazd** betéti
 ►komandita societo: betéti társaság
 komanditi: **tr gazd** <tőkét> előlegez
 komanditanto: **gazd** kültag <betéti társaság>
 komanditisto: **gazd** kültag <betéti társaság>
| komandor/o 1) kr komendátor, komtur <lovagrendben>
 ►komandoro de la Malta Ordeno: a Máltai Lovagrend komendátora
2) parancsnok <kitüntetés tulajdonosa>
 ►komandoro de la Honora Legio: a Becsületrend parancsnoki keresztjének tulajdonosa
 komandorejo: komturi székhely, komturi hivatal
| komasaci/o agr tagosítás **szin** reparceligo
| komat/o orv kóma, coma
 ►apopleksia komato: apoplexiás kóma, coma apoplecticum
 ►diabeta komato: cukorbeteg kóma, coma diabeticum
 komata: **orv** kómás, komatózus, comatosus
 ►komata stato: kómás állapot

komatogena: **orv** komatogén, comatogen
| komb/i 1) tr fésül
 ►kombi al si la harojn: fésüli a haját
 ►kombi hundon: kutyát fésül
 ►kombi sin: fésülködik
2) tr tex fésül, gerebenez
 kombilo: **1) fésű**
2) tex fésű, gereben
 kombisto: fodrász **szin** frizisto
 kombistino: fodrásznő **szin** frizistino
 kombitaĵo, kombilano: **tex** fésűsgyapjú
 diskombi: **1) tr** szétfésül, kifésül
2) tr tex kártol, gerebenez
 diskombo: választék <haj>
 elkombi: **tr** kifésül
 ►elkombi la sablon el siaj haroj: kifésüli a homokot a hajából
 malkombi: **tr** összekócol, szétborzol
 ►la vento malkombis liajn harojn: a szél összekócolta a haját
 trakombi: **1) tr** átfésül
2) tr átv átfésül
 ►la policianoj trakombis la terenon: a rendőrök átfésülték a terepet
 rekombi: **tr** újrafésül
 retrokombi: **tr** hátrafésül
 tekskombilo: **tex** borda **szin** glitotrafo
 venuskskombilo: **l.** venuskskombil-skandiko
l.m. glatkombita
| kombajn/o agr aratócséplőgép, kombajn
| kombe/o geo combe <szűk eróziós völgy>
| kombin/i 1) tr összeállít, összeválogat, egybeszerkeszt, kombinál
 ►kombini la diverskolorajn vestopecojn: kombinálja a különböző színű ruhadarabokat
2) tr kém vegyít, elegyít
3) tr átv kitervel, kigondol, összeállít, kombinál
 ►li ĉiam kombinis al si avantaĝojn: mindig kiügyeskedett magának előnyöket
 ►kombini planon: tervet összeállít
 ►se vi ĝuste kombinas, vi sukcesos: ha jól kombinálsz, sikered lesz
 kombinaĉi: **tr pej** ügyeskedik, összeügyeskedik
 ►li kombinaĉis al si multan monon: sok pénzt összeügyeskedett
 kombinaĵo: **1) kombináció**
2) kém vegyület
 ►organika kombinaĵo: szerves vegyület
3) mat kombináció
 ►lineara kombinaĵo: lineáris kombináció
 kombiniĝi: **1) ntr** kombinálódik
2) ntr kém vegyül
 ►natrio kaj kloro kombiniĝas al natria klorido: a nátrium és a klór nátriumkloriddá vegyül
 kombiniĝemo: **l.** afineco 4
 kombiniĵo: **inf** kombinációs áramkör
 kombinum: **l.** kombinato
 biomalkombinebla: biológiailag lebomló
 malkombini: **tr kém** bont, felbont, elemeire bont
 ►por analizi nekonatan substancon, oni devas malkombini ĝin: ismeretlen anyag elemzéséhez elemeire kell bontani
 parakombinaĵoj: **kém** paravegyületek
 rekombiniĝo: **1) fiz** újraegyesülés, rekombináció
2) biol genetikai kicserélődés, rekombináció
 kombinoŝto: **zene** kombinációs regiszter <orgona>
 kombinoŝranko: kombinált szekrény

kombinotono: *zene* kombinációs hang

l.m. vortkombinaĵo

| **kombinaci/o** *ne l.* kombinaĵo

| **kombinat/o** *ip* kombinát

► agrikultura kombinato: mezőgazdasági kombinát

► kemia kombinato: vegyi kombinát

► metalurgia kombinato: kohászati kombinát

| **kombinatorik/o** *mat* kombinatorika, kapcsolástan

| **kombine/o** **1)** *tex* ingnadrág, body

2) *tex* kezslábas, overall

3) *tex* szkafander, űrruha, bűváruha

| **kombret/o** *növ* nyálkafa <Combretum>

| **kombu/o** *növ* kombu <ehető moszat>

| **kombuĉ/o** *növ* kombucha <gomba>

| **komedi/o** **1)** *ir* vígjáték, komédia

► intriga komedio: cselszövényes vígjáték

► karaktera komedio: jellemkomédia

► la komedioj de Aristofano kaj Moliero: Arisztophanész és Molière komédiái

► mora komedio: társadalmi vígjáték

2) *átv* komédia, nevetség

► tio estas ja komedio, mi devas ridi: hát ez komédia, nevetnem kell

► tio estas pura komedio: csupa nevetség

komedia: **1)** *ir* vígjátéki, komédia-

2) *átv* nevetséges, álszent, megrendezett

► ĉi tiu estas komedia procedo: ez megrendezett eljárás

komedii: **1)** *ntr ir* komédiát v. vígjátékot játszik

2) *tr át* v komédiázik, megjátsszik vmit

► li komedias la amantan patron: megjátssza a szerető apát

komedianto: *fn pej* képmutató, komédiázó, tettető

komediisto: komikus <színész>, komédiás

komediistino: komika, komédiásnő

komediverkisto: *ir* vígjátékíró, komédiaíró

l.m. artkomedio, filmkomedio, tragikomedio

| **komedon/o** *orv* mitesszer

| **komelin/o** *növ* kommelína <Commelina>

| **komenci/i** *tr* kezd, elkezd, megkezd *szin* ekigi

► en Usono li komencis per nenio: Amerikában a semmivel kezdte

► kiam mi komencis verki mian romanon: amikor elkezdtem írni a regényemet

► kiu komencis kuiri, ne forkuru de l' fajro^Z: *közm* ha főzni kezdte, ne fuss el a tüztől

► komencas pluvi: kezd esni

► komenci de Adamo^Z: Ádám és Évánál kezd

► komenci ekde nulo: a nulláról kezd

► komenci laboron: munkát elkezd

► komenci per Dio, kaj fini per diablo^Z: istennel kezd, ördöggel végzi

► komencu legi: kezdj olvasni

► li komencas sian poemon per ekkrio: költeményét felkiáltással kezd

► mi komencas per tio: azzal kezdem

► multe komencite, malmulte plenumite^Z: *közm* aki sokat markolt, keveset fog

komenca: kezdő, kezdeti

► jen estis la komencaj vortoj: ezek voltak a kezdő szavak

► komencaj malfacilaĵoj: kezdeti nehézségek

komence: kezdetben, eleinte

► disputu komence, vi ne malpacos en fino^Z: *közm* kétszer mérj, egyszer vágj

► komence de la prezentado: az előadás kezdetén v. elején

► komence mi kredis lin: eleinte hittem neki

komenco: kezdés, kezdet, vminek az eleje *szin* eko

► ĉiu komenco estas malfacila^Z: *közm* minden kezdet nehéz

► en la komenco de la vojo: az út elején

► en la komenco Dio kreis la ĉielon kaj la teron: *bibl* kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet

► fari bonan komencon: jól kezd

► la komenco de saĝo estas timo antaŭ Dio: a bölcsesség kezdete az istenfélelem

► plej granda potenco kuŝas en la komenco^Z: *közm* a jó kezdet fél siker

► tuj de la komenco: mindjárt a kezdetektől fogva

komencaĵo: *l.* primico

komencanto: *fn* kezdő

► pri Esperanto mi estas komencanto: az eszperantóban kezdő vagyok

komenciĝi: *ntr* kezdődik, elkezdődik, megkezdődik *szin* eki

► la festivalo komenciĝis: megkezdődött a fesztivál

► la vorto komenciĝas per ko: a szó k-val kezdődik

dekomenca: kezdetől v. elejétől fogva *szin* ekde eko

rekomenca: *tr* újakezd, előről kezd

► mi rekomencis studi: újakezdtem a tanulmányaimat

► ne rekomencu la fumadon: ne kezd újra a dohányzást

rekomencaĵo: *ntr* újakezdődik, ismét elkezdődik

► morgaŭ ĉio rekomencaĵos: holnap minden újakezdődik

komenclitero: kezdőbetű *szin* eklitero

l.m. monatkomenca, vortkomenca

| **koment/i** *tr* kommentál, megjegyzésekkel lát el, megjegyzéseket fűz vmihez <n>

► komenti la aktualajn eventojn: kommentálja az aktuális eseményeket

► vi ne bezonas komenti mian decidon: nem kell megjegyzéseket fűznöd a döntésemhez

komento: **1)** megjegyzés, jegyzet

► neniŭ komento: nincs megjegyzés, no comment

2) *nyt* comment, réma *vö.* topiko

3) *inf* megjegyzés, REM

komentisto: jegyzetíró, kommentátor

forkomenti: *tr inf* megjegyzéssé alakít

malkomenti: *tr inf* megjegyzést visszaalakít

komentotemo: beszédtema

| **komentari/i** *tr* magyarázó jegyzetekkel lát el, kommentál,

megjegyzésekkel fűz vmihez <n> *szin* prinoti

► komentarii Iliadon: az Iliászhoz magyarázó jegyzeteket készít

► komentarii leĝprojekton: törvénytervezetet kommentál

komentario: magyarázó jegyzetek, kommentár

komentariisto: kommentátor, jegyzetkészítő, glosszaíró

| **komerc/i** *ntr* *gazd* kereskedik vmivel <per>

► komerci kun Germanujo per nutraĵoj: élelmiszerrel kereskedik Németországgal

► komerci per tekstilaĵoj: textilben utazik

► komerci podetale, komerci pomalgrande: kicsiben kereskedik

► komerci pomaldetale, komerci pogrande: nagyban kereskedik

komerco: *gazd* kereskedelem

► ĉe komerco kapo bona estas bezona: *közm* az üzlethez ész kell

► podetala komerco, pomalgranda komerco: kiskereskedelem,

kicsiben való kereskedés *szin* etkomerco

► e-komerco: *inf* elektronikus kereskedelem, e-kereskedelem, e-commerce

- ekstera komerco, eksterlanda komerco: külkereskedelem
- komerco ne estas ŝerco: *kōzm* az üzlet, az üzlet
- maldetala komerco, pogranda komerco: nagykereskedelem, nagybani kereskedelem *szin* grandkomerco
- Monda Organizo pri Komerco: Kereskedelmi Világszervezet, WTO
- ne ekzistas en komerco amikeco nek ŝerco^Z: *kōzm* az üzletben nincs barátság
- nigra komerco: feketekereskedelem
- komerca: *gazd* kereskedelmi, értékesítési, üzleti
- komerca libro: üzleti könyv
- ne taŭgas la vero por komerca afero^Z: *kōzm* hazugság nélkül csődbe jutna a bolt
- komercado: *gazd* kereskedés
- komercaĵo: **1)** *gazd* kereskedelmi áru, portéka
- 2)** *inf* fizetős program, fizetős szoftver vö. publikaj, propagaj
- komercejo: *gazd* üzletház, elárúsítóhely
- komercigi: *tr* *gazd* piacra dob
- komercisto: *gazd* kereskedő, kalmár
- pogranda komercisto: nagybani kereskedő *szin* grandkomercisto
- podetala komercisto: kiskereskedő *szin* etkomercisto
- komercisto estas ĉasisto, li rigardas, kiu sin ne gardas^Z: *kōzm* kicsi zsemlye, kövér pék
- malsaĝulo venas, komercisto festenas^Z: *kōzm* ha bolond megy a vásárra, gazdagodnak a kalmárok
- pogranda komercisto: nagykereskedő, nagybani kereskedő
- pomalgranda komercisto: kiskereskedő *szin* etkomercisto
- eksterkomerca: *gazd* külkereskedelmi
- eksterkomerca entrepreno: külkereskedelmi vállalat
- eksterkomercisto: *gazd* külkereskedő
- etkomerco, malgrandkomerco: *gazd* kiskereskedelem, kicsiben való kereskedés *szin* podetala komerco, pomalgranda komerco
- etkomercisto, malgrandkomercisto: *gazd* kiskereskedő *szin* podetala komercisto
- fikomercisto: *gazd* feketekereskedelem, zugkereskedelem *szin* ŝakrado
- fikomercisto: zugkereskedő, nyerészkedő, feketéző *szin* ŝakristo
- forkomerco: **1)** *tr* *gazd* áruba bocsát
- li ne forkomercas sian konsciencon: nem bocsátja áruba a lelkiismeretét
- 2)** *tr* <silány árut> megpróbál eladni, rásóz vkire vmit
- li forkomercas velkajn legomojn: hervadt zöldséget próbál eladni
- ne forkomercu al mi viajn varaĉojn: ne sózd rám vacak áruidat
- grandkomerco: *gazd* nagykereskedelem, nagybani kereskedelem *szin*
- pomaldetala komerco, pogranda komerco
- grandkomercisto: *gazd* nagybani kereskedő *szin* pogranda komercisto
- komercmaristo: *gazd* hajózó kereskedő
- komercocentro: *gazd* kereskedelmi központ
- komercodomo: *gazd* kereskedőház
- komercŝipo: *hajó* *gazd* kereskedelmi hajó
- l.m.* bilkomerco, brutkomercisto, e-komerco, kaŝkomerco, liberkomercismo, mondkomerco, retkomerco
- | **komet/o** *csill* üstökös
- la Haleja kometo: a Halley-üstökös
- | **komfort/o** kényelem, komfort
- havigi al si komforton: kényelmet teremt magának
- hejma komforto: otthoni kényelem
- komforta: kényelmes, komfortos
- komforta domo: kényelmes ház
- komforta plimulto: *pol* kényelmes többség
- komforta seĝo: kényelmes szék
- komfortaj vivcirkonstancoj: kényelmes életkörülmények
- komfortiga: kényelmi, kényelmet szolgáló
- komfortigaj servoj: kényelmi szolgáltatások
- komfortigi: *tr* kényelmessé tesz, komfortossá tesz
- komfortigi sin: kényelembe helyezi magát
- malkomforta, senkomforta: kényelmetlen, komfort nélküli
- senkomforta loĝejo: komfort nélküli lakás
- sidi ĉi tie estas malkomforte: kényelmetlen itt ŭlni
- malkomfortaĵo: kényelmetlenség <vmi kényelmetlen>
- | **komi/o** *fn* komi, zürjén
- komia: *mn* *nyt* komi, zürjén <kv>
- Komilando: *geo* *pol* Komiföld <RU>
- | **komifor/o** *növ* balzsamfa <Commiphora>
- | **komik/a** komikus, mulatságos vö. tragika
- komika gesto: komikus gesztus
- komika situacio: nevetséges helyzet
- komiko: komikum
- la komiko de la situacio: a helyzet komikuma
- komikeco: nevetségesség, komikusság
- la komikeco de viaj movoj: mozdulataid komikussága
- komikisto: *fn* komikus <színész>
- komikistino: *fn* komika, komikus színésznő
- komikulo: nevetséges figura, komikus alak
- | **komiks/o** *ir* képregény *szin* bildrakonto vö. bildstrio
- | **komisar/o** **1)** *pol* biztos, megbízott, ideiglenes teendőkkal megbízott
- datumprotekta komisaro: adatvédelmi biztos
- ekzamena komisaro: vizsgabiztos
- enketa komisaro: vizsgálóbiztos
- kolonia komisaro: gyarmatügyi biztos
- komisaro de balo: bál szervezője
- komisaro de ekspozicio: kiállítás rendezője
- ministra komisaro: miniszteri biztos
- registara komisaro pri la fervojoj: vasúti kormánybiztos
- registara komisaro pri inundo: árvízi kormánybiztos
- stacidoma komisaro: állomásparancsnok
- 2)** tisztviselő, államhivatalnok
- 3)** *tört* *pol* komisszár, biztos
- milita komisaro: katonai biztos, komisszár
- regimenta komisaro: ezredbiztos, ezredkomisszár
- kompania komisaro: századbiztos, századkomisszár
- komisarejo: biztosi hivatal, biztosság, parancsnokság
- l.m.* kontrollkomisaro, popolkomisaro
- | **komisariat/o** biztosság <hivatal>, biztosi hivatal, parancsnokság
- komisariato por rifuĝintoj: menekültügyi biztosság
- komisariato pri atoma energio: atomenergia-bizottság
- komisariato pri ekonomia plano: gazdasági tervbizottság
- | **komisi/i** **1)** *tr* vmit <n> vkire <al> bíz, megbíz vkit <al> vmivel <n>
- komisii la publikigon de la protokolo al la sekretario: megbízza a titkárt a jegyzőkönyv közzétételével
- li komisiis al mi la tradukon de la libro: engem bízott meg a könyv fordításával, rám bízta a könyv fordítását
- 2)** *tr* átad, rábíz *szin* konfidi **2)**
- la gepatroj komisiis la infanon al li: a szülők rábízta a gyereket
- komisia: megbízásból történő, bizományi
- komisie: megbízásból
- li komisie transdonis al mi televidilon: megbízásból egy tévékészüléket adott át nekem

►paroli komisie de organizo: szervezet megbízásából beszél
 ►vendi komisie: megbízásból elad
 komizio: **1)** megbízás
 ►li ricevis komision reformi la lingvon: megbízást kapott a nyelv reformálására
 ►mi ricevis la honoran komision: azt a megfizetendő megbízást kaptam
 ►ricevi malgrandajn komisionojn: kisebb megbízásokat kap
2) *ex* bizottság *l.* komisiono
 komisianto: megbízó
 komisiisto: *fn* gazd bizományos
 komisiito: *fn* megbízott
 komisiulo: megbízott közvetítő
 komisiipago: *gazd* jutalék, közvetítési díj, bizományi díj
 ►diskonta komisiipago: diszkontjutalék, leszámítási jutalék
l.m. irkomisio
| komision/o bizottság
 ►agrikultura komisiono: *pol agr* mezőgazdasági bizottság
 ►balota komisiono: *pol* választási bizottság
 ►buĝeta komisiono: *pol* költségvetési bizottság
 ►ekonomia komisiono: *pol gazd* gazdasági bizottság
 ►ekzamena komisiono: *isk* vizsgabizottság
 ►elekta komisiono: *pol* választási bizottság
 ►Eŭropa Komisiono: *pol* Európai Bizottság
 ►imuneca komisiono: *pol* mentelmi bizottság
 ►Komisiono de Homaj Rajtoj: *pol* Emberi Jogok Bizottsága
 ►komisiono por la interŝanĝo de kulturaj valoroj: kulturális értékek cseréje bizottság
 ►komisiono pri eksteraj aferoj: *pol* külügyi bizottság
 ►komisiono pri homaj rajtoj: *pol* emberjogi bizottság
 ►komisiono pri konstituciaj aferoj: *pol* alkotmányügyi bizottság
 ►konciliacia komisiono: békéltető bizottság
 ►Konflikt-Komisiono de SAT: *eo* SAT békéltető bizottsága
 ►nacidefenda komisiono: *pol* nemzetvédelmi bizottság
 ►parlamenta komisiono: *pol* parlamenti bizottság
 ►prepara komisiono: előkészítő bizottság
 ►rekrutiga komisiono: *kat* sorozóbizottság
 ►sociala komisiono: *pol* szociális bizottság
 subkomisiono: albizottság
l.m. enketkomisiono, esplorkomisiono, fakulkomisiono, juĝkomisiono, kontrollkomisiono, programkomisiono
| komisur/o **1)** *anat* áll összeköttetés, commissura <idegrendszer>
2) *anat* kapcsolat, szájadék, ereszték, commissura
 ►lipa komisuro: szájszöglet, szájzug, commissura labiorum oris
 ►palpebra komisuro: szemhéjzug, szemhéjak közti összeköttetés, commissura palpebralis
3) *növ* érintkezési felület, varrat, összeforradási vonal, commissura
| komitat/o <választott> bizottság, választmány
 ►Centra Komitato: *pol* Központi Bizottság
 ►Komitato de Regionoj: *pol* Régiók Bizottsága <EU>
 ►Komitato de UEA: UEA-választmány
 ►Konstanta Komitato de Kongresoj: Kongresszusi Állandó Bizottság
 ►Kunordiga Komitato por Orient-Okcidenta Merkaptopolitiko: *gazd pol* Többoldalú Exportellenőrzést Koordináló Bizottság, COCOM
 ►Lingva Komitato: *eo* Nyelvi Bizottság
 ►organiza komitato: szervezőbizottság
 ►studenta komitato: hallgatói önkormányzat
 komitatano: bizottsági tag, választmányi tag
 subkomitato: albizottság
 komitatkunsido: bizottsági ülés, választmányi ülés

l.m. cerbumkomitato, partikomitato, plenumkomitato, redaktokomitato, strikokomitato
| komiz/o **1)** kereskedőseged, bolti eladó
 ►vojaĝa komizo: kereskedelmi utazó, utazó ügynök
2) irodai alkalmazott, írnok
 ►banka komizo: banki alkalmazott
| komoci/o *orv* rázkódás, commotio
 ►cerba komocio, cerebra komocio: agyrázkódás, commotio cerebri
szin cerboskuo
 komocii: *tr orv* megrázkódtat
| komod/o komód, fiókos szekrény, sublót
| komodor/o *l.* subadmiralo
| komondor/o *áll* komondor
| Komor/oj **1)** *geo* Comore-szigetek
2) *geo pol* Comore-szigetek <KM>
| kompakt/a **1)** tömör, sűrű, kompakt
 ►kompakta disko: kompaktlemez, CD
 ►kompakta eldono: *knyv* kompakt kiadás
 ►kompakta grundo: tömör talaj
2) tömzsi, zömök
3) *mat* kompakt
 ►kompakta topologia spaco: kompakt topologikus tér
 kompaktó: **1)** tömörítvény
2) *ép* műkö
 kompaktigi: **1)** *tr* tömörít, összenyom, kompaktál
2) *tr inf* tömörít *szin* densigi, enzicipigi
3) *tr mat* kompaktál
 antaŭkompakta: *mat* prekompakt
 kvazaŭkompakta: *mat* kvázikompakt
 malkompakta: laza, mállatag
 ►malkompakta tero: laza föld
 malkompaktigi: **1)** *tr* fellazít
2) *tr inf* kitömörít
 kompaktdisko: *eltr* kompaktlemez, CD
 kompaktdiskilo: *eltr* CD-lejátszó
| kompan/o pájtás, cimbor, haver
| kompani/o **1)** *gazd* társaság
 ►akcia kompanio: részvénytársaság
 ►asekura kompanio: biztosítótársaság
 ►filia kompanio: leányvállalat
 ►fondi kompanion: társaságot alapít
 ►kompanio kun limigita respondeco: korlátolt felelősségű társaság, kft.
 ►mi ĝojas esti en via kompanio: örülök, hogy a társaságában lehetek
 ►Orient-Hindia Kompanio: Kelet-indiai Társaság
 ►radiofonia kompanio: rádiótársaság
 ►trunka kompanio, patrino kompanio: anyacég, anyavállalat, holding
2) társaság, kompánia, kíséret
 ►en kompanio eĉ morto faciligas^Z: *közm* együtt a halál is könnyebb
 ►en mia kompanio vi neniam enuas: a társaságomban sohasem unatkozol
 ►fervoja kompanio: *vsút* vasúttársaság
 ►karta kompanio: kártyázó társaság
 ►tie li ĉiam trovis bonan kompanion por si: ott mindig talált magának jó társaságot
3) *kat* század
 kompaniano: **1)** *gazd* társaság tagja, cégtárs
2) *fn* társaságbeli, a társaság tagja
3) *fn* kísértő
 kompaniestro: **1)** társaság vezetője

2) *kat* századparancsnok

kompanianiĝi: *ntr* társul, szegődik vkihez <kun>

kompaniimposto: *gazd* társasági adó

l.m. filmkompanio, flugkompanio, petrolkompanio, punkompanio, televidkompanio

| **kompar/i** **1**) *tr* összehasonlít, összevet <kun>

►eĉ kompari oni ne povas ilin: össze sem lehet hasonlítani őket

►ili komparis siajn fortojn: összemérték erejüket

►kompari ĝin kun la originalo: összehasonlítja az eredetivel

►li komparis sian nunan situacion kun la pli frua: összehasonlította a mai helyzetét a korábbival

►ne komparu du nekompareblajn aferojn: ne hasonlíts össze két összehasonlíthatatlan dolgot

2) *tr* hasonlít vmit <n> vmihez <kun>

►Homero komparis la homojn kun falantaj arbofolioj: Homérosz az embereket hulló falevelekhez hasonlította

►la poeto komparis sian amatinon kun rozo: a költő rózsához hasonlította a kedvesét

►ne komparu vin kun mi: ne hasonlítsd magad hozzám

komparo: **1**) összehasonlítás

►en komparo kun via patro vi estas nulo: apáddal összehasonlítva te semmi vagy

►fari komparon: összehasonlítást tesz

►komparo ne estas pruvo^Z: *közm* a példa még nem bizonyíték

►komparu!: vesd össze!

2) *ir* hasonlat

►la komparoj de Petŝfi estas artecaj: Petŝfi hasonlatai művésziek

►surmeto rompas, komparo trompas^Z: *közm* minden hasonlat sántít

►trafa komparo: találó hasonlat

kompare: vmivel összehasonlítva, vmihez <kun> képest

►kompare kun la viaj miaj meritoj estas etaj: összehasonlítva a tieiddel, az én érdemeim csekélyek

►kompare kun li vi estas komencanto: hozzá képest te kezdő vagy

►kompare kun via apetito vi manĝis malmulte: az étvágyadhoz képest keveset ettél

komparado: **1**) összevetés, összehasonlítás

2) *nyt* fokozás *l.* komparacio

komparilo: **1**) *tech* idomszer

2) *vill* komparátor

3) *vill* különbségképző szerv

nekomparebla, senkompara: összehasonlíthatatlan, páratlan, párját ritkító

►nekompareblaj aferoj: össze nem hasonlítható dolgok

►senkompara beleco: páratlan szépség

nekompareble, senkompare: **1**) páratlanul

►senkompare bona: páratlanul jó

2) jóval, messze

►nekompareble pli granda danĝero: jóval nagyobb veszély

►senkompare la plej perfekta solvo: messze a legökéletesebb megoldás

l.m. fazkomparilo

| **komparaci/o** *nyt* fokozás

►absoluta komparacio: abszolút fokozás

►relativa komparacio: relatív fokozás

komparacii: *tr nyt* fokoz

| **komparativ/o** *nyt* középfok *szin* meza grado

►egaleca komparativo: összehasonlító fok

►malsupereca komparativo: kisebbitő középfok

►supereca komparativo: fokozó középfok

| **kompartiano** *pol* KP-tag

| **kompas/o** iránytű, tájoló

►giroskopa kompas: giroszkopikus/pörgettyűs iránytű

►kompaso de deklinacio: deklinációs iránytű

►la plej multaj kompasoj funkcias per magnetaj nadloj: a legtöbb iránytű mágnesűvel működik

►lia kompas estas lia nazo: megy az orra után

►magneta kompas: mágneses iránytű

►tangenta kompas: tangens galvanométer

Kompaso: *csill* Tájéoló, Pyxis

kompasujo: iránytűtok

kompaskarto: szélrózsa, iránytűlap

| **kompat/i** *tr* szán, sajnál, megszán, megsajnál, megkönyörül

►Dio batas, Dio kompatas^Z: *közm* Isten büntet, de meg is könyörül

►kompatu min, mizeran: szánj meg engem, nyomorultat

►li kompatas la senmastrajn hundojn: sajnálja a gazdátlan kutyákat

►mi kompatas vin pro via malfeliĉo: sajnállak szerencsétlenséged miatt

►pli feliĉa estas martelo insultata ol amboso kompatata^Z: *közm* jobb száz irigy, mint egy szánó

►ŝtono lin kompatus: még egy kőszív embernek is megesne rajta a szíve

kompato: szájalom, könyörület, sajnálat

►el kompato li kaŝas al li la veron: szájalomból eltitkolja előle a valóságot

►havu kompaton al mi: légy hozzám könyörületes

►ne koni kompaton: nem ismer könyörületet

►senti kompaton al sia proksimulo: szájalmat érez embertársa iránt

►veki kompaton: szájalmat kelt

kompata: szánakozó, sajnálkozó

►rigardi lin kun kompata okulo: szánakozó szemmel nézi

kompatema: könyörületes, irgalmas

kompatemo: könyörületesség, irgalmasság

kompatigi: *tr* szájalmat ébreszt vkiben <n> vki iránt <al>

►via malfeliĉo kompatigis la reĝon al vi: szerencsétlenséged

szájalmat ébresztett irántad a királyban

kompatinda: szálandó, szájalomra méltó, sajnálatra méltó,

szerencsétlen

►kompatinda infano: szegény gyermek

ekkompati: *tr* megsajnál, megszán, megkönyörül vkin <n>

malkompata, senkompata: kegyetlen

►la senkompata sorto: a kegyetlen sors

malkompatema: könyörtelen, kíméletlen, irgalmatlan, szívtelen

malkompatemo, senkompatemo: könyörtelenség, kíméletlenség,

irgalmatlanság, szívtelenség

memkompato: önsajnálat

kompatplena: szájalommal teljes, könyörületes

kompatveka: szájalomébresztő

| **kompendi/o** kivonat, vezérfonal, kézikönyv, összefoglalás, foglalat, kompendium

►kompendio de la algebro: az algebra kézikönyve

►kompendio de la esperanta gramatiko: az eszperantó nyelvtan kézikönyve

►kompendio de la Kapitalo de Markso: Marx Tőkéjének kivonata

►kompendio de la katolika socia doktrino: a katolikus szociális tanítás foglalat

kompendia: kivonatos

►kompendia verko: kivonatos mű

| **kompensi/i** **1**) *tr* ellensúlyoz, kiegyenlít

►li kompensas sian mallertecon per inventemo: találékonysággal ellensúlyozza ügyetlenségét

►kompensi la fortojn: kiegyenlíti az erőket

2) *tr* kárpótol, kompenzál

►kompensi la kromhorojn per libertagoj: szabadsággal kompenzálja a túlórákat

►la aseкура kompanio parte kompensis miajn perdojn: a biztosító részben kárpótolta a veszteségeimet

kompenso: kárpótlás, kártérítés, jóvátétel, kompenzáció

►kiel kompenson li ricevis du milionojn da forintoj: kárpótlásként két millió forintot kapott

►kompenso por maldungo: végkielégítés

►promalsana kompenson: táppénz *szin* malsanulmono

kompanse: 1) kárpótlásul, cserébe, ellentételezésül, viszonzásul

►kompanse pro la malfruo mi veturigis vin hejmen: a késéért cserébe hazaviszlek a kocsimmal

2) viszont <vmi helyett>

►li ne povis vidi la filmon, kompense li bone amuziĝis: nem láthatta a filmet, viszont jól szórakozott

►mi ne trovis miajn parencojn, kompense mi renkontis bonan amikon: nem találtam a rokonaimat, viszont találkoztam egy jó baráttal

kompensilo: *vill* kompenzátor

kompensmetodo: kompenzációs módszer, nullamódszer *szin* nulmetodo

kompensodevo: *jog* kártalanítási kötelezettség

l.m. damaĝkompensilo, fadkompensilo, fazokompensilo, militkompensilo

| **kompensator/o** l. kompensilo

| **kompetent/a** hozzáértő, illetékes, kompetens

►kompetenta aliro: értő megközelítés

►kompetenta kritikisto: hozzáértő kritikus

►la kompetenta ministrejo: az illetékes minisztérium

►li estas kompetenta kiel besto pri arĝento^Z: annyit ért hozzá, mint hajdú a harangöntéshez

►mi ne estas kompetenta prijuĝi vian aferon: nem vagyok kompetens abban, hogy megítéljem az ügyedet

►pri laboroj maldiligenta, pri festoj plej kompetenta^Z: holnap, holnap majd megteszem, ma még játszom, iszom-eszem

kompetento, kompetenteco: 1) hozzáértés, illetékesség, kompetencia

►afekti kompetenton: úgy tesz, mintha értene hozzá

►pri tio mi havas nenian kompetentecon: ehhez egyáltalán nem értek, ebben nem vagyok illetékes

2) *isk* készség

►kompetenteco pri legado: olvasási készség

►kompetenteco pri skribado: íráskészség

kompetentulo: *fn* szakértő, hozzáértő, illetékes

nekompetenta: nem hozzáértő, illetéktelen, inkompetens

nekompetenteco: hozzá nem értés, illetéktelenség, inkompetencia

| **kompil/i** *tr* összeállít, kompilál

►kompili amuzan programon: szórakoztató programot állít össze

►kompili antologion: antológiát állít össze

►kompili krestomation: szöveggyűjteményt szerkeszt

kompilaĉi: *tr* *pej* összeférce, összehány, összelopkod <vmilyen művet>

kompilaĵo: válogatás, összeállítás, gyűjtemény

►kompilaĵo de proverboj: közmondásgyűjtemény

►kompilaĵo el la noveloj de la 20a jarcento: válogatás XX. századi novellákból

►muzika kompilaĵo: zenei összeállítás

kompililo: *inf* fordítóprogram, compiler

kompilinto: *fn* összeállító, szerkesztő

| **kompile/o** l. kompililo

| **kompleks/a** 1) összetett, komplex

►kompleksa demando: összetett kérdés

►kompleksa fenomeno: összetett jelenség, komplex jelenség

►kompleksa pensado: komplex gondolkodás

2) *mat* komplex, kompozit

komplekso: 1) komplexum, együttes, kombinát

►agrikultura komplekso: mezőgazdasági kombinát

►komplekso de domoj: *ép* épületegyüttes

►ŝtalindustria komplekso: acélipari kombinát

2) *mat* komplex szám *szin* komplekso nombro

3) *mat* háromparaméteres görbesereg

3) *pszi* komplexus

►edipa komplekso, komplekso de Edipo: Ödipusz-komplexus

►komplekso de malsupereco, komplekso de malplivaloreco:

kisebrendűségi érzés *szin* minuskomplekso

kompleksecio: összetettség, bonyolultság

l.m. domkomplekso, minuskomplekso

| **kompleksi/o** *ex* alkat <testalkat, temperamentum>

| **komplement/o** 1) kiegészítés, pótlás, komplementum *szin* kompletigo

2) *nyt* bővítmeny

►akcesora komplemento: járulékos bővítmeny, kiegészítő

►al-komplemento: *l.* nereкта objekto

►cirkonstanca komplemento: körülményi bővítmeny, határozó *szin* adjekto

►fiksa komplemento: *nyt* kötött bővítmeny

►nereкта komplemento: közvetett bővítmeny, viszonzós bővítmeny

►objekta komplemento: tárgyi bővítmeny, tárgy *szin* objekto

►predikata komplemento: állítmányi bővítmeny

►propozicia komplemento: mondatrészkifejtő mellékmondat, mondat alakú bővítmeny

►rekta komplemento: közvetlen bővítmeny

►verba komplemento: igei bővítmeny

3) *mat* kiegészítő szög *szin* komplementa angulo

4) *mat* komplementer halmaz

5) *mat* kiegészítő altér

6) *biol* komplement, complementum <szérumfehérje>

7) *inf* komplement, complementum

komplementa: 1) kiegészítő, komplementer

►komplementa volumo: pótkötet

2) *nyt* bővítmeny-, bővítmenyi, szerkezetes

komplementi: 1) *tr* kiegészít

2) *tr nyt* bővít, kiegészít

komplementeco: komplementaritás

| **komplet/a** 1) teljes, egész, komplett

►kompleta frenezulo: komplett örült

►kompleta garnituro: teljes garnitúra

►kompleta kolekto: teljes gyűjtemény

►kompleta verkaro de Ŝilero: Schiller összes művei

2) *mat* teljes *l.* kompleta grafeo, latiso, metrika spaco

kompleto: 1) készlet, garnitúra, szett *szin* garnituro

►kromosoma kompleto: *biol* kromoszómakészlet

►distranĉa kompleto: *gasz* szeletelőkészlet

►kompleto da sidmebloj: ülőgarnitúra

►la komisiono kunsidis en kompleto: a bizottság teljes számban összeült

►kompleto de manĝiloj: ételkészlet

2) *tex* kosztüm, öltöny

3) *tech* gépegyüttes, aggregát

►generatora kompleto: áramfejlesztő aggregát

►turbina kompleto: turbinaaggregát

kompleteco: teljesség, hiánytalanság, komplettség, érintetlenség

kompletiga: kiegészítő, pótló

►kompletigaj komentoj: kiegészítő megjegyzések

►kompletiga kurso: kiegészítő tanfolyam

►kompletiga volumo: kiegészítő kötet, pótkötet

kompletigi: *tr* kiegészít, pótol, kitölt, teljessé tesz

►kompletigi la mankantajn partojn: kitölti a hiányzó részeket

►kompletigi siajn sciojn: kiegészíti ismereteit

►la prelegon kompletigis alparoloj: az előadást hozzászólások tették teljessé

►la programon kompletigis teatra vespero: a programot színházi est egészítette ki

►mi volus kompletigi liajn vortojn: szeretném kiegészíteni a szavait

kompletigo: kiegészítés, adalék, pótlás

nekompleta: hiányos, nem teljes

►nekompleta listo: hiányos lista

►nekompleta traduko: nem teljes fordítás

rekompletigo: utánpótlás

l.m. manikurkompleto, pudrokompleto, ripozkompleto,

širmkompleto

| **kompletiv/a** *nyt* mondatrészkifejtő, kompletív *l.* kompletiva subpropozicio

kompletivo: mondatrészkifejtő mellékmondat *szin* kompletiga subpropozicio

| **kompletori/o** *kr* completoria, kompletórium <befejező papi zsolozsma>

| **komplez/o** szívesség, kedvesség

►li faris al mi grandan komplezon: nagy szívességet tett nekem

►mi ne volas peti lin por komplezo: nem akarom szívességre kérni

kompleza: szíves, készséges, előzékeny

►dankon por via kompleza invito: köszönet a szíves meghívásért

►kompleza homo: készséges v. előzékeny ember

komplezi: *tr* szívességet tesz, kedveskedik vkinek <n v. al>

►komplezu al mi per traduko: tégy nekem szívességet egy fordítással

►komplezu vian fianĉinon per bukedo: kedveskedj a

menyasszonyodnak egy csokorral

komplezema: rendes, előzékeny v. udvarias természetű, gáláns

►komplezema malsaĝulo estas pli danĝera ol malamiko²: *közm* jobb egy okos ellenség, mint egy ostoba jó barát

| **komplíc/o** *jog* bűntárs, bűnrészes, cinkostárs

komplíceco: *jog* bűnrészség

►lia komplíceco estas pruvita: bűnrészsége bizonyítást nyert

| **komplik/i** *tr* bonyolít, komplikál

►ne kompliku ĉi tiun origine konfuzan aferon: ne bonyolítsd ezt az eleve kusza ügyet

komplika: komplikált, bonyolult, szövevényes

►komplika afero: szövevényes ügy

►komplika maŝino: bonyolult gép

►komplika problemo: bonyolult probléma

kompliko: *inf* komplexitás

►informabaza kompliko: információn alapuló összetettség

►spaca kompliko: térkomplexitás

komplikaĵo: **1)** bonyodalom, komplikáció

►diplomatia komplikaĵo: diplomáciai bonyodalom

2) *orv* szövödmény, komplikáció, complicatio

komplikeco: bonyolultság, szövevényesség

komplikiĝi: *ntr* bonyolulttá válik, komplikálódik

►la situacio ĉiam pli komplikiĝas: a helyzet egyre bonyolultabbá válik

►komplikiĝi en pneŭmonion: *orv* tüdőgyulladásos szövödménnyel jár

komplikita: **1)** megbonyolított, szövevényessé tett

2) bonyolult, komplikált

malkomplika: egyszerű, szimpla

komplikoteorio: *inf* komplexitáselmélet

| **kompliment/o** **1)** bók

►li adresas komplimentojn al sia najbarino: bókokat intéz a szomszédnőjéhez

►diri komplimentojn: szépeket mond

►fari komplimentojn: bókol

2) üdvözlét, tisztelet

►transdonu miajn komplimentojn al via edzino: adja át tiszteletemet a feleségének

komplimenti: *tr* bókol, szépeket mond vkinek <n>

►komplimentu mianome vian sinjoron edzon: adja át az

üdvözlétemet férje urának

►li komplimentis min pri mia klereco: bókolt a műveltségemről

komplimentema: hízelkedő, hajbókoló

| **komplot/o** összejátszás, összeszövetkezés, összeesküvés, cselszövény, komplot

►ili faris komploton kontraŭ lia mastro: összeesküvést szöttek a gazdája ellen

komploti: *ntr* összeesküszik, szövetkezik vki ellen

►la servisto komplotis kontraŭ sia sinjoro: a szolgák

összeszövetkeztek az uruk ellen

komplotanto: összeesküvő

komplotteorio: összeesküvés-elmélet

| **kompon/i** **1)** *tr* műv alkot, ír

►komponi filmon: filmet alkot

►komponi pentraĵon: festményt alkot

►komponi romanon: regényt ír

2) *tr* zene komponál, <zenét> szerez

►komponi operon: operát ír

►komponi sinfonion: szimfóniát ír

►li komponis daŭreman muzikon: maradandó zenét szerzett

3) *tr* kém alkot

►atomoj de hidrogeno kaj oksigeno komponas la molekulon de akvo: hidrogén- és oxigénatomok alkotják a vízmolekulát

komponado: **1)** műv alkotás

2) zene komponálás, zeneszerzés

komponaĵo: **1)** műv szerzemény, alkotás, kompozíció

►alfabeta komponaĵo: *ir* betűkirakós vers *vö.* akrostiko, mezostiko, telestiko

►tutfigura komponaĵo: egész alakos kompozíció

2) zene zenemű, kompozíció

komponento: összetevő, alkotórész, alkotóelem, komponens

►komponento de forto: *fiz* erőösszetevő, erőkomponens

►komponento de vektoro: *fiz* vektor komponense

►komponentoj de kombinaĵo: *kém* vegyület alkotóelemei

komponisto: zene zeneszerző, komponista

biomalkomponento: *biol* kém biológiailag nem bomló

malkomponi: *tr* elemeire v. részeire bont, felbont, dekomponál

►malkomponi al primaj faktoroj: *mat* törzstényezőkre bont

►malkomponi kombinaĵon: vegyületet elemeire bont

malkomponiĝi: *ntr* lebomlik, felbomlik, szétbomlik, részeire hull

malkomponaĵo: bomlástermék

malkomponento: *öko* lebontó szervezet

biomalkomponado: *öko* biológiai lebontás
 biomalkomponebla: *öko* biológiailag lebontható, biológiailag lebomló
 ►biomalkomponeblaj pakumoj: biológiailag lebomló csomagolóanyagok
 transkomponi: *l.* transponi
| kompost/i *tr* *knyv* szed <nyomda>
 ►komposti permane: kézzel szed
 kompostado: *knyv* szedés, betűszedés
 ►linotipa kompostado: linotyp szedés, sorszedés
 kompostaĵo: *knyv* szedés, szedett szöveg
 ►senerara kompostaĵo: hibátlan szedés
 kompostilo: *knyv* szedőgép
 kompostisto: *knyv* szedő
 diskomposti: *tr* szétszed, <szedést> oszt v. visszaoszt
 fotokomposti: *tr* *knyv* fényszed
 fotokompostado: *knyv* fényszedés
 fotokompostilo: *knyv* fényszedőgép
 miskomposto: *knyv* félreszedés, szedéshiba *szin* komposteraro
 kompostareo: *knyv* szedéstükör *szin* areo 4, tipareo
 komposteraro: *knyv* szedéshiba, félreszedés *szin* miskomposto
| kompoŝt/o *agr* komposzt
 kompoŝti: *tr* *agr* <komposztal> trágyáz
 kompoŝtigi: *tr* *agr* komposztál
 kompoŝtejo: *agr* komposztálóüzem
 kompoŝtamaso: *agr* komposztthalom
| kompot/o *gaszt* kompót
 kompotujo: *gaszt* kompótostál
| kompozici/o *l.* komponaĵo 2
| kompozit/a **1)** *ép* kompozit
 ►kompozita kapitelo: kompozit oszlopfejezet
2) *tech* kompozit, társított
 ►kompozitaj materialoj: kompozit anyagok, társított anyagok
 kompozito: *tech* kompozit anyag, társított anyag
| kompozit/oj *l.* asteracoj
| kompren/i **1)** *tr* ért, megért, felfog
 ►komprenu min bone!: jól érts!
 ►li komprenas predikon kiel bovo muzikon^Z: annyit ért hozzá, mint hajdú a harangöntéshez
 ►mi komprenis viajn vortojn: megértettem a szavaidat
 ►mi komprenis vian kritikon: megértettem a kritikádat
 ►se mi ĝuste komprenis vin: ha jól értettelek
2) *ntr* ért vmihez
 ►mi ne komprenas pri muziko: nem értek a zenéhez
 ►mia edzino ne komprenas pri komputiloj: a feleségem nem ért a számítógéphez
 kompreno: megértés, felfogás
 ►eĉ plej malgrandan komprenon li ne havas pri tio: egy cseppet sem ért hozzá
 ►mi ne scias, kian komprenon vi havas pri amikeco: nem tudom, milyen fogalmad van a barátságról
 ►sen kompreno de miaj intencoj: szándékaim megértése nélkül
 komprenaĵo: fogalom, elképzelés
 ►apenaŭ vi havas ian komprenaĵon pri skiado: alig van némi fogalmad a síelésről
 komprenobla: érthető
 ►komprenobla per si mem: magától értetődő, nyilvánvaló
 komprenoble: **1)** érthetően
 ►paroli komprenoble: érthetően beszélni
2) persze, természetesen

►li povas komprenoble viziti min: természetesen meglátogathat
 ►tio komprenoble estas la plej grava: természetesen ez a legfontosabb
 komprenoblecio: érthetőség, felfoghatóság
 komprenema: **1)** nyílt, értelmes
 ►varbu komprenemajn homojn: értelmes embereket toborozz
2) megértő
 ►estu komprenema al via filo: légy megértő a fiadhoz
 komprenemo: **1)** nyíltság, értelmesség
2) megértés, jóindulat
 kompreneti: *tr* kapiskál, érteget
 ►li jam komencas tion kompreneti: már kezdi kapiskálni
 komprenigi: *tr* megértet
 ►komprenigi sin: megérteti magát
 ►komprenigu al li, ke li ne povos veturi kun ni: értesd meg vele, hogy nem tud velünk utazni
 ►la gazeto komprenigis la legantojn pri la kaŭzoj: az újság megértette az olvasókkal az okokat
 ►mi ne povas komprenigi al vi miajn riproĉojn: nem tudom megértetni veled a kifogásaimat
 komprenilo: érintkezés eszköze, megértés eszköze
 etkomprena: nehézfejjű
 nekompreno: meg nem értés, értetlenség
 ►ĉie mi trafis nekomprenon: mindenhol meg nem értésre találtam
 duonkompreni: *tr* nem egészen ért, félig ért
 ekkompreni: *tr* kezd érteni, kezd felfogni
 interkomprenigi: *ntr* kölcsönösen megértik egymást
 interkompreno, interkomprenigo: kölcsönös megértés
 malkomprenobla, nekomprenobla: érthetetlen
 memkompreno: önértés, önértelmezés
 nekomprenema, malkomprenema: értetlen, elzárkózó
 nekomprenemo, malkomprenemo: értetlenség
 memkomprenobla: nyilvánvaló, magától értetődő
 memkomprenoble: nyilván, magától értetődően
 miskompreni: *tr* félreért *szin* fuŝkompreni, erarkompreni
 ►ne miskomprenu min: ne érts félre
 ►vi miskomprenis min: ön félreértett
 miskompreno: félreértés
 ►por eviti miskomprenojn: a félreértések elkerülése végett
 subkompreni: *tr* beleért, hozzágondol
 ►la legantoj subkomprenis la kaŝitan sencon de la artikolo: az olvasók megértették a cikk rejtett értelmét
 ►li ne diris, sed subkomprenu tion: nem mondta, de gondold hozzá
 ►subkomprenu: értsd bele, gondold hozzá
 subkomprenigi: *tr* sejtet
 ►li subkomprenigis al mi sian intencon: sejtette a szándékát
 komprenkapablo, komprenpovo: értelmi képesség, értelmesség
l.m. aŭdkompreno, tekstokompreno, erarkompreni, fuŝkompreni
| kompres/o *orv* borogatás
 ►akva kompreso: vizes borogatás
 ►apliki kompreson sur la brako: borogatást alkalmaz a karon
 ►humida/malseka kompreso: nedves borogatás
 ►kompreso Priessnitz: priznic
 ►seka kompreso: száraz borogatás
 kompresi: *tr* *orv* borogat
| kompresor/o *tech* kompresszor *szin* kunpremilo
| kompromis/o kompromisszum, kölcsönös egyezés, kiegyezés
 ►fari kompromison: kompromisszumot köt
 ►veni al kompromiso: kompromisszumra jut
 kompromisa: kompromisszumos, kiegyezésszerű, megegyezésszerű

►kompromisa solvo: kompromisszumos megoldás
 kompromisi: *ntr* kompromisszumot köt
 ►se neeviteble, oni devas kompromisi: ha elkerülhetetlen, kompromisszumot kell kötni
 | **kompromiti/i** *tr* kompromittál, lejárát, hírbe hoz, meghurcol
 ►kompromiti bonfaman virinon: jó hírű nőt kompromittál
 ►fuŝpropagandistoj kompromitas Esperanton: balkezes propagandisták lejárátják az eszperantót
 kompromita: kompromittáló, lejárató, hírbe hozó
 ►kompromita letero: kompromittáló levél
 ►kompromita kampanjo: lejárató kampány
 kompromito, kompromitado: lejárátás, hírbe hozás, kompromittálás
 kompromitiĝi: *ntr* kompromittálódik, lejáratódik
 kompromitiĝo: kompromittálódás
 | **Kompton/o** *fiz* <Arthur Holly> Compton
 ►efiko de Komptono: Compton-effektus, Compton-jelenség
 ►komptona disjeto: Compton-szórás
 | **kompuls/i** *tr jog* kényszerít, kötelez
 kompulsa: *jog* kényszerítő, kötelező
 ►kompulsaj rimedoj: kényszerítő eszközök
 kompulsopago: *gazd* kötbér, pénzbüntetés
 | **kompuls/o** *pszi* kényszerneurozís, kényszeres megbetegedés, compulsio
 ►kompulsaj malsanoj: kényszerbetegségek
 | **kompund/a** *tech* kompaund, összetett, szendvics-
 ►kompunda motoro: kompaund motor
 ►kompunda tubo: *vill* összetett cső, többszörös cső
 ►kompunda vitro: szendvicsüveg
 | **kompt/i** *tech* mér, számlál
 ►kompti gaskonsumon: gázfogyasztást mér
 komptilo: *tech* mérőóra, számlálókészülék
 ►akvokomptilo: vízóra
 ►gaskomptilo: gázóra
 ►komptilo de Geiger-Müller: Geiger-Müller-számlálócső
 ►kurentokomptilo: villanyóra
 | **komput/i** **1)** *tr inf* számít, kiszámít <algoritmussal>, <adatot> feldolgoz
 ►komputi milionon da decimaloj de π : kiszámítja a π -t egy millió tizedesig
 ►komputi la sekvan Paskon: *kr* kiszámítja a következő húsvétot
2) *tr ex* mér, számol <*pl.* fogyasztást> *l.* kompti
 komputa: *inf* számítógépes
 ►komputa centro: számítóközpont *szin* komputejo
 ►komputa povumo: számítási kapacitás
 ►komputa sistemo: számítógépes rendszer
 komputo, komputado: **1)** *inf* számítás, adatfeldolgozás, processing
 ►signeca komputado: karakterorientált feldolgozás
 ►staplada komputado: köteget adatfeldolgozás
 ►taskvica komputado: sorrendi v. szekvenciális feldolgozás, sequential processing
 ►tuja komputado: valós idejű adatfeldolgozás, real time adatfeldolgozás, real-time processing
 ►tuja komputado: valós idejű feldolgozás, real-time processing
2) *kr* ünnepek kiszámítása
 ►komputado de nefiksaj festotagoj: nem dátumhoz kötött ünnepnapok kiszámítása
 komputebla: *mat* <algoritmussal> kiszámítható
 ►komputebla funkcio: kiszámítható függvény
 komputejo: *inf* számítóközpont, számítógépközpont
 komputiko: **1)** *inf* számítástudomány *szin* komputilscienco

2) *inf* számítástechnika *szin* komputiltekniko
 komputikisto: **1)** *inf* számítástudományi szakember
2) *inf* számítástechnikus *szin* komputilisto, komputilteknikisto
 komputilo: **1)** *inf* számítógép, komputer
 ►altrovuma komputilo: nagy teljesítményű számítógép
 ►analoga komputilo: analóg számítógép
 ►centra komputilo: központi számítógép
 ►enkonstruita komputilo: beépített számítógép
 ►gastiga komputilo: gazdaszámítógép
 ►kongrua komputilo: kompatibilis számítógép
 ►manipuli komputilon: számítógépet kezel
 ►nedependa komputilo: platformfüggetlen számítógép
 ►notbloka komputilo: noteszgép, notebook
 ►persona komputilo: személyi számítógép, PC
 ►platekrana komputilo: lapos képcsőves számítógép
 ►portebbla komputilo: hordozható számítógép, laptop *szin* sinokomputilo, tekkomputilo
 ►surtabla komputilo: asztali számítógép, asztali gép, desktop computer
 ►vektora komputilo: vektorfeldolgozó számítógép
 ►vortumeca komputilo: szószervezésű számítógép
2) *ex* mérőóra
 komputilanto: *fn inf* számítógépező
 komputilego: *inf* nagyszámítógép
 komputilisto: *inf* számítástechnikus *szin* komputikisto **2)**, komputilteknikisto
 komputili: *ntr inf* számítógépezik
 komputilizi: *tr inf tech* komputerizál, számítógépesít
 komputilizita: *inf tech* számítógépes, számítógéppel segített *l.*
 komputilizita instruado, fabrikado, projektado
 komputilujo: *inf* számítógépház
 komputisto: *inf* programozó
 enkomputiligi: *tr inf* számítógépbe visz, digitalizál
 enkomputiligisto: *fn inf* adatfeldolgozó, digitalizáló
 mikrokomputilo: *inf* mikroszámítógép, microcomputer
 perkomputila: *inf* számítógépes, számítógéppel segített *szin*
 komputilizita *l.* perkomputila instruado, fabrikado, projektado
 plurkomputado: *inf* többszintű feldolgozás
 telekomputado: *inf* távfeldolgozás, távadat-feldolgozás
 komputildependeco: *pszi* számítógép-függőség
 komputilludo: *inf jték* számítógépes játék
 komputilreto: *inf* számítógépes hálózat, számítógép-hálózat
 komputiltekniko: *inf tech* számítástechnika
 komputilteknikisto: *inf* számítástechnikus *szin* komputilisto
 komputiltomografio: *orv* komputer tomográfia, számítógépes rétegfelvétel, CT
 komputolingvistiko: *inf nyt* számítógépes nyelvészet
l.m. gaskomputilo, mankomputilo, mikrokomputilo, platkomputilo, plurkomputado, poŝkomputilo, procezkomputilo, sinokomputilo, tekkomputilo, tablokomputilo
 | **komputer/o** *ex l.* komputilo
 | **komputor/o** *ex l.* komputilo
 | **Komsomol/o** *tört* Komszomol
 komsomolano: *tört* komszomolista
 | **komtang/o** *gaszt* komtang, koreai erőleves <marhacsontleves>
 | **komun/a** **1)** közös <közös többeknek>
 ►komuna amiko: közös barát
 ►komuna lingvo: közös nyelv
 ►komuna komunikaĵo: közös közlemény
 ►komuna propio: közös tulajdon

- komuna tero: közös föld
- mi loĝas kun li en komuna domo: közös v. egy házban lakom vele
- punkto komuna al du rektaj linioj: két egyenes vonallal közös pont
- tio havas nenion komunan kun la temo: semmi köze a témához
- 2) köz-, általános <közösség>
- komuna bono: közjó
- komuna gusto: közízlés
- komuna intereso: közérdek
- komuna lingvo: *nyt* köznyelv
- komuna opinio: közvélemény, általános vélemény
- komuna saĝo: józan ész
- objekto de komuna atento: közfigyelem tárgya
- komune: 1) közösen, együtt *szin* kune
- loĝi komune: együtt lakik
- 2) általánosan
- komune homa: általános emberi
- komune konata: általánosan ismert
- komune uzata: általánosan használt
- komuno: 1) vmi közös, közös dolog
- 2) közösség *szin* komunumo
- komunaĵo: 1) közös dolog, közös vmi
- Krea Komunaĵo: *jog* Creative Commons <kreatív közjavakat szabályozó szervezet>
- 2) *mat* metszet <halmaz>
- komuneco: közösség <állapot>
- komuneco de teroj: földek közössége <közös tulajdona>
- sento de komuneco: közösségi érzés
- komunhoma: általános emberi
- komunigi: 1) *tr* közössé tesz, általánossá tesz
- komunigi la senton de interaparteno: általánossá teszi az együvé tartozás érzését
- 2) *tr* közösbe visz, közös tulajdonba vesz, kommunizál
- komunigi la kampojn de la vilaĝo: a falu rétjeit közösbe viszi
- komunigi la mastrumilojn: közös tulajdonba veszi a gazdálkodási eszközöket
- komunismo: *pol fil* kommunizmus
- komunisma: *pol fil* kommunizmusra vonatkozó, kommunisztikus
- komunisto: *fn* kommunista
- komunista: *pol* kommunista
- Komunista Manifesto: Kommunista Kiáltvány
- komunistaj organizoj: kommunista szervezetek
- Komunista Partio de Sovetunio: *tört* Szovjetunió Kommunista Pártja, SzKP
- komunona: *mat* összemérhető
- komunumo: 1) közösség
- Brita Komunumo de Nacioj: Brit Nemzetközösség *szin* Brita Regnaro, Brita Konfederacio
- ekonomia komunumo: *gazd* gazdasági közösség
- Eŭropa Atom-Energia Komunumo: *gazd* Európai Atom-energia Közösség, Euratom
- Eŭropa Ekonomia Komunumo: *gazd pol* Európai Gazdasági Közösség
- Eŭropa Komunumo pri Defendo: *kat pol* Európai Védelmi Közösség
- Eŭropa Komunumo pri Karbo kaj Ŝtalo: *gazd pol* Európai Szén- és Acélközösség
- Eŭropa Komunumo: *pol* Európai Közösség
- Komunumo de Sendependaj Ŝtatoj: *pol* Független Államok Közössége
- lingva komunumo: nyelvi közösség
- Pariza Komunumo: párizsi kömmün
- popola komunumo: népi kommuna
- preĝeja komunumo: *kr* egyházközség, templomi közösség
- religia komunumo: *vall* vallási közösség
- vilaĝa komunumo: faluközösség
- 2) község, település <közigazgatási terület>
- la centroj de komunumoj estas vilaĝoj aŭ urboj: a községek központjai falvak vagy városok
- komunuma: 1) közösségi
- komunuma laboro: közösségi munka
- komunumaj moroj: közösségi szokások
- 2) községi, helyhatósági, önkormányzati
- komunuma konsilantaro: községi tanács
- komunuma lernejo: községi iskola, önkormányzati iskola
- komunuma palaco: önkormányzati palota
- komunuma paŝtejo: községi legelő
- komunuma registaro: önkormányzat
- komunumano: közösség tagja
- komunumigi: *tr* *gazd pol* községi tulajdonba vesz, községesít
- komunumigi la falĉejojn: községi tulajdonba veszi a kaszálókat
- komunumisto: *tört* kömmünár
- ekskomunista: *mn* volt kommunista, exkommunista
- kaŝkomunisto, kriptokomunisto: *pol* rejtőzködő kommunista, kriptokommunista
- postkomunismo: *pol* posztkommunizmus
- postkomunisma: posztkommunista
- postkomunisto: *fn* posztkommunista
- komunlingva: köznyelvi
- komunloĝejo: tömeglakás
- komunregnaro: *fn* <brit> nemzetközösség
- komunutila: közhasznú
- komunutila asocio: *gazd* közhasznú társaság
- komunuza: közhasználati, köznapi, általánosan használt l. komunuza
- lingvo, senco
- l.m.* bazokomunumo, bestkomunumo, defendkomunumo, gulaŝkomunismo, intereskomuneco, kaŝkomunisto, kredkomunumo, kriptokomunisto, kulturkomunumo, lingvokomunumo, vivkomuneco, vivkomunumo
- | **komuni/i** *tr* *kr* áldoztat, megáldoztat
- la pastro komunias la absolvitan pekinton: a pap megáldoztatja a feloldozott bűnöst
- komunio: *kr* áldozás, szentáldozás, úrvacsora
- novkomuniato: elsőáldozó
- unua komunio: elsőáldozás
- komuniiĝi: *ntr* *kr* áldozik, megáldozik, szentáldozáshoz járul
- komuniiĝanto: *fn* *kr* áldozó
- unuafoja komuniiĝanto: elsőáldozó
- komunihelpanto: *fn* *kr* segédáldoztató
- | **komunik/i** *tr* közöl, tudat, értesít, <közöl értelemben> kommunikál
- komuniku al li la novaĵojn: közöld vele a híreket
- oni oficiale komunikis lian demision: hivatalosan közölték a lemondását
- 2) *tr* közöl, közvetít, továbbít <vmi>
- certaj insektoj komunikas malsanojn: bizonyos rovarok betegségeket közvetítenek
- komuniki movon al la radoj: mozgást közvetít a kerekre
- komunika, komunikada: *táv* kommunikációs, kommunikatív, közlési
- komunika linio: kommunikációs vonal
- komunika satelito: hírközlő műhold, kommunikációs műhold

► nova monda komunika ordo: új kommunikációs világrend
 komuniko: **1)** közlés, közvetítés, kommunikáció *szin* komunikado
 ► gazetara komuniko: sajtóközlemény
 ► komuniko de la fortoj al la dentorado: az erők közvetítése a fogaskerekre
 ► komuniko de mortokazo al la parencoj: haláleset közlése a rokonokkal
2) közlemény, értesítés *szin* komunikaĵo
 ► oni legis mallongan komunikon en la radio pri la puĉo: a rádióban rövid közleményt olvastak be az államcsínyről
 komunikado: közlés, közvetítés, kommunikáció *szin* komuniko **1)**
 ► telefona komunikado: telefonkapcsolat, telefon-összeköttetés
 komunikaĵo: közlemény, értesítés *szin* komuniko **2)**
 komunikejo: összekötő út, összeköttetés <út>, átjáró, átkelőhely
 komunikema: közlékeny
 ► komunikema kiel lanternofosto: hallgat, mint a csuka
 komunikilo: *táv*k hírközlő eszköz, kommunikációs eszköz, média *szin* komunikrimedo
 komunikiĝi: **1)** *ntr* közlődik, átadódik, áterjed
 ► la novaĵo rapide komunikiĝis: a hír gyorsan elterjedt, a hírt gyorsan áadták
 ► la skuoj komunikiĝis al la boatflankoj: a lökések áterjedtek a csónak oldalaira
2) *ntr* kommunikál vkivel, közlekedik, kapcsolatban van vkivel
 ► la ĉambretoj komunikiĝas inter si per mallonga koridoro: a szobácskákat rövid folyosó köti össze
 ► la surduloj per gestoj vigle komunikiĝis inter si: a siketek gesztusokkal élénken kommunikáltak egymással
 ► ne komunikiĝu kun la ribeluloj: ne tarts kapcsolatot a lázadókkal
 ► per Esperanto oni komunikiĝas pli libere: az esperantóval szabadabban lehet kommunikálni
 komunikiĝo: **1)** kapcsolat, érintkezés, összeköttetés
 ► estis nenia komunikiĝo inter la sieĝantoj kaj defendantoj: semmiféle kapcsolat nem volt az ostromlók és a védők között
 ► fervoja komunikiĝo: *vsút* vasúti összeköttetés
2) közlődés, átadódás, áterjedés
 ► komunikiĝo de magnetaj ondoj: mágneses hullámok terjedése
 komunikisto: **1)** *táv*k hírközlő szakember, kommunikációs szakember
2) *kat* híradós
 ekkomunikiĝi: *ntr* kapcsolatba lép
 ► unue vi devus ekkomunikiĝi kun nia agento: először az ügynökünkkel kellene kapcsolatba lépnie
 interkomuniki: *tr* kölcsönösen közöl
 ► ni interkomunikas la novaĵojn kun niaj provincaj filioj: kölcsönösen közöljük a híreket vidéki fiókjainkkal
 interkomuniko: kölcsönös kommunikáció, egymással való érintkezés
 ► nenia interkomuniko estis inter la procesantaj flankoj: a pereskedő felek között semmiféle érintkezés nem volt
 interkomunika: egymással érintkező, egymással kommunikáló, összekötő
 ► interkomunika koridoro: összekötő folyosó
 ► interkomunikaj ĉambroj: egymásba nyíló szobák
 ► interkomunikaj spionoj: egymással kapcsolatot tartó kémek
 interkomunikiĝi: *tr* egymással kapcsolatba v. érintkezésbe hoz
 ► interkomunikiĝi interkolerantojn: haragosokat érintkezésbe hoz egymással
 ► interkomunikiĝi la kontinenton kun Anglujo per tunelo: alagúttal kapcsolatba hozza egymással a kontinenst és Angliát

► interkomunikiĝi lagon kun rivero per kanalo: összeköttetésbe hoztat folyóval csatornán keresztül
 interkomunikiĝi: *ntr* egymással kommunikál, kölcsönösen érintkezik
 metakomuniki: *tr* *nyt* metakommunikál
 metakomunikado: *nyt* metakommunikáció
 multkomunika: multikommunikációs, sok csatornán kommunikáló
 multkomunikila: multimédia-
 radiokomunikado: *táv*k rádiótávközlés, rádióösszeköttetés, rádiókapcsolat
 senkomunikiĝa: kapcsolat nélküli, érintkezés nélküli, elszigetelt
 ► ili vivas en senkomunikiĝa geedzeco: kapcsolat nélküli házasságban élnek
 ► Norda Koreujo estas senkomunikiĝa lando: Észak-Korea elszigetelt ország
 telekomuniki: *tr* ad, sugároz, távolba eljuttat, telekommunikál
 ► la sciigo pri lia morto estis rapide telekomunikita: halálhíret gyorsan világgá röptették
 telekomunika: *táv*k távközlési, telekommunikációs
 ► telekomunika sistemo: távközlési rendszer
 telekomuniko, telekomunikado: *táv*k távközlés
 ► Internacia Telekomunika Unio: Nemzetközi Távközlési Unió
 telekomunikejo: *táv*k távközlési hivatal
 telekomunikiĝo: *táv*k távközlési kapcsolat v. érintkezés
 telekomunikilo: *táv*k távközlési eszköz, telekommunikációs eszköz
 komunikadcentro: *táv*k kommunikációs központ, médiaközpont
 komunikadscienco: *tud* kommunikációtan
 komunikkanalo: *táv*k kommunikációs csatorna
 komunikrimedoj: kommunikációs eszközök, hírközlő eszköz, média *szin* komunikiloj
 komuniksistemo: kommunikációs rendszer
l.m. amaskomunikiloj, novaĵkomunikado
| komut/i **1)** *tr* *vill* átkapcsol
2) *tr* *vsút* vált, átkapcsol
 ► komuti trakon: vágányt átállít
3) *tr* *mat* felcserél, kommutál
 ► komuti la faktorojn en produto: szorzatban felcseréli a tényezőket
 komuta: **1)** *vill* kommutációs
 ► komuta tensio: kommutációs feszültség
2) *vsút* váltó-, váltási
3) *mat* kommutációs
 komutebla: *mat* felcserélhető, kommutatív
 komuteca: *mat* kommutatív, felcserélhető, Abel-féle
 ► komuteca operacio: kommutatív művelet
 komuteco: *mat* kommutativitás
 komutiĝi: **1)** *ntr* *vill* átkapcsolódik, átvált
2) *ntr* *vsút* átállítódik
3) *ntr* *mat* kommutál
 komutilo: *vill* áramirányváltó, átkapcsoló, kommutátor
 ► elektronika komutilo: elektronkapcsoló
 ► ducirkvita komutilo: két áramkörös kapcsoló
 ► dupolusa komutilo: kétpólusú kapcsoló
 ► dupozicia komutilo: kétállású kapcsoló
 ► renversa komutilo: billenőkapcsoló
 ► rotacia komutilo: forgókapcsoló
 ► stela-trianguła komutilo: csillag-háromszög átkapcsoló
 komutisto: *fn* *táv*k telefonközpontos, telefonközpont-kezelő
 memkomutilo: *vill* átkapcsoló automatika
 komutilmotoro: *vill* kommutátoros motor
l.m. baskulkomutilo, glitkomutilo, ĝirkomutilo, puŝkomutilo, relkomutilo

| **komutator/o** l. komutilo

| **Konakri/o** *geo* Conakry

►Konakrio estas la ĉefurbo de Gvineo: Conakry Guinea fővárosa

| **konced/i** **1)** *tr* megenged, elismer, elfogad

►koncedi golon: *sp* gólt megad

►koncedu, ke vi eraris: ismérd el, hogy tévedtél

►mi koncedas, ke pri tio mi eraris: elismerem, hogy ebben tévedtem

2) *tr ne* átenged *l.* cedi **2**, **3**

koncedo: **1)** megengedés, engedmény

2) *ne* átengedés *l.* cedo **2**

3) *ir* engedmény

konceda: megengedő

►konceda adjekto: *nyt* megengedő határozó

| **koncentr/i** **1)** *tr* összpontosít, összevon, koncentrálni

►koncentri trupojn: csapatokat összevon

►koncentri sin sur la taskon: a feladatra összpontosít v. koncentrálni

►koncentri sian atenton sur la temon: a témára összpontosítja a figyelmét

2) *tr kém* sűrít, koncentrálni

►koncentri solvaĵon: oldatot besűrít

►koncentrita lakto: sűrített tej

koncentrejo: koncentrációs tábor, gyűjtőtábor, láger

koncentriĝi: *ntr* összpontosul, koncentrálni, összesűrűsödik

►ĉiuj rigardoj koncentriĝis al li: minden tekintet rá koncentrálni

►koncentriĝis enormaj militfortoj: rettentő haderő koncentrálni

►liaj klopodoj koncentriĝis sur unu taskon: törekvései egy feladatra összpontosultak

koncentriĝo: **1)** összpontosulás, koncentrálni

2) *kém* koncentráció, besűrűsödés

koncentrilo: *inf* hub, hálózati fej, főelosztó *szin* hibo **3**

koncentriteco: **1)** koncentráltág, összpontosítás

2) *kém* koncentráció, sűrítettség

►maksimuma imisia koncentriteco: maximális

immissziókoncentráció, MIK

►maksimuma laborloka koncentriteco: <káros anyagok> maximális munkahelyi koncentrációja, MAK

biokoncentriĝo: *biol* biokoncentráció

malkoncentri: **1)** *tr* szétforgácsol, fellazít, dekoncentrálni

►malkoncentri lian atenton: elvonja a figyelmét

2) *tr kém* hígít, dekoncentrálni

sinkoncentrado: összpontosítás

| **koncentr/a** l. samcentra

koncentratoro: **1)** sűrítőberendezés, besűrítő

2) *inf* koncentrátor

| **koncept/o** **1)** *fil* fogalom

►koncepto pri spaco: térfogalom

►koncepto pri tempo: időfogalom

►tio estas tro ĝenerala koncepto: ez túl általános fogalom

2) *átv* elgondolás, elképzelés, felfogás, koncepció

►koncepto pri la nova monda ordo: az új világrendről való elképzelés

►redakta koncepto de la revuo Esperanto: az Esperanto folyóirat szerkesztési koncepciója

koncepti: **1)** *tr fil* fogalmat alkot

►la homo bezonas percepti, antaŭ ol koncepti: az embernek érzékelnie kell, mielőtt fogalmat alkotna

2) *tr* megfogalmaz <elképzelést>, elképzelést kialakít

konceptado: **1)** *fil* fogalomalkotás

2) elképzelés kialakítása v. megfogalmazása

rekoncepti: *tr* újrakalkuláció

►li rekonceptis sian starpunkton: újrakalkuláció álláspontját

| **koncern/i** *tr* érint, illet, vmire v. vkire <n> tartozik

►kio min koncernas: ami engem illet

►la koncernataj flankoj: az érintett felek

►landoj ne koncernataj en la konflikto: a konfliktusban nem érintett országok

►li ne sentas sin koncernata: nem érzi magát érintettnek

►tio ne koncernas vin: ez nem tartozik rád

►tio nek tuŝas, nek koncernas lin: semmi köze hozzá

koncerna: **1)** szóban forgó, említett

►la koncernan proponon ĉiuj akceptis: a szóban forgó javaslatot mindenki elfogadta

►la koncerna solenaĵo okazos eksterurbe: a szóban forgó ünnepség városon kívül lesz

►priparolu la aferon kun la koncernaj personoj: beszélj meg a dolgot az érintett személyekkel

2) érintett, illetékes, megfelelő, vonatkozó

►la koncernaj decidofarantoj: az illetékes döntéshozók

►la koncernaj organizaĵoj: az érintett szervezetek

►mi ne trovis koncernan literaturon: nem találtam vonatkozó irodalmat

koncerne: vmit illetően, vmi vonatkozásában

►koncerne lian ludemon, li restis infano: a játékos kedve

vonatkozásában gyermek maradt

►koncerne min, mi ne estas konvinkita: ami engem illet, nem vagyok meggyőződve

►koncerne vian peton mi faris aranĝojn: kérésedet illetően intézkedéseket tettem

►li skribis al mi koncerne tiun aferon: azt az ügyet illetően írt nekem

koncerno: vonatkozás, érintettség

►en ĉi tiu koncerno: ebben a vonatkozásban *szin* ĉi-koncerne

►tio estas ne mia koncerno: ez nem az én asztalom

koncernaĵo: érintett dolog, szóban forgó dolog

koncernato: *fn* érintett

►ne mi estas la koncernato: nem én vagyok az érintett

koncernateco: érintettség

koncernigi: *tr* vonatkoztat

►ne koncernigu la aferon al mi: ne vonatkoztasd rám a dolgot

ĉi-koncerne: ebben a vonatkozásban

koncernadjekto: *nyt* tekintethatározó

l.m. mondkoncerna

| **koncert/o** *zene* hangverseny, koncert

►ĉambromuzika koncerto: kamarazenei koncert

►doni koncerton: hangversenyt ad

►leĝermuzika koncerto: könnyűzenei koncert

koncerti: *ntr* hangversenyez, koncertez

koncertaĵo: *zene* koncertdarab

koncertejo: *zene* hangversenyterem, koncertterem

solkoncerto: *zene* szólókoncert, szólóhangverseny

koncertagentejo: *zene* koncertiroda, hangversenyiroda

koncertkafejo: *zene* zenés kávéház, kabaré

koncertmajstro: *zene* hangversenymester

koncertpiano: *zene* hangversenyzongora, koncertzongora *szin* pianego

koncertvojaĝo: *zene* hangversenykörút, koncertút

l.m. pianokonzerto, popkoncerto, rokkoncerto, violonkoncerto

| **koncertin/o** *zene* koncertina

| **koncesi/i** *tr* *gazd* jog engedményez, <jogot> átenged, kihasználásra átenged, koncesszióba ad, koncesszionál

►koncesii fervojon, minejon: vasutat, bányát koncesszióba ad

►koncesii patenton al ekskluziva uzo: szabadalmat kizárólagos használatra átenged
 koncesio: *gazd jog* koncesszió, kihasználási engedély
 ►doni koncesion je fervojoj: vasútkoncessziót ad
 ►koncesio pri konstruo de aŭtoŭvojo: autópálya-építési koncesszió
 ►koncesio pri negoco de armiloj: fegyverkereskedelmi engedély
 koncesiulo: *gazd jog* engedményes, koncessziótulajdonos, koncesszionárius
| koncili/o *kr* zsinat
 ►ekumena koncilio: egyetemes zsinat
 ►kalcedona koncilio: kalkedoni zsinat
 ►loka koncilio: helyi zsinat
 ►trenta koncilio: tridenti zsinat
 ►vatikana koncilio: vatikáni zsinat
 koncilia: *kr* zsinati
 ►koncilia dekreto: zsinati határozat
 ►konciliaj konsiliĝoj: zsinati tanácskozások
 ►konciliaj patroj: zsinati atyák
| koncip/i *tr* <gyermeket> fogan *szin* embriigi
 ►koncipi heredanton: utódot fogan
 ►la Dipatrino estis koncipita senpeka: a Szűzanya szeplőtelenül fogant
 ►ŝi koncipis knabon en sia sino: méhében fiút fogant
 koncipiĝi: *ntr biol* megfogan *szin* embriigi
 koncipiĝo: fogamzás, megfoganás, fogantatás
 ►en la momento de lia koncipiĝo: megfoganása pillanatában
 ►senpeka koncipiĝo, virgeca koncipiĝo: *kr* szeplőtelen fogantatás
 koncipiteco: fogantatás <állapot>
 ►senpeka koncipiteco, senmakula koncipiteco: szeplőtelen fogantatás
 antikoncipo, kontraŭkoncipo: fogamzásgátlás
 antikoncipaĵo, kontraŭkoncipaĵo: fogamzásgátló szer
 antikoncipilo, kontraŭkoncipilo: fogamzásgátló eszköz
 koncipoprevento: fogamzásgátlás
| konciz/a tömör, magvas
 ►Konciza Etimologia Vortaro: *eo* Tömör etimológiai szótár
 ►konciza parolado: magvas beszéd
 ►konciza raporto: tömör beszámoló
 ►konciza stilo: tömör stílus
 ►konciza verkisto: tömör stílusú író
 koncizeco: tömörség
 koncizigi: *tr* tömörít
 ►koncizigu vian direndon: tömörítsd a mondanivalódat
| konĉert/o *zene* versenymű, concerto
 ►konĉerto por fortepiano: zongoraverseny
 ►konĉerto por trumpeto: trombitaverseny
 ►konĉerto por violono: hegedűverseny
| konciliaci/o *jog* békéltetés, békéltető egyeztetés
| kondamn/i **1)** *tr jog* ítélt, elítél, elmarasztal
 ►kondamni al ekzilo: száműzésre ítélt
 ►kondamni al la juĝokostoj: a költségek megfizetésére ítélt
 ►kondamni al morto: halálra ítélt
 ►la civila kodo kondamnas tian sintenon: a polgári törvénykönyv elítéli az ilyen magatartást
2) *tr átv* elítél, elmarasztal, elmarasztal, kárhoztat
 ►ĉiuj liaj klopodoj estis kondamnitaj al malsukceso: minden igyekezete kudarcra volt ítélve
 ►kondamni al soleco: egyedüllétre kárhoztat
 ►kondamni la terorisman: elítéli a terrorizmust
 ►kondamni sin: maga felett ítélkezik

►ne aŭskultinte, ne kondamnu^z: *közm* két hamar nem jó – hamar inni és hamar ítélni
 ►ne kondamnu alian, oni vin ne kondamnos^z: *közm* ne ítélt, hogy ne ítéltessél
 kondamna: **1)** *jog* elmarasztaló, elítélő, ítélet-, ítélkező
 ►kondamna juĝo: elmarasztaló ítélet
2) elítélő, kárhoztató, elmarasztaló
 ►kondamnaj vortoj: elítélő v. kárhoztató szavak
 kondamno: **1)** *jog* ítélet
 ►kondamno al morto: halálos ítélet
2) elítélés, kárhoztatás
 kondamninda: elítélendő, kárhoztatandó
 kondamnito: *jog* elítélt
 ►komunjura kondamnito: *fn* köztörvényes
 ►kondamnito al morto: halálraítélt
 ►politika kondamnito: politikai elítélt
 malkondamni: *tr jog* felment *szin* absolvere
 malkondamna: *jog* felmentő
 ►malkondamna verdikto: felmentő ítélet
l.m. mortkondamni
| kondens/i **1)** *tr fiz kém* sűrít, cseppfolyósít, kondenzál
 ►kondensi gason je likvo: gázt cseppfolyósít, gázt folyadékká kondenzál
 ►kondensita lakto: sűrített tej, kondenztejt
2) *tr kém* kondenzál <nagyobb molekulák>
3) *tr fot* gyűjt <fényt nyalábba>
4) *tr átv* tömörít, sűrít *szin* koncizigi
 ►kondensi tekston: szöveget tömörít
 kondensiĝo: *fiz kém* kondenzáció, lecsapódás, cseppfolyósodás
 ►aldola kondensiĝo: aldolkondenzáció
 kondensajo: **1)** *fiz kém* kondenzátum, párlat
2) *fiz* bozonkondenzátum
 kondensilo: **1)** *fiz kém* kondenzátor
2) *vill* kondenzátor
 ►elektrolita kondensilo: elektrolitkondenzátor
 ►estinga kondensilo: oltókondenzátor
 ►plata kondensilo: síkkondenzátor
 ►plato de kondensilo: kondenzátor fegyverzete *szin* armaturo
 ►preciziga kondensilo: trimmer kondenzátor
 ►variigebla kondensilo: forgókondenzátor
3) *fot* kondenzor *szin* kondensoro
l.m. glimkondensilo, reflukondensilo, ŝuntkondensilo
| kondensor/o *l.* kondensilo **3**
| kondicional/o *nyt* feltételes mód *szin* imaga modo, kondiĉa modo, supoza modo, us-modo
| kondiĉ/o **1)** feltétel
 ►baza kondiĉo: előfeltétel
 ►dikti la kondiĉojn: diktálja a feltételeket
 ►komenca kondiĉo: kezdeti feltétel
 ►konkursaj kondiĉoj: *sp* versenyszempontok
 ►kun la kondiĉo, ke: azzal a feltétellel, hogy *szin* kondiĉe, ke
 ►kvantuma kondiĉo: *fiz* kvantumfeltétel
 ►necesa kondiĉo: szükséges feltétel
 ►plenumi la kondiĉojn: teljesíti a feltételeket
 ►plenumo de kondiĉo: feltétel teljesítése
 ►starigi neplenumoblajn kondiĉojn: teljesíthetetlen feltételeket szab
 ►sub tiaj kondiĉoj mi ne akceptos la dungon: ilyen feltételekkel nem fogadom el az állást
 ►sufiĉa kondiĉo: elégséges feltétel
2) *jog* feltétel, kikötés

►kontraktaj kondiĉoj: szerződési kikötések
 ►la flankoj interkonsentis pri la kondiĉoj de la pactraktato: a felek megegyeztek a békeszerződés feltételeiben
3) feltétel, körülmény
 ►ekonomiaj kondiĉoj: gazdasági feltételek
 ►kondiĉoj de la vivo: életkörülmények, életfeltételek
 ►premantaj kondiĉoj de la ekzistado: nyomasztó egzisztenciális feltételek
 kondiĉa: feltételes, feltételhez kötött
 ►kondiĉa asemblado: *inf* feltételes asszemblálás
 ►kondiĉa plenumo: feltételhez kötött teljesítés
 ►kondiĉa promeso: feltételes ígélet
 kondiĉe, ke: feltéve, hogy
 kondiĉi: **1) tr** <feltételként> kiköt, feltételül szab
 ►kondiĉi la pagon de certa sumo: kiköti bizonyos összeg megfizetését
 ►li kondiĉis mian partoprenon: feltételül szabja a részvételemet
2) tr feltételez, előfeltételez
 ►la membriĝo kondiĉas la akcepton de la statuto: a belépés előfeltételezi az alapszabály elfogadását
 ►mia partopreno ne kondiĉas mian aprobon: részvételem nem feltételezi a jóváhagyásomat
 kondiĉaro: feltételrendszer
 senkondiĉa: feltétlen, feltétel nélküli
 ►mi senkondiĉe fidas vin: feltétlenül bízom benned
 ►senkondiĉa sindediĉo: feltétlen odaadás
l.m. ekzistokondiĉo, laborkondiĉoj, loĝkondiĉoj, randkondiĉo, vivkondiĉoj
| kondil/o *anat* ízületfej, csontbütöök, condylus
 ►kondila proceso: ízületi nyúlvány
 kondilartiko: *anat* ellipszoid-izület, tojásizület
| kondilartr/oj *ĉsl* Condylarthra
| kondilom/o *orv* függőly, condyloma
| kondiment/o *gasz* fűszer, ízesítő
 kondimenti: *tr* *gasz* ízesít, fűszerez
 kondimentujo: *gasz* fűszertartó
| kondolenc/i *tr* részvétet nyilvánít vkinek <n>, kondoleál
 ►kondolenci la vidvinon: részvétét nyilvánítja az özvegynek
 kondolenco: részvét *szin* kundoloro
 ►pro la perdo de via patro bonvolu akcepti mian koran kondolencon: édesapja elhunytával fogadja őszinte részvételemet
 kondolenca: részvét-, részvétnyilvánító
 ►kondolenca telegramo: részvéttávirat
 ►kondolenca vizito: részvétlátogatás
| kondom/o *gysz* gumióvszer, kondom, koton
| kondor/o *áll* kondorkeselyű
 ►anda/sudamerika kondoro: andoki konsorkeselyű <Vultur gryphus>
 ►kalifornia kondoro: kalifornia kondorkeselyű <Gymnogyps californianus>
| kondotier/o *ritk kat* condottiere, zsoldosvezér
| kondr/o **1)** *anat* porc-, chondro-, kondro- <előtagként>
2) ásv szemcse, kondra
 kondrito: *orv* porcgyulladás, chondritis
 kondromo: *orv* porcdaganat, chondroma
 kondroektomio: *orv* porc műtéti eltávolítása, chondroectomia
 kondrosarkomo: *orv* porcok elemeket tartalmazó szarkóma, chondrosarcoma
| kondrit/o *ásv* kondrit, chondrit
 ►karbona kondrito: szenes kondrit

| kondroste/oj *áll* porcos-vérteshalak, porcos ganoidok <Chondrostei>
| kondrostom/o *áll* paduc <Chondrostoma>
| konduk/i **1)** *tr* vezet <vki>
 ►konduki al la altaro: az oltárhoz vezet
 ►konduki je la nazo: az orránál fogva vezet
 ►konduki la arestitojn al la tribunalo: az őrizeteket a bíróságra viszi
 ►konduku min al via sinjoro: vezess az uradhoz
2) tr vezet, visz <vmi>
 ►ĉiu vojo kondukas al Romo: *köz*m minden út Rómába vezet
 ►la kanalo kondukas la akvon en la maron: a csatorna a vizet a tengerbe viszi
 ►la ŝtuparo kondukas al la dua etaĝo: a lépcső a második emeletre visz
3) tr *átv* vezet, visz <vki>
 ►konduki la dancojn^Z: vezető szerepet játszik, fő irányítója vminek
 ►konduki al peko: bűnbe visz
 ►konduki en tenton: kísértésbe visz, kísértésbe hoz
 ►vi kondukas la landon al perejo: romlásba viszed az országot
 ►vi povas konduki la aferon al sukceso: sikerre viheted az ügyet
4) tr *átv* vezet, visz <vmi>
 ►diboĉado kondukas al malsano: a kicsapongás betegségre vezet
 ►kondukus malproksimen, se: messzire vezetne, ha
 ►mensogo malproksimen ne kondukas^Z: *köz*m nem messze megy az ember a hazugsággal
 ►pasio kondukas al krimoj: a szenvedély bűnbe visz
 ►viaj klopodoj kondukas al rezulto: törekvéseid eredményre vezetnek
5) tr vezet, irányít
 ►konduki aferon: ügyet intéz
 ►konduki armeon: hadsereget vezet
 ►konduki interparolon: társalgást irányít
 ►konduki la batalon: vezeti v. irányítja a csatát
 ►konduki militon: háborút folytat
 ►li lasas sin konduki de sia koro: hagyja, hogy a szíve irányítsa
6) tr jm vezet *szin* stiri
 ►konduki veturilon: járművet vezet
7) tr vill vezet *szin* kondukti
 ►konduki elektron: áramot vezet
 konduko, kondukado: vezetés, irányítás
 ►konduko de aferoj: ügyvezetés
 ►konduko de veturilo: járművezetés
 kondukanto: **1)** járművezető
2) vezető, irányító, ügyvezető
 ►kondukanto de armeo: hadsereg-irányító
 ►kondukanto de la interŝtataj traktadoj: az államközi megbeszélések irányítója
3) fiz vill vezető *szin* konduktanto
4) zene vezetőhang
5) zene téma, vezető szólam, guida, proposta <kánon>
 kondukilo: **1)** *jm* kormány
 ►havi la kondukilojn en la manoj: *átv* is kezében tartja a gyeplőt
 ►kondukilo de aŭto: kocsikormány
 ►kondukilo de biciklo: kerékpárkormány
 ►kondukiloj: gyeplők
 ►teni per mallonga kondukilo: rövid pórázon tart
2) tech vezeték *szin* dukto
 ►kondukiloj por gaso kaj akvo: gáz- és vízvezetékek
3) vill vezeték *szin* konduktilo

► **elektra** kondukilo: villamos vezeték *szin* konduktilo
kondukisto: *jm* járművezető
kondukistejo: vezetőfülke, vezetőállás *szin* stirejo
kondukivo: *vill* vezetőképesesség *szin* konduktivo
alkonduki: **1)** *tr* odavezet, idevezet, vezet vhova
► **alkonduku** la gastojn: vezesd oda a vendégeket
► **min** alkondukis ĉi tiu simpatia junulo: ez a rokonszenves
fiatalember vezetett ide
2) *tr* *átv* vezet, visz vhova
► **alkonduki** la aferon al feliĉa fino: szerencsésen véghezviszi az
ügyet
► **tio** alkondukis lin al la penso: ez arra a gondolatra vitte
► **via** konduto alkondukas min al malfeliĉo: viselkedésed a
kétségbeesésbe visz
dekonduki: **1)** *tr* elvezet, elvisz vmitől
► **la** sorto dekondukis min malproksimen de mia naskiĝurbo: a sors
messze vitt a szülővárosomtól
► **oni** dekondukis la arestitojn: elvezették onnan az őrizetéseket
2) *tr* eltérít
► **dekonduki** de la ĝusta vojo: letérít a helyes útról
► **ne** lasu vin dekonduki de via celoj: ne hagyd magad eltéríteni a
céljaidtól
► **oni** dekondukis la trafikon: eltérítették a forgalmat
elkonduki: **1)** *tr* kivezet vkit v. vmit
► **la** pluvakvon oni elkondukis tra tubo en la muro: az esővizet a falba
épített csővön keresztül vezették ki
► **oni** elkondukis lin el la ĉambrego: kivezették a teremből
2) *tr* *átv* kivezet
► **oni** elkondukas la malnoviĝintajn varojn el la merkato: az elavult
árakat kivezetik a piacról
enkonduki: **1)** *tr* bevezet
► **oni** enkondukis lin en ĉambron: egy szobába vezették be
2) *tr* *átv* bevezet
► **enkonduki** novan modon: új divatot vezet be
► **enkonduki** teĥnologion: technológiát bevezet
enkonduko: **1)** bevezetés
► **enkonduko** de la rekrutoj en la kazernon: az újoncok bevezetése a
laktanyába
2) *átv* bevezetés, bevezető
► **enkonduko** en la teologion: bevezetés a teológiába
► **verki** enkondukon al la libro: bevezetőt ír a könyvhöz
enkondukistino: jegyszédő <színház>
forkonduki: *tr* elvezet vhova
► **forkonduki** la akvon de marĉejo: mocsár vizét lecsapolja
► **ne** scieblas, kien oni forkondukis lin: nem tudható, hová vezették v.
vitték el
kunkonduki: **1)** *tr* magával visz vkit
► **kunkonduku** vian filon: vidd magaddal a fiadat
2) *tr* *átv* magával hoz, maga után von
► **lia** decido kunkondukis kelkajn neoportunaĵojn: döntése maga után
vont néhány kellemetlenséget
miskonduki: *tr* félrevezet
► **ne** volu miskonduki min: ne akarj félrevezetni
rekonduki: *tr* visszavezet, visszavisz
► **ĉi** tiu vojo rekondukas al la urbo: ez az út visszavezet a városba
► **rekonduki** la brutojn en la stalon: vezesd vissza az állatokat az
istállóba
► **rekonduku** mian filon: hozd vissza a fiamat
reenkonduki: *tr* újra bevezet

► **ni** reenkondukas la malnovan regularon: újra bevezetjük a régi
szabályzatot
► **reenkonduki** formortintan specion en la regiono: kihalt fajt újra
bevezet a régióban
telekonduki: *tr* *tech* távvezérel
► **telekondukata** ludaŭto: távvezérelt játék autó
trakonduki: *tr* átvezet
► **la** bedueno trakondukis lin tra Saharo: a beduin átvezette a
sivatagon
► **trakonduki** la armeon tra la urbo: a sereget átvezeti a városon
transkonduki: *tr* vmin túlra vezet
► **transkonduku** la gregon trans la riveron: vezesd át a csordát a
folyón túlra
kondukbenko: bak <kocsis>
kondukpermeso: vezetői jogosítvány *szin* stirpermeso
konduksidilo: *jm* bak, vezetőülés *szin* boko 3
l.m. akvokondukilo, celkonduka, gaskondukilo, lumkondukilo,
naftokondukilo, ondokondukilo, pilkokonduko, tramkondukisto,
tubkondukilo, varmokondukado
| **kondukt/i** *tr* *fiz* vezet <energia>
► **kondukti** elektron: áramot vezet
► **kondukti** varmon: hőt vezet
kondukta: *mn* *fiz* vezető
► **kondukta** substanco: vezető anyag
kondukto: *fiz* vezetés
► **elektra** kondukto: áramvezetés, villamos vezetés
► **termika** kondukto: hővezetés
konduktaĵo: *vill* kábel, zsinór *szin* kablo
konduktanco: *vill* hatásos vezetés, konduktancia
konduktanto: *fiz* vezető <anyag>
► **kupro** estas bona konduktanto: a réz jó vezető
konduktilo: *vill* vezeték, huzal, vezető, ér *szin* elektra kondukilo
► **alteriga** konduktilo: földelt vezető
► **izolita** konduktilo: szigetelt vezető
► **konduktilo** de fazo: fázisvezető
► **konduktilo** de kablo: kábelér
► **mantela** konduktilo: kábelszerű vezeték
► **neŭtrala** konduktilo: nullavezető
► **nuda** konduktilo: csupasz vezeték
► **nutra** konduktilo: tápvezeték *szin* fidro
► **plendrata** konduktilo: tömör vezető
► **profila** konduktilo: alakos vezető, profilhuzal
► **ŝnurigita** konduktilo: sodrott vezető
► **subtera** konduktilo: földvezeték
► **supertera** konduktilo: légvezeték
konduktilaro: *vill* vezetékhálózat
konduktiva: *fiz* vezetőképes
konduktivo, konduktopovo: *fiz* vezetőképesesség
► **elektra** konduktivo: áramvezető képesség, villamos vezetőképesesség
► **termika** konduktivo: hővezető képesség
duonkondukta: *fiz* félvezető
duonkonduktanto: *fiz* félvezető anyag
duonkonduktilo: *fn* *fiz* félvezető
► **metal-oksida** duonkonduktilo: fém-oxid félvezető
duonkonduktivo: *fiz* félvezető képesség
fotokonduktiva: *fot* *fiz* fotokonduktív
fotokondukto: *fot* *fiz* fotokonduktivitás <jelenség>
fotokondukanto: *fot* *fiz* fotokonduktor
fotokonduktivo: *fot* *fiz* fotokonduktivitás <képesség>
nekonduktanto: *fiz* nemvezető anyag, szigetelő

semikondukta: *l.* duonkondukta

superkondukta: *fiz* szupravezető

superkonduktanto: *fiz* szupravezető

superkonduktivo: *fiz* szupravezető képesség

l.m. ŝnurkonduktilo

| **konduktor/o** kalauz, jegykezelő

►konduktoro en trajno, tramo kaj buso: kalauz vonaton, villamoson és buszon

| **kondut/i** *ntr* viselkedik

►konduti kiel decas: illedelmesen viselkedik

►li kondutis ĉiam ĝentile al mi: mindig udvariasan viselkedett velem szemben

konduto: viselkedés, magaviselet

►havi bonan konduton: jó a magaviselete

►li ricevis bonan noton pri konduto: jó jegyet kapott magaviseletből

►mi instruos al vi la bonkonduton!: majd én móresre tanítalak!

bonkonduta: jó magaviseletű

interkonduto: kölcsönös viselkedés

miskonduti: **1)** *ntr* rosszkodik

2) *ntr* *pszi* deviánsan viselkedik

miskonduta: **1)** rosszkodó

2) *pszi* deviáns

kondutkodo: illemkódex

kondutmaniero: viselkedésmód, modor

kondutnormo: viselkedési norma v. szabály

| **koneks/a** **1)** vmivel összefüggő, kapcsolatos

►koneksa demando: idetartozó kérdés

►koneksaj fenomenoj: összefüggő jelenségek

►koneksaj sciencoj: kapcsolatos tudományok, melléktudományok

2) *mat* összefüggő

►koneksa komponanto: összefüggő komponens

►simple koneksa: egyszerűen összefüggő

koneksega: *mat* erősen összefüggő

konekseta: *mat* gyengén összefüggő

►konekseta grafeo: gyengén összefüggő gráf

koneksi: *ntr* összefügg, kapcsolódik

►kiel tio koneksas kun la temo?: hogyan függ ez össze a témával?

►lia stranga konduto koneksas kun liaj sentoj: furcsa viselkedése az érzelmeivel függ össze

konekso: kapcsolat, összefüggés

►en tia konekso: ilyen összefüggésben

interkoneksa: kölcsönösen összefüggő

►tio estas aferoj interkoneksaj: ezek kölcsönösen összefüggő dolgok

interkonekse: egymással összefüggve

interkoneksi: *ntr* kölcsönösen összefügg

►niaj problemoj ne interkoneksas: a problémáink nem függenek össze egymással

| **konekt/i** **1)** *tr vill eltr* csatlakoztat, összekapcsol, csatol, összeköt

2) *tr anat* összekapcsol, összeköt

konekto: **1)** *vill eltr* csatlakoztatás, csatolás, kapcsolás, bekötés, összekapcsolás

►deltoforma konekto: deltakapcsolás

►kaskada konekto: kaskádkapcsolás

►paralela konekto: párhuzamos kapcsolás

►seria konekto: soros kapcsolás

►stelforma konekto: csillagkapcsolás

2) *inf* kapcsolat, összeköttetés

►interreta konekto: internetkapcsolat *szin* retkonekto

►larĝkapacita interreta konekto: szélessávú internetkapcsolat

3) *közl* csatlakozás

►li maltrafis la konekton: lekészte a csatlakozást

►rekta konekto al Vieno: közvetlen csatlakozás Bécsbe
konektejo: **1)** *vill* csatlakozási hely v. pont

2) *inf* port, kapu

►paralela konektejo: párhuzamos port

►seria konektejo: soros port

konektiĝi: *ntr vill inf* csatlakozik, kapcsolódik

►konektiĝi al la reto: a hálózatra v. az internetre csatlakozik

konektilo: *vill* csatlakozó, csatlakozó szerelvény

konektite: *inf* online, csatlakozva

►komputili konektite: csatlakozva számítógépezik

konektingo: *vill* csatlakozóaljzat, konnektor

diskonektilo, malkonektilo: *vill* szakaszoló

malkonekti: *tr vill* <csatlakozást> bont v. megszakít, szétkapcsol

►malkonekti la reton: megszakítja az internetkapcsolatot

►malkonekti la televidilon: kihúzza a tévét

malkonektiĝi: **1)** *ntr vill* szétkapcsolódik

2) *ntr inf* kijelentkezik, kilép

miskonekto: *vill* téves v. hibás csatlakoztatás

senkonekte: *inf* kapcsolat nélkül, offline

trakonekti: *tr távk* kapcsol <bekapcsol egy harmadik fogyasztót>

►mi trakonektas la sinjoron direktoron: kapcsolom v. adom az igazgató urat

konektoleko: *vill* csatlakozási hely v. pont

konektoškemo: *vill* kapcsolási rajz

konektoŝranko: *vill* kapcsolószekrény

►distribua konektoŝranko: elosztószekrény

konekttabulo: *l.* ŝaltpanelo, ŝaltotabulo

l.m. buskonekto, kruckonekto, retkonekto, terkonekto, trajnkonekto

| **Konektikut/o** *geo pol* Connecticut <US>

| **konektiv/o** **1)** *anat* kötőszövet, tela conjunctiva *szin* kuniga histo

►grasa konektivo: zsíros kötőszövet

2) *növ* csatló, ereszték, connectivum

| **konestabl/o** *tört kat* fővezér <a királyi sereg vezére>

| **konfeder/i** *l.* konfederáció

| **konfederaci/o** **1)** *pol* államszövetség, konföderáció

►atena konfederacio: *tört* athéni szövetség

►Brita Konfederacio: Brit Nemzetközösség, Commonwealth *szin*

Brita Regno, Brita Komunumo de Nacioj

►Svisa Konfederacio: *tört* Svájci Államszövetség

2) szövetség, konfederáció

►Internacia Konfederacio de Liberaj Sindikatoj: Szabad

Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége

►sindikata konfederacio: szakszervezeti konföderáció

konfederacii: *tr* szövetségbe tömörít

►konfederaciitaj ŝtatoj de Ameriko: amerikai konföderált államok

konfederacia: *pol* konföderációs, szövetségi

►konfederacia politiko: szövetségi politika

konfederismo: *pol* konföderalizmus, konfederalizmus

| **konfekci/o** *tex* konfekció

konfekcia: *tex* konfekciós

►konfekcia industrio: konfekcióipar, készruhaipar

►konfekcia jako: konfekciós zakó

►konfekcia vendejo: készruhaüzlet

konfekcii: *tr tex* konfekcionál

►konfekciitaj produktoj: konfekcionált termékek

konfekciaĵo: *tex* készruha, konfekciótermék

| **konferenc/o** konferencia, tanácskozás

►diplomatia, jura, scienca konferenco: diplomáciai, jogi,

tudományos konferencia

►episkopa konferenco: *vall* püspöki konferencia
 ►gazetara konferenco: sajtókonferencia
 ►instruista konferenco: *isk* tanári konferencia, oktatói konferencia
 ►Konferenco de UN pri Komerco kaj Evoluigo: ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája, UNCTAD
 ►Konferenco pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo: Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia
 ►rondtabla konferenco: kerekasztal-tanácskozás
 konferenci: *ntr* tanácskozik, konferenciát tart
 konferencejo: konferencia helyszíne, konferenciaterem
 konferencaktoj: konferencia anyaga
 konferencinterpretisto: konferenciatolmács
l.m. klimatkonferenco, kulminkonferenco, partikonferenco, pintokonferenco, videokonferenco
 | **konferv/o** *növ* békanyál<moszat> *szin* fadenalga
 | **konfes/i 1)** *tr* megvall, bevall, beismer
 ►konfesi amon: szerelmet vall
 ►konfesi principon: elvet magáénak vall
 ►la farinto konfesis la krimon: az elkövető bevallotta a bűntényt
 ►li fine konfesis al si sian senpovon: végül bevallotta magának tehetetlenségét
 ►li konfesis sian eraron: beismerte a tévedését
 ►mi devas konfesi, ke: meg kell vallanom, hogy
 ►mi konfesas lin mia majstro: mesteremnek vallom
 2) *tr kr* gyónik, meggyón
 ►li konfesis siajn pekojn al la pastro: meggyóna bűneit a papnak
 konfeso: 1) vallomás, beismerés
 ►Konfeso de Sankta Aŭgusteno: Szent Ágoston Vallomása
 2) *kr* gyónás
 ►fari konfeson: gyón
 ►orela konfeso: fülbe gyónás
 ►preni konfeson de pekinto: bűnöst meggyóntat
 ►publika konfeso: *kr* nyilvános gyónás, eklézsiakövetés
 konfesejo: *kr* gyóntatószék *szin* konfesejo
 forkonfesi: *tr* megtagad, eltagad, letagad
 ►ĉu nun vi forkonfesas vian amon?!: most megtagadod a szerelmedet?!
 ►oni ne povas forkonfesi liajn meritojn: nem lehet eltagadni érdemeit
 malkonfesi: *tr* megtagad, letagad, nem ismer el
 ►Kabe malkonfesis Esperanton: Kabe megtagadta az eszperantót
 ►la akuzito malkonfesis ĝisfine: a vádlott végig tagadott
 ►li malkonfesis sian amikon, sian patrujon kaj sian religion: megtagadta barátját, hazáját és hitét
 ►malkonfesi ŝuldon: tartozást tagad, tartozást nem ismer el
 ►ne malkonfesu tian evidentajon: ne tagadj le ilyen nyilvánvaló dolgot
 ►Servet ne malkonfesis sian instruon ĉe antaŭ la brulŝtiparo: Servet nem tagadta meg a tanítását a máglya előtt sem
 nemalkonfesebla: tagadhatatlan
 konfesebudo: *kr* gyóntatószék
 konfespreni: *tr kr* gyóntat
 konfesprenanto: *kr* gyóntató
l.m. amkonfeso, estkonfesi, fidokonfeso, kredkonfeso, pekkonfesi
 | **konfesi/o** *vall* hitvallás, felekezet
 ►Aŭgsburga Konfeso: ágostai hitvallás
 ►katolika, ortodoksa, protestanta konfeso: katolikus, ortodox, protestáns hitvallás v. felekezet
 alikonfesia: *vall* más felekezetű
 interkonfesia: *vall* felekezetközi, interkonfesszionális, ökumenikus

samkonfesiano: *vall* felekezeti testvér, hittestvér
 senkonfesia: felekezeten kívüli
 superkonfesia: felekezetek feletti
 | **konfet/oj** konfetti
 | **konfid/i 1)** *x ex* bízik vkiben *l.* fidi
 ►kiu ne konfidas, tiu ne bedaŭras^z: *közm* aki nem bízik, csalódás nem éri
 ►konfidu, sed vidu^z: *közm* ne bízz vakon
 2) *tr* rábíz vmit vkire *szin* komisszi 2
 ►konfidi sian havon al neĝustaj manoj: nem megfelelő kezekre bízta a vagyont
 ►konfidi sian infanon al vartistino: gondozónőre bízta gyermekét
 ►li konfidis sin al la rapido de siaj kruroj: szedte a lábát, nyakába kapta a lábát
 3) *tr* megoszt vkivel <érzelem, titok>
 ►konfidi sekreton al amiko: barátot titokba beavat, barátira titkot rábíz
 ►konfidi sian malĝojon al li: megosztja vele bánatát
 ►konfidi sin al sia fratino: kitarulkozik v. megnyílik a nővére előtt
 konfida: bizalmas
 ►konfida propono: bizalmas ajánlat
 konfido: bizalom
 ►akiri, ĝui, perdi ies konfidon: megszerzi, élvezi, elveszíti vkinek a bizalmát
 ►havi plenan konfidon al li: teljes bizalommal van iránta
 ►konfido naskas konfidon^z: *közm* a bizalom bizalmat szül
 ►kun konfido neniam rapidu^z: *közm* aki hamar hiszen, hamar csalatkozik
 ►meti la demandon pri konfido: *pol* bizalmatlansági indítványt nyújt be
 ►mi gajnis lian konfidon: elnyertem a bizalmát
 ►postuli la konfidon de la parlamento: *pol* bizalmatlansági indítványt tesz
 ►reciproka konfido: kölcsönös bizalom
 ►tro da konfido kondukas al perfido^z: *közm* ki könnyen hisz, könnyen megcsalódik
 konfiditaĵo: rábízott holmi, letét
 konfidato: *fn* megbízott
 konfidema: jóhiszemű
 konfidebla: megbízható
 konfidigi: *tr* bizalmat ébreszt, bizalmat kelt
 konfidiga: bizalomgerjesztő, bizalomépítő
 konfidinda: bizalomra méltó, bizalomra érdemes
 konfidulo: vkinek a bizalmasa, bizalmi ember
 malkonfidi: *ntr* bizalmatlan vki iránt <al>, bizalmatlankodik
 malkonfido: bizalmatlanság
 ►pozitiva propono pri malkonfido: *pol* konstruktív bizalmatlansági indítvány
 ►voĉdonado pri malkonfido: *pol* bizalmatlansági szavazás
 ►voĉo de malkonfido: *pol* bizalmatlansági szavazat
 malkonfidigi: *tr* bizalmatlanná tesz, gyanakvóvá tesz
 malkonfidema: bizalmatlan, gyanakvó
 memkonfido: önbizalom
 konfidekspluato: bizalommal való visszaélés
 konfidintervalo: konfidenciaintervallum <statisztika>
 konfidoplena: bizalomteljes
 ►en konfidoplena atmosfero: bizalomteljes légkörben
 | **konfidenc/o** bizalmas közlés, bizalmasság <vmi bizalmas>
 ►fari konfidencojn: bizalmas dolgokat közöl, bizalmas közléseket tesz

konfidenci: *tr* bizalmasan közöl, <titkot> rábíz

►mi konfidencas al vi la decidon de la ĵurio: bizalmasan közlöm veled az esküdtszék döntését

►mi ne kutimas konfidenci intimaĵojn: intim dolgokat nem szokásom bizalmasan közölni

konfidenca: **1)** bizalmas <vmi>

►de konfidenca karaktero: bizalmas jellegű

►konfidenca interparolo: bizalmas beszélgetés

►konfidenca letero: bizalmas levél

►konfidenca noto: bizalmas feljegyzés

2) bizalmas <vki>

►konfidenca kolego: bizalmas kolléga

►konfidenca mesaĝportanto: bizalmas üzenetvivő

konfidence: bizalmasan

►konfidence mi diras al vi: bizalmasan mondom neked

konfidencema: bizalmas természetű, közlékeny

konfidenceculo: vkinek a bizalmasa, bizalmi ember

konfidencecumi: *ntr* pej bizlmaskodik

malkonfidencecema: zárkózott, bizalmatlan

| **konfidenci/o** *ex l.* konfidencecno

| **konfiguraĵo** *l.* kunarango 2

| **konfirm/i** **1)** *tr* megerősít, igazol, visszaigazol

►konfirmi aliĝon: jelentkezést visszaigazol

►konfirmi interligon: *kr* szövetséget megerősít

►konfirmi la novaĵon: megerősíti a hírt

►lia demisio ne estis konfirmata: lemondását nem erősítették meg

►liaj esperoj ne estis konfirmataj: reményei nem igazolódtak

►tio konfirmas miajn timojn: ez igazolja a félelmeimet

2) *tr* *kr* bérnál, konfirmál *l.* konfirmacio

konfirmo: **1)** megerősítés, visszaigazolás

►konfirmi alibion: alibit igazol

►lia supozo trovis konfirmon: feltételezése megerősítést nyert

►peti konfirmon pri la aliĝo: megerősítést kér a jelentkezésről

2) *kr* bérnálás, konfirmálás *l.* konfirmacio

konfirmiĝo: *kr* bérnalkozás, konfirmáció *l.* konfirmacio

konfirmilo: visszaigazolás, visszaigazoló lap

malkonfirmi: *tr* cáfol

►la registaro malkonfirmis la informojn de la gazetaro: a kormány

cáfolta a sajtó értesüléseit

►via konduto malkonfirmas vian sincerecon: viselkedésed cáfolja az őszinteségedet

malkonfirmo: cáfolat

| **konfirmaci/o** *kr* bérnálás, konfirmálás <szentség>

konfirmacia: *kr* bérna-, bérnálási, konfirmációs

►konfirmacia ceremonio: bérnálási szertartás, konfirmációs szertartás

►konfirmacia filino: bérnalány

►konfirmacia filo: bérmafiú

►konfirmacia leciono: bérmaóra

►konfirmacia patrino: bérmaanya

►konfirmacia patro: bérmaapa

►konfirmaciaj gepatroj: bérmaszülők

konfirmacii: *tr* *kr* bérnál, konfirmál

konfirmaciĝo: *kr* bérnalkozás, konfirmálás, konfirmáció

konfirmacioto: *kr* bérnálendő, konfirmálandó, confirmandus

konfirmaciito: *fn* *kr* bérnált, konfirmált

| **konfisk/i** **1)** *tr* *jog* lefoglal, elkoboz, konfiskál

►konfiski la kontrabandajon: elkobozza a csempészsárut

2) *tr* *átv* elvesz, elkoboz

►konfiski la alumetojn de la infano: a gyerektől elkobozza a gyufát

►konfiski nefreŝan viandon: elkobozza a lejárt szavatosságú húst

konfisko: *jog* lefoglalás, elkobzás, konfiskálás

►konfisko de nepermesataj libroj fare de la polico: tilos könyvek rendőri elkobzása

| **konfit/i** *tr* *gaszt* befőz

►konfiti prunojn: szilvát főz be

konfitaĵo: *gaszt* befőtt

►alkohola konfitaĵo: bőlé *szin* boleo

►ĉeriza, poma konfitaĵo: cseresznyebefőtt, almabefőtt

konfitejo: *gaszt* édességbolt

konfitujo: *gaszt* befőttessüveg

| **konflagraci/o** *fil* *átv* világégés

| **konflikt/o** **1)** <társadalmi> konfliktus

►socia konflikt: társadalmi konfliktus, társadalmi összeütközés

►generacia konflikt: generációs konfliktus

►klasa konflikt: osztálykonfliktus

2) *átv* összeütközés, konfliktus

►arma konflikt: *kat* fegyveres konfliktus

►batala konflikt: *kat* harci konfliktus

►konflikt de interesoj: érdekek ütközése

►konscienca konflikt: lelkiismereti konfliktus

►milita konflikt: *kat* katonai konfliktus

►veni en konflikton: összeütközésbe v. konfliktusba kerül

konflikti: *ntr* összeütközik, konfliktusban van

►la konscienco ofte konflikta kun nia deziroj: a lelkiismeret

gyakran konfliktusban van a vágyaikkal

ekkonflikti, konfliktiĝi: *ntr* konfliktusba kerül

konfliktevida: konfliktuskerülő

l.m. animkonflikt, laborkonflikt, limkonflikt, potencokonflikt

| **konform/a** **1)** megegyező, azonos

►konforma al la modelo: a mintával egyező

►kopio konforma al la originalo: az eredetivel megegyező másolat

2) megfelelő, illeszkedő, alkalmas, konform

►konforma al la celo: a célnak megfelelő

►la du unuigotaj partoj ne estas konformaj unu al la alia: a két

egyesítendő rész nem illeszkedik egymáshoz

►la rimedo ne estas konforma al la celo: az eszköz nem alkalmas a célra

►plenumo konforma al la ordono: a parancsnak megfelelő

végrehajtás

►via konduto ne estas konforma al viaj principoj: viselkedésed nem felel meg az elveidnek

►vivmaniero ne konforma al la higieno: a higiéniának nem

megfelelő életmód

3) *mat* szöghű, szögtartó, konformis *szin* angulfidela

konforme: megfelelően, megegyezően, összhangban

►konforme al la kutimoj kaj moroj: a szokásoknak és erkölcsöknek megfelelően

►konforme al lia lasta volo: utolsó kívánságának megfelelően

►konforme al via deziro: kívánságának megfelelően

►konforme kun la leĝo: a törvénnyel megegyező módon

►konforme kun viaj deklaroj: nyilatkozataiddal összhangban

konformi: *ntr* megfelelel, megegyezik

►ĉi tiu kopio ne konformas al mia manuskripto: ez a másolat nem egyezik meg a kéziratommal

►la agado de la organizo konformas al ĝiaj celoj: a szervezet

tevékenysége megfelel a céljainak

►la proceduro konformas kun la leĝo: az eljárás megegyezik a törvénnyel

konformeco: megfelelés, megfeleltetés, egyezés, hűség

►la konformecon de la kopio atestas s-ro N: a másolat hűségét X úr igazolja
 ►mi trovis konformecon inter liaj vortoj kaj faroj: egyezést találtam szavai és tettei között
 konformigi: *tr* hozzáigazít, megfelelővé v. alkalmassá tesz, összhangba hoz
 ►konformigi la dieton al la malsano: a diétát a betegséghez kell igazítani
 ►konformigi la gestojn al la vortoj: a gesztusokat a szavakhoz igazítja
 ►konformigi la normojn al la vivo: a normákat az élethez igazítja
 ►ni devas konformigi la gazeton al la gusto de la legantoj: a lapot az olvasók ízléséhez kell igazítanunk
 konformigi, alkonformigi: *ntr* alkalmazkodik
 ►konformigi al la sociaj postuloj: alkalmazkodik a társadalmi követelményekhez
 ►mi tute alkonformigas min al via programo: teljesen alkalmazkodom a programjához
 konformigo: alkalmazkodás, illeszkedés
 konformismo: *pej* konformizmus, alkalmazkodás, megalkuvás
 konformisto, konformismo: *pej* konformista, alkalmazkodó, megalkuvó
 interkonformigi: *tr* egymáshoz igazít, kölcsönösen összehangol, egymáshoz illeszt
 ►harmonie interkonformigitaj mebloj: harmonikusan összehangolt bútorkészlet
 ►ni interkonformigu niajn horloĝojn: igazítsuk egymáshoz az óráinkat
 interkonformigi: *ntr* egymáshoz igazodik, összehangolódik
 malkonforma: nem megfelelő, alkalmatlan
 malkonformi: *ntr* kilóg, nem illeszkedik, nem alkalmas
 nekonforma: nem megfelelő, nem egyező, nonconform
 ►konduto nekonforma al la etikado: az etikettnek nem megfelelő viselkedés
 ►opinio nekonforma al la komuna: az általánossal nem egyező vélemény
 nekonformeco: meg nem felelés
 ►la nekonformeco de la kadro al la pentraĵo: a keret meg nem felelése a festménynek
 nekonformismo: meg nem alkuvás, nonkonformizmus
 nekonformisma: *mn* nonkonformista, be nem illeszkedő
 nekonformisto: nonkonformista
 | **konfront/i** 1) *tr* jog szembesít
 ►la tribunalo konfrontis la akuziton kun la atestanto: a bíróság szembesítette a vádlottat a tanúval
 2) *tr* átv szembesít, szembeállít, konfrontál, ütköztet
 ►konfronti diverĝajn opiniojn: eltérő véleményeket ütköztet
 ►konfronti kun malfacilaĵoj: nehézségekkel állít szembe
 ►tio konfrontis lin kun nesolveblaj problemoj: ez megoldhatatlan problémákkal szembesítette
 konfrontigi: *ntr* szembesül, szembekerül, összeütközik
 ►konfrontigi kun akraj atakoj: éles támadásokkal találja magát szembe
 ►li konfrontigis kun sia senpoveco: szembesült a saját tehetetlenségével
 ►li ne volas konfrontigi kun la vero: nem akar szembesülni az igazsággal
 konfrontigo: konfrontáció, szembenállás, szembekerülés, összeütközés
 | **Konfuce/o** *fil* Kung Fu-ce, Konfucius

konfuceano: *fil* konfuciánus
 konfuceanismo: *fil* konfucianizmus
 | **konfuz/i** 1) *tr* összekuszál, összezavar, összekever
 ►Dio konfuzis la lingvojn: az Isten összezavarta a nyelveket
 ►konfuzi la harojn: összekuszálja a haját
 ►ne konfuzu miajn dokumentojn: ne keverd össze az irataimat
 2) *tr* összetéveszt, összekever
 ►mi konfuzis vin kun konato: egy ismerőssel összekevertem
 ►li konfuzis la du leterojn, kaj misenmanigis ilin: összekeverte a két levelet, és tévesen kézbesítette őket
 3) *tr* megzavar, összezavar
 ►la amo konfuzis lian kapon: a szerelem összezavarta a fejét
 ►la juĝisto konfuzis la akuziton per siaj demandoj: a bíró összezavarta a vádlottat a kérdéseivel
 ►ne konfuzu vin, ke mi sincere parolas: ne zavarjon meg, hogy őszintén beszélek
 ►vi nur konfuzis min per viaj argumentoj: csak megzavartál az érveiddel
 konfuzo: 1) kuszaság, összevisszaság
 ►sur via skribotablo regas konfuzo: az íróasztalodon kuszaság uralkodik
 2) zavar, zavarodottság, zűrzavar
 ►babilona konfuzo de lingvoj: babiloni nyelvzavar
 ►kaj la Eternulo ĵetis konfuzon sur Siseran: *bibl* az Úr pedig megzavarta Siserát
 ►la konfuzo kaŭzita de la sieĝo: az ostrom okozta zűrzavar
 ►mia konfuzo estas facile klarigebla: zavarom könnyen magyarázható
 ►via anonco kreis konfuzon: bejelentésed zavart keltett
 konfuza: 1) zavaros, kusza
 ►konfuzaj aferoj: zavaros v. kusza ügyek
 ►konfuzaj ideoj: zavaros ötletek
 2) zavarodott
 ►mi restis tute konfuza: teljesen megzavarodtam
 konfuzaĵo: zavaros valami, zavaros ügy, kuszaság, zűrzavar, összevisszaság
 ►en ĉi tiu konfuzaĵo mi ne trovas miajn gantojn: ebben az összevisszaságban nem találom a kesztyűmet
 ►mi devas okupiĝi pri konfuzaĵoj: zavaros ügyekkel kell foglalkoznom
 konfuziva: zavarba ejtő, elképesztő
 interkonfuzi: *tr* egymással összekever, összezavar, összevissza kever
 ►vi interkonfuzas du tute aliajn aferojn: összekeversz két teljesen különböző dolgot
 ►la du armeopartoj interkonfuziĝis en la valo: a két seregetest összekeveredett a völgyben
 malkonfuzi: *tr* rendez, tisztáz
 ►li malkonfuzis la ĥaoson de siaj libroj: rendezte a könyvei között uralkodó káoszt
 ►malkonfuzi demandon: kérdést tisztáz
 nekonfuzebla: 1) összetéveszthetetlen
 2) higgadt, nyugodt, józan
 senkonfuza: zavarmentes
 ►la senkonfuza evoluo de nia lingvo: nyelvünk zavarmentes fejlődése
l.m. menskonfuza, menskonfuziĝo
 | **Konfuzi/o** *ne l.* Konfuceo
 | **konga/o** *zene* konga(dob)
 | **Kong/o** 1) *geo* Kongó <folyó> *vö.* Zairo
 2) *geo pol* Kongó <ország> <CD>

►Demokratia Respubliko Kongo: Kongói Demokratikus Köztársaság
 ►Kongo Kinŝasa: Kinshasai Kongó
 3) *geo pol* Kongó <ország> CG
 ►Respubliko Kongo: Kongói Köztársaság
 ►Kongo Brazavila: Brazzaville-i Kongó
 konga: *mn nyt* kongó, kikongó <kon>
 kongano: *fn* kongói
 Kongolando: *ne l.* Kongo
 kongokoloraĵo: *kém* kongószínezék
 kongoruĝo: *kém* kongóvörös
 | **kongel/i** *tr gaszt* fagyaszt
 kongelujo: fagyasztószerény
 | **kongest/i** *tr orv* vértolulást okoz
 kongesta: *orv* vértolulásos, congestivus
 kongesto: *orv* vértolulás, congestio *szin* sangalfluo
 | **konglomer/i** *tr fiz ásv* konglomerál, tömörít, egy tömbbe egyesít
 konglomeraĵo: 1) *ásv* kavicskő, konglomerátum
 2) *fiz* konglomerátum
 konglomeriĝi: *ntr* konglomerálódik, összetömörödik, tömbösödik
 | **konglomerat/o** l. konglomeraĵo
 | **Kongol/o** *ne l.* Kongo
 | **kongr/o** *áll* tengeri angolna <Conger> *szin* marangilo
 | **kongregaci/o** 1) *kr* kongregáció <szertzesi közösség>
 ►Kongregacio de la Dia Vorto: Az Isteni Ige Társasága
 2) *kr* kongregáció <hitbuzgalmi egyesület>
 3) *kr* kongregáció <pápai bizottság>
 ►Kongregacio pri la Indekso: Index Kongregáció, Congregatio Indicis
 ►Kongregacio pri Propagando de Kredo: Hitterjesztés
 Kongregációja, Congregatio Propaganda Fidei
 ►Kongregacio pri Ritoj: Szertartások Kongregációja, Congregatio Sacrorum Ritum
 | **kongres/o** 1) kongresszus
 ►bulonja kongreso: *eo* boulogne-sur-mer-i kongresszus
 ►lingvistika, medicina kongreso: nyelvészeti, orvosi kongresszus
 ►universala kongreso: *eo* világkongresszus *szin* mondkongreso
 ►Universala Kongreso de Esperanto: *eo* eszperantó világkongresszus
 2) *pol tört* kongresszus <diplomáciai tanácskozás>
 ►la kongreso de Parizo en 1856: a párizsi kongresszus 1856-ban
 ►la kongreso de Vieno en 1815: a bécsi kongresszus 1815-ben
 3) *pol* kongresszus <parlament>
 ►la Kongreso de la Unuiĝintaj Ŝtatoj: az Egyesült Államok Kongresszusa
 kongresi: *ntr* kongresszuson részt vesz, kongresszust tart
 ►la esperantistaro kongresis en Budapeŝto: az eszperantisták Budapesten tartották a kongresszusukat
 ►ni kongresis en Londono: Londonban kongresszuson vettünk rész
 kongresa: kongresszusi
 ►kongresaj delegitoj: kongresszusi küldöttek
 ►Kongresa Regularo: Kongresszusi Szabályzat
 kongresano: kongresszusi résztvevő, kongresszus résztvevője
 kongresejo: kongresszusi palota, kongresszus színhelye
 antaŭkongreso: előkongresszus
 postkongreso: utókongresszus
 kongrescentro: kongresszusi központ
 kongrestemo: kongresszusi téma
l.m. fondkongreso, mondkongreso, partikongreso
 | **kongru/i** 1) *ntr* egybevág, egyezik, megegyezik
 ►la asertoj de la akuzito kongruas kun la atesto: a vádlott állításai egybevágóak a tanúvallomással

►tio kongruas: ez egyezik, ez stimmel
 2) *ntr mat* egybevág, kongruál <alakzat, egész szám>
 3) *ntr inf tech* csereszabatos, kompatibilis *szin* esti interkonvena
 ►la malnova generatoro ne kongruas kun la nova: a régi generátor nem csereszabatos az újjal
 4) *ntr orv* összefér, megfelelő, kompatibilis
 kongrua: 1) egyező, egybevágó
 2) *mat* egybevágó, kongruens
 3) *inf tech* csereszabatos, kompatibilis
 ►IBM-kongrua komputilo: IBM-kompatibilis számítógép
 ►kongruaj maŝinpartoj: csereszabatos gépalkatrészek
 ►kongruaj programoj: kompatibilis programok
 kongruo, kongrueco: 1) megegyezőség
 2) *mat* egybevágóság, kongruencia
 3) *inf tech* csereszabatosság, kompatibilitás
 interkongrui: *ntr* harmonizál, egymáshoz illeszkedik, összhangban van
 ►ĉi tiuj koloroj bone interkongruas: ezek a színek jól illenek egymáshoz
 | **kon/i** *tr* ismer
 ►kiom mi konas lin: amennyire ismerem
 ►koni pli proksime: közelebből ismer
 ►li konas funde la klasikulojn: alaposan ismeri a klasszikusokat
 ►mi konas la poemon, sed ne scias: ismerem a költeményt, de nem tudom
 ►mi konas vin laŭ via nomo: névről ismerem önt
 ►mi ne plu volas koni vin: nem akarom többé ismerni önt
 ►ne konante la profundecon, ne iru en la riveron^Z: *közm* addig lép a vízbe, amíg a követ látod
 ►ni reciproke nin konas, klarigon ne bezonas^Z: ismerjük mi egymást
 ►oni lin konas kiel blankan lupon^Z: ismerik, mint a rossz pénzt
 ►oni lin konas kiel makulharan hundon^Z: ismerik, mint a tarka kutyát
 kono: ismeret
 ►fakaj konoj: szakismeret, szakmai ismeretek
 ►fari al si konojn pri la ĝardenado: ismereteket szerez a kertészkedésről
 ►konverteblaj konoj: konvertálható ismeretek
 ►preni konon pri la faktoj: tudomásul veszi a tényeket
 ►pricivitaĵoj konoj: állampolgári ismeretek
 konado: ismeret <ismerés>
 ►en la konado de la faktoj: a tények ismeretében
 konato: *fn* ismerős
 ►bona konato: jó ismerős
 ►malnova konato: régi ismerős
 ►proksima konato de mia frato: testvérem közeli ismerőse
 konata: *mn* ismert, ismerős
 ►al mi konata pejzaĝo: nekem ismerős táj
 ►internacie konata: nemzetközileg ismert
 konateco: ismeretség
 ►fari konatecon kun traveturanto: útutazóval ismeretséget köt
 ►konateco ne estas hereda^Z: *közm* az érdem nem örökletes
 konataro: ismeretségi kör
 konatiĝi, koniĝi: 1) *ntr* ismertté válik
 ►li frue konatiĝis en Esperantujo: korán ismertté vált az eszperantó világban
 2) *ntr* ismerkedik, megismerkedik vkivel v. vmivel <kun>
 ►konatiĝi kun la sekretoj de la matematiko: megismerkedik a matematika rejtelmekkel
 ►li konatiĝis kun knabino: megismerkedett egy lánnyal
 konatulo: l. konato

konigi: *tr* ismert, megismert, tudat

►konigi sian version pri la okazintaĵo: ismerteti a saját verzióját a történekekről

►konigu al mi vian decidon: tudasd velem a döntésedet

►li konigis la motivojn de sia decido: ismertette döntése indokait

►li konigis sin per fajfo: fűttyel jelezte kilétét

►mi konigos al vi mian advokaton: majd megismertetem az ügyvédemmel

konigilo: azonosító

►la mortinto havis nenian konigilon: a halottnál semmiféle azonosítója nem volt

diskonata: széles körben ismert, jól ismert

diskonigi: *tr* széles körben ismert, tudat mindenkivel, széltében-hosszában hirdet

diskonigi: *ntr* híre megy, elhíresül, széles körben ismertté válik

ekkon: **1)** *tr* megismer

►ekkonu vin mem: ismerd meg önmagad, gnothi sze auton

►malfrue mi ekkonis Esperanton: későn ismertem meg az eszperantót

►mi ekkonis bonan frizistinon: megismertem egy jó fodrásznőt

2) *tr* felismer

►ekkon la eblojn en la situacio: felismeri a helyzetben rejlő lehetőségeket

►ekkon la utilon de Esperanto: felismeri az eszperantó hasznát

►oni ekkonas bovon per la vido, kaj malsaĝulon per lia rido^Z: *kōzm* nevetése árulja el az ostobát

3) *tr bibl* <szexuálisan> ismer, érint

►li ne ekkonis ŝin, ĝis ŝi naskis filon: *bibl* és nem ismeré őt, míg meg nem szüle az ő elsőszülött fiát

ĝiskoni: *tr* kiismer

interkonatiĝi: *ntr* megismerkedik egymással

►ili interkonatiĝis en balo: bálon ismerkedtek meg

interkonateco: kölcsönös ismeretség

memkono, sinkono: önismeret

miakone: tudomásom szerint

miskoni: *tr* félreismer

misrekoni: *tr* összetéveszt

nekonado: nem ismerés, ismeret hiánya

►nekonado de la leĝo: a törvény nem ismerése

nekonata: ismeretlen

►la nekonata soldato: az ismeretlen katona

nekonato: **1)** *fn* ismeretlen <ember>

2) *fn mat* ismeretlen

►ekvacio kun unu nekonato: egyismeretlenes egyenlet

nekonateco: ismeretlenség

nekonebla: megismerhetetlen

nerekonebla: felismerhetetlen

►li trabatis sian viktimon ĝis plena nerekonebleco: a felismerhetetlenségig megverte az áldozatát

rekon: **1)** *tr* felismer, ráismer

►en la mallumo mi ne rekonis vin: a sötétségben nem ismertelek fel

►mi rekonas vian skribon: felismerem az írásodat

►ni reciproke nin rekonas, klarigon ne bezonas!^Z: ismerjük mi egymást!

►oni lin rekonas kiel blankan lupon^Z: ismerik, mint a rossz pénzt

►rekon lin sub la masko: felismeri az álarc alatt

2) *tr* elismer, méltányol, belát *szin* agnoski

►li rekonis liajn meritojn: elismerte érdemeit

►mi rekonas mian eraron: belátom a hibámat

►mi rekonas viajn klopodojn: méltányolom az igyekezetet

rekono: **1)** felismerés

2) elismerés, méltánylás

►rikolti rekonon: elismerést arat

►trovi rekonon: elismerésre talál

rekona: **1)** felismerő

►optike rekona programo: *inf* ORC-program, optikai karakterfelismerő program

2) elismerő

rekonata: elismert

►rekonata artisto: elismert művész

rekone: elismerően

►paroli rekone pri liaj meritoj: elismerően szól az érdemeiről

rekonebla: felismerhető

rekonigi: **1)** *tr* felismert

►Jozefo rekonigis sin al siaj fratoj: József felfedte magát testvérei előtt

►mi volus rekonigi al vi ĝiajn avantaĝojn: szeretném, ha felismernéd az előnyeit

2) *tr* elismert, elfogadtat

►komponistoj malfacile rekonigas sin: a zeneszerzők nehezen fogadtatják el magukat

rekonilo: ismertetőjel

rekonita: felismert

ekkonteorio: *fil* ismeretelmélet, episztemológia

rekonprogramo: *inf* felismerő program

►Optika Rekon-Programo: optikai karakterfelismerő program, OCR *l.m.* formorekono, parolrekono, signorekono

| **konik/o** *áll* konik, konyik

| **koni/o** *növ* bürök <Conium>

►makula konio: foltos bürök, бүдös bürök <*C. maculatum*>

| **konidi/o** *növ* konídium, conidium <gombák ivartalan szaporítósejte>

konidiujo: *növ* konídiumtartó, conidiophorum *szin* konidioforo

konididona: *növ* konídiumtermelő

| **konidiofor/o** *növ* konídiumtartó, conidiophorum *szin* konidiujo

| **konifer/oj** *növ* toboztermők, tobozos nyitvatermők <Coniferae> *szin* pinopsidoj

►koniferplantoj: *l.* koniferoj

| **koniin/o** *kém* koniin

| **konik/o** *mat* kúpszelet

konikoido: *mat* konoid

| **konioz/o** *orv* porártalom, coniosis

| **koniz/o** *növ* berzeske, rühfű <*Conyza*>

►kanada konizo: betyárkóró, küllőrojt, juhfarckóró, kónizs <*C. canadensis*>

| **konjak/o** *gaszt* konyak, borpárlat

konjakumi: *ntr* konyakozik

konjakglaso: *gaszt* konyakospohár

| **konjekt/i** *tr* sejt, gyanít, gyanakszik

►la edzo konjektis esti kokrita: a férj sejtette, hogy megcsalják

►Petro parolas sen direkto, sed Paŭlo konjektu^Z: *kōzm* lányának mondja, hogy a menyé is értse

konjekto: **1)** sejtés, gyanú, <sejtésféle> érzés

►eê palan konjekton mi ne havas pri tio: halvány fogalmam sincs róla

►el konjektoj la prokuroro ne povas krei akuzon: sejtésekből az ügyész nem tud vádat alkotni

►li ekhavis malbonan konjekton: rossz érzése támadt

2) *mat* sejtés

►konjekto pri la kvar koloroj: *mat* négyszíntétel, négyszínsejtés

konjektaĵo: sejtett dolog, vmi sejtett
konjektebla: sejthető, gyanítható
| **konjug/i** **1)** *tr nyt* <igét> ragoz *szin* konjugacio
2) *tr mat kém* konjugál
konjugo: *mat kém* konjugálás
konjugado: *nyt* igeragozás, konjugáció *szin* konjugacio
konjugajo, konjugito: *fn mat* konjugált
►hermita konjugajo: hermitikus konjugált
konjugita: *mat kém* konjugált
►konjugita duobla ligo: konjugált kettős kötés
►konjugita komplekso: konjugált komplex szám
►konjugita subaro: konjugált részcsoport
konjuglineara: *mat* antilineáris *szin* duonlineara
| **konjugaci/i** *tr nyt* <igét> ragoz
►konjugaciu la verbon ‘fari’: ragozd el a ‘fari’ igét
konjugacio: *nyt* igeragozás
►difina konjugacio: tárgyas v. határozott igeragozás
►en Latino estas kvin konjugacioj: a latinban öt igeragozás van
►kompleksa konjugacio: összetett igeragozás
►nedifina v. subjekta konjugacio: alanyi v. határozatlan igeragozás, általános igeragozás
►simpla konjugacio: egyszerű igeragozás
memkonjugita: *mat* invariáns <részcsoport>
nekonjugaciebla: *nyt* nem ragozható <ige>
| **konjunkci/o** **1)** *nyt* mellérendelő kötőszó *szin* kunordigilo, kunliga vorteto vö. subjunkcio
►duopa konjunkcio: páros kötőszó
►subordiga konjunkcio: alárendelő kötőszó *szin* subjunkcio
2) *csill* konjunkció, együttállás vö. opozicio 3
►malsupera konjunkcio: alsó együttállás
►supera konjunkcio: felső együttállás
3) *mat* konjunkció vö. disjunkcio, ekvivalento, implico, negacio
konjunkcii: *ntr csill* együttáll, konjunkcióban van
| **konjunktiv/o** *anat* kötőhártya, szemkötőhártya, conjunktiva
►bulba konjunktivo: szemgolyó-kötőhártya, tunica conjunctiva bulbi
►kronika kataro de la konjunktivo: *orv* idült kötőhártyahurut, conjunctivitis catarrhalis chronica
►palpebra konjunktivo: szemhéj-kötőhártya, tunica conjunctiva palpebrarum
konjunktivito: *orv* kötőhártya-gyulladás, conjunctivitis
| **konjunktur/o** *gazd* konjunktúra, fellendülés
konjunktura: *gazd* konjunkturális
malkonjunkturo: *gazd* dekonjunktúra
malkonjunktura: *gazd* dekonjunkturális
| **konk/o** **1)** *áll* kagylóhéj
►borkonkoj: *l.* foladedoj
►konko de heliko, mitulo: csiga, kagyló héja
2) kagyló <alakú tárgy>
►konko de spado: kard kosara
3) *anat* kagyló, concha
►naza konko: orrkagyló, orrkagylócsont, concha nasalis
►orela konko: fülkagyló, concha auricularis
4) *mit* tritónkürt
konkaĵo: *áll* üres kagyló, kagylóhéj
konkego: *ép* kagylódísz
konkologio: *áll* kagylótan
konkuloj: *áll* kagylós állatok
konkohava: *ásv* kagylót tartalmazó, kagylós
l.m. fandokonko, monkonko, orelkonko, perlokonko, ŝirmkonko
| **konkan/a** *mn nyt* konkani <kok>

| **konkav/a** **1)** homorú, konkáv *l.* konkava lenso, speculo
2) *mat* konkáv *szin* transobtuza
►konkava bildigo: konkáv leképezés
►konkava subaro: konkáv halmaz
konkavaĵo: homorulat
konkaveco: homorúság
dukonkava: *fiz* kétszer homorú, bikonkáv
konkavangula: homorúsögű
konkav-konvekso: konkáv-konvex, homorú-domború <pozitív meniszkusz>
l.m. platkonkava
| **konker/i** **1)** *tr kat* hódít, meghódít
►la romanoj konkeris la tutan antikvan mondon: a rómaiak meghódították az egész ókori világot
2) *tr átv* meghódít, megnyer
►konkeri la koron de virino: meghódítja egy nő szívét
►konkeri la simpation de la publiko: megnyeri a közönség rokonszenvét
konkero: **1)** hódítás, meghódítás
2) hódítás <meghódított vmi>
►Gaŭlio estis la konkero de Cezaro: Gallia Caesar hódítása volt
konkeranto: *fn* hódító
konkerinto: *fn* meghódító
nekonkerebla: elérhetetlen, meghódíthatatlan, bevehetetlen
►nekonkerebla fortikaĵo: bevehetetlen vár
rekonkeri: *tr* visszahódít, visszavesz
►Pálffy rekonkeris kelkajn transdanubiajn fortikaĵojn: Pálffy visszavett néhány dunántúli várat
rekonkero, rekonkerado: visszahódítás, visszavétel
Rekonkerado: *tört* reconquista <ES>
| **konkir/i** *ex l.* konkeri
| **konklav/o** *kr* konkláv, pápaválasztó gyűlés
konklavejo: *kr* konkláv, a pápaválasztó gyűlés helye
| **konklud/i** **1)** *tr* következtet
►el tio mi konkludas, ke: ebből arra következtetek, hogy
►konkludi el la faktoj al krimo: a tényekből büntényre következtet
2) *tr* megköt, nyélbe üt <elvégez>
►konkludi pacon: békét köt
►konkludi traktaton: szerződést köt
konkludo: következtetés
►el tio mi tiris la konkludon, ke: ebből azt a következtetést vontam le, hogy
►erara konkludo: téves következtetés *szin* miskonkludo
►fari konkludon: következtetést von le
►falsa konkludo: hamis következtetés
►trudiĝas la konkludo: logikus a következtetés
►veni al la konkludo: arra a következtetésre jut
konklude: következőképpen, következtetesként
konkludiga: meggyőző, bizonyító erejű
►konkludiga rezono: meggyőző okoskodás
miskonkludi: *tr* tévesen következtet
miskonkludo: téves következtetés *szin* erara konkludo
| **konkoid/o** *mat* kagylógörbe, konchois, konchoid
►konkoido de rekto: Nikomédész-féle konchoid
| **konkord/o** **1)** egyetértés, összhang
►en ordo kaj konkordo: nagy v. szép egyetértésben
►kie regas konkordo, regas ordo^Z: *közm* ahol egyetértés van, rend is van
►konkordo malgrandaĵon kreskigas, malkonkordo grandaĵon ruinigas^Z: *közm* egyezség kis dolgokat nagyra emel

2) *zene* konszonáns akkord v. hangköz

konkordi: *ntr* egyetértésben él, összhangban van

konkordigi: *tr* egyetértésbe v. összhangba hoz

► konkordigi disputantajn partiojn: vitatkozó feleket egyetértésre hoz

► konkordigi la bezonojn kaj eblojn: összhangba hozza a szükségleteket a lehetőségekkel

malkonkordi: *ntr* békétlenkedik, nincs összhangban

malkonkordo: 1) békétlenség, nézeteltérés, disszonancia

2) *zene* disszonáns akkord v. hangköz

| **konkordanc/o** *knyv* szómutató, konkordancia

► Konkordanco de Ekzercaro: *eo* A gyakorlatok szómutatója

► konkordanco de la Biblio: bibliai konkordancia v. szómutató

| **konkordat/o** 1) *pol kr* konkordátum

2) *gazd* kényszeregyezés <csődeljárásnál>

| **konkreco/o** *ásv* kiválás, konkrécio

| **konkrement/o** *orv* kőképződmény, konkrementum, concrementum

| **konkret/a** konkrét, kézzelfogható, érzékelhető

► konkreta rezulto: konkrét v. kézzelfogható eredmény

► ricevi konkretan formon: konkrét formát ölt

konkretaĵo: konkrétum, konkrét v. kézzelfogható dolog

► ni parolu pri la konkretaĵoj: beszéljünk a konkrétumokról

konkretigi: *tr* konkretizál, kézzelfoghatóvá v. tapinthatóvá tesz, megvalósít

► konkretigi siajn ideojn: megvalósítja ötleteit

► konkretigi la taskojn: konkretizálja a feladatokat

► konkretigu vian ideon per ekzemplo: tedd kézzelfoghatóvá az ötletedet egy példával

konkretigi: *ntr* konkretizálódik, megvalósul, formát ölt

► la revo de Zamenhof konkretiĝis en Esperanto: Zamenhof álma az eszperantóban öltött formát

| **konkub/o** férfi élettárs

konkubino: ágyas, női élettárs

konkubeco: élettársi viszony

► ili vivas en konkubeco: élettársi viszonyban élnek

| **konkur/i** *ntr* versenyez, verseng, vetélkedik

► ili konkuris unu kun la alia por la favoroj de unu virino: egy nő kegyeiért versengtek egymással

► konkuri por la unua loko: az első helyért versenyez

konkuro, konkurado: verseny, versengés, vetélkedés

► konkuro de armado: fegyverkezési verseny

► konkuro pri profito: profithajtsza

► li eltenas la konkuron kun sia rivalo: kiállja a versenyt a riválisával

konkuranto: *fn* versenyző, versengő, vetélkedő

konkuremo: versenyszellem, győzni akarás

nekonkurebla: felülmúlhatatlan, legyőzhetetlen

► nekonkurebla eleganco: felülmúlhatatlan elegancia

konkurbiciklo: *sp* versenykerékpár

konkurboato: *sp* versenycsónak, szkiff

l.m. prezkonkuro

| **konkurenc/o** *gazd* verseny, konkurencia

► libera konkurencio: szabad verseny

► lojala konkurencio: tisztességes verseny

► nelojala konkurencio: tisztességtelen verseny

konkurenci: *ntr* *gazd* versenyez, konkurál

konkurenculo: *gazd* versenytárs, konkurens

konkurencmerkato: *gazd* versenypiac

| **konkurs/o** 1) *sp* verseny

► individua konkurso: egyéni verseny

► kunmetita konkurso: összetett verseny

► Oficejo por Ekonomia Konkurso: *pol* Gazdasági Versenyhivatal

► pogimnastila konkurso: szerenkénti verseny

► subtegmenta konkurso: fedett pályás verseny

► teama konkurso: csapatverseny

2) pályázat

► anonci konkurson pri la konstruo de la teatro: pályázatot hirdet a színház megépítésére

► beletra konkurso: szépirodalmi pályázat

► konkurso pri posteno: álláspályázat

konkursajo: pályamunka, pályamű, versenymű, pályázati anyag

konkursi: 1) *ntr* *sp* versenyez

2) *ntr* pályázik

► li konkursas pri posteno: állásért pályázik

konkursanto: 1) *sp* versenyző

2) pályázó

antaŭkonkurso: *isk* *sp* előverseny, selejtező

elkonkursigi: *tr* *sp* <versenyből> kizár

elkonkursigo: *sp* kizárás <versenyből>

konkursalvoko: pályázati felhívás

konkursanonco: 1) *sp* versenykiírás

2) pályázathirdetés

konkursauto: *sp* versenyautó

konkursbiciklo: *sp* versenykerékpár, versenybicikli

konkursbiciklisto: *sp* kerékpárversenyző

konkursgimnastiko: *sp* sporttorna, versenytorna

konkursjuĝisto: *sp* versenybíró

konkurskuracisto: *sp* *orv* versenyorvos

konkursprezidanto: *sp* versenyelnök

konkurssekretario: *sp* versenytitkár

l.m. artkonkurso, biciklokonkurso, bobkonkurso, brigkonkurso,

ĉevalkonkurso, kurkonkurso, obstaklokonkurso, remkonkurso,

studkonkurso, terenkonkurso, trotkonkurso, vinkonkurso

| **konoid/o** *mat* konoid

► cirkla konoido: körkonoid

| **konosament/o** *gazd* hajóraklevél, hajófuvarlevél *szin* űsárgatesto

| **konotaci/o** *nyt* jelentésárnyalat, mellékjelentés, konnotáció *szin*

kromsenco, kunsenco *vö.* denotacio

| **Konrad/o** Konrád

| **konsci/i** 1) *ntr* tudatánál van

► la malsanulo ne plu konscias: a beteg már nincs a tudatánál

2) *tr* tudatában van vminek <n>

► li konscias siajn valorojn: tudatában van az értékeinek

► li ne konsciis, ke: nem volt annak tudatában, hogy

► ni konscias ties danĝerecon: tudatában vagyunk a veszélyességének

konscio: 1) öntudat *szin* mi-sento

► perdi la konscion: elveszíti az öntudatát

► reakiri sian konscion: visszanyeri az öntudatát

2) vminek a tudata

► konscio de identeco: azonosságtudat

► kun klara konscio mi diktas ĉi tiun testamenton: tiszta tudattal mondom tollba ezt a végrendeletet

► li havas klaran konscion pri la malfacilaĵoj: tudatában van a nehézségeknek

konscia: tudatos

► konscia celado: tudatos törekvés

► konscie li agas: tudatosan cselekszik

► konscie li misgvidis min: tudatosan félrevezetett

konsciigi: *tr* tudatosít

► mi volas nur konsciigi al vi la danĝerojn: csak tudatosítani akarom előttem a veszélyeket

duonkonscio: kábulat, félöntudat *szin* duonsveno
ekkonscii: *tr* tudatára ébred
▶li ekkonscii sian nesufiĉecon: tudatára ébredt elégtelenségének
memkonscio: **1)** öntudat
▶la knabino perdis la memkonscion: a lány elvesztette öntudatát
2) öntudat <büszkeség>
▶kun memkonscio li rebatis la ofendojn: öntudattal utasította vissza a sértéseket
memkonscia: öntudatos
nekonscio: *fn pszi* tudatalan <Freud>
nekonscia: nem tudatos, akaratlan
▶nekonscia gesto: akaratlan gesztus
rekonsciiĝi: **1)** *ntr orv* visszanyeri az öntudatát
2) *ntr átv* felocsúdik
senkonscia: **1)** öntudatlan
▶en senkonscia stato: öntudatlan állapotban
2) öntudatlan, akaratlan
▶por peko senkonscia puno nenia^Z: *közm kb.* akaratlan vétéknek nincsen büntetése
▶senkonscia imitado: öntudatlan utánzás
senkonscieco: **1)** öntudatlanság, öntudatlan állapot
2) tudatlanság
▶ŝi troviĝis en senkonscieco pri sia peko: tudatlanságban leledzett a vétkéről
senkonsciiĝi: *ntr* elveszti az öntudatát, öntudatlanná válik
subkonscio: *fn pszi* tudatalatti
l.m. devokonscio, klaskonscio
| **konscienc/o** lelkiismeret
▶konscienco senmakula estas kuseno plej mola^Z: *közm* nyugodt lelkiismeret, nyugodt álm
▶kovri la buŝon de sia konscienco^Z: elaltatja a lelkiismeretét
▶kun pura konscienco: tiszta lelkiismerettel
▶la konscienco lin turmentas: gyöttri a lelkiismeret
▶pezi sur la konscienco: nyomja a lelkiismeretét
konscienca: **1)** lelkiismereti
▶konsciencaj problemoj: lelkiismereti problémák
2) lelkiismeretes
▶fari konscience sian taskon: lelkiismeretesen végzi a feladatát
▶Petro estas konscienca laboristo: Péter lelkiismeretes munkás
konsciencoco: lelkiismeretesség
senkonscienca: lelkiismeretlen
▶senkonscienca fripono: lelkiismeretlen gazember
konsciencodubo: erkölcsi kétely
konsciencobjetano: *kat* szolgálatmegtagadó
konscienciproĉo: lelkiismeret-furdalás
| **konsekr/i** **1)** *tr vall* <istennek> szentel, megszentel, felszentel <vmít>
▶konsekri mangájojn al Dio: ételt szentel Istennek
▶konsekri ŝafon sur la altaro de la Eternulo: birkát szentel az Úr oltárán
▶li konsekris la templon de Venuso: felszentelte Vénusz templomát
▶monato konsekrita al Marso: Marsnak szentelt hónap
2) *tr vall* szentel, felszentel <vkit>
▶konsekri episkopon: püspököt szentel
▶konsekri reĝon: királyt felszentel
▶konsekri sin al la Eternulo: az Úrnak szenteli magát
3) *tr kr* szentel, felszentel
▶konsekri hostion: ostyát szentel
▶konsekri la panon kaj vinon: megszenteli a kenyeret és bort
konsekro: *vall* felszentelés

▶konsekro de la imperiestro: a császár felszentelése
▶konsekro de preĝejo: templom felszentelése
| **konsekvenc/o** **1)** következmény
▶en lasta konsekvenco: végső soron, végső fokon, mindent egybevetve
▶jen la konsekvenco de via facilanimeco: íme a könnyelműséged következménye
▶lando sen konsekvencoj: következmények nélküli ország
▶mezuri la konsekvencojn: felméri a következményeket
2) következetesség
▶la konsekvenco estas ofte utila: a következetesség gyakran hasznos
konsekvenca: **1)** logikus, logikusan következő
▶konsekvenca konkludo: logikus következtetés
▶tio estis la konsekvenca sekvo de viaj misfaroj: ez az elhibázott tetteid logikus következménye volt
2) következetes
▶konsekvenca homo: következetes ember
▶konsekvenca konduto: következetes viselkedés
konsekvenco: **1)** következőképpen
▶vi forlasis la societon, konsekvenco vi perdis viajn rajtojn: elhagyta a társaságot, következőképpen elveszítette a jogait
2) következetesen
▶konsekvenco reprezenti la interesojn de la asocio: következetesen képviseli a szövetség érdekeit
nekonsekvenco: következtelen
nekonsekvenco, nekonsekvencoco: következtelenség
senkonsekvenca: következmény nélküli
▶senkonsekvenccoco: következménynélküliség
| **konsent/i** **1)** *ntr* egyetért vkivel <kun> vmiben <pri v. en>
▶ili ambaŭ konsentis en tio, ke: mindketten egyetértettek abban, hogy
▶konsenti pri la proceduro: egyetért az eljárással
▶mi konsentas kun vi pri tio, ke: egyetértünk veled abban
▶mi ne konsentas pri viaj farmanieroj: nem érték egyet a módszereiddel
▶nur pri unu afero ili ne konsentis kun ni: csak egy dologban nem értettek egyet velünk
▶pri tio mi konsentas kun vi: ebben egyetértünk veled
2) *tr* beleegyezik, belemegy vmibe <n>, hozzájárul, jóváhagy vmit
▶la banko konsentis la prunton: a bank jóváhagyta a kölcsönt, a bank hozzájárult a kölcsönhöz
▶li konsentis aĉeti glaciaĵon ankaŭ al la bubo: hozzájárult, hogy a lurkónak is vegyünk fagyaltot
▶li konsentis la aĉeton de nova biciklo: beleegyezett új kerékpár vételére
▶mi ĉion konsentos en la mondo: mindenbe beleegyezek a világon
▶mi ne konsentas neleĝajn solvojn: nem megyek bele törvénytelen eszközökbe
▶mi konsentos al vi tri dezirojn: teljesítem három kívánságodat
▶ni konsentis al ili, sendi al li paketon: hozzájárultunk, hogy csomagot küldjenek neki
▶vane vi tentas, mi ne konsentos^Z: még a te két szép szemedért se konsento: **1)** egyetértés, konszenzus <személyek között>
▶ili vivas en konsento: egyetértésben élnek
▶konsento konstruas, malpaco detruas^Z: *közm* béke orvosság, civódás méreg
▶ni venis al konsento: egyetértésre jutottunk
▶reciproka konsento: közös egyetértés *szin* interkonsento **1)**
2) összhang <dolgok között>
▶en konsento kun liaj ideoj: eszméivel összhangban

► **meti en konsenton diversajn aferojn:** különböző dolgokat összhangba hoz
 konsentite: rendben van, egyetértek
3) beleegyezés, hozzájárulás
 ► **doni sian konsenton:** hozzájárulását adja
 ► **vane vi postulas mian konsenton:** hiába kéred a beleegyezésemet
 konsenta: egyetértő, hozzájáruló, beleegyező
 ► **eĉ du homoj ne havas konsentan opinion pri tio:** két embernek sincs azonos véleménye erről
 ► **konsente movi la kapon:** egyetértően bólogat
 konsentebla: megengedhető, elfogadható
 ► **ĉi tiu konkludo estas la sola konsentebla:** ez a következtetés az egyedül elfogadható
 ► **ne estas konsenteblo, ke:** nem megengedhető, hogy
 konsentema: békülékeny, előzékeny
 konsentigi: **1) tr** rávesz, rábír, egyetértésre bír
 ► **post longa persvado mi sukcesis konsentigi ilin:** hosszas rábeszélés után sikerült egyetértésre bírni őket
2) tr összhangba hoz, kibékít
 ► **konsentigi du principojn:** két elvet összhangba hoz
 ► **konsentigi la postulojn inter si:** egymással összhangba hozza a követelményeket
 konsentiĝi: *ntr* egyetértésre jut
 ► **post longa diskuto ili fine konsentiĝis:** hosszú vita után végre egyetértésre jutottak
 konsentite!: rendben!, oké!
 interkonsenti: **1) ntr** kölcsönösen egyetért
 ► **ni interkonsentis pri la realigeblo de la plano:** kölcsönösen egyetértettünk a terv megvalósíthatóságában
2) tr megállapodik, közösen megegyezik vmiben <n>
 ► **ili interkonsentis la bazajn principojn:** megállapodtak a közös elvekben
 ► **la armeestroj interkonsentis ĉesigi la militagojn:** a fővezérek megállapodtak a harci cselekmények beszüntetésében
 interkonsento: **1)** kölcsönös egyetértés
 ► **ili ĉesigis en interkonsento la kverelojn:** kölcsönös egyetértésben abbahagyták a civakodást
2) megállapodás, egyezés, egyezmény, kiegyezés
 ► **eksterprocesa interkonsento:** *jog* peren kívüli megállapodás
 ► **interkonsento de Kioto:** kiotói egyezmény
 ► **interkonsento en 1867 inter la hungara nobelaro kaj Francisko Jozefo:** 1867-es kiegyezés a magyar nemesség és Ferenc József között
 ► **interkonsento pri salajroj:** bérmegállapodás
 ► **interregistara interkonsento:** kormányközi egyezmény
 ► **pli valoras interkonsento ol juĝa dokumento:** *köz*m jobb az ösztövért alku, mint a bíró kövér végzése
 ► **principa interkonsento:** elvi megállapodás
 ► **silenta interkonsento:** hallgatlagos megállapodás
 ► **socia interkonsento:** közmegegyezés, társadalmi egyetértés
 ► **veni al interkonsento:** megállapodásra jut
 malkonsenti: **1) ntr** nem ért egyet, eltér a véleménye, ellentétes véleményen van
 ► **pri tio mi malkonsentas kun vi:** ebben nem értek egyet veled
 ► **la fratoj malkonsentis pri la testamento:** a testvéreknek eltért a véleménye a végrendeletéről
2) tr elutasít, visszautasít, ellenez
 ► **la patro malkonsentis la geedziĝon:** az apa ellenezte a házasságot
 ► **mi malkonsentas ĉiajn duonsolvojn:** elutasítok minden félmegoldást

malkonsento: **1)** nézetkülönbség, meg nem egyezés
2) elutasítás, ellenzés
| konserv/i 1) tr megőriz, megtart
 ► **konservi agrablan memoron pri la somero:** kellemes emlékeket őriz a nyárról
 ► **konservi deponaĵon:** letétet megőriz
 ► **konservi la ĝustan mezuron:** helyes mértéket tart
 ► **konservi la pacon:** megőrzi a békét
 ► **konservi la vidkapablon:** megőrzi a látását
 ► **konservi sekreton:** titkot megőriz
 ► **konservi sian konvinkon:** megtartja a meggyőződését
 ► **konservi sian opinion:** megtartja a véleményét
 ► **konservi sian vizaĝon:** megőrzi a becsületét
 ► **ni konservos eterne en niaj koroj la memoron de nia heroo:** szívünkben örökre megőrizzük hősünk emlékét
 ► **termobotelo konservas la varmon:** a termosz megőrzi a meleget
2) tr konzervál, tartósít, <konzerválva> tart, tárol
 ► **konservi fiŝojn per salo:** sóval konzerválja a halat
 ► **konservi fruktojn:** gyümölcsöt konzervál
 ► **konservi lakton per pasteŭrigo:** pasztörözéssel tejet tartósít
 ► **konservi porkaĵon en graso:** zsírban tartósítja a disznóhúst
 ► **konservi ŝinkon per fumado:** füstöléssel sonkát tartósít
3) tr inf elment
 ► **konservi dosieron:** fájlt v. állományt elment
 ► **konservi kiel:** ment másképp
 konservado: **1)** megőrzés, megtartás
 ► **konservado de la tradicio:** a hagyomány megtartása
2) konzerválás, tartósítás
 ► **konservado de historiaj monumentoj:** történelmi műemlékek konzerválása
 ► **konservado de nutaĵoj:** élelmiszerek tartósítása v. konzerválása
 konservaĵo: *gaszt* konzerv
 konservejo: **1)** őrzőhely, tárolóhely, raktár
 ► **muzea konservejo:** múzeumi raktár
 ► **konservejoj de la Belarta Galerio:** a Szépművészeti Galéria raktárai
2) öko rezervátum
 ► **besta konservejo:** állatrezervátum
 ► **biosfera konservejo:** bioszféra-rezervátum
 ► **planta konservejo:** növényrezervátum
 konservema: konzervatív természetű v. szellemű *szin* konservativa
 konservemo: konzervatív szellem v. természet
 konserviĝi: *ntr* megőrződik, megmarad
 konserviĝo: megőrződés, megmaradás
 ► **konserviĝo de bonaj moroj:** jó szokások megőrződése
 ► **konserviĝo de ŝargo:** *vill* töltésmegmaradás
 ► **leĝo pri konserviĝo de impulso:** *fiz* impulzusmegmaradás törvénye, mozgásmennyiség megmaradásának törvénye
 konservinda: megőrzendő
 ► **niaj konservindaj konstruvaloroj:** megőrzendő építészeti értékeink
 konservisto: konzervátor
 konservujo: konzervdoboz, konzervedény
 aŭtokonservado: *inf* automatikus mentés
 memkonservo: önfenntartás
 konservobokalo: *gaszt* befőttesüveg
l.m. aŭtokonservado, fiŝkonservaĵo, graskonservi, kolorkonserva, laktokonservaĵo, mediokonservado, pankonservujo, sankonservado, statkonservo, tomatkonservaĵo
| konservativ/a konzervatív
 ► **konservativaj opinioj:** konzervatív nézetek

►konservativa politiko nun ne helpas nin: konservatív politika most nem segít rajtunk
 konservativismo: konservativizmus, hagyományörzés
 konservativulo: konservatív ember
| konservatori/o *zene* zenei főiskola, konzervatórium
 ►Konservatorio Liszt Ferenc en Budapeŝto: budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
| konsider/i **1)** *tr* megfontol, mérlegel, átgondol
 ►antaŭ ol agi konsideru la sekvojn: mielőtt cselekednél, mérlegeld a következményeket
 ►konsideri la situacion: mérlegeli a helyzetet
 ►konsideri siajn agojn: megfontolja cselekedeteit
 ►li longe konsideris, antaŭ ol decidi: a döntés előtt sokáig mérlegelt
2) *tr* tekintetbe v. figyelembe vesz
 ►konsideru, ke li estas ankoraŭ tro juna: vedd figyelembe, hogy még túl fiatal
 ►se konsideri, ke: ha figyelembe vesszük, hogy ahhoz képest, hogy
 ►siatempe mi konsideros vian rekomendon: annak idején figyelembe veszem ajánlásodat
3) *tr* tekint, vél vminek v. vmilyennek
 ►konsideri multa: sokall, soknak vél
 ►mi konsideras la aferon finita: befejezettnek tekintem az ügyet
 ►mi konsideras lin amiko: barátunk tekintem
 ►ne konsideru min avara: ne gondolj fukarnak
 konsidero: **1)** megfontolás, meggondolás, szempont
 ►humanecaj konsideroj: méltányossági szempontok, emberieségi megfontolások
 ►leĝaj kaj ne politikaj konsideroj devigas min rifuzi: törvényi, nem pedig politikai szempontok kényszerítenek a visszautasításra
 ►longa konsidero savas de sufero^Z: *közm* tízszer mérd meg, míg egyszer levágod
 ►politikaj konsideroj: politikai megfontolások v. tekintetek
 ►post mallonga konsidero li decidis: rövid megfontolás után döntött
 ►preni en konsideron: tekintetbe vesz, fontolóra vesz
 ►teni en konsidero: szem előtt tart
2) tekintet, figyelembevétel
 ►havu konsideron al mia malsano: légy tekintettel a betegségemre
 ►kun konsidero de via petskribo: kérvényére tekintettel
 ►preni en konsideron: figyelembe vesz, tekintetbe vesz
 konsidere: tekintettel vmire
 ►konsidere al via ago mi ne permesos al vi stiri: a korára tekintettel nem engedélyezem a vezetéset
 ►konsidere ĉion, ni gajnis multe: mindent egybevetve sokat nyertünk
 konsiderema: megfontolt, meggondolt
 konsiderinda: megfontolandó, mérlegelendő, méltánylandó, figyelemre méltó, jelentős
 ►konsiderinda argumento: méltánylandó érv
 ►konsiderinda parto de la loĝantaro: a lakosság jelentős része
 rekonsideri: *tr* átgondol, újragondol, újra mérlegel
 ►rekonsideru, kion mi diris: még egyszer gondold meg, amit mondtam
 senkonsidera: **1)** meggondolatlan, megfontolatlan *szin* senpripensa
 ►ne faru senkonsiderajn paŝojn: ne tégy meggondolatlan lépéseket
 ►senkonsidere al via sentemo: tekintet nélkül az érzékenységedre
2) tekintet nélküli, tiszteletlen
 ►senkonsidera malaltigo de la salajroj: a fizetések tekintet nélküli csökkentése
| konsign/i **1)** *tr* *gazd* bizományba ad v. szállít, konszignál

►mi konsignis al via firmo rezervopartojn por mil forintoj: tartalékkalkatrészt szállítottam bizományba az önök cégének darabonként ezer forintért
2) *tr* *kat* laktanyában tart, kimenőtílalmat rendel el
 ►konsigni la tutan regimenton: laktanyában tartja az egész ezredet
 ►konsigni soldaton: katonát laktanyafogságra ítél
 konsignaĵo: *gazd* bizományi áru, konszignációs áru
 konsigno: *gazd* árubizomány, konszignáció
 konsigninto: *gazd* megbízó, bizományba adó, árubizomány tulajdonosa
 konsignisto: *gazd* bizományos
| konsil/i *tr* tanácsol
 ►kion vi konsilas al mi?: mit tanácsolsz nekem?
 ►kiu konsilas kaj rezonas, tiu helpas ne donas^Z: *közm* jó tanács kalács nélkül keveset ér
 ►mi konsilas al vi hejmeniri: azt tanácsolom, hogy menj haza
 ►neniu konsilis min, kiam estis al mi bezone: senki sem adott nekem tanácsot, amikor szükségem volt rá
 konsilo: tanács, ajánlás
 ►aŭskulti kaj akcepti konsilon: meghallgat és elfogad tanácsot
 ►doni konsilon: tanácsot ad
 ►kontraŭ ĉiu malfacilo ekzistas konsilo^Z: *közm* minden bajra van orvosság
 ►montroj kaj konsiloj estas facilaj^Z: *közm* mondani könnyű könnyű másoknak tanácsokat osztogatni
 ►peti konsilon de sia frato: testvérétől kér tanácsot
 ►post dorma trankvilo venas bona konsilo^Z: *közm* az álom jó tanácsadó
 konsilado: tanácsadás
 konsilano: *l.* konsilisto, konsiliano
 konsilanto: **1)** *fn* tanácsadó, aki tanácsot ad
 ►li estas mia financa konsilanto: ő az én pénzügyi tanácsadóm
2) *fn* tanácsos, tanácsadó *szin* konsiliano
 ►konsilanto ĉe la ĉefministro: miniszterelnöki tanácsadó
 ►urba konsilanto: *pol* városi tanácsos, tanácsnok, városatya
 konsilantaro: tanács <testület> *szin* konsilio
 ►departementa konsilantaro: *pol* megyei tanács
 ►Hungarlanda Esperanto-Konsilantaro: *eo* Magyarországi Eszperantó Tanács
 ►komunuma konsilantaro: községi tanács
 ►konsilantaro de ministroj: *pol* minisztertanács *szin* ministraro, konsilio de ministroj
 ►kontrolo konsilantaro: *l.* kontrollkonsilio
 ►prezida konsilantaro: *pol* elnöki tanács
 ►ŝtata konsilantaro: *pol* államtanács
 ►urba konsilantaro: *pol* városi tanács
 ►vilaĝa konsilantaro: *pol* községi tanács
 konsilebla: tanácsolható
 ►kie ne estas konsileble, tie ne estas helpeble^Z: *közm* ahol nincs mit tanácsolni, ott nem lehet segíteni
 konsilinda: **1)** tanácsos, tanácsolandó
 ►estas konsilinde hejmeniri: tanácsos hazamenni
2) olyan, hogy nem lehet neki tanácsot adni
 ►li ne estas konsilebla pri privataj aferoj: magánügyekben nem lehet neki tanácsot adni
 konsiliĝi, interkonsiliĝi: *ntr* tanácskozik, konzultál
 ►la kuracistoj konsiliĝis pri la malsanulo: az orvosok tanácskoztak v. konzíliumot tartottak a betegről
 ►li konsiliĝis kun sia amiko pri sia intenco: tanácskozott a barátjával a szándékáról

konsiliĝo, interkonsiliĝo: tanácskozás, értekezlet, gyűlés, konzultáció

►imperia konsiliĝo: birodalmi gyűlés

►kuracista konsiliĝo: *orv* konzílium

►parlamenta konsiliĝo: parlamenti tanácskozás

►popola konsiliĝo: népgyűlés

konsililo: *inf* szakértői rendszer

konsilisto: *pol* tanácsos

►financa konsilisto: *gazd* pénzügyi tanácsadó

►jura konsilisto: *jog* jogtanácsos

►reĝa konsilisto: királyi tanácsos

►regna konsilisto: birodalmi tanácsos

forkonsili: *tr* eltanácsol

►József Attila estis forkonsilita el la universitato: József Attilát eltanácsolták az egyetemről

malkonsili: *tr* lebeszél, nem tanácsol, eltanácsol

►ili malkonsilis ĉi tiujn rimedojn: eltanácsoltak ilyen eszközöktől

►la registaro malkonsilis la reĝon uzi militan forton: a kormány nem tanácsolta a királynak katonai erő alkalmazását

►mi malkonsilas vin baniĝi nun: nem tanácsolom, hogy most fürdj

memkonsiliĝi: *ntr* morfondírozik

senkonsila: tanácstalan

►nun mi staras ĉi tie tute senkonsila: egészen tanácstalanul állok itt

| **konsili/o** *jog* tanács <testület>

►administra konsilio, direkcia konsilio: igazgatóság, igazgatótanács

►Ekonomia kaj Sociala Konsilio: *gazd pol* Gazdasági és Szociális Tanács, ECOSOC

►Ekumena Konsilio de la Eklezioj: *kr* Egyházak Ökumenikus Tanácsa

►Eŭropa Konsilio: *pol* Európai Tanács, EiT

►Eŭropunia Konsilio, Konsilio de Eŭropa Unio: *pol* Európai Unió Tanácsa, EUT

►gepatra konsilio: *isk* szülői munkaközösség

►Konsilio de Eŭropo: *pol* Európa Tanács, ET

►konsilio de la krono: *pol* koronatanács

►konsilio de ministroj: *pol* minisztertanács *szin* ministraro, konsilantaro de ministroj

►Konsilio de Reciproka Ekonomia Helpo: *ex gazd* Kölesönös Gazdasági Segítség Tanácsa, KGST

►Konsilio de Sekureco, Sekureca Konsilio: *pol* Biztonsági Tanács

►konsilio pri publikaj laboroj: *gazd* közmunkatanács

►lerneja konsilio: *isk* iskolaszék

►Ministra Konsilio de EU: *pol* EU Miniszterek Tanácsa

►Papa Konsilio por Laikoj: *kr* Világiak Pápai Tanácsa

►paroĥa konsilio: *kr* egyháztanács, egyházközségi képviselő-testület

►pontifika konsilio: *kr pol* pápai tanács

konsiliano, konsiliisto: *jog* tanácsos, tanácsi tag

►konsiliisto de ambasado: követségi tanácsos

l.m. entreprenkonsilio, ŝtatkonsilio

| **konsist/i** *ntr* áll, összetevődik vmiből <el>

►horloĝo konsistas el multaj partetoj: egy óra sok apró alkatrészből áll

►unu minuto konsistas el sesdek sekundoj: egy perc hatvan másodpercből áll

2) *ntr* áll vmiben

►en kio konsistas lia granda forto?: miben áll a nagy ereje?

►en tio konsistas lia altirforto: ebben áll az ő vonzereje

►lerni konsistas ne nur en tio, ke ni parkerigas: a tanulás nem csak abból áll, hogy magolunk

konsisto: összetétel

►etna konsisto: etnikai összetétel

►kemia konsisto: *kém* vegyi összetétel

►la konsisto de la klaso: az osztály összetétele

►la socia konsisto de la laboristaro: a munkásság társadalmi összetétele

►molekula konsisto de elemento: egy elem molekuláris összetétele

konsistaĵo, konsistero: alkotórész, komponens

konsistigi: 1) *tr* alkot, összesz, összeállít

►la substancoj, kiuj konsistigas la homan korpon: az anyagok, amelyek az emberi testet alkotják

►diversaj libroj konsistigas mian bibliotekon: különböző könyvek alkotják a könyvtáramat

►konsistigi programon el diversaj programeroj: programot állít össze különböző programrészekből

►pura sablo konsistigas la strandon: tiszta homok alkotja a strandot

2) *tr* vminek <n> a lényegét adja, alkot, képez

►jen kio konsistigas la bonan regadon: ez alkotja a jó uralkodás

lényegét

►kio konsistigas ŝian ĉarmon?: mi adja az ő bájának lényegét?

mikskonsista: vegyes összetételű, különböző összetételű

l.m. diverskonsista

| **konsistenc/o** *l.* kohereco

| **konsistori/o** 1) *kr* konzisztórium, consistorium <bíborosok ülése>

2) *kr* egyháztanács, konzisztórium <protestáns egyházak>

| **konskripci/o** *kat* sorozás

| **konskript/o** *fn kat* sorköteles, hadköteles

| **konsol/i** *tr* vigasztal

►konsoli plorantan infanon: síró gyermeket vigasztal

►li konsolis sin per tio, ke: azzal vigasztalta magát, hogy

►min konsolas la fakto, ke: az a tény vigasztal, hogy

konsola: vigasztaló

►konsola Sankta Spirito: vigasztaló Szent Lélek

►konsolaj vortoj: vigasztaló szavak

konsolo: vigasz

►konsolon tempo donas: *közm* az idő a legjobb orvosság

konsoliĝi: *ntr* megvigasztalódik

konsoliĝo: megvigasztalódás

nekonsolebla: vigasztalhatatlan

senkonsola: vigasztalan

konsolbatalo: *sp* vigaszverseny

| **konsolid/o** *növ* szarkaláb <Consolida>

| **konsome/o** *gaszt* sűrített erőleves, consommé

| **konsonanc/o** 1) *zene* összhang, konsonancia

2) *ir* egybecsengés

| **konsonant/o** *nyt* mássalhangzó

►antaŭpalata eksplode-frota konsonanto: íny-zárrés hang *szin* gingivalafrikato

►antaŭpalata frota konsonanto: íny-rés hang *szin* gingivalfrikativo

►antaŭpalata konsonanto, palatalveola: ínyhang, hátulsó foghang, palato-alveoláris hang *szin* gingivalo

►denta eksploda konsonanto: fog-zár hang *szin* dentalplozivo

►denta eksplode-frota konsonanto: fog-zárrés hang *szin* dentalafrikato

►denta flua konsonanto: foglikvida, dentális likvida *szin* dentallikvido

►denta frota konsonanto: fog-rés hang *szin* dentalfrikativo

►denta konsonanto, alveola konsonanto: foghang, dentális, alveoláris

szin dentalo

►denta naza konsonanto: fog-orr hang *szin* dentalnazalo

►duobla konsonanto: kettős mássalhangzó

- ▶eksplođa konsonanto: zárhang, explozív *szin* plozivo
- ▶eksplođe frota konsonanto: *nyt* zár-réshang, affrikáta *szin* afrikato
- ▶flua konsonanto: folyékony hang, likvida *szin* likvido
- ▶frota konsonanto: réshang, frikatíva, spiráns *szin* frikativo
- ▶laringa frota konsonanto: gége-rés hang *szin* laringallikvido
- ▶laringa konsonanto: gégehang, laringális *szin* laringalo
- ▶lipa eksplođa konsonanto: ajak-zár hang *szin* labialplozivo
- ▶lipa frota konsonanto: ajak-rés hang *szin* labialfrikativo
- ▶lipa konsonanto: ajakhang, labiális *szin* labialo
- ▶lipa naza konsonanto: ajak-orr hang *szin* labialnazalo
- ▶naza konsonanto: orrhang, nazális *szin* nazalo
- ▶palata frota konsonanto: palatális réshang *szin* palatafrikativo
- ▶palata konsonanto: elülső szájpadréshang, palatális *szin* palatalo
- ▶palata naza konsonanto: palatális orrhang *szin* palatálnazalo
- ▶senvoĉa konsonanto: zöngétlen mássalhangzó
- ▶uvula konsonanto: uvuláris hang, ínycsappal képzett hang
- ▶vela eksplođa konsonanto: veláris zárhang *szin* velarplozivo
- ▶vela frota konsonanto: veláris réshang *szin* velarfrikativo
- ▶vela konsonanto, gorga konsonanto: veláris mássalhangzó, hátsó szájpadréshang *szin* velaro
- ▶vibra konsonanto: pergő hang, tremuláns
- ▶voĉa konsonanto: zöngés mássalhangzó
- konsonantoŝoviĝo: *nyt* hangeltolódás
- | **konzorci/o** *gazd* konzorcium
- ▶konzorcio de kompanioj, bankoj: társaságok, bankok konzorciuma
- | **konspir/i** **1** *ntr pol* összeesküszik, szervezkedik, összeesküvést sző, konspirál vö. komploti
- ▶konspiri por renversi la ŝtaton: összeesküszik az állam megdöntésére
- 2** *ntr* átv összeesküszik
- ▶hodiaŭ ĉio konspiris kontraŭ mi: ma minden összeesküdött ellenem
- konspiro: *pol* összeesküvés, szervezkedés, konspiráció
- | **konspiraci/o** *ne* konspiro
- | **konstabl/o** rendőrbiztos <GB>
- | **Konstanc/o** **1** *geo* Konstanz <DE>
- ▶Konstanca Lago: Konstanci-tó <Boden-tó>
- 2** *geo* Konstanca <RO>
- | **Konstanci/o** *tört* Constantius
- | **konstant/a** **1** állandó, változatlan, konstans, stabil
- ▶havi konstantan lokon en la teatro: állandó helye van a színházban
- ▶konstanta amikino: állandó barát nő
- ▶konstanta gutado: állandó csepegés
- ▶konstanta laboro: állandó munka
- ▶konstanta manko: állandó hiány
- 2** *átv* állandó, örökös <gyakori>
- ▶konstantaj lokŝanĝoj: állandó helyváltoztatás
- ▶viaj konstantaj duboj: örökös kételyeid
- konstante: **1** állandóan, folyamatosan, tartósan
- ▶li loĝis konstante en unu urbo: állandóan egy városban lakott
- ▶ne sama la vento blovas konstante^Z: *közm* nincsen olyan hosszú nap, hogy estéje ne volna
- 2** *átv* állandóan, örökké, mindig <gyakran>
- ▶konstante venas novaj malfacilaĵoj: mindig újabb nehézségek merülnek fel
- ▶konstante vi ŝanĝas vian opinion: örökösen változtatod a véleményedet
- ▶vi konstante kriadas: mindig kiabálsz
- konstanto: **1** konstans, *fn* állandó
- 2** *fiz* állandó
- ▶fajnsztruktura konstanto: finomszerkezeti állandó
- ▶konstanto de Avogadro: Avogadro-szám
- ▶konstanto de Boltzmann: Boltzmann-állandó
- ▶konstanto de diseriĝo: bomlási állandó
- ▶konstanto de Faraday: Faraday-állandó
- ▶konstanto de latiso: rácsállandó
- ▶konstanto de Planck: Planck-féle állandó, Planck-féle hatáskvantum
- ▶konstanto de Rydberg: Rydberg-féle állandó
- ▶materia konstanto: anyagállandó
- ▶suna konstanto: napállandó, szoláris állandó, szolárkonstans
- konstanteco: állandóság
- ▶konstanteco de lumvelocito: fénysebesség állandósága
- ▶manko de konstanteco: állandóság hiánya
- ▶vi ne havas konstantecon: nincs benned állandóság
- konstantigilo: *vill* stabilizátor
- ▶konstantigilo de kurento: áramstabilizátor
- ▶konstantigilo de tensio: feszültségstabilizátor
- nekonstanteco: állhatatlanság, változékonyság
- l.m.* gaskonstanto, gravitokonstanto, induktokonstanto, tempokonstanto
- | **Konstant/o** Szilárd <utónév>
- | **konstantan/o** *tech* konstantán <réz-nikkel ötvözet>
- | **Konstanten/o** **1** *tört* Constantinus
- 2** Konstantin <utónév>
- | **Konstantin/o** *geo* Constantine
- | **Konstantinopol/o** *tört geo* Konstantinápoly vö. Istanbul
- | **konstat/i** **1** *tr* megállapít
- ▶estis konstatite, ke: megállapítást nyert, hogy
- ▶la kuracisto povis nur konstati la morton: az orvos csak a halált tudta megállapítani
- ▶la protokolo konstatis, ke: a jegyzőkönyv megállapította, hogy
- konstato: megállapítás
- ▶fari la konstaton, ke: azt a megállapítást tette, hogy
- konstatebli: *ntr* megállapítható, kitűnik
- ▶el la protokolo konstateblas: a jegyzőkönyvből kitűnik
- ▶el la supra konstateblas: a fentiekből megállapítható
- | **konstelaci/o** *csill* csillagkép, csillagzat, konstelláció *szin* stelaro **2**, stelfiguro
- ▶konstelacio de Oriono: Orion csillagkép
- ▶konstelacio de la Virgulino: a Szűz csillagkép
- | **konstern/i** *tr* megdöbben, megrendít
- ▶lia morto konsternis nin ĉiujn: halála mindnyájunkat megdöbbenett
- ▶stari konsternita: döbbenetben áll
- konsterno: döbbenet, iszonyat
- ▶konsterno kaptis la popolon: döbbenet kerítette hatalmába a népet
- konsterna: döbbenetes, iszonyatos
- konsterniĝi: *ntr* megdöbben
- konsterniĝo: megdöbbenés
- nekonsternebli: rendíthetetlen, hidegvérű
- | **konstip/i** *tr orv* szorulást v. székrekedést okoz vkinek <n> *szin* mallaksigi
- ▶incitaj nutraĵoj konstipas infanojn: az izgató ételek szorulást okoznak a gyermekeknek
- konstipo: *orv* szorulás, székrekedés, obstipatio, constipatio *szin* mallakso
- konstipiĝi: *ntr orv* szorulása van, székrekedése van
- | **konstitu/i** *tr* képez, alkot, létrehoz *szin* konsistigi **2**
- ▶konstitui bazon: alapot képez

►la diversaj projektoj konstituas unu tuton: a különböző projektek egy egészet alkotnak

►la intenco konstituas la krimon: a szándék teszi a bűnt

konstituanto: összetevő, alkotóelem

| **konstituci/o** **1)** *jog* alkotmány, alaptörvény

2) *anat* testalkat

►homo de debila konstitucio: gyenge testalkatú ember

►homo de fortika konstitucio: erős testalkatú ember

konstitucia: **1)** *jog* alkotmány-, alkotmányi

►konstituciaj dispozicioj: alkotmányi rendelkezések

►konstituciaj preskriboj: alkotmányi előírások

2) *jog* alkotmányos

►konstituciaj rajtoj kaj devoj: alkotmányos jogok és kötelezettségek

►konstitucia reĝimo: alkotmányos berendezkedés

konstitucieco: *jog* alkotmányosság

konstitucirompo: *jog* alkotmányszegés

konstitucii: *ntr* *jog* alkotmányoz

konstitucianto: *fn* *jog* alkotmányozó, alkotmányozó törvényhozó

kontraŭkonstitucia: *jog* alkotmányellenes

►kontraŭkonstitucia leĝo: alkotmányellenes törvény

| **konstrikt/i** *biol* összehúz *szin* maldilat 2

l.m. vazokonstrikt

| **konstru/i** **1)** *tr* *ép* épít, felépít, megépít

►konstrui domon: házat épít

►konstrui vojon: utat épít

2) *tr* *átv* épít, alkot, létrehoz

►bone konstruita viro: szép termetű férfi

►konstrui frazon: mondatot alkot

►konstrui kastelojn en la aero: légvárakat épít

►konstrui landon: országot épít

►konstrui al si revon: álmat sző magának

►konstrui romanon: regényt felépít

►konstrui sur diletanteco: a dilettantizmusra épít

►konstrui sur sablo: homokra épít

►konstrui sur solidaj bazoj: szilárd alapokra épít

3) *tr* *tech* épít, szerkeszt, konstruál, létrehoz

►konstrui maŝinon: gépet épít

konstruo: **1)** *ép* építés, építkezés *szin* konstruado

►la konstruo daŭris tri jarojn: az építkezés három évig tartott

►nenia konstruo povas esti sen bruo^Z: ahol fát vágnak, ott hullik a forgács

2) felépítés, szerkezet <építésmód>

►financa konstruo: *gazd* pénzügyi konstrukció

►la konstruo de la parolorganoj: a beszédszervek felépítése

►la konstruo de lingvo: nyelv felépítése v. szerkezete

3) *ép* épület *szin* konstruaĵo

konstruado: *ép* építés, építkezés *szin* konstruo 1

konstruaĵo: *ép* épület, építmény

►privata konstruaĵo: magánépület

►publika konstruaĵo: középület

konstruejo: *ép* építési terület, építkezés <hely>

►malpermesite eniri la konstruejon: az építkezés területére tilos a belépés

konstruero: *ép* építőelem, épületelem

konstruigi: *tr* *ép* épített

►li konstruigis al si pompan kastelon: pompás kastélyt épített magának

konstruiĝi: *ntr* *ép* *átv* épül

►la mezepokaj katedraloj longe konstruiĝis: a középkori katedrálisok sokáig épültek

►sur dek kvin reguloj konstruiĝis Esperanto: az eszperantó tizenöt szabályra épült

konstruisto: *ép* építő, építőmunkás

konstruigisto: **1)** *ép* építtető

2) *ép* *gazd* építési vállalkozó

konstruiva: *átv* építő, konstruktív

alkonstrui: *tr* *ép* hozzáépít

alkonstruaĵo: *ép* fészter, toldaléképület

alikonstrui: *tr* *ép* átépít

altkonstruaĵo: *ép* magasépület

antaŭkonstruaĵo: *ép* előépület

enkonstruita: beépített

►enkonstruita ŝranko: beépített szekrény

kromkonstruaĵo: *ép* melléképület, toldalék

malkonstrui: *tr* *ép* lebont, leépít

►malkonstrui kadukan domon: rozzant házat lebont

pretkonstruita: *ép* előre gyártott, készre gyártott

►pretkonstruitaj elementoj: előre gyártott elemek

►pretkonstruita loĝejo: kulcsrakész lakás

prikonstrui: *tr* *ép* beépít

►la montetflanko estas jam tute prikonstruita: a domboldal már teljesen be van építve

prikonstruo: *ép* beépítés

rekonstrui: **1)** *tr* *ép* újjáépít

►rekonstrui la urbon post la tertremo: újjáépíti a várost a földrengés után

2) *tr* *átv* rekonstruál

►rekonstrui la trajtojn de de la reĝo kompletigante lian kranion:

rekonstruálja a király arcát koponyájának kiegészítésével

subkonstruaĵo: *ép* alépitmény, alap *szin* fundamento

superkonstruaĵo: *ép* felépitmény

►loĝdomo el pretkonstruitaj elementoj: előre gyártott elemekből épült lakóház

transkonstrui: *tr* *ép* átépít

konstruarto: *ép* *műv* építőművészet

konstrubriko: *játék* építőelem, építőkocka

konstruentreprenisto: *ép* *gazd* építési vállalkozó

konstrufosaĵo: *ép* alapozóárok

konstruindustrio: *ép* *ip* építőipar

konstruingeniero: *ép* építészmérnök

konstrulaboristo: *ép* építőmunkás *szin* konstruisto

konstruligno: *ép* épületfa, ácsfa *szin* ĉarpentligno

konstruludilo: *játék* építőkocka

konstruludo: *játék* építőkocka <játék>, lego

konstrumaterialo: *ép* építőanyag

konstruobjekto: *ép* *tech* műtárgy

konstrupermeso: *ép* építési engedély

konstruplano: *ép* építési terv

konstruskatolo: *tech* építőszekrény

►principo de konstruskatolo: építőszekrény-elv

konstruŝtono: *ép* falazókő

konstruteknikisto: *ép* építésztechnikus

konstrutekniko: *ép* *tech* építéstechnika

konstrutereno: *ép* építési terület

konstruvaloro: *ép* építészeti érték

l.m. altkonstruaĵo, angulkonstruaĵo, domkonstruado,

fervojkonstruado, frazkonstruo, maŝinkonstruado, metalkonstruo,

ŝipkonstruejo, ŝtalkonstruaĵo, vojkonstruado

| **konstrukci/i** *tr* *tech* tervez, szerkeszt, konstruál

►konstrukcii maŝinon: gépet tervez

konstrukciaĵo: *tech* <mérnöki> terv
konstrukciejo: *tech* szerkesztés <helyiség>
konstrukciisto: *tech* szerkesztő, tervezőmérnök, konstruktőr
| **konstrukt/o** *tech* szerkezet, konstrukció
| **konsubstanci/a** l. samsubstanca
| **konsul/o** **1)** *tört* konzul
2) *pol* konzul <diplomácia>
▶honora konsulo: tiszteletbeli konzul
konsulejo: *pol* konzulátus
| **konsult/i** *tr* megkérdez vkit vmiről, konzultál vkivel <n>
▶konsulti fakulon: szakemberhez fordul
▶konsulti sian advokaton pri la proceso: konzultál az ügyvédjével a perről
▶konsulti sian kapkusenon: *tréf* alszik egyet rá
▶konsulti sian kuraciston pri sia malsano: megkérdezi az orvosát a betegségéről
2) *tr* utánanéz vminek <pri> vhol <n>
▶konsulti la punkodon pri krimo: utánanéz a büntető törvénykönyvben egy bűnténynek
▶konsulti vortaron pri nekonata vorto: utánanéz a szótárban egy ismeretlen szónak
konsultado: konzultáció, megbeszélés
konsultejo: konzultációs helyiség, fogadóiroda *szin* konsultkabineto
▶advokata konsultejo: ügyvédi iroda
▶familia konsultejo: családsegítő <intézmény>
▶kuracista konsultejo: *orv* orvosi rendelő
▶porpatrina konsultejo: terhesgondozó <intézmény>
konsultato: **1)** *isk* témavezető <tanár>
2) konzulens
konsultiĝi: *ntr* tanácskozik
konsultiĝo: tanácskozás, konzultáció
▶gepatra konsultiĝo: *isk* szülői értekezlet
▶partopreni la ĝeneralan kunvenon kun konsultiĝa rajto: tanácskozási joggal vesz részt a közgyűlésen
konsultlibro: kézikönyv
konsultkabineto: konzultációs helyiség, fogadóiroda *szin* konsultejo
l.m. popolkonsultado
| **konsum/i** **1)** *tr* fogyaszt, elfogyaszt
▶konsumi malmultan grason: kevés zsírt fogyaszt
▶mia aŭto konsumas multe: a kocsim sokat fogyaszt
▶konsumi la provizojn: feléli a készleteket
▶konsumi sian antaŭan grason²: a saját zsírját éli fel
2) *tr* *átv* emészt, felemészt, elpusztít
▶envio konsumas lin: irigység emészt
▶konsumi multan energion: sok energiát emészt fel
▶konsumita de laceco: fáradtságtól gyötört
▶la fajro konsumis la tutan domon: a tűz elpusztította az egész házat
▶la malsano de la amo lin konsumas: a szerelmi betegség emészt
▶li konsumis siajn fortojn: felemésztette az erejét
▶tia okupo konsumas multan tempon: az ilyen foglalkozás sok időt emészt fel
konsumo, konsumado: fogyasztás
▶socia konsumo: társadalmi fogyasztás
▶socio de konsumado: fogyasztói társadalom
konsumajoj: fogyasztási javak
konsumanto: **1)** *fn* fogyasztó
▶Ĉefinspekto por Protekto de Konsumantoj: *pol* Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség
▶produktanto kaj konsumanto: termelő és fogyasztó
2) *fn* *tech* fogyasztó

▶konsumanto de vapore, elektro: gőzfogyasztó, áramfogyasztó
3) *öko* fogyasztó szervezet, konzumens
konsumiĝi: **1)** *ntr* elfogy, kifogy
▶la hejtoligno konsumiĝis: elfogyott a tűzifa
▶mia pacienco konsumiĝis: elfogyott a türelmem
2) *ntr* elhasználódik, tönkremegy
▶miaj ŝuoj tute konsumiĝis: a cipőm teljesen elhasználódott
3) *ntr* emészt magát, sorvad, senyved
▶li konsumiĝas pro senespera amo: reménytelen szerelem miatt senyved
▶pro vivozorgoj li konsumiĝas: megélhetési gondok miatt emészt magát
konsumismo: fogyasztói szemlélet, konzumizmus
konsumiteco: kimerültség
finkonsumanto: *gazd ip* végfelhasználó
forkonsumi: *tr* teljesen felemészt
▶ĉi tiu laboro forkonsumis lin: ez a munka teljesen felemésztette
▶niaj rezervoj estas forkonsumitaj: tartalékaink teljesen elfogytak
nekonsumebla: **1)** kimeríthetetlen
▶nekonsumebla energio: kimeríthetetlen energia
2) fogyaszthatatlan
▶nekonsumeblaj nutraĵoj: fogyaszthatatlan élelmiszerek
konsumidioto: *pej* konzumidióta
konsumimposto: *gazd* fogyasztási adó
konsumlineo: *vill* fogyasztói vezetékek
konsumpele: *tr* agyonhajszol
▶vi konsumpelas vin: agyonhajszolod magad
konsumsocio: fogyasztói társadalom
konsumvaro: *gazd* fogyasztási cikk
l.m. amaskonsumado, energikonsumo, gaskonsumo, kurentkonsumo, uzkonsumi
| **kont/o** **1)** *gazd* számla
▶deviza konto: devizaszámla
▶fikcia konto: fiktív számla
▶forinta konto: forintszámla
▶gajnoperda konto, konto de profito kaj perdo: eredményszámla, nyereség-veszteség számla
▶havi nereguligitajn kontojn kun iu: elszámolnivalója van valakivel
▶je sia propra konto: saját számlájára, saját szakállára
▶kuranta konto: folyószámla
▶postuli konton: elszámolást kér, *átv* számon kér
▶propaĵa konto: vagyonszámla
▶reguligi la kontojn: rendezzi a számlát
▶saldita konto: egyenlegszámla
▶teni konton: számlát vezet, *átv* számon tart
▶viŝi la konton: törli a számlát
▶vi ŝuldas konton al mi: magyarázattal tartozol nekem
2) *inf* fiók, account
kontado: *gazd* számvitel
▶kontada sistemo: számviteli rendszer
kontadi: *tr* *gazd* számlát vezet
kontisto: *gazd* könyvelő, számlavezető
kontulo: *gazd* számlatulajdonos *szin* kontohavanto, kontoposedanto
ĉefkontisto: *gazd* főkönyvelő
enkontigi: *tr* *gazd* elkönyvel, könyvbe bevezet
konteltiro, kontresumo: *gazd* számlakivonat
kontohavanto, kontoposedanto: *gazd* számlatulajdonos
kontokortumo: *l.* financkontrolla kortumo, revizora kortumo
kontolibro: *gazd* főkönyv, üzleti könyv
kontosaldo: *gazd* számlaegyenleg

kontregistristo: *gazd* könyvelő, számlavezető
kontrevizoro: *gazd* számlaellenőr, revizor
l.m. bankkonto, ĉekkonto, ĝirkonto, helpkonto, poŝtĉekkonto, poŝtĝirkonto, profito- kaj gajnokonto, spezoekonto, ŝparkonto
| **kontaĝi** **1)** *tr orv* fertőz, <betegséget> terjeszt vő. infektí, infesti
▶la ratoj kontaĝas peston: a patkányok pestist terjesztenek
2) *tr átv pej* fertőz, mételyez
▶nova modifrenezo kontaĝas la junulojn: új divatőrület mételyezi a fiatalokat
kontaĝo: **1)** *orv* fertőzés
▶mensa kontaĝo: szellemi fertőzés
2) *átv* métely
kontaĝa: *orv* ragályos, fertőző
kontaĝaĵo: *orv* fertőzésforrás, fertőző anyag, fertőző közeg, contagium
| **kontakt/o** **1)** érintkezés
▶skabio komunikiĝas per kontakto: a rüh érintkezéssel terjed
2) *vill* érintkező
▶elektra kontakto: villamos érintkező
▶glita kontakto: csúszóérintkező
3) kapcsolat, érintkezés <viszony>
▶flegi bonajn kontaktojn: jó kapcsolatokat ápol
▶mi troviĝas en kontakto kun li: kapcsolatban vagyok vele
▶resti en kontakto: kapcsolatban marad
kontaktema: jó kapcsolatteremtő
kontakti: **1)** *tr* érintkezik vmivel <n>, érint vmit
▶la kablofino kontaktis la metalan surfacon: a kábelvég érintette a fém felületet
2) *tr* kapcsolatban v. érintkezésben van vkivel <n>
▶ni kontaktas la klubanojn: kapcsolatban vagyunk a klubtagokkal
kontaktaĵo: *vill* érintkezővég, érintkezőfém, érintkezőanyag
kontakteblo: elérhetőség
▶mi notos al vi miajn kontakteblojn: lejegyzem önnek az elérhetőségeimet
kontaktigi: **1)** *tr* összeérint, érintkezésbe hoz
2) *tr* kapcsolatba hoz
▶kontaktigi la interesatojn: kapcsolatba hozza az érdekelteket
kontaktigi: **1)** *ntr* érintkezésbe kerül
2) *ntr* kapcsolatba kerül, érintkezésbe lép
▶ni kontaktiĝis kun la koncernatoj: érintkezésbe léptünk az érintettekkel
kontaktilo: *vill* érintkező
kontaktingo: *vill* foglalat, hüvely
▶kontaktingo de lampo: lámpafoglalat
kontaktulo: kapcsolattartó, ügy megbízott, tárgyalófél, összekötő *szin*
kontaktopersono
ekkontakti: **1)** *tr* hozzáérint
▶li ekkontaktis la draton al la ampolo: az izzóhoz érintette a drótot
2) *tr* érintkezésbe lép, felveszi a kapcsolatot vkivel <n>
▶mi ekkontaktos la lokajn esperantistojn: felveszem a kapcsolatot a helyi eszperantistákkal
interkontaktigi: *tr* összehoz vkit vkivel, kapcsolatot létesít vkik között
▶interkontaktigu iel la disputantojn: hozd valahogyan össze a vitatkozókat
interkontakto: kölcsönös érintkezés v. kapcsolat
malkontaktigi: *tr* szétkapcsol, megszünteti az érintkezést
miskontakti: **1)** nem megfelelő érintkezés
2) rossz kapcsolat
telekontakti: *tr* távk távkapcsolatot létesít

▶telekontakti planedon per radaro: radaros távkapcsolatot létesít bolygóval
kontaktadreso: kapcsolati cím
kontaktangulo: *fiz* illeszkedési szög
kontaktinterfaco: *tech* érintkező felület
kontaktlenco: *gysz* kontaktlencse
kontaktlíneo: *vill közl* felsővezeték, munkavezeték
kontaktoleáro: *vill közl* felsővezeték-hálózat
kontaktingvo: *nyt* érintkezési nyelv
kontaktopersono: kapcsolattartó, ügy megbízott, tárgyalófél, összekötő *szin* kontaktulo
kontaktopunkto: érintkezési pont
kontaktrelo: *vsút* áramvezető sín
kontaktozezisto: *vill* átmeneti ellenállás, érintkezési ellenállás
kontaktoŝkatolo: *vill* csatlakozóaljzat, csatlakozódoboz, konnektor
l.m. fuŝkontakto, kamkontakto, retkontakto, sekskontakto, ŝtopkontaktilo, terkontakto
| **kontaktor/o** **1)** kontaktilo
| **kontakt/a** *gazd* készpénz-, készpénzes, készpénzben fizetendő
▶kontanta mono: készpénz *szin* kontantaĵo
▶kontanta prezo: készpénzár
▶kontantaj elspezoj: készkiadások, készpénzkiadások
kontantaĵo: *gazd* készpénz *szin* kontanta mono
kontante: *gazd* készpénzzel
▶pagi kontante: készpénzzel fizet
kontantigi: *tr* *gazd* készpénzre vált
malkontanta: *gazd* nem készpénzes, készpénzkímélő
▶malkontanta pagmaniero: készpénzkímélő fizetés mód
| **kontempl/i** **1)** *ntr* *vall* szemlélődik, elmélkedik, kontemplál
▶kontempli pri la eternaj valoroj: örök értékekről elmélkedik
2) *tr átv* szemlél, nézeget
▶li longe komtemplis la belan panoramon: hosszasan szemlélte a szép panorámát
kontempla: szemlélődő, elmélkedő, kontemplatív
▶kontempla ordeno: szemlélődő rend
kontemplado: szemlélődés, elmélkedés, kontempláció
▶profundiĝi en kontemplanon: elmélkedésbe merül
| **kontener/o** *közl* konténer
▶fridiga kontenero: hűtőkonténer
▶20-futa kontenero: 20 lábas konténer
▶aera kontenero: légi konténer
▶fervoja kontenero: vasúti konténer
▶grandkapacita kontenero: nagy kapacitású konténer
▶surmara kontenero: tengeri konténer
▶surŝosea kontenero: közúti konténer
▶surtera kontenero: szárazföldi konténer
kontenerizi: *tr* *közl* konténeresít, konténerizál
▶kontenerizi la trafikon: konténerizálja a közlekedést
kontenerŝipo: *hajó* konténerhajó
kontenertrajno: *vsút* konténervonat
kontenervagono: *vsút* konténerszállító kocs, vasúti konténerkocsi
| **kontent/a** elégedett vmivel <pri v. per v. pro v. je>
▶li estas kontenta pri sia sorto: elégedett a sorsával
▶pli valoras kontenta spirito ol granda profito^Z: *közm* az elégedett ember a gazdagnál gazdagabb
kontenteco: elégedettség
▶kontenteco estas pli bona ol riĉeco^Z: *közm* leggazdagabb, aki semmit nem kíván
kontentiga: kielégítő
▶kontentiga respondo: kielégítő válasz

kontentigi: **1)** *tr* kielégít, elégedetté tesz vkit

►kontentigi ĉiujn eĉ anĝelo ne povas^Z: az isten sem tud mindenki kedvére tenni

►kontentigi la katon kaj kune la raton^Z: a kecske is jóllakjon, és a káposzta is megmaradjon

►li kontentigis sin per tio, ke li forlasis la ejon: megelégedett azzal, hogy elhagyta a helyiséget

2) *tr* kielégít vmit

►kontentigi bezonon: szükségletet kielégít

►kontentigi sian malsaton: kielégíti az éhségét

►mi ne povas kontentigi vian scivolon: nem tudom kielégíteni a kíváncsiságát

►ne eblas kontentigi ĉiujn dezirojn: nem lehet kielégíteni minden vágyat

kontentigo: kielégítés, elégtétel

►doni kontentigon: elégtételt ad

►la kontentigo de sociaj bezonoj: társadalmi szükségletek kielégítése

►postuli kontentigon por la perdoj: elégtételt követel a veszteségekért

kontentigi: *ntr* megelégszik, kielégül, elégedett lesz

►ni ne kontentiĝis je nura observo: nem elégedtünk meg a pusztá megfigyeléssel

kontentigema: kevésbé beérő, könnyen kielégíthető, nem követelőző

kontentulo: elégedett ember

►kontentulo estas pli feliĉa ol homo plej riĉa^Z: közm elég gazdag, aki a magáéval megelégszik

malkontenta, nekontenta: elégedetlen

►nekontenta pri si: elégedetlen magával

memkontenta: önmagával elégedett, önelégült

nekontentiga: elégtelen

| **kontest/i** *tr* vitat, kétségbe von

►kontestanto de la Holokaŭsto: holokauszttagadó

►kontesti la verecon de aserto: vitatja egy állítás igazságát

kontesteblo: vitatható

►viaj argumentoj estas kontestebloj: érveid vitathatók

kontestema: vitatkozó hajlamú, okoskodó, szöröző

nekontesteblo: vitathatatlan

►nekontesteblo avantaĝo: vitathatatlan előny

senkonteste: vitán felül

| **kontinent/o** *geo* földrész, kontinens, szárazföld

kontinenta: *geo* szárazföldi, kontinentális, kontinens-

►kontinenta blokado: tört kontinentális zárlat v. bloká

►kontinenta breto: kontinentális talapzat, pad v. küszöb *szin* ŝelfo

►kontinenta deklivo, kontinenta glaciso: kontinentális lejtő

►kontinenta drivado: kontinensvándorlás

►kontinenta krusto: kontinentális kéreg

►kontinenta marĝeno: kontinensperem

►kontinenta platformo: kontinentális platform v. tábla

►kontinenta soklo: kontinensláb

apudkontinenta: *geo* kontinens melletti, apikontinentális

interkontinenta: interkontinentális, földrészközi

transkontinenta: transzkontinentális

subkontinento: *geo* szubkontinens

| **kontingenc/a** *fil* esetleges, járulékos, véletlen

kontingenco: *fil* esetlegesség, járulékoság, véletlenség,

kontingencia

kontingencismo: *fil* véletlenséglelmélet

| **kontingent/o** **1)** kontingens, kötelező rész, beszolgáltatandó mennyiség

►kontingento de armeo: kiállítandó katonák, seregkontingens

►liveri sian kontingenton da greno: beszállítja a kiszabott gabonamennyiséget

►mi jam pagis mian kontingenton al la bankedo: én már kifizettem a saját részem a banketthez

2) *gazd* árkeret

►starigi importkontingenton: importkeretet határoz meg
kontingentigi: *tr* *gazd* kontingentál, kontingenst v. keretet állapít meg

►kontingentigi la importadon de kortobirdoj: keretet állapít meg szárnyasok importjára

| **kontinu/a** **1)** folyamatos, folytonos, szakadatlan *szin* senĉesa

►kontinua neĝado: folyamatos havazás

►kontinua bendo: *ip* folyamatos szalag

►kontinua produktado: *ip* folyamatos gyártás

2) *mat* folytonos

3) *vill* egyen-

►kontinua kurento: egyenáram

►kontinua tensio: egyenfeszültség

4) *nyt* folyékony

►kontinua konsonanto: folyékony mássalhangzó

kontinui: *ntr* *ige* folyamatos, folytatódik

►la apero de la revuo kontinuas de 2000: a folyóirat megjelenése 2000-től folyamatos

►la monto kontinuas tie per altebenaĵo: a hegy ott fennsíkban folytatódik

kontinuo, kontinuaĵo: folytonosság <vmi folytonos>, continuum

kontinueco: folyamatosság, folytonosság, szakadatlanság, kontinuitás

►la kontinueco de la evoluo de Esperanto ne estas rompita: az eszperanto fejlődésének folyamatossága nem tört meg

kontinuega: *mat* egyenletesen folytonos

kontinuiĝi: **1)** *tr* folytat, folyamatossá tesz

►la filo kontinuiĝas la verkon de la patro: a fiú folytatja apja művét

►li kontinuiĝas studi: folytatja tanulmányait

►ni sukcesis kontinuiĝi la aperon de la revuo: sikerült folyamatossá tennünk a folyóirat megjelenését

2) *tr* *vill* egyenirányít

kontinuisto: *film* szkriptes, naplóvezető

kontinuistino: *film* script-girl, naplóvezetőnő

malkontinua, nekontinua: nem folytonos, megszakított

senkontinuaĵo: folytonossági hiány

supren duonkontinua: *mat* alulról félig folytonos

kontinuecekvacio: *fiz* folyamatossági egyenlet, kontinuitásegyenlet

kontinukurenta: *vill* egyenáramú vö. alternkurenta

►kontinukurenta motoro: egyenáramú motor

kontinurompo: folyamatosság megszakítása, folyamatossági hézag

kontinutensia: *vill* egyenfeszültségű vö. de alterna tensio

| **kontoid/o** *nyt* contoid vö. vokoido

| **kontor/o** iroda, irodahelyiség

►kontoro de la sekretario: a titkár irodája

kontoristo: irodista, irodai dolgozó

kontoraĵoj, kontoraj utilaĵoj: irodaszerek

kontorestro: irodavezető

kontormeblo: irodabútor

kontormaŝino: irodagép

| **kontra-** *zene* kontra-, kontrabass <legmélyebb regiszterű> *l.*

kontrafagoto, kontrasaksofono

| **kontraband/o** *gazd* jog csempészet

kontrabandi: *tr* *gazd* jog csempész, csempészik

kontrabandaĵo: *gazd* jog csempészáru

kontrabandisto: *gazd* jog csempész

| **kontrabas/o** *zene* nagybőgő, gordon, kontrabasszus

| **kontradanc/o** *ex l.* kvadrilo

| **kontradmira/o** *l.* subadmiralo

| **kontrahi/i** *tr* *biol* összehúzó, megmerevít <izmok>

kontrahiĝo: *biol* izom-összehúzás

dekontrahiĝi, malkontrahiĝi: *ntr* *biol* elernyed, kilazul <izom>

| **kontrakto/i** *x* *jog* szerződik, szerződést köt, szerződésbe foglal

►kontrakto la sekurigo de la fabriko: szerződést köt a gyártóhely biztonságáról

►kontrakto pri liverado de kamionoj: kamionok szállítására szerződik

kontrakto: *jog* szerződés

►duflanka kontrakto: kétoldali szerződés

►fari kontrakton, konkludi kontrakton: szerződést köt

►kontrakto pri geedziĝo: házassági szerződés

►kontrakto pri kunlaboro: együttműködési szerződés, kooperációs szerződés

►kontrakto pri liverado: szállítási szerződés

►kontrakto pri vendo: adásvételi szerződés

►la kontrakto finiĝos la sekvan monaton: a szerződés a következő hónapban lejár

►malobservi kontrakton: szerződést megsért, szerződést nem tart be

►nuligi kontrakton: szerződést megsemmisít

►plenumi kontrakton: szerződést teljesít

►plilongigi kontrakton: szerződést meghosszabbít

►plurflanka kontrakto: sokoldalú szerződés, multilaterális szerződés

►socia kontrakto: társadalmi szerződés

►subskribi kontrakton: szerződést aláír

►tempolima kontrakto: határidős szerződés

kontraktanto: *jog* szerződő fél, szerződő partner

►kontraktanta partio: szerződő fél, szerződő partner

►la Altaj Kontraktantoj: a Magas Szerződő Felek

kontraktaro: *jog* szerződésesomag

subkontraktanto: *jog* *gazd* alvállalkozó

l.m. acetkontrakto, laborkontrakto, lukontrakto, packontrakto,

vendokontrakto

| **kontraktur/o** *orv* izomrövidülés, izomzsugorodás, kontraktúra, contractura

| **kontralt/o** *zene* alt

kontraltulino: *zene* alténekes

| **kontramark/o** **1)** *gazd* második jelzet, ellenjelzés <árun>

2) *gazd* ellenőrző sorsszám <*pl.* számlán>

3) visszatérőjegy, kilépőjegy, ellenőrző jegy <*pl.* színházban>

| **kontrapost/o** *műv* kontraposzt

| **kontrapunkt/o** *zene* ellenpont, kontrapunkt

►duobla kontrapunkto: kettős ellenpont

| **kontrast/o** kontraszt, éles ellentét, szembetűnő különbség

►kontrasto de lumoj kaj ombroj: fény és árnyék kontrasztja

►senti la kontraston: érzi a különbséget

kontraste: **1)** kontrasztosan, ellentétesen

2) vmivel <kun v. al> ellentétben

►kontraste al via supozo: az ön feltételezésével ellentétben

►kontraste kun la arabaj lingvoj: az arab nyelvekkel ellentétben

kontrasti: *x* ellentétben áll vmivel <*n* v. kun>, szembetűnően

különbözik vmitől <*n* v. kun>

►la blanko kontrasto la nigra fonon: a fehér szín ellentétben áll a fekete háttérrel

►niaj opinioj kontrastas unu kun la alia: véleményünk szembetűnően különbözik egymástól

kontrastigi: *tr* szembeállít, élesen megkülönböztet

►li kontrastigi la diferencojn: kiemelte a különbségeket

kontrastiga: szembeállító, megkülönböztető, kontrasztív *l.*

kontrastiga akcento, lingvistiko

kontrastanto: *orv* kontrasztanyag

| **kontratenor/o** *zene* kontratenor

| **kontraŭ** **1)** vmivel szemben <hely>

►ili sidas unu kontraŭ la alia: egymással szemben ülnek

►la urbodomo staras kontraŭ la katedralo: a városháza a székesegyházzal szemben áll

2) vmivel szembe, vminek neki <*n*>

►kuri kontraŭ la muron: a falnak szalad

►la muŝo batigis kontraŭ la vitron: a légy az ablaknak csapódott

►li ĵetis sin kontraŭ la malamikon: az ellenségre vetette magát

►li ŝovis la ŝrankon kontraŭ la muron: a falhoz tolta a szekrényt

3) vmi ellenében

►karesi katon kontraŭ la haroj: szőr ellenében simogatja a macskát

►kontraŭ ĉia atendo: minden várakozás ellenére

►kontraŭ la fluo: ár ellen úszik

►kontraŭ sia volo: akarata ellenére

4) vmi ellenében <*csere*>

►interŝanĝi nutraĵojn kontraŭ vestoj: élelmet ruhára cserél

►kontraŭ kvar frankoj aĉetebles paneto: négy frank ellenében

kapható egy cipő

5) vmihez v. vkihez képest <hasonlítás>

►kontraŭ la pasinteco la nuna estas mizeriga: a múlthoz képest a jelen csupa nyomorúság

►kontraŭ la tataroj la turkoj estis paca popolo: a tatárokhoz képest a törökök békés nép volt

6) vkivel v. vmivel szemben, irányában

►kontraŭ neniu ni batalas: senki ellen nem harcolunk

►la popolo levis sin kontraŭ la tirano: a nép felkelt a tirannus ellen

►li estis malĵusta kontraŭ ni: igazságtalan volt velünk szemben

►por kaj ne kontraŭ vi mi murmuris: érted és nem ellened morgok

7) vmi ellen

►asekuro kontraŭ fajro: tűz elleni biztosítás

►medikamento kontraŭ febro: láz elleni orvosság

►voĉdono kontraŭ atomcentralo: atomerőmű elleni szavazás

kontraŭ-: ellen-, -ellenes, -elleni *l.* kontraŭdiri, Kontraŭ-Duringo,

kontraŭflanke, kontraŭleĝa, kontraŭvole

kontraŭa: ellentétes

►kontraŭa direkto: ellentétes irány

►kontraŭa flanko: ellentétes oldal

►kontraŭa rezulto: ellentétes eredmény

kontraŭe: **1)** szemben, szemközt, az ellentétes oldalon

2) ellentétesen, ellentétes irányban

►la vento blovas kontraŭe: a szél ellentétes irányban fúj

►kontraŭe al la kutimoj: a szokásokkal ellentétben

3) ellenkezőleg, viszont

►ĉu malbela?, kontraŭe, la plej bela: csúnya?, ellenkezőleg, a legszebb

►mi, kontraŭe, nenion ricevis: én viszont semmit sem kaptam

kontraŭema: dacos, ellenkező

kontraŭemo: ellenszenv

kontraŭi: **1)** *x* ellenez vmit, ellene van vminek <*n* v. al>

►la gepatroj kontraŭis ilian geedziĝon: a szülők ellenezték az esküvőjüket

2) *x* vmivel v. vkivel szemben áll, ellenkezik

►kontraŭis al mi du obstakloj: két akadály állt velem szemben

►tio kontraŭas la bazajn principojn: ez ellenkezik az alapelvekkel

kontraŭaĵo: ellentét, ellentétes v. ellenkező dolog

►da kontraŭaĵoj ni havis sufiĉe: meglehteŝen sok ellentét volt közöttünk

kontraŭeco: ellentétesség, szembenállás

kontraŭiĝi: *ntr* ellenáll, ellenszegül, akadályoz

►ĉi tiuj tendencoj kontraŭiĝas al la evoluo: ezek a tendenciák akadályozzák a fejlődést

►kontraŭiĝi al la komuna volo: ellenszegül a közös akaratnak

kontraŭilo: ellenszer, eszköz vmi ellen

kontraŭulo: vminek az ellenzője, ellenfél

►kontraŭuloj de la atombombo: az atombomba ellenzői

►la kontraŭuloj de 'ĥ' ofte skribas 'k' anstataŭ ĝi: a 'ĥ' ellenzői gyakran 'k'-t írnak helyette

►li estis mia kontraŭulo en la ŝakpartio: ellenfelem volt a sakkjátszmában

| **kontra/o** zene country

| **kontribui** **1)** *ntr* hozzájárul, közrejátszik

►kontribui al la kosto: hozzájárul a költségekhez

►kontribui per artikolo al la omaĝado: cikkel járul hozzá a méltatáshoz

►la aŭtoj grave kontribuas al la mediopoluado: az autók súlyosan közrejátszanak a környezetszennyezésben

2) *ntr* bedolgozik vhova

►li kontribuas per prilingvaj artikoloj al La Gazeto: nyelvi cikkeket ír a La Gazeto-ba

kontribuaĵo: hozzájárulás <*pl.* saját rész, adomány, cikk, referátum>

►kontribuaĵoj povas esti mondonaco, artikoloj, prezentadoj, prelegoj: a hozzájárulás lehet pénzadomány, újságcikk, bemutató, előadás

►jen mia kontribuaĵo al la komuna afero: ez az én hozzájárulásom a közös ügyhöz

kontribuanto: **1)** *fn* hozzájáruló

2) cikkíró

| **kontribuci/o** *kat* *gazd* háborús jóvátétel, reparáció

| **kontrici/o** *kr* tökéletes bűnbánat, megbánás, töredelem, contritio

| **kontrol/i** *tr* ellenőriz

►kontroli la fakturon: ellenőrzi a számlát

►kontroli la ĝustecon de aserto: állítás helyességét ellenőrzi

►kontroli la inventaron: *gazd* rovincsol

►kontrolu, ĉu vi kunportis la trajnbileton: ellenőrizd, hogy elhoztad-e a vonatjegyet

►li ĉiam kontrolas sin: mindig ellenőrzi magát

kontrolo: ellenőrzés

►kontrolo de pasporto: útlel-ellenőrzés

►li ne tenas la kontrolon pri si: elveszíti a fejét

►ne kredu al parolo sen propra kontrolo^Z: *közm* csak azt hidd, amit szemeddel látsz

►transsenda kontrolo: *táv*k átvitel-ellenőrzés

kontrolebla: ellenőrizhető

►facile kontrolebla aserto: könnyen ellenőrizhető állítás

kontrolilo: **1)** ellenőrző eszköz

►la registaro ne havas sufiĉe da kontroliloj en sia mano: a kormánynak nincs elég ellenőrző eszköz a kezében

2) *tech* ellenőrző készülék, ellenőrző műszer

kontrolisto: ellenőr

antaŭkontroli: *tr* előzetesen ellenőriz

postkontroli: *tr* utólagosan ellenőriz

rekontroli: *tr* felülvizsgál, újraellenőriz

senkontrolo: ellenőrzés nélküli, ellenőrizetlen

►la senkontrolo povo estas danĝera: az ellenőrizetlen hatalom veszélyes

trakontroli: *tr* végigellenőriz, elejétől végéig ellenőriz

►trakontrolu la kalkulon, eble vi trovos la eraron: ellenőrizd végig a számítás, talán megtalálod a hibát

kontrolbito: *inf* ellenőrző bit, check bit

kontrolcifero: ellenőrző számjegy

kontroliro: ellenőrző körút

kontrolokomisaro: ellenőrző biztos

kontrolokomisiono: ellenőrző bizottság

kontrolokompari: *tr* egybevet, összevet, összehasonlít

kontrolokonsilio: *gazd* felügyelőbizottság

kontrollaboraĵo: *isk* dolgozat

►fina kontrollaboraĵo: záródolgozat

kontrollampo, kontrollampeto: *tech* ellenőrző lámpa, jelzőlámpa

kontrollegi: *tr* *knyv* lektorál, <kézirat> ellenőriz *szin* provlegi

kontrolleganto: *knyv* lektor, <kézirat> ellenőrzője *szin* provleganto

kontrollibreto: *isk* ellenőrző könyv

kontrolnombro: *gazd* ellenőrző végösszeg

kontrolposteno: ellenőrző poszt

kontrolpunkto: **1)** ellenőrző pont <rendészet>

2) *inf* töréspont

kontrolo sistemo: ellenőrző rendszer

kontrolstampi: *tr* *ip* bélyegez, blokkol <bélyegzőóra>

kontrolstampilo: *ip* bélyegzőóra

kontrolo sumo: ellenőrző összeg

kontrolo voko: névsorolvasás, névsorellenőrzés

l.m. atingokontrolo, biletkontrolo, dogankontrolo, etatkontrolo,

farmaciajkontrolo, financokontrolo, gaskontrolo, kvalitykontrolo,

librokontrolo, pareckontrolo, normkontrolo, opinikontrolo

| **kontumaci/o** *jog* <bíróság előtti> meg nem jelenés, távollét, contumacia

kontumaca: *jog* szándékosan távol marad <vádolt>

| **kontur/o** körvonal, kontúr

►klara konturo: éles körvonal

konturi: *tr* <körvonalt> kirajzol, körvonala

konturiĝi: *ntr* kirajzolódik, körvonala

| **kontuz/i** *tr* *orv* lezúz, összezúz, zúzódást okoz

►falante li kontuzis sin: estében összezúzta magát

►li kontuzis al si ambaŭ kubutojn: lezúzta mindkét könyökét

kontuzo: *orv* zúzódás <esemény>

kontuzaĵo: *orv* zúzódás, kék folt <konkrétum>

kontuziĝi: *ntr* *orv* összezúzza magát, zúzódásokat szenved

►pro la kolizio li kontuziĝis: az ütközéstől zúzódásokat szenvedett

| **konukl/o** *tex* guzsaly *szin* spinbastono

| **konulari/o** *ösl* Conularia

►konulariulo: Conularida

| **konur/o** áll ékfarkú papagáj <Conurus>

| **konus/o** **1)** *mat* kúp

►paraleltronkita konuso: párhuzamosan metszett kúp

►tronkita konuso: csomka kúp *szin* konstrunko

►vertico de konuso: kúp csúcsa

2) kúp <alakú tárgy>

►konuso da sukero: egy süvegnyi cukor

3) *növ* toboz *szin* pinfrukto, pinkonuso, strobilo

konusa: kúp-, kúpos

►konusa projekcio: *mat* kúpvetület

►konusa tranĉaĵo: *mat* kúpszelet *szin* koniko

konuseto: *anat* retinakúp, conus retinalis

konusĉapelo: *tex* vietnami szalmakalap

konuspendolo: *tech* kúpinga, centrifugális inga

konusosurfaco: *mat* kúpfelület

konustrunko: *mat* csonka kúp *szin* trunkita konuso

trikonusdentuloj: *ōsl* Triconodonta

l.m. berkonuso, keratkonuso, lumkonuso, sukerkonuso

| **konval/o** *növ* gyöngyvirág <Convallaria>

►maja konvalo: májusi gyöngyvirág <C. majalis> *szin* majfloro

| **konvalesk/o** *orv* lábadozás, convalescencia

konvaleska: *orv* lábadozó, convalescens

konvaleski: *ntr orv* lábadozik

| **konvekci/o** *met tech* függőleges légáramlás, konvekció *vö.*

advekcio

konvekcia: *met tech* konvekciós

►konvekcia varmo: konvekciós hő

| **konveks/a** **1)** domború, konvex *szin* malkava

2) *mat* konvex

►konvekxa tegaĵo: konvex burok

konvekseco: domborúság, konvexitás

dukonvekxa: *fiz* kétszer domború, bikonvex

l.m. vojkonvekso

| **konvekti/i** *tr fiz* <hőt> áramoltat, hőt szállít, konvektál

konveкто: **1)** *fiz* hőszállítás, hőáramoltatás

2) *met* függőleges légáramlás, konvekció *szin* konvekció

| **konven/i** *ntr* megfelel vminek, illik vmihez, odaillik, passzol *vö.*

deci 2

►al ĉiu konvenas, kio al li apartenas^Z: *közm* a magáé mindenkinek kedves

►ĉi tie ne konvenas tiel konduĉi: itt nem illik így viselkedni

►ĉi tiu robo konvenas al vi: ez a ruha illik hozzád

►kio konvenas al sciuro, ne konvenas al vulturo^Z: *közm* amit szabad Jupiternek, nem szabad a hatökörnek

►konveni kiel ringo al fingro: mintha rászabták volna

►li regas sin, kiel konvenas al filo de reĝo: uralkodik magán, amint egy király fiához illik

►tio konvenas kiel botoj sur manĝotablo: hogyan kerül a csizma az asztalra?

konvena: megfelelő, alkalmas, odaillő

►konvena al la celo: a célnak megfelelő

►ne estas konvene fumi en nefumanta societo: nem illik dohányozni nem dohányzó társaságban

►por la ekskurso surmetu konvenajn ŝuojn: a kiránduláshoz alkalmas cipőt húzzatok

►trovi konvenan okupon: megfelelő elfoglaltságot talál

konveno: illem

►kiel la konveno deziras: ahogyan az illem kívánja

konveneco: **1)** helyesség, megfelelőség

►mi ne estas konvinkita pri la konveno de la proceduro: nem vagyok meggyőződve az eljárás helyességéről

2) illendőség

►nur por konveneco li aŭskultis lin: csak illendőségből hallgatta meg interkonvena: *tech inf* csereszabatos, kompatibilis *szin* kongrua 3

►la maŝinpartoj devas esti interkonvenaj: a gépalkatrészeknek csereszabatosnak kell lenniük

►la nova Vindozo ne estas interkonvena kun la malnova: az új Windows nem kompatibilis a régivel

interkonveni: *ntr tech inf* csereszabatos

►ĉi tiuj programoj interkonvenas: ezek a programok kompatibilisek

►la ŝraŭboj de la du aparatoj interkonvenas: a két készülék csavarjai csereszabatosak

malkonvena: **1)** alkalmatlan, helytelen

►apliki malkonvenajn rimedojn: alkalmatlan eszközöket használni

►ne faru nekonvenajn aferojn: ne csinálj helytelen dolgokat

2) illetlen

►ne uzu malkonvenajn vortojn: ne használj nem odaillő v. illetlen szavakat

►via konduto estas malkonvena: viselkedésed illetlen malkonvenaĵo: alkalmatlan dolog, illetlenség, illetlen v. oda nem illő dolog

►ne diru malkonvenaĵojn en societo: ne mondj illetlenségeket társaságban

nekonvena: **1)** nem megfelelő, nem odaillő, nem passzoló

2) illetlen

l.m. mankonvena, mediokonvena

| **konvenci/o** **1)** bevett szokás, hagyomány, kölcsönös megegyezés, konvenció

►lingvaj konvencioj: nyelvi szokások v. konvenciók

►sociaj konvencioj: társadalmi szokásformák v. szabályok

►teatra konvencio: színházi szokás v. hagyomány

2) *jog* <államközi> egyezmény

►aera konvencio: *rep* légügyi egyezmény

►dogana konvencio: *gazd* vámegyezmény

►Eŭropa Konvencio pri Ekstradicio: Európai Kiadatási Egyezmény

►Ĝenerala Konvencio pri Dogano kaj Komerco: *gazd* Általános

Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezmény, GATT

►konvencio pri aŭtoraj rajtoj: szerzői jogi egyezmény

►posta konvencio de Berno: *táv* bérni postaegyezmény

3) *pol* elnökelölő pártgyűlés, konvenció <US>

Konvencio: *tört* Konvent <FR>

konvencia: **1)** *jog* egyezményi

2) egyezményes, hagyományos, konvencionális

konvenciano: *tört* konvent tagja

| **konvent/o** **1)** konvent <szertzesi közösség>

►dominikana konvento: dominikánus konvent

►franciskana konvento: ferences konvent

2) *ép* konvent <épület>

3) szabadkőműves nagypáholy nagygyűlése

| **konverg/i** **1)** *ntr fiz ált* konvergál, összetart

►trapasinte konveksan lenson, la lumradioj konvergĝas al ĝia fokuso: domború lencsén áthaladva a fénysugarak konvergálnak gyűjtőpontja felé

2) *ntr mat* konvergál, egymás felé közelít, közös ponton áthalad

3) *ntr biol* konvergál

►la flugiloj de birdoj kaj insektoj rezultas el konvergĝinta evoluado: a madarak és rovarok szárnyai konvergáló fejlődés eredményei

konvergĝa: **1)** *fiz ált* összetartó, egymáshoz közelítő, konvergens *l.*

konvergĝa lenso

2) *mat* konvergens

►absolute konvergĝa: abszolút konvergens

►konvergĝa en distribuo: eloszlásban konvergens

►konvergĝa en mezuro: majdnem mindenütt konvergens <mérték szerint>

►konvergĝa en probablo: sztochasztikusan konvergens

►malforte konvergĝa: gyengén konvergens

►norme konvergĝa: normában konvergens

►preskaŭ certe konvergĝa: majdnem mindenütt konvergens

►simple konvergĝa: pontonként konvergens

►unuforme konvergĝa: egyenletesen konvergens

3) *biol* konvergens

►konvergĝa evoluado: konvergens evolúció

konvergĝo: összetartás, konvergencia

►simpla konvergĝo: *mat* pontonkénti konvergencia

konvergĝeco: összetartás, egymáshoz közelítés, konvergencia

konverĝigi: *tr* egymáshoz közelített, összetartat, konvergáltat

►programo de konverĝigo: *pol* *gazd* konvergenciaprogram

malkonverĝa: széttartó, divergens

malkonverĝi: *ntr* széttart, elkülönözik, divergál

nekonverĝa: nem konvergens, nem összetartó

konverĝintervalo: *mat* konvergenciatartomány

konverĝocirklo: *mat* konvergenciakör

konverĝradiuso: *mat* konvergenciasugár

| **konvers/i** l. konversarii

| **konversaci/o** 1) társalgás

►la konversacio turniĝis ĉirkaŭ virino: a társalgás egy nő körül forgott

►sin enmiksi en la konversacion: bekapcsolódik a társalgásba

►ŝanĝi la temon de la konversacio: változtat a társalgás témáján

►teni la konversacion: fenntartja a társalgást, társalgást vezet

2) *nyt* diskurzus

konversarii: *ntr* társalog

►konversarii kiel grandmonda sinjorino: nagyvilági dámaként társalog

konversacianalizo: *nyt* diskurzuselemzés

| **konvert/i** 1) *tr* *vall* visszatérít, a jó útra térít

►konvertu min, kaj mi konvertiĝos: *bibl* téríts meg engem, és megtérek

2) *tr* *vall* <más hitre> térít, megtérít

►konverti afrikanojn al islamo: az iszlám hitre téríti az afrikaiakat

►konverti al komuna kredo: közös hitre térít

3) *tr* *átv* térít, megtérít

►kiu konvertis vin al Esperanto?: ki térített meg az eszperantonak?

►konverti al sia partio: saját pártjára téríti

4) *tr* *fiz* átalakít

►konverti grafiton en diamanton: grafitot gyémánttá alakít

5) *tr* *gazd* átalakít, átvált

►konverti deprunton al deprunto kun malpli alta interezo: kölcsönt alacsonyabb kamatozású kölcsönné alakít

►konverti deprunton en akciojn: kölcsönt részvényekre vált

6) *tr* konvertál, átvált

►konverti dolarojn en pundojn: dollárt fontra vált át konvertebla: *gazd* átváltható, konvertálható, konvertibilis

►konvertebla ŝtatprunto: konvertálható államkölcsön

►konvertebla valuto: konvertibilis valuta, átváltható valuta

konvertiĝi: 1) *ntr* *vall* megtér, jó útra tér

►konvertiĝi al la Eternulo: megtér az Úrhoz

2) *ntr* *vall* áttér, betér <milyen hitre>

►li konvertiĝis al katolikismo: katolikus hitre tért

3) *ntr* *átv* megtér, meggyőződik

konvertiĝo: *vall* megtérés, betérés

konvertilo: *tech* átalakító, konverter

biokonverti: *tr* *öko* biológiailag átalakít

biokonvertilo: *öko* biokonverter

rekonverti: *tr* *tech* visszaalakít, rekonvertál

l.m. datumkonvertilo

| **konvertor/o** 1) *vill* átalakító

►elektromekanika konvertoro: elektromechanikus átalakító

►konvertoro de fazo: fázisátalakító

►konvertoro de kontinua kurento: egyenáram-átalakító

►rotacia konvertoro: forgó átalakító

►unuarmatura konvertoro: egyarmatúrás átalakító

2) *koh* konverter

konvertora kompleto: *vill* gépcsoport, aggregát

| **konvikt/i** *tr* *jog* rábizonyít vkire <n> vmit <pri>

►la prokuroro konviktis la akuziton pri la rabo: az ügyész rábizonyította a vádlottra a rablást

konvikto: *jog* bizonyítás

►konviktaj montraĵoj: tárgyi bizonyítékok

konviktaĵo: *jog* bizonyíték

| **konvink/i** *tr* meggyőz vkit vmiről

►li ŝatus konvinki nin pri la utileco de sia plano: szeretné meggyőzni minket terve hasznosságáról

►mi ne estas konvinkita pri tio, ke: nem vagyok meggyőződve arról, hogy

konvinka: meggyőző

►konvinkaj argumentoj: meggyőző érvek

►konvinkaj pruvoj: meggyőző bizonyítékok

konvinko: meggyőződés, nézet <szilárd nézet>

►rokfirma konvinko: sziklaszilárd meggyőződés

►tio havas nenion komunan kun via religia konvinko: ennek semmi köze az ön vallási meggyőződéséhez

►veni al la konvinko, ke: arra a meggyőződésre jut, hogy

konvinkadi: *tr* győzködik

►mi ne konvinkados vin pri mia starpunkto: nem fogom győzködni az álláspontomról

konvinkiĝi: *ntr* meggyőződik

►mi konvinkiĝis pri via praveco: meggyőződtem az igazáról

konvinkiĝo, konvinkiteco: meggyőződés <állapot>

dekonvinki: lebeszél

nekonvinkebla: meggyőzhetetlen

►nekonvinkebla ŝtipkapulo: meggyőzhetetlen fafejú

konvinkopovo: meggyőzőerő

| **konvoj/o** *kat* *hajó* konvoj, hajókaraván védőkísérettel

konvoji: *tr* *kat* *hajó* védőkíséretet ad

►ŝipoj de la usona milita floto konvojis komercajn ŝipojn navigantajn al Eŭropo: az USA katonai flottájának hajói védőkíséretet adtak Európába tartó kereskedelmi hajóknak

| **konvolvul/o** *növ* szulák <Convolvulus>

►agra konvolvulo, kampa konvolvulo: mezei szulák, apró szulák, folyófü <C. arvensis> *szin* kampa volvulo

►heĝa konvolvulo: felfutó sövényszülék <Calystegia sepium> *szin* heĝa volvulo, heĝa kalistegio

►konvolvulacoj: szulákfélék <Convolvulaceae>

| **konvulsi/o** *orv* rángógörcs, görcsös vonaglás, rángatózás, konvulzió, convulsio

►li estas trafita de konvulsio: elkapta a görcs, rángógörce van, rángatja a görcs

konvulsia: *orv* görcsös

►konvulsia ploro: sírógörcs

►konvulsia rido: nevetőgörcs

►konvulsia tuso: köhögőgörcs

konvulsii: *ntr* *orv* vonaglik, rángatózik

konvulsiterapio: *pszi* konvulzív terápia, convulsio-therapia

| **konzern/o** *gazd* konszern

| **konzol/o** 1) *ép* falikar, kiugró gyámkő v. tartó, konzol

►la du konzoloj de la balkono: az erkély két gyámköve

2) konzol, díszasztalka

3) *inf* kezelőpult, vezérlőpult, konzol

►grafika konzolo: grafikus konzol

l.m. ludkonzolo

| **kooper/a** *gazd* szövetkezeti

►koopera banko: szövetkezeti bank

►koopera laktejo: szövetkezeti tejcsarnok

►koopera societo: szövetkezeti társulás, szövetkezet

►koopera vendejo: szövetkezeti üzlet, szövetkezeti bolt
kooperi: *ntr* *gazd* szövetkezetben dolgozik v. tevékenykedik
kooperado: *gazd* szövetkezeti tevékenység v. munka
kooperanto: *gazd* szövetkezeti tag
fikooperado: *pej* összejátszás
| **kooperativ/o** *gazd* szövetkezet, szövetkezeti társulás
►agrara kooperativo: *agr* földműves-szövetkezet
►agrikultura kooperativo: *agr* mezőgazdasági szövetkezet
►etindustria kooperativo: *ip* kisipari szövetkezet
►konsuma kooperativo: fogyasztási szövetkezet
►Kooperativo de Literatura Foiro: *eo* Literatura Foiro Szövetkezet
►produktada kooperativo: termelőszövetkezet
kooperativano: *gazd* szövetkezeti tag
kooperativismo: *gazd* szövetkezeti mozgalom
| **koopt/i** *tr* bevásárlt, kooptál
►pro mortokazo oni devis koopti novan komitatanon: haláleset miatt új bizottsági tagot kellett bevásárltani
kooptado: bevásárlás, kooptálás
| **koordinat/o** *mat geo* koordináta
►cilindra koordinato: hengeres koordináta
►pezocentra koordinato: súlyponti koordináta, tömegközponti koordináta, baricentrikus koordináta
►polusa koordinato: poláris koordináta
►sfera koordinato: gömbi koordináta
►x-koordinato: x koordináta *szin* abszissza
►y-koordinato: y koordináta *szin* ordinato
►z-koordinato: z koordináta, kóta, applikáta
koordinataro: *mat geo* koordináták
koordinatsistemo: *mat* koordinátarendszer
►kartezia koordinatsistemo: Descartes-féle koordinátarendszer
koordinatakso: *mat* koordinátatengely
| **kopaifer/o** *növ* kopálfa <Copaifera>
| **kopaiv/o** *kém* kopaiva
kopaivujo, kopaivarbo: *növ* kopálfa
| **kopal/o** *kém* kopál, kopálgyanta
►Amerika kopalo, brazila kopalo: dél-amerikai kopál
►duonmalmola kopalo: félkemény kopál
►fosilia kopalo: bányászott kopál
►kaŭria kopalo: kaurikopál
►konga kopalo: kongókopál
►madagaskara kopalo: malgaskopál
►manila kopalo: manilakopál
►malmola kopalo: kemény kopál
kopalujo, kopalarbo: *növ* kopálfa
| **kopek/o** *kopek*, *kopejka* <váltópénz>
►unukopeka kandelo bruligis Moskvon^Z: *köz*m szikrából lesz a tűz
| **Kopenhag/o** *geo* Koppenhága
►Kopenhago estas la ĉefurbo de Danujo: Koppenhága Dánia fővárosa
| **kopepod/oj** *áll* evezőlábú rákok <Copepoda>
| **Kopernik/o** *csill* <Nikolausz> Kopernikusz
►Kopernika mondbildo: kopernikuszi világkép
| **kopernikio** *kém* kopernícium <Cn>
| **kopi/i** **1)** *tr* másol
►kopii akton: ügyiratot másol
►kopii notojn: kottát másol
►kopii malnovan manuskripton: régi kéziratot másol
2) *tr* *műv* másol
►kopii pentraĵon, statuton: festményt, szobrot másol
3) *tr* *for* másolatot v. képet készít *szin* presi **2**

►kopiu de ĉi tiu negativo: erről a negatívról készítsen másolatot
4) *tr* *átv* másol, utánoz
►kopii la stilon de Petöfi: Petőfi stílusát utánozza
►li perfekte kopiis mian voĉon: tökéletesen utánozta a hangomat
kopio: **1)** másolat, másodpéldány, kópia
►fari kopion: másolatot készít
2) *for* másolat, fénykép
3) *film* filmkópia
4) utánzat
►mallerta kopio de la ĉefverko: a mestermű ügyetlen utánzata
kopiado: másolás, utánzás
kopiilo: másológép
kopiisto: másoló
►kopiisto de muzikaĵoj: *zene* kottamásoló
fikopii: *tr* *pej* koppint, illegálisan másol
►fikopii DVD-filmojn: DVD-filmeket koppint
fotokopii: *tr* fénymásol
fotokopio: *for* fénymásolat
fotokopiilo: *for* fénymásoló
miskopii: *tr* félremásol, hibásan másol
rekopii: *tr* újramásol
trakopii: *tr* átmásol, pauszol *szin* paŭzi
telekopii: *l.* faksi
telekopio: *l.* fakso
telekopiilo: *l.* faksilo
kopikadro: *for* másolókeret
kopipapero: **1)** *for* fényérzékeny papír *szin* fotopapero
2) másolópapír
kopirajto: *jog* sokszorosítási jog vö. aŭtorrajtoj
l.m. ekrankopio, filmkopio, fotokopio, karbokopio, kaŝkopii, restaŭrkopio, savkopio, sekurkopio
| **kopl/o** **1)** *ir* kuplé, párvers
2) *zene* copla <improvizált dal>
3) *l.* kuplo **1**
| **kopr/o** kopra
►el kopro oni elpremas oleon kaj la resto servas kiel furaĝo: a koprából olajat préselnek, és a maradék takarmányként szolgál
| **kopren/o** *növ* tintagomba <Coprinus>
►hara kopreno: gyapjas tintagomba <C. comatus>
| **kopris/o** *áll* holdszarvú bogár, túlkös ganajturó bogár <Copriss>
| **koprofagi/o** *áll* *pszi* bélsárevés, trágyaevés, koprofágia
| **koprolali/o** *pszi* obszcén szavak hajtogatása, koprolália
| **koprolit/o** *ösl* fosszilis ürülék, koprolit
| **kops/o** *agr* sarjerdő, sarjúerdő
| **kopt/o** *fn* kopt
kopta: *mn* *nyt* kopt
►la bohajra dialekto de la kopta: a kopt nyelv bohairi dialektusa
►la kopta eklezio: *kr* a kopt egyház
►la kopta lingvo: a kopt nyelv
►la sahida dialekto de la kopta: a kopt szahid dialektusa
| **kopul/i** **1)** *ntr* *biol* párosodik, közösül, pázrik
2) *ntr* *biol* ivarosán szaporodik
kopulado: **1)** *biol* párosodás, közösülés, pázrás
2) *biol* ivaros szaporodás
kopuligi: *tr* *biol* pároztat, fedeztet, hágat
| **kopul/o** *nyt* kötőige, kopula *szin* rilatigverbo
| **kopulaci/o** **l.** kopuláció
kopulacii: *l.* kopuli
kopulaciigi: *l.* kopulig
| **kopulativ/o** *nyt* állítmánynéveset, copulativus

| **kor/o¹ 1)** *anat* szív, cor

▶artefarita koro: *gysz* műszív

▶batoj de la koro: szívverés

▶preskaŭ krevis al li la koro: majd megszakadt a szíve

▶rompita koro: megtört szív, *növ* nagyszívvirág *szin* rigardinda dicentro

2) *átv* szív <érzelem>

▶alpreni la aferon al la koro: a szívügyének tekinti a dolgot

▶ami el la tuta koro: tiszta szívből szeret

▶bona koro valoras pli ol oro^Z: *közm* jó a jószág, de jobb a jószág

▶edziĝi laŭ koro: a szíve szerint házasodik

▶el la tuta koro: teljes szívből

▶elŝuti la koron: kiönti a szívét

▶fiero ŝveligis lian koron: büszkeség dagasztotta a szívét

▶frakasi lian koron, rompi lian koron: összetöri a szívét

▶homo de milda koro: lágyszívű ember

▶homo kun ora koro: aranyszívű ember

▶homo sen koro: szívtelen ember

▶kio iras el koro, venas al koro^Z: *közm* szívből ki, szívbe be

▶kion koro portas, vizaĝo raportas^Z: *közm* kinek mi szívében, kitetszik színében

▶koro pleniĝas – lango moviĝas^Z: *közm* a szív bőségéről beszél a száj

▶koro tro plena – buŝo parolas^Z: *közm* kinek szíve telve, megnyílik a nyelve

▶kun facila koro: könnyű szívvel

▶kun peza koro: nehéz szívvel

▶lia koro fendiĝas: majd meghasad a szíve

▶lia koro moliĝis: megenyhült v. meglágyult a szíve

▶lia koro rompiĝas: megszakad a szíve

▶lia koro ŝrumpiĝis: összeszorult a szíve

▶li metas sian koron en la aferon: a szívét-lelkét beledja a dologba

▶malŝarĝi sian koron: kiönti a szívét

▶mia koro sangas: vérzik a szívem

▶mi ne havas koron lasi lin en peĉo: nincs szívem cserben hagyni

▶premi lian koron: nyomasztja

▶se okulo ne vidas, koro ne avidas^Z: *közm* amit a szem nem lát, azért a szív sem fáj

szem nem látja, szív felejt

▶ŝi malkovris al li sian koron: a lány feltárta a fiúnak a szívét

▶ŝiri lian koron: megszakítja a szívét

3) szívem!, szívecském! <megszólítás>

4) vminek a közepe, szíve

▶la koro de Hungario estas Budapeŝto: Magyarország szíve Budapest

▶la koro de la tero: a föld belseje

5) *növ* szív, bél, geszt

▶koro de trunko: törzs gesztje

▶putrado de koro: belső rothadás

kora: **1)** *anat orv* szív- l. kora apekso, insuficienco, medikamento, valvo

2) szívből jövő, szívélyes

▶kora akcepto: szívélyes fogadtatás

▶Kora Entento: *tört* entente cordiale

▶kora invito: szívélyes meghívás

koreco: szívélyesség

bonkora: jószívű

elkora: szívből jövő, szívélyes *szin* kora 2

▶kun elkoraj salutoj: szívélyes üdvözléssel

plenkora: tiszta szívből jövő

▶plenkora pardono: tiszta szívből jövő megbocsátás

senkora: szívtelen, érzéketlen, irgalmatlan

tutkore, plenkore: teljes szívből

▶penti tutkore sian pekon: teljes szívből megbánja vétkét

▶plenkore peti Dion: teljes szívből kéri az Istent

▶tutkore mi estos por vi: teljes szívből melletted leszek

korafero: szívügy

koramiko: <szexuális> barát, *fn* kedves, *fn* szerető *szin* umiko

koramikino: <szexuális> barátnő, *fn* <női> szerető *szin* umikino

koraritmio, kormisritmo: *orv* szívritmuszavar

koratako: *orv* szívroham, infarctus myocardi

kora-vaskula: *orv* szív-érrendszeri, cardiovascularis

▶kora-vaskula malsano: szív-érrendszeri betegség

korbato: *orv* szívverés

korekscita: szívdobogtató, szívderítő

korfavoro: kegy, jóindulat

korfavori: *tr* szívvel, kegyeiben részesít, jó szívvel v. jóindulattal van vki iránt <n>

korfrapo: *orv* szívészélhűdés

korfrato: kebelbarát

korinfarkto: *orv* szívinfarktus

korinklino: vonzalom

korinkliniĝi: *ntr* vonzalom ébred benne

korĥirurgo: *orv* szívsebész

korĥirurgio: *orv* szívsebészet

korkaresa: szívderítő

korkaveto: *anat* szívüreg, antrum cardiacum

korklapo: l. korvalvo

korkrizo: *orv* szívroham

korligiteco: kötődés, érzelmi elkötelezettség

korlinio: szívvonall <kézen>

kormalsano: *orv* szívbetegség, szívbaj

kormalsanulo: *fn orv* szívbeteg, szíves

kormalsanulejo: *orv* szívkorház

korprema: szívszorító, szívszorongató

korpremo: szívszorulás, szorongás

korritmilo, korstimulilo: *gysz* szívritmus-szabályozó, pacemaker,

pésméker *szin* kardiosztimulato, pejsmejkro

korŝiri: *tr* szívébe markol

korŝira: szívtépő, szívet tépő, szívszaggató

▶korŝira plorego: szívszaggató zokogás

kortorda: szívfacsaró

kortuŝa: megható, megindító

kortuŝi: *tr* megható, elérzékenyít, megindít

kortuŝiĝi: *ntr* meghatódik, elérzékenyül

kortuŝita: meghatótt, elérzékenyült

korvalvo: *anat* szívbillentyű, valva cordis, valvula cordis *szin*

kardiovalvo, kora valvo

korvortico: *orv* szívörvény, vortex cordi

l.m. favorkora, leporkoro, molkora

| **kor/o¹ bibl** kór <kb. 364 l>

| **koraci/o áll** szalakóta <Coracias>

▶garolkoracio: európai szalakóta, kékcsoka, kékvárjú, vasvárjú <C. garrulus>

▶koraciedoj: szalakótafélék <Coraciidae>

▶koraciformaj: szalakótaalakúak <Coraciiformes>

| **Korah/o bibl** Korach

| **korak/o áll** holló <Corvus corax> *szin* granda korvo, korvo 2

korakoida: *anat* hollócsőrnyúlványhoz hasonló, hollóorr-,

coracoideus l. korakoida apofizo, proceso, osto

| **korakl/o** *hajó* gyékénycsónak *szin* korboboato

| **korall/o** **1)** korall, korallváz

2) *ált áll* korall

►korallulój: *áll* virágállatok, korallók, virágpolipok, korralpolitok <Anthozoa>

►okkorallulój: nyolcosztatú virágállatok <Octocorallia>

►seskorallulój: hatosztatú virágállatok <Hexacorallia>

►stelkoralo: *l.* madrepora

korala: **1)** korrall-, korallból készült

►Korala Maro: *geo* Korall-tenger

2) korralpiros *szin* koralruğa

koralrifo: *geo* korallzátony

koralruğa: korallvörös *szin* korala **2**

marserpento: *mit* tengeri kígyó

koralstono: *ásv* korallkő

| **koralin/o** *növ* korallmoszat <Corallina>

| **koralariz/o** *növ* korallgyökér <Corallorhiza>

| **Koran/o** *iszl* Korán *szin* Kurano

►korana lernejo: *isk* korániskola

►la Korano estas la sankta libro de la islamanoj, diktita de la ĉefangelo Gabrielo al Mahometo: a Korán a mohamedának szent könyve, amelyet Gábiel arkangyal mondott tollba Mohamednek

| **korazi/o** *geo* szélmarás, korrázio *szin* eola erozio

| **korbo/o** kosár

►korbo plektita el salikvergoj: fűzfavesszőből font kosár

►pano estas alportita, korbo estu forĵetita^Z: *közm* a mór megtette kötelességét, a mór mehet

korbaĵo: kosáráru, fonott áru

korbeto: kis kosár, kosárka

►korbeto por kudrilaro: varrókosár

korbansa: *ép* kosáríves

korboboato: *hajó* gyékénycsónak *szin* koraklo

korbobotelo: demizson

korbopilko: *sp* <kosárlabdánál használt> labda

korbopilkado: *sp* kosárlabda <sport> *szin* basketbalo

korbopilkejo: *sp* kosárlabdapálya

korboplektado: kosárfonás

korboplektisto: kosárfonó

korbotabulo: *sp* palánk <kosárlabda>

l.m. abelkorbo, aĉetkorbo, aktokorbo, bastokorbo, bazarkorbo, brustokorbo, dekantkorbo, dorsokorbo, fajrokorbo, fruktokorbo, litkorbo, mangajkorbo, pankorbo, paperkorbo, rulkorbo, suĉkorbo, terkorbo, ventumkorbo, vestokorbo

| **korbel/o** *ép* falkiszögellés

korbela: *ép ált* kiugró, kiszögellő

►korbela roko: kiugró szikla

►korbela turo: kiugró torony, kiülő torony

korbelfenestro: *ép* zárt erkély, kiserkély *szin* orielo

| **Korcir/o** *geo* Kerkira

| **kord/o** **1)** *zene* húr

►akompana kordo: kísérhúr

►borduna kordo: bordóhúr

►drata kordo: dróthúr

►dratkovrita kordo: vont húr

►kunvibra kordo: rezonátorhúr

►melodia kordo: dallamhúr

►soprana kordo: diszkanthúr

►streĉi kordon: húrt megfeszít

2) *anat* húr, szalag, chorda

►timpana kordo: dobhúr, chorda tympani

3) *mat ne* húr *l.* ŝnuro **2**

korda: húr-, húros

►korda mezurilo: *zene* húrmérő, chordometer

►korda tenilo: *l.* kordankro

kordito: *orv* hangszalaggyulladás, chorditis

baskordo: *zene* basszushúr

unukorda: **1)** egyhúros

►unukorda instrumento: egyhúros hangszer

2) egyhangú, monoton

kordankro: *zene* húrtartó <*pl.* hegedűn>

kordinstrumento: *zene* húros hangszer

kordkvaropo: *zene* vonósnégyes, vonóskvartett

kordoponteto: *zene* húrláb, húrtartó keresztpánt

kordorkestro: *zene* vonós zenekar

kordvermo: *áll* vékonytestű húrféreg, húrféreg <Nematomorpha>

l.m. ŝraŭbkordo, voĉkordo

| **kordelier/o** **1)** *kr* ferences barát *szin* franciskano

2) *tört pol* Cordeliers-klub tagja

| **kordial/o** *gaszt* szíverősítő <ital>

| **Kordiler/oj** *geo* Kordillerák, Cordilleras

| **kordit/o** *kat* kordit, füst nélküli lőpor

| **kordon/o** **1)** *tex* díszszinór, sujtás

2) rendszalag

3) *átv* sor, sorsfal, kordon

►kordono de arboj: fasor

►kordono de vinberoj: szőlősor

4) *átv* védősorfal

►polica kordono: rendőrsorfal

►sanitara kordono: egészségügyi kordon

5) *ép* pálcatag

6) *l.* funiklo

l.m. izolokordono

| **kordov/o** córdoba <pénznem>

| **Kordov/o** *geo* Córdoba

►Kordova Kalifujo: *tört* Córdobai Kalifátus

kordovleda: *mn* szattyánbőr, kordován-

►kordovleda boto: szattyánbőr csizma, kordováncsizma

| **korduroj/o** *tex* kordbársony

| **kore/o**¹ **1)** *orv* chorea

►hereda koreo: Huntington-kór, chorea hereditaria

►maĵora koreo: chorea major

►minora koreo: vitustánc, Sydenham-kór, chorea minor

►reŭmata koreo: chorea rheumatica

2) *ált orv* vitustánc *szin* danco de Sankta Vito *vö.* minora koreo

| **kore/o**¹ *fn* koreai

korea: *mn nyt* koreai <ko>

►Korea Duoninsulo: *geo* Koreai-félsziget

►Korea Popola Respubliko: *geo pol* Koreai Népköztársaság <KP>

►Korea Respubliko: *geo pol* Koreai Köztársaság <KR>

Koreujo, Koreio: *tört geo* Korea

►Nord-Koreujo, Nord-Koreio: *geo pol* Észak-Korea <KP>

►Sud-Koreujo, Sud-Koreio: *geo pol* Dél-Korea <KR>

| **koregidor/o** corregidor <polgármester, falubíró> <ES>

| **koregon/o** *áll* maréna <Coregonus>

| **koregraf/o** *műv* koreográfus

koregrafi: *tr műv* koreografál

koregrafia: **1)** *műv* tánctervezés, koreográfia

2) *műv* táncleírás

| **korekt/i** *tr* kijavít, helyesbít, korrigál

►korekti la direkton: korrigálja az irányt

►korekti miskribon: elírást kijavít
 ►korekti presprovaĵon: kefelevonaton kijavít
 ►mi devas korekti vin: helyesbítenem kell önt
 korekto: kijavítás, helyesbítés, korrekció
 korekta: **1)** javító, helyesbítő, korrigáló, korrekciós
 ►korektaj reguloj de presejo: nyomda korrekciós szabályai
2) helyes, korrekt
 ►jen la korekta adreso: itt a helyes cím
 ►korekta konduto: korrekt viselkedés
 korekteco: helyesség, korrektség *szin* ĝusteco
 korektiĝi: *ntr* javul, kijavul, megjavul, helyesbedik
 korektisto: *knyv* korrektor
 malkorektaĵo: helytelen dolog, pontatlanság, hiba *szin* malĝustaĵo
 miskorekti: *tr* félrejavít, rosszul javít
 surkorekti: *tr* <korrigálva> felülír
 ►surkorektu la malĝustan tekstoparton: írd felül a helytelen szövegrészt
 korektobendo: javítószalag
 korektodomo: nevelőintézet, javítóintézet
 korektofara: korrigáló, helyesbítő
 korektofarbo: javítófesték
l.m. punkorektado
| korektur/o *l.* presprovaĵo
| korelaci/o **1)** viszonylagosság, kölcsönös megfelelés *v.* összefüggés, korreláció *szin* korelativeco
2) *mat* korreláció
 ►korelacia koeficiento: korrelációs együttható
| korelativ/a korrelatív, viszonylagos, kölcsönösen összefüggő, egymásnak megfelelő *szin* interresponda
 ►korelativaj konjunkcioj: *nyt* páros kötőszó
 ►p kaj b estas korelativaj fonemoj: a p és b korrelatív fonémák
 korelativo: *eo nyt* tabellaszó, egyszerű szó
 ►negativa korelativo: tagadó viszonyzó
 korelativeco: viszonylagosság, kölcsönös megfelelés *v.* összefüggés, korreláció *szin* korelacio **1**
| koreops/o *növ* szépecske, menyecskeszem <Coreopsis>
| korespond/i **1)** *ntr* levelez
 ►post la disiĝo la amikoj korespondis unu kun la alia: az elválás után a barátok leveleztek egymással
2) *ntr* *közl* *ne* csatlakozása van *l.* konekti **3**
 koresponda: levelező, levelezési
 ►koresponda sekcio: levelező tagozat
 ►Koresponda Servo Mondskala: *eo* Levelezési Világszolgálat
 korespondo, korespondado: **1)** levelezés
2) *közl* *ne* csatlakozás *l.* konekto **3**
 korespondaĵo: levelezés, posta <levelek>
 korespondanto: **1)** levelezőtárs
2) tudósító <újság>
 ►eksterlanda korespondanto: külföldi tudósító
 ►kriminala korespondanto: büntügyi tudósító
 ►milita korespondanto: *kat* haditudósító
 ►tribunala korespondanto: bírósági tudósító
3) *tud* levelező tag
 ►korespondanto de la akademio: az akadémia levelező tagja
 korespondisto: *gazd* kereskedelmi levelező
 korespondadreso: postacím, levelezési cím
 korespondamiko: levelezőpartner *szin* plumamiko
| Korfu/o *geo* Korfu
| kori/o **1)** *anat* bárányhártya, külső magzatburok, chorion, chorion
 ►glata korio: sima magzatburok, chorion laeve

►vila korio: bolyhos magzatburok, chorion frondosum
2) *áll* tojás külső burka, chorion, korion
 korioida: *anat* érhártyaszerű, chorioideus
| koriandr/o **1)** *növ* koriander <Coriandrum>
 ►kultiva koriandro: kerti koriander, cigánypetrezselyem, beléndfü <C. sativum>
2) *gaszt* koriandermag
| koribant/o *vall* koribant, Kübelé istennő papja
| koridal/o *növ* keltike <Corydalis>
 ►kava koridalo: odvas keltike <C. cava>
| koridor/o **1)** *ép* folyosó
2) *átv geo pol* folyosó
 ►Kaliningrado estas kunligita kun Rusio per koridoro: Kalinyingrádot folyosó köti össze Oroszországgal
 ►la pola koridoro: *tört* a lengyel korridor
3) *közl* sáv <út>
 ►aera koridoro: *rep* légi folyosó
 ►lantmova koridoro: külső sáv
 ►preterpasa koridoro: előzősáv
 ►ŝoseo kun kvar koridoroj: négysávós út
3) *öko* élőfolyosó
 ►verda koridoro: zöld folyosó
4) vágat, tárna, járat
 kromkoridoro: *közl* leállósáv
l.m. balkonkoridoro, ŝirmkoridoro
| korife/o **1)** *ir* karvezető, korifeus <ókori drámában>
2) *műv* szőlőtáncos, vezető táncos
3) *átv* hangadó, vezéregyéniség, vezető személyiség, korifeus *szin* ĉefrolulo **2**
| korifen/o *áll* makréla <Coryphaena>
| koriks/o *áll* búvárpóloska <Corixa>
| koril/o *növ* mogorófa <Corylus>
 ►Amerika korilo: észak-amerikai mogoró <C. americana>
 ►ĉinia korilo: kínai mogoró <C. chinensis>
 ►maksimuma korilo: csöves mogoró, óriás mogoró, veresbélű mogoró, nagyszermű mogoró <C. maxima>
 ►turkia korilo: török mogoró <C. columna>
 ►avelkorilo: közönséges mogoró, erdei mogoró, mogoróbokor <C. avellana> *szin* avelujo, avelarbusto
| korimb/o *növ* sátorvirágzat, corymbus
 ►kunmeta korimbo: összetett sátor, corymbus compositus
| Korint/o *geo* Korinthosz
 ►Korinta Istmo: Korinthoszi-szoros
 ►Korinta Kanalo: Korinthoszi-csatarna
 korintano: *fn* korinthoszi
 ►epistoloj al la korintanoj: *bibl* a korinthosziaknak írt levelek
| korintik/a *ép* korinthoszi vö. dorika, ionika
 ►korintika kapitelo: korinthoszi oszlopfő
 ►korintika ordo: korinthoszi oszloprend
| Koriolan/o *tört ir* <Caius Martius> Coriolanus
| koriz/o *orv* nátha *szin* akuta rinito, nazkatáro
 ►perioda spasma korizo: szénanátha *szin* fojnokataro
| kork/o **1)** *agr* parafa
 ►plandumo el korko: parafatalp
2) parafadugó
 korki: *tr* bedug <parafadugóval>
 ►korku la vinbotelon: dugd be a borospalackot
 malkorki, senkorkigi: *tr* kidugaszol
 ►malkorki vinbotelon: borosüveget kinyit, kihúzza a dugót a borosüvegből

korkflosilo: parafaúszó
korkokasko: parafasisak
korktirilo: dugóhúzó

l.m. botelkorko

| **korkor/o** *növ* juta <Corchorus>

►gardena korkoro: magas juta, indiai juta <C. olitorius>

►kapsula korkoro: fehér juta, kínai juta <C. capsularis>

| **korm/o** *növ* hajtás <szár és levél>, cormus

kormofitoj, kormoplantoj: hajtásos növények, száras növények
<Cormophyta>

| **kormoran/o** *áll* kárókatona, kormorán <Phalacrocorax>

| **korn/o** **1)** *áll* szarv, tülök, szaru

►al porko Dio kornojn ne donas^Z: *közm* tudja Isten, miért nem adott szarvat a disznónak

►preni la bovon per la kornoj^Z: szarvánál ragadja meg bikát, nem lacafacázik

2) *áll* agancs *szin* ramuro

3) *átv* szarv

►dehaki al li la kornojn, rompi al li la kornojn: letöri a szarvát

►li ricevis kornojn: felszarvazták

►riĉulo havas kornojn, malriĉulo dornojn^Z: *közm* ritka gazdag
kevélység nélkül

4) *áll* *ált* szarvacska, csáp, tapogató

►kornoj de gufo: fülesbagoly fülei

►kornoj de insekto: rovar csápjai

►kornoj de limako: csiga tapogatói

5) *gaszt* ivókürt, kupa, szarupohár

6) *zene* kürt

►alpa korno: alpesi kürt, havasi kürt

►angla korno: *l.* aldhobojo

►natura korno, senvalva korno: természetes kürt, natúrkürt

7) szarv <alakú tárgy>

►golfo Ora Korno: *geo* Aranyszarv-öböl

►korno de amboso: üllő gömbölyű szarva

►korno de velo: *hajó* vitorlaszarv

►kornoj de la luno: a hold szarvai

►trikorna ĉapelo: háromágú kalap, háromszögletű kalap *szin*
kornoĉapelo

8) *nyt* *knyv* vessző, ékezet

►dekstra korno: éles ékezet, accent aigu *szin* akuto, akuta supersigno

►dukorno: kettős ékezet, dupla ékezet

►maldekstra korno: tompa ékezet, accent grave *szin* malakuto,
malakuta supersigno

9) szaru <anyag>

►arta korno: *kém* műszaru, galalit, Galalith *szin* galalito

►kombilo el korno: szarufésű

►tranĉilo kun tenilo el cerva korno: agancsnyelű kés

korni: **1)** *ntr* *zene* kürtöt fűj

2) *tr* felszarvaz, szarvakkal lát el v. díszít

►kornita edzo: *átv* felszarvazott férj

►kornita helmo: *kat* szarvdíszes sisak

►kornita kapo de diablo: ördög felszarvazott feje

kornaro: *áll* agancs *szin* kornobranĉaro, ramuro

korneca: szarus, szaruszerű

korneto: <vmit tartalmazó> tölcser, zacskó

►donu korneton da bombonoj: adjon egy zacskó cukorkát

►fari korneton el papero: papírból tölcserűt formál

►vendi glaciaĵon en kornetoj: tölcserben árulja a fagyaltot

korniĝi: *ntr* elszarusodik, megkeményedik <mint a szaru>

kornulo: *biz* felszarvazott férfi *szin* kokrito

kornoĉapelo: háromágú kalap, háromszögletű kalap *szin* trikorna
ĉapelo

kornohava, kornoporta: szarvakat viselő

dekkornulo: *áll* tízes agancsú szarvas

dukorna: kétszarvú, kétsarkú, kétsúcú

►dukorna ĉapelo: kétsarkú kalap

►dukorna flago: kétsúcúszú zászló

dukornulo: *áll* kétszarvú állat

fiskorno: *zene* szárnykürt, szaxkürt

longkornuloj: *l.* cerambikedoj

trikorna: háromszarvú, háromsarkú, háromsúcú

►trikorna ĉapelo: háromszögletű kalap

unukornulo: **1)** *mit* egyszarvú, unikornis

2) *l.* rinocero

Unukornulo: *csill* Egyszarvú, Monoceros

kornobruo: *áll* szarvasmarha

kornobati, kornopiki: *tr* <szarvával> felöklel

kornobranĉaro: *áll* agancs *szin* kornaro, ramuro

kornobulko: *gaszt* kifli

kornofolio: *l.* ceratofilo

kornkapulo: *fn* a patás, ördög

kornopapavo: *l.* glaŭcio

l.m. abundkorno, amboskorno, aŭtokorno, basetkorno, bronzkorno,

ĉaskorno, fiskorno, flugilkorno, kurbkorno, nebulkorno, orekorno,

paperkorneto, saksorno, signalkorno, ŝukorno, tenorkorno,

valvokorno

| **korne/o** *anat* szaruhártya, cornea

korneito: *orv* szaruhártya-gyulladás *szin* keratito

| **korned/o**¹ *kr* *tex* kétágú apácaféköttő

| **korned/o**¹ *kat* lovaszászlós, kornétás

| **Korneli/o** **1)** *tört* Cornelius

2) *ir* <Pierre> Corneille

| **kornemuz/o** *zene* duda *szin* sakfluto, sakŝalmo

kornemuzisto: *zene* dudás, sakflutisto, sakŝalmisto

| **kornet/o** **1)** *zene* cink

►piŝtokorneto: kornett

2) hallókürt

| **kornic/o** **1)** *ép* párkány

►tegmenta kornico: tetőpárkány

2) *ép* koszorúfőpárkány

3) *ép* mennyezetpárkány

4) *geo* sziklapárkány

kornica: párkány-

►kornica stango: függönykarnis, függönyrúd

►kornica vojo: párkányút

l.m. fenestrokornico, gablokornico, pordokornico

| **kornik/o** *áll* kormos varjú, fekete varjú, varnyú <Corvus corone>

►griza korniko: dolmányos varjú, kálomista varjú, kánya, hamvas

varjú <C. cornix> *szin* griza korvo

►inter kornikoj ne konvenas predikoj^Z: *közm* aki ördöggel lakik,
ördöggé kell lenni

►korniko vundita propran voston timas^Z: *közm* leforrázott kutya az
esőtől is fél

| **kornus/o** *növ* somfa, sombokor <Cornus>

►kornusacoj: somfélék <Cornaceae>

►flava kornuso: húsos som <C. mas>

kornusbero, kornusfrukto: *növ* som <bogyó>

| **Kornval/o** *geo* Cornwall

►britia Kornvalo: brit Cornwall

►bretonia Kornvalo: breton Cornwall

kornvala: *mn nyt* cornwalli

| **korod/i** 1) *tr kém* korrodál, oxidál, kimar

►akvo korodas metalojn: a víz korrodálja a fémeket

►fero korodita de rusto: rozsdá marta vas

2) *tr átv* mar, marcangol

►jaluzo korodas lian koron: féltékenység marja a szívét

►koroda ironio: maró gúny

korodo: *kém* korrózió, rozsdásodás, korrodálódás

korodajo: *kém* korrodáló anyag, korrozív anyag

korodimuna: *kém* rozsdamentes, rozsdálló, nem oxidálódó, inox

korodprotektado: *kém* korrózióvédelem

| **koroid/o** *anat* szem érhártyája, choroidea

koroidito: *orv* érhártyagyulladás, chorioiditis

l.m. irisokoroidito

| **korol/o** *növ* pártá, corolla *szin* petaloro

►kuniĝpetala korolo: forrt szirmú pártá

►liberpetala korolo: szabadszirmú pártá

kromkorolo: *növ* mellékpártá, coronula, paracorolla

korolfolio: pártalevél, szíromlevél, petalum *szin* petalo

| **korolari/o** *fil mat* folyomány, egyenes következmény, korollárium

| **koron/o** *csill* napkorona

koronviruso: *bakt* koronavírus

| **koronari/a** *anat* koszorús, koszorúszerű

►koronariaj arterioj: koszorús artériák, arteriae coronariae

koronarito: *orv* koszorúér-gyulladás, coronaritis

| **koronel/o** *áll* rézsikló <Coronella>

| **koronil/o** *növ* koronafürt <Coronilla>

►dukolora koronilo: tarka koronafürt <C. varia>

| **koronul/o** *l.* kromkorolo

| **Koror/o** *geo* Koror

►Kororo estas la ĉefurbo de Palaŭo: Koror Palau fővárosa

| **koroz/o** *növényelefántcsont, növényi elefántcsont* *szin* vegetaja eburno

| **korpo/o** 1) *anat* test

►ĉeesti per propra korpo: fizikailag jelen van

►fortika korpo: erős test

►klopodi sen limo, per korpo kaj animo: belead apait-anyait

►korpo de Kristo: *kr* Krisztus teste

►nur lia korpo: csak a teste

►senviva korpo: élettelen test

►tremo trakuris lian korpon: remegés futott át a testén

2) *átv* törzs *szin* trunko

►la kvaronigita korpo de Koppány estis pendigita sur kvar

urbopordegoj: Koppány felnégyelt testét városkapukra függesztették ki

►li kovris sian korpon per tuko: lepellel fedte el a törzsét

3) *átv* test, törzs <tárgy fő része>

►en la korpo de la dokumento: a dokumentum törzsében

►la korpo de la violono: a hegedű teste

4) *átv* *fiz* test <anyagtömörülés>

►neorganika korpo: szervetlen test

►nigra korpo: feketetest

►organika korpo: szerves test

►rigida korpo: merev test

►solida korpo: szilárd test

5) *átv* *anat* test <szer>

►ĉela korpo: sejttest, cytosoma

►flava korpo: sárgatest, corpus luteum *szin* luteo

►stria korpo: csíktest, corpus striatum

►vitrea korpo: üvegtest, corpus vitreum *szin* vitreo

6) *átv* test <sűrűség>

►ĉi tiu vino havas korpon: ez a bor testes

7) test, számtest

►radika korpo: felbontási test

►supera korpo: bővített test, relatív test *szin* superkorpo

korpa: test-, testi

►korpa laboro: fizikai munka

►korpa puno: testi fenyítés

►korpaj deziroj: testi vágyak

korpeto: 1) *anat* testecske, corpusculum

►rena korpeto: vesetestecske, corpusculum renis

2) *fiz* testecske, részecske

korpiĝi: *tr* megtestesít, testté formál, formába önt

►la skulptisto korpigis sian virinidealon: a szobrász megtestesítette nőideálját

►Madách korpigis en la figuro de Eva la eternan virinon: Madách Éva alakjában az örök nőt testesítette meg

korpiĝi: *ntr* megtestesül, testté válik, alakot ölt

►liaj ideoj ne korpigis: eszméi nem öltöttek formát

elkorpigi: *tr* testből kivesz, kiűz

►elkorpigi demonon: démont kiűz a testéből

enkorpigi: *tr* magában megtestesít

►la statuo enkorpigas la virinecon: a szobor a nőiességet testesíti meg magában

►li enkorpigas la laboremon: a munkakedvet testesíti meg magában

enkorpigi: *ntr* megtestesül, testet ölt

►Jesuo, kiel la dua Dia persono, enkorpigis: Jézus, mint a második isteni személy, megtestesült

enkorpigo: *kr* megtestesülés

senkorpa: testetlen

subkorpo: *mat* résztest

superkorpo: *mat* bővített test, relatív test

korpoekzerco: testgyakorlat

korpoekzercado: testgyakorlás

korpogardisto: testőr *vö.* gvardiano

korpolaboristo: fizikai munkás

korpolaborulo: fizikai dolgozó

korpornamo: testdísz

korpopezo: testsúly

korpopentrado: testfestés, body-painting

korpotemperaturo: testhőmérséklet

korpoteno: testtartás

korpotrejnado: testedzés

l.m. antikorpo, bobenkorpo, ĉielkorpo, denskorpa, frakcikorpo, fruktokorpo, invariantokorpo, masivkorpa, ŝipkorpo, violonkorpo

| **korporaci/o** 1) *jog* szakmai testület, hivatásrend, ipartestület, kamara

►Internacia Financa Korporacio: *gazd* Nemzetközi Pénzügyi Társaság, IFC

►korporacio de la tajloroj: a szabók testülete

►korporacio de medicinistoj: orvosi kamara

►studenta korporacio: diákszövetség

2) *ált* testület

►publika korporacio: köztestület

korporaciema: kasztszellemű, csoportérdekű

korporaciemo: testületi szellem

korporaciismo: korporációs rendszer, korporativizmus

| **korporal/o** *kr* korporále, ostyaabrosz, misekendő

| **korpulent/a** testes, nagytestű, korpulens

| **korpus/o** 1) *kat* hadtest, seregtest

►komandanto de korpuso: hadtestparancsnok *szin* korpusestro
 ►korpuso de trupoj: csapattest
 ►rapidreaga korpuso: gyors reagálású hadtest
 2) *nyt* forrásanyag, korpusz *szin* tekstaro 2
 korpusestro: *kat* hadtestparancsnok *szin* komandanto de korpuso
 | **korpuskl/o** *ex l.* partiklo
 korpuskloakcelilo: *ex l.* partikloakcelilo
 | **kors/o** korzó, sétány
 | **korsaj/o** *tex* ruhaderék <női ruha felső része>
 | **korsak/o** *áll* pusztai róka, korzak <Vulpes corsac> *szin* stepvulpo
 | **korsar/o** *kat* hajó kalóz <állami jóváhagyással>
 korsarşıpo: *kat* hajó kalózhajó
 | **korset/o** *tex* fűző, corset, mider
 ►ortopedia korseto: gysz ortopéd fűző
l.m. gainkorseto
 | **Korsik/o** *geo* Korzika
 korsika: *mn nyt* korzikai <co>
 korsikano: *fn* korzikai lakos
 | **kort/o** *ép* udvar
 ►en la interna korto de la Templo: a Templom belső udvarában
 ►en sia korto ĉiu kok' estas forta^Z: *közm* a kakas is úr a maga szemétdombján
 ►kokina korto: tyúkudvar
 ►oni sternis la grenon sur la korto: az udvaron szétterítették a gabonát
 ►parada korto: díszudvar
 korta: udvari
 ►korta pordo: udvari ajtó
 ►kortaj birdoj: *áll* baromfi
 kortego: 1) *átv* <királyi, fejedelmi> udvar
 ►grandduka kortego: nagyfejedelmi udvar
 ►imperiestra kortego: császári udvar
 ►papa kortego: *kr* pápai udvar, Curia
 ►reĝa kortego: királyi udvar
 2) udvartartás
 kortegano: udvaronc, udvari ember
 korteganino: udvarhölgy
 kortegestro: *tört* udvarmester
 kortisto: *fn* házmester, udvargondnok, udvaros, udvargondnok, házmester
 kortumo: *jog* felsőbíróság, törvényszék
 ►administracia kortumo: közigazgatási bíróság
 ►apelacia kortumo: fellebbviteli bíróság, táblabíróság, ítéltábla
 ►arbitracia kortumo: döntőbíróság, választott bíróság
 ►Eŭropa Kortumo de Homaj Rajtoj: Európai Emberjogi Bíróság
 ►Eŭropa Kortumo: Európai Bíróság
 ►revizora kortumo: *gazd* számvevőszék
 ►homrajta kortumo: emberjogi bíróság
 ►Internacia Arbitracia Kortumo: Nemzetközi Döntőbíróság
 ►Internacia Kortumo: Nemzetközi Bíróság
 ►kasacia kortumo: semmisítőszék, felülvizsgálati bíróság
 ►konstitucia kortumo: alkotmánybíróság
 ►Kortumo de la Eŭropaj Komunumoj: Európai Közösségek Bírósága
 ►puna kortumo: büntetőbíróság, büntető törvényszék *szin* puntribunalo
 ►supera kortumo: legfelsőbb bíróság, kúria
 antaŭkorto: *ép* előudvar
 postkorto: *ép* hátsó udvar
 kortobirdo: *áll* baromfi, háziszárnyas, szárnyas jószág
 kortohundo: *áll* házőrző kutya

l.m. birdokorto, kastelkorto, kontokortumo, kontrolkortumo, laborkortumo, lumkorto
 | **korteks/o** *anat* agyi kéreg, cortex
 ►cerebela kortekso: kisagykéreg, cortex cerebelli *szin* cerebelő
 ►cerebra kortekso: agykéreg <szürkeállomány>, cortex cerebri *szin* cerboő
 | **Kortes/o** *pol* kortez <nemzetgyűlés>, Cortes <ES, PT>
 | **kortez/a** *ritk ir* udvari
 ►li ne ŝatis la kortezan poezion: nem kedvelte az udvari költészetet
 | **kortici/o** *növ* vargomba <Corticium>
 | **kortik/o** 1) *anat* kéreg, cortex
 ►rena kortiko: vesekéreg, cortex renis
 ►kortiko de surrena glando: mellékvesekéreg, cortex suprarenalis
 2) *növ* kéreg
 kortika: *anat* kéreg-, kérgi, kortikális, corticalis
 ►kortika substanco: kéregállomány
 kortikotropa: *biol* mellékvese működésére ható, kortikotrop, corticotrop
 kortikosteroido: *biol* kortikoszteroid, corticosteroid
 | **kortikosteron/o** *biol* kortikoszteron, corticosteron
 kortikoterapio: *l.* kortizonterapio
 | **kortinari/o** *növ* pókhálógomba <Cortinarius> *szin* kurtenfungo
 | **kortizol/o** *biol kém* hidrokortizon, kortizol *szin* hidrokortizono
 | **kortizon/o** *biol kém* kortizon
 ►hidrokortizono: hidrokortizon, kortizol *szin* kortizolo
 kortizonterapio: *orv* kortizonterápia
 | **Kortrejk/o** *geo* Kortrijk
 | **korund/o** *ásv* korund
 | **korupt/i** 1) *tr* *pej* megront, megveszteget, megvásárol, korrumpál
 ►korupti juĝiston: bírót megveszteget
 ►korupti oficistojn: tisztviselőket megveszteget
 2) *tr* <erkölcsileg> megront
 ►korupti lian karakteron: megrontja a jellemét
 ►korupti liajn morojn: megrontja az erkölceit
 korupto, koruptado: megvesztegetés, megrontás, korrumpálás, korrupció
 ►koruptado de neplenaĝulo: *jog* kiskorú megrontása
 koruptebla: megvesztegethető, korrumpálható
 koruptiĝi: *ntr* elromlik, elzüllik, korrumpálódik
 koruptita: megvesztegetett, megrontott, korrupt
 nekoruptebla: megvesztegethetetlen, nem korrumpálható
 koruptilo: megvesztegetés eszköze
 | **korus/o** *l.* űro
 | **korv/o** 1) *áll* varjú <Corvus> <nemzetség>
 ►flavbeka montkorvo: havasi csóka <Pyrrhocorax graculus>
 ►granda korvo: holló <C. corax> *szin* korako
 ►griza korvo: *l.* griza korniko
 ►kampokorvo: *l.* frugilego
 ►korveto: *l.* monedo
 ►montkorvo: pirokorako
 ►nigra korvo: *l.* nigra korniko
 ►ruĝbeka montkorvo: havasi varjú <Pyrrhocorax pyrrhocorax>
 ►korvedoj: varjúfélék <Corvidae>
 2) *ált áll* holló <C. corax> *szin* nigra korvo, korako
 ►korvo al korvo okulon ne pikas^Z: *közm* holló a hollónak nem vájja ki a szemét
 ►la korvo grakas: a holló károg
 korvoskarabo: *áll* hollóbogár <Epicauta>
 ►ruĝflavdorsa korvoskarabo: pirosnyakú hollóbogár <E. rufidorsum>

| **korvet/o** 1) *kat hajó* korvett

2) *kat hajó* <könnyűpáncélos> kísérőhajó
korvetkapitano: *kat hajó* korvettkapitány

| **kos/o** l. gušo

| **kosm/o** *csill* kozmosz, világűr

kosma: *csill* kozmikus, űrbeli

►kosma radiado: *fiz* kozmikus sugárzás

kosmologo: *csill* kozmológus, világűrkutató

kosmologio: *csill* világűr kutatás, kozmológia

makrokozmo: *csill* világegyetem, makrokozmosz *szin* universo

mikrokozmo: 1) *átv* mikrokozmosz, világegyetem kicsiben

2) *átv* mikrokozmosz, belső világ

kosmobiologio: *csill biol* űrbiológia

kosmogeologio: *csill geo* űrgeológia, kozmikus geológia

kosmokemio: *csill kém* kozmokémia

kosmopramo: *csill rep* űrrepülőgép, űrsikló, űrkomp

kosmostacio: *rep* űrállomás *szin* kosma stacio, spacostacio

kosmošipo: *csill rep* űrhajó *szin* spacošipo

l.m. kiberkosmo

| **kosmetik/o** kozmetika, szépségápolás

kosmetikaĵo: kozmetikum, szépségápoló *szin* beligaĵo, belsminkaĵo

kosmetikisto: kozmetikus

kosmetikistino: kozmetikusnő

fitokosmetiko: növénykozmetika, fitokozmetika *szin*

plantokosmetiko

l.m. plantokosmetiko, virkosmetiko, virinkosmetiko

| **kosmodrom/o** űrközpont

| **kosmogoni/o** *csill* kozmogónia

| **kosmograf/o** *ex tud* kozmográfus

kosmografio: 1) *ex csill* kozmográfia

2) *geo* világföldrajz

| **kosmonaŭt/o** *csill rep* űrhajós, kozmonauta, asztronauta *szin* astronauto

kosmonaŭtiko: *csill rep* űrhajózás, űrkutatás, kozmonautika,

asztronautika *szin* astronautiko

| **kosmopolit/o** világpolgár, kozmopolita

kosmopolita: 1) *mn* kozmopolita

►kosmopolitaj konvinkoj: kozmopolita nézetek

►kosmopolita urbo: kozmopolita város

2) *biol* kozmopolita

kosmopoliteco: világpolgárság, kozmopolitizmus <állapot>

kosmopolitismo: kozmopolitizmus <nézet>

subkosmopolita: *biol* szubkozmozopolita

| **kosmos/o** *növ* pillangóvirág, pillevirág <Cosmos>

| **Kosov/o** *geo pol* Koszovó

kosovano: *fn* koszovói

| **kost/i** *tr* *gazd* vmibe <n> kerül

►kio kostas malmulte, kostas plej kare^Z: *közm* az olcsó mindig drága

►kiom kostas unu bulo da glaciaĵo?: mennyibe kerül egy gombóc fagyalt?

►kosti penon: fáradtságba kerül

►kosti tempon: időbe kerül

►la libro kostas du mil forintojn: a könyv kétezer forintba kerül

►la ŝtofo kostas po mil forintojn por metro: a szövet métere ezer forintba kerül

►pli kostas la sako ol la tuta pako^Z: többbe kerül a gomb, mint a kabát

2) *tr* *átv* fáradtságba kerül

►kio multe kostas, multe valoras^Z: *közm* kedves a drága

►kosti multajn klopodojn: sok igyekezetébe került

►kostu, kiom ĝi kostas: kerüljön bármibe

►tio kosis multan laboron: ez sok munkába került

►tiu salto kosis al li la vivon: az az ugrás az életébe került

kosto: 1) *gazd* költség

►fiksaj kostoj: fix költségek

►ĝeneralaj kostoj: általános költségek, üzemi költségek, rezszi

►kostoj de loĝado: lakhatási költségek

►kostoj de vivteno: megélhetési költségek

►kovri la kostojn: fedezi a költségeket

►nominala kosto: névleges költség

►proceduraj kostoj: eljárási költségek

►vivtenaj kostoj: létfenntartási költségek, megélhetési költségek

2) *átv* ár

►li havis viandon, mi havis nur oston – li havis la ĝuon, mi pagis la koston^Z: megesi a koncát, másnak hagyja a csontját

►li volas doktoriĝi je ajna kosto: bármi áron le akar doktorálni

kosta: költséges, pénzbe kerülő

►jen la kostaj kaj jen la senkostaj servoj: ezek a költséges, ezek

pedig az ingyenes szolgáltatások

►koste de sia vivo: élete árán

►malpli kosta: kevésbé költséges, olcsóbb

►pli kosta: költségesebb, drágább

ĉiukoste: mindenáron, mindenképpen *szin* ĉiupreze

malmultekosta: olcsó *szin* ĉipa

memkosta: *gazd* önköltséges

multekosta: költséges, drága

plikosto: *gazd* többletköltség

plikostiĝi: *ntr* *gazd* drágul, megdrágul

►la karburaĵoj plikostiĝis: megdrágultak az üzemanyagok

senkosta: költségmentes, ingyenes

senkoste: költségmentesen, ingyen, bérmentve

kostefika: *gazd* költséghatékony

kostefikeco: *gazd* költséghatékonyság

kostopago: költségfizetés

kostorepago: költségtérítés,apidíj

l.m. aldonkostoj, dogankostoj, energikostoj, juĝokostoj, loĝokosto,

proceskostoj, salajrokostoj, sendokosto, vivokostoj, vojaĝkosto

| **Kostarik/o** *geo pol* Costa Rica <CR>

| **kostumbal/o** l. maskobalo

| **kostum/o** *tex* viselet, öltözet, kosztüm, jelmez

►dimanĉa kostumo: vásárnapi ruha

►en la kostumo de Adamo: Ádám-kosztümben

►festa kostumo: ünnepi viselet

►generala kostumo: tábornoki öltözet

►gimnasta kostumo: *sp isk* tornaruha *szin* gimansta vesto

►marista kostumo: matrózruha

►nacia kostumo: nemzeti viselet

kostumi: *tr* <viseletbe> öltöztet

►feste costumitaj vilaĝanoj: ünnepi viseletbe öltözött falusiak

kostumisto: *fn* öltöztető, kosztümös <színház>

kostumdesegnisto: jelmeztervező

kostumjupo: *tex* kosztümszoknya

kostumjaketo: *tex* kosztümkabát

l.m. balkostumo, bankostumo, plaĝkostumo, popolkostumo, tajlorkostumo

| **koŝ/o** 1) kötélsem, kötélszív, csatszem

2) *vill* kábelsaru *szin* kabloŝuo

►almasiga koŝo: földelő kábelsaru

l.m. premkoŝo, rapidkoŝo

| **koŝer/a** *vall* kóser

►koŝera palinko: kóser pálinka

►košera restoracio: kóser étterem

| **Koši/o** *mat* <Augustin Louis> Cauchy

►Koši-vico, košia vico: Cauchy-sorozat

| **košmar/o** lidérces álom, rémálom *szin* inkubsonĝo, premsonĝo, terursonĝo

| **kot/o** **1)** sár

►ni marŝis ĝisgenue en koto: térdig sárban jártunk

2) *átv* sár, mocsok, piszok, ürülék

►treni en la koton: meghurcol

►treti en la koton: sárba tapos

►kiu ludas per koto, malpurigas la manojn^Z: *kōzm* aki sárban járkál, sáros a papucs

►ĵeti koton sur lin: mocskolja, sárral dobálja

3) *ásv* iszap

kota: **1)** sáros

►demetu viajn kotajn ŝuojn: vesd le a sáros cipődet

►kota vojo: sáros út

2) *átv* koszos, piszkos, nemtelen

►kotaj atakoj: nemtelen támadások

►kotaj insidoj: piszkos ármánykodások

koti: **1)** *tr* besároz, beken sárral

2) *ntr* *átv* rondít, piszkít, odacsinnál

►koti en la kalsonon: a nadrágba csinál

►koti sub si: maga alá csinál

►ne kotas besto en sia nesto^Z: *kōzm* rossz madár az, melyik saját fészkébe piszkít

kotejo: pocsolya

kotujo: *pej* sárfészek

enkotiĝi: *ntr* sárba süllyed

►la kaleŝo enkotiĝis: a hintó sárba süllyedt

senkotigi: *tr* sártalanít, letisztítja a sarat

►senkotigi la botojn: letisztítja a sarat a csizmájáról

kotbanejo: dagonya, dagonyázóhely

kotbaniĝi: *ntr* dagonyázik, iszapfürdőt vesz

kotbriko: *ép* vályogtégla

kotbroso: sárkefe

kotforigilo: *fn* sárkaparó

kotopetro: *ásv* iszapkő, aleurolit

kotŝirmilo: *jm* sárvédő, sárhányó

kotŝmiri: *tr* besároz, sárral beken

| **Kotdivor/o** *ne l.* Eburbordo

| **koteri/o** klikk, érdekszövetség, kotéria

►politika, beletra koterio: politikai, irodalmi klikk

| **kotiledon/o** **1)** *növ* sziklevel, kotiledon *szin* ĝermofolio

2) *anat* placentalebény, méhlepénysziget, cotyledo

bikotiledonoj, dukotiledonoj, dukotiledonuloj: *növ* kétszikűek

<Dicotyledones> *szin* magnoliospidoj

monokotiledonoj, unukotiledonoj, unukotiledonuloj: *növ* egyszikűek

<Monocotyledones> *szin* liliopsidoj

dukotiledona: *növ* kétszikű, dicotyledoneus

unukotiledona: *növ* egyszikű, monocotyledoneus

| **kotiljon/o** *zene* kotillon, füzértánc

| **kotiz/i** *ntr* <saját részt> befizet, díjat v. illetéket v. járulékot fizet

►ĉu vi jam kotizis por via membreco?: már befizetted a tagdíjat?

►kotizanta membro: fizető tag

►ni jam kotizis por la kongreso: már befizettünk a kongresszusra

kotizo: **1)** befizetés, díj

►kongresa kotizo: kongresszusi díj

2) tagdíj *szin* membrokotizo

3) járulék, hozzájárulás

►kotizo de sociala asekuro: társadalombiztosítási járulék

►pensia kotizo: nyugdíjjárulék

kotizado: befizetés, díjfizetés, járulékfizetés

kotizabelo: díjtáblázat, tagdíjtáblázat

l.m. kurskotizo, membrokotizo, partoprenkotizo, studkotizo

| **kotlet/o** *gaszt* bordaszelet, kotlett

►panumita kotleto: rántott borda

►panumita porkokotleto: rántott hús, bécsi szelet

l.m. ŝafkotleto

| **koto/o** *zene* kotó <JP>

| **koton/o** *növ* *tex* gyapot, pamut

►puriga kotono: háztartási vatta

kotona: gyapot-, pamut-

►kotona robo: pamutruha

►kotona ŝtofo: pamutszövet

►kotona T-ĉemizo: pamutpóló

►kotonaj kalsonŝtrumpoj: pamut harisnyanadrág

kotonajo: *tex* pamutholmi

kotoneca: bolyhos, molyhos, vattás, gyapjas, pihés

kotonujo: *növ* gyapotecserje <Gossypium>

kotonfadeno: *tex* pamutfonal

kotonplantejo: *agr* gyapotültetvény

l.m. brillkotono, fulmokotono

| **kotoneastr/o** *növ* madárbirs <Cotoneaster>

►akuminata kotoneastro <C. acuminatus>: hegyeslevelű madárbirs

►arba kotoneastro <C. frigidus>: himalájai madárbirs

►densflora kotoneastro <C. racemiflorus>: fűrtös v. érdes levelű madárbirs

►faltohava kotoneastro <C. bullatus>: hólyagos levelű madárbirs

►horizontala kotoneastro <C. horizontalis>: kerti madárbirs

►malgrandfolia kotoneastro <C. microphyllus>: kislevelű madárbirs

►salikflora kotoneastro <C. salicifolius>: fűzlevelű madárbirs

►tapiŝa kotoneastro <C. dammeri>: szőnyegmadárbirs

| **kotop/o** éssatöbbi *l.* ktp

| **kotorn/o** *tört* koturnus <magas színházi cipő>

►surmeti la kotornojn: *átv* drámát játszik

| **koturn/o** *áll* fürj, pitypalatty <Coturnix>

koturnfajfilo: fürjsíp <vadászat>

| **koŭto/i** *ntr* *ritk* arcra borul

| **kov/i** **1)** *tr* *áll* kotlik, költ, kikölt

►kovi fremdan ovon: idegen tojást költ, idegen tojáson kotlik

2) *tr* *átv* gyengéden vigyáz, óv

►kovi sian filon: a széltől is óvja a fiát, anyáskodik a fia felett

3) *tr* *átv* táplál, melenget

►kovi en si ambiciajn planojn: nagyratörő terveket forgat magában

►kovi esperojn: reményt táplál

►kovi friponaĵon: rosszban sántikál, gazemberségen töri a fejét

►kovi malamon al ĉiu: mindenki iránt gyűlöletet táplál

kovado: *áll* költés, kotlás

kovejo: **1)** *áll* költőhely, keltető

2) *átv* fészek, kiindulópont, keletkezési hely

►kovejo de epidemio: járvány fészke

►kovejo de konspiro: összeesküvés fészke

kovigi: *tr* *agr* keltet

kovigejo: *agr* *ip* keltetőüzem

kovilo: **1)** *agr* keltetőgép, inkubátor *szin* inkubatoro 1

2) *orv* inkubátor *szin* inkubatoro 2

kovitaro: *áll* fészkealja

duonkovita: megzápult, záp-

►duonkovita ovo: záptojás

elkovi: **1)** *tr áll* kikölt *szin* elovigi

2) *tr átv* kifőz, kitervel

►kiu elkovis ĉi tiun stultan ideon?: ki főzte ki ezt az ostoba ötletet?

elkovigi: **1)** *ntr áll* kikel

►ĉi-jare elkoviĝis multaj kokidoj: idén sok csirke kelt ki

2) *ntr átv* születik, kiötlődik

►elkovigiĝis multaj planoj por la reformo de Esperanto: sok terv

született az eszperantó megreformálására

kovĉelaro: *agr lép* <méhészet>

kovkokino: *áll* kotlóstyúk

| **kovalent/a** *fiz kém* kovalens

►kovalenta ligo: kovalens kötés

| **kovard/a** *ritk* gyáva, meghunyászkodó, hitvány

►bati infanon estas kovarde: hitvány dolog gyermeket verni

kovardecó: gyávaság, meghunyászkodás, hitványság

| **kovert/o** boríték

►fenestra kovertó: ablakos boríték

koverti: *tr* borítékol, borítékba tesz

| **kovim/o** *orv* Covid, kovid

| **Kovn/o** *tört geo* Kovnó <Kaunas>

| **kovr/i** **1)** *tr* befed, betakar, letakar, beburkol

►kovri kaserolon per fermoplato: fedővel fedi be a fazekat

►kovri la kapon per tuko: kendővel fedi be a fejét

►kovru la fromaĝon per kloŝo: takard le burával a sajtot

►neĝo kovris la montojn: hó fedte a hegyeket

►tapiŝo kovris la pargeton: szőnyeg takarta a parkettát

2) *tr* beborít, elborít

►floroj kovris la tutan kampon: virágok borították el az egész mezőt

►li kovris per kisoj ŝiajn vangojn: csókokkal borította <a nő> arcát

3) *tr* eltakar, elfed

►li kovris la vizaĝon per la manoj: eltakarta mindkét kezével az arcát

►nuboj kovris la sunon: felhők takarták el a napot

►tuko kovris la mortinton: lepel takarta a halottat

4) *tr* elrejt

►kovri per arta gajeco sian malĝojon: tettetett vidámság mögé

rejtette bánatát

►masko kovris lian vizaĝon: álarc rejtette az arcát

►ne kovru antaŭ mi vian vizaĝon: ne rejtsd el előlem az arcodat

5) *tr* *gazd* fedez

►ĉi tiu sumo kovros viajn elspezojn: ez az összeg fedezi a

költségeidet

►kovri la deficiton: hiányt fedez

6) *tr* *kat sp* fedez, fog

►brava trupo kovris la retreton: bátor csapat fedezte a visszavonulást

►kovru vian turon: fedezd a bástyádat

►la arieruloj sukcese kovris la avanulojn de la kontraŭulo: a

védőjátékosok fogták az ellenfél csatárait

kovro: **1)** takarás, fedés *szin* kovrado

►financa kovro: *gazd* pénzügyi fedezet

2) *mat* fedés

3) *kat sp* fedezés, fogás, kötés <sakk>

4) burkolat, takaró *szin* kovraĝo

5) fedél, borító *szin* kovrilo

kovraĝo: burkolat, fedőréteg, takaróréteg

►sterni gruzan kovraĝon sur la vojo: murva fedőréteget terít az útra

kovriĝi: *ntr* betakaródik, befödődik, beburkolódik, elrejtőzik

►la grundo tute kovriĝis sub la falintaj folioj: a föld teljesen eltűnt az

avar alatt

►la montoj kovriĝis per neĝo: a hegyek hóba burkolóztak

kovrilo: **1)** fedél, fedőlap

►kovrilo de kesto: láda fedele

2) ablaktábla *szin* fenestrumo, fenestrotabulo

3) takaró, terítő

►tendu la piedojn, kiom la kovrilo permesas^Z: *közm* addig

nyújtózkodj, ameddig a takaród ér

►neĝa kovrilo: hótakaró

4) *knyv* borítólapp *szin* kovrilpaĝo

►kartonaj kovriloj de la nova libro: az új könyv karton borítólappjai

5) *átv* takaró, borító

►viaj vortoj defaligis la kovrilojn de miaj okuloj: szavaidra lehullott

a hályog a szememről

kovrita: **1)** terített, megterített

►sidi ĉe kovrita tablo: terített asztalánál ül

►tablo kovrita faras amikojn^Z: *közm* terített asztalnál mindig akad

barát

►vivi inter forno hejtita kaj tablo kovrita^Z: *közm* úgy él, mint a

paradicsomban

2) fedett, takart, rejtett

►paroli per kovritaj vortoj: rébuszokban beszél

kovrumo: *jm* kocsiernyő *szin* kapuĉo 2

ĉirkaŭkovri: *tr* bebugyolál, beburkol, begöngyöl

interkovriĝo: átfedés

kromkovrilo: *knyv* könyvborító

malkovri: **1)** *tr* felfed, kitakar

►malkovri statuon: szobrot leleplez

►pro la varmo li malkovris la piedojn: a meleg miatt kitakarta a lábát

2) *tr átv* felfedez, talál

►malkovri la malkovritan Amerikon: feltalálja a spanyolviaszt

►malkovri novan kontinenton: új kontinenst fedez fel

►malkovri orminejon: aranybányát talál

►malkovri trezoron: kincset talál

3) *tr átv* kiderít, felfedez, nyilvánosságra hoz

►malkovri komploton: összeesküvést felfedez

►malkovri la veran kaŭzon: kideríti az igazi okot

►malkovri la veron: kideríti az igazságot

4) *tr* feltár

►malkovri sekreton: titkot feltár

►malkovri sian koron al sia amiko: feltárja a szívét a barátjának

malkovriĝi: **1)** *ntr* kitakarózik

2) *ntr* lelepleződik, felfedeződik

3) *ntr* kiderül, nyilvánosságra kerül

4) *ntr* feltárul

malkovro: **1)** kitakarás, felfedés

2) feltárás, felfedezés

3) leleplezés

4) találmány *szin* inventaĝo

malkovraĝo: **1)** kitakart, leleplezett dolog

2) fedetlen rész

malkovrinto: **1)** felfedező

2) leleplező

plejkovri: *tr* *növ* dominál vhol <n>

senkovra: nem fedett, szabadtéri *l.* senkovra naĝejo

superkovrilo: **1)** ágytakaró, ágyterítő

2) *knyv* borítólapp

kovrilpaĝo: *knyv* borítólapp

kovrilpunado: pokrócozás

kovrilsako: *tex* huzat, ciha

kovroharoj: *biol* fedőszőr

kovrooperaco: *kat* fedező hadművelet

kovropovo: fedőképesség <festék>

kovrotiri: *tr* összehúz

►li kovrotiris la kurtenon de la alkovo: behúzta az a benyíló függönyét

kovrotuko: terítő, takaró, lepel

kovrovitro: *biol* fedőüveg, fedőlemez <mikroszkóp> *szin* lamineto 2

l.m. buškovrilo, domkovristo, fenestrokovrilo, herbokovro, klinkovri, librokovrilo, litkovrilo, nubkovraĵo, superkovrilo, ŝutkovri, tabulkovri

| **koz/o** 1) *ritk* fil dolog

2) *ritk* valami, dolog, izé

| **kozak/o** 1) *tört* kozák, szabad jobbágy

2) *kat* kozák, könnyűlovas

3) *átv* szilaj, durva ember

| **krab/o** 1) *ált* áll rák

2) *áll* rövidfarkú rák, tarisznnyarak <Brachyura> *l.* brahiuroj

l.m. ermitokrabo

| **krabl/i** *ntr* araszol, araszolva megy

krablejo: járóka

| **krabr/o** *áll* lódarázs <Vespa crabro>

| **kraĉ/i** 1) *ntr* köp

►mi kraĉas sur tion, kion vi volas: köpök rá, hogy mit akarsz

►ne kraĉu sur la plankon: ne köpj a padlóra

2) *tr* *átv* köp, okád, kiköp vmit

►kraĉi venenon kaj galon: kígyót-békát szór

►Vezuvio kraĉis varmegan lafon: a Vezúv forró lávát okádott

kraĉo: 1) köpés

2) köpet *szin* kraĉaĵo

►kiu supren kraĉon ĵetas, sian barbon al ĝi submetas^Z: *közm* ne köpj

a kútba, mert innod kell belőle

kraĉadi: *ntr* köpköd

kraĉaĵo: köpet *szin* kraĉo 2

kraĉeti: *ntr* köpköd <beszéd közben>

kraĉigi: *tr* köptet

kraĉinda: *pej* köpnivaló

kraĉujo: köpöcsésze

elkraĉi: *tr* kiköp

►elkraĉu, kio estas en via buŝo: köpd ki, ami a szádban van

kraĉospiri: *ntr* <dühösen> fűj

►la kato kraĉospiris al mi: a macska dühösen fűjt rám

l.m. tuskraĉi

| **krad/o** 1) rács, rostély

►difrakta krado: *fiz* elhajlási rács, diffrakciórács

►ebena krado: *mat* síkrács

►krado de helmo: sisak rostély

►krado de malliberejo: börtön rács

►neĝretena krado: hófogó rács

2) *gaszt* rost, sütőrostély *szin* rostokrado

3) *tech* tűzrács *szin* fajrokrado

4) *vill* rács <elektród>

►rega krado: vezérlő rács

5) rács <szerkezeti elem> *szin* latiso 3

►akumulatora krado: *vill* akkumulátorrács

►kristala krado: *ásv* kristályrács

►metala krado: *kém* fémrács

6) *inf* számjel <#>

krada: rács-, rácsos

►krada energio: *fiz* rácsenergia

►krada fenestro: rácsos ablak

►krada konstanto: *eltr* rácsállandó

►krada pordego: rácsos kapu

kradi: 1) *tr* rácsoz, berácsoz

2) *tr* kockásan megvonulaz

kradero: rácsrúd *szin* kradstango

kradita: 1) rácsozott

2) kockás, kockázott

►kradita kajero: *isk* kockás füzet

►kradita pasto: *gaszt* kockára vágott tészta

ĉirkaŭkradi: *tr* ráccsal körbevesz, ráccsal bekerít

dekradi: *tr* ráccsal elkerít, ráccsal leválaszt

kradĉarego: *jm agr* szénásszekér

kradkesto: *ip* rácsláda

kradkurento: *vill* rácsáram

kradlito: vaságy

kradludejo: hempergő

kradplanko: rácspadló

kradpordo: rácsos kapu

kradrostaĵo: *fn* *gaszt* rostonsült

kradrostejo: *gaszt* grillezőhely

kradrosti: *tr* *gaszt* roston süt, grillez

kradrostilo, kradrostujo: *gaszt* grillsütő

kradrostita: *gaszt* roston sült

►kradrostita ŝafida brustaĵo: roston sült bárányszeg

kradstango: rácsrúd *szin* kradero

l.m. fajrokrado, kuirkrado, paŝkrado, rostokrado, vaporkrado

| **krajon/o** ceruza

krajoni: *tr* ceruzával ír v. rajzol

►la pentristo krajonis la modelon: a festő ceruzarajzot készített a modellről

►li krajonis margenajn notojn: ceruzával lapszéljegyzeteket készített

krajonfajlilo: ceruzareszelő

krajonkerno, krajongrafitaĵo: ceruzabél *szin* grafitkoloneto

krajonpinto: ceruzahegy

krajonpintigilo: ceruzaheggyező

l.m. ĉukkraĵono, farbokraĵono, globkraĵono, karbokraĵono,

puŝkraĵono, ŝraŭbakraĵono

| **krajt/o** *áll* *ált* krait, bungárkígyó *l.* bungaro

| **krak/i** *ntr* *hgut* reccsen, roppan, csattan

►kraki-knari en ĉiuj siaj juntoj: recseg-ropog minden eresztékében

►krakis vangofrapo: pofon csattant

►krakis vipo: ostor csattant

►la tablo krakis sub la tropezo: az asztal megroppant a túlsúly alatt

►pafo krakis: lövés csattant

krako: reccsenés, roppanás, csattanás, ropogás

►helpas krako kontraŭ atako^Z: *közm* rossz edény nehezen törik

krak!: *hgut* reccs!

krakadi: *ntr* *hgut* recseg, ropog, csattog, pattog

►fajro krakadas: tűz ropog

►pezaj radoj obtuze krakadas: nehéz kerekek tompán csattognak

►sekaj branĉoj krakadis sub la piedoj: száraz gallyak ropogtak a

lábak alatt

kraketi: *ntr* pattog, serceg

krakigi: 1) *tr* ropogtat, csattogtat, recseget

►krakigi vipon: ostort csattogtat

2) *tr* kém krakkol

►termika krakigo: *kém ip* termikus krakkolás

►kataliza krakigo: *kém ip* katalitikus krakkolás

enkraki: *tr* <lakást illegálisan> elfoglal, beköltözik

►ciganoj ofte enkrakas neloĝatajn domojn: a cigányok gyakran

költöznek be lakatlan házakba

ekkraki: *ntr* megreccsen, megroppan

enkrakinto: *jog* önkényes lakásfoglaló

krakfajrajo: *játék* petárda

krakmači: *tr* ropogtat<va rág>

krakmanĝejo: bisztró

krakmordeti: *tr* ropogtat

►la azeno krakmordeti fojnon: a számár szénát ropogtatott

krakpano: *gaszt* ropogós rozskenyér

krakpizo: durranóborsó <pirotechnikai termék>

krakrompi: *tr* feltör

►krakrompi keston: ládát feltör

►krakrompi pendseruron: lakatot feltör

krakstangetoj: *gaszt* ropi, sós rudacsák

kraktinti: *ntr* *hgut* csörög, csörömpöl

►lia armaĵo kraktintis: páncélzata csörömpölt

►tiam ekkraktintis la telefono: ekkor megsörrent a telefon

| **Krakataŭ/o** *geo* Krakatau <vulkán>

| **kraken/o** *gaszt* pereg

| **Krakov/o** *geo* Krakkó

| **kraks/o** *áll* hokkó <Crax>

►granda krakso: púpos hokkó <C. rubra>

►tufkrakso: fekete hokkó <C. alector>

| **krakt/o** *ex l.* perisoreo

| **kraktik/o** *áll* fojtógébcis <Cracticus>

| **kral/o** *agr* karám, cserény, gazdasági udvar

| **kramb/o** *növ* tátorján <Crambe>

►hispania krambo: mediterrán tátorján <C. hispanica>

►mara krambo: tengerparti tátorján <C. maritima> *szin* marbrasiko

| **kramf/o** *orv* izomgörcs

►havi kramfon en la suroj: görcsöl a lába

| **kramp/o** **1)** *ép* ácskapocs, kapocsvas, vaskapocs

2) tűzőkapocs

3) kém bürettafogó

4) *knyv* zárójel

►angula krampo: csúcsos zárójel

►ferma krampo: berekesztő v. záró zárójel *szin* finkrampo

►kuniga krampo: kapcsos zárójel, kapcsolójel

►malferma krampo: nyitó zárójel *szin* ekkrampo

►rekta krampo: szögletes zárójel

►ronda krampo: kerek zárójel

4) *növ* kúszóhajtás, kapaszkodóhajtás

krampi: **1)** *tr* összekapcsol

►krampi ĉarpentaĵon: ácsolatot összekapcsol

2) *tr* összetűz <*pl.* papírt>

3) *tr* rögzít, megfog, rákapcsol

►plantoj krampis sin sur la roko: növények kapaszkodtak meg a sziklán

ekkrampo: *knyv* nyitó zárójel *szin* malferma krampo

krampilo: tűzőgép

krampilujo: tűzőkapocs-kazetta

enkrampe: zárójelben *szin* parenteze

malkrampilo: *fn* kapcsolkiszedő

finkrampo: *knyv* berekesztő v. záró zárójel *szin* ferma krampo

interkrampigi: *tr* zárójelbe tesz

l.m. dentokrampo, paperkrampo, ŝraŭbkrampo

| **krampf/o** *ex l.* kramfo

| **kran/o** csap

►akvopelila krano: nyomó öblítőszelep

►malfermi la kranon: kinyitja a csapot

►malvarmakva krano: hideg vizes csap

►trivoja krano: háromutas csap

►varmakva krano: meleg vizes csap

elkrani: *tr* csapol, csapból kiereszt

kranakvo: csapvíz, vezetékes víz

l.m. akvokrano, drenkrano, gaskrano, gaŭĝkrano, mikskrano, pinĉkrano

| **krangon/o** *áll* homoki garnéla, közönséges garnéla <Crangon>

| **krani/o** *anat* koponya, cranium

►Monto Kranio: Koponya-hegy

►dufenestra kranio: kétablakos koponya

►en ĉiu kranio regas aparta opinio^Z: *közm* ahány fej, annyi gondolat ahány ember, annyi vélemény

►granda kranio, sed interne nenio^Z: feje, mint egy hordó, esze, mint egy dió

►kapoj diferencas, kranioj egalas^Z: *közm* a halál nem válogat, mindenki egyenlő a halálban

krania: *anat* koponya-, cranialis

►krania bazo: koponyaalap, basis cranii

►kraniaj ostoj: koponyacsontok, ossa cranii

►krania volbo: koponyaboltozat, koponyatető, calvaria *szin* kalvario

3

kraniologio: **1)** koponyatan, frenológia

2) *orv* koponyatan, koponyaisme, kraniológia, craniologia

pneŭmokrano: *orv* pneumocranium

kraniometrio: *orv* koponyaméréstan, kraniometria, craniometria

hemikrancio: *l.* migreno

larĝkranieco: *l.* brahicefaleco

larĝkraniulo: *l.* brahicefalo

longkranieco: *l.* dolikocefaleco

longkraniulo: *l.* dolikocefalo

mezkranieco: *l.* mezocefaleco

mezkraniulo: *l.* mezocefalo

postkrancio: *anat* nyakszirt, tarkó *szin* okcipito

senkraniuloj: *áll* koponyátlanok, csőszívűek <Acrania>

kraniostenozo: *orv* koponyaszűkület, kraniostenosis

| **krank/o** *tech* forgattyú, forgatókar, kurbli

►kulisa kranko: kulisszás forgattyú

kranki: *tr* forgattyúval teker v. forgat, kurbli

►kranki la flankoglacon malsupren: letekeri az oldalablakot

►kranki la motoron: kurblizza a motort

►kranki supren la flankoglacon: feltekeri az oldalablakot

krankoborilo: *tech* kézifűrógép, amerikai

krankoŝafto: *tech* forgattyús tengely, könyökös tengely, motor főtengely

l.m. mankranko

| **Krass/o** *tört* Crassus

| **krasul/o** *növ* pozsga <Crassula>

►krasulacoj: varjúhájfélék <Crassulaceae>

| **kraŝ/i** **1)** *ntr* rep lezuhan

2) *ntr* *jm* összetörik

3) *ntr* *átv* *gazd* tönkremegy, csődbe jut

kraŝ!: *hgut* puff!, bum!

4) *ntr* *inf* összeomlik

kraŝo: **1)** *rep* lezuhanás

2) *jm* összetörés

3) *átv* *gazd* krach, tőzsdekrach, összeomlás, csőd

| **kratag/o** *növ* galagonya <Crataegus>

►dustilusa kratago: cseregalagonya, kétbibés galagonya <C. laevigata>

►unustilusa kratago: egybibés v. egymagvú galagonya <C. monogyna>

| **krater/o 1)** *tört* vegyítő edény

2) *geo* kráter, tölcsér

►luna kratero: holdkráter

►meteora kratero: meteorkráter

►vulkana kratero: vulkántölcsér

kratereto: 1) *közl* kátyú

2) *vill* anódkráter

| **kraterel/o** *növ* trombitagomba <Craterellus>

►kornpieda kraterelo: sötét trombitagomba <C. cornucopioides>

| **kraton/o** *geo* kraton

| **kraŭl/o** gyorsúszás *szin* rampnaĝo

kraŭli: *ntr* gyorsúszik, krallozik

| **kraŭn/o** *for* koronaüveg

| **kravat/o** *tex* nyakkendő

►marista kravato: matrőznyakkendő

►nodi kravaton: nyakkendőt köt

►papilia kravato: csokornyakkendő

kravatnodo: nyakkendőcsomó

kravatpinglo: nyakkendőtü

l.m. bantkravato, ŝnurkravato

| **kraz/o 1)** *nyt* hangösszevonás

2) *orv* nedvkeveredés, crasis

| **kre/i 1)** *tr* *vall* <isten> teremt, megteremt

►en la komenco Dio kreis la ĉielon kaj la teron: *bibl* kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet

2) *tr* *átv* alkot, teremt, létrehoz, létesít, alapít

►krei akademion: akadémiát alapít

►krei episkopon: püspököt kinevez

►krei frazon: mondatot alkot

►la reĝo kreis lin kavaliro: a király lovaggá ültette

►krei modon: divatot teremt

►krei ŝiparon: hajóhadat hoz létre

►krei stilon: stílust hoz létre

3) *tr* *átv* teremt, szül <vmi elvontat>

►krei precedencon: precedenst teremt

►krei malpacemon: békétlenséget szül

►okazo kreas ŝteliston^Z: *közm* alkalom szüli a tolvajt

kreo, kreado: 1) *vall* teremtés

2) *átv* létrehozás, alkotás, alapítás, megteremtés

►la kreo de favoraj kondiĉoj: a kedvező feltételek megteremtése

krea: teremtő, alkotó

►krea laboro: alkotómunka

kreaĵo: 1) *vall* teremtés, teremtettség

2) *átv* alkotás, mű

►Esperanto estas la kreaĵo de Zamenhof kaj liaj sekvantoj: az

eszperanto Zamenhof és követői alkotása

kreaĵaro: teremtettség <élettelen>

kreema: kreatív, alkotókedvű

kreemo: alkotókedv

kreiĝi: 1) *ntr* *vall* megteremtődik

2) *ntr* *átv* keletkezik, létesül, megteremtődik

►se kreiĝos por ĝi la kondiĉoj: ha megteremtődnek hozzá a feltételek

kreinto: *fn* létrehozó, megteremtő, alapító

Kreinto: *fn* *vall* Teremtő

kreito: *vall* teremtmény <ember>

kreitaro: *vall* teremtmények, teremtettség *szin* kreitaĵaro

kreitaĵo: *vall* teremtmény

►virina kreitaĵo: asszonyállat

kreitaĵaro: *vall* teremtmények, teremtettség *szin* kreitaro

kreiva: alkotni képes, kreatív *szin* kreokapabla, kreopova

►kreiva intelekto: kreatív intellektus

kreivo: alkotóképesség, kreativitás *szin* kreokapabla, kreopovo
rekrei: *tr* újjáteremt, újraalkot, rekonstruál

►el la kranio de Adalberto 4a oni rekreis lian kapon: IV. Béla koponyájából rekonstruálták a fejét

kreokapabla, kreopova: alkotni képes, kreatív *szin* kreiva

kreokapabla, kreopovo: alkotóképesség, kreativitás

| **kreatin/o** *kém* kreatin

kreatinino: *kém* kreatinin

kreatinurio: *orv* kreatinvizelés, kreatinuria

| **Krebs/o** *biol* *kém* <Hans Adolf> Krebs

►krebsa ciklo: Krebs-ciklus, citrátkör, citromsavciklus *szin* citratociklo

| **kred/i 1)** *ntr* *vall* hisz vmiben <je>

►kredi je antaŭsignoj: hisz az előjelekben

►kredi je Dio: hisz Istenben

►kredi je fantomoj: hisz a szellemekben v. kísértetekben

►kredi je la senmorteco de la animo: hisz a lélek halhatatlanságában

2) *tr* hisz, elhisz vmit

►li ne kredis al siaj okuloj: nem hitt a szemének

►mi kredas tion al mia amiko: elhiszem ezt a barátomnak

►mi kredas, ke: <úgy> hiszem, hogy

►mi ne kredas viajn vortojn: nem hiszek a szavaidnak

►ne kredi al la propraj oreloj: nem hisz a saját fülének

►ne kredu al li eĉ unu silabon: fél szavát se hidd neki

►ne kredu al orelo, kredu al okulo^Z: *közm* a szemednek higgy, ne a fülednek

►ni kredis al via promeso: hittünk az ígéretednek

►oni rapide kredas, kion oni deziras^Z: *közm* amit az ember szeretne, könnyen el is hiszi

kredo: 1) *vall* hit

►fontoj de la kredo: a hit forrásai

►kredo estas unu el la tri virtoj: a hit a három erény egyike

►kredo je Dio kaj la anĝeloj: hit Istenben és az angyalokban

►kredo je la transmorta vivo: hit a túlvilági életben

►mi ne neos la kredon de miaj prapatroj: nem tagadom meg ősatyáim hitét

►religia kredo: vallásos hit

2) *ált* hit

►blinda kredo: vak hit

►kiu mensogis per unu vorto, ne trovos kredon ĝis la morto^Z: *közm* aki egyszer hazudni mer, többé hitelt nem érdemel

►kredo je la homaro: hit az emberiségben

►laŭ la ĝenerala kredo: a közhitelment szerint

kredaĵo: hiedelem

kredanto: *fn* *vall* hívő, hívő ember

kredantaro: *vall* a hívők közössége

kredebla: hihető

►tio estas malfacile kredebla: ez nehezen hihető

kredeble: hihetően, hihetőleg

►li kredeble transvivis la kraŝon de la helikoptero: ő hihetőleg túlélte a helikopter lezuhanását

kredebleco: hihetőség, valószínűség

►laŭ ĉia kredebleco: minden valószínűség szerint

kredema: hiszékeny

kredemo: hiszékenység

kredigi: *tr* elhítt, áltat, hiteget

►ĉu vi volas kredigi al mi eventon ne okazintan?: meg nem történt eseményt akarsz elhíttatni velem?

►la fripono kredigadis al li multan monon: a gazember sok pénzzel hitegette

►li volas kredigi al mi sian fidindecon: el akarja hitetni velem a megbízhatóságát

kredinda: hihető, hitelt érdemlő

kredindeco: hihetőség, szavahihetőség

alikreda: *vall* más hitű

alikredanto: *vall* más vallású, más felekezetű

dikredanto: *vall* istenhívő

ĝustekredanto: *vall* igazhitű

miskredo: tévhit, téveszme, eretnecség *szin* herezo

►miskredoj kaj superstiĉoj: tévhitek és babonák

miskredanto: *vall* hitetlen

►Alaho punos la miskredantojn: Allah megbünteti a hitetleneket

nekredado: hitetlenség

nekredanto: *fn* *vall* hitetlen

nekredebla: hihetetlen

►Esperanto estas nekredeble facila: az eszperantó hihetetlenül könnyű

nekredema: hitetlen, bizalmatlan

►nekredema Tomaso: hitetlen Tamás

nekredumi: *ntr* tamáskodik

onikredo: közhiedelem

senkrede: hitetlenül

►li balancis senkrede la kapon: hitetlenül rázta a fejét

nekredinda: nem hihető, hitelt nem érdemlő

liberkreda: *vall* szabadhitű

kredartikolo: *vall* hitcikely

kredoatesto: *kr* tanúságtevés

kredkomunumo: *vall* hitközség

kredkonfeso: *kr* hitvallás *szin* simbolo 3

►apostola kredkonfeso: apostoli hitvallás, hiszekegy

►aŭsburga kredkonfeso: ágostai hitvallás

►nicea kredkonfeso: niceai hitvallás

kredovero: *kr* hitigazság

l.m. bonkredemo, facilkreda, firmakreda, kreokredanto

| **kredenc/o** 1) pohárszék, tálalószekrény, kredenc

2) *kr* előkészületi oltár, protézisz

| **kredit/o** 1) hitel, bizalom, szavahihetőség

►banka kredito: banki hitel, bankhitel

►doni krediton al la famo: hitelt ad a hírnek

►havi ĉe li krediton kaj meriton^Z: hitele van nála, hisz neki, élvezi a bizalmát

►perdi la krediton: elveszti a hitelét v. szavahihetőségét

2) *gazd* hitel, kölcsön

►aĉeti, vendi je kredito: hitelre vásárol, elad

►dokumenta kredito: okmányos meghitelezés, akkreditív *szin* akkreditivo

►hipoteka kredito: jelzáloghitel

►konsenti krediton al li: hitelt ad neki

►kredito kontraŭ nemoveblaĵo: ingatlanhitel

►lombarda kredito: kézizáloghitel, lombardhitel

►longperioda kredito: hosszú lejáratú hitel

►mallongperioda kredito: rövid lejáratú hitel

►mezlongperioda kredito: középlejáratú hitel

►rifuzi krediton al li: nem ad neki hitelt, visszautasítja a hitelkérelmét

3) *gazd* követel oldal

►enskribi sumon en lian krediton: összeget hitelez neki, összeget a hitelszámlájára ír

►malfermi krediton al liveranto: szállítónak számlát nyit v. hitelt nyújt

krediti: 1) *tr* *gazd* hitelez, hitelt nyújt vkinek <n>

►la banko kreditis la entreprenon per grandaj sumoj: a bank nagy összegeket hitelezett a vállalatnak

►ni kreditos vin per du milionoj da forintoj: két millió forintot hitelezünk önnek

2) *tr* *gazd* <összeget> javára ír, jóváír, követel oldalra ír, elismer vö. debiti

►hieraŭ ni kreditis al vi la konsentitan sumon: tegnap jóváírtuk önnek a megállapodott összeget

►mil forintojn ni kreditis en via konto: ezer forintot jóváírtunk a számláján

kredite: *gazd* hitelben, hitelre

►aĉeti, vendi kredite: hitelre vásárol, elad

►kredite mi ricevis la loĝejon: hitelre kaptam a lakást

kreditigi: 1) *tr* bizalmat ad v. szavaz vkinek v. vminek <n>

2) *tr* *gazd* hitelhez juttat vkit, számlát nyit vkinek <n>

►kreditigi entreprenon ĉe banko: vállalatot hitelhez juttat egy banknál

►mi kreditigos vin ĉe la spicvendisto: hitelt nyitok önnek a fűszeresemnél

kreditindeco: *gazd* hitelképesség *szin* kreditkapablo

►taksisto de kreditindeco: *fn* hitelminősítő

miskreditigi: *tr* rossz hírt költi, hitelét rontja, lejárat, lehetetlenné tesz, diszkreditál *szin* diskrediti

►miskreditigi Esperanton per falsaj asertoj: hamis állításokkal lejáratja az eszperantót

►vi miskreditigis min ĉe la samideanoj: lejáratál az eszmetársaknál

malkredito: hitetlenség

malkreditigi, senkreditigi: *tr* hiteltelenné tesz, megfosztja hitelétől

►per via konduto vi malkreditigis vin mem: viselkedéssel saját magadat tetted hiteltelenné

►viaj pli fruaj mensogoj senkreditigis vian nunan aserton: korábbi hazugságaid megfosztották hitelétől a mostani állításodat

mikrokredito: *gazd* mikrohitel

miskredito: rossz hírnév, hitelvesztés

kreditasekuro: *gazd* hitelbiztosítás

kreditbanko: *gazd* hitelbank

kreditinflacio: *gazd* hitelinfláció

kreditkapablo: *gazd* hitelképesség *szin* kreditindeco

kreditkarto: *gazd* hitelkártya

kreditkooperativo: *gazd* hitelszövetkezet

kreditletero: *gazd* hitellel

kreditmerkato: *gazd* hitelpiac

kreditnoto: *gazd* hiteljegyzék, jóváírójegy

kreditodonanto: *fn* *gazd* hitelező, hiteladó

kreditoprenanto: *fn* *gazd* hitelfeltevő, hitelezett

kreditrimedo: *gazd* hiteleszköz

kreditsaldo: *gazd* hitelegyenleg

kredittransigo: *gazd* hitelátruházás

l.m. diskontkredito, eksportkredito

| **kreditor/o** *fn* *gazd* hitelező *szin* kreditodonanto

►ne sufiĉas ploro al kreditoro^Z: *közm* búsulással nem fizetsz adósságot

►ne helpas plendo, nek ploro kontraŭ kreditoro^Z: *közm* pénzzel, nem búsulással fizetik az adósságot

kreditorlando: *gazd* hitelező ország

| **krejcer/o** krajcár <váltópénz>

| **kreko/o** 1) áll csörgő réce, apró réce <Anas crecca>

►Bajkala kreko: cifra réce <Nettium formosum>
 ►flavbeka kreko: tőkés réce, dunai réce <A. platyrhynchos>
 ►Nord-Amerika kreko: amerikai réce <A. carolinensis>
 | **kreko/o**¹ *geo* kis öböl, halászkikötő
 | **kreks/o** *áll* haris <Crex crex>
 | **krem/o** **1)** *gaszt* tejszín
 ►dolça kremo: tejszín
 ►kirlita kremo: tejszínhab
2) krém <kozmetika>
 ►senfaltiga kremo: ráncalanító krém
3) *átv* krém, színe-java, legjava
 ►kremo de la societo: a társaság krémje
 krema: *gaszt* krém-, krémes
 ►krema ĉokolado: krémcsokoládé
 kremajo: *gaszt* krém
 ►ĉokolada kremajo: csokoládékrém
 senkremigi: *tr gaszt* lefölni
 senkremigilo: *tech* főlőzőgép
 krempufajo: *gaszt* krémes fánk, képviselőfánk
 kremfromaĝo: *gaszt* krémsajt
 kremkafo: *gaszt* tejszínes kávé
 kremkolora: krémszínű
 kremsupo: *gaszt* krémleves
 kremtorto: *gaszt* habos torta, krémtorta
 kremvaflo: *fn gaszt* nápolyi, nápolyi szelet
l.m. acidkremo, buterkremo, haŭtkremo, kafokremo, koldkremo, laktokremo, razokremo, sunkremo, ŝpruckremo, vizagkremo
 | **kremaci/o** halotthamvasztás, halottégetés, hullaégetés
 kremacii: *tr* <halottat> hamvaszt
 kremaciejo: krematórium, halottégető, hullaégető
 | **krematori/o** *l.* kremaciejo
 | **krement/i** *tr tud* adott értékkel módosít
 kremento: **1)** *tud* adott értékkel történő módosítás
2) *tud* adott módosító érték
 alkrementi: *tr tud* adott értékkel növel, inkrementál
 alkremento: **1)** *tud* adott értékkel történő növelés
2) *tud* növekmény, inkrementum
 dekrementi: *tr tud* adott értékkel csökkent, dekrementál
 dekremento: *tud* csökkenés, csökkenmény, dekrementum
 ►amoriza dekremento: *fiz* csillapítási dekrementum
 ►logaritma dekremento: logaritmusos dekrementum
 memalkremento: *tud* önnövelés
 memdekremento: *tud* öncsökkentés
 | **kremlo/o** *kat* kreml, erődtámasz <RU>
 Kremlo: *kat pol* <a moszkvai> Kreml
 | **kren/o** **1)** *növ* torna *szin* kampara armoracio
2) *gaszt* torna <fűszer>
 | **krenel/o** *kat ép* lörés *szin* embrazuro 2, paftruo
 kreneli: *tr ép* lörésekkel ellát, csipkéz <oromfalat>
 krenela: **1)** *ép* csipkézett
2) *növ* csipkés szélű, csipkézett
 krenelaro: *ép* védőpártázat, falcsorház, oromfogas párkány, pártakorona, oromcsipkézett
 kreneleta: *növ* finoman csipkézett
 | **kreodont/oj** *ösl* ősrágadozók <Creodonta> *szin* prarabobestoj
 | **kreol/o** kreol
 kreola: **1)** kreol
2) *nyt* kreol
 ►en la insulo oni parolas ian kreolan lingvon: a szigeten valamilyen kreol nyelvet beszélnek

| **Kreon/o** *mit* Kreón, Creon
 | **kreozol/o** *kém* kreozol
 | **kreozot/o** *kém* fakátrány, kreozot
 kreozoti: *tr kém* kreozottal átitat v. tartósít
 kreozotoleo: fakátrányolaj, kreozotolaj
 | **krep/o** *tex* krepp
 ►ĉina krepo: krepdesin
 | **krepid/o** *növ* zörgőfü <Crepis>
 | **krepiti/i** *ntr hgut* pattog, serceg, sistereg *szin* kraketi
 ►fajro krepitas: tűz pattog
 ►varmega graso krepitas: forró zsír serceg
 | **krepusk/o** **1)** alkony, szürkület, derengés
2) *átv* alkony
 ►la Krepusko de dioj estas opero de Vagnero: az Istenek alkonya Wagner operája
 ►en la krepusko de sia vivo: élete alkonyán
 krepuska: **1)** alkonyati, szürkületi
 ►krepuska lumo: alkonyati v. szürkületi fény
2) *átv* leáldozó
 ►en la krepuska periodo de sia vivo: élete leáldozó szakaszában
 krepuski: *ntr* alkonyat van, szürkület van, dereng
 ►komencis krepuski: elkezdett alkonyodni
 ►krepuskis en Hortobágy: alkonyodott a Hortobágyon
 krepuskiĝi: **1)** *ntr* alkonyodik, kezd derengeni
 ►krepuskiĝas, baldaŭ falos la nokto: alkonyodik, hamarosan leszáll az éj
2) *ntr* *átv* elsötétül
 ►mia menso krepuskiĝis: az agyam elsötétült
 elkrepuskiĝi: *ntr* hajnalodik, szürkül, pitemallik
 ►elkrepuskiĝas, baldaŭ iĝos mateno: szürkül, hamarosan reggel lesz
l.m. matenkrepusko, vesperkrepusko
 | **kres/o** *növ* zsázsa, pórmustár
 ►akvokreso: *l.* oficina nasturtio
 ►ĝardenkreso: *l.* kultiva lepidio
 ►herbejkreso: *l.* herbejkardamino
 ►monerkreso: mezei tarsóka <Thlaspi arvense>
 ►vintrokreso: *l.* ordinara barbareo, printempa barbareo
 kresejo: *növ* zsázsaatermő hely, zsázsaágyás
 | **krescent/o** *tech* félhold v. sarló <alakú tárgy>, félkör
 | **krescenti/o** *növ* edényfa <Crescentia> vö. kalabaso
 | **kresk/i** **1)** *ntr biol* nő, növekszik, megnő
 ►ĉi-jare la maizo rapide kreskas: idén a kukorica gyorsan növekszik
 ►la hirundinoj kreskas konvene al la sezono: a fecskék az idénynek megfelelően növekszenek
 ►via filo alte kreskis: a fiad magasra nőtt
2) *ntr biol* terem, megél
 ►en la dezerto apenaŭ kelkaj vegetaĵoj kreskas: a sivatagban alig néhány növény él meg
 ►en Hungario ne kreskas palmoj: Magyarországon nem terem meg a pálma
3) *ntr* *átv* növekszik, gyarapszik
 ►eksponeciale kreski: exponenciálisan növekszik
 ►ĝia temperaturo kreskas: növekszik a hőmérséklete
 ►kreski pro fiero: dagad a melle a büszkeségtől
 ►kun ĉiu tago kreskis lia potenco: minden nappal nőtt a hatalma
 ►la homamaso pli kaj pli kreskis: a tömeg nőttön-nőtt
 ►lia havaĵo rapide kreskis: a vagyona gyorsan gyarapodott
 kresko: **1)** növés, növekedés *szin* kreskado
2) *átv* termet
 ►havi gracion kreskon: kecses termete van

► homo de bela kresko: szép termetű v. jó alakú ember
 ► infanoj de sama kresko: azonos termetű gyermekek
 ► kresko mamuta, sed saĝo liliputa^Z: feje, mint egy hordó, esze, mint egy dió
 kreskado: növekedés, gyarapodás
 kreskaĵo: *növ* növény *szin* planto, vegetaĵo
 kreskanta: **1)** felnövekvő, növekedő
2) *mat* monoton növekvő
 kreskejo: *növ* termőhely
 kreskigi: **1)** *tr biol* termeszt, tenyészt, nevel
 ► kreskigi anasojn: kacsát tenyészt, kacsát nevel
 ► kreskigi grenon: gabonát termeszt
2) *tr* nevel
 ► du infanojn mi kreskigas: két gyermeket nevelek
3) *tr átv* nővel, növeszt, gyarapít
 ► li nur kreskigis sian monon: csak a pénzét gyarapította
 ► ni iom kreskigu la temperaturon: egy kicsit növeljük meg a hőmérsékletet
 ĉirkaŭkreski: *tr* körbenő
 ► herbaĉoj ĉirkaŭkreskis la tomoŝtonon: a gaz körbenőtte a sírkövet
 subkreskaĵoj: *növ* aljnövényzet
 alkreskado: növekedés, gyarapodás <anyag hozzáadódásával>
 ► alkreskado de kontinento: *geo* kontinensnövekedés, kontinensgyarapodás
 altkreski: *ntr* nagyra nő
 ► altkreski en liaj okuloj: nagyot nő a szemében
 diskreski: *ntr* burjánzik, széltében-hosszában nő
 ► la Izraelidoj fruktis kaj diskreskis kaj multiĝis: *bibl* Izrael fiai pedig szaporodtak, gyarapodtak, megsokasodtak
 ► plantago diskreskas vojrande: útlapu burjánzik az út mentén
 elkreski: **1)** *ntr* kinő vhonnan
 ► barbo elkreskis, sed saĝon ne naskis^Z: csak szakállra nézve tisztelendő
 ► la rozo elkreskis tra la barilo: a rózsza kinőtt a kerítésen kívülre
 ► li elkreskis el siaj ŝuoj: kinőtte a cipőjét
2) *ntr* kifejlődik, felnő
 ► kiam liaj filoj elkreskis: amikor fiai felnőttek
 elkreskaĵo: **1)** *orv* kinövés
2) *biol* kinövés <szerv>
 elkreskigi: *tr* kihajt, kinöveszt
 ► la arbo elkreskigis freŝajn foliojn: a fa friss leveleket hajtott
 kunkreski, kunkreskiĝi: *ntr* összenő
 ► flanke kunkreskintaj ĝemeloj: oldalukon összenőtt ikrek
 ► li kvazaŭ kunkreskiĝis kun sia ĉevalo: mintha összenőtt volna a lovával
 kunkreskaĵo: összenövés <összenőtt dolog>
 malkreski: *ntr* csökken, visszaesik, visszafejlődik
 ► ĝia temperaturo malkreskas: csökken a hőmérséklete
 ► malkreskis la nombro de naskiĝoj: csökkent a születések száma
 malkresko: csökkenés, fogyás
 ► malkresko de fidindeco: hitelvesztés
 ► malkresko de fido: bizalomvesztés
 miskreski: *ntr* félrenő, elfajul, elcsökevényesedik
 ► miskreskinta rozujo: elcsökevényesedett rózsabokor
 superkreski, trokreski: *tr* túlnő vmin <n>
 ► la arbo superkreskis la domon: a fa túlnőtt a házon
 ► la nombro de mortoj superkreskis la pasintjaran nivelon: a halálozások száma túlnőtt a tavalyi szinten
 ► li trokreskis la ŝuojn: kinőtte a cipőjét
 superkresko, trokresko: túlnövés, túlbujánzás, túlzott növekedés

surkreski: *tr* vmin <n> nő
 ► la tomoŝtonon surkreskis muskoj: a sírkövön moha nőtt
 ► dometo surkreskita de volvoplantoj: folyondárral benőtt házikő
 surkreskanta: **1)** vmin növekvő
2) *növ* járulékos, adventív *szin* adventiva
 altkreska: magas növésű
 altkreskinta: magasra nőtt
 mezkreska: középtermetű
 plenkreska: *mn* felnőtt
 plenkreski: *ntr* felnőtt, felnövekszik
 plenkreskigi: *tr* felnivel
 ► négy gyermeket nevelt fel: ű plenkreskigis kvar infanojn
 plenkreskulo: *fn* felnőtt *szin* adolto
 subkreskaĵo: *növ* aljnövényzet
 kreskopinto, kreskopunkto: *növ* osztódószövet, képzőszövet, meristema *szin* meristemo
 kreskostrategio: *gazd* növekedési stratégia
l.m. belkreska, plektokreskaĵo, volvokreskaĵo
| kresp/o *gaszt* palacsinta
 ► farĉita krespo: töltött palacsinta
 ► kakaa krespo: kakaós palacsinta
 ► kazea krespo: túros palacsinta
| krest/o **1)** *áll* taraj, taráj
 ► la ruĝa kresto de koko: a kakas vörös taraja
 ► malaltigu la kreston!: hátrább az agarakkal!
2) *áll* bóbita *szin* egreto, plumtufo
3) *átv* taraj, gerinc <alakú vmi>
 ► kresto de kasko: sisak taraja
 ► kresto de monto: hegy gerince
 ► kresto de ondo: hullám taraja
 senkrestigi: *tr átv* letöri a szarvát
 krestokasko: *kat* tarajos sisak
 krestopunkto: *fiz* tetőpont <ballisztikus görbe>
 krestovaloro: *l.* pintvaloro
l.m. montokresto
| krestomati/o *isk ir* szöveggyűjtemény, kresztomátia
| kreŝend/o *fn zene* crescendo
 kreŝende: *hsz zene* crescendo
 malkreŝendo: *fn zene* decrescendo, halkító ütem
 malkreŝende: *hsz zene* decrescendo, halkítva
 kreŝendpedalo: *zene* redőnytalp, redőnypapucs <orgona>
| kret/o **1)** *ásv* kréta
 ► dekantita kreto: iszapolt kréta
2) *isk* kréta, írókréta
 ► tajlora kreto: szabókréta
 kretaĵo: *kém* lecsapott v. precipitált kréta
 kreti: *tr* bekrétáz, krétával beken
l.m. polurkreto, vakskreto
| Kret/o *geo* Kréta
| kretace/o *geo tört* kréta időszak
| kreten/o **1)** *pszi* kretén
2) *átv* hülye, barom, agyalágyult, ütődött, idióta
 kretenejo: diliház
 kreteniĝi: *ntr* bedilizik
 kretenismo: *pszi* kreténizmus
| kreton/o *tex* kreton, karton
 ► flordesegna kretono: virágmintás karton
 ► kretono estas tolplekta, presornamita teksaĵo: a kreton vászonkötésű, nyomott mintás textil
| Kreuz/o *mit* Kreuzsa, Creusa

| **krev/i 1** *ntr* hasad, szakad, reped, megreped, kipukkan
 ▶la ovo krevis: megrepedt a tojás
 ▶la sapveziko krevis: kipukkant a szappanbuborék
 ▶pro la incendio la sonoro krevis: a tűzvész miatt a harang megrepedt
 ▶unu fenestro krevis, la alia rompiĝis: az egyik ablak megrepedt, a másik eltörtött
 ▶unu pneŭo de mia biciklo krevis: kidurran a biciklim egyik kereke
2) *ntr* átv megpukkad, megszakad
 ▶lia koro krevis pro la doloro: szíve megszakadt a fájdalomtól
 ▶ni preskaŭ krevis pro la rido: majd megszakadtunk a nevetéstől
 krevo: repedés, szakadás
 ▶haŭta krevo: bőrrepedés
 ▶krevo de pneŭo: gumi repedése
 ▶krevo sur la vestaĵo: szakadás a ruhán
 krevigi: *tr* repeszt, szakít, hasít, kipukkaszt
 ▶la kolizio krevigis la baloneton: az ütközés kipukkasztotta a lufit
 ▶la malvarmego krevigis la betonon: a nagy hideg megrepesztette a betont
 ▶najlo krevigis unu pneŭon de mia aŭto: egy szeg kihasította a kocsim egyik abroncsát
 krevmaizo: pattogatott kukorica
l.m. glacikreviĝo, pneŭkrevo
 | **Krez/o 1** *tört* Kroiszosz, Croesus
 ▶Krezo estis la lasta reĝo de Lidio: Kroiszosz Lüdia utolsó királya volt
2) *átv* Krózus
 ▶riĉa kiel Krezo: gazdag, mint Krózus
 | **krezol/o** *kém* krezol
 ▶ortokrezolo: ortokrezol
 ▶metakrezolo: metakrezol
 ▶parakrezolo: parakrezol
 | **kri/i 1** *ntr* kiált
 ▶krii pro doloro: kiált a fájdalomtól
 ▶krii por helpo: segítségért kiált
 ▶krii pri ŝtelisto: tolvajt kiált
2) *ntr* átv kiált
 ▶krianta eraro: ordító hiba
 ▶krianta koloro: rikító szín
 ▶krianta maljustaĵo: égbekiáltó igazságtalanság
 ▶krii alarmon: riadót fűj
 krio: kiáltás
 ▶eligi krimon: elkiáltja magát
 ▶ĝis la unua krio de la koko: az első kakasszóig
 ▶ne atingos krio ĝis la trono de Dio^Z: *közm* messze van az Isten, jajsavunk nem hallja
 kriaĉi: *ntr* ordít
 kriaĉadi: *ntr* ordibál, ordítózik
 kriadi: *ntr* kiáltozik, kiabál
 kriegi: *ntr* ordít
 ▶li kriegas kiel leono: ordít, mint az oroszlán
 kriema: kiabálás
 kriet: *ntr* sívít, csipog
 kriisto: kikiáltó
 ▶aŭkcio kriisto: árverési v. aukciós kikiáltó
 ▶foira kriisto: vásári kikiáltó
 alkriegi: *tr* ráförmed vkire <n>
 ekkrii: *ntr* felkiált, kiált egyet
 elkrii: *tr* kikiált <kiáltva hirdet>
 elkriisto: *tört* kikiáltó, kisbíró *szin* anonckriisto

postkrii: *ntr* utána szól, utána kiált vkinek <al>
 ▶li postkrii al la foriĝanta amiko: utána szólt a távozó barátunk
 prikrii: *tr* kiabálva ajánl, rikkancsol
 ▶prikrii gazeton: újságot rikkancsol
 prikriisto: rikkancs
 superkrii: *tr* túlkiabál
 ▶la heroldo superkriis la amason: a hírnök túlkiabálta a tömeget
 krikolora: rikító színű
 kriplori: *ntr* jajveszékel
 krisigno: *knyv* felkiáltójel
l.m. anonckrii, batalkrio, ĝojkrio, kokokrii, militkrio, plorkrii, vekrii
 | **kri/o** *fn* kri
 kria: *mn* nyt kria <cree>
 | **krib/o** *l.* kripo
 | **kribr/i 1** *tr* szítál, rostál
 ▶kribri farunon: lisztet szítál
 ▶kribri grenon: gabonát rostál
2) *tr* átv rostál, kiválogat
 ▶kribru viajn vortojn: válogasd meg a szavaidat
 kribraĵo: megszitált v. megrostált anyag
 kribriĝi: **1)** *ntr* kiostálódik
2) *ntr* átv kiszűrődik, kiostálódik, elválasztódik
 ▶la netaŭgaj kribriĝis: az alkalmatlanok kiszűrődtek
 kribrilo: szita, rosta
 ▶molekula kribrilo: *kém* molekulaszűrő
 kribrileto: <konyhai> szűrő
 elkribri: **1)** *tr* kiszítál, kiostál
2) *tr* átv kiostál, kiszűr
 ▶elkribru la nenecesajn informojn: szűrj ki a szükségtelen információkat
 kribrotubo: *l.* floema tubo
 | **kriceted/oj** *áll* hörsögfélék <Cricetidae> *szin* hamstredoj
 | **kriĉ/i 1** *ntr* vijjog, rikolt <madár>
2) *ntr* átv sipít, sívít
 | **krif/o** *áll* karom
 | **krik/o** *tech* emelő, kocsiemelő *szin* radlevilo
 | **kriko-** *anat* crico-, gyűrűporc-, gyűrűporccal kapcsolatos
 ▶krikotireoida: gyűrűporchoz és pajzsporchoz tartozó, cricothyreoideus
 | **kriket/o** *sp* krikett
 kriketi: *ntr* *sp* krikettezik
 kriketisto: *sp* krikettjátékos
 | **krikri/i** *ntr* *hgut* ciripel
 | **krikoid/o** *anat* gyűrűporc, cartilago cricoidea
 | **kril/o** *áll* krill
 | **krim/o** *jog* bűncselekmény, büntett, büntény
 ▶aropa krimo: halmazati bűncselekmény
 ▶daŭra krimo: folytatólagosan elkövetett bűncselekmény
 ▶fari krimon: büntényt követ el
 ▶finfarita krimo: befejezett bűncselekmény
 ▶krimo kontraŭ humaneco: emberiség elleni bűn
 ▶krimo kontraŭ la homaro: emberiség elleni bűn
 ▶krimo kontraŭ la proprieto: tulajdon elleni vétség
 ▶mortpunebla krimo: főbenjáró bűn
 ▶prova krimo: megkísérelt bűncselekmény
 krima: **1)** bűn-, büntető, bűnügyi *szin* kriminala
 ▶krima afero: büntetőügy
 ▶krima kodo: büntető törvénykönyv *szin* kriminala kodo, krimjura kodo
2) bűnös

►krima junulo: bűnös ifjú
 krimi: *ntr* bűnözik, büntényt követ el v. hajt végre
 ►kiu ne krimas, tiu ne timas²: *közm* legjobb párna a tiszta lelkiismeret
 ►tajloro krimis, botisto pendas²: *közm* vétkezik a szabó, bűnhődik a varga
 krimado: *jog* bűnözés
 ►vivtena krimado: megélhetési bűnözés
 krimanto: *jog* bűnelkövető
 crimeco: *jog* bűnösség, kriminalitás
 crimego: *jog* súlyos büntett, rémtett, gonoszított
 crimejo: *jog* elkövetés helyszíne, büntett helyszíne *szin* krimloko
 krimeto: *jog* vétség, szabálysértés, kihágás *szin* delikto
 kriminto: *fn jog* elkövető, tettes
 krimologo: kriminológus
 kriminologio: kriminológia
 krimulo: *fn jog* bűnöző, gonosztevő
 ►krimula bando: bünszövetkezet
 ►krimula mondo: alvilág
 krimularo: *jog* alvilág
 arkikrimulo, ĉefkrimulo: cégéres gazember, főbűnös
 kunkrimulo: *jog* tettestárs, büntárs, cinkos
 senkrima: *jog* ártatlan
 ►senkrima akuzito: *fn* ártatlanul megvádolt
 krimago: *jog* bűncselekmény, büntett
 krimbando: *jog* bűnbanda, bünszövetkezet
 krimfilmo: *film* bűnügyi film, krimi
 krimhelpinto: *jog* bűnsegéd
 krimjura: *jog* büntetőjogi *szin* kriminaljura
 ►krimjura afero: büntetőügy
 ►krimjura kodo: büntető törvénykönyv *szin* kriminala kodo, krima kodo
 krimloko: *jog* elkövetés helyszíne, büntett helyszíne *szin* crimejo
 krimprotektado: *jog* bűnpártolás
 krimromano: *ir* bűnügyi regény, krimi
 krimviktimo: *jog* bűntény áldozata
l.m. militkrimo
 | **Krime/o** *geo* Krim-félsziget
 krime-tataroj: krimi tatárok
 | **Krimhild/o** Krimhilda <utónév>
 | **kriminal/a** *jog* bűnügyi, büntető-, bűnvádi *szin* krimjura
 ►kriminala afero: büntetőügy
 ►kriminala juĝisto: büntetőbíró
 ►kriminala juristo: büntetőjogász
 ►kriminala leĝo: büntetőtörvény
 ►kriminala proceso: büntetőeljárás, bűnvádi eljárás
 ►veni antaŭ kriminalan tribunalon: büntetőbírótság elé került
 kriminaligi: *tr jog* büntetendőnek minősít
 ►kriminaligi la konsumon de haŝiŝo: büntetendőnek minősíti a hasiszfogyasztást
 kriminalisto: **1)** *jog* büntetőjogász, kriminalista, bűnügyi szakértő
2) *fn* nyomozó, detektív *szin* detektivo
 kriminaljura: *jog* büntetőjogi *szin* krimjura
 kriminalpolicisto: *fn* rendőrnemzet *szin* polica detektivo
 | **krin/o** *áll* sörényszőr, farokszőr
 krinaro: *áll* sörény, (szőr)farok
 | **kring/o** *gaszt* karikafánk, cukros pereg
 | **krinoid/oj** *áll* tengeri liliumok <Crinoidea>
 | **krinolin/o** *tex* abroncsszoknya, krinolin
 | **krinozo/oj** *áll* Crinozoa

| **krinum/o** *növ* ernyősliliom <Crinum>
 | **kriofo/o** *fiz* kriofo
 | **kriogenik/o** *fiz* kriogenika, mélyhőmérséklettan
 | **kriolit/o** *ásv* kriolit
 | **kriometri/o** *fiz* kriometria
 | **krioskopi/o** *fiz kém* krioszkópia
 | **kriostat/o** *fiz* kriosztát
 | **krioterapi/o** *l.* fridoterapia
 | **krip/o** **1)** jászol
2) *kr műv* betlehemi jászol, betlehem
 | **kripl/a** **1)** *orv* nyomorék, rokkant
 ►kripla je la ambaŭ kruroj: mindkét lábára nyomorék
2) *átv* rozszant, rozoga, hibás, sérült
 ►ne sidiĝu sur kripla seĝo: ne ül rozszant székre
 kriplajo: **1)** *orv* testi hiba, rokkantság
2) *átv* hiba, sérülés
 ►la kriplajoj en la motoro malkapabligas ĝian startigon: a motorban levő sérülések lehetetlenné teszik a beindítását
 kripligi: **1)** *tr orv* megnyomorít, nyomorékká tesz
2) *tr átv* elront, megsért <sérülést okoz>
 ►la kolizio kripligis mia aŭton: az ütközés összetörte a kocsimat
 ►la trouzo de la angla kripligas la hungaran: az angol túlzott használata rontja a magyar nyelvet
 kripligi: **1)** *ntr* megrokkann, megnyomorodik, nyomorékká lesz
2) *ntr átv* elromlik, meghibásodik, tönkremegy
 kriplulo: nyomorék, rokkant
 sinkripligo: öncsonkítás
 | **kript/o** **1)** *ép* altemplom, <föld alatti> sírkápolna
2) *anat* bemélyedés, kripta, crypta
 ►tonsilaj kriptoj: mandulakripták, cryptae tonsillares
 | **kripto-** rejtett, titkos *l.* kriptookideco, kriptotoksino, kriptotuberkulozo, kriptogeneza, kriptokomunisto
 kripta: rejtett, titkos, rejtjeles
 ►kripta lingvo: titkos nyelv
 ►kripta skribo: rejtjeles írás, titkosírás *szin* kriptaĵo
 kriptaĵo: rejtjeles írás, titkosírás *szin* kripta skribo
 elkriptigi: *tr* megfejt <titkosírás>
 | **kriptogam/oj** *növ* virágtalanok, virágtalan v. kriptogám növények, spórás növények, kriptogámok <Cryptogamae>
 ►ĉelaj kriptogamoj: sejtes kriptogám növények
 ►vaskulaj kriptogamoj: edényes virágtalanok <C. vasculares>
 | **kriptogram/o**¹ *növ* bodorpáfrány <Cryptogramma>
 ►krispa kriptogramo: fodros bodorpáfrány <C. crispa>
 | **kriptogram/o**¹ titkosírás
 | **kriptomeri/o** *növ* sarlófenyő, szugifenyő <Cryptomeria>
 ►japana kriptomerio: japánciprus, japán sarlófenyő v. szugifenyő <C. japonica>
 | **kripton/o** *kém* kripton <Kr>
 | **kriptonim/o** *álnév szin* kaŝnomo, pseŭdonimo
 | **kris/o** maláj tör, risz *szin* malaja ponardo
 | **krisided/oj** *áll* fémdarazsak <Chrysidae>
 | **krism/o** *kr* kenet, szentelt olaj, krizma *szin* sanktolejo
 | **krisol/o** *koh* olvasztótégely, öntőüst *szin* fandujo, fandvazo
 krisoltenilo: tégelytartó, üsttartó
 | **krisp/o** **1)** *tex* nyakfodor
2) *anat* bélfodor *szin* mesentero
 krispa: **1)** *tex* fodros
 ►krispa jupo: fodros szoknya
 ►krispa manumo: fodros kezélő
2) göndör

►krispaj haroj: göndör haj
krispigi: **1)** *tr* fodrosít
►milda vento krispigi la akvosurfacon: enyhe szél fodrosította a víztükröt
►krispigi la kalsonetrandon: fodrosítja az alsónadrág szélét
2) *tr* göndörít, bondorít
►krispigi la harojn: göndöríti a haját
krispiĝi: **1)** *ntr* fodrosodik
2) *ntr* göndörödik, bodrosodik
krispigilo: hajcsavaró *szin* harkrispigilo
| **Krist/o** **1)** a Felkent
2) *kr* Krisztus
►antaŭ Kristo: Krisztus <születése> előtt
►post Kristo: Krisztus <születése> után
►vi estas la Kristo, la Filo de la vivanta Dio: *bibl* te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia
kristana: *mn* keresztény, keresztényen, keresztényi, keresztényeni
►kristana vivmaniero: keresztényi életmód
►la kristana mondo: a keresztény világ
►la kristanaj eklezioj: a keresztény egyházak
►la kristanaj valoroj: a keresztény értékek
kristano: *kr* keresztény
kristanaro: *kr* kereszténység, keresztények
kristanigi: *tr kr* keresztény hitre térít
kristaniĝi: *ntr kr* keresztény hitre tér
kristanismo: *kr* kereszténység, keresztény hit
►okcidenta kristanismo: nyugati kereszténység
►orienta kristanismo: keleti kereszténység
Kristanujo: *kr* keresztény világ, Krisztus országa
kristismo, Kristo-kredo: *kr* Krisztus-hit
kristologo: *kr* krisztológus
kristologio: *kr* krisztológia
Antikristo: *bibl* Antikrisztus
antikristo: *kr* antikrisztus, a megtestesült gonoszság
kontraŭkristana: keresztényellenes
prakristanismo: *kr* öskereszténység
senkristanigi: *tr* keresztényektől megtisztít
►Nerono volis senkristanigi Romon: Néró ki akarta üldözni a keresztényeket Rómából
kristandemokrata: *pol* kereszténydemokrata
►kristandemokrata popolpartio: kereszténydemokrata néppárt
kristandemokrato: *fn pol* kereszténydemokrata
kristansocialismo: *pol* keresztényszocializmus
kristansocialisto: *fn pol* keresztényszocialista
kristarbo: karácsonyfa
kristarbingo: karácsonyfátartó
Kristnasko: *kr* karácsony
►antaŭvespero de Kristnasko: szenteste, karácsony szombatja
►gracoplenan Kristnaskon: kegyelemmel teljes karácsonyt
►varma Kristnasko, malvarma Pasko: meleg karácsony, hideg húsvét
Kristnask-Insulo: *geo* Karácsony-sziget
Kristobapto: *kr* vízkereszt *szin* Epifanio
Kristkorpa Festo: *kr* úrnapja
| **kristal/o** **1)** *ásv* kristály
►duonkondukta kristalo: *vill* félvezető kristály
►kuba kristalo: köbös kristály, szabályos kristály
►kvadrata kristalo: négyszöges kristály, tetragonális kristály
►likva kristalo: *fiz kém* folyékony kristály
►minerala kristalo: ásványi kristály, ásványkristály
►monoklina kristalo: egyhajlású kristály, monoklin kristály

►organika kristalo: szerves kristály
►romba kristalo: rombos kristály
►romba kristalo: rombos kristály
►romboedra kristalo: romboéder kristály
►sesangula kristalo: hatszöges kristály, hexagonális kristály
►triklina kristalo: háromhajlású kristály, triklin kristály
2) kristályüveg
►bohemia kristalo: cseh kristály<üveg>
►venecia kristalo: velencei kristály<üveg>
3) *átv* kristálytisztá valami
kristala: **1)** *ásv* kristály-, kristályos
2) *átv* kristálytisztá
►kristala fonto: kristálytisztá forrás
kristalaĵo: *ásv* kristálytömeg
kristaligi: **1)** *tr kém* kikristályosít
2) *tr átv* kikristályosít, körvonalaz
►la kongreso kristaligi la strategion de la movado: a kongresszus körvonalazta a mozgalom stratégiáját
kristaliĝi: **1)** *ntr kém* kikristályosodik
2) *ntr átv* kikristályosodik, körvonalazódik
►certaj tendencoj kristaliĝis: bizonyos tendenciák körvonalazódtak
►la koncepto finfine kristaliĝis: a koncepció végre kikristályosodott
kristalujo: *kém* kristályosító edény
kristalografio: *ásv* krisztallográfus, kristálytani szakember
kristalografio: *ásv* ásványtan, krisztallográfia
elkristaliĝi: *ntr kém* kristályosan kiválik, kristályformában kiválik
etkristala, mikrokristala: *ásv* mikrokristályos
etkristalo, mikrokristalo: *ásv* mikrokristály
monokristalo: *ásv* egyes kristály, egykristály, monokristály
nekristala: *fiz kém* nem kristályos
rekristaligi: *tr kém* újrakristályosít, átkristályosít
pseŭdokristalo: *kém* pszeudokristály
kvazaŭkristalo: *kém* kvázikristály, parakristály
kristalklara: **1)** kristálytisztá
►kristalklara akvo: kristálytisztá víz
2) *átv* világos
►viaj argumentoj estas kristalklaraj: érveid világosak, mint a nap
kristaleĝo: *ásv* kristályél
kristalkrado: *ásv* kristályrács
kristalluminesko: *fiz* krisztallolumineszcencia
kristalnadlo: *ásv* tűkristály
kristalsistemo: *ásv* kristályrendszer
kristalsukero: *gaszt* kristálycukor
l.m. glacikristalo, neĝokristalo, rokokristalo
| **kristalin/o** *anat* szemlencse, lens crystallina *szin* okullenso
| **kristaloid/o** *fiz kém* krisztalloid, kristályszerű anyag
kristaloida: *mn fiz kém* krisztalloid, kristályszerű
►kristaloida solvaĵo: krisztalloid oldat
| **Kristian/o** Krisztián
| **kristiani/o** *sp* krisztiánia <sielés>
| **Kristiani/o** *ex geo* Christiania, Kristania <Oslo>
| **Kristin/o** Krisztina <utónév>
| **kristobalit/o** *ásv* krisztobalit
| **Kristofor/o** Kristóf <utónév>
Sankta-Kristoforo kaj Nevis: **1)** *geo* Saint Kitts és Nevis
2) *geo pol* Saint Kitts és Nevis <KN>
| **Kriŝn/o** *vall* Krisna
| **krit/a** *tud* kritikus
►krita maso: *fiz* kritikus tömeg
►krita resurso: *inf* kritikus erőforrás

- krita temperaturo: *fiz* kritikus hőmérséklet
hiperkrita: *l.* superkrita
superkrita: *fiz* kritikus pont feletti, hiperkritikus, szuperkritikus
| **kriterio/o** ismerv, mérce, kritérium *szin* versigno
►por Kartezio la evidenteco estas la kriterio de la vero: Descartes számára az evidencia az igazság kritériuma
| **kriticismo/o** *l.* kritikismo
| **kritik/i** **1)** *tr tud műv* kritizál *vö.* recenzi
►kritiki la marksistajn filozofojn: kritizálja a marxista filozófusokat
►kritiki la verkon el historia vidpunkto: történelmi szempontból kritizálja a művet
2) *tr ált* bírál, kifogásol, kritizál
►kiu kritikas kuraĝe, mem agas malsaĝe^Z: *közm* mondj igazat, betörik a fejed
►kritiki estas facile, fari malfacile^Z: *közm* könnyű beszélni *v.* mondani, nehéz megtenni
kritiko: **1)** *tud műv* kritika *vö.* recenzo
►favora kritiko de la komedio: a vígjáték kedvező kritikája
►lia opero ricevis akran kritikon: operája éles kritikát kapott
►literatura kritiko: irodalmi kritika
►muzika kritiko: zenei kritika
►scienca kritiko: tudományos kritika
►teksta kritiko: szövegkritika
2) *ált* bírálat, kifogás, kritika
►mi refutas la kritikojn kontraŭ mia konduto: visszautasítom a viselkedésemért kritikákat
►via kritiko estas maljusta: a kifogásod igazságtalan
kritika: **1)** *tud műv* kritikai
►kritika aparato: kritikai apparátus
►kritika eldono: kritikai kiadás
►kritikaj notoj: kritikai jegyzetek
2) *ált* kritikus, bíráló, kifogásoló
►kritika tono: kritikus hang
kritikaĉi: *tr* ócsárol
kritikanto: *fn* bíráló, kifogásoló, kritizáló
►silentigi la kritikantojn: elhallgattatja a bírálókat
kritikebla: kritizálható
kritikema: kritikus hajlamú
kritikismo: *fil* kritikizmus
kritikisto: **1)** *fn tud műv* kritikus, bíráló
►teatra kritikisto: színházi kritikus
2) *fn ált* bíráló, kifogásoló, kritizáló *szin* kritikanto
diskritiki: *tr* <kritikával> ízekre szed
memkritiko: önkritika, önbírálat
metakritiko: *tud* metakritika
ortokritiko: ortokritika
senkritika: kritikátlan
►senkritika akcepto de politikaj konceptoj: politikai elképzelések kritikátlan elfogadása
►senkritika entuziasmo: kritikátlan lelkesedés
l.m. artkritiko filmkritiko fontokritiko literaturkritiko socikritiko
| **kritm/o** *növ* tengerikömény <család> <Crithmum>
►mara kritmo: tengerikömény <C. maritimum> *szin* mara fenkolo
| **kriviĉ/o** *tört* krivics <szláv törzs tagja>
| **kriz/o** **1)** *orv* krízis, válságos állapot
2) *orv* roham
►krizo de astmo: asztmás roham
3) *ált* válság, krízis
►agrara krizo: *agr* *gazd* agrárválság, mezőgazdasági válság
►ekonomia krizo: *gazd* gazdasági válság
►financa krizo: *gazd* pénzügyi válság
►financa krizo: *gazd* pénzügyi válság
►komerca krizo: *gazd* kereskedelmi válság
►monda krizo: világválság
►morala krizo: erkölcsi válság, morális válság
►politika krizo: *pol* politikai válság
►registara krizo: *pol* kormányválság
kriza: **1)** válságos, kritikus, krízis-
►kriza situacio: válsághelyzet
►kriza stato: válsághelyzet
2) *tud* kritikus *szin* krita
►kriza angulo: határszög, kritikus szög
►kriza maso: kritikus tömeg
►kriza premo: kritikus nyomás
►kriza surteriĝo: *rep* kényszerleszállás
►kriza temperaturo: kritikus hőmérséklet
krizi: *ntr* válságban van, krízisben van
krizeco: vminek a válságos volta *v.* kritikus állapota
krizigi, enkrizigi: *tr* válságba sodor *v.* dönt, válságossá tesz
krizigi: *ntr* válságba kerül
hiperkriza: *l.* superkrita
senkrizigo: *pol* *gazd* válságkezelés
krizadministrado: *pol* *gazd* válságkezelés
krizokaza: vész-, biztonsági, sürgősségi
►krizokaza ambulanco: *orv* rohamkocsi
►krizokaza elirejo: vészkijárat
►krizokazaj aranĝoj: biztonsági intézkedések
krizomeĥanismo: *pol* válságmechanizmus
krizosimptomo: válságjel
krizostabo: válságstáb
krizostato: *jog* szükségállapot
l.m. fidokrizo, korkrizo, mediokrizo, monkrizo, petrolkrizo
| **krizalid/o** **1)** *áll* báb, chrysalis
2) *átv* bábállapot, átmeneti állapot
| **krizantem/o** **1)** *növ* margitvirág, margaréta, aranyvirág
<Chrysanthemum>
►ara krizantemo: *l.* ara tanaceto
►balzama krizantemo: *l.* balzama tanaceto
►flava krizantemo, grenkampa krizantemo: vetési aranyvirág <C. segetum>
►ĝardena krizantemo: kerti krizantém, téli margitvirág
<Dendranthema x gradiflorum>
►krona krizantemo: koronás aranyvirág <C. coronarium>
►ordinara krizantemo, verma krizantemo: varádics, varádicskóró, gilisztavirág <C. vulgare> *szin* ordinara tanaceto, verma krizantemo, vermohërbo
2) kerti krizantém, téli margitvirág *szin* ĝardena krizantemo
krizantemata acido: *kém* krizantémsav
| **Krizeis/o** *mit* Krüzeisz
| **Krizip/o** *fil* Khrüzipposz, Chrysippus
| **krizokol/o** *ásv* krizokolla
| **krizolit/o** *ásv* krizolit
| **krizomel/o** *áll* levélbogár <Chrysomela> *szin* orskarabo
►krizomeletoj: levélbogarak <Chrysomelidae>
►ornama krizomelo: díszes levélbogár, csalánlevélbogár
<Diochrysis fastuosa>
►pompa krizomelo: pompás levélbogár <Chrysomela asclepiadis>
►verda krizomelo: zöld mentabogár <C. menthastri>
| **krizop/o** *áll* fátyolka <Chrysopa>
| **krizopraz/o** *ásv* krizoprász

| **Krizostom/o** *kr* Khrüszosztomosz, Aranyaszájú

►Johano Krizostomo: Joannész Khrüszosztomosz, Aranyaszájú Szent János

| **krizotil/o** *ásv* krizotil

| **kroat/o** *fn* horvát

kroata: *mn nyt* horvát <hr>

►kroata banuso: horvát bán

►Kroata Reĝlando: *tört* Horvát Királyság

►kroat-serba lingvo: horvát-szerb nyelv

Kroatujo, Kroatio: *geo pol* Horvátország <HR>

| **kroĉ/i** **1)** *tr* felakaszt <kampóra, horogra>

►kroĉi mantelon sur la vesthokon: kabátot a ruhafogasra akaszt

►kroĉi ordenon sur lia brusto: rendjelet a mellére akaszt

►kroĉi pentraĵon sur la muro: festményt a falra akaszt

2) *tr* összekapcsol, összeakaszt, beakaszt, bekapcsol

►bonvolu kroĉi la sekurzonojn: legyenek szívesek bekapcsolni a biztonsági övet

►kroĉi la boaton per hokstango: csáklýával megakasztja a csónakot

►kroĉi vagonon kun lokomotivo: vagonot mozdonyal összekapcsol

3) *tr átv* megragad, erősen tart

►kroĉu vin al mi: kapaszkodj belém

►li kroĉis la randon de la boato: megragadta a csónak szélét

kroĉiĝi: **1)** *ntr* belekapaszkodik, beakad, beleakad, ráakaszkodik

►kardoj kroĉiĝis al mia pantalono: bogáncs akaszkodott a nadrágomba

►la infano kroĉiĝis al sia patrino: a gyermek belekapaszkodott az anyjába

2) *ntr* ragaszkodik vkihez <al>

►kroĉiĝi al la malnova kutimo: ragaszkodik a régi szokáshoz

►li kroĉiĝis al sia malnova amatino: ragaszkodott a régi kedveséhez

kroĉilo: akasztó, kampó, horog, kapocs

►kroĉilo de remorko: utánfutó horga

►kroĉilo por vestoj: ruhafogas

alkroĉi: **1)** *tr* ráakaszt, hozzákapcsol

2) *tr átv* csatol, mellékel

alkroĉiĝi: *ntr* ráakaszkodik, hozzákapcsolódik vkihez v. vmihez <al>

►alkroĉiĝi kiel lapo: ragad, mint a bojtortján

►avarulo avide alkroĉiĝas al mono: a fősvény mohón ragaszkodik a pénzhez

►hedero alkroĉiĝas al muro: a borostyán a falba kapaszkodik

►li ĝene alkroĉiĝis al sia nova konato: zavaróan ráakaszkodott az új ismerősére

alkroĉaĵo: csatolmány, melléklet

dekroĉi, malkroĉi: **1)** *tr* leakaszt

►dekroĉi la ĉapelon: leakasztja a kalapját

2) *tr* lekapcsol, szétkapcsol

►malkroĉi la remorkon de la kamiono: lekapcsolja az utánfutót a vontatóról

diskroĉi: *tr* szétkapcsol

►diskroĉi vagonojn: vagonokat szétkapcsol

kunkroĉi: *tr* egybekapcsol, összekapcsol

kroĉetriki: *tr* horgol *szin* kroĉeti

kroĉetrikilo: horgolótű *szin* kroĉetilo

l.m. invitkroĉi, okulkroĉa

| **kroĉet/i** *tr* horgol *szin* kroĉetriki

kroĉetaĵo: horgolt holmi, horgolt áru

kroĉetilo: horgolótű *szin* kroĉetrikilo

kroĉetita: horgolt

►kroĉetita tablokovrilo: horgolt asztalterítő

| **krokanťo** *gaszt* grillázs

krokanťbombo: *gaszt* grillázsbonbon

| **kroked/o** *gaszt* krokett

| **kroket/o** *sp* krokett

kroketi: *ntr sp* krokettezik

kroketisto: *sp* krokettjátékos

| **krokiz/i** *tr műv* felvázol, leskiccel

krokizo: **1)** *műv* kroki, vázlat, skicc

2) *ir* vázlat

| **krokodil/o** *áll* krokodil <Crocodylus>

►mara krokodilo: bordás krokodil <C. porosus>

►nila krokodilo: nílusi krokodil <C. niloticus>

►krokodiluloj: krokodilszerűek <Crocodylia>

krokodila: krokodil-

►krokodila ledó: krokodilbőr

►krokodilaj larmoj: *átv* krokodilkönnyek

krokodili: *ntr eo pej* krokodilkodik <eszperantisták között anyanyelven beszél>

krokodileto: ruhacsipesz, szárítócsipesz *szin* tukpinĉilo

krokodilgardulo: *áll* krokodilusmadár <Pluvianus aegyptius>

| **krokus/o** *növ* sáfrány, krókusz <Crocus>

| **krom** *vmin v. vkin kívül* <kizáró értelemben>

►ĉu ni ne povus ion alian fari krom trinki kaj manĝi?: az iváson és evésen kívül nem tudnánk valami mást csinálni?

►krom la praktika Esperanto havas ankaŭ idean flankon: a gyakorlati kívül az eszperantonak van eszmei oldala is

►krom laŭdoj vi ricevis nenion por via laboro: dicséreten kívül semmit sem kaptál a munkáért

►krom ni neniu ĉeestis: rajtunk kívül senki sem volt jelen

►krom studi, mi volus ankaŭ sporti: tanuláson kívül sportolni is szeretnék

►krom tio, ke: azon kívül, hogy

►krom vi neniu venis: rajtad kívül senki sem jött el

krom ke: amellett hogy

►krom ke vi ŝtelas, vi ankaŭ mensogas: amellett, hogy lopsz, hazudsz is

krom se: hacsak nem

►krom se ni mem disponos: hacsak nem mi magunk intézkedünk

krom tio: ezenkívül, azonkívül, emellett, amellett

krom-: mellék-, pót-, plusz-, külön- *l.* kromakcento, kromĉaro,

kromhoro, kromlabori, krominstrui, kromleciono, kromnomi

kroma: további, plusz, járulékos

►dek kromaj personoj aliĝis al la kongreso: tíz további személy jelentkezett a kongresszusra

►kromaj taskoj: további v. plusz feladatok

krome: azonkívül, ezenkívül, emellett, amellett, pluszban

►kaj krome kaj krone: és mindezek tetejébe

►li havis krome ankaŭ monon: azonkívül volt pénze is

kromaĵo: **1)** ráadás, plusz dolog, extra, kiegészítő

2) *inf* plug in, beépülő modul

| **krom/o** *l.* kromio

| **Kromanĵon/o** *geo* Cro-Magnon

| **kromat/a** **1)** *fiz* kromatikus, szín-, színes

2) *zene* kromatikus *l.* kromata gamo

monokromata: *fiz* egyszínű, egyfrekvenciájú, monokromatikus *l.*

monokromata lumó

monokromatigilo: *fiz* monokromátor

| **kromatid/o** *biol* kromatid, kromatida

| **kromatin/o** *biol kém* kromatin

kromatinero: *biol* nukleoszóma *szin* nukleosomo

| **kromatografi/o** *kém* kromatográfia

►kromatografio sur maldika tavolo: vékonyréteg-kromatográfia
►likva kromatografio: folyadék-kromatográfia
l.m. gaskromatografio, ĝelkromatografio

| **kromi/o** *kém* króm <Cr>

►kromia diklorido: króm(II)klorid

►kromia triklorido: króm(III)klorid

kromii: **1)** *tr koh* krómoz, krómmal bevon

2) *tr* krómoz <bőr>

kromiato: *kém* kromát

►bikromato: *ex l.* dikromiato

►dikromiato: dikromát

kromiilo: *kém* kromilgyök

kromiflavo: *kém* krómsárga

| **kromist/oj** *növ* növényyszerűek, színes moszatok, kromiszták
<Chromista>

| **kromit/o** *ásv* kromit

| **kromleĥ/o** *tört* kromlech <megalitikus emlékhely> *szin* ŝtoncirklo

| **kromofor/a** *kém* színhordozó, kromofor

►kromofora grupo: színhordozó v. kromofor csoport

| **kromofotografi/o** *fot* színes fényképezés

| **kromolitografi/o** *knyv* színes könyomás, kromolitográfia

kromolitografiaĵo: *knyv* színes könyomat

| **kromoplast/o** *növ* kromoplasztisz *szin* karotenplastido

| **kromosfer/o** *csill* kromoszféra

| **kromosom/o** *biol* kromoszóma

►homologaj kromosomoj: homológ kromoszómák

►neseksa kromosomo: A-kromoszóma, testi kromoszóma, autoszóma *szin* aŭtosomo

►seksa kromosomo: ivari kromoszóma, nemi kromoszóma, heteroszóma, heterokromoszóma *szin* heterosomo

kromosomaro: *biol* kromoszóma-állomány *szin* kariotipo 2

kromosomparo: *biol* kromoszómapár

| **kromotipi/o** *knyv* kromotípiá, színnyomás

| **Kromvel/o** *tört* <Oliver> Cromwell

| **kron/o** **1)** koszorú

►funebra krono: gyászkoszorú

2) koszorú <fejen>

►civita krono: *tört* corona civica <polgári érdemekért adott koszorú>

►fianĉina krono: menyasszonyi koszorú

►la dorna krono de Jesuo: Jézus töviskoronája

►laŭra krono: babérkoszorú

►nupta krono: nászkoszorú

►rempara krono: *tört* bátyakorona <a bátyára elsőként felhágónak>

►ŝipa krono: *tört* hajókorona <az ellenséges hajóra elsőként átugrónak>

►triumfa krono: győzelmi koszorú

3) korona

►imperia krono: birodalmi korona

►imperiestra, reĝa, princa, grafa, markiza, barona krono: császári, királyi, hercegi, grófi, márkai, bárói korona

►la duobla krono de la faraonoj: a fáraók kettős koronája

►la Sankta Krono de Hungario: Magyarország Szent Koronája

►la triobla krono de la papoj: a pápák hármas koronája

►tomba krono: halotti korona

4) *növ* fakorona

5) *növ* koronácska, coronula

6) *növ* mellékpárta, coronula *szin* kromkorolo

►imperiestra krono: császárszakáll, császárkorona <Fritilaria imperialis>

7) tonzúra *szin* tonsuro 2

8) korona <ékkő felső része>

9) *anat* fogkorona

10) *áll* pártaszél <lóé>

11) *tech* korona alakú tárgy, gyűrű

►krono de borilo: fűrókorona

►krono de horloĝo: óra felhúzó koronája

►krono de sonorilo: harangkorona

►krono de tranĉilo: késnyél fémgyűrűje

12) korona vízjeles papír <36 x 46 cm>

13) korona <pénznem>

14) *nyt eo* félkör, félkörös ékezet <diakritikus jel>

15) *átv* koszorú, korona <jutalom, érdem, dicsőség>

►la krono de martireco: a mártíromság koszorúja

►ne krono sen kruco: nincs korona kereszt nélkül

16) korona <uralkodás, uralkodói hatalom>

►aspiri al la krono: a koronára vágyik

►la bienoj de la krono: a korona birtokai

17) korona <befejezettség>

►la homo estas la krono de la kreado: az ember a teremtes koronája

►meti la kronon al la granda verko: felteszi a koronát a nagy műre

Krono: *csill* Korona

►Aŭstrala Krono: Dél Koronája, Corona Australis

►Boreala Krono: Észak Koronája, Corona Borealis

kroni: **1)** *tr* megkoszorúz

►kroni per floroj: virággal koszorúz

2) *tr* megkoronáz

►Napoleono kronis sin imperiestro: Napóleon császárra koronázta magát

3) *tr orv* koronát tesz <fogra>

4) *tr átv* koronáz

►kupolo kronas la palacon: kupola koronázza a palotát

►la fino kronas la verkon: jó vég köti a munka koszorúját

►liajn klopodojn kronis sukceso: igyekezetét siker koronázta

kronado: **1)** megkoszorúzás

2) megkoronázás

kronaĵo: *gysz* korona <fogon> *szin* dentokrono 2

kroneto: **1)** *tört* nemesi korona

2) *ex átv* szüzesség

kroniĝi: *ntr* koronát kap, megkoronázódik

►mia laboro fine kroniĝis per sukceso: a munkámat végül siker koronázta

senkronigi: *tr* koronájától megfoszt

►senkronigi arbon: fa koronáját levágja

►senkronigi reĝon: királyt koronájától megfoszt

kronefluvo: *vill* koronakisülés

kronjuveloj: koronaékszerek

kronkuko: *gaszt* kuglóf

kronprinco: koronaherceg, trónörökös *szin* tronprinco

l.m. adventokrono, dentokrono, glorkrono, harkrono, ĵaketkrono, laŭrokrono, lumkrono, mirtokrono

| **Kron/o** *mit* Kronosz

kronoido: *mit* kronoida

►Hadeso, Pozidono, Zeŭso estas kronoidoj: Hadész, Poszeidón, Zeusz kronoidák

| **kronaksi/o** *ex biol* chronaxia

| **kronik/o** **1)** *tört* krónika

►la kroniko de la Sennomulo: Anonymus krónikája

►la Kroniko estas dulibra verko en la Malnova Testamento: a Krónika kétkötetes mű az Ószövetségben

2) krónika, híradó <újság, tv>

►kroniko de la tago: a nap krónikája
 ►vespera kroniko: esti krónika
 ►sporta kroniko: sporthíradó
 ►teatra kroniko: színházi krónika
 Kronikoj: *bibl* Krónikák könyve <Krón> *szin* Paralipomenoj
 kroniki: *tr* krónikában elbeszél
 kronika: krónika-, *mn* krónikás
 kronikisto: **1)** *tört* krónikás
2) híradós, híradószervező <újság, tv>
 | **kronik/a** *orv* idült, krónikus
 ►kronika malsano: idült v. krónikus betegség
 | **kronograf/o** *fiz* kronográf, időíró, időregisztráló készülék
 | **kronologi/o** *tört* kronológia, időrend
 kronologia: időrendi, időrendbeli, kronológiai
 ►kronologia ordo: időrend, kronológiai sorrend
 ►kronologia tabelo de la hungaraj reĝoj: a magyar királyok időrendi táblázata
 | **kronometr/o** **1)** *hajó* kronométer
2) stopperóra *szin* klikhorloĝo
 kronometri: *tr* kronométerrel v. stopperórával mér
 kronometrio: *fiz* időméréstan, kronometria
 kronometristo: **1)** *fn sp* időmérő
2) *fn ip* normázó, normaidőmérő
 | **kronostratigrafi/o** *ásv* időrétegtan, kronosztratigráfia
 | **krop/o** **1)** *áll* begy, ingluvies
2) *orv ne* golyva *l.* strumo
 postkropo: *áll* zúza, örlőgyomor
 kropoŝtopi: *tr* töm<éssel hízal>
 ►kropoŝtopi anseron: libát töm
 | **kros/o** ritka *közl* útkereszteződés *l.* vojkruciĝo
 | **krosopterig/oj** *áll* bojtósúszósok <Crossopterygii>
 | **krotal/o** *áll* csörgőkígyó <Crotalus> *szin* sonserpento
 | **krotalari/o** *növ* Crotalaria
 ►junka krotalario: bengálikender, szunnkender <C. juncae>
 | **kroton/o** *növ* kroton <Croton>
 krotonalo: *kém* krotonaldehid, 2-butenál
 krotonata acido: *kém* krotonsav
 izokrotonata acido: *kém* izokrotonsav
 | **kroz/i** **1)** *ntr kat* hajó cirkál, járörözik
2) *ntr hajó* sétautat tesz
3) *ntr inf* szörfözik, interneten böngésszik *szin* retumi
 krozanto: **1)** *fn kat* cirkáló, járöröző
2) *fn inf* szörföző, böngésző, internetező
 krozilo: *inf* böngészőprogram
 krozisto: *l.* krozoŝipo
 krozmisilo: *kat* cirkálórakéta, robotrepülőgép *szin* flugilraketo
 krozrapido: *hajó* utazósebesség
 krozoŝipo: *fn kat hajó* cirkáló, járörhajó
 ►helpa krozoŝipo: *fn* segédcirkáló
 | **krozofor/o** *növ* Chrozophora
 ►tinktura krozoforo: lakmusznövény, lakmuszfü, festőkroton <C. tinctoria>
 | **kruc/o** **1)** *vall* kereszt <a négy égtáj szimbóluma>
2) *ált* kereszt <alakú tárgy>
 ►glavtenilo en formo de kruco: kereszt alakú kardmarkolat
 ►kruco de merito: érdemkereszt <kitüntetés>
 ►Ruĝa Kruco: Vöröskereszt
 ►Suda Kruco: *csill* Dél Keresztje, Crux
3) *tört* kereszt <kivégzőeszköz>

►apud la kruco de Jesuo staris Sankta Maria: Jézus keresztje mellett állt Szűz Mária
4) *kr* feszület, kereszt
 ►ĉevoja kruco: útszéli v. út menti kereszt
 ►porti krucon en procesio: körmenetben feszületet visz
 ►starigi krucon sur tombon: sírra keresztet állít
5) *átv* kereszt
 ►bataloj inter la Kruco kaj Lunarko: a kereszt és a félhold közötti küzdelmek
 ►kiu ne prenas sian krucon kaj sekvas post mi, tiu ne estas inda je mi: *bibl* aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, nem méltó hozzám
 ►preni sur sin la krucon de la edukado: magára veszi a nevelés keresztjét
6) *cím* kereszt
 ►andrea kruco: andráskereszt
 ►ansa kruco: füles kereszt
 ►antonia kruco: antalkereszt
 ►apostola kruco, duobla kruco: apostoli kereszt, kettős kereszt
 ►greka kruco: görög kereszt
 ►jerusalema kruco: jeruzsálemi kereszt
 ►latina kruco: latin kereszt
 ►lorena kruco: lotharingiai kereszt
 ►malta kruco: máltai kereszt
 ►ortodoksa kruco: ortodox kereszt, orosz kereszt
 ►papa kruco: pápai kereszt
7) kereszt <kitüntetés>
 ►Fera Kruco: vaskereszt
 ►Granda Kruco de Malto: máltai nagykereszt
 kruca: kereszt-, kereszt alakú, kereszttes, átlós, keresztben levő
 ►kruca en tranĉo: kereszt alakú bevágás, keresztthorony
 ►kruca morto: keresztthalál
 ►kruca punkto: metszéspont
 ►Sanktakruca Provinco: *geo pol* Szentkeresztí vajdaság <PL>
 kruce: keresztben, kereszt alakban
 kruci: **1)** *tr* keresztbe tesz v. rak
 ►kruci la brakojn: keresztbe teszi a karját
 ►kruci la kruojn: keresztbe teszi a lábát
 ►kruci la spadojn: *átv* összeakaszodik, öltre megy, tengelyt akaszt vkivel <kun>
 ►resti kun krucitaj brakoj: *átv* ölbe tett kézzel ül, tétlenkedik
2) *tr* kereszttez
 ►kruci liajn intencojn: kereszttezi a szándékait
 ►niaj vojoj krucis sin: útjaink kereszttezték egymást
3) *tr biol* kereszttez
 ►kruci virĉevalon kun azenino: mént számarkancával kereszttez
 krucaĵo: **1)** metszéspont, keresztződés
2) *biol* hibrid *szin* hibrido
 krucigi: *l.* kruci
 krucigo: **1)** keresztberakás
2) *sp* pengékötés <vívás>
 ►kvarta krucigo: belső pengékötés
 ►prima krucigo, septima krucigo: körkötés
 ►sekunda krucigo, oktava krucigo: alsó pengékötés
 ►tercia krucigo, seksta krucigo: külső pengékötés
 kruciĝi: **1)** *ntr* keresztteződik, kereszttezi egymást
 ►tie fervojo kruciĝas kun ŝoseo: ott vasút keresztteződik közúttal
 ►la vojoj kruciĝas antaŭ la urbo: az utak a város előtt keresztteződnének
 ►niaj interesoj kruciĝis: érdekeink kereszttezték egymást
 ►niaj leteroj kruciĝis: a leveleink elkerülték egymást

2) *ntr biol* kereszteződik

►se tritiko kaj sekalo kruĉiĝas, fariĝas tritikalo: ha a búza és a rozs kereszteződik, tritikálé lesz belőlük

kruĉiĝo: **1)** kereszteződés

►kruĉiĝo de interesoj: érdekek kereszteződése

►kruĉiĝo de pafoj: lövések kereszteződése

2) *biol* kruĉiĝo de diversaj specioj: különböző fajok kereszteződése

3) *közl* útkereszteződés *szin* vojkruciĝo

kruĉiĝejo: *l.* vojkruciĝo

kruĉisto, kruĉulo: *fn kr tört kat* keresztes *szin* krucmilitisto

►kruĉista militiro: keresztes hadjárat

kruĉumi: *tr tört jog* keresztre feszít, megfeszít

►Jesuo estis krucumita inter du latronoj: Jézust két lator között feszítették meg

►Jesuo, la Krucumito: Jézus, a Megfeszített

kruĉumado: *tört jog* keresztre feszítés, megfeszítés

dekruciĝi: *tr* levesz a keresztről

dekruciĝo: levétel a keresztről

interkruĉiĝo: **1)** *anat* X alakú kereszteződés, decussatio

2) *biol* rekombináció <gének>

krucbekulo: *l.* loksio

krucbrako: *tech* keresztkar

krucentranĉo: *tech* keresztthorony

kruchava: keresztes, kereszttel bíró

kruckardo: *l.* eringio

kruckavaliro: *kr tört kat* keresztes lovag

kruckonekto: *vill* keresztkapcsolás

kruckrure: törökülésben

kruckvociento: *mat* kettősviszony

krucligno: rétegelt lemez

krucloko: kereszteződés

krucmilito: *kr tört kat* keresztes háború

krucmilitisto: *fn kr tört kat* keresztes *szin* krucisto

krucnavo: *ép* kereszthajó *szin* transepto

krucreferenco: *knyv* keresztthivatkozás

krucosigni: *tr kr* keresztet vet

►la popolo krucosignis sin: a nép keresztet vetett

krucosigno: *kr* keresztjel, keresztvetés

►li faris krucosignon al si: keresztet vetett

krucpasi: *tr közl* keresztes

►la kamiono krucpasis la vojon: a kamion keresztelte az utat

krucvojo: *kr* keresztút

krucvortenigmo: keresztrejtvény

l.m. aksokruco, fadenkruco, fenestrokruco, garbokruco, hokokruco,

krurkruca, mankruca, meritkruco, ogivkruĉiĝo, rozkruĉismo,

sagokruco, ŝpatkruco, trefkruĉiĝo, turnokruco, vojkruciĝo

| **krucifer/oj** *l.* brasikacoj

| **krucifiks/o** *kr* feszület

| **kruĉ/o** korsó, kancsó, kanna

►longe ĉerpas la kruĉo, ĝis ĝi fine rompiĝas^Z: *közm* addig jár a korsó a kútra, míg el nem törik

l.m. akvokruĉo, akvokruĉeto, argilkruĉo, benzinkruĉo, bierkruĉo,

bolkruĉo, fajfokruĉo, kafkruĉo, kakaokruĉo, ladkruĉo, lavkruĉo,

meskruĉeto, mezurkruĉo, tekruĉo, varmokruĉo, vinagrokruceto,

vinkruĉeto

| **krud/a** **1)** nyers <megmunkálatlan, feldolgozatlan>

►kruda fero: *koh* nyersvas

►kruda frukto, viando: nyers gyümölcs, hús

►kruda grundo: *agr* szántatlan föld

►kruda lano: *tex* nyersgyapjú

►kruda ledó: nyers bőr

►kruda marmoro: nyers v. megmunkálatlan márvány

►kruda petrolo: *kém* nyersolaj

►kruda prilaboro: *ip* nyers megmunkálás, előmegmunkálás

2) *átv* nyers, durva, faragatlan <kellemetlenül ható>

►kruda konduto: faragatlan viselkedés

►kruda skizo: nyers v. kidolgozatlan vázlat

►kruda vino: kiforratlan bor, murci

►kruda voĉo: durva hang

►krudaj koloroj: nyers színek

►krude skulptita seĝo: durván faragott szék

3) *átv* nyers, durva, erőszakos, goromba

►kruda perforto: nyers erőszak

►kruda respondo: goromba válasz

►kruda vento: goromba szél

►kruda vetero: kellemetlen időjárás

►krudaj fortoj de la naturo: a természet nyers erői

4) nyers, faragatlan, otromba, civilizálatlan

►krudaj manieroj: civilizálatlan modor

►kruda traktado: nyers bánásmód

krudaĵo: **1)** *ip* gaszt nyersanyag, nyers élelmiszer

2) nyersség, durvaság, gorombaság <tett, gesztus>

krudeco: nyersség <állapot, tulajdonság>

krudulo: nyers v. faragatlan ember, tuskó, bunkó

►krudulon krudulo tretas: *közm* aki bottal köszön, annak doronggal válaszolnak

►se vi krudulon salutis, li vin tutan englutos^Z: adj szállást a tótnak, kiver a házadból

malkruda: finom, kidolgozott

krudfero: *koh* nyersvas

krudformi: **1)** *tr* durván formáz, nagyolva kialakít

2) *tr ip* nagyol, előalakít

krudgiso: *koh* nyersöntvény

krudledo: nyersbőr

krudmaterialo: *ip* nyersanyag

krudrabotilo: *tech* nagyológyalu

krudŝtono: terméskő, macskakő

►pavima krudŝtono: nyers burkolatkő

l.m. mineralkrudaĵo

| **kruel/a** kegyetlen, kíméletlen

►kruela tirano: kegyetlen zsarnok

►kruela sorto: kegyetlen sors

kruelaĵo: atrocitás, kegyetlenkedés

►diktatoro konata pro siaj kruelaĵoj: kegyetlenkedéseiről ismert diktátor

►fari kruelaĵojn: kegyetlenkedik

krueleco: kegyetlenség

►ĉu vi akuzas min pri krueleco?: te vádolsz engem kegyetlenséggel?

| **krumkorn/o** *l.* kurbkorno

| **kruor/o** *biol* véralvadék, coagulum *szin* sangokoagulaĵo

| **krup/o** *orv* diftériás torokgyulladás v. gégelob, krupp *szin* difteria laringito

| **krupier/o** *játék* krupié

| **krupuk/o** *gaszt* krupuk, indonéz rákchips v. rákszirom

| **krur/o** **1)** láb <végtag>

►havi lignajn krurojn: falába van

►homo havas du, ĉevalo kvar krurojn: az embernek kettő, a lónak négy lába van

►kien portas vin la kruroj?: hová visz az utad?, merre tartasz?

►li konfidis sin al siaj kruroj: futásnak eredt

►streĉi la krurojn poreterne: beadja a kulcsot, feldobja a talpát

2) *anat* lábszár, crus

►la kruro troviĝas inter la genuo kaj piedo: a lábszár a térd és a lábfej között található

3) *átv* szár, láb <alakú tárgy>

►kruroj de seĝo: szék lábai

►la du kruroj de la cirkelo: a körző két szára

kruraĵo: *gaszt* comb, láb

►fritita kokina kruraĵo: sült csirkecomb

kruringo: 1) *kat* lábvért *szin* krurkiraso

2) lábszárvédő *szin* krurŝirmilo

krurumo: 1) csizmaszár

2) nadrágszár

diskrure: terpesztett v. szétvetett lábbal

diskrurado: *sp* spárğa, terpesz

interkrurigi: *tr* két lába közé vesz v. fog

kvarkrure: négykézláb

unukrura: féllábú

krurfalĉi: *tr* elgáncsol

krurfalĉo: gáncs, gáncsolás

krurkiraso: *kat* lábvért *szin* kruringo 1

krurkruce: törökülésben

krurprotezo: *gysz* műláb

krurŝirmilo: 1) lábszárvédő *szin* kruringo

2) *kat* lábvért *szin* krurkiraso

krurungo: *áll* sarkantyú *szin* ergoto 1

krurzono: *tex* térdszalag, térdfix *szin* ĝartero

l.m. kurbakrura, seĝokruro, valgakrura

| **krust/o** 1) *gaszt* héj, bevonat

►ĉokolada krusto de torto: torta csokoládés bevonata

►krusto de fromaĝo, pano: sajt, kenyér héja

2) *gaszt* töltenivaló tészta

3) *ált* kéreg

►krusto de sekiĝinta ŝlimo: megszáradt iszap kérgé

4) *orv* var

5) *ásv* földkéreg

krustaĵo: *gaszt* krusztád, töltött ropogós tészta

krusteca: kérges, kérgeszerű

krusteto: *gaszt* pirított kenyérkocka <köret>

krustiĝi: 1) *ntr* kérgesedik, kérges bevonatot kap

2) *ntr* *orv* varasodik

krustuloj: *l.* krustacoj

►dekpiedaj krustuloj: *l.* dekapodoj

l.m. kaldronkrusto, pankrusto, terkrusto, variolkrusto

| **krustac/oj** *áll* rákok <Crustacea>

| **krut/a** meredek

►kruta klifo: meredek szikla

►kruta vojo: meredek út

kruti: *ntr* *ige* meredek, meredeken áll, meredeken esik

krutaĵo: *geo* szakadék, meredély, meredek part

interkrutejo: *geo* hasadék, szurdok

malkruta: enyhe <lejtő>

krutflanko: meredek oldal

| **kruzad/o** *cruzado* <pénznem>

| **kruzejr/o** *ex* cruseiro <pénznem>

| **ks-ks!** *hgut* cicie!

| **Ksant/o** *l.* Skamandro

| **ksantelasm/o** *orv* xanthelasma

| **ksanti/o** *növ* szerbtövis <Xanthium>

| **ksantin/o** *kém* xantin

| **Ksantip/o** Xanthipposz <utónév>

Ksantipino: Xantippa <utónév>

| **ksantofil/o** *kém* xantofil

| **ksantoprotein/o** *kém* xantoprotein

| **ksantom/o** *orv* xanthoma

ksantomozo: *orv* xanthomatosis

| **ksantosom/o** *növ* aranybibe <Xanthosoma>

| **Ksaver/o** Xavér <utónév>

| **ksenartr/oj** *áll* vendégízületések <Xenarthra> *szin* gastartikuloj

| **ksenofob/o** *fn* idegengyűlölő, xenofób

ksenofobio: *pol* idegengyűlölet, xenofóbia

| **Ksenofon/o** *fil* Xenophón

| **ksenon/o** *kém* xenon <Xe>

| **Kserks/o** *tört* Xerxész vö. Ahaŝveroŝo

| **kseroderm/o** *orv* száraz bőr, xeroderma

| **kserofit/oj** *növ* szárazságedvelő növények <Xerophyta>

| **kseroftalmi/o** *orv* xerophthalmia

| **kserografi/o** *knyv* xerográfia, elektrofotográfia

| **ksestobi/o** *áll* Xestobium

| **ksi** *knyv* ξ, kszí <görög 'x' betű> *szin* ksio

| **ksifi/o** *áll* kardhal <Xiphias> *szin* glavfiŝo, spadfiŝo

| **ksifoid/o** *anat* kardnyúlvány, kardporc, processus xyphoideus

| **ksifozur/oj** *áll* kardfarkú rákok, törfarkú rákok <Xiphosura> *szin*

ponardvostulój

| **ksil/o** *kém* xilgyök

ksilozo: *kém* xilóz

ksilito: *kém* xilit

ksilitolo: *kém* xilitol

| **ksilari/o** *növ* agancsgomba <Xylaria>

►cervokorna ksilario: szarvasagancsgomba <X. hypoxylon> *szin*

cervokorna fungo

| **ksilem/o** *növ* farész, xilem, xylema

| **ksilen/o** *kém* xilén, xilol <kereskedelem>

| **ksilofon/o** *zene* xilofon, facimbalom

| **ksilograf/o** *műv* fametsző, xilográfus

ksilografi: *tr* *műv* fametszetet készít

ksilografaĵo: *műv* fametszet *szin* lignogravuraĵo

ksilografio: *műv* fametszés, xilográfia *szin* lignogravuro

| **ksiloste/o** *növ* ükörke, ükörkelonc <Lonicera xylostium>

| **ksi/o** *l.* ksi

| **ksos/o** *fn* xhosza, xhosa

ksosa: *mn* *nyt* xhosza, xhosa <xh>

| **kŝatri/o** *tört* kŝatrija, harcos <harcosok kasztjába tartozó>

| **ktenofor/oj** *áll* bordásmedúzák <Ctenophora>

| **ku/o** *knyv* q <betű>

| **Kuala-Lumpur/o** Kuala Lumpur

►Kuala-Lumpuro estas la ĉefurbo de Malajzio: Kuala Lumpur

Malajzia fővárosa

| **kub/o** 1) *mat* kocka, szabályos hatlap *szin* regula sesedro

2) *jék* dobókocka *szin* ĵetkubo

►la kubo jam falis, la kubo estas jam ĵetitaj: a kocka el van vetve

Rubik-kubo: Rubik-kocka

3) *gaszt* kocka, <kocka alakú> darab

►kubo de lardo: szalonnakocka

►tranĉu la viandon en kubojn: vágd a húst kockára

4) *mat* köb

►la kubo de 3 estas 27: 3 a köbön 27

kuba: 1) kocka-, kocka alakú

►kuba ŝtono: kocka alakú kő

2) *fiz* ásv köbös

►kuba kristalo: köbös kristály

3) mat köb- <térfogat>

►kuba futo: köbláb

►kuba metro: köbméter

4) mat harmadfokú *szin* triagrada

5) mat köb- *vö.* kuba radiko

kubi: *ntr* vmennyi az űrtartalma

►*çi* tiu barelo kubas 300 litrojn: ennek a hordónak 300 liter az űrtartalma

kubetigi: *tr* kockára vág, felkockáz

►kubetigi karoton: sárgarépát felkockáz

kubigi: **1)** *tr mat* köbre emel

2) tr űrtartalmat mér, köből

►kubigi grenon: gabonát köből

kubismo: *műv* kubizmus

kubisto: *műv* kubista

kuboido: *anat* köbcsont, os cuboideum

kubludi: *ntr játék* kockázik, kockajátékot játszik

kubokruĉo: kocka alakú kanna

kubsukero: *gaszt* makkacukor

kubsuŝio: *gaszt* szusikocka

l.m. ĵetkubo, ludkubo, sukerkubo

| **Kub/o** *geo pol* Kuba <CU>

kuba: kubai

kubano: *fn* kubai lakos

| **Kuban/o** *geo* Kubán <folyó>

| **kubeb/o** *növ* kubébabors <Piper cubeba>

| **kubut/o 1)** *anat* könyök, cubitus

►apogi sin sur la kubutoj: felkönyököl, könyökére támaszkodik

►havi la kubutojn kontuzitaj: lezúzta a könyökét

►labori per pintaj kubutoj: *átv* könyököl

2) át könyök <alakú tárgy>

►kubuto de jako: zakó könyöke

►kubuto de tubo: csőkönyök

►kubuto de vojo: útkanyar, útkönyök

kubuti: *ntr* könyököl, könyökére támaszkodik

kubutumi: *tr* könyökével meglök, könyökével oldalba bök

kubutapoge: könyökölve, könyökére támaszkodva

kubutborilo: *tech* furdancs, mellfűrő

kubutfrapi: *tr* oldalba bök

kubutkiraso: *kat* könyökvért

kubutosto: *anat* könyökcsont, olecranon

kubutŝirmilo: könyökvédő

l.m. riverkubuto, voj kubuto

| **kudr/i** *tr* varr *vö.* stebi

►kudri manikojn al palto: kabátra ujjat varr

►kudri pantalonon: nadrágot varr

kudro: **1)** varrás

2) varrat

►la felsako likas ĉe la kudroj: a tömlő ereszt a varratoknál

kudradi: *tr* varrogat

kudraĵo: *tex* varrás, varrt holmi

kudrejo: varroda, szabóság

kudrero: öltés

►ĉena kudrero: láncöltés

►kuranta kudrero: folyamatos öltés, folyóöltés

►randa kudrero: szegélyöltés

►retroira kudrero: visszaöltés

kudrilo: **1)** varrótü

►serĉi kudrilon en fojnostako: tűt keres a szénakazalban

2) ne varrógép *l.* kudromaŝino, stebilo

kudrilajujo: varródoboz

kudrilego: *fn* ár <szerszám> *szin* aleno

kudristo: *tex* szabó *szin* tajloro

kudristino: *tex* varrónő *szin* tajlorino

alkudri: *tr* felvarr, rávarr, hozzávarr, odavarr

►alkudri butonon: gombot felvarr

►alkudri kolumnon: gallért felvarr

ĉirkaŭkudri: *tr* körbevarr, beszeg

duonkudri: *tr* félcel, összefércel

enkudri: *tr* bevarr vmit vhova

►enkudri monon en la subŝtofon: pénz varr be a bélésbe

enkudriligi: *tr* befűz <cérná> *vö.* tredi

►enkudriligi fadenon: fonalat befűz

kunkudri: *tr* összevarr

►kunkudri foliojn en broŝuron: lapokat fűzötté varr össze

►kunkudri la lipojn de vundo: a sebszéleket összevarrja

malkudri: *tr* <varrást> felfejt

malkudriĝi: *ntr* <varrás> felfejtődik

pretkudri: *tr* készre varr

pretkudrita: készre varrt

rekudri: *tr* visszavarr

►rekudru al mi ĉi tiun butonon: varrd vissza nekem ezt a gombot

senkudra: varrat *v.* varrás nélküli

►senkudraj ŝtrumpoj: varrás nélküli harisnya

surkudri: *tr* rávarr

►surkudrita poŝo: rávarrott zseb

kudrarto: *tex* ruhatervezés, ruhaművészet

kudrofadeno: *tex* cérna *szin* tvirno

kudrolinio: *tex* varrat

kudromaŝino: *tex* varrógép *szin* stebmaŝino

kudrotablo: varróasztal

l.m. dratkudrilo, flikkudri

| **kudu/o** *áll* kudu

►granda kudu: nagy kudu <Tragelaphus strepsiceros>

►malgranda kudu: kis kudu <Tragelaphus imbernis>

| **kuf/o 1)** *tex* főkötő, fejkötő, fityula

2) áll tollbóbita

3) növ becősapka <mohák>

4) növ gyökérsüveg

5) anat sisak, galea

►li naskiĝis kun kufo sur la kapo: burokbán született

l.m. noktokufo, Ruĝkufulineto

| **Kuf/o** *geo* Kúfa

kufa: **1)** kúfai

2) knyv kufikus

►kufa skribo: kufikus <óarab> írás

| **kugl/o** *kat* golyó, lövedék

►fajrostreka kuglo: nyomjelző lövedék *szin* spurkuglo

kuglego: *kat* ágyúgolyó

kugletaĵo: sörét

kuglingo: *kat* hüvely <lövedék>

kuglobuso: *kat* srápnél *szin* ŝrapnelo

kugloludi: *ntr játék* golyózik

kuglomontraŭlo: *inf* hanyattgér, track ball *szin* renversita muso,

stirglobo

kuglopafilo: *kat* löfegyver

l.m. lumkuglo, spurkuglo

| **kuir/i** *tr gaszt* <ételt> készít, főz, süt

►kuiri sorĉan trinkaĵon: bájitalt készít

►kuiiri supon: levest főz
 ►kuiiri teon: teát főz
 ►kuiiri viandon: húsetelt készít
 ►malmole kuirita ovo: keménytojás
 ►mole kuirita ovo: lágy tojás
 kuiraçi: *tr pej* kotyvaszt
 kuiro, kuirado: főzés
 kuiraço: főtt étel, főzet
 kuirejo: konyha
 kuireti: *tr* kis lángon főz
 kuiriçi: *ntr* fő
 ►kuiriçi en la propra suko: átv is saját levében fő
 kuirilo: főzőedény, főzőalkalmatosság
 kuiristo: szakács, kukta
 ►kuiriston vaporeo satigas^Z: *közm* a szakács jóllakik az étel szagával is
 ►tro da kuiristoj kaĉon difektas^Z: *közm* sok szakács elsózza a levest
 kuiristino: szakácsnő
 ĉefkuiristo: séf, konyhafőnök, főszakács
 fuŝkuiristo: *pej* kontár szakács
 duonkuirita: *gaszt* félig főtt, félig nyers
 nekuirita: *gaszt* főtlen, nyers
 trokuiriçi: *ntr* leég, odaég, odakozmál
 kuirakvo: *gaszt* főzőlé
 kuiraparato: főzőkészülék
 kuirarto: *gaszt* szakácsmesterség, szakácsművészet, konyhaművészet, kulinária
 kuirarta: konyhaművészeti, kulináris
 kuirbani: *tr gaszt* <forró vízben> főz
 kuirbano: *gaszt* vízforralós melegítés
 kuirforno: <konyhai> tűzhely, sparherd *szin* fornelo
 kuirdometo: nyári konyha
 kuirkrado: *gaszt* főzőrács
 kuirkulero: főzőkanál
 kuirlibro: szakácskönyv
 kuirplato: *gaszt* főzőlap, platni
 ►elektra kuirplato: *vill* <villamos> főzőlap, rezsó
 kuirpoto: főzőedény, fazék, lábas
 kuirpreta: konyhakész
 kuirpretaço: konyhakész étel
 kuirsalo: *gaszt* konyhasó
 kuirŝranko: konyhaszekrény
 kuirvazo: *gaszt* főzőedény, konyhai edény
l.m. bolkuiri, gaskuirilo, kaskuirilo, premkuirilo, vaporkuiri
| Kujavi/o *geo* Kujavia
 ►Kujavia-Pomeria Provinco: *geo pol* Kujávia-Pomerániai vajdaság <PL>
| kuk/o 1) *gaszt* sütemény
 ►al kuko kaj kaso ĉiam venas amaso^Z: *közm* sok bogár gyűl ott össze, hol sok a tej
 ►de pli da suko ne malboniĝas la kuko^Z: *közm* a bélesnek nem árt a vaj, a jóból sosem elég
 ►eĉ per dolĉa kuko vi min ne allogos^Z: a világ minden kincséért se
 ►seka kuko: száraz sütemény
 kukaço: *gaszt* guba
 ►marmelada kukaço: lekváros guba
 ►papava kukaço: mákos guba
 kukejo: *gaszt* cukrászda
 kuketo: **1)** *gaszt* aprósütemény
 ►jen kelkaj kuketoj por la teo: itt van néhány aprósütemény a teához

►tia kuketo ne taŭgas por via buŝeto: átv nem neked való
2) *inf* cookie
 kukisto: *gaszt* cukrász
 kuketŝtancilo: süteményszaggató
 kuklando: mézeskalácsország, tejjel-mézzel folyó ország
 kukoblato: *gaszt* ostyátölcser
 kukoplado: süteményestál
 kukprenilo: süteményfogó
 kuktelero: süteményestányér
l.m. fiŝkuko, fritkuko, kronkuko, mielkuko, pankuko, patkuko, plektokuko, pletkuko, potkuko, rulkuko, rumkuko, sablokuko, spickuko, tavolkuko, turkuko
| Kuk-Insul/oj *geo pol* Cook-szigetek <CK>
 kuk-insulano: Cook-szigeti lakos
| kukol/o áll kakukk <Cuculus>
 ►flavbeka kukolo: esőkakukk, sárgacsőrű esőkakukk, sárgacsőrű kakukk <Coccyzus americanus>
 ►nigrabeka kukolo: feketecsőrű esőkakukk <Coccyzus erythrophthalmus>
 ►tufkukolo: szajkókakukk <Clamator glandarius>
 ►kukoledoj: kakukkfélék <Cuculidae>
 ►kukoloformaj: kakukkalakúak <Cuculiformes>
 ►kukolo kukuas: a kakukk kakukkol
 ►al la kukolo!: *isz* a fenébe!
 kukolfajfilo: *zene* kakukksíp
 kukolhorloĝo: kakukkos óra
 kukolfloro: *l.* kukolflora sileno
| kuku/i *ntr* hĝut kakukkol
| kukum/o 1) növ uborka <Cucumis sativus>
2) növ uborka <termés> *szin* kukumfrukto
 ►kukumoj en panfermentaço: kovászos uborka
 kukumeto: növ fiatal uborka, fűszeruborka
 ►vinagritaj kukumetoj: ecetes uborka
 kukumfrukto: növ uborka <termés> *szin* kukumo 2
| kukumis/o növ uborka, sárgadinnye <Cucumis>
| Kuku-Nor/o *geo* Kuku-Nór, Quinghai Hu, Csinghaj-tó
| kukurb/o 1) növ tök <Cucurbita>
 ►botelkukurbo, kalabaskukurbo: *l.* lagenario
 ►ĉapkukurbo: csillagtök, patisszon <C. pepo var. patissoniana>
 ►citronkukurbo, globkukurbo: takarmánydinnye <C. citrullus>
 ►furaĝkukurbo: takarmánytök, disznótök, marhatök
 ►legomkukurbo, italia kukurbo, cukinio: cukkini, olasz tök, csíkos tök <C. pepo v. giromontina>
 ►maksimuma kukurbo: *l.* sütőtök, óriás tök, sonkatök <C. maxima> *szin* potirono
 ►maronkukurbo: gesztenyetök, hokkaidótök
 ►moska kukurbo: pézsmatök <C. moschata>
 ►ornama kukurbo: díszitök
 ►spongokukurbo: szivacstök, luffatök, hálóstök <Luffa cylindrica>
 ►turbankukurbo: turbántök <C. maxima var. turbaniformis>
 ►kukurbacoj: tökfélék <Cucurbitaceae>
 ►kukurbaloj: tökvirágúak, kobakosok, kabaktermésűek <Cucurbitales>
2) növ tök <termés> *szin* kukurbofrukto
 kukurbokerna oleo: tökmagolaj
l.m. botelkukurbo, kalabaskukurbo
| kul/o áll szúnyog <Culex> vö. moskito
 ►longakruraj kuloj: lószúnyogok <Tipulidae>
 ►papilikulo: papatázi légy <Phlebotomus papatasi>
 ►sekala gajlokulo: *l.* majetiolo

►suĉkuloj: árvaszúnyogok <Chironomidae>
 ►vulgara kulo: dalos szúnyog <C. pipiens>
 ►kuledoj: igazi szúnyogok <Culicidae>
 ►kulo nenion valoras, sed ĝia piko doloras^Z: *közm* szúnyogcsípésben is meghalhat az ember
 ►svarmo da kuloj: szúnyograj, szúnyogfelhő
 kulpiko: szúnyogcsípés
 kulvualo: szúnyogháló
 | **kulak/o** *agr pol* kulák
 | **kulan/o** *áll* kulán, kiang <Equus hemionus kiang>
 | **kulas/o 1)** *kat* zárszerkezet, zárvar, závarzat
 ►movebla kulaso: mozgatható zárszerkezet *szin* seruro 2
 2) *tech* hengerfej *szin* cilindrokapo
 kulasbloko: *kat* zárblokk
 kulasriglilo: *kat* retesz <zárszerkezet>
 kulaslevilo: *kat* felhúzókar <puskán>
 | **kuleks/o** l. vulgara kulo
 | **kuler/o** kanál
 ►ligna kulero: fakanál
 ►pli allogas kulero da mielo ol da vinagro barelo^Z: *közm* egy kanál mézzel több legyet lehet fogni, mint egy hordó ecettel
 ►prenu ankoraŭ kelkajn kulerojn da supo: vegyél még néhány kanál levest
 ►ŝovi sian kuleron en ĉiun teleron: minden lében kanál
 kuleri: *tr* kanalaz
 ►kuleri supon: levest kanalaz
 kulerego: merőkanál
 kulereto: kiskanál
 elkuleri: *tr* kikanalaz
l.m. ĉerpkulero, desertkulero, enpremokulero, kafkulero, kuirkulero, legomkulero, salatkulero, supkulerego, supkulero, tekulero, termopokulero
 | **kuleret/o** l. kokleario
 | **kuli/o** kuli
 | **kulinar/a** konyhai, kulináris
 ►kulinara aparato: konyhai robotgép
 ►kulinaraj plezuroj: kulináris élvezetek
 | **kulis/o 1)** színfal, kulissza
 ►post la kulisoj: a kulisszák mögött
 2) *átv* kulissza, háttér
 ►direkti el la kulisoj: a háttérből irányít
 ►malfacile orientiĝi inter la kulisoj de la politiko: nehezen tájékozódik a politika kulisszái mögött
 ►resti en la kulisoj: a kulisszák mögött marad, a háttérben marad
 kulisoŝovisto: díszletmunkás, kulisszatologató
 kulistimo: lámpaláz
 | **kulm/o** *növ* gabonaszár, szalmaszál *szin* pajlero, ŝalmo 4
 senkulmigi: *tr agr* tarlóz, tarlót irt v. hánt
 | **kulmin/o 1)** vminek a teteje, tetőpontja, csúcsa, legmagasabb pontja
 ►la kulmino de la arbo: a fa teteje
 ►la kulmino de la turo: a torony csúcsa
 2) *átv* csúcspont, tetőpont, tetőfok, kulmináció
 ►ĉe la kulmino de la danĝero: a veszély tetőfokán
 ►la entuziasmo atingis sian kulminon: a lelkesedés a tetőfokára hágott
 3) *csill* delelés, kulminálás, tetőpont
 kulmina: csúcsponti, tetőponti
 ►en kulmina tempo: csúcsidőben
 ►la kulmina punkto de la solenaĵo: az ünnepély csúcspontja

kulmini: **1)** *ntr* tetőponton van, kulminál, tetőzik
 ►lia maltrankvilo kulminis: nyugtalansága a legnagyobb volt
 3) *ntr csill* delel
 ►la suno ĝuste kulminis: a nap éppen delelt
 kulminkonferenco: csúcskonferencia *szin* pintkonferenco
l.m. trafikkulmino
 | **kulminaci/o** l. kulmino
 | **Kulomb/o** *fiz* <Charles Augustin> de Coulomb
 kulombo: *fiz* coulomb <C>
 kulombometro: *fiz* coulométer, voltaméter *szin* voltmetro
 | **kulot/o 1)** *tex* térdnadrág, halásznadrág
 2) *tex* bermuda, rövidnadrág *szin* duonpantalono
 senkulotulo: *tört* sans-culotte <francia forradalmár>
l.m. jupkuloto, ledkuloto, rajdkuloto, sportkuloto
 | **kulp/a** hibás, vétkes, bűnös
 ►esti kulpa pri misinformo: hibás a félretájékoztatásért
 ►la kuracisto ne estas kulpa pri la morto de la malsanulo: az orvos nem hibás a beteg halálában
 ►mi estas kulpa pri la eraro: én követtem el a tévedést
 kulpi: x elkövet vmit, vétkes, bűnös vmiben, tehet vmiről <pri>
 ►kulpi pekon: bűnt követ el
 ►kulpi pri ŝtelo: lopásban vétkes
 ►pri sia ebriiĝo li mem kulpas: a lerészegedéséről ő maga tehet
 kulpo: vétek, bűn
 ►de kiu la kulpo, por tiu la puno^Z: *közm* akié a bűn, azé a büntetés
 ►ĵeti la kulpon, ke: ráfogja, hogy
 ►ĵeti la kulpon sur aliulon: másra keni a bűnt
 ►la Eternulo forviŝos viajn kulpojn: az Úr eltörli vétkeidet
 ►ne ekzistas naiva vulpo, ne ekzistas homo sen kulpo^Z: *közm* halat szálka nélkül, embert hiba nélkül nem lehet találni
 ember hiba nélkül, fa csomó nélkül nincsen
 ►ne ŝovu vian kulpon sur min: ne kend rám a bűnödöt
 ►pardonu miajn kulpojn: bocsásd meg a vétkeimet
 ►tio ne estas mia kulpo: ez nem az én bűnöm
 kulpeco: bűnösség
 ►konfesi sian kulpecon: megvallja a bűnösségét
 ►pruvi lian kulpecon: bebizonyítja bűnösségét
 kulpigi: *tr* vádol, gyanúsít, hibáztat, kárhoztat
 ►kiu tro sin pravigas, tiu mem sin kulpigas^Z: *közm* az beszél, akinek a háza ég
 ►kulpigi lin pri ŝtelo: lopással gyanúsítja
 ►vi povas kulpigi vin mem pri la monperdo: magadat hibáztathatod a pénzvesztéséért
 kulpigo: gyanúsítás, hibáztatás, vádemelés
 kulpigi: *ntr* bűnbe esik, vétket v. bűnt követ el
 ►li kulpigi pri rabo: rablás bűnébe esett
 kulpulo: *fn* bűnös, vétkes
 kunkulpa: cinkos, bűnrészes
 kunkulpeco: cinkosság, bűnrészesség
 kunkulpulo: *fn* cinkos, bűntárs
 miakulpe: az én hibámból
 rekulpiĝi: *ntr* visszaesik <bűnbe>
 rekulpiĝinto: *fn* visszaeső bűnös
 senkulpa: vétlen, ártatlan, büntelen
 ►verŝi senkulpan sangon: ártatlan vért ont
 senkulpeco: ártatlanság, büntelenség
 ►la sankta senkulpeco: a megtestesült ártatlanság, Sancta Simplicitas
 senkulpigi: **1)** *tr jog* felment
 2) *tr* menteget, kiment *szin* ekskuzi
 ►senkulpigi sin: mentegetőzik, kimenti magát *szin* ekskuzi sin

senkulpigo: **1)** *jog* felmentés
2) mentegetés, mentség *szin* ekskuzo
sinkulpigo: önmaga hibáztatása, önkárhoztatás
kulpatesto: *jog* bizonyíték, bűnösség tanúsítása
kulposcio, kulposento: büntudat
| **kult/o** **1)** *vall* vallásos tisztelet, kultusz
▶ kulto al idoloj: bálványimádás
▶ kulto de la Sankta Virgulino: Szűz Mária kultusza v. tisztelete
2) *vall* vallásgyakorlat
▶ aprobitaj kultoj: bevett vallások
▶ libereco de kultoj: szabad vallásgyakorlás
▶ ministro pri la kultoj: *pol* kultuszminiszter, vallásügyi miniszter
3) *átv* nagy tisztelet, hódolat, imádat
▶ kulto al la memoro de la granda verkisto: a nagy író emlékének ápolása
▶ la kulto de Vagnero: Wagner-kultusz
▶ persona kulto: *pol* személyi kultusz
▶ praktiki kulton de personeco: személyi kultuszt űz
kulta: kultusz-, kultikus
kulti: **1)** *tr* *vall* imád, istenként tisztel, kultuszt v. vallást gyakorol
▶ kultu duondiojn: félisteneket imád
2) *tr* *átv* imád, mélyen tisztel, hódol vkinek
▶ en Sovetunio oni kultis Stalinon: a Szovjetunióban istenként tisztelték Sztálint
▶ li kultis sian patron: mélyen tisztelte apját
kultanto: **1)** *fn* *vall* hívő, tisztelő
▶ kultantoj de Budho: Buddha tisztelői
▶ li estis kultanto de Mahometo: Mohamed híve volt
2) *fn* *átv* rajongó, imádó
▶ kultanto de Betoveno: Beethoven-rajongó
kultismo: *ir* *nyt* culteranizmus, kultizmus
kultobjekto: *vall* kegytárgy, kegyyszer *szin* devotaĵo **1**
| **kultiv/i** **1)** *tr* *agr* termeszt, növeszt
▶ kultivi grenon: gabonát termeszt
▶ kultivi rozojn: rózsát termeszt
2) *tr* *biol* tenyészt
▶ kultivi histon: szövetet tenyészt
▶ kultivi mikrobojn: mikrobákat tenyészt
▶ kultivi perlojn: gyöngyöt tenyészt
3) *tr* *átv* ápol, gondoz, növeszt
▶ kultivi la postlasaĵon de Zamenhof: Zamenhof örökségét ápolja
▶ kultivi patriotan spiriton: hazafias szellemet ápol
▶ kultivi siajn muskolojn: izmait erősíti
kultivo, kultivado: **1)** *agr* termesztés
▶ alterna kultivo: vetésforgó
▶ kultivado de tulipoj: tulipántermesztés
▶ terasa kultivado: teraszos művelés
2) *biol* tenyésztés
▶ kultivo de baciloj por eksperimentaj celoj: bacilusok tenyésztése kísérleti célból
3) *átv* ápolás, gondozás, növesztés
kultivaĵo: **1)** *agr* növénykultúra, termesztett növények, ültetvény
▶ kultivaĵo de tabako: dohányültetvény
▶ subvitra kultivaĵo: melegházi növények
2) *biol* tenyészet
▶ kultivaĵo de pestaj baciloj: pestisbacilus-tenyészet
kultivebla: *agr* termeszthető
▶ facile kultivebla specio: könnyen termeszthető fajta
kultivejo: *agr* megművelt föld v. terület, termesztési hely
kultivilo: *agr* mezőgazdasági termelőeszköz, művelőeszköz

kultivisto: *agr* termelő, növénytermesztő
kultivatoro: *agr* kultivátor
ekkultivi: *tr* *agr* termesztetni kezd
rekultivi: *tr* *agr* rekultivál, újraművel
senkultivejo: *agr* parlagföld
unikultivo: *agr* monokultúra
kultivoformo: *agr* termesztett változat *szin* kultivaro
kultivlikvo: *bakt* tápfolyadék, tenyészfolyadék *szin* buljono **2**
kultivmaŝino: *agr* mezőgazdasági gép
kultivmedio: *biol* *bakt* tenyészkörnyezet, tenyésztalaj
kultivperlo: tenyésztett gyöngy, tenészgyöngy
kultivplantoj: *növ* termesztett növények
kultivovariaĵo: *agr* termesztési változat
l.m. arbokultivo, arbarkultivo, forstkultivo, florkultivo, grenkultivo, legomkultivo, sangokultivo, unikultivo, vinberkultivo, vinkultivo
| **kultivar/o** *agr* termesztett változat *szin* kultivoformo
| **kultur/i** **1)** *tr* *agr* művel, gondoz, kezel <termőterület>
▶ kulturi fiŝlagon: halastavat kezel v. gondoz
▶ kulturi ĝardenon: kert művel v. gondoz
▶ kulturi teron: földet művel
2) *tr* *átv* kulturál, kiművel
▶ alte kulturita homo: magas műveltségű ember
▶ klasike kulturita: klasszikus műveltségű
kulturo: **1)** *agr* művelés, gondozás, kezelés, kultúra
▶ bakteria kulturo: *bakt* baktériumtenyészet
▶ ĝardena kulturo: kertművelés, kertgondozás
▶ agra kulturo: mezőgazdasági művelés v. kultúra
2) testkultúra
3) *átv* kultúra, műveltség
▶ antikva, kristana, humanisma, socialisma kulturo: antik, keresztény, humanista, szocialista műveltség v. kultúra
▶ kulturo de konduto: viselkedéskultúra
kulturado: művelés, kiművelés, kulturálás
▶ subvitra kulturado: üvegházi kertészet
kultura: **1)** *agr* művelési, kultúr-
▶ kultura pejzaĝo: kultúrtáj
▶ kultura vegetaĵo: kultúrnövény
2) *átv* kulturális, művelődési, kultúr-
▶ kultura manaĝero: művelődésszervező
▶ kulturaj valoraĵoj: kulturális értékek
kulturita: művelt, kulturált
kulturiteco: műveltség, kulturáltság
alikultura: más kultúrájú
ekokulturo: *öko* *agr* ökoművelés, bioművelés, környezetbarát kultúra
hidrokulturo: *agr* hidroponika, tápoldatos kultúra <tápoldatos növénytermesztés>
interkultura: interkulturális, kultúrközi
multkultura: multkulturális
multkultureco: multikultúra, kulturális sokszínűség
nekulturita: kulturálatlan, műveletlen
senkultura: **1)** *agr* műveletlen
2) *átv* műveletlen, kulturálatlan
senkulturejo: *agr* parlagföld
subkulturo: szubkultúra
kulturanthropologio: *tud* kultúrantropológia
kulturcentro: művelődési központ, kultúrközpont
kulturdomo: művelődési ház, kultúrház
kulturesploristo: *tud* művelődéskutató
kulturgrundo, kulturtero: *agr* termőföld

kulturinstituto: kulturális intézet
 kulturkomunumo: kulturális közösség, művelődési közösség
 kulturministerio: *pol* művelődési minisztérium
 kulturministro: *pol* művelődési miniszter
 kulturorganizisto: népművelő, kultúros
 kulturpolitiko: *pol* művelődéspolitiká, kultúrpolitika
 kulturpolitikisto: *pol* művelődéspolitikus, kultúrpolitikusk
 kulturscienco: *tud* művelődéstudomány
 kulturtavolo: *tört* kultúrréteg
l.m. abelkulturo, agrokulturo, akvokulturo, amaskulturo, ĝardenkulturo, loĝejkulturo, proletkulturo, terkulturo, vinkulturo
 | **kulvert/o** *víz* vízátervezető, átereszt, csatornahíd
l.m. tubkulverto
 | **Kum/o** **1)** *tört geo* Kümé
2) *tört geo* Cumae
 | **kumar/o** *l.* dipteriko
 kumarato: *kém* kumarát
 ▶kumara acido: kumársav, hidroxi-fahéjsav
 kumarino: *kém* kumarin
 | **kumen/o** *kém* kumol
 | **kuman/o** *fn* kun, polovec
 kumana: *mn* kun
 Kumanujo, Kumanio: *tört geo* Kunország
 | **kumin/o** **1)** *növ* kömény <Cuminum>
 ▶oficina kumino: borsoskömény, római kömény, fehér kömény <C. cyminum>
2) *gaszt* római v. fehér köménymag, borsosköménymag
 | **kumis/o** *gaszt* kumisz
 | **kumul/i** *jog* halmoz <funkció, mandátum>
 ▶li kumulas la oficojn de urbestro kaj parlamentano: halmozza a polgármesteri és képviselői tisztet
 | **kumulonimbus/o** *met* zivatarfelhő, cumulonimbus <Cb>
 | **kumulus/o** *met* gomolyfelhő, halmazfelhő, cumulus <Cu>
 fraktokumuluso: *met* foszladozó gomolyfelhő, fractocumulus
 | **kun** **1)** -val, -vel <társhatározó>
 ▶promeni kun sia amiko: barátjával sétál
 ▶konversacii kun la ĉeestantoj: társalog a jelenlevőkkel
2) -ú, -ű <tulajdonság, jellemző>
 ▶barelo kun granda kapacito: nagy űrtartalmú hordó
 ▶homo kun bruna haŭto: barna bőrű ember
 ▶junulo kun promesplena estonteco: ígéretes jövőjű fiatalember
 ▶knabino kun blondaj haroj: szőke hajú lány
3) <körülmény>
 ▶foriri kun malplenaj manoj: üres kézzel távozik
 ▶kun la tempo la demando solviĝos: idővel megoldódik a kérdés
 ▶studi kun insisto: kitartással tanul
4) <irányultság>
 ▶estu singarda kun la fajro: óvatos légy a tűzzel
 ▶kio okazu kun li?: mi történjen vele
 ▶kion mi faru kun vi?: mit tegyek veled?
 kun-: **1)** <azonos hely>
 ▶kunestado: együttlét
 ▶kunsidi: összeül
 ▶kunporti: magával visz
2) <azonos idő>
 ▶kunĉambrano: szobatárs
 ▶kunokazeco: időbeli egybeesés, együttes előfordulás
 ▶kunsoldato: katonatárs
3) <azonos cél>
 ▶kunbatali: együtt harcol

▶kunlabori: együttműködik, kooperál
 kuna: együttes, közös
 ▶kunaj deziroj: közös vágyak
 ▶kunaj fortostreĉoj: együttes erőfeszítések
 kune: együtt, közösen
 ▶kune kun ĉio: mindenestül, mindennel együtt, mindent egybevetve
 ▶kune kun vi ni atingos la celon: veletek együtt elérjük a célt
 ▶kune ni iru: együtt menjünk
 kunaĵo: **1)** köteg, csomó *szin* fasko
2) *biol* öko társulás
3) *mat* unió
 kuneco: közösség, együttlét, együtteség
 ▶kuneco de interesoj: érdekek közössége
 ▶la kuneco kun vi tedas min: untat a veled való együttlét
 kunemigi: *tr* összehoz, megbarátkoztat
 ▶kunemigi katon kun hundo: macskát kutyával megbarátkoztat
 kunigi: *tr* összehoz, egybetesz, összevon
 ▶kunigi amikojn: barátokat összehoz
 ▶kunigi la brovojn: összehúzza a szemöldökét
 ▶kunigi la manojn: egymásba teszi v. összeteszi a kezét
 ▶kunigi la trupojn: összevonja a csapatokat
 ▶kunigi utilon kun agrablo: összeköti a kellemest a hasznossal
 kunigaĵo: *mat* unió
 kuniĝi: *ntr* összejön, összegyűl, társul
 ▶kun kiu vi kuniĝas, tia vi fariĝas^Z: *közm* aki kutyával él, bolhásan kél
 kuniĝo: összejövetel, egyesülés
 ▶en li mi vidas la kuniĝon de saĝo kaj honesteco: az ész és a tisztesség egyesülését látom benne
 ▶familia kuniĝo: családi összejövetel
 kunariĝi: *ntr* összeverődik, csoportosul <tömeg>
 kunalie: többiekkel együtt, vegyesen, keverten
 kunulo: társ
 kunuli: *ntr* társként együtt van, pajtáskodik vkivel
 kunuliĝi: *ntr* hozzászegődik, betársul vkihez <kun>
 ĉi-kune: mellékelten, idetéve
 ▶ĉi-kune vi trovos la fakturon: mellékelten találja a számlát
 malkune: külön
 ▶ili vivas jam de longe malkune: már régen külön élnek
 malkuniĝi: *tr* szétválaszt, elkülönít
 malkuniĝi: *ntr* szétválak, elkülönül
 nekunigebla: összeegyeztethetetlen
 surkunigi: *tr* *tech* átlapol
 ▶tegolojn oni metas surkunige: a cserepeket átlapolva rakják
l.m. sekskuniĝi, sortokunulo, studkunulo, ŝnurkunulo, vivkunulo
 | **kuna/o** kuna <pénznem>
 | **kungfu/o** *sp* *orv* kungfu, gongfu *szin* uŝuo
 | **kuniki/o** *áll* üregi nyúl <Oryctolagus cuniculus>
 ▶doma kuniklo: házi nyúl
 ▶sovaĝa kuniklo: vadon élő üregi nyúl
 kuniketo: *áll* nyulacska
 kuniklaĵo: *gaszt* nyúlétel
 kuniklejo: **1)** *agr* nyúlketrec
2) *áll* nyúlvacok, nyúlüreg
 | **Kunlun/o** *geo* Kunlun <hegység>
 | **Kunming/o** *geo* Kunming
 | **Kuomintang/o** *pol* Kuomintang, Guomindang
 | **kup/o** **1)** *gysz* köpöly
2) *áll* tapadókorong
 kupumi: *tr* *orv* köpölyöz

| **kupe/o**¹ *jm vsút* szakasz, kupé, fülke
 ▶ **kupeo** por fumantoj: dohányzós szakasz
 | **kupe/o**¹ *jm* kupé <csapott végű autó>
 | **kupel/i** *koh* kiolvaszt, színít, <nemesfémről> leűz, leválaszt
 kupelujo: *koh* leűzőcsupor, leűzőtégely
 | **kuperozo** *orv* rosacea, borbetegség
 | **Kupid/o** *mit* Cupido
 | **Kupidon/o** *l.* Cupido
 | **kupl/i** **1)** *tr fiz tech* kapcsol, összekapcsol
 ▶ **kupli** du maŝinojn: két gépet összekapcsol
 ▶ **kupli** du vagonojn: összekapcsol két vasúti kocsit
 ▶ **kupli** la kvar radojn de aŭto: kocsit négy kerekét összekapcsolja
 ▶ **kuplita** oscilado: *fiz* kapcsolt rezgés
2) *tr vill* csatol
3) *tr agr biol* párosít, pároztat
 ▶ **kupli** porkinon kun virporko: kocát kandisznóval párosít
4) *tr tech* <tengelyt> kapcsol, kuplungol *l.* kluĉi
 kuplo, kuplado: **1)** *fiz tech* kapcsolás, összekapcsolás
 ▶ **artika** kuplado: csuklós kapcsolás
 ▶ **elasta** kuplado: rugalmas kapcsolás
 ▶ **galvana** kuplo: galvanikus csatolás
 ▶ **reaga** kuplo: *inf* visszacsatolás, feed-back *szin* retrokuplo
2) *agr biol* párosítás, pároztatás
 kuplilo: **1)** *tech* kapcsolószerkezet
2) *vill* csatoló, csatoló szerv
 ▶ **akustika** kuplilo: *zene* akusztikus csatoló
3) *zene* kopula
 malkupli: **1)** *tr tech* szétkapcsol
2) *tr vill* szétcsatol
 retrokupli: *tr inf* visszacsatol, visszavezet
 retrokuplo: *inf* visszacsatolás, visszavezetés, feed-back
 senkuplo: *vill* zavarászűrő
 termokuplo: *vill* hőelempár, termoelem
 kuploĉeno: *tech* transzmissziós v. meghajtó lánc, biciklilánc
 kuplofaktoro: *vill* csatolási tényező
 kuplostango: *tech* hajtórúd
 | **kuplet/o** *rar l.* strofo
 | **kupoks/o** *l.* kaŭpokso
 | **kupolo/o** **1)** *ép* kupola
 ▶ **bulba** kupolo: *ép* hagymakupola
 ▶ **duonsfera** kupolo: félgömb alakú kupola
 ▶ **pinta** kupolo: hegyes kupola
2) *kat* kupola <ágyú>
 kupolpreĝejo: *ép* kupolás templom
l.m. montkupolo
 | **kupon/o** **1)** *szelvény*, kupon, jegy
2) *gazd* osztalékszelvény, kamatszélvény
 ▶ **kupono** de akcio: részvényszélvény
 ▶ **kupono** de interezo: kamatszélvény
 kuponsistemo: *gazd* jegyrendszer
l.m. donackupono, manĝokupono, pankupono, respondkupono, sukerkupono
 | **kupr/o** *kém* réz, vörösréz <Cu>
 ▶ **flava** kupro: sárgaréz *szin* latuno
 kupra: **1)** *mn* réz-, rézből való
 ▶ **gravuro** sur kupra plato: metszés rézlemeze
 ▶ **kupra** klorido: *kém* rézklorid
 ▶ **kupra** kombinaĵo: *kém* rézvegyület
2) *rézszínű*
 ▶ **kupra** haŭto: rézbőr

kupri: **1)** *tr kém* ip rézzel bevon, rezez
2) *tr* rézlemezzel borít
 kupraĵo: réztárgy
 kuprero: *átv* apró rézpénz
 kupristo: rézműves
 kuprizi, kuprumi: *ne l.* kupri
 kuproza klorido: réz(I)klorid
 kuprodrato: rézhuzal
 kuproepoko: *tört* rézkor
 kuproerco: *kém* rézérc
 kuprogravuraĵo: *műv* rézmetszet
 kuprogravuristo: *műv* rézmetsző
 kuprokolora: rézszínű
 kuprolado: rézbádóg, rézlemez
 kuprominejo: *ip* rézbánya
 kupromono: rézpénz
 kupropirito: *ásv* rézpirit, kalkopirit, rézkovand
 kuproplato: rézlemez
 | **kupres/o** *növ tud* ciprus, ciprusfa, valódi cinerária <Cupressus>
 ▶ **somerkupreso**: *l.* basio
 ▶ **kupresacoj**: ciprusfélék <Cupressaceae>
 | **kuprit/o** *ásv* kuprit
 | **kupul/o** *növ* kupacs, csésze, cupula *szin* glaningo
 | **kupulifer/oj** *l.* fagacoj
 | **kur/i** **1)** *ntr* fut, szalad
 ▶ **kuri** en danĝeron: veszébe rohan
 ▶ **kuri** kapantaŭen: eszeveszetten rohan
 ▶ **kuri** kiel rabia: fut, mint az örült
 ▶ **li** kuris en la buŝon al la malamiko: egyenesen az ellenségnek rohant, belerohant az ellenségbe
 ▶ **muso** kuris sub la liton: egér futott az ágy alá
2) *ntr* *átv* fut, szalad, rohan <gyorsan halad>
 ▶ **akvo** bolas, murmuras, sed fine ĝi kuras^Z: *közm* hosszú kötélen hamar szakad
 ▶ **la tempo** kuras: szalad az idő
 ▶ **malbona famo** kuras rapide^Z: *közm* a rossz hír szárnyon jár
 ▶ **nuboj** kuris sur la ĉielo: felhők suhantak az égen
 ▶ **tremoj** kuris sur mia dorso: libabőrös lett a hátam
3) *ntr* *átv* fut, folyik <folyamatosan halad>
 ▶ **en** la jaro, kiu nun kuras: a most folyó évben
 ▶ **la limtempo** kuras de hodiaŭ: a határidő máttól fut
 ▶ **la vojo** kuras tra multaj vilaĝoj: az út sok falun át megy
 ▶ **ruĝa fadeno** kuras tra la ŝtofo: vörös fonál fut végig a szöveten
 kuro, kurado: **1)** *ált sp* futás
 ▶ **al** malamik' en kuro faru ponton kun plezuro^Z: *közm* aranyhidat épít a futó ellenségnek
 ▶ **ekfluga** kuro: felszállás előtti nekifutás
 ▶ **en** kuro ni akiris la oran medalon: futásban aranyérmet nyertünk
 ▶ **longdistanca** kuro: hosszútávfutás
 ▶ **mallongdistanca** kuro: rövidtávfutás
 ▶ **mezdistanca** kuro: középtávfutás
 ▶ **orientiĝa** kuro: tájfutás
2) *átv* folyás, haladás
 ▶ **kuro** de la rivereto: a patak folyása
 ▶ **la nehaltigebla** kuro de la tempo: az idő megállíthatatlan folyása
 ▶ **lasi** liberan kuron al sia fantazio: szabad folyást enged a fantáziájának
 kuradi: *ntr* futkorászik, szaladgál
 ▶ **kuradi** enen-elen: ki-be szaladgál
 ▶ **kuradi** kiel venenita muso^Z: mindennek nekimegy, mint a vak légy

- kuradi post virinoj: nők után szaladgál
kuranta: **1)** folyó, aktuális
►kuranta jaro: folyó év
►kurantaj aferoj: folyó ügyek
2) szokványos, folyó, rendes
►kuranta korespondado: folyó v. rendes levelezés
►kurantaj elspezoj: folyó v. szokványos kiadások
kuregi: *ntr* rohan
kurejo: **1)** *sp* futópálya *szin* dromo 1
2) *sp* lóversenypálya *szin* ĉevalkurejo, dromo 1
3) *rep* kifutópálya *szin* dromo 2
kurigi: *tr* futtat, szalaszt
►kurigi ĉevalon: lovat futtat
►kurigi misfamon pri li: rossz hírt terjeszt róla
►li kurigis serviston al sia najbaro: egy szolgát szalasztott a szomszédjához
kuristo: **1)** *tört* futár, hírvivő, hírnök
2) *sp* futó
►longdistanca kuristo: hosszútávfutó
►mallongdistanca kuristo: rövidtávfutó
kurumo: *sp* futam
alkuri: *ntr* idefut, odafut, befut
►la trajno alkuris en la stacion: a vonat befutott az állomásra
►li alkuris al la pordo: az ajtóhoz futott
antaŭkura: megelőző, elő-
►antaŭkuraj eventoj: megelőző események
►antaŭkura signo: előjel
antaŭkuranto: *tört* fullajtár
antaŭenkuri: *ntr* előreszalad
dekuri: *ntr* elfut vhonnan
diskuri: *ntr* szétszalad, szétfut, szétrebben
ekkuri: *ntr* futni kezd
elkuri: *ntr* kifut
enkuri: *ntr* befut
forkuri: **1)** *ntr* elfut vhova
►forkuri piedpele: eliszkol, ellohol
►mi forkuros, por aĉeti panon: elfutok kenyeret vásárolni
2) *ntr* elmenekül, megszökik
►forkuri el la malliberejo: megszökik a börtönből
►forkuri de siaj persekutantoj: elmenekül az üldözői elől
3) *ntr* átv eltűnik, elszáll
►forkuris la junulaj jaroj: elszálltak az ifjúi évek
►lia animo forkuris en la pinton de la piedo^Z: az inába szállt a bátorsága
kunkuri: *ntr* együtt fut
laŭkuri: *tr* vmi mentén fut
►li laŭkuris la remparon: végigfutott a sánc mentén
malsuprenkuri: *ntr* lefut, lerohan vhova
plenkure: lélekszakadva
postkuri: *tr* vki után <n> fut, üldöz, kerget, hajkurász
►li postkuris la ŝteliston: a tolvaj után futott
►postkuri virinojn: nőket hajkurász, nők után szalad
preterkuri: *tr* elfut vki v. vmi mellett <n>
►gazeloj preterkuris la marŝantojn: gazellák futottak el a menetelők mellett
►morgaŭ mi preterkuros vin: holnap beugrom hozzád
►preterkura rideto: futó mosoly
►preterkure mi rimarkigas: mellékesen megjegyzem
rekuri: *ntr* visszafut
rekuranta: **1)** *anat* visszatérő, recurrens
2) *orv* visszatérő, kiújuló, recurrens
suprenkuri: *ntr* felfut, felrohan vhova
trakuri: *tr* átfut, keresztülfut vhol <n>
►la famo trakuras la urbon, ke: az a hír járja a városban, hogy
►trakuri la placon: átfut a téren
►trakuri longan distancon: nagy távolságot fut be
►tremo trakuris lin: remegés fogta el
transkuri: **1)** *ntr* átfut vhova
►transkuri al la alia flanko: átfut a másik oldalra
2) *ntr* kat átszökik, dezertál *szin* dizerti
►transkuri al la malamiko: átszökik az ellenséghez
transkurinto: *kat* szökevény, dezertőr *szin* dizertinto
kurantaŭiĝi: *ntr* előreszalad
kurataki: *tr* kat rohamoz, megrohamoz, megrohan
kuratako: *kat* roham
kuratingi: *tr* futva utolér v. elér
►mi sukcesis kuratingi la buson: sikerült futva elérnem a buszt
kurbiciklo: *jm* futóbicikli
kurbirdo: *áll* futómadár <Cursorius curso>
kurĉasi: **1)** *tr* <vadat> hajt
2) *tr* átv *pej* fut vki után
kurĉasado: falkavadászat, hajtóvadászat
kurĉevalo: *sp* versenylő
kurdromedaro: *l.* meharo
kurhundo: *áll* agár *szin* levrelo
kurknabo: kifutófiú
kurkonkurso: *sp* futóverseny
kurleno: *sp* futópályasáv
kurrado: mókuserék
kurskarabo: *l.* cicindelo
kursvingiĝi: *ntr* futásnak ered
kurŝuo: futócipő
kurtapiŝo: *sp* futógép
kurtempo: *sp* futamidő <futás>
kurumvenkinto: *sp* futamgyőztes
kurvego: *sp* futópálya
l.m. etapkurumo, glitkuri, stafetkuro, tempokurumo, vetkuri
| kurac/i *tr* *orv* gyógyít, gyógykezel, orvosol
►kuraci malsanulon: beteget kezel v. gyógyít
►la tempo kuracos lin el lia amdoloro: az idő kigyógyítja szerelmi bánatából
►unu vundo alian kuracas^Z: közm kutyaharapást szőrével gyógyítják
kuraco: *orv* gyógyítás
kuracado: **1)** *orv* gyógyítás
2) *orv* gyógykezelés
►ortofona kuracado: logopédiai kezelés
►psikanaliza kuracado: pszichoanalitikus gyógykezelés
►varmakva kuracado: meleg vizes gyógykezelés
kuracato: *orv* páciens, kezelt beteg
kuracejo: **1)** *orv* gyógyhely, gyógyüdülöhely *szin* kuracloko
2) *orv* gyógyintézmény, gyógyintézet *szin* kuracinstituto
kuracilo: *orv* gysz gyógyszer, gyógyászati eszköz *szin* farmaciaĵo, medicinaĵo, medikamento
kuracisto: *orv* orvos, doktor, gyógyász
►ambulanca kuracisto: mentőorvos
►armea kuracisto: *kat* katonaorvos
►distrikta kuracisto: *orv* körorvos
►familia kuracisto: háziorvos
►ĝenerala kuracisto: általános orvos
►interna kuracisto: belgyógyász *szin* internisto

►Kuracistoj Kontraŭ la Nuklea Milito: *pol* Nemzetközi Orvosmozgalom a Nukleáris Háború Megelőzéséért, IPPNW

►Kuracistoĵ sen Limoj: *pol* Orvosok Határok nélkül

►kvartala kuracisto: körzeti orvos

►laboreja kuracisto: üzemi orvos

►milita kuracisto: *kat* tábori orvos

►praktikanta kuracisto: gyakorló orvos

►sentitola kuracisto: diploma nélküli gyógyász

►venigi kuraciston: orvost hívat

kuracistino: *orv* orvosnő

kuracistaro: *orv* orvosi kar

ĉefkuracisto: *orv* főorvos

►sekciesztra ĉefkuracisto: osztályvezető főorvos

nekuracebla: *orv* gyógyíthatatlan, orvosolhatatlan

kuracakvo: *gysz* gyógyvíz

kuracarto: *orv* gyógyászat, orvostudomány

kuracbalzamo: *gysz* gyógyír

kuracbanejo: *gysz* gyógyfürdő

kuracgimnastiko: *orv* gyógytorna

kuracherbo: *gysz* növ gyógyfü, gyógynövény *szin* drogherbo

kurachotelo: gyógyszálló

kuracinstituto: *orv* gyógyintézet *szin* kuracejo 2

kuracloko: gyógyhely, gyógyüdülőhely *szin* kuracejo 1

kuracparolo: szómágia, megbűvölés <szóval>

kuracpedagogo: *orv isk* gyógypedagógus

kuracpedagogio: *orv isk* gyógypedagógia

kuracplanto: *orv növ* gyógynövény

kuracteo: *orv növ* gyógytea, herbatea

l.m. bestkuracisto, dentkuracisto, ekspertizo-kuracisto, entreprenkuracisto, fakkuracisto, haŭtkuracisto, helpkuracisto, infankuracisto, jurkuracisto, konkurskuracisto, naturkuracisto, okulkuracisto, orelkuracisto, ostokuracisto, regimentkuracisto, stabkuracisto, virinkuracisto

| **kuraca/o** *gaszt* curaĉao, kŭraszó-likőr

| **kuraĝ/a** bátor

►kiu kuraĝe aliras, facile akiras^Z: *közm* bátraké a szerencse

►kuraĝa ago: bátor tett

►kuraĝa homo: bátor ember

►kuraĝa mieno antaŭ propra kameno^Z: bátor katona a kemence mögött

►nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante^Z: csak egyenesen, bátran és rendületlenül

►tenu vin kuraĝa!: fel a fejjel!

kuraĝo: bátorság

►la danĝero elprovis lian kuraĝon: a veszély próbára tette a bátorságát

►kolekti kuraĝon: összeszedi a bátorságát

►kuraĝo ĉion atingas^Z: *közm* aki mer, az nyer

►li kuraĝon kolekti ne bezonas^Z: egy kis bátorságért nem megy a szomszédba

►lia kuraĝo falis en la pantalonon: inába szállt a bátorsága

►lia kuraĝo svenis: elfogyott a bátorsága

►malantaŭ barilo kuraĝo estas facila^Z: *közm* könnyű ott vitéznek lenni, ahol nincs ellenség

►mi havas la kuraĝon inviti vin: bátorkodom meghívni önt

►perdi la kuraĝon: elveszti a bátorságát

►tenu vin kuraĝa!: fel a fejjel!

kuraĝi: *ntr* bátor, mer, bátorkodik

►li ne kuraĝis eniri al la leono: nem mert bemenni az oroszlánhoz

►mi kuraĝas prezenti mian familion: bátorkodom bemutatni a családomat

kuraĝega: merész

kuraĝigi: *tr* bátorít, biztat

kuraĝigi: *ntr* felbátorodik

kuraĝulo: bátor ember

►kuraĝuloj havas futuron: bátraké a jövő

malkuraĝa: gyáva

malkuraĝo: gyávaság

nekuraĝa, senkuraĝa: bátortalan

rekuraĝigi: *tr* új hitet önt bele <n>, megvigasztal

senkuraĝigi: *tr* elbátortalanít

trokuraĝa: vakmerő

trokuraĝo: vakmerőség

kuraĝopruvo: bátorságpróba, erőpróba

| **Kuran/o** 1. Korano

| **kurar/o** *kém* *gysz* nyílméreg, kuráreméreg

kurari, kurarizi: *tr* nyílméreggel kezel

kurarado, kurarizo: **1)** nyílméreggel v. kuráréval való mérgezés

2) *gysz* kurálás kezelés

| **kuratelo** 1. kuratoreco

| **kurator/o** **1)** *jog* gyám, gondnok

2) <múzeumi, könyvtári> gondnok, konzervátor

3) *jog* kurátor

kuratoraro: *jog* kuratórium

kuratoreco: *jog* gondnokság, gyámság

►esti sub kuratoreco: gondnokság alatt van

| **kurb/a** görbe

►kurba estas la ligno, sed rekte ĝi brulas^Z: *közm* a görbe fának is egyenes a lángja

►li havas kurbajn kruojn: görbe a lába

kurbo: **1)** görbület, kanyar, kanyarulat

2) *mat* görbe

►ebena kurbo: síkgörbe

►gaŭsa kurbo, kloŝforma kurbo: Gauss-görbe, haranggörbe

►kloŝforma kurbo: haranggörbe

►neebena kurbo: térgörbe

3) *tud ip* görbe

►karakteriza kurbo: jelleggörbe

►kurbo de magnetado: *vill* mágnesezési görbe

►kurbo de produktado: termelési görbe

►kurbo de temperaturo: *orv* lázgörbe

►kurbo de vendoj: értékesítési görbe

kurbajo: görbeség, görbe vmi

kurbeco: **1)** görbeség

2) *mat* görbület

kurbigi: *tr* meggörbít, elferdít, meghajlít

►la Eternulo restarigas la kurbigitojn: *bibl* az Úr fölegyenesíti a görnyedezőket

kurbigi: *ntr* meggörbül, meghajol, meggörnyed

►kurbigu hoko laŭ postuloj de l' loko^Z: *közm* kinek szekere farán ülsz, annak nótáját fújjad

►la branĉo kurbigis sub la pezo de la pomoj: az ág meghajolt az alma súlya alatt

kurbigadi: *ntr* hajolgat, hajlong, görbedezik

►kurbigadi kiel diablo en akvo benita^Z: fél, mint ördög a szenteltvíztől

►humile kurbigadi: alázatosan hajlong

kurbigo: görbület, hajlat, hajlás, kanyar, kanyarulat

kurbilo: *l.* kurboŝablono

senkurbigi: *tr* kiegyenesít *szin* elrektigi
kurbakrura: görbelábú
kurbecocentro: *mat* görbületi középpont
kurbecocirklo: *mat* görbületi kör
kurbecoradiuso: *mat* görbületi sugár
kurbkorno: *zene* görbekürt, krummhorn
kurboŝablono: *tech* íves idomszer, ívsablon
l.m. kurblinia, nivelkurbo
| **Kurci/o** *tört* <Quintus> Curcius <Rufus>
| **kurĉatovi/o** *kém* kurcsatóvíum <Ku>
| **kurd/o** *fn* kurd
kurda: *mn nyt* kurd <ku>
Kurdujo, Kurdio: *geo* Kurdisztán
| **kurent/o** *vill* villanyáram *szin* elektro, elektra fluo
►aga kurento: hatásos áram
►allasebla kurento: megengedett áramerősség
►alterna kurento: váltakozó áram, váltóáram
►altfrekvenca kurento: nagyfrekvenciás áram
►cirkla kurento: köráram
►derivita kurento: söntáram, mellékáram
►direkto de kurento: áramirány
►fotoelektra kurento: fényelektromos áram, fotoáram
►kontinua kurento: egyenáram
►kirla kurento: örvényáram
►kurtcirkvita kurento: rövidzárlati áram, hibaáram
►lika/difuza kurento: kóbor áram
►malaltfrekvenca kurento: kisfrekvenciás áram
►neaga kurento: meddő áram
►plurfaza kurento: többfázisú áram
►primara kurento: primer áram
►pulsu kurento: lüktető áram, pulzáló áram
►rekta kurento: egyenirányú áram
►rektifita kurento: egyenirányított áram
►sekundara kurento: szekunder áram
►senŭata kurento, senvata kurento: meddő áram, watt nélküli áram
►termoelektra kurento: hőáram, hőelektromos áram, termoáram
►trifaza kurento: háromfázisú áram
►unufaza kurento: egyfázisú áram
retrokurento: *vill* visszáram
superkurento: *vill* túláram
kurentimpulso: *vill* áramlökés, áramimpulzus
kurentintenso: *vill* áramerősség
kurentkonsumo: *vill* áramfelvétel, áramfogyasztás
kurentkulmino: *vill* csúcsterhelés
kurentolimigilo: *fn vill* áramkorlátozó
kurentliveranto: *vill* áramszolgáltató
kurentbloko: *vill* tápegység
kurentodenso: *vill* áramsűrűség
kurentodeprenilo: *vill* áramszedő
kurentofonto: *vill* áramforrás
kurentogeneratoro: *vill* áramfejlesztő, áramgenerátor
kurentokomptilo: *vill* villamos mérőóra, villanyóra
kurentprezo: *vill* áramdíj
kurentproduktisto: *vill ip* áramtermelő
kurentprovizado: *vill ip* áramszolgáltatás
kurentprovizanto: *vill ip* áramszolgáltató
l.m. atomkurento, kirlókurento, űvokurento, vorkurento
| **kuret/o** *gysz* kaparókanál, küret
kureti: *tr orv* kikapar, kaparást v. küretet végez
kuretado: *orv* kaparás, küret, kürettázs

►utera kuretado: méhkaparás, küret
| **kurf/o** *ritk pol* kijárási tilalom *szin* elirmalpermeso
| **kuri/o** **1)** *vall tört* curia <családok vallási csoportosulása> vö. fratrio
2) *tört* curia <nemzettség>
3) *tört* szenátus
4) *ép tört* szenátus épülete
5) *kr pol* pápai udvar, curia
►Sankta Kurio: Szentszék, Pápai Udvar
| **Kuri/o** *fiz* <Pierre és Marie> Curie
kurio: *ex fiz* curie *l.* bekerelo
kuria punkto: Curie-pont
kuriumo: *kém* kúrium, curium <Cm>
kuri-terapio: *orv* Curie-terápia, sugárkezelés
| **kurier/o** **1)** *táv* hírnök, küldönc, kézbesítő *szin* mesaĝisto
►atendi bonan veteron kaj laman kurieron^Z: várja, hogy a sült galamb a szájába repüljön
►ekspresa kuriero: gyorsfutár *szin* rapidkuriero
2) *sp* futó <sakk>
Kuriero: *knyv* Courier <betűcsalád>
kurieraviadilo: *rep kat* futárgép, futár-repülőgép
kurierknabo: kifutófiú
kurierkolombo: *áll* postagalamb
kurierŝipo: *hajó* postahajó
kurierveturilo: *jm* futárkocsi
l.m. rapidkuriero
| **Kuril/oj** *geo* Kuril-szigetek
| **kurioz/a** érdekes, furcsa, sajátos, különös, különleges
►kurioza homo: különleges ember
►kurioza okazaĵo: furcsa eset
kuriozaĵo: ritkaság, különlegesség, furcsaság, sajátosság, nevezetesség, kuriózum
►kolekti kuriozaĵojn: ritkaságokat gyűjt
| **kurkuli/o** *áll* makkormányos, mogyorófűró ormányos <Curculio>
►blankmakula pinokurkulio: fehérfoltos fenyőormányos <Pissodes notatus>
►bunta salikokurkulio: tarka fűzormányos <Cryptorhynchus lapathi>
►faruna rapokurkulio: lisztes répabarkó <Cleonus punctiventis>
►giganta kurkulio: acsalapu-ormányos <Liparus glabriorostris>
►granda abiokurkulio, pinkurkulio: nagy fenyőormányos <Hylobius abietis>
►granda luzerna kurkulio: vincellérbogár <Otiorrhynchus ligustici>
►kaŝtankurkulio: gesztenyeormányos <C. elephas>
►luzerna kurkulio: lucernaormányos <Phytonomus variabilis>
►silka foliarkurkulio: selymes lombormányos <Phyllobius arborator>
►kurkuliedoj: ormányos bogarak, gözők <Curculionidae>
| **kurkum/o** *növ* kurkuma <fűszernövény> <Curcuma>
►longa kurkumo: sáfránygyökér, közönséges v. sárga v. indiai kurkuma <C. longa>
kurkumino: *kém* kurkumin <festékanyag>
| **kurl/o** *l.* numenio
| **Kurland/o** *geo* Kurzeme, Kurföld, Kurland
| **kurling/o** *sp* curling
►kurlinga ŝtono: curlingkő
| **kurm/o** *növ* süvölténykörte, barkóca
kurmujo: *növ* kerti berkenye, fojtóska <Sorbus domestica> *szin* doma sorbuso
| **kuron/o** **1)** *fn* kur
2) *mn nyt* kur(s) <xcu>

►Kurona Duoninsulo: Kur-földnyelv
 ►Kurona Golfo: Kur-öböl
 Kuronio: *geo* Kurföld, Kurland, Kurzeme
 | **Kuroŝi/o** *geo* Kuroshio <áramlat>
 | **kurs/o 1** *isk* tanfolyam, kurzus
 ►ĉeesta kurso: nappali tanfolyam
 ►daŭriga kurso, progresiga kurso: haladó tanfolyam
 ►fari kurson por meze progresintoj: középhaladó tanfolyamot vezet
 ►forlasi kurson: tanfolyamról kimarad
 ►gvidi kurson por komencantoj: kezdő tanfolyamot vezet
 ►intensa kurso: intenzív tanfolyam
 ►koresponda kurso: levelező tanfolyam
 ►kurso por progresantoj: haladó tanfolyam
 ►perfektiga kurso: továbbképző tanfolyam
 ►pluprogresiga kurso: középhaladó tanfolyam
 ►prepara kurso: előkészítő tanfolyam
 ►sendi al kurso: tanfolyamra küld, <tanfolyamra> beiskoláz
 ►startigi kurson: tanfolyamot indít
 ►studi la kurson de la helena lingvo: ógörög tanfolyamra jár
 ►vespera kurso: esti tanfolyam
 ►viziti kurson de Esperanto: eszperantó tanfolyamra jár
 2) *közl távk* <rendes> útvonal, útirány, menetirány
 ►la kurso de la buso n-ro 4: a 4-es busz útvonala
 ►la poŝtaj veturiloj sekvis la kurson Peŝto – Vieno: a postakocsik a Pest – Bécs útvonalon jártak
 3) *gazd ne* árfolyam *l.* kurzo
 kursori: *ntr közl* útvonalat követ, vmerre tart
 ►la ŝipo kursas al Bratislavo: a hajó Pozsonyba tart
 kursadi: 1) *ntr közl* közlekedik, <vmilyen útvonalon> jár
 ►ĉiuhore kursadas trajnoj inter Győr kaj Budapeŝto: minden órában járnak vonatok Győr és Budapest között
 2) *ntr gazd* <pénz> forgalomban van
 ►nuntempe kursadas forinto en Hungario: mostanában forint van forgalomban Magyarországon
 kursano: *isk* tanfolyamhallgató, tanfolyam résztvevője
 kursilo: *inf* adatútválasztó, útvonalválasztó, router *szin* enkursigilo
 elkursigi: 1) *tr közl* útról letérít, eltérít, elterel
 ►pro teknikaj kialoj la trajno al Budapeŝto estis enkursigita al Székesfehérvár: technikai okok miatt a pesti vonatot Székesfehérvár felé terelték el
 2) *tr gazd* <pénzt> forgalomból kivon
 ►post la enkonduko de la eŭro la forinto estos enkursigita: az euró bevezetése után a forintot kivonják a forgalomból
 elkursigi: 1) *ntr közl* letérít az útvonaláról
 2) *ntr isk* lemorzsolódik <tanfolyam>
 enkursigi: 1) *tr közl* forgalomba helyez, útirányba állít
 ►dek novajn busojn oni enkursigis: tíz új buszt állítottak forgalomba
 ►la leterojn oni enkursigas en nova centro: új központba válogatják szét a leveleket
 2) *tr gazd* <pénzt> forgalomba hoz
 enkursigilo: *inf* adatútválasztó, útvonalválasztó, router *szin* kursilo
 rekursi: 1) *ntr közl* visszatér <az előző útirányba>
 2) *l.* rikuri
 rekurso: 1) *közl* visszatérés <az előző útirányba>
 2) *l.* rikuro
 kursfininto: *isk* tanfolyam végzőse, végzett tanfolyamhallgató
 kursgvidanto: *isk* tanfolyamvezető
 kurskotizo: *isk* tanfolyamdíj
l.m. Ĉe-kurso, fulmkurso, lingvokurso, rapidkurso, retkurso, trejnkurso, videokurso

| **kursiv/o 1** dőlt betűs írás, kurzív írás
 2) *knyv* dőlt betűminta, kurzív betűforma
 ►kursive presitaj tekstopartoj: dőlt betűvel szedett szövegrészek
 ►skribi kursive: dőlt betűvel ír
 kursivigi: 1) *tr inf* dőlt betűssé alakít
 2) *tr knyv* dőlt betűvel szed
 | **kursor/o** *inf* helyőrző, kurzor *szin* tajpmontrilo 2 vö. muskursoro, musmontrilo
 | **kurt/a** *ritk vill* rövid *szin* mallonga
 kurtigi: *tr* megrövidít, lerövidít *szin* mallongígi
 kurtigi: *ntr* megrövidül, lerövidül *szin* mallongígi
 kurtigo: rövidülés, lerövidülés *szin* mallongígi
 ►perspektiva kurtigo: *mŭv* perspektivikus rövidülés
 kurtcirkviti, kurtkonekti: *tr vill* rövidre zár
 kurtonda: *fiz távk* rövidhullámú
 kurtonde: *távk* rövidhullámon
 ►disaŭdigi kurtonde: rövidhullámon közvetít
 ultrakurtonda: *fiz távk* ultrarövid hullámú
 | **kurtaĝ/o** *gazd* alkuszdíj, ügynöki jutalék
 | **kurten/o 1** függöny
 ►flankentiri la kurtenon: félrehúzza a függönyt
 ►kuntiri la kurteno: összehúzza a függönyt
 ►levi la kurtenon: felhúzza a függönyt <színház>
 ►tirfermi la kurtenon: behúzza a függönyt
 2) *növ* fátyol, burkolóhártya-foszlány, cortina <gomba>
 3) *átv* függöny, fátyol
 ►kurteno el nebulo kovris la urbon: ködfüggöny takarta a várost
 ►tra la kurteno de siaj larmoj ŝi rigardis lin: könnyei fátyolán keresztül nézte a lány a fiút
 kurteni: *tr* függönnyel takar v. leválaszt
 ►kurtenita alkovo: függönnyel takart benyíló
 flankkurteno: oldalfüggöny
 superkurteno: sötétítő függöny
 kurtenlevo: a függöny felgördülése <színház>
 kurtenmallevo: a függöny legördülése <színház>
 kurtenstango: függönyrúd, karnis
l.m. bidokurteno, ferkurteno, ekrankurteno, fenestrokurteno, flankkurteno, glitkurteno, latkurteno, litkurteno, pordokurteno, rulkurteno, striokurteno
 | **kurtin/o** *kat* kötőgát, kötőfal, középfal, kortina
 | **kuruk/o** *áll* kis poszáta, molnárika, csóvánka <Sylvia curruca>
 | **kuruŝ/o** kurus <váltópénz>
 | **kurvimetr/o** *geo* hosszúságmérő <műszer>
 | **kurz/o** *gazd* árfolyam
 ►alpara kurzo: pari árfolyam
 ►alta, meza, malalta kurzo: magas, közép-, alacsony árfolyam
 ►borsa kurzo: tőzsdei árfolyam
 ►eksterborsa kurzo, neoficiala kurzo: tőzsdén kívüli árfolyam, nem hivatalos árfolyam
 ►fiksa kurzo: rögzített árfolyam
 ►la kurzo altiĝas: emelkedik az árfolyam
 ►la kurzo de la eŭro falas: esik az euró árfolyama
 ►monŝanĝa kurzo: beváltási árfolyam
 ►oficiala kurzo: hivatalos árfolyam
 ►ŝancela kurzo: ingadozó árfolyam
 ►varia kurzo: változó árfolyam
 senkurza: *gazd* nem jegyzett
 kurzaltiĝo: *gazd* árfolyam-növekedés, árfolyam-emelkedés, hossz
 kurzfluktuado: *gazd* árfolyam-ingadozás
 kurzofalo: *gazd* árfolyamesés, árfolyamesökkenés, bessz

kurzohava: <tőzsdén> jegyzett
kurzonoto: árfolyamjegyzés
kurzotabelo: árfolyamjegyzék
| **kus/o 1** *növ* koszófa <Hagenia abyssinica>
2 *gysz* kusszó <féreghajtó>
| **kusen/o 1** *vánkos, párna*
▶lanuga kuseno: pehelypárna, pihepárna
▶pneŭmata kuseno: *tech* légpárna *szin* aerkuseno
2 *jték* biliárdasztal belső oldalfala
kusenego: tollmatrac, derékalj
kuseneto: **1** *kispárna*
2 *tűpárna* *szin* pinglokuseno
3 *bélyegzőpárna* *szin* inkokuseno
4 *tex* ruhatömés
kusenlafo: *ásv* párnaláva
kusenmeblo: kárpitozott bútor
kusensako, kusentego, kusentegaĵo: párnahuzat, vánkoshuzat
l.m. aerkuseno, fingrokuseno, hejtkuseno, inkokuseno, kapkuseno, kolbaskuseno, palpkuseneto, piedkuseno, pinglokuseno
| **kusinet/o** *tech* csapágypersely
▶fandita kusineto: öntött csapágypersely
| **kuskus/o 1** *gaszt* párolt dara, darakása
2 *gaszt* kuzkusz
| **kuskut/o** *növ* aranka <Cuscuta> *szin* diablofadeno
▶lina kuskuto: lenfojtó aranka <C. epilinum>
▶timiana kuskuto: kakukkfű-aranka, kakukkfűfojtó aranka <C. epithymum>
▶trifolia kuskuto: herefojtó aranka <C. epithymum subsp. trifolii>
| **kusp/i** *tr* feltűr, visszahajt, felborzol
▶kuspi la ĉapelrandon: feltűri a kalap karimáját
▶kuspi la jupon: felhajtja a szoknyáját
▶kuspi la manikojn: felgyűri az ingujját
▶la kato kuspis la harojn: a macska felborzolta a szőrért
kuspe: szőr ellenében, ellentétesen
▶brosi kuspe la ĉapelon: szőr ellenében keféli a kalapot
kuspo: **1** *visszahajtás, feltűrés*
2 *mat* csúcspont, fordulópont <görbe>
3 *ép* ívcsúcs
▶kuspo de gotika arko: gótikus ív csúcsa
| **kuspid/o** *anat* csúcs, hegy, cuspis
▶kuspido de dento: fogcsücsök, foggumó, cuspis dentis
▶kuspido de ungo: körömhegy, cuspis unguis
▶kuspido de valvo: szívbillentyű-vitorla, cuspis valvulae
kuspida: *anat* csúcs-, hegy-, cuspidalis
▶dukuspida valvo: kéthegyű billentyű, bal vitorlás billentyű, valva bicuspidalis
| **kustard/o** *gaszt* tejsodó
| **kuŝ/i 1** *ntr* fekszik
▶kajero kuŝas sur la tablo: fűzet fekszik az asztalon
▶kuŝi en malsanula lito: az ágyat nyomja
▶kuŝi flanke: az oldalán, oldalt fekszik
▶kuŝi malsana: betegen fekszik
▶kuŝi senviva: élettelenül fekszik
▶la tegoloj kuŝas malrekte: ferdén fekszenek a cserepek
▶nebulo kuŝis sur la urbo: köd feküdt a városon
2 *ntr* együtt hál vkivel <szexuálisan>
▶li kuŝis kun stratulino: utcalánnyal hált
3 *ntr* *átv* honol, található, ott van
▶kie kuŝas la problemo?: hol van itt a probléma?

▶kio post la montoj kuŝas, tio min neniom tuŝas²: *közm* ki mit nem tud, azon nem bántódik
▶la malfacilaĵo kuŝas en tio, ke: a nehézség abban van, hogy
▶mia sorto kuŝas en viaj manoj: a sorsom a kezekben van
▶nia forto kuŝas en la unueco: erőnk az egységben van
▶tio kuŝas ankoraŭ sur la genuoj de la dioj: ez még a jövő titka v. zenéje
kuŝa: fekvő
▶en kuŝa pozicio: fekvő helyzetben
kuŝado: fekvés
kuŝanto: *fn* fekvő
kuŝejo: **1** fekhely, fekvőhely
▶poreterna kuŝejo: örök nyugvóhely
2 *tech* fészek
▶kuŝejo de kusineto: csapágyfészek
▶kuŝejo de risorto: rugófészek
3 *geo* meder, folyóágy *szin* fluejo
4 lelőhely
▶arĥeologia kuŝejo: régészeti lelőhely
▶kuŝejo de fererco: vasérclelőhely
kuŝema: henye, henyélő, heverészgető
kuŝigi: *tr* lefektet
▶kuŝigi infanon en lulilo: gyermeket bölcsőbe fektet
▶kuŝigi la trabon sur la muro: a falra fekteti a gerendát
kuŝigi: **1** *ntr* lefekszik
▶kuŝigu dormi: feküdj le <aludni>
2 *ntr* *átv* lefekszik, összefekszik vkivel
▶ne kuŝigu kun ĉiesulinoj: ne feküdj le utcalányokkal
kuŝujo: **1** *ásv* réteg
2 *vacok, üreg*
▶kuŝujo de vulpo: róka ürege
ekkuŝi: *ntr* lefekszik
gekuŝi: *ntr* együtt hál vkivel *szin* gedormi, kuŝi **2**
interkuŝi: *ntr* vkik v. vmik között fekszik
▶ankoraŭ interkuŝas granda obstaklo: még van közben egy nagy akadály
kunkuŝanto: hálótárs
subkuŝi: **1** *ntr* vki v. vmi alatt fekszik
2 *ntr* *átv* alulmarad
▶li subkuŝis en la lukto: alulmaradt a küzdelemben
3 *ntr* *átv* vmi alá tartozik
▶tio subkuŝas al hungaraj leĝoj: ez a magyar törvények hatálya alá tartozik
kuŝbenko: prices *szin* benkolito, litbenko, tabullito
kuŝeskaro: *orv* felfekvés, decubitus
kuŝgasto: szállóvendég
kuŝloko: fekhely, fekvőhely
kuŝseĝo: nyugágy
kuŝvagono: fekvőhelyes kocsi
l.m. erckuŝejo, karbokuŝejo
| **Kuŝ** *tört* Kusita Királyság
| **kut/o** *tört* *kat* <vértet fölötte viselt> zubbony
▶fermaŝa kuto: páncéling, sodronying *szin* maŝkuto
l.m. maŝkuto
| **kutikl/o** *növ* áll kutikula, cuticula
| **kutim/i 1** *ntr* szokott vmit csinálni, az a szokása
▶post tagmanĝo li kutimas dormeti: ebéd után szunyókálni szokott
2 *ntr* *ex* hozzászokik *l.* kutimiĝi
kutimo: **1** szokás, megszokás
▶alpreni kutimon, fari al si kutimon: szokást felvesz

- ▶establita kutimo: bevett szokás
- ▶esti la sklavo de la kutimo: a szokás rabja
- ▶iri en la fluo de la kutimo: a szokás rabja
- ▶kutimo estas dua naturo^Z: *kōzm* a szokás második természet
- ▶li havas la kutimon, ke: az a szokása, hogy
- ▶popola kutimo havas valoron de leĝo^Z: *kōzm* régi szokás törvénnyé válik

2) *gazd* szokvány

- ▶ununiformaj kutimoj: egységes szokványok
- kutima: szokott, megszokott, szokásos, átlagos
- ▶kutima gesto: megszokott mozdulat
- ▶kutima okupo: szokásos elfoglaltság
- kutime: szokásosan, szokott módon, általában
- ▶estas kutime, ke: szokás, hogy
- ▶kiu mensogas kutime, mensogas sentime^Z: *kōzm* szemrebbenés nélkül hazudik a megrögzött hazudozó
- ▶kutime mi ne fumas: általában nem dohányzom
- ▶ni festos kiel kutime: a megszokott módon ünneplünk
- kutimigi: *tr* hozzászoktat, rászoktat vmire <al>
- ▶kutimigi infanon al akurateco: gyereket pontosságra szoktat
- kutimiĝi, alkutimiĝi: *ntr* hozzászokik, rászokik vmire <al>
- ▶li ankoraŭ ne kutimiĝis al ĉi tiu laboro: még nem szokott hozzá ehhez a munkához
- ▶li ne kutimiĝis longe marŝi: nem szokott ahhoz, hogy hosszan gyalogoljon
- ▶mi ne povas alkutimiĝi al la penso, ke: nem tudok hozzászokni a gondolathoz, hogy
- alkutimiĝo: **1)** hozzászokás, rászokás
- ▶post alkutimiĝo doloras disiĝo^Z: *kōzm* nehéz attól elállanod, amihez hozzászoktál

2) *orv* hozzászokás

- ▶post alkutimiĝo la medikamento ne plu efikas: hozzászokás után az orvosság már nem hat
- dekutimigi, malkutimigi: *tr* leszoktat vmiről <je v. de>
- ▶dekutimigi lin je la drinkado: leszoktatja az ivásatról
- dekutimiĝi: *ntr* leszokik vmiről <je v. de>
- ▶li dekutimiĝis de la fumado: leszokott a dohányzásról
- ekskutima: szokásban volt, már nem szokásos, elavult
- ▶estas jam ekskutime doni doton: már nem szokás hozományt adni
- eksterkutima: nem szokványos, nem megszokott
- kontraŭkutima: szokásellenes
- laŭkutima: szokás szerinti, szokásnak megfelelő
- nekutima: szokatlan
- kutimgasto: törzsvendég
- kutimjuro: szokásjog

l.m. jurkutimo

| **kutin/o** *kém* kutin

| **kutireakci/o** *orv* bőrreakció, cutireactio

| **kutr/o** *hajó* kutter <egyárbócos vitorlás hajó>

| **kuv/o** kád, dézsa

▶neceseja kuvo: vécékagyló

kuvego: *ip* nagy kád, tartály

kuveto: **1)** dézsa, vājling

2) *kém* küvetta

l.m. bankuvo, baptokuvo, dorskuvo, lavkuvo, sidbankuvo

| **Kuvajt/o** **1)** *geo* <város> Kuvait *szin* Kuvajturbo

2) *geo* *pol* <ország> Kuvait <KW>

Kuvajturbo: *geo* Kuvaitváros *szin* Kuvajto

▶Kuvajturbo estas la ĉefurbo de Kuvajto: Kuvaitváros Kuvait fővárosa

| **kuvas/o** *áll* kuvasz

| **kuz/o** unokatestvér, unokafivér

▶pli juna kuzo: unokaöcs

▶pli maljuna kuzo: unokabáty

kuzino: unokanővér, női unokatestvér

▶pli juna kuzino: unokahúg

▶pli maljuna kuzino: unokanővér

prakuzo: dédunokatestvér, dédunokafivér

prakuzino: dédunokanővér

praprakuzo, postprakuzo: ükunokatestvér, ükunokafivér

praprakuzino, postprakuzino: ükunokanővér

| **kūaks-kūaks** *hgu* kutukurutty

▶kūaks-kūaks brekekeks: kutukurutty-brekeke

| **Kūanĵu/o** *geo* Gwangju

| **kūanz/o** kwanza <pénznem>

| **kva** 1. kvak-kvak

| **kvaĉ/o** kwacha <pénznem>

| **kvad/o** *jm* quad

| **kvadr/o** *mat* téglatest *szin* orta paralelepipedo, ortepipedo, ortoedro

| **kvadrant/o** *mat* kvadráns

| **kvadrat/o** **1)** *mat* négyzet, négyszög <alakzat>

▶latina kvadrato: latin négyzet

▶leĝo de inversa kvadrato: *fiz* inverz négyzetes törvény, *mat* reciprocitási tétel

▶metodo de minimuma kvadrato: legkisebb négyzet módszere

2) *mat* négyzet, második hatvány <szám> *szin* dua potenco

▶la kvadrato de 3 estas 9: 3 négyzete 9

3) *kat* négyszög alakzat

▶la bataliono formis kvadraton: a zászlóalj négyszöget alkotott

4) *knyv* kvadrát, négyszög <ürpótló>

kvadrata: **1)** *mat* négyzetes, négyzet alakú

▶kvadrata notacio: *zene* korál v. kvadrát hangjegyírás, kvadrátnotáció

▶kvadrata prismo: négyzetes hasáb

▶kvadrata velo: *hajó* derékszögű vitorla, keresztvitorla

2) *fiz* ásv négyzetes, tetragonális

▶kvadrata kristalo: négyzetes kristály

3) négyzet- <területmérték>

▶kvadrata metro: négyzetméter

4) *mat* másodfokú *szin* duagrada

5) *mat* négyzet- <gyök> *vö.* kvadrata radiko

6) *mat* homogén <polinom> *szin* homogena **2**

kvadrati: *tr* kockásra vonalkáz

kvadratita: kockás, négyzethálós, négyzetrácsos

▶kvadratita folio: kockás lap

▶kvadratita ŝtofo: kockás szövet

kvadratigi: **1)** *tr* négyszögesít, négyszögűre alakít

▶kvadratigi batalionon: zászlóaljat négyszögbe állít

▶kvadratigi ŝtonon: követ négyszögűre vág

2) *tr* *mat* négyzetre emel

kvadregala: *mat* idempotens

l.m. longkvadrata

| **kvadratur/o** *mat* négyszögesítés, kvadratura

▶kvadratur de la cirklo: a kör négyszögesítése

kvadratura: *fiz* kvadrátikus, kvadratura-

| **kvadriceps/o** *anat* négyfejű izom, musculus quadriceps

| **kvadrig/o** *kat* quadriga, négylovas harci szekér

| **kvadrik/o** *mat* másodrendű görbe

| **kvadril/o** francia négyes, quadrille <tánc>

| **kvadrilion/o** l. kvariliono
| **kvadrirem/o** *tört hajó* négy evezősoros hajó, quadriremis
| **kvadrupleks/o** *táv*k quadruplex rendszer l. kvadrupleksa telegrafio
| **kvajz/o** *gaszt* <kinai> evőpálcika *szin* haŝio, manĝbastoneto
| **kvaker/o** *kr* kvéker
kvakerismo: *kr* kvékerizmus
| **kvak-kvak** *hgut* kutykurutty
kvaki: **1)** *ntr* *hgut* kuruttyol
2) *tr* *átv* *pej* vartyog, hápog
►mi ne komprenas, kion li kvakas: nem értem, amit vartyog
| **kvalifik/i** **1)** *tr* minősít, kategóriába v. osztályba sorol, osztályoz
►kvalifiki kadrojn: kádereket képez
►kvalifikita krimo: minősített bűntény
►tion la leĝo kvalifikas ŝtelo: ezt a törvény lopásnak minősíti
2) *tr* *nyt* pontosít, minősít
►la adverbo kvalifikas la verbon: a határozószó pontosítja az igét
kvalifiko: **1)** minősítés
2) *isk* végzettség
3) *isk* érdemjegy
4) *sp* továbbjutás, bejutás
kvalifikigi: **1)** *ntr* vmilyennek minősül, vmilyen osztályba v. kategóriába sorolódik
2) *ntr* *sp* továbbjut, bejut
►kvalifikigi por la finalo: bejut a döntőbe
plukvalifiki: *tr* *isk* továbbképez
transkvalifiki: **1)** *tr* átminősít, más kategóriába v. osztályba sorol
2) *tr* *isk* átképez
| **kvalit/o** **1)** minőség, tulajdonság, sajátosság
►bona, malbona kvalito: jó, rossz minőség
►kvalito bona ne bezonas admonon^Z: a jó bornak nem kell a cégér
►ne kvanto, sed kvalito decidus pri merito^Z: *közm* jobb egy isten száz papnál
►posedi ĉiujn kvalitojn de bona oratoro: rendelkezik egy jó szónok minden tulajdonságával
2) *átv* jó minőség, jóság
►karbo de malsupera kvalito: silány minőségű szén
►tolo de la plej alta kvalito: a legjobb minőségű vászon
►unuaranga kvalito: első osztályú v. kiváló minőség
kvalita: **1)** minőségi, minőség-, kvalitatív <minőséggel kapcsolatos>
►kvalita ofero: tisztáldozat <sakk>
►kvalita salto: *fil* minőségi ugrás
2) *átv* jó minőségű
kvalitigi: *tr* minősít, osztályoz
altkvalita, bonkvalita: jó minőségű, minőségi
malaltkvalita, malbonkvalita: rossz minőségű
mekzqualita: közepes minőségű
kvalitkontrolo: *ip* minőség-ellenőrzés
kvalitkontrolisto: *ip* minőségellenőr, mérő
kvalitmanaĝerado: *ip* minőségirányítás
kvalitprovo: minőségpróba
►kompara kvalitprovo: *gazd* benchmark
l.m. mediokvalito, sonkvalito, vivkvalito
| **kvanjam/o** *fn* kvanjama
kvanjama: *mn* *nyt* kvanyama <kj>
| **kvankam** hír, jóllehet, ámbár, ugyan, noha, pedig <ellentétes értelem>
►kvankam jam maljuna, li ankoraŭ bone vidas: bár már öreg, még jól lát
►kvankam mi vokis lin plurfoje, tamen li ne venis: bár többször hívtam, mégse jött

►kvankam ŝi estas riĉa, ŝi vestas sin simple: bár gazdag, egyszerűen öltözködik
►mi vidas nenion, kvankam estas lume: nem látok semmit, jóllehet világos van
►mia laboro, kvankam malfacila, estas tre bela: a munkám, jóllehet nehéz, nagyon szép
| **kvant/o** **1)** mennyiség
►certan kvanton da libroj mi transpenos: bizonyos mennyiségű könyvet átvesszek
►ĉiu ricevis sian kvanton da pano: mindenki megkapta a maga kenyéradagját
►la kvalito pli grava ol la kvanto: a minőség fontosabb, mint a mennyiség
2) *mat* *fiz* szám, mennyiség, nagyság
►elementa kvanto: elemi kvantum
►kvanto de elektro: elektromos mennyiség
►kvanto de magnetismo: mágneses tömeg, mágneses töltés
►kvanto de varmo: hőmennyiség
►neglektebla kvanto: elhanyagolható mennyiség
►nekonata kvanto: ismeretlen mennyiség
kvanta: mennyiségi, mennyiségre vonatkozó
►el kvanta vidpunkto: mennyiségi szempontból
►kvantaj konsideroj: mennyiségi megfontolások
kvanteco: mennyiségi tulajdonság
kvanteca: mennyiségi, kvantitatív
►kvanteca analizo: mennyiségi elemzés v. analízis
►kvanteca diferenco: mennyiségi különbség
kvantigi: *tr* számszerűsít
►se mi volus kvantigi la rezultojn: ha számszerűsíteni szeretném az eredményeket
kvantizanto: *fil* *mat* kvantor, kvantifikátor
►ekzista kvantizanto: létezési v. egzisztenciális kvantor
►universala kvantizanto: általános v. univerzális kvantor
mekzkvanto: átlagos mennyiség, középérték, átlag
mekzkvanta: közepes mennyiségű, átlagos
kvantadverbo: *nyt* mennyiséghatározó szó, fokhatározó szó
l.m. agokkvanto, eldonkvanto, elektrokvvanto, morbokvvanto, mortokvvanto, movokvvanto, naskokvvanto, pluvokvvanto, varmokvvanto, varokvvanto
| **kvantum/o** *fiz* kvantum
kvantumigo: *fiz* kvantálás
gama-kvantumo: *fiz* gamma-kvantum
kvantumfiziko: *fiz* kvantumfizika
kvantum-kromodinamiko: *tud* kvantum-színdinamika, kvantum-kromodinamika
kvantummeĥaniko: *fiz* kvantummechanika
kvantummekaniko: *l.* kvantummeĥaniko
kvantumnumero: *fiz* kvantumszám
kvantumstato: *fiz* kvantumállapot
kvantumteorio: *fiz* kvantumelmélet
l.m. energikvantumo
| **kvar** négy
►kvar anguloj de la mondo: a világ négy sarka
►kvar okuloj vidas pli ol du: *közm* több szem többet lát
►kvar piedoj de la ĉevalo: a ló négy lába
kvara: negyedik
►Ferdinando, la kvara estis hungara reĝo: negyedik Ferdinánd magyar király volt
►kvara en la vico: negyedik a sorban
►li kvalifikigis kvara en la konkurso: negyedik lett a versenyen

►li naskiĝis la kvaran de Julio: július negyedikén született
 ►mi alvenis kvara: negyediként érkeztem
 kvare: negyedszer <felsorolásban>
 kvaro: **1)** *fn* négy <mennyiség>
 ►ĉevala kvaro tiris la kaleŝon: négyes fogat húzta a hintót
 ►donu al mi kvaron da naztukoj: adjon négy zsebkendőt
 ►kvaron da personoj mi renkontis: négy személlyel találkoztam
 ►trefa kvaro: *jték* treff négyes
2) a négyes szám
 ►alskribu ankoraŭ unu kvaron: írv hozzá még egy négyest
3) *fn isk* négyes <osztályzat>
 ►Petro ricevis kvar en historio: Péter négyest kapott történelemből
 kvarilo: *mat* kvartilis
 kvariliono: kvadrillió <10²⁴>
 kvarobla: **1)** négyszeres
 ►vi pagis por ĝi kvaroblan prezon: négyszeres árat fizettél érte
2) négyes, négyszeres, négy részből álló
 ►kvarobla plektaĵo: négyes fonat
 kvaroble: négyszer
 ►kvaroble du estas ok: négyszer kettő nyolc
 ►kvaroble faldita papero: négyrét hajtott papír
 ►kvaroble fleksita stango: négyszer hajlított rúd
 kvaroblo: vminek a négyszerese
 ►vi metis al mi la kvaroblon de tio, kion mi povas forporti: a négyszeresét tetted oda nekem annak, amit el tudok vinni
 kvarobligi: *tr* megnégyszerez
 ►li sukcesis kvarobligi sian gajnon: sikerült megnégyszereznie a nyereményét
 kvarobligi: *ntr* megnégyszereződik
 kvarolo: *zene* kvartola
 kvarono: **1)** negyed, negyedrés
 ►en du kvaronoj de la okazoj: az esetek két negyedében
 ►kvarono de la jaro: az év negyede
 ►kvarono de pomo: alma negyedrésze
2) *zene* negyedhang
 ►punktita kvarono: pontozott negyed
 kvarone: negyedrészen
 ►kvarone fremda loĝantaro: negyedrészen idegen lakosság
 kvaronigi: *tr* négy egyenlő részre oszt, felnégyel
 kvaronumi: *tr tört jog* felnégyel
 ►Koppány estis kvaronumita: Koppányt felnégyelték
 kvaropo: **1)** négyes csoport, négy egyedből álló csoport
 ►kvaropa jungitaro, ĉevalkvaro: négyes fogat
 ►kvaropo da kolonoj tenis la kornicon: négyes oszlopcsoport tartotta a párkányt
 ►kvaropo da soldatoj alvenis al la pordego: négy katonából álló csoport érkezett a kapuhoz
2) *zene* négyes, kvartett *szin* kvarteto
 ►arĉa kvaropo: vonósnégyes *szin* kordkvaropo
3) *jték* kvart <kártya>
 ►kvaropa serio da kartoj: négyes sorozat, kvart
 ►kvaropaj societoj altabligis: négy főből álló társaságok ültek asztalhoz
 kvarope: négyen
 ►kvarope en vico ni marŝis: négyen egy sorban meneteltünk
 kvarto: **1)** *zene* kvart <hangköz, 4. hang>
 ►kvarto perfekta: tiszta kvart
2) *knyv* kvart, negyedréte alak
3) *knyv* kvart v. negyedréte <alakú> könyv
4) *sp* kvart <vívóállás>

kvarteto: *zene* kvartett <mű és zenészek>
 diskvarigi: *tr* négy részre szed szét
 kvarcent: négyszáz
 kvardek: negyven
 kvarfoja: négyszeri, négy ízbeni, négy alkalommal történő
 ►la tage kvarfoja hiso de la flago: a zászló napi négyszeri felvonása
 kvarfoje: négyszer, négy ízben, négy alkalommal
 kvarafoje: a negyedik alkalommal, negyedik ízben
l.m. kvarangulo, kvaredro, kvarlatero, kvarmurpilki, kordkvaropo, kvaronjaro, kvaronnoto, kvarpiedi, kvarpoluso, kvartermo, lunkvarono
| kvaranten/o **1)** *orv* vesztégzár, karantén, elkülönítés
2) *inf* karantén
 kvaranteni: *ntr orv* vesztégzárban van, <vesztégzárban> vesztégel
 kvarantenigi: **1)** *tr orv* vesztégzárba helyez, karanténba tesz
2) *tr inf* karanténba helyez
| kvarc/o **1)** *ásv* kvarc
 ►beta-kvarco: béta-kvarc
 ►fumecca kvarco: füstkvarc
 ►lakteca kvarco: tejkvarc
 ►roza kristalo: rózsakristály
 ►vitroida kvarco: hegyikristály
2) *eltr* kvarc
 kvarchorloĝo: kvarcóra
| kvarcit/o *ásv* kvarcit
 ►metamorf kvarcito: metamorf kvarcit
 ►sedimenta kvarcito: üledékes kvarcit
| kvark/o *fiz* kvark
 antikvarko: *fiz* antikvark
| kvarol/o *zene* kvartola
| kvart/o **1)** *knyv* negyedréte ív, kvart
2) *knyv* negyedréte alakú könyv, kvartó
3) *sp* kvart <vívás>
4) *ne* negyedliteres bögre
| kvartal/o *ép* lakónegyed, városrés
 ►industria kvartalo: *ip* ipari negyed
 ►juda kvartalo: zsidó negyed
 ►komerca kvartalo: kereskedelmi negyed
 ►Latina Kvartalo: Latin negyed, Quartier Latin <diáknegyed Párizsban>
 ►privatdoma kvartalo: villanegyed, családi házas negyed
 ►registara kvartalo: *pol* kormánynegyed
 kvartalestro: **1)** *tört kat* fertálmester
2) lakótömbmegbízott
| kvartan/a *orv* negyednapos, quartan
 ►kvartana febro: negyednapos láz, febris quartana
| kvarteron/o negyedvérű férfi <fehér és mulatt utóda> *vö.* mestizo, mulato
| kvartir/o *l.* kantonmento
 kvartirigi: *l.* kantonmentigi
| kvartirmastr/o *kat hajó* negyedes <alsó rendfokozat a francia haditengerészetnél>
| kvas/o *gaszt* kvasz
 kvassupo: *gaszt* kvaszleves <húsos savanyú leves>
| kvasi/o *növ* kvassziafa <Quassia>
 ►amara kvasio: keserű kvasszia, légyölőfa <Q. amara>
 kvasiino: *kém* kvasszin
| kvast/o *tex* bojt
 ►kvasto de fezo: fez bojtja
 ►kvasto de glavo: kard bojtja

l.m. bulkvasto

| **kvašior**/o *orv* kwashiorkor

| **kvaternar**/o **1)** *geo tört* negyedidőszak, negyedkor, kvarter

2) *geo tört* negyedkori képződmény v. réteg

kvaternara: **1)** *geo tört* negyedkori

2) *kém* négyértékű, négyalkotós, kvaterner

| **kvazar**/o *csill* kvazár, csillagszerű rádióforrás *szin* kvazaüstelo

| **kvazaü** **1)** mintha <látszat>

►kvazaü la tero brulus sub liaj piedoj: ég a lába alatt a talaj

►kvazaü nenio okazis: mintha semmi sem történt volna

►li volis kredigi al mi, kvazaü li estas la aŭtoro: azt akarta bebeszélni nekem, mintha ő lenne a szerző

►ŝajnis, kvazaü li dormas: úgy tűnt, mintha aludna

2) úgy, mintha <képzelt eseményhez hasonlítás>

►mi kisis lin, kvazaü li estus mia frato: úgy csókoltam meg, mintha a testvérem volna

►ni interparolis tiel, kvazaü de longe ni konus unu la alian: úgy társalogtunk, mintha már rég ismernénk egymást

3) mintegy, szinte

►kvazaü longe atendatan gaston oni akceptis lin: mintegy rég várt vendéget, úgy fogadták

►li gardis ĝin kvazaü trezoron: mintegy kincset, úgy őrizte

►ŝiaj okuloj kvazaü parolas: szinte megszólal a szeme

►tio kvazaü portis al li la feliĉon: ez szinte meghozta neki a boldogságot

kvazaü-: **1)** látszat-, kvázi-, nem igazi

►kvazaüafableco: látszatnyájasság

►kvazaüedzo: élettárs

►kvazaühomo: próbababa, homunculus, mesterséges ember

►kvazaüvero: féligazság

2) *inf* virtuális

►kvazaümondo: virtuális világ

kvazaüa: látszólagos, állítólagos

►la kvazaüa egaleco de la komunisma reĝimo: a szocialista rendszer látszólagos egyenlősége

►lia kvazaüa diplomo: az ő állítólagos diplomája

kvazaüe: majdhogynem

►liaj mensogaj antaŭdiroj kvazaüe realiĝis: hazug jövendölései majdhogynem teljesültek

| **kvecal**/o *ne l.* kecalo

| **kveĉ**/o *növ* kökényszilva, kék ringló <Prunus domestica ssp. insititia>

| **kver-** kereszt-

►kverfosto: *sp* keresztléc <futballkapu>

►kversekco: keresztszelvény, keresztmetszet

►kverstrato: keresztutca

| **kver**/i **1)** *ntr áll* turbékol *szin* kolombumi 1, rukuli

2) *ntr átv* turbékol *szin* kolombumi 2

| **kverel**/i *ntr* veszekszik, civakodik

►kompanoj kverelas inter si: cimborák veszekszenek egymás között

►mi ne volas kvereli kun vi: nem akarok veszekedni veled

kverelo: veszekedés, civakodás

kvereliĝi: *ntr* összeveszik, összeszólalkozik, vitába keveredik

kverelema: veszekedős, civakodó természetű, házsártos,

összeférhetetlen

| **kverk**/o *növ* tölgy, tölgyfa <Quercus>

►blanka kverko, lanuga kverko: molyhos tölgy <Q. pubescens>

►blua kverko: kék tölgy

►daimia kverko, denta kverko: császártölgy <Q. daimio>

►kirmesa kverko: gubacstölgy, karmazsintölgy, bíborgubacstölgy <Q. coccifera>

►korkokverko: paratölgy <Q. suber>

►muska kverko: cserfa <Q. cerris>

►pedunkla kverko: *l.* roburo

►petra kverko, sesila kverko: kocsánytalan tölgy, muzsdajtölgy <Q. petraea>

►ruĝa kverko: vörös tölgy, amerikai tölgy <Q. rubra>

►tigfrukta kverko: kocsányos tölgy <Q. robur>

►verda kverko: magyaltölgy, kövi tölgy <Q. ilex> *szin* ilexskverko

kverkaro: *növ* tölgyerdő

kverkido: *növ* fiatal tölgy

| **kvest**/i *ntr vall* <adomány> gyűjt

►kvesti por la malriĉuloj: gyűjt a szegényeknek

►kvesti por la monaĥejo: gyűjt a kolostornak

kvesto: *vall* adománykérés, adománygyűjtés

kvestaĵo: *vall* adomány

kvestisto: *vall* adománygyűjtő

►frato-kvestisto: kolduló barát

kvestujo: *vall* adománygyűjtő persely

| **kvestor**/o **1)** *tört* quaestor, kincstárnok

2) *gazd* házgondnok, gazdasági vezető <parlament, egyetem stb.>

3) rendőrfőnök, rendőrkapitány <IT>

kvestoreco: **1)** questori tisztség v. hivatal

2) házgondnoki v. gazdasági vezetői tisztség

3) rendőri vezetői tisztség <IT>

kvestorejo: **1)** *gazd* gazdasági hivatal

2) rendőrkapitányság <IT>

| **kvestur**/o *l.* kvestoreco

2) *l.* kvestorejo

| **kvi**/a *áll* <élettanilag> nyugvó

kvieco: *áll* <élettanilag> nyugvó állapot *vö.* diapaŭzo

| **kviet**/a **1)** nyugodt, nyugvó, csendes, háborítatlan <vmi>

►kviet a maro: nyugodt tenger

►kviet a movo: *sp* csendes lépés <sakk>

►kviet a pejzaĝo: nyugodt táj

►kviet a pluvo: csendes eső

►kviet a ripozo: háborítatlan pihenés

2) nyugodt, rezzenéstelen <vki>

►mi restis kviet a: nyugodt maradtam

3) *átv* békés, szelíd, nyugodt természetű

►kviet a ĉevalo: nyugodt természetű ló

►li estis kviet a homo: békés ember volt

kvieto, kvieteco: nyugodtság, nyugalom, békesség, háborítatlanság

►admoni al kvieto: nyugalomra int

►la kvieto de la pejzaĝo profunde impresis lin: a táj nyugalma mélyen érintette

kvietigi: **1)** *tr* nyugtat, enyhít, csillapít

►kvietigi disputon: vitát csillapít

►kvietigi doloron: fájdalmat enyhít

►kvietigi kverelantojn: civakodókat nyugtat

►kvietigi la spiradon: kifújja magát

►kvietigi lian koleron: csillapítja a haragját

►kvietigi la soifon: szomját enyhíti

2) *tr áll* megszelídít

►kvietigi urson: medvét szelídít

kvietigi: *ntr* csillapul, enyhül, megnyugszik

►la tempesto kvietigi: a vihar enyhült

►la vento kvietigi: elült a szél

►lia eksciteco kvietigi: izgatottsága csillapult

►lia kolero ne kvietigas: haragja nem enyhül
 ►post la akra disputo li kvietigis: az éles vita után lecsillapodott
 kvietigaĵo: gysz nyugtató, nyugtatószer, csillapítószer *szin* kvietiga medikamento
 kvietigilo: *vill* zajzár, elhalkító
 kvietismo: *vall* kvietizmus
 malkvieta: nyugtalan, háborgó, izgatott
 ►malkvieta maro: háborgó tenger
 ►malkvieta popolamaso: izgatott tömeg
 nekvietaĝebla: csillapíthatatlan, nyughatatlan
 | **kvik/o 1)** *l.* ordinara elimo
 2) *l.* elimo
 | **kvin** öt
 ►dek minus kvin estas kvin: tízből öt az öt
 ►kvin fingroj: öt ujj
 ►kvin sensoj: öt érzék
 ►mi havas kvin trafojn en la loterio: ötös találatom van a lottón
 kvina: ötödik
 ►je la kvina <horo> kaj tridek minutoj: öt óra harminc perckor
 ►Karolo la Kvina: v. Károly
 ►kvina rado ĉe veturado^Z: ötödik kerék
 ►la kvinan de Oktobro: október ötödikén
 kvine: ötödször <felsorolásban>
 kvino: **1)** *fn* öt <menyiség>
 ►ĉevala kvino: ötös fogat
 ►kvino da pecoj en unu fasko: öt darab egy kötegben
 2) az ötös szám
 ►unu kvino troviĝas en la telefonnumero: egy ötös van a telefonszámban
 3) *fn isk* ötös <osztályzat>
 ►hodiaŭ mia filo ricevis nurajn kvinojn: ma a fiam csupa ötösöket kapott
 kviniliono: kvintillió <10³⁰>
 kvinobla: ötszörös
 ►kvinobla superforto: ötszörös túlerő
 kvinoble: ötször, ötszörösen
 ►kvinoble du: ötször kettő
 ►kvinoble pli granda: ötször nagyobb
 kvinoblo: vminek az ötszöröse
 kvinolo: *zene* kvintola
 kvinono: ötöd, ötödrész
 ►dek kvinonoj: tíz ötöd
 ►li ricevis nur la kvinonon de la heredaĵo: az örökségnek csak az ötödét kapta meg
 kvinopo: **1)** ötös <csoport>
 ►kvinopo proksimiĝis al mi: ötfős csoport közeledett felém
 2) *zene* kvintett
 kvinto: *zene* kvint
 ►kaŝitaj kvintoj: rejtett kvintpárhuzam
 ►kvintoj aŭ oktoj sinsekvaj: kvint- vagy oktávpárhuzam
 ►kvinto perfekta: tiszta kvint
 kvinteto: *zene* kvintett <mű és zenészek>
 superkvino: *isk* csillagos ötös
 kvincent: ötszáz
 kvindek: ötven
 kvinfoje: ötször, öt ízben
 kvinafoje: ötödik alkalommal, ötödik ízben
 kvinpinta: ötágú
 kvintokto: *zene* duodecima
l.m. kvinangulo, kvinlatero, kvinmastulo

| **kvino/o** 1. perua kenopodio
 | **Kvinsland/o** *geo pol* Queensland <AU>
 | **kvintal/o 1)** métermázsa <100 kg>
 2) *ex* mázsa <kb. 50 kg>
 | **kvintesenc/o 1)** kvintesszencia <alkímia>
 2) *átv* vminek a lényege, veleje, kvintesszenciája
 | **Kvintilian/o** *műv isk* <Marcus Fabius> Quintilianus
 | **kvintilion/o** 1. kviniliono
 | **Kvirinal/o 1)** *tört geo* Quirinalis, Quirinale <domb Rómában>
 2) *átv pol* Quirinale <köztársasági elnöki palota> <IT>
 | **kviritoj** *tört* quirites <fegyverviselő római férfiak>
 | **kvir/o** *biol pszi* kviro
 | **kvit/a 1)** adósságtól mentes, kvitt
 ►bieno kvita de hipoteke: jelzálogmentes birtok
 ►ne kvita per mil forintoj: ezer forinttal még adós
 ►nun mi estas kvita al vi: nem tartozom neked, nincs adóssága veled szemben
 ►nun ni estas kvitaj: most kvittek vagyunk, most nem tartozunk egymásnak
 ►post la pago mi estos kvita al vi: a fizetés után nem tartozom önnek
 2) *átv* <kötelezettségtől> mentes
 ►esti kvita pri ĉiuj devoj: minden kötelezettségtől mentes
 ►mi estas kvita plu akompani vin: nem kell tovább kísérem önt
 kvitigi: **1)** *tr* <adósságot> kiegyenlít, elszámol
 ►ĉi tiuj du mil forintoj kvitigas min: ezzel a kétezzer forinttal megszűnik az adósságom
 ►morgaŭ mi kvitigos min ankaŭ kontraŭ vi: holnap veled szemben is kiegyenlítem az adósságomat, holnap veled is elszámolok
 2) *tr* *átv* <kötelezettségtől> mentesít
 ►nefaro ne kvitigas de la kunkulpeco: a tétlenség nem mentesít a cinkosság alól
 kvitigi: *ntr* elszámol, leszámol vkivel <kun>
 ►kvitigas servo per reservo^Z: *közm* kölcsönkenyér visszajár, szolgálatért viszontszolgálat jár
 ►kvitigi de ŝuldo: adósságot kiegyenlít, adósságtól megszabadul
 interkvitigi: *gazd* kölcsönös elszámolás
 | **kvitanc/i** *tr* nyugtáz
 ►bonvolu kvitanci la ricevon de la pako: legyen szíves nyugtázni a csomag átvételét
 ►kun ĝojo mi kvitancas vian pretecon: örömmel nyugtázom a készségét
 ►kvitanci al li la lupagon: nyugtát ad neki a bérletfizetésről
 ►kvitanci la pagon de la ŝuldo: nyugtázza az adósság kifizetését
 kvitanco: **1)** fizetési elismervény, nyugta *szin* pagatesto
 2) átvételi elismervény, nyugta *szin* ricevatesto
 ►bagaĝdepona kvitanco: *vsút* csomagmegőrző cédula
 ►kontraŭ kvitanco: nyugta ellenében
 kvitancmarko: *gazd* számlabélyeg, nyugtabélyeg
 | **kviv/i** 1. kviviti
 | **kvivit!** *hgut* csirip
 kvivito: csiripelés, csivitelés, csicsérgés
 kviviti: *ntr* csivitel, csicsereg, csiripel
 | **kviz/o** *jték* vetélkedő, tudáspróba, kvíz *szin* sciokonkurso
 ►televida kvizo: televíziós vetélkedő
 kvizi: *ntr* *jték* vetélkedik
 | **kvocient/o** *mat* hányados, kvóciens
 ►intelekta kvociento, mensa kvociento: intelligenciahányados, IQ
szin inteligentokvociento
 ►la kvociento de 12 per 4 estas 3: 12 per 4 hányadosa 3
l.m. kruckvociento, sekskvociento

| **kvodlibet/o** *zene* egyveleg, quodlibet
| **kvorum/o** határozatképesség, kvórum
| **kvoto/o 1)** *gazd* hányad, részesedés, járandóság, saját rész, kvóta
▶kvoto de interezoj: kamatláb, kamathányad
▶kvoto de plusvaloro: értéktöbbletráta, kizsákmányolás foka *szin* ekspluadgrado
▶plenumi sian kvoton: kiveszi a maga részét
2) *gazd* árjegyzés, tőzsdei jegyzés
kvoti: *tr* jegyez <árat, árfolyamot>
l.m. importkvoto, merkatkvoto, profitkvoto
| **l 1** <hang és betű>
L: **1)** római 50
2) L alakú *l.* L-anteno, L-fero, L-relo
lo: ell <betűnév>
| **la¹** a, az <névelő>
▶la domo: a ház
▶la fenestroj: az ablakok
| **la¹** *zene* la
▶la respondas al A en la absoluta solfeĝo: a la az A-nak felel meg az abszolút szolmizációban
▶Labe-majora: Asz-dúr
▶labe-minora: asz-moll
▶lais-minora: aisz-moll
▶La-majora: A-dúr
▶la-minora: a-moll
▶la-modalo: la-sor
| **lab/o¹ 1)** *l.* abomaso
2) *anat* gyomornyálkahártya, tunica mucosa ventriculi
labaĵo: gysz nyálkahártya-kivonat
labenzimo, labofermento: *biol* oltóenzim, kimozin, rennin
| **lab/o¹** *röv l.* laboratorio
| **labamb/o** *zene* La bamba <zene és tánc>
| **labar/o** *tört kr* labarum <Konstantin zászlaja>
| **label/o** *növ* mézajak, labellum
| **laberdan/o** *gaszt* sózott tökehal
| **labi/o 1)** *növ* ajak, labium
2) *anat* ajak, perem, labium
makrolabio: *orv* ajaktúltengés
| **labial/o** *nyt* ajakhang, labiális *szin* lipsono, lipa konsonanto
▶labialdentalo: ajak-fog hang, labiodentális *szin* lipdentosono, lipodenta konsonanto
▶labialplozivo: szájzárhang, labiális explozíva *szin* lipa eksploda konsonanto
| **labiat/oj** *l.* lamiacoj
| **labil/a** ingtag, labilis *szin* malstabila
▶labila ekvilibro: ingtag egyensúly
labilo: *met* labilis légállapot, labilis atmoszféra
| **labioskiz/o** *orv* nyúlajak, labioschisis
| **labirint/o 1)** labirintus, útvesztő
▶labirinto de reĝo Minoo en Kreto: Minosz király labirintusa Krétán
▶labirinto en plezurĝardeno: labirintus díszkertben
2) *átv* labirintus, útvesztő, szövevény
▶en la labirinto de la vivo: az élet útvesztőjében
▶labirinto de malfacilaĵoj: nehézségek szövevénye
▶li malfacile orientiĝas en la labirinto de koridoroj: nehezen igazodik el a folyosók útvesztőjében
▶ne eniru la labirinton de procesado: nem menj be a pereskedés útvesztőjébe
3) *anat* belső fül labirintusa, labyrinthus auris
labirintodentuloj: *ösl* páncélos kétéltűek <Labyrinthodontia>

labirintofungo: *növ* taplógomba <Daedalea>
▶kverka labirintofungo: labirintustapló <D. quercina>
| **labor/i 1)** *ntr* dolgozik, munkálkodik
▶labori fizike, mense: fizikai, szellemi munkát végez
▶labori pri grava problemo: fontos problémán dolgozik
▶labori super statuo: egy szobron dolgozik
▶labori duontempe: fél munkaidőben dolgozik
▶labori en tri skipoj: három műszakban dolgozik
▶labori partotempe: részmunkaidőben dolgozik
▶labori plentempe: teljes munkaidőben dolgozik
▶labori kvantopage: darabbérben dolgozik
▶labori laŭ rendimenta salajro: teljesítménybérben dolgozik
▶labori tempopage: időbérben v. órabérben dolgozik
▶ni laboru kaj esperu^Z: munkálkodjunk és reméljünk
2) *ntr* *átv* működik *szin* funkci 2
▶la maŝinoj laboras plentempe: a gépek teljes időben működnek
▶la pumpilo nun laboras: a szivattyú most működik
3) *ntr* *átv* dolgozik, forr <bor> *szin* fermenti 1
laboro: **1)** munka
▶alpaŝi al laboro: munkához lát
▶faka laboro: szakmunka
▶fizika laboro: fizikai munka
▶herkula laboro: herculesi v. hősie munka
▶intelekta laboro, mensa laboro: szellemi munka
▶kamparaj laboroj: mezei munkák
▶kia estas via laboro, tia estas via valoro^Z: *közm* amilyen az ember, olyan a munkája
▶la mondo de la laboro: a munka világa
▶laboro finita, ripozo merita^Z: *közm* munka után édes a pihenés
▶laboro kaj pacienco kondukas al potenco^Z: *közm* türelem és fáradozás meghozza gyümölcsét
▶laboro kondukas al honoro kaj oro^Z: *közm* semmi haszon munka nélkül
▶laboro ne estas leporo, ĝi haltos, ne forsaltos^Z: *közm* a munka megvár
▶laŭpeca laboro: darabbéres munka
▶li ricevis facilan laboron: könnyű munkát kapott
▶mana laboro: kézzel végzett munka
▶meti la manojn al laboro: munkához lát
▶ne estas laboro sen doloro: *közm* kasza, kapa nyavalya
▶nigra laboro: feketemunka
▶okaza laboro: alkalmi munka
▶partatempa laboro: részidős munka
▶produkta laboro: *gazd* termelőmunka
▶publika laboro: közmunka
▶publikrilata laboro: PR-munka
▶publikutila laboro: közhasznú munka
▶sen laboro ne venas oro^Z: *közm* munka nélkül nincs fizetség, semmi haszon munka nélkül
▶sidi en la laboroj: tele van munkával
▶streĉa laboro: megfeszített munka
▶subpagata laboro: alulfizetett munka
▶terena laboro: terepmunka
▶veturi per buso al la laboro: busszal megy a munkába
2) *fiz* munka
▶utila laboro: hasznos munka
laboradi: *ntr* munkálkodik, hosszasan dolgozik
laborado: dolgozás, munkavégzés, munkálkodás
laboraĵo: **1)** munkadarab *szin* laborpeco
▶enfiksi laboraĵon: munkadarabot befog

2) mű, termék, elkészült munka

►via laboraĵo gajnis la unuan premion: a munkád első díjat nyert
laboranto: *fn* dolgozó
►la laborantoj restis sur la kampoj, kaj la laborintoj hejmeniris: a dolgozók a földeken maradtak, és a munkát befejezők hazamentek
laborantino: dolgozó nő, női dolgozó
laborejo: műhely
laborema: dolgoz, szorgalmas, munkaszerető
laboremo: **1)** dolgoosság, munkaszeretet
2) munkakedv
laborestro: előmunkás, munkavezető, pallér
laborigi: *tr* dolgoztat, foglalkoztat
►la fabriko laborigas ducent laboristojn: a gyár kétszáz munkást foglalkoztat
►mi ne volas vane laborigi vin: nem akarlak hiába dolgoztatni
laborilo: munkaeszköz
laboristo: **1)** munkás
►bone salajrata laboristo: jól fizetett munkás
►fabrika laboristo: gyári munkás
►kvalifikita laboristo: szakképzett munkás
►nekvalifikita laboristo: szakképzetlen munkás
►okaza laboristo: alkalmi munkás
►organizita laboristo: szervezett munkás
►trejnita laboristo: betanított munkás
2) *fn* áll dolgozó <méh, hangya>
laborista: munkás- *l.* laborista klaso, organizaĵo, partio
laboristaro: munkásság, dolgozók
►la laboristaro de la fabriko: a gyár munkásai
►la laboristaro de la urbo: a város munkássága
laborulo: dolgozó ember, munkából élő
►blankkoluma laborulo: fehérgalléros dolgozó
►blukoluma laborulo: kékgalléros dolgozó
ĉefkunlaboranto: főmunkatárs
ellabori: **1)** *tr* elkészít, munkával kialakít, kiformál
►ellabori ilon el osto: csontból szerszámot készít
►li ellaboris figuron el argilo: agyagból alakot formázott ki
2) *tr* átv kidolgoz
►ellabori planojn por la estonteco: terveket dolgoz ki a jövőre
►Zamenhof ellaboris sian unuan lingvoprojekton estiel gimnaziano: Zamenhof gimnazistaként dolgozta ki első nyelvtervezetét
ellaboraĵo: **1)** kész munka, termék
►kontroli la ellaboraĵojn: ellenőrzi a kész munkákat
2) átv dolgozat
►ellaboraĵo pri la daŭripova evoluo: dolgozat a fenntartható fejlődésről
kunlabori: *ntr* együttműködik, együtt dolgozik
kunlaboranta: együttműködő, kooperáló, kollaboráló
kunlaboranto: munkatárs
kromlabori: *ntr* túlórázik, pluszmunkát végez
kromlaboro: túlmunka, különmunka, túlóra
►preni kromlaboron: különmunkát vállal
kunlabori: *ntr* együttműködik, kooperál
►kunlabori en gazeto: újságba ír
►kunlabori en projekto: projektben együttműködik
kunlaboro: együttműködés, kooperáció
kunlaboranto: kolléga, munkatárs
mallaborema: lusta, henye, munkakerülő
mallaborulo: *fn* dologtalan, munkakerülő, lusta
►morgaŭ estas la amata tago de la mallaboruloj^z: *közm* a holnap a lusták kedves napja

mislaboraĵo: selejt

neprilaborita: nyers, megmunkálatlan, műveletlen

perlabori: *tr* <munkával> keres

►kiom vi monate perlaboras?: mennyit keresel havonta?

►perlabori multan monon: sok pénzt keres

►perlabori sian porviven: megkeresi a kenyerét, megkeresi a betevő falatját

preterlabori: *ntr* lóg a munkából

prilabori: *tr* megmunkál, feldolgoz, megművel

►oni prilaboras la pomojn al pomsuko: almalévé dolgozzák fel az almát

►prilabori metalon: fémeket megmunkál

►prilabori teron: földet művel

prilaborado: feldolgozás, megmunkálás, megművelés

►industria prilaborado: *ip* ipari feldolgozás

prilaboriteco: megmunkáltság, feldolgozottság, megműveltség

reperlabori: *tr* újrarendel

►en la fabriko oni reperlaboras la metalajn defalaĵojn: a gyárban újra feldolgozzák a fémhulladékot

reperlaboro: újrarendelés

senlabora: **1)** dologtalan, munkátlan

2) munkanélküli

►multaj senlaboraj junuloj ŝatus dungigi: sok munkanélküli fiatal szeretne munkába állni

senlaboreco: munkanélküliség <állapot>

►la senlaboreco kreskis je ok elcentoj: a munkanélküliség nyolc százalékkal növekedett

►senlaboreco estas patrino de ĉiuj malvirtoj^z: *közm* a henyélés minden bűn szülőanyja

►subvencio por senlaboreco: munkanélküli segély

senlaborulo: *fn* munkanélküli

►li ricevas senlaborulan monon: munkanélküli segélyt kap

►registrita senlaborulo: bejegyzett v. regisztrált munkanélküli

telelaboro: *távk* távmunka

tralabori: *tr* bizonyos ideig <n> dolgozik

►li tralaboris la tutan tagon: átdolgozta az egész napot

trolabori: *ntr* túldolgozza v. túlhatja magát

laborabelo: áll dolgozó <méh> *szin* abelino

laborakcidento: *orv jog* munkahelyi baleset

laborakiri: *tr* keres <megélhetés>

laborakiro: kereset, megélhetés

laboramo: munkaszeretet

laboratingo: munkaeredmény

laborbezona: munkaigényes

laborbezono: munkaigény

laborborso: munkaközvetítő iroda

laborbrigado: munkabrigád

laborĉambro: dolgozószo

laborĉesigo: munkabeszüntetés

labordaŭro: munkaidőtartam, munkában eltöltött idő

labordebato: műhelyvita, workshop

labordesegno: *tech* műhelyrajz

labordevo: munkaköri kötelesség

labordiagramo: *tech* munkadiagram

labordirektoro: *ip* munkaügyi igazgató

labordisciplino: munkafegyelem

labordivido: *gazd pol* munkamegosztás

labordokumento: munkaokmány

labordomo: dologház

labordonanto: *gazd* munkaadó, munkáltató

laboreblo: munkalehetőség	laborpaco: munkahelyi béke
laborenspezi: <i>tr</i> munkával keres	laborpago: bér, munkakereset <i>szin</i> salajro
laborenspezo: <i>gazd</i> munkajövedelem	▶laŭokaza laborpago: alkalmi bér
laborevitanto: <i>fn</i> <alkalmi> munkakerülő	laborpartio: <i>pol</i> munkáspárt
laborevitulo: <i>fn</i> munkakerülő	laborpartiano: <i>fn pol</i> munkáspárti
laborfaciligaj: munkakönnyítő	laborpaŭzo: munkaközi szünet
▶laborfaciligaj aranĝoj: munkakönnyítő intézkedések	laborpeco: <i>tech</i> munkadarab <i>szin</i> laboraĵo 1
laborforto: <i>gazd</i> munkaerő	laborperado: munkaközvetítés
laborganto: védőkesztyű, munkakesztyű	laborperanto: <i>fn</i> munkaközvetítő
laborgrupo: munkacsoport	laborperejo: munkaközvetítő iroda, munkaügyi központ <i>szin</i>
laborhipotezo: <i>tud</i> munkahipotézis	laborborso
laborhoroj: nyitvatartás < <i>pl.</i> üzlet>	laborpermeso: munkavállalási engedély
laborhundo: <i>áll</i> munkakutya	laborplano: munkaterv
laborinspektado: munkafelügyelet	laborpoento: munkaegység
laborinspektejo: munkafelügyeleti szerv <és székhely>	laborpova: munkabíró
laborinspektisto: munkafelügyelő	laborpremo: munkahelyi elfoglaltság
laborintensa: <i>gazd</i> munkaigényes	laborprenanto: <i>gazd</i> munkavállaló
laborinterrompo: munkamegszakítás	laborpreskribo: munkaköri előírás
laborintervjuo: állásinterjú, felvételi beszélgetés	▶internacia laborpreskribo: nemzetközi munkaelőírások
laborinvalido: <i>orv</i> munkahelyi rokkant, munkába megrokkant	laborpriskribo: munkaköri leírás
laborjuro: <i>jog</i> munkajog	laborprodukto: munkateljesítmény
laborkamarado: munkatárs	laborprotekto: munkavédelem
laborkampo: munkaterület, munkakör	laborpunkto: <i>vill</i> munkapont
laborkapabla: munkaképes	laborregularo: munkaügyi szabályzat
laborkapablo: munkaképesség	laborrilato: munkaviszony
laborkodo: <i>jog</i> munka törvénykönyve	laborritmo: munkatempó
laborkolektivo: munkaközösség	laborsekureco: munkabiztonság
laborkomunumo: <i>gazd</i> munkaközösség	▶laborsekureca respondeculo: munkabiztonsági felelős
▶privata laborkomunumo: gazdasági munkaközösség, gmk	laborsekurigo: munkavédelem
laborkondiĉoj: munkakörülmények, munkafeltételek	▶laborsekurigaj reguloj: munkavédelmi előírások
laborkonflikto: munkakonfliktus, munkaügyi konfliktus	laborsemajno: munkahét
laborkontrakto: <i>jog</i> munkaszerződés	laborserĉanto: <i>fn</i> munkakereső
▶daŭra laborkontrakto: határozatlan időre szóló munkaszerződés	laborservo: <i>kat</i> munkaszolgálat
▶portempa laborkontrakto: határozott időre szóló munkaszerződés	laborservisto: <i>kat</i> munkaszolgáló
laborkortumo: <i>jog</i> munkaügyi bíróság	laborsfero: munkakör
laborkunsido: munkaülés, munkaértekezlet	laborsindikato: <i>gazd pol</i> dolgozói szakszervezet
laborkunveno: munka-összejövetel	laborsperta: munkában jártas
laborlantigo: munkalassító sztrájk	laborstablo: munkapad, munkaasztal
laborlibereco: szabad munkavégzés <sztrájk alatt>	laborstacio: <i>ip</i> munkaállomás
laborlingvo: <i>nyt</i> munkanyelv	laborstilo: munkastílus
laborloko: munkahely	labortablo: 1) munkaasztal
▶konstanta laborloko: állandó munkahely	2) <i>inf</i> asztal, desktop
labormaniulo: munkamániás	labortaga: munkanapi, hétköznapi
labormaŝino: <i>tech</i> munkagép	labortagmanĝo: munkaebéd
labormedicino: <i>orv</i> munkaegészségügy	labortago: munkanap, hétköznapi
labormedicinisto: <i>orv</i> üzemi orvos	labortempo: munkaidő
labormedio: munkakörnyezet	▶elasta labortempo: rugalmas munkaidő
labormemoro: <i>l.</i> éfimemoro	▶fiksa labortempo: kötött munkaidő
labormerkato: <i>gazd</i> munkaerőpiac	▶nefiksa labortempo: kötetlen munkaidő
labormetodo: munkamódszer	▶parta labortempo: részmunkaidő
laborministerio: <i>pol</i> munkaügyi minisztérium	labortendaro: munkatábor
laborministro: <i>pol</i> munkaügyi miniszter	laborterapio: <i>pszi</i> munkaterápia
labornekapabla: munkaképtelen	labortereneno: munkaterület
labornekapablo: munkaképtelenség	laborvaloro: <i>gazd</i> munkaérték
laboroferto: állásajánlat	laborvalorteorio: <i>gazd tud</i> munkaérték-elmélet
laboroficejo: munkaügyi hivatal	laborvesto: munkaruha
laborordo: munkarend	laborvizito: <i>pol</i> munkalátogatás
labororganizo: munkaügyi szervezet	laborvojaĝi: <i>ntr</i> kiküldetésen van, kiszálláson van, szolgálati úton van
▶Internacia Labor-Organizo: Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, ILO	laborvojaĝo: kiküldetés, szolgálati út, <hivatalos> kiszállás

nelabortago: munkaszüneti nap

l.m. agrarlaboristo, ĉenlaboro, cerblaboristo, faklaboristo, ferlaboristo, gastlaboristo, grundlaboristo, hejmlaboro, helplaboristo, junlaboristo, kamlaboristo, konstrulaboristo, kopolaboristo, ledlaboristo, lignolaboristo, manlaboristo, pluslaboro, punlaboro, salajrolaboristo, sociallaboristo, ŝtallaboristo, ŝvitlaboro, taglaboristo, templabori, terlaboristo, trudlaboristo, vojlaboristo

| **laboratori/o** *tech tud* laboratórium

►farmacia laboratorio: gyógyszerészeti laboratórium

►informadika laboratorio: *inf* informatikai labor

►kemia laboratorio: *kém* kémiai laboratórium

►lingva laboratorio: *isk* nyelvi laboratórium

l.m. spaclaboratorio

| **labr/o** *áll* ajakoshal <Labrus>

►labredoj: ajakoshalfélék <Labridae>

| **Labrador/o** *geo* Labrador

| **labrak/o** *áll* farkassügér <Dicentrachus labrax>

| **labrusk/o** *növ* farkasszőlő, rókaszőlő <Vitis labrusca>

| **laburn/o** *növ* aranyeső, sárgaakác <Laburnum> *szin* orpluvo

| **lac/a** **1)** fáradt

►hunde laca: holtfáradt

►laca de laboro: munkában elfáradt

►laca de vojaĝo: utazásban elfáradt

►laca kaj muelita li venis hejmen: fáradtan és összetörtén ért haza

2) *átv* fáradt, únott

►mi estas laca de ĉi tiuj eternaj diskutoj: fáradt vagyok ezektől az örökös vitáktól

laceco: fáradság

laciga: fárasztó

lacigi: **1)** *tr* fáraszt, elfáraszt, kifáraszt

2) *tr* *átv* fáraszt, untat

►via lamentado lacigas min: fáraszt a siránkozásod

lacigi: **1)** *ntr* elfárad

2) *ntr* belefárad

►mi laciĝis de la vanaj klarigoj: belefáradtam a hiábavaló

magyarázkodásba

laciĝo: elfáradás

ĝislace: kimerültség

mallaciĝi: *ntr* kipihen magát

nelacigebla: fáradhatatlan, kifáraszthatatlan

nelacigema: kitartó, nem fáradó

senlaca: fáradhatatlan

trolacigi: *tr* kimerít, túlságosan elfáraszt

lace-pace: lomhán

lacpeli: *tr* agyonhajszol

►la lacpelitan vulpon oni mortpafis: agyonlőtték az agyonhajszolt rókát

| **Lacedemon/o** *l.* Lakedemono

| **lacert/o** *áll* gyík <Lacerta>

►hungara lacerto: magyar gyík <Ablepharus kitaibelii>

►monta lacerto, vivonaska lacerto: hegyi gyík, eleveneszülő gyík <L. vivipara>

►mura lacerto: fali gyík <L. muralis>

►verda lacerto: zöld gyík <L. viridis>

►vigla lacerto: ürge gyík <L. agilis>

►lacertedoj: nyakörvös gyíkfélék <Lacertidae>

►lacertuloj: gyíkok <Lacertilia>

lacerti: **1)** *ntr* gyíkkodik <eszperantisták egy másik tervezett nyelven beszélnek>

2) *ntr* gyíkkodik <rokon nyelvet beszélő eszperantisták saját nyelvükön beszélnek>

| **laĉ/o** fűző <zsínór, szalag>, cipőfűző

laĉi: *tr* összefűz, befűz, <zsínórral> megköt

►laĉi la korseton: beköti a fűzőjét

►laĉi la ŝuojn: befűzi a cipőjét

laĉoŝuo: fűzős cipő

laĉtirilo: fűzővég *szin* tredilo

laĉtruo: fűzőlyuk <*pl.* cipőfűzőnél>

| **lad/o** *tech* bádóg, pléh vő. ferlado

►galvanizita lado: horganylemez

►onda lado: hullámlemez

►stanita lado: ónozott lemez, cinbádóg

lada: **1)** bádóg-

2) konzerv-

ladaĵo: **1)** bádógáru, pléháru, bádógedény, bádógeszköz

2) *inf biz* firmware

ladajisto: bádógár

ladisto: bádógos

elladigilo: konzervnyitó *szin* ladskatol-malfermilo, ladmalfermilo

enladigi: *tr* konzervál <bádógdobozban>, konzervdobozba tölt

ladbendo: bádógszalag, bádógcsík, pléhcsík

ladbiero: dobozos sör *szin* skatolbiero

ladbotelo: fémkulacs

ladbovaĵo: *gaszt* marhakonzerv

ladfiŝaĵo: *gaszt* halkonzerv

ladfluto: *zene* fémfuvola

ladkruĉo: bádógekanna

ladlakto: konzervtej

ladmalfermilo: konzervnyitó

ladmanĝaĵo: *gaszt* konzerv

ladmetiejo: bádógosműhely

ladorkestro: *zene* rezesbanda

ladpasteĉo: pástétomkonzerv

ladskatolo: **1)** pléhdoboz, fémdoboz

2) konzervdoboz

ladskatol-malfermilo: konzervnyitó

ladtondilo: *tech* lemezolló, lemezzágó olló

ladurbo, ladvilaĝo: bádógváros, nyomornegyed

l.m. dinamolado, ferlado, gutlado, ondolado, ŝtallado

| **ladan/o** *növ* ladángyanta, szuhargyanta, ladanum

ladanujo, ladanarbusto: *l.* ladana cisto, kreta cisto

| **ladin/o** *nyt* ladino <lad> *szin* judhispana lingvo

►ladino estas hispana lingvo parolata de judhispanoj: a ladino

spanyol zsidók által beszélt spanyol nyelv

ladina: *mn nyt* ladin, dél-tiroli rétoromán <roa>

►la ladina estas parolata en Sud-Tirol: a ladin nyelvet Dél-Tirolban beszélnek

| **Ladislao** László

►Sankta Ladislao: *kr tört* Szent László

| **Ladoga/a** *geo* Ladoga

►Ladoga Lago: Ladoga-tó

| **Laert/o** *mit* Laertész

| **laf/o** *ásv* láva

►acida lafo: savas láva

►baza lafo: bázisos láva

►kuseneca lafo: *l.* kusenlafo

lafofluo: *ásv* lávaár, lávafolyás

laftegaĵo: *ásv* lávataró

l.m. kusenlafo

| **Lafonten/o** *ir* <Jean de> La Fontaine

►la fabloj de Lafonteno: La Fontaine állatmeséi

| **lag/o** *geo* tó

►la Grandaj Lagoj: *geo* a Nagy-tavak

lageto: *geo* tavacska

lagumi: *ntr* tó mellett táborozik v. nyaral

lagobordo: tópart

l.m. artlago, fiślago, digolago, sallago

| **lagenari/o** *növ* lopótök, kabaktök, szívótök, nyakastök

<Lagenaria> *szin* botelkukurbo, kalabaskukurbo

| **lager/o** *l.* koncentrejo, ekstermejo

| **lagoftalm/o** *orv* lagophthalmus, a szem tökéletlen záródása

| **lagop/o** *l.* lagopodo

| **lagopod/o** *áll* hófajd <Lagopus>

►alpa lagopodo: havasi hófajd <L. mutus>

►monta lagopodo: havasi hódfajd <L. mutus>

►ordinara lagopodo: sarki hófajd <L. lagopus lagopus>

►skota lagopodo: skótfajd <L. lagopus scoticus>

| **Lagos/o** *geo* Lagos

►Lagoso estis la ĉefurbo de Nigério: Lagos Nigéria fővárosa volt

| **lagostom/o** *áll* viszkacsa <Lagostomus maximus>

| **lagotrik/o** *áll* gypjasmajom <Lagothrix>

| **lagr/o** *tech* csapágy

►aksa lagro: axiális csapágy, támasztócsapágy, támcsapágy

►cilindrorula lagro: hengergörgős csapágy

►radiusa lagro: radiális csapágy

ĉeflagro: *tech* főcsapágy

lagrokaĝo: *tech* csapágykosár *szin* rulujo

l.m. glitlagro, globlagro, nadlslagro, piedlagro, rullagro

| **Lagranĝ/o** *mat fiz* <Joseph-Louis> Lagrange

►lagranĝa funkcio: Lagrange-függvény

►lagranĝa punkto: Lagrange-pont

| **lagranĝian/o** *mat fiz* Lagrange-függvény

| **lagri/o** *áll* gypjasbogár <Lagria>

| **lagun/o** **1)** *geo* lagúna

2) atoll-lagúna, koralsziget tava

lagunado: *öko* biológiai szennyvíztisztítás

lagunejo: *öko* biológiai szennyvíztisztító medence

l.m. sallaguno

| **Lahor/o** *geo* Lahor

| **laik/o** **1)** *kr* világi hívő, laikus

2) *fn* *átv* laikus, nem szakember

laika: **1)** *kr* világi, nem egyházi, laikus

►laika frato: laikus testvér

►laika lernejo: laikus v. nem egyházi iskola

2) *átv* laikus, nem szakmai

►laika aliŝo al scienca problemo: tudományos probléma laikus megközelítése

laikeco: *kr* laikusság, világiság, világi jelleg

►la laikeco de la ŝtato: az állam világi jellege

laikigi: *tr* *kr* laicizál, világivá tesz

| **Laj/o** *mit* Laiosz

| **lajk/o** *áll* lajka <kutyafajta>

►karel-finna lajko: karéliei finn lajka

►okcident-siberia lajko: nyugat-szibériai lajka

| **lak/o** **1)** *növ* lakk <gyanta>

2) gumilakk, sellak

3) *kém* kence, fénymáz

4) *kém* lakkfesték

laki: **1)** *tr* lakkoz, fényez

2) *tr* lakkfestékkel bevon

lakaĵo: *műv* lakkozott tárgy

lakarbo: *növ* lakkfa

laktolo: *tex* viaszosvászon *szin* vakstolo

l.m. ŝpruclakado, ungolako

| **lake/o** **1)** lakáj

2) *átv* *pej* lakáj, szervilis ember, talpnyaló

lakei: **1)** *ntr* lakájként szolgál

2) *ntr* *pej* hízelkedik, dörzsölködik, talpat nyal

lakearo: szolgaszemélyzet

lakeejo: előszoba <úri háznál>

lakejeto: szolgálfiú, fiatal inas

| **Lakedemon/o** *tört geo* Lakedaimon <Spárta>

| **lakmus/o** *kém* lakmusz

lakmuspapero: *kém* lakmuspapír

| **Laknaŭ/o** *geo* Lakhnau

►Laknaŭo estas la ĉefurbo de Utarpradeŝo: Lakhnau Uttar Prades fővárosa

| **lakolit/o** *ásv* lakkolit

| **lakon/o** *tört* lakón

lakona: **1)** *mn* lakón

2) *átv* lakonikus, tömör *szin* konciza

lakoneco: lakonikusság, tömörség *szin* koncizeco

lakonismo: *ir* lakonikus stílus

Lakonujo, Lakonio: *geo* Lakónia

| **lakric/o** *gaszt ritk* medvecukor, bocskorszij

| **lakrimal/o** *l.* larmosto

| **laks/o** *orv* hasmenés, diarrhoea *szin* diareo, ventrofluo

laksi: *ntr* megy a hasa

laksetiga: *orv* enyhén hashajtó, laxatív

laksiga: *orv* hashajtó

laksigi: *tr* *orv* meghajtat, purgál

laksigilo: *gysz* hashajtó

laksigo: *orv* hashajtás

mallaksi: *ntr* *orv* szorulása v. székrekedése van

mallaksigi: *tr* szorulást v. székrekedést okoz *szin* konstipi

mallakso: *orv* szorulás, székrekedés *szin* konstipo

| **Lakŝadiv/oj** *geo pol* Laksadiva <IN>

| **Lakŝadvip/o** *tört* Laksadvip

| **Lakŝmi/o** *vall* Laksmí

| **lakt/o** **1)** tej

►boligita lakto: forralt tej

►bovina lakto: tehéntej

►ĉevalina lakto: kancatej

►densigita lakto: sűrített tej

►kaprina lakto: kecsketej

►pasteŭrizita lakto: pasztőrözött tej

►patrina lakto: anyatej

►pulvorigita lakto: porított tej, tejpor

►saketa lakto: zacskós tej

►senkrema lakto: főlözött tej

►skatola lakto: dobozos tej

►ĝi estas nek lakto, nek selakto^Z: se hús, se hal

►havi ankoraŭ la lakton sur la lipoj^Z: tejfeles szájú, még tejes a szája

►nenia peno nek provo donos lakton de bovo^Z: *közm* nehéz a baktól tejet fejni

2) *növ* <növényi> tej

►kokosa lakto: kókusztej

►migdala lakto: mandulatej

lakti: *ntr* tejel

►laktanta bovino: tejelő tehén, fejőstehén *szin* laktodona bovino
laktajo: tejétel, tejtermék
laktata acido: *kém* tejsav *szin* laktacido
laktazo: *biol kém* laktáz
lakteca: tejszerű
laktejo: tejesarnok
laktisto: *fn* tejes, tejesember, tejáros *szin* laktovendisto
laktozo: *biol kém* tejcukor, laktóz *szin* laktosukero
laktumo: *áll* haltej
laktacido: *kém* tejsav *szin* laktata acido
laktalbumino: *biol kém* tejfehérje
laktobatadi: *ntr* köpül
laktobatado: köpülés
laktobieno: *gazd* tejgazdaság
laktoblanka: tejfehér
laktoboligilo: tejforraló
laktobrufo: *áll* tejelő állat
laktobuša: tejfeles szájú
laktodento: *anat* tejfog, dens lacteus
laktodukto: *anat* tejvezeték, ductus laciferi
laktofabriko: *ip* tejgyár
laktoflavino: *kém* riboflavin *szin* riboflavino
laktofrato: tejestestvér
laktoglobulino: *biol kém* tejpglobulin, laktoglobulin
laktogriafo: *gaszt* tejbedara
laktokafo: *gaszt* tejeskávét
laktokonservajo: *gaszt* tejkonzerv *szin* ladlakto
laktokremo: tejszín
laktomastrumo: *agr* tejgazdaság
laktoprodukto: *agr* tejtermék
laktoproduktado: *agr* tejtermelés
laktoproduktisto: *agr* tejtermelő
laktopulvoro: tejpör
laktorizafo: *gaszt* tejberizs
laktosero: tejsavó *szin* selakto
laktosekrecio: *biol* tejelválasztás
laktosuĉulo: *fn pej* tejelesszájú
laktosukero: *biol kém* tejcukor, laktóz *szin* laktozo
laktosuko: *növ kém* növénytej, gumitej, kaucsuktej, latex *szin* latekso
laktosupo: *gaszt* tejeleves
laktotrinkejo: *fn gaszt* tejivó
laktovendisto: tejes, tejesember, tejáros *szin* laktisto
laktovitro: tejüveg
Laktovojo: *csill* Tejút, Galaktika, Galaxis *szin* Galaksio 1
l.m. acidlakto, birdlakto, buterlakto, kalkolakto, ladlakto, mamlakto, sojlakto
| **laktari/o** *növ* tejelőgomba, rizike <Lactarius> *szin* laktofungo
►karotsuka laktario: ízletes rizike, rizikegomba, közönséges rizike, fenyőalagomba <L. deliciosus>
►sangosuka laktario: vöröstejű rizike <L. sanguifluus>
| **lakton/o** *kém* lakton
| **laktuk/o** *növ* saláta <Lactuca>
►kapa laktuko: fejes saláta <L. sativa v. capitata>
►kultiva laktuko: kerti saláta, leveles saláta <L. sativa>
►marlaktuko: *l. ulvo*
laktukfolio: salátalevél
| **laktukari/o** *gysz* lactucarium
| **lakun/o** *anat növ* bemélyedés, rés, gödör, üreg, lacuna
2) *knyv* szöveghiány, hézag

►la lakunoj en la manuskripto malhelpas ĝian tutan komprenon: a kéziratban levő hézagok akadályozzák teljes megértését
| **lala!** *hgut* la-la-la <gyermek gügyögése>
lalai: *ntr* gügyög
| **lam/a 1)** *sánta*
►lama je ambaŭ piedoj: mindkét lábára sánta
2) *átv* rozzant, ingatag, billegő, sántító
►lama seĝo: rozzant szék
►lama tablo: bicegő asztal
►lama verso: döcögő verssor
►lama rezonado: ingatag okoskodás
lami: 1) *ntr* sántít
►Petron kruro doloras, Karolo ne lamas^Z: *közm* kinek nem jaj, annak nem baj
2) *ntr* *átv* sántít, sántikál, döcög, baj van vmivel
►kio lamas pri la motoro?: mi baj van a motorral?
►la laboro lamas: döcögve halad a munka
►viaj argumentoj lamas: sántítanak az érveid
lamigi: *tr* lesántít, sántává tesz
lamulo: *fn* sánta, sánta ember
►ridas blindulo pri lamulo^Z: bagoly mondja a verébnek nagyfejű
lambastono: mankó
lampaŝi: *ntr* sántikál
| **lam/o** *áll* láma <Lama glama>
►guanaka lamo: guanako <L. guanicoe>
| **lama/o** *bud* láma
►dalai-lamao: dalai láma *szin* ĉeflamao
lamaejo: *bud* lámakolostor
lamaismo: *bud* lámaizmus
lamaisto: *bud* lámaista
ĉeflamao: *bud* dalai láma *szin* dalai-lamao
| **Lamark/o** *biol* <Jean-Baptiste> Lamarck
lamarkismo: *biol* lamarkizmus
| **lambad/o** *zene* lambada <tánc>
| **lambda** *knyv* λ, lambda <görög 'l' betű> *szin* lambdo 1
| **lambd/o 1)** *l.* lambda
2) *anat* lambdavarrat *szin* lambda suturo
lambda: lambda-, lambda alakú
►lambda fontanelo: *anat* lambdakutacs, fontanella lambdoidea
lambdismo: *nyt* lambdacizmus vö. rotaismo
| **lambel/o** *cím* tornagallér
►lambelo kun tri pendafoj: háromágú tornagallér
| **Lambert/o** Lambert <utónév>
| **lambli/o** *ex l.* giardio
| **lamblioz/o** *orv* bélfertőzés, lambliasis
| **lambrekin/o** *ép* lambrequin, oromdísz <nyílászáró felett>
| **lambrusk/o** *növ* vadszőlő <Parthenocissus> *szin* sovaĝa vito
| **lamed** *knyv* lamed <héber 'l' betű>
| **lamel/o** *növ* lemez <gomba>
| **lamelibrank/oj** *l.* duvalvulój
| **lamelikorn/oj** *áll* lemezescsapú bogarak <Lamellicornia>
| **lamen/o 1)** *tech* lemez, lap
►ardeza lameno: palalemez
►ligna lameno: falemez
►štala lameno: acéllemez
2) *biol* tárgyüveg, tárgylemez <mikroszkóp> *szin* muntovitro
3) *anat* növ lemez, lamina, lamella
►lamenoj de blanko: kopolyú lemezei
►lamenoj de fungo: gomba lemezei v. lamellái
►papireca lameno, orbita lameno: szemüregi lemez, lamina orbitalis

4) *biol* sejtlemez

5) *ép* kölap

lamenaro: *tech* szendvicslemez

lamenrisorto: *tech* lemezrugó, laprugó *szin* platrismo

lameneto: 1) lemezcseke, kis lemez

2) *biol* fedőüveg, fedőlemez <mikroszkóp> *szin* kovrovitro

lamenigi: *tr tech* lemezzé alakít, lemezzé lapít v. vág

lamenigi: *ntr* lemezzé alakul

lamennito: *tech* lemezszegecs

lamentondilo: *tech* lemezolló

l.m. lignolameno, ondlameno, štallameno

| **lament/i** *ntr* siránkozik, kesereg, lamentál

▶ lamenti pri sia malfeliĉo: siránkozik a balsorsán

lamento: 1) sirám, siralom, keserv

▶ mi ne volas aŭdi viajn eternajn lamentojn: nem akarom hallgatni

örökös sirámaidat

2) *zene* lamentáció

lamentado: siránkozás, kesergés, lamentálás

Lamentado: *bibl* Siralmak könyve <Siral> *szin* Plorkantoj de Jeremia

lamentinda: siralmas, megsiratandó, siralomra méltó

▶ li estis en lamentinda stato: siralmas állapotban volt

lamentistino: siratóasszony

| **lami/o** *növ* árvacsalan <Lamium> *szin* surda urtiko

▶ lamiacoj: ajakosak, árvacsalanfélék <Lamiaceae>

▶ blanka lamio: fehér árvacsalan <L. album>

▶ ĉirkaŭanta lamio, rozkolora lamio: bársonyos árvacsalan <L. amplexicaule>

▶ flava lamio: sárga árvacsalan <L. galeobdolon>

▶ makula lamio: foltos árvacsalan <L. maculatum>

▶ purpura lamio: piros árvacsalan <L. purpureum>

| **lamin/i** *tr tech* hengerel, laminál

laminejo: *tech* hengermű

▶ lamena laminejo: lemezhengermű

▶ varma laminejo: meleghengermű

laminilo: *tech* hengerszék

laminilaro: *tech* hengersor

| **laminari/o** *növ* mannalevél, szíjmoszat, lemezmoszat <Laminaria>

▶ fingra laminario, fingroforma laminario: L. digitata

| **laminat/i** l. lamini

| **lamn/o** *áll* heringcápa <Lamna>

| **lamp/o** 1) *tört* lámpa <kanócos>

▶ minista lampo: bányáslámpa

2) lámpa

▶ bruligi lampon: lámpát gyújt

▶ elektra lampo: villanylámpa, elektromos lámpa

▶ energiŝpara lampo: energiatakarékos lámpa

▶ estingi la lampon: eloltja a lámpát

▶ fluoreska lampo: fénycső

▶ halogena lampo: halogénlámpa

▶ hidrarga lampo, hidrargovapora lampo: higanygőzlámpa

▶ infraruĝa lampo: infravörös lámpa

▶ inkandeska lampo: izzólámpa

▶ joda lampo: jódlámpa

▶ kerosena lampo: petróleumlámpa *szin* petrollampo

▶ kompakta fluoreska lampo: kompakt fénycső

▶ lumigi lampon: lámpát gyújt

▶ malŝarga lampo: kisüléssel lámpa

▶ natria lampo, natrivapora lampo: nátriumgőzlámpa

▶ pozicia lampo: *jm* helyzetlámpa

▶ ultraviola lampo: ultraviola lámpa

3) *átv tech* lámpa <melegítés, forrasztás>

lampeto: zseblámpa

lampingo: *vill* lámpafoglat

▶ bajoneta lampingo: bajonettfoglat

▶ ŝraŭba lampingo: menetes foglat

lampisto: lámpakezelő, lámpagyújtogató

postlampo: *jm vill* hátsó lámpa

lamplume: lámpafénynél

lampoĉeno: lámpafűző

lampocilindro: hengeres lámpaüveg

lampokloŝo: lámpabúra

lamposirmilo: lámpaernyő

lamposoklo: lámpafej

l.m. arklampo, blinklampeto, dormolampo, frontlampo, gaslampo,

ĝirlampo, kontrollampo, legolampo, lutlampo, manlampo,

mirlampo, murlampo, neonlampo, pendlampo, petrollampo,

plafonlampo, pošlampo, sekurlampo, signallampo, starlampo,

ŝtormolampo, trafiklampo, vojlampo

| **lampetr/o** *áll* ingola <Lampetra>

| **lampion/o** lampion, papírlámpa *szin* paperlanterno

| **lampir/o** *áll* szentjánosbogár, mécsbogár <Lampyrus> *szin*

lumskarabo

▶ granda lampiro: nagy szentjánosbogár <L. noctiluca>

▶ malgranda lampiro: kis szentjánosbogár <Phenacoccus piceae>

▶ lampiredoj: szentjánosbogár-félék <Lampyridae>

| **lamprid/o** *áll* tündöklőhal, fénylőhal <Lampris>

▶ lampridedoj: tündöklőhalfélék <Lampridae>

▶ lampridoformaj: tündöklőhal-alakúak <Lampridiformes>

| **lan/o** 1) *áll* gyapjú

▶ kapra lano: kecskegyapjú

▶ ŝafa lano: birkagyapjú

2) *tex* gyapjú, gyapjúfonal

3) *átv ip* gyapot, szálal anyag vö. vitrolano

▶ kolodia lano: koloidális gyapot

lanaĵo: *tex* gyapjuszövet, gyapjúholmi

laneca: gyapjas, gyapjúszerű

lanero: gyapjúpamat

▶ de ŝafo senlana eĉ lanero taŭgas^Z: *közm* hitvány juhtól silány

gyapjú is jó

senlanigi: *tr* nyír <gyapjú>

▶ senlanigi ŝafon: birkát nyír

▶ senlanigu, sed ne senhaŭtigu^Z: *közm* a juhott nyírni, nem nyúzni kell

tutlana: tiszta gyapjú

lanfadeno: *tex* gyapjúfonal

langraso: l. lanolino

lankolora: nyersgyapjú színű

lanindustrio: *tex ip* gyapjúipar

lankasko: hósapka, baslik

lanosterolo: *biol kém* lanoszterin

lanŝpina: *tex* gyapjúfonó

lanteksa: *tex* gyapjuszövő

l.m. barblano, kardlano, kombano, merinlano, ŝafano, tondlano,

vikunlano, vitrolano, zefirlano

| **lanc/o** 1) *kat* lándzsa

▶ rompi lancon en turniro: lándzsát tör lovagi tornán

2) vadászgerely

▶ kapti fiŝon per lanco: gerellyel halat fog

3) *sp* gerely *szin* ĵetlanco

lancingo: *kat* lándzsatámasz

lancisto: *fn kat* lándzsás

lancforma: lándzsa alakú

►lancforma ogivo: *ép* lándzsa alakú csúcsív

lancojeto: *sp* gerelyhajítás

lancojetisto: *sp* gerelyhajító

lancopinto: lándzsahegy

lancoportisto: *kat* lándzsavívő

l.m. flaglanco, ĵetlanco, piklanco

| **Lancelot/o** *ir* Lancelot

| **lancet/o** *orv* lancetta

| **lancin/i** *ntr orv* hasogat, szaggat

►mia kapo lancinas: hasogat a fejem

| **lanĉ/i** **1)** *tr* használatra átad, vízre bocsát, fellő, útjára bocsát

►lanĉi balonon: léggömböt felenged

►lanĉi ponton: hidat átad

►lanĉi sateliton: műholdat fellő

►lanĉi ŝipon: hajót vízre bocsát

2) *tr* *átv* beindít, elindít, útjára indít, lanszíroz

►lanĉi atakon, lanĉi ofensivon: *kat* támadást indít

►lanĉi butikon: boltot nyit

►lanĉi entreprenon: *gazd* vállalkozásba kezd

►lanĉi novan modon: új divatot hoz be

►lanĉi proponon: javaslatot tesz

►lanĉi ŝercon: megereszt egy tréfát

3) *tr inf* elindít, futtat

►lanĉi la komputilon: beindítja a számítógépet

►lanĉi programon: programot futtat

lanĉoprezto: *gazd* bevezető ár

lanĉraketo: *rep* hordozórakéta

| **land/o** **1)** vidék, föld, táj

►en landoj transmaraj estas oraj arbaroj^Z: *közm* az Óperenciás-tengeren túl aranyalma terem

►la lando de la revoj: ábrándok földje

►la Promesita Lando: *bibl* *átv* is az ígélet földje

►la Sankta Lando: *kr* a Szentföld

►lando de gigantoj: óriások földje

►lando, en kiu fluas lakto kaj mielo: tejjel-mézzel folyó ország

►vivi en fremda lando: idegen földön él

2) *geo* ország

►lando kandidato: jelölt ország

►la landoj de Eŭropo: Európa országai

►Malaltaj Landoj: *tört geo* Németalföld *szin* Nederlandoj

►nealianca lando: el nem kötelezett állam

3) *geo pol* szövetségi tartomány <AT, DE>

►federacia lando: szövetségi állam <GE>, szövetségi tartomány <AT>

►Germanio konsistas el 16 landoj: Németország 16 szövetségi államból áll

landano: országlakó

landido: bennszülött *szin* indiĝeno

landestro: *pol* az ország feje v. vezetője v. első embere,

országkormányzó, fejedelem

►Horthy estis la landestro de Hungario: Horthy Magyarország kormányzója volt

►la landestro de Karintio: Karintia tartományfőnöke

►la landestroj de Transilvanio: Erdély fejedelmei

landaro: országcsoport

alilando: más ország

alilanda: más országbeli

►alilandaj moroj: más országbeli erkölcsök

alilandulo, alilandano: *fn* más országbeli

Altlando: *tört geo* Felvidék

eksterlando: külföld

eksterlanda: *mn* külföldi

eksterlandano: *fn* külföldi

eksterlande: külföldön

ellandigi: **1)** *tr* kivisz az országból

2) *tr jog* kiutasít az országból

enlanda: *mn* belföldi

enlandano: *fn* belföldi

kunlandano: honfitárs *szin* samlandano

Novlando: *geo* Új-Fundland, Newfoundland

Novlando kaj Labradoro: *geo pol* Új-Fundland és Labrador <CA>

samlandano: honfitárs *szin* kunlandano

tutlanda: országos

►tutlanda organizo: országos szervezet

►tutlandaj strikoj: országos sztrájkok

landfama: országos híró

landgrafo: tartománygróf

landinterno: ország belseje

landlimo: országhatár

landkodo: országhatár, országnév-rövidítés

landmapo: *geo* országtérkép

landnomo: *nyt* országnév

landparto: országrész

landskale: országszerte, országos viszonylatban

landvaste: szerte az országban

landvojo: *közl* országút

l.m. devenlando, duklando, EU-lando, evolulando, fremdlando,

graflando, hejmlando, Kuklando, Mirlando, nenieslando, princlando

| **landaŭ/o** *közl* landau, landauer <négyüléses, fedeles hintó>

| **landskneĥt/o** *kat tört* landsknecht, német zsoldoskatoná

| **lang/o** **1)** *anat* nyelv, lingua

►elŝovi la langon: kiölti a nyelvét

►ĝi ŝvebas sur mia lango: a nyelvem hegyén van

►havi acerban langon: csípős nyelve van

►havi sur la pinto de la lango: a nyelve hegyén van

►kio en la kapo, tio sur la lango^Z: ami a szívemen, az a számon

►kiu sian langon katenas, Dio lin benas^Z: *közm* ne szólj szám, nem fáj fejem

►lang' estas mola kaj laŭvole petola^Z: *közm* nehéz rakoncában tartani a nyelvet

►lango nenion atingas, se ĝin saĝo ne svingas^Z: *közm* előbb járjon az eszed, aztán a nyelved

►lia lango senbridiĝis: megeredt a nyelve

►lia nomo estas sur ĉies lango: mindenki róla beszél

►malnodi la langon: megoldja a nyelvét

►ne ĉian penson metu sur la lango^Z: *közm* szólj, ha kell, hallgass, ha nem kell

►ne kaŝiĝas lia lango malantaŭ la vango^Z: helyén van a nyelve

►plej bona gvidilo estas la lango^Z: *közm* nyelvén ember messze elmehet

►sidu lango malantaŭ la vango^Z: el ne járjon a nyelved v. a szád

►stari kun lango frostinta: tátva marad a szája

►teni sian langon en la buŝo^Z: lakat van a száján

►virina lango bučas sen sango^Z: *közm* az asszonyok nyelve üti a legmélyebb sebet

2) *gaszt* nyelv

►fumajĵita lango: füstölt nyelv

3) *átv* nyelv <alakú vmi>

►lango de fajro: láng nyelve

►lango de sonorilo: harang nyelve

►lango de ŝuo: cipő nyelve

►lango kaj foldo: *tech* csap és horony

langi: *ntr* nyelvét használja, nyelvével játszik

langeto: 1) nyelvecske, kis nyelv

2) *növ* pártanyelv *szin* ligulo 2

3) *inf* fül

4) *átv* nyelv alakú vmi

►langeto de hobojo: *zene* oboa nyelve

►langeto de pesilo: mérleg nyelve

langumi: *ntr* járatta a száját, nyelvvel

langbatali: *ntr* nyelvvel

langeraro, langostumblo: nyelvbottlás

langfloro, langetfloro: *növ* nyelven virág

langmarteli: *ntr* pöröl

langodorso: *anat* nyelv hát, dorsum linguae

langokejlo: *tech* retesz <tengely>

langoklaki: *ntr* csettint a nyelvvel

langolerta: jó svádájú

langopinto: *anat nyt* nyelvcsúcs, nyelv hegye

langorompilo: *fn nyt jték* nyelvtörő *szin* langotordaő

langotorda: nyelvtörő

langotordaő: *fn jték nyt* nyelvtörő *szin* langorompilo

langotrinki: *ntr* lefetyel

langpozicio: *nyt* nyelvállás

langradiko: *anat* nyelvgyök, radix linguae

l.m. akralango, bovlango, fajflango, falslango, flamlango,

glacérango, hundolango, lutlangeto, piklango, serurlango,

sonorillango, terlango

| **langust/o** *áll* langusza

| **Langvedok/o** *geo* Languedoc

Langvedoko-Rusiljono: *geo pol* Languedoc-Roussillon <FR>

| **langvor/o** bágyadság, ernyedtség, lankadság

langvora: bágyadt, ernyedt, lankadt, petyhüdt

langvori: *ntr* bágyad, ernyed, lankad, senyved

►langvori de senresponda amo: viszonzatlan szerelem miatt senyved

| **Langŝou/o** *geo* Lanzhou

►Langŝou estas la ĉefurbo de Gansuo: Lanzhou Kanszu fővárosa

| **lani/o** gébics <Lanius>

►granda lanio: nagy őrgébics <L. excubitor>

►izabela lanio: homokszínű gébics <L. isabellinus>

►maskolano: álarcos gébics <L. nubicus>

►nigrafrunta lanio: kis őrgébics <L. minor>

►ruĝdorsa lanio: töviszűrő gébics <L. collurio>

►ruĝkapa lanio: vörösféjű gébics <L. senator>

| **laniari/o** *áll* szelindek, nagy mészároskutya <Canis familiaris laniarius>

| **Lank/o** *ir geo* Lanka

| **Lankastr/o** *geo* Lancaster

Lankastroj: *tört* Lancasterek

| **lanolin/o** kém lanolin, gyapjúzsír, gyapjúviasz *szin* langraso

| **lant/a** *ritk* lassú *szin* malrapida

lanti: *ntr* piszmog

lantigi: *tr film* lassít

lantostriko: munkalassító sztrájk

| **lantano/o**¹ kém lantán <La>

lantanido: kém lantanoida, lantanida

| **lantano/o**¹ l. lentano

| **lantern/o** 1) lámpás, lámpa

►Aristotela lanterno: *áll* „Arisztotelész lámpása” <szájszerv>

►magia lanterno: *film* bűvös lámpa, laterna magica

►portu la lanternon antaŭ mi: vidd a lámpást előttem

►strata lanterno: utcai lámpa

2) *ép* laterna

3) *ép* lámpatér <világítótorny>

lanternego: 1) *hajó* hajólámpa

2) *hajó* kikötői lámpa

lanternisto: lámpagyújtogató

lanternofosto: lámpaoszlop

l.m. gaslanterno, paperlanterno, stratlanterno, ŝtormlanterno

| **lanug/o** 1) *áll* pehelytoll, pihetoll

2) *átv* pelyhedző szakáll, legénytoll

3) *növ* pehelyszőr, piheszőr

►lanugo de persiko: őszibarack piheszőre

lanugaĵo: pehelypaplan

lanugero: pihe

| **Laoci/o** *fil* Lao-ce

►Laocio estas la fondinto de taoismo: Lao-ce a taoizmus alapítója

| **Laodike/o** *tört geo* Laodikeia, Laodiceia

| **Laokoon/o** *mit* Laokón

| **Laos/o** *geo pol* Laosz <LA>

laosa: *mn nyt* laoszi <lo>

laosano: *fn* laoszi

| **Laozi/o** l. Laocio

| **lap/o** 1) *növ* közönséges v. nagy bojtorján <Arctium lappa>

►araneaja lapo: erdei bojtorján <A. pubens>

►granda lapo: közönséges bojtorján <A. lappa>

►lanuga lapo: pókhálós bojtorján <A. tomentosum>

►malgranda lapo: kis bojtorján <A. minus>

2) *növ* bogáncs <virágzat>

3) *átv* tépőzár *szin* lapfermilo vö. zipo

lapfermilo: tépőzár

| **laparo-** has-, hasi

laparoskopio: gysz laparoscóp, laparoscop

laparoskopio: *orv* hasüregtükrözés, laparoscópia

laparotomio: *orv* laparotomia, hasfalmetszés

►prova laparotomio: próba-laparotómia, exploratív laparotómia

| **La-Paz/o** *geo* La Paz

►La-Pazo estas la administra sidejo de Bolívia: La Paz Bolívia

adminisztratív székhelye

| **lapenism/o** *eo* lapennizmus <Ivo Lapenna nézetrendszere>

| **lapidar/a** 1) kőbe vésett

►lapidara surskribo: kőbe vésett felirat

2) *átv* rövid, velős, tömör, lapidáris

►lapidara stilo: lapidáris v. tömör stílus

| **lapiez/o** *ásv* mészkőbarázda, karr

| **lapil/o** *ásv* lapilli

| **lapis/o** kém pokolkő <ezüstnitrát> *szin* infera ŝtono

| **lapit/o** *mit* lapitha

►la lapitoj venkis la kentaŭrojn: a lapithák legyőzték a kentaurokat

| **Laplac/o** *mat fil* <Pierre Simon> Laplace

►Laplaca operatoro: Laplace-operátor

| **Lapland/o** l. Laponujo

| **La-Plat/o** *geo* La Plata

| **lapon/o** *fn* lapp, számi *szin* sameo

lapona: *mn nyt* lapp, számi <se> *szin* samea

Laponujo, Laponio: *geo* Lappföld *szin* Sameujo

| **lapsan/o** *növ* bojtorjánсалата <Lapsana>

| **Laptev/a** *geo* Laptyev-

►Lapteva Maro: Laptyev-tenger

| **lar/o** *áll* sirály <Larus> *szin* mevo

►laredoj: sirályfélék <Laridae> *szin* mevoj

►laroformaj: sirályalakúak <Lariformes>

| **Lar/oj** *vall* Lares <házi istenek> *vö.* Penatoj

| **lard/o** *gaszt* szalonna

►duongrasa lardo: húsos szalonna

►fumajita lardo: füstölt szalonna

►grasa lardo: zsíros szalonna

►scias la kato, kies lardon ĝi manĝis^Z: *közm* tudja a macska, kié volt a kolbász

lardi: **1)** *tr gaszt* szalonnával tűzdel *v.* spékél

2) *tr átv* megspékél, teletűzdel

►li lardis sian parolon per superflua metaforoj: felesleges

metaforákkal tűzdelte tele a beszédjét

lardero: *gaszt* szalonnadarab, szalonnacsík

lardilo: *gaszt* szalonnaspékélő, spékélőtű

lardumi: *tr gaszt* szalonnába csavar

lardohaŭto: *gaszt* szalonnabőr

lardoomleto: *gaszt* szalonnás tojás

lardoskarabo: *l.* dermesto

lardoŝrumpaĵo: *gaszt* tepertő, töpörtyű *szin* grivo

lardotorto: *gaszt* szalonnatorta

l.m. ŝinkolardo

| **larg/e** *hajó* hátfélszél *v.* háromnegyedszél helyzetben

largvento: *hajó* hátfélszél, háromnegyedszél

| **larg/o** *zene* largo

large: *hsz zene* largo

| **larg/a** **1)** széles

►largá vojo: széles út

►la rivero estas 200 metrojn largá: a folyó 200 m széles

2) *átv* bő, tág, tágas, széles, széles körű, szabad

►ĉi tie vi havos largajn eblojn: itt széles körű lehetőségeid lesznek

►en largá senco: tág értelemben

►largá agadtereno: széles cselekvési terület

►largá vesto: bő ruha

►promeso estas largá, plenumo estas ŝargá^Z: *közm* ígérni könnyű, megtartani nehéz

►vivi large kaj lukse: úgy él, mint Marci Hevesen

largo: szélesség <méret>

►ĝia largó estas unu metro: szélessége egy méter

►en plena largó: teljes szélességben

►la stando okupas la tutan largon de la trotuaro: a stand a járda teljes szélességét elfoglalja

largáĵo: vminek a széles része *v.* oldala

►unue kalku la largáĵojn de la ĉambro: először a szoba széles oldalait meszeld be

largeco: **1)** szélesség <tulajdonság>

►la largeco de la veturvojo estas avantaĝa: előnyös a kocsíút szélessége

2) *átv* tágasság, bőség

►la largeco de lia spirito: szellemének tágassága

►la largeco de niaj ebloj: lehetőségeink bősége

largigi: *tr* szélessé tesz, kiszélesít, kitágít

►largigi la trairejon: kiszélesíti az átjárót

►largigi la okulojn: tágra nyitja a szemét

largiĝi: *ntr* szélessé válik, kiszélesedik

►ĉi tie la vojo largiĝas: itt az út kiszélesedik

dislargigi: *tr* szélesre kinyit

►la sinjorino dislargigis sian ventumilon: a hölgy kinyitotta a legyezőjét

►li dislargigis siajn okulojn: kimeresztette a szemét

laŭlarĝe: széltében, keresztben

►la boato turniĝis laŭlarĝen de la rivero: a csónak keresztbe fordult a folyón

►laŭlarĝe de la kampo staras poplaro: a mező szélén jegenyesor áll

►trairi la landon laŭlonge kaj laŭlarĝe: széltében-hosszában megjárja az országot

mallargá: **1)** keskeny

►mallargá rubando: keskeny szalag

2) *átv* szűk, korlátozott

►mallargá libereco: szűkre szabott szabadság

►mallargá menso: korlátozott ész

mallargeco: **1)** keskenység

2) *átv* vminek a szűk volta

►mallargeco de animo: szűkkeblűség

mallargigi: **1)** *tr* keskenyít, szűkít

2) *tr átv* szűkít, leszűkít

plilargigi: **1)** *tr* szélesebbé tesz, kiszélesít

►plilargigi la jupon: kiengedi a szoknyát

►plilargigi la kanalon: kiszélesíti a csatornát

2) *tr átv* kibővít, kiterjeszt

►plilargigi la movliberecon: kiterjeszti a mozgásszabadságot

largamane: bőkezűen

largasence: tágabb értelemben, kevésbé szigorúan véve

largasultra: széles vállú

largasence: tág értelemben

largbenda: *fiz* széles sávú

largekrana: *film* szélesvásznú

largkola: széles nyakú

►largkola botelo: széles nyakú palack

largtraka: *vsút* széles vágányú

largparola: bőbeszédű, terjengős

largranda: széles karimájú

largskala: széles körű

largspura: *közl* széles nyomtávú

largvida: széles látókörű

mallarganima: *pej* szűkkeblű

mallargasence: szigorúan véve, szűkebb értelemben

mallargekrana: *film* keskenyvásznú

mallargmensa: *pej* korlátolt

mallargpensa: *pej* korlátolt <gondolkodású>

mallargspura: *közl* keskeny nyomtávú

mallargtraka: *vsút* keskeny vágányú

l.m. bendlargó, fingrolargó, EU-largigo, manlargó

| **lari/o** lari <pénznem>

| **larici/o** növ korzikai *v.* kalábriai feketefenyő <Pinus nigra ssp.

laricio> *szin* korsika pino

| **larik/o** növ vörösfenyő <Larix>

►Amerika lariko: amerikai *v.* kistobozú vörösfenyő <L. laricina>

►ĉinia lariko: kínai vörösfenyő <L. potaninii>

►eŭropa lariko: európai *v.* közönséges vörösfenyő <L. decidua>

►himalaja lariko: L. griffithii

►Japania lariko: japán vörösfenyő <L. kaepferi>

| **laring/o** anat gége, gégefő, torok, larynx

laringismo: *orv* laringysmus

laringito: *orv* gégegyulladás, laryngitis

►difteria laringito: diftériás torokgyulladás, krupp *szin* krupo

laringologo: *orv* gégeorvos

laringologio: *orv* gégeészet, laringológia, laryngologia

laringoskopo: gégetűkőr, laringoszkóp

laringoskopia: gégetűkőrzés, laringoszkópia

laringotomia: gégemetszés, laryngotomia

l.m. oto-rino-laringologo

| laringal/o *nyt* gégehang, laringális *szin* laringa konsonanto

| larm/o 1) könny, könnycsepp

▶ne servas larmo anstataŭ armo^Z: semmit sem használ a sírás

▶larmo virina baldaŭ sekiĝas^Z: *közm* asszonykönny hamar szárad

▶larmoj premiĝas el ŝiaj okuloj: könnyek tolnak a <nő> szemébe

▶larmoj ŝuldon ne pagas^Z: *közm* búsulással nem fizetsz adósságot

▶larmoj venis en liajn okulojn: könny szökött a szemébe

▶plori krokodilajn larmojn: *pej* krokodilkönnyeket hullat

▶plori per sangaj larmoj: véres könnyeket hullat

▶sufoki la larmojn: elfojtja a könnyeit

▶verŝi larmojn: könnyet ont

▶virina larmo estas ruza armo^Z: *közm* sírás, asszonyi fogás

▶viŝi al si la larmojn: könnyeit törli

2) átv csepp

▶donu nur armon da palinko: csak egy cseppnyi pálinkát adj

▶larmoj de rezino: gyantacseppek

▶larmoj de roso: harmatcseppek

larmi: *ntr* könnyezik

larmaĉa: érzelgős *szin* larmosolvita

larmiga: könnyeztető, könnyfakasztó *szin* larmeltira

prilarmi: *tr* megkönnyez

senlarma: könnytelen

▶larmeksplodi: *ntr* könnyekben tör ki

larmeltira: könnyeztető, könnyfakasztó *szin* larmiga

larmoglando: *anat* könnymirigy, glandula lacrimalis

larmosako: *anat* könnytömlő, dacryocysta

larmosolvita: érzelgős *szin* larmaĉa

larmosto: *anat* könnycsont, os lacrimale

larموalo: *kr* siralom völgye

| Laroŝfuk/o *ir* <François> de La Rochefoucauld

▶Maksimoj de Laroŝfuko: La Rochefoucauld Maximái

| larv/o áll lárva

▶larvo de plantafnoktuo: mocskospajor <Agrotis segetum>

▶raŭpo estas la larvo de papilio: a hernyó a lepke lárvája

| las/i 1) *tr* vmit vhol otthagyi

▶lasi en peĉo, lasi en peklo: cserben hagy

▶mi lasis al vi monon ĉe nia amiko: pénzt hagytam neked

barátunknál

▶mi lasis hejme mian pluvombreton: otthon hagytam az esernyőmet

▶ni lasu la diskuton: hagyjuk a vitát

2) tr elenged

▶lasi liberan kuron al sia fantazio: szabad folyást enged a képzeletének

▶lasi lin al lia sorto: sorsára hagy

▶lasi lin el la okuloj: szem elől téveszt

▶lasi lin foriri: elbocsát

▶lasita al si mem: magára hagyatott, elhagyatott

▶lasu mian brakon: engedd el a karomat

▶lasu min for por iom da tempo: engedj el egy kis időre

3) tr hagy, enged, megenged <nem akadályoz>

▶ĉu vi lasas, ke oni moku vin?: hagyod, hogy gúnyoljanak?

▶lasi en sencio: tudatlanságban hagy

▶lasi en trankvilo: nyugton hagy

▶lasi fali la manojn^Z: kedvét veszti, letörik, elveszti a bátorságát

▶lasi lin reiri: visszaengedi

▶lasi spacon al lia agado: teret enged a tevékenységének

▶lasu lin aserti siajn mensogojn: hagy rá a hazugságait

▶lasu min en paco: hagyj békén

▶lasu okazi la eventojn: hagy az eseményeket megtörténni

▶li lasis sin forpuŝi de la amaso: hagyta, hogy a tömeg elsodorja

▶li ne lasas sin fortimigi: nem hagyja megfélemlíteni magát

▶ne lasu, ke viaj revoj aerdisiĝu: ne hagy, hogy álmaid

szertefoszoljanak

lasadi: *tr* gyakran v. általában hagy, enged, hagyogat

▶ĉiam mi lasadas ion mian: mindig elhagyom valamimet

▶li lasadis ludi tie la infanojn: általában hagyta, hogy ott játsszanak a gyerekek

lasitaĵo: otthagytott holmi

allasi: **1)** *tr* odaenged, ideenged

▶allasu min: engedj oda

▶li ne allasas vizitantojn: nem enged magához látogatókat

2) tr megenged

▶la leĝo ne allasas alian interpreton: a törvény nem enged meg más értelmezést

▶la okazintaĵo allasas supozi, ke: a történetek azt engedik feltételezni, hogy

▶oni devas allasi: meg kell hagyni <el kell ismerni>

allaso: engedmény

delasi: **1)** *tr* elenged

▶la freŝe pentrita pordo delasas farbon: a frissen festett ajtó festéket enged

▶ne delasu la hundon: ne engedd el a kutyát

2) tr leenged

▶delasi la benzinon el la benzinujo: leengedi a benzint a tartályból

▶delasu la sitelon en la puton: engedd le a vödört a kútba

duontralasa: *fiz* félig áteresztő

▶duontralasa membrano: félig áteresztő membrán

ellasi: **1)** *tr* kienged vhonnan

▶ellasi akvon: vizez

▶ellasi el malliberejo: börtönből kienged

▶ellasi la hundojn: kiengedi a kutyákat

2) tr kihagy vmit vhonnan

▶ĉi-okaze oni povas ellasi la objekton: ebben az esetben el lehet hagyni a tárgyat

▶lia memoro ellasas: kihagy az emlékezete

▶oni ellasis min el la premiado: kihagytak a jutalmazásból

ellaso: **1)** kiengedés

2) kihagyás vhonnan

3) kém tech kipufogás, kibocsátás, emisszió

▶karbondioksida ellaso: széndioxid-kibocsátás, emisszió

ellasiló: **1)** *kat* ravasz, elsütőbillentyű

2) tech gátszerkezet <óra>

3) vill áramkioldó

ellastubo: *tech* kipufogócső

ellasalvo: *tech* kipufogószelep

ellasvaporó: *tech* fáradt gőz

enlasi: **1)** *tr* beenged

▶ne enlasu la hundon: ne engedd be a kutyát

2) tr tech beszív <motor>

▶en ĉi tiu takto la motoro enlasas aeron: ebben az ütemben a motor levegőt szív be

enlaso: **1)** beengedés, bebocsátás

▶peti enlason: bebocsátást kér, bekérezkedik

2) tech szívás <motor>

flanklasi: *tr* figyelmen kívül hagy

►li flanklasis mian rimarkigon: figyelmen kívül hagyta a megjegyzésemet
forlasi: **1)** *tr* elhagy, otthagy
►forlasi la ĉambron: elhagyja a szobát
►forlasi sen helpo sian viktimon: cserbenhagyja áldozatát
►la ratoj forlasas la sinkantan ŝipon: a patkányok elhagyják a süllyedő hajót
►ŝi forlasis sian edzon: elhagyta a férjét
2) *tr* elenged, lemond vmiről <n>, abbahagy vmit
►forlasi la lernejon: kimarad az iskolából
►forlasi sian intencon: lemond a szándékáról
►li forlasis siajn studojn: abbahagyta tanulmányait
forlaso: elhagyás, elengedés
►forlaso de la kazerno: a laktanya elhagyása
►forlaso de ŝuldo: adósság elengedése
forlasito: **1)** *fn* elhagyott, magára hagyott
2) *hajó* elhagyott hajó
forlasiteco: elhagyatottság
neforlasebla: elmaradhatatlan, nélkülözhetetlen
►neforlasebla enspezofonto: nélkülözhetetlen bevételi forrás
nepreterlasebla: kihagyhatatlan, figyelmen kívül nem hagyható
►nepreterlasebla okazo: kihagyhatatlan alkalom
netralasa: hermetikus, szigetelt
postlasi: *tr* hátrahagy, maga után hagy
►postlasi spurojn: nyomokat hagy maga után
postlasaĵo: *jog átv* hagyaték
►aljuĝo de la postlasaĵo: a hagyaték odaítélése
►postlasaĵo de Zamenhof: Zamenhof hagyatéka
preterlasi: **1)** *tr* elenged maga mellett
►preterlasu la rapidantojn: enged el magad mellett a sietőket
2) *tr* elszalaszt, elmulaszt
►mi preterlasis la konekton: elszalasztottam a csatlakozást
►ne preterlasu la okazon: ne szalasztd el az alkalmat
preterlaso: mulasztás, kihagyás, figyelmetlenség
►preterlaso kaŭzis la katastrofon: mulasztás okozta a katasztrófát
relasi: *tr* visszaenged <előző állapotba>
►haltu kaj relasu vin: álljatok meg és pihenjeteK
►post la streĉa laboro mi relasos min: a feszített munka után kilazítok
►relasi la gaspedalon: visszaengedi a gázpedált
►relasi la premon: <az előző értékre> csökkenti a nyomást
tralasi: *tr* átereszt, átenged
►la kurtenoj tralasas sufiĉan lumon: a függönyök elég fényt engednek át
►tralasi fremdajn trupojn: idegen csapatokat átenged
►tralasi la akvon: átengedi a vizet
tralasa, tralasiva: *fiz* áteresztő *ŝin* permeabla
tralasiso: *fiz* áteresztőképesség, transzmisszivitás
translasi: *tr* átenged vhova
►ni translasis la predon al la kapitano: átengedtük a zsákmányt a kapitánynak
►translasi la fuĝintojn tra la limo: átengedi a menekülteket a határon
l.m. fumellasiló, liberlasi, sangellaso, varmotralasa
| **Lasa/o** *geo* Lhasza
►Lasao estas la ĉefurbo de Tibeto: Lhasza Tibet fővárosa
| **lasanj/oj** *gaszt* lasagna, széles metélt
lasanjaĵo: *gaszt* rakott tészta
| **lasciv/a** *ritk* buja, érzéki, kéjsóvár, kéjvágó
lascivo: bujaság, érzékiség, kéjvágó
| **laser/o**¹ *tech* lézer

►lasero estas la mallongigo de Lum-Amplifio per Stimulata Eligo de Radioj: a lézer a fényerősítés a sugárzás indukált kibocsátásával rövidítése
laserradioj: *fiz* lézersugarak
laserstirata: *tech* lézervezérlésű
| **laser/o**¹ *növ* Laser
►lancfolia lasero: sujtárszerű bordamag <Laserpitium siler>
►triloba lasero: sujtár <Laser trilobum>
| **Lass/o** *l.* Lasao
| **last/a** utolsó <helyben és időben>
►eluzi siajn lastajn fortojn: összeszedi maradék erejét
►en la lasta tempo: az utóbbi időben
►la lasta forironto ŝlosu la pordon: az utolsó távozó zárja be az ajtót
►la lasta paĝo de la libro: a könyv utolsó lapja
►la lastan mardon: múlt kedden
►laŭ la lasta modo: a legutolsó divat szerint
►li alvenis la lasta: utolsónak v. utolsóként érkezett
►li iĝis la lasta en la konkurso: az utolsó lett a versenyen
►mi restas la lasta el mia familio: én maradtam utolsónak a családból
laste: végül, utoljára
►laste, mi devas konfesi: végül meg kell vallanom
►laste, sed ne balaste: végül, de nem utolsósorban
►plej bone ridas, kiu laste ridas²: *közm* az nevet, aki utoljára nevet
lastaĵo: utolsó vmi, maradék
►li fordiboĉis la lastaĵon el lia havaĵo: eldorbéazolta vagyona maradékát
antaŭlasta: utolsó előtti
►la akcento estas ĉiam sur la antaŭlasta silabo: a hangsúly mindig az utolsó előtti szótagon van
ĝisplejlaste: *hsz* a végsőig, körömszakadtáig
nelaste: nem utolsósorban
praantaŭlasta: utolsó előtti előtti, hátulról a harmadik
lastafoja: legutóbbi
lastafoje: utolsó ízben, utolsó alkalommal *ŝin* je la lasta fojo, la lastan fojon
lastaklasano: *fn isk* végzős
lastatempa: legutóbbi
lastatempe: az utóbbi időben, nemrég *ŝin* en la lasta tempo
lasthora: utolsó órai, legutolsó, legfrissebb
►lasthora kompromiso: az utolsó órában született kompromisszum
►lasthoraj novaĵoj: legfrissebb újdonságok
lastinstanca: **1)** *jog* legfelső fokú
2) *átv* megfellebbezhetetlen
lastinstance: **1)** *jog* legfelső fokon
2) *átv* végső fokon, végső soron
lastjara: tavalyi, múlt évi
lastjare: tavaly, a múlt évben
lastmonata: múlt havi
lastmonate: a múlt hónapban
lastsemajna: múlt heti
lastsemajne: a múlt héten
| **lasteks/o** *tex* lasztex
►lasteksa pantalono: lasztex nadrág
| **Lasvegas/o** *geo* Las Vegas
| **laŝt/o** *hajó* laszt <kb. 2 t>
| **lat/o** léc
lati: *tr* léceZ, beléceZ, léccel beszegeZ
lataĵo: lécezet
latbarilo: léckerítés
latkesto: lécláda

latkrado, latlatiso: lécrács, lugasrács
latšutro: zsalu, zsalugáter
latkurteno: roló, ablakredőny, relaxa
latolito: léccágy
latreto: lécháló

l.m. liglato, mezurlato, saltolato

| **lateks/o** *növ kém* növénytej, gumitej, kaucsuktej, latex *szin* laktosuko

| **latent/a** **1)** *orv* lappangó, látens

▶ *latenta malsano*: lappangó betegség

2) *átv* rejtett, nem nyilvánvaló, látens

▶ *latenta inklino*: rejtett hajlam

▶ *latenta varmo*: *fiz* rejtett hő, látens hő

latenti: **1)** *ntr orv* lappang

2) *ntr atv* lappang, rejtve marad, láthatatlan

▶ *valoraj dokumentoj latentas en arhivoj*: értékes okmányok lappanganak levéltárakban

| **later/o** **1)** oldal <sokszög>

2) *mat* szár <szög>

▶ *ĉeorta latero*: befogó *szin* kateto

dulatera: **1)** *mat* kétoldalú

2) kétoldali, bilaterális

kontraŭlatera: *mat* ellentétes oldalú

kvarlatero: *mat* négyszög *szin* kvarangulo

n-latero: *mat* n-szög *szin* n-angulo

kvinlatero: *mat* ötszög *szin* kvinangulo

plurlatero: *mat* sokszög *szin* plurangulo

samlatera: *mat* azonos oldalú

seslatero: *mat* hatszög, hexagon

seplatero: *mat* hétszög, heptagon

trilatero: *mat* háromszög *szin* triangulo

| **lateral/o** *nyt* oldalsó hang, laterális

lateralala: *anat* oldalsó, laterális

lateralfrikativo: *nyt* oldalrészhang, laterális frikatíva

lateralasklerozo: lateralsclerosis

| **Lateran/o** *kr* Laterán

▶ *laterana baziliko*: lateráni bazilika

▶ *laterana traktato*: lateráni egyezmény

| **laterit/o** *ásv* vörös agyag, laterit

| **latgal/o** *fn* latgal

latgala: *mn nyt* latgal

Latgalujo, *Latgalio*: *geo pol* Latgale <LV>

| **Lati/o** **1)** *tört geo* Latium

2) *geo pol* Lazio <IT>

latiano: **1)** *fn tört* latiumi, latin

2) *fn* laziói

| **latifundi/o** *gazd* nagybirtok, latifundium

| **latimeri/o** *áll* bojtosúszós maradványhal <Latimeria chalumnae>

▶ *latimeridoj*: maradványhalfélék <Latimeriidae>

| **latin/o** **1)** *fn tört* latin <Latium lakója>

2) *fn kr* latin keresztény

latina: *mn tört* latin

▶ *latinaj militoj*: latin háborúk

Latinujo, *Latinio*: *tört geo* Latium *szin* Latio **1**

| **Latin/o** **1)** *nyt* latin, latin nyelv

▶ *arhaika*, *klasika*, *mezepoka Latino*: archaikus, klasszikus, középkori latin

▶ *venis fino al mia Latino*²: itt megáll a tudományom

latina: **1)** *mn* latin nyelvű

▶ *latina dokumento*: latin nyelvű okmány

2) *kr* latin

▶ *eklezio kun latina rito*: latin rítusú egyház

3) latin <származéknyelvet beszélő>

▶ *latinaj popoloj*: latin népek

latinaĵo: latin nyelvű írás v. beszéd

▶ *kelnera latinaĵo*: konyhalatin

▶ *Latino sen fleksio*: Latino sine flexione

▶ *mi ne komprenas vian latinaĵon*: nem értem a latin beszédedet

latineco: **1)** latinság, latin stílus

2) latinitás, latin civilizáció

latinida: *mn nyt* újlatin, román

▶ *latinidaj lingvoj*: újlatin v. román nyelvek

latinigi: **1)** *tr* latinra fordít

2) *tr* latinizál

latinismo: **1)** *nyt* latinizmus

2) latin kultúra, latinitás

latinisto: **1)** *tört isk* deák

2) *fn isk* latin szakos, latinista

novlatina: újlatin

▶ *novlatina poeto*: újlatin költő

latinamerika: latin-amerikai

latinlitera: latin betűs

▶ *latinlitera skribo*: latin betűs írás

latinscienca: *mn tud* tudományos latin

▶ *latinscienca nomo*: tudományos latin név

| **latir/o** *növ* lednek <Lathyrus>

▶ *aroma latiro*, *bonodora latiro*: szagos lednek, szagosbükköny <L. odoratus>

▶ *herbeja latiro*: réti v. parlagi lednek <L. pratensis>

▶ *kultiva latiro*: szegletes v. szeges lednek, szegesborsó, szegesbükköny <L. sativus>

▶ *larĝfolia latiro*: nagyvirágú lednek <L. latifolius>

latirismo: *orv* lathyrismus

| **latis/o** **1)** lécrács, apácarács, rácsozat, drótháló

2) *mat* háló

▶ *komplementa latiso*: komplementumos háló

▶ *kompleta latiso*: teljes háló

3) *fiz* rács *szin* krado **5**

▶ *kristala latiso*: kristályrács

▶ *metala latiso*: fémrács

l.m. dratlatiso, ĝardenlatiso, ventlatiso

| **latisim/o** *anat* széles hátizom, musculus latissimus dorsi

| **latitud/o** **1)** *geo* szélesség, szélességi fok *vö.* meridiano

▶ *astronomia latitudo*, *geografia latitudo*: földrajzi szélesség

▶ *geodezia latitudo*: geodéziai szélesség

▶ *norda latitudo*: északi szélesség

▶ *suda latitudo*: déli szélesség

▶ *tercentra latitudo*: geocentrikus szélesség

2) *mat* szélesség <gömbkoordináta>

mezlatitudo: *geo* középszélesség

| **Laton/o** *mit* Latona *vö.* Leto

| **latre/o** *növ* vicsorgó <Lathraea> *szin* skvamradiko

▶ *granda latreo*: kónya vicsorgó <L. squamaria>

| **latrin/o** latrina, árnyékszék, paraszttécé

| **latron/o** lator, útonálló

| **latun/o** *kém* sárgaréz *szin* flava kupro

latunaĵo: sárgaréz tárgy v. holmi

latuninstrumento: *zene* rézfúvós hangszer, rézfúvó

| **latv/o** *fn* lett

latva: *mn nyt* lett <lv>

Latvujō, Latvio: *geo pol* Lettország <LV>

| **laũ 1**) mentén <irány>

►fali laũ sia tuta longeco: hosszában elvágódik

►iri laũ la rivero: a folyó mentén megy

►karesi la katon laũ la haroj: szőr mentén simogatja a macskát

2) szerint <vkinek v. vminek megfelelően>

►Dio kreis la homon laũ Sia bildo: *bibl* megteremtette Isten az embert a maga képmására

►laũ la unua rigardo: első ránézésre

►laũ tio, kiel: aszerint, ahogyan

►laũ mia opinio: véleményem szerint

►laũ via plaĉo kaj bontrovo: kényed és kedved szerint

►mi konas lin nur laũ lia nomo: csak névről ismerem

►ni ekskursos laũ tio, ĉu la vetero estos bona: aszerint kirándulunk, hogy jó lesz-e az idő

►okazu ĉio laũ via volo: történjen minden a te akaratod szerint

laũa: megfelelő *szin* konforma

►aĉetu laũan mezuron: megfelelő méretet végy

►agadformo laũa al niaj celoj: céljainknak megfelelő tevékenységi forma

laũigi: *tr* hozzáigazít, megfeleltet, passzít, adaptál

►laũigu viajn agojn al nia komuna celo: igazítsd a cselekedeteidet közös célunkhoz

laũ-: irányultság, megfelelőség

►laũborde: a part mentén

►laũdira: állítólagos

►laũeble: lehetőleg

►laũleĝe: törvényesen, a törvény szerint

►laũmezure: méretre

| **laũ/o** *fn* laó

laũa: *mn nyt* laó <lo>

| **laũb/o** lugas <folyosószerű>

laũbornamo: *ĉp műv* lombdís, levéldís

| **laũd/i** *tr* dicsér, megdicsér

►estu laũdata Jesuo Kristo: *kr* dicsértessék a Jézus Krisztus

►kiu mem sin laũdas, tiun neni aplaũdas^Z: *közm* öndicséret бүдös

►laũdu belecon de l' maro, sed ĉe rando de arbaro^Z: *közm* dicsérd a tengert, de maradj a parton

►ne laũdu la tagon antaũ vespero^Z: *közm* nyugtával dicsérd a napot
laũdo: dicséret, méltatás

►funebra laũdo de la mortinto: az elhunyt végső méltatása

►li estas ĉirkaũŝutata de laũdoj: mindenütt dicsérik

►meriti ĉian laũdon: minden dicséretet megérdemel

►ne estis por li pli granda laũdo, ol: nem volt számára nagyobb dicséret, mint

laũdinda: dicsérendő, dicséretes

mallaũdi: *tr* elmarasztal, korhol, dorgál, megszid

mallaũdo: dorgálás, megszidás, elmarasztalás, korholás

mallaũdinda: elmarasztalendő, kifogásolható, kárhoztatandó

memlaũdo, sinlaũdo: öndicséret

laũdatesto: dicsérő oklevél

laũdkanto: *zene* dicsőítő ének, himnusz

laũdmono: prémium, jutalompénz

laũdparolado: *tud* laudáció, méltatás *szin* laũdacio

l.m. matenlaũdo, vesperlaũdo

| **laũdaci/o** *ritk tud* laudáció, méltatás *szin* laũdparolado

| **laũdan/o** *gysz* laudanum

►li prenas laũdanon kontraũ doloroj kaj laksoj: fájdalom és hasmenés ellen laudanumot szed

| **laũtenis/o** l. gazonteniso

| **laũr/o 1**) *növ* babér, babérfa <Laurus>

►acora laũro: Kanári-babér, kanári-szigeteki babér <L. azorica>

►nobla laũro: közönséges babér, nemes babér <L. nobilis>

►laũracoj: babérfélék <Lauraceae>

2) *átv* <győzelmi> babér

►la venkintojn oni kronis per laũroj: a győzteseket babérral koszorúzták meg

►rikolti laũrojn: babérokat arat

►riposi sur siaj laũroj: pihen a babérain

laũrfolio: *gasz* babérlevél

laũrokrono: babérkoszorú

l.m. ĉerizlaũro

| **Laũr/o** Laura <utónév>

Laũreto: Lauretta <utónév>

| **Laũrazi/o** *geo tört* Laurázia vö. Gondvano, Pangeo

| **laũreat/o** *fn* díjazott, kitüntetett

►laũreato de la Belartaj Konkursoj: *eo* a Művészeti Versenyek díjazottja

laũreatigi: *tr* díjaz, kitüntet

| **Laũrenc/o** Lőrinc <utónév>

Sankta-Laũrenco: *geo* Szent Lőrinc-folyó

| **laũrenci/o** *kém* laurencium <Lr>

| **Laũrent/o** *tört geo* Laurentum

| **laũrenti/o** *geo tört* archaikum

| **laũs/o** *áll* tetű

►anaslaũso: kacsatetű <Trinotum luridum>

►folilaũso: *l.* afido

►folilaũsoj: *l.* afidedoj

►gajlolaũsoj: gubacstetvek <Adelginae>

►hararlaũso: fejtetű <Pediculus capitis>

►homlaũso: *l.* pediko

►hundlaũso: kutyatetű <Lignognatus setosus>

►katlaũso: macskatetű <Fellicola subrostrata>

►koklaũso: tyúktetű <Menopon gallinae>

►kolomblaũso: galambtetű <Coloceras damicornis>

►litlaũso: *l.* litcimo

►plantolaũso: *l.* afido

►porkolaũso: sertéstetű <Haematopinus suis>

►publaũso: *l.* ftiro

►vestolaũso: *l.* vestopediko

►vitolaũso: *l.* filoksero

laũsovo: *áll* serke

| **laũt/a 1**) hangos

►laũa rido: hangos nevetés

►oreldetruo laũa: fülsiketítően hangos

2) *átv* hangos, zajos

►famo laũte krias, ĉiuj ekscias^Z: *közm* a hírnek mindig hangos a szava

►laũa reklamo: hangos reklám

laũtigi: *tr* hangosít, felhangosít

laũtigante: *zene* hangosítva, crescendo

laũtilo: *vill* hangszóró *szin* laũtparolilo

dislaũtigi: *tr* kihangosít

mallaũa: halk

mallaũte: **1**) halkan

2) *zene* piano

mallaũtigi: *tr* lehalkít

mallaũtiĝi: *ntr* elhalkul, lehalkul

laũtakcento: *nyt* dinamikus hangsúly

laũtefrazo: *pej* fellengzős, bombasztikus

laŭtparolilo: *vill* hangszóró *szin* laŭtilo

►dinamika laŭtparolilo: dinamikus hangszóró

| **Laŭzio** l. Laocio

| **Laŭzan/o** *geo* Lausanne

| **lav/i 1)** *tr* mos, kimos, elmos

►lavi koakson: kokszot mos

►lavi la manojn: kezet mos

►lavi oron: aranyat mos

►lavi vazojn: edényt mosogat

►li lavis sin en la fonto: megmosakodott a patakban

►mi lavas al mi la vizaĝon: megmosom az arcomat

2) *tr* átv mos

►lavu tutan jaron, negro ne blankiĝos^Z: *közm* eleget fürdik a malomkerék, mégis fekete

►maroj lavas ĝiajn bordojn: tengerek mossák partjait

►mi lavas miajn manojn per senkulpeco: *bibl* ártatlanságban mosom kezemet

lavo, lavado: **1)** mosás

►fari al li bonan lavon: *átv* jól megmossa a fejét

►la butiko ne faras lavadon de koloraj tolaĵoj: a bolt nem vállalja színes fehérnemű mosását

2) *orv* mosás, purgálás

►stomaka lavado: gyomormosás

lavabo: *ritk* mosdókagyló *szin* lavpélvo

lavejo: **1)** mosoda

2) mosókonyha *szin* lavĉambro

lavistino: mosónő

lavotaĵo: mosatlan ruha

lavotaĵujo: szennyestartó

lavujo: mosódézsza, lavór, mosogató

lavumi: *tr* műv elmos, lavíroz, árnyal *szin* tuĉi 2

ellavi, forlavi: *tr* kimos

►ellavi makulon: foltot kimos

►forlavi oleon: olajat kimos

forlavo: **1)** lemosás, elmosás, kimosás <vhonnan>

2) *geo* abláció *szin* ablacio 2

tralavi: *tr* öblít, leöblít, átöblít

lavakvo: mosóvíz, mosdóvíz

lavaŭtomato: automata mosógép

lavbatilo: sulyok

lavbluaĵo: kékítő

lavbotelo: *kém* mosópalack

lavbroso: mosókefe

lavbutiko: mosoda, patyolat, mosószalon

lavĉambro: mosókonyha

lavĉifono: mosogatórongy, felmosórongy

lavganto: mosdókesztyű

lavkruĉo: mosdókancsó

lavkuvo: mosódézsza

lavlesivo: *kém* mosogatószer

lavmaŝino: mosógép

lavniĉo: mosdófülke

lavpélvo: mosdótál, lavór, mosdókagyló

lavpulvoro: *kém* mosópor

lavostablo: mosdó, mosdóállvány

lavso: *kém* mosószóda

lavŝtono: mosogatómedence *szin* ŝtonlavujo

lavtabulo: mosódeszka

lavitamburo: mosógépdob

lavituko: mosdókendő

►lavituko por planko: felmosórongy

lavurso: l. prociono

l.m. frotlavi, orlavisto, skulavi, ŝtonlavujo, telerlavilo, vazlavejo, vazlavilo, vazlavisto

| **La-Valet/o** *geo* Valetta

►La-Valetto estas la ĉefurbo de Malto: Valetta Málta fővárosa

| **lavandul/o** l. lavendo

| **lavang/o 1)** *geo* lavina, hócsuszamlás

2) *átv* lavina <nagy tömeg>

►lavango da vortoj: szőlavina

lavangodanĝero: lavinaveszély

lavangohundo: áll lavinakutya

l.m. terlavango

| **lavater/o** madármályva <Lavatera>

►roka lavatero: cserjés/fásodó madármályva, papsajtfa <L. arborea>

szin roka malvo

| **lavend/o** növ levendula <Lavandula>

►intera lavendo: hibrid levendula <L. intermedia>

►largfolia lavendo: széleslevelű levendula <L. latifolia>

►mallargfolia lavendo, vena lavendo: közönséges v. keskenylevelű v. orvosi v. valódi levendula <L. angustifolia>

lavendblua: levendulakék

| **lavsoni/o** növ hennacserje <Lawsonia inermis> *szin* henaarbusto

| **Lavuazjer/o** kém <Antoine Laurent> de Lavoisier

| **lavr/o** kr lavra, főkolostor, nagykolostor

| **lazanj/o** gaszt lasagne

| **laz/o** lasszó *szin* kaptošnuro

lazi: *tr* meglasszó, lasszóval elfog

| **Lazar/o** Lázár, Eliézer *szin* Eliezero

lazarano, lazaristo: kr lazarista, Lázár-lovag

| **lazaret/o 1)** *orv* hajó kórházhajó, vesztegzárhajó

2) *kat* *orv* tábori kórház, lazarett

l.m. vagonlazareto

| **lazarano** *ritk* lazzarone <kéregető, alkalmi munkából élő> <IT>

| **lazur/o 1)** fn égszínkék, azúr

2) cím kék

3) az ég kékje, égbék

lazura: *mn* égszínkék, azúr

lazurŝtono: ásv lazúrkő, lazurit, lapis lazuli *szin* lazurito

| **lazurit/o** ásv lazúrkő, lazurit, lapis lazuli *szin* lazurŝtono

| **le/o¹** hajó szélárnyékos oldal, szélárnyék, leeoldal

lee: hajó a szélárnyékos oldalon, szélárnyékban, leeoldalon

| **le/o¹** l. leŭo

| **Le/o** Lea <utónév>

| **leandr/o** áll Leander, Palaemon <garnélarák> *szin* palemono

| **Leandr/o** mit Leandrosz

| **Lebanon/o** *geo* Libanoni-hegység, Libánon

| **Lebeg/o** mat <Henri-Léon> Lebesgue

►lebeg integralo: Lebesgue-integrál

►lebeg mezuro: Lebesgue-mérték

| **leceburg/a** *mn* nyt luxemburgi, letzëbuergesch <lb>

| **lecide/o** növ Lecidea <zuzmó>

| **lecion/o 1)** isk lecke, feladat

►hejma leciono: ház feladat

►leciono de geografio: földrajzlecke

►lerni la lecionon: megtanulja a leckét

►prepari siajn lecionojn: leckéit csinálja

►reciti sian lecionon: felmondja a leckét

2) *isk* <tanítási> óra, tanóra

►donadi lecionojn de belskribado: órát ad szépírásból

►forsonorigi lecionon: kicsenget
 ►leciono de kateĥismo: hittanóra
 ►leciono de matematiko: matematikaóra
 ►malĉeesti la lecionon: hiányzik az órától
 ►preni lecionojn pri la germana: német órákat vesz
 ►preteri la lecionon: lóg az órától
 ►prezenta leciono: bemutatóóra
 ►privata leciono: magánóra
 ►sonorigi por leciono: becsenget
 ►vizitadi la lecionojn: jár az órákra
3) kr olvasmány <a Bibliából>
4) olvasat, szövegváltozat *szin* legvariano
5) <erkölcsi> lecke, tanulság
 ►al hund' bastono – al hom' leciono^Z: *közm* saját kárán tanul a buta, az okos másén
 ►por malsaĝulo bastono – por saĝulo leciono^Z: *közm* ostobának bot, az okosnak lecke
 lecionaro: *isk* órasorozat, tematikus órák
 interleciono: *isk* óráközi szünet
 kromleciono: *isk* különóra
 ►trejna kromleciono: korrepetálás
 ►preni kromlecionojn: különórákat vesz
l.m. helpleciono, lingvoleciono, modelleciono
| lecitid/o növ fazékfa <Lecythis>
| lecitin/o biol kém lecitin
| leĉ/o gaszt lecsó
| led/o <kikészített> bőr
 ►el fremda ledó oni tranĉas larĝe^Z: *közm* könnyű a máséból adakozni
 ►kaprida ledó: kecskebőr, sevró
 ►kordova ledó, maroka ledó: szattyánbőr, kordován, maroken *szin* marokeno
 ►mansaketo el krokodila ledó: krokodilbőr kiegészítés
 ►porka ledó: disznóbőr
 leda: bőr-, bőrből való
 ►leda strio: bőrcsík
 ►leda ujo: bőrtok
 ledaĵo: bőráru, bőrholmi, bőrtermék
 ledaĵisto: szíjgyártó, bőrdíszműves
 ledisto: tímár, bőrkikészítő *szin* ledpretigisto
 ledbindita: bőrkötésű, bőrbe kötött
 ledfabriko: *ip* bőrgyár
 ledimitaĵo: *fn* bőrutánczat
 ledjako: bőrdzseki
 ledkuloto: bőrnadrág, tiroli nadrág
 ledlaboristo: bőrs munkás
 ledpretigisto: bőrkikészítő, tímár *szin* ledisto
 ledŝildo: *kat* bőrpajzs
 ledŝuo: bőrcipő
 ledzono: bőrv, derékszíj *szin* talirimeno
l.m. artledo, bovledo, brilleo, ĉamledo, grajnoledo, kapridledo, krudledo, svedledo
| Led/o mit Léda
| leg/i 1) *tr* olvas, elolvas
 ►legi inter la linioj: a sorok között olvas
 ►legi la gasnombilon: leolvassa a gázt
 ►legi la instrumenton: *tech* leolvassa a műszert
 ►legi leteron: levelet olvas
 ►legi okulkure: átfutja, gyorsan átolvassa
 ►li legis la romanon dum unu spiro: egy ültében elolvasta a regényt

►mi legas en la gazeto nigre surblanke: feketén-fehéren olvasom az újságban
2) tr átv olvas, kitalál
 ►mi legas viajn pensojn: olvasom a gondolataidat
 ►sur via vizaĝo mi legas, ke vi mensogas: az arcodról leolvassom, hogy hazudsz
3) tr inf olvas, beolvas
 ►instrukcio legas la datumojn en la ĉefmemoron: utasítás olvassa be az adatokat a főmemóriába
 lego: **1)** olvasás *szin* legado
 ►post la unua lego mi ne havas opinion: az első olvasás után nincs véleményem
2) olvasat
 ►laŭ mia lego ĉi tie devas esti litero 'k': az én olvasatom szerint itt 'k' betűnek kell lennie
3) tech <leolvasott> mérési adat
 legado: olvasás *szin* lego 1
 legadi: *tr* olvasgat, gyakran olvas
 ►en la lernejo ni legadis Ŝekspiron: az iskolában gyakran olvastunk Shakespeare-t
 ►li volonte legadas amromanojn: szívesen olvas szerelmi regényeket
 legaĵo: **1)** olvasmány
2) kr olvasmány <mise része>
 leganto: olvasó
 legantaro: olvasótábor, olvasók
 ►la legantaro de Baghy estas vasta: széles Baghy olvasótábora
 legebla: olvasható
 ►malfacile legebla: nehezen olvasható
 legenda: elolvasandó
 ►la legendaj dokumentoj: az elolvasandó dokumentumok
 legigi: *tr* olvastat
 legilo: *inf* olvasókészülék, beolvasóeszköz, adatolvasó
 ►elektronika legilo: *l.* bitlegilo
 ►lumdiska legilo: CD-olvasó *szin* KD-legilo
 ►strekkoda legilo: vonalkódolvasó *szin* strikodlegilo
 ►trukarta legilo: lyukkártyaolvasó
 leginda: olvasmányos, elolvasandó, olvasásra érdemes
 legisto: *fn* felolvasó
 antaŭlegi: *tr* felolvas, előolvas
 ►iu soldato antaŭlegis la tekston de la ĵuro: az egyik katona előolvasta az eskü szövegét
 e-legilo: *l.* bitlegilo
 mislegi: *tr* félreolvas, tévesen v. hibásan olvas
 mislego: hibás olvasat
 nelegebla: olvashatatlan
 nelegoscia: olvasástudatlan, olvasni nem tudó
 relegi: *tr* újraolvas, ismét elolvas
 tralegi: *tr* átolvas, végigolvas
 ►papilie tralegi: átfut, átlapoz, itt-ott beleolvas
 tutlegi: *tr* kiolvas, egészen elolvas
 ►dum unu tago mi tutlegis la romanon: egy nap alatt kiolvastam a regényt
 legantoletero: olvasói levél
 legimpreso: olvasmányélmény
 legoĉambro: olvasóterem
 legokulvitro: olvasószemüveg
 legolampo: *vill* olvasólámpa
 legolenso: olvasólencse
 legolibro: *isk* olvasókönyv
 legomarkilo: könyvjelző

legoplato: *l.* e-legilo

legosalono: olvasóterem

legosciulo: *fn* olvasni tudó <ember>

legosigno: *inf* könyvjelző, bookmark, könyvjel

legostablo: olvasóállvány, legile

legvariato: olvasat, szövegváltozat

l.m. bitlegilo, disklegilo, dokumentlegilo, DVD-legilo, e-legilo,

fluglegi, KD-legilo, mienleganto, novajlegilo, pošlegilo, sonlegilo,

strikodlegilo, tekstolegilo, trubendlegilo, TTT-legilo, voĉlegi

| legac/o *jog* hagyomány, legatum <a hagyaték meghatározott része> *szin* testamentaĵo

legaci: *tr jog* hagyományoz <hagyaték meghatározott részét>

legacanto: *fn jog* hagyományozó

legacato: *fn jog* hagyományos

| legaci/o 1) követség, misszió, képviselő <diplomácia>

2) *l.* legaco

| legaliz/i *tr jog* törvényesít, legalizál *szin* legigi

| legat/o¹ 1) *tört* legátus <teljhatalmú megbízott>

▶la Roma senato sendis legaton, por kontrakti la pacon: a római szenátus legátust küldött a béke szerződésbe foglálására

2) *kr* pápai legátus, pápai követ

| legat/o¹ fn zene legato, kötött előadásmód

legate: *hsz zene* legato, kötötten

| legend/o legenda, monda

legenda: legendás

▶legenda figuro: legendás alak

legendociklo: mondakör

| legi/o 1) *kat tört* légio

▶la legioj de Cezaro konkeris Gaŭlion: Caesar légioi meghódították Galliát

2) *kat* légio

▶Araba Legio: Arab Légio

▶Fremdula Legio: Francia Idegenlégio

▶Honora Legio: Becsületrend

legiano: *kat tört* legionárius

▶legiana malsano: *orv* legionárius betegség, legionellosis *szin* legionelozo

l.m. fremdlegiano

| legionel/o *bakt* Legionella <Legionella>

legionelozo: *orv* legionárius betegség, legionellosis *szin* legiana malsano

| legislativ/o *ritk jog* törvényhozó hatalom *szin* leĝdona povo

| legitim/i 1) *tr jog* igazol <*pl.* azonosságot, jogosultságot>

▶legitimi sin per pasporto: útlevelemmel igazolja magát

▶legitimi sian posedrajton per dokumento: okmánnyal igazolja tulajdonjogát

2) *tr jog* hitelesít, legitimál

▶legitimi subskribon: aláírást hitelesít

▶legitimi testamenton: végrendeletet hitelesít

legitima: *jog* jogszerű, hiteles

legitimado: **1)** *jog* igazolás

2) *jog* hitelesítés

legitimaĵo, legitimilo: igazolás, igazolvány, hitelesítő okmány

▶lernejana legitimilo: diákigazolvány

▶persona legitimilo: személyigazolvány

legitimigi: *tr* igazoltat

▶policano legitimigis nin: rendőr igazoltatott bennünket

legitimisto: *pol* legitimista

| legitimaci/o *l.* legitimado, legitimaĵo

| legom/o *növ* zöldség

▶ekologia legomo: *öko* biozöldség

▶ĝardena legomo: konyhakerti zöldség

▶radika legomo: gyökérzöldség

▶stufita legomo: párolt v. dinsztelt zöldség

▶tubera legomo: gyökérgumós zöldség

legomaĵo: *gaszt* főzelék

legomeĵo: *agr* konyhakert, veteményeskert *szin* legomĝardeno

legomisto: **1)** *agr* zöldségtermelő *szin* legomkultivisto

2) *fn* zöldséges, zöldségárus *szin* legomvendisto

legomuĵo: *gaszt* zöldségestál

legomaĵujo: *gaszt* főzelékestál

legombazaro: *agr* zöldségpiac

legombulĵono: *gaszt* zöldséges erőleves

legombutiko, legomvendejo: zöldségbolt

legomĝardeno: *agr* veteményeskert, konyhakert *szin* legomeĵo

legomĝardenisto: *agr* zöldségkertész

legomkulero: *gaszt* zöldségszedő kanál

legomkultivo: *agr* zöldségtermesztés

legomkultivisto: *agr* zöldségtermesztő *szin* legomisto *1*

legomplado: *gaszt* zöldségtál

legomplanto: *növ* főzeléknövény

legomrako: zöldségtartó állvány

legomraspilo: konyhai reszelő

legomsupo: zöldségleves

legomvendisto: *fn* zöldséges, zöldségárus

legomvendistino: zöldségeskafa

l.m. florolegomo, folilegomo, fruktolegomo, tigolegomo

| legum/o *növ tud* hüvely, hüvelytermés, legumen *szin* guŝo

legumino: *biol kém* legumin

| leguminoz/oj *l.* fabacoj

| leguzi/o *növ* tükörvirág <Legousia>

▶venusspegula leguzio: vetési tükörvirág, vénusztükör <L. speculum-veneris> *szin* venusspegulo

| leĝ/o 1) *jog* törvény

▶alpreni leĝon: törvényt fogad el

▶buĝeta leĝo: költségvetési törvény

▶civila leĝo, civiljura leĝo: polgárjogi törvény

▶doni, fari, proponi, voĉdoni, nuligi leĝon: törvényt hoz, alkot, javasol, megszavaz, megsemmisít

▶fiska leĝo: *gazd* államkincstári törvény

▶fundamenta leĝo: alaptörvény

▶kontraŭ forta mano la leĝo estas vana^Z: *közm* a törvény csak a gyámoltalant köti

▶kriminala leĝo, krimjura leĝo: büntetőjogi törvény

▶leĝo direktita kontraŭ komunistoj: kommunisták ellen irányuló törvény

▶leĝo estas cedema – kien vi deziras, ĝi iras^Z: *közm* hajlékony a törvény, mint a vékony vessző

▶leĝo pri amaskomunikiloj: médiatörvény

▶leĝo valoras por poste, sed ne por antaŭe^Z: a törvény nem visszamenőleges hatályú

▶leĝoj de la 12 Tabeloj: *jog tört* a XII tábla törvényei

▶materiala leĝo: *jog* anyagi törvény, materiális törvény

▶observi leĝon: törvényt betart

▶ofendi, rompi leĝon: törvényt szeg

▶sociala leĝo: szociális törvény

2) *átv tud* törvény <szabályszerűség>

▶la fonologiaj leĝoj ne estas senesceptaj: a fonológiai törvények nem kivétel nélküliek

▶la leĝoj de Keplero: Kepler törvényei

►la neŭtonaj movleĝoj: *fiz* a newtoni mozgástörvények
 ►leĝo de ago kaj reago: *fiz* hatás-ellenhatás törvénye, kölcsönhatás törvénye
 ►leĝo de egalpartigo: *fiz* ekvipartíció-törvény
 ►leĝo de la interakordaj statoj: *fiz* Waals-féle állapotegyenlet, *kém* megfelelő állapotok törvénye
 ►leĝo de reflektio: *fot* fényvisszaverés törvénye
 ►leĝo de refrakto: *fot* fénytörés törvénye
 ►leĝo de universala gravito: *fiz* általános tömegvonzás törvénye
 ►leĝo pri ago kaj reago: *fiz* hatás-ellenhatás elve
 ►perioda leĝo: *kém* periódusos törvény
3) átv ált törvény, szabály
 ►laŭ la leĝoj de la arto: a művészet törvényei szerint
 ►laŭ la leĝo de la ĝangalo: a dzsungel törvénye
 ►leĝo de la pli forta: az erősebbik törvénye, ököljog
 ►leĝoj de la perspektivo: *műv* a perspektíva szabályai
 ►leĝoj de la socia kunvivado: a társadalmi együttélés szabályai
 ►moralaj leĝoj: erkölcsi törvények
 ►neceseco kontraŭvola estas leĝo malmola^Z: *közm* nagy úr a szükség
 ►volo kaj deziro leĝojn ne konas^Z: *közm* kinek-kinek szíve tanácsadó
 Leĝo: *bibl* a Törvény *szin* Torao, Pentateŭko
 leĝa: **1)** törvény-, törvényi
 ►havi leĝan forton: törvényereje van
 ►per leĝa forto: törvényi hatalommal
2) törvényes, jogszerű *szin* laŭleĝa
 ►leĝe kaj rajte: törvényesen és jogszerűen
 ►sur leĝa bazo: törvényes alapon, jogszerűen
 leĝaro: *jog* törvények köre, törvénykönyv
 ►komerca leĝaro: kereskedelmi törvénykönyv
 ►sociala leĝaro: szociális törvények
 leĝeco: *jog* törvényesség
 leĝigi: *tr jog* törvényesít, legalizál, törvényerőre emel
 ►leĝigi eksterdecan infanon: házasságon kívül született gyermeket törvényesít
 leĝisto: **1)** *tr jog tud* törvénytudós, *fn* törvényismerő, jogász
2) *bibl* törvénytudó *szin* leĝinstruisto
 eksterleĝa: **1)** *jog* törvényen kívüli, exlex
 ►eksterleĝa stato: exlex állapot, törvényen kívüli állapot
2) *ex jog* törvénytelen <házasságon kívüli>
 ►eksterleĝa infano: törvénytelen gyermek
 eksterleĝeco: *jog* törvényenkívülség, törvényen kívüli állapot
 eksterleĝulo: *fn jog* törvényen kívül álló
 ►la banditoj estis eksterleĝuloj: a betyárok törvényen kívül állók voltak
 kontraŭleĝa: *jog* törvényellenes, illegális
 kontraŭleĝeco: *jog* törvényellenesség, törvényellenes állapot
 ►vivi en kontraŭleĝeco: törvényellenes állapotban élni
 kontraŭleĝigi: *tr jog* törvényileg betilt
 laŭleĝa: *jog* törvény szerinti, törvényes
 malleĝigi: *tr jog* törvényen kívül helyezni, törvénytelené tenni
 neleĝa: *jog* törvénytelen
 ►apliki kontraŭleĝajn rimedojn: törvénytelen eszközökkel élni
 ►neleĝe akirita ne estas profita^Z: *közm* ebből szerzett jószág ebből vesz el
 leĝapliko: *jog* törvényalkalmazás
 leĝaplikanto: *fn jog* törvényalkalmazó
 leĝdoni: *tr jog pol* törvényt hoz
 leĝdono, leĝdonado: *jog pol* törvényhozás
 leĝdona: *jog pol* törvényhozó
 ►leĝdona korporacio: törvényhozó testület

►leĝdona organo: törvényhozó szerv
 ►leĝdona povo: törvényhozó hatalom
 leĝdonanto: *fn jog pol* törvényhozó
 leĝfara: *jog pol* törvényalkotó, törvénykezési
 ►la leĝfara agado de la parlamento: a parlament törvényalkotó tevékenysége
 ►leĝfara proceduro: törvénykezési eljárás v. folyamat
 leĝfarado: *jog pol* törvényalkotás
 leĝinstruisto: *bibl* törvénytudó *szin* leĝisto **2)**
 leĝkonforma: *jog* törvényes, törvénynek megfelelő, törvényszerű
szin laŭleĝa
 leĝobea: *jog* törvénytisztelő
 leĝoforta: *jog* törvényerejű
 leĝoscienco: *l.* juroscienco
 leĝpovo: *jog* törvényhatalom, törvényerő
 ►akiri leĝpovon: törvényerőre emelkedik
 leĝprojekto: *jog* törvénytervezet
 leĝpropono: *jog* törvényjavaslat
 leĝrompo: *jog* törvényszegés
 leĝoteksto: *jog* törvényszöveg
l.m. gravitoleĝo, kadroleĝo, militleĝo, naturleĝo, punleĝo
| leĝer/a könnyű, könnyed, lezser, laza
 ►leĝera amuzo: könnyed szórakozás
 ►leĝera konduto: laza viselkedés
 ►leĝera legaĵo: könnyű olvasmány
 ►leĝera muziko: könnyűzene *szin* populara muziko
 ►leĝera narkotaĵo: könnyű drog
 ►leĝera vesto: laza ruházat
 ►leĝera virino: könnyed nőcske
 leĝermuzika: könnyűzenei
| leiŝmani/o l. leiŝmanio
| Lejbnic/o *ir* <Gottfried Wilhelm von> Leibnitz
| Lejden/o *geo* Leiden, Leyden
| Lejpcig/o l. Lepsiko
| leiŝmani/o *bakt* leishmania
 leiŝmaniozo: *orv* leishmaniasis
| lek/i 1) *tr* nyal
 ►leki glaciaĵon: fagylaltot nyal
2) *tr átv pej* nyal, hízeleg, megalázkodik
 ►ili humile lekas al vi la piedojn: alázatosan nyalják a talpukat
3) *tr átv* kidolgoz, az utolsó simításokat végzi vmin <n>
 ►leki siajn versojn: simítja a verssorait
 ►trolekita pentraĵo: túlfinomított v. túlságosan kidolgozott festmény
 leko: nyalás
 ►donu lekon el via glaciaĵo: adj egy nyalást a fagylaltodból
 ►leko da glaciaĵo: nyalásnyi fagylalt
 lekadi: *tr* nyalogat
 ►kato lekadas sin: macska nyalogatja magát
 lekado: nyalás, nyalakodás
 lekaĵo: *gaszt* nyalóka *szin* lekbombono
 ►koka lekaĵo: kakasos nyalóka
 forleki: *tr* lenyal
 lekbombono: *gaszt* nyalóka *szin* lekaĵo
 lektrinki: *tr* lefetyel
l.m. piĉleki
| lek/o lek <pénznem>
| lekanor/o *növ* Lecanora <zuzmó>
| lekant/o *növ* margaréta, margitvirág, papvirág *szin* ordinara
 leŭkanto
 ►lekanteto: vadszázszorszép <Bellis perennis> *szin* plurjara beliso

| **lekci/o** *isk* <egyetemi v. tudományos> előadás

lekciaro: *isk* <egyetemi> jegyzet

lekciejo: *fn isk* előadóterem *szin* lekcia salono

lekci: *ntr* előad

►profesoro Szerdahelyi lekciis pri esperantologio: Szerdahelyi tanár

úr az eszperantológiáról adott elő

lekcianto, lekciisto: *fn* <egyetemi v. tudományos> előadó

►kontrakta lekcianto: óraadó tanár

| **leksem/o** *nyt* lexéma, szemantéma

| **leksik/o** *nyt* morfémakészlet, szókészlet, szókins, lexika

leksika: *nyt* szókins-, lexikai, lexikális

►leksika signifo: lexikális jelentés

►leksika unuo: lexikai egység, szóképzeti egység

►leksika vorto: tartalmas szó

leksikologo: *nyt* szókinskutató, lexikológus

leksikologio: *nyt* szókinstan, szóképzettan, lexikológia

enleksikiĝi: *ntr nyt* lexikalizálódik

| **leksikograf/o** *nyt* szótáríró, szótárkészítő, lexikográfus *szin* vortaristo

leksikografio: *nyt* szótárírás, lexikográfia

| **leksikon/o 1)** *ir* <írói> szótár

►leksikono de Petőfi: *ir* Petőfi-szótár

2) *tud* <szakterületi> szótár, lexikon

►etimologia leksikono: etimológiai szótár

►filozofia leksikono: filozófiai lexikon

►komputada leksikono: számítástechnikai szótár

►leksikono pri esperantlingvaj verkistoj: *eo* eszperanto nyelvű írók lexikona

►medicina leksikono: *orv* orvosi szótár

►Vikipedio estas ampleksa ĝenerala leksikono: a Wikipédia széles körű általános lexikon

| **lekt/o** *tört* lectum, pamlag

| **lektin/o** *kém* lektin

| **lektor/o 1)** *ex isk* középiskolai tanár

2) *isk* <egyetemi> lektor

3) *kr* felolvasó

| **Lelistad/o** *geo* Lelystad

| **lem/o**¹ *mat* segédétel, lemma

| **lem/o**¹ *növ* toklász, lemma

| **lem/o**¹ 1) *áll* lemming <Lemmus>

2) közönséges lemming, hegyi lemming <L. lemmus> *szin* monta lemo

►arbarlemo: erdei lemming <Myopus schisticolor>

| **Leman/o** *geo* Léman-tó, Genfi-tó *szin* Geneva Lago

| **leming/o** 1. lem/o III.

| **lemn/o** *növ* békalencse <Lemna>

| **lemnisk/o** *anat* szalag, hurok, lemniscus

►latera lemnisko: oldalsó hurok, lemniscus lateralis

►meza lemnisko: középső hurok, lemniscus medialis

| **lemniskat/o** *mat* lemniszkáta

| **lempir/o** lempira <pénznem>

| **lemur/o 1)** *mit* lemur <kísértet, szellem>

2) *áll* makimajom <Lemur>

| **len/o** *sp* pályasáv

l.m. kurleno

| **Len/o** *geo* Léna

| **Lenin/o** *fil pol* <Vlagyimir Iljics> Lenin

leninismo: *fil pol* leninizmus

leninisto: *pol* leninista

| **Leningrad/o** *tört geo* Leningrád vö. Petrogrado, Sankt-Peterburgo

►la nuna nomo de Leningrado estas Sankt-Peterburgo: Leningrád mostani neve Szentpétervár

| **lens/o** *fiz fot* lencse

►aĥromata lenso: akromatikus lencse v. objektív

►diverĝa lenso: szórólencse, negatív lencse

►dukonveksa lenso: bikonvex lencse

►dukonkava lenso: bikonkáv lencse

►ebena-konveksa lenso: síkdomború v. plánkonvex lencse

►elektrona lenso: *eltr* elektronlencse, elektronoptikai lencse

►enfokusiga lenso: gyűjtőlencse, gyűjtőlencse

►konkava lenso: homorú v. konkáv lencse

►konkav-konveksa lenso: pozitív meniszkusz

►konveksa lenso: domború v. konvex lencse

►konverĝa lenso: gyűjtőlencse, pozitív lencse

►nesimetria lenso: aszimmetrikus lencse

►objektiva lenso: objektív lencse, tárgylencse

►plat-konveksa lenso: sík-domború v. plán-konvex lencse

►plat-konkava lenso: sík-homorú v. plán-konkáv lencse

mikrolenso: *fiz fot* mikrolencse

lensometro: *fot gysz* dioptriámérő készülék, fókusz távolság-mérő

l.m. brulolens, kontaktlenso, legolens, okulens

| **lent/o 1)** *növ* lencse <Lens>

►kultiva lento: termesztett lencse, főzeléklencse <L. culinaris>

2) *növ* lencse <termés>

►ĉokoladaj lentoj: *gaszt* csokoládépasztilla

lentaĵo: *gaszt* lencsefőzelék

lentosupo: *gaszt* lencseleves

| **lentan/o 1)** *növ* tarkaverbena, „sétányrózsa” <Lantana>

2) *l.* lentanoviburno

| **lentibulari/o** *ex növ* rence *l.* urtikulario

►lentibulariacoj: rencefélék <Lentibulariaceae>

| **lenticel/o** *növ* paraszemölcs, lenticella

| **lentisk/o** *növ* örökzöld pisztáciafa, masztixfa <Pistacia lentiscus>

szin mastikarbo

| **lentug/o 1)** *anat* szeplő, ephelis *szin* efelido

2) *anat* festékes anyajegy *szin* pigmenta nevus

| **leon/o 1)** *áll* oroszlán <Panthera leo>

►kion rajtas leono, ne rajtas azeno²: *közm* amit szabad Jupiternek, nem szabad a hatőkörnek

►leono roras: oroszlán bög

2) *cím* oroszlán

leona: oroszlán-

►leona parto: oroszlánrész

►leona bleko, leona roro: oroszlánbögés

leonido: *áll* oroszlánkölyök

leonino: *áll* nőstény oroszlán

virleono: *áll* hím oroszlán

leondento: *l.* leontodono

leonfaŭko: *l.* antirino

leonkaĝo: oroszlánketrec

leonpiedo: *l.* leontopodo

| **Leon/o 1)** Leó <utónév>

2) *csill* Oroszlán, Leo

►Malgranda Leono: Kis Oroszlán, Leo Minor

3) *geo* León <város és tartomány>

►Leona Golfo: Lion-öböl

| **Leonard/o** Leonárd <utónév>

| **leontod/o** *növ* pongyolapitypang, gyermekláncfű, kákics

<Taraxacum officinale> buterfloro, oficina taraksako

| **leontodon/o** *növ* oroszlánfog <Leontodon> *szin* leondento

►aütuna leontodono: őszi oroszlánfog <L. autumnalis>
 ►griza leontodono: szöke oroszlánfog <L. incanus>
 ►nuditga leontodono: békapitypang <L. taraxacoides> *szin* trincio
 ►vila leontodono: közönséges oroszlánfog <L. hispidus>
 | **leontopod/o** *növ* gyopár <Leontopodium> *szin* leonpiedo
 ►Alpa leontopodo: havasi gyopár <L. alpinum> *szin* edelvejso, neğfloro
 | **Leonid/o** *tört* Leonidász
 | **Leonor/o** Leonóra <utónév>
 | **leopard/o 1)** *áll* leopárd <Panthera pardus> *szin* pantero 1
 ►časleopardo: *l.* gepardo
 ►marleopardo: leopárdfőka <Hydrurga leptonyx>
 ►nebulleopardo: ködfoltos párduc <Neofelis nebulosa>
 ►neğleopardo: *l.* uncio
 2) *cím* leopárd
 | **Leopold/o** Lipót, Leopold <utónév>
 Leopoldino: Leopoldina <utónév>
 | **lepad/o** *áll* kacsakagyló <Lepas>
 | **Lepid/o** *tört* <Marcus Aemilius> Lepidus
 | **lepidi/o** *növ* zsázsa <Lepidium>
 ►kultiva lepidio: kerti zsázsa <L. sativum> *szin* ġardenkreso
 | **lepidodendr/o** *növ* pikkelyfa <Lepidodendron>
 | **lepidopter/oj** *áll* lepkék <Lepidoptera> <rend> *szin* papilioj
 | **lepidosaür/oj** *áll* ősl Lepidosauria
 | **lepiot/o** *növ* őzlábgomba <Lepiota> *szin* ombrefungo
 ►granda lepioto: nagy őzlábgomba <Macrolepiota procera>
 | **lepism/o** *áll* pikkelyke <Lepisma> *szin* sukerfišetó
 | **lepist/o** *növ* pereszke <Lepista>
 ►nuda lepisto: lila pereszke <L. nuda>
 | **lepont/o** *fn* lepontus
 leponta: *mn nyt* lepontus
 | **lepor/o 1)** *áll* nyúl <Lepus>
 ►eüropa leporo: mezei nyúl <L. europaeus>
 ►patagonia leporo: *l.* dolihoto
 ►leporedoj: nyúlfélék <Leporidae>
 ►leporuloj: nyúlalakúak <Lagomorpha>
 2) *ált áll* mezei nyúl *l.* eüropa leporo
 ►dormus leporo, se ġi çason ne timus^Z: *közm* aludna a nyúl, ha nem félne a farkastól
 ►oni ne povas postkuri du leporojn samtempe: nem lehet egyszerre kétfelé szakadni
 ►pafi samtempe du leporojn: két legyet üt egy csapásra
 leporaĵo: *gaszt* nyúlétel, nyúlhús
 ►paprikita leporaĵo: nyúlpaprikás
 forlepori: *ntr biz pej* felveszi a nyúlcpöt
 leporhundo: *l.* levrelo
 leporkora: *pej* nyúlszívű
 leporkoro: *pej* gyáva alak, pipogya fráter
 leporlipo: *orv* nyúlajak
 leporlipa: *orv* nyúlajkú
 lepororeloj: *knyv* macskaköröm <„>
 leporpiedo: *l.* kampa trifolio
 leporraguo: *gaszt* nyúlrágo
l.m. tegmentleporo
 | **lepr/o** *orv* lepra
 leprulo: *fn orv* leprás, belpoklos
 leprulejo: *orv* leprakórház
 | **Lepsik/o** *geo* Lipcse
 ►la batalo çe Lepsiko: *kat* a lipcsei csata
 | **lept/o¹** *áll* füatkalárva <Leptus>

| **lept/o¹** lepta <pénznem>
 | **leptinotars/o** *áll* krumplibogár, kolorádóbogár <Leptinotarsa decemlineata> *szin* terpomskarabo
 | **leptocefal/o** *áll* angolnalárva <Leptocephalus>
 | **lepton/o** *fiz* lepton
 | **leptospir/o** *bakt* Leptospira
 leptospirozo: *orv* leptoszpírozis, leptospirosis, Weil-betegség
 | **lern/i 1)** *tr isk* tanul
 ►kio estas lernita, ne estas perdita^Z: *közm* tudomány nem veszhet el
 ►lerni danci: táncolni tanul
 ►lerni metion: szakmát tanul
 ►lerni muzikon: zenét tanul
 ►lerni parkere: kívülről megtanul
 ►lernu juna – vi scios maljuna^Z: *közm* amit Jancsi megtanul, János veszi hasznát
 ►vivu, progresu, sed lerni ne çesu^Z: *közm* a jó pap holtig tanul
 2) *tr ált* tanul <tapasztalatból>
 ►homo lernas la tutan vivon^Z: a jó pap holtig tanul
 ►lerni patriotismon el bonaj ekzemploj: hazafiságot tanul jó példákbl
 ►vi lernos timi min: majd megtanulsz félni tőlem
 lernadi: *tr isk* <hosszasan> tanul
 ►li lernadis tage-nokte: éjt nappallá téve tanult
 lernado: tanulás
 ►lernado havas maldolčan radikon, sed bonan efikon^Z: *közm* nehéz a tanulás, de hasznos
 ►lernado sen fruktoj ne restas^Z: *közm* a tanulás meghozza gyümölcsét
 ►procezo de lernado: tanulási folyamat
 lernaĵo: tanulnivaló
 lernanto: *isk* tanuló
 ►lernanto de bazlernejo: általános iskolai tanuló
 ►lernanto de metilernejo: ipariskolai tanuló
 ►lernanto de mezlernejo: középiskolai tanuló
 ►privata lernanto: magántanuló
 lernejo: 1) *isk* iskola *szin* instruejo 1
 ►agrikultura, komerca, teknika lernejo: műszaki, kereskedelmi, mezőgazdasági iskola
 ►dimanča lernejo: *kr* vasárnapi iskola
 ►eklezia lernejo: *kr* egyházi iskola
 ►elementa, mezgrada, supera lernejo: elemi, középfokú, felsőfokú iskola
 ►faka, konfesia, laika lernejo: szakiskola, felekezeti, világi iskola
 ►fondaĵa lernejo: alapítványi iskola
 ►lernejo por laborantoj: dolgozók iskolája
 ►malviziti lernejon: iskolát kerül
 ►muzika, arta lernejo: zeneiskola, művészeti iskola
 ►nacieca lernejo, minoritata lernejo: nemzetiségi iskola
 ►pensiona lernejo: bentlakásos iskola
 ►privata lernejo: magániskola
 ►publika lernejo: közösségi iskola
 ►speciala lernejo: kiegészítő iskola
 ►supera lernejo: felső iskola, felsőfokú iskola
 ►štata lernejo: állami iskola
 ►vespera lernejo: esti iskola
 ►vizitadi lernejon, frekventi lernejon: iskolába jár
 2) *átv* iskola
 ►li trapasis la severan lernejon de la vivo: kijárta az élet szigorú iskoláját
 lerneja: iskola

►lerneja klaso: iskolai osztály
 ►lerneja sistemo: iskolarendszer
 lernejano: *fn isk* iskolás, diák
 lernejeca: *pej* iskolás
 ►lernejeca pedanteco: iskolás pedantéria
 lernejestro: *isk* iskolaigazgató *szin* lernejdirektoro
 lernema: tanuló
 lernendaĵo: *fn isk* tanulnivaló
 lerneti: *tr* tanulgat
 lernigi: **1)** *tr* tanít, megtanít, oktat
 ►lernigu vian filon saluti: tanítsd meg a fiadnak a köszönést
 ►li lernigis al mi la bazajn konojn: ő tanította meg nekem az alapismereteket
2) *tr átv* megtanít
 ►la sperto lernigis tion al mi: a tapasztalat tanított rá
 ►mizero lernigas ŝpari: a nyomor megtanít takarékoskodni
 lernigaĵo: tananyag
 lernilo: *isk* taneszköz
 lernilejo: *isk* szertár
 lerninto: volt diák, volt tanuló
 altlernejo: *isk* főiskola
 ►altlernejo por bazlernejaj instruistoj: tanítóképző főiskola
 ►arta altlernejo: művészeti akadémia, művészeti főiskola *szin isk* artakademio
 ►artindustria altlernejo: iparművészeti főiskola
 ►belarta altlernejo: képzőművészeti főiskola
 ►eksterkomerca altlernejo: *gazd* külkereskedelmi főiskola
 ►komerca altlernejo: kereskedelmi főiskola
 ►kontada kaj financa altlernejo: *gazd* számviteli és pénzügyi főiskola
 ►kuracpedagogia altlernejo: gyógypedagógiai főiskola
 ►muzika altlernejo: zeneművészeti főiskola
 ►porinstruista altlernejo: tanítóképző főiskola
 ►scenarta altlernejo: színművészeti főiskola
 ►teknika altlernejo: műszaki főiskola
 altlerneja: *isk* főiskolai
 ►altlerneja studenthejmo: főiskolai kollégium
 altlernejano: *fn isk* főiskolás, főiskolai hallgató
 bazlernejo: *isk* alapiskola, általános iskola, elemi iskola *szin* elementa lernejo
 bazlernejano: általános iskolás
 ĉeflernanto: *isk* felvigyázó diák, éldiák
 ekslernanto: volt diák, volt tanuló
 ellerni, tutlerni: *tr* megtanul
 ►ellerni la konjugaciajn tabelojn: megtanulja az igeragozási táblázatokat
 ►mi lernadis, sed ne ellernis la lingvon: tanultam, tanultam, de nem tudtam megtanulni a nyelvet
 ellernenda: tanulandó, megtanulandó
 enlernejigi: *tr isk* beiskoláz
 finlernanto: *fn isk* végzős
 finlerninto: *isk* végzett diák
 forlerni: *tr* tanulással megszüntet
 ►forlerni la postreston: pótolja a lemaradást
 gelernejo: *isk* vegyes iskola, fiú-lány iskola, koedukált iskola
 kunlernanto: *isk* tanulótárs, iskolatárs *szin* lernejkamarado
 kunlerninto: volt iskolatárs
 lernfaciligo: *isk* bevezető oktatás, előkészítő oktatás, propedeutika *szin* propedeutiko
 lernfaciliga: *isk* előkészítő, bevezető, tanulást könnyítő, propedeutikus *szin* propedeutika
 mallerni: *tr* <tanultakat> elfelejt
 memlernado: önképzés, önálló tanulás
 memlerninto: *fn* autodidakta *szin* autodidakto, meminstruisto
 memlerni: *tr* autodidakta módon tanul, önszorgalommal tanul
 mezlernejo: *isk* középiskola vö. gimnazio, liceo
 ►faka mezlernejo: szakközépiskola
 ►mezlernejo kun internulejo: bentlakásos középiskola
 ►teknika mezlernejo: műszaki szakközépiskola
 ►unuagrada mezlernejo: alsó tagozatos középiskola
 mezlernejano: *isk* középiskolás vö. gimnaziano, liceano
 plulerni: *tr isk* továbbtanul
 postlerni: *tr* <tanulással> pótol
 ►li postlernis la mankojn: pótolta az elmulasztottakat
 postlernejo: *isk* tanulószoba
 postlerneja: iskola utáni, tanórán kívüli
 ►postlerneja kurso: tanórán kívüli tanfolyam
 preterlernejji: *ntr* lóg az iskolából, iskolát kerül
 samlernejano: *isk* iskolatárs *szin* kunlernejano
 tralerni: *tr* elejétől végéig megtanul, végigtanul
 lernatingi: *tr* tanulással elér, tanulással behoz
 ►mia filo lernatingis siajn samklasanojn: a fiam utolérte a tanulásban az osztálytársait
 lernejadiaŭanto: *isk* ballagó
 lernejaĝa: *isk* iskoláskorú
 lernejbubo: *isk* nebuló
 lernejdirektoro: *isk* iskolaigazgató
 lernejevitado: *isk* iskolakerülés
 lernejevitanto: *fn isk* iskolakerülő
 lernejkamarado: *isk* iskolatárs *szin* kunlernanto
 lernejmatura: *isk* iskolaérett
 lernejevizado: *isk* iskolalátogatás
 lernfaciliga: *isk* előkészítő, bevezető, tanulást könnyítő, propedeutikus
 lerninstituto: *isk* tanintézet
 lernkabineto: *isk* tanulószoba *szin* studejo 1
 lernobjekto, lernofako: *isk* tantárgy
 ►faka lernobjekto: szaktárgy
 ►libere elektebla lernobjekto: szabadon választható tantárgy, fakultatív tantárgy
 lernoĉambro: *isk* tanterem vö. klasejo
 lernodeva: *isk* tanköteles
 lernodevo: *isk* tankötelezettség
 lernohejmo: *isk* napközi *szin* duoninternulejo
 ►vizitadi lernohejmon: napközibe jár
 lernohejmano: *fn isk* napközis
 lernohero: *isk* tanóra
 lernoĵaro: *isk* iskolaév, tanév
 lernoknabo: *isk* tanonc, inas *szin* metilernanto
 lernolibro: *isk knyv* tankönyv
 ►elementa lernolibro: alaptankönyv
 ►lernolibro de gramatiko: nyelvtankönyv
 ►lernolibro de matematiko: matematikakönyv
 lernopaŭzo: *isk* óraszünet, tízperc
 lernoservado: *isk* inaskodás
 lernoservisto: *isk* <mesterséget tanuló> inas
 lernotempo: tanulási idő
 lernoteorio: tanuláselmélet
 lernprocezo: tanulási folyamat
 lernprogreso: tanulmányi előmenetel
 lernrezulto: tanulmányi eredmény

l.m. artlernejo, baletlernejo, danclernejo, lingvolernejo, kadetlernejo, metilernejo, muziklernejo, ofircirlernejo, paŝlernilo, popollernejo, rajdlernejo, reallernejo, somerlernejo, sportlernejo, stirlernejo

| **lert/a** **1)** ügyes <vki>

► lerta en sia profesio: ügyes a szakmájában

► lerta kaj sperta: szakavatott, jártas

► lerta metiisto: ügyes iparos

► lerta politikisto: ügyes politikus

► mizero faras lerta, mizero faras sperta^Z: *közm* a nyomor jó tanítómester

2) ügyes <vmi>

► havi lertajn fingrojn: ügyes ujjai vannak

► lerta elturniĝo: ügyes kibúvó

► lerta laboro: ügyes munka

lerti: *ntr* ige ügyes

► li lertas pri gimnastiko: ügyes a tornában

lertaĵo: ügyes húzás, ügyes manőver

lerto: készség

► lingvaj lertoj: nyelvi készségek

lerteco: ügyesség

lertiĝi: *ntr* kiügyesedik, ügyessé válik

lertulo: ügyes ember

filerti: *ntr* pej ügyeskedik, ravaszodik

mallerta: ügyetlen

mallerti: *ntr* ige ügyetlen

► pri bilardo mi mallertas: a biliárdban ügyetlen vagyok

mallerteco: ügyetlenség

mallertulo: ügyetlen ember

mislerta: kétbalkezes, setesuta

lertidea: ötlet

l.m. movlerta, langolerta, ruzlerti, trovlerto, vivlerta

| **Lesb/o** *tört geo* Lesbosz

► Lesbos estas la antikva nomo de Mitileno: Lesbosz Mitiléna ókori neve

lesba: lesbikus

lesbanino: **1)** *tört* lesboszi nő

2) lesbikus nő *szin* gejino

| **lesiv/o** **1)** mosólúg

2) mosópor

3) kém mosószóda, marókáli

► natria lesivo: mosószóda, nátrium-hidroxid

► potasa lesivo: marókáli, kálium-hidroxid

lesivi: **1)** *tr* <mosószerben> kimos

2) *tr* <mosószerben> lemos, felmos

lesivejo: mosoda

lesivkuvo: mosóteknő

lesivmaŝino: mosógép

lesivtino: mosókád

l.m. vazlesivo

| **Lesot/o** *geo pol* Lesotho <LS>

| **lespedez/o** *növ* bokorhere, lednekfürt <Lespedeza>

| **lestr/o** *ex* halfarkas *l.* rabmevo

| **Leto/o** *l.* Leteo

| **letal/a** *orv* halálos, letális

letalco: *orv* halálos jelleg, halálosság

| **letargi/o** **1)** *pszi* letargia

2) *átv* levertség

► nenio povis veki lin el lia letargio: semmi sem tudta felkelteni letargiájából

letargia: **1)** *pszi* letargikus

2) *átv* letört, levert

letargico: letargikus állapot

| **Lete/o** *mit* Léthé

| **leter/o** <postai> levél

► akompana letero: kísérőlevél

► anonima letero: névtelen levél

► ekspresa letero: expresszlevél

► kaptordona letero: elfogatólevél

► letero de adiaŭo: búcsúlevél

► letero de intenco: *gazd* szándéknyilatkozat

► maldunga letero: felmondólevél

► nefermita letero, publika letero: nyílt levél

► pneŭmata letero: csőpostai levél

► prioritata letero: elsőbbségi levél

► registrita letero: ajánlott levél

► rekomenda letero: ajánlólevél

letero: *ntr* levelet ír, levelez vkivel <al>

► ni ofte leteras unu al alia: gyakran írunk levelet egymásnak

letereto: levélke

leteristo: kézbesítő, levélpóstás, levélkihordó *szin* leterportisto,

leterpoŝtisto

leterfronto, leterkapo: levél fejlece

leterkesto: levélszekrény

leterkolombo: *áll* postagalamb

letermeblo: szekreter, kis íróasztal

leterpapero: levélpapír

leterpesilo: levélmérleg

leterportisto, leterpoŝtisto: kézbesítő, levélpóstás, levélkihordó *szin*

leteristo

leterskatolo: levelesdoboz, levéltartó doboz

letertrogo: irattálca

l.m. aerletero, akreditletero, amletero, ĉenletero, dediĉletero,

frajtletero, kreditletero, legantoletero, novajletero, prokurletero,

rekomendletero, respondletero, retletero, rondletero, sekurletero,

transportletero, valorletero

| **Leto/o** *mit* Létó vö. Latono

| **leton/o** *l.* latvo

| **letr/oj** *ritk* humán tudományok, bölcsészettudomány

| **leŭ/o** lej <pénznem>

| **leŭcin/o** kém leucin

izoleŭcino: kém izoleucin

| **leŭcisk/o** *áll* domolykó <Leuciscus>

| **leŭg/o** mérföld <kb. 4 km>

| **Leŭkad/o** *tört geo* Leukádia

► ĉiujare oni deĵetis krimulon de la leŭkada rifo: minden évben egy

bűnözőt dobtak le a leukádiai szirtől

| **leŭkant/o** *növ* margitvirág, margaréta <Leucanthemum>

► ordinara leŭkanto: réti margaréta, papvirág <L. vulgare> *szin*

lekanto

| **leŭk-** *orv* kém leuk<o>- <fehér, fehérvérsejt>

leŭkemio: *orv* fehérvérűség, leukémia

leŭkomo: *orv* leukóma, leucoma

leŭkoko: *orv* leukózis, leucosis

leŭkoreo: *orv* fehér folyás, leucorrhoea, fluor albus *szin* blanka

elfluo

leŭkocito: *anat* fehérvérsejt, leucocita *szin* blanka globulo, blanka

sangoĉelo

leŭkocitopoezo: *biol* fehérvérsejt-képződés, leucopoiesis *szin*

leŭkopoezo

leŭkopoezo: *l.* leŭkocitopoezo

| **leŭkoj/o** *növ* tőzike <Leucojum>

▶ printempa leŭkojo: tavaszi tőzike <L. vernum> *szin* martofloro

| **leŭkomain/o** *biol kém* leukomain

| **leŭkopeni/o** *orv* leukopénia

| **leŭkoplaki/o** *orv* leukoplakia

| **leŭkoplast/o** *gysz* leukoplaszt

| **leŭs/o** *ásv* lösz

| **leŭtenant/o** *kat* hadnagy

ĉefleŭtenanto: *kat* főhadnagy

subleŭtenanto, vicleŭtenanto: *kat* alhadnagy

l.m. general-leŭtenanto, lordo leŭtenanto, veselleŭtenanto

| **lev/i** **1)** *tr* emel, felemel

▶ la falinta homo ne povis mem levi sin: az elesett ember nem tudott magától felállni

▶ la vento levis polvon: a szél felverte a port

▶ levi la kapon: felemeli a fejt

▶ levi la rulkurtenon: felhúzza a rolót

▶ levi la ŝultrojn: vállat von

▶ levi ŝarĝon: terhet felemel

▶ li levis la manon kontraŭ sia patro: kezét emelt az apjára

▶ mi levas mian glason por via sano: emelem poharam az egészségedre

▶ li levis sin de apud la tablo: felállt az asztal mellől

2) *tr* felvesz vhonnan

▶ levi ankron: horgonyt felhúz

▶ li levis al si la infanon: felvette a gyermeket

▶ li levis la trovitan moneron: felvette a talált pénzt

3) *tr átv* növel, emel, felvet <*pl. kérdést*>

▶ levi al la tria potenco: *mat* harmadik hatványra emel

▶ levi al rango de kapitano: kapitányi rangra emel

▶ levi la blokadon: *gazd* megszünteti a blokádot

▶ levi demandon, problemon: kérdést, problémát felvet

▶ levi sian voĉon: felemeli a hangját

levo, levado: emelés, felemelés

▶ levo de sinkinta boato: elsüllyedt csónak kiemelése

▶ levado de la vinglasoj: a borospoharak emelgetése

levatoro: **1)** *agr tech* elevátor

2) *anat* emelőizom, musculus levator

▶ buŝangula levatoro: szájzugemelő izom, musculus levator anguli oris

▶ skapola levatoro: kulcscsontemelő izom, musculus levator claviculae

leveti: *tr* kissé megemeli v. felemeli

▶ li levetis sian ĉapelon: kissé megemelte a kalapját

leviĝi: **1)** *ntr* emelkedik, felemelkedik, felmegy, felszáll

▶ aro da birdoj leviĝis: egy csapat madár szállt fel

▶ fumo kaj nebulo leviĝis al la ĉielo: füst és köd emelkedett az égre

▶ la balono leviĝis super la tegmentojn: a léggömb a tetők fölé emelkedett

▶ la suno leviĝis: felkelt a nap

2) *ntr* feláll, felkel

▶ falinto devas leviĝi: aki elesett, annak fel kell állnia

▶ leviĝi de la seĝo: felkel a székből

▶ leviĝi el la lito: felkel az ágyból

▶ leviĝi el la mortintoj: halottaiból feltámad *szin* resurekti

3) *ntr átv* támad, kerekedik <*hirtelen kezdődik*>

▶ leviĝis la vento: feltámadt a szél

▶ neatendite leviĝis disputo: váratlanul vita kerekedett

4) *ntr átv* növekszik, emelkedik

▶ la kapitano leviĝis al majora rango: a kapitány őrnagyi rangra emelkedett

▶ la vivnivelo videble leviĝis: az életszínvonal láthatóan emelkedett

▶ mia temperaturo leviĝis al 40 gradoj: a lázam 40 fokra emelkedett
leviĝo: **1)** felemelkedés, felállás

2) *átv* növekedés, emelkedés

levilo: **1)** *fn tech* emelő, emelőszerkezet

▶ optika levilo: *fiz* Kerr-cella, tükrös kar v. emelő

2) *fiz* emelőkar *szin* levbrako

delevi: *tr* leemel vhonnan

▶ oni delevis la ĉerkon de sur la katafalko: leemelték a koporsót a ravatáról

eklevi: *tr* emelni kezd

▶ eklevi sin facila vento: könnyű szél támadt

▶ la gruo eklevi la ŝarĝon: a daru emelni kezdte a terhet

ellevi: *tr* kiemel

forlevi: *tr* elemel <*emelve elvisz*>

▶ tri homoj forlevi la ŝrankon: három ember felemelve elvitte a szekrényt

mallelevi: **1)** *tr* leereszt

▶ mallelevi la ferkurtenon: leengedi a vasfüggönyt

▶ mallelevi la rigardon: lesüti a szemét

2) *tr átv* csökkent

▶ mallelevi la nivelon: csökkenti a színvonalat

▶ mallelevi la temperaturon: csökkenti a hőmérsékletet

malleleviĝi: **1)** *ntr* leereszkedik, lemegy

▶ la aviadilo malleleviĝis: a repülőgép leereszkedett

▶ la suno malleleviĝis: lement a nap

2) *ntr átv* lecsökken, leereszkedik

▶ kiel vi povis malleleviĝi ĝis tia ago?: hogyan tudtál lealjasodni ilyen téttig?

▶ la prezoj nun malleleviĝis: az árak most csökkentek

▶ la sinjoro malleleviĝis al siaj servistoj: az úr leereszkedett a szolgálóihoz

prilevi: *tr ex* <*emelve*> elrendez

▶ prilevi la tablon: leszedi az asztalt, asztalt bont

relevi: *tr* visszaemel

▶ oni relevi la falintajn kolonojn: visszaemelték a ledőlt oszlopokat

▶ oni relevi lin el lia tombo: kiemelték sírjából

releviĝi: **1)** *ntr* ismét v. újra felemelkedik

▶ la birdo releviĝis: a madár ismét felemelkedett

2) *ntr átv kr* feltámad

▶ releviĝi el la mortintoj: halottaiból feltámad

releviĝo: **1)** újraemelkedés

2) *átv kr* feltámadás

▶ releviĝo de la mortintoj: a holtak feltámadása

translevi: *tr* átemel

levaparato: emelőkészülék, emelőeszköz

levbrako: *fiz* emelőkar *szin* levilo **2**

levbumo: *hajó* forgódaru, rakodógém, árbócdaru

levĉaro: *jm* villás targonca *szin* ĉarelo

leviĝpupeto: *ĵék* keljfeljancsi *szin* Obstina Joĉjo, staremulo

levmaŝino: *tech* emelőgép

levoforto: *rep* felhajtóerő

levponto: **1)** *tört kat* felvonóhíd

2) csapóhíd

levpordo: *víz* emelőkapu, zsilipkapu

levstango: feszítővas, emelő

levstango: emelőrud, feszítővas <*nehéz terhek emelésére*> *szin*

handspeko

l.m. bendlevilo, ĉarlevilo, hostilevo, kurtenlevo, radlevilo, roklevilo, saltleviĝi, sunleviĝo, ŝarĝolevilo, ŝraŭblevilo

| **lev/o** leva <pénznem>

| **levanten/o** *fn* tört levantei

▶levantenaj komercistoj: levantei kereskedők

Levantenio: *tört geo* Levante

| **Levi/o** *bibl* Lévi

Levido: *bibl* lévita

Levidoj: *bibl* Leviták könyve <Lev>, Mózes harmadik könyve <3Móz>

| **levier/o** 1. levilo 2

| **levirat/o** *vall* sógorházasság, levirátus

| **levistik/o** *növ* lestyán <Levisticum>

| **levitaci/o** *vall* lebegés, levitáció

| **levitron/o** *jték* levitron, lebegő csiga

| **levjatan/o** **1)** *mit* Leviátán, leviathán <tengeri szörny v. kígyó>

2) *bibl* levitán <bajt, romlást hozó szörny>

| **levkoj/o** *növ* viola <Matthiola> *szin* matiolo

| **levrel/o** *áll* agár *szin* kurhundo, leporhundo

▶afgana levrelo: *l.* afghanhundo

▶angla levrelo: *l.* grejhundo

▶araba levrelo: *l.* salukio

▶hungara levrelo: magyar agár

▶nana levrelo: kis olasz agár

▶rusa levrelo: *l.* barzojo

| **levuloz/o** 1. fruktozo

| **lez/o** **1)** *orv* sérülés, laesio

2) *jog* jogsértés

lezi: **1)** *tr orv* sért, megsért, felsért

▶li lezis al si la dikfingron: megsértette a hüvelykujját

2) *tr jog* sért, megsért

▶mi ne volas lezi viajn rajtojn: nem akarom megsérteni a jogait

leza: **1)** *orv* sérülést okozó

2) *jog* jogsértő

▶leza konduto: jogsértő magatartás

| **lezg/o** **1)** *fn* lezg

2) *mn nyt* lezga <lez>

| **Lhas/o** 1. Lasao

| **li** ő <hímnemre utaló személyes névmás>

▶li venis, la patro: ő jött, az apa

▶mi havas virbovon, li trarompis la barilon: van egy bikám, áttörte a kerítést

lia: övé <hímnemű>

▶Petro venis, akompanis lin lia patrino: Péter jött, anyja kísérté

▶ĉu la cigaro estas de via patro?, jes, la lia: a szivar az apádé?, igen, az övé

liaflanke: az ő <hímnemű> részéről

| **li/o** li <kínai hosszsmérték, kb. fél km>

| **lian/o** *növ* lián

| **lias/o** *geo tört* liász

| **Liban/o** *geo pol* Libanon <LB>

libana: *mn* libanoni

libanano: *fn* libanoni lakos

| **libel/o** *áll* szitakötő *szin* odonato

▶blua filinlibelo: kék légivadász <Ischnura elegans>

▶blua maldiklibelo: kék karcsúszitakötő <Agrion virgo>

▶bluverda libelo: sebes acsa <Anasciaechna isosceles>

▶fajrokolora libelo: déli szitakötő <Crocotthemis cecilia-erythraea>

▶filinlibelo: szép légivadász <Coenagrion puella>

▶imperatorlibelo: óriás szitakötő <Anax imperator>

▶kvarmakula libelo: négyfoltos szitakötő <Libellula quadrimaculata>

▶makula rabistlibelo: foltos szárnyjegyű rabló <Lester barbarus>

▶malvigla rabistlibelo: lomha rabló <Lestes sponsa>

▶platpieda filinlibelo: széleslábú szitakötő <Platycnemis pennipes>

▶platventra libelo: laposhasú szitakötő <Libellula depressa>

▶rubanda maldiklibelo: szalagos karcsúszitakötő <Agrion splendens>

▶sangokolora libelo: alföldi szitakötő <Sympetrum sanguineum>

▶stria libelo: gyakoribb szitakötő <Sympetrum striolatum>

▶vulgara libelo: közönséges szitakötő, erdei rabló <Sympetrum vulgatum>

| **liber/a** **1)** szabad <vki>

▶libera kiel birdo aera^Z: szabad, mint a madár

▶naskiĝi libera: szabadnak születik

▶vi estas libera diri vian opinion: szabad véleményt mondanod

▶vivu mizere, sed vivu libere^Z: *közm* bár koplal a farkas, mégsem cserélne kalmárnak ebével

2) szabad <vmi>

▶ĉi tiu estas libera lando: ez szabad ország

▶havi liberan elekton: szabadon választhat

▶la du antaŭaj estas liberaj radoj: a két elülső szabadon futó kerék

▶libera iniciato: *pol* szabad kezdeményezés

▶liberaj elektoj: szabad választások

3) *növ* szabad, nem összenőtt

▶liberaj karpeloj: szabad termőlevelek

4) szabad <nem foglalt>

▶apenaŭ mi havas liberan tempon: alig van szabad időm

▶ĉu libera?, jes, sidiĝu: szabad?, igen, üljön le

▶ĉu vi estos vespere libera?: szabad lesz-e este?

▶ekstere libere, ene pli preme: künn tágas, benn szoros

▶miaj manoj ne estas liberaj: a kezem nem szabad

▶ni ne plu havas liberajn ĉambrojn: nincs szabad szobánk

▶ŝi ne plu estas libera virino: már nem szabad nő

5) szabad <akadálymentes>

▶libera aliro: szabad hozzáférés

▶libera amo: szabad szerelem

▶libera komerco: *gazd* szabad kereskedelem

▶sur la libera maro: a nyílt tengeren

6) mentes

▶libera de ĉiaj ligoj: minden köteléktől mentes

▶libera de zorgoj: gondoktól mentes

▶libere de ĉiaj influoj: mindenféle befolyástól mentesen

libero, libereco: szabadság

▶batali por la libereco: a szabadságért harcol

▶doni al sklavo liberecon: rabszolgának szabadságot ad

▶ĵurnalisma libereco: sajtószabadság

▶libereco de la gazetaro: sajtószabadság

▶libereco de parolo: szólásszabadság

▶mi prenas al mi la liberecon, mem decidi pri la eldono: veszem magamnak a bátorságot, hogy magam döntsek a kiadásról

▶pli bona pano sen butero ol kuko sen libero^Z: *közm* jobban szereti a madár a szabadságot, mint kalitkában a vendégséget

▶politika kaj ekonomia libereco: politikai és gazdasági szabadság

▶tro da libero kondukas al mizero^Z: *közm* a nagy szabadságnak nyomor a vége

▶vi povas paroli kun plena libereco: teljesen szabadon beszélhet

liberecoj: *pol* szabadságjogok

liberecano: *fn* szabadságpárti, liberális

▶liberecana partio: *pol* liberális párt *szin* liberála partio

liberigi: *tr* kiszabadít, felszabadít, megszabadít, mentesít
 ►la medicinaĵo liberigis lin de la doloroj: az orvosság megszabadította a fájdalmaitól
 ►li liberigis sin je ĉiaj moralaj konsideroj: minden erkölcsi megfontolástól megszabadult
 ►liberigi de funkcio: felment tisztségéből
 ►liberigi la birdon el la kaĝeto: kiszabadítja a madarat a kalitkából
 ►liberigi la patrujon: felszabadítja a hazát
 ►liberigi sklavon: rabszolgát felszabadít
 ►liberigu min de mia promeso: ments fel az ígéretem alól
 ►liberigu nin de la malbono: *bibl* szabadíts meg a gonosztól
 ►ni liberigis nin el la lianoj: kiszabadítottuk magunkat a liánokból
 liberiga: felszabadító, felmentő
 ►liberiga armeo: *kat* felszabadító hadsereg
 ►liberigaj movadoj: *pol* felszabadító mozgalmak
 ►liberigaj taĉmentoj: *kat* felmentő csapatok
 liberigito: *tört* felszabadított ember, felszabadított rabszolga, libertinus
 liberigi: *ntr* megszabadul, felszabadul, kiszabadul, mentesül
 ►gaso liberiĝas ĉe ĉi tiu reakcio: *kém* gáz szabadul fel ennél a reakciónál
 ►la aero liberiĝis de la pezaj haladzoj: a levegő mentesült a nehéz kigőzölgésektől
 ►liberigi de la malbeno: megszabadul az átoktól
 ►liberigi de la teda gasto: megszabadul a terhes vendégtől
 ►liberigi el siaj katenoj: bilincseiből szabadul
 liberulo: *fn* szabad ember
 deliberigi: *ntr* leválik, elválik vhonnan
 ►la farbo ĉi-loke deliberiĝis: a festék itt levált
 disliberigi: *tr* kibont, szétbont
 ►disliberigi la harojn: kibontja a haját
 ►li disliberigis la grenfaskon: kibontotta a kényét
 disliberigi: *ntr* széjjelmegy, széjjelszóródik
 ►la malfiksiĝintaj bareloj disliberiĝis sur la ŝarĝoplato: a kilazult hordók széjjelszóródtak a platón
 elliberigi: *tr* kiszabadít vhonnan
 ►elliberigi la politikajn kondamnitojn: kiszabadítja a politikai elítélteket
 forliberigi: *tr* elenged, szabadon enged
 ►mi forliberigis la taksion: elengedtem a taxit
 mallibera: nem szabad, kötött, foglalt, rab
 mallibereco: rabság
 malliberejo: *jog* börtön, fogház *szin* prizon
 ►enketa malliberejo: vizsgálati fogda
 ►ĵeti en malliberejon: börtönbe vet
 ►severa malliberejo: szigorú börtön
 malliberigi: *tr* letartóztat, őrizetbe vesz *vö.* enprizonigi
 malliberigo: *jog* őrizetbe vétel, fogságba vétel
 ►enketa malliberigo: vizsgálati fogságba vétel
 malliberulo: rab
 ►politika malliberulo: politikai rab
 sinliberigisto: szabadulóművész
 trolibera: szabados
 trolibereco: szabadosság
 liberbrigado: *kat* szabadcsapat
 liberbatalo, liberecbatalo: *kat* szabadságharc
 liberecgrado: *fiz* szabadságfok
 liberkomerca: *gazd* szabadkereskedelmi
 ►liberkomerca zono: szabadkereskedelmi övezet
 liberkomercismo: *gazd* szabad kereskedelem

liberlasi: *tr* szabadon enged
 libermerkato: *gazd* szabadpiaci
 libermerkatismo: *gazd pol* szabadpiaciság <a szabadpiac mindenekfelettségét valló irányzat>
 libermera: *pej* laza erkölcsű, szabados
 liberpenseco: szabadgondolkodás
 liberpensulo: szabadgondolkodó
 liberprofesiulo: *fn* szabadfoglalkozású, szabadúszó
 libersepala: *növ* szabad csészelevelű
 liberstila: *sp* szabadfogású
 libertago: szabadnap
 ►al mi restis dek libertagoj: tíz nap szabadságom maradt
 ►bazaj libertagoj: *l.* bazaj ferioj
 ►kromaj libertagoj: pótszabadság
 ►pagitaj libertagoj: fizetett szabadság
 ►studaj libertagoj: tanulmányi szabadság
 libertaganto: szabadnapos
 libertempa: szabadidős
 ►libertempaj programoj: szabadidős programok
 ►libertempa vesto: szabadidőruha
 libertempi: *ntr* szabadidejét tölti, szabadságon van
 libertempo: szabadság
 libervivulo: *fn* szabad életvitelű
 libervola: önkéntes, szabad akaratból történő
 libervole: önként, szabad akaratl
l.m. devlibera, laborlibereco, pekliberigi, penslibereco, preslibereco
 | **liberal/a** **1)** *ált* szabad szellemű, toleráns
2) *pol* szabadelvű, liberális
 ►fari liberalan politikon: liberális politikát folytat
 liberaligi: *tr* liberalizál, szabaddá tesz
 ►liberaligi politikan reĝimon: politikai rendszert liberalizál
 liberaligo: liberalizálás
 ►liberaligo de la ekonomio: a gazdaság liberalizálása
 liberalismo: *pol gazd* liberalizmus
 liberalulo: liberális v. szabadelvű ember
 novliberala: *pol* neoliberalis
 novliberalismo: *gazd pol* neoliberalizmus
 liberaldemokrato: *pol* szabaddemokrata
 | **Liberi/o** *geo pol* Libéria <LR>
 | **libertin/o** **1)** felszabadított rabszolga, libertinus
2) *fn* szabadgondolkodó *szin* liberpensulo
 libertinismo: libertinizmus
 | **Liberurb/o** *l.* Libervilo
 | **Libervil/o** *geo* Liberville
 ►Libervilo estas la ĉefurbo de Gabono: Liberville Gabon fővárosa
 | **Libi/o** **1)** *tört geo* Libüa, Libya
2) *geo pol* Líbia <LY>
 | **libid/o** *pszi* libidó
 ►libido estis ĉe Freŭdo seksa instinkto: a libidó Freudnál nemi ösztön volt
 | **libr/o** **1)** *knyv* könyv
 ►elektronika libro: *l.* e-libro
 ►en la antikveco libroj estis volvitaj folioj: az ókorban a könyvek összetekert fóliák voltak
 ►fortike bindita libro: kemény kötésű könyv
 ►konversacia libro: társalgási zsebkönyv
 ►ledbindita libro: bőrkötésű könyv
 ►malfermu la libron ĉe paĝo 10: a 10. oldalon nyisd ki a könyvet
 ►mi legis en via libro, ke: olvastam a könyvében, hogy
 ►sanktaj libroj: *vall* szent könyvek

►tolbindita libro: vászonkötésű könyv
 ►verki libron: könyvet ír
 2) könyv <fejezet>
 ►Dua libro de Moseo: *bibl* Mózes második könyve
 ►protokanonaj libroj: *bibl* protokanonikus könyvek
 3) *pol* könyv
 ►blanka libro: fehér könyv
 4) könyv, napló <bejegyzések>
 ►ora libro: aranykönyv
 5) *átv* könyv
 ►jen estas la libro de la naskoj de Adam: *bibl* ez Ádám nemzetségeinek könyve
 ►la libro de la Sorto: a Sors könyve
 ►legi el la libro de la Naturo: olvas a Természet könyvéből
 libra: könyv-, könyves, könyvízü
 ►en libra formo: könyvformában
 ►libraj konoj: könyvízü ismeretek
 libraĉo: ócska könyv
 libraro: 1) könyvsorozat
 2) könyvtár *szin* biblioteko 1
 librejo: 1) könyvesbolt, könyvkereskedés *szin* librobuto, librovendejo
 2) *ex* könyvtár *szin* biblioteko 2
 libreto: 1) könyvecske
 2) *zene* szöveggönyv, libretto
 libretisto: *zene* szöveggönyvíró, librettista
 libristo: könyvárus *szin* librovendisto
 librujo: *isk* iskolatáska *szin* librosako
 ĉeflibro: *gazd* főkönyv
 e-libro: *inf* elektronikus könyv, e-könyv, e-book *szin* bitlibro
 ĉeflibrotenisto: főkönyvelő
 libroagento: könyvügynök
 libroapogilo: könyvtámasz
 librobindado: *knyv* könyvkötés
 librobindejo: *knyv* könyvkötészet
 librobindisto: *knyv* könyvkötő
 librobreto: könyvespolc <egy polc>
 librobretaro: könyvespolc, könyvállvány
 librobrokantejo: antikvárium
 libroĉemizo: *knyv* könyvborító
 librodorso: *knyv* könyv hátlapja
 libroeldono: *knyv* könyvkiadás
 libroeldonisto: *knyv* könyvkiadó
 librofoiro: *knyv* könyvvásár
 librojaketo: *knyv* könyvborító *szin* jaketo 2
 librokontrolo: *gazd* könyvvizsgálat
 librokontrolisto: *gazd* könyvvizsgáló
 librokovrilo: *knyv* könyv borítólappja
 librelegilo: *inf* <elektronikus> könyvolvasó, e-reader, e-book reader
 librolisto: könyvjegyzék
 libromanio: könyvrajongás, bibliománia *szin* bibliomanio
 libromaniulo: könyvrajongó, szenvedélyes könyvbarát, bibliomán
 libroorelo: *knyv* könyvfül
 libropresisto: *knyv* könyvnyomdász
 librorarajo: *knyv* könyvritkaság
 librorecenzo: könyvismertető, könyvkritika
 librosako: *isk* iskolatáska *szin* librujo
 librosemajno: könyvhét
 libroserio: *knyv* könyvsorozat
 libroservo: könyvküldő szolgálat, könyvárusító szolgálat

librospino: *knyv* könyvgerinc
 librostablo: könyvtartó állvány
 librostoko: könyvállomány
 libroŝranko: könyvszekrény
 librotago: könyvnap
 libroteko: könyvtár *szin* biblioteko
 libroteni: *tr* *gazd* könyvel
 librotenado: *gazd* könyvelés
 ►duobla librotenado: kettős könyvelés
 librotenejo: 1) könyvraktár
 2) *gazd* könyvelési osztály
 librotenisto: *gazd* könyvelő
 librovendejo: könyvesbolt, könyvkereskedés *szin* librejo 1
 librovendisto: könyvkereskedő, könyvárus *szin* libristo
 librovermo: könyvmoly
l.m. abocolibro, adreslibro, aŭdlibro, bildlibro, bitlibro, blazonlibro, evangelilibro, faklibro, fakturlibro, festlibro, gastlibro, gvidlibro, horlibro, jarlibro, kantlibro, kaslibro, klaslibro, konsultlibro, kontolibro, kuirlibro, legolibro, lernolibro, loglibro, manlibro, martirlibro, memorlibro, mendolibro, mesaĝlibreto, meslibro, notlibro, notlibreto, paperlibro, poŝlibro, preĝlibro, registrolibro, rekordlibro, ringolibro, ritlibro, sanlibreto, sonlibro, studlibro, ŝparlibreto, ŝuldolibro, taglibro, tekstolibro, tekstolibreto, telefonlibro, telefonlibreto, voĉlibro, vojaĝlibro
 | **lic/i** *ntr* *ritk* szabad, megengedett <vmit csinál> *szin* estas permesite
 ►ĉu lica ĉi tie fumi?: szabad itt dohányozni?
 lica: szabad, megengedett
 ►por islamanoj la trinkado de vino estas nelica: iszlámhívők számára a borívás nem megengedett
 | **Lice/o** *tört fil* Lúkeion <kert és filozófiai iskola>
 liceo: *isk* liceum, gimnázium *vö.* gimnazio, mezlernejo
 liceano: *isk* liceumi tanuló, gimnazista *vö.* gimnaziano, mezlernejano
 | **licen/o** *áll* képpillangó <Lycæna>
 | **licenc/o** 1) *jog* <állami> engedély
 ►licenco pri eksportado de armiloj: fegyverexport-engedély
 ►licenco pri tabakvendo: dohányárusítási engedély
 2) *gazd* licenc, engedély
 ►licenco pri nomuzo: névhasználati licenc
 ►licenco pri patento: szabadalmi licenc
 ►licenco pri produktado: gyártási licenc
 3) *nyt ir* szabadság
 ►gramatika licenco: nyelvtani szabadság
 ►poezia licenco: költői szabadság
 licenci: *tr* licencet *v.* engedélyt ad vmire <n>
 ►licenci la utiligon de inventaĵo: engedélyezi találmány hasznosítását
 licencanto, licenculo: licencadó *szin* licencdonanto
 licencdonanto: licencadó
 licencplato: *közl* <forgalmi> rendszámtábla
 licencprenanto: licencvevő
l.m. aŭtolicenco, stirlicenco, transitlicenco
 | **licenci/o** *isk* licenciátus, egyetemi végzettség
 licenciulo: *fn* *isk* licenciátus <licenciátusi fokozatot szerzett egyén>, egyetemi végzettségű
 ►jura licenciulo: képesített jogász
 ►medicina licenciulo: képesített orvos
 | **lici/o** *növ* ördögcérna, lícium <Lycium>
 | **Lici/o** 1. Likio
 | **liĉi/o** 1) *növ* licsifa, licsiszilva <Litchi chinensis>

►ĉinia liĉio: kínai licsifa, kínai ikerszilva

2) növ licsiszilva <termés>

liĉujo, liĉiarbo: *növ* licsifa *szin* liĉio 1

|lid/o¹ *fn* tört lüd, lid

lida: *mn* tört lüd, lid

Lidujo, Lidio: *tört geo* Lűdia, Lydia

|lid/o¹ *zene ir* lied <német népies dal, költemény>

►lidoj de Ŝuberto: Schubert-dalok

|lid/o¹ *litas* <pénznem>

|lidar/o *eltr* lézerlokátor, lidar

|Lieĝ/o *geo* Liège <város és tartomány>

|lien/o *anat* lép, lien

lienito: *orv* lépgyulladás, lienitis, splenitis

lienektomio: *orv* a lépeltávolítás, lienectomia

|lienteri/o *orv* hasmenés <emésztetlen székklettel>, lenteria

|Lier/o *geo* Lier

|lift/o 1) lift, felvonó

2) hajó karkötél, felhúzó köté, élfeszítő köté

liftisto: *fn* liftes, liftkezelő, liftesfiú

liftoponto: *közl* felemelhető híd

l.m. bumlifto, gaflifto, jardlifto, personlifto, seĝlifto, skilifto,

ŝargolifto, ŝlipifto, ŝtuparlifto, trenlifto

|lig/i 1) *tr* köt, megköt, összeköt, kötöz

►ligi ĉevalon, hundon: lovat, kutyát megköt

►ligi garbojn: kévét köt

►ligi ŝuojn: cipőt megköt

2) tr *átv* megköt <szabadságban korlátoz>

►la leĝo ligas min: köt a törvény

►ligi per ĵuro: esküvel köt

►via promeso ligas al ni la manojn: ígéreted megköti a kezünket

3) tr *átv* összekapcsol <vmit>

►ili ligis sin en asocion: társaságba tömörültek

►kio ligas vin al tiu homo?: mi köt ahhoz az emberhez?

►konjunkcio ligas la du propoziciojn: kötőszó kapcsolja egybe a két tagmondatot

►la malamikaj landoj ligis sin en aliancon: az ellenséges országok szövetségbe tömörültek

►ligi la literojn: összekapcsolja a betűket

►ligi utilon kun agrablo: összeköti a kellemest a haszonnal

►ponto ligas la du bordojn: híd köti össze a két partot

ligo: **1)** kötés, kötelék

►la geedzeco estas forta ligo: a házasság erős kötelék

►la ligo de amikeco nin kunigas: a barátság köteléke egyesít minket

►la ligo de garboj estas malfacila laboro: a kévekötés nehéz munka

2) szövetség, liga

►Flandra Esperanto-Ligo: Flamand Eszperantó Szövetség

►fondi ligon: szövetséget alapít

►Ligo de Nacioj: *pol tört* Nemzetek Szövetsége, Népszövetség

3) kém kötés

►hidrogena ligo: hidrogénkötés

►jona ligo: ionos kötés

►kemia ligo: kémiai kötés

►kovalenta ligo: kovalens kötés

lige: vminek az apópóján, vmivel kapcsolatban, összefüggésben

►lige kun nia vizito: látogatásunk apópóján

►lige kun via propono: a javaslatoddal kapcsolatban

ligaĵo: **1)** csomó, köteg

►ligaĵo de leteroj: levélköteg

►ligaĵo de bankbiletoj: bankjegyeköteg

2) knyv ligatúra <összekapcsolt betűk> *szin* ligatura 2

ligano: szövetséges társ, szövetségbe tartozó, szövetségi tag

ligato: *biol kém* ligand, ligandum

ligazo: *biol kém* ligáz, szintetáz

ligiĝi: *ntr* kötődik, megkötődik

►fianĉiĝis – por ĉiam ligiĝis²: *közm* házasság – rabság

►hidrogeno ligiĝas kun oksigeno: a hidrogén kötődik az oxigénhez

►la prepozicio ligiĝas senpere al la substantivo: az előljárószó közvetlenül kötődik a főnévhez

►li ligiĝas al Petro per amikeco: barátság fűzi Péterhez

ligilo: **1)** köté, kötöző

►li uzis pajlan ligilon: szalmakötelet használt

2) átv kapocs, kötelék

►la ligiloj al la patrujo estas fortikaj: a hazához fűző kötelékek erősek

3) inf link, hivatkozás

►hiperteksta ligilo: hiperszöveg kapcsolódása

ligiteco: kötöttség

alligi: **1)** *tr* odaköt vmihez <al>, ráköt vmire <al>

►alligi la boaton al fosto: karóhoz köti ki a csónakot

2) tr *átv* kapcsol, köt vmihez

►alligi novan signifon al la vorto: új jelentést kapcsol a szóhoz

►amo alligas la infanojn al la gepatroj: szeretet köti a gyermekeket a szülőkhöz

►nova telefonlineo alligas nin al la ekstera mondo: új telefonvonal

kapcsol bennünket a külső világhoz

alligiteco, alligiĝo: kötődés

►familia alligiteco: családi kötődés

►senta alligiĝo: érzelmi kötődés

alligiĝi: *ntr* kötődik vmihez v. vkihez

ĉirkaŭligi: *tr* körbecsavar, körbeköt, körbeteker

►ĉirkaŭligi la kruron per bandaĝo: kötést teker a lába köré

►li ĉirkaŭligis sian frunton per bendo: a homlokát szalaggal tekerte körbe

►per siaj brakoj li ĉirkaŭligis la talion de la knabino: karjaival átfonta a lány derekát

deligi: *tr* elköt vhonnan

►deligi ĉevalon: lovat elköt

►deligi sin de ĉiuj katenoj: minden kötöttségtől megszabadul

disligi: *tr* szétbont, kibont

►la knabino disligis siajn harojn: a lány kibontotta a haját

hiperligo: *inf* hiperlink, hiperhivatkozás, hiperkapcsolat

hiperligilo: *l.* hiperligo

interligi: *tr* összeköt, összekapcsol

►la ĉielarko interligis la teron kaj la ĉielon: a szírvány

összekapcsolta a földet és az eget

►nur la komuna malamo interligis la fratojn: csak a közös gyűlölet

kötötte össze a testvéreket

►preskaŭ la tuta Eŭropo interligis sin kontraŭ Napoleono: majdnem

egész Európa szervezetkezett össze Napóleon ellen

interligo: **1)** kölcsönös kapcsolat

2) összefüggés

3) szövetség

►kesto de interligo: *bibl* frigyláda, frigyszekrény *szin* kesto de atesto

►Mi starigas Mian interligon kun vi kaj kun via idaro post vi: *bibl*

szövetségre lépek veletek és utódaitokkal

interligiteco: összekapcsolódás, kölcsönös kapcsolat

kunligi: *tr* összeköt, összekapcsol

►ilin kunligis la komuna laboro: összekötötte őket a közös munka

►li kunligis du branĉojn: összekötött két ágat

kunligo: **1)** összekötés, összekapcsolás

2) *mat* egyesítés

kunligajo: **1)** kötés

2) *mat* egyesítés, kompozíció

kunlige: vmivel v. vkivel kapcsolatban, összefüggésben

►kunlige kun la festaj aranĝoj okazos la koncerto: az ünnepi rendezvényekkel kapcsolatban lesz a koncert

►kunlige kun viaj asertoj mi rimarkigas: állításaidal

összefüggésben megjegyzem

malligi: *tr* <kötést> kibont, kiold, eloldoz

►la eklezio ne malligas la geedziĝintojn: az egyház nem választja szét azokat, akik megesküdtek

►malligi nodon: csomót kibont

religi: *tr* újraköt, visszaköt, újrapcsol

►religi la ĉevalon al la fosto: kösd vissza a lovat a karóhoz

►religi la malligiĝintajn ŝulaĉon: kösd újra a kibomlott cipőfűzőt

samligano: szövetséges, ligatárs

ligbuo: *hajó* horgonybója, kikötőbója *szin* ankrobuo

ligdosierujo: fűzős iratfedél

ligelemento: *tech* nyt kötőelem

ligfermi: *tr* bekötöz

►li ligfermis la sakon: bekötözte a zsákot

ligforto: *fiz* kötőerő

ligillisto: *inf* kapcsolt lista, láncolt lista

liglato: heveder

ligŝnuro: *hajó* csónakkötél

ligtordo: kolbázkötés, kolbászcsomó

ligvokalo: *nyt* kötőhang

l.m. bridligilo, harligo, harplekto, ĵurligi, kaj-ligaĵo, ŝtelmalligi,

ŝtrumpligilo

| **ligament/o** *anat* szalag, ínszalag, ligamentum

►arka ligamento de pubosto: ív alakú szalag a szimfizis alatt,

ligamentum arcuatum pubis

| **ligatur/o** **1)** *orv* lekötés, ligatúra, ligatura

2) *orv* lekötöző szál, ligatúra, ligatura

3) *knyv* ligatúra <összekapcsolt betűk> *szin* ligaĵo

4) *zene* kötőív, ligatúra

| **lige/o** *növ* rostfű <Lygeum>

►esparta ligeo: közönséges rostfű, eszpartófű <L. spartum>

| **lign/o** **1)** *növ* fa <növény fás része>

►faru al vi arkeon el ligno gofera: *bibl* csinálj magadnak bárkát góferfából

►ligno gravas por la teniĝo de la plantoj: a fa fontos a növények egyenesen tartása szempontjából

►trafis hakilo al ligno malmola^Z: emberére akadt

2) fa <anyag>

►ligno estas bona hejtmaterialo: a fa jó fűtőanyag

►roza ligno: rózsafa

►skulpti statuon el ligno: fából szobrot készít

ligna: **1)** *növ* fa-, fára vonatkozó

►ligna ŝelo: fakéreg

2) fa-, fából való

►ligna statuo: faszobor

lignaĵo: faáru, fatárgy, fatermék, faholmi

lignaĵisto: asztalos vö. meblisto

ligneca: fás, faszerű

►lignecaj plantoj: fás növények

►plastaĵo kun ligneca aspekto: fa utánzatú műanyag

ligneciĝi: *ntr* fásodik

lignejo: *agr* fatelep

lignero: forgács

ligneto: fadarab

lignisto: fakereskedő, faárus

lignizi: *tr* faácsolattal v. faburkolattal lát el

►lignizi mingalerion: vágatot aládúcol

►lignizi muron: falat faburkolattal lát el

duonligneca: *növ* félcserjés

kverligno, traligno: **1)** haránterezetű fa

2) keresztléc, keresztrúd

laŭligno: **1)** hosszanti erezetű fa

2) hosszanti léc v. rúd

lignerplato: *ip* farostlemez, faforgácslap, préslemez *szin*

aglomerpanelo, aglomerplato

lignobloko: fatuskó, töke

lignobotelo: fakulacs, csutura

lignofajlilo: *tech* ráspoly, fareszelő

lignofolio, lignolameno: furnér, falemez

lignoglavo: *jték* fakard

lignogravurado: *műv* xilográfia, fametszés *szin* ksilografio

lignogravuraĵo: *műv* fametszet *szin* ksilografajo

lignogravuristo: *műv* fametsző, xilográfus *szin* ksilografo

lignoindustrio: *ip* faipar

lignojunto: fakötés

lignokamero: faskamra

lignokarbo: faszén

lignolaboristo: erdőmunkás, fakitermelő

lignonajlo: faszeg

lignopanelo: fatábla *szin* panelo 2

lignopanelita: fatáblás

lignoplandumo: fatalp

lignoplanto: *növ* fás növény

lignoplastiko: *műv* faszobrászat

lignoprilaborejo: *agr ip* fafeldolgozó üzem, fatelep

lignopulpo: *ip* papírpép

lignosegilo: *tech* fafűrész

lignoskarabo: *áll* fabogár, szú

lignoskulptado: *műv* faszobrászat

lignoskulptisto: *műv* fafaragó, faszobrász

lignostako: farakás

lignotegi: *tr* fával burkol, lambériáz

lignoŝraŭbo: *tech* facsavar

lignoŝuo: facipő

l.m. brulligno, ĉarpentligno, ferligno, flosligno, frontligno,

kernligno, krucligno, segligno, sukligno, ŝtonligno

| **lignit/o** *ásv* lignit

| **ligul/o** **1)** *növ* levélhártya, ligula

2) *növ* pártanyelv *szin* langeto 2

| **ligur/o** *fn* tört ligur

Ligurujo, Ligurio: *geo* Liguria <IT>

| **ligurit/o** *ásv* ligurit

| **ligustr/o** *növ* fagyal <Ligustrum>

►Japania ligustro: japán fagyal <L. japonicum>

►ordinara ligustro: közönséges fagyal, vesszős fagyal <L. vulgare>

| **lige/o** *áll* bodobács <Lygaeus>

| **Liger/o** l. Loire

| **lihen/o** *orv* lichen

| **Lihtenŝtejn/o** *geo pol* Liechtenstein <LI>

| **lik/i** **1)** *ntr* szivárog, ereszt, folyat

►la sitelo likas: ereszt a vödör

2) *ntr* *hajó* léken vizet ereszt be

3) *ntr* *vill* <áram> szivárog

liko: lék, szivárgó hely

likigi: *tr* szivárogtat

ellikigi, tralikigi: *tr* szivárogtat, kiszivárogtat

▶tralikigi informon: *átv* információt kiszivárogtat

ellikigi, tralikigi: *ntr* kiszivárog

▶la familia sekreto tralikigi: *átv* a családi titok kiszivárgott

likimuna: *tech* szivárgásmentes, tömített

l.m. fulmlikejo

| **likeno/o** **1)** *növ* zuzmó

▶likenoj: zuzmók <Lichenes>

2) *orv* lichen *l.* liĥeno

| **likid/a** *gazd* folyósítható, likvid

likidaĵoj: *gazd* folyósítható tőke, likvid tőke

likideco: *gazd* likviditás, fizetőképesség

▶prefero de likideco: likviditáspreferencia

likidigi: *tr* *gazd* folyósít

| **Liki/o** *tört geo* Lükia, Lycia

| **liknid/o** *l.* sileno

| **likoperd/o** *növ* pöfeteg, pöfeteggomba <Lycoperdon> *szin*

polvofungo

| **likopersik/o** *növ tud* paradicsom <Lycopersicon>

▶manĝebla likopersiko: termesztett paradicsom <L. esculentum>

szin tomato

| **likopodi/o** *növ* korpafű <Lycopodium>

▶likopodiacoj: korpafűfélék <Lycopodiaceae>

▶likopodioplantoj <Lycopodiophyta>: korpafűvek <törzs>

| **liktor/o** *tört* lictor

| **Likurg/o** *jog tört* Lükurgosz

| **likv/o** *fiz* folyadék *szin* fluaĵo **2)**

▶Bordoza likvo: *agr* bordói lé, bordói keverék, rézmészlé <permetezés>

▶cerebrospina likvo: *anat* agy-gerincvelői folyadék, liquor cerebrospinalis

▶interĉela likvo: *anat* sejten kívüli folyadék, liquor extracellularis

▶subfridigita likvo: *fiz* túlhűtött folyadék

▶supervarmigita likvo: *fiz* túlhevített folyadék

likva: folyékony, cseppfolyós

▶likva stato: folyékony állapot

likvaĵo: *ne l.* likvo

likveco: *fiz* folyékony halmazállapot

likvigi: *tr* cseppfolyósít, elfolyósít

likvigo: cseppfolyósítás, elfolyósítás

likviĝi: *ntr* cseppfolyósodik, megfolyik

likvakristala: *fiz* folyadékkristályos

likvamaso: *orv* folyadékgyülem

l.m. kultivlikvo, restolikvo

| **likvesk/i** *tr fiz kém* elmállik, elfolyósodik <nedvszívás következtében>

likveska: *fiz kém* elmálló, elfolyósodó

| **likvid/i** **1)** *tr gazd* kiegyenlít, kifizet, rendez

▶likvidi konton: számlát rendez

▶likvidi la deficiton: megszünteti a hiányt

▶likvidi ŝuldon: adósságot kifizet v. rendez

▶likvidi templiman transakcion: határidős ügyletet rendez

2) *tr gazd* felszámol, megszüntet, likvidál

▶likvidi entreprenon: vállalatot felszámol

▶likvidi firmaon: céget felszámol

3) *tr ált* felszámol, megszüntet, likvidál

▶la komunistoj volis likvidi la klasojn: a kommunisták meg akarták szüntetni az osztályokat

▶la tankoj likvidis ĉian kontraŭstaron: a tankok minden ellenállást felszámoltak

▶likvidi ĵurnalon: újságot megszüntet

likvido: **1)** *gazd* kiegyenlítés, rendezés

2) *gazd* felszámolás, likvidálás

3) *ált* megszüntetés, felszámolás

likvidanto: **1)** *gazd* felszámolóbiztos *szin* likvidisto

2) *ált* felszámoló, megszüntető

likvidisto: *gazd* felszámolóbiztos *szin* likvidanto **1)**

| **likvid/o** *nyt* folyékony hang, likvida *szin* flua konsonanto

| **likvidambar/o** *növ* ábrafa <Liquidambar>

▶orienta likvidambaro: keleti ábrafa <L. orientalis>

▶storaka likvidambaro: amerikai ábrafa <L. styraciflua>

| **likvor/o** *gaszt* likőr

▶benediktana likvoro: bénédictine

▶kartuziana likvoro: karthauzi likőr, sartrőz

likvorkarafo: *gaszt* likőrösüveg

l.m. absintlikvoro, ĉerizlikvoro, gencianlikvoro, herbolikvoro,

nuksolikvoro, ovolikvoro

| **lil/a** *lila szin* siringkolora

lilo: lila szín

| **Lill/o** *geo* Lille

| **lilak/o** *növ* orgona, orgonabokor *szin* siringo

| **lilangeni/o** lilangeni <pénznem>

| **lili/o** **1)** *növ* liliom <Lilium>

▶liliacoj: liliomfélék <Liliaceae>

▶liliopsidoj: egyszikűek <Liliopsida> *szin* unukotiledonaj

▶akvolilio: *l.* nufaro, nimfeo

▶blanka lilio: madonnaliliom, fehér liliom <L. candidum>

▶blanka akvolilio: *l.* blanka nimfeo

▶flava akvolilio: *l.* flava nufaro

▶maraj lilioj: tengeri liliomok <Crinoidea>

▶marlilio: *l.* mara pankratio

▶taglilio: *l.* hemerokalido

▶la lilio de Ŝaron: Sáron lilioma

2) *cím* liliom

▶en la blazono de Anĵuoj troviĝas lilioj: az Anjouk címében liliomok vannak

lilioskarabo: *áll* liliombogár <Liliocerus>

▶malpura lilioskarabo: hagymabogár <L. merdigera>

| **Lili/o** Lili <utónév>

| **Liliput/o** *ir* Liliput

liliputa: *mn* liliputi, törpe

▶homo de liliputa kresko: törpe növésű ember

liliputano: *fn* liliputi

| **Lilongv/o** *geo* Lilongwe

▶Lilongvo estas la ĉefurbo de Malavio: Lilongwe Malawi fővárosa

| **lim/o** **1)** *agr* földhatár, parcellahatár, telekhatár

▶limo formita de rivero: folyó alkotta határ

▶limo inter du terpecoj: két földdarab közötti határ

▶limo inter la kampo kaj la arbaro: a mező és az erdő közötti határ

▶pro limoj kaj baroj malpacas najbaroj²: *közm* határjárás tatárjárás

2) *geo* határ

▶fermi la limojn al la trafiko: lezárja a határokat a forgalom elől

▶limo de distrikto, urbo, departemento, lando: kerület, város, megye, ország határa

▶trapasi la limon: átlépi a határt

3) *átv* határ, korlát

▶amo sen limo: határtalan szeretet

▶ĉio devas havi limon!: mindennek van határa!

►ebloj sen limoj: határtalan lehetőségek, korlátlan lehetőségek
 ►esti ĉe la limo de sia pacienco: türelme határán van
 ►resti inter la limoj de la bona gusto: a jó ízlés határán belül marad
 ►ne transpaŝu ĉi tiun limon: ne lépd át ezt a határt
 ►via favoro superas ĉiujn limojn: kegyed minden határt felülmúl
 limi: *tr* határol, határos vmivel <n>
 ►Danubo limas norde Slovakion: a Duna északon Szlovákiával határos
 ►muro limas aliflanke la ĝardenon: fal határolja túloldalt a kertet
 ►poplaro limas mian kampon ambaŭflanke: a földemet kétoldalt nyárfasor határolja
 lima: határ-, határon levő, határos
 ►lima okazo: határeset
 ►lima terpeco: határos földdarab
 limigi: **1)** *tr* behatárol, elhatárol, határt húz vmi köré <n>
 ►limigi la parkon per barilo: kerítéssel határolja el a parkot
 ►limigi la terenon per flagoj: zászlókkal határolja el a területet
2) *tr* átv korlátoz, visszafog
 ►limigi la aktivadon al nura observado: a tevékenységet pusztá megfigyelésre korlátozza
 ►limigu vin!: fogd vissza magad!
 ►mi limigas min al rimarko: csak egy megjegyzésre szorítkozom
 ►monto limigas la elvidon: hegy korlátozza a kilátást
 ►ne limigu vian ambicion: ne fogd vissza az ambíciódat
 ►ni limigis nin je la plej necesa: a legszükségesebbre szorítkoztunk
 limiga: korlátozó
 ►limiga kondiĉo: korlátozó feltétel
 limigita: korlátozott, behatárolt
 ►limigitaj ebloj: korlátozott lehetőségek
 limiĝi: *ntr* korlátozódik
 ►mia rolo nun limiĝas al nura observado: a szerepem most pusztá megfigyelésre korlátozódik
 limisto: határőr *szin* limgardisto
 apudlima: határ menti, határ melletti
 ►apudlima urbo: határ melletti város
 ĉirkaŭlimi: *tr* körbehatárol
 ►barilo ĉirkaŭlimas la pomĝardenon: kerítés határolja körbe az almáskertet
 ►sur distinge ĉirkaŭlimita tereno: jól körbehatárolt területen
 dislimi: *tr* széthatárol, határral szétválaszt, kettéoszt
 ►montoĉeno dislimas la teritorion: hegylánc választja ketté a területet
 dislimo: választóvonal
 ►kombi dislimon en la haroj: választékot fésül a hajba
 ►la montaro estas dislimo por la riveroj: a hegység választóvonal a folyóknak
 ĝislimi: *tr* terjed vmeddig <n>, határos vmivel <n>, vmeddig <n> elér
 ►ĝislimi frenezon: az őrültséggel határos
 senlima: határtalan, korlátlan
 ►Usono estas la lando de senlimaj ebloj: Amerika a határtalan lehetőségek hazája
 senlime: végtelenül, határtalanul
 translima: **1)** határon túli
 ►translimaj hungaroj: határon túli magyarok
2) határon átnyúló, határon átmenő
 ►translima kunagado: határon túli együttműködés
 translime: határon túl, határon kívül
 translimulo: *fn* határon túli

►la translimuloj ofte vizitas siajn ĉi-tieajn parencojn: a határon túliak gyakran meglátogatják itteni rokonaikat
 translimiĝi: *ntr* átmegy v. átnyúlik a határon
 ►la paŝtejo translimiĝas: a legelő átnyúlik a határon
 limdato: határidő, terminus, lejárát
 limdepago: *ex* vámilleték *l.* dogano 1
 limfortikaĵo, limfortreso: *kat* *tört* végvár
 limfrekvenco: *fiz* határfrekvencia
 limgardisto: határőr *szin* limisto
 limimposto: *gazd* vámilleték
 limkonflikto: *kat* határkonfliktus, határvillongás
 limlinio: **1)** határvonal
2) *sp* alapvonal
 limokazo: határeset
 limopado: *agr* mezsgye, vakbarázda
 limpasejo: határátkelő
 limprofilo: *vsút* űrszelvény
 limsigno: határjel
 limsituacio: határhelyzet
 limsoldato: *kat* határőr <katona>
 limstacio: határállomás
 limsurfaco: *mat* határfelület
 limŝtono: határkő
 limtavolo: *fiz* határréteg
 limtempo: határidő
 limtuŝi: *tr* határos vmivel <n>
 limurbo: határváros
 limvaloro: *mat* határérték *szin* limeso
l.m. aĝolimo, akvodislimo, altitudlimo, cedlimo, elasteclimo, kurentolimigilo, landlimo, prezlimo, silabolimo, streĉolimo, templimo, templima
| Lim/o *geo* Lima
 ►Limo estas la ĉefurbo de Peruo: Lima Peru fővárosa
| lima/o *áll* reszelőkagyló <Lima>
 ►limaedoj: reszelőkagylók <Limidae>
| limak/o **1)** *ex* csiga *l.* heliko
2) *áll* csupaszcsiga, meztelencsiga <Limax>
 ►blua limako: kárpáti meztelencsiga <Bielzia coerulans>
 ►flava limako: sárga pincecsiga, pincelakó meztelencsiga, pince-meztelencsiga <L. flavus>
 ►giganta limako: óriás meztelencsiga <L. cinereoniger>
 ►granda limako: nagy meztelencsiga <L. maximus>
 ►ĝardena limako: kerti meztelencsiga <Agrolimax agrestis>
 ►limakedoj: meztelencsigák <Limacidae>
 limaki: *ntr* vánszorog
| limand/o *áll* lepényhal <Limanda>
 ►ordinara limando: közönséges lepényhal <L. limanda>
| Limasol/o *geo* Limassol
| limb/o **1)** lemez, limbus <levél, szírom> *vö.* folioplato, folilameno
2) *anat* szegély, szél, perem, limbus
 ►limbo de ovala foso: Vieussens-gyűrű
3) *csill* *geo* fokbeosztás *szin* skalcirklo
4) limbo: *kr* a pokol tornáca, limbus
| Limburg/o *geo* Limburg
 limburga: *mn nyt* limburgi <li>
| lime/o **1)** *növ* savanyú citrom, trópusi citrom, zöld citrom <Citrus aurantifolia>
2) *növ* zöld citrom <termés> *szin* verda citrono
 limeujo: *l.* limeo 1
| limed/o **1)** *növ* édes citromfa, limetta <Citrus limetta>

2) *növ* édes citrom, limetta <termés>

limedujo: *l.* limedo 1

| **limerik/o** *ir* limerick

| **limes/o** 1) *tört* kat limes

2) *mat* határérték, limesz <sorozat, függvény> *szin* limvaloro

limesinfimo: *mat* limesz inferior

limesosupremo: *mat* limesz szuperior

| **limet/o** 1. limedo

| **limf/o** *anat* nyirok, lymph

limfa: *anat* nyirok-, nyirokrendszere, limfatikus, lymphaticus

limfadenó: *orv* nyirokcsomó

limfadenito: *orv* nyirokcsomó-gyulladás, lymphadenitis

limfadenopatio: *orv* nyirokcsomó-bántalom, lymphadenopathia

limfangiito: *orv* nyirokérgyulladás, lymphangitis

limfangioma: *orv* nyirokérdaganat, lymphangioma

limfocito: *anat* nyiroksejt, limfocita *szin* globulo 2 vö. leükocito

limfonodo: *l.* ganglion

limfopoezo: *biol* kém nyirokképződés

limfosarkoma: *orv* nyirokszövet rosszindulatú daganata,

lymphosarcoma

limfovaskulo: *anat* nyirokér, vasa lymphatica *szin* limfa angio, limfa vazo

| **limfangit/o** 1. limfangiito

| **limfat/a** *pszi* limfatikus, flegmatikus <alkat>

▶limfata temperamento: limfatikus v. flegmatikus alkat

limfatismo: *pszi* limfatikus hajlam, limfatizmus

limfatulo: *pszi* limfatikus alkatú egyén

| **limin/o** *pszi* érzékelési küszöb, ingerküszöb

sublimina: *pszi* érzékelési küszöb alatti, ingerküszöb alatti

| **limne/o** *áll* Limnaea <csigánem>

▶marča limeno: mocsári csiga <*L. stagnalis*> *szin* marča snejlo

| **limnolog/o** *biol* limno(bio)lógus

| **limnologi/o** *biol* limno(bio)lógia

| **Limoô/o** *geo* Limoges

Limoôio: *geo* Limousin

| **limon/o** *növ* citromfa <*Citrus limon*> *szin* citronujo

▶citrono estas la frukto de limono: a citrom a citromfa termése

limoneno: *kém* limonén

| **limonad/o** *gaszt* limonádé

| **limoni/o** *növ* sóvirág, lelleg <*Limonium*>

| **limonit/o** *ásv* barnavasérc, barnavaskő, limonit

| **limoz/o** *áll* goda <*Limosa*>

▶hudsona limozo: feketeszárnyú goda <*L. haemastica*>

▶lapona limozo: ksigoda <*L. lapponica*>

▶marmora limozo: márványos goda <*Limosa fedoa*>

▶nigravosta limozo: nagygodá <*L. limosa*>

| **limul/o** *áll* törfarkú rák <*Limulus*>

▶limuledoj: törfarkú rákfélék <*Limulidae*>

| **limuzin/o** *jm* limuzin

| **lin/o** *növ* len <*Linum*>

▶asterolino: csillagos len <*Asterolinum*>

▶fea lino: békalen <*L. catharticum*>

▶flava lino: sárga len <*L. flavum*>

▶malhela lino: vadlen, fakólen, kétnyári len <*L. bienne*>

▶oleolino: olajlen <*L. mediterraneum*>

▶ordinara lino: házi len, termesztett len, kultúrten, rostlen <*L. usitatissimum*> *szin* fibrolino

▶plurjara lino: élő len, bokros len <*L. perenne*>

▶linacoj: lenfélék <*Linaceae*>

linajo: *tex* lenvászón holmi

linhara: lenhajú

linblonda: lenszőke

linkamforajo: *gysz* opodeldok, linimentum saponato-camphoratum

linoleo: *kém* lenolaj

▶linoleata acido: lenolajsav, linolsav

linoleumo: *tex* linóleum *szin* linolea tolo

linsemo: *növ* lenmag

linteksa: *mn* *tex* lenszővő

▶linteksa maŝino: lenszővőgép

lintolo: *tex* lenvászón, gyolcs

l.m. fibrolino, linolea tolo

| **linalol/o** *kém* linalool

| **linari/o** *növ* gyujtoványfű <*Linaria*>

| **linê/i** *tr* jog lincsel, meglincsel

linêado: *jog* népítélet, lincselés

| **lind/a** helyes, bájos, csinos

| **line/o** 1) párizsi vonal <2,25 mm>

2) *hajó* fonál, zsinór

3) *vill* vezeték

▶altensia lineo: nagyfeszültségű vezeték

▶bastensia lineo: kisfeszültségű vezeték

▶dudrata lineo: kéthuzalos v. kéteres vezeték

▶fortakurenta lineo: erősáramú vezeték

▶granddistanca lineo: távvezeték

▶supertera lineo: légvezeték

▶telekomunika lineo: távközlési vonal

▶varmega lineo: *átv* forródrót

senlinea: *távk* vezeték nélküli

lineadaptilo: *vill* vonalillesztő, vonaladapter

l.m. helplineo, kablolineo, konsumlineo, kontaktlineo, telefonlineo, trolelineo

| **Line/o** *növ* <Carl von> Linné

| **linear/a** *mat* lineáris

▶lineare dependa: lineárisan összefüggő

▶lineare nedependa, lineare sendependa: lineárisan független

antilineara, duonlineara, konjuglineara, kontraŭlineara: *mat*

antilineáris

dulinea: *mat* bilineáris

n-lineara: *mat* n-lineáris

plurlineara: *mat* multilineáris

seskvilineara: *mat* másféllineáris, szeszkvilineáris

| **lingal/o** *fn* lingala, bangala, ngala

lingala: *mn* *nyt* lingala, ngala <*ln*>

| **lingam/o** *vall* lingam, phallosz, phallus <teremtőerő szimbóluma>

vö. faluso, jonio

| **lingon/o** *tört* lingonus

| **lingv/o** 1) *nyt* nyelv

▶aglutina lingvo, alglua lingvo: agglutináló nyelv

▶analiza lingvo: analitikus nyelv

▶aposteriora lingvo: a posteriori nyelv

▶arta lingvo, artefarita lingvo: mesterséges nyelv, műnyelv

▶dekstrobranĉa lingvo: jobbra ágazó nyelv

▶enkorpiga lingvo: inkorporáló nyelv

▶ergativa lingvo: ergatív nyelv

▶etna lingvo: etnikus nyelv

▶faka lingvo: szaknyelv

▶fanda lingvo, fleksia lingvo: flektáló, hajlító nyelv

▶filozofia lingvo: filozófiai nyelv

▶gepatra lingvo: szülőnyelv, anyanyelv vö. patrino lingvo

▶internacia lingvo: nemzetközi nyelv

►International Auxiliary Language Association: Nemzetközi Segédnyelv Társaság

►interŝanĝo de lingvoj: nyelvcsere

►judgermana lingvo: jiddis *szin* jido

►kancelaria lingvo: hivatali nyelv, bikkfanyelv

►komunuza lingvo: köznyelv

►kreola lingvo: kreol nyelv *vö.* piĝino

►la hungara lingvo: a magyar nyelv

►li bone regas la anglan: jól tud angolul

►Lingvo Internacia: *eo* Nemzetközi Nyelv <eszperanto>

►li ne scias alian lingvon krom sia propra: sajátján kívül nem tud más nyelvet

►li ne scias lingvon ol sian propran: sajátján kívül nem tud más nyelvet

►literatura lingvo: irodalmi nyelv

►mi parolas la lingvon Esperanto: beszélem az eszperanto nyelvet

►minoritata lingvo: kisebbségi nyelv

►mortinta lingvo: holt nyelv

►nacia lingvo: nemzeti nyelv

►natura lingvo: természetes nyelv

►oficiala lingvo: hivatalos nyelv

►parolata lingvo: beszélt nyelv

►patrina lingvo: *nyt* anyanyelv *szin* patrinlingvo

►peranta lingvo: közvetítő nyelv

►planita lingvo: tervezett nyelv

►plursinteza lingvo: poliszintetikus nyelv

►poezia lingvo: költői nyelv

►popola lingvo: népnyelv

►regna lingvo: riksmal

►scienca lingvo: tudományos nyelv

►sinteza lingvo: szintetikus nyelv

►skribata lingvo: írott nyelv

►ŝtata lingvo: államnyelv, állami nyelv

►ŝtelista lingvo: tolvajnyelv

►teknika lingvo: műszaki nyelv

►tona lingvo: tonális nyelv

►universala lingvo: univerzális nyelv, fogalomnyelv

►vehikla lingvo: közvetítő nyelv

►vivanta lingvo: élő nyelv

2) *átv* nyelv

►flora lingvo: virágnyelv

►lingvo de la artoj: a művészetek nyelve

►lingvo de la bestoj: az állatok nyelve

►lingvo de la sentoj: az érzelmek nyelve

3) *inf* nyelv

►algoritma lingvo: algoritmikus nyelv

►asembla lingvo: assembler nyelv

►formala lingvo: formális nyelv

►kunteksto-nedependa lingvo: kontextusfüggetlen nyelv

►programada lingvo: programozási nyelv

lingva: *nyt* nyelvi

►Lingva Komitato: *eo* Nyelvi Bizottság <nyelvi akadémia> *vö.* Akademio de Esperanto

►lingvaj kutimoj: nyelvi szokások

►Lingvaj Respondoj de Zamenhof: *eo* Zamenhof „Nyelvi válaszok”

lingvaĵo: **1)** *nyt* nyelvi fordulat

2) *nyt* nyelvezet, sajátos nyelvhasználat

►ĵurnalisma lingvaĵo: újságírói zsargon

►oficiala lingvaĵo: hivatalos nyelv<használat>

►studenta lingvaĵo: diáknyelv

lingvaro: *nyt* nyelvcsalád *szin* lingvofamilio

lingvejo: *nyt* nyelvterület *szin* lingvoareo, glototipio

lingvemulo: *fn* nyelvészkedő

lingviko: *l.* lingvistiko

lingvisto: *nyt* nyelvész, nyelvtudós *szin* lingvosciencisto, lingvoscienculo

lingvistiko: *nyt* nyelvészet, nyelvtudomány, lingvisztika *szin* lingvoscienco

►aplikata lingvistiko: alkalmazott nyelvészet

►area lingvistiko: areális nyelvészet

►diakrona lingvistiko, historia lingvistiko: történeti nyelvészet, diakronikus nyelvészet, nyelvtörténet

►genera lingvistiko: generatív nyelvészet

►ĝenerala lingvistiko: általános nyelvészet

►historia kompara lingvistiko: történeti összehasonlító nyelvészet

►kogna lingvistiko: kognitív nyelvészet

►kompara lingvistiko: összehasonlító nyelvészet

►komputa lingvistiko: *inf* számítógépes nyelvészet *szin* komputolingvistiko

►kontrastiga lingvistiko: kontrasztív nyelvészet, egybevető nyelvészet

►kvanta lingvistiko: kvantitatív nyelvészet

►normiga lingvistiko: normatív nyelvészet

►priskriba lingvistiko: leíró nyelvészet

►sinkrona lingvistiko: szinkrón nyelvészet

►struktura lingvistiko: strukturális nyelvészet

►teoria lingvistiko: elméleti nyelvészet

lingvistika: *nyt* nyelvészeti, nyelvtudományi, lingvisztikai

►lingvistikaj esploroj: nyelvészeti kutatások

lingvistikumi: *ntr nyt* nyelvészkedik

dulingva: *nyt* kétnyelvű, bilingvis

►dulingvaj surskriboj: kétnyelvű feliratok

dulingveco: *nyt* kétnyelvűség, diglosszia *szin* diglosio

►adicia dulingveco: *nyt* addicionális kétnyelvűség

►subtraha dulingveco: szubtraktív kétnyelvűség

dulingvismo: *nyt* kétnyelvűség, bilingvizmus <rendszer>

interlingvo: *nyt* közvetítő nyelv, interlingua

interlingvisto: *nyt* interlingvista

interlingvistiko: **1)** *ált nyt* interlingvisztika, nyelv-összehasonlítás

2) *nyt* interlingvisztika <tervezett nyelvek tudománya>

►Societo pri Interlingvistiko: Interlingvisztikai Társaság

metalingvo: *nyt* metanyelv

multlingva: soknyelvű

multlingveco: *nyt* soknyelvűség <állapot>

multlingvismo: *nyt* soknyelvűség <rendszer>

multlingvulo: *fn* sok nyelvet beszélő, poliglott

ortolingviko: *nyt* ortolingvisztika

plurlingva: többnyelvű

plurlingvismo: *nyt* többnyelvűség <rendszer>

pralingvo: *nyt* ősnyelv

prilingva: nyelvi, nyelvről szóló, nyelvre vonatkozó

►prilingvaj esploroj: nyelvi kutatások

►prilingvaj komentoj: nyelvről szóló kommentárok

samlingvano: *fn* azonos nyelvű, azonos nyelvet beszélő

unulingveco: egynyelvűség <állapot>

unulingvismo: *nyt* egynyelvűség <rendszer>

lingvoareo: *nyt* nyelvterület *szin* lingvejo, glototipio

lingvoatlaso: *nyt* nyelvatlasz

lingvoekzameno: *isk* nyelvvizsga

lingvoelemento: *nyt* nyelvi elem

lingvoevoluo: *nyt* nyelvfejlődés
lingvofamilio: *nyt* nyelvcsalád *szin* lingvaro
▶altaja lingvofamilio: altaji nyelvcsalád
▶finnugra lingvofamilio: finnugor nyelvcsalád
▶hindeŭropa lingvofamilio: indoeurópai nyelvcsalád
▶urala lingvofamilio: uráli nyelvcsalád
lingvofiguro: *ir* nyelvi alakzat
lingvofilozofio: *nyt fil* nyelvfilozófus
lingvofilozofio: *nyt fil* nyelvfilozófia *szin* glotozofio
lingvoflegado: *nyt* nyelvművelés
lingvofleganto: *fn nyt* nyelvművelő
lingvoinstruisto: *isk* nyelvtanár
lingvokapablo: nyelvi készség
lingvokodo: nyelvkód, nyelvnévrövidítés
lingvokomunumo: *nyt* nyelvközösség
lingvokono: nyelvismeret
lingvokurso: *isk* nyelvtanfolyam
lingvolanĉilo: *eo isk* Springboard, dobbantó <az eszperanto oktatása
első idegen nyelvként további idegen nyelvek tanulásának
megkönnyítésére>
lingvoleciono: *isk* nyelvóra
lingvolernejo: *isk* nyelviskola
lingvomedio: *nyt* nyelvi közeg, nyelvi környezet
lingvopapo: nyelvi tekintély, nyelvi kérdésekben tekintélynek
számító személy
lingvoparencoco: *nyt* nyelvrokonság
lingvoperdo: *nyt* nyelvvesztés
lingvoplanado: *nyt* nyelvtervezés, nyelvi tervezés
lingvopolitiko: *pol* nyelvpolitika
lingvoposedo: nyelvtudás
lingvopraktiko: nyelvgyakorlat
lingvopraktikado: nyelvgyakorlás
lingvoprojekto: *nyt* nyelvtervezet
lingvoreformo: *nyt* nyelvváltás
lingvoŝanĝo: *nyt* nyelvváltás
lingvoscienco: *nyt* nyelvtudomány, nyelvészet
lingvosciencisto, lingvoscienculo: *nyt* nyelvtudós, nyelvész
lingvoscio: nyelvtudás
lingvosento: nyelvérzék
lingvotalento: nyelvtehetség
lingvoteorio: *nyt* nyelvelmélet
lingvotipologio: *nyt* nyelvtipológia
lingvouzo: *nyt* nyelvhasználat
▶lingvouza rajto: *jog* nyelvhasználati jog
▶malzorga lingvouzo: pongyola nyelvhasználat
▶skriba lingvouzo: írásbeliség
lingvovarianto: *nyt* nyelvváltozat
l.m. anglalingvano, cellingvo, diverslingva, fremdlingvo,
esperantlingva, etnolingvistiko, florlingvo, fontolingvo, franclingva,
geolingvistiko, gestolingvo, gruplingvo, helplingvo, infanlingvo,
instrulingvo, kaŝlingvo, komputolingvistiko, komunlingva,
laborlingvo, manlingvo, markolingvo, maŝinlingvo, mondlingvo,
nacilingvaĵo, neŭrolingvistiko, kontaktlingvo, patrinlingvano,
planlingvo, pontolingvo, programlingvo, psikolingvistiko,
signolingvo, socilingvistiko, tonlingvo
| **lingvafranka/o** *nyt* lingua franca
| **lini/o 1)** *mat* vonal, egyenes
▶kurba, rekta linio: görbe, egyenes vonal
▶regresa linio: regressziós egyenes v. görbe
2) *tud* vonal

▶brila linio: *geo* Becke-féle vonal
▶izotermaj linioj: *fiz* izotermikus vonalak
▶linio de ago: *fiz* hatásvonal
▶linioj de forto: erővonalak
▶linio en colo: sor per hüvelyk, line per inch <|pi>
▶magneta linio de forto: *vill* mágneses erővonal, H-vonal
▶regresa linio: regressziós egyenes <statisztika>
▶rompita linio: *mat* töröttvonal
3) *ált* vonal
▶la belformaj linioj de la lipoj: az ajkak szépen formált vonalai
▶la kvin linioj de la muzika notacio: a hangjegyzírás öt vonala
▶la linioj de la mano: a kéz vonalai
▶streku linion: húzz egy vonalat
4) <elhatároló> vonal
▶linio de demarkacio: *kat* demarkációs vonal
▶linio de libera ŝoto: *sp* szabaddobásvonal
▶meza linio: *sp* középvonal
5) vonal, sor
▶bataliono ordigita laŭ tri linioj: három sorba rendezett zászlóalj
▶la lernantoj staris en kvin linioj: a tanulók öt sorban álltak
▶la rekta linio de la arboj: a fák egyenes sora
▶legi inter la linioj: *átv* olvas a sorok között
6) *közl* útvonal, útirány
▶buso de la linio 7: a 7-es vonalon közlekedő busz
▶fervoja linio: *vsút* vasútvonal
▶la ĉefa linio de la fervoja reto: a vasúthálózat fő vonala
7) *kat* törzs, derékhad
▶forpreni batalionojn el la linio: zászlóaljakat vesz el a derékhadból
▶sendi adjutanton al la linio: segédtsíztet küld a törzshöz
8) *geo* egyenlítő
linia: vonal-, lineáris, sor- *l.* linia spektro, ŝipo
linii: *tr* vonalaz, megvonalez
▶liniita kajero: vonalas füzet
liniaro: *zene* kottavonalak, hangjegyvonalak, vonalrendszer
linieto: *zene* pótvonal *szin* kromlinio
liniigi: *tr* vonalba v. sorba rendez
▶liniigi la manĝilojn sur la tablo: sorba rendezi az evőeszközöket az
asztalon
▶liniigi la soldatojn: sorba állítja a katonákat
liniilo: vonalzó, lénia
alliniigi: *l.* ĝisrandigi
alliniigo: *l.* ĝisrandigo
flanklinio: **1)** *ált* oldalvonal, oldalsó vonal
2) *sp* oldalvonal, partvonal
interlinio: sorköz
kromlinio: *zene* pótvonal
laŭlinia: vonal menti, sor menti
laŭliniigi: *tr* vonalba v. sorba rendez, vonalhoz igazít
mezlinio: *sp* felezővonal, középvonal
triliniokto: *zene* háromvonalas oktáv
unuliniokto: *zene* egyvonalas oktáv
liniaviadilo: *rep* menetrend szerinti (repülő)gép
linibuso: *jm* menetrend szerinti busz
linidenso: *zene* húrsűrűség
linifaldo: *inf* sortörés
linifolio: sorvezető
linijuĝisto: *sp* partjelző, vonalbíró *szin* taĉisto
linikapo: *knyv* sorkezdés, sor eleje
linikompostado: *knyv* sorszedés
linilongo: sorhossz

liniopresilo: *inf* sornymotató
linioprintilo: *inf* sornymotató
linioŝipo: *kat* hajó sorhajó
liniotrupoj: *kat* sorkatonaság
liniotrupano: *kat* sorkatona
linitrui: *tr* perforál
linitruaĵo: perforáció
l.m. aerlinio, arklinia, batallinio, batlinio, bazlinio, blanklinio, cellinio, datlinio, devenlinio, direktolinio, dividlinio, drivlinio, duliniokto, eksterlinia, emisilinio, faŭltolinio, flanklinio, floslinio, flulinia, flukslinio, fortolinio, gollinio, gvidlinio, kapuslinio, komandlinio, korlinio, kvinliniokto, kurblinia, limlinio, mondlinio, nivellinio, notlinio, ondlinio, paflinio, produktolinio, punktolinio, rektlinia, servirlinio, skermolinio, spektrolinio, startlinio, surlinia, temlinio, tuŝlinio, vivlinio, vojlinio
| **liniment/o** *gysz* <olajos v. zsíros kenőcs
| **link/o** *áll* hiúz <Lynx>
| **linolen/o** *kém* linoléngyök
▶ linolenata acido: linolénsav
| **linotip/o** *knyv* sorszedőgép
linotipado: *knyv* sorszedés, linotíp szedés, linotípa
linotipisto: *knyv* sorszedő, linotíp szedő
| **lintel/o** *ép* szemöldökfa, kiváltó gerenda, tokfej
| **Linuks/o** *inf* Linux
| **lioofiliz/i** *biol tech* liofilizál, liofilez
| **Lion/o** *geo* Lyon
| **lip/o** **1** *anat* ajak, labia oris
▶ fari dikan lipon: lebiggyeszi a száját
▶ fluis sur lipoj, sed en buŝon ne trafis^Z: itt volt a nyelvemen, a nyelvem hegyén volt
▶ kio el la dentoj elsaltas, en la lipoj ne haltas^Z: közm az egyszer kimondott szót nem lehet zsebbe rejtteni
▶ kunpremitaj lipoj: összeszorított ajkak
▶ la lipoj ne montru, kion manĝis la buŝo^Z: közm ne árulja el az ajak, mit evett a száj
▶ li ankoraŭ havas lakton sur la lipoj: tejfelesszájú
▶ li dolĉe ŝmiris al mi la lipojn: szépeket ígért
▶ mi havas la vorton sur la lipoj: a nyelvemen van a szó
▶ mordeti al si la lipojn: az ajkát harapdálja
▶ ofendaj vortoj venis sur liajn lipojn: sértő szavak jöttek a szájára
▶ plenblovi la lipojn: ajkát biggyeszi, elhúzza a száját
2 *növ* ajak, labium *szin* labio **1**
3 *átv* ajak, ajakszerű képződmény
▶ lipoj de vundo: *orv* sebakjak
▶ vulvaj lipoj: *anat* nagy szeméremajkak
▶ vulvaj lipetoj: *anat* kis szeméremajkak
lipi: *tr* ajkaival érint
dulipsono: *nyt* bilabiális *szin* bilabialo
lipangulo: *anat* szájszeglet
lipĉelo: *növ* gázcserenyílás, sztóma
lipdentosono: *l.* labialdentalo
lipfajfilo: *zene* ajaksíp *szin* buŝtubo
lipfarbo, lipruĝo: rúzs
lipharoj: **1** bajusz *szin* mustaĉo
▶ kataj lipharoj: macskabajusz
2 *áll* bajusz
lipharfiksilo: bajuszkötő
lipharpomado: *fn* bajuszpödrő
lipegado: szájról olvasás
lipmieni: *ntr* ajkát biggyeszi, duzzog

lipobriilo: szájfény
liprondigo: *nyt* ajakkerekítés
lipsono: *l.* labialo
lipoŝminko: szájfény
l.m. faŭltlipo, leporlipo
| **lipo-** *biol kém* lipo- <lipid>
lipazo: *biol kém* lipáz *szin* lipidazo
lipolizo: *biol kém* lipolízis, zsírmobilizáció
lipomo: *orv* lipóma, lipoma, zsírdaganat
lipoproteino: *biol kém* lipoprotein, lipoproteid *szin* lipidproteino
| **Lipar/oj** *geo* Lipari-szigetek, Éoli-szigetek, Isole Eolie
| **Lipic/o** *geo* Lipica
▶ Lipica ĉevalaro: lipicai ménes
| **lipid/o** *biol kém* lipid
lipidazo: *l.* lipazo
lipidproteino: *l.* lipoproteino
l.m. fosfolipido, flicerolipido, glicerofosfolipido, sfingolipido
| **lipotimi/o** *orv* muló eszméletvesztés, lipothymia
| **lir/o** **1** *zene* lúra, lyra <görög pengetőhangszer>
▶ liro de piano: zongora pedáltartója v. lírája
Liro: *csill* Lant, Lyra
lirvastulo: *l.* menuro
| **lir/o** **1** *tört* líra <pénznem>
| **lirik/o** **1** *tört zene* líra <lürával előadott ének>
2 *ir* líra <műfaj>
lirika: *ir* lírai, lírikus
▶ lirika dramo: lírikus dráma
▶ lirika poeto: lírai költő
lirikeco: líraiság
lirikisto: *fn ir* lírikus
lirikismo: **1** *ir* líra
2 *átv* érzelmesség, líraiság
lirikulo: érzelmes ember, lírai alkatú ember
| **liriodendr/o** *növ* tulipánfa <Liriodendron>
▶ ĉinia liriodendro: kínai tulipánfa <L. chinense>
▶ tulipa liriodendro, Virginia liriodendro: amerikai tulipánfa <L. tulipifera> *szin* tuliparbo
| **lirl/i** *ntr* csörgedezik
| **lis/o** *tex* nyüstszem, nyüstgyűrű
altlisa: *tex* függőleges nyüsttel szőtt
baslisa: *tex* vízszintes nyüsttel szőtt
| **Lis/o** *geo* Lys, Leie
| **lisamfibi/oj** *áll* Lissamphibia
| **Lisbon/o** *geo* Lisszabon
▶ Lisbono estas la ĉefurbo de Portugalio: Lisszabon Portugalia fővárosa
| **lisent/o** *lisente* <pénznem>
| **lisp/i** *ntr* pöszéz, selypít
| **Lisp/o** *inf* LISP <programnyelv>
| **list/o** **1** *jegyzék, lista, lajstrom, összeírás*
▶ dispartiga listo: tételes jegyzék
▶ enskribi en la liston: felír a listára
▶ forstreki el la listo: kihúzza a listáról
▶ listo de ĉeestantoj: jelenléti ív
▶ listo de farendoj: tennivalók jegyzéke
▶ nigra listo: *pej* feketelista
▶ oficiala listo de elektantoj: *pol* hivatalos választói névjegyzék
listestro: *fn pol* listavezető
2 *inf* lista
listigi: *tr* felsorol

listigo: felsorolás
 listero: tétel <jegyzékben>
 listestro: listavezető
 ellistigi: *tr* jegyzékből kihúzz *szin* forstreki el la listo
 enlistigi: *tr* jegyzékbe vesz, listáz, lajstromoz
 enlistigi: *ntr* listára felkerül
 laŭliste: tételesen, lista szerint
 plejlisto: leg-lista, legek listája
 listokandidato: *pol* listás jelölt
 listomarko: felsorolási jel, bajusz
 listoprezo: *gazd* listaár
l.m. abonlisto, balotlisto, censolisto, dezirlisto, diskutlisto, dissendolisto, erarlisto, furorlisto, kandidatlisto, librolisto, ligillisto, mankolisto, prezlisto, ranglisto, retlisto, salajrolisto, servolisto, varolisto, vinlisto, vizitlisto, vortlisto
| listel/o 1) ép pálcatag, díszítőléc
2) érmeszegély
l.m. foldolistelo
| listeri/o *bakt* Listeria
 listeriozo: *orv* listeriosis
| lit/o 1) ágy
 ▶duloka lito, duobla lito: kétszemélyes ágy, dupla ágy
 ▶esti ligita al lito: ágyhoz kötött
 ▶ĝemela lito: franciaágy
 ▶kiu amas la liton, ne akirus profiton^z: *közm* ha ágyba fekteted a munkát, alszik a kereset
 ▶liten, ne militen!: inkább a szerelem, mint a harci veszedelem
 ▶malsanula lito: betegágy
 ▶parada lito: díszágy
 ▶pretigi la liton: megveti az ágyat
 ▶prokrusta lito: mit *átv* Prokrasztész-ágy
 ▶rearanĝi la liton, reordigi la liton: beveti az ágyat, beágyaz *szin* remeti la litaĵon
2) áll tanya, vacok, fekvőhely
 litaĵo: ágynemű, ágyfelszerelés
 ▶remeti la litaĵon: beveti az ágyat, beágyaz *szin* rearanĝi la liton
 ellitigi: *ntr* felkel az ágyból, kikel az ágyból
 ▶li ellitigi per malĝusta piedo: bal lábbal kelt fel
 enlitigi: *ntr* ágyba fekszik, lefekszik
 ▶estas tempo por enlitigi: ideje lefeküdni
 gelito: franciaágy, hitvesi ágy
 kunlitulino: *fn* ágyas
 litbenko: *l.* kuŝbenko
 litĉambro: hálószoza, ágyasház *szin* dormoĉambro
 litkorbo: mózeskosár
 litkovrilo: ágytakaró
 litkunulino: ágyas
 litluanto: ágybérő, ágyrajáró
 litniĉo: benyíló, alkóv
 litkadro: ágykeret
 litkapo: ágy fejrésze
 litkurteno: ágyfüggöny
 litkuseno: ágypárna
 ▶lanuga litkuseno: pehelypárna
 litpelvo: *gysz* ágytál, kaeca
 litpisado: ágyba pisálás
 litsako: *l.* dormosako
 litsofo: kihúzható szófa
 littolaĵo: ágynemű
 litotableto: éjjeliszekrény *szin* noktoŝranketo, noktotableto

littuko: lepedő
 liturinado: *orv* ágyba vizezés, enuresis *szin* enurezo
 litvesto: hálóruga
 litvagono: *vsút* hálókocsi
 liturinado: *orv pszi* ágybevezetés
l.m. akuŝlito, bebolito, benkolito, infanlito, klaplito, kradlito, latolito, mortolito, nuptolito, pajlolo, pendlito, portlito, rullito, sofolito, tabullito, tendolito, terlito
| litani/o 1) *kr* litánia
2) *átv pej* litánia, fárasztó felsorolás
 ▶litano de plendoj: panaszárdat
 ▶litano de riproĉoj: lelki fröccs
| litargir/o *kém* ólomglét, lithargyrum, ólom-oxid
| liter/o *knyv* betű
 ▶ĉapelita litero: kalapos betű *szin* ĉapelitaĵo
 ▶duobla litero: kettős v. kétjegyű betű, digramma *szin* duliteraĵo, digramo
 ▶fraktura litero: gót betű
 ▶granda litero: *l.* majusklo
 ▶grasa litero, dika litero: kövér betű, bold
 ▶kursiva litero: dőlt betű, kurzív betű *szin* klinlitero
 ▶la decido restis malviva litero: a határozat holt betű maradt
 ▶malgranda litero: *l.* minusklo
 ▶muta litero: néma betű
 ▶splitaj literoj: szálkás betűk
 ▶supersignita litero: felüljelzett betű, ékezetes betű
 ▶teni sin je la litero de la leĝo: a törvény betűjéhez tartja magát
 literumi: **1)** *tr* betűz, kibetűz
2) *tr* silabizál, nehezen olvas
 literumilo: *fn inf* helyesírás-ellenőrző
 liter-cifera: *inf* alfanumerikus, betűszámos
 ĉeflitero: **1)** *knyv* <díszes> kezdőbetű, iníciale *szin* inicialo
2) *knyv* nagybetű *szin* grandlitero, majusklo
 ĉiuliteraĵo: *nyt* pangramma
 duliteraĵo: *nyt* kettős v. kétjegyű betű, digramma *szin* duobla litero, digramo
 eklitero: kezdőbetű *szin* komenclitero
 etlitero: *knyv* kisbetű *szin* minusklo
 grandlitero: *knyv* nagybetű *szin* ĉeflitero 2, majusklo
 laŭlitera: szó szerinti
 ▶laŭlitera traduko: szó szerinti fordítás
 laŭlitere: *hsz* szó szerint
 ▶ne prenu miajn vortojn laŭlitere: ne vedd szó szerint a szavaimat
 transliteri, transliterumi: *tr* átír <más betűkkel>, transliterál
 ▶transliteri cirilan nomon en latinliteran: cirill nevet latin betűsre ír át
 triliteraĵo: háromjegyű betű
 literfiguro: *ir* betűalakzat
 literformo: betűalak
 literkalkano: *l.* serifo
 literpentristo: címfestő
 literproblemo: *sp* betűfeladvány <sakk>
 literseruro, literkombina seruro: betű-kombinációs zár
 literskribo: betűvetés, betűírás
 literspaco: *knyv* betűhely
 litertipo: *knyv* betűtípus
l.m. bloklitero, diklitera, gotiklitera, kojnlitero, latinlitera, klinlitera, komenclitero, latinlitera preslitero
| literal/o *inf* címbetű, címszó
| literator/o *l.* literaturisto

| **literatur/o** *ir* irodalom, literatúra

► **bela literaturo**: szépirodalom *l.* beletro, belliteraturo

► **esperantlingva literaturo**: eszperantó nyelvű irodalom

► **griza literaturo**: szürke irodalom

► **letera literaturo**: levélirodalom

► **literaturo de faktoj**: tényirodalom

► **literaturo pri Goeto**: Goethe-irodalom

► **romantika literaturo**: romantikus irodalom

► **sciencfikcia literaturo**: sci-fi irodalom

► **teknika literaturo**: műszaki irodalom

literatura: irodalmi

► **literatura talento**: irodalmi talentum

subliteraturo: ponyvairodalom

belliteraturo: *ir* szépirodalom *szin* beletro

literaturisto: *ir* irodalmár

literaturologo: *ir* irodalomtudomány *szin* literaturscienco

literaturesploristo: *ir tud* irodalomkutató

literaturhistorio: *ir tud* irodalomtörténet *vö.* beletristiko

literaturhistoriisto: *ir tört* irodalomtörténész

literaturkritiko: *ir* irodalomkritika

literaturkritikisto: *ir* irodalomkritikus

literaturscienco: *ir tud* irodalomtudomány *szin* literaturologio

l.m. bildliteraturo, fakliteraturo

| **liti/o** *kém* lítium <Li>

| **litiaz/o** *orv* kőképződés lithiasis *szin* gruzmalsano, ŝtonmalsano

| **litin/o** *kém* lítium-hidroxid

| **litofaci/o** *ásv* litofacies

| **litograf/i** *tr* *knyv* kőre nyomtat, litografál

litografajo: *knyv* könyomat, litográfia

litografejo: *knyv* könyomda

litografio: *knyv* könyomás, litográfia

litografisto: *knyv* könyomó, litográfus

fotolitografado: *knyv* fotolitográfia, fényképezési könyomás

| **litologi/o** *ásv* közettan, litológia

| **litopon/o** *kém* zománcfehér, emailfehér, litopon

| **litops/o** *növ* kavicsvirág, kavicsnövény, élőkavics <Lithops>

| **litorin/o** *áll* parti csiga <Littorina>

► **litorinedoj**: parti csigák <Littorinidae>

| **litorn/o** *áll* fenyőrigó <Turdus pilaris> *szin* griza turdo

| **litosfer/o** *ásv* kőzetöv, litoszféra, földkéreg

| **litoklaz/o** *ásv* közethasadék, litoklázis

| **litoral/o** *ásv* tengerparti üledékszóna

| **litoskop/o** *gysz* litoszkóp

| **litosperm/o** *növ* gyöngyköles <Lithospermum>

► **glata/kuraca litospermo**: kőmagvú gyöngyköles <L. officinale>

► **kampa litospermo**: mezei gyöngyköles <L. arvense>

► **purpurblua litospermo**: erdei gyöngyköles <L. purpureocaeruleum>

| **litostratigrafi/o** *ásv* közetrétegtan, litosztatigráfia

| **litot/o** *ir* túlzó kicsinyítés, litotészs

| **litotomi/o** *orv* kő kivágás, lithotomia, lithectomia

| **litotrici/o** *orv* kőzúzás, lithotritia, lithotripsia

| **litov/o** *fn* litván

litova: *mn nyt* litván <lt>

► **Litova Esperanto-Asocio**: *eo* Litván Eszperantó Szövetség

Litovujo, Litovio: *geo pol* Litvánia <LT>

| **litr/o** liter <l>

centilitro: centiliter <cl>

decilitro: deciliter <dl>

dekalitro: tíz liter, dekaliter <10 l>

duonlitro: fél liter

hektolitro: hektoliter <hl>

mililitro: milliliter <ml>

| **litron/o** *tört* icce <kb. 8 dl>

| **litrum/o** *növ* füzény <Lythrum>

► **litrumacoj**: füzényfélék <Lythraceae>

| **liturgi/o** **1)** *tört* közszolgálat, leiturgia

2) *kr* liturgia, szertartásrend

► **anglikana liturgio**: anglikán liturgia

► **eükaristia liturgio**: *kr* eucharisztia liturgiája

► **katolika liturgio**: katolikus liturgia

► **liturgio de la Dia Parolo**: Isten Igéjének liturgiája

| **Litv/o** **1)** *tört* Litván Nagyfejedelemség

2) *geo* Litvánföld

litvano: *fn tört* litvánföldi

| **liut/o** *zene* lant

► **ludi sur liuto**: lanton játszik *szin* liuti

liuti: *ntr zene* lanton játszik

liuteto: *zene* mandora

liutisto: *zene* lantos

basliuto: *zene* theorba

| **liv/a** *ritk* bal, baloldali *szin* maldekstra

livuma: *ritk* balos *szin* maldekstrema

| **lived/o** *l.* lividafo

| **liver/i** **1)** *tr* *gazd* szállít, szolgáltat

► **liveri gason**: gázt szolgáltat

► **liveri fri fabriko**: gyártelepre szállít

► **liveri ĝisdome**: házhoz szállít

► **liveri krudmaterialon al la fabrikoj**: nyersanyagot szállít a gyáraknak

► **liveri viandon al la armeo**: húst szállít a hadseregnek

► **liverita ĉe landlimo** <... nomita loko>: határra szállítva <... megnevezett helység>

► **liverita ekde kajo** <... nomita haveno de celloko>: rakparton átadva <... megnevezett rendeltetési kikötő>

► **liverita ekde ŝipo** <... nomita haveno de celloko>: hajóról szállítva <... megnevezett rendeltetési kikötő>

► **liverita, doganimposto nepagita** <... nomita celloko>: vámfizetés nélkül leszállítva <...megnevezett rendeltetési hely>

► **liverita, doganimposto pagita** <... nomita celloko>: vámfizetéssel leszállítva <...megnevezett rendeltetési hely>

2) *tr* átad, kiszolgáltat

► **liveri ideojn**: ötleteket ad, ötleteket szállít

► **liveri informojn**: információkat ad át

► **liveri la perfidulon al la malamiko**: az árulót kiszolgáltatja az ellenségnek

► **liveri sakramenton**: *kr* szentséget kiszolgáltat

► **liveri sekretojn**: titkokat kiszolgáltat

3) *tr* átv hoz, ad

► **la neĝo liveris sufiĉan akvon al la kampoj**: a hó elég vizet hozott a földekre

► **la somero liveris varmegon**: a nyár hőséget hozott

► **liveri rimedojn**: eszközöket ad

liverado: *gazd* szállítás

liveraĵo: *gazd* szállítmány

liveranto: *gazd* szállító, szolgáltató

► **kortega liveranto**: udvari szállító

subliveranto: *gazd* alvállalkozó

liveraŭto: *fn jm* áruszállító

liverbendo: *ip* futószalag

liverkomizo: *gazd* kifutófiú, árukihordó

liverkondiĉoj: *gazd* fizetési feltételek
 livertempo: *gazd* szállítási idő
l.m. akvoliveranto, datumliverado, gasliveranto, kurentliveranto
| Liverpool/o *geo* Liverpool
| livi/o *áll* szirti galamb *szin* rokkolombo
| Livi/o *tört* Livius
 ▶Tito Livio: Titus Livius
 Liviino: Livia <utónév>
| livid/a szederjes, kékesvörös, hullafoltos
 lividaĵo: szederjes folt
 ▶kadavra lividaĵo: *orv* hullafolt, *livor* mortis
| livon/o *fn* liv
 livona: *mn nyt* liv
 Livonujo, Livonio: *tört* Lívöld, Livónia
| Livorn/o *geo* Livorno
 livorno: *áll* leghorn <tyúkfajta>
| livre/o *tex* libéria, lakájruha, inasruha
 livreulo: libériás inas
| liz/o *biol kém* bontás, feloldás, lebontás, lízis
 lizi: *tr biol kém* lebont, elbont
 liziĝi: *ntr biol kém* lebomlik, elbomlik
 lizosomo: *biol* lizoszóma, lysosoma, litikus test
 fotolizo: *biol kém* fotolízis, fotokémiai bontás
 fotolizi: *tr* fotokémiailag bont
 hemolizo: *biol kém* hemolízis, haemolysis
 hemolizino: *biol kém* hemolizin
l.m. elektrolizi, keratolizo
| lizerg/o *kém* lizerggyök
 ▶lizergata acido: lizergsav
 ▶lizergata dietilamido: lizergsav-dietilamid, LSD
| lizimakio *növ* lizinka <Lysimachia>
 ▶tigfolia lizimakio: pettyegedett lizinka <L. punctata>
| lizin/o *biol kém* lizin
| Lizip/o *műv* Lüzipposz, Lysippos
| Lizistrat/o *ir* Lüsizisztraté
| lizozim/o *biol kém* lizozim, lysozyme
| ljam/o *l.* lamo
| ljang/o <31.25 g> liáng <CN>
| Ljaŭning/o *geo pol* Liaoning <CN>
| Ljubljano/o *geo* Ljubljana
 ▶Ljubljano estas la ĉefurbo de Slovenio: Ljubljana Szlovénia fővárosa
| Ljuŝun/o *geo* Ljusun
| lo! *l.* halo!
| Loar/o *geo* Loir <folyó> vö. Luaro
| lob/o 1) *anat* lebeny, cimpa
 ▶hepata lobo: májlebeny, lobus hepaticus
 ▶loboj de cerebro: agylebenyek, lobi cerebr
 ▶loboj de reno: veselebenyek, lobi renales
 ▶pulma lobo: tüdőlebeny, lobus pulmonis
2) *növ* karéj, lobus
3) *ép* rózsaablak karéja
 lobeto: *növ* karéjocska, lobulus
 trilobuloj: *ösl* háromkaréjú ősrák, trilobiták <Trilobita>
l.m. nazlobo
| lobari/o *növ* Lobaria <zuzmó>
| lobeli/o *növ* lobélia <Lobelia>
| lobi/o *pol* lobbi *szin* premgrupo
 lobii: *ntr* lobbizik *szin* premi por
| lobulari/o *növ* fülesternye <Lobularia>

▶mara lobulario: tengerparti ternye, illatosternye <L. maritima>
| loci/o <kozmetikai> szesz
| loden/o *tex* lóden
 ▶lodena palto: lódenkabát
| lod/o 1) *lat* <kb 15 g>
2) *hajó* mérőőn *szin* plumbosondilo
3) *ép* függőőn *szin* vertikálilo
| lodikl/o *növ* pikkelylevél, lodicula
| Lodz/o *geo* Lodz
 ▶Lodza Provinco: *geo pol* Lodzi vajdaság <PL>
| loes/o *l.* leűso
| lofi/i *tr* hajó szélirányba fordít, luval
 lofo: *hajó* széloldal, szélfél, luvaldal, szél feletti oldal
 lofa: *hajó* széloldali, szél feletti
 mallofi: *tr* hajó szélbe fordít, szélbe állít
 mallofo: *hajó* szélárnyékos oldal, szélárnyék, leeoldal
 mallofa: *hajó* szélárnyékos, szél alatti
| lofi/o *áll* horgászhal <Lophius>
 ▶lofioformaj: horgászhalalakúak <Lophiiformes>
| log/i 1) *tr* csalogat
 ▶logi hundon per osto: kutyát csonttal csalogat
 ▶logi knabeton per dolĉaĵo: fiúcskát édességgel csalogat
2) *tr* csábít
 ▶beleco logas, virto apogas^z: *közm* a szépség múlandó, csak a jóság állandó
 ▶bona lito logas al dormeto: jó ágy szunyókálásra csábít
 ▶en juneco logas, en maljuneco tedas^z: *közm* ami csábítja az ifjút, untatja a vént
 ▶teatro tute ne logas min: a színház egyáltalán nem csábít
 logo: csábítás, csalogatás, csáberő
 ▶la junulo ne povis rezisti la logojn de la knabino: az ifjú nem tudott ellenállni a lány csáberejének
 ▶la logoj de aventuroj: kalandok csábereje
 logaĵo: csali, csalétek
 logiĝi: *ntr* elcsábul
 allogi: *tr* odacsalogat, idecsalogat, vonz
 ▶allogu la katon per lardopeco: csalogasd ide a macskát egy szalonnadarabbal
 ▶la mielo allogis la muŝojn: a méz odacsalogatta a legyeket
 alloga: megnyerő, vonzó
 allogo: odacsábítás, odacsalogatás, odavonzás
 allogeco: vonzerő
 allogiĝo: vonzalom
 delogi: *tr* pej elcsábít, elcsal
 ▶li delogis la edzinon de la najbaro: elcsábította a szomszéd feleségét
 ▶tiu knabo delogas vin de viaj taskoj: az a fiú elvon a feladataitól
 ellogi: **1)** *tr* kicsal, kicsábít, kicsalogat, előcsalogat
 ▶la printempa varmo ellogis la muŝojn: a tavaszi meleg előcsalogatta a legyeket
 ▶mi ne povas ellogi la hundon el sia dometo: nem tudom kicsalogatni a kutyát a házikójából
2) *tr* átv kiszed vkiből vmit
 ▶li ellogis miajn sekretojn: kiszedte a titkaimat
 forlogi: *tr* elcsábít, eltérít
 ▶la multa mono forlogis lin al diboĉado: a sok pénz kicsapongásra csábította
 ▶lia atento estis ofte forlogata: a figyelme sokszor elterelődött
 mallogi: *tr* riaszt, taszt
 malloga: visszataszító, riasztó

logbuklo: incselkedő tincs
 logfajfilo: csalogató síp, csalisíp
 logfiŝeto: csalihal
 logmanĝigi: **1)** *tr* beetet
 ▶li ŝufiĉe logmanĝigis antaŭ la fiŝkaptado: a horgászás előtt jól beetetett
2) *tr* *átv* *pej* beetet
 logkaptilo: tör, kelepce, csapda
 ▶ne volu logmanĝigi min per viaj blufoj: ne akarj beetetni a blöffjeiddel
l.m. seksalloga, vidalloga
 | **log/o¹** *hajó* sebességmérő, mérőorsó, log
 loglibro: *hajó* hajónapló
 | **log/o¹** *bibl* log <kb. 3-5 dl>
 | **Logan/o** *növ* <James Harvey> Logan
 ▶loganbero: hamvas szeder, kaliforniai málna <gyümölcs>
 ▶loganberujo: hamvas szeder, kaliforniai málna <Rubus loganobaccus>
 | **logani/o** *növ* keserűlevél <Logania>
 | **logaritm/o** *mat* logaritmus
 ▶dekbaza logaritmo, dekuma logaritmo: tízes alapú logaritmus
 ▶natura logaritmo: természetes alapú logaritmus
 ▶ordinara logaritmo: *ne l.* debaza logaritmo
 logaritma: *mat* logaritmus-, logaritmikus *l.* logaritma dekremento, derivaĵo, spiralo
 antilogaritmo, kontraŭlogaritmo: *mat* antilogaritmus
 | **logatom/o** *távk* logatom
 | **logik/o** **1)** *fil* logika
 ▶aplikata logiko: alkalmazott logika
 ▶formala logiko: formális logika
 ▶matematika logiko: matematikai logika *ŝin* logistiko
 ▶modala logiko: modális logika
2) *ált* logika, logikus gondolkodás
 ▶mi ne vidas logikon en via argumentado: nem látok logikát az érvelésedben
 ▶virina logiko: női logika
3) *átv* logika <következmény>
 ▶logiko de la okazaĵoj: az események logikája
 logika: **1)** logikus, logikai <vmi>
 ▶logika pensado: logikus gondolkodás
 ▶logika sinsekvo: logikai sorrend, logikai egymásutániság
2) logikus <vki>
 ▶vi ne estas logika en ĉi tiu afero: ebben a dologban nem vagy logikus
 logikeco: logikusság
 logikisto: *fn fil* logikus
 logikistiko: *l.* matematika logiko
 nelogika: nem logikus, illogikus
l.m. penslogiko
 | **Loglan/o** *nyt* Loglan, Lojban <jbo>
 | **logogrif/o** **1)** *jték* szőrejtvény, betűrejtvény, logogrif
2) *átv* talányos beszéd v. dolog
 | **log/i** **1)** *ntr* lakik, él
 ▶li loĝas en la tria etaĝo: a harmadik emeleten lakik
 ▶loĝi ekster la urbo: a városon kívül lakik
 ▶loĝi en fora angulo de Siberio: Szibéria távoli zugában lakik
 ▶loĝi en la fino de la mondo^Z: a világ végén lakik
 ▶loĝi tie, kien eĉ birdo ne flugas: ott lakik, ahol a madár se jár
2) *tr* lakik
 ▶la arbareton loĝas multaj birdoj: a ligetben sok madár lakik

▶la vilaĝon loĝas germanoj: a falut németek lakják
 -loĝa: *biol* -lakó *l.* grundoloĝa, petroloĝa, rokloĝa, ŝelloĝa
 loĝo, loĝado: lakás
 ▶ricevi nutron kaj loĝon: élelmet és lakást kap
 loĝadejo: lakhely, lakóhely *ŝin* domicilo
 loĝanto: *fn* lakó, lakos
 loĝantaro: lakosság
 loĝata: lakott
 ▶dense loĝata: sűrűn lakott
 loĝato: *biol* gazdaszervezet
 loĝateco: lakottság, laksűrűség
 loĝatigi: *tr* benépesít
 loĝatigi: *ntr* benépesül
 loĝebla: lakható
 loĝejo: lakás
 ▶luata loĝejo: bérelt lakás
 ▶mia loĝejo – mia reĝejo^Z: *közm* az én házam az én váram
 loĝigi: *tr* elszállásol
 ▶mian amikon mi loĝigis ĉe mi: a barátomat nálam szállásoltam el
 ▶oni loĝigis la laboristojn en barakoj: barakkokban szállásolták el a munkásokat
 loĝiganto: szállásadó
 loĝigo: elszállásolás
 ekloĝi: *ntr* megtelepszik, lakni kezd
 ▶prahomoj ekloĝis en la valo: ősemberek telepedtek meg a völgyben
 elloĝigi: *tr* kiköltöztet
 elloĝigo: kiköltöztetés
 elloĝigi: *ntr* kiköltözik
 enloĝigi: *tr* beköltöztet, beszállásol
 enloĝigi: *ntr* beköltözik, beszállásolja magát
 forloĝigi: *ntr* elköltözik
 kunloĝi: *ntr* együtt lakik, együtt él
 kunloĝanto: lakótárs
 kunloĝejo: közös szállás
 neloĝata: lakatlan
 ▶neloĝata insulo: lakatlan sziget
 praloĝanto: őslakos, őslakó
 praloĝantaro: őslakosság
 priloĝi: *l.* loĝi **2)**
 subloĝateco: gyéren lakottság, alacsony népsűrűség
 superloĝateco: túlnépesedés, magas népsűrűség
 transloĝigi: *tr* átköltöztet
 transloĝigi: *ntr* átköltözik, elköltözik
 troloĝata: túlnépesedett, túl sűrűn lakott
 loĝareo: lakóterület
 loĝaŭto: *jm* lakóautó <önjáró>, lakókocsi
 loĝdenso: népsűrűség *ŝin* popoldenso
 loĝdomo: *ép* lakóház
 loĝejokupinto sen rajtigo: *jog* jogcím nélküli lakásfoglaló
 loĝkazerno: *ép pej* bérkaszárnya
 loĝkondiĉoj: lakáskörülmények
 loĝkosto: szállásdíj
 loĝekulturo: lakáskultúra
 loĝkvartalo: lakónegyed
 loĝlando: lakóhely szerinti ország
 loĝloko: lakóhely, település, helység
 loĝmedio: lakókönyezet
 loĝoĉambro: *ép* lakószoba
 loĝoĉarego, loĝvagono: *jm* hosszú lakókocsi, lakóvagon
 ▶cirkaj loĝvagonoj: cirkuszi lakókocsik

loĝoparko: *ép* lakópark
 loĝotruo: *áll* odú, kotorék
 loĝregistro: lakónyilvántartás
 loĝsurfaco: *ép* lakófelület
 loĝuzurpanto: *jog* önkényes lakásfoglaló
 loĝveturilo: *jm* lakójármű *szin* domveturilo
l.m. amasloĝejo, pasloĝi, somerloĝejo
 | **loĝi/o 1)** páholy <színház>
 2) *ép* lodzsa
 3) szabadkőműves páholy
 loĝimastro: főmester <szabadkőművesség>
 | **loĝistik/o 1)** *kat* hadtáp
 2) *ip* *gazd* logisztika
 | **logoped/o** *pszi* logopédus, beszédterapeuta
 logopedio: *pszi* logopédia, beszédterápia
 | **logotip/o** logó, embléma
 | **loĥi/o** l. lokio
 | **lojal/a 1)** lojális, hű, hűség
 ▶ trupoj lojalaj al la reĝo: a királyhoz hű erők
 2) lojális, becsületes
 ▶ li kondutis al ni en lojala maniero: becsületes módon viselkedett velünk szemben
 lojaleco: 1) lojalitás, hűség
 2) lojalitás, becsületesség, tisztesség
 mallojala: 1) hűtlen, áruló, illojális
 2) illojális, tisztességtelen
 | **Lojol/o** *geo* Loyola
 ▶ Sankta Ignaco naskiĝis en Lojolo: Szent Ignác Loyolában született
 | **lojt/o** *áll* menyhal <Lota>
 | **Lojban/o** *nyt* Lojban
 | **lok/o 1)** hely <a térben>
 ▶ de loko al loko: egyik helyről a másikra
 ▶ ĝi ne povas resti sur tiu loko: nem maradhat azon a helyen
 ▶ havi lokon: végbemegy, lejátszódik
 ▶ li laboras en alia loko: más helyen dolgozik
 ▶ loko de destino: rendeltetési hely
 ▶ meti en la unuan lokon: az első helyre teszi
 ▶ mi serĉis ĝin en alia loko: más helyen kerestem
 ▶ mi, en via loko, forveturus: én a helyedben elutaznék
 ▶ ne beligas loko homon, sed homo lokon^Z: *közm* nem a ruha teszi az embert
 ▶ ne estas loko por mi sub la suno: nincs hely a számomra a nap alatt
 ▶ preni lokon: helyet foglal
 ▶ oni sendis min de loko al loko: egyik helyről a másikra küldtek
 ▶ por ĉiu faro estas loko: mindennek megvan a maga helye
 ▶ publika loko: nyilvános hely
 ▶ sankta loko de du religioj: két vallás szent helye
 2) hely, rész, pont <vminek a része>
 ▶ en la loko citita: az idézett helyen
 ▶ iru al la koncerna loko en la teksto: menj a szövegben a szóban forgó részhez
 ▶ la plej profunda loko de la rivero: a folyó legmélyebb része
 ▶ mi bandaĝis la lezitan lokon: bekötöttem a sérült helyet
 ▶ ni atingis la plej altan lokon de la monto: elértük a hegy legmagasabb pontját
 loka: helyi, lokális
 ▶ loka administrado: helyi ügyintézés
 ▶ loka radio: helyi rádió
 ▶ lokaj kutimoj: helyi szokások
 loki: *tr* helyez, elhelyez, tesz vhova

▶ kien mi loku la ŝrankon?: hova helyezzem a szekrényt?
 ▶ loku vin malantaŭ mi: mögöttem helyezkedj el
 ▶ mi ne povas loki vin ĉiujn en ĉi tiu ĉambro: nem tudom mindegyiketeket elhelyezni ebben a szobában
 lokado: elhelyezés
 lokaĵo: 1) helyi dolog, helyi holmi
 2) *inf* helyi beállítás
 lokajaro: *inf* helyi beállítások
 lokano: *fn* helybéli, helyi
 lokaro: *mat* pontthalmaz
 loketo: egy kis hely
 ▶ por paro amanta ĉiu loketo sufiĉas^Z: *közm* szerelmesek kis helyen is elférnek
 lokiĝi: *ntr* elhelyezkedik, elfér
 ▶ ĉi tiuj vestoj ne plu lokiĝas en la valizo: ezek a ruhák már nem férnek el a bőröndben
 ▶ nu, ĉu vi ĉiuj lokiĝis?: nos, mindannyian elhelyezkedtetek?
 lokiĝo: elhelyezkedés
 lokismo: *nyt* lokalizmus, helyi jellegzetesség
 lokumi: 1) *tr* *átv* ne elhelyez l. loki
 ▶ lokumi infanon ĉe nutristino: gyereket dajkánál helyez el
 ▶ lokumi sin kiel helplaboristo: segéd munkásként helyezkedik el
 2) *tr* behatárol, helyhez köt, <bizonyos helyre> korlátoz
 ▶ lokumita ondo: behatárolt hullám
 ▶ lokumita perturbo: korlátozott zavar
 aliloke: máshol, egyebütt, másutt
 ▶ aliloka ĉielo estas sama ĉielo^Z: *közm* egyik nap úgy világít, mint a másik
 az ég másutt is kék
 aliloken: másfelé, máshova
 aliloki: *tr* áthelyez, átrak, odább tesz
 ĉeloka: helyszíni
 ▶ ĉeloka kontrolado: helyszíni ellenőrzés
 ĉeloke: a helyszínen
 ĉi-loka: itteni, helyi
 ▶ mi ne konas la ĉi-lokajn kutimojn: nem ismerem a helyi szokásokat
 ĉiuloke: mindenütt, mindenhol, minden egyes helyen
 deloki: *tr* elmozdít, odább tesz, áthelyez
 ▶ unue ni deloku la ŝrankon: először a szekrényt tegyük arrább
 deloka: helyszínről történő, helyszíni
 ▶ deloka disaŭdigo: helyszíni rádióközvetítés
 delokado, delokigo: 1) elmozdítás, áthelyezés
 2) *mat* mozgás <egybevágóság>
 deloke de: vminek a helyétől <számítva>
 ▶ deloke de la konstruota domo: a építendő ház helyétől számítva
 delokiĝo: elmozdulás, eltolódás, diszlokáció
 ▶ delokiĝa leĝo de Wien: *fiz* kém Wien-féle eltolódási törvény
 ▶ delokiĝo en kristalo: diszlokáció v. hibahely kristályban
 disloki: *tr* széthelyez, szétrendez, széttesz
 ▶ la vendisto dislokis siajn varojn: az eladó szétrendezte az áruait
 ▶ la trupo dislokis sin en linion: a csapat vonalba rendeződött
 dualokito: *sp* második helyezett
 enloki: *tr* behelyez, betesz
 malloka: 1) nem helyi
 2) *inf* globális
 misloki: *tr* rossz helyre tesz
 misloka: 1) rossz helyen levő
 2) *átv* nem helyénvaló
 ▶ misloka rimarko: nem helyénvaló megjegyzés
 reloki: *tr* visszahelyez, visszatesz

samlöke: ugyanott
sialöke: a maga helyén
sialöka: helyénvaló
surloka: helyszíni
surloke: a helyszínen
tiulöka: ottani
tiulöke: azon a helyen, ott
translöki: *tr* áthelyez, áttesz
►la ĉefurbo estis translokita al Braziljo: a fővárost áthelyezték Brasiáliába
translökiĝi: **1)** *ntr* áthelyeződik, áttévődik
►la pezo translökiĝis sur la malantaŭajn radojn: a súly áttévődött a hátsó kerekre
2) *ntr* átköltözik
►somere ni translökiĝos en novan loĝejon: nyáron új lakásba költözünk
translökiĝo: **1)** áthelyeződés, áttévődés
2) átköltözés
►fari sian lastan translökiĝon^z: elköltözik az élők sorából
trialokito: *sp* harmadik helyezett
unulöka: **1)** egy férőhelyes, együléses
►unulöka aviadilo: együléses repülőgép
2) *mat* unáris, monadikus, egy operandusú
unualokito: *fn sp* első helyezett
lokadjekto: *nyt* helyhatározó
lokadverbo: *nyt* helyhatározószó
lokbileto: *vsút* helyjegy
lokdifino: helymeghatározás
lokhistoria: helytörténeti
►lokhistoria muzeo: helytörténeti múzeum
lokkazo: **1)** *nyt* helyhatározó eset
2) *nyt* ablativus *szin* ablativo **1**
lokomontristino: jegyzető <mozi, színház>
loknivele: helyi szinten
loknomo: *nyt* helynév, földrajzi név, toponíma
loknombro: *mat* aritás, argumentumszám, operandusok száma
lokpatrioto: lokálpatrióta
loksanĝo: helycsere
loksida: letelepedett, állandó lakóhelyű
loksidiĝi: *ntr* megtelepszik, letelepedik *szin* setli
loktarifa: helyi díjszabású, helyi tarifájú
l.m. banloko, deirloko, celloko, fleksloko, genloko, haltoloko, honorloko, kaploko, kaŝloko, kuraĉloko, kuŝloko, krimloko, laborloko, loĝloko, manloko, naskiĝloko, preĝloko, presloko, ripozloko, servoloko, sidloko, starloko, ŝparloki, tomboloko, trovloko, vivloko
| **lokal/o** helyiség
►mi luis lokalon por oficejo en la domo: iroda céljából helyiséget béreltem a házban
| **lokaliz/i** *tr* lokalizál, helyet v. helyzetet meghatároz
►lokalizi submarŝipon per sonaro: szonárral meghatározza a tenger alattjáró helyét
►lokalizi tumoron: daganatot lokalizál
l.m. eĥolokalizi
| **lokativ/o** *nyt* helyhatározó eset, locativus
| **lokaŭt/o** *gazd pol* gyárbezárás, munkáskizárás, lock out *szin* mastrostriko
►la posedantoj minacis la laboristojn per lokaŭto: a tulajdonosok gyárbezárással fenyegették meg a munkásokat
| **loki/o** *orv* gyermekágyi folyás, lochia

| **lokomobil/o** *agr tech* önjáró gőzgép, lokomobil
| **lokomotiv/o** *vsút* mozdony
►dizela lokomotivo: dízelmozdony
►tendrotrena lokomotivo: szerkocsis mozdony
lokomotivestro: *vsút* mozdonyvezető
l.m. cisternolokomotivo, vaporlokomotivo
| **lokr/a** *zene* lokriszi
| **loksi/o** *áll* keresztcsőrű madár <Loxia> *szin* krucbekulo
►granda krucbekulo: nagy keresztcsőrű <L. pytyopsittacus>
►malgranda krucbekulo: kis keresztcsőrű <L. curvirostra>
►rubanda krucbekulo: szalagos keresztcsőrű <L. leucoptera>
| **loksodromi/o** *mat* hajó loxodroma, loxodromikus ív
| **lokuci/o** *ir* állandósult szókapcsolat, fordulat, szólásmód, lokúció
| **lokus/o** *ir* érvforrás, locus, toposz
| **lokust/o** *áll* lombszöcske <Locusta>
►dentovosta lokusto: *áll* fogasfarkú szöcske <Polysarcus denticauda>
►florlokustoj: virágszöcskék <Leptophyes>
►herbaj lokustoj: réti szöcskék <Plactycleis>
►segila lokusto: fűrészlábú szöcske <Saga pedo>
►sela lokusto: nyerges szöcske <Ephippigera ephippiger>
►verda fluglokusto: zöld repülőszöcske <Phaneroptera falcata>
►verda foliarlokusto: zöld lombszöcske, lovacska, lószöcske, zöld szöcskő <Tettigonia viridissima>
►verukvora lokusto: szemölcsragó szöcske <Decticus verrucivorus>
| **lokustel/o** *áll* tücsökmadár <Locustella> *szin* grilbirdo
►granda lokustelo: óriás-tücsökmadár <L. fasciolata>
►kanlokustelo: nádi tücsökmadár <Locustella luscinioides>
►makula lokustelo: réti tücsökmadár <L. naevia>
►Orientazia lokustelo: Middendorf-tücsökmadár <L. ochotensis>
►pleska lokustelo: Pleske-tücsökmadár <L. pleskei>
►rivera lokustelo: berki tücsökmadár <L. fluviatilis>
►siberia lokustelo: csíkos tücsökmadár <L. certhiola>
►stria lokustelo: foltos tücsökmadár <L. lanceolata>
| **lol/o** **1)** *növ* konkoly, szédítő vadóc, konkolyperje <Lolium temulentum> *szin* narkota lolio, rajgreso
2) *növ* perje, vadóc *szin* lolherbo, lolio
lolherbo: *növ* perje, vadóc <Lolium> *szin* lolio
| **loli/o** *növ* perje, vadóc <Lolium> *szin* lolherbo
►multjara lolio: angolperje, kurtaperje <L. perenne>
►narkota lolio: szédítő vadóc, konkolyperje <L. temulentum> *szin* lolio **1**
| **lolig/o** *áll* kalmár <Loligo> *szin* kalmaro
| **lom/o** **1)** *geo agr* agyagos talaj, vályogtalaj
2) *ép* vályogföld
| **lombard/i** *tr* *gazd* zálogba tesz, elzálogosít, zaciba ad
►lombardi siajn juvelojn: ékszereit elzálogosítja
lombardo: *gazd* lombardhitel, kézizáloghitel
lombardaĵo: *gazd* zálog
lombardejo: *gazd* zálogház
lombardisto: *fn* *gazd* zálogos
| **lombard/o** **1)** *tört* longobárd *szin* longobardo
2) *fn* lombard, lombardiai
Lombardujo, Lombardio: *geo pol* Lombardia <IT>
| **Lome/o** *geo* Lomé
►Lomeo estas la ĉefurbo de Togolando: Lomé Togo fővárosa
| **London/o** *geo* London
►Londono estas la ĉefurbo de Britujo: London Nagy-Britannia fővárosa
| **long/a** **1)** hosszú <térben>

►la bastono estas du metrojn longa: a bot két méter hosszú
 ►longa romano: hosszú regény
 ►longa strato: hosszú utca
2) hosszú <időben>, hosszan tartó
 ►longa sufero: hosszú szenvedés
 ►longaj someraj tagoj: hosszú nyári napok
 ►ó estas longa vokalo: az ó hosszú magánhangzó
 longe: hosszan
 ►longe atendi: hosszan várakozik
 ►mi parolis tro longe: túl hosszan beszéltem
 antaŭ longe: rég, régen
 ►antaŭ longe forgesita afero: rég elfeledett dolog
 ►mi alvenis antaŭ longe: régen megérkeztem
 de longe: régóta
 ►de longe esperata okazaĵo: régóta remélt esemény
 jam longe: már régen
 ►tiam via filo jam longe naskiĝis: akkor a fiad már rég megszületett
 post longe: hosszú idő múlva
 ►post longe oni enlasis la spektantojn: hosszú idő múlva engedték be a nézőket
 tiel longe, dum v. kiel: addig, amíg
 ►tiel longe, dum la varmego daŭros, mi ne vizitos vin: amíg a hőség tart, nem látogatlak meg
 tiel longe, ĝis: addig, amíg:
 ►atendu tiel longe, ĝis la monero falos: várj addig, amíg az érme le nem esik
 ►tiel longe, ĝis pluvos, mi devas akvi: amíg nem esik, öntöznöm kell
 longo: hossz
 ►mezuru la longon de la ĉambro: mérd meg a szoba hosszát
 longeco: hosszúság, vminek a hosszú volta
 ►al mi ne plaĉas la longeco de la vojo: nem tetszik az út hosszúsága
 ►ni malfruos pro la longeco de la prezentado: elkésünk az előadás hosszúsága miatt
 longeca: hosszúkás
 longega: nagyon hosszú
 longigi, plilongigi: *tr* meghosszabbít, megnyújt
 ►ne longigu mian suferon: ne nyújtsd a szenvedésemet
 ►plilongigu mian jupon: hosszabbítsa meg a szoknyámat
 longiĝi: *ntr* megnyúlik, meghosszabbodik, elhúzódik
 ►la diskuto tro longiĝis: a vita túlságosan elhúzódott
 ►la pasto longiĝis sub la premrulo: a tészta megnyúlt a sodrófa alatt
 antaŭ longe: régen, jóval előtte
 ĉirkaŭlongo: *mat* kerület, körméret *szin* ĉirkaŭmezuro, perimetro
 laŭlonga: hosszanti
 ►faru laŭlongan tranĉon: tégy egy hosszanti vágást
 ►laŭlonge kaj laŭlarĝe: szél tében-hosszában
 laŭlonge de: vminek a hosszában, mentén
 ►laŭlonge de la bordo marŝis la soldatoj: a part mentén meneteltek a katonák
 mallonga: **1)** rövid <térben>
 ►mallonga barbo: rövid szakáll
2) rövid <időben>
 ►mallonga vizito: rövid látogatás
 mallonge: röviden
 ►parolu mallonge: röviden beszélj
 mallongeco: **1)** rövidség <térben>
 ►pro la mallongeco de la ŝnuro ni ne povis uzi ĝin: a kötél rövidsége miatt nem tudtuk használni
2) rövidség <időben>
 ►pro la mallongeco de la tempo: az idő rövidsége miatt

mallongigi: *tr* lerövidít
 ►la medikamento mallongigos viajn suferojn: az orvosság lerövidíti a szenvedéseidet
 ►mallongigu vian tekston: húzd meg a szövegedet
 ►mi mallongigis la vojon tra irante la kampon: a mezőn átvágva lerövidítettem az utat
 mallongigo: **1)** lerövidítés
2) rövidítés *szin* siglo
 ►HEA estas la mallongigo de Hungaria Esperanto-Asocio: a MESZ a Magyar Eszperantó Szövetség rövidítése
 mallongiĝi: *ntr* rövidül, lerövidül, megrövidül
 ►mia pulovero mallongiĝis pro la pluvo: a pulóverem megrövidült az esőtől
 ►jam komenciĝas mallongiĝi la tagoj: már kezdenek rövidülni a napok
 nelonga: rövid, nem hosszú
 ►post nelonga atendo ni povis eniri: rövid várakozás után bemehettünk
 nelonge: **1)** röviden
 ►parolu nelonge: röviden beszélj
2) rövid ideig, nem sokáig
 ►nelonge li vivis: nem élt sokáig
 antaŭ nelonge: nem régiben, nemrég
 ►antaŭ nelonge mi aĉetis ĝin: nemrég vettem
 de nelonge: nem régóta
 ►de nelonge li scias la novaĵon: nem régóta tudja a hírt
 plilongigi: **1)** *tr* hosszabbá tesz, megnyújt, meghosszabbít
2) *tr* <időben> meghosszabbít
 post nelonge: hamarosan
 ►post nelonge ni havos bebon: hamarosan gyerekünk lesz
 longdaŭra: hosszadalmas, hosszan tartó, tartós
 longasperta: nagytapasztalatú, tapasztalt
 longtempa: hosszú ideig tartó, régi
 ►mia longtempa amiko: régi barátom
 longatempe: hosszú ideig, tartósan, hosszan
 longdistanca: hosszú távú, távolsági
 ►longdistanca buso: *jm* távolsági busz
 longepasintaĵo: régmúlt dolog
 longevida: messzire látó, messzelátó, előretekintő
 longevivulo: matuzsálem
 longfela: hosszú szőrű
 ►longfela hundo: hosszú szőrű kutya
 longkvadrata: téglalap alakú
 longonda: *fiz* hosszúhullámú
 longorela: hosszú fülű
 longosalti: *ntr sp* távolugrik
 longosalto: távolugrás
 longosaltisto: *sp* távolugró
 longrezista: tartós, sokáig ellenálló
 longspira: hosszú lélegzetű
 longŝelo: *növ* hüvely *szin* guŝo
l.m. arkolongo, kollongo, linilongo, ondolongo vojlongo
| longan/o 1) *növ* longán, sárkányszem <Dimocarpus longan>
2) *növ* longán, sárkányszem <gyümölcs>
| longeron/o rep főtartó, hossztartó
 ►planea longerono: szárnyfőtartó
| longisim/o anat hosszú izom, musculus longissimus
 ►dorsa longisimo: hosszú hátizom, musculus longissimus dorsi
 ►kapa longisimo: hosszú fejjizom, musculus longissimus capitis
| longitud/o geo földrajzi hosszúság, hosszúsági fok

2) *csill ex* egyenes emelkedés, rektaszccenzió *l. rekta ascensio*

| **longobard/o** *fn tört* longobárd

Longobardujo, Longobardio: *tört geo* Lombardia

| **longô/o** pányva

| **lonicer/o** *növ* lonc <Lonicera> *vö.* kaprifolio

►etruria lonicero: olasz v. etruszk v. déli lonc <L. etrusca>

| **lontan/a** *ritk* távoli *szin* malproksima, fora

lontano: *ritk* a távol

| **look/o** *gysz* szirupos orvosság, linctus, linctura

| **lop/o** *rep sp* bukfenc, loop <műrepülés>

lopi: *ntr rep sp* bukfencet csinál

| **lorant/o** *növ* fagyöngy, fakín <Loranthus>

►lorantacoi: fagyöngyfélék, fakínfélék <Loranthaceae>

| **lord/o** lord <GB>

►Cambro de Lordoj: *pol* Lordok Háza

►lordo kanceliero: *pol* lordkancellár

►lordo leŭtenanto: *pol* kormányzó <grófság>

lordino: lady <GB>

| **lordoz/o** *orv* lordosis *vö.* cifoza

| **Lorelej/o 1)** *mit* Lorelei *vö.* sireno

2) *geo* Lorelei-szikla

| **Loren/o** *geo pol* Lorraine <FR>

| **Loret/o** *geo* Loreto

►la Sankta Domo en la baziliko de Loreto: a Szent Ház a loretói bazilikában

| **lori/o** *áll* lóripapagáj <Lorius>

| **loris/o** *áll* lóri, lajhármaki <Loris>

►malgranda dika loriso: törpe lajhármaki <Nycticebus pigmaeus>

►ordinara loriso: szunda-szigeti lajhármaki <Nycticebus coucang>

lorisedoj: lajhármakifélék <Lorisidae>

| **lorn/o** távcső, messzelátó, monokulár

►astronomia lorno: *csill* csillagászati távcső

►katadioptrika lorno: katadioptrikus távcső

►navigacia lorno: *hajó* hajóstávcső

►vidi tra sia persona lorno: saját szemüvegén keresztül néz

lorneto: színházi látcső

dulorneto: látcső, binokulár

l.m. cellorno

| **Los-Anĝeles/o** *geo* Los Angeles

| **lot/i** *ntr* sorsol, sorsot húz

►ni lotu pri tio, kiu eniros la unua: húzzunk sorsot arról, hogy ki megy be először

loto: **1)** sors <kocka, gyufaszál, szám stb.>

►jeti loton: kockát dob

►la loto estas tiritá^Z: a kocka el van vetve

►tiri loton: sorsot húz

2) sors, szerencse, nyeremény *szin* lotaĵo

►la loto falis sur lin: a sors rá esett

►min trafis la loto: engem ért a szerencse

lotado: sorshúzás

►en Ateno oni elektis la juĝistojn per lotado: Athénben a bírakat sorshúzással választották

lotajo: nyeremény *szin* loto 2

loteca: véletlenszerű

►loteca variablo: *mat* valószínűségi változó

lotujo: sorsolási urna

lotumi: *tr* kisorsol, sorsolással kioszt v. szétoszt

►lotumitaj sidlokoj: kisorsolt ülőhelyek

►oni lotumis la heredaĵon inter la filoj: kisorsolták az örökséget a fiúk között

lotumilo: sorsolási kellék

| **Lotari/o 1)** *tört* Lothár

2) Lotár <utónév>

| **Lotaring/o** *tört geo* Lotharingia

| **loteri/o 1)** *játék* lottó

►sestrafa loterio: hatos lottó

2) *átv* szerencsejáték, hazardírozás

►edziĝo estas nura loterio: a házasság merő szerencsejáték

loteribiletó: *játék* lottószelvény

►loteribiletó kun kvin trafó: ötös találatú lottószelvény

l.m. skraploterio

| **Lot/o¹** *bibl* Lót

| **Lot/o¹** *geo* Lot <folyó>

| **lotofag/o** *mit* lótuszevő

| **lotus/o 1)** *növ* kerep <Lotus>

►aksela lotuso: bársonykerep, szögletes kerep, spárgakerep

►blanka egiptia lotuso: *l.* lotusnimfeo

►blua egiptia lotuso: *l.* blua nimfeo

►egiptia lotuso: *l.* blanka egiptia lotuso, blua egiptia lotuso

►hara lotuso: szőrös kerep <L. hispidus>

►hindia lotuso: *l.* hindia nelumbo

►lotusarbusto: *l.* lotusozizifo

2) *műv* lótusz

3) *mit* lótusz <gyümölcs>

4) *növ* lótuszfa *l.* lotusozizifo

| **lovar/a** *mn nyt* lovári

| **Loven/o** *geo* Leuven

| **loz/a 1)** laza

►loza bluzo: laza blúz

►loze ligita ŝnuro: lazán megkötött madzag

2) ömlesztett

►loza varo: ömlesztett áru

| **lozanĝ/o 1)** *cím* ruta

2) *gysz* gyógypasztilla *vö.* pilolo, tablojdo

►kontraŭtusa lozanĝo: köhögés elleni pasztilla

3) fazetta <ékkő rombuszalakúra csiszolt felülete>

4) *mat ne* rombusz *l.* rombo

lozanĝokiraso: *kat* lemezpáncél

| **LSD** *kém* LSD <drog>

| **lu/i** *tr* bérel, kibérel, bérbe vesz, kivesz *szin* lupreni

►lui aŭton: kocsit bérel

►lui ĉambron: szobát bérel

►lui loĝejon: lakást bérel

luo: **1)** bérlés, bérlet

►longedaŭra luo: tartós bérlet

2) bérlet, bérlemény *szin* luaĵo

luaĵo: bérlet, bérlemény *szin* luo 2

luanto: bérlő *szin* luprenanto

luebla: kiadó, bérlelhető

►loĝejo luebla: lakás kiadó

luigi: *tr* bérbe ad, kiad *szin* ludoni

►luigi ĉambron: szobát kiad

►luigi loĝejon: lakást kiad

luiganto: *fn* bérbeadó *szin* ludonanto

kunluo: társbérlet

kunluanto: *fn* társbérlő

mallui: *tr* felmondja a bérletet

►monatfine li malluis la loĝejon: a hónap végén felmondta a lakásbérletet

reluo: bérletmegújítás, újrabérlés

vicluanto: albérlő

vicluigi: *tr* albérletbe ad

luaŭto: *jm* bérkocsi

luaĉeti: *tr* lízingel, lízingbe vesz

luaĉeto: lízing, lízingbe vétel

luaĉetanto: lízingelő <vevő>

lubiciklo: *jm* kölcsönkerékpár

lubiciklejo: kerékpárkölcsönző

luĉambro: bérleti szoba, bérelt szoba, szobabérlet

luĉaro: *jm* bérkocsi

ludomo: *ép* bérház

ludoni: *tr* bérbe ad, kiad *szin* luigi

ludonanto: bérbeadó *szin* luiganto

lukontrakto: *jog* bérleti szerződés

luloĝanto: házbérlő, szobabérlő

luloĝejo: bérlakás

lupago: bérletfizetés, bérleti díj

lupalaco: *ép* bérpalota

lupreni: *tr* bérbe vesz, kivesz *szin* lui

luprenanto: bérlő *szin* luanto

luprezto: bérleti díj

luvendi: *tr* lízingel, lízingbe ad

luvendo: lízingelés, lízingbe adás

luvendisto: lízingelő, lízingbe adó

l.m. ĉambroluanto, litluanto, terlupago

| **lu/o** *fn* luo

lua: *mn nyt* luo <luo>

| **Luan/o** *geo* Luán <folyó>

| **Luand/o** *geo* Luanda

►Luando estas la ĉefurbo de Angolo: Luanda Angola fővárosa

| **Luar/o** *geo* Loire

Luareto: *geo* Loiret

►Luareto estas la enfluanto de Luaro: a Loiret a Loire mellékfolyója

Luar-valo: *geo* Loire-völgye

►kasteloj de Luar-valo: Loire-völgyi kastélyok

Luarlandoj: *geo pol* Loire-mente <FR>

| **lub/o** *fn* luba

luba: *mn nyt* luba, csiluba <lu>

| **Lubek/o** *geo* Lübeck

| **Lublin/o** *geo* Lublin

►Lublina Provinco: *geo pol* Lublini vajdaság <PL>

| **lubrik/i** *tr tech* ken, lubrikál <olajoz, zsíroz stb.> *szin* glitemigi

lubriko: *tech* kenés

lubrikaĵo: *tech* kenőanyag

lubrikilo: *tech* kenőkészülék

| **Lubuŝ/o** *geo* Lubusz

►Lubuŝa Provinco: *geo pol* Lubuszi vajdaság <PL>

| **lucern/o** **1** *vall* függőlámpa, *kr* örökmécses

►lucernoj brulis en la preĝejo: függőlámpák égtek a templomban

2 *átv* lumen, lángész, világos elme

►li ne estas lucerno: nem nagy lumen

| **Lucern/o** **1** *geo* Luzern <város>

2 *geo pol* Luzern <kanton> <CH>

| **Luci/o** *tört* Lucius

Sankta-Lucio: *geo pol* Saint Lucia <LC>

Luciino: Luca, Lúcia <utónév>

| **Lucian/o** Lucían <utónév>

| **lucid/a** *pszi* épelméjű, világosfejű, tiszta gondolkodású

►kun lucida menso mi decidis tiel: ép elmével úgy döntöttem

| **Lucifer/o** *kr* Lucifer

| **Lucili/o** *tört* Lucillius

| **Lucin/o** *mit* Lucina vö. Junono

| **luciol/o** *áll* olasz szentjánosbogár <Luciola>

| **lud/i** **1** *tr jtek* játszik

►kiu ludas kun koto, malpurigas la manojn^Z: *közm* aki sárban járkál, sáros a papucsa

►la infanoj ludis edziĝfeston: a gyerekek esküvőt játszottak

►ludi kun sia pupo: babázik

►ludi militon: háborút játszik

►mus-kata ludo: macska-egér játék

►societa ludo: társasjáték

2 *tr sp* játszik

►ludi bonan futbalon: jó futballt játszik

►ludi briĝon: bridzsel

►ludi damojn: dámajátékot játszik

►ludi domenon: dominózik

►ludi goon: gót játszik, gózik

►ludi monon: pénzben játszik

►ludi pilkon: labdázik

►ludi tenison: teniszezik

►meti en ludon: *átv* kockára tesz

►olimpiaj ludoj: *tört* olimpiai játékok

►olimpikaj ludoj: olimpiai játékok

3 *tr zene* játszik

►ludi gitaron: gitározik *szin* gitari, gitarludi

►ludi laŭorele: hallás után játszik

►ludi unuavide: blattol, lapról játszik

►ludi simfonion: szimfóniát játszik

►ludi violonon: hegedűn játszik *szin* violoni, violonludi

4 *tr* játszik <előad>

►ludi farson: komédiázik, bolondozik

►ludi piulon: megjátssza az ártatlant

►ludi riĉulon: megjátssza a gazdagot

►ludi rolon: szerepet játszik

►ludi Ŝekspiron: Shakespeare-t játszik

5 *ntr tech* játéka van

►la aksofino tro ludas en la lagro: a tengelyvégnek túl nagy játéka van a csapággyban

6 *tr átv* játszik

►facila vento ludis kun ŝiaj haroj: könnyű szél játszott a hajával

►sunradioj ludis inter la folioj: napsugarak játszottak a lombok között

ludo: **1** *jtek* játék, játszás

►ludo aparte kaj afero aparte^Z: *közm* más az üzlet, és más a szórakozás

►ludo infana: gyerekjáték

►ludo rabisto-kaptisto: rabló-pandúr játék

2 *sp* játék, játszma

►dekkegla ludo: bowling *szin* boŭlo

►kartaj kaj societaj ludoj: kártya- és társasjátékok

►li gajnis la duan ludon: a második játszmat megnyerte

►olimpiaj ludoj: olimpiai játékok

►tenismatĉo konsistas el pluraj serioj kaj ludoj: a teniszmeccs több játszamból és játékból áll

3 *zene* játék, eljátszás

►dufoja ludo de la sonato: a szonáta kétszeri eljátszása

►la ludo sur orgeno estas malfacila: az orgonán játszás nehéz

4 játék, előadás

►duobla ludo: *pej* kettős játék

►la vespera ludo de la molieraĵo: a Molière-darab esti előadása

5) *tech* játék

►sen sufiĉa ludo la rado malfacile turniĝas: elegendő játék nélkül a kerék nehezen forog

6) *átv* játék, játszma

►la ludo de la hirundoj super la akvo: a fecskék játéka a víz felett

►mi ne volas havi rolon en via ludo: nem akarok benne lenni a te játékodban

ludado: játszás

ludanto: *fn* játészó, játékos

ludejo: **1)** *jték* játszóhely

2) *sp* pálya, játéktér *szin* ludkampó

ludema: játékos kedvű

ludestro: játékvezető

ludilo: *jték* játékszer

ludisto: *sp* játékos

►selektita ludisto: válogatott játékos

antaŭludo: *zene* előjáték, preludium *szin* preludo

ekludi: *tr* játszani kezd, játékba fog

elludigi: *tr sp* kiállít <játékost>

elludigo: *sp* kiállítás *szin* ekskludo

enludigi: **1)** *tr jték* bevesz a játékba

2) *tr sp* játékba hoz

3) *tr sp* pályára küld

forludi: *tr* játékon elveszít, eljátszik

►sian tutan havaĵon li forludis: egész vagyonát eljátszotta

interludo: **1)** *zene* közjáték

2) *sp* összjáték

kunludi: *ntr* együtt játszik, összejátszik

kunludanto: játszótárs

longluda: *zene* hosszú játékidő

postludo: *zene* utójáték

priludi: *tr* játékba hoz, megjátszik, kijátszik

►priludi la atuton: kijátssza az adut

►priludi karton: kártyát kijátszik

►priludi pilkon: labdát játékba hoz

reludo: *sp* visszavágó

solludo: *zene* hangszerszóló

transludi: *tr sp* passzol, átjátszik

ludilarmilo: *jték* játék fegyver

ludbriko: *jték* építőelem, építőkocka *szin* briketo 3

ludfacile: játszi könnyedséggel

ludfiguro: *jték* játékfigura

ludgajni: *tr jték* játékon nyer

►li ludgajnis la duonon de sia havaĵo: vagyonának a felét játékon nyerte

ludgvidisto, ludjuĝisto: *sp* játékvezető, bíró

ludilaŭto: *jték* játék autó

ludilfervojo: *jték* játék vasút

ludfilmo: *film* játékfilm

ludilvendejo: játékbolt

ludkaĝo: hempergő

ludkamarado: játszótárs

ludkampó: *sp* pálya, játéktér *szin* ludejo 2

ludkartoj: játékkártya

ludkarti: *ntr* kártyázik

ludkonzolo: **1)** *zene* játékasztal

2) *jték* játékkonzol

ludkubo: *jték* játékkocka

ludkunulo: játszótárs *szin* kunludanto

ludmeto: *jték* tét

ludmono: *jték* tét, pénznyeremény

►meti grandan ludmonon: nagy tétben játszik

ludperiodo: *sp* félidő

ludregilo: *jték* gamepad

ludregulo: *jték* játékszabály

ludsoldato: *jték* játék katona, ólomkatona

ludotablo: *jték* játékasztal

ludotempo: *sp* játékidő

ludoteorio: *tud* játékelmélet

ludtereno: játéktér

ludurseto: *jték* maci, játékmackó

ludvesto: *tex* játszórúha

l.m. amludeti, blindludo, damludo, defendludo, diskludilo, DVD-ludilo, ermitludo, filmludi, finludo, gastludo, gitarludi, globludo, globetludo, goludi, golfludi, hazardludo, hopludo, infanludo, kampludisto, kaptoludo, karesludi, kartludo, kaŝludo, kaj- kaj musludo, KD-ludilo, keĝlöludi, komputilludo, konstruludo, kubludi, mienludo, miraklöludo, muzikludilo, monludo, mozaikludo, MP3-ludilo, ombroludo, paradizludo, pilkludo, provludo, radioludo, rolludo, ŝakludo, ŝanĝludisto, tabulludo, tarokludi, taŭroludo, tenisludejo, trompludisto, tuŝludo, unutuŝludo, vetludi, videoludilo, vortludo

| **Ludovik/o** Lajos

►Ludoviko Lazaro Zamenhof: *eo* Ludwik Lejzer Zamenhof

►reĝo Ludoviko la Granda: *tört* Nagy Lajos király

Luĉjo: Lajoska, Lali

Ludovikino: Ludovika <utónév>

| **luf/o** növ szivacstök <Luffa>

| **Lugdun/o** *tört geo* Lugdunum

| **lugar/o** *hajó* lugger

lugrovelo: *hajó* lugvitorla, luggervitorla

| **lugubr/a** *ritk* nyomasztó *szin* animprema

| **luĝ/o** *sp* sportszánkó, ródli

luĝi: *ntr sp* szánkózik

luĝisto: *sp* szánkóversenyző

| **luidor/o** *tört* Lajos-arany, Louis d'or

| **Luis/o** l. Luizó

| **Luiz/o** Louis <utónév>

Sankta-Luizo: *geo* Saint Louis

Luizino: Lujza <utónév>

| **Luizian/o** *geo pol* Louisiana <US>

| **luhj/o** *fn* luhja

luhja: *mn nyt* luhja <lu>

| **luk/o** **1)** *ép* padlásablak, tetőablak, világítóablak *szin* lumluko

2) *hajó* fedélzeti nyílás, fedélzeti lejáró *szin* holdluko

3) csatornanyílás, csatornalejáró

luketo: kukucsáló, kémlelőablak, nézőke

l.m. lumluko

| **Luk/o** **1)** Lukács <utónév>

2) *bibl* Lukács evangéliuma

| **lukan/o**¹ *áll* nagy szarvasbogar <Lucanus cervus> *szin* cervoskarabo

►lukanedoj: szarvasbogarfélek <Lucanidae>

| **lukan/o**¹ *tört* lucanus

Lukanujo, Lukanio: *tört geo* Lucania

| **Lukan/o** *ir* <Marcus Annaeus> Lucanus

| **lukarn/o** *ép* padlásablak, tetőablak

| **lukr/i** *tr* keres

►li lukras mil eŭrojn monate: havi ezer eurót keres

lukro: kereset, fizetség

► nur la lukro estas lia unusola enspezo: csak a keresete az egyedüli jövedelme

lukra: *mn* kereső

► lukra okupo: kereső foglalkozás

lukranto: *fn* kereső, kenyérkereső

► li estas la sola lukranto en la familio: egyedüli kenyérkereső a családban

filukro: *pej* sár

lukravid: bírványó, kapzsi

| **Lukreci/o** *ir* <Titus> Lucretius <Carus>

Lukreciino: Lukrécia <utónév>

| **luks/o**¹ **1)** fényűzés, luxus

► imposto pri lukso: luxusadó

► kortega lukso: udvari fényűzés

► objektoj de lukso: luxustárgyak

2) *átv* pompa, gyönyörűség

► la lukso de la verdiĝanta arbaro: a zöldellő erdő pompája

luksa: **1)** fényűző, luxus-

► luksa kovert: díszboríték

► luksaj palacoj: fényűző paloták

2) *átv* gyönyörű, pompás

► luksa tulipo: pompás tulipán

luksaĵo: luxuscikk, luxustárgy

luksaĵeto: dísz tárgy, nipp

luksemo: pompakedvelés, fényűzési hajlam

luksema: pompakedvelő, luxuskedvelő

malluksa: szegényes, kopottas

neluksa: fényűzéstől mentes, dísztelen

| **luks/o**¹ *fiz* lux

| **luksaci/o** *orv* ficam, luxatio *szin* elartikiĝo

► koksa luksacio: csípőficam, luxatio coaxe

► luksacio de kristalino: szemlencseficam, luxatio lentis

► posttraŭmata luksacio: baleseti ficam, baleset nyomán keletkezett ficam, luxatio posttraumatica

luksacii: *tr orv* kifcamít *szin* elartikiĝi

► luksaciita maleolo: kifcamított boka

luksaciigĝi: *ntr orv* kifcamodik *szin* elartikiĝi

| **Luksemburg/o** **1)** <város> Luxembourg *szin* Luksemburgurbo

2) *geo pol* <ország> Luxemburg <LU>

► Grandduklando Luksemburgo: Luxemburgi Nagyhercegség

3) *geo pol* Luxemburg <tartomány> <BE>

luksemburga: *mn* luxemburgi

luksemburgano: luxemburgi lakos

Luksemburgio: *l.* Luksemburgo 2

Luksemburgurbo: *geo* Luxembourg *szin* Luksemburgo 1

► Luksemburgurbo estas la ĉefurbo de Luksemburgo: Luxembourg
Luxemburg fővárosa

| **Luksor/o** *geo* Luxor

► Luksoro situas sur la loko de la antikva Tebo: Luxor az ókori
Théba helyén fekszik

| **lukti/i** **1)** *ntr sp* birkózik

2) *ntr* *átv* küzd, harcol, síkraszáll

► lukti por sia vivo: az életéért küzd

► lukti por siaj ideoj: az eszméiért küzd

lukto: **1)** *sp* birkózás

► fermita lukto: zárt birkózás

► klasikstila lukto: kötöttfogású birkózás

► liberstila lukto: szabadfogású birkózás

2) *átv* harc, küzdelem

► lukto por la ĉiutaga pano: a mindennapi kenyérért folytatott küzdelem

luktejo: **1)** *sp* birkozócsarnok

2) *átv* küzdőtér

luktisto: *sp* birkózó

prilukti: *tr* leküzd, legyőz, megbirkózik vmivel <n>

► li facile priluktis sian kontraŭulon: könnyen legyőzte ellenfelét

► li priluktis ankaŭ la malutilajn insektojn: káros rovarokkal is megbirkózott

► prilukti sian hontemon: leküzdi szégyenlősségét

luktoarto: *sp* küzdősport

luktopreno: *sp* fogás <birkózás>

luktotapiŝo: *sp* birkózószőnyeg

| **Lukul/o** *tört* <Lucius Licinus> Lucullus

| **lukum/o** *gaszt* törökméz

| **luli/i** **1)** *tr* ringat, elringat

► luli la infanon en dormon: álomba ringatja a gyermeket

► la knabino ĉarme lulis siajn koksojn: a lány bájosan ringatta csípőjét

2) *tr* *átv* elringat, elaltat

► li lulas sin en la espero, ke: abban a reményben ringatja magát, hogy

► luli la revon, ke: azt az álmodélményt, hogy

► mi sukcesis luli lian suspekton: sikerült elaltatnom a gyanúját

lu lu: *hgut* tente

► baj baj lu lu: tente, baba, tente

lulilo: **1)** bölcső

2) *átv* bölcső, kezdet

► de la lulilo ĝis la ĉerko: a bölcsőtől a koporsóig

► Egiptio estis grava lulilo de la civilizacio: Egyiptom a civilizáció fontos bölcsője volt

3) *tech* ágy, ágazat, bölcső

► lulilo de kanontubo: *kat* lövegcsőágy

lulbesto: *áll* diszállat, kisállat

lulĉevalo: *jték* hintaló

luldormigi: *tr* álomba ringat

lulkanto: *zene* bölcsődal, altatódal

lulkaresi: *tr* cirógat, babusgat

lulkisadi: *tr* ringatva csókolgat

lulkorbo: kosárbölcső

lulŝeĝo: hintaszék

| **lum/o** **1)** *fiz* fény

► ĉe arta lumo: mesterséges fény

► ĉe taga lumo: napfény

► difuza lumo, difuzita lumo: szórt fény

► kie lumo ekzistas, ankaŭ ombro troviĝas^Z: *közm* ahol fény van, ott árnyék is van

► li ekvidis la lumon en 1949: 1949-ben látta meg a napvilágot

► monokromata lumo: monokromatikus fény, egyszínű fény

► natura lumo: természetes fény

► norda lumo: északi fény

► ondoteorio de lumo: fény hullámelmélete, Huygens-elmélet

► polarizita lumo: polarizált fény

2) lámpa

► la antaŭaj kaj postaj lumoj de aŭtomobilo: autó elülső és hátsó lámpái

3) *átv* fény, világ, világosság

► ĉe la lumo de la novaj faktoj: az új tények fényében

► ĉi tiu fakto ĵetis novan lumon sur la aferon: ez a tény új fényt vetett a dologra

►ili vivas en la lumo de la kredo: a hit világosságában élnek
 ►jeti lumon sur lian multflankecon: fényt vet a sokoldalúságára
 ►li perdis la lumon ankoraŭ en infanaĝo: még gyerekkorában elvesztette a szeme világát
 ►oni donis verdan lumon al la projekto: zöld fényt adtak a tervezetnek
 4) *átv* lumen, tehetség, észbeli képesség
 ►la jarcento de la lumoj: a fény évszázada
 ►la lumo de liaj okuloj: szeme világa v. fénye
 ►via patro ne estis granda lumo: az apád nem volt valami nagy elme
 lumi: 1) *ntr* világít, süt
 ►la stratlanternoj flavece lumis: az utcai lámpák sárgásan világítottak
 ►la suno brile lumas: fényesen süt a nap
 2) *ntr* *átv* ragyog, világít
 ►en viaj okuloj lumas espero: a szemedben remény világít
 ►lia vizaĝo lumis pro la ĝojo: az arca ragyogott az örömtől
 3) *tr* *ex* megvilágít *l.* prilumi
 luma: 1) fénylő, fényes, világító
 ►luma korpo: világítóttest
 ►luma tago: fényes nap
 2) *átv* ragyogó, fényes, pompás
 ►luma intelekto: ragyogó intellektus
 ►luma salono: fényes szalon
 ►lumaj perspektivoj de nia entrepreno: vállalkozásunk ragyogó távlatai
 lumado: világítás
 lumaĵo: világítóttest
 lumeco: 1) fényesség, világosság
 2) *csill* luminozitas
 lumeti: *ntr* halványan világít
 lumeto: halvány fény
 lumigi: 1) *tr* meggyújt <világítóeszközt>
 ►lumigu kandelon: gyújts gyertyát
 ►lumigu la poŝlampon: gyújtsd meg a zseblámpát
 2) *tr* világít, megvilágít
 ►lumigu al mi: világíts nekem
 ►nur unu kandelo lumigis la ĉambron: csak egy gyertya világította meg a szobát
 3) *tr* *átv* megvilágít, világossá tesz, érthetővé tesz
 ►via rimarko lumigis al mi la fakton: a megjegyzésed világossá tette számomra a tényt
 lumiĝi: 1) *ntr* kigyúl, kigyullad, meggyullad
 ►la lustroj lumiĝis en la salono: a csillárok kigyúltak a szalonban
 2) *ntr* megvilágosodik, kivilágosodik, fényessé válik
 ►la ĉambro subite lumiĝis: a szoba hirtelen kivilágosodott
 ►lia vizaĝo lumiĝis de la ĝojo: az arca kigyúlt az örömtől
 ►pasis la nokto, lumiĝas: elmúlt az éj, világosodik
 3) *ntr* *átv* világossá, érthetővé válik
 ►la vera kaŭzo neatendite lumiĝis al mi: az igazi ok váratlanul világossá vált előttem
 lumilo: világítóeszköz, lámpa
 antaŭlumo: *jm* elülső lámpa, mellső lámpa
 ĉirkaŭlumi: *tr* körbevilágít
 duonlumo: 1) félhomály
 2) *jm* tompított fény, tompított fényszóró
 eklumi: *ntr* kigyullad, világítani kezd
 ►la maldekstra postlampo ne eklumis: a bal hátsó lámpa nem gyulladt ki
 eklumadi: *ntr* villog *szin* blinki

eklumeti: *ntr* pislákol
 eklumigi: *l.* lumigi 1
 flanklumo: *jm* szélességjelző lámpa
 kontraŭlumo: fénnel szemben
 mallumo: *átv* is sötét, sötétség
 ►en la mallumo mi nenion trovis: a sötétben semmit sem találtam meg
 ►estis densa mallumo: sűrű sötétség volt
 ►la anĝelo de la mallumo: *bibl* a sötétség angyala
 ►pri la gajno vi lasis min en mallumo: a nyereséget illetően sötétségben hagytál
 ►spirita mallumo: szellemi sötétség
 mallumeco: sötétség, vminek a sötét volta
 ►la mallumeco de la ĉambro malhelpis min trovi la ŝlosilon: a szoba sötétsége miatt nem találtam meg a kulcsot
 malluma: *átv* is sötét
 ►malluma nokto: sötét éjszaka
 ►mi konas viajn mallumajn intencojn: ismerem sötét szándékaid
 mallumego: koromsötét, sűrű sötét *szin* tenebro
 mallumigi: *tr* *átv* is elsötétít, elhomályosít
 ►la multaj aviadiloj mallumigis la ĉielon: a sok repülőgép elhomályosította az eget
 ►per la kurtenoj li mallumigis la ejon: a függönyökkel elsötétítette a helyiséget
 ►via gloro mallumigis tiun de la reĝo: a dicsőség elhomályosította a királyét
 mallumiĝi: *ntr* sötétedik, elsötétedik
 ►la spektejo malrapide mallumiĝis: a nézőtér lassan elsötétedett
 ►mallumiĝas, ni iru hejmen: sötétedik, menjünk haza
 plenlumo: *jm* országúti fényszóró
 postlumo: *jm* hátsó lámpa
 prilumi: *tr* *átv* is megvilágít
 ►prilumi la laborstablون: megvilágítja a munkapadot
 ►via rakonto prilumis al mi la okazintaĵojn: a beszámoló megvilágította előttem a történeteket
 prilumado: megvilágítás
 ►flanka prilumado: oldalsó megvilágítás
 senluma: fénytelen
 ►senluma astro: fénytelen csillag
 lumabsorba: *fiz* fényelnyelő
 lumarko: *fiz* *tech* ívfény
 lumbastoneto: *jték* fénypálca
 lumbildo: *for* dia, diaposzitiv, pozitív fénykép *szin* diapositivo
 lumbildprelegi: *ntr* vetítettképes előadást tart
 lumdisko: *inf* optikai lemez, lézerlemez, CD
 lumdiskego: *inf* videolemez, DVD *szin* videodisko, viddisko
 lumefekto: fényhatás, fényeffektus
 lumelektra: *fiz* vill fényelektromos
 lumeligo: *fiz* fénykibocsátás *szin* lumemisio
 lumemisio: *fiz* fénykibocsátás *szin* lumeligo
 lumfaden: *tech* üvegszál
 lumfasko: *fiz* fénynyaláb
 Lumfesto: *vall* hanuka
 lumfibro: *tech* optikai szál
 lumflukso: *fiz* fényáram
 lumfonto: *fiz* fényforrás
 lumgaso: *kém* világítógáz
 lumgravuro: *műv* lézeres drágakövés, fotoglyptika *szin* fotoglyptiko
 lumintenso: *fiz* fényerősség
 lumjaro: *csill* fényév

lumjetilo: *vill* reflektor, fényszóró *szin* reflektoro
lumjonglado: *mŭv* fényjáték
lumkonduki: *fiz* fényvezető
lumkonuso: *fiz* fénysugárkúp, fénykéve
lumkorto: *ép* világítóudvar, lichthóf
lumkrono: fénykorona, dicsfény, glória, nimbusz *szin* nimblo, glorkrono
lumkuglo: *kat* fényjelző lövedék
lumluko: *ép* padlásablak, tetőablak, világítóablak *szin* luko 1
lummarkilo: *inf* fényceruza
lummikroskopo: *tud tech* fénymikroszkóp, optikai mikroszkóp *szin* fotomikroskopo
lumondo: *fiz* fényhullám
lumperiodo: *biol* fényperiódus, fotoperiódus
lumperiodismo: *biol* fotoperiodizmus
lumpolarizo: *fiz* fénypolarizáció
lumpiro: *vill* villanykörte, villanyégő *szin* ampolo 3
lumplumo: **1)** *inf* fényceruza
2) *fn inf* vonalkódolvasó
lumradio: *fiz* fénysugár
lumradia: ragyogó, fénytől sugárzó
►lumradia estonto: ragyogó jövő
lumradiado: *fiz* fénysugárzás
lumradii: *ntr* fénytől sugárzik, ragyog
►lumradii pro ĝojo: örömtől ragyog
lumrapido, lumvelocito: *fiz* fénysebesség
lumraketo: *kat* világítórakéta
lumreflekto: *fiz* fényvisszaverődés
lumreklamo: fényreklám, neon
lumrezista: fényálló
lumrondo: fénykör
lumŝakto: *ip* világítóakna
lumŝaltilo: *vill* világításkapcsoló
lumsensilo: *tech* fényérzékelő
lumsignalo: fényjel
lumŝipo: *hajó* világítóhajó
lumtechnikisto: *tech* világítástechnikus, fénytechnikus
lumterapijo: *l.* fototerápia
lumtropismo: *biol* fototropizmus, fény felé fordulás *szin* fototropismo
lumtubo: *vill* fénycső
lumturo: *hajó* világítótorony, fárosz
lumvermo: *áll* világítóbogár <szentjánosbogár nősténye>
mallumĉelo: sötétzárka
mallumperiodo: *biol* sötétségperiódus
l.m. blinklumo, bremslumo, fulmlumilo, gaslumigisto, glorldumo, ĝirlumo, lamplumo, lumkrono, lunlumo, marĉlumo, nordlumo, plafonlumo, planklumo, parkadlumo, rivaltlumo, serĉlumilo, spotlumo, stelluma, sunlumo, taglumo, trafiklumo, vaglumo, verŝlumilo
| **lumb/o** **1)** *anat* ágyék
2) *átv* ágyék <származás helye>
►reĝoj eliros el via lumbo: *bibl* királyok sarjadjak ágyékból
lumbajo: *gaszt* vesepecsenye, bélszín
lumbalgio: *orv* lumbágó
lumbotuko: *tex* ágyékkötő *szin* zonaĵo
l.m. sakrolumba
| **lumbag/o** *l.* lumbalgia
| **Lumbin/o** *geo* Lumbini
►Budho naskiĝis en Lumbino: Buddha Lumbiniben született

| **lumbrik/o** *áll* földigilisztá <Lumbricus> *szin* tervermo
►arbara lumbriko: erdei giliszta <L. polyphemus>
►kampa lumbriko: mezei giliszta <Allolobophora ieoni>
►laktoblanka lumbriko: tejfehér giliszta <Octolasion lacteum>
►marĉa lumbriko: mocsári giliszta <Allolobophora dubiosa>
►plugkampa lumbriko: szántóföldi giliszta <Allolobophora antipai>
►sterka lumbriko: trágyagilisztá <Eisenia foetida>
►lumbrikedoj: földigilisztták <Lumbricidae>
| **lumen/o** *fiz* lumen
| **luminal/o** *gysz* luminál
| **luminesk/i** *ntr fiz* lumineszkál <izzás nélkül világít>
luminesko: *fiz* lumineszkálás, lumineszcencia
lumineska: *fiz* lumineszkáló, lumineszcens
bioluminesko: *fiz biol* biolumineszcencia
triboluminesko: *fiz* tribolumineszcencia *szin* frotluminesko
l.m. elektroluminesko, frotluminesko, kemiluminesko, kristalluminesko, varmoluminesko
| **lump/o** *áll* tengeri nyúlhal <Cyclopterus lumpus>
| **lumpi/o** *l.* printemporulo
| **Lun/o** *csill* Hold, Luna
►duona Luno: *l.* duonluno
►ĝiba Luno: *l.* lunĝibo
►nova Luno: *l.* novluno
►plena Luno: *l.* plenluno
luno: *ált* hold
►la luno enbrilis tra la fenestro: a hold besütött az ablakon
►la luno kaŝis sin inter la nuboj: a hold elrejtőzött a felhők között
►la luno pleniĝas kaj malpleniĝis: telik és fogy a hold
luna: *csill* hold-
►luna haloo: holdudvar
►luna kratero: holdkráter
luneto: *ép* íves ablak, ívmező, lunetta
alluniĝi: *ntr rep* holdra száll
duonluno: **1)** *csill* félhold
►kreskanta duonluno, unua duonluno: növekvő félhold
►malkreskanta duonluno, lasta duonluno: fogyó félhold
►Ruĝa Duonluno: Vörös Félhold
2) *kat* holderőd
3) holdacska <körmön>
duonluna: félhold alakú
novluno: *csill* újhold
plenluno: *csill* telihold
lunarko: *csill* holdsarló
lundisko: *csill* holdkorong, holdtányér
lunduono: *csill* a Hold fele
luneklipso: *csill* holdfogyatkozás
►parta luneklipso: részleges holdfogyatkozás
lunfazo: *csill* holdfázis
lunĝibo: *csill* növekvő félhold
lunjaro: *csill* holdév
lunhelo, lunklaro, lunlumo: holdfény
lunkvarono: *csill* holdnegyed
lunmonato: *csill* holdhónap, lunáció *szin* lunacio
lunorbito: *csill* holdpálya
lunsemo: *l.* menispermo
lunŝtono: *ásv* holdkő
| **lunaci/o** *csill* holdhónap, lunáció *szin* lunmonato
| **lunari/o** *növ* holdviola, lapickásfű <Lunaria> *szin* judasmono, judasmonero
| **lunato/o** *anat* holdcsont, holdascson, os lunatum

| **lunatik/o 1)** *orv* ex alvajáró, holdkóros *l.* somnambulo

2) *pej* hóbortos alak, szeszélyes ember

| **lunĉ/o** *gaszt* löncs, villásreggeli

►la lunĉo okazis ĉiam ĉirkaŭ la unua posttagmeze: a villásreggeli mindig délután egy körül volt

lunĉi: *ntr gaszt* löncsöl, villásreggelizik

lunĉejo: *gaszt* falatozó, gyorsbüfé

| **lund/o** hétfő

►ĉi tiun lundon, en ĉi tiu lundo: ezen a hétfőn

►ĉiun duan lundon: minden második hétfőn

lunde: hétfőn

►ĉiulunde: hétfőnként

| **luned/o** *tech* állóbáb, lünetta <eszterga>

| **lup/o** *áll* farkas <Canis lupus>

►inter lupoj krii lupe^Z: *közm* ki farkassal tart, annak vonítani kell aki farkasok közé kerül, velük kell üvöltenie

►kiu lupo naskiĝis, vulpo ne fariĝos^Z: *közm* farkasnak farkas a fia

►kontraŭ lupo ne helpas kalkulo^Z: *közm* a számozott bárányt is elviszi a farkas

►lupo en felo de ŝafido: báránybőrbe bújít farkas

►lupo hurlas, ululas: a farkas üvölt, vonít

►lupo lupon ne manĝas^Z: *közm* nem eszi meg a farkas a fiát

►lupo ŝanĝas la harojn, sed ne la farojn^Z: a farkas a szőrét elhányja, de a szokását soha

►lupo sopiras, al arbaro sin tiras^Z: *közm* farkasnak nem kell az erdőt mutatni

►luprakonto – luprenkonto: lupus in fabula

►ne elvoku lupon el la arbaro^Z: *közm* ne ingereld az alvó oroszlánt

►ne por lupo estas supo^Z: *közm* lúdnak nem való a széna

►pri la lupo rakonto, kaj la lupo renkonte^Z: *közm* farkast emlegetnek, a kertek alatt kullog

lupa: farkas-

►lupaj leĝoj: farkastörvények

lupino: *áll* nőstény farkas

►lupino nutris Romulon kaj Remon: nőstény farkas táplálta Romulust és Remust

luparo: farkasfalka

lupfantomo, homlupo: *mit* farkasember, vérfarkas

lupfaŭko: *l.* antirino

luphundo: *áll* farkaskutya

lupkavo: *kat tört* farkasverem

l.m. prerilupo

| **lupe/o** *fn* nagyító, górcső *szin* grandiga vitro

sublupeigi: *tr* górcső alá vesz

| **lupen/o** *növ* csillagfűrt, farkasbab <Lupinus>

►multfolia lupeno: erdei csillagfűrt, évelő csillagfűrt

| **lupol/o** *növ* komló <Humulus lupulus>

| **lupus/o** *orv* bőrfarkas

►eritema lupuso: lupus erythematosus

►pernia lupuso: lupus pernio

►tuberkuloza lupuso: lupus vulgaris

| **lur/o** *zene* lúr, bronzkürt

| **Lurd/o** *geo kr* Lourdes

►pilgrimejo en Lurdo: lourdes-i zarándokhely

| **Lusak/o** *geo* Lusaka

►Lusako estas la ĉefurbo de Zambio: Lusaka Zambia fővárosa

| **lustr/o** csillár

►kristala lustro: kristályesillár

lustroŝaltilo: *vill* csillárkapcsoló

| **lustraci/o 1)** *vall* megtisztulási szertartás

2) *pol* átvilágítás

| **lut/i** *tr tech* forraszt vö. veldi

lutaĵo: *tech* forraszt, forrasztanyag

lutilo: *tech* forrasztópáka

►elektra lutilo: villamos forrasztópáka

►martela lutilo: kalapácsfejű forrasztópáka

alluti: *tr tech* odaforraszt, forrasztással rögzít

kunluti: *tr tech* összeforraszt

lutbrulilo: *tech* forrasztólámpa, benzinlámpa

lutfermi: *tr tech* beforraszt, leforraszt

lutjunto: *tech* forrasztás, forrasztott kötés

lutkontakto, lutlangeto: *tech* forrescsúc

lutlampo: *tech* forrasztólámpa vö. lutbrulilo

►alkohola lutlampo: alkoholos forrasztólámpa

►benzina lutlampo: benzines forrasztólámpa

lutpisto: *tech* forrasztópisztoly

l.m. hardluti, molluti

| **lut/o** loti <pénznem>

| **lute/o** *anat* sárgatest, corpus luteum <petefészek> *szin* flava korpo

luteino: *biol kém* lutein

| **luteci/o** *kém* lutécium <Lu>

| **Luteci/o** *tört geo* Lutetia <Párizs>

| **Luter/o** *kr* <Martin> Luther

luter: *mn kr* lutheri

►la luter reformacio: a lutheri reformáció

luterano: *fn kr* lutheránus, evangélikus

luterana: *mn kr* lutheránus, evangélikus

luterismo, luteranismo: *kr* lutheranizmus

►la luterismo estas resumita en la Kredkonfeso de Aŭgsburgo: a lutheranizmus az ágostai hitvallásban van összegezve

| **lutr/o** *áll* vidra <Lutra lutra>

►kanada lutro: kanadai vidra <Lontra canadensis>

►mara lutro: tengeri vidra <Enhydra lutris>

►suda lutro: déli vidra <Lontra provocax>

►Sud-Amerika lutro: hosszúfarkú vidra <Lontra longicaudis>

►lutrenoj: vidraformák <Lutrinae>

| **lutreol/o** *áll* európai nyérc, vidranyest <Mustela lutreola> *szin* eŭropa vizono

| **luc/o** <műkorcsolyázás> lutz

| **luv/i** *l.* boardi

| **Luvr/o** *műv* Louvre

►Luvro, eksa reĝa palaco estas nun artmuzeo: a Louvre, az egykori királyi palota most művészeti múzeum

| **Luz/o** *mit* Lusus

luzido: *l.* luzitano

Luzidoj: *ir* Lusiadák

►Luzidoj estas epopeo de Kamoenso pri la malkovro de Hindujo: a Lusiadák Camões eposza India felfedezéséről

| **Luzacio** *geo* Lausitz

| **luzern/o** *növ* lucerna <Medicago sativa> *szin* kultiva medikago

luzernoskarabo: *áll* lucernabogár <Phytodecta fornicatus>

| **Luziad/o** *l.* Luzidoj

| **luzitan/o** *tört* luzitán

Luzitanujo, Luzitania: 1) *tört* Lusitania

2) *átv* Lusitania <Portugália>

| **Luzon/o** *geo* Luzon

| **luzul/o** *növ* perjeszittyó <Luzula>

| **lvej/o** *lwei* <pénznem>

| **Lvov/o** *geo* Lemberg, Lvov, Lviv

| **m¹** m <hang és betű>

M: római 1000

mo: emm <betűnév>

| **m¹** metro

| **maat/o** hajó első tiszt, másodkapitány

| **mac/o 1)** vall gaszt laska, macesz, pászka *szin* platpano

2) l. oblato

| **macis/o** gaszt szerecsendió-virág, macisz, macidis flos

| **macedon/o** l. makedono

| **macer/i 1)** tr gysz kém beáztat <alkoholban, ecetben stb.>

►maceri fruktojn en vinagro: gyümölcsöt ecetben áztat

►maceri malton: malátát áztat

►maceri planton en alkoholo: növényt szeszben áztat

2) tr átv kr sanyargat

►por pentofari li maceris sian korpon: vezeklésként sanyargatta a testét

maceraĵo: kém hideg oldat, áztatólé

macerujo: kém áztatóedény, áztatókád

l.m. beromaceraĵo

| **macutak/o** növ foltostönkű gyűrűspereszke <Tricholoma matsutake>

| **maĉ/i** tr rág, megrág

►li maĉis kaj remaĉis sian dirindon: jól megrágta a mondanivalóját

►maĉi tabakon: dohányt rág, bagózik

maĉilo: áll rágószerv

remaĉi: 1) tr újrarág, kérődzik

2) tr átv agyal, rágódik vmin <n>

►remaĉi pasintaĵojn: a múlton rágódik

remaĉita: pej agyoncsépell, elcsépell

remaĉuloj: áll kérődzők <Ruminantia>

maĉgumo: rágógumi

maĉstomako: áll rágógyomor, zúza

maĉtabako: bagó

l.m. krakmaĉi, papermaĉaĵo, tabakmaĉi

| **maĉ/o** l. matĉo

| **maĉet/o** bozótvágó kés, macséta

| **Madagaskar/o 1)** geo Madagaskár <sziget>

2) geo pol Madagaskár <MG>

madagaskarano: fn madagaskári, madagaskári lakos

| **madam/o** hölgy, madám

| **Madan/o** vall Madana, Kámadéva

| **Madejr/o** Madeira <sziget>

Madejro-insuloj: geo pol Madeira-szigetek <PT>

madejro: madeira <bor>

| **madi/o** növ mádia <Madia>

►kultiva madio: olajtermő mádia <M. sativa>

| **Madja-Pradeŝ/o** geo pol Madhya Pradesh <IN>

| **madjar/o** fn ritk magyar

►la madjaroj plore gajnas: a magyarok sírva vigadnak

| **Madon/o** kr műv Madonna, Boldogasszony

►la madonoj de Rafaelo: Raffaello Madonnái

►la kapelo de la Madono: Boldogasszony-kápolna

| **Madras/o** geo Madrász, Madras

madraso: tex madrasz <félselyem>

| **madraso** iszl isk medresz

| **madrepor/o** áll madrepóra <Madrepora> *szin* stelkoralo

| **Madrid/o** geo Madrid

►Madrida Komunumo: geo pol Madrid <tartomány> <ES>

| **madrigal/o 1)** ir madrigál, gáláns költemény

2) átv gáláns bók

3) zene madrigál

madrigalumi: ntr gáláns bókokat mond, bókol

| **maduk/o** növ madukafa <Madhuca> vö. basio

►butera maduko: indiai vajfa, kenőcsfa <M. butyracea> *szin* buterarbo

►longfolia maduko: feregűzőfa, mahuafa <M. longfolia>

| **Madur/o** geo pol Madura

madura: mn nyt madurai <mad>

madurano: fn madurai

| **madz/o 1)** kat buzogány

2) átv hivatali pálca, vezéri bot <hivatali jelkép> vö. sceptro

►madzo de universitatestro: rektori pálca

l.m. draŝmadzo

| **mafi/o** jog maffia

mafiano: jog maffiózó

| **mafin/o** gaszt muffin

| **mag/o 1)** tört vall mágus <zoroasztrikus pap>

2) tört csill mágus, bölcs, csillagász

►la bibliaj tri magoj: a bibliai három bölcs

| **Magadh/o** tört geo Magadha

magadha: mn nyt magadi <mag>

| **magazen/o 1)** raktár, tárház

2) áruháza, nagyobb üzlet *szin* butikego

►komisia magazeno: bizományi áruháza

►magazeno de okazaj varoj: alkalmi áruháza

►memserva magazeno: önkiszolgáló bolt

3) kat tár, kazetta <lőfegyver>

4) fot kazetta, patron

magazenisto: raktáros

enmagazenigi: tr beraktároz, elraktároz, raktárba visz

grandmagazeno: nagyáruháza

supermagazeno: szupermagazin

magazenĉeno: gazd üzletlánc

magazenpafililo: kat tölténytáras puska

magazenreto: üzletlánc

| **magazin/o** képes folyóirat, képes újság, magazin

| **Magdalen/o** Magdolna

| **magdaleni/o** tört magdaléni kultúra, magdalénien

| **Magdeburg/o** geo Magdeburg

| **Magelan/o** geo <Ferdinand> Magellan, <Fernão de> Magalhães

►Magelana Markolo: Magellán-szoros

| **magi/o 1)** mágia, varázslat

►nigra magio: fekete mágia

►blanka magio: fehér mágia

2) átv varázserő

►la magio de liaj vortoj: szavainak varázsereje

magia: 1) mágikus, varázs-, bűvös

►magia bastoneto: bűvös pálca

►magia povo: varázserő

►magia rondo^z: bűvös kör, ördögi kör, circulus viciosus

►magia tapiŝo: varázsszőnyeg

►magia trinkaĵo: bájital

2) átv bűvös, varázsos, varázslatos

►la magiaj versoj de Danto: Dante varázslatos verssorai

magii: 1) ntr varázsol

2) ntr átv bűvészkedik

magiisto: 1) mágus, varázsló

2) átv bűvész *szin* prestidigitisto

formagii: tr varázslattal eltüntet

| **magistr/o** isk magiszter <egyetemi fokozat>, egyetemi diplomás

►magistro de agronomio: diplomás mezőgazdász, diplomás agrónómus
magistriĝi: *ntr isk* megszerzi a magiszteri fokozatot, magiszteri vizsgát tesz
►li magistriĝis pri la franca: francia nyelvből magiszteri vizsgát tett
| **magistrat/o** *pol* városi tanács, városi hatóság, községi előljáróság, önkormányzat
magistratano: *pol* városi tanácsnok, városi előljáró, önkormányzati képviselő
magistratejo: *ép* tanácsháza, városháza, városi előljáróság épülete
magistratestro: *pol* tanácselnök, városbíró, polgármester
| **maglev/o** *vsút* mágnesvonal, maglev *szin* glistrajno, magnetšveba trajno
| **magm/o** *ásv* magma, kőzetolvadék
►bazalta magmo: bazaltmagma
►granita magmo: gránitmagma
magma: *ásv* magmás, magmatikus
magmiĝo: *ásv* magmásodás
magmismo: *ásv* magmatizmus, magmás tevékenység
remagmiĝo: *ásv* újraolvadás, anatexis
magmoentrudaĵo: *ásv* magmabenyomulás, intrúzió
| **magnet/o 1** *tört* főnemes, főúr, báró
2) átv *ip* gazd mágnes, iparmágnes
| **magnet/o 1** mágnesvasérc, mágnesvaskó, magnetit *szin* magnetito
2) mágnes
►daŭra magneto, permanenta magneto: állandó mágnes, permanens mágnes
►per magneto li kolektis la disfalintajn pinglojn: mágnessel összegyűjtötte a szétszóródott gombostűket
magneta: **1)** *ásv* mágnes-, mágneses, magnetikus
►magneta montrilo de kompas: iránytű mágnesűje
►magneta bobeno: *vill* mágnesstekercs
►magneta fenomeno: *fiz* mágneses jelenség
2) átv mágneses, magnetikus, delejes, vonzó
►magneta rigardo: mágneses tekintet
magnetigi: *tr fiz* mágnesez, megmágnesez, delejez
magnetigebleco: *fiz* mágnesezhetőség
magnetismo: **1)** *fiz* mágnessesség, mágneses jelenség, magnetizmus
2) átv mágneses erő, vonzerő
►animala magnetismo: *ex l.* hipnotismo
magnetizi: *tr* delejez, mágnesként vonz
antimagnetismo: *fiz* antimagnetizmus
biomagnetismo: *biol fiz* biomágnessesség
malmagnetigi, senmagnetigi: *tr fiz* lemágnesez, demagnetizál
paleomagnetismo: *ásv* paleomágnessesség, paleomagnetizmus
paramagneta: *fiz* paramágneses, paramagnetikus
paramagnetismo: *fiz* paramágneses jelenség, paramágnessesség, paramagnetizmus
magnetbendo: *vill* mágnesszalag
magnetbobeno: *vill* mágnesstekercs
magnetfarbo: mágnesfesték
magnetglita: *tech* mágnespárnás
magnetindukturo: *táv* <mágneses> induktor
magnetinko: mágnesinta
magnetkapo: *eltr* mágneses fej
magnetkarto: *eltr* mágneskártya
magnetmaŝino: *vill* állandó mágneses villamos gép
magnetometro: *fiz* magnetométer
magnetopirito: *ásv* pirrotin, magnetopirit
magnetstrio: *eltr* mágnescsík

magnetvojo: *vsút* mágnesút, mágnespálya
l.m. elektromagneta, feromagneta, kampomagneto, termagnetismo
| **magnetit/o** *ásv* magnetit
| **magnetofon/o** *eltr* magnetofon, magnó *szin* sonbendilo, sonbendregistrilo
►kaseda magnetofono: kazettás magnó *szin* kasedilo, kasedofono, kasedmagnetofono
| **magneton/o** *fiz* magneton
►magnetono de Bohr: Bohr-magneton, Bohr-féle mágneses momentum
| **magnetosfer/o** *geo fiz* magnetoszféra
| **magnetoskop/o** *eltr* videomagnetofon, videomagnó *szin* vidbendilo, videomagnetofono
| **magnetron/o** *eltr* magnetron
| **magnez/o** *kém* magnézia, magnézium-oxid
| **magnezi/o** *kém* magnézium <Mg>
►magnezia hidroxido: magnézium-hidroxid
►magnezia klorido: magnézium-klorid
magnezifulmo: *fot* magnéziumfény
| **magnezit/o** *ásv* magnezit
| **magnitud/o 1)** *csill* magnitúdó, fényrend <fényesség>
►absoluta magnitudo: abszolút magnitúdó
►ŝajna magnitudo: látszólagos magnitúdó
2) geo erősség, magnitúdó <földrengés>
►terremo de magnitudo 6,6: 6,6-os erősségű földrengés
| **magnoli/o** *növ* manyólia, magnólia, liliomfa <Magnolia>
►magnoliacoj: magnóliafélék, liliomfafélék <Magnoliaceae>
►magnoliiofitoj: *l.* angiospermoj
►magnoliopsidoj: *l.* dukotiledonj
| **magot/o** *áll* berbermakákó, magót <Macaca sylvanus>
| **magr/a 1)** sovány *szin* malgrasa
►magra almozo: sovány koldus
►magra viando: sovány hús
2) átv sovány, szűkös, sekély, silány *szin* malabunda
►magra karbo: silány szén
►magra rikolto: sovány termés
►magraj jaroj: szűkös évek
magriĝi: *ntr* lesoványodik
l.m. ostmagra
| **Magreb/o** *geo pol* Magreb
►Magreb-landoj: Magreb-országok
| **maĝang/o** *jték* madzsong <kínai társasjáték>
| **maĝor/i** *tr* gazd túljegyez
►la akcioj de Rába estis maĝoritaj ĉe la emisio: a Rába-részvényeket kibocsátáskor túljegyezték
| **Mahabarat/o** *l.* Mahabharato
| **Mahabharat/o** *ir* Mahábhárata
►Mahabharato, granda hinda epepo: Mahábhárata, nagy ind eposz
| **mahagon/o 1)** mahagónifa <Swietenia mahagoni>
2) mahagóni <faanyag>
| **mahajan/o** *bud* mahájána <„nagy jármű”> *szin* Granda Vehiklo vö. hinajano
| **maharaĝ/o** maharadzsa, nagy király vö. raĝo <IN>
| **Maharaŝtr/o** *geo pol* Maharashtra <IN>
| **Mahatm/o** Mahatma <„nagy lélek”>
►Mahatmo Gandio: Mahátma Gandhi
| **Mahavir/o** *vall* Mahávira
►Mahaviro, reforminto de la ĝainismo: Mahávira, a dzsainizmus megreformálója
| **Mahomet/o** *l.* Mohamedo

mahometano: *l.* islamano

| **mahoni/o** *növ* mahónia <Mahonia>

| **mahut/o** elefántgondozó, elefántvezető

| **Mah̃/o** *fil fiz* <Ernst> Mach

maĥo: *fiz* Mach-szám

| **mah̃naci/o** machináció, mesterkedés, fondorlat, cselszövés

| **maiz/o 1)** *növ* kukorica <Zea mays>

2) kukorica <termés>

maizflano: *gaszt* kukoricalepény, tortilla

maizflokj: *gaszt* kukoricapehely

maizgriaĵo: *gaszt* kukoricakása

maizkaĉo: *gaszt* kukoricakása, puliszka *szin* polento

maizkampo: *agr* kukoricaföld

maizospadiko, maizospiko: kukoricacső

maizpano: *gaszt* kukoricakenyér

maizspato, maizŝelo: csuhé, kukoricalevél

maiztortiljo: *gaszt* kukoricatortilla

l.m. krevmaizo, pufmaizo

| **Maj/o** május

►la unua de Majo estas la tago de la internacia laborista solidareco:

május elseje a dolgozók nemzetközi szolidaritási napja

maja: májusi

►maja kanto: *zene* májusi dal

majarbo: májusfa

majfloro: *l.* maja konvalo

majtago: **1)** májusi nap

2) május elseje

| **maja/o** *fn* maja

majaa: *mn nyt* maja <myn>

►majaa civilizacio: maja civilizáció

►majaa lingvoj: maja nyelvek

| **Majenc/o** *geo* Mainz

| **majest/a** felséges, fenséges, magasztos

►de majesta ĝis ridinda estas nur unu paŝo^Z: a fenségestől a nevetségesig csak egy lépés

majesto: fenség, fenségesség

►ofendo de majesto: felségstértés

►per Via granda majesto Vi frakaso Viajn kontraŭulojn: *bibl* nagy

fenséggel söpröd el támadóidat

majestatenco: *jog* felségstértés

| **majeŭtik/o** *fil* majeutika

| **Majflor/o** *tört* Mayflower <US>

| **Majmonid/o** *fil orv* <Móse ben> Maimonidész

| **majn/o** *áll* beo, mejno <Gracula religiosa>

| **Majn/o 1)** *geo* Majna <folyó>

2) *geo pol* Maine <US>

| **majolik/o** majolika, ónmázás cserép

| **majonez/o** majonéz

| **majetiolo** *áll* hesseni gubacsszúnyog <Mayetiola destructor> *szin* sekala gajlokulo

| **major/o** *kat* őrnagy

►Majora Lago: *geo* Maggiore-tó, Lago Maggiore

►majora rango: őrnagyi rang

| **majoran/o** kerti majoránna <Origanum majoranna>

►ĝardena majorano: kerti majoránna <O. majoranna>

►sovaĝa majorano: közönséges szurokfű, vadmajoránna, origánó <O. vulgare>

| **majorat/o** *jog* elsőszülöttségi jog, majoratus

majoratbieno: *jog* hitbizomány

| **majordom/o** *tört* háznagy, majordomus

| **majoritat/o 1)** többség *szin* plimulto

2) *jog* nagykorúság *szin* plenaĝeco

| **Majork/o** *geo* Mallorca

| **Majot/o** *geo pol* Mayotte <FR>

| **Majsur/o** *ex geo* Maiszúr vö. Karnatako

| **Majur/o** *geo* Majuro-atoll

►Majuro estas la ĉefurbo de Marŝalaj Insuloj: Majuro-atoll a Marshall-szigetek fővárosa

| **majstr/o 1)** mester, mesterember

►konigás majstro laŭ sia laboro^Z: *közm* a munka v. mű dicséri a mesterét

►majstro botisto: csizmadia mester

►majstroj rajtis teni submajstrojn kaj metilernantojn: a mesterek tarthattak legényeket és inasokat

►masonista majstro: kőműves mester

2) *átv* mester <tanító>

►Majstro, mi vin sekvos, kien ajn vi iros: *bibl* Mester, követlek, akárhová mégy

►Zamenhof ne ŝatis esti nomata majstro: Zamenhof nem szerette, ha mesternek nevezték

3) *átv műv zene* mester, maestro <művész>

►la grandaj majstroj de la renesanco: a reneszánsz nagy mesterei

►majstro Salieri mem direktis sian operon: maestro Salieri maga dirigálta operáját

4) mester <vezető>

►framasona majstro: szabadkőműves mester

►la granda majstro de la malta ordeno: a máltai rend nagymestere

►la majstro de la ceremonioj: szertartásmester, ceremóniamester

majstra: mester-, mesteri

►majstra laboro: mestermunka

majstraĵo: **1)** mestermunka <mestervizsga> *szin* majstroverko **1**

2) *átv* mestermű, remekmű *szin* majstroverko **2**

majstri: **1)** *tr* vminek a mestere

►li majstras la hungaran: kitűnően beszél magyarul

2) *tr* utal *szin* primajstri

majstreco: **1)** mesteri mivolt

►la majstreco de la pentraĵo estas admirinda: a festmény mesteri mivolta csodálatos

2) mesteri cím

►lia majstreco estas ne de hodiaŭ: nem mai mester

majstreca: mesterhez illő

majstriĝi: *ntr* mesterré lesz, mesterré válik

grandmajstro: *sp* nagymester <sakk>

primajstri: *tr* ural, mesterként kezel

►li primajstras sian profesion: ura a szakmájának

►primajstri la fakan lingvon: uralja a szakmai nyelvet

submajstro: segéd, mesterlegény

►framasona submajstro: szabadkőműves segéd

►ŝuista submajstro: cipészsegéd, cipészlegény

majstrokantisto: *zene* mesterdalnok

►La majstrokantistoj de Nurenbergo: A nürnbergi mesterdalnokok

majstroverko: **1)** mestermunka <mestervizsga> *szin* majstraĵo **1**

2) *átv* mestermű, remekmű *szin* majstraĵo **2**

l.m. jogomajstro, koncertmajstro, skermomajstro, ŝakmajstro

| **majŝ/o** *agr* cefre

majŝujo: *agr* cefrëshordó, cefrëshád

| **Majtrej/o** *bud* Maitréja

| **majuskl/o** *knyv* nagybetű *szin* ĉeflitero **2**, grandlitero vö. minusklo

majuskla: *knyv* nagybetűs

►majuskla titolo: nagybetűs cím

majuskle: nagybetűvel, nagybetűsen

►skribi majuskle: nagybetűvel ír

majuskleto: *knyv* kiskapitális

majuskligi: *tr* nagybetűsít, nagybetűssé alakít

| **majtil/a** *mn nyt* maithili <mai>

| **major/a** **1)** nagyobb, jelentékenyebb, major, maior *l.* majora epilepsio, profeto, termo, ordino

2) *mn zene* dūr *l.* majora gamo, tonalo, triado

majoro: *zene* dūr, dūr hangnem

| **Maka/o** *geo pol* Makaó <Aomen> <CN>

| **Makabe/o** *tört* Makkabeus

Makabeoj: *bibl* Makkabeusok könyve <Mak>

| **makabr/a** halál-, halálos, hátborzongató, kísérteties

►makabra danco: haláltánc

►makabra humuro: akasztófahumor

►makabra ŝerco: halálos tréfa

| **Makadam/o** *ép* <John Loudon> McAdam

makadamo: *közl ép* makadám <útburkolat>

makadami: *tr közl ép* makadámoz

►makadamita vojo: makadámút

| **makadami/o** *növ* makadámdiófa

►makadamia nukso: makadámdió

| **makak/o** *áll* makákó <Macaca>

►java makako: közönséges v. jávai makákó <M. fascicularis>

►porkvosta makako: emsemakákó <M. nemestrina>

| **makao/o** *áll* fecskefarkú lepke <Papilio machaon> *szin*

hirundvostulo, hirundvosta papilio

| **makaron/o** *gaszt* mandulás csók, mandulás puszedli

| **Makaronezi/o** *geo öko* Makaronezia

| **makaroni/oj** *gaszt* csőtészta, makaróni

►makaronioj kun fromaĝo: sajtos makaróni

| **makartiism/o** *pol* mccarthyizmus

| **Makbet/o** *tört ir* Macbeth

| **Makdonald/o** *hajó* <William> McDonald

Makdonaldaj Insuloj: *geo* McDonald-szigetek

| **makartiism/o** *pol* mccartizmus

| **makasar/o** *fn* makaszar

makasara: *mn nyt* makaszar <mak>

| **makedon/o** **1)** *fn tört* makedón

2) macedón

makedona: **1)** *mn tört nyt* makedón

►la makedona lingvo estis parenca kun la malnovgreka: a makedón nyelv rokon volt az ógöröggel

►makedonaj militistoj de Aleksandro la Granda: Nagy Sándor makedón harcosai

2) *mn nyt* macedón <mk>

►la makedona estas slava lingvo: a macedón szláv nyelv

Makedonujo, Makedonio: **1)** *tört* Makedónia

2) *geo* Makedónia

Nord-Makedonujo, Nord-Makedonio: *geo pol* Észak-Macedónia <NMK>

| **makeri/o** *növ* kaszásbabfa <Machaerium>

| **maket/o** **1)** *műv* szobormakett

2) makett <kicsinyített más> *szin* etmodelo

| **Makiavel/o** *pol fil* <Niccolò> Machiavelli

makiavela: **1)** machiavelli

►la makiavela teorio pri la funkciado de la ŝtato: az állam működésének machiavelli elmélete

2) *pej* gátlástalan, machiavelli, machiavellisztikus

makiavelismo: *pol pej* machiavellizmus

| **Makintoŝ/o** *inf* Macintosh

| **makis/o** **1)** bozót, bozótos vidék

2) *pol kat* partizántanya

makisano: *pol kat* partizán, ellenálló

| **makler/i** *ntr gazd* üzletet közvetít, ügynökösködik

►makleri pri biloj: értékpapírokkal ügynökösködik, részvényeket közvetít

maklerajo: *gazd* alkuszdíj, közvetítői díj

makleristo: ügynök, közvetítő, üzletszerző

►asekura makleristo: biztosítási ügynök *szin* asekuristo, asekuragento

►borsa makleristo: tőzsdeügynök, bróker, tőzsdealkusz *szin*

bilmakleristo, borsisto

►kambia makleristo: váltóalkusz, leszámítolási ügynök, leszámítolási alkusz

l.m. bilmakleristo

| **makoli/o** *gaszt* makoli, koreai rizsbor

| **makond/o** *fn* makonde

makonda: *mn nyt* konde, makonde

| **makram/o** *tex* makramé

| **makro-** **1)** *tud* makro- <léptékében nagy> *l.* makroanalizo,

makrofotado, makrokosmo, makromolekulo

2) *tud* makro-, makroszkopikus <szabad szemmel látható> *l.*

makrofaūno, makroorganismo

| **makro/o** *inf* makró

makroinstrukcio: *inf* makróutasítás

makroklavo: *inf* programozott billentyű

makrotraktilo: *inf* makrókezelő

| **makrocefal/o** *ex l.* kačaloto

►makrocefaletoj: ámbrascetfélék, fizéterfélék <Physeteridae>

| **makrofag/o** *biol* makrofág *l.* mikrofago

►makrofagaj fagocitas bakteriojn: a makrofágok baktériumokat kebeleznek be

| **makrolid/o** *biol* gysz makrolid

| **makrometr/a** *l.* makromova

| **makrop/o** *l.* makropodo

| **makropod/o** *áll* wallaby <Macropus>

►makropodejoj: kengurufélék <Macropodidae>

| **makroskop/a** **1)** szabad szemmel látható, makroszkopikus, makroszkópos *szin* okulvidebla

2) *fiz* makroszkopikus

| **Maks/o** Max <utónév>

| **maksil/o** **1)** *anat* felső állcsont, felső állkapocs, maxilla

2) *áll* állkapocs, maxilla <rovarok>

maksila: felső állcsonthoz tartozó, maxilliaris *l.* maksila nervo

| **maksim/o** életelv, erkölcsi szabály, vezérlő, maxima

►la kvin maksimaj de budhismo: a buddhizmus öt erkölcsi szabálya

| **Maksim/o** Maxim <utónév>

| **Maksimilian/o** Miksa, Maximilián <utónév>

| **maksimum/o** **1)** maximum, a legtöbb

►mi faris la maksimumon fareblan: megtettem a megtehető maximumot

2) *mat* legnagyobb elem

maksimuma: legnagyobb, legtöbb, maximális, maximum-

►maksimuma prezo: maximális ár

►maksimuma temperaturo: maximális hőmérséklet

maksimume: *hsz* legfeljebb, maximum

maksimumejo, maksimumiganto: *mat* maximumhely

maksimumigi: *tr* maximalizál

maksimum-minimum-termometro: maximum-minimum hőmérő

maksimum-termometro: maximumhőmérő

l.m. šarĝomaksimumo

| **Maksvel/o** *fiz* <James Clerk> Maxwell

maksvelo: *fiz* maxwell

| **maku/o** *fn* makua

makua: *mn nyt* makua

| **makul/o** **1)** folt

►inka makulo: tintaolt, paca

2) petty, pötty

►denaska makulo: anyajegy

►flava makulo: *anat* sárgaolt, macula lutea

►makuloj de la haŭto: bőrfoltok

►mongola makulo: mongolfolt, kék folt

3) *pej* folt, szeplő, szégyenolt

►esti makulo en la okulo^Z: száka a szemében, bántja a szemét

►fari makulon: átv is foltot ejt

►meti makulon en lian kalkulon^Z: áthúzza a számítását, beleköp a levesébe

►neniu sanktulo estas sen makulo^Z: *közm* nincsen ember hiba nélkül

►oni metis makulon en mian kalkulon: keresztülhúzták a számításomat

►tio ĵetis makulon sur lian karakteron: ez foltot ejtett a jellemén

►tiu ago estas makulo en via kariero: ez a tett szégyenolt a karrieredben

makula: foltos, pettyes, pöttyös

►makula ĉemizo: foltos ing

►makula pilko: pettyes labda

makuli: **1)** *tr* foltot ejt vmin <n>

►dum la farbado mi makulis mian ĉemizon: festés közben foltot ejtettem az ingemen

2) *tr* pettyez

►bele makulita paska ovo: szépen pettyezett húsvéti tojás

3) *tr átv pej* bepiszkol, beszennyez

►makuli la reputacion: foltot ejt a becsületén

►ne makulu viajn manojn per tia ago: ne szennyezd be a kezedet ilyen tettel

makuleto: **1)** apró folt, petty

2) *átv pej* apró tökéletlenség, kis hiba

makulismo: *mŭv* foltfestészet, tasizmus

senmakula: **1)** folt nélküli, folttalan

►senmakula tablotuko: folt nélküli asztalterítő

2) *átv* szeplőtelen, makulátlan

senmakuligi: *tr* foltot eltávolít

senmakulento: *fn* folttisztító

makulhara: foltos szőrű

makulkafo: *gaszt* caffè macchiato

l.m. folimakulozo, grasmakulo, hontmakulo, inkmakulo, kakmakuli

sin, kapmakula, rustmakulo, sunmakulo, ŝmirmakuli, tretmakuli,

variolmakulo, vinmakulo

| **makulatur/o** **1)** *knyv* makulatúra, hibás ív

2) *inf* hulladék, értelmetlen adat

makulaturilo: *inf* szemétgyűjtő, garbage collector, GC *szin*

senrubigilo

| **makumb/o** *vall* makumba

| **makzel/o** **1)** *anat* állkapocs, állcsont

►suba makzelo: alsó állcsont, mandibula

►supra makzelo: felső állcsont, maxilla

2) *tech* pofa

►makzeloj de tenajlo: fogó pofái

makzeloj: *anat* rágószerv

senmakzeluloj: *áll* állkapocsnélküliek <Agnatha>

| **mal-** <ellentét> *l.* malbela, malgranda, malutila

malo: vminek az ellenkezője, ellentéte, ellentétje

►la malo de utilo estas malutilo: a haszon ellentéte a kár

►vi komprenis la malon de tio, kion mi volis diri: épp az ellenkezőjét értette annak, amit mondani akartam

mala: ellenkező, ellentétes

►ekiri en la mala direkto: az ellenkező irányban indul el

►en mala okazo: ellenkező esetben

male: *hsz* ellenkezőleg, ellentétesen, ellentétben

►male al via opinio: vélekedéssel ellentétben

►male kontraŭa: homlokegyenest ellentétes

►male ol vi kredas: eltérően attól, ahogy hiszed

mal-vorto: **1)** *nyt* ellentétes értelmű szó, antonima *szin* antonimo

2) *nyt eo* mal-képzős szó

| **mal/o** *kém* alma-

►malata acido: almasav *szin* pomata acido

| **Malab/o** *geo* Malabo

►Malabo estas la ĉefurbo de Ekvatora Gvineo: Malabo Egyenlítői-Guinea fővárosa

| **Malabar/o** *geo* Malabár

| **Malag/o** *geo* Malaga

malago: *agr* malaga <bor>

| **malagas/o** *fn* malgas

malagasa: *mn nyt* malgasz <mg>

►malagasa lingvo: malgas nyelv

►Malagasa Respubliko: *tört* Malgasi Köztársaság vö. Madagaskaro

| **Malah/i** *bibl* Malakiás könyve, Malakiás próféta könyve <Mal>

Malahio: *bibl* Malakiás

| **malaj/o** *fn* maláj

malaja: *mn nyt* maláj <ms>

| **malajal/o** *fn* malajálam

malajala: *mn nyt* malajálam <ml>

| **Malajzi/o** *geo pol* Malajzia <MY>

| **Malak/o** *geo* Malaka

►Malaka Duoninsulo: Malaka-félsziget

►Malaka Markolo: Malaka-tengerszoros

| **malakit/o** *ásv* malachit

malakitskarabo: *áll* bibircsbogár <Malachius>

| **malakostrak/oj** *áll* felsőrendű rákok, magasabb rendű rákok, főrákok <Malacostraca>

| **malari/o** *orv* malária, forróláz *szin* marĉa febro

malariologio: *orv* maláritan, maláriológia

malariterapio: *orv* maláriaterápia

| **Malavi/o** *geo pol* Malawi <MW>

Malavia Lago: *geo* Malawi-tó, Nyasza

| **Maldív/oj** **1)** *geo* Maldív-szigetek

2) *geo pol* Maldív-szigetek <MV>

| **male/o** **1)** fakalapács, kétfejű kalapács

►refleksa maleo: *gysz* reflexkalapács

2) *sp* krokettütő

3) *anat* kalapácscsont <hallócsontocska>, malleus <kalapács>

4) *áll orv* takonykór

malei: *tr* kikalapál, laposra kalapál

malepilko: *sp* lovaspóló

| **male/o** *kém* maleingyök

►maleata acido: maleinsav

| **Male/o** *geo* Male

►Maleo estas la ĉefurbo de Maldív-oj: Male a Maldív-szigetek fővárosa

| **maleol/o** **1)** *anat* boka, malleolus
2) *anat* lábízület *l.* piedartiko
| **malgaŝ/o** *l.* malagaso
| **malgraŭ** vmi ellenére, vmi dacára
►malgraŭ la avertoj: a figyelmeztetések ellenére
►malgraŭ mia plej bona volo: legjobb akaratom dacára
►malgraŭ ke: annak ellenére, hogy, jóllehet
malgraŭe: ennek ellenére, annak ellenére
►mi ne ricevis la monon, malgraŭe mi aĉetis por vi la loterian bileton: nem kaptam meg a pénzt, ennek ellenére megvettem neked a lottószelvényt
| **Mali/o** *geo pol* Mali <ML>
| **malic/a** **1)** rosszindulatú, gonosz, maliciózus <vki>
►malica spirito: ártó szellem
►malica stifpatrino: gonosz mostoha
►malice ĝoji: kárörvend
2) gonosz, galád <vmi>
►kun malica intenco: gonosz szándékkal
►malica ago: galád cselekedet, gonosz tett
►malica ĝojo: káröröm
malico: **1)** gonosz szándék
2) gonosság, gonosz cselekedet *szin* malicaĵo
malicaĵo: gonosság, gonosz cselekedet *szin* malico **2**
►ŝpini malicaĵojn: rosszban sántikál
maliceta: gonoszkodó, csipkelődő
maliculo: gonosz *v.* rosszindulatú ember
malicokula: szemmel verő, szemmel rontó
l.m. kaŝmalica
| **malign/a** **1)** *orv* rosszindulatú, malignus *vö.* benigna
►maligna tumoro: rosszindulatú daganat
2) megrontó, rontást hozó
►malignaj okuloj: rontó szemek
maligni: *tr* megront
►tiu sorĉistino kapablas maligni per siaj okuloj: az a boszorkány képes szemmel verni
| **malink/o** *fn* mandinka, malinke
malinka: *mn nyt* mandinka, malinke <man>
| **malmi/o** *geo* tört malm
| **malofag/oj** áll rágótetvek, állkapcsos tetvek, szőr- és tolltetvek <Mallophaga>
| **malon/o** kém malongyök
►malonata acido: malonsav
malonilo: kém malonilgyök
►malonilureo: malonil-karbamid, barbitursav
| **Malpig/o** *biol* <Marcello> Malpighi
►malpiga tubo: Malpighi-edény
| **malstrom/o** *geo* malström, tengerörvény
| **malt/o** maláta
malti: *tr* malátával kever
maltazo: *biol* kém maltáz
maltejo: *ip* malátagyár
maltigi: *tr* malátáz, malátává csíráztat
maltozo: kém malátacukor
maltbiero: *gaszt* malátasör
maltokafo: *gaszt* malátakávé
maltviskio: *gaszt* malátawhisky
l.m. grenmaltozaĵo
| **Malt/o** **1)** *geo* <sziget> Málta
2) *geo pol* <ország> Málta <MT>
malta: *mn nyt* máltai <mt>

maltano: *fn* máltai
| **Maltus/o** *gazd* <Thomas> Malthus
maltusismo, maltusanismo: *gazd* malthusianizmus
| **malus/o** *növ tud* almafa <Malus> *szin* pomujo
►doma maluso: nemes alma, kerti alma, házi alma <M. domestica>
►sovaĝa maluso: erdei alma, vadalma <M. sylvestris>
►malusoideoj: almafélék <Maloideae>
| **malv/o** *növ* mályva <Malva>
►moska malvo: pézsmamályva <M. moschata>
►roka malvo: cserjés/fásodó madármályva, papsajtfa <M. arborea> *szin* roka lavatero
►sovaĝa malvo: erdei mályva <M. sylvestris>
►malvacoj: mályvafélék <Malvaceae>
| **malvazi/o** *gaszt* malvázia <szőlő és bor>
| **malversaci/o** *jog* sikkasztás
malversacii: *tr jog* sikkaszt
| **Malvin/o** Malvin <utónév>
Malvinaj Insuloj: *geo* Malvin-szigetek
| **mam/o** *anat* emlő, csecs, tőgy, mamma
►oni jam prenis lin de la mamo: nem most lépett le a falvédőről
►pufaj mamoj de bovino: tehén duzzadó tőgyei
►ŝi estas malgranda, ankoraŭ ne havas mamojn: még kicsi, nincsenek mellei
mamingo: *tex* melltartó *szin* mamtenilo, mamzono
mamuloj: áll emlősök <Mammalia>
mamalgio: *orv* emlőfájdalom, mammalgia
mamito: *orv* emlőgyulladás, mammitis
demamigi: *tr* leválaszt <csecsemőt>
mambesto: áll emlőállat *szin* mamulo
mamektomio: *orv* emlő műtéti eltávolítása, mammeetomia
mamfrato: tejtestvér
mamgloboj: almamell
mamlakto: anyatej *szin* patrino lakto
mammezuro: *tex* mellbőség *szin* brustomezuro
mammonteto: *geo* kerek domb
mampinto: *anat* mellbimbó, csecsbimbó
mamriĉa: begyes
►mamriĉa virineto: begyes menyecske
mamsuĉi: *tr* szopik <emlőből>
mamnutri: *tr* szoptat
mamnutristino: szoptatós dajka
mamtenilo, mamzono: *tex* melltartó *szin* mamingo
| **mamba/o** áll fekete mamba <Dendroaspis polylepis>
| **mamb/o**¹ zene mambó <zene és tánc>
| **mamb/o**¹ mambó <vudu papnő>
| **mamluk/o** tört mameluk
| **Mamon/o** *vall bibl* Mammon <isten és a gazdagság szimbóluma>
►vi ne povas servi al Dio kaj al Mamono: nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak
| **mamut/o** *ösl* mamut <Mammuthus>
mamuta: *átv* mamut-, nagyon nagy
| **man/o** **1)** *anat* *átv* kéz
►bovligi la manojn: tölcserű csinál a kezéből
►esti en ĝusta mano: jó kezekben van
►etendi la manon: kezét nyújtja
►etendi sian manon kontraŭ sia frato: saját testvéreére emel kezét
►foriri kun malplenaj manoj: üres kézzel távozik
►ĝi ankoraŭ ne estas en mia mano: még nincs a markomban
►havi blankajn manojn: *átv* tiszta a keze <nem piszkolta be a kezét>
►havi ĝin sub la manoj: a keze ügyében van

►havi pruvon en la mano: bizonyíték van a kezében
 ►interplekti la manojn: összekulcsolja a kezét
 ►kiel per turno de la mano, ĉio malaperis: egy szemvillanás alatt minden eltűnt
 ►kunmeti la manojn: összeteszi a kezét
 ►la mano de diligentuloj regos, sed mano maldiligenta pagos tributon: *bibl* a szorgalmasak uralkodni fognak, a lusta pedig robotolni fog
 ►levi la manon kontraŭ sia patro: kezét emel az apjára
 ►li metis siajn manojn sur mian heredaĵon: az örökségemre tette a kezét
 ►li premis al mi la manon: kezét szorított velem
 ►mano de diligentuloj riĉigas: *bibl* a szorgalmas munka meggazdagít
 ►mano dekstra ne sciu, kion faras la maldekstra^Z: *kōzm* ne tudja a bal kéz, mit csinál a jobb kéz
 ►mano manon lavas^Z: *kōzm* kéz kezét mos
 ►mano pekis, dorso pagas^Z: *kōzm* ha vét a szem, fizet a hát
 ►meti la manon al la laboro: munkához lát
 ►mi lavas al mi la manojn: átv is mosom kezeimet
 ►oni rekonas en la bildo la manon de la artisto: felismerni a képben a művész kezét
 ►per nuraj manoj: pusztá kézzel
 ►peti la manon de la knabino: megkéri a lány kezét
 ►preni la aferon en siajn manojn: kézbe veszi az ügyet
 ►teni en siaj manoj lian sorton: kezében tartja a sorsát
 ►teni lin per feraj manoj: vasmarokra fogja
 ►trafi en la manojn: a kezébe kerül
2) jték leosztás <kiosztott kártyák>
 mana: kéz-, kézi
 ►mana laboro: kézi munka, kézzel végzett munka
 ►mana muntado: kézi szerelés
 maneca: **1)** készszerű
2) nōv tenyeres
 ►maneca folio: tenyeres levél
 manego: nagy kéz, mancs
 maneto: kezecske
 manilo: **1)** ajtókilincs *szin* klinko
2) fogantyú
 ►manilo de stirstango: kormányrúd fogantyúja
 manumo: *tex* kezelő, mandzsetta
 manumi: *tr* kezel, <kezeléssel> használ *szin* manuiz, manipulál
 ►lerte li manumas la fosilon: ügyesen forgatja az ásót
 ambaŭmana: kétkezes
 ambaŭmane: két kézzel
 ĉemane: kéznél
 ►esti ĉemane: kéznél van *szin* esti manapude, esti manatinge
 ►mi ne havas ĉemane mian fotilon: nincs kéznél a fényképezőgépem
 ĉirkaŭmano: karkötő, karperec *szin* braceleto, brakringo
 enmanigi: **1)** *tr* kézbe ad, kézbe vesz
 ►enmanigi sin al li: kezére adja magát
 ►li neniam enmanigis sarkilon: soha nem vett kapát a kezébe
2) tr kézbesít <posta>
 ►neenmanigitaj leteroj: kézbesítetlen levelek
 duamane: másodkézből
 dumana: **1)** kétkezű
2) kétkezes
 ►dumana pianopeco: kétkezes zongoradarab
 kvarmana: **1)** *áll* négykezű
2) négykezes
 ►kvarmana pianado: négykezes zongorázás

kvarmanuloj: *ex l.* antropomorfoj
 permana: kézi, manuális, kézzel végzett
 plenmano: maroknyi
 ►donu plenmanon da maizo al la kokinoj: adj egy maroknyi kukoricát a tyúkoknak
 propramana: saját kezű, saját kézzel készült
 ►propramana skribo: saját kézírás
 propramane: saját kezűleg, propria manu
 unuamana: első kézből való
 ►unuamanaj informoj: első kézből való információk
 unuamane: első kézből
 ►aŭto aĉetita unuamane: első kézből vett kocsi
 manadiaŭi: *tr* búcsút int vkinek <n>
 ►li manadiaŭis la gastojn: búcsút intett a vendégeknek
 manapude: kéznél
 ►esti manapude: kéznél van *szin* esti ĉemane, esti manatinge
 manarmilo: *kat* kézifegyver
 manarto: kézművesség
 manartaĵo: kézműves termék
 manartiko: *anat* kéztő, kézcsukló, carpus *szin* karpó II., pojno
 manatinge: kéznél
 ►esti manatinge: kéznél van *szin* esti ĉemane, esti manapude
 manatrofia: *orv* kacska kezű
 manaŭguro: kézjósolás
 manbagaĝo: kézipoggyász
 manbatalo: *kat* kézitusa
 manborilo: *tech* kézi fűrógép
 manbremso: *jm* kézfék, rögzítőfék
 manĉareto: kézikocsi
 mandiveni: *tr* tenyérből jósol
 mandivenado: tenyérjósolás, kézjósolás, kiromancia
 mandivenisto: tenyérjós, kézjós
 mandorso: kézfej, kézhát
 man-en-mane: kéz a kézben
 manenteni: *tr* kézben tart
 manfaraĵo: kézi munka, kézműves alkotás
 manfingro: kézujj
 manflegi: *tr* manikűröz, vki <n> kezét v. körmét ápolja *szin*
 manikuri
 manflego: kézápolás, manikűr *szin* manikuro
 manflegistino: manikűrösnő, kézápolónő *szin* manikuristino
 mangesto, manmovo: kézmozdulat
 mangimnastiko: *sp* ritmikus sportgimnasztika
 mangimnastilo: *sp* kéziszer
 manhakilo: kézibalta, szekerce
 maninstrumento: kézi szerszám
 mankateno: *jog* csuklóbilincs, kézbilincs
 mankateni: *tr* bilincset rak a kezére <n>
 ►oni mankatenis la arestiton: kézbilincset tettek a letartóztatott kezére
 mankavo: marok
 mankiso: kézcsók
 manklaki: *ntr* összecsapja a tenyerét, tapsol
 mankompostado: *knyv* kézi szedés
 mankompostisto: *knyv* kézi szedő
 mankomputilo: *inf* palmtop, tenyérgép
 mankonvena: kézhez álló
 mankranko: *tech* kézi forgattyú, kurbli
 mankreaĵo: kéz alkotta mű
 manlabori: *ntr* kétkezi v. fizikai munkát végez

manlaboro: kétkezi v. fizikai munka
manlaboristo: fizikai munkás, kétkezi munkás
manlampo: kézilámpás, kézilámpa
manlarĝo: **1)** tenyérszélesség
2) *bibl* arasz
►lia alteco estis ses ulnoj kaj unu manlarĝo: magassága hat könyök és egy arasz volt
manlarĝa: tenyérszélesség
manlarĝe: tenyérszélességben
manlerta: ügyes kezű
manlerteco: kézügyesség
manlevi: *ntr isk* jelentkezik <tanórán>
manlibro: *knyv* kézikönyv
manlingvo: *nyt* gesztusnyelv *szin* gestolingvo
manmuelilo: kézimalom
manmufo: *tex* egyujjas kesztyű *szin* mufganto, pugnoganto
manosigni: *tr* jelez a kezével, kezével int
manostaro: kézenállás
manosvingo: kézlegyintés
manpeziĝi: *ntr* rátenyerel
manpilkado: *sp* kézilabda
manpilkisto: *sp* kézilabdás
manpiŝto: *zene* regiszterhúzó <orgona>
manplato: tenyér *szin* polmo
►glatigi la harojn per la manplato: tenyerévé elsimítja a haját
►havi truan en la manplato^Z: átv lyukas a tenyere
►vidi kiel sur la manplato^Z: világosan lát
manpleno: maroknyi <menyiség>
►manpleno da sablo: maroknyi homok
manpremi: *ntr* kezét szorít, kezét fog vkivel <kun>
►la urbestro manpremis kun la senditoj: a polgármester kezét fogott a küldöttekkel
manpremo: kézszorítás, kézfogás
manpremiĝi: *ntr* kezét szorítanak, kezét fognak
manpreni: *tr* kézen fog
manpupo: *mŭv* kézi báb, kesztyűbáb *szin* gantopupo
manradiko: *anat* kéztő, carpus *szin* karp/o II. 1
manramo: *ép* döngölő, döngölőbeka *szin* pavimbatilo
manrelo: *ép* lépcsőkorlát, karfa
mansako: kézitáska
mansaketo: <női> kézitáska, retikül
mansaluti: *tr* üdvözlést int vkinek <n>
►li mansalutis nin kaj foriris: üdvözlést intett felénk és elment
mansegilo: *tech* kézfűrés *szin* braksegilo
manskribi: *tr* kézzel ír
manskribo: kézírás
manskribaĵo: kézirat *szin* manuskripto 2
manskribita: kézírásos, kézzel írott
mansurmato: kézrátétel
►kuraci per mansurmato: kézrátétellel gyógyít
manŝirmilo: markolatkosár <kard>
mantenilo: fogantyú
mantuko: kéztörlő
manumbutono: kézelőgomb, mandzsettagomb
manuzi: *tr* kezel, <kezével> használ *szin* manumi
manvajco: *tech* sikattyú
manviŝilo: kéztörlő
l.m. bremsomanilo, bulmano, dekstramana, maldekstramana
| **mana/o**¹ **1)** *bibl* manna
2) *gysz* mannacukor, mannit

| **mana/o**¹ *vall* mana <természetfeletti erő>
| **Managv/o** *geo* Managua
►Managvo estas la ĉefurbo de Nikaragvo: Managua Nicaragua fővárosa
| **manaĝ/i** *tr* *gazd* menedzsel, irányít
manaĝado: irányítás, menedzselés
manaĝisto: *gazd* menedzser, vezető
►merkataka manaĝisto: marketing menedzser
| **manaĝer/o** *l.* manaĝisto
| **Manam/o** *geo* Al Manamah
►Manamo estas la ĉefurbo de Bahrejno: Al Manamah Bahrein fővárosa
| **Manase** *bibl* Manasse
| **manat/o** *áll* lamantin, manat, manáti <Trichechus manatus>
| **mancinel/o** *növ* mérgezőfa, manzanillofa <Hippomane mancinella>
mancinelfrukto: *növ* manzanilloalma
| **Manĉ/o** *geo* La Mancha
| **Manĉestr/o** *geo* Manchester
| **manĉur/o** *fn* mandzsu
manĉura: *mn* mandzsu
►manĉura lingvo: *nyt* mandzsu nyelv
Manĉurujo, Manĉurio: *geo* Mandzsúria
| **mandal/o** *vall* bud mandala
| **mandaren/o** *tört* mandarin <kínai hivatalnok>
| **mandarin/o** *növ* mandarin
mandarinujo, mandarinarbo: indiai mandarin <Citrus reticulata> *szin* reta citruso
| **mandat/o** **1)** megbízás, felhatalmazás, mandátum <képviselőre>
►mandato de deputito: képviselői megbízás, képviselői mandátum
2) megbízólevél, mandátum
►domtraserĉa mandato: *jog* házkutatási engedély
3) *gazd* utalvány
►sendi monon per mandato: pénzt utalványoz
mandatperiodo: megbízási idő
l.m. arestmandato, poŝtmandato
| **mandibl/o** **1)** *anat* alsó állkapocs, mandibula
2) *fn* áll rágó, mandibula <rovarok>
| **mandol/o** *zene* mandola, mandora
| **mandolin/o** *zene* mandolin
►ĝenova mandolino: genovai mandolin
►milana mandolino: milánói mandolin
►napola mandolino: nápolyi mandolin
mandolineto: *zene* mandurina
| **mandorl/o** *kr* <mandula alakú> dicsfény, mandorla
| **mandragor/o** **1)** *növ* mandragora, mandragóra <Mandragora>
►aŭtuna mandragoro: őszi mandragora <M. autumnalis>
►oficina mandragoro: tavaszi mandragora, alraun, szerencsegyökér <M. officinarum>
2) *növ* mandragoragyökér
| **mandren/o** **1)** *tech* főorsó, esztergaorsó, forgótengely <eszterga>
2) *tech* süllyesztő
3) *gysz* mandrin
| **mandril/o** *áll* mandrill <Mandrillus sphinx>
| **maneg/o** **1)** műlovaglás, lovaglóművészet, lovaglóiskola
2) *ép* lovarda
| **maneken/o** **1)** *mŭv* műtermi bábu <pózoláshoz>
2) próbababa, próbabábu
3) manöken, próbakisasszony, modell *szin* modelo 3
►viraj manekenoj: férfi manökenek

| **manes/oj** *vall* manes, ősök lelkei, házi istenek
 | **mango/o** *növ* mangó
 mangujo, mangarbo: *növ* mangófa <Mangifera> *szin* mangifero
 | **mangabarbo/o** *növ* mangábafa <Hancornia speciosa>
 | **manga/o** *film* manga, <japán> képregény *vö.* bildrakonto
 | **mangan/o** *kém* mangán <Mn>
 ▶manganata acido: mangánsav
 permanganato: *kém* permanganát
 ▶kalia permanganato: kálium-permanganát
 ▶permanganata acido: permangánsav
 manganŝtalo: *koh* mangánacél
 | **manganit/o** *ásv* manganit, barnamangánérc
 | **mangifer/o** *növ* mangófa <Mangifera> *szin* mangujo, mangarbo
 ▶hindia mangifero: indiai mangó <M. indica>
 | **mangl/o** *növ* tarkamangrove <Rhizophora mangle>
 | **mangostan/o** *növ* ázsiai mangosztánfa, ázsiai mangusztán
 <Garcinia mangostana>
 | **mangrov/o** *növ* mangroveerdő
 | **mang/i** **1)** *tr* eszik, <ételt> fogyaszt
 ▶ĉiu manĝas, kiel li aranĝas^Z: ki mit főz, egye meg
 ▶manĝi fruktojn kaj laktaĵojn: gyümölcsöt és tejtermékeket eszik
 ▶mi neniam manĝas viandon: soha nem fogyasztok húst
 ▶ne por manĝi ni vivas, sed por vivi ni manĝas: *közm* nem azért élünk, hogy együnk, azért eszünk, hogy éljünk
2) *tr* *átv* megesz, elemészt
 ▶rusto manĝas feron, ĉagreno la koron^Z: *közm* vasat rozsdá marja, szívét a bánat
3) *tr* *átv* majd megeszi, majd felfalja <úgy szereti>
 ▶manĝi la bebon per siaj kisoj: majd felfalja a kicsit a csókjaival
 ▶manĝi per la rigardo: majd felfalja a szemével
 manĝo: **1)** étkezés, evés *szin* manĝado
 ▶horoj de la manĝoj: étkezési órák
 ▶kiu venis post la manĝo, restas sen manĝo^Z: *közm* későn jött vendégnek csont a vacsorája
 ▶la manĝo estas lia ĉefa okupo: az evés a fő elfoglaltsága
 ▶lasta manĝo: *kr* utolsó vacsora
 ▶por honoro ni dankas, se manĝ' al ni mankas^Z: *közm* korgó gyomornak nincs füle
 ▶sankta manĝo: *kr* szentáldozás
 ▶trifoj manĝo: háromszori étkezés
 ▶veni post la manĝo^Z: ebéd után forgatja a nyársat
2) étel *szin* manĝaĵo
 ▶ne spiciĝas manĝo de mastrina beleco^Z: *közm kb.* szép asszony – rossz konyha
 ▶regali per bongusta manĝo: ízletes étellel kínál
3) *ne* fogás *l.* plado
 manĝaĉi: *tr* csámcsog, csúnyán eszik
 manĝado: evés, étkezés
 ▶apetito akriĝas dum manĝado: evés közben jön meg az étvágy
 ▶trifoj manĝado: háromszori étkezés
 manĝaĵo: étel *szin* manĝo 2
 manĝebla: ehető
 ▶manĝeblaj fungoj: ehető gombák
 manĝeblaĵo: ehető dolog
 manĝegi: *tr* habzsol, fal
 manĝegaĉi: *tr* *pej* zabál
 manĝejo: étkezde, ebédlő
 manĝema: jó étvágyú, enni szerető
 manĝegema: falánk, nagyétkű
 manĝegemo: falánkság, nagyétkűség

manĝeti: *tr* csipeget, eszeget, eddegél
 manĝeto: uzsonna
 manĝigi: **1)** *tr* megetet
 ▶mi manĝigos mian ĉevalon: megetetem a lovamat
 ▶vi min manĝigos, mi vin trinkigos^Z: *közm* ajándék ajándékot kíván, szolgálatért viszontszolgálat jár
2) *tr* megetet vkivel <al> vmit <n>
 ▶li manĝigis al mi la supon: megetette velem a levest
 manĝilo: *gaszt* evőeszköz
 manĝilaro: *gaszt* étkészlet, evőeszközök
 manĝujo: *gaszt* evőedény
 almanĝaĵo: *gaszt* csemege <étkezésnél>
 antaŭmanĝaĵo: *gaszt* előétel
 ĉefmanĝaĵo: *gaszt* főétel, főfogás *szin* ĉefplado
 ĉiomanĝa: *áll* mindenevő *szin* ĉiovora
 ĉirkaŭmanĝi: *tr* körberág
 ▶la kato ĉirkaŭmanĝis la oston: a macska körberágta a csontot
 formanĝi: *tr* mindent megeszik v. elfogyaszt
 ▶formanĝis en merkredo, ne serĉu en vendredo^Z: *közm* ahol nincs, ott ne keresd
 ▶la gastoj formanĝis eĉ la restaĵon: a vendégek a maradékot is elfogyasztották
 ▶Petro manĝis la melonon, sed ne formanĝis ĝin: Péter ette a dinnyét, de nem ette meg
 kunmanĝi: *tr* együtt eszik v. étkezik
 kunmanĝanto: asztaltárs
 malmanĝi: **1)** *tr* *tréf* ürít, nagydolgozik, tojik
2) *tr* *tréf* rókázik, kidobja a taccsot
 intermanĝeto: tízórai, uzsonna
 ▶fari intermanĝeton: uzsonnázik
 postmanĝa: étkezés utáni
 postmanĝo: *gaszt* utóétel
 pretmanĝo: *gaszt* készétel
 satmanĝi: *tr* jóllakik
 ▶li satmanĝis pirojn: jóllakott körtével
 senmanĝe-sentrinke: étlen-szomjan
 submanĝaĵo: alacsony tápértékű étel
 tramanĝi: **1)** *tr* végigeszik
 ▶mi tramanĝis ĉiujn pladojn: az összes fogást végigettem
2) *tr* átrág, keresztülrág
 ▶vermo tramanĝis la kradon: féreg keresztülrágta a keretet
 tujmanĝaĵo: *gaszt* gyorsétel
 manĝajkorbo: uzsonnáskosár
 manĝbastoneto: *gaszt* evőpálcika *szin* haŝio, kvajzo
 manĝetejo: *gaszt* falatozó
 manĝoĉambro: ebédlő
 manĝofesto: *gaszt* bankett
 manĝokarto: *gaszt* étlap
 manĝokupono: ebédjegy
 manĝmeto: *gaszt* tálalás, felszolgálat
 manĝoleo: *gaszt* étolaj
 manĝopaŭzo: ebédszünet
 manĝoservo: *gaszt* étkeztetés
 ▶lerneja manĝoservo: *isk* iskolai étkeztetés
 manĝoskatolo: *gaszt* tízórais doboz, ételdoboz
 manĝoŝranko: ételtartó szekrény
 manĝotablo: ebédlőasztal, étkezőasztal
 manĝtrinkejo: *gaszt* gyorsbüfé
 manĝotrogo: *agr* jászol, etetővályú *szin* staltrogo

l.m. bekmanĝi, fekmanĝemo, fiŝmanĝado, hommanĝulo, karnomanĝa, krakmanĝejo, labortagmanĝo, ladmanĝaĵo, logmanĝigi, matenmanĝo, rapidmanĝejo, satmanĝi, skrapmanĝi, tagmanĝo, temanĝo, vespermanĝo, viandomanĝulo

| **manĝang/i** *ntr sp* mandzsongozik

| **Manhatan/o** *geo* Manhattan

| **Manhejm/o** *geo* Mannheim

| **mani/o** **1)** *pszi* téveszme, mánia

►manio de persekutiĝo: ŭldözési mánia

2) *átv* hóbort, furcsa szokás

►nuntempe li alprenis strangajn maniojn: mostanában furcsa hóbortjai vannak

mania: **1)** *pszi* mániakus, mániás

2) *átv* hóbortos, mániakus, megszállott

megalomanio: *pszi* megalománia, nagyzási hóbort

monomanio: *pszi* rögeszme, monománia

piromanio: *pszi* pirománia

piromaniulo: *fn pszi* piromániás

l.m. anglomanio, erotomanio, eteromanio, jupmaniulo, labormaniulo, libromaniulo, narkotomanio, nimfomanio, toksomanio

| **manier/o** mód, módozat, vminek a hogyanja *szin* kiel

►en alia maniero: más módon *szin* alimaniere

►en diversaj manieroj: különböző módon

►la maniero, kiel li skribas: az a mód, ahogyan ír

►maniero de agado: cselekvési mód

►pentraĵo laŭ la maniero de Rafaelo: Raffaello modorában készült festmény

manieroj: viselkedésmód, modor

►jen belaj manieroj!: szép kis modor!

►mi ne ŝatas liajn manierojn: nem szeretem a modorát

►tiaj manieroj ĉi tie ne konvenas: az ilyen modor nem ide illő

manierismo: **1)** *mŭv* manierizmus

2) *pej* modorosság

manieristo: *fn mŭv* manierista <festő, szobrász>

alimaniere: másképpen, más módon *szin* en alia maniero

bonmaniera: jó modorú, jól nevelt, udvarias *szin* bontona

ĉiumaniere: mindenképpen, mindenhogyan *szin* ĉiel

kiamaniere?: hogy?, hogyan?, miként?, mi módon? *szin* kiel 1

propramaniere: sajátos módon, sajátosan

sammaniere: ugyanúgy, ugyanolyan módon, azonképpen

siamaniere: a maga módján

►ĉiu siumas siamaniere: *közm* mindenki másképp csinálja

►ĉiu tajloro havas sian tranĉmanieron^Z: *közm* mindenki a maga feje után megy

tiamaniere: így, ilyen módon *szin* tiel

manieradjekto: *nyt* módhatározó szó

l.m. agmaniero, atingomaniero, dirmaniero, diversmaniere, esprimmaniero, facilmaniere, farmaniero, ĝentilmaniera, irmaniero, kondutmaniero, pagmaniero, pensmaniero, procedmaniero, prononcmániero, skribmaniero, traktadmaniero, tranĉmaniero, uzmaniero, vestmaniero, vidmaniero, vivmaniero

| **manifest/o** kiáltvány, ünnepélyes nyilatkozat, manifestum

►la reĝo lanĉis manifeston pri la paco al la popolo: a király kiáltványt intézett a néphez a békéről

►Manifesto de la Komunista Partio: A Kommunisták Pártja kiáltványa

manifestado: kinyilvánítás, kimutatás, kifejezésre juttatás, manifestálás

manifesti: *tr* kinyilvánít, kinyilatkoztat, kimutat, kifejezésre juttat, manifestál

►la registaro manifestis sian pacan intencon: a kormány kinyilvánította békés szándékát

manifestiĝi: *ntr* megnyilvánul, kifejezésre jut, kifejeződik, manifestálódik

►en lia vortoj manifestiĝis bonvolo: szavaiban jóindulat nyilvánult meg

►la ekonomia interdependeco pli kaj pli manifestiĝas en la nuna Eŭropo: a kölcsönös gazdasági függőség egyre inkább megnyilvánul a mai Európában

manifestaĵo: vminek a jele, kifejeződése, konkrét megnyilvánulás

►la malfermo de la limo estas la manifestaĵo de nia bonvolo: a határ megnyitása jóakaratom jele

manifestiĝo: megnyilvánulás, kifejeződés, manifestálódás

| **manifestaci/o** *pol* tüntetés, megmozdulás

►manifestacio por la pura aero: a tiszta levegőért rendezett tüntetés

►okazis multnombra manifestacio kontraŭ la politiko de la registaro: népes tüntetést tartottak a kormány politikája ellen

manifestacii: *ntr pol* tüntet, megmozdul

►amase oni manifestaciis por la sekurigo de la laborlokoj: tömegesen tüntettek a munkahelyek biztosításáért

►ni manifestacias kontraŭ la milito: a háború ellen tüntetünk

manifestacianto: *pol* tüntető

kontraŭmanifestacio: *pol* ellentüntetős

kontraŭmanifestacianto: *pol* ellentüntetős

►la manifestacianto kaj kontraŭmanifestacianto interpuŝiĝis: a tüntetők és ellentüntetők összeütköztek

l.m. amasmanifestacio, pacmanifestacio, protestmanifestacio

| **manihot/o** *növ* manioka <Manihot> <nem>

| **Maniĥe/o** *vall* Mani, Manichaios, Manichaeus

maniĥeano: *fn vall* manicheus

maniĥeana: *mn vall* manicheus

maniĥeismo: *vall* manicheizmus

| **manik/o** **1)** *tex* ruhaujj

►kuspi siajn manikojn: feltűri az inge ujját

►mandarena maniko: trombitaujj

►pufa maniko: buggyos ruhaujj

►raglana maniko: raglán ujj

►ŝafkrura maniko: puffos vállú ruhaujj

►trikvarona maniko: háromnegyedes ruhaujj

2) *rep* szélzsák

3) *rúdujj*, *nyélujj* <zászló>

duonmaniko: rövid ruhaujj

senmanika: ujjatlan

►senmanika robo: ujjatlan ruha

La Maniko: **1)** *geo* La Manche csatorna

2) *geo pol* Manche <megye>

Manikinsuloj: *geo* Csatorna-szigetek *szin* Kanálaj Insuloj, Normandiaj Insuloj

manikŝirmilo: *tex* könyökvédő

| **manikur/i** *tr* manikűröz, vki <n> kezét v. körmét ápolja *szin* manflegi

manikurado: kézápolás, manikűr *szin* manflegado

manikuristino: manikűrös, kézápolónő *szin* manflegistino

manikurkompleto: manikűrkészlet

| **Manil/o** *geo* Manila

►Manilo estas la ĉefurbo de Filipinoj: Manila a Fülöp-szigetek fővárosa

| **manilkar/o** *növ* rágógumifa, szapotijja <Manilkara zapota> *szin* sapoto 2

| **maniok/o** manioka, tápioka, kasszava <Manihot esculenta>

► amara manioko: keserű manióka
 ► dolĉa manioko: édes manióka
 | **manipl/o** *kat tört* manipulus
 | **manipul/i** **1)** *tr* kezel *szin* manumi, manuza
 ► bone li manipulas la glavon: jól forgatja a kardot
 ► manipuli roboton: robotot kezel
 ► manipuli ŝaltilon: kapcsolót kezel
2) *tr pej* manipulál
 ► Hitler manipulis la germanojn: Hitler manipulálta a németeket
 ► tiu teksto estas manipulita, ĝi volas sugesti: ez a szöveg manipulált, sugallni akar
 manipulo: művelet
 ► la unua manipulo estas la miksado de la faruno kun butero: az első művelet a liszt elkeverése vajjal
 manipulado: **1)** kezelés, manipulálás, manipuláció
 ► genetika manipulado: *biol* genetikai manipuláció
2) *pej* manipulálás, manipuláció
 manipulilo: kezelőeszköz, manipulátor
 ► manipulilo de roboto: *tech* robot manipulátorkarja
 ► manipulilo de teletajpilo: *táv* telex billentyűzete
 ► morsa manipulilo: *táv* morsekészülék
 telemanipuli: *tr* távkezel
l.m. datumbaz-manipulilo, genmanipulado, mensmanipulado
 | **Manipur/o** *geo pol* Manipur <IN>
 | **manis/o** *áll* tobzoska <Manis>
 ► manisuloj: tobzoskák, tobzoskaalakúak <Pholidota>
 | **Manitob/o** *geo pol* Manitoba <CA>
 | **Manitu/o** *vall* Manitu
 | **manĵu/o** *gaszt* manju <japán párolt édesség>
 | **mank/i** *ntr* hiányzik
 ► al malriĉulo infanoj ne mankas^Z: *közm kb.* szegény ember – sok gyerek
 ► mankas ankoraŭ, ke vi ekkantu!: már csak az hiányzik, hogy dalra fakadj!
 ► mankas du numeroj de la jarkolekto: az évfolyamból két szám hiányzik
 ► mankis nur parteto: csak egy kis rész hiányzott
 ► neniu mankas en la klaso: senki sem hiányzik az osztályban
 ► se mankas ĉevalo, konvenas azeno: *közm* ha ló nincs, a szamár is jó
 ► vi tre mankis por ni: nagyon hiányoztál nekünk
 manko: **1)** hiány, űr
 ► manko de mono: pénzhiány
 ► la manko sumas mil forintojn: a hiány ezer forint
 ► manko de oro ne estas malhonoro^Z: *közm* nem szégyen a szegénység
 ► manko de laborforto: munkaerőhiány
 ► plenigi la mankon: kitölti az űrt
 ► senti ĝian mankon: érzi a hiányát, hiányolja, nélkülözi
2) hiányosság
 ► li riparis la mankojn de la traduko: kijavította a fordítás hiányosságait
 ► traduko kun kelkaj mankoj: fordítás némi hiányossággal
 ► viaj konoj montras kelkajn mankojn: ismereteid némi hiányosságot mutatnak
 manka: hiány-, hiányos, hiányzó
 ► la manka peco: a hiányzó darab
 ► manka kaso: hiányos kassza
 manke de: vmi hiányában
 ► manke de sinanonco mi mem iros: jelentkezés hiányában magam megyek

mankanto: *fn* hiányzó
 mankiĝi: *tr* kihagy, elhagy
 ► eĉ unu komandon ne mankiĝu: egy parancsot se hagyj ki
 ► mankiĝu nenion el ĉio, kion vi diris: *bibl* semmit se hagyj el abból, amit mondtál
 nemankiĝebla: elhagyhatatlan, nélkülözhetetlen, elengedhetetlen
 nemankipova: elmaradhatatlan
 ► la nemankipova cigaro en lia buŝo: az elmaradhatatlan szivar a szájában
 senintermanka: szakadatlan, folyamatos, hézagmentes
 senmanka: **1)** hiánytalan
2) kifogástalan, tökéletes
 ► senmanka respondo: tökéletes válasz
 ► senmanka kostumo: kifogástalan öltöny
 senmankiĝi: *tr* <hiányt> pótol
 mankohava: hiányos
 mankoloko: hiányosság, megszakadás, folytonossági hiány, hiátus
 mankolisto: hiánylista
 mankomalsano: *orv* hiánybetegség
 mankomono: *gazd* mankópénz
 mankosento: hiányérzet
 mankovaro: hiánycikk
l.m. ammanko, fidomanko, kapitalmanko, masmanko, memormanko, monmanko, nutromanko, sangomanko
 | **manks/o** *fn* manx
 manksa: **1)** *mn* *geo* Man-szigeti
2) *mn* *nyt* manx <gv>
 Manks-insulo: *geo pol* Man-sziget <IM>
 | **manometr/o** *tech* feszmérő, nyomásmérő, manométer <fluidumok>
l.m. sfigmomanometro
 | **manovr/i** **1)** *ntr* *kat* hadgyakorlatot hajt végre, gyakorlatozik
2) *ntr* *kat* *közl* manőverez, irányt vált
 ► lerte manovrante la armeo ĉirkaŭfermis la malamikon: ügyesen manőverezve a hadsereg körülvárta az ellenséget
 ► la ŝipo longe manovris, ĝis ĝi eniris la havenon: a hajó sokáig manőverezett, míg bejutott a kikötőbe
3) *x* *átv* manőverez, lavíroz, mesterkedik, ügyeskedik
 ► la opozicio manovris postkulise: az ellenzék a kulisszák mögött mesterkedett
 ► lerte li manovras la kartojn: ügyesen forgatja a kártyát
 ► li devis manovri per sia aŭto en la densa trafiko: manőverezni kellett a kocsijával a nagy forgalomban
4) *ntr* *vsút* tolatást végez
 manovro: **1)** *kat* hadmozdulat, csapatmozdulat
 ► tenajla manovro: átkaroló hadmozdulat
2) *közl* manöver, irányváltás
3) *átv* manöver, mesterkedés
 ► borsaj manovroj: tőzsdei manőverek
 ► politikaj manovroj: politikai manőverek
 manovristo: *fn* *vsút* tolató
 mismanovro: hibás manöver, rossz irányváltás
 | **mans/o** *fn* manysi, vogul
 mansa: *mn* *nyt* manysi, vogul
 | **Mans/o** *geo* Le Mans
 Mansio: *geo pol* Le Maine
 | **mansard/o** **1)** *ép* manzárdtető, francia tető
2) *ép* manzárd, tetőtér
3) *ép* manzárdszoba
 | **mant/o** *áll* ájtatos manó, imádkozó sáska <Mantis>

►mantedoj: imádkozósáska-félék <Mantidae>

| **mantel/o 1**) *tex* <ujjatlan> köpeny, palást

►reĝa mantelo: királyi palást

►ventgastiga mantelo: malaclopó köpeny

2) *tex* <ujjas> köpeny, bő kabát

►interne peltita mantelo: bundabéléses kabát

►mantelo por vojaĝo kaj kontraŭ pluvo: utazásra és eső ellen való köpeny

►subŝtofito mantelo: bélelt kabát

3) *áll* köpeny, pallium

4) *tech* köpeny, burkolat

►malvarmiga mantelo: *tech* hűtőköpeny

►mantelo de kameno: kandallóköpeny, kandallóburkolat

►tegmenta mantelo: *ép* tetőhéjzat

5) *geo* földköpeny

6) *átv* lepel

►sub mantelo de la kristana amo: a keresztényi szeretet leple alatt

►sub mantelo de la nokto: az éj leple alatt

manteli: *tr* palástol

mantelfrezilo: *tech* köpenymaró

l.m. banmantelo, cilindromantelo, dammantelo, drapmantelo,

frizmantelo, kablomantelo, mantelfrezilo, neĝmantelo, pluvmantelo,

ŝtalmantelo

| **mantil/o** *tex* mantilla, csipkés vállkendő

| **mantis/o** *mat inf* mantissza

| **manto/o** *gaszt* mantou <CN>

| **mantr/o 1**) *vall* mantra

2) *átv* mantra, varázsige

| **Mantu/o** *geo* Mantova

| **Manu/o** *mit* Manu

| **Manuel/o** Manuel, Mánuel <utónév>

| **manufaktur/o** *gazd* manufaktúra

►porcelana manufakturo: porcelánmanufaktúra

manufakturi: *tr gazd* manufaktúrában előállít, kézzel gyárt

| **manuskript/o 1**) *tört* kézirat, kézzel írt könyv, okirat

2) *knyv* kézirat

manuskripte: kéziratban

►la lasta volumo kuŝas manuskripte ĉe la eldonisto: az utolsó kötet

kéziratban fekszik a kiadónál

| **Ma/o** *pol tört* Mao <Ce-tung>, Mao <Zedong>

►Mao Ce-tung kreis personan kulton: Mao Ce-tung személyi

kultuszt teremtett

maoismo: *pol fil* maoizmus

maoisto: *pol* maoista

| **maori/o** *fn* maori

maoria: *mn nyt* maori <mi>

| **maozi/o** vietnami szalmakalap

| **map/o 1**) *geo csill* térkép *szin* karto 6

►astronomia mapo: csillagászati térkép

►dialekta mapo: tájszólási térkép, dialektustérkép

►fizika mapo: domborzati térkép

►geografia mapo: földrajzi térkép

►geologia mapo: földtani térkép, geológiai térkép

►hidrografia mapo: víz vízrajzi térkép

2) *mat* projekció, vetítés *szin* projekcio 1

mapi: 1) *tr geo* feltérképez, térképet rajzol vmiről <n>

2) *tr mat* kivetít *szin* projekcii 1

maparo: *geo csill* atlasz, térképgyűjtemény

►lingvistika maparo: nyelvészeti atlasz

mapisto: *geo* térképész, térképrajzoló, kartográfus *szin*

mapgravuristo

mapgravuristo: *geo* térképész, térképrajzoló, kartográfus *szin*

mapisto

mapoteko: térképszoba

l.m. ĉielmapo, klimatomapo, marmapo, mondmapo, stelmapo,

vetermapo

| **mapuč/o** mapuche <indian törzs tagja>

| **Maput/o** *geo* Maputo

►Maputo estas la ĉefurbo de Mozambiko: Maputo Mozambik

fővárosa

| **mar/o 1**) *geo* tenger

►interna maro: belső tenger <Földközi-tenger>

►laŭdu la maron, sed restu sur tero^Z: *közm* legkellemesebb a sétálás a tengerparton

►li jam estas trans montoj kaj maro^Z: hetedhét országon túl jár

►oni maron admiras, se oni maron ne iras^Z: *közm* legkellemesebb a sétálás a tengerparton

►sen gutoj malgrandaj maro ne ekzistus^Z: *közm* cseppből lesz a tenger

►sur la alta maro: a nyílt tengeren

►verŝi akvon al maro: *közm* Dunába vizet hord

2) *csill* holdtenger, mare

3) *átv* tengernyi, rengeteg

►maro da farendoj: rengeteg tennivaló

►maro da sango: tengernyi vér

►maro ĉiujn riverojn ricevas, kaj tamen ne krevas^Z: *közm* sok a tenger vize, mégsem önt ki

►sur la fundo de la maro: a tenger fenekén

►malkvieta maro: háborgó tenger

►maro da mizero: rettenetes nyomor

mara: tengeri

►mara batalo: *kat* tengeri csata

maristo: *hajó* matróz, tengerész

maristaro: *hajó* hajó legénysége, matrózok

altmara: *hajó* nyíltvízi

altmaro: *hajó* teljes dagály

apudmara, ĉemara: tengerparti

enmariĝo: tengerbe ömlés

malaltmaro: *hajó* teljes apály

submara: 1) tenger alatti

►submara ĉaso: tenger alatti vadászat

2) tengerfenéki

►submara kablo: tengeri kábel

transmara: tengeren túli

inframarborda: *geo* partközeli

marakvo: *víz* tengervíz *vö.* dolĉakvo

maralfluo: *met* dagály *szin* fluso, alfluo *vö.* marelfluo

marangilo: *l.* kongro

mararboj: *áll* szarukorallok <Gorgonaria>

mararmeo: *kat hajó* tengerészgyalogság

marbapto: *hajó* tengeri keresztség

marbatalo: *kat hajó* tengeri ütközet, tengeri csata

marbazo: *kat hajó* haditengerészeti bázis

marbiskoto: *hajó gaszt* hajóskétszersült

marblua: tengerkék

marĉevalo: *l.* hipokampo 1, 2

marĉevaleto: *l.* hipokampo 2

marbordo: tengerpart

►Lazura marbordo: Côte d’Azur

mardorno: *l.* hipofeo
 marelefanto: *áll* elefántfóka, ormányos fóka, tengeri elefánt,
 morunga <Mirounga>
 marelfuo: *víz* apály *szin* malfluso, defluo 2, forfluo 2 *vö.* maralfluo
 mareltena: *hajó* tengerjáró, tengerképes
 marfiŝo: *áll* tengeri hal
 marfluo: *víz* tengeráramlás *vö.* maralfluo, marelfuo
 marfruktoj: *gaszt* a tenger gyümölcsei
 marfundo: tengerfenék
 marglano: *l.* balano 1
 margreso: *l.* zostero
 marhaveno: *hajó* tengeri kikötő
 marherboj: *növ* fűszerű tengeri növények
 marhundo: **1)** *biz* fóka *szin* foko
2) *biz* vén tengeri róka <tapasztalt tengerész>
 marinfanterio: *kat hajó* tengerészgyalogság
 marinfanteriano: *kat hajó* tengerészgyalogos
 markaŝtano: *l.* ehino
 markolo: *geo* tengerszoros
 markolbaso: *l.* holoturio
 marlaktuko: *l.* laktuka ulvo
 marleonoj: *áll* oroszánfókák
 ►sud-amerika marleono: dél-amerikai oroszánfóka <Otaria
 flavescens>
 marlimakoj: *áll* csupaszpoltyúsok <Nudibranchia>
 marmalsana: *orv* tengeribeteg
 marmalsano: *orv* tengeribetegség
 marmapo: *hajó geo* tengerészeti térkép
 marmejlo: *hajó közl* tengeri mérföld
 ►internacia marmejlo: nemzetközi tengeri mérföld <1852 m>
 marmeze: a tenger közepén, nyílt vízen
 marmustelo: *l.* mustelŝarko
 marmino: *kat* úszó akna
 marnavigado, marveturado: *hajó közl* tengerhajózás
 marnivelo: *geo* tengerszint
 maroficiro: *hajó* tengerésztiszt
 marondego: *met* szökőár *szin* cunamo
 marorganizo: *hajó* tengerészeti szervezet
 ►Internacia Mar-Organizo: Nemzetközi Tengerészeti Szervezet,
 IMO
 marpentraĵo: *műv* tengert ábrázoló kép
 marponto: *hajó* kirakóhíd, cölöpgát
 marporko: *l.* foceno
 marrompiĝi: *ntr* tengeren hajótörést szenved
 marrozo: *l.* aktinio
 marsalo: tengeri só
 marserpento: *mit* tengeri kígyó
 marsoldato: *kat hajó* tengerészgyalogos
 marstelo: *l.* asteroido
 marŝaŭmo: **1)** marŝaŭmo: *ásv* tajtékkő *szin* sepiolito
2) tenger habja
 marŝipo: *hajó* tengeri hajó
 martestudo: *l.* kelonio
 martremo: *met* tengerrengés
 marursoj: *áll* medvefókák <Callorhinus, Arctocephalus>
 marverda: tengerzöld
 marveturi: *ntr* hajózik, tengeren utazik *szin* navigi
 marveturanto: *fn hajó* tengerjáró, tengeri utazó *szin* naviganto
 marvirineto: *mit* sellő
 marvojaĝo: *hajó közl* tengeri út, tengeri utazás

marvojo: *hajó közl* tengeri útvonal
 marvulpo: *áll* rókacápa, tengeri róka <Alopias vulpinus>
 submarŝipo: *hajó* tengeralattjáró
l.m. altmaro, malaltmaro
 | **marabu/o** *áll* Leptoptilos
 ►afrika marabuo: marabu, afrikai marabu <L. crumeniferus> *szin*
 Afrika cikonio
 | **marabut/o** *iszl* remete
 marabutejo: *iszl* szentély remetesír felett
 | **marak/o** *zene* rumbatők *szin* rumba rasililo
 | **Maranj/o**¹ *geo* Marañón
 | **Maranj/o**¹ *geo pol* Maranhão
 | **marant/o** *növ* nyílgyökér, maranta <Maranta>
 | **maraskin/o** *gaszt* marascino, meggylikőr
 | **marasm/o** **1)** *orv* elgyengülés, elsorvadás, leromlás, marasmus
2) *átv* tespedés, fásultság, pangás
 marasma: *orv* marantikus
 marasmi: **1)** *ntr orv* elgyengül, elsorvad, leromlik
2) *ntr átv* pang, tesped
 | **marasmi/o** *növ* szegfűgomba <Marasmius>
 | **marat/o** *fn* maráthi
 marata: *mn nyt* maráthi, maharastra <mr>
 | **Maraton/o** *tört geo* Maraton
 maratono: *sp* maratoni futás
 maratonisto: *sp* maratonfutó, maratonista
 | **maraved/o** maravédi <pénznem>
 | **Marcel/o** Marcell <utónév>
 | **Marcial/o** *ir* <Marcus Valerius> Martialis
 | **marcipan/o** *gaszt* marcipán
 ►kiu serĉas marcipanon, perdas sian panon^Z: *közm* aki sokra vágyik,
 a keveset is elveszíti
 | **marĉ/o** **1)** mocsár
 ►altiĝanta marĉo: dagadóláp, dombosláp
2) *átv* mocsár, fertő
 ►barakti en la marĉo de superstiĉoj: babonák mocsarában vergődik
 ►morala marĉo: *átv* fertő
 ►trafi en marĉon: *átv* kátyúba jut
 marĉa: mocsári
 ►marĉa vegetaĵaro: mocsári növényzet
 ►ŝanceliĝanta marĉa tero: ingoványos mocsári föld
 marĉejo: mocsaras terület, mocsárvilág
 marĉigi: *tr* elmocsarasít, elláposít
 marĉiĝi: *ntr* elláposodik, elmocsarasodik
 enmarĉiĝi: *ntr* mocsárba süllyed
 marĉgaso: *l.* metano
 marĉherbejo: ingoványos rét, mocsaras rét
 marĉokoko: *l.* galinolo
 marĉlumo: lidérccláng, lidércfény
 marĉogusta: mocsárizű
 ►marĉogusta fiŝo: mocsárizű hal
 salmarĉo: *l.* sallaguno
l.m. platmarĉo
 | **marĉand/i** **1)** *ntr* alkudozik <vételár>
 ►en bazaro oni kutime marĉandas: piacon alkudozni szoktak
2) *ntr ált* alkudozik
 ►la partioj marĉandis pri kompromiso: a pártok kompromisszumról
 alkudoznak
 marĉando, marĉandado: alkudozás, alku
 ►marĉando aĉeti ne devigas^Z: *közm* a kérdés nem kerül pénzbe,
 kérdezni szabad

marĉandaĵo: alku tárgya
 permarĉandi: *tr* kialkuszik
 ▶li permarĉandis favorajn kondiĉojn: kedvező feltételeket alkudott ki
 | **mard/o** keddd
 ▶Karnavala Mardo: *kr* húshagyókedd
 marde: kedden
 ĉiumarde: keddenként, minden kedden
 | **Marduk/o** *vall* Marduk *vö.* Belo
 | **marel/o** l. paradizludo
 | **Margaret/o** Margit
 | **margarin/o** *gaszt* margarin
 ▶besta margarino: melange
 ▶sunflora margarino: napraforgóolajból készült margarin
 ▶vegetaĵa margarino: növényi olajból készült margarin
 margarini: *tr* margarinnal megken
 | **margarit/o** <koktél> margarita
 | **margraf/o** *tört* örgróf *szin* markiestro
 | **margen/o** **1)** *knyv* lapszél, margó
 ▶skribi notojn sur la margeno: jegyzeteket ír a lapszélre
2) *átv* sáv, határ, marzs
 ▶la entrepreno troviĝas ĉe la margeno de rentabilitato: a vállalat a jövedelmezőség határán van
 ▶la margeno de eraro estas 1-2 elcentoj: a hibahatár 1-2 százalék
 ▶lasu margenon de sekureco: hagyj egy biztonsági sávot
 margena: **1)** *knyv* lapszéli, margón levő
 ▶margenaj notoj: lapszéli jegyzetek
2) *átv* marginális, határon levő, peremre szorult
 ▶margenaj tavoloj de la socio: a társadalom peremre szorult rétegei
3) *átv* mellékes, lényegtelen, marginális
 ▶margena afero: mellékes ügy
 ▶margene mi rimarkigas: mellékesen megjegyzem
 ▶nun ni ne okupiĝu pri margenaj problemoj: most ne foglalkozzunk lényegtelen kérdésekkel
 marĝeniĝi, almarĝeniĝi: *ntr* marginalizálódik, eljelentéktelenedik, peremre szorul
 marĝenulo: öntörvényű ember, különc
 krommargeno: *knyv inf* behúzás *szin* deŝovo
l.m. profitmargeno
 | **Mari/a** Mária
 ▶katolikoj preĝpetas Sanktan Marian: a katolikusok könyörögnek Szűz Máriához
 ▶Sankta Maria: *kr* Szűz Mária
 Marinjo: Marika
 | **mari/o** *fn* mari, cseremis
 maria: *mn nyt* mari, cseremis <chm>
 Mariujo, Mariio: *geo pol* Mariföld <RU>
 | **Mari/o** Márió, Máriusz <utónév>
 | **mariaĝ/o** *jték* máriás <kártya>
 | **Marian/o** Marianus, Marián <utónév>
 Marianino: Marianna <utónév>
 Marianaj Insuloj: *geo* Mariana-szigetek
 Nord-Marianaj Insuloj: *geo pol* Északi-Mariana-szigetek <US>
 | **maribest/o** l. kokcinelo
 | **Mariburg/o** Maribor
 | **marihuan/o** marihuána
 | **Mariland/o** *geo pol* Maryland <US>
 | **marimb/o** *zene* marimba
 ▶kukurba marimbo: tökmarimba
 ▶ŝtona marimbo: kőmarimba

| **marin/i** *tr gaszt* sóban áztat, pácol, mariníroz
 marinaĵo: *gaszt* pácolt étel
 marinlikvaĵo: *gaszt* páclé
 | **maringot/o** *jm* cirkuszi kocsi, mutatványos kocsi
 | **marionet/o** **1)** báb, bábu, marionett <bábszínház>
2) *átv* pej báb
 ▶li estas marioneto en la manoj de potenculoj: báb a hatalmasok kezében
 marioneta: **1)** báb-
2) *átv* pej báb-
 ▶marioneta registaro: *pol* bábkormány
 ▶marioneta ŝtato: *pol* bábállam
 | **mark/o** **1)** jel, jelölés, ismertetőjegy, ismertetőjel
 ▶lia patrino faris markon sur liaj vestaĵoj: anyja ismertetőjelet tett a ruháira
 ▶specifaj markoj: *fil* különleges ismertetőjegyek, diferencia specifica
2) védjegy, márka
 ▶marko de aŭto: autómárka
 ▶marko de konjako: konyakmárka
 ▶registrita marko: bejegyzett védjegy
3) igazolójegy, zseton, visszatérőjegy *vö.* kontramarko **3**, ĵetono **1**
 ▶marko ĉe ludo: zseton
 ▶teatra marko: visszatérőjegy
4) *sp* startvonal, rajtvonal
 marki: **1)** *tr* megjelöl, jelet tesz rá <n>
 ▶en Esperanto akuzativo estas markata: az eszperantóban a tárgyesetet jelölik
 ▶marki la tajperarojn per krajono: ceruzával megjelöli a gépelési hibákat
 ▶marki siajn poŝtukojn per la komencliteroj de sia nomo: a zsebkendőit nevének kezdőbetűivel jelöli meg
 ▶oni markis lin per la stigmato de perfidulo: rásütötték az áruló bélyegét
2) *tr inf* kijelöl
 ▶marki per muso: egérrel kijelöl
 ▶marku la forstrekendajn vortojn: jelölje ki a törlendő szavakat
 markilo: **1)** jelölőeszköz, jelölőkészülék
2) *tud* jelölő, marker
 markujo: *inf* jelölőnégyzet, check box *szin* markobutono
 markhava: **1)** jelölt, jelölést hordozó
2) márkás, védjeggyel ellátott
 ▶markhavaj drinkaĵoj: márkás italok
 marklingvo: *inf* jelölőnyelv
 markobutono: *inf* jelölőnégyzet, check box *szin* markujo
 markolingvo: *inf* jelölőnyelv, ML
 ▶etendebla markolingvo: bővíthető jelölőnyelv, XML
 ▶hiperteksta markolingvo: hiperszöveges jelölőnyelv, HTML
 ▶etendebla hiperteksta markolingvo: bővíthető hiperszöveges jelölőnyelv, XHTML
 markopaliseto: jelölőkaró
 markostreko: <vonala alakú> jelölés, jelölővonal, jelzővonal
 markoŝtono: jelzőkő, jelölőkő
 markovendejo: márkabolt
l.m. akvomarko, alumetmarko, brulmarko, fabrikmarko, fragmarko, glumarko, gvidmarko, impostmarko, kvitancmarko, listomarko, poŝtmarko, portilmarko, skribmarko, stilmarko, suĉmarko, tarifmarko, telefonmarko, varmarko
 | **mark/o** **1)** márka <fél font>
2) márka <pénznem>

| **Mark/o 1)** *tört* Marcus
 ▶Marko Aürelío: Marcus Aurelius
 2) Márk, Márkus <utónév>
 3) *bibl* Márk evangéliuma
 | **markazit/o** *ásv* markazit
 | **marketr/i** *tr műv* <eltérő anyagú> berakással díszít
 ▶perlamote marketrita tableto: gyöngyház berakásos asztalka
 marketrajo: *műv* marqueterie
 | **markez/o** *ép* előtető, eresztető, védőtető, sátortető, napellenző
l.m. tolmarkezo
 | **markgraf/o** *l.* margrafo
 | **marki/o** *tört geo* határvidék, határtartomány, örgrófság, mark
 markiestro: *tört örgróf* *szin* margrafo
 Markio: *geo pol* Marche <IT>
 | **markiz/o** márki
 markizeco: márki rang
 markizino: márkiné
 | **Markiz/oj** *geo* Marquises-szigetek
 | **markomano** *tört* markomann
 | **markot/o 1)** *növ* bujtvány
 2) *ne* szaporító hajtás *l.* stolonó
 markoti: *tr növ* bujt, bujtással szaporít
 markotado: *növ* bujtás
 ▶markotado en potojn: cserépbujtás
 | **Marks/o** *fil* *gazd* <Karl Heinrich> Marx
 marksisto: *fn* marxista
 marksismo: *fil* *gazd* marxizmus
 | **marlen/o** *áll* kormos nyársorrúhal, marlin <Macaira nigricans>
 | **marmelad/o** *gaszt* lekvár, marmelád
 ▶cseriza, pruna, rozfrukta marmelado: cseresznye-, szilva-,
 csipkebogyólekvár
 marmeladujo: lekvárosüveg
 marmeladpano: lekváros kenyér
 | **marmit/o** *gaszt* fazék *szin* kuirpoto
l.m. premmarmito
 | **marmor/o** *ásv ép műv* márvány
 ▶skulpti el marmoro: márványból farag
 marmora: márvány-
 ▶Marmora Insularo: *geo* Marmara-szigetek
 ▶Marmora Maro: *geo* Márvány-tenger
 ▶marmora statuo: márványszobor
 ▶marmore pala: falfehér
 marmori, marmorumi: *tr műv* márványoz vö. jaspi, vejni
 ▶marmori kolonon: oszlopot márványoz
 ▶marmorita papero: márványozott papír
 marmorejo: márványműhely
 marmorbloko: márványtömb
 marmormino: márványbánya
 marmortabulo: márványtábla
 | **marmot/o** *áll* mormota <Marmota>
 ▶monta marmoto: havasi marmota <M. marmota>
 ▶stepa marmoto: *l.* bobako
 | **marmoz/o** *áll* egéropossum, marmosa <Marmosa>
 | **marn/o** *ásv* márga
 ▶argila marno: agyagmárga
 ▶kalka marno: mészmárga
 marni: *tr agr* márgáz <termőföldet>
 marnopetro, marnoŝtono: *ásv* márgaközet
 | **Marn/o** *geo* Marne
 | **marod/i** *tr jog* dézsmál, lopkod

▶dezsmálja a szomszéd szőlőjét: marodi la vinberojn de la najbaro
 marodisto: *jog* tyúktolvaj, piti tolvaj
 | **Marok/o** *geo pol* Marokkó <MA>
 | **maroken/o** szattyánbőr, marokkóbőr, maroken
 marokeni: *tr* szattyánozt, szattyánszerűen kikészít
 | **maron/o** *gaszt* gesztenye, maróni
 maronaĵo: *gaszt* gesztenyeétel
 ▶maronaĵo kun kirlita kremó: gesztenyepüré habbal
 maronujo, maronarbo: *növ* szelídgesztenyefa, nemesgesztenyefa
 <Castanea sativa>
 | **maronit/o** *fn kr* maronita, maronita keresztény
 maronita: *mn kr* maronita
 | **marot/o** kedvenc téma, vesszőparipa
 | **Mars/o 1)** *mit* Mars vö. Areso
 2) *csill* Mars
 marsano: marslakó
 marsema: marcona, harcias
 Marso-kampo: 1) *tört kat* Mars-mező
 2) katonai gyakorlótér
 | **Marsejl/o** *geo* Marseille
 | **Marseljez/o** *zene* Marseillaise
 | **marsk/o** *geo* mars, tengermelléki lápvidék
 | **marsupi/o** *áll* erszény
 marsupiuloj: *áll* erszéyes emlősök <Marsupialia> *szin* posbestoj
 | **marŝ/i 1)** *ntr* menetel, masíroz
 ▶marŝi tiraljore: *kat* csatárláncba fejlődik
 ▶skoltoj kaj soldatoj marŝis parade: cserkészek és katonák
 meneteltek díszmenetben
 2) *ntr* jár, gyalogol
 ▶ni marŝu iom: járjunk egyet
 marŝ'!: indulj!, mars!
 marŝo: 1) *kat* menet, menetelés, masírozás
 2) gyalogolás, gyalogjárás
 ▶je duontaga marŝo: fél napi járásra
 3) *zene* induló, mars
 ▶funebra marŝo: gyászinduló
 ▶Radetzky-marŝo de Strauss: Strauss Radetzky-indulója
 ▶venka marŝo: győzelmi induló
 4) *sp* távgyaloglás
 marŝado: menetelés, masírozás, gyalogolás
 marŝisto: *sp* távgyalogló
 elmarŝi: *ntr* kivonul, kimasíroz
 ▶nia regimento elmarŝis el la kazerno: ezredünk kimasírozott a
 laktanyából
 enmarŝi: *x* bemenetel, bemasíroz
 ▶la germanoj enmarŝis en Aŭstrion, ne renkontante reziston: a
 németek ellenállás nélkül bemasíroztak Ausztriába
 pretermarŝi: *x* elmasíroz v. elvonul vmi v. vki mellett <preter v. n>
 ▶la trupoj pretermarŝis Napoleonon: a csapatok elvonultak Napóleon
 előtt
 marŝaparato: *gysz* járőreszköz
 marŝbataliono: *kat* menetzászlóalj
 marŝformacio: *kat* menetalakzat
 marŝkolono: *kat* menetoszlop
 marŝordono: *kat* menetparancs
l.m. pezmarŝi
 | **marŝal/o 1)** *tört* lovászmester *szin* stalmastro
 2) *kat* tábornagy, marsall
 Marŝalaj Insuloj: *geo pol* Marshall-szigetek <MH>
 marŝalbastono: *kat* marsallbot

| **Mart/o** március

►la 15an de Marto: március 15-én

| **Mart/a** Márta

| **martagon/o** növ turbánliliom <Lilium martagon>

| **martelo/o 1)** kalapács

►esti inter amboso kaj martelo: két tűz közé szorult

►ligna martelo: fakalapács

2) *anat* kalapácscsont, malleolus *szin* maleo 3

3) *sp* kalapács

marteli: 1) *tr* kalapál, kalapácsol

►martelas al li en la kapo: zakatol a feje

►marteli plata: laposra kalapál

2) *tr* átv erősen üt, ver

►la artilerio martelis la malamikon: a tüzérség erős tűz alatt tartotta az ellenséget

3) *tr* átv erősen hangsúlyoz

►li martelis ĉiun vorton: erősen megnyomott minden szót

►li martelis la regulon al ni en la kapojn: a szabályt jól beleverte a fejünkbe

martelado: kalapácsolás

martelego: pöröly

enmarteli: 1) *tr* bekalapál

2) *tr* átv fejébe ver

martelbato: kalapácsütés

martelbeko: kalapácsorr

martelborilo: *tech* kalapácsfúró vö. batborilo

martelfaco: kalapács ütőfelülete

marteljeto: *sp* kalapácsvetés

marteljetisto: *sp* kalapácsvető

martelkapo: kalapácsfej

martelmaŝino: *tech* gőzkalapács, légkalapács

l.m. falmartelego, fridmarteli

| **Marten/o** Márton

| **martes/o 1)** áll nyest <Martes>

2) áll nyuszt <M. martes>

| **martingalo/o 1)** segédszár, segédgyeplő, martingale <ló fejtartását szabályozó szíj>

2) *hajó* bukdálókötél, orrárbóc-merevítőkötél

3) *játék* martingale, tétkettőző játék

4) *mat* martingál

martingalstego: *hajó* bukdálófa

| **martini/o** gaszt Martini

| **Martinik/o** *geo pol* Martinique <FR>

| **martir/o 1)** *kr* vértanú, mártír

2) átv mártír

►martiroj de la liberbatalo: a szabadságharc mártírjai

martireco: *kr* vértanúság, mártíromság

martirigi: 1) *tr kr* vértanúhalálba küld

2) *tr átv* halálra kínozt, halálra gyötört

martiriĝo: *kr* mártírhalál, mártíromság

martirlibro: *kr* martirológium, mártírok jegyzéke

| **marubi/o** növ pemetefű <Marrubium>

►ordinara marubio: orvosi pemetefű, fehér pemetefű <M. vulgare>

| **Marvar/o** *geo* Márvár

marvara: *mn nyt* márvári, mevari, rádzsasztáni <mwr>

marvarano: *fn* márvári

| **mas/o 1)** tömeg, rakás, halmaz, massa <anyag>

►morta maso: holt tömeg

►sabla maso: homokhalom

►senforma maso: alakatlan tömeg

2) *műv* tömeg

►proporcio de masoj: tömegarány

3) *fiz* tömeg

►krita maso: kritikus tömeg

►reduktita maso: redukált tömeg

►relativa maso: relatív tömeg

►seka maso: száraztömeg

►specifa maso: fajlagos tömeg

►volumena maso: sűrűség

4) *vill* test, föld

5) *gazd* tömeg, csődtömeg, hagyatéki vagyontömeg

almasigi: *tr vill* testel

biomaso: *öko* biomassza

kontraŭmaso: *tech* ellensúly, ellentömeg

memmaso: *fiz tech* saját tömeg, önsúly

unumase: egy tömbben, egy tömegben

masframo: *vill* testelés, készülékház

masocentro: *fiz* tömegközpont, súlypont

masprocento: tömegszázalék, tömegarány

masmanko: tömegdefektus, tömeghiány

masnombro: *fiz* tömegszám

maspunkto: *fiz* tömegpont

masspektrografo: *fiz* tömegspektrográf

l.m. aermaso, akvomaso, atommaso, gismaso, molekulmaso,

restmaso, vitromaso

| **Masaĉuseco/o** *geo pol* Massachusetts <US>

| **masaĝ/o** masszázs, masszírozás, gyúrás

masaĝi: *tr* masszíroz, gyúr

masaĝisto: gyúró, masször

masaĝistino: női gyúró, masszöz, masszírozónő

l.m. piedmasaĝo

| **masajo/o** *fn* maszai

masaja: *mn nyt* maszai <mas>

| **masakri/i** *tr* lemészárol, vérfürdőt rendez

►centmiloj da indianoj estis masakritaj: több százmillió indiánt mészároltak le

►la batalo fariĝis nura masakro: a csata merő vérfürdővé vált

masakro: tömegmészárlás, vérfürdő

| **masero/o** *fiz* távk mézer

| **Maseru/o** *geo* Maseru

►Maseruo estas la ĉefurbo de Lesoto: Maseru Lesotho fővárosa

| **maseter/o** *anat* rágóízom, masseter

| **Masili/o** *tört geo* Massalia vö. Marsejlo

| **masiva/a** tömör, masszív, zömök

►masiva homo: zömök ember

►masiva radbendo: tömör gumiabroncs

►ringo el masiva oro: tömör aranygyűrű

masivo: 1) tömb, tömbszerű tömeg

►fore vidiĝas la masivo de la nova loĝkvartalo: a távolban látszik az új lakótelep tömbje

2) *geo* hegytömb, masszívum

►la masivo de la Vogezoj: a Vogézek tömbje

masivkorpa: zömök, tömzsi

| **mask/o 1)** álarc, maszk

2) védőmaszk

►subakva masko: bűvárszemüveg

►velda masko: hegesztőpajzs

3) halotti maszk, arcról készült lenyomat

4) *kat* álca

5) *átv* álca

►sub la masko de bona onklo: jó bácsi álarcában

6) fot ip takarófólia, maszk

7) inf maszk

maski: 1) tr álcáz, maszkíroz

2) tr kat álcáz szín kamufli 1

3) tr átv álcáz, maszkíroz, álarc mögé rejt

►li maskas sian fiintencon per rideto: mosoly mögé rejt rossz szándékát

duonmasko: félmaszk

senmaske: álarc v. maszk nélkül, nyíltan

senmaskigi: 1) tr leveszi az álarcát

►post la maskobalo li senmaskigis sin: az álarcosbál után levette az álarcát

2) tr átv leleplez, lerántja vkiről v. vmiről <n> a leplet

►senmaskigi la perfidulojn: leleplezi az árulókat

maskobalo: álarcosbál, maszkabál

maskovesti: tr álrühába öltöztet szín vestmaski

►li maskovestis sin: álrühába öltözött

l.m. mortomasko, skermomasko, spirmasko, vestmaski

| Maskaren/oj geo Mascarenhas-szigetcsoport

| maskaret/o geo dagályhullám

| Maskat/o geo Maszkat

►Maskato estas la ĉefurbo de Omano: Maszkat Omán fővárosa

| maskerad/o álarcosbál, álarcos mulatság, maskarádé

| maskl/o biol hím, kan, hímnemű egyed vö. femalo

maskla: mn biol hím, kan, hímnemű vö. femala

| maskot/o 1) ritk kabalatárgy, szerencsetárgy

2) ritk reklámfigura

| Masoh/o pszi <Leopold von> Sacher-Masoch

masohismo: pszi mazochizmus

masohisto: fn pszi mazochista

| mason/i tr ép épít, emel, falaz

►masoni domon: házat épít

►masoni muron: falat emel

►masonita kelo: épített pince

masonaĵo: ép falazat, építmény

►la masonaĵo de la domo jam pretas: már készen van a ház falazata

masonisto: ép kőműves

helpmasonisto: ép kőművessegéd, culáger

plenmasoni: tr ép befalaz

►plenmasonitaj embrazuroj: befalazott épületnyílások

submasoni: 1) tr ép aláfalaz, falat épít vmi alá <n>

2) tr átv megalapoz

masonfermi: tr befalaz szín plenmasoni

►masonfermi aperturon: nyílást befalaz

| masor/o vall tud maszóra

masoristo: vall masszoréta

| mast/o 1) hajó árbóc

►dupeca masto: kétrészes árbóc

►meza masto: középárbc

►tria malsupra masto: fartörzs, farárbcótörzs

►unua malsupra masto: előtörzs, előárbcótörzs

►unua masto: előárbc szín antaŭmasto, frontmast

2) tech pózna, oszlop, tartó

mastaro: árbcózat, árbcók

mastisto: hajó árbcómester

mastizi: tr hajó felárbcóhoz, árbcókkal felszerel

antaŭmasto, frontmast: 1) hajó előárbc <ha egyrészes>

2) előtörzs, előárbcótörzs <ha többrészes>

antaŭmastaro, frontmastaro: hajó előárbc <ha többrészes>

ĉefmast, grandmast: 1) hajó főárbc, nagyárbc <ha egyrészes>
2) főtörzs, főárbcótörzs <ha többrészes>

ĉefmastaro, grandmastaro: hajó főárbc, nagyárbc <ha többrészes>
postmast, krucmast: 1) hajó farárbc, tatárbc, hátsó árbc,
keresztárbc <ha egyrészes>

2) fartörzs, tatárbcótörzs <ha többrészes>

postmastaro: hajó farárbc, tatárbc, hátsó árbc <ha többrészes>

senmastigi: tr hajó leárbcóhoz, leszereli az árbcókat

unumastulo: hajó egyárbcós vitorlás hajó szín unumasta velšipo

►unu- kaj duonmastulo: másfélárbcós vitorlás hajó

dumastulo: hajó kétárbcós vitorlás hajó szín dumasta velšipo

trimastulo: hajó háromárbcós vitorlás hajó szín trimasta velšipo

►plenrigita trimastulo: teljes vitorlázatú háromárbcós vitorlás hajó

kvarmastulo: hajó négyárbcós vitorlás hajó szín kvarmasta velšipo

kvinmastulo: hajó ötárbcós vitorlás hajó szín kvinmasta velšipo

mastokorbo: hajó árbcókosár

l.m. brammast, kargomast, reĝmast, signalmast, skunmast,
topmast

| mastif/o áll masztiff

| mastik/o 1) masztix <gyanta>

2) gitt, kitt, ablakragasz

3) gyantaragasztó, ragasztómézőga

mastiki: 1) tr gittel

2) tr gyantával ragaszt

mastikarbo: l. lentisko

| mastodont/o ōsl masztodon <Mastodon>

| mastoid/o anat csecsnyűlvány, processus mastoideus

mastoidito: orv csecsnyűlvány gyulladása, mastoiditis

| mastr/o 1) gazda, házigazda, birtokgazda

►esti mastro en sia domo: úr a saját házában

►havaĵo sen mastro: gazdátlan jószág

►la mastro de la hundo: a kutya gazdája

►mastro elbabilis, gastoj ne silentos^Z: közm amit kifecseg a gazda,
hírét viszi a vendég

►mastro en vojo, servantoj en ĝojo^Z: közm ha nincs otthon a macska,
cincognak az egerek

2) vendéglős, kocsmáros, fogadós

►plena sako ĉiun mastron al vi klinos^Z: közm kinek pénze van,
mindene van

3) vezető, irányító, mester, művezető

4) növ gazdanövény szín nutroplanto

5) áll gazdaállat

mastr: tr ural, irányít, vezet

►li malbone mastris siajn bienojn: rossz gazdája volt a birtokainak

►mastr: la lingvon: jól beszéli a nyelvet

►mastr: sin: erőt vesz magán, uralkodik magán

►Romo mastris multajn gentojn: Róma sok népet uralt

mastraĵo: l. mastrumaĵo

mastruma: parancsolgató, atyáskodó, uralkodni vágyó,
gazdatermészetű

mastrino: gazdasszony

►la mastrino tenis kvin bovinojn: a gazdasszony öt tehenet tartott

►mastrino de la vesperamuzo: az estély gazdasszonya

►rol' de virino – bona mastrino^Z: közm asszonynak otthon a helye
mastrumi: 1) x házat vezet

►mia edzino ne havas laboron, hejme ŝi mastrumas: feleségemnek
nincs munkája, a házat vezeti

2) x gazd gazdálkodik, sáfárkodik

►la ŝtato ne ĉiam bone mastrumas: az állam nem mindig jól
gazdálkodik

►li bone mastrumas siajn havaĵojn: jól gazdálkodik a javaival
 mastrumo: **1)** háztartás *szin* dommastrumo
2) *gazd* gazdálkodás
3) *gazd* gazdaság *szin* mastrumaĵo
 ►ĉirkaŭdoma mastrumo: háztáji gazdaság
 mastruma: **1)** háztartási, gazdálkodási *szin* dommastruma
 ►diselekta/diversiga kolekto de la dommastruma rubaĵo: a háztartási hulladék szelektív gyűjtése
2) *gazd* gazdálkodási, gazdasági
 ►mastruma meĥanismo: gazdasági mechanizmus
 ►mastruma sistemo: gazdálkodási rendszer, *inf* operációs rendszer *szin* operaciumo
 mastrumilo: **1)** *gazd* gazdálkodási eszköz
2) *inf* operációs rendszer *szin* mastruma sistemo, operaciumo
 mastrumado: **1)** házvezetés *szin* dommastrumado
2) *gazd* gazdálkodás
 ►mastrumado per laborfortoj: munkaerő-gazdálkodás
 ►mastrumado per resursoj: erőforrás-gazdálkodás
 ►mastrumado per homaj resursoj: humánerőforrás-menedzsment, emberierőforrás-gazdálkodás
 ►ŝtata mastrumado: államháztartás
 mastrumaĵo: **1)** háztartás *szin* mastrumo **1**
2) *gazd* gazdaság *szin* mastrumo **3**
 mastrumanto: *fn* *gazd* gazdálkodó
 mastrumejo: telep, telephely
 ►kampa mastrumejo: majorság
 mastrumisto: *gazd* gazdatiszt, sáfár
 mastrumistino: bejárónő
 gemastroj: gazdáék, gazda és gazdasszony
 memmastrado: *pol* öngazgatás *szin* memregado **2**
 memmastrumado: *gazd* saját gazdálkodás
 remastri sin: úrrá lesz magán
 senmastra: gazdátlan
 ►senmastra domo: gazdátlan ház
 senmastraĵo: bitang jószág, gazdátlan tárgy
 submastro: csoportvezető, műszakvezető
 mastrostriko: *gazd pol* munkáskizárás, gyárbezárás, lock out *szin* lokaŭto
 mastrumaparato: *gazd* gazdálkodó szervezet
l.m. akvomastrumado, bienmaastro, dommaastro, dommastrino, drinkejmaastro, enhav-mastrumo, feŭdmaastro, galermaastro, hotelmaastro, kastelmaastro, kvartirmaastro, laktomastrumo, loĝimaastro, naĝomaastro
| Mastrifto *geo* Maastricht
 ►ene de la mastriĥtaj limoj: a maastrichti határokon belül
 ►Traktato de Mastriĥto: *pol* Maastrichti szerződés
| masturb/i *tr* maszturbál
 ►masturbi sin: önkielégítést végez, onanizál *szin* onani
 masturbo, masturbado: maszturbálás
 ►reciproka masturbado: kölcsönös kielégítés, egymás maszturbálása
 memmasturbado, sinmasturbado: önkielégítés *szin* onanismo
| masuri/o *kém ex* mazurium *l.* tekneccio
| maŝ/o **1)** *tex* szem, csomó, hurok
 ►inversa maŝo: fordított szem
 ►rekta maŝo: sima szem
 ►preterlasi maŝojn: fogyaszt
2) *tex* lyuk, szem
 ►tra la maŝoj de la reto la fiŝetoj elnaĝis: a háló szemein kiúsztak a kis halak
3) hurok

►streĉi la maŝon: meghúzza a hurkot
4) *vill* hurok
 maŝaro: hálózat
 ►maŝaro de rezistantoj: ellenállói hálózat
 ►maŝaro de spionoj: kémhálózat
 dismaŝigi: *tr tex* felfejt, szétfejt, felbont, szétbont
 ►dismaŝigi malnovan puloveron: régi pulóvert szétfejt
 dismaŝigi: *ntr tex* felfeslik, felfut <*pl.* harisnya>
 nedismaŝiga: szembiztos <*pl.* harisnya>
 maŝamplifo: *vill* hurokerősítés
 maŝkaptilo: hurok, tör <vadászat> *szin* kaptomaŝo
 maŝkiraso, maŝkuto: *kat tört* sodronypáncél, sodronying, ingvért, dróting *szin* fermaŝa kuto
 maŝnombro: *tex* hurokszám, szemek száma
 maŝtenilo: *tex* szemtartó
l.m. kaptomaŝo
| maŝin/o **1)** *tech* gép
 ►agrikulturaj maŝinoj: mezőgazdasági gépek
 ►aŭtomatigita maŝino: automatizált gép
 ►industriaj maŝinoj: ipari gépek
 ►peza maŝino: nehézgép
 ►produktada maŝino: termelő gép
2) *vill* gép
 ►energiproduktadaj maŝinoj: energiatermelő gépek
 ►kaĝa indukta maŝino: kalitkás forgórészű gép
 ►komutita maŝino: kommutátoros gép
 ►kontinukurenta maŝino: egyenáramú gép
 ►memekscita maŝino: saját gerjesztésű gép
 ►nesinkrona maŝino: aszinkron gép
3) *átv* gép, gépezet
 ►maŝino de la burokratismo: a bürokrácia gépezete
 ►virtuala maŝino: *inf* virtuális gép
 ►voĉdona maŝino: *pol pej* szavazógép
 maŝina: gépi, gép-
 ►maŝina fabrikado: gépi gyártás
 maŝine: **1)** géppel
 ►maŝine skribita teksto: géppel írt szöveg
2) gépiesen
 ►agi maŝine: gépiesen cselekszik
 ►mensogi maŝine: folyékonyan hazudik
 maŝinaro: *tech* gépcsoport, gépállomány
 maŝinejo: *tech* gépház, gépterem
 maŝinestro: *hajó* műszaki tiszt
 maŝinismo: *ip* gépesítés
 maŝinisto: **1)** *tech* gépész, masinisztá
2) gépmester <színház>
 maŝindifekto: *tech* géphiba
 maŝinelemento: *tech* gépelem
 maŝinfabriko, maŝinfarejo: *tech ip* gépgyár
 maŝinframo: *tech* gépváz
 maŝinindustrio: *tech ip* gépipar
 maŝiningeniero: *tech* gépészmérnök
 maŝinkodo: *inf* gépi kód, gépi nyelv
 ►simbola maŝinkodo: assembler nyelv, assembly nyelv *szin* asembla lingvo
 maŝinkompostado: *knyv* gépszedés, gépi szedés
 maŝinkompostisto: *knyv* gépszedő
 maŝinkonstruado: *tech ip* gépgyártás
 maŝinlingvo: *inf* gépnelv
 maŝinmuntisto: *tech* géplakatos, gépszerelő

maŝinĉambro: *tech* gépterem, gépház
maŝinpaŝilo: *kat* géppuska *szin* mitralo
maŝinpeco: *tech* gépalkatrész
maŝinproduktisto: *tech ip* gépgyártó
maŝinskribi: *tr* gépel, géppel ír, gépír *szin* daktilografi, tajpi
maŝinskribisto: gépíró
maŝinskribistino: gépírónő
l.m. balamaŝino, bormaŝino, buŝmaŝino, dragmaŝino, draŝmaŝino, ekscitmaŝino, espresmaŝino, flugmaŝino, falĉmaŝino, fosmaŝino, frezmaŝino, ilmaŝino, kafaŝino, kalkulmaŝino, kardomaŝino, knedmaŝino, kontormaŝino, kudromaŝino, kultivmaŝino, labormaŝino, lavmaŝino, lesivmaŝino, levmaŝino, magnetmaŝino, martelmaŝino, militmaŝinaro, premmaŝino, presmaŝino, serĉmaŝino, sieĝmaŝino, skribmaŝino, stebmaŝino, ŝpinmaŝino, tajpmaŝino, teksmaŝino, temaŝino, tempomaŝino, tondomaŝino, tornmaŝino, trikmaŝino, vapormaŝino, varmomaŝino, vazlavmaŝino, veldmaŝino
| **mat/o**¹ gyékény<szőnyeg>, lábszőnyeg, vesszőfonat
▶neceseja mato: véécézőnyeg
l.m. banmato, bastomato, kolizimato, musmato, saltomato, sorbomato, ŝtopmato, ŝumato
| **mat/o**¹ matt <sakk>
▶esti mata: *átv* kész, odavan, vége van
▶meti en maton: mattot ad *szin* matigi
mat!: matt!
mati: *ntr* mattban van
matigi: *tr* mattol, mattot ad neki <n>
matproblemo: mattyfeladvány
l.m. ŝakmat!
| **matador/o** **1)** matador, *fn* bikaölő <bikaviadal>
2) *átv* kiválóság, nagyság, nagyágyú
▶matadoroj de la financo: pénzügyi nagyágyúk
| **matĉ/o** *sp* mérkőzés, meccs, játék
▶selekta matĉo: selejtező mérkőzés
matĉestro: *sp* játékevezető
solmatĉo: *sp* egyéni mérkőzés
l.m. boksmatĉo, futbalmatĉo
| **mate/o** **1)** növ maté *l.* paragvaja ilekso
2) *gaszt* matétea, paraguayi tea
mateujo: növ matĉcserje <Ilex paraguariensis> *szin* paragvaja ilekso
| **Mate/o** **1)** Máté <utónév>
2) *bibl* Máté evangéliuma
| **matabel/o** *fn* ndebele
matabela: *mn nyt* ndebele
▶norda matabela: északi ndebele <nd>
▶suda matabela: déli ndebele <nr>
| **matematik/o** **1)** *mat* matematika
2) *isk* matematika
▶li ricevis malbonan noton en matematiko: rossz jegyet kapott matematikából
matematika: *mat* matematikai
▶kun matematika precizeco: matematikai pontossággal
▶matematika certeco: matematikai bizonyosság
▶matematika problemo: matematikai feladvány
matematikisto: *mat* matematikus
▶Internacia Asocio de Esperantistaj Matematikistoj: Eszperantista Matematikusok Nemzetközi Szövetsége
| **maten/o** reggel, délelőtt
▶bonan matenon!: jó reggelt!
▶de mateno ĝis vespero: reggeltől estig
matena: reggeli

▶matena horo estas plena de oro^Z: *közm* ki korán kel, aranyat lel reggeli időnek sok pénz a szájában
matene: *hsz* reggel
▶veku min matene je la oka: kelts fel reggel nyolckor
matenas: *ntr* reggel van, délelőtt van
mateniĝas: *ntr* hajnalodik, virrad
▶ankaŭ sen kokoj mateniĝas: *közm* eljön a hajnal, ha a kakas nem kukorékol is
ĉiumatene: reggelente, minden reggel
matenkrepusko: hajnali szürkület
matenlaŭdo: *kr* laudes, reggeli ájtatosság
matenmanĝi: *tr* reggelizik
matenmanĝo: *gaszt* reggeli
matenmanĝejo: *fn ép* reggeliző
matenmeso: *kr* hajnali mise
matenruĝo: hajnalpír, pirkadat, virradat
matenstelo: *csill* hajnalcsillag
l.m. frumatene
| **materi/o** *fiz fil* anyag
▶blanka materio: *l.* blanka substanco
▶filozofoj diverse difinas la materion: a filozófusok különbözőképpen határozzák meg az anyagot
▶gasa, likva, solida materio: gáz, folyékony, szilárd halmazállapotú anyag
▶griza materio: *l.* griza substanco
▶interstela materio: *csill* csillagközi anyag
▶la leĝo pri la konservo de la materio: az anyagmegmaradás törvénye
▶magneta materio: mágneses anyag, magnetikum
▶malluma materio: *csill* sötét anyag
▶malviva materio: élettelen anyag
▶stato de materio: halmazállapot
▶viva materio: élő anyag
materia: *fiz fil* anyag-, anyagi, fizikai, materiális
▶la materia strukturo de molekulo: a molekula anyagszerkezete
▶la materiaj principoj de mia filozofio: filozófiám anyagi elvei
▶materia punkto: tömegpont, anyagi pont
materieco: anyagi mivolt, anyagi tulajdonság, anyagi természet
▶la materieco de la animo: a lélek anyagi természete
materiigo: **1)** *fiz* anyagiasulás, anyaggá alakulás
▶la materiigo de fotono: foton anyaggá válása
2) *vall* megtestesülés, testet öltés
▶la materiigo de la anĝeloj: az angyalok testet öltése
materiismo: *fil* materializmus
▶antikva materiismo: antik materializmus
▶dialektika materiismo: dialektikus materializmus
▶historia materiismo: történelmi materializmus
▶meĥanika materiismo de Dideroto: Diderot mechanikus materializmusa
materiisma: *mn fil* materialista, anyagelvű
materiisto: *fn fil* materialista
antimaterio: *fiz* antianyag
nemateria: nem anyagi
▶ĉu la animo estas nemateria?: a lélek nem anyagi?
l.m. artmaterio
| **material/o** **1)** anyag <amelyből vmi készül>
▶homa materialo: emberi anyag
▶kruda materialo: nyersanyag
▶materialo kun vitrofibroj: üvegszálas anyag
▶milita materialo: *kat* hadianyag

►nutraj materialoj: tápanyagok
 ►ŝtofa materialo: szövetanyag
 2) anyag <szellemi>
 ►kolekti materialon por studi la temon: a téma tanulmányozásához anyagot gyűjt
 ►materialo por lia estonta romano: jövődő regényének anyaga
 ►materialo taŭga por meditado: elmélkedésre alkalmas anyag
 materiala: 1) anyag-, anyagi
 ►materiala difekto: anyaghiba
 ►materiala stoko: anyagkészlet
 2) *átv* *gazd* anyagi, materiális
 ►disponi pri materialaj rimedoj: rendelkezik anyagi eszközökkel
 ►materiala profito: anyagi haszon
 ►materiala sendependeco: anyagi függetlenség
 ►materialaj zorgoj: anyagi gondok
 ►miaj materialaj ebloj estas limigitaj: anyagi lehetőségeim korlátozottak
 ►subteni materiale: anyagilag támogat
 materialismo: 1) anyagiasság
 2) *fil ne* materializmus *l.* materiismo
 materialeca, materialisma: anyagias
 materialeciĝo, materialismiĝo: elanyagiasodás
 materialisto: anyagias ember
 biomaterialo: *biol ip* bioanyag
 materialprizorgisto: *ip* anyagbeszerző
l.m. brulmaterialo, fontmaterialo, hejtmaterialo, helpmaterialo, instrumaterialo, konstrumaterialo, krudmaterialo, pakmaterialo, sonmaterialo, teksmaterialo, vidmaterialo
 | **Matias/o** Mátyás
 ►reĝo Matiaso: Mátyás király
 Maĉjo: Matyi
 | **Matild/o** Matild <utónév>
 | **matine/o** *film* nappali előadás, matiné <mozi>
 | **matiol/o** *növ* viola <Matthiola>
 ►blankhara matiolo: viola, kerti v. nyári v. szagos viola <M. incana>
szin levkojo
 | **Matogros/o** 1) *geo* Mato Grosso
 2) *geo pol* Mato Grosso
 ►Suda Matogroso: *geo pol* Mato Grosso do Sul
 | **matrac/o** matrac, ágyszák
 ►gimnastika matraco: *sp* tornaszőnyeg
 ►pneŭmata matraco: gumimatrac
 matracisto: matrackészítő
 submatraco: ágybetét
 ►dratrete submatraco: sodronybetét
l.m. aermatraco
 | **matras/o** *kém ex* leparlóedény *l.* alambiko
 | **matriark/a** *jog* anyajogú, matriarchális vö. patriarka
 ►matriarka reĝimo: anyajogú társadalmi rend
 matriarkeco: *jog* anyajogúság, matriarchátus
 | **matric/o** 1) *tech* minta, matrica, süllyeszték <öntés, verés, sajtolás>
 ►matrico por aŭtoplato: kocsilemez-sajtolóminta
 ►matrico por monero: érme verőminta
 2) *knyv* betűminta, anyaminta, matrica
 3) *knyv* papírmatrica
 4) *mat inf* mátrix
 ►<n,p>-matrico: n x p méretű mátrix
 ►hermita matrico: hermitikus mátrix
 ►jakobia matrico: Jacobi-mátrix

►kontraŭsimetria matrico: antiszimmetrikus mátrix
 ►matrico de vektora homomorfio: vektor-homomorfizmus mátrixa
 ►negativa matrico: negatív mátrix
 ►regula matrico: invertálható mátrix, reguláris mátrix
 ►rubanda matrico: szalagmátrix
 ►simetria matrico: szimmetrikus mátrix
 submatrico: *mat* almátrix, részmátrix
 matricoportilo: *tech* matricatartó <fog>
l.m. bitmatrico, najbarmatrico, nulmatrico, unuomatraco
 | **matrikari/o** *növ* székfű <Matricaria>
 | **matrikul/o** 1) törzskönyv, lajstrom
 2) törzskönyvi kivonat *szin* matrikula eltiro
 matrikuli, enmatrikuligi: *tr* törzskönyvez, törzskönyvbe bejegyez
 | **matrjoŝk/o** matrjoska
 | **matron/o** 1) *tört* matrona
 2) *átv* matróna <tisztes idős hölgy>
 | **matros/o** *hajó* matróz
 | **matur/a** 1) *biol* érett, felnőtt
 ►matura aĝo: érett kor
 ►matura bovo: felnőtt marha
 ►matura frukto: érett gyümölcs
 2) *átv* érett, kiérlelt
 ►matura decido: kiérlelt döntés
 ►via plano iĝis matura por realigi: a terved megérett a megvalósításra
 3) *gazd* lejárt, esedékes
 ►matura trato: lejárt váltó
 matureco: 1) *biol* érettség
 ►la piroj ankoraŭ ne atingis sian maturecon: a körte még nem érte el az érettséget
 2) *gazd* lejárta, esedékesség
 maturigi: *tr* érlel
 maturiĝi: 1) *ntr* *biol* megérik
 2) *ntr* *gazd* esedékessé válik, lejárt
 ►la bilo maturiĝis: a váltó lejárt
 maturulo: érett ember
 nematura: *biol* éretlen
 tromatura: *biol* túlérlett
 maturaĝa: nagykorú, felnőtt *szin* adolta
 maturekzamenon: *isk* érettségi vizsga *szin* abiturienta ekzamenon
 maturekzamenoto: *fn* *isk* érettségiző
l.m. frumatura, lernejmatura, malfrumaturiĝa, prematura, seksmatura
 | **matutin/o** *kr* matutinum, hajnali zsolozsma
 | **maŭr/o** *fn* mór, szerecsen
 ►la maŭro faris sian devon, li povas foriri: *közm* a mór megtette kötelességét, a mór mehet
 maŭra: *mn* mór
 ►maŭra arto: *mŭv* mór művészet
 Maŭrujo, Maŭrio, Maŭrlando: *tört* Mauretania
 | **Maŭric/o** Móric, Mór <utónév>
 Maŭĉjo: Mórcka
 | **Maŭrici/o** 1) *geo* Mauritius <sziget>
 2) *geo pol* Mauritius <MU>
 | **Maŭritani/o** *geo pol* Mauritánia <MR>
 | **Maŭzole/o** *ép* *tört* Mauszoleion
 maŭzoleo: *ép* mauzóleum
 | **mav/a** *ritk* rossz *szin* malbona
 | **mazam/o** *áll* nyársas szarvas <Mazama> *szin* lancocervo
 | **Mazda/o** *vall* <Ahura> Mazdá, Ormuzd
 mazdaano: *vall* Mazda-hívő

mazdaismo: *vall* mazdaizmus

| **Mazep/o** *tört* <Ivan Szyepanovics> Mazeppa

| **Mazovi/o** *geo* Mazovia

►Mazovia Provinco: *geo pol* Mazoviai vajdaság <PL>

| **Mazuri/o** *geo* Mazúria

►Varmia-Mazuria Provinco: *geo pol* Varmia-Mazúriai vajdaság <PL>

| **mazurk/o** *zene* mazurka <zene és tánc>

| **mazut/o** *kém* fűtőolaj, pakura, mazut

| **Mbaban/o** *geo* Mbabane

►Mbabano estas la ĉefurbo de Svazilando: Mbabane Szváziföld fővárosa

| **meandr/o** kanyargók, kanyargós szakasz

meandra: kanyargós, kacsaringós

meandri: *ntr* kanyarog

| **meat/o** *anat* járat, meatus

►akustika meato: hallójárat, meatus acusticus

►ekstera akustika meato: külső hallójárat, meatus acusticus externus

| **mebl/o** bútor

►štaltuba meblo: csővázás bútor

mebli: *tr* bebútoroz

►meblita ĉambro: bútorozott szoba

meblaro: **1)** bútorzat, berendezés

2) melléklet <sírban, megkutatott rétegben>

meblisto: bútorasztalos vö. lignajisto

senmebligi: *tr* kiürít <bútorzat>

►senmebligita ĉambroj: kiürített szobák

mebloaŭto: *jm* bútorszállító gépkocsi

mebloĉarego: *jm* bútorszállító kocs, bútorkocsi

meblocirajo: *fn* bútorfény

meblodeponejo: bútorraktár

meblofaristo: *l.* meblisto

meblotenejo: bútorraktár

meblovendejo: bútorbolt, bútorüzlet

l.m. artmeblisto, angulmeblo, karcermeblo, kontormeblo,

kusenmeblo, letermeblo, orgenmeblaĵo, sidmeblo, telermeblo

| **Mecenas/o** *tört ir* <Caius Cilnius> Maecenas

| **mecenat/o** *műv ir tud* mecénás, műpártoló

mecenateco: *műv ir tud* mecénatúra, műpártolás

| **meĉ/o** **1)** kanóc, lámpabél, mécsbél, gyertyabél

2) *kat* gyújtószinór *szin* brulŝnuro

3) *gysz* drén

meĉaĵo: **1)** tapló *szin* tindro

2) viaszos lámpabél, összecsavart pincegyertya

meĉujo: mécs, mécses

meĉfusilo, meĉpafilo: *kat* kanócos puska, kanócpuska, muskéta

meĉtondilo: gyertyaolló, koppantó

| **med/o**¹ *gasz* mézsör, méhsör, márc *szin* mielakvo

| **med/o**¹ *tört* mёд

Medujo, Medio: *tört geo* Média

| **medal/o** érem, érdemérem, emlékérem, medália

►fronto kaj dorso de medalo: érem előlapja és hátlapja

►mirakla medalo: csodatévő érme

medali: *tr* éremmel tüntet ki

►medalitaj veteranoj: éremmel kitüntetett veteránok

l.m. meritmedalo

| **medalion/o** **1)** medalion <ékszer>

2) *műv* medalion <kerek dombormű>

medalionisto: medalionkészítő

| **medalon/o** plakett

| **Medard/o** Medárd <utónév>

| **Mede/o** *mit* Méteia, Medea

| **medi/o** környezet, közeg, miliő

►ekstera kaj interna medio: külső és belső környezet

►familia medio: családi környezet

►medio por investado: *gazd* beruházási környezet

►natura medio: természeti környezet

►politika medio: politikai közeg

►reakcia medio: *kém* reakciós közeg

►senviva medio: élettelen környezet

►socia medio: társadalmi közeg

►viva medio: élő környezet

mediologo: *öko* környezetkutató, ökológus *szin* ekologo

mediologio: *öko* környezettan, környezetkutatás, ökológia *szin* ekologio

hipermedio: *inf* hiperközeg, hipermédia

makromedio: *öko* makromédia, makrokörnyezet

mikromedio: *öko* mikrokörnyezet, mikromédia

plurmedio: *inf távk* multimédia

plurmedia: *mn inf távk* multimédiás, multimédia-

mediadekvata, mediokonvena: környezetbe illő, környezetnek

megfelelő

medinocaĵo, medimalutilaĵo: *öko* környezeti ártalom

medioafabla, medioindulga: *öko* környezetkímélő

medioaktivisto: *öko* környezetvédő aktivista

mediobiologio: *öko biol* környezetbiológia

mediodetrua: *öko* környezetromboló

mediodetruo: *öko* környezetrombolás

medioedukado: *öko isk* környezeti nevelés

medioefiko: *öko* környezeti hatás

mediokonscia: *öko* környezettudatos

mediokonservado: *öko* környezetóvás, környezet megőrzése

mediokrizo: *öko* környezeti válság

medikrompago: *öko* környezetvédelmi termékdíj

mediokvalito: *öko* környezetminőség

mediomalpuriga, mediopolua: *öko* környezetszennyező

mediomalpurigo, mediopoluo: *öko* környezetszennyezés

mediomalpurigaĵo, mediopoluaĵo: *öko* környezetszennyező anyag

mediomalpuriganto, mediopoluanto: *fn öko* környezetszennyező

medionormo: *öko* környezeti szabvány, környezeti norma

mediopolitiko: *öko pol* környezetpolitika

medioproblemo: *öko* környezetprobléma

medioprotekta: *mn öko* környezetvédelmi, környezetvédő

medioprotekto: *öko* környezetvédelem

medioprotektanto: *fn öko* környezetvédő

mediouzado: *öko* környezethasználat mediindulta

medirendimento: *öko* környezeti beruházások hatásfoka

l.m. fakmedio, labormedio, kultivmedio, lingvomedio, loĝmedio,

naturmedio, nutromedio, vivmedio

| **mediaci/o** *jog pol* közvetítés, mediáció, jószolgálat

mediacianto: *jog pol* közvetítő, békeközvetítő, jószolgálati küldött

| **medial/o** *nyt* visszaható igenem, mediális igenem *szin* medially voĉo

mediala: *nyt* visszaható, mediális

►'rompiĝi' estas mediala verbo: a 'törni' visszaható ige

| **median/o** **1)** *mat* súlyvonal

2) *mat* statisztikai középérték, medián *szin* duilo

3) *anat* középideg, medianus-ideg, nervus medianus

| **mediant/o** *zene* mediáns, középhang

| **mediastin/o** *anat* gátor, gátorüreg, mediastinum

| **mediat/o** *ritk távk* tömegtájékoztatási eszköz, média, médium *szin* amaskomunikilo

| **mediator/o** l. mediaciante

| **medicin/o** *orv* orvostan, gyógyászat, medicina

▶denta medicino: l. odontologio

▶interna medicino: belgyógyászat

▶orienta medicino: keleti gyógyászat

▶sociala medicino: szociális orvostan, társadalombiztosítási orvostan

▶veterinara medicino: állatorvostan, állatorvos-tudomány

medicina: *orv* orvosi

▶medicina konsulto: orvosi konzultáció

▶medicina studento: *isk* orvostanhallgató, medikus *szin*

medicinstudento

▶medicina studentino: *isk* női orvostanhallgató, medika *szin*

medicinstudentino

▶medicina tekniko: *tech* orvostechnika

medicinaĵo: *gysz* gyógyszer, medicina *szin* farmaciaĵo, kuracilo,

medikamento

medicinisto: *orv* orvos, gyógyász

▶interna medicinisto: belgyógyász

medicinŝranko: *gysz* gyógyszereszekrény *szin* medikamentoŝranko

medicinindirektoro: *orv* orvosigazgató

medicinhigieno: *öko* környezeti higiénia

medicinstudento: *isk* *orv* orvostanhallgató

medicinstudentino: *isk* *orv* orvostanhallgató-nő, medika

medicinteknikaĵoj: *gysz* orvostechnikai eszközök

l.m. jurmedicino, labormedicino

| **Mediĉ/o** *tört* Medici

▶la Florenco de Mediĉoj: a Mediciek Firenzéje

| **medikag/o** *növ* lucerna <Medicago>

▶arbusta medikago: cserjés lucerna <M. arborea>

▶eta medikago: apró lucerna, borsókás lucerna <M. minima> *szin* eta trifolio

▶falĉforma medikago: sárkereplucerna <M. falcata>

▶kultiva medikago: l. luzerno

▶lupola medikago: komlós lucerna <M. lupulina> *szin* lupola trifolio

▶makula medikago: arab lucerna <M. arabica> *szin* makula trifolio

▶vila medikago: szúrós lucerna, merevszörű lucerna <M.

polymorpha> *szin* vila trifolio

| **medikament/o** *gysz* gyógyszer *szin* farmaciaĵo, kuracilo,

medicinaĵo

▶antidepresia medikamento: kedélyjavító orvosság, antidepresszáns

▶antifebra medikamento, kontraŭfebra medikamento: lázcsillapító gyógyszer

▶digestiga medikamento: emésztéssegítő orvosság

▶kora medikamento: szívgyógyszer

▶kvietiga medikamento: *fn* nyugtató, nyugtatószer, csillapítószer *szin* kvietigaĵo

medikamenti: *tr* *orv* gyógyszerez

medikamentado: *orv* gyógyszererezés

medikamentoŝranko: *gysz* gyógyszereszekrény *szin* medicinŝranko

medikamentrezista: *orv* orvosságoknak ellenálló

| **Medin/o** *vall* *geo* Medina

▶Medino estas sankta urbo por la islamanoj: Medina szent város az iszlámhívőknek

| **mediokr/a** *ritk* középserű

| **Mediolan/o** *tört* *geo* Mediolanum <Milánó>

| **medit/i** *ntr* elmélkedik, elgondolkodik, töpreng, meditál, elméláz

▶mediti pri la senco de la vivo: töpreng az élet értelméről

medito: elmélkedés, töprengés, meditálás

▶post minuta medito li respondis: pillanatnyi töprengés után válaszolt

meditema: töprengő természetű, merengő, mélázgató, elgondolkodó primediti: *tr* elgondol, töpreng, gondolkodik vmin <n>

▶li primeditis sian sorton: elgondolkodott a sorsáról

| **Mediterrane/o** *geo* mediterráneum, földközi-tengeri térség

mediteranea: mediterrán

▶Mediterranea Maro: *geo* Földközi-tenger *szin* Meza Maro

| **medium/o** médium

mediumeco: médiumság, médiumi képesség

| **medol/o** **1)** *anat* velő, medulla

▶forsuĉi lian medolon: *átv* a vérét szívja

▶havi medolon en la ostoj: helyre legény, nem ijed meg a saját árnyékától

▶spina medolo: gerincagy, gerincvelő, medulla spinalis

2) *biol* szerv központi része

3) *növ* bél, bélszövet, szárbél

medolito: *orv* csontvelőgyulladás

ĝismedola: **1)** velőig ható, velőtrázó

2) *átv* igazi, vérbeli, meggyőződéses *szin* ĝisosta

ĝismedole: velejéig

medolektomio: *orv* velő eltávolítása, medullectomia

medolopatio: *orv* velőbántalom, medullopathia

medolpoezo: *biol* kém velőképződés, medullatio

medolosto: *gaszt* velős csont

l.m. ostmedolo

| **Meduz/o** *mit* Medusza, Medusa

meduzo: *áll* medúza

▶brulmeduzo: l. cianeo

▶dolĉakva vualmeduzo: édesvízi fátyolos medúza <Craspedacusta sowerbyi>

▶grandmeduzoj: kehelyállatok <Scyphozoa> *szin* scifozooj

▶vitromeduzo: l. aŭrelio

▶vualmeduzoj: fátyolos medúzák, hidromedúzák <Hydroza>

| **mefit/o** *áll* bűzösborz, szkunk <Mephitis>

▶striita mefito: csíkos bűzösborz, csíkos szkunk <M. mephitis>

mefitfelo: szkunksz <bűzösborz irhája>

| **mega-** **1)** *tud* mega- <10⁶> l. megadino, megaherco, megaomo,

megatuno, megavolto

2) *inf* mega- l. megabajto, megabitoko

| **megafon/o** *tech* hangosbemondó, hangosbeszélő, megafon

| **Megalaj/o** *geo* *pol* Meghalaya <IN>

| **megalit/o** *ép* *tört* megalit vö. dolmeno, kromleĥo, menhiro

megalita: *ép* *tört* megalitikus

▶megalitaj monumentoj de Karnako: Karnak megalitikus

emlékművei

| **megalo-** *orv* *pszi* megaló- <túl nagy, megnagyobbodott> l.

megalohepato, megalokojlo, megalomanio, megalosaŭro

| **megalopol/o** *geo* megalopolisz <nagyvárosok halmaza>

| **megateri/o** *ösl* Megatherium

| **Meger/o** *mit* Megaira, Megéra

megero: *pej* megéra, gonosz asszony, boszorkány, fúria

| **megom/o** l. megaomo

megometro: *vill* ohmmérő, megohmmérő

| **mehar/o** mehari, gyorsteve *szin* kurdromedaro

meharisto: *kat* meharista, tevéosztag katonája

| **meĥaniko** l. mekaniko

| **Meĥlen/o** *geo* Mechelen

▶meĥlena punto: mecheleni csipke

| **Mejbom/o** *orv* Meibomius

►mejboma glando: *anat* Mejbom-mirigy, glandula tarsales *szin* tarza glando

mejbomito: *orv* Meibom-mirigyek gyulladása, blepharadenitis

| **mejlo** *geo* mérföld

►angla mejlo: angol mérföld, mile <1609,3 m>

►franca mejlo: francia mérföld, lieu <4552 m>

►germana mejlo: német mérföld, Meile <7500 m>

►hungara mejlo: magyar mérföld <8353,6 m>

►internacia mejlo: nemzetközi mérföld <1609,3.

►mara mejlo: tengeri mérföld

sepmejla: hétmérföldes

►li surmetis sepmejlajn botojn: hétmérföldes csizmát húzott

mejlolonga: átv is mérföldes <hosszúságú>

mejloŝtono: átv is mérföldkő

l.m. marmejlo

| **mejoz/o** *biol* számcsoökkentő sejtmegosztódás, meiózis

| **mejtneri/o** *kém* meitnerium <Mt>

| **mek/i** *ntr* mekeg

| **mekanik/o 1)** *fiz* mechanika

►aplikata mekaniko: alkalmazott mechanika, géptan *szin* mekaniko 2

►kvantuma statistika mekaniko: kvantumstatistikai mechanika

►neŭtona mekaniko: newtoni mechanika

►preciza mekaniko: finommechanika

►relativisma mekaniko: relativisztikus mechanika

►statistika mekaniko: statisztikus mechanika

2) *tech* géptan

3) *zene* mechanika

►mekaniko de piano: zongora mechanikája

mekanika: 1) *tech* mechanikai

►mekanika leĝo: mechanikai törvény

2) gépi, gépíes, mechanikus

►li faris mekanikan geston: gépíes mozdulatot tett

►mekanika fabrikado: gépi gyártás

mekanikaĵo: *tech* mechanizmus, gépezet, gépi szerkezet

mekanikismo: *fil* mechanizmus, mechanisztikus világkép

mekanikisto: *tech* gépész, géplakatos

hidromekaniko: *fiz* hidromechanika

telemekaniko: *távk tech* telemechanika

mekanikoterapio: *orv* mechanoterápia

l.m. elektromekaniko, fluidomekaniko, grundomekaniko,

kvantummekaniko, ondomekaniko, precizmekanikisto

| **mekatronik/o** *eltr tech* mechatronika

| **mekanizm/o 1)** *tech* szerkezet, gépezet, mechanizmus

►transmisia mekanismo: erőátviteli szerkezet

2) átv mechanizmus, működésmód

►mekanismo de la digestado: *biol* az emésztés mechanizmusa

►mekanismo de la lingvo: a nyelv működésmódja

►merkata mekanismo: *gazd* piaci mechanizmus

3) *zene* gépíes v. technikai előadásmód

l.m. krizomekanismo, pendolmekanismo, tirmekanismo

| **mekanist/o** l. mekanikisto

| **mekaniz/i** *tr tech* gépíesít

| **mekanograf/o** *inf* lyukkártyás v. lyukszalagos adatfeldolgozó,

mechanográfus

mekanografio: *inf* lyukkártyás v. lyukszalagos adatfeldolgozás,

mechanográfia

| **mekanoterapi/o** l. mekanikoterapio

| **Mekk/o** *iszl geo* Mekka

►Mekko estas la religia centro de islamo: Mekka az iszlám vallási központja

| **Meklenburg/o** *geo* Mecklenburg

Meklenburgo-Antaŭpomerio: *geo pol* Mecklenburg-Előpomeránia <DE>

| **Mekong/o** *geo* Mekong

| **mekoni/o** *anat* magzatszurok, embrionális bélsár, meconium

| **Meksik/o 1)** *geo* Mexikóváros *szin* Meksikurbo

2) *geo pol* <ország> Mexikó <MX>

meksikano: *fn* mexikói

Meksikurbo: *geo* Mexikóváros *szin* Meksiko

►Meksikurbo estas la ĉefurbo de Meksiko: Mexikóváros Mexikó fővárosa

Meksikio: *ex l.* Meksiko

Nov-Meksiko: *geo pol* Új-Mexikó <US>

| **mel/o** áll borz <Meles meles>

| **melafir/o** ásv melafir

| **melaleŭ/o** növ hangamirtusz <Melaleuca>

►kajeputa melaleŭko: olajos kajeputfá <M. cajuputi>

►kvinripa melaleŭko: niaouli <M. quinquenervia> *szin* naŭlo

| **melampir/o** növ csormolya <Melampyrum>

►agra melampiro: mezei csormolya <M. arvense> *szin* kampa bovintritiko

| **melan/o** összetételekben

melano-: *biol kém* melanin-

melanoĉelo: *biol kém* melaninsejt

melanismo: *orv* melanoderma, melanismus

melanemio: *orv* melaninvérűség, melanaemia

melanino: *biol kém* melanin

melanomo: *orv* melanoma

| **Melanezi/o** *geo* Melanézia

| **melandri/o** l. sileno

| **Melani/o** Melánia <utónév>

| **melankoli/o 1)** *pszi* kedélybetegség, búskomorság, melankólia

►melankolio povas inklinigi al memmortigo: a melankólia

öngyilkosságra hajlamosíthat

2) áll mélabú, melankólia, elvágódás

melankolia: melankolikus, mélabús, búskomor

melankoliulo: *pszi* kedélybeteg

| **melas/o** melasz <cukorgyártás>

| **melb/o** *gaszt* melba <édesség>

| **Melburn/o** *geo* Melbourne

| **meldu/o** növ levélpenész *szin* foliŝimo, farunroso

►falsa melduo: peronoszpóra

►vera melduo: lisztharmat

| **meleagr/o** áll pulyka <Meleagris gallopavo> *szin* hindia koko

►meleagro gluglas, gluglugluas, kriĉas: pulyka öblöget, hurukkol

meleagraĵo: pulykaétel

►rostita meleagraĵo: pulykasült

meleagrido: áll pipe

meleagrino: áll pulykatoj

virmeleagro: áll pulykakakas

| **Meleagr/o** mit Meleagrosz, Meleager

| **meleagren/o** l. pinktado

| **melen/o** *orv* szurokszéklet, melaena

| **Melĥior/o** Menyhért <utónév>

| **meli/o** növ imafüzérfa <Melia>

►meliacoj: imafüzérfafélék <Meliaceae>

| **Melil/o** Melilla *geo pol* <ES>

| **melilot/o** növ mézkerep, somkóró <Melilotus> *szin* spikotrifolio

►kuraca meliloto, oficina meliloto: orvosi mézkerep, orvosi somkóró <M. officinalis>

| **melinit/o** *kat kém* melinit

| **melis/o** *növ* citromfű, melissza <Melissa>

►citronmeliso: citromszagú mézfű, méregnyomófű, kerti méhfű <M. officinalis>

melisakvo: *gaszt* mézfűtea

| **melitokokoz/o** *orv* máltai láz, brucellózis, febris melitensis *szin* malta febro

| **melk/i** **1)** *tr* fej, megfej

►li melkas *sin*: *átv* maszturbál *szin* masturbi *sin*

►melki kaprinon: kecskét fej

►melki kaproviron^z: bakot fej

►melki la venenon de serpento: kígyó mérgét fej

2) *tr* *átv* fej, megfej <haszon>

►preni iun por senfine melkebla bovino: fejőstehénnek néz vkit^z

►li melkis el mi milionon da forintoj: egy millió forinttal megfejt

►li volas melki nin: fejőstehénnek néz bennünket

melkado: fejtés

melkistino: fejőnő

melkobovino: *áll* fejőstehén

melkomaŝino: *agr tech* fejőgépp

melkoskabelo, melkotabureto: fejtőszék

| **Melkicedek/o** *bibl* Melkisédek

| **melo/o** *áll* közönséges nünüke <Meloe proscarabeus>

| **melodi/o** **1)** *zene* dallam, melódia, kellemes hangzat

►orelflata melodio: fülbemászó dallam

2) lejtés, dallam

►la melodio de la frazo: a mondat lejtése

melodia: dallam-, dallamos, melodikus

►Esperanto estas melodia lingvo: az eszperantó dallamos nyelv

►melodia flanko de akordiono: tangóharmonika diszkantrésze v. dallamoldala

melodieco: dallamosság

melodikordo: *zene* dallamhúr

l.m. frazmelodio, parolmelodio, vortmelodio

| **melodram/o** **1)** *ir* zenés dráma, zenés színdarab, melodráma

2) *átv* *ir* érzelmes darab, melodráma, népszínmű

| **melolont/o** *áll* cserebogár <Melolontha>

►hipokastana melolonto: erdei cserebogár, lógesztenye-cserebogár <M. hippocastani>

►julia majskarabo: csapó cserebogár <Polyphylla fullo>

►solstica melolonto: bordás sárgacserebogár <Amphimallon solstitialis> *szin* solstica skarabo

►vulgara melolonto: májusi cserebogár, közönséges cserebogár <M. melolontha> *szin* majskarabo

| **meloman/o** *fn* *zene* zenerajongó, melomán

melomaneco, melomanio: *zene* zenerajongás, melománia

| **melon/o** **1)** *növ* sárgadinnye <Cucumis melo>

►akvomelono: görögdinnye <Citrullus lanatus>

►mielmelono, sukermelono: cukordinnye <C. melo melo>

►retmelono: cserhajú dinnye <C. melo reticulatus>

2) *növ* sárgadinnye <termés>

melonarbo: *l.* papajo

melonĉapelo: *tex* keménykalap

melonkapo, melonkapulo: *pej* tökfej, tökfejtő

| **melongen/o** *növ* padlizsán, törökparadicsom, tojásgyümölcs <Solanum melongena>

| **melope/o** *zene* énekbeszéd, melopea

| **melopep/o** **1)** *növ* *ex* tök *l.* kukurbo

2) *növ* közönséges tök, úri tök, étkezési tök <Cucurbita melopepo>

3) *növ* csillagtök *l.* ĉapkukurbo

| **melopsitak/o** *áll* hullámos papagáj, babapapagáj, törpepapagáj <Melopsittachus undulatus>

| **Melos/o** *geo* Milosz

►Melosa Venero: *műv* milói Vénusz

| **Melpomen/o** *mit* Melpomené

►Melpomeno estas la muzo de la tragedio: Melpomené a tragédia műzsája

| **Meluzin/o** **1)** *mit* Meluzina <nimfa>

2) Meluzina <utónév>

| **mem**¹ **1)** maga <nem másvalaki>

►de si mem: saját magától

►la reĝo mem vizitos nin: maga a király látogat meg bennünket

►li mem venis al mi: ő maga jött el hozzám

►mi eĉ mem agos same: még én is éppúgy cselekszem

►sin mem li kulpigas: saját magát okolja

►vi mem ne neis tion: te magad sem tagadtad azt

2) magától, önként

►ne venos rato mem al la kato^z: *közm* nem hullik manna az égből

►post pripenso vi mem trovos la respondon: megfontolás után magad is megtalálod a választ

►tio estas komprenebla per si mem: ez magától értetődő mem-: **1)** ön- <saját magára irányuló>

►memkono: önismeret

►memportreto: *műv* önarckép

2) ön- <magától, önként>

►memdisciplino: önfegyelem

►memelektita: önként választott

►memferma: önzáródó, magától záródó

memo: *fn* *pszi* ego, én *vö.* egoo, mio

►mia alia memo: a másik énem

►lia malbona memo: a rossz énje

mema: ugyanaz, saját

►lia mema mono perdiĝis vane: az ő saját pénze veszett kárba

►vi ja uzis la meman rimedon: hiszen ugyanazt az eszközt használtad

memeco: azonosság, önazonosság

dismemiĝi: *ntr* *pszi* meghasonlik

enmemiĝi: *ntr* magába mélyed, magába fordul, befelé fordul

| **mem**¹ *knyv* mem <héber 'm' betű>

| **membr/o** **1)** *anat* végtag

►la supraj kaj malsupraj membroj de homo: az ember felső és alsó végtagjai

►la antaŭaj kaj postaj membroj de bruto: marha mellső és hátsó végtagjai

2) *áll* láb <gyűrűsférgék, ízeltlábúak>

3) *anat* tag, mozgó szerv

►ĉar estus pli bone por vi, se unu el viaj membroj pereus, ol se via tuta korpo estus ĵetita en Gehenan: *bibl* mert jobb neked, ha egy vész el tagjaid közül, mintha egész tested vettetik a gyehennára

►la petola membro: a pajkos tag <azaz a nyelv>

►seksa membro: hímvessző, membrum virile

4) tag <szervezet> *szin* ano **1**

►aligita membro: *eo* <szervezeten keresztül> csatlakoztatott tag

►kandidata membro: póttag

►li vere estas aktiva membro de nia asocio: ő valóban szövetségünk aktív tagja

►membro abonanto: <folyóíratra> előfizető tag

►membro de la Akademio de Esperanto: *eo* az Eszperantó Akadémia tagja

►membro de Societo Zamenhof: *eo* a Zamenhof-társaság tagja

►membro subtenanto: pártoló tag

5) átv tag <vmi része>

►la dekstra membro de la ekvacio: egyenlet jobb oldala

►la membroj de ĉi tiu frazo: ennek a mondatnak a tagjai
membraro: **1)** *anat* végtagok

2) tagság *szin* anaro 1

►la membraro de nia klubo: klubunk tagsága

membreco: tagság, tagi viszony

►oni ĉesigis lian membrecon: megszüntették a tagságát

membrigi: *tr* taggá válik

dismembrigi: *tr* tagjaira bont v. szed, széttagol

►dismembrigi bruton: marhát széttranszíroz

►dismembrigi frazon: mondatot tagjaira bont

dismembrigi: *ntr* széttagolódik

►Ia Romia Imperio dismembrigis en etajn ŝtatojn: a Római Birodalom kis államokra tagolódt

eksmembrigi: *tr* kizár, megszünteti vkinek a <n> tagságát

►maljuste vi eksmembrigis min: igazságtalanul zártatok ki
pomembra: tagonkénti, egy tagra jutó

membrokarto: tagkártya

membrokotizo: tagdíj, tagsági díj

membrokunveno: taggyűlés

membroŝtato: *pol* tagállam

membrovarbado: tagtoborzás

| **membran/o** **1)** *anat* hártya, lemez, membrán

►feta membrano: magzatburok

►muka membrano de la stomako: a gyomor nyálkahártyája

2) *tech* zene membrán

►akvotralasa membrano: vízáteresztő membrán

►membrano de tamburo: dob bőre, dob membránja

membranofono: *zene* membranofon

pseudomembrano, ŝajnmembrano: *orv* álmembrán, pseudomembrán

l.m. ĉelmembrano, mukmembrano, nukleomembrano,

naĝmembrano, ostomembrano, seromembrano, tamburmembrano

| **meme/o** *tud* mém <kulturális információs csomag>

memeiko: *tud* memetika

memeikisto: *fn tud* memetikus

| **Memelland/o** *geo* tört Memel-vidék

| **Memfis/o** **1)** *tört geo* Memphisz *szin* Menefro

2) *geo* Memphis

| **memor/i** *tr* emlékezik, emlékszik vmire v. vkire <n>

►ĉi vi ankoraŭ memoras min?: emlékszel még rám?

►kiom mi memoras: amennyire emlékszem

►mi memoras lian nomon: emlékszem a nevére

memoro: **1)** emlék, emlékezet <emléknyom>

►via memoro eterne vivos en ni: emléked örökké élni fog bennünk

2) emlékezet <agy emlékező része>

►en mia memoro vigle vivas tiu tago: emlékezetemben élénken él az a nap

►mi recitas el memoro la frazon: emlékezetből idézem a mondatot

►notu al vi en la memoro: vésd az eszedbe, jól jegyezd meg

►revoki en la memoron: emlékezetébe idéz

►tio gravuriĝis en lia memoro: ez az emlékezetébe vésődött

►tio tute elfalis el mia memoro: ez teljesen kiesett a fejemből

3) emlékezet, emlékezőképesség, memória

►ekzerci sian memoron: gyakorolja a memóriáját

►mi ne havas bonan memoron: nincs jó emlékezőképességem

►se la memoro ne perfidas min: ha nem csal az emlékezetem

►streĉi la memoron: megerőlteti az emlékezetét

►tenaca memoro: jó emlékezőtehetség

►via memoro ne etendiĝis ĝis tie: memóriád nem terjedt ki addig

4) *inf* memória, tár

►ajne adresebla memoro: *l.* labormemoro

►asocieca memoro, asociiva memoro: asszociatív tár, CAM

►efemera memoro: átmeneti tár

►forviŝi la enhavon de la memoro: törli a memória tartalmát

►legi datumojn en la memoron: adatokat olvas a memóriába

►modifebla memoro, rekte alirebla memoro: véletlen hozzáférésű
memória, véletlen elérésű memória

►neokupita memoro: szabad memória

►nurlega memoro: csak olvasható memória, fix memória, read-only
memory <ROM>

►programebla, nurlegebla memoro: programozható, csak olvasható
v. fix memória <PROM>

►rektatinga memoro: véletlen elérésű memória, közvetlen
hozzáférésű tár <RAM>

►service atingebla memoro: *l.* labormemoro

►virtuala memoro: virtuális tár

►viŝebla, programebla, nurlegebla memoro: törölhető,

programozható, csak olvasható memória <EPROM>

memore, elmemore: emlékezetből, fejből, kívülről

►fari notojn elmemore: emlékezetből jegyzeteket készít

►ludi pecon elmemore: emlékezetből játszik egy darabot

►memore li listigas la nomojn: emlékezetből sorolja a neveket

memore al iu v. io: vki v. vmi emlékére

►memore al niaj forpasintaj klubanoj mi dediĉos ĉi tiujn vortojn:

elhunyt klubtársaink emlékére szentelem ezeket a szavakat

►monumento memore al la falintaj herooj: emlékmű az elesett hősök
emlékére

memorado: emlékezés, megemlékezés

►la memorado de niaj herooj estas la ĉefa programero: a hőseinkről

való megemlékezés volt a fő programpont

memoraĵo: emléktárgy, szüvenír

memoraĵoj: *ir* emlékirat

►nun li okupiĝas ekskluzive pri siaj memoraĵoj: most kizárólag az

emlékirataival foglalkozik

memorebla: megjegyezhető

►facile memorebla regulo: könnyen megjegyezhető szabály

memorejo: emlékhely

memorigi: *tr* emlékeztet

►mi ne volas memorigi al vi la pasintecon: nem akarlak emlékeztetni
a múltra

►vi ne bezonas memorigi min pri mia tasko: nem szükséges

emlékeztetned a feladatomra

memoriga: emlékeztető, emlék-

►memoriga poŝtmarko: emlékbélyeg

►mi faris kelkajn memorigajn notojn: csináltam néhány emlékeztető
feljegyzést

memorigaĵo: *fn* emlékeztető

►ĉi tiu vangofrapo servos al li kiel memorigaĵo: ez a pofon

emlékeztetőül szolgál majd neki

►doni al iu memorigaĵon: emlékeztetőt ad neki

►mi enmetis ĝin kiel memorigaĵon pri mia devo: betettem mint

emlékeztetőt a kötelességemre

memorilo: *inf* memória, <fizikai> tár

►bufra memorilo: puffer memória

►centra memorilo: központi tár <hardver>

►demetebla memorilo: cserélhető tár

►duonkonduktila memorilo: félvezetős memória

►ekstera memorilo kiel flankaparato: külső tár mint periféria

►feritkerna memorilo: ferritgyűrűs memória
 ►fiksa memorilo: fix táreszköz
 ►laŭvica memorilo: soros hozzáférésű memória
 ►magnetcilindra memorilo: mágnesdobos tár
 ►magnetdiska memorilo: mágneslemezes tár
 ►magnetkarta memorilo: mágneskártyás tár
 ►magnetkerna memorilo: mágnesmagos memória
 ►magnettavola memorilo: fixfejes tár
 memorinda: emlékezetes
 ►memorinda evento: emlékezetes esemény
 ĉefmemoro, labormemoro: *inf* főmemória, főtár, elsődleges tár *szin*
 ajne adresebla memoro
 nememorebla: **1)** megjegyezhetetlen
 ►nememorebla nomo: megjegyezhetetlen név
2) feledésbe merült
 ►la nememorebla pasinteco: a feledésbe merült múlt
 enmemorigi: *ntr* eszébe jut, emlékezetébe idéződik
 ►ofte enmemorigas al mi la kune pasigitaj tagoj: gyakran eszembe jutnak az együtt töltött napok
 primemori: *tr* megemlékezik vkiről v. vmiről <n>, megül <ünnepe>
 rememori: *tr* visszaemlékezik vkire v. vmire <n>, megemlékezik vkiről v. vmiről <n>
 ►mi ne povas rememori la okazintaĵojn: nem tudok visszaemlékezni a történetekre
 ►ni rememoru niajn heroojn: emlékezzünk meg a hőseinkről
 ►rememoru la kune pasigitajn belajn tagojn: emlékezz vissza az együtt töltött szép napokra
 rememoro: visszaemlékezés, emlékezet
 ►rememoro de la unua amo: visszaemlékezés az első szerelemre
 rememorigi: *tr* emlékeztet, emlékezetébe idéz
 ►la formo de la vazo rememorigas la 19an jarcenton: a váza alakja a XIX. századot idézi
 ►rememorigu al mi, kiam mi devos ekiri: emlékeztess, hogy mikor kell indulnom
 ►vi rememorigas al mi vian patrinon: anyádra emlékeztetsz
 ►via nazo rememorigas tiun de via patro: az orrod az apádéra hasonlít
 memoraĵvendejo: ajándékbolt, emléktárgybolt, szuvenírbolt *szin*
 suvenirbutiko
 memorareo: *inf* memóriaterület
 memorarto: *pszi* az emlékezés művészete, mnemotechnika, mnemonika *szin* mnemoniko
 memorbastoneto: *inf* memóriakulcs, flash drive, pendrive *szin*
 poŝmemorilo
 memordeficito: **1)** emlékezetkiesés
2) *inf* memóriahiány
 memordiplomo: emléklap, díszoklevél
 memorfesto: emlékünnepe
 memorfiksi: *tr* emlékezetbe vés, jól megjegyez
 memorfolio: emlékblokk <filatéla>
 memorfosto: kopjafa <emlékfa>
 memorgenerado: *inf* memóriakiosztás, tárkiosztás
 memorgenerilo: *inf* memóriakiosztó, memóriaallokátor
 memorhelpilo: *fn* emlékeztető
 memoriladreso: *inf* tárolási cím
 memorilsirmilo: *inf* memóriavédelem
 memorkarto: *inf* memóriakártya
 memorkartoĉo: *inf* hordozható memóriatár
 memorkolono: emlékoszlop
 memorlibro: *ir* emlékirat, memoár

memorlikado: *inf* memóriefogyás
 memormanko: *pszi* emlékezetkiesés
 memormedalo: emlékérem
 memornotoj: emlékeztető feljegyzés, memorandum
 memororganizilo: *inf* társzervezés
 ►rektatinga memorilorganizo: közvetlen társzervezés
 ►seria memorilorganizo: szekvenciális társzervezés
 memorparko: emlékpark
 memorperdo: *pszi* emlékezetvesztés, amnézia *szin* amnezio
 ►okaza memorperdo: *pszi* emlékezetkiesés *szin* oka amnezio
 memorplaco: emlékhely
 memorsigno: *fn* emlékeztető <jel>
 memorŝtono: emlékkő
 memortabulo: emléktábla
 ►memortabulo al Zamenhof: *eo* Zamenhof-emléktábla
 memortago: emléknapi
 memorteni: *tr* fejben tart, emlékezetben tart
l.m. datummemoro, datummemorilo, fulmomemoro, karmemora, kaŝmemoro, poŝmemorilo, videomemoro
 | **memorand/o** **1)** memorandum, emlékeztető <diplomácia>
2) emlékeztető, feljegyzés
 ►mi skribis memorandon pri nia intertraktado: feljegyzést írtam a tárgyalásunkról
 | **memuar/o** értekezés, dolgozat
 | **menad/o** *mit* <megrészegült> bacchánsnő
 | **menaĝeri/o** **1)** magánállatkert, állatsereglet, állatgyűjtemény
 ►la cirko veturas kun granda menaĝerio: a cirkusz nagy állatsereggel utazik
2) magánállatkert <hely>
 | **Menandr/o** *ir* Menandrosz
 | **Mence/o** *fil* Menciusz, Meng-ce
 | **menci/i** *tr* említ, megemlít
 ►kiel menciite: mint említettem
 ►mi mencias parenteze: zárójelben megjegyezem
 mencio: említés, megemlítés
 menciadi: *tr* emleget
 menciinda: megemlítendő, említésre méltó, említésre érdemes
 menciindi: *ntr* említést érdemel
 ►nepre menciindas liaj esperantologiaj verkoj: okvetlenül említést érdemelnek eszperantológiai művei
 pretermencii: *tr* említés nélkül hagy, nem említ
 ►li pretermenciis la hieraŭajn okazaĵojn: említés nélkül hagyta a tegnapi eseményeket
 | **mend/i** *tr* rendel, megrendel
 ►mendi ĉambron en la hotelo: szobát foglal a szállodában
 ►mendi teatron bileton: színházjegyet rendel
 ►mendi vespermanĝon en la restoracio: vacsorát rendel az étteremben
 mendo: rendelés, kereslet
 ►bonvolu nuligi mian mendon: szíveskedjék törölni a rendelésemet
 ►la mendoj ne kovras la koston de la anoncetoj: a rendelések nem fedezik az apróhirdetések árát
 ►sen mendoj la fabriko bankrotiĝos: rendelés nélkül a gyár tönkremegy
 mendilo: *fn* *gazd* megrendelő, megrendelőlap
 ►plenigu la mendilon: tölts ki a megrendelőlapot
 ►skribi mendilon: ír egy megrendelőt
 mendaĵo: megrendelt holmi v. dolog
 mendaĵaro: *gazd* rendelésállomány
 antaŭmendi: *tr* előre megrendel, <rendeléssel> lefoglal

kontraŭmendi, malmendi: *tr* <megrendelést> lemond
mendolibro: *gazd* rendelési napló

| **mende/o** *fn* mende

mendea: *mn nyt* mende <men>

| **Mendel/o** *biol* <Gregor Johann> Mendel

mendela: Mendel-, mendeli

►mendelaj reguloj: Mendel-szabályok

mendelismo: *biol* mendelizmus

| **Mendelev/o** *kém* <Dmitrij Ivanovics> Mengyelejev

►perioda tabelo de Mendelevo: Mengyelejev periódusos rendszere

| **mendelevi/o** *kém* mendelévíum <Md>

| **Menefr/o** *tört geo* Memphisz *szin* Memfiso 1

| **Menela/o** *mit* Menelaosz

| **menestrel/o** *ir zene* lovagköltő, minnesänger, dalnok, lovagköltő, vándorénekes *vö.* aedo, bardo, rapsodo, skaldo

| **menhir/o** *ép tört* menhir

| **meniant/o** *növ* vidrafű <Menyanthes>

| **mening/o** *anat* agyhártya, gerincvelőhártya, meninx

►encefala meningo: agyhártya

►mjela meningo: gerincvelőhártya

meningito: *orv* agyhártyagyulladás, gerincvelőhártya-gyulladás, meningitis

►cerebrospina meningito: *orv* meningococcus okozta agyhártyagyulladás, meningitis cerebrospinalis

| **meningokok/o** *bakt* Neisseria meningitidis

| **menisk/o** 1) *fiz* meniszkusz, folyadékgörbület

2) *fiz* konkáv-konvex lencse, homorú-domború lencse, meniszkusz

3) *anat* félhold alakú porc, meniscus

►artika menisko: ízületi félhold, meniscus articularis

| **menisperm/o** *növ* holdmag <Menispermum> *szin* lunsemo

| **menonit/o** *kr* mennonita

| **menopaüz/o** *orv* változókor, menopauza

| **mens/o** ész

►tio elfalis al mi el la menso: kiesett a fejemből

►tio ne trafas lian menson: nem jut el az agyáig, nem ér fel az agyáig

mensa: ész-, észbeli, értelmi, mentális

►mensa handikapo: *pszi* értelmi fogyatékos

►mensa perturbo: *pszi* elmezavar

►mensaj kapabloj: értelmi képességek

etmensa: *pej* korlátolt, szűk látókörű

mismensa: *pej* hibbant, hígeszű

mensdifekta: értelmi fogyatékos, ütődött

menshandikapito, menshandikapulo: *fn pszi* értelmi fogyatékos

menskaduka: elbutult, meghibbant, elhülyült

menskadukiĝi: *ntr* meggárgyul, meghibban, elhülyül

menskonfuza: észbontó

menskonfuziĝo: *pszi* elmezavar, elmeháborodás

menslavado, mensmanipulado: agymosás, agymanipulálás

mensmalsana: 1) *mn pszi* elmebeteg, elmebajos, mentális *szin* cerbomalsana, aliena

2) *mn átv pej* beteges, elmebeteg

►mensmalsanaj ideoj: elmebeteg ötletek

►mensmalsana mensogado: beteges hazudozás

mensmalsanulo: *pszi* elmebeteg, mentális beteg *szin* cerbomalsanulo, alienulo

mensmalsanulejo: *pszi* elmekórház, pszichiátria

mensobtuza: tompa agyú

mensostato: *pszi* elmeállapot

l.m. obtuzmensa

| **mensog/i** *ntr* hazudik

►kiu volas mensogi, devas bone memori^Z: *közm* nyelvén akad fel a hazug

►krake mensogi: vastagon hazudik

►mensogi masive: úgy hazudik, mint a vízfolyás

►mensogi tiel, ke la muroj krakas^Z: olyat hazudik, hogy majd leszakad a mennyezet

►mensogi kiel funebra parolo^Z: hazudik, mint a holdvilág

►mensogi kiel gazeto: úgy hazudik, mintha könyvből olvasná

►mensogi kiel kalendaro: úgy hazudik, mintha könyvből olvasná

►mensogu, kiom vi volas, sed memoru, kion vi parolas^Z: *közm* aki hazudik, ne felejtse szavát

►por glate mensogi, oni spriton bezonas^Z: *közm* jó fejűnek kell lenni a hazugnak, hogy mindenütt egyformán hazudhasson

►senhonte mensogi: szemérmetlenül hazudik

mensogo: hazugság

►mensloga mensogo: szemenszedett hazugság

►mensogo kaj ŝtelo estas du fratoj^Z: *közm* aki hazudik, az lop is

mensoga: hazug, hamis

►mensoga aserto: hazug állítás

►mensoga atestanto: hamis tanú

mensogadi: *ntr* hazudozik

mensogema: hazudozós, hazug természetű

mensogeti: *ntr* füllent

mensogulo: hazug ember

mensogdetektilo: hazugságvizsgáló készülék

| **menstru/o** havivérzés, havibaj, menstruáció *szin* monataĵo, monata elfluo

menstrua: menstruációs

►menstrua ciklo: menstruációs ciklus

menstrusorbilo, menstrutampo: intimbetét

menstrutuko: menstruációs kendő

| **menŝevik/o** *tört* mensevik

menŝevikismo: *tört* mensevizmus, mensevik nézetek

| **ment/o** *növ* menta <Mentha>

►katmento: *l.* katario

►krispa mento: fodormenta <M. spicata>

►pipra mento: borsmenta, borsos menta, angol menta <M. x piperita>

►spika mento: zöld menta <M. spicata>

►infuzaĵo de mento: mentafőzet

mentano: *kém* mentán

mentolo: *biol kém* mentol

mentoteo: *gaszt* mentatea

| **menton/o** *anat* áll, mentum

►li havas duoblan mentonon: tokája van

mentona: *anat* áll-, mentalis

►mentona muskolo: állizom, musculus mentalis

mentonapogilo: *zene* álltartó <hegedűn>

mentonbarbo: állszakáll

mentonbendo: *gysz* állkötés

mentonrimeno: állszíj

| **Mentor/o** *mit* Mentór, Mentor

mentoro: atyai jó barát, nevelő, mentor, bölcs irányító

mentori: *tr* tanácsaival segít, mentorként v. tanácsadóként mellette <n> áll

| **menu/o** 1) *gaszt* étrend, menü

2) *inf* menü

►ĉefa menuo: főmenü

►kaskada menuo, vicigita menuo: lépcsőzetes menü

►kurtena menuo: *l.* falmenuo

►menuo dosiero: fájlmenü
 ►menuo redakti: szerkesztésmenü
 ►tajlorita menuo: személyre szabott menü
 menuero: **1)** *gaszt* menüben szereplő étel
2) *inf* menüpont
 submenuo: *inf* almenü
 menubreto, menutrabo, menuzono: *inf* menüsor, menu bar
 menukarto: *gaszt* étlap
 menukomando: *inf* menüparancs
l.m. falmenuo, pendomenuo, startmenuo, stirmenuo, ŝprucmenuo, tirmenuo

| **menuet/o** *zene* menüett <zene és tánc>
 | **menur/o** *áll* lantfarkú madár <Menura> *szin* lrvostulo

►menuredoj: lantfarkú madarak <Menuridae>

| **menuver/o** szürkemókusprém, mókusprém

| **Meotis/o** *tört* föld Meótisz, Maeotis vö. Azova Maro

| **merbromin/o** *gysz* merbromin, merkurokróm

| **mercer/o** *tex* rövidáru

mercerejo: *tex* rövidárubolt, rövidáruüzlet, rövidáru-kereskedés

merceristo: *tex* rövidáru-kereskedő, rövidárus *szin* fadenisto

| **merceriz/i** *tex* mercerez, Mercer-eljárással impregnál

| **merd/o** **1)** *biz* szar

2) *átv* *biz* szar dolog

►ĝiskole sidi en la merdo: nyakig ül a szarban

3) *átv* *biz* marihuána

merdi: *ntr* szarik

merdulo: *pej* szarházi, szarjankó

| **meretric/o** *pej* metresz, kéjő, szerető

meretrici: *ntr* *pej* vkinek a szeretője

►ŝi longe meretricis ĉe la princo: sokáig a herceg szeretője volt

| **mergi/i** *tr* bemeřit, lemerít <közegbe>

►mergi kasonojn por pontokonstruado: keszonokat merít hídépítéshez

►mergi terpomfingrojn en fritoleon: hasáburgonyát merít sütőolajba
 mergiĝi: **1)** *ntr* lemerül, elmerül, elsüllyed

►mergiĝi en akvon: vízbe merül

2) *ntr* *átv* vmibe merül, elmerül

►li mergiĝis en siajn pensojn: gondolataiba merült

elmergi, malmergi: *tr* <közegből> kidug v. kiemel, felszínre hoz

►oni malmergis la sinkintan ŝipon: kiemelték az elsüllyedt hajót
 elmergiĝi, malmergiĝi: *ntr* <közegből> kiemelkedik v. felemelkedik, kibukkan

►la submarŝipo malmergiĝis: a tengeralattjáró felemelkedett

enmergo: *ép* beeresztés <ácskötés>

mergoboligilo: merülőforraló

mergokloŝo: *tech* bűvárharang

| **mergul/o** *l.* urio

| **merĝ/o** *áll* bukó <Mergus>

►granda merĝo: nagybukó, zöldfejű bűvár, nagy bűvárréce, fűrészorru réce <M. merganser>

►kapuĉmerĝo: bóbítás bukó <M. cucullatus>

►mezgranda merĝo: örvös bukó <M. serrator>

| **meridian/o** **1)** *csill* délkör, meridián vö. longitudo

2) *geo* meridián, hosszúsági kör, délkör, főkör

►grenviĉa meridiانو: greenwichi meridián, kezdőmeridián

►magneta meridiانو: mágneses meridián

3) *mat* meridián

antimeridiano: *geo* antimeridián

| **merin/o** *áll* merinó juh

merinlano: *tex* merinógyapjú

| **mering/o** *gaszt* habcsók, habos sütemény

meringi: *tr* *gaszt* cukros tojáshabbal ken

| **merion/o** *áll* versenyegér, futóegér <Meriones>

►dezerta meriono: Shaw-versenyegér <M. shawi>

►Mongolia meriono: mongol futóegér, mongol versenyegér <M. unguiculus>

►Persia meriono: perzsa versenyegér <M. persicus>

►ruĝvosta meriono: sivatagi versenyegér <M. libycus>

►suda meriono: homoki versenyegér <M. meridianus>

►tamarika meriono: tamariszkusz versenyegér <M. tamariscinus>

►Tristrama meriono: Tristram-versenyegér <M. tristrami>

| **meristem/o** *növ* osztódószövet, képzőszövet, meristema *szin* kreskopinto, kreskopunkto

| **merit/i** *tr* megérdemel, kiérdemel

►kiu malmulton ne ŝatas, multon ne meritas^Z: *közm* aki a keveset nem becsüli, a sokat nem érdemli

►li meritas sian sorton: megérdemli a sorsát

►meriti atenton: figyelmet érdemel

►meriti riproĉon: szemrehányást érdemel

►vi ne meritas esti nomata homo: nem érdemled meg, hogy embernek nevezzenek

►vi ne meritas vian salajron: nem érdemled meg a fizetésedet
 merito: érdem

►akiri al si meritojn: érdemeket szerez

►ricevis bandito laŭ sia merito^Z: csak azt kapta, amit megérdemelt
 a bűnös elnyerte méltó büntetését

merita: **1)** érdemes, méltó

►homo merita por la ofico: a hivatalra méltó ember

►merita je la morto: méltó a halálra

►servo ne petita ne estas merita^Z: *közm* fogadatlan prókátornak ajtó mögött a helye

2) megérdemelt, érdem szerinti

►merita ripozo: megérdemelt pihenés

►ricevi meritan rekompencan: megérdemelt jutalmat kap

meritaĵo: érdemdíj, megérdemelt jutalom

meritigi sin: érdemeket szerez, érdemessé teszi magát

►li meritigis sin en multaj bataloj: sok csatában szerzett érdemeket

meritplena: érdemteli, érdemes, érdemdús

►meritplena vivovojo: érdemekkel teli életút

nemeritulo: érdemtelen ember

senmerita: érdemtelen

meritkruco: érdemkereszt

meritmedalo: érdemérem

l.m. mortomerita

| **meriz/o** *növ* vadcseresznye, madárcseresznye *szin* sovaĝa ĉerizo
 merizujo, merizarbo: *növ* vadcseresznyefa, madárcseresznyefa

<Prunus avium> *szin* birda prunuso

| **merkantilism/o** *gazd* merkantilizmus

| **merkantilist/o** *gazd* merkantilista

| **merkapt/o** *kém* merkaptó-

►merkaptó-etanolo: merkaptó-etanol

merkaptano: *kém* merkaptán

►butil-merkaptano: butil-merkaptán

| **merkat/o** *gazd* piac vö. bazaro

►elkonduki el la merkato: kivezet a piacról

►interna merkato: belső piac

►ĵeti sur la merkaton: piacra dob

►la merkato de elektronikaĵoj estas saturita: az elektronikai cikkek piaca telített

►libera merkato: szabadpiac

►merkato de lano: gyapjúpiac
 ►merkato de valorpapiroj: értékpapírpia
 ►nigra merkato: feketepiac
 ►saturiĝo de la merkato: a piac telítődése
 ►serĉi novajn merkatojn: új piacokat keres
 ►templima merkato: határidős piac
 merkata: piaci
 ►merkataj partoprenantoj: piaci résztvevők
 merkataĉo: *gazd* piaci tevékenység
 merkatico: *gazd* marketing, piackutatás *szin* merkatesploro
 merkaticisto: *gazd* piackutató, marketingszakember, *fn* marketinges
szin merkatesploristo
 merkativa: *gazd* piacképes *szin* merkatakapbla
 merkatumo, surmerkatiĝo: *tr* *gazd* piaca dob, piacosít, <áru>
 forgalomba hoz
 merkatanalizo: *gazd* piacelemzés
 merkatanalizisto: *fn* *gazd* piaci elemző
 merkatekonomio: *gazd* piacgazdaság
 merkatesploro: *gazd* piackutatás *szin* merkatico
 merkatesploristo: *fn* *gazd* piackutató *szin* merkaticisto
 merkatakapbla: *gazd* piacképes *szin* merkativa
 merkatonforma: *gazd* piakonform, piacnak megfelelő
 merkatkvoto: *gazd* piaci részesedés
 merkato: *gazd* *pol* piacpolitika
 merkato: *gazd* piaci érték, forgalmi érték
l.m. aĉetant-merkato, bilmerkato, konkurenckmerkato, kreditmerkato,
 labormerkato, libermerkatisma, monmerkato, mondmerkato,
 vendant-merkato
 | **merkin/o** mŭpina
 | **merkred/o** szerda
 ►en ĉiu tria merkredo: minden harmadik szerdán
 merkrede: szerdán
 ĉiumerkrede: szerdanként, minden szerdán
l.m. Cindromerkredo
 | **Merkur/o** 1) *mit* Merkur, Mercurius
 2) *csill* Merkúr
 | **Merkuri/o** 1) *mit* ex Merkur *l.* Merkuro
 2) Mercurius <utónév>
 | **merkural/o** növ szélű <Mercurialis>
 ►plurjara merkuralo: erdei szélű, élő szélű <M. perennis>
 ►unujara merkuralo: egyjárási szélű, hashajtó szélű <M. annua>
 | **merl/o** áll fekete rigó <Turdus merula>
 ►merlo fajfas: fekete rigó fűtől
 | **merlang/o** áll vékonybajszú tökehal <Merlangius merlangus>
 | **merlen/o** hajó islég <három ágból font, kátrányozott zsineg>
 | **merluĉ/o** áll tengeri csuka, csacsihal, hekk <Merluccius>
 | **mer/o** kém mer <gyök>
 dimero: kém dimer
 elastomero, elastopolimero: kém elasztomer, elaszt
 homopolimero: kém homopolimer
 heteropolimero: kém heteropolimer
 malpolimerigi: *tr* kém monomerizál, monomerekké bont *szin*
 monomerigi
 mezomero: kém mezomer
 mezomereco: kém mezomer jelleg
 mezomerismo: kém mezomerizmus <jelenség>
 monomero: kém monomer
 monomerigi: *tr* kém monomerizál, monomerekké bont *szin*
 malpolimerigi
 oligomero: kém oligomer

pentamero: kém pentamer
 polimero: kém polimer
 polimerazo: *biol* kém polimeráz
 polimereco: kém polimeritás
 polimerigi: *tr* kém polimerizál
 tetramero: kém tetramer
 trimero: kém trimer
 | **merop/o** áll gyurgyalag <Merops> *szin* abelmanĝulo
 ►blankfrunta meropo: fehérfejű gyurgyalag <M. bullockoides>
 ►blankgorĝa meropo: fehér-torkú gyurgyalag <M. albicollis>
 ►blubrusta meropo: kékmellű gyurgyalag <M. variegatus>
 ►blugorĝa meropo: kéktorkú gyurgyalag <M. viridis>
 ►blukapa meropo: zafirgyurgyalag <M. muelleri>
 ►bluvanga meropo: perzsa gyurgyalag <M. persicus>
 ►boemia meropo: Böhme-gyurgyalag <M. boehmi>
 ►brunbrusta meropo: hegyi gyurgyalag <M. oreobates>
 ►brunkapa meropo: barnafejű gyurgyalag <M. leschenaulti>
 ►ĉielarka meropo: feketefarkú gyurgyalag, szivárványgyurgyalag
 <M. ornatus>
 ►eŭropa meropo: gyurgyalag <M. apiaster>
 ►filipina meropo: kékfarkú gyurgyalag <M. philippinus>
 ►hindia meropo: smaragdgyurgyalag <M. orientalis>
 ►hirundvosta meropo: fecskéfarkú gyurgyalag <M. hirundineus>
 ►madagaskara meropo: zöld gyurgyalag <M. superciliosus>
 ►malgranda meropo: törpegyurgyalag <M. pusillus>
 ►nigra meropo: bársonyos gyurgyalag <M. gularis>
 ►nigrakapa meropo: feketefejű gyurgyalag <M. breweri>
 ►nordkarmina meropo: kármín gyurgyalag <M. nubicus>
 ►roznigra meropo: rozsásasú gyurgyalag <M. malimbicus>
 ►ruĝgorĝa meropo: vöröstorkú gyurgyalag <M. bullocki>
 ►somalia meropo: szómáliai gyurgyalag <M. revoilii>
 ►sudkarmina meropo: kármintorkú gyurgyalag <M. nubicoides>
 | **merostom/oj** áll rákszabásúak
 | **Merov/o** tört Merovich
 Merovidoj: tört Merovingok
 | **mers/o** orv MERS-Cov, közel-keleti légúti koronavírus
 | **meruli/o** növ redősgomba <Merulius>
 ►trema merulio: kocsonyás redősgomba <M. tremellosus>
 | **mes/o** kr zene mise
 ►alta meso: nagymise
 ►celebri meson: misét mond
 ►sankta meso: hálaadó mise
 ►funebra meso: gyászmise, halotti mise
 ►Kronada meso de Mozarto: Mozart Koronázási miséje
 ►mallaŭta meso: csendes mise
 ►nigra meso: feketemise
 ►sankta meso: szentmise
 ►solena meso: ünnepi mise
 mesbezonaĝoj: *kr* misekellék
 mesknabo: *kr* ministráns fiú
 meskruceto: *kr* misekancsó, misekanna, ampolna
 meslegaĝo: *kr* olvasmány
 meslibro: *kr* misekönyv, missale *szin* misalo
 mesofero: *kr* szentmiseáldozat
 messervi: *ntr* *kr* ministrál
 messervanto: *kr* ministráns
 mesvazoj: *kr* miseedények
 mesvesto: *kr* miseruha
 mesvino: *kr* misebor
l.m. matenmeso, vespermeso

| **meso-** *anat* mes-, meso-, -fodor *l.* mesoapendico, mesoentero, mesokojlo, mesogastro, mesosalpingo, mesoovario
mesoo: *anat* hashártyafodor

| **mesenter/o** *l.* mesoentero

| **mesaĝ/o** üzenet

►parola aŭ skriba mesaĝo: szóbeli v. írásos üzenet
mesaĝi: *tr* üzen
mesaĝanto: **1)** *fn* üzenő, üzenetküldő
2) *biol* hírvívő molekula, messenger *vö.* peranto **3)**
mesaĝilo: *inf* üzenőprogram, üzenetküldő program, levelezőprogram
vö. retmesaĝilo
mesaĝisto: hírvívő, küldőnc *szin* kuriero
mesaĝlibreto: **1)** üzenőfüzet
2) *isk* ellenőrző könyv
mesaĝportanto: hírvívő, üzenetközvetítő
mesaĝregisztrilo: *távk* üzenetörgzítő
mesaĝservo: *távk* üzenetküldő szolgálat
►skriba mesaĝservo: írásos üzenetküldő szolgálat <SMS>
l.m. ĉenmesaĝo, faksmesaĝo, radiomesaĝo, retmesaĝo, spammesaĝo, teksmesaĝo, telefonmesaĝo, trudmesaĝo, tujmesaĝilo

| **Mesalin/o** *tört* Messalina

| **Mesapi/o** *tört geo* Messapia
mesapia: *mn nyt* messapius, messzáp
mesapiano: *fn* messapius, messzáp

| **Mesi/o** **1)** *kr* Messiás, Megváltó, Üdvözítő *szin* Elaĉetinto, Redemptoro, Savanto
2) *átv* megmentő, megváltó, messiás
mesia: messiási, messianisztikus
mesianismo: *vall* messianizmus, messiásvárás, megváltóvárás

| **mesidor/o** *tört* messidor, aratás hava <jún. 19.–júl. 18.

| **Mesin/o** *geo* Messina

►Mesina Markolo: Messinai-szoros

| **meskalin/o** *biol kém* meszkalin

| **mespil/o** **1)** *növ* naspolya, lasponya <Mespilus>
►germania mespilo: naspolyabokor <M. germanica>

2) *l.* mespilbero
mespilujo: *l.* mespilo **1)**
mespilbero: *növ* naspolya, lasponya <gyümölcs>

| **Mess/o** *geo* Metz

| **mestiz/o** *mesztic vö.* kvarterono, mulato
►ĉe mestizoj unu el la gepatroj estas indiano, la alia blankulo: az meszticeknél az egyik szülő indián, a másik fehér

| **met-** *kém* met- <1-C lánc>
metano: *kém* metán
►diazometano: *l.* diazotmetano
►metanacido, metanata acido: metánsav, hangyasav *szin* formiata acido, formika acido
metanalo: *kém* metanal
metanolo: *kém* metanol, metil-alkohol *szin* metilalkoholo
metanolato: *kém* metanolát
meteno: *l.* metileno
metilo: *kém* metilgyök
metileno: *kém* metiléngyök
►metilenbluo: metilénkék
metilalkoholo: *kém* metil-alkohol, metanol *szin* metanolo
metilamino: *kém* metil-amin
metil-etil-ketono: *kém* metil-etil-keton
metilizocianato: *kém* metilizocianát
metoksio: *kém* metoxigyök
metoksianilino: *l.* anizidino

metoksibenzeno: *kém* metoxi-benzol, anizol

| **met/i** **1)** *tr* helyez, rak, tesz *vhova*
►meti akcenton sur la antaŭlastan silabon: az utolsóelőtti szótagra teszi a hangsúlyt
►meti inter citilojn: idézőjelbe tesz
►meti ŝteliston en malliberejon: tolvajt börtönbe dug
►meti sur torturbenkon: kínpadra von
►metu la infanon en la liton: tedd a gyereket az ágyba
►mi metis la ŝrankon en la angulon: a sarokba tettem a szekrényt
►mi metis vin sur la tronon: én tettelek a trónra
►vi metis la ĉevalon en ŝakon: sakkba tetted a huszárt

2) *tr* *átv* helyez, tesz *vhova*
►ĉu mi povas meti al vi demandon: feltehetek önnek egy kérdést
►li metas trabojn al la afero sur la vojon^Z: akadályokat gördít a dolog elé, a dolog kerékkötője
►li metis siajn manojn sur la heredaĵon: rátette a kezét az örökségre
►li metis sian esperon sur vin: beléd helyezte a reményét
►li metis strangan mienon: fura képet vágott
►meti abruptan finon al la ludo: hirtelen véget vet a játéknak
►meti ĉion en unu poton: mindent egy kalap alá vesz
►meti en indekson: indexre tesz
►meti en la tagordon: napirendre tűz
►meti en lumon: rivaldafénybe állít
►meti en sian servon: saját szolgálatába állít
►meti kelkan ordon: némi rendet tesz
►meti ordon: rendet tesz
►meti plendon al la instanco: panaszt nyújt be a hatóságnak
►metu limon al via ambicio: szabj határt az ambíciódnak
►ni metu ŝtonon supren: borítsunk fátylat rá
►vi metis muŝon al mi en la kapon: bogarat tettél a fülembe
almeti: **1)** *tr* odatesz, idetesz, odahelyez, idehelyez
►la lastajn korbojn almetu al mi: az utolsó kosarakat ide tedd
►li almetis sin al la laboro: nekilátott a munkának

2) *tr* hozzátesz, hozzáad
►almetu mil forintojn, kaj la varo estos via: tegyél hozzá ezer forintot, és az áru a tiéd lesz
antaŭmeti: **1)** *tr* elébe tesz, elébe rak, kirak
►defende oni antaŭmetis al ĝi remparon: védelemként sáncot tettek eléje
►la vendistoj antaŭmetis siajn varojn: az eladók kitették az áruikat
►mi antaŭmetis al mi antaŭtukon: kötényt kötöttem

2) *tr* *átv* bemutat, előad
►antaŭmetu viajn argumentojn: add elő az érveidet
►li antaŭmetis la kondiĉon, ke: feltételül szabta, hogy
apudmeto: *nyt* hátravetett jelző, értelmező jelző, utójelző, appozíció
szin apozíció *vö.* nominacio
►en la frazo „Karlo, nia prezidanto prezentis la novan sekretarion, Stefanon” la vortoj ’nia prezidanto’ kaj ’Stefano’ estas apudmetoj: a „Károly, az elnökünk bemutatta az új titkárt, Istvánt” mondatban ’az elnökünk’ és ’István’ hátravetett jelző
demeti: **1)** *tr* letesz, lerak, levet
►demeti la armilojn: *kat* leteszi a fegyvert
►demetu la sakon: tedd le a zsákot
►la rivero demetis ĉi tie multan sablon: a folyó itt sok homokot tett le
►li demetis la veŝton: levetette a mellényt

2) *tr* *átv* levet, elhagy
►kiam vi demetos viajn malbonajn kutimojn?: mikor veted le a rossz szokásaidat?

►ne volu demeti vian respondecon: ne akarj megszabadulni a felelősségtől

demetaĵo: letét, lerakott holmi

►rivera demetaĵo: folyami hordalék

dismeti: **1)** *tr* széttesz, szétrak, széthelyez, terpeszt

►dismetu la manĝilaron: rakd szét az evőeszközöket

►dismetu viajn krurojn: tedd szét a lábad

2) *tr hajó* <vizet> kiszorít

dismo: **1)** szétrakás, terpesztés

2) *hajó* vízkiszorítás *szin* akvodismo

elmeti: **1)** *tr* kitesz, kirak vhonnan

►elmetu ĉion el viaj poŝoj: rakj ki mindent a zsebeidből

►la vendistoj elmetis siajn varojn: az eladók kitétték áruikat

►li elmetis la okulon kaj vidis nulon^Z: majd kiguvadt a szeme, és mégsem látott semmit

►oni elmetis la ĵus naskitan infanon: kitétték az éppen megszületett gyermeket

2) *tr* kitesz <vmilyen hatásnak>

►ĉi tie vi estas elmetata al konstanta ĝeno: itt állandó zaklatásnak vagy kitéve

►elmeti al publika rido: köznevetség tárgyává tesz

►elmeti al radiado: sugárzásnak tesz ki

elmetiĝo: *ĉo* kitétség

enmeti: *tr* betesz, berak

►enmeti la manon en la poŝon: zsebre teszi a kezét

►li enmetis markilon en la libron: jelzőt tett a könyvbe

►li ne sukcesis enmeti sian filon en la gimnazion: nem sikerült betennie a fiát a gimnáziumba

►ne elmetu vin al tia danĝero: ne tedd ki magad ilyen veszélynek enmetaĵo: betét

►enmetaĵo de fandaĵo: *vill* biztosítóbétét

flankenmeti: *tr* félretesz, eltesz az útból

formeti: **1)** *tr* eltesz, elrak vhonnan

►formetu viajn aĵojn el la vojo: tedd el a holmijaidat az útból

►li formeti la libron: eltette a könyvet

2) *tr* félretesz, félrerak

►mi sukcesis formeti iom da mono: sikerült félretennem egy kis pénzt

3) *tr átv* félretesz, levetköz

►formetu viajn skrupulojn: tedd félre a kételyeidet

►li ne sukcesis formeti sian hontemon: nem sikerült levetköznie a szégyenlősséget

formetejo: kamra, tárolóhelyiség

intermeti: *tr* közéhelyez, közérak, beszúr, közbeiktat

►en ordo – intermeti la ĵuĝisto: rendben – vetette közbe a bírót

►intermeti izolajon: szigetelőt iktat be

►intermetu komon: szúrj be egy vesszőt

►li intermeti sin al la disputantoj: a veszekedők közé állt

►mi ne volis intermeti min en la diskuto: nem akartam beleavatkozni a vitába

kontraŭmeti: **1)** *tr* ellentesz, ellenrak

►oni kontraŭmeti apogilon al la muro: támaszt tettek a falhoz

2) *tr átv* ellenvet

►mi ne havas argumenton por kontraŭmeti: nincs érvem, amit ellenvethetnék

►tute ne – kontraŭmeti la princo: egyáltalán nem – vetette ellen a herceg

kunmeti: **1)** *tr* összetesz, összerak, egybetesz

►kunmeti la manojn por preĝo: imára kulcsolja a kezét

►kunmetu niajn aĵojn kaj ni forveturu: szedd össze a holmijainkat és menjünk el

►li kunmetis la dismuntitan motoron: összerakta a szétszerelt motort

►ni kunmetu la pakon: állítsuk össze a csomagot

2) *tr átv* összetesz, összeállít

►kunmeti programon: programot összeállít

►ni kunmetu niajn fortojn: egyesítsük erőinket

kunmeta: *növ* összetett

kunmetaĵo: összetétel

kunmetita: összetett

►strukturo kunmetita el pluraj elementoj: több elemből összetett struktúra

pormeti: *tr* előkészít, elrendez vmire

►la patrino pormeti la liton: az anya megvetette az ágyat

►pormeti la tablon: megteríti az asztalt

►pormetu la ŝaktabulon: állítsd fel a sakkasztalt

primeti: **1)** *tr* megrak vmivel

2) *tr* előkészít

►primeti la tablon: megteríti az asztalt

rekunmeti: **1)** *tr* újból összerak

2) *tr átv* rekonstruál

►oni rekunmeti la vazon el la romperoj: rekonstruálták a vázát a cserepekből

remeti: *tr* visszatesz

►remetu vian glavon: tedd vissza a kardodat

submetaĵo: alátét

submeti: **1)** *tr* alátesz, aláak

►submetu kusenon: tegyél alá egy párnát

2) *tr átv* alávet, alárendel

►Atilo submeti multajn popolojn: Attila sok népet meghódított

►li submeti sin al la ekzameno: alávetette magát a vizsgálatnak

►mi ne estas al vi submetita: nem vagyok alád rendelve

►submeti al provo: próbának vet alá, próbának tesz ki

►submeti sin: behódol, aláveti magát

3) *tr átv* beterjeszt, előterjeszt

►submeti al aprobo: elfogadásra beterjeszt

►submeti la demandon al referendumo: a kérdést népszavazásra bocsátja

►submeti oferton: *gazd* ajánlatot nyújt be

►submeti raporton: jelentést terjeszt be

submetiĝi: *ntr* aláveti magát, behódol

submetiĝo: behódolás, alávetettség

supermeti: *tr* vmi fölé tesz v. helyez

►mi ne supermetas min al vi: nem helyezem magamat föléd

suprenmeti: *tr* feltesz vhova

surmeti: **1)** *tr* rátesz, ráak, vmire felhelyez, feltesz

►li surmeti siajn manojn: rátette a kezét

►surmeti pansaĵon sur vundon: kötést tesz a sebre

►surmeto rompas, komparo trompas^Z: *közm* minden hasonlat sántít

2) *tr* felvesz <*pl.* ruhát>

►inverse li surmeti la ĉapon: fordítva tette fel a sapkát

►surmeti la veston reverse: kifordítva veszi fel a ruhát

►vi surmeti grandan respondecon: nagy felelősséget vettél magadra

trameti: *tr* áttesz, átrak vmin

►li trameti ĉenon tra la ringo: láncot fűzött át a gyűrűn

►trametu la fadenon: fűzd be a cérnát

transmeti: **1)** *tr* áttesz, áthelyez

►transmeti la pezocentron: áthelyezi a súlypontot

2) *tr* átvisz *szin* transmissii

transmetiĝi: *ntr* áthelyeződik, áttevődik

meti-levi: *tr* matat
transmetrapido: *inf* átviteli sebesség, baud rate
l.m. akvodismeto, manĝmeto, ordometi, vortkunmeto
| **meta-** 1) *tud* meta- <meghaladás, befoglalás> *l.* metafizikofio, metafiziko, metalingvo, metateoremo, metakritiko, metapolitiko
2) *kém* <metapozíció>
▶metadihidroksi-benzeno: metadihidroxi-benzol
▶metakombinaĵo: metavegyület
3) *kém* <víztartalom>
▶natria metabisulfito: nátrium-metabiszulfít
| **metabol/o** *biol* anyagcsere, metabolizmus
▶baza metabolo: alapanyagcsere
▶konstrua metabolo: *l.* anabolo
▶malkonstrua metabolo: *l.* katabolo
metabolaĵo: *biol* anyagcseretermék
metaboligi: *tr biol* <anyagcserében> átalakít
| **metacentr/o** *fiz* metacentrum
| **metadon/o** *gysz* metadon
| **metafaz/o** *biol* metafázis
| **metafoni/o** *nyt* metafónia, umlaut
| **metafor/o** *ir* metafora, szókép, képes beszéd
| **metakarp/o** *anat* kézfej, kézközép, metacarpus
| **metal/o** 1) *kém* fém
▶alkala metalo: alkálifém
▶fera metalo: vasfém
▶malpeza metalo: könnyűfém
▶nefera metalo: nemvasfém
▶nobla metalo: nemesfém
▶peza metalo: nehézfém
▶teralkala metalo: alkáliföldfém
2) *cím* fém
3) *zene* metál <rockzenei műfaj>
▶gotika metalo: gót metál
metala: 1) fém-, fémből való
▶metala kombinaĵo: fémvegyület
▶metala ligo: fémes kötés
2) fémes, fémszerű
▶metala voĉo: érces hang
metali, metalizi: *tr tech* fémmel bevon, fémez *szin* metaltegi
metalaĵo: fémáru
metaleca: fémes, fémszerű
▶metaleca brilo: fémes csillogás
metaligi: *tr tech* fémmé alakít
bimetalismo: *l.* dumetalismo
dumetala: *mn tech* ikerfém-, kettősfém-, bimetall
dumetalaĵo: *fn tech* ikerfém, kettősfém, bimetall
dumetalismo: *gazd* kettős valutarendszer, bimetalizmus
monometalismo: *l.* unometalismo
nemetalo: *kém* nemfém
unometalismo: *gazd* egyfémvalutás rendszer, monometallizmus
metalaĵfabriko: *ip* fémárugyár
metalaĵvendejo: vasárubolt
metalbloko: *koh* fémtömb, fémtuskó
metaldona: fémtartalmú <*pl.* réteg>
metaldetektilo: *tech* fémdetektor
metalfadeno: *tech* fémhuzal, drót
metalfajlilo: *tech* fémreszelő
metalfolio: *tech* fémfólia
metalgriza: fémszürke, metálszürke
metalkarbido: *kém* fémkarbid

metalkolora: fémszínű, metálos
metalkonstruo, metalkonstruktaĵo: *tech* fémszerkezet
metalmono: *gazd* fémpénz *szin* monero
metalmuldilo: *koh* kokilla
metalomuziko: *zene* metálzene
metalprilabora: *tech* fémmegmunkáló-
metalprilaboro, metalprilaborado: fémmegmunkálás
metalroko: *zene* heavy rock, metal rock
▶simfonia metalroko: szimfonikus metal
metalsegilo: *tech* fémfűrész
metalsaŭmo: *koh* salak *szin* skorio
metalsraŭbo: *tech* fémcsavar
metaltegi: *l.* metalizi
metaltegita: *tech* fémbevonatú
metaltransforma: *tech* fémalakító
metaltransformo, metaltransformado: *tech* fémalakítás
l.m. alkalmetalo, presmetaló
| **metaldehyd/o** *kém* metaldehyd
| **metaleps/o** *ir* metalepszis
| **metalografi/o** *fiz* kém metallográfia
| **metaloid/o** *ex l.* nemetaló
| **metalurgi/o** *ip* fémkohászat, fémipar
metalurgiisto: *koh* kohász
| **metamer/o** 1) *áll* szelvény, szegmens *szin* segmento 3
2) *biol* embriószelvény
metamereco: *biol* szelvényezettség, metaméria *szin* segmenteco
| **metamorf/a** *ásv* átalakult, metamorf
▶metamorfa petro, metamorfa rokaĵo: átalakult v. átalakulásos kőzet,
metamorf kőzet *szin* metamorfaĵo
metamorfaĵo: *ásv* átalakult v. átalakulásos kőzet, metamorf kőzet
szin metamorfa petro, metamorfa rokaĵo
metamorfígi: *ntr ásv* átalakul, metamorfizálódik
metamorfismo: *ásv* kőzetátalakulás, metamorfózis
▶kontakta metamorfismo: kontakt metamorfózis
▶hidroterma metamorfismo: hidrotermális metamorfózis
▶regiona metamorfismo: regionális metamorfózis
polimetamorfa: *tud* polimetamorf
| **metamorf/oz/o** 1) átváltozás, metamorfózis
▶la metamorf/ozoj de Jupitero: Jupiter átváltozásai
▶Metamorf/ozoj de Ovidio: Ovidius „Átváltozások”-ja
2) *áll* átalakulás, metamorfózis
3) *ásv* kőzetátalakulás, metamorfózis *szin* metamorfismo
4) *ált* megváltozás, átváltozás, metamorfózis
▶la metamorfozo de lia karaktero estas mirinda: csodálatos a jellemének a megváltozása
metamorf/oz: *tr* átváltoztat, átalakít
polimetamorf/ozo: *tud* polimetamorfózis
| **metapsiki/o** *l.* parapsikologio
| **metasomatoz/o** *ásv* metasomatózis
| **metastabil/a** *tud* metastabil *szin* duonstabila
| **metastaz/o** *orv* áttét, metastasis
▶kanceraj metastazoj: rákos áttétek
| **metatars/o** *anat* lábközép, metatarsus
| **metatez/o** *nyt* hangátvetés, metatézis
| **metazo/oj** *áll* többsejtű állatok, metazoonok <Metazoa> *szin* histaj
animaloj
| **mete/o** *met* időjárási jelenség
meteologo: *met* meteorológus, időjárás-előjelző *szin* veteristo
meteologio: *met* meteorológia, időjárásstan, légkörstan

►Monda Organizo pri Meteologio: Meteorológiai Világszervezet, WMO

meteologia: *met* meteorológiai

►meteologia stacio: meteorológiai állomás *szin* meteostacio

biometeologio: *biol met* biometeorológia

meteobulteno: *met* időjárás-jelentés

meteoprognozo: *met* időjárás-előrejelzés

meteostacio: *met* meteorológiai állomás *szin* meteologia stacio

| **metek/o** *tört* metoikosz <polgársággal nem rendelkező szabad>

| **metempsikoz/o** *vall* lélekvándorlás, metempsichózis *szin*

animigrado

| **metencefal/o** *anat* hátsó agy felső része, metencephalon

| **meteor/o** *csill* meteor, hullócsillag *szin* falstelo

meteora: *mn csill* meteor-, meteorikus

►meteora duŝo: meteorzápor

meteorfluo: *csill* meteoráram

meteorsvarmo: *csill* meteorraj

meteorŝtono: *csill* meteorkő, kőmeteorit, aerolit *szin* aerolito

| **meteorit/o** *csill* meteorit

| **meteoroid/o** *csill* meteoroid

| **meteorolog/o** l. meteorologo

meteorologio: *l.* meteorologio

| **meteorism/o** *orv* haspuffadás, bélfelfúvódás, meteorismus *szin* timpanismo

| **meti/o** mesterség, kézművesség, kisipar

►fari metion: mesterséget űz

►kiu metion disponas, mizeron ne konas^Z: *közm* minden

mesterségnek arany a feneke

►lerni metion: szakmát tanul

►metio de ĉarpentado: ácsszakma

►tro da metioj – profitoj neniaj^Z: *közm* ki hat mesterséget tud, éhen hal

►zorgu vian metion, kaj ne miksu vin en alian^Z: *közm* suszter, maradj a kaptafánál

ne ártsd magad a más mesterségébe

metia: *mn* kézműves, szakmai

►metia korporacio: kézműves testület

metiaĵo: kézműves termék, kézműipari termék

metiejo: műhely

►metiejo de ŝuisto: cipésműhely, suszterműhely

metiisto: mesterember, iparos, kézműves, kisiparos

nemetiisto: amatőr, nem szakmabeli

metiarto: *műv* kézművesség

metiartaĵo: *műv* kézműves termék *szin* artmetiaĵo

metiartisto: *fn műv* kézműves

metiinstruado: *isk* szakképzés

metilernanto: *isk* tanonc, inas, ipari tanuló, szakmunkástanuló *szin* lernoknabo

metilernejo: *isk* szakiskola, ipariskola

metilernejano: *fn isk* szakiskolás, szakiskolai tanuló, ipari tanuló

| **metikal/o** metical <pénznem>

| **metionin/o** *biol kém* metionin

| **metod/o** módszer, eljárás mód

►bioresona metodo: *orv* biorezonanciás módszer

►kompara metodo: összehasonlító v. összevető módszer

►metodo de maksimuma kredindo: maximális valószínűség módszere <statisztika>

►resonanca metodo: rezonanciamódszer

►scienca metodo: tudományos módszer

►substitua metodo: behelyettesítési módszer

►telemezura metodo: távmérési módszer

►tempobaza metodo: idő alapú módszer

metoda: **1)** módszeres <vki>

►li estas metoda homo: módszeres ember volt

2) módszeres, rendszeres, tervszerű, szisztematikus <vmi>

►metoda gramatiko: rendszeres nyelvtan

metodaro: módszerek, metodika

metodiko, metodologio: *tud* módszertan, metodika, metodológia

metodikisto: *fn* módszertanos, módszertani szakember, metodológus

metodisto: *kr* metodista

metodismo: *kr* metodizmus

l.m. adresmetodo, instrumetodo, kuracmetodo, labormetodo,

nulmetodo, kompensmetodo

| **Metod/o** *kr tört* Metód

►Cirilo kaj Metodo estas la apostoloj de la slavo: Cirill és Metód a szlávok apostolai

| **Metohi/o** *geo* Metohija

| **metonimi/o** *ir* metonímia, névátvitel

| **metop/o** *ép* metopé

►sur la dorikaj frisoj videblas metopoj kaj triglifoj: a dór frízeken

metopék és triglifek láthatók

| **metr/o** **1)** méter <m>

►arĥiva metro: *fiz* levéltári méter, ősméter

►donu al mi du metrojn da drapo: adjon két méter posztót

►ĝi veturas kun du metroj en sekundo: két méter per szekundummal halad

2) méterrúd, mérce

►ĉiu mezuras laŭ sia metro: mindenki a saját mércéje szerint mér

3) *ir* versmérték, metrum *szin* mezuro 9

►ĉi tiu metro havas tri piedojn: ennek a versmértéknek három lába van

metra: *mn* méter-, metrikus

►metra sistemo: méterrendszer, metrikus rendszer

centimetro: centiméter <cm>

decimetro: deciméter <dm>

dekametro: tíz méter, dekaméter <10 m>

kilometro: kilométer <km>

►la aŭto rapidegis kun 160 kilometroj en horo: a kocs 160 km per óras sebességgel száguldott

►po cent kilometroj hore, cent kilometroj ĉiuhore: óránként száz kilométer

►rapideco de po cent kilometroj en horo: 100 kilométeres sebesség

kilometrilo: *tech* kilométeróra

kvadratmetro: négyzetméter <m²>

kubmetro: köbméter <m³>

mikrometro: mikrométer <μm>

milimetro: milliméter <mm>

nanometro: nanométer <nm>

pikometro: *fiz* pikométer <pm>

kilometroŝtono, kilometroŝtono: *közl* kilométerkö

terametro: teraméter <tm>

| **metro-** -méter, -mérő *szin* -mезurilo

►telemetro: távmérő, teleméter

►telemetri: *tr* távmér vö. altometro, ampermetro, frekvencometro, pluvometro

-metrio: -metria *l.* altometrio, antropometrio, densometrio, fotometrio, granulometrio

metrio: mérés

metriko: **1)** *ir* verstan, metrika

2) *mat* metrika

metrologio: mérésstan, metrológia
 metrologia: mérésstani, metrológiai
 ►metrologia tekniko: mérésstetchnika
 biometrio: *biol* biometria <statisztika>
 telemetrio: távmérés, telemetria
 | **metret/o** *bibl* métréta <kb. 40 l>
 | **metrit/o** l. uterito
 | **metro/o** *közl* metró, földalatti *szin* metropoliteno
 metrolinio: *közl* metróvonal
 metrostacio: *közl* metróállomás *szin* metroa stacio
 | **metroksil/o** *növ* szágópálma <Metroxylon> *szin* saguarbo, sagupalmo
 ►sagua metroksilo: valódi szágópálma <M. sagu>
 | **metronom/o** *zene* ütemjelző, metronóm
 | **metropol/o** **1)** *geo* anyaország
2) *kr* főváros, metropolisz
 metropola: anyaországi
 ►metropolaj kaj koloniaj francoj: anyaországi és gyarmati franciák
 | **metropolit/o** **1)** *kr* tört metropolita <tartományi fővárosi püspök>
2) *kr* érsek, metropolia <ortodox egyház>
 | **metropolitan/o** *ex* földalatti, metró l. metroo
 | **Metuŝelaĥ/o** *bibl* Matuzsálem
 metuŝelaĥa: matuzsálemi
 ►li ĝisvivis aĝon metuŝelaĥan: matuzsálemi kort ért meg
 | **mev/o** *áll* sirály <Larus> *szin* laredo
 ►argenta mevo: ezüstsirály <L. argentatus>
 ►blankflugila mevo: sarki sirály <L. glaucoides>
 ►bonaparte mevo: Bonaparte-sirály <L. philadelphia>
 ►eburmevo: hósirály <Pagophila eburnea>
 ►forkvosta mevo: fecskefarkú sirály <Creagrus furcatus>
 ►glacimevo: jeges sirály <L. hyperboreus>
 ►granda nigrakapa mevo: nagy feketefejű sirály <L. ichthyæetus>
 ►griza mevo: viharsirály <L. canus>
 ►koralmevo: korallsirály <L. audouinii>
 ►maldikbeka mevo: galambsirály <L. genei>
 ►malhela mevo: heringsirály <L. fuscus>
 ►nigrakapa mevo: szerezsensirály <L. melanocephalus>
 ►nigramantela mevo: dolmányos sirály <L. marinus>
 ►pigmea mevo: kissirály <L. minutus>
 ►rabmevo: l. sterkorario
 ►ridmevo: dankasirály, kacagósirály <L. ridibundus>
 ►rozmevo: rózsasirály <Rhododstethia rosea>
 ►sabina mevo: fecskesirály <Xema sabini>
 ►trifingra mevo: l. kitio
 ►mevo kriĉas: sirály víjjog
 | **mez/o** közép, vminek a közepe
 ►ĉe la mezo de la kanto li haltis: az ének közepén megállt
 ►en la mezo de la nokto: az éj közepén
 ►la ora mezo: az arany közép
 ►li kaptis la bastonon je la mezo: a közepén kapta el a botot
 meza: **1)** közép-, középső, középponti
 ►meza inter du ekstretoj: középső két szélsőség között
 ►mi elektas la mezan kukon: a középső süteményt választom
2) közepes, átlagos
 ►homo de meza alto: közepes magasságú ember
 ►meza enspezo: *gazd* átlagjövedelem
 meze: **1)** közéken, középtűt
 ►meze de granda lago: egy nagy tó közepén
 ►meze de tia malfeliĉo: ilyen nagy szerencsétlenség közepén
2) közepesen

►meze bone ili sukcesis: közepesen jól szerepeltek
 mezeca: közepes, középszerű
 ►kun mezecaj homoj oni ne entreprenas ion grandan: középszerű emberekkel az ember nem fog nagy vállalkozásba
 mezmeze: a kellős közepén
 ►mezmeze de la flako sidis rano: a pocsolya kellős közepén egy béka ült
 mezulo: *sp* középcsatár, középpályás *szin* centrulo
 mezumo: **1)** átlag, átlagérték, közép *szin* averaĝo, mezvaloro
 ►pesita mezumo, pondita mezumo: súlyozott átlag <statisztika>
2) *mat* átlag, középérték *szin* meznombro, mezvaloro, averaĝo
 mezumi: *tr* kiszámítja vmi <n> átlagát
 ►li mezumis la trafajn: kiszámította a találatok átlagát
 submezuma: átlag alatti, átlagot el nem érő
 supermezuma: átlag fölötti, átlagot meghaladó
 mez-, mezo-: közép-, meta- l. mezetaĝo, mezepoko, Mez-Eŭropo, mezoblasto, mezokarpo, mezotratrata, mezvojo
 l.m. noktomezo, tagmezo
 | **mezalianc/o** rangon aluli házasság, mésalliance
 | **mezanin/o** *ép* félemelet, mezzanin <galériateremben>
 | **mezant/o** *ne* l. mediano
 | **mezembriant/o** *növ* kristályvirág <Mesembryanthemum>
 | **mezenkim/o** *anat* alapszövet, embrionális kötőszövet, mesenchyma
 | **mezenter/o** *ne* l. mesoentero
 | **mezere/o** *növ* farkasboroszlán <Daphne mezereum>
 | **mezokarp/o** *növ* középső termésfal, mesocarpium vö. epikarpo, endokarpo
 | **mezolitik/o** *tört* középső kőkorszak, átmeneti kőkorszak, mezolitikum vö. paleolitikó, neolitikó
 | **mezon/o** *fiz* mezon
 pi-mezono: *fiz* pi-mezon, pion *szin* piono
 | **Mezopotami/o** *tört geo* Mezopotámia
 | **mezosaŭr/oj** *ösl* Mesosauria
 | **mezosfer/o** *csill* köztes öv, mezoszféra
 | **mezostik/o** *ir* mezostichon vö. akrostiko, telestiko
 | **meztint/o** *műv* hántoló modor, fekete modorú rézmetszés, mezzotinto
 | **mezozoik/o** *geo tört* földtörténeti középkor, középidő, mezozoikum vö. kenozoiko, paleozoiko
 | **mezozo/oj** *áll* sejthalmazállatok <Mesozoa>
 | **mezur/i** **1)** *tr* mér, megmér, lemér
 ►mezuri la larĝon de la muro: megméri a fal vastagságát
 ►mezuri la rapidecon de la aŭto: megméri a kocs sebességét
 ►mezuri laŭ diversaj metroj: különböző mértékkel mér
 ►mi mezuris dek metrojn: tíz métert mértem
2) *tr* átv felmér
 ►ĉiu mezuras aliajn laŭ sia mezurilo^z: *közm* ki-ki a maga mércéjével mér
 ►ĉu vi mezuris la sekvojn de via elpaŝo?: felmérted fellépésed következményeit?
 mezuro: **1)** mérés *szin* mezurado
2) mérték, mérce
 ►duobla mezuro: *pej* kettős mérce
 ►en granda mezuro: nagymértékben, jórészt
 ►en plena mezuro: teljes mértékben
 ►la homo estas la mezuro de ĉiuj aferoj: az ember minden dolognak a mértéke
 ►mezuroj de pezo, longo kaj likvoj: súly-, hossz- és folyadékmértékek

▶laŭ homa mezuro: emberi mérték szerint
 ▶memori pri mezuro en laboro kaj plezuro^Z: *kōzm* fő a mértékletesség, mértéket ismerj
 3) méret, <mért> nagyság
 ▶bildo en malgrandigita mezuro: kicsinyített méretű kép
 ▶ni havas ŝuojn nur en grandaj mezuroj: csak nagy méretű cipőink vannak
 ▶preni mezuron: méretet vesz
 4) mérő <űrtartalom>
 ▶tri mezuroj da hordeo: három mérő árpa
 5) *mat* mérték *l.* lebega, diraka mezuro
 6) *ált* mérték
 ▶en certa mezuro: bizonyos mértékben
 ▶en plena mezuro: teljes mértékben
 ▶laŭ la mezuro de miaj ebloj mi pagos: lehetőségeim mértékében fizetek
 ▶laŭdi super ĉiuj mezuroj: mértéktelenül dicséri
 ▶observi la decan mezuron: betartja az illő mértéket
 ▶per mezuro kaj peso akriĝas sukceso^Z: *kōzm* minden módjával jó
 ▶tropleniĝis la mezuro: betelt a pohár
 8) *átv* mérték, mértékletesség
 ▶diboĉado sen mezuro: mértéktelen dözsölés
 ▶li ne scias mezuron: nem ismer mértéket
 ▶perdi la mezuron: elveszti a mértéket, elragadtatja magát
 9) *ir* versmérték, metrum *szin* metro 3
 10) *zene* ütem, taktus
 11) hosszsmérték, hossz
 mezurado: mérés, felmérés, lemérés
 mezuraĵo: 1) kimért v. lemért mennyiség
 2) *ép* felmérési rajz
 mezurateco: mértékletesség, kiegyensúlyozottság
 mezurejo: mérőhely, mérési pont
 mezuriĝi: *ntr* méretik
 ▶viaj agoj iam mezuriĝos: egykor megméretnek majd tetteid
 mezurilo: mérőeszköz, mérőműszer, mérce
 mezuristo: *fn* felmérő
 almezuri: *tr* <ruhát> felpróbál, hozzáigazít
 ĉirkaŭmezuro: kerület, körméret *szin* ĉirkaŭlongo, perimetro
 dismezuri: *tr* szétmér, mérve szétoszt
 ▶dismezuri parcelon: *agr* parcellát szétmér
 dumezurila: *pej* két mércével mérő
 ▶dumezurila prijuĝo: két mércével mérő megítélés
 ekstermezure: mértéktelenül, mértéken felül
 grandmezura: nagymérvű
 kunmezuri: *tr* összemér, méréssel összevet
 ▶ĉi tiuj plenumoj ne estas kunmezureblaj: ezek a teljesítmények nem összemérhetők
 intermezuri: *tr* összemér
 ▶ili intermezuris la fortojn: összemérték erejüket
 laŭmezura: méret szerinti, megfelelő méretű, méretes
 ▶ĉi tiu robo estas laŭmezura, kvazaŭ fandita sur mi: ez a ruha megfelelő méretű, mintha rám öntötték volna
 laŭmezure: méretre, méret szerint
 ▶laŭmezure faritaj ŝuoj: méretre készült cipő
 laŭmezure, kiel: attól függően, hogy
 ▶laŭmezure, kiel vi plenumos, vi ricevos vian salajron: attól függően, hogyan teljesítesz, kapod a fizetésedet
 mikromezurilo: *tech* mikrométer
 nekunmezurebla: összemérhetetlen, összehasonlíthatatlan
 nemezurebla: mérhetetlen

▶la nemezurebla akvomaso de la maroj: a tengerek mérhetetlen víztömege
 plenmezure: teljes mértékben, egészen *szin* en plena mezuro
 pretermezure: mértéktelenül
 sammezure: egyenlő mértékben, azonos mértékben, egyaránt
 senmezura: 1) mérhetetlen
 ▶senmezura ĝojo: mérhetetlen öröm
 2) mértéktelen
 ▶senmezura elspezado: mértéktelen költekezés
 supermezura: méret feletti, mértéktelen, irdatlan
 ▶ĉio supermezura estas malplezura^Z: *kōzm* a jóból is megárt a sok
 supermezure: szerfelett, rendkívül, módfelett
 telemezurado: *táv* *tech* távmérés
 transmezuro: vminek a netovábbja, non plus ultra *szin* tromezuro 2
 ▶transmezuro de impertinenteco: szemtelenség netovábbja
 tromezuri: *tr* túlméretez
 tromezuro: 1) túlméret
 2) vminek a netovábbja, non plus ultra *szin* transmezuro
 mezuradjekto: *nyt* mértékhatározó
 mezurbendo, mezurubando: mérőszalag
 mezurbotelo: *kém* mérőlombik
 mezurelektrodo: *vill* mérőelektróda
 mezurflakono: *kém* mérőüveg
 mezurglaso: *kém* *gaszt* mérőpohár
 mezurkruĉo: *gaszt* mérőedény, mérőpohár
 mezurlato: mérőléc
 mezurnotacio: *zene* menzurális notáció, menzurális hangjegyzírás
 mezurnombro: *fiz* mérőszám
 mezurpaŝe: kimért léptekkel, egyenletes léptekkel
 mezurpokalo: *gaszt* mérőedény
 mezurponto: *vill* mérőhíd
 mezurrektilo: *tech* mérőléc, mérővonalzó
 ▶kunmetebila mezurrektilo: colstok *szin* faldmezurilo
 mezursistemo: *tech* mértékrendszer
 mezurstreko: *zene* ütemvonal
 mezurstreko: *zene* ütemvonal
 mezurunuo: *fiz* mértékegység
 mezurvaloro: mért érték, észlelt érték, tényleges érték
 mezurvergo: rőf <mérőeszköz>
l.m. angulmezuro, brustomezuro, egalmezura, irmezurilo, koksomezuro, mammezuro, okulmezure, paŝmezuri, plenmezure, pugmezuro, ŝovmezurilo, talimezuro, termezuri, staturmezurilo
 | **mi**¹ 1) én <személyes névmás>
 ▶mi amas min mem: szeretem önmagamat
 ▶mi lin batas, kaj li min batas: én ütöm őt, ő pedig üt engem
 2) *fn* én
 ▶lia mi estas malsana: beteg az énje *szin* mio
 mia: enyém
 ▶kio mia, tio bona^Z: *kōzm* a magáé mindenkinek kedves
 ▶la ĉevalo ne estas la mia: a ló nem az enyém
 ▶mi petas nur la mian: csak az enyémet kérem
 ▶mia kara: kedvesem
 ▶mia patrino: anyám, az én anyám
 miaflanke: részemről
 mio: *fn* *pszi* az én, egó *szin* egoo, memo
 ▶via mio kaj mia mio tre diferencas: a te éned és az én énem nagyon különböző
 miaĵo: *fn* magamé, az én dolgom v. ügyem v. holmim
 ▶mi faris miaĵon, la cetero estas via afero: én megtettem a magamét, a többi a te dolgod

supermio: *pszi* felettes én, szuperegő *szin* superego

miocentra: énközpontú, egocentrikus

miocentrismo: énközpontúság, egocentrizmus

| **mi¹** *zene* mi

►mibe minora: esz-moll

►Mibe-majora: Esz-dúr

►Mi-majora: E-dúr

►mi-minora: e-moll

►mi-modalo: mi-sor

| **miagr/o** *növ* Myagrum

►sagofolia miagro: légyfogó <M. perfoliatum>

| **miastenio** *orv* izomgyengeség, myasthenia

| **miüto** *orv* izomgyulladás, myitis, myositis *szin* muskolinflamó

| **mio-** *anat* izom-

mioalgio: *orv* izomfájdalom, izombántalom, myalgia *szin* muskoldoloro

mioatrofio: *orv* izomsorvadás, myatrophia

miofibro: *anat* izomrost, myofibrillum

miofibrító: *orv* izomrostgyulladás

mioglobino: *anat* myoglobin

miokardio: *anat* szívizom, myocardium

miokardiito: *orv* szívizomgyulladás, myocarditis

miomo: *orv* izomdaganat, myoma

miono: *anat* myon, jellegzetes izomegység

miopatio: *orv* izombántalom, myopathia

miosarkomo: *orv* szarkómás izomdaganat, myosarcoma

l.m. kardimiopatio

| **miasm/o** miasma, fertőző kipárolgás

| **miaü/** *hgut* miau

miaüi: *ntr* nyávog

| **micel/o** *fiz kém* micella, kolloid molekulagranulátum

| **miceli/o** *növ* gombafonal-szővedék, micélium, mycelium

| **micen/o** *növ* kígyógomba, kéreggombácska <Mycena> *szin*

kaskofungo

| **Micen/o** *l.* Mikeno

| **micet/o** *növ ex* gomba, mycete *l.* fungo

micetologio: *ex l.* fungologio

micetozo: *ex l.* fungozo

eümicetøj: *ex l.* veraj fungøj

-micetøj: *ex* -mikotøj

| **micetofiled/oj** *áll* gombaszúnyogok <Mycetophilidae>

| **Mickjevič/o** *ir* <Adam> Mickiewicz

►Mickjevič estas la aŭtoro de „Sinjoro Tadeo”: Mickiewicz a Pan Tadeusz szerzője

| **micv/o** *vall* micvó

| **mičel/o** *ne l.* micelo

| **Mičigan/o** *geo pol* Michigan <US>

Mičigan-lago: *geo* Michigan-tó

| **Midas/o** *mit* Midasz, Midas

| **Midelburg/o** *geo* Middelburg

| **mid/o** *ritk* dél(idő)

| **Midraš/o** *vall* midrás

| **midriaz/o** *orv* pupillatágulat, mydriasis

midriaziga: *mn orv* pupillatágító

►midriaziga drogo: *gysz* pupillatágító szer, mydriaticum

| **midšipman/o** *hajó* tengerészhadapród, tengerészcadét

| **Midvej-Insul/oj** *geo* Midway-szigetek

| **midz/i** *tr durv* leszopja vkinek a <n> faszát *szin* kacosuči vö. frandzi

| **miel/o** méz

►elmetu mielon, mušoj alflugos^Z: *közm* lépes mézre mindig akad bogár

►ne gutas mielo el la ĉielo^Z: *közm* nem hullik manna az égből, nem repül a sült galamb az ember szájába

►konifera mielo: fenyőméz

►robinia mielo: akácméz

►tilia mielo: hársmez

►tro multe da mielo naŭzas: *közm* a jóból is megárt a sok miela: **1)** méz-, mézes

►miela ĉelaro: *áll* lép

►mielaj fajnaĵoj: *gaszt* mézes finomságok

2) *átv* mézes, édes

►miela tempo: mézeshetek *szin* mielmonato

►miela kiso: édes csók

3) *átv* mézes-mázos

►flati per miela voĉo: mézes-mázos hangon hízelkedik

►lango miela, sed koro kruela^Z: szava méz, szíve jég

mielakvo: *gaszt* méhsör, mézsör, márc *szin* medo

mielcentrifugo: *agr* mézpergető

mielĉolĉa: mézédés

mielkuko: *gaszt* mézeskalács *szin* spickuko

mielkukisto: mézeskalácsos

mielmonato: mézeshetek *szin* miela tempo

mielvino: *l.* medo

l.m. flormielo

| **mien/o** **1)** ábrázat, kép, arckifejezés, fizimiska

►fari bonan mienon al la afero: jó képet vág a dologhoz

►fari dikmienon: ajkát biggyesztí, duzzog

►fari mienon fieran al ludo mizera^Z: jó képet vág hozzám

►fari vinagran mienon: savanyú képet vág

►havi vinagron en la mieno^Z: mintha savanyú almába harapott volna

►vulpo mienon ŝanĝas, sed plue kokidojn manĝas^Z: *közm* farkas a szőrét elhullatja, de a természetét soha

2) *orv* arc, ábrázat, facies

►adenoida vizaĝo: adenoid arc, adenoid facies

►hipokrata mieno: hippokratészi ábrázat, facies hippocratica <haldokló arca>

►mieno fiera al ludo mizera^Z: jó képet vág

►senesprima vizaĝo de parkinsonulo: Parkinson-kóros kifejezésten arca

mieni: *ntr* arcot vág, képet vág, vmilyen az arca

►kokete mieni: kacér képet vág

►mieni malsanule: beteges az arca

mienaĉo: fintor, grimasz

►fari mienaĉojn: fintorog, grimaszokat vág

mienaĉi: *ntr* fintorog, grimaszol

mieneto: *ld.* miensimbolo

mienleganto: *fn* arcról olvasó

mienludo: arcjáték

miensimbolo, mienvinjeto: vö. emoĝio

l.m. galmieno, gravmiena, lipmieni, pugomieno, rigidmiena, tristmiena

| **migal/o** *l.* avikulario

| **migdal/o** *növ* *gaszt* mandula

►amara migdalo: keserű mandula

►dolĉa migdalo: édes mandula

►salitaj migdaloj: sós mandula

migdalujo, migdalarbo: *növ* mandulafa <Prunus dulcis>

►amara migdalujo: keserű mandulafa <P. dulcis var. amara>

►dolĉa migdalujo: édes mandula <P. dulcis var. sativa>

migdala: mandula-

►migdala oleo: mandulaolaj

►migdala sukerájo: nugát *szin* nugato

migdalino: *kém* amigdalín

►migdalinata acido: amigdalinsav

migdalglando: *l.* tonsilo

migdalokula: mandulavágású

l.m. termigdalo

| **migmatit/o** *ásv* migmatit

| **migr/i 1)** *ntr* vándorol

►cirkój migras tra la tuta lando: cirkusok vándorolnak az egész országon át

►li migris de unu loko al alia: egyik helyről a másikra vándorolt

►nomadoj migras kun siaj gregoj tra la stepo: nomádok vándorolnak nyájaikkal a sztyeppén

►ŝia portreto migris de mano al mano: arcképe kézzől kézre vándorolt

2) *ntr* áll költözik

►hirundoj migras ĉiujare al Afriko: a fecskék minden évben Afrikába költöznek

migra: 1) vándor-, vándorló, migráns

►migra komizo: utazó ügynök

►migra laboristo: vándormunkás

►migra predikanto: vándorprédikátor

►migra trupo: vándortársulat

2) *áll* vándor-, kóbor

►migraj birdoj: vándormadarak

►migra hundo: kóbor kutya

3) *ásv* vándor-

►migra ŝtono: vándorkő

migrado: vándorlás, migráció

►laborula migrado: munkaerő-vándorlás

migranto: 1) vándor

2) vándorturista, természetjáró

migremo: vándorhajlam

elmigri: *ntr* kivándorol, emigrál

elmigrado: kivándorlás, emigráció

elmigrinto: *fn* kivándorló, emigráns

elmigrintaro: kivándoroltak, emigráció

enmigri: *ntr* bevándorol, immigrál

enmigrado: bevándorlás, immigráció

enmigrinto: *fn* bevándorló

formigri: *ntr* elvándorol

►multaj malriĉuloj formigris, por trovi panon: sok szegény elvándorolt, hogy kenyeret találjanak

transmigri: *ntr* egyik helyről egy másikra vándorol

►li transmigris al sia iama vilaĝo: elvándorolt egykori falujába

►transmigrado de animoj: lélekvándorlás

migrobirdo: *áll* vándormadár

migrapremia: vándordíjas

migrovojo: turistaút, turistaösvény

l.m. animmigrado, naturmigranto

| **migren/o** *orv* féloldali fejfájás, migrén, hemikrania *szin* hemikranio

| **mihrab/o** *iszl ép* mihrab, imafülke *szin* ĥorniĉo

| **Miĥa 1)** *bibl* Mikeás

2) *bibl* Mikeás könyve, Mikeás próféta könyve <Mik>

| **Miĥael/o** Mihály *szin* Mikaelo

Miĉjo: Miska

Miĥaelino: Mihaéla

| **mijoz/o** *orv* légylárvabetegség, myasis

| **mikad/o** *tört* mikádó <japán császár> *vö.* tennoo

| **Mikael/o** Mihály *szin* Miĥaelo

| **Mikelanĝel/o** *műv* Michelangelo <Buonarotti>

| **Miken/o** *tört geo* Mükéné

| **mikobakteri/o** *bakt* mikobaktérium <Mycobacterium>

►lepra mikobakterio: leprabacillus, Hansen-bacillus <M. laprae>

►tuberkuloza mikobakterio: Koch-bacillus <M. tuberculosis> *szin* Koĥ-bacilo

| **mikolog/o** *növ* gombaszakértő, gombász, mikológus *szin*

fungologo, fungospertulo

mikologio: *növ* gombaismeret, gombatan, mikológia *szin* fungologio

| **mikoplasm/o** *bakt* mikoplazma <Mycoplasma>

►mikoplasmaloj: mikoplazmák <Mycoplasmatales> <rend>

| **mikoriz/o** *növ* gyökérkapcsoltság, Mikorrhiza

| **-mikot-** *növ* -mycota <gombatörzs> *l.* askomikotoj, bazidimikotoj, miksomikotoj

| **-mikoten-** *növ* -mycotina <gombaaltörzs> *l.* askomikotenoj, bazidimikotenoj

| **mikoz/o** *orv* gombás megbetegedés, mikózis, mycosis *szin* fungozo

| **mikro- 1)** *tud* mikro- <10⁻⁶> *l.* mikroampero, mikrofarado

2) *átv* mikro- <mikroszkopikus méretű> *l.* mikroĉipo,

mikrobiologio, mikrofiziko, mikroorganismo, mikroproceszilo

3) *ált* mikro- <viszonylag kicsi> *l.* mikrobuso, mikrofilmo, mikrokosmo, mikromuso, mikromondo

| **mikrob/o** *bakt* mikroba

mikroba: *bakt* mikroba-, mikrobás

►mikroba fermentado: mikrobás erjedés

►mikroba malsano: *orv* mikrobás betegség

mikrobicido: *gysz* mikrobaölőszert, fertőtlenítőszer, mikrobicid

mikrobismo: *orv* mikrobafertőzés

antimikroba: *gysz* mikrobaellenes, antimikrobiális

senmikrobigi: *tr orv agr* csírátlanít, csáváz

mikrobiologo: *biol* mikrobiológus *szin* mikrobiologo

mikrobiologio: *biol* mikrobiológia *szin* mikrobiologio

mikrobodetrua: *mn gysz* mikrobaölő, fertőtlenítő

| **mikrofon/o** *vill* mikrofon

mikrofonio: *fiz* mikrofónia

| **mikrolit/o 1)** *tört* mikrolit <kőeszköz>

2) *ásv* mikrolit

mikrolita: 1) *mn tört* mikrolit

►mikrolitaj iloj estis uzataj ĉefe en la mezolitiko: mikrolit eszközöket főleg a mezolitikumban használtak

2) *mn ásv* mikrolit

►bazalto havas mikrolitan strukturon: a bazaltnak mikrolit szerkezete van

| **mikrometr/a** *l.* mikromova

| **mikron/o** *ex l.* mikrometro

mikrona: *átv* parányi

| **Mikronezi/o 1)** *geo* Mikronézia <szigetcsoport>

2) *geo pol* Mikronézia <FM>

►Federaciaj Ŝtatoj de Mikronezio: Mikronéziai Szövetségi Államok

| **mikrospor/oj** *növ* kispórások <Microspora>

mikrosporo: *orv* microsporiasis

| **mikrot/o** *áll tud* pocok <Microtus> *szin* kampomuso

►agra mikrot: csaltjáró pocok <M. agrestis>

►kampa mikrot: mezei pocok havasi pocok <M. arvalis>

►neĝa mikrot: havasi pocok <M. nivalis>

| **mikrotom/o** *biol* kismetsző, metszetvágó, mikrotom

| **miks/i 1** *tr* kever, vegyít, elegyít, belekever

►miksi farunon kun oleo: lisztet olajjal kever

►miksi la kartojn: megkeveri a kártyát

►miksi sin en malproprajn aferojn, miksi sin en fremdajn aferojn: más dolgába üti az orrát, más dolgába avatkozik

►miksi vinon kun akvo: bort vízzel kever

2) tr *átv* összekever, összetéveszt

►oni ofte miksis la du ĝemelojn: gyakran összekeverték a két ikret

►vi miksis la ŝaton kun la amo: összetévesztetted a kedvelést a szerelemmel

miks-: vegyes, kevert *l.* miksamaso, miksarbaro, miksbanejo,

miksatalo, miksedziĝo, miksforma, mikskolora, mikspoto,

miksrasa, miksspeca

miksa: kevert, vegyes

►ĉi tiu hundo havas miksan rason: ez a kutya kevert fajú

►mi havas miksajn impresojn: vegyes érzéseim vannak

►miksa teamo: *sp* vegyes csapat

►miksaj trinkaĵoj: kevert italok

miksajo: **1)** *kém* keverék, elegy

2) zene mixtúra

miksiĝi: *ntr* keveredik

►la etnoj miksiĝis inter si: az etnikumok keveredtek egymással

►salo miksiĝis en la sukeron: só keveredett a cukorba

miksilo: keverőeszköz, keverőgép, turmixgép

miksita: kevert, vegyes

►miksita salato: *gaszt* vegyes saláta

►substanco de miksita konsisto: vegyes összetételű anyag

almiksi: *tr* hozzákever, hozzáad, belekever

►almiksu sukerpulvoron al la pasto: keverj a tésztába porcukrot

dismiksi: *tr* szétkever, keveréssel szétoszt

►dismiksu du kulerojn da faruno en la saŭcon: keverj szét két kanál lisztet a szószban

enmiksi: *tr* belekever

►enmiksu iom da salo: keverj bele egy kis sót

►ne enmiksu vin en miajn aferojn: ne ártsd bele magad az én dolgaimba

enmiksiĝi: **1)** *ntr* belekeveredik

►lakto enmiksiĝis en mian teon: tej keveredett a teámba

2) ntr *átv* belekeveredik, vmibe elegyedik

►enmiksiĝi en babilon: beszélgetésbe elegyedik

►enmiksiĝi en disputon: vitába keveredik

►iom da amaro enmiksiĝis en mian ĝojon: némi keserűség keveredett az örömömbé

3) ntr *átv* beleavatkozik

►enmiksiĝi en aliulajn aferojn: más ügyeibe avatkozik

enmiksiĝo: **1)** belekeveredés

2) beavatkozás

fuŝmiksi: *tr* *pej* kotyvaszt

fuŝmiksajo: *pej* kotyvalék

intermiksi: *tr* egymással összekever

►bone intermiksi la du substancojn: jól keverd össze egymással a két anyagot

2) tr *átv* összekever, elcserél

►ili intermiksiasiajn paltojn: összecserélték a kabátjukat

►ne intermiksu ĉi tiujn du vortojn: ne keverd össze ezt a két szót

intermikso: **1)** összekeverés

2) vill zavar, zavarás

intermiksiĝi: *ntr* összekeveredik, egybevegyül

kunmiksi: *tr* egybekever, összevegyít

kunmiksitaĵo: összetevő, alkotóelem, hozzávaló *szin* ingredienço

malmiksi: *tr* <kevert dolgokat> szétválaszt, szétválogat, szétrendez, kibogoz

senmiksa: nem kevert, tiszta

►hundo de senmiksa raso: tiszta fajú kutya

miksbat: *tr* *gaszt* felver

►miksbat ŝaŭmon: habot ver

miksbrano: keverőcsap

mikspelo: keverőtál

mikspoto: **1)** *gaszt* vegyes tál, pot-pourri

2) ir *zene* egyveleg

mikspupitro, miksotablo: *eltr* keverőpult, keverőasztal

miksrasa: *áll* keverék, korcs

►miksrasa hundo: korcs kutya

miksspeca: különféle, különböző fajtájú v. jellegű

►miksspecajn solvojn ni vidis: különféle megoldásokat láttunk *l.m.* betonmiksilo, drinkajmiksisto, kirlomiksajo, koktelmiksilo, pistomiksi

| **miksedem/o** *orv* myxoedema

| **miksin/o** *áll* nyálkahal <Myxine>

►miksinoformaj: nyálkahal-alakúak <Myxiniformes>

| **miksom/o** *orv* kocsonyás daganat, myxoma

| **miksomatoz/o** *áll orv* nyúlbetegség, myxomatosis

| **miksomiket/oj** *növ* valódi nyálkagombák <Myxomicetes>

| **miksomiket/oj** *növ* nyálkagombák <Myxomycota> *szin*

mukofungoj

| **mikst/a** *ritk* kevert v. vegyes összetételű *l.* mikskonsista

| **mikstur/o** *gysz* mixtúra, keverék

| **mikvo** *vall* mikve <rituális fürdő>

| **mil** ezer

►kvar mil kvincent: négyezer-ötszáz

►Mil kaj unu noktoj: Ezeregy éjszaka

►tri mil: háromezer

mila: ezredik

milo: **1)** *fn* ezres <szám>

2) ezer <vmiből>

►miloj strikis en la fabrikoj: ezek sztrájkoltak a gyárakban

►milon da tiaj moneroj mi havas: ezer ilyen érmém van

milobla: ezerannyi, ezerszeres

►milobla kvanto: ezerszeres mennyiség

milono: ezred, ezredrés

►el multaj milonoj fariĝas milionoj²: *közm* sok kicsi sokra megy

milopo: ezres csoport

►milopo el bravaj soldatoj: vitéz katonák ezres csapata

►milopo de migrobirdoj: ezrenyi vándormadár

milfoje: ezerszer, ezer ízben, ezer alkalommal

►milfoje mi diris al vi: ezerszer mondtam neked

milestro: *kat* ezredes

elmilo: *mat* ezrelék *szin* promilo

milpieduloj: *áll* ikerszelvényesek <Diplopoda> *szin* diplopodoj

►arbara milpiedulo: erdei vaspondró <Chromatoiulus projectus>

►plata milpiedulo: karimás ikerszelvényes <Polydesmus complanatus>

►sabla milpiedulo: homoki vaspondró <Schizophyllum sabulosum>

►unulinia milpiedulo: vonalas vaspondró <Chromatoiulus

unilineatus>

l.m. jarmilo, spesmilo

| **Milan/o** *geo* Milano, Majland

| **mild/a 1** enyhe, lágy

►kun milda voĉo: lágy hangon

►milda venteto: enyhe szellő

►milda vino: könnyű bor
 ►milda zono: *met* mérsékelt égöv
 ►milde, milde!: csak óvatosan!
 2) szelíd, gyengéd
 ►mi estas milda homo: én szelíd ember vagyok
 ►milda riproĉo: szelíd szemrehányás
 ►milda sekso: gyengébb nem
 mildeco: 1) enyhesség, lágyság
 2) szelídség, gyengédség
 mildigi: 1) *tr* enyhít, csillapít, mérsékel
 2) *tr* megszelídít, gyengéddé tesz
 mildiĝi: 1) *ntr* enyhül, csillapodik, mérséklődik
 2) *ntr* megszelídül, megjuhászodik
 malmilda: nyers, durva, erős, kegyetlen
 ►diri malmildajn vortojn: erős szavakat mondott
 ►malmilda vintro: szigorú tél
l.m. karesmilda
 | **mile/o** 1) *növ* köles <Panicum>
 2) *növ* termesztett köles <P. miliaceum> *szin* milia panico
 ►birdomileo: *l.* itala setario
 ►mileego: *l.* dukolora sorgo
 | **milenarism/o** *l.* mileniismo
 | **mileni/o** 1) millennium, ezer év, ezer éves fennállás, ezredik évforduló
 ►la milenio de la hungara ŝtato: a magyar állam ezer éves fennállása
 2) *kr* millennium, Krisztus ezer éves uralma a földön
 mileniismo: *kr* millenarizmus, kiliazmus *szin* kiliasmo
 | **Milet/o** *tört geo* Milétosz
 | **mili-** *tud* milli- <10⁻³> *l.* miliampero, milibaro, miligramo, milimetro
 | **mili/o** 1) *növ* kásafű <Milium>
 ►sterna milio: zilált kásafű <M. effusum>
 2) *növ ne* köles *l.* mileo
 | **miliar/a** *orv* köles-, kölesszerű, kölesnyi *l.* miliara febro, erupcio, tuberkulozo
 | **miliard/o** milliárd <10⁹>
 miliardulo: *fn* milliárdos
 | **milic/o** *kat* nemzetőrség, milícia
 milicano: *kat* nemzetőr, milicista
 | **milici/o** *l.* milico
 miliciano: *l.* milicano
 | **million/o** millió, milliomm <10⁶>
 milionulo: milliomos
 multmillionulo: *fn* multimilliomos
 | **milit/i** *ntr* háborúzik, hadakozik, hadat visel
 ►hungaroj longe militis kontraŭ turkoj: a magyarok sokáig hadakoztak a törökök ellen
 ►militi kontraŭ sia propra popolo: saját népe ellen visel háborút
 milito: 1) *kat* háború, hadviselés
 ►agresa milito: agresszív háború
 ►bakteria milito: bakteriológiai háború
 ►deklari militon kontraŭ sia najbaro: hadat üzen a szomszédja ellen
 ►eksplodis la milito: kirobbant a háború
 ►elektronika milito: elektronikus háború
 ►enlanda milito, intercivitana milito: polgárháború
 ►fari militon: háborút visel
 ►fulma milito: villámháború
 ►interfrata milito: testvérháború
 ►interna milito: belháború
 ►malferma milito: nyílt háború

►Milito de Secesio: <amerikai> függetlenségi háború
 ►mono militon nutras: *közm* pénz vezet a hadat
 ►prembutona milito: gombnyomásra indított háború
 ►proklami militon: háborút hirdet
 ►reekflamis la milito: újra fellángolt a háború
 ►terenakira milito: területszerző háború
 2) *átv* háború
 ►malvarma milito: hidegháború
 ►pszikologia milito: pszichológiai hadviselés
 milita: *kat* hadi, háborús, harci, katonai, tábori
 ►militaj interpuŝiĝoj: fegyveres összecsapások
 ►militaj preparoj: katonai készülődés
 ►milita tendaro: katonai tábor
 militaĵo: *kat* katonai cselekmény *szin* militago
 militecigi: *tr* militarizál
 ►militecigi la ekonomion: militarizálja a gazdaságot
 militema: harcias, militáris
 militemigi: *tr* militarizál
 militemisto: *pol* militarista
 militemismo: *pol* militarizmus *szin* militismo
 miliestro: *kat* hadvezér
 militismo: *pol* militarizmus *szin* militemismo
 militisto: *kat* harcos, <professzionális> katona
 militistaro: *kat* hadsereg, hadnép, katonaság *szin* armeo
 almiliti: 1) *tr* meghódít
 2) *tr* *átv* kiharcol
 antaŭmilita: háború előtti
 enmilitiĝi: *ntr* *kat* hadba lép
 intermilita: háborúk közötti
 kontraŭmilita: *pol* háborúellenes
 nemilitema: békés, háborúellenes
 permiliti: *tr* *kat* meghódít, kiharcol, háborúval elér
 postmilita: háború utáni
 militago: *kat* katonai cselekmény
 militakiri: *tr* *kat* zsákmányol, zsákmányul ejt, prédál
 militakiro: *kat* hadizsákmány, préda *szin* batalakiro, predo
 militarto: *kat* hadművészet
 militbarĝo: *kat* naszád
 militbazo: *kat* katonai bázis
 militbravaĵo: *kat* katonai hőstett, haditett
 militbravulo: vitéz katona, háborús hős
 militĉaro: *kat* *tört* harci szekér
 militdamaĝoj: *kat* háborús károk
 militdeklaro, militproklamo: *kat* *pol* hadüzenet
 militdifektoj: *kat* háborús sérülések
 militfalinto: *kat* háborús elesett, hősi halott
 militforto: *kat* katonai erő, haderő
 militfrato: *kat* fegyvertárs
 militindustrio: *kat* *ip* hadiipar
 militinstiganto: *pol* háborús uszító
 militintendanto: *kat* *gazd* hadbiztos
 militintendejo: *kat* hadbiztosság
 militinvalido: *kat* *orv* hadirokkant
 militiro: *kat* hadjárat
 militkaptajo: *kat* hadizsákmány *szin* batalakiro, predo
 militkaptito: *kat* hadifogoly
 militkaptiteco: *kat* hadifogság
 militkaptitejo: *kat* hadifogolytábor
 militkazo: *kat* *pol* háborús esemény, casus belli
 militkompenso, militkompenso: *kat* *gazd* háborús jóvátétel

militkrio: csatakiáltás *szin* batalkrio
 militkrimo: *kat jog* háborús bűntett
 militkrimulo: *kat jog* háborús bűnös
 militkuirejo: *kat gaszt* tábori konyha
 militleĝo: *kat jog* katonai törvény
 militmaŝinaro: *kat tech* hadigépezet, haditechnika
 militpado: *kat* hadiösvény
 militpaŭzo: *kat pol* fegyverszünet *szin* armistico
 militpreta: *kat* harcra kész
 militpsikozo: *kat pszi* háborús örület, háborús pszichózis
 militrabi: *tr kat* prédál, zsákmányol
 militraportisto: *kat* haditudósító, hadirporter
 militrifuzanto: *kat pol* szolgálatmegtagadó
 ▶prokonscienca militrifuzanto: a háborút lelkiismereti okokból elutasító, lelkiismereti háborúelutasító
 militservo: *kat* katonai szolgálat, katonáskodás
 militservodeva: *kat* hadköteles, katonaköteles
 militŝipo: *kat hajó* hadihajó
 ▶portugala militŝipo: *l.* fizalio
 militŝiparo: *kat hajó* hadiflotta
 militŝpertinto: *kat* háborút járt ember
 milittrejnisto: *kat isk* katonai kiképző
 militvesto: *kat tex* katonai ruha
 militveterano: *kat* háborús veterán
 militvidvino: *kat* hadiözveg
 militviktimo: *kat* háborús áldozat
l.m. etnomilito, golfmilito, krucmilitisto, mondmilito, movmilito, rezistmilito, sidmilito, stelmilito
 | **militari/o** *sp* military, lovastusa
 | **militarism/o** *pol* militarizmus *szin* militemismo
 militarisma: *pol* militáris *szin* militema
 militarismigi: *tr pol* militarizál *szin* militemigi
 antimilitarismo, kontraŭmilitarismo: *pol* antimilitarizmus *szin* kontraŭmilitismo
 | **militarist/o** *pol* militarista *szin* militemisto
 | **milonit/o** *ásv* milonit
 | **Miltiad/o** *tört kat* Miltiadész
 | **Milton/o** *ir* <John> Milton
 ▶Miltono estas la aŭtoro de la Perdita Paradizo: Milton az Elveszett paradicsom szerzője
 | **milv/o** *áll* kánya <Milvus>
 ▶nigra milvo: barna kánya, fekete kánya, berki kánya <M. migrans>
 ▶ruĝa milvo: vörös kánya, fecskefarkú kánya <M. milvus>
 | **Milvoki/o** *geo* Milwaukee
 | **mim/o** *műv* pantomimművész
 mimi: *tr* mímél, utánoz
 mimiko: mimika, arcjáték vö. pantomimo
 | **mimeograf/o** *knyv tech* stencilgép *szin* ciklostililo
 mimeografi: *tr knyv* stencilez *szin* ciklostili
 mimeografado: *knyv* stenciles sokszorosítás *szin* ciklostilado
 | **mimetism/o** *áll* mimikri, alakutánzás
 | **mimoz/o** *növ* mimóza, mimózafa <Mimosa>
 ▶sentema mimozo: valódi mimóza, szemérmes mimóza, szemérmes érzőke <M. pudica> *szin* sensitivo
 mimozacoj <Mimosaceae>: mimózafélék
 | **mimul/o** *növ* bohócvirág, álarcvirág <Mimulus>
 | **min/o**¹ **1)** bánya, lelőhely, fejtés
 ▶oni malfermis novan atakfronton en la mino: új fejtést nyitottak a bányában
2) *kat* akna, aknafolyosó

▶la turkoj fosis minon sub la bastiono, por eksplodigi ĝin: a törökök aknát ástak a bástya alá, hogy felrobbantsák
3) *kat* akna <robbanóeszköz>
 ▶kontraŭpersona mino: gyalogsági akna
 ▶kontraŭtanka mino: harckocsiakna
 ▶oni instalis minojn tra la tuta kampo: aknát telepítettek az egész mezőn
 mini: **1)** *tr* bányászik
2) *tr kat* elaknásít
 mina: bánya-
 ▶mina industrio: *ip* bányaiipar
 minado: *ip* bányászat
 ▶subtera minado: mélyszíni bányászat
 ▶tersurfaca minado: külszíni bányászat
 minajo: **1)** *ásv* érc, bányakőzet
2) *ip* bányakincs, bányatermék
 minejo: *ip* bánya, bányatelep
 ▶subtera minejo: mélyszíni bánya
 ▶tersurfaca minejo: külszíni bánya
 ministo: **1)** *kat* aknász
2) bányász
 elmini: *tr ip* kitermel, kibányász
 kontraŭmini: *ntr kat* ellenaknát ás
 kontraŭmino: *kat* ellenakna
 senminigi: *tr kat* aknamentesít
 senminigisto: *kat* aknaszedő
 submini: *tr kat* aláaknáz
 minbalai: *tr kat hajó* víziaknát szed
 minbalaanto: *kat hajó* aknaszedő hajó
 minbari: *tr kat* aknákkal lezár
 ▶minbari ŝanelon: hajóutat elaknásít
 minĉaro: *ip* csille
 minekspluatado: *ip* bányakitermelés
 minforno: *kat* aknakatlan
 mingalerio: *ip* vágat, táró, tárna
 mingaso: *kém* sújtólég, bányalég *szin* grizuo
 mininĝeniero: *ip* bányamérnök
 minĵetilo: *kat* aknavető
 minkarbo: kőszén
 minkampo: *kat* aknamező
 minkoboldo: *mit* törpe *szin* gnomo, terkoboldo
 minregiono: *ip geo* bányavidék
 minsalo: *ásv* kősó, halit *szin* halito
 minsemi: *tr kat hajó* víziaknát rak, elaknásít
 minsemanto: *kat hajó* aknarakó hajó
 minserĉilo: *kat tech* aknakereső
 minvejno: *ásv* telér
l.m. fermino, flosmino, ormino, salmino, ŝtonmino
 | **min/o**¹ **1)** *bibl* mina <súlyegység, 50 sékel>
2) *bibl* mina <pénzérme>
 | **min/o**¹ *l.* minao
 | **mina/o** *áll* majna
 | **Minas-Ĝerajs/o** *geo pol* Minas Gerais
 | **Min-river/o** *geo* Min-folyó
 | **minac/i** **1)** *tr* fenyeget <vki>
 ▶kiu multe minacas, ne estas danĝera^Z: közm amelyik kutya ugat, az nem harap
 ▶li minacis denunci nin: megfenyegetett, hogy feljelent bennünket
 ▶minaci per morto: halállal fenyeget
 ▶minaci per pugno en la poŝo^Z: suba alatt öklét rázza

bátor, ahol senki sincs

2) *tr* fenyeget <vmi>

►minacata specio: veszélyeztetett faj

►nenia danĝero vin minacas: semmilyen veszély nem fenyegeti

►tempesto minacas: vihar fenyeget, vihar közeleg

minaco: fenyegetés

►li estas konstanta minaco por la reĝimo: állandó fenyegetés a rendszernek

►sub minaco de mortopuno: halálbüntetés terhe alatt

minaca: fenyegető

►minaca letero: fenyegető levél

| **minankabaŭ/o** *fn* minangkabau

minankabaŭa: *mn nyt* minangkabau, menang-kabui <min>

| **minaret/o** *iszl ép* minaret

| **Minasĝeraĵs/o** *geo pol* Minas Gerais

| **minbar/o** *iszl* minbar, mimbar, szószék

| **minc/a** *ritk* vékony, sovány

| **Mindana/o** *geo* Mindanao

| **mineral/o** *ásv* ásvány

minerala: *ásv* ásványi

►minerala kemio: *kém* ásványkémia

mineralajo: ásványi kőzet

mineraligi: 1) *tr* ásványos ízűvé tesz

2) *tr kém* ércce alakít

3) *tr öko* ásványosít, szervesen anyaggá bont, mineralizál
senmineraligo: *orv* ásványi anyagok csökkenése, demineralisatio

mineralakvo: ásványvíz

mineralfibraĵo: *ép* ásványgyapot

mineralkolekto: *isk* ásványgyűjtemény

mineralkrudaĵo: *ásv ip* ásványi nyersanyag

mineralogo: *ásv* ásványtanos, ásványkutató, mineralógus

mineralogio: *ásv* ásványtan, mineralógia

mineralriĉaĵo: *ásv* *gazd* ásványkincs

mineralvejno: *ásv* ásványtelér

| **Minerv/o** *mit* Minerva

| **Minesot/o** *geo pol* Minnesota <US>

| **minestron/o** *gaszt* minestrone <lombard leves>

| **mini-** mini- *l.* minibuso, minigolfo, minijupo, minikomputilo

| **mini/o** *kém* mínium

| **miniatur/o** 1) *műv* miniatűr, miniatúra

2) *műv* miniatűr műtárgy

miniatura: 1) *mn műv* miniatűr

►miniatura arto: miniatűr művészet

►miniatura portreto: miniatűr portré

2) *átv* apró, aprócska, picike, miniatűr

►miniatura radioricevilo: miniatűr rádiókészülék

miniaturi: *tr műv* miniatűrben lefest

miniaturigi: *tr* miniatűrízál

miniaturisto: *műv* miniatűrfestő, miniatűrista

| **minimum/o** minimum, a lehető legkevesebb vö. maksimumo

►kunportu minimumon da bagaĝo: minimális útipoggyászt hoz magaddal

minimuma: minimális, minimál-, lehető legkevesebb v. legkisebb

►maksimuma gajno per minimuma investo: maximális nyereség minimális beruházással

►minimuma postulo: minimális követelés

minimumo: 1) *hsz* minimum, minimálisan

►minimumo postulebla scio: minimálisan megkövetelhető tudás

2) legalább

►minimumo tenu vin al la komune akceptitaj reguloj: legalább tartsd magad a közösen elfogadott szabályokhoz

minimumejo, minimumiganto: *fn mat* minimalizáló

minimumigi: *tr* minimalizál, lehetségesre csökkent

►minimumigi la kostojn: minimalizálja a költségeket

minimumismo: *műv ált* minimalizmus

minimum-termometro: minimumhőmérő

minimum-maksimum-termometro: minimaxhőmérő

l.m. ekzistimumo, vivminimumo

| **ministeri/o** *pol ép* minisztérium *szin* minstrejo

►ministerio de defendo: *kat* honvédelmi minisztérium *szin* defendministro

►ministerio de klerigo: *isk* oktatási minisztérium *szin* klerigministro

| **ministr/o** *pol* miniszter

►ministro pri agrikulturo: *agr* mezőgazdasági miniszter

►ministro pri akvomastrumado: *víz* vízgazdálkodási miniszter

►ministro pri aviado: légügyi v. légiközlekedési miniszter *szin* aerministro

►ministro pri bonfarto: jóléti miniszter

►ministro pri defendo: *kat* honvédelmi miniszter *szin* defendministro

►ministro pri ekonomio: *gazd* gazdasági miniszter

►ministro pri eksteraj aferoj: külügyminiszter

►ministro pri internaj aferoj: belügyminiszter

►ministro pri klerigo: *isk* oktatási miniszter

►ministro pri kulturo: művelődési v. kulturális miniszter, kultuszminiszter

►ministro pri laboro: munkaügyi miniszter

►ministro pri medioprotektado: *öko* környezetvédelmi miniszter

►ministro pri ŝancegaleco: esélyegyenlőségi miniszter

►ministro pri socialaj aferoj: szociális v. népjóléti miniszter *szin* socialministro

►ministro pri sporto: *sp* sportminiszter *szin* sportministro

►ministro pri trafiko, ministro pri transporto: *közl* közlekedési miniszter *szin* trafikministro, transportministro

►ministro sen fako: tárca nélküli miniszter

►ne havi kapon de ministro²: nem nagy lumen

ministraro: *pol* minisztertanács, kabinet

ministrejo: *pol ép* minisztérium *szin* ministerio

►ministrejo de akvomastrumado: *víz* vízügyi v. vízgazdálkodási minisztérium

►ministrejo de klerigo: *isk* oktatási minisztérium *szin* klerigministerio

►ministrejo de defendo: *kat* honvédelmi minisztérium *szin* defendministerio

ĉefministro: *pol* miniszterelnök, főminiszter

►ĉefministra oficejo: miniszterelnöki hivatal

ĉefministrejo: *pol ép* miniszterelnökség

interministrejo, interministeria: *pol* minisztériumok közötti

subministro, vicministro: *pol* miniszterhelyettes

vicĉefministro: *pol* miniszterelnök-helyettes

l.m. aerministro, defendministro, ekonomiministro, energiministro,

esplorministro, EU-ministro, financministro, industriministro,

informministro, justicministro, klerigministro, kulturministro,

laborministro, socialministro, sportministro, trafikministro,

transportministro

| **Mino/o** *mit* Minosz

minoa: 1) minószi, Minosz-

2) *tud* minószi

►minosa kulturo: minószi kultúra

Minotaŭro: *mit* Minótauros, Minotaurus

| **minor/a** 1) kisebb, kisebbségi *l.* *minora epilepsio, ordino, profeto, termo*

2) *zene* moll *l.* *minora skalo, tonalo, triado*

minorito: 1) *zene* moll

► minoro D: disz-moll

2) *mat* aldeteminans

| **minoritat/o** 1) kisebbség, minoritás *szin* malplimulto

► lingua minoritato: *nyt* nyelvi kisebbség *szin* lingua malplimulto

► nacia minoritato: nemzeti kisebbség *szin* nacia malplimulto

► politika minoritato: politikai kisebbség

2) *jog* kiskorúság *szin* neplenaĝeco

| **minorit/o** *fn kr* minorita <szerves>

minorita: *mn kr* minorita

► minorita ordeno: minorita rend

► minorita preĝejo: minorita templom

| **Minork/o** *geo* Minorca, Menorca

| **Minos/o** 1. Minoo

| **Minsk/o** *geo* Minszk

► Minsko estas la ĉefurbo de Belorusio: Minszk Beloruszia fővárosa

| **minstrel/o** 1. menestrel

| **minus** 1) *mat* mínusz <kivonás>

► dek minus kvin estas kvin: tíz mínusz öt egyenlő öttel

2) *mat* mínusz <negatív előjel>

► minus dek gradoj: -10°

minuso: 1) *mat* mínuszjel *szin* minussigno

2) *átv* negatív szám, hiány, deficit

minusgrado: *fiz* mínuszfok

minusklemo: *vill* negatív kapocs

minuskomplekso: *pszi* kisebbségérzés *szin* komplexo de

malplivaloreco, komplexo de malsupereco

minuspulso: *fiz* negatív sarok

minussigno: *mat* mínuszjel *szin* minuso 1

| **minuskla/o** *knyv* kisbetű *szin* etlitero vö. majuskla

minuskla: *knyv* kisbetű

► minuskla skribmaniero: kisbetűs írásmód

► minuskla preslitero: nyomtatott kisbetű

minuskla: kisbetűvel, kisbetűkkel

► minuskla skribita nomo: kisbetűvel írt név

minuskligi: *tr* kisbetűsít, kisbetűssé alakít

| **minut/o** 1) perc

► je la tria kaj kvin minutoj: három óra öt perckor

► en la daŭro de kelke da minutoj: néhány perc alatt

2) *mat* szögperc

3) *átv* perc <egy kis idő>

► dediĉu al mi kelkajn minutojn: szentelj nekem néhány percet

► eĉ minuton li ne lasis al mi: egy percet sem hagyott nekem

► en miaj liberaj minutoj: szabad perceimben

► kiam mi trovas minuton da tempo: amikor lesz egy szabad percem

► mi vivis por ĉi tiu minuto: ezért a percért éltem

► minuton!: egy pillanat!, egy perc!

minuta: 1) perc-

► minuta montrilo: percmutató

2) perenyi, pillanatnyi

► eĉ minutan ripozon mi ne havis: perenyi nyugtom se volt

► sen minuta ŝanceliĝo: pillanatnyi habozás nélkül

minutatoro: *l.* tempumŝaltilo

minutmontrilo: percmutató

l.m. arkominuto

| **miocen/o** *geo* tört miocén

| **miogal/o** *áll* pireneusi pézsmacickány <Galemys pyrenaicus>

► moska miogalo: keleti pézsmacickány, dezmán <Desmana moschata>

| **miokastor/o** 1. kőpo

► miokastoretoj: nutriafélék <Myocastoridae>

| **miom/o** *orv* mióma, izomdaganat

| **miop/a** 1) *orv* rövidlátó, közellátó, myopicus

2) *átv* rövidlátó

► sekvi miopan politikon: rövidlátó politikát követ

miopulo: *fn orv* rövidlátó

miopeco: *orv* rövidlátás, közellátás, myopia

malmiopa: *orv* távollátó, messzelátó *szin* hipermetropa

| **mioz/o** *orv* pupillaszűkület, miosis

mioziga: *orv* pupillaszűkítő

► mioziga drogo: *gysz* pupillaszűkítő szer

| **miozin/o** *biol kém* miozin

| **miozot/o** *növ* nefelejcs <Myosotis> *szin* neforgesumino

► arbora miozoto: erdei nefelejcs <M. sylvatica>

► marĉa miozoto: mocsári nefelejcs <M. palustris>

| **mir/i** *ntr* csodálkozik

► ĉu vi miras pri tio?: csodálkozol rajta?

► kial vi miras?: mit csodálkozol?

► mi miras pri via pasiveco: csodálkozom a passzivitásodon

► mi miras, ke vi aŭdacis alveni: csodálkozom, hogy el mertél jönni

miro: csodálkozás, bámulat

► kun miro mi konstatis: csodálkozással állapítottam meg

► miro lin frapis: elképedt

► ne estas granda miro, ke: nem nagy csoda, hogy

mira: csodálkozó

► kun mira rigardo: csodálkozó tekintettel

miraĵo: csodálkozásra készítő dolog, csoda

► via rekordo ne estas granda miraĵo: a rekordod nem nagy csoda

miregi: *ntr* ámul

mirego: ámulat

mirigi: *tr* ámulatba ejt, csodálkozásra készített, meglep

► via lerteco mirigis min: meglepett az ügyességed

miriga: csodálkozásra készítő, meglepő

mirinda: csodálatos, csodálatra méltó

mirindaĵo: csodálatos dolog, csoda dolog, csoda

► la sep mirindaĵoj de la antikveco: az ókor hét csodája

mirblindigi: *tr* <csodálkozástól> elvakít

► la amaso da juveloj mirblindigis min: a rengeteg ékkő elvakított

mirfabelo: *l.* fefabelo

mirfrapi: *tr* meghökkent, elképeszt

mirfrapiĝi: *ntr* hűledezik, elképed

mirinfano: csodagyerek

mirkonsterni: *tr* megdöbbszent, elképeszt

mirlampo: csodalámpa

► mirlampo de Aladino: Aladin csodalámpája

Mirlando: meseország, csodaország

mirmutiĝi: *ntr* eláll a szava

mirplena: csodálkozó

mirrakonto: *ir* csodás történet

| **mirabel/o** *növ* mirabellaszilva <Prunus domestica subsp. syriaca>

mirabelbrando: *gasz* mirabellapálinka

| **mirabil/o** *növ* csodatölcsér <Mirabilis>

| **miraĝ/o** *met* délibáb *szin* fatamorgano

2) *átv* délibáb, káprázat, ábrándkép

► postkuri miraĝojn: ábrándokat kerget

| **mirakl/o** 1) *vall* csoda

►fari miraklon: átv is csodát tesz
 ►la mirakloj de Jesuo Kristo: Jézus Krisztus csodái
2) átv csoda, csodálatos dolog
 ►estas miraklo, ke vi ne vundiĝis: csoda, hogy nem sérültél meg
 ►miraklo inter mirakloj: csodák csodája
 mirakla: csodás, csodálatos
 ►la mirakla reviviĝo de Lazaro: Lázár csodálatos feltámadása
 miraklisto: *fn* *vall átv* csodatevő *szin* miraklofaranto
 miraklofaranto: *fn* *vall átv* csodatevő *szin* miraklisto
 mirakloludo: *kr ir* misztériumjáték
 | **mirh/o** *növ* mirha <gyanta>
 | **miria-** miria- <10⁴>
 ►miriametro: tíz kilométer, miriaméter
 | **miriad/o** miriád, számtalan, rengeteg, tengernyi
 ►miriadoj da steloj: tengernyi csillag
 | **miriapod/oj** *áll* soklábúak <Myriapoda>
 | **mirid/o** mirhafű <Myrrhis>
 | **mirik/o** *növ* viaszbogyó, viaszceserje, viaszfa <Myrica> *szin* vaksarbo
 ►vaks miriko: déli viaszfa, amerikai viaszfa <M. cerifera>
 | **miring/o** *anat* dobhártya, myrinx, membrana tympani
 miringito: *orv* középfülgyulladás, myringitis
 miringotomio: *orv* dobhártya műtéti metszése, tympanotomia
 | **miristik/o** *növ* muskátldiófa <Myristica>
 ►aroma miristiko, bonodora miristiko: valódi muskátldiófa, szerecsendiófa <M. fragrans> *szin* muskatujo
 ►miristikacoj: szerecsendió-félék <Myristicaceae>
 | **Mirjam** *bibl* Mirjam
 | **mirliton/o** *zene* nádsíp
 | **mirmekob/o** *áll* erszéynyes hangyász, numbat <Myrmecobius>
 | **mirmekofag/o** *áll* nagy hangyászmedve <Myrmecophaga tridactyla> *szin* formikurso
 ►mirmekofagedoj: hangyászfélék <Myrmecophagidae>
 | **mirmeleon/o** *áll* hangyaleső <Myrmeleon formicarius> *szin* formikleono
 | **mirmidon/o** *mit* mürmidón
 | **mirobolan/o** *növ* mirobolán
 | **miroksil/o** *növ* Myroxydon
 ►perua miroksilo: perubalzsamfa <M. balsamum var. pereirae>
 ►tolua miroksilo: tolubalzsamfa <M. balsamum var. toluiferum>
 | **mirt/o** mirtusz <Myrtus>
 ►ordinara mirto: valódi mirtusz <M. communis>
 ►mirtacoj: mirtuszfélék <Myrtaceae>
 mirtforma: *orv* mirtusz alakú
 ►mirtforma karunklo: mirtusz alakú szemölcs
 mirtokrono: mirtuszkoszorú
l.m. kariofilmirto
 | **Mirt/o** Mirtilla <utónév>
 | **mirtel/o 1)** *növ* <termés> fekete áfonya
 mirtelarbusto: *növ* <bokor> fekete áfonya <Vaccinium myrtillus>
 | **mis-** félre-, el-, tév-, téves <rossz, helytelen, téves> *l.* misaŭdi, misciti, misedziĝo miskalkuli, miskompreni, miskredo, mislegi, mispaŝi, misproporcio, mistrafi
 misa: **1)** téves, helytelen, nem megfelelő, visszás
 ►via supozo estas misa: feltételezése téves
2) félresikerült, félresikeredett, elfuserált, elrontott
 ►misa produkto de mallertaj manoj: ügyetlen kezek félresikerült terméke
 mise: tévesen, hibásan, helytelenül, rosszul
 miso: tévedés, téves v. nem megfelelő eset v. cselekedet

misaĵo: **1)** helytelen v. téves dolog
2) elrontott v. félresikerült dolog
 misulo: kétbalkezes
 | **misal/o** *kr* misekönyv, missale *szin* meslibro
 | **misgurn/o** *áll* réti csík <Misgurnus fossilis>
 | **mishant/o** *növ* japánfű <Miscanthus>
 | **misi/o 1)** misszió, megbízás, kiküldetés, küldetés, képviselő
 ►li havas sekretan diplomation mision: titkos diplomáciai megbízása van
 ►plenumi sciencan mision: kulturális missziót teljesít
2) *vall* misszió
 ►budhana misio en Tibeto: buddhista misszió Tibetben
 ►la afrikaj misioj de la romkatolika eklezio: a római katolikus egyház afrikai missziói
3) *vall* misszió <misszionárius>
 ►sendi mision inter sovaĝulojn: missziót küld vademberek közé
 misii: *ntr* *vall* missziós tevékenységet folytat, térít
 misia: *vall* missziós
 ►misia agado: missziós tevékenység
 misiejo: *vall* missziós telep, missziós állomás, misszió épülete
 ►la jezuitaj misiejoj en Paragvajo: a jezsuita missziós telepek Paraguayban
 misiismo: küldetéstudat
 misiisto: *vall* misszionárius, hittérítő
 misiulo, misiano: misszió tagja, küldetésben járó
 misioĉefo: misszióvezető
 | **misil/o** *kat* rakéta, rakétalövedék
 ►aer-aera misilo: levegő-levegő rakéta
 ►aerlanĉebla krommisilo: *rep* levegőből indítható robotrepülőgép, ALCM
 ►aerlanĉebla misilo: *rep* levegőből indítható rakéta
 ►grunde lanĉebla krommisilo: földi indítóállású robotrepülőgép, GLCM
 ►interkontinenta balistika misilo: interkontinentális ballisztikus rakéta, ICBM
 ►kontraŭsubmarŝipa misilo: rakétatorpedó
 ►kontraŭsatelita misilo: műholdromboló rakéta
 ►kontraŭŝipa misilo: hajók elleni rakéta
 ►kontraŭtanka misilo: irányított páncéltörő rakéta
 ►mare lanĉebla balistika misilo: *hajó* tengerről indítható ballisztikus rakéta, SLBM
 ►misilo kun atomkapo: atomfejes rakéta
 ►misilo kun trafpo de mil kilometroj: ezer kilométer találati pontosságú rakéta
 ►strategiaj kaj taktikaj misiloj: hadászati és harcászati rakéták
 ►ter-aera misilo: föld-levegő rakéta
 ►ter-tera misilo: föld-föld rakéta
 misilisto: *kat* rakétakezelő
 antimisilo, kontraŭmisilo: *kat* ellenrakéta
 misilpafiló: *kat* rakétaindító berendezés v. szerkezet, kilövőberendezés
l.m. Ekzocet-misilo krommisilo
 | **Misisip/o 1)** *geo* Mississippi <folyó>
2) *geo* *pol* Mississippi <állam> <US>
 | **miso/o** *gaszt* miso <erjesztett szójababpaszta>
 misosupo: *gaszt* misoleves
 | **mister/o 1)** *vall* titkos tan v. szertartás, misztérium
2) *kr* hittitok, misztérium
 ►mistero de la elaĉeto: a megváltás misztériuma
 ►mistero de la enkarniĝo: a megtestesülés misztériuma

►mistero de la Triunuo: a Szentháromság misztériuma
3) átv rejtély, rejtelem, titok, misztérium
 ►lia konduto estas vera mistero por ni: viselkedése számunkra igazi rejtély
 ►misteroj de la posttomba vivo: a túlvilági élet rejtelsei
 mistera: titokzatos, rejtélyes, rejtelmes, misztikus
 misteraĵo: titokzatos dolog
 misterkulto: *vall* misztériumkultusz
 | **misteri/o** *ir* misztériumjáték
 | **mistifik/i** *tr* beugrat, félrevezet, rászed, bolondozik vkivel <n>, ködösít, misztifikál
 mistifiko: beugratás, rászedés, ködösítés, misztifikáció
 | **mistik/a** **1)** *vall* misztikus, misztikummal kapcsolatos
 ►mistikaj aŭtoroj: misztikus szerzők
 ►la mistika edziniĝo de Sankta Katerino: Szent Katalin misztikus házassága
2) átv titokzatos, rejtélyes, misztikus
 mistiko: **1)** *vall* misztika
2) *átv* misztikum, titokzatos vonzerő
 mistikaĵo: *vall* misztikus dolog, misztikus megnyilvánulás
 mistikemo: *vall* misztikumra való hajlam
 mistikismo: *vall* miszticizmus
 mistikulo: *vall* misztikus
 | **mistral/o** *met* misztrál <észak-nyugati szél>
 | **Mistral/o** *ir* <Frédéric> Mistral
 | **Misur/o** *geo* Missouri <folyó>
2) *geo pol* Missouri <állam> <US>
 | **miŝmaŝ/o** *ritk* zagyvaság, zagyvalék, kuszaság
 | **Miŝna/o** *vall* Misna
 | **mit/o** **1)** *mit* mítosz, rege
 ►la grekaj mitoj pri Zeŭso: görög mítoszok Zeuszról
 ►la mitoj de la prahungaroj estas apenaŭ konataj: az ősmagyarok mítoszai alig ismertek
2) átv pol mítosz, hiedelem
 ►la mito de la huna-hungara identeco: a hun-magyar azonosság mítosza
 ►la mito de la pura raso: a tiszta faj mítosza
 ►la mito de la senĉesa progreso: a szüntelen fejlődés mítosza
 ►politikistoj ofte sugestas mitojn, por gajni al si la elektantojn: politikusok gyakran sugallnak mítoszokat, hogy megnyerjék maguknak a választókat
3) átv fikció, kitalálás, kitaláció
 ►la biografio de Bofronto estas plejparte mito: Beaufront életrajza jórész kitaláció
 mita: mítosz-, mítikus
 ►mitaj tempoj: mítikus idők
 mitaro: *mit* mitológia, mítoszok *szin* mitologio **1**
 mitigi: *tr* mitizál
 ►oni ne devas mitigi la personecon de Kossuth: nem kell mitizálni Kossuth személyiségét
 senmitigi: *tr* demitizál, megfoszt mítikus jellegétől
 mitologo: *mit* mitológus
 mitologio: **1)** *mit* mitológia, mítoszok *szin* miraro
2) tud mitológia, mítoszok tudománya
 mitologia: *mit* mitológiai
 ►mitologiaj dioj kaj herooj: mitológiai istenek és hősök
 | **Mitilen/o** *geo* Mütiléné vö. Lesbó
 | **miting/o** *pol* nagygyűlés, politikai gyűlés
 | **mitokondri/o** *biol* mitokondrium, kondrioszóma
 | **mitoz/o** *biol* számtartó sejtmegosztódás, mitózis

antimitoza: *gysz* antimitotikus
 antimitozaĵo: *gysz* antimitotikum
 intermitoza: *biol* interfázis
 | **mitr/o** *kr* püspöksüveg, mitra, infula vö. cidaro, tiaro
 mitra: **1)** *kr* püspöksüveg-, mitralis
2) *anat* mitra, mitroforma: *anat* kéthegyű, kétsúcú, mitralis
 ►mitra insuficienco: mitralis insufficiencia
 ►mitra stenoza: kéthegyű billentyű szűkülete, mitralis stenosis
 ►mitra valvo: kéthegyű billentyű, mitralis billentyű, bal vitorlás billentyű, valva mitralis
 mitri: *tr* *kr* püspökké szentel
 mitrizado: *orv* mitralisatio
 mitrito: *orv* mitralisbillentyű-gyulladás
 | **Mitra/o** *vall* Mithras, Mithrász, Mithra
 mitraano: *vall* Mithrász-hívő
 mitraejo: *vall* Mithrász-szentély, Mithraeum
 mitraismo: *vall* Mithrász-hit, Mithrász-vallás
 | **mitrajl/o** *kat* kartács
 | **mitral/a** **1.** mitra **2**
 | **mitral/o** *kat* géppuska
 ►malpeza mitralo: golyószóró
 mitraletto: *kat* géppisztoly
 mitralnesto: *kat* géppuskafészek
l.m. pistolmitralo
 | **Mitridat/o** *tört* Mithridatész
 mitridatismo: *orv* méreggel szembeni <szerezett> immunitás
 mitridatizi: *tr orv* méreggel szemben immunizál
 | **mitul/o** *áll* kékkagyló, fekete kagyló <Mytilus>
 ►ordinara mitulo, manĝebla mitulo: ehető kékkagyló, ehető fekete kagyló, cölöpkagyló <M. edulis>
 mitulejo: *agr* kagylótenyésztő telep
 mitulbredado: kagylótenyésztés
 | **mizantrop/o** mizantrop, emberkerülő, embergyűlölő vö. homevitulo
 mizantropo: mizantropia
 | **mizer/o** nyomor, nyomorúság, szükség, mizéria
 ►ĉiu havas sian kaŝitan mizeron^Z: *közm* mindenkinek megvan a maga baja
 ►fari virton el mizero: szükségből erényt csinál
 ►instruas mizero manĝi panon sen butero^Z: *közm* megtanít a szükség
 ►mizero faras viziton, ne atendente inviton^Z: *közm* jön a nyomorúság, ha nem hívjuk is
 ►mizero havas talentan kapon^Z: *közm* nagy mester a nyomorúság
 ►mizero piedojn sanigas, kolon elastigas^Z: *közm* megtanít a nyomor az alázatosságra
 ►mizero plej ekstreme, Dio plej proksime^Z: *közm* hol legnagyobb a veszély, legközelebb az isteni segítség
 legnagyobb szükségben legközelebb az Isten
 mizera: **1)** nyomorult, nyomorúságos, keserves, szálnalmas
 ►mizera taglaboristo: nyomorult napszámos
 ►mizera vivo: keserves élet
2) átv <erkölcsileg> nyomorult, hitvány
 ►ĉu por tia mizera sumo?: ilyen szálnalmas összegért?
 ►mizera fripono: hitvány gazember
 mizeri: *ntr* nyomorog, segítséget szenved
 ►kiam sako mizeras, amo malaperas^Z: *közm* ha a nyomorúság bejön az ajtón, a szerelem kimegy az ablakon
 ►miloj kaj miloj mizeras, dum kelkaj festenas: ezrek és ezrek nyomorognak, míg néhányan dőzsölnek
 mizerulo: *fn* nyomorult, szegény

| **mizerikord/o** irgalom, szájalom, megbocsátás
| **mizogin/o** *fn* nőgyűlölő *vő.* mizantropo
mizogineco: nőgyűlölet
| **Mizoram/o** *geo pol* Mizoram <IN>
| **Mjanma/o** *geo pol* Mianmar <MM> *vő.* Birmo
| **mjaŭ/o** *fn* miao
mjaŭa: *mn nyt* miao, hmong <hmn>
| **mjel/o** *anat* gerincvelő, gerincagy, csontvelő, myelon, medulla spinalis
►oblonga mjelo: nyúltvelő, medulla oblongata *szin* mjela bulbo, mjelencefalo
mjela: *anat* nyúltvelő-
►mjela atrofio: *orv* gerincvelő-sorvadás, myelophthisis
►mjela bulbo: *l.* mjelencefalo
mjelino: *anat* velőhüvely, velőshüvely, myelin
►mjelina ingo: myelinhüvely *szin* ŝvana ingo
►mjelina nervofibro: myelines idegrost
mjelito: *orv* gerincvelő-gyulladás, csontvelőgyulladás, myelitis
poliomjelito: *orv* gerincvelő szürkeállományának gyulladása, poliomyelitis
►antaŭa akuta poliomjelito: járványos gyermekbénulás, gyermekparalízis
mjelencefalo: *anat* nyúltagy, nyúltagyvelő, nyúltvelő, myelencephalon *szin* mjela bulbo, oblonga mjelo
mjelbulbo: *l.* mjelencefalo
mjelopatio: *orv* gerincvelő-bántalom, myelopathia
| **mks** *röv* metro, kilogramo, sekundo
MKS-unitsistemo, MKSA-unitsistemo: MKS mértékegység-rendszer, MKSA mértékegység-rendszer
| **mnemonik/o** mnemonika, mnemotechnika, emlékezés művészete
szin memorarto
| **Mnemozin/o** *mit* Mnemoszin
| **Moab/o** **1)** *bibl* Moáb <Lót fia>
2) *bibl geo* Moáb <ország>
moabido: *fn bibl* moábi, moábita
| **mobil/o** *műv* mobile <szélcsengőszerű installáció> *vő.* stabilo
| **mobiliz/i** **1)** *tr kat* mozgósít, mobilizál, háborúra előkészít
►la polico estis mobilizita: mozgósították a rendőrséget
►mobilizi la industrion: mobilizálja az ipart
►oni mobilizis la rezervulojn: mozgósították a tartalékosokat
2) *tr átv* mozgósít, mobilizál
►li mobilizis ĉiujn siajn fortojn: minden erejét összeszedte
►mobilizi la publikan opinion: mozgósítja a közvéleményt
3) *tr biol* mobilizál, tartalékot képez
mobilizo, mobilizado: **1)** *kat* mozgósítás, háborús készülődés
2) *átv* mozgósítás, előkészítés
3) *biol* mobilizáció
malmobilizi: *tr kat* leszerel, mobilizálást megszüntet
| **mocarel/o** *gaszt* mozzarella <olasz sajtféléség>
| **moci/o** *pol* előterjesztés, indítvány
►mocio pri nekonfido: bizalmatlansági indítvány
►mocio de rezolucio: határozati javaslat
►mocio pri la demisio de la registaro: indítvány a kormány lemondására
| **moĉi/o** rizspuding, rizsfelfújt
| **mod/o** **1)** divat
►esti en modo: divatban van
►laŭ la plej nova modo: a legújabb divat szerint
►laŭ la postuloj de la alta modo: az elegancia követelményei szerint
2) *nyt* mód

►imaga modo: *l.* kondicionalo
►indikativa modo: *l.* indikativo
►indikativo, kondicionalo, optativo kaj volitivo estas modoj de la verbo: a kijelentő, feltételes, óhajtó és felszólító mód az ige módjai
►kondiĉa modo: *l.* kondicionalo
►ordona modo: felszólító mód, parancsoló mód *szin* u-modo, volitivo
►reala modo: reális mód <nem feltételes>
►verba modo: igemód
3) módusz, leggyakoribb érték <statisztika> *szin* plejoftanto
4) *zene ne* hangsor *l.* modalo
moda: divat-, divattal kapcsolatos
►moda novaĵo: divatújdonság
►modaj artikoj: divatcikkek
►mode vestita: divatosan öltözött
modaĵo: divatcikk, divatos holmi, divatos dolog
modigi: *tr* divatossá tesz
modisto: divatáru-kereskedő
modistino: divatárusnő, divatáru-kereskedőnő
modismo, modvorto: *nyt* divatszó
eksmoda, ekstermoda, malmoda: divatjamúlt, ódivatú
eksmodaĵo: divatjamúlt holmi
eksmodiĝi, elmodiĝi, malmodiĝi: *ntr* kimegy a divatból
enmodigi: *tr* divatba hoz
laŭmoda: divatos, divat szerinti
us-modo: *nyt* feltételes mód *szin* kondicionalo
modateliero: divatstúdió
modbutiko: butik, divatüzlet, divatárubolt
moddesegnisto, modkreanto: divattervező, divatkreátor
modfirmao: *gazd* divatcég
modekspono, modparado: divatbemutató *szin* modrevuo **1)**
modjuvelo: divatékszer *szin* biĵuteriaĵo, strasaĵo, tombaka juvelo
modkanto: *zene* sláger, felkapott szám, hit *szin* furorkanto, ŝlagro
modkolekto: divatkollekcio
modokreisto: divattervező
modrevuo: **1)** divatbemutató *szin* modekspono, modparado
2) *knyv* divatlap
modsekvema: divatkedvelő
modvaro: divatáru
modvesto: *tex* divatos öltözkék
| **modal/o** **1)** *fil* modus <szubstancia megjelenési formája>
2) *fil* modalitás <ítélet>
3) *nyt* igealak
►finitivo kaj infinitivo estas modaloj de la verbo: a személyragos ige és a főnévi igenév az ige alakjai
►nefinitiva modalo, neŭtrala modalo, sendifina modalo: igenév
4) *zene* modális hangsor
►do-modalo: dó-sor
►dora modalo: dór hangsor *v.* modus
►eola modalo: eol hangsor, modus peregrinus
►friga modalo: fríg hangsor *v.* modus
►iona modalo: ión hangsor *v.* modus
►lida modalo: líd hangsor *v.* modus
►lokra modalo: lokriszi hangsor *v.* modus
►mezlida modalo: mixolíd hangsor *v.* modus
►plagala modalo: plagiális hangsor *v.* modus
►re-modalo: ré-sor
►si-modalo: *zene* ti-sor
modala: **1)** *nyt* mód-, módbeli, modális, módhatározói *l.* modala
subpropozicio, verbo, vorto

2) *nyt* módosító

3) *zene* modális

modaleco: 1) *fil* modalitás, létezés mód

2) *nyt zene* modalitás

l.m. do-modalo, i-modalo

| **model/o** 1) minta, mintadarab

▶laŭ ĉi tiu modelo pretigu la ceterajn pecojn: ezen minta alapján készítsétek el a többi darabot

▶modelo de brodaĵo: hímzés minta

▶modelo de statuo el gipso: gipsz szoborminta

2) *mŭv* <műtermi> modell *szin* pozisto

3) modell, manöken *szin* manekeno 3

4) mintakép

▶ŝi estis modelo de la patrino amo: az anyai szeretet mintaképe volt

▶tiu aparato estas modelo de simpleco: az a készülék az egyszerűség mintaképe

5) modell <folyamat, rendszer>

▶ekonomia modelo: *gazd* gazdasági modell

▶matematika modelo: *mat* matematikai modell

▶modelo de atomo: *fiz* atommodell

modela: mintaszerű, mértékadó, példás

▶modela patro: példás apa

▶modela solvo: mintaszerű megoldás

modeli: 1) *tr* megmintáz, megformáz, modellál *szin* modli

▶unue li modelis la buston el gipso: először gipszből megmintázta a mellszobrot

2) *tr koh* formába önt *szin* muldi

modeligi: 1) *tr* mintául vesz, mintát vesz vmiről

▶li modeligis al si la stilon de Petöfi: Petöfi stílusáról vett mintát

2) *l.* primodeli

modelilo: *koh* forma, öntőforma *szin* formilo, muldilo

modelino: 1) *mŭv* modellt ülő v. álló nő

2) manöken, próbakisasszony, női manöken

modelisto: divattervező

etmodelo: makett, kicsinyített modell *szin* maketo 2

▶la etmodelo de la domo bone vidigas la proporciojn de la konstruota domo: a ház makettje jól szemlélteti az építendő ház arányait

primodeli: *tr* modellez

▶oni primodelis la funkciadon de la akvobaraĵo: modellezték a duzzasztógát működését

modelfolio: *tex* szabásminta *szin* fasonŝablono, papermodelo

modelgenerilo: *tech* ábragenerátor

modelleciono: *isk* bemutató óra

l.m. arkmodelilo, atommodelo, pintmodelo, trikmodelo

| **modem/o** *inf* modem

▶akustika demo: *zene* akusztikai modem

| **moder/a** 1) mértékletes, mértéktartó

▶li ĉiam estis modera en siaj ambicioj: ambícióit illetően mindig mértéktartó volt

▶vivo modera estas vivo sendanĝera^Z: *közm* mértékletesség többezt az orvosnál

2) mérsékelt

▶moderaj prezoj: mérsékelt árak

▶modera zono: *met* mérsékelt égöv

modero, modereco: 1) mértékletesség, mértéktartás, mérséklet

▶fari ion sen mezuro kaj modero: nyaklő nélkül csinál vmit

▶vivo sen modero kondukas al mizero^Z: *közm* ha nem tudsz spórolni, megtanulsz koldulni

2) mérsékeltség, vminek a mérsékelt volta

moderigaĵo, moderigenzo: *fiz* moderátorközeg, lassítóközeg,

moderátoranyag *szin* moderatoro

moderigi: *tr* mérsékel, csillapít

malmodera: mértéktelen, szertelen

malmodereco: mértéktelenség, szertelenség

memmodereco: önmérséklet

memmoderigo: önmérséklés

moderklimato: *met* mérsékelt éghajlat

moderkosta: *gazd* kis költségű, mérsékelt árú

moderzona: *met* mérsékelt égővi

| **moderator/o** 1. moderigaĵo

| **modern/a** korszerű, modern

▶la moderna industrio: a korszerű ipar

▶moderna arto: modern művészet

▶moderna pensmaniero: modern gondolkodásmód

▶modernaj labormetodoj: modern munkamódszerek

moderneco: modernség, korszerűség

modernigi: *tr* korszerűsít, modernizál

modernigo: korszerűsítés, modernizálás, modernizáció

modernigi: *ntr* korszerűsödik, modernizálódik

modernismo: 1) modernizmus, korszerű szellem

2) *mŭv* modernizmus

3) *kr* modernizmus

malmoderna: elavult, korszerűtlen

▶per malmodernaj maŝinoj gajno ne atingeblas: korszerűtlen

gépekkel nyereség nem érhető el

postmoderna: *mŭv* posztmodern

postmodernismo: *mŭv* posztmodernizmus

| **modest/a** 1) szerény <vki>

▶modesta homo kontentiĝas per malmulto: szerény ember kevéssel beéri

2) szerény, igénytelen, egyszerű <vmi>

▶modesta vivo: igénytelen élet

▶modestaj elspezoj: szerény kiadások

▶via modesta verketo ne taŭgas por eldono: szerény művecskéje kiadásra nem alkalmas

Modesto: Modesztusz, Modestus <utónév>

Modestino: Modeszta <utónév>

modesteco: 1) szerénység, igénytelenség

2) igénytelenség, egyszerűség

malmodesta: szerénytelen, nagyratörő, követelőző

| **modif/i** *tr* módosít, modifikál

▶modifi leĝprojekton: törvénytervezetet módosít

modifo: 1) módosítás <cselekedet> *szin* modifado

2) módosítás <módosítvány> *szin* modifaĵo

modifado: módosítás

▶modifo ne okazis: módosítás nem történt

modifaĵo: módosítás, módosítvány

▶oni ne akceptis ĉi tiun modifon: ezt a módosítást nem fogadták el

modifilo: *nyt* módosítószó

| **modilion/o** *ép* párkánykonzol, gyámfej

| **modl/i** *tr* gyúr, mintáz, formáz, alakít <gyúrható anyagból>

▶modli statueton el panmolaĵo: szobrocskát gyúr kenyérbélből

▶modli vakson kaj argilon: viaszt és agyagot formáz

modlado: mintázás, formázás

▶modlado de vaksfiguroj: viaszbábuk formázása

modlebla: gyúrható, formázható, alakítható

modlilo: mintázóeszköz, formázóeszköz

remodli: 1) *tr* újragyúr, újraformáz, újraalakít

2) *tr orv* plasztikáz, újraformáz

►remodlita vizaĝo: plasztikázott arc
 modlopasto: gyurma
l.m. pastomodlisto
 | **modlur/o** ép tagozat
 modlurrabotilo: *tech* horonygyalu
 modlurmaŝino: *tech* horonymarógép *szin* turbomaŝino
 | **modul/i** 1) *tr* zene modulál, hangszínt változtat
 2) *tr fiz* modulál
 modulado: 1) *zene* moduláció, hangszínezés
 2) *zene* moduláció, hangnembváltás *szin* gamŝanĝo
 3) *fiz* moduláció
 modulilo: *vill* modulátor
 ►balanca modulilo: balanszmodulátor
 ►ringa modulilo: gyűrűs modulátor
 malmodulado: *vill* demoduláció
 malmodulilo: *vill* demodulátor
l.m. amplitudmodulado, fazmodulado, frekvencmodulado, impulsmomodulado
 | **modul/o** 1) abszolút érték
 2) *mat* modulus
 3) norma <komplex szám>
 4) *ép* modul
 5) *tech* modul <fogazás>, modulus, állandó
 ►risorta modulo: rugóállandó
 ►ŝera modulo: nyírási modulus
 ►volumena modulo: Poisson-féle tényező
 6) *tech eltr* szerkezeti egység, modul, blokk *szin* bloko 7, sistembloko
 submodulo: *mat* részmodulus
l.m. celmodulo, elastecmodulo, programmodulo, ŝargomodo
 | **modulaci/o** l. modulado
 | **Mogadiŝ/o** *geo* Mogadishu
 ►Mogadiŝo estas la ĉefurbo de Somalio: Mogadishu Szomália fővárosa
 | **mogol/o** *tört* mogul, mughal <indiai császári cím>
 grandmogolo: *tört* nagymogul <cím>
 | **mohajr/o** *tex* moher, moherszövet
 | **Mohamed/o** Mohamed <utónév>
 ►profeto Mohamedo: *izsl* Mohamed próféta
 mohamedano: *l.* islamano
 | **mohikan/o** *fn* mohikán
 mohikana: *mn* mohikán
 ►mohikana tribestro: mohikán törzsfőnök
 | **mojos/a** *biz* klassz, tök jó, szuper
 | **mok/i** *tr* gúnyol, kigúnyol, csúfol
 ►ne moku kadukan maljunulon: ne gúnyolj megrokkant öregembert
 ►ne moku mizeron de alia, ĉar baldaŭ venos via^Z: *közm* ne csúfold más nyomorúságát, rád is sor kerülhet
 ►ne moku riveron, ne atinginte la teron^Z: *közm* akkor mondd, hogy „hopp” ha átugortad az árkot
 moka: gúnyos, csúfolkodó
 ►mokaj rimarkoj: gúnyos megjegyzések
 moko: gúny
 ►per moko vi nenion atingos: gúnnal semmire sem mész
 mokadi: *tr* gúnyolódik, csúfolódik
 mokado: gúnyolódás, csúfolódás
 mokataĵo: gúny célpontja
 mokema: gúnyos természetű
 moketi: *tr* csipkelődik, ingerkedik
 mokamuziĝi: *ntr pej* szórakozik

►ĉu vi mokamuziĝas pri mi?: szórakozol velem?
 mokbirdo: *áll* énekes gezerigő <Mimus polyglottus>
 mokfajfi: *tr* kifütyül *szin* prifajfi
 mokimiti: *tr pej* <gúnyosan> utánoz
 moknomi: *tr pej* titulál, gúnynévvel illet
 ►li moknomis min bovo: marhának titulált
 moknomo: *nyt* gúnynév
 mokokanto: *zene* gúnydal
 mokpiki: *tr* szurkálódik, csipkelődik
 mokpoemo: *ir* gúnyvers, bökvers
 mokridi: *ntr* kinevet, gúnyosan nevet vkin <pri>
 mokspriti: *ntr* élcelődik
 | **moka/o** *gaszt* mokkalavé <kávébab és ital>
 | **mokasen/o** mokaszin
 | **moked/o** padlószőnyeg *szin* tapiŝplanko
 | **mokr/a** *ritk* nedves *szin* humida, malseka
 | **moks/o** *gysz* moxa, izzó gyógyfű
 moksi: *tr orv* izzó gyógyfűvel kezel, moxál
 moksado: *orv* izzófűves kezelés, moxibustio
 moksoterapio: *orv* moxaterápia
 | **mokŝ/o** *fn* moksa
 mokŝa: *mn nyt* moksa <mdf>
 | **mol/a** 1) puha, lágy
 ►mola kuseno: puha párna
 ►mola pano: lágy kenyér
 2) *átv* lágy <nem éles>
 ►molaj konturoj: lágy kontúrok
 ►molaj tonoj de muziko: lágy zenei hangok
 ►mola voĉo: lágy hang
 ►vi havas molan koron: lágy szíved van
 3) *fiz* lágy, puha
 ►mola akvo: lágy víz
 ►mola fero: lágyvas
 ►mola histo: *anat* lágyszövet
 ►mola ligno: puhafa
 ►mola palato: *anat* lágy szájpad
 4) *nyt* lágy
 ►mola konsonanto: lágy mássalhangzó
 molaĉa: *pej* elpuhult, puhány
 ►molaĉa karaktero: puhány jellem
 molaĵo: puhaság, lágy v. puha vmi, lágy v. puha rész
 ►la molaĵoj de ŝia korpo: <nő> testének lágy részei
 moleco: lágyság, puhaság
 moligi: *tr* puhít, lágyít
 moliĝi: *ntr* puhul, lágyul
 moliĝo: puhulás, lágyulás
 ►cerba moliĝo: *orv* agylágyulás
 ►punkto de moliĝo: *fiz* lágyuláspont
 malmola: 1) kemény *szin* dura
 ►malmola pankrusto: kemény kenyérhéj
 2) *átv* kemény
 ►homo de malmola koro: kemény szívű ember
 ►li diris malmolajn vortojn: kemény szavakat mondott
 ►malmola akvo: kemény víz
 3) *nyt* kemény
 ►malmola konsonanto: kemény mássalhangzó
 malmolaĵo: kemény rész, keménység
 malmoleco: keménység
 malmoligi: *tr* keményít, megkeményít
 malmoliĝi: *ntr* megkeményedik

malmolkora: kemény szívű
 moldisko: hajlékonylemez, floppy
 molcerba: *mn pej* agyalágyult
 molfero: *koh* lágyvas
 molkora: lágy szívű, engedékeny
 molluti: *tr tech* lágyforraszt
l.m. panmolo, svelmola
 | **mol/o** kém mól, grammolekula <mol> *szin* grammolekulo
 unumola: kém egymólos
 ▶ unumola solvajo: egymólos oldat
 molmaso: kém móltömeg
 molvarmo: kém mólhő
 | **mola/o** áll holdhal, közönséges naphal <Mola mola>
 ▶ molaedoj: holdhalfélék, naphalak <Molidae>
 | **molar/o** anat zápfog, nagy őrlőfog, dens molaris *szin* mueldento
 antaŭmolaro, premolaro: anat kis őrlőfog, dens praemolaris *szin*
 antaŭmueldento, premueldento
 | **molar/a** ne *l.* (unu)mola
 | **molas/o** ásv molasz
 | **moldav/o** fn moldvai, moldáv, moldován
 moldava: *mn nyt* moldován, moldáv, moldovai <mo>
 Moldavujo, Moldavio: **1)** tört geo Moldva
2) geo pol Moldova, Moldávia <MD>
3) geo Moldva <RO>
 | **moldavik/o** növ moldvai sárkányfű v. pofőka, kerti sárkányfű
 pofőka <Dracocephalum moldavica>
 | **mole/o** **1)** hajó móló
2) orv mola, üszöktérhesség
 | **Moleh/o** bibl Molok *szin* Moloĥo
 ▶ kaj el via idaro ne fordonu oferon al Moleh: magzatodat ne add
 oda, hogy elégecsék a Moloknak
 | **molekul/o** kém molekula
 ▶ monatoma molekulo, unuatomoma molekulo: egyatomos molekula
 ▶ polara molekulo: poláris molekula, dipólusmolekula
 molekula: *mn kém* molekula-, molekuláris
 ▶ molekula krado: molekulárcs
 ▶ molekula maso: molekulatömeg *szin* molekulmaso
 intermolekula: kém intermolekuláris, molekulák közötti
 intramolekula: *biol kém* molekulán belüli, intramolekuláris
 makromolekulo: *biol kém* makromolekula
 molekulmaso: kém molekulatömeg *szin* molekula maso
l.m. grammolekulo
 | **molest/i** tr zaklat, molesztál, bánt
 ▶ la ebrulo molestis la preterpasantojn: a részeg zaklatta a
 járókelőket
 molesto: zaklatás, molesztálás
 | **moli/o** növ szomorú hamisbors, peruibors <Schinus molle> *szin*
 ŝajnpiprujo
 | **molibden/o** kém molibdén <Mo>
 molibdenato: kém molibdát, molibdenát
 ▶ fosfomolibdenato: foszfor-molibdenát
 ▶ molibdenata acido: molibdénsav
 | **molibdenit/o** ásv molibdenit
 | **Molier/o** ir <Jean-Baptiste> Molière
 | **molini/o** növ kékperje <Molinia>
 ▶ blua molinio: közönséges kékperje, lápi kékperje, pipafű <M.
 caerulea>
 | **Molis/o** geo pol Molise <IT>
 | **Moleh/o** *l.* Moleĥo
 | **molok/o** áll tuskésgyík, moloch <Moloch horridus>

| **moslos/o** áll tört molosszus <pásztorkutya>
 | **Moluk/oj** geo Molukka-szigetek, Maluku-szigetek
 | **molusk/o** áll puhatestű állat
 moluskoj: áll puhatestűek <Mollusca>
 ▶ inkmoluskoj: *l.* cefalopodoj
 | **molv/o** áll menyhal <Molva>
 | **momant/o** **1)** fiz nyomaték, momentum
 ▶ dupola momanto: dipólmomentum
 ▶ magneta momanto: mágneses nyomaték, mágneses momentum
 ▶ momanto de forto: erőnyomaték
 ▶ momanto de fortoparo: erőpárnyomaték
 ▶ momanto de inercio: tehetetlenségi nyomaték, inercianyomaték
szin inerciomomanto
2) mat momentum
 ▶ n-a centra momanto: n-edik centrális momentum
 ▶ n-a momanto: n-edik momentum
l.m. inerciomomanto, spinmomanto, tordomomanto
 | **Mombaj/o** geo Mumbai <Bombay>
 | **moment/o** pillanat
 ▶ aperas prudento, kiam pasis la momento^Z: *közm* késő bánat
 eb gondolat, késő ünnep után kántálni
 ▶ dum momento forbrulis la domo: egy pillanat alatt leégett a ház
 ▶ en liaj klarkonsciaj momentoj: világos pillanataiban
 ▶ estiĝis momento da silento: egy pillanatnyi csend lett
 ▶ la feliĉaj momentoj de la vivo: az élet boldog pillanatai
 ▶ momenton!: egy pillanat!
 momenta: **1)** pillanatnyi
 ▶ momenta paŭzo: egy pillanatnyi szünet
 ▶ ni intermetu momentan ripozon: iktassunk be egy pillanatnyi
 szünetet
2) nyt mozzanatos *l.* momenta verbo
 ĉi-momente: ebben a pillanatban, momentán
 ĉiumomente: minden pillanatban, bármikor
 lastmomente: az utolsó pillanatban
 pormomente: pillanatnyilag, momentán
 sammomente: egyidejű
 sammomente: ugyanabban a pillanatban
 momentbildo, momentfoto: fot pillanatkép, pillanatfelvétel
 | **momentane/o** *l.* momenta aspekto
 momentanea verbo: *l.* momenta verbo
 | **momordik/o** növ momordika <Momordica>
 | **monad/o** fl monád
 | **monah/o** vall szerzetes, <szereztes> barát vö. anakoreto, bikŝuo,
 bonzo, cenobito, ermito
 ▶ benediktana monaĥo: bencés szerzetes
 ▶ monaĥo kopiisto: másolóbarát
 monaĥa: vall szerzetesi
 ▶ monaĥa disciplino: szerzetesi fegyelem
 ▶ monaĥa komunumo: szerzetesi közösség
 ▶ monaĥa regularo: szerzetesi szabályzat, regula
 ▶ monaĥa vivo: szerzetesi élet
 monaĥejo: vall kolostor, rendház vö. abatejo, konvento
 monaĥestro: vall kolostorfőnök, rendházfőnök
 monaĥiĝi: ntr vall szerzetessé lesz, belép a rendbe
 monaĥino: vall apáca, szerzetes nővér
 ▶ hejmoserva monaĥino: szociális nővér
 ▶ misiista monaĥino: missziós nővér
 monaĥinejo: vall zárda, apáca kolostor
 monaĥinejestrino: vall zárdafőnök, apácafőnök
 monaĥismo: vall szerzetesség, szerzetesi életforma

eksmonaĥo: *vall* kiugrott szerzetes
eksmonaĥiĝi: *ntr* *vall* kilép a rendből

l.m. almozmonaĥo, pastromonaĥo

| **Monak/o** *geo pol* Monaco <MC>

►la princo de Monako: a monacói herceg

| **monard/o** *növ* ápolka, indiáncsalán <Monarda>

| **monarĥ/o** *pol* uralkodó, monarcha

monarĥa: uralkodói

►monarĥa familio: uralkodócsalád

monarĥio: *pol* monarchia, egyeduralom

►absoluta monarĥio: abszolút monarchia

►konstitucia monarĥio: alkotmányos monarchia

monarĥismo: *pol* monarchizmus

monarĥisto: *pol* monarchista

| **monark/o** *l.* monarĥo

| **Monastero** *geo* Münster

| **monat/o** **1)** *csill* csillagászati hónap

►luna monato, sinodika monato: holdhónap, szinódikus hónap

►stela monato, sidera monato: csillagászati hónap, sziderikus hónap

2) <naptári> hónap

►de monato al monato: hónapról hónapra

►depost la monato: a hónap végétől kezdve

►du monatojn pli frue: két hónappal korábban

►ekde la monato: a hónap elejétől kezdve

►ekde la unua monato ĝis la lasta: az első hónaptól az utolsóig

►en la monato Januaro: január hónapban

►en la pasinta monato: a múlt hónapban

►en la venonta monato: jövő hónapban

►kuranta monato: folyó hó

►monaton post monato: havonta, minden hónapban

monata: havi

►li certigis la monatan aperritmon de la revuo: biztosította a folyóirat havi megjelenési gyakoriságát

►monata elfluo: *orv* havibaj, havivérzés, menstruáció *szin* monataĵo, menstuo

►monata partopago: havi részletfizetés

monataĵo: *orv* havibaj, havivérzés, menstruáció *szin* menstuo

ĉi-monata: e havi

ĉi-monate: ebben a hónapban

ĉiumonata: havi

►ĉiumonata gazeto: havi lap

ĉiumonate: havonta

duamonata: **1)** kéthavi, két hónapig tartó

►la dumonata sieĝo de la fortikaĵo: a vár két hónapig tartó ostroma

2) kéthavi, kéthavonta egyszeri

►dumonata revuo: havonta kétszer megjelenő folyóirat

duonmonata: **1)** félhavi, fél hónapig tartó

2) félhavi, félhavonta egyszeri

sesmonata: hathavi, féléves

trimonata: háromhavi, negyedéves

monatbileto: havi bérlet

monatfina: hó végi

►monatfina spurto: hó végi hajrá

monatfine: a hónap végén

monatfino: hónap *v.* hó vége

monatkomenco: **1)** hónap *v.* hó eleje

2) újhold ünnepe

►viajn monatkomenojn kaj festojn Mia animo malamas: *bibl*

újholdjaitokat és ünnepeiteket gyűlölöm én

monatpago: havi díj

l.m. lunmonato, mielmonato, ro-monatoj

| **monazit/o** *ásv* monacit

| **Moncerat/o** *geo pol* Montserrat

| **mond/o** **1)** világ, világegyetem

►la kreo kaj finiĝo de la mondo: a világ teremtése és vége

2) világ <naprendszer>

►la mondo de Ptolemeo: Ptolemaiosz világa

►veturantoj el aliaj mondoj: más világokból érkező utazók

3) világ, föld <a Föld>

►ĉirkaŭveturi la mondon: körbeutazza a földet

►eĉ por la oro de la tuta mondo mi ne iros: a világ minden kincséért sem megyek

►ekvidi la mondon: meglátja a napvilágot <megszületik>

►en la trans mondo: a túlvilágon

►forlasi ĉi tiun mondon: elhagyja e világot <meghal>

►la Malnova Mondo: az Óvilág

►la mondo nigriĝis antaŭ li: elsötétült előtte a világ

►la Nova Mondo: az Újvilág

►li diris adiaŭ al la mondo surtera: búcsút mondott a földi világnak

►li ekvidis la lumon de la mondo en Hungario: Magyarországon látta meg a napvilágot

►loĝi en la fino de la mondo: a világ végén lakik

►pro ĉio en la mondo!: az isten szerelmére!

►veni en la mondon: világra jön

►vojaĝi en la vasta mondo: a széles világot járja

4) világ, az emberek, mindenki

►eĉ se la tuta mondo freneziĝis, mi restas sopra: még ha az egész világ megőrült is, én józan maradok

►en nia akcelita mondo: felgyorsult világunkban

►la alta mondo: a nagyvilági társaság, az elit, az úri társadalom

►min ne interesas, kion diras pri mi la tuta mondo: nem érdekel, mit mond rólam az egész világ

►retiriĝi for de la mondo: elzárkózik a világtól

►ŝi faras siajn senhontaĵojn antaŭ la tuta mondo: szemérmetlen dolgait az egész világ szeme láttára csinálja

►virino scias – tuta mondo scias^z: *közm* a titkot az asszony világgá kiáltja, nem titok, mit két asszony tud

5) világ, vminek a köre, szférája

►la mondo de la muziko: a zene világa

►la mondo de la negoco: üzleti világ

►la mondo de la sporto: a sport világa

►la tria mondo: *pol* a harmadik világ

6) *vall* világ <a vallás világával szemben>

►en la transa mondo: a túlvilágon

►li rezignis la mondon: lemondott a világról

►mia regno ne estas el ĉi tiu mondo: az én országom nem e világból való

7) világ <felső fok>

►la plej bona homo en la mondo: a világon a legjobb ember

►neniu en la tuta mondo: senki az ég egy adta világon

►ŝi estas la plej bela en la mondo: ő a legszebb a világon

►tion mi farus por nenio en la mondo: a világ minden kincséért se tenném

monda: világ-, világi, világgal kapcsolatos

►monda epidemio: *orv* világjárvány

►monda katastrofo: világkatasztrófa

►mondaj deziroj: világi vágyak

mondaĵoj: világi dolgok

mondana: *vall* világi, világias

mondaneco: *vall* világiasság

mondumo: nagyvilági társaság, felső osztályok
monduma: nagyvilági *szin* altmonda, grandmonda
mondumano, mondumulo: nagyvilági ember, gavallér
altmonda, grandmonda: nagyvilági *szin* monduma
duonmondumo: *pej* félvilági társaság, félvilági réteg
duonmonduma: *pej* félvilági
▶duonmonduma virino: félvilági nő
elmondigi: *tr* eltesz láb alól
enmondigi: *tr* világra hoz
grandmonda: nagyvilági *szin* altmonda, monduma
kontraŭtutmondisto: *pol* antiglobalista
makromondo: makrovilág
mikromondo: mikrovilág
pramondo: *tört* ősvilág
submondo: *mit* alvilág
transmondo: *vall* túlvilág, másvilág
transmonda: *vall* túlvilági
▶transmonda mesaĝo: túlvilági üzenet
triamonda: *pol* harmadik világbeli
tutmonda: világ-, világméretű, globális, az egész világra kiterjedő
▶tutmondaj interesoj: globális érdekek
▶tutmonda organizo: világszervezet
▶tutmonda politiko: globális politika
tutmonde: világszerte, az egész világon, szerte a világon
tutmondeco: globalitás
tutmondigi: *ntr* globalizálódik
tutmondigita: globalizált
tutmondigo: globalizáció
tutmondismo: globalizmus, globalizáció <elve>
tutmondisto: globalista
mondbildo: *fil* világkép
mondeivitano: világpolgár, kozmopolita
mondeivitaneco: világpolgárság, kozmopolitaság
mondeivitanismo: kozmopolitizmus
mondekonomio: *gazd* világgazdaság
mondfama: világhírű
mondfederacio: világszövetség
mondfirmao: *gazd* világcég
mondflanko: *geo* égtáj *szin* cieldirekto
mondfoiro: világkiállítás
mondhistorio: *tört* világtörténelem
mondkomerco: *gazd* világkereskedelem
mondkoncepto: világnézet
mondkoncerna: világméretű, az egész világot érintő
▶mondkoncernaj ŝanĝoj: világméretű változások
mondkongreso: világkongresszus
mondlingvo: *nyt* világnyelv
mondlinio: *fiz* világvonál
mondmapo: *geo* világtérkép
mondmerkato: *gazd* világpiac
mondmilito: *kat* világháború
mondmirindaĵo: világcsoda
mondnivela: világszínvonalú
mondofino: *vall* világvége
mondordo: világrend
mondotuto: világmindenség *szin* universo
mondparto: *geo* világrész
mondpercepto, mondrigardo: világlátás
mondreligio: *vall* világvallás
mondskala: világméretű

mondskale: világviszonylatban
mondskua: világrengető
mondvaste: világszerte, szerte a világon, globálisan
mondvido: *fil* világlátás, világfelfogás
mondvojaĝanto: világutazó
l.m. artmondo
| **moned/o** *áll* csóka <Corvus monedula> *szin* korveto
| **monem/o** *l.* morfemo
| **monel/o** *tech* monel
| **mongol/o** *fn* mongol
mongola: *mn* mongol
▶la mongola imperio: a mongol birodalom
▶mongolaj lingvoj: *nyt* mongol nyelvek
Mongolujo, Mongolio: *geo pol* Mongólia <MN>
▶Interna Mongolujo: *geo pol* Belső-Mongólia, Nei Menggu <CN>
mongolismo: *orv* mongolizmus, Down-kór
mongolisma: *orv* mongoloid, mongolos, Down-kóros
mongolismulo: *orv* mongol idióta, Down-kóros
| **Monik/o** Mónika <utónév>
| **monili/o** monília, vánkospenezs <Monilia>
| **monism/o** **1)** *fil* monizmus *vö.* *gazd* monismo
▶ideisma kaj materiisma monismo: idealista és materialista monizmus
| **monist/o** *fil* monista
| **monitor/o** **1)** *isk* monitor, oktató diák, felügyelő
2) *kat* hajó monitor
3) *távk* monitor, felügyelő műszer
4) *inf* képernyő, monitor *szin* vidigilo
monitori: *tr* távk távellenőriz, megfigyel, monitorizál
▶monitora sistemo: monitoring rendszer, figyelőrendszer
| **monitor/o** **1)** *ex l.* varano
| **mon/o** **1)** *gazd* pénz
▶al mono kaj forto humiliĝas la sorto^Z: *közm* pénz beszél, kutya ugat
▶amu Antonon, sed gardu vian monon^Z: *közm* pénzben nincs komaság, se rokonság
▶el lia mano ĉiu monero elfluas: kifolyik a pénz a keze közül
▶elaĉeta mono: váltásdíj
▶elspezi multan monon: sok pénzt költ
▶fari el mono sian dion: pénz az istene
▶fidata mono: bankjegy, papírpénz *szin* papermono
▶fronto aŭ dorso de monero: fej vagy írás
▶kupra monero: rézpénz
▶li havas nur malmultan monon sur sia bankkonto: bankszámláján csak kevés pénz van
▶mi ne havas monon: nincs pénzem
▶monaj aferoj: pénzügyek
▶mono amas kalkulon^Z: *közm* a pénz számolva jó
▶mono estas reĝo, mono estas leĝo^Z: *közm* törvényt is győz a pénz
▶mono fluas al riĉulo, batoj al malriĉulo^Z: *közm* pénz a gazdagot, baj a szegényt keresi
▶mono havata estas pli grava ol mono havita: *közm* volt pénzért nem adnak a boltban
▶mono kuras al mono^Z: *közm* a pénz is oda megy, ahol már van
▶mono mondon regas^Z: *közm* pénz uralja a világot
▶mono naskas monon^Z: *közm* pénz szüli a pénzt, pénz a pénznek apja
▶mono odoron ne havas, sian devenon ne diras^Z: *közm* a pénznek nincs szaga, pecunia non olet
▶mono plenumas ĉiujn oficojn^Z: *közm* kinek pénze van, mindene van sokat tud a pénz

►ne ŝpari monon, nek penon^Z: pénzt, fáradságot nem kímél
 ►oni konas lin kiel malbonan moneron: úgy ismerik, mint a rossz pénzt
 ►ora monero: aranypénz
 ►per mono eĉ silento fariĝas elokvento^Z: *kōzm* pénzzel még a csend is ékesszóló
 ►pli da mono, pli da zorgo^Z: *kōzm* több pénz, nagyobb gond
 ►por la mono pastra preĝo, por la mono romp' de leĝo^Z: *kōzm* törvényt is győz a pénz
 ►prunti monon: pénzt kölcsönöz
 ►publika mono: közpénz
 ►transiri al malsanula mono: táppénzre megy
 ►vorto forsonas, mono ordonas: *kōzm* pénz beszél, kutya ugat
 mona: *gazd* pénz-, monetáris, pénzes, pénzügyi
 ►mona subunuo: váltópénz
 monero: *gazd* pénzérme, fém pénz *szin* metalmono
 ►jubilea monero: jubileumi emlékérem
 ►kupra monero: rézpénz
 ►speza monero: forgalmi pénzérme
 monereto: *gazd* aprópénz
 monigi: *tr* pénzzé tesz, pénzre vált, <pénzt> bevált
 ►monigi ĉekon: csekket bevált
 monismo: *gazd* pénzelmélet vö. monismo/o
 monujo: erszény, pénztárca
 ►li vidas la fundon de sia monujo: egy fityingje sincs, üres a pénztárcája
 senmona: pénztelen
 ►li restis senmona: pénz nélkül marad
 senmoneco: pénztelenség
 senmonigi: *tr* pénztől megfoszt
 monaŭtomato: pénzkidó automata
 monavida: pénzsóvár, pénzéhes
 monavido: pénzsóvárság, pénzéhség
 monbezona: *gazd* pénzigényes
 monbileto: *gazd* bankjegy *szin* papermono
 monbiletujo: irattárca
 moncirkulado: *gazd* pénzforgalom
 mondepono: *gazd* (pénz)betét
 ►fiksdato mondepono: határidős betét
 mondona: jövedelmező, pénzt hozó
 ►mondona entrepreno: jövedelmező vállalkozás
 ►mondona okupo: pénzt hozó foglalkozás
 mondonaco: pénzadomány *szin* donacio
 monemisio: *gazd* pénzkibocsátás
 moneranimaloj: *l.* numulitoj
 monerkolekto: éremgyűjtemény
 monerstampejo: *gazd* pénzverde *szin* monfarejo 1
 monfalsado: *jog* pénzhamisítás
 monfalsisto: *jog* pénzhamisító
 monfarejo: 1) *gazd* pénzverde *szin* monerstampejo
 2) *átv* aranybánya
 ►via nova entrepreno estas vera monfarejo: az új vállalkozásod valóságos aranybánya
 monfonto: *gazd* pénzforrás
 mongajna: pénzkereső, pénznyerő
 ►mongajna aŭtomato: pénznyerő automata
 ►mongajna okupo: pénzkereső foglalkozás
 monhava: pénzes, pénzzel rendelkező
 monhelpi: *tr* segítyez, pénzzel segít *szin* subvencii
 monhelpo: segítyezés, pénzsegély *szin* subvencio

monkapitalo: *gazd* pénztőke, fináncsőke
 monkesto: pénzes láda
 monkesteto: pénzes doboz, pénzes ládika, pénzes kazetta
 monkolekto: pénzgyűjtés
 monkolektujo: persely
 monkonko: *gazd* kagylópénz
 monkrizo: *gazd* monetáris válság
 monludi: *ntr* szerencsejátékot űz, pénzben játszik
 monludo: szerencsejáték
 monludejo: játékbárlang
 monmanko: *gazd* pénzhány
 monmerkato: *gazd* pénzpiac
 monpaperujo: pénztárca
 monpareco: pénzparitás
 monperdo: pénzveszteség
 monpolitiko: *gazd pol* monetáris politika, pénzpolitika
 monpremia: pénzdíjas
 monpremio: pénzdíj, pénzjutalom
 monprunto: *gazd* pénzkölcsön
 ►milita monprunto: *kat* hadikölcsön
 monpuno: *jog* pénzbüntetés, bírság
 monrimedoj: *gazd* pénzeszközök
 monsaketo: pénzes zacskó
 monsako: 1) pénzes zsák
 ►la rabistoj alproprigis dek monsakojn: a rablók tíz pénzes zsákot tulajdonítottak el
 2) *átv* pénzeszsák
 ►via onklo estas vera monsako: a nagybátyád igazi pénzeszsák
 monsendaĵo: pénzküldemény
 monsistemo: *gazd* monetáris rendszer, pénzrendszer
 monsumo: *gazd* pénzösszeg
 monŝanĝo: *gazd* pénzváltás
 monŝanĝejo: *gazd* pénzváltóhely
 monŝanĝisto: *gazd* pénzváltó
 monŝranko: páncélszekrény, pénzszekrény *szin* ŝtálŝranko, sekurŝranko
 monŝpari: *ntr* <pénzzel> takarékoskodik
 montransigo: *gazd* pénzátutalás
 monunuo: *gazd* pénzegység
l.m. dankomono, judasmono, kasmono, kupromono, laŭdmono, ludmono, malsanulmono, mankomono, metalmono, papermono, poŝmono, restmono, servomono, ŝanĝmono, ŝmirmono, ŝparmono, tagmono, trinkmono
 | **mon/o**¹ *fn* mon
 mona: *mn nyt* mon, peguan, talaing <mnw>
 | **mono-** *tud* mono- <egy> *l.* monoatoma, monoksido, monomero, monosakarido, monokotiledono, monometalismo
 | **monocit/o** *biol* monocita
 | **monodelf/o** *áll* erszényes cickány <Monodelphis>
 ►doma monodelfo: házi kurtaoposszum <M. domestica>
 | **monodor/o** *növ* Monodora
 | **monofizit/o** *kr* monofizita
 monofizitismo: *kr* monofizitizmus
 | **monoftong/o** *nyt* monoftongus, egyelemű magánhangzó
 | **monogami/o** monogámia, egyférjűség, egynejűség
 monogamia: *mn* monogám, egynejű, egyférjű
 | **monografi/o** *tud ir* monográfia, értekezés
 monografia: *tud ir* monografikus
 | **monogram/o** monogram, kézjegy, kézjel
 ►poŝtuko kun brodita monogramo: hímzett monogramú zsebkendő

| **monoid/o** *mat* monoid
| **monoik/a** *növ* egylaki vő. dioika
monoikeco: *növ* egylakiság
| **monojd/o** l. monoido
| **monokl/o** monokli, félszemüveg
| **monolit/o** *ép* monolit, egy kőből készült faragvány
monolita: *mn ép* monolit, egy kőből készült
| **monolog/o** 1) *ir* monológ, magánbeszéd, magánszám
2) *átv* monológ
▶lian tedan monologon neni u atentis: senki sem figyelt az unalmas monológjára
monologi: *ntr* monologizál, mondja a magáét
| **monom/o** *mat* monom, egytagú kifejezés
| **monopetal/a** l. unupetala
| **monoplan/o** *rep* egyfedelű repülőgép, monoplán
| **monopol/o** 1) *gazd* monopólium, egyedáruság
▶havi monopolon super la merkato: monopóliuma van a piacon
2) *átv* monopólium, egyedüli rendelkezési jog
monopola: *mn* monopol-, monopolisztikus
▶monopola entrepreno: monopol <helyzetű> vállalkozás
▶monopola pozicio: monopolhelyzet, kiváltságos helyzet
monopoligi: *tr gazd* monopolizál
senmonopoligi: *tr gazd* demonopolizál, megszünteti vminek <n> a monopóliumát
▶senmonopoligi la tabakvendadon: megszünteti a dohányárusítás monopóliumát
| **monosom/o** l. unusomo
| **monoteism/o** *vall* egyistenhit, monoteizmus *szin* unudiismo
| **monoteist/o** *vall* egyistenhívő, monoteista *szin* unudiisto
| **monotip/o** *knyv* monó szedőgép
monotipado: *knyv* monotíp szedés, monotípia
| **monoton/a** 1) egyhangú, egy hangon szóló, monoton *szin* unutona
1
2) *átv* unalmas, egyhangú, monoton, sivár *szin* unutona
3) *mat* monoton
▶popeco monotona: szakaszonként monoton
▶strikte monotona: szigorúan monoton
monotoneco: egyhangúság, monotónia
| **monotrem/oj** *áll* kloákások <Monotremata> *szin* kloakuloj
| **Monrovi/o** *geo* Monrovia
▶Monrovia estas la ĉefurbo de Liberio: Monrovia Libéria fővárosa
| **monsinjor/o** *kr* monsignore, monseigneur <főpap megszólítása>
| **monster/o** *növ* monszter <nemzedék> <Monstera>
▶bongusta monstero: könnyezőpálma <M. deliciosa> *szin* serimao
| **monstr/o** 1) torzszülött, torzalak, szörny, szörnyeteg, monstrum
2) *átv* szörnyeteg <kegyetlen ember>
monstra: szörnyű, torz, ijesztő, taszító
| **monstranc/o** *kr* úrmutató, szentségtartó, monstrancia
| **mont/o** 1) *geo* hegy
▶esti trans montoj kaj maro^Z: hetedhét országon túl van
▶flanko de la monto: a hegy oldala
▶kalkopetra monto: mészkőhegy
▶Monto Blanka: Mont Blanc
▶ne venas mont' al monto, sed homo homon renkontas^Z: *közm* hegy
a hegygel nem találkozik, de az ember az emberrel igen
csak a hegyek nem találkoznak
▶piedo kaj supro de la monto: a hegy lába és teteje
2) *átv* hegy
▶fari monton el talpejo: bolhából elefántot csinál *szin* fari el muŝo
elefanton

▶lia entuziasmo movas montojn: lelkesedése hegyeket mozgat meg
▶montoj da kadavroj: hullahegyek
▶montoj da rubaĵoj: szeméthegek
monta: *geo* hegyi
▶monta klimato: *met* hegyi klíma
montano, montarano: *fn* hegylakó
monteto: halom, domb
montaro: 1) *geo* hegység
▶Centra Montaro: Francia-középhegység
▶Roka Montaro: Sziklás-hegység
2) *ált* hegyek
▶mi preferas la montaron al la ebenaĵo: jobban szeretem a hegyeket az alföldnél
▶somerumi en la montaro: a hegyekben nyaral
montara: *geo* hegyi, hegyes, hegység
▶Bakony estas montara regiono: a Bakony hegyes vidék
▶montara aero: hegyi levegő
▶montara paŝtejo: hegyi legelő
montariĝo: *geo tört* hegységképződés, orogenezis *szin* orogenezo
monteto: *geo* domb
montetaro: *geo* dombság
almonste: *hsz* hegynek fel
▶liaj aferoj iras almonste: jól mennek a dolgai
almonstaro: *geo* magashegység
intermonta: *geo* hegyközi
▶intermontaj vilaĝoj: hegyközi falvak
intermonto: *geo* hágó, hegyszoros *szin* montkolo
mezmontaro: *geo* középhegység
▶Nord-Hungaria Mezmontaro: Északi-középhegység
▶Transdanubia Mezmontaro: Dunántúli-középhegység
transmonta: hegyen túli
transmontano: a hegyen túl lakó
montarbiciklo, montbiciklo: *jm* hegyi kerékpár, terepbicikli,
mountainbike
montgrimpisto: *sp* hegymászó, sziklamászó
montobazo: *geo* hegy lába
montoĉeno: *geo* hegylánc
montodeklivo: *geo* hegylejtő
montodorso: *geo* hegyhát
montoflanko: *geo* hegyoldal
montogrimpado: hegymászás
montogrimpanto: <alkalmi> hegymászó
montkolo, montpasejo: *geo* hágó, hegyszoros *szin* intermonto
montokupolo: *geo* hegykúp
montokresto, montospino: *geo* hegygerinc
montolago: *geo* tengerszem, hegyi tó
montopiedo: *geo* hegy láb
montopinto: *geo* hegycsúcs, hegytető, hegyorom
montoselo: *geo* hegynyereg
montregiono: *geo* hegyvidék
mont-vala: *geo* hegyes-völgyes
l.m. Erc-montaro, glacimonto, mammonteto, pintmonto,
Rokmontaro, tablomonto, tombomonto, venusmonto
| **Montan/o** *geo pol* Montana <US>
| **Montanj/o** *fil* <Michel Eyquem de> Montaigne
| **Montekarl/o** *geo* Monte-Carlo
| **Montekrist/o** *geo ir* Monte Cristo
| **Montenegr/o** *geo pol* Montenegró <ME>
montenegrano: *fn* montenegrói
| **Montevide/o** *geo* Montevideo

| **Montmartr/o** *geo műv* Montmartre
 | **Montparnas/o** *geo műv* Montparnasse
 | **Montpelier/o** *geo* Montpellier
 | **montr/i** **1)** *tr* mutat, megmutat <láttat>
 ▶li montras entuziasmon al vi: lelkesedik érted
 ▶montri intereson: érdeklődést mutat
 ▶montri siajn ungegojn: kimutatja a foga fehérjét
 ▶montri surprizon: meglepetést mutat
 ▶montru nun, kiel kuraĝa vi estas: mutasd meg most, milyen bátor vagy
 ▶montru vian langon al la kuracisto: mutasd a nyelvedet az orvosnak
 ▶montru vian novan veston: mutasd meg az új ruhádat
 ▶ne montru vin ĉe la fenestro: ne mutakozz az ablaknál
2) *tr* mutat, kijelez <vmi>
 ▶la mezurinstrumento montras tute alion: a mérőműszer teljesen mást mutat
 ▶la termometro montras dek gradojn: a hőmérő tíz fokot mutat
3) *tr* mutat <gesztussal>
 ▶li montris al la knabo: a fiúra mutatott
 ▶li montris al nordo: észak felé mutatott
 ▶mi montras al vi la vojon: megmutatom önnek az utat
4) *tr* *átv* mutat, megmutat, bizonyít
 ▶la estonteco montras, ĉu mi pravis: a jövő majd megmutatja, igazam volt-e
 ▶li montris sin kuraĝa en la danĝero: bátornak bizonyult a veszélyben
 ▶mi volas montri al vi la senbazecon de via starpunkto: ki akarom mutatni álláspontod alaptalanságát
 ▶tio montras nur vian senpripensecon: ez csak a te meggondolatlanságodat bizonyítja
5) *tr* mutat <vminek a jele>
 ▶tio montras, ke sube troviĝas akvo: ez azt mutatja, hogy alul víz van
 ▶via zorgemo montras bonan koron: gondosságod a jó szíved jele montra: **1)** mutató
 ▶montra fingro: mutatóujj
 ▶montra fenestro: kirakat
2) *nyl* mutató
 ▶montraj vortoj: mutatószók
 monro: **1)** mutató, rámutatás
 ▶monro al la kontraŭa direkto: az ellenkező irányba mutató
2) vminek a kimutatása, kinyilvánítás, megnyilvánulás
 ▶mi dankas vin por la monro de via bona volo: köszönöm jóakarata kinyilvánítását
 ▶tio estas la monro de la Dia volo: ez az isteni akarat megnyilvánulása
 monradi: *tr* mutogat
 ▶monradi la dentojn: vicsorog
 ▶monradi per la fingro: ujjal mutogat
 montranto: **1)** *fn* mutató, aki mutat
2) *gazd* bemutató
 montriĝi: **1)** *ntr* mutatkozik
 ▶embaraso montriĝis sur lia vizaĝo: zavar mutatkozott az arcán
 ▶tiutage li ne montriĝis ĉe ni: aznap nem mutatkozott nálunk
2) *ntr* bizonyul
 ▶li montriĝis perfidulo: árulónak bizonyult
 ▶via aserto montriĝis falsa: állításod hamisnak bizonyult
 montrilo: **1)** *fn* mutató
 ▶horloĝaj montriloj: óramutatók
 ▶la montrilo de la mezurinstrumento: a mérőműszer mutatója

2) *inf* mutató
 ▶estas du montriloj, tajp- kaj musmontrilo: két mutató van, hely- és egérmutató
3) *inf* címmutató *szin* referenco 3
 almontri: *x* odamutat, mutat vmilyen irányban
 ▶li almontris al tiu loko: arra a helyre mutatott
 ▶tra la vitro ni almontris niajn pasportojn: az üvegen keresztül odamutattuk az útlevelünket
 dismontri: *tr* szétmutat, mindenfelé mutogat
 elmontri: **1)** *ntr* kimutat <vhonnan>
 ▶li elmontris al la strato: kimutatott az utcára
2) *tr* kiállít <kirakatba>
3) *tr* kimutat, kinyilvánít <*pl.* érzelmet>
 ▶li elmontris sian veran karakteron: kimutatta igazi jellemét
 ▶nenian senton elmontris lia vizaĝo: arca semmilyen érzelmet nem árult el
4) *tr* kimutat <bizonyít>
 ▶per trafik argumentoj li elmontris: találó érvekkel kimutatta elmonro: megnyilvánulás, vminek a kimutatása
 ▶evitu la elmontron de via malemo: kerülj ellenszenvet kimutatását elmontriĝi: *ntr* megmutatkozik, kinyilvánul
 ▶elmontriĝis lia absoluta malkapablo: megmutatkozott abszolút tehetségtelensége
 elmontriĝema: magamutogató
 malmontri: **1)** *tr* eldug, elrejt
2) *tr* palástol
 sinmontremo: magamutogató, exhibicionizmus
 monrobastoneto: mutatópálca
 monrofenestro: kirakat
 monrofigro: *anat* mutatóujj, index
 monrokesto: vitrin
 montrosalono: bemutatóterem
 monrotablo: áruasztal, árus asztala
l.m. direktmontrilo, fadenmontra, fingromontri, horloĝmontrilo, hormontrilo, hostimontrilo, kompasmontrilo, lokomontristino, minutmontrilo, musmontrilo, paĝmontrilo, sekundmontrilo, tajpmontrilo, ventomontrilo, vojmontrilo
 | **Montreal/o** *geo* Montréal
 | **Montserat/o** *geo* Montserrat
 | **monument/o** **1)** *ép műv* emlékmű, műemlék
 ▶arĥitektaj monumentoj: építészeti emlékek
 ▶gotikaj monumentoj: gótikus műemlékek
 ▶inaŭguri monumenton: emlékművet felavat
 ▶komisiono por la ŝirmado de monumentoj: műemlékvédelmi bizottság
 ▶monumento al nekonata soldato: ismeretlen katona emlékműve
 ▶monumento pri 1956: 56-os emlékmű
 ▶monumento pri la batalo ĉe Győr: a győri csata emlékműve
2) síremlék *szin* tombomonumento
 ▶monumento al Kossuth: Kossuth-síremlék
3) *átv* emlék <tartós mű>
 ▶Iliado estas eble la plej bela literatura monumento de la antikveco: az Iliász az ókor legszebb irodalmi emléke
 ▶per sia verko Zamenhof starigis al si gravan monumenton: művével Zamenhof fontos emlékművet állított magának
 monumenta: **1)** *ép műv* emlékművi, műemléki
 ▶monumentaj renovigoj: műemléki felújítások
 ▶monumenta skulpturo: emlékműszobrászat
2) *átv* hatalmas, monumentális, bődületes
 ▶monumenta malsaĝaĝo: bődületes ostobaság

►monumenta verko: monumentális mű

l.m. tombomonumento

| **moped/o** *jm* kismotor, segédmotor, segédmotoros kerékpár vö. skotero

| **mops/o** *áll* mopsz, mopszli, carlin

| **Mopsus/o** *mit ir* Mopszosz, Mopsus

| **mor/o** közerkölcs, szokáserkölcs, szokás

►alia urbo, alia moro^Z: *közm* ahány ház, annyi szokás

►aliaj tempoj, aliaj moroj^Z: *közm* változnak az idők, változnak az erkölcsök

►bonaj kaj malbonaj moroj: jó és rossz szokások v. erkölcsök

►fari krucon laŭ kristana moro: keresztet vet keresztény szokás szerint

►la romanaj moroj malpermesis, ke: a római erkölcsök tiltották, hogy

►lastatempe fariĝis moro ne geedziĝi: az utóbbi időben szokássá vált, hogy nem kötnek házasságot

mora: közerkölcsi, erkölcsi, szokás-

►mora koncepto: erkölcsi felfogás, szokásértelmezés

moristo: *ir* korfestő író

fimorulo: *pej* kétes alak, romlott alak

primora: *ir* korfestő, társadalmi

►primora romano: társadalmi regény

morpentraĵo: *mŭv* zsánerkép, életkép *szin* ĝenro 2

morromano: *ir* társadalmi regény

l.m. rigidmora, severmora

| **mora/o**¹ *nyt ir* mora <rövid időegység>

| **mora/o**¹ *jték* mora, ujjmutogatósdi

| **moral/o** **1)** *fil* erkölcsan, erkölcsi elvek

2) *ált* erkölcs

►kristana moralo: keresztény erkölcs

►laŭ la moralo de la jezuitoj: a jezsuiták erkölce szerint

►politika moralo: politikai erkölcs

►religia moralo: valláserkölcs

►seksa moralo: nemi erkölcs

morala: **1)** erkölcsi, erkölccsel kapcsolatos

►morala libereco: szabadosság

►morala sento: erkölcsi érzék

2) erkölcsös

►morala civitano: erkölcsös polgár

3) erkölcsi <nem jogi v. fizikai>

►morala apogo: erkölcsi támogatás

►morala premo: erkölcsi nyomás

►morala profito: erkölcsi haszon

morale: **1)** erkölcsileg, erkölcsi szempontból

►morale kondamninda: erkölcsileg elítélendő

2) erkölcsösen

►morale konduti: erkölcsösen viselkedik

moralajo: *ir* erkölcsi tanulság *szin* moralinstruo 2

moraleco: erkölcsösség

moraligi: *tr* erkölcsössé tesz

moralismo: moralizálás, az erkölcs túlhangsúlyozása

moralisto: moralista, erkölcsanító

moralumi: *ntr pej* moralizál

malmorala: erkölcsstelen, immorális

senmoraligi: *tr* erkölcsstelenné tesz, megront

senmoralismo: *fil* immoralitás, erkölcszagadás

moralfilozofio: *fil* erkölcsfilozófia

moralinstruo: **1)** erkölcsi tanítás

2) erkölcsi tanulság *szin* moralajo

moralprediko: *pej* erkölcsi prédikáció, lelki fröccs

| **moratori/o** **1)** *gazd* fizetési haladék, türelmi idő, moratórium

2) *ált* felfüggesztés, tilalom

►moratorio pri ekzekutoj: kivégzések felfüggesztése

►moratorio pri kaptado de balenoj: bálnavadászati tilalom

| **Morav/o** **1)** *geo* Morva <folyó, CZ>

2) *geo* Morava <folyó, RS>

Moravujo, Moravio: *geo* Morvaország

moraviano: *fn* morva, morvaországi

| **morb/o** *orv tud* kór, betegség, morbus

►franca morbo: bujakór, francia betegség, franc

►morbo de Adisono: Addison-kór, morbus Addisonii

►suferi je parkinsona morbo: Parkinson-kórban szenved

morba: *orv* kóros, beteges

morbokvanto: *orv* megbetegedési arányszám, megbetegedési

mutató, morbiditás

| **morbid/a** puha, lágy, finom

| **morbil/o** *orv* kanyaró, morbilli

| **mord/i** **1)** *tr* harap, megharap, beleharap, megmar, belemar

►la hundo mordis la najbaron: a kutya megmarta a szomszédot

►la infano mordadis kuiritan maizon: a gyerek főtt kukoricát

majszolt

►mi mordis en la pomon: beleharaptam az almába

►mordi la hokon: *átv* ráharap, bekapja a horgot

►mordi panon: kenyeret harap

2) *tr tech* mar, kimar, felmar

►acido mordas metalan surfacon: a sav marja a fémek felületét

►mordi kupran platon: rözlemez mar

3) *ntr hajó tech* megakad, kapcsolódik

►la ankro mordis en la grundo: a horgony megakadt a fenéken

►la dentoj de la rado bone mordas: a kerék fogai jól kapcsolódnak

morda: harapó, maró

►morda sarkasmo: maró gúny

mordo: harapás, marás

►mordo da pano: egy falat kenyér

►venena mordo de serpento: kígyó mérgező marása

mordajo: **1)** leharapott darab

2) zabla *szin* bridfero, bušbridajo, bušfero, enbušajo

mordanto: **1)** *fn* maró, harapó

2) *kém* pác, csáva *szin* mordenzo

3) *zene* mordent, alparányzó *szin* mordento

mordema: harapós

►mordema hundo!: harapós kutya!

►mordeme-murdeme: nagy fenekedve

mordenzo: *kém* pác, csáva *szin* mordanto 2

mordeti: **1)** *tr* harapdál

2) *tr* rág *szin* ronĝi

ĉirkaŭmordi: *tr* körberág, körben lerág

►la hundo ĉirkaŭmordis la oston: a kutya lerágta a csontot

demordi: *tr* leharap vmiből vmit

►demordi pecon el pomo: leharap egy darabot az almából

►la hundo demordis la kapon de la pupo: a kutya leharapta a baba

fejét

dismordi: *tr* szétharap, kettéharap

elmordi: *tr* kiharap

►li elmordis la putraĵon el la pomo: kiharapta a rothadt részt az

almából

intermordiĝi: *ntr* marakodik

tramordi: *tr* átharap, keresztülharap

►tramordi la gorĝon: átharapja a torkát

mordbatali: *ntr* marakodik

►hundoj mordbatalis super la aljetaĵoj: kutyák marakodtak a koncon

mordvundo: *orv* harapás, harapott seb

mordvundi: *tr* megmar

l.m. acidmordi, krakmordeti, ranmordo, ŝirmordi, ventmordita

| **Mordeĥaj/o** *bibl* Mordeĥaj

| **mordv/o** *fn* mordvin

mordva: *mn nyt* mordvin <myv>

Mordvujo, Mordvio: *geo pol* Mordvinföld, Mordóvia <RU>

| **mordeled/oj** *áll* marókák, bukfencező virágbogarak

<Mordellidae>

| **mordent/o** *zene* mordent, alparányzó

►duobla mordento: kettős mordent

►supra mordento: paránytrilla, parányzó, praller, féltrilla

| **morel/oj** tűzikutyák, kandallórács *szin* fajrohundoj

| **moren/o** *geo ásv* moréna

►fina moreno, fronta moreno: végmoréna, homlokmoréna

►flanka moreno: oldalmoréna

►funda moreno: fenékmoréna

►meza moreno: középmoréna

| **morf-** *áll* -morpha <törzs, osztály, rend, alrend> *l.* antropomorfoj,

cefalaspidomorfoj, cikadomorfoj, fulgoromorfoj

| **morf/o** *tud* alak *szin* formo

morfio: *mat* morfizmus

aŭtomorfio: *mat* automorfizmus

dumorfismo: *tud* kétalakúság, dimorfizmus, dimorfia *szin* duformeco

endomorfia: *mat* endomorf

endomorfio: *mat* endomorfizmus, endomorfia

epimorfia: *mat* epimorf

epimorfio: *mat* epimorfizmus

holomorfia: *mat* holomorf

holomorfio: *mat* holomorfizmus

homomorfia: *mat* homomorf

homomorfio: *mat* homomorfizmus

homeomorfia: *mat* homeomorf, homeomorfikus

homeomorfio: *mat* homeomorfizmus, topológiai izomorfizmus

izomorfia: *tud* azonos alakú, izomorf

izomorfeco: *tud* izomorfizmus <tulajdonság>

izomorfio: *tud* izomorfizmus <jelenség>

meromorfia: *mat* meromorf

meromorfio: *mat* meromorfia

monomorfia: *tud* monomorf

monomorfio: *tud* monomorfizmus

novmorfismo: *nyt* neomorfizmus

| **Morfe/o** *mit* Morpheusz, Morpheus

| **morfem/o** *nyt* morféma, szóelem *szin* monemo, vortero,

vortelemento

►finajbezona morfemo: *eo* kötött morféma

►gramatika morfemo: nyelvtani morféma

►memstara morfemo: szabad morféma

morfemiko, morfemoscienco: *nyt* alaktan, morfológia *szin*

morfologio 2

morfemvarianto: *nyt* allomorf, morfémaváltozat, morfémavariáns

szin alomorfo

| **morfin/o** *kém gysz* morfin, morfium

►dietil-morfino: dietil-morfin <heroin>

morfinismo: *orv* morfinmérgezés, morphinismus

demorfinizo: *orv* fokozatos morfiummegvonás, demorphinisation

diacetil-morfino: *kém* diacetil-morfin

morfinomanio: *orv* morfinománia, morphinomania

| **morfogenez/o** *biol* alakképződés, morfogenezis

| **morfologi/o** 1) *biol* alaktan, morfológia

2) *nyt* alaktan, szóalaktan, morfológia *szin* morfemoscienco, morfemiko

| **morfometri/o** *tud* morfometria, alakmérés

| **Morgan/o** *biol* <Thomas Hunt> Morgan

centimorgano: *biol* centimorgan <cM>

| **morganat/a** *jog* morganatikus, rangon aluli <házasság>

►morganata geedzeco: morganatikus házasság

| **morgaŭ** 1) *hsz* holnap

►ne prokrastu ĝis morgaŭ, kion vi povas fari hodiaŭ^Z: *közm* amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra

2) *átv* holnap <a jövőben>

►mi ne scias, kio okazos morgaŭ: nem tudom, mi lesz holnap

3) *fn* holnap *szin* morgaŭo

►ĉiu morgaŭ havas sian zorgon^Z: *közm* minden napnak megvan a maga baja

►la morgaŭ apartenas al la junuloj: a holnap a fiataloké

morgaŭa: holnapi

►la morgaŭa tago ne estas por mi konvena: a holnapi nap nem jó nekem

morgaŭo: *fn* holnap *szin* morgaŭo 3

►apenaŭ mi ĝisatendas la morgaŭon: alig várom már a holnapot

postmorgaŭ: *hsz* holnapután

postmorgaŭa: holnaputáni

senmorgaŭa: kilátástalan

| **morĥel/o** *l.* morkelo

| **morinel/o** *áll* havasi lile <Charadrius morinellus>

| **morion/o** *ritk kat* könnyű karimás sisak

| **moritat/o** *zene* képmutogató ének

| **morkel/o** *növ* kucsragomba <Morchella>

| **Mormon/o** *kr* Mormon <prófeta>

mormono: *kr* mormon <mormonizmus híve>

mormonismo: *kr* mormonizmus

| **morn/a** *ritk* borús, komor

| **Moroni/o** *geo* Moroni

►Moronio estas la ĉefurbo de Komoroj: Moroni a Comore-szigetek fővárosa

| **moroz/a** *ritk* morcos, morózus, mogorva

| **Mors/o** *távk* <Samuel Finley Breese> Morse

morsa: *mn távk* morze-

►morsa kodo: morzeábécé *szin* morsa signaro

morsi: *tr* morzézik

| **mort/i** 1) *ntr orv* meghal

►morti de malsato: éhen hal *szin* malsatmorti

►morti je malsano: betegségben hal meg

►morti per glavo pro vundo: kard által hal meg seb miatt

►morti per natura morto: természetes halállal hal meg

►morti pro la patrujo: a hazáért hal meg

►morti pro superdozo: túladagolás miatt hal meg

2) *ntr növ* elhal

►la junaj ŝosoj baldaŭ mortis: a fiatal hajtások hamar elhaltak

3) *ntr orv* elhal

►lia dekstra mano tute mortis: bal keze teljesen elhalt

4) *ntr átv* meghal, elmúlik, elenyészik

►la interna ideo de Esperanto neniam mortos: az eszperantó vezéreszméje sohasem hal meg

►la sekreto mortis kun li: a titok vele halt meg

►morti pro enuo: meghal unalmában

►mortis la gajeco: elenyészett a vidámság

►moris la juneco, vivu la mezaĝeco: meghalt az ifjúság, éljen a középkorúság
 morto: **1)** *orv* halál
 ►ĉe la rando de la morto: a sír szélén
 ►natura morto: természetes halál
 ►ne ekzistas forto kontraŭ la morto^Z: *közm* a halál ellen nincs orvosság
 ►ŝajna morto: tetszhalál, álhalál, animatio suspensa
 ►subita morto: hirtelen halál
 ►suferi akcidentan morton: halálos balesetet szenved
 ►violenta morto: erőszakos halál
2) a halál <megszemélyesítés>
 ►la morto ne distingas, ĉiujn egale atingas^Z: *közm* a halál nem válogat, a halál mindenkit lekasál
 ►la morto ŝercon ne komprenas – oni ĝin vokas, ĝi venas^Z: *közm* a halállal senki sem ivott áldomást
3) *átv* halál, elmúlás, pusztulás, enyészet
 ►la morto de la klasika arto: a klasszikus művészet halála
 ►li priploris la morton de siaj esperoj: siratta reményei elmúlását
 morta: **1)** *orv* halál-, halálos
 ►morta kondamno: halálos ítélet
 ►morta rigideco: halálos merevség
2) halott *szin* mortinta
 ►morta besto: dög, elhullott állat
 ►morta lingvo: holt nyelv
3) *ex* halált okozó *l.* mortiga
 ►morta piko: halálos szúrás
 ►morta vundo: halálos seb
4) *ne* halandó *l.* mortema
5) *átv* halálos
 ►morta silento: halálos csend
 ►morta paleco: halotti sápadtság
6) *tech* *átv* holt- <hatás nélküli>
 ►morta kuglo: döglött golyó
 ►Morta Maro: *geo* Holt-tenger
 ►morta pezo: holt súly
 ►morta punkto: holt pont
 ►morta sezono: uborkaszezon, holt szezon
 morte: *átv* is halálosan
 ►morte malami: halálosan gyűlöl
 ►morte naskita: *orv* halva született, *átv* hamvában holt
 ►morte vundita: halálosan sebesült
 mortadi: *ntr orv* haldoklik, agonizál *szin* agonii
 mortado: *orv* haldoklás, agónia
 morteco: *orv* halotti állapot
 mortema: halandó
 mortemo: halandóság
 mortemulo, mortontulo: *fn* halandó *szin* mortalo
 mortigi: **1)** *tr* megöl
 ►por muŝon mortigi, oni pafilegon ne uzas^Z: *közm* ágyúval nem lönek verébre
 ►lia frato mortigis sin: testvére megölte magát
2) *tr* *átv* elpusztít, kiöl
 ►ne mortigu la esperon: ne öld meg a reményt
 ►oni mortigis en li la homecon: kiölték belőle az emberséget
 mortigo: ölés, gyilkolás, gyilkosság
 ►la mortigo estas grava peko: a gyilkosság súlyos bűn
 ►mortigo de Klitemnestro far ŝia filo: Klütaimnésztra meggyilkolása fia által
 ►mortigo pro honoro: becsületgyilkosság

mortiga: ölő, öldöklő, gyilkoló, halált okozó, letális
 ►mortiga korpa lezo: *jog* halált okozó testi sértés
 ►mortiga morbo: *orv* letális kór
 mortinda: halált érdemlő *szin* mortomerita
 ►li faris mortindan agon: halált érdemlő tettet követett el
 ►mortinda peko: *kr* halálos bűn *szin* mortmerita peko
 mortinta: *mn* meghalt, elhunyt, megdőglött
 mortinto: *fn* halott
 ►pri mortintoj nenion krom bonan: *közm* holtakról jót vagy semmit mortintaĵo: hulla, tetem *szin* kadavro
 mortintejo: temető *szin* tombejo
 mortonto: *fn* haldokló
 ekmorti: *ntr* hirtelen meghal
 formorti: *ntr* kihál
 ►ĉi tiu specio jam formortis: ez a faj már kihalt
 ►la dalmata lingvo formortis: a dalmát nyelv kihalt
 ĝismorta: halálig tartó
 ►ĝismorta amo: halálig tartó szerelem
 ►ĝismorte batali: haláláig küzd
 memmortigo, sinmortigo: öngyilkosság *szin* suicido
 memmortigoto, sinmortigoto: öngyilkosjelölt
 memmortigito, sinmortigito: *fn* öngyilkos *szin* suicidulo
 postmorta: halál utáni, halált követő, túlvilági, posztumusz
 ►lia postmorta rehonorigo: halál utáni rehabilitációja
 ►postmorta distingo: posztumusz kitüntetés
 ►postmorta publikaĵo: posztumusz kiadvány
 pseŭdomorto: *orv* álhalál, asphyxia
 senmorta: halhatatlan
 ►senmortaj dioj: halhatatlan istenek
 senmorteco: halhatatlanság
 senmortigi: *tr* halhatatlanná tesz
 ►senmortigi lian nomon: halhatatlanná teszi a nevét
 ŝajnmortinto: *orv* tetszhalott
 transmorta: túlvilági
 ►transmorta vivo: túlvilági élet
 mortatesto: halotti bizonyítvány
 mortbati: *tr* agyonüt, agyonver
 ►mortbati la tempon: agyonüti az időt
 mortdestinita: halálra szánt
 mortenketisto: *orv* halottkém
 mortfabriko: halálgár
 mortĵeti: *tr* agyondob
 mortkondamni: *tr* *jog* halálra ítélt
 mortkondamnito: *fn* *jog* halálraítélt
 mortkunularo: *biol* *ásv* tanatocönózis, holtközösség
 mortlaca: holtfáradt
 mortmalsana: *mn orv* halálos beteg
 mortmalsanulo: *fn orv* halálos beteg <ember>
 mortmasko: halotti maszk
 mortminaca: halállal fenyegető, halálos
 ►mortminaca bato: halálos csapás
 mortnaskiĝi: **1)** *ntr orv* halva születik
2) *ntr* *átv* hamvában hal
 mortnaskita: **1)** halva született
2) *átv* hamvában holt
 mortoĉelo: *jog* siralomház
 mortodanco: *mŭv* haláltánc
 mortofteco: halandóság <statisztika>
 mortokapo: halálfej
 mortokazo: haláleset

mortokesto: koporsó *szin* ĉerko
 mortokulto: *vall* halottkultusz, halott-tisztelet
 mortokvanto, mortoproporcio: halálozási arányszám, halálozási mutató, mortalitás <statisztika>
 mortolito: halálos ágy
 mortomerita: halált érdemlő *szin* mortinda
 ▶mortomerita peko: *kr* halálos bűn
 mortopuno: *jog* halálbüntetés
 mortopunkto: *fiz* átv is holtpon
 mortosalto: halálugrás, salto mortale *szin* saltumo
 mortoskarabo: *l.* mortodora tenebrio
 mortotuko: szemfedél, halotti lepel
 ▶mortotuko de Torino: *kr* torinói lepel
 mortpafi: *tr* agyonlő
 mortpeli: *tr* halálra hajsza, halálba hajsza
 mortpersekuti: *tr* halálra üldöz
 mortpiki: *tr* agyonszúr, leszúr *szin* pikmortigi
 mortpremi: *tr* agyonnyom *szin* premmortigi
 mortpuno: *jog* halálbüntetés
 mortpuni: *tr* *jog* halállal büntet
 mortsang: *ntr orv* kivérez, elvérez
 morttreti: *tr* agyontipor, agyongyúr
 mortturmenti: *tr* halálra gyötör, halálra kínoz
 mortverdiko: *jog* halálos ítélet
 mortveturi: *tr* agyongázol, halálra gázol
 mortvundi: *tr* halálra sebez, halálosan megsebesít
l.m. arbarmortado, batalmorti, brulmortigi, frostmort, heromortinto, hommortigo, malsatmorto, pafmortigi, pikmortigi, premmortigi, sekmort, spiritmortiga, ŝtonmortigi, terurmort, tranĉmortigi, venĝmortigo
 | **mortadel/o** *gaszt* mortadella
 | **mortal/o** *fn ritk* halandó *szin* mortemulo, mortontulo
 mortaleco: halandóság
 ▶suĉinfana mortaleco: csecsemőhalandóság
 | **morter/o** *ép* habarcs, malter
 morterportanto: *ép* kőművesegéd, culáger
 | **mortez/o** *tech* horony, beeresztés, csapfészek *szin* tenonigo vö. tenono
 ▶vostoforma mortezo: fecskefarkú beeresztés
 mortezilo: *tech* horonyvéső
 mortezmaŝino: horonyvésőgép
 | **moru/o** *áll* atlanti tőkehal, közönséges tőkehal, aranyos tőkehal <Gadus morhua>
 moruoleo: csukamájolaj
 | **morul/o** *biol* szedercsíra, morula
 | **morus/o 1** *növ* eperfa <Morus>
 ▶blanka moruso: fehér eperfa, selyemfa, szederfa <M. alba>
 ▶nigra moruso: fekete v. savanyú eperfa, török szederfa <M. nigra>
 ▶ruĝa moruso: vörös v. amerikai eper <M. rubra>
 ▶morusacoj: eperfafélék <Moraceae>
 2) *l.* morusbero
 morusbero: *növ* eper, faeper <fán termő eper>
 morusujo, morusarbo: *l.* moruso 1
 | **morv/o** *l.* maleo 4
 | **Mose/o** *bibl* Mózes
 ▶La kvin libroj de Moseo: Mózes öt könyve
 mosea: *bibl* mózesi
 ▶moseaj leĝoj: mózesi törvények
 | **mosi/o** *fn* moszi
 mosia: *mn nyt* moszi <mos>

| **mosk/o** *kém* pézsma, mósusz
 moska: *mn* pézsma-
 ▶moskaodoro: pézsmaillat
 moskulo: *áll* pézsmafarvas <Moschus>
 | **moskatel/o** *gaszt* muskotály *szin* muskavino
 ▶moskatelaj vinberoj: *növ* muskotályszőlő
 | **moske/o** *iszl ép* mecset
 ▶la granda moskeo de Omaro: Omár nagymecset
 | **moskit/o** *áll* moszkitó vö. kulo
 ▶bibiomoskitoj: bársonylegyek <Bibionidae>
 ▶fenestromoskito: ablakszúnyog <Anisopus fenestralis>
 ▶fungomoskitoj: gombaszúnyogok, gombamuslicák <Mycetophilidae>
 ▶gajlomoskitoj: gubacsszúnyogok, gubacslegyek <Cecidomyiidae>
 ▶ĝardena bibiomoskito: kerti bársonylegy <Bibio hortulanus>
 ▶ĝiba moskito: közönséges cseszle, púposzúnyog, mászó szúnyog <Simulium reptans>
 ▶malaria moskito: *l.* anofelo
 ▶marta bibiomoskito: márciusi bársonylegy <Bibio marci>
 ▶nanaj moskitoj: törpe moszkitók <Ceratopogonidae>
 ▶tigromoskito: sárgalázszúnyog <Aedes aegypti>
 ▶turmentomoskito: gyötrőszúnyog <Aedes vexans>
 ▶vintraj moskitoj: téli szúnyogok, téli tipolyok <Trichoceridae>
 | **moskovi/o** *kém* moszkóvium <Mc>
 | **Moskv/o** *geo* Moszkva
 ▶Moskvo estas la ĉefurbo de la Rusia Federacio: Moszkva az Orosz Föderáció fővárosa
 moskvano: *fn* moszkvai
 moskvulo: *pol* moszkovita
 Moskvo-rivero: *geo* Moszkva-folyó
 | **moslem/o** *ritk iszl* mozlim *l.* islamano
 | **most/o** *agr* *gaszt* must
 ▶fermentanta mosto: erjedő must
 mostsukeri: *tr agr* <bort> javít, mustot cukroz *szin* ŝaptalizi
 | **Mosul/o** *geo* Moszul
 | **moŝt/o** *úr, nagyúr*
 ▶ambasadora moŝto: nagykövet úr
 ▶general moŝto: tábornok úr
 ▶grafa moŝto: gróf úr
 ▶la altmoŝta princo Rákóczi: a nagyságos fejedelem, Rákóczi
 ▶la papa moŝto: a pápa özsentsége
 ▶lia episkopa moŝto: a püspök őkegyelmessége
 ▶lia sankta moŝto, la papo: özsentsége a pápa
 ▶nobela moŝto: nemzetes úr
 ▶sinjora moŝto: nagyságos úr
 ▶ŝia reĝina moŝto: ő királynői felsége
 ▶via ĉefprinca moŝto: főhercegi fenséged
 ▶via moŝto: kegyelmed, nagyságod
 ▶via nobela moŝto: nemzetes uram
 ▶via reĝa moŝto: királyi felséged
 moŝta: nagyúri, előkelő
 ▶moŝtaj moroj: úri szokások
 ▶moŝta persono: úri személy
 ▶moŝta sinjorino: úri hölgy
 moŝteco: méltóság, előkelőség
 moŝti: *ntr* szíveskedik, kegyeskedik
 ▶ĉu vi moŝtas akcepti la senditojn?: kegyeskedik fogadni a küldötteket?
 altmoŝto: nagyúr
 senmoŝtigi: *tr* derogál vkinek <n>

►ĉu senmoŝtigus vin, se vi mem portus vian valizon?: derogálna neked, ha magad vinnéd a bőrdöndödet?

moŝtulo: előkelőség, előkelő úr

| **mot/o** jelige, mottó, jelmondat

| **motacil/o** áll billegető <Motacilla> *szin* vostskuanto

►blanka motacilo: barázdabillegető <M. alba>

►citronmotacilo: sárgafejű billegető <M. citreola>

►flava motacilo: sárga billegető, mezei billegető, sárgyóka <M. flava>

►montarmotacilo: hegyi billegető <M. cinerea>

►nigradorsa motacilo: kormos barázdabillegető <M. alba yarrellii>

►nigrakapa flava motacilo: kucsmás sárgabillegető <M. flava feldegg>

►norda flava motacilo: északi sárgabillegető <M. flava thunbergi>

| **mote/o** áll moly *szin* tineedoj

►araneajmoteo: pókhálós moly <Hyponomeutina>

►arbara pramoteo: gyökérrágólepke <Hepialus sylvinus>

►boska foliartorda moteo: ligeti sodrómoly <Pandemis heparana>

►ĉarpentistmoteo: fűzfarentó lepke <Cossus cossus>

►dommoteo: házimoly

►farunmoteo: lisztilonca <Pyralis farinalis>

►grena moteo: raktári gabonamoly <Nemapogon granellus>

►grenarmoteo: készletmoly <Ephestia elutella>

►kampa grenmoteo: mezei gabonamoly <Sitotroga cerealella>

►kverkfolia torda moteo: tölgyesodrólepke <Tortrix viridiana>

►legommoteo: fehércsíkos akácmoly <Etiella zinckenella>

►leoparda moteo: almafarontó lepke <Zeurza pyrina>

►lummoteo: áll fényilonca <Pyrale> *szin* piralo

►luzerna moteo: lucernamoly <Salebria semirubella>

►maizmoteo: kukoricamoly <Ostrinia nubilalis>

►persika moteo: barackmoly <Anarsia lineatella>

►pina markotmoteo: fenyőilonca <Rhyacionia buoliana>

►pomomoteo: almamoly <Cydia pomonella>

►popla vitroflugila moteo: darázsllepke <Sesia apiformis>

►rapomoteo: muszkamoly <Margarita sticticalis>

►somer pinomarkotmoteo: fenyőhajtássodró lepke <Evetria duplana>

►tapetomoteo, tapiŝmoteo: kárpitmoly, takácsmoly <Trichophaga tapetzella>

►tipuloforma moteo: lószúnyogszitkár <Aegeria tipuliformis>

►vestomoteo, vestotineo: ruhamoly <Tineola biseliella>

►likenmoteoj: zuzmószővők <Eilema sp.>

►makzelaj pramoteoj: állkapcsos ősmolyok <Micropterygidae>

►palpaj moteoj: sarlósjakú molyok <Gelechiidae>

►pramoteoj: ősmolyok, felszipókás pilléfélék <Eriocraniidae>

►sakoraŭpaj moteoj: zsákhordólepkek <Psychidae>

moteokuloj: áll lepkeszúnyogok <Psychodidae>

| **motel/o** motel *szin* motorhotelo

| **motet/o** zene motetta

| **motiv/o** 1) indíték, indítóok, indok

2) zene motívum

3) műv motívum

motivi: *tr* indokol, motivál

►motivi sian konduton: megindokolja a viselkedését

►nemotivita postulo: indokolatlan követelés, alaptalan követelés

►nenio motivas ili tiel agi: semmi sem motiválja őket, hogy így tegyenek

motivado: motiválás, motiváció

motivaĵo: *jog* indoklás <ítélet>

senmotiva: indokolatlan, alaptalan

►senmotiva plendo: alaptalan panasz

►senmotiva protesto: indokolatlan tiltakozás

l.m. gvidmotivo, ornamotivo

| **motor/o** 1) *tech* motor

►benzina motoro: benzinmotor

►dutakta motoro: kétütemű motor

►eksterboata motoro: *hajó* csónakfarmotor

►eksterranda motoro de boato: külső csónakmotor

►kvarcilindra motoro: négyhengeres motor

►motoro kun interna brulado: belsőégésű motor

►naturgasa motoro: földgázmotor

►senvalva motoro: szelep nélküli motor

►sinkrona motoro: *vill* szinkronmotor

2) *átv* motor, mozgató

►la lingvo estas unu el la motoroj de la civilizo: a nyelv a civilizáció egyik motorja

►li estas la motoro de nia grupo: ő a csoportunk mozgatója

motora: 1) *tech* motor-, motorikus

►motora paneo: motorhiba

2) *biol* mozgató, motoros, motorikus

►motora areo de la kortekso: motorikus kéregterület,

mozgatóközpont, area pyramidalis

►motora nervo: mozgatóideg, motoros ideg, nervus motoricus

►motoraj muskoloj: motorikus izmok, mozgó izmok

motori: *tr* vminek a motorja v. mozgója

►li sola motoras la lokan movadon: a helyi mozgalom egyedüli mozgatója

motoristo: *tech* gépész, gépkezelő

motorizi: 1) *tr tech* motorral felszerel

►motorizita boato: motoros csónak

2) *tr* motorizál

►motorizi la agrikulturon: motorizálja a mezőgazdaságot

►motorizi la armeon: motorizálja a hadsereget

►motorizitaj trupoj: *kat* motorizált csapatok

motorujo: *tech* motorház *szin* motorkofro

servomotoro: *tech* segédmotor, szervomotor

motorbarko: *hajó* motoros bárka

motorbiciklo, motorciklo: *jm* motorkerékpár, motorbicikli

motorbloko: *tech* motorblokk

motorboato: *hajó* motorcsónak

motorcilindro: *tech* motorhenger

motorekipita: *tech* motorral szerelt, motoros

motorfiakro: *ex jm* taxi *l.* taksio

motorgeneratoro: *vill* aggregátor, motoros áramfejlesztő

motorglisilo: *rep* motoros vitorlázógép

motorhotelo: *gaszt* motel, autós hotel *szin* motelo

motorkofro: *tech* motorház *szin* motorujo

motormuntejo: *ip* motorszerelde

motornacelo: *rep* motorgondola

motorskutilo: *l.* skotero

motorŝipo: *hajó* motoros hajó

motortrajno: *vsút* motorvonat

motorvagono: *vsút* motorkocsi

motorveturilo: *jm* gépjármű

l.m. boatmotoro, brulmotoro, dizelmotoro, eksplodmotoro,

elektromotoro, gasmotoro, induktomotoro, jetmotoro,

komutilmotoro, okulmotora, relajsmotoro, vapormotoro,

vazomotoro, ventmotoro

| **mov/i** 1) *tr* mozgat

►la bubo movadis kaj ŝovadis sin: a kölyök izgett-mozgott

- la vento movis la branĉojn: a szél mozgatta az ágakat
- li malmulte movas sin: keveset mozog
- mi ne povas movi la dekstran brakon: nem tudom mozgatni a jobb karomat
- movi ĉielon kaj teron por la celo: mindent megmozgat a cél érdekében
- movi montojn por vi: hegyeket mozgat meg érted
- movi pecon sur la ŝaktabulo: bábút mozgat a sakkasztalán
- oni ne povas sin movi laŭ ĉiu vento aparte^Z: *kōzm* orrot fújni, levest hōrpinteni nem lehet egyszerre

2) *tr* átv indít, ösztönöz, mozgat

- jaluzo vin movis murdi vian edzinon: féltékenységgel indította őnt a felesége meggyilkolására
- lin movas antaŭjuĝoj: előítéletek mozgatják
- kio movis vin al tiel terura ago?: mi indított ilyen szörnyű tetteire?
- nenio movas lin por grandaj faroj: semmi sem ösztönzi nagy tettekre
- pasio lin movas: szenvedély mozgatja
- movo: **1)** mozgatás, mozgás, helyváltoztatás, mozdulat
- la movo de la brako: a kar mozgatása
- la movo de la lokomotivo okazas per vapro: a mozdony helyváltoztatása gőzzel történik
- observi la movojn de la malamiko: figyeli az ellenség mozdulatait
- per fulma movo li forĵetis la tukon: villámgyors mozdulattal eldobta a kendőt
- vola movo: *biol* akaratlagos mozgás

2) *sp* lépés <sakk>

- mova: mozgató, mozgó
- mova forto: mozgató erő
- movadi: *tr* hosszan v. ismételten mozgat, mozgatni
- movadi kaj ŝovadi sin: izeg-mozog
- movado: **1)** mozgatás, mozgás
- absoluta movado: *fiz* abszolút mozgás
- ĉirkaŭira movado de niaj trupoj: csapataink átkaroló mozgása
- cirkla movado: *fiz* körmozgás
- kurblinia movado: *fiz* görbe vonalú mozgás
- la akuzativo montras movadon al iu loko: a tárgyeset egy hely felé irányuló mozgást jelez
- la senĉesa movado de la horloĝaj dentoradoj: az óra fogaskerekeinek szüntelen mozgása
- oscila movado: *fiz* rezgő mozgás
- perioda movado: *fiz* periodikus mozgás
- rekta movado: *fiz* egyenes vonalú mozgás
- relativa movado: *fiz* relatív mozgás, viszonylagos mozgás, viszonylagos elmozdulás
- reŭmatismo malhelpas la movadon de lia dekstra brako: reuma akadályozza jobb karja mozgását
- terkrusta movado: *geo* kéregmozgás
- termika movado: *fiz* hőmozgás
- translacia movado: *fiz* transzlációs mozgás, haladó mozgás
- unuforma cirkla movado: *fiz* egyenletes körmozgás
- unuforma movado: *fiz* egyenletes mozgás

2) *pol* mozgalom

- Esperanto-movado: *eo* eszperantó mozgalom
- laborista movado: *pol* munkásmozgalom
- movado de civitana malobeo: polgári engedetlenségi mozgalom
- nealianca movado: elnemi kötelezettségi mozgalom
- sindikata movado: szakszervezeti mozgalom
- virina movado: nőmozgalom
- movebla: mozgatható, hordozható, mobil

- movebla butik: mobil árusítóhely
- movebla kuirforno: mobil tűzhely
- moveblaĵo: *gazd* ingóság, ingóvagy
- movebleco: mozgékonyosság, mobilitás
- movadestro: mozgalmi vezető
- movadumi: *ntr* mozgalmi életet élni
- moveco: mozgásképesség
- la moveco estas karakterizo de la animaloj: a mozgásképesség az állatok jellemzője
- moveto: apró mozdulat
- moviĝi: *ntr* mozog
- eĉ ŝtono verdiĝas, se ĝi longe ne moviĝas^Z: *kōzm* még a kő is mohosodik, ha sokáig egy helyben marad
- la branĉoj moviĝas en la vento: az ágak mozognak a szélben
- li ne moviĝis de sia loko: nem mozdult el a helyéről
- moviĝo: mozgás
- kaj tamen ĝi moviĝas: és mégis mozog <a Föld>, eppur si muove
- ni ne perceptas la moviĝon de la hormontrilo: nem érzékeljük az óramutató mozgását
- moviĝadi: *ntr* tartósan v. ismétlődően mozog
- onikrede la ĉiammovilo kapablas senĉese moviĝadi: a hiedelem szerint az örökmozgó képes szüntelenül mozogni
- strangaj pensoj moviĝadis en lia kapo: furcsa gondolatok kavargtak a fejében
- moviĝema: mozgékony
- moviĝema homo, li ne ŝatis longe sidi unuloke: mozgékony ember lévén nem szeretett sokáig egy helyben ülni
- movilo: *fn* mozgató, mozgatórugó
- la movilo de mia aŭto estas kvartakta motoro: a kocsim mozgatója egy négyütemű motor
- ni ne konas la movilon de liaj faroj: nem ismerjük tettei mozgatórugóját
- movilaro: *tech* mozgatószerkezet, hajtómű
- dismovi: *tr* szétl
- li dismovis la baskojn de sia palto: szétlalta felöltője szárnyait
- dismoviĝi: *ntr* elmozdul egymástól, szétlódik, szétnyílik
- la pordoaloj de la tendo dismoviĝis: a sátor ajtószárnyai szétnyíltak
- ekmovi: *tr* megmozdít, mozgatni kezd
- li ekmovis la pezan trunkon: megmozdította a nehéz rönköt
- ekmoviĝi: *ntr* megmozdul, mozogni kezd
- la kurteno ekmoviĝis pro ventopuŝo: a függöny megmozdult egy szélhökéstől
- intermovo: *sp* közbehúzás <sakk>
- makromova: makrométer- *szin* makrometra
- makromova ŝraŭbo de mikroskopo: mikroszkóp makrométercsavarja
- mikromova: mikrométer- *szin* mikrometra
- mikromova ŝraŭbo de mikroskopo: mikroszkóp mikrométercsavarja
- primovada: mozgalmi, mozgalommal kapcsolatos
- nia primovadaj konceptoj interpuŝiĝis: mozgalommal kapcsolatos elképzeléseink összeütköztek
- primovada eseo: a mozgalomról szóló tanulmány
- senmova: mozdulatlan
- akvon senmovan kovras putraĵo^Z: *kōzm* nem tisztul a víz, ha nincsen folyása
- senmoveco: mozdulatlanság
- senmoviĝi: *tr* mozgásképtelenné tesz, megbénít, leállít, rögzít, fixál
- la neĝo senmoviĝis la armeojn: a hó megbénította a hadakat

►li senmovigis la intertuŝantaj partojn per kojno: ékkel rögzítette az érintkező alkatrészeket
formovi: *tr* elmozdít

►oni formovis la ŝtonon for de la vojo: elmozdították a követ az útról memmova, sinmova: *tech* önmozgó, önjáró

►memmova segmaŝino: önjáró fűrészgép
nemovebla: elmozdíthatatlan, nem mozgatható

►nemovebla instalaĵo: helyhez kötött berendezés
nemoveblaĵo: *gazd* ingatlan, ingatlan vagyon

►eklezia nemoveblaĵo: *vall* egyházi ingatlan

►privata nemoveblaĵo: magáningatlan
propramova: saját kezdeményezésű, saját ösztönzésű

►propramova decido: saját kezdeményezésű döntés
trimova: *sp* háromlépéses <sakk>

►trimova problemo: háromlépéses feladvány
movadekvacio: *fiz* mozgásegyenlet

►movadekvacio de Neŭtono: Newton-féle mozgásegyenlet
movadinterna: mozgalmon belüli

►movadinternaj problemoj: mozgalmon belüli problémák
movbildo: *film* mozgókép, animáció

movdevigo: *sp* lépéskényszer <sakk>
movdifektito: *fn* mozgássérült *szin* movhandikapito,
movhandikapulo

movhandikapa: *mn orv* mozgássérült
movhandikapito: *fn* mozgássérült *szin* movdifektito

movhandikapulo: *fn orv* mozgássérült *szin* movdifektito
moviĝponto: *közl* mozgóhíd

movleĝo: *fiz* mozgástörvény
movlerta: ügyes mozgású, jó mozgású

movlibereco: mozgásszabadság
movmilito: *kat* mozgóhárború

movofomo: mozgásforma
movoforto: mozgatóerő

movokvanto: *fiz* mozgásmennyiség, impulzus *szin* impulso 1

►angula movokvanto: impulzusnyomaték, impulzusmomentum, perdület

►orbita angula movokvanto: pályaimpulzus-momentum, pálya menti szögimpulzus

movoplena: mozgalmas

movorgano: *biol* mozgásszerv

movospeco: *fiz* mozgásfajta

movrigilaro: *hajó* futókötelzet

movsidaĉi: *ntr pej* fészkelődik, fészkalódik

l.m. aermovo, amasmovado, ĉiammovilo, elektromova, facilnova, ĝenmova, ĥormovado, kapmovo, lantmova, magnetomova, manmovo, ondmovo, pacmovado, pasmovo, plummovo, protestmovado, psikomovo, rezistmovado, ŝtelmove, termoelektromova, ursmova

| **moviment/o 1** *ir* rész <hosszabb mű része>

2) *zene* tétel, movimento

| **Moz/o** *geo* Meuse, Maas

| **mozaik/o 1** *műv* mozaik

2) *növ* mozaikbetegség

mozaikero: *műv* mozaikkočka

mozaikludo: *jték* kirakó, kirakós játék, mozaikjáték, puzzle *szin* puzzle

| **Mozambik/o** *geo pol* Mozambik <MZ>

mozambikano: *fn* mozambiki

| **mozarab/o** *fn* mozarab

mozaraba: *mn* mozarab

►mozaraba arto: mozarab művészet

►mozaraba dialekto de la hispana: a spanyol mozarab dialektusa

| **Mozart/o** *zene* <Wolfgang Amadeus> Mozart

| **mozasaŭr/o** *ösl* moszaszaurusz <Mosasaurus>

| **Mozel/o** *geo* Mosel

mozelvino: *gaszt* Mosel vidéki bor

| **Mozi/o** *fil* Mozi <kínai filozófus>

| **Mozil/o** *inf* Mozilla

| **MP3** *eltr* MP3

MP3-ilo, MP3-ludilo: *eltr* MP3-lejátszó

| **mu** *μ, mü* <görög 'm' betű> *szin* muo

| **mu/o¹** *l.* mu

| **mu/o¹** *mu* <kb. 0,06 ha> <CN>

| **muar/i** *tr tech tex* márványoz, moaré

muara: *tech tex* habos, márványozott, moaré

►muara silko: habos selyem, moaré *szin* muaro

muaro: *tex* habos selyem, moaré

| **mucid/a 1)** *dohos*, penészszagú, áporodott

►mucida kelo: dohos pince

2) *átv* ásatag, idejétmúlt

►mucidaj konceptoj: idejétmúlt elképzelések

| **mucilag/o 1)** *növ* nyálka, nyák, mucilage

2) *gysz kém* mucilago, nyálka

mucilaga: nyálkás

| **mucin/o** *biol kém* mucin

| **mud/o** *áll* vedlés, vetkezés, ecdysis

mudi: *ntr áll* vedlik

mudaĵo: *áll* levedlett kültakaró, vedlemény

intermudo: *áll* vedlési periódus, vedlésköz

mudighormono: *áll* vedlëshormon

| **mudeĥar/o** *mudéjar* <keresztény uralom alatt élő mór> <ES>

mudeĥara: *mn* mudéjar

►mudeĥara stilo: *műv* mudéjar stílus

| **muel/i 1)** *tr agr* öröl

►mueli malsubtila<j>: durvára öröl, öregre darál

►mueli subtila<j>: finomra öröl, apróra darál

►mueli grenon: gabonát öröl

2) *tr* darál

►mueli kafon: kávét darál

►mueli per la buŝo: *átv* járátja a száját

►mueli vinberojn: szőlőt darál

muelejo: *agr ép* malom

►vapormaŝina muelejo: gőzmalom

muelilo: **1)** *agr tech* őrlőberendezés, malomszerkezet

►tio estas akvo al lia muelilo: ez az ő malmára hajtja a vizet

2) daráló

muelisto: *agr* molnár

dismueli: *tr* szétmorzsol

antaŭmueldento, premueldento: *anat* kis őrlőfog, dens praemolaris

szin antaŭmolaro, premolaro

mueldento: *anat* zápfog, nagy őrlőfog, dens molaris *szin* molaro

mueldigo: *víz* malomgát

muelindustrio: *agr ip* malomipar

muelrado: *tech* malomkerék

muelŝtono: *agr* malomkő

l.m. akvomuelejo, batmuelilo, buŝmueli, fingromueli, glaĉermuelejo, kafmuelilo, manmuelilo, olemuelejo, papavmuelilo, papermuelilo, tretmuelilo, vapormuelejo, ventmuelejo, viandmuelilo, vortmueli

| **muestr/o** *minta* <statisztika> *vö.* samplo

muestri: *tr* mintát vesz <statisztika>

►muestri la populacion de Hungario: Magyarország népességéből mintát vesz

| **muezin/o** *iszl* müezzin

| **muf/o 1)** *tex* muff

2) *tech* Auer-égő, izzóharisnya

3) *tech* karmantyú, csőhüvely, csőtok

mufi: *tr* karmantyúval lát el

mufganto: *tex* egyujjas kesztyű *szin* manmufo, pugnoganto

l.m. manmufo, kablomufo, piedmufo

| **mufli/o** *tech* tűzálló agyagtégely, tok, muffola, muffel

mufli: *tr tech* tokban szárít

mufloforno: *tech* tokos kemence

| **muflo/o** *áll* muflon <Ovis musimon>

| **mufti/o** *iszl jog* mufti, törvénytudó

| **mug/o** *növ* törpefenyő, havasi törpefenyő, henyefenyő <Pinus mugo>

| **muget/o** *orv* szájpenész, soor

| **mugil/o** *áll* tengeri pér <Mugil>

mugilidoj: tengeripérfélék <Mugilidae>

mugiloidoj: tengeripér-alakúak <Mugiloidea>

| **muĝ/i** *ntr* áll bög

2) *ntr* átv zúg, bög, süvölt

►la popolo muĝas: zúg a tömeg

muĝado: bögés, zúgás, süvöltés

►muĝado de la akvofalo: a vízesés zúgása

►muĝado de la leonoj: az oroszlánok bögése

►muĝado de la vento: a szél süvöltése

muĝridi: *ntr* hahotázik

| **muĝahedin/o** *iszl pol* mudzsahedin

| **Muhamad/o** *iszl ritk* Mohamed *szin* Mahometo, Mohamedo

| **muĵik/o** *ritk* muzsik, orosz paraszt

| **muk/o** *biol* nyálka, takny

►lia nazo estas plena de muko: az orra tele van taknnyal

►muko fluis el lia buŝo: nyál folyt a szájából

muki: *ntr ige orv* taknyos, náthás

senmukigi: *tr* nyáltalanít, eltávolítja a nyálat

►senmukigi la nazon: kifűjja az orrát

mukmembrano: *anat* nyálkahártya, tunica mucosa

muknaza: *pej* taknyos

►muknaza bubo: taknyos kölyök

muknazuleto: kis taknyos

mukplori: *ntr* szipog

muktuniko: *l.* mukozo

| **mukor/o** *növ* fejespenész <Mucor>

►mukoraloj: fejes penészek <Mucorales>

| **mukoz/o** *anat* nyálkahártya, tunica mucosa *szin* muka membrano, muktuniko

mukozaĵo: *anat* nyálkahártya-váladék

| **mukr/o** *növ* szálkaszőr, száłkahegy, mucro

| **mul/o** *áll* öszvér, számáröszvér <ményszamár és kancaló utóda> *vö.* hino

►obstina kiel mulo: csökönyös, mint a számár

mulino: *áll* öszvérkanca

mulisto: öszvérhajcsár

mulknabo: öszvérhajcsár fiú

| **mula/o** *iszl* mullah, molla <muszlim hit- és jogtudós>

| **mulat/o** mulatt *vö.* kvarterono, mestizo

| **mulê/o** *agr* talajtakaró, mulcs

mulêi: *tr agr* <talaj> takar, mulcsoz

| **muldi/i** *tr koh ip* <formába> önt, kiönt <pl. gipszből> *vö.* fandi

►muldi betonelementojn: betonelemeket önt

►muldi kanonon el sonorilo: harangból ágyút önt

►muldi plastajn telerojn: műanyag tányérokat önt

►via jako sidas sur vi kvazaŭ muldita: a zakóját mintha ráöntötték volna

muldaĵo: *koh ip* öntvény

muldilo: *koh ip* öntőforma

muldisto: *koh* öntész, öntőmunkás *szin* fandisto

elmuldigi: *tr koh* <öntvényt> formából kivesz, kiver

remuldi: 1) *tr koh* újraönt

2) *tr átv pej* kiollóz

►li remuldis la disertajon de iu eksstudento: kiollózta egy volt hallgató disszertációját

muldokartono: *ip* papírmásé *szin* papermaĉajo

muldosablo: *koh* formázóhomok

l.m. bakmuldilo, metalmuldilo, sablomuldilo

| **muleta/o** muleta, vörös kendő <bikaviadal>

| **Mulhaŭz/o** *geo* Mülhausen, Mulhouse

| **mult/a 1)** <nem számszerűen> sok, nagy

►ĉi tiu supo estas multa por mi: ez a leves sok nekem

►de tro multa scio krevas la kranio^Z: *közm* ki mindent akar tudni, hamar megöregszik

►la multa parolado lacigas min: a sok beszéd fáraszt

►multa bruo por nenio: sok hűhó semmiért

►multa tumulto pro malmulto: sok hűhó semmiért

►multan farunon vi aĉetis: sok lisztet vásároltál

►per tro multa varto malboniĝas la farto^Z: *közm* sok bába közt elvész a gyermek

2) <számszerűen> sok

►mi havas multajn amikojn: sok barátom van

►multajn infanojn ili havas: sok gyerekük van

►multaj vinoj trinkeblas en Hungario, tamen ne konsilindas trinki samtempe multan vinon: Magyarországon sokféle bort lehet inni, de nem tanácsos egyszerre sok bort inni

3) sokak, sokan <sok ember>

►multaj el ni: sokan közülünk, sokunk

►multaj estas vokitaj, sed malmultaj estas elektitaj: *bibl* sokan vannak a meghívottak, kevesen a választottak

►multaj pensas alimaniere: sokak másképpen gondolkodnak

►multaj svatiĝas, feliĉulo edziĝas^Z: *közm* sokan kérik a szépet, de csak egy lesz

►multaj venis gratuli lin: sokan jöttek gratulálni neki

multe: sok, sokat, nagyon

►inter multe da hundoj la leporo pereas: *közm* sok lúd disznót győz

►kiu multe parolas, ne multe faras^Z: *közm* ahol sok a szó, kevés a tett

►li multe estimas vin: ő nagyon tisztel téged

►mi ne multe perlaboras: nem sokat keresek

►multe en kapo, sed nenio en poŝo: *közm* jobb a jó ész, mint a nagy ész

►multe vi bruas pri tiu afero: nagy feneket kerítesz az ügynek, nagy hűhót csapsz az ügy körül

multe da: sok, sok vmit <mennyiség>

►li havas multe da bienoj: sok birtoka van

►li ricevis multe da oraj moneroj: sok aranypénzt kapott

►li ricevis tro multe da mono: túl sok pénzt kapott

►multe da akvo forfluis post tiam: sok víz lefolyt azóta a Dunán

►multe da spirito, sed neniom da profito^Z: *közm* amelyik tyúk sokat kárál, keveset tojik

multe pli: sokkal <összehasonlítás>

►mi multe pli taksas lian silentan diligenton: én sokkal jobban becsülöm az ő csendes szorgalmát

►ni profitis multe pli multe: mi sokkal többet profitáltunk
multo: *fn* sok, tömeg, nagy mennyiség

►kiu multon deziras, nenion akiras^Z: *kōzm* aki sokat kíván, kicsit sem kap

►multo estas ankoraŭ farena: még sok a teendő

►multo mankas, por ke vi sukcesu: sok hiányzik ahhoz, hogy sikeres légy

►multon mi vidis dum mia vivo: sokat láttam életemben
multega: nagyon sok, rengeteg

►multega polvo amasiĝis ĉi tie: rengeteg por gyűlt itt össze

►multegaj venis por lia enterigo: rengetegen jöttek el a temetésére

►multegajn dankleterojn li ricevis: rengeteg köszönő levelet kapott

►multege mi donus por tio: nagyon sokat adnék érte

►multege pli granda: sokkal de sokkal nagyobb
multego: *fn* nagyon sok, rengeteg

►por multego ni devas danki lin: nagyon sok mindenért kell hálásnak lennünk neki

►vi faris multegon por mi: rengeteget tettél értem
multigi: *tr* megsokasít, szaporít

►Alaho multigu viajn tagojn: Allah szaporítsa napjaid számát

►Dio multigis la judan popolon: Isten megsokasította a zsidó népet

►multigi planton per stiko: növényt gyökereztetéssel szaporít
multigi: *ntr* sokasodik, szaporodik

►la ratoj multiĝis ĉirkaŭ la porkejo: a patkányok elszaporodtak a disznóól körül

►nuboj multiĝas sur la ĉielo: felhők sokasodnak az égen

►nuntempe multiĝis miaj zorgoj: mostanában megszaporodtak a gondjaim
multobla: sokszoros

►multobla profito: sokszoros profit

►multobla unualokito: *sp* sokszoros első helyezett
multobligi: **1)** *tr* megsokszoroz, sokszorosít

►ni multobligu niajn fortostreĉojn: sokszorozzuk meg az erőfeszítéseinket

►multobligu ĉi tiun dokumenton: sokszorosítsa ezt a dokumentumot
2) *tr mat* megszoroz *szin* multipliki

multobligilo: *tech* sokszorosítógép

multobliĝi: *ntr* megsokszorozódik, szaporodik

►multobliĝi kiel kunikloj: szaporodik, mint a nyúl
multopo: *fn* sok egyedből álló csoport

multopa: nagy számú, sok egyedet tartalmazó, népes

►li havis multopajn gregojn: nagy számú csordái voltak

►multopa amaso proksimiĝis: nagy számú tömeg közeledett

►multopaj delegacioj venis: népes delegációk jöttek
multope: sokan, nagy számban

►multope hungaroj aliĝis al la kongreso: magyarok nagy számban jelentkeztek a kongresszusra

dismultiĝi: *ntr* <elterjedve> sokasodik

malmulta: **1)** <nem számszerűen> kevés, kis, kicsi

►malmulta akvo: kevés víz

►malmulta entuziasmo: kis lelkesedés

►malmulta salo: kevés só

►malmulta scio: kevés tudás, kis tudás

2) <számszerűen> kevés

►malmultaj disĉiploj: kevés tanítvány

►malmultaj pomoj: kevés alma

3) kevesen, néhányan <kevés ember>

►malmultaj spektis la filmon: kevesen nézték meg a filmet

►malmultaj venis: kevesen jöttek el
malmulte: kevés, keveset, kevésbé

►ankaŭ malmulte sufiĉas: kevés is elég

►elspezi malmulte: keveset költ

►malmulte dormi: keveset alszik

►malmulte ni kartludis: keveset kártyáztunk

►vin malmulte interesas miaj problemoj: csak kevésbé érdekelnek az én problémáim

malmulte da: kevés <mennyiség>

►malmulte da soldatoj: kevés katona

►malmulte da vinberoj ni rikoltis: kevés szőlőt szüreteltünk
malmulto: *fn* kevés, kis mennyiség

►malmulto, kion mi povas doni al vi: kevés, amit tudok adni neked

►ne enviu tiun malmulton: ne irigyeld azt a keveset

►ni vidis malmulton: keveset láttunk
malmultiĝi: *tr* lecsökkent, fogyaszt, ritkít, redukál

►malmultiĝi la burokrataĵojn: csökkenti a bürokráciát

►malmultiĝi la lernantojn: lecsökkenti a tanulók számát

►malmultiĝi la sovaĝbestaron en la arbaro: megritkítja a vadállományt az erdőben
malmultiĝi: *ntr* lecsökken, megfogyatkozik, megritkul, redukálódik

►la anoncoj malmultiĝis: a jelentkezések csökkentek

►la streĉo inter ili malmultiĝis: csökkent közöttük a feszültség

►nia anaro malmultiĝis: csökkent a tagjaink v. híveink száma
malmultiĝo: fogyatkozás, csökkenés, ritkulás, redukálódás

►malmultiĝo de la nacia enspezo: a nemzeti jövedelem csökkenése
malplimulto: kisebb rész, kisebbség *szin* minoritato

►la malplimulto en la parlamento: a parlamenti kisebbség

►lingva malplimulto: nyelvi kisebbség

►nacia malplimulto: nemzeti kisebbség

►opinio de malplimulto: kisebbségi vélemény
multmulta<j>: rengeteg sok

plejmulto: legnagyobb rész, többség

►la plejmulto restas sen laboro: a többség munka nélkül marad

►la plejmulton akaparis uzuristoj: a legnagyobb részt uzsorások kaparintották meg

plejmalmulto: legkisebb rész, kisebbség

►nur la plejmalmulto postulas pli da rajtoj: csak az abszolút kisebbség követel több jogot

►plejmalmulton ricevis tiu, kiu ne laboris: a legkisebb részt azt kapta, aki nem dolgozott

plimulta: többségi

►laŭ plimulta opinio: a többség véleménye szerint

►plimultaj akcioj: *gazd* többségi részvények

plimulto: többség, nagyobb rész *szin* majoritato **1**

►absoluta plimulto: abszolút többség

►kvalifikita plimulto: minősített többség

►la plimulto de la havaĵo koncernas la plej maljunan filon: a vagyon nagyobb része a legidősebb fiút illeti meg

►nacia plimulto: nemzeti többség

►relativa plimulto: relatív többség

plimultiĝi: *tr* többé tesz, sokasít, gyarapít

►Dio plimultigu vian familion: Isten gyarapítsa a családot

►li sukcesis plimultiĝi sian havaĵon: sikerült gyarapítania a vagyonát
plimultiĝi: *ntr* több lesz, számban növekszik, gyarapodik, sokasodik

►esperantistoj plimultiĝas en Interreto: az eszperantisták száma nő az interneten

plimultiĝo: gyarapodás, sokasodás, növekedés

tromultiĝo: túlszaporodás, túlnépesedés, túlzott számbeli növekedés

►Ĉinio leĝe malhelpas la tromultiĝon de siaj civitanoj: Ĉina
törvényileg akadályozza polgárai túlnépesedését

►la tromultiĝo de ratoj estas zorgiga: aggasztó a patkányok
túlszaporodása

mult-: sok-, multi-, nagyszámú *l.* multangula, multbranĉa,
multefrukta, multenombro, multescia, multkultura, multspeco
l.m. hommulto, kolormult

| **multipleksor/o** *l.* signalplektilo

| **multipleto/o** *fiz* többszörös színképvonal, multipliett vö. singuleto

| **multiplik/o** *mat* szorzás *szin* obligo

►polinoma multipliko: polinomszorzás

multiplika: *mat* szorzás-, szorzási, multiplikatív

►matrica multipliko: mátrixszorzás

►multiplika signo: szorzásjel

►multiplika tabelo: szorzótábla

multipliki: *tr mat* szoroz *szin* obligi

►du multiplikite per du egalas kvar: kettő szorozva kettővel egyenlő
négyvel

►ni multipliku niajn fortostreĉojn: sokszorozzuk meg
erőfeszítéseinket

multiplikanto: *fn mat* szorzó

multiplikato, multiplikendo: *fn mat* szorzandó

fotomultiplika: *eltr* fotósokszorozó, fotomultiplier

►fotomultiplika tubo: fotósokszorozó cső, fotomultiplier-cső

| **multivibrator/o** *vill* multivibrátor *szin* multvibrilo

| **Mumbaj/o** *geo* Mumbai <Bombay>

| **mume/o** *l.* umeo

| **mumi/o** múmia

mumiigi: *tr* mumifikál, bebalzsamoz

mumiigi: *ntr* mumifikálódik

| **mum-mum/i** *ntr hgut* makog

| **mumps/o** *orv* mumpsz, mumps, járványos fültőmirigy-gyulladás
szin epidemia parotidito

| **mung/o**¹ **1)** *növ* arany tehénbab, mongbab <Vigna radiata> *szin*
jerusalemfabo, mungfabo

2) *l.* mungosemo

| **mung/o**¹ *l.* mungoto

mungido: *növ* aranybabpalánta, mongbabpalánta, „szőjababcsíra”

mungosemo: *növ* arany tehénbab, mongbab <termés>

| **mung/i** *tr* kitörli vkinek <n> az orrát *szin* nazpurigi

►mungu vin: töröld ki az orrod

| **mungot/o** *áll* mungó <Mungos>

►striita mungoto, zebra mungoto: zebramungó <M. mungo>

| **Munĥen/o** *l.* Munkeno

| **munici/o** *kat* löszer, muníció

►ekmankis municio en la sieĝata urbo: elfogyott a löszer az
ostromlott városban

►liveri novan municion al la diskuto: *átv* új munícióval szolgál a
vitához

municiejo: *kat* löszerraktár

municikesto: *kat* löszeresládá

municitrajno: *kat vsút* muníciós vonat, löszerszállító vonat

municivagono: *kat vsút* löszeres vagon, vasúti löszerkocsi

municiveturilo: *kat jm* löszerkocsi

| **municip/o** **1)** *tört* municiþium <Római Birodalom>

2) *pol jog* törvényhatóság, önkormányzat

municipa: *pol jog* törvényhatósági, önkormányzati

►municipaj rajtoj: önkormányzati jogok

►municipaj dekretoj: önkormányzati rendeletek

►municipa konsilio: törvényhatósági bizottság

►municipaj liberecoj: törvényhatósági v. önkormányzati
szabadságjogok

| **Munken/o** *geo* München

munkenismo: *pol* münchenizmus, müncheni szindróma
<kapitulációs politika>

| **munt/i** **1)** *tr tech* szerel, összeszerel

2) *tr* befoglal <drágakövet>

►munti brilianton sur ringo: briliánt gyűrűbe foglal

3) *tr film* montíroz, vág

4) *tr inf* beolvas *szin* ŝargi

►munti presilprogramon: nyomtatóprogramot beolvas

muntaĵo: *tech* összeszerelt egység, szerkezet

muntejo: *ip* szerelde, szerelőcsarnok *szin* muntohalo

muntisto: *tech* szerelő

muntumo: **1)** *tech* keret, szerelőkeret, foglal

►muntumo de okulvitroj: szemüvegkeret

2) foglal <ékkő>

almunti: *tr tech* rászerez, hozzászerel, odaszerez

demunti: *tr tech* leszerel vhonnan

dismunti: *tr tech* szétszerel

enmunti: *tr tech* beszerel, beépít vĥova

kunmunti: *tr tech* egymáshoz szerel, összeszerel

malmunti: *tr tech* szétszerel, leszerel, kiszerel

►mi malmuntis la horloĝon: szétszereltem az órát

►necesas malmunti la karburilon: ki kell szerelni a karburátort

remunti: *tr tech* visszaszerel

►li remuntis la trapikitan kaj riparitan pneŭon: visszaszerelte a
kilyukadt és megjavított gumibelsőt

muntobendo: *ip* szerelőszalag

muntohalo: *ip* szerelőcsarnok *szin* muntejo

muntovitra: *biol* tárgyuveg, tárgylemez <mikroszkóp> *szin* lameno **2**
l.m. aksmuntaĵo, aŭtomuntejo aviadilmuntisto, elektromuntisto,
filmmuntisto, gasmuntisto, kamionmuntejo, maŝinmuntisto,
motormuntejo

| **muon/o** *fiz* müon

antimuono: *fiz* antimüon

muonneŭtrino: *fiz* müonneutrínó

| **mur/o** **1)** *ép* fal

►alpremi al muro^Z: *átv* sarokba szorít

►aŭskulti trans muro: fal mögött hallgatózik

►blinda muro: vakfal, teli fal

►detrui muron: falat ledönt

►fajrorezista muro: tűzfal

►frapi per la kapo kontraŭ la muro: *átv* fejével megy a falnak

►fundamenta muro: alapfal

►inter kvar muroj estas pli agrable: négy fal között kellemesebb

►la Granda Muro en Ĉinio: a Nagy Fal Kínában

►la muro havas orelojn^Z: a falnak is füle van

►Muro de Lamentoj: *vall* Panaszfal, Siratófal

2) *kat ép* várfal, városfal

►la turkoj sieĝis la murojn de Eger: a törökök Eger falait
ostromolták

3) *átv* fal

►la nepenetrebla muro de la stulteco: az ostobaság áthatolhatatlan
fala

►stari por li kiel muro kaj turo: kiáll érte, pártját fogja, védelmébe
veszi

murego: *ép* vastag fal, várfal

►la Ĉinia Murego: a Kínai Nagy Fal

►muregoj defendis Konstantinapolon: vastag falak védték Konstantinápolyt
 ĉirkaŭmuro: **1)** *ép* körfal
2) *kat ép* várfal, városfal
 ĉirkaŭmuri: *tr* fallal körülvesz, fallal körbeépít
 intermure: négy fal között
 intermuro: *ép* közfal
 kvarmurpilki: *ntr sp* fallabdázik
 kvarmurpilkado: *sp* fallabda, squash
 kvermuro: *ép* keresztfal, harántfal
 murapogilo: *ép* faltámasz
 murbreto: falipolc, *szin* etaĝero
 murbretaro: falipolc <bútor>
 murdento: *kat ép* oromfog, falfog, oromcsipke
 murgazeto: faliújság
 murgratilo: *fn* falkaparó
 murgrimpulo: *áll* sziklakúszó, hajnalmadár <Tichodroma muraria>
 murhorloĝo: falióra
 murkahelo: *ép* falicsempe
 murkalendaro: falinaptár
 murlampo: falilámpa
 murpapero: papírtapéta
 murparafo: <kézzegyszerű> falfirka
 murpatno: *ép* falszelemen
 murpentraĵo: *műv* falfestmény
 murplato: *ép* panel
 murrompilo: *kat* faltörő kos *szin* ramo 1
 murskribaĉo: *pej* falfirka, graffiti
 murŝranko: faliszekrény
 murtabulo: falitábla, faliújság
 murtapiŝo, murtekŝaĵo: *tex* falikárpit, faliszőnyeg
 murtelevidilo: *eltr* falitévé
l.m. apogmuro, ĉelmuro, dommuro, fajromuro, fakmuro, grundmuro, kvarmurpilki, putmuro, ringmuro, rokmuro, rungomuro, sonmuro, ŝildmuro, ŝtupetmuro, trabarmuro, zonmuro
| murb/o *gaszt* omlós tészta, linzertészta
 murbaĵo: *gaszt* linzer
| Murci/o *geo* Murcia
 ►Murcia Regiono: *geo pol* Murcia <tartomány> <ES>
| murd/i *tr* gyilkol, öl
 murdo: *jog* gyilkosság
 murdinto: *jog* gyilkos
 murdisto: *jog* bérgyilkos
 ►seria murdisto: sorozatgyilkos
 ►trankvilsanga murdisto: hidegvérű gyilkos
 memmurdisto: *pol* öngyilkos merénylet
 murdatenco: *jog* gyilkos merénylet, halálos merénylet
 murdoprovo: *jog* gyilkossági kísérlet
l.m. amasmurdi, fratmurdinto, gentomurdo, pikmurdi, rabmurdisto, venĝomurdo
| mureks/o *áll* bíborcsiga, tuskécsiga <Murex>
| muren/o *áll* muréna <Muraena>
 ►murenedoj: murénafélék <Muraenidae>
| murmur/i 1) *ntr* mormol, mormog, dörmög
 ►murmuri preĝon: imát mormol
2) *ntr* morog
 ►murmuregas la urso, sed danci ĝi devas^Z: *közm* a kecske sem menne a vásárra, de ütök a hátulját
 ►murmuri tra la dentoj^Z: morog a bajusza alatt
3) *ntr* morajlik, susog, csörgedezik

►la ondoj senĉese murmuris: a hullámok szüntelenül morajlottak
 ►vento murmuris tra la folioj: szél susogott a levelek között
 murmureti: *ntr* suttog, súg
| murz/o *tört* mirza <tatár fejedelem>
| mus/o 1) *áll* egér <Mus>
 ►brosomuso, pinglomuso: egyiptomi tuskésegér <Acomys cahirinus>
 ►dormomuso: pele *szin* gliro
 ►hungara blindmuso: magyar földikutya <Spalax hungaricus hungaricus>
 ►kampomuso: pocok *szin* mikroto
 ►mikromuso: törpeegér <Micromys minutus>
 ►okcidenta blindmuso: földikutya, nyugati földikutya, vakkutya, heréc <Spalax leucodon>
 ►ordinara muso: házi egér <M. musculus>
 ►orienta blindmuso: keleti földikutya, keleti vakkutya <Spalax microphthalmus>
 ►musidoj: egérfélék <Muridae>
 ►blindmusoj: földikutyafélék, földikutyák <Spalacidae>
 ►Miĉjo Muso: *film* Miki egér, Mickey Mouse
 ►musoj pepas: az egerek cincognak
 ►muso la katon ĉiam ofendis^Z: *közm* aki verekedni akar, könnyen talál botra
 ►se muso nur unu truon disponas, ĝi baldaŭ la vivon fordonas^Z: *közm* hamar elvész az az egér, amelyik egy lyukra bízta magát
2) *inf* egér
 ►renversita muso: hanyattgér, track ball *szin* kuglomontrilo, stirglobo
 musumado: *inf* egérhasználat
 muskaptilo: *fn* egérfogó
 musklaki: *ntr inf* egérrel rákattint
 ►musklaku sur la ligilon: kattints az egérrel a linkre
 musklako: *inf* egérkattintás
 muskursoro, musmontrilo: *inf* egérmutató vö. tajpkursoro, tajpmontrilo
 musmato: *inf* egéralátét, egérpad
| musak/o *gaszt* muszaka, muszakasz
| muscikap/o 1. muskaptulo
| musend/o *növ* Musaenda
| musk/o *növ* ált moha
 ►ŝtopi la breĉojn per musko: a réseket mohával tömi be
 muska: mohos
 ►muskaj ŝtonoj: mohos kövek
 muskobestetoj: *áll* mohaállatok <Bryozoa>
 ►funga muskobesteto: kéreg-mohaállat <Plumatella fungosa>
 ►multbranĉa muskobesteto: ágasbogas moharák <Fredericella sultana>
 muskoforigilo: fakéregkaparó
 muskokovrita: mohos, mohával lepett
 muskoplantoj: *növ* mohák, mohok <Bryophyta>
 ►muskaj: lombos mohák <Musci>
 ►hepatmuskaj: *l.* hepaticopsidoj
| muskarden/o *áll* <északi> mogyorós pele <Muscardinus avellanarius> *szin* aveluja gliro
| muskardin/o *áll* orv mézskór, mézskórság
 muskardinfungo: *növ* mézskórságot előidéző gomba
| muskat/o *növ* szerecsendió
 muskatujo, muskatarbo: *növ* szerecsendiófa <Miristica fragrans>
 muskatbutero: *gaszt* muskátvaj
 muskatvino: *gaszt* ne muskotály *l.* moskatelo

| **musked/o** *kat* muskéta
 muskedisto: *fn kat* muskétás <muskétával felszerelt gyalogos katona> *vö.* musketero
 muskedapogilo: *kat* muskétaállvány
 | **musketer/o** *kat* muskétás <francia királyi testőr> *vö.* muskedisto
 | **muskol/o** *anat* izom, musculus
 ▶abdomena muskolo: hasizom, musculus abdominis
 ▶abdukcia muskolo: távolító izom, musculus abductor
 ▶braka muskolo: karizom, felkarizom, musculus brachialis
 ▶deltoida muskolo: deltaizom, vállizom, musculus deltoideus
 ▶dorsa muskolo: hátizom, musculus dorsi
 ▶etenda muskolo: feszítőizom, musculus extensor
 ▶facia muskolo: arcizom, musculus facialis
 ▶glutea muskolo: farizom, musculus gluteus
 ▶iliaka muskolo: csípőizom, musculus iliacus
 ▶kapturna muskolo: fejbiccentő izom, musculus sternocleidomastoideus
 ▶okulmatora muskolo: szemmozgató izom, musculus oculomotoris
 ▶pieda muskolo: lábizom
 ▶ronda muskolo: görgetegizom, musculus teres
 ▶sternoklaviomastoidea muskolo: fejbiccentő izom, musculus sternocleidomastoideus
 ▶havi firmajn muskolojn: kemény izmai vannak
 muskola: **1)** *anat* izom-, muscularis
2) izmos *szin* dikmuskola
 muskolaro: *anat* izomzat
 muskoloza: izmos *szin* dikmuskola, fortmuskola
 intramuskola: *orv* izombeli, izomba adott, intramuscularis
 senmuskola: gyenge, erőtlen
 muskoldoloro: izomfájdalom, izombántalom, myalgia *szin* mioalgio
 muskolfibro: *anat* izomrost, fibra muscularis, myofibrillum
 muskoglobino: *biol kém* izomfesték, mioglobinszín mioglobino
 muskolinflamo: *orv* izomgyulladás, myitis *szin* miito
l.m. dikmuskola, fortmuskola, nukomuskolo, sportmuskola
 | **muskoloz/o** *anat* zsigerizom, musculus viscerum
 | **muskovit/o** *ásv* muszkovit, fehér csillám, máriatűveg *szin* blanka glimo
 | **musl/o** *áll* ált kagyló
 ▶musloj: kagylók, lemezes-kopolytűsok <Bivalvia> *szin* duvalvuloj
 ▶dika rivermuslo: tompa folyami kagyló <Unio crassus bosniensis>
 ▶granda sfermuslo: nagy gömbkagyló <Sphaerium rivicola>
 ▶migrant-muslo: vándorkagyló
 ▶ovala rivermuslo: folyami kagyló <Unio lumidus>
 ▶pentristomuslo: közönséges festőkagyló <Unio pictorum>
 ▶piza muslo: borsókagyló <Pisidium>
 ▶plata lagomuslo: lapos tavi kagyló <Pseudodonta complanata>
 ▶vulgara lagomuslo: tavikagyló <Anodonta cygnea>
 | **musli/o** *gaszt* müzli
 | **muslim/o** *ritk* iszl mozlim, muszlim *szin* islamano
 | **muslin/o** *tex* muszlin
 | **muson/o** *met* monszun
 ▶musonaj pluvegoj: monszunesőzések
 | **mustaĉ/o** *ritk* bajusz *szin* lipharoj 1
 | **Mustaf/o** Musztafa <utónév>
 | **mustang/o** *áll* musztáng
 | **mustard/o** *gaszt* mustár
 ▶dijona mustardo: dizsoni mustár
 ▶dolĉa mustardo: édes mustár
 ▶estragona mustardo: tárkonyos mustár
 ▶mustardo post la manĝo^Z: eső után köpönyeg

mustardi: *tr gaszt* mustárral ízesít
 mustardujo: *gaszt* mustártartó
 mustardgaso: *l.* iperito
 | **mustel/o** *áll* menyét <Mustela>
 ▶mustelkato: *l.* fojno
 ▶mustelvulpo: *l.* speoto
 ▶neĝmustelo: *l.* nivalo
 ▶musteledoj: menyétfélék <Mustelidae>
 ▶mustelenoj: menyétformák <Mustelinae>
 | **musteri/o** *tört* moustérien, moutiers-i kultúra
 | **muŝ/o** **1)** *áll* légy <Musca>
 ▶abelforma muŝo: herelégység <Erastomelia temax>
 ▶abelmuŝo: pöszörlégység <Bombylius>
 ▶bananmuŝo: *l.* drozofilo
 ▶blua viandmuŝo: kék dongólegység <Calliphora vicina>
 ▶ĉasistmuŝo: kószalégység <Rhago>
 ▶cerva laŭsmuŝo: szarvaskullancslegység <Lipoptena cervi>
 ▶ĉevala laŭsmuŝo: lókullancslegység <Hippobosca equina>
 ▶dommuŝeto: kis házilégység <Fannia canicularis>
 ▶dommuŝo: házilégység <M. domestica>
 ▶flormuŝoj: viráglegységek <Anthomyiinae>
 ▶fruktomuŝoj: *l.* drozofiledoj
 ▶granda pafomuŝo, tubetomuŝo: *l.* fringaneo
 ▶grenmuŝo: csikoshátú búzalégység <Chlorops pumilionis>
 ▶kadavromuŝo: döglégység, aranylégység, zúgólegység, ganéjlégység <Lucilla>
 ▶krabroforma vespomuŝo: darázsalakú farkaslegység, darázsalakú rablólegység, darázképű rablólegység <Asilus crabroniformis>
 ▶krada viandomuŝo: kockás húslégység <Sarcophaga carnaria>
 ▶metalverda soldatmuŝo: fémzöld katonalégység <Chloromya formosa>
 ▶ora muŝo, verda kadavromuŝo, verda viandomuŝo: fémzöld döglégység, aranyos döglégység, aranyzöld döglégység <Lucilia caesar>
 ▶ricevi muŝon en la kapon: megzakkan, elmegy az esze
 ▶stalmuŝo: istállólegység <Stomoxys calcitrans>
 ▶ŝtonmuŝoj: álkérészek <Plecoptera>
 ▶vinagromuŝo: *l.* drozofiledo
 ▶vulgara sterkomuŝo: közönséges trágyalégység v. ürüléklégység <Scatophaga stercoraria>
 ▶zona vespomuŝo: kétöves pihelégység <Volucella zonaria>
 ▶muŝedoj: igazi legységek <Muscidae>
 ▶bati du muŝojn per unu bato^Z: egy csapásra két legyet üt
 ▶eĉ malgranda muŝo ne estas sen buŝo^Z: *közm* kicsiny ember sem szalmaszál
 ▶kalkuli muŝojn^Z: lopja a napot, zabot hegyez
 ▶kie estas mielo, tie muŝoj ne mankas^Z: *közm* ahol méz van, a légy is oda száll
 ▶muŝoj zumas: a legységek zümmögnek
 ▶muŝo zumas en lia cerbo^Z: hiányzik egy kereke, nincs ki mind a négy kereke, baj van az emeleten
2) spanyolbajusz, légy *szin* muŝlipharoj
3) szépségtapaszt, szépségflastrom
 ▶per la muŝo virinoj akcentis sian haŭtblankecon: a szépségtapasszal a nők bőrük fehérségét hangsúlyozták
 muŝbatilo, muŝfrapilo: légycsapó
 muŝbirdo: *l.* kolibro
 muŝbugri: *ntr durv* szarozik
 muŝkaptilo: *fn* légyfogó
 muŝkaptulo: *növ* vénuszlégycsapó, Vénusz légycsapója <Dionaea muscipula> *szin* dioneo
 muŝkaptulo: *áll* légykapó <Muscicapa> *szin* muscikapo
 ▶blankkola muŝkaptulo: örvös légykapó <Ficedula albicollis>

► blanknigra muŝkaptulo: kormos légykapó <M. atricapilla>
 ► bruna muŝkaptulo: barna légykapó <M. latirostris>
 ► griza muŝkaptulo: szürke légykapó <M. striata>
 ► malgranda muŝkaptulo: kis légykapó <Ficedula parva>
 ► narcisomuŝkaptulo: aranyosbegyű légykapó <Ficedula narcissina>
 ► muŝkaptuledoj: légykapófélék <Muscicapidae>
 muŝlipharoj: spanyol bajusz, légy *szin* muŝo 2
 muŝpapero: légyfogó szalag
 muŝpelilo: *fn* légyhajtó
 muŝpeza: *sp* lepkesúlyú
l.m. ŝajnmuŝo

| **mut/a 1** *orv* néma

► li estas denaske muta: születésétől fogva néma

2) *átv* néma, szótlan

► muta atestanto: néma tanú

► muta pro teruro: rémülettől szótlan

► muta rolo: néma szerep

► muta sceno: néma jelenet

► mute-mire: elképedve

muteco: 1) *orv* némaság

2) *átv* némaság, szótlan

mutigi: 1) *tr orv* némává tesz, megnémít

► mutigi per la detranĉo de la lango: a nyelv kivágásával megnémít

2) *tr atv* elnémít, elhallgattat

► mutigi la gazetaron per drakonaj leĝoj: drákói törvényekkel elnémítja a sajtót

mutiĝi: 1) *ntr orv* megnémul

2) *ntr atv* megnémul, elnémul

► li mutiĝis de surprizo: a meglepetéstől megnémult

mutulo: *fn orv* néma

primuti: *tr* elhallgat vmit

l.m. surdmutulo

| **mutaci/o** *biol* mutáció

► kromosoma mutacio: kromoszómamutáció

► punkta mutacio: pontmutáció

mutacii: *ntr biol* mutál, mutáción megy át

mutaciiga: *biol* mutációt kiváltó, mutagén

mutaciigi: *tr biol* mutációt idéz elő

mutaciinto: *fn biol* mutáns gén

mutaciismo: *biol* mutációelmélet

mutaciulo: *biol* mutáns

retromutacio: *biol* retrográd mutáció

transmutacio: *kém* átváltozás, átalakulás, transzmutáció

► nuklea transmutacio: atommag-átalakulás

transmutaciigi: *tr kém* transzmutál, átalakít, átváltoztat

► la alkemiistoj esperis transmutaciigi plumbon en oron: az alkimisták azt remélték, hogy az ólmot arannyá alakíthatják

l.m. genmutacio

| **mutil/i** *tr* csonkol, megcsonkít *szin* stumpigi 1

► la rado de la kamiono mutilis lin je la kuroj: a kamion kereke csonkolta a lábait

mutilo: csonkítás

memmutilo: öncsonkítás

| **mutual/a 1** önsegélyező, kölcsönös

► mutuala societo: önsegélyező, önsegélyező egyesület, segélyegylet

2) *fiz* kölcsönös

mutualeco: kölcsönösség

mutualismo: viszonyosság elve, kölcsönösség elve

| **muz/o¹** 1) *mit* múzsa

► la naŭ muzoj: a kilenc múzsa

2) *átv* múzsa, inspiráló

muzido: *ir* múzsa sarja, költő

| **muz/o¹** *növ tud* banán <növény> vö. banano

muzacoj: banánfélék <Musaceae>

| **muzo/o** *tud* múzeum

► artindustria muzeo: *műv* iparművészeti múzeum

► belarta muzeo: *műv* szépművészeti múzeum, képzőművészeti múzeum

► Internacia Esperanto-Muzeo: *eo* Nemzetközi Eszperantó Múzeum

► historia muzeo: történelmi múzeum

► muzeo de ludiloj: játékmúzeum

► muzeo de skulptaĵoj: *műv* szobormúzeum, szoborgyűjtemény

► naturscienca muzeo: természettudományi múzeum, természetrajzi múzeum

► vaksfigura muzeo: panoptikum

muzeaĵo: múzeumi tárgy

muzeologo: *tud* muzeológus

muzeologio: *tud* muzeológia

l.m. arbomuzeo, artmuzeo, filmmuzeo, ludilmuzeo, vilaĝmuzeo

| **muzel/o** *áll* pofa

► muzelo de hundo: kutya pofája

muzelingo: *áll* szájkosár *szin* bušumo

| **muzik/o** *zene* zene, muzsika

► absoluta muziko, pura muziko: abszolút zene

► akustika muziko: akusztikus zene

► akompana muziko: kísérőzene

► arta muziko: műzene

► ĉambra muziko: kamarazene

► instrumenta muziko: hangszeres zene, instrumentális zene

► nokta muziko: noktürn, éji zene

► orkestra muziko: zenekari muzsika

► populara muziko: könnyűzene *szin* leĝera muziko

► priskriba muziko: programzene

► religia muziko: egyházi zene

► serioza muziko: komolyzene

► tagiĝa muziko: hajnali dal, hajnali szerenád, aubade

► teatra muziko: színház zene, kísérőzene

► tio estas muziko de futuro: ez a jövő zenéje

► voĉa muziko: vokális zene, énekzene

muzika: *zene* zene-, zenei

► muzikaj efektoj: zenei hatások

► muzika provo: zenei próba

► muzika soneco: zenei hangzás

muziki: *tr zene* zenél, muzsikál

muzikaĵo: *zene* zenedarab, zeneszám, zenemű *szin* muzikpeco

muzikema: *zene* muzikális

muzikigi: *tr zene* megzenésít

► muzikigi la lidojn de Heine: megzenésíti Heine dalait

muzikilo: *zene* hangszer, zeneszerszám *szin* instrumento 2, muzikinstrumento

muzikilisto: *zene* hangszerkészítő, hangszerjavító vö. muzikilfaristo, muzikilriparisto

muzikisto: *zene* zenész, muzsikus

muzikakademio: *zene isk* zeneakadémia

muzikalbumo: *zene* zenei album

muzikama: *zene* zenekedvelő

► muzikama publiko: zenekedvelő közönség

muzikamanto, muzikŝatanto: *fn* zenekedvelő

muzikarĥivo: *zene* zenei archívum, zenetár

muzikarto: *zene* zeneművészet

muzikaŭtomato: *l.* diskogurdo
 muzikbando: *zene* banda, zenekar, együttes
 muzikdirektoro: *zene* zenei igazgató, zeneigazgató
 muzikeldonejo: *zene knyv* zeneműkiadó
 muzikevento: *zene* zenei esemény
 muzikfrekvenco: *fiz* zenei frekvencia *szin* aűdfrekvenco
 muzikgrupo, muziktrupo: *zene* zenei együttes
 muzikhistorio: *zene tört* zenetörténet
 muzikhistoriisto: *zene tört* zenetörténész
 muzikilfaristo: *zene* hangszerkészítő vő. muzikilisto
 muzikilriparisto: *zene* hangszerjavító vő. muzikilisto
 muzikinstrumento: *zene* hangszer, zeneszerszám *szin* muzikilo, instrumento 2
 muzikkajero: *zene* kottafűzet
 muzikkasedo: *zene* zenei kazetta
 muzikkomplekso: *eltr* zenetorony
 ▶altfidela muzikkomplekso: hifi-torony *szin* altfidelilo
 muziklernejo: *zene isk* zeneiskola
 muzikludilo: *fn eltr* zenelejátészó
 muziknoto: *zene* hangjegy *szin* noto 2
 muziknotoj: *zene* kotta *szin* notaro 2
 muzikpavilono: *zene* zenepavilon
 muzikpeco: *zene* zenedarab, zeneszám, zenemű *szin* muzikaĵo
 muzikpupitro: *zene* kottatartó, kottaállvány
 muzikskatolo: *zene* zenedoboz
 muzikstudento: *zene isk* zenészhallgató, zeneakadémista
 muzikstudio: *zene* zenei stúdió
 muziksurd: *zene* botfűlű
 muzikteatraĵo: *zene* zenés színmű, zenés színpadi mű
 muzikteatro: *zene* zenés színház, zenei színház
 muzikvendejo: *zene* zeneműbolt
 muzikverko: *zene* zenemű
 muzikvideo: *zene* klipp
l.m. dancmuziko, etnomuziko, filmmuziko, ĥormuziko, metalomuziko, placmuziko, popmuziko, popolmuziko, rokmuziko, salonmuziko, teknomuziko, varbomuziko
 | **muzikal/o** *zene* musical
 | **muzulman/o** *l.* islamano
 | **n¹** *n* <hang és betű>
n: *mat n* <halmaz>
n-a: *mat n-edik l.* *na-a* potenco, radiko, termo
n-a-grada: *mat n-ed* fokú
n-obl: *n-szeres*
 ▶*n-obl* radiko: *n-szeres* gyök
N.N.: *röv XY* <meg nem nevezett valaki>
no: *enn* <betűnév>
 | **n¹** *rag*
-n: **1)** -t <tárgyrag>
 ▶*kiun?:* kit?
 ▶*lin:* öt
 ▶*belan ĝardenon:* szép kertet
 ▶*niajn ĝardenojn:* kertjeinket
2) <iránytárgy>
 ▶*iri en la ĝardenon:* a kertbe megy
 ▶*la grupo dividis sin en du partojn:* a csoport két részre oszlott
 ▶*proksimiĝi hejmen:* hazafelé közeledik
 ▶*veturi Parizon:* Párizsba utazik
3) <időpont>
 ▶*la duan de Majo:* május másodikán
 ▶*la morgaŭan tagon:* a holnapi napon

4) <időtartam>
 ▶*ĉi tiun jaron:* ebben az évben
 ▶*la tutan tagon:* egész nap
5) <méret>
 ▶*du metrojn alta:* két méter magas
 ▶*mil forintojn pli kosta:* ezer forinttal drágább
 | **na** *nyt ne* -t <tárgyeset jele> *l.* -n
 ▶*ni vidis na ambaŭ:* láttuk mindkettőt
 | **nab/o 1)** *jm tech* kerékagy *szin* aksingo, radnabo
2) *rep tech* légsavaragy *szin* ŝaftingo
3) *inf* hub, hálózati fej, főelosztó *szin* koncentrilo
nabobremso: *jm tech* agyfék, kontrafék
naboĉapo: *jm tech* keréktárcsa
nabofoldo: *tech* agyhorony <keréken>
l.m. radnabo
 | **nabab/o 1)** *tört* nábob <indiai helytartó>
2) *átv* nábob <gazdag ember>
 | **Nablus/o** *geo pol* Nablusz <város és tartomány> vő. Ŝeĥemo
 | **Nabot/o** *bibl* Nábót
 | **nacel/o** *rep* léggömbkosár, gondola *szin* gondolo 2
l.m. motornacelo
 | **naci/o** *pol* nemzet
 ▶*klaŭzo de la plej favorata nacio:* *gazd* a legnagyobb kedvezmény elve
 ▶*la hungara nacio:* a magyar nemzet
 ▶*Ligo de Nacioj:* Nemzetsszövetség
 ▶*Unuiĝintaj Nacioj, Unuiĝinta Naciaro:* Egyesült Nemzetek, ENSz
nacioj: *bibl* népek
nacia: nemzet-, nemzeti
 ▶*nacia armeo:* *kat* nemzeti hadsereg
 ▶*nacia dekunuo:* *sp* nemzeti tizenegy
 ▶*nacia konscio:* nemzeti öntudat
 ▶*nacia lingvo:* *nyt* nemzeti nyelv
naciaĵo: nemzeti sajátosság *szin* *nacia* apartaĵo
naciano: **1)** nemzet tagja, *fn* nemzethez tartozó
2) *bibl* pogány <nem zsidó>
 ▶*ili kondamnos lin al morto kaj transdonos lin al la nacianoj:* halálra ítélik, és átadják a pogányoknak
nacianeco: nemzeti hovartartozás
nacieco: **1)** nemzeti jelleg, nemzeti lét
2) *ne* nemzetiség *l.* *nacimalplimulto*, *nacia* minoritato
nacieca: nemzeties
 ▶*la kostumo havas naciecan karakteron:* a viseletnek nemzeties jellege van
naciigi: *tr pol* *gazd* nemzeti tulajdonba vesz, államosít
 ▶*la bankoj estis naciigitaj:* nemzeti tulajdonba vették a bankokat
naciigo: *pol* *gazd* államosítás
naciismo: *pol* nacionalizmus
naciisto: nacionalista
internacia: nemzetközi, nemzetek közötti
 ▶*internacia organizaĵo:* nemzetközi szervezet
internacio: **1)** *pol* internacionálé
 ▶*Internacio de Proleta Esperantistaro:* *eo* Proletár Eszperantisták Internacionáléja
 ▶*Internacio Katolika:* *vall* Katolikus Internacionálé
 ▶*Komunista Internacio:* Kommunista Internacionálé
 ▶*Socialista Internacio:* Szocialista Internacionálé
2) *zene* internacionálé
 ▶*fine de la solenaĵo oni kantis la Internacion:* az ünnepség végén elénekelték az Internacionálét

internaciaĵo: **1)** nemzetközi jellegzetesség
2) *nyt* nemzetközi szó
internaciigi: *tr pol* nemzetközivé tesz
►internaciigi la konflikton: a konfliktust nemzetközivé teszi
internaciismo: *pol* nemzetköziség, internacionalizmus
internaciisto: *pol* internacionalista
internaciulo: *sp* nemzetközi sportoló
malnaciigi: *tr pol* *gazd* visszaprivatizál, reprivatizál *szin* reprivatigi
multnacia, plurnacia: multinacionális, soknemzetiségű
nenaciema, sennaciema: *pol* nemzetietlen érzelmű
nepornacia: nemzetietlen
plurnacia: többnemzetiségű
samnaciono: *pol* nemzettárs
sennacia: nemzet nélküli, nemzethez nem tartozó, anacionális
sennacieca: nemzeti jelleg nélküli, nemzetek feletti, anacionális
sennaciecigi: *tr* elnemzetietlenít, elveszi vmi <n> nemzeti jellegét
sennaciismo: *pol* nemzetietlenség, anacionalizmus
sennaciisto: *pol* a nemzetlenség híve, anacionalista
sennaciulo: *pol* anacionális egyén
supernacia: nemzeteken átnyúló, több nemzetet érintő
►supernacia organizaĵo: nemzeteken átnyúló szervezet
transnacia: nemzeti kereteket túllépő, transznacionális
►transnaciaj kompanioj: transznacionális vállalatok
nacidefenda: nemzetvédelmi
naciĝvidanto: *tört* nemzetvezető, Führer, duce
naciĝlingva: nemzeti nyelvű
naciĝlingvaĵo: *nyt* nemzeti nyelvi sajátosság
nacisava: nemzetmentő
nacisocialismo: *pol* *tört* nemzeti szocializmus
nacisocialisto: *fn pol* *tört* nemzetiszocialista
l.m. ŝtatnacia
| **nacionalism/o** l. naciismo
| **nacionalist/o** l. naciisto
| **nadir/o** *csill* talppont, nadír vö. zenit
| **nadl/o** tú vö. kudrilo, pinglo
►gramofona nadlo: gramofontű
►injekta nadlo: *orv* fecskendezőtű, injekciós tű *szin* injektonadlo
►magneta nadlo: *tech* mágnesű
►nadlo de karburilo: *tech* porlasztó szeleptűje
►nadlo de kristalo: *ásv* kristálytű
►nadlo de lagro: *tech* csapágy tűje
►nadlo de printilo: *inf* nyomtató tűje
►nadlo de roko: *geo* szirtfok, sziklafok
►sutura nadlo: *gysz* sebészű
nadelolagro: *tech* tücsapágy
nadelopunkturo: *orv* akupunktúra, acupunctura *szin* akupunkturo
nadlorelo: *vsút* csúcsín
nadlovalvo: *tech* tűszelep
l.m. injektonadlo, kristalnadlo
| **naft/o** *kém* kőolaj, ásványolaj, nyersolaj *szin* kruda petrolo
►solvanta nafto: szolvensnafta, oldószerbenzol, nehézbenzol
naftoardezo: *kém* olajpala
naftocisternulo, naftoŝipo: *hajó* olajszállító tartályhajó, tanker
naftodukto, naftokondukilo: *kém ip* olajvezeték
naftoembargo: *pol* olajembargó
naftoerupcio: *kém ip* olajkitörés
naftogaso: *l.* tergaso
naftokampo, naftominejo: *kém ip* olajmező
naftokompanio: *gazd* olajtársaság
naftoproduktoj: *kém* kőolajtermékek

naftoputo: *kém ip* olajkút, kőolajkút
naftoŝejko: olajsejk
naftotavolo: *ásv* kőolajtelep
naftolando: kőolajtermelő ország
| **nafto-** *kém* naft-, nafto- <naftalin>
naftaleno: *kém* naftalin
naftalen-benzeno: *kém* naftalin-benzol
naftata acido: *kém* naftalin-karbonsav
nafteno: *kém* naftén
acenafteno: *kém* acenaftén, naftilénetilén
naftilo: *kém* naftil
naftolo: *kém orv* naftol
| **Naftali/o** *bibl* Naftali, Naftáli
| **naftalin/o** *ne* naftaleno
| **Nagaj/o** *geo* Nagai
| **Nagan/o** *geo* Nagano <város és prefektúra Japánban>
| **naga/o** nága
| **nagari/o** *knv* nágari, dévanágari <írásrendszer>
| **Nagaland/o** *geo pol* Nagaland, Nágaföld <IN>
| **Nagasak/o** *geo* Nagaszaki
| **Nagoj/o** *geo* Nagoya
| **naĝ/i** **1)** *ntr* úszik
►naĝi kontraŭ la fluo: átv is ár ellen úszik
►naĝi sur la brusto: a mellén úszik
►naĝi sur la dorso: háton úszik
►naĝi sur la flanko: az oldalán úszik
2) *ntr* úszik, sodródik
►folioj naĝis sur la rivero: levelek úsztak a folyón
►pezaj nuboj naĝis super ili: nehéz felhők úsztak felettük
3) *ntr* átv <lében> úszik
►makaronioj naĝantaj en varma butero: forró vajban úszó makaróni
►mortinto naĝis en sia sango: a halott a vérében úszott
►naĝi en feliĉo: úszik a boldogságban
►naĝi en plena feliĉo: madarat lehetne vele fogatni
►naĝi en riĉoj: dúskál
naĝo: úzás
naĝadi: *ntr* úszkál
naĝejo: uszoda
►senkovra naĝejo: szabadtéri uszoda
►sezona naĝejo: idényfürdő
►tegmentita naĝejo: fedett uszoda
naĝilo: **1)** áll uszony
2) békauszony
naĝisto: *sp* úszó
alnaĝi: *x* odaúszik vhova
elnaĝi: *ntr* kiúszik
flanknaĝi: *ntr* oldalazva úszik
flanknaĝado: oldalúzás
fornaĝi: *ntr* elúszik, elsodródik
subnaĝi: *x* aláúszik, víz alatt úszik
►li subnaĝis la barĝon: az uszály alá úszott
►li subnaĝis tra la barĝo: átúszott az uszály alatt
suprennaĝi: *ntr* felúszik, a felszínre úszik
surnaĝi: *tr* <pl. vízen> lebeg, felszínen úszik
►legompecoj surnaĝis la supon: zöldsgdarabok úsztak a leves felszínén
tranaĝi: *tr* keresztülúszik
►li tranagiis la malfermitan kluzon: átúszott a nyitott zsilipen
transnaĝi: *tr* átúszik
►li transnagiis la riveron: átúszta a folyót

naĝbarelo: *hajó* úszó, bója
 naĝbaseno: úszómedence
 naĝbirdoj: *l.* anserformaj
 naĝinstruisto: úszóoktató
 naĝleno: *sp* úszópálya
 naĝomastro: úszómester
 naĝmembrano: *áll* úszóhártya
 naĝveturilo: *l.* boato
 naĝveziko: *áll* úszóhólyag
 naĝzono: úszóöv, mentőöv

►korka naĝzono: parafo úszóöv v. mentőöv

l.m. artnaĝado, brustnaĝilo, brustonagado, delfennaĝado, dorsnaĝado, flanknaĝado, papilinaĝado, rampnaĝado, rapidnaĝado, vostonaĝilo

| **nahu/o** *nahua*, *nahuatl*, *navatl*

►la plej famaj nahuoj estis la aztekoj kaj toltekoj: a leghíresebb nahuák az aztékok és toltékok voltak

nahua: *mn nyt* *nahua*, *nahuatl*, *navatl* <nh>

| **Nahum** *bibl* Náhum könyve, Náhum próféta könyve <Náh>

Nahumo: *bibl* Náhum, Naum

►Nahumo estis unu el la malgrandaj profetoj: Náhum a kispróféták egyike volt

| **Nahicsevan/o** *geo pol* Nahicseván <AZ>

| **naiv/a** **1)** *naiv*, <gyermekien> hiszékeny, gyanútlan

►ne faru vin pli naiva, ol vi estas: ne add az ártatlant

2) *átv* *naiv*, természetes, mesterkéletlen

►naiva pentrado: *műv* *naiv* festészet

►naiva respondo: *naiv* válasz

naiveco: *naivitas*, gyanútlanág, ártatlanság

naivega: *pej* együgyű, balga

naivismo: *műv* *naiv* művészeti irányzat, *naivizmus*

naivisto: *műv* *naiv* festő, *naiv* művész

naivulo: **1)** *naiv* ember

►naivuloj jam ne ekzistas^Z: *közm* nincsenek többé gyermekek

2) *l.* sulo

| **naj/o** *áll* kobra <Naja> *szin* kobro

| **najad/o** *mit* vízi tündér, najád

| **najbar/o** *szomszéd*

►Aŭstrio estas najbaro de Hungario: Ausztria Magyarország szomszédja

►kiu havas bonan najbaron, havas bonan tagon^Z: *közm* jó szomszéd a rosszból is jót csinál

►najbaro ne ĝemas, kiam boto nin premas^Z: *közm* kinek nem baj, annak nem jaj

►ne serĉu bonan arbaron, serĉu bonan najbaron:^Z *közm* csak jó a jó szomszéd

►pli bone apude najbaro ol frato post arbaro^Z: *közm* jobb egy jó szomszéd sok rossz atyafinál

►sinjoro Tóth estas mia najbaro: Tóth úr a szomszédom

►sur ĉeval' de najbaro la ŝarĝo ne pezas^Z: *közm* szomszéd lónak a terhe lovamat nem nyomja

najbara: *mn* *szomszéd*, *szomszédos*

►najbara amiko: *szomszéd* barát

►najbara domo: *szomszédos* ház

najbare: **1)** *szomszéd*ként

►li estas najbare helpema: segítőkész, mint egy szomszéd

2) a *szomszéd*ságban, a *szomszéd*ban

►najbare de mia amiko loĝas muzikisto: barátom

*szomszéd*ságomban lakik egy zenész

najbari: *x* *szomszéd*os vkivel v. vmivel <n, kun>

►neniu najbaras min: nincs *szomszéd*om

►Francio najbaras kun Germanio: Franciaország *szomszéd*os Németországgal

najbaraĵo: *szomszéd*ság <környezet>

►en nia najbaraĵo ne estas ĝardenoj: a *szomszéd*ságunkban nincsenek kertek

najbareco: *szomszéd*ság <állapot>

najbarino: *szomszéd* nő

najbarmatrico: *mat* *szomszéd*sági v. *szomszéd*ossági mátrix

| **najlo** *tech* szeg

►lasta najlo en la ĉerko de iu/io: utolsó szeg vkinek/vminek a koporsójában

►najlo en mia ĉerko: szeg a koporsómban

►platkapa najlo: lapos fejű szeg

►rondkapa najlo: kerek fejű szeg

►senkapa najlo: csapszeg

►unu najlo alian elpuŝas: *közm* szeget szeggel

najli: **1)** *tr* szegel

2) *tr sp* leköt <sakk>

najleto: **1)** aprószeg

2) rajzszeg *szin* *desegnonajlo*

najlizi: *tr* szegekkel kiver

alnajli: **1)** *tr* odaszegez, felszegez, rászegez, szegekkel odaerősít

2) *tr átv* odaszegez

►alnajli al lito: ágyhoz köt

►li restis kvazaŭ alnajlita al la loko: mintha földbe gyökerezett volna a lába

alnajliĝi: *ntr átv* rászegeződik

►ĉiuj rigardoj alnajliĝis al li: minden tekintet rászegeződött

malnajli: *tr* kihúzza belőle <n> a szeget

►li malnajlis la malnovan breton: kihúzta a szegeket a régi deszkából

najlfermi: *tr* beszegez

►najlfermi fenestron: ablakot beszegez

najlotirilo: *fn* szeghúzó

najlviolono: *zene* szöghegedű

l.m. *desegnonajlo*, *lignonajlo*, *premnajlo*, *piknajlo*, *ŝtopnajli*

| **najr/o** *naira* <pénznem>

| **Najrob/o** *geo* Nairobi

►Najrobo estas la ĉefurbo de Kenjo: Nairobi Kenya fővárosa

| **najtingal/o** *áll* fülemüle, csalogány <nem> <Luscinia>

►blankgorĝa najtingalo: fehérthorkú fülemüle <Irania gutturalis>

►blua najtingalo: kék fülemüle <L. cyane>

►bruna najtingalo: narancsszínű fülemüle <L. brunnea>

►nigrabrusta najtingalo: fehérfarkú rubinbegy <L. pectoralis>

►norda najtingalo: nagy fülemüle <L. luscinia>

►obskura najtingalo: feketetorkú fülemüle <L. obscura>

►rubennajtingalo: rubinbegy, kalliope <L. calliope>

►siberia najtingalo: tücsökmadár fülemüle <L. sibilans>

►suda najtingalo: kisfülemüle <L. megarhynchos>

najtingalfajfilo: *zene* fülemülesíp

| **Naks/o** *geo* Naxosz

| **Namib/o** *geo* Namíb-sivatag

| **Namibi/o** *geo pol* Namíbia <NA>

namibiano: *fn* *namíbiai*

| **Namur/o** *geo* Namur

| **Nanĉang/o** *geo* Nanchang

| **nan/o** **1)** *orv* törpe, törpe növésű ember *szin* *malgrandegulo*

2) *csill* törpe csillag *szin* *nanstelo*

►blanka nano: fehér törpe

►bruna nano: barna törpe

►ruĝa nano: vörös törpe

3) mit törpe *l.* gnomo

nana: törpe, törpe növésű

naneco, nanismo: *orv* törpeség, törpenövés, nanizmus, nanosomia

nanetaĵo: mütyür

nanoplanedo: *csill* törpebolygó

nanstelo: *csill* törpe *szin* nana stelo

| **nano-** *tud* nano- <10⁻⁹> *l.* nanofarado, nanometro

| **nandu/o** *l.* reao

| **nanken/o** *tex* nankin, nanking

| **Nankin/o** *geo* Nankin

| **Nanling/o** *geo* Nanling

| **Nant/o** *geo* Nante

►nanta edikto: *tört* nantes-i ediktum

| **naos/o** **1)** *ép* naosz, szentély

2) *ép* naosz, központi templomtér

| **nap/o** *növ* káposztarepce, repcekáposzta, karórépa <Brassica

napus> *szin* napobrasiko

►brasiknapo: karórépa <B. napus var. napobrassica>

►folinapo: vajkáposzta <B. napus var. pabularia>

►oleonapo: olajrepce <B. napus sp. oleifera> *szin* kolzo

napokapo: *fn* fafejű, tökfey

| **napalm/o** *kat* napalm

napalmi: *tr kat* napalmmal bombáz

| **napel/o** *növ* katika-sisakvirág <Aconitum napellus>

| **Napol/o** *geo* Nápoly

| **Napoleon/o** *tört* Napóleon

►Napoleono 1a kaj 3a estis imperiestroj de Francio: I. és III.

Napóleon Franciaország császárai voltak

napoleona: *tört* napóleoni

►napoleonaj militoj: napóleoni háborúk

Napoleonidoj: *tört* Napóleon-utódok

| **Narajan/o** *vall* Nárájana

| **narak/o** *vall* naraka, pokol

| **narcis/o** *növ* nárcisz <Narcissus>

►blanka narciso, odora narciso, poeta narciso: fehér nárcisz <N. poëticus>

►parflora narciso: kétvirágú nárcisz <N. x medioluteus>

►trumpetnarciso: trombitanárcisz, csupros v. sárga nárcisz <N. poëticus> *szin* dafodilo

►tutflava narciso: aranyásárga nárcisz <N. obvallaris>

| **Narcis/o** **1)** *mit* Narkisszosz, Narcissus

2) Nárcisz <utónév>

narcisismo: **1)** *pszi* nárcizmus

2) *ált* önimádat

| **nard/o** **1)** *növ* szörfű, hajszálfű, sertefű, magár, törfű <Nardus stricta>

2) *növ* nárdus *l.* nardostakio

3) nárdus <illatanyag>

| **nardostaki/o** *növ* nárdus <Nardostachys>

►el la rizomo de nardostakio oni gajnis la odorigaĵon nardo: a nárdus gyökértörzséből nyerték a nárdus illatanyagot

| **nargile/o** vízipipa, nargilé *szin* akvopipo

►fumi nargileon: vízipipát szív

| **narkoanaliz/o** *pszi* narkóelemzés

| **narkolepsi/o** *orv* narkolepszia

| **narkot/i** **1)** *tr orv* <narkotikummal> bódít, altat

2) *tr átv* kábít, bódít, narkotizál

narkota: narkotikus, kábító, bódító

►havi narkotan efikon: kábító v. narkotikus hatása van

►narkota substanco: kábító anyag, narkotikum *szin* narkotaĵo
narkotaĵo: **1)** *orv* narkotikum, érzéstelenítő, altatószer

►kloroformo estas narkotaĵo: a kloroform narkotikum

2) *átv* kábítószer *szin* drogaĉo, fidrogo

►nigra merkato de narkotaĵoj: kábítószer feketepiac
narkotulo: kábítószer-élvező *szin* drogaĉulo, drogemulo, drogulo

narkoteco: *orv* narkózis, kábulat *szin* narkozo

narkotiĝo: *orv* narkotikus álomba merülés, elkábulás

narkotino: *kém* narkotin, noscapin *szin* noskapino

narkotismo: **1)** *orv* narkotizmus, narkózis okozta tünetek

2) *pszi* kábítószeréhség, narkománia *szin* narkotomanio

narkotisto: *fn pszi* kábítószer-élvező, kábítószeres *szin*

narkotomaniulo

narkotomanio: *pszi* kábítószeréhség, narkománia

narkotomaniulo: *pszi* kábítószer-élvező, *fn* kábítószeres, drogos

| **narkotik/a** *l.* narkota

| **narkoz/o** *orv* narkózis, kábulat, bódulat *szin* ĝenerala anestezo

| **narteks/o** *kr ép* narthex <előcsarnok a katekumenek számára>

| **narval/o** *áll* narvál <Monodon monoceros>

►narvaledoj: narválok <Monodontidae>

| **nas/o** varsa

| **Nasaŭ/o** *geo* Nassau

►Nasaŭo estas la ĉefurbo de Bahamoj: Nassau a Bahamák fővárosa

| **nask/i** **1)** *tr biol* szül

►lia patrino baldaŭ naskos: édesanyja hamarosan szül

►nia katino naskis kvin idojn: a macskánk öt kölyköt szült

2) *tr átv* szül, kelt, generál, létrehoz *szin* generi **2**

►konfido naskas konfidon: bizalom bizalmat szül

►naski disputojn: vitákat generál

►naski malpacon: békétlenséget kelt

3) *tr mat* generál, alkot *szin* generi **3**

naska: szülési, születési

►naskaj doloroj: szülési fájdalmak

►naskaj malnormalaĵoj: születési rendellenességek

nasko: **1)** *biol* szülés

►antaŭtempa nasko: korai szülés

2) *átv* generálás, keltés

naskanto: *fn mat* alkotó <vonalfelület>, generáló elem

naskantino: szülő nő

naskema: *biol* szapora, gyorsan szaporodó, termékeny

►naskema kiel kunikloj: szapora, mint a nyúl

naskemo: szülési hajlandóság

naskejo: **1)** születési hely

2) *orv* szülészeti osztály

naskigi: **1)** *tr biol* nemz *szin* generi **1**

2) *tr átv* napvilágra hoz, elindít

►lia ideo naskigis aron da iniciatoj: az ötlete számos

kezdemenyezést indított el

naskiĝi: **1)** *ntr biol* születik, megszületik

►li naskiĝis sub la signo de la Taŭro: a Bika jegyében született

►naskiĝi sub bona aŭguro: szerencsés csillagzat alatt születik

►naskiĝi surda: süketen születik

►naskiĝu, edziĝu kaj mortu – ĉiam monon alportu²: *közm* kaparj, kurta, lesz pénzed

2) *ntr átv* támad, keletkezik

►en li naskiĝis malbona intenco: rossz szándék támadt benne

►la ideo naskiĝis en la kapo de Edisono: az ötlet Edison agyában született

naskiĝo: **1)** *biol* születés

►antaŭtempa naskiĝo: koraszülés

2) *átv* keletkezés, kezdet
▶ *antaŭ la naskiĝo de la mondo*: a világ keletkezése előtt
▶ *la naskiĝo de la printempo*: a tavasz beköszöntése
naskita: 1) *biol* megszült, megszületett
▶ *ne naskitaj generacioj*: meg nem született generációk
2) *átv* született, kezdettől fogva az
▶ *ili estas naskitaj malamikoj*: született ellenségek, régi ellenségek
▶ *li estas naskita anglo*: született angol
naskito: *fn* szülött
▶ *la granda naskito de nia urbo*: városunk nagy szülötte
naskitaro: *biol* ivadékok, utódok
naskonta: *biol* várandós, vemhes
naskonteco: *biol* várandósság, vemhesség
alinaskiĝi: *ntr* *átv* újjászületik, más emberré lesz
denaska, denaskiĝa, kunnaskiĝa: született, születéstől meglevő, születésétől fogva tartó, születési
▶ *denaska blindeco*: születési vakság
▶ *denaska parolanto de Esperanto*: az esperantót születésétől fogva beszélő, született esperantóul beszélő
denaske: születésétől kezdve
▶ *li estas denaske pesimisto*: születésétől fogva pesszimista
denaskismo: *eo* esperantó nyelvű gyermeknevelés, denaszkiizmus
denaskisto: *fn* *eo* gyermekét esperantóul nevelő, denaszkiista
denaskulo: *eo* született esperantóul beszélő, esperantó anya- v. apanyelvű
dunaskito: iker *szin* ikergemelő
duenaskito: *fn* másodszülött
kunnaska: született, születéstől meglevő
▶ *kunnaska difekto*: születési hiba
misnaski: *x* elvetél, abortál
▶ *kiu misnaskis ĉi tiun teruran ideon?!: kinek támadt ez a szörnyű ötlete?!*
▶ *lastafoje ŝi misnaskis*: legutóbb elvetélt
misnaskito: *fn* torzszülött
novnaskito: *biol* újszülött
▶ *prematura novnaskito*: *orv* koraszülött
pornaska: *orv* szülészeti
▶ *pornaska sekcio*: szülészeti osztály
postnaskaĵo: *biol* méhlepény és magzatburok
postnaskita: utószülött
▶ *postnaskita Ladislao 5a*: utószülött v. László
renaskiĝi: 1) *ntr* *biol* újjászületik
▶ *laŭ la budhismo post la morto oni multfoje renaskiĝas*: a buddhizmus szerint halálunk után többször újjászületünk
2) *ntr* *átv* újjászületik
▶ *en nia urbo renaskiĝis la movado*: városunkban újjászületett a mozgalom
solnaskito: *fn* egyszülött
trinaskito: *fn* hármas iker *szin* trigemelő
unuenaska: *biol* először szülő
unuenaskito: *fn* elsőszülött
naskiĝakto: születési okmány
naskiĝatesto: születési bizonyítvány
naskiĝdomo: szülőház, szülői ház
naskiĝjaro: születési év
naskiĝjaro: születési hely
naskiĝloko: születési hely
naskiĝnomo: születési név, leánykori név
naskiĝtago: születésnap
naskiĝurbo: szülőváros

naskipova: *biol* szülőképes
naskodato: születési adat
naskokvanto: születési arányszám, születési mutató <statisztika>
naskolando: szülőháza
naskolimigo: születéskorlátozás, születésszabályozás
naskonombro: születek száma
naskoregulado: születésszabályozás
novnaskiĝi: *ntr* újjászületik
l.m. Kristnasko, ovonaska, ovovivonaska, vivonaska
| **nasul/o** *áll* Nassula
▶ *eleganta nasulo*: varsaállatka, varsásállatka <N. elegans>
| **nasturci/o** *l.* nasturtio
| **nasturti/o** *növ* kányafű, vízitorma <Nasturtium> *szin* akvokreso
▶ *duvica nasturcio*, *oficina nasturcio*: orvosi vízitorma <N. officinale>
▶ *svelta nasturcio*, *unuvica nasturcio*: nyugati vízitorma <N. microphyllum>
| **Natal/o** 1) *geo pol* Natal <ZA>
2) *geo* Natal
| **Natali/o** Natália <utónév>
| **natalitat/o** *l.* naskokvanto
| **Natan/o** 1) *bibl* Nátán
2) Nátán <utónév>
| **natr/o** *kém* lúgkő, marónátron, nátrium-hidroxid *szin* kaustika sodo
| **natr/o** *kém* nátrium <Na>
natria: *kém* nátrium-
▶ *natria aluno*: nátriumtimsó
▶ *natria azido*: nátrium-azid
▶ *natria hidroksido*: nátrium-hidroxid
▶ *natria karbonato*: nátrium-karbonát
▶ *natria sulfato*: nátrium-szulfát
| **natr/o** *áll* vízisikló <Natrix natrix>
| **natur/o** 1) természet
▶ *forkuri al la libera naturo*: a szabad természetbe menekül
▶ *la leĝoj de la naturo*: a természet törvényei
▶ *la naturo ne faras saltojn*: a természet nem produkál ugrásokat
▶ *la naturo revekiĝas printempe*: a természet tavasszal újra éled
▶ *muta naturo*: *mŭv ne* csendélet *l.* aĵbildo, aĵpentraĵo
▶ *pentri laŭ la naturo*: a természet után fest
2) *átv* természet, természetes tulajdonságok
▶ *havi flamiĝeman naturon*: lobbanékony természete van
▶ *la du naturoj de Jesuo*: Jézus két természete
▶ *tio estas kontraŭ lia naturo*: ez a természete ellen van
▶ *tio kuŝas en la naturo de la aferoj*: ez a dolgok természetében rejlik
▶ *vivi laŭ sia naturo*: természete szerint v. természetesen él
natura: 1) természet-, természeti
▶ *naturaj fenomenoj*: természeti jelenségek
2) *átv* természetes <vkinek v. vminek a természete szerinti>
▶ *sekvi siajn naturajn inklinojn*: a természetes hajlamait követi
▶ *natura konduto*: természetes viselkedés
▶ *natura saĝo*: természetes bölcsesség
3) *átv* természetes, érthető, magától értetődő *szin* memkomprenebla
▶ *natura reago*: érthető reagálás
▶ *tio estas natura ĉe maljunuloj*: ez természetes v. érthető az öregeknél
4) *zene* természetes
▶ *naturaj tonoj*: természetes hangok
5) *mat* természetes
▶ *naturaj nombroj*: természetes számok
nature: 1) természetesen, vminek v. vkinek a természete szerint

►nature timema: természetétől fogva félénk

2) *átv* természetesen <nem mesterkélten>

►konduiti nature: természetesen viselkedik

3) *átv* természetesen, magától értetődően *szin* memkompreneble

►nature mi ne ĉeestis: természetesen nem voltam jelen

naturaĵo: termény, természeti kincs

►Hungario riĉas je naturaĵoj: Magyarország gazdag természeti kincsekben

►pagi per naturaĵoj: természetben fizet

natureca: természetszerű, természeteshez hasonló

natureco: természetesség

naturigi: 1) *tr* meghonosít

►naturigi planton, beston en iu regiono: meghonosít növényt, állatot valamely régióban

2) *tr* zene felold

►naturigi dieson aŭ bemolon: keresztet vagy bét felold

naturigi: *ntr* meghonosodik

naturigilo: *zene* bé, feloldójel *szin* bekvadrato, nuligilo 2

naturismo: 1) naturizmus <a természetet tisztelő szemléletmód>

2) nudizmus *szin* nudismo

naturisto: 1) *tud* természettudós

2) nudista *szin* nudisto

denature: természetétől fogva

►li estas denature flamiĝema: természetétől fogva lobbanékony

denaturigi, sennaturigi: 1) *tr kém* denaturál, élvezhetetlenné tesz

►denaturigita alkoholo: denaturált szesz

2) *tr biol kém* denaturál <fehérjét>

►sennaturigi enzimon: enzimet denaturál

denaturiganto, sennaturiganto: *biol kém* denaturálószer

eksternatura, kontraŭnatura: természetellenes

laŭnatura: természetes, a természetnek megfelelő

►laŭnatura inklino: természetes hajlam

►laŭnatura kultivado: *agr* természetkonform földművelés

malnatura: természetellenes, nem természetes, rendellenes

renaturigi: *tr biol kém* renaturál, természetes állapotba visszaállít

supernatura: természetfeletti, természetfölötti

►supernatura estaĵo: természetfeletti lény

►supernaturaj fenomenoj: természetfeletti jelenségek

naturamanto, naturŝatanto: *fn öko* természetkedvelő

naturamiko: *fn öko* természetbarát

naturdoto: 1) a természet adománya

2) természeti adottság

naturdotita: természettől megáldott, jó képességű, született tehetséggel megáldott

►naturdotita talento: született tehetség

naturesploristo: *tud* természetkutató, természetbúvár

naturfenomeno: természeti jelenség

naturfidela: természetű

►naturfidela figurado: természetű ábrázolás

naturfilozofio: *fil* természetfilozófia, természetbölcselet

naturfotisto, naturfotografisto: természetfotós, természetfényképész

naturgaso: *ásv* földgáz

naturheredaĵo: *öko* természeti örökség

naturhistoria: *ex tud* természetrajzi l. naturscienca

►naturhistoria muzeo: természetrajzi múzeum

naturhistorio: *ex* természetrajz l. naturscienca

naturkatastrofo: természeti katasztrófa

naturkolora: természetes színű, nyers színű

naturkuracado: *orv* természetes gyógymód, természetgyógyászat *szin* naturopatio

naturkuracisto: *orv* természetgyógyász *szin* naturopato

naturleĝo: *tud* természeti törvény

naturmedio: *biol* természeti környezet, természetes környezet

naturmigranto: *fn* természetjáró

naturparko: *öko* természetvédelmi terület, natúrpark

naturproksima: természetközeli

naturprotekta: *öko* természetvédelmi, természetvédő

►naturprotekta pejzaĝo: tájvédelmi körzet

naturprotektado: *öko* természetvédelem

naturprotektanto: *fn öko* természetvédő

naturrezervejo: *öko* természetvédelmi rezervátum, natúrrezervátum

naturriĉaĵoj, naturrimedoj: *gazd* természeti kincsek, természeti

erőforrások *szin* resursoj

naturscienco: *tud* természettudomány, természetrajz

natursciencisto: *tud* természettudós

naturŝtono: *ép* terméskő

| **naturalism/o** 1) *fil* naturalizmus

2) *műv ir eo* naturalizmus

| **naturalist/o** 1) *fil* naturalista

2) *műv ir eo* naturalista, természetutánzó

| **naturaliz/i** *tr jog* honosít

►naturalizi eksterlandajn civitanojn: külföldi állampolgárokat honosít

2) *tr ált* naturalizál, meghonosít

►li naturalizis fremdajn morojn: idegen szokásokat honosított meg

►naturalizita vorto: *nyt* jövevényszó

| **naturopat/o** *orv* természetgyógyász *szin* naturkuracisto

naturopatio: *orv* természetes gyógymód, természetgyógyászat *szin*

naturkuracado

| **Naur/o** *geo pol* Nauru <NR>

naura: *mn nyt* naurui <na>

naurano: *fn* naurui

| **naŭ** kilenc

►naŭ fojojn el dek: tízből kilenc alkalommal

naŭa: kilencedik

►la naŭan de Januaro: január kilencedikén

►reĝo Karolo 9a: IX. Károly király

naŭe: kilencedszer <felsorolásban>

naŭo: 1) *fn* kilenc <mennyiség>

►mi aĉetis naŭon da gantoj: kilenc kesztyűt vásároltam

2) *fn* kilences <szám>

►la naŭo estas renversita seso: a kilences fordított hatos

naŭobla: *mn* kilencszeres

►naŭobla venkinto: kilencszeres győztes

naŭoble: kilencszer, kilencszeresen

►naŭoble du estas dek ok: kilencszer kettő az tizennyolc

naŭoblo: *fn* vminek a kilencszerese

naŭono: kilenced

►ni ricevis la naŭonon de la heredaĵo: mi az örökség kilencedét kaptuk

naŭope: kilencen

naŭopo: kilences csoport

naŭto: 1) *zene* nóna <hangköz>

►maĵora naŭto: nagy nóna

►minora naŭto: kis nóna

2) *zene* kilencedik fok <kilencedik hang>

naŭcent: kilencszáz

naŭdek: kilencven

naŭfoje: kilencszer, kilenc ízben, kilenc alkalommal

naŭafoje: kilencedszer, kilencedik ízben, kilencedik alkalommal

naŭlatero: *mat* kilencszög, nonagon

| **naŭatl/o** l. nahuo

| **naŭkrat/o** *áll* kalauzhal, hajóvezető hal <Naucrates ductor> *szin* pilotfišo

| **naŭl/o** *növ* niaouli <Melaleuca quinquenervia> *szin* gomelarbo, kvinripa melaleŭko

| **naŭn/o** l. naŭto

| **naŭpli/o** *áll* fejlárva, naupliusz, nauplius

| **Naŭsika/o** *mit* Nauszikaa, Nausicaa

| **naŭtik/o** *hajó* tengerészet, hajózás, nautika

naŭtika: *hajó* hajózási, tengerészeti

►naŭtika mapo: tengerészeti térkép

| **naŭtil/o** *áll* nautilusz <Nautilus>

►naŭtiloidoj: csigaházaz polipok <Nautiloidea>

| **naŭz/i** **1)** *tr* émelyít

►la tangado de la ŝipo naŭzis lin: a hajó bukdácsolása émelyítette

►la gusto de la fišo naŭzas min: émelyít a hal íze

2) *tr* átv undorít

►la hipokriteco naŭzas: a képmutatás undorít

►min naŭzas via konduto: hánynom kell a viselkedésedtől

naŭza: **1)** émelyítő, undorító

►naŭza odoro: émelyítő szag

2) átv undorító, förtelmes

►naŭzaj figuroj: förtelmes alakok

naŭzo: **1)** émelygés

2) átv undor

naŭziĝi: *ntr* émelyedik, undorodik

satnaŭzo: csömör, eltelés

| **nav/o** *ép* hajó

►centra navo: központi hajó

►la ĉefa kaj flanka navoj de la baziliko: a bazilika fő- és mellékhajói

ĉefnavo: *ép* főhajó

flanknavo: *ép* mellékhajó

l.m. krucnavo

| **navah/o** *fn* navahó

navaha: *mn nyt* navahó <nav>

| **Navar/o** **1)** *tört* Navarra

2) *geo pol* Navarra <ES>

| **navatl/o** l. nahuo

| **naved/o** *tex* vetelő

navedi: *ntr közl* ingázik

►li navedas inter sia loĝ- kaj laborloko: ingázik a lakó- és munkahelye között

navede: *közl* ingajáratban

navedŝipo: *rep* űrrepülőgép, űrkomp

| **navet/o** l. navedo

| **navig/i** **1)** *ntr* hajó hajózik *szin* ŝipveturi

2) *ntr rep* repül <főleg léghajóval>

3) *ntr* navigál *l.* navigacii

navigado: **1)** *hajó rep* hajózás, léghajózás

2) navigálás *l.* navigaciado

naviganto: *fn hajó* tengerjáró, tengeri utazó *szin* marveturanto

navigebla: *hajó* hajózható

►navigebla rivero: hajózható folyó

navigebleco: *hajó* hajózhatóság

navigilo: *hajó rep* navigációs eszköz *l.* navigaciilo

navigisto: **1)** *hajó* hajós

2) *rep* léghajós, űrhajós

3) *ne* navigátor *l.* navigaciisto

navigvojo: *hajó* hajózási út

l.m. vojnavigilo

| **navigaci/o** *hajó rep* navigálás

navigacii: *ntr hajó* navigál

navigaciisto: *hajó rep* navigátor

l.m. vojnavigaciilo

| **navikular/o** *anat* sajkcacsont, os naviculare

| **naz/o** **1)** *anat* orr

►la porketo ne elŝovis la nazon eksteren: a malacka nem dugta ki az orrát

►li vidas nur ĝis la pinto de sia nazo: csak az orráig lát

►paroli tra la nazo: orrhangon beszél

►platpinta nazo: turcsi orr

►purigi al si la nazon: kifűjja az orrát

►rekta, kurba, hoka, plata, kuspita nazo: egyenes, görbe, horgas, lapos, turcsi orr

2) átv orr, szimat

►antaŭ via nazo estis ŝtelita via aŭto: a szemed láttára lopták el a kocsidat

►foriri kun longa nazo^Z: lógó orral távozik

►ĝi ja troviĝas antaŭ via nazo: hiszen az orrod előtt van

►konduki je la nazo: az orránál fogva vezet

►kuntiri la nazon: az orrát fintorgatja

►mi havas bonan nazon por tiaj aferoj: jó szimatomban van az ilyen dolgokban

►nazo supren, vento antaŭen^Z: fenn hordja a fejét

►ne skribi al li sur la nazon: nem köti az orrára

►teni la nazon supren^Z: fennhordja az orrát

►tio ne estas skribita sur lia nazo^Z: nincs az orrára írva

3) átv <tárgy> orr-része

►nazo de aviadilo: repülőgép orra

►nazo de kruĉo: korsó orra

nazego: **1)** *áll* pofa

2) átv hatalmas orr

nazumo: orrcsíptető, csíptető szemüveg, cvikker *szin* nazpinĉilo

nazumi: *ntr* átv is szimatol, szaglászik

ĉirkaŭnazumi: *tr* átv is körbeszaglász

subnaze: az orra alatt

►li murmuris ion subnaze: valamit morog az orra alatt

nazegskarabo: *l.* skarabo

nazfluulo, nazgutulo, nazmukulo: takonypóc, taknyos gyerek

nazguto: *orv* orrcsepp

nazharo: *anat* orrszőr, vibrissa *szin* vibriso **1**

nazkataro: *orv* nátha *szin* akuta rinito, korizo

►mi ne havas nazkataron: nem vagyok náthás

nazolobo: *anat* orrcimpa, ala nasi

nazomuko: takony

nazopeza: *jm* orrsúlyos

nazoringo: orrkarika

nazosangado: *orv* orrvérzés *szin* epistakso

nazoskarabo: *áll* makkormányos, mogyorófúró ormányos

<Curculio>

►pina nazoskarabo: nagy fenyőormányos, fenyvesbogár <Hylobius abietis>

►nazoskaraboj: ormányosbogár-alkatúak <Rhynchophora>

nazosono: *nyt* orrhang, nazális *szin* nazalo

nazosto: *anat* orrcsont, os nasale

nazpapero: papír zsebkendő *szin* papertuko

nazparoli: *ntr* orrhangon beszél

nazotorda: orrfacsaró

►nazotorda odoro: orrfacsaró bűz

nazotruo: orrlük

nazpapero: papír zsebkendő

nazpinĉilo: orrcsüptető, orrcsüptetős szemüveg, cvikker *szin* nazumo

nazpurigi: *tr* kifűjja vkinek az orrát *szin* mungi

nazŝprucigilo: *fn* *gysz* orróblító

naztabako: tubák, burnót

naztuko: zsebkendő

nazurso: *l.* nazuo

l.m. aglonaza, diknazulo, platnaza

| **nazal/o** *nyt* orrhang, nazális *szin* nazosono

nazaligi: *tr* *nyt* nazalizál, orrhangon ejt

nazaleco: *nyt* orrhangú jelleg, nazalítás

nazalplozivo: *nyt* orrzárhang, nazális explozíva

| **nazareno** **1)** *l.* nazaretano

2) Nazareno: *l.* Nazaretano

| **Nazaret/o** *bibl geo* Názáret

nazaretano: **1)** *fn* názáreti

►la Nazaretano: a Názáreti <Jézus Krisztus>

2) *átv kr* názáreti <azaz keresztény>

| **nazi/o** *fn pol tört* náci, nemzetiszocialista

nazia: *mn pol tört* náci, nemzetiszocialista

►naziaj ideoj: náci eszmék

►nazia movado: nemzetiszocialista mozgalom

naziismo: *pol tört* náciizmus, nemzetiszocializmus

kontraŭnazio: *fn pol tört* antináci, náciellenes

novnazio: *fn pol* újnáci

novnaziismo: *pol* újnáciizmus

sennaziigo: *tört* náciitlanítás, náciiktól való megtisztítás

| **naziran/o** *bibl* názír, nazir <zsidó askéta>

| **nazore/o** **1)** *vall tört* nazireus

2) *kr* nazarénus

| **Nazoreo** *l.* Nazaretano

| **nazu/o** *áll* ormányos medve, koati <Nasua> *szin* nazurso

►blanknaza nazu: fehérorrú ormányosmedve <N. narica>

►ruĝnaza nazu: vörösorrú ormányosmedve <N. rufa>

| **ndebel/o** *l.* matabelo

| **ndong/o** *fn* ndonga

ndonga: *mn nyt* ndonga <ng>

| **ne** **1)** ne, nem, nincs

►mi ne estis tie: nem voltam ott

►ne estas tia homo: nincs olyan ember

►ne mensogu: ne hazudj

►ne mi estis tie: nem én voltam ott

►ne tie mi estis: nem ott voltam

2) ne, nem, nincs <mondatként>

►ĉu iu estas tie?, ne: van ott valaki? nincs

►ĉu vi estis tie? ne, mi ne estis tie: voltál ott? nem, nem voltam ott

►ĉu vi ne kunportis la libron? jes, mi kunportis ĝin: nem hoztad el a könyvet? de, elhoztam

nea: **1)** nemleges, tagadó, negatív, elutasító

►ne gesto: elutasító gesztus

►nea respondo: nemleges válasz, tagadó válasz

2) *nyt* tagadó

►'ne' estas nea partikulo: a 'nem' tagadószó

►'neniu' estas nea pronomo: a 'senki' tagadó névmás

nee: tagadólag, nemlegesen

►nee respondi: nemlegesen válaszol

nei: **1)** *ntr* nemet mond

►li neis pri nia peto: nemet mondott a kérésünkre

2) *tr* tagad

►kial nei: mi tagadás

►li neis sian identecon: tagadta az azonosságát

neado: tagadás

►obstina neado: makacs tagadás

neadebla, neigebla: tagadható

►via kunkulpeco ne estas neadebla: cinkosságod nem tagadható
fornei: *tr* megtagad, elvitat

►mi ne volas fornei viajn meritojn: nem akarom elvitatni az érdemeidet

►ne forneu vian amikon: ne tagadd meg a barátodat

ne-: nem <tagadás>

►neaktualaj informoj: elavult információk

►neaktiva partopreno: passzív részvétel

ne-vorto: *nyt* tagadószó

l.m. kapnei

| **Neandertal/o** *geo* Neandertal, Neander-völgy

neandertala: **1)** neander-völgyi

►neandertala homo: neander-völgyi ember

2) *átv* őskövületi, ősdi

neandertalulo: *biol* neander-völgyi ember

| **Neapol/o** **1)** *tört geo* Neapolis

2) *ex* Nápoly *l.* Napolo

| **Nebrask/o** *geo pol* Nebraska <US>

| **Nebukadnecar/o** *tört bibl* Nabú-kudurri-uszur, Nebukadneccár, Nabukodonozor

| **nebul/o** **1)** *met* köd vő. brumo

►altigás la nebulo: felszáll a köd

►disiĝis la nebulo: eloszlott a köd

►malseka nebulo: páráság

►peza nebulo sursidis la pejzaĝon: nehéz köd ülte meg a tájat

►radiada nebulo: kisugárzási köd

2) *átv* köd

►ĝi ne eliris ankoraŭ el malproksima nebulo^Z: ez még a jövő zenéje

►ĝi perdiĝis en la nebuloj de la antaŭhistorio: a régmúlt kódébe veszett

►tra la nebulo de siaj larmoj: könnyeinek fátyolán keresztül

nebula: **1)** *met* ködös

►nebula tago: ködös nap

2) *átv* ködös, homályos

►nebulaj klarigoj: homályos magyarázatok

nebulas: *ntr* köd van, ködös az idő

nebuli: **1)** *tr* ködbe von

►nebulita valo: ködbe merült völgy

2) *tr* *átv* elködösít

►la alkoholo nebulis lian menson: az alkohol elködösítette az agyát

►okuloj nebulitaj de larmoj: könnyek fátyolozta szem

nebulaĵo: *kém* zavarosság <folyadékban>

nebuleco: **1)** *met* ködösség, ködös állapot

2) *átv* homályosság, ködösség

►la nebuleco de viaj klarigoj: magyarázataid homályossága

nebulego: *met* vastag köd

nebuleto: *met* vékony köd

nebuligi: **1)** *tr* porlaszt <folyadékot>

►la karburilo nebuligas benzinon: a karburátor benzint porlaszt

2) *tr* *átv* ködösít, elhomályosít

►la larmoj nebuligis liajn okulojn^Z: a könnyek elhomályosították a szemét

►la troa drinkado nebuligis vian menson: a túl sok ivás elhomályosította az agyadat

nebulastro: *csill* csillagköd *szin* nebulozo

nebulbenko: *met* ködfolt
nebulcerba, nebulkapa: zavaros fejű, ködös elméjű
nebulgrenado: *l.* fumgrenado
nebulkamero: *fiz* ködkamra
nebulkorno, nebulsireno: *hajó* ködkürt, ködsziréna
nebulpluvo: *met* ködszítálás, szítáló eső
nebulpluvas: *ntr met* szítál az eső, ködszítálás van
nebulprujno: *met* zúzmara
nebulreflektoro: *jm vill* ködfényszóró
nebulsupo: *met* sűrű köd
l.m. astronebulo, fumnebulo, glacinebulo, pluvnebulo
| **nebuloz/o** *csill* csillagköd, kozmikus köd, nebula
►emisia nebulozo: emissziós köd
►obskura nebulozo: sötét köd
►planeda nebulozo: planetáris köd
►reflekta nebulozo: reflexiós köd
| **neces/a 1)** szükséges, nélkülözhetetlen, lényeges
►estas necese aerumi la ĉambron: szellőztetni kell a szobát
►fari ĉion necesan por la sukceso: minden szükségeset megtesz a sikerért
►igis necese renovigi la domon: szükségessé vált a ház renoválása
2) szükségszerű, elkerülhetetlen
►necesa kaŭzo: szükséges ok
►necesa sekvo: szükségszerű következmény
neceso: **1)** szükség
►estas nenia bezono prisilenti la veron: semmi szükség az igazság elhallgatására
►fari virton el neceso^Z: a szükségből erényt kovácsol
►senti la neceson paroli: szükségét érzi a beszédnek
2) szükségesség *szin* neceseco
►la neceso fari disponojn: intézkedések foganatosításának szükségessége
►neceso kaj sufiĉo: *eo nyt* szükségesség és elegendőség
necesi: *ntr* szükséges
►necesas taŭgaj verkoj por la voĉlegado: alkalmas művekre van szükség a felolvasáshoz
necesas: *ntr* szükséges <személytelen ige>
►ne necesas, ke vi venu kun mi: nem szükséges, hogy velem jöjj
necesabo: *ritk* vécékagyló *l.* necespelvo
necesaĵo: szükséglet, szükséges holmi
►elementa necesaj: elemi szükséglet
►necesaĵoj de la vivo: az élet szükségletei
►produkti estas ekonomia necesaj: a termelés gazdasági szükséglet
neceseco: szükségesség
►logika neceseco: logikai szükségesség
►neceseco leĝojn ne konas: a szükség törvényt bont
►neniu diskutas la necesecon de la digoj: senki sem vitatja a gátak szükségességét
necesejo: vécé, WC, toalett, illemhely
►publika necesejo: nyilvános illemhely
necesiĝi: *tr* szükségessé tesz
►la inundo necesiĝis la plifortikigon de la digoj: az áradás szükségessé tette a gátak megerősítését
necesujo: neszezser, készletdoboz
►kudra necesujo: varrókészletdoboz
►kuracista necesujo: orvosi táska
►tualeta necesujo: neszezser
necesumi: *ntr* szükségét végzi
nenecesa, sennecesa: szükségtelen
nenecesaĵo: szükségtelen dolog, felesleges dolog

necesbezono: szükség, ínség, szűkölködés
necesbremso: *jm* vészfék
necespelvo, necesseĝo: WC-kagyló, vécékagyló
l.m. vivnecesa
| **Nederland/o** *geo pol* Hollandia <NL>
Nederlandoj: *tört geo* Németalföld *szin* Malaltaj Landoj
nederlanda: *mn* holland, hollandiai
nederlandano: *fn* holland, hollandiai lakos
| **nefelin/o** *ásv* nefelin
| **Nefertit/o** *tört* Nofertiti, Nefertiti, Nofretete
►Nefertito estis la edzino de faraono Eĥnaton: Nofertiti Eĥnaton fáraó felesége volt
| **nefometr/o** *met* nefométer, felhőzetmérő
| **nefoskop/o** *met* nefoszkóp, felhősebesség-mérő
| **nefr/o** *anat tud* vese, nephros <főleg összetételekben> *szin* reno
nefra: vese-, veséhez tartozó
nefrito: *orv* vesegyulladás, nephritis
nefrono: *anat* nefron, nephron
nefrozo: *orv* nephrosis
nefrektomio: *orv* vese eltávolítása, nephrectomia
nefrologio: *orv* vesetan, nefrológia, nephrologia
nefropatio: *orv* vesebántalom, nephropathia
nefropeksio: *orv* vese műtéti rögzítése, nephropexia
l.m. glomerulonefrito, pionefrito, pusnefrito
| **nefridi/o** *áll* vesécske, nephridium
| **nefrit/o** *ásv* nefrit, vesekő
| **nefrolepid/o** *növ* szobapáfrány <Nephrolepis>
| **nefrolit/o** *orv* vesekő, calculus renis, nephrolith *szin* renkalkuluso, renŝtono
| **neg/i** *tr* tagad, negál *szin* nei 2
►negi la ekziston de Dio: tagadja Isten létét
nenegebla: tagadhatatlan
►estas nenegebla fakto: tagadhatatlan tény
nega: tagadó, negatív
negado: tagadás
| **negaci/o 1)** tagadás *szin* neado
2) *nyt* tagadás *szin* neado
►duobla negacio estas asertado: kétszeres tagadás állítás
2) *mat fil* negáció *vö.* disjunkcio, ekvivalento, implico, konjunkcio
| **negativ/a 1)** *ált* nemleges, elutasító, tagadó, negatív
►negativa respondo: tagadó válasz, negatív válasz
►negativa voĉo: nemleges szavazat
2) *ált* negatív <pozitív hiánya>
►negativa kritiko: negatív kritika
►negativa pruvo: *jog* negatív bizonyíték
3) *tud* negatív <hiány>
►negativa rezulto de testo: teszt negatív eredménye *vö.* HIV-negativa, seronegativa
4) *mat* negatív <0-nál kisebb> *l.* negativa funkcio, negativa matricio
5) *fiz vill* negatív
►negativa poluso de magneto: mágnes negatív pólusa
►negativa poluso de pilo: elem negatív sarka
6) *csill* negatív
►negativa poluso de Tero: a Föld negatív <déli> pólusa
7) *fot* negatív
►negativa kopio: negatív másolat *szin* negativo
negativo: **1)** *fn fot* negatív
2) *nyt* tagadó névmás *szin* nea pronomo
negativaĵo: **1)** negatívum, negatív dolog
2) *fn mat* vminek a negatívja

negativismo: negatív hozzáállás, elutasító magatartás

negativisto: *fn* negativista, mindent elutasító

nenegativa: *mat* nemnegatív

l.m. elektronegativa

| **negaton/o** *l.* elektrono

| **Negeb/o** *geo* Negev-sivatag

| **neglekt/i** *tr* mellőz, elhanyagol, semmibe vesz, nem figyel rá <n>

►li neglektis la petantojn: mellőzte a kérelmezőket

►li neglektis niajn urĝigajn petojn: semmibe vette sürgető kéréseinket

►neglekti siajn devojn: elhanyagolja a kötelességeit

neglektema: hanyag, nemtörődöm

neglekto: mellőzés, elhanyagolás, figyelmen kívül hagyás

neglektebla: elhanyagolható

►ne ŝarĝu min per la neglekteblaj detaloj: ne terhelj az

elhanyagolható részletekkel

| **neglig/o** *tex* pongyola, háziköntös, háziköpeny

| **negoco/o** **1)** *gazd* üzlet

►fari bonan negocon: jó üzletet csinál

►kontrakti la negocon: szerződést köt az üzletről, szerződésbe foglalja az üzletet

►negoco estas negoco: *közm* az üzlet az üzlet, business is business

►tempolima negoco: határidős üzlet

2) *átv* *gazd* üzleti vállalkozás

►havi propran negocon: saját üzleti vállalkozása van

►la negoco prosperas al li: jól megy neki az üzlet

►li ruinigis sian negocon: tönkretette a vállalkozását

negoca: *gazd* üzleti

►la negoca mondo: az üzleti világ

►negoca afero: üzleti ügy

►negocaj aferoj estas severaj^Z: az üzlet nem ismeri a tréfát

negoci: *ntr* *gazd* <üzleti ügyben> tárgyal, üzletet köt

►se oni negocas, saĝo ne nocas: *közm* az üzlethez ész kell

negocado: *gazd* üzleti tevékenység

negocebla: *gazd* forgatható

►negocebla valorpapero: forgatható értékpapír

negocisto: *gazd* üzletember

elnegoci: *tr* *gazd* ált kialakszik

►elnegoci favorajn kondiĉojn: kedvező feltételeket alkuszik ki

negocaferoj: *gazd* üzleti ügyek

negocparto: *gazd* érdekeltség, üzletrész

l.m. etnonegoco, vetnegocisto

| **negr/o** *fn* néger, fekete *szin* nigrulo

negristo: *gazd* tört négerrabszolga-kereskedő

negroida: negroid

| **negrit/o** negritó

| **negund/o** *növ* zöld juhar, kőrislevelű juhar <Acer negundo>

| **negus/o** *tört* négus <„nagy király”>

| **neĝ/o** **1)** *met* hó

►estas for kiel la pasintjara neĝo: hol van már a tavalyi hó?

►la neĝo falis dense: a hó sűrűn hullott

►pli blanka ol neĝo: hónál fehérebb

2) *átv* kokain

neĝa: hó-, havas

►neĝa blovado: *met* hófúvás

►Neĝa Montaro: *geo* Sierra Nevada

►Neĝa Reĝino: Hókirálynő

neĝas: *ntr* havazik

neĝero: hópehely, hópihe *szin* neĝofloko

neĝisto: kokainárus, kokaindealer

neĝulo: kokainfogyasztó

Neĝulino, Neĝblankulino: Hófehérke

senneĝigi: *tr* eltakarítja a havat vhonnan <n>

►senneĝigi la alkondukajn vojojn: eltakarítja a havat a bekötőutakról

senneĝigisto: hómunkás

neĝamaso: hókupac

neĝbaraĵo, neĝduno: *közl* hótórlasz

neĝblanka: hófehér

neĝblovado: *met* hófúvás

neĝborulo: *l.* neĝa galanto

neĝbulo: hógolyó

neĝfloro: *l.* alpa leontopodo

neĝkovrilo: hótakaró

neĝkovrita: havas, hófödte

neĝmantelo: hólepel, hótakaró

neĝblanka: hófehér

neĝofloko: hópehely, hópihe

neĝohomo: hóember

neĝokristalo: hókristály

neĝopluvo: *met* havas eső

neĝopluvas: *ntr* *met* havas eső esik

neĝostormo: *met* hóvihar *szin* blizardo

neĝoŝuo: hótalp *szin* rakedo **2**

neĝtabulo: *sp* hódeszka, hótalp, snowboard

neĝvesto: hóruha

| **Nehemj/a** *bibl* Nehemiás könyve, Nehemiás könyve <Neh>

Nehemjo: *bibl* Nehemiás, Nehemiás

| **nek** se, sem

►mi konas nenian Nagy, nek lian edzinon: nem ismerek semmilyen

Nagyot, sem a feleségét

►mi ne konis Petron, nek lian fraton: nem ismertem Pétert, sem a

testvérét

2) se..., se...

sem..., sem...

►nek enen, nek elen: se ki, se be

►nek io, nek alio^Z: sem ez, sem az

►nek viando, nek fiŝo^Z: se nem hús, se nem hal

se nem hideg, se nem meleg

►restas nek konsilo, nek konsolo^Z: nincs mit tenni

neko: *mat* *inf* nem-vagy, NOR *szin* mal-aŭo

| **Nekar/o** *geo* Neckar <folyó>

| **nekrofili/o** *pszi* hullagyalázás, nekrofilia

nekrofiliulo: *fn* *pszi* hullagyalázó, nekrofil

| **nekrofor/o** *áll* temetőbogár <Necrophorus> *szin* tombistoskarabó

►germana nekroforo: nagy v. német temetőbogár <N. germanicus>

►vulgara nekroforo: közönséges temetőbogár <N. vespillo>

| **nekrolog/o** nekrológ, megemlékezés elhunytól

| **nekromanci/o** halottidézés, nekromancia

nekromanciisto: halottidéző, szellemidéző

| **nekropol/o** *ép* *tört* nekropolisz, temetkezőhely, holtak városa

| **nekropsi/o** *orv* *jog* boncolás

nekropsii: *tr* *orv* *jog* boncol

►li nekropsias la murdviktimon: a gyilkosság áldozatát boncolja

| **nekroz/o** **1)** *orv* szövetelhalás, nekrozis, necrosis

2) *növ* elhalás, üszkösödés, necrosis

nekrozi: *tr* *orv* *növ* elhalást okoz

nekroziĝi: *ntr* *orv* *növ* elhal, üszkösödik

| **nektar/o** **1)** *mit* nektár

►nektaro estis la trinkaĵo de la dioj sur Olimpo: a nektár az istenek

itala volt az Olümposzon

2) *átv* nektár, isteni ital
 3) nektár, sűrített gyümölcsle
 4) *növ* nektár *szin* flormielo
 nektarujo: *növ* nektárium, mézfejtő mirigy, glandula nectarifera *szin*
 nektarglando, nektario
 nektarglando: *növ* nektárium, mézfejtő mirigy, glandula nectarifera
szin nektarujo, nektario
 | **nektari/o** l. nektarujo
 | **nektarin/o** *növ* <magbaváló> kopaszbarack, nektarin
 | **nekton/o** *biol* nekton, vízben úszó szervezetek
 nektona: *biol* nektonikus
 nektonano, nektonulo: *biol* vízben úszó élőlény, nektonikus élőlény
 | **nelg/e** *ritk* nemrég *szin* antaŭ nelonge
 nelga: *ritk* iménti, nemrég *szin* antaŭnelonga
 | **nelumb/o** *növ* lótuszvirág <Nelumbo>
 ▶ Amerika nelumbo, flava nelumbo: sárga v. amerikai lótuszvirág,
 kacsamakk, vízidió <N. lutea>
 ▶ indiai nelumbo, nuksa nelumbo: indiai lótuszvirág, szent
 lótuszvirág, padma <N. nucifera>
 | **Neman/o** *geo* Nyeman
 | **nemakejl/o** *áll* kövicsík <Noemacheilus barbatulus>
 | **nemathelmint/oj** *ex áll* hengeresférgek l. fadenvermoj
 | **nematod/oj** *áll* fonalférgek <Nematoda> *szin* fadenvermoj
 ▶ kudril-nematodo: tűféreg <Dorylaimus sp.>
 ▶ raponematodo: répaférgek <Heterodera schachtii>
 ▶ terpomnematodo: burgonyaférgek <Heterodera rostochiensis>
 ▶ tigonematodo: szuronyféreg <Tylenchus>
 ▶ tritikonematodo: búzaférgek <Anguina tritici>
 | **Neme/o** *mit geo* Nemea
 ▶ la nemea leono: a nemeai oroszlán
 | **nemert/oj** *áll* zsinórférgek, ormányüregesek, ormánycsővesek
 <Nemertina>
 | **Nemez/o** *mit* Nemeszis, Nemesis
 nemezo: nemezis, büntető igazság, bosszúálló sors
 | **nenec/o** *fn* nyenyec
 neneca: *mn nyt* nyenyec <yrk>
 | **nenia** semmilyen, semmilyen
 ▶ li komprenas nenian ŝercon en ĉi tiu afero: ebben a dologban nem
 ismer térfát
 ▶ li trovis nenian spuron de la malaperintoj: semmilyen nyomot nem
 talált az eltűntekről
 ▶ mi vidas ĉi tie nenian eblon: itt semmilyen lehetőséget nem látok
 ▶ nenia ago fariĝas sen pago^Z: *közm* Krisztus koporsóját sem őrizték
 ingyen
 neniaĵo: semmiség, csekélység
 ▶ ĉu por neniaĵo vi perfidus vian amikon?!: bagóért elárulnád a
 barátodat?!
 ▶ por neniaĵo mi ne veturos cent kilometrojn: semmiségért nem
 utazom száz kilométert
 | **nenial** semmiért, semmilyen oknál fogva
 ▶ nenial vi povas kulpigi min: semmiért nem okolhatsz engem
 | **neniam** soha, semmikor
 ▶ neniam vi havas tempon por mi: soha sincs időd rám
 ▶ sakon kun truo vi neniam plenigos^Z: *közm* lyukas zsák meg nem
 telik
 | **nenio** 1) semmi
 ▶ aŭ ĉio, aŭ nenio: vagy minden, vagy semmi
 ▶ el nenio oni nenion faras: *közm* nehéz a semmiből teremteni
 ▶ li manĝis nenion: semmit sem evett

▶ mi diris nenion alian ol la nuran veron: semmi mást nem mondtam,
 csak az igazságot
 ▶ nenio alia, ol: semmi egyéb, mint
 ▶ nenio nova sub la suno: nincs új a nap alatt
 ▶ pli bona io ol nenio^Z: *közm* a valami jobb, mint a semmi
 2) *fn* a semmi
 ▶ nenion oni ne povas multobligi: a semmit nem lehet ragozni
 ▶ oni rigardas vin nenio: semminek tekintenek téged
 ▶ post la morto ni falos en nenion: a halál után a semmibe zuhanunk
 ▶ vi estas nenio por mi: semmi vagy előttem
 nenieco: semmiség, nemlét
 ▶ pro la nenieco de pruvoj oni kondamnis lin: bizonyítékok
 hiányában elítélték
 ▶ ŝvebi inter ekzisto kaj nenieco: lét és nemlét között lebeg
 neniigi: *tr* megsemmisít
 neniigo: megsemmisítés
 neniigejo: haláltábor, megsemmisítő tábor
 neniigi: *ntr* megsemmisül
 neniigo: megsemmisülés
 neniofarado: semmittevés
 neniofarulo: *fn pej* semmittevő, mihaszna, henye
 | **nenie** sehöl
 ▶ de nenie venis helpo: sehonnan nem jött segítség
 ▶ nenie mi trovas mian ĉapelon: sehöl nem találom a kalapom
 ▶ nenien kondukas ĉi tiu vojo: ez az út sehova nem vezet
 | **neniel** semmiképpen, sehogyan, egyáltalán nem *szin* tute ne
 ▶ mi neniel komprenas vin: sehogyan sem értelek
 ▶ neniel vi povas malhelpi lin: semmiképpen nem tudod
 megakadályozni őt
 | **nenies** senkié
 ▶ Esperanto estas nenies propraĵo: az eszperanto senkinek sem a
 tulajdona
 ▶ nenies opinion mi akceptas blinde: senkinek a véleményét sem
 fogadom el vakon
 nenieslando: senki földje
 | **neniom** 1) semennyi, semmi <menyiség>
 ▶ neniom da mono ili ricevis: semennyi pénzt nem kaptak
 ▶ vi neniom ŝuldas al mi: semmivel nem tartozol
 2) semennyire <mérték>
 ▶ lia promeso neniom ligas nin: az ígérete semennyire nem köt
 bennünket
 ▶ tio neniom koncernas vin: ez semennyire nem érint téged
 ▶ viaj meritoj neniom diferencas de la niaj: a ti érdemeitek
 semennyire nem különböznek a mieinktől
 nenioma: *mn* semennyi, egy kis mennyiség sem
 ▶ nenioman monon ni ricevis de li: semennyi pénz nem kaptunk tőle
 ▶ nenioman vinon mi trovis en la barelo: egy csepp bort sem találtam
 a hordóban
 neniometa: semmicske
 neniomvalora: értéktelen, semmirevaló
 | **neniu** 1) senki, senki sem <önállóan>
 ▶ el miaj lernantoj neniū malsukcesis en la ekzameno: tanulóim
 közül senki sem bukott meg a vizsgán
 ▶ mi konas neniun en ĉi tiu urbo: senkit sem ismerek ebben a
 városban
 ▶ neniū povas esti juĝisto en sia propra afero: senki sem lehet a maga
 bírása
 ▶ neniū scias, kio morgaŭ lin trafos^Z: *közm* senkinek sincs a holnap a
 homlokára írva
 2) semelyik, egyik se <névszóval>

►neniu alia: senki más
 ►neniu ĉapelo plaĉas al mi: egyik kalap sem tetszik nekem
 ►neniu komento: nincs megjegyzésem, nincs hozzáfűznivalóm, no comment
 neniegu: senki az égvilágon
 neniulo: *fn* egy senki
 neniukaze: semmi esetre se<m>, semmiképpen se<m>
 | **neodim/o** *kém* neodímium <Nd>
 neodima klorido: *kém* neudímium-klorid
 | **neofit/o** **1)** *fn* kr újonnan megtért, neofita
2) *átv* pej újhitű, túlbuzgó
 | **neofron/o** dögkeselyű <Neophron percnopterus> *szin*
 kadavrogrifo
 | **neogen/o** *geo* tört új-harmadidőszak, neogén
 | **neokomi/o** *geo* tört neokom
 | **neolitik/o** *geo* tört újkőkorszak, csiszoltkőkorszak, neolitikum vö.
 mezolitikó, paleolitikó
 | **neolog/o** *nyt* nyelvújító, neológ
 neologismo: *nyt* új szó, nyelvújítási szó, neologizmus *szin* novvorto
 neologismemo: *nyt* nyelvújítási kedv v. hajlam, neológia
 neologismemulo: *fn* *nyt* neologizmusokat kedvelő, nyelvújító kedvű
 | **neomorfismo/o** l. novmorfismo
 | **neon/o** *kém* neon, neongáz <Ne>
 neonlampo: *vill* neonlámpa
 neonlumo: *vill* neonfény
 neonreklamo: neonreklám
 neontubo: *vill* neoncső
 | **neoplasm/o** *orv* neoplasma, kóros szövet
 | **neoplazi/o** *orv* kóros szövet kialakulása, neoplasia
 | **Neoptolem/o** *mit* Neoptolemosz vö. Pirro
 | **neopren/o** *kém* neoprén
 | **neornit/oj** *áll* Neornithes
 | **neoten/a** *áll* neotén
 neoteneco: *áll* neoténia
 | **neoti/o** *növ* madárfészek <Neottia>
 ►nestoneotio: levéltelen madárfészek, sarjadzó madárfészek <N.
 nidus-avis> *szin* nestorkideo
 | **neozoik/o** l. kenozoiko
 | **nep/o** unoka, fiúunoka
 nepino: lányunoka
 pranepo: fiú dédunoka
 pranepino: lány dédunoka
 pragenepoj: dédunokák
 prapranepo, postpranepo: fiú ükunoka
 prapranepino, postpranepino: lány ükunoka
 prapragenepoj, postpragenepoj: ükunokák
 neponepo: szépunoka
 | **nepa/o** *áll* víziskorpió <Nepa> *szin* akvoskorprio
 | **Nepal/o** *geo* *pol* Nepál <NP>
 nepala: *mn* *nyt* nepáli <ne>
 nepalano: *fn* nepáli lakos
 | **nepent/o** **1)** *mit* gondúzö ital
2) *növ* kancsóka <Nepenthes>
 | **Neper/o** *mat* <John> Napier, <John> Neper
 nepero: *fiz* neper <Np>
 nepera: *mat* Napier-féle
 ►nepera logaritmo: Napier-féle logaritmus
 | **nepet/o** *növ* macskamenta <Nepeta>
 ►katnepeto: illatos macskamenta <N. cataria>
 ►nuda nepeto: bugás macskamenta <N. nuda>

| **nepotism/o** *pol* *pej* nepotizmus, rokonpártolás
 | **nepr/e** okvetlenül, feltétlenül, biztosan
 ►mi nepre venos: biztosan jövök
 ►nepre invitu lin: okvetlenül hívd meg
 ►nepre sciigu lin: okvetlenül értesítsd
 nepra: elengedhetetlen, feltétlen, abszolút, okvetlen, biztos
 ►nepra kondiĉo: elengedhetetlen feltétel
 nepri: *ntr* okvetlenül szükséges
 ►nepras, ke mi nun foriru: okvetlenül el kell most mennem
 ►nepras starigi komitaton: okvetlenül fel kell állítani egy bizottságot
 neprigi: *tr* okvetlenül szükségessé tesz
 ►via konduto neprigas vian eksigon: viselkedésed feltétlenül
 szükségessé teszi a kizárásodat
 | **Neptun/o** *mit* Neptunus vö. Pozidono
2) *csill* Neptunusz
 | **neptuni/o** *kém* neptúnium <Np>
 | **ner-** *kém* ner- <neroliolaj>
 neralo: *kém* nerál, cisz-citrál
 nerolo: *kém* nerol
 | **nerd/a** *átv* *ritk* -mániás, megszállott, örült
 nerdulo: vmi megszállottja, vmi mániákus művelője
 | **Nere/o** *mit* Néreusz
 nereidinoj: *mit* néreiszek
 | **nercid/o** *áll* százlábúféreg <Nereis>
 | **neri/o** *növ* leander, babérrózsa, oleander <Nerium oleander> *szin*
 oleandro
 | **nerited/oj** *áll* bödöncsigák <Neritidae>
 | **neritik/o** *geo* neritikus öv
 | **neroli/o** *kém* neroliolaj
 | **Neron/o** *tört* Néró
 | **nerv/o** *anat* ideg, nervus
 ►abdukcia nervo: VI. agyideg, távolítóideg, nervus abducens
 ►branĉeto de nervo: idegág, ramus nervi
 ►cerebraj nervoj, kraniaj nervoj: agyidegek, nervi cerebrales
 ►depresora nervo: depresszorideg, nervus depressor
 ►facia nervo: arcideg, nervus facialis
 ►iskia nervo: ülőideg, nervus ischiadicus
 ►laringa nervo: gégeideg, nervus laryngeus
 ►maksila nervo: felsőállcsontideg, nervus maxillaris
 ►olfakta nervo: szaglőideg, nervus olfactorius *szin* flarnervo
 ►opta nervo: látóideg, nervus opticus *szin* vidnervo
 ►simpata nervo: szimpatikus ideg, zsigerideg, nervus sympathicus
 ►spinaj nervoj: gerincvelői idegek, nervi spinales
 ►torakaj nervoj: bordaközi idegek, nervi intercostales
 ►trigemina nervo: háromosztatú ideg, nervus trigeminus
 ►troklea nervo: pörgeideg, sodorideg, nervus trochlearis
 ►vaga nervo: nervus pneumogastricus *szin* pneŭmogastra nervo
 ►vazomotora nervo: érmozgató ideg, nervus vasomotoricus
 nervoj: **1)** *átv* idegek <idegesség>
 ►havi ŝtalajn nervojn: acélidegei vannak
 ►liaj nervoj strikas: idegei felmondták a szolgálatot
 ►li ne povis regi la nervojn: nem tudott uralkodni az idegein
 ►milito de la nervoj: idegháború
 ►ŝparu al mi la nervojn: kíméli az idegeimet
2) *növ* erezet *szin* nervuro 2
3) *áll* szárnyerezet <rovarok> *szin* nervuro 3
 nerva: **1)** *anat* ideg-, idegi
 ►nerva kurento: *biol* *fiz* idegáram
 ►nerva malsano: *orv* idegbetegség
2) ideges *szin* nervoza

nervaro: *anat* idegzet, idegek
 nervizi: *tr* idegekkel átsző
 nervologo: *orv* ideggyógyász, neurológus *szin* neurológia
 nervologio: *orv* ideggyógyászat, neurológia *szin* neurológia
 nervoĉelo: *anat* idegsejt, neuron *szin* neurono
 nervocentro: *anat* idegközpont
 nervofebro: *orv* idegláz, neuropyrá
 nervofibro: *anat* idegrost, idegszál, neurofibra
 nervofinaĵo: *anat* idegvégződés
 nervoimpulso: *biol* ingerület
 nervokrizo: *orv* idegroham
 nervomalsana: *mn orv* idegbeteg, idegbajos, neuropaticus
 nervomalsano: *orv* idegbetegség, idegbaj, neuropathia
 nervomalsanulo: *fn orv* idegbeteg, idegbajos, neuropata
 nervomalsanulejo: *orv* ideggyógyintézet, neurológia
 nervosistemo: *biol* idegrendszer
 ▶centra nervosistemo: központi idegrendszer
 nervostreĉa: idegfeszítő
 nervostreĉo: idegfeszültség, idegesség
 nervoŝira: idegtépő
l.m. aŭdnervo, flarnervo, vidnervo
 | **nerv/o** *tört* nervius <egy gall törzshöz tartozó>
 | **nervoz/a 1)** ideges
 2) kolerikus <hippokratészi típus>
 nervozeco: idegesség
 nervoziga: idegesítő
 nervozigi: *tr* idegesít
 | **nervur/o 1)** *ép* borda
 2) *növ* ér, levélér, nervus *szin* ripo 2
 3) *áll* ér, nervus
 | **Nes/o** *mit* Nesszosz, Nessus
 ▶la tuniko de Neso: *átv* Nesszosz inge, Nessus-ing
 | **Ness/o** *l.* Neso
 | **nest/o 1)** *áll* fészek
 ▶al ĉiu besto plaĉas ĝia nesto^z: *közm* minden madárnak szép a maga fészke
 ▶nesto da kokidoj: egy fészekalja csibe
 3) *átv* fészek, otthon
 ▶familia nesto: családi fészek
 4) *átv* *pej* tanya, fészek
 ▶nesto de drakoj: sárkányfészek, sárkánytanya
 ▶rabista nesto: rablótanya
 nesti: 1) *ntr* *áll* fészket rak
 ▶printempe la birdoj nestas: tavasszal a madarak fészket raknak
 2) *ntr* *áll* fészkel
 ▶strigoj nestas en la turo: baglyok fészkelnek a toronyban
 nestaĉo: *átv* *pej* nyomorúságos odú, leromlott lakás
 nestado: *áll* fészekrakás, fészkelés
 nestiĝi, eknesti, ennestiĝi: 1) *ntr* *áll* fészekbe költözik, befészke
 magát, megtelepszik
 2) *ntr* *biol* <magzat> beágyazódik
 ennestaĵo: *áll* fészekalja
 ennestigi: 1) *tr* *áll* fészekbe helyez
 2) *tr* *inf* beágyaz <*pl.* keretbe>
 nestokesto: *áll* fészekláda
l.m. aglonesto, gvatnesto, mitralnesto, ternesto, ventnesto,
 vesponesto, vortnesto
 | **Nestor/o** *mit* Nesztór
 nestoro: *átv* nesztor, bölcs öreg
 | **Nestori/o** *kr* Nesztoriosz, Nestorius

nestoriano: *kr* nesztoriánus
 nestorianismo: *kr* nesztorianizmus
 | **net/a 1)** *knyv* tiszta, tisztázati, letisztázott
 ▶neta kopio de manuskripto: kézirat tisztázati v. letisztázott példánya
 ▶nete reskribi poemon: verset letisztáz
 2) *tech* tiszta, sorjamentes, csorbamentes, sima
 ▶muldi nete: sorjamentesen önt
 ▶rompi nete: csorbamentesen tör
 3) *gazd* nettó, tiszta
 ▶neta enspezo: tiszta jövedelem
 ▶neta nenio: abszolút semmi
 neto: *knyv* tisztázat, letisztázott kézirat
 nete: letisztázva, tisztázatlan
 netigi: *tr* letisztáz
 ▶netigi sian hejman taskon: letisztázza a házi feladatát
 malneta: 1) *knyv* piszkozati, piszkozatlan levő
 ▶malneta romano: piszkozatlan levő regény
 2) *tech* sorjás, tisztítatlan, lemunkálatlan
 ▶malneta muldaĵo: tisztítatlan öntvény
 3) *gazd* bruttó
 ▶malneta enspezo: bruttó jövedelem
 malneto: *knyv* piszkozat
 malnete: 1) piszkozatlan
 2) *tech* sorjásan, tisztítatlanul
 3) *gazd* bruttó értékben
 | **netiket/o** *l.* retmoraj
 | **Netskap/o** *inf* Netscape
 | **neŭm/o** *zene* neuma
 | **Neŭman/o** *inf* Neumann János
 ▶neŭmana arĥitekturo: *inf* Neumann-architektúra
 | **neŭr/o** *anat* neuro-, ideg- <ideg, idegszövet>
 neŭrito: *orv* idegyulladás, neuritis
 neŭrologo: *orv* ideggyógyász, idegorvos, neurológus *szin* nervologo
 neŭrologio: *orv* ideggyógyászat, neurológia *szin* nervologio
 neŭromo: *orv* neuroma, idegdaganat
 neŭrono: *anat* idegsejt, neuron *szin* nervoĉelo
 neŭrozo: *orv* neurózis, neurosis
 ▶angora neŭrozo: szorongásos neurózis
 ▶histeria neŭrozo: hisztériás neurózis
 ▶obseda neŭrozo: kényszerneurózis
 ▶traŭmata neŭrozo: traumás neurózis
 neŭralgio: *orv* idegfájás, idegfájdalom, idegzsába, neuralgia
 ▶iskia neŭralgio: ülőidegzsába, isiász, ischias
 neŭralgia: *orv* neuralgikus, zsábaszerű
 ▶neŭralgia punkto: *átv* neuralgikus pont
 neŭrastenio: *orv* ideggyengeség, neuraszténia, neurasthenia
 neŭrodegenera: *orv* neurodegeneratív
 ▶neŭrodegeneraj malsanoj: neurodegeneratív betegségek
 neŭrofiziologio: *biol* idegélettan, neurofiziológia
 neŭrokemio: *orv* kém neurokémia
 neŭrokirurgo: *orv* idegsebész
 neŭrolingvistiko: *biol* *nyt* neurolingvisztika
 neŭropatio: *orv* idegbántalom, neuropátia, neuropathia
 neŭropatiulo: *orv* idegbeteg, neuropata, neuropathia *szin* neŭropato
 neŭropsikologio: *biol* *pszi* neuropszichológia
 neŭrotoksino: *biol* kém idegméreg, neurotoxin
 neŭrotropa: *orv* kém neurotrop, idegaffin
 polineŭrito: *orv* több ideg egyidejű gyulladása, polyneuritis
 | **neŭrolept/a** *orv* neuroleptikus, neurolepticus

►neürolepta medikamento: neuroleptikus gyógyszer, neurolepticum
szin neüroleptaĵo
 neüroleptaĵo: *orv* neuroleptikus gyógyszer, neurolepticum
 | **neüropat/o** *orv* idegbeteg, neuropata, neuropatha *szin* neüropatiulo
 | **neüopter/oj** *áll* valódi recésszárnyúak, síkszárnyúak
 <Neuroptera> *szin* retflugiluluj
 | **neürospor/o** *növ* Neurospora <tömlősgomba nemzetség>
 | **neürul/o** *biol* neurula <velőcsöves embrió>
 | **Neüşatel/o** *geo* Neuchâtel
 | **Neüton/o** *fiz* <Isaac> Newton
 neütono: *fiz* newton <N>
 | **neütr/a 1** *nyt* semleges nemű
 ►'ĝi' estas neütra pronomo: a 'ĝi' semleges névmás
 2) *kém* közömbös, semleges <kémhatású>
 ►neütra solvaĵo: semleges oldat
 3) *vill* semleges
 ►neütra zono: semleges zóna
 4) *növ* semleges, ivartalan, meddő, neuter
 5) *mat* neutrális
 ►neütra elemento: *fn* inverz *szin* neütriganto
 neütrigi: *tr tud* semlegesít, közömbösít, ivartalanít
 neütriganto: *fn mat* inverz *szin* neütriga elemento
 neütrigebla: *mat* invertálható
 | **neütral/a** semleges, pártatlan
 ►neütrala lando: semleges ország
 ►neütrala lingvo: semleges nyelv
 ►neütrala observanto: semleges megfigyelő, pártatlan megfigyelő
 neütraliĝi: *tr* semlegesít
 ►la nealiancaĵ landoj neütraliĝis sin: az el nem kötelezett államok
 semleges státuszba helyezték magukat
 neütralismo: semlegesség
 ►for la neütralismon!: le a semlegességgel!
 neütralismo: a semlegesség híve, neutralista
 neütralulo: *fn* semleges fél, semleges álláspontot képviselő
 | **neütrin/o** *fiz* neutrínó
 ►taŭ-neütrino: tau-neutrínó
 antineütrino: *fiz* antineutrínó
l.m. elektronneütrino, muonneütrino, taŭonneütrino
 | **neütron/o** *fiz* neutron
 antineütrono: *fiz* antineutron
 neütronbombo: *kat* neutronbomba
 neütronstelo: *csill* neutroncsillag
 | **nev/o** unokaöcs
 ►nevo de papo facile fariĝas kardinalo^Z: *közm* kinek pápa a barátja,
 könnyen lesz püspök
 nevino: unokahúg
 bonevo: sógorunokaöcs
 bonevino: sógorunokahúg
 pranevo: dédunokaöcs
 pranevino: dédunokahúg
 prapranevo, postpranevo: ükunokaöcs
 prapranevino, postpranevino: ükunokahúg
 | **Nev/o** *geo* Néva
 | **Nevad/o** *geo pol* Nevada <US>
 | **nevaj/o** *met* jegesedő hó vö. firno
 | **nevar/o** nevár
 nevara: *mn nyt* nevári <new>
 | **nevropter/oj** *áll* recésszárnyúak, valódi recésszárnyúak
 | **nevus/o** *orv* anyajegy, naevus
 ►pigmenta nevuso: festékes anyajegy, naevus pigmentosus

►vascula nevuso: csillagnevus, pókfolt, naevus araneus
 | **nganasan/o** *fn* nganaszan
 nganasana: *mn nyt* nganaszan <nio>
 | **ngband/o** *fn* ngbandi
 ngband: *mn nyt* ngbandi
 | **ngultrum/o** ngultrum <pénznem>
 | **ni 1** mi
 ►ni iru promeni, sinjoroj: urak, menjünk sétálni
 ►ni, mia edzino kaj mi: mi, én és a feleségem
 2) *átv* mi <képviselő>
 ►ni, la reĝo de Hungario tiel decidis: mi, Magyarország királya úgy
 döntöttünk
 3) *átv* mi <az emberek>
 ►ni ne ŝatas, se oni tretas niajn piedfingrojn: nem szeretjük, ha a
 lábujjunkra lépnek
 ►ni ne volas, ke oni decidu pri ni super niaj kapoj: nem akarjuk,
 hogy a fejünk felett döntsének rólunk
 nia: mienk, a mi vmink
 ►nia domo: a mi házunk
 ►nian patrujon: hazánkat
 ►la aŭto kaj la domo estas la niaj: a kocsí és a ház a mienk
 niaflanke: részünkről
 niaopinie: véleményünk szerint
 ni-sento: közösségtudat
 | **Niagar/o** *geo* Niagara <folyó>
 | **Niamej/o** *geo* Niamey
 ►Niamejo estas la ĉefurbo de Niĝero: Niamey Niger fővárosa
 | **Nibelung/oj** *mit* Nibelungok
 ►La Kanto de la Nibelungoj: *ir* Nibelung-ének
 | **Nic/o** *geo* Nizza
 | **Nice/o** *tört geo* Nicea, Nicaea, Nikaia <Izник>
 ►Nicea Imperio: Nikaiai Császárság
 ►nicea koncilio: *kr* niceai zsinat
 ►nicea kredokonfeso: *kr* niceai hitvallás
 | **niĉ/o 1** *ép* fülke, falmélyedés
 2) *gazd* piaci rés, piaci űr *szin* merkata niĉo: piaci rés
 3) *öko* organizmus által elfoglalt hely v. játszott szerep
l.m. fenestroniĉo, ĥorniĉo
 | **Niĉe/o** *fil* <Friedrich Wilhelm> Nietzsche
 niĉeismo: *fil* nietzscheizmus, nietzschei erkölcsfilozófia
 | **Niĉiren/o** *bud* Nicsiren
 niĉirenismo: *bud* nicsirenizmus
 | **niel/o** *műv* nielló <díszítési technika>
 nieli: *tr műv* niellóval díszít
 nielisto: *műv* niellóötvös, niellista
 nielaĵo: *műv* nielló műtárgy
 | **nif/o** ufó vö. neidentigebla fluganta objekto
 nifologo: ufológus, ufókutató
 nifologio: ufológia, ufókutatás
 | **nigel/o** *növ* katicavirág, kandilla <Nigella>
 ►damaska nigelo: kerti katicavirág, török katicavirág, borzaskata,
 pókfű <N. damascena>
 ►kampa nigelo: mezei katicavirág <N. arvensis>
 ►kultiva nigelo: szőrös katicavirág, termesztett katicavirág <N.
 sativa>
 | **nigr/a 1** fekete
 ►fulge nigra: koromfekete
 ►karbe nigra: szénfekete
 ►nigra bovino: fekete tehén
 ►nigra korpo: *fiz* fekete test

►nigran kornikon sapo ne blankigas^Z: *közm* hiába fürdik a csóka, nem lesz fehér galambocská

2) átv fekete, sötét

►ačeti en la nigra merkato: a feketepiacon vásárol

►en la mezepoko oni praktikis la nigran arton: a középkorban gyakorolták a fekete mágiát

►li troviĝas en la nigra listo: rajta van a feketelistán

►mi ŝatas la nigran humuron: szeretem az akasztófahumort

►mi ŝatas la nigran panon: szeretem a fekete kenyeret

►Nigra Arbaro: *geo* Fekete-erdő

►Nigra Maro: *geo* Fekete-tenger

►nigra ŝafo: *átv* fekete bárány

►nigraj ungoj: fekete körmök

►oftas ĉe ni la nigra laboro: gyakori nálunk a feketemunka

►oni trovis la nigran skatolon de la aviadilo: megtalálták a repülőgépek feketedobozát

nigro: **1)** fekete szín

2) fekete festék

3) fn *jtek* a sötét, a sötétet játszó

nigre: feketén

►nigre sur blanko: feketén-fehéren, kerek pereg

►nigre vestita: feketébe öltözött

►nigre-blanka: fekete-fehér

nigri: *ntr* feketélik

nigraĵo: vmi fekete, vminek a fekete része

►mi vidas ian nigraĵon en la nebulo: valami feketeséget látok a ködben

nigreci: feketés, feketeszerű

nigreta: feketés

nigrigi: **1)** *tr* feketére fest

2) tr átv befeketít

►kalumnioj nigrigas: a rágalmak befeketítenek

nigriĝi: *ntr* feketedik, elfeketül

nigrulo: *fn* fekete, néger *szin* negro

nigrumi: *tr* elsötétít <*pl.* bombázáskor>

nigragorĝulo: *l.* Afrika saksikolo

nigrumado: elsötétítés

nigraokula: fekete szemű

nigrevidulo: *fn* borúlátó, pesszimista

l.m. eburnigro, fulgonigro, fumnigro, karbonigra

| **Niĝamen/o** *geo* N'Djamena

►Niĝameno estas la ĉefurbo de Ĉado: N'Djamena Csád fővárosa

| **Niĝer/o** **1)** *geo* Niger <folyó>

2) geo pol Niger <ország> <NE>

niĝerano: *fn* nigeri

| **Niĝeri/o** *geo pol* Nigéria <NG>

niĝeriano: *fn* nigériai

| **nihilism/o** nihilizmus

| **nihilist/o** nihilista

| **Nijnij Novgorod/o** *geo* Nyizsnyij Novgorod

| **nikab/o** *iszl* nikáb <női viselet>

| **Nikaragv/o** **1)** *geo* <tó> Nicaragua

2) geo pol <ország> Nicaragua <NI>

nikaragvano: *fn* nicarauai

| **nikel/o** *kém* nikkel <Ni>

nikeli: *tr* *kém* nikkelez

| **nikelin/o** *ásv* nikkelin

| **Nikodem/o** Nikodémusz <utónév>

| **Nikol/o** *fiz* <William> Nicol

►nikola prismo: Nicol-prizma, nikol *szin* nikolo

nikolo: *fiz* Nicol-prizma, nikol *szin* nikola prismo

| **Nikola/o** Miklós

►Sankta Nikolao: **1)** *kr* Szent Miklós

2) átv Mikulás

Niĉjo, Nikoĉjo, Nikolĉjo: Miki, Mikike, Miklóska

Nikolaino: Nikola <utónév>

| **nikolait/o** *bibl kr* nikolaita <ókeresztény szekta tagja>

| **nikotian/o** *növ* dohány <Nicotiana>

| **nikotin/o** *kém* nikotin

nikotina acido, nikotinata acido: *kém* nikotinsav, niacin

nikotina amido, nikotinata amido: *kém* nikotin-amid, niacin-amid

nikotinismo: *orv* nikotinmérgezés

| **Nikozi/o** *geo* Nicosia

►Nikozio estas la ĉefurbo de Kipro: Nicosia Ciprus fővárosa

| **nikrom/o** *kém* króm-nikkel ötvözet

| **niks/o** *mit* vízi szellem

niksino: *mit* vízi tündér, habléány, sellő

| **niktag/o** *növ* csodatölcsér <Nyctago> *szin* mirabilo

►niktagacoj: csodatölcsérfélék <Nyctaginaceae>

| **niktalopec/o** *l.* noktoblindeco

| **nikte/o** *l.* neĝostrigo

| **niktereŭt/o** *áll* nyestkutya <Nyctereutes procyonoides>

| **niktit/o** *áll* pislogóhártya, harmadik szemhéj

| **Nil/o** *geo* Nílus

►Blanka Nilo: Fehér-Nílus

►Blua Nilo: Kék-Nílus

| **nilon/o** *kém* nejlon, nájlón, nylon

►iam furore modis nilonaj ŝtrumpoj: valamikor nagy divat volt a nejlonharisnya

nilonfolio: nejlonfólia

nilonsaketo: nejlonzacskó

| **nilpotent/a** *l.* nulpotenca

| **Nim/o** *geo* Nimes

| **nimb/o** **1)** *met* korona

2) műv nimbusz, dicsfény, glória *szin* aureolo, glórlumo, lumkrono

| **nimbostratus/o** *met* esőrétegfelhő, réteges esőfelhő, nimbostratus <Ns>

| **nimbus/o** *l.* nimbostratuso

| **Nimeg/o** *geo* Nijmegen

| **nimf/o** **1)** *mit* nimfa

2) átv nimfa, tündéri nő

3) áll nimfa

4) anat kisajak, nympa

nimfejo: *vall* nimfaszentély, nimfaion

nimfomanio: *pszi* nimfománia, nymphomania

nimfomaniulino: *fn pszi* nimfomániás

| **nimfe/o** *növ* tündérrózsa, tavirozsa, vízirózsa <Nymphaea> *szin* akvolilio

►blanka nimfeo: fehér tündérrózsa, fehér tavirozsa, vízililiom <N. alba>

►blua nimfeo: kék tündérrózsa, kék tavirozsa, kék vízililiom <N. caerulea>

►lotusnimfeo: egyiptomi tündérrózsa, nilusi tündérrózsa, hévizi tündérrózsa <N. lotus>

►nimfeacoj: tavirozsaafélék, tündérrózsaafélék <Nymphaeaceae>

| **Nimrod/o** *bibl* Nimród

| **Nineve** *l.* Ninevo

| **Ninev/o** *bibl geo* Ninive

| **Ningŝja/o** *geo pol* Ninghszia, Ningxia <CN>

| **niob/o** *kém* nióbium <Nb>

►nioba klorido: nióbiunklorid

niobato: *kém* niobát

| **Niobo/o** *mit* Niobé

| **nipa/o** *növ* mangrovepálma, nipapálma <Nypa fruticans>

| **nipl/o 1)** *tech* közcsavar

2) *tech* küllőanya

| **Nipono/o** *ritk* Nippon

niponano: *fn ritk* nipponi, japán

| **nirvan/o** *bud* nirvána

| **nisan/o** <zsidó naptár szerinti hónap> niszán

| **Nis/o** *geo* Neisse <folyó>

| **nistagm/o** *orv* szemtekergetés, nystagmus

| **nit/o** *tech* szegecs

►kava nito: bőrszegecs *szin* ledonito

niti: *tr tech* szegeccsel, összeszegeccsel

nitmašino: *tech* szegeccselőgép

l.m. ledonito

| **nitel/o** *növ* csillárka <Nitella>

| **nitiduled/oj** *áll* fénybogarak <Nitidulidae>

| **niton/o** *kém ex* niton *l.* radono

| **nitro/o** *kém* nitrogén <összetételekben> *szin* nitrogén

nitra grupo: *kém* nitrocsoport

nitri: *tr kém* nitrát

nittrato: *kém* nitrát

►argenta nittrato: ezüst-nitrát

►kalia nittrato: kálium-nitrát, salétrom *szin* salpetro

►nitrata acido: salétromsav

nitratigo: *öko* nitrátosodás

►nitratigo de grundakvo: talajvíz nitrátosodása

nitreno: *kém* nitrén

nitrido: *kém* nitrid

►bora nitrido: bór-nitrid

►litia nitrido: lítium-nitrid

nitriilo: *kém* nitril

►benzonitriilo: benzonitril

►acetonitriilo: acetonitril

nitrito: *kém* nitrit

nitroza acido: *kém* nitróz, nitrózsav

nitrumo: *öko* nitrogénforma

nitroglicerino: *kém* nitroglicerín, glicerín-trinitrát

nitrooksido: *kém* nitrogénoxid

nitroksidado: *öko* nitrifikálás

hiponitrito: *kém* hiponitrit

sennitratigo: *öko* denitrifikálás, denitrifikáció

| **nitro-** *kém* nitr-, nitro- <nitrosporot> *l.* nitrobenzeno,

nitroglicerolo

| **nitrobakteri/o** *bakt* nitrátképző baktérium <Nitrobacter>

| **nitrogen/o** *kém* nitrogén <N> *szin* azoto

►nitrogena triklorido: nitrogén<III>-klorid

nitrogenfiksado: *öko* nitrogén megkötése

nitrogenoksido: *kém* nitrogénoxid

| **nitrozo-** nitrozo- <-NO>

►nitrozo-benzeno: nitrozo-benzol

nitrozilo: *kém* nitrozil

| **nitrozomonad/o** *bakt* Nitrosomas <ammóniabontó baktérium>

| **Niu/o** *geo pol* Niue <NZ>

| **nival/o** *áll* közönséges menyét <Mustela nivalis>

| **nivel/o 1)** szint

►dunivela konstruafo: kétszintes épület

►nivelo de inundo: víz árvízszint

►nivelo super la oceano: tenger feletti szint

2) *átv* nívó, szint, színvonal, fok

►intelekta nivelo: intellektuális színvonal

►la nivelo de la ekzameno: a vizsga színvonala v. szintje

►nivelo de kolesterolo: *orv* koleszterinszint

►nivelo de prezoj: árszínvonal

►nivelo de salajroj: bérszínvonal

►postulata nivelo: követelményszint

►ŝia edzo ne estis sur la sama socia nivelo: a férje nem állt ugyanazon a társadalmi szinten

niveli: *tr tech* színtez, szintet mér <vízszintes helyzetet ellenőriz>

nivelado: *tech* színtezés, szintmérés

niveligi: 1) *tr* szintbe hoz, nivellál

►niveligu la grundon: a talajt egyenesbe hozza

2) *tr* *átv* egy szintre hoz, nivellál

►niveligu la sociajn klasojn: egy szintre hozza a társadalmi osztályokat

nivelilo: *tech* színtezőműszer, libella

►bobela nivelilo: vízmérce

►transversa nivelilo: *ép* keresztlibella

►triangula nivelilo: *fn geo* háromszögelműszer

alniveligu, samniveligu: *tr* egy szintbe hoz, szintbe állít

►alniveligu ĝin al la tero: földdel teszi egyenlővé

altnivela: 1) magas szintű

2) *átv* színvonalas, magas színvonalú

malaltnivela: 1) alacsony szintű

2) *átv* alacsony színvonalú

plurnivela: többszintű

samnivela: 1) egy szinten levő, azonos szintű

►samnivele kun la montosupro: a hegycsúccsal egy szinten v. azonos magasságban

2) *átv* azonos nívójú, azonos színvonalú

►samnivele kun la grandaj prezentistoj: a nagy előadóművészekkel egy színvonalon

subnivela: színvonaltalan, színvonal alatti

supernivela: átlagos színvonal feletti

niveldiagramo: *tech* szintdiagram

nivelindikilo: *tech* szintjelző

nivelkurbo: *geo* magassági szintvonal, magassági görbe

nivellinio: *geo fiz* szintvonal

niveltubo: *tech* szintjelző cső

l.m. brunivelo, akvonivelo, altnivela, bobelnivelilo, energinivelo,

loknivele, malaltnivela, marnivelo, mondnivela, oceannivelo,

profesinivela, relnivela, traknivela, vivnivelo

| **nivĥ/a** *nyt* nyvh, gilják <niv> *szin* giljaka

| **nivoz/o** *tört* nivőse, hó hava <dec. 21–jan. 19.

| **niz/o** *áll* karvaly <Accipiter nisus>

| **-nj-** női becézőképző *l.* Elinjo, Helenjo, onjo, panjo

njo-knabo: *pej* örömfű

| **njalo** *áll* nyala <Tragelaphus angasi>

►monta njalo: hegyi nyala <Tragelaphus buxtoni>

| **njamvez/o** *fn* nyamvezi

njamveza: *mn nyt* nyamvezi <nym>

| **njangĝ/o** *fn* nyandzsa

njangĝa: *mn nyt* nyandzsa, cseva <nya>

| **njankor/o** *fn* nyankore, banyankole

njankora: *mn nyt* runyankore, nyankore, nkore <nyn>

| **Njemen/o** *l.* Nemano

| **no/o** nó <japán színjátékforma>

| **Noa/o** *bibl* Noé *szin* Noáho

►la arkeo de Noao: Noé bárkája
 | **Noah/o** *bibl* Noé *szin* Noa, Noao
 | **nobel/o** *fn tört* nemes, nemesember
 nobela: *mn tört* nemes, nemesi
 ►nobela fraŭlino: nemes kisasszony
 ►nobela sango fluas en liaj vejnoj: nemesi vér csörgedezik az ereiben
 ►nobela titolo: nemesi cím
 nobelaro: *tört* nemesség, nemesi osztály
 nobeleco: *tört* nemesség <állapot, cím>
 ►lia nobeleco estas de malnova dato: nemessége régi keletű
 ►nobeleco devontigas: a nemesség kötelez, noblesse oblige
 nobeligi: *tr tört* megneimesít, nemessé tesz
 ►la reĝo nobeligiis iun lian praulon: a király nemessé tette valamelyik felmenőjét
 nobelino: *tört* nemesasszony
 etnobelo: *tört* kisnemes, köznemes
 nenobelo: *fn tört* nem nemes
 nobelatesto: *tört* nemesi oklevél *szin* nobeliga diploma, nobela brevetto
 nobeldomo: *ép* nemesi kúria
 nobeljuĝisto: *tört jog* szolgabíró <nemesek bírása> *vö.* distriktestro
 nobelknabo: *tört apród szin* paĝio
l.m. kampnobelo
 | **Nobel/o** <Alfred> Nobel
 Nobel-premio: Nobel-díj
 ►Nobel-premio pri fiziko: *fiz* fizikai Nobel-díj
 ►Nobel-premio pri kemio: *kém* kémiai Nobel-díj
 ►Nobel-premio pri literaturo: *ir* irodalmi Nobel-díj
 ►Nobel-premio pri medicino: *orv* orvosi Nobel-díj
 ►Nobel-premio pri paco: Nobel-békedíj
 Nobel-premiito: Nobel-díjas
 | **nobeli/o** *kém* nobélium <No>
 | **nobl/a** **1** <lélekben> nemes, nemes lelkű
 ►homo de nobla koro: nemes szívű ember
 ►li estas nobla karaktero: <ő> nemes jellem
 ►min gvidas noblaj intencoj: nemes szándékok vezérelnek
2) kém nemes-, semleges
 ►nobla gaso: nemesgáz
 ►nobla metalo: nemesfém
 nobleco: <lelki> nemesség, nemeslelkűség
 nobligi: *tr* <lelkileg> megneimesít, nemessé tesz
 ►la amo nobligis lin: a szerelem nemes lelkűvé tette
 malnobla: nemtelen, gyalázatos, hitvány
 ►tio estas malnobla mensogo: ez hitvány hazugság
 malnoblulo: hitvány ember
 malnobligi: *tr* lealacsonyít, hitvánnyá tesz, gyalázatba süllyeszti
 noblakora: nemes szívű
 | **noc/i** *tr ritk* árt vminek <n> *szin* malutili
 ►alkoholo nocas la sanon: az alkohol árt az egészségnek
 noca: *ritk* ártalmas *szin* malutila
 ►nocaj substancoj: ártalmas anyagok
 nocivo: *ritk* ártalmasság
 nenocismo: *ritk bud* ahinszá, nemártás <erőszakmentesség> *szin* ahismo
 nenocivo: *ritk* ártalmatlanság
l.m. medinocaĵo
 | **noc/i** **1** *fil* fogalom
 ►empiriaj nocioj: empirikus fogalmak
 ►subordigita nocio: *l.* subnocio

►superordigita nocio: *l.* supernocio
2) ált *nyt* fogalom
 ►amplekso de nocio: fogalom terjedelme
 ►li havas nenian nocion pri fiziko: fogalmas sincs a fizikáról
 nociaro: fogalomrendszer
 kromnocio: *nyt ir* jelentésárnyalat, mellékjelentés, konnotáció *szin* konotacio *vö.* denotacio
 | **subnoci/o** *fil* *nyt* alárendelt fogalom, hiponima *szin* hiponimo *vö.* supernocio, hiperonimo
 supernocio: *nyt* fölérendelt fogalom, hiperonima *szin* hiperonimo *vö.* subnocio, hiponimo
 nociokampo: *nyt* fogalommező
 nocioskribo: *knyv* fogalomírás
 | **noĉ/o** *tech* rovás, rovátka, <V alakú> horony
 ►noĉo de sago: nyíl hornya
 noĉi: *tr* rovátkol, hornyol
 noĉbastono: rovásfa, rovásbot
 noĉoskribo: *knyv* rovásírás
 noĉostango: edényakasztó <rúd>
 | **nod/o** **1** csomó <kötés>
 ►fari nodon sur sia naztuko: csomót köt a zsebkendőjére
 ►malligi nodon: csomót kibogoz
2) közl csomópont
 ►fervoja nodo: *vsút* vasúti csomópont
 ►nodo de landvojoj: országutak csomópontja
3) átv bökkenő, nehézség, baj
 ►jen la nodo de la afero: itt van a dolog bökkenője
 ►por ĉiu nodo ekzistas kodo: *közm* minden bajra van orvosság
4) átv ir bonyodalom
5) vill csomópont
 ►kurenta nodo: áramcsomópont
6) anat csomó, bog, göb, nodus
 ►atrioventrikla nodo: atrioventrikuláris csomó, nodus atrioventricularis
 ►limfa nodo: nyirokcsomó, nodus lymphaticus
7) csill csomó
 ►ascenda nodo: felszálló csomó
 ►descenda nodo: leszálló csomó
8) növ büttyök, csomó, göcs
9) mat fiz csomópont
10) hajó csomó <sebesség>
 ►la ŝipo kuras je ok nodoj: a hajó nyolc csomóval fut *szin* knoto
 nodi: *tr* megcsomóz, csomóra köt
 ►nodu la ŝulaĉojn: kösd meg a cipőfűzőt
 nodado: **1)** csomózás
2) tex kötés
 ►satena nodado: atlaszkötés, szaténkötés
 nodajo: **1)** *orv* <patológiás> csomó
 ►reŭmatisma nodajo: reumás csomó
2) ásv gumó
 ►manganoriĉa nodajo: mangángumó
 nodeto: **1)** *orv* csomócska, nodulus
2) növ gyökérdaganat
 nodoza: csomós, csomóval teli *szin* nodohava, nodoplena
 elnodiĝo: *ir* kifejlet, végkifejlet <pl. drámáé>
 ennodiĝo: *ir* bonyodalom <dráma> *szin* intrigo
 internodajo: *növ* szártag, szárköz, büttyökköz, csomóköz, internodium
 malnodi: *tr* kibogoz, <csomót> megold, kicsomóz
 nodohava, nodoplena: csomós, csomóval teli *szin* nodoza

renodi: *tr* újracsomóz

l.m. folinodo, harnodo, kravatnodo, limfonodo, trafiknodo, vojnodo

| **noetik/o** *fil* ismeretelmélet, noétika

| **noĥĉ/o** 1. ĉeĉeno

| **nok/oj** *gaszt* galuska

l.m. grionokoj

| **nokaŭt/i** 1. knokaŭti

| **nokt/o** 1) éjszaka, éj

► bonan nokton!: jó éjszakát!, jó éjt!

► silvestra nokto: szilveszter

► somermeza nokto: Szent Iván-éj

► stelplena nokto: csillagos éjszaka

2) *átv* éj, sötétség

► la nokto de la tombo: a sír sötétje

► nokto vualis liajn okulojn: az éj sötétje szállt le a szemére

nokta: éji, éjszakai

► nokta mallumo: éjszakai sötétség

► nokta ripozo: éjszakai pihenés

nokte: éjjel, éjszaka

► nokte eĉ monstro estas belulo²: *közm* sötétben minden téhen fekete

nokti: *l.* tranokti

noktas: *ntr* éjjel van, éjszaka van

noktiĝas: *ntr* leszáll az éj, éjjeledik

noktulo: 1) *átv* éjjeli bagoly, éjszaka mulató ember

2) *áll* éjszaka vadászó állat

noktumi: *ntr* <rendszeresen> éjszakázik

noktomezo: éjféli, az éj közepe

ĉiunokta: éjszakánkénti

► ĉiunokta filmprezentado: rendes éjszakai filmvetítés

meznokto: *ex l.* noktomezo

tranokti: *ntr* megszáll éjszakára, éjszakázik, meghál <éjszakára>

► ni tranoktu en ĉi tiu gastejo: szálljunk meg éjszakára ebben a vendéglőben

► tranoktu hodiaŭ ĉe ni: aludj ma nálunk

tranoktebleco: <éjszakai> szálláslehetőség

tranoktejo: éjszakai szállás

noktazilo: éjjeli menedékhely

noktoblindeco: nappali gyengélátás

noktoĉapo: *tex* hálósipka

noktoĉemizeto: *tex* baby doll

noktoĉemizo, noktorobo: *tex* hálóing, hálórúha

noktogardisto: éjjeliőr

nokthaltejo: éjszakai szállás

noktoklubo: night-club, éjszakai lokál, éjszakai mulató

noktokufo: *tex* hálófölkötő

noktoresti: *ntr* megszáll éjszakára, éjszakára ott marad

noktoskipo: *ip* éjszakai műszak

noktoskipano: *fn ip* éjszakás, éjszakai műszakos

noktosurtuto: *tex* háziköntös, hálókabát

noktoŝranketo, noktotableto: éjjeliszekevény

noktourbo: alvóváros

noktovazo: éjjeliedény, bili

noktovideco: *orv* nappali vakság, nyctalopia

noktpapilio: *áll ált* éjjeli lepke, éjjeli pille *szin* faleno

noktovida: *biol tech* éjjellátó

► noktovida aparato: éjjellátó készülék

► strigoj estas noktovidaj: a baglyok éjjellátók

noktovideco: *biol* éjjellátás, éjjellátó képesség

l.m. meznokto, nuptonokto tagnokto

| **noktu/o** 1) *áll* kuvik, halálmadár, halálbagoly, csuvik <Athene noctua>

2) *áll* bagolylepke, bagolypille <Noctua> *szin* noktupapilio

► aŭtuna blueta noktu: őszi kékesbagoly <Diloba ceruleocephala>

► aŭtuna bruna noktu: őszi fésűsbagoly <Tholera decimalis>

► aŭtuna flava noktu: őszi sárgabagoly <Xanthia icteritia>

► aŭtuna verda noktu: őszi zöldbagoly <Dichonia aprilina>

► avela noktu: mogyoróbagoly, tölgyszövő-bagoly <Colocasia coryli>

► belega noktu: buckabagoly <Staurophora celsia>

► brasika noktu: káposztabagoly <Mamestra brassicae>

► C-herbonoktu: c-betűs fűbagoly <Amathes c-nigrum>

► diantonoktu: szegfűbagoly <Hadena rivularis>

► fraksena noktu: kéköves bagoly <Catocala fraxini>

► gama-noktu: gammalepke <Autographa gamma>

► gota noktu: foltos fésűsbagoly <Orthosia gothica>

► granda herbaĉnoktu: nagy dudvabagoly <Apamea monoglypha>

► granda herbonoktu: nagy fűbagoly <Scotia ipsilon>

► grandmakula noktu: nagy foltosbagoly <Minucia lunaris>

► ĝardena noktu: fehérfoltos kertibagoly <Mamestra oleracea>

► kapuĉa noktu: csuklyásbagoly <Cucullia umbratica>

► krataga noktu: galagonyabagoly <Allophyes oxyacanthae>

► krisigna noktu: felkiáltójeles bagolylepke <Agrotis exclamationis>

► kverka granda noktu: bükkfa-zöldbagoly <Bena prasinana>

► largastria herbonoktu: széles sávú fűbagoly <N. fimbriata>

► ligustra noktu: fagyalbagoly <Craniophora ligustri>

► longflugila noktu: fabagoly <Xylena vetusta>

► malcerta noktu: változékony fésűsbagoly <Orthosia incerta>

► malgranda noktu: kis fésűsbagoly <Orthosia cruda>

► malgranda kverka zona noktu: kis tölgyfa-övesbagoly <Catocala promissa>

► melilota noktu: somkóróbagoly <Heliothis maritima>

► nigramakula plantaĵnoktu: vetési fésűsbagoly <Euoxa temera>

► ora noktu: aranybagoly <Diachrysia chrysis>

► plantaĵnoktu: vetési bagolylepke <Agrotis segetum>

► ruĝbruna noktu: salátabagoly <Mamestra oleracea>

► rustobruna vintra noktu: rozsdabarna télibagoly <Eupsilia transversa>

► vulgara taga noktu: közönséges nappali bagoly <Ectypa glyphica>

► vulgara zona noktu: közönséges övbagoly <Catocala elocata>

► noktuedoj: bagolylepkék, bagolypillék <Noctuidae>

noktupapilio: *áll* bagolylepke, bagolylille <Noctua> *szin* noktu 2

| **nokturn/o** *zene* éji zene, noktürn

| **noma/o** *orv* vízirák, noma

| **nomad/o** *tört* nomád

nomadi: *ntr tört* nomadizál, nomád életet él

nomadejo: *tört* <nomád> szállásterület

nomadismo: *tört* nomád életmód

► paŝta nomadismo: legeltető nomád életmód

malnomadiĝi: *ntr* felhagy a nomád életmóddal

duonnomado, seminomado: félnomád

| **nomark/o** *tört* nomarkhosz

nomarkio: *tört* nomosz <közigazgatási egység>

| **nombr/o** 1) *mat* szám

► para nombro: páros szám

► reela nombro: valós szám

► transfinia nombro: végtelen szám, transzfinit szám

► varipunkta nombro: lebegőpontos szám

► algebra nombro: relatív szám, előjeles szám, algebrai szám

► ducifera nombro: kétjegyű szám
 ► fikspunkta nombro: fixpontos szám
 ► imaginara nombro: képzetes szám, imaginárius szám
 ► nefinia nombro: végtelen szám
 ► malpara nombro, nepara nombro: páratlan szám
 ► natura nombro: természetes szám
 ► glitkoma nombro: lebegőpontos szám
 2) szám, mennyiség
 ► nombro de la personaro: létszám
 ► ronda nombro: kerek szám
 ► totala nombro: teljes létszám
 ► en granda nombro: sokan, nagy számban
 ► nombro de Mach: *fiz* Mach-szám <M>
 ► kvantuma nombro: *fiz* kvantumszám
 ► nombro de Reynolds: *kém* Reynolds-szám
 ► granda nombro da demandoj: nagy számú kérdés
 3) *nyt* szám
 ► estas ununombro kaj multenombro: van egyes szám és többes szám
 Nombroj: *bibl* Számok könyve <Szám>, Mózes negyedik könyve <4Móz>
 nombra: szám-, számbeli
 ► nombra plimulto: számbeli többség
 nombri: 1) *tr* megszámlál
 ► nombru la ŝafojn: számlold meg a juhokat
 2) *tr* *átv* számlál <vmennyi mennyiséggel bír>
 ► nia klubo nombras dudek personojn: klubunk húsz főt számlál
 ► la libro nombras 500 paĝojn: a könyvnek 500 lapja van
 3) *tr* *tech* számol, mér <mennyiséget>
 ► aparato nombras la paŝojn: készülék számolja a lépéseket
 nombrado: 1) számolás, megszámlálás
 2) számolási mód
 ► la nombrado per fingroj diferencas ĉe aliaj popoloj: az ujjal való számolás különbözik más népeknél
 nombrebla: 1) megszámlálható
 2) *mat* diszkrét
 nombrilo: *tech* mérőóra, számláló, számlálókészülék
 ► nombrilo de Geiger-Müller: *fiz* Geiger-Müller-számláló
 ► scintila nombrilo: *geo* szcintillációs számláló, szcintillációs detektor
 nombrono: *mat* törtszám *szin* frakció
 elnombri: *tr* megszámlál, összeszámol
 ► elnombri la popolon: megszámlálja a népet
 dunombro: *nyt* kettős szám, duális *szin* dualo
 grandnombro: nagyszámú *szin* multnombra 1
 grandnombre: sokan, nagy számban
 ► gastoj grandnombre alvenis: vendégek nagy számban érkeztek
 meznombro: *mat* átlag, középérték *szin* averaĝo, mezumo, mezvaloro
 ► aritmetika meznombro: számtani közép *szin* aritmetika mezumo, averaĝo, aritmo
 ► geometria meznombro: mértani közép
 ► harmona meznombro: harmonikus közép
 ► pesita meznombro: súlyozott átlag
 meznombra: átlagos <számú>, közepes <számú>
 meznombre: *hsz* átlag, átlagosan *szin* averaĝe, mezume
 malplinombro: 1) kisebb szám, számbeli kisebbség
 2) *sp* emberhátrány
 multenombro: *nyt* többes szám, pluralis *szin* pluralo
 multnombra: 1) nagy számú, népes *szin* grandnombra
 2) *nyt* többes számú *szin* plurala

nenombrebla: megszámlálhatatlan
 plennombra: teljes számú, komplett
 plinombro: 1) nagyobb szám, számbeli fölény
 2) *sp* emberelőny
 plinombra: számosabb, nagyobb számú
 plinombriĝi: *ntr* sokasodik
 plurnombro: *nyt* többes szám, plurális *szin* multenombro, pluralo
 plurnombra: 1) számos
 2) *nyt* többes számú
 sennombra: számtalan
 supernombra: (lét)számon felüli
 ► oni maldungis du supernombrajn laboristojn: elbocsátottak két létszámon felüli munkást
 ununombro: *nyt* egyes szám, singularis *szin* singularo
 ununombra: *nyt* egyes számú *szin* singulara
 nombradrimaĵo: *jték* kiszámolódsi, kiszámolós vers
 nombregala: egyenlő számú
 nombromistiko: számmisztika
 nombronomo, nombrovorto: *nyt* számnév *szin* numeralo 1
 ► vicorda nombrovorto: sorszámnév
 nombroprezento: számbázis
 nombrosistemo: *mat* számrendszer
 ► dekuma nombrosistemo: tízes számrendszer, decimális számrendszer
 ► pozicia nombrosistemo: helyi értékes számrendszer
 nombroteorio: *mat* számelmélet
l.m. acidnombro, akcentonombra, atomnombro, dimensinombro, eldonnombro, fadenombrilo, gasnombrilo, hazardnombra, indicnombro, instrukcinombrilo, kontrolnombro, kvantumnombro, loknombro, masnombro, maŝnombro, mezurnombro, naskonombro, oktannombro, ondonombro, paŝnombrilo, popolnombrado, voĉnombrado, volvonombro
 | **nomenklatur/o** *tud* nomenklatura, névmutató, névrendszer
 nomenklaturiko: *tud* nevezéktan
 | **nomes/o** 1. nomarkio
 | **nomial-** *mat* -nomiális
 dunomiale: *mat* binomiális, kéttagú
 ► dunomiale koeficiento: binomiális együttható
 plurnomialo: *mat* többtagú kifejezés, polinom
 | **nominaci/o** *nyt* megnevezés vö. apozicio
 ► en „monato Majo” ’Majo’ estas la nominacio de la vorto ’monato’: a „monato Majo”-ban ’Majo’ a ’monato’ szó megnevezése
 | **nominal/a** 1) *jog* névleges, nem valódi
 ► nominala direktanto: névleges irányító
 ► nominala posedanto: névleges tulajdonos
 2) nominális, név-, nominál-
 ► nominala salajro: nominálbér
 ► nominala valoro: névérték, névleges érték, nominális érték
 nominalismo: *fil* nominalizmus
 nominalisto: *fil* nominalista
 | **nominativ/o** *nyt* alanyeset, nominativus
 nominativigi: *tr* *nyt* alanyesetbe tesz
 | **nom/o** 1) név, személynév
 ► ĉe la baptado ricevis la nomon Johano: a keresztségben a János nevet kapta
 ► diru vian nomon: mond meg a nevedet
 ► familia nomo: családnév, vezetéknev *szin* familinomo
 ► la patrino donis al li la nomon Karolo: az anyja a Károly nevet adta neki
 ► mia nomo estas Jozefo: a nevem József

▶ persona nomo: személynév, utónév
▶ prezenti sin sub falsa nomo: hamis néven mutatkozik be
▶ propra nomo: *nyt* tulajdonnév
2) név, elnevezés, megnevezés
▶ en la nomo de nia societo: társaságunk nevében
▶ geografia nomo: földrajzi név
▶ kolektiva nomo: *nyt* gyűjtőnév
▶ komuna nomo: *nyt* köznév
▶ la nomoj de la literoj: a betűk nevei
▶ malforto, via nom' estas – virino!: gyarlóság – asszony a neved!
▶ nomo estas omeno: nomen est omen
▶ retregiona nomo: *inf* doménnév *szin* domajna nomo, retnomo
▶ saluti lin en mia nomo: üdvözzöl a nevemben
3) átv név, jó hírnév
▶ li malhonoris la nomon de sia patro: meggyalázta apja nevét
▶ akiri nomon: nevet szerez
▶ li faris al si gloran nomon: dicső nevet szerzett magának
nome: **1)** névről, névleg
▶ nome mi konas lin: névről ismerem
2) nevezetesen, ugyanis
▶ ni ne revidos nin, nome mi devas forveturi: nem látjuk viszont egymást, ugyanis el kell utaznom
▶ mi venis al alia konkludo, nome: más következtetésre jutottam, nevezetesen
nome de: nevében
▶ nome de nia klubo: klubunk nevében
nomi: **1)** *tr* nevez, hív vkinek v. vminek
▶ tiun ilon ni nomas ŝpinilo: ezt az eszközt guzsalyknak hívjuk
▶ kiel oni nomas vin?: hogy hívnak?
▶ ne nomu min via amiko: ne nevezd barátodnak
▶ tiel nomata: úgynevezett
2) tr elnevez
▶ la patrino nomis lin Antono: az anya Antalnak nevezte el
▶ la unuan artefaritan sateliton oni nomis sputniko: az első mesterséges holdat szputnyiknak nevezték el
3) tr megnevez, megemlít
▶ en la nomita artikolo: a nevezett cikkben
▶ krom la nomitaj personoj: az említett személyeken kívül
nomaĉi: *tr* csúfnévvel illet
▶ ne nomaĉu min nano: ne nevezd törpének
nomado: megnevezés, elnevezés
nomanto: *mat* nevező *szin* denominatoro
nomaro: névjegyzék, lista
nomiĝi: *ntr* hívják, nevezik
▶ kiel nomiĝas tiu aĵo?: hogy hívják ezt az izét?
▶ mi nomiĝas Ladislao: Lászlónak hívnak
nomumi: *tr* kinevez
▶ nomumi ministro: miniszternek nevezi ki
nomumo: kinevezés
alnomo, kromnomo: *nyt* ragadványnév, toldaléknév, melléknév
▶ Ludoviko la ricevis la alnomon Granda: I. Lajos a Nagy melléknévet kapta
alnomi, kromnomi: *tr nyt* ragadványnévvel illet, melléknévvel illet, <vmilyen névvel> becéz
▶ Rikardo alnomata Leonkora: az Oroszlánszívűnek nevezett Richárd
▶ Scipion oni kromnomis Afrikano: Scipiót Africanusnak nevezték el
alinoma: más nevű
alinome: más néven, alias
▶ Wacha Balázs, alinome Blazio Vaha: Wacha Balázs, alias Blazio Vaha

alinomi: *tr* átnevez, más nevet ad vminek <n>
▶ alinomi straton: utcát átnevez
antaŭnomo: utónév
dunoma: két névből álló
fornomi: *tr* nem nevez vkit vminek
▶ se vi tiel agos, mi fornomo vin mia amiko: ha így cselekszel, nem nevezlek többé barátomnak
hidronomo: *nyt* víz víznév *szin* akvonomo
laŭnoma: név szerinti
▶ laŭnoma voĉdonado: név szerinti szavazás
laŭnome: **1)** névén <nevez>
▶ li vokis lin laŭnome: névén hívta
2) névről, név szerint, név alapján
▶ identiĝi laŭnome: név alapján azonosít
▶ iu konato, laŭnome Szabó: egy ismerős, név szerint Szabó
▶ koni laŭnome: névről ismer
nenomebla: megnevezhetetlen
▶ objekto de mi nenomebla: általam megnevezhetetlen tárgy
kvazaŭnomo: *nyt* általános névmás *szin* senpersona pronomo
pseŭdonomo: álnév, fedőnév *szin* kaŝnomo, kriptonimo, pseŭdonimo
samnoma: azonos nevű
sennoma: névtelen, anonim, anonym
▶ sennoma letero: névtelen levél
sennomeco: névtelenség, ismeretlenség, anonimitás
nomdona: *mn* névadó
▶ nomdona festo: névadó ünnepség
nomdoninto: *fn* névadó
nomepiteto: *nyt* tulajdonnévi jelző
nomesprimo: *nyt* névjelző
nomfesto: névünnep, névnap ünnep
nomfrato: drusza
nomindiko: megnevezés
nomkarteto: névjegykártya
nomparencio: névrokon
nomŝanĝo: névváltoztatás
nomservilo: *inf* névkiszolgáló, DNS-szerver, doménnévszerver, tartománynév-szerver, DNS-server
nomŝildo: névtábla, kitűző <a résztvevő nevével>
nomuskla: *knyv* nagy kezdőbetűs
nomvorto: *nyt* névszó
l.m. akvonomo, baptonomo, datumnomo, dosiernomo, familinomo, firmonomo, gentonomo, kaŝnomo, karesnomo, landnomo, loknomo, moknomo, naskiĝnomo, nombronomo, patronomo, retnomo, ritmonomo, salutnomo, urbonomo, uzantonomo, vojnomo, voknomo
| **non-** *kém* non<a>- <kilenc szentet tartalmazó lánc>
nonano: *kém* nonán
noneno: *kém* nonén
nonilo: *kém* nonilcsoport
| **non/o** *kr* nona <előírt papi zsolozsma>
nonoj: *tört* nonae <idus előtti 9. nap>
| **nona-** *kém* nona- <kilenc> *l.* nonadekano, nonapeptido
| **noni/o** *növ* ciromlevelű buzérszeder <termés>
noniujo: *növ* ciromlevelű buzérszeder <Morinda citrifolia>
| **noosfer/o** *öko* nooszféra <ember által megváltoztatott bioszféra>
| **nopal/o** *növ* medvetalpaktusz <Opuntia> *szin* opuntio
| **nor-** *kém* nor- <-CH₂ csoporttal kevesebb> *l.* nor-adrenalino, nor-epinefrino
| **Norbert/o** Norbert <utónév>
| **nord/o** **1)** *geo* észak, északi rész
▶ la nordo de Hungario: Magyarország északi része

►veli al nordo: északnak vitorlázik
 ►vojaĝi en la alta nordo: a messzi északon utazik
 2) *fiz* észak <mágnes>
 norda: 1) *geo* északi
 ►Norda Kabo: Északi-fok
 ►norda lando: északi ország
 ►norda lumo: északi fény
 ►Norda Maro: Északi-tenger
 2) *ált* északról érkező, északra néző
 ►nordaj fenestroj: északra néző ablakok
 ►norda vento: északi szél
 norde: északon
 ►Slovakio situas norde de Hungario: Szlovákia Magyarországtól északra terül el
 ►veturi norden: északra utazik
 nordano: *fn* északi <ember>
 nordisto: *fn* *pol* északi <amerikai polgárháború>
 Nordio: *geo* Észak <észak-európai államok>
 nord-eosto: *geo* északkelet <NE> *szin* nord-oriento
 nord-eosta: *geo* északkeleti <NE> *szin* nord-orienta
 nordlumo: *met* északi-sarki fény, aurora borealis *szin* aŭroro 3
 Nord-Marianoj: *geo* *pol* Északi-Mariana-szigetek <MP>
 nord-okcidento: *geo* északnyugat *szin* nord-uesto
 nord-okcidenta: *geo* északnyugati *szin* nord-uesta
 ►Nord-Okcidentaj Teritorioj: *geo* *pol* Északnyugati Területek <CA>
 nord-oriento: *geo* északkelet *szin* nord-eosto
 nord-orienta: *geo* északkeleti *szin* nord-eosta
 Nordteritorio: *geo* *pol* Északi Terület <AU>
 nord-uesto: *geo* északnyugat <NU> *szin* nord-okcidento
 nord-uesta: *geo* északnyugati <NU> *szin* nord-okcidenta
 pranordia: *mn* *nyt* ógermán *szin* norena
 | **noren/a** *nyt* ógermán
 ►norena literaturo: ógermán irodalom
 | **Norfolkinsul/o** *geo* *pol* Norfolk-sziget <AU>
 | **nori/o**¹ *víz* *tech* vízemelő kerék, nória *szin* trogrado
 | **nori/o**¹ *növ* nori <Porphyrus tenera> <ehető vörösalga>
 | **norit/o**¹ *vall* norito <szent szavak és imádságok a sintoizmusban>
 | **norit/o**¹ *ásv* norit
 | **norm/o** 1) *tech* szabvány, norma
 ►konforma al la normoj: szabványnak megfelelő
 ►normoj pri produktsekureco: termékbiztonsági normák
 ►observi la normojn ĉe la produktado: betartja a szabványokat a gyártásnál
 2) *jog* előírás, norma
 ►internacijuraj normoj: nemzetközi jogi normák
 ►juraj normoj: jogi normák, jogi előírások
 ►laŭ la kriminaljuraj normoj: a büntetőjogi előírások szerint
 3) *ált* szabály, norma, előírás
 ►sekvi la sociajn normojn: követi a társadalmi normákat
 4) *mat* norma
 norma: 1) norma-, szabvány-, normával v. szabvánnyal kapcsolatos
 ►normaj difinoj: szabványmeghatározások
 ►normaj preskriboj: szabványelőírások
 2) norma szerinti, szabványos, standard *szin* laŭnorma
 ►norma mezurilo: szabványos mérőeszköz
 ►norma versio: *inf* standard verzió
 ►normaj dimensioj: szabványméreteket
 normi: *tr* *mat* normál
 ►normita spaco: normált tér *szin* normhava spaco
 normaro: *tech* jog szabványrendszer, előírások

normiga: *tech* szabványosító, egységesítő
 ►Internacia Normiga Organizo: Nemzetközi Szabványügyi Szervezet
 ►normigaj klopodoj: szabványosító törekvések
 normigi: 1) *tr* *tech* szabványosít, szabványossá tesz, normalizál
 ►necesas normigi ankaŭ ĉi-fake: ezen a szakterületen is szabványosításra van szükség
 ►normigi la dimensiojn de ŝraŭboj: szabványosítja a csavarméreteket
 ►normigita lingvo: *nyt* normalizált nyelv, szabályozott nyelv
 2) *tr* *tech* szabvánnyá tesz, szabvánnyá emel
 ►la procedo estis poste normigita: az eljárást később szabvánnyá emelték
 normigo, normigado: *tech* szabványosítás
 normumi: *l.* ununormigi
 normumita: *l.* ununorma
 duonnormo: *mat* félnorma
 laŭnorma: *tr* *tech* szabványos, szabványnak megfelelő, normatív
 laŭnormigi: *tr* *tech* hitelesít
 ►laŭnormigi mezurilon: mérőeszközt hitelesít
 nenorma: *tech* nem szabványos, normától eltérő, nem norma szerinti
 samnormigi: *tr* *tech* <szabvány alapján> egységesít
 ►samnormigi la uzatajn boltojn: egységesíti a felhasznált csavarkötéseket
 subnorma: *tech* norma alatti, szabványméret alatti
 supernorma: *tech* norma feletti, szabványméret feletti
 supernorme: *hsz* normán felül
 ►plenumi supernorme: normán felül teljesít
 ununorma: *mat* normált
 ►ununorma vektoro: normált vektor
 ununormigi: *tr* *mat* normál
 ►ununormigi vektoron: vektort normál
 normdona: normatív, irányadó
 normgermana: *nyt* köznyelvi német, hochdeutsch
 normhava: normált *szin* normita, normumita
 ►normhava spaco: normált tér
 normkontrolo: *ip* szabványellenőrzés, normakontroll
 normlingva: *nyt* köznyelvi
 normomarko: *ip* szabványjel
l.m. jurnormo, kondutnormo, medionormo, piĉnormo
 | **normal/a** 1) normális, rendes, szokásos
 ►estas normale, ke oni bezonas distriĝon: normális, hogy az embernek szórakozásra van szüksége
 ►infano de normala kresko: normális növésű gyerek
 ►la normala temperaturo en ĉi tiu sezono: a rendes hőmérséklet ebben az évszakban
 2) *mat* *ne* derékszögű *l.* orta
 3) *mat* *ne* invariáns *l.* invarianta
 4) normál <statisztika>
 ►normala distribuo: normál eloszlás
 normalo: 1) *fn* a normális, normális v. rendes állapot, normális szint
 ►inteligenteco supera al la normalo: a normálisnál nagyobb intelligencia
 ►la temperaturo falis al la normalo: a hőmérséklet a megszokott értékre csökkent
 2) *mat* *ne* mérőleges *l.* ortanto
 normaleco: normalitás, normálisság
 normaligi: *tr* normalizál, normálissá tesz
 ►normaligi la aperritmon de la gazeto: normálissá teszi az újság megjelenését
 ►normaligi la interrilatojn: normalizálja a kapcsolatokat

malnormala, nenormala: abnormális, rendellenes, szokatlan, abnormális

malnormalaĵo: rendellenesség, abnormális jelenség

paranormala: paranormális

paranormalo: paranormális jelenség

normalokaze: rendes esetben

normalŝpura: *vsút* normál nyomtávú

| **norman/o** *fn* tört normann

►la normanoj okupis Normandion kaj Anglion: a normannok elfoglalták Normandiát és Angliát

normana: *mn nyt* normann

►la normana lingvo estas konata per runoj: a normann nyelv ismert a rúnák révén

►normana arĥitekturo: *mŭv tört* normann építészet

►normanaj dukoj transprenis la francajn lingvon kaj kulturon: a normann hercegek átvették a francia nyelvet és kultúrát

| **normand/o** *fn* normandiai <lakos>

normanda: normandiai

►normandaj katedraloj: normandiai katedrálisok

Normandujo, Normandio: *tört geo* Normandia

►Malsupra Normandio: *geo pol* Alsó-Normandia <FR>

►Normandiaj Insuloj: *geo* Csatorna-szigetek *szin* Manikinsuloj, Kanala Insuloj

►Supra Normandio: *geo pol* Felső-Normandia <FR>

| **norn/o** *mit* norna <sorsistennő>

| **norveg/o** *fn* norvég

norvega: *mn nyt* norvég <no>

Norvegujo, Norvégia: *geo pol* Norvégia <NO>

novnorvega: *mn nyt* nynorsk, újnorsvég

| **noskapin/o** *gysz kém* narkotin noscapin *szin* narkotino

| **nostalgio/o** **1)** honvágy *szin* hejmveo

2) vágyakozás, vágyódás, elvágyódás, nosztalgia

►nostalgio al la maro: a tenger iránti vágy

►nostalgio pri la pasinta juneco: az elmúlt ifjúság utáni vágyódás

nostalgia: nosztalgikus, nosztalgias

nostalgii: *ntr* vágyódik, elvágyódik, nosztalgiazik

| **nostok/o** *bakt* Nostoc <cianobaktérium>

| **not/i** **1)** *tr* feljegyezz, lejegyezz

►mi notis vian adreson: feljegyeztem a címedet

►notu la dimensiojn de la ŝranko: írd fel a szekrény méreteit

2) *tr* megjegyezz

►noti al si en la memoro^Z: megjegyezz magának

►noti en la kamentubo^Z: felírja korommal v. fekete krétával a kéménybe <nem tulajdonít fontosságot neki>

►notu al vi, ke ĉi tie oni ne fumas: jegyezd meg, hogy itt nem dohányoznak

►notu bone: jegyezd meg, vedd tudomásul, nota bene

noto: **1)** feljegyzés, jegyzet, megjegyzés

►fari notojn pri la lekcio: jegyzeteket készít az előadásról

►mi faris noton pri la renkontiĝo: feljegyzést készítettem a találkozóról

►noto de la redaktoro: a szerkesztő megjegyzése

►paroli sen notoj: jegyzetek nélkül beszél

2) *zene* hangjegy *szin* muziknoto

►dekseŝona noto: tizenhatod hangjegy, tizenhatod kotta, semifusa

►duobla noto: dupla hangjegy

►kvarona noto: negyed hangjegy, semiminima

►okona noto: nyolcad hangjegy, nyolcad kotta, fusa

►plena noto: egész hangjegy, egész kotta *szin* pleno

►tridekduona noto, tridekduono: harmincketted hangjegy, harmincketted kotta

3) *isk* érdemjegy, osztályzat

►bona noto: jó osztályzat

►bonega noto, tre bona noto: jeles osztályzat

►eminenta noto: kitűnő osztályzat

►kontentiga noto: elégséges osztályzat

►meza noto: közepes osztályzat

►nekontentiga noto: elégtelen osztályzat

►noto kvin: ötös osztályzat

4) *átv* tónus, árnyalat

►kun aproba noto li diris tion: jóváhagyó árnyalattal mondta

►lia stilo havas propran noton: stílusa egyéni árnyalatú notoj: *zene* kotta

notaro: **1)** *isk* jegyzet

►la lingvistikan notaron oni eldonis libroforme: a nyelvészeti jegyzetet kiadták könyv formájában

2) *zene* kotta *szin* notoj

noteto: **1)** rövid jegyzet

2) *zene* kiskotta

notinda: megjegyzendő, feljegyzendő, említésre méltó

►notinda evento: említésre méltó esemény

prinoti: *tr* kijegyzetel, jegyzetekkel v. megjegyzésekkel lát el

►mi prinotis vian laboraĵon: megjegyzésekkel láttam el a dolgozatodat

►prinoti libron: könyvet kijegyzetel

duonnoto: *zene* félhangjegy, félkotta, minima

kvaronnoto: *zene* negyedhangjegy, negyedkotta

okonnoto: *zene* nyolcadhangjegy, nyolcadkotta

plennoto: *zene* egészhangjegy, egészkotta

notbloko: jegyzettömb, jegyzetfüzet

notfako: kottatár

notkajero: **1)** jegyzetfüzet

2) *zene* kotta

notkapo: *zene* kottafej

notkanti: *ntr zene* kottából énekel

notlibro: határidőnapló

notlibreto: notesz, jegyzetfüzet *szin* notkajero

notlinio: *zene* hangjegyvonal, kottavonal

notliniaro: *zene* vonalrendszer

notodaŭro: *zene* hangjegyérték

nottigo: *zene* kottaszár

notvosto: *zene* kottazászló

l.m. gamnoto, memornotoj, muziknoto, piednoto, plannotado

| **notaci/o** jegyzésmód, jelölésmód, notáció

►cirkumfleksa notacio: *zene* patkószög hangjegyírás

►gregoria notacio: *zene* gregorián hangjegyírás

►kemia notacio: *kém* vegytani jelölés

►muzika notacio: *zene* hangjegyírás

►pozicia notacio: *mat* helyi értékes jelölés

| **notakant/o** *áll* tüskeshátú hal <Notacanthus>

►notakantoformaj: tüskeshátúak, tüskeshátú-halak, sötétben élő halak <Notacanthiformes>

| **notari/o** *jog* közjegyző

notariejo: *jog* jegyzői hivatal, jegyzőség

| **notic/o** **1)** jegyzet, rövid ismertető

►biografia notico: rövid életrajz, vázlatos életrajz

►politika notico: politikai jegyzet, hírmagyarázat

►teknika notico: rövid műszaki leírás

2) rövid tudósítás, rövid hír

►noticoj de la tago: a nap hírei
 | **notofago/o** *növ* örökzöld bükk <Nothofagus> *szin* sajnafago
 | **notonekt/o** *áll* hanyattúszó poloska *szin* dorsnaĝa cimo
 | **notor/a** *ritk pej* hírhedt, megrögzött, notórius
 ►Petro estas notora mensogulo: Péter megrögzött hazudozó
 | **Notos/o** *mit* Notosz <a déli szél istene>
 | **noumen/o** *fil* magánvaló dolog, noumenon, numenon
 | **nov/a** új
 ►nenion novan mi aŭdis: semmi újat nem hallottam
 ►nova eldono: új kiadás
 ►novaj sciigoj: új tudósítások
 ►nova ondo en la filmarto: új hullám a filmművészetben
 ►nova vesto de la reĝo: a király új ruhája
 ►nova vino: újbor
 ►novaj terpomoj: újborgonya, újkrumpli
 ►tio ne estas io nova: ez nem új dolog
 nove: újonnan, újszerűen
 ►la nove veninta gastu: az újonnan jött vendég
 ►nove vestita: újonnan öltözött
 novaĵo: **1)** újdonság, új dolog
 ►novaĵoj ne okazis: új dolgok nem történtek
 ►tio estis novaĵo por mi: ez újdonság volt számomra
2) hír, újság
 ►bona novaĵo: örömhír
 ►falsa novaĵo: álhír, fake news
 ►novaĵoj pri la tertremo: hírek a földrengésről
 novaĵilo: *inf* hírolvasó <program>
 noveco: vminek az új volta, újdonság
 ►dum la noveco stiru ŝpare vian aŭton: míg új, kíméletesen vezesd a kocsid
 novega: vadonatúj
 novigi: *tr* megújít, újjá tesz
 ►novigi la modon: megújítja a divatot
 novigi: *ntr* megújul
 ►la aspekto de la retejo novigiĝis: megújult a webhely kinézete
 novaĵredakcio: hírszerkesztőség
 novismo: **1)** újtási tendencia
2) *nyt* neologizmus, újítás, új szó *szin* neologismo, novvorto
 novulo: újonc vö. novico
 denove: újból, ismét, megint, újra, újfent *szin* ree, ripete
 ►ili denove marŝis en senvoja arbaro: ismét úttalan erdőben meneteltek
 ►mi estas denove ĉi tie: ismét itt vagyok
 ennovaĵo: *ex* újdonság *l.* novaĵo 1
 malnova: régi
 ►la malnova kasisto: a régi pénztáros
 ►la malnova urbodomo: a régi városháza
 ►malnova afero en nova livero^z: mindig a régi nóta
 ►malnova tradicio: régi hagyomány
 ►malnova vesto: régi ruha
 malnovaĵo: régiség, régi holmi
 ►vendisto de malnovaĵoj: ószeres, régiségárus
 malnoveco: vminek a régi volta, régisége
 malnoveca: régies
 pramalnova: ősrégi
 renovigi: **1)** *tr* megújít, felújít, renovál
 ►renovigi domon: házat renovál
 ►renovigi la aliancon kun Romo: megújítja Rómával a szövetséget
 ►renovigi sian ĵurpromeson: megújítja esküjét
2) *tr* kicserél

►renovigi la akvon en la florvazo: kicseréli a vázában a vizet
 ►renovigi la ampolojn en la lustro: kicseréli a csillárban az égőket
 renovigi: *ntr* megújul
 ►anime renovigi: lélekben megújul
 ►kun renovigintaj fortoj: újult erővel
 renoviĝo: megújulás
 tutnova: vadonatúj
 malnovgermana: *nyt* ónémet
 malnovtempe: régen, a régi időkben
 novaĵagentejo: *táv*k hírügynökség
 novaĵgrupo: *inf* hírcsoport
 novaĵkanalo: *táv*k hírcsatorna
 novaĵkomunikado: *táv*k hírközlés
 novaĵlegisto: *táv*k hírolvasó
 novaĵletero: hírlevél
 novaĵlegilo: *inf* hírolvasó v. újságot olvasó program, newsreader
 novaĵmagazino: hírmagazin
 novaĵportalo: *inf* hírportál
 novaĵraportado: hírközlés
 novaĵretejo: *inf* hírportál
 novaĵservo: hírszolgálat
 novaĵservilo: *inf* hírszerver, hírszolgáltató
 novarto: *mű*v art nouveau, jugendstil, szecesszió
 novatempe: újabban
 novevesti: *tr* új ruhába öltöztet
 nov-: új- *l.* Nov-Anglio, novalvenino, novedzo, novjaro, novsoldato, novvorto
l.m. retnovaĵoj
 | **nova/o** *csill* nóva, újcillag
 supernovao: *csill* szupernóva
 | **noval/o** *agr* parlag, parlagföld
 novali: *ntr agr* parlagon van
 | **Nova-Zeml/o** *geo* Novaja Zemlja
 | **novel/o** *ir* novella, elbeszélés
 noveli: *ntr ir* novellát ír, elbeszélést ír
 novelaro: *ir* novelláskötet, elbeszéléskötet
 noveleto: *ir* rövid elbeszélés
 novelisto: *ir* novellaíró, novellista
 telenovelo: *film* tv-sorozat, tévésorozat
 | **Novembr/o** november
 | **Novgorod/o** *geo tört* Novgorod
 | **Novial/o** *nyt* Novial
 | **novic/o** **1)** *vall* novícius, szerzetesjelölt
2) *fn* átv kezdő
 ►li estas novico ĉe la virinoj: kezdő a nőknél
 novicejo: *kr ép* novíciusház
 novicino: *kr* apácájelölt, novícia
 | **Novisad/o** *geo* Újvidék, Novi Sad
 | **Novkastel/o** *geo* Newcastle
 | **novokain/o** *gysz* novokain
 | **nozl/o** *tech* szórófej, csővég
 | **nu¹** **1)** *isz* na, nos <figyelemfelkeltés>
 ►nu, kion mi diris?!: nos, mit mondtam?!
 ►nu, kion vi diros al tio?: na, mit szólsz hozzá?
 ►nu, tion vi bele elbakis: no, ezt szépen kisütötted
2) *isz* na <öszöntés>
 ►nu, jam iru!: na, menj már!
 ►nu, pluen!: na, tovább!
3) *isz* nos, nos hát <megengedés>

►nu bone, mi ne kontraŭos vian planon: nos jól van, nem ellenzem a terved

►nu, do ni iru!: nos, hát menjünk!

►nu jes: hát igen

►nu kaj?!: hát aztán?!

►nu, nu!: nono!

| **nu**¹ *knyv* v, nŭ <görög 'n' betű> *szin* nuo

| **Nuakŝot/o** *geo* Nouakchott

►Nuakŝoto estas la ĉefurbo de Maŭritanio: Nouakchott Mauritánia fővárosa

| **nuanc/o** **1)** színárnyalat

►rubando de verda nuanco: zöldes árnyalatú szalag

2) *átv* árnyalat, nüansz

►Esperanto kapablas esprimi ĉiujn nuancojn: az esperantó minden árnyalatot képes kifejezni

nuanci: *tr* *átv* is árnyal

►nuanci la harojn: bemossa a haját

►nuanci la kolorojn: árnyalja a színeket

►nuanci sian opinion: árnyalja a véleményét

nuancita: árnyalt

►nuancita esprimo: árnyalt kifejezés

►subtile nuancita: finoman árnyalt

| **nub/o** **1)** *met* felhő

►amasigaŝ nigras nuboj super lia kapo: sötét fellegek gyülekeznek a feje felett

►floka nubo: báránfelhő

►fulmotondra nubo: zivatarfelhő

►granda nubo, malgranda pluvo^Z: kicsi eső, nagy felleg

►nuboj naĝis sur la ĉielo: felhők úsztak az égen

►stria nubo: lepelfelhő

2) *átv* felhő

►cindra nubo leviĝis el la kratero: a kráterből hamufelhő emelkedett fel

►densa nubo el polvo: sűrű porfelhő

►interstela nubo: *csill* csillagközi felhő

►magelanaj nuboj: *csill* Magellán-felhők

►nubo da korvoj ekflugis: varjúfelhő röppent fel

►nubo kovras vian frunton: felhő borítja homlokod

nuba: **1)** *met* felhő-, felhős

►nuba ĉielo: felhős ég

►nuba elektro: felhőelektromosság

►nuba kolono: *bibl* felhőoszlop

►nuba tavolo: felhőréteg

2) *átv* ködös, zavaros

►nuba estonteco: ködös jövő

►nubaj ideoj: zavaros ötletek

nubeca: borús

nubero: felhőfoslány

nubego: vastag, fekete felhő

nubeto: báránfelhő, felhőcske

nubiĝi: *ntr* *átv* is felhősödik, befelhősödik

►la ĉielo nubiĝis: az ég befelhősödött

►lia vizaĝo nubiĝis: elkomorult az arca

sennuba: **1)** *met* felhőtlen, derűs

2) *átv* derűs

nubkastelo: légvár *szin* ĥimerokastelo

nubkovraĝo: felhőtakaró

nubkovrita: felhős, felhővel takart

nubokamero: *fiz* ködkamra, Wilson-kamra

nubokolektanto: *mit* felhőgyűjtő <Zeusz jelzője>

nuboplena: teljesen beborult, sűrűn felhős

nuboreflekto: *met* felhőreflektor

nubskrapulo: *ép* felhőkarcoló *szin* ĉielskrapanto

l.m. cindronubo, fumnubo, ondonubo, pluvonubo, polvonubo, tavolnubo, vualnubo

| **Nubi/o** *geo* Núbia

nubia: *mn* núbiai

nubiano: *fn* núbiai

| **nucifrag/o** *áll* fenyőszajkó <Nucifraga caryocatactes> *szin* nuksrompulo

| **nud/a** **1)** meztelen, mezítelen, csupasz, fedetlen

►kun nuda kapo: fedetlen fejével

►kun nudaj piedoj: mezítláb

►naske nuda: anyaszült meztelen

►nudaj ni eliris el la ventroj de niaj patrinoj: csupaszon jöttünk ki anyánk méhéből

2) *átv* puszta, csupasz, tiszta, kopár, fedetlen

►kiu rabi eliras, ofte nuda revenas^Z: *közm* olykor a rablót is kifosztják

►la nuda vero: a puszta igazság

►nuda loĝejo: kopár lakás

►nuda pejzaĝo: kopár vidék

►per nuda glavo: csupasz karddal

►per nuda logiko: egyszerű logikával

►videbla per la nuda okulo: szabad szemmel látható

nudo: **1)** meztelen test v. testrész

2) *mŭv* akt

nudaĵo: meztelen testrész

nudeco: **1)** meztelenség

2) *bibl* szemérem, nemi szerv

►la nudecon de virino kaj de ŝia filino ne malkovru: egy asszonynak és leányának a szemérmét föl ne fedd

nudfoto: *fo*t aktfotó

nudigi: *tr* *átv* is lemeztelenít, lecsupaszít

►la patrino nudigis sian bruston kaj suĉigis la bebon: az anya feltárta mellét, és megszoxtatta a csecsemőt

►nudigi sian glavon: kivonja a kardját

►nudigi sian kapon: leveszi a fejfedőjét

►nudigi sin: meztelenre vetkőzik

nudiĝi: *ntr* *átv* is meztelenre vetkőzik, lecsupaszodik

►la arboj jam nudigis: a fák már lecsupaszodtak

►li nudigis por baniĝo: fürdéshez meztelenre vetkőzött

nudisto: nudista *szin* naturisto **2)**

nudismo: nudizmus

►baniĝi sur nudisma plaĝo: nudista strandon fürdik

nudulo: meztelen ember

duonnuda: félmeztelen

nudkapa: kopasz

nudokule: szabad szemmel

nudopentrado: *mŭv* aktfestészet

nudrivela: vetkőzős, vetkőző-

►nudrivela danco: vetkőzőszám, sztriptíz *szin* ekscitnudiĝo, striptizo *l.m.* ekscitnudiĝo

| **nudel/oj** *gaszt* csusza, <metélt> tészta, metélt

►juglandaj nudeloj: diós tészta, diós csusza, diós metélt

►kazeaj nudeloj: túrós csusza, túrós tészta, túrós metélt

►marmeladaj nudeloj: lekváros csusza, lekváros tészta, lekváros metélt

►papavaj nudeloj: mákos tészta, mákos csusza, mákos metélt

l.m. ovonudeloj

| **nufar/o** *növ* vízitök, tavirózsa <Nuphar>

►flava nufaro: sárga vízitök <N. lutea> *szin* flava akvolilio

►Japania nufaro: japán vízitök <N. japonica>

| **nugat/o** *gaszt* nugát

►hispana nugato: spanyol nugát

►peco da nugato: nugátszelet

| **nuk/o 1** *anat* nyakszirt, tarkó

►sur lia nuko sidas pli ol peruko^z: helyén van az esze, nem ma lépett le a falvédőről

2) *átv* nyak, tarkó

►kapti je la nuko: nyakon csíp

►li malmoligis sian nukon: megmakacsolta magát

►li ne klinas sian nukon: nem hajtja meg a fejét, nem hódol be

►rompi al si la nukon: kitöri a nyakát

malmolnuka: nyakas, hajthatatlan

nukomuskolo: *anat* nyakizom, musculus cervicalis

nukrompa: nyaktörő

►nukrompa entrepreno: nyaktörő vállalkozás

| **Nuk/o** *geo* <Godthab> Nuuk

| **nukle/o 1** *biol* sejtmag, nucleus *szin* ĉelnukleo

2) *anat* idegmag, nucleus

3) *fiz* atommag *szin* atomkerno

►spegula nukleo: tükörmag

4) *tört* magkő

nuklea: 1) *biol* sejtmaggal rendelkező, sejtmagos

2) *biol* mag-, sejtmagra vonatkozó, nuklein-

►nuklea acido, nukleata acido: *kém* nukleinsav *szin* nukleoacido

3) *fiz* nukleáris, (atom)mag- *szin* atomkerna

►nuklea armado: atomfegyverkezés

►nuklea brulaĵo: nukleáris tüzelőanyag

►nuklea reakcio: magreakció, nukleáris reakció

nukleozido: *biol* *kém* nukleozid

nukleuloj: *l.* eŭkariotoj

nukleazo: *biol* *kém* nukleáz

ekzonukleazo: *biol* *kém* exonukleáz

endonukleazo: *biol* *kém* endonukleáz

termonuklea: *fiz* termonukleáris

►termonuklea reakcio: termonukleáris reakció

sennukleuloj: *l.* prokariotoj

nuklegamio, nukleogamio: *biol* sejtmagegyesülés

nukleoliza: *biol* *gysz* sejtmagoldó, caryolis

nukleoproteino: *biol* *kém* nukleoprotein

nukleosomo: *biol* nukleoszóma *szin* kromatinero

nukleenergiejo: *l.* atomenergia centralo

nukleoacido: *kém* nukleinsav *szin* nukleata acido

nukleobazo: *biol* nukleinbázis

nukleodividiĝo: *biol* sejtmagosztódás

nukleofendado: *l.* fisio

nukleomembrano: *biol* sejtmaghártya

nukleoparo: *biol* dikarion

l.m. ĉelnukleo, ribonuklea

| **nukleol/o** *biol* magvacska, nukleólusz, nucleolus

| **nukleon/o** *fiz* nukleon

►protono kaj neŭtrono estas nukleonoj: a proton és a neutron nukleonok

| **nukleotid/o** *biol* *kém* nukleotid

l.m. flavnukleotido

| **nuklid/o** *fiz* nuklid

| **nuks/o 1** *növ* csonthéjas termés <makk, dió, mogyoró>

►brazila nukso: brazildió <mag> vö. bertoletio

2) *gaszt* dió <combrész>

nuksolikvoro: *gaszt* diólikőr

nuksoŝele: *átv* dióhéjban

►jen la okazintaĵo nuksoŝele: az esemény dióhéjban a következő

nuksoŝelo: *növ* dióhéj

nuksrompilo: diótörő

nuksrompulo: *l.* nucifrago

l.m. akajjunukso, akvonukso, arekonukso, fagonukso, juglondonukso,

karbonukso, karjonukso, kokosnukso, kolanukso, ternukso

| **nukul/o** *növ* aszmag, álmag, nucula

| **Nukualof/o** *geo* Nukualofa

►Nukualofo estas la ĉefurbo de Tongo: Nukualofa Tonga fővárosa

| **nul 1** nulla, zéró, zérus

►je nul horo kaj kvin: nulla óra ötkor

►tri komo nul ok: 3,08

2) *átv* semennyi, semmi

►nul komento: semmi megjegyzés, no comment

►nul toleremo: semmi tolerancia

nulo: 1) *fn* a nulla

►absoluta nulo: *mat* abszolút nullapont, abszolút zéró

►almetu du nulojn: tegyél hozzá két nullát

►du nuloj indikas necesejon: a két nulla végét jelöl

►polinoma nulo: *mat* nullpolinom *szin* nulpolinomo

2) *átv* nulla, zérus, zéró, senki, niemand, semmi

►el nulo fareblas nur nulo: semmiből csak semmi csinálható

►mia edzo estis nulo: a férjem egy niemand volt

►vi rigardas min nulo: semminek nézel

►via merito egalas al nulo: az érdemed egyenlő a nullával

nula: 1) nulla, nulladik

►je la nula horo: a nulladik órában

►nula serio: nullszéria

2) *mn* *átv* semmi, nulla, zéró

►nula kresko: zéró növekedés

►nula utilo: semmi haszon

nuli: 1) *ntr* *ige* *mat* nulla, zéró

►la rezulto nulis: az eredmény nulla volt

2) *ntr* *ige* *átv* semmi, nulla

►via gajno nulis: nulla volt a nyereség

nuleco: 1) *mat* vminek a nulla volta

2) *átv* vminek v. vkinek a semmisége, értéktelenség, haszontalanság

►la nuleco de viaj klopodoj nun evidentiĝis: igyekezeted

haszontalansága most kiderült

nulejo: *mat* zérushely

nuligi: 1) *tr* *mat* eltüntet

2) *tr* *tech* lenulláz

►nuligi mezurilon: mérőeszközt lenulláz

3) *tr* *átv* töröl, annulál

nuligu: *inf* mégsem, cancel

►nuligu mian mendon: törölje a rendelésem

►oni nuligis la flugon al Parizo: törölték a párizsi járatot

4) *tr* *jog* megsemmisít

►nuligi juĝon: ítéletet megsemmisít

►nuligi kontrakton: szerződést megsemmisít

nuliganto: *fn* *mat* zérushely <elem, függvény>

nuligilo: 1) *fn* *tech* nullázó

2) *zene* feloldójel *szin* bekvadrato, naturigilo

nuliĝi: 1) *ntr* *mat* eltűnik

2) *ntr* *tech* lenullázódik

3) *ntr* *átv* törlődik, annulálódik

4) *ntr* *jog* megsemmisítésre kerül

nulizi: *tr inf* nullákkal feltölt
 nenuligebla: megsemmisíthetetlen
 nuldivizoro: *mat* nullosztó
 nulфинајо: *nyt* zéró rag
 nulmatrico: *mat* nullmátrix
 nulmeridiano: *geo* kezdő meridián
 nulmetodo: nullamódszer, kompenzációs módszer *szin*
 kompensmetodo
 nulmezura: *mat* nullmértékű
 ▶nulmezura subaro: nullmértékű halmaz
 nulmorfemo: *nyt* zéró morféma
 nulnivelo: *geo* nullszint
 nulpotenca: *mat* nilpotens
 nulpunkto: *mat* nullpont, zéruspont
 nulredukto: *inf* nullaelnyomás
 multolero: *tech* zéró tűrés
 nulvektoro: *fiz* nullvektor
 | **Num/o** *tört* Numa
 Numo Pompilio: *tört* Numa Pompilius
 | **Nume/o** *geo* Nouméa
 | **numen/o 1)** *vall* numinózis, isteni fenség, szentség
 2) *vall* isteni szándék, numen
 numena: isteni, numinózus
 | **numeni/o** *áll* póling <Numenius>
 ▶eskimonumenio: eszkimópóling <N. borealis>
 ▶granda numenio, eŭrazia numenio: nagy póling <N. arquata>
 ▶longbeka numenio: hosszúsőrű póling <N. americanus>
 ▶maldikbeka numenio: vékonycsőrű póling <N. tenuirostris>
 ▶malgranda numenio: kis póling <N. phaeopus>
 ▶nana numenio: törpepóling <N. minutus>
 ▶orienta numenio: távol-keleti póling <N. madagascariensis>
 ▶pacifika numenio: tahiti póling <N. tahitiensis>
 | **numer/o 1)** szám, sorszám <sorrendiség>
 ▶Internacia Sistema Bibliografia Numero: *knyv* szabványos nemzetközi könyvsorszám
 ▶la numero de la enirbileto: a belépőjegy száma
 ▶la numero de la paĝo: a lap száma
 ▶mi loĝas en la domo numero 10: a 10-es számú házban lakom
 ▶Persona Identiga Numero: személyazonosító kód, PIN
 ▶registra numero: regisztrációs szám *szin* registronumero
 ▶socialasekura identiga numero: társadalombiztosítási azonosító jel, TAJ-szám
 2) *átv* szám <a számmal jelölt vmi>
 ▶la lasta numero de la programo: a program utolsó száma
 ▶li loĝas en la numero 20: a 20 alatt lakik
 ▶mi legis en ĉi tiu numero: ebben a számban <újság> olvastam
 numera: szám szerinti, numerikus
 ▶numera listo: számozott lista
 numeri: *tr* megszámoz, sorszámoz
 ▶ĉiuj titoloj estas numeritaj: minden cím számozva van
 ▶numeri la paĝojn: megszámozza az oldalakat
 numeranto: *mat* számláló *szin* numeratoro
 numerebla: 1) megszámozható
 2) *mat* megszámlálható
 numerilo: számozókészülék
 antaŭnumero: *táv* körzetszám <telefon>
 bis-numero: *zene* ráadás
 telenumero: *táv* biz telefonszám
 numerplato: *közl* rendszám tábla
 ciferseruro, ciferkombina seruro: számjegy-kombinációs zár

l.m. alfanumera, atomnumero, bankkonto-numero, dosiernumero, faksnumero, enirnumero, jarnumero, Mohs-numero, paĝnumerado, provnumero, referencnumero, registronumero, startnumero, telefonnumero
 | **numeral/o** *nyt* számnév *szin* nombromono, nombrovorto
 ▶adverba numeralo: határozói számnév
 ▶baza numeralo: tőszámnév *szin* kardinála numeralo
 ▶distribua numeralo: osztószámnév
 ▶frakcia numeralo: törtszámnév
 ▶kolektiva numeralo: gyűjtőszámnév
 ▶multiplika numeralo: szorzószámnév
 ▶orda numeralo: sorszámnév
 ▶substantiva numeralo: főnévi számnév
 ▶vicorda numeralo: sorszámnév
 | **numerator/o** *mat* számláló *szin* numeranto
 | **numid/o¹** *áll* gyöngytyúk <Numida>
 ▶meleagra numido: sisakos gyöngytyúk <N. meleagris>
 | **numid/o¹** numida
 Numidujo, Numidio: *tört* *geo* Numidia
 | **numismat/o** éremgyűjtő, éremszakértő, numizmatikus
 numismatiko: éremtan, numizmatika
 | **numulit/oj** *ősl* nummulitok <Nummulites> *szin* moneranimaloj
 ▶numulitedoj: nummulitidek <Nummulitidae>
 numulito: *átv* Szent László pénze
 | **nun¹** most, jelenleg
 ▶de nun: mostantól, mostantól fogva v. kezdve
 ▶jam nun: már most
 ▶mi nun sidigos: most leülök
 ▶nun aŭ baldaŭ: maholnap, egyhamar
 ▶nun kio?: most mi van?
 ▶nun la unuan fojon: most először
 ▶nun venis la vico al vi: most rajtad a sor
 ▶nun, kiam vi mencias: most, hogy említed
 nuna: mostani, jelenlegi
 ▶ĝis la nuna tago: a mai napig
 ▶laŭ mia nuna opinio: jelenlegi véleményem szerint
 nuneco: jelen *szin* estanteco
 ĝisnuna: eddigi, mostanáig terjedő
 ▶via ĝisnuna laboro: az eddigi munkád
 nuntempo: 1) a jelen
 2) *nyt* jelen idő
 nuntempa: mostani, jelenlegi
 nuntempe: mostanában, mostanság, manapság
 | **nun¹** *knyv* nun <héber 'n' betű>
 | **nunatak/o** *geo* <hótakaróból> kiálló sziklacsúcs
 | **Nunavut/o** *geo* *pol* Nunavut <CA>
 | **nunci/o** *kr* nuncius, pápai követ
 nunciejo: *kr ép* nunciatúra
 | **nu/o** 1. nu II.
 | **nupt/o** nász, esküvő *szin* edziĝfesto, edziĝceremonio
 ▶La nupto de Figaro: *zene* Figaró házassága
 nupta: 1) nász-, nászi, esküvői
 ▶nupta gastaro: násznép
 ▶nupta torto: *gaszt* esküvői torta
 2) *áll* nász-, párosodási
 ▶nupta periodo: párosodási időszak
 nupti: *ntr* menyegzőt tart, összeházasodik
 nuptestro: násznagy
 nuptoatestanto: esküvői tanú
 nuptofesto: esküvő <ünnepély>

nuptofesteno: lakodalom
 nuptokanto: *zene* nászének *szin* geedziĝa kanto
 nuptolito: nászágy
 nuptonokto: nászéjszaka
 nuptopoklamto: <templom> kihirdetés <házasság>
 nuptorobo: *tex* menyasszonyi ruha
 | **nur** **1)** csak, csupán <menyiség, szám>
 ▶la libro havas nur tiom da paĝoj: a könyvnek csak ennyi lapja van
 ▶nur dufoje ni renkontiĝis: csak kétszer találkoztunk
 ▶nur mil forintojn donu al mi: csak ezer forintot adj nekem
2) csak <nem korábban, nem később>
 ▶nur morgaŭ kaj sole morgaŭ mi povas veni: csak holnap <nem korábban> és csupán holnap <máskor nem> tudok jönni
 ▶nur ĝis la dua mi povas resti: csak kettőig maradhatok
 ▶nur se tiu kondiĉo plenumiĝos: csak ha ez a feltétel teljesül
3) csak, csupán <senki, semmi más>
 ▶nur lin ŝi amas: csak őt szereti
 ▶nur monon li volis: csak pénzt akart
4) csak, csupán <nem másképp>
 ▶nur tiel vi ricevos la heredadon: csak így kapja meg az örökséget
 ▶nur el neceso mi agis tiel: csak szükségből cselekedtem így
 ▶oni devas nur malfermi la skatolon, kaj ĝi muzikos: csak ki kell nyitni a dobozt, és zenélni fog
 ▶tio atendeblas ja nur de vi: ez csakis tőled várható
 ne nur, sed ankaŭ: nem csak, hanem
 ▶ne nur vi ricevos distingon, sed ankaŭ via teamo: nem csak ön kap kitüntetést, hanem a csapata is
 nura: merő, csupa, puszta, tiszta <nem más, mint>
 ▶nura hazardo: merő véletlenség
 ▶nura inko sur pompa papero: írott malaszt
 ▶nura nulo vi estas: egy nagy nulla vagy
 ▶nura ŝaŭmo kaj fumo: puszta fellángolás, szalmaláng
 ▶nuraj eluzitaj aĵoj: csupa ócska holmi
 ▶nuraj haŭto kaj ostoj: csupa csont és bőr
 nure: kizárólag, csakis, egyedül <hangsúlyos csak>
 ▶nure min kaj neniun alian vi kulpigas?: csupán csak engem és senki mászt nem vádolsz?
 nurigi: **1)** *tr* csökkent, mérsékel
 ▶nurigu la vetajon: csökkentsd a tétet
 ▶nurigu vian koleron: mérsékelj a haragot
2) *tr* lekicsinyel, kisebbít
 ▶mi ne volas nurigi viajn meritojn: nem akarom kisebbíteni az érdemeidet
 ununura: egyetlen, egyedüli, unikális *szin* unusola
 ▶ununuran fojon mi vidis lin: csak egyetlen alkalommal láttam őt
 | **Nurenberg/o** *geo* Nürnberg
 ▶la nurenberga proceso: a nürnbergi per
 | **nutaci/o** **1)** *csill* égitest tengelyingadozása, nutáció, nutatio
2) *növ* növekedési mozgás, csúcskeringési mozgás, nutáció, nutatio
3) *orv* fejreszketés, nutáció, nutatio
 | **nuton/o** l. neŭtono
 | **nutr/i** **1)** *tr* táplál, etet
 ▶mi devas nutri tutan familion: egy egész családot kell etetnem
 ▶niaj porkoj estas bone nutritaj: a disznóink jól tápláltak
 ▶li nutras sin malsanige: egészségtelenül táplálkozik
 ▶nutru la infanon, kaj metu ĝin en liton: etesd meg a gyereket, és fektesd ágyba
2) *tr* *átv* táplál, eltart
 ▶ĉi tiuj terpecoj nutras dek familiojn: ezek a földek tíz családot tartanak el

▶mi ne nutras koleron al vi: nem táplálok haragot irántad
 ▶nutri esperon: reményt táplál
 ▶nutri per promesoj²: ígéretekkel etet
 ▶nutri siajn okulojn: legelteti a szemét
 nutra: **1)** táplálási, táplálkozási, etetési
 ▶nutraj kutimoj: táplálkozási szokások
 ▶nutra tempo por porkoj: disznók etetési ideje
2) tápláló
 ▶nutraj manĝoj: tápláló ételek
 nutro: **1)** táplálás, etetés *szin* nutrado
2) táplálék *szin* nutraĵo
 nutrado: táplálás, etetés
 ▶saniga nutrado de suĉinfanoj: csecsemők egészséges táplálása
 nutradisto: táplálkozáskutató, ételmezési szakember
 nutraĵo: táplálék, étel
 ▶ekologia nutraĵo: *öko* bioélelem
 ▶Nutraĵa kaj Agrikultura Organizo: Ételmezési és Mezőgazdasági Szervezet <ENSZ>, FAO
 ▶organika nutraĵo: szerves táplálék
 nutrantino: *fn* szoptató, gyermeketető
 nutriĝi: *ntr* táplálkozik
 nutriĝo, sinnutrado: táplálkozás
 nutristino: dajka
 nutrujo: *fn* etető <edény>
 ekonutraĵo: *öko* bioélelem
 subnutri: *tr* alultáplál
 ▶ĉiu infano estis subnutrata: minden gyermek alultáplált volt
 subnutriĝo: alultápláltság
 supernutri, tronutri: *tr* túltáplál
 supernutrado: túltáplálás
 supernutriĝo: túltápláltság
 nutraĵboluso: *gysz* ételbolus *szin* glutbulo
 nutraĵindustrio: *ip* élelmiszeripar
 nutraĵkamero: éléskamra, spájz
 nutraĵogrundo: táptalaj
 nutraĵpaketo: élelmiszercsomag
 nutraĵproduktado: *ip* élelmiszergyártás
 nutraĵprodukto: *ip* élelmiszeripari termék
 nutraĵvendejo: élelmiszerbolt, élelmiszerüzlet
 nutrobloko: *vill* tápegység
 nutroĉeno, nutroreto: *biol* tápláléklánc
 nutrofadeno: *vill* tápvezeték, tápkábel
 nutrofilo: nevelt fiú
 nutrofilino: nevelt lány
 nutrofrato: tejtestvér
 nutrogisto: tápélesztő, takarmányélesztő
 nutrokanalo: *biol* tápcsatorna, emésztőcsatorna *szin* digesta tubo
 nutromanko: *biol* táplálékhiány
 nutromedio: *öko* tápkörnyezet, táptalaj
 nutroplanto: *növ* gazdanövény
 nutroreĝimo: étrend
 nutrosako: tarisznya
 nutrosuplemento: *fn* táplálékkiegészítő, étrend-kiegészítő *szin* nutra suplemento
 nutrotensio: *vill* tápfeszültség
 nutrovaro: élelmiszer <mint áru>
l.m. birdonutrojo, diknutri, mamnutri, mamnutristino, ŝtopnutri, trudnutri
 | **o** **1)** o <hang, betű és betűnév>
2) O alakú

►O-aperturo: *tech* O alakú nyílás, O-nyílás
 ►O-krura: ó-lábú, görbe lábú
 | **o¹** <meghatározatlan, általános jellegű főnév>
 ►la o ĉarma estas simpatia: a bájos rokonszenves, ami bájos – rokonszenves
 ►la o dia estas nekonceptebla: az isteni felfoghatatlan
 | **-o** *nyt* főnév *l.* bluo, domo, kanto, zono
 o-vorto: *nyt* főnév *szin* substantivo
 | **Oaksak/o** *geo pol* Oaxaca <MX>
 | **oarist/o** *ir* oarisztis <szellemi párbeszéd>
 | **oaz/o 1)** *geo* oázis
 ►oazo en Saharo: oázis a Szaharában
 2) *átv* oázis, pihenőhely, menhely
 ►mia vilaĝa domo estas oazo por mi: falusi házam oázis számomra
 ►via somerdometo estas oazo kontraŭ miaj zorgoj: a nyaralód menhely a gondjaim előtt
 | **ob-** *növ* fordított <alakú>
 ►obkonusa: fordított kúp alakú
 ►obkora: fordított szív alakú
 | **ob/o** *eo ritk* kőhalom <emlékhely>
 | **Ob/o** *geo* Ob
 ►Oba Golfo: Ob-öböl
 ob-ugro: *fn* obi-ugor
 ob-ugra: *mn nyt* obi-ugor
 | **Obadj/a 1)** *bibl* Abdiás könyve, Abdiás próféta könyve <Abd>
 2) *bibl l.* Obadjo
 | **Obadjo: Abdiás <utónév>**
 obe/i *tr* engedelmeskedik, vkinek v. vminek <n, al>, <engedelmesen> követ
 ►deziro kaj inklino ordonon ne obeas^Z: *közm* a vágyaknak nem lehet parancsolni
 ►obei al la patro: engedelmeskedik az apjának
 ►obei la leĝon: követi a törvényt, engedelmeskedik a törvénynek
 ►obei la logikon: követi a logikát
 ►obei lian voĉon: hallgat a szavára
 ►obeu viajn gepatrojn: engedelmeskedj a szüleidnek
 obo: engedelmesség
 ►vi ŝuldas al mi obeon: engedelmességgel tartozol nekem
 obeado: engedelmeskedés
 obea: engedelmes
 ►obeakonduto: engedelmes viselkedés
 obeema: engedelmes természetű, engedelmességre hajló
 obeemo: engedelmesség, engedelmes természet
 obeigi: *tr* engedelmességre készítet v. kényszerít
 malobei: *tr* ellenszegül vkinek v. vminek <n, al>, megsért <pl. előírást>
 ►gefiloj ne devas malobei siajn gepatrojn: a gyermekeknek nem szabad ellenszegülniük a szüleiknek
 ►vi malobeis la leĝon: ön nem engedelmeskedett a törvénynek, megsértette a törvényt
 malobeo: engedetlenség
 neobeema: engedetlen természetű
 | **obelisk/o** *ép műv* obelisz
 | **obelus/o 1)** *knyv* betoldójel, obelus
 2) *knyv* referenciajegy, jegyzetre utaló jegy
 | **Oberon/o** *mit* Oberon
 ►Oberono estis la reĝo de la elfoj: Oberon a tündérek királya volt
 | **obez/a** *orv* kórosan elhízott, hájas, kövér
 obezeco: *orv* kóros kövérség, elhízás, obesitas
 | **obi/o** obi, kimonóöv <JP>

| **objekt/o 1)** tárgy, objektum, dolog <érzékkelhető vmi>
 ►meblo estas objekto: a bútor tárgy
 ►naturaj kaj artefaritaj objektoj: természeti és mesterséges tárgyak
 ►neidentigebla fluga objekto: azonosíthatatlan repülő tárgy, UFO
 2) tárgy, téma <vminek a tárgya, céltárgy>
 ►la objekto de la verko: a mű tárgya <amire a mű irányul>
 ►la objekto de nia pensado: gondolkodásunk tárgya
 ►li fariĝis objekto de moko: gúnyolódás tárgya lett
 ►nedevisa objekto de instruado: *isk* nem kötelező tantárgy
 ►objekto de bablado: szóbeszéd tárgya
 ►objekto de esplorado: vizsgálódás tárgya
 ►objekto de studo: tanulmány tárgya
 3) *fil* objektum, tárgy
 ►idea objekto: ideális objektum
 ►reala objekto: reális objektum
 4) *nyt* tárgy
 ►ablative objekto: részahagyó tárgy, de-viszonyszós határozó
 ►akuzative objekto, rekte objekto: közvetlen tárgy
 ►dative objekto: *eo* részesetárgy, al-viszonyszós határozó
 ►fiks objekto: állandó tárgy
 ►nerekte objekto: közvetett tárgy
 objekta: **1)** tárgyi-, tárgyi
 ►kovrobekta vitro: *biol* fedőüveg, fedőlemez <mikroszkóp> *szin* kovrovitro
 ►objekta distanco: *for* tárgytávolság
 ►objekta vitro: *biol* tárgyüveg, tárgylemez <mikroszkóp> *szin* muntovitro
 ►objektaj karakterizoj: tárgyi jellemzők
 2) *nyt* tárgyi
 ►objekta funkcio: tárgyi funkció
 ►objekta subfrazo: tárgyi mellékmondat *szin* objekta subpropozicio
 ►objekta suplemento: tárgyi jelző
 objektogardisto: vagyónőr
 objektpremio: tárgyjutalom
 objektoteatro: *műv* tárgyszínház
l.m. artobjekto, celobjekto, űrcobjekto, pruvobjekto
 | **objektiv/o** *for* tárgylencse, objektív
 ►anastigmata objektivo: anasztigmatikus tárgylencse *szin* anastigmato
 objektiva: **1)** *for* objektív-, tárgylencsére vonatkozó
 ►objektiva movoj: tárgylencsemozgások
 2) *fil* objektív, valóságos
 3) tárgylagos, tárgyszerű, pártatlan, elfogulatlan, objektív
 ►objektiva diskuto: tárgyszerű vita
 ►objektiva raporto: tárgylagos jelentés v. beszámoló
 4) *orv* objektív, az orvos által megállapított
 ►subjektiva kaj objektiva simptomoj: szubjektív és objektív tünetek
 objektiveco: elfogulatlanság, tárgylagosság, objektivitás
 objektivema: objektivitásra törekvő
 neobjektiva: elfogult, szubjektív
 teleobjektivo: *for* teleobjektív
 objektivĉapo: *for* objektívsapka
 | **objet/i** *ntr* ellenvet
 ►li objetis, ke neniam li iris tie: azt vetette ellen, hogy soha nem járt ott
 objeto: ellenvetés
 | **obl** *mn* -szeres, -szoros, -szörös *l.* duobla, n-obla, multobla, plurobla
 -oble: *hsz* -szeres<en>, -szoros<an>, -szörös<en>

►Maĉjo Ansera trioble redonos la batojn: Lúdas Matyi háromszorosan veri azt vissza

►dekoble tiom da homoj: tízszer annyi ember

►duoble faldita folio: kétszeresen hajtott fólia

►duoble tri estas ses: kétszer három az négy

►kelkoble pli multe: néhányszor több

►kvaroble pli rapide: négyszer gyorsabban

-oblo: *fn* vminek a vánhánszorosa

►dudek estas la kvaroblo de kvin: húsz az öt négyszerese

►li redonis al mi ĝian kvinoblon: az ötszörösét adta nekem vissza

-obli: *ntr* vminek valahányszoros

►la profito trioblos aŭ kvaroblos: a profit háromszoros vagy négyszeres lesz

►liaj fortostreĉoj duboliĝis: megkétszereződtek az erőfeszítései

►mi tribobligos mian monon: megháromszorozom a pénzemet

oblo: *mat* szorzat, többszörös

►la plej malgranda komuna oblo: a legkisebb közös többszörös

obleco: *mat* multiplicitás

obligi: *tr mat* szoroz, megszoroz *szin* multipliki

obligo: *mat* szorzás *szin* multipliko

obloprefikso: *nyt* szorzó előképző

oblosigno: *mat* szorzásjel

| **oblat/o 1**) ostya, oblatas

2) *gysz* <port tartalmazó> ostya

l.m. kukoblato

| **obligaci/o 1**) *gazd* kötvény, kölcsönkötvény

►hipoteka obligacio: jelzálogkötvény

►ŝtata obligacio: államkötvény *szin* ŝtatobligacio

2) *jog* kötelelem, kötelezettség

obligacia: **1**) *gazd* kötvény-

►obligacia kupono: kötvénykupon

2) *jog* kötelmi

►obligacia juro: kötelmi jog

obligacii: *tr jog* kötelez

►li obligacias sin pagi al tria persono: kötelezi magát, hogy harmadik félnek fizet

l.m. ŝtatobligacio

| **oblikv/a** ferde, rézsútos

►oblikva muskolo: *anat* ferde izom, musculus obliquus

►oblikva rektó: *mat* ferde egyenes

►oblikva rigardo: ferde tekintet

►oblikva turo: ferde torony

►per oblikva vojo: görbe úton, nem tisztességes módon

oblikvi: *ntr* ferdén megy, ferdén halad

►tie la vojo oblikvas: ott az út ferdén halad

oblikvo: *mat* ferde törtjel, ferde perjel *szin* oblikva streko, suprenstreko

►inversa oblikvo: *knyv* fordított törtvonal v. törtjel, backslash <\>

szin inversa oblikva streko

oblikveco: ferdeség

oblikvokula: ferdeszemű

| **oblong/a** hosszúkas *szin* longforma

| **obol/o** *tört* obulus, obolus, obolosz <súlymérték és pénznem>

| **obscen/a** *pej* trágár, obszcén

►paroli per obscenaj vortoj: trágár szavakat használni

obscenaĵo: obszcén dolog, trágárság

| **obsed/i** *tr pszi* teljesen a hatalmába kerít, rögeszmésen foglalkoztat

►la amo al Evo obsedis lin: Évához fűződő szerelme teljesen a hatalmába kerítette

obsedo: *pszi* rögeszme, kényszerképzet

obsedato: *fn pszi* megszállott, rögeszmés

| **observ/i 1**) *tr* megfigyel, tartósan figyel

►Napoleono observas la manovrojn de la malamiko: Napóleon figyel az ellenség hadmozdulatait

►observi la astrojn: a csillagokat figyel

2) *tr átv* figyel vmire <n>, betart vmit

►observi la decan mezuron: illő mértéket tart

►observi la dieton: betartja a diétát

►observi la preskribojn: betartja az előírásokat

observo: megfigyelés, észrevétel

►fari astronomiajn observojn: csillagászati megfigyeléseket végez

►li faris multajn observojn pri la progreso de la afero: számos észrevételt tett a dolog haladásáról

observado: **1**) megfigyelés

►li estas sub polica observado: rendőri megfigyelés alatt áll

2) figyelés vmire, betartás

►observado de la ludreguloj: a játékszabályok betartása

observanto: *fn* megfigyelő

►milita observanto: katonai megfigyelő

►objektiva observanto: pártatlan megfigyelő

►politika observanto: *pol* politikai megfigyelő

►statuso de observanto: megfigyelői státusz

►subtila observanto: figyelmes szemlélő

observigi: *tr* betartat

►li observigis per mi ĉiujn preskribojn: betarttatott velem minden előírást

observisto: *fn hajó* figyelő, őrszem

fiobservanto: *fn pej* kukkoló

malobservi: *tr* elmulaszt, megsért, áthág, figyelmen kívül hagy

►li malobservis anonci tion al mi: elmulasztotta jelenteni nekem

►li malobservis ĉiujn regulojn: minden szabályt áthágott

►li malobservis siajn devojn: elmulasztotta a kötelességeit

►malobservi la postulojn: nem veszi figyelembe a követelményeket

►mi nun malobservos la etiketon: most figyelmen kívül hagyom az etikettet

malobservo: mulasztás, vminek a megsértése, elmulasztása

►malobservo de rajto: jogsértés

memobservo: *pszi* önmegfigyelés

observokapablo: *pszi* megfigyelőképeség

l.m. birdobservanto, birdobservejo, elektoobservanto, kaŝobservi, stelobservejo

| **observatori/o** *csill* obszervatórium, csillagda, csillagvizsgáló *szin* stelobservejo

| **obsidian/o** *ásv* obszidián, vulkánüveg

| **obskur/a 1**) sötét, homályos

►obskura ĉambro: *fot* sötétkamra

2) *átv* sötét, tisztázatlan, homályos, zavaros, obskurus, ismeretlen

►obskura afero: sötét ügy, homályos ügy

►obskura intrigo: sötét intrika

►obskura sciencisto: obskurus tudós, ismeretlen tudós

obskuranto: *fn pej* maradi, tudatlan, műveltségellenes

obskurantismo: *l.* obskurismo

obskuro: a sötét

►palpi en la obskuro: a sötétben tapogat

obskureco: sötétség

obskurismo: *pej* maradiság, tudatlanság, műveltségellenesség, obskurantizmus

l.m. klarobskuro

| **obsolet/a** *ritk* érvénytelen

| **obstakl/o** *átv* is akadály, korlát

►forigi la obstaklojn de la vojo: elhárítja az akadályokat az útról
 ►kun kuraĝo li venkis la obstaklojn: bátran legyőzte az akadályokat
 ►li metis obstaklojn sur mian vojon: akadályokat gördített elém
 ►nesuperebla obstaklo, netransirebla obstaklo: áthághatatlan akadály
 ►obstakloj venkeblas per kuraĝo: az akadályok bátorsággal legyőzhetők
 ►obstaklojn starigas nur mia monujo: akadályt csak a pénztárcám jelent
 senobstakla: akadálymentes
 senobstakligi: *tr* akadálymentesít
 obstaklokonkurso: *sp* akadályverseny
| obstetrik/o *orv* szülészettan, obsterica *szin* akușologio
| obstin/a makacs, megátalkodott, csökönyös
 ►obstina Joĉjo: *jték* kelfeljancsi
 ►obstina malamor: makacs gyűlölet
 ►obstina kiel mulo, obstina kiel kapro: makacs, mint az öszvér
 obstini: *ntr* makacskodik, makacsul kitart, nem hajlandó <vmít csinálni>, köti magát
 ►li obstinas kvitigi sian ŝuldon: makacsul megtagadja adóssága rendezését
 ►li obstinas respondi la samon: makacsul ugyanazt válaszolja
 ►obstini en la silento: makacsul hallgat
 ►obstini en sia eraro: kitart a hibája mellett, hibájában megátalkodik
 obstino: makacskodás
 ►via obstino malhelpis nian venkon: makacskodásod megakadályozta győzelmünket
 obstineco: makacsság, megátalkodottság, csökönyösség
 obstiniĝi: *ntr* megmakacsolja magát, csökönyössé válik
 ►la azeno obstiniĝis: a számár megmakacsolta magát
| obstrukc/o 1) eldugulás, eltömődés *szin* ŝtopiĝo
 ►obstrukco de intesto: *orv* szorulás
 ►obstrukco de tubo: csődugulás
2) közl torlódás, közlekedési dugó
3) pol obstrukció
 obstrukci: **1)** *tr* eltömít, eldugaszol
 ►embolo obstrukcis ĉi tiun vaskulon: vérrög zárta el ezt az eret
2) tr közl eltorlaszol, dugót okoz
 ►la veturiloj de la partoprenantoj de la sportevento obstrukcis la vojon: a sportesemény résztvevőinek járművei eltorlaszolták az utat
3) tr pol obstruál, megakadályoz
 ►per ĉiam pli novaj amendoj la opozicio obstrukcis la voĉdonadon: egyre újabb törvénymódosításokkal az ellenzék megakadályozta a szavazást
 malobstrukci: **1)** *tr* dugulást elhárít, eltömődést megszüntet
2) tr közl dugót megszüntet, torlódást elhárít
| obten/i *tr* ritk elér, megszerez, kieszközöl, vmihez <n> hozzájut
 ►finfine li obtenis la permeson de la instanco: végre megszerezte a hatóság engedélyét
| obtur/i *tr* bedug, bedugaszol, betöm, elrekeszt, eldugaszol
 ►obturi botelon: palackot bedugaszol
 ►obturi kanontubon: ágyúcsövet betöm
 ►obturi karian denton: lyukas fogat betöm
 ►obturi la objektivon de fotilo: fényképezőgép tárgylencsét lefedi
 obturatorio: *l.* obturilo 2
 obturilo: **1)** dugasz, dugó, záróspaka
 ►obturilo de fotilo: fényképezőgép zárósapkája
 ►obturilo de tubo: cső dugója
2) fot redőnyzár, zárszerkezet *szin* obturatorio
 ►momenta obturilo: pillanatztár
 ►prokrasta obturilo: késleltető zár

| obtuz/a 1) *mat* tompa *szin* malakuta
 ►obtuza angulo: tompaszög
2) tompa <hang> *szin* malakuta
 ►li diris kun obtuza voĉo, ke: tompa hangon azt mondta, hogy
3) átv tompa
 ►li sentis obtuzan doloron: tompa fájdalmat érzett
 ►obtuza malĝojo hantis lin: tompa bánat kísértette
 ►obtuze li gapiŝ antaŭ si: tompán bámult maga elé
 obtuzilo: *fiz tech* tompító, csillapító *vö.* dampilo
 transobtuza: *mat* homorú *szin* konkava
 obtuzangula: *mat* tompaszögű
 obtuzmensa: tompa agyú, bárgyú
| obus/o *kat* tűzérési lövedék, tűzérési gránát, robbanólövedék, ágyúlövedék
 ►kontraŭtanko obuso: páncélelhárító gránát
 obusingo: *kat* lövedéktest, hüvely
 obusfunelo, obuskavo: *kat* bombatölésér
l.m. kuglobuso
| ocean/o *geo* óceán, világtenger
 ►Antarkta Oceano: *l.* Suda Oceano
 ►Arkta Oceano: Jeges-tenger, Északi-sarki-óceán
 ►Hinda Oceano: Indiai-óceán
 ►Pacifika Oceano: Csendes-óceán *szin* Pacifiko
 ►Suda Oceano: Déli-óceán
 Oceano: *mit* Ókeanosz, Oceanus
 oceana: *geo* óceán-, óceáni
 ►oceana fluo: tengeráramlat
 oceanidinoj: *mit* ókeaniszkok, oceanides
 oceanologo: *geo* oceanográfus, tengerkutató
 oceanologio: *geo* oceanográfia, tengertan, tengerkutatás
 Oceanio: *geo* Óceánia
 transoceana: tengeren túli, transzóceáni
 ►transoceana flugo: tengeren túli repülőjárat
 oceannivelo: *geo* tengerszint
 oceanŝipo: *hajó* óceánjáró <hajó>
| ocel/o *áll* pontszem, ocellus
2) áll szemfolt
| ocelot/o *áll* párducmacska, ocelot <Felis pardalis>
| ocim/o *növ* bazsalikom <Ocimum>
 ►bazilia ocimo: kerti bazsalikom <O. basilicum>
| ocitocin/o *biol* oxitocin
| od/o *ir* óda
| odalisk/o *tört* odaliszk, szolgálólány háremben
| odekolon/o kölni, kölnivíz
| Odes/o *geo* Odessza
| Odin/o *l.* Votano
| Odise/o *mit* Odüsszeusz
 Odiseado: *ir* Odüsszeia
| odometr/o *l.* hodometro
| odonat/oj *áll* szitakötők <rendje> <Odonata>
| odontoid/o *anat* fogszerű nyúlvány *szin* dentoforma apofizo
| odontolog/o *l.* dentisto, dentkuracisto
 odontologio: *l.* denta medicina, dentistika
| odor/i 1) *x* vmilyen szaga v. illata van
 ►odori je libro: könyvszaga van
 ►odori je ŝvito: izzadságszaga van
 ►odori kadavron: hullaszaga van
 ►odori rozon: rózsaillata van
2) x átv vmit mutat, vmilyennek látszik, büzlík

►ĉi tiuj homoj odoras je herezo: ezek az emberek bűzlenek az eretnokségtől

►tio odoras perfidon: ennek árulásszaga van, árulástól bűzlik
odoro: szag, illat

►bona odoro: illat, jó szag

►malagrabla odoro: kellemetlen szag

►mi sentis odoron de fumo: füst szagát éreztem

►odoro de lavendo: levendulaillat

odora: szagos, illatos

odoraĉi: *ntr* bűzlik, szaglik

odoraĉa: bűdös, bűzös, rossz szagú

odoraĉo: bűz, szag

desodori: *tr* szagtalanít, dezodorál *szin* senodorigi

senodora: szagtalan

senodorigi: *tr* szagtalanít, dezodorál *szin* desodori

odorfumo: tömjénfüst

odorfumaĵo: tömjén

odorsalo: repülőszó

l.m. agrablodora, bonodora, malbonodora, pikodora

| **Odr/o** *geo* Odera

►la landlimo Odro-Niso: az Odera-Neisse határ

| **Oeland/o** *geo* Öland

| **oer/o** *eyrir*, *aurar*, *öre* <pénznem>

| **oestr/o** *biol* ivarzás, üzekedés, tüszőérés, oestrus

oestriga: *biol* tüszőérést kiváltó

►oestrigaj hormonoj: tüszőérést serkentő hormonok

| **oestradiol/o** *biol* ösztradiol

| **oestrogen/o** *biol* ösztrogén, tüszőhormon

| **oestron/o** *biol* kém ösztroon *szin* foliklino

| **Ofeli/o** *ir* Ofélia, Ophelia

| **ofend/i** **1)** *tr* megbánt, megsért

►postulo ne pretendas, rifuzo ne ofendas^Z: *közm* a kérdés nem kerül pénzbe

►via konduto ofendas nin: viselkedése sért bennünket

2) *tr* átv sért, bánt vmit

►se tio ofendas vian sentemon: ha ez bántja az ön érzékenységet

►tio ofendas mian lingvan senton: ez bántja a nyelvérzékemet

►viaj vortoj ofendas mian orelon: szavaid sértik a fületem

ofendo: sértés, bántás

►al li ne mankas defendo kontraŭ ofendo^Z: jól felvágták a nyelvét

►mi ne toleras ĉi tiun ofendon: nem tűröm el ezt a sértést

►ofendo de Paŭlo al Petro: Péter megsértése Pál által

ofenda: sértő, bántó

►li diris tion kun ofenda tono: bántó hangon mondta

ofendiĝema: sértődékeny, sértődős természetű

ofendiĝi: *ntr* megsértődik, megbántódik

l.m. honorofendo, pudorofenda

| **ofensiv/o** *kat* támadás, előnyomulás, offenzíva

ofensiva: *kat* támadó, offenzív

►ofensiva armilo: támadófegyver

kontraŭofensivo: *kat* ellentámadás, ellenoffenzíva, kontraoffenzíva

| **ofer/i** **1)** *tr* *vall* áldoz, feláldoz, áldozatot mutat be

►fari rabon kaj ŝtelon, por oferi al Dio kandelon^Z: lopott marhából ád az oltárra

►oferi fruktojn de la tero al la dioj: a föld gyümölcseit áldozza az isteneknek

2) *tr* átv feláldoz, áldozatot hoz vmiért

►oferi la agrablan pro la utila: feláldozza a kellemest a hasznosért

►oferi sian tempon: feláldozza az idejét

►oferi sian vivon por la patrujo: feláldozza az életét a hazájáért

ofero: **1)** *vall* átv is áldozat *szin* oferaĵo

►alporti oferon sur la altaron: áldozatot hoz az oltárra

►nenia ofero estus tro granda: semmilyen áldozat nem lenne túl nagy

►Plej Sankta Ofero: *kr* legszentebb áldozat

2) *vall* átv is feláldozás

oferaĵo: *vall* áldozat, áldozati tárgy, áldozati állat

oferema: áldozatkész, áldozatos, önfeláldozó

foroferi: *tr* feláldoz, áldozatul hoz

►li foroferis sin por sia familio: feláldozta magát a családjáért

►mi foroferis por ĝi multan tempon: sok időt áldoztam rá

sinofero: önfeláldozás

sinofera: önfeláldozó

oferaltaro: *vall* áldozati oltár

oferbuĉi: *tr* *vall* <áldozatul> leöl

oferdona: *vall* áldozathozó, áldozatos

oferdoni: *tr* *vall* áldozatul ad, feláldoz

oferdono: **1)** *vall* átv is feláldozás

2) *vall* áldozati adomány

oferdonaco: *vall* áldozati ajándék

oferfaro: *vall* áldozás, áldozat bemutatása

oferflamo: *vall* áldozati láng

oferpastro: *vall* áldozatot bemutató pap, áldozópap

oferpreta: áldozatkész

oferpreteco: áldozatkészség

oferverŝi: *tr* <ital> áldoz

►li oferverŝis vinon al la dioj: bort áldozott az isteneknek

l.m. brulofero, buĉofero, dankofero, fajrofero, mesofero, taŭrofero, verŝofero

| **ofert/i** *tr* *gazd* kínál, ajánlatot tesz vmire <n>, megajánl

►oferti laboron: munkát kínál

ofero: *gazd* ajánlat

►adjudika oferto: *gazd* versenyajánlat

►alvoko por oferto: ajánlatkérés

►nia alloga oferto: csábító ajánlatunk

►sendeviga oferto: nem kötelező ajánlat

►speciala oferto: akció, árárció

ofertado: *gazd* ajánlattétel

ofertaĵo: *gazd* ajánlat tárgya

ofertanto: *gazd* ajánlattevő

ofertalvoko: *gazd* ajánlati felhívás, ajánlatkérés

ofertoprezo: *gazd* ajánlati ár

l.m. dankofero, laborofero, pacofero, pekofero, prezofero, programofero

| **ofertori/o** **1)** *kr* felajánlás, offertorium

2) *kr* *zene* offertórium

| **ofic/o** hivatal, állás, tisztség

►Ĉefministra Oficejo: *pol* Miniszterelnöki Hivatal

►Centra Oficejo: *eo* Központi Iroda <Eszperantó Világszövetség>

►Dio donis oficon, Dio donas prudenton^Z: *közm* akinek az Isten hivatalt ad, észt is ad hozzá

►granda ofico – grandaj zorgoj^Z: *közm* nincs hivatal baj nélkül

►grasa ofico: zsíros állás

►ofico de urbestro: polgármesteri tisztség

►plenumi la oficon de ministro: miniszteri tisztséget tölt be

►plenumita via ofico, nun pasis via vico^Z: *közm* a mór megtette kötelességét, a mór elmehet

►procedi pro ofico: hivatalból eljár

►sacerdota ofico: *kr* papi hivatal

►Sankta Ofico: *kr* Szent Hivatal, Sacrum Officium <inkvizíció>

►statistika oficejo: statisztikai hivatal

ogiva: *ép* csúcsíves

►ogiva fenestro: csúcsíves ablak

►ogivaj formoj: csúcsíves formák

ogivkruciĝo: *ép* csúcsíves keresztboltozat

| **ogr/o** emberevő óriás

| **ogur/o** *fn* tört ogur

ogura: *mn nyt* ogur

►oguraj lingvoj: ogur nyelvek

| **oguz/o** *fn* oguz

oguzo: *mn nyt* oguz

►oguzaj lingvoj: oguz nyelvek

| **oĝibv/o** *fn* odzsibva

oĝibva: *mn nyt* odzsibva <oji>

| **Ohio/o** **1)** *geo* Ohio <folyó>

2) *geo pol* Ohio <állam> <US>

| **oho!** *isz* ohó!, ajha! <meglepődés>

| **Ohotsk/o** *geo* Ohotszk

Ohotska Maro: *geo* Ohotszki-tenger

| **-oid-** **1)** *tud* -oid <hasonlóság> *l.* elipsodio, cikloido, sufiksoido

2) *áll* -oida, -szerű <kinézet, hasonlóság> *l.* hidroidoj, nautiloidoj

3) *növ* -oides, -oideus <nemnévből nemnevet> *l.* pegoidoj

| **-oide-** **1)** *növ* -oideae <alcsalád> *l.* malusoideoj

2) *áll* <főcsalád> *l.* homoideoj

| **oj!** *isz* ó!, jaj! <fájdalom, sajnálkozás>

►oj, vi piedpremis mian piedon: jaj, rálépett a lábamra!

►oj, kiel rapide pasas la tagoj: ó, milyen gyorsan telnek a napok!

| **ojdemi/o** *ex l.* maranaso

| **ojdi/o** *növ* szőlő lisztharman <Oidium>

| **ojstr/o** *áll* bagócsférgesség <Oestrus>

►bovojstro: marhabagócs <Hypoderma bovis>

►ĉevala stomakojstro: lóbagócs <Gasterophilus intestinalis>

►ŝafojstro: juhbagócs <O. ovis>

►ojstredoj: bagócsférgesek <Oestridae>

| **Ojt/o** *mit geo* Oita

►Heraklo mortis sur la monto Ojto: Héraklész Oita hegyén halt meg

| **ok** nyolc

►la Grandaj 8: *pol* a Nyolcak

►li havis ok gefratojn: nyolc testvére volt

oka: nyolcadik

►elprenu ĉiun okan: vedd ki minden nyolcadikat

►la okan de Decembro: december nyolcadikán

►mi estis oka en la vico: a nyolcadik voltam a sorban

oko: **1)** nyolcas szám

►li skribis du okojn: két nyolcast írt le

2) *fn* nyolcas <nyolcból álló>

►kera oko: *jték* kőr nyolcas

►remista oko: *sp* evezős nyolcas

oke: nyolcadszor <felsorolás>

okobla: **1)** nyolcszoros

►okobla kvanto: nyolcszoros mennyiség

2) nyolcszoros <nyolc vmből álló>

►okobla tavolo: nyolcszoros réteg

okoble: nyolcszor <szorzás>, nyolcszorosan

►okoble du estas dek ses: nyolcszor kettő az tizenhat

►okoble faldu la paperon: nyolcszorosan hajtogasd a papírt

okoblo: vminek a nyolcszorosa

okono: **1)** nyolcad

►kvar okonoj estas duono: négy nyolcad az egy fél

2) *zene* nyolcadhang, nyolcadkotta, fusa *szin* okona noto

okopa: nyolcas, nyolc részes, nyolc fős

►la okopa bando de la bandito: az útonálló nyolc fős bandája

►okopa servico: nyolc részes étkezés

okopo: **1)** nyolcas csoport

2) *zene* oktett <mű és csoport>

okope: nyolcan

►okope ili alvenis: nyolcan jöttek

okto: *zene* oktáv <hangköz> *szin* diapazono 2

►dua okto: kontraoktáv

►duliniokto, sesa okto: kétvonalas oktáv

►granda okto, tria okto: nagyoktáv

►kvara okto, malgranda okto: kisoktáv

►kvarlinia okto: négyvonalas oktáv

►kvinlinia okto: ötvenvonalas oktáv

►kvina okto: egyvonalas oktáv

►oka okto: négyvonalas oktáv

►perfekta okto: tiszta oktáv

►sepa okto: háromvonalas oktáv

►naŭa okto: ötvenvonalas oktáv

►unua okto: szubkontraoktáv

okteto: *zene* oktett <mű és zenészek>

okuma: *mat* nyolcas alapú, oktális

►okuma sistemo: nyolcas számrendszer

okangulo, oklatero: *mat* nyolcszög, oktagon

okcent: nyolcszáz

okdek: nyolcvan

okfoje: nyolcszor, nyolc ízben, nyolc alkalommal

kontraŭokto: *zene* kontraoktáv

subkontraŭokto: *zene* szubkontraoktáv

l.m. triliniokto

| **Ok/o** *geo* Oka

| **okapi/o** *áll* okapi <Okapia>

| **okarin/o** *zene* okarina

| **okaz/i** **1)** *ntr* történik, előfordul, megeshik

►facile povus okazi, ke: könnyen megeshet, hogy

►malofte okazas ankaŭ tio, ke: ritkán az is előfordul, hogy

►okazas, ke: megeshik, hogy

►rakontu, kio okazis al vi: meséld el, mi történt veled

2) *ntr* <rendezvény> lefolyik, végbemegy, megrendezésre kerül

►ĉi-jare la kongreso okazis en Rejkjaviko: idén a kongresszust

Rejkjavikban rendezték meg

okazo: **1)** esemény *szin* okazaĵo

►elementa okazo: *mat* elemi esemény

►epizoda okazaĵo: mellékes esemény

►mala okazo: *mat* komplementer esemény

►pri la okazo raportis la amaskomunikiloj: az eseményről

beszámoltak a tömegtájékoztatói eszközök

2) eset, előfordulás

►en alia okazo: más esetben

►en ekstrema okazo: végső esetben

►en eksterordinara okazo: rendkívüli esetben

►en escepta okazo: kivételes esetben

►en kontraŭa okazo: ellenkező esetben

►en la plej bona okazo: a legjobb esetben

►en la plej malbona okazo: legrosszabb esetben

►en neniŭ okazo: semmi esetre sem

►en okazo de bezono: szükség esetén, adott esetben

►en okazo de ekstrema bezono: végszükség esetén

►en plej bona okazo: legjobb esetben

►en tia okazo: ilyen esetben

►por la okazo, se vi volus viziti min: arra az esetre, ha meg akarnál látogatni

►superforta okazo: *jog gazd* előre nem látható eset, vis major eset

3) alkalom

►en la unua oportuna okazo: az első adandó alkalommal

►kapti la okazon, profiti la okazon: megragadja az alkalmat

►mi havis la okazon viziti Parizon: alkalmam volt felkeresni Párizst

►mi ne havis okazon paroli kun li: nem volt alkalmam beszélni vele

►nemaltrafenda okazo: kihagyhatatlan alkalom

►ne preterlasu la okazon: ne hagyd ki az alkalmat

►nun ni havas la okazon renkontiĝi kun la verkisto: most alkalmunk van találkozni az íróval

►okazo faras ŝteliston, okazo kreas ŝteliston^Z: *közm* alkalom szüli a tolvajt

►okazo neniam revenonta: soha vissza nem térő alkalom

►okazon kaptu ĉe l' kapo, ĉar la vosto estas glita^Z: *közm* a szerencsét üstökön kell ragadni

►oportuna okazo: megfelelő alkalom, jó alkalom

►se prezentiĝos okazo por tio: ha alkalom kínálkozik rá

►uzante la okazon: felhasználva az alkalmat

4) jog nyt eset *l.* kazo

okaza: eseti, alkalmi, alkalmoszerű, véletlen

►liaj okazaj vizitoj: alkalmi látogatásai

►okaza enspezo: alkalmi bevétel

►okaza kostumo: alkalmi ruházat

►okazaj cirkonstancoj: véletlen körülmények

►okaza vendisto: alkalmi árus

okaze: **1)** ebben az esetben, abban az esetben

►mi okaze uzos vian aŭton: ebben az esetben használom a kocsiját

►se vi okaze permesos: abban az esetben, ha megengedi

2) alkalom adtán, adott esetben, véletlenül

►okaze mi iris sur la strato: éppen mentem az utcán

►se okaze vi vizitus nin: ha adott esetben meglátogatnál bennünket

►okaze mi redonos al vi la viziton: alkalom adtán viszonzom a látogatást

3) vminek az alkalmából

►okaze de la festo oni iluminis la urbon: az ünnep alkalmából kivilágították a várost

okazaĵo: esemény, történés

►la okazaĵo estas priskribita en la hodiaŭa gazeto: az eseményt ismerteti a mai újság

►ne de unu okazaĵo fariĝas kutimo: *közm* egy eset nem eset

►okazantaĵo: várható esemény

►okazantaĵo: az éppen folyó esemény

►okazintaĵo: a végbement esemény

►postlami la okazaĵojn: az események után kullog

okazejo: helyszín, színhely

►okazejo de la aranĝo: a rendezvény helyszíne

►okazejo de la murdo: a gyilkosság színhelye

okazigi: **1)** *tr* okoz, előidéz

►la incendio okazigis la morton de du homoj: a tűzvész két ember halálát okozta

►la tertremo okazigis panikon: a földrengés pánikot okozott

2) tr rendez, tart

►la ĉi-jaran kongreson oni okazigos en la ĉefurbo: az idei kongresszust a fővárosban rendezik

►la feston ni okazigis en nia domo: az ünnepet a házunkban tartottuk meg

okazisto: alkalmi munkás

ĉeokaze: alkalom adtán

ĉi-okaze: ebben az esetben

ĉiaokaze: mindenesetre, bármi legyen is

►ĉiaokaze mi informos vin: mindenesetre tájékoztatlak

ĉiuokaze: minden alkalommal, minden egyes esetben

►ĉiuokaze li plendis pri la malnovaj ofendoj: minden alkalommal panaszkodott a régi sérelmekről

flankokazaĵo: mellékes esemény, közbejött dolog

interokazaĵo: incidens, közbejött esemény *szin* incidente

►interokazaĵo interrompis la prezentadon: egy incidens megszakította az előadást

kunokazi: *ntr* együtt fordul elő, egy időben történik

►se la kongreso kunokazos, mi ne povos partopreni ĝin: ha a kongresszus egy időben lesz, nem tudok részt venni rajta

laŭokaze: az alkalomnak megfelelően, szükség szerint

►laŭokaze ni renkontiĝos: az alkalomnak megfelelően találkozunk

misokazaĵo: baleset, szerencsétlen eset

pookaza: esetenkénti

porokaza: eseti, alkalmi, ad hoc

►porokaza poŝtmarko: alkalmi bélyeg

►porokaza versaĵo: alkalmi vers

samokaze: egyúttal

►mi hejtas kaj samokaze ankaŭ kuiras per la forno: fűtök és egyúttal főzök is a tűzhelyen

tiuokaze: abban az esetben, akkor

bonokaze: szerencsés esetben, jó esetben

okazalgebro: *mat* eseményalgebra

okazdormi: *ntr* csövezik, alkalmi szálláshelyen alszik

okazvendi: *tr* elkótyavetyél

l.m. krizokaza, limokazo, mortokazo, normalokaze

| **okcident/o** *geo* nyugat, nyugati rész *szin* uesto

►en okcidento nenio nova: nyugaton a helyzet változatlan

►la suno subiras ĉe okcidento: a nap nyugaton nyugszik

►mi loĝas en la okcidento de Hungario: Magyarország nyugati részén lakom

Okcidento: **1)** *pol* Nyugat <Európa>

2) *pol* Nyugat <Nyugat-Európa>

►Imperio de Okcidento: *tört* Nyugati Birodalom

okcidenta: *geo* nyugati *szin* uesta

►blovas okcidentaj ventoj: nyugati szelek fújnak

okcidente: nyugaton

►la armeo ekiris okcidenten: a hadsereg nyugat felé indult

►la vilaĝo troviĝas okcidente de nia urbo: a falu városunktól nyugatra van

►longe li vivis okcidente: sokáig élt nyugaton

okcidentano: *fn* nyugati, nyugaton lakó

| **Okcidental/o** *nyt* Occidental <ie>

| **okcipit/o** *anat* nyakszirt, tarkó, occiput *szin* postkranio

okcipitosto: *anat* nyakszirtcsont, os occipitale

okcipitalo: *ne l.* okcipitosto

| **okcitan/o** *fn* okcitan, okszitan, provanszáli

okcitana: *mn nyt* okcitan, okszitan, provanszál <oc>

Okcitanujo, Okcitanio: *geo* Okcítánia

| **Okinav/o** *geo* Okinava

| **Oklahom/o** *geo pol* Oklahoma <US>

| **okluzi/o** **1)** *orv* elzáródás, okklúzió

►intesta okluzio: bélelzáródás, occlusio intestinalis

2) met felzárkózás <ciklon>

| **okr/o** *ásv* okker, okra

►flava, ruĝa, bruna okro: sárga, vörös, barna okker

okra: **1)** *ásv* okkert tartalmazó, okkeres

2) okkerszínű

| **okrom/o** *növ* balsafa, balzafa, nyúlfa <Ochroma> *szin* balzo

| **okronoz/o** *orv* ochronosis <szövetelszíneződés>

| **oks/o** *ritk áll* ökör *szin* eksbovo, kastrita bovo

oksovostosupo: *l.* bovo vosta supo

| **oksalat/o** *l.* okzalato

| **oksalid/o** *növ* madársóska <Oxalis>

▶ oksalidacøj: madársóska félék <Oxalidaceae>

▶ blanka oksalido: erdei madársóska <O. acetosella>

▶ rigida oksalido: parlagi madársóska <O. europaea>

| **oksazol/o** *kém* oxazol

| **Oksford/o** *geo isk* Oxford

| **okshoft/o** *nagyhordó* <ürmérték, kb. 230 l>

| **oksi/o** *kém* oxi- <oxigén>

etoksi-: *kém* etoxi-

desoksi-: *kém* dezoxi- <két oxigénatom hiánya> *l.* desoksi-ribozo,

desoksi-ribonuklea acido

metoksi-: *kém* metoxi-

oksionio: *kém* oxónium

oksitetraciklino: *kém* oxitetraciklin

peroksiido: *kém* peroxid

| **oksid/o** *kém* oxid

▶ dinitrogen-oksido: dinitrogén-oxid

oksidi: *tr kém* oxidál

▶ humido oksidas feron: a nedvesség oxidálja a vasat

▶ oksigeno oksidas hidrogenon al akvo: az oxigén vízzé oxidálja a hidrogént

oksidado: *kém* oxidálás, oxidáció

oksidazo: *biol kém* oxidáz

antioksida, kontraŭoksida: *mn biol kém* antioxidáns

antioksidanto: *fn biol kém* antioxidáns

antioksidaĵo: antioxidáns szer

dioksido: *kém* dioxid

▶ karbona dioksido: széndioxid

▶ silicia dioksido: szilícium-dioxid

hidroksido: *kém* hidroxid

▶ kalia hidroksido: kálium-hidroxid

monoksido: *kém* monoxid

▶ karbona monoksido: szénmonoxid

neoksidebla: *kém* nem oxidálható, nem oxidálódó

▶ plateno estas neoksidebla: a platina nem oxidálódó

peroksido: *kém* peroxid

▶ hidrogena peroksido: hidrogén-peroxid *szin* oksigena akvo

▶ natria peroksido: nátrium-peroxid

peroksidi: **1)** *tr kém* peroxidál

2) *tr* kiszőkít, peroxidál

peroksidazo: *biol kém* peroxidáz

protooksido: *kém* protoxid

senoksidi: *tr kém* dezoxidál

seskvioksido: *kém* szeszkvioxid

oksidkatodo: *vill* oxidkatód

oksido-reduktiĝo: *kém* oxido-redukció

| **oksidit/o** *ász* oxidit

| **oksigen/o** *kém* oxigén

oksigeni: **1)** *tr kém* oxigénez

2) *tr biol* oxigénnel ellát

oksigenakvo: *gysz* oxigénvíz

| **oksikok/o 1)** *növ* tőzegáfonya, kukojsza <Vaccinium oxycoccus>

2) *növ* áfonya *l.* vakcinio

| **oksim/o** *kém* oxim

| **oksimor/o** *ir* oximoron

| **oksiton/a** *nyt* véghangsúlyos *vö.* paroksitona, proparoksitona

▶ la franca estas oksitona lingvo: a francia véghangsúlyos nyelv

| **oksiur/o** *áll* hegyesfarkú bélgilisza <Enterobius vermicularis>

oksiurozo: *orv* oxyuriasis <egyfajta bélférgesség>

oksiuricido: *gysz* oxyuricid <egyfajta bélféregölő>

| **oksoni/o** *l.* oksionio

| **okt-** *kém* okt- <nyolc szénből álló lánc>

oktano: *kém* oktán

oktano: *kém* oktanol

okteno: *kém* oktén

oktino: *kém* oktin

oktilo: *kém* oktil

oktannombro: *kém* oktánszám

| **okta-** *tud* okt-, okta- <8. l. oktaedro, oktahidrato, oktapeptido>

| **oktant/o 1)** *mat* környolcad, oktáns

2) *mat* tényolcad

3) *csill* csillagmagasság-mérő, oktáns

4) *csill* Oktáns, Octans <csillagkép>

| **oktav/o 1)** *zene* oktáv <hangköz> *szin* okto

2) *knyv* nyolcadrét ív

3) *knyv* nyolcadrét alakú könyv

4) *kr* nyolcad, oktáva <ünnepet megelőző v. követő hét>

▶ oktavo de Pasko: húsvét oktávája v. nyolcada, a húsvétot megelőző hét

5) *ir* nyolcsoros versszak, nyolcas, stanza

duonoktavo: *knyv* tizenhatadrét ív

oktavsono: *zene* oktávhang

| **Oktav/o** Octavus, Oktavián <utónév>

Oktavino: Oktávia <utónév>

| **Oktavi/o** *tört* Octavius

| **Oktobr/o** október

| **oktodon/o** *áll* csalitpatkány <Octodon>

▶ oktodontedoj: csalitpatkányfélék <Octodontidae>

| **oktopod/o** *áll* nyolckarú polip <Octopus> *vö.* polpo

| **okul/o 1)** *anat* szem

▶ bluringaj okuloj: karikás szemek

▶ de l' koro spegulo estas la okulo^Z: a szem a lélek tükre

▶ elorbitigi la okulojn: kimeresztí a szemét

▶ enkavaj okuloj: mélyen ülő szemek

▶ en liaj okuloj vi estas granda homo: az ő szemében nagy ember vagy

▶ esti antaŭ la okuloj: szem előtt van, a figyelem előterében van

▶ esti tuta okuloj kaj oreloj: résen van

▶ fali en la okulojn: szembe tűnik

▶ fermi la okulojn super eraro: szemet huny hiba felett

▶ havi akrajn okulojn: átv is éles szeme van

▶ havi antaŭ la okuloj: szem előtt tart

▶ havi blindan okulon: átv vak vmire, nem lát v. nem vesz észre vmit <al>

▶ havi ĝin antaŭ la okuloj: szem előtt tartja

▶ havi okulojn al la eventoj: odafigyel az eseményekre, figyelemmel kíséri az eseményeket

▶ havi okulojn pli grandajn ol la ventro^Z: már csak a szeme kívánja

▶ ĵeti okulon al ĝi: szemet vet rá

▶ knabino kun bluaj okuloj: kékszemű lány

▶ kun duonfermitaj okuloj: félig csukott szemmel

▶ kun elorbiĝintaj okuloj: kimeredt szemmel

▶ kun larĝe malfermitaj okuloj: tágra nyílt szemmel

▶ kun okuloj dilatitaj de teruro: rémülettől kitágult szemmel

►kun okuloj fermitaj: csukott szemmel v. vakon
 ►kun postdormaj okuloj: álmos szemmel
 ►kun postploraj okuloj: kisért szemmel
 ►li havas okulojn por la arto: figyelemmel kíséri a művészetet
 ►li ne povas forpreni la okulojn de la knabino: nem tudja levenni a szemét a lányról
 ►malfermi la okulojn al li: felnyitja a szemét
 ►mallevi la okulojn: lesüti a szemét
 ►ne iru okuloj super la frunton^Z: *köz*m ki a napba néz, könnyen megvakul
 ►ne perdi el la okuloj: nem veszti szem elől
 ►okulo kontraŭ okulo: szemtől-szembe
 ►okulo ne atentis, dorso eksentis^Z: *köz*m ha vét a szem, fizet a hát
 ►okulo ne vidis – pagu la sako^Z: *köz*m ne végy zsákbamacskát
 ►okulon fermeti pri tio: szemet huny felette
 ►okulon pro okulo, denton pro dento: *bibl* szemet szemért, fogat fogért
 ►perdi el la okuloj: szem elől veszít
 ►per nearmita okulo: szabad szemmel
 ►pli da okuloj, pli da certeco^Z: *köz*m több szem többet lát
 ►plorŝvelaj okuloj: kisért szemek
 ►rigardi per larĝe malfermitaj okuloj: tágra nyitott szemmel néz
 ►rondigi siajn okulojn: kerekre nyitja a szemét
 ►ruli la okulojn: forgatja a szemét
 ►sekvi per la okulo: a szemével követi
 ►supervidaj okuloj: átv sasszemek
 ►ŝuti polvon en liajn okulojn: port hint a szemébe
 ►teni la okulojn malfermitaj: nyitva tartja a szemét
 ►trafi al li en la okulojn: szemébe ötlík
 ►vitriĝas al li la okuloj: átv is fennakad a szeme

2) növ bimbó l. burgónó

okuli: *tr agr* szemező
 okulaĉi: *ntr pej* bámul
 okuladi: *ntr* szemet mereszt vkire, szemező vkivel, rákacsint *szin*
 okulumi
 okulero: *l.* omatidio
 okuleto: **1)** aranyos szem
 ►fari al la knabino amajn okuletojn: szerelmes szemeket mereszt a lányra
2) átv lyuk
 ►li tredis laĉon tra la okuletoj de la pantalono: zsinórt fűzött a nadrág lyukaiba
 okulisto: *orv* szemész, szemorvos *szin* okulkuracisto, oftalmologo
 okulumi: *ntr* szemet mereszt vkire, szemező vkivel, rákacsint
 ►li okulumis al li kvazaŭ al fremdulo: úgy bámult rá, mint egy idegenre
 ►okulumi kun la ideo: kacérkodik az ötlettel
 duokuleca: *anat* binokuláris, binocularis
 ►duokuleca vidado: binokuláris látás
 alokuli: *tr* idenéz, odanéz, ránéz
 unuokula: félszemű
 unuokuleco: *anat* monokuláris, monocularis
 ►unuokuleca vidado: monokuláris látás
 unuokululo: félszemű ember
 okulakvo: *gysz* szemvíz, szemcsepp, aqua ophtalmica
 okulatinge: amerre a szem ellát
 okulbanilo: *gysz* szemzuhany
 okulblanko: *anat* ínhártya, szemfehérje, sclera *szin* skleroto **1**
 okulbori: *tr* szúrósan néz vkire <n>, átfúr a tekintetével
 okulbulbo, okulglobo: *anat* szemgolyó

okulmento: *anat* felső szemfog
 okulfajro: tüzes tekintet
 okulfiksi: *tr* fixíroz, mereven néz
 okulfrapa: szembeszökő, feltűnő
 okulfrapi: *tr* feltűnik vkinek <n>
 ►lia konduto okulfrapis min: viselkedése szembe tűnt nekem
 okulfundo: *anat* szemfenék, fundus oculi
 okulguto: *gysz* szemcsepp
 okulharoj: szempilla
 okulinflamo: *orv* szemgyulladás, ophtalmia *szin* oftalmito
 okulkapti: *tr* megpillant, elkap a tekintetével
 okulkaresa: szemgyönyörködtető, szemet gyönyörködtető
 okulkavo: *anat* szemgödör, szemüreg, orbita *szin* orbito **2**
 okulklapo: szemellenző
 okulkliniko: *orv* szemklinika
 okulkomforto: *l.* eüfrazio
 okulkuracado: *orv* szemészet *szin* oftalmologio
 okulkuracisto: *orv* szemész *szin* okulisto, oftalmologo
 okullenso: *anat* szemlencse, lens *szin* kristalino
 okulmezure: szemmértékkel
 okulmezuri: *tr* végigmér
 okulkroĉa: szemet vonzó, szembeötlő, blikkfangos
 ►okulkroĉa titolo: blikkfangos cím
 ►okulkroĉa reklamo: szembeötlő reklám
 okulmikroskopo: *gysz* szemmikroszkóp
 okulpafi: *tr* mérgesen v. szúrósan ránéz
 okulparo: szempár
 okulplaĉa: szemrevaló, szemgyönyörködtető
 okulsekvi: **1)** *tr* tekintetével követ
2) *tr átv* ügyel vkire <n>
 okulserĉi: *tr* kémlel, nézelődik, fürkészik
 okulsigni: *tr* int a szemével, kacsint
 ►okulsigni inter si: összekacsintanak
 ►okulsigni komprenige: jelentőségteljesen kacsint
 okulŝraŭbo: *tech* szemes csavar
 okulŝildo: *agr* szemzőpajzs
 okulŝirmilo: **1)** szemellenző <fejpántos ellenző> vö. viziero
2) átv is szemellenző <ló>
 okulsorbi: *tr* felfal a szemével
 okultaksi: *tr* szemével méreget
 okultrompo: káprázat
 okultrovi: *tr* kiszúr vkit, kiszemel
 okulvidebla: szabad szemmel látható, makroszkopikus,
 makroszkópos *szin* makroskopa **1**
 okulvitroj: szemüveg
 okulvitrujo: szemüvegtok
l.m. aglokula, bovokulo, grasokulo, katokulo, legokulvitroj,
 sunokulvitroj, malicokula, migdalokula, nudokule, talpokula
| okulari/o fot szemlencse, okulár
| okult/a okkult, rejtett, titkos, titokzatos
 okultismo: okkultizmus
| okup/i **1)** *tr* elfoglal <teret, időt>
 ►la entrepreno okupas mil laboristojn: a vállalkozás ezer munkást foglalkoztat
 ►la libroj okupas grandan spacon: a könyvek nagy helyet foglalnak
 ►la malamiko okupis la urbon: *kat* az ellenség elfoglalta a várost
 ►la movado okupas multe el mia tempo: a mozgalom sok időmet vesz igénybe
 ►la raporto okupis tri horojn: a beszámoló három órát vett igénybe
 ►la turkoj okupis la fortikaĵon: *kat* a törökök bevették a várat

►ne okupu al vi nian avinon: ne foglald le magadnak a nagymamánkat
 ►okupi gravan postenon: fontos állást tölt be
 ►okupu lokon: foglaljon helyet
 2) *tr átv* lefoglal, foglalkoztat <szellemet>
 okupi al si: kisajátít magának
 ►êi tiu laboro tre okupas lin: ez a munka nagyon leköti
 ►du demandoj okupas min: két kérdés foglalkoztat
 ►li estas okupita de siaj propraj problemoj: saját problémái foglalkoztatják
 ►ne okupu vin pri miaj materialaj zorgoj: ne foglalkozz az én anyagi gondjaimmal
 okupiĝi: *ntr* foglalkozik vmivel <pri, je>
 ►kial vi okupiĝas pri tiaj bagatelaj?: miért foglalkozol ilyen csip-csup ügyekkel?
 ►li okupiĝas pri kompara lingvistiko: összehasonlító nyelvészettel foglalkozik
 ►ni okupiĝas pri la solvo de grava problemo: fontos probléma megoldásán dolgozunk
 okupo: 1) elfoglalás, megszállás
 ►la okupo de la lando far sovetiaj trupoj: az ország elfoglalása szovjet csapatok által
 ►milita okupo: katonai megszállás
 2) foglalkozás, elfoglaltság *szin* okupiĝo
 ►êi via okupiĝo rilatas al literaturo?: foglalkozásodnak köze van az irodalomhoz?
 ►êu vi havas agrablan okupon?: kellemes foglalkozásod van?
 ►mia nuna okupiĝo ne permesas la viziton: jelenlegi elfoglaltságom nem teszi lehetővé a látogatást
 ►monhaviga okupo: pénzszerző foglalkozás, pénzhozó foglalkozás
 okupado: 1) foglalkoztatás
 2) elfoglalás, birtokba vétel
 okupateco: elfoglaltság
 ►pro mia okupiteco mi ne povos partopreni: elfoglaltságom miatt nem tudok részt venni
 okupiĝo: foglalkozás, foglalatosság
 ►lia okupiĝo kostas al ni multan monon: a foglalatossága sok pénzbe kerül nekünk
 ►mia nuna okupiĝo tre plaĉas al mi: a mostani foglalkozásom nagyon tetszik nekem
 okupinto: *fn kat* megszálló
 ekokupi: *tr* elfoglal, birtokba vesz
 ►la romianoj ekokupis Panonion: a rómaiak elfoglalták Pannóniát
 flankokupo: mellékfoglalkozás
 malokupi: *tr* kiürít, evakuál
 neokupita: nem foglalt, szabad, facér
 ►neokupita posteno: betöltetlen állás
 senokupa: munka nélküli, foglalkozás nélkül, facér
 senokupulo: naplopó
 okupoterapio: *pszi* foglalkozásterápia
l.m. flankokupo, loĝejokupinto, patrujokupo, ŝatokupo, tempokupa
 | **okupaci/o** *kat* megszállás
 okupacii: *tr kat* megszáll
 | **okzal/o** *növ* mezei sóska, réti sóska <Rumex acetosa>
 okzalato: *kém* oxalát
 ►okzalata acido: oxálsav, sóska
 okzalilo: *kém* oxalilcsoport
 | **ol** mint <összehasonlító kötőszó különbség kifejezésére>
 ►antaŭ ol forveturi, li vizis min: mielőtt elutazott volna, meglátogatott

►li havas malsaman karakteron ol lia patro: más jelleme van, mint az apjának
 ►li ne estas malpli riĉa ol Rotsĉildo: nem kevésbé gazdag, mint Rotschild
 ►li vin amas pli ol ĉiuj: mindenkinél jobban szeret <jobban szeret, mint bárki>
 ►li vin amas pli ol ĉiujn: mindenkinél jobban szeret <jobban szeret, mint bárkit>
 ►mi havas pli da mono, ol kiel vi pensas: több pénzem van, mint gondolod
 ►pli feliĉa estas donanto ol prenanto: jobb adni, mint kapni
 ►post ol li ekvidis min, li forturnis sin: miután megpillantott, elfordult
 ►vi estas pli bela, ol kiam mi vidis vin la unuan fojon: szebb vagy, mint amikor először láttalak
 | **-ol- 1)** *zene* -ola <rövidebb idő alatt lejátszott hangcsoport> *l.* duolo, triolo, kvarolo, kvinolo
 2) *kém* -ol <alkohol szénhidrogének után> *l.* etanolo, metanolo, cikloheksanolo
 3) *kém* -ol <alkohol növénynevek után> *l.* mentolo, retinolo
 -olato: *kém* -olát <alkohol fémsoi> *l.* kalia etanolato, natria fenolato
 monoolo, diolo, triolo, tetraolo, poliolo: *kém* monool, diol, triol, tetraol, poliol
 | **old/a** *ritk* öreg *szin* maljuna
 ►olda samovaro: *átv* öreg kávédaráló
 | **oldovaj/o** *tört* olduvai-ipar, olduwan-kultúra
 | **ole/o¹ 1)** olaj
 ►animalaj oleoj: állati olajok
 ►enverŝi oleon en la fajron²: olajat önt a tűzre
 ►esenca oleo: *l.* vegetája esenco
 ►etera oleo: *ex l.* esenco 4
 ►gudra oleo: kátrányolaj
 ►minerala oleo: *ip* ásványi olaj
 ►oleo por lumigado: világítóolaj
 ►onagra oleo: *gysz* ligetszépeolaj
 ►oliva oleo: *gaszt* olívaolaj
 ►planta oleo: növényi olaj
 ►sankta oleo: *kr* szentelt olaj, kenet, krizma *szin* sanktoleo, krismo
 ►ternuksa oleo: földimogyoró-olaj, arachis-olaj
 2) *ne l.* nafto
 olea: 1) olajos, olajt tartalmazó
 ►oleaj farboj: olajfestékek
 ►oleaj haroj: olajos haj
 2) *átv* szelíd, lágy, sima
 ►olea karaktero: szelíd jellem
 ►oleaj ondoj: szelíd hullámok
 olei: *tr* megolajoz, beolajoz
 ►olei maŝinon: gépet olajoz
 ►olei seruron: zárat megolajoz
 ►oleita papero: olajpapír
 oleeca: olajos, olajszerű
 oleaĵo: *ip* olajtermék, olajos anyag
 oleata acido: *kém* olajsav
 oleilo: *fn tech* olajozó
 oleino: *kém* olein
 oleometro: *jm* olajsztinkijelző, olajmérő
 olemuelejo: *fn agr* olajütő
 oleosomo: *növ* oleoszóma, szferoszóma, oleosoma
 oleujo: *gaszt* olajosüveg
 olebildo: *műv* olajkép, olajfestmény

oledona: olajat adó, olajos

►oledonaj plantoj: olajos növények

olefarbo: olajfesték

olefiltrilo: *tech* olajsűrű

olefonto: olajforrás

olemuelejo: *fn agr* olajütő <üzem>

olemuelisto: olajütő munkás

olenapo: *l.* kolzo

oleobano: *tech* olajfürdő

oleopalmo: *l.* eleo

olepentraĵo: *műv* olajfestmény

olepneŭmata: *tech* sűrített olajjal működő, olajpneumatikus

olepremometro: *tech* olajnyomásmérő

oleoskaraboj: *áll* hólyaghúzó bogarak, olajosbogarak, nünükék <Meloidae>

oleotruo: *tech* kenőnyílás, olajozónylás

l.m. balenoleo, fiŝoleo, dizeloleo, gasoleo, kamforoleo, kolzoleo,

linoleo, linolumo, mangoleo, moruoleo, olivoleo, palmoleo,

parafinoleo, sanktoleto, ŝmiroleo, ŝtonoleo

| **ole/o**¹ *növ* olajfa <Olea>

►oleacoj: olajfafélék <Oleaceae>

| **oleandr/o** *növ* leander, oleander, babérrózsa <Nerium oleander>
szin nerio

| **oleastr/o** *növ* keskenylevelű ezüstfa, keskenylevelű olajfűz
<Eleagnus angustifolia> *szin* Bohemia olivarbo, Rusia olivarbo

| **olefin/o** *l.* alkeno

| **olekran/o** *anat* könyökfej, singkampó, könyökcsont,
könyöknyúlvány, olecranon *szin* kubutosto

| **oleum/o** *kém* óleum, füstölő kénsv

| **olfakt/o** *biol* szaglőrzék *szin* flarsenso

olfakta: *biol* szaglási

►olfakta nervo: szaglőrideg, nervus olfactorius

►olfakta organo: *anat* szaglőszerv, organum olfactus

| **Olg/o** Olga <utónév>

| **oliban/o** *növ* tömjén, olibanum

olibanarbo: *növ* tömjénfa <Boswellia>

| **olifant/o** elefántcsont kürt <harci és vadászku>

►olifanto de Rolando: Roland kürtje

| **oligo-** *kém* oligo- <azonos funkciók, molekulák> *l.* oligomero,
oligopeptido, oligosakarido

| **oligarĥ/o** oligarcha, kiskirály

oligarĥio: oligarchia, kevesek uralma

| **oligark/o** *l.* oligarĥo

| **oligocen/o** *geo* tört oligocén

| **oligoelement/o** *biol* kém mikroelem vö. polielemento

| **oligoĥet/oj** *l.* oligoketoj

| **oligoket/oj** *áll* kevésőrtéjűek <Oligochaeta>

| **oligoklaz/o** *ásv* oligoklász

| **oligopol/o** *gazd* oligopólium

| **oligopsoni/o** *gazd* oligopszónium <kisszámú vevő versenye>

| **oligoterapi/o** *orv* oligoterápia, mikroelemes terápia

| **Olimp/o** **1)** *geo* Olümposz

2) *mit* *geo* Olümposz, Olympus

►Olimpo estis la restadejo de la helenaj dioj: az Olümposz a görög
istenek lakóhelye volt

| **Olimpi/o** **1)** *geo* Olümpia <város> <GR>

►olimpiaj ludoj: olimpiai játékok *szin* olimpiko

2) *geo* Olympia <US>

3) Olimpia <utónév>

| **olimpiad/o** *tört* olimpiász <négyéves időszak az olimpiák között>

| **olimpik/o** *sp* olimpia, olimpiai játékok

►olimpiko por lernantoj: *isk* diákolimpia

►somera olimpiko: nyári olimpia

►vintra olimpiko: téli olimpia

olimpika: *sp* olimpiai

►olimpika vilaĝo: olimpiai falu

| **olimpik/oj** *l.* olimpiko

| **olistolit/o** *ásv* olisztolit, olisztosztróma

| **oliv/o** *növ* olajbogyó, olíva

oliveca: olajzöld, olívazöld

olivujo, olivarbo: *növ* olajfa <Olea europea>

►Bohemia olivarbo, Rusia olivarbo: *l.* oleastro

►sovaĝa olivarbo: vadolajfa <O. europea var. sylvestris>

►monto Olivarba: *bibl* Olajfák hegye

olivbranĉo: olajfaág

olivkolora: olajbarna

olivoleo: *gaszt* olívaolaj

| **olivenit/o** *ásv* olivenit

| **Oliver/o** Olivér <utónév>

| **olivin/o** *ásv* olivin

| **olivinit/o** *ásv* olivenit

| **olmek/o** *fn* tört olmék

olmeka: *mn* nyt olmék

| **-olog-** *tud* -ológus <szak művelője> *l.* esperantologo, psikologo,
sociologo, zoologo

-ologio: *tud* -ológia <szakterület, tan> *l.* esperantologio, psikologio,
sociologio, zoologio

| **Om/o** *fiz* <Georg Simon> Ohm

►leĝo de Omo: *vill* Ohm törvénye

►oma rezistanco: *vill* ohmos ellenállás, rezisztív ellenállás

omo: *vill* ohm

kiloomo: *vill* kiloohm <1000 ohm>

megaomo: *vill* megaohm <1 000 000 ohm>

miliomo: *vill* miliohm <0,001 ohm>

ommetro: *vill* ohmmérő, ellenállásmérő *szin* rezistancometro

| **-om-** *orv* -óma <tumor> *l.* epiteliomo, ostomo, hepatomo

| **omaĝ/o** **1)** *tört* hűbéreskü, behódolás, hódolat

2) *átv* hódolat, tiszteletnyilvánítás, tisztelettel adózás, főhajítás

omaĝi: **1)** *ntr* tört hűbéresküt tesz

2) *ntr* *átv* hódol, tisztelettel adózik, fejet hajt

►omaĝi al la falintaj herooj: fejet hajt az elesett hősök előtt

omaĝulo: *tört* <hűbéresküt tett> vazallus

| **Omajad/oj** *tört* Omajjádok

| **Oman/o** *geo* *pol* Omán <OM>

Omana Golfo: *geo* Ománi-öböl

| **omar/o** *áll* homár <Homarus>

►omaredoj: homárfélék <Homaridae>

►ruĝa kiel kuirita omaro: vörös, mint a főtt rák

omarforko: *gaszt* rákvilla

| **Omar/o** Omár <utónév>

►la moskeo de Omaro en Jerusalemo: a jeruzsálemi Omár-mecset

| **omas/o** *áll* százrétű v. levelesgyomor, omasum *szin* faldostomako
vö. abomaso, centipelio, rumeno

| **omatidi/o** *áll* összetett szem eleme, egyszerű szem, ommatidium
szin okulero

| **ombr/o** **1)** árnyék, árny

►la ombroj densiĝis ĉirkaŭ vespero: az árnyak estefelé sűrűsödtek

►sidi en la ombro de la domo: a ház árnyékában ül

2) *műv* árnyék

►metu pli da ombro al ĉi tiu figuro: tegyel' több árnyékot ehhez az alakhoz

►Rembranto estis majstro de lumoj kaj ombroj: Rembrant a fénnyek és árnyékok mestere volt

3) átv árnyék, sötét folt <vmi rossz>

►esti ombro de sia iamo: csak árnyéka valamikori önmagának

►ili vivis en la ombro de la milito: a háború árnyékában éltek

►li ĉiam vivis en la ombro de la granda homo: mindig a nagy ember árnyékában élt

►tio ĵetas ombron sur vian karakteron: ez árnyékot vet a jellemedre

4) átv cseppnyi, pici

►eĉ ombron da dubo mi ne havas pri tio: egy cseppnyi kétségem sincs afelől

5) átv árny, szellem, kísértet *szin* reaperanto

►la lando de la ombroj: árnyak országa, halottak birodalma

►nokte aperis la ombro de la patro de Hamleto: éjszaka megjelent Hamlet apjának árnyéka

ombra: **1)** árnyékos, árnyas, árnyékot adó *szin* ombrodona

►ombraj arboj: árnyas fák

2) árnyékos, árnyékkal teli *szin* ombroplena

►ombra valo: árnyékos völgy

3) átv árnyék- <nem valódi>

►ombra kabineto: *pol* árnyékkabinet

►ombra organizo: árnyékszervezet

►ombra registaro: *pol* árnyékkormány

ombri: **1)** *tr* árnyékol, beárnyékol

►arboj ombris la vojon: fák árnyékolták az utat

2) *tr műv* árnyékol, árnyékot fest

►la naiva pentristo tute ne ombris siajn bildojn: a naiv festő egyáltalán nem árnyalta a képeit

►ŝi ombris siajn okulojn: kifestette a szemét

3) tr átv beárnyékol, elhomályosít

►lia gloro ombris eĉ tiun de la reĝo: dicsősége elhomályosította még a királyét is

►lian frunton ombras zorgoj: a homlokát gondok árnyékolják

ombrejo: árnyas hely, árnyékos hely

►li sidis en la malvarmeta ombrejo: ült a hűvös árnyékban

►promeni en la ombrejo: sétál az árnyékban

ombrigi: *ntr* árnyékba borul, beárnyékolódik

ombrumi: *tr műv* árnyékol, árnyal, besatíroz

duonombro: **1)** félhomály, félárnyék

2) műv fény-árnyék átmenet

priombri, superombri: *tr átv* is árnyékba borít

►aviadilo subite superombris la domon: hirtelen egy repülőgép borította árnyékba a házat

►Heraklo priombris per siaj heroaĵoj ĉiujn antikvajn heroojn: Héraklész hőstetteivel árnyékba borította az összes ókori hőst

senombra: árnyékmentes

duonombro-polarimetro: *foť* félárnyékkészülék, Lippich-típusú polariméter

ombrobildo: *műv* árnykép

ombroflanko: **1)** árnyékos oldal

2) átv árnyoldal

ombroludo: árnyjáték

ombroriĉa: árnyas

ombreruĝa: bordó

ombrostreko: árnyékoló vonal, satírvonal

ombroŝminko: szemhéjfesték

ombroteatro: árnyékszínház

| **ombrel/o** ernyő

ombrelujo: ernyőtartó

ombrelrako: ernyőtartó

l.m. plaĝombrelo, pluvombrelo, poŝombrelo, sunombrelo

| **ombudsman/o** *jog pol* ombudsman, országgyűlési biztos

| **omega** *knyv* ®, ómega <görög 'ó' betű>

| **omeg/o** l. omega

| **omen/o** intő jel, rossz előjel, ómen

omena: baljós, rosszat sejtető

| **oment/o** l. epiploo

| **omer/o** *bibl* homer <kb. 3,5 l>

| **Omfal/o** *mit* Omphalé

| **omikron** *knyv* o, omikron <görög rövid 'o' betű> *szin* omikrono

| **omikron/o** l. omikron

| **omlet/o** *gaszt* tojásrántotta, omlett

l.m. ĉampinjonomleto, lardoomelto, ŝinkoomleto

| **omnibus/o** *jm* omnibusz

| **ompir/o** *sp* játékvezető <krikett>

| **-on-¹** *mat* -ad, -ed, -öd <törtszám> l. duono, triono, kvarono, kvinono

ono: *mat* hányad, törtrész, osztó

►mi ricevis nur malgrandan onon de la heredaĵo: az örökségnek csak kis hányadát kaptam

oneco: l. titro

onigi: *tr* eloszt *szin* dividi

on-komo: **1)** *mat* tizedesvessző *szin* decimala komo

2) inf radixvessző

onpunkto: **1)** *mat* tizedespont

2) inf radixpont

| **-on-¹** -on <keton> l. butanono, cikloheksanono, propanono, tujono

| **-on-¹** **1)** *anat* -on <szerv, szövet> l. miono, nefrono, neŭrono

2) biol -on <biomolekula> l. kodono

| **onagr/o¹** *áll* onager <Equus hemionus onager>

| **onagr/o¹** *növ* ligetszépe, ligetéke <Oenothera> *szin* enotero

►onagracoj: ligetszépefélék, ligetékefélék <Onagraceae>

| **Onan/o** *bibl* Ónán

onani: *ntr* önkielégítést végez, onanizál

onanismo: önkielégítés, onánia

| **oncid/i/o** *növ* lepkekosbor <Oncidium>

| **ond/o** **1)** hullám

►aŭdeblis la batado de la ondoj: hallatszott a hullámverés

►la ondoj rompiĝis sur la rifoj: a hullámok megtörték a szirteken

►ŝipeto tranĉis la ondojn: kis hajó szelte a hullámokat

2) átv hullám

►kuratako per ondoj: *kat* hullámokban végrehajtott roham

►la ondoj de la flamoj atingis la tegmenton: a lángok hullámai elérték a tetőt

►ondo de kolero kaptis lin: harag hulláma kapta el

►ondo el sablo de la dezerto: a sivatag homokhullámai

3) fiz hullám

►amortizita ondo: csillapított hullám

►artefaritaj ondoj: hullámfürdő

►ebena ondo: síkhullám, kétdimenziós hullám

►elektromagneta ondo: elektromágneses hullám

►elektrona ondo: elektronhullám

►elementa ondo: elemi hullám, pontból kiinduló hullám

►fundamenta ondo: alaphullám

►kurta ondo: rövidhullám

►laŭlonga ondo: longitudinális hullám

►longa ondo: hosszúhullám

►meza ondo: középhullám

► **ondo de kunpremo:** kompressziós hullám, nyomáshullám, nyomóhullám
 ► **portanta ondo:** vivőhullám
 ► **primara ondo:** *geo* longitudinális hullám, P-hullám
 ► **radiofoniaj ondoj:** rádióhullámok
 ► **rezultanta ondo:** eredő hullám
 ► **sekundara ondo:** *geo* másodlagos hullám, kereszt hullám, S-hullám
 ► **sfera ondo:** gömbhullám
 ► **sismaj ondoj:** *geo* rengéshullám, szeizmikus hullám
 ► **sona ondo:** hanghullám
 ► **spaca ondo:** térhullám
 ► **staranta ondo:** állóhullám, stacionárius hullám
 ► **surfaca ondo:** felületi hullám
 ► **transversa ondo:** transzverzális hullám
 ► **ultrakurta ondo:** ultrarövid hullám
 onda: **1)** hullám-, hullámos
 ► **ondaj haroj:** hullámos haj
 ► **onda lado:** hullámlemez
 ► **onda maro:** hullámos tenger
2) *fiz* hullám-
 ► **onda fiziko:** hullámfizika
 ► **onda meĥaniko:** hullámmechanika
 ondi, ondadi: *ntr* hullámozik
 ► **amaso ondadis sur la placo:** tömeg hullámzott a téren
 ► **la maro apenaŭ ondis:** a tenger alig hullámzott
 ondiĝi: *ntr* elkezd hullámozni, hullámozásba jön
 ondeg: hatalmas hullám
 onderoj: hullámpermet
 ondiĝi: *tr* hullámozásba hoz
 ondigilo: *eltr* váltóirányító, inverter
 ondumi: *tr* hullámosít, ondolál
 ► **ondumi hararon:** haját ondolál
 ► **ondumi ladon:** lemezt hullámosít
 ► **ondumi punton:** csipkét hullámosít
 ondumita: **1)** hullámosított, ondolált
2) *cím* hullámos
 ► **ondumita vajro:** hullámos evetbőr
 disondo: *hajó* hajósodor, nyomdokvíz
 kvarononda: *fiz* negyedhullámú
 mezonodo: *fiz* középhullám
 mezonoda: *táv*k középhullámú
 mezonode: *táv*k középhullámon
 mikroondo: *fiz* mikrohullám
 mikroonda: *fiz* mikrohullámú
 mikroondilo: *gaszt* mikrosütő, mikró
 mikroondumi: *tr* *gaszt* mikrobán melegít, mikróz
 surondigo: *táv*k közvetítés
 ► **radiotelefonia surondigo:** rádióközvetítés
 ► **televida surondigo:** tv-közvetítés
 surondiĝi: *ntr* *táv*k adásba kerül, közvetítésre kerül
 ondbanejo: hullámfürdő
 ondlameno: *tech* hullámlemez
 ondlinia: hullámvonalú, kígyózó
 ondlinio: hullámvonal
 ondoforma: hullám alakú, hullám formájú
 ondoformo: *fiz* hullámalak, hullámforma
 ondmovo: *fiz* hullámmozgás
 ondnoto: zene váltóhang
 ondobrila: színjátészó
 ondoekvacio: *fiz* hullámegyenlet

ondofronto: *fiz* hullámfront, hullámhomlok
 ondofunkcio: *fiz* hullámfüggvény
 ondogvidilo: *fiz* hullámvezető
 ondokartono: hullámkarton
 ondokresto: hullámtaraj
 ondolado: *tech* hullámlemez
 ondolongo: *fiz* hullámhossz
 ► **esti sur la sama ondolongo:** átv is azonos hullámhosszon van
 ► **ondolongo de Compton:** Compton-hullámhossz
 ► **ondolongo de de Broglie:** de Broglie-hullámhossz
 ondomeĥaniko: *fiz* hullámmechanika
 ondometro: *fiz* frekvenciamérő *szin* frekvencmезurilo, frekvencometro
 ondonombro: *fiz* hullámszám
 ondonubo: *met* párnafelhő *szin* altokumuluso
 ondopaketo: *fiz* hullámcsomag, hullámmaláb
 ondoptiko: *fot* *fiz* hullámoptika
 ondorompilo: *hajó* hullámtörő
 ondosigno, ondostreko: *knyv* hullámjel, ismétlőjel, tilde <-> *szin* tilde
 ondoteorio: *fiz* hullámmelélet
 ondotraĵo: **1)** *jték* hullámvasút
2) *fiz* hullámsorozat
 ondovalo: hullámvölgy
 ondovektoro: *fiz* hullámvektor
 ondresalto: *l.* surfó
l.m. aerondo, lumondo, portondo, radioondo, sabloondo, sinusondo, skuondo, sonondo, surfacondo, ŝokondo, ŝvelondo, varmoondo
| ondatr/o *áll* pézsmapocok <Ondatra zibethica>
| Oneg/o *geo* Onyega-tó *szin* lago Onega
 lago Onega: *geo* Onyega-tó *szin* Onego
| Onezim/o Onezim <utónév>
| onklet/o *knyv* leffentyű, falci, aggaték
| on/i az ember, az emberek, mi <általában> <általános alany>
 ► **oni devas esti indulgema:** könyörtelennek kell lennünk
 ► **oni devas scii:** tudnunk kell
 ► **oni lin konas kiel malbonan moneron^Z:** ismerik, mint a rossz pénzt
 ► **oni ne ŝatas la superfluaĵn fortostreĉojn:** az ember nem szereti a fölösleges erőfeszítéseket
 onia: általánosságra vonatkozó
 ► **oniaj klopodoj:** az emberek törekvései
 ► **onia opinio:** közvélemény
 ► **onia sorto estas la morto:** mindenki sorsa a halál
 onidira: állítólagos, közszájon forgó
 onidire: állítólag, a közszáj szerint
 onidiro: híresztelés, szóbeszéd, közvélekedés
 ► **la onidiro cirkulas, ke:** az a szóbeszéd járja, hogy
 onikrede: az emberek hite szerint
 onikutime: az általános szokás szerint
| -oni- kém -ónium, ónio <óniumvegyületek képzője> *l.* fosfonio, hidronio, oksonio, sulfonio
| oniks/o ásv ónix
l.m. jasponikso, sardonikso
| onisk/o *áll* ászka <Oniscus>
 ► **akva onisko:** víziászka <Asellus aquaticus>
 ► **kela onisko:** érdes pinceászka <Porcellio scaber>
 ► **makula onisko:** foltos pinceászka, fehér pinceászka, fali ászka <O. asellus>
 ► **vulgara onisko:** közönséges gömbászka <Armadillum vulgare>
 ► **oniskodoj:** szárazföldi ászkák, pincebogarak <Oniscidae>

| **onk/o** *orv* <rosszindulatú> daganat
onkogen: *orv* rákkeltő, onkogén, oncogen
▶tabako estas onkogen: a dohány rákkeltő
onkologo: *orv* onkológus
onkologio: onkológia, rákgyógyászat, rákkutatás
| **onkocerk/o** *áll* Onchocerca <egyfajta fonalféreg>
onkocerkozo: *orv* onchocercosis
| **onkl/o** nagybátya
▶onklo sur la patra flanko: apai nagybátya
▶onklo sur la patrina flanko: anyai nagybátya
onklino: nagynéni
oĉjo: nagybácsi, bácsi
▶oĉjo Petro: Péter bácsi
onjo: nagynénike, nénike
▶onjo Olgo: Olga néni
praonklo: dédnagybácsi
praonklino: dédnagynéni
prapraonklo, postpraonklo: üknagybácsi
prapraonklino, postpraonklino: üknagynéni
| **onobrik/o** *növ* baltacim, eszparzetta <Onobrychis>
▶kultiva onobriko, vicifolia onobriko: takarmánybaltacím <O. vicifolia>
| **onomastik/o** *nyt* névtan, tulajdonnév-kutatás, onomasztika
| **onomatope/o** *nyt* hangutánzó szó
onomatopea: *nyt* hangutánzó
| **ononid/o** *növ* iglice <Ononis>
▶kampa ononido: tövises iglice, iglicetövis, gilicetövis <O. arvensis>
| **onopord/o** számbóbogáncs <Onopordum acanthium> *szin*
azenkardo
| **-ont-** *mn* cselekvő utóidejű melléknévi igenév
▶la naskonta virino: a szülés előtt álló nő
▶la decidonta komitato: a döntés előtt álló választmány
▶li estis manĝonta, kiam mi alvenis: evéshez készülődött, amikor megérkeztem
▶mi estas trinkonta mian kafon: éppen a kávémat készülök meginni
-onte: cselekvő utóidejű határozói igenév
▶agonte pripensu la aferon: mielőtt cselekszel, gondold meg a dolgot
▶kunsidonte ni kolektu la necesajn dokumentojn: mielőtt összeülünk, gyűjtsük össze a szükséges dokumentumokat
▶manĝonte oni lavas la manojn: evés előtt kezét mosunk
-onto: *fn* <főnévi használatú> cselekvő utóidejű melléknévi igenév
▶Cezaro, la mortontoj vin salutas: Caesar, üdvözlnek a halálba menők
▶kolektiĝu la rolontoj: gyülekezzenek azok, akik szerepelni fognak
▶lernonto: jövődő tanuló
▶manĝonto kutime havas apetiton: az evéshez készülőknek általában van étvágya
▶pendonto ne dronos^Z: *közm* nem hal az vízbe, kinek az Isten akasztófát rendelt
onta: jövődő, jövőbeli
▶miaj ontaj gefiloj: jövődő gyermekeim
onto: *fn* a jövő, jövődő
▶neniu konas laonton: a jövőt senki sem ismeri
| **Ontari/o** **1)** *geo* Ontario-tó
2) *geo pol* Ontario <tartomány> <CA>
| **ontogenezo/o** *biol* egyedfejlődés, ontogenezis *szin* individugenezozo
vö. kladogenezo
| **ontologi/o** *fil* lételmélet, ontológia
| **Onufri/o** Onufriusz, Onufrius <utónév>

| **oolit/o** *ásv* borsókő, oolit
| **oomikot/oj** *növ* petespórás gombák <Oomycota> *szin* akvošimoj
| **Oomot/o** *vall* ómoto, ómoto-kjó
| **oosfer/o** *növ* ooszféra, oosphaera <petespórás gombáknál>
| **oospor/o** *növ* oospóra <petespórás gombáknál>
| **-op-** csoportképző *l.* duopo, triopo, kelkopo, pluropo, multopo
-opa: vmennyi egyedből álló *l.* unuopa, duopa, triopa, kelkopa, pluropa, multopa
-ope: vhány egyed együtt, valahányan *l.* unuope, duope, triope, kelkope, pluropo, multope
opo: csoport, együttes
n-opo: *mat* n-es csoport
opa: csoportos, *mn* együttes
▶opa elpaŝo: együttes fellépés
▶opa ekskurso: csoportos kirándulás
ope: csoportosan, együttesen, többen
▶ope-are: tömegesen
multopa: **1)** sok főből álló
2) sok részből álló
multope: sokan
pluropo: *fn* több egyedből álló csoport
pluropa: **1)** több főből álló
2) több részből álló, összetett
pluropo: többen, többen együtt
▶pluope kun si: többedmagával
| **opak/a** átlátszatlan, homályos, opak
▶opaka vitro: opaküveg, homályos üveg, átlátszatlan üveg
| **opal/o** *ásv* opál
opala: opál-, opálos
▶opala vitro: opálüveg, tejüveg
opaleca: opálos fényű, opálszerű, opalizáló
opaleski: *ntr fiz* opalizál
opalbrilo: opálos fény
| **opci/o** **1)** választási lehetőség
2) *gazd* opció
▶opcio pri aĉeto: elővásárlási jog
opcia: **1)** választható, alternatív
2) *gazd* opciós
| **oper/o** *zene* opera
▶farsa opero: zene vígopera, opera buffa
▶granda opero, serioza opero: nagyopera, komoly opera, opera seria
▶ĵaza opero: dzsesszopera
▶komika opero: opera comique, középajjú opera
opera: *mn* zene opera-
▶opera trupo: operatársulat
operejo: *zene ép* opera, operaház *szin* operdomo
opereto: *zene* operett
operdomo: *zene ép* operaház *szin* operejo
operkantisto: *zene* operaénekes
operkantistino: *zene* operaénekesnő
operetkantisto: *zene* operetténekes
operetkantistino: *zene* operetténekes
| **operac/o** *kat* hadművelet
▶bazo de operacoj: hadműveleti bázis
▶plano de operacoj: hadműveleti terv
▶tereno de operacoj: hadműveleti terület
operacestro: *kat* műveleti főnök
kovroperaco: *kat* légtérbiztosítás
| **operaci/o** **1)** *orv* műtét, operáció
▶fari operacion: műtétet végez

►operacio de la galveziko: epehólyag-operáció

►remodla operacio: plasztikai műtét

2) *gazd* művelet, akció

►financa operacio: pénzügyi akció

►komerca operacio: kereskedelmi művelet

3) *mat* művelet

►aritmetika operacio: aritmetikai művelet

►asocieca operacio: asszociatív művelet

►ekstera operacio: külső művelet

►interna operacio, ena operacio: belső művelet

►logika operacio: logikai művelet, logikai operátor

►ne-kaj-operacio: *inf* nem-és művelet

►nek-operacio: *inf* nem-vagy művelet

4) *inf* művelet

►kapacito de operacio: aritás, argumentumszám

►kunfanda operacio: összefestülő művelet, merge operation

►rilata operacio: relációs művelet

5) *l.* operaco

operacia: 1) *orv* műtėti, operációs

►operacia asistanto: műtős

►operacia interveno: műtėti beavatkozás

►operacia tablo: műtőasztal

2) *inf* operációs

►operacia sistemo: operációs rendszer *szin* operaciumo

operacii: 1) *tr orv* műt, megműt, megoperál

►oni operaciis lin je apendicito: vakbéllel operálták

2) *ntr mat* hat

operaciejo: *orv* műtő

operaciendo: *inf* operandus

operaciumo: *inf* operációs rendszer *szin* mastruma sistemo,

mastrumilo, operacia sistemo

postoperacia: *orv* operáció utáni, posztoperatív

►postoperacia flegado: posztoperatív ápolás

operaciesploro: *mat* operációkutatás, műveletkutatás

operacisimbolo: *mat* műveleti jel *szin* operatoro

►nega operacisimbolo: negatív műveleti jel

l.m. ekvivalentoperacio

| **operator/o** 1) *mat inf* operátor, műveleti jel

►logika operatoro: logikai operátor

2) *tech* gépkezelő, kezelő, operátor

►operatoro de komputilo: számítógép-kezelő

►operatoro de telefoncentralo: telefonközpont kezelője

3) *biol* operátorgén

l.m. sistemoperatoro

| **operkul/o** 1) *áll* fedél, fedő, héjfedő, kopoltyúfedő, operculum

2) *növ* kupak, fedő, csalma, operculum

| **operon/o** *biol* operon

operonmodelo: *biol* operonmodell

| **opi/o** *gysz* ópium, mákony, áfium

opioido: *kém* ópiumszármazék

opiofumado: ópiumszívás

opiofumejo: ópiumbarlang

opiomano: *orv* ópiumevés, beteges ópiumélvezet, opiophagismus

opiomaniulo: *orv* ópiumevő, ópiumszívó

l.m. opipapavo

| **opidum/o** *tört* oppidum <ókori erődtített város>

| **opilion/o** *áll* kaszáspók <Opilio>

►opilionuloj: kaszáspókok <rend> <Opiliones>

| **opini/i** *tr* vél, gondol, tart

►ĉu vi opinias min kapabla je tio?: képesnek tartasz engem erre?

►li estas opiniata honesta: becsületesnek tartják

►li opinias tion stranga: furcsállja

►mi ne opinias konvene, ke: nem tartom illendőnek, hogy
opinio: vélemény, nézet

►fari al si opinion: véleményt formál

►doni opinion: véleményt nyilvánít

►en ĉiu kranio estas sia opinio²: *közm* ahány fej, annyi gondolat

►formi opinion: véleményt alkot

►ĝenerala opinio: általános vélemény

►ili interŝanĝis opiniojn: véleményt cseréltek

►laŭ mia opinio: véleményem szerint

►mi restas ĉe mia opinio: megmaradok a véleményemnél

►mia persona opinio estas, ke: az a személyes nézetem, hogy

►opinio de ekspertizisto: szakértői vélemény

►privata opinio: magánvélemény

►publika opinio: közvélemény

►ŝanĝi sian opinion: megváltoztatja a véleményét

►veni al la opinio, ke: arra a véleményre jut, hogy

opiniisto: véleményformáló *szin* opinikreanto

disopinii: *ntr* eltér a véleménye

►mi disopinias pri la sekvenda vojo: eltér a véleményem a

követendő útról

disopinio: véleménykülönbség, eltérő vélemény

malsamopinianto: *fn* másként gondolkodó, eltérő véleményen levő

samopinii: *ntr* azonosan vélekedik, megegyezik a véleménye,

ugyanaz a véleménye

samopiniulo: *fn* egy véleményen levő

opiniamo: makacsság, csökönyösség, konokság

opiniama: makacs, csökönyös, konok

opiniartikolo: véleménycikk

opinidiverseco: véleménykülönbség

opiniesploro, opinisondo: közvélemény-kutatás

opiniesprimo: véleménynyilvánítás

opiniinflua: véleményformáló

opiniinterŝanĝo: véleménycsere

opinikontrolo: *l.* opinisondo

opinokreanto: *fn* véleményformáló *szin* opiniisto

l.m. jesopinio, popolopinio

| **Opol/o** *geo* Opole

►Opola Provinco: *geo pol* Opolei vajdaság <PL>

Opolio: *geo* Opolia

| **opon/i** *tr* ellenez, ellene van, ellene szól, szembehelyezkedik,

opponál

►mi oponas, ke oni malkonstruu la domon: ellenzem, hogy lebontsák

a házat

►oponi la militon: ellenzi a háborút

opono, oponado: ellenzés, opponálás

oponanto: 1) *fn* ellenző, másként vélekedő, opponens

2) *tud* opponens

senopone: ellenkezés nélkül

►la decido estis senopone akceptita: a határozatot ellenkezés nélkül

elfogadták

| **oportun/a** alkalmas, praktikus, kényelmes

►estus oportune nun priparoli la problemon: jó volna most

megbeszélni a problémát

►la nuna ne estas la oportuna okazo: a mostani nem megfelelő

alkalom

►mi atendis la oportunan momenton: vártam az alkalmas pillanatra

►oportuna brakseĝo: kényelmes karosszék

►oportuna tenilo: praktikus nyél

►se por li estas oportune, mi pretas: ha neki megfelelő, én kész vagyok
oportuno: jó alkalom, megfelelő alkalom
►jen la oportuno por renovigi nian amikecon: itt az alkalom, hogy megújítsuk barátságunkat
►mi havis la oportunon vidi la faman aktorinon: szerencsém volt látni a híres színésznőt
oportunaĵo: alkalmatosság
►li elpensis oportunajon, por suprentiri la sonorilon: kigondolt egy alkalmatosságot a harang felemelésére
oportuneco: alkalmasság, praktikusság, megfelelőség
►la oportuneco de ĉi tiu solvo por niaj celoj estas senduba: e megoldás alkalmassága céljaink szempontjából kétségtelen
►mi konsideris nur la oportunecon de la elektra razilo: csak a villanyborotva praktikusságát vettem figyelembe
oportunismo: **1)** pol opportunizmus
2) átv megalkuvás
oportunisto: pol átv opportunist
maloportuna, neoportuna: alkalmatlan, nem megfelelő, nem praktikus, nehézkes
►la okazo estis maloportuna: az alkalom nem volt megfelelő
►maloportuna metodo: alkalmatlan módszer
maloportuni: tr alkalmatlankodik, zavar
►mi ne volas maloportuni vin: nem akarok önnek alkalmatlankodni
maloportunaĵo: alkalmatlan dolog, alkalmatlanság
maloportuneco: alkalmatlanság, célszerűtlenség
| **oposum/o** **1)** oposzumbőr, oposzumszörme
2) áll oposzum l. didelfo
| **opoterapi/o** orv opoterápia
| **opozici/o** **1)** pol ellenzék, opozíció
►parlamenta opozicio: parlamenti ellenzék
2) ált ellenkezés, szembenállás, opozíció
►pro la opozicio de kelkaj personoj: néhány személy ellenkezése miatt
3) csill szembenállás, opozíció vö. konjunkcio **2)**
4) fiz szembenállás, opozíció
opozicia: ellenzéki
►opoziciaj manipuladoj: ellenzéki manipulációk
►la opoziciaj partioj kontraŭvoĉis: ellenzéki pártok ellene szavaztak
►laŭ opoziciaj opinioj: ellenzéki vélemények szerint
opozicii: ntr ellenzékben van, ellenzéki állást foglal, ellene van
►mi ne opozicias al viaj planoj: nem vagyok a terveid ellen
opoziciano, opoziciulo: fn pol ellenzéki, ellenző
►oni ne aŭskultis la opoziciulojn: nem hallgatták meg az ellenzőket v. ellenzékiet
| **opres/i** tr <zsarnokian> elnyom szin subpremi
►li opresis ĉiujn opoziciajn opiniojn: elnyomott minden ellenzéki véleményt
opresa: nyomasztó
| **opresi/o** orv szorongás, szorongó érzés, oppresszió, oppressio
| **-opsid-** növ -opsida <osztály> l. briopsidoj, ekvizetopsidoj, filikopsidoj, gnetopsidoj, hepaticopsidoj, liliopsidoj, magnoliospidoj, psilopsidoj
| **opt/o** tud látás, látóképesség szin vidkapablo, vidpovo
opta: anat látási szin optika **2)**
►opta nervo: anat látóideg, szemideg, nervus opticus
optometro: fn orv látásélesség-mérő, optométer
optometrio: orv látásélesség-mérés, optometria
| **optativ/o** nyt óhajtó mód, optativus szin dezira modo
| **optik/o** fot fénytan, optika

►geometria optiko: mat geometriai optika, sugároptika
optika: **1)** fot optikai
►optika instrumento: optikai műszer
2) anat látási szin opta
►optika angulo: látószög
optikejo: optikai szakszület
optikisto: gysz látszerész, optikus
optikaktiva: fiz optikailag aktív
►optikaktiva substanco: optikailag aktív anyag
optikoelektroniko: fot eltr optielektronika, fénylektronika
| **optimism/o** derűlátás, optimizmus
►nefrakasebla optimismo: rendíthetetlen optimizmus
| **optimist/o** fn derűlátó, optimista
optimista: mn derűlátó, optimista
►rigardi la aferojn el optimista vidpunkto: optimista szemszögből nézi a dolgokat
| **optimum/o** optimum, a legjobb lehetőség, a legkedvezőbb érték
►atingi la optimumon: eléri az optimumot
►optimumo de la denseco de la loĝantaro: a lakosság sűrűségének optimuma
►plenumi la eblan optimumon: a lehető legjobbat teljesíti
optimuma: optimális, a lehető legjobb
►la optimuma solvo: a lehető legjobb megoldás
►optimuma vidangulo: optimális látószög
optimumigi: tr optimalizál, tökéletesít
| **opul/o** növ kányafa, kányabangita, labdarózsa <Viburnum opulus>
| **opunti/o** növ medvetalpaktusz <Opuntia> szin nopalo
| **or/o** **1)** kém arany <Au>
►oron rusto ne rongás: közm aranyon nem fog a rozsdá
►statuo el masiva oro: tömör arany szobor
►trinkebla oro: iható arany
►virga oro: termésarany
2) átv aranypénz, gazdagság
►akumuli oron: aranyat halmoz
►ilo el oro taŭgas por ĉiu laboro^Z: közm az aranykulcs minden zárba illik
►kiu havas oron, havas honoron^Z: közm ha pénzed van, van becsületed
►ne ĉio estas oro, kio brilas: közm nem mind arany, ami fénylik
►oro nur fingron eksvingas, kaj ĉion atingas^Z: közm mindent meggyőz a pénz
►pagi per oro: arannyal fizet
►plej certa laboro – laboro per oro^Z: közm kinek pénze van, mindent végbe vihet
mindent meggyőz a pénz
►rezervo de oro: gazd aranytartalék
3) cím arany <sárga szín>
ora: **1)** arany-, aranyból való
►ora dispartigo: mŭv aranyetszés
►ora medalo: sp aranyérem
►ora ringo: aranygyűrű
►ora ŝlosilo ĉiun pordon malfermas^Z: közm az aranykulcs minden zárba illik
2) átv arany
►ora tempo: aranykor
►oraj haroj: aranyhaj
►oraj spikoj: aranykalászkok
►ora promeso: szép ígéret
ori: **1)** tr aranyoz, arannyal bevon szin orumi, orizi
►orita kadro: aranyozott képkeret

►orita monero: aranyozott pénzérme

2) *tr* aranyoz, bearanyoz

►la suno oris la pejzaĝon: a nap bearanyozta a tájat

orado: aranyozás

oraĵo: aranytárgy

orajisto: *műv* aranyműves, ötvös

orato: *kém* aurát

►cianorato: cián-aurát

oreca: aranyos, aranszerű

orejo: aranyelőhely

origi: *tr* arannyá változtat, arannyá alakít

origi: 1) *ntr* arannyá válik

►en liaj manoj ĉio origas: kezében minden arannyá válik

2) *ntr* *átv* bearanyozódik

►la arbo origis de la radioj de la leviĝanta suno: a fa bearanyozódott

a felkelő nap sugaraitól

oristo: *fn* aranyozó

orizi, orumi: *l.* ori 1

orumo: aranyozás

reori: *tr* újraaranyoz

senorigi: *tr* aranytól megtisztít

orbati: *tr* aranylemezzé kalapál

orbloko: aranytömb

orbulo: aranygömb

ordona, orhava: aranytartalmú

►ordonaj ercoj: aranytartalmú ércek

ordrato: aranyhuzal

orepoko: aranykor

oretalono: *gazd* aranyetalon

orfelo: *mit* aranygyapjú *szin* ora ŝaffelo

orgalonita: *tex* aranypaszományos

orkolora: aranyszínű

orkovro: *gazd* aranyfedezet

orfadeno: aranyszál, aranyfonal

orfarado: aranycsinálás

orfolio: *tech* *műv* aranyfólia

Orlando: *mit* *átv* is Eldorádó

orlavisto: *fn* aranymosó

ormino: 1) *ip* aranybánya

2) *átv* aranybánya

orminejo: *ip* *átv* is aranybányatelep

orministo: *ip* aranybányász

ormonero: aranypénz

►ormonero de alta titolo: nagy tisztaságú v. finomságú aranypénz

orpigmento: *ásv* aranypigment

orpluvo: *l.* laburno

orpulvoro: aranypor

orserĉisto: aranyásó

orskarabo: *l.* krizomelo

orstango: *gazd* aranyrúd

orstelo: 1) aranycsillag

2) *l.* gageo

orvergo: 1) *l.* eŭropa solidago

2) *l.* solidago

l.m. randorita

| **oraci/o** szónoklat, beszéd, oráció

►funebra oracio: halotti beszéd

oracii: *ntr* szónokol

| **orakol/o** 1) jóslat, orákulum *szin* orakolaĵo

2) *vall* jós

orakoli: *ntr* *vall* jósol, jövődöt mond

orakolaĵo: *vall* jóslat, orákulum *szin* orakolo 1

orakolejo: *vall* jósda, jóshely, orákulum

| **Oran/o** *geo* Orán

| **orangutan/o** *áll* orangután <Pongo>

►orangutanedoj: emberszabású majmok <Pongidae> *szin* homsimilaj simioj

| **orangutang/o** *l.* orangutano

| **orangŭ/o** *nőv* narancs

►amara orangŭ, maldolĉa orangŭ: *l.* bigarado 2

orangŭjo, orangarbo: narancsfű <Citrus sinensis> *szin* ĉinia citruso

►tangerorangŭjo: tangerin <C. tangerina>

orangŭ: 1) narancs-

►orangŭa marmelado: narancslekvár

►orangŭa siropo: narancsszörp, narancsszirup

►orangŭa sodakvo: szénsavas narancsital

►orangŭa suko: narancslé

2) narancsszínű

orangŭejo: *agr* narancsültetvény, narancsliget

orangŭkolora: narancsszínű *szin* orangŭa 2

orangŭmosto: *gaszt* rostos narancslé

orangŭosuko: *gaszt* narancslé

| **Orangŭ/o** 1) *geo* Orange <város>

2) *geo* Orange, Oranje <folyó>

| **Orangŭi/o** *geo* *pol* Orange <ZA>

| **orangŭeri/o** *ép* pálmaház, orangerie

| **Oranio** *tört* *geo* Oránia

►Vilhelmo de Oranio: Orániai Vilmos

| **orator/o** szónok *szin* paroladisto

►eklezia oratoro: egyházi szónok

►politika oratoro: politikai szónok

oratora: szónoki

►oratora arto: szónoki mesterség

►oratora efekto: szónoki hatás

oratori: *ntr* szónokol, beszédet mond

►oratori pri Zamenhof: Zamenhofról mond beszédet

►li nur oratoras, nenion faras: csak szónokol, semmit sem csinál

oratoraĵo: szónoklat

| **oratori/o** 1) *kr* *ép* oratórium, imaterem

2) *kr* oratórium, papi kongregáció

3) *kr* *zene* oratórium

oratoriano: *fn* *kr* oratoriánus

| **orb/o** *csill* pályafelszín

| **orbikul/o** *anat* körkörös izom, musculus orbicularis

►orbikulo de la buŝo: szájníylási körkörös izom, száj körüli izom, musculus orbicularis oris

►orbikulo de la okulo: körkörös szemizom, szem körüli izom, szemhéjizom, musculus orbicularis oculi

| **orbit/o** 1) *anat* szemgödör, szemüreg, orbita *szin* okulkavo

2) *csill* körpálya, keringési pálya

►elipsa orbito: ellipszispálya, elliptikus pálya

3) *fiz* pálya, körpálya

►orbito de elektrono: elektronpálya

4) *átv* vonzás, hatókör

►li venis en la orbiton de la politiko: a politika hatókörébe került

orbiti: 1) *ntr* kering, körpályán forog, körbeforog

2) *ntr* *rep* <repülőtér felett> kering

orbitigi: *tr* körpályán keringtet

surorbitigi: *tr* körpályára állít

►surorbitigi spacveturilon: űrhajót körpályára állít

l.m. lunorbito, sunorbito

| **orcino/o** *áll* kardszárnyú delfin <Orcina orca> *szin* orko

| **ordo/o** **1)** rend, sorrend

▶ alfabeto ordo: ábécérend

▶ kolona ordo: *ép* oszloprend

▶ la natura ordo de la aferoj: a dolgok természetes rendje

▶ marŝo en densa ordo: menetelés sűrű rendben

▶ proceda ordo: *jog* eljárásrend

▶ rakonti ĉion laŭ ordo: sorjában mindent elmesél

2) rend, rendezettség

▶ io ne estas en ordo: valami nincs rendben

▶ ĉio en la ĉambro estis en perfekta ordo: a szobában minden a legnagyobb rendben volt

▶ metu ordon en viajn pensojn: szedd össze a gondolataidat

▶ mia konscienco estas en ordo: a lelkiismeretem rendben van

▶ en bona ordo tra la pordo: kinn tágasabb

▶ en ordo!: rendben!, oké!

▶ perturbi la socian ordon: megzavarja a társadalmi békét

▶ publika ordo: közrend

▶ revoki al ordo: rendre utasít

3) *mat* rend, rendezés

▶ bona ordo: jólrendezés

▶ diferenĉiala ekvacio de la dua ordo: másodrendű differenciálegyenlet

4) *mat* csúcsszám <gráf>

5) *pol* rend <társadalmi csoport>

▶ la kavalira ordo: a lovagi rend

▶ la naŭ ordoj de la anĝeloj: az angyalok kilenc rendje

▶ la ordo de senatanoj: a szenátorok rendje

▶ la tria ordo: a harmadik rend

▶ ordoj kaj landestroj: karok és rendek

6) *biol* rend, ordo

orda: rendes, rendezett

▶ orda aro: *mat* rendezett halmaz

▶ orda profesoro: rendes egyetemi tanár

ordi: **1)** *tr ex* rendez *l.* ordigi

2) *tr mat* rendez

▶ ordita aro: rendezett halmaz

ordama, ordema: rendszerető

ordamo, ordemo: rendszeretel

ordigi: *tr* rendez, rendbe tesz, rendbe hoz, elrendez, elintéz

▶ ili marŝis en ordigitaj vicoj: rendezett sorokban meneteltek

▶ ordigi al li la kapon^Z: lekapja a tíz körméről, helyére tesz

▶ ordigi alfabeto: betűrendbe szed, ábécérendbe rak

ordigo: rendezés, rendbehozatal, rendbetétel

▶ bobelmetoda ordigo: *inf* buborékrendezés

bonorda: **1)** rendes, rendezett, rendben levő

▶ bonordaj financoj: rendezett pénzügyek

▶ bonorde mi ricevis vian leteron: rendben megkaptam a levelét

2) rendes

▶ bonorda homo ne kondutas tiel: rendes ember nem viselkedik így

▶ bonorde vestita: rendesen öltözött

3) *mat* jólrendezett

disordigi: *tr* szétrendez

▶ disordigu la seĝojn laŭ la muroj: rendezzék szét a székeket a falak mentén

eksterorda: rendetlen, kusza, nem rendben levő

kunordi: *l.* kunordigi **2)**

kunordigi: **1)** *tr* koordinál, összerendez, összehangol

2) *tr nyt* mellérendel

kunordigo: **1)** koordinálás, összehangolás, összerendezés

2) *nyt* mellérendelés

kunordiganto: koordinátor

kunordigilo: *nyt* mellérendelő kötőszó *szin* konjunkcio **1)**

▶ trukarta kunordigilo: *inf* lyukkártya-válogatógép

laŭorde: rendben, sorban

malordo: rendetlenség

malorda: rendetlen

malordema: rendetlen, slamos

malordigi: *tr* összekuszál, összezavar, felforgat

malordigi: *ntr* összekuszálódik, felfordul

reordigi: *tr* újrendez

▶ reordigi la liton: beveti az ágyat

senorda: rendetlen, rendszertelen

senordo: rendetlenség

subordo: *biol* alrend, subordo

subordi: *l.* subordigi **2)**

subordigi: **1)** *tr* alárendel

▶ li subordigis siajn interesojn al tiuj de la grupo: saját érdekeit a csoporté alá rendelte

2) *tr nyt* alárendel

subordigo: **1)** alárendelés

2) *nyt* alárendelés

subordigilo: *nyt* alárendelő kötőszó *szin* subjunkcio

subordigito: *fn* alárendelt

subordigiteco: alárendeltség

superordo: *biol* főrend, öregrend, superordo

superordigi: *tr* vmi fölé rendel

superordita, superordigita: fölérendelt

vicordo: **1)** sorrend

2) *sp* helyezési sorrend

ordofari, ordometi: *tr* rendbe tesz, rendbe rak, elrendez

▶ la patrino ordofaris la liton: az anya elrendezte az ágyat

ordohundo: *pej* zsaru, kopó

ordorilato: *mat* rendezési reláció

l.m. jurordo, laborordo, mondordo, plantordo, rangordo, sociordo,

tagordo, tempordo, vortordo

| **ordalo/o** **1.** dia juĝo

| **orden/o** **1)** *vall* rend

▶ benediktana ordeno: bencés rend

▶ franciskana ordeno: ferences rend

▶ kavalira ordeno: lovagrend

▶ malta ordeno: máltai lovagrend

▶ monaĥa ordeno: szerzetesrend

▶ ordeno de templanoj: templomos rend

▶ ordeno de teŭtonaj kavaliroj: német lovagrend

▶ tria ordeno: harmadrend

2) kamara

▶ advokata ordeno: ügyvédi kamara

▶ kuracista ordeno: orvosi kamara

3) rend <kitüntetettek társasága>

▶ ordeno de drako: sárkányrend

▶ ordeno de ĝartero: térdszalagrend

▶ ordeno de Sankta Georgo: Szent György rend

▶ ordeno ora ŝaffelo: aranygyapjas rend

4) rendjel, kitüntetés

▶ li ricevis la ordenon de Honora Legio: becsületrendet kapott

▶ oni distingis lin per Vladimira ordeno: Vlagyimír-renddel tüntették ki

▶ ordeno de merito: érdemrend

►por militaj meritoj li ricevis la ordenon de fera kruco: háborús érdemeiért megkapta a vaskereszt kitüntetést
ordeni: *tr* <rendjellel> kitüntet
►trifoje ordenita majoro: háromszor kitüntetett őrnagy
triaordenano: *kr* harmadrendi szerzetes
ordenfrato: *kr* rendtestvér, szerzetestestvér
ordenrubando: rendszalag
ordenvesto: *vall tex* csuha, rendi öltözkék, szerzetesi ruha
l.m. almozordeno, honorordeno
| **ordin/o** *kr* papi rend
►majora ordino: nagyobb rend
►minora ordino: kisebb rend
ordini: *kr* felszentel vkit
►ordini episkopo: püspökké szentel
►ordini pastro: pappá szentel
►ordinita pastro: felszentelt pap
ordinado: **1)** *kr* felszentelés
►ordinado de episkopo: püspökszentelés
►ordinado de pastro: papszentelés
2) *kr* egyházi rend
| **ordinaci/o** *l.* ordinado
| **ordinar/a** **1)** szokványos, szokásos, rendes, közönséges, köznapi
►ĉi tiu estas ordinara ĉapelo: ez egy közönséges kalap
►ĉi tiu ne estas unu el la ordinaraĵ tagoj: ez nem a szokványos napok egyike
►ordinara okupo: megszokott foglalatosság
►ordinara vesto: szokásos öltözet
2) átlagos
►li havas ordinaran inteligentecon: átlagos az intelligenciája
►via vino estas tute ordinara: a borod teljesen átlagos
ordinare: rendesen, általában, legtöbbször, szokásosan
ordinareco: megszokottság, átlagosság, köznapiság
ordinaraĵo: rendes v. megszokott dolog, átlagos dolog
►virina ordinaraĵo: havibaj, havivérzés
ordinarulo: átlagember
eksterordinara: rendkívüli, szokatlan
►eksterordinare alta deficito: *gazd* rendkívül magas hiány
►eksterordinare fava oferto: *gazd* rendkívül kedvező ajánlat
►homo de eksterordinara inteligenteco: rendkívüli intelligenciájú ember
►nun regas eksterordinaraĵ cirkonstancoj: most rendkívüli körülmények vannak
neordinara: **1)** nem mindennapi, nem szokványos
2) *mat* szinguláris
neordinare: szokatlanul, nem szokványosan
| **ordinat/o** *mat* függőleges koordináta, ordináta *szin* y-koordináta
| **ordon/i** *tr* megparancsol, elrendel, utasít
►la leĝo ordonas tion: a törvény parancsolja azt
►la reĝo ordonis venigi vin: a király hívatni parancsolt
►ordoni al la lito: ágyba parancsol
►ordoni ripozon: pihenést rendel
►ordonu halton al la soldatoj: parancsolj megállást a katonáknak
ordono: **1)** parancs, utasítás
►laŭ la ordono de la kapitano: a kapitány parancsa szerint
►plenumi la ordonon: teljesíti a parancsot
►la dek ordonoj: *bibl* a tízparancsolat
2) *inf* utasítás
ordona: parancsoló, utasító
►li diris tion kun ordona tono: parancsoló hangon mondta
►ordona rigardo: parancsoló tekintet

ordonema: parancsolgató, utasítgató
ordonitaĵo: parancsba adott dolog
kontraŭordono: ellenparancs, ellenkező értelmű parancs
ordonbastono: kormánypálca
ordonkambio: *gazd* idegen váltó *szin* trato
| **ordovici/o** *geo* *tört* ordovicium
| **ore/o** *orv* folyás, orrhoea
l.m. salivoreo, spermoreo, urinoreo
| **oread/o** *mit* hegyi nimfa, oreád, oreasz
| **Oregon/o** *geo* *pol* Oregon <US>
| **orel/o** **1)** *anat* fül, auris *vö.* oto
►ekstera orelo: külsőfül, auris externa
►meza orelo: középfül, auris media
►interna orelo: belső fül auris interna
2) *ált* fül
►akrigi la orelojn, streĉi la orelojn: hegyezi a fülét
►ĝi eĉ ne tuŝas lian orelon^Z: füle botját se mozgatja rá, meg se hallja
►ĝi tranĉas al mi la orelojn: szétrepeszti a dobhártyámat, bántja a fület
►kapti hundon je la oreloj: fülön fogja a kutyát
►la orelo de la kruĉo: a korsó füle
►lasi gliti preter la oreloj: elereszti a füle mellett
►mi estas tuta oreloj: csupa fül vagyok
►sidi en laboroj ĝis super la oreloj^Z: nyakig van a munkában
►ŝtopi siajn orelojn: átv is bedugja a fülét
►tra unu orelo eniras, tra la dua eliras^Z: egyik fülén be, a másikon ki
►trafi surdajn orelojn: süket fülekre talál
►veni al liaj oreloj, veni ĝis liaj oreloj: fülébe jut
3) *átv* fül, hallás
►havi bonan orelon: jó füle van
►la muro havas orelojn^Z: a falnak füle van
►se tio venus al liaj oreloj: ha ez a fülébe jutna
►tranĉi liajn orelojn: bántja a fülét
orelumo: **1)** fülvédő
►vintre li surhavas orelumojn: télen fülvédőt visel
2) telefonkagyló *szin* telefonaüdilo
orelumi: *ntr* fülel
aloreli: *x* fülel, hallgatózik
senorela: fületlen, fül nélküli
►senorela por la muziko: botfűlű
orelagaca: fülsértő
orelaüdilo, orelaŭskultilo: fülhallgató *szin* orelaŭskultilo
oreldorlota, oreelflata, orelkaresa, orelplaĉa: fülbemászó, fülnek kellemes
►orelplaĉa muziko: fülbemászó zene
►orelkaresaj vortoj: fülének kellemes szavak
orelfenda: fülsiketítő, dobhártyarepesztő
orelfrapi: *tr* nyaklevest ad vkinek <n>
►la patro orelfrapis sian filon: az apa nyaklevest adott a fiának
orelhava: füles, füllel rendelkező
orelinflamo: *orv* fülgyulladás, otitis *szin* otitis
orelkapti: *tr* meghall, kifülel
orelklapo: fülvédő
orelklipo: klipsz
orelkonko: *anat* fülkagyló, concha auriculæ
orelkorno: hallókürt
orelkulereto: *növ* tobozgereben <Auriscapulum vulgare>
orelkuracisto: *orv* fülorvos
orellobo: *anat* fülcimpa, lobulus auriculæ
orel-naz-laringisto: *orv* fül-orr-gégész

orelornamo: fűldís
orelpendaĵo: fülbevaló, fülönfüggő
orelringo: fülkarika
orelspiegulo: gysz fültükör, otoszkóp, otoscop *szin* otoskopo
orelŝira, oreltrança, orelvunda: fűlsiketítő
orelŝtopilo: fűldugasz
oreltamburo: *anat* dobhártya, membrana tympani
orelvakso: *orv* fűlzsír, cerumen
orelzumado: fűlzugás, fűlzőrej, tinnitus aurium
l.m. akraorela, azenorelo, delikatorela, fajnorela, ĝiraforeloj, libroorelo, longorela
| **oreokarito** *all* Oreocharis
▶arfaka oreokarito: álcinege (Oreocharis arfaki)
| **Orest/o** *mit* Oresztész, Orestes
| **orf/o** *fn* árva
▶Dio orfojn ne forgesas^Z: *kőzm* az árváknak Isten a gyámola
orfa: *mn* árva
▶orfa infano: árva gyermek
orfecio: árvaság
orfejo: árvaház *szin* orfohejmo
orfigi: *tr* árvaságra juttat, árvává tesz
▶la milito orfigis multajn infanojn: a háború sok gyermeket tett árvává
orfĝi: *ntr* elárval, árvaságra jut
orfino: árva lány
ambaŭorfo: *fn* teljes árva, mindkét részről árva
duonorfo: *fn* félárva
orfohejmo: árvaház *szin* orfejo
| **Orfe/o** *mit* Orpheusz, Orpheus
orfeano: *vall* orfikus
orfeismo: **1)** *vall* orfizmus
2) *műv* orfizmus
| **organ/o** **1)** *biol* szerv, orgánum
▶internaj organoj: belső szervek
▶organo de digestado: emésztőszervek
2) *tech* részegység, funkcionális egység
▶la organoj de regado de aŭtomobilo: gépkocsi vezérlő szervei
3) sajtóorgánun, sajtószerv
▶la partio bezonas propran organon: a pártnak szüksége van saját sajtószervre
▶oficiala organo de la movado: a mozgalom hivatalos szerve
4) igazgatási szerv
▶plenuma organo: végrehajtó szerv
▶socia organo: társadalmi szerv
▶supera organo: felettes szerv
▶ŝtata organo: állami szerv
5) *zene* orgánun
▶li havas belegan organon: gyönyörű orgánuma van
organa: *biol* szerv-, szervi
▶organaj malsanoj: *orv* szervi betegségek
organeto: *biol* sejtszerv, szervecske, organellum
celorgano: *biol* célszerv
ĉeforgano: **1)** fő szerv, fő orgánun
2) *inf* központi egység, CPU
neorgana: *biol* nem szervi
organgreftado: *orv* szervátültetés
l.m. aŭdorgano, flarorgano, gvidorgano, movorgano, palporgano, parolorgano, seksorgano, sensororgano, spirorgano, vidorgano
| **organdi/o** *tex* organdi, organtin <szövet>
| **organigram/o** szervezeti séma, organigramm

| **organik/a** **1)** *kém* szerves
▶organika acido: szerves sav
▶organika substanco: szerves anyag
▶organika sulfido: szerves szulfid
2) *ásv* szerves
▶organikaj fosilioj: szerves kőületek, szerves fossziliák
organikajo: *biol* kém szerves anyag
bioorganika: *biol* bioorganikus
| **organism/o** *biol* szervezet, organizmus
▶besta organismo: állati szervezet
▶planta organismo: növényi szervezet
makroorganismo: *biol* makroorganizmus
mikroorganismo: *biol* mikroorganizmus *szin* mikrobo
praorganismo: *ösl* ősszervezet
| **organiz/i** *tr* szervez, megszervez
▶organizi ekskurson: kirándulást szervez
▶organizi kurson de Esperanto: eszperantó tanfolyamot szervez
organiza: **1)** szervezési
▶organizaj laboroj: szervezési munkák
▶organiza programo: *inf* felügyelőprogram *szin* organizilo
2) szervezeti
▶organiza strukturo: szervezeti struktúra
▶organizaj kadroj: szervezeti keretek
organizo: **1)** szervezés *szin* organizado
2) szervezet *szin* organizaĵo
▶baza organizo: alapszervezet
▶civila organizo, neregistara organizo: civil szervezet
▶kupola organizo: csúcsszervezet
▶ombrela organizo: tetőszervezet
▶Organizo pri Afrika Unuiĝo: *pol* Afrikai Egységszervezet, AESZ
▶publika organizo: közület
organizado: szervezés, megszervezés
▶organizado de laboro: munkaszervezés
organizaĵo: szervezet
▶kultura organizaĵo: kulturális szervezet
▶tegmenta organizaĵo: tetőszervezet
▶sendependa organizaĵo: független szervezet
organizanto: **1)** *fn* szervező
2) *biol* organizátor
organizigi: *ntr* szerveződik, megszerveződik
▶ĉirkaŭ la trejnisto organiziĝis teamo: az edző körül csapat szerveződött
organizisto: *fn* <profi> szervező
malorganizi: *tr* <szervezetet> szétzilál, leépít, <szervezetet> megszüntet
▶lia diktatoreca gvidado malorganizis la grupon: diktatórikus vezetése szétzilálta a csoportot
reorganizi: *tr* újrászervez, átszervez, reorganizál
organizformo: szervezeti forma
organiziko: szervezéstan
organizilo: *inf* felügyelőprogram *szin* organiza programo
organizita: szervezett
▶organizita laboristaro: szervezett munkásság
organiziteco: szervezettség
reorganizi: *tr* újjászervez
transorganizi: *tr* átszervez
l.m. amasorganizaĵo, helporganizaĵo, kulturorganizisto, terororganizajo, memorilorganizo, partiorganizo
| **organizaci/o** *l.* organizado, organizaĵo
| **orgasm/o** *biol* orgasmus, kéjérzet tetőfoka

►samtempa orgasmo: egyidejű orgazmus
orgasmi: *ntr biol* orgazmust érez, elélvez
| **orgen/o** *zene* orgona
►duklavara orgeno: kétmanuálos orgona
►kineja orgeno: moziorgona
►koncerteja orgeno: koncertorgona
►portebla orgeno: portatív
►preĝeja orgeno: templomi orgona
►surtabla orgeno: regál
►transregistra orgeno: multiplex orgona
orgenejo: *zene* orgonaterem
orgenisto: *zene* organista
orgenbenko: *zene* organapad
orgenfasado: *zene* organahomlokzat, organaprospektus
orgengalerio: *ép* organakarzat
orgenkonstruado: *zene tech* orgonaépítés
orgenkonstruisto: *zene tech* orgonaépítő
orgenmeblaĵo: *zene* organaház
l.m. stalinorgeno, suĉorgeno
| **orgi/o** orgia
►orgioj de Nerono: Néró orgiái
orgii: *ntr* orgián vesz részt
l.m. sabatorgio
| **orgojl/o** *pej* gög, dölyf, fennhéjázás, önteltség *szin* fieraĉo, fierego
orgojla: gögös, dölyfös, fennhéjázó, öntelt *szin* fieraĉa, fierega
orgojli: *ntr* fennhordja az orrát
| **orĝad/o** *l.* ciperlakto
| **oriel/o** *ép* zárt erkély, kiskerkély, ablakerkély *szin* korbelfenestro
| **orient/o 1)** *geo* kelet *szin* eosta
►ĉe oriento ekbrilis la suno: keleten megcsillan a nap
►en la oriento de la lando: az ország keleti részén
2) *átv* gyöngy fénye v. színjátéka
Oriento: *geo* a Kelet
►Ekstrema Oriento: Távol-Kelet *szin* Ekstrem-Oriento
►el Oriento venas la lumo: Keletről jön a fény, ex oriente lux
►la Imperio de Oriento: *tört* a Keleti Birodalom
►Mez-Oriento: Közép-Kelet
►Proksima Oriento: Közel-Kelet *szin* Proksim-Oriento
orienta: *geo* keleti *szin* eosta
►plupasi en orienta direkto: keleti irányban halad tovább
►orienta bordo: keleti part
oriente: *geo* keleten
►ni pluveturis orienten: továbbutaztunk kelet felé
►oriente de Karpatoj: a Kárpátoktól keletre
►oriente de nia urbo: városunktól keletre
orienti: 1) *tr* *ép* keletel
►orienti preĝejon: templomot keletel
2) *tr* tájol, betájol
3) *tr* *átv* eligazít, útba igazít
►mi ne bone orientas min inter la multaj novaj leĝoj: nem nagyon igazodom el a sok új törvény között
►orienti turistojn en la urbo: turistákat útba igazít a városban
4) *tr* *mat* irányít
►orientita grafeo: irányított gráf
orientano: *fn* keleti <ember>
orientiĝi: *ntr* tájékozódik, eligazodik
►orientiĝi en fremda loko: idegen helyen tájékozódik
►orientiĝu pri la tiea situacio: tájékozódj az ottani helyzetről
orientiĝo: 1) *ép* irányulás, fekvés
2) tájékozódás

3) *mat* irányítottság
orientilo: tájolóeszköz
orientisto: *fn isk* pályatanácsadó, pályaorientáló
Grandoriento: Nagy Oriens <szabadkőműves páholy>
misorientiĝo: iránytévesztés, irányvesztés
orientbloka: *pol* keleti tömbbeli
orientblokano: *fn* keleti tömbben élő
orientiĝpunkto: *geo* tájékozódási pont
orientita: *kr* keleti szertartású
| **orientalism/o** *tud* keletkutatás, orientalisztika
| **orientalist/o** *tud* keletkutató, orientalista
| **orific/o** *anat* kivezetőnyílás, orificium
►orifico de aŭda tubo: fülkürt garati nyílása, ostium pharyngeum tubae auditivae
►utera orifico: külső méhszáj, orificium externum uteri
| **oriflam/o 1)** *tört* királyi zászló <FR>
2) *átv* vminek a lobogója
►ĉiu honesta homo kolektiĝas sub la oriflamo de la paco: minden becsületes ember a béke lobogója alatt gyülekezik
| **origami/o** *jték* origami, papírhajtogatás
| **organ/o** *növ* szurokfű <Origanum>
►diktamnorigano, kreta origano: krétai szurokfű <O. dictamnus> *szin* diktamno 2
►kreta origano: krétai szurokfű <O. dictamnus>
►ordinara origano: közönséges szurokfű, vadmajoránna, origánó <O. vulgare>
| **Origen/o** *kr* Órigenész
►Origeno estis ekzegezisto kaj teologo: Órigenész exegéta és teológus volt
| **origin/o 1)** eredet, kezdet
►La origino de la specioj: a fajok eredete
►vorto de latina origino: latin eredetű szó
2) eredet, származás
►homo de humila origino: alacsony származású ember
►oficiro de nobela origino: nemesi származású tiszt
3) *fn* *mat* eredő, végpont, origó
origina: eredeti, kiindulási
►jam origine nevalida kontrakto: már eleve nem érvényes szerződés
►konservi la originan staton: megőrzi az eredeti állapotot
►origina gusto: eredeti íz
origini: *ntr* ered, kiindul, származik
►Danubo originas en la Nigra Arbaro: a Duna a Fekete-erdőben ered
►mia familio originas el Germanio: családom Németországból származik
originadjekto: *nyt* eredethatározó
| **original/o** *fn* eredeti, eredeti példány
►el la originalo tradukis Zamenhof: az eredetiből fordította Zamenhof
►kopio de la originalo: az eredeti másolata
originala: 1) eredeti, hamisítatlan, originális
►originala pakumo: eredeti csomagolás
►originala teksto: eredeti szöveg
►tradukita el la originala lingvo: az eredeti nyelvből fordított
2) *átv* eredeti, sajátos, sajátoságos
►li havas originalan pensmanieron: sajátos gondolkodásmódja van
►la verkisto havas originalan stilon: az írónak eredeti stílusa van
originalaĵo: eredeti holmi, sajátos dolog
originaleco: eredetiség, sajátosság
originalulo: eredeti figura, eredeti alak
| **orij/o** *fn* orija

orija: *mn nyt* orija <or>

| **oriks/o** *áll* nyársas antilop <Oryx gazella> *szin* oriksantilopo

orikterop/o l. orikteripodo

| **orikteripod/o** *áll tud* földimalac <Orycteropus afer> *szin* terporko

| **oriktolag/o** l. kuniklo

| **Orinok/o** *geo* Orinoco <folyó>

| **oriol/o** **1)** *áll* sárgarigó, aranymálkó <Oriolus oriolus>

2) *áll* sárgarigó, málkó <nem>

►orioletoj: sárgarigófélék, málkófélék <Oriolidae>

| **Orion/o** **1)** *mit* Orión, Orion

2) *csill* Kaszás, Orion

| **Oris/o** *geo pol* Orisza <IN>

| **oriša/o** *vall* orixa

| **oriz/o** *növ tud* rizs <Oryza> *szin* rizo

►kultiva orizo: termesztett rizs <O. sativa>

| **ork/o** *áll* kardszárnyú delfin <Orcina orca> *szin* orcino

| **Ork/o** **1)** *mit* Orcus <az alvilág istene>

2) *átv mit* Orcus <alvilág> vö. Hadeso

| **Orkad/oj** *geo* Orkney-szigetek

| **orkestr/o** **1)** orkesztra, kórus helye <az ókori színházban>

2) *zene ne* zenekari árok

3) *zene* zenekar

►festivala orkestro: fesztiválzenekar

►simfonia orkestro: szimfonikus zenekar

orkestra: *zene* zenekari

►orkestra muziko: zenekari muzsika

►orkestra partituro: zenekari partitúra

orkestrejo: *zene* zenekari árok

orkestri: *tr zene* hangszerel, zenekarra átír

l.m. salonorkestro

| **orkestrion/o** *zene* orchestrion

| **orkid/o**¹ *növ* kosbor <Orchis>

►orkidacj: kosborfélék <Orchidaceae>

►orkidalaj: kosborvirágúak, orchideavirágúak <Orchidales>

►purpura orkido: bíboros/erdei kosbor <O. purpurea>

►arlekena orkido: agárkosbor <Anacamptis morio>

►karnokolora orkido: hússzínű ujjaskosbor <Dactylorhiza incarnata>

| **orkid/o**¹ *anat* here, orchis *l.* testiko

orkidito: *orv* heregyulladás, orchitis

kriptoorkideco: *orv* rejtettheréjűség, cryptorchismus

orkidektomio: *orv* here eltávolítása, orchietomia

orkidoterapio: *orv* hereterápia, testicotherapia

| **orkide/o** *növ* orchidea

►marča vespoorkideo: mocsári nőszőfű <Epipactis palustris>

►nestorkideo: *l.* nestoneotio

►vespoorkideo: nőszőfű <Epipactis>

| **orl/o** **1)** *tex* szegés, beszegés

►orlo de jupo: szoknyaszegés

►orlo de mantuko: kendő beszegése

2) *cím* belső ráma, orula

orli: *tr tex* beszeg, felszeg

►orli littukon: lepedőt beszeg

| **Orlean/o** *geo* Orléans

Nov-Orleano: New Orleans

| **orlon/o** *kém tex* orlon

| **orlop/o** *hajó* legalsó fedélzet, negyedfedélzet

| **Ormazd/o** *vall* Ormuzd *l.* Ahura-Mazdao

| **orn/o** *növ* virágos kőris, vad kőris, mannakőris <Fraxinus ornus>

| **ornam/i** **1)** *tr* díszít, feldíszít, ékesít

►ornami sin per fremdaj plumoj: idegen tollakkal ékeskedik

►ornami tablon per floroj: asztalt virággal díszít

►ši ornamis sin per juveloj: <nő> ékszerekkel díszítette magát

2) *tr át*v díszére van vminek <n>

►la virtoj ornamas la homon: az erények az ember díszére válnak

►ŝtonaj statuoj ornamis la fontanon: kőszobrok díszítették a szökőkutat

ornamo: **1)** díszítés *szin* ornamado

2) dísz, díszítmény *szin* ornamaĵo

ornama: dísz-, díszítő

►ornama arto: *műv* díszítőművészet

►ornama poŝtuko: díszszebkendő

ornamaĵo: dísz, díszítmény *szin* ornamo **2)**

►muzika ornamaĵo: zenei díszítés

ornamiĝi: *ntr* díszbe öltözik, feldíszítődik

ornamisto: *fn* díszítményező, díszítőmunkás

senornama: dísztelen

troornamita: túldíszített, cicomázott

ornamabunda: bő díszítésű, cikornyás

ornamarto: *műv* díszítőművészet

ornamfiŝo: *áll* díszhal

ornamĝardeno: díszkert

ornammotivo: *ép műv* díszítőmotívum

ornamplanto: *növ* dísznövény

l.m. dentornamo, florornamo, kapornamo, korpornamo, laŭbornamo,

orelornamo, plumornamo, tabloornamo

| **ornat/o** *vall* díszruha, díszöltözet, ornátus

| **ornitiski/oj** *ősl* madármedencéjük <Ornithischia>

| **ornitogal/o** *növ* madártej <Ornithogalum> *szin* birdlakto

►ombrela ornitogalo: ernyős sárma/madártej, kígyóvirág <O.

umbellatum>

| **ornitolog/o** *áll* ornitológus, madártanos

ornitologio: *áll* madártan, ornitológia

| **ornitop/o** l. ornitopodo

| **ornitopod/o** *növ* csibéláb <Ornithopus> *szin* birdpiedo

►kultiva ornitopodo: vetési csirke, szerradella <O. sativus>

| **ornitorink/o** *áll* kacsacsőrű emlős <Ornithorhynchus anatinus>

szin birdbekuloj

| **ornitoz/o** *orv* madárkór, ornithosis

| **orobank/o** *növ* vajvirág, vajfű, szádor, szádorgó <Orobancha>

►hedera orobanko: borostyán-vajvirág <O. hederae>

| **orogenez/o** *geo tört* hegységképződés, orogenezis *szin* montariĝo

vö. epirogenezo

►hercinia orogenezo: variszkuszi hegységképződés

| **orografi/o** *geo* hegyrajz, orográfia

| **orom/o** *fn* oromo, galla

oroma: *mn nyt* oromo, galla <om>

| **oronim/o** *nyt* oroníma, hegynév *szin* montonomo

| **oronti/o** *növ* vízibunkó <Orontium aquaticum>

| **Orsted/o** *fiz* <Hans Christian> Oersted

orstedo: *fiz* oersted

| **ort/o** *mat* derékszög

orta: **1)** *mat* merőleges

►orta projekcio: merőleges vetítés

►rekto orta al alia ebena: síkra merőleges egyenes

2) *mat* derékszögű, ortogonális *szin* ortangula

►orta angulo: derékszög

►orta triangulo: derékszögű háromszög *szin* ortangula triangulo

orti: *ntr ige mat* merőleges vmire <al>

ortanto: *fn* merőleges, normális

ortilo: derékszögű vonalzó

- prisma ortilo: szögdioptria
 ►T-ortilo: T vonalzó
 Ortilo: *csill* Szögmérő, Norma
 mezortanto: *mat* szakaszfelező merőleges
 ortangula: *mat* derékszögű
 ortangulo: *mat* téglalap
 ortoedro: *mat* téglatest *szin* kvadro
 ortorelo: *tech* L acél *szin* L-forma relo
 | **ortikon/o** *távk* ortikon <vákuumcsöves képfelbontó készülék>
 | **orto-** **1)** *kém* orto- <benzolgyűrűben két szubsztituens szomszédos helyzete>
2) *kém* orto- <-C<OH>3 gyök sókban, savakban>
3) *tud* orto- <meghaladás, magába foglalás> *l.* ortofiziko, ortokritiko, ortolingviko, ortopolitiko, ortoteoremo
 | **ortocentro** *l.* altocentro
 | **ortodoks/a** **1)** ortodox, hagyománykövető
 ►ortodoksa opinio: ortodox vélemény
2) *kr* óhitű, igazhitű, ortodox, görögkeleti, keleti keresztény
 ►ortodoksaj eklezioj: ortodox egyházak, görögkeleti egyházak
 ortodoksismo: *kr* ortodoxia, óhitűség, igazhitűség
 ortodoksulo: **1)** ortodox ember, hagyományokhoz ragaszkodó ember
2) *kr* ortodox hívő, görögkeleti egyház híve
 malortodoksa: újíto szellemű, inortodox
 | **ortoepe/o** *nyt* helyes kiejtés
 | **ortofir/o** *ásv* ortofir
 | **ortofon/a** helyes hangképzésű, ortofón
 ►ortofona kuracado: beszédjavítás, logopédia
 ortofonio: *orv* logopédia
 ortofonisto: *orv* logopédus, beszédjavító
 | **ortognat/a** *anat* ortognát, orthognath <koponya>
 ortognateco: *anat* orthognathia, ortognát koponyaalkat
 | **ortografi/o** **1)** *nyt* helyesírás, ortográfia
 ►laŭ la reguloj de la hungara ortografio: a magyar helyesírás szabályai szerint
2) <vmely egyén> helyesírása
 ►via ortografio estas aĉa: a helyesírásod pocsék
 ortografia: *nyt* helyesírási
 ►ortografiaj eraroj: helyesírási hibák
 ►ortografia vortaro: helyesírási szótár
 | **ortogram/o** *l.* ortangulo
 | **ortoklaz/o** *ásv* ortoklász
 | **ortokromat/a** *fot* ortokromatikus <színvisszaadó>
 ortokromatismo: *fot* ortokromatizmus
 | **ortopedi/o** *orv* testegyenészet, ortopédia, orthopaedia
 ortopediisto: **1)** *orv* ortopédus, ortopéd orvos v. sebész
2) *gysz* protéziskereskedő
 | **ortopter/oj** *áll* egyenesszárnnyúak <Orthoptera> *szin* rektaflugilaj
 insektoj, rektaflugiluloj
 | **-os** fog, majd <jövő idő jele>
 ►mi vokos vin: majd hívlak
 ►ni demandos lin: meg fogjuk kérdezni
 os: *ntr* ritk fog <létigeként> *szin* estos
 ►mi ankoraŭ ne aĉetis ĝin, sed mi os: még nem vettem meg, de meg fogom <venni>
 os-tempo: *nyt* jövő idő *szin* futuro
 | **Osak/o** *geo* Oszaka
 | **osced/i** **1)** *ntr* ásít
 ►oscedi pro enuo aŭ dormemo: unalomtól vagy álmoságtól ásít
2) *ntr* átv táto
- la pordego de la urbo oscedis obskure: sötéten tátozott a város kapuja
 oscedo: ásítás
 | **oscil/i** *ntr* fiz rezeg, oszcillál
 ►oscilanta nadlo de kompaso: iránytű rezgő tűje
 oscilo: *fiz* <egy> rezgés
 oscilado: *fiz* rezgés, oszcillálás, oszcilláció
 ►altrudita oscilado: kényszerrezgés
 ►amortizata oscilado: csillapított rezgés
 ►fundamenta oscilado: *fiz* alaprezgés
 ►libera oscilado: szabad rezgés
 ►neharmona oscilado: anharmonikus oszcilláció
 oscilanto: *fiz* oszcillátor
 ►harmona oscilanto: harmonikus oszcillátor
 ►magnetodeforma oscilanto: magnetosztrikciós oszcillátor
 oscililo: *fiz* vill oszcillátor, rezgéskeltő
 ►kvarca oscililo: kvarcoszcillátor
 oscilografio: *fiz* vill oszcillográf
 osciloskopo: *fiz* vill oszcilloszkóp, katódsugárcsőves indikátor
 oscilcirkvito: *fiz* vill rezgőkör, hanglókör
 oscilfrekvenco: *fiz* rezgésszám
 oscilperiodo: *fiz* rezgésciklus
 | **oscilatori/o** *bakt* Oscillatoria <fonalszerű cianobaktérium>
 | **oset/o** *fn* oszét
 oseta: *mn* nyt oszét <os>
 Osetujo, Osetio: *geo* Oszétia, Oszétföld
 ►Nord-Osetujo, Nord-Osetio: *geo* pol Észak-Oszétia <RU>
 ►Sud-Osetujo, Sud-Osetio: *geo* pol Dél-Oszétia <GE>
 | **Osián/o** *ir* Osszián
 | **Oskar/o** **1)** Oszkár <utónév>
2) *film* Oscar, Oscar-díj *szin* Oskar-premio
 Oskar-premio: *film* Oscar-díj
 | **osk/o** *fn* tört oszk, oscus
 oska: *mn* nyt tört oszk
 | **oskul/i** *tr* mat simul, oszkulál <görbe>
 | **Osl/o** *geo* Oslo
 ►Oslo estas la ĉefurbo de Norvegio: Oslo Norvégia fővárosa
 | **Osman/o** *tört* Oszmán <utónév>
 Osmanidoj: *tört* Oszmanidák
 osmanido: *fn* tört ottomán *l.* otomano
 | **osmant/o** *növ* illatvirág, illatosfa <Osmanthus>
 | **osmer/o** *áll* bűzös lazac <Osmerus>
 | **osmi/o** *kém* ozmium <Os>
 ►osmia klorido: ozmium-klorid
 osmiato: *kém* ozmát
 | **osmoz/o** *biol* kém ozmózis, átszivárgás
 osmoza: *biol* kém ozmózis-, ozmotikus
 ►osmoza premo: ozmózisnyomás, ozmotikus nyomás
 elosmozo, ekzoosmozo: *biol* kém exozmózis, kiszivárgás
 enosmozo, endoosmozo: *biol* kém endozmózis, beszivárgás
 osmozmetro: *biol* kém ozmométer
 | **osmund/o** *növ* királypáfrány, királyharaszt <Osmunda>
 ►reĝa osmundo: felemáslevelű királyharaszt <O. regalis> *szin* reĝfiliko
 | **Oss/o** *geo* Osszosz
 | **ost/o** **1)** *anat* csont, os
 ►ĵetkubo el osto: csont dobókocka
 ►korakoida osto: hollócsőr-csont, os coracoideum
 ►li rompis al si la oston: eltörte a csontját
 ►maleola osto: bokacsont, talus

2) *gaszt* csont

►el ostoj ŝi kuiris supon: csontból levest főzött

osta: **1)** *anat* csont-, csontra vonatkozó

►osta histo: csontszövet

2) csont-, csontból való

►osta gluo: csontenyv

3) csontos, sovány *szin* osteca

►osta mano: csontos kéz

►osta vizaĝo: csontos arc

ostaro: *anat* csontozat

osteca: csontos *szin* osta 3

►ostecaj fingroj: csontos ujjak

ostejo: *ép* csontház, osszárú

ostero: csontszilánk

osteto: **1)** csontocska, kis csont

2) *jték* játékcsonocska

ostiĝi: *ntr biol* megcsontosodik, elcsontosodik

ostito: *orv* csontgyulladás, otitis, osteitis

ostalgio: *orv* csontfájdalom, ostalgia

ostektomio: *orv* csont műtéti kimetszése, ostectomy

ostogena: *biol* csontképző, osteogen

ostino: *ex biol* csontprotein, osztein

ostologio: *anat* csonttan, oszteológia, osteologia

ostomo: *orv* csontdaganat, osteoma

senostigi: *tr gaszt* filéz, kicsontoz

ostomaldensiĝo: *orv* csontritkulás, osteoporosis *szin* ostoporozo

ostopatio: *orv* csontbántalom, osteopathia

ostoplazio: *orv* csontszövetképződés, osteoplasia

ostoporozo: *orv* csontritkulás, osteoporosis *szin* ostomaldensiĝo

ostosegilo: *gysz* csontvágó fűrész

ostotomo: *gysz* csontvéső, osteotom *szin* ostoĉizilo

ostotomio: *orv* csontvésés, osteotomia

ĝisosta: **1)** csontig hatoló

2) *átv* igazi, vérbeli, meggyőződéses *szin* ĝismedola

►ĝisosta esperantisto: meggyőződéses eszperantista

ostocerbo: *anat* velő, medulla *szin* medolo

ostoĉizilo: *gysz* csontvéső, osteotom

ostoĉizoj: *gysz* csontcsípő

ostogenezo: *biol* csontfejlődés, osteogenesis

ostofaruno: *agr* csontliszt

ostofendo: *orv* csontrepedés

ostohisto: *anat* csontszövet, tela ossea

ostmagra: csontsovány

ostmagriĝi: *ntr* csontra lessoványodik

ostmedolo: *anat* csontvelő, medulla ossium *szin* ostocerbo

ostmedolito: *orv* csontvelőgyulladás

ostokarbo: csontszén

ostokuracisto: *orv* csontkovács

ostomedolito: *orv* csontvelőgyulladás, osteomyelitis

ostomembrano: *anat* csonthártya, periosteum

ostorompigo: *orv* csonttörés, fractura *szin* frakturo 1

ostosako: *átv* csont és bőr <ember>

ostosarkomo: *orv* csontszövet szarkómás daganata, osteosarcoma

ostosupo: *gaszt* csontleves

l.m. brustosto, elefantosto, femurosto, fingrosto, fiŝosto, fruntoŝto,

genuosto, koksosto, iliumosto, kalkanosto, koksosto, kubutoŝto,

larmosto, nazosto, okcipitosto, riposto, sidosto, ŝlosilosto, tempioŝto,

vangosto

| **ostaĝo/o** *jog* tús *szin* garantiulo

►preni ostaĝon: túszt szed

ostaĝi: *ntr ige jog* tús, túszként szerepel

►li ostaĝis ĉe bankrabistoj: bankrablók túsza volt

ostaĝigi: *tr jog* túsul ejt

ostaĝigo: *jog* túszejtés, túszszedés *szin* ostaĝkapto, ostaĝpreno

ostaĝkapto, ostaĝpreno: *jog* túszejtés, túszszedés *szin* ostaĝigo

ostaĝkaptinto, ostaĝpreninto: *fn jog* túszejtő, túszszedő

| **ostein/o** 1. ostino

| **Ostend/o** *geo* Oostende

| **ostent/i** *ntr ritk* dicsekszik, kérkedik

| **osteomjelit/o** 1. ostomedolito

| **osteopat/o** *orv* csontkovács, osteopata *szin* ostokuracisto

osteopatio: *orv* csontgyógyászat, csontmasszázs vö. kiropraktiko

| **Osti/o** *tört geo* Ostia

| **ostiol/o** *növ* nyílás, légrés, ostiolum

| **ostjak/o** 1. hanto

| **ostomi/o** *orv* szályadékképzés, ostomia, sipolyozás

l.m. gastrostomio, kojlostomio

| **ostr/o** *áll* osztriga <Ostrea>

►ostredoj: osztrigafélék <Ostreidae>

ostrejo: *agr* osztrigatelep

ostroforko: *gaszt* osztrigavilla

| **ostracism/o** *jog tört* osztracizmus, cserépszavazás

| **ostrak/o** *jog tört* szavazócserép osztrakon

| **ostrakoderm/oj** *ösl* cserepesbőrűek <Ostracodermata>

| **ostrakod/oj** *áll* kagylósrákok <Ostracoda> *szin* konkaj kankretoj

| **ostrogot/o** *fn tört* keleti gót, osztrogót vö. visigoto

| **Osvald/o** Oszvald <utónév>

| **-ot-** *mn* szenvedő utóidejű melléknévi igenév

►la operaciota malsanulo: az operálandó beteg

►la akceptota rezolucio: az elfogadás előtt álló határozat

►li estis baptota, kiam malsaniĝis la pastro: éppen keresztelni

akarták, amikor megbetegedett a pap

-ote: *hsz* szenvedő utóidejű határozói igenév

►banote la infaneto estis senvestigita: fürdetés előtt levetkőztették a csecsemőt

►kaptote li forkuris: mielőtt elkapták volna, elfutott

-oto: *fn* <főnévi használatú> szenvedő utóidejű melléknévi igenév

►baptoto: *fn* keresztelendő

►la operacioton oni transportis en la operaciejon: az operálandót átvitték a műtőbe

►pendumoto: *fn* akasztandó ember, akasztás előtt álló ember

-otaĵo: *l.* farotaĵo, lavotaĵo

| **ot/o** *anat tud* fül, auris

otito: *orv* fülgyulladás, otitis

►ekstera otito: külső fül gyulladása, otitis externa

►interna otito: belső fül gyulladása, otitis interna

►meza otito: középfülgyulladás, otitis media

otalgio: *orv* fülfájdalom, otalgia

otologo: *orv* fülorvos

otologio: *orv* fülgyógyászat, otologia

otoskopo: *gysz* fültükör, otoszkóp, otoscop

otoskopio: *orv* fültükrözés, otoszkópia, otoscopia

otosalpingo: *anat* fülkürt, hallókürt, Eustach-kürt, Eustach-cső,

otosalpinx, tuba auditiva

oto-rino-laringologo: *orv* fül-orr-gégész

| **otari/o** *áll* füles foka, péron <Otaria> *szin* orelfoko

►otariedoj: fülesfókafélék <Otareidae>

| **Otav/o** **1)** *geo* Ottawa <folyó>

2) *geo* Ottawa <város>

►Otavo estas la ĉefurbo de Kanado: Ottawa Kanada fővárosa

| **Otel/o** *ir* Otelló

| **otid/o** *áll* tűzok <Otis>

►granda otido: nagy tűzok, lomha tűzok, vadpóka <O. tarda>

►koluma otido: galléros tűzok <Chlamydotis undulata>

►malgranda otido: reznek, reznektűzok, törpetűzok <O. tetrax>

| **otoman/o**¹ *fn* ottomán, oszmán

otomana: ottomán, oszmán

►Otomana Imperio: *tört* Oszmán Birodalom

| **otoman/o**¹ *kerevet*, ottomán <bútor>

| **otomi/o** *orv* metszés, vágás *l.* embriotomio, gastrotomio, irisotomio, kardiotomio, kardjotomio, laparotomio, laringotomio

| **Oton/o** Ottó

| **otus/o** **1)** *áll* füleskuvik <Otus> *szin* tufostrigo

2) *áll* fülesbagoly *l.* orelstrigo

| **ov/o** **1)** *áll* pete, megtermékenyített petesejt *szin* zigoto

2) *áll* tojás, ikra

►demeti, ellasi ovojn: tojik, tojást rak, ikrát rak

►ovo kokinin ne instruas^Z: *közm* ne legyen a csirke okosabb a tyúknál

3) *gaszt* tojás

►enŝele boligita ovo: héjában főtt tojás

►malmole kuirita ovo: keménytojás

►ovo de Kolumbo: Kolumbusz tojása

►pentrita ovo: hímes tojás

►pli valoras tuj ovo ol poste bovo^Z: *közm* jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzok

ovaĵo: *gaszt* tojásétel *vö.* omleto

oveca: tojásdad, tojásszerű

ovingo: *gaszt* tojástartó <lágy tojáshoz>

ovoida: ovális, tojás alakú *szin* ovoforma, ovula

ovoido: *gysz* hüvelygolyó *szin* vagina supozitorio

ovujo: **1)** *ex biol* petefészkek *l.* ovario

2) tojástartó <doboz>

ovumi: **1)** *ntr biol* tojik

2) *tr gaszt* tojásban forgat, tojással megken

elovigi: *tr áll* kikölt <tojásból>

eloviĝi: *ntr* kikel <tojásból>

ovalbumino: *biol* tojásfehérje

ovoblanco: *áll gaszt* tojásfehérje

ovodukto: *anat* petevezeték

ovoforma: tojás alakú, ovális *szin* ovoida, ovula

ovofritaĵo: tükörttojás *szin* frititaj ovoĵ

ovogenezo: *áll* peteképződés

ovoglobulino: *biol kém* ovoglobulin

ovumhoko: *áll* tojókampó

ovoflavo: *áll gaszt* tojássárga

ovolikvoro: *gaszt* tojáslikőr

ovonaska: *áll* tojásrakó

►ovonaska animalo: tojásrakó állat

ovoneĝo: *gaszt* tojáshab

ovonudeloj: *gaszt* tojásos metélt

ovopartigilo: *gaszt* tojásszeletelő

ovopentrado: tojásfestés

ovopunĉo: *gaszt* tojásos püncs

ovorako: *fn* tojástartó <doboz> *szin* ovujo **2)**

ovosupo: *gaszt* tojásleves

ovoŝelo: *áll* tojáshéj

ovoteko: *áll* petetok

ovotempero: *műv* tojástempera

ovovivonaska: *áll* álelevenszülő

►kobroj estas ovovivonaskaj: a kobraák álelevenszülők
l.m. fiŝovoj, supovaĵo, ŝaŭmovajaĵo

| **ovaci/o** **1)** *tört* ovatio

2) *átv* lelkes ünneplés, éljenezés, üdvívalgás, ováció

ovacii: *tr* ünnepe, éljenez

►ovacii triumfintan militestron: győztes hadvezért ünnepel

| **oval/a** ovális, tojásdad *szin* ovoida, ovoforma

ovalo: *fn mat* ovális, tojásgörbe

| **ovamb/o** **1)** *fn* ovambo, ambo, vambo

2) *mn nyt* ovamba, amba, vamba

| **ovari/o** **1)** *anat* petefészkek, ovarium

2) *növ* magház, ovárium *szin* kernujo

►hipogina ovario, subkalika ovario: alsó állású magház

►hipergina ovario, supera ovario: felső állású magház

►meza ovario, perigina ovario: középállású magház

ovariito: *orv* petefészkek-gyulladás, oophoritis

mesoovario: *anat* petefészkekfodor, petefészkek-függesztő fodor, mesovarium

ovariectomia: *orv* petefészkek műtéti eltávolítása, ovariectomia

ovariplantoj: *l.* angiospermoj

| **overal/o** *l.* supertuto

| **ovi/o** *áll* vadjuh <Ovis>

►kanada ŝafo: kanadai vadjuh, vastagszarvú juh <O. canadensis>

►ovibovo: keleti pézsmatulok <Ovibos moschatus>

| **Ovidi/o** *ir* <Publius> Ovidius <Naso>

| **ovimbund/o** *fn* ovimbundu

ovimbunda: *mn nyt* umbundu <umb>

| **ovocit/o** *biol* <érési fázisban lévő> petesejt, oocita, oocyta

►duavica ovocito, unuploida ovocito: monoploid oocita

►unuavica ovocito, duploida ovocito: diploid oocita

| **ovogoni/o** *biol* oogonium <osztódó őpetesejt>

| **ovotid/o** *biol* ootid

| **ovol/o** **1)** *áll* petesejt, ovulum

2) *növ* magkezdemény, magrügy *szin* semprimordio

ovolado: *áll* peteérés, ovuláció *szin* ovofalo

unuovola: *biol* egypetējű

ovolfalo: *áll* peteérés, ovuláció *szin* ovolado

| **ovr/i** *tr ritk* nyit, kinyit *szin* malfermi

| **-oz**¹ *vmiben* gazdag *v.* dús *l.* haroza, muskoloza, nodoza, sabloza, ŝtonoza *szin* -abunda, -hava, -plena, -riĉa

| **-oz**¹ **1)** *orv* -ózis, -osis, -betegség, -kór *l.* angiomozo, artrozo, askaridozo, nefrozo, streptokokozo, tuberkulozo, trombozo

2) *növ* -ózis, -osis, -betegség *l.* argéntfoliozo, bakteriozo

| **-oz**¹ *kém* <alacsonyabb vegyértékű oxid *v.* só> *l.* feroza klorido, feroza oksido, feroza sulfato, kuproza klorido

| **oz/o**¹ *geo* óz

| **oz/o**¹ **1)** *kém* monoszacharid és származékai

►heksozo: hexóz

►pentozo: pentóz

►tetrozo: tetróz

►triozo: trióz *l.* aldoheksozo, ketopentozo

2) *kém* szacharid, szénhidrát *l.* amelozo, fruktozo, laktozo, rafinozo, kalozo

ozido: *kém* összetett szacharidok *szin* malsimpla sukero

| **-ozan-** *kém* -ozán *l.* glukozano, pentozano

| **ozazon/o** *kém* oszazon

| **ozen/o** *orv* ozaena

| **Oziris/o** *vall* Ozirisz, Osziris, Uszir

| **ozokerit/o** *ásv* ozokerit

| **ozon/o** *kém* ózon

►stratosfera ozono: sztratoszférikus ózon
 ►troposfera ozono: troposzférikus ózon
 ozoni, ozonizi: *tr kém* ozonizálás
 ►ozonizita akvo: csírátlanított víz, ozonizált víz
 ozonigi: *tr kém* ózonná alakít
 ozonizilo: *kém* ozonizátor
 ozonmetro: *met* ózommérő, ózontartalom-mérő
 ozontavolo: *öko* ózonréteg
 ozonterapio: *orv* ózonterápia
 ozontruo: *öko* ózonlyuk
 | **p** p <hang és betű>
 po: pé <betűnév>
 | **pa!** *isz* ugyan!, ah! <gondtalanság>
 ►pa, ĉio kun la tempo aranĝiĝos!: ugyan, idővel minden rendeződik!
 ►pa, pa, dirlididi!: ugyan, lárifári!
 | **pac/o** béke
 ►en tempo de paco: békeidőben, béke idején
 ►fari pacon: békét teremt
 ►iru en paco!: menj békével!
 ►paco al lia cindro!: béke hamvaira
 ►paco de la lando: az ország békéje
 ►rompi la pacon: megtöri a békét
 paca: békés
 ►paca kunvivado: békés együttélés
 ►solvi pace la diskutatajn demandojn: békésen oldja meg a vitatott kérdéseket
 pacema: békés természetű, békeszerető
 pacigi: **1)** *tr* békít, megbékít, összebékít
 ►pacigi la kverelantajn flankojn: megbékíti a veszekedő feleket
 ►pacigi la malamikojn inter si: megbékíti az ellenségeket
 ►pacigi la necesan kun la ebla: összebékíti a szükségest a lehetőséggel
2) *tr átv* lecsendesít, lecsillapít
 ►li pacigis sian flamintan koleron: lecsendesítette fellobbant haragját
 ►pacigi la ribelon: lecsendesíti a lázadást
 paciga: békítő
 ►kun paciga intenco: békítő szándékkal
 ►paciga juĝisto: békebíró
 paciĝi: *ntr* megbékél
 ►paciĝi kun la penso: megbékél a gondolattal, beletörődik
 paciĝo: megbékélés, kibékülés
 pacismo: *pol* pacifizmus *szin* pacifismo
 pacisto: *pol* pacifista *szin* pacifista
 paculo: békés ember
 elpacigi: *tr* kihoz a sodrából
 interpaco: köztes béke, ideiglenes béke
 interpacigi: *tr* összebékít
 ►li interpacigis la kverelantojn: összebékítette a veszekedőket
 malpaco: békétlenség
 ►veki malpacon: békétlenséget kelt
 ►semi malpacon: békétlenséget hint el
 malpaceto: összezőrrenés
 malpaci: *ntr* békétlenkedik
 malpacema: békétlen természetű, kötekedő, kveruláns
 malpacigi: *tr* összeveszt
 malpaciĝi: *ntr* összevész, meghasonlik
 ►ni malpaciĝis kun nia najbaro: összevesztünk a szomszédunkkal
 ►li malpaciĝis kun si mem: meghasonlott önmagával
 malpaculo: békétlen ember

►malpaculon ĉiu batas^Z: *közm* aki bottal köszön, annak doronggal felelnek
 nerepacigebla: engesztelhetetlen
 porpaca: békét szolgáló, békehozó
 ►per porpacaj aranĝoj: békét szolgáló intézkedésekkel
 repaciga: kibékítő, kiengesztelő
 repaciganto: *fn* békéltető, béketeremtő
 repacigi: *tr* kibékít, kiengesztel
 ►kiel mi povus repacigi vin?: hogyan tudnálak kiengesztelni?
 ►malsaĝulo malpacigis, kaj dek saĝuloj repacigi ne povas^Z: *közm* ha egy bolond beledobja a kútba a követ, tíz okos sem húzza ki
 pacama: békeszerető
 pacedukado: *isk* békére nevelés
 packolombo: békegalamb
 packondiĉoj: békefeltételek
 packontrakto: *pol* békeszerződés
 ►Vestfaliaj Packontraktoj: *tört* vesztfáliai békeszerződések, vesztfáliai béke
 packorpuso: békehadtest
 pacmanifestacio: *pol* béketüntetés
 pacmovado: *pol* békemozgalom
 pacmovadano: *pol* békemozgalom tagja
 pacofero: *vall* békeáldozat
 pacotempo: békeidő
 pacperado: *pol* békeközvetítés, jószolgálat
 pacpipo: békepipa *szin* kalumeto
 pacpolitiko: *pol* békepolitika
 pacprocezo: *pol* békefolyamat
 pactempa: békebeli
 pactena: *kat pol* békefenntartó
 ►pactenaj trupoj: békefenntartó csapatok
 pactenanto: *fn kat pol* békefenntartó
 pactraktado: *pol* béketárgyalás
 pactraktato: *pol* békeszerződés, békemegállapodás
 ►konkludi pactraktaton: békeszerződést köt
 ►pactraktato de Versajlo: versailles-i békeszerződés
l.m. trudpacigi, UN-pactenanto
 | **pacien/o** türelem
 ►havi anĝelan paciencon: angyali türelme van
 ►li elĉerpis mian paciencon: kimerítette a türelmemet, visszaélt a türelmemmel
 ►per pacienco kaj fervoro sukcesas ĉiu laboro^Z: *közm* türelem rózsát terem
 ►per pacienco venas scienco^Z: *közm* fáradtsággal adják a tudományt
 ►perdi la paciencon: türelmét veszti
 ►provizi sin per pacienco: türellemmel övezi fel magát
 ►vi turmentas mian paciencon: próbára teszed a türelmemet
 pacienca: türelmes
 pacienci: *ntr ige* türelmes
 ►Dio longe paciencas, sed severe rekompencas^Z: *közm* Isten hosszútűrő, de végre büntető és fizető
 ►la saĝo paciencas: a bölcsesség türelmes
 malpacienca, senpacienca: türelmetlen
 malpacienciĝi, senpacienciĝi: *ntr* türelmetlen lesz, türelmét veszti
 multepacienca: nagy türelmű, béketűrő, elnéző
 senpacienco: türelmetlenség
 | **pacient/o** *orv* páciens, beteg *szin* kliento 3
 pacientaro: *orv* pacientúra *szin* klientaro 2
 | **Pacifik/o** *geo* Csendes-óceán *szin* Pacifika Oceano
 | **pacifism/o** *pol* pacifizmus *szin* pacismo

| **pacifist/o** *pol* pacifista *szin* pacisto
| **Pačini/o** *anat* <Filippo > Pacini
►pačinia korpusklo: Vater-Pacini-test, Pacini-test, corpuscula lamellosa Vater-Pacini
| **pačul/o** **1)** *növ* valódi pacsulicserje
2) pacsuli <illatszer>
| **pad/o** *közl* ösvény
►paši sur la padon de la militiro: hadi ösvényre lép
| **Pad/o** *geo* Pó <folyó>
►Pada Ebenajo: Pó-alföld
►Valo de Pado: Pó-völgy, Pó völgye
| **Padani/o** *geo pol* Padánia
| **padel/o** **1)** *hajó* lapátkerék lapátja
2) *tech* turbinalapát
3) *hajó* evezőtoll
4) *tech* légsavarszárny, hajócsavarszárny *szin* alo 6
padeli: **1)** *ntr* lapátol <lapátkerékkel mozog>
2) *ntr* *átv* lubickol, pancsol, csapkodja a vizet
3) *ne* evez *l.* pagaji
padelrado: *hajó* lapátkerék
| **Padov/o** *geo* Padova, Pádua
►Sankta Antonio de Padova: *kr* páduai Szent Antal
| **padus/o** *növ* zelnicemeggy, zselnicemeggy, kutyacseresznye, vadcserezsnye, zsidócserezsnye, gyöngyvirágfa, májusfa, tyúkszemfa <Prunus padus> *szin* grapolčerizujo
| **pacl/o** *gaszt* paella <spanyol rizsétel>
| **paclj/o** *l.* paelo
| **paf/i** **1)** *tr* kilő
►pafi kuglon per fusilo: golyót puskából kilő
►pafi sagon per arko: nyilat íjjal kilő
►pafi senkugle: vaktölténnyel lő
►pafi ŝtonon per katapulto: követ katapulttal kilő
2) *tr* lő, meglő, lelő
►ni senĉese pafis la malamikon: szakadatlanul lőttük az ellenséget
►pafi paseron, trafi anseron²: bakot lő
3) *tr* *átv* nekiszegez
►li pafis al mi la demandon: nekem szegezte a kérdést
►li pafis min per sia severa rigardo: rámszegezte szigorú tekintetét
►li pafis sin for: kilőtte magát, elnyargalt
pafadi: *ntr* lövöldöz, lödöz
pafo: *kat* lövés
pafado: *kat* tüzelés
►oblikva pafado: rézsütös tűz, keresztűz, harántűz
pafaĵo: *kat* lövedék
pafejo: *kat* lőtér *szin* pafekzercejo
pafiĝi: **1)** *ntr* kilövődik, kilövésre kerül
►grandaj ŝtonkugloj pafiĝis al la fortikaĵo: nagy kőgolyókat lőttek a várra
2) *ntr* *átv* kilövődik
►la hundo pafiĝis el la domo: a kutya kilőtte magát a házból
pafilo: **1)** lőfegyver *szin* pafarmilo
►ripeta pafilo: ismétlőfegyver
2) *kat* puska *szin* fusilo
►buŝoŝarga pafilo: elültöltős puska
►cellorna pafilo: távcsőves puska
►kulaŝarga pafilo: hátultöltős puska
pafilego: *kat* ágyú, löveg *szin* kanono
pafisto: *kat* lövész, lövő *szin* fusilisto, fuziliero
Pafisto: *csill* Nyilas, Sagittarius
alpafi: *tr* rálő vkire <n>

►li alpafis la substarantan turkon: rálőtt a lent álló törökre
depafi: *tr* lelő vhonnan
►li depafis paseron: lelőtt egy verebet
flankpafi: *tr* *kat* oldalaz <lőfegyverrel>
forpafi: **1)** *tr* ellő vmit vhonnan
►li forpafis ĉiujn siajn sagojn: minden nyilat ellőtte, *átv* kifogyott az érvekből
2) *tr* lövéssel elijeszt
►ni forpafis la sturnojn el la fruktoĝardeno: lövéssel elriasztottuk a seregélyeket a gyümölcsösből
3) *tr* ellő, lövéssel lerombol, rommá lő
►la aviadiloj forpafis la tutan urbon: a repülőgépek rommá lőtték az egész várost
4) *tr* *átv* hirtelen távozik
►li forpafis sin: *biz* kilőtte magát, felhúzta a nyúlcipőt, elviharzott
interpafado: lövöldözés
mispafi: *ntr* csütörtököt mond
►la malnova pistolo mispafis: a régi pisztoly csütörtököt mondott
preterpafi: *tr* mellélő, eltéveszt
►li preterpafis la celon: eltévesztettük a célt
trapafi: *tr* átlő
►la ĉasisto trapafis la kolon de la kuniklo: a vadász a nyúl nyakát lőtte át
paf!: *hgut* paff!
►pif-faf: piff-paff!
pif-pafi: *ntr* pufogtat, durrogat
pafarko: *kat* íj
►retrofleksa pafarko: visszacsapó íj
►streĉi la pafarkon: felajzza az íjat
pafarkisto: *kat* íjász
pafarkfaristo: íjgyártó, íjkészítő *szin* arkfaristo
pafaperturo: *kat* lőrés
pafarkujo: *kat* puzdra, tegez, nyíltok
pafarmilo: *kat* lőfegyver *szin* pafilo 1
pafcelilo: *kat* célzókészülék, irányzék
pafĉesigo: *kat* tűzszünet
pafdistanco: *kat* lőtávolság
►teoria pafdistanco: elméleti lőtávolság
pafekzekuti: *tr* *jog* agyonlő <golyó által kivégez>
pafekzercejo: *kat* lőtér *szin* pafejo
pafekzerco: *kat* lögyakorlat
paffaligi: *tr* lelő
►tri fazanojn li paffaligis: három fácánt lőtt
pafilkapo: *kat* puskaagy, puskatús *szin* kolbo
pafkaŝejo: *kat* lesállás <lövéshez>
pafkampo: *kat* lőtér *szin* pafejo
pafknalo: dörrenés, durranás
paflinio: lövonal
pafmortigi: *tr* agyonlő
pafpretigi: *tr* <fegyvert> élesít
pafpulvoro: *kat* puskaapor, lőpor *szin* pulvo
pafsaluti: *tr* üdvözlő lövést ad le vki <n> tiszteletére
►la ŝipo pafsalutis la reĝon: a hajó üdvözlő lövést adott le a királynak
pafŝtupo: *kat* <várban védelmet nyújtó> lövészállás
paftabelo: *kat* lőtáblázat
paftruo: *kat* lőrés *szin* embrazuro 2, krenelo
paf tubo: *kat* fegyvercső
pafvundi: *tr* meglő, <lövessel> megsebesít
pafvundo: *orv* lőtt seb

l.m. admonpafilo, aerpafilo, amaspafado, arkfario, arkpafi, blovpafilo, celpafisto, elektronpafilo, farbopafado, flankpafi, kaŝpafisto, kuglopafilo, magazenpafilo, maŝinpafilo, meĉpafilo, misilpafilo, mortpafi, okulpafi, pulvopafilo, rapidpafa, silikpafilo, skipafo, ŝtropafilo

| Pafos/o 1) *tört geo* Paphosz

►la templo de Afrodito en Pafoso: a paphoszi Aphrodité-templom

2) *geo* Páfosz

| pag/i 1) *tr* fizet <pénzt>

►la eldonisto pagis al mi cent mil forintojn: a kiadó százezer forintot fizetett nekem

►mi ne pagos ajnan cendon: egy megveszekedett garast sem fizetek

►pagi dolarojn ne vidinte la varojn: zsákba macskát vesz

►por kilogramo da pomoj mi pagis tricent forintojn: egy kiló almáért háromszáz forintot fizettem

2) *tr* fizet, kifizet, befizet, megfizet vmit

►la firma pagos la vojaĝkostojn: a cég fizeti az útiköltséget

►li pagos kare sian perfidon: drágán fizeti meg az árulását

►nun mi ne povas pagi kontante: most nem tudok készpénzben fizetni

►pagi anticipe la servon: előre kifizeti a szolgáltatást

►pagi imposton: adót befizet

►li pagos sen partopreno por fremda festeno^Z: ő issza meg a levét

►pagi per mono kaj naturajoj: pénzzel és természetben fizet

►pagi retrovalide: visszamenőlegesen kifizet

►pagos lupo por la ŝafo^Z: közm jön még a kutyára dér

3) *tr* fizet, megfizet vkit

►malbone pagataj instruistoj: rosszul fizetett tanítók

►ni mem pagos nian pastron: magunk fizetjük a papunkat

►pagita murdisto: fizetett gyilkos

►pagu la laboristojn: fizessd ki a dolgozókat

pagato: **1)** fizetés, kifizetés, befizetés, megfizetés *szin* pagado

►pagato ĉe livero: fizetés leszállításkor

►pagato de la imposto: az adó befizetése

►por ĉiu ago venas tempo de la pago^Z: közm mindenért fizetni kell egyszer

2) fizetség

►labori por bagatela pago: nevetséges pénzért dolgozik

pagado: fizetés

►certigi la pagadon de la salajruloj: biztosítja a bérből élők fizetését

►pagado de altaj sumoj: nagy összegek fizetése

paganto: *fn* fizető, aki fizet

pagato: *fn* fizetett ember, akit megfizetnek

pagejo: *gazd* kifizetőhely

pagenda: fizetendő, kifizetendő, esedékes

►pagenda sumo: fizetendő összeg

pagendiĝi: *ntr* *gazd* esedékessé válik

pagendiĝo: *gazd* esedékesség, lejárat *szin* pagodato

pagigi: *tr* kifizettet

►mi pagigos al vi ĉiujn viajn konstojn: minden költségedet kifizettetem

pagilo: *gazd* fizetőeszköz

pagiva: *gazd* fizetőképesség *szin* pagipova

pagivo: *gazd* fizetőképesség *szin* pagipovo

alpagato, plipago: *gazd* felár, többletfizetés

antaŭpagi: *tr* előre fizet, megelőlegez, előleget fizet

antaŭpagato: **1)** *gazd* megelőlegezés, előleg

2) *gazd* foglaló *szin* ekpago

depago: **1)** *gazd* ex adó, illeték *l.* imposto

2) *gazd* levonás

depagi: *tr* *gazd* <fizetendő összegből> levon

ekpago: *gazd* első részlet, foglaló *szin* antaŭpagato

forpagi: *tr* törleszt, fizetéssel töröl <*pl.* adósságot>

kontraŭpage: fizetés ellenében

nepago: *gazd* nemfizetés, fizetés elmaradása

nepagitaĵo: *gazd* fizetési hátralék

nepagiva: *gazd* fizetésektelen *szin* nepagipova, nepagokapabla

nepagipovo: *gazd* fizetésektelenség *szin* nepagipovo,

nepagokapablo

nerepagenda: vissza nem térítendő

postpage: *gazd* utánvét

repagi: **1)** *tr* visszafizet, megtérít

►al la delegitoj oni repagos la vojaĝkostojn: a küldötteknek

megtérítik az útiköltséget

2) *tr* átv megfizet vmiért

►li repagis la ofendon al sia kontraŭulo: megfizetett az ellenfelének a sértésért

►mi repagos al vi vian impertinentecon: megfizetek a szemtelenségedért

retropagi: *tr* <befizetett összeget> visszafizet

►la vendejo retropagos al vi la erare pagitan sumon: a bolt

visszafizeti önnek a tévesen befizetett összeget

senpaga: ingyenes

►de kantado senpaga doloras la gorĝo^Z: közm ingyen munka bűdös

►eĉ la diablo ne hejtas senpage: közm Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen

►senpaga eniro: ingyenes belépés

subpagi: *tr* alulfizet

transpagi: *tr* *gazd* átutal

transpago: *gazd* átutalás

tropagi: *tr* túlfizet

tropago: túlfizetés

►restitui tropagon: visszaadja a túlfizetést

nepagipova, nepagokapabla: *gazd* fizetésektelen *szin* nepagiva

nepagipovo, nepagokapablo: *gazd* fizetésektelenség nepagivo

pagatesto: *gazd* elismervény, nyugta *szin* kvitanco 1

pagipova, pagokapabla: *gazd* fizetőképesség *szin* pagiva

pagipovo, pagokapablo: *gazd* fizetőképesség *szin* pagivo

pagmaniero: *gazd* fizetési mód

pagobalanco: *gazd* fizetési mérleg

pagodato: *gazd* lejárat, esedékesség *szin* pagendiĝo

pagoficejo: *gazd* kifizető hivatal, pénztár

pagokondiĉoj: *gazd* fizetési feltételek

pagordono: *gazd* fizetési meghagyás

pagoŝarĝo: *gazd* fizetési kötelezettség, utánvét

►sendi librojn kun pagoŝarĝo: utánvét

pagterminalo: *gazd* kártyaterminál

l.m. abonpago, akcizopago, dankopago, doganpago, dokpago,

enirpago, farmopago, horpage, impostpago, komisipago,

kompulsopago, kostopago, kvantopago, laborpago, limdepago,

lupago, medikrompago, monatpago, partopago, pensionpago,

pentopagi, plenumpago, portopago, poŝtrepage, punpagi, ŝtatpage,

ŝosepagejo, tempopago, terlupago

| pagaj/o *hajó* nem rögzített evező, mártogató evező

►simpla pagajo: egytollú lapát, egytollú evező

►duobla pagajo: kéttollú lapát, kéttollú evező

pagaji: *ntr* <nem rögzített evezővel> evez

| pagan/o 1) *fn* *kr* pogány

2) *átv* pogány, istentelen

pagana: *mn* pogány

►paganaj dioj: pogány istenek
paganismo: *kr* pogányság, többistenhit
| **pagel/o** áll durbincs <Pagellus>
| **pagod/o** vall ép pagoda
| **pagum/o** áll álcás pálmásodró <Paguma larvata>
| **pagur/o** áll remeterák <Pagurus>
►paguredoj: remeterákok <Paguridae>
| **pag/o 1)** *knyv* oldal, lap <könyvben>
►malfermu la libron sur paĝo 10: nyisd ki a könyvet a 10. oldalon
►la libro havas ducent paĝojn: a könyvnek kétszáz oldala van
►relegu tiun paĝon: olvassa újra azt az oldalt
2) *átv* lap, oldal
►Flavaj Paĝoj: *gazd* Arany Oldalak
►komenci per blanka paĝo: tiszta lappal kezd
►la plej belaj paĝoj de Arany: Arany legszebb írásai
►la plej malĝojaj paĝoj de nia historio: történelmünk legszomorúbb lapjai
paĝigi, enpaĝigi: *tr* *knyv* tördel <szöveget>
ekpaĝo: 1) *knyv* kezdőlap
2) *inf* honlap, kezdőlap *szin* hejmpaĝo
enpaĝigo: *knyv* tördelés
enpaĝigisto: *fn* *knyv* tördelő
paĝaro: *inf* webhely, weboldalak, website *szin* retpaĝaro, TTT-paĝaro
paĝindikilo, paĝmarkilo, paĝmontrilo, paĝosigno: könyvjelző
paĝnumerado: lapszámozás
paĝokapo: *knyv* *inf* fejléc, élőfej
paĝopiedo: *knyv* *inf* lábléc, élőláb
l.m. frontpaĝo, hejmpaĝo, kodpaĝo, kovrilpaĝo, salutpaĝo, titolpaĝo, TTT-paĝo
| **paĝi/o 1)** *tört* apród *szin* nobelknabo, varleto 1
2) *jték* alsó, bubi *szin* fanto
l.m. armilpaĝio
| **paĥiderm/oj** 1. pakidermoj
| **pajac/o** *ir* bohóc vö. klaŭno
►la opero Pajacoj de Leoncavallo: Leoncavallo Bajazzók c. operája
pajacaĝo: bohócság, grimasz, tréfa
| **pajen/o** növ Payena
| **pajl/o** növ szalma
►grena pajlo: gabonaszalma
►lina pajlo: lenszalma
►pajloflam' sin alten svingas, baldaŭ sin estingas: *közm* szalmatűz fellobban, hamar is oda van
►riza pajlo: rizsszalma
pajla: szalma-, szalmából való
►pajla homo: *átv* *pej* stróman, báb
►pajla pupo: szalmabáb<ú>
►pajla tegmento: *ép* szalmatető
pajlaĵo: szalmaalom, szalma fekhely
pajlejo: *agr* szalmapajta
pajlero: növ szalmaszál, gabonaszál *szin* kulmo, ŝalmo 4
►alkroĉi sin al pajlero: *átv* szalmaszálba kapaszkodik
►trinki per pajlero: szalmaszállal iszik
pajlamaso, pajlostako: *agr* szalmakazal
pajlbotelo: demizson
pajlobudo: *ép* szalmatető kunyhó
pajloĉapelo: szalmakalap
pajlohomo: 1) *átv* *pej* stróman, báb
2) *agr* madárijesztő
pajlokartono: szalmakarton

pajlolito: szalmaágy
pajlokolora: szalmasárga, szalmaszínű
pajlopapero: szalmapapír
pajlosako: szalmazsák
pajloŝtopi: *tr* szalmával kitöm
pajlotegmento: *ép* szalmatető
pajlotegmenta: *ép* szalmatető
►pajlotegmentaj domoj nuntempe maloftas: ma már ritkán látni szalmatető házat
l.m. trinkpajlo
| **Pajn/o** *mit* Pán, Pan
pajnoŝalmo: *zene* pánsíp *szin* sirinkso
| **pajnt/o** 1. pindo
| **pajr/o** *tört* peer, pair, főúr, főrendházi
| **pajs/o** paiza <pénznem>
| **pak/o 1)** csomag
►kun sako kaj pako: cókmókostul, cakompakk, mindenestül, szőröstül-bőröstül
2) kiszerezés <csomagolásmód>
paki: 1) *tr* csomagol, becsomagol
►paku ĉion vian: csomagold be minden holmidat
►paku kaj adiaŭ!: szedd a sátorfádat!
2) *tr* *inf* becsomagol
►pakitaj dosieroj: becsomagolt fájlok
pakado: 1) csomagolás
2) *inf* tömörítés
pakaĵo: 1) poggyász, málha, úti csomag
►forportu vian pakaĵon kaj havaĵon^Z: szedd a sátorfádat
►preni sian havaĵon kaj pakaĵon: veszi a cókmókját, fogja a betyárbutort
►tio estas parto de la pakaĵo: benne van a pakliban
2) *inf* csomag
►instala pakaĵo: telepítőcsomag
►officeja pakaĵo: irodai csomag
paketo: 1) <postai> csomag
2) <kisebb> csomag, pakli
►paketo da cigaredoj: egy csomag cigaretta
►paketo da tabako: egy pakli dohány
pakiĝi: 1) *ntr* becsomagolódik, becsomagolásra kerül
2) *ntr* *átv* összetömrődik, bepréselődik, szorong
►ni pakiĝis en lia aŭteto: bepréselődünk a kicsi kocsijába
pakilo: *inf* tömörítő<program> *szin* densigilo
pakisto: *fn* csomagoló, csomagológép
pakujo: *jm* csomagtartó <autó> *szin* kofrujo
pakumo: göngyölet
►vakua pakumo: vákuumcsomagolás
elpaki: *tr* kicsomagol, csomagból kivesz
enpaki: *tr* becsomagol
malpaki: 1) *tr* <csomagot> szétbont
2) *tr* *inf* kicsomagol
kunkaki: *tr* összecsomagol
nepakite, senpake: csomagolás nélkül
pakaĵbreto, pakaĵrako: *vsút* csomagtartó
pakaĵdeponejo: *fn* *vsút* csomagmegőrző
pakaĵdeponujo: *fn* *vsút* csomagmegőrző <szekrény>
pakaĵportilo: *jm* csomagtartó <kerékpár>
pakaĵvagono: *vsút* poggyászkocsi, málhakocsi
pakavizo: csomagértéscímke
pakbulo: batyu, motyó
pakmaterialo: csomagolóanyag

pakotenejo: csomagraktár
 pakpapero: csomagolópapír
 paksako: borjú, hátizsák
 paktolo: *tex* csomagolóvászon
 paktuko: batyú
l.m. donacpaketo, nutrajpaketo, ondopaketo, programpaketo, tukpako, vojaĝpakajo
| pakiderm/oj *áll* vastagbőrűek <Pachydermata> *szin* dikhaŭtuloj
| Pakistan/o *geo pol* Pakisztán <PK>
 pakistanano: *fn* pakisztáni <lakos>
| paksil/o *növ* cölöpgomba <Paxillus>
| pakt/o 1) *jog* megállapodás, kikötés, egyezség
 ▶pakto pri kunlaboro: együttműködési megállapodás
2) *jog* egyezmény, szerződés, paktum
 ▶Pakto por la Esperanta Civito: az Eszperantó Község alapszerződése
 ▶Varsovia Pakto: *kat* Varsói Szerződés
l.m. stabilecpakto
| Paktol/o *mit geo* Paktolosz <folyó>
| pal/a 1) sápadt, színtelen, halvány, halovány
 ▶pala vizaĝo: sápadt arc
 ▶kadavre pala, morte pala: halálsápadt
2) *átv* sápadt, halvány, fakó
 ▶palaj koloroj: fakó színek
 ▶pala lunlumo: sápadt holdfény
3) *átv* bágyadt, halvány, erőtlen, vérszegény
 ▶pala kopio de la originalo: az eredeti halvány mása
 ▶palaj oficialaj paroloj: vérszegény hivatalos beszédek
 paleco: sápadtság
 paligi: *tr* elsápaszt, elhalványít
 ▶la timo paligis lin: a félelem elsápasztotta
 ▶li paligos vian gloron: elhalványítja majd a dicsőségedet
 paliĝi: *ntr* elsápad, elhalványul, megfakul
 ▶lia famo paliĝis: hírneve megfakult
 ▶li paliĝis de la ekscitiĝo: izgalmban elsápadt
 ▶paliĝi en sensignifon: jelentéktelenné szürkül
 ▶paliĝi kiel marmoro: halottsápadt lesz
 palverda: halványzöld
| palac/o *ép* palota
 ▶ĉefepiskopa palaco: *kr* érseki palota
 ▶geedzaj en paco vivas en reĝa palaco^Z: *közm* békeség és feleség Isten áldása
 palaceto: *ép* városi palota
| paladi/o *kém* palládium <Pd>
| Paladi/o *mit* Palladión, Palladium <Pallasz Athéné szobra>
| paladin/o *tört* lovag, vitéz, dalia, paladin
| palafit/o 1) *ép* <vízbe vert> cölöp
2) *ép* cölöpház
| palefren/o *áll* paripa, parádés ló <ünnepi alkalmakkor megült ló>
| palakvi/o *növ* guttaperka <Palaquium>
| palanken/o *jm* gyaloghíntő
| Palas/a *l.* Ateno
| Palas/o 1) *mit* Pallasz
2) *tört* Pallas
3) *csill* Pallas
| palat/o *anat* szájpad, szájpadlás, palatum
 ▶malmola palato: kemény szájpad, palatum durum
 ▶mola palato: ínyvitorla, légyszájpad, velum palatinum *szin* palata velo
 ▶osta palato: *anat* kemény szájpad, palatum durum

▶ĝi tiklas mian palaton: csiklandozza az ínyemet
 palata: *anat* *nyt* íny-, palatális
 ▶palatala konsonanto: palatális mássalhangzó *szin* palatalo, palatsono
 ▶palata velo: ínyvitorla
 palatito: *orv* szájpadgyulladás, palatalitis
 postpalato: *anat* ínyvitorla, lágy íny, velum
 palatalveolaro: *nyt* hátulsó foghang, posztalveoláris, palatoalveoláris hang *szin* antaŭpalata konsonanto
 palatoflata, palatotikla: ínycsiklandó *szin* franda 1, apetitiveka
 palatosto: *anat* szájpadcsont, os palatinum
 palatsono: *nyt* szájpadlášang, ínyhang, palatális *szin* palatalo, palatala konsonanto
| palatal/o *nyt* szájpadlášang, ínyhang, palatális *szin* palata konsonanto, palatsono
 palataligi: *nyt* palatalizál
 ▶palataligitaj sonoj: palatalizált hangok
 palatalalveolaro: palatálalveoláris hang
| palatin/o *tört* palotagróf, nádor, palatinus
| Palatin/o 1) *tört geo* Palatinus, Palatium, Palatino <domb Rómában>
2) *knyv* Palatino <betűcsalád>
| Palatinat/o *tört geo* Pfalz, Kurpfalz, Rajnai Palotagrófság
 ▶Malsupra Palatinato: Alsó-Pfalz
 ▶Supra Palatinato: Felső-Pfalz
l.m. Rejnlando-Palatinato
| Palaŭ/o *geo pol* Palau <PW>
 ▶palaŭa: *mn* *nyt* palau <pau>
| palavr/o paláver, kupaktanács
 palavri: *ntr* kupaktanácsot tart
| pale/o *növ* toklász, palea
| paled/o *ip* raklap, rakodólap
 ▶Eŭro-paledo: Euró-raklap
 paledĉaro, paledkriko: *ip* raklapemelő kocsi, „béka”
 paledizi: *tr* *ip* raklapoz
l.m. Eŭro-paledo, kestopaledo, palispaledo, platpaledo, ŝanĝpaledo
| palemon/o *ex l.* leandro
| paleo- *tud* paleo- *l.* paleobotaniko, paleoekologio, paleomagnetismo, paleogrundo
| paleocen/o *geo* *tört* paleocén
| paleodiktiopter/oj *ösl* Palaeodictyoptera
| paleogen/o *geo* *tört* ó-harmadidőszak, paleogén
| paleograf/o *knyv* paleográfus
 paleografio: *knyv* írástörténet, paleográfia
| paleolitik/o *tört* őskőkorszak, pattintottkőkor, paleolitikum *vö.* mezolitikum, neolitikum
| paleontolog/o *ösl* őslénytanos, paleontológus
 paleontologio: *ösl* őslénytan, paleontológia
 mikropaleontologio: *ösl* mikropaleontológia
| paleozoik/o *geo* *tört* földtörténeti ókor, óidő, paleozoikum *vö.* kenozoiko, mezozoiko
| Palerm/o *geo* Palermo
| Palestin/o 1) *geo* Palesztina
2) *geo pol* Palesztina <PS> *szin* Palestinaj Aŭtonomaj Teritorioj
 palestina: *mn* palesztin
 ▶Palestina Aŭtonomia Aŭtoritato: *pol* Palesztinai Autonómiai Hatóság
 ▶Palestina Aŭtonomio: *pol* Palesztin Autonómia
 ▶Palestina Liberiga Organizo: *pol* Palesztin Felszabadítási Szervezet, PFSZ

►Palestinaj Aŭtonomaj Teritorioj: *geo pol* Palesztin Autonom Területek *szin* Palestino 2
palestinano: *fn* palesztin
| **palestr/o** *sp tört* palesztra, birkózóiskola, tornater
| **paletr/o 1)** *műv* paletta
2) *műv* színekészlet, paletta *szin* koloraro
| **pali/a** *mn nyt* páli <pli>
| **paliativ/o 1)** *gysz* tünetkezelő gyógyszer, palliatívum
2) *átv* tünetkezelő eszköz
paliativa: *orv* tünetkezelő, palliatív
| **Palikir/o** *geo* Palikir
►Palikiro estas la ĉefurbo de Mikronezio: Palikir Mikronézia fővárosa
| **palimpsest/o** *knyv* palimpszeszt, újraírt pergamen
| **palindrom/o** *ir* tükörmondat, palindrom
| **palingenez/o** *biol orv* palingenézis
| **palink/o** *ritk gaszt* pálinka <HU> *szin* fruktobrandó
| **palinodi/o 1)** *ir* palinódia, ellenvers, visszavonó vers
2) *átv* visszatáncolás, visszavonás
| **palinolog/o** *tud* virágporelemző, palinológus
palinologio: *tud* virágporelemzés, pllenelemzés, palinológia
| **palinur/o** *áll* languszta <Palinurus>
►palinuredoj: langusztafélék <Palinuridae>
| **palis/o 1)** *cölöp*, karó, nyárs
2) *cím* cölöp, vágás
palisaro: **1)** *ép* cölöpsor, paliszád
2) *kat* palánk, cölöppalánk
paliseto: <kisebb> karó, cövek
palisumi: *tr jog tört* karóba húz
alligpaliso: *hajó* kikötőkaró
palisbarilo: *ép* cölöpkerítés
palisdigo: *víz* cölöpgát
palispaledo: *ip* kengyeles raklap
palistabulo: *ép* száddeszka, szádlemez
l.m. fazeolpaliseto, markopaliseto, punpaliso, telefonpaliso, tendopaliseto
| **palisandr/o** paliszander <bútorfa>
| **pallium/o 1)** *kr* pallium
2) *anat* pallium <agykéreg a környező fehérállománnyal>
| **palm/o** *növ* pálma, pálmafa *szin* areko
►sukerpalmó: *növ* cukorpálma
►palmoj: pálmafélék *szin* arekacoj
palmaĵo: *ne* pálmalevél *l.* palmfolio
palmobranĉo: *ne l.* palmfolio
palmfolio: *növ* pálmalevél, pálmaág
Palmodimanĉo, Palmofesto: *kr* virágvasárnap
palmoĝardeno: *agr* pálmakert
palmoleo: páлмаolaj
palmopieda: *áll* úszólábú
palmosukero: *gaszt* pálmacukor
palmoŝoso: *növ gaszt* pálmahajtás
palmvino: *gaszt* pálmabor
l.m. betelpalmo, daktilopalmo, kateĉupalmo, kokospalmo, oleopalmo, sagupalmo, sukerpalmo
| **palmat/a 1)** *növ* tenyeres *szin* maneca
2) *növ* tenyeresen összetett *szin* mane kunmeta
| **palmiped/oj** *áll* úszólábúak <Pinnipedia>
| **palmit/o** *kém* palmitgyök
►palmitata acido: palmitinsav
| **palp/i 1)** *tr* tapint, megtapint, tapogatózik

►la kuracisto palpis al li la pulson: az orvos megtapogatta a pulzusát
►palpi en mallumo: átv is sötétben tapogatózik
2) *tr* tapogat
►li palpis al ŝi la mamojn: megtapogatta a mellét
palpe: tapintva, tapogatta, tapogatózva
►li palpe serĉas siajn vestojn en la mallumo: tapogatózva keresi a ruháit a sötétben
palpaĉi: *tr pej* tapizik, birizgál
palpebla: **1)** kitapintható, érzékelhető
►bone palpebla pulso: jól kitapintható pulzus
►palpebla mallumo: tapintható sötétség
2) *átv* kézzelfogható
►palpebla pruvo: kézzelfogható bizonyíték
palpilo: *áll* csáp, tapogató *szin* anteno, tentaklo
palpisto: *fn pej* tapizó
ĉirkaŭpalpi: *tr* körbetapogat
pripalpi: *tr* megtapogat, végigtapogat
►li pripalpis siajn poŝojn: végigtapogatta a zsebeit
palpkuseneto: *anat* ujjbegy
palporgano: *áll* tapintószerv
palpserĉi: *tr* <tapogatta> keresgél
palpvilo: *áll* tapintószőr, vibrissa *szin* vibriso
l.m. fuŝpalpi, serĉpalpi
| **palpebr/o** *anat* szemhéj, palpebra
►liaj palpebroj malleviĝis pro dormemo: lecsukódott a szemhéja az álmosságtól
►nigre ŝminkitaj palpebroj: feketére sminkelt szemhéjak
palpebrumi: **1)** *ntr* hunyorít
2) *ntr* átv kacsint
palpebruma: **1)** pillanatnyi, villanásnyi
►dum la palpebruma silento: a pillanatnyi csöndben
2) villogó
►palpebruma lumo: villogó fény
palpebrumo: **1)** pislogás, hunyorgás
2) pillanat, szempillantás
►dum palpebrumo li malaperis: egy szempillantás alatt eltűnt
palpebrumadi: *ntr* hunyorog, pislog
palpebrumigi: **1)** *tr* pislogtat
2) *tr* villogtat
elpalpebrumi: *tr* kipislog, pislogással eltávolít
►li elpalpebrumis la insekton el sia okulo: kipislogta a szeméből a kis rovar
interpalpebrumi: *ntr* összekacsint
| **palpitaci/o** *orv* erős szívdobogás, szívdobogásérzés, palpitiatio
| **palt/o 1)** *tex* mente
2) *tex* felöltő, kabát
►intersezona palto: átmeneti kabát
| **paludism/o** *l.* malarío
| **palumb/o** *áll* örvös galamb, nagy vadgalamb, székács <Columba palumbus> *szin* ringokolombo
| **pamflet/o** *ir* gúnyirat, röpirat, pamflet, paszkvillus
pamfletisto: *ir* pamfletíró, pamfletista
| **Pamir/o** *geo* Pamír
| **pamp/o** *geo* pampa
Pampoj, Pamparo: *geo* Pampák
| **pampelmus/o** *növ* óriás narancs, óriás citranci, pomeló
pampelmusujo, pampelmusarbo: *növ* pomelófa <Citrus maxima>
| **Pamplon/o** *geo* Pamplona
| **pan/o 1)** *gaszt* kenyér
►blanka pano: fehér kenyér

►bruna pano, sekala pano: barna kenyér, rozskenyér
 ►griza pano, kunbrana pano: korpás kenyér *szin* branopano
 ►kie pano estas, tie musoj ne mankas^Z: *kōzm* lépes mézre mindig akad bogár
 ►kiu panon donas, malsaton ne konas^Z: *kōzm* az adakozás nem teszen szegénnyé
 ►kiu volas panon, ne dorlotu manon^Z: *kōzm* ha kenyeret akarsz, ne kíméld a kezed
 ►korinta pano: mazsolás kenyér
 ►ne laciĝos mano, ne fariĝos pano^Z: *kōzm* a dologkerülő nem sok kalácsot eszik
 ►nigra pano: fekete kenyér
 ►pano buŝon ne serĉas^Z: *kōzm* nem repül a sült galamb az ember szájába
 ►panon, pacon, plenon pokalon!: bort, búzát, békességet!
 ►plengrajna pano: korpakenyér, korpás kenyér
 ►rostita pano: pirítós kenyér *szin* rostpano, toasto
 ►senfermenta pano, sengista pano: kovásztalan kenyér, macesz
 ►sufiĉe da pano estas jam la sano: *kōzm* könnyű elélni, csak kenyér legyen
2) átv kenyér, kenyérkereset
 ►en alia urbo li akiras sian panon: más városban keresi a kenyérét
 ►kies panon oni manĝas, ties agon oni laŭdas^Z: *kōzm* kinek kenyérét eszed, annak nótáját fűjjad
 ►per peza laboro li akiris sian ĉiutagan panon: nehéz munkával kereste meg a mindennapi betevő falaját
 panejo: **1)** pékség *szin* bakejo
2) kenyérbolt *szin* panbutiko, panvendejo
 panero: kenyérmorzsa
 panisto: pék
 panujo, pankonservujo: kenyértartó
 panumi: *tr gaszt* zsemlemorzsaiba forgat, kiránt
 ►panumita fiŝo: rántott hal
 surpanaĵo: *gaszt* kennivaló <kenyérre>
 panakira: kenyérkereső
 ►panakira lukto: kenyérharc
 panarbo: *l.* ordinara artokarpo
 panbulo: *gaszt* cipó
 pancerealo: *növ* kenyérgabona
 pandona: kenyéradó
 ►pandona laboro: kenyéradó munka
 ►pandona mastro: kenyéradó gazda
 panfabriko, panfarejo: *ip* kenyérgyár
 panflano: *gaszt* lángos
 pangajnanto: *fn* pénzkereső
 pangarnaĵo: *gaszt* feltét <kenyéren>
 panherbo: *növ* kenyérgabona
 pankaĉo: *gaszt* tejleves
 pankorbo: kenyereskosár
 pankrusto: *gaszt* kenyérhéj, kenyérhaj *szin* krusto **1**
 pankuko: *gaszt* cukrozott bundás kenyér
 pankupono: kenyérjegy
 panlaboro: kenyérkereset
 panmolo, panmolaĵo: *gaszt* kenyérbél
 panpeco: *gaszt* kenyérdarab
 ►seka panpeco, sed en libereco^Z: bár koplal a farkas, mégsem cserélne kalmárnak ebével
 panpinto: *gaszt* kenyér sarka
 panraspaĵo: *gaszt* kenyérmorzsa, prézli
 panrostilo: *gaszt* kenyérpíró

panŝovilo: kenyérlapát
 pantranĉo, pantranĉaĵo: *gaszt* kenyérszelet
 ►garnita pantranĉo: szendvics
 pantranĉilo: *gaszt* kenyérvágó, kenyérszeletelő
 ►diska pantranĉilo: tárcsás kenyérszeletelő v. kenyérvágó
l.m. bastonpano, branopano, buterpano, grasopano, krakpano, maizpano, marmeladpano, platpano, rizpano, rostpano, sandviĉpano, sekalpano, soldatpano, ŝinkopano, ŝmirpano, vivopano
| Pano **l.** Pajno
| panace/o *gysz* csodaszer, panacea
| panak/o *növ* ginszeng, ginzeng <Panax> *szin* ginsengo **1**
| Panam/o *geo pol* Panama <PA>
 Panamurbo: *geo* Panamaváros
 ►Panamurbo estas la ĉefurbo de Panamo: Panamaváros Panama fővárosa
 panama: *mn* panamai
 ►panama ĉapelo: *tex* panamakalap
 ►Panama Istmo: *geo* Panama-szoros
 ►Panama Kanalo: *víz* Panama-csatorna
 panamano: *fn* panamai <lakos>
| panarici/o **l.** paronihio
| pander/o *zen* pandero
| pand/o *áll* panda
 ►granda pando: óriáspanda, nagy panda, bambuszmedve <Ailuropoda melanoleuca>
 ►malgranda pando: kis panda, vörös macskamedve <Ailurus fulgens>
| pandal/o *áll* garnéla <Pandalus>
 ►pandaledoj: garnélafélék <Pandalidae>
| pandan/o *növ* csavarpálma, pandanusz <Pandanus>
| pandar/o *fn* ritk kerítő
 pandarino: *ritk* kerítőnő
 pandari: *tr* ritk kerít
| Pandatari/o *tört geo* Pandataria
| pandemi/o *orv* kiterjedt járvány, világjárvány, pandémia, pandemia
| pandemoni/o **1)** *ir* ördögtanya, pandemonium
2) *átv* pokoli zűrzavar v. felfordulás, pandemónium
| pandion/o *áll* halászsas, ráró <Pandion haliaetus> *szin* fiŝaglo
 ►pandionedoj: rárófélék <Pandionidae>
| Pandor/o *mit* Pandóra, Pandora
 ►malfermi la pandoran skatolon: *átv* kinyitja Pandóra szelencéjét
| Pandu/o *mit* Pándava
| pane/o **1)** *hajó* hajóleállás <vitorlák visszasra fordításával>
2) *tech* meghibásodás, defekt, műszaki hiba, üzemzavar
 ►halto pro la paneo de la motoro: leállás a motor hibája miatt
 ►paneo de kamiono: kamiondefekt
 ►paneo de radioricevilo: rádiókészülék meghibásodása
 panei: **1)** *ntr* hajó leáll <vitorlamanőver miatt>
2) *ntr tech* meghibásodik, defektet kap, <hiba miatt> leáll
 ►mia komputilo paneis hieraŭ: a számítógépem tegnap meghibásodott
 despaneí, senpaneigi: *tr tech* defektet v. hibát elhárít, megjavít
 senpaneas: *tech* fennakadásmentes, meghibásodásmentes, üzemzavarmentes
 senpaneigo: *tech* hibaelhárítás
 panetelefono: *táv* segélyhívó telefon
l.m. elektropaneó, knalpaneó
| panegir/o *ir* dicshimnusz, panegirisz
 panegira: magasztaló, panegirikus

panegiri: *ntr* dicshimnusz zeng

| **panel/o** **1**) *ép* lambériadeszka, lambériatábla

2) *ép* pannó, keretes falmező v. fatábla <falburkolat, ajtó> *szin* lignopanelo

3) *ép* panel

4) *tech* műszerfal *szin* instrumentopanelo

5) kapcsolótábla *szin* konektpanelo, űaltpanelo, űaltotabulo

6) transzparens

paneli: *tr* fatáblával burkol *szin* tabuli

paneldiskuto: *ne* vitafórum l. diskutfórumo

paneldomo: panelház

l.m. aglomerpanelo, instrumentopanelo, lignopanelo, regpanelo, reklampanelo, rezultopanelo, űaltpanelo, vitropanelo

| **bang/o** paanga <pénznem>

| **bangazi/o** áll cápaharcsa <Pangasius>

| **Pange/o** *geo* Pangea vö. Gondvano, Laŭrazio

| **bangram/o** l. ĉiuliterajo

| **Pangab/o** **1**) *geo* Pandzsáb

►barata Pangabo: indiai Pandzsáb

►pakistana Pangabo: pakisztáni Pandzsáb

2) *geo pol* Pandzsáb <IN> *szin* barata Pangabo

3) *geo pol* Pandzsáb <PK> *szin* pakistana Pangabo

panĝaba: *mn nyt* pandzsábi <pa>

panĝabano: *fn* pandzsábi <lakos>

Panĝabio: Pandzsáb <régio>

| **panhas/o** *gaszt* panhas <kolbász hajdinakásával>

| **panic/o** *növ* köles <Panicum>

►milia panico: termesztett köles <P. miliaceum> *szin* mileo

| **panik/o** pánik

paniki: *tr* pánikba ejt

panikiĝi: **1**) *ntr* pánikba esik, bepánikol

2) *ntr* megbokrosodik <ló>

| **panikl/o** **1**) *anat* bőr alatti zsírszövet, zsírarna, zsírcsomó,

panniculus adiposus

2) *növ* buga, panicula

►funela paniklo: ecsetvirágzat

paniklito: *orv* zsírszövetgyulladás, panniculitis

| **pankrac/o** *sp* pankráció

| **pankraci/o** l. pankratio

| **pankrati/o** *növ* tengerinárcisz, tengerparti liliom, Pankráciusz-liliom <Pancratium>

►mara pankratio: közönséges tengerinárcisz <P. maritimum> *szin* marlilio

| **pankreas/o** l. pankreato

| **pankreat/o** *anat* hasnyálmirigy, pancreas

pankreatino: *biol* pankreatin, pancreatin, hasnyálmirigyenzim

pankreatito: *orv* hasnyálmirigy-gyulladás, pancreatitis

pankreatotropa: *orv* hasnyálmirigy működésére ható, pancreatotrop

pankreatalgio, pankreatdoloro: *orv* hasnyálmirigy-fájdalom,

pancreatologia

pankreatektomio: *orv* hasnyálmirigy művi eltávolítása,

pancreatectomia

l.m. hepatopankreato

| **pankromat/a** *fot* pankromatikus, minden színre érzékeny

►pankromata emulsio: pankromatikus emulzió

| **Panmunĵon/o** *geo* Panmindzson

| **Panoni/o** *tört geo* Pannónia

►Panonia baseno: Pannón-medence

| **panope/o** áll sziklafúró <Panopea>

| **panopli/o** fegyvergyűjtemény, panoplia <gyakran falra akasztva>

| **panoptik/o** **1**) panoptikum, viasmúzeum

2) *ép* panoptikus épület pontja <központjából belátni az egész belső teret>

| **panoram/o** **1**) *műv* körkép, dioráma *szin* dioramo **2**

2) panoráma, kilátás, látkép

►vasta panoramo prezentigi al ili: széles panoráma terület eléjük

panoramado: *fot* panorámázás

| **pans/i** *tr orv* <sebet> kezel, bekötöz

pansaĵo: *gysz* sebkötés, tapaszt, kötszer

pretpansaĵo: *gysz* gyorstapaszt

pansobendo: *gysz* sebpólya, kötözőpólya

| **panslavism/o** l. tutslavismo

| **Pantagruel/o** *ir* Pantagruel

| **Pantaleon/o** Pantaleon, Pentele <utónév>

| **pantalon/o** *tex* nadrág, pantalló

►bavara pantaloneto, tirola pantaloneto: tiroli nadrág

►fendiĝis unu krurumo de la pantaloneto: elszakadt a nadrág egyik szára

►gimnasta pantaloneto: *sp isk* tornanadrág

►gladita faldó de la pantaloneto: a nadrág vasalt éle

►la fendo de la pantaloneto: a nadrág slicce

►la fundo de la pantaloneto: a nadrág feneke

►leda pantaloneto: bőrnadrág, tiroli nadrág

►pantaloneto kun refaldo: hajtóvás nadrág

pantaloneto: **1**) *tex* rövidnadrág, bermuda

2) *tex* sort, rövid sportnadrág

duonpantaloneto: *tex* térdnadrág *szin* kuloto **2**

subpantaloneto: *tex* alsónadrág

pantalonfendo: *tex* slicc, nadrághasíték

pantalonforko: *tex* nadrágszárak *szin* krurumoj

pantalontubo: *tex* nadrágszár *szin* krurumo, gambumo

l.m. genupantaloneto, golfpantaloneto, plaĝpantaloneto, pluvpantaloneto,

pufpantaloneto, skipantaloneto, streĉpantaloneto, űelkopantaloneto

| **panteism/o** *fil* panteizmus

panteismano: *fil* panteista

| **panteist/o** *fil* panteista *szin* panteismano

| **panteon/o** *vall ép* panteon, minden isten temploma

Panteono: *ép tört* Pantheon

►Panteono en Romo kaj Parizo: római és párizsi Pantheon

| **panter/o** **1**) áll leopárd <Panthera pardus> *szin* leopardo

2) áll párduc <Panthera>

►nebulpantero <Neofelis nebulosa>: ködfoltos párduc

►nigra pantero: fekete párduc

| **pantofl/o** házipapucs vö. babuŝo

►teni sub la pantoflo: átv papucs alatt tart

pantofli: *ntr* csoszog

| **pantograf/o** **1**) pantográf <rajzolás>

►pligrandiĝi la desegnon per pantografo: pantográfal nagyítja a rajzot

2) vsút csuklós áramszedő *szin* kurentodeprenilo vö. troleo

| **pantomim/o** *műv* némajáték, pantomim

pantomimisto: *műv* pantomimművész, pantomimjátékos,

pantomimes *szin* mimo

| **pantun/o** *ir* pantum <kötött maláj versforma>

| **Panurg/o** *ir* Panurge

| **panus/o** *orv* beszűrődés, erezttség, pannus

►trakoma panuso: szaruhártya trachomás megbetegedése, pannus trachomatosus

| **pap/o** *kr* pápa

►kie la papo, tie Romo: közm ahol a pápa, ott van Róma

►ne povas ĉiu homo esti pap’ en Romo^Z: *közm* nem mindenki lehet római pápa

papa: *kr* pápai, pápa-

►esti pli papa ol la papo: *átv* papább a pápánál

papado: *kr* pápaság, pápai uralom

►dum la papado de Johano Paŭlo: János Pál pápasága alatt

papeco: *kr* pápai méltóság, pápai hivatal

papino: *kr* női pápa, asszonypápa, papessa

papisto: *kr* *pej* pápista

antipapo, kontraŭpapo: *kr* ellenpápa

| **papag/o** **1)** *áll* papagáj <Psittacus>

►griza papago: *l.* psitako

►marpapago: *l.* fraterkulo

►nimfopapago: nimfapapagáj <Nymphicus hollandicus>

►ondopapageto: hullámos papagáj <Melopsittacus undulatus>

►papageto: törpepapagáj

►papagedoj: papagájfélék <Psittacidae>

►papagoformaj: papagájalakúak <Psittaciformes>

2) *átv* *pej* szajkózó ember

papagi, papagumi: *tr* *pej* szajkóz

papagmalsano: *l.* psitakozo

| **papain/o** *l.* papajino

| **papaj/o** *növ* dinnyefa <Carica papaya> *szin* melonarbo

papajbero, papajfrukto: papaja <gyümölcs>

papajino: *biol* kém papain

| **paparac/o** *pej* fot lesifotós, paparazzo *szin* kašfotisto

| **papaŭ/o** *növ* papaufa, annónacserje <Asimina triloba>

| **papav/o** *növ* mák <Papaver>

►opipapavo: termesztett mák, kerti mák <P. somniferum>

►papaveto: pipacs, vadmák <P. rhoeas> *szin* grenrozo

►papavacoj: mákfélék <Papaveraceae>

papava: mák-, mákos

►papavaj nudeloj: *gaszt* mákos tészta

papavino: *kém* papaverin

papavmuelilo: *gaszt* mákdaráló

papavoleo: *gaszt* mákolaj

| **papaver/o** *l.* papavo

papaverino: *l.* papavino

| **paper/o** **1)** papír

►al la papero ne mankas tolero^Z: *közm* a papír mindent elbír

►eroda papero, smirga papero: csiszolópapír, dörzspapír, smirgli *szin* sablopapero

►higiena papero, neceseja papero: vécépapír *szin* klozetpapero

►krepa papero: krepp-papír

►plumo ne sentas, papero silentas^Z: *közm* a papír türelmes

►sorba papero: itatóspapír

2) papírlap, írólap *szin* paperfolio

►li prenis paperon, kaj komencis skribi: vett egy papírlapot, és elkezdett írni

3) irat, okmány

►komercaj paperoj: kereskedelmi iratok

►li elprenis oficialan paperon el sia teko: táskájából egy hivatalos papírt vett elő

4) személyi okmány

►bonvolu montri viajn paperojn: mutassa kérem a papírjait

papera: **1)** papíról való>

►papera ĉako: papírcsákó

2) papír<ral kapcsolatos>

►la decido restis papera: a határozat papír maradt

paperaĉo: ócska papír

►mi trovis ĉe li nur paperaĉojn: csak ócska papírokat találtam nála

papereto: papírdarab, egy szelet papír *szin* paperpeco

►sur papereto li notis sian telefonnumeron: egy szelet papírra felírta

a telefonszámát

paperisto: *fn* papírboltos

paperujo: **1)** irattárca

2) mappa, irattartó

paperbindita: *knyv* papírkötésű

►paperbindita libro: papírkötésű könyv

senpaperulo: *fn* okmány nélküli ember

surpapere: papíron

surpaperigi: *tr* papírra vet, <papírra> leír v. kinyomtat

paperbindaĵo: *knyv* papírkötés

paperbulo: papírgalacsín

paperdrako: *jték* papírsárkány

paperfabriko: *ip* papírgyár

paperfaldado: *jték* papírhajtogatás

paperfiksilo: Binder-csipesz, papírcsipesz

paperfloro: papírvirág

paperfolio: papírlap, írólap *szin* folio 2

papergratilo: *fn* papírkaparó

paperklipo: gemkapocs, iratkapocs *szin* klipdrato

paperkopio: *inf* tartós másolat, papír alapú másolat, hard copy *szin* firmaĵo 3

paperkorbo: papírkosár

paperkorneto: papírtölcsér

paperkrampilo: papírtűzőgép

paperkrampo: papírtűzőkapocs

paperlanterno: lampion *szin* lampiono

paperlibro: *knyv* papírkönyv, papír alapú könyv <szemben az e-könyvvel>

papernaĉaĵo: *ip* papírmásé *szin* muldokartono

papermono: *gazd* bankjegy, papírpénz *szin* bankbileto

papermuelilo: *fn* iratmegsemmisítő

papernasztuko: papír zsebkendő

paperserpento: *jték* szerpentin, papírszalag

papertenilo: *fn* papírtartó

►neceseja papertenilo: vécépapírtartó

paperpasta: *ip* papírpép, papírmassza

papermodelo: *tex* szabásminta *szin* fasonŝablono, modelfolio

paperpeco: papírdarab, papírfecni *szin* papereto

paperpoŝto: papírposta, hagyományos posta

paperpremo: levélnehezék, papírnehezék, papírnyomó

paperrulo: papírtekercs

papersako: papírzásák

papersaketo: papírzacsakó

papersmiri: *ntr* *pej* csak pazarolja a papírt, firkál

papersmiristo: *pej* firkász

paperteatro: *műv* papírszínház, kamishibai <japán vándorszínház>

szin bildoteatro

papertranĉilo: papírvágó kés

papertondaĵo: papírkivágás

papertondilo: papírvágó olló

papertuko: papír zsebkendő *szin* nazpapero

papervendejo: papírbolt

l.m. baritpapero, brilpapero, buszpapero, desegnopapero, filtropapero,

fotopapero, frizpapereto, gazetpapero, imprespapero, incenspapero,

karbopapero, klozetpapero, kopipapero, lakmuspapero, leterpapero,

murpapero, muŝpapero, nazpapero, pajlopapero, pakpapero,

paűspapero, reuzpapero, rubopapero, sablopapero, silkopapero, stampopapero, tapetpapero, tualetpapero, valorpapero

| **papiament/o** *nyt* papiamento <pap> <portugál alapú kreol nyelv>

| **papil/o** *anat* szemölcs, papilla

►haűta papilo: bőrszemölcs, bőrpapilla, papilla cutis

►langaj papiløj: nyelvpapillák, érzőszemölcsök a nyelven, papillae linguales

papilomo: *orv* szemőlcsdaganat, papilloma

papilomozo: *orv* papillomatosis

| **papili/o** *áll* lepke, pillangó *szin* lepidoptero

►admiralpapilio: lonclepke <Limenitis camilla>

►Apolono-papilio: Apolló-lepke <Parnassius Apollo>

►apusvosta papilio, hirundvosta papilio: *l.* makaono

►arğenta lazurpapilio: ezűstűs boglárka <Plebejus arbus aegon>

►aristolokio-papilio: farkasalmalepke <Zerynthia polyxena> *szin* pipfloro-papilio

►atlanta papilio: atlantalepke, admirálislepke <Vanessa atlanta>

►aűrörűga papilio: hajnalpírlepke <Anthocharis cardamines>

►blankzona okulpapilio: fehérűves szemeslepke <Brintesia circe>

►bovokula papilio: őkűrszemlepke <Aphantopus hyperanthus>

►brasikpapilio: *l.* pierido

►buntpapilio: tarkalepke, tarkapillangó <Melitaea>

►űielblua lazurpapilio: űgszűnkűk boglárka <Lysandra bellargus>

►citrona papilio: ciromlepke <Gonepteryx rhamni>

►C-litera papilio: c-betűs lepke <Polygonia C-album>

►dornopapilioj: csűcskűslepkűk, csűcskűsboglárkűk, csipkűspillangűk <Theclinae>

►fajra buntpapilio: tűzes tarkalepke <Melitaea didyma>

►funebropapilio: gyűszlepke <Nymphalis antiopa>

►galatea papilio: sakktablalepke <Melanargis galathea>

►glavvosta papilio: kardoslepke <Iphiclides podalirius>

►granda brasikpapilio: nagy kűposztalepke, űzűndűk <Pieris brassicae>

►granda iriza papilio: nagy szűnjűtsűzűlepke <Apatura iris>

►grizazona okulpapilio: szűrűkeűves szemeslepke <Hipparchia fagi>

►irizopapilioj: gyűngyhűzas lepkűk <Nymphalidae>

►iriza papilieto: kis szűnjűtsűzűlepke <Apatura ilia>

►kardopapilio: bogűncslepke <Vanessa cardui>

►kranio-papilio: *l.* aűherontio

►kratagopapilio: galagonyalepke <Aporia crataegi>

►kverka dornopapilio: tűlgyfa-csűcskűslepke <Quercusia quercus>

►lazurpapilio: boglárka <Polyommatus icarus>

►malgranda Apolono-papilio: kis apollűlepke <Pamassius mnemosyne>

►malgranda fajropapilio: kis tűzlepke <Lycaena phloea>

►malgranda fojnopapilio: kis szűnalepke <Coenonympha pamphilus>

►malvopapilieto: kis busalepke <Pyrgus malvae>

►napopapilio: zűlderűs lepke <Pieris napi>

►nigra Apolono-papilio: kis Apollű-lepke <Parnassius mnemosyne>

►noktopapilio: *l.* faleno

►ora fajropapilio: arany tűzlepke <Heodes virgaureae>

►pavokula papilio: nappali pűvaszem <Inachis io>

►perlamotpapilioj: gyűngyhűzas lepkűk <Nymphalidae>

►pruna dornopapilio: kűkűnylepke <Satyrium spini>

►rapopapilio: rűpalepke <Pieris rapae>

►rezedopapilio: rezedalepke <Pontia daplidice>

►rűgamakula pipfloro-papilio: spanyol farkasalmalepke <Zerynthia polyxena> *szin* aristoloko-papilio

►sangogutaj papilioj: csűngűűlepke <Zygaenidae>

►sankta-johana papilio: acűlszűnű csűngűűlepke <Zygaena filipendula>

►suda sulfurflava papilio: dűli kűeneslepke <Colias alfacariensis>

►ursopapilio: medvelepke <Arctia>

►urtikpapilio: csalűnlepke <Aglais urticae>

►vulpopapilio: nagy rűkalepke <Nymphalis polychloros>

►senpripensa kiel papilio: szeleburdi, szeleverdi

►tuűi temon papilie: űrintűűlegesen szűl a tűműrűl, csak űrinti a tűműt

papiliacoj: *ex l.* fabacoj

papiliema: szoknyapecűr, nűbolond, donjuan

papiliumi: **1)** *ntr* repdes, ide-oda szűll

2) *ntr sp* pillangűzik

papiliumado: *sp* pillangűzűs, pillangűűszűs *szin* papilinağado, delfennağado

papiliarbo: *nűv* nyűriorgona <Buddleja>

papilikolekto: lepkegyűjteműny

papilinağado: *sp* pillangűűszűs *szin* delfennağado, papiliumado

papilireto: lepkehűlű

l.m. noktpapilio, tagpapilio

| **papilion/o** *áll* fecskefarkű <Papilio>

►papilionedoj: pillangűk, csűszűrpillűk <Papilionidae>

| **papilot/o** hajcsavarű papír *szin* frizpapereto

| **papir/o** *tud* papirusz *szin* papiruso **2**

papirologo: *tud* papiruszkutató, papirolűgus

papirologio: *tud* papiruszkutatűs, papirolűgia

| **papirus/o** **1)** *knyv* papirusz

2) *l.* papiruscipero

papiruscipero: *nűv* papiruszűs <Cyperus papyrus>

| **paprik/o** *gaszt* paprika <fűszer> *szin* rűga pipro vű. kapsiko

►akra papriko: csűpűs paprika

►dolűa papriko: űdes paprika

papriki: *tr* paprikűz, megpaprikűz

paprikujo: paprikatartű

| **papu/o** *fn* pűpua

papua: *mn* pűpua

Papuo-Nov-Gvineo: *geo pol* Pűpua Űj-Guinea <PG>

| **papul/o** *orv* bűrgűb, gűbűcűse, papula

| **par/o** **1)** *pár*

►du botoj faras paron^z: kettű tesz egy pűrat

►el du unuj unu paro: kettű tesz egy pűrat

►geedza paro: házaspűr

►ğemala paro: ikerpűr

►paro da botoj: egy pűr csizma

►paro da gantoj: egy pűr kesztyű

2) *mat* pűr

para: pűros

►para kolono: pűros oszlop

►para vivo: pűros űlet

►para kreo: *fiz* pűrkeltűs, pűrkűpzűdűs

►para malkreo: *fiz* annihilűciű, pűrszűtsűgűrűzűs

pare: pűrosan, pűrban, kettűn

pareco: **1)** pűrossűg

2) *tud* pűrossűg, paritűs

parigi: **1)** *tr* pűrosít, űsszepűrosít, pűrba szed

►parigi agrablون kaj utilon: űsszekűti a kelleműst a hasznossal

►parigi űtrumpetojn: zoknit pűrba szed

►parigu vin: álljűtok pűrba

2) *tr agr* pűroztűt, fedeztűt

►parigi geűevalojn: lovűkat pűroztűt

►parigi hundinon: szűkűt fedeztűt

parigo: **1)** párosítás

2) kerítés

3) *agr* pároztatás

parigisto: **1)** *fn agr* pároztató, fedezettő

2) kerítő

parigistino: kerítőnő

parigi: **1)** *ntr* párosodik, párba áll

2) *ntr* párosodik, közösül

►la pariĝa tempo de birdoj: madarak párosodási ideje

parulo: vkinek a párja

►ĉu vi jam trovis parulon por vi?: találtál már magadnak párt?

parulino: vkinek a női párja

alpara: *gazd* pari-, egyenértékű, névértékű

alpareco: *gazd* paritás, egyenértékűség

geparo: vegyes pár <férfi és nő>

malpara: páratlan

►malpara ŝtrumpeto: páratlan zokni

nepara: *mat* páratlan

subalpara: *gazd* pariárfolyam alatti

superalpara: *gazd* pariárfolyam feletti

termoparo: *vill* hőelem, termoelem *szin* termoelemento

paraksa: *for* paraxiális

►paraksaj radioj: paraxiális sugarak

parbatalo: páros küzdelem

parecbito: *inf* paritásbit

pareckontrolo: *inf* paritásellenőrzés

parformulo: *ir* szóismétlő erősítés

parmatĉo: *sp* páros mérkőzés

l.m. bazoparo, bitpareco, monpareco, nukleoparo, punktoparo,

termoparo

| **para-** **1)** *orv* para- <hasonlóság> *l.* paratifo, paraplegio,

parapsikologio

2) *anat* para- <egymásmellettség> *l.* paratiroido, parasimpató

3) *kém* para- <két szubsztituens helyzete> *l.* parakombináció,

parationo

| **para/o** para <váltópénz>

| **Para/o** *geo pol* Pará

| **parabol/o** **1)** *mat* parabola

2) *bibl* példabeszéd

3) *ir* példázat, parabola

paraboloido: *mat* paraboloid

| **Paracels/o** *fil orv* <Philippus Aureolus> Paracelsus

| **paracentez/o** *orv* testüreg megnyitása, paracentesis

| **parad/i** **1)** *ntr* <díszmenetben> felvonul, elvonul

►la triumfantoj paradis tra la urbo: a diadalmaskodók díszmenetben

átvonultak a városra

2) *ntr* *átv* parádézik

►la lakeoj paradis en novaj uniformoj: a lakájok új egyenruhában

parádéztak

parado: **1)** díszmenet, díszfelvonulás

►geja parado: homoszexuális felvonulás

►milita parado: *kat* katonai díszszemle, katonai parádé

2) *átv* parádé

►por parado mi ne havas monon: parádéra nincs pénzem

parada: dísz-, parádés

►parada lito: díszágy

►parada marŝo: díszmenet

paradĉevalo: paripa

paradoplando: felvonulási tér

paradpaŝe: *kat* díszlépésben

l.m. modparado, vortparado

| **paradigm/o** **1)** *nyt* nyelvtani táblázat, ragozási minta, alaksor

2) *tud* paradigma

paradigmoŝanĝo: *tud* paradigmaváltás

| **paradiz/o** **1)** *bibl* paradicsom, éden, édenkert

2) *átv* paradicsomi hely, édenkert

3) *átv kr iszl* mennyország *szin* ĉielregno

paradiza: paradicsomi, édeni

►paradizaj ĝuoj: paradicsomi élvezetek

paradizbirdo: *l.* paradizeo

paradizludo: *játék* ugoriskola *szin* marelo

| **paradize/o** *áll* paradicsommadár <Paradisea> *szin* paradizbirdo

| **paradoks/o** **1)** *fil* paradoxon

►la paradoksoj de Zenono: Zénón paradoxonjai

2) *ált* paradoxon, látszólagos ellentmondás

paradoksa: paradox, látszólag ellentmondó

| **parados/o** *kat* hátfedezék vö. parapeto 2

| **paraf/o** **1)** cikornya <aláíráson>

2) kézjegy, ellenjegyzés

parafi: *tr* ellenjegyez, kézjegyével ellát, parafál

| **parafili/o** *pszi* parafilía

| **parafin/o** **1)** *kém* paraffin

2) *kém ex* alkán *l.* alkano

parafinoleo: *kém* paraffinolaj

parafinvakso: *kém* paraffinviasz

| **parafiz/o** *növ* meddő fonál, parafízis

| **parafraz/o** *ir* kifejtés, körülírás, parafrázis

parafrazi: *tr* körülír, kifejt

| **paragog/o** *nyt* paragógé

| **paragonim/o** *bakt* Paragonimus

paragonimozo: *orv* paragonimiasis

| **paragrafo** **1)** *jog* cikkely, törvénycikkely, paragrafus

2) *knyv* paragrafusjel

| **Paragvaj/o** **1)** *geo* <folyó> Paraguay

2) *geo pol* <ország> Paraguay <PY>

paragvajano: *fn* paraguayi <lakos>

| **Paraib/o** *geo pol* Paraíba

| **Paraklet/o** *bibl* Vigasztaló, Pártfogó, Parakletosz <Szentlélek>

| **parakor/o** *kém* parachor

| **paralaks/o** **1)** *tud* szögelhajlás

2) *csill* látószögelhajlás, parallaxis

►jara paralakso: évi parallaxis, évi látószögelhajlás

3) *for* látószög, parallaxisszög

paralaksa: *mn* parallaxis-

►paralaksa eraro: parallaxishiba

| **paraldehid/o** *kém* paraldehid

| **paralel/a** **1)** *mat* párhuzamos

►ĉi tiu strato estas paralela al la ĉefstrato: ez az utca párhuzamos a főutccal

►paralela projekcio: párhuzamos vetítés

►paralelaj rektaj: párhuzamos egyenesek

►paralelaj surfacoj: párhuzamos felületek

2) *átv* párhuzamos

►la paralelaj vivrakontoj de Plutarko: Plutarchos párhuzamos

életrajzai

►paralela propagando: párhuzamos propaganda

3) *vill* párhuzamos

►paralela cirkvito: párhuzamos áramkör

►paralele konekti: párhuzamosan kapcsol

4) *inf* párhuzamos

- paralela interfacio: párhuzamos port
 paralelo: **1)** *fn mat* párhuzamos, párhuzamos egyenes
 ►paralelo de latitudo: *geo* szélességi kör
 ►paralelo de revolua surfaco: forgásfelület paralellkör
 ►streki paralelojn: párhuzamosokat húz
2) *kat* a várfallal párhuzamos ostromárok
3) *sp* korlát
 ►štupa paralelo: felemás korlát
 paralelado: *sp* korlátgyakorlat
 paralelaĵo: **1)** párhuzamosság, párhuzamos dolog
2) *vill* mellékáramkör, sönt *szin* űnto
 paraleleco: párhuzamosság
 paraleligi: *tr* párhuzamosság tesz, párhuzamba állít
 ►la soldatoj paraleligis siajn vicojn: a katonák párhuzamossá tették soraikat
 ►oni ne povas paraleligi Esperanton kaj Volapukon: nem lehet párhuzamba állítani az eszperantót és a volapüköt
 ►paraleligi la seĝojn: párhuzamosan állítja fel a székeket
 paralelismo: **1)** *ir* párhuzam, párhuzamosság, parallelizmus
2) *inf* párhuzamos feldolgozás
 kontraŭparalela: antiparallel, párhuzamos és ellentétes irányú
l.m. paraleltrunkita
 | **paralelepiped/o** *mat* paralelepipedon
 | **paralelogram/o** *mat* paralelogramma
 | **Paralipomen/oj** *bibl* Krónikák könyve *szin* Kronikoj
 | **paralimpik/oj** *sp* paralimpiai játékok, paralimpia
 | **paraliz/i** **1)** *tr orv* megbénít, paralizál
 ►la cerebra apopleksio paralizis lian maldekstran flankon: az agyvérzés megbénította a bal oldalát
2) *tr átv* megbénít, cselekvésképtelenné tesz
 ►la elektra paneo paralizis la trafikon: az áramkimaradás megbénította a közlekedést
 paralizado: *orv* bénulás, paralizis *szin* poliomjelito
 ►esti trafita de paralizado: bénulás sújtotta
 ►infana paralizado: gyermekbénulás, paralysis infantum
 ►spina paralizado: gerincbénulás
 ►tremiga paralizado: Parkinson-kór *szin* parkinsona morbo
 paraliza: **1)** *orv* bénító, bénulások
2) *átv* bénító
 ►paraliza timo: bénító félelem
 paralizigi: *ntr orv átv* megbénul
 paralizulo: *orv* béna ember
 | **paralogism/o** *fil* téves okoskodás, paralogizmus
 | **Paramarib/o** *geo* Paramaribo
 ►Paramaribo estas la ĉefurbo de Surinamo: Paramaribo Suriname fővárosa
 | **parameci/o** *áll* papucsállatka <Paramecium>
 ►aŭrelia paramecio: fűles v. fűlszerű papucsállatka <P. aurelia>
 ►vosta paramecio: közönséges papucsállatka <P. caudatum>
 | **parametr/o** **1)** *mat* paraméter
2) *inf* paraméter
 ►fakta parametro: aktuális paraméter, tényleges paraméter
 ►komandlinia parametro: parancssori paraméter
 ►malnepra parametro, nedevisa parametro: választható paraméter, nem kötelezően megadandó paraméter
 ►nepra parametro: kötelező paraméter
 ►ŝlosilvorta parametro: kulcsszóparaméter
 parametropasigo: *inf* paraméterátadás, paraméterhelyettesítés
 | **paramiti/o**¹ *ir* paramítia
 | **paramiti/o**¹ *áll* bogycápoló (Paramythia)
 ►paramitiedoj: Paramythiidae
 ►monta paramitio: bóbítás bogycápoló (montium)
 | **Parana/o** **1)** *geo* Paraná <folyó>
2) *geo pol* Paraná
 | **paranĝ/o** parandzsa <maláj balta>
 | **paranoj/o** *pszi* paranoiá, téboly
 paranoja: *pszi* paranoiás, megtébolyult
 paranojulo: *fn pszi* paranoiás, tébolyult, tébolyodott
 | **parantrop/o** *ősl* Paranthropus
 | **parapet/o** **1)** *ép* mellvéd, kőkorlát
 ►parapeto de rondirejo: gyilkjáró mellvédje
2) *kat* mellfedezék, mellvédfal vö. paradoso
 | **paraŝut/o** *rep* ejtőernyő
 ►rondkupola paraŝuto: körkupolás ejtőernyő
 paraŝuti: *ntr* ejtőernyőzik, ejtőernyővel ugrik
 paraŝutigi: *tr* ejtőernyővel ledob
 ►paraŝutigi trupojn malantaŭ la malamikon: csapatokat dob le az ellenség hátába
 paraŝutisto: *fn rep* ejtőernyős
l.m. glisparaŝuto
 | **parat/o** *sp* háritás, védés <vívás>
 ►tercia parato: terchárítás
 ►kvinta parato: felső háritás, kvintparád
 parati: *tr sp* hárit, védekezik <vívás>
 | **parataks/o** *nyt* mellérendelés, parataxis *szin* kunordigo 2 vö. hipotakso
 | **Paratetid/o** *geo* Parathetys
 | **parazit/o** **1)** *biol* élősködő, parazita, élősd
 ►ekstera parazito: külső élősködő, ektoparazita
 ►interna parazito: belső élősködő, endoparazita
 ►intesta parazito: bélparazita
2) *átv* élősködő, más nyakán élő, parazita
 parazita: **1)** *mn biol* élősködő, parazita
 ►parazita malsano: *orv* parazita okozta betegség *szin* parazitozo
2) *mn átv* élősködő parazita
 ►parazitaj klasoj: parazita osztályok, élősködő osztályok
 parazitati: *tr biol átv* élősködik vmin v. vkin <n>
 ►la kapitalistoj parazitas la laboristojn: a kapitalisták a dolgozókon élősködnek
 ►orobanko parazitas precipe herbojn: a vajvirág főleg fűféléken élősködik
 parazitato: **1)** *biol* gazdaállat, gazdanövény
2) *átv* ember, akin élősködnek
 paraziteco, parazitismo: *biol átv* élősködés, parazitizmus
 parazitozo: *orv* parazita okozta betegség, parasitosis *szin* parazita malsano
 paraziticido: *gysz* parazitaölő gyógyszer, parazitocida
 parazitologo: *biol orv* parazitológus
 parazitologio: *biol orv* parazitológia
 duonparazito: *növ* félpazita, hemiparazita
l.m. sangoparazito
 | **parazo/oj** *áll* álszövetes állatok <Parazoa>
 | **Parc/o** *mit* Párka, Parca
 | **parcel/o** *agr* telek, parcella, földtábla
 ►eksperimenta parcelo: kísérleti tábla
 parceligi: *tr agr* <földterületet> feloszt, parcelláz, kimér
 parcelisto: *agr* telektulajdonos, földtulajdonos
 reparceligi: *tr agr* tagosít
 reparceligo: *agr* tagosítás *szin* komasacio
 | **parcial/a** *l.* parts

| **pardon/i** *tr* megbocsát

►kontraŭ peko prediku, sed pekinton pardonu^Z: *közm* bűnnek tilalom, bűnösnek irgalom

►pardonu ĝis plena forgeso^Z: megbocsát, mintha semmi sem történt volna

►pardonu al ni niajn ŝuldojn: bocsásd meg a vétkeinket

►pardonu min, sinjoro, pro la ĝeno: bocsásson meg, uram, a zavarásért

►pardonu, ĉu la loko estas libera?: bocsásson meg, szabad ez a hely? pardonu: megbocsátás, bocsánat

►ĝenerala pardonu: *jog* közkegyelem

►lia pardonu al mi estas ĝojiga: örvendetes, hogy megbocsátott nekem

►mi petas pardonon pro la ĝeno: bocsánatot kérek a zavarásért

►pardonu de pekoj: *kr* bűnbocsánat

►pardonon!: bocsánat!

pardonebla: megbocsátható, bocsánatos

►pardonebla peko: bocsánatos bűn pardonema: irgalmas természetű, megbocsátó, békülékeny

nepardonebla: megbocsáthatatlan

nepardonema: engesztelhetetlen

pardonbileto: *kr* búcsúcédula

pardonpeti: *tr* bocsánatot kér

pardonpeto: bocsánatkérés

l.m. ĉiopardona, pekpardono

| **pare/o** *tex* pareo <tahiti szoknya>

| **paregorik/a** *mn orv* fájdalomcsillapító, enyhítő

| **parenc/o** rokon

►parencu per Adamo^Z: Ádámról és Éváról rokon, szegről-végről rokon

parenca: **1)** rokon, rokon-, rokoni

►ili estas parencaj inter si: rokonai egymásnak

►tiuj estas parencaj al nia familio: azok rokonai a családuknak

►parencaj rilatoj: rokoni szálak

2) *mn* átv rokon

►nutri parencajn sentojn: rokon érzelmeket táplál

►parencaj lingvoj: rokon nyelvek

parencaro: rokonság, a rokonok

parenceco: rokonság, rokoni állapot

parencono: nőrokon, női rokon

parenცი: *tr* rokonná tesz, rokonít

parenცი: *ntr* rokonná válik, rokonságba kerül

►per la edziĝo li parenциs kun baronoj kaj grafoj: a házassággal bárókkal és grófokkal került rokonságba

boparenco: sógorrokon

boparenceco: sógorság <állapot>

boparencaro: sógorság <rokonok>

senparenca: rokontalan

| **parenkim/o** **1)** *anat* parenchyma

2) *növ* alapszövet, parenchima, parenchyma

►palisa parenkimo: paliszád parenchima

| **parentez/o** zárójel, zárójeles megjegyzés

►malfermi parentezon: zárójelet nyit

►mian parentezon ne atentu: zárójeles megjegyzésem ne vegye figyelembe

parenteze: zárójelben, zárójelesen *szin* enkrampe

►nur parenteze mi rimarkigas: csak zárójelesen jegyzem meg

parentezi: *tr* zárójelbe tesz

parentezumi: *ntr* zárójeles megjegyzést tesz

| **parez/o** *orv* enyhe bénulás, izomerő-csökkenés, paresis

| **parfe/o** *gaszt* parfé

| **parfum/o** **1)** illatszer, parfüm

2) átv parfüm, illat

parfumaĉo: *pej* pacsuli, olcsó kölni

parfumi: *tr* illatosít, parfümöz

►li ne kutimas parfumi sin: nem szokta parfümözni magát

| **parget/o** parketta

►malmeti la pargeton: felszedi a parkettát

pargeti: *tr* parkettáz

pargetero: parkettalap, parkettaléc

pargetisto: *fn* parkettázó

pargetbalailo: partvis, kefeseprű

| **pari/o** **1)** pária, érinthetetlen

2) átv kitaszított, pária

| **pari/o** **1)** l. parieto

| **pariet/o** **1)** edény v. cső fala

►parieto de cilindro: hengerfal

►parieto de vazo: váza fala

2) *anat* fal, paries

►parieto de kranio: koponya fala

►parieto de stomako: gyomor fala

parietalo: *l.* parietosto

interparietosto: *anat* falközi csont, os interparietale

parietosto: *anat* falcsont, os parietale

| **parietari/o** *növ* falgyom, falfű, falifű <Parietaria>

►oficina parietario: közönséges falgyom <P. officinalis>

| **paris/o** *növ* farkasszőlő, Páris-fű <Paris>

►kvarfolia pariso: négylevelű farkasszőlő, varjuszem <P. quadrifolia>

| **Paris/o** *mit* Páris, Paris

| **Pariz/o** *geo* Párizs

►Parizo estas la ĉefurbo de Francio: Párizs Franciaország fővárosa

►Parizo valoras meson: Párizs megér egy misét

pariza: párizsi

►laŭ la plej freŝa pariza modo: a legújabb párizsi divat szerint

►Pariza Regiono: *geo pol* Île-de-France <FR>

parizano: *fn* párizsi <lakos>

| **park/o** **1)** kastélypark

►nacia parko: nemzeti park

2) <városi> park

3) *kat* park, telep, eszközpark

4) *agr* oszttrigatelepek

5) *ne* parkoló *l.* parkumejo

parki: *tr* parkosít

parkadi: *l.* parkumi

parkejo, parkadejo: *l.* parkumejo

parkumi: *tr* közl parkol

►parkumi malpermesite: várakozni tilos

►pro la parkumitaj aŭtoj ne plu restis loko: a parkoló kocsik miatt nem volt már hely

parkumejo: *fn* közl parkoló, parkolóhely

parkumilo: *közl* parkolóóra *szin* parkumhorloĝo, parkumometro

parkogardisto: parkőr

parkokinejo: autósmozi

parkumdomo: *ép* parkolóház

parkumgardisto: parkolóőr

parkumhorloĝo: *közl* parkolóóra *szin* parkumilo, parkumometro

parkumlumo: *jm* parkolólámpa

parkumometro: *közl* parkolóóra *szin* parkumilo, parkumhorloĝo

parkumtrako: *vsút* tárolóvágány

l.m. naturparko

| **park/o**¹ *l.* parco

| **parker/e** kívülről, fejből

► parkere reciti: fejből idéz

parkeri: *tr* fejből mond, kívülről tud

► li parkeras ĉiujn hungarajn reĝojn: fejből tudja az összes magyar királyt

parkerigi: *tr* kívülről megtanul, betanul, besulykol

► li ĉiam bone parkerigas sian rolon: mindig jól betanulja a szerepét

| **Parkinson/o** *orv* <James> Parkinson

► parkinsona malsano, parkinsona morbo: Parkinson-kór,

reszketőkór, paralysis agitans *szin* tremiga paralizo

| **parkur/o** *sp* parkour <városi akadályleküzdő sport>

parkuri: *ntr sp* parkourozik

parkuristo: *sp* traceur, parkourista

| **parlament/o** *pol* országgyűlés, parlament <intézmény>

► duĉambra parlamento: kétkamarás parlament

► eksigi la parlamenton: feloszlatja a parlamentet

► Eŭropa Parlamento: Európai Parlament

► junulara parlamento: ifjúsági parlament

► kunvoki la parlamenton: összehívja a parlamentet

► unuĉambra parlamento: egykamarás parlament

parlamenta: **1)** *pol* parlamenti, országgyűlési

► parlamenta alparolo: országgyűlési felszólalás

► parlamenta komisaro: országgyűlési biztos

► parlamenta sesio: parlamenti ülésszak

2) *pol* parlamentáris

► en parlamentaj kadroj: parlamentáris keretek között

parlamentano: *pol* országgyűlési képviselő, a parlament tagja

parlamentejo: *ép* a parlament épülete, az országgyűlés épülete

parlamentestro: *pol* a parlament elnöke, az országgyűlés elnöke

parlamentismo: *pol* parlamentarizmus, parlamentáris rendszer

l.m. EU-parlamento, stumpoparlamento

| **parlamentari/o** *kat* parlamento

| **Parm/o** *geo* Parma

| **parmeli/o** *növ* pajzszuzmó <Parmelia>

| **Parmenid/o** *fil* Parmenidész

| **parmezan/o** *gaszt* parmezán, páрмаi sajt *szin* parma fromaĝo

| **Parnas/o** **1)** *mit geo* Parnassosz, Parnassus

2) *átv ir* Parnasszus

parnasano: **1)** *fn mit* parnasszusi

2) *ir* a Parnasszus-csoport tagja

parnasismo: *ir eo* parnasszizmus

| **parodi/o** *ir* paródia

parodii: *tr* parodizál, kifiguráz

| **paroĥ/o** *kr* egyházközség, plébánia *vö.* diocezo

paroĥano: *kr* egyházközségi tag, egyházközség tagja, hívő

paroĥanaro: egyházközségi hívek, egyházközség tagjai

paroĥestro: *kr* plébános

► paroĥestra oficejo: plébániahivatal

paroĥestrejo: *kr ép* plébánia <épület>

paroĥismo: *pej* szűklátókörűség, provincializmus

ĉefparoĥestro: *kr* esperes *szin* dekanó 1

vicparoĥestro: *kr* káplán, segédlelkész, vikárius *szin* helpopastro, vikario

| **parok/o** *l.* paroĥo

| **paroksismo/o** **1)** forrpont, tetőpont, hevület, csúcs <érzés>

► en la paroksismo de fratamo li ĉion fordonacis: testvéri szeretet rohamában mindent elajándékozott

2) *orv* roham

| **paroksiton/a** *nyt* másodéles, másodhangsúlyos *vö.* oksitona, propraksitona

► Esperanto estas paroksitona lingvo: az esperantó másodhangsúlyos nyelv

| **parol/i** **1)** *ntr* beszél

► inter generaloj parolu pri bataloj^Z: *közm* generálisok közt háborúról beszélj

► mia filo ankoraŭ ne scipovas paroli: a fiam még nem tud beszélni

► parolante pri via propono: a javaslatodról szólva

► paroli al la vento: a falnak beszél

► paroli al si mem: magában beszél

► paroli angle, paroli en la angla: angolul beszél

► paroli esperante, paroli en Esperanto: eszperantóul beszél

► paroli kiel libro: magasröptűen beszél, könyvízüen beszél

► paroli kun akĉento: akcentussal beszél

► paroli per superlativoj: szuperlatívuszokban beszél

► paroli rebuse, paroli per rebusoj: rébuszokban beszél

► paroli sen senco kaj sen interligo^Z: tücsköt-bogarat összehord

► paroli kiel Ĉe-kursano: úgy beszél, mintha könyvből olvasná

► por ĉe ne paroli pri la sekvoj: nem beszélve a következményekről

► se vi senfine parolos, de ĝi la poto ne bolos^Z: *közm* szavakkal nem lehet jóllakni

► se paroli pri Esperanto: ami az eszperantót illeti

2) *tr* szól, mond, beszél

► li flue parolas la anglan: folyékonyan beszél az angolt

► ni apenaŭ parolas Esperanton: alig beszéljük az eszperantót

► paroli sensencaĵojn: mindent összehord, számárságot beszél

3) *ntr átv* szól vmi mellett

► la ciferoj parolas per si mem: a számok maguktól beszélnek

► nenio parolas por via propono: semmi sem szól a javaslatod mellett

parolo: **1)** beszéd, szó

► de parolo ĝis faro estas malproksime^Z: *közm* a szó és a tett között

nagy a távolság

► facillanga parolo: könnyelmű v. megdöntetlen beszéd

► la parolo venas nun al vi: most öné a szó

► mi donas al vi la parolon: megadom önnek a szót

► mi transdonas la parolon al mia kolego: átadom a szót a kollégámnak

► ne pri tio estas la parolo: nem erről van szó

► parolo de anĝelo, sed penso pri ŝtelo: *közm* angyal a szava, de ördög a szíve

► parolo estas arĝento, oron similas silento^Z: *közm* beszélni ezüst, hallgatni arany

► paroloj en la vento: hiábavaló beszéd

► paroloj kaj faroj estas malsamaj aferoj^Z: *közm* más a beszéd, más a tett

► peti la parolon: szót kér

► pri kio la parolo?: miről van szó?

► pro tro da parolo perdiĝas la kolo: *közm* ne szólj szám, nem fáj fejem

2) beszédkészség *szin* parolkapablo

► granda parolo, sed malgranda volo^Z: csak a szája jár

► li seniĝis je la parolo: elállt a szava

► pro la emocio li perdis la parolon: az érzelemtől elállt a szava

3) beszéd, szónoklat *szin* parolado

► la kongresaj paroloj de Zamenhof: Zamenhof kongresszusi beszédei

► li mensogas kiel funebra parolo^Z: hazudik, mint a vízfolyás

► mi ne ŝatas la oficialajn parolojn: nem szeretem a hivatalos beszédek

4) *átv* adott szó, becsületszó *szin* honorvorto

►kaptito laŭ parolo: becsületszóra elengedett fogoly

►mi donos al vi mian parolon: szavamat adom neked

5) *nyt* beszéd

►nereka parolo: függő beszéd, közvetett beszéd

►la partoj de la parolo: a beszéd részei, szófajok *szin* parolelementoj, vortospecoj

►rekta parolo: *nyt* egyenes beszéd, *átv* egyenes beszéd, nyílt beszéd

parola: szóbeli, szó-, beszéd-

►nur parole ili kontraktis: csak szóban kötöttek szerződést

►parola promeso: szóbeli ígéret

►parola uzo: szóbeliség

parolaĉi: *ntr* dumál, járatja a száját

parolado: 1) beszéd, beszélés

►la multa parolado lacigis min: a sok beszéd elfárasztott

2) beszéd, szónoklat *szin* parolo 3

►fari paroladon: beszédet mond

►inaŭgura parolado: avatóbészéd

►jarresuma parolado: évvértékelő beszéd

3) beszélgetés *szin* konversacio, interparolo

►Interreta Distanca Parolado: *inf* interneten közvetített csevegés, IRC

►la parolado kun li konvinkis min: a vele való beszélgetés meggyőzött

parolanto: *fn* beszélő, szónokló

►parolanto semas, aŭdanto rikoltas^Z: *közm* a beszélő vet, a hallgató arat

paroladisto: szónok *szin* oratoro

parolema: beszédes, sokbeszédű

parolilo: 1) *átv* is szócső

2) *tréf* beszélőke

►li havas bonan parolilon: jó beszélőkéje van

parolisto: 1) bemondó

►parolisto de radio: rádióbemondó

►televida parolisto: tévémomondó

2) szóvivő

►parolisto de la prezidanto: elnöki szóvivő

3) *pej* beszélőgép, dumagép

►granda parolisto estas duba faristo^Z: *közm* ahol sok a szó, kevés a tett

paroliva: beszélni képes, beszélni tudó *szin* parolkapabla

►paroliva atesto: beszédes bizonyíték

alparoli: *tr* megszólít

alparolo: hozzászólás

►en sia alparolo al la kongreso li emfazis: a kongresszushoz intézett hozzászólásában hangsúlyozta

antaŭparolo: előszó *szin* prefaco

►antaŭparolo al la libro: a könyvhöz írt előszó

►antaŭparolo liberigas de postparolo^Z: *közm* jobb egy lámpás elől, mint kettő hátul

ĉirkaŭparoli: *ntr* kertel, köntörfalaz

ĉirkaŭparolo: kertelés, köntörfalazás

ekparoli: *ntr* megszólal, beszélni kezd

elparoli: *tr* kiejt, kimond *szin* prononci

►ne elparolu lian nomon: ne mond ki a nevét

elparolo: *nyt* kiejtés *szin* prononco

►li havas bonan esperantan elparolon: jó eszperantó kiejtése van

fiparoli: *ntr pej* ocsmányul v. trágárul beszél

fiparolo: *pej* trágár beszéd, ocsmány beszéd

interparoli: 1) *ntr* beszélget, társalog *szin* dialogi, konversacii

2) *ntr* beleszól vmibe

►ne interparolu en nian konversacion: ne szólj bele a beszélgetésünkbe

interparolo: beszélgetés, társalgás, megbeszélés

►interregistaraj interparoloj komenciĝis: kormányközi megbeszélések kezdődtek

2) beleszólás

interparolejo: beszélő <helyiség>

►ni revidis lin en la interparolejo de la prizono: a börtön beszélőjében láttuk viszont

kontraŭparoli: *x* vmi *v.* vki ellen szól

►mi ne volas kontraŭparoli vian projekton: nem akarok a tervetek ellen szólni

►ne kontraŭparolu viajn gepatrojn: ne szólj a szüleid ellen

kontraŭparolo: ellene szólás, ellenvetés

kontraŭparola: ellentmondó, ellene szóló

►kontraŭparola deklaro: ellentmondó nyilatkozat

kunparolanto: beszélgetőtárs, beszélőpartner

memkontraŭparola: önellentmondó

misparolo: 1) elszólás

2) rossz kiejtés

perparolajo: *nyt* performativum

porparoli: *ntr* közbenjár, szót emel

porparolanto: szószóló, *átv* ügyvéd

►mi ne estas bona porparolanto en miaj propraj aferoj: saját dolgaimban nem vagyok jó ügyvéd

postparolo: utószó

preterparoli: *tr* mellébeszél

►vi tute preterparolas la temon: teljesen elbeszélisz a téma mellett

praparoli: *tr* megbeszél vmit

►matene ni praparolos la vojaĝplanon: reggel megbeszéljük az útítvert

praparolata: szóban forgó, az éppen tárgyalt *v.* megbeszél

praparolataĵo: a beszéd tárgya

proparolanto: *l.* porparolanto

satparoli: *ntr* kibeszéli magát

reekparoli: *ntr* újra megszólal

reparoli: *ntr* ismét szól, újra beszél

senparola: 1) nem beszélő, néma

►senparola filmo: némafilm

2) szótlan

►senparole li ĝisaŭskultis min: szótlanul végighallgatott

parolago: *nyt* beszédaktus, beszéd tett

parolarto: a beszéd művészete, beszédművészet

paroldifekta: *pszi orv* beszédhiba

paroldifekto: *pszi orv* beszédhiba

parolelemento: *nyt* szófaj, szóosztály *szin* vortospeco

parolfiguro: *ir* beszédfordulat, képes beszéd

parolfilmo: *film* hangosfilm

parolfluo: *nyt* beszédflow

parolkapablo: beszédképesség

parolkapabla: beszélni képes, beszélni tudó *szin* paroliva

parollibero: *pol jog* szólásszabadság

parolmelodio: *nyt* beszéddallam

parolorgano: *anat nyt* beszéd szerv, beszélő szerv

parolperturbo: *pszi* beszédzavar, beszédhiba

parolrekono: *inf* beszéd felismerés

parolsintezo: *eltr nyt* beszéd szintézis

parolsintezilo: *eltr nyt* beszéd szintetizátor

parolsituacio: *nyt* beszéd helyzet

parolsono: *nyt* beszédhang

paroltemo: beszédtema

paroltono: beszédtonus

paroltradicio: *ir* szájhagyomány

paroltubo: **1)** távk csőtelefon

2) hangtölcsér, szócső

parolturno: *ir nyt* szófordulat, mondás, szólás

parolturnaro: *ir* szólásgyűjtemény, frazeológiai gyűjtemény

l.m. aŭdparolilo, ciparoli, festparolado, honorparolo, kuracparolo,

fuŝparoli, larĝparola, laŭtparolilo, nazparoli, pikparoli,

radioparolisto, salutparolado, satparoli, spitparoli, ŝvelparoli,

ventroparolisto, viparoli

| **paroniĥi/o** *orv* gennyes körömszélgyulladás, paronychia *szin* fingra flegmono

| **paroniki/o** *növ* ezüstvirág, ezüsthúr, ezüstaszott <Paronychia>

| **paronim/o** *nyt* rokon hangzású szó, paronima

| **paronomazi/o** *ir* annomináció, paronomázia

| **Paros/o** *geo* Párosz

►la insulo Paroso famas pro sia blanka marmoro: Párosz sziget fehér márványáról híres

| **parotid/o** *anat* fültőmirigy, glandula parotis

parotidito: *orv* fültőmirigy-gyulladás, parotitis

►epidemia parotidito: járványos fültőmirigy-gyulladás

| **parsek/o** *csill* parsec <pc> <3,25 fényév>

kiloparseko: *csill* kiloparsec <kpc>

megaparseko: *csill* megaparsec <Mpc>

| **parsi/o** *vall* párszi

parsiismo: *vall* párszi vallás

| **Parsifal/o** *l.* Percevalo

| **part/o**¹ **1)** rész, részlet

►kaza parto en rikordo: *inf* feltételes rész rekordban

►la kvin partoj de la mondo: az öt világrész

►la honta parto: szeméremtest

►mi ne povas ŝiri min en du partojn: nem tudok kétfelé szakadni

►parto en miliono <ppm>: milliomodrás

2) *tech* alkatrész

►vendejo de aŭtomobilaj partoj: autóalkatrész-bolt

3) saját rész, részesedés

►al ĉiu frato lian parton²: *közm* mindenkinek a magáét, kinek mi jár

►li faris sian parton en la laboro: kivette a részét a munkából

►mia parto estas sensignifa: az én részem jelentéktelen

4) *zene* szólam

►violona parto: hegedűszólam

parta: rész-, részbeni, részleges, parciális

►parta sumo: részletösszeg, részösszeg

►parta vero: részigazság

parte: **1)** részben, egy részében, részlegesen

►la preĝejo estas parte restaŭrita: a templomot részlegesen restaurálták

2) részben

►li agis parte laŭ mia konsilo: részben a tanácsomra cselekedett

►parte el propra iniciato: részben saját kezdeményezésből

partatempa: részmunkaidőben dolgozó, részidős

partaĵo: **1)** szövegrészlet

►la aŭtoro legis partaĵojn el sia libro: a szerző részleteket olvasott a könyvéből

2) *bibl* olvasmány, perikópa

parteto: **1)** apró rész

2) *tech* normália, apró alkatrész

partigi: *tr* részekre oszt v. bont, megoszt

►partigi la laboron: megosztja a munkát

►Pollando estis partigita inter Sovetunio kaj Germanio:

Lengyelországot megosztották a Szovjetunio és Németország között

partigi: *ntr* megoszlik, megosztásra kerül

►la heredaĵo partiĝis inter la gefiloj: az örökség megosztott a gyermekek között

partumi: *l.* partopreni

aliparte: **1)** másrészt

2) emellett

dispartigi: *tr* szétdarabol, darabokra szed, szétszed, feloszt, szétoszt

►patrino dispartigis la torton: anya felvágta a tortát

►oni dispartigis la mortintan ĉevalon inter la malsatantoj:

szétdarabolták a döglött lovat az éhezők között

dispartigo: **1)** szétdarabolás, szétosztás

2) *mat* particionálás

dispartigi: *ntr* szétválk, elkülönül, szétmegy

dupartigi: *tr* két részre oszt, két részre darabol

dupartigo: kettéválás, <kétfelé> osztódás

kontraŭparto: ellendarab

kunpartigi: *tr* megoszt vkivel vmit

►kunpartigi siajn spertojn kun siaj kolegoj: megosztja a tapasztalatait munkatársaival

plejparto: vminek a döntő többsége, zöme, oroszlánrésze

►plejparto de la laboro estas farita: a munka zöme el van végezve

►plejparto de la loĝantaro kontraŭis la projekton: a lakosság döntő többsége ellenezte a tervet

plejparte: jórészt, többnyire, döntően

►plejparte neloĝata domo: jórészt lakatlan ház

pliparte: nagyobb részt

poparte: részletekben, részenként

►poparte pagi ŝuldon: adósságot részletekben fizet

vicparto: *tech* pótalkatrész

kunpartopreno: együttes részvétel, közös részvétel

partatempa: részidős

►partatempa okupo: részidős foglalkozás

partatempa: részidőben

►labori partatempa: részidőben dolgozik

partopagi: *tr* *gazd* részletekben fizet

partopago: *gazd* részletfizetés

partopremo: *fiz* részleges nyomás, résznyomás, parciális nyomás

partopreni: **1)** *ntr* részt vesz, részt vállal

►ankaŭ hungaroj partoprenis en la kampanjo: magyarok is részt vettek a hadjáratban

►mi partoprenas en via doloro: osztom a fájdalmadat

2) *tr* részt vesz, jelen van

►partopreni aranĝon: rendezvényen részt vesz

partopreno: **1)** részvétel

2) részesedés

partoprenigi: *tr* részesít vmiből, bevon vmibe <en>

►la entrepreno partoprenigis la laboristojn en la gajno: a vállalat részesítette a dolgozókat a nyereségből

►mi ne volas partoprenigi vin en neleĝaj agoj: nem akarlak belevonni törvénytelen akciókba

partoprenilo: jelentkezési lap

partoprenkotizo: részvételi díj

partoŝtato: szövetségi állam

partotempo: részidő

l.m. dorsoparto, egalpartigo, gardoparto, kapoparto, ovopartigilo,

piedparto, tempopartigo, terparto, tranĉparto

| **part/o**¹ *fn* tört pártus

parta: *mn* nyt tört pártus <xpr>

Partujo, Partio: *tört geo* Pártia, Parthia, Pártusföld

| **parteni/o** *növ* őszi margitvirág, pirétrum, pirétron, anyafű, őszi aranyvirág <Tanacetum parthenium>

| **partenocis/o** *növ* vadszőlő, borostyánszőlő <Parthenocissus>

►kvinfolia partenociso: tapadó vadszőlő, ötlevélkékű vadszőlő <P. quinquefolia>

| **partenogenez/o** *biol* szűznemzés, partenogenezis

| **Partenon/o** *ép tört* Parthenon

| **parter/o** **1)** földszint <színház>

2) *ép ex* földszint *l.* teretgato

3) virágos terasz, kerti terasz

| **parti/o** **1)** *pol* párt

►aligi al partio: párthoz csatlakozik

►centrisma partio: középpárt

►eksigi el partio: kiválik a pártból

►eksterparlamenta partio: parlamenten kívüli párt

►ekstremdekstra partio: szélsőjobboldali párt

►ekstremisma partio: szélsőséges párt

►ekstremmaldekstra partio: szélsőbaloldali párt

►Esperanta Radikala Partio: *eo* Eszperantó Radikális Párt

►faŝista partio: fasiszta párt

►komunista partio: kommunista párt

►kristan-demokrata partio: kereszténydemokrata párt

►laborista partio: munkáspárt

►liberala partio, libereca partio: liberális párt

►liberal-demokrata partio: szabaddemokrata párt

►nacisocialista partio: nemzetiszocialista párt

►nazia partio: náci párt

►parlamenta partio: parlamenti párt

►republikana partio: köztársasági párt

►sendependiga partio: függetlenségi párt

►socialista partio: szocialista párt

►ŝtata partio: állampárt

►uniista partio: unionista párt

►verda partio: zöld párt

2) fél, partner

►la diskutantaj partioj: a vitatkozó felek

►la kontraktantaj partioj: *gazd* a szerződő felek

►la militantaj partioj: *kat* a harcoló felek

►procesantaj partioj: *jog* pereskedő felek, perben álló felek

3) parti <házasság>

►fari bonan partion: jó partit csinál

4) *jték* parti, játszma

►gajni la partion: megnyerik a játszmát

►perdi la partion: elveszti a játszmát

►sendecida partio: döntetlen parti

►simultana partio: szimultán parti

partia: **1)** *pol* párt-

►partia aparato: pártapparátus

►partia disciplino: pártfegyelem

2) *átv* pártos, párthoz húzó, részrehajló

►partia juĝisto: részrehajló bíró

►partia ĵurnalisto: pártos újságíró

partiano: **1)** *pol* párttag

2) *átv* vminek a híve

►mi ne estas via partiano: nem vagyok az ön híve

partianaro: *pol* párttagság, politikai tábor

partianeco: pártosság, párthoz tartozás

partianiĝi: **1)** *ntr* belép vmilyen pártba

2) *ntr* vki hívéül szegődik

partieco: pártosság

partieca: pártszerű, pártos

partiecumi: *ntr* pártoskodik

partiema: pártoskodó, vmely párthoz hajló

partiemo: pártosság

partiestro: *pol* pártvezető *szin* partiĉefo

partiestraro: *pol* pártvezetés

dupartia: *pol* kétpárti

dupartismo: *pol* kétpártrendszer

ekopartio: *pol* öko környezetvédő párt, ökopárt, zöldpárt

eksterpartia: *mn* *pol* pártunkívüli

eksterpartiulo: *fn* *pol* pártunkívüli

elpartiigi: *tr* *pol* pártból kizár

elpartiigi: *ntr* *pol* pártból kilép

interpartia: *pol* pártközi, pártok közötti

plurpartiismo: *pol* többpártrendszer

repartio: *jték* visszavágó

sampartiano: *pol* párttárs

senpartia: pártatlan, elfogulatlan

senpartieco: pártatlanság, elfogulatlanság

senpartiulo: *fn* pártunkívüli

superpartieco: pártokfelettség

transpartianiĝi: *ntr* átpártol, átáll <más pártjára>

tripartia: **1)** *pol* hárompárti

2) háromoldalú

►tripartiaj intertraktadoj inter la dungatoj, labordonantoj kaj la registaro: háromoldalú tárgyalások az alkalmazottak, munkaadók és a kormány között

unupartia: *pol* egypárti

unupartismo: *pol* egypártrendszer

partiĉefo: *pol* pártvezető

partifunkciulo: *pol* pártfunkcionárius

partikomitato: *pol* pártbizottság

partikonferenco: *pol* pártkonferencia

partikongreso: *pol* pártkongresszus

partikunveno: *pol* pártgyűlés

partiorganizo: *pol* pártszervezet

partiorganizado: *pol* pártszervezés

partipolitika: *pol* pártpolitikai

partipolitiko: *pol* pártpolitika

partipolitikisto: *pol* pártpolitikus

l.m. kartopartio, laborpartio, popolpartio, protestpartio, ŝakpartio

| **particip/o** *nyt* melléknévi igenév, participium

►absoluta participo: participium absolutum, ablativus absolutus

►adverba participo: határozói igenév

►aktiva participo: cselekvő melléknévi igenév

►futura participo, predikta participo: jövő idejű v. beálló melléknévi igenév

►imperfektiva participo: folyamatos melléknévi igenév

►pasiva participo: szenvedő melléknévi igenév

►perfektiva participo: befejezett melléknévi igenév

►preterita participo: múlt idejű v. előidejű melléknévi igenév

►prezenca participo: jelen idejű v. egyidejű melléknévi igenév

►substantiva participo: főnév alakú igenév

►verba participo: igei alakú igenév

| **partikl/o** *fiz* részecske, korpuszkula

►alfa-partiklo: alfa-részecske

►beta-partiklo: béta-részecske

►elementa korpusklo: elemi részecske

►virtuala partiklo: virtuális részecske
 antipartiklo, kontraŭpartiklo: *fiz* antirészecske
 partikloakcelilo: *fiz* részecskegyorsító
 ►cikla partikloakcelilo: ciklikus részecskegyorsító
 | **partikul/o** *nyt* módosítószó, partikula *szin* vorteto 2 vő. gramatika vorto
 ►ne-partikulo: tagadószó
 | **partikular/a** elkülönülő, rész-, partikuláris, szűk szemléletű
 ►partikularaj interesoj: részérdekek, partikuláris érdekek
 partikularismo: partikularizmus, elkülönülés
 | **partitiv/a** *nyt* részelő
 ►partitiva artikolo: részelő névelő
 ►partitiva genitivo: részelő birtokos eset, genitivus partitivus
 ►partitiva prepozicio: részelő előjárószo
 ►partitiva suplemento: részelő jelző
 partitivo: *nyt* részelő eset, partitivus
 | **partitur/o** *zene* vezérkönyv, partitúra
 | **partizan/o** *kat* partizán
 | **partner/o** 1) *gazd* partner
 2) *jték* partner
 ►brığa partnero: bridzspartner
 ►kartluda partnero: kártyapartner
 ►tenisa partnero: teniszipartner
 3) *ált* partner
 ►partnero en dancado: táncpartner
 ►partnero en seksumado: szexpartner
 ►socia partnero: szociális partner
 partnereco: partnerség
 ►socia partnereco: szociális partnerség
 partnerigi: *ntr* partnerré válik
 | **paru/o** *áll* cinke, cinege <Parus>
 ►barboparuo: barkóscigene, szakállas cinege, nádi v. bajszos cinege <P. biarmicus>
 ►blua paruo: kékcinege, kékcinke <P. caeruleus>
 ►foliarparuo: barátcinege <P. palustris>
 ►funebra paruo: füstös cinege, gyászos cinke <P. lugubris>
 ►granda paruo: széncinege <P. major>
 ►lapona paruo: lappföldi barátcinege <P. cinctus>
 ►lazura paruo: lazúrcinege <P. cyanus>
 ►longvosta paruo: őszapó <Aegithalos caudatus>
 ►nigra paruo: fenyvescinege <P. ater>
 ►saknesta paruo: függőcinege <Remiz pendulinus>
 ►salikparuo: kormosfejű barátcinege <P. montanus>
 ►tufparuo: búbos cinege <P. cristatus>
 paruedoj: cinegefélék <Paridae>
 | **paruli/o** *áll* poszáta <Parula>
 ►paruliedoj: újvilági poszátafélék <Parulidae>
 ►fajrgorğa parulio: tüzetorkú lombposzáta <P. gutturalis>
 ►flavventra parulio: trópusi lombposzáta <P. pitayumi>
 ►norda parulio: északi lombposzáta <P. americana>
 ►zebroparulio: csíkos kéregjáró, bibirke <Mniotilta varia>
 | **paruzi/o** *kr* Krisztus második eljövetele, parúzia
 | **Parvati/o** *vall* Párvati
 | **parvenu/o** *fn pej* úgazdag, felkapaszkodott, parvenü *szin* elsaltulo
 | **pas/i** 1) *ntr* halad, átmegy
 ►la gaso pasis en likvan staton: a gáz folyékony állapotba ment át
 ►la trajno pasis inter montoj: a vonat hegyek között haladt
 ►la vojo pasas tra arbaro: az út erdőn halad keresztül
 ►lia famo pasis de buŝo al buŝo: híre szájról szájra járt
 ►maljunulo pasis tra la placo: egy öregember haladt a téren

►ni pasu al la temo: térjünk a tárgyra
 ►nubo pasis sur la suno: felhő haladt át a nap előtt
 ►tio pasis al mi tra la kapo: megfordult az agyamban
 2) *ntr* telik, múlik
 ►pasas minutoj: percek telnek el
 ►pasis pli ol unu jaro: eltelt több mint egy év
 3) *ntr* elmúlik, eltűnik
 ►ĉu pasis lia febro?: elmúlt a láza?
 ►kio pasis, ne revenos^Z: *közm* ami elmúlt, vissza nem jő
 ►kio pasis, nin forlasis^Z: *közm* ami volt, elmúlt
 ►post dormo lia ebrieco pasis: alvás után elmúlt a részegsége
 4) *l.* trapasi
 paso: 1) elhaladás
 ►ĉe la paso de la cervo tuj pafu: a szarvas elhaladtakor azonnal lőjön
 2) elmúlás
 ►post paso de du jaroj: két év múltán
 pase: átmenetileg, időlegesen, futólagosan
 ►la malamiko povis nur pase teni sin: az ellenség csak átmenetileg tudta tartani magát
 ►pase mi vizitos lin: beugrom hozzá
 pasado: 1) haladás
 ►la senĉesa pasado de malamikaj trupoj: ellenséges hadak szüntelen haladása
 2) múlás
 ►la teda pasado de la tempo: az idő unalmas múlása
 pasaĵo: 1) esemény, történés
 2) *zene* passage, passaggio
 pasanta: muló
 ►kun pasanta rideto sur la vizaĝo: az arcán muló mosollyal
 pasanto: járókelő
 pasejo: *fn* átjáró, átkelő
 ►pasejo por piedirantoj: *közl* gyalogosátkelő
 ►senbariera pasejo: *vsút* sorompó nélküli átjáró
 ►traknivela pasejo: *vsút* szintbeni átjáró
 ►zebrostria pasejo: *közl* zebra
 pasema: mulékony, hamar elmúló
 ►la feliĉo estas pasema: a boldogság mulékony
 pasigi: 1) *tr* átvizs, átad, átnyújt
 ►bonvolu pasigi al mi la salujon: kérem adja ide a sótartót
 ►pasigu ĉi tiun leteron al mia amiko: továbbítsa ezt a levelet a barátomnak
 ►pasigu min tra la ŝoseo: vezessen át az úttesten
 ►pasigu supren la tegolojn: adja fel cserepeket
 2) *tr* eltölt <időt>
 ►li pasigis la dimanĉon en angoro: aggodásban töltötte el a vasárnapot
 ►ni pasigis kune agrablan tempon: kellemes időt töltöttünk el együtt
 pasinta: múlt, elmúlt
 ►en la pasinta jaro: az elmúlt évben *szin* pasintjare
 ►la pasintan semajnon senhalte li laboris: a múlt héten folyamatosan dolgozott
 ►pasinta doloro for el memoro^Z: *közm* elmúlt fájdalomnak felejtés a vége
 pasintaĵo: múltbeli esemény, ami elmúlt
 ►ni lasu la pasintaĵon: hagyjuk, ami elmúlt
 pasinteco: a múlt, múlt idő
 pasinteco: a múltban, valamikor, egykor
 pasumi: *ntr* lófrál, ténfereg
 forpasi: 1) *ntr* eltávozik, elmegy, elmúlik, véget ér
 ►forpasis la senzorgaj tagoj: elmúltak a gondtalan napok

►la fremdaj soldatoj ĉiuj forpasis: az idegen katonák mind eltávoztak
2) ntr elhuny, elhalálozik
 ►nia altestimata prezidanto hieraŭ forpasis: mélyen tisztelt elnökünk tegnap elhalálozott
 forpasinto: *fn* elhunyt, megboldogult
 ►la sepulto de la forpasinto: a megboldogult temetése
 preterpasi: **1)** *tr* elmegy, elhalad vmi mellett <n>
 ►ni preterpasis nian iaman loĝlokon: elhaladtunk valamikori lakhelyünk mellett
2) *tr* közl előz, megelőz, elkerül
 ►estas malpermesite ĉi tie preterpasi: itt tilos előzni
3) *tr* átv figyelmen kívül hagy, elmegy mellette
 ►ni preterpasu la detalojn: hagyjuk a részleteket
 preterpasanto: járókelő, arra járó
 preterpase: **1)** vmi mellett elhaladva, by pass
2) átv mellékesen
 ►preterpase mi mencias: mellékesen megemlítem
 preterpasilo: **1)** vill sönt
2) gysz bypass
 subpasejo: *fn* közl aluljáró
 superpasi: **1)** *tr* elhalad vmi fölött
 ►aviadilo superpasis nin: egy repülőgép haladt el felettünk
2) *tr* átv felülmúl, meghalad
 ►liaj deziroj superpasas lian monujon: kívánságai meghaladják a pénztárcáját
 ►superpasi la lastan rekordon: felülmúlja az utolsó rekordot
 superpasejo: *fn* közl felüljáró
 ►superpasejo por piedirantoj: gyalogos felüljáró
 trapasi: **1)** *tr* átmegy, áthalad, keresztülhalad
 ►la trupoj trapasis marĉon: a csapatok egy mocsáron keltek át
 ►trapasi fajron kaj akvon: tűzön vízen átmegy
 ►trapasi la urbon: átmegy a városon
2) *tr* átv keresztülmegy
 ►trapasi grandan ŝanĝiĝon: nagy változáson megy keresztül
 trapasa: közl áthaladó, átmenő
 ►trapasa trafiko: átmenő forgalom
 transpasi: **1)** *tr* átkel, átmegy, túlmegy, meghalad
 ►ne transpasu la limojn de la leĝeco: ne lépje át a törvényesség határait
 ►tio transpasas ĉian imagon: ez meghalad minden képzeletet
 ►tio transpasas mian komprenon: ez meghaladja az értelmemet
 ►transpasi la landlimon: átkel a határon
 ►transpasi la mezuron: túlmegy a mértéken
 ►transpasi la tempolimon: túllépi az időt
2) *ntr* átmegy
 ►la povo transpasis en lian manon: a hatalom átkerült az ő kezébe
 ►li transpasis en la alian ĉambon: átment a másik szobába
 ►transpasi en alian staton: más állapotba megy át
 transpasigisto: hajó révész
 flankpasi: *tr* kat megkerül
 ►la husaroj flankpasis la dekstran alon de la malamiko: a husárok megkerülték az ellenség jobb szárnyát
 pasdirekto: közl haladási irány, csapásirány
 pasfiltrilo: *l.* bendfiltrilo
 pasintjara: múlt évi, tavalyi
 pasintjare: tavaly
 pasloĝi: *ntr* átmeneti szálláson lakik, átmenetileg lakik vhol
 pasloĝejo: átmeneti szállás, átmeneti lakás
 pasmovo: *sp* továbbítás, passz, passzolás <futball>
 pasnoto: *zene* átmenőhang

paspermeso: menlevél, oltalomlevél, salvus conductus
 paspluvego: *met* zápor
 pasponteto: hajó hajóhíd, kikötőhíd, hajópalló
 pasrajto: közl elsőbbség
 pastabulo: közl hajó palló, pallóhíd
 pasvorto: *kat* infjelszó
l.m. krucpasi, montpasejo, tempopasigo
| pasaĝer/o közl utas *szin* vojaĝanto
 ►transita pasaĝero: közl tranzitutas
 pasaĝeraviadilo: *rep* utasszállító repülőgép
 pasaĝerkajo: *vsút* utasperon
 pasaĝerpramo: hajó személykomp
 pasaĝerstacio: közl személyforgalmi állomás
 ►flughavena pasaĝerstacio: *rep* utasforgalmi épület, terminál, fejkikötő
 pasaĝerŝipo: hajó utasszállító hajó, személyhajó
 pasaĝertrafiko: közl utasforgalom
 pasaĝertrajno: *vsút* személyvonat
 ►akcelita pasaĝertrajno: gyorsított személyvonat
 pasaĝertransporto: közl személyszállítás, személyforgalom
 pasaĝervagono: *vsút* vasúti személykocsi
l.m. kaŝpasaĝero
| pasakajl/o *zene* passacaglia
| pasament/o **1)** *tex* paszomány, zsinórdísz
2) *tex* szegélyzsinór, paszpól
 pasamenti: *tr* *tex* zsinóroz, paszományoz
 pasamentisto: *fn* paszományos
| pasat/o *l.* alizeo
| pase/o **1)** ált a múlt *szin* estinteco
2) *nyt* múlt idő *szin* estinta tempo
 pasea: *mn* múlt, elmúlt
 ►pasea tempo: *nyt* múlt idő
 paseismo: múltba nézés, múltba tekintés, múltba révedés, nosztalgizálás
| paser/o áll veréb <Passer>
 ►dompasero: házi veréb <P. domesticus>
 ►hispana pasero: berki veréb <P. hispaniolensis>
 ►itala pasero: olasz veréb <P. italiae>
 ►kampopasero: mezei veréb <P. montanus>
 ►neĝpasero: havasi pinta <Montifringilla nivalis>
 ►rokpasero: kövi veréb <Petronia petronia>
 ►paseredoj: verébfélék <Passeridae>
 ►paserformaj: verébalakúak <Passeriformes>
 ►pasero sperta estas lerta^Z: *közm* a tapasztalat a legjobb tanítómester
 ►tio estas ankoraŭ pasero en aero^Z: ez még a jövő zenéje
 ►unu pasero alian valoras^Z: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz
| pasi/o *pszi* szenvedély
 ►pasio al kartludo: kártyaszvedély
 ►pasio al ludo: játékszvedély
 ►racio senpovas kontraŭ pasio: a ráció tehetetlen a szenvedéllyel szemben
 pasia: szenvedélyes, heves
 ►pasia amo: szenvedélyes szerelem
 pasii: *ntr* szenvedélyesen foglalkozik, szenvedélye vmi
 ►li pasias pri lokhistorio: szenvedélyesen foglalkozik helytörténettel
 ►li pasias pri montgrimpado: szenvedélye a hegymászás
 pasiigi: *tr* szenvedélyessé tesz, tűzbe hoz
 ►la nova temo pasiigis la diskutantojn: az új téma tűzbe hozta a vitatkozókat

pasiigi: *ntr* tűzbe jön, szenvedélyessé válik

►li tuj pasiigas, se temas pri ĉevaloj: mindjárt tűzbe jön, ha lovakról van szó

senpasia: szenvedélymentes, szenvtelen, hidegvérű

| **pasiflor/o** *növ* gologotavirág, passióvirág, granadíjja <Passiflora>

| **pasion/o 1)** *kr* Krisztus szenvedése, szenvedéstörténet

2) *zene* passió

3) *ir* passiójáték

| **pasiv/a 1)** passzív, tétlen

►ludi pasivan rolon: passzív szerepet játszik

►pasiva defendo: *kat* passzív védelem

►pasiva observanto: passzív szemlélő

►pasiva rezisto: passzív ellenállás

2) *nyt* szenvedő, passzív *l.* pasiva verbo, voĉo

pasivo: 1) *nyt* szenvedő igenem, passzív igenem *szin* pasiva voĉo

2) *gazd* források, passzívák

pasivaĵo: *gazd* forrás, passzíva

pasiveco: tétlenség, passzivitás

pasivigi: 1) *tr* passzívá tesz, tétlenségre kárhoztat

2) *tr* kém passzívál

| **Pask/o 1)** *bibl* húsvét, pészach

2) *kr* húsvét

paska: húsvéti

►paskaj ovoĵ: húsvéti tojások

►Paska Semajno: húsvéthét

►paska ŝprucigo: húsvéti locsolás

Paskinsulo, Paska Insulo: *geo* Húsvét-sziget

| **Paskal/o 1)** *mat* fiz <Blaise> Pascal

2) Paszkál <utónév>

3) *inf* Pascal <programnyelv>

paskala: *mat* Pascal-, Pascal-féle

►paskala limako: Pascal-féle kagylógörbe

►paskala triangulo: Pascal-háromszög

paskalo: *fiz* pascal <Pa>

| **paskvil/o** *l.* pamfleto

| **pasodobl/o** *paso* doble <zene és tánc>

| **paspartu/o 1)** cserélhető képkeret, paszpartu

2) mesterkulcs, általános kulcs *szin* ĉefŝlosilo

| **pasport/o** útlevél

Pasporta Servo: *eo* Útlevélszolgálat <ingyenes szállásadó hálózat>

| **past/o 1)** *gaszt* tészta

►fermentinta pasto: kelt tészta

►foliigita pasto: leveles tészta

►gvarana pasto: guaranatészta *szin* gvarano 2

►sengista pasto: kovásztalan tészta

2) paszta, kenőcs, massa, pép

3) *ásv* alapanyag, mátrix

pastajo: *gaszt* tésztaétel, sült v. főtt tészta

pastajoj: *gaszt* metélt tészta

pasteca: pépes, kenőcsös

pastujo: *gaszt* dagasztótéknő *szin* knedujo, pastoknedujo

pastobulo: *gaszt* gombóc

pastoknedujo: *gaszt* dagasztótéknő *szin* pastujo, knedujo

pastomodlisto: *gaszt* mézeskalácsos

pastopoŝo: *gaszt* derelye *szin* tortelo

pastoras pilo: *gaszt* tésztakaparó

pastorulo: *gaszt* sodrófa

l.m. dentopasto, knedpaso, modlopasto, paperpaso, tomatpaso

| **pasteĉ/o** *gaszt* pástétom

►anserhepata pasteĉo: libamájpástétom

►rusa pasteĉo: pirog *szin* pirogo

►viandhaketaĵa pasteĉo: vagdalthúspástétom

pasteĉeto: *gaszt* töltött táska

l.m. ladpasteĉo

| **pastel/o 1)** *gaszt* pasztilla <cukorka>

2) *gysz* pasztilla <orvosság>

►vitamina pastelo: vitaminpasztilla

| **pastern/o** *áll* csüd

pasternartiko: *áll* csüdízület, boka

| **Pasteŭ/o** *biol* kém <Louis> Pasteur

pasteŭrizi: *tr* *gaszt* pasztöröz, pasztörizál

pasteŭrizo: *gaszt* pasztörözés

Pasteŭ-Instituto: *biol* Pasteur-Intézet

| **pastiĉ/o** *ir* pastiche, stíusegyveleg

pastiĉi: *tr* *ir* <stílusokat keverve> utánoz

| **pastinak/o 1)** *növ* paszternák, pasztinák <Pastinaca>

►kultiva pastinako: kerti pasztinák <P. sativa subsp. sativa>

►sovaĝa pastinako: vad pasztinák <P. sativa subsp. sylvestris>

2) *növ* kerti pasztinák

3) *gaszt* pasztinák <gyökér>

| **pastis/o** *gaszt* ánizslikőr, pernod

| **pastl/o** bocskor

| **pastor/o 1)** *kr* lelkész, prédikátor

►pastora moŝto: nagytiszteletű úr

2) *l.* roza sturno

pastordomo: *kr* ép lelkészlak

| **pastoral/o** *ir* zene pásztorjáték, pasztorál, pastorale

| **pastr/o** *vall* pap

►anglikana pastro: anglikán pap

►katolika pastro: katolikus pap

►pastron nutras preĝejo^Z: *közm* a pap is kenyérért prédikál

►pastro vivas de preĝoj, advokatoj de leĝoj^Z: a pap is az oltárról él

►protestanta pastro: protestáns pap

►sekulara pastro: világi pap

pastra: *vall* papi

►pastra moŝto: tisztelendő úr

►pastra servado: papi szolgálat

pastri: *ntr* ige *vall* pap, papként szolgál

pastreco: papság, papi minőség

►en la kvindeka jaro de lia pastreco: papságának ötvenedik évében

pastraro: *vall* klérus, papság

pastrejo: *vall* ép parókia, paplak, lelkészlak *szin* pastrodomo

pastriĝi: *ntr* *vall* pappá lesz

pastrino: *vall* papnő

►pastrino de Diano: Diana papnője

ĉefpastro: *vall* főpap

ekspastro: *vall* volt pap, kivetközött pap

ekspastriĝi: *ntr* *vall* kivetközik, otthagyja a papi pályát

pastrodomo: *vall* ép paplak, parókia, lelkészlak *szin* pastrejo

pastromonaĥo: *vall* szerzetespap

l.m. kastelpastro

| **paŝ/i** *ntr* lép, jár

►li paŝis sur la vojon: az útra lépett

►mi paŝis sur insekton: egy rovarra léptem

►paŝi egalritme: egy ütemre lép, egyenletes ütemben lép

paŝo: 1) lépés

►fari decidan paŝon: döntő lépést tesz

►iri per firmaj paŝoj: szilárd léptekkel megy

►kun kataj paŝoj: macskaléptekkel

►li faris paŝon: lépett egyet

►malrapidigi siajn paŝojn: lassítja lépteit
 ►paŝo post paŝo: lépésenként, lassan, fokozatosan
 ►per sepmejlaj paŝoj: hétmérföldes léptekkel
 ►sur ĉiu paŝo: lépten-nyomon
 ►unua paŝo iron direktas^Z: *közm* első kerék után forog a másik
2) lépés <hosszméret>
 ►kelkajn paŝon for de mi: néhány lépésnyire tőlem
 ►la ĉambro estis kvin paŝojn longa: a szoba öt lépés hosszú volt
3) átv lépés
 ►entrepreni urĝajn paŝojn: sürgős lépéseket tesz
 ►facilanima paŝo: könnyelmű lépés
 ►la komencaj paŝoj estas ĉiam malfacilaj: a kezdő lépések mindig nehezek
 ►li devas fari la unuan paŝon: neki kell megtennie az első lépést
4) tech lépés, menetemelkedés <csavar>, osztás <fogaskerék>
 ►denta paŝo: fogosztás
 ►kanela paŝo: menetemelkedés *szin* ŝraŭbpaŝo
 ►paŝo de dentorado: fogaskerék osztása
 ►paŝo de ŝraŭbo: csavar menetemelkedése
 ►polusa paŝo: *vill* póluslépés
 paŝadi: *ntr* lépked
 paŝado: **1)** járás, járkálás, lépkedés
 ►mi aŭdis lian paŝadon en la ĉambro: hallottam a járkálását a szobában
2) átv járás, járásmód
 ►mi rekonas lian paŝadon: megismerem a járását
 paŝego: nagy lépés
 ►tio estas paŝego antaŭen: ez nagy lépés előre
 paŝeti: *ntr* tipeg
 alpaŝi: **1)** *ntr* odalép, hozzálép
 ►nekonato alpaŝis al mi: egy ismeretlen lépett hozzám
2) ntr átv hozzálát, elkezd, nekikezd
 ►alpaŝi al laboro: munkához lát
 ►kiam ni alpaŝis al ĉi tiu nova projekto: amikor belekezdtünk ebbe az új projektbe
 ►ni alpaŝu al la demando: térjünk rá a kérdésre
 antaŭpaŝi: *ntr* előlép
 antaŭpaŝo: **1)** előlépés
2) átv előlépés, haladás
 ĉiupaŝe: minden lépésnél, lépten-nyomon
 depaŝi: *ntr* lelép vmiről, ellép vhonnan
 dupaŝo: *zene* paso doble
 ekpaŝi: *ntr* elkezd lépni
 ►kiu levis la piedon, devas ekpaŝi^Z: *közm* aki á-t mond, mondjon b-t is
 elpaŝi: **1)** *ntr* kilép
 ►kvar volontuloj elpaŝis: négy önkéntes kilépett
 ►li elpaŝis el la domo: kilépett a házból
2) ntr átv fellép
 ►elpaŝi kontraŭ la droguzo: fellép a drogfogyasztás ellen
 ►ili elpaŝis por la rajtoj de la nacimalplimulto: felléptek a nemzeti kisebbség jogaiért
 ►li elpaŝis kun la propono: azzal a javaslattal állt elő
 elpaŝo: **1)** kilépés
2) átv fellépés, kiállítás, szereplés
 ►lia elpaŝo por niaj celoj estas laŭdinda: dicséretes a kiállása a céljaink mellett
 ►publika elpaŝo: közszereplés
 enpaŝi: *ntr* belép
 ►li enpaŝis en la ejon: belépett a helyiségbe

mispaŝi: *ntr* félrelép, rosszul lép
 mispaŝo: **1)** rossz lépés, félrelépés
2) átv ballépés
 preterpaŝi: *tr* ellép vki v. vmi mellett <n>
 ►la soldatoj preterpaŝis la vunditojn: a katonák elléptek a sebesültek mellett
 repaŝi: **1)** *ntr* hátralép *szin* retropaŝi
2) ntr újra lép
 retropaŝi: *ntr* hátralép, hátrál
 ►li retropaŝis iom, por pli bone vidi la bildon: egy kicsit hátralépett, hogy jobban lássa a képet
 retropaŝo: **1)** hátralépés
2) átv inf visszalépés
 surpaŝi: *tr* rálép *szin* treti
 ►vi surpaŝis mian piedon: ráléptél a lábamra
 superpaŝi: *tr* átlép vmi fölött
 transpaŝi: **1)** *tr* átlép
 ►transpaŝi la limon: átlépi a határt
 ►transpaŝi la sojlon: átlépi a küszöböt
2) tr túllép, áthág
 ►li transpaŝis ĉiujn limojn: minden határon túllépett
 ►ne transpaŝu la regulojn de la deco: ne hágd át az illendőség szabályait
 transpaŝo: átlépés, túllépés
 ►rekta transpaŝo: *ir* áthajlás, enjambement
 paŝbruo: léptek zaja
 paŝfaldo: *tex* menőránc
 paŝframo: *gysz* járókeret
 paŝkrado: rácspadló, járórács
 paŝlernilo: járóka
 paŝmezuri: *tr* kilép, lépésekkel lemér
 paŝnombriilo: *közl* lépésszámláló, lépésmérő *szin* irmezurilo
 paŝocirklo: *tech* osztókör
 paŝosigno: lábnyom
 paŝponteto: *közl* gyaloghíd, бүртү
 paŝponto: *hajó* hajóhíd
 paŝrado: taposókerék
 paŝritmo: lépésütem
 ►teni paŝritmon: lépést tart
 paŝtango: gólyaláb <járóeszköz> *szin* stilzo 2, irilo
 paŝtabulo: kéményseprőjárda, járópalló
 paŝteni: <ntr> lépést tart
l.m. anaspaŝi, anserpaŝi, dancopaŝo, katopaŝi, lampaŝi, mezurpaŝe, paradpaŝe, sturmopaŝe, ŝovpaŝi trenpaŝi, urspaŝi
| paŝa/o *tört* pasa, basa
 ►paŝao de Buda: budai pasa
| paŝt/i *tr agr* legeltet
 ►li paŝtas vilaĝfine: a falu végén legeltet
 ►ŝafoj paŝtas sin sur la kampo: juhok legelnek a mezőn
 paŝtataro: **1)** *agr* nyáj, csorda, konda
2) átv kr hívók, nyáj
 paŝtejo: *agr* legelő *vö.* herbejo, herbokampo
 ►alpa paŝtejo: havasi v. alpesi legelő
 paŝtiĝi: *ntr agr* legel
 paŝtismo: *agr* legeltető állattartás
 paŝtisto: **1)** *agr* pásztor
2) bibl pásztor, vezető
 ►la bona paŝtisto demetas sian vivon por la ŝafoj: a jó pásztor életét adja juhaiért
 ►Paŝtisto de Izrael: Izráel Pásztor

ĉefpaŝtisto: számadó pásztor
 tropaŝtado: *agr* túllegeltetés
l.m. animpaŝtisto, bovopaŝtisto, brutpaŝtisto, porkopaŝtisto, ŝafpaŝtisto
| paŝtel/o 1) *mŭv* pasztellkréta
2) *átv mŭv* pasztellrajz, pasztellkép *szin* paŝtelaĵo
 paŝtelaĵo: *mŭv* pasztellrajz, pasztellkép *szin* paŝtelo 2
 paŝtelkoloro: pasztellszín
 paŝtelkolora: pasztellszínű
| paŝtun/o *fn* pastu, patán, afgán
 paŝtuna: *mn nyt* pastu, patán <pus>
| pat/o¹ *gaszt* serpenyő, palacsintasütő
 ▶sali el pato en fajron: csőbőrből vödörbe esik
 pataĵo: *gaszt* serpenyőben készült étel
 patkuko: *gaszt* palacsinta
l.m. volbopato
| pat/o¹ *sp* patt <sakkban>
 pata: **1)** *sp* patt-, patra vonatkozó
 ▶pata situacio: patthelyzet
2) *sp* patthelyzetben levő
 ▶pata reĝo: patthelyzetben levő király
 pati: *ntr sp* patthelyzetben van
 patigi: *tr sp* *átv* is patthelyzetbe hoz
 pat!: *sp* patt!
| patagon/o *fn* patagón
 Patagonujo, Patagonio: *geo* Patagónia
| patan/o 1. paŝtuno
| Patan/o *geo* Patan
| patat/o 1. batato
| patel/o 1) *anat* térdkalács, patella *szin* genuosto
2) *áll* csészecsiga <Patella>
| paten/o 1) *kr* ostyatányér, kehelytányér, paténa
2) *l.* sketilo
| patent/o *ip jog* szabadalom
 patenti: *tr ip jog* szabadalmaz, bejegyez
 ▶patentita inventaĵo: szabadalmazott v. bejegyzett találmány
 patentigi: *tr ip jog* szabadalmaztat, bejegyeztet
 patentagento: szabadalmi ügyvivő
 patentjuro: *ip jog* szabadalmi jog, oltalmi jog
 patentnomo: *ip jog* bejegyzett név
 patentoficejo: *ip jog* szabadalmi hivatal
| patern/o *távk* monoszkóp, tesztkép
| paternalism/o paternalizmus, atyáskodás
| pati/o *orv* bántalom, -pathia *l.* adenopatio, encefalopatio, kardiopatio, koksopatio, limfadenopatio, medolopatio, nefropatio
| pacienc/o *növ* lósóska, paréjlórom <Rumex patientia>
| patin/o patina, nemesrozsda
| Patm/o *geo* Pátmosz
| patn/o *ép* szelemen
 ▶baza patno: talpszelemen
 ▶firsta patno: gerincszelemen, taréjszelemen *szin* firstopatno
 ▶gutranda patno: ereszszelemen
 ▶meza patno: középszelemen, derékszelemen
l.m. firstopatno, murpatno
| patogen/a *mn orv* betegséget okozó, kórokozó, patogén, pathogen
| patogenez/o *orv* kórfejlődés, betegség kifejlődése, patogenezis, pathogenesis
| patognomoni/a *orv* kórjelző, patognomikus *szin* diakrita 2
| patolog/o *orv* patológus, kórtanos, kórboncnok *szin* dissekcisto
 patologia: *orv* patológia, kórbonctan

fitopatologo: *fn növ* növénykórtanos, fitopatológus
 fitopatologio: *növ* növénykórtan, fitopatológia *szin* plantopatologio
l.m. psikopatologio, sempatologio
| patos/o pátosz, emelkedettség
| patr/o 1) apa, édesapa
 ▶li perdis frue sian patron: korán elvesztette az édesapját
 ▶pli zorgas unu patrino pri dek infanoj ol dek infanoj pri unu patrino^Z: *közm* könnyebb egy apának hat gyereket eltartani, mint hat gyerekeknek egy apát gondozni
2) *átv* vminek az apja
 ▶ekleziaj patroj: *kr* egyházatyák
 ▶la patro de la esperanta tradukarto estas K. Bein: K. Bein az eszperantó fordítás atya
 ▶patro de familio: családapa
3) *kr* atya
 ▶Ĉiela Patro: Mennyei Atya
 ▶hodiaŭ patro Dominiko celebros la meson: ma Domonkos atya tartja a misét
 ▶la konciliaj patroj: a zsinati atyák
 ▶la patroj monaĥoj: a szerzetes atyák
 ▶Patro nia, kiu estas en la ĉielo: Mi Atyánk, ki vagy a mennyeiben
 ▶Sankta Patro: *kr* Szentatya
 patra: apai, atyai
 ▶lia patra moŝto: őatyasága
 ▶patra beno: apai áldás
 patri: *ntr* vkinek az apja
 ▶li patris al kvar filoj: négy fiúnak volt az apja
 paĉjo: apuka, apuci
 panjo: anyuka, anyuci
 patreco: apaság
 patrio: *l.* patrujo
 patrino: **1)** anya, édesanya
 ▶patrino de kvin gefiloj: ötgyermekes anya
 ▶se vi volas filinon, flatu la patrino^Z: *közm* ha a lányt akarod, udvarolj az anyjának
 ▶suĉanta patrino: szoptatós anya
2) *átv* szülőanya
 ▶la Alpoj estas la patrino de multaj riveroj: az Alpok sok folyó szülőanya
 ▶nia patrino Tero: Földanyánk
 ▶senlaboreco estas la patrino de multaj malvirtoj: a munkanélküliség sok bűn szülőanya
3) *kr* anya
 ▶patrino Terezo: Teréz anya
 patrino: **1)** anyai, édesanyai
 ▶patrinaj ĝojoj: anyai örömök
2) *átv* anya-
 ▶la patrino lando: az anyaország
 ▶patrina eklezio: anyaegyház
 ▶patrina moŝto: <megszólítás> anyámasszony
 patrini: **1)** *ntr* vkinek az anyja
 ▶ŝi patrinas nur al unu infano: csak egy gyermek anyja
2) *ntr* *átv* anyáskodik, gondoskodik
 ▶mi ne bezonas, ke vi patrinu al mi: nem kell, hogy anyáskodj felettem
 patrineco: anyaság
 patrineto: anyácska
 patrologio: *kr* patológia, patrisztika
 Patronia: *kr* miatyánk *szin* Sinjorpreĝo
 patrujo: *fn* a haza

►Egiptujo estis la patrujo de la plej antikva civilizo: Egiptom volt a legrégibb civilizáció hazája

►li pretas morti por la patrujo: kész meghalni a hazáért

bogepatroj: apósék, anyósék

bopatro: após, ipa

bopatrino: anyós, napa

duonpatro: mostohaapa <féltestvér apja> vő. vicpatro

duonpatrino: mostohaanya <féltestvér anyja> vő. vicpatrino

elpatrujigi: *tr* száműz *szin* ekzili

gepatro: szülő

gepatroj: szülők

kunpatro: nász, nászúr <gyermekének apósa>

kunpatrino: nászasszony <gyermekének anyósa>

novpatrino: kismama

prapatro: ősapa

prapatroj: ősök *szin* prauloj

prapatrino: ősanya

pripatradi: *tr* atyáskodik vki felett <n>

reenpatrujigi: **1)** *tr* hazájába visszaküld

2) *tr* repatriál, visszahonosít

sampatra: egy apától való v. származó

sampatrano: **1)** testvér

2) *átv* atyafi

sampatrujano: honfitárs

sampatrino: egy anyától való v. származó *szin* samutera

senpatra: apátlan

senpatrino: anyátlan

senpatruja: hontalan, hazátlan

solpatrino: leányanya, szingli anya

vicpatro: mostohaapa <semmilyen vérségi kapcsolat a családon belül>

vicpatrino: mostohaanya <semmilyen vérségi kapcsolat a családon belül>

gepatralingva: **1)** *nyt* szülőnyelvi

2) *ált* anyanyelvi vő. patrinlingva

gepatralingvano: **1)** *nyt* szülőnyelvi beszélő

2) *ált* anyanyelvi beszélő vő. patrinlingvano

patrinbesto: *áll* anyaállat

patrinflanka: anyaági

►patrinflanka parenco: anyaági rokon

patrinlingvo: *nyt* anyanyelv

patrinlingva: *nyt* anyanyelvi

►patrinlingva parolanto: anyanyelvi beszélő *szin* patrinlingvano

patrinlingvano: *nyt* anyanyelvi beszélő

patrinpatro: anyai nagyapa

patrinpatrino: anyai nagyanya

patrinregata: *tört* anyajogú, matriarchális

►patrinregata reĝimo: anyajogú berendezkedés, matriarchátus

patrinrokaĵo: *ásv* anyakőzet

patroflanka: apaági

►patroflanka onklino: apaági nagynéni

patrolando: haza *szin* patrujo

patrolanda: hazai, honi

patronomo: apai név

patropatro: apai nagyapa

patropatrino: apai nagyanya

patrujpreno: *tört* honszerzés, honfoglalás *szin* patrujokupo

patrujokupo: *l.* patrujpreno

patrujperfidulo: *fn* hazaáruló

l.m. Dipatrino, baptopatro, gentopatro

| **patriark/o** **1)** *bibl* pátriárka, ősapa

2) *átv* patriarcha, nemzetségfő

3) *kr* pátriárka

►patriarko de Bulgarujo: bolgár pátriárka

►patriarko de Konstantinopolo: konstantinápolyi pátriárka

►patriarko de Moskvo kaj la tuta Rusio: Moszkva és minden oroszok pátriárkája

►patriarko de Venecio: velencei pátriárka

patriarka: **1)** *tört* patriarchális, apajogú vő. matriarka

2) *kr* patriarchális

patriarkeco: **1)** *kr* pátriárkaság, pátriárkai cím

2) *jog* apajogúság

patriarkejo: *kr* pátriárkai hivatal

patriarkujo: *kr* patriarchátus

►la patriarkujo de Konstantinopolo: a konstantinápolyi patriarchátus

| **patric/o** **1)** *koh* bélyeg, patrica

2) bélyeg, ponc <érme, nyomda>

2) próbajegy, fémjelzés <nemesfém>

patrici: **1)** *tr tech* beüt, bélyegez

2) *tr* fémjelez, fémjelzéssel ellát, poncol

| **patrici/o** *tört* patrícius

| **Patrik/o** Patrik <utónév>

| **patriot/o** hazafi, patrióta

patriota: hazafias

►Patriota Popolfronto: *tört* Hazafias Népfrent

patriotismo: hazafiság

pseudopatriotismo: *pej* álhazafiság

pseudoparazitismo: *biol* álpazitizmus, pszeudoparazitizmus

patriotismaĉi: *ntr pej* hazafiaszkodik

patriotismaĉado: *pej* hazafiaszkodás

l.m. lokpatrioto

| **patristik/o** *l.* patrologio

| **Patrokl/o** *mit* Patroklosz

| **patrol/o** őrző, járőr

patroli: *ntr* járőröz, őrzőatozik

patrolado: járőrözés

patrolŝipo: *hajó* őrnaszád

| **patron/o** **1)** *tört* patrónus, védelmező <Róma> vő. plebano

2) *ált* védnök, pártfogó, támogató, szponzor

2) *kr* védelmező, védőszent, patrónus

►Sankta Jozefo estas la patrono de ĉarpentistoj: Szent József az ácsok védőszentje

►sankta patrono: védőszent

patronino: *kr* patróna, női védőszent

patrona: védelmező, védnöki, pártfogó, támogató

►patrona agado: védnöki tevékenység, pártolói tevékenység

patroni: *tr* pártfogol, patronál

patronado: pártfogás, támogatás

patroneco: védnökség

patronfesto: *kr* búcsú

patronismo: atyáskodás, bábáskodás

| **patrone/o** *tex* minta, szövés minta, előrajz

| **Paŭ/o** *geo* Pau

| **Paŭl/o** Pál

Paŭĉjo: Pali, Palika

paŭlano: *kr* pálos szerzetes

Paŭlino: Paula, Paulina

| **paŭlini/o** *növ* guarana <Paullinia cupana>

| **paŭlovni/o** *növ* császárfű <Paulownia>

| **paŭper/o** *fn* ritk szegény *l.* malriĉulo

paŭpera: *ritk* szegény *l.* malriĉa
 paŭperismo: általános szegénység, tömegnyomor, tömeges elszegényedés, pauperizmus
 ▶ infana paŭperismo: gyermekszegénység
 | **paŭs/i** **1)** *tr* másol, lemásol, átmásol, lekopíroz <kontúr szerint> *szin* trakopii
 ▶ paŭsi desegnon helpe de paŭspapero: rajzot lemásol pauszpapír segítségével
 ▶ paŭsi sur paperon la desegnon de monero per haĉado: satírozással papírra másolja érme rajzolatát
2) *tr* *pej* <szolgaian> leutánoz v. másol
 paŭso: **1)** másolás, kopírozás
2) *nyt* átvétel tükörfordítással
 paŭsaĵo: **1)** másolat, pauszmásolat, pausz
2) *pej* utánpótlás
3) *nyt* tükörszó, tükörfordítás, kalk
 paŭspapero: másolópapír, pauszpapír, pausz
 | **paŭt/i** *ntr* lebiggyeszi a száját, fintorog
 ▶ li nur paŭtis pri mia propono: az ajánlatomra csak a száját biggyesztette
 paŭto: ajakbiggyesztés, fintorgás
 | **paŭz/o** szünet
 ▶ dekminuta paŭzo: *isk* tízperces szünet
 ▶ fari paŭzon: szünetet tart
 ▶ interleciona paŭzo: *isk* óráközi szünet
 ▶ intermeti paŭzon: szünetet iktat közbe
 paŭzi: *ntr* szünetel, szünetet tart
 senpaŭze: szünet nélkül, szüntelenül *szin* senĉese, senhalte
 paŭzoklavo: *inf* szünetbillentyű
l.m. fumpaŭzo, instrupaŭzo, kafopaŭzo, laborpaŭzo, lernopaŭzo, manĝopaŭzo, militpaŭzo, spirpaŭzo
 | **Paŭzani/o** *tört geo* Pauszaniász
 | **pav/o** **1)** áll páva <Pavo>
 ▶ verda pavo: zöld páva <P. muticus>
 ▶ barata pavo: indiai páva <P. cristatus>
 ▶ fiera kiel pavo: büszke, mint a páva
2) *átv* *pej* páváskodik v. magamutogató ember, ficsúr, dandy
 pavi: *ntr* *pej* páváskodik, begyeskedik, illegeti magát
 pavofazano: *l.* poliplektro
 pavokuloj: áll pávaszemek <Attacidae>
 ▶ granda nokta pavokulo: nagy pávaszem, éjjeli pávaszem <Saturnia pyri>
 ▶ malgranda pavokulo: kis pávaszem <Eudia pavonia>
 ▶ T-litera pavokulo: T-betűs pávaszem <Aglia tau>
 | **pavan/o** *zene* pavane, padovana <zene és tánc>
 | **pavez/o** *hajó* fedélzeti korlát, hajókorlát, havvéd
 | **Pavi/o** *geo* Pavia
 | **pavian/o** áll pávián <Papio>
 | **pavilon/o** **1)** ép pavilon, különálló épület vö. kiosko
 ▶ ekspozicia pavilono: kiállítási csarnok
 ▶ pavilono de infektaj malsanoj en hospitalo: fertőzőbeteg-pavilon kórházban
2) ép pavilon <kiálló épületszárny>
3) dízsátor, nagy sátor
l.m. muzikpavilono
 | **pavim/o** útburkolat, kövezet
 pavimi: *tr* kövez, kikövez, <utat> burkol
 ▶ pavimita strato: kövezett utca
 ▶ pavimita portiko: kövezett oszlopcsarnok
 ▶ pavimita vojo: kövezett út, kövesút

▶ per promesoj estas pavimita la infero^Z: a pokolba vezető út jó szándékkal van kikövezve
 pavimero: macskakő, burkolatkő, térkő, flaszterkő *szin* pavimŝtono
 pavimisto: útburkoló, kövező
 pavimbatilo: ép döngölő, döngölőbéka *szin* manramo
 pavimŝtono: macskakő, burkolatkő, térkő, flaszterkő
 | **pavoro/o** *pszi* ijedség, rémület, rettegés
 ▶ nokta pavoro: éjszakai felriadás
 | **paz/i** *ntr* *ritk* befér vhova, átfér vhol
 ▶ pazi en la pordo: átfér az ajtón
 ▶ pazi en la valizo: belefér a bőröndbe
 | **Pazifa/o** *mit* Pasziphaé, Pasiphae
 | **pazigrafi/o** *nyt* pazigráfia, fogalomírás
 | **pazilali/o** *nyt* pazilalio, fogalomnyelv
 | **Pazmane/o** *kr ép* Pázmáneum
 | **pe** *knyv* pe, fe <héber 'p' v. 'f' betű>
 | **pean/o** **1)** *zene* hálaének <Apollóhoz>
2) *zene* győzelmi ének, pain
 | **pec/o** **1)** darab
 ▶ bongusta peco longe ne atendas^Z: *közm* az ízes falatnak hamar van gazdája
 ▶ disfali en pecojn: darabjaira esik
 ▶ donu al mi pecon da papero: adjon egy darab papírt
 ▶ peco da pano: egy darab kenyér
2) *átv* darab, rész <idő, tér>
 ▶ kelkan pecon ni iros kune: egy darabon együtt megyünk
 ▶ tiu peco de la historio estis tre eventoriĉa: a történelemnek az a darabja nagyon eseménydús volt
3) *tech* alkatrész, alkotórész
 ▶ armaĵo el dek pecoj: tíz részből álló fegyverzet
 ▶ la du pecoj de la kostumo: az öltözet két része
 ▶ malmunti al pecoj: alkatrészekre szétszerel
 ▶ pecoj de mozaiko: mozaik darabjai
 ▶ T-peco: *tech* T csőidom
 ▶ redukta peco: csőszűkítő
4) darab <kollektívum része>
 ▶ pecoj de la kolekto: a gyűjtemény darabjai
 ▶ pecoj de la ŝaktabulo: a saktábla figurái
 ▶ tiu poŝtmarko estas unika peco: az a bélyeg egyedi darab
5) *mŭv* darab
 ▶ la unua peco de la koncerto: a koncert első darabja
 ▶ muzika peco: zenedarab *szin* muzikaĵo
 ▶ teatra peco: színdarab *szin* teatraĵo
6) *tex* vég
 ▶ peco da drapo: egy vég posztó
 ▶ peco da punto: egy vég csipke
 peceto: darabka, kis darab, apró darab
 ▶ disŝiri al pecetoj: apró darabokra szakít
 ▶ donu al mi peceton da papero: adj egy darabka papírt
 pecetegi: *tr* apróra vág, kis darabokra szed
 ▶ pecetigu la viandon: vágd a húst apró darabokra
 pecigi: *tr* darabol, feldarabol
 dispecigi: *tr* szétdarabol, darabokra szed
 ▶ la kanonkuglo dispecigis lin: az ágyúgolyó darabokra szedte
 popeca: darabonkénti
 ▶ popeca prezo de la pomoj: az alma darabára
 ▶ popeca salajro: *gazd* darabbér *szin* pecsalajro
 popece: darabonként, részletekben
 unupeca: egy darabból álló, egyrészes
 ▶ unupeca bankostumo: egyrészes fürdőruha

vicpeco: *tech* pótalkatrész
pecsalajro: *gazd* darabbér
pecvaro: *gazd* darabáru
l.m. angulpeco, brustopeco, dampeco, glitpeco, haltopeco, juntopeco, laborpeco, panpeco, potpeco, rondpeco, širpeco, šovpeco, tenpeco, terpeco

| **pecaj/o** *növ* pekingi káposzta, hosszú kel <Brassica rapa gr. Pekinensis>

| **peĉ/o 1)** *kém* szurok

2) *átv* baj, pác, pech

►havi peĉon: pechje van, nincs szerencséje

►savi el la peĉo, eltiri el la peĉo: kihúz a csávéból v. slamasztikából

►sidi en peĉo: benne van pácban v. slamasztikában

peĉa: 1) *kém* szurok-

►peĉa tavolo: szurokréteg

2) szurkos, szurokfekete

►peĉa fadeno: szurkos fonál

►ulo de peĉa vizaĝo: szurkos képű alak

peĉi: *tr* szurkoz, beszurkoz, szurokkal beken

peĉblendo: *l.* uraninito

peĉerco: *kém* szurokérc, uraninit *szin* uraninito

peĉnazo: *kat* szuroköntő

peĉnigra: szurokfekete

peĉpapero: *ép* kátránypapír

l.m. terpeĉo

| **peĉeneg/o** *tört* besenyő

| **pedagog/o 1)** *isk* pedagógus, nevelő

2) *tud* pedagógus, neveléstudományi szakember

pedagogio: 1) *tud* pedagógia, neveléstudomány, neveléstan

2) *isk* pedagógia, nevelésmód *szin* edukarto

►valdorfa pedagogio: Waldorf-pedagógia

| **pedal/o** *tech* pedál

►pedalo de biciklo, orgeno, piano: kerékpár, orgona, zongora pedálja

pedali: *ntr* pedálozik

pedalboato: *hajó* vízi bicikli

pedalharpo: *zene* pedálhárfa

pedalklavo: *zene* pedálbillentyű

pedalrado: *jm* első lánckerék <kerékpár>

pedalrubujo: pedálos szemetesvödör

pedalsekcio: *zene* pedálmű

pedaltono: *zene* pedálhang

l.m. balgopedalo, bremspedalo, dampopedalo, gaspedalo, kikpedalo,

kluĉpedalo, kreŝendpedalo, ŝveligpedalo

| **pedali/o** *növ* szezám <Petalium murex>

►pedaliacoj: szezámfélék <Pedaliaceae>

| **pedant/o** *fn* pedáns, aprólékos, alapos ember

pedanti: *ntr* pedánszkodik, aprólékoskodik, akadémikuskodik

pedanta: pedáns, aprólékos, alapos, aggályoskodó

pedanteco: pedánsság, aprólékosság, alaposság

| **pedel/o 1)** *hivatal*segéd, altiszt, törvényszolga

2) *isk* iskolaszolga, pedellus

3) *kr* sekrestyés, egyházfi *szin* sakristiano

| **pederast/o** *pszi* pederasztia, serdültekhez szexuálisan vonzódo felnőtt

pederastio: *pszi* pederasztia

pederastiulo: *ne l.* pederasto

| **pedi/o** *fn* pedi, északi szotó

pedia: *mn nyt* pedi, északi szotó <nso>

| **pediatr/o** *orv* gyermekgyógyász, gyermekorvos, pediáter *szin* infankuracisto

pediatrio: *orv* gyermekgyógyászat, pediátria

| **pedicel/o** *l.* pedunkleto

| **pedik/o** *áll* tetű <Pediculus> *szin* homlaűso

►sangosuĉaj pedikoj: *l.* anopluroj

►vestopediko: ruhatetű <P. humanus> *szin* vestolaűso

pedika: tetves

►pedika malsano: tetvesség

►pedika ovo: serke

senpedikigi: *tr* tetvetlenít

| **pedikl/o** *anat* lábacska, kocsány, nyél, pediculus

| **pedikular/o** *növ* kakastarűj <Pedicularis>

| **pedikur/i** *tr* pedikűrűz, <lábát> ápol *szin* piedflegi

pedikuro: pedikűr, lábápolás

pedikuristino: pedikűrűs <nű> *szin* piedflegistino

| **pedipalp/o** *áll* tapogatóláb, pedipalpus

| **pedofil/o** *pszi* pedofil, serdűletlenekhez szexuálisan vonzódo felnőtt

pedofilio: *pszi* pedofilia

pedofiliulo: *ne l.* pedofilo

| **pedolog/o** *űko* talajkutató, talajtanos, pedológus *szin* grundologo

pedologio: *űko* talajtan, talajkutatás, pedológia

| **pedunkl/o 1)** *nűv* kocsány, virágkocsány, termés kocsány

2) *anat* kar

►cerebela pedunklo: kisagykar, kisagykocsány, pedunculli cerebelli

pedunkleto: *nűv* kocsányka, pedicellus, pediculus

| **peg/o** *áll* harkály, küllű

►blankdorsa buntpego: fehérhátú fakopáncs <Dendrocopos leucotos>

►buntpego: fakopáncs <Dendrocopos>

►granda buntpego: nagy fakopáncs <Dendrocopos major>

►griza pego: szűrke küllű <Picus canus>

►malgranda buntpego: kis fakopáncs, kis tarkaharkály

<Dendrocopos minor>

►mezgranda buntpego: közűp fakopáncs <Dendrocopos medius>

►nigra pego: fekete harkály <Dryocopus martius>

►pegoido: hűcsik, háromlábű harkály <Picoides>

►siria buntpego: balkáni fakopáncs <Dendrocopos syriacus>

►trifingra buntpego: háromujűű hűcsik <Picoides tridactylus>

►verda pego: zűld küllű <Picus viridis>

►pegedoj: harkályfűlék <Picidae>

►pegoformaj: harkályformájűak <Piciformes>

| **Pegaz/o 1)** *mit* Pégaszosz, Pegasus

2) *csill* Pegazus

| **pegmatit/o** *űsv* pegmatit

| **pejorativ/a** *nyt* pejorativ, rosszallű

pejorative: pejorativ űrtelembe, rosszallű űrtelembe

| **pejotl/o** *nűv* peyote-kaktusz <Lophophora williamsii>

| **Pejpus/o** *űeo* Peipus-tű

| **pejsmejkr/o** *űysz* szívritmus-szabályozű *szin* kardiostimulatoro, korstimulilio, korritmilo

| **pejzaĝ/o 1)** táj, vidék

2) *műv* tájkűp

pejzaĝisto: *műv* tájkűpfűstű

| **pek/i 1)** *ntr* vall vűtkezik, bűnt követ el

►iru, kaj de nun ne plu peku: *bibl* menj el, űs mostantűl fogva tűbbű

ne vűtkezz

►kiu ne pekis, kiu ne eraris?^z: senki sűncs vűtek nűlkűl

►mi pekis antaű la Eternulo, via Dio, kaj antaű vi: *bibl* vűtkeztem a ti Istenetek, az Űr ellen űs tiellenetek

►peki kontraű Dio: Isten ellen vűtkezik

►peki kontraŭ sia homfrato: embertestvére ellen vétkezik
 ►kiu pekis, tiu pagas^Z: *közm* véteknek büntetés a zsoldja
2) ntr átv vét vmi ellen
 ►peki kontraŭ la gramatikaj reguloj: vét a nyelvtani szabályok ellen
 ►peki kontraŭ la reguloj de la logiko: vét a logika szabályai ellen
 peko: **1) vall** bűn, vétek
 ►fari pekon, kulpi pekon: bűnt követ el
 ►hereda peko, origina peko: eredendő bűn *szin* prapeko
 ►kie peko plimultiĝis, graco multe pli superabundis: *bibl* ahol megnövekedett a bűn, ott még jobban kiáradt a kegyelem
 ►kontraŭ peko batalu, sed pekanton ne tuŝu^Z: *közm* bűnnek tilalom, bűnösnek irgalom
 ►la sep mortomeritaj pekoj: a hét főbűn
 ►li estis kaptita kun la peko en la mano: rajtakapták
 ►malplena sako tentas al peko^Z: *közm* a nyomorúság gyakran visz bűnbe
 ►mortomerita peko: *kr* halálos bűn, főbűn
 ►pardonu lian pekon: megbocsátja a bűnét
 ►peko malnova perdas pekecon^Z: *közm* a régi bűnöket nem kell felhántorgatni
 ►pekon serĉi oni ne bezonas^Z: *közm* a ma született gyermekben is benn a vétek
 ►por peko senkonscia puno nenias^Z: *közm* senkitől sem fél a büntelen
 ►veniala peko: *kr* bocsánatos bűn
2) átv vétek
 ►peko kontraŭ la komuna saĝo: vétek a józan ész ellen
 peka: bűnös, vétkes
 ►peka penso: bűnös gondolat
 ►peke akirita ne estas profita^Z: *közm* eből szerzett vagy eből vesz el
 pekado: vétkezés
 pekanto: vétkező
 pekema: bűnös hajlamú, bűnre hajló, esendő
 pekemo: bűnös hajlam, esendőség
 pekinto: bűnös
 ►pekinto pentas, kolero silentas^Z: *közm* megtérő bűnösnek nincs pokolra útja
 pekiĝi: *ntr* *vall* bűnbe esik
 pekiĝo: *vall* bűnbeesés
 pekulo: bűnös ember
 peketo: apró vétek, bocsánatos bűn
 ►nenia peketo restas longe sekreto^Z: kibújik a szeg a zsákból
 pekigi: *tr* bűnbe visz, bűnre csábít
 ►Evo pekigis Adamon: Éva bűnbe vitte Ádámot
 nepekiva: tévedhetetlen
 prapeko: *kr* eredendő bűn, ősbűn *szin* origina peko, hereda peko
 propeka: bűn miatti
 ►propeka pento: bűnbánat
 senpeka: **1)** vétlen, büntelen
 ►homo senpeka neniam ekzistis^Z: senki sincs hiba nélkül
2) átv kifogástalan
 ►senpeka ĝentileco: kifogástalan udvariasság
 senpekigi: *tr* *vall* megbocsátja vki <n> bűneit *szin* pekliberigi
 pekkapro: *bibl* átv bűnbak *szin* propeka kapro
 pekkonfesi: *ntr* *kr* meggyónja bűneit
 pekliberigi: *tr* megbocsátja vki <n> bűneit *szin* senpekigi
 pekofero: *vall* vétekáldozat
 pekpardono: *kr* bűnbocsánat
| pekan/o *növ* pekándió
 pekanarbo: *l.* pekankarj

| pekari/o *áll* pekari, pézsmapekari <Tayassu pecari>
| Pekin/o **1)** *geo* Peking
 ►Pekino estas la ĉefurbo de Ĉinio: Peking Kína fővárosa
2) geo *pol* Peking <tartomány> <CN>
| pekl/i *tr* *gaszt* besóz, sóban tartósít
 ►la ŝipanoj havis abunde da peklita viando: a matrózoknak bőségesen volt sózott húruk
 peklajo: *gaszt* sóban tartósított étel
 peklakvo: *gaszt* sós víz
| -peksi **1)** *orv* -pexia <műtéti rögzítés> *l.* nefropeksio
2) orv <rögzülés sejtben> *l.* bakteripeksio, koloidpeksio
| pekt/o *kém* pektgyök
 ►pektata acido: pektinsav
 pektino: *kém* pektin
| pekten/o *áll* fésűkagyló <Pecten>
 ►jakoba pekteno: nagy fésűkagyló, zárándokkagyló <P. jacobaeus>
| pektine/o *anat* fésűizom, musculus pectineus
| pektoral/o *anat* mellizom, musculus pectoralis
 ►majora pektoralo: nagy mellizom, musculus pectoralis major
 ►minora pektoralo: kis mellizom, musculus pectoralis minor
| pel/i **1)** *tr* hajt, terel
 ►peli gregon al la paŝtejo: csordát hajt a legelőre
2) tr űz, hajt, kerget
 ►la infanoj pelis kolombojn: a gyerekek galambokat kergettek
 ►kiu tro pelas, nur malakcelas^Z: *közm* lassan járj, tovább érsz
 ►peli al laboro: munkára hajt
 ►peli ĝismorte: agyonhajszol
 ►peli siajn piedojn: szedi a lábát
 ►peli sin: igyekszik, töri magát
 ►peli tagojn sen afero de mateno al vespero^Z: zabot hegyez, csak úgy él bele a vakvilágba
 ►la fluo pelis la boaton al bordo: az ár partra sodorta a csónakot
3) tr üldöz, kerget *szin* persekuti, ĉasi
 ►la amaso pelis la ŝteliston: a tömeg üldözte a tolvajt
 ►la katido jam pelas musojn: a cica már egeret hajszol
4) tr átv űz, hajt, kerget
 ►amo lin pelas: a szerelem hajtja
 ►jen tio pelis lin al la krimo: hát ez űzte őt a bűnbe
 ►li pelas neatingeblan celon: elérhetetlen célt kerget
 ►ne pelu vian malamon ĝis ekstremo: ne fokozd a végletekig a gyűlöletedet
 ►peli en malesperon: a kétségbeesésbe kerget
 ►tio pelis li en sinmortigon: az a halálba kergette
5) tr *tech* hajt
 ►benzino pelas ĉi tiun aŭtomodelon: benzin hajtja ezt az autómódellet
 ►ĉi tiu ŝafto pelas la radon: ez a tengely hajtja a kereket
 ►pedalo pelas la meĥanizmon: pedál hajtja a mechanizmust
 pelanto: hajtó *szin* ĉaspelanto
 pelisto: *agr* hajcsár
 pelilo: *fn* *inf* eszközmeghajtó, meghajtóprogram, device driver
 alpel: *tr* odahajt, odaterel
 ►alpelu la brutojn: hajtsd oda a marhákat
 ►la vento alpelis keston al la bordo: a szél egy ládát sodort a partra
 ►sciivolemo alpelis min al vi: a kíváncsiság hajtott ide hozzád
 ĉirkaŭpeli: **1)** *tr* körbehajszol, körbehajt
2) tr átv ostromol
 ►la infanoj ĉirkaŭpelis la aktoron por aŭtografon: a gyerekek autogramért ostromolták a színészt
 dispeli: **1)** *tr* szétkerget, széthajt
 ►la vento dispelis la nubojn: a szél szétoszlatta a felhőket

►per vino dispelu vian ĉagrenon: borral ŭzd el a bānatod
2) tr *átv* mindenfelé elűz
►la judoj estis dispelitaj tra la tuta mondo: a zsidók szétszóródtak az egész világon
dispelitaro: diaszpóra *szin* diasporo 2
elpeli: **1) tr** kiterel
►elpelu la bovinojn el la stalo: tereld ki a teheneket az istállóból
2) tr kiűz, kihajt, kikerget
►Dio elpelis Adamon el la Edena ĝardeno: az Isten kiűzte Ádámot az édenkertből
►elpelu tion el via kapo: verd ki a fejedből
►la diktatora reĝimo elpelis multajn niajn sampatrujanojn el la lando: a diktatórikus rezsim sok honfitársunkat kiűzött az országból
►li elpelas nin el la mondo de la vivuloj²: halálra gyötör bennünket, kiűldöz bennünket a világból
elpelisto: kidobólegény
forpeli: **1) tr** elűz, elhajt, elkerget
►forpelu a muŝojn: hajtsd el a legyeket
►la popolo forpelis la tiranon: a nép elűzte a tirannust
►li forpelis sin: elviharzott, sietősen távozott
2) tr *átv* elűz, elhesseget
►la vergo forpelos el vi la obstinon: majd a vessző kiűzi belőled a makacsságot
►li forpelis siajn dubojn: elhessegette a kételyeit
repeli: *tr* visszahajt, visszakerget, elhesseget
►mi ĉiam repelis en mi la penson: mindig elhessegettem magamtól a gondolatot
►repele la porkojn: hajtsd vissza a disznókat
►vane mi repelas la kulojn: hiába hessegetem el a szúnyogokat
sinpelo, sinpelado: hajtás, hajszolódás
►min lacigas la ĉiutaga sinpelado: fáraszt a napi hajtás
sinpela: *átv* hajszolt, ŭzött
►li vivas sinpela vivon: hajszolt életet él
trapeli: *tr* áthajt, átterel vmin keresztül
►li trapelis la fiŝojn tra kanaletoj al la reto: egy kis csatornán átterelte a halakat a hálózatra
pelĉasi: *tr* <vadat> hajt
pelĉaso: hajtóvadászat
pele-haste: kapkodva, sebbel-lobbal
pelforto: *fiz* *átv* is hajtóerő
pelpulio: *tech* hajtótárcsa, meghajtó tárcsa
pelrado: *tech* hajtókerék, kiskerék
l.m. brutopelista, ĉaspelanto, iele-trapele, lacepeli, muŝpelilo, kamelpelista, trudpeli
| **pelad/o** *orv* foltos kopaszodás
| **pelag/o** *biol* pelágikus élővilág
pelaga: *biol* pelágikus, pelagiális, nyílttengeri
►pelaga flaŭro: nyílttengeri növényvilág, pelágikus flóra
►pelaga faŭno: nyílttengeri állatvilág, pelágikus fauna
►pelaga regiono: nyíltvízi táj, pelagiális régió, pelágium
►pelaga zono: pelágikus zóna, nyílttengeri öv, pelágikum
pelagulo: *biol* nyílttengeri v. pelágikus élőlény
| **Pelagi/o** *kr fil* Pelagius
pelagiismo: *kr fil* pelagianizmus
| **pelagr/o** *orv* pellagra, maidismus
| **pelamid/o** *áll* bonító, bonítóhal <Thynnus pelamys>
| **pelargoni/o** *növ* muskátli <Pelargonium>
| **Pelasg/o** *mit* Pelasgosz, Pelasgus
pelasgo: *tört* pelasg
| **Pele/o** *mit* Péleusz, Peleus

Peleido: *mit* Péleidész, Péleusz fia <Akhilleusz>
| **pele/o** világos angol sör
| **pelerin/o** *tex* körgallér, pelerin
| **peletierin/o** *kém gysz* pelletierin, punnicin <alkaloida>
| **pelikan/o** *áll* gödény, pelikán <Pelecanus>
►blanka pelikano: rózsás gödény <P. onocrotalus>
►krispa pelikano: borzas gödény <P. crispus>
►pelikanedoj: gödényfélék <Pelecanidae>
►pelikanbirdoj, pelikanformaj: gödényalakúak <Pelecaniformes>
| **pelit/o** *ásv* pellyit
| **Pelion/o** *mit* geo Pelion
►amasigi Pelionon sur Osson: nehézséget nehézségre halmoz
| **pelmel/o** kavardás, zűrzavar, összevisszaság
pelmela: *mn* összevissza, zűrzavaros
| **Peloponez/o** *geo* Peloponészosz
| **Pelops/o** *mit* Pelopsz, Pelops
| **pelot/o** **1)** *sp* pelotalabda
2) *sp* pelotajáték
►eŭska peloto: baszk pelota
| **pelt/o** **1)** szörme, prém, bunda <kikészített gerezna>
2) bunda <ruhadarab> *szin* peltaĵo
peltaĵo: bunda, szörmeruha, szörmeáru
peltisto: szűcs
peltjako: *tex* ködmön
peltkomercisto: szörmekereskedő
peltoĉapo: kucsma
| **Pelusi/o** *tört geo* Pelusium
| **pelv/o** **1)** csésze, tál
►klozeta pelvo: vécékagyló
►li lavis sin en pelvo: mosdótálban megmosdott
►renforma pelvo: *gysz* vesetál
2) *anat* medence, pelvis
pelva: *anat* medence-
►pelva kavo: medenceüreg, kismedence, cavum pelvis
►pelva zono: medenceöv, cingulum membri inferioris
pelveto: **1)** tálka, kis tál
►la kato ellekadis la lakton el sia pelveto: a macska a tálkájából lefetyelte a tejet
►pelveto de arkebuzo: szakállas puska serpenyője
2) *anat* medence
►rena pelveto: vesemedence, pelvis renalis *szin* pjelo
pelvometrio: *orv* pelvometria, a medence méreteinek a meghatározása
pelvosto: *anat* medencecsont, os coxae
l.m. farbopelveto, litpelvo
| **pemfig/o** *orv* pemphigus <hólyagos bőrbetegség>
| **pemikan/o** *gaszt* húspor, pemmikán
pemikanigi: *tr* *gaszt* <húst> porít
| **pen/i** *ntr* igyekszik, törekszik, azon van
►kiu mem ne penas, nenio al li venas²: *köz*m alvó róka nem fog nyulat
►mi penos reordigi la aferon: igyekszem rendbe hozni a dolgot
►penu atingi la vagonaron: igyekezz, hogy elérd a vonatot
peno: igyekezet, erőfeszítés, fáradság
►el peno iĝas beno: *köz*m a munka meghozza gyümölcsét
►fari al si la penon, preni sur sin la penon: veszi magának a fáradságot
►fari superhomajn penojn: emberfeletti erőfeszítéseket tesz
►kun peno kaj ĝeno: ügyel-bajjal
►li ne ŝparis penon: fáradságot nem kímélt

►lia peno atingi bonan noton estas laŭdinta: dicséretes az igyekezete, hogy jó jegyet kapjon

►ne valoras la penon: nem éri meg a fáradságot

►sen ĝeno kaj peno: játszva, könnyedén

penadi: *ntr* fáradozik

penado: fáradozás

pene: igyekezve, törekedve, fáradságosan

►pene kaj ĝeme: nyögvenyelősen, kínlódva, nagy nehézségek árán

penegi: *ntr* nagy erőfeszítéseket tesz

►mi penegas kompreni vin: nagyon igyekszem megérteni önt

penema: igyekvő, serény

peniga: fárasztó, megerőltető

peninda: fáradozásra érdemes, kifizetődő

►peninda fervoro: kifizetődő szorgalom

penindi: *tr* megéri a fáradságot

►ĝi ne penindis la elspezitan monon: nem érte meg a ráköltött pénzt

►penindas ĝustatempe semi: megéri időben vetni

malpena: könnyed, lezser

multapene: sok fáradsággal, nagy fáradsággal

pripeni: *tr* törekszik vmire <n>

►kion vi pripenas, tio al vi venas^Z: közm amit nagyon akarsz, azt meg is kapsz

proprapene: saját erejéből, a maga erejéből

senpene: erőfeszítés nélkül, könnyedén, minden különösebb nélkül

►senpene ni multon atingis: különösebb erőfeszítés nélkül sokat elértünk

penplena: fáradságos, vesződéses, keserves

penvalori: *tr* megéri a fáradságot

| **penal/o** *fn* büntetőrúgás, büntetődobás *vö.* punsoto

►dekunumetra penalo: *fn* tizenegyes, tizenegyes rúgás

►jeti penalon: büntetőt dob

►kiki penalon: büntetőt rúg

| **Penat/oj** *vall* Penates <családi istenek> *vö.* Laroj

►reveni al siaj penatoj: hazatér

| **penc/o** *penny* <váltópénz>

►tio ne havas pencon da senco: semmi értelme sincs

| **pend/i** **1)** *ntr* függ, csüng, lóg

►glavo pendis ĉe lia flanko: kard lógott az oldalán

►la infano pendis ĉirkaŭ lia kolo: a gyermek a nyakán csüngött

►lia vivo pendis sur fadeno: az élete egy hajszálon múltott

►liaj manoj pendis senforte: kezei erőtlenül csüngtek

►pro liaj krimoj iam li pendos: bűnei miatt valamikor lógni fog

2) *ntr* lebeg

►blankaj nubetoj pendis super ni: fehér felhőcskék lebegtek felettünk

►danĝero pendas super nia patrujo: veszély lebeg hazánk felett

►super la homamaso pendis polvo: az embertömeg felett por lebegett

3) *ntr* átv csüng

►pendi je liaj lipoj: csüng az ajkán

►pendi je liaj vortoj: csüng a szavain

pendaĵo: függeszték

pendanta: átv is függő

►pendantaj aferoj: függőben levő ügyek

►pendantaj vespertoj: függő denevérek

pendigi: **1)** *tr* függeszt, felfüggeszt, felakaszt

►li pendigis sin sur stango: egy rúdra függeszkedett

►pendigu vian mantelon sur la hokon: akaszd fel a kabátodat a fogasra

►tapiŝoj estis pendigitaj sur la muroj: szőnyegetek akasztottak a falakra

2) *tr* jog felakaszt *szin* pendumi

►en dom' de pendigito pri ŝnuro ne parolu^Z: közm akasztott ember házában ne emlegesd a kötelet

►por pendigi ŝteliston, antaŭe lin kaptu^Z: közm nem az a tolvaj, aki lop, hanem akit megfognak

3) *tr* tech felfüggeszt

►pendigi ĉasion sur risortoj: alvázat rugókra függeszt fel

pendigilo: **1)** *tech* felfüggesztés *szin* suspensio

►kardana pendigo: kardánfelfüggesztés *szin* kardana suspensio

2) *ép* függesztőmű <tetőszerkezet>

3) *l.* pendumilo

pendiĝi: *ntr* fennakad, lógni kezd

►forblovita paperpeco pendigiĝis sur branĉo: egy elfújtt papírdarab fennakadt egy ágon

pendingo: *l.* pendumilo

pendumi: *tr* jog felakaszt, fellógat

►la murdisto estis pendumita: felakasztották a gyilkost

pendumilo: *jog* akasztófa, bitófa

alpendigi: *tr* odaakaszt, ráakaszt, ráfüggeszt

alpendaĵo: függelék

dependi: *ntr* függ vkitől v. vmitől

►ĉio dependas de la cirkonstancoj: minden a körülményektől függ

►la decido dependas de vi: a döntés tőled függ

►politike ni ne dependas de la registaro: politikailag nem függünk a kormánnytól

dependa: vmitől v. vkitől függő

►depende de la vetero mi ekveturos: az időjárástól függően indulok

►depende de via respondo mi agos: a válaszodtól függően cselekszem

►lineare dependa: *mat* lineárisan összefüggő

►teritorioj dependaj de la patrino lando: az anyaországtól függő területek

dependaĵo: **1)** tartozék

►li vendis la kastelon kun ĉiuj ĝiaj dependaĵoj: eladta a kastélyt minden tartozékával együtt

2) *geo* pol külbirtok

►transmara dependaĵo: tengerentúli terület

elpendi: *ntr* kilóg

►pro laco elpendas la lango de la hundo: a fáradtságtól kilóg a kutya nyelve

elpendigi: *tr* kifüggeszt, kilógat

►elpendigi flagon: zászlót kitesz

►li elpendigis sian pantalonon por sekigi: kifüggesztette a nadrágját száradni

elpendaĵo: cégér, cégtábla

enpendigi: *tr* belógat, beakaszt

malpendigi: *tr* <vmi v. vki lógót> levesz

►oni malpendigis Jesuon de la kruco: levették Jézust a keresztről

interdependi: *ntr* kölcsönösen függ

interdependa: kölcsönösen függő

interdependeco: kölcsönös függőség

nedependa: nem függő

►mi ne povas direkta homojn nedependajn de mi: nem tudok tőlem független embereket irányítani

porpendumilo: akasztófárávaló

sendependa: független, szabad

►laŭ sendependaj opinioj: független vélemények szerint

►sendependa lando: független ország

►sendepende de via starpunkto: álláspontodtól függetlenül

sendependeco: függetlenség

sendependigi: *tr* függetleníti, függetlenné tesz

sendependismo: *pol* szeparatizmus
 sendependisto: *fn pol* függetlenségpárti *szin* separatisto
 superpendi: *ntr* kilóg vmi fölé
 ▶rokego superpendis super la vojo: egy nagy szikla lógott az út fölé
 pendbotelo: kulacs
 pendglisilo: *sp* sárkányrepülő *szin* deltaplano
 pendgutigi: *tr* kiterget <ruhát száradni>
 pendĝardeno: függőkert
 pendhoko: *fn* akasztó
 pendkablo: függesztőzsinór, függőkábel
 pendlampo: függőlámpa
 pendlito: függőágy *szin* hamako
 pendobenko: *ép* függesztőszék <tetőszerkezet>
 pendodosierujo: függőmappa
 pendoglacio: *met* jégcsap
 pendomenuo: *inf* lenyíló menü, pull-down menu *szin* tirmenuo
 pendoplafono: *ép* álmennyezet
 pendoponto: *közl* függesztett híd, függőhíd
 pendorela: *áll* lógófülű
 pendpoto: *gaszt* kondér
 pendseruro: lakat
l.m. flugpendi, energidependa, glacipendaĵo, komputildependeco, orelpendaĵo
| pendentiv/o *ép* cselegy
| pendol/o 1) *fiz tech* lengő súly, inga *szin* balancilo 2
 ▶inversigebla pendolo: megfordítható inga
 ▶kunmetita pendolo: összetett inga, reverziós inga
 ▶pendolo de Eötvös: Eötvös-inga
 ▶pendolo de Foucault: Foucault-inga
 ▶simpla pendolo: egyszerű inga
 2) *jték* hinta *szin* balancilo 1
 pendola: 1) *fiz* lengő, ingó, inga-
 ▶pendola maso: lengő tömeg
 2) *közl* ingázó
 ▶pendolaj pasaĝeroj: ingázó utasok
 pendoli: 1) *ntr* ing, leng, kileng
 ▶pendoli per la piedoj: kalimpál, lógazza a lábát
 2) *ntr közl* ingázik
 ▶multaj pendolas inter sia loĝ- kaj laborloko: sokan ingáznak a lakó- és munkahelyük között
 pendoligi: *tr* ingat, lenget, kilendít
 pendolhorloĝo: ingaóra
 pendoliri: *ntr* dülöngél
 pendolmehanismo: *tech* ingaszerkezet
l.m. konuspendolo, piedpendoli, sekundopendolo, tordopendolo
| pene/o *áll* Paeneus <garnéla nem>
| Pene/o *mit geo* Péneiosz, Pineus
| Penelop/o *mit* Pénélopé, Penelopa
| peneplan/o *geo* penepén <letarolt földfelszín>
| penetr/i 1) *tr* behatol
 ▶la suno penetris tra la fenestro: a nap behatolt az ablakon
 ▶la ponardo penetris en lian koron: a tőr a szívébe hatolt
 ▶la trupoj penetris ĝis la ĉefurbo: a csapatok a fővárosig hatoltak
 ▶la kuglo penetris ĝis la ostoj: a golyó a csontig hatolt
 2) *tr átv* áthat, belelát
 ▶li penetris en mian sekreton: belelátott a titkomba
 ▶lin penetris ĝoja sento: örömmézés hatotta át
 ▶vi penetras ĝis mia animo: a lelkembe látsz
 penetro, penetrado: behatolás
 ▶al koro penetro per okula fenestro^Z: *közm* szívnek tolmácsa az orca

▶penetrado de la malamiko en la landon: az ellenség behatolása az országba
 ▶penetrado de la veneno: a mérge behatolása
 penetra: behatol, áthatol, mélyreható, penetráns
 ▶penetra frosto: velőig ható hideg, metsző hideg
 ▶penetraodoro: átható bűz, penetráns szag
 ▶penetra rigardo: átható tekintet, szűrő tekintet
 penetrebla: áteresztő, áthatolható, átjárható
 ▶penetrebla ŝtofo: áteresztő szövet
 penetrigi: *tr* bejuttat
 ▶penetrigi kandidaton en la parlamenton: jelöltet bejuttat a parlamentbe
 ▶penetrigi kontraŭvenonon: *orv* ellenmérget juttat be
 penetrigi: *ntr* áthatja vmi
 ▶li tute penetrigis de sia misio: a küldetése teljesen áthatotta
 penetriva: áthatolni képes
 penetriveco: *fiz* áthatolóképesség
 duonpenetrebla: félig áteresztő, félig átengedő
 nepenetrebla: záró, nem áteresztő, áthatolhatatlan
 ▶nepenetrebla arbaro: áthatolhatatlan erdő
 ▶nepenetrebla tavolo: *ásv* vízzáró közet
 interpenetri: *ntr* egymásba hatol, egymást érinti, összekeveredik
 ▶ĉi tiuj sciencoterenoj interpenetras: ezek a tudományterületek egymást érintik
 ▶la batalantaj unuoj interpenetris: a harcoló egységek összekeveredtek
 trapenetri: *tr* áthatol, áthat
 ▶la humida trapenetras lajn vestaĵojn: a nedvesség áthatolt a ruháin
 ▶la libro estas trapenetrita de patruĝoj: a könyvet hazaszeretet hatja át
 ▶la sunradioj pene trapenetras la nubojn: a napsugarak nehezen hatoltak át a felhőkön
 ▶mi ne volas trapenetri viajn sekretojn: nem akarok a titkaidba látni
| peng/o pengő <pénznem>
| penicil/o *növ* ecsetpenész <Penicillium> *szin* peniksimó
 ▶verda penicilo: zöldpenész <P. digitatum>
 penicilino: *gysz* penicillin
 penicilinazo: *biol kém* penicillináz
 penicilinoterapio: *orv* penicillinterápia
| penicili/o l. penicilo
| penik/o 1) ecset
 ▶per kelkaj tiroj de peniko: néhány ecsetvonással
 2) *ne* bojt l. kvasto
 3) *ne* fűrt l. grapolo
 peniki: *tr* ecsetel, ecsettel fest v. beken
 peniketo: vékony ecset
 penikforma: ecset alakú
 peniktiro, peniktuŝo: ecsetvonás
l.m. razpeniko, tuĉpeniko
| penis/o *anat* hímvessző, hímtag, pénisz, penis
 penisingo: 1) péniszvédő, péniszdísz
 2) kondom
 penisito: *orv* hímvesszőgyulladás, penitis
 penisleki: *tr* nyalja vkinek a <n> hímvesszőjét
| pens/i 1) *ntr* gondolkodik, gondolkozik
 ▶mi pensas, do mi ekzistas: gondolkodom, tehát vagyok
 ▶klare pensi: világosan gondolkodik
 ▶kiu multe babilas, pensas malmulte^Z: *közm* akit sokat szól, keveset mond
 2) *x* gondol vmít v. vmire

►ne pensu tion: ne gondold azt
 ►ni pensu pri lia situacio: gondoljunk a helyzetére
 ►pensis tion la kukolo!: gondolta a fene!
 ►pensu pri viaj gepatroj: gondolj a szüleidre
3) ntr vél, vélekedik, tart, hisz
 ►mi pensas, ke vi eraras: úgy vélem, hogy téved
 ►mi pensis pri li, ke li estas fripono: azt hittem róla, hogy gazember
 ►kiel vi pensas pri nia futuro?: mint vélekedsz a jövőnkéről?
 ►kion vi pensas pri nia projekto?: mit gondolsz a tervezetünkről?
4) ntr gondol, szándékozik
 ►kion nun vi pensas fari?: most mit szándékozik tenni?
 ►mi pensis retirigi: úgy gondoltam, hogy visszavonulok
 penso: **1)** gondolat
 ►liaj pensoj forvagi: gondolatai elkalandoztak
 ►ne findirita penso: félig kimondott gondolat
 ►nun tio okupas liajn pensojn: most ez köti le a gondolatait, most ez foglalkoztatja
 ►pensoj iras trans limo sen pago kaj timo^Z: *közm* a gondolatól vámot nem vesznek
 ►profundiĝi en pensojn: gondolataiba merül, elgondolkodik
 ►ŝpini pensojn: gondolatokat sző
2) vélemény
 ►libere eldiri sian penson: szabadon elmondja a véleményét
 pensado: gondolkodás
 ►pensado ne eblas sen lingvo: a gondolkodás nyelv nélkül lehetetlen
 penseco: gondolatíság
 pensero: gondolatszílánk
 pensema: gondolkodásra hajlamos, megfontolt
 ►ni scias, ke li estas pensema homo: tudjuk, hogy megfontolt ember
 pensiga: elgondolkodtató, elgondolkoztató
 ►pensiga estas la fakto, ke: elgondolkodtató az a tény, hogy
 pensigi: **1)** *tr* elgondolkodtat, gondolkodásra késztet, meggondolkodtat
 ►la subitaj ŝanĝoj pensigas nin: a hirtelen változások elgondolkodtattak bennünket
2) tr sugall
 ►la cirkonstancoj pensigas pri io alia: a körülmények mást sugallnak
 pensujo: *tréf* kobak, fej
 pensulo, pensisto: *fn* gondolkodó, filozófus
 ►la grandaj pensuloj de nia jarcento: évszázadunk nagy gondolkodói
 alpensi: *tr* hozzágondol
 antaŭpensi: *tr* előre elgondol, kitervel
 ►antaŭpensi krimon: büntettet kitervel
 antaŭpripensi: *tr* előre megfontol, előre meggondol
 ekpensi: *ntr* hirtelen vmire gondol, vmi agyába villan
 ►li ekpensis edziĝi: hirtelen arra gondolt, hogy megházasodik
 elpensi: *tr* kitalál, kigondol, kieszel
 ►elpensi mensogojn: hazugságokat eszel ki
 ►elpensi novajn vortojn: új szavakat talál ki
 ►li elpensis tutan historion: egy egész történetet talált ki
 ►li pulvon ne elpensis^Z: nem találta fel a puskaport
 elpensajo: *pej* kitaláció, feltételezés
 ►kion li rakontas, estas nura elpensajo: amit mesél, csupa kitaláció
 ►pri elpensajoj mi ne okupiĝas: feltételezésekkel nem foglalkozom
 elpensinto: *fn* kigondoló, kitervelő, feltaláló, értelmi szerző
 enpense: gondolatban, magában <elgondolkozva>
 ►enpense li kalkuladis la ŝancojn: magában számolgatta az esélyeket
 enpensigi: *tr* elgondolkodtat
 ►enpensigas min la fakto, ke: elgondolkodtat az a tény, hogy
 enpensigi: *ntr* elgondolkodik, gondolataiba merül

krompenso: hátsó gondolat
 ►nenian krompenson mi havas: nincs semmi hátsó gondolatom
 nepensebla: elképzelhetetlen
 ►tiu solvo estas nepensebla por li: ez a megoldás elképzelhetetlen számára
 pripensi: *tr* meggondol, megfontol
 ►ĉu vi funde pripensis mian proponon?: alaposan megfontoltad a javaslatomat?
 ►pripensu bone, kion vi decidis: jól gondold meg, mit határozol
 ►pripensu la respondon: fontolja meg a választ
 ►pripensu malrapide, kaj agu decide^Z: *közm* előbb gondolkozzál, aztán cselekedj
 pripensita: meggondolt, megfontolt
 ►nepripensita parolo: meggondolatlan beszéd
 pripensado: meggondolás, megfontolás
 ►post longa pripensado: hosszas fontolgtatás után
 pripensema: megfontolt
 ►mia amiko estas pripensema homo: a barátom megfontolt ember
 repripensi: *tr* újragondol, megfontol, átfontol
 ►reripensu mian proponon: fontold meg az ajánlatomat
 sampensulo: *fn* hasonló gondolkodású <ember>, rokonlélek
 senpripensa: meggondolatlan, megfontolatlan *szin* senkonsidera **1**
 ►de senpripensa rekomendo venas ploro kaj plendo^Z: *közm* hamar tanács, hamar bánás
 ►kun senpripensaj homoj ne komencu entreprenon: meggondolatlan emberekkel ne kezdjünk vállalkozásba
 ►mi ne subtenas tian senpripensan planon: nem támogatok ilyen meggondolatlan tervet
 penseksperimento: gondolat kísérlet
 ►ni faru penseksperimenton: csináljunk egy gondolat kísérletet
 penselvoka, pensinstiga, pensoveka: gondolatébresztő, elgondolkodtató
 pensfaden, pensiro, penslogiko: gondolatmenet
 pensfiguro: *ir* gondolatalakzat
 penskapablo: *pszi* gondolkodási képesség
 penslibereco: *pol* véleménynyilvánítás szabadsága
 pensmaniero: gondolkodásmód, felfogás, mentalitás
 pensopolico: *átv* gondolatrendőrség
l.m. dezirpensi, kaŝpenso, liberpensulo, mallarĝpenso, prempenso, profundpenso, revpensi, trudpenso, viglapenso
| pense/o *növ* árvácska, ibolya
 ►ĝardena penseo <Viola x wittrockiana>: kerti árvácska *szin* violego
 ►trikolora penseo: háromszínű ibolya, háromszínű árvácska <Viola tricolor> *szin* trikolorreto, trikolora violo
| pensi/o nyugdíj *szin* emerita salajro, emerituro
 pensia: nyugdíj-, nyugdíjjal kapcsolatos
 ►pensia kotizo: nyugdíjjárulék
 pensii: *tr* nyugdíjaz *szin* emeritigi
 ►esti pensiata: nyugdíjban részesül, nyugdíjat kap
 ►pensii pro parta invalideco: leszázalékol
 pensiulejo: nyugdíjasotthon *szin* pensiulhejmo
 pensiasekuro: *gazd* nyugdíjbiztosítás
 pensifonduso: *gazd* nyugdíjalap
 pensiulhejmo: nyugdíjasotthon *szin* pensiulejo
l.m. aĝopensio, invalidpensio, vidvopensio
| Pensilvani/o *geo pol* Pennsylvania <US>
| pension/o *gasz* panzió, fogadó
 pensiona: bentlakásos
 pensionano, pensionulo: panzióvendég, panziólakó, bentlakó *szin* pensiongasto

pensionestro: panzióvezető, panzióigazgató

duonpensiono: *gaszt* félpanzió

pensiongasto: panzióvendég, panziólakó, bentlakó *szin* pensionano, pensionulo

pensionpago, pensionprezo: bentlakási díj, panziódíj, szállásdíj *szin* gastoprezo

| **pensionat/o** leánynevelő intézet

| **pent/i** *x* bán, megbán, bánkodik

►la murdinto pentis sian agon: a gyilkos megbánta tettét

►pli bone silenti, ol poste pripenti²: *közm* ne szólj szám, nem fáj fejem

►seriomurdistoj neniam pentas pri siaj agoj: sorozatgyilkosok sohasem bánják meg tetteiket

►vi ja pentos tion!: majd megbánod!

pentigi: *tr* megbánásra készlet

pento: megbánás

pentofari: *ntr kr* vezekel, bünbánatot tart

pentofaro: *kr* bünbánat

pentofaranto: *fn kr* bünbánó

pentopagi: *tr* megfizet, megbűnhődik vmiért

pentopuno: *kr* vezeklés

| **pent-** kém pent- <öt szénből álló lánc>

pentano: kém pentán

►pentanata acido: pentánsav, valeriansav *szin* valerata acido

penteno: kém pentén

pentino: kém pentin

pentilo: kém pentil

►pentila alkoholo: pentil-alkohol, pentanol *szin* pentanolo

pentitolo: kém pentitol

pentozano: kém pentozán

pentanolo: kém pentanol, pentil-alkohol *szin* pentila alkoholo

| **pent-** kém penta- <öt> *l.* pentaklorido, pentamero, pentapeptido

| **pentagon/o** **1)** *mat* szabályos ötszög *szin* regula kvinangulo, regula kvinlatero

2) *mat* ötszög *szin* kvinangulo, kvinlatero

Pentagono: *kat pol* Pentagon

| **pentagram/o** pentagramm, pentagramma, ötágú csillag

| **pentametr/o** *ir* pentameter

| **Pentateŭk/o** *bibl* Pentateuchus, Mózes öt könyve *szin* Leĝo, Torao

| **pentatlon/o** *sp* öttusa, pentatlon

pentatlonisto: *fn sp* öttusázó

| **pentatom/o** áll címeres poloska, pajzsos poloska <Pentatoma>

| **Pentekost/o** **1)** *bibl* hetek ünnepe, ötvenedik nap ünnepe

2) *kr* pünkösd

►pentekosta dimanĉo: pünkösdvasárnap

►Pentekosta Lundo: pünkösdhétfő

pentekostano: *fn kr* pünkösdí, pünkösdhívő, pünkösdista

pentekostismo: *kr* pünkösdizmus

| **Pentezile/o** *mit* Penthészileia, Penthésilea

►Pentezileo estis la reĝino de la amazonoj: Penthészileia volt az amazonok királynője

| **pentod/o** *vill* pentóda, ötelektródos elektroncső, háromrácscs elektroncső

| **pentotal/o** *gysz* Pentothal

| **pentri/i** **1)** *tr* műv fest, lefest

►li pentras portretojn kaj akvarelojn: portrékat és akvarelleket fest

►pentri laŭnature: természet után fest

►pentri per oleo: olajjal fest

►pentri tempere: temperával fest

►pentri sur tolo: vászonra fest

►via pulovero sidas sur vi kvazaŭ pentrita: a pulóvered úgy áll rajtad, mintha rádöntötték volna

2) *tr* átv lefest, ecsetel

►la suno pentris brilajn makulojn sur la muro: a nap fényes foltokat festett a falra

►li pentras al si la futuron en rozaj koloroj: rózsaszínben festi a jövőt

►li pentris al ni liajn karakterizojn: lefestette nekünk jellemvonásait

pentrado: **1)** *műv* festés

2) *műv* festészet *szin* pentroarto

pentraĵo: *műv* festmény

►abstrakta pentraĵo: absztrakt festmény

►figura pentraĵo: alakos festmény, figurális festmény

►kadrita pentraĵo: bekeretezett festmény

pentrejo: *műv* festőműterem

pentrinda: festői, ecsetre érdemes

pentristo: *műv* festő, festőművész

Pentristo: *csill* Festő, Pictor

aĵpentraĵo: *műv* csendélet

pripentri: *tr* kifest, festményekkel díszít

►pripentri ovojn: tojást fest, tojást „hímez”

repentri: *tr* újrafest

repentraĵo: festményutánczat

pentroarto: *műv* festészet, festőművészet *szin* pentrado **2)**

pentraĵalbumo: *knyv* festményalbum

pentroartista: *l.* pentristo

pentrostablo: *műv* festőállvány *szin* stablo **3)**

l.m. altarpentraĵo, ikonpentristo, literpentristo, marpentraĵo,

morpentraĵo, murpentraĵo, nudopentrado, korpopentrado,

olepentraĵo, ovopentrado, rokpentraĵo

| **pentuvi/o** áll bentévi <Pitangus sulphuratus>

| **peon/o** **1)** béres, napszámos <Dél-Amerikában>

2) *sp* gyalog, paraszt <sakk>

peonpluso: *sp* gyalogtöbblét <sakk>

| **peoni/o** növ bazsarózsa, peónia <Paeonia>

►oficina peonio: piros v. kerti bazsarózsa, pünkösdirózsa <P. officinalis>

►peoniacoj: bazsarózsafélék <Paeoniaceae>

| **pep/i** **1)** *ntr* csipog, pittyeg <madár>

►birdidoj pepis en la nesto: madárfiókák csipogtak a fészekben

2) *ntr* átv pittyeg, pippeg

►via poŝtelefono pepas: pittyeg a mobilod

pepado: **1)** csipogás, pittyegés <madár>

2) átv pippegés, pittyegés

pep!: **1)** *hgut* csip! <madár>

2) *hgut* pip! <készülék>

l.m. plorpepi

| **pepl/o** tört *tex* peplum, peplosz

| **peplom/o** *tex* paplan

| **pepon/o** **1)** növ úri tök, étkezési tök <Cucurbita pepo>

2) *gaszt* úri tök, étkezési tök <termés>

| **peponed/o** növ kabaktermés, töktermés, peponida, peponium

| **pepsikola/o** *gaszt* Pepsi-Cola

| **pepsin/o** *biol* kém pepszin

pepsinogeno: *biol* kém pepszinogén

| **peptid/o** kém peptid

peptidazo: *biol* kém peptidáz

heptapeptido: *kém* heptapeptid

homopeptido: *kém* homopeptid

dekapeptido: dekapeptid

nonapeptido: *kém* nonapeptid

oktapeptido: *kém* oktapeptid
 oligopeptido: *kém* oligopeptid
 pentapeptido: *kém* pentapeptid
 polipeptido: *kém* polipeptid
 tripeptido: *kém* tripeptid
l.m. enteropeptidazo, homopeptido
| pepton/o *biol* *kém* pepton
| per 1) -vel, -vel <konkrét eszköz>
 ▶minaci per la pugno: öklével megfenyeget
 ▶pafi per pistolo: pisztollyal lö
 ▶plenigi botelon per vino: palackot borral tölt meg
 ▶purigi per viŝtuko: törölkendővel tisztít
 ▶veturi per biciklo: kerékpárral megy
 ▶vidi per la propraj okuloj: saját szemével látja
2) vki által, vki révén <személy>
 ▶ili estas parencaj per Adamo: Ádám révén rokonok
 ▶la registaro reprezentis sin per ministro: a kormány miniszter által képviseltette magát
 ▶per spionoj li ĉion eksciis: kémek révén mindent megtudott
 ▶sendi leteron per servisto: szolgálával levelet küld
3) átv -val, -vel <nem konkrét eszköz>
 ▶morti per natura morto: természetes halállal hal meg
 ▶per helpo de vortaro: szótár segítségével
 ▶per si mem la aŭto ne ekiras: magától a kocsi nem indul el
 ▶rekonigi per la voĉo: felismer a hangjáról
 ▶tiri per ĉiuj fortoj: minden erővel húz
 ▶turmenti per malsato: éhséggel gyötör
 ▶vendi per aŭkcio: árverésen elad
4) -val, -vel <mérték>
 ▶per kapo pli alta: egy fejjel magasabb
 ▶per hareto pli bona: egy hajszállal jobb
5) -ra, -re <idézés>
 ▶mi ĵuras per mia honoro: becsületemre esküszöm
 ▶mi petas vin per la ĉielo: az égre kérlek
 ▶per Dio mi diras: istenemre mondom
 ▶per ĉiuj diabloj!: ezer ördög!
 per-: <a szótó mint eszköz>
 ▶perfingra pentrado: ujjal végzett festés
 ▶perflati permeson: engedélyt kihízeleg
 ▶perkomputila kontrolo: számítógépes ellenőrzés
 ▶perludi multan monon: sok pénzt nyer a játékon
 pera: közvetett, indirekt, közvetítő
 ▶pera agado: közvetítő tevékenység
 ▶pera influo: közvetett befolyás
 ▶pera metodo: közvetett módszer
 pere de: révén, útján
 ▶pere de interpretisto: tolmács útján
 ▶pere de transskribo: átírás révén
 peri: **1)** *ntr* közvetít vkik között
 ▶li peris inter la procesantoj: közvetített a pereskedők között
2) *tr* közvetít vmit
 ▶ni ne peras laboristojn: dolgozókat nem közvetítünk
 ▶peri abonojn: előfizetéseket közvetít
 ▶peri scion: tudást közvetít
 perado: **1)** jószolgálat
2) közvetítés
 peranto: **1)** közvetítő, jószolgálati közvetítő
 ▶peranto inter du malamikaj flankoj: közvetítő két ellenséges fél között
2) terjesztő, közvetítő

▶asekura peranto: biztosítóügynök
 ▶peranto de dungoj: munkaerő-közvetítő
 ▶peranto de la revuo „Monato” en Hungario: a Monato lap magyarországi terjesztője
3) *biol* transzfer molekula vö. mesaĝanto 2
 perilo: közvetítőeszköz
 peristo: **1)** hivatásos közvetítő
 ▶peristo de negocoj kaj vetoj: üzlet- és fogadasközvetítő
2) *l.* parigisto 2
 senpera: közvetlen, direkt
 ▶senpera kaŭzo: közvetlen ok
 ▶senpera kontakto: közvetlen kapcsolat
 senpere: közvetlenül, egyenesen, egyenesben, direktben
 ▶parolu senpere kun la ĉefo: beszéljen közvetlenül a főnökkel
 ▶senpere apud la lito: közvetlenül az ágy mellett
l.m. laborperejo
| per- *kém* per- <nagyfokú oxidáció> *l.* perklorato, peroksido
 peroksi-: *kém* peroxidgegyület
 peroksisomo: *biol* peroxizsoma
| percept/o *fil* *pszi* észlelés, percepció
 percepti: *tr* észlel, percipial
 ▶percepti la ĉeeston de gaso: észleli gáz jelenlétét
 perceptaĵo: *fil* *pszi* észlelet
 perceptebla: észlelhető
 ▶apenaŭ perceptebla diferenco: alig észlelhető különbség
l.m. mondpercepto
| Perceval/o *ir* Perceval, Parsifal
| perĉ/o *áll* vágó durbincs, paptetű, disznóhal <Acerina cernua>
| perĉe/o perche <területmérték – 34-52 m²>
| perd/i 1) *tr* elveszít, elveszt, veszteget <vmi meglevőt>
 ▶perdi el la okuloj, perdi el la vido: szem elől téveszt
 ▶perdi la aplombon: elveszti az önbizalmát
 ▶perdi la regon super la veturilo: elveszti uralmát a jármű felett
 ▶perdinta la kapon pri haroj ne ploras^Z: *köz*m kinek fejét veszik, haját nem siratja
 ▶perdi la teron el sub la piedoj, perdi la piedtenon: kicsúszik a lába alól a talaj
 ▶pli bone estas reiri, ol perdi la vojon^Z: *köz*m jobb félútról visszatérni, mintsem utat tévesztetni
2) *tr* elveszít <nem nyer meg>
 ▶perdi batalon: csatát veszít
 ▶perdi la ludon: elveszíti a játszmat
 ▶perdi la veton: elveszíti a fogadást
 ▶prokrastita ne estas perdita^Z: *köz*m ami késik, nem múlik
 perdo: **1)** elvesztés
 ▶anonci la perdon de sia monujo: bejelenti pénztárcája elvesztését
 ▶la perdo de ŝia edzo: férjének elvesztése
 ▶perdo de la honoro: a becsület elvesztése
 ▶sen perdo de la tempo: idővesztés nélkül, nem késlekedve
2) veszteség
 ▶dielektra perdo: *fiz* dielektromos veszteség
 ▶kiu multe profitas, ankaŭ perdon ne evitas^Z: *köz*m veszteség nélkül nem esik nyereség
 ▶kompensi liajn perdojn: kompenzálja v. ellensúlyozza a veszteségeit
 perdigi: *tr* veszteséget idéz elő
 úgy intézi, hogy elveszítsen vmit
 ▶ili perdigis lian monon: elpocsékolta a pénzét
 ▶vi nur perdigas mian tempon: csak az időmet pazarolod
 ▶vi perdigas al mi la paciencon: próbára teszed a türelmemet

►vi perdis al mi la partion: elrontottad a játszmát
perdis: *átv* süllyesztő
►malaperi en la perdis: eltűnik a süllyesztőben
perdis: *ntr* elvesz, elveszledik
►la letero perdis en la poŝto: a levél elveszett a postán
►lia voĉo perdis en la bruego: a szava elveszett a nagy zajban
►perdis per pruntedono amiko kaj mono^Z: *közm* adj kölcsönt a barátodnak, mindkettőt elveszítet
►perdis en detaloj: elvesz a részletekben
►perdis en la amaso: elvesztet a tömegben
►perdis lia lasta espero: elveszett az utolsó reménye is
►pro karta preno perdis bieno^Z: *közm* sok mulhat egy kártyalapon
disperdi: *tr* eltékozol, elveszteget
►disperdi per kartludo sian havaĵon: kártyázással eltékozolja a vagyonát
►vi nur disperdas vian energion: csak vesztegeted az energiádat
forperdis: isten háta mögötti
perdangulo: *vill* veszteségi szög
perdogajna: *mn* gazd nyereség-vesztés
►perdogajna konto: *l.* profito- kaj gajnokonto
l.m. batalperdo, ferperdo, fidoperdo, lingvoperdo, memorperdo, monperdo, perdogajna, pezoperdo, tempoperdo, vojperdis
| **perdis/o** *áll* fogoly <Perdis>
►berbera perdis: barnanyakú szirtifogoly <Alectoris barbara>
►rokperdis: csukár szirtifogoly <Alectoris chukar>
►ruĝa perdis: vörös szirti fogoly <Alectoris rufo>
| **perdis/i** **1)** *ntr* meghal, elpusztul, odavész, elesik
►ĉe Mohács pereis multaj baronoj: Mohácsnál sok főúr odaveszett
►pereis en batalo: csatában elesik
►pereis en malespero: belehal a reménytelenségbe
►pereis per glavo: kard által vész el
2) *ntr* elpusztul, megsemmisül
►diron oni neas, skribo ne pereas^Z: *közm* a szó elszáll, az írás megmarad
►Dresdeno preskaŭ tute pereis pro la bombardado: Dresden majdnem teljesen elpusztult a bombázásban
►mia tuta laboro vane pereis: kárba vészett minden munkám
►valoroj pereis tie: értékek pusztultak el ott
3) *ntr* *kr* elvesz, elkárhozik *szin* damniĝi
►por ke ĉiu, kiu fidas al li, ne pereu, sed havu eternan vivon: *bibl* hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen
pereu: **1)** pusztulás, halál
►kaŭzi lian pereon: pusztulását okozza
►pereu de miloj sur la batalkampoj: ezrek halála a csatamezőn
2) romlás, pusztulás
►bona ideo venas post la pereu^Z: *közm* utólag könnyű okosnak lenni
►la pereu de la tuta rikolto: az egész termés pusztulása
3) *bibl* kárhozat *szin* damno
►vasta estas la vojo kondukanta al la pereu: *bibl* széles az az út, amely a kárhozatba visz
pereema, pereiva: romlandó, veszendő
pereigi: **1)** *tr* elveszejt, elpusztít, kiirt
►la hitleranoj volis pereigi la judojn: a hitleristák ki akarták irtani a zsidókat
►la pesto pereigis milojn kaj milojn: a pestis ezreket és ezreket pusztított el
2) *tr* elpusztít, lerombol, elveszejt
►la sekeco pereigis la rikolton: a szárazság elpusztította a termést
►mi pereigos la urbon: elpusztítom a várost

►ni ne pereigu niajn ĝisnunajn rezultojn: ne romboljuk le eddigi eredményeinket
3) *tr* *bibl* kárhozatba visz
►viaj pekaj pereigos vin: a bűneid a kárhozatba visznek
pereiga: pusztító, elveszejtő, kárhozatba vivő
pereodanĝero: romlásveszély
l.m. ŝippereo
| **peren/a** *növ* élő, többéves
pereni: *ntr* *növ* áttelel
| **perestrojko** *pol* tört perestrojka
| **perfekta/a** **1)** tökéletes, hibátlan, hiánytalan, perfekt
►ni konceptas Dion perfekta: Istent tökéletesnek gondoljuk
►perfekta lingvo: tökéletes nyelv
►perfekta oratoro: tökéletes szónok
►perfekte feliĉa: tökéletesen boldog
►perfekte li parolas la hungaran: tökéletesen beszél a magyart
2) *nyt* befejezett, perfekt *l.* perfekta prezenco, verbo
perfekto: *nyt* befejezett múlt <idő>, perfectum
perfektaĵo: tökéletes dolog
perfektaĉo: tökéletesség
perfektigi: *tr* tökéletesít, perfekcionál
►li perfektigis sin en la skermado: tökéletesítette magát a vívásban
►perfektigi sian lingvoscion: tökéletesíti a nyelvtudását
perfektiga: tökéletesítő
►perfektiga instruado: *isk* továbbképzés
perfektigi: *ntr* tökéletesedik
►liaj metodoj perfektigis: tökéletesedtek a módszerei
►perfektigi en Esperanto: tökéletesíti esperantó tudását
perfektisto: tökéletességre törekvő, perfekcionista
perfektulo: *vall* beavatott
neperfekta: tökéletlen
| **perfektiv/o** *nyt* befejezett igeszemlélet, befejezett aspektus *szin*
fina aspekto *vö.* imperfektiv
| **perfid/i** **1)** *tr* elárul, cserben hagy
►Dio ne perfidas, se homo lin fidas^Z: *közm* aki Istenben bíz, nem csalatkozik
►Juda Iskariota perfidis Jesuon: Iskarióti Júdás elárulta Jézust
►kiu ne konfidas, tiun oni ne perfidas^Z: *közm* aki nem bíz, nem is csalatkozik
►perfidu la patrujo: elárulja a hazát
►perfidu sian amikon: elárulja a barátját
2) *tr* *átv* elárul, cserben hagy
►lia memoro perfidis lin: cserben hagyta az emlékezetét
►lia vizaĝo perfidis lin: az arca elárulta őt
►perfidu sekrete: titkot elárul
perfidu: árulás
►oni perfidon prenas, sed perfidulon abomenas^Z: *közm* az árulkodás hitvány kereset
perfida: *mn* áruló
►perfida rigardo: áruló tekintet
►servisto perfida al sia mastro: gazdáját eláruló szolga
perfidaĵo: áruló tett *v.* cselekedet
perfidulo: áruló
elperfidu: *tr* *átv* árulkodik vmiről <n>
►la ruĝo sur la vangoj elperfidis ŝian amon: a pír az orcáin szerelméről árulkodott
l.m. klasperfida, patrujperfidulo, ŝtatperfidu
| **perfor/i** *tr* átlukaszt, átfúr, perforál *szin* tratri
perforo: *orv* átfúródás, perforáció
►perforo de intesto: bélátfúródás, perforatio intestinalis

perforita: perforált

| **performanc/o** 1) műv performance

2) nyt performancia

| **perfuz/i** tr orv infúziót ad vkinek <n>

▶nepras perfuzi la malsanulon: okvetlenül infúziót kell adni a betegnek

perfuzo: orv infúzió, intravénás folyadékbevitel, infusio

perfuzilo: gysz infúziós készülék

perfuzajo: gysz infúzió, infúziós folyadék

| **Pergam/o** 1) ép ir Pergamon <trójai fellegr>

2) tört geo Pergamon <város>

| **pergamen/o** knyv pergamen

pergameni: tr knyv pergamenez

▶pergamenita papero: pergamenpapír

pergamenrulo: pergamentekercs

| **pergol/o** ép luga, pergola

| **Periandr/o** fil Periandrosz

| **periant/o** növ virágtakaró, perianthium

| **pericikl/o** növ periciclus, pericyclus

| **peridi/o** növ termőtestburok, peridium

| **peridot/o** ásv peridot

| **peridotit/o** ásv peridotit

| **periferi/o** 1) mat kerület <síkidomé> szin rando, čirkaŭ

2) vminek a széle v. pereme

▶periferio de la urbo: a város pereme

periferia: 1) mat kerületi

▶periferia angulo: kerületi szög

2) peremen levő, periferiális

▶periferia aparato: inf külső egység, periféria, végkészülék szin

periferia aparato

▶periferiaj interesoj: marginális érdekek

periferiajo: inf külső egység, periféria, végkészülék

| **perifraz/o** ir nyt körülírás, perifrázis szin čirkaŭfrazo

| **perige/o** csill földközeli, perigeum vö. apogeo

| **perigin/a** növ középső állású, magház körüli, perigyn

▶periginaj sepaloj: középső állású csészelevelek

| **periglaci/a** ásv met jégtakaróhoz közeli, periglaciális

| **Perigord/o** geo Pégord

| **Perigoz/o** geo Périgueux

| **periheli/o** csill napközeli, perihélium

| **perikardi/o** anat szívburok, pericardium

perikardiito: orv szívburokgyulladás, pericarditis

pneŭmoperikardio: orv pneumocardium

| **perikarp/o** növ termésfal, pericarpium

| **Perikl/o** tört Periklész

| **perikop/o** kr perikópa, szentmisei olvasmány

| **perilj/o** növ perilla <Perilla>

▶duonligna periljo: cserjés perilla <P. frutescens>

| **perimetr/o** mat kerület <síkidomméret> szin čirkaŭmezuro, čirkaŭlongo

▶brusta perimetro: mellméret szin brusta čirkaŭlongo

| **perine/o** anat gát, perineum

| **period/o** 1) időköz, időszak, periódus

▶dum la periodo de la krucmilitoj: a keresztesháborúk idején

▶en ĉi tiu periodo: ebben az időszakban

▶reprodukta periodo: áll szaporodási időszak, pázási időszak

2) fiz ciklus, periódus

▶periodo de vibrado: rezgés periódusa

▶sidera periodo: csill sziderikus periódus, sziderikus keringésidő

3) geo tört időszak, periódus <földtörténeti egység>

▶interglacia periodo: interglaciális időszak

4) mat periódus, szakasz <függvény>

5) ir körmondat

perioda: 1) időszakos, periodikus, periódusos

▶perioda publikajo: időszakos kiadvány

▶perioda sistemo: kém periódusos rendszer

▶perioda tabelo: kém periódusos táblázat

2) ir körmondatos

▶perioda strukturo: körmondatos szerkezet

periodaĵo: knyv folyóirat, periodika

periodeco: szakaszosság, periodicitás

periodigi: tr korszakol, korszakokra bont, periodizál

neperioda: nem szakaszos, nem periodikus

l.m. ludperiodo, lumperiodo, longperioda, mallongperioda,

mallumperiodo, mandatperiodo, mezlongperioda, provperiodo,

oficperiodo, oscilperiodo

| **periost/o** anat csonthártya, periosteum

▶denta periosto: foghártya

| **peripeti/o** 1) vizontagság, hanyattatás

2) ir hirtelen fordulat

| **peripl/o** hajó körülhajózás, körbehajózás, periplus

| **periskop/o** periszkóp

| **perisore/o** áll szajkó <Perisoreus>

▶griza perisoreo: szürke szajkó, kanadai szajkó <P. canadensis> szin

griza garolo

▶muta perisoreo, siberia perisoreo: északi szajkó, szibériai szajkó

<P. infaustus> szin muta garolo

| **perisperm/o** növ külső magfehérje, külső magtápláló szövet,

perispermium

| **perispirit/o** vall szellemtest <spiritizmus>

| **peristalt/o** biol féregszerű v. perisztaltikus mozgás, peristaltica

▶intesta peristalto: bélmozgás

▶stomaka peristalto: gyomormozgás

peristalta: biol féregszerű, féregszerűen összehúzódó, perisztaltikus

kontraŭperistalta: biol antiperisztaltikus

| **peristil/o** ép körszlopcsarnok, perisztülion, peristylum

| **periteci/o** növ peritécium, perithecium <termőtest>

| **peritone/o** anat hashártya, peritoneum

peritoneito: orv hashártyagyulladás, peritonitis

peritoneoskopo: gysz peritoneoszkóp

pneŭmoperitoneo: orv pneumoperitoneum

| **perizid/o** fn bibl perizzi, perizita, perizeus

| **perk/o** áll sügér <Perca>

▶sunperko: naphal, szeméthal <Lepomis gibbosus>

▶perkedoj: sügérfélék <Percidae>

▶perkoformaj: sügéralakúak, tüskésúszójúak, tüskésszárnyúak <Perciformes>

| **perkal/o** tex mintázott pamutvászon, színes karton, perkál

| **perkelt/o** ritk gaszt pörkölt

▶tripa perkelt: pacalpörkölt

| **perkol/i** tr kém átszűr, átcepegtet, perkolál

perkoliĝi: ntr kém átszűrődik, átcepeg, perkolálódik

▶pluvakvo perkoliĝas tra la grundo: az esővíz átszűrődik a talajon

▶tra la kafaparato perkoliĝas la akvo kaj fariĝas kafe: a kávéfőzőn

átszűrődik a víz és kávé lesz belőle

perkolilo: kém perkolálóedény, perkolátor

perkolatoro: l. perkolilo

| **perkut/i** 1) tr üt, csap <kemény felület>

2) tr tört pattintva megmunkál

3) tr orv megkopogtat

perkutilo: **1)** *kat* ütőszeg
2) *orv* reflexkalapács
3) *zene ne* ütőhangszer *l.* frapinstrumento
4) *tört* pattintóeszköz
perkutinstrumento: *l.* frapinstrumento
perkutondo: *fiz* lökéshullám
perkutpinglo: *kat* ütőszeg
| **perl/o** **1)** gyöngy
▶artefarita perlo: mesterséges gyöngy
▶fajna perlo: igazgyöngy
▶falsa perlo: hamis gyöngy
▶kultiva perlo: tenyésztett gyöngy, tenésgyöngy *szin* kultivperlo
2) *átv* minta, gyöngyszem, valóságos kincs
▶Evo estas perlo de edzinoj: Éva mintafeleség
▶lia verko estas perlo: műve valóságos kincs
▶perloj de la hungara literaturo: a magyar irodalom gyöngyszemei
▶perloj de roso: harmatgyöngyök
perli: *ntr* gyöngyözik
▶ĉampano perlas en la kalikoj: pezsgő gyöngyözik a kelyhekben
▶ŝvito perlas sur lia frunto: izzadság gyöngyözik a homlokán
perligi: *tr* hántol, gömbölyít
▶perligita hordeo: árpagyöngy, gersli
perlumi: *ntr* *jték* gyöngyözik, gyöngyökkel játszik
perloĉasi, perlifiŝi: *ntr* gyöngyhalászik, gyöngyhalászatot folytat
perloĉasisto, perlofiŝisto: gyöngyhalász
perloĉeno: gyöngysor
perlokoliero: gyöngy nyaklánc
perlokonko: *áll* gyöngykagyló *szin* pinktado
l.m. kultivperlo
| **perlamot/o** *áll* gyöngyház
perlamota: gyöngyház-, gyöngyház berakású, gyöngyház fényű
▶perlamota poŝtranĉilo: gyöngyház bicska
▶perlamote brila: gyöngyházfényű
| **perleĉ/o** *orv* szájzugfekély
| **perlit/o** *ásv* perlit
| **perlon/o** *kém* *tex* perlon
| **perlut/o** *l.* kaj-signo
| **perma/a** *nyt* permi
▶permaj lingvoj estas la komia, komipermjaka kaj udmurta: permi nyelv a komi, a komi-permják és az udmurt
| **permaloj/o** *tech* permalloy <nikkelacél-mágnes ötvözet>
| **permakultur/o** *öko* permakultúra
| **permanent/a** állandó, permanens *szin* konstanta, senĉesa
▶permanenta magneto: *fiz* permanens mágnes, állandó mágnes
permanentigi: *tr* állandósít
| **permeabl/a** *tech* áteresztő, permeábilis *szin* tralasa
permeablo: *fiz* áteresztőképesség, permeabilitás, permittivitás
▶dielektra permeablo: dielektromos permittivitás
▶magneta permeablo: mágneses permeabilitás
▶absoluta permeablo: abszolút mágneses permeabilitás
▶relativa permeablo: relatív áteresztőképesség, relatív permittivitás
permeableco: áteresztőképesség, áteresztő tulajdonság
▶membrana permeableco: membrán áteresztőképessége
permeablazo: *biol* permeabiláz
duonpermeabla: félig áteresztő, szemipermeábilis *szin* duontralasa
| **permeanc/o** *fiz* permeancia, mágneses vezetés *vö.* reluktanco
| **permes/i** **1)** *tr* megenged, engedélyez
▶ĉu estas permesite?: szabad?
▶ĉu vi permesas al mi ekfumi?: rágyújthatok
▶ĉu vi permesas?: megengedi?

▶ili ne permesas al sia filo, ludi kun ni: nem engedik meg, hogy a fiúk velünk játsszon
▶kio estas permesata al Jovo ne estas permesata al bovo: amit szabad Jupiternek, nem szabad a hatókörnek
2) *tr* *átv* megenged, lehetővé tesz
▶la sorto ne permesis al li: a sors nem adta meg neki
▶se la cirkonstancoj permesos: ha a körülmények megengedik
permeso: engedély
▶peti permeson: engedélyt kér
▶doni permeson: engedélyt ad
▶mi uzos vian permeson: élek az engedélyükkel
permesado: engedélyezés
permeseblo: megengedhető, engedélyezhető
permesema: elnéző, engedékeny
permesilo: engedély, engedélyező okirat, <engedélyező> igazolvány
▶Ĝenerala Publika Permesilo: *jog inf* Általános Nyilvános Licenc, General Public Licence
forpermesi: **1)** *tr* elbocsát, elenged
▶se miaj gepatroj forpermesos min, mi veturos kun vi: ha a szüleim elengednek, veletek utazom
▶ŝi forpermesis la ĉambristinon: elbocsátotta a komornát
2) *tr* *kat* eltávra bocsát, eltávoztat engedélyez neki <n>
▶pro la plurobla festo ni estis forpermesitaj: a többes ünnep miatt eltávoztunk
forpermeso: **1)** elbocsátás, elengedés
2) *kat* eltávoztási engedély, eltáv
malpermesi: *tr* tilt, megtilt
▶antaŭi malpermesite: *közl* előzni tilos
▶frukto malpermesita estas plej bongusta^Z: *közm* tiltott gyümölcs edesebb, tiltott alma jobb ízű
▶mi ne povas malpermesi al vi: nem tilthatom meg önnek
▶strikte malpermesita: szigorúan tilos
▶voli aŭ ne voli, neni malpermesas: akarjuk, nem akarjuk, senki sem tiltja
malpermeso: tiltás, tilalom
▶transpaŝi malpermeson: tilalmat megszeg *v.* áthág
l.m. ekspedpermeso, elirmalpermeso, kondukpermeso, konstrupermeso, laborpermeso, paspermeso, restadpermeso, stirpermeso
| **permi/o** *geo* *tört* perm
| **Permjo** *geo* Perm
| **permitiv/o** *fiz* permittivitás *szin* dielektrikeco
▶elektra permitivo: villamos permittivitás
▶magneta permitivo: mágneses permittivitás
▶permitivo de vakuo: vákuum permittivitása
▶relativa permitivo: relatív permittivitás
| **permut/i** **1)** *tr* felcserél <sorrend>
2) *tr* *mat* felcserél, permutál
permuto: **1)** <sorrend> felcserélése
2) *mat* felcserélés, permutáció
▶cikla permuto: ciklikus permutáció
permutado: *vill* fázisforgatás
permutaĵo: *mat* permutáció <eredmény>
permuteblo: felcserélhető, permutálható
| **Pernambuk/o** *geo* *pol* Pernambuco
| **perni/o** *orv* fagydaganat, fagyás, pernio *szin* frostoŝvelo
| **pernicioz/a** *orv* vészes, súlyos, ártalmas, perniciosus
▶pernicioza anemio: vészes vérszegénység, anaemia perniciosa
| **pernis/o** *l.* vespobuteo
| **peron/o** *ép* <ház előtti> külső lépcső, bejárati lépcső

| **perone/o** l. fibulo
| **peronospor/o** növ peronoszpóra
| **perpendikl/o** ex l. ortanto
perpendikla: ex l. orta
| **perpendikular/a** l. orta
perpendikularo: l. ortanto
| **Perpetu/o** Perpétua <utónév>
| **Perpinjan/o** geo Perpignan
| **perpleks/a** zavarodott, határozatlan, bizonytalan, bizonytalanlankodó
perplekso, perpleksecó: zavar, határozatlanság, bizonytalanlankodás
perpleksiga: zavarba ejtő
perpleksigi: tr elbizonytalanít, zavarba hoz
▶via demando perpleksigis min: kérdése elbizonytalanított
perpleksigi: ntr elbizonytalanodik, összezavarodik
| **pers/o** fn perzsa
persa: mn nyt perzsa <fa>
▶Persa Golfo: geo Perzsa-öböl
▶persa kato: áll perzsa macska
▶persa lingvo: perzsa nyelv
Persujo, Persio: tört geo Perzsia, Persia
| **Pers/o** ir <Aulus> Persius Flaccus
| **perse/o** növ avokádó, avokádófa <Persea>
▶Amerika perseo: mexikói avokádófa, avokádókörté, aligátorkörte
<P. americana>
| **Perse/o 1)** mit Perszeusz, Perseus
2) csill Perzeusz
| **Persefon/o** mit Perszephoné, Perszephoneia, Proserpina szin
Prozerpino
| **persekut/i 1)** tr űz, hajt, üldöz, kerget, hajszo
▶persekuti forkurinton: menekülőt üldöz
▶persekuti leporon: nyulat hajt
▶policano persekutis krimulon: rendőr bűnözőt üldözött
2) tr jog üldöz
▶lege persekuti: hivatalból üldöz
▶persekutenda krimo: üldözendő bűncselekmény
3) tr átv üldöz
▶Hitlero persekutis la judojn: Hitler üldözte a zsidókat
▶la malfeliĉo lin persekutas: a balszerencse üldözi
▶Nerono persekutis la kristanojn: Néró üldözte a keresztényeket
persekutado: üldözés
▶deliro pri persekutado: pszi üldözési mánia szin persekuta deliro
▶persekutado de la judoj: zsidóüldözés
▶politika persekutado: pol politikai üldözés
▶rasa persekutado: fajüldözés
▶religia persekutado: vallási üldözés
persekutanto: fn üldöző
persekutato: üldözött
persekutiĝo: üldöztetés, üldözöttség
▶vivi en konstanta persekutiĝo: állandó üldöztetésben él
persekutisto: jog végrehajtó, persecutor
persekutafiŝo: jog körözés, körözlevél
l.m. mortpersekuti
| **Persepol/o** tört geo Perszepolisz
| **persien/o** zsalu, zsalugáter szin latšutro
| **persik/o** növ őszibarack
persikujo, persikarbo: növ őszibarackfa <Prunus persica> szin Persia
prunuso
| **persikari/o 1)** növ keserűfű <Persicaria>
2) növ baracklevelű keserűfű <P. maculosa>
| **persimon/o 1)** növ kakiszilva, datolyaszilva <Diospyros>

▶japana persimono, orienta persimono: ázsiai kakiszilva, ázsiai datolyaszilva <D. kaki> szin kakinoko
▶Virginia persimono: amerikai v. virginiai kakiszilva, amerikai v. virginiai datolyaszilva <D. virginiana>
2) l. persimonbero
| **permafrost/o** l. ĉiamfrosta grundo
| **persist/i** ntr kitart vmiben v. vmi mellett, ragaszkodik vmihez, állhatatos
▶la akuzato persistas nei: a vádlott továbbra is tagad
▶li persistas aserti: továbbra is makacsul állítja
▶persisti ĉe sia opinio: ragaszkodik a véleményéhez
▶persisti en sia atesto: továbbra is fenntartja a vallomását
▶persisti en sia eraro: megmarad a hibájában
▶persisti en sia intenco: kitart a szándéka mellett
persista: kitartó, rendületlen, állhatatos, tartós
▶persista laborado por Esperanto: az eszperantóért végzett állhatatos munka
▶persista malbonodoro: tartós bűz
▶persista porbatalanto de la paco: a béke kitartó bajnoka
persistaĉa: makacs, konok szin obstina
persistado: kitartás, vmi melletti megmaradás
persisteco: állhatatosság, kitartás
persistejo: kat fellekvár, mentsvár, belső erőd
malpersista: gyenge akaratú, puhány
| **person/o 1)** személy
▶alveni en propra persono: személyesen jön el
▶ĉiu persono kun sia bezono²: közm mindenkinek megvan a maga baja
▶eminenta persono: kiváló személy
▶nekonata persono: ismeretlen személy
2) fő <egyed>
▶ĉambro por du personoj: kétszemélyes szoba
▶vespermanĝo por cent personoj: százfős vacsora
3) jog személy
▶fizika persono: fizikai személy
▶jura persono: jogi személy
▶natura persono: természetes személy
▶privata persono: magánszemély
4) ir szereplő szin rolanto
▶la personoj de la dramo: a dráma szereplői
▶flanka persono: mellékszereplő
▶muta persono: néma szereplő
5) kr <isteni> személy
▶unu Dio en tri personoj: egy Isten három személyben
6) nyt személy
▶la singulara tria persono havas tri formojn: az egyes szám harmadik személynek három alakja van
persona: 1) személy-, személyi, személyes
▶diktatoroj ŝatas personan kulton: a diktátorok szeretik a személyi kultuszt
▶mi ne havas personan sekretarion: nincs személyi titkárom
▶persona legitimilo: személyi igazolvány
▶personaj objektoj: személyes tárgyak
▶tio estas mia persona proprieto: ez a személyes tulajdonom
2) nyt személyes
▶persona pronomo: személyes névmás
persone: 1) személyesen, a maga személyében
▶koni persone: személyesen ismer
▶persone li vizitis nin: személyesen látogatott meg bennünket

► persone mi dankos lin por lia komplezo: személyesen köszönöm meg neki a szívességét

2) a maga részéről

► persone, li ne vidis kontraŭdiron en tio: a maga részéről nem látott benne ellentmondást

► persone, mi ne ŝatas tion: a magam részéről nem szeretem personaĵo: 1) személyes holmi

2) személyes adat

personaro: 1) személyzet

► la tuta personaro de la firmao: a cég teljes személyzete

► malpliigo de la personaro: létszámcsökkenés

2) szereplőgárda

► listo de la personaro: a szereplők névsora

personarestro: személyzeti vezető

personeco: 1) személyiség

► disvolviĝo de personeco: személyiségfejlődés

► duigo de la personeco: a személyiség kettéhasadása

► fermita personeco: zárt személyiség

► kontraŭdira personeco: ellentmondásos személyiség

2) jog személyiség

► jura personeco: jogi személyiség

personecigi: *tr* személyre szabja, személyhez igazítja

► personecigi la taskojn: személyre szabja a feladatokat

personigi: *tr* megszemélyesít

► Harpagono personigas en si la avarecon: Harpagon a zsugoriságot személyesíti meg

► la aŭtoro personigas la naturajn fenomenojn: a szerző megszemélyesíti a természeti jelenségeket

personigo: megszemélyesítés

personismo: *fil* perszonalizmus

enpersonigi: *tr* megtestesít, alakít, megjelenít

► li ofte enpersonigis aventuristojn: gyakran alakított kalandorokat

► por trompi la lordon, li enpersonigis grafon: a lord félrevezetésére grófnak adta ki magát

► ŝi enpersonigis la carinon en la opero: a cárnőt alakította az operában

krompersono: *fn* kívülálló <személy>

popersona: egy főre jutó

proprapersono: saját személyében

senpersona: személytelen

► uzi senpersonan tonon: személytelen hangot üt meg

senpersoneco: személytelenség

personarsekcio: személyzeti osztály

personaŭto, personaŭtomobilo: *jm* személyautó, személykocsi, személygépkocsi

personidentigo: személyazonosítás

personlifto: *jm* személyfelvonó

personpesilo: személymérleg, fürdőszobai mérleg

persontrafiko: *közl* személyforgalom

► fervoja persontrafiko: vasúti személyforgalom

l.m. celpersono, flegpersonaro, kontaktopersono

| **personal/o** 1) *nyt* személyes névmás *szin* persona pronomo

2) személyzet *szin* personaro 1

| **perspektiv/o** 1) *műv tech* távlat, perspektíva

► figuri en perspektivo: perspektívában ábrázol

► kulpi kontraŭ la leĝoj de la perspektivo: vét a perspektíva törvényei ellen

► la mezepokaj pentristoj ne konis la perspektivon: a középkori festők nem ismerték a perspektívát

2) *átv* kilátás, távlat, perspektíva, jövő

► ekonomiaj perspektivoj: gazdasági kilátások

► Esperanto havas belan perspektivon: az esperantonak szép jövője van

► la afero ne havas perspektivon: a dolognak nincs perspektívája

► lia vivo alprenis novan perspektivon: élete más perspektívát öltött

► malfermi novajn perspektivojn: új távlatokat nyit

perspektiva: perspektivikus, távlati

► perspektiva figurado: távlati ábrázolás

kurtperspektiva, mallongperspektiva: rövid távú, rövid perspektívájú

► kurtperspektivaj interesoj: rövid távú érdekek

kurtperspektive, mallongperspektive: rövid távon <időben>

longperspektiva: hosszú távú

longperspektive: hosszú távon

► longperspektive esperiga entrepreno: hosszú távon reménykeltő vállalkozás

► plani longperspektive: hosszú távra tervez

mezperspektiva: középtávú

mezperspektive: középtávon

senperspektiva: kilátástalan, perspektíva nélküli

► senperspektiva entrepreno: kilátástalan vállalkozás

l.m. birdperspektivo, vivperspektivo

| **persvad/i** *tr* rábeszél

► li sukcesis persvadi lin pri la repaciĝo: sikerült rábeszélne a kibékülésre

► mi persvadis lin veni kun mi: rábeszéltem, hogy jöjjön velem forpersvadi, malpersvadi: *tr* lebeszél vmiről <de>

► mi ne volas forpersvadi vin de la partopreno: nem akarlak lebeszélni a részvételtől

persvada: rábeszélő

► per persvada tono: rábeszélő hangon

| **perturb/i** *tr* megzavar, zavart okoz, üzemzavart idéz elő

► fulmo perturbis la funkciadon de la aparato: villám zavarta meg a készülék működését

► oftaj paneoj de la elektro perturbas nian vivon: gyakori áramkimaradások zavarják az életünket

perturbo: 1) *orv pszi* zavar

► digestaj perturboj: emésztési zavarok

► li havas mensan perturbon: elmezavara van

► personecaj perturboj: személyiségi zavarok

► psika perturbo: lelki zavar, pszichés zavar

► somata perturbo: szomatikus zavar

2) *öko met* zavar

► kaŭzi atmosferajn perturbojn: légköri zavarokat okoz

► perturboj de la ekosistemo: az ökoszisztéma zavarai

3) *fiz tech* zavar, zavarás, üzemzavar, működési zavar

► elektra perturbo: elektromos zavar

► magnetaj perturboj: mágneses zavarok

► perturbo de la socia ordo: a társadalmi rend megzavarása

► perturbo de maŝino: gép üzemzavara

► registriilo de perturboj: *fn* zavaríró

► socialaj perturboj: *pol* szociális zavargások

perturbiĝi: *ntr* zavar keletkezik, üzemzavar lép fel

senperturbiĝi: *tr* zavart megszüntet, üzemzavart felszámol

l.m. glutperturbo, parolperturbo, stomakperturbo

| **Peru/o** *geo pol* Peru <PE>

peruano: *fn* perui <lakos>

| **Peruĝ/o** *geo* Perugia

| **peruk/o** vendéghaj, paróka *szin* falsaj haroj

► multbukla peruko: allonge <paróka>

► pudrita peruko: rizsporos paróka

perukisto: parókakészítő
l.m. faskoperuko, sakperuko
| pervers/a elvetemült, romlott, beteg lelkű, perverz
 perversaĵo: perverzió, perverz dolog
 ▶seksa perversaĵo: szexuális elfajulás, szexuális perverzió
 perverseco: romlottság, beteglelkűség, perverzió
 perversigi: *tr* megront, elront, perverzzé tesz
 ▶la tropotenco perversigas: a túlhatalom romlottá tesz
 perversulo: beteg lelkű ember, perverz alak
| perversi/o *orv* pszi rendellenesség, természetellenesség, elfajulás, perversio
 perversiulo: *orv* pszi természetellenes hajlamú egyén
| pes/i 1) *tr* <súlyt> mér, lemér
 ▶pesu al mi ĉi tiun melonon: mérje le nekem ezt a dinnyét
2) tr átv mérlegel, felmér, megfontol
 ▶ĉu vi pesis la sekvojn de via ago: megfontoltad tetted következményeit
 ▶ni ne pesis liajn meritojn: nem mérlegeltük az érdemeit
 ▶pesi la porojn kaj kontraŭojn: pro és kontra mérlegel, mérlegeli a mellette és ellene szóló érveket
 pesado: **1)** súlymérés, mázsálás
2) átv mérlegelés
 pesadejo: *fn* mázsáló, mérlegház, mázsaház
 pesilo: mérleg
 ▶aŭtomata pesilo: automata mérleg, önműködő mérleg
 ▶dekuma pesilo: tizedes mérleg
 ▶kuireja pesilo: konyhai mérleg
 ▶risorta pesilo: rugós mérleg
 ▶vekta pesilo: karos mérleg
 Pesilo: *csill* Mérleg, Libra
 pesileto: finom mérleg, aranymérleg
 pesujo: <súly> mérőedény
 nepesebla: lemérhetetlen
 pripesi: *tr* <bizonyos mennyiséget> lemér
 ▶pripesu la preskribitan dozon: mérje le a előírt mennyiséget
 ▶pripesu tiom, kiom vi bezonas: mérjen le annyit, amennyire szüksége van
 pesaŭtomato: mérlegautomata
 pesilplato: mérleglap
 pesiltaso, pesiltelero: mérlegserpenyő, mérlegtányér
 pesilvektó: mérlegkar, mérlegrúd
 pesmaŝino: hídmérleg
l.m. animpesado, baskulpesilo, bebopesilo, hompesilo, leterpesilo, personpesilo, tordopesilo
| pes/o peso <pénznem>
| peset/o peseta, pezeta <pénznem>
| pesev/o pesewa <pénznem>
| pesari/o 1) gysz méhgyűrű, pessarium <tartóeszköz>
2) pessárium <fogamzásgátló>
| pesimism/o borúlátás, pessimizmus
 pesimisma: *mn* borúlátó, pesszimista
| pesimist/o *fn* borúlátó, pesszimista
| pest/o 1) *orv* pestis
 ▶bubona pesto: bubópestis, pestis bubonica
 ▶nigra pesto: fekete pestis, fekete halál
 ▶pulma pesto: tüdőpestis, pestis pulmonica
 ▶pesto kaj plago!: a fene vigye el!
2) agr pestis
 pesticido: *agr* növényvédő szer, peszticid
 pestulo: *fn* pestises <beteg>

pestodona: *orv* pestist okozó, pestist terjesztő
 pestokolono: *kr műv* pestisoszlop
l.m. akvopesto, birdopesto, hundopesto, katopesto, stanpesto
| pestiĉi/o *orv* pontszerű bőrvérzés
| Peŝavar/o *geo* Pesavar, Peshawar
| Peŝit/o *bibl* Pesittá <szír Biblia>
| pet/i 1) *tr* kér, elkér vmit
 ▶du aferojn mi petas de vi: két dolgot kérek tőled
 ▶kiu ne petas, tiu ne ricevas^Z: *közm* szemérmes koldusnak üres a tarisznája
 ▶mi petis de li monon: pénzt kértem tőle
 ▶mi petas vin: kérlek, kérem
 ▶mi petas vin per la ĉielo!: az égre kérlek!
 ▶peti aŭdiencon: kihallgatást kér
 ▶peti azilon ĉe la aŭtoritatoj: menedéket kér a hatóságoktól
 ▶peti foje kaj refoje, peti ripete kaj insiste: kérve kér
 ▶peti helpon: segítséget kér
2) tr megkér vkit
 ▶la aŭtoro petas la leganton, ke li atente legu la antaŭparolon: a szerző arra kéri az olvasót, hogy figyelmesen olvassa el az előszót
 ▶la malriĉulo petis la riĉulon pri la mano de lia filino: a szegény ember megkérte a gazdag embertől a lánya kezét
 ▶li petis min alporti la biciklon: megkért, hogy hozzam el a kerékpárt
 ▶mi petas vin helpi: kérlek, segíts
 ▶peti suplike: könyörögve kér
3) tr kéret vkit
 ▶la reĝo petas la baronojn al si: a király magához kéreti a főurakat
 peto: kérés
 ▶peto de barono estas ordono^Z: *közm* urak kérése parancsolat
 ▶peto de la akuzato al la tribunalo pri revizio: a vádlott felülvizsgálati kérelme a bíróság felé
 ▶peto kaj demando kondukas tra l' tuta lando^Z: *közm* nyelvén ember messze elmehet
 ▶prema peto: nyomatékos kérés
 petegi: *tr* könyörög
 ▶en la preĝejo oni petegis pri la reunuiĝo de la kristanoj: a templomban a keresztények újraegyesítéséért könyörögtek
 ▶mi petegas vin per la ĉielo: könyörögve kérlek
 ▶petegi por sia vivo: az életéért könyörög
 elpeti: *tr* kikönyörög
 ▶li elpetis al si etajn favorojn: kis kedvezményeket könyörgött ki magának
 forpeti sin: **1)** elkérezkedik
2) kat eltávozt
 nepetegebla: kérlelhetetlen
 neelpetebla: nem kikérhető
 propeti: *tr* *kr* könyörög, közbenjár, esedezik
 ▶ni propetas Dion pro niaj mortintoj: könyörgünk Istenhez halottainkért
 ▶Sankta Maria, propetu por ni: Szűz Mária, esedezz érettünk tropetema: toladódó
 petdeziri: *tr* *kr* könyörög vmiért <n>
 ▶ni petdeziru bonan rikolton: könyörgjünk a jó termésért
 petdeziro: *kr* könyörgés
 petpreĝi: *ntr* *vall* foházkodik
 petplori: *ntr* rimázkodik, sírva könyörög
 petskribo: kérvény, beadvány, petíció *szin* peticio
 petveturi: *ntr* autóstopozik, autóstoppal megy
 petveturo: autóstop

petveturanto: autóstopos

l.m. almozpeti, helppeti, jurpeti, pardonpeti, plorpeti, trudpeti

| **peta-** *tud* peta- <10¹⁵> *l.* petateslo, petavebero

| **petal/o** *növ* pártalevél, szírom, petalum *szin* korolfolio

petaloro: *növ* párt, corolla *szin* korolo

petaleca: *növ* szíromszerű

kuniǵpetala: *növ* forrt szirmú

kuniǵpetaluloj: *növ* forrtszirmúak <Gamopetalae> *szin* gamopetaloj

liberpetala: *növ* szabadszirmú

liberpetaluloj: *növ* szabadszirmúak <Dialypetalae> *szin* dialipetaloj

okpetalulo: *növ* havasi magcsákó <Dryas octopetala>

senpetaluloj: *növ* szírmatlanok <Apetalae> *szin* apetaloj

unupetala: **1)** *növ* egyszirmú *szin* monopetala

2) *növ* *ex* forrt szirmú *l.* kuniǵpetala

petalaranǵo: *növ* szíromállás

l.m. monopetala, rozpetalo

| **petard/o** *jték* petárda *vö.* eksplodubego

| **petasit/o** *növ* acsalapu, keserűlapu <Petasites>

| **petauǵred/oj** *áll* siklóerszényes-félék <Petauridae> *szin* sciureskuledoj

| **petaz/o** *tört tex* petazosz <széles karimájú görög kalap>

| **Peterburg/o** *l.* Sankt-Peterburgo

| **petici/o** *kérvény*, *petíció*, *beadvány* *szin* petskribo

peticii: *tr* kérvényez

peticianto: kérelmező

| **petikot/o** *petticoat* <merevített, széles alsószojnya>

| **petiol/o** *növ* levélnyel, petiolus *szin* folitigo

petiola: **1)** *növ* levélnyelhez tartozó, petiolaris

2) *növ* nyeles, nyélt, petiolatus *szin* petiolhava

petioleto: *növ* levélnyelecske, levélkenyel, petiolulus

petiolhava: *növ* nyeles, nyélt, petiolatus *szin* petiola **2**

senpetiola: *növ* ülő, nyéltelen, sessilis *szin* sida

| **petit/o** *knyv* petit <8 pontos betűnagyság>

| **petol/i** **1)** *ntr* ugrándozik, hancúrozik, kergetőzik

► *du* papilioj petolis en la suno: két pillangó kergetőzött a napon

► *hundeto* petolis ĉirkaŭ liaj kruoj: egy kutyácska ugrándozott a lába körül

► *infanoj* petolis sur la herbejo: gyermekek hancúroztak a réten

2) *ntr* csintalankodik, pajkoskodik, rakoncátlankodik

► *en preĝejo* ne petolu: templomban ne csintalankodj

► *juneco* petolis, maljuneco malsatos^Z: *közm* aki fiatal korában nem kapar, vénségére üres tálat kapar

► *petolu*, *diboĉu*, sed poste sorton ne riproĉu^Z: *közm* eszem-iszom, dínomdánom, nembánomból van a bánom

► *sango bolas*, *juneco* petolas^Z: *közm* fiatalság bolondság

3) *ntr* évődik, enyeleg

► *junuloj* petolis kun la bela knabino: fiatalok évődtek a szép leánnyal

petola: **1)** csintalan, eleven, pajkos, rakoncátlan

2) évődő

petolado: **1)** csintalankodás, rakoncátlankodás

2) évődés, enyelgés

petolaĵo: csintalanság, pajkosság, csintalan v. pajkos dolog

► *fari* petolaĵojn: huncutságokat művel

petolema: eleven v. pajkos természetű

petolulo: **1)** pajkos v. eleven gyermek

2) *fn* évődő v. enyelgő, kujon

| **petr/o** **1)** *ásv* kőzet *szin* rokaĵo **2**

► *erupcia* petro, *magma* petro: magmás kőzet

► *metamorfa* petro: metamorf kőzet

► *sedimenta* petro: üledékes kőzet

► *vulkana* petro: vulkanikus kőzet

2) *anat* sziklacsont, os petrosa

petrigi: *tr* *ásv* megkövesít, közzé alakít

petriĝi: *ntr* *ásv* megkövesül, megkövesedik, közzé alakul

► *petriĝinta* arbotrunko: megkövesedett fatörzs

petriĝo: *ásv* megkövesedés, megkövülés, petrifikáció

petrologo: *ásv* kőzettanos, petrológus

petrologio: *ásv* kőzetan, petrológia

petrofiziko: *ásv fiz* kőzETFizika

petroloĝa: *mn biol* kőlakó

petrurgio: *kém ip* petrurgia

| **Petr/o** Péter

► *caro* Petro la Granda: *tört* Nagy Péter cár

► *Petro* kornojn tenas, Paŭlo lakton prenas^Z: *közm* más nyomja a sajtót, más issza a mustot

► *Petro* rifuzas, Paŭlo ekuzas^Z: Péter nem akarja, akarja Pál

Petrino: Petra <utónév>

Peĉjo: Péterke, Peti

| **Petrark/o** *ir* <Francesco> Petrarca

petrarkismo: *ir* petrarkizmus

petrarkumi: *ntr ir* Petrarca stílusában ír, Petrarcat utánoz

| **petrel/o** *áll* viharwadár

► *fregatpetrelo*: tengeri viharfecske <Hydrobates Boie>

► *kaba* petrelo: galambhojsza <Daption capensis>

| **Petr/i** *bakt* <Julius Richard> Petri

► *Petri-plado*: *kém* Petri-csésze

| **Petrograd/o** *tört geo* Petrográd *vö.* Sankt-Peterburgo

| **petrol/o** *kém* kőolajszármazék, kőolajtermék

► *kruda* petrolo: nyersolaj, kőolaj *szin* nafto

► *lampa* petrolo: világítópetróleum *szin* keroseno

► *Organizo de Arabaj Petrol-Eksportaj Landoj*: *gazd pol* Arab

Kőolajexportáló Országok Szervezete, OAPEC

► *Organizo de Petrol-Eksportaj Landoj*: *gazd pol* Kőolajexportáló

Országok Szervezete, OPEC

petrolindustrio: *kém ip* olajipar

petrolkompanio: *gazd pol* olajtársaság

petrolkrizo: *gazd pol* olajválság

petrollampo: petróleumlámpa *szin* kerosena lampo

petrolputo: *l.* naftoputo

petrolrafinejo: *kém ip* olajfinomító

petrolrezervejo: *ip* (kő)olajtároló

petrolŝipo: *hajó* tartályhajó

l.m. dizelpetrolo

| **petromiz/o** *áll* ingola <Petromyzon>

► *mara* petromizo: tengeri orsóhal, tengeri ingola <P. marinus>

► *petromizedoj*: ingolafélék <Petromyzonidae>

► *petromizoformaj*: ingolaalakúak <Petromyzoniformes>

► *petromizido*: ingolalárva

| **Petroni/o** *ir* <Caius> Petronius <Arbiter>

| **petrosel/o** *növ* petrezselyem, kerti petrezselyem <Petroselinum

sativum> *szin* krispa petroselino, kultiva petroselino

► *krispa* petroselo: petrezselyem zöldje

► *radikpetroselo*: petrezselyemrépa, petrezselyemgyökér

petroseli: *tr* *gaszt* petrezselyemmel ízesít

| **petuni/o** *növ* petúnia, tölcserke <Petunia>

| **pez/i** **1)** *tr* nyom vmennyit, súlya van

► *la* pako pezas dek kilogramojn: a csomag tíz kilót nyom

► *kiom ĝi* pezas?: mennyi a súlya?

2) *ntr* vmire ránehezedik, vmit <sur> terhel

►granda ŝarĝo pezis sur la mulo: nagy súly nehezedett az öszvérrre
 ►sur la ŝarĝaŭto pezas dek tunoj: a teherautót tíz tonna terheli
3) *ntr* átv nyomaszt, terhel, súlyos, súlya van
 ►la decido pezas sur mi: a döntés engem terhel
 ►lia vorto pezas: súlya van a szavának
 ►nun ne pezas sur li zorgoj: most nem nyomasztják gondok
 pezo: **1)** súly, teher, terhelés
 ►la ponto ne eltenis la pezon kaj kolapsis: a híd nem bírta ki a terhet és összedőlt
 ►viva pezo: élősúly
2) súly <mérték>
 ►kuntara pezo, malneta pezo: bruttó súly
 ►sentara pezo, neta pezo: nettó súly
 ►specifa pezo: fajsúly
3) *átv* súly, teher, nyomaték
 ►doni pezon al siaj vortoj: súlyt ad a szavainak
 ►esti trans mezo kaj pezo: túl van a nehezén
 ►la pezo de la potenco: a hatalom súlya
 ►pezi sur lia koro: nyomja a szívét
 ►sub la pezo de la krimo: a büntett súlya alatt
4) *knyv* relatív betűvastagság
 ►tipara pezo: betűtípus relatív vastagsága
 peza: **1)** súlyos, nehéz
 ►peza kiel plumbo: nehéz, mint az ólom
 ►peza ŝtono: nehéz kő
2) *átv* nehéz
 ►ataki per peza artilerio: nehézüzérséggel támad
 ►la kirasitaj rajdistoj de la peza kavalerio: a nehézlovasság páncélozott lovasai
 ►lia kapo iĝis peza pro la dormemo: a feje nehéz lett az álmoságtól
 ►peza atmosfero: nehéz légkör
 ►peza manĝaĵo: nehéz étel
 ►peza personeco: súlyos v. jelentős személyiség
 ►peza sorto: nehéz sors
 ►peza stilo: nehézkes stílus
 ►pezaj vortoj: súlyos szavak
 peze: nehezen, súlyosan
 pezaĵo: <speciális> súly, nehezék
 ►pezaĵoj de pendolhorloĝo: ingaóra súlyai
 pezeco: átv is súlyosság, nehézség
 ►la pezeco de liaj paŝoj: léptei súlyossága
 ►la pezeco de lia vivo: élete nehézsége
 pezeca: nehézkes
 pezega: átv is igen nehéz, nagyon terhes
 pezigi: **1) *tr*** elnehezít, súlyossá tesz
 ►la pluvo pezigas la velojn: az eső elnehezítette a vitorlákat
2) *tr* átv megnehezít
 ►ne pezigu mian koron: ne nehezítsd a szívemet
 peziĝi: *ntr* átv is elnehezül, súlyossá válik, megnehezül
 pezilo: mérősúly
 ►pezilo de kvin kilogramoj: ötkilós súly
 kontraŭpezi: *tr* ellensúlyoz
 kontraŭpezo: **1)** ellensúly
 ►traktoroj ofte havas kontraŭpezojn: a traktorokon gyakran van ellensúly
2) *átv* ellensúly
 ►la konsuloj servis kiel kontraŭpezoj unu al la alia: a konzulok ellensúlyként szolgáltak egymással szemben
 laŭpeze: súly szerint
 ►klasifi laŭpeze: súly szerint osztályoz

malpeza: **1)** könnyű
 ►malpeza kiel plumo: könnyű, mint a pihe
 ►malpeza pako: könnyű csomag
2) *átv* könnyű
 ►kun malpeza koro: könnyű szívvel
 ►malpeza tasko: könnyű feladat
 ►malpeza vespermanĝo: könnyű vacsora
 ►malpeza vino: könnyű bor
 malpezigi: *tr* átv is megkönnyít, könnyűvé tesz
 ►larmoj malpezigas la koron: a könnyek könnyítnek a szíven
 ►malpezigu la pakon, por ne atingi la pezolimon: könnyíts a csomagon, hogy a súlyhatáron belül maradj
 multepeza: nagyon súlyos v. nehéz, nehézkes
 plipezo: súlytöbblet, többletsúly
 senpeza: súlytalan
 senpezeco: súlytalanság
 superpezi: **1) *tr*** többet nyom, súlyban nehezebb
 ►liaj porkoj superpezas tiujn de la najbaro: az ő disznói többet nyomnak, mint a szomszédéi
2) *tr* átv felülmúl, nagyobb a súlya, ránehezedik
 ►liaj meritoj superpezas liajn difektojn: érdemei felülmúlják hiányosságait
 ►Usono milite superpezas ĉiujn aliajn landojn: az USA katonailag túlsúlyban van minden többi országnál
 superpeza: **1)** túlsúlyos
2) *átv* túlnyomó
 superpezo: túlsúly
 tropezo: túlsúly
 tropeza: túlsúlyos
 pezocentro: *fiz* súlypont
 pezocentra: **1)** *fiz* tömegközépponti
2) *mat* baricentrikus
 pezimposto: *közl* súlyadó
 pezkategorio: *sp* súlycsoport
 pezoforto: *fiz* súlyerő
 pezmarŝi: *ntr* cammog
 pezoperdo: káló, súlyvesztesség
 pezopilko: *sp* gysz medicinlabda
l.m. egalpezo, horloĝpezaĵo, kargopezo, korpopezo, manpeziĝi, muŝpeza, nazopeza, plumpeza, polmopeziĝi, postaĵpeza, ŝovpezilo, volumenpezo
| pezi/*o* *növ* valódi csészegomba <Peziza> *szin* kuvofungo
| pfenig/*o* pfennig <váltópénz>
| pi **1)** *knyv* π, pí <görög 'p' betű> *szin* pio
2) *mat* pí
 ►pi estas la kvociento de la perimetro de cirklo per ĝia diametro: a pí a kör kerületének és átmérőjének a hányadosa
| pi/*a* *vall* jámbor, kegyes, istenfélő, buzgón vallásos
 ►kun pia intenco: jámbor szándékkal
 ►li koniĝis kiel pia homo: jámbor embernek ismerték
 ►pia deziro: jámbor óhaj <hatástalan>
 ►piaj kredantoj pilgrimis al Jerusalemo: jámbor hívők zarándokoltak Jeruzsálembe
 ►vivi pie: istenfélő módon élni
 pio, pieco: *vall* jámborság, ájtatosság, kegyesség, buzgó vallásosság
 ►nek pio por Dio, nek kapablo por diablo^Z: Istennek nem gyertyája, ördögnek nem piszkafája
 ►peli la piecon ĝis bigoteco: a jámborságot a bigottságig túlozza
 piaĵo: jámbor tett v. cselekedet, jámbor dolog
 piigi: *ntr* jámborrá válik

►se ezoko piiĝis, gobio ne dormu^Z: *kōzm* legravasabb a róka, mikor szemeit behunyja
 piulo: jámbor ember, istenfélő ember
 ►eĉ inter piuloj ne mankas pekuloj^Z: *kōzm* nem mind szent, ki templomba ment
 malpia: *vall* istentelen, pogány
 ►li havas malpian langon: pogány nyelve van
 ►malpia blasfemanto: istenkáromló
 malpio, malpieco: istentelenség, pogányság
 ►en buŝo Biblio, en koro malpio^Z: szája angyal, szíve ördög
 malpiulo: istentelen ember, pogány ember
 ►de malpiuloj eliras malpiaĵo: *bibl* gonoszoktól gonoszság ered
 piafekta: *pej* ájtatoskodó, szenteskedő
 | **piaf/o** piaffe <ügetés helyben>
 | **piamatr/o** anat lágy agyhártya, pia mater
 | **pian/o** *zene* zongora *vö.* fortepiano
 ►altpiĉa piano: magasra hangolt zongora
 ►elektronika piano: elektronikus zongora
 ►horizontala piano: vízszintes törzszű zongora
 ►kruckorda piano: kereszthúros zongora
 ►misagordiĝinta piano: elhangolódott zongora
 ►vertikala piano: pianínó *szin* starpiano
 piani: *ntr* *zene* zongorázik
 pianego: *zene* hangversenyzongora, koncertzongora *szin* koncertpiano
 pianeto: *zene* pianínó
 pianisto: *zene* zongorista
 aŭtopiano: *zene* gépzongora, mechanikus zongora
 pianoframo: *zene* zongorakeret
 pianokonzerto: *zene* zongorahangverseny
 pianokonĉerto: *zene* zongoraverseny
 pianopeco: *zene* zenedarab
l.m. ĝirafpiano, harpopiano, koncertpiano, piramidpiano, starpiano, ŝrankopiano, tablopiano, vostopiano
 | **pianol/o** *zene* gépzongora, pianola
 | **Piast/o** tört Piast
 ►la Piasto-dinastio en Pollando: a Piast-dinasztia Lengyelországban
 | **piastr/o** piaszter <váltópénz>
 | **Piaŭi/o** *geo pol* Piauí
 | **pic/o** *gaszt* pizza
 ►pico kun fungoj: gombás pizza
 ►pico kun marfruktoj: tengeri gyümölcsös pizza
 ►pico kun ŝinko: sonkás pizza
 picejo: pizzeria, pizzasütőde
 picisto: pizzasütő
 | **pice/o** *növ* luc, lucfenyő <Picea>
 ►blanka piceo, glaŭka piceo <P. glauca>: fehér luc, szürke luc, szürkefenyő, kanadai luc
 ►blua piceo: szűrös luc, coloradói luc <P. pungens>
 ►jeza piceo: ajani luc, ajanifenyő <P. jezoensis>
 ►nigra piceo: fekete luc <P. mariana>
 ►ordinara piceo: közönséges luc, szurokfenyő <P. abies> *szin* abiopiceo
 ►orienta piceo: keleti luc, kaukázusi luc <P. orientalis>
 ►purpura piceo: vöröstobozú luc <P. purpurea>
 ►ruĝa piceo: vöröslő luc <P. rubens>
 ►Sitka-piceo: szitkai luc, Szitka-fenyő <P. sitchensis>
 | **piĉ/o**¹ *durv* pina, picca
 piĉleki: *tr* *durv* kinyalja vkinek <n> a picsáját *szin* frandzi *vö.* midzi
 | **piĉ/o**¹ *zene* hangmagasság

►kanti subpiĉe: túl alacsonyan énekel
 ►perdi la piĉon: hamisan intonál
 ►teni la piĉon: tartja a hangmagasságot
 piĉforko: *zene* hangvilla *szin* tonforko
 piĉnormo: *zene* hangolási norma
 piĉtubo: *zene* hangolósíp
 | **piarist/o** *kr* piarista
 | **pied/o** **1)** *anat* láb, lábfej, pes
 ►de la kapo ĝis la piedoj: tetőtől talpig
 ►esti sur la piedoj: talpon van
 ►etendu viajn piedojn konforme al la litkovrilo^Z: addig nyújtózkodik, ameddig a takaród ér
 ►foriri kun piedoj antaŭe: kivitték Szent Mihály lován
 ►foruzi la piedojn: *átv* lejárja a lábát, elkoptatja a lábát
 ►havi platajn piedojn: lúdtalpa van
 ►iri kvarpiede: négykézláb jár
 ►iri per trenaj piedoj: húzza a lábát, ólomlábakon jár
 ►li apenaŭ povas teni sin sur la piedoj: alig áll a lábán
 ►lia animo forkuris en la pinton de la piedo^Z: inába szállt a bátorsága
 ►li ne metas ien la piedojn: nem teszi be vhova a lábát
 ►peli siajn piedojn: szedi a lábát
 ►perdi la grundon sub la piedoj: elveszti a talajt a lába alól
 ►stari kun ambaŭ piedoj sur la tero: két lábbal áll a földön
 ►stari sur la propraj piedoj: megáll a maga lábán
 ►suferi je la piedoj: fáj a lába
2) *áll* láb, mancs
 ►la cikonio staris sur unu piedo: a golya fél lábon állt
 ►porka piedo: disznóláb
3) *átv* láb
 ►piedo de glaseto: stampedli talpa
 ►piedo de monto: hegy lába
 ►piedo de muro: fal lába
 ►piedo de paĝo: lap alja
 ►piedo de tablo: asztal lába
4) *ir* láb <versmérték> *szin* verspiedo
 ►jambo estas dusilaba piedo: a jambus két szótagú versláb
5) *mat ex* talppont
 piede: **1)** gyalog
 ►iri piede: gyalog megy
2) lent, alul, vmi lábánál
 ►piede de la paĝo: a lap alján
 piedego: nagy láb, mancs
 piedeto: **1)** lábacska, kis láb
2) *áll* lábacska
 piedingo: **1)** kengyel
2) *anat* kengyelcsont, stapes *szin* stapedo
3) *tech* kengyel
 dekpieduloj: *l.* dekapodoj
 dupieda: kétlábú
 kvarpiede: négykézláb
 kvarpiedi: *ntr* négykézláb mászik
 kvarpiediĝi: *ntr* négy lábra ereszkedik
 perpiede: gyalog
 prapieduloj: *áll* féreglábúak <Archipodiata>
 pseŭdopiedo: *áll* álláb, pseudopodium *szin* pseŭdopodo
 senpieda: lábatlan, láb nélküli
 tripiedo: **1)** háromlábú szék
2) háromláb, háromlábú állvány
 piedapogilo: lábtámasz, lábtartó
 piedarko: *anat* lábboltozat, arcus pedis

piedartiko: *anat* lábízület, articulatio pedis
 piedbano: lábfürdő
 piedbati: *tr* rüg, megrüg
 piedbenketo: zsámoly *szin* skabelo 1
 piedbreto: *jm* fellépő <teherkocsi>
 piedcirklo: *tech* lábkör <fogaskerék>
 piedcïfono, piedvindo: kapca
 pieddorso: *anat* lábhát, rüsz, dorsum pedis *szin* instepo
 piedekskurso: gyalogtúra
 piedfingro: lábujj
 ▶staro sur piedfingroj: lábujjhegyen állás
 ▶stariĝi sur la piedfingroj: lábujjhegyre áll
 piedfingre: lábujjhegyen
 ▶stari, iri piedfingre: lábujjhegyen áll, megy
 piedflegi: *tr* lábat ápol, pedikűröz *szin* pedikuri
 piedflego: lábápolás *szin* pedikuro
 piedflegistino: pedikűrös nő *szin* pedikuristino
 piedfrapi: *tr* rüg, megrüg
 piedgrati: *tr* lábával kapar
 ▶kokinoj piedgratadas sur la korto: tyúkok kapirgálnak az udvaron
 piedi: *ntr* gyalogol, gyalog megy
 piediranto: *fn* gyalogos, járókelő
 piedkalo: *orv* tyúkszem, clavus pedis
 piedkaptilo: csapóvas, tányérvás <vadászat>
 piedkuseno: lábvánkös
 piedleki: *ntr* *pej* vkinek a talpát nyalja
 ▶al superuloj piedlekas, subulojn alblekas: felfelé alázatos, lefelé gyalázatos
 piedlagro: *tech* talpcsapágý
 piedligi: *tr* béklyöz
 ▶li piedligis la ĉevalojn: megbéklyózta a lovakat
 piedligilo: béklyó
 piedmasaĝo: *orv* lábmasszázs
 piedmufo: lábzsák
 piednoto: *knyv* lábjegyzet
 piedostara: *műv* egész alakos
 ▶piedostara pentraĵo: egész alakos festmény
 ▶piedostara skulptaĵo: egész alakos szobor
 piedparto: lábrész
 ▶ĉe la piedparto de la lito: az ágy lábrészénél
 piedpendoli: *ntr* kalimpál a lábával, lógázza a lábát
 piedpilki: *ntr* *sp* rügja a labdát, futballozik *szin* futbali
 piedpilko: *sp* futball-labda
 ▶tabla piedpilko: asztali foci, csocsó
 piedpilkisto: *sp* labdarúgó, futballista *szin* futbalisto
 piedpilkado: *sp* labdarúgás, futball
 piedpinte: lábujjhegyen
 piedpiŝto: *zene* láb-regisztrterkapcsoló <orgona>
 piedpivoto: *tech* talpcsap, támcsap
 piedplatigi: *tr* eltipor, eltapos
 piedportilo: *hajó* lábalóktél, talpkötél *szin* irŝnuro
 piedpremi: *tr* tapos, eltapos, letapos *szin* treti
 piedpuŝi: *tr* lábbal meglök, megrüg
 pedsako: *sp* footbag
 pedsoldato: *fn* *kat* gyalogos *szin* infanteriano
 piedŝaltilo: *tech* lábkapcsoló
 pedsigno, piedspuro: lábnyom
 piedŝnuro: *hajó* lábalóktél, talpkötél *szin* irŝnuro, piedportilo
 piedteno: talajtartás, lábon állás
 ▶li ankoraŭ havas piedtenon: még meg tud állni a lábán

▶perdi la piedtenon: elveszíti maga alól a talajt
 piedturisto: gyalogtúrázó, gyalogturista
 piedvesto: lábbeli *szin* ŝuajo
 piedvojo: gyalogút
 piedvojaĝi: *ntr* gyalogosan utazik
l.m. anaspiedo, artikpieduloj, birdpiedo, bulpiedo, facilpieda, kapropieda, montopiedo, palmopieda, platpiedo, ranpiedo, rapidpieda, rempieda, sekapiede, verspiedo
 | **piedestal/o** *ép* talpazat, oszloptalp, szobortalpazat, pidesztál
 | **piel/o** l. pjelo
 | **Piemont/o** *geo pol* Piemonte <IT>
 | **pier/o** l. marponto
 | **pierid/o** *áll* káposztalepke <Pieris> *szin* brasikpapilio
 ▶pieridoj: fehérlepkék, fehérpillangók, özöndékek, fehér pillék <Pieridae>
 | **pieris/o** l. pierido
 | **Pierot/o** Jancsi-bohóc, Pierrot <színház>
 pieroto: bohóc, pojáca
 | **pietat/o** áhítatos szeretet
 | **pietism/o** **1)** *kr* pietizmus
2) áhítatos szeretet *szin* pietato
 | **pietist/o** *kr* pietista
 | **piez/o** *ex vill* piezo <10³ pascal>
 piezoelekto: *vill* piezoelektromosság, piezoelektromos jelenség *szin* premelekto
 piezometro: *fiz* piezométer
 | **pig/o**¹ *áll* szarka <Pica>
 ▶blua pigo: *áll* kékszarka <Cyanopoliis>
 ▶eŭropa pigo: európai szarka <P. pica>
 ▶flavbeka pigo: sárgacsőrű szarka <P. nuttalli>
 ▶korea pigo: koreai szarka <P. sericea>
 ▶nigrabeka pigo: feketecsőrű szarka <P. hudsonia>
 piga: **1)** szarka-, szarkával kapcsolatos
2) almásderes, almásszürke
 marpigo: *l.* hematopodo
 | **pig/o**¹ l. cicero
 | **Pigmalion/o** *mit* Pügmalion, Pigmalion
 | **pigme/o** **1)** *mit* pügmaiosz
2) pigmeus
3) *átv* törpe, alacsony termetű ember
 | **pigment/o** **1)** *biol* <szerves> pigment
 ▶melanino estas pigmento: a melanin pigment
2) *kém* pigment
 ▶okro estas pigmento: az okker pigment
 pigmenti: *tr* *biol* *kém* pigmentál, megfest, színez
 pigmentoĉelo: *biol* pigmentsejt
l.m. orpigmento
 | **pigr/a** henye, lusta *szin* malpenema
 pigreco: henyeség, lustaság
 pigrulo: lusta ember
 pigrumi: *ntr* lustálkodik
 | **piĝin/o** *nyt* pidzsin vö. kreola
 piĝinangla: *nyt* pidzsinangol
 | **piĵam/o** *tex* pizsama
 | **pik/i** **1)** *tr* szúr, bök, kiszúr
 ▶li pikis la ĉevalon per la spronoj: a lóba vágta a sarkantyút
 ▶li pikis sian kontraŭulon per ponardo en la koro: ellenfele szívébe szúrta a törét
 ▶najlo pikis la pneŭon: szeg kiszúrta a gumit
 ▶ŝi pikis al si la fingron per kudrilo: tűvel megszúrta az ujját

2) *tr* szúr, csíp <állat, növény>

- ▶ *abeloj* dolore pikas: a méhek fájdalmasan csípnek
- ▶ *dorno* pikis al li la manon: tövis szúrta meg a kezét
- ▶ *serpento* pikis min: egy kígyó megcsípett

3) *tr* *átv* csíp, mar, bánt, piszkál

- ▶ *ĉi* tiu kapsiko pikas: csíp ez a paprika
  - ▶ *la* frosto pikas al mi la vizaĝon: a fagy csípi az arcomat
  - ▶ *lin* pikas envio: irigység bántja
  - ▶ *mia* ĉeesto pikas al li la okulojn: a jelenlétem szúrja a szemét
  - ▶ *ne* piku min per ĉi tiu afero: ne piszkálj ezzel a dologgal
  - ▶ *pikas* min en la flanko: szúr az oldalam
  - ▶ *piki* al li la vundan punkton: az elevenére tapint
- piko: 1) szúrás, csípés

- ▶ *akran* pikon li sentis en la flanko: éles szúrást érzett az oldalában
- ▶ *la* piko de kuloj estas ofte dolora: a szűnyogok csípése gyakran fájdalmas

pika: 1) szűrő, szűrős, hegyes

- ▶ *pika* barbo: szűrős szakáll
- ▶ *pika* stango: hegyes bot

2) *átv* csípős, pikáns, maró, bántó

- ▶ *pika* ironio: maró gúny
- ▶ *pika* urtiko: csípős csalán
- ▶ *pika* lango: csípős nyelv

pikema: csipkelődő <természetű>, éles nyelvű

piketi: *tr* bizsereg

- ▶ *la* mineralakvo piketas al mi la langon: az ásványvíz bizsereg a nyelvemen

- ▶ *lin* piketas la sango: bizsereg a vére

piketado: bizsergés

- ▶ *senti* piketadon en la gorĝo: a torkában bizsergést érez

pikiĝi: *ntr* szűrődik, bökődik

pikilo: 1) szűrőeszköz

2) szűrős rész, hegy

- ▶ *pikilo* de lanco kaj sago: lándzsa és nyíl hegye
- ▶ *pikiloj* de ferbarilo: vaskerítés hegyei

3) *biol* szűrős szerv, fullánk, tövis

- ▶ *pikilo* de abelo: méh fullánkja
- ▶ *pikilo* de rozo: rózsa tövise

pikumi: *tr* piszkál

- ▶ *pikumi* la dentojn: piszkálja a fogát

- ▶ *pikumu* la fajron: piszkáld meg a tüzet

alpiki: *tr* odaszegez, odaszúr

- ▶ *alpiki* papiliojn per pingloj sur tabulo: lepkéket gombostűvel táblára szúr

- ▶ *mi* alpikis slipon sur la pordo: cédulát szegeztem az ajtóra

ekpiki: *tr* hirtelen szúr, szúrni kezd

- ▶ *la* doloro ekpikas mian flankon: fájdalom szúrni kezd az oldalamat

- ▶ *la* kontraŭulo ekpikis: az ellenfél hirtelen szúr

elpiki: 1) *tr* szúrva kivesz v. eltávolít, kipiszkál

- ▶ *li* elpikis la kuglon el la muro: kipiszkálta a golyót a falból

- ▶ *per* la forko li elpikis kokinfemuron: a villával kivett egy csirkecomb

2) *tr* kiszúr

- ▶ *oni* elpikis la okulojn de Vazul: kiszúrták Vazul szemét

enpiki: *tr* beledöf, beszúr

- ▶ *li* enpikis en lin sian lancon: beledöfte lándzsáját

flankopiko: *orv* oldalszúrás, oldalnyilallás

trapiki: *tr* átdöf, átszúr

- ▶ *eĉ* pinglo povas koron trapiki^Z: közm kicsiny a tű, de átszúrhat egy szívet

trapikilo: *gaszt* nyárs *szin* rostostango

pikarmilo: *kat* szűrőfegyver

pikbastono: hegyes végű bot, hegymászó bot

pikdoloro: *orv* szúrás, szűrő fájdalom

pikdrato: szögesdrót

pikfosilo: *agr* kapa *szin* plugpioĉo, sarkilo

pikglavo: *kat* szűrőkard, egyenes kard

pikhelmo: *kat* csúcsos sisak

pikkalkanumo: tűsarok

piklango: *kat* kopja

piklango: csípős nyelvű

pikmasaĝo: akupunktúra *szin* akupunkturo

pikmortigi: *tr* agyonszúr, leszúr *szin* mortpiki

pikmurdi: *tr* jog leszúr, szúrva meggyilkol

piknajlo: gombostű

pikodora: szűrős szagú

pikparoli: *ntr* csipkelődik, élcelődik

pikpiki: 1) *tr* csipeget, szedeget *szin* pikpluki

- ▶ *kolomboj* pikpikas sur la korto: galambok csipegetnek az udvaron

2) *tr* bizsereg

- ▶ *pikpiketas* min la gorĝo: bizsereg a torkom

pikpioĉo: hegyes csákány

pikpluki: *tr* csipeget, szedeget *szin* pikpiki

pikporko: *l.* histriko

pikpreni: *tr* felszúr, szúrva felvesz

- ▶ *la* parkogardisto pikprenis paperpecon per sia pikbastono: a parkőr felszúrt egy papírdarabot a hegyes botjával

pikpuŝi: *tr* odább piszkál, odább bököd

pikrajdisto: pikador *szin* pikadoro

pikrostilo: *gaszt* nyárs

pikstango: *kat* dzsida, pika

piktabulo: 1) *ép* szádpalló

2) *ip* burkolódeszka <bánya>

piktuŝi: *tr* piszkál, bököd, szurkál

pikvundo: *orv* szúrás, szúrt seb

l.m. bekpiki, dentopikilo, ferpikilo, flankopiko, haŭtpika, kornopiki,

kulpiko, mokpiki, mortpiki, purpiki, puŝpiki, ŝercpiki

| **pik/o** *jték* pikk

- ▶ *pika* damo: pikk dáma

| **pikador/o** pikador *szin* pikrajdisto

| **pikard/o** *fn* pikard

pikarda: *mn nyt* pikard <pcd>

Pikardujo, Pikardio: *geo pol* Pikárdia <FR>

| **pikaresk/a** *ir* pikareszk

- ▶ *pikareska* romano: pikareszk regény, kópéregény *szin*

friponromano

| **Pikas/o** *műv* <Pablo> Picasso

| **piked/o**¹ *kat* osztag, őrség, készség

| **piked/o**¹ *jték* piké <kártyajáték>

| **pikl/oj** *gaszt* savanyúság

| **piknidi/o** *növ* piknídium, pycnidium

| **piknik/o** piknik

- ▶ *Tuteŭropa* Pikniko: *pol* Európai Piknik

pikniki: *ntr* piknikezik

| **piknometr/o** *tech* piknométer

| **piko-** *tud* piko- <10⁻¹²> *l.* pikofarado

| **pikoĉel/o** *táv*k pikocella

| **pikolin/o** *kém* pikolin

| **pikr/o** *kém* pikrilgyök

- ▶ *pikrata* acido: pikrinsav

pikrato: kém pikrát
 pikrilo: kém pikrilgyöök
 | **pikrit/o** ásv pikrit
 | **piksidi/o** növ kupakos tok, fedővel nyíló toktermés, pyxidium
 | **pikt/o** fn tört pictus, pikt <ókori nép tagja>
 | **piktogram/o** 1) képjel, piktogram
 2) inf ikon *szin* bildsimbolo, ikono 2
 | **pikton/o** tört pikton <franciaországi népcsoport tagja>
 | **piktur/o** ritk műv festőművészet, festészet *szin* pentrarto
 | **pikup/o** l. sonprenilo
 | **pil/o** vill elem
 ▶pilo de Clarck: Clarck-elem, Clarck-féle normálem
 ▶pilo de Weston: Weston-elem, Weston-féle normálem
 ▶seka pilo: szárazelem
 ▶termoelektra pilo: hőelem
 pilaro: vill telep *szin* baterio 2
 fotopilo: fot vill fényelem, napelem *szin* fotovoltaa celo, sunĉelo
 l.m. atompilo
 | **Pilad/o** ir Püladész, Piládész
 | **pilaf/o** 1) gaszt piláf
 2) gaszt rizses hús
 | **pilastr/o** ép pilasztér, felpillér, falpillér
 duonpilastro: ép lizéna
 | **Pilat/o** bibl tört <Poncius> Pilátus
 ▶Poncio Pilato kondamnis Jesuon al krucumo: Poncius Pilátus keresztre feszítésre ítélte Jézust
 | **pilĉard/o** áll szardínia <Sardina pilchardus> vö. sardino
 | **pile/o** anat kapuér, kapuvéna, kapuvisszér, vena portalis
 pileoflebito: orv kapuérgyulladás, pilephlebitis
 | **pilgrim/i** 1) ntr vall zárandokol, elzárandokol
 ▶pilgrimi al la Sankta Tero: elzárandokol a Szentföldre
 2) ntr átv elzárandokol
 ▶pilgrimi al la arĥitektaj monumentoj de Hungario: elzárandokol Magyarországi építészeti emlékeihez
 pilgrimo: vall zárandoklat
 ▶pilgrimo al Mekko: mekkai zárandoklat
 pilgrimanto: vall zárandok
 pilgrimantejo: vall zárandokház
 pilgrimejo: vall zárandokhely
 | **pilier/o** ép pillér, oszlopköteg
 ▶la dekstra piliero de la triumfarko: a diadalív jobb oldali pillére
 ▶piliero de ponto: híd pillére
 ▶pilieroj de la ĉefnavo de la katedralo: a székesegyház főhajójának pillérei
 pilierbeko: ép pillérfej, előfej
 | **pilk/o** 1) játék sp labda
 ▶tranĉita pilko: nyesett labda
 2) átv labda <folyadék, levegő bevitelére>
 ▶pilko de parfumilo: illatszóró labdája
 ▶pilko de tensiometro: vérnyomásmérő labdája
 pilki: ntr játék labdázik *szin* pilkludi
 depilki: tr sp szerel <labdajáték>
 pilkludi: ntr játék labdázik *szin* pilki
 pilkludo: játék labdajáték
 pilkokonduko: sp labdavezetés
 l.m. akvopilado, bazopilado, bokspilko, flugpilado, hokepilko, klisterpilko, korbopilado, kvarmurpilado, manpilado, malepilado, pezopilko, piedpilado, punktopilko, retpilado, tenispilko
 | **pilokarp/o** növ jaborándi, jaborándicsérje <Pilocarpus>

| **pilol/o** 1) gysz pirula, pilula, labdacs vö. lozanĝo, tablojdo
 ▶amara pilolo: átv keserű pirula
 ▶antikoncipa pilolo: fogamzásgátló tabletta, antibébi tabletta
 2) gysz fogamzásgátló tabletta, antibébi tabletta *szin* antikoncipa pilolo
 ▶morgaŭa pilolo: sürgősségi fogamzásgátló tabletta
 pilolego: gysz nagy pirula
 pilolskarabo: l. biruso
 l.m. dormopilolo, sukerpilolo
 | **pilon/o** 1) ép pülon, kapucsarnok
 2) vill vezetékoszlop <távvezeték>
 | **pilor/o** anat gyomorzárv, gyomorkapu, pylorus
 | **pilori/o** jog tört pellengér *szin* malhonora kolono
 pilorii: 1) tr jog tört pellengérré állít
 2) tr átv pellengérré állít
 ▶la aŭtoro pilorias la mensogemon de la socio: a szerző pellengérré állítja a társadalom hazug voltát
 | **pilot/o** 1) hajó révkalauz
 2) rep pilóta, repülő, repülőgép vezetője
 ▶flugtesta piloto: berepülő pilóta
 3) sp autóversenyző
 piloti: 1) tr <révbe> kalauzol
 2) tr rep <repülőgépet> vezet
 pilotejo: rep pilótafülke *szin* pilota kajuto
 | **pilozel/o** 1) növ ezüstös hölgymál <Hieracium pilosella>
 2) növ hölgymál <Pilosella>
 | **Pilsen/o** geo Plzen
 | **piment/o** 1) növ szegfűbors, jamaicabors <Pimenta>
 2) növ gaszt szegfűbors <termés>
 pimenti: tr gaszt szegfűborsoz, szegfűborssal ízesít
 | **pimp/a** rar csinos, takaros
 ▶pimpa robo: csinos ruha, takaros ruha
 ▶pimpa virino: csinos nő, takaros nő
 | **pimpinel/o** növ földitömjén <Pimpinella>
 | **PIN** röv Persona Identiga Numero
 PIN-kodo: PIN-kód
 | **pin/o** növ fenyő, fenyőfa <Pinus>
 ▶arbara pino, ordinara pino, ruĝa pino: erdeifenyő <P. sylvestris>
 ▶blanka pino: l. vejmuta pino, Halepa pino
 ▶ĉinia pino, tabula pino: kínaifenyő <P. tabuliformis>
 ▶Halepa pino: aleppóifenyő, Aleppó-fenyő <P. halepensis>
 ▶hoka pino: kampósfenyő, horgasfenyő, lápifenyő <P. uncinata>
 ▶Junnana pino: jünnanifenyő <P. yunnanensis>
 ▶Koreia pino: koreai selyemfenyő, koreaiifenyő <P. koraiensis>
 ▶Korsika pino: l. laricio
 ▶monta pino: l. mugo, pumilio, hoka pino
 ▶nigra pino: feketefenyő <P. nigra>
 ▶siberia pino: szibériai cirbolyafenyő, szibériaiifenyő <P. sibirica>
 ▶sukerpino: kaliforniai selyemfenyő, cukorfenyő, Lambert-fenyő <P. lambertiana>
 ▶vejmuta pino: l. strobo
 ▶pinacaj: fenyőfélék <Pinaceae>
 ▶pinofitoj: toboztermők <Pinophyta> *szin* gimnospermoj
 ▶pinopsidoj: tűlevelűek, tobozos nyitvatermők <Pinopsida> *szin* koniferoj
 ▶pinaloj: fenyőalakúak <Pinales>
 pinano: kém pinán
 pinaro, pinejo: növ fenyves, fenyőerdő
 pineno: kém pinén
 pinfrukto, pinkonuso: toboz *szin* strobilo

pinošel-skarabo: fenyőhánccsú <Myelophilus>

►granda pinošel-skarabo: nagy fenyőhánccsú <M. piniperda>

►malgranda pinošel-skarabo: kis fenyőhánccsú <M. minor>

| **pina/o** áll sonkakagyló <Pinna>

| **Pinao** csill <aszteroida> Pina

| **pinakl/o** ép pillértorony, fiatorony, dísztornyocska

| **pinakol/o** kém pinakol

pinakolono: kém pinakolon

| **pinakotek/o** műv képtár, pinakotéka *szin* bildgalerio

| **pinas/o** hajó pinasse <vitorlás, evezős kísérehajó>

| **pinastr/o** növ tengerpartifenyő, fövényfenyő <Pinus pinaster>

| **pinat/a 1)** növ szárnyas <levél> *szin* plumeca

2) növ szárnyasan összetett <levél> *szin* plume kunmeta

| **pinĉ/i 1)** tr csíp, megcsíp, csipked <két ujj között>

►li pinĉis iom da salo: felcsipentett egy kis sót

►li pinĉis la vangon de la infano: megcsípte a gyermek arcát

►per tenajlo li pinĉis la najlokapon: fogóval megcsípte a szeg fejét

►pinĉi je la nazo: orránál fogva elcsíp

2) tr áll legel, harapdál

►bovinaj pinĉis la freŝan herbon: tehenek legelték a friss fűvet

3) tr zene penget

►pinĉi gitaron: gitárt penget

►pinĉi konatan melodion: ismert dallamot penget

4) tr agr megnyes, visszavág

►la patrino pinĉis la rozujon: az anya megnyeste a rózsabokrot

5) tr <szelet> befog

pinĉo: 1) csípés

2) csipet *szin* pinĉaĵo

►pinĉo da salo: egy csipet v. csipetnyi só

pinĉado: zene pengetés

pinĉaĵo: csipetnyi anyag

pinĉilo: 1) csipesz, csíptető

►ligatura pinĉilo: érelekötő csipesz

►manipula pinĉilo: tech fogószerszám <robot>

2) áll olló <ráké>

3) fogó

►kombina/universala pinĉilo: kombinált fogó

pinĉilego: tech tűzfogó

pinĉileto: szemöldökcsipesz, műszercsipesz

pinĉfermi: tr <csípéssel> befog, bezár

►pinĉi la nazon: befogja az orrát

pinĉkrano: kém tömlőzárárszíptető

pinĉpreni: tr felcsipent, megcsipent

pinĉopreno: csipetnyi

pinĉprenilo, pinĉtenajlo: tech csípőfogó

pinĉtrui: tr kilyukaszt

►pinĉtrui bileton: jegyet kilyukaszt

pinĉtruilo: fn lyukasztó

►la konduktoro senvalidigis la bileton per pinĉtruilo: a kalauz

lyukasztóval érvénytelenítette a jegyet

l.m. bepinĉilo, harpinĉileto, sukerpinĉilo, tukpinĉilo

| **Pinĉ/o** tört geo Pincius, Pincio <domb Rómában>

| **pinĉer/o** áll pincer

| **bind/o** icce <ürmérték>

| **Pind/o** geo Pindosz-hegység

| **Pindar/o** ir Pindaros

| **pineal/a 1)** anat tobozos, tobozmirigyhez tartozó, pinealis

►pineala glando, pineala korpo: tobozmirigy, epifízis, corpus pineale

2) áll fejtetői, pinealis

►pineala okulo: fejtetői szem

| **pingl/o 1)** gombostű

►per pingloj ŝi riparis la ŝirajon: gombostűvel kijavította a szakadást

►sendanĝera pinglo: biztostű *szin* sekurpinglo

►sidi sur pingloj^Z: tűkön ül

2) díszű

►brusta pinglo: mellű

3) növ tülevél

pingli: tr megtűz, <tüvel> rögzít

pinglego: hajó kötélfogó szeg

pinglujo: tüssdoboz

alpingli: tr odatűz, rátűz, feltűz

pingloarbo: növ tülevelű fa, fenyőfa

pingloarbaro: tülevelű erdő, fenyőerdő

pinglofolia: növ tülevelű

pinglogurdeto: zene zenélő doboz

pinglokuseno: tűpárna

l.m. ĉapelpinglo, dentpinglo, frizpinglo, harpinglo, haŭtpinglo,

kravatpinglo, perkutpinglo, prempinglo, sekurpinglo

| **pingven/o** áll pingvin

►humbolta pingveno: Humboldt-pingvin <Spheniscus humboldti>

►imperiestra pingveno: l. Forster-apterodito

►reĝa pingveno: l. patagona apterodito

| **pingvikul/o** növ hízóka <Pinguicula>

| **pini/o** növ mandulafenyő, ernyőfenyő, pínafenyő, pínia <Pinus pinea>

| **pinikol/o** áll nagypirók <Pinicola enucleator> *szin* pina dikbekulo

| **pinjin/o** knyv pinjin

| **pinjon/o 1)** tech hajtókerék, kiskerék

►konusa pinjono: meghajtó kúpkerek, kis kúpkerek

2) ép ormfal *szin* gablo 1

| **pinktad/o** áll gyöngykagyló <Pinctada> *szin* perllokonko

| **Pinokj/o** ir Pinokkió, Pinocchio

| **pint/o 1)** csúcs, hegy <éles>

►pinto de glavo: kard hegye

►pinto de krajono: ceruza hegye

►pinto de nadlo: tű hegye

2) átv csúcs, hegy <nem éles>

►la afero ne staras sur pinto de ponto^Z: nem kerget a tatár, nem ég a ház

►li ŝteliris sur la pintoj de la piedoj: lábujjhegyen lopakodott

►mi havas la vorton sur la pinto de la lango: a szó a nyelvem hegyén van

►pinto de glacimonto: jéghegy csúcsa

►pinto de ŝraŭbturnilo: csavarhúzó hegye

►superpinte – nur tuŝinte: érintőlegesen, csak éppen hogy

►vidi nur ĝis la pinto de sia nazo^Z: csak az orra hegyéig se lát

►vi estas pinto: csúcs vagy

pinta: 1) hegyes, csúcsos

►pinta bastono: hegyes bot

►pinta ĉapo: csúcsos sapka

►pinta tranĉilo: hegyes kés

2) átv csúcs-, tökéletes, top-

►pinta renkontiĝo: csúcstalálkozó

►tio estas pinte bona: tök jó, ez csúcs

►via plenumo estas pinta: a teljesítményed csúcs

pinte, ĉepinte: elől, vminek az élen *szin* ĉefrunte, ĉekape

►pinte de taĉmento: egy csapat élén

pinti: ntr hegyes, csúcsos, csúcsként kiemelkedik

►la turo de la katedralo pintas inter la domoj: a székesegyház tornya
kiemelkedik a házak között

►li pintis inter la naĝistoj: kiemelkedett az úszók között

pintigi: *tr* hegyez, kihegyez

►pintigi krajonon: ceruzát hegyez

►pro malŝato li pintigis la buŝon: megvetően csucsorította a száját

►Tomaso pintigis la orelojn: Tamás hegyezte a fülét

pintiĝi: *ntr* csúcsosodik, hegyesedik

pintingo: kupak, csúcsvédő

►pintingo de kraiono: ceruzakupak

pintumo: csattanó, poén

kvinpinta: ötcsúcsú

►kvinpinta stelo: ötágú csillag

sestpinta: hatsúcsú

►sestpinta stelo de Davido: Dávid hatágú csillaga

multpinta, multepinta: sokcsúcsú

►multpinta montaro: sokcsúcsú hegység

senpinta: tompa

►senpinta kraiono: tompa ceruza

►senpinta ponardo: tompa tör

senpintigi: **1)** *tr* tompít, tompává tesz

►senpintigi glavon: kardot tompa végűvé alakít

2) *tr* *átv* tompít, elveszi az élet, hatástalanít

►senpintigi la argumentojn: tompítja az érveket

pintarko: *ép* csúcsív *szin* ogivo

pintarka: *ép* csúcsíves *szin* ogiva

pinthoraj: csúcsidő

pintkasko: hegyes sisak

pintkonferenco: csúcskonferencia *szin* kulminkonferenco

pintkunveno: csúcstalálkozó

pintmodelo: topmodell, csúcsmodell

pintmonto: *geo* csúcsos hegy

pintoefiko, pintofenomeno: *vill* csúcshatás

pintogrupo: *sp* élboly

pintotensio: *vill* csúcsfeszültség

pintsupra: csúcsos tetejű

pintvaloro: csúcsérték

l.m. akrapinta, aksopinto, borpinto, fingropinto, krajonpinto, kreskopinto, lancopinto, langopinto, mampinto, montopinto, panpinto, piedpinte, plumpinto, sekpinto, ŝtoppinto, ŝupinto, terpinto, trafikpinto, turpinto

| **pi/o** l. pi

| **Pi/o** Piusz, Pió <utónév>

►papo Pio 12a: XII. Piusz pápa

►patro Pio: Pió atya

| **pio/o** *orv* genny *szin* pusó

pioemio: *orv* pyemia

piogena: *orv* gennyképző, pyogen

pioreo: *orv* gennyűrités, pyorrhea

piobacilo: *áll orv* pyobacillosis

pionefrito: *orv* gennyes vesegyulladás, pyonephritis

pionefrozo: *ne l.* pionefrito

piosalpingito: *orv* petevezeték gennygyüleme, pyosalpinx

| **pioĉ/o** csákány *szin* hakfosilo

pioĉi: *tr* csákányoz

pioĉeto: hegymászó csákány, fokos

pioĉofrapo: vágás csákánnyal

►fari la unuan pioĉofrapon: megteszi az első kapavágást

l.m. pikpioĉo, plugpioĉo, sarkpioĉo

| **pion/o** *fiz* pion, pi-mezon *szin* pi-mezono

| **pionir/o** **1)** *kat* utász

2) telepes

3) úttörő

4) *átv* előfutár, úttörő

pionira: *mn* úttörő

►pionira laboro: úttörő munka

pioniraro: *kat* utászcsapat

l.m. junpioniro

| **pip/o** pipa

►li fumas po du pipojn en tago: naponta két pipát szív el

pipi: *ntr* pipázik *szin* pipfumi

pipforneto: pipafej

pipfumo: pipafüst

pipfumi: *ntr* pipázik *szin* pipi

pipgratilo: pipakaparó

piporako: pipatartó, pipatórium

pippurigilo: pipaszurkáló

piptabako: pipadohány

piptubo: pipaszár

l.m. akvopipo, pacpipo, stumpopipo

| **pipelin/o** l. naftodukto

| **piper/o** *növ* bors <növény> <Piper>

►ebriiga piperio: mámorbors, kávbors <P. methysticum>

►nigra piperio: fekete bors, fűszerbors, borscserje <P. nigrum>

►piperacoj: borsfélék <Piperaceae>

| **pipet/o** kém pipetta

mikropipeto: *biol* kém mikropipetta

| **pipi/o** áll pityer <Anthus>

►akvopipio: havasi pityer <A. spinoletta>

►arbopipio: erdei pityer <A. trivialis>

►bordpipio: parti pityer <A. spinoletta littoralis>

►granda pipio: nagy pityer <A. novaeseelandiae richardi>

►herbejpipio: réti pityer <A. pratensis>

►hinda pipio: indiai erdeipityer <A. hodgsoni>

►ruĝgorĝa pipio: rozsdástorkú pityer <A. cervinus>

►rokpipio: szirti pityer <A. spinoletta petrosus>

►sablopipio: parlagi pityer <A. campestris>

►tundropipio: szibériai pityer <A. gustavi>

| **Pipin/o** tört Pipin

►Pipino la Malalta estis la patro de Karolo la Granda: Kis Pipin volt Nagy Károly apja

| **pipistrel/o** **1)** áll közönséges törpedenevér <Pipistrellus pipistrellus>

2) áll törpedenevér

| **pipr/o** **1)** *gaszt* bors

►blanka pipro: fehér bors

►kajena pipro: Cayeni-bors

►ruĝa pipro: pirospaprika

2) *átv* csípős megjegyzés, szarkazmus

pipra: **1)** borsos

►pipra ragu: borsos ragu

2) *átv* borsos, csípős

►pipra rakonto: borsos történet, sikamlós história

pipri: *tr* *gaszt* megborsoz, borssal meghint

piprujo: **1)** borsszóró, borstartó

2) *növ* borscserje <Piper> *szin* piproarbusto

►nigra piprujo: *l.* nigra piperio

►ŝajnpiprujo: *l.* molio

►piprujacoj: borsfélék <Piperaceae>

piproarbusto: *l.* piprujo **2)**

pipromento: *növ* borsmenta <Mentha piperita>

pirošprucilo: paprikaspray

l.m. kavaopiprujo

| **pips/o** *áll orv* madárkatarrus, pip

| **pir/o** *növ* körte

pirujo, pirarbo: *növ* körtefa <Pyrus>

►sovaĝa pirujo: vadkörtefa, vackor <P. pyraster>

pirforma: körte alakú

pirbrando: *gaszt* körtepálinka

piropsilo: körtelevélbolha <Psylla piri> *szin* pipropulo

pirskabo: *növ* körtefavarasodás

pirosuko: *gaszt* körtele

pirvino: *gaszt* körtebor

l.m. terpiro

| **pirakant/o** *növ* tűztövis, tűzgalagony <Pyracantha>

| **piral/o** *áll* fényilonca <Pyrale> *szin* lummateo

piralidoj: fényiloncafélék <Pyralidae>

| **Piram/o** *mit* Püramosz, Pyramus

| **piramid/o** **1)** *ép* piramis

2) *mat* gúla

3) *átv* piramis

►biomasa piramido: biomassza-piramis

►demografia piramido: demográfiai piramis

►sesangula piramido: *ásv* hatszöges piramis <kristály>

piramidarbo: *agr* gúlafa <kertészet>

piramidpiano: *zene* piramiszongora

l.m. aĝpiramido

| **piramidal/o** *l.* triketro

| **piramidon/o** *kém* gysz amidazofen, pyramidon

| **piran/o** *kém* pirán

piranozo: *kém* piranóz

| **piranj/o** **1)** *áll* vörös pirája, vörös piraya, vörös piranha <Serrasalmus piraya>

2) *l.* serasalmó

| **pirat/o** **1)** kalóz, tengeri rabló *vö.* bukanero, flibustro, kaperisto, forkaptisto, korsaro

2) *inf* bitvadász

pirata: *mn* kalóz-, kalózokkal kapcsolatos

►pirata trezoro: kalózkincs

►pirata eldono: *knyv* kalózkíadás

►pirata elsendo: *táv* kalózkodás

pirati: *ntr* kalózkodik

piratestro: kalózkapitány

piratšipo: kalózhajó

l.m. aerpirato, retpirato

| **Pire/o** *geo* Pireusz

| **pireks/o** *tech* pyrex, hőálló üveg, „jénai üveg”

| **Pirene/oj** *geo* Pireneusok

Sud-Pireneo: *geo pol* Midi-Pyrénées <FR>

transpirenea: *geo* Pireneusokon túli

| **pirenomicet/oj** *növ* májgombák <Pyrenomyces>

| **piretr/o** **1)** *növ ex* morzsika, dalmátvirág <Pyrethrum>

2) *agr* morzsikapor, pirétrum <féreg- és rovarirtó>

piretrino: *kém* piretrin

| **pirgeometr/o** *met* földszugázmérő, pirgeométer

| **pirheliometr/o** *met* pirheliométer <napsugázmérő>

| **pirid/o** *kém* piridin <összetételekben>

piridilo: *kém* piridil

| **piridoks/o** *kém* piridoxin <összetételekben>

piridoksino: *kém* piridoxin

piridoksalo: *kém* piridoxál

piridoksolo: *kém* piridoxin

piridoksalfosfato: *kém* piridoxál-foszfát

| **pirik/o** *ir* pirrichius

| **pirimidin/o** *biol kém* pirimidin

| **pirit/o** *ásv* pirit

l.m. kupropirito

| **Pirito/o** *mit* Peirithoosz, Pirithous

| **pirn/o** *tex* cséve, vetülékcseve

| **piro-** *kém* piro- *l.* pirofosfato, pirosulfato, pirogajlolo

| **pirofor/a** *l.* ekbrulema

| **pirog/o**¹ *hajó* bődöncsónak, fatörzscsónak, piroga

| **pirog/o**¹ *gaszt* pirog

►dolça pirogo: édes pirog

►vianda pirogo: húsos pirog

pirogeto: *gaszt* pirozski

| **pirokorak/o** *áll* havasi varjú <Pyrrhocorax> *szin* montkorvo

| **piroksen/o** *ásv* piroxén

| **piroksenit/o** *ásv* piroxenit

| **pirol/o**¹ *növ* körtike <Pyrola>

| **pirol/o**¹ *kém* pirrol

| **pirol/o**¹ *l.* pirulo

| **piroliz/i** *tr kém* pirolízissal bont, hővel bont

pirolizo: *kém* pirolízis

| **piroluzit/o** *ásv* barnakő, piroluzit

| **pirometr/o** *fiz* pirométer

►optika pirometro: optikai pirométer, izzószálás pirométer

| **Piron/o** *fil* Pürrhón

pironismo: *fil* pürrhónizmus

| **piroteknik/o** **1)** *kat* tűzszerészet

2) *tech* pirotechnika

piroteknika: **1)** *kat* tűzszerészeti

2) pirotechnikai

►spekti piroteknikan spektaklon: tűzijátékot néz

piroteknikaĵo: **1)** *kat* tűzszerészeti eszköz

2) *tech* pirotechnikai eszköz *szin* fajraĵo, artfajraĵo

piroteknikisto: **1)** *kat* tűzszerész

2) pirotechnikus *szin* fajraĵisto

| **pirotin/o** *ásv* pirrotin, magnetopirit

| **piroz/o** *orv* gyomorégés, pyrosis

| **Pirr/o** *mit* Pürrhosz, Pirrus *vö.* Neoptolemo

►pirra venko: pirruszi győzelem

| **piruet/o** *piruett*, megperdülés <balett>

pirueti: *ntr* piruettezik, megperdül

| **pirul/o** *áll* süvöltő <Pyrrhula>

►blankavanga pirulo: fehérszárnyú süvöltő <P. leucogenis>

►bruna pirulo: pikkelyesfejű süvöltő <P. nipalensis>

►grizkapa pirulo: álarcos süvöltő <P. erythaca>

►orangá pirulo: narancsszínű süvöltő <P. aurantiaca>

►ruĝkapa pirulo: vörösféjű süvöltő <P. erythrocephala>

►trumpetpirulo: pusztai süvöltő, trombitás sivatagpinty <Bucanetes githagineus>

| **pirus/o** *növ tud* körtefa, vadkörtefa <Pyrus>

►ordinara piruso: nemes körtefa, kerti körtefa <P. communis> *szin*

pirujo, pirarbo

| **piruv/a** *mn kém* pirosszőlő-, piruv-

►piruva acido: pirosszőlősav

piruvato: *kém* piruvát

| **pis/i** *ntr* pisil, pisál, vizek

pisklapo: *tex* slicc

pispoto: bili

| **pist/i** *tr* tör, apróra zúz

►pisti akvon: *átv* szalmát csépel

►pisti pipron: borsot tör

►pisti sukeron: cukrot tör

pistafo: apróra zúzott v. tört anyag

pistilo: mozsártörő

pistujo: mozsár

dispisti: *tr* szétzúz, tönkrezúz

pistomiksi: *tr* zúzva kever

pistomaŝino: *ip* érczúzógép

l.m. sulketpistilo

| **pistaci/o** *növ* pisztácia, pisztáciafa <Pistacia> vö. pistako

►atlasi pistacio: atlanti pisztácia <P. atlantica>

►ĉinia pistacio: kínai pisztácia <P. chinensis>

►vera pistacio: valódi pisztácia, mediterrán pisztácia <P. vera> *szin*

pistakarbo

| **pistak/o** **1)** *növ* pisztácia <termés> vö. pistacio

2) *l.* pistaksemo

pistakujo, pistakarbo: *l.* vera pistacio

pistaksemo: *növ* pisztáciamag, pisztáciabél

| **pistil/o** *növ* termő, pistilium *szin* karpelo

| **pistol/o** **1)** pisztoly

►aŭtomata pistolo: automata pisztoly

2) *tech* szórópisztoly

pistolujo: pisztolytok, pisztolytartó

pistolborilo: *tech* villanyfúró

pistolfarbi: *tr* szórópisztollyal fest

pistolmitralo: *kat* géppisztoly

l.m. akvopistolo, glupistolo, lutpistolo, startpistolo, ŝprucpistolo

| **piŝt/o** **1)** *tech* dugattyú

2) *zene* szelepgomb

piŝtakso: *tech* dugattyúcsapszeg

piŝtofoldo: *tech* dugattyúhorony

piŝtoringo: *tech* dugattyúgyűrű, hengergyűrű

piŝtostango: *tech* dugattyúrúd

piŝtovojo: *tech* dugattyúlökét

l.m. kombinopiŝto, manpiŝto, piedpiŝto

| **piŝtol/o** pisztol <pénznem>

| **pit/a** *pej* piti

pitanima: *pej* kicsinyes

| **Pitagor/o** *fil mat* Pitagorasz, Püthagorasz

pitagora: *mat* pitagorasz

►pitagora teoremo: Pitagorasz-tétel

►pitagora triangulo: Pitagorasz-háromszög

►pitagora triopo: pitagorasz számhármass

pitagorano: *fn fil* püthagoreánus, püthagoreus

pitagorismo: *fil* pitagoreizmus, püthagoreizmus

| **pitak/o** *bud* pitaka <kosár>

| **Pitak/o** *fil* Pittakosz

| **pitang/o** **1)** *növ* pitanga, indián cseresznyemirtusz <Eugenia uniflora>

2) *növ* pitanga <termés>

| **pitĉ/o** *l.* piĉ/o II.

| **piteci/o** *áll* sátnamajom <Pithecia>

| **pitek/o** *ex l.* presbító

| **pitekantrop/o** *ősl* jávai majomember <Pithecanthropus erectus>

| **Piti/o** *vall geo* Püthó <Delphoi>

pitia: *vall geo* püthói

►la Pitia: a Püthia <jósónő>

►la pitiaj ludoj: a püthói játékok

Pitiano: *mit* a Püthói <Apollón>

| **pitiat/a** *ex orv* pithiatikus, szuggerálható

►pitiatata malsano: szuggesztíóval gyógyítható betegség

pitiatismo: *ex orv* pithiatizmus

| **pitiriaz/o** *orv* pitiriazis, pytiriasis <bőrbetegség>

| **Pitkarn/a** *mn* Pitcairn-

►Pitkarna Insulo: *geo pol* Pitcairn-sziget <PN>

►pitkarna lingvo: *nyt* pitkern <kreol nyelv>

| **pitohuj/o** *áll* pitohui <Pitohui>

►dukolora pitohujo: dolmányos pitohui <P. dichrous>

| **piton/o** *áll* piton <Python>

| **Piton/o** *mit* Püthón

| **pitoresk/a** festői, festenivaló

pitoreskejo: festői táj

| **Pitsburg/o** *geo* Pittsburgh

| **pituit/o** *orv* turha, gennyes orrváladék

| **pituitari/o** *l.* hipofízis

| **pivot/o** *tech* tengelycsap, forgócsap

pivotego: *tech* vastag tengelycsap

►pivotego de kanono: ágyú csőcsapja

pivota: **1)** *mn tech* csap-

2) *átv* forgó, közvetítő, központi

►havi pivotan rolon: központi szerepet játszik

►pivota lingvo: *nyt* közvetítő nyelv

pivoti: *ntr* <csap körül> forog

pivotingo: *tech* tengelycsapágó

pivotartiko: *anat* csukló-forgóízület, forgóízület, hengerízület,

articulatio trochoidea

pivotgruo: *tech* forgógémes daru, forgódaru

pivotseĝo: forgószeķ *szin* turnoseĝo

pivotradiko: *növ* karógyökér

l.m. piedpivoto, pordopivoto

| **piz/o** **1)** *növ* borsó <növény> <Pisum>

►bonodora pizo: *l.* bonodora latiro

►ĝardena pizo, kultiva pizo: kerti borsó, kultúrborsó, veteményborsó <P. sativum>

►kampa pizo: takarmányborsó, mezei borsó, vetési borsó <P. arvense>

►medolpizo: velőborsó <P. medullare>

►sukerpizo: cukorborsó <P. saccharatum>

2) *növ* borsó <termés> *szin* pizosemo

►ĝi glitas de li kiel pizo de muro^Z: falra hányt borsó

►rompitaj pizoj: *gaszt* sárgaborsó, feles borsó

►verdaj pizoj: *gaszt* zöldborsó

pizoforma: *anat* pisiforme

►pizoforma osto: borsócsont, os pisiforme

pizosemo: *növ* borsószem *szin* pizo 2

pizosupo: *gaszt* borsóleves

pizoŝtono: *ásv* borsókö *szin* pizolito vö. aragonito

l.m. krakpizo, terpizo

| **Piz/o** *geo* Pisa

►la oblikva turo de Pizo: pisai ferde torony

| **pizang/o** *növ* termesztett banán, pizáng <Musa x sapientum>

| **Pizistrat/o** *tört* Peisizisztratosz

| **pizolit/o** *ásv* borsókö, pizolit *szin* pizoŝtono

| **Pizon/o** *tört* Pizo

►Gajo Kalpurnio Pizono partoprenis komploton kontraŭ Nerono: Caius Calpurnius Piso részt vett a Néró elleni összeesküvésben

| **Pjanĝ/o** *geo* Pjandzs <folyó>

| **pjasp/o** *eo nyt* pjaszpó <egyértelműsített eszperantó>

| **pjel/o** *anat* vesemedence, pelvis renalis

pjelito: orv vesemedence-gyulladás, pyelitis

| **Pjongjang/o** *geo* Phenjan

►Pjongjango estas la ĉefurbo de la Korea Popoldemokratia Respubliko: Phenjan a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság fővárosa

| **plac/o 1** *ép* tér <épített>

►la placo estas ĉirkaŭita de unuetaĝaj domoj: a teret egyemeletes házak övezik

►sur la placo staras la katedralo: a téren áll a székesegyház

2) *átv* tér, szabad tér

►parada placo: díszter, felvonulási tér

►sur la placo antaŭ la kastelpordego paŝtis sin ĉevaloj: a várkapu előtti téren lovak legeltek

placeto: kis tér, terecske

►ŝtupara placeto: lépcsőforduló, lépcsőpihenő *szin* ŝtuparplaceto

ĉefplaco: főtér

placmuziko: *zene* térzene

l.m. apelpplaco, bazarplaco, foirplaco, memorplaco, rondplaco, ŝtuparplaceto, vendoplaco

| **placeb/o** *orv* placebo, gyógyszerutánszat

| **placent/o 1** *anat* méhlepény, magzatlepény, placenta

2) *növ* magléc, placenta

placentuloj: áll méhlepényes emlősök <Placentalia>

senplacentuloj: áll erszényes emlősök <Metatheria>

| **Placid/o** Placid, Placidus <utónév>

| **plaĉ/i** *ntr* tetszik

►ankoraŭ neniu plaĉis al ĉiu^Z: *közm* még senki sem tetszett

mindenkinek

►eĉ kaprino plaĉas, se la doto sufiĉas^Z: *közm* nem rút a lány, ha szép

a hozomány

►kiel plaĉas mia nova robo?: hogy tetszik az új ruhám?

►kion leĝo malpermesas, tio plaĉi ne ĉesas^Z: *közm* ami szabad –

redves, ami tiltott – kedves

►tre plaĉas al mi ĉi tie: itt nagyon tetszik nekem

►via fratino plaĉas al mi: tetszik nekem a nővéred

plaĉa: csinos, helyes, tetszetős

►plaĉa eksteraj: tetszetős külső

►plaĉa knabino: csinos lány

►plaĉa vizaĝo: helyes arc

plaĉo: tetszés, kedv

►akiri plaĉon: tetszést nyer v. arat

►kiom ajn oni penas, per forto plaĉo ne venas^Z: *közm* erőszakolt

csóknak ecetes az alja

►la romano renkontis plaĉon ĉe la legantoj: a regény találkozott az

olvasók tetszésével

►trovi plaĉon en la pentrado: kedvét leli a festegetésben

plaĉema: *pej* tetszelgő *szin* plaĉivola

plaĉigi: *tr* megkedveltet

►li sukcesis plaĉigi sin al la gepatroj de la fianĉino: sikerült

megkedveltetnie magát a menyasszony szüleivel

►mi plaĉigis al li la futbalon: megkedveltettem vele a futballt

laŭplaĉa: tetszőleges

laŭplaĉe: tetszés szerint, szabadon, ad libitum

►elekti laŭplaĉe: szabadon választ, tetszése szerint választ

►laŭplaĉe ludi: tetszés szerint játszani

malplaĉi: *ntr* nem tetszik

►malplaĉas nenio, se taksas pasio^Z: *közm* a szívnek nem lehet

parancsolni

►via konduto kaj viaj amikoj malplaĉas al mi: nem tetszik a

viselkedésed és a barátaid

malplaĉo: nemtetszés

►esprimi sian malplaĉon: nemtetszését fejezi ki

malplaĉa: nem tetsző

►malplaĉa memkontentulo: nem tetsző önelégült alak

►uloj malplaĉaj al li: a neki nem tetsző alakok

memplaĉa: öntetszelgő

misplaĉa: visszatetsző

plaĉaspekta: tetszetős kinézetű v. külsejű, jópofa

plaĉivola: *pej* tetszelgő *szin* plaĉema

l.m. dioplaĉa, fotoplaĉa, okulplaĉa, oreplaĉa

| **Plaĉenz/o** *geo* Piacenza

| **plad/o 1** *gaszt* <tálalásra szolgáló> tál

►plado kun diversaj fritajoj kaj garnajoj: különböző süttekkel és

köretekkel megrakott tál

►plado peza de fruktoj: gyümölcsöktől roskadó tál

2) *átv* *gaszt* <a tálon levő> étel, menü

►li sola manĝis la tutan pladon: egyedül ette meg az egész tálat

►taga plado: napi menü

3) *gaszt* fogás <étel>

►tagmanĝo kun tri pladoj: háromfogásos ebéd

antaŭplado: *gaszt* előétel

ĉefplado: *gaszt* főétel, főfogás *szin* ĉefmanĝaĵo

pladgiĉeto: *gaszt* ételkiadó, tálalóablak

pladlevilo, *pladlifto*: *gaszt* étellift, konyhalift

pladvarmigilo: főzőlap, rezsó

l.m. fromaĝoplado, kukoplado, legomplado, rostaĵplado, tortoplado,

viandoplado

| **plafon/o 1** *ép* mennyezet, plafon

►kasona plafono: kazettás mennyezet

►ligna plafono: famennyezet

2) *met* felhőtakaró alsó szintje, felhőalap magassága

3) *rep* csúcsmagasság, emelkedési maximum

4) *átv* felső határ, maximum, plafon

►kvanta plafono: felső mennyiségi határ

►plafono de enspezoj: felső jövedelemhatár

►plafono de salajroj: bérmaximum, bérplafon

plafoni: **1)** *tr* ép mennyezetet épít vmire <n>

►plafoni ĉambron: szobára mennyezetet épít

2) *ntr* legfelső értéket ér el, tetőzik

►la aviadilo plafonis ĉe kvin mil metroj: a repülőgép ötezer méternél

érte el a maximális repülési magasságot

►la prezoj plafonis en Majo: az árak májusban tetőztek

plafongrundo: *geo* főte <bányászat>

plafonlampo: mennyezeti lámpa

plafonlumo: **1)** mennyezetvilágítás

2) mennyezeti lámpa

l.m. pendoplafono

| **plag/o 1** *vall* csapás, istencsapás, istenverés

►la dek egiptaj plagoj: a tíz egyiptomi csapás

►la Eternulo venigis plagon al ni: az Úr csapást hozott ránk

►plagon al vi!: az isten verjen meg!

2) *átv* sorscsapás, balsors

►al ĉiu tago, ĝia plago: *közm* minden napnak megvan a maga bibéje

v. terhe

►la reformemo estis plago por la movado: a reformálási kedv

sorscsapás volt a mozgalomnak

►via ĉeesto estas vera plago por mi: jelenléted valóságos csapás

számomra

plagi: **1)** *tr* *vall* csapással sújt v. ver

►Dio plagis sian popolon pro ties pekoj: Isten csapással sújtotta népét annak bűnei miatt

2) *tr* *átv* ver, csapással sújt

►pesto plagis plurajn urbojn: pestis sújtott több várost

| **plagal/o** *zene* plagiális zárlat

plagala: *zene* plagiális, záró

| **plagiat/i** *tr* *pej* plagizál, ollóz, kiollóz, összeollóz vmiből <n>

►li plagiatas por sia laboraĵo la diplomlaborojn de siaj kunstudentoj: diáktársai diplomamunkáiból ollózta össze a dolgozatát

►plagiati Petőfi: Petőfit plagizál

plagiato: *pej* plágium

plagiatisto: *pej* plagizátor

| **plagioklaz/o** *ásv* plagioklász

| **plagiostom/oj** *ex l.* elasmobrankoj

| **plag/o** strandfürdő

►nudisma plaĝo: nudista strand

plaĝumi: *ntr* strandol

plaĝkostumo: *tex* strandkosztüm

plaĝomato: strandszőnyeg

plaĝombrelo: strandnapernyő

plaĝpantalono: *tex* strandnadrág

| **plak/i** *tr* *tech* <nemesfém> lemezzel borít, lemezel, dubláz

►plaki mahagonon sur poplan tabulon: mahagónit lemezel nyárfa táblára

►plaki orfolion sur kupron: aranyfóliát rézre lemezel

plako, plakaĵo: **1)** lemezelt anyag, nemes bevonatú anyag v. lemez, dublé

►fotografia plako: *fot* fotolemez, fényérzékeny lemez

2) áll héj, teknő

plurplakuloj: áll cserepeshéjúak, sokteknőjűek <Polyplacophora>

senplakuloj: áll féregcsigák <Aplacophora>

unuplakuloj: áll maradványcsigák, egyteknőjűek

<Monoplacophora>

kruclaki: *tr* <lemez> réteg

kruclakaĵo: rétegelt lemez

| **plakoderm/oj** ősl páncélos halak <Placodermi> *szin* kiraszsarkok

| **plan/o** **1)** tervrajz

►plano de la kastelo: a kastély tervrajza

►sur la plano de la urbo vidiga la novaj vojoj: a város tervrajzán látszanak az új utak

2) terv, tervezet

►elpaŝi kun plano: egy tervvel áll elő

►havi planon por la estonteco: van terve a jövőre

►kvinjara plano: *gazd* ötéves terv

►planoj de la entrepreno: a vállalati tervek

►progresi laŭ la plano: a terv szerint halad

3) térsík, képsík

►en spirita plano: *átv* szellemi síkon

►figuro sur la antaŭa plano: az előtérben levő alak

►homoj starantaj sur la dua plano: hátrébb álló emberek

►montoj videblaj sur la lasta plano: a háttérben látható hegyek

4) film képkivágás, plán <film>

►ekstra plano: szuper plán, nagyközel

►fora plano: totál plán, távoli kép

►meza plano: kistotál

►mezproksima plano: amerikai plán

►proksima plano: nagyszekond plán, félalakos v. félközel plán

►unua plano: premier plán, közelkép

plani: **1)** *tr* tervrajzot készít

►plani ĝardenon: kertet tervez

2) *tr* tervez

►plani vojaĝon: utazást tervez

planado: tervezés

►familia planado: családtervezés

planaro: tervcsomag

planilo: **1)** *gazd* tervezőeszköz

2) *inf* organizér

3) *inf* ütemező, scheduler

planismo: *gazd* tervgazdálkodás <rendszer>

planizi: *tr* <projektet v. programot> tervez, kidolgoz

►planizi kampanjon: hadjáratot kidolgoz

►planizi seninundigon: árvízmentesítést kidolgoz

►planizita ekonomio: tervgazdaság *szin* planekonomio

►planizita urbigado: tervszerű városfejlesztés

planizo: projekttervezés, programtervezés, tervkidolgozás

antaŭplano: előterv

antaŭplanado: előtervezés

laŭplane: terv szerint

senplane: tervezetlenül, összevissza

plandirektivo: *gazd* tervelőirányzat

planekonomio: *gazd* tervgazdaság *szin* planizita ekonomio

planlingvo: *nyt* tervezett nyelv, szerkesztett nyelv

planlingvistiko: *nyt* tervezett nyelv-kutatás, interlingvisztika

plannotado: *geo* térképvázlat készítése

plansetli: *tr* tervezett módon telepít

plansetlejo: lakótelep

l.m. agadplano, evoluplano, horplano, instruplano, konstruplano,

laborplano, tempoplano, urboplanismo, vojplano, vojaĝplano

| **pland/o** **1)** anat talp

2) *tech* talp

plandi: *ntr* cammog, caplat, slattyog

pland-pland: *hgut* plity-platy

plandulo: áll talponjáró állat

plandumo: cipőtalp, csizmatalp

plandumi: **1)** *tr* talpal <lábbeli>

2) *ntr* *sp* talpal

3) *ntr* *átv* topog, csoszog

alplandaĵo: cipőbetét

replandumi: *tr* megtalpal <*pl.* cipőt>

plandpremi: *tr* eltapos

l.m. kaŭĉukplanduma, lignoplandumo, ŝuplando

| **plane/o** *rep* szárny, repülőgépszárny *szin* alo 6

ĉefplaneo: *rep* főszárny, fő hordfelület

l.m. akvoplaneco

| **planed/o** *csill* bolygó, planéta

planeda: *csill* bolygó-, planetáris

planedeto: *csill* kisbolygó, aszteroida *szin* asteroido

planedologo: *csill* bolygókutató, planetológus

planedologio: *csill* bolygókutatás, bolygótan, planetológia

interplaneda: *csill* bolygóközi, interplanetáris

tutplaneda: globális, az egész bolygóra kiterjedő

l.m. nanoplanedo

| **planetari/o** *csill* planetárium

| **planigraf/o** *tech* planigráf

| **planimetr/o** *mat* *tech* planiméter, területmérő műszer

planimetrio: *mat* síkmértan, síkgeometria, planimetria *szin* ebena geometria

| **plank/o** **1)** ép padló

►kahela planko: csempepadló

►loma planko: agyagpadló
 ►mozaika planko: mozaikpadló
 ►pargeta planko: parkettás padló
 ►plasta planko: műpadló
 ►slaba planko, ŝtona planko: kőpadló
 2) *ép* hidpálya
 3) *víz ép* fenék <zsilip, víz- és szennyvízcsatorna>
 planki: *tr ép* padlóz
 planklumo: rivaldafény *szin* rivaltlumo
 plankobroso: padlókefe
 plankokrado: padlórács
 plankoplinto: parkettaszegély
 plankopordo: <vízszintes> csapóajtó
 planktapiŝo: padlószőnyeg
 plankvakso: padlóviasz
l.m. argilplanko, kradplanko
 | **plankton/o** *biol* plankton
 ►laga planktono: tavi plankton
 ►mara planktono: tengeri plankton
 ►fitoplanktono: *növ* fitoplankton
 | **plant/i** 1) *tr* *növ* ültet
 ►planti rozujon: rózsát ültet
 ►planti vinbergardenon: szőlőskertet ültet
 2) *tr* *átv* állít, ültet
 ►li plantis krucon inter la ŝtonoj: keresztet állított a kövek közé
 ►li plantis la ideon en mian kapon: ő ültette az ötletet a fejembe
 ►li restis plantita kiel paliso: megállt, mint a cövek
 planto: 1) *növ* <gyökerez> növény
 ►akva planto: vízinövény
 ►akveja planto: *l.* hidrofito
 ►daŭrema planto: élő növény
 ►dioika planto: kétlaki növény
 ►endemia planto: endemikus növény
 ►endoma planto: szobanövény
 ►fermfrukta planto: zárt termésű növény
 ►industria planto: ipari növény
 ►malfermfrukta planto: felnyíló termésű növény
 ►medicina planto: gyógynövény *szin* oficina planto
 ►nedaŭra planto: egyényári növény
 ►ombreja planto: árnyékedvelő növény
 ►patrina planto: anyanövény
 ►rokaj plantoj: sziklanövények, sziklalakó növények, lithophyta
 ►saleja planto: sókedvelő növény *szin* halofito
 ►sekeja planto: szárazságtűrő növény
 ►suneja planto: fénykedvelő v. napfényt kedvelő növény
 ►varmodomaj plantoj: melegházi növények
 2) *növ* *ált* növény *szin* kreskaĵo, vegetaĵo
 plantoj: *növ* növények <országa> <Plantae>
 planta: *növ* növény-, növényi
 plantaĵo: *növ* palánta
 plantaro: *növ* növényzet
 plantejo: 1) *agr* beültetett terület, kert *l.* humulplantejo, juglandplantejo, pomplantejo
 2) *agr* ültetvény *l.* kafplantejo, kotonplantejo
 plantejisto: *fn* ültetvényes
 plantido: 1) *növ* palánta *szin* plantaĵo
 2) *növ* sarjhajtás
 plantilo: *agr* ültetőfa, duggatófa
 plantitaĵo: *növ* kiültetett palánta
 enplanti: 1) *tr* *növ* beültet v. hova

2) *tr* *átv* beleplántál
 priplanti: *tr* beültet
 ►li priplantis la kortoangulon: beültette az udvar sarkát
 transplanti: *tr* *növ* *orv* *átv* átültet, transzplantál
 ►transplanti arbidon: facsemetét átültet
 ►transplanti ideon en la praktikon: ötletet a gyakorlatba átültet
 ►transplanti koron: szívet átültet
 transplantajo: 1) *növ* átültetett növény
 2) *orv* átültetett szövet v. szerv, transzplantátum
 plantanatomio: *növ* növényanatómia
 plantfenestrego: *növ* virágablak
 plantgeografio: *l.* fitogeografio
 plantofiziologio: *l.* fitofiziologio
 plantofosilio: *ősl* növényi kőület, növényi fosszília
 plantoklorofillo: *növ* növényi klorofill
 plantokosmetiko: *l.* fitokosmetiko
 plantologo: *l.* botanikisto
 plantologio: *l.* botaniko
 plantopatologo: *l.* fitopatologo
 plantoprotektado: *agr* növényvédelem
 plantordo: *növ* növényi rend
 plantosociologio: *l.* fitosociologio
 plantosterolo: *l.* fitosterolo
 plantosuko: *növ* növényi nedv
 plantoterapio: *l.* fitoterapio
 plantotoponimo: *l.* fitotoponimo
 plantoprotektaĵo: *agr* növényvédő szer
 plantovora: *áll* növényevő
l.m. akvoplanto, angioplantoj, arkegonioplantoj, brancoplanti, ĉambroplanto, embrioplantoj, energioplanto, filikoplantoj, florplantoj, fruktoplantoj, furaĝplanto, grenplantoj, grimoplanto, guŝoplantoj, ĝermoplanto, humulplantejo, indigoplanto, jutplanto, karcerplanto, kafplantejo, kotonplantejo, kuracplanto, koniferplantoj, kormoplantoj, kultivplantoj, legomplanto, lignoplanto, muskoplantoj, nutroplanto, ornamplanto, ovariplantoj, pomplantejo, salplanto, sekplanto, semplantoj, sovaĝplanto, sporoplantoj, teksaĵplanto, telegrafplanto, tigoplantoj, traĥeoplantoj, vaskulplantoj, volvoplanto
 | **plantag/o** *növ* útifű, útilapu <Plantago>
 ►alpa plantago: alpesi útifű <P. alpina>
 ►borda plantago: sziki útifű <P. maritima>
 ►granda plantago: nagy útifű, nagy útilapu <P. major>
 ►lanca plantago: lándzsás útifű <P. lanceolata>
 ►mezgranda plantago: réti útifű <P. media>
 ►montara plantago: havasi útifű <P. atrata>
 ►sabla plantago: homoki útifű <P. arenaria>
 ►serpenta plantago: kígyózó útifű <P. serpentina>
 ►plantagacoj: útifűfélék <Plantagaceae>
 | **planum/o** *anat* szemüregi lemez <rostacont>, lamina orbitalis
 | **planuloid/oj** *l.* mezozooj
 | **plas/i** *l.* investi 2
 | **plasm/o** 1) *anat* vérplazma
 2) *biol* plazma
 3) *fiz* plazma
 plasmogamio: *biol* protoplazma-összeolvadás, plazmogámia
 ektoplasmo: *biol* sejthártya, ektoplazma
 endoplasmo: *biol* endoplazma
 protoplasmo: *biol* protoplazma
l.m. ĉelplasma, nukleoplasma
 | **plasmaferez/o** *orv* plasmapheresis

| **plasmid/o** *biol* plazmid
| **plasmod/o** *biol* plazmódium, plasmodium
| **plasmodesm/o** *növ* plazmodezmosz
| **plasmodi/o** *áll* lázállatka <Plasmodium>
| **plasmodrom/oj** *áll* egyfélemagvúak, plazmánmozgók, állás és ostoros egysejtűek
| **plasmopar/o** *növ* peronoszpóra <Plasmopara>
| **plasti/o** *kém* műanyag *szin* artmaterio
plasta: *mn* műanyag, műanyagból való, mű-
▶plasta fadeno: műszál
▶plasta folio: műanyag fólia
▶plasta tablokovrilo: műanyag asztalterítő
▶plasta telero: műanyag tányér
plasteca: **1)** műanyagszerű
2) *fiz* képlékeny
plasteco: *fiz* *kém* képlékenységi, alakíthatóság, formálhatóság, plaszticitás *szin* deformebleco
plastecigi: *tr* *kém* képlékeny alakít, folyósít
plastecigenzo: *kém* lágyítószer, képlékenyítőszer
plastizi, plastumi: *tr ip* műanyaggal bevon
plastizita, plastumita: műanyag bevonatú, műanyaggal bevont
plastizilo: *fn* fóliázó<gép>
l.m. vitroplasto
| **plasti/o** *orv* műteti alakítás, helyreállító v. alakító műtét, plasztika, plastica
plastia: *orv* plasztikai
▶plastia kirurgio: plasztikai sebészet *szin* remodla kirurgio
plastieco: *orv* alakíthatóság, plaszticitás
l.m. gastroplastio, rinoplastio, torakoplastio
| **plastid/o** *biol* színtest, plasztisz, plasztid
plastidaro: *biol* plasztiszállomány
praplastido: *biol* proplasztisz
l.m. amelpplastido, karotenplastido, klorofillplastido
| **kromoplast/o** *l.* karotenplastido
| **plastik/o** *műv* szobrászat, plasztika, tárgyalakítás
▶arta plastiko: művészi plasztika
plastika: **1)** *műv* plasztikai, szobrászati
2) *átv* plasztikus, térhatású, szemléletes
▶esprimi sin plastike: szemléletesen fejezi ki magát
▶reliefiği plastike: plasztikusan kirajzolódik
l.m. galvanoplastiko
| **plastr/o** *gysz* tapasz, sebtapasz, flastrom
▶kantarida plastro: kőrisbogár flastrom, emplastrum cantharidum
plastri: *tr* *orv* tapaszt tesz rá <n>
▶plastri la nazon: tapaszt tesz az orrára
| **plat/a** **1)** lapos
▶plata brusto: lapos mell
▶plata ŝtono: lapos kő
▶virino kun plata brusto: lapos mellű nő
2) *átv* lapos
▶plata esprimo: lapos kifejezés
▶plata stilo: lapos stílus
▶plata ŝerco: *pej* lapos tréfa
plato: **1)** lap
▶plato da ĉokolado: egy tábla csokoládé
▶plato de glavo: kard lapja
▶vitra plato: üveglap
2) *knyv* tábla <illusztráció>
▶ilustra plato: képtábla
▶tutpaĝaj platoj en PIV: a PIV egészlapos táblái

3) *tech* lap, lemez
▶devia plato: terelőlemez, terelőlap
▶fera plato: vaslemez
▶plato de akumulato: akkumulátorlemez
▶plato de kondensilo: kondenzátor fegyverzete
▶ŝtona plato: kőlap
4) *anat* *biol* lemez, lemezke, lamina
▶ekvatora plato: equatorialis plate <mitózi>
▶epifiza plato: epifizialis porc, köztiporc, cartilago epiphysialis
▶fina plato: lamina terminalis
▶motora plato: mozgató véglemezke
5) *inf* kártya, lap
▶interfaca plato: csatolókártia
6) *geo* lemez
▶eŭrazia plato: *geo* eurázsiai lemez
▶terkrusta plato: kéreglemez
plataĵo: **1)** *geo* fennsík, felföld, plató *szin* altebenaĵo, altplataĵo
2) *geo* lapály, sík
3) *tech* alaplapp, szerelvénylap
4) <tárgy> lapos része v. lapja
5) *knyv* könyvtábla, borítólapp
plateco: *átv* is laposság
plateto: lapocskas, kis lemez
platigi: *tr* laposít, ellaposít, lelapít
▶li platigis sian nazon sur la fenestrovitro: orrát az ablaküvegre nyomta
platiĝi: *ntr* lelapul, ellaposodik
▶la montetaro platiĝas post la vilaĝo: a falu után a dombság ellaposodik
platumo: **1)** *ép* lapolás <ácskötés>
2) *rep* kilebegtetés
altplataĵo: *geo* fennsík
ĉefplato: *inf* alaplapp *szin* ĉefkarto
transplatumo: *ép* átlapolás <ácskötés>
platboato: *hajó* lapos fenekű csónak, ladik
platĉarego: *jm* laposkocsi, pőrekocsi, platókocsi
platdiĉa: *l.* platgermana
platfero: *tech* laposvas
platfiŝoj: *l.* pleŭronektedoj
platfosilo: lapát
platfunda: lapos fenekű
▶platfunda boato: *hajó* lapos fenekű csónak
platgermano: *fn* alnémet, plattdeutsch
platgermana: *mn* nyt plattdeutsch, alnémet <nds>
platglobo: *geo* világtérkép
▶ĉiela platglobo: *csill* égi térkép
platkomputilo: *inf* táblagép, tablet *szin* tabledo, tabulkomputilo
platkonkava: *for* síkhomorú, plankonkáv
platkonvekso: *for* síkdomború, plankonvex
platkuko: *gasz* lepény
platmarĉo: réti lapp
platnaza: tömpe orrú, lapos orrú
platnazo: tömpe orr, lapos orr
platpano: *vall* *gasz* laska, macesz, pászka *szin* maco
platpieda: *orv* lúdtalp
platpiedo: *orv* lúdtalp
platpostaĵo: *hajó* fartükkör
▶malsupra platpostaĵo: alsó fartükkör
▶supra platpostaĵo: felső fartükkör
platpreso: *knyv* ofszet *szin* ofseto

platpaledo: *ip* síkraklap
 platringeto: *tech* lapos alátét
 platrisorto: *tech* laprugó, lemezzugó *szin* lamenrisorto
 ▶fasko de platrisortoj: laprugóköteg
 ▶plurobla platrisorto: többretegű laprugó
 platasklerozo: *orv* sclerosis multiplex
 platŝipo: *hajó* uszály *szin* bargo
 platŝtono: *ép* kőlap, kőtábla *szin* slabo
 plattekoniko: *geo* lemeztekonika
 plattekonismo: *geo* lemeztekonizmus
 platvagono: *vsüt* pórekocsi, platókocsi
 platventra: lapos hasú
 platvergo: lécs
 platvermoj: *l.* plathelmintoj
 ▶alpa platvermo: szarvas planária <Planaria alpina>
 ▶funebra platvermo: gyászos örvényféreg <Planaria lugubris>
 ▶laktoblanka platvermo: tejfehér planária <Dendrocoelum lacteum>
 ▶orela platvermo: füles planária <Dugesia gonocephala>
l.m. aglomerplato, agordplato, ciferplato, fajroplato, fingroplato, hejtoplato, kirasplato, klemplato, kuirplato, licencplato, lignerplato, prempatigi, turnoplato
| Plata *geo* Plata
 ▶Plata-rivero: La Plata-folyó *szin* Rivero de l' Arĝento
 ▶Plata-urbo: La Plata <város>
| platale/o *áll* kanalasgém <Platalea leucorodia>
| platan/o *növ* platánfa, boglárfa <Platanus>
 ▶acerfolia platano, hibrida platano: közönséges platán, juharlevelű platán <P. x acerfolia>
 ▶okcidenta platano: nyugati platán, amerikai platán <P. occidentalis>
 ▶orienta platano: keleti platán <P. orientalis>
 ▶pseudoplatano: *l.* pseudoplatana acero
 platanoïdo: *l.* platanoida acero
| planter/o *növ* sarkvirág <Platanthera>
 ▶dufolia planterero: kétfelű v. fehér sarkvirág <Pl. bifolia>
| platband/o *agr* virágszegély, szegélyező virágágy
| platdiĉ/o *l.* platgermano
 platdiĉa: *l.* platgermana
| Plate/o *tört geo* Platea
| platen/o *kém* platina <Pt>
 platenato: *kém* platinát
 heksaklor-platenato: *kém* hexakloro-platinát
 platinati: *tr* *kém* platináz, platinával bevon
| plates/o *áll* sima lepényhal <Pleuronectes platessa>
| platform/o **1)** *kat* lövegállás, ágyúállás
 ▶lanĉa platformo: kilövőállás
2) *hajó* leszállófedélzet
3) *jm* peron
4) *pol inf* platform
| platiceri/o *növ* szarvasagancspáfrány, agancspáfrány <Platycerium>
 ▶korna platicerio: villás agancspáfrány <P. bifurcatum>
| platin/o *knyv* nyomólap, tégely
| platism/o *anat* nyakbőrizom, nyaki bőrízom, musculus platysma
| Platon/o *fil* Platón, Plátó
 platona: **1)** *fil* platonikus, platóni
 ▶platonaj ideoj: platóni ideák
2) *átv* plátói, eszményi, elméleti
 ▶platona amo: plátói szerelem
 ▶platona decido: elméleti döntés

3) *mat* platóni, szabályos, ideális *l.* plantona solido
 platonismo: *fil* platonizmus
 platonano: *fil* platonista, platonkövető
 novplatonismo: *fil* újplatonizmus
| plaŭd/i *ntr* csobog, locsog
 ▶la akvo plaŭdis sub la remiloj: a víz csobogott az evezők alatt
 ▶la akvostrioj de la fontano plaŭdis sur la ŝtonoj: a szökőkút vízsugara csobogtak a köveken
2) *ntr* lubickol, pancsol
 ▶la infanoj gaje plaŭdis en la rivero: a gyerekek vidáman lubickoltak a folyóban
3) *ntr* tocsog, cuppog
 ▶miaj botoj plaŭdis en la maldensa koto: a csizmám cuppogott a híg sárban
 plaŭd: *hgut* locs
 ▶plaŭd, li ensaltis la riveron: loccs, beleugrott a folyóba
 ▶plaŭd-plaŭd: lics-locs, tics-tocs
 plaŭdado: **1)** csobogás, locsogás, tocsogás
2) *távk* lebegés, sugárzászavar
 plaŭdeto: *orv* gyomortartalom lötyögése
 plaŭdigi: **1)** *tr* csobogtat, locsogtat
2) *tr* cuppogtat, tocsogtat
 plaŭdiri: *ntr* caplat, tocsog
 ▶la soldatoj plaŭdiris sur la postpluvega kampo: a katonák caplattak a felhőszakadástól nedves mezőn
| Plaŭt/o *ir* <Titus Maccius> Plautus
| plazi/o *orv* sejtképződés, szövetképződés, -plasia
 hiperplazio: *orv* túltengés, szövetgyarapodás, hyperplasia
 hipoplazio: *orv* satnya szövetfejlődés, hypoplasia
l.m. fibroplazio, neoplazio, ostoplazio, trikoplazio
| pleb/o **1)** *tört* plebs <Rómában>
2) *átv* nép, alsóbb osztályok, plebs
 plebano: **1)** *tört* plebejus <Rómában>
2) *átv* a nép fia, alsóbb osztálybeli, a plebshez tartozó
| plebiscit/o *jog* népszavazás, plebiscitum <egy terület hovatartozásáról>
 ▶plebiscito pri Sarlando: népszavazás a Saar-vidék hovatartozásáról
| pled/i **1)** *ntr jog* védőbeszédet mond vki mellett <por>
2) *ntr* *átv* sikraszáll, felemeli a szavát vmiért v. vkiért <por>
 ▶pledi por la paco: a béke mellett érvel
 pledo, pledado: **1)** *jog* védőbeszéd
2) *átv* kiállítás, sikraszállás, felszólamlás vmiért
 pledanto: **1)** *fn jog* védő
2) *átv* szószóló
 malpledi: *ntr* vki v. vmi ellen szól
 ▶mi ne malpledas kontraŭ la konstruado: nem szólók az építkezés ellen
 ▶nia advokato malpledis kontraŭ ni: az ügyvédünk ellenünk szólt
| -plegi- *orv* -bénulás, -ütés
 ▶hemiplegio: féloldali bénulás, féloldali szélütés, hemiplegia
 ▶paraplegio: alsóvégtag-bénulás, végtagbénulás, paraplegia
| pleistocen/o *geo* *tört* pleisztocén, jégkor, diluvium
| plej **1)** *leg-* <felsőfok>
 ▶la plej alta el la kunuloj: a társak közül a legmagasabb
 ▶la plej bela virino en la mondo: a világon a legszebb nő
 ▶la plej bongustan pladon mi manĝis tie: a legízletesebb ételt ott ettem
 ▶li priskribis plej detale la okazintaĵon: ő írta le legrészletesebben a történeteket
 ▶la plej multaj homoj: a legtöbb ember

plej ofte: legtöbbször, leggyakrabban

2) leg- <abszolút felsőfok>

►kiel eble plej rapide: a lehető leggyorsabban

►plej baldaŭ mi revenos: nagyon hamar visszatérek

►plej bona amiko vi estas, se ne la plej bona: kiváló barát vagy, ha nem a legjobb

►plej bonaj vinoj produktigas tie: kiváló borok teremnek ott

►plej bongustajn pladojn mi manĝis tie: ízletesnél ízletesebb ételeket ettem ott

►plej detale li priskribis la okazintaĵon: nagyon részletesen leírta a történeteket

►plej multe mi lernis de mia profesoro: nagyon sokat tanultam a professzoromtól

malplej: 1) a legkevésbé

►la malplej granda kvanto: a legkevésbé nagy mennyiség, a legkisebb mennyiség

►la malplej gravaj aferoj: a legkevésbé fontos ügyek

2) kevésbé, egyáltalán nem

►malplej belaj virinoj: egyáltalán nem szép nők

►malplej gravaj aferoj: egyáltalán nem fontos ügyek

pleja: a legnagyobb mértékű, a leginkább megnyilvánuló

►de la pleja komenco: a kezdetek kezdetétől

►la pleja bono: a legnagyobb jó

►la pleja konsumanto: a legnagyobb fogyasztó

►mi estas la pleja amato: én vagyok a legnagyobb amatőr

►mi estas pleja amato: igazi amatőr vagyok

pleje: 1) leginkább, legjobban, legfeljebb

►pleje la ruinojn de la urbo ni ankoraŭ povas vidi: legfeljebb a város romjait láthatjuk még

►pleje min interesas la historio de Romo: leginkább Róma történelme érdekel

►vian patron mi estimas pleje: apádat tisztelem legjobban

2) legtöbbször, leggyakrabban

►pleje ni renkontis nin ĉe mia frato: leggyakrabban a testvéremnél találkoztunk

malpleje: 1) legkevésbé, egyáltalán nem

►malpleje grava persono: egyáltalán nem fontos személy

►min malpleje interesas viaj problemoj: a legkevésbé sem érdekelnek a problémáid

2) legalább, minimum

►malpleje, aŭskultu min: minimum hallgass meg

►malpleje, ne kalumniu nin: legalább ne rágalmazz bennünket

plejigi: *tr* maximalizál *szin* maksimumig

►ni plejigi niajn fortostreĉojn: maximalizáltunk erőfeszítéseinket

malplejigi: *tr* minimalizál *szin* minimumig

plej-: leg- *l.* plejaĝulo, Plejaltulo, plejbelulino, plejbono, plejeble,

plejpotenco, plejsanktejo

| **Plejad/oj** 1) *mit* Pleiászok, Pleiádok, Plejádok

2) *csill* Plejádok, Fiastyúk

Plejado: 1) *ir* Pleiászok, Pleiádok, Plejádok <hellén tragédiaírók>

2) *ir* Pléiade <16. sz.-i francia költők csoportja>

| **plejd/o** 1) *tex* skótkockás köpeny

2) *tex* skótkockás takaró, pléd

| **plejnkant/o** *zene* gregorián ének, plainchant, plainsong

| **plejstocen/o** 1. pleistoceno

| **plekopter/oj** *áll* álkérészek <Plecoptera>

| **pleks/o** *anat* fonat <erek, idegek>, plexus

►braka plekso: karfonat, karidegfonat, plexus brachialis

►koroida plekso: érfonat, plexus choroideus

| **plekt/i** 1) *tr* fon, egybefon

►plekti florkronon: koszorút fon

►plekti harojn: haját fon

►plekti korbon el salikaj vergoj: fűzfavesszőből kosarat fon

►plekti ŝnurojn: kötelet fon

2) *tr* *átv* *pej* fon, sző

►plekti planojn por la sentronigo de la reĝo: terveket sző a király detronizálására

►plekti revojn: ábrándokat sző

►via lango plektas falsajon: nyelved csalárdságot sző

3) *tr* *táv* *k* nyalábol

►plekti signalojn: jeleket nyalábol

plektaĵo: fonat

plektilo: *táv* *k* multiplexer, mux *szin* signalplektilo

►frekvenca plektilo: frekvenciaosztásos multiplexer

►tempa plektilo: időosztásos multiplexer

ĉirkaŭplekti: *tr* körbefon

►lianaj ĉirkaŭplektis la arbon: liánok fonták körbe a fát

displekti, malplekti: *tr* felfejt, szétfejt, kibont

►displekti trikaĵon: kötést szétfejt

►malplekti intrigon: bonyodalmat megold

►malplekti nodon: csomót kibont

enplekti: *tr* belefón

►enplekti epizodon en la romanteksajon: egy epizódot fon bele a regény szövegébe

►enplekti perlojn en la harojn: gyöngyöket fon bele a hajába

interplekti: *tr* egymásba fon, összefon

►interplekti la brakojn: összefonja a karját

►interplekti la ekstreĵojn de la du ŝnuroj: összefonja a két kötél végét

►interplekti la manojn: összekulcsolja a kezét

interplekto: összefonás, összefonódás

►interplekto de interesoj: érdekek összefonódása

interplektigi: *ntr* egymásba fonódik, összefonódik

kunplekti: *tr* egybefon

►kunplekti la vergojn en maton: a vesszőket szőnyeggé fonja egybe

malplektilo: *táv* *k* demultiplexer, demux

traplektilo: *tr* átfón, átsző

►la ŝtofo estis traplektila per flavaj fadenoj: a szövet sárga szálakkal volt átfónva

►li traplektis sian paroladon per citaĵoj: idézetekkel tűzdelte meg a beszédét

plektobarilo: font kerítés, vesszőkerítés

plektokuko: *gaszt* fonott kalács

plektokreskaĵo: *növ* család

l.m. dratplektaĵo, harplekto, korboplektado, signalplektilo

| **plektr/o** *fn* *zene* pengető, plektrum *szin* plukilo

plektri: *ntr* *zene* húrt penget

plektrorkestro: *zene* pengetős zenekar

| **plektrant/o** *növ* hárfacserje <Plectranthus>

| **plen/a** 1) tele, teli, telt

►barelo plena de vino: borral teli hordó

►la botelo estas plena de vinagro: a palack teli van ecettel

►plena glaso: tele pohár

►plena spektejo: táblás ház

►sitelo plena je akvo: vízzel telt vödör

2) *átv* tele, teli

►paroli per plena buŝo: tele szájjal beszél

►plena de zorgoj: gondterhes, gondokkal teli

►teksto plena de eraroj: hibákkal teli szöveg

3) teljes, hiánytalan *szin* kompleta

► Nova Plena Ilustrita Vortaro: *eo nyt* Új képes nagyszótár
 ► Plena Gramatiko de Esperanto: *eo nyt* Az esperantó teljes nyelvtana
 ► Plena Ilustrita Vortaro: *eo nyt* Képes nagyszótár
 ► plena labortempo: teljes munkaidő
 ► plena luno: *csill* telihold
 ► plena orkestro: *zene* nagyzenekar
 ► plena portreto de sia patro: kiköpött az apja, tisztára az apja, teljesen az apjára hajaz
 ► plena tagiĝo: világos virradat
 ► plena vortaro: *nyt* nagyszótár
 4) teljes <legnagyobb mérvű>
 ► plena libereco: teljes szabadság
 ► plena senscio: teljes tudatlanság
 ► plena stultulo: komplett idióta
 ► plena sukceso: teljes siker
 5) *átv* pufók, domború
 ► infano kun plenaj vangoj: pufók arcú gyerek
 ► virino kun plenaj mamoj: nagymellű nő
 plene: teljesen, egészen
 ► plene dediĉi sin al la laboro: teljesen a munkának szenteli magát
 pleni: *ntr* tele van
 ► pleni ĝisrande: színültig tele van, dugig van
 pleno: 1) teljes mennyiség *vö.* buŝpleno, manpleno
 2) teljes ülés, plénium
 plenduto: *zene* egészhang *szin* plentono
 pleneco: teljesség, telítettség
 ► en la pleneco de miaj mensaj kapabloj: szellemi képességeim teljes birtokában
 ► la pleneco de lia koro videblis sur lia vizaĝo: tele volt a szíve, ez meglátszott az arcán
 ► pro la pleneco de la salono ni ne povis eniri: a szalon tele volt, nem tudtunk bemenni
 plenega: telis-tele, csordultig tele, dugig tele, tömött
 ► plenega buso: tömött busz
 ► plenega glaso: csordultig tele pohár
 pleni: *ntr* tele van
 ► pleni ĝisrande: dugig van
 pleniĝi: 1) *tr* tölt, megtölt, feltölt, telít, telerak
 ► pleniĝi la benzinujon: teletankol
 ► pleniĝi la blankojn: kitölti az üres helyeket <úrlapon>
 ► pleniĝu mian glason: töltsd meg a poharamat
 2) *tr* *átv* kitölt, eltölt, betölt
 ► pleniĝi la blankon: fehér foltot eltüntet, hiányt megszüntet
 ► pleniĝi per zorgo: aggodalommal tölt el
 ► pleniĝi postenon: posztot betölt
 pleniĝi: megtelik, telítődik, tele lesz
 ► la urbo pleniĝis de fuĝantoj: a város megtelt menekültekkel
 ► nun pleniĝis la allasita limtempo: most betelt az engedélyezett határidő
 ► pleniĝis la mezuro: betelt a mérték
 ► se la kaliko tro pleniĝas, la vino elverŝiĝas^Z: *közm* a jóból is megárt a sok
 plenujiĝi: *tr* teletankol
 ► plenujiĝu mian aŭton: tankolja tele a kocsimat
 plenumi: *tr* teljesít, megcsinál, végrehajt
 ► li plenumas sian devon: teljesíti a kötelességét
 ► mi ne povas plenumi vian peton: nem tudom teljesíteni a kérését
 ► plenumi bezonon: szükségletet kielégít
 ► plenumi komision: megbízást teljesít

► plenumi leĝon: törvényt végrehajt
 ► plenumi mendon: rendelést teljesít
 ► plenumi oficon: hivatalt betölt
 ► plenumi ordonon: parancsot végrehajt
 ► plenumi postulojn: követelményeket teljesít
 ► plenumi taskon: feladatot teljesít
 ► plenumi laboron: munkát végez
 plenuma: *mn* teljesítő, végrehajtó
 ► plenumaj organoj: *pol* végrehajtó szervek
 ► plenuma potenco, plenuma povo: *pol* végrehajtó hatalom *szin* ekzekutiva potenco
 plenumendi: *ntr* teljesítendő
 ► ĉi tiuj devoj nun plenumendas: ezek a kötelezettségek most teljesítendők
 plenumiĝi: *ntr* teljesül, megvalósul
 ► ĉu plenumiĝis via deziro?: teljesült a kívánsága?
 ► miaj revoj plenumiĝis: teljesültek a vágyaim
 plenumo: 1) teljesítés, végrehajtás *szin* plenumado
 2) teljesítmény
 ► pinta plenumo: csúcsteljesítmény
 plenumado: teljesítés, végrehajtás
 plenumanta: 1) *mn* teljesítő, végrehajtó
 2) *mn* ügyvezető
 ► plenumanta direktoro: ügyvezető igazgató
 plenumanto: 1) *fn* végrehajtó
 2) *zene* előadó
 antaŭplenumi: *tr* előre v. megelőzően teljesít
 ► antaŭplenumi la mendon: előre teljesíti a megrendelést
 duonplena: félig telt v. teli
 malplena: üres
 ► malplena poŝo: üres zseb
 ► malplena spektejo: üres nézőtér
 ► mi venis ne kun malplenaj manoj: nem üres kézzel jöttem
 malpleno: űr, üresség
 ► en la naturo ne estas malpleno: a természetben nincs üres tér
 ► mia stomako murmuris pro malpleno: korog a gyomrom az ürességtől
 ► post ŝia morto restis malpleno en lia koro: <nő> halála után üresség maradt <a férfi> szívében
 malpleneco: üresség, vminek az üres volta
 ► pro la malpleneco de la barelo ni trinkos nenion: a hordó üressége miatt semmit sem iszunk
 malplenigi: *tr* ürít, kiürít
 ► malplenigi la ĉambregon: kiüríti a termet
 ► malplenigi sian glason: kiüríti a poharat
 malpleniĝi: *ntr* ürül, kiürül, kiüresedik
 malplenumi: *tr* elmulaszt, nem teljesít
 ► li malplenumis sian devon: elmulasztotta a kötelességét
 ► malplenumi taskon: feladatot nem teljesít
 ► ne malplenumu vian promeson: ne feledkezz meg az ígéretedről
 malplenumo: nemteljesítés, mulasztás
 plenplena: csordultig tele, dugig tele
 ► la trajno estis plenplena de pasaĝeroj: a vonat tömve volt utasokkal
 replenigi: *tr* újratölt
 ► post la rikolto oni replenigis la barelojn: a szüret után újratöltötték a hordókat
 superplenigi: *tr* túltelít, túltölt
 ► superplenigi salonon: termet zsúfolásig megtölt
 superpleniĝi: *ntr* túltelítődik
 superplenumi: *tr* túlteljesít

malplenkapulo: *fn* üresfejű ember
 plenumcentra: teljesítmény-központú
 plenumkomitato: *pol* végrehajtó bizottság
 plenumorientita: teljesítményorientált
 plen-: <teljesség> *l.* plenaĝo, plenblovi, plenĉaro, plenkarna, plenkunsido, plenluno, plenpotenco, plenrajta, plenŝtopi, plentrafi
 -plena: vmivel teljes *l.* amoplena, bruoplena, danĝerplena, florplena, fumoplena
 -pleno: -nyi *l.* buŝpleno, brakpleno, branĉoplena, manpleno, ĉaropleno

| **plend/i 1** *ntr* panaszkodik

▶plendi pri kapdoloro: fejfájásra panaszkodik

▶plendi pri la najbaro: panaszkodik a szomszédra

2) ntr reklamál, panaszt tesz vki ellen, bepanaszol vkit <kontraŭ>

▶mi ne plendas kontraŭ la sorto: nem panaszkodom a sors ellen

▶via samklasano plendis kontraŭ vi al la lernejestro: osztálytársad bepanaszolt az igazgatónak

3) x jog ex keresetet nyújt be, bepanaszol

▶li plendis kontraŭ sia najbaro ĉe la tribunalo: keresetet nyújtott be a bíróságnál a szomszédja ellen

▶vi estas plendita pri ŝtelo: lopás miatt keresetet nyújtottak be ön ellen

plendo: **1)** panasz

▶de plendo kaj ploro ne foriĝas doloro^Z: *közm* jajszo a fájdalmat nem tudja elűzni

▶mi aŭdadas pri vi nur plendojn: mindig csak panaszt hallok rólad

▶se neni plendas, neni defendas^Z: *közm* néma gyereknek az anyja sem érti szavát

▶senfara plendo ne estas defendo^Z: *közm* nem mindenkor használ a sírás

2) jog panasz, keresed

▶la plendo de s-ro X kontraŭ s-ro Y: X úr panasza Y úr ellen

▶meti plendon ĉe la tribunalo: panaszt nyújt be a bíróságnak

▶plendo por kasacio: semmisségi panasz

plenda: panaszos

▶plenda krio: panaszos kiáltás

plendaĉa: *pej* nyűgös, zsörtölődő, zsémbes

▶plendaĉa edzino: zsémbes feleség

▶plendaĉa infano: nyűgös gyerek

plendanto: *jog* felperes

plendinda: panaszra okot adó, panaszolandó

▶via stato estas tute ne plendinda: az állapotod egyáltalán nem ad okot panaszra

plendito: *jog* alperes

priplendi: *tr* sérelmez

▶la soldatoj priplendis la malplenumon de sia soldo: a katonák sérelmezték zsoldjuk elmaradását

replendo: *jog* pótvád

▶privata replendo: pótmagánvád

| **pleokro/a** *ásv fiz* színjátászó, több színben játszó, pleokroitikus
 pleokroeco: *ásv fiz* színjátászság, vminek a színjátászó volta <tulajdonság>

pleokroismo: *ásv fiz* több színben játszás, pleokroizmus <jelenség>

| **pleonasm/o 1** *ir* szóhalmozás, pleonazmus

2) nyt szószaporítás, pleonazmus

| **plet/o 1** *tálca*

▶la dommastrino alportis sur pletto la trinkaĵojn: a háziasszony behozta tálcán az italokat

2) inf tálca

pletkomputilo: *l.* platkomputilo

pletkuko: *gaszt* tepsiben sült sütemény

l.m. aktopleto, bakpleto, drenpleto, rostopleto, taskopleto

| **pletor/o 1** *orv* vérteltség, bővérűség, vérmesség, plethora
2) átv túltengés

pletora: *orv* vérmes, bővérű

| **pleŭr/o** *anat* mellhártya, pleura

pleŭrito: *orv* mellhártyagyulladás, pleuritis

▶akuta pleŭrito: heveny mellhártyagyulladás, pleuritis acuta

▶pusa pleŭrito: gennyes mellhártyagyulladás, pleuritis purulenta

▶senakva pleŭrito, seka pleŭrito: száraz v. fibrines

mellhártyagyulladás, pleuritis fibrinosa

| **pleŭronekt/o** *áll* lepényhal <Pleuronectes> *szin* platfiŝo

▶pleŭronektedoj: félszegűszók <Pleuronectidae>

▶pleŭronektoformaj: félszegűszó-alakúak <Pleuronectiformes>

| **pleŭrot/o** *növ* laskagomba <Pleurotus>

▶eringia pleŭroto: ördögsekér-laskagomba, ördögsekér-tölcsérgomba, ördögsekérgomba <P. eryngii>

▶ostra pleŭroto: késői v. őszi laskagomba, közönséges laskagomba <P. ostreatus>

| **pleziosaŭr/o** *ősl* plezioszaurusz <Plesiosaurus>

| **plezur/o** élvezet, gyönyörűség, meglegedettség, öröm

▶estas plezuro por mi konatiĝi kun vi: öröm számomra, hogy megismerhetem

▶inter miaj muroj estu miaj plezuroj^Z: *közm* úr vagyok a magam szemetjén

▶kanti por sia propra plezuro: saját öröme énekel

▶kun granda plezuro mi plenumas vian peton: nagy örömmel teljesítem kívánságát

▶por ĉiu plezuro devas esti mezuro^Z: *közm* a jóból is megárt a sok

▶serĉi plezuron ĉe alia virino: más nőnél keres élvezetet

▶vantaj plezuroj: üres élvezetek

plezura: **1)** élvezetes, örömteli, gyönyörteli, kellemes

▶plezura renkonto: örömteli találkozás

▶plezura tempopasigo: élvezetes időtöltés

2) kéj-, szórakoztató, kedvtelést szolgáló

▶plezuraj artoj: szórakoztató művészetek

▶plezura dometo: kéjlak

▶plezura skulptado: amatőr szobrászkodás

▶plezura vojaĝo: kényutazás

plezuri: *ntr* örömet érez, kellemesen tölti az idejét

▶ili multe plezuris ĉe la prezentado: nagyon élvezték az előadást

▶mi plezuras vidi vin: örömömre szolgál, hogy láthatom

plezurigi: *tr* gyönyörködtet, örömet okoz vkinek <n>

▶li plezurigis nin per liaj fabeloj: meséivel örömet okozott nekünk

▶min plezurigas la muziko: gyönyörködtet a zene

plezuriga: élvezetes, gyönyörködtető

▶plezuriga vidaĵo: élvezetes látvány

plezuriĝi: *ntr* gyönyörködik vmiben <pri v. per>

▶mi ĉiam plezuriĝas per la vido de la maro: mindig gyönyörködöm a tenger látványában

▶ne plezuriĝu pri aliula malfeliĉo: ne gyönyörködj más bánatában

malplezuro: kellemetlenség, bosszúság

▶lia filo kaŭzis al li multajn malplezurojn: a fia sok kellemetlenséget okozott neki

plezurama: élvezkedő, gyönyörkedvelő, gyönyörhajhászó

plezurboato: *hajó* sétacsónak

plezurĝardeno: díszkert

plezurkvartalo: vigalmi negyed

plezurŝipo: *hajó* sétahajó, kirándulójó

l.m. vivplezuro

| **pli** -bb <középfok>

- ▶la tolo estas pli blanka ol neĝo: a vászon a hónál fehérebb
- ▶li estas pli alta ol mi: ő magasabb, mint én
- ▶li fariĝis pli ofta gasto: gyakoribb vendég lett
- ▶li kuras pli rapide ol kuniko: a nyúlál gyorsabban fut
- ▶ni ricevis pli multajn laŭdojn: több dicséretet kaptunk
- ▶pli grandan melonon donu al li: nagyobb dinnyét adj neki
- ▶pli longe kuiru la supon: hosszabban főzd a levest
- malpli: kevésbé <középfok>
- ▶kapro estas malpli granda besto ol bovino: a kecske kevésbé nagy állat, mint a tehén
- ▶li estas malpli riĉa ol mi: ő kevésbé gazdag, mint én
- ▶ni kantas malpli bele ol profesia ĥoro: kevésbé szépen éneklünk, mint egy hivatásos kórus
- pli: **1)** több, többet
- ▶kelkfoje malpli estas pli: a kevesebb néha több
- ▶li drinkis pli ol sufiĉe: a kelleténél többet ivott
- ▶ne pli ol: mindössze
- ▶ne pli ol du dudekojn mi ricevis: mindössze két tucatot kaptam
- ▶pli aŭ malpli, pli-malpli: többé-kevésbé
- ▶pli ol sufiĉas: több, mint elég, untig elég
- ▶tio estas pli, ol mi esperis: ez több, mint reméltem
- ▶tio estas pli, ol nenio: ez több a semminél
- ▶donu nur dek forintojn, ne pli: csak tíz forintot adj ne többet
- 2)** jobban
- ▶li pli ambicias la gloron, ol sian utilon: jobban törekszik a dicsőségre, mint a saját hasznára
- ▶pli insistu, eble li aŭskultos vin: jobban erősködj, talán meghallgat
- ▶pli kaj pli: egyre inkább
- ▶pli klopodu: jobban igyekezz
- malpli: **1)** kevesebb, kevesebbet
- ▶malpli da fojoj mi vidis lin: kevesebb alkalommal láttam
- ▶malpli da gloro, sed pli sekura vivo: kevesebb dicsőség, de biztosabb élet
- ▶malpli mi ricevis: kevesebbet kaptam
- 2)** kevésbé, nem annyira
- ▶lin altiras malpli via beleco, ol via mono: nem annyira a szépséged, mint a pénzed vonzza őt
- ▶min malpli interesas la urbo, ol la vilaĝo: engem kevésbé érdekel a város, mint a falu
- plio: többet
- ▶la plion el produktaĵoj oni devis liveri al la ŝtato: a terméktöbbletet át kellett adni az államnak
- plia: további, plusz, járulékos, extra
- ▶du pliajn ekzemplerojn mi ricevis: két plusz példányt kaptam
- ▶pia kialo: további ok
- ▶pliaj havigoj: extra juttatások
- ▶unu plian komplezon mi petas de vi: egy plusz szívességet kérek tőled
- plie: ráadásul, sőt, azonkívül, emellett, továbbá, valamint
- ▶jen la avantaĝoj, plie ankaŭ la fakto...: ezek az előnyök, továbbá az a tény...
- ▶kokinoj kaj kaproj, plie bovinoj: tyúkók és kecskék, valamint tehenek
- ▶la knabo amas ŝin, plie, li adoras ŝin: a fiú szereti, sőt imádja őt
- ▶plie li ankaŭ batis lin: ráadásul meg is verte
- ▶plie ni ricevis ankaŭ monon: emellett pénzt is kaptunk
- pliigi: *tr* fokoz, növel
- ▶motoro kun pliigita povo: növelt teljesítményű motor
- ▶ni pliigis niajn fortostreĉojn: fokoztuk az erőfeszítéseinket

- ▶pliigi la nombron de la membraro: növeli a tagság létszámát
- ▶pliigi la produktadon: növeli a termelést
- pliigi: *ntr* növekszik, fokozódik, bővül
- ▶lia entuziasmo dume pliigis: a lelkesedése közben növekedett
- ▶mia havaĵo tute ne pliigis: a vagyonom egyáltalán nem növekedett
- ▶miaj zorgoj nur pliigis: csak szaporodtak a gondjaim
- ▶nia sortimento pliigis: bővült a választékunk
- ▶pliigis la politikaj atakoj kontraŭ li: fokozódtak ellene a politikai támadások
- pliigo: növekedés, bővülés
- ▶pliigo de spezo: *gazd* forgalomnövekedés
- ▶pliigo de trafiko: *közl* forgalomnövekedés
- pliige: egyre inkább, mindinkább, fokozódva
- malpliigi: *tr* csökkent, mérsékel
- ▶je malpliigita prezo: mérsékelt áron
- ▶la malbona vetero malpliigis la rikolton: a rossz időjárás csökkentette a termést
- ▶malpliigu la fumadon: mérsékelj a dohányzást
- ▶malpliigu la rapidecon: csökkentsd a sebességet
- ▶tio ne malpliigis lian entuziasmon: ez nem csökkentette a lelkesedését
- pliopiigi: *ntr* <számban> szaporodik, bővül
- ▶nia grupo pliopiigis: csoportunk megnövekedett
- ▶via familio pliopiigis per nova ano: családod új taggal bővült
- malpliigi: *ntr* mérséklődik, fogyatkozik, csökken
- ▶mia patrujamo ne malpliigis: a hazaszeretetem nem fogyatkozott
- ▶printempe la prezoj malpliigis: tavasszal az árak csökkentek
- ▶vespere la trafiko malpliigis: estére a forgalom mérséklődött
- malpliopiigi: *ntr* <számban> csökken, kevesbedik
- ▶nia grupo ankaŭ ĉi-jare malpliopiigis: csoportunk létszáma idén is csökkent
- senplie: minden további nélkül, nyomban, tüstént
- malpliosigno: *mat* kisebb-jel
- pliosigno: *mat* nagyobb-jel
- pli-: többlet-, plusz- <nagyobb mérték> *l.* pliaĝiĝi, plialtigi, plibeligi, plihavigo, plikosto, plioftigi, plirangigi, plivastigi, plivaloro
- | **plik/o** *orv* lengyelfűrt, plica polonica
- | **Plini/o** **1)** *tud* <Caius> Plinius <Secundus Maior>
- ▶Plinio la pli maljuna estis natursciencisto: az idősebb Plinius természettudós volt
- 2)** *ir* <Caius> Plinius <Caecilius Secundus Minor>
- ▶Plinio la pli juna estis beletristo: az ifjabb Plinius irodalmár volt
- | **plint/o** **1)** *ép* talplemez, plinthosz <oszlop>
- 2)** *ép* lábazat
- l.m.* plankoplinto
- | **Plimut/o** *geo* Plymouth
- | **pliocen/o** *geo* tört pliocén
- | **plis/i** *tr* *tex* berak, pliszíroz
- pliso, plisaĵo: *tex* berakás, pliszé *szin* faldumo
- plisjupo: *tex* rakott szoknya, pliszészoknya
- | **ploce/o** *áll* szövőmadár <Ploceus> *szin* teksbirdo
- ▶ploceedoj: szövőmadárfélék <Ploceidae>
- | **ploid/o** *biol* ploidia, kromoszómakészlet
- ▶duploida: diploid, két kromoszómakészletű
- ▶plurploida: poliploid
- ▶unuploida: haploid, egy kromoszómakészletű
- duploideco: *biol* diploidia
- duploidulo: *biol* diploid egyed
- plurploideco: *biol* poliploidia
- unuploideco: *biol* haploidia

l.m. aneüplóida, eüplóida

| **plomb/o** *orv* tömés, plomba <fogtömés anyaga>

plombi: *tr orv* <fogat> töm, plombál

plombado: *orv* fogtömés

plombajo: tömés <a fogban>

| **plong/i** **1)** *ntr* fejest ugrik, vízbe ugrik

►sen malvarmigi sin li plongis en la riveron: anélkül, hogy lehűtötte volna magát, ugrott fejest a folyóba

►ranoj plongis en la lageton: békák ugrottak a tavacskába

2) *ntr rep* zuhanórepülésbe megy át

3) *ntr átv* beleveti magát vmibe

►li plongis en la laboron: belevetette magát a munkába

plongisto: *sp* műugró

plongaviadilo: *rep kat* zuhanóbombázó, stuka

plongbaseno: *sp* műugrómedence

plongbombardi: *kat rep* zuhanórepülésben bombáz, stukákkal bombáz

plongoturo: *sp* ugrótorony

plongtabulo: *sp* ugródeszka, trambulin, trampolin

| **plor/i** *ntr* sír

►maldolĉe plori: keservesen sír

►multaj larmoj estis ploritaj pro li: sok könnyet hullattak érte

►ofte kantas la buŝo, kiam ploras la koro^Z: *közm* sokszor nevet a száj, amikor sír a szív

►plori per pezaj larmoj: sűrű könnyeket hullat

►plori pri sia sorto: kesereg a sorsán

ploro, plorado: sírás

►eksplodi en ploron: sírásban tör ki

►ploro ne utilas: nem használ a sírás

►virina ploro estas sen valoro^Z: *közm* asszonyi sírásnak ritkán lehet hinni

ploraĉi: *ntr pej* bög

ploregi: *ntr* zokog

plorema: sírós

ploreti: *ntr* sírdogál

plorinda, priplorinda: sírnivaló, siralmas

ekplori: *ntr* sírva fakad, sírni kezd

forplori: *tr* sírással megszüntet

►la knabino forploris sian malĝojon: a lány kisírja a bánatát

priplori: *tr* sirat, megsirat

►li priploris sian amatinon: megsiratta a kedvesét

►priplori sian filon: megsiratja a fiát

priploristino: siratóasszony

satplori: *ntr* kisírja magát

plorakiri: *tr* sírással elér, kisír magának

►la infaneto plorakiris al si la glaciaĵon: a kisgyerek kisírta magának a fagyaltot

plorbleki: *ntr pej* óbégat

plorboji: *ntr* nyűszít, szűkül

plorgemi: *ntr* zokog, keservesen sír

plorkanto: *zene* siratóének

►Plorkantoj de Jeremia: *bibl* Siralmak könyve <Siral>, Jeremiás

siralmi <Jsir> *szin* Lamentado

plorkrii: *ntr* sivalkodik

plormuĝi: *ntr pej* bög, bömböl

plorpepi: *ntr* pityereg, szipog

plorpeti: *tr* sírva kér

plorsingulti: *ntr* zokog

plorsingulteti: *ntr* szipog, szepeg

l.m. mukplori, petplori

| **plore/o** **1.** piooreo

| **plot/o** *áll* veresszárnnyú keszeg, veresszárnnyú koncér <Rutilus rutilus>

| **Plotin/o** *fil* Plótinosz

| **ploton/o** *kat* szakasz

plotonestro: *kat* szakaszparancsnok

| **ploziv/o** *nyt* zárhang, explozíva *szin* eksplóda konsonanto

►denta plozivo: fogzárhang *szin* dentalplozivo

►glota plozivo: gégezárhang, glottális zárhang, hangrés-zárhang

►lipa plozivo: szájjárhang, labiális explozíva *szin* labialplozivo

►naza plozivo: orrzárhang, nazális explozíva *szin* nazalplozivo

►nekompleta plozivo: felpattanó zárhang

►vela plozivo: veláris zárhang *szin* velarplozivo

l.m. dentalplozivo, labialplozivo, nazalplozivo, velarplozivo

| **plu** **1)** tovább <időben>

►ankaŭ plu mi ne komprenas vin: továbbra sem értelek

►kaj la pluvo plu kaj plu faladis: az eső meg csak esett és esett

►kaj tiel plu: és így tovább

►post lia foriro ni ludis plu: távozása után tovább játszottunk

►tenu ĝin ankaŭ plu en sekreto: továbbra is tartsd titokban

2) tovább <térben>

►ĝis tie kaj ne plu: eddig és ne tovább

►iru ankoraŭ unu paŝon plu: menj még egy lépéssel tovább

►la urbo situas kelkajn kilometrojn plu: a város néhány kilométerrel arrább van

►veturu laŭ ĉi tiu vojo plu: hajts ezen az úton tovább

ne plu: már nem

►li ne plu laboras: már nem dolgozik

►mi ne plu bezonas vin: már nincs szükségem rád

plua: további

►ĝis plua ordono: további rendelkezésig

►lia plua sorto estas nekonata: további sorsa ismeretlen

►ni ne akceptos pluajn mendojn: nem fogadunk el további

megrendeléseket

pluaĵo: folytatás, további dolog

plue: **1)** a továbbiakban, továbbá, emellett, ezenkívül

►alflugis aro da paseroj, plue mi vidis ankaŭ cikoniojn: egy csapat veréb szállt le, emellett gólyákat is láttam

►plue, mi devas atentigi vin: ezen kívül figyelmeztetnem kell téged

►de tiu tago kaj plue: attól a naptól kezdve és a továbbiakban

►mi plue diros nenion: én a továbbiakban semmit sem mondok

►plue la rajto disponi apartenos al vi: a továbbiakban a rendelkezés joga téged illet

►plue ni faris nenion: a továbbiakban semmit sem tettünk

2) arráb, odébb, távolabb

►plue ni vidis kelkajn arbojn: távolabb láttunk néhány házat

►plue vi baldaŭ trovos nian domon: odébb hamarosan megtalálod a házunkat

pluen: <hangsúlyos> tovább

►haltu, eĉ paŝon ne pluen!: állj, egy lépést se tovább!

►la turkoj penetris pluen en la landinternon: a törökök tovább hatoltak az ország belsejébe

plui: *ntr* folytatódik, tovább tart

►kaj ĉi tiu stato pluis: és tovább tartott ez az állapot

►la aventuroj de Pinokjo pluis: Pinokkjó kalandjai folytatódtak

pluigi: *tr* folytat, meghosszabbít

►li pluigis sian vojaĝon: meghosszabbította az utazását

►pluigi la krediton: meghosszabbítja a hitelt

►pluigi la militon: folytatja a háborút

neplueblo: vminek a netovábbja, non plus ultra

| **plug/i 1)** *tr agr* szánt, felszánt, megszánt

▶plugi per bovoj: ökrökkel szánt

▶plugi sian teron: szántja a földjét

2) *tr átv* felszánt, hasít, barázdál

▶multaj jaroj plugis lian vizaĝon: sok év barázdálta az arcát

▶la ŝipo rapide plugis la akvon: a hajó gyorsan hasította a vizet

plugo, plugado: *agr* szántás

▶alvenis la sezono de plugado: elérkezett a szántás ideje

▶senkulmiga plugado: tarlóhántás

plugejo: *agr* szántás, felszántott föld

plugilo: *agr* eke

plugileto: *agr* ásó *szin* ŝpato

elplugi: *tr agr* kiszánt

▶elplugi la radikojn: kiszántja a gyökereket

plugilfero: *agr* ekevas, szántóvas *szin* soko

plugfosi: *tr agr* felás

▶plugfosi la ĝardenon: felássza a kertet

plugiltenilo: *agr* ekeszarv

plugiltrabo: *agr* gerendely *szin* iltrabo

plugokampo, plugtero: *agr* szántóföld

plugoskribi: *tr* váltakozó irányban ír <busztrófedon>

plugoskribo: megtérő írás, irányváltó írás, busztrófedon <írásmód>

plugpioĉo: *agr* kapa *szin* hojo

l.m. vaporplugilo

| **pluk/i 1)** *tr* <ujjal> szed, leszed, leszakít *szin* ŝirkolekti

▶pluki floron: virágot szed

▶pluki ĉerizojn: cseresznyét szed

▶pluki kotonon: gyapotot szed

2) *tr* <ujjal> felcsíp, felszed

▶pluki falintan moneron: leesett érmét felszed

▶pluki flokojn de sur la jako: pihéket leszedi a zakóról

3) *tr zene* penget

▶pluki la kordojn de la violono: pengeti a hegedű húrjait

plukilo: *fn zene* pengető, plektrum *szin* plektro

pripluki: **1)** *tr* leszed <*pl.* gyümölcsöt>

▶ni priplukis la pirujon: leszedtük a körtét

2) *tr pej* megkopaszt

▶li ruze priplukis sian bonfaranton: ravaszul megkopasztotta a

jótevőjét

l.m. fruktplukilo, pikpluki

| **plumb/o 1)** *áll* toll

▶al la kokino hirtiĝis la plumoj: felborzolódt a tyúk tolla

▶eltiri plumon el la ansero: kitép egy tollat a libából

2) tolldísz

▶ĉapelo kun agloplumo: sastollas kalap

3) írótoll

▶li mergis la plumon en la inkon: a tintába mártotta a tollat

▶li skribis per ansera plumo: lúdtollal írt

4) fémtoll

▶ŝtala plumo: acéltoll

plumi: *tr* tollal díszít

▶plumita kalpako: tollas kalpag

plumaro: *áll* tollazat

▶ŝi havas bonan plumaron: *biz* jó cuccai vannak

plumazo: *ritk* tollvonás *szin* plummovo, plumstreko

plumero: *áll* tollág

plumeto: **1)** *áll* tollpihe

2) *átv* pihe

▶brunecaj plumetoj de la kanoj: a nádak barnás pihéi

plumiĝi: *ntr áll* megtollasodik, tollal borítódik

plumingo: tollszár

plumujo: *isk* tolltartó

senplumigi: **1)** *tr* <szárnyast> megkopaszt, megtép, mellest

▶senplumigi anseron: libát kopaszt

2) *tr átv* megkopaszt, kifoszt

▶rabistoj senplumigis riĉajn vojaĝantojn: rablók gazdag utasokat

kopasztottak meg

plumamiko: levelezőtárs *szin* korespondamiko

plumbalailo, plumviŝilo: tollseprű

plumbeko, plumpinto: tollhegy

plumĉasaĵo: szárnyas zsákmány, lőtt szárnyas

plumdesegno: *mŭv* tollrajz

plumeraro: elírás

plumfasko: tollbokréta

plumknaristo: *pej* firkász

plumkovrilo: dunyha *szin* plumono

plummovo, plumstreko: tollvonás

▶per unu plummovo: egy tollvonással

plumnomo: *ir* írói álnév

plumornamo: tolldísz

plumpeza: *sp* pehelysúlyú

plumpilko: *sp* tollaslabda *szin* volano

plumstorilo: *inf* tollmemória, pen drive *szin* poŝmemorilo

plumtigo: *áll* tollszár

plumtufo: **1)** *áll* bóbíta *szin* egreto 1

2) tollforgó *szin* egreto 3

plumtuŝo: ecsetvonás

l.m. bekplumo, fadenplumo, fontoplumo, lumplumo, skriboplumo,

tuboplumo

| **plumb/o** kém ólom <Pb>

▶li havas plumbon en la piedoj: ólomlábakon jár

▶naĝi kiel plumbo: úgy úszik, mint az öreg fejsze nyél nélkül

plumba: **1)** kém ólom-

▶plumba aceto: ólomecet

▶plumba klorido: ólom-klorid

▶plumba minio: ólomminium

2) átv is ólom-, ólomból való, lomha

▶iri per plumbaj paŝoj: lomha léptekkel jár

▶plumba tegmento: ólomtető

plumbi: *tr* ólmoz, ólommal bevon

▶plumbita bastono: ólmos bot

plumbaĵo: ólompecsét

plumbano: kém plumbán

plumbato: kém plumbát

plumbero: sörét <ólm>

▶pafi plumberojn: sörétet lő

plumbismo: *orv* ólommérgezés, plumbismus, saturnismus

plumbisto: *l.* tubisto

plumbito: kém plumbit

senplumba: kém ólommentes

plumberco: *ásv* ólomérc

plumboblanko: ólomfehér, görögfehér, velencei fehér, perzsafehér,

cerussa *szin* ceruzo

plumbofadeno, plumboŝnuro: **1)** *tech* függőőn

2) *hajó* <mélységmérő> szonda

plumbogriza: ólomszürke

plumbokamero: kém *ip* ólomkamra

plumbokarcero: *jog* ólombörtön

plumbosondilo: *hajó* mérőőn *szin* lodo 2

plumbostano: *tech* forrasztóőn

plumbvitro: *ép* ólomüveg
| plumbag/o 1) *növ* ólomvirág, ólomgyökér <Plumbago>
2) *l.* grafitájo
| plumon/o dunyha, dunna *szin* plumkovrilo
| plump/a *pej* idomtalan, esetlen, tenyeres-talpas, plump
 ▶plumpa eksterajo: idomtalan külső
 ▶plumpa spritajo: esetlen szellemesség
 ▶plumpa virino: tenyeres-talpas nő
 plumpulino: *pej* tenyeres-talpas nő, tehén
 plumpvesta: lompos, slamos
| pluraj 1) több, számos
 ▶mi legis plurajn artikolojn pri la temo: számos cikket olvastam a témáról
 ▶pluraj lernantoj malsukcesis en la ekzameno: több tanuló megbukott a vizsgán
2) többen, többek, számosan
 ▶pluraj ne subskribis la peticion: többen nem írták alá a kérvényt
 ▶pluraj turnis sin al ni por helpo: számosan fordultak hozzánk segítségért
 ▶pluraj mi devis averti: többeket kellett figyelmeztetnem
 plureco: pluralitás, vminek a többségi volta
 ▶plureco de politikaj opinioj: politikai vélemények pluralitása
 plurilo: *mat* kvantilis <statiztika>
 plurismo: **1)** *fil* pluralizmus, többelvűség
2) *pol* pluralizmus
 plur-: több-, plurális *l.* pluratinga, plurcela, plurcentra, plurinfana, plurkanala, plurmedia, plurobla, plurvoĉa, plurŝtupa, pluruza, plursignifa
 plurobla: többszörös
 ▶plurobla gajno: többszörös nyereség
 plurobligi: *tr* megtöbbszöröz, megsokszoroz
 plurobliĝi: *ntr* megtöbbszöröződik, megsokszorozódik
| plural/o *nyt* többes szám, pluralis *szin* multenombro vö. singularo
 plurala: *nyt* többes számú *szin* multnombra 2
 pluraligi: *tr nyt* többes számba tesz
| plus 1) *mat* plusz, meg
 ▶tri plus du estas kvin: három plusz v. meg kettő öt
2) *tud* plusz
 ▶plus dek gradoj: plusz tíz fok
 ▶plus dudek: +20
3) *ált* plusz
 ▶mil forintoj plus afranko: ezer forint plusz portó
 ▶mi vivtenas mian familion plus la bopatrino: eltartom a családomat plusz az anyóst
 pluso: *fn* plusz, többlet
 ▶nia mastrumo montras pluson de miliono da forintoj: gazdálkodásunk millió forintos többletet mutat
 plusa: *mn* plusz, járulékos, többlet-
 ▶plusaj enspezoj: plusz bevételek
 ▶plusa produktaĵo: többlettermék
 plusgrado: pluszfok
 plusoro: túlóra
 pluslabori: *ntr* túlórázik
 pluslaboro: túlmunka, többletmunka
 plussigno: pluszjel, +-jel, összeadásjel
 plusvaloro: *gazd fil* értéktöbblet, plusz érték
| pluskvamperfekt/o *nyt* régmúlt <idő>, plusquamperfectum
| pluŝ/o *tex* plüss
 pluŝeca: **1)** plüssszerű
2) *átv* bársonyos, finom tapintású

pluŝurseto: *jtek* plüssmackó, plüssmaci, teddy bear
| Plut/o *mit* Plutosz
| Plutarĥ/o *tört* Plutarkhosz
| Plutark/o *l.* Plutarĥo
| plute/o *növ* csengettyűgomba <Pluteus>
| plutokrat/o plutokrata, pénzember, tőkepénzes
 plutokrataro: pénzarisztokrácia
 plutokratio: *pol* plutokrácia, a pénz uralma
| Pluton/o 1) *mit* Plutón, Pluto
2) *csill* Plútó
 plutono: *ásv* pluton
 plutona: *ásv* mélységi, mélységben kikristályosodott, plutonikus
 ▶plutona rokaĵo: plutonikus kőzet *szin* plutonaĵo
 plutonaĵo: *ásv* plutonikus kőzet
 plutonismo: *ásv* plutonizmus
| plutoni/o *kém* plutónium <Pu>
| pluv/o *met* eső
 ▶acida pluvo: *öko* savas eső
 ▶glatisa pluvo: ónos eső *szin* glacipluvo
 ▶pluvo torentas: szakad az eső
 ▶torenta pluvo: zuhogó v. szakadó eső
 ▶trafi el sub pluvo en riveron^Z: csöbörből vödörbe esik
 pluva: *met* eső-, esős
 ▶pluva nubo: esőfelhő
 ▶pluva vetero: esős idő
 pluvas: *ntr met* esik az eső
 ▶pluvas kvazaŭ per siteloj^Z: úgy esik, mintha dézsából öntenék
 pluvi, pluvegi: *ntr átv* záporozik, sűrűn hull
 ▶benoj pluvu sur vin: sűrűn szálljon rád az áldás
 ▶sakraĵoj pluvis sur la ĉirkaŭstarantoj: szitokszók záporoztak a körülállókra
 pluvado: *met* esőzés
 ▶artefara pluvado: *agr* esőztetés
 ▶tutlanda pluvado: országos esőzés
 pluvego: *met* záporosó
 pluvero: *met* esőcsepp *szin* pluvguto
 pluvetas: *met* csepereg az eső
 pluveto: *met* csepergő eső, csepergés
 pluvigi: **1)** *tr* esőztet
 ▶per specialaj irigaciiloj oni pluvigis sur la grenkampojn: speciális öntözőeszközökkel esőztettek a gabonaföldeken
2) *tr átv* hullat
 ▶Dio pluvigu siajn benojn sur vin: Isten ontsa bőségesen az áldását rátok
 ▶li pluvigis batojn sur la dorson de la servisto: csak úgy záporoztak az ütései a szolga hátán
 pluvujo, pluvakvujo: esővizes hordó
 pripluvi: *tr agr* esőztet
 pripluvilo: *agr* esőztető
 ▶rotacia pripluvilo: forgó esőztető
 senpluveco: *met* szárazság
 pluvakvo: esővíz
 pluvarbaro: *növ* esőerdő
 pluvguto: *met* esőcsepp *szin* pluvero
 pluvhumidiĝi: *ntr* esőtől nedves lesz
 pluvimuna: vízhatlan, vízálló
 pluvkanaletoj: *ép* ereszcatorna, esőcsatorna
 pluvmalseka: csuromvizes *szin* gutmalseka
 pluvmalsekiĝi: *ntr* megázik, beázik
 pluvmantelo: *tex* esőköpeny

pluvnebuló: *met* szitáló köd
 pluvokvanto: *met* csapadékmennyiség
 pluvombrelo: esernyő
 ▶pluvombrelo post pluvo: eső után köpönyeg
 pluvometro: *met* csapadékiró
 pluvonubo: *met* esőfelhő
 pluvopalto: *tex* esőkabát
 pluvotubo: *ép* lefolyócső <ereszcsatorna>
 pluvpantalono: *tex* esőnadrág
 pluvregiono: *geo met* csapadékos terület
 pluvsezono: *met* esős évszak
 pluvtorento, pluvoverŝo: *met* felhőszakadás
 pluvzono: *met geo* esőövezet
 ▶tropika pluvzono: *met* trópusi esőövezet
l.m. glacipluvo, nebulpluvo, neĝopluvo, orpluvo, paspluvego
 | **pluvi/o** *áll* lile <Charadrius, Pluvialis>
 ▶Amerika orpluvio: amerikai pettyeslile <P. dominica>
 ▶argenta pluvio: ezüstlile <P. squatarola>
 ▶dezertpluvio: sivatagi lile <C. leschenaultii>
 ▶duonreta pluvio: kanadai lile <C. semipalmatus>
 ▶kaspia pluvio: sztyeppi lile <C. asiaticus>
 ▶kolumpluvio, granda pluvio: parti lile <C. hiaticula>
 ▶kripluvio: ékfarkú lile, hosszúfarkú lile <C. vociferus>
 ▶malgranda pluvio: kis lile <C. dubius>
 ▶marborda pluvio: széki lile <C. alexandrinus>
 ▶mongola pluvio: tibeti lile <C. mongolus>
 ▶orpluvio: aranylile <P. apricaria>
 ▶siberia orpluvio: ázsiai pettyeslile <P. fulva>
 | **pluvioz/o** *tört* pluviôse, eső hava <jan. 20-febr. 18.>
 | **pneŭ/o** *jm* gumiabroncs, gumi *szin* pneŭmatika bendo, pneŭmatiko
 ▶la pneŭo estas lika: ereszt a gumi
 ▶la pneŭo estas malŝvela: leengedett a gumi
 ▶la pneŭo trapikiĝis: kilyukadt a gumi
 pneŭknalo: *jm* durrdefekt
 pneŭkrevo: *jm* gumidefekt
 | **pneŭmo-** *orv* pneumo- <levegő> *l.* pneŭmotorako, pneŭmokrano,
 pneŭmoperikardio, pneŭmoperitoneo, pneŭmoserozo
 | **pneŭmat/a** *tech* sűrített levegős, lég-, levegő-, pneumatikus *l.*
 pneŭmata bendo, depeŝo, suspensio, vojborilo
l.m. olepneŭmata
 | **pneŭmatik/o** **1)** *tech* gáztan, pneumatika
2) *jm* gumiabroncs *szin* pneŭo, pneŭmata bendo
 pneŭmatika: *l.* pneŭmata
 | **pneŭmogastr/a** *anat* a tüdőhöz és a gyomorhoz kapcsolódó,
 pneumogastricus
 ▶pneŭmogastra nervo: nervus pneumogastricus *szin* vaga nervo
 | **pneŭmokok/o** **1)** *bakt ex* Streptococcus *l.* streptokoko
2) *bakt* pneumococcus
 | **pneŭmatolit/o** *ásv* pneumatolit
 pneŭmatolita: *ásv* pneumatolitos
 | **pneŭmon/o** *tud* tüdő *szin* pneŭmonio
 pneŭmonito: *orv* tüdőgyulladás, pneumonitis, pneumonia *szin*
 pulmito
 ▶duobla pneŭmonito: kétoldali tüdőgyulladás
 ▶netipa pneŭmonito: atípusos tüdőgyulladás *szin* netipa pulmito
 ▶simpla pneŭmonito: egyoldali tüdőgyulladás
 pneŭmoektomio: *orv* tüdő részleges v. teljes műtéti eltávolítása,
 pneumoectomy
 pneŭmonokoniozo: *orv* pneumoconiosis
 pneŭmonologo: *orv* tüdőgyógyász, pulmonológus *szin* pulmologo

pneŭmonologio: *orv* tüdőgyógyászat, pulmonológia *szin* pulmologio
 pneŭmonopatio: *orv* tüdőbetegség *szin* pulmomalsano
 | **pneŭmoni/o** *l.* pneŭmonito, pulmito
 | **Phnompén/o** *geo* Phnompen
 ▶Phnompén estas la ĉefurbo de Kamboĝo: Phnompen Kambodzsza
 fővárosa
 | **po** <osztószámnév>
 ▶al ĉiu li donis po kvin dolaroj<n>: mindenkinek adott tíz dollárt
 ▶enverŝu po tri gutoj<n> da medikamento en la glasojn: három-
 három csepp orvosságot önts a poharakba
 ▶ili veturis po cent kilometroj<n> hore: óránként száz kilométert
 haladtak
 ▶la sportistoj venis en vicoj po ses: a sportolók hatos sorokban jöttek
 ▶la veluro kosta po du mil forintoj<n> por metro: a bársony métere
 kétezer forintba kerül
 ▶mi donas lecionojn po mil forintoj: ezer forintos órát adok
 ▶po dek eŭroj por kapo: fejenként tíz euró
 ▶po du ili supreniris: kettesével mentek fel, kettő-kettő ment fel
 ▶po kiom vi venos?: hányasával jöttök?
 ▶vi ricevos po du pomoj<n>: két-két almát kaptok
 po-: *l.* pocento, podekdue, pogrando, pogrupo, pogute, pomalgrande,
 popece
 poa: egyenlő mennyiségű
 ▶la poa disdonado de la panporcioj: a kenyéradagok egyenlő
 kiosztása
 ▶la poa divido de la heredaĵo: az örökség egyenlő elosztása
 ▶poaj premioj: egyenlő jutalmak
 poe: egyenlően, egyenlő részben
 ▶ili poe heredis: egyenlő részben örökölték
 ▶vi ricevis poe viajn partojn: egyenlően kaptátok meg a részeket
 po-signo: **1)** *gadz* egységárjel
2) *inf* kukac <@> *szin* ĉe-signo, heliko
 | **po/o** *növ* perje <Poa>
 ▶poacoj: perjefélék, pázsitfűfélék <Poaceae> *szin* gramineoj
 | **Po/o** *l.* Pado
 | **pob/o** **1)** *hajó* tat, hajófar
2) *átv* hajó tatfedélzet *l.* pobferdeko
 pobferdeko: hajó tatfedélzet, hátsó fedélzet
 pobgalerio: hajó taterkély
 | **poci/o** *gysz* kanalas orvosság
 | **poĉ/i** *tr* gaszt buggyant, posíroz
 ▶poĉitaj ovo: buggyantott tojás
 | **poĉit/o** USA-ban élő mexikói, pochita
 | **Pod/o** *geo* Le Puy
 | **podagr/o** *orv* köszvény, lábköszvény, podagra
 podagrulo: *orv* köszvényes beteg
 | **podajr/o** *mat* talpponti görbe
 | **podí/o** **1)** pódium, emelvény, dobogó
 ▶bonvolu veni al la podio: szíveskedjék felfáradni a pódiumra
 ▶la prezidantaro sidis sur podio: az elnökség emelvényen ült
 ▶premia podio: *sp* győzelmi dobogó
2) *ép* díszemelvény <cirkuszban, arénában>
 podiano: elnökségi tag, pódiumon ülő
l.m. ŝaltpodio
 | **Podgoric/o** *geo* Podgorica
 ▶Podgorico estas la ĉefurbo de Montenegro: Podgorica Montenegró
 fővárosa
 | **podicip/o** *áll* vöcsök <Podiceps> *szin* grebo
 | **podkast/o** *távk* podkasz, podcast

►aŭskulti podkaste la elsendojn de Radio Vatikana: a Vatikáni Rádió adásait hallgatja podkasztt formájában

| **Podlaĥi/o** *geo* Podlaha

►Podlaĥia Provinco: *geo pol* Podlahiai vajdaság <PL>

| **Podlasi/o** l. Podlaĥio

| **podokarp/o** *növ* kőtiszafa, podokarpusz <Podocarpus>

►podokarpacoj: kőtiszafélék, podokarpuszfélék <Podocarpaceae>

| **Podoli/o** *geo* Podólia

| **podzol/o** *ásv* podzol

| **poefag/o** *áll* jak <Bos grunniens> *szin* gruntbodyo

| **poem/o** *ir* költemény, költői mű

►heroa poemo: *ir* eposz, hősköltemény *szin* eposzo

►poemo citita elde Heine: Heinétől idézett költemény

►poemo en prozo: prózai költemény

►simfonia poemo: *zene* szimfonikus költemény *szin* sonpoemo

poemaro: *ir* verseskötet, verskötet

metapoemo: *ir* ars poetica, költői hitvallás

l.m. fuŝpoemo, mokpoemo, sonpoemo

| **poent/o** *játék* *sp* pont

►li gajnis per du poentoj: két ponttal győzött

poenti: *tr* *játék* *sp* pontoz

elpoenti: *tr* <pontozással> nyer v. győz

►per du poentoj li elpoentis la venkon: két ponttal vívta ki a győzelmet

►mi elpoentis mil forintojn ĉe kartludo: ezer forintot nyertem kártyán

poentfolio: *játék* *sp* pontozólap

poentjuĝisto: *sp* pontozóbíró

| **poet/o** *ir* költő

►genia poeto: zseniális költő

►laŭrkronita poeto: koszorús költő

►mizera poeto: silány költő

►versisto ne egalas poeton: a versfaragó nem egyenlő a költővel

poeta: *ir* költői

►poeta altiĝo: költői emelkedettség

►poeta inspiro: költői ihlet

►poeta laborado: költői munkásság

poetaĉo: *pej* fűzfapoéta

poetiko: **1)** *ir* költői mesterség, költői művészet, poétika

►formorenoviga forto de la renesanca poetiko: a reneszánsz költészet formamegújító ereje

►poetiko de Baghy: Baghy költői művészete

►specialaj formoj de la hungara poetiko: a magyar költészet speciális formái

2) *ir* verstan, költészettan

poetika: **1)** költői, poétikai

2) *ir* verstani

poeto-kantisto: *ir* énekmondó

| **poez/o** *biol* sejtképződés, poiesis

poezino: *biol* kém poetin

l.m. eritrocitopoezo, hematopoezo, leükocitopoezo, medolpoezo

| **poezi/o** **1)** *ir* költészet, versírás

►epika poezio: epikai költészet

►erotika poezio: erotikus költészet

►kortega poezio, korteza poezio: udvari költészet

►la Esperanta poezio: az eszperantó költészet

►li dediĉis sin tute al la poezio: teljesen a versírásnak szentelte magát

►lirika poezio: lírai költészet

►poezio en prozo: prózai versírás

►tendenca poezio: irányköltészet

2) *átv* költőiség, költészet

►lia leteroj estas plenaj de poezio: levelei tele vannak költészettel
poeziaĵo: *ir* költői mű, vers, költemény *szin* poemo, versaĵo
poezieco: költőiség

►la poezieco de la pejzaĝo: a táj költőisége

poeziumi: *ir* versel

senpoezia: költőiséget nélkülöző, száraz, prózai

| **pogaĉ/o** *gaszt* pogácsa <HU>

| **pogostemon/o** *növ* bűdösmenta, pacsuli <Pogostemon>

| **pogrom/o** **1)** zsidóüldözés, pogrom

2) *ált* pogrom, üldözés

►pogromoj kontraŭ naciaj malplimultoj: nemzeti kisebbségek üldözése

| **pojkiloterm/a** *áll* hidegvérű *szin* malvarmsanga

►reptilioj estas pojkilotermaj bestoj: a hüllők hidegvérű állatok

| **pojn/o** *anat* kéztő, „csukló”

pojnumero: *tex* kezelő

pojnohorloĝo: karóra *szin* bracelethorloĝo, brakhorloĝo

pojnoringo: karkötő

pojnosaketo: autóstáska

| **pojnter/o** *áll* pointer <kutyafajta>

| **pok/a** *ritk* kevés *szin* malmulta

| **pokal/o** **1)** *gaszt* kupa, serleg

►ĉampana pokalo: pezsgőspohár

2) *sp* kupa, serleg

►Davisa pokalo: Davis-kupa

►Eŭropa Pokalo de Ĉampionaj Teamoj: Bajnoksapatonk Európa-kupája

►migra pokalo: vándorkupa

►monda pokalo: világkupa

►Pokalo de Pokalgajnintoj: Kupagyőztesek Kupája

pokalrusto: *növ* csészikerozsda

l.m. mezurpokalo, vinpokalo

| **poker/o** *játék* póker

pokervizaĝo: pókerarc

l.m. striptizpokero

| **poks/o** *áll* orv himlő

►bova pokso: tehénhimlő

►ĉevala pokso: lóhimlő

| **pol/i** *tr* *mat* approximál, közelítően kiszámít

eksterpoli: *tr* *mat* extrapolál

interpoli: *tr* *mat* interpolál

| **pol/o** *fn* lengyel

pola: *mn* *nyt* lengyel <pl>

Polujo, Polio, Pollando: *geo pol* Lengyelország

►Grand-Pollanda Provinco: Nagy-Lengyelországi vajdaság <PL>

►Malgrand-Pollanda Provinco: Kis-Lengyelországi vajdaság <PL>

| **polab/o** **1)** *fn* poláb

2) *mn* *nyt* polaba <pox>

| **polajr/o** *mat* sarkgörbe, poláris

| **polar/a** *fiz* kém poláris, pólusos

►polara kombinaĵo: poláris vegyület

►polara ligo: poláris kötés

►polara solvenzo: poláris oldószer

polarigi, polarizi: *tr* *fiz* kém sarkít, polarizál *szin* polusigi

►polarigi korpon: testet polarizál

►polarizi lumon: fényt polarizál

►polarigi relajson: relét polarizál

polarigo, polarizo: *fiz* kém sarkítás, polarizálás, polarizáció

►elektro polarigo: villamos polarizáció
 ►elektrolita polarigo: elektrolitikus polarizáció
 ►restinta polarigo: remanens polarizáció
 ►saturada polarigo: telítési polarizáció
 polariga, polariza: *fiz* polarizációs
 ►polariga angulo: polarizációs szög, Brewster-szög
 ►polariga kurento: polarizációs áram
 ►polariga tensio: polarizációs feszültség
 ►polariga vektoro: polarizációs vektor
 polarigilo, polarizilo: *fiz kém* polarizációs szűrő, polarizátor, nikolprizma
 polariĝi: *ntr fiz kém* polarizálódik
 malpolariĝi: *ntr fiz kém* depolarizálódik
 malpolarigilo, malpolarizilo: *fiz kém* depolarizátor
 repolariĝo: *fiz kém* repolarizáció
 | **polarimetr/o** *fiz* polariméter, sarkításmérő
 | **polarograf/o** *kém* polarográf
 polarografio: *kém* polarográfia
 | **polaroid/o** *fot* polaroid kamera
 | **polaron/o** *fiz* polaron
 | **polder/o** *agr* polder <tengertől nyert termőföld>
 polderigi: *tr agr víz* <tengert> lecsapol
 | **poleks/o** *anat* hüvelykujj *szin* mana dikfingro *vö.* halukso
 poleksumi: *ntr* szopja az ujját
 poleksringo de tubjo: *zene* tuba hüvelykujjtartó gyűrűje
 | **polemik/o** polémia, nyilvános <íráss> vita
 ►gramatika polemiko sur la paĝoj de la gazetoj: nyelvtani vita az újságok lapjain
 ►religia polemiko: *vall* hitvita, polemika
 polemiki: *ntr* <nyilvánosan írásban> vitatkozik
 | **polemolog/o** háborúszociológus, polemológus
 polemologio: háborúszociológia, polemológia
 | **polemoni/o** *növ* csatavirág <Polemonium>
 ►polemoniacoj: csatavirágfélék <Polemoniaceae>
 | **polen/o** *növ* virágpor, hímport, pollen *szin* florpolver
 poleni: *tr növ* beporoz, megporoz
 polenado: *növ* beporzás, megporzás
 ►polenado fare de vento, insektoj: szél, rovarok általi megporzás
 polenujo: *növ* pollenzsák, saccus pollinicus *szin* polensako
 polenologo: *növ* palinológus, virágporelemző
 polenologio: *növ* virágporelemzés, pollenanalízis, palinológia *szin* polenoscienco
 polenozo: *orv* szénanátha, virágpor-allergia, pollenallergia, pollenosis
 polensako: *növ* pollenzsák, saccus pollinicus *szin* polenujo
 polenoscienco: *növ* virágporelemzés, pollenanalízis, palinológia
 | **polent/o** *gaszt* kukoricakása, puliszka *szin* maizkaĉo
 | **poli** *kém* poli- <sok azonos egység> *l.* polifosfato, polialkoholo, polimero, polipeptido, polisakarido
 | **poliandri/o** **1)** többférjűség, poliandria *vö.* poliginio
2) *áll* többhíműség, poliandria
 | **poliant/o** *növ* tubarózsa <nem> <Polianthes>
 ►tubera polianto: tubarózsa <faj> <P. tuberosa> *szin* tuberozo
 | **Polibi/o** *tört* Polübiosz
 | **polic/o** **1)** *jog* rendőrség <intézmény>
 ►armea polico: *kat* katonai rendőrség
 ►federacia polico: szövetségi rendőrség
 ►kontraŭtumulta polico: rohamrendőrség
 ►kriminala polico: bünygyi rendőrség
 ►mora polico: erkölcsrendészet

►politika polico: *pol* politikai rendőrség
 ►sekreta polico: titkosrendőrség
 ►trafika polico: *közl* közlekedésrendészet
2) *átv* rendőrök
 ►malfrue alvenis la polico al la krimejo: későn érkezett a rendőrség az elkövetés helyszínre
 polica: rendőri, rendőrségi
 ►Internacia Kriminalpolica Organizo: Nemzetközi Bünygyi Rendőrségi Szervezet
 ►polica direkcio: rendőrkapitányság
 ►polica enketo: rendőri nyomozás *v.* kikérdezés
 ►polica komisarejo: rendőrség <épület>
 ►polica prefekto: rendőrkapitány, rendőrfőnök *szin* ĉefpolicano, policestro
 ►policaĵ perfortaĵoj: rendőri túlkapások
 policano, policisto: rendőr
 policejo: rendőrség <épület>
 policestro: rendőrfőnök, rendőrkapitány *szin* ĉefpolicano, polica prefekto
 ►tutlanda policestro: országos rendőrkapitány
 policestrejo: rendőrkapitányság
 ĉefpolicano: rendőrfőnök, rendőrkapitány *szin* policestro
 ekspolicano: volt rendőr, leszerelt rendőr
 policaŭto: *jm* rendőrautó
 policdeĵorejo: rendőrőrs, őrszoba
 polichundo: *áll* rendőrkutya
 policinspektoro: rendőrfelügyelő
 polickomisarejo: rendőrség <épület> *szin* polica komisarejo
 polickomisaro: rendőrtiszt *szin* policoficiro
 policoficiro: rendőrtiszt *szin* polickomisaro
 policoficisto: rendőrtisztviselő
l.m. frappolicano, fremdulpolico, kaŝpolicisto, kriminalpolicisto, pensopolico, rajdpolicisto, sekurpolicano, trafikpolicisto
 | **policitemi/o** *orv* polycythaemia <vörösvérsejtek felszaporodása>
 | **poliedr/o** *l.* pluredro
 | **Polieŭkt/o** *kr ir* Polyeucte
 | **Polifem/o** *mit* Polüphemosz
 | **polifoni/o** *zene* többszólamúság, polifónia
 polifonia: *zene* többszólamú, polifón
 | **poligal/o** *növ* pacsirtafű <Polygala>
 | **poligami/o** **1)** *jog* többpárúság, poligámia <többnejűség *v.* többférjűség> *vö.* poliandrio, poliginio
2) *áll* poligámia
 poligamia: **1)** poligám, többpárú
2) *növ* egyes virágzatú, felemás virágú, polygam
 poligamiulo: *fn* többnejű
 poligamiulino: *fn* többférjű
 | **poligini/o** **1)** többnejűség, poliginia *vö.* poliandrio
 ►fratina poliginio: sororális poliginia
2) *áll* poliginia
 poliginia: **1)** többnejű, poliginikus
2) *áll* poliginikus
 | **poliglot/o** *fn* több nyelvet beszélő, poliglott
 | **poligon/o** **1)** *növ* ex pohánka, hajdina *l.* fagopiro
2) *növ* keserűfű <Polygonum>
 ►poligonalaj: keserűfű-virágúak <Polygonales>
 | **poligon/o** **1)** *l.* plurangulo, plurlatero
 | **poligonat/o** *növ* salamonpecsét, pecsétgyökér, súlyfű <Polygonatum> *szin* salomonsigelo

►hibrida poligonato, oficina poligonato: orvosi v. szagos salamonpecsét, soktérű salamonpecsét <P. officinalis>
 ►multiflora poligonato: fűrtös salamonpecsét <P. multiflorum>
 | **polihet/oj** áll soksörtéjűek <Polychaeta>
 | **poliket/oj** l. polihetoj
 | **poliklinik/o** orv egyetemi kórház, egyetemi klinikák, oktatókórház
 | **Poliklit/o** műv Polükleitosz
 | **Polikrat/o** tört Polükratész
 | **polikrot/a** l. pleokra
 | **polikromi/o** többszínűség, sokszínűség, színesség, polikrómia
 polikromia: színes, többszínű, polikróm
 ►polikromia filmo: színes film
 ►polikromia skulptafo: festett szobor
 ►polikromiaj ilustrafoj: színes illusztrációk
 | **Poliksen/o** mit Polüxené
 | **Polimni/o** mit Polühümnia
 | **polimorf/a** l. plurforma
 | **Polinezi/o** geo Polinézia
 ►Franca Polinezio: geo pol Francia Polinézia <FR>
 polineziano: fn polinéziai
 | **Polinik/o** mit Polüneikész
 | **polinom/o** mat polinom, többtagú kifejezés szin plurnomiale, plurtermo
 ►karakteriza polinomo: karakterisztikus polinom
 nulpolinomo: mat nullpolinom szin polinoma nulo
 unuopolinomo: mat egységpolinom szin polinoma unuo
 polinomringo: mat polinomgyűrű
 | **polinukle/a** biol polinukleáris
 | **polio-** anat polio- <szürkeállomány> l. polioencefalito,
 poliobulbito, poliometilito
 | **poliomjelito** orv gerincvelő szürkeállományának gyulladása
 ►antaŭa akuta poliometilito: járványos gyermekbénulás
 | **polip/o** 1) áll polip
 2) orv polip, polypus
 polipozo: orv poliposság, polyposis
 | **poliplektr/o** áll pávafácán <Polyplectron> szin pavofazano
 ►bornea poliplekto: borneói pávafácán <P. schleiermachi>
 ►bronzvosta poliplekto: bronzfarkú pávafácán <P. chalcum>
 ►germajna poliplekto: barna pávafácán <P. germaini>
 ►griza poliplekto: pávaszemű fécán <P. bicalcaratum>
 ►malaja poliplekto: maláj pávafácán <P. malacense>
 ►monta poliplekto: hegyi pávafácán <P. inopinatum>
 ►palavana poliplekto: díszes pávafácán <P. napoleonis>
 | **poliploid/a** l. plurploida
 | **polipodi/o** növ édesgyökerű-páfrány <Polypodium>
 ►kimria polipodio: fűrészes édesgyökerű-páfrány <P. cambricum>
 | **polipoli/o** gazd polipólium
 | **polipor/o** növ likacsosgomba, likacsgomba <Polyporus>
 porofungo
 | **polipsoni/o** gazd polipszon
 | **polipter/o** áll sokúszós csuka <Polypterus>
 ►politeroformaj: sokúszóscsuka-alakúak <Polypteriformes>
 | **poliptik/o** 1) knyv tört polypticha, többtáblás könyv,
 jövedelemkimutatás ilyen könyvön
 2) műv többtáblás festmény, poliptichon
 | **polis/o** gazd biztosítási kötvény
 ►blanka poliso: biztosítási keretkötvény, nyitott biztosítási kötvény
 krompoliso: gazd utóbiztosítás
 | **polisem/o** nyt többértelmű szó, poliszéma szin plursencafo
 polisemio: nyt többjelentőségűség, poliszémia

| **polisindet/o** ir kötőszóhalmaz, poliszindeton
 | **polistik/o** növ vesepáfrány, veseharasz <Polystichum>
 | **politburo/o** pol politbüro, politikai bizottság
 | **politeism/o** vall sokistenhívés, többistenhit, politeizmus szin plurdiismo
 | **politeist/o** vall sokistenhívő, politeista szin plurdiismo
 | **politeknik/o** isk műgyetem
 | **politik/o** 1) pol politika
 ►baskula politiko: pol pej hintapolitika
 ►demandoj de ekstera politiko: külpolitikai kérdések
 ►dumezurila politiko: két mércét alkalmazó politika
 ►ekonomia politiko: gazd gazdaságpolitika
 ►ekspansia politiko: terjeszkedő politika, expanziós politika
 ►ekstera politiko: külpolitika
 ►familia politiko: családpolitika
 ►fiska politiko: gazd fiskális politika, költségvetési politika
 ►globa politiko, tutmonda politiko: globális politika, világpolitika
 ►interna politiko: belpolitika
 ►internacia politiko: nemzetközi politika
 ►kanonboata politiko: ágyúhasználat-politika
 ►koridora politiko: háttérpolitizálás
 ►labormerkata politiko: gazd munkaerőpiaci politika
 ►maldekstra politiko: baloldali politika
 ►mezvoja politiko: középúti politika
 ►miopa politiko: rövidlátó politika
 ►Nova Ekonomia Politiko: tört gazd új gazdaságpolitika, NEP
 ►politiko de edukado: neveléspolitika
 ►problemoj de interna politiko: belpolitikai problémák
 ►registara politiko: kormánypolitika
 ►sociala politiko: szociális politika
 2) ált politika
 ►la politiko de vendado, sekvata de nia entrepreno: vállalatunk által követett értékesítési politika
 ►li preferis la politikon de la interpaco de kontraŭuloj: az ellenfelek kibékítésének politikáját részesítette előnyben
 ►movada politiko: mozgalmi politika
 ►struta politiko: struccpolitika
 politika: pol politikai, politika-
 ►politika analizisto: politikai elemző
 ►politika elito: politikai elit
 ►politika komisaro: politikai biztos
 ►politika reĝimo: politikai rendszer
 ►politika sistemo: politikai rendszer
 politikai: ntr pol politizál
 ►li politikis por la bono de la nacio: a nemzet javára politizált
 politikigi: tr pol átpolitizál, politika tárgyává tesz
 ►nuntempe oni ofte politikigas la edukadon: mostanában gyakran átpolitizálják az oktatást
 politikisto: pol <hivatásos> politikus
 ►gvida politikisto: vezető politikus
 politikulo: pol politizáló ember
 politikologo: pol tud politikatudomány, politológia
 metapolitiko: tud metapolitika
 ortopolitiko: pol ortopolitika
 senpolitika: politikamentes
 senpolitikigi: tr depolitizál, politikától mentessé tesz
 l.m. aktualpolitika, buĝetpolitiko, defendopolitiko, dungopolitiko, energipolitiko, financpolitiko, geopolitiko, instruadpolitiko, kulturpolitiko, lingvopolitiko, mediopolitiko, merkatpolitiko,

monpolitiko, pacpolitiko, partipolitiko, realpolitiko, sanpolitiko, sekurecpolitiko, socialpolitika, socipolitiko

| **politolog/o** l. politikologo

| **politrik/o** *növ* szőrmoha <Polytrichum>

| **politur/i** *tr* politúroz, fényez

► polituritaj mebloj: politúrozott bútorok

| **polj/o** *geo* polje, zárt karsztvölgy

| **polk/o** *zene* polka <zene és tánc>

| **polm/o** *anat* tenyér, palma manus *szin* manplato *vö.* mankavo

polmofrapi: *tr* tenyérrel ráver, paskol

polmofrapo: pacsi, tenyeres

polmoludo: *jték* piros pacsi

polmopeziği: *ntr* rátenyerel

| **polo/o** *sp* lovaspóló *szin* maleopilkado

► bicikla poloo: kerékpárpóló

poloponeo: *sp áll* pólopóni

| **polonez/o** *zene* polonéz <zene és tánc>

| **poloni/o** *kém* polónium <Po>

| **Poloni/o** *ir* Polonius

| **polovc/o** l. kumano

| **polp/o** *áll* polip

| **polpet/o** *gaszt* olasz húsgombóc, polpetta

| **Poltav/o** *geo* Poltava

| **poltron/o** *ritk* gyáva ember, nyúl szívű ember

poltrona: *ritk* gyáva, nyúl szívű

| **polu/i** *tr* öko szennyez

► fabrikoj poluas sian medion: a gyárak szennyezik a környezetüket

poluo, poluado: *öko* környezetszennyezés

► poluado de la atmosfero: a légkör szennyeződése

► poluado de riverakvoj: folyóvizek szennyeződése

polua: *öko* környezetszennyező

poluaĵo: *öko* szennyeződés, szennyezőanyag

► industria poluaĵo: ipari szennyeződés

polueco: *öko* szennyezettség

poluiği: *ntr* öko szennyeződik, elszennyeződik

senpoluiği: *tr* öko szennyeződéstől mentesít, dekontaminál

polutolera: *biol* szennyeződéstűrő

polunetolera: *biol* szennyeződést nem tűrő

| **poluci/o** **1)** *orv* magömlés, ondófolys, pollúció *szin* spermoreo

2) *ne* környezetszennyezés l. poluo

| **Poluks/o** **1)** *mit* Polüdeükész, Pollux

2) *csill* Pollux

| **polur/o** <csiszolt> fény, csillogás

► la poluro de la mebloj: a bútorok fénye

► la poluro de mia glavo: kardom fénye

► poluro de la ŝuoj: a cipők fénye

► poluro de marmoro: márvány fénye

poluri: **1)** *tr* fényesre csiszol v. töröl, kifényesít, políroz

► li poluris siajn botojn: kifényesítette a csizmáját

► poluri diamanton: gyémántot csiszol

► poluri marmoron: márványt csiszol

► polurita ŝtono: *tört ásv* csiszolt kő

► poluri tabulon per sablopapero: dörzspapírral táblát csiszol

2) *tr átv* csiszol, cizellál, finoman kidolgoz

► ankoraŭ restis io kaj tio por poluri en mia romano: még maradt némi csiszolnivaló a regényemen

► frotita kaj polurita homo: dörzsölt és sima modorú ember

► poluri la tradukon: csiszol a fordításon

► poluri sian stilon: csiszolja a stílusát

► polurita homo: finom ember

polurilo: **1)** csiszolóanyag, polírozószer

2) *tört* csiszolókö, horzsakő

malpoluri: *tr* érdesít

► malpoluri vitron: üveget érdesít

polurbroso: fényesítőkefe

polurdureco: *fiz ásv* csiszolási keménység

polurkreto: polírozó kréta

polurpulvoro: *tech* csiszolópor

polurtuko: porrongy, fényesítőrongy

| **polus/o** **1)** *mat* sark, sarkpont, pólus <gömb>

► du polusoj de sfero: gömb két sarka

► poluso de funkcio: függvény pólusa

2) *csill geo* sark, pólus <éggömbön, földgömbön>

► Aŭstrala Poluso, Suda Poluso: Déli-sark

► Boreala Poluso, Norda Poluso: Északi-sark

► ĉiela poluso: égi pólus, égi sark

► norda poluso: északi sark

► suda poluso: déli sark

► tera poluso: föld sark

3) *fiz vill* sarok

► magneta poluso: mágnespólus, mágnessarok

► negativa poluso: negatív sark

► polusoj de pilo: elem sarkai

► pozitiva poluso: pozitív sark

4) *átv* pólus

polusa: sarki, poláris

poluseco: *vill* polaritás

polusigi: l. polarigi

ĉirkaŭpolusa: *csill geo* cirkumpoláris, sark körüli

dupolusa: kétpólusú

► dupolusa malsano: *orv pszi* bipoláris betegség

► dupolusa sistemo: kétpólusú rendszer

dupoluso: *vill* dipól, dipólus, kétpólus

► elektra dupoluso: elektromos dipólus

► magneta dupoluso: mágneses dipólus

kvarpoluso: *vill* négypólus

multpoluso: *vill* többpólus

transpolusa: transzpoláris, sarkkörön túli

► transpolara aerlinio: *rep* transpoláris légi útvonal

poluscirklo: *geo* sarkkör

polusdistanco: *mat* középponti távolság

polusglacero: *geo* sarki gleccser

polusŝuo: *vill* pólussaru

l.m. kontinupolusa

| **polv/o** **1)** *por* <finom talajrészecskék>

► kaj Dio la Eternulo kreis la homon el polvo de la tero: *bibl* azután megformálta az Űristen az embert a föld porából

► li tretis sian malamikon en la polvon: porba taposta az ellenségét

► polvo de la vojo: az út pora

► subtila polvo: finom por

► ŝuti polvon en la okulojn^z: port hint a szemébe

► viŝi polvon: port töröl

2) *átv* por

► ĉiuj fariĝis el polvo, kaj ĉiuj refariĝos polvo: *bibl* mindegyik porból lesz, és újból porrá lesz mindegyik

► interstela polvo: *csill* csillagközi por

polva: por-, poros

► polvaj ŝuoj: poros cipő

► polva vojo: poros út

polvero: porszem

polveto: finom por
 polvigi: *tr* elporít, elporlaszt, porrá tesz
 ▶la tempo polvigis la iam belan urbon: az idő elporlasztotta a valamikor szép várost
 polviĝi: *ntr* elporlik, porrá lesz
 polvuj: **1)** szemetesláda
2) porzsák
 dispolvigi: *ntr* szétporlik
 senpolvigi: *tr* portalánít, letörli vmiről <n> a port
 ▶li senpolvigis sian mantelon: lerázta köpenyéről a port
 ▶senpolvigi la tapiŝplankon: portalánítja a padlószőnyeget
 ▶senpolvigi la meblojn: töröld le a port a bútorokról
 ▶la patro senpolvigis la postajon al sia infano: átv az apa elnadragolta a fiát
 polvokarbo: porszén
 polvomantelo: *tex* porköpeny, porköponyeg
 polvometro: *met* pormérő, pormérő műszer
 polvoneĝo: *met* porhó
 polvonubo: porfelhő
 polvosako: porzsák *szin* polvuj 2
 polvoŝkopo, polvoŝovelilo: személtlapát
 polvosuĉi: *tr* porszívóz, kiporszívóz
 polvosuĉilo: porszívó
 polvotuko: porrongy
 polvoviŝilo: *fn* portörő
l.m. florpholvo, sporpholvo
| pom/o 1) növ alma
 ▶putra pomo: rothadt alma
 ▶rostita pomo: sült alma
 ▶sovaĝa pomo: vadalma
2) átv alma
 ▶erisa pomo, pomo de malkonkordo: *mit* Erisz almája
 ▶gorĝa pomo: ádámcsutka *szin* adampomo
 poma: alma-, almás
 ▶pomaj manĝaĵoj: almás ételek
 ▶pomata acido: *kém* almasav *szin* malata acido
 pometo: **1)** almácska, apró alma
2) pofacsont, arccsont *szin* zigomo
 pomujo, pomarbo: növ almafa *szin* maluso
 ▶doma pomarbo, ĝardena pomujo: nemes almafa, házi almafa, kerti almafa <Malus sylvestris var. domestica>
 ▶sovaĝa pomarbo: vadalmafa
 sukerpomujo: *l.* skvama anono
 pomacoj: növ *ex* almafélék <Pomaceae> *l.* malusoideoj
 pomologo: *agr* gyümölcsszakértő, pomológus
 pomologio: *agr* gyümölcsismerettan, pomológia
 pommosto: rostos almalé
 pomplantejo: *agr* almáskert, almaültetvény
 pomskabo: növ almafa-varasodás
 pomopulo: *l.* pomopsilo
 pomsuko: *gaszt* almalé
 pomtorto: *gaszt* almatorta
 pomvino: *gaszt* almabor
 pomvinagro: *gaszt* almaecet
l.m. adampomo, akaĵupomo, dornpomujo, sukerpomarbo, terpomo
| pomad/o gysz kenőcs, krém <kozmetikum is>
 pomadi: *tr* <kenőccsel> beken
| pomboĝir/o *vall* pomba gira
| pomel/o 1) markolatgomb <kardon>
2) kápagomb <nyergen>

| pomer/o *zene* pommer
| Pomeri/o *tört geo* Pomeránia
 ▶Sveda Pomerio: Svéd Pomeránia
 pomeria: *geo* pomerániai
 ▶Okcident-Pomeria Provinco: *pol* Nyugat-Pomerániai vajdaság <PL>
 ▶Pomeria Provinco: *pol* Pomerániai vajdaság <PL>
 Antaŭpomerio: *tört geo* Előpomeránia
 Malantaŭpomerio: *tört geo* Hátsópomeránia
 pomerihundo: *l.* pomerania ŝpico
| pomfrit/oj *l.* terpomfritoj
| pomp/o pompa, fényűzés
 ▶la edziĝo okazis kun plena pompo: az esküvő teljes pompában ment végbe
 ▶pompo de la reĝa korto: a királyi udvar pompája
 pompa: pompás, fényűző, fényes
 ▶pompa ceremonio: pompás szertartás
 ▶pompa palaco: fényűző palota
 pompi: *ntr* pompázik, díszlik
 ▶la naturo pompis en sia plena disfloriĝo: a természet teljes virágzásban pompázott
 pompaĉa: *pej* cifra, puccos, dagályos
 ▶pompaĉa stilo: dagályos stílus
 ▶pompaĉa vesto: puccos v. cifra ruha
| Pompe/o *tört* Pompeius
| Pompej/o *tört geo* Pompeji
 ▶Pompejon ruinigis la erupcio de Vezuvio: Pompejit a Vezúv kitörése romba döntötte
| pompon/o pompon *szin* bulkvasto
| Ponape/o *geo* Pohnpei-sziget
| ponard/o tör
 ▶malaja ponardo: maláj tör, krisz *szin* kriso
 ponardi: *tr* <törrel> megszúr v. leszúr
 ponardego: *ex l.* lanco
 ponardingo: törhüvely
| Ponci/o *l.* Pilato
| ponĉ/o *tex* poncho, poncsó
| pond/i *tr mat* súlyoz <statisztika>
 ▶pondita meznombro: súlyozott átlag
| Pondiĉer/o *geo pol* Pondicherry <IN>
| pone/o áll póni, póniló
 ponevosto: lófarok <hajviselet> *szin* harvosto
| ponge/o *tex* pongé <finom szövet>
| pompil/o áll útonállódarázs, latordarázs <Pompilus>
 ▶pompiledoj: útonállódarázsak, latordarázsak, póköldarázsak <Pompilidae>
| ponor/o *geo* víznyelő, ponor
| pont/o 1) híd
 ▶azendorsa ponto: számárhátú híd
 ▶fera ponto: vashíd
 ▶kantilevra ponto: konzolos híd
 ▶ligna ponto: fahíd
 ▶piedira ponto: gyaloghíd
 ▶ŝosea ponto: közúti híd *szin* stratponto
 ▶supervoja ponto: felüljáró <közút felett>
 ▶transporta ponto: *ip* szállítóhíd
 ▶bruligi post si la pontojn: felégeti maga mögött az utolsó hidat
 ▶fari al iu oran ponton: elhúzza előtte a mézes madzagot
2) hajó parancsnoki híd *szin* komandejo 2
3) *zene* húrláb

4) vill híd <áramkör két pontja között>, vill mérőhíd *szin* mezurponto

►ponto de Schering: Schering-híd

►ponto de Wheatstone: Wheatstone-híd

5) kém híd, áthidalás

►atoma ponto: áthidaló atom

►ponta ligo: hídkötés

6) *anat* híd, pons

7) *tex* nadrágellenző

ponteto: 1) *közl* gyaloghíd *szin* pašponteto

2) *hajó* hajóhíd, kikötőhíd, kikötőpalló *szin* pasponteto

3) *tech* sátorvas <elsütőbillentyű>

4) *zene* húrláb *szin* ponto 3

pontisto: *tech* hídepítő

netranspontebila: áthidalhatatlan

superponti, transponti: 1) *tr* áthidal

►transponti riveron, valon: folyót, völgyet áthidal

2) *tr* átv áthidal

►transponti malfacilaĵon: nehézséget áthidal

pontarko: *ép* hidív

pontferdeko: *hajó* hídfedélzet

pontimposto: *gazd* hidvám

pontkapo: *kat* hídfő

pontocirkvito: *vill* hídkapcsolás, mérőhíd, kereszttag

pontogruo: *tech* bakdaru, portáldaru *szin* gantrogruo

pontolingvo: *nyt* hídn nyelv

pontoŝnuro: függőkötél

l.m. aerponto, arkiponto, azenponto, baskulponto, ĉenponto,

dentoponto, flosponto, fostoponto, levponto, marponto, mezurponto,

moviĝponto, pasponteto, pašponto, pašponteto, pendoponto,

pontonponto, rulponto, stajponto, stratponto, ŝnurponto, ŝtonponto,

trusponto, turnoponto, valponto

| **Pont/o** *tört geo* Pontosz, Pontus

Ponto-Eŭkseno: *tört geo* Pontosz Euxeinosz, Pontus Euxinus
<Fekete-tenger>

| **pontederi/o** *növ* sellővirág <Pontederia>

| **pontifik/o** 1) *vall tört* pontifex, római papi kollégium tagja

2) *kr* főpap

ĉefpontifiko, supera pontifiko: 1) *vall tört* pontifex maximus

2) *kr* pápa

pontifikado: *vall* főpapi működés, uralkodás, pápaság

| **Pontin/o** *geo* Pontini, Pomptinae

Pontinaj Marĉoj: *geo* Pontini-mocsarak, Pomptinae paludes

| **ponton/o** *hajó* állóhajó, úszóláda, ponton

pontonponto: *közl* úszóhíd, pontonhíd *szin* flosponto

| **pop/o**¹ *kr* pópa, ortodox pap

| **pop/o**¹ 1) *műv* pop-art, popművészet *szin* poparto

2) *zene* pop, popzene *szin* popmuziko

poparto: *műv* popművészet

popfolko: *zene* pop folk

popgrupo: *zene* popegyüttes

popkoncerto: *zene* popkoncert

popmuziko: *zene* popzene

popmuzikisto: *zene* popzenész

pop-roko: *zene* pop-rock

| **popl/o** *növ* nyárfa <Populus>

►blanka poplo: fehérnyár, ezüstnyár <P. alba>

►balzama poplo: balzsamnyár, balzsamos nyárfa <P. balsamifera>

►itala poplo: jegenyenyár, olasz jegenye <P. nigra cv. 'Italica'>

►laŭrofolia poplo: babérlevelű nyár <P. laurifolia>

►nigra poplo: fekete nyár, topolyafa <P. nigra>

►piramida poplo: jegenyenyár, jegenyefa, olasz jegenye, topolyafa
<P. nigra cv. Italica>

►tabriza poplo: jegenyefa <P. nigra italica>

poplofolio-skarabo: nagy nyárfalevelész <Melasoma populi>

| **poplin/o** *tex* puplin

| **poplit/o** *anat* térdhajlat, poples

l.m. poplita kavó

| **popol/o** nép

►ĉevalrajda popolo: lovas nép

►la popolo de Dio: Isten népe <keresztények>

►la popolo ĝemis sub diktaturo: a nép diktatúra alatt nyögött

►la popoloj vivantaj en Rusio: az Oroszországban élő népek

►la senato kaj popolo romanaj: a római szenátus és nép, SPQR

►paganaj popoloj: pogány népek

►popolo diras, Dio diras^z: *közm* a nép szava Isten szava

popola: nép-, népi

►popola moro: népszokás

►popola orkestro: *zene* népi zenekar

popoli: *tr* benépesít

popolaĉo: *pej* alja népség, söpredék, csöcselék, plebs

popolano: a nép fia, közember, egyszerű ember, hétköznapi ember

popolanismo: *ir* népiesség

popoleca, popoleska: népies

popoleto: kis nép

popolismo: *pol* populizmus

popolisto: *pol* populista

senpopoligi: *tr* elnéptelenít

tutpopola: össznépi

tropopoliĝo: túlnépesedés

popolamaso: néptömeg, sokaság

popolarto: *műv* népművészet

popolartajo: *műv* népművészeti tárgy

popolasembleo: *pol* népgyűlés

popoldanco: *műv* néptánc

popoldancisto: *műv* néptáncos

popoldemokratio: *pol* népi demokrácia

popoldemokratia: *pol* népi demokratikus

popoldenso: népsűrűség *szin* loĝdenso

popoldiro: népi mondás, közmondás vö. proverbó

popolfronto: *pol* népfront

popolhava: népes

popolkanto: *zene* népdal

popolkantaro: *zene* népdalgyűjtemény, népi daloskönyv

popolklerigo: népművelés

popolkleriga: *mn* népművelő

popolklerigisto: *fn* népművelő

popolkomisaro: *tört pol* népbiztos

popolkomisarejo: *tört pol* népbiztosság

popolkonsultado: *pol jog* véleménynyilvánító népszavazás *szin*

konsulta referendumo

popolkostumo: *tex* népviselet

popollernejo: *isk* népiskola

popolleviĝo, popolribelo: népfelkelés, népfölkelés

popolmuziko: *zene* népzene

popolnombri: *tr* <népet> számlál, <lakosságot> összeír *szin* censi 2

popolnombrado: népszámlálás *szin* censo 2

popolnombristo: számlálóbiztos *szin* censisto 2, cenzero

popolopinio: általános vélekedés

popolpartio: *pol* néppárt

popolpropra: *gazd* népi tulajdonú, állami tulajdonban levő
 poplrakonto: népmese
 popolsana: *orv* népegészségügy
 popolsuvereneco: *pol* népszuverenitás
 popoltribunuso: *pol* *tört* néptribunus
| populaci/o 1) sokaság, alapsokaság, népesség <statiztika>
2) ōko populáció
| popular/a 1) népszerű
 ▶Cezaro estis populara ĉe siaj soldatoj: Caesar népszerű volt katonái között
 ▶la futbalo estas populara sporto: a labdarúgás népszerű sport
 ▶populara oratoro: népszerű szónok
 ▶populara romano: népszerű regény
2) népszerű <általánosan érthető>
 ▶populara lernolibro: népszerű tankönyv
 ▶populara scienco: népszerű tudomány
 populareco: népszerűség
 popularigi: *tr* népszerűsít
 ▶per aranĝo de cirkaj ludoj Nerono popularigis sin: cirkuszi játékok rendezésével népszerűsítette magát Nero
 ▶popularigi novajn produktmetodojn: új termelési módszereket népszerűsít
 ▶popularigi sciencon: tudományt népszerűsít
 populariga: népszerűsítő
 ▶popularigaj eldonaĵoj: népszerűsítő kiadványok
 populariĝi: *ntr* népszerűsödik
 nepopulara: népszerűtlen
 popularmuzika: *zene* könnyűzenei
 popularscienca: népszerű tudományos
l.m. sciencpopulariga
| por 1) -ért, végett <célhatározó>
 ▶akvo por trinki: ivóvíz
 ▶batali por la patrujo: a hazáért harcol
 ▶ĉambro por gastoj: vendégszoba
 ▶ejo por fatrasoj: limlom tartására szolgáló helyiség
 ▶frizisto por viroj: férfitodrász
 ▶havi multon por fari: sok a tennivalója
 ▶kuracisto por virinoj: nőorvos
 ▶nekapabla por tia ago: képtelen az ilyen cselekedetre
 ▶por kia celo?: milyen célért?
 ▶por kio?: miért?, mi célból?
 ▶por la bono de la popolo: a nép javára
 ▶salono por akcepto: fogadószalon
 ▶tro fiera por obei: az engedelmességre túl büszke
2) -ért <értékcseré>
 ▶aĉeti ŝtofon po mil forintoj por metro: szövetet vásárol, méterért ezer forintért
 ▶la luprezo estas 30 mil forintoj por monato: a bérleti díj 30 ezer forint egy hónapra
 ▶por ĉiu leciono li pagis du mil forintojn al la instruisto: minden óráért kétezer forintot fizetett a tanárnak
 ▶por nenio oni faras nenion^Z: *kōzm* Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen
 ▶por tiom mi donas nur duonkilogramon: ennyiért csak fél kilót adok
3) vminek v. vkinek <vélekedés>
 ▶mi prenis la averton por ŝerco: tréfának vettem a figyelmeztetést
 ▶mi prenis vin por la poŝtisto: a postásnak hittelek
 ▶ne akceptu tion por kontanta mono: ne vedd készpénznek
 ▶ne prenu min por malbona homo: ne gondolj rossz embernek

▶preni la aferon por ŝerco: tréfára veszi a dolgot
4) részére, számára
 ▶ili konstruis templon por siaj dioj: templomot építettek isteneiknek
 ▶kolekti monon por malriĉuloj: pénzt gyűjt a szegényeknek
 ▶la afero estas memkomprenebla por mi: az ügy számomra magától értetődő
 ▶por malsanulo forto, por kokido morto^Z: *kōzm* egynek nyeresége, másik vesztesége
 ▶por mi la afero ne gravas: számomra az ügy nem fontos
5) -ra, -re <időtartam>
 ▶foriri por ĉiam: örökre távozik
 ▶li forvojaĝis por tri monatoj: elutazott három hónapra
 ▶mi sidigos por iom da tempo: leülök egy kis időre
 ▶por ĉi tiu tempeto ne valoras aĉeti novajn meblojn: erre a kis időre nem érdemes új bútort venni
 ▶unu fojon por ĉiam notu al vi: egyszer s mindenkorra jegyezd meg magadnak
 por: <kötőszó> azért, hogy <azonos alanyok>
 ▶li laboras, por fariĝi riĉa: azért dolgozik, hogy gazdag legyen
 ▶mi venis, por kunpreni vin: azért jöttem, hogy magammal vigyelek
 ▶ni manĝas, por vivi: azért eszünk, hogy éljünk
 por ke: <célhatározói> hogy <különböző alanyok>
 ▶la patrino aĉetis ĉion necesan, por ke la familio povu vespermanĝi: az anya bevásárolt minden szükségeset, hogy a család vacsorázhasson
 ▶laboro, por ke via familio ne malsatu: dolgozz, hogy a családod ne éhezzen
 ▶riparu mian aŭton, por ke mi povi viziti vin: javítsd meg a kocsimat, hogy meglátogathassalak
 por-: porburĝa, porĉiama, porpaca, pormeti, porsana, porsocia, portempa, porvivaĵo
 por<o>: pro, igen, beleegyezés, mellette kiállítás
 ▶mi donas mian „por” por la nova plano: beleegyezésemet adom az új tervhez
 ▶ni voĉis per „por”: igennel szavaztunk
 ▶opinioj por kaj kontraŭ^Z: pro és kontra vélemények
 ▶via „por” ĉi tie ne multe valoras: a te igened itt nem sokat ér
 pora: mellette szóló, igenlő
 ▶pora alparolo: helyeslő hozzászólás
 ▶pora altenigo: pozitív hozzáállás, kedvező viszonyulás
 ▶pora voĉo: igenlő szavazat
 pore: igenlően, mellette, vkiért v. vmiért
 ▶pore batali: érte küzd
 ▶pore voĉi: igennel szavas, rászavaz, mellette szavaz
 porulo: *fn* vminek a híve, mellette kiálló, mellette szavazó
 ▶la poruloj de la lingva demokratio: a nyelvi demokrácia hívei
| por/o 1) anat biol pórus
2) növ pórus, likacs <gomba>
3) pórus, lyuk <toktermésen>
4) ált pórus
 pora: pórusos
 poreco: pórusosság
 porozo: *orv* felritkulás, lyukacsosság, porosis
 pororiĉa: sokpórusú
| porcelan/o porcelán
 porcelana: porcelán-, porcelánból való
 ▶porcelana vazo: porcelán váza
 porcelanaĵo: porcelántárgy, porcelántermék
 porcelanindustrio: *ip* porcelánipar
 porcelanvendejo: porcelánbolt

| porci/o 1) adag, porció
 ▶la unua porcio de fero forlasis la fornego: az első adag vas elhagyta a kemencét
 ▶li havas bonan porcion da prudento: jó adag józanság van benne
 ▶li ricevis sufiĉan porcion da battoj: alaposan helybenhagyták

2) ételmiszeradag, porció
 ▶ĉiu kaptito ricevis sian porcion: minden hadifogoly megkapta az ételmiszeradagját
 ▶porcio da pano: egy adag kenyér
 ▶porcio de pano: kenyéradag
 porciumi: *tr* kiporcióz, <takarékosan> beoszt
 ▶la registaro porciumis la pokapan viandon: a kormány kiporciózta az egy főre jutó húst
 etporcio: *gaszt* kisadag
 porciokupono: ételmiszerjegy

| porĉ/o *ép* kapufeljáró, kapubejáró, fedett kapuelőtér *szin* antaŭpordo

| pord/o 1) *ép* ajtó, kapu
 ▶duone fermita pordo: félig nyitott ajtó
 ▶en bona ordo tra la pordo^Z: ott van az ajtó!
 ▶fermu kaj ŝlosu la pordon: csukd be és zárd be az ajtót
 ▶fermu la pordojn de la vagonoj: csukják be a <vasúti> kocsik ajtaját
 ▶karusela pordo: forgóajtó *szin* turnopordo
 ▶krada pordo: rácsos kapu
 ▶pordo de aŭto: kocsijelző
 ▶pordo de forno: kályha ajtaja
 ▶pordo de ŝranko: szekrény ajtaja
 ▶sceneja pordo: színészbejáró
 ▶sekreta pordo: rejtékajtó, titkos ajtó *szin* kaŝpordo
 ▶unuklapa kaj duklapa pordo: egyszárnyú és kétszárnyú ajtó
 ▶vitra pordo: üvegajtó
 ▶frapi je la pordo: kopog az ajtón
 ▶la pordo kondukas al la parko: az ajtó a parkba vezet
 ▶oni lasis malfermita la pordon por pluaj intertraktadoj: további tárgyalásokra nyitva hagyták a kaput
 ▶sieĝi la pordon de la ministro^Z: előszobázik a miniszternél

2) *orv* kapu, porta
 ▶hepata pordo: májkapu, porta hepatica

3) *inf* csatoló, csatlakozó, port
 ▶eneligita pordo: I v. O port
 ▶enigita pordo: *inf* bemeneti port
 ▶komunika pordo: kommunikációs csatlakozó
 ▶ludila pordo: játékport
 pordego: *ép* kapu
 ▶krada pordego de kastelo: kastély rácsos kapuja
 ▶la suda pordego de la urbo: a város déli kapuja
 ▶urba pordego: városkapu
 Pordego: *pol tört* Porta
 ▶la Plejalta Pordego ricevis la senditon de Transilvanio: a Magas Porta fogadta Erdély küldöttét
 pordegejo: *ép* kapualj
 pordeto: *ép* ajtócska, kiskapu, kapufia, fiókkapu
 ▶apud la pordego troviĝis pordeto: a kapu mellett volt egy kiskapu
 pordisto: kapus, portás, házmester
 pordistejo: kapusfülke, portásfülke, porta <helyiség>
 antaŭpordo: *ép* kapubejáró, fedett kapuelőtér *szin* porĉo
 ĉefpordo: *ép* főkapu
 elpordigi: **1)** *tr* ajtón kívülre tesz
2) *tr* átvisz a szűrést

flankopordo: *ép* mellékajtó
 pordaperturo: ajtónyílás
 pordobutono: ajtófogantyú, ajtógomb, kilincsgomb
 pordoĉeno: ajtólánc
 pordoferme: zárt ajtók mögött
 ▶oni konsiliĝis pordoferme: zárt ajtók mögött tanácskoztak
 pordofosto: kapufa, ajtófélfa, kapubálpány
 pordoframo, pordokadro: *ép* ajtókeret, ajtótok
 pordofrapilo: *fn* kopogtató <kapun>
 pordofrontono: *ép* ajtóoromzat
 pordogardisto: ajtónálló
 pordohoko: **1)** sarokvas csapja
2) *átv* sarokvas, csuklópánt, ajtópánt, zsanér
 pordohokingo: sarokvascsapágy
 pordoklapo, pordoflugilo: ajtószárny *szin* klapego
 pordokornico: *ép* ajtóparkány
 pordokurteno: ajtófüggöny
 pordoluketo: nézőke, kukucska <ajtón>
 pordopivoto: ajtócsap
 pordoseruro: ajtózár
 pordosonorilo: ajtócsengő
l.m. dompordo, faldopordo, ferdekpordo, frontopordo, fulgopordeto, glaĉerpordego, glitpordo, kaŝpordo, klappordo, kluzopordo, kradpordo, levpordo, plankopordo, retpordo, stratpordo, svingpordo, ŝovpordo, tapetopordo, turnopordo, urbopordego, veturilpordo

| pore/o *növ* póréhagyma, párhagyma <Allium porrum>
 poretorto: *gaszt* pórértorta

| porfir/o *ásv* porfir
 ▶statuo el porfiro: porfirszobor
 porfirizi: *tr* gysz porfirizál
 porfirizilo: *gysz* porfirizátor
 porfiroida: *ásv* porfiroid, porfiros

| porfiri/o *áll* fű <Porphyrio>
 ▶malgranda porfirio: bronzos szultányfű <Porphyryla alleni>
 ▶purpura porfirio: kék fű, szultányfű <P. porphyrio> *szin* sultankoko
 ▶smeralda porfirio: smaragdű <P. madagascariensis>

| Porfiri/o *ir* <Pomponius> Porphyrio

| porfirin/o *biol kém* porfirin
 protoporfirino: *biol kém* protoporfirin

| porfirit/o *ásv* porfirit

| porfur/o *növ* Porphyra <egyfajta vörösmoszat>

| porig/o *gaszt* zabkása *szin* avenkaĉo

| pork/o *áll* disznó, sertés, házisertés <Sus scrofa domesticus>
 ▶porkedoj: *l.* suedoj
 ▶ĵeti perlojn antaŭ la porkojn^Z: gyöngyöt szór a disznók elé
 ▶malpura porko!: piszkos disznó!
 ▶nana porko: törpemalac
 ▶ne naskas porko leonidon, nek korniko aglidon^Z: közm kutyából nem lesz szalonka
 ▶porko gruntas: a disznó röffög
 ▶sovaĝa porko: vaddisznó *szin* apro
 porka: disznó-, disznóból készült
 ▶porka haŭto: *gaszt* disznóbőr
 ▶porka ŝinketo: *gaszt* sertéscsülök
 ▶porka viando: *gaszt* disznóhús
 ▶teko el porka ledó: disznóbőr aktatáska
 porkaĵo: *gaszt* disznóság, disznóhús, disznóból készült étel
 ▶stufita porkaĵo: párolt disznóhús
 porkaro: konda

porkejo: disznóól
 porkido: *áll* malac
 porkino: *áll* koca
 porkisto: kondás, kanász, disznópásztor *szin* porkopaŝtisto
 eksporko: *áll* ártány
 virporko: *áll* kandisznó
 porkajvendisto: disznóhentes
 porkobleki: *ntr* rőfög *szin* grunti
 porkobučado: disznóölés, disznótor
 ▶neleĝa porkobučado: feketevágás
 porkobučisto: böllér
 porkograso: *gaszt* disznósír
 porkogripo: *áll orv* sertésinfluenza
 porkogustumaĵo: *gaszt* kóstoló <disznótor>
 porkoharo: *áll* sörte
 porkokaĉo: moslék
 porkokotleto: *gaszt* sertésborda
 porkopaŝtisto: kondás, kanász, disznópásztor *szin* porkisto
 porkopesto: *áll orv* sertéspestis
 porkostalo: disznóól *szin* porkejo
 porkoviando: *gaszt* disznóhús
l.m. cervoporko, marporko, pikporko, suĉporkido, ŝparporketo
 | **porn/o** *fn* pornó <műfaj> *szin* pornografio
 porna: *mn* pornó-, pornográf *szin* pornografia
 ▶porna aktorino: *film* pornó színésznő
 ▶porna filmo: *film* pornófilm
 porni: *ntr* ige pornó, pornográf
 ▶liaj fotoj estis pornaj: fotói pornográfok voltak
 pornaĵo: *fn* pornó, pornómű, pornóalkotás *szin* pornografiaĵo
 pornisto: pornószerző, pornórendező
 pornemulo: *fn* pornókedvelő
 pornaktorino: *film* pornó színésznő
 pornofilmo: *film* pornó film
 pornostelulino: *film* pornósztar, pornó filmesillag
 | **pornografi/o** l. porno
 | **porolon/o** kém porolon
 | **port/i** **1)** *tr* hoz, visz
 ▶li portis malbonan sciigon: rossz hírt hozott
 ▶mi ne portas kun mi monon: nem hordok magamnál pénzt
 ▶mi portis kun mi la edzinon al eksterlando: magammal vittem a feleségemet külföldre
 ▶pene porti: *tr* cipel
 ▶porti en la brakoj: karjában visz
 ▶porti infanon en sia sino: méhében gyermeket hord
 ▶portu al mi vian verkon: hozd el nekem a művedet
 ▶portu la infanon hejmen: vidd haza a gyereket
 ▶portu min al la zooparko: vigyél el az állatkertbe
2) *tr* tart *szin* subteni
 ▶dikaj kolonoj portis la tegmenton: vastag oszlopok tartották a tetőt
 ▶du maŭrfiguroj portas la medicinŝrankon en la apoteko: két mórfigura tartja gyógyszereszkényt a patikában
3) *tr* hord, visel <magán, magával> *szin* surporti, surhavi
 ▶nuntempe oni ne portas subjupon: manapság nem viselnek alsószyoknyát
 ▶porti elegantan promenbastonon: elegáns sétapálcát hord
 ▶porti funebtron: gyászt visel
 ▶porti nigran veston: fekete ruhát hord
 ▶porti uniformon: egyenruhát visel
4) *tr* átv visel, hord

▶en mia koro mi ne portas koleron al vi: a szívemben nem őrzök haragot irántad
 ▶li malfacile portas la humiligon: nehezen viseli el a megaláztatást
 ▶porti fruktojn: gyümölcsöt hoz
 ▶porti la elspezojn: viseli a költségeket
 ▶porti la ŝarĝon de la respondeco: a felelősség súlyát viseli
 ▶porti titolon: címet visel
 ▶portu la sekvojn de via ago: viseld tetted következményeit
 porto, portado: **1)** hordás, vivés
2) *gazd* fuvarozás
 ▶portado ĝis la nomita celloko: fuvarozás a megnevezett rendeltetési helyig
3) átv is viselés
 ▶portado de titolo: cím viselése
 ▶portado de vesto: ruha viselése
 portaĵo: vitt v. szállított holmi v. áru
 portanco: *rep* felhajtóerő *szin* levoforto, portoforto
 portanto: **1)** *fn* hordozó, vivő
2) *fn biol orv* hordozó, közvetítő
 ▶portanto de heredaj dispozicioj: öröklési hajlamok hordozója
 ▶puloj kaj ratoj estas portantoj de multaj malsanoj: a bolhák és patkányok számos betegség hordozói
 porteblo: hordozható, mobil
 ▶porteblo telefono: hordozható telefon, mobiltelefon
 ▶porteblo komputilo: hordozható számítógép
 ▶porteblo transistoro: táskarádió
 portiĝi: *ntr* vivődik, továbbítódik, sodródik
 ▶la aŭtunaj folioj portiĝis malproksimen: messze sodródtak az őszi falevelek
 ▶pezaj nuboj portiĝis sur la ĉielo: nehéz felhők sodródtak az égen
 portilo: **1)** hordozóeszköz
2) tartó
 ▶portilo por mantukoj: kéztörlőtartó
 ▶provtuba portilo: kém kémcsőtartó
3) *jm* hordszék, gyaloghintó *szin* portseĝo
 portisto: hordár, szállítómunkás
 alporti: **1)** *tr* idehoz, odavisz
 ▶alportu al li la botelon: vidd oda neki a palackot
 ▶oni alportis la hejtolignon: meghozták a tüzelőfát
2) *tr* átv visz, hoz
 ▶alporti estimon: megbecsülést szerez
 ▶alporti profiton: hasznot hoz v. hajt
 ▶alporti sian ŝtonon: átv hozzáteszi a magáét, hozzájárul a maga módján
 ▶kamentubisto alportas feliĉon: a kéményseprő szerencsét hoz
 ▶kia vento vin alportis?: mi szél hozott?
 ▶kion alportos la nova jaro?: mit hoz az új esztendő?
 ▶senlaboreco dormon alportas^z: közm szorgalom gazdagság, kenyélés szegénység
 antaŭenporti: *tr* előrevisz, előrehoz
 ĉirkaŭporti: *tr* körbevisz, körbehord
 disporti: **1)** *tr* szétvisz, széthord
 ▶la kelneroj disportis la tagmanĝon: a pincérek kihordták az ebédet
 ▶la vento disportis la falintajn foliojn: a szél széthordta a lehullott faleveleket
2) *tr* kézbesít <posta>
 ▶disporti leterojn: levelet kézbesít
 elporti: **1)** *tr* kivisz, kihoz, kihord
 ▶ni elportis ĉiujn meblojn sur la korton: kihordtuk az összes bútort az udvarra

2) *tr* *átv* kibír, elvisel

►li malfacile elportas dolorojn: nehezen viseli a fájdalmakat

►li ne povis elporti la malfeliĉojn kaj mortis: nem tudta elviselni a bajokat és meghalt

►ni bone elportis la trostreĉojn: jól bírtuk a megerőltetést

►tiom da kostoj mi ne povas elporti: ennyi költséget nem tudok elviselni

3) *tr* *gazd* exportál *szin* eksporti

enporti: 1) *tr* bevisz, behoz, behord

►vi enportis kun vi koton en la ĉambron: sarat vittél be magaddal a szobába

2) *tr* *gazd* importál *szin* importi

forporti: *tr* elvisz

►la invadintoj forportis ĉiujn valoraĵojn el la domo: a megszállók elvittek minden értéket a házból

kontraŭporto: *biol* antiport *vö.* kunporto

kunporti: 1) *tr* magával hoz, magával visz

►kunportu vian legitimilon: vidd magaddal a személyi igazolványodat

►li ĉiam kunportis sian medikamenton: mindig magával vitte az orvosságát

2) *tr* *vkivel* együtt visz *v.* hoz

►ni kunportu la ŝrankon: vigyük együtt a szekrényt

3) *tr* összehord, egy helyre hoz

►li kunportis la falintajn pomojn: egy helyre hordta a lehullott almát

4) *tr* *átv* magával hoz, együtt jár *vmivel*

►veturigi aŭton kunportas riskojn: kocsit vezetni kockázattal jár

kunporto: *biol* szimport, co-transporto *vö.* kontraŭporto

malsuprenporti: *tr* levisz, lehoz

neelportebla: elviselhetetlen

►neelporteblaj turmentoj: elviselhetetlen kínok

preterporti: *tr* *vmi* *v.* *vki* mellett elvisz

►la funebra procesio preterportis la ĉerkon antaŭ nia domo: a gyászmenet a házunk előtt vitte el a koporsót

reporti: *tr* visszavisz, visszahoz

►Judaso reportis la tridek argéntajn monerojn al la pastroj: Júdás visszavitte a harminc ezüst pénzt a papoknak

►reportu al mi la libron: hozd vissza nekem a könyvet

subporti: *tr* alátámaszt, <terhelést> hordoz, tart

►du vicoj da kolonoj subportas la volbon: két sor oszlop tartja a boltozatot

subportilo: támaszték, alátámasztás

►subportilo por barelo: ászokfa

suprenporti: *tr* felvisz, felhoz

surporti: *tr* visel, hord magán *szin* porti 3, surhavi

traelporti: *tr* végig elvisel *v.* kibír

transporti: 1) *tr* átvisz, áthoz

►transportu ĉi tien la liton: hozzák át ide az ágyat

►transportu gustumaĵon al avinjo: vigyél át kóstolót a nagymaminak

2) *tr* *gazd* szállít, fuvaroz

►transporti aere, ŝosee kaj fervoje: levegőben, közúton és vasúton szállít

►transporti importaĵon per trajno: importárut szállít vasúton

►transporti karbon al diversaj aĉetantoj: szenet fuvaroz különböző vevőknek

transporto: 1) átvitel, áthozás, átvivés

2) *gazd* átvitel

►transporto de sumo al la sekva paĝo: összeg átvitele a következő oldalra

3) *gazd* szállítás, fuvarozás

►aera transporto: légi szállítás

►fervoja transporto: vasúti szállítás

►kombinita transporto: kombinált fuvarozás

►ŝipa transporto: vízi szállítás

►ŝosea transporto: közúti szállítás

transportaĵo: *gazd* szállítmány, fuvar

transportilo: *közl* szállítóeszköz

transportilaro: *kat* *közl* járműpark

transportisto: *gazd* fuvarozó, szállító *vö.* frajvisto

portiletikedo, portilmarko: *inf* kötetécímke, adathordozói címke

portilsistemo: *ép* hordozórendszer

portondo: *fiz* vívőhullám

portopago: *gazd* portó, szállítási díj

portopovo: *öko* tűrőképesség

portseĝo: *jm* gyaloghintó, hordszék *szin* portilo 3

portsurfaco: *rep* szárny, hordfelület

transportbendo: *ip* szállítószalag

►senfina transportbendo: végtelenített szállítószalag

transportdokumento: *gazd* fuvarokmány

transportletero: *gazd* fuvarlevél

transportministro: *közl* *pol* közlekedési miniszter *szin* trafikministro

transportreto: *közl* *gazd* közlekedési hálózat

transportoŝipo: *hajó* *kat* csapatszallító hajó

transportŝraŭbo: *tech* szállítócsiga

transportunuo: *gazd* szállítási egység

transportvojo: *közl* szállítási útvonal

l.m. aeroportata, aertransporto, armilportisto, aŭtotransporta,

bagaĝportisto, brakporti, ĉerkoportanto, datumportilo,

energiportanto, fandaĵportilo, fruktoporta, gazetportisto,

helptransporto, incensoportisto, informportilo, kaskoporta,

lancoportisto, leterportisto, matricoportilo, mesaĝportanto,

mortoportanto, pakajportilo, pasaĝertransporto, piedportilo,

sonportilo, ŝargportanto, torĉoportisto, vartransporto, virusportanto

| **Port/o** *geo* Porto

portovino: *gaszt* portói <bor>

| **portal/o** 1) *ép* díszkapu, főkapu, portál

2) *inf* portál *szin* retporto

►socia portalo: közösségi portál

| **portepe/o** *kat* kardszj

| **porter/o** *gaszt* porter <sör>, barna sör

| **portfoli/o** 1) *gazd* állomány, tárca, portfólió

►akcia portfoli: részvényállomány

►bila portfoli: értékpapír-állomány

2) *pol* tárca

►ministro sen portfoli: tárca nélküli miniszter

| **portik/o** *ép* oszlopos előcsarnok, portikusz

Portoko: *fil* <Sztoa> Poikilé <sztoikus iskola>

| **Portland/o** 1) *geo* Portland <félsziget>

2) *geo* Portland <város>

| **Portluis/o** *geo* Port Louis

►Portluiso estas la ĉefurbo de Maŭricio: Port Louis Mauritius fővárosa

| **Portmoresb/o** *geo* Port Moresby

►Portmoresbo estas la ĉefurbo de Papuo-Nov-Gvineo: Port Moresby Pápua Új-Guinea fővárosa

| **portolan/o** *geo* tört portolántérkép

| **Portonov/o** *geo* Porto Novo

►Portonovo estas la ĉefurbo de Benino: Porto Novo Benin fővárosa

| **Portoprinc/o** *geo* Port-au-Prince

►Portoprinco estas la ĉefurbo de Haitio: Port-au-Prince Haiti
fővárosa

| **Portorik/o** *geo pol* Puerto-Rico <US>

portorikano: *fn* puertoricói lakos

portorika: *mn* puertoricói

►portorika rumo: *gaszt* puertoricói rum

| **Portospen/o** *geo* Port-of-Spain

►Portospeno estas la ĉefurbo de Trinidado kaj Tobago: Port-of-Spain
Trinidad és Tobago fővárosa

| **portret/o 1** *műv* arckép, portré, képmás

►faru vian memportreton: fesse meg az önarcképét

►li estas la portreto de sia frato: szakasztott a bátyja, kiköpött a bátyja

►li pentris la miniaturan portreton de sia amatino: megfestette
szeretője miniatűr arcképet

2) átv *ir* portré, arc

►Dickens pentris en siaj romanoj la tipajn portretojn de sia epoko:

Dickens regényeiben megfestette kora tipikus arcait

portreti: *tr műv* arcképet fest vkiről <n>

►Ticiano portretis la venecian doĝon: Tiziano megfestette a velencei
dózsé arcképét

portretisto: *műv* arcképfestő, portréfestő, portretista

memportreto: *műv* önarckép

| **portugal/o** *fn* portugál

portugala: *mn nyt* portugál <pt>

Portugalujo, Portugalio: *geo pol* Portugália <PT>

| **portulak/o** *növ* porcsin, délíke, portulakka <Portulaca>

►grandflora portulako, ornama portulako: kerti porcsin, nagyvirágú
porcsin, Kossuth-csillag, kukacvirág, porcsinrózsa <P. grandiflora>

►legoma portulako: kövér porcsin <P. oleracea>

►portulakacoj: porcsinfélék <Portulacaceae>

| **Portvila/o** *geo* Port Villa

►Portvilao estas la ĉefurbo de Vanuatuo: Port Villa Vanuatu
fővárosa

| **porzan/o** *áll* vízicsibe <Porzana>

►karolinia porzano: szóra vízicsibe <P. carolina>

►makula porzano: pettyes vízicsibe <P. porzana>

►malgranda porzano: kis vízicsibe <P. parva>

►pigmea porzano: törpe vízicsibe <P. pusilla>

| **posed/i 1** *tr* bír, birtokol, rendelkezik vmivel <n>

►krom la vesto sur si li posedas nenion: a rajta levő ruhán kívül
semmije sincs

►la kastelon posedis pli frue alia familio: a kastélyt korábban másik
család birtokolta

►li posedas plurajn palacojn en la urbo: több palotával bír a városban

►mi ne volas posedi vin: nem akarlak birtokolni

2) tr átv bír, birtokol, rendelkezik vmivel <n>

►ĉiu medalo du flankojn posedas^Z: *közm* az éremnek két oldala van

►iam li posedis mian fidon: valamikor bírta a bizalmamat

►li ne posedis la necesajn konojn: nem rendelkezett a szükséges
ismeretekkel

►mi ne bone posedas la anglan: nem jól tudom az angolt

►mi ne posedas informojn pri ĝi: nem rendelkezem róla
információkkal

posedo: **1)** *gazd jog* birtok, birtoklás *szin* posedado

►ĝi transiris en lian posedon: átment az ő birtokába

►li ne estas en la posedo de siaj intelektaj kapabloj: nincs értelmi
képességei birtokában

►longa posedo kreas proprieton: tartós birtoklás tulajdonjogot teremt

2) gazd jog birtok *szin* posedaĵo

►kare akirita posedo: drágán szerzett birtok

►malpli da posedo, malpli da tedo^Z: *közm* kisebb vagyon, kisebb
gond

poseda: *gazd jog* birtok-, birtoklási

►poseda rajto: birtoklási jog, birtokjog, rendelkezési jog

posedaĵo: *gazd* birtok, vagyon

posedanto: *gazd jog* birtokos

posedigi: *tr gazd jog* birtokba ad, rendelkezésre bocsát *szin*
poseddoni

►li posedigis la ĉambrojn de sia kastelo al sia kuzo: unokafivére
rendelkezésére bocsátotta kastélya teremt

►mian domon mi posedigis al mia filo: a házamat fiam birtokába
adtam

ekposedi: **1)** *tr gazd jog* birtokba vesz

►fine li povis ekposedi sian heredaĵon: végre birtokba vehette
örökségét

2) tr átv hatalmába kerít, erőt vesz rajta <n>

►frenezo lin ekposedis: örület vette hatalmába

►senlima entuziasmo nin ekposedis: határtalan lelkesedés vett
rajtunk erőt

kunposedanto: *gazd jog* társbirtokos

kunposedaĵo: *gazd jog* birtokközösség, közös birtok

senposedigi: *tr* megfoszt vmitől <de v. je>

►li estis senposedigita je siaj bienoj: megfosztották földbirtokaitól

poseddoni: *tr jog* birtokba ad, rendelkezésre bocsát *szin* posedigi

posedpreni: *tr jog* birtokba vesz

posedrajto: *gazd jog* birtokjog, birtoklási jog, rendelkezési jog

l.m. bienposedanto, domposedanto, fabrikposedanto,

kontoposedanto, lingvoposedo, rajtoposedanto, ŝipposedanto,

terposedaĵo

| **posesiv/o** *nyt* birtokos névmás *szin* adjektiva pronomo, poseda
pronomo

| **post 1** után, múlva

►en 71 post nia erao: időszámításunk után 71-ben

►en mil kvincent post Kristo: Krisztus után ezeröttszázban

►ili longa interparolis, post tio ili hejmeniris: hosszan beszélgettek,
utána hazamentek

►post du semajnoj: két hét múlva

►post iom da tempo: egy kis idő múlva

►post ke ni finos la laboron, vi povas hejmeniri: miután befejezzük a
munkát, hazamehetsz

►post kiam vi foriris, li revenis: miután te elmentél, ő visszajött

►post kolero venas favoro^Z: *közm* ború után felderül még

►post la saluto oni malfermis la kongreson: az üdvözlés után
megnyitották a kongresszust

►post la sesa li alvenos: nyolc után érkezik

►post longa laboro bone gustas la dormo: munka után édes a pihenés

►post mia malapero renversigu la tero^Z: utánam a vízözön

►post nelonge: nem sok idő múlva, csakhamar, hamarosan,
kiszáradta

►post ol vi faris vian taskon, vi povas iri ludi: miután elkészítetted a
feladatodat, mehetsz játszani

►post tiam: azután *szin* poste

►post tio mi ne volas vidi vin: ezután nem akarlak látni

2) mögött <hely>

►laŭrange li sekvas post mi: rangban utánam következik

►li elpaŝis el post mia dorso: kilépett a hátam mögül

►li kaŝis sin post la kurteno: elrejtőzött a függöny mögött

►li malaperis post la pordo: eltűnt az ajtó mögött

►ni rigardis post li: néztünk utána

►oni frustradas post mia dorso: sugdolóznak a hátam mögött
 ►paŝu post min: lépj mögém
 ►starigu post Petron: állj Péter mögé
 ►venu post mi: gyere mögöttem v. utánam
 de post, depost: vmi utántól kezdve, vmi vége óta
 ►de post Januaro: január vége óta
 ►de post la indikita tempo: a jelzett idő letelte után
 ►de post lia naskigo: születése óta <miután megszületett>
 ►de post tempo memorebla^Z: emberemlékezet óta
 post-: után-, utó- l. postafikso, postfari, postkilo, postfeste, postgardo, postkuri, postpalato, postrestaĵo, postsekva, postsezono, postvivi
 posta: **1)** azutáni, későbbi, <időben> utána következő <idő>
 ►postan reklamacion ni ne akceptas: későbbi reklamációt nem fogadunk el
 ►pri la postaj okazaĵoj mi ne memoras: az utána következő eseményekre nem emlékszem
2) mögötte levő, hátsó, hátulsó <hely> *szin* malantaŭa
 ►la posta parto de la domo: a ház hátulsó része
 poste: **1)** ezután, azután, később
 ►ni lasu tion ĝis poste!: egyelőre hagyjuk!
 ►poste okazis nenio: azután semmi sem történt
2) hátul, mögötte, utána
 ►antaŭe la malgrandaj, poste la grandaj: elől a kicsik, hátul a nagyok
 ►li klinis sin posten: hátrahajolt
 postaĵo: **1)** vminek a hátulja, hátsó része
2) *anat* fenék, far *szin* pugo
 postaĵpeza: *jm* farsúlyos
 postanto: **1)** *fn* utána következő, utána levő, rákövetkező
2) *fn* *mat* rákövetkező
 postea: l. posta 1
 posten: hátulra
 ►vi starigu posten: ti álljatok hátulra
 postenigi: *tr* hátravon, hátravisz, hátramozaĝi
 postenigi: *ntr* hátramegy, hátramozaĝi
 ►la antaŭstarantoj nun postenigu: az elől állók most menjenek hátra
 posteulo: utód
 posteularo: utódok, leszármazottak
 posteume: *hsz* posztumusz, halála után
 postiĝi: *ntr* lemarad
 postiĝinto: *fn* lemaradó, leszakadó
 postiĝinteco: elmaradottság
 postumo: l. kulaso
 | **postament/o** l. piedestalo
 | **posten/o** **1)** *kat* őrhely, poszt, állomáshely
 ►lia posteno estis proksime al la malamiko: az őrhelye közel volt az ellenséghez
 ►restu sur via posteno: maradj posztodon
2) állás, pozíció, poszt
 ►bone salajrata posteno: jól fizető állás
 ►ĉefa posteno: főállás
 ►dua posteno: másodállás
 ►li longe servis en sia posteno de sekciestro: sokáig szolgált osztályvezetői posztján
 ►li okupas gravan postenon en la ministerio: fontos pozíciót tölt be a minisztériumban
 ►respondeca posteno: felelős poszt, felelős tisztség
 ►vaka posteno: üres állás
 ►vakantiĝo de posteno: állásüresedés
 posteni: *ntr* *kat* őrködik, posztol, állomásozik

►du gardistoj postenas sur la bastiono: két őr posztol a bástyán
 ►tri regimentoj postenas antaŭ la urbo: három ezred állomásozik a város előtt
 postenigi: *tr* *kat* őrt állít, <őröket> felállít, állomásoztat
 ►Napoleono postenigis kvar korpusojn ĉe la limo: Napóleon négy hadtestet állomásoztatott a határnál
 ►postenigu du homojn antaŭ la pordego: állítson két embert a kapu elé
 postenigi: *ntr* *kat* feláll <őrhelyen>, őrhelyre vonul, állást foglal
 ►du regimentoj postenigis en la dekstra alo: két ezred állást foglalt a jobb szárnyon
 altpostenulo: magas állású ember
 ĉefpostene: főállásban
 duapostene: másodállásban
 duonposteno: félállás
 postenigo: *kat* felállítás, állásfoglalás
 postenulo: tisztségviselő, poszt betöltője *szin* postenhavanto
 elpostenigi: *ntr* állását veszti, kikerül az állásából
 enpostenigi: *ntr* állását elfoglalja, munkába áll
 transpostenigi: *tr* áthelyez, más állásba helyez
 postenhavanto: tisztségviselő, a poszt birtokosa *szin* postenulo
 l.m. batalposteno, kontrolposteno, strikposteno
 | **poster/o** poszter <tudományos plakát>
 | **postiĉ/o** utánzat
 ►tio ne estas vera vinbotelo, nur postiĉo: ez nem igazi borospalack, csak utánzat
 ►ŝoserande oni starigis postiĉojn de policistoj: az útszélre rendőrutánzatokat állítottak
 postiĉa: ál-, vendég-, hamis
 ►postiĉaj haroj: vendéghaj
 ►postiĉaj lipharoj: álbajusz
 | **postiljon/o** **1)** lovas postás, postillon
2) <nyeregben ülő> hajtó *szin* antaŭrajdanto
 | **postpozici/o** *nyt* névutó vő. prepozicio
 | **postuli/i** *tr* követel, megkövetel, igényel
 ►ĉi tiu verbo postulas akuzativon: ez az ige tárgyesetet vonz
 ►enspezo postulas elspezon^Z: *közm* bevétel nincs kiadás nélkül
 ►la plivastigo de la produktado postulas novajn merkatojn: a gyártás bővítése új piacokat tesz szükségessé
 ►postuli bonan kvaliton: jó minőséget követel
 ►postuli elaĉetan monon: váltásdíjat követel
 ►postulu disciplinon de viaj instruatoj: követeljen fegyelmet a tanítványaitól
 ►postulus tro da spaco detali la aferon: túl sok helyet venne igénybe az ügy részletezése
 ►tion postulas la intereso de la ŝtato: ezt követeli meg az állam érdeke
 ►tiu laboro postulas grandan sperton: ez a munka nagy tapasztalatot igényel
 postulo: **1)** követelés
 ►ni ne plenumos liajn postulojn: nem teljesítjük követeléseit
2) követelmény, igény
 ►kontentigi la postulojn de la bona stilo: kielégíti a jó stílus követelményeit
 ►laŭ la postulo de la cirkonstancoj: ahogy a körülmények megkövetelik
 ►li starigis postulojn al siaj dungitoj pri kvalito: minőségi követelményeket támasztott alkalmazottaival szemben
 ►montriĝis socia postulo pri ĉi tiu subtenado: társadalmi igény mutatkozott erre a támogatásra

postulado: *gazd* igény, kereslet

►la proponado de laboro superas la postuladon: a munkaerő-kínálat meghaladja a keresletet

postularo: követelményrendszer

postulateco: *gazd* kereslet

►la postulateco de ĉi tiu varo estas alta: ezen áru iránt nagy a kereslet

postulema: követelődő, igényes

►li estas postulema al si: magával szemben igényes

►postulema ĉefo: követelődő főnök

depostuli: *tr* elvitat, magának követel

►la dua filo depostulis la heredaĵon: a második fiú magának követelte az örökséget

►mi ne volas depostuli vian rajton: nem akarom elvitatni a jogodat kontraŭpostulo: *jog* ellenigény, viszontkereset

nepostulema: elnéző, engedékeny

tropostulema: telhetetlen, kielégíthetetlen

repostuli: **1)** *tr* újra követel

2) *tr* visszakövetel, visszaigényel

►mi repostulas mian pruntitan libron: visszakövetelem a kölcsönadott könyvemet

l.m. salajropostulo

| **postulat/o** *fil* sarkétel, posztulátum *vö.* aksiomo

►aksiomojn oni konsideris memevidentaj, postulatojn ne: az axiómákat maguktól értetődőknek tekintették, a posztulátumokat nem

►postulato pri la ekzisto de Dio: Isten létének posztulátuma

postulati: *tr fil* posztulál, előzetes követelményként felállít

| **poŝ/o** **1)** zseb

►antaŭtuka poŝo: kötényzseb

►eltrovi, kion mi havas en la poŝo: találj ki, mi van a zsebben

►elturnu viajn poŝojn: forgasd ki a zsebeidet

►entranĉita poŝo: bevágott zseb

►glutea poŝo: farzseb

►kanguruoj portas siajn idojn en poŝoj: a kenguruk zsebüken hordják a kicsinyeiket

►li vorton en poŝo ne serĉas^Z: szóért nem megy a szomszédba, jól felvágták a nyelvét

►surstebita poŝo: rátűzött zseb

2) *átv* zseb, pénztárca

►eĉ fileron mi ne havas en la poŝo: egy fillér sincs a zsebben

►nuda kaj kruda, sen groŝo en poŝo^Z: ágrólszakadt, egy fitying nélküli

►se okulo ne vidis, pagas la poŝo^Z: *közm* ne végy zsákbamacskát

3) *jték* biliárdzseb, biliárdlyuk

►en la angla bilardo ekzistas poŝoj: az angol biliárdban vannak zsebek

4) *ásv* lencse

►poŝoj de akvo kaj gaso: víz- és gázlencsék

5) *kat* zsák <frontbemélyedés v. körülzárt terület

►rezista poŝo: sündisznoállás

6) *inf* vágólap *szin* tondujo

elpoŝigi: **1)** *tr* kivesz a zsebéből

►elpoŝigu la manojn: vedd ki a kezéd a zsebedből

2) *tr inf* beilleszt <vágólapról> *szin* eltondujigi

enpoŝigi: **1)** *tr* zsebre tesz, zsebre vág, bezsebel

►li enpoŝigis la manojn: zsebre dugta a kezét

►ni enpoŝigis grandajn sumojn: nagy összegeket zsebeltünk be

2) *tr inf* vágólapra másol *szin* entondujigi

flankpoŝo: oldalzseb

transpoŝigi: *tr* másik zsebébe tesz

poŝatlaso: *geo* zsebatlasz

poŝbestoj: *l.* marsupiuloj

poŝdiskilo: *eltr* sétáló-lemezjátészó, hordozható lemezjátészó, discman

poŝhorloĝo: zsebóra

poŝkalendaro: zsebnaptár

poŝkalkulilo: zsebszámológép, zsebkalkulátor

poŝkasedilo: *eltr* sétálómagnó, walkman

poŝklapo: *tex* zsebhajtóka

poŝkomputilo: *inf* zsebszámítógép, palmtop, PDA

poŝlampo: *vill* zseblámpa, elemlámpa

poŝlegilo: *l.* bitlegilo

poŝlibro: *knyv* zsebkönyv

poŝmemorilo: *inf* memóriakulcs, flash drive, pendrive *szin*

memorbastoneto

poŝmono: zsebpénz

poŝombrelo: összecusukható ernyő

poŝoŝako: *jték* zsebsakk

poŝserpeto: *agr* kertészkes, kacor

poŝŝtelisto: *jog* zsebtolvaj

poŝtelefono: *távk* mobiltelefon

►inteligenta poŝtelefono: okostelefon

poŝtranĉilo: zsebkés

poŝtransistoro: *eltr* zsebrádió

poŝtuko: *tex* zsebkendő

poŝviolono: *zene* táncmesterhegedű, pochette

poŝvortaro: *nyt* zsebszótár

l.m. brustopoŝo, pastopoŝo, ventropoŝo

| **poŝt/o** **1)** *tört* posta

►la poŝto malfruis pro la inundoj: a posta késett az áradások miatt

►la poŝto ne povis doni ripozintajn ĉevalojn: a posta nem tudott friss lovakat adni

►per la poŝto li forveturis al Venecio: a postával <postakocsival> elutazott Velencébe

2) posta <intézmény>

►la poŝto ne akceptas vivajn bestojn: a posta nem vesz fel élő állatokat

►la poŝto strikas: sztrájkol a posta

►la tarifoj de la poŝto ankaŭ ĉi-jare plialtiĝis: a postai díjak idén is emelkedtek

►limaka poŝto: *tréf* csigaposta, hagyományos posta

►respondi per revenanta poŝto: postafordultával válaszol

3) *átv* posta <postai küldemény> *szin* poŝtaĵo

►alvenis la poŝto: megjött a posta

poŝta: **1)** *tört* postai

►ni veturis per poŝta kaleŝo: postakocsival utaztunk

►poŝta stacio: *tört* postaállomás *szin* ĉevalŝanĝejo

2) postai

►poŝta avizo: postai értesítő

►poŝta sendaĵo: postai küldemény

►poŝta stampo: postabélyegző, postai bélyegző

►poŝta trafiko: postaforgalom

►transporti per poŝta trajno: postavonattal szállít

►Universala Poŝta Unio: Egyetemes Postaegyesület, UPU

poŝti: *tr* elpostáz, postára ad *szin* enpoŝtigi

►poŝti paketon: csomagot postára ad

poŝtaĵo: <kapott> posta, postai küldemény

►registrita poŝtaĵo: ajánlott küldemény

►tarifoj por poŝtaĵoj: postai küldemények díjai

poŝtejo: **1)** *tört* postaállomás

2) postahivatal *szin* postoficejo
 poŝtestro: 1) *tört* postamaster
 2) postahivatal vezetője
 poŝtisto: postás, postahivatalnok
 elpoŝtigi: *tr* kihoz v. kivált a postáról
 enpoŝtigi: *tr* felad, postára ad
 e-poŝto: *inf* elektronikus posta, e-posta *szin* retpoŝto
 poŝtadreso: postacím, postai cím
 poŝtarto: *műv* postaművészet, post, mail art
 poŝtaŭto: *jm* postakocsi, postautó *szin* poŝtveturilo 2
 poŝtĉeko: *gazd* postai csekk, csekkutalvány
 poŝtĉekkonto: *gazd* postai csekkszámla
 poŝtfako: postafiók
 poŝtĝirkonto: *gazd* postai átutalási számla
 poŝtkarto: postai levelezőlap
 poŝtkesto: postaláda
 poŝtkodo: postai irányítószám
 poŝtmandato: *gazd* postai pénzesutalvány, postautilvány
 poŝtmarko: <postai> bélyeg, postabélyeg
 ▶memoriga poŝtmarko: emlékbélyeg
 ▶memoriga poŝtstampo: emlékbélyegző
 ▶poŝtmarko po cent forintoj: százforintos bélyeg
 poŝtmarkalbumo: bélyegalbum
 poŝtmarkokolektanto: bélyeggyűjtő
 poŝtmarkoserio: bélyegsorozat
 poŝtoŝticejo: postahivatal
 poŝtosako: postástáska
 poŝtoservilo: *inf* levélszolgáltató, levélszerver
 poŝtostacio: *közl* postaállomás
 poŝtrepage: postai utánvéttel
 poŝtrestanta: postán maradó, poste restante
 poŝtrevene: postafordultával
 poŝttarifo: postai díj
 poŝttarifaro: postai díjszabás, postai díjak
 poŝtvagono: *vsút* vasúti postakocsi
 poŝtveturilo: 1) *tört jm* postakocsi
 2) *jm* postakocsi, postautó *szin* poŝtaŭto
l.m. aerpoŝto, helikpoŝto, leterpoŝtisto, paperpoŝto, retpoŝtilo,
 rubpoŝtaĵo, trudpoŝtaĵo, tubopoŝto, voĉpoŝto
 | **potamoher/o** *áll* bojtosfűlű disznó (Potamochoerus porcus)
 | **pot/o** *gaszt* fazék
 ▶kuiro supon en poto: fazékban levest főz
 ▶meti en la saman poton: egy kalap alá vesz
 ▶ne sanktuloj potojn faras^Z: belejön, mint kiskutya az ugatásba
 ▶por pot' argila poto fera estas najbaro danĝera^Z: *közm* nagy úr
 mellett, nagy víz mellett nem jó lakni
 ▶se vi senfine parolos, de ĝi la poto ne bolos^Z: *közm* ahol sok a szó,
 kevés a tett
 potaĵo: cserépedény, agyagedény
 potaro: edénykészlet, cserépedények
 potisto: fazekas
 enpotigi: *tr* fazékba tesz
 plenpoto: fazéknyi
 ▶plenpoto da supo: fazéknyi leves
 potargilo: fazekaság
 potfarado: fazekasság, fazekasművesség
 potfarejo: fazekasműhely
 potfloro: *növ* cserepes virág
 potkovrilo: fedő
 potmantelo: kaspó

potpeco: cserépdarab
 potplanto: cserepes virág
l.m. akvopoto, argilpoto, bolpoto, florpoto, graspoto, kuirpoto,
 mikspoto, pendpoto, pispoto, prempoto, terpoto, viandopoto
 | **potas/o** 1) *kém* marókáli, kálium-hidroxid *szin* kalia hidroksido
 2) *kém ex* kálium-karbonát *szin* kalia karbonato
 3) *ált* hamuzsír
 ▶kaŭstika potaso: marókáli
 | **potenc/o** 1) hatalom, erő
 ▶potenco de la kutimo: a szokás hatalma
 ▶potenco de la mallumo: a sötétség hatalma
 ▶potenco de la naturo: a természet hatalma
 ▶scio estas potenco: a tudás hatalom
 ▶mi ne havas potencon super la fortoj de la naturo: nincs hatalmam a
 természet erői felett
 2) *pol* hatalom
 ▶ekzekutiva potenco: végrehajtó hatalom *szin* plenuma potenco
 ▶Hungario estis meza potenco: Magyarország középhatalom volt
 ▶la tera potenco de la papoj ĉesis: megszűnt a pápák földi hatalma
 ▶leĝdona potenco: törvényhozó hatalom
 ▶milita potenco: katonai hatalom
 ▶publika potenco: közhatalom
 ▶Rusio estas granda potenco: Oroszország nagyhatalom
 3) *mat* hatvány
 ▶la kvara potenco de du estas dek ses: a kettő negyedik hatványa
 tizenhat
 ▶n-a potenco: n-edik hatvány
 ▶potenco hidrogena: *kém* hidrogénkitevő, pH
 ▶tria potenco: köb, harmadik hatvány
 potencia: 1) hatalmas, nagy hatalmú
 ▶la vorto estas potencia rimedo: a szó nagy hatalom
 ▶potencia reĝo: hatalmas király
 ▶potencia sinjoro: hatalmas úr
 2) *átv* hatalmas nagy
 ▶li havas en la manoj potencon instrumenton: hatalmas eszköz van a
 kezében
 ▶li havas potencon organon: hatalmas orgánuma van
 ▶potencia kverko: hatalmas tölgy
 ▶potencia lando: hatalmas ország, nagyon nagy ország
 ▶potenciaj ebloj: hatalmas lehetőségek
 potenci: *tr* ural, hatalmában tart
 ▶Romio potencis preskaŭ la tutan tiaman mondon: Róma uralta
 szinte a teljes akkori világot
 potencigi: 1) *tr* hatalmassá tesz, uralkodóvá tesz
 ▶la industrio potencigis Anglion: az ipar hatalmassá tette Angliát
 2) *tr mat* hatványoz, hatványra emel
 potencigo: *mat* hatványozás
 potenciganto: *mat* hatványkitevő, exponens *szin* eksponento
 potencigato: *mat* hatványalap
 potencigite: hatványozottan
 potencigi: *ntr* hatalomra tesz szert, hatalmassá válik
 ▶antaŭ tima okulo potenciĝas eĉ kulo^Z: *közm* a megijedt ember az
 árnyéktól is fél
 ▶la romanoj baldaŭ potenciĝis sur la duoninsulo: a rómaiak
 hamarosan hatalomra tettek szert a félszigeten
 potencilo: hatalmi eszköz
 potenculo: *fn* hatalmas, hatalommal bíró ember, potentát
 ▶la potenculoj malofte estas bonkoraj: a hatalmasok ritkán jószívűek
 grandpotenco: *pol* nagyhatalom
 mezpotenco: *pol* középhatalom

Plejpotenca: *bibl* mindenható

►la Plejpotenca Dio: a mindenható Isten

plejpotenco: *pol* teljhatalom *szin* plenpotenco, plenpovo

Plejpotenculo: *fn bibl* a Mindenható

plenpotenca: *pol* teljhatalmú, meghatalmazott *szin* plenpova

plenpotenco: *pol* teljhatalom *szin* plejpotenco, plenpovo

senpotenca: hatalom nélküli

senpotencigi: *tr* hatalmától megfoszt

superpotenco: *pol* szuperhatalom

superpotenci: *tr* uralkodik, dominál *szin* domini

tropotenco: *pol* túlhatalom

potencavida: *pej* hataloméhes, hatalomvágyó

potencavido: *pej* hatalomvágy, hataloméhség

potencfaktoro: *pol* hatalmi tényező

potencfreneza: *pej* hatalomittas

potencokonflikto: *pol* hatalmi konfliktus, hatalmi összeütközés

potencolukto: *pol* hatalmi harc

potencoserio: *mat* hatványsor

potencpreno: *pol* hatalomátvétel

potencvoča: harsány

l.m. nulpotenca, publikpotenca, ŝtatpotenco

| **potencial/o** **1)** *mat* potenciál

►skalara potencialo: skalárpotenciál

►vektora potencialo: vektorpotenciál

2) *fiz* potenciál, helyzeti energia

►kemia potencialo: *kém* kémiai potenciál

►norma potencialo elektrokemia: *kém* elektrokémiai normál potenciál

►redoksa potencialo: *kém* redoxpotenciál

►termodinamika potencialo: termodinamikai potenciál

►transmembrana potencialo: *biol* transzmembrán potenciál

3) *vill* potenciál

►elektra potencialo: villamos potenciál

►elektra potencialdiferenco: elektromos potenciálkülönbség, elektromos feszültségkülönbség

►elektrostatika potencialo: *vill* elektrosztatikus potenciál

►magneta potencialo: mágneses potenciál

potenciala: **1)** *fiz* potenciál-, potenciális

2) *fil* potenciális <benne levő, de pillanatnyilag nem megnyilvánuló>

3) *ált* potenciális, lehetséges

►profiti la potencialajn energiojn: kihasználja a potenciális energiákat

potencialdiferenco: *vill* potenciálkülönbség, feszültség

potencialhava: *mat* rotációmentes, örvénymentes

l.m. agpotencialo, egalpotenciala, ekvipotenciala, ripozpotencialo, vektorpotencialo

| **potenciometr/o** *vill* potenciométer, csúszóérintkezős ellenállás

►bobenita potenciometro: huzal-potenciométer

►helica potenciometro: helikális potenciométer

►koeficienta potenciometro: együththató-potenciométer

►tavola potenciometro: réteg-potenciométer

| **potentil/o** *növ* pimpó <Potentilla> *szin* fingroherbo

►arbusta potentilo: cserjés pimpó <P. fruticosa>

►argenta potentilo: ezüst pimpó <P. argentea>

►marča potentilo: tözegeper, mocsári eper <P. palustris> *szin* akvofragujo

| **potern/o** *kat* rejtekajtó, titkos kapu <várfalban>

| **potiron/o** *l.* maksimuma kukurbo

| **Potsdam/o** *geo* Potsdam

| **Pott/o** *orv* <Percivall> Pott

►potta morbo: Pott-kór

| **poŭp/o** *hajó* hajófar, tat *szin* pobo

Poŭpo: *csill* Hajófara, Puppis

| **pov/i** **1)** *tr* tud, képes <fizikai képesség>

►kiu devas, tiu povas^z: *közm* megtanít a szükség

►li ne povis aĉeti panon: nem tudott kenyeret venni

►mi ne povas kompreni vin: nem tudlak megérteni

►mi ne povas tion: nem vagyok rá képes

►mi povas tion fari: meg tudom tenni

►sen miaj okulvitroj mi ne povas legi la leteron: szemüvegem nélkül nem tudom elolvasni a levelet

►vi povos voki min poŝtelefono: mobilon tudsz hívni

2) *ntr* -hat, -het <jog, lehetőség>

►de li vi povas multe lerni: tőle sokat tanulhatsz

►nun vi povas ludi: most játszhatsz

►vi ne povas eliri: nem mehetsz ki

►vi povas malvarmumi: megfázhatsz

povo: **1)** tudás, képesség, tehetség *szin* kapablo

►lia povo bele fajfi amuzis nin: az a képessége, hogy szépen füttyül, elszórakoztatott bennünket

►mi ne havas povon skulpti tiajn figurojn: nem vagyok képes ilyen figurákat faragni

►produkta povo: *ip* termelési kapacitás

2) *pol* hatalom

►la reĝo perdis sian povon: a király elveszítette a hatalmát

►li alvenis perforte al la povo: erőszakkal jutott hatalomra

►mi ne havas povon super li: nincs felette hatalmam

►publika povo: közhatalom

►sen povo kolero estas ridinda afero^z: *közm* haszontalan harag, kinek nincs ereje

nem ér a harag hatalom nélkül semmit

3) *fiz* teljesítmény *szin* povumo

4) *mat* tőszám *szin* kardinalo

povumo: *fiz* teljesítmény

►elmeta povumo: teljesítményleadás

►enmeta povumo: teljesítményfelvétel

►malŝalta povumo: megszakítási teljesítmény

►neaga povumo: meddő teljesítmény

►nominala povumo: névleges teljesítmény

►povumo de perdo: veszteségi teljesítmény

►ŝajna povumo: látszólagos teljesítmény

laŭpove: lehetőleg, lehetőség szerint, amennyire lehet<séges>

nelaŭpova: erőn felüli, nem az erejének megfelelő

plenpovi: *ntr pol* teljhatalommal bír

plenpovo: *pol* teljhatalom

sampova: **1)** *pol* egyenlő hatalmú

2) egyenlő képességű, egyenlő tudású

3) *tech* egyenlő teljesítményű

4) *mat* egyenlő számosságú, ekvipotens

senpova: képtelen vmire, tehetetlen

senpovo, senpoveco: képtelenség, tehetetlenség

senpovigi: *tr* legyűr, ártalmatlanná tesz, ellehetetlenít

►la senmoneco senpovigis la administracion: a pénztelenség ellehetetlenítette a közigazgatást

►per forto oni senpovigis la ŝteliston: erővel tették ártalmatlanná a tolvajt

superpovi: *tr* legyűr, legyőz, elhatalmasodik

►la malespero superpovis ilin: a reménytelenség elhatalmasodott rajtuk

►superpovi la lacecon: legyőzi a fáradtságot
 povocentro: *pol* hatalmi központ
 povdistanco: *rep* repülési távolság
 povofaktoro: *fiz* teljesítménytenyező
 povohava: hatalmas, hatalommal bíró
 povoscii: *tr* tud <intellektuálisan> *szin* scipovi
 ►li povoscias ludi orgenon: tud orgonán játszani
 ►unuaklasanoj jam povoscias skribi: az elsőosztályosok már tudnak írni
l.m. aĉetpovo, ĉevalpovo, ĉiopova, evolupovo, imagpovo, portopovo
 | **povr/a** *ritk* szegény, szánandó, szerencsétlen *szin* kompatinda
 povrulo: *fn ritk* szegény ember, szerencsétlen ember *szin* kompatindulo
 | **poz/i** **1** *ntr* műv modellt áll
 ►pozi por pentristo: festőnek modellt áll
2) *pej* pózol, nagyképküzdök
 pozo: *műv ált* póz, testtartás
 ►en ĉi tiu pozo mi volus foti vin: ebben a testtartásban szeretnélek lefényképezni
 pozejo: *film* műterem
 ►en ĉi tiu pozejo oni filmis la internajn scenojn: ebben a műteremben forgatták a belső jeleneteket
 pozisto: *műv* modell
 | **pozici/o** **1** helyzet, pozíció <a térben>
 ►alpreni pozicion: állást foglal
 ►baza pozicio: alaphelyzet, alapállás
 ►dua pozicio: második helyzet v. pozíció, *zene* szextfordítás
 ►elira pozicio: kiindulási helyzet
 ►en kuŝa pozicio: fekvő helyzetben
 ►en sida kaj stara pozicioj: ülő- és állóhelyzetben
 ►la vokalo mallongiĝas en ĉi tiu pozicio: a magánhangzó lerövidül ebben a helyzetben
 ►okupi observan pozicion: megfigyelőállást foglal el
 ►reciproka pozicio: kölcsönös helyzet
 ►ŝanĝi sian pozicion: változtatja a helyzetét
 ►tuŝumdanĝera pozicio: *sp* tusveszélyes helyzet
2) <társadalmi> helyzet, pozíció, beosztás
 ►li havas altan pozicion ĉe la firmao: magas beosztása van a vállalatnál
 ►okupi elstaran pozicion en la movado: kiemelkedő helyzetet foglal el a mozgalomban
 ►plenumi ŝlosilan pozicion: kulcspozíciót tölt be
 ►tio estas nepermesebla por persono en mia pozicio: ez az én helyzetemben levőnek megengedhetetlen
3) *kat* állás, hadállás
 ►milito de pozicioj: állóháború
 ►niaj pozicioj estis bombarditaj: bombázták az állásainkat
 ►ni ne povas teni niajn poziciojn: nem tudjuk tartani az állásainkat
 pozicia: helyzet-, pozicionális
 ►poziciaj avantaĝoj: helyzeti előnyök
 ►poziciaj trupoj: állásban levő csapatok
 ►Tutmonda Pozicitrova Sistemo: Globális Helymeghatározó Rendszer, GPS
 poziciigĝi: **1)** *ntr* elhelyezkedik, pozíciót foglal
 ►la veturilo poziciigĝis oblikve al la pordego: a jármű ferde helyzetet foglalt el a kapu előtt
2) *ntr* *kat* állásba megy v. vonul
 ►niaj trupoj poziciigĝis: csapataink állásba vonultak
 ekpozicio: alapállás, kiindulási pont
 kontraŭpozicio: **1)** ellentétes helyzet, ellenkező helyzet

2) *mat* kontrapozíció
 pozicireflekso: propioceptív reflex *szin* propiocepta reflekso
 poziciosenso: *l.* propriosenso
 pozicisensa: *l.* propriosensa
l.m. gardpozicio, langpozicio, ŝlosila pozicio, startpozicio
 | **Pozidon/o** *mit* Poszeidón
 | **pozidoni/o** *növ* neptunhínár, neptunfű <Posidonia>
 | **pozitiv/a** **1)** pozitív, igenlő
 ►pozitiva decido: pozitív döntés
 ►pozitiva respondo: igenlő válasz
 ►pozitiva voĉo: igenlő szavazat
2) pozitív, tényleges
 ►pozitiva apogo: tényleges támogatás
 ►pozitiva kritiko: pozitív kritika
 ►pozitivaj rezultoj: pozitív eredmények
3) *fil* *tud* pozitív, tapasztalati
 ►pozitiva filozofio: pozitív filozófia
 ►pozitivaj sciencoj: pozitív tudományok
4) *tud* *orv* pozitív <meglét>
 ►pozitiva testo: pozitív teszt vö. HIV-pozitiva
5) *mat* pozitív
 ►pozitiva kvociento: pozitív hányados
 ►pozitiva nombro: pozitív szám
6) *fiz* pozitív
 ►pozitiva jono: pozitív ion
 ►pozitiva poluso de pilo: elem pozitív sarka
 ►pozitiva truo: elektronlyuk, elektronvakancia
 ►pozitive ŝargita: pozitív töltésű
7) *fot* pozitív
 ►faru al mi pozitivajn bildojn: csináljon pozitív képeket
 pozitivo: **1)** *fot* pozitív <kép>
2) *nyt* alapfok *szin* baza grado
 pozitivismo: *fil* pozitivizmus
 pozitivisto: *fil* pozitivistá
 nepozitiva: *mat* nempozitív
l.m. elektropozitiva, Gram-pozitiva, HIV-pozitiva
 | **pozitron/o** *fiz* pozitron, pozitív elektron, antielektron
 | **Poznan/o** *geo* Poznań
 | **pozolan/o** *ásv* puccolán, románcement
 | **pra** **1)** déd- *l.* praavo, pranepo, pranevo, praonklo
 prapa-, prapost-: **1)** ük- *l.* prapraavo, prapostavino, prapranepo, prapostnevino, prapraonklo, prapostonklo
2) ős-, ősi *l.* praarbaro, prahistorio, prahomo, pratempo, pratipo
3) eredeti *l.* praesperanto, praloĝanto, prareligio, praslava, pradosierujo
 praa: ősi
 ►la praa varianto de la lingvo: a nyelv ősi változata
 ►praaj moroj: ősi szokások
 praulo: ős, előd
 samprauleco: rokonság, atyafiság
 ►nin kunligas samprauleco: atyafiság köt össze bennünket
 | **Prag/o** *geo* Prága
 ►Prago estas la ĉefurbo de Ĉeĥio: Prága Csehország fővárosa
 | **pragmat/a** **1)** *fil* pragmatikus
2) *ált* gyakorlatias, pragmatikus
 pragmatiko: *nyt* pragmatika
 pragmatismo: **1)** *fil* pragmatizmus
2) *ált* gyakorlatiasság, pragmatizmus
 | **prah/o** *hajó* maláj csónak
 | **Praj/o** *geo* Praia

►Prajo estas la ĉefurbo de Kaboverdo: Praia a Zöld-foki Köztársaság fővárosa

| **prajm/o** *kat* gyutacs, gyűjtőtöltet

prajmi: *tr kat* gyutaccsal felszerel, gyutacsot tesz bele <n>

| **prakrit/o** *nyt* prákrit

►la prakritoj estas sanskritdevenaj dialektok: a prákritok szanszkrit eredetű dialektusok

| **Praksitel/o** *műv* Prakszitelész

| **praktik/o** gyakorlat

►faka praktiko: szakmai gyakorlat

►la praktiko konvinkis min: a gyakorlat meggyőzőtt arról

►li ne havas praktikon: nincs gyakorlata

►mi komencis mian medicinan praktikon en mia naskiĝurbo: orvosi gyakorlatomat szülővárosomban kezdtem

►plej efika prediko estas praktiko: *közm* a gyakorlat teszi a mestert

►post kelka praktiko: némi gyakorlat után

praktika: **1)** gyakorlati

►praktika laboro: gyakorlati munka

►praktika malfacilaĵo: gyakorlati nehézség

►praktika provo: gyakorlati próba

►praktika sperto: gyakorlati tapasztalat

►praktike senutila: gyakorlatilag haszontalan

►praktike uzi la metodon: a gyakorlatban használja a módszert

2) praktikus

►praktika instrumento: praktikus szerszám

►praktika solvo: praktikus megoldás

3) gyakorlatias, praktikus <ember>

►en nia praktika tempo: gyakorlatias korunkban

►mi estas praktika homo: gyakorlatias ember vagyok

praktiki: **1)** *tr* űz, gyakorol

►ili praktikas homamon: emberszeretettel gyakorolnak

►mi ne praktikas mian profesion: nem gyakorolom a szakmámat

►ni praktikas sporton: sportot űzünk

►praktiki lingvon: nyelvet gyakorol

2) *ntr isk* gyakorlaton van

►li praktikas kiel kuracisto: orvosi gyakorlaton van

praktikanto: *isk* gyakornok

praktikado: gyakorlás

►libera praktikado de religio: szabad vallásgyakorlat

►praktikado de bonfarado: a jótékonyág gyakorlása

praktikeco: gyakorlatiasság, praktikusság

praktikemo: gyakorlatias szemlélet

praktikisto: *fn* praktizáló <*pl.* orvos, ügyvéd>

►ĝenerala praktikisto: *orv* általános orvos

praktikismo: prakticzizmus

praktikumejo: *orv* magánorvosi rendelő

malpraktika: célszerűtlen, gyakorlatiatlan

nepraktika: gyakorlatiatlan, nem praktikus

l.m. jurpraktiko, lingvopraktiko, vivopraktiko

| **pralin/o** *gaszt* praliné

pralini: *tr gaszt* praliníroz <pörkölt mandulával kever>

pralinaĵo: *gaszt* mandulás piskótatorta

| **pram/o** *hajó* komp

prami: *tr hajó* komppal átvisz

prameto: *hajó* révézsónak, révésztutaj *szin* pramboato

pramisto: *hajó* révész

pramejo: *hajó* rév

pramboato: *hajó* révézsónak

pramhaveno: *hajó* kompkikötő

~pramŝipo: *hajó* komphajó

l.m. aŭtopramo, kosmopramo, pasaĝerpramo, vagonarpramo, veturilpramo

| **pranc/i 1)** *ntr* ágaskodik <ló>

2) *ntr* *átv* fennhéjázik, berzenkedik

| **prat/o** *agr* rét

| **pratikabl/o** színpadi emelvény, prakti

| **prav/a 1)** olyan, akinek igaza van

►prava homo: igaz ember

►vi estis prava, kiam vi diris...: igazad volt, amikor azt mondtad...

►vi ne estas prava pri ĉi tiu punkto: nincs igazad e téren

2) igaz, helyes

►estas prave, mi ne ĉeestis la kunvenon: igaz, nem vettem részt az összejövetelen

►prava aserto: igaz állítás

►prava atesto: igaz vallomás

►prava historio: igaz történet

prave: helyesen, igaz módon, joggal, jogosan

►prave li estis punita: joggal bűnhődött

►prave vi asertis: helyesen állítottad

pravi: *ntr* igaza van

►mi ne diras, ke vi ne pravas: nem mondom, hogy nincs igazad

►vi ĉiam pravas: neked mindig igazad van

praveco: igazság, vkinek v. vminek az igaza, igaz volta

►larmoj pravecon ne pruvas^Z: *közm* a sírás semmit sem bizonyít

►mi ne pridubas la pravecon de via aserto: nem vitatom állításod igazságát

►praveco de la teorio: az elmélet igazsága

pravigi: **1)** *tr* igazol, feljogosít

►la faktoj ne vin pravigas: a tények nem téged igazolnak

►via aĝo ne pravigas vin ordoni: a korod nem jogosít fel arra, hogy parancsolj

►vi ne bezonas pravigi vin antaŭ mi: nem szükséges, hogy előttem igazold magad

2) *tr* <helyességet> igazol, indokol

►la okazintaĵoj ne pravigis liajn esperojn: az események nem igazolták reményeit

►la situacio ne pravigis tian reprezalion: a helyzet nem indokolt ilyen megtorlást

►pravigu vian aserton: igazold állításod helyességét

pravigo: **1)** igazolás, igazat adás

2) igazolás, indoklás

praviĝi: **1)** *ntr* <vkinek> igaza lesz

2) *ntr* <vmi> igaznak bizonyul

3) *ntr* *vall* megigazul

malprava: **1)** olyan, akinek nincs igaza

►vi estis malprava pri tiu afero: nem volt igazad abban az ügyben

2) igaztalan, hamis

►malprava akuzo: igaztalan vád

►malprava aserto: hamis állítás

►malprava klaĉo: hamis pletyka

malpravi: *ntr* nincs igaza

►vi malpravas: nincs igazad

plenprave: teljes joggal, jogosan

senprave: igaztalanul, hamisan

►senprave akuzi: hamisan vádol

►senprave puni: igaztalanul büntet

sinpravigo: önigazolás

| **Pravaz/o** *orv* <Charles Gabriel> Pravaz

►pravaza injektilo: Pravaz-féle injekciós tű

| **prazeodim/o** *kém* prazeodímium <Pr>

| **pre-** *tud* pre- <időben előtte, megelőző> l. predisocio, preekzila, prekambrio, prerafaela, prescienca, prediabetaj, prekancera
| **preambl/o** preambulum, előszó *szin* antaŭparolo
| **prebend/o** *kr* *gazd* egyházi javadalom, praebenda
| **precedenc/o** hivatkozási alap, precedens
▶ la afero kreis precedencon: az ügy precedenst teremtett
senprecedenca: precedens nélküli
▶ senprecedenca skandalo: precedens nélküli botrány, sosem látott botrány
| **precedent/o** l. precedenco
| **precept/o** *vall* *ált* parancsolat, előírás, szabály
▶ morala precepto: erkölcsi parancs, erkölcsi szabály
| **precesi/o** **1)** *fiz* pörgettyűmozgás, precessió
2) *csill* precessió
| **precioz/a** **1)** *ir* précieux
2) *átv* *pej* szenvelvő, finomkodó, mesterkélts
| **precip/e** főleg, kivált, mindennek előtt, különösen, különösképpen *szin* ĉefe
▶ li studis multajn fakojn, precipe matematikon: sok tárgyat tanult, különösen matematikát
▶ ni bezonas ĉefe komprenon: főleg megértésre van szükségünk
precipa: fő *szin* ĉefe
▶ havi precipan rolon: fő szerepe van
▶ la precipaj punktoj de la parolado: a beszéd fő pontjai
| **precipiti/i** *tr* *kém* kicsap, ülepít
▶ precipiti kalcian karbonaton: kicsapja a kalcium-karbonátot
precipitaĵo: **1)** *kém* csapadék, üledék
2) *met* csapadék
precipitiĝi: **1)** *ntr* *kém* kicsapódik, leülepedik
▶ ĉi tiu substanco precipitiĝas el la solvaĵo: ez az anyag kicsapódik az oldatból
2) *ntr* *met* lecsapódik
▶ matene roso precipitiĝis sur la floroj: reggel harmat csapódott le a virágokra
| **precipitin/o** *biol* *kém* precipitin
| **preciz/a** **1)** precíz, pontos
▶ por esti preciza, mi ripetas: hogy pontos legyek, megismétlem
▶ preciza adreso: pontos cím
▶ preciza difino: pontos meghatározás
▶ preciza horloĝo: pontos óra
▶ precizaj informoj: pontos információk
2) *nyt* szabatos
▶ preciza stilo: szabatos stílus
precize: pontosan
▶ mi ne scias precize: nem tudom pontosan
▶ precize je la oka horo: pontosan nyolc órakor
▶ precize laŭ la plano: pontosan a terv szerint
precizaĉa: szörszálhasogató, pontoskodó
precizeco: **1)** pontosság
▶ kun apoteka precizeco: patikamérleg pontossággal
2) *nyt* szabatosság
precizema: pontosságot szerető, precíz
▶ li estis precizema homo: precíz ember volt
precizigi: *tr* pontosít
▶ precizigu vian starpunkton: pontosítsd az álláspontodat
altpreciza: *tech* precíziós
nepreciza, malpreciza: pontatlan
precizmeĥaniko: *tech* finommechanika
precizmeĥanikisto: *tech* finommechanikus
| **pred/o** zsákmány, préda, martalék

▶ ĉasa predo: vadászzsákmány
▶ li estis facila predo por ĉiuj trompantoj: *átv* minden csaló könnyű prédája volt
▶ milita predo: hadizsákmány, préda *szin* batalakiro, militkaptajo
predi: *tr* zsákmányol, elejt
▶ la soldatoj libere predis: a katonák szabadon zsákmányoltak
▶ li predis grandan cervon: nagy szarvast ejtett el
predanto: martalóc
| **predel/o** *műv* predella, oltárpole
| **predik/i** **1)** *tr* *kr* prédikál, ígét hirdet
▶ la pastro predikis en Esperanto: a pap eszperantóul prédikált
▶ prediki al surduloj²: a falnak beszél
▶ prediki en la dezerto: a pusztában szól
2) *tr* *átv* hirdet, papol
▶ esperantistoj predikas pacon: az eszperantisták békét hirdetnek
▶ ne prediku al mi pri pardono tiu, kiu konservas koleron en sia koro: ne papoljon nekem megbocsátásról az, aki haragot őriz a szívében
prediko: *kr* szentbeszéd, igehirdetés, prédikáció
▶ fari predikon pri moroj: móresre tanít, szigorúan megró
▶ prediko sur la monto: *bibl* hegyi beszéd
Predikanto: *bibl* Prédikátor könyve <Préd>
predikejo: *kr* ép szószék *szin* predikseĝo
predikisto: *kr* prédikátor, igehirdető
▶ monaĥo predikisto: prédikáló barát, domonkos
predikseĝo: *kr* ép szószék *szin* predikejo
| **predikat/o** **1)** *nyt* állítmány, praedicatum
▶ kompleksa predikato: összetett állítmány
▶ simpla predikato: egyszerű állítmány
▶ verba predikato: igei állítmány
2) *fil* *mat* predikátum
predikata: *nyt* állítmányi
▶ predikata sintagmo: szerkezetes állítmány, állítmányi csoport, állítmányi szerkezet
predikatalkulo: *fil* predikátumkalkulus, bizonyításelmélet
| **predikativ/o** *nyt* állítmányi kiegészítő, állítmánynév, állítmány névszói része
▶ adjekta predikativo: határozószós állítmányi kiegészítő
▶ nerekta predikativo: közvetett állítmánynév
▶ objekta predikativo: tárgyi állítmánynév
▶ predikativo kun verbo: névszói-igei állítmány
▶ rekta predikativo: közvetlen állítmánynév
▶ subjekta predikativo: alanyi állítmánynév
| **predikt/o** *nyt* beálló igealak
predikta: *nyt* beálló, instans <igenév>
| **predispozici/i** l. dispozii **3**
| **prefac/o** l. antaŭparolo
| **prefaci/o** *kr* előimádság, prefáció, praefatio
| **prefekt/o** **1)** *tört* prefektus
2) *pol* prefektus, megyefőnök
3) *tört* főispán
prefektejo: ép megyeháza
prefektujo: vármegye <HU>, megye <FR>
vicprefekto: **1)** alprefektus
2) *tört* alispán
| **prefer/i** *tr* jobban szeret, inkább kedvel, preferál
▶ li preferas ŝakludi ol kartludi: jobban szeret sakkozni, mint kártyázni
▶ mi preferas vinon al biero: jobban szeretem a bort a sörnél
▶ mi preferus ne fari tion: jobban szeretném nem csinálni

►ni preferas silenti pri la okazintaĵoj: inkább hallgatunk a történekről
 prefero: előszeretettel, előny, preferencia
 ►elektu laŭ prefero: válassz tetszés szerint
 ►kun prefero li legas krimromanojn: előszeretettel olvas krimiket
 ►mi donas preferon al via solvo: az ön megoldását részesítem előnyben
 prefera: kedvezményes
 ►prefera tarifo por pensiuloj: nyugdíjasoknak kedvezményes díj
 prefere: inkább, jobban
 ►prefere ne ekiru nokte: inkább ne indulj el éjszaka
 ►post kruĉo da biero prefere ne stiru: egy korsó sör után inkább ne vezess
 preferata: kedvenc, előnyben részesített
 ►mia preferata tv-kanalo estas tiu pri la naturo: kedvenc tv-csatornám a természetéről szóló
 preferinda: előnyösebb, ajánlatos, ajánlandó
 ►estas preferinde ne inciti la hundon: jobb nem ingerelni a kutyát
 ►preferinda estas la malpli preza: előnyösebb az olcsóbb
 ►skriba peto estas preferinda: írásos kérvény ajánlatos
| preferanc/o *jték* preferánsz
 preferancisto: *jték* preferánszjátékos
| prefiks/o *nyt* előképző, prefixum *szin* antaŭafikso vö. afikso, infikso, sufikso
 ►adverba prefikso: előképző határozószó
 ►prepozicia prefikso: előképző viszonyzó
 ►substantiva prefikso: főnévi előképző
 ►verba prefikso: igekötő
 prefiksoido: *nyt* előképzőszerű szó, prefixoid
| preg/i *tr tech* sajtol
 ►pregi aŭtoframon: alvázkeretet sajtol
 ►pregi ladon: lemezt sajtol
 pregado: *tech* sajtolás
 ►frida pregado: hidegsajtolás
 ►varma pregado: melegsajtolás
| preĝ/i *ntr* *vall* imádkozik, könyörög
 ►al ĉiuj dioj mi preĝas: minden istenhez imádkozom
 ►ni preĝu al la Patro por nia patrujo: könyörögjünk az Atyához hazánkért
 ►preĝi al Dio: Istenhez imádkozik
 ►preĝi al la Sankta Virgulino por aŭskulto: meghallgatásért imádkozik a Szűz Máriához
 ►preĝi la anĝeluson: elimádkozza az úrangyalát
 ►preĝu kore kaj laboru fervore^Z: imádkozzál és dolgozzál
 preĝo: *vall* ima, imádság
 ►eŭkaristia preĝo: áldozati ima
 ►ni diru preĝon por niaj forpasintoj: mondjunk imát az elhunytainkért
 ►preĝo ĉi tie ne helpas: az ima itt nem segít
 ►preĝon faru, sed farunon preparu^Z: *közm* segíts magadon, az Isten is megsegít
 ►propeta preĝo: könyörgő ima, könyörgő imádság
 ►rozaria preĝo: rózsafüzér-imádság
 preĝa: *vall* imádkozási, imádságos, ima-
 ►preĝa danko: halaima
 ►preĝa peto: imakérés
 ►preĝaj kutimoj: imádkozási szokások
 preĝaro: *vall* imagyűjtemény, imakönyv *szin* preĝlibro
 preĝejo: **1)** *vall ép* templom
2) *kr ép* templom, imaház *szin* kirko

►katedra preĝejo: székesegyház *szin* katedralo
 ►kolegiata preĝejo de Melk: melki apátsági templom
 ►paroha preĝejo: plébániatemplom
 ►preĝejo Nia Damo: Miasszonyunk templom
 ►preĝejo proksima, sed Dio malproksima^Z: *közm* a pap közel van, de az Isten messze
 ►preĝejo Sankta Virgulino: Boldogasszony templom
 ►titola preĝejo: címtemplom
 ►vota preĝejo: fogadalmi templom
 ĉefpreĝejo: *kr* nagytemplom, főtemplom
 preĝbenko, preĝpupitro: *kr* imazsámoly, térdeplő
 preĝoĉambro: *kr* imaszoba, házi kápolna
 preĝdomo: *kr* imaház
 preĝejturo: *vall ép* templomtorony
 preĝhoru: *vall* imaóra
 preĝintenco: *kr* imaszándék
 preĝkunveno: *kr* ima-összejövétel, imatalálkozó
 preĝlibro: *vall* imakönyv, imádságoskönyv *szin* preĝaro
 preĝloko: *vall* imahely
 preĝotago: *kr* imanap
 preĝotapiŝo: *iszl tex* imaszőnyeg
 preĝrado: *vall* imamalom
l.m. dankpreĝo, horpreĝoj, kupolpreĝejo, tablopreĝo
| prelat/o *kr* prelátus
| preleg/i *ntr* előad, felolvas
 ►li prelegis pri siaj eksterlandaj vojaĝoj: felolvasott külföldi útjairól
 prelego: előadás, felolvasás
 ►akademia membriĝa prelego: akadémiai székfoglaló beszéd
 ►plenkunsida prelego: plenáris előadás
 ►prelego kun lumbildoj: vetítettképes előadás
 preleganto: *fn* előadó, felolvasó
 prelegejo: előadóterem
l.m. fakprelego, lumbildprelegi
| prelud/o *zene* előjáték, prelúdium *szin* antaŭludo
 ►ĥorala preludo: korárelőjáték
 ►preludo en D minora de Baĥo: Bach d-moll prelúdiuma
 ►preludoj de Ŝopeno: Chopin prelúdiumai
| prem/i **1)** *tr* nyom, megnyom, lenyom, szorít
 ►la ĉevalo premis lin al la dommuro: a ló a házfalhoz szorította
 ►la infaneto premis sin al sia patrino: a kisgyermek anyjához simult
 ►li premis la kolon de la ansero: megszorította a liba nyakát
 ►mi premis al li la manon: kezet szorítottam vele
 ►premu la sonorilbutonon: nyomd meg a csengőgombot
2) *tr* *átv* nyom, nyomaszt, elnyom
 ►kio premas vian animon?: mi nyomja a lelkedet?
 ►la bienposedantoj premis la servutulojn: a földbirtokosok elnyomták a jobbágyokat
 ►ni premis la malamikon ekster la pordegojn: a kapukon kívülre nyomtuk az ellenséget
 ►pezaj zorgoj min premas: nehéz gondok nyomasztanak
 ►premas lin la ŝuoj: nyomja a cipő, szorul a kapcája
 ►premi sian stampon: rányomja bélyegét
3) *tr tech* sajtol, présel
 ►premi olivojn: olajat sajtol, olajat üt
 ►premi vicpartojn por aŭtoj: autóalkatrészeket sajtol
 ►premi vinberojn: szőlőt sajtol
 premo: **1)** nyomás, lenyomás
 ►apliku premon sur la malsanan korpoparton: alkalmazzon nyomást a beteg testrésze

►la premo de la peza korpo platigis kovrilon: a nehéz test nyomása lelapította a takarót

►sub la premo la glacio rompiĝis: a nyomás hatására a jég beszakadt

2) fiz nyomás

►atmosfera premo: légköri nyomás, atmoszférikus nyomás, légnyomás

►dinamika premo: dinamikus nyomás, torlónyomás

►hidrostatika premo: hidrosztatikus nyomás

►osmoza premo: ozmózisnyomás, ozmikus nyomás

►premo de radiado: sugárnyomás

►statika premo: statikus nyomás

3) átv nyomás

►li cedis al la premo de la publiko: engedett a közönség nyomásának

►ne uzu politikan premon: ne használj politikai nyomást

►sub la premo de influaj politikistoj a ĉefministro eksigis sian sekretarion: befolyásos politikusok nyomására a miniszterelnök elbocsátotta titkárát

►sub la premo de la konscienco li ĉion konfesis: a lelkiismerete nyomására mindent megvallott

►sub tempa premo ni laboris: időszükében dolgoztunk

prema: **1)** nyomó, nyomási, nyomás-

2) átv nyomasztó, fojtó

►prema aero: fojtó levegő

►prema melankolio: nyomasztó bú

►prema varmego: nyomasztó hőség

premadi: **1)** *tr* nyomogat

2) tr átv szorongat, állandóan nyomaszt

►la malsekureco premadas nin: a bizonytalanság állandóan nyomaszt

►la turkoj premadis la defendantojn: a törökök szorongatták a védőket

premaĵo: **1)** *tech* sajtolt darab

2) gysz pasztilla *szin* pastelo

premateco: szorultság, szorongatottság

premiĝi: **1)** *ntr* megnyomódik, benyomódik

►la koro premiĝis al mi: elszorult a szívem

►la lado premiĝis sub la pezo: a lemez benyomódott a súly alatt

2) ntr szorul, szorong

►multaj homoj premiĝis en la ĉambreto: sok ember szorongott a szobácskában

premejo: *agr* présház

premilo: *tech* prés, sajtó

►hidraŭla premilo: hidraulikus sajtó, hidraulikus prés

alpremi: *tr* odanyom, hozzányom, hozzászorít, odaszorít

►alpremi al la koro: a szívére szorít

►alpremi al si: magához szorít

►li estis alpremita al la muro: a falhoz szorították

alpremiĝi: **1)** *ntr* odaszorul, ideszorul

2) ntr hozzásimul, odasimul

►la bebo alpremiĝis al la brusto de sia patrino: a baba anya melléhez simult

ĉirkaŭpremi: **1)** *tr* körbeszorít

►lia kolo estis ĉirkaŭpremita per ŝnuro: kötéllal megszorították a nyakát

2) tr <szorítva> átölel, átfog

►li tenis la knabinon ĉirkaŭpremita: átölelve tartotta a lányt

ĉirkaŭpremo: ölelés

►ĉirkaŭpremita hernio, strangolita hernio: kizáródott sérv, strangulált hernia

►li liberiĝis el la mortiga ĉirkaŭpremo: kiszabadult a halálos ölelésből

dispremi: *tr* szétnyom

►dispremi pulon: bolhát szétnyom

elpremi: **1)** *tr* kinyom, kiszorít, kiprésel

►elpremi puson: gennyet kinyom

►elpremi sukon: levet kiprésel

►la polico elpremis la amason el la konstruaĵo: a rendőrség kiszorította a tömeget az épületből

2) tr átv kiprésel, kikényszerít

►elpremi promeson: ígéretet kiprésel

►la popolo elpremis la liberigon de la kaptitoj: a nép kikényszerítette a foglyok szabadon engedését

elpremiĝi: mángorló *szin* rulpremiĝi 2

enpremi: *tr* benyom, belenyom, beszorít

►ĉi tiun veston ankoraŭ enpremu en la valizon: ezt a ruhát még gyömöszöld be a bőröndbe

►enpremi en la teron^Z: *átv* a földbe dögöl

►li enpremis moneron en mian manon: egy pénzdarabot nyomott a kezembe

enpremiĝi: *ntr* benyomódik, beszorul

►la sigelilo enpremiĝis en la vakson: a pecsétnyomó benyomódott a viaszba

forpremi: *tr* elnyom, nyomással eltávolít

►li forpremis la flamon de la kandelo: elnyomta a gyertya lángját

interpremiĝi: *ntr* szorong, összebújik

kontraŭpremo: *fiz* ellennyomás

kunpremi: **1)** *tr* összenyom, összeprésel

►kunpremi la dentojn: összeszorítja a fogait

►kunpremi la lipojn: összeszorítja az ajkait

►kunpremi la pugnojn: összeszorítja az ökleit

2) tr fiz sűrít, összenyom

►kunpremi aeron, gason: levegőt, gázt sűrít

kunpremeblo: **1)** összenyomhatóság

2) fiz sűrítettség, kompresszibilitás, térfogati rugalmasság

kunpremiĝi: **1)** *ntr* összenyomódik, összeszorul

2) ntr fiz összesűrűsödik

kunpremiĝi: *tech* kompresszor *szin* kompresoro

subpremi: **1)** *tr* lenyom, lefelé nyom

2) tr átv elnyom, elfojt *szin* opresi

►li subpremis sian pasion: elnyomta a szenvedélyét

►subpremi popolon: népet elnyom

►subpremi rideton: mosolyt elnyom

►subpremi siajn sentojn: elnyomja az érzéseit

subpremo: elnyomás, elfojtás

►politika subpremo: politikai elnyomás

subpremanto: **1)** *pol* elnyomó

2) biol szupresszor gén

superpremo: *fiz* túlnyomás

superpremejo: *met* anticiklon *szin* anticiklono

trapremi: *tr* átnyom, passzíroz

►ili trapremis sin tra la amaso: átfurakodtak a tömegen

►trapremi terpomojn: krumplit nyom át

►trapremi tomatojn: paradicsomot passzíroz

trapremilo: *fn gaszt* pürényomó, krumplinyomó, passzírozó *szin* prempasigilo

trapremaĵo: *gaszt* püré

enpremiĝi: lenyomatvevő kanál

premaero: *tech* sűrített levegő

premaera: **1)** nyomasztó <levegő>

►estas ĉi tie premaere: itt fűledt a levegő

2) tech sűrített levegős, pneumatikus *szin* pneŭmata

premaerujo: *tech* sűrítettlevegő-tartály
 premagado: nyomásgyakorlás
 prembandaĝo: *gysz* nyomókötés
 prembutono: **1)** *tex* patentgomb
2) *tech* nyomógomb
 premcentro: *tech* aerodinamikai középpont
 premdevigi: *tr* kikényszerít, rákényszerít
 ▶premddevigi al kapitulaco: megadásra kényszerít
 premelektro: *vill* piezoelektromosság, piezoelektromos jelenség *szin*
 piezoelektro
 premforto: *fiz* nyomóerő
 premgrupo: *pol* érdekcsoport, nyomásgyakorló csoport, lobby
 premhoro: *közl* csúcsidő
 premkateni: *tr* láncsal lerögzít, leláncol
 premkoŝo: *vill* bekötőhüvelyes kábelsaru
 premkuirilo, premmarmito, prempoto: *gaszt* kuktafazék, kuktaedény
szin stufujo
 premligilo: *gysz* szorítókötés
 premmaŝino: *tech* présgép, sajtológép
 premmortigi: *tr* agyonnyom
 premnajlo, prempinglo: táblatű
 prempasigilo: *gaszt* pürényomó, krumplinyomó, passzírozó *szin*
 trapremilo
 prempenso: *pszi* rögeszme, kényszerképzet
 premplatigi: *tr* összelapít, szétlapít, összeprésel
 ▶premplatigi floron en libro: virágot présel könyvben
 prempuŝigi: *ntr* lökdöcsödik
 premrisorto: *tech* nyomórugó
 ▶cilindra premrisorto: hengeres nyomórugó
 ▶konusa premrisorto: kúpos nyomórugó
 premrompi: *tr* összerogyaszt, agyonnyom
 ▶la neĝo premrompis la tegmenton: a hó beszakította a tetőt
 premsekvi: *tr* szorosan követ
 ▶la detektivo premsekvis lin: a nyomozó szorosan követte
 premsento: *pszi* szorongás, nyomasztó érzés *szin* angoro 2
 premsigno: lenyomat, benyomódás
 ▶premsignoj de paŝoj en la sablo: lépések nyomai a homokban
 premsonĝo: *pszi* rémálom *szin* koŝmaro, terursonĝo
 premsufoki: *tr* megfojt, fojtogat
 premsufoka: fülledt, fullasztó
 ▶premsufoka aero: fülledt levegő
 ▶premsufoka varmego: fullasztó hőség
 premŝraŭbo: *tech* nyomócsavar, szorítócsavar
 premteni: *tr* szorítva v. nyomva tart, nyomással rögzít
 premtenilo: *tech* satu
 premtordi: *tr* kicsavar, kifacsar *szin* tordelpremi, vringi
 premtranĉi: *tr* *tech* kivág *szin* ŝtanci
 premtubo: **1)** *tech* nyomócső
2) tubus
 premtrudi sin: nyomul
 ▶du policianoj premtrudis sin tra la amaso: két rendőr nyomult a tömegben keresztül
 premtuŝigi: *ntr* tolong
 premvundo: *orv* nyomási fekély, decubitus
 premzorgo: nyomasztó gond
l.m. altprema, aerpremo, ajlopremi, animprema, batpremi, citronpremi, fingropremaĵo, flatpremiĝi, juntopremi, korpremo, laborpremi, manpremi, mortpremi, olepremetro, paperpremi, partopremi, piedpremi, plandpremi, rulpremi, sangopremi,

tempopremi, tordelpremi, uvopremejo, vaporpremi, vinpremi, zorgopremata
| premi/o díj, jutalom, prémium
 ▶aljuĝi premion: díjat odaítél
 ▶anonci premion pro la kapo de la krimulo: díjat tűz ki a bűnös fejére
 ▶ĉi-jare oni ne donis premion al la laboristoj: idén nem adtak prémiumot a dolgozóknak
 ▶disdono de premioj: jutalomosztás
 ▶granda premio: nagydíj
 ▶migra premio: vándordíj
 ▶unua premio: első díj
 premii: *tr* díjaz, jutalmaz, premizál
 ▶en la Belartaj Konkursoj oni premiis nian klubanon: a Szépirodalmi Pályázaton díjazták egy klubtársunkat
 premiito: *fn* díjazott, premizált
l.m. eksportpremio, grandpremia, migrapremia, monpremio, objektpremio
| premier/o 1) <színházi> bemutató, premier
2) *pol* ne miniszterelnök l. ĉefministro
| premis/o 1) *fil* premissza, előzmény
 ▶el premisoj oni tiras konkludon: premisszákból következtetést vonunk le
2) *inf* feltételezés
 premisi: *tr* előfeltételez, feltesz
 ▶ni premisu tian situacion: tételezzünk fel egy ilyen helyzetet
| premium/o biztosítási díj
| pren/i 1) *tr* vesz, fog, megfog
 ▶ĉiuj, kune prenitaj ne atingas dek: mindet együttvéve számuk nem éri el a tízet
 ▶kiu tro multe prenas, malmulte tenas: *közm* aki sokat markol, keveset fog
 ▶mi ne prenis kun mi monon: nem vittem magammal pénzt
 ▶preni al si: magához vesz
 ▶preni benzinon: tankol
 ▶preni en la brakojn: karjaiba vesz, karjára vesz
 ▶preni en la manojn: kézbe vesz, megragad
 ▶preni je la brako: karon fog
 ▶preni je la mano: kézen fog
 ▶preni ostaĝe: túszul ejt
 ▶preni plenmane: teli marokkal vesz, belemarkol
 ▶preni sian vivon: megöli magát, eldobja magától az életet
 ▶preni sur la dorson: a hátára vesz
 ▶prenu al vi mian monujon: vedd magadhoz a pénztárcámat
2) *tr* elvesz
 ▶Dio prenis lian filon: Isten elvette a fiát
 ▶la turkoj jam prenis Szolnok: a törökök már megvették <elfoglalták> Szolnokot
 ▶nun mi prenos vian turon: most leveszem <leütöm> a bástyádat
 ▶oni prenis lian tutan havaĵon: elvették egész vagyonát
3) *tr* magához vesz
 ▶li prenis kun si kunulon por la vojaĝo: társat vitt magával az útra
 ▶li prenis min por konsilanto: tanácsadónak vett magához
 ▶preni banon: fürdőt vesz
 ▶preni iom da freŝa aero: egy kis friss levegőt szippant
 ▶preni kafon: kávéat iszik
 ▶preni koleran mienon: haragos képet vág
 ▶preni lokon: helyet foglal
 ▶preni medikamenton: orvosságot szed
 ▶preni novan vojon: új útra tér

►preni privatajn lecionojn: magánórákat vesz
 ►preni siajn birojn: *geo* meghatározza a helyzetét
 ►preni ŝin kiel edzinon: feleségül vesz
 ►preni taksion: taxit fogad
4) *tr* elfogad, vállal
 ►li prenis al si la taskon: elvállalta a feladatot
 ►preni laboron: munkát vállal
 ►preni subaĉeton: megvesztegetést elfogad
 ►preni sur sin la penon: veszi magának a fáradságot
 ►preni sur sin respondecon: felelősséget vállal
 ►preni sur sin riskon: kockázatot vállal
 ►preni sur sin: magára vállal, átvállal, elvállal
5) *tr* átv vesz, vél, gondol, tekint vminek v. vkinek v. vmilyennek
 ►laŭ tio, kiel oni ĝin prenas: attól függ, hogyan vesszük
 ►ni prenui, ke a egalas al b: vegyük, hogy a egyenlő b-vel
 ►oni prenis lin revizoro: revizornak nézték
 ►preni facilanime: félvállról vesz
 ►preni laŭlitere: szó szerint vesz
 ►preni por ŝerco: tréfára vesz
 ►preni serioze la aferon: komolyan veszi a dolgot
6) *tr* átv vesz
 ►kio prenis vin ĉi tien?: mi szél hozott?
 ►li prenis tion el la aero: a légből kapta, az ujjából szopta
 ►ni prenis konon pri la okazintaĵoj: tudomást szereztünk a történetekről
 ►preni al la koro: a szívére vesz
 ►preni al si la liberecon: veszi magának a bátorságot
 ►preni al si la rajton: feljogosítja magát, megengedi magának
 ►preni foton: *for* felvételt készít
 ►preni la aferon en siajn manojn: saját kezébe veszi az ügyet
 ►preni la partion de Roberto: Róbert pártját fogja
 ►preni la rimenojn en siajn manojn: kezébe veszi a gyeplőt, kezébe veszi az irányítást
 ►preni preman ŝarĝon sur la ŝultrojn: nehéz terhet vesz a vállára
 ►preni satisfakcion: elégtételt vesz
 ►preni starpunkton: állást foglal
 ►preni sub inspekton: felügyelet alá vesz
 ►preni sub sian protekton: pártfogásába vesz
 preno: **1)** fogás, vétel, szedés
 ►la preno de Eger far la turkoj: Eger megvétele a törökök által
 ►preno en la luktado: *sp* fogás a birkózásban
 ►post la preno de via parto foriri: a részed vétele után menj el
 ►post preno per la fingroj: az ujjakkal való megfogás után
 ►preno de medikamento: orvosság szedése
 ►ulna preno: *sp* singfogás
2) *jték* ütés <kártya, sakk>
 ►fari prenon: üt
 ►mi havis du prenojn unu post alia: egymás után két ütése volt
 ►preterpasa preno: menet közbeni ütés <sakk>
 prenadi: *tr* szedeget
 prenilo: *fn* fogóeszköz
 ►jen la prenilo por sukero: itt a cukorfogó
 alpreni: *tr* felvesz, magához vesz
 ►alpreni alian nomon: más nevet felvesz
 ►alpreni armilojn: fegyvert fog
 ►alpreni decidon: döntést v. határozatot hoz
 ►alpreni malamikan sintenon: ellenséges magatartást vesz fel
 ►alpreni novan formon: új formát ölt
 ►alpreni valoron: *mat* értéket vesz fel
 ►la vorto alprenas la finaĵon i: a szó az i végződést vesz fel

►oni alprenis lin en la universitato: felvették az egyetemre
 ĉirkaŭpreni: **1)** *tr* átfog, körbefog, átölel
 ►la knabino ĉirkaŭprenis lian kolon: a lány átölelte a nyakát
2) *tr* körbevesz
 ►la malamiko ĉirkaŭprenis la restintan trupon: az ellenség körbevette a maradék csapatot
 depreni: **1)** *tr* levesz
 ►deprenu la botelon de la breto: vedd le az üveget a polcra
 ►mi deprenos la flokon de sur viaj haroj: leveszem a pihét a hajadról
2) *tr* *mat* elvesz, levon
 ►li deprenis mian ŝuldon de la tuta sumo: a teljes összegből levonta az adósságomat
 ►mi deprenos la rabaton: levonom az engedményt
3) *tr* kivált, elhoz <fizetség, jegy stb. ellenében>
 ►depreni riparitan horloĝon: elhossa a megjavított órát
 ►depreni vestaĵon el la vestejo: kiváltja a ruhát az öltözőből
 ►li deprenis sian oran ĉenon el la lombardejo: kiváltotta az aranyláncát a zálogházból
 dispreni: *tr* szétvesz, széthord
 ►la infanoj rapide disprenis la kukojn: a gyerekek gyorsan széthordták a süteményt
 ekpreni: *tr* hirtelen megfog, megragad
 elpreni: *tr* kivesz
 ►elprenu la vian parton: vedd ki a részedet
 enpreni: *tr* bevesz, magába fogad
 ►la tero ne povis enpreni tiom da akvo: a föld nem tudott ennyi vizet magába fogadni
 ►vi forgesis enpreni la medikamenton: elfelejtetted bevenni az orvosságot
 forpreni: *tr* elvesz, megvon
 ►ĉi tiu laboro forprenis de mi multan tempon: ez a munka sok időmet vette igénybe
 ►forpreni lian vivon: elveszi az életét
 ►la soldatoj forprenis la lastan bovinon de la vidvino: a katonák elvették az özvegy utolsó tehenét
 kunpreni: *tr* magához vesz, magával visz
 ►kunprenu min por la vojaĝo: vigyél magaddal az útra
 ►li kunprenis siajn aĵojn, kaj foriris: magához vette a cuccait, és elment
 malpreni: *tr* elenged
 ►ne malprenu la ŝnuron: ne engedd el a kötelet
 repreni: **1)** *tr* visszavesz, visszavon
 ►repreni sian vorton: visszavonja a szavát
 ►reprenu viajn librojn: vedd vissza a könyveidet
2) *tr* újra vesz, ismét vesz
 ►repreni la laboron: felveszi a munkát
 ►repreni la temon: visszatér a témára
 ►repreni siajn fortojn: erőt gyűjt
 ►reprenu supon: vegyél még levest
3) *tr* kivált <újra birtokba vesz>
 ►mi reprenos la mantelojn ĉe la vestgardejo: kiváltom a kabátokat a ruhatárból
 transpreni: *tr* átvesz
 ►transpreni la gvidrimenojn: átveszi a gyeplőt
 ►transprenu vian heredaĵon: vedd át az örökségedet
 prenipova: *biol* fogásra alkalmas
 ►la prenipovaj piedoj de la simioj: a majmok fogásra alkalmas lábai
 prenlevi: felvesz
 prenostilo: *sp* fogásnem

l.m. akvoprenejo, asekurpreninto, deponprenanto, diskontepreni, fajroprenilo, kurentodeprenilo, laborprenanto, lupreni, partopreni, posedpreni, pruntepreni, venkopreni

| **prenantes/o** *növ* nyúlsaláta <Prenanthes>

► *purpura* prenanteso: piros nyúlsaláta, vérsaláta <P. purpurea>

| **Prenest/o** *tört geo* Praeneste

| **prepar/i** **1)** *tr* előkészít, felkészít

► *la leono* preparis sin por salto: az oroszlán ugráshoz készült

► *prepari la grundon*: *agr* átv is előkészíti a talajt

► *prepari sin por ĉiu eventualo*: minden eshetőségre felkészül

► *prepari sin por la ekzameno*: a vizsgára készül

► *prepari sin por la vojo*: előkészül az útra

► *se vi deziras pacon, preparu vin por milito*: ha békét akarsz, készülj a háborúra

2) *tr* elkészít

► *prepari manĝon*: ételt készít

► *prepari projekton por priparolo*: tervet készít meg tárgyalásra

► *prepari solvaĵon*: oldatot készít

► *prepari vespermanĝon*: vacsorát készít

3) *tr inf* formáz *szin* strukturi **2**

► *prepari diskon*: lemezt formáz

preparo: előkészítés, felkészítés, előkészület

► *fari preparojn*: előkészületeket tesz

► *militaj preparoj*: háborús előkészületek

► *preparo al la akcepto*: előkészítés a fogadásra

► *preparo al la unua komunio*: felkészítés az elsőáldozásra

prepara: előkészítő

► *prepara kurso*: *isk* előkészítő tanfolyam

► *preparaj laboroj*: előkészítő munkák

preparaĵo: készítmény, preparátum

► *sangodevena preparaĵo*: gysz vérkészítmény

prepariĝi: *ntr* készül, készülődik

► *prepariĝas gravaj okazaĵoj*: fontos események vannak készülöben

► *prepariĝi por la kongreso*: a kongresszusra készül

► *tempesto prepariĝas*: vihar készül

senprepara: előkészületlen, előkészítetlen

► *senprepara entrepreno*: előkészítetlen vállalkozás

► *senprepara lernanto*: előkészületlen tanuló

l.m. bolprepari, decidopreparo

| **prepost/o** *kr* prépost

prepostejo: *ép* prépostlak, prépostház

| **prepozici/o** *nyt* előjárószo, prepozíció *szin* rolvorteto vö.

postpozicio

► *prefiksĝinta prepozicio*: *eo* módosító viszonyzó

prepoziciaĵo: *nyt* összetett előjárószo, kombinált viszonyzó,

összetett prepozíció *szin* rolvortaĵo

| **prepozitiv/o** *nyt* előjárós főnév, viszonyszós eset

| **prepuci/o** *anat* fityma, előbőr, praeputium

prepuciulo: *fn* vall körülmetéletlen

| **preri/o** *geo* préri

prerilupo: *l.* kojoto

| **prerial/o** *tört* prairial, rét hava <máj. 20–jún. 19.>

| **prerogativ/o** **1)** *tört jog* elsőként szavazás joga

2) *jog* <vezetői> előjog, kiváltság, prerogatíva

| **pres/i** **1)** *tr* *knyv inf* nyomtat, kinyomtat, nyom

► *presi florojn sur ŝtofo*: szövetre virágokat nyomtat

► *presi libron*: könyvet nyomtat

► *presu tri ekzemplerojn de ĉi tiu dokumento*: három példányt nyomtasson ki ebből a dokumentumból

2) *tr fot* képet v. másolatot csinál <negatívról> *szin* kopii **3**

preso: nyomtatás

presa: nyomtatott, nyomtatási

► *Presa Esperantista Societo*: *eo* Eszperantista Könyvnyomtatási Társaság

► *presa litero*: nyomtatott betű

► *presa sciigo*: nyomtatott értesítő

presaĵo: *knyv* nyomtatvány, nyomdatermék

presejo: *knyv* nyomda

preseja: *knyv* nyomdai

► *preseja koboldo*: a nyomda ördöge *szin* preskoboldo

► *preseja preparo*: nyomdai előkészítés

presigi: *tr* *knyv* kinyomtat, kinyomtat

► *ni presigis invitilojn*: meghívókat nyomtattunk

presilo: **1)** *knyv* sajtó, prés

2) *inf* nyomtató, printer *szin* printilo

► *inkŝpruca presilo*: tintasugaras nyomtató

► *lasera presilo*: lézernyomtató

► *matrica presilo*, *naĉlara presilo*: mátrixnyomtató, tús nyomtató

presisto: *knyv* nyomdász *szin* tipografo

depreso: *knyv* lenyomat, levonat

► *aparta depreso*: különnyomat

dispresi: *tr* *knyv* ritkítva <betűritkítással> nyom

enpresi: *tr* *knyv* <nyomtatással> betesz, beilleszt

► *ankoraŭ iel enpresu ĉi tiun anonceton en la ĵurnalon*: valahogyan

még tegye be ezt az apróhirdetést az újságba

mispresi: *tr* *knyv* elnyomtat, hibásan nyomtat

represi: *tr* *knyv* újranyom, újranyomtat, utánnyom

► *la libro estis dufoje represita*: a könyvet kétszer újranyomtattak

► *ni represos vian artikolon en alia gazeto*: az ön cikkét újra

nyomtatjuk egy másik újságban

represo: *knyv* újranyomás, utánnyomás

► *stereotipa represo*: változatlan utánnyomás

surpresi: *tr* *knyv* felülnyom

► *oni akceptis nur surprisitaĵn monbiletojn*: csak felülnyomott

bankjegyeket fogadtak el

surpreso: *knyv* felülnyomás, felülnyomat

► *surpreso de la nova valoro sur poŝtmarko*: az új érték felülnyomata bélyegen

telepresilo: *inf* távnyomtató

presarto: *knyv* nyomdász, könyvnyomtatás, tipográfia *szin*

tipografio **1**

presareo: *knyv* nyomdai tükör

preseraro: *knyv* nyomdahiba *szin* tipografia eraro

presforme: *knyv* nyomtatott formában

presinko: **1)** *knyv* nyomdafesték

2) *inf* nyomtatófesték

presistoskarabo: *l.* tipografa ipo

preskoboldo: *knyv* a sajtó ördöge *szin* preseja koboldo

preslibereco: *pol* sajtószabadság

preslitero: nyomtatott betű

► *majuskla preslitero*: nyomtatott nagybetű

► *skribu vian nomon preslitere*: nyomtatott betűkkel írja le a nevét

presloko: nyomtatás helye

► *sen indiko de presloko*: nyomtatási hely feltüntetése nélkül

presmaŝino: *knyv* nyomdagép

► *rotacia presmaŝino*: rotációs gép

presmetalo: *knyv* betűfém, betűólom

presornamita: *tex* nyomott mintás

presplato: *knyv* nyomólemez

prespreta: *knyv* nyomdakész

presprovaĵo: *knyv* kefelevonat, korrektúra
 pressignaro: *l.* tiparo
 prestinkturado: *tex* színnyomás <textilanyagra>
 prestipo: *knyv* nyomdai betű
l.m. blupreso, desegnopresilo, kolorpresilo, libropresisto, liniopresilo, platpreso, valorajpresejo
 | **presbiop/a** *orv* presbyop, öregkori nehézlátó
 presbiopeco: *orv* presbyopia, öregkori nehézlátás
 | **presbit/o** *áll* kacsakezü majom <Presbytis>
 | **presbiter/o** **1)** *kr* tört presbiter
2) *kr* egyházi előljáró, presbiter
3) *kr* áldozópap
 | **presbiterian/o** *kr* presbiteriánus
 presbiterianismo: *kr* presbiterianizmus
 | **preskaŭ** szinte, majdnem, jóformán
 ▶la parolado daŭris preskaŭ unu horon: a beszéd majdnem egy óráig tartott
 ▶preskaŭ ĉion oni forportis: szinte mindent elvittek
 ▶preskaŭ nenio restis al ni: jóformán semmi sem maradt nekünk
 preskaŭa: szinte majdnem olyan
 ▶li estas preskaŭa patro: szinte majdnem olyan, mint az apja
 | **preskrib/i** **1)** *tr* előír, megszab
 ▶la leĝo preskribas tion: a törvény írja elő
 ▶ne estas preskribite, kion mi diru: nincs megszabva, mit mondjak
2) *tr orv* felír
 ▶la kuracisto preskribis absolutan ripozon: az orvos teljes nyugalmat írt elő
 ▶preskribi medikamenton: orvosságot ír fel
 preskribo: **1)** előírás, utasítás
2) *orv* orvosi előírás
 ▶vi devas obei la preskribojn de la kuracisto: engedelmeskedned kell az orvos előírásainak
 | **preskript/o** **1)** *jog* elévülés
2) *jog* elbirtoklás *szin* akirpreskripto, uzukapo
 preskriptiĝi: **1)** *ntr jog* elévül
2) *ntr jog* <jog vmire> elvész, elbirtoklódik *szin* uzukapiĝi
 ▶mia terpeco preskriptiĝis favore al la najbaro: a földem elbirtoklódott a szomszéd javára
 ▶lia punebleco preskriptiĝis: a büntethetősége elévült
l.m. akirpreskripto
 | **prest/o** *fn zene* presto, gyors ritmus
 preste: *hsz zene* presto, gyorsan
 | **prestidigit/i** *ntr* bűvészkedik
 prestidigitisto: bűvész, szemfényvesztő *szin* iluziisto
 | **prestig/o** tekintély, presztízis
 ▶levi la prestiĝon de Esperanto: növeli az eszperantó presztízisét
 ▶lia agado kreskigas la prestiĝon de nia entrepreno: tevékenysége növeli vállalkozásunk tekintélyét
 ▶tio altigos la prestiĝon de la afero: ez növeli majd a dolog presztízisét
 prestiĝa: elismert, tekintélyes
 ▶prestiga verko: tekintélyes mű
 | **presuriz/i** *tr tech* vminek a nyomását kiegyenlíti, szabályozza, állandó nyomáson tart
 ▶presurizita kajuto: nyomásszabályozott fülke
 presurizo: *tech* nyomásszabályozás
 presurizilo: *tech* nyomásszabályozó
 | **pret/a** kész
 ▶esti preta al ĉio: mindenre kész

▶havi pretan respondon por ĉiu demando: minden kérdésre kész válasza van
 ▶la tagmanĝo estas preta: kész az ebéd
 ▶ni estis pretaj, akcepti la iliajn kondiĉojn: készek voltunk elfogadni a feltételeiket
 pret-: készre, kész-, előre- *l.* pretborita, pretfabrikita, pretkonstruita, pretkudrita, prettornita
 -preta: -kész *l.* flugpreta, helpopreta, militpreta, prespreta, servopreta
 preteco: **1)** készenlét
 ▶kontroli la pretecon de la trupoj: ellenőrzi a csapatok készenlétét
2) készség
 ▶lia preteco agrable surprizis min: a készsége kellemesen meglepett
 pretigi: *tr* elkészít
 ▶li pretigis la romanon: elkészült a regénnyel
 ▶li pretigis sin por la vojaĝo: elkészült az útra
 ▶mi pretigis por vi vespermanĝon: készítettem nektek vacsorát
 ▶pretigi la liton: megveti az ágyat
 pretiĝi: *ntr* elkészül
 ▶li pretiĝis, ni povas iri: elkészült, mehetünk
 ▶lia ĉefverko finfine pretiĝis: végre elkészült a főműve
 duonpreta: félkész, félig kész
 ▶duonpretaj manĝoj: félkész ételek
l.m. ledpretigisto
 | **pretekst/o** ürügy, kifogás, látszólagos ok
 ▶li ĉiam trovas pretekston, por prokrastadi la aferon: mindig talál ürügyet az ügy halogatására
 ▶li senkulpigis sin kun la preteksto, ke: azzal az ürüggyel mentette ki magát, hogy
 ▶por ŝafon formanĝi, lupo trovos pretekston^Z: *közm* mindig talál a farkas okot, hogy megegye a bárányt
 preteksta: mondvacsinált
 ▶preteksta klarigo: mondvacsinált magyarázat
 preteksti: *tr* ürügyül felhoz, kifogásként mond
 ▶li pretekstas sin nepreparita: felkészületlennek állítja be magát
 ▶preteksti mankon de tempo: időhiányra hivatkozik
 | **pretend/i** **1)** *tr jog* igényel, igényt tart, igényt támaszt vmire <n>, magának követel
 ▶mi ne pretendas laŭdon: nem tartok igényt dicséretre
 ▶pretendi kompenson: jóvátételt követel
 ▶pretendi la tronon: igényt tart a trónra
 ▶Zamenhof neniam pretendis esti la gvidanto de la movado: Zamenhof sohasem akart a mozgalom vezetője lenni
2) *tr átv pej* azt hiszi v. képzei magáról, azt akarja elhitetni, úgy tesz, mintha
 ▶li pretendas esti sprita: azt hiszi magáról, hogy szellemes
 ▶li pretendas koni la leĝon: azt képzei magáról, hogy ismeri a törvényt
 ▶li pretendas scii: tudni vél
 ▶ni ne pretendas, ne kompreni vin: nem teszünk úgy, mintha nem értenénk benneteket
 ▶ni ne pretendas superecon super vi: nem hisszük, hogy felettetek állunk
 pretendo: *jog* <állítólag jogos> igény, követelés
 ▶pretendo je la trono: trónigény
2) *átv pej* felvágás
 pretendema: **1)** igényes
2) *pej* arrogáns, követelődző
 kontraŭpretendo: *jog* ellenigény
 ▶fari kontraŭpretendon ĉe la tribunalo: ellenigényt nyújt be a bíróságnál

senpretenda: igénytelen

malpretendi: *tr* lemond vmiről <n>, nem tart rá igényt vmire <n>

l.m. tronpretendanto

| **preter** vmi v. vki mellett el

►la rivero fluas preter montoj: a folyó hegyek mellett folyik el

►la vojo kondukis preter nia domo: az út a házunk mellett vezetett el

►li iris preter mi sen rimarki min: úgy ment el mellettem, hogy nem vett észre

►pasu preter la muelejon, kaj vi ekvidos lian domon: haladjon el a malom mellett, és meglátja az ő házát

►preter la ŝerco mi devas diri: tréfán kívül meg kell mondanom

preter-: el- <vmi v. vki mellett> *l.* preteratenti, preterflugi, pretergliti, preteriri, preterlasi, pretermarŝi, preterpafi, preterpasanto, pretermezure, pretertrafi, pretervole

pretere: **1)** vki v. vmi mellett el

►ni staris ĉe la stratangulo, kaj pretere pasis kelkaj nekonatoj: az utcasarkon álltunk, és néhány ismeretlen haladt el mellettünk

2) mellesleg

►pretere mi mencias: mellesleg megemlítem

3) futólag

►pretere li ĵetis al ni kelkajn vortojn: futólag odavetett nekünk néhány szót

►pretere mi vizitos vin: felugrom hozzád

preteri: *tr* elkerül, vmit v. vkit, elhalad vki v. vmi mellett

►preteri la lecionojn: lóg az órákról

►preteri la lernejon: lóg az iskolából, iskolát kerül

preteraĵo: **1)** szomszédság, útmente

2) mellékes dolog

nepreterinde: nem mellékesen, nem elhanyagolható módon

| **preterici/o** *ir* elmellőzés, paraleipszis, preterition

| **preterit/o** *nyt* múlt idő, preteritum *szin* pasinta tempo, is-tempo *vö.*

futuro 1, prezenco

| **pretor/o** *jog tört* prétor, praetor

pretora: *jog tört* prétori, praetori

►pretora gvardio: prétori gárda, pretoriánus gárda

►pretora juro: prétori jog, ius praetorium

pretorano: *jog tört* pretoriánus, testőr

pretoreco: *jog tört* prétorság, prétori tisztség

pretorejo: *jog ép* pretórium, prétori hivatal

| **pretori/o** *l.* pretorejo

| **Pretori/o** *geo* Pretoria

►Pretorio estas la ĉefurbo de Sud-Afriko: Pretoria Dél-Afrika fővárosa

| **prevent/i** *tr* megelőz, <bajt> elkerül

►preventi malfeliĉon: bajt elkerül

►preventi malsanon: *orv* betegséget megelőz

preventa: <bajt> megelőző, preventív

►preventaj dispozicioj: megelőző rendelkezések

prevento: megelőzés, prevenció

preventejo: *orv* preventórium, betegségmegelőző szanatórium

►tuberkuloza preventejo: szanatórium tuberkulózisra hajlamos betegek számára

preventilo: prevenciós eszköz

l.m. akcidentprevento, brulprevento, koncipopprevento,

malsanprevento

| **preventori/o** *l.* preventejo

| **prez/o** *gazd* ár

►alpara prezo: pariár

►anonci prezon por la kapo de krimulo: díjat tűz ki az elkövető fejére

►ĉiele alta prezo: égbe szökő ár

►fiksa prezo, fiksite prezo, firma prezo: *gazd* rögzített ár, fix ár

►je ajna prezo: bármilyen áron

►je nenia prezo: semmi áron

►kontraŭ rabatita prezo: engedményes áron

►la prezoj ĉiujare plialtiĝas: az árak minden évben emelkednek

►malgranda pezo, sed granda prezo^Z: kicsi, de hm!

►merkata prezo: piaci ár

►okaza prezo: alkalmi ár

►popeca prezo: darabár, egységár

►por neniu prezo: semmi áron, semmi pénzért

►speciala prezo: akciós ár

►unu kaj duona prezo: másfélszeres ár

prezaro: *gazd* árlista, árjegyzék *szin* prezlisto

prezinda: *gazd* jutányos, kedvező árú *szin* bonpreza

altpreza: *gazd* drága

altpreze: *gazd* magas áron, drágán

bonpreza: *gazd* jutányos, kedvező árú *szin* prezinda

ĉiapreze: bármilyen áron, mindenáron

ĉiupreze: mindenáron, mindenképpen *szin* ĉiukoste, ĉiurimede

kromprezo: *gazd* felár

malaltpreza: olcsó

malpliprezigi: *tr* *gazd* leértékel, árat csökkent

senpreza: **1)** *gazd* ár nélküli, beárazatlan

2) *átv* megfizethetetlen

subpreze: áron alul

►akiri subpreze: áron alul megszerez

prezaltigo: *gazd* árnövelés, áremelés, árdrágítás

prezaltiĝo: *gazd* áremelkedés, árnövekedés, árdragulás

prezindico: *gazd* árindex

prezindiko: *gazd* árjelzés

prezkonkuro: *gazd* árverseny

prezliberigo: *gazd* árliberalizálás

prezlimo: *gazd* árkeret, árlimit

prezlisto: *gazd* árjegyzék *szin* prezaro

prezmalaltigo: *gazd* leárazás, árleszállítás, akció

prezmalaltiĝo: *gazd* árcsökkenés

prezoferto: *gazd* árajánlat

prezostabila: *gazd* stabil árú, változatlan árú

prezostabileco: *gazd* árstabilitás

l.m. abonprezo, aĉetprezo, eksportprezo, enirprezo, favorpreza,

fikspreza, frajtoprezo, gastoprezo, hejtoprezo, hotelprezo,

importprezo, luprezo, kurentprezo, lanĉoprezo, listoprezo,

ofertoprezo, pensionprezo, vendoprezo, veturprezo

| **prezenc/o** *nyt* jelen idő, praesens *szin* as-tempo, estanteco, estanta

tempo *vö.* futuro 1, preterito

►imperfekta prezenco: befejezetlen jelen idő

►perfekta prezenco: befejezett jelen idő

►predikta prezenco: beállós jelen idő

prezenca: **1)** *nyt* jelen idejű

2) *mn* jelen, mostani *szin* nuna, nuntempa

| **prezent/i** **1)** *tr* elébe tesz, bemutat

►la vendisto prezentis alian ŝtofon al la aĉetanto: az eladó másik szövetet mutatott a vásárlónak

►nun prezentu vian projekton: most mutassa be az ön tervezetét

►prezentu vian legitimilon: mutassa meg az igazolványát

2) *tr* kínál, nyújt

►Esperanto prezentas la demokratian solvon de la lingvoproblemo: az eszperantó a nyelvprobléma demokratikus megoldását jelenti

►ni prezentis teon al la gastoj: teát kínáltunk a vendégeknek

►prezenti bonajn eblojn: jó lehetőségeket kínál
 ►prezenti la brakon: karját nyújtja
3) tr beterjeszt, benyújt, bead
 ►prezenti al voĉdonado: szavazásra bocsát
 ►prezenti leĝprojekton: *jog* törvénytervezetet nyújt be
 ►prezenti petskribon: *jog* kérvényt bead
4) tr <ismeretlent> bemutat
 ►li prezenti sin ĉe la kortego: bemutatkozott az udvarnál
 ►permesu al mi prezenti mian fianĉinon: engedje meg, hogy bemutassam a menyasszonyomat
 ►prezentu min al via amiko: mutasson be a barátjának
5) tr előad, bemutat <színház, mozi>
 ►la aktoroj prezenti komedion: a színészek komédiát adtak elő
 ►la kinejo prezenti aventurajn filmojn: a mozi kalandfilmeket mutatott be
6) tr ábrázol, mutat
 ►la pentraĵo prezentas familian scenon: a festmény családi jelenetet ábrázol
 ►la scenejo prezentas ĉambron kun du pordoj: a színpad szobát ábrázol két ajtóval
7) tr elképzel
 ►ni ne povis prezenti al ni tian sukceson: nem tudtunk elképzelni ilyen sikert
 ►prezentu al vi mian miron: képzeld el a csodálkozásomat
8) tr átv mutat, jelent, együtt jár
 ►efektivigi la planon prezentas nenian malfacilaĵon: a terv megvalósítása semmilyen nehézséggel nem jár
 ►la afero prezentas kelkajn avantaĝojn: a dolog néhány előnnyel jár
 ►prezenti escepton: kivételt jelent
 ►prezenti problemon: problémát jelent
 ►se tio ne prezentas al vi tro grandan maloportunaĵon: ha ez nem jelent önnek túl nagy nehézséget
 prezento: **1)** kínálás
2) előadás, bemutató
 ►ĉambra prezento: *zene* kamara-előadás
3) beterjesztés, benyújtás
4) ábrázolás
 ►duum-dekuma prezento: *inf* binárisan kódolt decimális ábrázolás
 ►grafika prezento: *mat* grafikon, grafikus ábrázolás
 ►n-uma prezento: *mat* n alapú számbábrázolás
 ►parametra prezento: *mat* paraméteres reprezentáció
 ►trigonometria prezento: *mat* trigonometrikus alak
 prezentado: **1)** bemutatás, ismertetés
 ►prezentado de Jesuo: *kr* Jézus bemutatása
2) előadás <színház, mozi>
 ►kina prezentado: mozielőadás
 ►lumbilda prezentado: vetítettképes előadás, diaelőadás
 ►teatra prezentado: színházi előadás
 prezentaĵo: *inf* bemutató
 prezentiĝi: **1)** *ntr* bemutatkozik, mutatkozik <vmi>
 ►bela vidaĵo prezentiĝis al niaj okuloj: szép látvány tárult a szemünk elé
 ►la teatra trupo prezentiĝis kun granda sukceso: a színházi társulat nagy sikerrel mutatkozott be
 ►sulfuro prezentiĝas sub diversaj formoj: a kén különböző formában jelenik meg
2) *ntr* bemutatkozik <vki>
 ►la novaj samklasanoj unu post alia prezentiĝis: az új osztálytársak egymás után mutatkoztak be
 prezentilo: *inf* prezentációs program *szin* prezentadprogramo

prezentisto: *mŭv* előadóművész
 misprezenti: *tr* félreértelmez, félremagyaráz, tévesen ismertet
 ►misprezenti la decidon de la Akademio: félremagyarázza az Akadémia döntését
 ►vi misprezentas la faktojn: félreértelmezed a tényeket
 sinprezento, prezentiĝo: bemutatkozás
 prezentadprogramo: *inf* prezentációs program *szin* prezentilo
 prezentoarto: *mŭv* előadó-művészet
 prezentsalono: bemutatóterem
l.m. filmprezento, kodoprezento, nombroprezento
| prezervi/i **1.** konservi **2**
| prezidi/i *tr* elnököl, elnökösködik, <ülést> levezet
 ►du jarojn li prezidis la registaron: két évig a kormány elnöke volt
 ►li longe prezidis nian grupon: sokáig volt a csoportunk elnöke
 ►li prezidis en la kongreso: ő elnökölt a kongresszuson
 ►mi petas vin, prezidi la asembleon: felkérem, hogy vezesse le a gyűlést
 prezido, prezidado: elnöklés, elnökösködés, elnöki tevékenység, <ülés> levezetése
 ►dum lia prezidado montriĝis neniam problemoj: elnökösködése alatt semmilyen probléma nem mutatkozott
 ►sub la prezido de la karmemora Lapenna: a megboldogult Lapenna elnöklésével
 prezidanto: **1)** levezető elnök
 ►li estis la prezidanto de niaj laborkunsidoj: ő volt a munkaüléseink levezető elnöke
2) elnök
 ►aganta prezidanto: ügyvezető elnök
 ►eliranta prezidanto: leköszönő elnök
 ►la prezidanto de HEA: *eo* a MESZ elnöke
 ►la prezidanto de la konzerno: *gazd* a konzern elnöke
 ►prezidanto de la respubliko: *pol* köztársasági elnök *szin* respublikestro, prezidento
 ►prezidanto de la supera ĉambro: *pol* felsőházi elnök
 ►prezidanto de partio: *pol* pártelnök *szin* partiestro
 prezidantaro: elnökség
 ►inter la prezidantaro troviĝis mia amiko: az elnökségben benne volt a barátom
 prezidanteco: elnökség, elnöki hivatal
 prezidantejo: *pol ép* elnöki palota *szin* prezidantejo
 vicprezidanto: alelnök
l.m. aĝoprezidanto, konkursprezidanto, ŝtatprezidanto
| prezident/o *pol* államelnök, köztársasági elnök *szin* prezidanto de respubliko, respublikestro
 prezidantejo: *pol ép* elnöki palota *szin* prezidantejo
 vicprezidento: *pol* alelnök <államé>
| prezidi/o *pol* elnöki tanács
 ►prezidio de la Supera Soveto de USSR: *tört* a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége
| pri 1) -ról, -ről, vmit v. vkit illetően <vonatkozás ige után>
 ►memori pri mortinto: halottról megemlékezik
 ►paroli pri li: róla beszél
 ►scii pri ĝi: tud róla
 ►zorgi pri infano: gyermekről gondoskodik
2) vmivel v. vkivel kapcsolatban <vonatkozás melléknév után>
 ►esti avida pri mono: pénzéhes
 ►esti konscia pri tio: tudatában van annak
 ►esti kontenta pri vi: elégedett veled
3) vmivel v. vkivel kapcsolatos <vonatkozás főnév után>
 ►antaŭjuĝo pri rasoj: faji előítélet

►legendo pri Faŭsto: Faust-legenda
 ►profesoro pri retoriko: a retorika professzora
 ►traktado pri paco: békétárgyalás
 pri-: **1)** közvetett tárgy közvetlen tárgy
 ►prilabori temon: témát kidolgoz
 ►prilumi objekton: tárgyat megvilágít
 ►pripensi aferon: dolgot meggondol
 ►priplori mortinton: halottat megsirát
2) szélesebb jelentésű bővítmény hozzákapcsolása
 ►prifalĉi kampon: rétet kaszál
 ►prikonstrui montoflankon: hegyoldalt beépít
 ►priplanti ĝardenon: kertet beültet
 ►prirabi vojaĝanton: utast kirabol
 ►pritondi sian kapon: megnyírja a fejét
 pria: vonatkozó, kapcsolatos, szóban forgó, róla szóló
 ►ni transdonis la priajn dokumentojn: áadtuk a vonatkozó dokumentumokat
 ►priaĵ temoj: kapcsolatos témák
 prie: róla, a dologról, arról, erről
 ►mia opinio prie estas la jena: véleményem a dologról a következő
 ►prie ni parolos poste: erről később beszélünk
 prio: téma, amiről vmi szól
 ►la prio de la romano: a regény témája
 ►la prio de niaj diskutoj: vitáink témája
 | **Priam/o** mit Priamosz
 | **Priap/o** mit Priaposz, Priapus
 priapismo: *orv* a hímvessző állandó merevedése, priapizmus
 | **Prien/o** tört geo Priéné
 | **prikl/i** növ <palántát> kiültet, palántál, palántáz
 | **prim/o** **1)** *kr* prima, reggeli imádság
2) *mat* törzsszám, prímszám
 ►2, 3, 5 estas primoj: a 2, 3, 5 prímszámok
 ►gaŭsa primo: Gauss-prím
3) *sp* prim <vívás>
 | **primadon/o** zene primadonna
 | **primar/a** **1)** *tud* primer, elsődleges, fő
2) *kém* primer <csak egy C-atomhoz kötött>
 ►primara amino: primer amin
3) *ex l.* paleozoika
4) *vill* primer
 ►primara kurento: primer áram
 ►primara relajso: primer relé
 primaro: *ex l.* paleozoiko
 | **primas/o** *kr* primás
 ►primaso princo de Hungario: Magyarország hercegprímása
 primaseco: *kr* primáság, primási hivatal
 | **primat/oj** áll főemlősök <Primates>
 | **primaver/o** *ritk* kikelet, tavasz
 | **primic/o** **1)** *vall* első termés, zsengeáldozat
2) *kr* újmise
 primiculo: *fn kr* újmisé
 | **primitiv/a** **1)** egyszerű, kezdetleges, primitív
 ►la primitiva Esperanto: a kezdetleges eszperantó
 ►primitiva funkcio: *mat* primitív függvény
 ►primitiva lingvo: primitív nyelv
 ►primitivaj rimedoj: kezdetleges eszközök
2) *biol* primitív, fejlődés kezdetleges fókán álló
 ►primitivaj mamuloj: primitív emlősök
 primitivulo: **1)** primitív ember
2) áll primitív állat

3) *műv* korai <reneszánsz előtti> festő
 novprimitiva: *műv* neoprimitív
 ►novprimitiva pentrado: neoprimitív festészet
 novprimitivisto: *műv* neoprimitivista
 novprimitivismo: *műv* neoprimitivizmus
 | **primol/o** növ kankalin, primula <Primula>
 ►alta primolo: sugár kankalin, sudár kankalin <P. elatior>
 ►ĉinia primolo: kínai kankalin, kínai primula <P. sinensis>
 ►Japania primolo: japán kankalin <P. japonica>
 ►obkonusa primolo: szobai kankalin, szobai primula <P. obconica>
 ►oficina primolo, printempa primolo: tavaszi kankalin <P. veris>
 ►ordinara primolo, sentiga primolo: közönséges kankalin, szártalan kankalin <P. vulgaris>
 ►primolacoj: kankalinfélék <Primulaceae>
 | **primordi/o** növ kezdemény, primordium
 | **primus/o** *gaszt* gázrezsó, gyorsfőző, spirituszfőző, primusz
 | **princ/o** **1)** tört herceg
 ►princo de Parmo: páрмаi herceg
 ►reĝa princo: királyi herceg
2) tört fejedelem
 ►princo de Transilvanio: Erdély fejedelme
 ►princo de Valaĥio: Havasalföld fejedelme
 ►princo-elektisto: tört választófejedelem
3) átv fejedelem
 ►princo de la mallumo: a sötétség fejedelme
 ►princo de la poetoj: a költők fejedelme
 princeco: **1)** fejedelmi hivatal, fejedelmi cím
2) *kr* fejedelemség <angyal kar> vö. kerubo, serafó
 princido: hercegfő, ifjú herceg
 principino: hercegnő
 princino: hercegnő
 princujo, princlando: **1)** *pol* hercegség
2) *pol* fejedelemség
 ĉefprinco: tört főherceg
 grandprinco: tört nagyfejedelem
 kvaronprinco: *l.* tetrarĥo
 princedzino: **1)** hercegné
2) fejedelelné
l.m. kronprinco, tronprinco, sangoprinco
 | **princip/o** **1)** kútforrás, ősök
 ►la laboro estas la principo de ĉiaĵ riĉaĵoj: a munka mindenféle gazdagság forrása
 ►la principo de bono kaj malbono: a jó és rossz forrása
 ►principo de ĉiuj aĵoj: minden dolog ősoke
2) elv
 ►kaŭzeca principo: oksági elv
 ►la principo de ekonomieco: a gazdaságosság elve
 ►necerteca principo de Heisenberg: *fiz* Heisenberg-féle határozatlansági reláció
 ►principo de d'Alembert: *fiz* d'Alembert-elv
 ►principo de Fermat: *fiz* Fermat-elv, legrövidebb fényút elve
 ►principo de Huygens: *fiz* Huygens-elv
 ►principo de reciprokeco: viszonyosság elve
 ►principo de relativeco: *fiz* relativitás elve
 ►principo de virtuala laboro: *fiz* képzelt munkák tétele, virtuális munkák tétele
 ►principo vidata vidota: *inf* WYSIWING-elv
 ►respekti la principojn de homeco: tiszteli az emberiség elveit
3) vezérelv
 ►moralaj principoj: erkölcsi elvek

►principoj de konduto: viselkedési elvek
 principa: elvi
 ►decido de principa graveco: elvi fontosságú döntés
 ►principa interkonsento: elvi egyetértés
 principe: elvileg
 ►principe mi konsentas: elvileg egyetértek
l.m. bazprincipo, jurprincipo
 | **principal/o** zene principál
 | **prini/o** áll prinia <Prinia>
 ►gracia prinio: karcsú prinia <P. gracilis>
 ►grizkrona prinio: szürkefejű prinia <P. cinereocapilla>
 ►ruĝecflanka prinio: halvány prinia <P. subflava>
 | **print/i** 1) *tr fot* másolatot v. képet készít *szin* kopii 3, presi 2
 2) *tr inf* nyomtat, kinyomtat
 printaĵo: 1) *fot* fénykép, pozitív kép
 ►fotopreta printaĵo: *knyv* kamerakész kópia <egyfajta kefelenyomat>
 2) *inf* nyomtatvány, nyomtatott dokumentum
 printilo: *inf* nyomtató *szin* presilo 2
 ►inkŝpruca printilo: tintasugaras nyomtató
 ►lasera printilo: lézernyomtató
 ►naddlara printilo: tús nyomtató, mátrixnyomtató
 printilprogramo: *fn* nyomtatóprogram
l.m. linioprintilo
 | **printemp/o** met tavasz
 ►printempo semas, aŭtuno rikoltas^z: *közm* a tavasz vet, az ős arat
 printempas: *ntr* met tavasz van
 ►komencas printempi: kezd tavaszodni
 printempe: tavasszal
 printempiĝas: *ntr* tavaszodik
 printemporulo: *gaszt* tavaszi tekeres
 printempuleto: *növ* tavaszi ködvirág, tavaszi daravirág, füstvirág
 <Erophila verna>
 printemporulo: *gaszt* tavaszi tekeres
 | **prident/oj** áll Priodentes
 | **prion/o** *biol orv* prion, fertőző fehérvér
 | **prior/o** 1) *kr* prior, szerzetesfőnök
 2) *kr* perjel, házfőnök
 3) *kr* <lovagrend> káptalanfőnöke
 priorejo: *kr* perjelség
 priorino: *kr* perjelnő, priorissza
 | **prioritat/o** 1) elsőbbség, prioritás *szin* antaŭeco 2
 ►prioritato de aĉeto: *gazd* elővételi jog, opció
 2) *közl* elsőbbség *szin* pasrajto
 ►prioritato de paso: *közl* haladási elsőbbség
 prioritata: *jog* elsőbbségi
 ►prioritata rajto: elsőbbségi jog
 priprioritati: *tr* előnyben részesít, előnyt ad vkinek
 ►la eksterlandaj firmoj estas priprioritataj: a külföldi cégek előnyben részesülnek
 ►ni priprioritatu tiujn, kiuj emas labori: részesítsük előnyben azokat, akik hajlandók dolgozni
 | **prism/o** 1) *mat* hasáb
 ►triangula prismo: háromoldalú hasáb
 2) *fiz* prizma
 ►ahromata prismo: akromatikus prizma
 ►li rigardas ĉion tra sia persona prismo: *átv* mindent a saját szemüvegén keresztül néz
 ►prismo de Nicol: nikol, Nicol-prizma
 biprisma: *fot* biprizma <optika>
 | **prist/o** áll fűrészhal <Pristis> *szin* segilfiŝo

| **Priŝtin/o** *geo* Pristina
 ►Priŝtino estas la ĉefurbo de Kosovo: Pristina Koszovó fővárosa
 | **privat/a** privát, magán-
 ►privata fervojo: *vsút* magánvasút
 ►privata instruado: *isk* magánoktatás
 ►privata loĝloko: magánszállás
 ►privata sekretario: magántitkár, személyi titkár
 ►privata sektoro: *gazd* magánszektor
 ►privata sfero: privát szféra
 ►privata televido: *táv* magán televízió
 ►tio estas mia privata afero: ez az én magánügyem
 private: magánemberként, privátian
 privatigi: *tr gazd* magánosít, privatizál *szin* malŝtatigi
 privatigo: *gazd* magánosítás, privatizálás, privatizáció
 ►kuponata privatigo: kuponos privatizálás
 privateco: magánjelleg
 ►la privateco de la vizito de la prezidento: az államelnök látogatásának magánjellege
 privatulo: magánember
 reprivatigi: *tr gazd* reprivatizál *szin* malnaciigi
 privatjura: *jog* magánjogi
 privatdocento: *isk* egyetemi magántanár
l.m. bankprivatigo
 | **privilegi/o** kiváltság, előjog, privilégium
 privilegii: *tr* kiváltságban részesít, privilegizál
 ►ni volas nenium privilegii: senkit sem akarunk kiváltságban részesíteni
 privilegiita: kiváltságos, privilegizált
 privilegiulo: *fn* kiváltságos
 | **prizon/o** *jog* börtön *szin* malliberejo
 prizona: *jog* börtön-
 ►prizona puno: börtönbüntetés
 prizonulo: *jog* börtönlakó, rab
 prizonuligi: *tr jog* rabosít
 antaŭprizono: *jog* fogház
 ►sidi en antaŭprizono: előzetes letartóztatásban van
 elprizonigi: *tr jog* kienged a börtönből
 enprizonigi: *tr* börtönbe zár vö. malliberigi
 prizonaŭto: *jm* rabomobil
 | **pro** 1) miatt, -ért, -tól, -től <ok>
 ►pro <tio,> ke vi ne venis, ni ne festis vian nomtagon: mivel nem jöttél, nem ültük meg a névnapodat
 ►pro bona kialo: jó okkal, okkal-joggal
 ►pro ĉio ĉi: mindezért, mindazért
 ►pro fajrero forbrulis la domo: egy szikra miatt leégett a ház
 ►pro kio rompiĝis la vitro?: mitől tört be az üveg?
 ►pro la fumo ni ne vidis la pordon: a füsttől nem láttuk az ajtót
 ►pro manko de mono ni ne faris aĉetojn: pénz hiányában nem vásároltunk be
 ►pro tio: ezért, azért
 2) miatt, -ért <indok>
 ►mi venis pro serioza afero: fontos ügyben jöttem
 ►ni buĉis porkon nur pro la graso: csak a zsíráért vágtunk disznót
 ►pro ŝia riĉeco li edzinigis ŝin: a gazdagságáért vette el
 3) *ex* -ért <csere>
 ►kiom vi postulas pro la feloj?: mennyit kérsz a bőrökért?
 pro- <ok> *l.* promalsana, propeka, proparolanto, propeti
 | **probabl/a** valószínű *szin* verŝajna
 ►lia alveno estas probabla: megérkezése valószínű
 ►probabla ekarto: valószínű hiba <PE>

►probabla evento: valószínűleg bekövetkező esemény
 probable: valószínűleg, alkalmasint *szin* veršajne
 probablo: *mat* valószínűség, valószínűségi mérték
 ►absoluta probablo: abszolút valószínűség
 ►kondiĉa probablo: feltételes valószínűség
 ►relativa probablo: relatív valószínűség
 probableco: valószínűség, vminek a valószínű volta
 ►la probableco de loteria gajno estas tre malgranda: lottónyeremény valószínűsége nagyon kicsi
 probablighi: *tr* valószínűvé tesz, valószínűsít
 probablisko: *mat* valószínűség-számítás *szin* probablokalkulo
 neprobabla: valószínűtlen
 probablodenso: *mat* valószínűségi sűrűségfüggvény
 probablodistribuo: *mat* valószínűségi eloszlás
 probablokalkulo: *mat* valószínűség-számítás *szin* probablisko
 probablospaco: *mat* valószínűségi mező
| problem/o 1) probléma, megoldandó kérdés
 ►akuta problemo: akut v. sürgető probléma
 ►kalkula problemo: számítási probléma
 ►la problemo de la akvoprovizo: a vízellátás problémája
 ►la problemo de la mankanta lingva demokratio nepre solvendas: a nyelvi demokrácia hiányának problémáját okvetlenül meg kell oldani
 ►la problemo estas ne tio, ke: nem az a probléma, hogy
 ►ni frontis nesolveblajn problemojn: megoldhatatlan problémákkal kerültünk szembe
 ►starigi problemon: problémát felvet
2) átv probléma, nehéz kérdés
 ►la lokado de tiom da homoj estas vera problemo: ennyi ember elhelyezése igazi probléma
3) jték feladvány <sakk>
 ►la stelŝakaj problemoj de László Polgár: Polgár László csillagsakkfeladványai
 problema: problémás, problematikus
 ►la manĝigo de tiom da partoprenantoj estos problema: problémás lesz ennyi résztvevő étkeztetése
 ►lia teorio, almenaŭ en ĉi tiu formo, estas problema: elmélete, legalábbis ebben a formában, problematikus
 senproblema: problémamentes, sima
l.m. medioproblemo
| proced/i *ntr* eljár vmiben
 ►ni procedu metode: módszeresen járunk el
 ►procedi bonafide: *jog* jóhiszeműen jár el
 ►procedi laŭ la regularo: a szabályzat szerint jár el
 procedo: eljárás
 ►fabrikada procedo, produkta procedo: *ip* gyártási eljárás
 ►instanca procedo: *jog* hatósági eljárás
 ►jura procedo: *jog* jogi eljárás
 ►via procedo kontraŭ ni estas neakceptebla: az ellenünk folytatott eljárásod elfogadhatatlan
 procedmaniero: eljárásmód
| procedur/o 1) ügyrend, rendtartás, eljárásmód, procedura
 ►elektajura proceduro: *jog* választójogi eljárás
 ►jura proceduro: *jog* jogi rendtartás
 ►laŭ la proceduro ni ne povas trakti ĉi tiun aferon: az ügyrend szerint nem tárgyalhatjuk ezt a ügyet
 ►ni procedu ĉiam laŭ la proceduro: mindig a rendtartás szerint járunk el
 ►ni tenu nin al la proceduro de voĉdonado: tartsuk magunkat a szavazás ügyrendjéhez

2) inf eljárás
 ►ingitaj proceduroj: egymásba ágyazott eljárások
 procedura: ügyrendi
 ►proceduraj diskutoj: ügyrendi viták
 proceduri: *ntr* ügyrend szerint eljár
 proceduristo: *jog* ügyben eljáró jogi képviselő
 praproceduro: *inf* előre definiált eljárás
 procedurĉapo: *inf* eljárásfej
| procelari/o *áll* viharomadár, vészmadár, hojsza <Procellaria> *szin* ŝtormobirdo
 ►procelariedoj: viharomadárfélék, hojszafélék, hojszák és vészmadarak <Procellariidae>
 ►procelarifformaj: viharomadár-alakúak, viharomadár-alkatúak, csövesorrúak <Procellariformes>
| procent/o *mat* százalék, percent <%> *szin* elcento, pocento
 ►20 procentoj de la loĝantaro: a lakosság 20 százaléka
 ►pri via partopreno de 50% ni ankoraŭ parolos: a te 50%-os részesedéséről még beszélünk
2) gazd kamatláb *szin* interezo, procentaĵo
 ►diskonta procento: diszkontláb
 ►pruntedoni je 10 procentoj: 10 százalékra ad kölcsönt
 procentaĵo: *gazd* kamat *szin* interezo, procento 2
 procentego: *gazd* *pej* uzsorakamat
 procentosigno: százalékjel
| proces/o¹ 1) *jog* per, pör, bírósági eljárás
 ►akuza proceso: vádeljárás
 ►civila proceso: polgári per
 ►demonstra proceso: *pol* kirakatper
 ►gajni, perdi proceson: pert megnyer, elveszt
2) ne folyamat *l.* procezo
 procesi: *ntr* *jog* pereskedik, pert folytat vki ellen
 ►procesi kontraŭ la ŝtato: az állam ellen pereskedik
 ►procesi pri la kompenso de la perdoj: pereskedik a veszteségek kompenzálásáért
 procesa: *jog* per-, peres, pörös
 ►procesaj aferoj: peres ügyek
 ►procesaj partioj: peres felek
 procesanto: *jog* peres fél, felperes
 procesato: *jog* alperes
 procesema: pereskedő természetű, örökösen pereskedő
 enprocesigi: *tr* *jog* perbe fog
 procesjuro: *jog* perjog
 proceskostoj: *jog* perköltségek
l.m. juĝproceso
| procesor/o¹ *anat* nyúlvány, nyújtvány, processus
 ►ciliara proceso: sugárnyúlvány, sugártestnyúlvány, ciliáris nyúlvány, processus ciliares
 ►korakoida proceso: hollócsőrnyúlvány, hollóorrnyúlvány, processus coracoideus
| procesi/o 1) felvonulás, ünnepi menet, processzió
 ►funebra procesio: gyászmenet
 ►torĉa procesio: fáklyásmenet
2) kr körmenet, processzió
| procesor/o *l.* procezo
| procez/o folyamat
 ►ekonomiaj procezoj: gazdasági folyamatok
 ►fona procezo: háttérfolyamat
 ►kemia procezo: vegyi folyamat
 ►markova procezo: Markov-folyamat
 ►natura procezo: természetes folyamat

►per malpiaj faroj ne profanu la templon: istentelen cselekedetekkel ne szentésgtelenítsd meg a templomot

2) *tr* átv profanizál, megsért

►per via nedeca konduto vi profanis nian feston: illetlen viselkedéssel megzavartad az ünnepünket

profano: *l.* profanulo

profana: 1) *vall* profán, beavatatlan

2) *vall* kegyeletsértő

profanado: *vall* megszentésgtelenítés, kegyeletsértés, profanizálás

profananto: *vall* kegyeletsértő

profaneco: *vall* profanítás, kegyelet hiánya, kegyeletsértő jelleg

profanulo: *fn* *vall* avatatlan, profán személy

►profanuloj ne rajtas eniri framasonan loĝion: avatatlanok nem léphetnek be szabadkőműves páholyba

malprofani: *tr* *vall* megszentel

►post la malamika detruo oni malprofanis la templon: az ellenséges dúlás után megszentelték a templomot

| **profaz/o** *biol* bevezető szakasz, profázis

| **profesi/o** foglalkozás, szakma

►li estas instruisto laŭ profesio: foglalkozása szerint tanár

►praktiki la profesion de advokato: az ügyvédi szakmát gyakorolja

►sep liberaj profesioj: hét szabad művészet, septem artes liberales

profesia: 1) szakmai

►profesia aŭtobiografio: szakmai önéletrajz

►profesia malsano: munkaköri v. foglalkozási betegség, szakmai ártalom *szin* teknopatio

►profesia sekreto: szakmai titok

2) professzionális, profi, szakmabeli

►profesia artisto: profi művész

►profesia oratoro: igazi szónok

profesii: *ntr* vmilyen szakmája van, vmilyen szakmát gyakorol, vmilyen foglalkozást űz

►profesii kiel kuracisto: orvos a szakmája, orvosként dolgozik

►profesii metiiste: kézműves a szakmája

profesieca: szakszerű, professzionális, profi

►profesieca laboro: profi munka

profesiisto, profesiulo: szakember, *fn* szakmabeli, profi

profesiularo: a szakma

neprofesiulo: *fn* nem szakmabeli, amatőr

samprofesiano: szakmatárs, szaktárs, *fn* azonos foglalkozású

profesinivela: szakmai szintű, professzionális, profi szintű

profesitaŭgeco: szakmai alkalmasság

l.m. liberprofesiulo, sanprofesiulo

| **profesor/o** *isk* egyetemi tanár, professzor

►titolita profesoro: *isk* címzetes egyetemi tanár

profesora: *isk* egyetemi tanári, professzori

►profesora stabo: professzori kar

profesoreco: egyetemi tanári státusz

| **profet/o** 1) *vall* próféta

►maĵoraj profetoj: nagy próféták

►minoraj profetoj: kis próféták

►ne kredu al falsaj profetoj: ne higgy a hamis prófétáknak

►neniu estas profeto en sia urbet^o: *közm* senki sem próféta saját hazájában

2) *átv* próféta, jövőbelátó

►profeto parolu per via buŝo: a próféta szóljon belőled

profetaĵo: *vall* átv is prófécia, <prófétai> jövődőlés

profeti: 1) *ntr* *vall* próféta, prófétaként működik

2) *tr* átv prófétál, jövődől, megjósol, előre megmond

►multaj profetis la finon de la mondo: sokan jósták meg a világ végét

profeta: *vall* átv is prófétai

►profeta vizio: prófétai látomás

profetino: *vall* prófétanő

►Debora, profetino, edzino de Lapidot, estis en tiu tempo juĝistino de la Izraelidoj: *bibl* abban az időben Debóra prófétanő, Lapidót felesége volt a bíró Izráelben

profetaĵo: *vall* <prófétai> jövődőlés

profetismo: profetizmus <a prófétaság mint jelenség>

| **profil/o** 1) arcél, profil

►la reĝo estas figurita laŭ profilo: a király profilban van ábrázolva

2) *tud* oldalnézet, keresztmetszet, metszetsvonal, profil

►linia profilo: *fiz* lineáris profil

►profilo de rivero: *geo* folyó keresztmetszete

►relo en profilo: *tech* sín oldalnézetben

►topografia profilo: *geo* topográfiai profil

3) *tech* idom, profil <jellemző metszetű darab>

►kvaronronda profilo: negyedkörídom

►L-profilo: L idom, L profil

►T-profilo: T idom, T profil

profila: 1) arcél-, profil-, oldalnézeti

►desegnu min profile: profilban rajzoljon le

►profila foto: oldalnézeti fénykép

2) *tech* alakos, idom-, profil-

►profila fero: idomvas

►profila kablo: alakos kábel

profili: 1) *tr* profilban mutat v. ábrázol

2) *tr* *tech* alakoz, szelvényez, profiloz, profilíroz

profiliĝi: *ntr* <profilban> kirajzolódik

duonprofilo: *műv* félprofil

profilfero: *tech* idomvas, szelvényvas, profilvas

profiltrabo: *ép* *tech* profilgerenda, idomgerenda

profilfrezilo: *tech* profilmaró, alakmaró

l.m. limprofilo

| **profilakt/i** *orv* <betegséget> megelőz *szin* preventi

profilakta: *orv* betegségmegelőző, profilaktikus *szin* malsanpreventa

profilaktiko: *orv* betegségmegelőzés, profilaxis, profilaktika *szin*

malsanprevento

| **profit/i** 1) *tr* hasznat húz, nyer vmiből, profitál

►du militas, tria profitas^z: *közm* ahol ketten vesznek, a harmadik örül

►profiti milionojn de la konfuza financa situacio: milliós hasznat húzott a zavaros pénzügyi helyzetből

►profiti grandan sumon de la altiĝoj de la akcioj: nagy összeget nyer a részvények emelkedéséből

►li profitis multon de mia mizera situacio: sok hasznat húzott a nyomorúságos helyzetemből

2) *tr* átv él vmivel <de>, megragad vmit

►mi profitas de via boneco: élek a jóságával

►mi profitas la okazon: megragadom az alkalmat

profito: 1) *gazd* nyereség, profit, üzleti haszon

►la kapitalismo baziĝas sur la profito: a kapitalizmus a profitra épül

►li tiris grandan profiton el sia investaĵo: nagy hasznat húzott a beruházásából

►por ĉiu vendita libro ni havas profiton de mil forintoj: minden egyes könyv után ezer forintos hasznunk van

2) *átv* haszon

►aŭskulti vin estas spirita profito por mi: önt hallgatni szellemi haszon számomra

►la instruado alportis grandan profiton por li: a tanítás nagy haszonnal járt számára
 profita: **1)** haszon-, profit-
 ►profitaj konsideroj lin ne maltrankviligas: profitmegfontolások nem izgatják
2) hasznos, profitáló
 ►estus profite, nun vendi la bovinon: hasznos lenne most eladni a tehenet
 ►ni laboras profite al nia familio: családunk javára dolgozunk
 ►profita afero: hasznos dolog
 ►profite de la ŝanco ni gajnis multon: kihasználva az esélyt sokat nyertünk
 ►tiu multa mono elspeziĝis profite al nia asocio: az a sok pénz szövetségünk javára lett elköltsve
 profitema: haszonelvű *szin* profitama
 profitemo: haszonelvűség
 profitiga: hasznot hajtó, haszontermelő, kifizetődő
 ►profitiga okupo: hasznot hajtó elfoglaltság
 profitigi: **1)** *tr* haszonhoz juttat
 ►la milito profitigis multajn liverantojn: a háború sok szállítót juttatott haszonhoz
2) *tr* *átv* kamatoztat, hasznosít, hasznára fordít
 ►li bone profitigis siajn spertojn: jól kamatoztatta a tapasztalatait
 ►mi neniam povis profitigi al mi, kion mi lernis en kemilecionoj: sohasem tudtam hasznosítani azt, amit a kémiaórákon tanultam
 ►mia filo profitigis al si siajn komputikaj konojn: a fiam a maga hasznára fordította számítógépes ismereteit
 profitanto: *gazd* kedvezményezett <*pl.* váltó>
 elprofiti: *tr* kihasznál
 malprofito: *gazd* veszteség
 ►havi gravajn malprofitojn: súlyos veszteségei vannak
 ►produkti malprofiton: veszteséget termel
 malprofita: *gazd* veszteséges, ráfizeteses
 ►malprofita entrepreno: veszteséges vállalkozás
 ►malprofita negoco: veszteséges üzlet
 malprofite: veszteségesen
 ►vendi varon malprofite: árut ráfizetéssel ad el
 malprofite de: vminek v. vkinek a kárára
 ►li agis malprofite de sia entrepreno: vállalata kárára cselekedett
 neprofita: nem jövedelmező, nem profitáló
 neprofitema: nem haszonra törő, nem anyagias, önzetlen
 senprofita: haszon nélküli, nonprofit, nem haszoncélú, profitmentes
 superprofito: *gazd* extraprofit
 troprofiti: *tr* visszaél vmivel <*n*>, kizsákmányol
 ►la servutuloj estis troprofititaj: a jobbagyokat kizsákmányolták
 ►vi troprofitis mian paciencon: visszaélt a türelmemmel
 neprofitcela: nem haszonra irányuló, nonprofit
 ►neprofitcelaj organizoj: nonprofit szervezetek
 profitavida: *pej* haszonvágyó, profitéhes
 profitavido: *pej* haszonvágy, profitéhség
 profitamo: *l.* profitemo
 profitcela: *gazd* haszoncélú, nyereségorientált
 profitdona: hasznot hozó, hasznot hajtó
 profitkvoto: *gazd* haszonrészesedés, nyereségrészesedés, profitráta
 profitmarĝeno: *gazd* haszonsáv, haszonkulcs
 profito- kaj perdokonto: *gazd* eredményszámla, nyereség- és veszteségszámla
| profund/a **1)** mély
 ►la puto estas ok metrojn profunda: a kút nyolc méter mély
 ►profunda lago: mély tó

►profunda valo: mély völgy
2) mély <mélyre hatoló>
 ►li salutas profunde, kaj mordas hunde^Z: *közm* aki nagyon alázatos, az legtöbbször gyalázatos
 ►profunda analizo: alapos elemzés
 ►profunda bato: *sp* *átv* is mélyütés
 ►profunda mizero: mély nyomor
 ►profunda penso: mély gondolat
 ►profundaj radikoj: mély gyökök
 ►profunda strukturo: mély struktúra, mély szerkezet
3) *átv* mély <erős>
 ►profunda aĝo: hajlott kor
 ►profunda doloro: mély fájdalom
 ►profunda dormo: mély álom
 ►profunda mallumo: mély sötétség
 profundo: **1)** <hely> mély, mélység *szin* profundaĵo
 ►el la profundo de la koro: a szíve mélyéről
 ►en la profundo de la maro: a tenger mélyén
 ►fali en la profundon: a mélybe hull
 ►granda ŝipo bezonas profundon^Z: *közm* nagy hajónak mély víz kell
 ►kapturna profundo: szédítő mélység
 ►rigardi en la profundon de la pokalo: a pohár fenekére néz
2) mélység <méret>
 ►la profundo de la kavo estas du metroj: a gödör mélysége két méter
 ►puto de sepmetra profundo: hét méter mély kút
3) *átv* mélység <a homlokresztől számítva>
 ►en la profundo de la bildo: a kép háttérben
 ►en la profundo de la scenejo: a színpad mélyén
 ►la malamiko penetris en la profundon de la lando: az ellenség behatolt az ország mélyébe
 profundaĵo: mély, mélység <mély hely> *szin* profundo **1**
 profundeco: mélység, vminek a mély volta
 profundega: feneketlen, mélységes
 profundego, profundegaĵo: **1)** irdatlan mélység
2) szakadék *szin* abismo
 ►mara profundegaĵo: *geo* mélytengeri árok
 profundigi: *tr* *átv* is mélyít, elmélyít, kimélyít
 ►profundigi la kavon: kimélyíti a gödröt
 ►profundigi sian scion: a tudását mélyíti
 profundigi, enprofundigi: **1)** *ntr* lemerül, mélybe merül
 ►enprofundigintaj okuloj: beesett szemek
 ►la ŝtono profundigis en la lago: a kő a tóba merült
2) *ntr* *átv* elmélyed, belemérik vmibe
 ►profundigi en dormon: álomba merül
 ►profundigi en siaj pensoj: gondolataiba merül
 enprofundigo: **1)** elsüllyedés
2) *átv* elmélyedés
 malprofunda: **1)** sekély, nem mély
 ►vadi en la malprofunda akvo: a sekély vízben gázol
2) *átv* felszínes, sekélyes
 ►via analizo estas malprofunda: az ön elemzése felszínes
 malprofundaĵo: zátony
 ►la ŝipo sidiĝis sur malprofundaĵo: a hajó zátonyra futott
 malprofundeco: *átv* is vminek a sekély volta
 plejprofundo: vminek a legmélyebb része
 profundaĝa: agg, szépkorú
 profundbat-ŝirmilo: *sp* mélyütésvédő
 profundpensa: mélyenszántó
 ►profundpensa analizo: mélyenszántó elemzés
 profundpsikologio: *pszi* mélypszichológia

| **progesteron/o** *biol* sárgatesthormon, progeszteron
| **prognat/a** *anat* előreugró állkapcsú, prognátiás, prognathicus
▶la imperiestro Karolo 5a havis prognatan makzelon: v. Károly császárnak előreugró állkapcsa volt
prognateco: *anat* prognathismus, progenia
| **prognoz/o 1** előrejelzés, prognózis
▶malproksima prognozo: hosszú távú előrejelzés
▶proksima prognozo: rövid távú előrejelzés
▶prognozo pri ĉevalkurado: lóversenytipp
2) orv prognózis, betegség lefolyásának előrejelzése
prognozi: *tr* előre jelez, prognosztizál
▶la kuracisto prognozis baldaŭan morton: az orvos hamarosan bekövetkező halált prognosztizált
▶la meteosacio prognozas ŝtormon por morgaŭ: a meteorológiai állomás vihart jelez holnapra
prognoziko: **1)** prognosztika, előrejelzés-tudomány
2) orv kórjóslattan, prognostica
l.m. malbonprognoza, meteoproprognozo, seismoproprognozo, veterprognozo
| **program/o 1** műsor, program
▶kineja programo: moziműsor
▶la programo de la teatro: a színház műsora
▶televida programo: tévéműsor
2) program <terv>
▶enmeti en sian programon: felveszi a programjába, programjára tűz
▶la programo de la ekskurso: a kirándulás programja
▶mi konigas la programon de nia klubo: ismertetem a klubunk programját
▶scienc-esplora programo: tudományos-kutatási program
3) pol politikai program
▶agrara programo: agrárprogram, földprogram
▶balota programo: választási program
4) inf program
▶aplika programo: alkalmazásprogram, felhasználói program
▶datumbaza programo: adatbázis-kezelő program
▶instala programo: telepítőprogram
▶kontraŭvirusa programo: vírusirtó program
▶licenco por programo: *inf* szoftverlicenc
▶oficeja programo: irodai program
▶optika rekon-programo: optikai karakterfelismerő program
▶rezida programo: rezidens program
▶ruli programon: programot futtat
▶ŝarga programo: betöltő rutin
▶spiona programo: kémprogram
▶startigi programon: programot elindít
▶troja programo: trójai faló
programa: program-
▶programa muziko: *zene* programzene
programi: **1)** *tr* programoz, beprogramoz, programba felvesz
▶ĉu ni programu ekskurseton al la najbara vilaĝo?: betervezzünk egy kis kirándulást a szomszédos faluba?
▶la kinejo programis novan usonan filmon: a mozi új amerikai filmet vett fel a programjába
▶programi vidbendilon: videót beprogramoz
2) tr inf programoz
programado: *inf tud* programozás, programírás
▶matematika programado: matematikai programozás
programaro: *inf* szoftver, programcsomag
▶aplika programaro: alkalmazásszoftver
▶integrita programaro: firmware *ŝin* firmvaro, mikroprogramaro

▶oficeja programaro: irodai szoftver
▶sistema programaro: rendszerszoftver
programebla: *alt inf* programozható
programero: műsorszám, programpont
programestro: programigazgató
▶muzika programestro: *zene* zenei programigazgató
programisto: *inf* programozó, programkészítő
aliprogrami: *tr alt inf* átprogramoz
▶ni devas aliprogrami nian restadon: át kell programoznunk itt-tartózkodásunkat
enprogramigi: *tr* programba vesz, programba illeszt
kromprogramo: **1)** kísérőprogram
2) inf beépülő modul, plug in
mikroprogramo: *inf* mikroprogram
mikroprogramaro: *inf* firmware *ŝin* firmvaro, integrita programaro
subprogramo: *inf* rutin
▶programlanĉa subprogramo: végrehajtási rutin
programadlingvo: *inf* programozási nyelv
▶maŝineca programadlingvo: gépi programozási nyelv
programbloko: *inf* programblokk
programbroŝuro, programkajero: programfüzet
programciklo: *inf* programciklus, hurok
programdisko: *inf* programlemez
programdissendo: *tavk* programszórás, programközvetítés
programdosiero: *inf* programfájl, programállomány
programdosierujo: *inf* programkönyvtár
programfonto: *inf* forráskód *ŝin* fonto 3
programgvidanto: műsorvezető
programiro: *inf* programfutás
programkomisio: programbizottság
programlingvo: *inf* programnyelv
▶funkcia programlingvo: alkalmazási nyelv, applikatív nyelv
programmodulo: *inf* programmodul
programoferto: programajánlat
programpaketo: *inf* programcsomag
programredaktisto, programredaktoro: programszerkesztő
programrega: *inf* programvezérlésű
programskemo: *tud tech* folyamatábra
l.m. agadprogramo, aplikprogramisto, asemblil-programo, celprogramo, datumprogramo, fontoprogramo, FTP-programo, helpoprogramo, ilprogramo, instruprogramo, presilprogramon, prezentadprogramo, printilprogramo, radioprogramo, riparprogramo, servoprogramo, skribprogramo, studprogramo, ŝparprogramo, tabelprogramo, tekstprogramo, tradukprogramo
| **progres/i 1** *ntr* halad, fejlődik, gyarapodik <magasabb fokot ér el>
▶la brulo progresis: az égés továbbterjedt
▶nia afero bone progresas: az ügyünk jól halad
▶progresi en la lernado: halad a tanulásban
2) ntr kat előrenyomul
▶la armeo progresis ĝis la ĉefurbo: a hadsereg a fővárosig nyomult előre
progreso: **1)** haladás, fejlődés, előremenetel, progresszió
▶fari grandajn progresojn en la gimnastiko: szépen halad a tornában
▶progreso de la vegetaĵaro: a növényzet fejlődése
▶ekonomia progreso: gazdasági fejlődés
▶la progreso de la civilizacio: a civilizáció fejlődése
▶oni ne povas haltigi la progreson: nem lehet megállítani a haladást
▶teknika progreso: műszaki haladás, technikai haladás
2) geo a tenger előrenyomulása, transzgresszió *ŝin* transgreso

progresanto: *isk* haladó

progresema: haladó szellemű, progresszív

progresigi: *tr* előrevisz, fejleszt

►lia agado progresigis nian movadon: tevékenysége előbbre vitte a mozgalmunkat

►progresigi la sciencon: előbbre viszi a tudományt

progreso: *mat* sorozat, haladvány

►aritmetika progreso: számtani sorozat *szin* aritmetika vico

►geometria progreso: mértani sorozat

►harmona progreso: harmonikus sorozat

malprogreso: *ntr* hanyatlík, visszafejlődik *szin* regressi

malprogreso: recesszió, visszaesés, visszafejlődés

malprogresema: maradi, visszahúzó

l.m. lernprogreso

| **progresiv/a** **1)** fokozatos, egyre erősödő

►progresiva varmigo de la klimato: a klíma fokozatos melegedése

2) *mat* *gazd* progresszív

►progresiva imposto: progresszív adó

| **prohib/i** **1)** malpermes

| **prohibici/o** *gazd* *pol* árutilalom

►prohibicio de alkoholaĵoj: szesztilalom, alkoholtilalom

►eksporta prohibicio: exporttilalom

| **projekci/o** **1)** *mat* vetítés, projekció

►centra projekcio: középpontos vetítés

►oblikva projekcio: ferde párhuzamos projekció

►paralela projekcio: párhuzamos vetítés

2) *geo* vetítés

►projekcio de Merkatoro: Mercator-vetítés

3) *tech* vetítés

4) *fot* vetítés

5) *pszi* kivetítés, projekció

6) *tört* fémátváltás, fémátalakulás <alkímia>

projekcia: **1)** *mat* projektív, vetítő

►projekcia ebena: vetítő sík

►projekcia geometrio: projektív geometria

►projekcia transformo: kivetítés

2) *pszi* projekciós

►projekcia testo: projekciós teszt

projekcii: **1)** *tr* *mat* vetít

2) *tr* *fot* vetít

►projekcii filmon: filmet vetít

►projekcii lumbildojn: diát vetít

3) *tr* *pszi* kivetít

►projekcii siajn intencojn sur la eksteran mondon: szándékait kivetíti a külvilágra

projekciaĵo: **1)** *mat* vetület

2) *fot* dia<pozitív>

projekciilo, projekciatoro: *fot* vetítógép, projektor

►komputila projekciilo: *inf* digitális projektor, beamer

►manipuli la projekciilon: a vetítógépet kezeli

►universala projekciilo: írásvetítő, epidiaszkóp *szin* epidiaszkopo

projekciejo: *film* vetítő<terem>, gépterem

projekciilo: *film* vetítő<gép>

►lumbilda projekciilo: diavetítő

projekciisto: *film* mozigépész

retroprojekciilo: írásvetítő *szin* epidiaszkopo, grafoskopo

l.m. filmprojekcio

| **projekt/o** **1)** terv, elképzelés <a jövőre>

►kiajn projektojn vi havas por la somero?: milyen terveid vannak a nyárra?

►li havas la projekton, fari biciklan ekskurson tra Hungario: azt tervezni, hogy kerékpártúrát tesz Magyarországon keresztül

►projekto en aero: kivilhetetlen terv, irreális terv, légvár

2) tervezet, projekt, projektum

►projekto de la Civila Kodo: a Polgári Törvénykönyv tervezete

►projekto de la reformo de la instruado: a tanítás reformjának a tervezete

3) *tech* tervdokumentáció

►pretiĝis la projekto de fabrikado de la nova kamiono: elkészült az új kamion gyártási dokumentációja

►projekto de la ponto: a híd tervdokumentációja

projekti: **1)** *tr* tervez, elképzel magának

►kiel vi projektas nian komunan vivon?: hogyan képzeled el a közös életünket?

2) *tr* tervezetet v. projektet készít, megtervez

►projekti la renovigon de la ŝipfardo: megtervezi a hajóépítés megújítását

►projekti la ŝosean reton de la nova urbo: megtervezi az új város úthálózatát

►projekti maŝinon: gépet tervez

projektado: *alt* *tech* tervezés

►komputilizita projektado, perkomputila projektado: számítógéppel segített tervezés, CAD

projektisto: *tech* tervezőmérnök

kontraŭprojekto: ellenterv

►prilabori kontraŭprojekton: ellentervet dolgoz ki

projektmanaĝado: *gazd* projektmenedzsment

projektmanaĝisto: *gazd* projektmenedzser

projektoŝefo: *tech* tervezőiroda

l.m. esplorprojekto, légprojekto, lingvoprojekto

| **prokariot/oj** *biol* prokarióták <Procaryota> *szin* sennukleuloj

| **prokavi/o** *áll* szirti borz <Procavia>

►prokaviuloj: szirtiborz-alakúak <Hyracoidea> *szin* hirakoj

| **proklam/i** *tr* hirdet, kihirdet, kikiált, proklamál

►la krio de la koko proklamis mateniĝon: a kakas szava hajnalt hirdetett

►oni proklamis Matiason reĝo sur la glacio de Danubo: Mátyást királlyá kiáltották ki a Duna jegén

►proklami la respublikon: kikiáltja a köztársaságot

►proklami la Sanktan Skribon: hirdeti a Szentírást

►proklami leĝon: törvényt kihirdet

proklamo: hirdetmény, kihirdetés, kikiáltás, proklamáció

►proklamo aperis pri la enmilitiĝo de Hungario: hirdetmény jelent meg Magyarország hadbalépéséről

l.m. beatproklami, militproklamo, nuptoproklamo, sanktproklami

| **proklitik/o** **1)** proklizaĵo

| **prokliz/o** *nyt* szó hátrafelé simulása, proklízis

proklizaĵo: *nyt* hátrafelé simuló szó, proklitikus szó

►en Esperanto la artikolo estas proklizaĵo: az eszperantóban a névelő proklitikus szó

| **proklor/o** *bakt* Prochloron

►proklorofitoj: füzöld moszatok <Prochlorophyta>

| **Prokn/o** *mit* Prokné, Procne

| **prokonsul/o** *tört* prokonzul, volt konzul

| **prokrast/i** *tr* elhalaszt, elodáz, elnapol

►li prokrastis subskribi la kontrakton: elhalasztotta a szerződés aláírását

►ne prokrastu ĝis morgaŭ, kion vi povas fari hodiaŭ^Z: *közm* amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra

►prokrastita ne estas forĵetita^Z: *közm* ami késik, nem múlik

prokrasto: halasztás, haladék

►ne toleri prokraston: nem tűr halasztást

►sen plia prokrasto: további késedelem nélkül

prokrastado: halogatás, halasztgatás

prokrastema: halogató természetű

►prokrastema politiko: halogató politika

prokrastilo: *fn* időzítő <szerkezet>

neprokrastebla: halaszthatatlan, elodázhatatlan

senprokraste: haladéktalanul, azonnal

l.m. ekzamenprokrasto

| **prokrid/oj** *áll* fémlepkék <Procris>

| **Prokrust/o** *mit* Prokrusztész

| **proksenetismo/o** *jog* <szexuális> kerítés

| **proksim/a** **1)** közeli <térben>

►kie estas la plej proksima bushaltejo?: hol van a legközelebbi buszmegálló?

►proksima urbo: közeli város

2) közeli <időben>

►en la proksima estonteco: a közeljövőben

►la tago de la geedziĝo estas jam proksima: az esküvő napja már közel van

►proksima estas la tempo: közeli az idő

3) *átv* közeli

►ili estis proksimaj amikoj: közeli barátok voltak

►proksima parenco: közeli rokon

►proksima signifo: közeli jelentés

proksime: **1)** *hsz* közel

►ili sidis proksime unu al la alia: közel ültek egymáshoz

►ne iru proksimen al la leono: ne menj közel az oroszlánhoz

►ni vidis la scenon de proksime: közelről láttuk a jelenetet

►proksime al la urbo: közel a városhoz

►venu pli proksimen: gyere közelebb

2) *átv* közel

►junulo proksime parenca: közeli rokon fiatalember

proksimeco: **1)** közelség <hely és idő>

►loka kaj tempa proksimeco: helyi és időbeli közelség

2) *átv* közelség

►proksimeco de ilia interrilato: kapcsolatuk közelsége

proksimi: *ntr* közel van

proksimigi, alproksimigi: *tr* közelít, közel hoz

►Esperanto proksimigas la homojn: az esperantó közelíti az embereket

►proksimigu vian seĝon: hozd közelebb a székedet

proksimiĝi, alproksimiĝi: *ntr* közeledik

►la printempo jam proksimiĝas: a tavasz már közeledik

►minace proksimiĝi: vészesen közeleg

►tempesto proksimiĝas: vihar közeledik

proksimulo: **1)** *fn* közelálló, közelben levő

2) *átv* felebarát

►amu vian proksimulon: szeresd a felebarátodat

proksimuma: körülbelüli, nagyjából, megközelítő

►laŭ proksimuma kalkulo: megközelítő számítás szerint

proksimume: körülbelül, hozzávetőleg, megközelítőleg *szin* ĉirkaŭ **3)**

proksimumo: **1)** közelítő érték, megközelítő dolog

2) *jték* szóközelítő játék

proksimumigi: *tr mat* közelít, approximál

proksimumigo: *tr mat* közelítés, approximáció

►diofanta proksimumigo: diofantoszi közelítés, diofantoszi approximáció

interproksimigi: *tr* egymáshoz közelít, kölcsönösen közelít

►ili interproksimigi la starpunktojn: közelítették egymáshoz az álláspontokat

interproksimiĝi: *ntr* egymáshoz közeledik, kölcsönösen közeledik

►pro la sama intereso ili interproksimiĝis: a közös érdeklődés következtében közeledtek egymáshoz

malproksima: **1)** távoli, messzi <hely>

►esti malproksime kiel la tero de l' ĉielo: messze van, mint Makó Jeruzsálemtől

►ne iru tro malproksimen: ne menj túl messzire

►pri lando malproksima estas bone mensogi^Z: *közm* messziről jött ember azt mond, amit akar

►veni de malproksime: messziről jön

2) távoli <idő>

►en iu malproksima tempo: egy távoli időpontban

►la malproksima antikveco: a távoli múlt

3) *átv* távoli

►malproksima estas de mi la deziro: távol áll tőlem a kívánság

►malproksimaj praavoj: távoli ősök

malproksime: **1)** *hsz* messze, távol <hely> *szin* diste, fore

►malproksime ĉirkaŭ^Z: közel és távol, széltében-hosszában

►ne iru tro malproksimen: ne menj túl messzire

►ni staris malproksime unu de la alia: távol álltunk egymástól

2) *hsz* messze, távol <idő>

►la ekzameno estas ankoraŭ malproksime: a vizsga még messze van

►malproksime en la tempo: távol az időben

2) *hsz* *átv* messze

►niaj opinioj estas malproksime unu de la alia: véleményünk messze áll egymástól

►ni estas malproksime de la solvo: messze vagyunk a megoldástól

malproksimeco: **1)** messzeség, távolság

►loka kaj tempa malproksimeco: helyi és időbeli távolság

2) *átv* távolság

►la senta malproksimeco inter la fratoj estas granda: nagy az érzelmi távolság a testvérek között

malproksimi: *ntr* távol v. messze van *szin* disti, distanci, fori

malproksimiĝi: *ntr* távolodik, eltávolodik

proksimbatalo: *kat* közelharc

Proksim-Oriento: *geo* Közel-Kelet

proksim-orienta: közel-keleti

l.m. tuŝproksima

| **prokur/o** *gazd* jog cégjegyzés, prókúra

prokuristo: *gazd* jog cégjegyző, cégvezető

prokurilo: *inf* proxy

prokurletero: *gazd* jog megbízólevél

prokurservilo: *inf* proxy server, proxy kiszolgáló

| **prokurator/o** **1)** *tört* *gazd* procurator, pénzügyigazgató

2) *tört* helytartó, procurator

3) *pol* tanácsnok <IT>

| **prokuror/o** *jog* államügyész, közbíró *szin* ŝtata akuzisto

►ĝenerala prokuroro: főügyész

prokurorejo: *ép* jog ügyészség

| **Prokust/o** **1.** Prokrusto

| **prolaktin/o** *biol* prolaktin, prolactin, laktotróp hormon

| **prolamin/o** *biol* kém prolamin

| **prolan/o** *biol* prolan

prolanemio: *orv* prolanaemia

| **prolaps/o** **1.** ptozo

| **prolegomen/o** előtanulmány, prolegomena

| **proleps/o** *ir* prolepszis, megelőzés <előre látott ellenvetés megcáfolása>

| **prolet/o** *gazd pol* proletár

▶multaj el la intelektuloj estas tiel same proletoj kiel la manlaboristoj: számos értelmiségi éppen olyan proletár, mint a kétkézi munkások

▶proletoj el ĉiuj landoj, unuiĝu!: világ proletárjai egyesüljete!
proletaro: *gazd pol* proletariátus, proletárok
proletarigi: *tr* *gazd pol* proletárrá tesz, proletársorba taszít, elproletárosít

proletariĝi: *ntr* *gazd pol* proletárrá süllyed, proletársorba süllyed, elproletárosodik

▶la mezaj klasoj proletariĝas: a középosztályok proletársorba süllyednek

proletkulturo: *műv* proletkult, proletár művészet

| **proletari/o** l. proleto

| **prolifer/i** 1) *ntr* *biol* burjánzik <sejt, szövet>

2) *ntr* növ sarjadjik

3) *ntr* növ ivartalanul szaporodik

| **prolin/o** *biol* kém prolin

| **prolog/o** *ir* előhang, előjáték, előversengés, prólógus

| **Prolog/o** *inf* Prolog

| **prom/o** *inf* PROM

| **promen/i** *ntr* sétál

▶kun urso promenu, sed pafilon prete tenu^Z: közm ha ebbel játszol, bot legyen a kezdedben

▶promeni en la parko: a parkban sétál

▶via cerbo iris promeni: elment az eszed

promeno: séta

▶li faris promenon ĝis la parko: elsétált a parkig

promenado: sétálgatás, sétálás <általában>

▶la promenado kutime refreŝigas lin: a sétálás mindig felfrissíti

promenejo: sétány, korzó

promenigi: *tr* sétáltat

▶promenigi hundon: kutyát sétáltat

▶promenigi la rigardon: végighordozza a tekintetét, legelteti a szemét

promenbastono: sétapálca

promenhalo: <színházi> előcsarnok, foyer

promenvojaĝo: sétaút

l.m. hundpromenejo, promena strato, promena zono

| **promes/i** 1) *tr* ígér, megígér <vki>

▶ofte mano forgesas, kion buŝo promesas^Z: közm ígérni könnyű, megtartani nehéz

▶promesi ĵure: esküvel fogad

▶promesi orajn montojn^Z: eget-földet ígér

▶se oni promesas, oni sankte plenumas^Z: közm az ígért szép szó, ha megtartják, úgy jó

▶vi promesis veni kun mi en kinejon: megígérted, hogy eljössz velem a moziba

2) *tr* ígér, kecsegtet <vmi>

▶la ekspozicio promesas sukceson: a kiállítás sikerrel kecsegtet

▶la vetero promesas bonan rikolton: az idő jó termést ígér

▶lia vizaĝo promesis nenion bonan: az arca semmi jót nem ígért
promeso: ígéret

▶disdoni promesojn: mindenkinek ígéretet

▶fari, plenumi, teni promeson: ígéretet tesz, teljesít, megtart

▶ili ligis sin per ĵura promeso: esküvel fogadták

▶li faras princan promeson, sed ne havas eĉ speson^Z: fűt-fát ígér

▶li prenis mian promeson: szavamat vette

▶mi ne volas nutri vin per promesoj: nem akarlak ígéretekkel etetni

▶min ligas promeso: köt az ígéretem

▶plej facile promeso rimiĝas kun forgeso^Z: ígérni könnyű, megtartani nehéz

▶promeso estas larĝa, plenumo estas ŝarĝa^Z: közm ígérni könnyű, megtartani nehéz

▶regali per promesoj: ígéretekkel kecsegtet

▶rompi sian promeson: megszegi az ígéretét

mempromeso: önmagunknak tett ígéret

multpromesa, promesplena: ígéretes, reményteli

promeskambio: *gazd* saját váltó

l.m. edziĝpromeso, feliĉpromeso, ĵurpromesi, sukcespromesa

| **Promete/o** *mit* Prométheusz, Prometheus

| **prometi/o** kém prométium <Pm>

| **promil/o** ezrelék, promil *szin* elmilo

| **prominenc/o** 1) *anat* kiemelkedés, dudorodás, prominentia

▶laringa prominenco: pajzsporc előreugrása, ádámcsutka, prominentia laryngea

2) *csill* ne protuberancia l. protuberanco

| **prominent/a** *tud* kiálló, prominens

▶prominenta vertebro: nyakcsigolya, hetedik nyaki csigolya, vertebra prominens

| **promisku/i** *ntr* szabados nemi életet él

promiskuado: promiskuitás, szabados nemi élet

| **promoci/i** 1) *tr* előléptet, magasabb rangra emel *szin* rangaltigi

▶promocii al leŭtenanto: hadnaggyá léptet elő

▶promocii episkopon al kardinalo: püspököt bíborossá emel

2) *tr* *jtek* <dámára v. királynőre cserél> *szin* damigi

3) *tr* ne előmozdít, elősegít, támogat l. antaŭenigi, progresigi

promocio: 1) előléptetés, magasabb rangra emelés

2) *jtek* gyalogcsere, átváltoztatás <dáma, sakk>

3) előmozdítás, segítés, támogatás

| **promontor/o** 1) *geo* hegyfok, földnyelv, kiszögellés *szin* terpinto

2) *anat* kiemelkedés, kiszögellés, promontorium

▶timpana promontoro: promontorium tympani

▶sakra promontoro: ágyékcson és keresztcsont közötti kiszögellés, promontorium sacralis

| **promotor/o** *biol* promotor

| **prompt/a** azonnali, gyors

▶mi petas vian promptan respondu: kérem gyors választ

▶prompta repliko: azonnali visszavágás

prompte: azonnal, gyorsan, kapásból

▶prompte li pafis: kapásból tüzelt

prompti: *ntr* készen áll

▶li promptas por ĉiaj ŝercoj: kész minden tréfára

▶ordonu, sinjoro, mi promptas: parancsolj, uram, készen állok

prompto: *inf* fogadójel, prompt

prompteco: készenállás, készenlét

| **promulgi/i** *tr* *jog* <törvényt> kihirdet

▶la respublikestro promulgis la konstitucion: a köztársasági elnök kihirdette az alkotmányt

promulgo: *jog* <törvény> kihirdetése

| **pron/i** *tr* <tenyeret> lefelé fordít *vö.* supini

pronanto: *anat* csavaróizom, borintóizom, musculus pronator

| **pronel/o** áll szürkebegy <Prunella>

▶alpa pronelo: havasi szürkebegy <P. collaris>

▶siberia pronelo: hegyi szürkebegy <P. montanella>

| **pronom/o** *nyt* névmás

▶adjektiva pronomo, poseda pronomo: birtokos névmás *szin* posesivo

▶demanda pronomo: kérdő névmás *szin* interrogativo

▶ĝenerala pronomo, kolektiva pronomo: általános névmás

►montra pronomo: mutató névmás
 ►nea pronomo: tagadó névmás *szin* negativo
 ►nedifina pronomo: határozatlan névmás *szin* indenfinito
 ►persona pronomo: személyes névmás
 ►poseda persona pronomo: birtokos személyes névmás
 ►reciproka pronomo: kölcsönös névmás
 ►refleksiva pronomo: visszaható névmás
 ►refleksiva poseda pronomo: visszaható birtokos névmás
 ►rilata pronomo, relativa pronomo: vonatkozó névmás *szin* relativo
 ►senpersona pronomo: személytelen névmás, általános névmás *szin* kvazaŭnomo
 ►virgenra persona pronomo: hímnemű személyes névmás
 pronomigo: *nyt* névmássá alakítás, pronominalizáció
 pronomadverbo: *nyt* névmási határozószó
l.m. rilatpronomo, sumigpronomo, tabelpronomo
| prononc/i *tr nyt* kiejt, kimond *szin* elparoli
 ►klare prononci vorton: szót tisztán kiejt
 ►prononcu!: ejtsd!
 prononco: *nyt* kiejtés *szin* elparolo
 ►detonita prononco: akcentusos kiejtés
 ►fremdeca prononco: idegenes kiejtés
 prononcaĉi: *tr nyt* csúnyán ejt
 ►li prononcaĉas la vortojn: csúnyán ejti ki a szavakat
 misprononci: *tr nyt* hibásan v. rosszul ejt
 misprononco: *nyt* hibás kiejtés, rossz kiejtés
 neprononcebla: kiejthetetlen
 ►vi havas neprononceblan nomon: kiejthetetlen neved van
 prononcmannerio: *nyt* kiejtémód, akcentus vő. akĉento
| prop- kém prop- <háromkarbonos lánc szénhidrogénekben>
 propano: kém propán
 ►propanata acido: propánsav, propionsav *szin* propionata acido
 propanalo: kém propanal *szin* propionata aldehido
 propeno: kém propén, propilén
 propenalo: kém propénal *szin* akroleino, akrilaldehido,
 propenalaldehido
 propenato: kém akrilát *szin* akrilato
 ►propenata acido: propénsav, propilénsav, akrilsav *szin* akrilata
 acido
 propenalaldehido: *l.* propenalo
 propilo: kém propilgyök
 izopropilo: kém izopropilgyök
| propag/i 1) *tr fiz* visz, vezet
 ►propagi lumon: fényt vezet
 ►propagi sonon: hangot vezet
2) *tr biol orv* terjeszt <szaporítva>
 ►propagi epidemion: járványt terjeszt
 ►propagi mikrobojn: mikrobákat terjeszt
 propagaĵo: *inf* shareware *szin* taŭgprovaĵo
 propagiĝi: **1)** *fiz* terjed, vivődik
 ►la sismaj skuoj propagiĝis tra la terkrusto: a szeizmikus mozgások
 a földkérgen keresztül terjedtek
2) *biol orv* terjed
 ►la pesto propagiĝis de lando al lando: a pestis országról országra
 terjedt
 propagilo: *fiz* propagátor
| propagand/o propaganda, népszerűsítés, hírverés
 ►propagando por Esperanto: az eszperantó népszerűsítése
 propagandi: *tr* népszerűsít, propagál
 ►propagandi la sanan vivmanieron: népszerűsíti az egészséges
 életmódot

propagandilo: propagandaeszköz, népszerűsítés eszköze
 propagandisto: propagandista, *fn* népszerűsítő
 propagandaparato: propagandagépezet
| paroksiton/a *nyt* harmadhangsúlyos vő. paroksitona, oksitona
| propedeŭtik/o *isk* bevezető oktatás, előkészítő oktatás,
 propedeutika *szin* lernfaciligo
 propedeŭtika: *isk* előkészítő, bevezető, tanulást könnyítő,
 propedeutikus *szin* lernfaciliga
| propile/o ép propülaia, kapuépület
 ►la fama propileo de la Akropolo: az Akropolisz híres propülaiaja
| propin/o kém propin
| propion/o kém propion
 ►propionata acido: propionsav
 ►propionata aldehido: propanal *szin* propanalo
 propionlaktano: kém propionlaktan
| propolis/o áll propolisz
| propon/i 1) *tr* javasol, ajánl
 ►ĉu vi povas proponi ion pli bonan?: tud jobbat javasolni?
 ►proponi amendon: *jog* törvénymódosítást javasol
 ►proponi je ies atento: figyelmébe ajánl
 ►proponi ŝanĝojn: változtatásokat javasol
2) *tr* ajánl, kínál, felkínál
 ►kion vi proponas por mia silento?: mit kínál a hallgatásomért
 cserébe?
 ►mi proponas du globetojn por via granda globo: két kis golyót
 kínálok a te nagy golyóért
 ►mi proponas min: ajánlom magamat
 ►proponi kompenson: kárpótlást kínál fel
 ►proponi varon al kliento: ügyfélnek árut kínál
 ►ŝi proponis sin kiel servistino: cselédnek ajánlkozott
 propono: **1)** javaslat
 ►diskuti, akcepti, forjeti proponon: javaslatot megvitát, elfogad,
 elutasít
 ►oni submetis la proponon al prijuĝo: elbírálásra nyújtották be a
 javaslatot
 ►revizia propono: *jog* felülvizsgálati kérelem
2) ajánlat, kínálat
 ►la propono de laboro superas ĝian postulon: a munka kínálata
 meghaladja a keresletét
 ►grandanima propono: nagylelkű ajánlat
 ►vi ne devas tuj akcepti mian proponon: nem kell azonnal elfogadnia
 az ajánlatomat
 proponado: **1)** ajánlgatás, kínálgatás
2) *gazd* kínálat
 ►proponado kaj postulado: kereslet és kínálat
 proponanto: **1)** *fn* javasló
2) *fn* ajánló, ajánlattevő
 kontraŭpropono: ellenjavaslat
 pliproponi: *ntr* többet kínál
 sinproponanto: önkéntes, önként jelentkező
l.m. akuzpropono, leĝpropono, reformpropono, rezolucipropono,
 ŝanĝopropono
| proporci/o 1) *mat* arány *szin* rilatumo
 ►konstruaĵo de admirinda proporcio: csodálatosan arányos épület
 ►ora proporcio: *mŭv* arany metszés, aranyarány
2) *átv* arány, mérték, nagyság
 ►en inversa proporcio kun lia kuraĝo: bátorságával fordított
 arányban
 ►konstruadoj de kolosaj proporcioj: kolosszális mértékű építkezések
3) *zene* menzúra

proporcio: *mat* arányos

► *ĝia pezo kaj volumeno estas proporciaj*: a súlya és térfogata arányos

► *lia reago ne estis proporcia al la ofendo*: a reagálása nem volt arányos a sértéssel

► *via salajro estas proporcia al la plenumata laboro*: a fizetése arányos az elvégzett munkával

proporcio: arányosan

► *mi pagas proporcio al la tasko*: a feladattal arányosan fizetek

misproporcio: aránytalanság

misproporcio, neproporcio: aránytalan

► *li ricevas neproporcio altan salajron*: aránytalanul nagy fizetést kap

► *misproporcio konstruita domo*: aránytalanul megépített ház

mezproporcio: *mat* középarányos

l.m. golproporcio, mortproporcio, valorproporcio

| **propozíció** **1)** *nyt* mondat, tagmondat, mellékmondat

► *adversa propozicio*: ellentétes mondat

► *alternativa propozicio*: választó mondat

► *klariga propozicio*: magyarázó mondat

► *konkluda propozicio*: következtető mondat

► *kopula propozicio*: kapcsolatos mondat

► *kunordita propozicio*: mellérendelt mondat

► *subordita propozicio*: alárendelt mondat *szin* subpropozicio, subfrazo

2) *fil* ítélet, állítás, kijelentés

3) *mat* állítás

ĉefpropozicio: *nyt* főmondat, főlérendelt mondat *szin* ĉeffrazo

subpropozicio: *nyt* alárendelt mondat *szin* subordita propozicio

► *adjekta subpropozicio*: határozói mellékmondat

► *cela subpropozicio*: célhatározói mellékmondat

► *eksplika subpropozicio*: kifejtéses mellékmondat

► *epiteta subpropozicio*: jelzői mellékmondat

► *implikita subpropozicio*: összeshatározóes mellékmondat

► *instrumentindika subpropozicio*: eszközhatározói mellékmondat

► *kaŭza subpropozicio*: okhatározói mellékmondat

► *kompara subpropozicio*: hasonlító mellékmondat

► *kompletiga subpropozicio*, *kompletiva subpropozicio*:

mondatrészkifejtő mellékmondat *szin* kompletivo

► *konceda subpropozicio*: megengedő mellékmondat

► *kondiĉa subpropozicio*, *supoza subpropozicio*: feltételes mellékmondat

► *konkluda subpropozicio*: következtető mellékmondat

► *konsekvencindika subpropozicio*: következményes mellékmondat

► *loka subpropozicio*: helyhatározói mellékmondat

► *maniera subpropozicio*: módhatározói mellékmondat

► *modala subpropozicio*: módozathatározó mellékmondat

► *nerektobjekta subpropozicio*: közvetett-tárgyi mellékmondat

► *objekta subpropozicio*: tárgyi mellékmondat

► *origina subpropozicio*: eredethatározói mellékmondat

► *predikata subpropozicio*, *predikativa subpropozicio*: állítmányi mellékmondat

► *rezulta subpropozicio*: eredményhatározói mellékmondat

► *rilata subpropozicio*, *rilativa subpropozicio*: vonatkozó mellékmondat

► *separativa subpropozicio*: különítőhatározói mellékmondat

► *situacia subpropozicio*: helyzethatározói mellékmondat

► *societa subpropozicio*: társhatározói mellékmondat

► *statindika subpropozicio*: állapothatározói mellékmondat

► *subjekta subpropozicio*: alanyi mellékmondat

► *tempa subpropozicio*: időhatározói mellékmondat

propoziciosintakso: *nyt* tagmondattan

| **prop/a** **1)** *mn* saját, maga, tulajdon

► *al ĉiu sia propra estas ĉarma kaj kara^Z*: *közm* a magáé mindenkinek kedves

► *en fremda tegmento li flikas truon kaj en la propra ne vidas la fluon^Z*: *közm* más szemében a szálkát is meglátja, a magáéban a gerendát sem

► *en propra angulo ĉiu estas fortulo^Z*: *közm* a szakács is király a maga konyhájában

► *li falis en sian propran kaptilon*: a saját csapdájába esett

► *mi vidis lin per la propraj okuloj*: saját szememmel láttam

► *propra sufero – plej granda sur tero^Z*: *közm* kinek-kinek legjobban fáj a maga baja

► *propra supo brogas, fremda allogas^Z*: *közm* szomszédasszony levesének sokkal jobb az íze

2) *mn* sajátos, jellemző

► *moroj propraj al la hungaroj*: a magyarokra jellemző szokások

propre: **1)** sajátosan, rá jellemzően

► *li estas propre sprita*: sajátosan szellemes

2) tulajdonképpen, valójában, egyáltalán

► *ĉu vi havas propre aŭton?*: van egyáltalán kocsid?

► *pri tio propre ni ne bezonas paroli*: erről tulajdonképpen nem szükséges beszélünk

► *super kio vi propre laboras?*: tulajdonképpen min dolgozol?

propraĵo: **1)** sajátosság

► *rido estas propraĵo de la homo*: a nevetés az ember sajátossága

2) *gazd* tulajdon, vagyon

► *propraĵon mi ne havas*: nincsen vagyonom

propreco: tulajdonság, sajátosság, különlegesség

propreca: sajátos, különös

proprece: sajátosan, különösen

proprigi, alproprigi: *tr* vkinek a tulajdonába ad

► *ĉu vi proprigus vian teron al la ŝtato?*: az állam tulajdonába adnád a földedet?

► *la ŝtato proprigis al si la fabrikojn*: az állam a maga tulajdonába vette a gyárakat

► *mi ne bone alproprigis la latinan*: nem jól sajátítottam el a latint

► *ne proprigu al vi tute mian amikon*: ne sajátítsd ki teljesen magadnak a barátomat

► *vi proprigis al vi mian pluvombrelon*: elsajátítottad az esernyőmet

proprulo, propraĵulo: tulajdonos *szin* proprietulo

proprumi: *tr* tulajdonol, a tulajdonában van

► *li proprumis vastajn bienojn*: hatalmas birtokok voltak a tulajdonában

proprumanto, proprumulo: *jog* tulajdonos

proprumeco: *jog* tulajdonjog

alproprigi: **1)** *tr* *gazd* magáévá tesz, magának kisajátít

► *alproprigi domon*: házat kisajátít magának

2) *tr* *átv isk* megtanul, elsajátít

► *ni bone alproprigis la anglan*: jól elsajátítottuk az angolt

alproprigo: **1)** *gazd* kisajátítás

2) *átv isk* elsajátítás

eksproprigi: *tr* *gazd* *jog* kisajátít *szin* eksproprietigi

malpropra: másé, idegen

► *kie vi prenis ĉi tiun malpropran aĵon?*: honnan vetted ezt az idegen holmit?

alproprigi: *l.* alieni

alproprigi: *tr* *gazd* *jog* átruház, elidegenít

malproprigi: *tr* *jog* elidegenít, értékesít

senproprigi: *tr* *gazd* *jog* <tulajdonától> megfoszt

propradire: hogy úgy mondjam, az igazat szólva
 proprainiciate: saját kezdeményezésre, önszántából, motu proprio
 proprajuĝa: *jog* önkényes
 proprakonte: **1)** *gazd* saját számlára
2) *átv* saját szakállára
 proprakoste: saját költségen
 propramana: saját kezű
 ▶propramana subskribo: saját kezű aláírás
 propriaokule: saját szemével
 proprariske: saját kockázatára, saját szakállára
 proprasenca: szigorú értelemben vett, voltaképpen, tulajdonképpen
 proprasence: szigorú értelemben véve, voltaképpen, tulajdonképpen
 propravola: önkéntes, szabad akaratból történő
 propravole: maga jószántából, önként, saját akaratából
| propriet/o **1)** *gazd* *jog* vagyon
 ▶intelekta proprio: szellemi tulajdon
 ▶kooperativa proprio: szövetkezeti tulajdon
 ▶nacia proprio: nemzeti tulajdon
 ▶persona proprio: személyi tulajdon
 ▶privata proprio: magántulajdon
 ▶publika proprio: köztulajdon
 ▶socia proprio: társadalmi tulajdon
2) *jog* tulajdonjog
 ▶ne ĉiu posedanto havas la proprieton de sia posedaĵo: nem minden birtokosnak van tulajdonjoga a birtokára
 proprieti: *tr* *gazd* *jog* tulajdonol, tulajdonként birtokol
 proprietajo: *gazd* tulajdon, vagyontárgy
 proprietulo: *gazd* *jog* tulajdonos
 ekspropietigi: *tr* *gazd* *jog* kisajátít *szin* eksproprigi
 senpropietulo: *fn* vagyontalan
 proprietformo: *gazd* *jog* tulajdonforma
| propriocept/i *tr* *biol* önmagát érzékeli
 propriocepto: *biol* önérzékelés, sajátérzékelés, propriocepció *szin*
 pozicisenso, propiosenso
 propriocepta: *biol* pozícióérzéki, proprioceptív *szin* pozicisensa, propiosensa
 proprioceptilo: *biol* proprioceptor, proprioceptor
| propuls/i *tr* *tech* hajt, mozgat
 propulso: *tech* hajtás, meghajtás
 propulsilo: **1)** *fn* tört dárdahajtó <eszköz>
2) *tech* hajtómű
 mempropulso: *tech* önhajtás
 mempropulsilo: *tech* saját hajtómű
| prosцени/o l. antaŭscenĝo
| prosektor/o *orv* proszektor, bonctani előkészítő asszisztens
| proskrib/i *tr* *jog* <ítélet nélkül> száműz, törvényen kívül helyez, számkivet, proskribál
 proskribo: *jog* <ítélet nélküli> száműzetés, törvényen kívül helyezés, számkivetés, prokripció
| proskripci/o l. proskribo
| prospekt/o *fn* tájékoztató, ismertető, prospektus *szin* flugfolio
| prospektiv/o *tud* jövőkutatás *szin* futurologio
 prospektiva: előre tekintő, jövőbe néző
| prospektor/o *ásv* talajkutató
 prospektori: **1)** *tr* *ásv* kutat, megkutat <ércek után>
2) *tr* *gazd* <piacot> kutat, piackutatást folytat
 prospektorado: **1)** *ásv* talajkutatás
 ▶geologia prospektorado: *geo* földtani kutatás
2) *gazd* piackutatás
| prosper/i **1)** *ntr* jól megy, halad, fejlődik, virágzik

▶la rozarbeta bele prosperas: a rózsabokor szépen fejlődik
 ▶miaj aferoj prosperas: jól mennek az ügyeim
 ▶urboj prosperis dum la longa paco: városok fejlődtek a hosszú béke alatt
 ▶via filo prosperas en la lernado: a fia halad a tanulásban
2) l. sukcesi
 prospero: fejlődés, haladás, virágzás
 ▶al sia diligento li ŝuldas sian prosperon: szorgalmának köszönheti a sikerét
 ▶li donis prosperon al la lando: felvirágoztatta az országot
 prospera: **1)** fejlődő, haladó, jól menő
 ▶li havas prosperan negocon: jól menő üzlete van
2) l. sukcesa
 prosperigi: *tr* felvirágoztat, kibontakoztat
 ▶Agnelli prosperigis siajn aŭtofabrikojn: Agnelli felvirágoztatta autógyárait
 malprosperi: *ntr* rosszul megy, stagnál, visszaesik, visszafejlődik
 ▶la merkato malprosperas: stagnál a piac
 malprospera: rosszul menő, sikertelen
| Prosper/o *ir* Prospero
| prostaglandin/o *biol* proszttaglandin
| prostat/o *anat* dűlmirigy, prosztata
 prostatito: *orv* dűlmirigygyulladás, prosztatagyulladás, prostatitis
 prostatektomio: *orv* a prosztata részleges v. teljes eltávolítása, prostatectomia
| prostet/o *biol* kém prosztetikus csoport
| prostez/o *nyt* prosztézis, toldalékhang, hangbetoldás szó elejére
| prostitu/i **1)** *tr* prostituál, <nőt> áruba bocsát
 ▶li prostituis la propran filinon: saját lányát prostituálta
 ▶pro la malriĉeco lia edzino prostituis sin: a szegénység miatt a felesége áruba bocsátotta magát
2) *tr* *átv* *pej* áruba bocsát, prostituál
 ▶prostitu sian talenton: tehetségét áruba bocsátja
 ▶tiu homo estas politike prostituita: az az ember politikailag prostituált
 prostituo, prostituado: prostituálás, prostitúció, áruba bocsátás
 prostituejo: nyilvánosház, bordély, bordélyház *szin* bordelo
 prostituigi: *ntr* prostituálódik, áruba bocsátja magát
 prostituisto: *fn* kitartó, strici, futtató
 prostituistino: kerítőnő, madám <bordélyházban>
 prostituito: selyemfiú, prostituált *szin* amoristo, amvendisto
 prostituitino: <női> prostituált, utcalány *szin* amoristino, amvendistino
| prostituci/o prostituo
| prostraci/o *orv* kimerülés, prostratio
| protagonist/o főszereplő *szin* ĉefrolulo
 ▶protagonisto en dramo, romano, filmo: főszereplő drámában, regényben, filmben
 protagonisti: *ntr* főszerepet játszik
| Protagor/o *fil* Protagorász
| protaktini/o kém protaktínium <Pa>
| protal/o növ előtelep, prothallium
| protamin/o *biol* kém protamin
| protaz/o *ir* bevezetés, protázis, expozíció
| prote/o¹ növ csodafa, cukorcsérje, prótea <Protea>
| prote/o¹ áll barlangi vakgöte <Proteus anguineus>
| Prote/o mit Próteusz, Proteus
 protea: változó alakú, száz alakot öltő
| proteid/o *biol* kém ex protein l. proteino
| protein/o *biol* kém fehérje, protein

►ĉela proteino: sejtfehérje
 proteinazo: *biol kém* proteináz
 proteinliza: *biol kém* fehérjebontó
 ►proteinliza enzimo: fehérjebontó enzim
 heteroproteino: *biol kém* heteroprotein
l.m. flavoproteino, glikoproteino, ksantoproteino, lipoproteino, nukleoproteino, skleroproteino
 | **protekt/i 1** *tr* támogat, segít, protezsál
 ►kiun reĝo protektas, tiun ministro elektas^Z: *közm* kinek pápa a barátja, könnyen lesz püspök
 ►protektata teritorio: védett terület
 ►protekti al ofico: hivatalhoz segít, hivatalba protezsál
 ►protekti la malriĉulojn: támogatja a szegényeket
 ►protektu mian filon ĉe la lernado: segítse a fiamat a tanuláshoz
2) tr véd, óv
 ►Dio protektu vin!: Isten óvjon!
 ►protekti la enlandan industrion kontraŭ la konkurenco: védi a hazai ipart a konkurencia ellen
 ►protekti la mondheredaĵan pejzaĝon: óvja a világörökséghez tartozó tájat
 ►protekti la monumentojn: védi a műemlékeket
 ►protekti siajn interesojn: védi a saját érdekeit
 protekto, protektado: **1)** támogatás, segítség, protezsálás
2) védelem, óvás
 ►al protekto kaj forto helpas la sorto^Z: *közm* akinek Krisztus a barátja, könnyen üdvözl
 ►alta protektado: fővédnökség
 ►civila protektado: polgárvédelem
 ►Eŭropa Konvencio pri Protekto de Homaj Rajtoj kaj Bazaj Liberecoj: *jog* Az emberi jogok európai egyezménye
 ►jura protekto: *jog* jogvédelem *szin* jurprotekto
 ►kontraŭskriba protekto: *inf* írásvédelem
 ►preni sub sian protekton: pártfogásába veszi
 ►sociala protektado: szociális gondoskodás
 protektanto: **1)** *fn* segít, támogató, protektor
2) *fn* védő, óvó
 protektato: védenc
 protektema: atyáskodó, anyáskodó
 protektismo: **1)** *gazd* protekcionizmus
2) protezsálás, protekciózás
l.m. akvoprotekta, bestoprotekto, bruprotekto, datumprotekto, dungoprotekto, jurprotektado, korodprotektado, krimprotektado, laborprotekto, medioprotekto, naturprotektado, plantoprotektado, radioprotekto, sanprotekto
 | **protektorat/o** *pol* protektorátus, védnökség
 | **proterozoik/o** *geo* prekambrium, algonikum, proterozoikum
 | **protest/i 1** *ntr* tiltakozik, protestál
 ►mia lingva sento protestas kontraŭ tia formo: nyelvérzékem tiltakozik az ilyen forma ellen
 ►ni protestis kontraŭ la decido: tiltakoztunk a döntés ellen
 ►protesti kontraŭ diskriminacio kaj subpremado: tiltakozik a megkülönböztetés és az elnyomás ellen
2) *ntr* *sp* megóv
 ►protesti kontraŭ la decido de la matĉestro: tiltakozik a bíró döntése ellen
3) *tr* *gazd* megóvatol
 ►protesti traton: váltót megóvatol
 protesto: **1)** tiltakozás
 ►preteratenti la protestojn de la publiko: figyelmen kívül hagyja a közönség tiltakozását

►surstrata protesto kontraŭ la nova leĝo: utcai tiltakozás az új törvény ellen
2) *sp* óvás, megóvás
3) *gazd* megóvatolás
 protestanto: protestáns
 protestanto: **1)** *fn* tiltakozó, óvatoló
2) *kr* protestáns
 protestanta: **1)** *mn* tiltakozó, megóvatoló
2) *mn* *kr* protestáns
 ►protestanta preĝejo: protestáns templom
 protestantismo: *kr* protestantizmus
 protestgeneracio: *pol* tiltakozó nemzedék
 protestmanifestacio: *pol* tiltakozó megmozdulás
 protestmovado: *pol* protesztmozgalom
 protestpartio: *pol* protesztpárt
 malprotesti: *ntr* belenyugszik, elfogad vmit <kontraŭ>
 malprotesto: belenyugvás, elfogadás
l.m. malsatprotesto
 | **protez/o** *gysz* protézis
 ►denta protezo: fogprotézis
 ►krura protezo: müláb, lábszárprotézis
 | **proto- 1)** *kém* prot-, proto- <legprimitívebb> *l.* protooksidó, protoporfirino
2) *biol* prot-, proto- <legprimitívebb> *l.* protozoo, protoplasma
3) *orv* prot-, proto- <első alkalommal történő> *l.* protoinfektív
4) *ált* prot-, proto- <első a maga nemében> *l.* protoeklezio, protohistorio, protokanona, protokanajlo
 | **prot/o** *knyv* nyomdavezető, főszerkesztő
 | **protokol/o 1)** jegyzőkönyv
 ►fari protokolon: jegyzőkönyvet vesz fel
 ►protokolo de la kunsido: az ülés jegyzőkönyve
 ►surloka protokolo pri la rompiĉelo: a betöréses lopásról készült helyszíni jegyzőkönyv
2) *inf* naplóállomány, log file
3) *inf* protocol <adatátvitel>
 ►dosiertransiga protokolo: állományátvitel szabvány, FTP
 ►interreta protokolo: internet protokoll, IP
 ►hiperteksta transsendo-protokolo: hiperszöveg-továbbító protokoll, HTTP
 ►poŝtofiĉeja protokolo: postahivatal-protokoll, POP
 ►senkablá aplikprotokolo: vezeték nélküli alkalmazási protokoll, WAP
 protokoli: *tr* jegyzőkönyvez
 ►protokoli la okazintaĵon: jegyzőkönyvezi a történeteket
 protokolanto: *fn* jegyzőkönyvvezető
 protokolisto: *fn* <állandó> jegyzőkönyvvezető
l.m. enketprotokolo, vivprotokolo
 | **proton/o** *fiz* proton
 antiprotono, kontraŭprotono: *fiz* antiproton
 | **protonem/o** *növ* mohatelep, protonéma
 | **protopter/o** *áll* götetal <Protopterus>
 | **prototrof/a** *biol* prototróf <sejt> *vö.* aŭksotrofa, aŭtotrofa, heterotrofa
 | **protrud/a 1)** *anat* kiálló
 ►protrudaj zigomoj: kiálló járomcsont
2) *orv* düledt
 ►protrudaj okuloj: düledt szemek
3) *mat* dagadó- <kúp>
 protrudeco: *anat* *orv* kiállóság, düledtség
 | **protuberanc/o 1)** *anat* kiemelkedés, kidudorodás, protuberantia

2) *csill* napkitörés, protuberancia

| **prov/i** 1) *tr* próbál, kipróbál, vizsgál, tesztel

► *ĉiu provas, kion li povas^Z: közm* az ember próbálkozik

► *provi arĝenton per tuŝtono*: próbakövel ezüstöt próbál

► *provi maŝinon*: gépet kipróbál

► *provi medikamenton*: orvosságot tesztel

► *provi vinon per gustumo*: bort ízelve vizsgál

2) *tr* megpróbál, próbának vet alá <személy>

► *Dio provis Abrahamon: bibl* Isten próbára tette Ábrahámot

► *la sorto provis lin*: a sors megpróbálta

► *li estis mia provita homo*: kipróbált emberem volt

3) *tr* megpróbál, megkísérel

► *li provis preskaŭ ĉiujn metiojn*: szinte minden mesterséget kipróbált

► *provi eĉ la neebulon*: a lehetetlent is megpróbálja

► *provi sian feliĉon, provi sian sorton*: szerencsét próbál

► *provu ankaŭ la duan fojon*: próbáld meg másodszor is

provo: 1) próba, kipróbálás, vizsgálat, teszt

► *al amiko nova ne fidu sen provo^Z: közm* új barátban ne bíz próba nélkül

► *elmeti motoron al provo*: motort próbának veti alá

► *elteni la provon*: kiállja a próbát

► *estas vana provo konvinki vin*: hiábavaló próbálkozás téged meggyőzni

► *faru provon kun mi*: tegyél próbát velem

► *fina provo*: főpróba

► *la muzikistoj faris provon antaŭ la koncerto*: a zenészek próbát tartottak a hangverseny előtt

► *orkestra provo: zene* zenekari próba

► *provo de robo*: ruhapróba

► *teatra provo*: színházi próba

2) megpróbáltatás

prova: próba-, próbászerű

► *prova tubo*: kémcső *szin* provtubo

► *prova uzo de la aŭtomobilo*: a gépkocsi tesztelése

provado: kipróbálás, tesztelés

► *ĉu mi povas uzi la aŭton por provado?*: használhatom a kocsit kipróbálásra?

► *la provado de la vesto daŭris du semajnojn*: a ruha próbái két hétig tartottak

► *tempo de provado de la nova kandidato*: az új jelölt próbaideje *provadi*: *tr* próbálkozik

provaĵo: 1) próba, minta, próbadarab *szin* provpeco

2) *knyv* kefelevonat, korrektúra *szin* presprovaĵo

provbenko: *tech* mérőpad, fékpad, próbapad *szin* testbenko

provilo: 1) vizsgálati eszköz

2) *kém* átv is próbakő *szin* tuŝtono

ekprovo: első próba

elprovi: 1) *tr* <alaposan> kipróbál

► *mi elprovos vian varon, poste mi diros juĝon pri ĝi*: először kipróbálom az árujukat, csak utána mondok róla véleményt

2) *tr* átv próbára tesz

► *elprovu min, se vi ne fidas min*: tégy próbára, ha nem bízol bennem

► *reĝino Ŝeba volis elprovi Salomonon*: Sába királynő próbára akarta tenni Salamont

elprovo: 1) kipróbálás

2) próbatétel, megpróbáltatás

► *elprovo de novicoj: isk* gólyaavatás

► *sperti elprovojn*: megpróbáltatások érik

elprovita: bevált, kipróbált

► *elprovita homo*: kipróbált ember

► *elprovita metodo*: bevált módszer

kontraŭprovo: ellenpróba

surprovi: *tr* felpróbál

► *surprovu la jakon kaj la ŝuojn*: próbáld fel a zakót és a cipőt

provbalono: átv is kísérleti léggömb

provcele: próbaképpen, próba céljából, tesztelésre

provdungi: *tr* próbaidőre felvesz

provdungito: *fn* próbaidős <alkalmazott>

provedziĝo: próbaházasság

proveksplodigo: kísérleti robbantás

provekzemplero: próbapéldány, minta

prove-trove: találomra, vaktában

provfabrikado, *provfarado*: *ip* próbagyártás

provjaro: próbaév

provlegi: *tr* lektorál, <kéziratot> ellenőriz *szin* kontrollegi

provleganto: lektor, kézirat ellenőrzője *szin* kontrolleganto

provludi, *provripeti*: *tr* műv *zene* próbál

► *provludi novan dramon*: új drámát próbál

► *provludi soneton*: szonettet próbál

provludo: *zene* műv próba, próbajáték

provnumero: *knyv* próbaszám

provotempo: próbaidő

provpeco: próbadarab *szin* provaĵo 1

provperiodo: próbaidőszak

provproduktado: 1) *agr* próbatermesztés

2) *ip* próbatermelés

provprodukt: *ip* prototípus, próbatermék *szin* prototipo 2

provtubo: kém kémcső, lombik

provversio: *inf* demó

l.m. akvoprovo, divenprove, fajroprovo, galeprovaĵo, kvalitprovo, murdoprovo, realecprovo, rezistoprovo, suferprovi, taŭgprovaĵo, trafprove

| **Provenc/o** *geo* Provence

provenca: *geo* provence-i, provanszi, provanszál, provenszál

► *la provenca dialekto de la franca*: a franca provanszi dialektusa

Provenco-Alpoj-Bordo Lazura: *geo pol* Provence-Alpes-Côte d'Azur <FR>

| **proverb/o** *nyt* közmondás, népi mondás

► *proverbo estas sperto, proverbo estas averto^Z: közm* közmondás nem hazug szólás

Proverboj: 1. *Sentencoj*

proverba: 1) *nyt* közmondás-, közmondási, közmondással

kapcsolatos

2) *átv* közmondásos

► *la proverba fideleco de la hundoj*: a kutyák közmondásos hűsége *proverbaro*: közmondásgyűjtemény

► *Oklingva Proverbaro*: Nyolcnyelvű közmondásgyűjtemény

► *Proverbaro Esperanta de Zamenhof*: Zamenhof Eszperantó

közmondásgyűjteménye

Proverboj: *bibl* A példabeszédek könyve, Példabeszédek könyve <Péld>

proverbologo: *fn* *nyt* közmondáskutató

proverbologio: *nyt* közmondáskutatás, proverbológia

| **proviant/o** élelmiszerkészlet, élelem

► *longa trajno de ĉaregoj transportis la provianton por la armeo*:

hosszú szekérkaraván szállította az élelmet a hadseregnek

provianti: *tr* élelmez, élelemmel ellát

► *provianti armeon*: sereget élelmez

► *provianti sieĝatan urbon*: ostromlott várost élelemmel lát el

proviantado: élelmezés, élelmiszer-ellátás

►ministerio pri proviantado: *pol* élelmezési minisztérium

proviantisto: **1)** *tört* kulcsár

2) *kat* élelmező tiszt, GH-s tiszt

proviantistino: *tört* kulcsárnő

proviantadministracio: *kat* élelmezési csoportfőnökség

| **providenc/o** *vall* <isteni> gondviselés, providencia

providenca: *vall* gondviseléssel kapcsolatos

►providenca hazardo: isteni véletlen

| **provinc/o** **1)** *geo pol* provincia, tartomány

2) *kr* rendtartomány, provincia

►eklezia provinco: egyháztartomány

►jezuita provinco: jezsuita rendtartomány

3) *átv* vidék <a fővárossal szemben>

►mi loĝas en la provinco: vidéken lakom

provinca: **1)** *geo pol* tartományi, provinciális

►provinca administracio: tartományi közigazgatás

2) *átv* vidéki, vidékies, provinciális

►provinciaj kutimoj: vidékies szokások

►provinciaj urboj: vidéki városok

provincano: **1)** tartományi lakos, provincia lakója

2) *fn* *átv* vidéki <ember>

►naiva provincano: naiv vidéki

provincestro: **1)** *geo pol* tartományi kormányzó

2) *kr* tartományfőnök, provinciális, tartományi rendfőnök

provincismo: provincializmus

| **provincial/o** l. provincestro **2)**

| **provincialism/o** l. provincismo

| **provirus/o** *biol* elővírus, provírus *szin* enkromosoma víruso

| **provitamin/o** *biol* elővitamin, provitamin

| **proviz/i** **1)** *tr* ellát, felszerel

►li provizis sin por la vintro: felszerelkezett a télre

►provizi aŭton per benzino: kocsit benzinnel feltölt

►provizi la botelon per korko: dugót tesz a palackba

►provizi la dompordon per nova klinko: új kilincset szerel fel a kapura

►provizi la fenestron per ŝutro: spalettát szerel az ablakra

►provizi la gazetaron per informoj: ellátja a sajtót hírekkel

►provizi la hakilon per tenilo: a fejszébe nyelet rak

►provizi per armiloj: fegyverekkel ellát

►provizi per ĉio necesa: minden szükségességgel ellát

►provizi per vestoj: felruház, ruhával ellát

2) *tr* gondoskodik vmiről <n>

►provizi la bezonojn de la maljunula hejmo: gondoskodik az öregek otthona szükségleteiről

provizo: **1)** ellátás, felszerelés *szin* provizado

►sennoda provizo de la urbo per hejtoligno: a város folyamatos ellátása tűzifával

2) ellátmány, felszerelés, készlet

►naturaj provizoj: természeti kincsek

►neelĉerpebla provizo: kimeríthetetlen készlet

►prepari provizojn de municio: lőszerkészleteket halmoz fel

►provizo por la vojo: úti ellátmány

►riĉa provizo da ideoj: ötletek bőséges tárháza

►sociala provizo: szociális ellátás

provizado: ellátás, felszerelés

provizejo: készletraktár

►plenigi la provizejojn de greno: feltölti a gabonaraktárakat

provizisto: anyagbeszerző

memproviza, sinproviza: önellátó

memprovizo, sinprovizo: önellátás

postprovizo: utánpótlás

:

provizĉaro: *jm* társzekér

provizoĉeno: ellátási lánc

provizregiono: ellátási körzet

l.m. akvoprovizado, elektroprovizanto, kurentprovizanto,

retprovizanto, vortprovizo

| **provizi/o** *gazd* jutalék

►labori por provizio: jutalékért dolgozik

►provizio de asecura peranto: biztosítóügynök jutaléka

►provizio de banko: banki jutalék

| **provizor/a** ideiglenes, átmeneti, időleges, előzetes <nem végleges>, provizórikus *szin* duma **2)**

►laŭ provizoraj kalkuloj: előzetes számítások szerint

►provizora ponto: ideiglenes híd

►provizora rimedo: ideiglenes eszköz

►provizoraj dispozicioj: átmeneti rendelkezések

provizore: ideiglenesen, átmenetileg

provizorajo: ideiglenes megoldás, provizórium

provizorulo: szerződéses alkalmazott

| **provok/i** **1)** *tr* kihív, provokál, kötekedik vkivel <n>

►ne provoku min: ne provokálj

►provoki al diskuto: vitára ösztönöz

►provoki al duelo: párbajra hív ki

2) *tr* *átv* előidéz

►la mediopoluado provokas ekstremajn vetersituaciojn: a környezetszennyezés szélsőséges időjárási helyzeteket idéz elő

►provoki militon: háborút provokál

►provoki ribelon: felkelést idéz elő

provoko: kihívás, provokáció

provoka, provokanta: kihívó, provokáló

►provokanta agento: *fn* beugrató, agent provocateur

provokema: kötekedő természetű, krakélerkedő

provokisto: *pol* provokatőr

provokulo: *fn* kötekedő, krakéler

| **provos/o** *jog* börtönőr, porkoláb

| **provost/o** **1)** *tört* elöljáró, hivatalnok <FR>

2) *kat* tábori csendőrpáncsnok

| **proz/o** *ir* próza, széppróza

proza: **1)** *ir* próza-, prózában írt, prózai

►proza stilo: prózai stílus

►proza verkisto: prózaíró

2) *átv* prózai

►kia proza esprimo!: milyen prózai kifejezés!

►kiel proza vi estas!: milyen prózai vagy!

prozaĵo: *ir* prózai mű, próza

prozisto: *ir* prózaíró

| **prozak/o** *gysz* prozac

| **prozelit/o** *fn* *vall* áttért, prozelita

prozelitismo: *vall* prozelitizmus, térítői buzgóság

| **Prozerpin/o** *mit* Proserpina *szin* Persefono

| **prozodi/o** **1)** *nyt* prozódia

2) *ir* zene prozódia

| **prozop/o** *növ* aszályfa, algaroba <Prosopis>

►miela prozopo: mirigyes aszályfa, mirigyes algaroba <P. glandulosa>

►velura prozopo: gyapjas aszályfa v. algaroba <P. velutina>

| **prozopope/o** *ir* megszemélyesítés, prozopopea

| **prozopografi/o** személyleírás, prozopográfia

| **pru!** *isz hó!* <állat megállítása> *szin tpr!*

| **pru/o 1)** *hajó* hajóorr

prufiguro: *hajó* orrfigura

| **prud/a** *prúd, álszemérmes szin* *castafekta*

prudeco: álszemérem, prűdéria

prudulo: *fn* álszemérmes, prűd

prudulino: álszemérmes nő, prűd nő

malpruda: szabados, sikamlós

malprudi: *ntr* szabadosan viselkedik

| **prudent/a 1)** megfontolt, körültekintő, értelmes, józan, előrelátó <vki>

▶ prudenta homo ne agas tiel: megfontolt ember nem cselekszik így

▶ se vi estas prudenta, vi ne tro rapidos: ha körültekintő vagy, nem sietsz túlságosan

2) okos, értelmes, megfontolt, józan <vmi>

▶ tio ne estas prudenta konduto en ĉi tiu situacio: ez nem bölcs viselkedés ebben a helyzetben

prudento: megfontoltság, körültekintés, előrelátás, józanság

▶ agu kun prudento: cselekedj körültekintéssel

▶ ĉu vi perdis la prudenton?!: elment a józan eszed?!

▶ de legado sen atento ne riĉiĝas la prudento^Z: *közm* figyelmetlen olvasástól nem gyarapszik a tudás

▶ Dio donis al Salomono saĝon kaj tre multe da prudento: *bibl* Isten adott Salamonnak igen nagy bölcsességet és értelmet

▶ kiu prudenton ne havas, tiun saĝo ne savas^Z: *közm* jobb a jó ész, mint a nagy ész

▶ perdi la prudenton: eszét veszti

▶ perdigi al li la prudenton: elveszi az eszét

▶ sana prudento: józan ész

▶ venas prudento post la ĝusta momento^Z: *közm* utólag könnyű okosnak lenni

▶ vi ne aŭskultis al la sana prudento: nem hallgattál a józan észre

prudentigi: *tr* észre térít, óvatossá tesz

▶ la perdo de lia tuta havaĝo prudentigis lin: a teljes vagyonának elvesztése észre térítette

prudentigi: *ntr* észre tér, kijózanodik

malprudenta: oktalan, esztelen, örült

▶ malprudente kuraĝa: esztelenül bátor

▶ malprudenta plano: örült terv

malprudento: oktalanság, esztelenség, örültség

malprudentulo: oktalan ember, esztelen ember

neprudenta: meggondolatlan, megfontolatlan

▶ tio estis neprudenta faro: ez meggondolatlan tett volt

senprudenta: óvatlan, megfontolatlan, vigyázatlan, hebehurgya

prudentaĝa: érett korú

| **prujn/o** *met* dér

prujna: *met* deres

prujnumo: *növ* hamv, harmat, pruina

prujnuma: *növ* hamvas

l.m. nebulprujno

| **prun/o** *növ* szilva *vö.* kveĉo, mirabelo, prunelo, renklodo, umeo

prunujo, prunarbo: *növ* szilvafa <Prunus domesticus>

▶ dorna prunujo: *l.* prunelujo

prunbrando: *gaszt* szilvapálinka, szilvórium *szin* slivovico

| **prunel/o** *növ* kökény

prunelujo, prunelarbusto: *növ* kökénybokor <Prunus spinosa> *szin* dorna prunujo

| **prunt/i 1)** *tr* kölcsönöz, kölcsönad *szin* alprunti, pruntedoni

▶ mi pruntis al li librojn el la biblioteko: könyveket kölcsönöztem neki a könyvtárból

▶ pruntu al mi mil forintojn: adj kölcsön ezer forintot

2) *tr* kölcsönvesz *szin* deprunti, pruntepreni

▶ en la naĝejo ni pruntos bankalsonetojn: az uszodában kölcsönzünk fürdőnadrágot

▶ li dentojn prunti ne bezonas^Z: kemény fából faragták

▶ mi pruntos vian globkrajonon: kölcsönveszem a golyóstolladat

prunte: *hsz* kölcsön, kölcsönbe

▶ ĝi estas prunte ĉe mi: kölcsönben van nálam

prunto: 1) kölcsönzés, kölcsönadás, kölcsönvétel *szin* pruntado

▶ prunto amikon forpelas^Z: *közm* ha el akarod veszíteni barátodat, adj neki kölcsönt

2) kölcsön, adósság *szin* pruntaĵo

▶ subskripcii prunto: kölcsönt jegyez

▶ ŝtata prunto: államadósság

3) *nyt* kölcsönzés

pruntado: kölcsönzés, kölcsönadás, kölcsönvétel *szin* prunto 1

▶ interbiblioteka pruntado: *knyv* könyvtárközi kölcsönzés

alprunti: *tr* kölcsönad *szin* pruntedoni

alprunto, alpruntaĵo: *gazd* kölcsön <amit kölcsönadtak>

▶ banka alprunto: banki kölcsön

alpruntanto: *gazd* kölcsönadó

deprunti: *tr* kölcsönvesz *szin* pruntepreni

deprunto, depruntaĵo: *gazd* kölcsön <amit kölcsönvettek>

▶ deprunto de vorto: *nyt* szókölcsönzés

▶ konstrui el ŝtata deprunto: állami kölcsönből épít

▶ repagi deprunto: kölcsönt visszafizet

depruntanto: *gazd* kölcsönvevő

pruntaĉeti: *tr* *gazd* lízingel <kölcsönbérletbe vesz>

pruntbiblioteko: kölcsönkönyvtár

pruntedoni: *tr* kölcsönad *szin* alprunti

pruntepeti: *tr* kölcsönkér

pruntepreni: *tr* kölcsönvesz *szin* deprunti

pruntokaso: *gazd* kölcsönpénztár

pruntŝuldo: *gazd* kölcsöntartozás

pruntvendi: *tr* *gazd* lízingel <kölcsönbérletbe ad>

pruntvorto: *nyt* jövevényyszó, kölcsönszó

l.m. biciklopruntejo, filmpruntejo, ŝtatprunto, tradukprunto

| **prunus/o** *növ* tud szilvafa <Prunus>

▶ Armenia prunuso: *l.* abrikotujo

▶ birda prunuso: *l.* merizujo

▶ dolĉa prunuso: *l.* migdalujo

▶ doma prunuso: *l.* prunujo

▶ dorna prunuso: *l.* prunelujo

▶ malfrua prunuso: késői /zelnice/meggy <P. serotina>

▶ persia prunuso: *l.* persikujo

| **prurig/o** *orv* viszketegség, prurigo

▶ feroĉa prurigo: prurigo nodularis

▶ milda prurigo: prurigo mitis

▶ simpla prurigo: prurigo simplex

| **prurit/o** *orv* viszketés, pruritis

| **prus/o** *fn* porosz

prusa: *mn* porosz

▶ prusa disciplino: porosz fegyelem

Prusujo, Prusio: *tört geo* Poroszország

| **pruv/i 1)** *tr* bizonyít, bebizonyít, <bizonyítással> igazol <vki>

▶ kio estis pruvota: *mat* amit bizonyítani kellett, quod erat demonstrandum

▶ prui la ekziston de Dio: Isten létezését bizonyítja

▶ prui sian senkulpecon: ártatlanságát bizonyítja

▶ pruvu la verecon de via aserto: bizonyítsa be állítása igazságát

2) *tr* bizonyít <vmi>

►*ĉi* tiu unu fakto pruvas nenion: ez az egy tény semmit sem bizonyít

►la sukceso de la ekspozicio pruvas nian antaŭvidemon: a kiállítás sikere bizonyítja az előrelátunkat

►lia konduto pruvas mian konjekton: viselkedése bizonyítja a sejtésemet

pruvo: **1)** bizonyítás *szin* pruvado

►pruvo de ekzisto: *mat* egzisztencia-bizonyítás

►pruvo per <redukto al> absurdo: *fil* indirekt bizonyítás, reduction ad absurdum bizonyítás

►pruvo per indukto: *fil* indukciós bizonyítás

►pruvo per pruvendaĵo: *fil* elveszúztatás, petitio principii

2) bizonyíték, bizonyság *szin* pruvaĵo

►frapa pruvo: frappáns bizonyíték

►klara pruvo: világos bizonyíték

►la pruvoj parolas por si mem: a bizonyítékok magukért beszélnek

►li donis pruvon de sia pura koro: bizonyosságát adta tiszta szívének

►materia pruvo: *jog* tárgyi bizonyíték

►suspekto pruvon ne egalas: a gyanú még nem bizonyíték

pruvado: bizonyítás

pruvaĵo: bizonyíték, tárgyi bizonyíték

pruve: bizonyítva, bizonyágul

►pruve de lia falsa aserto li mensogis: hamis állítását bizonyítandó hazudott

►pruve de mia senkulpeco jen estas ĉi tiu letero: ártatlanságom bizonyságául íme itt ez a levél

pruviĝi: *ntr* vmilyennek v. vminek bizonyul

►pruviĝi mensogo: hazugságnak bizonyul

►pruviĝi vera: igaznak bizonyul

senpruve: bizonyíték<ok> nélkül

►akuzi senpruve: bizonyítékok nélkül vádol

pruvobjekto: *jog* tárgyi bizonyíték, bűnjel, corpus delicti

pruvosigno: <bizonyító> jel

►Li faras miraklojn kaj pruvosignojn en la ĉielo kaj sur la tero: *bibl*

Ő... jeleket és csodákat tesz égen és földön

l.m. kuraĝopruvo

| **psalm/o** *bibl* zsoltár

La Psalmaro: *bibl* Zsoltárok könyve <Zsolt>

psalmi: **1)** *tr* <zsoltárt> énekel

2) *tr* átv kántál

psalmaro: *vall* zsoltároskönyv, pszalterium

psalmisto: *vall* zsoltáráró, zsoltárváltó

| **psalteri/o** *zene* pszalterion, pszalterium, lapcitera, keretcitera

| **psamit/o** *ásv* pszammit, metahomokkő

| **pseŭdo-** **1)** ál-, pseudo- *l.* pseŭdoefedrina, pseŭdobero,

pseŭdofrukto, pseŭdomembrano, pseŭdoparazitismo, pseŭdosufikso

2) *pej* ál- <álság, hamisság> *l.* pseŭdopatriotismo, pseŭdoscienco

| **pseŭdonim/o** álnév *szin* kaŝnomo, kriptonimo

| **pseŭdomorf/a** *ásv* pseŭdomorf, álalakban kristályosodó

pseŭdomorfíĝi: *ntr* *ásv* álalakban kristályosodik

pseŭdomorfismo: *ásv* pseŭdomorfia

| **pseŭdopod/o** *l.* pseŭdopiedo

| **psi** *knyv* **Ω**, pszí <görög 'psz' betű> *szin* psio

| **psidi/o** *növ* guáva <Psidium>

| **psiĥ/o** *l.* psiko

| **Psiĥ/o** *mit* Psziché

| **psiĥed/oj** *áll* zsákhordólepkék <Psychidae>

| **psik/o** *pszi* lélek, psziché

►*ĉi* tiuj kutimoj enradikiĝas profunde en nia psiko: ezek a szokások mélyen meggyökeresedtek a pszichénkben

psika: *pszi* lelki, pszichés

►psika forto: lelki erő

►psika malsano: *l.* psikozo

►psika repuŝo: elfojtás

►psika traŭmato: lelki megrázkódtatás, lelki trauma

►psikaj fenomenoj: lelki jelenségek

psikismo: *pszi* lelki élet, pszichizmus

psikogena: *pszi* lelki eredetű, pszichogén

psikologo: **1)** *pszi* pszichológus

2) *átv* lélekbűvár

psikologio: *pszi* pszichológia

►holokinetika psikologio: holokinetikus pszichológia

►medicina psikologio: orvosi pszichológia

►socia psikologio: társadalomlélektan, szociálpszichológia

psikologia: *pszi* pszichológiai

►psikologiaj esploroj: pszichológiai vizsgálatok

psikozo: **1)** *pszi* elmebaj, lelki betegség, pszichózis *szin*

cerbomalsano, psika malsano

►mania-deprimiĝa psikozo: mániás-depressziós betegség

2) *átv* pszichózis

►psikozo pri milito: háborús pszichózis

psikozulo: *pszi* elmebeteg

psikokirurgio: *pszi* orv pszichochirurgia

psikomovo: *pszi* lelki rezdülés, lelki változás

psikopatio: *pszi* pszichopátia, kóros lelki alkat

psikopatiulo: *pszi* pszichopata, kóros lelki alkatú egyén

psikopatologo: *pszi* pszichopatológus, kórlélektan

psikopatologio: *pszi* kórlélektan, pszichopatológia

metapsika: *pszi* metapszichikai

►metapsikaj fenomenoj science ne klarigeblas: a metapszichikai jelenségek tudományosan nem magyarázhatók

parapsikologio: *pszi* parapszichológus

parapsikologio: *pszi* parapszichológia

psikanalizo: *pszi* lélekelemzés, pszichoanalízis

psikanalizisto: *pszi* lélekelemző, pszichoanalitikus

psikastenio: *pszi* pszichikai erőtlenség, lelki aszténia

psikodramo: *ir* pszichodráma

psikofarmakologo: *pszi* gysz pszichofarmakológus

psikofarmakologio: *pszi* gysz pszichofarmakológia

psikofiziologo: *pszi* biol pszichofiziológus

psikofiziologio: *pszi* biol pszichofiziológia

psikolingvisto: *pszi* nyt nyelvpeszichológus

psikolingvistiko: *pszi* nyt pszicholingvisztika

psikoneŭrozo: *pszi* pszichoneurózis, psychoneurosis

psikopedagogo: *pszi* isk pszichopedagógus

psikopedagogio: *pszi* isk pszichopedagógia

psikosomata: *pszi* orv pszichoszomatikus

psikostimula: *pszi* pszichostimuláns

psikotekniko: *pszi* tech pszichotechnika

psikoterapio: *pszi* lélekgyógyászat, pszichoterápia

psikoterapiisto: *pszi* lélekgyógyász, pszichoterapeuta

psikotropa: *gysz* pszichotróp, pszichotropikus

►psikotropa medikamento: pszichotróp gyógyszer

l.m. amaspsikologio

| **psikedel/a** *pszi* pszichedelikus, hallucinogén szer hatása alatt álló

psikedelismo: *pszi* pszichedelizmus, hallucinogén drogos állapot

| **psikiatr/o** *pszi* pszichiáter, elmeorvos

psikiatrio: *pszi* elmekórtan, elmeagyógyászat, pszichiátria

| **psikoded/oj** *áll* pilleszúnyogok <Psychodiadae>

| **psikopat/o** *l.* psikopatiulo

| **psikrometr/o** *met* légnedvességmérő, páramérő, pszichrométer
| **psil/o**¹ kígyóbüvölő
| **psil/o**¹ *áll* levélbolha <Psylla>
▶pomopsilo: almalevélbolha <P. mali>
▶psiledoj: levélbolhák <Psyllidae>
| **psilofit/o** *ösl* Psilophyton
▶psilofitopsidoj: Psilophytopsida
| **psilot/o** *növ* csupaszpáfrány <Psilotum>
▶psilotacoj: csupaszpáfrányfélék <Psilotaceae>
▶psilotopsidoj: csupaszpáfrány-alakúak <Psilotopsida>
| **psi/o** l. psi
| **psitak/o** *áll* jákópapagáj, szürkepapagáj <Psittacus erithacus> *szin* griza papago
▶psitakedoj: papagájfélék <Psittacidae>
▶psitakoformaj: papagájalakúak <Psittaciformes>
psitakozo: *orv* papagájkór, psittacosis *szin* papagmalsano
| **psuas/o** *anat* ágyékizom, psuas
| **psok/o** *áll* fatetű <Psocus>
▶libropsoko: portetű <Trogium pulsatorium>
▶psokuloj: fatetvek <Psocoptera>
▶psokopteroj: fatetű-alakúak, fatetvek, portetvek <Psocoptera> *szin* flugilpsokoj
| **psor/o** *orv* önmérgeződés, psora <homeopatia>
2) l. skabio
| **psoralen/o** *gysz* pszoralén
| **psoriaz/o** *orv* pikkelysömör, psoriasis
| **pst!** *hgut* pszt!, pssz!
| **pšent/o** *tört* fáraókorona
| **ptarmik/o** *növ* kenyérbél-cickafark <Achillea ptarmica> *szin* ternigherbo
| **pteranodont/o** *ösl* Pteranodon <repülő hüllő>
| **pteraspid/o** *ösl* Pteraspis
▶pteraspidoformaj: Pteraspidiformes>
▶pteraspidmorfoj: Pteraspidomorphi
| **pterido** *növ* szárnyaspáfrány, szárnypáfrány, szalagpáfrány <Pteris>
▶cistopterido: hólyagharaszt, hólyagpáfrány <Cystopteris> *szin* vezikfiliko
▶pteridofitoj <Pteridophyta>: harasztok
| **pteridi/o** *növ* saspáfrány <Pteridium aquilinum> *szin* aglofiliko
| **pterig/o** *áll* pteryx, szárny
pteriguloj: szárnyas rovarok <Pterygota>
senpteriguloj: <elsődleges> szárnyatlan rovarok <Apterygota>
szin senflugiluloj
| **pterobranch/oj** *áll* csövesek <Pterobranchia>
| **pterodaktil/o** *ösl* Pterodactylus
| **pterokarp/o** *növ* rózsafa <Pterocarpus>
▶hindia pterokarpo: indiai rózsafa, Manila-paduk, Ambon-fa, Andamán-vörösfű <P. indicus>
| **pterokl/o** *áll* pusztai tyúk <Pterocles>
▶blankventra pteroklo: nyílfarkú v. nyársfarkú pusztaityúk <P. alchata>
▶nigraventra pteroklo: feketehású pusztai tyúk <P. orientalis>
▶senegala pteroklo: szenegáli pusztai tyúk <P. senegallus>
| **pteropod/o** *áll* repülőkutya <Pteropus> *szin* flughundo
| **pterosaur/oj** *ösl* repülő hüllők, madárgyíkok <Pterosauria> *szin* flugsauruj
| **ptialaz/o** *biol kém* ptialin, nyálamiláz
| **ptialin/o** l. ptialazo
| **ptilonorink/o** *áll* selyemmadár <Ptilonorhynchus violaceus>

▶ptilonorinkedoj: lugasépítő madarak <Ptilonorhynchidae>
| **Ptoleme/o** 1) *tört* Ptolemaiosz <egyiptomi királyi ház>
2) *csill* <Klaudiosz> Ptolemaiosz
ptolemea: *csill* ptolemaioszi
▶la ptolemae sistema: a ptolemaioszi rendszer
| **ptomain/o** *kém* hullaméreg, ptomain
| **ptoz/o** *orv* lesüllyedés, lelógás, ptosis
l.m. gastroptozo, uteroptozo
| **pu!** *isz* pfuj!, hu! <utálat>
| **Puatier/o** *geo* Poitiers
| **Puatuo-Çarent/oj** *geo pol* Poitou-Charentes <FR>
| **puaz/o** *fiz* poise <P>
| **pub/o** *anat* szeméremtájék, pubes
puba: szeméremtáji
▶puba monto: szeméremdomb, mons pubis *szin* venusmonto
pubharoj, pubhararo: *anat* szeméremszőrzet
pubosto: *anat* szeméremcsont, os pubis *szin* pubio
| **puber/a** *mn biol* serdülő
pubereco: *biol* serdülőkor, pubertás
puberulo: *fn biol* serdülő
nepubera: *biol* serdületlen
| **pubi/o** *anat* szeméremcsont, os pubis *szin* pubosto
pubia: *mn anat* szemérem-
▶pubia simfizo: szeméremízület, symphysis pubica
pubiotomio: *orv* pubiotomia
| **public/i** *tr* publikál, <újságban> ír, közread
publicaĵo: cikk, publikáció
publicisto: közíró, újságíró, publicista
| **publik/o** 1) köz, nyilvánosság
▶dediĉi sian vivon al la publiko: a köznek szenteli az életét
▶la voĉo de la publiko: a nyilvánosság hangja
▶tio ne apartenas al la publiko: ez nem tartozik a nyilvánosságra
2) közönség, hallgatóság, nézők, publikum
▶estimata publiko!: tisztelt publikum!
▶la publiko aplaŭdis la primadonon: a közönség megtapsolta a primadonnát
▶leganta publiko: olvasó közönség
▶la prezentado havis bonan publikon: az előadásnak jó közönsége volt
publika: 1) köz-
▶publika afero: közügy
▶publika agado: közszereplés
▶publika funkcio: közfunkció
▶publika mono: közpénz
▶publika servo: közszolgáltatás
2) nyílt, nyilvános, publikus
▶publika pentofaro, publika sinjuĝo: nyilvános megkövetés
▶publika priaŭskulto: nyilvános meghallgatás
▶publika sekreto: nyílt titok
▶publika tago: nyílt nap
▶uzi publikan telefonon: nyilvános telefont használ
publike: nyíltan, nyilvánosan, a nyilvánosság előtt
▶aperi publice: a nyilvánosság előtt megjelenik
▶deklari publice: nyíltan kijelent
▶respondi publice: nyilvánosan válaszol
publikaĵo: 1) *knyv* kiadvány, publikáció
2) *inf* ingyenes program, freeware *szin* ĉiesajo
publikeco: nyilvánosság, publicitás
▶mi donos publikecon al via alternativa opinio: nyilvánosságot biztosítok az ön eltérő véleményének

publikigi: **1)** *tr* közzétesz, nyilvánosságra hoz, kihirdet
 ▶ publikigi la rezulton de la balotado: kihirdeti a szavazás eredményét
 ▶ publikigi edziĝanoncon: házasságot kihirdet
2) *knv* *tr* kiad, közread, publikál *szin* publici
 ▶ publikigi artikolojn pri gramatiko: nyelvtani cikkeket ad közre
 ▶ publikigi la neeldonitajn verkojn de Zamenhof: publikálja Zamenhof kiadatlan műveit
 ▶ publikigi libroserion: könyvsorozatot ad ki
 publikigo: **1)** nyilvánosságra hozatal
 ▶ publikigo de la projekto: a tervezet nyilvánosságra hozatala
2) kiadás, közreadás, publikálás
 ▶ la publikigo de la broŝuro: a füzet közreadása
 publikulino: utcalány, örömlány, félvilági nő
 malpublike: a közönség v. nyilvánosság kizárásával
 ▶ oni traktis lian aferon malpublike: a nyilvánosság kizárásával tárgyalták az ügyét
 nepublika: zártkörű, nem nyilvános, nem publikus
 publikaganto: közszereplő
 publikarea: köztéri
 publikcela: közcélú, közszolgálati
 publikdanĝera: közveszélyes
 publikinteresa: közérdekű
 publikjura: *jog* közjogi
 publikorda: rendvédelmi, közrendi
 ▶ publikordaj organoj: rendvédelmi szervek
 publikpotenca, publikpova: *pol* közhatalmi
 publikrajta: *jog* közjogi
 publiksana: *orv* közegészségügyi
 publikserva: **1)** közszolgálati, közüzemi
2) közönségszolgálati
 publikservo: közönségszolgálat
 publiktrafika: *közl* közforgalmi
 publiktimo: lámpaláz
 ▶ mi havas publiktimon: lámpalázam van, lámpalázás vagyok
 publikutila: közhasznú
l.m. celpubliko, gazetarpublika
 | **puc/a** csiricsáré, csicás, felcicomázott, puccos
 | **puc/o** *ép* vakolat
 puci: *tr ép* vakol, bevakol
 | **pucel/o** *ritk* szűz, szűzlány
 | **puĉ/o** *pol* államcsíny, puccs *szin* ŝtatrenverso
 ▶ militista puĉo: *kat* katonai puccs
 puĉisto: *pol* puccsista
 pripuĉi: *tr pol* megpuccsol
 | **pud/o** *tört* pud <16,38 kg> <RU>
 | **pudel/o** *áll* uszkár, pudli
 ▶ nana pudelo: törpe uszkár
 | **pudend/o** *anat* szeméremtest, pudendum
 ▶ virina pudendo: női szeméremtest, pudendum femininum *szin* vulvo
 | **puding/o** *gaszt* puding
 | **pudl/i** *tr koh* kavár, buzgat, frissít
 pudlaĵo: *koh* kovácsvas
 | **pudor/o** szemérem, szégyenérzet *szin* sekshonto
 pudora: szemérmes *szin* sekshontema
 ▶ pudore mallevi la okulojn: szemérmesen lesüti a szemét
 pudoreco: szemérmesség *szin* sekshontemo
 kontraŭpudora: szeméremsértő
 malpudoro: szemérmetlenség, szégyentelenség

malpudora: kacér, ledér, sikamlós
 senpudora: szemérmetlen, szégyentelen
 pudorofenda: szeméremsértő
 | **pudr/o** púder
 pudri: *tr* púderez
 pudrilo: púderpamacs
 pudrujo: púderdoboz
 pudrokompleto: púderkészlet
 | **puebl/o** puebló indián
 | **pudu/o** *áll* törpeszarvas, pudu <Pudu>
 | **puerper/a** *orv* gyermekágyi, puerperalis
 ▶ ŝi suferis je puerpera febro: gyermekágyi lázban szenvedett
 puerpereco: *orv* gyermekágy, puerperium
 puerperulino: *orv* gyermekágyas asszony, puerpera
 | **Puertorik/o** *geo pol* Puerto Rico
 | **puf!** *hgut* puff!
 ▶ puf! ĝi falis: puff, leesett
 pufpufi: *ntr hgut* pöfög
 | **puf/o** **1)** puff <ülőbútor, ablak közti védőpárna>
2) *tex* buggyos rész
 ▶ harara pufo: hajbetét
3) *biol* kromoszómadudor
 pufa: buggyos, pufók
 ▶ pufaj manikoj: buggyos ruhaujj
 ▶ pufa vango: pufók arc
 pufigi: **1)** *tr* buggyosít, felfúj, felpuffaszt
 ▶ pufigitaj haroj: tupírozott haj
 ▶ pufigitaj maizoj: *gaszt* pattogatott kukorica
2) *tr átv* felfúj
 ▶ ili pufigis la aferon: felfűjték az ügyet
 pufigi: *ntr* felfűjődik, megdagad, felpuffad
 ▶ la pasto pufigis: a tészta megkelt
 ▶ la veloj pufigis: a vitorlák megdagadtak
 puŝbenjeto: *gaszt* farsangi fánk
 puŝkuko: *gaszt* fánk
 ▶ ĉokolada puŝkuko: szerecsenfánk
 ▶ kremaja puŝkuko: krémes fánk, képviselőfánk
 puŝmaizo: *gaszt* pattogatott kukorica
 puŝmaniko: *tex* buggyos ujj
 puŝpantalono: buggyos nadrág, bugyogó
 puŝpuga: nagy seggű, dagadt seggű
 puŝfreklamo: túlzó reklám, felfűjt reklám
 puŝseĝo: puff <ülőbútor>
 puŝvanga: pufók képű
 puŝventra: pocakos
 puŝventro: pocak
 | **puŝin/o** *áll* vészmadár <Puffinus>
 ▶ flavbeka puŝino: mediterrán vészmadár <Calonectris diomedea>
 ▶ granda puŝino: nagy vészmadár <P.>
 ▶ griza puŝino: szürke vészmadár <P. griseus>
 ▶ makulpuŝino: foltos vészmadár <P. lherminieri>
 ▶ malgranda puŝino: kis vészmadár <P. baroli>
 ▶ nordmara puŝino: atlanti vészmadár, feketecsőrű v. bukdosó vészmadár <P. puffinus>
 | **pug/o** far, fenék *szin* postaĵo 2
 pugujo: *biz* alsónaci
 pugujeto: *biz* aligbugyi
 pugmezuro: *tex* csípőméret *szin* koksomezuro
 pugomieno: *biz pej* seggfej
 pugotruo: *biz* segglyuk

l.m. belpuga, pufpuga, steatopuga

| **pugno/o** ököl

►kunpremi la pugnon: összeszorítja az öklét

►pugnon da tumoro oni eloperaciis el li: öklömnyi daganatot operáltak ki belőle

►trafis pugno pugnon²: emberére talált

pugni: *tr* öklöz, ököllel megüt, ököllel ver *szin* pugnobati

►blinde li pugnis lin, kie ajn li povis trafi lin: vakon öklözte, ahol csak el tudta találni

pugnazo: *ritk* ökölcsapás *szin* pugnobato

pugnigi: *tr* ökölbe szorít

►pugnigi la manon: ökölbe szorítja a kezét

pugningo: bokszer

pugnobatalo: ökölharc

pugnobati: *tr* öklöz, ököllel üt, ököllel ver *szin* pugni

pugnobato: ökölcsapás

pugnofero: bokszer *szin* pugningo

pugnoganto: *tex* egyujjas kesztyű *szin* manmufo, mufganto

pugnokojno: *tört* marokkő, szakóca

pugnorajto: *jog* öklöljog

pugnumo: *l.* pugnofero

| **pukcini/o** *növ* rozsdagomba <Puccinia> *szin* rustofungo

| **pul/o**¹ áll bolha <Pulex>

►akvopulo: *l.* dafnia

►fiŝpuloj: haltetvek <Branchiura>

►flavstria brasikpulo: nagy káposztabolha <Phyllotreta nemorum>

►homa pulo: emberbolha <P. irritans>

►marpulo: *l.* talitro

►pipropulo: *l.* piropsilo

►pirarba suĉpulo: körtelevélbolha <Psylla pyrisuga>

►pomfolia suĉpulo: almalevélbolha <Psylla mali>

►sablopulo: *l.* ĉiko

►ŝangĉkapa akvopulo: változófejű vízibolha <Daphnia longispina forma icucullata>

►terpulo: földibolha <Altica oleracea> *szin* ranokrura skarabo, puloskarabo

pulbalkono: *tréf* kakasülő <színházban> *szin* galerio 4

pulbazaro: bolhapiac, ócskapiac

pulkolora: bolhaszínű, barnásfekete

pulteatro: bolhaszínház

puloskarabo: *l.* terpulo

| **pul/o**¹ puli <pénznem>

| **pula/o** pula <pénznem>

| **pulard/o** áll jérce, csirke

| **Pulĉinel/o** *ir* Pulcinella

| **pule/o** áll puli <kutya>

| **puli/o** *tech* csiga, tárcsa *szin* rulbloko

►V-pulio: *tech* V hornyú csiga

puliario: *tech* csigasor, emelőcsiga *szin* takelo

l.m. dentpulio, pelpulio, rimenpulio, ŝnurpulio

| **pulk/o** *gaszt* agávébör, pulque *szin* agavovino

| **pulkv/o** *ne l.* pulko

| **pull/o** *gazd* pool <gazdasági érdekközösség>

| **pulm/o** *anat* tüdő, pulmo

►elektra pulmo: *gysz* újraélesztő készülék

pulmaĵo: *gaszt* szalontüdő

pulmito: *orv* tüdőgyulladás, pulmitis, pneumonia *szin* pneŭmito,

pulmobrulumo, pulminflamo

►netipa pulmito: *orv* nem típusos tüdőgyulladás *szin* netipa pneŭmonio

pulmonologo: *orv* tüdőgyógyász

pulmonologio: *orv* tüdőgyógyászat

plenpulme: teli tüdővel

►spiri plenpulme: teli tüdővel szívja a levegőt

pulmoembolio: *orv* tüdőembólia, pulmonalis embolia

pulminflamo: *orv* tüdőgyulladás *szin* plumito, pneŭmito,

pulmobrulumo

pulmomalsano: *orv* tüdőbetegség *szin* pneŭmopatio

l.m. ŝtalpulmo

| **pulman/o** *vsút* szalonkocsi, pullman

| **pulmonari/o** *növ* tüdőfű <Pulmonaria> *szin* pulmoherbo

►oficina pulmonario: pettyegetett tüdőfű, orvosi tüdőfű <P. officinalis>

| **pulover/o** *tex* pulóver

►jerza pulovero: dzsörzépulóver

►rulkoluma pulovero: kámszanyakú pulóver

| **pulp/o** 1) *növ* gyümölcsbőr, bél, gyümölcsvelő, pulpa

2) *agr* gyümölcsseprő

►la sukerbeta pulpo estas bona furaĝo: a répaszelet jó takarmány

►fari pulpon el li: laposra veri

3) *anat* bél, pulpa

►denta pulpo: fogbél

pulpigi: *tr* pépesít

pulpito: *orv* fogbélgyulladás, pulpitis

pulpoabsceso: *orv* fogbélátályog, abscessus pulpae

pulpogangreno: *orv* fogbélűszök, gangraena pulpae

pulposuko: *gaszt* rostos gyümölcsle

l.m. fingropulpo, lignopulpo

| **puls/o** 1) *orv* átv is érverés, lüktetés, pulzus

►palpi la pulson: kitapintja a pulzust

2) *zene* hangsúly, ütés, ütemrész *szin* tempo 3

3) *vill* impulzuscsoport *szin* impulsgroupo

pulsi: 1) *ntr* ver, lüktet, dobog

►apenaŭ pulsas mia sango: alig lüktet a vérem

►pli rapide pulsas lia koro: a szíve gyorsabban dobogott

2) *ntr* átv lüktet

►la musmontrilo pulsas: az egérmutató villog

►printempo pulsas en niaj koroj: tavasz lüktetett a szívünkben

►vigla trafiko pulsas en la centro: élénk forgalom lüktetett a központban

3) *ntr* *csill* pulzál

►pulsantaj astroj: pulzáló csillagok

pulsado: 1) lüktetés, pulzálás

2) *inf* villogás, blinking

►la pulsado de la musmontrilo: az egérmutató villogása

pulsatoro: *anat* sinuscsozó

ĉefpulso: *zene* hangsúlyos ütemrész, ütem egy

pulsobato: *orv* érverés, „pulzus”

►kiom da pulsobatoj mi havas?: mennyi a pulzusom?

pulsoŝtelo: *csill* pulzáló csillag

l.m. frekvencpulso, vivpulsa

| **pulsatil/o** *növ* kökörcsin <Pulsatilla>

►herbeja pulsatilo: mezei kökörcsin <P. pratensis>

►monta pulsatilo: hegyi kökörcsin <P. montana>

►ordinara pulsatilo: nyugati kökörcsin <P. vulgaris>

►printempa pulsatilo: tavaszi kökörcsin <P. vernalis>

| **pultace/a** *orv* kásás, pépes, pultaceosus

| **pulul/i** *biol* *öko* burjánzik, gomba módra szaporodik

| **pulv/o** *kat* lőpor, puska *szin* pafpulvero

►li pulvon ne elpensis: hát nem ő találta fel a puskaort

pulvejo: *kat* lőportár, lőporkamra
 pulvuj: *kat* lőportartó, lőporszaru
 pulvokorno: *kat* lőporszaru
 pulvopafil: *kat* tűzfegyver
 pulvoturo: *kat* lőportorony
| pulvor/o 1) por <porított anyag>
 ▶bongustiga pulvoro: *gaszt* ízfokozó por <nátrium-glutámát>
 ▶frotlava pulvoro: súrolópor
 ▶kreta pulvoro: kréapor
 ▶kvinspica pulvoro: *gaszt* ötfűszerkeverék
 ▶likopodia pulvoro: *kém* korpafülszt, boszorkányliszt, likopódium
 ▶pulvoro de metalo: fémpor
 ▶pulvoro de oro: aranypor
2) permet
 pulvorigi: **1)** *tr* porít, porrá zúz
 ▶pulvorigi sukeron: cukrot tör
2) *tr* permetez, porlaszt
 ▶pulvorigi parfumon: parfümöt permetez
 pulvorigilo: *fn* porlasztó<eszköz>, permetező<eszköz>
 pulvorigema: morzsalékony, porlékony
 pulvorsukero: *gaszt* porcukor
l.m. bakpulvoro, dentopulvoro, lavpulvoro, gistpulvoro, kakaopulvoro, karbopulvoro, inkopulvoro, laktopulvoro, orpulvoro, pafpulvoro, polurpulvoro, sukerpulvoro, ŝtonpulvoro
| pum! *hgut* bumm!
 ▶pum!, li falis sur la plankon: bumm, a padlóra pottyant
| pum/o *áll* puma <Felis concolor>
| pumik/o *ásv* habkő, horzsakő
 pumiki: *tr* dörzsöl, síkál
| pumili/o *növ* párnás törpefenyő <Pinus pumilio>
| pump/i *tr* szivattyúz, pumpál
 ▶pumpi aeron en la pneŭon: levegőt pumpál az abroncsba
 ▶pumpi akvon el la puto: vizet szivattyúz a kútból
 pumpilo: **1)** *tech* szivattyú, pumpa
 ▶aksa pumpilo: axiálszivattyú
 ▶bicikla pumpilo: kerékpárpumpa
 ▶dentorada pumpilo: fogaskerék-szivattyú
 ▶elektromagneta pumpilo: elektromágneses szivattyú
 ▶eola pumpilo: szélszivattyú
 ▶glitpadela pumpilo, padelrada pumpilo: szárnyalapátos szivattyú
 ▶membrana puto: membránszivattyú
 ▶peristalta pumpilo: perisztaltikus szivattyú
 ▶piŝta pumpilo: dugattyús szivattyú
 ▶radiala pumpilo: radiális szivattyú
 ▶relajsa pumpilo: váltószivattyú
 ▶ŝraŭba pumpilo: csavarszivattyú
 ▶turbina pumpilo: turbószivattyú, turbinaszivattyú, örvényszivattyú
2) *tech* gázszivattyú
3) *biol* proteinszivattyú
 pumpisto: *fn* benzinkutas
 elpumpi: *tr* kiszivattyúz
 ▶elpumpi la cisternon: kiszivattyúzza a víztárolót
 ▶elpumpu iom da akvo: szivattyúzz ki egy kis vizet
 repumpi: *tr* viaszszivattyúz
 transpumpi: *tr* átszivattyúz
 pumpilputo: *víz* artézi kút *szin* akvopumpilo 2
 pumpkamiono: *jm* tűzoltóautó
 pumpostacio: *víz* szivattyúállomás
l.m. aerpumpilo, akvopumpilo, aŭtopumpilo, benzinpumpilo, injektópumpilo, puŝpumpilo, suĉpumpilo, vakumpumpilo

| pumpernikl/o *gaszt* pumpernickel, német rozskenyér
| pun/i *tr* büntet, megbüntet, fenyít, megfenyít
 ▶Dio punas laŭ la fortoj^Z: *közm* érdemlenség után fizet az Isten
 ▶kune kaptite, pune punite^Z: együvé akadtak, mint rókabőr a csávéban
 ▶la soldato estis punita pro forkuro: a katonát megfutamodás miatt büntették meg
 ▶puni per malliberejo: börtönbüntetéssel sújt, börtönre ítél
 ▶puni per la senigo de la poŝmono: a zsebpénz megvonásával büntet
 ▶puni per mono: pénzbírsággal büntet
 ▶puni per trudlaboro: kényszerszermunkával büntet
 puno: büntetés
 ▶bona puno por malbona peno^Z: csak azt kapta, amit megérdemelt
 ▶disciplina puno: fegyelmi büntetés
 ▶mallibereja puno: fogházbüntetés
 ▶pasigi sian bone merititan punon: jól megérdemelt büntetését tölti
 ▶puno per dumviva malliberejo: életfogytiglani büntetés
 ▶puno pekon ŝvingas, favorkoreco ĝin estingas^Z: *közm* a büntetés tartóztat, a megbojcsátás felment a büntől
 ▶suspendita puno je malliberejo: felfüggesztett börtönbüntetés
 puna: büntető, büntetési
 ▶puna ekspedicio: büntető expedíció
 ▶punaj metodoj: büntetési módszerek
 punejo: *jog* büntetőintézet
 ▶punejo por junaĝuloj: javítóintézet
 puniĝi: *ntr* bűnhődik, megbűnhődik
 puninda: *jog* büntetendő
 senpuna: büntetlen
 ▶homo kun senpuna vivo: büntetlen előéletű ember
 punafranko: *távk* bélyegbírság, portó
 punago: *jog* bűncselekmény
 punareo: *sp* büntetőterület
 punbastoni: *jog* megbotoz
 punbloko: *jog* kaloda
 punbruligo: *jog* megégetés <máglyán>
 punĉambro: <iskolai> zárka, karcser, <katonai> fogda
 punĉelo: *jog* különzárka, büntetőzárka
 pundomo: *jog* fegyház, fegyintézet
 punelaĉeto: *kr* búcsú <bűnbocsánat>
 punglavo: *jog* tört pallos
 pungrupo: különítmény <terror>
 pungrupano: különítményes
 punhakilo: *jog* tört kivégzőbárd
 punjugo: *jog* nyakkaloda
 punjuro: *jog* büntetőjog
 punkodo: *jog* büntető törvénykönyv
 punkolono: *jog* pellengér
 punkolonio: *jog* fegyenclepe
 punkompanio: *kat* büntetőszázad
 punkorekti: *tr jog isk* javítónevelésben részesít vkit <n>
 punkorektado: *jog isk* javítónevelés
 punkorektejo: *jog isk* javítóintézet
 punlaborejo: *jog* fegyház, fegyintézet *szin* bagno
 punlabori: *ntr jog* kényszerszermunkán van
 punlaboro: *jog* kényszerszermunka
 punleĝo: *jog* büntetőtörvény
 punligi: *tr* <büntetésül> kiköt
 punludo: *jték* zálogosdi
 punpagi: **1)** *tr* büntetést fizet
 ▶punpagi 20 mil forintojn: 20 ezer forint büntetést fizet

2) *ntr* megbűnhődik

►li punpagis pro siaj junaĝaj misfaraj: megfizetett gyermekkori csínyeiért

punpagigi: *tr* megbírságol, pénzre büntet

punpaliso: *jog* karó <kívégzéshez>

punpoento: büntetőpont

punprediko: *pej* lelki fröccs, erkölcsi prédikáció

punpunkto: *sp* tizenegyes pont

punrestigo en kazerno: *kat* laktanyafoogság

punsidi: *ntr* börtönben ül

punskribo: *isk* büntető <írásbeli> feladat

punslipo: büntetőcédula <*pl.* autón>

punŝoto: *sp* büntetőrúgás, büntetőlövés *vö.* penalo

puntribunalo: *jog* büntető törvényszék *szin* puna kortumo

punvergo: vessző <büntetéshez>

punvergi: *tr* megvesszőz

punviziti: *tr* *bibl* megfenyít, megbüntet

l.m. galerpuno, karcerpuno, monpuno, mortpuno

| **punc/a** pipacsvörös

punco: pipacsvörös szín

| **punĉ/o** *gaszt* puncs

►flamumita punĉo: flambírozott puncs

punĉujo: *gaszt* puncsostál

l.m. kafofunĉo, ovopunĉo, rumpunĉo

| **pund/o** font <pénznem>

►brita pundo: font sterling *szin* sterlingo

pundosigno: fontjel

| **punik/o**¹ *növ tud* gránátalma, pomagránát <Punica>

►granatpuniko: közönséges gránátalma, termesztett gránátalma <P.

granatum> *szin* granatujo

| **punik/o**¹ *fn* pun

punika: *mn* pun

►la punika armeo: a pun sereg

►la punika lingvo: a pun nyelv

| **punk/o** zene punk

punka: *mn* zene punk

punkbando: punk zenekar

punkfolko: zene punkvolk

| **punkci/i** *tr orv* felszúr, megcsapol, kifakaszt, pungál

2) *tr mat* átszúr <pontjától megfoszt>

punkcio: *orv* felszúrás, megcsapolás, kifakasztás, pungálás

| **punkt/o** 1) *knyv* pont

►decimala punkto: *l.* dekuma punkto

►dekuma punkto: *mat* tizedespont

►demanda punkto: *l.* demandosigno

►ekkria punkto: *l.* krisigno

►fina punkto: <mondatvégi> pont

►la Akademio decidis – punkto!: az Akadémia eldöntötte – punktum!

►la punkto de la morsa alfabeto: a Morse-ábécé pontja

►plilongiga punkto: zene nyújtópont

►vokala punkto: magánhangzót jelölő pont

2) pont, petty

►havi ruĝajn punktojn sur la haŭto: piros pettyek vannak a bőrén

3) *knyv* pont <betűméret>

►okpunkta tiparo: nyolcpontos betűkészlet

►punkto en colo: pont per hüvelyk, pont per col

4) *mat* pont

►akumuliga punkto: torlódási pont

►fiksa punkto: fix pont *szin* fikspunkto

►punkto havas pozicion, sed ne etendon: a pontnak helyzete van, kiterjedése nincs

►transfleksiga punkto: inflexiós pont *szin* inflekso punkto

5) *átv* pont, hely

►observa punkto: megfigyelési pont

►okupi la strategiajn punktojn: elfoglalja a stratégiai pontokat

►punkto de aplikiĝo: *fiz* támadáspont

►punkto de Curie: *fiz* Curie-pont, Curie-hőmérséklet

►sur tiu punkto de la monto staras la domo: a hegynek ezen a pontján áll a ház

►tio estas tikla punkto: ez kényes pont

6) *átv* pont, téma

►la diskutata punkto de la regularo: a szabályzat vitatott pontja

►la unua punkto de la tagordo: a napirend első pontja

punkti: 1) *tr* kipontoz

►punktu la parton, kie skribendas la nomo: pontozza ki azt a részt, ahová a név írandó

2) *tr* pettyez

punkteca: pontszerű

punktismo: *műv* pointilizmus

punktita: 1) pontozott, kipontozott

►sur la punktita loko skribu vian nomon: a pontozott helyre írja a nevét

2) pettyes

►nigre punktita griza plumaro: feketén pettyezett szürke tollazat

ĉefpunkto: 1) fő pont

2) *geo* sarokpont, égtájpont

dupunkto: 1) *knyv* kettőspont <:>

2) *mat* osztásjel

mezpunkto: középpont

subpunkto: 1) alpont

2) *nyt* *knyv* alsó pont

superdupunkto: *nyt* *knyv* tréma, kétpont *szin* tremao

superpunkto: *nyt* *knyv* felső pont

tripunkto: *nyt* *knyv* hármaspont, három pont <...>

punktofino: vminek a vége

►kaj punktofino!: punktum!, és vége!, és nincs tovább!, ezzel az ügy be van fejezve!

►mi metis punktofinon al la diskuto: véget vetettem a vitának

punktofrapi: *tr* *tech* pontoz

punktofrapilo: *tech* pontozó, kirner, lyukjelző

punktokomo: *knyv* pontosvessző <:>

punktolinio: perforáció

punktoparo: *mat* pontpár

punktopilko: *sp* pontlabda <ökölvívás>

punktoŝargō: *fiz* pontterhelés, pontszerű terhelés

l.m. agopunkto, apogpunkto, bolpunkto, celpunkto, deirpunkto,

dolorpunkto, fajropunkto, falpunkto, faldopunkto, fandopunkto,

fikspunkto, frostpunkto, kaŭterpunkto, kreskopunkto, krestopunkto,

laborpunkto, malbonpunkto, mortopunkto, nulpunkto, rosopunkto,

saturpunkto, starpunkto, tempopunkto, turnopunkto, tuŝpunkto,

vidpunkto

| **punktur/o** *orv* szúrás, punktúra, punctura

l.m. akvopunkturo, elektropunkturo, nadlopunkturo, radiopunkturo

| **punt/o** *tex* csipke

►kudrita punto: varrott csipke

punta: *tex* átv is csipkés

►punta kolumo: csipkés gallér

puntistino: *tex* csipkehorgoló, csipkekészítő

punktokolumo: *tex* csipkegallér

| **puntili/o** becsületbe vágó v. kényes ügy

puntiliema: becsületére kényes

| **pup/o 1)** *jtek* baba

► Barbie-pupo: Barbie-baba

2) *mŭv* átv is báb, bábu <bábszínház>

► li lerte manipulas la pupojn de la pupteatro: ügyesen kezeli a bábszínház bábjait

► ni estas pupoj en la manoj de la financistoj: bábok vagyunk a pénzemberek markában

3) *áll* báb, pupa

pupiĝi: *ntr áll* bebábozódik

pupisto: *fn mŭv* bábos, bábjátékos, bábszínész *szin* pupaktoro

pupaktoro: *fn* bábos, bábjátékos, bábszínész *szin* pupisto

pupĉareto: *jtek* (játék)babakocsi

pupfaristo: babakészítő, bábkészítő

pupfestivalo: *mŭv* bábfesztivál

pupfornelo: *jtek* babatűzhely

pupkuirejo: *jtek* babakonyha

pupodomo: *jtek* babaház

pupteatro: bábszínház

l.m. bastonpupo, fadenpupo, fingropupo, gantopupo, leviĝpupeto,

manpupo, stangopupo, ŝtonpuntaĵo

| **pupil/o** *anat* szembogár, pupilla

► li gardas ĝin kiel la pupilon de sia okulo: vigyáz rá, mint a szeme fényére

► vi estas la pupilo de lia okulo^Z: a szeme fénye vagy

| **pupitr/o 1)** íróállvány, olvasóállvány, pulpitus

► oratora pupitro: szónoki emelvény

2) *tech* pult, asztal, állvány <kapcsolás, vezérlés>

l.m. ĥoropupitro, mikspupitro, muzikpupitro, preĝpupitro, regpupitro, ŝaltpupitro

| **pur/a 1)** tiszta <nem szennyezett>

► pura alkoholo: tiszta alkohol

► pura littuko: tiszta lepedő

► pura metalo: *kém* tiszta fém

► pura telero: tiszta tányér

► spiri puran aeron: tiszta levegőt szív

2) *átv* tiszta

► pura konscienco: tiszta lelkiismeret

► pura profito: *gazd* tiszta haszon

► pura tono: *zene* tiszta hang, szinuszhang

► tio estas la pura vero: ez a tiszta igazság

► tro forta ĵuro – la afero ne pura^Z: *közm* az erős esküdözés mindig gyanús

pure: tisztán

► pure imaginara: *mat* tisztán képzetes

► pure kaj nure: kifejezetten csak, tisztán

pureco: tisztaság

► ĉie regis pureco: mindenhol tisztaság uralkodott

► vesto eluzita, sed pureco spirita^Z: *közm* nagyobb a becsület a sok gazdagságnál

► zorgi pri la pureco de la lingvo: gondoskodik a nyelv tisztaságáról

purema: tisztaságszerető

purigi: **1)** *tr* tisztít, megtisztít

► purigi la dentojn: fogat mos

► purigu la ŝuojn: tisztítsd le a cipődet

2) *tr* takarít

► purigi la ĉambron: kitakarítja a szobát

purigisto: *fn* takarító

purigistino: takarítónő

purigi: *ntr* megtisztul

► la akvo signifas puriĝis: a víz jelentősen tisztult

► puriĝi de la pekoj: megtisztul a bűneitől

purismo: **1)** *nyt* purizmus

2) *mŭv* purizmus

puristo: *nyt mŭv* purista

purigejo: tisztálkodóhelyiség, tisztulás helye

puruma: szobatiszta

► puruma kato, infano: szobatiszta macska, gyermek

elpurigi: *tr* kitisztít vhonnan

► elpurigi la grason el la supo: megtisztítja a levest a zsírtól

► elpurigu la senlaboremajn el niaj vicoj: tisztítsa meg sorainkat a munkakerülőkétől

malpura: **1)** piszkos, szennyes

► malpura atmosfero: szennyezett légkör

► ne elverŝu la puran, antaŭ ol vi havas la puran^Z: *közm* ne öntsd ki a piszkos vizet, amíg nincsen tiszta

► tolaĵon malpuran lavu en la domo^Z: *közm* a szennyest ne vidd az utcára mosni

2) *átv* piszkos, szennyes

► li havas malpurajn pensojn: szennyes gondolatai vannak

► mia konscienco ne estas malpura: nem piszkos a lelkiismeretem

malpuraĉa: *pej* koszos, mocskos

malpuraĵo: szenny, piszok, szemét

► fari malpuraĵon: piszkít, piszkot csinál

malpureco: piszkosság

► vivi en malpureco: piszokban él

malpurigi: **1)** *tr* bepiszkít, bepiszkol, elszennyez

► la kloako malpurigis la akvon de la rivero: a szennyvízcsatorna

elszennyezte a folyó vizét

► vi malpurigis la manojn: bepiszkítottad a kezed

2) *tr átv* beszennyez

► li malpurigis sian bonan famon: beszennyezte a jó hírét

malpurigi: **1)** *ntr* bepiszkolódik, elszennyeződik, piszkos lesz

► miaj botoj malpurigis per koto: a csizmám a sártól piszkos lett

2) *ntr átv* bepiszkolódik, beszennyeződik, piszkos lesz

► pro la nekoŝera viando vi malpurigis: a nem kóser hústól beszennyeződöttél

► pro tiaj pensoj via konscienco malpurigas: az ilyen gondolatoktól a lelkiismereted piszkos lesz

malpurulo: átv is piszkos ember, nem tiszta ember

superpurismo: *nyt* hiperpurizmus

puranima: tiszta lelkű

purbalai: *tr* kisöpör, tisztára söpör

purmania: tisztaságmániás

purpiki: *tr* piszkál, kipiszkál <piszkálva kitisztít>

purrasa: **1)** *áll* telivér, fajtisza, faj-

2) *pol* fajtisza

► purrasa arĵo: fajtisza árja

► purrasa hundo: fajtisza kutya

pursanga: **1)** *áll* fajtisza, telivér

2) vér szerinti

► pursanga princo: vér szerinti herceg

purteni: *tr* tisztán tart

► li purtenas sian veston kaj loĝejon: tisztán tartja a ruháját és a lakását

purviŝi: *tr* tisztára töröl

l.m. aermalpurigo, akvomalpurigo, botpurigisto, brilpura, frotpurigi, grasmalpura, grundpurigo, kloakpuriga, mediomalpurigo, nazpurigi, sekpurigado, stratpurigisto, ŝupurigisto

| **pur/o** *bibl* sors <kocka> *szin* loto 1

▶ *jeti* puron: sorsot vet

| **Puran/oj** *vall* Puránák

| **pure/o** *tr* *gaszt* püre

▶ *terpoma* pureo: krumplipüre, burgonyapüre

purei: *tr* pépesít, áttör

▶ *pureitaj* pizoj: áttört borsó

▶ *purei* *terpomojn*: burgonyát áttör

| **purgatori/o** *kr* tisztítótűz, purgatórium

| **Purim/o** *vall* purim

| **purin/o** *kém* purin

| **puritan/o** **1)** *kr* puritán

2) *átv* puritán

▶ *ne* *estu* *pli* *puritana* *ol* *la* *puritanoj*: ne légy a puritánoknál is puritánabb

puritana: *mn* *kr* *átv* is puritán

▶ *vivi* *puritanan* *vivon*: puritán életet él

puritanismo: *kr* *átv* is puritanizmus

| **Purkinj/o** *biol* <Jan Evangelista> Purkine

▶ *purkinja* efekto: Purkine-jelenség

| **purpur/o** **1)** bíborfesték

2) *tex* bíbor ruha

3) *l.* purpurao

purpura: bíborszínű

▶ *la* *reĝo* *en* *purpura* *mantelo*: a király bíborszínű palástban

▶ *purpuraj* *nuboj*: bíborszínű felhők

purpuraĵo: bíborszínű holmi

▶ *retina* *purpuraĵo*: *biol* látóbíbor, rodopszin *szin* rodopsino

purpurigi: *tr* bíborszínűre fest

purpurulo: *kr* bíboros

| **purpura/o** *orv* purpura <bőrvérzés>

| **pus/o** *orv* genny

pusa: *orv* gennyes

▶ *pusa* *urino*: gennyes vizelet

pusi: *ntr* *orv* gennyezik

| **Pusan/o** *geo* Pusan

| **pust/o** *ritk* pusztá <HU>

| **pustul/o** **1)** *orv* gennyes hólyag, pustula

2) *növ* hólyagocska, dudor, pustula

pustula: *orv* fakadékos, pustulosus

▶ *pustulaj* *lipoj*: fakadékos ajkak

pustulozo: *orv* pustulosus

| **puŝ/i** **1)** *tr* lök, taszt, tol

▶ *bonvolu* *puŝi* *mian* *aŭton*: szíveskedjék megolni a kocsimat

▶ *li* *puŝis* *la* *boaton* *per* *hokstango*: csáklával lökte a csónakot

▶ *mi* *puŝis* *en* *lin* *la* *ponardon*: beledöftem a tört

▶ *puŝi* *de* *si*: ellök magától

▶ *puŝi* *sian* *biciklon*: tolja a kerékpárját

2) *tr* *átv* taszt

▶ *li* *sentis* *sin* *puŝita* *alparoli*: indíttatva érezte magát, hogy hozzászóljon

▶ *li* *puŝis* *sin* *ĝis* *generaleco*: a tábornokságig könyökölt

▶ *ni* *puŝis* *nin* *tra* *la* *amaso*: tolakodtunk a tömegben keresztül

▶ *malplena* *sako* *puŝas* *al* *peko*^Z: *közm* a nyomorúság gyakran visz bűnbe

▶ *puŝi* *en* *malfeliĉon*: szerencsétlenségbe sodor, boldogtalanságba taszt

▶ *puŝi* *en* *mizeron*: nyomorba taszt

▶ *puŝi* *tutan* *nacion* *al* *milito*: egy egész népet háborúba taszt

puŝigi: **1)** *ntr* ütközik, lökődik

▶ *de* *la* *elano* *li* *puŝiĝis* *kontraŭ* *la* *pordon*: a lendülettől az ajtónak ütközött

▶ *la* *entreveno* *puŝiĝis* *je* *malhelpoj*: a vállalat nehézségekbe ütközött

▶ *li* *puŝiĝis* *per* *la* *kapo* *al* *la* *muro*: fejével a falnak ütközött

2) *ntr* *átv* tolakszik, lökdösődik

▶ *ni* *sukcesis* *puŝiĝi* *ĝis* *la* *pordo*: sikerült az ajtóig tolakodnunk

puŝo: **1)** lökés, tasztás

▶ *doni* *puŝon*: lökést ad

▶ *per* *unu* *puŝo* *de* *la* *ponardo* *li* *mortigis* *lin*: egyetlen tördőfessel megölte

2) *sp* lökés <súlyemelés>

3) *zene* vonóhúzás felfelé

puŝadi: *tr* taszigál, lökdös

▶ *ili* *puŝadis* *la* *kaptitojn* *antaŭ* *si*: maguk előtt taszigálták a foglyokat

▶ *ne* *puŝadu* *min*: ne taszigálj

puŝado: lökdösés, taszigálás

puŝigado: tolongás, lökdösődés

alpuŝigi: *ntr* vminek nekiütközik

▶ *li* *alpuŝiĝis* *al* *muro*: falnak ütközött

antaŭenpuŝi: *tr* előrevisz, elősegít

▶ *se* *vi* *volas* *antaŭenpuŝi* *nian* *movadon*: ha előre akarja vinni a mozgalmunkat

depuŝi: *tr* ellök, letaszít, lelök

▶ *Gerhardon* *depuŝis* *la* *paganoj* *de* *la* *roko*: Gellértet letaszították a pogányok a szikláról

▶ *la* *policianoj* *depuŝis* *malantaŭen* *la* *amason*: a rendőrök hátraszorították a tömeget

▶ *li* *depuŝis* *la* *reĝon* *de* *la* *trono*: letaszította a királyt a trónról

dispuŝi: *tr* szétlök, széttaszít

▶ *li* *dispuŝis* *la* *atendantojn* *kaj* *eniris*: szétlökte a várakozókat és bement

ekpuŝi: *tr* <hirtelen> meglök

ekpuŝo: **1)** hirtelen lökés v. tasztás

▶ *ekpuŝo* *de* *vento* *forblovis* *la* *foliojn*: hirtelen széllökés elsöpörte a leveleket

2) döfés

▶ *per* *unu* *ekpuŝo* *li* *mortigis* *porkon*: egyetlen döfessel leölte a disznót

elpuŝi: *tr* kilök, kitaszít, kiüt

▶ *elpuŝu* *la* *ĉarumon* *el* *la* *fojnejo*: told ki a talicskát a szénapajtaból

▶ *li* *elpuŝis* *la* *glason* *el* *mia* *mano*: kiütötte a poharat a kezemből

▶ *oni* *elpuŝis* *la* *ebriulon* *el* *la* *drinkejo*: kilökték a részegét a kocsmából

enpuŝi: *tr* belök, belelök

▶ *enpuŝi* *en* *kavon*: gödörbe belelök

▶ *la* *turko* *enpuŝis* *la* *glavon* *ĝis* *tenilo*: a török markolatig beledöfte a kardot

▶ *la* *vento* *enpuŝis* *la* *pordon*: a szél belökte az ajtót

enpuŝadi: *tr* belökd, betuszkol, betuszakol

forpuŝi: **1)** *tr* ellök, félrelök, eltaszt

▶ *forpuŝu* *vin*!: hordd el magad!

▶ *forpuŝu* *la* *ŝtonojn* *de* *la* *vojo*: lökd félre a köveket az útból

▶ *mia* *patrino* *forpuŝis* *min* *en* *mia* *infaneco*: anyám ellökött magától gyermekkoromban

2) *tr* *átv* elutasít

▶ *li* *forpuŝis* *siajn* *dubojn*: elhessegette kételyeit

▶ *oni* *forpuŝis* *nian* *peton*: elutasították a kérésünket

forpuŝa: **1)** tasztító, riasztó

2) elutasító

forpuŝiteco: kitaszítottság

interpuŝiĝi: **1)** *ntr* tolong, tülekedik

►la amaso interpuŝiĝis, por vidi la stelulinon: tolongott a tömeg, hogy lássa a sztárt

2) *ntr* összeütközik

►niaj interesoj interpuŝiĝis ĉi-punkte: ezen a ponton összeütköztek az érdekeink

interpuŝiĝo: **1)** tolongás, tülekedés, tumultus *szin* tumulto

2) összeütközés

kunpuŝi: **1)** *tr* magával tol

►la lokomotivo kunpuŝis la aŭton sur 30 metroj: a mozdony 30 méteren át maga előtt tolta az autót

2) *tr* összelök, összekoccint

►li amikeme kunpuŝis iliajn kapojn: barátságosan összekoccantotta a fejüket

►ni kunpuŝu niajn pokalojn: üssük össze a kupáinkat

kunpuŝo: **1)** összeütközés

2) ép illesztés <ácskötés>

kunpuŝiĝi: *tr* összeütközik, megütközik

►la batalantoj kunpuŝiĝis: a harcolók megütköztek

repuŝi: **1)** *tr* visszalök, visszataszít, visszaver, visszanyom, visszatol

►la atako estis repuŝita: a támadást visszaverték

►la polico repuŝis la amason: a rendőrség visszaszorította a tömeget

►li repuŝis la atakantan ebriulon: visszalökte a támadó részegét

2) *tr* pszi elfojt

►repuŝi malagrablaĵn rememorojn: elfojtja a kellemetlen emlékeket

repuŝo: **1)** visszalökés, visszataszítás, visszanyomás

►koeficiente de repuŝo: fiz ütközési tényező

2) pszi elfojtás

repuŝa: visszataszító

surpuŝi: *tr* rátol, rálök

►la roboto surpuŝis la laborpecon sur platon: a robot a munkadarabot egy lapra tolta

►li surpuŝis la trabojn sur la ŝargoplaton de la kamiono: fellökte a gerendákat a kamion platójára

surpuŝo: *geo* feltolódás, rátolódás

surpuŝiĝi: *ntr* rátolódik, rálöködik

►la ŝipeto surpuŝiĝis sur rifon: a hajócska sziklára csapódott

trapuŝi: *tr* átlök, áttol vmin

►li trapuŝis sin tra la mallarĝa aperturo: átfurakodott a szűk nyíláson

►ni trapuŝi nin tra la amaso: átverekedtük magunkat a tömegen

puŝbori sin: átfurakszik, átfúrja magát vhol

puŝĉareto: kézikocsi, talicska

puŝfaligi: *tr* feldönt, fellök

puŝfermi: *tr* becsap <lökve becsuk>

►puŝfermi la pordon: becsapja az ajtót

puŝjeti: *tr* meglódít

puŝkomutilo: *vill* nyomókapcsoló

puŝkrajono: rotringceruza

puŝmalfermi: *tr* belök <lökve kinyit>

►li puŝmalfermis la pordon: belökte az ajtót

puŝondo: *fiz* lökéshullám

puŝpiki: *tr* döf

►li puŝpikis sian bajoneton en la malamikon: beledöfte a bajonettjét az ellenségbe

puŝpiko: döfés

puŝpumpilo: *tech* nyomószivattyú

puŝreostato: *vill* tolópotméter

puŝŝipo: *hajó* tolóhajó

puŝŝovi sin: átfurakodik vhol <tra>

puŝstango: *hajó* csáklya

puŝtensio: *vill* lököfeszültség

puŝveturilo: talicska *szin* ĉarumo

l.m. dentopuŝi, falpuŝiĝi, piedpuŝo, pikpuŝi, prempuŝiĝi, ŝovenpuŝi, ventopuŝo

| **Puŝkin/o** *ir* <Alekszandr Szergejevics> Puskin

►la poemo Eŭgeno Onegin de Puŝkino: Puskin Anyegin című poémája

| **puŝtu/o** *l.* puŝtuno

| **put/o** kút

►en puton ne kraĉu, ĉar vi trinki bezonos^Z: *közm* ne köpj a kútba, mert innod kell belőle

►jeti sin en la puton: a kútba öli magát

►kiam pasanto jam trinkis, li la puton insultas^Z: *közm* elmúlt a szomjúság, nem barát a kút

►puto de mizero: *átv* mélységes nyomor

►surda kiel puto: süket, mint az ágyú

putisto: *fn* kútásó

putboristo: kútúró

putbormaŝino: kútúrógép

putmuro: kútkáva

l.m. baskulputo, drenputo, grenputo, naftoputo, petrolputo,

pumpilputo, ŝlimputo, tirputo, vinĉoputo

| **Puteol/o** *tört geo* Puteoli

| **putin/o** ŝajha, ringyó *szin* amoristino, ĉiesulino

putinejo: bordélyház *szin* bordelo

putinido: *pej* fattyú

| **putor/o** áll görény <Mustela putorius>

►ĉasputoro: *l.* furo

| **putr/i** **1)** *ntr* elrothad, megrohad, megromlik, elkorhad

►ĉi tiuj ovoĵ putriĝis: ezek a tojások megzúgultak

►la falinta arbitrunko putriĝis: a ledölt fatörzs elkorhad

►la viando longe staris, ĝi putriĝis: a hús sokáig állt, megrothadt

2) *ntr* *átv* elzüllik, <erkölcsileg> rothad

►la romia socio estis putriĝinta: a római társadalom elrothadt

putra: rothadt, rothadó, elrothadt

►de semo putra ne venas frukto nutra^Z: *közm* ki szemetet vet, dudvát arat

►eĉ por pomo putranta troviĝas amanto^Z: *közm* minden zsák

megtalálja a maga foltját

►putra branĉo: korhad

►putra dento: szuvas fog

putrado: rothadás, elromlás, korhadás

►putrado de fiŝo komenciĝas de l' kapo^Z: *közm* fejétől bűzlik a hal

putraĵo: rohadék, pudva, rothadó anyag

putrejo: döggút *szin* kadavraĵkavo, karnejo

putrigi: *tr* megrothaszt, megrohaszt, elkorhaszt

►la humideco facile putrigas la hejtolignon: a nedvesség könnyen

pudvásítja a tűzifát

putrino: *kém* putreszcín

ekputrigi: *tr* gaszt pácol

►ekputrigi fazanon: fácánt pácol

forputri: *ntr* elenyészik, rothadással elpusztul

kontraŭputra: *mn* rothadásgátló

neputrema: nem rothadékon, nem rothadó természetű

►neputrema mumio: nem rothadó múmia

| **puvaterapi/o** *orv* PUVA-terápia

►puvaterapio konsistas el psoraleno kaj ultraviolaj radioj: a PUVA-terápia pszoralénből és ultraibolya sugarakból áll

| **puzl/o** **1)** *jék* kirakós játék, puzzle *szin* mozaikludo

2) *átv* kirakós játék

►hm, tio estas puzlo, tre komplika problemo: hm, ez kirakós játék, bonyolult probléma
| r r <hang és betű>
 ro: err <betűnév>
 ►ro-monatoj: *gaszt* r-hónapok, r-betűs hónapok <osztrigaeús ideje>
| rab/i 1) *tr jog* rabol
 ►li rabis al mi la mansaketon: elrabolta a retikülömet
 ►la bandito rabis juvelojn de la vojaĝantoj: az útonálló ékszereket rabolt az utazóktól
2) *tr átv* elrabol, elvesz
 ►ne rabu de li lian lastan esperon: ne vedd el az utolsó reményét
 ►la zorgoj rabis al mi la dormon: a gondok elvették az álmomat
 rabo: *jog* rablás
 ►la rabo de Heleno far Pariso: Heléna elrablása Párizs által
 ►mi vidatestis la rabon: szemtanúja voltam a rablásnak
 rabado: *jog* rablások, rablások sorozata
 ►pro rabado li estas kondamnita al kvin jaroj: rablások miatt öt évre ítélték
 rabaĵo: *jog* rablózsákmány, rablott holmi, martalék, préda *szin*
 rabakiro
 rabema: ragadozó, rablókedvű
 ►rabema lupo: ragadozó farkas
 rabisto: *jog* rabló *szin* bandito
 ►bando de rabistoj: rablóbanda
 ►li embuskas kiel rabistoj: lesben áll, mint a rablók
 ►ludi „rabistoj kaj ĝendarmoj”: *jték* rabló-pandúrost játszik
 ►malriĉulo rabiston ne timas^Z: *közm* nem fél a koldus a tolvajtól
 disrabi: *tr jog* <rabolva> széthord, kirabol
 ►la ĉirkaŭloĝantoj disrabis la forlasitan kastelon: a közelben lakók kirabolták az elhagyott kastélyt
 rabistejo: *jog* rablóbarlang
 forrabi: *tr jog* elrabol
 ►la enrompistoj forrabis la ŝtalŝrankon: a betörők elrabolták a pánccelszekrényt
 ►la najbara sinjorido forrabis la fraŭlinon: a szomszéd úrfi elrabolta a kisasszonyt
 prirabi: *tr jog* kirabol
 ►hieraŭ la banko estis prirabita: tegnap kirabolták a bankot
 ►motorbiciklisto prirabis maljunulinon: egy motorkerékpáros kirabolt egy öregasszonyt
 prarabobestoj: *l.* kreodontoj
 rabakiro: *jog* rablózsákmány, rablott holmi, martalék, préda *szin*
 rabaĵo
 rabatako: *jog* rablótámadás
 rabobirdo: *áll* ragadozó madár
 ►strigoj estas noktaj rabobirdoj: a baglyok éjszakai ragadozó madarak
 rabekspedicio, rabi: *kat* rabló hadjárat
 ►rabiĵoj de la hungaroj: *tört* a magyarok kalandozásai
 rabkavaliro: *tört* rablólovag
 rabmurdisto: *jog* rablógyilkos
 rabobando: *jog* rablóbanda
 rabobirdoj: *áll* sólyomalakúak, ragadozó madarak <Falconiformes>
 ►noktaj rabobirdoj: baglyok <Striges> *szin* strigoformaj
 rabofiŝo: *áll* rablóhal
 rabokapti: **1)** *tr jog* zsákmányul ejt, elrabol
 ►la tuta ĉevalaro estis rabokaptita de banditoj: az egész ménés rablók zsákmánya lett
2) *tr jog* eltérít

►iu aviadilo de Lufthansa estis rabokaptita: a Lufthansa egyik gépét eltérítették
 rabmurdinto: *jog* rablógyilkos
 rabmurdisto: *jog* <visszaeső> rablógyilkos
 rabomurdo: *jog* rablógyilkosság
 rabvagado: *tört* kalandozás
 ►rabvagadoj de la hungaroj: a magyarok kalandozásai
| rabarb/o 1) *növ* rebarbara <Rheum>
2) *gaszt* rebarbara
| rabat/o *gazd* árengedmény, árkedvezmény, engedmény
 ►imposta rabato: adókedvezmény
 ►mi donas al vi rabaton de 30% por ĉiuj tri ekzempleroj: három példány után 30-os kedvezményt adok önnek
 rabati: *tr* *gazd* árengedményt ad
 ►mi povas rabati al vi maksimume tri procentojn: maximum három százalékot tudok engedni
 rabate: *gazd* engedményesen, árengedménnyel
 ►disvendi rabate la malnovajn gazetnumerojn: kedvezménnyel kiárúsítja a régi újságszámokat
 rabataĵo: *gazd* kedvezménnyel adott áru
 senrabate: *gazd* árengedmény nélkül
 rabatvendo: *gazd* leárazás, akció
 rabatvendejo: filléres bolt, diszkontáruház
| Rabat/o *geo* Rabat
 ►Rabato estas la ĉefurbo de Maroko: Rabat Marokkó fővárosa
| Rabb/i *bibl* *vall* Rabbi <megszólítás> *vö.* rabeno
| rabd/o jósvessző, varázsvessző, radiesztéza-pálca
 rabdisto: **1)** vesszőjós
2) varázsvesszős kutató, radiesztéta
 rabdismo: varázsvesszős kutatás, forráskutatás, rabadomancia, radiesztézia *szin* radiestezo
| rabdomanci/o *l.* rabdismo
| Rabelez/o *ir* <François> Rabelais
| raben/o *bibl* *vall* rabbi
 rabena: *vall* rabbi-, rabbinista, rabbinikus
 ►rabena literaturo: rabbinikus irodalom
 rabenismo: *vall* rabbinusi tanok, rabbitudomány, rabbinizmus
 ĉefrabeno: *vall* főrabbi
| rabet/o *tech* félhorony, falc, káva <*pl.* ajtón>
 rabetilo: *tech* párkánygyalu, falcgyalu *szin* rabetrabotilo
 rabetrabotilo: *tech* párkánygyalu, horonygyalu, falcgyalu *szin*
 rabetilo
| rabi/o 1) *orv* veszettség, rabies
2) *átv* dühöngés, örvöngés
 rabia: **1)** *orv* veszettségi
 ►rabia atako: veszettségi roham
2) *orv* veszett
 ►rabia vulpo: veszett róka
3) *átv* örvöngő, dühöngő, veszett
 ►rabia de kolero: haragtól dühöngő
 rabii: *ntr átv* örvöng, dühöng
 rabiulo: *orv* veszett egyén *v.* egyed
 antirabia, kontraŭrabia: *gysz* veszettség elleni
 ►kontraŭrabia vakcino: veszettség elleni oltás
| rabl/o *ép* terméskő fal, macskakő fal
| rabot/i *tr* *tech* gyalul
 ►raboti tabulon: deszkát gyalul
 ►raboti glata: simára gyalul
 rabotaĵo: *tech* gyaluforgács
 rabotilo: *tech* gyalu

►ebeniga rabotilo: eresztőgyalu, egyengetőgyalu *szin* rabotilego
 ►elektra rabotilo: elektromos gyalu
 ►dufera rabotilo, kontraŭklinga rabotilo: fedőkéses gyalu, kettős gyalu
 ►dupersona rabotilo: kétkezes gyalu
 rabotilego: *tech* eresztőgyalu, egyengetőgyalu *szin* ebeniga rabotilo
 rabotfero, rabotklingo: *tech* gyalukés
 rabotmaŝino: *tech* gyalugép
 rabotostablo: *tech* gyalupad
l.m. dentrabotilo, fundrabotilo, glatrabotilo, kanelrabotilo, krudrabotilo, rabetrabotilo

| **racem/a** *kém* racem

►racema acido: szőlősav, racemsav, paraborkősav

►racema miksaĵo: racem elegy *szin* racemaĵo

racemaĵo: *kém* racem elegy *szin* racema miksaĵo

racemigi: *tr kém* racemizál

| **raci/o** ész, értelem, ráció

►la 18a jarcento alportis la venkon de la racio: a 18. század elhozta a ráció győzelmét

►la racio regis super liaj sentoj: az ész uralkodott az érzései fölött

►ŝtata racio: *pol* államérdek, államrezon

racia: észes, észszerű, racionális

►racia estaĵo: észes lény

►racia estulo: észes emberi lény

►racia pensado: racionális gondolkodás

►racia solvo: észszerű megoldás

racieco: észszerűség, racionalitás

►agi laŭ la leĝoj de la racieco: az észszerűség törvényei szerint cselekszik

raciigi: *tr* észszerűsít, racionalizál

►raciigi la produktadon: racionalizálja a termelést

raciismo: *fil* racionalizmus

malracia, neracia: észszerűtlen, irracionális

►via aliro al la problemo estas neracia: a probléma megközelítése részedről észszerűtlen

►vi starigis malraciajn postulojn: irracionális követelményeket állítottál

| **Racin/o** *ir* <Jean> Racine

| **racion/a** l. racionala

| **racional/a** 1) *fil* racionális

2) *mat* racionális l. racionala funkció

racionalo: *mat* racionális szám

racionalismo: *fil* racionalizmus *szin* raciismo

racionalisto: *fil* racionalista

neracionala: *mat* irracionális

neracionalo: *mat* irracionális szám

| **rad/o** 1) *tech* kerék

►ekscentra rado: körhagyó kerék, excentrikus kerék

►flanĝa rado: peremes kerék, kerék nyomkarikával

►giganta rado: óriáskerék

►helica rado: csigakerék

►helicoiddenta rado: ívelt fogazatú kerék

►li falis sub la radojn de vagonaro: vonat kerekei alá esett

►oblikvadenta rado: ferde fogazatú kerék

►planeda rado: bolygókerék *szin* satelito 4

►rado malbona knaras plej multe^Z: *közm* üres hordó jobban kong

►tipopresa rado: *táv*k betűnyomó kerék

2) *jog* kerék

►kondamni al morto per rado: kerékbetörésre ítélt

3) *átv* kerék

►grandan turnon de tiam faris la rado de la mondo: nagyot fordult azóta a világ kereke

►ĵeti al li bastonon en la radon^Z: gáncsot vet neki, akadályt gördít elébe

►kvina rado ĉe veturado: ötödik kerék

►la rado de Fortuno: a szerencse kereke

►returni la radon de la historio: visszafordítja a történelem kerekét
 rada: 1) kerék-

►rada difekto: kerékhiba, kerékdefekt

2) kerek *szin* radhava

►rada fotelo: kerek fotel

►rada lito: kerek ág

radaro, radoaro: *tech* hajtómű, kerékajtás

radeto: kis kerék, kerekecske

radumi: *tr tört jog* kerékbe tör *szin* radŝiri

antaŭrado: *jm* mellső kerék, elülső kerék *szin* frontrado

durada: kétkerekű

vicrado: *tech* pótkerék

kvarrada: négykerékű

postrado: *jm* hátsó kerék

radakso: *jm* keréktengely

►ŝpurŝanĝebla radakso: *vsút* változtatható nyomtávú tengely

radaksdistanco: *jm* tengelytáv

radaksingo: *tech* kerékagy *szin* radnabo

radakslagro: *tech* tengelycsapág

radbendo: *jm* gumibroncs, kerékgumi

radblokilo: kerékbilincs

radbrankardo: *gysz* kerek hordágy

radfaristo: kerékgyártó, bognár

radigotika: *ép* sugárzó gótikus

radhava: kerek *szin* rada 2

radiri: *ntr* kerek

radkavo, radsulko: *közl* keréknyom, kerékvágás *szin* vojsulko

radlevilo: *tech* kocsiemelő *szin* krikio

radnabo: *tech* kerékagy *szin* radaksingo

radoĉapo: *jm* dísztarcsa

radospuro: *közl* keréknyom

radponto: *jm* tengelyhíd

radŝipo: *hajó* lapátkerek hajó

radŝiri: *tr tört jog* kerékbe tör *szin* radumi

radradio: *jm* kerékküllő *szin* spoko

radringego: *jm* kerékabroncs

radrondo: *jm* keréktalp, kerékpánt, felni

radruli sin: cigánykereket vet

radruliĝo: cigánykerék

radseĝo: *gysz* kerek szék, tolókocsi, rokkantkocsi

radŝmiraĵo: *tech* kocsi kenőcs

radŝpinilo: *tex* rokka, kerek guzsaly

radŝuoj: görkorcsolya

radveturilo: *jm* kerek jármű

l.m. akrigrado, akvorado, ankrorado, apogrado, balancrado, ĉenrado, diskorado, biciklorado, frotrado, inercirado, inertonado, klikrado, muelrado, padelrado, paŝrado, pedalrado, pelrado, preĝrado, regrado, rudrorado, smirgorado, spokrado, stirrado, ŝpinrado, ŝraŭbrado, tretrado, trogrado, ventorado

| **Radamantis/o** *mit* Rhadamanthüs

| **radar/o** *tech* kat radar

| **radi/o**¹ 1) *fiz* sugár

►alfa-radio: *fiz* alfa-sugár

►anoda radio: *fiz* anódsugár, csősugár *szin* kanalradio

►beta-radio: béta-sugár
 ►difuzaj radioj: szétszórt fénysugarak
 ►divergaj radioj: széttartó sugarak, divergáló sugarak
 ►eksterordinara radio: rendkívüli v. extraordinárius sugár
 ►gama-radio: gamma-sugár
 ►infraruĝa radio: infravörös sugár
 ►kosma radio: kozmikus sugár
 ►la radioj de la suno kaj steloj: a nap és a csillagok sugarai
 ►rentgena radio: röntgensugár *szin* iksradio
 ►transviola radio, ultraviola radio: ibolyántúli sugár, ultraibolya sugár
 2) *mat* félegyenes *szin* duonrekto
 3) *mat ne* sugár *l.* radiuso
 4) *l.* spoko
 5) *növ* bélsugár
 ►floema radio: kéreg bélsugara
 6) *átv* sugár
 ►radieto de espero tamen restis: egy reménysugár mégis maradt
 ►radioj de ĝoj ekbrilis sur la vizaĝo de la patrino: az öröm sugarai ragyogtak fel az anya arcán
 ►radioj de ŝprucanta akvo brilis en la sunlumo: fröccsenő víz sugarai csillogtak a napfényben
 radia: 1) sugárzó, ragyogó, fénylő
 ►radia pejzaĝo: ragyogó táj
 ►radia rideto: sugárzó mosoly
 2) *fiz* sugár-, radio-
 3) *tech* sugárirányú, radiális
 ►radia akso: sugárirányú tengely, radiális tengely
 4) *növ* sugárszerű, radiális
 ►radiaj kapituloj de iuj asteracoj: bizonyos fészkesvirágúak sugárszerű gombvirágzatai
 ►radia parenkimo: radiális alapszövet, radiális parenchyma
 radii: 1) *tr* sugároz, süt
 ►la steloj radiis sian lumon sur la valon: a csillagok a völgyre sugározták fényüket
 ►la suno radiis oblikve: a nap ferdén sütött
 2) *tr* *átv* sugárzik, ragyog
 ►avenuoj radiis el la placo: utak futottak ki sugarasan a térből
 ►la fianĉino radiis de feliĉo: a menyasszony ragyogott a boldogságtól
 ►Rosino radiis belecon kaj ĝojon: Rosina szépséget és örömet sugárzott
 radiadi: *ntr* *fiz* sugárzik, sugarakat bocsát ki
 ►radiadantaj substancoj: sugárzó anyagok
 radiado: *fiz* sugárzás
 ►alfa-radiado: alfa-sugárzás
 ►beta-radiado: béta-sugárzás
 ►fluoreska radiado: fluoreszcens sugárzás
 ►fona radiado: háttérsugárzás
 ►gama-radiado: gamma-sugárzás
 ►infraruĝa radiado: infravörös sugárzás
 ►kosma radiado: kozmikus sugárzás
 ►mikroonda radiado: mikrohullámú sugárzás
 ►nigrakorpa radiado: feketetest-sugárzás
 ►normala radiado: normál sugárzás
 ►onda radiado, nepartikla radiado: hullámsugárzás
 ►ordinara radio: rendes sugár, ordinárius sugár
 ►partikla radiado: részecskesugárzás
 ►termika radiado: hősugárzás *szin* varmoradiado
 ►transruĝa radiado, infraruĝa radiado: infravörös sugárzás

►transviola radiado, ultraviola radiado: ibolyántúli sugárzás, ultraibolya sugárzás
 radiuloj: *áll ex* sugaras szimmetriájú állatok <Radiata>
 disradii: *tr* szétsugároz
 ►la lampo disradiis akran lumon: a lámpa éles fényt sugárzott szét
 ►lia vizaĝo disradiis bonvolemon: arca jóindulatot sugárzott
 elradii: *tr* kisugároz
 ►elradii varmon: hőt sugároz ki
 iksradio: *fiz* röntgensugár
 ►iksradia aparato: *gysz* röntgenkészülék *szin* iksradiilo
 ►molaj iksradioj: lágy röntgensugarak, kis penetrációjú röntgensugarak
 iksradiado: *fiz* röntgensugárzás
 iksradiilo: *gysz* röntgenkészülék *szin* iksradia aparato
 iksradiologo: *orv* röntgenorvos
 iksradiospektro: *fiz* röntgenspektrum, röntgenszínkép
 iksradiotubo: *vill* röntgenső
 priradii: *tr* besugároz
 ►la luno priradiis la pejzaĝon: a hold beragyogta a tájat
 ►lia boneco priradiis nian vivon: jósága beragyogta életünket
 surradii: *tr* *kém orv* sugaraz, sugárral kezel
 ►pro kancero li estis surradiata: rák miatt sugarazták
 ►surradiitaj substancoj: sugárkezelt anyagok
 surradiado: *kém orv* sugarazás, sugárkezelés
 radioaktiva: *fiz* radioaktív
 ►radioaktiva izotopo: radioaktív izotóp
 ►radioaktiva pluvo: radioaktív eső
 ►radioaktivaj substancoj: radioaktív anyagok
 radioaktivaĵo: *fiz* radioaktív anyag
 radioaktiveco: *fiz* radioaktivitás
 ►artefarita radioaktiveco: mesterséges radioaktivitás
 ►natura radioaktiveco: természetes radioaktivitás
 radioastronomio: *fiz csill* radioaszttronómia, radiocsillagászat
 radiobiologio: *fiz biol* sugárbiológia, radiobiológia
 radiobirado: *közl* rádiós helymeghatározás, rádiólokáció, rádió-iránymérés
 radiobirilo: *közl* rádió-iránymérő, rádiogoniométer
 radiodozo: *orv fiz* sugáradag
 radioekologo: *fiz öko* sugárzásökológus, radioökológus
 radioekologio: *fiz öko* sugárzásökológia, radioökológia
 radiofasko: *fiz* sugárnyaláb
 radiogalakcio: *csill* radiogalaxis
 radioizotopo: *fiz* radioizotóp, radioaktív izotóp
 radiologio: 1) *fiz* sugárzástan, sugárzáskutatás, radiológia
 2) *orv* radiológia, röntgenológia
 radiologo: 1) *fiz* radiológus, sugárzáskutató
 2) *orv* radiológus, röntgenorvos, röntgenológus
 radiometro, radiadmezurilo: *fiz* sugárzásmérő, doziméter, radiométer
 radioprotekto: *fiz* sugárvédelem
 radiopunkturo: *orv* sugárpunktúra, radiopunctura
 radioskopio: *fiz orv* radioszkópia
 radiotelegrafio: *távk* drót nélküli távírás, rádiótávírás
 radioterapio: *orv* sugárkezelés, sugárterápia, radioterápia
 radisimetria: *biol* sugárszimmetrikus, aktinomorf
 radiŝtono: *l.* aktinolito
l.m. bremsradio, kanalradio, katodradio, radradio, rentgenradio,
 sunradio, UV-radio, varmoradiado
 | *radi/o*¹ 1) *távk* rádió, rádióállomás
 ►la elsendoj de la Pola Radio: a Lengyel Rádió adásai
 2) *távk ne* rádiókészülék *l.* radioaparato

radiisto: *fn kat* rádiós
radioamatoro: *táv* rádióamatőr
radioaparato: *táv* rádiókészülék
▶ agordi la radioaparaton: beállítja v. behangolja a rádiót
radioaŭskultanto: rádióhallgató
radiobendo: *táv* rádiósáv
radiobutono: rádiógomb
radiodramo: *ir* rádiójáték
radioelsendo: *táv* rádióadás
radiofrekvenco: *táv* rádiófrekvencia
radiogazeto: *táv* rádióújság
radioĝvidado: *eltr* rádióirányítás, rádióvezérlés
radioĝvidilo: *eltr* rádióirányító készülék
radioĵurnalisto: *fn* rádiós, rádiós újságíró
radiokanalo: *táv* rádiócsatorna
radioklubo: *táv* rádióamatőr klub
radiomesaĝo: *táv* rádióüzenet
radioondo: *táv* rádióhullám
radioparolisto: *táv* rádióbemondó
radioprogramo: *táv* rádióműsor
radiatoricevilo: *fn* *táv* rádióvevő
radiosendilo: *fn* *táv* rádióadó
radiosondilo: *met* rádiószonda, rádióléggömb
radiostacio: *táv* rádióállomás
radioteatro: *ir* rádiószínház
radioteatraĵo: *ir* rádiójáték, rádiódarab
radiotekniko: *táv* rádiótechnika
radioteknikisto: *táv* rádiótechnikus
radiotelefono: *táv* rádióvevő készülék, rádiótelefon *szin*
radiatoricevilo
radiotelefonio: *táv* vezeték nélkül távközlés, rádiótelefonía
radiotelegrafio: *táv* rádiótávírás, rádiótelegráfia
radiotelegrafiisto: *táv* rádiótávíró, rádiótelegrafista
radiotelegramo: *táv* rádiósürgöny, rádiótelegram
radioteleskopo: *csill* rádióteleszkóp
| radiaci/o *anat* kisugárzás, radiatio
▶ akustika radiacio: hallópálya-sugárzás, radiatio acustica
▶ opta radiacio: látósugárzás, Gratiolet-sugárzás, radiatio optica
| radian/o *mat* radián, rad
| radiator/o **1)** *tech* fűtőtest, radiátor
▶ elektra radiatoro: *fn* hőszigetelő
2) *jm* motorhűtő
| radiestez/o varázssvesszős kutatás, forráskutatás, radioesztézia *szin*
rabdiszmo
radiestezisto: varázssvesszős kutató, földszigetelés-kutató, radieszéta
| radik/o **1)** *növ* gyökér, radix
▶ adventiva radiko: járulékos v. adventív gyökér
▶ aera radiko: léggyökér
▶ ĉefanĝela radiko: *l.* ĝardenanĝeliko
▶ gliciriza radiko: *gaszt* édesgyökér
▶ kaj jam la hakilo kuŝas ĉe la radiko de la arboj: *bibl* a fejsze pedig már ott van a fák gyökerén
▶ tubera radiko: gumós gyökér
2) *anat* gyökér, gyök, radix
▶ radiko de aorto: aortagyökér, radix aortae
▶ radiko de dento: foggyökér, radix dentis
▶ radiko de haro: hajgyökér, radix pili
▶ radiko de lango: nyelvgyök, radix linguae
3) *nyt* tö, törmelék, szótő, abszolút tö, „gyök” vö. radikalo
▶ finaĵbezona radiko: *eo nyt* nem önálló tö

▶ la radiko de ‘praesperanto’ estas ‘esper’: a ‘praesperanto’ töve az ‘esper’
▶ prefiksiĝinta radiko: *eo nyt* módosító tö
4) *kém* gyök
▶ fenilo kaj metilo estas radikoj: a fenil és metil gyökök
5) *mat* gyök, négyzetgyök *szin* kvadrata radiko
▶ kuba radiko: köbgyök
▶ kvadrat-meza radiko: négyzetes középérték
▶ la radiko de 4 estas 2: 4 gyöke 2
▶ n-edik gyök: n-a radiko
6) *mat* gyökér <gráf>
7) *zene* alaphang
▶ radiko de akordo: akkord alaphangja
8) *átv* vminek a gyökere
▶ detruí la malbonon ĉe ĝia radiko: gyökerestül irtja ki a rosszat
▶ havi siajn radikojn en la klerismo: a felvilágosodásban gyökerezik
▶ iri al la radiko de la afero: a dolog gyökeréig hatol
▶ la radikoj de lia patruĵamo estas profundaj: hazaszeretetének gyökerei mélyek
radika: **1)** gyökér-, gyök-
2) *ex* gyökeres *l.* radikala
radiki: *ntr* *növ* *átv* gyökerezik
▶ la planto radikas en bona tero: a növény jó földben gyökerezik
▶ la tradicioj radikas en la profunda estinteco: a hagyományok a régmúltban gyökereznek
radikaĵo: *növ* földlabda <a gyökér körül>
radikaro: *növ* gyökérszövet, gyökérrendszer
radikigato: *mat* gyököl
radiketo: *növ* oldalgyökér, mellékgyökér
radikigi: *tr* *mat* gyököt von
radikiĝi: *ntr* *növ* meggyökeresedik
radikilo: *mat* gyökjel *szin* radiksigno
radikingo: *növ* gyökérhüvely, coleorrhiza *szin* koleorizo
ekradiki: *ntr* *növ* gyökeret kezd ereszténi
elradiki: *l.* radiki **2)**
elradikiĝi: **1)** *tr* *növ* gyökerestül kitép v. kihúsz
2) *tr* *átv* gyökerestül kiirt
▶ elradikiĝi la rasismon: gyökerestül kiirtja a fajgyűlöletet
elradikiĝi: *ntr* *növ* gyökerestül kijön
▶ pro la ventego la arbo elradikiĝis: a nagy szél miatt a fa gyökerestül kidőlt
enradikiĝi: **1)** *tr* *növ* meggyökeresztet, elültet
2) *tr* *átv* meggyökeresztet, meghonosít
enradikiĝi: **1)** *ntr* *növ* gyökeret ereszt
2) *ntr* *átv* gyökeret ereszt, meghonosodik
senradika: *növ* *átv* is gyökértelen
senradikiĝi: **1)** *tr* *növ* gyökerétől megfoszt, a gyökerét levágja
▶ li senradikiĝis la eltiritajn florojn: levágta a kihúzott virágok gyökerét
2) *tr* *átv* elgyökértelenít, gyökereitől megfoszt
▶ la senradikigita nacio baldaŭ formortos: a gyökereitől megfosztott nemzet hamarosan elhal
radikĉapo: *növ* gyökérsüveg
radikĉiro: *növ* gyökérkacs
radikeksponento, radikindico: *mat* gyökkitevő
radikhava: *növ* gyökeres, gyökerekkel rendelkező
radikkaraktero: *eo nyt* tőjelleg, szótő jellege
radiklevilo: *gysz* foggyökéremelő
radikpieduloj: *l.* rizopodoj
radiksigno: *mat* gyökjel *szin* radikilo

radikvorto: *nyt* gyökszó

radikvarianto: *nyt* töváltozat

l.m. anĝelradiko, dentoradiko, fiksradiketo, galangradiko, harradiko, langradiko, manradiko, nazradiko, pivotradiko, spirradiko, stilzoradiko, suĉradiko, suĉradiketo, vortradiko

| **radikal/a** **1**) gyökeres, mélyreható

►fari radikalajn ŝanĝojn: gyökeres változtatásokat eszközöl

►okazis radikalaj reformoj: mélyreható reformok történtek

2) *pol* radikális

►la radikala alo de la liberala partio: a liberális párt radikális szárnya

►la radikala dekstro: a radikális jobboldal

►radikala partio: radikális párt

radikaligi: *tr* radikalizál

►radikaligi la amasojn: radikalizálja a tömegeket

radikalismo: *pol* radikalizmus

radikalulo: *fn* *pol* radikális

►la radikaluloj ne akceptis la mildajn reformojn: a radikálisok nem fogadták el az enyhe reformokat

| **radikal/o** **1**) *nyt* relatív szótó *vö.* radiko **3**

►en ‘senplumigo’ ‘plum’ estas la radiko kaj ‘senplumig’ la radikalo: a ‘senplumigo’-ban a ‘plum’ a szótó, ‘senplumig’ a relatív szótó

2) *kém* szabadgyök

►radikaloj havas unu, malofte du nepariĝintajn elektronojn: a szabadgyököknek van egy, ritkán két nem párosodott elektronja

| **radikl/o** *anat* gyököske, ideggyök, ideggyökér, radícula

radiklito: *orv* ideggyökér-gyulladás, radiculitis

| **radiofon/o** *táv* *ne* rádióvevő, rádiótelefon *szin* radioricevilo

| **radiofoni/o** *l.* radiotelefonio

| **radiografi/i** *tr* *gysz* megröntgenez, röntgenfelvételt készít

radiografajo: *gysz* röntgenfelvétel

radiografisto: *fn* *gysz* röntgenező

| **radiografi/o** *gysz* radiográfia, röntgenográfia

| **radiogram/o** *táv* *k* rádiótávirat, radiogramm

| **radiolari/oj** *áll* sugárállatkák <Radiolaria>

| **radiolarit/o** *ásv* radiolarit

| **radium/o** *kém* rádium <Ra>

radiumterapio: *orv* rádiumterápia

| **radius/o** **1**) *mat* sugár *szin* duondiametro

►radiuso de Bohr: *fiz* Bohr-sugár, Bohr-rádusz

►radiuso de girado: *fiz* pörgési sugár, inerciasugár

►radiuso de kurbeco: görbületi sugár

2) *anat* orsócsont, radius

radiusa: **1**) *mat* sugár-, sugárirányú

►radiusa sekco: sugárirányú metszet

2) *anat* orsócsont-, radialis

►radiusa arterio: orsócsontverőér, arteria radialis

radiusvektoro: *mat* helyvektor, vezérsugár, rádiuszvektor

l.m. flugradiuso

| **radon/o** *fiz* radon <Rn>

| **Rafael/o** **1**) Rafael <utónév>

2) *műv* Raffaello Sanzio

Rafaelino: Rafaella

antaŭrafaela, prerrafaela: *műv* Raffaello előtti

►antaŭrafaela epoko: Raffaello előtti kor

| **Rael/o** *vall* Raël <Claude Vorilhon>

raelano: *vall* raéliánus

raelismo: *vall* raélizmus

Rael-sekto: *vall* Raël-szekta

| **rafan/o** **1**) *növ* retek <Raphanus>

►granda rafano: fekete retek, réparetek, nyári retek, téli retek <R. sativus var. niger>

►kultiva rafano: kerti retek <R. sativus>

►mara rafano: tengerparti retek <R. raphanistrum sp. maritimus>

►oleorafano: olajretek <R. sativus var. oleifera>

►rafaneto: hónapos retek <R. sativus var. sativus>

►striita rafano: *l.* rafanistro

2) *l.* kultiva rafano

| **rafanistr/o** *növ* repcsényretek <Raphanus raphanistrum> *szin* striita rafano

| **rafe/o** *anat* varrat, csík, összefekvés, érintkezési vonal, raphe

►palata rafeo: szájpadvarrat, raphe palati

►penisa rafeo: bőrvarrat a hímvessző alsó felszínén, raphe penis

| **rafi/o** *növ* tűpálma

2) rafia <kötözőrost>

| **rafin/i** **1**) *tr* *kém* finomít

►rafini petrolon: kőolajat finomít

►rafini sukeron: cukrot finomít

2) *tr* *átv* finomít, kifinomít <ízlés, módszer, gondolkodás>

►li havas rafinitan guston: kifinomult ízlése van

►rafini sian stilon: finomítja a stílusát

►rafinita rezonado: kifinomult okoskodás

3) *tr* *átv* *pej* rafinál, megrafinál

►rafinita ulo: dörzsölt fickó

rafinaĵo: **1**) *kém* finomított termék

2) *átv* kifinomult dolog, holmi

rafinejo: *kém* finomító

rafinozo: *kém* raffinóz

malrafinita: **1**) *kém* finomítatlan, nyers

2) *átv* durva, bárdolatlan

l.m. petrolrafinejo

| **raflezi/o** *növ* óriásvirág <Rafflesia>

| **rag/o** *zene* rága <indiai hangnem>

| **raga/o** *l.* rago

| **raglan/o** *tex* raglán

| **Ragnarok** *mit* Ragnarök, istenek alkonya

| **ragtim/o** *zene* ragtime

| **ragu/o** *gaszt* ragu

ragusupo: *gaszt* raguleves

l.m. bovidraguo, fiŝraguo, leporraguo, ŝafraguo

| **raĝ/o** rádza, király, fejedelem *vö.* maharaĝo <IN>

raĝino: ráni <IN>

| **Raĝastan/o** *geo* *pol* Rádzsasztán <IN>

| **Rahab/o** *bibl* Ráháb

►kaj <ili> venis en la domon de malĉastistino, kies nomo estis

Ráháb: *bibl* betértek egy Ráháb nevű parázna nő házába

| **Raĥel/o** Ráhel

►Raĥel priploras siajn filojn: *bibl* Ráhel siratja fiait

| **raj/o** *áll* rája <Raja>

►rajedoj: valódi rájafélék <Rajidae>

►rajiformaj: rájaalakúak <Rajiformes>

| **rajd/i** **1**) *ntr* lovagol

►la infano rajdis sur la ŝultroj de la patro: a gyermek az apa nyakán ült

►la reĝo rajdis sur blanka ĉevalo: a király fehér lovon lovagolt

►rajdi sur azeno: számaron lovagol

2) *ntr* *átv* lovagol, lovaglólülésben ül

►li rajdis min de poste: hátulról lovagolt meg <közösült>

►li rajdis sur biciklo al la foiro: biciklin ment a vásárba

►sorĉistinoj rajdas sur balailoj: a boszorkányok seprűnyélen lovagolnak
 rajdo, rajdado: lovaglás
 ►la rajdo estas nefacila arto: a lovaglás nem könnyű mesterség
 ►la rajdado daŭris duontagon kaj estis laciga: a lovaglás fél napig tartott, és fárasztó volt
 rajde: lovon, lovagolva
 ►rajde li sidas sur la seĝo: lovaglólülésben ül a széken
 ►rajde li venis al la kastelo: lovon <lovagolva> jött a kastélyba
 rajdanto: **1)** lovas, lovagoló
2) átv lovas <mérlegkaron>
3) átv lovas <lapjelző fémlemez>
 rajdantaro: lovascsapat, lovasok csoportja
 rajdejo: lovarda
 rajdigi: *tr* lovagoltat
 ►li rajdigis sian nepon sur siaj genuoj: az unokáját a térdén lovagoltatta
 rajdisto: *kat* lovas, lovas katona, huszár
 ►hispana rajdisto: spanyolbak, spanyollovak <hegyes akadály> *szin* frisa ĉevalo
 ►skadro de rajdistoj: lovasszázad
 antaŭrajdanto: **1)** előfutár
2) <lovon ülő> első hajtó *szin* postiljono
 ĉirkaŭrajdi: *tr* körbelovagol
 elrajdi: *ntr* kilovagol
 postrajdi: *tr* vki v. mi után lovagol
 ►la ariergardo postrajdis je du kilometroj la armeon: a hátvéd két kilométerre a sereg után lovagolt
 rajdbesto: *áll* hátas állat
 rajdĉevalo: *áll* hátasló, paripa, nyerges ló
 rajdarto: lovaglóművészet, lovaglótudás
 rajdkuloto: *tex* lovaglónadrág
 rajdlernejo: lovasiskola
 rajdpolicisto: lovas rendőr
 rajdsalto: díjugratás
 rajdspektaklo: lovas bemutató
 rajdturismo: lovas turizmus
 rajdvesto: *tex* lovaglórúha
 rajdvipo: lovaglóstör
l.m. artrajdisto, dresrajdo, ĉevalrajda, pikrajdisto, terenrajdo
 | **Rajmond/o** Rajmund <utónév>
 | **rajon/o¹** **1)** *tex* műselyem fonál, rayon
2) *tex* műselyem, habselyem <anyag>
 | **rajon/o¹** járás, rajon <a volt Szovjetunió területén>
 | **rajp/i** *ntr tech* besül, beragad
 ►rajpinta piŝto: besült dugattyú
 | **rajt/o** *jog* jog, jogosultság
 ►homaj rajtoj: emberi jogok
 ►kiu havas forton, havas rajton^z: *közm* ahol az erő, ott a jog
 ►konstitucia rajto: alkotmányos jog
 ►kundefida rajto: beleszólási jog, együttdöntési jog
 ►li havis rajton je la hungara trono: joga volt a magyar trónra
 ►lingvaj rajtoj: nyelvi jogok
 ►mi prenas al mi la rajton sidiĝi inter vi: bátorkodom leülni közöttetek
 ►neforprenebla rajto: elidegeníthetetlen
 ►rajto al memdispono: önrendelkezési jog
 ►rajto de pugno kaj glavo: ököljog
 ►rajtoj kaj devoj: jogok és kötelezettségek
 ►respekti aliulajn rajtojn: tiszteletben tartja mások jogait

►rezervi al si la rajton: fenntartja magának a jogot
 ►senigi malplimulton je ĉiuj civitanaj rajtoj: kisebbséget megfoszt minden állampolgári jogától
 ►socialaj rajtoj: szociális jogok
 ►vi havas plenan rajton kritiki min: teljesen jogodban áll kritizálni engem
 rajta: *jog* jogos
 ►rajta postulo: jogos követelés
 rajte: **1)** *jog* jogosan
 ►procedi leĝe kaj rajte: jogosan és törvényesen jár el
2) átv joggal, indokoltan
 ►rajte li kritikas: joggal kifogásol
 rajti: **1)** *tr jog* jogában áll, jogosult
 ►li rajtis ricevi kompenson: jogosult volt kártérítésre
 ►mi rajtas plendi ĉe la tribunalo: jogom van panaszt tenni a bíróságon
 ►vi rajtas la vian parton: jogod van a részedre
2) *tr* megtehet vmit
 ►ĉu mi rajtas aĉeti glaciaĵon?: vehetek fagyaltot?
 ►vi rajtas iri sketi: elmehetsz korcsolyázni
 rajteco: **1)** *jog* jogosság
 ►neniu pridubas la rajtecon procedi: senki sem vonja kétségbe az eljárás jogosságát
2) *jog* jogosultság
 ►via rajteco transpreni la heredaĵon estas nediskutebla: jogosultságod az örökség átvételére nem vitatható
 rajtigi: *tr jog* feljogosít, felhatalmaz, meghatalmaz
 ►kio rajtigas vin kritiki min?: mi jogosít fel arra, hogy kritizálj?
 ►mi rajtigas vin voĉdoni en mia nomo: felhatalmazlak, hogy a nevemben szavazz
 ►neniu rajtigis vin intermiksiĝi: senki sem hatalmazott fel arra, hogy közbeavatkozz
 ►ni rajtigas s-ron X per ĉi tiu letero: e levelünkkel felhatalmazzuk X urat
 rajtigo: *jog* felhatalmazás, feljogosítás, meghatalmazás
 ►advokata rajtigo: ügyvédi felhatalmazás
 rajtigilo: *jog* jogosítvány
 ►ĉu vi havas rajtigilon stiri buson?: van jogosítványa busz vezetésére?
 rajtigita: jogosult
 ►ĉu vi estas rajtigita transpreni la poŝtaĵon?: jogosult a posta átvételére?
 antaŭrajto: *jog* kiváltság, előjog, privilégium *szin* privilegio
 laŭrajta: *jog* jog szerinti
 nerajta: *jog* jogtalan, jogosulatlan
 ►la nerajta decido de la estraro: a vezetőség jogtalan döntése
 ►nerajta uzo de pafilo: löfegyver jogosulatlan használata
 ►nerajte vi intervenis: ön jogosulatlanul avatkozott be
 plenrajta: *jog* teljes jogú
 plenrajtigi: *tr jog* meghatalmaz, felhatalmaz
 plenrajtigita: *mn jog* meghatalmazott, felhatalmazott
 samrajta: *jog* ugyanolyan jogú, egyenjogú
 ►ili estas samrajtaj civitanoj de la lando: ők az ország ugyanolyan jogú polgárai
 samrajte: ugyanolyan joggal, azonos joggal
 samrajteco: *jog* egyenjogúság *szin* egalrajteco
 samrajtigi: *tr jog* egyenjogúsít
 senrajta: **1)** *jog* jog nélküli
 ►senrajtaj civitanoj: jog nélküli állampolgárok
2) *jog* jogtalan

►senrajta procedo: jogtalan eljárás
senrajteco: **1)** *jog* jogfosztottság
2) *jog* jogtalanság, jogalap-nélküliség
senrajtigi: *tr* *jog* jogától v. jogaitól megfoszt
senrajtigita: jogfosztott
rajtoposedanto: *jog* jogtulajdonos, haszonélvező
l.m. atingorajta, aŭtorrajto, azilrajto, balotrajto, civilrajta, civitanrajta, decidrajto, egalrajteco, ekzistorajto, elektorajta, elsendrajtigo, feŭdrajto, glavorajto, homrajta, kopirajto, memdecidrajto, pasrajto, posedrajto, publikrajta, pugnorajto, respondrajto, strikorajto, tradukrajto, transitrajto, uzrajto, varnomrajto, vetorajto, vivorajto, voĉdonrajta
| raja/o *l.* raĝo
| Rajastan/o *geo pol* Rajasthan <IN>
| rak/o **1)** *agr* etetőrács, szénakas, jászorács
►metu fojnon en la rakon por la bovinoj: tegyél szénát az etetőrácsba a teheneknek
2) rácsos tartó
►oni starigis rakon ankaŭ por la bicikloj: felállítottak egy tartót a kerékpároknak is
►rako por dentobrosoj: fogkefetartó
►rako por gramofondiskoj: hanglemeztartó
l.m. biciklorako, bierrako, bomborako, botelrako, ciklorako, ĵurnalrako, legomrako, ombrelrako, ovarako, pakaĵrako, piporako, sekigrako, stampilrako, telerrako, toastrako, valizrako, vestorako
| raked/o **1)** *sp* teniszütő, tollasütő
2) hótalp
| raket/o **1)** tűzijáték-rakéta
2) *rep* *kat* rakéta
►balista raketo: ballisztikus rakéta
►duŝtupa raketo: kétfokozatú rakéta
►homloĝata raketo: ember által lakott rakéta
►interkontinenta raketo: interkontinentális rakéta
►lanĉi raketon: rakétát lő fel
►plurŝtupa raketo: többfokozatú rakéta
►stratosfera raketo: sztratoszférikus rakéta
kontraŭraketo: *kat* ellenrakéta
raketobazo: *kat* rakétabázis
raketŝipo: *rep* rakétaŭrhajó
l.m. alarmraketo, flugilraketo, lanĉraketo, lumraketo, signalraketo, spacraketo
| raki/o *anat* gerincoszlop, rachis
rakia: *anat* rachio-, rachi-, rachialis
►rakia likvo: gerincfolyadék
rakialgio: *orv* gerincfájdalom, rachialgia
| rakit/o *orv* angolkór, rachitis
rakita: *orv* angolkóros, rachiticus
rakitismo: *orv* angolkóros hajlam, rachitismus
rakitodona, rakitogena: rachitogen, angolkórt okozó
| rakled/o *gaszt* raclette <olvasztott sajt alapú étel>
| rakont/i *tr* elbeszél, mesél, elmesél, elmond
►Casanova rakontis sian vivon en libro: Casanova könyvben beszélte el az életét
►jen kion oni rakontas: hallja, hogy mit mesélnek
►ni rakontis niajn aventurojn: elmeséltük kalandjainkat
►rakonti al Petro kaj Paŭlo: fünek-fának elmondja
►rakontu, kio okazis al vi: mondd el, mi történt veled
rakonto: elbeszélés, mese
►belaj rakontoj el trans la montoj^Z: *átv* Andersen meséi, mese habbal

►inter faro kaj rakonto staras meze granda mondo^Z: *közm* könnyű beszélni, nehéz megtenni
►rakonto pri la sep etaj ĉinoj: mese a hét kicsi kínairól
►rakontoj el trans la montoj: dajkamese
►sed tio estas alia rakonto: de ez már egy másik történet
►viaj rakontoj pri la jaroj de la milita kaptiteco interesas min: a hadifogságról szóló elbeszélései érdekelnek engem
rakontisto: **1)** *fn* *ir* elbeszélő
►Jókai estis granda rakontisto: Jókai nagy elbeszélő volt
►mia avo estis ŝatata rakontisto en sia vilaĝo: a nagyapám kedvelt elbeszélő volt a falujában
2) narrátor
l.m. bildrakonto, feinrakonto, mirrakonto, popolrakonto, vivrakonto, vojaĝrakonto
| ral/o *áll* guvat <Rallus>
►akvoralo: vízi guvat <R. aquaticus>
►raledoj: guvatfélék <Rallidae>
►raloformaj: guvatalakúak <Ralliformes>
| rali/o *sp* rali
►Ralio Parizo-Dakaro: Párizs-Dakar rali
| ralik/o *fn* hajó szegélyező
flankraliko: hajó oldalszegélyező
l.m. refraliko, surjardraliko, ventraliko
| ram/o **1)** *kat* faltörő kos *szin* murrompilo
2) *tech* cölöpverő kos, cölöpverő gép
►aerprema ramo: sűrítettlevegős v. pneumaikus cölöpverő
►dizela ramo: dízel cölöpverő
►elektra ramo: elektromos cölöpverő
►hidraŭla ramo: hidraulikus cölöpverő
►vapormova ramo: gőzkes, gőzzel működtetett cölöpverő kos
3) *inf* RAM
rami: *tr* *tech* <cölöpöt> bever
ramdilo: *ép* szádpalló
ramstevano: *kat* hajó vágósarkantyú, döfőorr
l.m. manramo
| Ram/o **1)** *mit* Ráma
2) *l.* Renée Adèle Maria
| Ramadan/o *iszl* ramadán, ramazán
| Ramajan/o *ir* Rámájana
| ramapitek/o *ösl* Ramapithecus
| rambutan/o **1)** *növ* hamislicsi, rambután <Nephelium lappaceum>
2) *növ* rambután <gyümölcs>
| ramfast/o *l.* tukano
| ramforink/o *ösl* Rhamphorhynchus
| rami/o *növ* hócsalán, rami <Boehmeria nivea>
| ramn/o *növ* benge <Rhamnus>
►ramnacoj: bengéfélék, varjútövisfélék <Rhamnaceae>
| ramonê/o *növ* kormányószilva, batokószilva, maronszilva, marocsni <Flacourtia indica> *szin* india flakurtio
| ramp/i *ntr* áll mászik
►post la pluvo lumbrikoj rampis sur la trotuaro: az eső után giliszták másztak a járdán
►serpento rampis sur la branĉoj: kígyó mászott az ágakon
2) *ntr* kúszik, mászik
►ili rampis tra mallarĝa truo: egy szűk lyukon másztak át
►la soldato rampis ĝis la rokorando: a katona a sziklaperemig kúszott
►la tigro proksimiĝis rampante al sia viktimo: a tigris kúszva közeledett áldozatához
3) *ntr* *átv* mászik, csúszik-mászik

►la limakpoŝto rampas kompare al la elektronika: a csigaposta mászik az elektronikushoz képest

►la vojo rampis sur mildan deklivon: az út enyhe lejtőre kapaszkodott

►rampi kiel limako: úgy mászik, mint a csiga

►li memvole rampas antaŭ la plirangaj: önként csúszik-mászik a rangosabbak előtt

►vi ne marŝas, vi rampas: nem menetelsz, hanem mászol

rampa: **1)** mászó, kúszó

2) *növ* kúszó-

►rampaj plantoj: kúszónövények

3) *átv* mászó, lomha

►mi ne ŝatas ĉi tiun rampan rapidecon: nem szeretem ezt a lomha tempót

►rampa humiliĝo: csúszó-mászó megalázkodás

rampaĵo: **1)** *áll* csúszómászó *szin* rampulo

2) *növ* kúszónövény *szin* rampoplanto

rampulo: *áll* *átv* is csúszómászó

rampuloj: *áll* *ne* hüllők *l.* reptilioj

elrampi: **1)** *ntr* kimászik

►elrampi tra la kamentubo: kimászik a kéményen keresztül

►li ĵus elrampis el la ova ŝelo^Z: alig bújti ki a tojásból

►li ne elrampis ankoraŭ el la vindaĵo^Z: még ott a tojáshéj a fenékén, még nem nőtt be a feje lágya

2) *ntr* *átv* kimászik, kikecmereg

►iom post iom li elrampis el siaj ŝuldoj: lassanként kikecmeregett az adósságaiból

►malfacile li elrampos el la peĉo: nehezen mászik ki a pácából

enrampi: *ntr* bemászik

►enrampi tra la fenestro: bemászik az ablakon

►li enrampis en grandan keston: bemászott egy nagy ládába

surrampi: *ntr* rámászik

suprenrampi: *ntr* felmászik

►li suprenrampis sur la ŝarĝoplaton: felmászott a platóra

rampnaĝado: *sp* gyorsulás *szin* kraŭlo

rampotigo: *növ* inda

rampvesto: *fn* *tex* rugdalózó

| **ramplo** *ép* rámpa, *fn* felhajtó

| **Ramses/o** tört Ramszesz

| **ramuro** *áll* tud agancs *szin* kornaro, kornobranĉaro

| **ran/o** *áll* béka <Rana>

►ranedoj: valódi békafélék <Ranidae>

►akvorano: kecskebéka <R. esculenta>

►bruna fosrano: barna ásóbéka <Pelobates fuscus>

►folirano, verda raneto: *l.* hilo

►herbejrano: gyepi béka <R. temporaria>

►lagorano: kis tavi béka <Pelophylax lessonae>

►manĝebla rano: kecskebéka <Pelophylax kl. esculentus>

►marĉa rano: mocsári béka <R. arvalis>

►kie ajn rano iras, ĝi ĉiam marĉon sopiras^Z: *közm* a béka mindig a pocsolyába vágyik

►ranoj kvakis en la marĉo: békák kuruttyoltak a mocsárban

►ridorano: tavi béka <Pelophylax ridibundus>

ranido: *áll* ebihal, békaporonty

ranhomo: békaember, búvár

ranmordo: *l.* hidrokarito

ransaltado: *jték* bakugrás *szin* ŝafsaltado

| **ranc/a** avas

►ranca butero: avas vaj

►ranca lardo: avas szalonna

ranciĝi: *ntr* megavasodik

| **ranĉ/o** *agr* ranch, rancho, állattenyésztő farm

| **rand/o** **1)** szél, perem

►la virino tuŝis la randon de la vesto de Jesuo: a nő megérintette Jézus ruhájának szélét

►li estas ĉe la rando de siaj fortoj: az ereje végén jár

►li troviĝas ĉe la rando de la financa ruino: a pénzügyi összeomlás szélén áll

►rando de arbaro: erdő széle

►rando de kavono: gödör széle

►rando de roko: szikla pereme

►rando de telero: tányér széle

2) *mat* határ, végpont

►fina rando: végpont

►komenca rando: kezdőcsúcs

randa: szélső, határ-

randi: *tr* vminek <n> a szélén v. határán van

►mi randas miajn eblojn: a lehetőségeim határán vagyok

►randi malsatmorton: az éhhalál küszöbén áll

randajo: szegély, peremrész, karima, keret

►la drapa randajo de la pordo malhelpas la trablovon: az ajtó posztó szegélye megakadályozza a huzatot

►ligna randajo de ardeztabelo: palatábla fa kerete

►randajo de ĉapelo: kalap karimája

►randajo de trotuaro: járda szegélyköve

►silka randajo de ĵaketo: zsakett selyem szegélye

randumo: <tárgy> éle v. széle, élfelülete

►eluzita randumo de pneŭmatiko: gumibroncs kopott futófelülete

►la randumo de la tabelo estas rabotita: a tábla életté legyalulták

►strekita randumo de monero: pénzérme recés éle

ĝisrande: szélíig, határig

►ĝisrande de la kampo paŝtis sin bovinoj: a mező széléig legeltek tehének

►ĝisrande plena glaso: csordultig teli pohár

►vi elĉerpis ĝisrande mian paciencon: teljesen kimerítetted a türelmemet

ĝisrandigi: *tr* *knyv* <szöveget> sorkizár *szin* alliniigi

►ĝisrandigi dekstren: jobbra zár

►ĝisrandigi maldekstren: balra zár

►ĝisrandigi suben: lefelé zár

►ĝisrandigi supren: felfelé zár

ĝisrandigo: *knyv* sorkizárás *szin* alliniigi

►ambaŭflanka ĝisrandigo: sorkizárás

►dekstra, maldekstra ĝisrandigo: jobbra, balra zárás

randangulo: *mat* kerületi szög

randbenko: szegélyfal

►randbenko ĉe abismo, vojtaluso: szegélyfal szakadéknál, út menti ároknál

randegaligi: *tr* <szélet> kiegyenlíti, leszélez

randfloro: *l.* ĉirkaŭfloro

randgrupo: marginális csoport

randiri: *tr* vminek a <n> szélén megy v. jár

►ili randiris la abismon: a szakadék szélén mentek

►ni randiris la vojon: az út szélén mentünk

randkondiĉo: peremfeltétel, határfeltétel

randmaro: *geo* szélső tenger <Északi-tenger>

randorita: aranyozott szélű

►randorita libro: aranyozott szélű könyv

randrompi: *tr* kicsorbít

►randrompita telero: kicsorbult tányér

randstreki: *tr* <élén> recéz

►randstreki monero: recés élű pénzérme

randtabulo: *hajó* habdeszka

randtrabo: *ép* szegélygerenda, peremgerenda

l.m. arbarrando, boatrando, cirklorando, dekstrarandigi, folirando,

klinrando, larĝranda, randfloro, ŝiprando, tegmentorando,

tranĉrando, trotuarrando, urborando, vojrando, vundorando

| **rand/o**¹ rand <pénznem>

| **rang/o** **1**) rang

►li atingis generalan rangon: tábornoki rangot ért el

►militista rango: katonai rang

►okupi altan rangon en la societo: magas posztot foglal el a társaságban

►persono de alta rango: rangos személy

►teni sian rangon: tartja a rangját

2) átv rang, rend

►krudmaterialo de la unua rango: elsőrendű nyersanyag

►kuracisto de la unua rango: elsőrendű orvos

3) mat rang <vektor, mátrix>

ranga: rang-, ranggal kapcsolatos

►rangaj privilegioj: ranghoz kötött előjogok

►servotempe plej ranga: rangidős

rangi: *ntr* vmilyen rangja van

►li plej rangas en la stabo: ő a legmagasabb rangú a vezérkarban

►rangi kiel kolonelo: ezredesi rangja van

rangigi: *tr* rangra emel, előléptet

►la reĝo rangigis tri soldatojn: a király rangra emelt három közkatonát

rangulo: rangos ember

altranga: *mn* magas rangú

altrangulo: *fn* magas rangú ember

duaranga: másodrendű, másodrangú

►duaranga aktoro: másodrendű színész

►duaranga hotelo: másodrangú szálloda

►duarangaj problemoj: másodrendű problémák, mellékes problémák

lastranga: <rangban, minőségben> legutolsó, silány

►lastranga butikoj: silány boltocskák

laŭranga: rang szerinti

laŭrangigi: *tr* rangsorba állít *szin* rangordigi

pliranga: magasabb rangú v. rendű

plirangigi: *tr* előléptet, magasabb rangra emel

samranga: egyenrangú

►ni estas samrangaj kunuloj: egyenrangú társak vagyunk

samrangeco: egyenrangúság

samrangigi: *tr* egyenrangúsít, egyenrangúvá tesz

senranga: rang nélküli

senrangulo: *kat* közkatona, baka

subranga: rangon aluli, alantas

►fari subrangan laboron: alantas munkát végez

►ligi subrangan edzecon: rangon aluli házasságot köt

superranga: *mn* felettes

►la superrangaj instancoj: a felettes hatóságok

superrangeco: <rangban> elsőbbség, magasabbság

unuvaranga: elsőrangú, kiváló, kitűnő

►unuvaranga hotelo: elsőrangú szálloda

►unuvaranga kvalito: kiváló minőség

unuvarangeco: **1)** <rangban> elsőbbség

2) elsőrendűség, kiválóság

rangaltigi: *tr* előléptet, rangra emel

rangaltiĝi: *ntr* rangban emelkedik, előlép a ranglétrán

rangaltigo: előléptetés, rangra emelés

rangantaŭi: *tr* rangban megelőz

►la leŭtenanto rangantaŭis la subleŭtenanton: a hadnagy rangban megelőzte az alhadnagyot

ranglisto: ranglista

rangordo: rangsor

rangordigi: *tr* rangsorba állít *szin* laŭrangigi

rangsimbolo: státuszsímbólum, státusszímbólum

rangstrebulo: *fn* töretető, karrierista

rangŝtuparo: ranglétra, számláló

l.m. adresrango

| **rangifer/o** áll rénszarvas, európai rénszarvas <Rangifer tarandus>

szin norda cervo

| **Rangun/o** *geo* Rangun, Rangoon

| **rang/i** *tr* vsút rendez <vagonokat>

rangado: vsút rendezés, kocsirendezés

►forpuŝa rangado: szalasztás, kocsirendezés lökésorozattal

►pergravita rangado: gurítás, kocsirendezés gurítással

disrangigi: *tr* vsút szétrendez

►disrangigi varotrajnon: tehervonatot szétrendez

rangadmonteto: vsút gurítódomb

rangadstacio: vsút rendező pályaudvar

| **rankor/o** neheztelés, sérelem, gyűlölködés

►rankoro premis de longe lian koron: sérelem nyomta régóta a szívét

rankori: *x* neheztel, gyűlölködik

►ili ne plu rankoras nin pro la incidento: már nem neheztelnek ránk az incidens miatt

►la reĝo rankoras kontraŭ sia kortegestro: a király neheztel az udvarmesterére

| **ranunkol/o** növ boglárka <Ranunculus>

►akra ranunkolo: réti boglárka <R. acris> *szin* buterfloro de la diablo

►ranunkolacoj: boglárkafélék <Ranunculaceae>

| **rap!** *isz* gyertünk!, menés!, gyorsan!

| **rap/o**¹ növ ált tarlórépa, réparepce, kínai kel <Brassica rapa> *szin*

rapobrasiko

►furaĝrapo: takarmányrépa, marharépa, tehenrépa

►kampa rapo: vad-réparepce, vad-káposztarepce <B. rapa ssp. campestris>

►oleorapo: réparepce <B. rapa sp. oleifera>

| **rap/o**¹ zene rap

| **rapid/a** gyors, sebes

►rapida decido: gyors döntés

►rapida dono, duobla bono: *közm* kétszer ad, ki gyorsan ad

►rapida kiel fulmo: villámgyors

►rapida movo: gyors mozdulat

►tro rapida faro estas nur baro^Z: *közm* hamar munka ritkán jó

rapide: gyorsan, sebesen, hamar

►ĝi kreskas rapide kiel fungo: gyorsan nő, mint a bolondgomba

►kiu donas rapide, donas duoble^Z: kétszer ad, ki gyorsan ad

►kuru rapide: fuss sebesen

rapide-senvide^Z: kutya futtában

rapidi: *ntr* siet

►ne rapidu insulti, volu aŭskulti^Z: *közm* semmi ítéletben nem jó a hamarság

►ne rapidu kun la respondo: ne siess a válasszal

►ni rapidis hejmen: siettünk haza

►rapidu malrapide^Z: *közm* lassan járv, tovább érsz

►ŝi rapidis reveni: <nő> sietett vissza

rapido: **1)** gyorsaság, iram

►kun vertiĝa rapido: szédületes iramban

2) fiz sebesség *szin* velocito

- ▶ *angula rapido*: szögsebesség
- ▶ *propaga rapido*: terjedési sebesség
- ▶ *supersona rapido*: szuperszonikus sebesség
- ▶ *transsenda rapido*: átviteli sebesség

3) *zene* presto, gyors ritmus

rapideco: gyorsaság, sebesség

- ▶ *kun fulma rapideco*: villámsebessen
- ▶ *kun la rapideco de limako*: egy csiga sebességével
- ▶ *la rapideco de la poŝtaj servoj*: a posta szolgáltatások gyorsasága
- ▶ *sekunda rapideco*: másodpercenkénti sebesség

rapidega: villámgyors

rapidema: sietős

rapidigi: *tr* gyorsít, meggyorsít, felgyorsít

- ▶ *la mono rapidigis la konstruadon*: a pénz felgyorsította az építkezést

rapidigi: *ntr* felgyorsul, meggyorsul

rapidumo: *tech* sebesség<fokozat>

- ▶ *la biciklo havas kvin rapidumojn*: a kerékpárnak öt sebessége <sebességfokozata> van

- ▶ *ŝanĝi de la dua al la tria rapidumo*: a kettes sebességből a hármashba vált

kvinrapiduma: *jm* ötsebességű

- ▶ *mia aŭto estas kvinrapiduma*: a kocsim ötsebességű

malrapida: lassú

- ▶ *malrapida procezo*: lassú folyamat

testude malrapida: csigalassú

malrapidi: *ntr* lassan megy v. jár, késik

- ▶ *la eksprestrajno malrapidigas dek minutojn*: a gyorsvonat tíz percet késik

- ▶ *mia horloĝo malrapidigas po unu sekundon ĉiutage*: az óráam naponta egy másodpercet késik

- ▶ *ne malrapidu al la lernejo*: ne késs el az iskolába

malrapideco: lassúság, késedelmesség

- ▶ *lia malrapideco estas nervoziga*: idegesítő a lassúsága

malrapidema: ráérős

- ▶ *labori en malrapidema ritmo*: ráérős tempóban dolgozik

malrapidigi: *tr* lassít, lelassít

- ▶ *iom malrapidigu la aŭton*: kissé lassítsd le a kocsit

- ▶ *la manko de krudmaterialo malrapidigas la produktadon*: a nyersanyaghiány lelassította a termelést

plenrapide: legnagyobb sebességgel, teljes gőzzel, teljes gázzal

plirapidigi: *tr* gyorsabbá tesz, felgyorsít

- ▶ *danke al la novaj maŝinoj ni plirapidigas la fabrikadon*: hála az új gépeknek gyorsabbá tettük a gyártást

retrorapidumi: *ntr* hátramenetbe kapcsol

rapidfluo: víz gyors folyású szakasz

rapidharda: *ép* gyorsan kötő

rapidindikatoro: *jm* sebességmérő óra, sebességkijelző

rapidkoŝo: *vill* csúszósaru

rapidkuriero: *távk* gyorsfutár *szin* ekspresa kuriero

rapidkurso: *isk* gyorsstanfolyam

rapidmanĝo: *gaszt* gyorsétel, fast food

rapidmanĝejo: *gaszt* gyorsétterem, gyorsétkezdé, bisztró

rapidmanĝvagono: *vsút* büfékocsi

rapidnaĝado: gyorsúszás *szin* kraŭlo

rapidometro: *jm* sebességmérő *szin* táhímetro

rapidpafa: *kat* gyorstüzelő

- ▶ *rapidpafa pafilo*: gyorstüzelő lőfegyver

rapidpieda: gyors lábú

rapidrestoracio: *gaszt* gyorsétkezdé *szin* tujrestoracio

rapidservo: gyorsszolgálat

rapidsketado: *sp* gyorskorcsolyázás *szin* sketkurado

rapidtesto: 1) gyorseszt, villámellenőrzés

2) *isk* röpdolgozat

rapidtrajno: sebesvonal

rapidtramo: gyorsvillamos

rapidumskatolo: *tech* sebességváltóház

rapidumstango: *tech* sebváltókar

rapidumŝanĝilo: *tech* sebességváltó

rapidvojo: *közl* gyorsút

l.m. altiĝrapido, flugrapido, fulmorapida, krozrapido, lumrapido,

sonrapido, transmetrapido, ventrapido

| **rapir/o** 1) *kat* rapier <hosszú vékony kard>

2) *sp* (vívó)tőr

rapirado: *sp* törvívás

rapiristo: *fn* *sp* töröző, törvívó

| **raport/i** 1) *x* beszámol, jelent

- ▶ *kuriero raportis al la reĝo pri la batalo*: küldött számolt be a királynak az ütközetről

- ▶ *la deĵoranto raportis al la klasestro la nombron de la klasanoj*: a hetes jelentette az osztályfőnöknek az osztálylétszámot

- ▶ *mi raportis al li pri la sanstato de lia filino*: beszámoltam neki lánya egészségi állapotáról

- ▶ *oni jam raportis al mi la malbonan famon*: már jelentették nekem a rossz hírt

- ▶ *poste mi raportos pri la pasintjaraj rezultoj de nia firma*: utána beszámolok cégünk múlt évi eredményeiről

- ▶ *raportu nur la faktojn*: csak a tényeket jelentsd

- ▶ *sinjoro leŭtenanto, respektu mi raportas*: hadnagy úr, alázatosan jelentem

2) *ntr* tudósít

- ▶ *nia budapeŝta korespondanto raportas*: budapesti tudósítónk jelenti

- ▶ *raporti pri futbalmatĉo*: futballmeccsről tudósít

- ▶ *raporti pri la freŝaj politikaj okazintaĵoj*: tudósít a friss politikai eseményekről

3) *x ált* elmesél, beszámol

- ▶ *ni raportis al li pri nia ekskurso*: beszámoltunk neki a kirándulásunkról

- ▶ *ni raportis niajn aventurojn en la banloko*: elmeséltük fürdőhelyi kalandjainkat

- ▶ *raporti pri ĉiuj cirkonstancoj kaj nuancoj^z*: tövirül-hegyire elmesél

- ▶ *raportu, kio okazis en la bankedo*: meséld el, mi történt a banketten

4) *ntr isk* felel <tanórán>

raporto: 1) jelentés, beszámoló

- ▶ *buŝa kaj skriba raporto*: szóbeli és írásbeli beszámoló

- ▶ *doni raporton pri la en- kaj elspezoj*: jelentést készít a bevételekről és kiadásokról

- ▶ *estrara raporto*: vezetőségi beszámoló v. jelentés

- ▶ *finkalkula raporto*: végelszámolás, végelszámoló jelentés

- ▶ *jarfina raporto*: év végi beszámoló

- ▶ *komisiona raporto*: bizottsági jelentés

- ▶ *pretigi detalan raporton*: részletes jelentést készít

- ▶ *sendu raporton pri la stato de la laboroj*: küldjön jelentést a munkák állásáról

2) tudósítás, riport

- ▶ *raporto pri la olimpiko*: tudósítás az olimpiáról

- ▶ *surlokaj raportoj pri la konkursoj*: helyszíni riportok a versenyekről

3) *isk* felelet <tanórán>

4) *ne* arány *l.* proporció

raportigi: **1)** *tr* beszámoltat

►la oficestro raportigis la sekciestrojn pri ilia laboro: a hivatalvezető beszámoltatta az osztályvezetőket munkájukról

2) *tr isk* feleltet

raportajo: riport, beszámoló

►raportajo pri la sesio de la parlamento: beszámoló a parlament ülészakáról

►sporta raportajo: sportriport

raportinto: jelentéstevő, jelentésíró

raportisto: **1)** tudósító, riporter

►rivela raportisto: oknyomozó újságíró

2) *fn pol* jelentéstevő

l.m. kalkulraporto

| **rapsod/o** *ir* rapszódosz, görög vándorénekes

| **rapsodi/o** **1)** *ir* rapszódia <görög epikus költemény>

2) *zene* rapszódia

►la hungaraj rapsodioj de Liszt: Liszt magyar rapszódiai

| **rapunkol/o** *növ* répagyökerű harangvirág, raponc, raponc harangvirág <Campanula rapunculus>

| **rar/a** *ritk* ritka, ritkán előforduló

►kio rara, tio kara: ami ritkább, kedvesebb

►rara sindromo: *orv* ritka tünetegyüttes

2) ritka, becses

►raraj trezoroj de la antikva civilizacio: az ókori civilizáció ritka kincsei

rarajo: ritka dolog, ritkaság

►nun mi montros al vi veran rarajon: igazi ritkaságot mutatok most önöknek

rarigi: *tr* ritkává tesz

►la turkaj invadoj rarigis la gotikajn monumentojn en Hungario: a török hódítások ritkává tették a gótikus emlékeket Magyarországon

| **ras/o** **1)** *áll* alfaj

2) *növ* természetett változat

3) emberi faj, rassz

►homa raso: emberi faj, rassz

►iam oni distingis la blankan, flavan kaj nigran rasojn: valamikor megkülönböztették a fehér, sárga és fekete fajt

4) *ex* nemzetség *l.* generaciario, familiareo

►raso de Abrahamo: Ábrahám nemzetsége

5) *ex* nép *l.* gento

rasa: faji, rassz-

►rasa apartigo: faji elkülönítés

►rasa persekuto: fajüldözés

►rasaj karakteroj: faji jellemzők

rasismo: **1)** faji elkülönülés, faji küldetésstudat

2) fajgyűlölet, rasszizmus

rasisto: **1)** faji elkülönülés híve

2) *fn* fajgyűlölő, rasszista

antirasismo, kontraŭrasismo: antirasszizmus

interrasa: fajok közötti

►interrasa malamo: fajok közötti gyűlölet

►interrasa repaciĝo: fajok közötti megbékülés

rasapartigo: faji elkülönítés, apartheid

rasĉevalo: telivér ló

►miksrasa hundo: korcs kutya, keverék kutya

rasmiksi: *tr* fajilag kever

l.m. miksrasa, purrasa

| **rasl/o** *orv* szörtyzörej, légzési zörej

►kaverna raslo: amphorás légzés

►krepita raslo: apróhólyagú csengő szörtyzörej, crepitans zörej

►malseka raslo: nedves szörtyzörej

►seka raslo: száraz szörtyzörej

►sibla raslo: sípolás-búgás, sípoló zörej

rasli: *ntr orv* szörtyög, szortyog

raslilo: *jték* csörgő

►rumba raslilo: *zene* rumbatök *szin* marako

| **rasp/i** **1)** *tr* *gaszt* reszel

►raspi fromaĝon: sajtot reszel

►raspi legomon: zöldséget reszel

2) *tr tech* ráspolyoz, reszel

►raspi breton: deszkát reszel

raspa: érdes, reszelős

►raspa stilo: nyers stílus

►raspa surfaco: érdes felület

►raspa voĉo: reszelős hang

raspajo: reszelék

►fromaĝa raspajo: sajtreszelék

►ligna raspajo: fareszelék

raspilo: **1)** *gaszt* reszelő

2) *tech* ráspoly, fareszelő

raspejo: *ip* répaszeletelő <cukorgyár>

raspaparato: *gaszt* diódaráló

l.m. fromaĝraspilo, legomraspilo, panraspajo, pastoraspilo

| **rast/i** **1)** *tr agr* gereblyéz

►rasti bedon: ágyást gereblyéz

►rasti fojnon: szénát gereblyéz

►rasti la promenvojojn: a sétautakat gereblyézi

2) *tr jték* <krupié téteket> begereblyéz v. begyűjt

►la krupiero rastis la gajnon al la banko: a krupié a bankhoz gereblyézte a nyereményt

3) *tr átv* átfésül

►la polico rastis la terenon, serĉante la perdiĝintan infanon: az elveszett gyermek után kutatva a rendőrség átfésülte a terepet

rastilo: **1)** *agr* gereblye

2) *jték* krupié gereblye alakú lapátja

disrasti: *tr* szétgereblyéz, elgereblyéz <gereblyével szétterít>

forrasti: *tr* elgereblyéz <gereblyével eltávolít>

►forrastu la foliojn sur la promenvojo: gereblyézd el a falevelet a sétautról

| **rastr/o** *agr* kapa *szin* sarkilo

►malkompaktigi la bedon per rastro: kapával fellazítja az ágyást

rastrri: *tr agr* kapál

rastrumigi: *tr inf* raszterizál, párhuzamosan letapogat

rastrumigilo: *inf* raszteres letapogató

rastrumo: *inf* bittérkép, raszter, bitmap *szin* bitbildo, bitmatrico

rastrumero: *inf* képpont, pixel *szin* bildero

| **rastral/o** *fn* *knyv* kottavonalzó

| **raŝ/o** *orv* bőrkiütés

| **rat/o** *áll* patkány <Rattus>

►bruna rato, griza rato, ordinara rato: vándorpatkány <R. norvegicus>

►moskorato: *l.* ondatro

►migra rato: vándorpatkány <R. norvegicus>

►nigra rato: házi patkány <R. rattus>

raticido: *kém* patkányméreg *szin* ratveneno

rathundo: *áll* patkányozó kutya, rattler

ratkaptilo: *fn* patkányfogó

ratveneno: *kém* patkányméreg *szin* raticido

| **ratafi/o** *gaszt* gyümölcslikőr

| **ratatu/o** *gaszt* ratatouille

| **ratif/o** *ne l.* proporcio, rilatumo
| **ratif/i** *tr* jog ratifikál, jóváhagy, <államszerződés> aláír
►ratifi la versajlan traktaton: ratifikálja a versailles-i szerződést
| **ratifik/i** *l.* ratifi
| **Ratisbon/o** *geo* Regensburg *szin* Regensburgo
| **ratl/i** *ntr* hgut zakatol, kattog
►la radoj de la lokomotivo ratlis: a mozdony kerekei zakatoltak
| **Raul/o** Raul <utónév>
| **raŭf/o** *l.* rako 1
| **raŭk/a** rekedt
►mi estas iom raŭka: egy kicsit rekedt vagyok
►voĉo raŭka de malvarmumo: hűléstől rekedt hang
raŭkiĝi: *ntr* bereked
| **Raŭm/o** *geo eo* Rauma
►la Manifesto de Raŭmo kritikis la celojn de la tradicia Esperanto-movado: a raumai nyilatkozat kritizálta a hagyományos eszperanto mozgalom céljait
raŭmismo: *eo* raumizmus
raŭmisto: *eo* raumista, raumizmus híve
| **raŭnd/o** *sp* menet <boksz>, rund
| **raŭp/o** 1) áll hernyó
2) *tech* lánc talp, hernyó talp
raŭpero: *tech* lánc tag, lánc szem
senraŭpigi: *tr agr* hernyótlanít, hernyómentesít
raŭpaŭto: *jm* lánc talpas autó
raŭpkamiono: *jm* lánc talpas teherautó
raŭptraktoro: *jm* lánc talpas v. hernyó talpas traktor
raŭpveturilo: *jm* lánc talpas v. hernyó talpas jármű
l.m. silkoraŭpo
| **raŭt/o** 1) *ne l.* itinero
2) *ne l.* kurso 2
| **raŭvolfi/o** *növ* vérnyomáscserje, Rauwolf-cserje <Rauwolfia>
| **rav/i** *tr* elbűvöl, elbájol, <varázásával> megejt
►ĉi tiu juvelo simple ravis min: ez az ékszer szinte elbűvölt
►la pejzaĝo ravis nin ĉiujn: a táj mindegyikünket elbájolt
►Taĝ-Mahalo ravas ĉiun turiston: a Tádzs Mahal minden turistát elbűvöl
►via kantado ravis la reĝon: az éneklésed elbűvölte a királyt
rava: elbűvölő, bűbajos, csodálatos, varázslatos
►rava knabino: elbűvölő lány
►rava voĉo: csodálatos hang
ravo: bűbáj, varázs
raviĝi: *ntr* bűvöletbe esik
raviĝo, raviteco: bűvölet, elragadtatottság
ravekscito: elragadtatás, elragadtatottság
| **Raven/o** *geo* Ravenna
| **ravenal/o** *növ* legyezőbanán, utazók fája <Ravenala>
| **ravin/o** *geo* szurdok, mély szakadék
ravinigi: *tr geo* szurdokká szabdal
| **raviol/oj** *gaszt* ravioli
►ŝvabaj ravioloj: krokett
| **raz/i** *tr* borotvál, <szakállt> nyír
►ĉiumatene mi razas min: minden reggel borotválkozom
►li ne ŝatas razi sin: nem szeret borotválkozni
►razita kapo: borotvált fej
►razu al mi la barbon: borotválja le a szakállamat
razado: borotválás
razilo: borotva
►elektra razilo: villanyborotva

►sendanĝera razilo: biztonsági borotva, pengés borotva, „kaparós borotva”
razisto: borbély *szin* barbiro
►razisto raziston razas²: kéz kezét mos
razilakrigilo: borotvaélesítő
razkapulo: 1) *fn* borotvált fejű
2) *fn* bőrfejú
razoklingo: borotvapenge, zsilett
razokremo: borotvakrém
razosapo: borotvaszappan
razospegulo: borotváltkozótükör
razoŝaŭmo: borotvahab
razpeniko: borotvaecset, pamacs
razrimeno: fenőszíj
l.m. tranĉilrazilo
| **razen/o** *ex l.* gazono
| **razi/o** 1) rabló hadjárat, fosztogatás, portyázás
►fari razion: portyázik
2) *jog* razzia
►dum la razio la polico kaptis tri krimulojn: a razzia során a rendőrség három bűnözőt elkapott
razii: 1) *tr* <rabló hadjárat során> kirabol, kifoszt, portyázva rabol
2) *tr jog* átfésül, razziaszerűen ellenőriz
►la polico raziiis ĉiujn amuzejojn en la strato: a rendőrség átfésült minden mulatóhelyet az utcában
| **re** *zene* re
►reis-minora: *zene* disz-moll
►Re-majora: *zene* D-dúr
►re-minora: *zene* d-moll
| **re-** 1) vissza- <hely>
►la pilko resaltis de la tero: a labda visszapattant a földről
►mi rericervis mian horloĝon: visszakaptam az órát
►rebatu argumenton: érvet visszaver
►redonu la prunton: add vissza a kölcsönt
►reiri al pli frua loko: visszamegy egy korábbi helyre
►reveni el vojaĝo: utazásból visszatér
2) újra-, újjá-, ismét <idő>
►li ne rekonis min: nem ismert meg
►mi devis relegi la tekston: újra kellett olvasnom a szöveget
►ne rekomencu nian diskuton: ne kezd újra a vitánkat
►ni renovigis nian ĵuron: megújítottuk eskünket
►rediru la vorton: mond újra a szót
►reformi la administradon: megreformálja a közigazgatást
►rekonstrui la urbon: újjáépíti a várost
rea: újbóli, ismételt
►ĉe la rea voĉdonado ni venkis: az újbóli szavazásnál mi győztünk
►rea tia fojo ne doniĝos en via vivo: még egy ilyen alkalom nem adódik az életemben
►rean provon oni ne permesis: ismételt próbát nem engedélyeztek
ree: ismét, újból, újfent, megint *szin* denove, refoje
►mi ree estas ĉi tie: ismét itt vagyok
►ree vi ne trompos min: még egyszer nem csapsz be
ree kaj denove: minduntalan, mindegyre
►ree kaj denove ili faras la saman eraron: minduntalan ugyanazt a hibát követik el
reen: vissza, visszafelé, hátrafelé *szin* returne
►li iradis tien-reen en la ĉambro: oda-vissza járkált a szobában
►oni puŝis reen la amason: visszafelé nyomták a tömeget
►vojo reen ne kondukas: út vissza nem vezet
| **Re/o** 1) *mit* Rheia

►Reo estis unu el la titaninoj: Rheia a titaniszok egyike volt

2) mit Ré

►Reo estis la sundio de la egiptoj: Ré volt az egyiptomiak napistene

| **rea/o** *áll* nandu <Rhea> *szin* nanduo

►reaedoj: nandufélék <Rheidae>

►reaformaj: nandualakúak <Rheiformes>

| **read/o** *növ tud* vetési pipacs <Papaver rhoeas>

| **reakci/o** 1) *pol* reakció

2) *biol kém fiz* reakció, reagálás, válasz, ellenhatás *szin* reago

►biureta reakcio: biuretreakció

►forto kaj reakcio: erő és ellenhatás

►kemiaj reakcioj: vegyi reakciók

►reakcio de ĉelo je varmiĝo: sejt reagálása hőre

3) *tech* reaktív hajtás

reakcia: 1) *pol* reakciós

►reakcia partio: reakciós párt

2) *biol kém fiz* ellenható, reagáló, reagens

3) *tech* reaktív, sugárhajtású

►reakcia aviadilo: *rep* sugárhajtású repülőgép *szin* jeto

reakcii: *ntr biol kém fiz* reagál, ellenhat

reakciano: *fn kém* reagens, kémszer *szin* reaganto, reagenzo

reakciigi: *tr kém* reagáltat, reakcióba hoz

reakciulo: *fn pol* reakciós

reakciaviadilo: *rep* reaktív hajtású repülőgép, sugárhajtású

repülőgép *szin* jeto

l.m. ĉenreakcio, kolorreakcio

| **reaktanc/o** *fiz* induktív ellenállás, meddő ellenállás, reaktancia

►indukta reaktanco: induktív reaktancia, induktancia

►kapacita reaktanco: kapacitív reaktancia

►komuta reaktanco: kommutációs reaktancia

| **reaktor/o** 1) *tech* sugárhajtómű *szin* jetmotoro *vö.* fuzilo

2) *fiz* reaktor

►bolakva reaktoro: forralóvizes reaktor

►premakva reaktoro: nyomottvizes reaktor

►nuklea reaktoro: atomreaktor, magreaktor

►regenera reaktoro: tenyésztoreaktor

l.m. atomreaktoro, bredreaktoro

| **real/a** 1) valós, valóságos, tényleges, reális, réal-

►la reala mondo: a valós világ

►reala bildo: valós kép

►reala objekto kaj ĝia bildo en spegulo: valós tárgy és képe a tükörben

►realaj bezonoj: valós szükségletek

►tio estas reala vivo, ne romano: ez valós élet, nem regény

2) *jog* dologi

►reala rajto: dologi jog<osultság>

3) *l.* reela

reale: valóban, ténylegesen, a valóságban, reálisan

►ĉu vi reale kredas tion?: valóban hiszi?

►reale la projekto neniam estis diskutita: ténylegesen a projektet soha nem vitattuk meg

►se reale ni rigardas la aferon: ha reálisan nézzük a dolgot

realo: 1) a valóság

►la realo aspektas iom alie: a valóság kissé másképpen néz ki

►li ĉiam batigis kontraŭ la muro de la realo: mindig beleütközött a valóság falába

2) *l.* reelo

realajo: való dolog, létező dolog, <konkrét> realitás

►ĉu tio estas sonĝo aŭ realajo?: vajon ez álom vagy valóság?

►nun ni parolu pri realajoj, ne pri revoj: beszéljünk való dolgokról, ne álmokról

►realajo, ne fabelo!: való dolog, nem mese!

realeco: valóság, valódiság, realitás

►tio ne havas realecon: ennek nincs realitása

realigi: *tr* megvalósít, beteljesít, realizál

►li sukcesis realigi siajn revojn: sikerült megvalósítania álmait

►realigi politikan programon: politikai programot megvalósít

realigo: megvalósítás, realizálás

realigebla: megvalósítható, realizálható

realigebleco: megvalósíthatóság

realigi: *ntr* megvalósul, teljesül

►ĉiuj miaj deziroj realigis: minden kívánságom teljesült

►la projekto komencas realigi: a projekt kezd megvalósulni

realigo: megvalósulás, realizálódás

realismo: 1) *fil* realizmus *vö.* nominalismo, ideismo

2) *ir műv ált* realizmus, realista látásmód *vö.* naturalismo

►la realismo de la flandra pentroarto: a flamand festőművészet, realizmusa

►lia realismo ŝirmis lin kontraŭ misvojoj: realizmusa megvédte a tévutaktól

►socialisma realismo: szocialista realizmus

realisto: *fn fil ir műv ált* realista

malrealo: valótlán, nem valós, irreális

malrealisma: *mn* irrealista

nereala: valótlán, nem valós, irreális

►nerealaj planoj: irreális tervek

nerealeca: nem valószerű

senrealeco: valószerűtlenség, irreáltság

surrealismo, superrealismo: *ir műv* szürrealizmus

surrealismo: *ir műv* szürrealista

realecelsendo: realitás-show, valóság-show

realecprovo: valóságpróba

reallernejo: *isk* reáliskola

realpolitiko: *pol* reálpolitika

realospektaklo: valóságshow

realtempo: *inf* valós idejű, real time

►realtempo reĝimo: valós idejű üzemmód, real temp üzemmód

| **real/o** real <pénznem>

| **realgar/o** *ásv* reálgár, rosenit

| **Reamur/o** *fiz* <René Antoine Ferchault de> Réaumur

►reamura grado: Réaumur-fok <°R>

| **reb/o** *növ* szőlőtőke *szin* vinbertrunko

rebbbranĉo: *növ* venyige, szőlővessző

| **Rebek/o** *bibl* Rebeka

| **rebus/o** 1) *jék* képrejtvény

2) *átv* rébusz

►vi parolas per rebusoj: rébuszokban beszélsz

| **recenz/i** *tr film ir műv zene* ismertető, kritikát ír vmiről <n>

►recenzi filmon: filmet ismertető, filmkritikát ír

►recenzi koncerton: koncertről kritikát ír

►recenzi libron: könyvet ismertető, könyvkritikát ír

recenzo: *film ir műv zene* kritika, ismertető, recenzió

recenzisto: *film ir műv zene* kritikus, ismertető

►la recenzisto de la libro skribas, ke: a könyv ismertetője azt írja, hogy

| **recep/i** *tr agr* visszanyes <fát>

| **recept/o** 1) *gaszt* recept

►receptoj de hungarecaj pladoj: magyaros ételek receptjei

2) *orv* recept, vény, rendelvény

►la kuracisto skribis la recepton, sed mi ankoraŭ ne aĉetis per ĝi: az orvos megírta a receptet, de még nem váltottam ki recepti: *tr orv* felír, <orvosságot> ír

►mi nun receptas al vi nur aspirinon: most csak aspirint írok fel önnek

►la kuracisto receptis al mi ion kontraŭ kapdoloro: az orvos írt nekem valamit fejfájás ellen

receptaro: *gaszt* receptgyűjtemény

►mi heredis la receptaron de mia patrino: én örököltam anyám receptgyűjteményét

receptolibro: **1)** *gaszt* szakácskönyv

2) *gysz* receptkönyv

| **receptakl/o** *növ* vacok, receptaculum

| **receptor/o** *biol* receptor

| **reces/o** *anat* bemélyedés, kiöblösödés, tasak, recessus

►pineala receso: tobozmirigyasak, recessus pinealis

| **recesi/o** *gazd* gazdasági visszaesés, recesszió

| **recesiv/a** *biol* recesszív

►recesiva geno: recesszív gén

| **recidiv/o** **1)** *orv* kiújulás, visszaesés, recidiva <betegség>

2) *jog* visszaesés <elkövetés>

recidivi: **1)** *ntr orv* kiújul <betegség>

2) *ntr jog* visszaesik <bűnöző>

recidivulo: **1)** *orv* visszaeső beteg

2) *jog* visszaeső <bűnöző>

| **Recif/o** *geo* Recife

| **reciprok/a** kölcsönös

►reciproka amo: kölcsönös szerelem

►reciproka fido: kölcsönös bizalom

►reciproka helpo: kölcsönös segítség

►reciproka verbo: *nyt* kölcsönös ige

reciproke: kölcsönösen

►ili malamis sin reciproke: kölcsönösen gyűlölték egymást

►ni komprenas nin reciproke: kölcsönösen megértjük egymást

reciproki: *tr* viszonzoz

►li ne reciprokis mian saluton: nem viszonzotta a köszönésemet

►reciproki la viziton: viszonzozza a látogatást

reciproko: *fn mat* reciprok *szin* inverso

reciprokeco: kölcsönösség, viszonzosság

| **recit/i** *tr* felmond, <kívülről> elmond

►li senerare recitis la lernitaĵon: hibátlanul elmondta a tanultakat

►reciti la lecionon: felmondja a leckét

►recitu la versaĵon: mond el a verset

recito, recitado: elmondás, előadás, szavaltat

recitaĵo: kívülről elmondandó szöveg

| **recital/o** *zene* szólóest, szólóhangverseny, szólókoncert

| **recitativ/o** *zene* recitativo, énekbeszéd

| **redakci/o** szerkesztőség

►la redakcioj de la gazetoj: az újságok szerkesztőségei

redakcia: szerkesztőségi

►redakcia kunsido: szerkesztőségi ülés

redakciano: a szerkesztőség tagja, szerkesztőségi tag

| **redakt/i** **1)** *tr* szerkeszt, megszerkeszt

►redakti kontrakton: szerződést megszerkeszt

►redakti leĝproponon: törvényjavaslatot szerkeszt

►redakti oficialan akton: hivatalos okmányt szerkeszt

►redakti vortaron: szótárat szerkeszt

2) *tr* <újságot> szerkeszt

►li longe redaktis Eventoj: sokáig szerkesztette az Eventoj-t

►vi redaktis ĉiam opoziciajn ĵurnalojn: ön mindig ellenzéki napilapokat szerkesztett

redakto, redaktado: szerkesztés

►faksimila redakto, redakto vidate-vidote: *inf* WYSIWYG szerkesztés

►la redaktado de ĵurnalo postulas multan tempon: egy napilap szerkesztése sok időbe kerül

►liaj verkoj aperis sub mia redakto: a művei az én szerkesztésemben jelentek meg

redaktejo: szerkesztőség

redaktilo: *inf* szerkesztőprogram

►grafika redaktilo: grafikus szerkesztő, képszerkesztő

►tipara redaktilo: betűcsomag-szerkesztő

redaktinto: <alkalmi> szerkesztő

►la redaktinto de la broŝuro estas nekonata: a füzet szerkesztője ismeretlen

redaktisto: **1)** újságíró, szerkesztő

►la sinjoro redaktisto skribis kutime pri krimaferoj: a szerkesztő általában bűnesetéről ír

2) lapszerkesztő *szin* redaktoro

►la redaktisto decidas pri la apero de la artikoloj: a szerkesztő dönt a cikkek megjelenéséről

redaktistaro: szerkesztőség, szerkesztői kollektíva

ĉefredaktisto: főszerkesztő *szin* ĉefredaktoro

redaktofino: lapzárta

redaktokomitato: szerkesztőbizottság

| **redaktor/o** lapszerkesztő *szin* redaktisto **2)**

►la redaktoro de la gazeto Esperanto: az Esperanto lap szerkesztője

redaktori: *tr* <lapot> szerkeszt *szin* redakti **2)**

ĉefredaktoro: főszerkesztő *szin* ĉefredaktisto

kunredaktoro: társszerkesztő

| **redempt/i** *tr kr* megvált, üdvözít

►Jesuo Kristo redemptis la mondon: Jézus Krisztus megváltotta a világot

redempto: *kr* megváltás, üdvözítés

Redemptinto: *kr* a Megváltó, Üdvözítő *szin* Savinto

| **Redemptor/o** *fn kr* Üdvözítő, Megváltó *szin* Elaĉetinto, Mesio, Savanto

redemptoristo: *kr* redemptorista <szerzetes>

| **redingot/o** **1)** *tex* szalonkabát, ferencjóska, császárkabát, redingot

2) női hosszú felső ruha

| **redoks/o** *kém* redox, redukció-oxidáció

redoksa: *mn kém* redox

►redoksa reakcio: redox-reakció

| **redov/o** *zene* rejdivak, redowa

| **redukt/i** **1)** *tr* csökkent, mérsékel, megkurtít, meghúz, redukál

►ni devas redukti niajn elspezojn: csökkentenünk kell a kiadásainkat

►redukti frakcion: törtet egyszerűsít

►redukti la buĝeton: csökkenti a költségvetést

►redukti la elspezeblan sumon: meghúzza a kiadható összeget

►redukti la programon de la loĝejkonstruado: megkurtítja a lakásépítési programot

2) *tr átv* redukál <visszaminősít, rosszabb állapotba hoz>

►la iama ĉefurbo estis reduktita al provinca urbeto: a valamikori fővárost vidéki kisvárossá degradálták

►Pollando estis reduktita al rusa provinco: Lengyelországot orosz tartománnyá süllyesztették

3) *tr kém* redukál

►redukti kupran oksidon al kupro: rézoxidot rézzé redukál

►redukti kvarvalentan titanon al trivalenta: négy vegyértékű titán három vegyértékűvé redukál

4) *tr orv* <eredeti helyére> visszahelyez, redukál

►redukti hernion: sérvet visszahelyez

►redukti luksaciitan membron: kificamított tagot visszahelyez

reduktó: 1) csökkentés, mérséklés, megkurtítás, redukálás

►reduktó al absurdo: *fil* képtelenségre való visszavezetés, reductio ad absurdum <indirekt bizonyítás>

►reduktó de trupoj: *kat* haderőcsökkentés

2) *kém* redukció

3) *orv* visszahelyezés, redukció, repozíció

reduktájo: 1) csökkentett v. redukált dolog, csökevény

2) *kém* redukált anyag

reduktanto: 1) *kém* redukálószer

2) *for* gyengítőszer

reduktebla: 1) csökkenthető, mérsékelhető, redukálható

2) *kém* redukálható

3) *mat* felbontható, reducibilis

reduktejo: *kat* belső erőd, menedékerőd, mentsvár

reduktiĝi: 1) *ntr* csökken, mérséklődik, redukálódik

2) *ntr* *kém* redukálódik

nereduktebla: 1) nem csökkenthető, nem mérsékelhető, nem redukálható

2) *kém* nem redukálható

3) *mat* irreducibilis

l.m. datumreduktó, nulreduktó, oksido-reduktiĝo

| **redund/a** redundáns, fölös<leges>, terjengős

redundo: 1) *nyt* redundáns elem, redundancia

2) *távk inf* redundancia, információfelesleg, információismétlés

3) *tech* biztonsági tartalék, fölös elem, tartalékelem

4) *ált* fölös információ, terjengősség, redundancia

| **redundanc/o** 1. redundo

| **reduť/o** 1) *kat* zárt sánc, reduť

2) *ne* álarcosbál *l.* maskobalo

| **reel/a** *mat* valós

►reela parto: valós rész

reelo: *mat* valós szám

| **ref/o** *hajó* fogás, kurtítás, harmadolás, reff <vitorla>

refraliko: *hajó* felső szegélyző

refi: *tr hajó* kurtít, harmadol, reffel <vitorla>

►refi velon: vitorlát kurtít

refilo: *hajó* kurtítószár, vitorlakurtító zsineg, vitorlaharmadoló

zsineg, *fn* fogáskötő

malrefi: *tr hajó* <fogást> kienged

►malrefi la velon: <vitorlán> a fogást kiengedi

| **refektori/o** *kr ép* refektórium, kolostori ebédlő

| **refer/i** *ntr* előad, beszámol, referál

►li referis pri la plej novaj rezultoj de siaj esploroj: beszámolt kutatásai legújabb eredményeiről

►morgaŭ mi referos pri grava malkovro: holnap egy fontos

felfedezésről tartok előadást

referaĝo: <tudományos> előadás, beszámoló, referátum

►afiŝita referaĝo: poszterelőadás

►referaĝo pri novaj esplormetodoj de la kancero: referátum új rákkutatási módszerekről

| **referat/o** 1. referaĝo

| **referenc/o** 1) *knyv* hivatkozás, referencia

►la referencoj troviĝas intertekste: a hivatkozások a szövegben vannak

2) referencia, ajánlólevél, ajánlás, bizonyítvány

►la dungoto montris al mi referencojn: a felvételiző ajánlóleveleket mutatott nekem

►la servisto ne havis referencon: a szolgának nem volt ajánlása

3) *inf* címmutató *szin* montrilo 3

4) referencia, hivatkozási alap

referenci: *tr knyv* utal, hivatkozik

►en sia libro li plurfoje referencas mian eseon: könyvében többször hivatkozik a tanulmányomra

►vi devas referenci ĉiujn fontojn: utalnia kell minden forrásra

referenca: hivatkozási, hivatkozásul szolgáló, utaló

►ni povis uzi la referencan bibliotekon: fel tudtuk használni a kézikönyvtárat

►referenca komento: utaló megjegyzés

►referenca libro: kézikönyv, segédkönyv

►referenca vorto: *nyt* utalószó

referencilo: hivatkozási jel v. szimbólum

referencadro: *isk* referenciakeret

►Komuna Eŭropa Referencadro: Közös Európai Referenciakeret

referencnumero: hivatkozási szám

l.m. krureferenco

| **referendari/o** *tört jog* fogalmazó, előadó, referendárius

| **referendum/o** *pol jog* ügydöntő népszavazás, referendum

►konsulta referendumo: véleménynyilvánító népszavazás *szin* popolkonsultado

| **reflaci/o** *gazd* refláció

| **refleks/o** *biol* reflex

►kondiĉa reflekso: feltételes reflex

►patela reflekso: térdkalácsreflex

►propriocepta reflekso: proprioceptív reflex *szin* pozicireflekso

►pupila reflekso: pupillareflex

►senkondiĉa reflekso: feltétlen reflex

reflekso: *biol* reflexes, reflexszerű, önkéntelen, reflexió

►reflekso kuntiriĝo: reflexes összehúzódás

| **refleksiv/o** 1) *nyt* visszaható névmás

2) *nyt* visszaható v. reflexív igenem

refleksiva: 1) *nyt* visszaható

2) *mat* reflexív

malrefleksiva: *mat* irreflexív

| **reflekt/i** 1) *tr fiz* visszaver

►reflekti lumon, sonon, varmon: fényt, hangot, hőt visszaver

2) *tr átv* visszatükröz

►la romano bone reflektas la moralan sintenon de la aŭtoro: a regény jól visszatükrözi a szerző erkölcsi tartását

reflekto: 1) *fiz* visszaverődés, visszatükrözés, reflexió

►selekta reflekto: frekvenciafüggő visszaverődés

►totala reflekto: teljes visszaverődés, totálreflexió

2) *mat* tükrözés, szimmetria

►aksa reflekto: tengelyes tükrözés

►centra reflekto: középpontos v. centrális tükrözés

reflekta: *fiz* visszaverődési, reflexió

►reflekta angulo: visszaverődési szög

reflektiĝi: 1) *ntr fiz* visszaverődik, visszatükröződik

2) *ntr átv* visszatükröződik

reflektilo: 1) *fn tech* fényvisszaverő, macskaszem

2) *tech* reflektor <antenna>

reflektivo: *fiz* visszaverő képesség, reflexióképesség, reflektivitás

reflektometro: *fiz* reflektométer

l.m. lumreflekto, sonreflekto, varmoreflekto

| **reflektor/o** *vill* fényszóró, reflektor *szin* lumĵetilo

l.m. nebulreflektoro, nubreflektoro

| **reformaci/o** *kr* reformáció

kontraŭreformacio: *kr* ellenreformáció

| **reformator/o** l. reformisto

| **refrakt/i** *tr fiz* <fényt> tör

►la vitro refraktis la sunradiojn: az üveg megtörte a napsugarakat

refrakto: *fiz* fénytörés, sugártörés, refrakció

►duobla refrakto: kettős fénytörés

refrakta: *fiz* fénytörési, refrakciós

►refrakta angulo: törésszög, fénytörési szög

►refrakta indico: törésmutató *szin* refraktindico

►refrakta surfaco: fénytörő felület

refrakteco: fénytörési tulajdonság

refraktigi: *ntr fiz* <fény> megtörök

refraktilo: *fiz* refraktor, fénytörő eszköz

birefrakta, durefrakta: *fiz* kettősen törő

refraktindico: *fiz* fénytörési index, törésmutató

►relativa refraktindico: relatív törésmutató

refraktometro: *fiz* törésmutató-mérő, refraktométer

| **refraktar/a** l. fajrimuna

| **refraktor/o** l. refraktilo

| **refren/o** *ir zene* refrén, ismétlés *szin* rekantaĵo

| **refut/i** *tr* megcáfol, visszautasít

►refuti kalumniojn: rágalmakat cáfol

►refuti la maljustajn kritikojn: visszautasítja a jogtalan bírálatokat

►refuti malveraĵojn: valótlanságokat cáfol

refuto: cáfolat, visszautasítás

nerefutebla: cáfolhatatlan, megdönthetetlen <*pl. érv*>

►pruvi per nerefuteblaj faktoj: cáfolhatatlan tényekkel bizonyít

| **reg/i** **1)** *ntr pol* uralkodik

►li regis juste super sia popolo: igazságosan uralkodott a népe felett

►tiutempe regis reĝo Matiaso en Hungario: akkoriban Mátyás király

uralkodott Magyarországon

2) *tr* irányít, vezet

►regi landon ne estas facile: nem könnyű egy országot vezetni

►regi mastrumadon, entreprenon: gazdálkodást, vállalatot irányít

►regi provincon: provinciát irányít

►saĝe li regis sian popolon: bölcsen vezette népét

3) *tr* ural, ura vminek <*n*>

►en lia domo regas la edzino: az ő házában a feleség az úr

►li ne plu povis regi sian aŭton, kaj glitis en la vojfoson: már nem tudta uralni a kocsját, és az árokba csúszott

►li ne povas regi sian pasion: nem tud uralkodni a szenvedélyén

►li ne povis regi sin: nem tudott úrrá lenni magán

►miascie vi regas tri lingvojn: úgy tudom, három nyelvet tudsz

►ni ne regis la situacion: nem voltunk a helyzet urai

►tri trustoj regas la merkaton: három tröszt uralja a piacot

4) *tr tech* vezérel

►la maŝino estas elektronike regata: a gép elektronikusan vezérelt

►oni regis de fore la roboton al la bombo: a robotot távolról a bombához vezérelték

5) *tr nyt* vonz

►'sur' regas du kazojn: a 'sur' két esetet vonz

►la direkto regas akuzativon: az irány tárgyesetet vonz

6) *ntr átv* honol, uralkodik

►malĝojo regis en la palaco: bánat uralkodott a palotában

►ordo regis ĉie: rend uralkodott mindenhol

►silento regis en la ĉambro: csend honolt a teremben

regado: **1)** *pol* uralom, uralkodás

►dum la regado de reĝo Matiaso: Mátyás király uralkodása alatt

►ili vivis sub la regado de la romianoj: a rómaiak uralma alatt éltek

2) vezetés, irányítás

►permana regado: *pol* kézi vezérlés

►sub lia regado la entrepreno progresis: irányítása alatt a vállalat prosperált

3) *tech* vezérlés

►aŭtomata regado de amplifado: *vill* automatikus erősítésszabályozás, AGC

►la elektronika regado de aŭtomobilo estas tre komplika: egy kocsi elektronikus vezérlése nagyon bonyolult

►la regado de la robotoj estas programebla: a robotok vezérlése programozható

►programiriga regado: *inf* munkavezérlés

regadejo: *tech* vezérlőterem

reganto: *fn* uralkodó

►ili elektis reganton super si: uralkodót választottak maguk fölé

►sen reganto disfalos la lando: uralkodó nélkül szétesik az ország

reganta: *pol* uralkodó, hatalmon levő

►kia reganto, tia servanto⁷: *kōzm* amilyen az úr, olyan a szolgája amilyen a gazda, olyan a szolgál

►la reganta klaso: az uralkodó osztály

►la reganta partio malgajnis la elektojn: az uralkodó párt elvesztette a választásokat

►reganta princo: uralkodó herceg

regata: *tech* vezérelt

►komputile regata: számítógéppel vezérelt

regato: *pol* alattvaló

regebla: **1)** irányítható, vezethető, uralható

►la ŝipo fariĝis neregebla: a hajó irányíthatatlanná vált

►lia kolero ne plu estis regebla: a haragján már nem lehetett uralkodni

2) *tech* vezérelhető

►regeblaj procezoj: vezérelhető folyamatok

regejo: *vsūt* jelző- és váltóállító torony

regema: uralkodó természetű, erélyes

regilo: **1)** *tech* vezérlés, vezérlőegység, vezérlőberendezés

2) *fn inf* vezérlőegység, controller

►regilo de datuminterŝanĝo: adatsere-vezérlő

registro: *pol* államférfi, <hatalommal bíró> politikus, kormánytag

registaro: *pol* kormány, kormányszék

►aganta registaro: ügyvezető kormány

►loka registaro: helyhatóság, helyi önkormányzat

registara: *pol* kormány-, kormányzati

►registaraj dispozicioj: kormányzati intézkedések

►registaraj organoj: kormányszervek

►registaraj rondoj: kormánykörök

registarano: kormánytag

ekregi: **1)** *ntr* uralkodni kezd

►amo kaj vero ekregos sur la tero: szeretet és igazság kezd uralkodni a földön

►baldaŭ poste ekregis reĝo Karolo: hamarosan utána Károly király lépett uralomra

2) *tr* uralni kezd, erőt vesz vkin v. vmin <*n*>

►li fine ekregis sin: végül erőt vett magán

►subite ekregis lin timo: hirtelen félelem vett rajta erőt

interregado: *pol* interregnum, uralmi vákuum

interregistara: *pol* kormányközi

►interregistara pakto: kormányközi egyezmény

memregado: **1)** *pol* önigazgatás, autonómia

2) önuralom *szin* sinregado

memreganta: *inf* önvezérlő, önszabályozó

►memregantaj procezoj: önvezérlő folyamatok
memrego, memregeco: önuralom

►la memregeco ne estas lia eco: az önuralom nem az ő tulajdonsága

►lin forlasis la memregeco: elhagyta az önuralma
neregistara: *pol* civil

►neregistaraj organizoj: civil szervezetek
sinrego, sinregado: önuralom *szin* memregado 2

►perdi la sinregon, perdi la memregon: elveszti az önuralmát
solreganto: egyeduralkodó
superregi: **1)** *ntr* dominál, túlsúlyban v. fölényben van *szin* domini

►en li superregis la avideco: a zsugoriság dominált benne

►helaj koloroj superregis sur la vesto: világos színek voltak
túlsúlyban a ruhán

►tiutempe angloj superregis sur la maroj: akkoriban az angolok
voltak fölényben a tengeren

2) *tr* felülmúl, felülír, felülkerekedik vmin <n>, fontosabb vminél
<n>

►ĉion superregas la cirkonstanco, ke: mindent felülír az a
körülmény, hogy

►ĉi tiu vidpunkto superregas la ceterajn: ez a szempont fontosabb a
többinél

superrega: uralkodó, domináns
superregado: uralmi fölény

►virina superregado: nőuralom
superregeco: túlsúly, fölény, dominancia

teleregi: *tr tech* távvezérel, távirányít

►el la kajuto de la kamiono oni povas teleregi la gruon: a kamion
fülkéjéből távirányítani lehet a darut

►teleregata ludhelikoptero: távvezérelt játék helikopter

►teleregi ludaŭton: játék autót távirányít

teleregilo: *fn tech* távirányító

regbastono: *pol* jogar, királyi pálcá

regbutono: *tech* vezérlőgomb

regelektrodo: *vill* vezérlőelektróda

regopovo: *pol* uralkodói hatalom, politikai hatalom,
kormányhatalom

►la opozicio volas ĉiurimede kapti la regopovon: az ellenzék minden
eszközzel meg akarja kaparintani a politikai hatalmat

regoturo: *rep* irányítótorny

regpanelo: *inf* vezérlőpult, control panel

regpupitro: *vill* vezérlőpult

regrado: *tech* vezérlőkerék, kormánykerék

regsisitemo: *pol* uralmi rendszer, politikai rendszer *szin* reĝimo

regstango: **1)** *tech* szabályozórúd, kormányrúd, vezérlőrúd

2) *átv* gyeplő, kormányrúd

►la partiestro firme tenas la regstangojn en sia partio: a pártvezető
szilárdan tartja a gyeplőt a pártjában

regvalvo: *tech* vezérlőszelep

l.m. sabroregado

| **regali/i** **1)** *tr gaszt* jóltart, megvendégel, kínál

►oni regalis ilin per biero kaj vino: sörrel és borral kínálták őket

2) *tr átv* ellát, megörvendeztet

►la artisto regalis nin per du eksterprogramaj kantoj: a művész két
ráadással örvendeztetett meg bennünket

►la ĵurnalo regalis siajn legantojn per bona novaĵo: a lap jó
újdomsággal örvendeztette meg olvasóit

3) *tr tréf* ellátja vkinek a <n> baját

►li regalis ilin per la plato de la glav: kardlappal simogatta őket

►per bastono li regalis sian serviston: bottal látta el a szolgája baját

►regali per batoj: jól elagyabugyal

►regali per la piedo: fenéken billenti

regalo, regalado: *gaszt* ellátás, vendéglátás, traktálás, kínálás

►funebra regalo: tor

►kia regalato – tia regalado²: *közm* amilyen a vendég, olyan a
vendéglátás

►la gastoj ricevis luksan regalon: a vendégek luxusellátásban
részesültek

►sen regalo ne estas balo²: *közm* bor nélkül szegény a vendégség

forregali: *tr* kikoszaraz, röviden elintéz, kiteszi a szűrét vkinek <n>

►la dommastrino rapide forregalis la nepetitajn gastojn: a ház úrnője
gyorsan kitette a kéréstlen vendégek szűrét

l.m. batregali

| **regatt/o** *l.* boatkonkurso

| **rege/o** *zene* reggae

| **regeneraci/o** *l.* regenerado

| **Regensburg/o** *geo* Regensburg *szin* Ratisbono

| **regent/o** *pol* régens, kormányzó <király helyett>

►Hunyadi kaj Horthy estis regentoj: Hunyadi és Horthy kormányzó
volt

| **regi/o** *gazd* állami kezelés

regiaĵo: **1)** *gazd tört* koronajövedelem, királyi haszonbér, regálé

2) *gazd* állami jövedék

| **regiment/o** *kat* ezred

►fuziliera regimento: lövészezred

►infanteria regimento: gyalogezred, gyalogsági ezred

►li ne estas el la regimento de timuloj²: helyén van a szíve v. esze

regimentestro: *kat* ezredparancsnok

regimentkuracisto: *kat orv* ezredorvos

| **region/o** **1)** térség, tájegység, régió, vidék

►altaj regionoj de la atmosfero: a légkör magas régiói

►aŭtonoma regiono: *pol* autonóm terület

►ĉirkaŭbudapeŝta regiono: Budapest körüli régió

►ekonomia regiono: *gazd* gazdasági térség

►montara regiono: hegyes vidék

►regiono duigita de landlimo: országhatár által kettéválasztott
tájegység

►vinprodukta regiono: *agr* bortermő vidék

2) *anat* testtájék, regio

►anusa regiono: végbéltájék, regio analis

►lumba regiono: ágyéktáj, ágyéktájék, regio lumbalis

3) *átv* terület, szféra

►diversaj regionoj de la scienco: a tudomány különböző területei

►regiono de revoj: ábrándok szférája

4) *tud tech* tartomány

►krita regiono: kritikus tartomány

►magneta regiono: ferromágneses domén, Weiss-tartomány

regiona: térségi, regionális, elővárosi

►regiona ĉampionado: *sp* területi bajnokság

►regiona fervojo: helyiérdekű vasút

►regionaj lingvoj: regionális nyelvek

►regiona televido: regionális televízió

regionestro: regionális vezető, régióvezető

regionismo: régiószemlélet, regionalizmus

regionisto: régiószemlélet híve

postregiono: *geo* belső térség, háterszág

subregiono: kistérség

subregiona: kistérségi

►subregiona komisaro: kistérségi megbízott

regiondisvolvado, regionevoluigo: vidékfejlesztés

l.m. minregiono, montregiono, pluvregiono, provizregiono, retregiono, vinregiono

| registri/i 1) *tr* összeír, feljegyez, könyvel, <adatot> rögzít, regisztrál

▶li registras ĉiun sian gajnon: minden egyes nyereségét feljegyezi

▶li registris siajn librojn en katalogo: a könyveit feljegyezte egy katalógusba

▶mi igis registri ĉiujn miajn havaĵojn: összeírtam minden vagyonomat

▶registri la proprajn en- kaj elspezojn: könyveli a bevételeit és kiadásait

2) tr iktat, <hivatalos> nyilvántartásba vesz

▶la letero estas registrita: a levél ajánlott

▶via pago estas registrita: befizetését nyilvántartásba vettük

▶via plendo estas registrita ĉe la tribunalo: az ön panaszát nyilvántartásba vettük a bíróságnál

3) tr <adathordozóra> felvesz, rögzít

▶lia parolado estas registrita sur vidbendo: a beszéde fel van véve videoszalagra

▶registri datumon en komputilo: *inf* adatot rögzít számítógépen

▶registri filmon sur viddisko: filmet DVD-re vesz

▶registri muzikon per magnetofono: zenét magnóra felvesz

▶registri voĉon per fonografo: hangot fonográfon rögzít

4) tr *átv* megjegyez magának, elkönyvel

▶ĉi-jare ni registris la kreskon de nia anaro: idén a taglétszám növekedését könyveltük el

▶mi registras en mia menso ĉiun vian sukceson: fejemben tartom minden egyes sikeredet

registro: **1)** iktatás, nyilvántartásba vétel, felvétel, adatrögzítés, regisztrálás *szin* registrado

2) iktatókönyv, nyilvántartás, jegyzék, regiszter

▶alfabeta registro de temoj: témák alfabetikus jegyzéke

▶civilstata registro: anyakönyv

▶registro de la lernantoj de la gimnazio: a gimnázium tanulójának nyilvántartása

▶registro de la poŝtaĵoj senditaj kaj ricevitaĵoj: kimenő és bejövő postai küldemények nyilvántartása

▶registro de naskiĝoj: születési anyakönyv

▶registro de studentoj: egyetemi nyilvántartás

3) zene regiszter <hangfekvés>

▶ludi, kanti en pli profundaj registroj: mélyebb regiszterekben játszik, énekel

4) zene regiszter <orgona>

registrado: **1)** iktatás, bejegyzés, összeírás, nyilvántartásba vétel, könyvelés, regisztráció

▶registrado por soldatservo: katonai összeírás

▶registrado de aktoj: okmányok nyilvántartásba vétele

2) adatrögzítés, felvétel

▶registrado en komputilo: adatrögzítés számítógépen

▶registrado per vidbendilo: felvétel videóra

▶registrado sur kodisko: felvétel CD-re

registraĵo: felvétel, felvett adat, regisztrátum

▶registraĵo de la koncerto: a hangverseny felvétele

▶registraĵo de temperaturo: hőmérséklet-regisztrátum, felvett hőmérsékleti értékek

registrejo: **1)** *fn* nyilvántartó, iktatóhivatal

▶civilstata registrejo, registrejo de civila stato: anyakönyvi hivatal

2) inf regiszter

▶kompaktigi la registrejon: tömöríti a regisztert

registrigi: *tr* regisztráltat, <hivatalosan> bejegyeztet

▶ni registrigis nian geedziĝon: bejegyeztettük a házasságunkat

▶registrigi sin ĉe retejo: *inf* bejelentkezik webhelyre

▶registrigu la pakajon kaj la leteron: ajánlvá küldd el a csomagot és a levelet

registrita: **1)** iktatott, bejegyzett, nyilvántartásba vett, regisztrált

▶mi sendis ĝin kiel registritan leteron: ajánlott levélként küldtem el

▶registrita asocio: *jog* bejegyzett egyesület

▶registrita uzanto: *inf* regisztrált felhasználó

▶registrita varmarko: *gazd* bejegyzett áruvédjegy

2) felvett <adat>

▶registritaj datumoj: felvett adatok

▶registritaj filmoj: felvett filmek

registriilo: *fn tech* író, regisztráló műszer

▶registriilo de temperaturo: hőmérsékletíró

▶registriilo de ventoforto: szélerősségíró

registristo: **1)** *fn* iktató, könyvelő

▶tribunala registristo: törvényszéki iktató

2) fn inf adatrögzítő

registrumi: *tr zene* regisztrál

▶registrumi orgenon: orgonát regisztrál

enregistri: *l.* registri 1, 2

malregistri: *tr* kiiktat, töröl v. kijelent a nyilvántartásból

memregistra: *tech* öníró, automatikus regisztráló

▶memregistra barometro: öníró légnyomásmérő

transregistri: **1)** *tr* <másik nyilvántartásba> átvézet

2) tr átmásol <*pl.* másik lemezre>

registrolibro: iktatókönyv

registronumero: **1)** iktatószám, törzsszám, regisztrációs szám

2) jm rendszám

l.m. DVD-registriilo, kasregistriilo, KD-registriilo, kontregistristo,

mesaĝregistriilo, sonbendregistriilo, sonregistraĵo, sonregistriilo,

sopranregistro, vidbendregistriilo, videoregistraĵo, videoregistriilo

| reglament/i *tr jog* szabályoz, rendelkezik vmiről <*n*>

▶la esceptoj estas reglamentitaj: a kivételek szabályozva vannak

▶nia regularo ne reglamentas tian kazon: a szabályzatunk nem rendelkezik ilyen esetről

reglamento: *jog* szabályzat, rendtartás

▶reglamento de trafiko: *közl* közlekedési szabályzat

| regn/o 1) *pol* állam, ország, birodalom <szuverén állam>

▶la atompovaj regnoj: az atomhatalmak

▶la Meza Regno: a Középbirodalom

▶la Tria Regno: a Harmadik Birodalom

▶la Vatikana Regno: a Vatikán Állam

2) átv ország, birodalom, világ

▶regno de Dio: *kr* Isten országa

▶regno de la belo: a szépség birodalma

▶regno de la ĉielo: a mennyek országa

▶regno de la mortintoj: a holtak birodalma

▶regno de la revoj: az ábrándok világa

3) biol ország, regnum

▶regno de animaloj: állatok országa <Animalia>

▶regno de bakterioj: baktériumok országa <Bacteria>

▶regno de fungoj: gombák országa <Fungi>

▶regno de kromistoj: kromiszták országa <Chromista>

▶regno de plantoj: növények országa <Plantae>

▶regno de protozooj: egysejtűek országa <Protozoa>

regni: *ex* uralkodik *l.* regi 1

regnano: országglakó, állampolgár

regnestro: *pol* államfő, ország feje, fejedelem

interregna: országközi, országok közötti

samregnano: honfitárs
subregno: *áll* állatkör, subregnum
superregna: *l.* superrega
regnoglobo: *tört* országalma
l.m. bufroregno, ĉielregno
| **regol/o** *áll* királyka <Regulus>
▶ fajroverta regolo: tüzesfejű királyka <R. ignicapillus>
▶ orverta regolo: sárgafejű királyka <R. regulus>
| **regolit/o** *ásv* regolit
| **regres/i** **1)** *ntr* hátrál, visszakozik, hátrafelé megy, háttal megy
▶ kun klinita dorso la lakeo regresis ĝis la pordo: meghajolva a lakáj az ajtóig hátrált
▶ la maro regresis ĉi-regione: a tenger ezen a területen visszavonult
▶ pro la premo de la polico la amaso regresis: a rendőrség nyomására a tömeg meghátrált
2) *ntr* *átv* visszafejlődik, visszaesik, csökken *szin* malprogresi
▶ la ekonomio regresas: visszaesik a gazdaság
▶ la naskokvanto regresas: csökken a születések száma
▶ la nombro de vendoj konstante regresas: az eladások száma állandóan csökken
regreso: **1)** hátrálás, visszakozás
▶ la iom-post-ioma regreso de la maro: a tenger fokozatos visszaszorulása
▶ la regreso de niaj trupoj: csapataink hátrálása
2) visszafejlődés, hanyatlás, csökkenés
regresa: **1)** hátráló
2) visszafejlődő, regressziós, regresszív *szin* malprogresi
| **regul/o** szabály
▶ la reguloj de la konveneco: az illendőség szabályai
▶ prisigna regulo: *mat* előjelszabály
▶ regulo de alternado: *sp* váltogató szabály <tenisz>
▶ regulo pri selekto: *kém* kiválasztási szabály
▶ regulo tri: *mat* hármas szabály
▶ sorbada regulo: *mat* elnyelési szabály
regula: **1)** szabályos, szabálynak megfelelő, reguláris *szin* laŭregula
▶ regula esprimo: *inf* reguláris kifejezés
▶ regula lingvo: *inf* reguláris nyelv
▶ regula ludo: szabályos játék
▶ regula procedo: szabályos eljárás
▶ regula soneto: szabályos szonett
▶ regulaj trupoj: *kat* reguláris csapatok
▶ regula verbo: *nyt* szabályos <ragozású> ige
2) szabályos <szerkezetű>
▶ regula matrico: *mat* szabályos v. invertálható mátrix
▶ regula kaliko: szabályos csésze
▶ regula plurlatero: szabályos sokszög
▶ vizaĝo kun regulaj trajtoj: szabályos vonású arc
3) *átv* szabályos, rendes, rendszeres
▶ en la regulaj malfermohoroj: a rendes nyitvatartási időben
▶ li ricevas regulan salajron: rendszeres fizetést kap
▶ regula irado de la aferoj: a dolgok rendes menete
▶ regulaj paŝoj: szabályos lépések
regule: **1)** szabályosan, szabályoknak megfelelően
▶ uzi regule verbon: ígét szabályosan használni
▶ trafiki regule: szabályosan közlekedik
2) rendszeresen, szokásosan
▶ li regule partoprenas la klubvesperojn: rendszeresen részt vesz a klubesteken
▶ regule li ricevas la gazeton: rendszeresen kapja az újságot
3) ahogy elő van írva, ahogy kell

▶ li regule progresas en la lingvo: megfelelően halad a nyelvben
▶ ni regule trabatis ilin: alaposan helybenhagytuk őket
regularo: szabályzat, rendtartás
▶ ne iru al fremda anaro kun via regularo²: *közm* ahány falu, annyi szokás
▶ regularo de monaĥa ordeno: *kr* szerzetesrend regulája
▶ studenthejma regularo: kollégiumi házirend
reguleco: **1)** szabályosság
▶ oni ne povas kontesti la regulecon de la procedo: nem lehet vitatni az eljárás szabályosságát
2) rendszeresség
▶ la revuo aperas kun severa reguleco: a lap szigorú rendszerességgel jelenik meg
reguligi: **1)** *tr* szabályoz, szabályossá tesz, szabálynak megfelelően elrendez
▶ nian vivon reguligas la laborejaj preskriboj: életünket szabályozzák a munkahelyi előírások
▶ reguligi riveron: folyót szabályoz
▶ reguligi trafikon: forgalmat szabályoz
▶ reguligu viajn kontojn: rendezze a számláit
2) *tr* rendszeressé tesz
▶ reguligi la aperon de gazeto: újság megjelenését rendszeressé teszi
reguligo: szabályozás, rendezés
▶ reguligo de la hejtado per termostato: a fűtés szabályozása termosztáttal
▶ reguligo de la interrilato de la du landoj: a két ország viszonyának rendezése
▶ reguligo de la metabolo: az anyagcsere szabályozása
reguliganto: **1)** *fn* szabályozó, rendező
2) *biol* szabályozó fehérje
regulilo, reguligilo: *fn tech* szabályozó<készülék>, szabályozóeszköz, regulátor
▶ bremsforta reguligilo: fékerő-szabályozó
▶ integrala regulilo: integráló szabályozó
▶ regulilo de lumoj: fényszabályozó
▶ regulilo de pozicio: helyzet-szabályozó
▶ termostata reguligilo: termosztatikus szabályozó
eksterregula: szabálytalan, rendellenes
kontraŭregula: szabályellenes, szabálytalan
laŭregula: szabályos, szabálynak megfelelő *szin* regula **1)**
malregula, neregula: **1)** szabálytalan, szabályellenes, rendhagyó
▶ neregula kaliko: szabálytalan csésze
▶ neregula ludo: szabályellenes játék
▶ neregula verbo: *nyt* rendhagyó ige
2) szabálytalan, egyenetlen, szabálytalan időközökben történő
▶ li iris per neregulaj paŝoj: egyenetlen léptekkel ment
▶ neregula apero de la periodaĵo: a periodika szabálytalan időközökben történő megjelenése
neregulaĵo, malregulaĵo: szabálytalanság, szabálysértés
malreguleco, nereguleco: vminek a szabálytalan volta
malreguligi: *tr* szabálytalanná v. szabályozatlanná tesz, rendszertelenné tesz, elállít
▶ la inundoj malreguligas la fluon de la rivero: az áradások szabályozatlanná tették a folyó folyását
▶ la monmanko malreguligas la disdonadon de la nutraĵhelpoj: a pénzhiány rendszertelenné tette az élelmiszersegélyek kiosztását
▶ malreguligi la horloĝon: elállítja az órát
retroreguligo: *biol* visszaszabályozás, normális állapot visszaállítása
senreguligo: *gazd jog* dereguláció, liberalizálás
termoreguligo: *tech* hőszabályozás

termoreguligilo: *fn* tech hőszabályozó

regulelemento: *tech* szabályozóelem

regulesprimo: *inf* reguláris kifejezés

regulsekva: szabálykövető

►regulsekva konduto: szabálykövető magatartás

l.m. decregulo, dentoregulilo, doganregulo, etiketreguloj, fazoregulo, jurregulado, laborregularo, ludregulo, naskoregulado, studregularo, trafikregulo, varmoreguligo

| **Regul/o** Regulus, Régulo <utónév>

| **regulator/o** 1) *ex* kronométer

2) *fn* szabályozó *l.* regulilo, reguligilo

| **Regulus/o** *csill* Regulus, —Leonis

| **regurgit/o** *orv* reflux, visszafolyás, regurgitatio

regurgiti: *ntr* *orv* <gyomortartalom> visszafolyik

| **reĝ/o** 1) király

►Festo de la Tri Reĝoj: *kr* a három királyok ünnepe *szin* Epifanio

►reĝo donacis, sed polico minacas^Z: *közm* amit Isten kinek ad, ember el nem veheti

►reĝo Matiaso la Justa: Igazságos Mátyás király

►reĝoj el la dinastio de Arpadoj: Árpád-házi királyok

2) *jték* király <sakk, kártya>

►la nigra reĝo: a fekete király

3) *átv* király <a legelső>

►leono estas la reĝo de la bestoj: az oroszlán az állatok királya

►li estis reĝo de la industriistoj: király volt a gyárosok között

►reĝo de la alumetoj: gyufakirály <legjobb gyufagyártó>

Reĝoj: *bibl* Királyok könyve, A Királyok könyve <Kir>

reĝa: 1) királyi

►lia reĝa moŝto: ő királyi felsége

►reĝa krono: királyi korona

►reĝa palaco: királyi palota

►via reĝa moŝto: felséged

2) *átv* király-, királyi

►reĝa akvo: *kém* királyvíz

►reĝa lukso: királyi luxus

►reĝa tigro: *áll* királytigris

►reĝe rekompenci: busásan kárpótol

3) *jték* király-, királyi

►reĝa kvaropo: négy király együtt

reĝi: 1) *ntr* <királyként> uralkodik

►en Britujo la reĝoj reĝas, sed ne regas: Nagy Britanniában a királyok uralkodnak, de nem vezetnek

►Francisko Jozefo longe reĝis: Ferenc József sokáig uralkodott

2) *ntr* *átv* uralkodik, honol

►reĝis silento en la ĉambro: csend honolt a szobában *szin* regi 6

reĝado: uralkodás <király>

►dum la reĝado de Ludoviko 1a: I. Lajos uralkodása alatt

reĝeco: királyság, királyi cím

reĝejo: *l.* reĝujo

reĝido: királyfi

reĝidino: királylány

►Reĝidino sur pizo: *ir* Borsószem királykisasszony

reĝino: 1) királynő

2) *áll* királynő

3) *jték* királynő, dáma

reĝinjo: *pszi* drag queen

reĝujo: királyság *szin* reĝlando

eksreĝo: exkirály, volt király

eksreĝigi: *ntr* megszűnik király lenni, lemond a királyságról

interreĝado: *pol* interregnum, köztes uralkodás

vicareĝo: alkirály

reĝakvo: *kém* királyvíz

reĝedzino: királyné

reĝjardo: *hajó* felsősudár-vitorlarúd, póznavorlarúd, royalvitorlarúd

►antaŭa reĝjardo, unua reĝjardo: elő-felsősudár-vitorlarúd, elő-

póznavorlarúd, elő-royalvitorlarúd

►granda reĝjardo: fő-felsősudár-vitorlarúd, fő-póznavorlarúd, fő-royalvitorlarúd

►posta reĝjardo: hátsó felsősudár-vitorlarúd, hátsó póznavorlarúd, hátsó rolyalvitorlarúd

reĝkolumno: *jték* királyoszlop <sakk>

reĝlando: királyság *szin* reĝujo

reĝstajo: *hajó* felsősudár-előkötél

reĝvelo: *hajó* felsősudár-vitorla, póznavorla, royalvitorla *szin* ĉielvelo

►antaŭa reĝvelo, unua reĝvelo: elő-felsősudár-vitorla, elő-póznavorla, elő-royalvitorla

►granda reĝvelo: fő-felsősudár-vitorla, főpóznavorla, főroyalvitorla

►posta reĝvelo: hátsó póznavorla, hátsó felsősudár-vitorla, hátsó royalvitorla

l.m. abelreĝino, belecreĝino, birdreĝo, elfreĝo, herbejreĝino

| **reĝim/o** 1) *pol* rendszer, politikai berendezkedés, kormányforma, rezsim *szin* regsystemo

►demokratia reĝimo: demokratikus rendszer

►feŭda reĝimo: *tört* hűbéri v. feudális rendszer *szin* feŭda sistemo

2) *ált* rendszer, berendezkedés

►ekonomia reĝimo: *gazd* gazdasági rendszer

►seka reĝimo: szesztilalom <US>

►triskipa reĝimo: *ip* három műszakos munkarend

3) *inf* tech üzemmód

►enŝova reĝimo: betoldásos v. beszúrásos üzemmód

►fona reĝimo, stapla reĝimo: kötegetelt feldolgozás, batch processing

►grafika reĝimo: grafikus üzemmód

►interaga reĝimo: interaktív üzemmód

►majuskla reĝimo: nagybetűs üzemmód

►senŝarĝa reĝimo: alapjárat, terhelésmentes üzemmód

►superskriba reĝimo: felülírási üzemmód

►taskvica reĝimo: feladatsoros üzemmód

►tutekrana reĝimo: teljes képernyős nézet

4) *közl* fuvarozási rendszer

►akcelita reĝimo: gyorsáru-fuvarozási rendszer

►ekspresa reĝimo: expresszáru-fuvarozási rendszer

►ordinara reĝimo: általános fuvarozási rendszer

reĝimklavo: *inf* speciális billentyű

reĝimoŝanĝo: 1) *pol* rendszerváltás

2) *tech* üzemmódváltás

l.m. bremsreĝimo, nutroreĝimo, ŝparegreĝimo, vektorreĝimo, vivreĝimo

| **Reĝin/o** Regina <utónév>

| **reĝisor/o** *fn* rendező

►teatra reĝisoro: színházi rendező *szin* enscenigisto vö. filmreĝisoro, kinoreĝisoro

reĝisori: *tr* műv rendez

►reĝisori filmon: filmet rendez

►reĝisori teatraĵon: <színházi> darabot rendez

helpreĝisoro: *műv* segédrendező

kunreĝisoro: *műv* társrendező

| **reĝistr/o** *inf* regiszter

►aritmetika reĝistro: aritmetikai regiszter, operandusregiszter

►bazadresa reĝistro: báziscímregiszter

l.m. adresreĝistro, ŝovreĝistro

| **rehabilit/i 1** *tr* rehabilitál *szin* rehonorigi

2 *tr orv* rehabilitál *szin* rekapabligi **2**

| **reiki/o** *orv* reiki

| **Reiki/o** *csill* Reiki

| **Rejkjavik/o** *geo* Reykjavik

► Rejkjaviko estas la ĉefurbo de Islando: Reykjavik Izland fővárosa

| **Rejn/o** *geo* Rajna

► la reguligo de Rejno: a Rajna szabályozása

Rejnlando: *geo* Rajna-vidék

Rejnlando-Palatinato: *geo pol* Rajna-vidék-Pfalz <DE>

| **Rejnald/o** Rajnald <utónév>

| **rejs/o** reis <pénznem>

milrejs: milreis, ezer reis <pénznem>

| **rek/o** *fn sp* nyújtó

► paralelaj rekoj: párhuzamos nyújtó

rekado: *sp* nyújtógyakorlat

rekostango: *sp* nyújtórúd

| **reklam/o** *gazd* reklám, hirdetés

► fari bruan reklamon: zajos reklámozás

► fari reklamon al malbona varo: rossz árúnak csinál reklámozás

reklami: *tr* *gazd* hirdetés, reklámoz

► estas malpermesite reklamati tabakvarojn: tilos dohányárut reklámozni

reklamado: *gazd* hirdetés, reklámozás

reklamaĵo, reklamilo: *gazd* reklámhordozó, reklámeszköz

reklamisto: *gazd* reklámszakember, hirdetési szakember

kriptoreklamo: *l.* kaŝreklamo

reklamafiŝo: *gazd* reklámplakát

reklamagento: *gazd* reklámügynök

reklamagentejo: *gazd* reklámügynökség

reklamfolio: *gazd* szórólap

reklamindustrio: *gazd* reklámpar, hirdetési ipar

reklampanelo: *gazd* óriásplakát

l.m. amasreklamo, kaŝreklamo, lumreklamo, neonreklamo,

pufreklamo, trudreklamo

| **reklamaci/i** *ntr* reklamál, kifogást emel

► pri neplenumo reklamaci ŝe la produktisto: a teljesítés

elmaradásáért reklamáljon a gyártónál

► pro tia bagatelo oni ne kutimas reklamaci: ilyen semmiségért nem szokás reklamálni

reklamacio: reklamálás, kifogásolás

► postpagan reklamacion ni ne akceptas: fizetés utáni reklamációt

nem fogadunk el

| **rekognosk/i** *l.* skolti

| **rekomend/i 1** *tr* <vkinek a figyelmébe> ajánl, javasol,

javaslatként előterjeszt

► rekomendi al lia atento: figyelmébe ajánl

► rekomendi kiel prezidanton: elnöknek javasol

► rekomendi novan specon de tabako: újfajta dohányt ajánl

► rekomendi por la ordeno Honora Legio: a Becsületrend kitüntetésre terjeszt elő

► rekomendi serviston: szolgát ajánl

► rekomendi sian animon al Dio: Istennek ajánlja lelkét

2 *tr* ajánl, tanácsol, javasol

► la kuracisto rekomendis ripozon: az orvos pihenést javasolt

► mi nepre rekomendas, ke vi partoprenu la ekskurson: okvetlenül javasolom, hogy vegyél részt a kiránduláson

► rekomendi la instruadon de Esperanto: javasolja az eszperantó tanítását

rekomendo: ajánlás, javaslat

► rekomendoj por la plibonigo de nia laboro: ajánlások munkánk javítására

► sen mensoga rekomendo ne iros la vendo^Z: közm hazugság nélkül nem megy az üzlet

rekomenda: ajánló

► la libro aperis kun la rekomendaj linioj de la aŭtoro: a könyv a szerző ajánló soraival jelent meg

► mi skribis por li rekomendan leteron: ajánlólevelet írtam neki

► rekomenda surskribo: ajánló felirat

rekomendilo: ajánlólevél *szin* rekomendletero

rekomendinda: ajánlható, ajánlatos, javasolható

► rekomendindaj restoracioj: ajánlható éttermek

malrekomendi: *tr* eltanácsol vmitől <n>, nem ajánl

► mi malrekomendas al vi la aĉeton de tiu libro: eltanácsollak annak a könyvnek a megvételétől

► oni malrekomendis tiun homon por ĉi tiu posteno: nem tanácsolták azt az embert erre a posztra

rekomendletero: ajánlólevél *szin* rekomendilo

| **rekompenc/i 1** *tr* meghálál vkinek <n> vmit <per>, megjutalmaz, viszonz

► kiel mi rekompencu vin por via boneco?: hogyan viszonzom a jóságát?

► la virto sin mem rekompencas: az erény mindig elnyeri jutalmát

► mi rekompencos vin por via komplezo: meghálálom a szívességedet

► por via bono Dio rekompencos vin: jóságodért az Isten

megjutalmaz

► por via sufero vi estos rekompencita en la ĉielo: a szenvedésedért jutalom vár az égben

2 *ne* kárpótól *l.* kompenzi

rekompenco: jutalom, háladíj

► Dio ne forgesos pri via kompenco: Isten nem feledkezik meg a jutalmadról

rekompence: jutalmul, viszonzásul, cserébe

► kion vi donos rekompence?: mit adsz cserébe?

► rekompence vi povus donaci al mi vian horloĝon: viszonzásul

nekem ajándékozhatnád a karórát

► se vi alportos lin vivan, vi ricevos milionon rekompence: ha élve elhozod, egy milliót kapsz jutalmul

| **rekord/o** *sp* csúcs, rekord

► teni rekordon: rekordot tart

► starigi rekordon: rekordot állít fel

► rompi rekordon, superi rekordon: csúcsot dönt, rekordot felülmúl

rekordulo: *sp* csúcstartó, rekorder

misrekordo: negatív rekord

► la senlaboreco starigis misrekordon: a munkanélküliség negatív rekordot állított fel

rekordlibro: rekordok könyve

► Guinness-rekordlibro: Guinness rekordok könyve

| **rekortan/o 1** *kém* rekortán

2 *sp* rekortán <borítás>

| **rekrement/o 1** *agr* törköly

► fari vinon el rekremento: törkölyből bort csinál

2 *biol* kiürített belső váladék, rekrementum

rekrementosterko: *agr* törkölytrágya

rekrementovino: *gaszt* törkölybor, csiger, löre

l.m. bierrekremento, kafrekremento, vinberrekremento

| **rekrut/o** *kat* újonc, regruta

rekrutigi: *tr* *kat* újoncoz, besoroz

rekrutigo: *kat* újoncsozás, sorozás, utánpótlás
 rekrutisto: *fn kat* újoncozó, rekrutáló, verbuváló
 rekrutekzameno: *kat orv* katonai alkalmassági vizsgálat
 rekrutinstruisto: *kat* kiképzőtiszt
 | **reks/o** áll göndör szőrű macska <Cornish rex>
 | **rekt/a 1** egyenes
 ▶laŭ natura kaj rekta vojo: természetes és közvetlen módon
 ▶rekta bato: *sp* egyenes <boksz>
 ▶rekta linio: egyenes vonal
 ▶rekta vojo estas pli mallonga, ol kurba^z: *kōzm* rövidebb az egyenes út a görbénél
 2) <függőlegesen> egyenes
 ▶rekta muskolo de abdomeno: *anat* egyenes hasizom, musculus rectus abdominis
 ▶rekta kiel kolono: egyenes, mint a nád
 ▶rekta kiel stango: egyenes, mint a szálfa
 3) közvetlen, direkt
 ▶li deflankiĝis de la rekta vojo: letért az egyenes útról
 ▶rekta elsendo: közvetlen adás, élő adás *szin* sinkrona elsendo
 ▶rekta imposto: közvetlen adó
 ▶rekta trajno al Budapeŝto: közvetlen vonat Budapestre
 ▶rektaj kontaktoj: közvetlen kapcsolatok
 4) *mat* direkt
 ▶rekta sumo: direkt összeg
 5) *mat ne* derékszögű *l.* orta
 6) *nyt* közvetlen *l.* rekta kazo, komplemento, objekto, parolo, predikativo
 7) egyenes *l.* rekta vortordo, vortefiko
 rekte: **1** egyenesen
 ▶pluiri rekte: menjen tovább egyenesen
 ▶rekte strekita linio: egyenesen meghúzott vonal
 ▶transiri rekte al la demando: egyenesen a kérdésre tér rá
 2) <függőlegesen> egyenesen
 ▶pintigitaj palisoj elstaris rekte el la akvo: kihegyezett karók álltak ki egyenesen a vízből
 ▶rekte skribitaj literoj: egyenesen írt betűk
 ▶staru rekte: állj egyenesen
 3) közvetlenül
 ▶la matĉo estos rekte elsendota: a meccset élőben közvetítik
 ▶la trajno trafikas rekte al Munkeno: a vonat közvetlenül Münchenbe közlekedik
 ▶parolu kun li rekte: közvetlenül vele beszélj
 ▶rekte kaj ronde li eldiris la veron: kerek-perec kimondta az igazságot
 4) *átv* egyenesen, éppen, pontosan
 ▶kvankam nekutima, sed ne rekte kontraŭregula: habár szokatlan, de nem éppen szabályellenes
 ▶la reformo estas senbezona, eĉ rekte malutila: a reform szükségtelen, sőt egyenesen káros
 ▶li ekiris rekte en la kontraŭa direkto: pontosan az ellenkező irányban indult el
 ▶ni sidis rekte sub la balkono: közvetlenül az erkély alatt ültünk
 rekto: *mat* egyenes
 ▶afina rekto: affín egyenes
 ▶du neparalelaj rektoj en ebena sekcas sin: két nem párhuzamos egyenes a síkban metszi egymást
 ▶eŭlera rekto: Euler-vonal
 ▶vektora rekto: egydimenziós vektortér
 rekteco: egyenesség, vminek az egyenes volta
 ▶kontrolu la rektecon de la muro: ellenőrizze a fal egyenességét

▶mi dubas pri la rekteco de viaj intencoj: kételkedem szándékaid egyenességében
 rektigi: **1** *tr* egyenessé tesz, kiegyenesít *szin* elrektigi
 ▶rektigi sin: felegyenesedik, kiegyenesedik
 2) *tr inf* igazít
 ▶rektigi alineon dekstre, ambaŭrande: bekezdést jobbra igazít, sorkizár
 ▶rektigi la nombrojn laŭ la komoj: a számokat a tizedesvesszőhöz igazít
 ▶rektigu la vicon: igazítsátok ki a sort
 rektiĝi: **1** *ntr* kiegyenesedik, felegyenesedik
 ▶li subite rektiĝis: hirtelen kiegyenesedett
 2) *ntr* igazodik
 ▶rektiĝu!: igazodj!
 rektilo: vonalzó, lénia
 ▶T-kapa rektilo: T vonalzó
 ▶triangula rektilo: háromszögvonalzó
 duonrekto: *mat* félegyenes
 elrektigi: *tr* egyenessé tesz, kiegyenesít *szin* senkurbigi
 ▶li elrektigis sian talion: kiegyenesítette a derekát
 ▶li ne sukcesis elrektigi sin sub la ŝarĝo: a teher alatt nem tudott felegyenesedni
 elrektiĝi: *ntr* felegyenesedik, kiegyenesedik
 ▶elrektiĝu, humiligita popolo: egyenesedj fel, megalázott nép
 malrekta: **1** görbe, nem egyenes
 ▶malrekta vojo: görbe út
 2) ferde, meghajolt *szin* oblikva
 ▶malrekta muro: ferde fal
 nereкта: **1** közvetett
 ▶nereкта aludo: közvetett célzás
 ▶nereкта imposto: *gazd* közvetett adó
 ▶nereкте interesata: közvetve érdekelt
 2) *nyt* közvetett *l.* nereкта kazo, komplemento, objekto, parolo
 nereкте: **1** közvetve
 2) *inf* kapcsolat nélkül, offline
 samrekta: *mat* kollineáris
 rektangula: *l.* ortangula
 rektangulo: *l.* ortangulo
 rektasence: közvetlen értelemben
 ▶rektasence kaj metafore: közvetlen és átvitt értelemben
 rektatinga: közvetlenül hozzáférhető, közvetlenül elérhető
 rektelsenda: *távk* élőben közvetített
 ▶rektelsenda intervjuo: élőben közvetített interjú
 rektesprima: szókimondó
 rektlinia: *mat* egyenes vonalú
 rektlinee: online, közvetlen vonalon
 rektoŝnuro: **1** *tech* mérőzsinór
 2) *átv* zsinórmérték
l.m. mezurrektilo
 | **rektif/i 1** *tr kém* rektifikál, <ellenáramban> lépárol
 2) *tr vill* egyenirányít
 3) *tr mat* rektifikál, síkba fejt
 rektifo: **1** *kém* rektifikálás, ellenáramú lépárlás
 2) *vill* egyenirányítás
 ▶duonnoda rektifo, unualternanca rektifo: együtemű egyenirányítás
 ▶plennoda rektivo, dualternanca rektifo: kétütemű egyenirányítás
 3) *mat* rektifikálás, síkba fejtés
 rektifilo: *fn vill* egyenirányító
 ▶unutakta rektifilo: egyutas egyenirányító
 | **rektifik/i** *l.* rektifi

| **rektor/o 1** *isk* rektor

2 *ritk isk* középiskolai igazgató

rektora: *isk* rektori

►rektora oficejo: rektori hivatal, rektorátus *szin* rektorejo

rektorejo: rektori hivatal, rektorátus *szin* rektora oficejo

vicrektoro: *isk* rektorhelyettes

| **rektum/o** *anat* végbél, rectum

rektumito: *orv* végbélgulladás, proctitis

rektumoskopo: *gysz* végbéltűkőr, rektoszkóp, rectoscop

rektumoskopio: *orv* végbéltűkőrzés, rektoszkópia, rectoscopia

| **rekuper/i** *tr tech* visszanyer, újból felhasznál

►rekuperi rubovarmon: hulladékhőt visszanyer

rekuperilo: *tech* rekuperátor, visszanyerő készülék

| **rekursi/o** l. rekursó 1

| **rekviem/o 1** *kr* halotti ima

2 *kr* gyászmise, rekviem

3 *zene* rekviem

| **rekvizici/o 1** *jog* <hatósági> lefoglalás, rekvirálás, rekvizíció

►rekvizicio de veturiloj fare de la armeo: járművek lefoglalása a hadsereg által

2 *jog* <hatósági> igénybevétel

►rekvizicio de cent homoj por publikaj laboroj: száz fő

igénybevétele közmunkákra

rekvizicii: **1** *tr* <hatóságilag> lefoglal, rekvirál

►la kapitano rekvizicii por transportado ĉiujn ĉarojn en la vilaĝo: a kapitány fuvarozásra lefoglalt minden szekeret a faluban

2 *tr* <hatóságilag> igénybe vesz

►oni rekvizicii la tutan vilaĝon por redutkonstruaj laboroj: a teljes falut kivezényelték sáncmunkákra

| **rekvizit/o** <színházi> kellék

rekvizitisto: *fn* kellékes

| **rekvizitor/o** l. rekvizitisto

| **rel/o 1** *tech* idomvas, idomacél, sínvas

►I-relo, I-profila relo: I acél

►L-relo, L-forma relo: L acél *szin* ortorelo

►T-relo, T-profila relo: T acél

2 *vsút* sín

►iri, kvazaŭ sur reloj: megy, mint a karikacsapás

►kunvelditaj reloj: hegesztett sínek

►ruliĝi kvazaŭ sur reloj: sínen van

megy, mint a karikacsapás

►veldita relo: hegesztett sín

3 *tech* csavarmenet *szin* kanelo 2

4 *zene* sín <zongora>

relingo: *vsút* sínsaru

ĉefrelo: *vill* gyűjtősín

dereligi, forreligi: **1** *tr vsút* kisiklat

2 *tr átv* kisiklat, megghiúsít <*pl.* tervet>

elreligi: **1** *tr vsút* kisiklat

2 *tr átv* kihoz a sodrából

elreligi: **1** *ntr vsút* kisiklik *szin* eltrakiĝi

2 *ntr átv* kijön a sodrából

kontraŭrelo: *vsút* vezetősín, védősín

unurela: egysínű

►unurela metroo: egysínű metró

relbazo: *tech vsút* sántalp

relbobo: alpesi bob

relbremso: *vsút* sínfék, vágányfék

relbuso: *vsút* sínbusz

relcirkvito: *vill* sínáramkör

reldistanco: *vsút* nyomtáv *szin* ŝpuro

relgardisto: *vsút* bakter

relkomutilo: *vsút* váltóállító

relparo: *vsút* sín pár, vágány *szin* trako

relpasejo: *vsút közl* vasúti kereszteződés

relreto: *vsút* vasúthálózat

relrezisto: *fiz* sínellenállás

relrompiĝo: *vsút* sántörés

relŝuo: *vsút* féksaru

relŝumetisto: *fn vsút* saruzó

relvojo: *vsút* vágány *szin* trako

l.m. angulrelo, apogrelo, dentrelo, gardrelo, gvidrelo, kontaktrelo,

manrelo, nadlorelo, ortorelo, tramrelo

| **relaj/o** l. relajso

| **relajs/o** *tech* jelfogó, relé

►baskula relajso: billenő jelfogó, átkapcsoló jelfogó

►diferenciala relajso: differenciál v. különbözeti jelfogó

►relajso kun movebla bobeno: mozgótekerceses relé

►telefona relajso: telefonjelfogó

termorelajso: *vill* hőrelé

relajsdirektilo: *vill* relés szabályozó v. kontroller

relajsobremso: *jm* szervofék

relajsumotoro: *tech* szervomotor, segédmotor, bojtármotor

relajsostacio: *távk* közvetítőállomás, reléállomás

l.m. temporelajso, termorelajso

| **relativ/a 1** viszonylagos, relatív

►beleco estas relativa afero: a szépség viszonylagos dolog

►nia sukceso estis relativa: a sikerünk viszonylagos volt

►relativa plimulto: relatív többség, viszonylagos többség

►vero estas ĉiam relativa: az igazság mindig relatív

2 l. rilativa

relative: viszonylag, relatíve

relativeco: viszonylagosság, relativitás

►ĝenerala relativeco: *fiz* általános relativitás

►teorio de relativeco: *fiz* relativitáselmélet

relativigi: *tr* viszonylagosság tesz, relativizál

relativismo: *fil* relativizmus

| **relegaci/i** *tr jog* kényszerlakhelyre költöztet, deportál

relegacio: *jog* kényszerlakhely kijelölése, deportálás

| **relief/o 1** domborúság, domborzat

►relief de medalo: érem domborúsága

►relief de regiono: *geo* tájegység domborzata

2 *műv* dombormű, relief

►alta relief: magas dombormű, haut-relief, alto rilievo *szin*

altrelief

►basa relief: lapos dombormű, bas-relief, basso rilievo *szin*

barelief

►duona relief: féldombormű, demi-relief, mezzo rilievo *szin*

duonrelief

3 *átv* kiemelés, kidomborítás, plaszticitás

►doni reliefon: kiemel, szembeűnővé tesz

►tiuj koloroj donas al si reciproke reliefon: ezek a színek

kölcsönösen kiemelik egymást

reliefiĝi: **1** *tr műv* domborít

►sur la pokalo videblas reliefiĝitaj scenoj: a kupán domborított

jelenetek láthatók

2 *tr átv* kiemel, kidomborít

►mi ne bezonas reliefiĝi lian rolon: nem kell kiemelnem a szerepét

reliefiĝi: *ntr* kidomborodik

altrelief: *műv* magas dombormű *szin* alta relief

basreliefo: *műv* lapos dombormű *szin* basa reliefo
 duonreliefo: *műv* féldombormű *szin* duona reliefo
 senreliefa: **1)** lapos, sík
 ▶senreliefa ebenajo: lapos síkság
2) *átv* lapos
 ▶senreliefa stilo: lapos stílus
 reliefstrio: *műv* lemeztag, léctag
| religi/o *vall* vallás
 ▶dogma religio: tételes vallás
 ▶kies regno, ties religio: *köz*m akié az ország, azé a vallás
 cuius regio, eius religio
 ▶la hebrea, kristana, islama, budhisma religio: a zsidó, keresztény, iszlám, buddhista vallás
 religia: **1)** *vall* vallás-, vallási
 ▶religia komunumo: vallási közösség
 ▶religiaj opinioj: vallási meggyőződések
 ▶religiaj organizoj: vallási szervezetek
2) *vall* vallásos, hívő
 ▶nia purigistino estas religia: takarítónőnk vallásos
 ▶la religiaj lernantoj lernas katekismen: a vallásos tanulók hittant tanulnak
 religiano, religiulo: *vall* vallásos ember, hívő
 religieco: *vall* vallásosság
 religiema: *vall* vallásos, *mn* hívő
 alireligia: *vall* más vallású, más valláshoz tartozó
 ▶ni ne malamu niajn alireligiajn sampatrujanojn: ne gyűlöljük más vallású honfitársainkat
 interreligia: *vall* felekezetközi, vallásközi, vallások közötti
 ▶interreligiaj aranĝoj: ökumenikus rendezvények
 ▶interreligia malamo: felekezetközi gyűlölség
 ▶interreligia proksimiĝo: vallások egymáshoz közeledése
 kontraŭreligia: *vall* vallásellenes
 ▶kontraŭreligia propagando: vallásellenes propaganda
 multreligia: *vall* sokvallású
 ▶la multreligia Rusujo: a sokvallású Oroszország
 nereligia: **1)** nem vallási, laikus
 ▶nereligia lernejo: laikus iskola
 ▶la nereligiaj aranĝoj de nia eklezio: egyházunk nem vallási jellegű rendezvényei
2) *vall* nem vallásos
 ▶la nereligiaj kunlernantoj povas hejmeniri: a nem vallásos tanulók hazamehetnek
 prareligio: *vall* ősvallás
 samreligiano: *vall* hitsorsos, hittestvér
 senreligia: *vall* vallástalan, vallásmentes
 ▶batalo por la senreligiaj lernejoj: küzdelem a vallásmentes iskolákért
 ▶miaj gepatroj estis senreligiaj: szüleim vallástalanok voltak
 senreligieco: *vall* vallástalanság, vallásmentesség
 ▶la kaŭzoj de lia senreligieco: vallástalanságának okai
 senreligiulo: *vall* vallástalan ember
 religietiko: *fil* valláserkölcstan, vallássetika
 religihistorio: *vall* tört vallástörténet
 religilibereco: *vall* vallásszabadság
l.m. mondreligio
| relikv/o **1)** *vall* ereklye, relikvia
 ▶busta relikvujo: fejkéremtartó, herma
2) *öko* maradványfaj, reliktum *szin* relikto
 relikvujo: *vall* ereklyetartó, relikviárium
 relikvokesto: *vall* *műv* ereklyeláda

l.m. kaprelikvujo
| reliŝ/o *gaszt* relish <előétel>
| reluktanc/o *vill* mágneses ellenállás, reluktancia
| relikto/o *biol* maradványfaj, reliktum *szin* relikvo **2)**
| rem/i *ntr* hajó evez
 ▶en trankvila vetero ĉiu remas sen danĝero^z: *köz*m csendes időben könnyű a kormány, könnyű csendes időn kormányt tartani
 ▶remi kontraŭflue: ár ellen evez, *átv* ár ellen úszik
 remado: **1)** hajó evezés
2) *sp* hajó evezőverseny, regatta *szin* vetremado
 remestro: hajó vezérevezős, kormányos
 remilo: hajó evező vö. pagajo
 remilapogilo: hajó evezővilla *szin* remilingo, remilforketo
 remilforketo: hajó evezővilla *szin* remilingo, remilapogilo
 remilingo: hajó evezővilla *szin* remilforketo, remilapogilo
 remisto: *fn* hajó evezős, csónakos
 ▶prua remisto: orrevezős
 postremilo: hajó kormányevező, farevező, scull *szin* julo
 remapogilo, remilforketo: hajó evezővilla *szin* remilingo
 rembato: hajó evezőcsapás
 rembenko: hajó evezőpad
 remilvico: hajó evezősor
 remkonkurso: *sp* evezőverseny, csónakverseny, regatta *szin* vetremado
 rempieda: áll úszólábú
 remsklavo: *tört* jog gályarab
 remŝipo: *l.* galero
 remtrejnisto: *sp* evezősedző
l.m. vetremado
| Rem/o *mit* Remus vö. Romulo
| rema/o *nyt* réma, comment
 ▶temo-remao: téma-réma
| remanenc/o **1)** *fiz* mágneses remanencia, visszamaradó mágnesesség
2) *pszi* remanencia, érzékleti utóhatás, after-sensation
| Rembrant/o *műv* <Harmenszoon van Rijn> Rembrant
| rembur/i **1)** *tr* kitöm, kipárnáz, kárpitoz
 ▶remburita seĝo: kárpitozott szék
 ▶remburitaj sidiloj de aŭto: kocsikárpitozott ülései
2) *tr* <állatot> kitöm
 ▶remburi birdojn kaj mambestojn: madarakat és emlősöket töm ki
3) *tr* *knyv* <sort> kiegyenlített
 remburaĵo: tömőanyag
 remburisto: **1)** kárpitos
2) preparátor
| reimburs/o díjvisszatérítés, utánvét
 ▶paketo per remburso: utánvétes csomag
 reimburse: utánvétellel
 ▶sendi poŝtaĵon reimburse: postai küldeményt utánvétellel küld
| Remiĝ/o Remig, Remigius <utónév>
| remit/o *orv* átmeneti javulás, remissio
 remiti: *ntr* *orv* átmenetileg enyhül
 ▶la febro remitis: a láz átmenetileg enyhült
| remiz/o *jm* kocsiszín, remíz
 remizi: *tr* *jm* kocsiszínben tart
| remolad/o *gaszt* remulád, remuládmártás
| remonstrant/o *fn* *kr* arminiánus, remonstráns
| remont/o **1)** *kat* lóállomány-frissítő szolgálat
2) *kat* friss lóállomány, remondák
 ▶remonta ĉevalo: remonda, frissen vásárolt ló

| **remor/o** *áll* bojtorjánhal <Remora>

| **remork/o 1)** *hajó* uszály, vontatmány, vontatatott hajó

2) *jm* utánfutó, pótkocsi

► remorko de biciklo: kerékpár-utánfutó

► remorko de aŭto: személykocsi-utánfutó

► remorko de tramo: villamospótkocsi

remorki: *tr jm hajó* vontat

duonremorko: *jm* félpótkocsi

| **rempar/o 1)** *kat* sánc

2) *átv* védőbástya

► Hungario longe servis kiel remparo kontraŭ la turkoj:

Magyarország sokáig a törökök elleni védőbástyául szolgált

rempari: *tr* körbesáncol, sáncsal kerít

► la kastelo estis remparita: a várat körbesáncolták

► la malamiko remparis sin antaŭ la fortikaĵaj muroj: az ellenség elsáncolta magát a várfalak előtt

| **Rems/o** *geo* Reims

► en la katedralo de Remso estis kronitaj multaj francaj reĝoj: a

reimsi székesegyházban sok francia királyt koronáztak

► Remso estas la ĉefurbo de Ĉampanjo: Reims Champagne fővárosa

| **remter/o** l. refektorio

| **ren/o 1)** *anat* vese, ren *szin* nefro

► artefarita reno: *gysz* műve

► ŝvebanta reno: *orv* vándorvese, süllýedt vese, mozgékony vese, ren migrans

2) *gaszt* vese

rena: *anat* vese-, renalis

► rena fistulo: *orv* vesesipoly, fistula renis

► rena insuficienco: *orv* veseelégtelenség, insufficiencia renalis

► rena kaliko: vesekehely, calix renalis

► rena koliko: *orv* vesegörcs, colica renalis

► rena pelvo: vesemedence, pelvis renalis, pyelon

► renaj piramidoj: vesepiramisok, pyramides renales

renaĵo: *gaszt* veseétel

renino: *biol kém* renin

renkalkuluso, renŝtono: *orv* vesekő, calculus renis, nephrolith *szin* nefrolito

renpelvo: *gysz* vesetál

| **Renard/o** *ir* Renard <rókanév>

| **Renat/o** Renátó <utónév>

Renatino: Renáta <utónév>

| **rendevu/o** *fn* találkozó, találka, randevú

► interkonsenti rendevuon kun knabino: egy lánnyal randevút beszél meg

rendevui: *x* találkozik, randevúzik

► mi rendevuis miajn samklasanojn en iu kafejo: találkoztam osztálytársaimmal egy kávéházban

► li rendevuis kun loka knabino: egy helyi lánnyal randevúzott

rendevuejo: találkahely

| **rendimento/o 1)** *tech* hatásfok

► ekologia rendimento: *öko* ökológiai hatékonyság

► motoro kun alta rendimento: jó hatásfokú motor

► termika rendimento: *fiz* fajlagos hőteljesítmény, hőhatásfok

2) *gazd* jövedelmezőség, termelékenység, hozam, kihozatal

3) *gazd* hozadék, jövedelem

l.m. akvorendimento, medirendimento

| **rened/o** *növ* ranett alma

| **renegat/o 1)** *fn kr* hitehagyott, renegát <mohamedánná lett>

2) *átv* áruló

► pluraj el la unuaj esperantistoj estis renegatoj de Volapuko: az első eszperantisták közül többen a volapük renegátjai voltak
renegati: 1) *ntr vall* más hitre tér

2) *ntr át* áruló lesz

renegateco: hitehagyás, renegátság

| **renesanc/o 1)** *műv* reneszánsz

► grandaj humanistoj de la renesanco: a reneszánsz nagy humanistái

2) *átv* reneszánsz, újjáéledés

► la renesanco de la popolarito: a népművészet reneszánsza

renesanca: *mn* reneszánsz

► renesancaj palacoj: reneszánsz paloták

| **renga/o** *ir* renga

| **reni/o** *kém* rénius <Re>

| **renit/i** *ntr orv* nyomásnak ellenáll, feszül <de benyomódik>

| **renklod/o** *növ* ringló<szilva>

| **renkont/i 1)** *tr* találkozik v. összefut vkivel <n>, vhol talál vkit

► de longe ni ne renkontis nin: rég nem láttuk egymást

► escepte se mi renkontos lin hazarde: hacsak véletlenül össze nem futok vele

► je mia miro mi renkontis lin en la teatro: csodálkozásomra a színházban találtam

► mi renkontis konaton, kiun mi kredis morta: találkoztam egy halottnak hitt ismerőssel

2) *tr át* vhogyan fogad vmit

► li renkontis kun rezigno la sortobaton: lemondással fogadta a sorscsapást

► malamike ili renkontis nian iniciaton: ellenségesen fogadták a kezdeményezésünket

3) *tr át* vmilyen fogadtatásban <n> részesül <vmi>

► Esperanto ofte renkontas mokinojn: az eszperantó gyakran gúnyban részesül

► la afero renkontis malfacilaĵojn: a dolog nehézségekbe ütközött

► la projekto renkontis la reziston de la loĝantoj: a projekt a lakók ellenállásába ütközött

► lia propono renkontis komprenon: javaslata megértésre talált

► mi renkontis intereson flanke de nia partneroj: érdeklődést

tapasztaltam partnereink részéről

► mia propono renkontis atenton: javaslatom figyelemben részesült

► ne renkontu mian peton kun malkonfido: kérésemet ne fogadják bizalmatlansággal

► niaj alvokoj renkontis surdecon: felhívásaink süket fülekre találtak

► ties realigo renkontos ioman kontraŭstaron: annak megvalósítása némi ellenállásba fog ütközni

renkonte: szemben, eléje, feléje

► la reĝo iris renkonte al sia fianĉino: a király menyasszonya elé ment

► renkonte proksimiĝis grupo da junuloj: szemben egy csapat fiatal közeledett

► venis granda urso renkonte al mi: nagy medve jött velem szemben
renkonto: <véletlen> találkozás

► ĉi tiun renkonton mi estus volonte evitinta: ezt a találkozást szívesen elkerültem volna

► kelkfoje okazas strangaj renkontoj en nia vivo: néha furcsa találkozások történnek életünkben

renkontigi: *tr* összehoz vkit vkivel

► dum la balo ni renkontigis la du gejunulojn: a bálon összehoztuk egymással a két fiatal

renkontiĝi: *ntr* találkozik, összejön vki vkivel

► ĉi-jare la esperantistoj renkontiĝos en la dana ĉefurbo: idén az eszperantisták a dán fővárosban találkoznak

► en la promenejo oni renkontiĝas kun multaj konatoj: a korzón sok ismerőssel találkozik az ember

► lia rigardo renkontiĝis kun la mia: a tekintete találkozott az enyémmel

► renkontiĝis la kato kun sentima rato^Z: róka fogta csuka, csuka fogta róka

törököt fogtam, nem enged

renkontiĝo: találkozás, összejövetel

► faka renkontiĝo: szakmai találkozó

► la rusa tenisisto venkis la ĉefan en tri renkontiĝoj: az orosz teniszező három menetben legyőzte a csehet

► nian sekvan renkontiĝon ni aranĝos en la hotelo: a következő találkozásunkat a szállodában rendezzük

► per stranga renkontiĝo de la cirkonstancoj: a körülmények fura egybeesése révén

► renkontiĝo de esperantistaj familioj: eszperantista családok találkozója

| **renom/o** hírnév, ismertség, renomé

► li havas vastan renomon inter la esperantistoj: széles körben ismert az eszperantisták között

renomigi: *ntr* hírnévre tesz szert, ismertté válik

► li renomiĝis danke al siaj romanoj: regényei révén tett szert hírnévre

| **renonc/i** 1) *ntr* részvételt lemond, visszamond

► mi devis ĉi-jare renonci pri la kongreso: idén le kellett mondanom a kongresszusi részvételt

2) *ntr* *ĵték* nem színt ad, renonszot csinál <kártya>

renonco: 1) lemondás <részvételtől>, visszamondás

2) *ĵték* szín tagadása, renonsz <kártya>

| **rent/o** 1) *agr* *gazd* haszonbér, földjáraadék, földbér, árenda *szin* farmopago

2) *gazd* jaraadék, javadalom

► akumulada rento: halmozott jaraadék

► ĉiujara rento: évjaraadék

► vivi de rento: jaraadékból él

rentulo: *fn* jaraadékos, javadalmas, nyugdíjas

rentumi: *ntr* *gazd* kamatozik, jövedelmez

rentumigi: *tr* kamatoztat, jövedelmeztet

rentumo: *gazd* kamat *szin* interezo

| **rentabilitat/o** 1) *gazd* jövedelmezőség, jövedelemtermelő képesség

2) *gazd* jövedelmezőségi mutató

| **Rentgen/o** *fiz* <Wilhelm Conrad> Röntgen

rentgeno: *fiz* röntgen <sugárzás egysége>

rentgena: *fiz* röntgen-

► rentgena bildo: röntgenkép

► rentgena foto: röntgenfelvétel *szin* iks-foto, iks-fotografajo

► rentgena radiado: röntgensugárzás

rentgeni: *tr* *fiz* *orv* megröntgenez

rentgenaparato: *fiz* *gysz* röntgenkészülék

| **rentgeni/o** kém röntgenium, roentgenium <R>

| **renvers/i** 1) *tr* felfordít, kifordít

► li renversis la glason, kaj la akvo elfluis: felfordította a poharat, és a víz kifolyt

► ne renversu la paketon: ne fordítsa fel a csomagot

► renversi la eluzitan kolumon: kifordítja a kopott gallért

► ventopuŝo renversis la boaton: egy széllökés felfordította a csónakot

2) *tr* felborít, feldönt, ledönt

► en sia hasto li renversis la seĝon: sietségében feldöntötte a széket

► la barbaroj renversis la memorkolonon: a barbárok ledöntötték az emlékoszlopot

► mi hazarde renversis la inkujon: véletlenül feldöntöttem a tintatartót

3) *tr* *átv* megdönt, felforgat, felszámol, tönkretesz

► ili volis renversi la ŝtaton: meg akarták dönteni az államot

► mi ne volas renversi la ekzistantan ordon: nem akarom felforgatni a meglevő rendet

► renversi funde-profunde: fenekstül felforgat

► tio renversis lian menson: ez elvette az esztét

renversa: felforgató

► renversaj elementoj enfiltriĝis: felforgató elemek szivárogtak be

renversajo: *mat* inverzió, megfordítás

renversiĝi: 1) *ntr* felfordul

► nia boato renversiĝis: a csónakunk felfordult

► renversiĝi kap-al-tere: fenekestül felfordul

2) *ntr* felborul, feldől, ledől

► la kaleŝo renversiĝis: a hintó felborult

l.m. ŝtatrenverso

| **Renz/o** Renzo <utónév>

| **reobaz/o** *biol* reobázis, rheobasis

| **reologi/o** *fiz* reológia

| **reostat/o** *vill* szabályozó v. szabályozható ellenállás, reosztát

► kampa reostato: gerjesztő ellenállás

l.m. puŝreostato, ŝovreostato

| **rep/o** zene repp

repi: *ntr* zene reppel

| **reparaci/o** 1) *jog* jóvátétel

2) *jog* háborús jóvátétel

| **repertuar/o** állandó műsor, játérend, repertoár

► ĉi tiu dramo enestas la repertuaron de la teatro: ez a dráma szerepel a színház műsorán

► la repertuaro de la aktoro estas tre vasta: a színész repertoárja nagyon széles

| **repetitor/o** *isk* magántanító, korrepetitor, felkészítő tanár

repetitori: *tr* *isk* korrepetál, felkészít

| **replik/o** 1) csattanós válasz, visszavágás, replika

► li ne ŝuldis la replikon: nem maradt adós a válasszal

► replikon sekvis rebato: szó szót követett

2) végszó <színház>

3) *műv* másolat, reprodukció

repliki: *x* visszavág, csattanósan megfelel

► li replikis al mi puran mensogon: merő hazugsággal vágott vissza nekem

replikado: *biol* replikáció, másoló szintézis

senreplike: vita nélkül, ellenvetés nélkül

| **reporter/o** l. raportisto

| **reprezali/o** *jog* megtorlás, retorzió, repressalia

► la jaroj de la reprezalio: a megtorlás évei

► reprezalie ili forbruligis la vilaĝon: megtorlásképpen felégették a falut

| **reprezent/i** 1) *tr* képvisel

► la ambasadoro reprezentas sian landon: a nagykövet országát képviseli

► la deputito reprezentu siajn elektintojn: a képviselő képviselje a választóit

2) *tr* *gazd* képvisel

► li reprezentas sian firmon: cégét képviseli

reprezenta: képviseleti

► reprezenta sistemo: *pol* képviseleti rendszer

reprezentanto: képviselő

►diplomacia kaj politika reprezentanto: diplomáciai és politikai képviselő

reprezentanto: *fin* képviselő

►komerca reprezentanto: *gazd* kereskedelmi képviselő

►konstanta reprezentanto: állandó képviselő

►li ne estas reprezentanto de niaj interesoj: ő nem a mi érdekeink képviselője

►lokaj reprezentantoj: *pol* helyi képviselők

►mi ne bezonas reprezentanton, por diri mian opinion: nincs szükségem képviselőre, hogy megmondjam a véleményemet

reprezentato: képviselt személy

reprezenteco: képviseltség, reprezentativitás

reprezentejo: képviselőhely

reprezentigi: *tr* képviseltet

►ambaŭ partioj reprezentigis sin: mindkét fél képviseltette magát

reprezentiva: reprezentatív

►laŭ reprezentiva opiniondaĵo: reprezentatív felmérés szerint

subreprezentita: alulreprezentált

superreprezentita: túlreprezentált

| **reprograf/i** *tr* sokszorosít, másol

reprografo: sokszorosítógép, másológép

reprografado: sokszorosítás, másolás, reprográfia

| **reps/o** *tex* ripsz

| **reptili/oj** *áll* hüllők, csúszómászók <Reptilia>

| **repudi/o** *jog* házastárs eltaszítása v. megtagadása, házasság

egyoldalú felbontása, repudium

repudii: *tr jog* <házastársat> eltaszít

| **reputaci/o** hírnév, tekintély, reputáció

►ĝui bonan reputacion: jó hírnévnek örvend

►li akiris reputacion kiel politikisto: politikusként hírnévre tett szert

| **reskript/o** 1) *tört* <császári> leirat, rescriptum

2) *kr* szentszéki írásos válasz, rescriptum

| **resoluci/o** 1) *orv* oldódás <gyulladás>, resolutio

2) *orv* izomernyedés

3) *fiz* erőfelbontás

4) *ir* hosszú szótag két röviddel helyettesítése

| **resonanc/o** *fiz* együttrezgés, rezonancia *szin* resono

►magneta resonanco: mágneses rezonancia

resonancilo: *tech zene* rezonátor *szin* resonilo

l.m. spinresonanco

| **resonator/o** *fiz tech* rezonátor

| **respekt/o** tisztelet, megbecsülés

►eksteraj signoj de la respekto: a megbecsülés külső jegyei

►elvoki respekton: tiszteletet ébreszt

►kun la ŝuldata respekto: a kijáró tisztelettel

►malgraŭ mia profunda respekto al vi: az ön iránt érzett mély tiszteletem ellenére

►respekto por la kulturaj valoroj: a kulturális értékek megbecsülése
respekti: *tr* tisztel, becsül, tiszteletben tart

►ni respektu lian lastan volon: tartsuk tiszteletben az utolsó kívánságát

►oni devas respekti la naturon: becsülni kell a természetet

►respektu en li la pli maljunan: tiszteld benne az idősebbet

►respektu viajn gepatrojn: tiszteld a szüleidet

respekta: tisztelő, becsülő, tiszteletteljes

►mian respektan saluton al via patrino: tiszteltetem az édesanyját

►respekte mi raportas: *kat* alázatosan jelentem

respektego: mély tisztelet, hódolat

respektiga: tiszteletet parancsoló

respektinda: tisztelendő, becsülendő

►mi informis la respektindan moŝton: értesítettem a tisztelendő v. tisztelt urat

►vi havas plurajn respektindajn ecojn: több becsülendő tulajdonságod van

malrespekto: tiszteletlenség, megvetés, lenézés

malrespekta: tiszteletlen, megvető, lenéző

malrespekti: *tr* megvet, lenéz, nem tisztel, nem becsül

►li malrespektas siajn gepatrojn: lenézi a szüleit

►tiu ulo malrespektas mian rangon: az alak nem tiszteli a rangomat

memrespekto: önbecsülés

memrespekta, sinrespekta: önbecsülő, magára adó

nerespekto: a tisztelet hiánya

trorespekta: megalázkodó

| **respektiv/a** vonatkozó, megfelelő, mindenkori, megillető

►ĉiu prenu la respektivan karton: mindenki fogja meg a megfelelő kártyát

►ĉiuj okupos la respektivan lokon: mindenki elfoglalja majd a megillető helyet

►elarhivigu la respektivan protokolon: vegye ki a levéltárból a vonatkozó jegyzőkönyvet

►la respektiva plejaĝulo devas ĉiam malfermi la kunsidon: mindig a mindenkori korelnőnek kell megnyitnia az ülést

►remetu la librojn en la respektivan lokon: tegye vissza a könyveket a megfelelő helyre

respektive: illetve

►en la du jaroj la defecito altiĝis respektive ĝis 20 kaj 23 procentoj: a két évben a deficit 20, ill. 23 százalékra növekedett

►Johano kaj Petro prelegis respektive pri sia lando kaj gramatikaj temoj: János és Péter saját hazájáról, illetve nyelvtani témákról adott elő

►la du tuneloj longas respektive 100 kaj 120 metrojn: a két alagút 100, illetve 120 m hosszú

| **respond/i** 1) *tr* válaszol, felel, viszonz

►demandite, respondu: ha kérdeznek, válaszolj

►kial vi ne respondas miajn leterojn?: miért nem válaszol a leveleimre?

►li ne respondis al mi eĉ unu vorton: egy szóval sem válaszolt nekem

►ne respondu tuj mian demandon: ne válaszoljon azonnal a kérdésemre

►respondi buŝe aŭ skribe: szóban vagy írásban válaszol

►se respondi sincere vian demandon: ha őszintén akarok válaszolni a kérdésére

►vi respondis mian bonvolemon per insultoj: ön a jóindulatomat sértésekkel viszonzta

2) *ntr átv* megfelel vminek

►la 1a de Januaro de la malnova kalendaro respondas al la 14a de la nova: a régi naptár január 1-e megfelel az új 14-ének

►la ŝuoj ne respondas al mia gusto: a cipő nem felel meg az ízlésemnek

►via artikolo ne respondas al la profilo de nia gazeto: az ön cikke nem felel meg lapunk profiljának

3) *ntr átv* felelős vmiért *szin* respondeci, responsi

►la gazeto ne respondas pri la enhavo de la reklamoj: a lap nem felel a reklámok tartalmáért

►vi respondas per la kapo pri la kesteto: a fejeddel felelsz a ládikáért
respondo: válasz, felelet, viszonzás

►acida respondo: csípős válasz

► deflankiĝa respondo, evitema respondo: kiterő válasz
 ► donu al mi jesan aŭ nean respondon: adjon nekem igenlő vagy nemleges választ
 ► la respondo, per silento, al mia demando estas duona jeso: a kérdésemre adott csendes válasz félig igen
 ► mi ricevis kontentigan respondon al mia demando: a kérdésemre kielégítő választ kaptam
 ► trafa respondo: találó válasz
 responsa: **1)** válasz-, válaszoló
 ► la responsa saluto: a válaszüdvözlét
2) megfelelő, alkalmas
 ► aĝo jam responsa por edziĝo: a házasságra már megfelelő kor
 ► en la responsa loko mi registros vian nomon: a megfelelő helyen bejegyzem az ön nevét
3) felelős *szin* respondeca, responsa
 ► li sentas sin responsa pri la okazintaĵo: felelősnek érzi magát a történetekért
 ► mi ne estas responsa pri liaj agoj: nem vagyok felelős a tetteiért
 respondeco: **1)** megfelelőség
2) felelősség *szin* responso
 ► li volas demeti la respondecon por nia grupo: meg akar szabadulni a csoportunkért viselt felelősségtől
 ► mi havas sur mi grandan respondecon: nagy felelősség van rajtam
 ► vi povas tion fari je via propra respondeco: saját felelősségére megteheti azt
 respondeca: felelős *szin* responsa
 ► respondeca redaktoro: felelős szerkesztő
 respondeci: *ntr* felelős vmiért *szin* responsi
 ► mi ne respondecas pri la rezulto: nem vagyok felelős az eredményért
 ► vi respondecas pri via filo: te felelsz a fiadért
 respondecigi: *tr* felelőssé tesz
 ► mi respondecigos vin pro la sekvoj: felelőssé teszek a következményekért
 prirespondecigi: *tr* felelősségre von, kérdőre von
 ► ni prirespondecigis la bubon pro liaj misfajetoj: kérdőre vontuk a lurkót csínyei miatt
 respondeculo: *fn* felelős
 ► respondeculo de la unuajaruloj: *isk* elsőévfolyam-felelős
 respondilo: **1)** távküldetés-irányító *szin* respondaparato
2) válaszvénny, szelvény
 respondumo: *l.* respondeco **2)**
 interrespondi: *ntr* egymásnak megfelelel, kölcsönösen megfelelel
 ► iliaj mezuroj interrespondas: méreteik megfelelelnak egymásnak
 interresponsa: kölcsönösen megfelelő, egymásnak megfelelő *szin* korelativa
 kunrespondeco: együttes felelősség, társfelelősség
 kunrespondeca: együttesen felelős
 prirespondi: *tr* felel vmiért <n> *szin* respondeci
 ► ni prirespondas la proprajn agojn: felelősek vagyunk saját tetteinkért
 senresponsa: megválaszolatlan, válasz nélküli
 ► senrespondaj leteroj: válaszolatlan levelek
 ► senresponsa sento: viszonzatlan érzélem
 senrespondeca: felelőtlen
 respondaparato: távküldetés-irányító *szin* respondilo **1)**
 respondkupono: válaszkupon, válaszdíjszelvény
 ► internacia respondkupono: nemzetközi válaszkupon v. válaszdíjszelvény
 respondletero: válaszlevél

responrajto: jog válaszadási jog
 | **respons/i** *ntr* ige felelős vmiért, felelősséggel tartozik *szin* respondeci
 ► li responsis pri la bienoj de la sinjoro: az úr birtokaiért volt felelős
 responsa: felelős *szin* respondeca
 responso: felelősség *szin* respondeco **2)**
 responsulo: *fn* felelős *szin* respondeculo
 neresponsipova: jog beszámíthatatlan
 responsipova: jog beszámítható
 | **responsori/o** *kr* zene responsorium
 | **republik/o** *pol* köztársaság
 ► aristokrata respubliko: arisztokratikus köztársaság
 ► banana respubliko: *pej* banánköztársaság
 ► demokratio respubliko: demokratikus köztársaság
 ► federacia respubliko: szövetségi köztársaság
 ► la Tria Respubliko: *tört* a Harmadik Köztársaság
 ► parlamenta respubliko: parlamentáris köztársaság
 ► popola respubliko: népköztársaság
 ► popoldemokratio respubliko: népi demokratikus köztársaság
 respublika: *pol* köztársasági
 ► respublika reĝimo: köztársasági rendszer
 respublikano: *fn* *pol* köztársaságpárti, republikánus
 respublikestro: *pol* köztársasági elnök *szin* prezidanto de respubliko
 respublikismo: **1)** *pol* köztársasági rendszer
2) *pol* köztársaságpártiság, republikánusság, republikanizmus
 | **rest/i** **1)** marad <vmilyen állapotban>
 ► ĝi restis nur pia deziro: jámbor óhaj maradt
 ► kiel estis, tiel restas: minden marad a régiben, semmi sem változott
 ► la afero restis pendanta: az ügy függőben maradt
 ► la princo restis sur la batalkampo: a herceg ott maradt a csatatéren
 ► mi restos ĉe mia opinio: kitarok a véleményem mellett
 ► restas al ni nur bedaŭri: csak sajnálni tudjuk
 ► resti duope kun li: kettesben marad vele
 ► resti enfermita: bennreked
 ► resti fidela al si mem: hű marad önmagához
 ► resti kvazaŭ ŝtonigita: kővé dermed, sóbálvánnyá válik
 ► resti maljuna knabino^Z: agg szűz marad
 ► resti senvorta: eláll a szava, elképed
 ► resti staranta: állva marad
 ► restu, ĝis li revenos: maradj, míg vissza nem jön
 ► tio restu inter ni: ez maradjon köztünk
2) *ntr* marad <vmiből visszamarad>
 ► al ili restis nenio alia, ol repreni la laboron: nem maradt más hátra nekik, mint felvenni a munkát
 ► al mi restis nur adiaŭ vin: már csak búcsúznom kell tőletek
 ► al mi restis nur kelkaj moneretoj: csak néhány fityingem maradt
 ► ĉe spuro de ĝi ne restis: nyoma sem maradt
 ► ĝi restis en mi kiel stampo en akvo: egyik fűlemen ki, a másikon be
 ► malgranda heredaĵo restis al mi post la patro: egy kis örökség maradt az apám után
 ► restis du semajnoj ĝis la kongreso: két hét maradt a kongresszusig
 resta: *mn* maradék, maradvány
 ► resta havaĵo: maradék vagyon
 ► resta sumo: maradék összeg, maradvány
 resto: **1)** *fn* maradék, maradvány
 ► la reston vi povas havi: a maradék a tiéd lehet
2) *fn* *mat* maradék
 ► divido sen resto: maradék nélküli osztás
 restadi: *ntr* tartózkodik, időzik vhol *szin* estadi
 ► li ne restadas en la urbo: nem tartózkodik a városban

►somere mi restadas ĉe miaj gepatroj: nyáron a szüleimnél időzőm
restado: tartózkodás, időzés
►post dusemajna restado li forveturis: kéthetes tartózkodás után elutazott
restadejo: tartózkodási hely, rezidencia
►elekti kiel restadejon: tartózkodási helyül választ
►somera restadejo de la grafo: a gróf nyári rezidenciája
restaĵo: maradvány
►la fulgaj restaĵoj post la incendio: a tűzvész utáni kormos maradványok
►la teraj restaĵoj de la faraono: a fáraó földi maradványai
►restaĵoj de la vespermanĝo: a vacsora maradványai
restigi: **1)** *tr* meghagy
►la hajlo restigis nenion staranta: a jég<verés> semmit sem hagyott állva
►li restigis du pecojn al vi: két darabot hagyott meg neked
►li restigis testamente domon al sia filo: egy házat hagyott végrendeletileg a fiára
►restigu al ni la esperon: hagyd meg nekünk a reményt
2) *tr* marasztal
►mi ne restigos vin: nem marasztallak benneteket
enresti: *ntr* bennmarad, bennreked
►la enrestintaj trupoj estis bombardataj: a bennrekedt csapatokat bombázták
►ni povis elrampi, sed li enrestis: mi ki tudtunk mászni, de ő bennmaradt
forresti: *ntr* távol marad
forrestigi: *ntr* lemorzsolódik <*pl.* tanfolyamról>, elmarad vhonnan
postresti: **1)** *ntr* lemarad, elmarad
►kelkaj taĉmentoj postrestis: néhány csapat lemaradt
►lia filo postrestis en sia evoluo: a fia fejlődésében elmaradt
2) *ntr* <vmi után> megmarad
►postrestis nur malespero: csak a reménytelenség maradt utána
postrestinta: elmaradott, csökkent
postresto: **1)** elmaradás, restancia
2) elmaradottság, csökkentség
postrestaĵo: **1)** maradvány
2) csökevény
senresta: maradéktalan, maradék nélküli
superresto: fölösleg
►la superreston donu al la hundoj: a fölösleget adja a kutyáknak
restadpermeso: tartózkodási engedély
restadvizo: tartózkodási vízum
restenergio: *fiz* nyugalmi energia
restmaso: *fiz* nyugalmi tömeg
restmono: visszajáró pénz
restoklaso: *mat* maradékosztály
restolikvo: *fiz* visszamaradó folyadék
l.m. acidresto, fandrestaĵo, noktoresti, poŝtrestanta, punrestigo, sanktrestaĵo, sidresti
| restaŭr/i **1)** *tr* műv ép helyreállít, restaurál
►restaŭri olepentraĵon: olajképet restaurál
►restaŭri romanikan preĝejon: román templomot restaurál
2) *tr* pol restaurál, visszaállít
►restaŭri la Burbonan regadon: visszaállítja a Bourbon-uralmat
restaŭrado: **1)** műv ép restaurálás, restauráció, helyreállítás
2) pol restauráció
restaŭrejo: műv restaurálóműhely, restaurátorműhely
restaŭristo: műv restaurátor

restaŭrdosiero, restaŭrkopio: *inf* biztonsági másolat, back-up file *szin*
riparadosiero
| restitu/i **1)** *tr* jog visszaszolgáltató
►parto de liaj ŝtatigitaj bienoj estis al li restituitaj: az államosított földjeinek egy részét visszaszolgáltatták neki
2) *tr* ir rekonstruál
►restitui la originan tekston el la restaĵoj: rekonstruálja az eredeti szöveget a maradványokból
| restoraci/o *gaszt* étterem, restaurant
►memserva restoracio: önkiszolgáló étterem
►vegetara restoracio: vegetáriánus étterem
restoraciestro: *gaszt* étteremvezető, étteremfőnök
tujrestoracio: *gaszt* gyorsétkezdé *szin* rapidrestoracio
restoracivagono: *vsút* *gaszt* étkezőkocsi
l.m. rapidrestoracio
| restrikt/i *tr* korlátoz, megszorít
►neniu restriktas la liberan opiniesprimadon: senki sem korlátozza a szabad véleménynyilvánítást
►oni restriktis la uzadon de aŭtomobiloj: korlátozták a gépjárműhasználatot
restrikta: korlátozó, megszorító, restriktív
►restrikta ekonomia politiko: megszorító gazdaságpolitika
►restriktaj dispozicioj: megszorító intézkedések
restrikto: korlátozás, megszorítás, restriktió
►oni aplikis financajn restriktajn: pénzügyi megszorításokat alkalmaztak
| resum/i *tr* összegez, összefoglal
►resumi la prelegon: összefoglalja az előadást
►resumi la spertojn: összegzi a tapasztalatokat
resumo: összefoglalás, összegzés, rezümé
►resumo de la debatoj: a viták összefoglalása
►traktaĵo kun resumo en Esperanto: tanulmány esperantó nyelvű rezümével
resume: összegezve, összefoglalóan
►resume kaj konklude: mindent egybevetve, summa summarum *szin*
fine-resume, finsume
l.m. jarresuma, kontresumo, vivresumo
| resurekt/i *ntr* kr feltámad *szin* relevigi el la mortintoj
resurekto: *kr* feltámadás
| resurs/o *öko* erőforrás *szin* riĉfonto
►elĉerpiĝo de naturaj resursoj: természeti erőforrások kiapadása
►renovigeblaj kaj nerenovigeblaj resursoj: megújuló és nem megújuló erőforrások
| resus/o áll rhesusmajom, bundermajom <Macaca mulatta>
resusfaktoro: *orv* Rhesus-faktor, Rh-faktor
| reŝ res <héber 'r' betű>
| ret/o **1)** háló
►entiri en la reton: *átv* behúz a csőbe, rászed
►fiŝista reto: halászháló
►la fiŝoj kaptiĝis en la reto: a halak fennakadtak a hálón
►per reto li kaptadis papiliojn: hálózattal lepkéket fogott
►tenisa reto: *sp* teniszháló
2) *átv* háló, hálózat
►distribua reto: *gazd* terjesztőhálózat, értékesítő hálózat, elosztóhálózat
►enĉela reto, endoplasma reto: *biol* endoplazmatikus hálózat v. retikulum
►komplika reto de interesoj: érdekek bonyolult hálózata
►mi, nesingarda, kaptiĝis en lia reto: én, óvatlan, beleestem a csapdájába

►reto de atomoj en kristalo: atomrács kristályban
 ►reto de spionoj: kémhálózat
 ►reto de vejnoj: erek hálózata
 ►sanitara reto: *orv* egészségügyi hálózat
3) távk közl hálózat
 ►fervoja reto: vasúthálózat
 ►kanala reto: csatornahálózat
 ►sosea reto: közúthálózat
 ►telefona reto, telefonia reto: telefonhálózat
 ►telegrafia reto: távíróhálózat
 ►transita reto: tranzithálózat
4) inf világháló, internet, web, net *szin* interreto
 ►komputila reto: számítógép-hálózat
 ►loka reto: helyi hálózat
 ►malloka reto: nagy kiterjedésű hálózat, WAN
 ►sendrata reto: kábel nélküli hálózat, WiFi *szin* vifio
 ►Servo-Integra Cifereca Reto: integrált szolgáltatású digitális hálózat, ISDN
 Reto: *csill* Háló, Reticulum
 retaĵo: **1)** háló, hálóból készült holmi
 ►seĝo kun pajla retaĵo: szalmafonatos szék
2) műv filigrán *szin* filigrano **1**
 retano: *inf* internetező, hálópolgár
 retaneco: *inf* hálózati kapcsolat
 retejo: *inf* webhely, hálóhely, website
 retejestro: *inf* webmester, hálómester
 retumi: *ntr inf* internetezik, szörfözik *szin* krozi **2**
 retumanto: *inf* internetező, szörföző
 retumejo: *inf* internetkávészó, cyberkávéház *szin* ciberkafejo
 retumilo: *inf* böngésző<program>, browser *szin* foliumilo, krozilo, TTT-legilo
 ĉefreto: *távk* gerinchálózat
 eksterrete: *inf* kapcsolat nélkül, offline
 ►labori eksterrete: kapcsolat nélkül v. offline dolgozik
 enretigi: **1)** *tr* hálóra fog, hálóra tesz
2) *tr inf* kitesz a világhálóra v. internetre
 enretiĝi: *ntr* hálóra kerül, fennakad a hálón
 interreto: *inf* világháló, internet
 interretiĝi: *tr inf* hálósít, internetesít
 interretumi: *ntr inf* internetezik, szörfözik
 interret-peranto: *inf* internetszolgáltató
 kunretiĝi: *tr* hálózatba kapcsol
 trareti: *tr* behálóz
 retadreso: *inf* ímélcím, drótpostacím
 retaliĝo: *inf* hálózati csatlakozás
 retanalizo: *tud* hálózatelemzés
 retbabili: *ntr inf* hálózaton cseveg, csetel
 retbabilo: *inf* hálózati csevegés, csetelés
 retbablejo: *inf* csevegőszoba, chathely
 retbankumado: *inf* e-banking
 retbutiko, retvendejo: *inf* internetes áruház, hálóbolt
 retfiŝi: *tr agr* halászik, hálóval halat fog *szin* fiŝi **2**
 retfiŝado: *agr* halászat <hálóval> *szin* fiŝkaptado **1**
 retfiŝisto: *agr* halász
 retiketo: *inf* hálózati etikett, netikett
 retjuĝisto: *sp* hálóbíró
 retĵurnalo: *inf* hálójátság, webűjtság
 retkafejo: *inf* internetes kávézó, cyberkávéház
 retkamerao: *inf* webkamera

retkomerco: *inf gazd* internetes kereskedelem, e-kereskedelem, e-commerce
 retkonekto: *inf* internetkapcsolat, hálózati kapcsolat
 retkunveni: *ntr* videokonferencián vesz részt
 retkunvenilo: videokonferencia-program
 retkunveno: videokonferencia
 retkurso: *inf isk* internetes tanfolyam, webtanfolyam
 retlando: *inf* kibertér, kibernetikai tér *szin* kiberspaco
 retletero: ímél, elektronikus levél, drótposta, e-levél *szin* retmesaĝo
 retlisto: *inf* <internetes> vitafórum, levelezési lista
 retmagazino: *inf* webűjtság, webmagazin, internetes újság
 retmesaĝo: *inf* üzenet, ímél, elektronikus levél, drótposta, e-levél *szin* retletero
 retmesaĝilo: *inf* levelezőprogram
 retmorajo: *inf* netikett *szin* netiketo
 retnomo: *inf* domainnév *szin* retregiona nomo, domajna nomo
 retnovajoj: *inf* webhírek
 retosako: szatyor, cekker *szin* bazarreto
 retostomako: *áll* recésgyomor, centopellio, reticulum
 retotaglibro: *inf* hálónapló, webnapló, weblog, blog
 retpaĝo: *inf* hálólapp, weboldal, weblap, webpage
 retpaĝaro: *inf* webhely, website, hálóhely *szin* paĝaro, TTT-paĝaro
 retpilko: *sp* röplabda *szin* flugpilko, volejbalo
 ►plaĝa retpilko: strandröplabda *szin* plaĝa volejbalo
 retpirato: *inf* cracker, kódfeltörő *szin* kodrompisto
 retpordo: *inf* <internetes> portál *szin* portalo **2**
 retpoŝti: *ntr inf* ímélezik
 retpoŝto: *inf* ímél, elektronikus posta, drótposta
 retpoŝtaĵo: küldemény, hálóküldemény, drótpostaküldemény
 retpoŝtilo: *inf* levelezőprogram, ímélprogram
 reprovizanto: *inf* internetszolgáltató
 retradio: *inf* internetes rádió
 retregiono: *inf* tartomány, domain
 retsako: szatyor, cekker
 retservo: *inf* internetszolgáltatás
 ►sociaj retservoj: közösségi média, social media
 rettelefoni: *ntr inf* szkájpól, Skype-pal telefonál *szin* skajpi
 retuzanto: *fn inf* internetező, internethasználó
 retvortaro: *inf nyt* online szótár, hálósztár, websztár *szin* reta vortaro
l.m. bazarreto, dratreto, drivreto, fiŝreto, flamreto, gradreto, ĵetreto, harreto, kaptoreto, komputilreto, latreto, nutroreto, papilireto, relreto, skrapreto, spionreto, taskreto, telefonreto, tinusreto, trafikreto, transportreto, trenreto, uzantoreto, vojreto
| ret/o¹ *tört* raetus
 Retio: *tört* Raetia <római tartomány>
 reti-romanĉa: *mn nyt* rétoromán <rm>
 ►grizona reti-romanĉa: graubündeni rétoromán, rumantsch
 ►friula reti-romanĉa: friuli rétoromán
 ►sudtirola reti-romanĉa: dél-tiroli rétoromán, ladin
| retabl/o 1) *műv* oltárfal, oltártábla, retabló
2) *műv* oltárfestmény
| retikul/o 1) retikül, kézításka
2) *anat* kis háló, ki rece, reticulum
 retikula: *anat* reticularis
 ►retikulo-endotelia sistemo: reticuloendothelialis systema, RES
 retikulozo: *orv* reticulosis, RES-elemek hiánya
| retikulocito *anat* reticulocyt
| retin/o *anat* recehártya, szemideghártya, retina
 retina: *anat* retina-, retinalis

►retina adaptiĝemo: retina-fényérzékenység
retinalo: *biol kém* retinál
retinito: *orv* szemideghártya-gyulladás, retinitis
►pigmenta retinito: festékes szemideghártya-gyulladás
retinopatio: *orv* szemideghártya-bántalom, retinopathia
retinolo: *biol kém* retinol
retinoloido: *kém gysz* retinoloid
| **retinakl/o** *anat* tartószalag, tartó rost, retinaculum
| **retinario** *biz* internetes szeminárium
| **retor/o 1)** *tört isk* rétor, szónoklattanár
2) *átv pej* dagályos szónok
retorajo: *pej* szónoklat
retoriko: **1)** *műv* szónoklattan, retorika
2) *műv* ékesszólás
3) *ir ex* stilsztika *l.* stilistiko
retorika: **1)** szónoki
►retorika demando: költői kérdés
►retorikaj figuroj: szónoki alakzatok
2) szónokias
►retorika pozo: szónokias póz
retoriki: *ntr* szónokol, szónoki eszközökkel él
| **retort/o** *kém* retorta, göreb, lepárlóedény
retorta: **1)** *kém* retorta-
►retorta karbono: retortaszén
2) *átv* zárt, világtól idegen
►retorta provo: kabinetpróbálkozás, elméleti próbálkozás
| **retrat/i** *tr gazd* kivesz <letétet, pénz>
►mi retratis mian monon el la banko: kivettem a pénzem a bankból
retrato: **1)** *gazd* kivétel
2) *gazd* kivét, kivett összeg
| **retret/o 1)** *ntr kat* visszavonulás
2) *ntr ált* visszavonulás
►retreto el la publika vivo: visszavonulás a közéletből
►retreto el la reĝa kortego: visszavonulás a király udvarból
►retreto for de la publikaj aferoj: visszavonulás a közügyektől
retreti: **1)** *ntr kat* visszavonul
2) *ntr ált* visszavonul
►li retretis el siaj publikaj funkcioj: visszavonult közfunkcióiból
| **retriver/o** *áll* retriever
►ora retrivero: golden retriever
| **retro-** hátra-, vissza- <a rendes irányval szemben> *l.* retroaĉeti,
retroago, retroefika, retrofleksi, retroiri, retroklini, retrokupli,
retroprojekciilo, retrorigardi, retrosceno, retrospegulo, retrovalide,
retroveturi, retroviruso
retro: vissza
►iru retro, Satano!: távozz, Sátán!
| **retrospektiv/o** visszatekintés, retrospektíva
retrospektiva: retrospektív, visszatekintő
►retrospektiva ekspozicio: retrospektív kiállítás
retrospektivi: *tr átv* visszatekint <múlt>
| **retuŝ/i 1)** *tr fot műv* retusál, kijavít, kiigazít
►retuŝi foton: fényképet retusál
►retuŝi kliŝon: negatívot retusál
►retuŝi portreton: portrét kiigazít
2) *tr tex* megigazít
►iom retuŝu la ŝultrojn de mia palto: igazítsa meg egy kicsit a
felöltöm vállait
3) *tr átv* csiszol, tökéletesít, igazít vmin <n>
►antaŭ publikigo mi devas iom retuŝi mian verkon: közzététel előtt
kissé még csiszolnom kell a művemet

4) *tr ōsl* finomszilánkol, retusál
►perkutade la prahomo retuŝis siajn ŝtonajn ilojn: pattintgatással
finomszilánkolta az ősemlék a szerszámait
| **reum/o** *növ* rebarbara <Rheum>
►oficina reumo: orvosi rebarbara <R. officinale>
►palmata reumo: tenyeres rebarbara <R. palmatum>
►rabarbo-reumo: hullámos rebarbara <R. rhabarbarum>
| **Reuni/o** *geo pol* Réunion <FR>
| **reŭmat/o** *orv* reuma, csúz, rheuma
reŭmateco, reŭmatismo: *orv* reumatizmus, rheumatismus
reŭmatoida: *orv* reumaszerű, reumatoid, rheumatoid
reŭmatologo: *orv* reumatológus
reŭmatologio: *orv* reumatológia
| **rev/i** *x* ábrándozik, álmodozik
►eĉ ne revu pri pli alta salajro: ne is álmodjál nagyobb fizetésről
►li revas fariĝi ŝiestro: arról álmodozik, hogy hajóskapitány lesz
►revi pli bonan futuron: jobb jövőről álmodik
►revi pri la amata knabino: a szeretett lányról ábrándozik
►Zamenhof revis fariĝi granda rusa poeto: Zamenhof arról
ábrándozott, hogy nagy orosz költő lesz
revo: álom, ábránd, vágyalom
►elŝiri el la revoj: kiszakít az ábrándozásból
►la knabino dronis en revoj: a lány ábrándokba merült
►mia revo estas eble ne utopia: az ábrándom talán nem utópisztikus
►neplenumeblo revo: teljesíthetetlen vágyalom
►miaj revoj efektiviĝis: álmaim valóra váltak
►tio apartenas al la regno de revoj: ez az ábrándok birodalmába
tartozik
reva: ábrándos
►reva rigardo: ábrándos tekintet
revema: ábrándos természetű, álmodozó
reviga: andalító, ábrándító
►revigaj pensoj: andalító gondolatok
revulo: *fn* ábrándozó, álmodozó
disrevigi, elrevigi, senrevigi: *tr* kiábrándít
disreviĝi, elreviĝi, senreviĝi: *ntr* kiábrándul, csalódik
disreviĝo, elreviĝo, senreviĝo: kiábrándulás, csalódás
forrevi: *tr* ábrándban eltölt
►li forrevis la restintan tempon: ábrándjaiban töltötte el a maradék
időt
revpensi: *ntr* ábrándozva gondol vmire v. vkire
| **revanĉ/o** *sp jtek* visszavágó, revans
| **revelaci/o** *vall* kinyilatkoztatás, reveláció *szin* malkaŝo 2
revelacia: *vall* kinyilatkoztatással kapcsolatos
►revelacia religio: kinyilatkoztatáson alapuló vallás
revelacii: *tr vall* kinyilatkoztat
| **reverend/o** *fn kr* tisztelendő úr, tiszteletes
| **revers/o 1)** vmi visszája, fonákja, fordítottja
►reverso de medalo: érme hátoldala
►reverso de paĝo: lap hátoldala
►reverso de ŝtofo: szövet visszája, fordítottja
►rigardu la reverson de la afero: nézd a dolog fordítottját
reversi: *tr tex* kifordít
►reversi eluzitan ĉemizkolumon: kopott ingnyakat kifordít
reversebla: *tex* kétoldalas
►reversebla anorako: kifordítható dzseki
►reversebla ŝtofo: kétoldalas szövet
| **reversi/o** *l.* retromutacio
| **reviz/i** *l.* revizori
| **revizi/i 1)** *tr* átvizsgál, átnéz, ellenőriz, megvizsgál

►sendi la lastan rezervon en la batalon: a végső tartalékot küldi harcra
 rezerva: pót-, tartalék-, tartalékos
 ►rezerva bremsa: *tech* pótfék, vészfék
 ►rezerva lito: pótágy
 ►rezerva oficiro: *kat* tartalékos tiszt
 ►rezerva regimento: *kat* tartalékezered
 rezervado: 1) tartalékolás
 ►rezervado de hejtoligno por la vintro: tűzifa tartalékolása a télre
 2) fenntartás, foglalás
 ►rezervado de kajuto en ŝipo: kabin foglalása hajón
 ►rezervado de rajtoj: jogok fenntartása
 rezervaĵo: tartalék darab, tartalék elem
 rezervejo: 1) rezervátum, fenntartott terület
 ►arhitektura rezervejo: védett műemlékegyüttes
 ►indiana rezervejo: indián rezervátum
 2) *öko* rezervátum
 ►faŭna kaj flaŭra rezervejo: állati és növényi rezervátum
 ►rezervejo por birdoj: madárrezervátum
 rezervigema: tartózkodó
 rezervisto: *fn kat* tartalékos
 rezervistaro: *kat* tartalékos állomány
 rezervujo: *fn* tároló<tartály>
 senrezerva: 1) tartalék nélküli
 2) fenntartás nélküli
 ►senrezerva apogo: fenntartás nélküli támogatás
 rezervoficiro: *kat* tartalékos tiszt
 rezervoparto: *tech* pótalkatrész
l.m. akvorezervejo, akvorezervujo, gasrezervujo, hotelrezervo, naturrezervejo
 | **rezid/i** 1) <vhol állandó jelleggel> lakik
 ►li rezidas en Stokholmo, sed nun li loĝas en Budapeŝto:
 Stokholmban van az állandó lakhelye, de most Budapesten lakik
 2) székel, rezideál
 ►la primaso princo rezidis en Esztergom: *kr* a hercegprímás
 Esztergomban székel
 ►la respublikestro rezidas en la Sándor-palaco: a köztársasági elnök
 a Sándor-palotában székel
 rezida: *inf* rezidens, memóriában tartózkodó
 ►rezida programo: rezidens program
 rezidanto: állandó lakó
 ►la rezidanto de la kastelo estas ia grafo: a kastély állandó lakója
 valamilyen gróf
 rezidejo: állandó lakhely, rezidencia
 ►reĝa rezidejo: királyi rezidencia
 ►voĉdoni en sia rezidejo: állandó lakhelyén szavaz
 | **rezident/o** *pol* rezidens
 | **rezidu/o** 1) *ásv* kőzetmaradvány
 2) *kém* maradék, üledék
 3) *jog* hagyatékmарadvány <tartozások kifizetése után>, residium
 4) *gazd* maradványösszeg, többlet, felesleg
 5) *mat* maradéktag
 | **rezn/i** *tr* lemond vmről <n>, belenyugszik vmibe <n>, felad
 vmit, eláll vmitől <n>
 ►reznigi la tronon: lemond a trónról
 ►reznigi sian intencon: lemond a szándékáról, eláll a szándékától
 ►reznigi sian programon: feladja a programját
 ►reznigu: *inf* cancel, mégsem
 rezigno: lemondás, belenyugvás, beletörődés, rezignáció
 rezigninta: rezignált

reznemo: beletörődés, rezignáltság
 memrezniga: önfeladó
 | **reznaci/i** 1. reznigi
 | **rezn/o** *növ kém* gyanta
 ►arta rezino, sinteza rezino: műgyanta
 ►fosilia rezino: fosszilis gyanta, földigyanta
 rezinaĵo: *zene* hegedűgyanta *szin* kolofono
 rezinvino: *agr* gyantabor, recina
l.m. epoksirezino, gumrezino, indenrezino, jalaprezino
 | **rezist/i** *x* ellenáll
 ►rezisti al la antibiotikoj: ellenáll az antibiotikumoknak
 ►rezisti al la tento: ellenáll a csábításnak
 ►rezisti al rusto: ellenáll a rozsdának
 ►rezisti la superforton: ellenáll a túlerőnek
 rezisto: ellenállás <képesség>
 ►ne longe daŭris la rezisto de la fortikaĵo: nem sokáig tartott a vár
 ellenállása
 ►rezisto al tordo: csavarási ellenállás
 ►superi la reziston de la aero: legyőzi a légellenállást
 rezista: ellenálló
 ►rezista al logo: csábításnak ellenálló
 ►rezista al ŝarĝo: terhelésnek ellenálló
 ►rezista al viruso: vírusnak ellenálló
 ►rezista materialo: ellenálló anyag
 ►rezista ŝtofo: ellenálló szövet
 rezistado: ellenállás, rezisztencia <folyamat>
 ►armita rezistado: fegyveres ellenállás
 ►pasiva rezistado: *tört* passzív rezisztencia
 ►rezistado al ĉiaj reformoj: mindenféle reformmal szembeni
 ellenállás
 rezistanco: *fiz* ellenállás, rezisztencia <jellemző>
 ►aga rezistanco: hatásos ellenállás
 ►amortiza rezistanco: *vill* csillapító ellenállás, feszültségosztó
 ►antena rezistanco: *vill* antenna-ellenállás
 ►diferenciala rezistanco: dinamikus ellenállás
 ►elektra rezistanco: *vill* villamos ellenállás <jellemző>
 ►interna rezistanco: belső ellenállás
 ►magneta rezistanco: mágneses ellenállás, reluktancia
 ►negativa rezistanco: negatív ellenállás
 ►neoma rezistanco: *vill* nemlineáris ellenállás
 ►specifa rezistanco: fajlagos ellenállás
 rezistanto, rezistulo: *pol* ellenálló
 rezistilo: *vill* ellenállás <áramköri elem>
 ►elektra rezistilo: *vill* villamos ellenállás
 ►paralela rezistilo: párhuzamos ellenállás
 ►tavola rezistilo: rétegellenállás
 ►variigebla rezistilo: változtatható ellenállás
 rezistivo: *vill* fajlagos ellenállás, rezisztivitás
 nerezistebla: ellenállhatatlan
 ►nerezistebla ĉarmo: ellenállhatatlan báj
 ►nerezisteblaj fortoj: ellenállhatatlan erők
 rezistancometro: *vill* ellenállásmérő *szin* ommetro
 rezistmilito: *kat* fegyveres ellenállás
 rezistokapablo, rezistopovo: ellenálló képesség
 rezistmovado: *pol kat* ellenállási mozgalom
 rezistoprovo: *fiz* ellenállóképesség-vizsgálat
 rezistotermometro: *tech* ellenállás-hőmérő
l.m. aerrezisto, akvorezista, dratrezistilo, fajrorezista, fleksrezisto,
 infektorezista, kontaktorezisto, longrezista, lumrezista, relrezisto,

ruliĝrezisto, temprezista, tertremrezista, trivrezista, uzrezista, varmorezista, ventrezista

| **rezoluci/o** *pol* határozat

►forĵeti rezolucion: határozatot elvet

►proponi rezolucion: határozatot javasol

►voĉdoni rezolucion: határozatra szavaz

rezolucii: *ntr pol* határoz, határozatot hoz

rezolucipropono: *pol* határozattervezet

| **rezolut/a** határozott, elszánt

►rezoluta karaktero: határozott jellem

►rezoluta plenumo de la decidoj: a döntések határozott végrehajtása

►rezoluta pri siaj intencoj: szándékaiban elszánt

rezoluteco: határozottság, elszántság

| **rezon/i** 1) *ntr* érvel, okoskodik

►logike rezoni: logikusan érvel

►rezoni per analogio: analógiásan okoskodik

2) *ntr* pej okoskodik

►ne rezonu, faru: ne okoskodj, csináld

rezonado: okfejtés, érvelés, okoskodás

►analiza rezonado: elemző gondolkodás v. okfejtés

►cirkla rezonado: körben forgó okoskodás, circulus vitiosus

►rezonado kaj filozofado panon ne donas^Z: *közm* bölcselkedéssel nem telik meg a has

rezonaĉi: *ntr* pej okoskodik, okvetetlenkedik

rezonema: józanul gondolkodó, megfontolt

kontraŭrezoni: *ntr* ellenérvel

misrezoni: *ntr* tévesen okoskodik, hibásan érvel

l.m. cirklorezono, ŝtatrezono

| **rezorcinol/o** kém rezorcín

| **rezult/i** *ntr* vmiből következik, adódik, származik

►el tio ne rezultas, ke: ebből nem következik az, hogy

►el tiu ĉi principo rezultas, ke: ebből az elvből következik, hogy

►el via elpaŝo rezultis la skandalo: az ön fellépéséből keletkezett a botrány

►el via pardonemo rezultis rekte la krimo: a te elnéző

magatartásodból egyenesen következett a bűntény

rezulto: 1) következmény *szin* sekvo

►jen la rezulto de tia mallaborema vivmaniero: íme az ilyen henye életmód következménye

2) eredmény *szin* rezultato

►la rezulto de la kalkulo: a számítás eredménye

►lia iniciato havis plej bonajn rezultojn: a kezdeményezésének nagyon jó eredményei vannak

►magra rezulto: sovány eredmény

►via laboro alportis rezultojn: a munkátok eredményt hozott

rezulte: vminek az eredményeképpen, vminek köszönhetően

►li multe lernis, rezulte li ricevis kvin: sokat tanult, ennek eredményeképpen ötöst kapott

►rezulte de viaj fortostreĉoj la laboro pretiĝis: erőfeszítéseidnek köszönhetően a munka elkészült

rezultanto: *fn fiz* eredő

rezultigi: *tr* eredményez, előidéz, okoz, maga után von

►la atako rezultigis kontraŭatakon: a támadás ellentámadást vont maga után

►lia entuziasmo rezultigis la fondon de nova grupo: lelkesedése új csoport alapítását eredményezte

►via malzorgo rezultigis gravajn perdojn: az ön hanyagsága súlyos veszteségeket okozott

bonrezulta: eredményes

senrezulta: eredménytelen, meddő, hiábavaló

►senrezultaj diskutoj: meddő viták

►senrezultaj klopodoj: hiábavaló törekvések

rezulthava: eredményes

rezultindikilo, rezultopanelo, rezultotabulo: *sp* eredményjelző tábla

l.m. lernrezulto, temporezulto

| **rezultat/o** 1. rezulto

| **rezultativ/o** *nyt* eredményhatározó

| **Riad/o** *geo* Rijád

►Riado estas la ĉefurbo de Saud-Arabio: Rijád Szaúd-Arábia fővárosa

| **rial/o** rial <pénznem>

| **rib/o** *növ* ribiszke <Ribes>

►dorna ribo: kerti egres, közönséges egres <R. uva-crispa> *szin* groso 1

►nigra ribo: feketeribiszke <R. nigrum>

►ruĝa ribo: pirosribiszke, kerti ribiszke, ribizli <R. rubrum>

ribitolo: *biol kém* ribitol

ribozo: *biol kém* ribóz

►desoksi-ribozo: dezoxiribóz

►desoksi-ribonuklea acido: dezoxiribonukleinsav, DNS

ribobero: *növ* ribiszke <termés>

riboenzimo: *biol kém* ribozim, riboenzim

riboflavino: *kém* riboflavin *szin* laktoflavin

ribonukleotido: *biol kém* ribonukleotid

►desoksiribonuklea acido: dezoxiribonukleinsav

ribonuklea acido: ribonukleinsav, RNA

ribosomo: *biol kém* riboszóma

►plurribosomo, poliribosomo: poliriboszóma

| **ribek/o** *zene* rebec, háromhúros hegedű

| **ribel/i** *ntr* fellázad

►la servistoj ribelis kontraŭ sia tirana mastro: a szolgák fellázadtak zsarnok gazdájuk ellen

►la sklavoj ribelis kontraŭ Romo: a rabszolgák fellázadtak Róma ellen

►mia gustosento ribelas kontraŭ ĉi tiu bildo: az ízlésem lázad e kép ellen

ribelo: lázadás

►eksplodis ĝenerala ribelo: általános lázadás tört ki

►sufoki ribelon: lázadást elfojt

ribela: *mn* lázadó

►ribela spirito: lázadó szellem

ribelanto, ribelulo: *fn* lázadó

►la ribelantoj okupis la ĉefurbon: a lázadók elfoglalták a fővárost

ribelema: lázadó természetű, renitens

ribeligi: *tr* felláztat, lázadásra bujt

| **ricel/i** *tr jog* <orgazdaként> rejteget

ricelo, ricelado: *jog* orgazdaság

ricelanto, ricelisto: *jog* orgazda *szin* kaŝisto

| **ricev/i** 1) *tr* kap, megkap, nyer

►ricevi bonan noton: jó jegyet kap

►ricevi leteron: levelet kap

►ricevi monon: pénzt kap

►tian melonon oni ne ricevas en la urbo: ilyen dinnyét nem kapni városon

2) *tr* fogad, fog

►Balatono ricevas la akvon de Sió: a Balaton fogadja a Sió vizét

►ricevi radioelsendon: rádióadást fog

►ricevi signalojn: jeleket fog

3) *tr átv* kap

►ricevi atenton: figyelmet kap

►ricevi bonan akcepton: jó fogadtatásban részesül
 ►ricevi kapturon: szédülés jön rá
 ►ricevi komision: megbízást kap
 ►ricevi korfrapon: szívszélhűdést kap
 ►ricevi laŭdon: dicséretet kap
 ►ricevi signifon: jelentőségre tesz szert
 ►ricevi superrigardon: áttekintést nyer
 ►ricevi viziton: vendége van
 ricevo: **1)** vétel
 ►konfirmu al mi la ricevon de mia sendaĵo: igazolja vissza küldeményem vételét
 ►saĝa estas la hundo post ricevo de l' vundo^Z: *közm* utólag könnyű okosnak lenni
2) tech vétel
 ►skribu al ni pri la ricevo de niaj elsendoj: írjanak adásaink vételéről
 ricevanto: **1)** *fn* címzett
2) biol receptor
 ricevbla: **1)** kapható
 ►ĉi tiu televidilo estas ne plu ricevbla: ez a tévé már nem kapható
2) távk fogható
 ►la esperantlingvaj elsendoj estas nun ricevblaj: az esperanto nyelvű adások most foghatók
 ricevema: *orv* fogékony, könnyen fertőződő
 ►li estas ricevema al ĉi tiu malsano: fogékony erre a betegségre
 ricevilo: *távk* vevőkészülék
 ►galena ricevilo: detektoros vevőkészülék, detektoros rádió
 ►morsa ricevilo: morze vevőkészülék
 ►superheterodina ricevilo: világvevő rádió, szuperrádió-vevő
 ►transistora ricevilo: tranzistoros rádió
 ricevujo: *kém* szedőedény, szedőpalack
 ricevatesto: átvételi elismervény
 rricevi: *tr* visszakap
 ►la tempon perditan oni neniam rricevas: *közm* ami elmúlt, vissza nem jő
 ricevostacio: *távk* fogadóállomás, jelfogó állomás
l.m. radioricevilo, send-ricevilo
| ricin/o *növ* ricinus, csodafa <Ricinus>
 ricinino: *kém* ricin
 ricinoleo: *kém* ricinusolaj
 ►ricinoleato: ricinoleát
 ►ricinoleata acido: ricinolsav, ricinusolajsav
 ricinlektino: *kém* ricinuslektin
| riĉ/a 1) gazdag <vagyon>
 ►rĉa zorgas pri ĉampano, malriĉa pri pano^Z: *közm* gazdag akkor eszik, mikor akarja, szegény, mikor kaphatja
 ►riĉa bankiero: gazdag bankár
 ►riĉa estas tiu, kiu ŝuldas al neni^Z: *közm* elég gazdag az, aki senkinek sem adós
 ►riĉa kiel Krezo: dúsgazdag, valóságos Krözus
2) gazdag, dús <tartalom, érték>
 ►regiono riĉa je riveroj: folyókban gazdag vidék
 ►riĉa grundo: dús föld
 ►riĉa heredaĵo: gazdag örökség
 ►riĉa magazeno: gazdag választékú bolt
 ►riĉa manĝaĵo: dús étel
 ►riĉa programo: gazdag program
 ►riĉa rikolto: gazdag termés
 ►riĉaj koloroj: gazdag színek
 -riĉa: vmiben dús, vmiben gazdag *l.* arbarriĉa, detalriĉa, enhavoriĉa, formriĉa, grasmalriĉa, harriĉa, ideoriĉa, kolorriĉa, sunriĉa

riĉe: gazdagon, dúsan
 ►riĉe donaci: gazdagon megajándékoz
 ►riĉe dotita filino: dús hozományú lány
 ►riĉe vestita sinjorino: gazdagon öltözött asszony
 riĉo: **1)** *l.* riĉeco
2) *l.* riĉaĵo
 riĉaĵo: vagyon, kincs
 ►li akiris honeste sian riĉaĵon: becsületesen szerezte a vagyonát
 ►li heredis grandan riĉaĵon: nagy vagyont örökölt
 ►lia riĉaĵo atingas du miliardojn: vagyona eléri a két milliárdot
 ►mi ne akumulis riĉaĵojn: nem halmoztam kincseket
 ►spirita riĉaĵo: szellemi vagyon
 riĉeco: gazdagság
 ►la riĉeco ne ĝojigas lin: a gazdagság nem okoz neki örömet
 ►riĉeco de la koloroj: a színek gazdagsága
 ►riĉeco estas frato de fiereco^Z: *közm* a szerencse ritkán jár kevélység nélkül
 ►spirita riĉeco: szellemi gazdagság
 riĉega: dúsgazdag
 riĉigi: **1)** *tr* gazdagít, gazdaggá tesz
 ►la kolonioj riĉigis nur la metropolon: a gyarmatok csak az anyaországot gazdagították
 ►lia inventaĵo riĉigis lin: találmánya gazdaggá tette
2) koh dúsít
 ►riĉigi ercon: ércet dúsít
 ►riĉigita oro: dúsított arany
 riĉiĝi: *ntr* meggazdagodik
 ►de Esperanto ankoraŭ neniu riĉiĝis: az esperantóból még senki sem gazdagodott meg
 ►de komerco li riĉiĝis: a kereskedelem révén gazdagodott meg
 ►kiu riĉiĝas, tiu fieriĝas^Z: *közm* a gazdagság sok kevélyt teszen riĉiĝo: meggazdagodás
 ►tro rapida riĉiĝo diabl^{on} ĝojigas^Z: *közm* hirtelen gazdaggá semmi jámbor nem lett
 riĉulo: gazdag ember
 ►riĉulo havas grandan parencaron^Z: *közm* a gazdag embernek nagy a rokonsága
 ►riĉulo kiel fajro proksime bruligas, malproksime ne varmigas^Z: *közm* nagy úr mellett, nagy víz mellett nem jó lakni
 ►riĉulo veturas, malriĉulo kuras^Z: *közm* gazdag hízik, szegény bízik
 ►riĉuloj havas multajn enviantojn: a gazdagoknak sok az irigyük
 malriĉa: **1)** szegény <vagyon>
 ►malriĉa kiel muso preĝeja^Z: szegény, mint a templom egere
2) szegény, szegényes <tartalom, érték>
 ►feliĉaj estas la malriĉaj en spirito, ĉar ilia estas la regno de la ĉielo: *bibl* boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa
 ►malriĉa dekoracio: szegényes dekoráció
 ►malriĉa robo: szegényes ruha
 ►malriĉa tero: sovány föld
 ►nia literaturo estas malriĉa je originalaj verkoj: irodalmunk szegény eredeti művekben
 malriĉe: szegényen, szegényesen
 ►malriĉe vestita: szegényesen öltözött
 ►vivi malriĉe: szegényen él
 malriĉeco: szegénység
 ►malriĉeco ne estas krimo, tamen kondukas al malestimo^Z: *közm* nem bűn a szegénység, csak kellemetlen
 ►malriĉeco ne estas malvirto^Z: *közm* nem bűn v. szégyen a szegénység
 ►vivi en profunda malriĉeco: mély szegénységben él

malriĉega: nyomorgó, mélyszegény
malriĉigi: *tr* szegénnyé tesz, elszegényít
►la interna milito malriĉigis la popolon: a belháború elszegényítette a népet
malriĉigi: *ntr* elszegényedtek
►la sensoldaj soldatoj malriĉigis: a zsold nélküli katonák elszegényedtek
►pro la senlaboreco la familio malriĉigis: a munkanélküliség miatt a család elszegényedett
malriĉulo: szegény ember
►al malriĉulo ovo kiel al riĉulo bovo^Z: *közm* szegény ember úgy gondol az ő kevesére, mint gazdag az ő sokjára
a szegénynek a kevés is sok
►malriĉulo parencojn ne havas^Z: *közm* a szegénynek kevés a jó barátja
malriĉulejo: szegényház *szin* malriĉuldomo
novriĉulo: újjgazdag
malriĉuldomo: szegényház *szin* malriĉulejo
riĉenhava: tartalmas
riĉfonto: erőforrás *szin* resurso
l.m. mineralriĉaĵo, naturriĉaĵo
| **riĉ-raĉ** *hgut* reccs <szakadás>
| **rid/i 1** *ntr* nevet
►ridi el la tuta gorĝo^Z: hahotázik
►ridi en lian vizaĝon: a szemébe nevet
►ridi ĝisdolore: halálra neveti magát
►ridi ĝissate: jóízűt nevet
►ridi postdorse: a markába nevet
2) x *vmin* nevet
►kaldrono ridas pri poto, kaj mem estas kota^Z: *közm* üst korholja a fazekat
bagoly mondja a verébnek, nagyfejű
►ni ridis lian naivecon: nevettünk a naivságán
rido, ridado: nevetés
►eksploidi en ridon: kibuggyan belőle a nevetés, kacajra fakad
►homera rido: homéroszi kacaj
►la ridado ne volis ĉesi: a nevetés nem akart szünni
►la rido estas saniga: a nevetés gyógyít
►rido eksplodis en la ĉambro: nevetés tört ki a teremben
►rido matene – ploro vespere^Z: *közm* reggeli nevetés, esti sírás
ridaĉi: *ntr* röhög
ridegi: kacag
►ridegi ĝis larmoj: könnyesre kacagja a szemét
ridego: kacaj
►moka ridego: gúnykacaj
rideti: *ntr* mosolyog
rideto: mosoly
►kun beata rideto: üdvözült mosollyal
ridetado: mosolygás
ridigi: *tr* nevtet
ridiga: mulattató, nevtető, nevetséges
ridinda: nevetséges, mulatságos, komikus
►ridinda ĉapelo: mulatságos kalap
►ridinda figuro: nevetséges alak
ridindigi: *tr* nevetségessé tesz, kifiguráz
ekridi: *ntr* felnevet, elkezd nevetni
ekrideti: *ntr* elmosolyodik
firidi: *ntr* pej kárörvend
forridi: *tr* nevetéssel palástol v. megszüntet
►li forridis sian ĝeniĝon: nevetéssel palástolta zavarát

►ni forridis nian timon: nevetéssel üztük el a félelmünket
satridi: *ntr* jó nagyot nevet
subridi: *ntr* kuncog
ridgaso: *kém* nevetőgáz, kéjgáz, „nitro”
ridkluki: *ntr* kuncog, röhögcsél
ridmuskolo: *anat* nevetőizom, musculus risorius *szin* rizorio
l.m. mokridi, muĝridi
| **riel/o** riel <pénznem>
| **rif/o 1** szirt, sziklazátony
►nia ŝipo rompiĝis sur rifo: hajónk zátonyra futott
2) átv veszély, zátony
►ni trovos ne unu rifon sur nia vojo: nem egy zátonnyal találkozunk utunk során
rifa: szirtes
►rifa bordo: szirtes part
l.m. koralrifo, sablorifo
| **rifto** *geo* hasadékvölgy
| **rifuĝ/i** *ntr* menekül
►la eskapinta malliberulo rifuĝis en preĝejo: a szökött rab egy templomba menekült
►la infano rifuĝis apud la patrino: a gyermek az anyja mellé menekült
►rifuĝi en sekura loko: biztonságos helyre menekül
rifuĝo: **1)** menekülés
2) átv menedék *szin* rifuĝejo **1**
►trovi rifuĝon en monaĥejo: kolostorban talál menedéket
rifuĝejo: **1)** menedék
►en via lando mi trovis rifuĝejon: az önök országában menedékre találtam
►kontraŭbomba rifuĝejo: légvédelmi óvóhely, légoltalmi pince, légópince *szin* rifuĝkelo
►sekura rifuĝejo: biztos menedék
2) sp menedékház
3) menekülttábor
4) közl járdasziget
rifuĝinto: *fn* menekült
rifuĝkelo: légvédelmi óvóhely, légoltalmi pince, légópince *szin* kontraŭbomba rifuĝejo
l.m. boatrifuĝinto
| **rifuz/i** *tr* visszautasít, elutasít, megtagad
►li rifuzis aŭskulti min: nem akart meghallgatni
►mia aŭto rifuzas ekiri: a kocsim nem akar elindulni
►rifuzi inviton: meghívást visszautasít
►rifuzi peton: kérést megtagad
►rifuzi proponon: javaslatot visszautasít
►vi rifuzis al mi helpi: megtagadtad tőlem a segítséget
rifuzo: visszautasítás, elutasítás, megtagadás
►klara rifuzo: egyértelmű visszautasítás
►rifuzo de peticio: kérelem elutasítása
►rifuzo de peto: kérés megtagadása
rifuza: elutasító
►respondi rifuze: elutasítóan válaszol
►rifuza gesto: elutasító mozdulat
rifuziĝi: *ntr* *ex* lemond *l.* rezigni
forrifuzi: **1)** *tr* elutasít, kiutasít vhonnan
►vi forrifuzis min el via domo: kiutasították a házadból
2) tr elvet
►ili forrifuzis niajn komunajn valorojn: elvetették közös értékeinket
l.m. militrifuzanto
| **rig/i** *tr* hajó felszerel

►rigi ŝipon: felszerel hajót vitorlázattal
 rigo: *hajó* vitorlázat, felszerelés
 rigilo: *hajó* hajókötél
 rigilaro: *hajó* kötélzet *ŝin* ŝnuraro
 ►fiksa rigilaro, senmova rigilaro: állókötélzet
 ►mova rigilaro: mozgókötélzet
 malrigi: *tr hajó* leszerel
 ►malrigi ŝipon: hajót leszerel
 plenrigita: *hajó* teljes vitorlázatú
 ►plenrigita ŝipo: teljes vitorlázatú hajó
 | **Rig/o** *geo* Riga
 ►Rigo estas la ĉefurbo de Latvio: Riga Lettország fővárosa
 | **rigadon/o** *zene* rigaudon
 | **rigard/i** **1)** *tr* néz, megnéz, megtekint
 ►la mortinto rigardis supren per vitrecaj okuloj: a halott üveges szemmel nézett felfelé
 ►rigardi al li en la okulojn: a szemébe néz
 ►rigardi centokule: úgy néz, majd kiesik a szeme
 ►rigardi en la senlimon: a semmibe bámul
 ►rigardi grandokule: nagy szemeket mereszt
 ►rigardi la herbon de la alia flanko de ĉi tiu mondo: alulról szagolja az ibolyát
 ►rigardi malantaŭen: hátranéz
 ►rigardi malsupren: lenéz, lefelé néz
 ►rigardi oblikve: ferdén néz vkire
 ►rigardi per fiksaj okuloj: merev szemmel nézi
 ►rigardi per okuloj de Arguso: árgus szemekkel néz
 ►rigardu per ambaŭ okuloj: jól nyisd ki a szemed
2) *tr* megnéz, ellenőriz
 ►la limsoldato rigardis la pasportojn: a határőr megnézte az útleveleket
 ►ni rigardu la rikolton: nézzük meg a termést
3) *tr* tekint vminek v. vmilyennek
 ►mi rigardas vin bona poeto: jó költőnek tekintelek
 ►rigardi al li strabe: *átv* ferdén néz rá
 ►rigardi de alte: *pej* lenéz vkít
 ►rigardi tra sia prismo, rigardi tra sia persona vitro: saját szemüvegén át néz
4) *tr* néz <vmilyen irányú>
 ►la fenestroj rigardas al la strato: az ablakok az utcára néznek
 rigardo: **1)** nézés, megtekintés
 ►lia rigardo estis pika: szúrós volt a tekintete
 ►post la rigardo de la filmo: a film megtekintése után
2) tekintet, pillantás
 ►alglui la rigardon al li: le nem veszi róla a szemét
 ►de rigardo tro alta malsaniĝas la okulo^Z: *közm* ki a napba néz, könnyen megvakul
 ►kun aparta rigardo al la cirkonstancoj: különös tekintettel a körülményekre
 ►kun fiksita rigardo^Z: merev tekintettel
 ►li sidis tie kun senpensa rigardo: szórakozott tekintettel ült ott
 ►mi ĵetis al li miran rigardon: csodálkozó pillantást vetettem rá
 ►penetranta rigardo: átható tekintet
 rigardaĉi: *tr* bámul, bambán néz
 rigardadi: *tr* nézeget
 rigardanto: *fn* néző *ŝin* spektanto
 ►la rigardantoj stare aplaŭdis: a nézők állva tapsoltak
 rigardejo: *fn* kilátó
 rigardema: kíváncsi természetű
 rigardilo: nézőke, kémlelőlyuk, irányzórás

rigardinda: megtekintésre érdemes, szemrevaló
 rigardulo: *fn pszi* kukkoló
 alrigardi: *ntr* odanéz, odapillant
 alrigardo: **1)** pillantás
2) rálátás
 ĉirkaŭrigardi: *tr* körülnéz, körbenéz
 ►li ĉirkaŭrigardis la ĉevalon, antaŭ ol aĉeti ĝin: körbenézte a lovat, mielőtt megvette volna
 ekrigardi: *tr* felnéz, nézni kezd
 elrigardi: **1)** *ntr* kinéz vhonnan
 ►elrigardi tra la fenestro: kinéz az ablakon
2) *ntr ex* kinéz vhogyan *l.* aspekti
 enrigardi: *ntr* benéz vhova
 ►enrigardi tra fendo: egy résen át benéz
 enrigardo: bepillantás
 ►ĝi lasas enrigardon en la misterojn de la naturo: bepillantást enged a természet titkaiba
 interrighardi <sin>: *ntr* összenéz, egymásra néz
 ►mirante ili interrighardis: csodálkozva összenéztek
 kontraŭrigardi: *tr* szembenéz vmivel v. vkivel <n>
 postrigardi: *tr* vmi v. vki után <n> néz
 ►li postrighardis la foriĝantojn: a távozók után nézett
 pririghardi: **1)** *tr* alaposan megtekint
 ►per ĉi tiu lupeo vi povas pririghardi la medalon: ezzel a nagyítóval jól megnézheti az érmét
2) *tr* megvizsgál, ellenőriz
 ►la kuracisto pririghardis min: az orvos megvizsgált
 rerighardi: **1)** *tr* újránéz, újra megtekint
 ►ni rerighardis la filmon: újra megnéztük a filmet
2) *ntr* hátranéz, visszatekint *ŝin* retrorighardi
 retrorighardi: *tr* hátranéz, visszatekint
 retrorighardo: hátranézés, visszatekintés
 senrigarde: tekintet nélkül
 ►senrigarde al mia ĉeesto: jelenlétemre tekintet nélkül
 subrigardi: *tr* les, megles
 superrighardi: **1)** *tr* áttekint
2) *tr* felügyel
 superrighardo: **1)** rálátás, áttekintés
 ►ni ne havas superrighardon pri la afero: nincs rálátásunk az ügyre
2) felügyelet
 suprenrigardi: *ntr* felnéz
 trarighardi: *tr* átnéz, végignéz
 ►mia edzino ĉiam trarighardas la reklambroŝurojn: a feleségem mindig átnézi a reklámfüzeteket
 flankrigardo: oldalpillantás
 ►ĵeti flankrigardon al sia rivalo: oldalpillantást vet a riválisára
 flankrigarde: szeme sarkából, egy oldalpillantással
 ►flankrigarde mi vidis lian fianĉinon: egy pillanatra láttam a menyasszonyát
 rigardmezuri: *tr* végigmér
 ►li rigardmezuris sian kontraŭulon: végigmérte az ellenfelét
 rigardsorĉi: *tr* szemmel ver
l.m. esplorrighardi, kaŝrigardi, mondrighardo
 | **rigid/a** **1)** merev
 ►fingroj rigidaj de frosto: fagytól merev ujjak
 ►rigida tolo: merev vászon
2) *átv* merev
 ►li reprezentas rigidan koncepton: merev elképzelést képvisel
 ►rigida karaktero: merev jellem
 ►rigida stilo: merev stílus

rigideco: merevség
 rigidiĝi: *ntr* lemerevedik, megmerevedik, megdermed
 ▶la amelita tolo rapide rigidiĝas: a keményített vászon gyorsan merevedik
 ▶rigidiĝi de teruro: a rémülettől megdermed
 malrigida: rugalmas *szin* fleksebla
 rigidmiena: szigorú ábrázatú, merev képű
 rigidmora: rideg, merev <erkölcsű>, zord, puritán
 rigidnuka: hajthatatlan, kemény, nyakas
 | **rigl/i** *tr* retesz, beretesz
 ▶rigli la pordon: bereteszeli az ajtót
 riglilo: **1)** retesz, tolózár, rigli
2) *fn* biztosító <fegyveren>
 malrigli: *tr* kireteszel
 riglobutono: zárgomb
l.m. kulasriglilo
 | **rigor/a** szigorú, kemény, kíméletlen, rigorózus
 ▶rigora ekzameno: *isk* szigorlat
 ▶rigora instruisto: szigorú tanár
 ▶rigora realo: kemény valóság
 ▶rigore logika: szigorúan logikus
 rigoro, rigoreco: szigor, szigorúság, könyörtelenség, kíméletlenség
 ▶procedi kun la tuta rigoro de la leĝo: a törvény teljes szigorával jár el
 rigorismo: *vall* rigorizmus
 | **Rigved/o** *vall ir* Rig-Véda vö. Vedo
 | **Rigel/o** *csill* Rigel, Béta Orionis
 | **rijet/o** *gaszt* rilette <pástétom>
 ▶kokina rijeto: csirkerilette
 ▶porka rijeto: disznórilette
 ▶porkhepata rijeto: sertésmájilette
 | **rikan/i** *ntr* vigyorog, <gúnyosan> vihog
 rikano: vigyor, <gúnyos> vihogás v. kacaj
 | **Rikard/o** Richárd <utónév>
 | **rikeci/o** *bakt* rickettsia <Rickettsia>
 ▶rikecioj, rikecialoj: rickettsiák <Rickettsiales>
 rikeciozo: *orv* rickettsiosis
 | **rikiŝ/o** *jm* riksa
 | **rikolt/i** **1)** *tr agr* arat, begyűjt
 ▶rikolti fojnon: szénát gyűjt
 ▶rikolti grenon: gabonát arat
 ▶se Peĉjo ne semos, Petro ne rikoltos^Z: *közm* ha Jancsi nem vet, János nem arat
2) *tr agr* <gyümölcsöt> szed, szüretel
 ▶rikolti pomojn: almát szed
 ▶rikolti vinberojn: szőlőt szüretel
3) *tr átv* arat, begyűjt
 ▶la hungara teamo rikoltis tri orajn medalojn: a magyar csapat három aranyérmet gyűjtött be
 ▶mi rikoltis nenion, krom sendankeco: a hálátlanságon kívül semmit sem kaptam
 ▶rikolti grandan aplaudon: nagy tapsot kapott
 ▶rikolti sukceson: sikert arat
 rikolto: **1)** *agr* aratás, szüret, begyűjtés *szin* rikoltado
 ▶ĉe la festo de rikolto: az aratási ünnepen
2) *agr* termés *szin* rikoltaĵo
 ▶kia la semo, tia la rikolto^Z: *közm* ki mint vet, úgy arat
 ▶la greno promesas riĉan rikolton: a gabona dús termést ígér
 ▶la rikolto pereis surtigue: a termés lábon elpusztult
 rikoltado: *agr* aratás, szüret, begyűjtés *szin* rikolto **1**

rikoltaĵo: *agr* termés *szin* rikolto **2**
 rikoltanto: *fn* arató, szüretelő
 rikoltilo: *agr* sarló *szin* serpo
 rikoltisto: *agr* aratómunkás
 postrikolti: *tr agr* tallóz, böngészik
 postrikolto: *agr* böngészés, tallózás *szin* postkolekto
 rikoltmaŝino: *agr* aratógép, betakarítógép
l.m. vinrikolto
 | **rikord/o** *inf* rekord
 ▶aktuala rekordo: aktuális rekord
 ▶praŝarga rikordo: indítórekord
 ▶resursa rikordo: erőforrásrekord
 ▶suba rikordo: alárendelt rekord
 rikordaro: *inf* adatkészlet
 finrikordo: *inf* zárórekord
 rikordlongo: *inf* rekordhossz
 rikordspaceto: *inf* rekordköz
 rikordtipo: *inf* rekordtípus
 | **rikur/i** *ntr mat inf* visszatér, ismétlődik, önmagára hivatkozik
 rikuro: **1)** *mat* visszatérés, ismétlődés, rekurzió
2) *inf* rekurzió
 rikura: *mat inf* visszatérő, önmagára hivatkozó, rekurzív
 rikureco: *mat inf* rekurzivitás
 | **rilaks/o** *fiz* ernyedés, feszültségoldódás, relaxáció
 rilaksa: relaxációs
 ▶rilaksa tempo: relaxációs idő
 rilaksado: **1)** *fiz* relaxálás
2) *orv* ellazítás, feszültségoldás
 rilaksi: *tr orv* relaxál, ellazít
 rilaksiĝo: *orv* relaxáció, ellazulás, feszültségoldódás
 | **rilat/i** *ntr* viszonyul, viszonyban v. kapcsolatban áll
 ▶ili malamike rilatis al mia persono: ellenségesen viszonyultak a személyemhez
 ▶kiel vi rilatas al via bopatrino?: hogy viszonyulsz az anyósodhoz?
 ▶mi neniel rilatas kun tiu fripono: semmilyen kapcsolatban nem állok azzal a gazemberrel
2) *x* vonatkozik, kapcsolatban áll, összefügg
 ▶mia demando rilatas al via edzino: a kérdésem a feleségére vonatkozik
 ▶nia rimarkigo rilatas al la hieraŭaj okazintaĵoj: megjegyzésünk a tegnapi eseményekkel függ össze
 ▶via respondo neniel rilatas mian demandon: a válaszodnak semmi köze a kérdésemhez
3) *ntr mat* aránylik
 ▶20 rilatas al 5, kiel 8 al 2: a 20 úgy aránylik az 5-höz, mint 8 a 2-höz
 rilato: **1)** viszony, kapcsolat
 ▶eksteraj rilatoj: *pol* külkapcsolatok
 ▶establi diplomatiajn rilatojn: *pol* diplomáciai kapcsolatokat létesít
 ▶geedza rilato: házastársi viszony
 ▶li estas en amikaj rilatoj kun sia ĉefo: baráti kapcsolatban áll a főnökével
 ▶nia reciproka rilato: kölcsönös viszonyunk
 ▶nia rilato al Esperanto: a viszonyunk az eszperantóhoz
 ▶produktaj rilatoj: *gazd pol* termelési viszonyok
 ▶proprieta rilato: *jog* tulajdonviszony
 ▶respondeculo pri publikaj rilatoj: közönségkapcsolati referens
 ▶sociaj rilatoj: társadalmi viszonyok
2) vonatkozás, összefüggés, kapcsolat
 ▶en certa rilato vi pravas: bizonyos vonatkozásban igazad van

- en ĉi tiu rilato: eĉen a vonatkozásban
- estas nenia rilato inter ĉi tiuj du ideoj: semmilyen összefüggés nincs a két eszme között
- la afero havas rilaton al la ekonomio de la lando: a dolog összefügg az ország gazdaságával
- mi ne vidas ian rilaton inter ĉi tiuj aferoj: nem látok semmilyen összefüggést e dolgok között

3) *mat* fiz reláció

- duargumenta rilato: bináris reláció
- interna rilato: homogén reláció
- inversa rilato: inverz reláció
- malsimetria rilato: *mat* aszimmetrikus reláció
- mas-energia rilato: *fiz* tömeg-energia viszony
- n-argumenta rilato: n-áris reláció
- refleksiva rilato: reflexív reláció
- rilato de Ejnŝtejno: *fiz* Einstein-féle összefüggés, Einstein-reláció
- rilato de ekvivalento: ekvivalenciareláció
- rilato de necerteco: *fiz* határozatlansági reláció
- simetria rilato: szimmetrikus reláció
- transitiva rilato: tranzitív reláció

rilata: **1)** vonatkozó

- rilata kompletivo: *nyt* vonatkozó mellékmondat
- rilataj preskriboj: vonatkozó előírások
- rilata tempo: *nyt* összetett idő

2) *l.* rilativa

- rilate: illetoen, vonatkozóan, kapcsolatban, vonatkozásban
- la afero rilate al la bankroto ne estas solvita: a csöddel kapcsolatos ügy még nincs megoldva
- la devoj rilate mian familion: a családommal kapcsolatos kötelezettségek
- rilate al via peto mi povas diri, ke: kérése vonatkozásában azt mondhatom, hogy
- rilate min, mi ne oponas ĝin: ami engem illet, nem ellenzem
- rilate vian edzinon vi estas blinda: feleségeddel kapcsolatban vak vagy

rilatigi: *tr* viszonyít, összefüggésbe hoz, kapcsol vmihez

- li rilatigis al si la aludon: magára vette a célzást
- se rilatigi la venkon al tiu matĉo: ha a győzelmet ahhoz a mérkőzéshez viszonyítjuk
- vi rilatigas du tute malsamajn aferojn: két teljesen különböző dolgot hozol összefüggésbe
- rilatumo: *mat* arány, viszony *szin* proporcio
- rilatumo de signalo-bruo: *fiz* jel-zaj viszony
- rilatumo de specifa varmo: *fiz* fajhőviszony
- rilatumo de transformado: *vill* áttételviszony <transzformátor>
- ĉi-rilate: eĉen a vonatkozásban, e vonatkozásban
- ĉiurilate: minden tekintetben
- ekrilati: *x* elkezd viszonyulni, viszonyt létesít
- la akuzato tiutempe ekrilatis la viktimon: a vádlott akkoriban létesített viszonyt az áldozattal
- interrilati: **1)** *ntr* kölcsönös viszonyban van
- ili interrilitis jam de longe: már régóta viszonyban álltak egymással

2) *ntr* összefügg

- la du aferoj ne interrilitas: a két dolog nem függ össze
- interrilato: **1)** kapcsolat, kölcsönös viszony
- daŭra ekstergeedzeca interrilito: *jog* tartós házasságon kívüli kapcsolat

2) összefüggés, kapcsolat

- mi ne vidas interriliton inter la du okazaĵoj: nem látok összefüggést a két történés között

interrilatigi: **1)** *tr* összehoz, kapcsolatba hoz

- ni interrilitigu la du personojn: hozzuk össze a két személyt

2) *tr* összefüggésbe hoz

- ne interrilitigu ĉi tiujn sendependajn aferojn: ne hozd összefüggésbe ezeket a független dolgokat
- interrilatigi: *ntr* kapcsolatba kerül
- kunrilatigi: **1)** *tr* összehoz, kapcsolatba hoz
- tiutempe mia amiko kunrilatigis nin: annak idején a barátom hozott össze bennünket

2) *tr* összefüggésbe hoz

- la polico kunrilatigis la ĉeestantojn kaj la krimon: a rendőrség összefüggésbe hozta a jelenlevőket a bűnténnyel
- plurrilate: több tekintetben, több viszonylatban
- multrilate: sok tekintetben, sok viszonylatban
- senrilata: összefüggéstelen, inkohereus
- paroli senrilate: összefüggéstelenül beszélni
- rilatpronomo: *nyt* vonatkozó névmás
- rilatigverbo: *nyt* kötőige, kopula *szin* kopulo
- l.m.* amrilato, ekvivalento-rilato, identorilato, laborrilato, ordorilato
- | **rilativ/o** *nyt* vonatkozó névmás *szin* rilata pronomo, relativa pronomo
- relativa: *nyt nyt* vonatkozó *l.* relativa adjektivo, adverbó, pronomo, subpropozicio

| **rileg/o** *l.* relegacio

| **rilet/o** *gaszt* rilettes <pástétom>

| **ril/o** *zene* reel

| **rim/o** *ir* rím

- aborta rimo: elvetélt rím, abortált rím
- alterna rimo, kruca rimo: váltórím, keresztrím <abab>
- ina rimo, virina rimo: női rím, tompa rím
- interna rimo: belső rím, szó belseji rím
- kontinua rimo, para rimo: páros rím <aa bb>
- leona rimo: középrím
- nepura rimo: vegyes rím, nem tiszta rím
- pura rimo: tiszta rím
- riĉa rimo: több szótagú rím, túl jó rím *szin* superrimo
- ringa rimo: ölelkező rím <abba>
- vira rimo: hímrím, férfi rím, éles rím

rími: *tr* rímeltet, rímbe szed

- rími la versofinojn: rímelteti a verssorok végét

rimitaj sopiroj: rímbe szedte sóhajok

rimaĵo: rímes szöveg

rimanto: *pej* versfaragó, fűzfapoéta

rimaro: rímszótár *szin* rímvortaro

rímiĝi: *ntr* rímeli

rímoido: *ir* magánhangzós asszonánc

interrími, kunrími: *tr* rímeltet egymással

interrímiĝi, kunrímiĝi: *ntr* rímeli egymással

memrími: *ir* önrím

senrími: rímtelen, rím nélküli

superrimo: *ir* több szótagú rím, túl jó rím *szin* riĉa rimo

transrími: *ir* toldott rím

rimaranĝo: *ir* rímképlet

rímbazó: *ir* sorzárlat

rímóskemo: *ir* rímképlet

rímvortaro: rímszótár *szin* rimaro

rímoido: magánhangzós asszonánc

l.m. ĉenrími, nombrádrímaĵo, sufiksorími

| **Riman/o** *mat* <Bernhard> Riemann *l.* rimana integralo
| **rimark/i** **1)** *tr* észrevesz
▶li rimarkis eraron en la teksto: észrevett egy hibát a szövegben
▶oni rimarkis vian foreston: észrevették a távollétedet
2) *tr* észrevételez, megjegyzést tesz *szin* rimarkigi **2**
rimarko: észrevétel, megjegyzés
▶gala rimarko: epés megjegyzés
▶mi faros nur mallongan rimarkon pri via plano: csak rövid megjegyzést teszek a tervéről
▶viaj rimarkoj estas ĝustaj: helyesek a megjegyzéseid
rimarkebla: észrevehető
▶li ne estis rimarkebla en la nebulo: nem volt észrevehető a ködben
rimarkigi: **1)** *tr* figyelmeztet, felhívja a figyelmet vmire
▶mi rimarkigas al vi la malaltan prezon: felhívom a figyelmét az alacsony árra
▶li ne rimarkigis min pri la danĝero: nem figyelmeztetett a veszélyre
2) *tr* észrevételez, megjegyzést tesz
▶ĉio estas finita – li rimarkigis: mindennek vége – jegyezte meg
▶mi rimarkigas, ke la vilaĝo estas tre malproksime: megjegyzem, hogy a falu nagyon messze van
rimarkigo: figyelemfelhívás, figyelmeztetés
rimarkilo: jelzés
▶la forrabita princino lasis rimarkilojn sur arbustoj: az elrabolt hercegnő jelzéseket hagyott a bokrokon
▶li ĉiam metas rimarkilon en librojn: mindig tesz jelzést a könyvekbe
rimarkinda: figyelemre méltó, feltűnő, kitűnő
▶rimarkinda beleco: feltűnő szépség
▶rimarkinda observokapablo: kitűnő megfigyelőképesség
▶rimarkinda talento: figyelemre méltó tehetség
nerimarkate: észrevétlenül
▶nerimarkate pliĝantaj fendetoj: észrevétlenül táguló repedések
nerimarkebla: észrevehetetlen
▶nerimarkeble malgrandaj punktoj: észrevehetetlenül kis pontok
nerimarkite: észrevétlenül
▶nerimarkite li envenis la ĉambron: észrevétlenül jött be a szobába
| **rimed/o** átv is eszköz
▶ambaŭtranĉa rimedo: átv kétélű fegyver
▶apliki ĉiujn eblajn rimedojn: minden lehető eszközt felhasznál
▶grandaj malbonoj – grandaj rimedoj^Z: *közm* ahol nagy a veszedelem, ott a segedelem
▶havi modestajn rimedojn: szerény (pénz)eszközei vannak
▶kontraŭ ĉiu tedo ekzistas rimedo^Z: *közm* minden bajra van orvosság
▶oni ne havas rimedon kontraŭ tiu ĉi malbono: ez ellen a baj ellen nincs orvosság
▶propagandaj rimedoj: propagandaeszközök
▶tio estas nur provizora rimedo: ez csak ideiglenes eszköz
▶trovu la trafan rimedon: találja meg a megfelelő eszközt
▶uzi radikalajn rimedojn: radikális eszközöket használ
antaŭrimedo: megelőző eszköz, óvintézkedés
ĉiarimede, ĉiurimede: mindenáron, minden eszközzel *szin* ĉiukoste, ĉiupreze
firimede: *pej* álnokul, tisztességtelen eszközökkel
kontraŭrimedo: ellenszer
senrimeda: eszköztelen, tehetetlen
▶mi estas senrimeda: tehetetlen vagyok
senrimedeco: eszköztelenség, tehetetlenség
rimedmanka: eszközhiányos

l.m. bonrimeda, esprimrimedo, komunikrimedoj, kreditrimedo, monrimedoj, naturrimedoj, produktorimedo, savrimedo, stilrimedo, trafikrimedo, vivrimedoj
| **rimen/o** szíj
▶piedinga rimeno: kengyelszíj
▶senfina rimeno: *tech* végtelen<ített> szíj
▶taŭga rimeno por ligi kaj fiksi pakajojn: alkalmas szíj a csomagok kötözésére és rögzítésére
▶transmisia rimeno: *tech* hajtásszíj, meghajtó szíj, transzmissziós szíj
rimenpulio: *tech* szíjtárcsa
rimenŝuo: bocskor
l.m. bridrimeno, gvidrimeno, hundrimeno, kaprimenoj, kojnrimento, kolrimeno, mentonrimeno, razrimeno, sekurrimeno
| **rimes/o** *gazd* küldvény, rimessza
rimesi: *tr* *gazd* küldvényez, remittál
| **Rimin/o** *geo* Rimini
| **rimors/o** *ritk* lelkiismeret-furdalás *szin* konsciencriproĉo
rimorsi: *ntr* *ritk* lelkiismeret-furdalást érez
| **rin/o** *anat* orr *szin* nazo
rinito: *orv* *tud* nátha, orrnyálkahártya-gyulladás, rhinitis
▶akuta rinito: nátha, rhinitis acuta *szin* nazkatario
rinologio: *orv* orrgyógyászat, rinológia, rhinologia
rinoplastio: *orv* orrplasztika, rhinoplastica
rinoskopo: *gysz* orrtükör, rinoszkóp, rhinoscop
rinoskopio: *orv* orrtükrözés, rinoszkópia, rhinoscopia
| **Rinald/o** Rajnald, Rinaldó <utónév>
| **rinant/o** *növ* kakascímer <Rhinanthus>
▶malgranda rinanto: csörgő kakascímer <R. minor>
| **ring/o** **1)** karika, gyűrű
▶alkudri ringojn sur kurteno: függönyre karikákat varr
▶anĉovaj ringoj: *gaszt* szardellagyűrű, ajóka, ringli
▶deguta ringo: *gaszt* cseppfogó gyűrű
▶ringo el fero: vasból készült gyűrű, vasgyűrű
▶ringo el pura oro: színarany gyűrű
▶ringoj de piŝto: dugattyú gyűrűi
▶ŝirmila ringo: *inf* írásvédő gyűrű
2) gyűrű <ékszer>
▶li metis ringon sur ŝian fingron: gyűrűt húzott az ujjára
▶ora ringo: aranygyűrű
▶la gefianĉoj interŝanĝis ringojn: a menyasszony, vőlegény gyűrűt váltott
3) kém ciklus, gyűrű
4) *mat* gyűrű
▶cirkla ringo: körgyűrű
▶eŭklida ringo: euklideszi gyűrű
▶kvocienta ringo: faktorgyűrű
▶ringo de n-modulaj restoklasoj: modulo n maradékosztályok gyűrűje
5) *knyv* karika <mellékjel>
6) *sp* szorító, ring *szin* boksareno, boksrondo
ringa: **1)** kör-, karika-
2) kör v. karika alakú
▶ringa avenuo: *közl* körút
▶ringa fervojo: *vsút* körvasút
ringi: **1)** *tr* felgyűrűz, gyűrűt húz rá <n>
2) *tr* <gyűrűként> körbevesz
ringego: abroncs
▶ringego de barelo: hordó abroncsa
▶ringego de jupo: szoknya abroncsa

►ringego de rado: kerék abroncsa
ringeto: *tech* alátét
ringigi: *tr* kör v. karika alakúvá tesz, bodrosít, göndörít
►li ringigis vergon: karikát hajlított egy vesszőből
►ringigu vin: alkossatok kört
ringigi: *ntr* kör v. karika alakúvá válik, bodrosodik, göndörödik
►fumo ringigis el lia buŝo: füst karikákban jött ki a száján
►liaj haroj ringigis: a haja begöndörödött
ringizi: *tr* megkarikáz, meggyűrűz, karikával lát el
►la kanono estas ringizita: az ágyú gyűrűkkel van erősítve
►ringizi piŝton: dugattyút gyűrűz
ringujo: gyűrűsdoboz
ringumi: *tr* gyűrűz <madarat>
duringo: *sp* gyűrű
duringado: *sp* gyűrűgyakorlat
subringo: *mat* részgyűrű
subringeto: *tech* alátét
ringbulvarado: *közl* körút
ringmuro: *kat ép* várfal, körfal
ringofingro: *anat* gyűrűsujj, digitus anularis
ringokajero, ringolibro: spirálfüzet
ringokejlo: *tech* gyűrűs ék, szemes ék
ringoklavo: *zene* gyűrűs billentyű
ringokolumo: *tex* garbónyak
ringoŝnuro: *sp* szorítókötél
ringoŝraŭbo: *tech* gyűrűs csavar
ringotrafiko: *közl* körforgalom *ŝin* rondtrafiko
ringoŝoseo: *közl* körgyűrű
ringovermoj: *l.* anelidoj
l.m. barelingo, brakringo, buŝtukringo, defendringo, ferringo, fianĉoringo, flamringo, fumringo, hulringo, jarringo, kolektoringo, kolringo, nazoringo, nuptoringo, orelringo, piŝtoringo, platringeto, pojnoringo, poleksringo, polinomringo, radringo, rulringo, sigelringo, starringo, sukringo, ŝlosilringo, ŝnurringo, ŝovringo, ŝtopringo, varporingo
| **ringit/o** ringgit <pénznem>
| **rinĥocefal/oj** áll felemásgyíkok <Rhynchocephalia>
| **rinkocefal/oj** l. rinĥocefaloj
| **rinocer/o** áll orrszarvú, rinocérosz <Rhinoceros> *ŝin* unukornulo
2
►rinoceredoj: orrszarvúfélék <Rhinocerotidae>
| **Rio-de-Janejr/o** *geo* Rio de Janeiro
| **Rio-Grand/o** *geo* Rio Grande
►Norda Rio-Grando: *geo pol* Rio Grande do Norte
►Suda Rio-Grando: *geo pol* Rio Grande do Sul
| **Rioĥ/o** *geo pol* La Rioja <ES>
| **riolit/o** ásv riolit
| **Rio-Negr/o** *geo* Rio Negro
| **rip/o** 1) *anat* borda, costa
►falsaj ripoj: álbordák, lengőbordák <VIII-XII.>, costae spuriae
►li rompis al si du ripojn: eltört két bordája
►nesternuma ripo: szabadvégű borda, álborda, costa arcuariae fluctuantes
►sternuma ripo: valódi borda, costa sternalis
►ŝvebanta ripo: lengőbordá, repülőbordá, costa fluctuans
►vera ripo: valódi borda, costa vera
2) *növ* ér, levélér *ŝin* nervuro 2
►duavica ripo: mellékér
►ripoj de folio: levél erei
►ripoj de melono: dinnye erei, recéi

►unuavica ripo, ĉefa ripo: *növ* középső ér, főér
3) *tex* borda <kiemelkedés szöveten>
4) *tech* borda
►ripoj de aviadilo: repülőgép bordái
►ripoj de boato, ŝipo: csónak, hajó bordái
►ripoj de pluvombrelo: esernyő bordái
►ripoj de radiatoro: radiátor bordái
ripa: 1) *anat* borda-, bordás
►ripa vertebro: bordacsigolya, costa vertebralis
2) bordás, borda alakú, recés
►ripa frukto: *növ* recés gyümölcs
►ripa ŝtofo: *tex* bordás szövet, recés szövet
►ripaj volboj estas tipaj en la gotiko: a bordás boltozatok tipikusak a gótikában
ripaĵo: *gaszt* borda, oldalas
►kradrostita ripaĵo: sült borda
►panumita porkoripaĵo: rántott borda
riparo: bordázat, erezet
►maneca riparo: *növ* tenyeres erezet
►plafona riparo: *ép* mennyezeti bordázat
antaŭripaĵo: *gaszt* tarja
interripa: *anat* bordaközi, intercostalis
►interripaj arterioj: bordaközi artériák, arteriae intercostales
►interripaj muskoloj: bordaközi izmok, muscules intercostales
interripaĵo: *gaszt* rostélyos *ŝin* ripviando
riparko: *anat* bordaív
riposto: *anat* bordacsont, os costale
ripviando: *gaszt* rostélyos *ŝin* interripaĵo
| **ripar/i** 1) *tr* megjavít, kijavít
►ripari ŝuojn, horloĝon, veston, aŭton: cipőt, órát, ruhát, kocsit javít
2) *tr* átv kijavít, jóvátesz
►ripari eraron: hibát kijavít
►ripari mankon: csorbát kiköszörül
►ripari perdon: veszteséget jóvátesz
riparo: javítás, kijavítás, megjavítás
►jura riparo: *jog* jogorvoslat
►kiom kosta la riparo?: mennyibe kerül a javítás?
ripaĵo: javított rész, javított holmi
riparejo: javítóműhely
riparisto: *fn* javító
neriparebla: kijavíthatatlan, helyrehozhatatlan
ripardoko: *hajó* javítódokk
ripardosiero: *l.* restaŭrkopio
riparpeco: *tech* pótalkatrész
l.m. aŭtoriparejo, muzikilriparisto, televidriparisto, vagonriparejo
| **ripet/i** *tr* ismétél, megismétél
►ĝistede ripeti: unalomig ismétél
►la historio sin ripetas: a történelem ismétli önmagát
►kiu ripetas abunde, lernas plej funde^Z: *közm* ismétlés a tudás anyja
►ripeti klason: osztályt ismétél
►ripeti papage: papagájként ismétél
►se amiko petas, li neniam ripetas^Z: *közm* a barát nem szokott kétszer kérni
ripeta: ismétlő *l.* ripeta aspekto, baso, horloĝo, pafilo
ripete: ismételten
►ripete mi petas vin: ismételten kérlek
ripeto: ismétlés
►ripeto de la telegramo: a távirat megismétlése
►ripeto de klaso: *isk* osztályismétlés
ripetadi: *tr* ismételtet, hajtogat, mondogat

ripetado: ismételtetés, hajtogatás, mondogatás

►ripetado estas plej bona lernado^Z: *közm* ismétlés a tudás anyja

ripetiĝi: *ntr* ismétlődik, megismétlődik

ripetilo: *távk* erősítő

►emitora ripetilo: *vill* emitterkövető

kunripeti: *tr isk* korrepetál

►li ofte kunripetis kun siaj lernantoj tion, kion ili lernis en la studhoroj: gyakran korrepetálta tanítványait abból, amit az órán tanultak

kunripetado: *isk* korrepetálás

ripetsigno: *zene* ismétlőjel

l.m. provripeto

| **ripidist/oj** *ösl áll* ripidiszciák <Rhipidistia>

| **riport/i** 1. raporti 2

| **ripost/i** *ntr* szellemesen visszavág, csattanós választ ad

riposto: csattanós válasz, szellemes visszavágás, ríposzt

| **ripozi/i** 1) *ntr* pihen

►kiu tro ripozas, baldaŭ almozas^Z: *közm* restségnek nyomában ballag a szegénység

►la cikonioj ripozis post longa vojaĝo: a gólyák megpihentek a hosszú út után

►ripozi sur lanugoj: henyél

►sen ripozi li traciciklis la tutan vojjon: pihenés nélkül a teljes utat átkerékpározta

2) *ntr átv* nyugszik

►li ripozu en paco: nyugodjék békében

►lia kapo ripozis sur la brusto de la knabino: a feje a lány mellén nyugodott

►li ripozu trankvile^Z: nyugodjék békében

►multaj hispanaj reĝoj ripozas en Eskorialo: számos spanyol király az Escorialban nyugszik

►sur la du kolonoj ripozis gotika arko: a két oszlopon gótikus ív nyugodott

ripozó: 1) pihenés

►refreŝiga ripozo: frissítő v. üdítő pihenés

2) *átv* nyugvás, nyugodalom

►eterna ripozo: örök nyugalom

ripozadi: *ntr* üdül, pihenget

ripozejo: 1) pihenőhely, üdülőhely

2) *átv* nyughely

ripozigi: *tr* pihentet, nyugtat

►promenado ripozigas al mi la nervojn: a séta nyugtatja az idegeimet

ripoziga: pihentető

►ripoziga dormo: pihentető alvás

satripozi: *ntr* kipiheni magát

senripoze: pihenés nélkül, szakadatlan

►labori senripoze: szakadatlan dolgozik

ripozaltaro: *kr* pihenőoltár

ripozdomo: *fn* üdülő, nyaraló, pihenőház

ripozkompleto: *tex* komplett szabadidőruha

ripozkvartalo: alvóváros

ripozloko: üdülőhely, pihenőhely

ripozpotencialo: *biol* nyugalmi potenciál

ripozpurigi: *öko kém* derít, ülepít

ripoztago: pihenőnap

ripoztempo: pihenőidő

ripozvesto: *tex* szabadidőruha

ripozsono: pihenőövezet

ripozseĝo: nyugágy

| **riproĉ/i** 1) *tr* megszid, szemrehányást tesz vkinek <n>, szemére hány vkinek <n> vmit <pro>, elítél

►ne riproĉu spegulon, se ĝi montras nigrulon: *közm* a tükör ne okozd

nem mindig tükör oka, ha csúnyát mutat

►ne riproĉu min pro via kulpo: ne tégy szemrehányást nekem a te hibáért

►pro la bubajo li riproĉis sian filon: a csínyért megszidta a fiát

2) *tr* kifogásol, elítél vmit

►ili riproĉis ĉiujn detaletojn: minden kis részletet kifogásoltak

►mankon de kuraĝo mi ne povas riproĉi al vi: bátorság hiányát nem vethetek a szemedre

►ni riproĉas al vi nur la manieron de via ago: csak a cselekedeted módját kifogásoljuk

riproĉo: szidás, szemrehányás, kifogásolás

►fari riproĉon al sia amiko: szemrehányást tesz a barátjának

►kun milda riproĉo li levis la manon: szelíd szemrehányással felemelte a kezét

►mi ne meritas riproĉon: nem érdemlem a szidást

►ŝuti al li riproĉojn: szemrehányásokkal illeti

riproĉa: szemrehányó

►kun riproĉa rigardo kaj tono: szemrehányó tekintettel és hangon

riproĉeti: *tr* megdorgál

memriproĉo: önvád

►memriproĉo lin turmentas: önvád kínozza

neriproĉebla: nem kifogásolható, nem vádolható

►neriproĉebla li kondutis: kifogástalanul viselkedett

senriproĉa: korrekt, kifogástalan

►li aperis en senriproĉa vesto: kifogástalan öltözkében jelent meg

l.m. konscienciproĉo

| **risk/i** *tr* kockáztat, megkockáztat, reszkíroz

►kiu ne riskas, tiu ne gajnas^Z: *közm* kockázat nélkül nem esik nyereség

►mi riskas diri: megkockáztatom azt a kijelentést

►riski sian kolon: fejét kockáztatja

►riski sian monon ĉe ruleto: rulettezéssel kockáztatja a pénzét

►riski sian vivon: az életét kockáztatja

risko: kockázat, reszkír

►ĉu vi prenos sur vin la financan riskon?: magadra vállalod a pénzügyi kockázatot?

►elmeti sin al risiko: kockáztatnak teszi ki magát

►sen risiko vi ne atingos gajnon: kockázat nélkül nem érsz el

nyereséget

►vi povas fari tion sen pli granda risiko: nagyobb kockázat nélkül megteheted

riska: kockázatos

►riska entrepreno: kockázatos vállalkozás

►riskaj paŝoj: kockázatos lépések

riskema: vagánykodó, kockáztató természetű, kockáztatásra hajlamos

malriskema: óvatos természetű

senriska: kockázatmentes

troriskema: vakmerő

riskoanalizo: kockázatelemzés

riskofaktoro: kockázati tényező, rizikótényező

riskogrupo: *orv* rizikócsoporth, kockázati csoport

l.m. proprariske, sanrisko, vetriski

| **risling/o** 1) *növ* rizlingszőlő

2) *gaszt* rizling <bor>

| **rism/o** *knyv* rizsma <500 ív>

| **risol/o** *gaszt* rissole, húsos táskás v. gombóc

| **risort/o** *tech* rugó

► **cilindra risorto**: hengerrugó

► **duonelipsa risorto**: félelliptikus rugó

► **elipsa risorto**: elliptikus rugó

► **helica risorto**: csavarrugó *szin* sraūbrisorto

► **konusa risorto**: kúpos rugó

► **kuŝejo de risorto**: rugófészek

► **pedalretira risorto**: pedál-visszahúzó rugó

risorta: **1)** *tech* rugó-, rugóval szerelt

► **risorta ludaŭto**: rugós játék autó

► **risorta pesilo**: rugós mérleg

2) *átv* rugós, ruganyos

► **li iris per risortaj paŝoj**: ruganyos léptekkel járt

► **risorta matraco**: ruganyos matracs

risorti: *ntr* rugózik, ruganyos

► **la lito bone risortas**: az ágy jól rugózik

risortaro: *jm* rugózás, felfüggesztés

► **risortaro de fiakro**: fiáker rugózása

► **risortaro de kamiono**: tehergépkocsi felfüggesztése

risorteco: ruganyosság, rugalmasság

risortigi: *ntr* berugózik, rugóként benyomódik

l.m. blokrisorto, gumisorto, klučrisorto, lamenisorto, premisorto,

spiralrisorto, strečrisorto, tirisorto, sraūbrisorto, tordrisorto,

volvorisorto

| **ristorn/o** **1)** *gazd* biztosíték

2) *gazd* díjvisszatérítés <biztosítás>

3) *gazd* visszajáró összeg

ristorni: *tr* *gazd* visszafizet, visszatérít

| **risurc/o** *l.* resurso

| **rit/o** **1)** *vall* rítus, előírt szertartás

► **geedzigi laŭ katolika rito**: katolikus rítus szerint esket

2) *átv* rítus, szokás, szokott rend

► **laŭ la ritoj de la gastigado**: a vendéglátás szokott rendje szerint

► **socialaj ritoj**: társadalmi rítusok

rita: *vall* rituális

► **rita baniĝo**: rituális fürdés

ritaro: *vall* szertartásrend, szertartási előírások, rituálé

► **anglikana ritaro**: anglikán rituálé

► **framasona ritaro**: szabadkőműves rituálé

ritismo: *vall* ritualizmus

malnovritano: *fn kr* óhitű

ritlibro: *vall* szertartáskönyv, rituálé

| **ritberg/o** <műkorcsolyázás> rittberger

| **ritm/o** *ir* zene ütem, ritmus

► **jamba ritmo**: jambikus ütem

► **kora ritmo**: *orv* szívritmus

► **la ritmo de la apero de la revuo**: a folyóirat megjelenési üteme

► **muzika ritmo**: zenei ütem

► **persista ritmo**, **ripeta ritmo**: ostinato, ismétlődő ritmus

► **ritmo de vibrado**: rezgés üteme

ritma: ütemes, ritmusos, ritmikus

► **ritma aplaŭdado**: ütemes taps

► **ritma prozo**: ritmikus próza

ritmi: *tr* ritmizál, ritmusossá tesz

misritmo: *orv* ritmuszavar *szin* aloritmio

ritmofiguro: *zene ir* ritmusalakzat

ritmogitaro: *zene* ritmusgitar

ritmonomo: *zene* ütemnév

ritmoŝanĝo: ritmusváltás

l.m. aperritmo, egalritme, korritmilo, laborritmo, paŝritmo, vivorritmo

| **ritmenblus/o** *zene* rhythm and blues

| **ritornel/o** *zene* ritornell, téma visszatérése

| **rival/o** vetélytárs, rivális

rivali: *ntr* vetélkedik, rivalizál

rivaleco: vetélkedés, rivalitás

| **rivalt/o** színpad előtere, rivalda

rivaltlumoj: rivaldafény *szin* planklumoj

| **rivel/i** **1)** *tr* feltár, megjelenít, nyilvánosságra hoz

► **mi rivelos al vi mian planon**: feltárom előtted a tervemet

► **riveli la detalojn de la amhistorio**: feltárja a szerelmi történet részleteit

► **riveli la trompon**: leleplezi a csalást

2) *tr fot* előhív

► **riveli filmon**: filmet előhív

► **riveli fotojn**: fényképeket előhív

rivelo, **rivelado**: **1)** feltárás, nyilvánosságra hozás

2) *fot* előhívás

rivelenzo: *fot kém* előhívó <szer>

rivelilo: *fot* előhívó <eszköz>

| **river/o** **1)** *geo* folyó

► **Flava Rivero**: *geo* Sárga-folyó *szin* Hoanko

► **maltrans rivero**: folyón innen

► **Rivero de l' Arĝento**: La Plata-folyó, Rio de la Plata *szin* Plata-rivero

► **surflösebla rivereto**: tutajozható patak

2) *átv* folyam, tenger

► **homaj riveroj plenigis la stratojn**: emberfolyamok töltötték meg az utcákat

► **li englutis riverojn da konjako**: tengernyi konyakot nyalkalt be

► **riveroj da larmoj**: tengernyi könny

rivera: folyó-, folyami

► **rivera ŝipado**: *hajó* folyami hajózás

► **rivera trafiko**: *hajó* folyami közlekedés

riverego: *geo* folyam

rivereto: *geo* patak *szin* rojo

► **riveretoj fluas al riveroj**^Z: *közm* sok kicsi sokra megy

► **transalti la rivereton**: átugorja a patakot, átugrik a patakon

riverujo: *geo* folyómeder

interriverejo: *geo* szigetköz

laŭrivera: folyó menti

transriverano: *fn* túlparti <lakos>

riverakvo: *víz* folyóvíz, folyó vize

riveraltiĝo: folyó vízszintemelkedése

riverarbaro: *növ* galériaerdő, folyóparti erdő

riverbaseno: *geo víz* vízgyűjtő, folyómedence

riverbordo: *geo víz* folyópart

riverbrako, **riverbranĉo**: *víz* folyóág, mellékág

riverbuŝo, **riverenfluo**: *geo víz* folyótorkolat *szin* enfluejo

riverfiŝo: *áll* folyami hal

riverflekso, **riverkurbo**: *víz* folyókanyar

riverfundo: *víz* folyófenék

riverhaveno: *hajó* folyami kikötő

riverkubuto: *víz* folyózug

riverŝipo: *hajó* folyami hajó

rivervalo: *geo* folyóvölgy

l.m. glacirivero, glačerrivereto

| **riverenc/o** meghajlás, főhajítás, tisztelgés *szin* sinklino

► **fari multajn riverencojn**: sűrűn hajlong

►fari sian riverencon ĉe la grafo: tiszteletét teszi a grófnál
►se mi faru riverencon, mi elektas potencon²: *kōzm* ne a lábához, a fejéhez menj

riverenci: **1)** *tr* meghajol, fejet hajt vki előtt <n>

►la kanceliero riverencis la reĝon: a kancellár meghajolt a király előtt

2) *tr* átv tiszteleg

►ni riverencis niajn falintajn heroojn: tisztelegtünk az elesett hősök előtt

| **Rivier/o** *geo* Riviéra

►la Itala kaj Franca Riviero: az olasz és francia Riviéra

| **rivolu/o** **1)** *mat fiz* fordulat <360 fokos>

►nombro de rivoluoj: fordulatszám

2) *csill* körforgás, keringés

►rivoluo de satelito ĉirkaŭ Tero: műhold keringése a Föld körül

rivolui: *ntr fiz csill* forog, kering

►la rado rivoluas ĉirkaŭ akso: a kerék tengely körül forog

►Luno rivoluas ĉirkaŭ Tero: a Hold a Föld körül kering

rivolua: *mat* forgás-, forgási

►rivolua surfaco: forgásfelület

rivolumetro: *tech* fordulatszám mérő

| **rivulari/o** *bakt* Rivularia <egyfajta ciánbaktérium>

| **riz/o** **1)** *növ* rizsnövény vö. orizo

►planti rizon: rizst ültet

2) *növ* rizsszem *szin* rizero, rizgrajno

3) *gaszt* rizs

►pulado kun rizo: rizses csirke

rizaĵo: *gaszt* rizsétel

rizejo: *agr* rizsföld *szin* rizkampo

rizero: *növ* rizsszem *szin* rizgrajno

rizbrando: *gaszt* rizspálinka

rizgrajno: *növ* rizsszem *szin* rizero

rizkaĉo: *gaszt* rizskása

rizkampo: *agr* rizsföld *szin* rizejo

rizkuko: rizskalács

rizmuelejo: *fn agr* rizshántoló üzem

rizpajlo: *növ* rizsszalma

rizpano: *gaszt* rizskenyér

rizpudro: rizspor

rizosupo: *gaszt* rizsleves

rizvino: *gaszt* szaké, rizsbor, „rizspálinka” *szin* sakeo

rizvinagro: *gaszt* rizsecet

l.m. fiŝrizaĵo, laktorizaĵo

| **rizobi/o** *bakt* Rhizobium <protobaktérium>

| **rizofor/o** *növ* mangrove <Rhizophora>

rizoforejo: *növ* mangroveerdő

| **rizokarp/o** *növ* Rhizocarpon <zuzmó>

►geografia rizokarpo: térképzuzmó <R. geographicum>

| **rizom/o** *növ* gyökértörzs, gyöktörzs, rizóma, rhizoma

►bulbeca rizomo: hagymagumó *szin* firma bulbo

| **rizomorf/o** *növ* rizomorfa, rhizomorpha

| **rizopod/oj** *áll* gyökérlábúak <Rhizopoda> *szin* radikpieduloj

| **rizori/o** *anat* nevetőizom, musculus risorius *szin* ridmuskolo

| **rizot/o** *gaszt* rizottó

| **ro/o** *növ* szömörce <Rhus> *szin* sumako

| **rob/o** **1)** *tex* köntös, tóga

2) *tex* női ruha

►aŭdace dekoltita robo: merészen kivágott ruha

►ĉambra robo, negliĝa robo: pongyola, háziköntös, háziköpeny

►ceremonia robo: *fn* nagyestélyi

►ĉiutaga robo: hétköznapi ruha

►edziniĝa robo: *tex* menyasszonyi ruha

►striкта robo: szoros ruha

►strikte fasonita robo: szűkre szabott női ruha

►talistriкта robo: karcsúsított ruha

►vespera robo: *fn* kisestélyi

subrobo: *tex* kombiné

►nilona subrobo: nejlón kombiné

►rajona subrobo: habselyem kombiné

l.m. balrobo, noktorobo, nuptorobo, ŝelkorobo, tualetrobo

| **robai/o** *ir* rubái, robái

| **robaj/o** *l.* robaió

| **robb/o** sűrített gyümölcslé

| **Robert/o** Róbert

Robertino: Roberta

| **robini/o** *növ* akác <Robinia>

►pseŭdoakacia robinio, ŝajnakacia robinio: fehér akác <R.

pseudoacacia> *szin* pseŭdoakacio, ŝajnakacio

| **Robinson/o** **1)** *ir* Robinson <Crusoe>

2) Robinson <utónév>

robinsono: *átv* robinzon

robinsonado: **1)** *ir* robinzonád

2) *átv* kalandos utazás

| **robot/o** **1)** *tech* robot

►industria roboto: *ip* ipari robot

2) *átv* robot

►mi ne estas roboto: nem vagyok én robot

robotiko: *tech tud* robotika

robotigi: *tr* robottá tesz

►en tiu fabriko oni robotigas la homojn: abban a gyárban robottá

silányítják az embereket

robotizi: *tr* robotizál, robotosít

►robotizita fabrikado: *ip* robotizált gyártás

robotbrako: *tech* robotkar

l.m. homroboto

| **robr/o** *jték* robber

| **robur/o** *növ* kocsányos tölgy, mocsártölgy <Quercus robur> *szin*

pedunkla kverko

| **rocel/o** *l.* rokcelo

| **Roĉel/o** *geo* La Rochelle

| **rod/o** *hajó* öböl, <nyílt> rév, <külső> horgonyzóhely

| **Rod/o** *l.* Rodiso

| **rod/i** *l.* rongi

| **rodan/o** *l.* tiocianato

| **Rodan/o** *geo* Rhône

Rodano-Alpoj: *geo pol* Rhône-Alpes <FR>

| **rode/o**¹ **1)** *agr* terelés

2) *sp* rodeó

| **rode/o**¹ *növ* japán gyöngyvirág <Rohdea japonica>

| **Rodezi/o** *geo* Rhodesia

| **rodi/o** *kém* ródium <Rh>

| **Rod-Insul/o** *geo pol* Rhode-Island <US>

| **Rodis/o** *geo* Rodosz, Rhodosz, Rhodus

| **rododendr/o** *növ* rododendron, havasszépe, havasirózsa,

hangarózsa, azálea

►hirta rododendro: borzas v. molyhos hangarózsa <R. hirsutum>

►rustkolora rododendro: rozsdás havasszépe, alpesi hangarózsa,

alpesirózsa <R. ferrugineum>

| **rodofit/oj** *növ* vörösmoszatok, vörösalgák <Rhodophyta>

| **rodokrozit/o** *ásv* málnapát, rodokrozit

| **Rodop/o** *geo* Rodope <hegység>
 | **rodopsin/o** *biol* látóbíbor, rodopszin *szin* retina purpuraő
 | **Rodrig/o** Rodrigó <utónév>
 | **Rogaci/o** *kr* keresztjáró napok, rogációs napok
 | **Roger/o** Roger <utónév>
 | **rohinĝ/o** rohingya
 | **roj/o** *geo* csermely, patakocskas *szin* rivereto
 ▶ rojo lirlas: patakocskas csörgedezik
 roji: *ntr* patakzik, csurog
 rojadi: *geo* felszínen folyik vő. rojadaj akvoj
 rojbordo: patakpart
 | **rojalism/o** *pol* királpártiság, royalizmus
 | **rojalist/o** *pol* királpárti, royalista
 | **rokabil/o** *zene* rockabilly
 | **rok/o¹** 1) szikla, kőszirt
 2) *anat* piramiscsont, pars petrosa *szin* petro 2
 roka: *geo* sziklás, szikla-
 ▶ roka bordo: sziklás part
 ▶ roka grundo: sziklás talaj
 ▶ roka valo: sziklás völgy
 rokoj: *l.* rokaĵo 2
 rokaĵo: 1) sziklakert
 2) *ásv* kőzet *szin* petro 1
 ▶ elverŝa rokaĵo: effuzív kőzet
 ▶ erupcia rokaĵo, magma rokaĵo: magmás kőzet
 ▶ malacida rokaĵo: bázisos kőzet
 ▶ magma rokaĵo: magmás kőzet
 ▶ metamorfa rokaĵo: metamorf kőzet
 ▶ patrino rokaĵo: anyakőzet
 ▶ rezervujo rokaĵo: tárolókőzet
 ▶ sedimenta rokaĵo: üledékes kőzet
 ▶ subvulkano rokaĵo: szubvulkáni kőzet
 ▶ vulkano rokaĵo: vulkanikus kőzet
 senrokigi: *tr* szikladaraboktól megtisztít
 rokaĵbedo: sziklaágyás
 rokaĵiĝo: *ásv* kőzetté válás, diagenezis
 rokaĵejno: *ásv* telér
 rokakvo: *víz* sziklaforrás vize
 rokbenko: *hajó* sziklazátony
 rokŝuto: *geo* sziklaomlás
 rokŝendo: *geo* sziklahasadék, szakadék
 rokŝendego: *geo* sziklaárok
 rokŝirma: sziklaszilárd, kőkemény
 ▶ mi havas la rokŝirman opinion, ke: az a kőkemény
 meggyőződés, hogy
 rokgrimpado: *sp* sziklamászás *szin* varapo
 rokgrimpisto: *fn* *sp* sziklamászó
 rokĝardeno: sziklakert
 roklevilo: feszítővas <kőbánya>
 rokloĝa: *mn* *biol* sziklakaló
 Rokmontaro: *geo* Sziklás-hegység
 rokmuro: *geo* sziklafal
 rokobreto: *geo* sziklapárkány
 rokokristalo: *ásv* hegyikristály
 rokpenraĵo: *műv* barlangfestmény
 rokorando: sziklaperem
 roksalo: *ásv* kőso *szin* minsalo, ŝtonsalo
 rokŝirmejo: *ösl* sziklamenedék
 rokŝultro: *geo* sziklahát
 rokteraso: *geo* sziklaterasz

roktombo: sziklasír
 rokvalo: *geo* sziklás völgy
l.m. bazroko
 | **rok/o¹** *zene* rock
 ▶ akustika roko: akusztikus rock
 ▶ sendependa roko: indie rock
 ▶ progresiva roko: progresszív rock
 rokbando, rokgrupo: *zene* rockegyüttes, rockzenekar
 rokfestivalo: *zene* rockfesztivál
 rokkoncerto: *zene* rockhangverseny, rockkoncert
 rokmuziko: *zene* rockzene
 rokmuzikisto: *zene* rockzenész
 rokstelo: *zene* rocksztár
 rokvespero: *zene* rockest
 rokvideo: *zene* rockclip
l.m. metalroko, pop-roko
 | **Rok/o** Rókus <utónév>
 | **rokcel/o** *növ* gallyas telepű zuzmó <Rocella>
 | **rokenrol/o** *zene* rock and roll
 | **rokfort/o** *gaszt* rokfort <juhsajt>
 | **roki/o** *zene* rocky
 | **rokok/o** *műv* rokokó
 | **Roksan/o** Roxána <utónév>
 | **roku/o** *kém* orleánfesték, ruku, uruku
 rokuarbo: *növ* orleánfa, anatto, annato <Bixa> *szin* bikso
 | **rol/o 1** szerep <színház, film>
 ▶ epizoda rolo: epizódszerep
 ▶ lerni rolon: szerepet tanul
 ▶ li ludas la rolon de Hamleto: Hamlet szerepét játssza
 ▶ provi rolon: szerepet próbál
 2) *átv* szerep, funkció
 ▶ ĉarnira rolo: központi szerep
 ▶ en la rolo de la aŭtoro de Esperanto: az eszperantó szerzőjének
 szerepében
 ▶ Esperanto montriĝis taŭga por sia rolo: az eszperantó alkalmasnak
 bizonyult a szerepére
 ▶ ĝi havas gravan rolon en la evoluo: fontos szerepe van a
 fejlődésben
 ▶ la kutimo ludas gravan rolon en la vivo: a szokás fontos szerepet
 játszik az életben
 ▶ ludi ŝlosilan rolon: kulcsszerepet játszik
 ▶ plenumi socialan rolon: társadalmi szerepet tölt be
 roli: 1) *ntr* szerepel <színház, film>
 2) *tr* *átv* szerepel, szerepet játszik
 ▶ li rolos kiel debatestro: vitavezetőként fog szerepelni
 ▶ roli kiel iniciatinto: kezdeményezőként szerepel
 ▶ via invito ne rolas en miaj planoj: a meghívásod nem szerepel a
 terveimben
 rolanto: *fn* szereplő
 ▶ vi estis nur epizoda rolanto en mia vivo: csak epizódszereplő voltál
 az életemben
 rolisto: színész <színház, film> *szin* aktoro
 rolulo: *fn* szereplő <színház, film>
 ▶ la roluloj en la dramoj de Ŝekspiro: a szereplők Shakespeare
 drámaiban
 rolularo: szereplők <színház, film>
 ĉefrolo: *átv* is főszerep
 ĉefroli: *ntr* *átv* is főszerepet játszik
 ĉefrolulo: 1) főszereplő <színház, film>
 2) *átv* főszereplő, hangadó, vezéregyéniség, korifeus *szin* korifeo 3

vicĉefrolulo: másodszerelő, másodrangú szereplő *szin*
deŭteragonisto

teta-rolo: *nyt* tematikus szerep

roldistribuo: szereposztás <színház, film>

rolludo: szerepjáték

rolludado: szerepjátszás

rolvortaĵo: *nyt* összetett előjárószo v. prepozíció *szin* prepozíció

rolvorteto: *nyt* előjárószo, prepozíció *szin* prepozíció

| **Roland/o** Roland <utónév>

| **Rom/o** 1) *geo* tört Róma

▶la antikva Romo: az ókori Róma

2) *tört* *átv* Róma <a Római Birodalom>

▶Romo disetendis siajn limojn ĝis la tiam konata mondo: Róma határait az akkor ismert világig terjesztette ki

3) *geo* Róma

▶Romo estas la ĉefurbo de Italio: Róma Olaszország fővárosa
roma: római

▶Roma Imperio: *tört* Római Birodalom *szin* Romio

▶roma tiparo: *knyv* antikva <betűtípus>

romano: 1) *fn* *tört* római

▶epistoloj al la romanoj: *bibl* a rómaiakhoz írt levelek

▶la romanoj okupis la grandan parton de la duoninsulo: a rómaiak meghódították a félsziget nagy részét

2) *fn* római <lakos>

3) *fn* *ex* újlatin nyelvű

romana: *mn* *tört* római

▶la romana vivmaniero: a római életmód

Romio: *tört* a Római Birodalom *szin* Roma Impero

romia: *tört* római <birodalmi>

▶la romia civilizacio: a római civilizáció

▶la romia kodo: a római törvénykönyv

▶la romiaj monumentoj: a római emlékművek

romiano: *fn* *tört* római <római állampolgár>

▶Sankta Paŭlo el Tarso estis romiano: tarzusi Szent Pál római volt
romanigi: *tr* *tört* romanizál

▶la gaŭloj kaj keltoj estis romanigitaj: a gallokat és keltákat
romanizálták

romanismo: *tört* római civilizáció és világnézet

romanisto: *nyt* romanista <újlatin nyelvek kutatója, művelője>

rom-germana: *tört* német-római

▶Rom-Germana Imperio: Német-római Birodalom

▶Sankta Roma Imperio: Szent Római Birodalom

▶Sankta Roma Imperio de Germana Nacio: a Német Nemzet Szent
Római Birodalma

romiepoka: *tört* római kori

romkatolika: *kr* római katolikus

romkatoliko: *fn* római katolikus

romkatolikismo: *kr* római katolicizmus

| **rom/o** *inf* ROM

| **roma/o** roma, cigány *szin* cigano

romaa: *mn* roma, cigány *szin* cigana

| **roman/o** 1) *ir* regény

▶aventura romano: kalandregény

▶biografia romano: életrajzi regény

▶detektiva romano: detektívregény

▶nigra romano: rémregény

▶pikareska romano: pikareszk regény, kópéregény *szin*
friponromano

▶polica romano: bűnügyi regény, krimi

▶romano je daŭrigoj: folytatásos regény

▶sciencfikcia romano: sci-fi regény

▶simboleca romano: szimbolikus regény

▶televida romano, tv-romano: *film* tv-sorozat, teleregény *szin*
teleromano

2) *átv* regény

▶lia vivo estas vera romano: az élete kész regény

romaneco: regényesség

romaneca, romaneska: regényes

romanisto: *ir* regényíró romanverkisto

teleromano: *film* tv-sorozat, teleregény *szin* televida romano, tv-
romano

triromano: *ir* regénytrilógia, háromrészes regény

romanarto: *ir* regényírás művészete

romanverkisto: *ir* regényíró *szin* romanisto

l.m. amromano, aventurromano, friponromano, krimromano,

morromano, spionromano, streĉromano

| **romanc/o** *ir* zene román

romancaro: *ir* románcok, románcgyűjtemény

▶Romancaro de Cido: Cid-románcok

| **romancer/o** *l.* romancaro

| **romanĉ/o** *fn* romans, svájci olasz

romanĉa: *mn* *nyt* romans, svájci olasz <roh>

Romanĉujo, Romanĉio: *geo* Olasz Svájc

l.m. reti-romanĉa

| **romand/o** *fn* svájci francia, romand

romanda: *mn* *nyt* svájci francia, romand

Romandujo, Romandio: *geo* Romandia, Francia Svájc

| **romanik/o** *műv* román stílus

romanika: 1) *műv* román

▶romanika arto: román művészet

▶romanika preĝejo: román templom

2) *nyt* ófrancia *szin* prafranca

| **Romanj/o** *geo* Romagna

| **romantik/a** 1) *ir* *műv* romantikus

▶romantika pentrarto: romantikus festészet

▶romantika poezio: romantikus költészet

2) *ált* romantikus

▶romantika heroo: romantikus hős

▶romantika vivo: romantikus élet

romantiko, romantikeco: romantika, romantikusság, romanticizmus

▶la romantiko de lia animo plaĉis al li: tetszett neki lelke
romantikussága

▶mi neniam forgesos la romantikon de la pejzaĝo: sosem felejttem el
a táj romantikáját

▶romantiko de foraj vojaĝoj: messzi utazások romantikája

romantikismo: *ir* *műv* romantika

romantikisto: *fn* *ir* *műv* romantikus <író, művész>

romantikulo: *fn* romantikus, romantikus lelkületű ember

| **romantism/o** *l.* romantikismo

| **romb/o** 1) *mat* rombusz

2) *l.* rombofiŝo

romba: 1) *mat* rombuszos, rombusz-

2) *l.* ortoromba

romboido: *mat* romboid

ortoromba: *ásv* rombos <kristályrendszer>

rombencefalo: *anat* hátsóagy, rombuszagy, rhombencephalon

romboedro: *mat* romboéder

romboedra: *mn* *mat* romboéder

rombofiŝo: *áll* sima rombuszhal, közönséges rombuszhal
<Scophtalmus rhombus>

| **Rome/o 1)** Rómeó <utónév>

2) *ir* Rómeó

| **rompi/i 1)** *tr* tör, eltör, megtör

►la rivero rompis la digon: a folyó áttörte a gátat

►la ŝipo rompis la glacian: a hajó megtörte a jeget

►li rompis al si la kolon: nyakát szegte

►li rompis al si la kruron: eltörte a lábát

►rompi en du partojn: kettétör

►rompi la panon: megtöri a kenyeret

2) *tr* *átv* áttör, megtör, megszeg <erőszakosan megváltoztat>

►rompi la leĝon: *jog* megszegi a törvényt

►rompi ĵuron: esküt szeg

►rompi la bankon: *ĵték* bankot robbant

►rompi la kontraŭstaron: megtöri az ellenállást

►rompi la silenton: megtöri a csendet

►rompi la unutonecon: megtöri az egyhangúságot

►rompi sian promeson: megszegi az ígéretét

►rompi sian vorton: szavát szegi

►rompi strikon: sztrájkot tör

►tiu knabino rompis al li la koron: az a kislány összetörte a szívét

3) *tr* *átv* szakít <folytonosságot>

►rompi ĉiujn rilatojn: megszakít minden kapcsolatot

►rompi kun la ĝeneralaj kutimoj: szakít a bevett szokásokkal

►rompi kun la tradicio: szakít a hagyománnyal

►rompi la diplomatiajn rilatojn: *pol* megszakítja a diplomáciai kapcsolatokat

►rompi la tradicion: megszakítja a hagyományt

►rompi rekordon: *sp* rekordot dönt

rompo: **1)** törés

►rompo de mano: *orv* kéztörés

2) szakítás

►rompo kun la propra partio: szakítás a saját pártjával

rompadi: *tr* tördel

rompaĵo, rompitaĵo: törmelék, cserép

rompebla: **1)** törhető, eltörhető, megtörhető

2) törékeny *szin* rompiĝema

rompero: **1)** törmelékdarab, cserépdarab, szilánk *szin* rompopeco

2) töredék

►oni trovis nur romperojn de la teksto: csak a szöveg töredékeit találták meg

rompiĝi: **1)** *ntr* törik, megtörik, eltörik

►la kano rompiĝis: a nád eltört

►la ondoj rompiĝis sur la rifoj: a hullámok megtörték a szirteken

2) *ntr* *átv* megszakad

►lia voĉo rompiĝis: megtört a hangja

►mia koro rompiĝos pro la ĉagreno: a szívem megszakad a bánattól

►rompiĝis ilia amikeco: megszakadt a barátságuk

rompiĝo: törés, szakadás

►rompiĝo de la femurala kolo: *orv* combnyakcsont-törés

rompiĝema: törékeny

rompita: **1)** tört, megtört, eltört

►rompita membro: *orv* tört végtag

►ŝipon rompitan ĉiuj ventoj atakas^Z: *közm* szegény embert az ág is húzza

a baj bajjal jár

a baj nem jár egyedül

►vazo rompita longe sin tenas^Z: *közm* repedt fazék tovább tart

2) *átv* tört, megtört

►rompita arko: tört ív

►rompita linio: tört vonal

►rompita sano: megrokkant egészség

derompi: *tr* letör

►derompi branĉon: letör egy ágat

►derompi pecon: letör egy darabot

disrompi: *tr* széttör, darabokra tör, szétzúz

►disrompi en mil pecojn: ezer darabra tör

►disrompi la malamikon: szétzúzza az ellenséget

disrompiĝi: *ntr* széttörik, összezúzódik

►la botelo disrompiĝis en multajn pecojn: a palack sok darabra tört szét

►la falinta grimpisto disrompiĝis sur la rokoj: a lezuhant hegymászó tönkrezúzta magát a sziklákon

►la ŝipo disrompiĝis sur la rifoj: a hajó széttört a szirteken

elrompi: *tr* kitör, kiszakít vhonnan vmit

►la pioĉo elrompis grandajn pecojn el la roko: a csákány nagy

darabokat szakított ki a sziklából

elrompiĝi: *ntr* kiszakad, kitörik

►elrompiĝis kelkaj brikoj el la muro: néhány téglá kiszakadt a falból

►suspiro elrompiĝis el lia brusto: sóhaj szakadt ki a melléből

enrompi: **1)** *tr* betör, beszakít

►oni enrompis la pordon: betörték az ajtót

2) *jog* betör vnova

►enrompi en la vilaon: betör a villába

enrompo: **1)** betörés, beszakítás

2) *jog* betörés

enrompiĝi: *ntr* betörik, beszakad

►la glacio enrompiĝis sub ili: a jég betört alattuk

enrompisto: *jog* betörő

interrompi: **1)** *tr* megszakít, félbeszakít

►interrompi la prezentadon: félbeszakítja az előadást

►interrompi sian ripozon: megszakítja a pihenését

►ni volas nur interrompi, ne rompi la strikon: csak meg akarjuk szakítani, de nem megtörni a sztrájkot

2) *tr* félbeszakít

►ne interrompu min: ne szakíts félbe

interrompo: **1)** megszakítás, félbeszakítás

2) *inf* megszakítás, interrupt

interrompilo: *fn vill* megszakító

meminterrompilo: *fn vill* automata megszakító

nerompebla: törhetetlen

►nerompebla vitro: törhetetlen üveg

senrompa: törésmentes, folyamatos, megszakítás nélküli

seninterrompa: szakadatlan, szüntelen, folyamatos, folytonos

►paroli seninterrompe: megszakítás nélkül beszél

►seninterrompa alfluo de spektantoj: nézők szüntelen áramlása

►seninterrompa serio: megszakítás nélküli sorozat

trarompi: *tr* áttör

►la suno trarompis la nubojn: a nap áttört a felhőkön

►trarompi la malamikan fronton: *kat* áttöri az ellenséges frontot

►trarompi la muron: áttöri a falat

trarompita: áttört, azsúros

trarompo: **1)** áttörés

2) *vill* átütés

►lavanga trarompo: lavinaátütés

interromptraktilo: *inf* megszakításkezelő

interrompreĝistro: *inf* megszakítási regiszter

rompodanci: *ntr* brékel, breakel

rompodanco: brék, break <tánc>

rompdancado: brékelés, breakelés

rompmalfermi: *tr* feltör

►rompmalfermi keston: ládát feltör
 ►rompmalfermi pordon: ajtót betör
 rompobruo: ropogás, recsegés
 rompopeco: törmelékdarab, cserépdarab, szilánk *szin* rompero
 rompsoviĝo: *geo* vetődés
 rompsĥteli: *tr jog* betöréssel eltulajdonít, betörést követ el
 ►li rompsĥtelis juvelojn el mia domo: betöréssel ékszereket tulajdonított el a házamból
 ►oni rompsĥtelis en la najbara domo: betörték a szomszéd házból
 rompsĥtelisto: *jog* betörő
l.m. cirkvitrompilo, facilrompa, fidelrompa, glacirompilo, ikonrompisto, jurrompo, ĵurrompo, kaprompa, kasrompulo, kodrompisto, kolrompa, konstitucirompo, kontinuirompo, krakrompi, laborinterrompo, langorompilo, leĝrompo, marrompiĝi, murrompilo, nuksrompilo, ondorompilo, ostorompiĝo, randrompi, sekretrompo, strikrompanto, ŝiprompiĝo, ŝtelenrompo, ŝtonrompejo, tordorompi
| Romul/o *tört* Romulus vö. Remo
| rond/o 1) kör
 ►erara rondo: *fil* körben forgó okoskodás, hibás következtetés, circulus vitiosus
 ►ili staris en rondo: körben álltak
 ►ni formu rondon ĉirkaŭ la ĉiĉerono: alakítsunk kört az idegenvezető körül
2) átv kör
 ►en la rondo de siaj korteganoj: udvaroncai körében
 ►en sciencaj rondoj: tudományos körökben
 ►familia rondo: családi kör
 ►popolkanta rondo: népdalkör
 ►scienca studenta rondo: tudományos diákkör, TDK
 ronda: **1)** kör alakú, kör-
 ►ronda fenestro: *ép* körablak
 ►ronda tablo: kerek asztal
 ►nacia ronda tablo: *pol* nemzeti kerekasztal
2) kerek, gömb alakú
 ►ĉi tiu kuglo ne estas tute ronda: ez a golyó nem egészen kerek
 ►ronda kapo: kerek fej
 ►ronda kiel la terglobo: kerek, mint a földgömb
 ►rondaj formoj de virino: nő kerek formái
3) átv kerek <nem tört v. rész>
 ►ronda jaro: kerek egy év
 ►ronda nombro: kerek szám
 ►pagu rondan sumon: kerek összeget fizessen
4) nyt ajakkerekítéses
 ronde: körben
 ►kuri ronde: körben fut
 rondaĵo: kerektség, kerek forma <vmi kerek>
 ►la viro rigardis la rondaĵojn de la virino: a férfi nézte a nő kerek idomait
 rondecio: kerektség
 ►la rondecio de Tero ne plu estas diskutata: már nem vitatják a Föld kerekességét
 rondeto: kis kör
 ►via amika rondeto: a kis baráti köröd
 rondigi: **1)** *tr* kerekít, kerekké tesz lekerekít
 ►rigardi per rondigitaj okuloj: tágra nyitott szemmel néz
 ►rondigi la lipojn: csücsösríti a száját
 ►rondigi la okulojn: tágra nyitja a szemét
2) tr átv kerekít
 ►alrondigi aŭ derondigi sumon: összeget felfelé vagy lefelé kerekít
 ►rondigi nombron: számot kerekít

►rondigu la rezulton: kerekítsd az összeget
 rondigo: kerekítés, lekerekítés
 duonrondo: félkör
 ►ni stariĝis en duonrondo antaŭ la altaro: félkörbe álltunk az oltár előtt
 rondarko: *ép* félkörív, románív
 rondbatalo: *sp* körmérkőzés
 rondcifera: kerek számú
 ►rondcifera jubileo: kerek évforduló
 rondcifere: kereken, kerekítve
 rondfaldeti: *tr tex* fodroz, guvríroz
 rondfero: *tech* köracél, kerekacél
 rondflugi: **1)** *ntr* köröz <a levegőben>
2) *tr* körbeprepül
 rondforma: kerekded, kör alakú
 rondfunda: kerek fenekű
 rondiri: *ntr* kering, körbejár, köröz
 rondiro: körbejárás, keringés, körforgás, *sp* körverseny
 ►rondiro de Italio: olaszországi körverseny
 rondirejo: *kat* gyilokjáró
 rondkuketo: pogácsa
 rondletero: körlevél *szin* cirkulaĵo, cirkulero
 rondodanco: körtánc
 rondodiri: *tr* szétkürtöl, széltében-hosszában mesél
 rondokanto: *zene* kördal
 rondokule: tágra nyílt szemmel
 rondpasejo: *közl* körgyűrű
 rondpeco: kerek darab, karika
 ►du rondpecoj da salamo: két karika szalámi
 rondplaco: körönd, körtér
 rondsekca: *mat tech* kör keresztszűrés
 rondtrafiko: *közl* körforgalom *szin* ringtrafiko
 rondturniĝi: *ntr* körben forog, kering
 rondvalo: *geo* teknővölgy, völgykatlan
 rondvego: *sp* körpálya
 rondventra: kerek hasú, hasas
 rondvermoj: *áll* hengeresférgek <Ascelminthes>
 rondviziti: *tr* körbelátogat
 ►la kuracisto ĉiutage rondvizitas siajn pacientojn: az orvos naponta körbelátogatja betegeit
 rondvojaĝi: *tr* körbeutazik, körutazást tesz vmi körül <n>
 ►rondvojaĝi la teron: körbeutazza a földet
 rondvojaĝo: körutazás, körút
 ►fari rondvojaĝon: körutazást tesz
 rondvojaĝo: körút
l.m. boksrondo, diskutrondo, elektorondo, fakrondo, flurondo, ĵetrondo, liprondigo, lumrondo, radrondo, studrondo, trafikrondo
| rondaŭ/o *ir* rondó <aabba-aabx-aabbax>
| rondel/o 1) *ir* rondel <ABba-abAB-abbaA>
2) zene rondó
| Rondoni/o *geo pol* Rondônia
| rong/i *tr* rág, megrág *szin* mordeti
 ►ratoj rongis la meblojn: patkányok megrágták a bútorokat
 ►venĝemo rongas lian koron: bosszúvágy emésztí a szívét
 ronguloj: *áll* rágesáló emlősök, rágesálók <Rodentia>
| ronk/i 1) *ntr* horkol
2) *ntr átv* horkan, fűjtat, prüszkölt
 ►la ĉevalo nerveze ronkis: a ló idegesen prüszkölt
 ►ronkante li elvenis el la akvo: prüszkölvé jött ki a vízből
 ekronki: *ntr* horkant egyet, felhorkan

►pro timo la ĉevalo ekronkis: félelmében a ló felhorkantott
 ►li ekronkis kaj vekiĝis: horkantott egyet és felébredt
 ronkado: **1)** horkolás
2) *átv* fújtatás, prűszkölés
 | **ronron/i** *ntr* dorombol *szin* ŝpini 3
 ►karesataj, la katoj ronronas: ha simogatják, a macskák dorombolnak
 | **Ronsard/o** *ir* <Pierre> de Ronsard
 | **ror/i** *ntr* bög <oroszlán, tigris>
 ►en la kaĝoj roris leonoj kaj tigroj: a ketrecekben oroszlánok és tigrisek bögtek
 | **Rorajm/o** *geo pol* Roraima
 | **rorkval/o** l. balenoptero
 | **ros/o** *met* harmat
 ►ili similas kiel du gutoj da roso^z: úgy hasonlítanak egymásra, mint egyik tojás a másikra
 rosas: *ntr* harmatozik, hull a harmat
 rosero: *met* harmatcsepp
 rosumo: pára
 ►rosumo malklarigis miajn okulvitrojn: pára ködösítette el a szemüvegemet
 ►sur la glacio de la aŭto demetiĝis rosumo: a kocsí szélvédőire pára rakódott le
 rosometro: *met* harmatmérő, drozométer
 rosopunkto: *met* *fiz* harmatpont
l.m. sunroso
 | **Rose/o** *geo* Roseau
 ►Roseo estas la ĉefurbo de Dominiko: Roseau a Dominikai
 Község fővárosa
 | **roset/o** rozetta <kitüntetés>
 | **rosin/o** *gaszt* mazsola *szin* sekvinbero
 ►korinta rosino: korinthoszi mazsola, feketeszemű mazsola
 | **rosmar/o** *áll* rozmár <Odobaenus rosmarus>
 | **rosmaren/o** *növ* rozmarin, rozmaring <Rosmarinus>
 ►oficina rosmareno: szagos v. illatos rozmaring <R. officinalis>
 | **rost/i** **1)** *tr* *gaszt* süt <zsír nélkül>
 ►rosti fiŝon surkrade: halat roston süt
 ►rosti lardon: szalonnát süt
 ►rosti porkidon surstange: malacot nyárson süt
2) *tr* pörköl, pirít
 ►rosti ercon: ércet pörköl
 ►rosti kafograjnojn: kávé pörköl
 ►rosti kaŝtanojn: gesztenyét süt
 ►rosti pantranĉon: kenyeret pirít
3) *tr* *átv* éget, perzsel
 ►la suno rostas la kampon: a nap perzseli a mezőt
 ►ŝi rostas sin sur la plaĝo: a strandon perzseli magát
 rostaĵo: **1)** *fn* *gaszt* sült
2) l. toasto
 rostejo: lacikonyha
 rostiĝi: **1)** *ntr* *gaszt* sült
2) *ntr* pörkölődik, perzselődik
 ►la kafograjnoj jam rostiĝis: a kávészemek már megpörkölődtek
 ►ni rostiĝis sub la arda suno: a tűző napon perzselődtünk
 rostilo: *gaszt* sütő alkalmatosság
 rostita: *gaszt* sült, pirított
 ►rostita anseraĵo: libasült
 ►rostita bovaĵo: marhasült *szin* rostbefo, rostbovaĵo
 subrosti: *tr* *gaszt* megpirít, pirosra v. barnára süt
 rostaĵplado: sültestál

rostbovaĵo: *gaszt* marhasült *szin* rostbefo
 rostokrado: *gaszt* rost, sütőrostély
 rostopleto: *gaszt* sütőtál
 rostostango: *gaszt* nyárs *szin* trapikilo
 rostpano: pirítós kenyér *szin* toasto
l.m. acidrostaĵo, kradroŝti, panroŝtilo, pikroŝtilo, ŝafrostaĵo, turnorostilo
 | **rostbef/o** *gaszt* marhasült *szin* rostbovaĵo, roŝtita bovaĵo
 | **rostbif/o** l. rostbefo
 | **roŝtr/o** **1)** *áll* ormány
2) *áll* szívószerv, szívóka
3) *növ* csőr *szin* beko 2
4) *kat* hajó dőfőorr
5) *áll* *ex* pofa l. muzelo
 Rostroj: *tört* Roŝtra <szónoki emelvény Rómában>
 roŝtruoj: *áll* ormányos emlősök <Proboscidae>
 roŝtroskaraboj: *áll* ormányosbogár-alkatúak <Rhynchophora>
 | **rota** ró, róta <görög 'r' betű> *szin* roto 2
 rotaismo: *nyt* rotacizmus
 | **rota/o** **1)** *kr* *jog* Rota Romana Törvényszék
2) *áll* kerékszerv, rota *szin* rotaciilo
 | **rotaci/i** *ntr* <belső tengely körül> forog
 ►la rado rotacias kun granda rapido: a kerék nagy sebességgel forog
 ►Tero rotacias ĉirkaŭ ŝia akso: a Föld forog a tengelye körül
 rotacio: **1)** <tengely körüli> forgás, rotáció
 ►diferenciala rotacio: *csill* differenciális forgás
 ►rotacio de planedoj: *csill* bolygók rotációja
 ►rotacio de turbino: *tech* turbina forgása
2) *mat* forgatás, rotáció *szin* kirlo 2
3) *átv* rotáció, rotációs rendszer
 ►en rotacio ili plenumis la postenon de prezidanto: rotációban töltötték be az elnöki posztot
 ►rotacio de kulturoj: *agr* vetéŝforgó
 rotacia: **1)** rotációs
2) *mat* forgáŝszimmetrikus l. rotacia akso, centro, presilo
 rotaciilo: *áll* kerékszerv, rota *szin* roto 2
 rotaciuloj: *áll* kerekeshérgék <Rotifera>
 ►kristala rotaciulo: pompás hérgecske <Epiphanes senta>
 ►rozkolora rotaciulo: rózsaszín hérgecske <Philodina roseola>
 ►sakintesta rotaciulo: zsákbelű hérgecske <Asplanchna priodonta>
 ►triharega rotaciulo: háromsertéjű hérgecske <Filina longiseta>
 ►tubaj rotaciuloj: tegzes hérgecskék <Melicerta>
 ►vulgara rotaciulo: közönséges kerekeshérgék <Rotaria rotatoria>
 | **rotaciz/o** *orv* rotacizmus
 | **rotang/o** **1)** *növ* rotang, kúszópálma <Calamus rotang>
2) spanyolnád
 ►rotanga seĝo: nádszék
 | **Rotari/o** Rotary
 rotariano: *fn* rotaryánus, rotarys
 | **rotator/o** **1)** *fiz* rotátor
2) *anat* forgatóizom, rotator
 ►kolaj rotatoroj: nyaki forgatóizmok, muscoli rotatores cervicis
 | **rotatori/oj** l. rotaciuloj
 | **rotenon/o** *kém* *agr* rotenon
 ►rotenono estas insekt- kaj fiŝicido biomalkomponeblo: a rotenon biológiailag lebomló rovar- és halirtószer
 | **Roterdam/o** *geo* Rotterdam
 | **rot/o**¹ *kat* csapat, különítmény
 ►la fortikaĵestro komandis roton da fusilistoj al la bastiono: a várkapitány egy csapat puskást vezényelt a bástyához

►rotoj da dizertintoj pri rabis la vilaĝojn: katonaszökevények csapatostul rabolták a falvakat

2) *ált* csapat, csoport, banda

►rotoj da almozuloj invadis la foiron: koldusok csapatai lepték el a vásárt

►sur la lago naĝis roto da cignoj: a tavon egy csapat hattyú úszott

| **rot/o**¹ l. rota

| **rotond/o** ép körépület, rotunda

| **rotor/o** 1) vill rotor, forgórész vö. statoro

2) rep forgószárny, helikopterrotor

| **roŭm/o** l. romao

| **rover/o** öregcserkész

| **rovers/o** tex hajtóka

►roverso de boto: csizma hajtókája

►silkaĵ roversoĵ de ceremonio jako: szmoking selyem hajtókái

| **roz/o** 1) növ rózsa

►fari bukedon el rozoj: rózsából csokrot készít

►li ne kuŝas sur rozoj: nincs túl rózsás helyzetben

►ŝiri la rozojn de la vivo: leszakítja az élet virágait

►ŝiru rozojn en somero, ĉar en vintro ili ne estos²: közm a rózsát akkor kell szedni, amikor virágzik

2) növ rózsa, rózsabokor <Rosa> *szin* rozujo, rozarbusto

►akva rozo, akvorozo: l. nimfeo

►alpa rozo: l. rododendro

►centfolia rozo: százlevelű rózsa, káposztarózsa, hollandiai rózsa <R. x centifolia>

►cinama rozo: fahéjrózsa, cimétrózsa, májusi rózsa <R. cinnamomea>

►ĉinia rozo: kínai rózsa <R. chinensis>

►damaska rozo: damaszkuszi v. olasz rózsa, portlandi rózsa <R. x damascena>

►hunda rozo: gyepűrózsa, kutyarózsa, csipkerózsa, vadrózsa <R. canina>

►kristnaska rozo: l. nigra heleboro

►moska rozo: pézsmarózsa <R. moschata>

►penda rozo: havasalji v. bérci rózsa, árva rózsa <R. pendulina>

►porcelana rozo: l. etlingero

►rozo de Jeriĥo: jerikói rózsa <Anastatica hierochuntica>

rozacoj: rózsafélék <Rosaceae>

rozaloj: rózsavirágúak <Rosales>

3) ép rózsaablak, rozetta *szin* rozofenestro

4) geo szélrózsa *szin* ventrozo

5) víz rózsa

►rozo de akvilo: öntözőkanna rózsája

►rozo de duŝilo: tusoló rózsája *szin* duŝrozo

►rozo de ŝprucotubo: tömlő rózsája *szin* ŝprucrozo

Rozo: Rózsa <utónév>

roza: 1) rózsa- l. roza akvo, esenco, ligno

2) *átv* rózsaszínű, rózsás

►en roza humoro: rózsás hangulatban

►helroza ŝtofo: világos rózsaszín anyag

►rozaj vangoj: rózsás arc, rózsás orcák

►vidi la vivon kun rozaj koloroj: rózsás színben látja az életet

rozejo: agr rózsakert, rózsáültetvény

rozeto: rozetta <kitüntetés> *szin* roseto

roziĝi: ntr rózsaszínűvé válik

►ŝi roziĝis de honto: <nő> elpirult a szégyentől

Rozinjo: Rózsika

rozujo, rozarbeto: növ rózsabokor

►grimpa rozujo: kúszórózsa

►sovaĝa rozujo: csipkebokor

rozetplanto: növ levélrózsás növény

rozkoloro: fn rózsaszín

rozkolora: rózsaszínű

rozkolorigi: 1) tr rózsaszínűre fest

2) tr *átv* rózsaszínben tüntet fel

rozkrucismo: rózsakeresztes mozgalom

rozofenestro: ép rózsaablak *szin* rozo 3

rozotondilo: agr rózsaolló, metszőolló

rozpetalo: növ rózsaszirm

rozvanga: pirosposzsgás, rózsás arcú

rozvitralo: ép festett rózsaablak

l.m. bantroso, fenestrorozo, duŝrozo, grenroso, jeriĥorozo, marroso,

rozmevo, sunroso, ŝprucrozo

| **Rozali/o** Rozália <utónév>

| **rozanilin/o** kém rozanilin

| **rozari/o** 1) kr rózsafüzér <füzér és imádság>

►trapreĝi la rozarion: elimádkozza a rózsafüzért

2) *átv* lánc, füzér

►la rozario de la sinsekvaj eventoj: az egymásra következő események lánc

►la rozario de viaĵ argumentoj: érveid füzére

| **rozeol/o** orv rózsaszínű bőrfolt, roseola

| **ru/i** tr tex áztat <rostos növényt>

►rui kanabon aŭ linon: kendert vagy lent áztat

ruado: tex kenderáztatás, lenáztatás

ruejo: tex kenderáztató, lenáztató

| **ruan/a** pirosszürke, aranyderes <állatszín>

►ruana bovino: pirosszürke tehén

►ruana ĉevalo: aranyderes ló

| **Ruan/o** geo Rouen

| **Ruand/o** geo pol Ruanda <RW>

ruanda: mn nyt ruandai <rw>

ruandano: fn ruandai <lakos>

| **rub/o** 1) ép omladék, törmelék

►en la rubo oni ankoraŭ trovis postvivantojn: az omladékban még találtak túlélőket

►post la bombardado el la urbo restis amaso da rubo: a bombázás után a városból egy halom törmelék maradt

►post la konstruado oni forportis la rubon: az építés után elvitték a törmeléket

2) ásv közettörmelék

3) *átv* szemét, elvetendő dolog

►tio ne estas literaturo, sed rubo: ez nem irodalom, hanem szemét

5) l. rubaĵo

rubajo: szemét, hulladék

►industria rubajo: ipari hulladék

►mastruma rubajo: háztartási hulladék

rubajisto: fn szemetes, kukás

rubejo: szemétdomb, szeméttelp

rubujo: 1) szemetesedény, szemetesvödör, kuka

2) inf lomtár

►restarigi el rubujo: lomtárból visszaállít

rubujejo: fn kukatároló

biorubajo: öko szerves hulladék, biohulladék

elrubujigi: tr inf lomtárból visszaállít

senrubigilo: fn inf szemétgyűjtő, garbage collector, GC *szin*

makulaturilo

rubajdeponejo: fn szeméttlerakó

rubakvo: víz öko szennyvíz

rubamaso: szemétdomb
 rubkesto: szemétláda
 rubkamiono: *jm* kukáskocsi, kukásautó, szemeteskocsi
 rubokolekto: szemétygyűjtés
 ▶diselekta rubokolekto, diversiga rubokolekto: szelektív hulladékgyűjtés
 ▶diselekta rubujo, diversiga rubujo: szelektív hulladékgyűjtő
 rubobruligejo: *l.* rubobruliga centralo
 rubopapero: papírhulladék
 ruboŝakto: szemétdobó akna
 rubotraktado: szemétkelés
 rubovarmo: *ip* hulladékhő
 rubpoŝtaĵo: *inf* levélszemét
 rubrokajo: *ŝsv* törmelékközet
 rubujsaketo: szemeteszák
l.m. ferrubo, pedalrubujo, ŝtalrubo, toksrubejo
 | **ruband/o 1** *tex* szalag, pántlika <dísz>
 ▶bukedo ligita per rubando: szalaggal kötött csokor
 ▶ĉapelo kun buntaj rubandoj: tarkapántlikás kalap
 2) *ált* szalag, csík *szin* bendo
 ▶adhera rubando: ragasztószalag, *gysz* ragtapasz, leukoplaszt
 ▶fera rubando: vas lemezcsík
 ▶funebra rubando: gyászszalag
 ▶la manifestantoj portis antaŭ si rubandon kun sloganoj: a tüntetők transparenst vittek maguk előtt jelszavakkal
 ▶magneta rubando: *l.* magnetbendo
 ▶ordena rubando: rendszalag, rendjel szalagja
 ▶rubando por bandaĝo: *orv* kötőzsalag
 ▶sur la brako li portis la rubandon de la sagokruculoj: a karján a nyílaskeresztesek szalagját hordta
 rubandokablo: *vill* szalagkábel
l.m. brakrubando, celrubando, ĉapelrubando, harrubando, inkrubando, izolrubando, kartoĉrubando, ordenrubando, sloganrubando, ŝtrumporubando
 | **rubekol/o** *áll* vörösbegy <Erithacus rubecula> *szin* ruĝgorĝulo
 | **ruben/o** rubin
 ▶balaila rubeno: balasrubin
 ▶orienta rubeno: keleti rubin
 ▶spinela rubeno: rubinspinell
 rubenruĝa: rubinvörös
 | **rubeol/o** *orv* rózsahimlő, rubeola
 ▶skarлата rubeolo: negyedik betegség, rubeola scarlatinosa *szin* skarlatinelo
 | **rubetr/o** *áll* rozsdás csuk, rozsdás csaláncsúcs <Saxicola rubetra> *szin* brungorĝulo
 | **rubio** *növ* buzér <Rubia>
 ▶tinktura rubio: festő buzér, pirosítófű, festőfű <R. tinctorum>
 ▶rubiacoj: buzérfélék, galajfélék, kávéfélék <Rubiaceae>
 | **rubidi/o** *kém* rubídium <Rb>
 | **Rubikon/o** *tört geo* Rubicon
 ▶transpaŝi Rubikonon: átlépi a Rubicon
 | **rubl/o** rubel <pénznem>
 | **rubrik/o 1** *tört knyv* fejezetcím, magyarázó jegyzet, rubrica
 2) *kr knyv* rubrika <rituális előírás>
 3) rovatcím, rovat, rubrika <periodika>
 ▶filma rubriko: filmrovat
 ▶monduma rubriko: eseményrovat
 ▶scienca rubriko: tudományos rovat
 ▶sporta rubriko: sportrovat
 ▶teatra rubriko: színházi rovat

rubrikestro: rovatvezető
 | **rubus/o 1** *növ* szeder, fekete málna <Rubus>
 ▶arbusta rubuso: vad szeder, fekete szeder, földi szeder <R. fruticosus>
 ▶ida rubuso: erdei málna, vadmálna <R. idaeus> *szin* frambuĵo
 ▶marĉa rubuso: törpemálna <R. chamaemorus>
 2) *l.* rubusbero
 rubusbero: *növ* földiszeder, fekete málna <termés>
 | **rudbeki/o** *növ* kúpvirág, csutkakúp <Rudbeckia>
 ▶entranĉita rudbekio: magas kúpvirág <R. laciniata>
 | **rudiment/o 1** alapismeret, elem
 ▶rudimentoj de la biologio: biológiai alapismeretek
 ▶rudimentoj de la gramatiko: nyelvtani alapismeretek, a nyelvtan elemei
 2) *biol* fejletlen képlet, csökevény, rudimentum
 ▶kokcigo estas rudimento ĉe la homo: a farkcsont csökevény az embernél
 rudimenta: 1) alapvető, elemi, alapismereti
 ▶rudimentaj konoj: alapismeretek, alapvető ismeretek
 2) *biol* csökevényes, fejletlen
 rudimentiĝi: *ntr biol* elcsökevényesedik
 | **Rudolf/o** Rudolf
 | **rudr/o** *hajó* lapátkormány, evezőkormány
 ▶poststevena rudro: farkormány
 rudri: *tr hajó* kormányoz
 ▶la ŝipo fariĝis nerudrebla: a hajó kormányozhatatlanná vált
 rudristo: *hajó* kormányos *szin* direktilisto
 rudrejo: *hajó* kormányállás
 rudroplato: *hajó* kormánylapát
 rudrorado: *hajó* kormánykerék
 rudrostango: *hajó* kormányrúd *szin* direktila stango
 | **Ruen/o** *geo* Rouen
 ▶en Rueno estis ŝtiparumita Johanino de Arko: Rouenban égették el máglyán Jeanne d'Arcot
 | **ruf/a** rőt, barnásvörös *szin* flavruĝa
 rufbarba: rőt szakállú
 | **ruf/o** *hajó* fedélzetház *szin* ferdekdomo
 | **rugbe/o** *sp* rögbi
 | **rugino/o** *gysz* csontkaparó
 rugini: *tr orv* <csontot> kapar
 | **ruĝ/a 1** piros, vörös
 ▶farbi la pordon ruĝa: vörösre festi az ajtót
 ▶havi la nazon ruĝa: vörös az orra
 ▶ruĝa koralo: vörös korall
 ▶ruĝaj lipoj: piros ajkak
 ▶Ruĝa Maro: *geo* Vörös-tenger
 ▶ruĝa trafiklumo: piros rendőrlámpa
 ▶ŝi havas la okulojn ruĝaj de la ploro: <nőnek> a sírástól vörös a szeme
 2) *átv pol* vörös
 ▶la ruĝaj venkis ĉe la elektoj: a vörösök győztek a választásokon
 ruĝo: piros szín, pír
 ▶ĉi tiu hela ruĝo ne plaĉas al mi: ez a világos piros szín nem tetszik nekem
 ▶sur ŝiaj vangoj aperis ruĝo: az arcán pír jelent meg
 ▶varmigi ĝis ruĝo: vörösséig hevít
 ruĝaĵo: vörösség, pirosság, vmi vörös v. piros
 ▶la ruĝaĵoj sur viaj vangoj estas pro la febro: a piros foltok az arcodon a láztól vannak
 ruĝeca: pirosas

ruĝeta: halványpiros
 ruĝi: *ntr* piroslik, piros
 ▶flirte ruĝas la flago: lobogva piroslik a zászló
 ruĝigi: *tr* kipirosít, vörösre v. pirosra fest
 ▶la varmego ruĝigis ilin: a hőség kipirosította őket
 ruĝigilo: rúzs *szin* ruĝumilo, ruĵo
 ruĝiĝi: *ntr* pirosodik, kipirul, vörösödik, elpirul, elvörösödik
 ▶la rozoj jam ruĝiĝas: a rózsák már pirosnak
 ▶ruĝiĝi de honto: a szégyentől elpirul
 ▶ruĝiĝi ĝis la hararo: fülíg elpirul
 ruĝigadi: *ntr* irul-pirul
 ruĝigema: pirulós, könnyen piruló
 ruĝulo: **1)** *fn* rézbőrű *szin* ruĝhaŭtulo
2) *fn* vörös, kommunista, baloldali
 ruĝumi: *tr* kirúszoz
 ▶viroj ne ruĝumas sin: a férfiak nem rúszozzák magukat
 ruĝumilo: rúzs *szin* ruĝitilo, ruĵo
 infraruĝa, transruĝa: *fiz* infravörös
 ruĝarda: vörösen izzó
 Ruĝĉapulino, Ruĝkufulineto: *ir* Piroska
 ▶Ruĝĉapulino kaj la lupo: Piroska és a farkas
 ruĝendevio: *csill* vöröseltolódás
 ruĝenŝoviĝo: *csill* vöröseltolódás
 ruĝhaŭta: rézbőrű
 ruĝhaŭtulo: *fn* rézbőrű, indián
 ruĝhmero: *fn* *tört* vörös khmer
 ruĝhmera: *mn* *tört* vörös khmer
 ruĝlitera: piros betűs
 ▶ruĝlitera festo: piros betűs ünnep
 ruĝvostulo: *l.* fenikuro
l.m. brikruĝa, ĉerizruĝa, ĉielruĝo, flavruĝa, kongoruĝo, matenruĝo, sangoruĝa, vesperruĝo, vinruĝa
| ruin/o 1) *ép* rom
 ▶disfali en ruinojn: romba dől
 ▶la domo fariĝis ruino: a ház rommá lett
 ▶la ruinoj de la fortikaĵo: a vár romjai
2) *átv* rom, roncs, csőd, romlás
 ▶li estas nur ruino de si mem: már csak roncsa önmagának
 ▶novaj ŝtatoj leviĝis el la ruinoj de la Roma Imperio: új államok emelkedtek ki a Római Birodalom romjaiból
 ruina: **1)** *ép* romos, omladékos
 ▶ruinaj muroj: omladékos falak
 ▶ruina preĝejo: romos templom
2) *átv* tönkrement, elromlott, roncs
 ▶ruina aŭto: roncsautó
 ▶ruina ekonomio: tönkrement gazdaság
 ▶ruina homo: roncsember
 ruinaĵo: *ép* omladék, törmelék
 ruinigi: **1)** *tr* *ép* lerombol, elromosít
 ▶la Habsburgoj ruinigis la hungariajn fortikaĵojn: a Habsburgok lerombolták a magyarországi várakat
 ▶la vetero kaj la tempo ruinigis la kastelon: az időjárás és az idő elromosította a kastélyt
2) *tr* *átv* lerombol, tönkretesz, leromlaszt, lezülleszt
 ▶ĉi tiuj elspezoj ruinigis nin: ezek a kiadások tönkretettek bennünket
 ▶ruinigi la bonan famon de homo: lerombolja egy ember jó hírét
 ▶ruinigi lian sanon: lerombolja az egészségét
 ▶tio ruinigis la laboron de multaj jaroj: ez sok év munkáját tette tönkre
 ruiniĝi: **1)** *ntr* *ép* összeomlik, dűledezik, elromosodik

2) *ntr* *átv* lezüllik, tönkremergy
 senruinigo: *ép* romeltakarítás
l.m. ŝipruino
| ruĵ/o rúzs *szin* ruĝigilo, ruĝumilo
 ruĵbastoneto: rúzscezuza
| ruk! *isz* rukk!
 ▶ho ruk!: hó-rukk!
| rukt/i *ntr* böfög, büfög
 ruktigi: *tr* böfögtet, büfögtet
 ▶ruktigi la infanon: büfizteti a gyereket
 ruktaĵo: visszaböfögött gyomortartalom
 ekrukti: *ntr* böffen, böffent egyet
| rukul/i *l.* kveri
| rul/i 1) *tr* görget, gurít, megforgat, felteker
 ▶la maro rulis pezajn ondojn: a tenger nehéz hullámokat görgetett
 ▶la pordega volbo rulis la hufofrapojn de la ĉevaloj: a kapuboltozat visszhangozta a lovak patáinak a csattogását
 ▶la volboj rulis la tonojn de la orgeno: a boltozat visszhangozta az orgona hangjait
 ▶li rulis sin en la ŝlimo: megforgatta magát az iszapban
 ▶ruli barelon antaŭ si: hordót gurít maga előtt
 ▶ruli fiŝon en paprikita faruno: halat paprikáslisztben megforgat
 ▶ruli la okulojn: forgatja a szemét
 ▶ruli la rojn: ropogtatja az r-eket
 ▶ruli ondojn: hullámokat ver
 ▶ruli ŝtofon: szövetet felteker
 ▶ruli ŝtonon: követ görget
2) *tr* *inf* futtat
 ▶ruli teston: tesztprogramot futtat
3) *tr* perget
 ▶ruli la rojn: pergeti v. ropogtatja az r-eket
 ▶ruli tamburon: dobót perget
 rulo: **1)** görgő, henger, tekercs
 ▶la kaŭĉuka rulo de skribmaŝino: írógép gumihengere
 ▶la ŝtonego estis transportita sur ruloj: a nagy követ görgőkön szállították el
 ▶rulo da filmo: egy tekercs film
 ▶rulo da papero: egy tekercs papír
 ▶rulo de farbilo: festőhenger
2) *átv* hullámverés
 ruladfroto: *fiz* gördülősúrlódás
 rulado: **1)** görgetés, gurítás, feltekerés
2) *átv* dübörgés, pergetés
3) *zene* futam
 rulaĵo: **1)** tekercs
 ▶oni vendis la ŝtofon en rulaĵoj: tekercsekben árulták a szövetet
2) *gaszt* tekercs, rolád
 ▶juglanda rulaĵo: diós tekercs
 ▶konfitaĵa rulaĵo: lekváros bukta
 ▶papava rulaĵo: mákos tekercs
3) sodort cigareta
 ruligi: *tr* guríttat, görgettet
 ▶la kapitano ruligis per la soldatoj ŝtonegojn defende al la pordego: a kapitány nagy köveket guríttatott a katonákkal a kapu védelmére
 ruliĝi: **1)** *ntr* gurul, gördül, tekeredik
 ▶ruliĝi kvazaŭ sur relloj: sínén van, simán megy
 ▶pizoj ruliĝis sur la tero: borsószemek gurultak a földön
 ▶ruliĝadi sur la lito: forgolódik az ágyban
3) *ntr* hajó dülöngél
4) *rep* orsózik, forog

5) *ntr* átv gomolyog, hömpölyög
 ▶nuboj ruliĝis sur la ĉielo: felhők gomolyogtak az égen
 ▶ondoj ruliĝis al la bordo: hullámok hömpölyögtek a part felé

6) *inf* fut <program>
 ruliĝo: 1) gurulás, gördülés, tekeredés
 2) *hajó* dülöngélés
 3) *rep* orsózás, forgás
 4) átv gomolygás, hömpölygés
 5) *inf* programfutás
 rulilo: *tech* görgő
 ▶ruliloj de brakseĝo: karosszék görgői
 rulujó: *tech* csapágykosár *szin* kaĝo 3, lagrokaĝo
 rumi: 1) *tr* göngyöl, sodor
 ▶rumi cigaredon: cigarettát sodor
 ▶la kolbason li rumis en paperon: a kolbászt papírba göngyölte
 ▶rumi ŝinkon: sonkát göngyöl

2) *tr* *knyv* teker
 ▶rumi volvolibron: tekercest teker
 3) *inf* görget <képernyő> *szin* foliumi 2
 alruliĝo: *ntr* odagördül, idegördül
 ▶la kaleŝo alruliĝis antaŭ la enirejon: a hintó a bejárat elé gördült
 ▶la ondoj alruliĝis sur la sablon: a hullámok a homokra hömpölyögtek
 deruli: *tr* elgördít, elgurít, elhengerget
 ▶la anĝelo derulis la ŝtonon de antaŭ la tombo: az angyal elgörgette a követ a sír elől
 ▶ni derulu la aŭton el la vojmezo: toljuk el a kocsit az út közepéről
 deruliĝo: *ntr* legurul, legördül
 ▶larmoj deruliĝis sur ŝiaj vangoj: könnyek gördültek le <a nő> arcáról
 ekruliĝo: *ntr* gördülni v. gurulni kezdi
 ▶la peza kamiono ekruliĝis: a nehéz kamion elkezdett gurulni
 ▶meze de Marto ekruliĝis la preparoj: átv március közepén beindultak az előkészületek
 elruliĝo: *ntr* kigördül, kigurul
 ▶nova aŭtotipo elruliĝis el la fabriko: új autótípus gördült ki a gyárból
 kunruli: 1) *tr* összeteker, összegöngyöl
 ▶li kunrulis la tapiŝon: összetekerte a szőnyeget
 ▶kunruli la mapon: összetekeri a térképet

2) *inf* együtt futtat
 ▶en la komputilo kunruleblas samtempe pluraj programoj: a számítógépen egyszerre több program futtatható
 plenruliĝo: *rep* teljes orsó, teljes forgás
 preterruliĝo: *ntr* elgördül, elgurul vmi v. vki mellett
 ▶lia aŭto preterruliĝis antaŭ nia domo: a kocsija elgördült a házunk előtt
 transruliĝo: *ntr* átgördül, átgurul
 ▶la pilko transruliĝis sur mian kampoduonon: a labda átgurult az én térfelemre
 ▶ondoj transruliĝis sur la digo: hullámok átcaptak a gáton
 rulapogilo: rollátor, kerekas járókeret
 rulbendo: *ip* futószalag
 ▶produkti sur rulbendo: futószalagon gyárt
 rulbloko: 1) *tech* csiga, tárcsa *szin* pulio
 2) *tech* hengergörgő
 rulbrankardo: *gysz* kerekas hordágy
 rulbretaro: tömörraktár
 rulcilindro: *közl tech* úthenger *szin* rulpremilo, ŝoserulilo
 ruldisketo: *jték* diaboló *szin* diaboló 1

ruldomo: *jm* lakókocsi
 ruletendi: *tr* nyújt, hengerel
 ▶ruletendi paston: téasztát nyújt
 ▶ruletendi ŝtalon: acélt hengerel
 rulfali: *ntr* felbukfencezik
 rulfaligi: *tr* felbuktat
 rulfilmo: *film* tekeresfilm
 rulglitilo: *sp* görkorcsolya *szin* rulsketilo
 rulhejmo: *l.* ruldomo
 rulhokeo: *sp* görhoki
 ruliĝrezisto: *fiz* gördülőellenállás
 rulknedilo: *gaszt* sodrófa
 rulkofro: gurulós bőrönd
 rulkolumo: *tex* kámszanyak, kámszagallér
 rulkorbo: bevásárlókocsi
 rulkuko: *gaszt* tekeres, bejgli *szin* strudelo
 ▶juglanda rulkuko: diós kalács, diós bejgli
 ▶kakaa rulkuko: kakaós kalács
 ▶papava rulkuko: mákos kalács, mákos bejgli
 rulkurteno: vászonroló, vászonredőny, roletta
 rullagro: *tech* gördülőcsapágy
 rullito: *gysz* kerekas ágy
 rulpeco: *tech* gördülőtest
 rulponto: *tech* futódaru, mozgódaru, híddaru
 rulpremi: *tr* nyújt, hengerel, egyenget
 ▶rulpremi lamenon: *tech* lemezt hengerel
 ▶rulpremi paston: téasztát nyújt
 ▶rulpremi vojon: *közl* utat egyenget
 rulpremilo: 1) *közl tech* úthenger *szin* rulcilindro, ŝoserulilo
 2) *fn tex* mángorló
 rulringo: *jték* játék karika
 rulruli: *tr* gurguláz <reszketteti a hangját>
 rulsako: kuli, kerekas bevásárlószatyor
 rulseĝeto: sportbabakocsi
 rulseĝo: *gysz* tolószék
 ▶motora rulseĝo: villamos rokkantkocsi
 rulsketilo: *sp* görkorcsolya *szin* rulglitilo
 rulsurfaco: *tech* gördülőfelület
 rulsuŝio: *gaszt* szusitekeres
 rulŝranko: rolós iratszekrény
 rulŝtono: kavics
 rulŝtuparo: mozgólépcső *szin* eskalatoro
 rulŝuo: görkorcsolya
 rulŝutro: redőny
 rultrabo: 1) *agr* henger, boronahenger
 2) *tex* lánchenger
 rultabulo: *sp* gördeszka
 rultapiŝo: futószalag
 rultavolo: *jm* futó<felület>
 rultempa: *inf* futás közbeni, futás alatti, run-time
 rultranĉilo: 1) *gaszt* derelyemetsző, rádli
 2) *tech* vágókerék
 rulumfenestro: *inf* legördíthető ablak
 rulumskalo: *inf* görgetősáv
 rulvojo: *rep* gurulóút
 rulvolvi: *tr* beleteker, begöngyöl
 ▶li rulvolvis la viandopecon en paperon: papírba göngyölte a húsdarabot
l.m. draŝrulo, falruliĝo, folirulozo, gladruli, hakruleto, inkruło, printemporulo, skribulaĵo, ŝoserulilo

| **rulad/o** 1. rulaĵo 2
| **rulet/o** 1) *jték* rulett
2) *l.* rultrancilo
| **rum/o** *gaszt* rum
rumejo: *ip* rumgyár
rumkafo: *gaszt* rumos kávé
rumkuko: *gaszt* rumos sütemény
rumpunĉo: *gaszt* rumpuncs
| **roman/o** *fn* román
rumana: *mn nyt* román <ro>
Rumanujo, Rumanio: *geo pol* Románia <RO>
| **rumb/o**¹ vonás <iránytű>
| **rumb/o**¹ *zene* rumba
| **Rumelio** *geo tört* Rumélia
| **rumeks/o** *növ* lórom, lósóska <Rumex>
| **rumen/o** *áll* bendő, rumen *szin* antaŭstomako vö. omaso, abomaso, centipelio
| **rumi/o** *jték* römi <kártya>
rumii: *ntr jték* römizik
| **rumor/o** hangzavar, zshivaj, zaj, zajongás
| **rumstek/o** *gaszt* marhahátszín, ramsztek, rump-steak
| **rump/o** *gaszt* fartő
| **run/o** 1) *knyv* rúna <betű>
2) *ir zene* runo <skandináv népi versforma>
| **runcinat/a** *növ* kacuros, csipdelkés, agyáros, rucinatus
| **rund/o** 1) ellenőrző körút, járőrözés
2) *l.* raŭndo
| **rund/i** *ntr* járőröz, cirkál, ellenőrző körutat tesz
rundvojo: *kat* gylolkjáró
| **rund/a** *nyt* rundi, kirundi <run>
| **rung/o** merevítőléc, létrafok
rungomuro: *sp* bordásfal *szin* spaliero, ŝtupetmuro
| **rupi/o**¹ rúpia <pénznem>
| **rupi/o**¹ *orv* bőrkiütés, rupia
►sifilisa rupio: szifiliszes bőrkiütés
| **rur/o** *ritk* mezőség *szin* kamparo
| **Rur/o** *geo* Ruhr
Rur-valo: *geo* Ruhr-vidék, Ruhr-völgy
| **Rurik/o** *tört* Rurik
| **Rusj/o** *tört* Rusz
| **rus/o** *fn* orosz
rusa: *mn nyt* orosz <ru>
►Rusa Imperio: *tört* Orosz Birodalom
Rusujo, Rusio, Ruslando: *geo pol* Oroszország <RU>
►Rusia Federacio: Oroszországi Föderáció
rusujano, rusiano, ruslandano: *fn* oroszországi <lakos>
rusigi: 1) *tr* eloroszosít
2) *tr* oroszra fordít
grandrusa: *mn* nagyorosz
malgrandrusa: *mn* kisorosz <ukrán>
tutruslanda: összoroszországi
►tutruslanda kongreso de socialdemokratoj: szociáldemokraták
összoroszországi kongresszusa
rusortodoksa: *kr* pravoszláv, keleti keresztény
►la rusortodoksa eklezio: a pravoszláv egyház
rusortodoksismo: *kr* pravoszlávia, keleti kereszténység
blankruso: *l.* beloruso
blankrusa: *l.* belorusa
| **rusen/o** 1. ruteno
| **Rusiljon/o** *geo pol* Roussilon <FR>

| **rusin/o** 1. ruteno
| **Rusj/o** *tört geo* Rusz
►Kijiva Rusjo: Kijevi Rusz *szin* Kieva Regno
| **rusk/o** *növ* csodabogyó <Ruscus>
| **rust/o** 1) rozsda, vasreve
►ŝlosilo uzata ruston ne konas^z: *közm* szerszám heverve rozsdásodik
2) *növ* növényrozsda
►nigra rusto: fekete rozsda
rusta: rozsdás
►rusta ŝpato: rozsdás ásó
►rustaj feraĵoj: rozsdás vasak
rusti: *ntr* rozsdás
►kio restas, rustas: *közm* ki nem halad, az marad
►la ĉeno rustis: a lánc berozsdásodott
rustiĝi: *ntr* rozsdásodik, elrozsdásodik
►rustiĝintaj najloj: rozsdás szegek
senrustigi: *tr* rozsdátlanít
rustebruna: rozsdabarna
rustimuna, rustorezista: *tech* rozsdaálló, rozsdamentes
rustmakulo: rozsdafolt
l.m. pokalrusto
| **rustik/a** *ép műv* rusztikus, egyszerű, mesterkéletlen
►rustika brakseĝo: rusztikus karosszék
rustikeco: *ép műv* rusztikusság
| **rusul/o** *növ* galambgomba <Russula>
| **ruŝ/o** *tex* kis fodor, rüs
| **Rut** *bibl* Ruth könyve, Rut könyve <Rut>
| **rut/o** *növ* ruta <Ruta>
►rutacoj: rutafélék <Rutaceae>
►egiptia ruto: kesenylevelű/balkáni ruta <R. angustifolia>
►kaproruto: *l.* officina galgo
►korsika ruto: korzikai ruta <R. corsica>
►montara ruto: hegyi ruta <R. montana>
►muroruto: *l.* murasplenio
►odora ruto: kerti ruta <R. graveolens>
►vintra ruto: algériai/déli/rojtos ruta <R. chalepensis>
| **rutino, rutozido** *kém* gysz rutin, rutosid
| **rutel/o** *áll* koncér <Rutilus>
| **ruten/o** *fn* ruszin, rutén, kárpátukrán
rutena: *mn nyt* ruszin, rutén, kárpátukrán <ru>
Rutenujo, Rutenio: *geo* Ruténia, Ruszinföld
| **ruteni/o** *kém* ruténium <Ru>
ruteniato: *kém* rutenát
| **ruterfordi/o** *kém* rutherfordium <Rf>
| **rutil/o** *ásv* rutil
| **rutin/o** 1) rutin, gyakorlat, jártasság
►li akiris rutinon en la interpretado: rutint szerzett a tolmácsolásban
2) *átv* rutin, megszokás
►agi laŭ rutino: rutinból cselekszik
rutina: 1) rutin-, rutinos
►rutinaj manoj pretigis la tagmanĝon: rutinos kezek készítették az ebédet
2) rutin-, megszokott
►rutinaj demandoj: rutinkérdések
►sekvi la rutinan vojon: a megszokott utat követi
rutineca: rutinszerű
rutinismo: rutinkövetés, rutinra építő gondolkodásmód
rutinulo: gyakorlott v. rutinos ember
| **Rut/o** *bibl* Ruth, Rut
| **rutul/o** 1) *fn* tört rutulus

2) *fn* rutul

rutula: *mn nyt* rutul, mahad <rut>

| **ruz/a** ravasz, furfangos

►ruza komercisto: ravasz kereskedő

►ruza mieno: ravasz ábrázat

►ruza plano: ravasz terv

ruzi: *ntr* ravaszkodik

►êu povas homo ruzi kontraŭ Dio?: *bibl* becsaphatja-e az ember Istent?

►mi ne ŝatas, se vi ruzas: nem szeretem, ha ravaszkodsz

ruzaĵo: ravaszság, furfang, csel

►li uzas ruzaĵojn, por atingi siajn celojn: furfanggal él, hogy céljait megvalósíthassa

►mi travidas viajn ruzaĵojn: átlátok a ravaszságaidon

ruzeco: ravaszság

►la ruzeco ne estas bela trajto: a ravaszság nem szép tulajdonság

ruzulo: ravasz ember

firuzaĵo: *pej* fondorlat, ármány, praktika, mesterkedés

priruzi: *tr* rászed

senruza: nyílt szándékú

superruzi: *tr* túljár vki <n> eszén

►la vulpo superruzis la korvon: a róka túljárt a holló eszén

superruziĝi: *ntr* bedől vkinek v. vminek <de>

►li superruziĝis de la belaj vortoj de la komercisto: bedőlt a

kereskedő szép szavainak

ruzlerti: *ntr pej* ügyeskedik

| **s 1** sz <hang és betű>

2) S alakú

►S-hoko: S kampó, S horog

►S-kurbo: *közl* S kanyar

so: essz <betűnév>

| **sabat/o** szombat vö. ŝabato

►sabato estas festotago por la judoj: a szombat ünnepnap a zsidók számára

►sabato estas ripoztago: a szombat pihenőnap

►Sankta Sabato: *kr* nagyszombat

sabatorgio: boszorkányszombat

| **sabek/o** zene szöghárfa

| **sabel/o** tört szabell <ókori italicus nép>

sabela: *nyt* tört szabell

| **sabelik/o** növ fodros kel <Brassica oleracea convar. acephala var.

sabellica> *szin* krispa brasiko

| **saben/o** *fn* tört szabin

sabena: *mn* szabin

►Sabenaj Montoj: *geo* Szabin-hegyek, Szabin-hegység

sabenino: szabin nő

►forrabo de la sabeninoj: a szabin nők elrablása

| **Sabin/o** Szabina <utónév>

| **sabl/o 1** homok, főveny

►ĵeti sablon en liajn okulojn: port hint a szemébe

►konstrui sur sablo: homokra épít

►kvarca sablo: kvarchomok

►li eĉ el sablo vipojn tordas^Z: fűrészporból aranyat szed, a szarból is aranyat csinál

►ŝuti sablon sur la arenon: homokot szór a küzdőtérre

2) porzó

►li ŝutis sablon sur la pretan leteron: porzót szórt a kész levélre

3) *orv* homok, sabulum

►urina sablo: vesehomok

4) *cím* fekete szín, sabuleus

sabla: homok-, homokos

►sabla riverfundo: homokos folyófenék

►sabla vojo: homokos út

►sablaj grajnoj: homokszemcsék, homokszemek *szin* sableroj

sabli: *tr* homokkal hint, homokkal szór *szin* sabloŝuti

►sabli leteron: levelet porzóval meghint

►sablita vojo: homokkal felszórt út

sablaĵo: *geo* homokzátany, homokpad *szin* sablobenko

sablejo: homokbánya

sablero: homokszem, homokszemcse *szin* sabla grajno

►ĝi estas sablero en lia okulo: *átv* szálla a szemében

sabloza: homokos, homokkal teli

sablujo: **1** *vsút* homokláda, homokoló

2 *jtek* homokozó *szin* sablumejo

3 porzó<tartó>

sablumi: *ntr jtek* homokozik

sablumejo: *jtek* homokozó *szin* sablujo 2

sursabliĝi: *ntr hajó* (homok)zátanyra fut

sablobano: *tech* homokfürdő

sablobenko: *geo* homokzátany, homokpad *szin* sablaĵo

sabloduno: *geo* homokdűne

sabloflava: homokszínű, bézs

sabloformujo, sablomuldilo: *jtek* homokozóforma

sablohorloĝo: homokóra

sablokastelo: *jtek* homokvár

sablokesto: *jtek* homokozó *szin* sablujo, sablumejo

sablokolora: homokszínű

sablokovrita: homokkal borított, homokos

sablokuko: *jtek* homoksüti

sablonmonteto: *geo* homokdomb

sabloondo: *geo* homokturzás

sablopapero: *tech* csiszolópapír, dörzspapír, smirgli *szin* eroda

papero, smirga papero

sablopetro, sabloŝtono: *ásv* homokkő *szin* grejso 3

sablorifo: *geo* homokzátany

sabloŝtono: *ásv* homokkő

sabloŝtormo: *met* homokvihar

sabloŝuti: *tr* homokkal hint, homokkal szór *szin* sabli

sabloviva: *áll* homoklakó

l.m. barbsablaĵo, flusablo, muldosablo

| **sabot/i** *tr* sabotál, megrongál, elront

►saboti la ordonojn: sabotálja a parancsokat

►saboti la projekton: sabotálja a projektet

►saboti maŝinon: gépet sabotál, gépet megrongál

sabotaĵo: sabotázs, sabotázsakció

| **sabr/o 1** *kat* szablya

2) *sp* kard

sabrado: *sp* kardvívás

sabri: **1** *tr* kaszabol, szablyával vág

2 *ntr sp* <karddal> vív

sabringo: *kat* szablyahüvely

sabristo: *sp* kardvívó

sabrobato: szablyavágás

sabroregado: *pol* katonai diktatúra *szin* militista diktaturo

sabrosako: *kat* huszártársoly, kardtáska

sabroskermado: *sp* kardvívás

| **sabur/o** szájlepedék, sordes

| **sacerdot/o** *kr* áldozópap

| **Sad/o** *ir* <Donatien> de Sade

sadismo: *pszi* szadizmus

sadisto: *pszi* szadista
sado-masohismo: *pszi* szadomazochizmus
sado-masohisto: *pszi* szadomazochista
| **sadhu/o** *vall* szádhu
sadhuino: *vall* szádhu
| **Sadi/o** *ir* Szaadi
| **saduke/o** *vall pol* szaduceus, cádokeus
| **safen/a** *anat* rózsa-, saphenus
▶eta safena vejno: kis rózsaér, vena saphena parva
▶granda safena vejno: nagy rózsaér, vena saphena magna
▶safena nervo: rózsaideg, alsó végtag bőridege, nervus saphenus
▶safena vejno: rózsaér, alsó végtag bőrvénája, vena saphena
| **safir/o** *ásv* zafir
▶safiro estas uzata kiel juvelŝtono: a zafírt ékköként használják
| **safism/o** l. sapfismo
| **safran/o** **1)** *növ* valódi v. jóféle sáfrány <Crocus sativus>
2) sáfrány <fűszer>
safrana: **1)** *gaszt* sáfrány-
▶safrana saŭco: sáfránymártás
2) sáfrányszínű
▶safrana turbano: sáfrányszínű turbán
safrani: *tr gaszt* sáfránnyal ízesít
| **sag/o** **1)** *kat* nyíl, nyílvesztő
▶elpafi sagon: nyilat lő ki
▶li metis sagon sur la tendenon: nyílvesztőt tett az idegre
▶sago de Amoro: Amor nyila
2) *mat* nyíl, nyílás, szagitta
3) *ép tech* ívmagasság *szin* fleksosago
4) *átv* nyíl
▶sago montris la direkton: nyíl mutatta az irányt
Sago: *csill* Nyíl, Sagitta
sagi: *ntr* nyílként repül
sageto: *jték* nyíl
▶jeti sageton sur la celtabulon: nyilat dob a céltáblára
Sagisto: *csill* Nyilas, Sagittarius *szin* Sagitario
sagujō: *kat* tegez, puzdra, nyíltartó
alsagi: **1)** *tr* nyíllal megcéloz
2) *tr* nyíllal eltalál
malsuprensago: lefelé mutató nyíl
suprensago: felfelé mutató nyíl
sagetludo: *jték* dobónyilazás, darts
sagforma: nyíl alakú
sagoflamo: *tech* szűrőláng
sagoklavo: *inf* nyílbillentyű, kurzorvezérlő billentyű
sagokruco: *tört* nyilaskereszt
sagokrucula: *mn tört* nyilas, nyilaskeresztes
▶sagokrucula potencpreno: nyilas hatalomátvétel
sagokruculo: *fn tört* nyilas, nyilaskeresztes
sagopafo: nyíllövés
sagrapida: nyílsebes
l.m. dekstrensago, fleksosago, fulmosago, jetsageto,
maldekstrensago, malsuprensago, suprensago
| **saga/o** **1)** *ir* saga
2) *átv* *ir* saga, családtörténet
| **sagac/a** **1)** éles elméjű, leleményes, találékony, eszes
▶sagaca detektivo: éles elméjű nyomozó
2) elmés
▶sagaca solvo de ŝakproblemo: sakkeladvány elmés megoldása
sagaceco: éleselméjűség, leleményesség, találékonyosság, eszeség,
elmesség

malsagaca: ügyefogyott, mafla, kuka
| **sagital/a** *anat* nyílirányú, sagittalis
▶sagitala sekco: nyílirányú metszet, sectio sagittalis
| **sagitari/o** *növ* nyílfű <Sagittaria>
| **Sagitari/o** *csill* Nyilas, Sagittarius *szin* Sagisto
| **sagu/o** *gaszt* szágó <pálmaliszt>
saguarbo, sagupalmo: **1)** *növ* szágópálma <Metroxylon> *szin* sagua
metroksilo
2) cikaso
| **sag/a** **1)** bölcs, okos, értelmes <vki>
▶estu saĝa homo en via propra domo^Z: *közm* ki-ki okosabb a más
dolgában, mint a magáéban
▶pli bona estas saĝa malamiko ol malsaĝa amiko^Z: *közm* ügyetlen
barát többet árt az ellenségénél
▶saĝa hundo post la vundo^Z: *közm* utólag könnyű okosnak lenni
▶saĝa kapo duonvorton komprenas^Z: *közm* okos ember fél szóból is
ért
▶saĝa scias, kion li diras – malsaĝa diras, kion li scias^Z: *közm* az
okos mindig tudja mit beszél, az ostoba azt beszéli, amit tud
▶saĝa tenas aferon, malsaĝa esperon^Z: *közm* okos nem vár a
szerencsétől
2) *átv* bölcs <vmi>
▶saĝaj okuloj: bölcs szemek
▶saĝaj vivprincipoj: bölcs életelvek
▶saĝaj vortoj: bölcs szavak
saĝo: ész, értelem, elme, bölcsesség
▶ĉiu iras, kiel saĝ’ al li diras^Z: *közm* mindenkit a maga esze
kormányoz
▶hararo multa, saĝo kurta: *közm* hosszú haj, rövid ész
▶kiu saĝon ne havas, Dio lin savas^Z: *közm* bolondnak a szerencséje
is bolond
▶kiu volas komerci, tiu saĝon bezonas^Z: *közm* az üzlethez ész kell
▶la homa saĝo ne povas kapti ĝin: az emberi elme nem képes
felfogni
▶la komuna saĝo diras, ke: a józan ész azt mondja, hogy
▶mi estimas lian praktikan saĝon: becsülöm a gyakorlatias eszt
▶ne ĉiam per aĝo mezuriĝas la saĝo^Z: *közm* öregség nem mindig
bölcsesség
▶perdi la saĝon: eszt veszti
▶plej danĝera malsano estas manko de saĝo^Z: *közm* nagy baj az
agybaj
▶saĝo abunda, sed ne profunda^Z: feje mint egy hordó, esze mint egy
dió
▶saĝo barbon ne atendas^Z: *közm* a bölcsesség nem vár időre
▶saĝo venas kun la aĝo: *közm* őszi idő érleli meg a szőlőt, megtanít
az idő
▶unu saĝo estas bona, du estas pli bonaj^Z: *közm* több szem többet lát,
több ész többet ért
saĝeco: bölcsesség
▶mi admiras vian saĝecon: csodálom a bölcsességed
Saĝeco: *bibl* Bölcsesség könyve <Bölcs>
▶La saĝeco de Jesuo, filo de Sirah: Jézusnak, Sirák fiának könyve
▶La saĝeco de Salomono: Salamon bölcsessége
saĝigi: *tr* bölcsé tesz
▶la tempo saĝigis lin: az idő bölcsé tette
saĝiĝi: *ntr* bölcsé lesz, megokosodik, megjön az esze
▶post la malfeliĉa kampanjo la reĝo saĝiĝis: a szerencsétlen hadjárat
után megjött a király esze
saĝulo: *fn* bölcs, bölcs ember, okos ember
▶li ne estas el la grandaj saĝuloj: nem valami lángész

► malsagulo tuj montras sian koleron, sed saĝulo ignoras ofendon:
bibl a bolond bosszusága azonnal kitudódik, az okos pedig leplezi szégyenét

► por saĝulo sufiĉas aludo^Z: *közm* okos ember fél szóból is ért, kicsiből is sokat ért az okos

saĝumi: *ntr pej* okoskodik

malsaĝa: **1)** bolond, ostoba, eszetlen <vki>

► forveturis malsaĝa, revenis nur pli aĝa^Z: *közm* ökor marad ökor, ha Bécsbe viszik is

► malsaĝa kiel ŝtipo^Z: buta, mint a tők v. a hatökör

► vi kondutis malsaĝe: esztelenül viselkedtél

2) bolond, ostoba, eszement <vmi>

► malsaĝa decido: ostoba döntés

malsaĝo, malsaĝeco: ostobaság, esztelenség

► ebrico pasas post dormo, malsaĝeco neniam^Z: *közm* a részegség elmúlik, a butaság soha

► mi miras pri lia malsaĝeco: csodálkozom az ostobaságán

malsaĝaĵo: bolond v. ostoba dolog, bolondság

► junulaj malsaĝaĵoj: fiatakkori bolondságok

malsaĝeta: butuska

malsaĝigi: *tr* megbolondít, bolonddá v. ostobává tesz, elveszi vkinek <n> az esztét

► bona stato saĝigas, malbona malsaĝigas^Z: *közm* a jólét okossá, a rossz bolonddá tesz

► la amo malsaĝigis lin: a szerelem elvette az esztét

malsaĝigi: *ntr* elbutul, bolonddá lesz, megbolondul

► ĉu pro senespera amo vi malsaĝiĝus?!: egy reménytelen szerelem miatt megbolondulnál?!

malsagulo: *fn* ostoba, bolond, buta ember

► malsagulo de ĉiuj flankoj^Z: komplett idióta, tők hülye

► malsaguloj kreskas mem, sen plugo kaj sem^Z: *közm* ostobát nem vetnek, mégis holddal terem

► malsagulon favoras feliĉo^Z: *közm* bolondnak áll a szerencse

plisaĝigi: *tr* okosabbá tesz

► tio ne plisaĝigas lin: ettől nem lesz okosabb

supersaĝi: *tr* lepipál, <szellemileg> felülmúl

saĝodento, saĝomolaro: *anat* bölcsességfog, dens serotinus

| **Sahar/o** *geo* Szahara

► Okcidenta Saharo: *geo pol* Nyugat-Szahara

| **sahib/o** *szahib* <megszólítás> <IN v. IR>

| **Saĥalen/o** *geo* Szahalin

| **Saĥalin/o** l. Saĥaleno

| **sair/o** *áll* szaira <Cololabis saira>

| **saj/o** *ritk tex* <gomb nélküli, hosszú> köntös v. zeke

| **Sajan/o** *geo* Szaján <hegység>

| **Sajgon/o** *tört geo* Saigon vö. Ho-Ĉi-Min-Urbo

| **sajmiri/o** *áll* mókusmajom <Saimiri>

| **sak/o** **1)** zsák

► meti en unu sakon: *átv* egy kalap alá vesz

► ni aĉetis tri sakojn da terpomo: három zsák krumplit vettünk

► sako kaj pako: holmi, cókók

► sako malplena sin rekte ne tenas^Z: *közm* az üres zsák meg nem áll

► se sako tro pleniĝas, ĝi baldaŭ disŝiriĝas^Z: *közm* a zsák is kiszakad, ha nagyon megtömik

► vendi kafon po sakoj: kávé árúsít zsákban

2) táska, szatyor, tarisznya, szák, iszák

► almozula sako: koldustarisznya

► sako de maristo: tengerész iszákja

► sako de soldato: katona borjúja

► sako de sportisto: sportoló táskája

3) pénzeszsák

► edziĝo pro amo flamanta al sako flamanta^Z: a pénzeszsák iránti lángoló szerelemből kötött házasság

► sako ne sonas – amiko ne konas^Z: *közm* ha nincs pénzed, nincs barátod

sakaĵo: *vall tex* szőrcsuha, vezeklőing

saketo: zacskó, kézitáska

► paŝtista saketo: l. paŝtista kapselo

► saketo da bombonoj: egy zacskó cukorka

► saketo da oro: egy zacskó arany

► saketo por necesajoj: neszezser

dusako: átalvető, átalvető *szin* bisako

ensakigi: *tr* zsákba tölt

► oni ensakigis la grenon: zsákokba töltötték a gabonát

kromsakto: oldaltáska

sakforma: zsák alakú

sakĉareto: kerekese bevásárlószatyor

sakfluto, sakŝalmo: *zene* duda *szin* kornemuza

sakflutisto, sakŝalmisto: *zene* dudás *szin* kornemuzisto

sakperuko: rokokó paróka

sakskarabo: *áll* zsákhordóbogár <Clytra>

► glata sakskarabo: fűzfazsákhordóbogár <C. laeviscula>

saktolo: *tex* zsákvászon

sakstomaka: nagybélű

sakstrato: *közl* zsákutca

saktrako: *vsút* vakvágány, csonka vágány

sakvalizo: utazótáska

sakvojo: *közl* vakút

l.m. almozosako, ĉassako, dormosako, dorsosako, felsako, kovrilsako, kusensako, litsako, mansaketo, paksako, piedsako, poŝtosako, polensako, selsako, spermosako, sporsako, testiksako, vinsako, vojaĝsako

| **sakar/o** **1)** növ cukornád <Saccharum> *szin* sukerkano

► oficina sakaro: nemes cukornád <S. officinarum>

2) *biol kém* cukor-

sakarato: *kém* szacharát

sakarazo: *kém* szacharáz *szin* invertazo

sakarido: *kém* szacharid

► disakarido: diszacharid

► homopolisakarido: homopoliszacharid

► monosakarido: monoszacharid

► oligosakarido: oligoszacharid

► polisakarido: poliszacharid

► trisakarido: triszacharid

sakarigi: *tr* érlel <gyümölcsöt>

sakarino: *kém* szacharin

sakarozo: *kém* szacharóz *szin* sukero l

sakarometro: *kém* cukorfokmérő, fokoló

sakarometrio: *kém* cukorfokmérés, szacharimetria

sakaromicetoj: növ élesztőgombák <Saccharomyces>

► biera sakaromiceto: sörélesztő <S. cerevisiae>

| **sake/o** *gaszt* szaké, rizsbor, „rizspálinka” *szin* rizvino

| **sakr/o** *anat* keresztcsont, ágyéki háromszög, sacrum

sakra: *anat* keresztcsonti

► sakraj vertebroj: keresztcsonti csigolyák, vertebrae sacrales

► sakra plekso: keresztidegfonat, keresztcsonti fonat, plexus sacralis

sakrolumba: *anat* keresztcsonti-ágyéki, sacrolumbalis

| **sakr/i** *ntr* átkozódik, szitkozódik, káromkodik vö. blasfemi

► sakri suke: szaftosan káromkodik

sakraĵo: szitokszó, átokszó, káromkodás

| **sakral/a** *vall* szakrális

sakraleco: *vall* szakralitás

| **sakrament/o** *kr* szentség, sakramentum

►la lasta sakramento: az utolsó kenet

►la liverado de la sakramentoj: a szentségek kiszolgáltatása

►sakramento!: a szentségit!

►sakramento de malsanuloj: betegek szentsége

►sakramenta: szentségi

►vivi en sakramenta geedzeco: szentségi házasságban él

| **Sakrament/o** *geo* Sacramento

| **sakrilegi/o** *vall* szentségtörés

sakrilegia: *vall* szentségtörő

►sakrilegia konduto: szentségtörő magatartás

sakrilegii: *ntr* *vall* szentségtörést követ el

| **sakristi/o** *kr ép* sekrestye

sakristiano: *kr* sekrestyész, egyházi *szin* pedelo 3

| **saks/o** *fn* szász

saksa: *mn* szász

►Dresdeno estas la saksa ĉefurbo: Drezda a szász főváros

►la saksa dialekto: a szász tájszólás v. dialektus

Saksujo, Saksio: *geo pol* Szászország <DE>

►Malsupra Saksujo, Malsupra Saksio: Alsó-Szászország

►Saksujo-Anhalto, Saksio-Anhalto: Szászország-Anhalt

| **Saks/o** *zene* <Adolphe> Sax

sakskorno: *zene* szaxkürt

sakstrumpeto: *zene* szaxtrombita

| **saksifrag/o** *növ* körtörőfű, kőrontófű <Saxifraga> *szin* ŝtonborulo

►saksifragacoj: körtörőfűfélék <Saxifragaceae>

| **saksikol/o** *áll* csuk <Saxicola>

►afrika saksikolo: cigány csaláncsúcs, cigánycsuk <S. torquata> *szin* nigragorĝulo

►avelstria saksikolo: fakó csuk <S. bifasciata>

►blankabrova saksikolo: sivatagi csuk <S. macrorhyncha>

►blankagorĝa saksikolo, hodgsona saksikolo: gyékénycsuk <S. insignis>

►blankaventra saksikolo, timora saksikolo: timori csuk <S. gutturalis>

►blankavosta saksikolo: fehér farkú csuk <S. leucura>

►fergriza saksikolo: szürke csuk <S. ferrea>

►izabelsaksikolo: pusztai hantmadár <S. isabellina>

►jerdona saksikolo: Jerdon-csuk <S. jerdoni>

►monaĥsaksikolo: apácahantmadár <S. leucomela>

►nigra saksikolo: kormos hantmadár <S. leucura>

►reunia saksikolo: réunioni csuk <S. tectes>

| **saksofon/o** *zene* szaxofon

saksofoni: *tr* *zene* szaxofonoz, szaxszofonon játszik

kontrasaksofono: kontraszaxofon

| **sakur/o** *növ* vadmeggy, szakura

►sakuro estas la simbolo de Japanio: a vadmeggy Japán szimbóluma

| **sal/o** 1) *kém* gaszt só

►kruda salo: durva só

►rafinata salo: finomított só

►semi salon sur la loko de la detruita urbo: sóval veti be a lerombolt város helyét

►tabla salo: asztali só

►tro multe da salo malbonigas la manĝon^Z: *közm* a jóból is megárt a sok

2) *kém* só

►glaŭbera salo: glaubersó

3) *átv* só

►atika salo: attikai só, finom elmésség

►ĝia salo en la supo: sava-borsa

►vi estas la salo de la tero: *bibl* ti vagytok a föld sója
sala: só

►sala aero: sós levegő

►sala akvo: sós víz

►sala manĝaĵo: sós étel

►sala saporo: sós íz

►sale malseka: sónedves

sali: *tr* *gaszt* sóz, megsóz

salimposto: sóvám

salita: sózott, sós

►salita fiŝo: sózott hal

►salita viando: sózott hús

salaĵo: *gaszt* sózott étel, sóban tartósított étel

saleco: sósság

►la saleco de la maro estas alta: nagy a tenger sóssága

salejo: sólelőhely, sóbánya

salero: sószem

►salero en sukero: *átv* porszem a gépezetben

saleta: enyhén sós, kissé sós

saligi: *tr* *kém* sóvá alakít

►saligi acidon: savas sóvá alakít

salisto: sópároló munkás

salujo: *gaszt* sótartó

elsaligi: *tr* *kém* kisóz

nesalita: sózatlan

sensala: 1) sótlan, sótalan

►sensala akvo: édes víz *szin* dolĉa akvo

►sensala dieto: sótalan diéta

2) *átv* sótlan, ízetlen

►sensala ŝerco: ízetlen tréfa

trosali: *tr* *gaszt* elsóz

►trosali la supon: elsózza a levest

salakvo: 1) sós víz

2) sós pác

salbaseno: *geo* sós medence

salfari: *ntr* <vízből> sót termel

salfarejo: sófőző, sóbepárló üzem

salgusta: sós ízű

sallaguno: sólepárló telep

salmino: *ip* sóbánya

salminejo: *ip* sóbányatelep

salministo: sóbányász

sallago: *geo* sós tó

►Granda Sallago: Nagy-sóstó

►Sallaga Urbo: Salt Lake City

salodiureziga: *gysz* sós húgyhajtó

salodiurezigilo: *gysz* sós húgyhajtó szer, salureticum

salplanto: *l.* halofito

salŝtono: *l.* evaporito

l.m. kuirsalo, marsalo, minsalo, odorsalo, roksalo, sezamsalo, ŝtonsalo

| **Saladin/o** *tört* Szaladin

| **salajr/o** *gazd* kereset, bér, fizetés *szin* laborpago

►baremo de salajroj: bértáblázat

►baza salajro: alapbér

►bloki la salajrojn, frostigi la salajrojn: befagyasztja a béreket

►enspezi la salajron: felveszi a fizetését

►fiksa salajro: fix bér, rögzített bér, fix fizetés

►komenca salajro: kezdő fizetés
 ►laŭpeca salajro, popeca salajro: darabbér *szin* pecsalajro
 ►malneta salajro: bruttó bér
 ►malsanula salajro: táppénz
 ►minimuma salajro: minimálbér
 ►monata salajro: havibér, havi fizetés, hópénz
 ►nefiksa salajro: mozgó bér
 ►neta salajro: nettó bér
 ►reala salajro: reálbér
 ►rendimenta salajro: teljesítménybér
 ►salajro por la 13a monato: 13. havi bér v. fizetés
 ►sekcio pri salajroj kaj laboro: bér- és munkaügyi osztály
 ►semajna salajro: heti bér
 salajri: *tr* <bért> fizet vkinek <n>
 ►bone salajrataj oficistoj: jól fizetett hivatalnokok
 ►oni salajras min el la poŝo: zsebből fizetnek nekem
 salajra: *gazd* bér-, fizetési
 ►salajra kategorio: bércsoport
 salajrado: *gazd* bérezés
 ►laŭpeca salajrado: darabbérezés, szakmánybérezés
 ►laŭrendimenta salajrado: teljesítménybérezés
 salajreco: *gazd* bérezési rendszer
 salajrulo: *gazd* alkalmazott, bérből és fizetésből élő
 salajrularo: *gazd* bérből és fizetésből élők
 kromsalajro: *gazd* bérpótlék
 ►danglajro kromsalajro: veszélyességi pótlék
 ►lingva kromsalajro: nyelvpótlék
 ►noktlajro kromsalajro: éjszakai pótlék
 ►skiplajro kromsalajro: műszakpótlék
 supersalajro: fizetésen kívüli juttatás
 ►porinfana supersalajro: családi pótlék
 salajratesto: fizetési jegyzék
 salajroaltigo: fizetésemelés
 salajrofonduso: *gazd* beralap
 salajrokalkulo: *gazd* bérelszámolás
 ►sekcio de salajrokalkulo: *fn* bérelszámoló, bérelszámolási osztály
 salajrokostoj: *gazd* bérköltségek
 salajrokoverta: fizetési boríték
 salajrolaboro: *gazd* bér munka
 salajrolaboristo: *gazd* bér munkás
 salajrolisto: bérjegyzék
 salajropostulo: *gazd* bér követelés
 salajroskalo: *gazd* bérskála
 ►movebla salajroskalo: mozgó bérskála
 salajrotago: fizetésnap
l.m. horsalajro, pecsalajro, tagsalajro
 | **salam/o** *gaszt* szalámi
 salamotaktiko: *pol* szalámitaktika
 | **salamandr/o** 1) áll szalamandra <Salamandra>
 ►alpa salamandro: fekete szalamandra, alpesi szalamandra <S. atra>
 ►makula salamandro: foltos szalamandra <S. salamandra>
 ►salamandredoj: szalamandrafélék <Salamandridae>
 2) mit tűztündér
 | **Salamank/o** *geo* Salamanca
 | **Salamis/o** *geo* Szalamisz
 | **salangan/o** áll szalangána <Collocalia>
 salangannesto: *gaszt* fecskefészek *szin* hirundnesto
 | **salat/o** 1) *gaszt* saláta
 ►kukuma salato: uborkasaláta
 ►tomata salato: paradicsomsaláta

2) *átv* saláta, összevisszaság
 ►estis malfacile elpreni el tiu salato de verkoj la publikigeblajn:
 nehéz volt kiválogatni abból az összevisszaságból a közölhető műveket
 salatujo: *gaszt* salátástál
 salatforko: *gaszt* salátásvilla
 salatkulero: *gaszt* salátáskanál
l.m. ĉampinjonsalato, fruktosalato, salikoketsalato
 | **Salcburg/o** 1) *geo* Salzburg <város>
 2) *geo* *pol* Salzburg <tartomány> <AT>
 | **salĉ/o** <műkorcsolyázás> salchow
 | **sald/o** *gazd* egyenleg, szaldó
 ►debita saldo: tartozik-egyenleg
 ►kredita saldo: követel-egyenleg
 saldi: *tr* *gazd* egyenleget von vmiből <n>, kiegyenlít, szaldíroz
 ►la butiko saldis siajn vendojn: a bolt egyenleget vont eladásaiából
 ►saldi konton: számlát kiegyenlít
 | **Salez/o** *geo* Sales
 salezano: *fn* *kr* szalézi <szerzetes>, szalezianus
 | **salicin/o** 1. salikino
 | **salicil** 1. salikil
 | **salik/o** *növ* fűz, fűzfa <Salix>
 ►arbusta saliko: fásodó fűz <S. arbuscula>
 ►babilona saliko, verda saliko: babiloni szomorúfűz <S. babylonica>
 ►blanka saliko: fehér fűz, ezüstös fűz <S. alba>
 ►blua saliko: kékes fűz <S. glauca>
 ►flava saliko: sárgaüstökű fűz, aranyvesszejű fűz <S. alba var. vitellina>
 ►griza saliko: hamvasfűz, rekettyefűz <S. cinerea>
 ►herbeca saliko: fűnemű fűz <S. herbacea>
 ►kapra saliko: kecskefűz, leányfűz, pálmáfűz <S. caprea>
 ►lana saliko: gyapjas fűz <S. lanata>
 ►laplanda saliko: lapp fűz <S. lapponum>
 ►laŭra saliko: babérfűz, borostyánfűz, keserű fűz <S. pentandra>
 ►migdala saliko: mandulalevelű fűz <S. triandra>
 ►mirtela saliko: kukojszafűz <S. myrtilloides>
 ►nigriĝanta saliko: feketéllő fűz, feketés fűz <S. nigricans>
 ►orela saliko: füles fűz, zsályafűz <S. aurita>
 ►plorsaliko: szomorúfűz
 ►polusa saliketo: sarki fűz, sarkvidéki fűz <S. polaris>
 ►prujna saliko: boroszlánlevelű fűz <S. daphnoides>
 ►purpura saliko: csigolyafűz, bíborkérgű fűz, sárfűz <S. purpurea>
 ►rampanta saliko: kúszó fűz <S. repens>
 ►reta saliketo: recéslevelű fűz, rácsfűz <S. reticulata>
 ►rompebla saliko: csöregfűz, törékeny fűz, Éva-fűz <S. fragilis>
 ►vimena saliko: kosárkötő v. kosárfonó fűz, nemes fűz, kenderfűz <S. viminalis>
 ►salikacoj: fűzfélék, fűzfaélék <Salicaceae>
 salika: 1) *növ* fűz-, fűzfa-
 2) fűzből készült
 ►salika korbo: fűzfakosár, vesszőkosár
 ►salikaĵo: fonatos áru, vesszőből készült holmi
 salikejo: *fn* *növ* füzes
 salikilo: *kém* szalicilsóport
 ►salikilata acido: szalicilsav
 salikino: *kém* szalicin
 salikilato: *kém* szalicilát
 salikozido: *l.* salikino
 salikfloro: *növ* barka
 salikrozo: *l.* epilobio

| **salikari/o** *növ* réti füzény <Lythrum salicaria>

| **salikok/o** *áll* garnélarák

salikoketosalato: *gaszt* garnélasaláta

| **salikorni/o** *növ* sziksófű, sómócsing <Salicornia>

| **saliv/o** *nyál*

salivi: *ntr* nyálat választ ki

saliviga: *gysz* nyáleválasztást segítő, szaliváns, saliváns

►saliviga medikamento: szaliváns gyógyszer

salivumi: *ntr* nyáladzik, folyik a nyála

salivoreo: *orv* nyálfolyás, ptyalismus

salivosučilo: *gysz* nyálszívó készülék

salivoveka: inycsiklandozó *szin* appetitveka, franda 1

salivtuko: előke, partedli

| **salm/o 1)** *áll* nemes lazac, fehér lazac, Jakab-lazac <Salmo salar>

►roza salmo: gorbuzlazac, púposlazac <Oncorhynchus gorboscha>

2) *l.* salmono

| **salmis/o** *gaszt* vadhúsragu

| **salmon/o** *áll* Salmo

►salmonedoj: lazacfélék <Salmonidae>

►salmonoformaj: lazacalakúak <Salmoniformes>

| **salmonel/o** *bakt* szalmonella <Salmomella>

salmonelozo: *orv* szalmonellás ételmérgezés, salmonellosis

| **Salome/o 1)** *bibl* Szalóme, Salomé <Zebedeus felesége>

2) *tört bibl* Szalóme <Heródiás lánya>

| **Salomon/o 1)** *bibl* Salamon

2) Salamon <utónév>

Salomonoj: *geo pol* Salamon-szigetek <SB>

salamona: salamoni

►salamona juĝo: salamoni ítélet

salomonsigelo: *l.* poligonato

| **salon/o 1)** fogadószoba, nappali, szalon

2) *átv* szalon

►frekventi salonojn: szalonokba jár

►literatura salono: *ir* irodalmi szalon

►politika salono: *pol* politikai szalon

3) *műv* tárlat, kiállítás

►aŭtuna salono de pentristoj: festők őszi tárlata

4) *hajó* szalon

5) <specializált> szalon, terem

►en la salono por fumantoj de la hotelo: a szálloda

dohányzószalonjában

►kavalira salono: *ép tört* lovagterem

►lekcia salono: előadó, előadóterem

►teatra salono: színházterem

salondanco: szalontánc

salonmuziko: *zene* szalonzene

salonorkestro: *zene* szalonzenekar

salonvagono: *vsút* szalonkocsi

l.m. balsalono, bilardsalono, festosalono, frizosalono, fumsalono,

legosalono, montrosalono, prezentsalono, tesalono

| **Salonik/o** 1. Tesaloniko

| **salp/o** *áll* szalpa <Salpa>

►salpuloj: szalpák, salpafélék <Thaliaceae>

| **salpetr/o** *kém* salétrom

►ĉilia salpetro: *agr* csilisalétrom

salpetri: *tr* *gaszt* salétromoz

| **salping/o** *anat* petevezeték, salpinx *szin* utera tubo

salpingito: *orv* petevezeték-gyulladás, salpingitis

mesosalpingo: *anat* méhkürtfodor, mesosalpinx

l.m. otosalpingo

| **sals/o** *zene* salsa <zene és tánc>

| **salsol/o** *növ* ballagófű <Salsola> *szin* sodherbo

| **salt/i 1)** *ntr* ugrik

►li saltis flanken antaŭ la aŭto: félreugrott az autó elől

►salti en la aeron: a levegőbe ugrik, a magasba ugrik

►salti en la akvon: a vízbe ugrik

►tro saltas la rato, ĝin kaptas la kato^Z: *közm* ha nagyon cincog az egér, elkapja a macska

2) *ntr* *átv* ugrik <egyikről másikra>

►la konversacio saltis de unu temo al alia: a társalgás egyik témáról a másikra ugrott

►lia rigardo saltis al la alia gasto: tekintete a másik vendégre ugrott

3) *ntr* *átv* ugrik, gyorsan növekszik

►la nombro de la kongresanoj saltis de mil al du mil: a kongresszusi résztvevők száma ezerről kétezerre ugrott

salto: 1) *átv* is ugrás

►en la naturo ne estas saltoj: a természet nem ismeri az ugrásokat

►ĝi estas je du saltoj for: egy macskaugrásnyira van

►kaŭra salto: *sp* zsugorugrás

►per unu salto li estis sur la tero: egy ugrással a földön termett

►rektakorpa salto: *sp* talpas ugrás <műugrás>

►temperatura salto: hirtelen hőmérsékletváltozás, hőfokugrás

2) *inf* végrehajtás megszakítása, break

►permana salto: kézi megszakítás

saltadi: *ntr* ugrádozik, ugrálgat

►birdoj saltadis de branĉo al branĉo: madarak ugrálgattak egyik

ágról a másikra

►saltadi ĉirkaŭ afero kiel blovata neĝero^Z: kerülgeti, mint macska a forró kását

►saltadi el unua al deka^Z: hetet-havat összehord, összevissza beszél

saltado: 1) ugrálás

2) *sp* ugrás

►gimnasta saltado: lóugrás

►saltado en alto kaj longo: magas- és távolugrás

►saltado per stango: rúdugrás

saltegi: *ntr* egy nagyot ugrik

salteti: *ntr* egy kicsit ugrik

saltigi: *tr* ugrat

►li saltigas sian ĉevalon: ugratja a lovát

saltumo: *sp* szaltó, halálugrás *szin* mortosalto

►inversa saltumo: hátraszaltó

alsalti: *x* odaugrik

►la hundo alsaltis, kaj forkaptis la viandopecon: a kutya odaugrott, és elkapta a húsdarabot

►rabistoj alsaltis nin dumvoje: rablók támadtak ránk útközben

altosalti: *ntr* *sp* magasugrik

altosalto: *sp* magasugrás

altosaltisto: magasugró

desalti: *ntr* leugrik

►desalti de la ĉevalo: leugrik a lóról

dissalti: 1) *ntr* szétugrik

►dissaltu!: kopjatok le!

►la kokinoj ektime dissaltis: a tyúkok riadtan szétugrottak

2) *ntr* *átv* széttörik, széthullik

►la baloneto dissaltis: a léggömb szétduzzant

►la vitra vazo dissaltis en mil pecojn: az üvegváza ezer darabra hullott szét

dissaltigi: *tr* széttör, szétrobbant, szétvet

►la eksplodo dissaltigis la pordegon: a robbanás szétvetette a kaput

►ni dissaltigos la ĉenojn: széttörjük a bilincseket

eksalti: *ntr* felugrik, ugrik egyet

►eksalti de surprizo: meglepetésében felugrott

►muelilo haltas, muelisto eksaltas²: *közm* pusztá malom ne sok hasznót hajt

elsalti: *ntr* kiugrik, kipattan

►bona ideo elsaltis el la cerbo: jó ötlet pattant ki a fejéből

►elsalti el la lito: kiugrik az ágyból

►elsalti tra la fenestro: kiugrik az ablakon

►ni ne povas elsalti el la propra haŭto: nem tudunk kibújni a bőrünkéből

elsaltulo: *fn pej* felkapaszkodott, parvenü *szin* parvenuo

ensalti: *ntr* beugrik

►ensalti en la boaton: beugrik a csónakba

flankensalti: *ntr* félreugrik, oldalra ugrik

forsalti: *ntr* elugrik, félreugrik vhonnan

►li forsaltis, por ne esti trafita de la aŭto: elugrott, hogy a kocsi ne űsse el

resalti: **1)** *ntr* hátraugrik

►pro ektimo li resaltis: a rémülettől hátraugrott

2) *ntr* visszapattan

►la kugloj resaltis de la muro: a golyók visszapattantak a falról

resaltigi: *tr* pattogtat

►resaltigi la pilkon: pattogtatja a labdát

►resaltigi platŝtonojn sur la akvo: lapos kavicsokat ugráltat a vízen, kacsázik

suprensalti: *ntr* felugrik

►soldatoj suprensaltis sur la bastionon: katonák ugrottak fel a bástyára

transsalti: *x* átugrik <a túloldalra>

►lia rigardo transsaltis sur la poststarantojn: tekintete átugrott a hátul állókra

►ni transsaltu ĉi tiun temon: ugorjuk át ezt a témát

►transsalti la barilon: átugorja a kerítést

transsalte-senhalte²: hanyatt-homlok, árkon-bokron

trisalto: *sp* hármassugrás

trisaltisto: *sp* hármassugró

saltekstari: *ntr* felugrik

saltleviĝi: *ntr* felugrik, felpattan

►li saltleviĝis el la seĝo: felpattant a székből

►saltleviĝi el la lito: kiugrik az ágyból

saltoboko: *sp* ugrózsámoly

saltodistanco: **1)** *sp* ugrótáv, ugráshossz

2) *távk* néma sáv, holtzóna

saltofosto: *sp* ugrómérce

saltokesto: *sp* ugrószekrény

saltolato: *sp* ugróléc

saltomato: *sp* ugrószőnyeg

saltoplato: *sp* sáncasztal <sí>

saltopreta: ugrásra kész

saltoskaraboj: *l.* elateredoj

saltoŝnuro: *jték* ugrálókötél, ugrókötél

saltotabulo: **1)** *sp* ugródeszka

2) *sp* trambulin

saltoturo: **1)** *sp* ugrótorony <műugrás>

2) *sp* nekifutótorony <sí>

saltovego: *sp* ugrópálya

saltrapida: ugrásszerű

►saltrapida evoluo: ugrásszerű fejlődés

l.m. altosalto, ĉizsaltuloj, ezoksalto, glavsaltulo, herbsaltuloj, kapsalto, longosalto, mortosalto, ondresalto, rajdsalto, skisalto, stangosalto, startsalto, ŝafsaltado, ŝnursalti, ŝraŭbosalto

| **saltarel/o** *zene* saltarello

| **saltier/o** <mellre csüngő> nyaklánc

| **salubr/a** egészséges, az egészségre jótékony hatású

►salubra aero: egészséges levegő

►salubra klimato: egészséges klíma

salubreco: egészségesesség, vminek az egészséges volta

►la salubreco de la novaj loĝejoj estas certigita: biztosított az új lakások egészséges volta

salubrigi: *tr* egészségessé tesz

►salubrigi la mucidan loĝejon: egészségessé teszi a dohos lakást

nesalubra: egészségtelen, nem egészséges

►nesalubraj kelloĝejoj: egészségtelen pincelakások

| **salut/i** **1)** *tr* köszön, tiszteleg vkinek <n>, üdvözl vkit

►la rekruto forgesis saluti la serĝenton: az újonc elfelejtett tisztelegni az őrmesternek

►li ĝentile salutis min: udvariasan köszönt nekem

►mian respektan saluton al via edzino: tiszteltetem a nejét

►salutu lin de mi: üdvözlöttem, üdvözlő a nevemben

►per ĉapellevo ili salutis unu la alian: kalapemeléssel üdvözlötték egymást

2) *tr átv* üdvözl vmit

►mi ĝoje salutas vian decidon: örömmel üdvözlöm a döntését

3) *ntr inf* bejelentkezik, log in

saluto: üdvözlés, köszöntés, üdvözllet

►funebra saluto: kondoleálás

►kun amikaj salutoj: baráti üdvözllettel

►kun elkoraj salutoj: szívélyes üdvözllettel

►kun estimplena saluto: mély tisztelettel

►kun sincera saluto: őszinte üdvözllettel

►Anĝela Saluto: *kr* üdvözlény <imádság>, *műv* angyali üdvözllet

►li ne respondis mian saluton: nem válaszolt a köszönésemre

►saluton!: szervusz!, üdvözlöllek!, üdvözlöm!

►transdonu mian funebran saluton al lia edzino: adja át mély együttérzésemet a feleségének

sal'!, salon!: *biz* szia!

elsaluti: *ntr inf* kijelentkezik, log out

ensaluti: *ntr inf* bejelentkezik, log in

forsaluti: *tr* búcsút vesz vkitől <n>

►li forsaltis la lastajn gastojn: búcsút vett az utolsó vendégektől

intersaluto: kölcsönös üdvözlés

salutkarto: üdvözlőlap vö. bildkarto

salutnomo: *inf* bejelentkezési név, azonosítási név

salutpaĝo: *inf* bejelentkezési lap

salutparolado: üdvözlőbeszéd

salutvortoj: üdvözlő szavak

l.m. honorsaluti, kapsaluti, klinsaluti, mansaluti, pafsaluti, viziersaluti

| **salv/o** *kat* sortűz, ösztűz

| **salvelen/o** áll száibling <Salvelinus>

| **Salvador/o** *geo pol* Salvador <SV>

| **salvarsan/o** *ex gysz* szalvarzán

| **Salven/o** *geo* Szalván, Salween

| **salvi/o** *növ* zsálya <Salvia>

►divenista salvio: látnoki zsálya <S. divinorum>

►flava salvio: enyves zsálya <S. glutinosa>

►oficina salvio: orvosi zsálya, kerti zsálya <S. officinalis>

►hispana salvio: azték zsálya <S. hispanica>

| **salvini/o** *növ* rucaöröm <Salvinia>

►naĝa salvinio: vízi rucaöröm <S. natans>

| **sam/a** ugyanaz

►la sama vizaĝo kiel tiu de la patro: ugyanaz az arc, mint az apáé

►lia vizaĝo estas tia sama kiel la mia: az arca ugyanolyan, mint az enyéem

►ni loĝas en la sama domo: ugyanabban a házban lakunk

►ni ne parolas la saman lingvon: nem ugyanazon a nyelven beszélünk

same: ugyanúgy, szintén, egyaránt

►ili estas tiel same engaĝitaj por la afero: ők szintűgy elkötelezettek az ügy mellett

►mi same ne aĉetis bileton: én szintén nem vettem jegyet

►ni same ŝatas ambaŭ sportojn: egyaránt szeretjük mindkét sportot

►tute same: teljesen ugyanúgy

samo: ugyanaz <a vmi>

►la samo okazis ankaŭ al mi: ugyanez fordult elő velem is

►li diris la samon: ugyanazt mondta

sami: *ntr* azonos, megegyezik, ugyanaz

►la metodo samas al la jam klarigita: a módszer azonos a már kifejtettel

►la situacio samas al la pasintjara: a helyzet ugyanaz, mint a múlt évi

►nia uniformo samas al la via: a mi egyenruhánk megegyezik a tiétekkel

samarano: *fn* áll csoportbeli, falkabeli

sameco: azonosság

►la sameco de niaj starpunktoj estas nediskutebla: álláspontjaink azonossága vitathatatlan

malsama: különböző, eltérő

►ili spertis la plej malsamajn kutimojn: a legkülönbözőbb szokásokat tapasztaltak

►ni havas malsamajn politikajn oponiojn: eltérő politikai véleményünk van

►niaj konceptoj estas malsamaj: az elképzeléseink különbözőek malsameco: másság, különbözőség

►la malsameco de niaj planoj ne malhelpas nian kunlaboron: terveink különbözősége nem akadályozza meg az együttműködésünket

tutsama: pontosan ugyanolyan, tökéletesen egyforma

sam-: ugyan-, egy-, azonos *l.* samforma, samideano, samloke, samnivela, samseksa, samtempa

| **samar/o** *növ* lependék

dusamaro: *növ* ikerlependék

| **samari/o** *kém* samárium <Sm>

| **Samari/o** **1)** *tört geo* Szamária <város>

2) *tört geo* Szamária <tartomány>

samariano: *tört bibl* samaritánus

| **Samarkand/o** *geo* Samarkand

| **samb/o** *zene* szamba <zene és tánc>

sambi: *ntr* szambázik

| **sambuk/o** *növ* bodza <Sambucus>

►blua sambuko: kékbogyós bodza, deres bodza <S. caerulea>

►grapola sambuko, ruĝa sambuko: fűrtös bodza, vörös bodza, szarvasbodza <S. racemosa>

►herba sambuko: *l.* ebulo

►nigra sambuko: fekete bodza, gyepűbodza, festő bodza <S. nigra>

►Sinjorino Sambuk': *ir* Holle anyó

| **same/o** *l.* laponó

| **sameĥ** *knyv* szamekh <héber 'sz' betű>

| **samg/o** *vall* szangha

| **samizdat/o** *pol* *knyv* samizdat kiadvány
samizdata: *mn* samizdat

| **Samni/o** *tört geo* Samnium

samniano: *tört* samnit, samnit

| **Samo/o** **1)** *geo* Szamoa-szigetek

►Okcidenta Samoo: *tört pol* Nyugat-Szamoa

►Usona Samoo: *geo pol* Amerikai Szamoa

2) *geo pol*: Szamoa <WS>

samoa: *mn* *nyt* szamoai <smo>

samoano: *fn* szamoai <lakos>

| **samojed/o** *fn* szamojéd

samojeda: *mn* *nyt* szamojéd

►samojedaj lingvoj: szamojéd nyelvek

| **samol/o** *növ* árokvirág <Samolus>

| **Samos/o** *geo* Számosz

| **Samotrac/o** *l.* Samotrako

| **Samotrak/o** *geo* Szamothraké

►Venkinto de Samotrako, Niko de Samotrako: *műv* szamothrakéi Niké

| **samovar/o** szamovár *szin* temaŝino

| **sampan/o** *hajó* szampan

| **sampl/o** véletlenminta <statisztika> *vö.* *muestro*

sampli: **1)** *tr* véletlenmintát vesz vmiből <n> <statisztika>

2) *tr* *zene* mintát vesz

samplilo: *zene* szempler

| **samp/o** *ir* szampó, csodamalom <Kalevala>

| **Samson/o** *l.* Šimšono

| **Samuel** *bibl* Sámuel könyve <Sám>

Samuelo: Sámuel <utónév>

| **samum/o** *met* számum

| **samuraj/o** *tört kat* samuráj

| **san/a** **1)** *orv* egészséges

►en korpo sana – menso sana: *közm* ép testben ép lélek

►li estas sana kiel pomo: majd kicsattan az egészségtől

►sana homo: egészséges ember

►sana kiel pomo: makkegészséges

►sana organo: egészséges szerv

2) *átv* egészséges <hatású>

►sana frukto: egészséges gyümölcs

►sana nutraĵo: egészséges étel

3) *átv* egészséges, ép <normálisan működő>

►li ne estas sana en la kapo: *pej* nem normális, nem tökéletes

►sana financa situacio: jó pénzügyi helyzet

►sana menso en sana korpo: ép testben ép lélek

sano: *orv* *átv* egészség

►fizika kaj morala sano: fizikai és morális egészség

►ĝi estu por vi al sano!^Z: váljon egészségére!

►je via sano!: az egészségedre!

►lia sano malboniĝis: megromlott az egészsége

►mi trinkas por via sano: iszom az egészségére

►Monda Organizo pri Sano: Egészségügyi Világszervezet, WHO

►publika sano: közegészség

►sano pli valoras ol oro!^Z: *közm* legnagyobb kincs a jó egészség

nincs jobb, mint a jó egészség

sani: *ntr* *ige* *orv* egészséges

►dank' al Dio, li sanas: hála Istennek, egészséges

►se mi denove sanos, mi vizitos vin: ha újra egészséges leszek, meglátogatom

saniga: **1)** *orv* gyógyító

► ĝi havas sanigan efikon: gyógyító hatása van
 ► sanigaj banoj: gyógyító fürdők
 2) *átv* egészséges <jó az egészségre>
 ► saniga nutrado: egészséges táplálkozás
 ► saniga vivmaniero: egészséges életvitel
 sanigi: 1) *tr orv* gyógyít, meggyógyít
 ► li sanigis multajn pacientojn: sok beteget gyógyított meg
 2) *tr átv* gyógyít, szanál
 ► ni sukcesis sanigi la fincan situacion: sikerült rendbe tennünk a pénzügyi helyzetet
 ► via rideto sanigas: a mosolyod gyógyít
 saniĝi: *ntr orv* gyógyul, meggyógyul
 ► post kelkaj tagoj li saniĝos: néhány nap múlva meggyógyul
 sanilo: *gysz* gyógyászati eszköz
 sanulo: egészséges ember
 malsana: 1) *orv* beteg
 ► malsana je la koro: szívbeteg
 ► mense malsana: elmebeteg, mentálishan beteg
 ► psike malsana: *pszi* lelki beteg, pszichésen beteg
 2) *átv* beteg
 ► malsana ekonomio: beteg gazdaság
 ► malsana je hejmsopiro: a honvágy betege
 malsano: *orv* betegség *vö.* afekcio, morbo
 ► akuta malsano: heveny *v.* akut betegség
 ► Alzheimer-malsano: Alzheimer-kór
 ► bakteria malsano: bakteriális betegség
 ► cerba malsano: *pszi* mentális betegség, agybaj
 ► Creutzfeld-Jacob-malsano: Creutzfeld-Jacob-betegség
 ► de tro da pano venas malsano^Z: *közm* a kutya is akkor vész meg, amikor legjobban megy sora
 ► fali en malsanon: betegségbe esik, lebetegedik
 ► infekta malsano: fertőző betegség
 ► kronika malsano: idült *v.* krónikus betegség
 ► lin trafis malbela malsano: csúnya betegség kapta el
 ► malsanan demandu, al sana donu^Z: *közm* a beteget kérdezik, az egészségesnek adnak
 ► malsano venas rapide, foriras rigide^Z: *közm* a baj könnyen jön, nehezen megy
 ► mensa malsano: elmebetegség, mentális betegség
 ► movorgana malsano: mozgásszervi betegség
 ► por longa malsano kurac' estas vana^Z: *közm* hosszú betegségnek halál a vége
 ► psika malsano: lelki betegség, pszichikai betegség
 malsani: *ntr ige orv* beteg
 ► du semajnojn li malsanis: két hétig beteg volt
 malsaneca: beteges
 ► malsaneca paleco: beteges sápadtság
 malsanema: beteges, betegségre hajlamos
 ► lia malsanema filo ne devis soldatiĝi: beteges fiának nem kellett bevonulnia
 malsaneta: *orv* gyengélkedő
 malsaneti: *ntr orv* gyengélkedik
 malsaneto: *orv* gyengélkedés
 ► pro malsaneto li ne prelegos: gyengélkedés miatt nem tartja meg az előadását
 malsaniga: *orv* megbetegítő, betegséget okozó, egészségtelen, kórokozó
 ► malsaniga aero: egészségtelen levegő
 ► malsanigaj bakterioj: kórokozó baktériumok
 ► malsanigaj nutraĵoj: betegséget okozó élelmiszerek

malsanigi: *tr orv* megbetegít
 malsaniĝi: *ntr orv* megbetegszik
 ► li malsaniĝis je ftizo: gümőkórban megbetegedett, tüdőbajt kapott
 ► li malsaniĝis de la marĉa aero: a mocsári levegőtől megbetegedett
 ► malsaniĝi je melankolio: mélabúban megbetegedett
 ► morte malsaniĝi: halálosan megbetegszik, halálos betegséget kap
 malsanulo: *fn orv* beteg, beteg ember
 ► malsanulo ne devas fumi: beteg ember ne dohányozzon
 ► Malsanulo pro imago: *ir* Képzelt beteg
 malsanulejo: *orv* kórház *szin* hospitalo
 neresanigebla: *orv* gyógyíthatatlan
 ► li suferas je neresanigebla malsano: gyógyíthatatlan betegségben szenved
 porsana: egészségi, egészségügyi, egészséget szolgáló
 ► porsanaj dispozicioj: egészségügyi intézkedések
 ► porsanaj institucioj: egészségügyi intézmények
 prisana: egészségről szóló, egészséget érintő
 ► niaj prisanaj diskutoj: az egészségről folytatott vitáink
 ► prisana literaturo: egészségügyi irodalom
 resanigi: 1) *tr orv* meggyógyít
 ► li resanigis milojn da malsanuloj: betegek ezreit gyógyította meg
 2) *tr átv* újra egészségesé *v.* normálissá tesz, rendbe hoz, szanál
 ► la registaro resanigis la ekonomion de la lando: a kormány rendbe hozta az ország gazdaságát
 ► resanigi la akvon: újra egészségesé teszi a vizet
 resaniĝi: *ntr orv* meggyógyul, felgyógyul
 ► kiam mi resaniĝos de ĉi tiu malsano?: mikor gyógyulok fel ebből a betegségből?
 ► via infano baldaŭ resaniĝos: az ön gyermeke hamarosan meggyógyul
 resanigilo: *gysz* gyógyászati eszköz, gyógyszer
 supersana: makkegészséges
 malsanasekuro: *orv gazd* betegbiztosítás
 malsanferii: *ntr orv* betegszabadságon van
 malsanfonduso: *orv gazd* betegsegélyezési alap
 malsanhistorio: *orv* kórtörténet
 malsanprevento: *orv* betegségmegelőzés, profilaxis, profilaktika *szin* profilaktiko
 malsanskribi: *tr orv* betegállományba vesz
 malsanulĉambro: *fn orv* gyengélkedő <szoba>, betegszoba
 malsanulmono: *orv gazd* táppénz
 sanasekuro: *orv gazd* egészségbiztosítás
 sanatesto: *orv* egészségi bizonyítvány
 sanaŭtoritato: *orv pol* egészségügyi hatóság
 sancentro: *orv* egészségügyi központ
 sanfavora: egészséges, egészségre jótékony hatású
 ► sanfavoraj nutraĵoj: egészséges élelmiszerek
 ► sanfavora vivmaniero: egészséges életmód
 sanigefika: *gysz* gyógyhatású
 ► sanigefikaj preparaĵoj: gyógyhatású készítmények
 sankarto: *orv* egészségügyi kárton
 sankonservado: *orv* egészségmegőrzés
 sankonsultejo: *orv* orvosi rendelő
 sanlibreto: *orv* egészségügyi könyvecske
 sanmensa: ép eszű
 sanministro: *pol orv* egészségügyi miniszter
 sanpolitiko: *orv pol* egészségpolitika
 sanprizorgo: *orv* egészségügyi ellátás
 sanprofesiulo, sanservisto: *orv* egészségügyi dolgozó
 sanprotekto: *orv* egészségvédelem

sanrisko: *orv* egészségügyi kockázat
 sanserva: *orv* egészségügyi
 ►sanserva sistemo: egészségügyi rendszer
 sanservo: *orv* egészségügyi ellátás
 sanspertulo: *orv* egészségügyi szakértő
 sanstato: *orv* egészségi állapot
 sanstimula: *orv* egészségstimuláló
 santroti: *ntr* <testgyakorlasként> kocog
 sanvelka: beteges, betegeskedő
l.m. dormomalsano, flavmalsano, gruzmalsano, kasonmalsano, marmalsano, mortmalsana, ŝtonmalsano, turnomalsano, veturmalsano
 | **Sana/o** *geo* Szanaa
 ►Sanao estas la ĉefurbo de Jemeno: Szanaa Jemen fővárosa
 | **sanatori/o** *orv* szanatórium
 | **San-Bernard/o** *geo* Szent Bernát-hágó
 ►Granda San-Bernardo: Nagy Szent Bernát-hágó
 ►Malgranda San-Bernardo: Kis Szent Bernát-hágó
 san-bernarda hundo: *áll* bernáthegeyi kutya
 | **Sanĉ/o** Sancho <utónév>
 ►la servisto de Donkiĥoto nomiĝis Sanĉo: Don Quijote szolgáját Sanchónak hívták
 | **sandal/o** szandál, saru
 ►demeti la sandalojn: leveti a szandálját v. saruját
 ►li ricevis novajn sandalojn: új szandált kapott
 | **sandarak/o** szandarakgyanta
 | **sandov/o** *rep* gumirugó <vitorlágép feleresztéséhez>
 | **sandr/o** *áll* fogas süllő <Stizostedion lucioperca>
 ►volga sandro: kősüllő <Lucioperca volgensis>
 | **sandviĉ/o** *gaszt* szendvics
 ►kukuma sandviĉo: uborkás szendvics
 ►salama sandviĉo: szalámis szendvics
 ►ŝinka sandviĉo: sonkás szendvics *szin* ŝinkopano
 ►varma sandviĉo: melegszendvics
 Sandviĉaj Insuloj: *geo* Sandwich-szigetek
 sandviĉejo: *gaszt* szendvicsárus bódé
 sandviĉeto: *gaszt* félshendvics <egy kenyérszeletből>
 sandviĉulo: szendvicsemlő <reklám>
 sandviĉforko: *gaszt* szendvicsvilla
 sandviĉkolbaso: *gaszt* szendvicskolbász
 sandviĉpano: *gaszt* zsúrkenyér
 | **San-Francisk/o** *geo* San Francisco
 | **sang/o** **1)** *anat* vér
 ►droni en sangon: vérbe fojt
 ►fluis la sango de senkulpujoj: ártatlanok vére folyt
 ►hundoj lekiŝis lian sangon: kutyák nyalták a vérét
 ►la sango konsistas el plasmato kaj globuloj: a vér plazmából és vértestekből áll
2) *átv* vér
 ►ekbolis mia sango: felforrt a vérem
 ►la sango solidiĝis al li: meghűlt benne a vér
 ►li ne havas sangon en siaj vejnoj: nincs vér a pucájában
 ►lin pelis lia malkvieta sango: nyugtalan vére hajtott
 ►mortigi kun malvarma sango: hidegvérrel öl
 ►suĉi lian sangon: *tr* kiszípoloz, a vérét szívja
 ►sviti per sango: vért izzad
3) *átv* vér <származás>
 ►bona sango sin ne malkonfesas: *közm* a vér nem válik vízzé
 ►ĉevalo de pura sango: telivér ló
 ►homo de blua sango: kékvérű <nemes> ember

►la sango de Árpád: Árpád vére
 ►la sango ne mensogas: *közm* a vér nem válik vízzé
 ►li devenas el nobela sango: nemesi vérből származik
 ►sango komuna reciproke sin altiras²: *közm* a vér nem válik vízzé
 ►sango ne silentas, sian sangon ĝi sentas²: *közm* megszólal a vér szava
 ►ŝia propra karno kaj sango: saját teste és vére <nőé>
 ►voĉo de la sango: a vér szava
 sanga: **1)** *anat* vér-
 ►sanga preparaĵo: vérkészítmény
2) véres
 ►plori per sangaj larmoj: véres könnyeket hullat
 ►sanga batalo kaj venko: véres ütközet és győzelem
 ►sanga vestaĵo: véres ruha
 sangi: **1)** *ntr orv* vérzik
 ►la nazo sangas al li: vérzik az orra
2) *ntr átv* vérzik
 ►mia koro sangas: vérzik a szívem
 sangado: *orv* vérzés
 ►sangado de nazo: orrvérzés
 sangero: *anat* véresejt *szin* globulo **1**
 ►blanka sangero: *l.* leŭkocito
 ►ruĝa sangero: *l.* eritrocito
 samsanga: egy vérből való, vér szerinti
 ►samsanga amo: vérfertőző szerelem
 ►samsangaj kuzoj: vér szerinti unokatestvérek
 samsangano: vérrokon
 sensanga: vértelen
 ►sensanga revolucio: vértelen forradalom
 sensangigi: *tr* átv is kivéreztet
 sangadulto: *ex* vérfertőzés *l.* incesto
 sangalfluo: *orv* vértolulás
 sangalianco: *tört* vérszövetség, vérszerződés
 sangavida: vérszomjas
 sangeltiri: *ntr orv* eret vág
 ►oni sangeltiris al li: eret vágtak rajta
 sangeltiro: *orv átv* is érvágás
 sangimposto: *tört* véradó, kötelező katonai szolgálat
 sangoboliga: vérlázító
 sangoĉelo: *anat* vértest, véresejt *szin* globulo
 ►blanka sangoĉelo: *l.* leŭkocito
 ►ruĝa sangoĉelo: *l.* eritrocito
 sangocirkulado: *anat* vérkeringés
 sangodializo: *orv* művesekezelés, dialízis
 sangodializilo: *gysz* művese, dializálókészülék
 sangodonado: *orv* véradás
 sangodonanto: *orv* véradó
 sangofloro: *l.* hemanto
 sangofrato: vér szerinti testvér
 sangoglobeto: *l.* globulo **1**
 sangoglobino: *l.* hemoglobino
 sangogrupo: *orv* vércsoport
 sangohundo: *áll* véreb
 sangokancero: *l.* leŭkemio
 sangokoagulaĵo: *orv* véralvadék, coagulum *szin* kruoro
 sangokolbaso: *gaszt* véres hurka *szin* budeno
 ►fari sangobanon: vérfürdőt rendez
 sangokultivo: *orv* vértényészet, hemokultúra
 sangomanko: **1)** *orv* vérszegénység
2) *gysz* vérhiány

sangoparazito: *áll* vérparazita
sangoparenco: *fn* vérrokon
sangoparenca: *mn* vérrokon
sangoparenci: *ntr* vérrokontságban van
sangoplasmo: *anat* vérplazma
sangoplena: véres, vérrel teli
sangopremo: *orv* vérnyomás *szin* tensio 1
▶alta sangopremo: magas vérnyomás *szin* hipertensio
▶malalta sangopremo: alacsony vérnyomás *szin* hipotensio
sangoprincio: vér szerinti herceg
sangoruĝa: vérvörös
sangosoifa: vérszomjas
sangoskarabo: *áll* hajnalbogár <Lygistorus>
▶senflugila sangoskarabo: piros puhabogár, vérbogár <L. sanguineus>
sangosuĉanto: *fn pej* vérszívó
▶sangosuĉantoj estas niaj sinjoroj: vérszívók a mi uraink
sangoŝmirita: véres, vérfoltos
sangotesto: *orv* vérvizsgálat
sangotransfuzo: *orv* vérátömlesztés
sangotubo, sangovazo: *anat* véredény
sangovaskuloj: *anat* vérerek, vasa sanguinea
sangovenĝo: vérbosszú *szin* venĝmortigo
sangoverŝo: vérontás
l.m. blusanga, frostsanga, malvarmsanga, mortsang, nazosangado, pursanga, trankvilsango, varmsanga, varmegsanga
| **sango/a** *mn nyt* szango <sag>
| **sangri/o** *gaszt* sangria
| **sangvin/a** *pszi* vérmes, lobbanékony, szangvinikus
▶li estas de temperamento sangvina: vérmes természetű
| **sangvin/o** *műv* vörös krétarajz, vörös ceruzarajz
| **sangvisorb/o** *növ* vérfű <Sanguisorba>
▶eta sangvisorbo: csabaíre, csabaírevérfű <S. minor>
▶oficina sangvisorbo: őszi vérfű <S. officinalis>
| **Sanĥerib/o** *tört bibl* Szín-ahhé-eriba, Szanhérib, Sénakhérib
| **sanidin/o** *ásv* szanidin
| **sanikl/o** *növ* gombernyő <Sanicula>
▶eŭropa saniklo: európai gombernyő <S. europaea>
| **sanitar/a** *orv pol* (köz)egészségügyi
▶sanitara kordon: egészségügyi kordon
▶sanitara oficejo: egészségügyi hivatal
▶sanitara prizorgo: egészségügyi ellátás
▶sanitara servo: egészségügyi szolgálat
▶sanitara trajno: kórházvonat
sanitaro: *orv pol* (köz)egészségügy
sanitaristo, sanitarulo: egészségügyi dolgozó
| **San-Jose/o** *geo* San José
▶San-Joseo estas la ĉefurbo de Kostariko: San José Costa Rica fővárosa
| **sankci/o** **1)** jóváhagyás
▶la komitato donis sian sankcion: a bizottság jóváhagyását adta
2) jog szankció, büntetőintézkedés
▶apliki ekonomiajn sankciojn kontraŭ ŝtato: gazdasági szankciókat alkalmaz egy állam ellen
▶ekonomia sankcio: *pol* *gazd* gazdasági szankció, gazdasági büntetőintézkedés
▶kriminaljura sankcio: büntetőjogi szankció
sankcii: *tr jog* jóváhagy, szentesít, törvényerőre emel
▶la kongreso sankciis la decidojn de la komitato: a kongresszus jóváhagyta a bizottság döntéseit

| **Sankt-Gotard/o** *geo* Szent Gotthárd <hágó>
▶montpasejo Sankt-Gotardo: Szent Gotthárd-hágó
▶tunelo de Sankt-Gotardo: *közl* Szent Gotthárd-alagút
| **sankt/a** **1)** *vall* szent <istennek szentelt>
▶sankta akvo: *kr* szenteltvíz *szin* benita akvo
▶sankta bosko: szent liget
▶sankta bovino: szent tehén
▶sankta tago: szent nap
▶sanktaj lokoj: szent helyek
2) *vall* szent <vallásosan tisztelt> *l.* Sankta Lando, Patro, Semajno, Skribo, Virgulino, sanktaj apostoloj, kantoj
3) *kr* szent <szentté avatott>
▶Sanktaj Petro kaj Paŭlo: Szent Péter és Pál
4) *átv* szent
▶la patrujo estas por ni sankta: a haza számunkra szent
▶la sankta rajto de la rezisto: az ellenállás szent joga
▶la sankta tero de la patrujo: a haza szent földje
▶por li nenio estas sankta: neki semmi sem szent
sanktaĵo: *vall* szent dolog, megszentelt dolog
sankteco: szentség
▶la sankteco de la loko: a hely szentsége
▶Lia Sankteco Papo Johano Paŭlo 2a: Őszentsége II. János Pál pápa
▶mi estas servisto de via sankteco: szentséged szolgája vagyok
sanktejo: *vall ép* szentély
▶hinduismo sanktejo: hindu szentély
▶la sanktejo de la jerusalema Templo: a jeruzsálemi templom szentélye
sanktigi: **1)** *vall* megszentel
▶sanktigi la sabaton: megszenteli a szombatot
▶sanktigi per la sankta oleo: szentelt olajjal megszentel
2) *kr* szentté avat, szentté nyilvánít *szin* sanktuligi
▶la unua hungara reĝo estis sanktigita: szentté avatták az első magyar királyt
sanktulo: **1)** *vall* szent ember
▶vivis sanktulo en la dezerto: élt egy szent ember a sivatagban
2) *kr* szent <szentté avatott>
▶ĉirkaŭ sanktuloj diabloj vagas^z: *közm* ritka szent próba nélkül
▶Ĉiuj Sanktuloj: mindenszentek
▶reĝo Ladislao 1a estas hungara sanktulo: I. László király magyar szent
sanktuligi: *tr kr* szentté avat *szin* sanktigi 2
malsanktigi: *tr vall* megszenteltet
▶malsanktigi la preĝejon: megszenteltet a templomot
plejsanktaĵo: *bibl* igen szent dolog, legszentebb dolog
plejsanktejo: *bibl* szentek szentje, szentély
▶en la plejsanktejo de la Templo estis la kesto de atesto: a Templom szentélyében volt a frigyláda
resanktigi: *tr vall* újraszentel
▶la pastroj resanktigis la sensanktigitan templon: a papok újraszentelték a megszenteltetett templomot
sanktafekta: *pej* szenteskedő, ájtatoskodó
sanktakvi: *tr kr* szenteltvízzel meghint, megszentel *szin* benakvi
sanktakvujo: *kr* szenteltvíztartó *szin* benakvujo
sanktbildeto: *kr* szentkép
sanktfiguro: *kr* ikon *szin* ikono 1
sanktoleo: *kr* szentelt olaj, kenet, krizma *szin* krismo
sanktolei: *tr vall* felken, szentelt olajjal megken
▶sanktolei reĝon: királyt felken
sanktoleado: *kr* felkenés, szentelt olajjal kenés
▶lasta sanktoleado: utolsó kenet *szin* la lasta ŝmíro

sanktoleito: *fn* vall felkent

sanktproklamo: *kr* szentté avatás, szentté nyilvánítás

sanktproklami: *kr* szentté avat, szentté nyilvánít *szin* sanktuligi

sanktpromeso: *l.* voto 1

sanktrestajo: *vall* ereklye, relikvia *szin* relikvo

sankturbo: *vall* szent város

| **Sanktakruci/o** *geo pol* Szentkereszt <PL>

| **Sankta-Piero kaj Mikelon/o** *geo pol* Saint-Pierre és Miquelon <FR>

| **Sankt-Peterburg/o** *geo* Szentpétervár vö. Petrogrado, Leningrado

| **Sanmarin/o 1)** *geo* <város> San Marino

►en Sanmarino estis fondita la Akademio Internacia de la Sciencoj:

San Marinóban alapították a Nemzetközi Tudományos Akadémiát

►Sanmarino estas la ĉefurbo de la Respubliko de Sanmarino: San

Marino a San Marino Köztársaság fővárosa

2) *geo pol* <ország> San Marino <SM>

| **San-Paŭl/o 1)** *geo* Sao Paulo <város>

2) *geo pol* Sao Paulo <szövetségi állam>

| **sanpaŭli/o** *növ* afrikai ibolya <Saintpaulia>

| **San-Rem/o** *geo* San Remo

| **San-Salvador/o** *geo* San Salvador

►San-Salvadoro estas la ĉefurbo de Salvadoro: San Salvador Salvador fővárosa

| **sansevier/o** *növ* szanzeviéria, szanszeviéria <Sansevieria>

| **San-Simon/o** *gazd fil* <Claude Henri de Rouvroy de > Saint-Simon

sansimonismo: *gazd fil* saint-simonizmus

sansimonisto: *gazd fil* saint-simonista

| **sanskrit/o** *nyt* szanszkrit, szanszkrit nyelv <sa>

| **santal/o** *növ* szantálfa <Santalum>

►blanka santalo: fehér szantálfa <S. album>

santalino: *kém* szantalin

santalolo: *kém* szantalol

santalesenco: *kém* szantálolaj, oleum santali

santalligno: szantálfa <faanyag>

| **santal/o** *fn* szantáli

santala: *mn nyt* szantáli <sat>

| **Santiag/o** *geo* Santiago

Santiago de Kampustelo: *geo kr* Santiago de Compostela

| **Santo-Doming/o** *geo* Santo Domingo

►Santo-Domingo estas la ĉefurbo de la Dominika Respubliko: Santo

Domingo a Dominikai Köztársaság fővárosa

| **santolin/o** *növ* cipruska <Santolina>

►etcipresa santolino: kerti cipruska, hamvas v. szürke cipruska <S. chamaecyparissus>

| **santun/o** *kr* betlehemfigura

| **santur/o** *zene* szantur

| **Saon/o** *geo* Saône

| **Sao-Tome/o** *geo* Sao Tomé

►Sao-Tomeo estas la ĉefurbo de Sao-Tomeo kaj Principeo: São Tomé São Tomé és Príncipe fővárosa

Sao-Tomeo kaj Principeo: *geo pol* Sao Tomé és Príncipe <ST>

| **sap/o 1)** szappan

►mola sapo: kenőszappan

►postasa sapo: káliszappan, káliumszappan

►soda sapo: nátronszappan

►solida sapo: keményszappan

2) *kém* szappan

sapi, sapumi: *tr* szappanoz, beszappanoz

►sapumi al li la okulojn: *átv* jól megmossa a fejét

sapigi: *tr kém* szappanná főz, szappanná alakít

sapozido: *l.* saponino

saponino: *kém* szaponin

sapujo: szappantartó

saparbo: *l.* sapindo

sapdozilo: szappanadagoló

sapoflokoj: szappanpelyhely

sapherbo: *l.* saponario

►orienta sapherbo: *l.* panikla gipsofilo

sapŝtono: *ásv* zsírkő, szteatit *szin* steatito

sapveziko: *átv* is szappanbuborék

l.m. flusapo, ŝmirsapo, razosapo, ŝaŭmsapo, tualetsapo

| **sape/o 1)** *kat* akna, aknafolyosó

►oni fosis sapeon sub la fortikaĵmuro, por eksplodigi ĝin: aknát

ástak a várfal alá, hogy felrobbantsák

2) *kat* közelítőárok

sapei: **1)** *tr kat* aláaknáz

►la remparo estis sapeita: aláaknázták a sáncot

2) *tr átv* aláás

►sapei la ŝtatpotencon: aláássa az államhatalmat

►sapei lian aŭtoritaton: aláássa a tekintélyét

sapeisto: *kat* árkász, aknász

| **sapek/o** sapeque <pénznem>

| **saper/o** *l.* sapeisto

| **Sapf/o** *ir* Szapphó

►sapfa strofo: szapphói versszak

sapfismo: szapphói szerelem

sapfismulino: *l.* lesbanino

| **sapind/o** *növ* szappanfa <Sapindus> *szin* saparbo

| **sapokuban/o** *zene* sapo cubana

| **saponari/o** *növ* szappanfű <Saponaria> *szin* sapherbo

►ocimoida saponario: gyepes v. pirosló szappanfű, henye szappanfű <S. ocymoides>

►oficina saponario: orvosi szappanfű, habzófű <S. officinalis>

| **sapor/o** *biol* íz

►acida saporo: savas íz

►amara saporo: keserű íz

►dolĉa saporo: édes íz

►sala saporo: sós íz

sapori: *ntr biol* ízlik, vmilyen íze van *szin* gusti 1

►ĝi acidete saporas: savanykás íze van

| **sapot/o 1)** *növ* szapóta <Sapota>

2) *növ* rágógumifa, szapotijja <Manilkara zapota> *szin* manilkaro

3) *l.* sapotbero

sapotacoj: szapófafélék, zapófafélék <Sapotaceae>

sapotbero: *növ* szapotijja, szapotijjaszilva

| **sapr/o** *őko* korhadék, rothadék, televény

sapreja: *mn biol* televénylakó, szaprofág

saprofito: **1)** *növ* szaprofiton

2) *bakt* szaprofita baktérium

saprozoo: *áll* szaprozoa

saprovivulo: *biol* szaprofág szervezet

saproviveco, saprovivulismo: *biol* szaprofitizmus

| **sapropel/o** *ásv* rothadó iszap, szapropél

| **Sar/a** *bibl* Sára *szin* Saraj

| **Sar/o** *geo* Saar <folyó>

Sarlando: *geo* Saar-vidék

| **saraband/o** *zene* sarabande <zene és tánc>

| **saracen/o** szerezsen, szaracén

| **saraceni/o** *növ* kürtvirág, szaracénfű, szaracénia <Sarracenia>

| **sarafan/o** *tex* szarafán <hosszú ujjatlan női ruha> <RU>

| **Saraj** *bibl* Sára *szin* Sara

| **Sarajev/o** *geo* Szarajevó

► Sarajevo estas la ĉefurbo de Bosnio kaj Hercegovino: Szarajevó Bosznia-Hercegovina fővárosa

| **Saratov/o** *geo* Szaratov

| **sarak/o** *növ* azokfa, aszokfa, Buddha-fa <Saraca>

| **Sarbruk/o** *geo* Saarbrücken

| **sarcin/o** *bakt* szarcina <Sarcina>

| **sard/o** *fn* szárđ

sarda: *mn* nyt szárđ <srd>

Sardujo, Sardo: *geo pol* Szardínia <IT>

| **sardan/o** szardána <katalán körtánc>

| **Sardanapal/o** *tört* Assur-bán-apli, Asszurbanipál, Szardanapal

| **sardel/o** *gaszt* szardellás v. ajókás konzerv

| **Sardes/o** *tört geo* Szardeisz

| **sardi/o** l. sardo

| **sardin/o** **1)** *gaszt* szardíniakonzerv

2) l. pilčardo

sardinforketo: *gaszt* szardíniaszedő villa

sardinskatolo: átv is szardíniásdoboz

| **Sardini/o** l. Sardujo

| **sardon/a** **1)** *orv* szardonikus, görcsös

► sardona mieno: szardonikus arckifejezés

2) átv keserűen gúnyos, szardonikus

► sardona rido: gúnykacaj, szardonikus kacaj

| **sardoniks/o** *ásv* szárdonix

| **sargas/o** *növ* golffű, bogyómoszat <Sargassum>

Sargas-maró: *geo* Sargasso-tenger

| **sari/o** *tex* szári

| **sarin/o** *kém* szarin

| **Sarin/o** *geo* Saane, Sarine

| **sark/i** *tr agr* gyomlál

► sarki florbedon: virágágyást gyomlál

sarkilo: *agr* gyomirtó kapa

sarkindaĵo: *növ* gyom

elsarki: **1)** *tr agr* kigyomlál

2) *tr átv* kigyomlál, kiirt

► elsarki la tajperarojn: kigyomlálja a gépelési hibákat

sarkpioĉo: *agr* csákánykapa

l.m. ŝovsarkilo, tirsarkilo

| **sarkasm/o** szarkazmus, maró v. metsző gúny

sarkasma: szarkasztikus, epés

► sarkasma rimarko: epés megjegyzés

| **sarkofag/o** **1)** *tört* szarkofág, kőkoporsó

2) <koporsót burkoló> szarkofág

| **sarkom/o** *orv* szarkóma

► Kaposi-sarkomo: Kaposi-szarkóma

sarkomozo: *orv* sarcomatosis

l.m. fibrosarkomo, limfosarkomo, kondrosarkomo, miosarkomo, ostosarkomo

| **sarkopsil/o** l. ĉiko

| **sarkopt/oj** *áll* ásóatkák, vájóatkák <Sarcoptes>

| **sarmat/o** *tört* szarmata

Sarmatujo, Sarmatio: *tört geo* szarmataföld

| **sarment/o** *növ* inda, szaporító hajtás, sarmentum

sarmenta: *növ* indás

► sarmenta planto: indás növény

| **sarong/o** *tex* szarong <maláj szoknya>

| **sarotamn/o** l. kalva citizo

| **sars/o** *orv* SARS

| **sartori/o** *anat* szabóizom, musculus sartorius

| **Sartr/o** *fil ir* <Jean Paul> Sartre

| **sarusofon/o** *zene* szarruszofon

| **sasafras/o** *növ* lázfa, szasszafrász <Sassafras>

► blanketta sasafraso, oficina sasafraso: amerikai lázfa, amerikai szasszafrász <S. albidum>

| **Sasan/o** *tört* Szászán

Sasanidoj: *tört* Szászánidák

| **Saskaĉevan/o** *geo pol* Saskatchewan <CA>

| **saŝim/o** *gaszt* szasimi <JP>

| **sat/a** **1)** jóllakott

► dankon, mi estas sata: köszönöm, jóllaktam

► ke la lup' estu sata, kaj la ŝaf' ne tuŝata^Z: hogy a kecske is jóllakjon, és a káposzta is megmaradjon

► sata malsatan ne povas kompreni^Z: *közm* jóllakott ember nem hisz éhesnek

► tuta jam sata, sed okulo malsatas^Z: csak a szeme kívánja

2) átv eltelt vmivel, elég vmi

► mi estas sata de via babilaĉo: elegendem van a locsogásodból

► mi iĝis sata de la mirindaĵoj: elteltem a csodálatos dolgokkal
sati: *ntr ige* jóllakott

► mi jam satis, kiam oni surtabligis la kukojn: már jóllaktam, amikor kihozták a sütemény

satigi: **1)** *tr* jóllakat, laktat

► halvao rapide satigas: a halva laktat

► min ĉi tiu kokofemuro tute satigis: én ettől a csirkecombtól teljesen jóllaktam

2) *tr átv* kielégít

► ĉu mi sukcesis satigi vian intereson?: sikerült kielégítenem az érdeklődését?

satigi: **1)** *ntr* jóllakik

► ni ĉiuj satiĝis de la pomoj: minden jóllaktunk az almától

2) *ntr* kielégül, telítődik, eltelik vmivel

► li satiĝis de la vivo: megelégtelte az életet

► liaj okuloj ne povis satiĝi je la vidado: a szeme nem tudott betelni a látvánnyal

► mi satiĝis de viaj fabeloj: elegendem van a meséidből

ĝissate: **1)** jóllakásig

► mangi ĝissate: kedvére eszik

2) átv telítődésig

► klaĉi ĝissate: kipletykálja magát

malsata: éhes

► en malsata familio mankas harmonio^Z: *közm* ahol híján a kenyér, híján a békesség

► lupe malsata: farkaséhes

► malsata kiel lupó: farkaséhes

► malsata stomako orelon ne havas^Z: *közm* éhes embernek nincs füle mesére

► ne skrupulas gusto de malsata gastro: *közm* éhes ember nem válogatós

► stomako malsata nur pri pano meditas^Z: *közm* éhes embernek kenyéren jár az esze

► ventro malsata orelon ne havas^Z: *közm* éhes embernek nincs füle mesére

malsati: *ntr* éhez

malsato: éhség

► malsato donas spriton^Z: *közm* szükség okossá teszi az embert

► malsato estas plej bona kuiristo: *közm* legjobb szakács az éhség

► malsato ne estas frato^Z: *közm* alkalmatlan vendég az éhség

► malsato plej bone gustigas la manĝon^Z: *közm* legjobb szakács az éhség
 ► pli efike ol bato, pelas malsato^Z: *közm* nagy úr az éhség
 ► se malsato turmentas, lupo timon ne sentas^Z: *közm* az éhség kihajtja a farkast a bokorból
 malsatego: éhínség *szin* malsatmizero
 malsatado: éhezés
 malsatigi: *tr* éheztet
 malsatigi: *ntr* megéhezik
 malsatulo: éhes ember
 ► malsatulo songas, ke li manĝas: *közm* éhes disznó makka álmodik
 ► malsatulon fabloj ne nutros^Z: *közm* nem elég a szó, ha nem elég a cipő
 malsate-soife: étlen-szomjan
 malsatmizero: éhínség
 malsatmorti: *ntr* éhen hal
 malsatmorto: éhhalál
 malsatprotesto: éhségtiltakozás
 malsatstrikto: éhségstrájk
 nesatigebla: kielégíthetetlen
 ► nesatigebla sciavido: olthatatlan tudásszomj
 ► nesatigebla scivolemo: kielégíthetetlen kíváncsiság
 supersata: eltelt
 ► mi estas supersata de la abunda tagmanĝo: elteltem a bő ebéddel
 supersatigi: *tr* túllakat
 supersatigi: *ntr* eltelik
 ► li supersatigis de ĉio bona: minden jóval eltelt
 trosateco: túllakottság, csömör
 sat-: <kielégítően> *l.* satavida, satdormi, satmanĝi, satnaŭzo, satparoli, satplori, satridi
 | **Satan/o** *bibl kr* Sátán
 ► Satano ribelis kontraŭ Dio: a Sátán fellázadt Isten ellen
 ► Satano tentis Jesuon: a Sátán megkísértette Jézust
 satano: *átv* sátán, ördög
 ► satano forprenu vin!: az ördög vigyen!
 ► satano loĝas en ĉi tiu homo: az ördög lakik ebben az emberben
 satanismo: sátánizmus
 satanisto: sátánista
 | **satelit/o** **1)** *csill* természetes hold, szatellita *szin* natura satelito
 ► Luno estas satelito de Tero: a Hold a Föld szatellitája
2) *átv pol* csatlós
 ► Hungario estis satelito de Sovetunio: Magyarország a Szovjetunió csatlósa volt
3) *táv* műhold, mesterséges hold *szin* arta satelito, artefarita satelito
 ► meteorologia satelito: *met* meteorológiai műhold
 ► staranta satelito: stacionárius műhold, szinkron műhold
 ► telekomunikada satelito: távközlési műhold
 ► televida satelito: televíziós műhold
4) *tech* bolygókerék *szin* planeda rado
 satelita: **1)** *táv* műholdas *l.* satelita elsendo, foto. televido, urbo
2) *pol* csatlós
 ► satelita ŝtato: bábállam, csatlós állam
 | **satang/o** satang <pénznem>
 | **sateno/o** *tex* szatén
 ► atalaso estas silka sateno: az atlasz selyemszatén
 ► atlasa sateno: atlaszszatén
 ► kotona sateno: pamutszatén
 ► lana sateno: gyapjúszatén
 ► silka sateno: selyemszatén
 satena: sima, fényes <felületű>

► satena haŭto: sima bőr
 ► satena papero: fényes papír, szatén papír
 sateneto: *tex* féltasz, szaténselyem
 | **Sati/o** *vall* Szati <Siva felesége>
 satio: *vall* szati, hindu özvegy öngyilkossága
 | **satir/o** **1)** *ir* szatíra
2) *ált* szatíra, kigúnyolás, kifigurázás
 satira: szatirikus, gúnyos
 ► satira verkisto: szatirikus író
 ► satira vizaĝesprimo: gúnyos arcifejezés
 satiristo: *ir* szatíráíró, *fn* szatirikus
 | **satiriaz/o** *orv* szatiriázis, beteges nemi vágy
 | **satirus/o** **1)** *mit* szatürosz, szatír
2) *átv* szatír, kéjvágyó férfi
 | **satisfakci/o** **1)** elégtétel <párbaj>
 ► doni satisfakcion: elégtételt ad
 ► preni satisfakcion: elégtételt vesz
2) *kr* elégtétel, satisfactio
 | **satrap/o** **1)** *tört* satrapa, szatrapa, perzsa tartományúr
2) *átv pej* satrapa, zsarnok, dolyfős nagyúr
 satrapujo, satrapio: *tört* szatrapia, perzsa tartomány
 | **satur/i** **1)** *kém* telít
2) *átv* telít, átitat
 ► aero saturita de florodoro: virágillattal telített levegő
 ► la letero estas saturita de amo: a levél szerelemtől van átitatva
 satureco: **1)** *kém* telítettség
2) *vill* telítés
 ► magneta satureco: mágneses telítés
 saturigi: *kém* telítődik
 saturilo: párasító, telítőkészülék
 saturita: *kém* telített
 ► saturita vapore: telített gőz, telített pára
 ► saturita vaporpremo: telítettségi gőznyomás
 nesaturita: *kém* telítetlen
 supersaturi, trosaturi: **1)** *tr* *kém* túltelít
2) *tr* *átv* csömört okoz vkinek <n>
 ► la filmaj kruelaĵoj jam supersaturis nin: a filmbeli kegyetlenkedések már csömört okoztak nekünk
 supersatureco: *kém* túltelítettség
 supersaturita, trosaturita: *kém* túltelített
 saturpunkto: *kém* telítődési pont
 | **sature/o** *növ* pereszlény <Satureja>
 ► ĝardeno satureo <S. hortensis>: kerti csombord, borsfű, kerti pereszlény, borsika
 ► monta satureo <S. montana>: hegyi pereszlény, hegyi borsfű
 | **Saturn/o** **1)** *mit* Saturnus
2) *csill* Szaturnusz
 saturna: *vall* saturnusi
 ► saturnaj festoj: szaturnália
 saturnismo: *l.* plumbismo
 | **saturnali/oj** *l.* saturnaj festoj
 | **saturni/o** *áll* pávaszem <Saturnia>
 | **Saud/o** Szaúd <királyi család>
 Saudujo, Saudio: *geo pol* Szaúd-Arábia <SA>
 Sauda Arabujo, Sauda Arabio: *l.* Saudujo
 saudiano: *fn* szaúdi, szaúd-arábiai <lakos>
 | **Saul/o** *bibl* Saul
 | **saŭc/o** **1)** *gaszt* mártás, szósz
 ► blanka saŭco: fehérmártás
 ► menta saŭco: mentamártás

►remolada saŭco: remuládmártás
 ►tomata saŭco: paradicsommártás
2) átv vminek a sava-borsa
 ►amo estas la saŭco de la vivo: a szerelem az élet sava-borsa
 saŭci: *tr* *gaszt* mártással készít v. leönt
 saŭcaĵo: *gaszt* becsinált, mártásban készült étel
 saŭcujo: *gaszt* mártásoscsésze, szósztartó
 ensaŭcigi: *tr* *gaszt* szószba márt
 saŭcoĉerpilo: *gaszt* mártásmerő kanál, szószoskanál
 | **saŭdad/o** mélabú, nosztalgia
 | **Saŭ/o** I. Saulo
 ►Saŭlo el Tarso: *kr* Tarzusi Saul
 | **saŭn/o** szauna, finn gőzfürdő
 saŭni: *ntr* szaunázik
 | **saŭr/oj** ősl ősgyíkok <Sauria>
 ►fiŝosaŭroj: halgyíkok <Ichthyosauria> *szin* íhtiosaŭroj
 ►flugsaŭroj: repülő hüllők, madárgyíkok <Pterosauria> *szin* pterosaŭroj
 ►braĥiosaŭro: karos ősgyík <Brachiosaurus>
 ►megalosaŭro: óriásgyík, megaloszauros <Megalosaurus>
 ►tiranosaŭro: zsarnokgyík, tirannoszauros <Tyrannosaurus>
 | **saŭriski/oj** ősl Saurischia
 | **saŭrkraŭt/o** *gaszt* savanyú káposztával készült étel
 | **sav/i** *tr* ment, megment
 ►danke al siaj piedoj li savis sin: lábainak köszönhetően megmenekült
 ►kiu neniun savis, malamikojn ne havas^Z: *közm* aki hálával adósod, gyűlölddél válik
 ►savi de la certa morto: megment a biztos haláltól
 ►savi de liaj malamikoj: megmenti az ellenségeitől
 ►savi el akvo: vízből kiment
 ►savi el danĝero: veszélyből kiment
 ►savi el la manoj de la rabistoj: kiment a rablók karmaiból
 ►savi la vivon al dronanto: megmenti a fuldokló életét
2) tr megóv, megőriz
 ►li sukcesis savi sian dignon: sikerült megőriznie a méltóságát
 ►savi la situacion: megmenti a helyzetet
 ►savi la vizaĝon: *átv* megóvj a becsületét
 ►savi sian vivon: óvja az életét
 ►savu la dosieron: *inf* mentsd el a fájlt
3) tr *kr* megvált, üdvözít
 ►ĉar la Filo de homo venis, ne por pereigi animojn de homoj, sed por savi: *bibl* mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse
 ►Dio savos la pentintojn: Isten üdvözíti azokat, akik megbánják a bűneiket
 savo: **1)** mentés, megmentés
 ►savo de la ŝipanoj: a hajószemélyzet kimentése
2) megóvás
 ►savo de arkitektaj monumentoj: építészeti emlékek megóvása
3) kr megváltás, üdvözítés
 ►je la savo de mia animo mi diras: lelkem üdvére mondom
 ►por la savo de via animo: lelked üdvösségére
 sava: **1)** mentő, megmentő
 ►sava ideo: mentő ötlet
 ►sava taĉmento: mentőcsapat
2) biztonsági
 ►sava klapo: *tech* biztonsági szelep, túlnyomásszelep
 ►sava zono: biztonsági zóna
 savanto: *fn* megmentő

►vi estas mia savanto: te vagy a megmentőm
 Savanto: *kr* Megváltó, Üdvözítő *szin* Elaĉetinto, Mesio, Redemptoro
 saviĝi: **1)** *ntr* megmenekül
 ►li saviĝis el la kaptiteco: megmenekült a fogságból
2) *ntr* *kr* üdvözül
 saviĝo: **1)** megmenekülés
2) *kr* üdvözülés
 Savanto: *kr* Messiás, az eljövendő Üdvözítő
 antaŭsavi: *tr* megóv, előzetes óvintézkedést tesz
 ►antaŭsavi planton per kovro de la frosto: növényt megóv a fagytól letakarással
 ►ni antaŭsavu la najbaran domon de la incendio: óvjuk meg a szomszédos házat a tűzvészttől
 forsavi: *tr* vhonnan kiment
 ►forsavu la ĉevalojn el la brulantaj staloj: mentsétek ki a lovakat az égő istállóból
 ►forsavu vin el ĉi tiu infero: ments magad ebből a pokolból
 ►li forsavis sian korpon kaj animon^Z: angolosan távozott nesavebla: menthetetlen
 sensava: védtelen
 transsavi: *tr* átment
 ►li transsavis la heredajon al la postaj generacioj: átmentette az örökséget a későbbi generációknak
 Savarmeo: *kr* üdvhadereg
 savaŭto: *gysz* mentőautó *szin* ambulanco 2
 savboato: *hajó* mentőcsónak
 savbremso: *tech* vészfék
 savbuo: *hajó* mentőbója, mentőöv
 savelirejo: vészkijárat
 savgardisto: strandőr
 savjako: *hajó* mentőmellény *szin* flosjako
 savkopio: *inf* biztonsági másolat
 savkopiado: *inf* biztonsági mentés
 savmedalo: életmentő érem
 savnaĝisto: úszómester
 savodona: *kr* üdvözítő
 savogardi: *tr* megőriz, megment <*pl.* az utókornak>
 savoporta: **1)** megmentő
2) *kr* üdvözítő, üdvözülést hozó
 savoŝtuparo: *ép* tűzlétra
 savrimedo: **1)** mentőeszköz
2) *átv* mentőöv, mentés
 savŝnuro: **1)** mentőkötél
2) *hajó* kapaszkodókötél
 savteologio: *kr* megváltástán
 savteni: *tr* megőriz, konzervál
 savzono: *hajó* mentőöv
 | **Sav/o** *geo* Száva
 | **savan/o** *geo* szavanna, füves pusztá
 | **savarin/o** *gaszt* savarin <torta>
 | **Savart/o** *zene* <Felix> Savart
 savarto: *zene* savart <3,99 cent>
 | **Savoj/o** *geo* *pol* Savoya, Savoie <FR>
 ►Eŭgeno de Savajo: *tört* Savoyai Jenő
l.m. savoja brasiko, savoja fonduo
 | **sazank/o** *növ* szaszanka kamélia <Camellia sasanqua>
 | **sbir/o** *pej* fogdmeg, rendőrkopó, pandúr, zsandár
 | **scen/o** **1)** jelenet <dráma>
 ►la sceno de la balkono en „Romeo kaj Julieta”: az erkélyjelenet a Rómeó és Júliában

► unua sceno de la dua akto: a második felvonás első jelenete

2) *átv* jelenet

► egalanime li observis la scenon: egykedvűen szemlélte a jelenetet

► ne faru scenon en publika loko: ne csinálj jelenetet nyilvános helyen

► scenoj el la vivo de aventurulo: jelenetek egy kalandor életéből

3) *ex* színpad *l.* scenejo

scenaro: *ir* forgatókönyv, szövegkönyv

scenaristo: *ir* forgatókönyvíró, szövegkönyvíró

scenejo: 1) színpad <színház>

► la infanoj enkuris sur la scenejon: a gyerekek befutottak a színpadra

2) *átv* színhely, színpad

► la scenejo de la krimo: a büntett helyszíne

► politika scenejo: *pol* politikai színpad, a politika színpada

► sur la scenejo de la vivo: az élet színpadán

antaŭscenejo: előszín, színpad előtere, proscénium *szin* proscenio

enscenigi: *tr műv* színre v. színpadra visz, <darabot> rendez

enscenigisto: *műv* színházi rendező

postscenejo: postscénium, színpad háttére

retrosceno: előzmény

surscenejigi: *l.* enscenigi

scenarto: *műv* színművészet

scenverko: *ir* színpadi mű

l.m. filmsceno, tabulscenejo, vivosceno

| **sceptr/o** *tört* jogar, királyi pálca

| **sci/i** 1) *tr* tud <ismeret>

► Dio scias, kion li pensas pri la afero: isten tudja, mit gondol a dologról

► kiel mi scias, vi lernis Esperanton: amint tudom, ön tanult esperantóul

► kiom mi scias, li ne venos: amennyire tudom, ő nem jön

► kiu scias, tiu povas: *közm* a tudás hatalom

► mi ne scias, kion vi volas: nem tudom, mit akarsz

► ni ne sciis pri lia reveno: nem tudtunk a visszatéréről

► scii la lecionon: tudja a leckét

► scii netan nenion: abszolút semmit sem tud

2) *tr* tud <képesség>

► inter scii kaj fari estas diferenco: különbség van tudni és tenni között

► mi scias legi, skribi kaj kalkuli: tudok olvasni, írni és számolni

► scii kelkajn lingvojn: tud néhány nyelvet

► scii la arton, kiel: tudja a módját, hogyan

scio: tudás, tudomás, ismeret

► faka scio: szaktudás

► havi nek scion, nek supozon pri la afero: halvány fogalma sincs a dologról

► havi scion pri la afero: tudomása van a dologról

► laŭ mia scio: tudomásom szerint, tudtommal

► li disponas abundan scion pri la faŭno: széles körű tudással rendelkezik a faunáról

► sen mia scio oni vendis ĝin: tudtom nélkül adták el

► sen mia scio: tudtomon kívül

► tiajn sciojn oni ne ricevas en la lernejo: ilyen ismereteket az ember nem szerez az iskolában

sciado: tudás

► arbo de la sciado: a tudás fája

► sciado de lingvoj: nyelvtudás, nyelvek tudása

sciaĵo: ismeret, tudott dolog

► via geedziĝo estas jam publika sciaĵo: a házasságotok már közismert dolog

sciema: kíváncsi, tudni vágyó *szin* sciama

sciemo: tudásvágy, kíváncsiság *szin* sciamo

scieti: 1) *tr* tudogat vmit

2) *tr ex* gyanít *l.* suspekti

sciigi: *tr* tudat, közöl, tájékoztat, értesít

► mi sciigas al vi, ke la libro alvenis: tudatom önnel, hogy a könyv megérkezett

► nenion li sciigis al mi pri siaj planoj: semmit sem közölt velem a terveiről

► ni sciigis lin pri via alveno: értesítettük a megérkezéséről

► oni sciigis nin pri la okazintaĵo: tájékoztattak bennünket az eseményről

sciigo: közlés, tájékoztatás, értesítés, hír

► doni sciigon: tájékoztatást ad

► la sciigo, ke vi ne venos, malĝojigis min: a hír, hogy ön nem jön, elkeserített

► ricevi sciigon: értesítést kap

sciigi: *ntr* értesül, tudomást szerez

► ili ne volas, ke ni sciigu pri la faktoj: nem akarják, hogy tudomást szerezzünk a tényekről

► ni sciigis pri la forpaso de via patro: értesültünk apja elhunytáról

sciigo: értesülés, tudomásszerzés

sciinda: tudnivaló, tudni érdemes

sciindaĵoj: tudnivalók

antaŭscii: *tr* előre tud vmiről <n>

► la observa stacio antaŭsciiis la tempeston: a megfigyelőállomás előre tudott a viharról

► se mi antaŭscius la loteriajn numerojn: ha előre tudnám a lottószámokat

antaŭsciigi: *tr* előre tudat, figyelmeztet

► antaŭsciigu la komitatanojn pri la tagordo: előre értesítse a bizottsági tagokat a napirendről

► la spionoj antaŭsciigis la limgardon pri la atendebla atako: a kémek figyelmeztették a határőrizetet a várható támadásról

dissciigi: *tr* közhírré tesz, mindenkit értesít, széles körben ismertet

ekscii: *x* megtud, tudomást szerez, értesül

► de kiu li eksciiis pri la aranĝaĵo?: kitől értesült a rendezvényről?

► mi ĉion eksciiis: mindent megtudtam

malscio: teljes tudatlanság

multescia: nagy tudású, sokat tudó

nescio, nesciado: tudatlanság

► nesciado de leĝo neniu pravigas^Z: a törvény nem tudása nem mentesít a büntetés alól

senscia: tudatlan

senscieco: tudatlanság

sciafekta: tudálékos

sciama: kíváncsi, tudni vágyó *szin* sciama

sciamo: tudásvágy, kíváncsiság *szin* sciemo

sciavida: tudásszomjas

sciavido: tudásszomj

sciobazo: tudásalap

sciokonkurso: vetélkedő, kvíz, tudáspróba *szin* kvizo

scipovi: tud <képes>

► scipovi bicikli: tud kerékpározni

► scipovi fortepiani: tud zongorázni

► scipovi la anglan: tud angolul

scivola: kíváncsi

scivolo: kíváncsiság

►lin jukas la scivolo: furdalja a kíváncsiság
scivoligi: *tr* kíváncsivá tesz, izgat
►min scivoligas, kio kaŝiĝas en la kesto: izgat, mi rejtőzik a ládában
►via rimarko scivoligis min pri la afero: a megjegyzésem kíváncsivá tett a dologra

l.m. povoscii

| **sciared/oj** *áll* árnyéklegyek <Sciaridae>

| **scienc/o** tudomány

►ekzaktaj sciencoj: egzakt tudományok

►politika scienco: *pol* politikatudomány

►puraj sciencoj: tiszta tudományok

►scienco havas semon enuan, sed frukton bonĝuan^Z: *közm* nehéz a tanulás, de hasznos

►sciencon oni ne mendas, klerecon oni ne vendas^Z: *közm* fáradsággal adják a tudományt, a tudományt nem vékával mérlik

►sociaj sciencoj: társadalomtudományok

►technikaj sciencoj: műszaki tudományok

2) *átv* tudás, tudomány

►ĉu tiom ĝisas via scienco?: csak eddig terjed a tudományod?

►oni ne bezonas por tio grandan sciencon: nem kell hozzá nagy tudomány

►tio estas por mi ĥina scienco^Z: ez nekem kínai

scienca: tudományos

►scienca esploro: tudományos vizsgálat

►scienca kunlaboranto: tudományos munkatárs

►scienca pruvo: tudományos bizonyíték

►scienca stipendio: tudományos ösztöndíj

►scienca terminologio: tudományos terminológia

►sciencaj metodoj: tudományos módszerek

sciencejo: *tud* tudományos műhely

sciencismo: *fil* scientizmus

sciencisto: 1) tudós *szin* scienculo

2) *fil* scientista

scienculo: tudós *szin* sciencisto 1

pseŭdoscienco: *pej* áltudomány

pseŭdosciencia: *pej* áltudományos

prescienca: *tud* tudomány előtti

sciencfikcia: *ir* tudományos-fantasztikus, sci-fi

sciencfikciaĵo: *ir* tudományos-fantasztikus mű, sci-fi

sciencobranĉo: *tud* tudományág, disziplína

sciencpopulara: *tud isk* népszerű tudományos

sciencpopulariga: *tud isk* tudományos ismeretterjesztő

►sciencpopulariga societo: tudományos ismeretterjesztő társaság

sciencteknika: *tud tech* műszaki-tudományos

l.m. akvoscienco, flagoscienco, forstoscienco, fruktoscienco,

grundoscienco, harmoniscienco, homscienco, juroscienco, klerig-

scienca, komputilscienco, komunikadscienco, kulturscienco,

latinscienca, leĝoscienco, lingvoscienco, literaturscienco,

morfemoscienco, naturscienco, polenoscienco, popularscienca,

socioscienco, sonscienco, terscienco, vivosciencoj

| **sciencologio** *vall* szcientológia

scientologiano: *vall* szcientológus

| **scifofo/oj** 1. grandmeduzoj

| **scil/o** *növ* csillagvirág <Scilla>

| **Scil/o** *mit* Szkülla

►trafi de Scilo al Ĥaribdo^Z: Szkülla és Kharübdisz között hanykódik

| **scink/o** *áll* szkink <Scincus>

►scinkedoj: vakondgyíkfélék, vakondgyíkok, szkinkek <Scincidae>

| **scintil/i** 1) *ntr* *fiz* villózik, szcintillál

2) *ntr* *csill* hunyorog, szcintillál

scintilado: 1) *fiz* villódzás, szcintillálás

2) *csill* hunyorgás, szcintilláció

scintilografio: *orv* szcintigráfia, scintigraphia

scintilogramo: *orv* szcintigram

scintiloskanilo: *gysz* szcintigráf

scintilometro: *csill* szcintillátor, szcintillálásmérő

| **Scipion/o** *tört* Scipio

►Scipiono Afrikano: Scipio Africanus

| **scirp/o** 1) *növ* erdeikáka <Scirpus>

2) *növ ált* káka

| **sciur/o** *áll* mókus <Sciurus>

►flugsciuro, ruĝsciuro: repülőmókus <Petaurista>

►griza sciuro: szürke mókus <S. carolinesis>

►ordinara sciuro: közönséges mókus, evet, evetke <S. vulgaris>

►sciuredoj: mókusfélék <Sciuridae>

| **se** 1) ha, amennyiben <feltétel>

►pli bone estus al li, se li neniam estus naskita: jobb volna neki, ha sohasem született volna meg

►se figuro havas tri laterojn, ĝi estas triangulo: ha egy alakzatnak három oldala van, akkor háromszög

►se, kaj nur se: *mat* akkor, és csak akkor

acsa, csakkor

►se kompari vian ĝardenon kun la mia, mi devas laŭdi vin: ha

összehasonlítom a te kertedet az enyémmel, meg kell hogy

dicsérjelek

►se li jam venis, petu lin al mi: ha már eljött, kéretem

►se mi havus monon, mi estus al vi aĉetinta tiun futbalpilkon: ha lett volna pénzem, megvettem volna neked a futball-labdát

►se ne estus „se” kaj „tamen”, mi al ĉio dirus amen^Z: ha az a ha ott nem volna

►se ne la „se” malfeliĉa, mi estus nun homo plej riĉa^Z: ha a ha nem volna, minden szegény gazdag volna

►se oni havas monon, oni povas aĉeti: ha az embernek van pénze, vásárolhat

►se paroli pri la rezultoj, vi meritas ĉiun laŭdon: ami az eredményeket illeti, minden dicséretet megérdemeltek

►se vi mem ne povas veni, sendu vian filon: ha magad nem tudsz jönni, küldd a fiadat

2) ha <óhajtás>

►se juneco estus sperta, se maljuneco estus lerta!^Z: *közm* ha az ifjú tapasztalt, az öreg meg ügyes volna!

se ne: ha nem

►ĉeestu du atestantoj, se ne, mi ne subskribos la kontrakton: legyen jelen két tanú, ha nem, ne írom alá a szerződést

se nur: ha csak

►li jam ĝojus, se li nur povus ĉeesti la ceremonion: már annak is örülne, ha csak jelen lehetne a szertartáson

| **seanc/o** 1) ülés, összejövetel *szin* sidado 2

►la seancoj de la parlamento: a parlament ülései

2) *műv* ülés, alkalom <*pl.* portréfestésnél>

►fari portreton en tri seancoj: portrét készít három ülésben

3) *orv* kezelés

►seanco de masaĝo: masszázskézelés

►seanco de radioterapio: sugárkezelés

►seanco de ultrasono: ultrahangkezelés

4) spiritiszta összejövetel, szeánsz

5) *inf* munkakapcsolat, session

| **Seatl/o** *geo* Seattle

| **seb/o** 1) faggyú

►muldi kandelon el sebo: faggyúból gyertyát önt

2) *anat* <kiválasztott> faggyú *szin* sebumo
seba: *mn* faggyú-

►seba kandeló: faggyúgyertya

sebumo: *anat* <kiválasztott> faggyú, sebum

sebuma: *anat* faggyú-

►sebumaj glandoj: faggyúmirigyek, glandulae sebaceae

sebokandelo: faggyúgyertya

| **sebac/o** kém szebacingyök

►sebacata acido: szebacinsav

| **sebast/o** áll álsügér <Sebastes>

| **seborgi/o** kém sziborgium <Sg>

| **Sebastian/o** Sebestyén <utónév>

| **Sebastopol/o** geo Szevasztopol

| **secesi/o 1)** jog pol elszakadás, különválás

►milito de secesio: amerikai polgárháború

2) műv szécesszió

secesii: *ntr* jog pol elszakad, különválik, függetlenedik

secesiistoj: pol konföderációso, szécesszionisták

| **sed** de, hanem, azonban

►kaj neniajn „sed”!: és semmi „de”!, és semmi ellenkezés!

►kvankam ĝi plaĉas, sed mi volas ion alian: bár tetszik, azonban én mást akarok

►multekosta, sed aĉetinda: drága, de megéri

►ne vin, sed lin mi celis: nem rád, hanem őrá gondoltam

►sed ni revenu al la temo: de térjünk vissza a témára

sedi: *tr* ellenvet, kifogásol

sedo: ellenvetés, kifogás

►mi ne volas aŭdi sedojn: nem akarok kifogást hallani

| **sed/o** növ varjúháj <Sedum>

►akra sedo: borsos varjúháj <S. acre>

►blanka sedo: fehér varjúháj <S. album>

►hispana sedo: deres varjúháj <S. hispanicum>

►milda sedo: hatsoros varjúháj <S. sexangulare>

►monta sedo: havasi varjúháj <S. alpestre>

►rozkolora sedo: kaukázusi varjúháj <S. spurium>

| **sedativ/o** gysz nyugtatószer, csillapítószer

sedativa: *orv* nyugtató, csillapító

►sedativa akvo: kámforos víz

►sedativa medikamento: nyugtatószer, csillapítószer *szin* sedativo

| **sedec/o 1)** *knyv* tizenhatodré formátum *szin* dekseonfolia formato

2) *knyv* tizenhatodré formátumú könyv

| **sediment/o 1)** ásv üledék, <lerakódott> hordalék

►biogena sedimento: szerves üledék

►kemigena sedimento: vegyi üledék

►klasta sedimento: törmelékes üledék

2) kém üledék

sedimenta: ásv üledék-, üledékes

►sedimenta baseno: üledékgyűjtő medence

►sedimenta rokaĵo: üledékes kőzet

sedimenti, sedimentigi: *ntr* ülepedik, leülepedik, lerakódik

sedimentigi: *tr* kém leülepít

sedimentigujo: *fn* kém ülelepítő

sedimentigo: ásv kém ülepedés, leülepedés, szedimentáció

sedimentologo: ásv üledékeskőzet-kutató, szedimentológus

sedimentologio: ásv üledékeskőzet-tan, szedimentológia

| **sef/o** ritk páncélszekrény *szin* monŝranko, sekurŝranko, ŝtalŝranko

| **sefard/o** vall szefárd <zsidó>

| **seg/i** *tr* fűrészszel

►segi platon el marmoro: márványból lapot fűrészszel

►segi sub si la branĉon: maga alatt vágja a fát

►segi tabulon: deszkát fűrészszel

segaĵo: fűrészpor

segeĵo: fűrésztelep

segilo: *tech* fűrész, kézfűrész

►benda segilo: szalagfűrész

►duhoma segilo: kétemberes fűrész

►muzika segilo: *zene* éneklőfűrész

►ronda segilo: körfűrész

►trapeza segilo: róka farkú fűrész *szin* vostosegilo

►senfina segilo: végtelen fűrész

segboko: fűrészbak

segilĉeno: *tech* fűrészlánc

segildento: *tech* fűrészfog

segildenta: fűrészfogas

segilframo: *tech* fűrészkeret

segilklingo: *tech* fűrészlap

segligno: fűrészáru

segmaŝino: *tech* fűrészgép

segmuelejo: *agr* fűrészmalom

segostablo: *tech* fűrészbak

segilvojo: *tech* fűrésznyom

l.m. arabeskosegilo, arĉosegilo, bendosegilo, braksegilo,

branĉosegilo, gersegilo, lignosegilo, malvarmsegilo, mansegilo,

metalsegilo, ostosegilo, trusegilo, vaporsegilo, ventrosegilo,

vostosegilo

| **Seged/o** geo Szeged

| **segment/o 1)** *mat* körszelet, gömbszelet, szegmens, szegmentum

►segmento de cirklo: körszelet

►segmento de globo: gömbszelet

2) *mat* szakasz, zárt intervallum *szin* streko

3) áll szelvény, szegmens *szin* metamero 1

segmenti: *tr* cikkelyekre oszt, szegmentál

segmenta: szegmentált

►segmentaj animaloj: szegmentált állatok

segmenteco: áll szelvényezettség, metaméria *szin* metamereco

segmentigo: *biol* szelvényekre osztás, barázdálódás

| **segregaci/o 1)** pol szegregáció, elkülönítés

►religia, rasa segregacio: vallási, faji szegregáció

►segregacio de ciganoj en lernejoj: cigányok szegregálása az iskolákban

2) koh kiválás, különválás, szegregáció

3) ásv szétkeveredés, szegregáció

| **seĝ/o** szék

►dentista seĝo: gysz fogorvosi szék

►elektra seĝo: jog villamosszék

►neceseja seĝo: vécékagyló

►Sankta Seĝo: *kr pol* Szentszék

►tripieda seĝo: háromlábú szék

►velura seĝo: átv is bársonyszék

kromseĝo: pótszék

postseĝo: hátsó ülés

seĝlifto: gysz ülőszékes felvonó

seĝobrakó: székkarfa

seĝokruro, seĝpiedo: székláb

l.m. apogseĝo, balancoseĝo, beboseĝo, brakseĝo, elĵetseĝo, faldseĝo,

fekseĝo, ferdekseĝo, glitseĝo, gvatoŝeĝo, ĥorseĝo, infanseĝo,

invalidseĝo, klapseĝo, kuŝseĝo, lulseĝo, portseĝo, pivotseĝo,

predikseĝo, pufseĝo, radseĝo, ripozseĝo, rulseĝo, rulseĝeto, tolseĝo,

trotseĝo, turnoseĝo

| **seism/o** geo földrengés *szin* tertremo, sismo

seisma: *geo* szeizmikus

►seismaj skuoj: szeizmikus lökések

seismiko: *geo* szeizmikus kutatás, földrengéskutatás

seismografo: *geo tech* földrengésjelző műszer, szeizmográf

seismogramo: *geo* szeizmogram

seismologo: *geo* földrengéskutató, szeizmológus

seismologio: *geo* földrengéstan, szeizmológia

izoseismo: *geo* izoszeizma

seismoprognozo: *geo* földrengés-előrejelzés

| **sejm/o** *pol* sejm, lengyel parlament

| **sejn/o** *hajó* vonóháló, húzóháló *szin* trenreto

sejni: *tr hajó* vonóhálójával halászik v. fog

| **Sejn/o** *geo* Szajna

| **Sejšel/oj 1)** *geo* Seychelle-szigetek

2) *geo pol* Seychelle-szigetek <SC>

sejšela: *mn nyt* seychelle-i

| **sek/a 1)** száraz

►mi havas la gorgon seka: száraz a torkom

►seka brulligno: száraz tüzelőfa

►seka sezono: száraz évszak

►seka stilo: száraz stílus

►seka tuso: *orv* száraz köhögés

2) *átv* száraz

►li ne ŝatas sekan vinon: nem szereti a száraz bort

►respondi per seka tono: száraz hangon válaszol

►seka rido: száraz nevetés

►seka statistiko: száraz statisztika

►veturi per seka vojo: szárazföldi úton megy

sekaĵo: **1)** száraz holmi v. dolog

►post la ŝiprompo ne restis al li eĉ unu sekaĵo: a hajótörés után egy száraz holmija sem maradt

2) *bibl* szárazföld

►kaj Dio nomis la sekaĵon Tero: azután elnevezte az Isten a szárazat földnek

sekeco: **1)** *átv* is szárazság <vminek a száraz volta>

►kontrolo la sekecon de la pulvo: ellenőrizd a puskapor szárazságát

►pro ĝia sekeco mi ne ŝatas ĉi tiun vinon: a szárazsága miatt nem szeretem ezt a bort

2) *met agr* szárazság

►sekeco detruis la rikolton: szárazság tette tönkre a termést

sekega: nagyon száraz, csontszáraz

sekigi: *tr* szárít, megszárit, kiszárit

►la vento sekigis la kampojn: a szél kiszáritotta a földeket

►sekigi fruktojn: gyümölcsöt aszal

►sekigi siajn vestaĵojn: megszáritja a ruháit

sekiĝi: *ntr* megszárad, kiszárad

►atendi sur tero, ĝis sekiĝos la rivero^Z: a sült galambra vár

►la puto sekiĝis: a kút kiszáradt

►la tolaĵo sekiĝis: megszáradt a fehérnemű

sekiga: *mn* szárító

►sekiga kasko: hajszáritó búra

►sekiga ŝranko: *kém* szárítószekrény

►sekiga tuko: konyharuha

sekigaĵo, sekigenzo: *kém* szárítószer, nedvszívó szer, szikkatívum

sekigejo: *fn* szárító<helyiség>, aszaló

sekigujo: *kém* szárítóedény, deszikkátor

duonseka: félig száraz, félszáraz

►donu al mi duonsekan vinon: adjon nekem félszáraz bort

►via pantalono estas nur duonseka: a nadrágod csak félig száraz
elsekigi: *tr* <teljesen> kiszárit

►la manko de pluvo elsekigis la lagon: az eső hiánya kiszáritotta a tavat

►oni elsekigis la marĉon: kiszáritották a mocsarat

elsekigi: *ntr* <teljesen> kiszárad

►la farbo ankoraŭ ne elsekigiĝis: a festék még nem száradt meg teljesen

elsekigiĝinta: kiszáradt

►elsekigiĝinta riverbranĉo: kiszáradt folyóág

malseka: nedves

►li estis tute malseka: teljesen nedves volt

►malseka tero: nedves föld

►malseka vetero: nedves idő

malsekeco: nedvesség

►pro la malsekeco de la vesto li malvarmumis: a ruha nedvessége miatt megfázott

malseketa: kissé nedves, nyirkos, párás *szin* humida

malsekigi: *tr* megnedvesít, nedvessé tesz

►malsekigi tukon: kendőt megnedvesít

malsekigi: *ntr* nedvesedik, nedvessé lesz

►la muroj malsekiĝas pro la multa pluvo: a falak nedvesednek a sok eső miatt

tramalseka: átnedvesedett

tramalsekigi: *ntr* <teljesen> átnedvesedik

trosekeco: *agr* aszály, szárazság

sekapiede: száraz lábbal

sekavoje: szárazföldön, szárazföldi úton

sekfloro: szárazvirág, szalmavirág

sekfrukto: *gaszt* szárított gyümölcs, aszalt gyümölcs

sekgladilo: szárazvasaló

sekigrako: szárítóállvány

sekiĝnuro: szárítókötél, ruhaszáritó kötél

sekiĝranko: *kém* szárítószekrény

seklando: *geo* szárazföld, szárazulat

sekmorti: *ntr* szomjan hal, kiszáradástól meghal

►maljunuloj ofte sekmortas: öregek gyakran halnak meg a kiszáradástól

►sekmorti en la dezerto: szomjan hal a sivatagban

sekpinto: *l.* grifelo

sekplanto: *l.* sekeja planto

sekpruno: *gaszt* aszalt szilva

sekpurigado: vegytisztítás

sekpurigejo: vegytisztító <műhely>

seksubstanco: *kém* szárazanyag

sektero: *ex geo* szárazföld

sekavalo: *geo* szárazvölgy

sekinbero: *gaszt* mazsola *szin* rosino

►korinta sekinbero: korinthoszi mazsola, feketeszemű mazsola

►sultana sekinbero: damaszkuszi mazsola, szultánina

sekiŝi: *tr* szárazra töröl

l.m. gutmalseka, harsekiĝilo, pluvmalseka

| **sekal/o** *növ* rozs <Secale>

►cereala sekalo: gabonarozs, termesztett rozs <S. cereale>

sekalpano: *gaszt* rozskenyér

| **sekant/o** *mat* szekáns

kosekanto: *mat* koszekáns

l.m. arkokosekanto, arksekanto

| **sekc/i 1)** *tr orv* boncol, felmetsz

2) *tr mat* metsz *szin* tranĉi 5

►sekcii sin: egymást metszik

sekco: **1)** metszés, felmetszés, boncolás *szin* sekcado

2) *ép* anat metszet

- ▶horizontala sekco: vízszintes metszet
- ▶laŭlonga sekco: hosszmetszet
- ▶sekco de la cerebelo: a kisagy metszete
- ▶sekco de la katedralo perpendikla al la transepto: a székesegyház kereszthajóra merőleges metszete
- ▶transversa sekco: keresztmetszet *szin* kversekco
- ▶vertikala sekco: függőleges metszet

3) *ásv* metszet, szelvény

- ▶geologia sekco: földtani metszet v. szelvény

4) *mat* metszet

- sekcado: metszés, felmetszés, boncolás *szin* sekco 1
- sekcanto: *mat* metsző egyenes, szelő
- ▶angulduoniga sekcanto: szögfelező
- sekcilo: *gysz* sebészkes, bonckés, szike, scalpellum *szin* skalpelo
- desecki: *tr orv* lemetesz vhonnan
- ▶desecki tumoron: daganatot lemetesz
- dissecki: *tr orv* felbont, szétmetsz
- ▶dissecki embrion: embriót felbont
- dissekcado: *anat* boncolás
- disseckejo: *anat* boncterem
- dissekcisto: *orv* boncnok, kórtanos, kórboncnok, patológus
- dusecki: *tr mat* felez <szöget> *szin* bisecki
- dusekcanto: *mat* szögfelező *szin* bisekcanto
- intersecki: *l.* sekci sin
- interseckiĝi: *mat ép* összemetsződik
- intersekco: *mat* metszés
- kversekco: keresztszelvény, keresztmetszet
- mikrosekcaĵo: mikrometszet, vékony metszet
- interseccopunkto: metszéspont

l.m. bisecki, bloksekco, rondsekca, vivsekco

| **sekci/o** 1) osztály, részleg, tagozat <szervezet>

- ▶akuŝa sekcio: *orv* szülészeti osztály
- ▶intensflega sekcio: *orv* intenzív osztály *szin* intensflegejo
- ▶konstrukcia sekcio: *ip* szerkesztés, szerkesztési osztály
- ▶landa sekcio: országos szekció
- ▶taga sekcio: *isk* nappali tagozat
- ▶traŭmatologia sekcio: *orv* baleseti osztály
- ▶vespera sekcio: *isk* esti tagozat

2) *ált* szakasz, rész

- ▶anonca sekcio: *zene* expozíció, bevezetés
- ▶ellabora sekcio: *zene* kidolgozás
- ▶resuma sekcio: *zene* visszatérés, repríz
- ▶pozitiva sekcio: *zene* hátpozitív, rückpozitív <orgona>
- ▶la ruslingva sekcio de la Proverbaro: a Közmondásgyűjtemény orosz nyelvű szakasza
- ▶la lasta sekcio de tramlinio: villamosvonal utolsó szakasza

3) *kat* szakasz

sekciestro: 1) osztályvezető

2) *kat* szakaszvezető

ĉefsekcio: 1) főosztály

2) fő rész, fő szakasz

▶ĉefsekcio de orgeno: *zene* orgona főműve

ĉefsekciestro: főosztályvezető

l.m. bloksekcio, pedalsekcio, personarsekcio

| **sekel/o** 1. sikulo

| **sekestr/i** 1. sekvestri

| **seki/o** növ egymagvú tők <Sechium>

| **sekoj/o** 1. sekvojo

| **sekr.** 1. sekretario

| **sekreci/o** 1) *biol* kiválasztás, elválasztás, szekréció

2) *biol* váladék *szin* sekreciaĵo

sekrecii: *tr biol* <váladékot> kiválaszt

▶ĉi tiu glando sekrecias hormonojn: ez a mirigy hormonokat választ ki

sekreciaĵo: *biol* váladék, szekrétum *szin* sekrecio 2

sekreciino: *biol* szekretin *szin* sekretino

elsekrecii: *tr biol* <kivezetve> kiválaszt

hipersekreco: *biol* fokozott kiválasztás, hiperszekréció, hypersecretio

hiposekreco: *biol* csökkent kiválasztás, hiposzekréció, hyposecretio
l.m. laktosekreco

| **sekreto/o** 1) titok

▶elbabili sekreto: titkot kifecseg

▶eltiri el li la sekreto: kihúzza belőle a titkot

▶konservi sekreto: titkot őriz

▶lerneja sekreto ne iru al gazeto²: *közm* söprött szeméttel nem jó a hírt is kihordani a házból

▶mi ne faris el tio sekreto: nem csináltam belőle titkot

▶profesia sekreto: foglalkozási titok

▶pulĉinela sekreto, publika sekreto: *tréf* nyílt titok

▶ŝtata sekreto: államtitok

▶teni en sekreto: titokban tart

▶teni sekreto: titkot tart

▶tio estas publika sekreto: ez nyílt titok

2) *átv* titok

▶kio estas la sekreto de via sukceso?: mi a sikerének a titka?

▶la sekreto de la longa vivo: a hosszú élet titka

▶la sekretoj de la naturo: a természet titkai

sekreta: 1) titkos, titkolt

▶sekreta agitado: titkos agitáció

▶sekreta amo: titkos szerelem

▶sekreta armilo: titkos fegyver

▶sekreta inko: titkos tinta, láthatatlan tinta

▶sekreta seruro: titkos zár

▶strikte sekreta: szigorúan titkos

2) *átv* titkos

▶sekreta servo: titkosszolgálat

▶sekreta societo: titkos társaság

sekreti: 1) *ntr* titkolózik, titkolódzik, eltitkol

▶pri kio sekretas la knabinoj?: miről titkolóznak a lányok?

2) *tr* titokba beavat *szin* ensekretigi

sekrete: titokban, titkosan

sekretaĵo: titkos dolog v. ügy

sekretema: titkolódzó

sekretigi: *tr* titkosít, titkossá tesz

▶sekretigi mesaĝon: üzenetet titkosít

ensekretigi: *tr* titokba beavat

▶mi ne estas ensekretigita: nem voltam beavatva a titokba

malsekretigi: *tr* <titkot> felfed v. nyilvánosságra hoz, megszéllőztet

▶gazeto malsekretigis lian seksan vivon: egy újság megszéllőztette a szexuális életét

malsekretiĝi: *ntr* kitudódik

▶liaj kaŝintencoj malsekretiĝis: kitudódtak rejtett szándékai

prisekreti: *tr* titokban tart, hallgat vmiről <n>

▶bonvolu prisekreti mian leteron: kérem, hallgasson a levelemről

sekretrompo: titoksértés

| **sekretari/o** titkár

▶administracia sekretario: közigazgatási titkár

▶ĝenerala sekretario: főtitkár, általános titkár

►konstanta kongresa sekretario: *eo* állandó kongresszusi titkár
 ►la sekretario de la kompanio: *gazd* a társaság titkára
 ►la sekretario de la socialista partio: *pol* a szocialista párt titkára
 ►persona sekretario: személyi titkár
 ►privata sekretario: magántitkár
 sekretario: titkári

►plenumi la sekretarian postenon: a titkári tiszttel tölti be
 sekretarieco: titkárság, titkári funkció
 ►dum la sekretarieco de mia amiko: a barátom titkársága alatt
 sekretariejo: **1)** titkárság <hely>
 ►mi iras al la sekretariejo: a titkárságra megyek

2) titkárság <szervezet>
 ►la dungitoj de la sekretariejo: a titkárság dolgozói
 sekretariino: titkárnő

►sekretariino de katedro: *isk* tanszéki adminisztrátornő
 ĉefsekretario: főtitkár

vicĉefsekretario: főtitkárhelyettes
 vicsekretario: titkárhelyettes, helyettes titkár

| **sekretariat/o** 1. sekretariejo 2

| **sekretin/o** 1. sekreciino

| **seks/o** *biol* nem, szex

►floro de femala sekso: nőnemű virág
 ►individuo de maskla sekso: hímnemű egyed
 ►kiu estas ĝia sekso?: milyen nemű?

►vira sekso: hímnem

►virina sekso: nőnem

2) *átv* nemi szerv *szin* seksorgano

3) *átv* nem <azonos neműek>

►la bela sekso: a szépem

►la forta sekso: az erősebb nem

►la malforta sekso: a gyengébb nem

►la milda sekso: a gyengéd nem

►la tria sekso: *tréf* a harmadik nem <homoszexuálisok>

►ŝi estis la perlo de sia sekso: nemének gyöngye volt

4) *ex nyt* nem *l.* genro 1

seksa: **1)** *biol* nemi

►la seksaj diferencoj: a nemi különbségek

►primaraj kaj sekundaraj seksaj karakteroj: elsődleges és másodlagos nemi jegyek

►seksa amo: testi szerelem

►seksa membro: hímtag

2) *biol* szexuális

►seksa malsano: nemi betegség

►seksa vivo: szexuális élet

►seksaj bezonoj: szexuális szükségletek

►seksaj interrilatoj: szexuális kapcsolatok

sekseca: szexis

sekseco: *biol* nemiség, szexualitás

seksilo: *biol* nemi szerv

seksumi: *ntr* szexel, közöszl *szin* geumi, sekskuniĝi

►ili seksumas nur unu kun la alia: csak egymással közöszlnek

►seksumi grupe: csoportosan közöszlnek, gruppszexelnek

seksologo: szexológus

seksologio: szexológia

aliseksa: *biol* más nemű, más nemhez tartozó

aliseksama, aliseksema: heteroszexuális

aliseksemo: heteroszexualitás

ambaŭseksa: **1)** *biol* kétnemű *szin* hermafrodita

2) uniszex <*pl.* ruha>

ambaŭseksema: *pszi* biszexuális

ambaŭseksemo: *pszi* biszexuális hajlam, biszexualitás

inseksa: *biol* nőnemű, nőivarú *szin* femala

inseksulo: *biol* nőnemű egyed *szin* femalo

interseksa: *biol* interszexuális

intersekseco: *biol* interszexualitás

neseksa: *biol* nem szexuális, nem nemi

►neseksa reproduktiĝo: nem nemi úton történő szaporodás

neseksema: *biol pszi* aszexuális

neseksemo, neniuseksemo: *biol pszi* aszexualitás

priseksa: szexualitással kapcsolatos, szexualitásról szóló

►priseksa literaturo: szexuális témájú irodalom

samseksa: azonos nemű

samseksama, samseksema: *pszi* homoszexuális, homoszexuális hajlamú

samseksemo: *pszi* homoszexualitás, homoszexuális hajlam

►vira samseksemo: férfi homoszexualitás

samseksemulo: *fn* homoszexuális <ember> *szin* gejo

samseksemulino: *fn* lesbikus <nő> *szin* gejino, lesbianino 2

senseksa: *biol* ivartalan, nemi jelleg nélküli, aszexuális

►senseksaj floroj: ivartalan virágok

transseksa: *biol* transzszexuális

transseksismo: *biol* transzszexualitás

unuseksa: *biol* egynemű, egyivarú

virseksa: *biol* hímnemű, hímvivarú, porzós

virseksulo: *fn* hím, kan, hímnemű egyed *szin* masklo

seksalloga: szexis, nemileg vonzó

seksallogo: nemi vonzerő, szexepil

seksardi: *áll* tüzel, üzekedik, bagzik

seksardo: *áll* tüzelés, üzekedés, bagzás

seksatenco: *jog* nemi erőszak

seksbombo: szexbomba

seksĉelo: *biol* ivarsejt

seksgapejo: kukkolda

sekskonto: szemérem, szégyenérzet *szin* pudoro

sekskontema: szemérmes *szin* pudora

sekskontemo: szemérmesség *szin* pudoreco

seksindiko: *biol* nemi jegy

seksimpulso, seksurĝo: nemi vágy

sekskontakto: nemi érintkezés

sekskuniĝi: *ntr* közöszl *szin* geumi, seksumi

sekskvociento: *biol* nemek aránya

sekslaboristo: férfi prostituált

sekslaboristino: női prostituált

seksmalsano: *orv* nemi betegség

seksmania: *mn pszi* szexmániás, szexőrült

seksmaniulo: *fn pszi* szexmániás, szexőrült

seksmatura: *biol* ivarérett, nemileg érett

seksofobio: *pszi* szexuális fóbia

seksorgano: *biol* nemi szerv *szin* seksilo

seksoturismo: szexturizmus

sekspatologo: *orv* szexuálpatólóus

sekspatologio: *orv* szexuálpatológia

seksperforti: *tr jog* megerőszakol, nemi erőszakot követ el vkin <*n*>

seksperforto: *jog* nemi erőszak

sekspetola: kacér, kihívó

sekssimbolo: szexszimbólum

seksskandalo: szexbotrány

►implikiĝi en sekskandalo: szexbotrányba keveredik

| **seks/o** **1)** *l.* sesto

2) *kr* sexta <előírt papi zsoltosma>

3) *sp* szext <vívás>

| **sektant/o** *hajó csill* szextáns

Sekstanto: *csill* Szextáns, Sekstans

| **sekt/o 1** *vall* felekezet, kiségyház

►la sekto de anabaptistoj: az anabaptisták felekezete

►la sekto de la fariseoj: a farizeusok felekezete

►origine kristanismo estis hebrea sekto: eredetileg a kereszténység zsidó felekezet volt

2) *vall* szekta

►sekto de la sinskurĝantoj: az önostorozók szektája

3) *átv* elkülönülő csoport, frakció

►la sekto de la Civito: *eo* a Civito frakciója

sekta: 1) felekezeti

►sekta komunumo: felekezeti közösség

►sekta preĝejo: felekezeti templom

2) *pej* szektás, szektariánus, elzárkózó, türelmetlen

sektano: *vall* szektatag, szektahívó

sekteco, sektemo, sektismo: *pej* szektaszellem, szektásság, szektarianizmus

| **sektor/o 1** *mat* szögtartomány

►angula sektoro: szögtartomány

2) *mat* körcikk, gömbcikk

►cirkla sektoro: körcikk

►sfera sektoro: gömbcikk

3) *kat* övezet

►defensiva sektoro: védelmi övezet

►ofensiva sektoro: támadási övezet

4) *gazd* szektor, ágazat

►agrikultura sektoro: mezőgazdasági szektor

►industria sektoro: ipari szektor

►primara sektoro, ekspluata sektoro: primer szektor

►sekundara sektoro, prilabora sektoro: szekunder szektor, feldolgozó ágazat

►terciara sektoro, serva sektoro: terciar szektor, szolgáltató szektor

| **sekular/a** világi, szekuláris

►la sekulara brako de la eklezio: az egyház világi karja

►sekulara edukado: világi nevelés

►sekulara muziko: *zene* világi zene, szekuláris zene

sekularigi: *tr* *vall* szekularizál

►sekularigi la instruadon: szekularizálja az oktatást

sekularigi: *ntr* *vall* elvilágiasodik, szekularizálódik

sekularigo: *vall* elvilágiasodás, szekularizáció

| **sekulariz/i** l. sekularigi

| **sekund/o 1** másodperc

►dum sekundoj okazis la malfeliĉo: másodpercek alatt történt meg a baj

2) szögmásodperc

3) *sp* szekundvágás <vívás>

milisekundo: ezredmásodperc, milliszekundum

sekundmontrilo: másodpercmutató

sekundopendolo: *fiz* másodpercinga

l.m. ampersekundo, arkosekundo

| **sekundant/o 1** párbajsegéd, szekundáns *szin* dulatestanto

2) *sp* szorítósegéd

| **sekundar/a 1** *tud* *tech* másodlagos, szekunder *vö.* primara *l.*

sekundara ŝafto, transmiilo

2) *kém* másodlagos, szekunder *l.* sekundara amino

3) *vill* szekunder *vö.* primara *l.* sekundara cirkvito, kurento

4) *geo* *ex* másodkori, mezozoikumi *l.* mezozoika

5) *ált* másodlagos, szekunder *vö.* primara *l.* sekundara studobjekto

sekundaro: *geo* *ex* másodkor, mezozoikum *l.* mezozoiko

| **sekur/a 1** biztonságban levő

►la ŝipo ne estas sekura ekstergolfe: a hajó nincs biztonságban öblön kívül

►nun ni estas sekuraj: most biztonságban vagyunk

►vi ne estas sekuraj en en ĉi tiu domo: ebben a házban nem vagytok biztonságban

2) biztonságos

►la fortikigitaj urboj estis sekuraj loĝlokoj: az erődített városok biztonságos lakóhelyek voltak

►sekura fundamento de domo: ház biztonságos alapja

►sekura rifuĝejo: biztonságos menedék

sekureco: biztonság

►garantii la sekurecon: garantálja a biztonságot

►Organizo pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo: *pol* Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, EBESZ

►persona sekureco: személyi biztonság

►publika sekureco: közbiztonság

►sekureco de la publikaj vojoj: a közutak biztonsága

►sociala sekureco: szociális biztonság

sekurigi: 1) *tr* biztonságba helyez

►oni sekurigis la ŝipompintojn: biztonságba helyezték a hajótörötteket

►unue sekurigu vin: először magad helyezd biztonságba

2) *tr* biztosít, biztonságossá tesz

►sekurigi la ĉirkaŭaĵon kontraŭ banditoj: biztosítja a környezetet útonállók ellen

►sekurigi la pacon inter la popoloj: biztosítja a békét a népek között

►sekurigi la ŝipvojojn: biztosítja v. biztonságossá teszi a hajózási utakat

sekurigo: biztosítás, biztonságba helyezés

►sekurigo de la prezidanto kontraŭ eventuala atenco: az elnök biztosítása esetleges merénylet ellen

►sekurigo de datumoj: *inf* adatok biztonságba helyezése

►sekurigo de la rabaĵoj: a rablott holmi biztonságba helyezése

sekurigilo: *tech* *vill* biztosító, biztosíték

►fandiĝis la sekurigilo: kiolvadt a biztosíték

►li malfermis la sekurigilon de la pistolo: kinyitotta a pisztoly biztosítékát

►malŝaltis la sekurigilo, ni ekbruligu kandelon: kikapcsolt a biztosíték, gyűjtsunk gyertyát

malsekura: bizonytalan

malsekureco: bizonytalanság

sekurbutono: *kat* biztosítógomb <fegyver kibiztosításához>,

pengebiztosító gomb

sekurĉambro: páncélterem

sekurecgardisto: biztonsági őr

sekurecpolitiko: biztonságpolitika

sekurectruo: *ált* *inf* biztonsági rés

sekurecvitro: biztonsági üveg

sekurfako: páncélfiók

sekurkopio: *inf* biztonsági másolat, backup

sekurkopii: *tr* *inf* biztonsági másolatot készít vmiről <n>

►sekurkopii la plej gravajn dosierojn: biztonsági másolatot készít a legfontosabb fájlokról

sekurlampo: biztonsági lámpa

sekurletero: menlevél

sekurpinglo: biztosítótű, biztostű *szin* fibolo, sendanĝera pinglo

sekurpolicano: állambiztonsági rendőr

sekurrimeno, sekurzono: biztonsági öv

sekurstifto: *tech* biztosítócsap, biztosítószege
sekurŝranko: páncélszekrény *ŝin* monŝranko, ŝtalŝranko
l.m. datumsekurigo, jursekureco, laborsekureco, produktsekureco, ŝtatsekureco

| **sekv/i** **1)** *tr* követ vkit v. vmit

►li ne sekvis sian patron en la patrujamo: nem követte apját a hazaszeretetben

►mi malfacile sekvas vian argumentadon: nehezen tudom követni az érvelésedet

►mi sekvis lin en la ĉambron: követtem a szobába

►ni sekvos atente la okazaĵojn: majd figyelemmel követjük az eseményeket

►sekvi per la okuloj: szemmel tart

►sekvi sur varma spuro: forró nyomon követ

►sekvi kiel ombro: árnyékként követ

2) *tr* *átv* követ <vmi szerint cselekszik>

►sekvi la preskribojn de la kuracisto: követi az orvos előírásait

►sekvi la principon: azt az elvet követi

►sekvi sian nazon: az orra után megy

►sekvi vojon: utat követ

3) *ntr* következik, történik vmi után

►la pago baldaŭ sekvos: a kifizetés hamarosan megtörténik

►post la reĝo sekvis lia filo sur la trono: a király után fia következett a trónon

►post somero sekvas aŭtuno: nyár után ősz következik

4) *ntr* következik vmiből

►el ĉi tiu miskompreno sekvis teruraj malfeliĉoj: ebből a félreértésből szörnyű bajok következtek

►el tio ne sekvas, ke: ebből nem következik az, hogy

►el tio sekvas tute alia konkludo: ebből egészen más következtetés adódik

sekva: következő

►la sekva kunsido okazos post unu semajno: a következő ülés egy hét múlva lesz

►mi petas la sekvan: kérem a következőt

sekve: **1)** tehát, következésképpen, ebből kifolyólag

►sekve de tio ni decidis jene: ennek következtében így döntöttünk

►vi havas bileton, sekve vi povas enpaŝi: van jegyed, tehát beléphetsz

►vi konas min bone, sekve vi ne povas dubi: jól ismersz, tehát nem kételkedhetsz

2) azután, aztán

►nun vi havas eblon, sekve ne plu: most van rá lehetőség, azután már nem

sekvo: következmény, kimenetel, eredmény

►havi feliĉan sekvon: szerencsés kimenetele van

►jen la sekvo de via senpripensa ago: lám ez a meggondolatlan cselekedeted következménye

►la sekvon mi ne konas: az okozatot nem ismerem

►la sekvon vi konas: a következményt ismered

►mi ne scias, kian sekvon havos via interveno: nem tudom, milyen eredménnyel jár a közbelépésed

►tio estas la sekvo de lia flamiĝema temperamento: ez a lobbanékony természetének a következménye

sekvado: követés

►sekvado de Kristo: Krisztus követése

sekvaĵo: **1)** folytatás

►la sekvaĵo de la teksto estas nelegebla: a szöveg folytatása olvashatatlan

2) *orv* szövődmény

sekvanta: <a most> következő, rá következő

►kiu estas la sekvanta?: ki a következő?

►la sekvantan tagon: a rá következő napon

sekvanto: **1)** *fn* követő, kísérő

►la sekvantoj de la reĝo: a király kísérői

►la sekvantoj de marksismo: a marxizmus követői

2) *zene* utánzó szólam, risposta <kánon>

sekvantaro: kíséret, követők, tábor

►sekvantaro de la ideoj de Zamenhof: Zamenhof eszméinek a tábora

►sekvantaro de la ŝtatprezidanto: az államelnök kísérete

sekvonta: <a jövőben> következő, *mn* jövő

►la sekvontaj priaŭskultoj okazos post du monatoj: a következő meghallgatásokra két hónap múlva kerül sor

sekvenda: követendő

►sekvendaj preskriboj: követendő előírások

sekvendi: *ntr* követendő

►sekvinda ekzemplo: követendő példa

►sekvindaj konsiloj: követendő tanácsok, megfogadandó tanácsok

sekvigi: **1)** *tr* követtet

►li sekvigis sian edzinon per detektivo: nyomozóval követtette a feleségét

►li sekvigis al mi la leteron: utánam küldte a levelet

2) *tr* maga után von, okoz, kivált, előidézik

►la eksplodo sekvigis konfuzon: a robbanás zűrzavart okozott

►la pluvegoj sekvigis inundojn: a nagy esőzések árvizeket okoztak

►mi malsanas, sed tio ne sekvigas, ke mi ne povas movi min: beteg vagyok, de ebből nem következik, hogy nem tudok mozogni

►via konduto sekvigis vian maldungon: a viselkedésed idézte elő az elbocsátásodat

sekvilo: *inf* nyomkövető program *ŝin* spurilo

intersekvu sin: követik egymást, egymás után következnek

►du eksplodoj intersekvu sin: két robbanás követte egymást

intersekva: egymást követő, sorozatos

intersekve: egymás után, egymást követően

intersekvo: sor, sorozat, sorrend

►tabelo de la intersekvado de reĝoj: királyok sorrendi táblázata

kunsekvigi: *tr* *átv* magával hoz

►la ribelo kunsekvigis la subpremon: a lázadás magával hozta az elnyomást

laŭsekvu: sorban, annak rendje és módja szerint

postsekva: konszekutív, vmi után következő

►postsekva interpretado: konszekutív tolmácsolás

postsekvanta: vmi után következő

►la sekvantan kaj la postsekvantan tagon: a következő és az azután következő napon

sensekva: következmény<ek> nélküli

►Hungario estas sensekva lando: Magyarország következmények nélküli ország

►via fiago ne restos sensekva: gonosztetted nem marad következmények nélkül

sinsekva: egymást követő, sorozatos

►sinsekvaj malvenkoj: sorozatos vereségek

sinsekve: egymás után, sorrendben

►ili sinsekve enpaŝis en la ĉambron: egymás után beléptek a szobába

sinsekvo: sor, sorozat, sorrend

►en inversa sinsekvo: fordított sorrendben

►laŭ la sinsekvo de la eventoj: az események sorrendjében

►sinsekvo de pensoj: gondolatsor, gondolatmenet

vicsekva: soron következő, sorban a következő

sekvajara: a következő évi

sekvamonte: a következő hónapban
sekvatage: a következő napon
sekvohava: következményekkel járó v. bíró
sekvoriča: számos következménnyel járó v. bíró
l.m. čassekvi, flarsekvi, kalkansekve, okulsekvi, premsekvi,
regulsekva

| **Sekvan/o** Sejno

| **sekvenc/o 1)** *zene* szekvencia

- ▶tonala sekvenco: tonális szekvencia
- ▶suprena sekvenco: emelkedő szekvencia
- ▶malsuprena sekvenco: ereszkedő szekvencia
- ▶harmonia sekvenco: harmóniai szekvencia
- ▶melodia sekvenco: dallami szekvencia

2) *film* képsor, montázs

3) *jték* sor <kártya>

4) *biol kém* szekvencia, sorrend

▶čefa sekvenco: *csill* fősorozat

sekvenci: *tr biol kém* <sorrendet> meghatároz

| **sekvestr/i** *tr jog* zár alá vesz, lefoglal, szekvesztrál

▶ĝis la fino de la proceso lia havaĵo estis sekvestrita: a per végéig
lefoglalták a vagyont

sekvestro: *jog* lefoglalás, zár alá helyezés

sekvestraĵo: *jog* lefoglalt vagyon v. tárgy

| **sekvestr/o** *orv* elhalt csontdarab, holt csont, sequester

sekvestropinĉilo: *gysz* sequester-fogó

| **sekvestraci/i** l. sekvestri

| **sekvoj/o** *növ* mamutfenyő <Sequoia>

| **sekvojadendr/o** *növ* kaliforniai óriásfenyő, hegyi mamutfenyő
<Sequoiadendron>

| **sel/o 1)** nyereg

▶desalti de la selo: leugrik a nyeregből

▶sidi firme en la selo: átv is jól megüli a lovat

2) *jm* nyereg

▶bicikla selo: kerékpárnyereg

▶traktora selo: traktornyereg

3) *átv* nyereg

▶selo de ŝafo: birka hátsó része <bordák és comb között>

▶selo de violono: *zene* hegedűnyereg

▶selo inter du montopintoj: nyereg két hegycsúcs között

▶turka selo: *anat* töröknyereg, sella turcica

seli: *tr* felnyergel, megnyergel

selisto: *fn* nyerges, nyeregkészítő

selumo: *ép* horgolás <ácskötés>

deseligi, elseligi: *tr* kivet v. kivesz a nyeregből

deseliĝi, elseliĝi: *ntr* leszáll a nyeregből

enseliĝi: *ntr* nyeregbe ül, nyeregbe száll

flankselo: női nyereg

senseliĝi: *tr* lenyergel

surseliĝi: *nyt* nyeregbe ül v. száll

selarko: nyeregkápa

selartiko: *anat* nyeregízület, articulatio sellaris

selĉevalo: hátszló, paripa, nyerges ló

selsako: nyeregtáska

seltubo: nyeregcső

selzono: nyeregheveder

l.m. montoselo, ŝarĝoselo

| **selaginel/o** *növ* csipkeharaszt <Selaginella>

▶skvamfolia selaginelo: mexikói csipkeharaszt, feltámadó
csipkeharaszt <S. lepidophylla> *szin* jeriőhorozó 2

| **selakt/o** *gaszt* tejsavó *szin* laktosero

| **selekt/i 1)** *tr* kiválaszt, kiválogat, szelektál

▶li selektis la plej kapablajn sportistojn: kiválogatta a
legtehetségesebb sportolókat

▶la naturo selektas la plej vivkapablajn speciojn: a természet
kiválasztja a legéletképesebb fajokat

▶oni selektis la senmankajn pomojn: kiválogatták az ép almákat

▶selekti la publikigindajn artikolojn: kiválogatja a közlésre érdemes
cikkeket

▶selekti por bredado: tenyésztésre kiválogat

2) *tr vill távk* választ

selektado: kiválasztás, kiválogatás, szelekció

▶natura selektado: *biol* természetes kiválasztódás v. szelekció

selektitaro: *fn sp* válogatott

▶nacia selektitaro: nemzeti válogatott

selektiva: szelektív

selektiveco: szelektivitás

kontraŭselektado: kontraszelekció

kontraŭselektita: kontraszelektált

| **selen/o** *kém* szelén <Se>

selenato: *kém* szelenát

selenido: *kém* szelenid

selenito: *kém* szelenit

selenĉelo: *vill* szeléncella

| **Selen/o** *mit* Szeléné, Luna

| **Selĝuk/o** *tört* Szeldzsuk

selĝuko: *fn tört* szeldzsuk *szin* selĝukido

selĝuka: *mn tört* szeldzsuk

▶la Selĝuka Imperio: a Szeldzsuk Birodalom

selĝukido: *fn tört* szeldzsuk *szin* selĝuko

| **selin/o** *növ* nyúlkömény, derezle <Selinum>

▶petroselino: petrezselyem <Petroselinum>

▶grenkampa petroselino: vetési petrezselyem <P. segetum>

▶krispa petroselino, kultiva petroselino: kerti petrezselyem <P.
crispum> *szin* petroselo

| **selkup/o** *fn* szőlőkup, szelkup

selkupa: *mn nyt* szőlőkup, szelkup <sel>

| **sem/o 1)** *növ* mag, vetőmag

▶elĵetiĝo, disportiĝo de semoj: magok kilövellése, széthordozása

▶el steriligitaj semoj kreskas certe plantoj: csávázott magból
biztosan fejlődik növény

▶kion vi semas, tion vi rikoltos^z: *közm* ki mint vet, úgy arat

▶la semo ekĝermis: a mag csírázni kezdett

2) *átv biol* mag, ondó *szin* spermo

3) *átv* mag <utódok>

▶eĉ iliajn semojn mi ekstermos: még az írmagjukat is kiirtom

▶kaj la semo de la malpiuloj estos ekstermita: *bibl* a gonoszok
magvát pedig kiirtja

▶li mortis sen semo: mag nélkül halt meg

semi: 1) *tr agr* vet

▶ĉe ni jam estas semite: nálunk már el van vetve

▶nenie semata, ĉie trovata^z: szaporodik, mint a gaz

▶semi tritikon: búzát vet

2) *tr átv* kelt, hint, terjeszt, gerjeszt <érmek>

▶semi kalumniojn: rágalmakat terjeszt

▶semi malkonkordon, semi diskordon: a vizsály magvát hinti el

▶semi malpacon: békétlenséget kelt

▶semi timon inter la loĝantaro: félelmet kelt a lakosság körében

3) *tr agr* bevet l. prisemi

semado: *agr* vetés

▶alvenis la tempo de la semado: elérkezett a vetés ideje

semero: *növ* mag <összetett mag része>

►semeroj de tritiko: búzaszemek

►semeroj de vinbero: szőlőszemek

semilo: *agr* vetőzsák

semitaĵo: *agr* vetemény

semisto: *agr* szántóvető

dissemi: *tr* széthint, elhint, szétszór

►la juda popolo estis dissemiita sur la tuta tero: a zsidó nép

szétszóródott az egész földön

►la reĝo dissemis monerojn inter la popolo: a király pénzt szórt szét a nép között

prisemi: *tr agr* bevet, <maggal> beszór

►li prisemis sian kampon per maizo: kukoricával vetette be a földjét

semadkuverto: *agr* vetőtál

sebedo: *agr* magágy, palántaágy

semdona: *növ* magvas

semgrajno: *agr* vetőmag

semkerno: *növ* magbél, magfehérje

semotaŭga: *agr* bevetethető, művelhető

►semotaŭga tero: művelhető föld

semotempo: *agr* vetésidő

semplantoj: *növ* magvas növények <Spermatophyta> *szin*

spermatofitoj

sempatologio: *növ* magkörtán

sempirimordio: *növ* magkezdemény, magrügy *szin* ovo 2

semriĉa: *növ* dúsmagvú, sokmagvú

semŝelo: *növ* magburok *szin* tegumento

l.m. linsemo, lunsemo, minsemanto, vermoremo

| **semafor/o** *közl* jelzőlámpa, közlekedési lámpa, villanyrendőr

semafori: **1)** *tr közl* <fényjelzést> ad

►semafori liberan pason: szabad utat jelez

2) *tr hajó rep* <zászlóval> jelez

| **semajn/o** *fn* hét

►ĉu vi restos la tutan semajnon?: az egész héten maradsz?

►du semajnoj post hodiaŭ: mához két hétre

►dum la tuta semajno mi ne havas tempon: az egész héten nincs időm

►en la lastaj semajnoj: az utóbbi hetekben

►en la triaŭda semajno^z: majd ha fagy, sohanapján

►kiun tagon de la semajno ni havas hodiaŭ?: milyen nap van ma?

►la venontan semajnon: a jövő héten

►Sankta Semajno: *kr* nagyhét

►semajnon post semajno: minden héten

semajna: heti

►la semajnaj farendoj: a heti teendők

►semajna aĉeto: heti bevásárlás

semajna bazaro: hetipiac

ĉi-semajne: ezen a héten, a héten

ĉiusemajna: hetenkénti, heti

ĉiusemajne: hetente, minden héten

duonsemajna: félheti

►mia duonsemajna salajro estas for: oda a félheti bérem

semajnbileto: *közl* hetijegy

semajnfino: hétvége, víkend

semajnfine: a hét végén

semajnfini: *ntr* víkendez, hétvégét tölt

semajngazeto: hetilap

l.m. agosemajno, butersemajno, laborsemajno, lastsemajne,

librosemajno

| **semantem/o** *l.* leksemo

| **semantik/o** *nyt* jelentéstan, szemantika

►aksiomara semantiko: *inf* axiomatikus szemantika

semantika: *nyt* szemantikai, jelentés-

►semantika kampo: jelentésmező

| **semasiologi/o** *l.* semantiko

| **semekarp/o** *növ* tintafa <Semecarpus>

| **Semel/o** *mit* Szemelé, Semele

| **semestr/o** félév, szemeszter

►li finis la unuan semestron kun bona rezulto: jó eredménnyel

végezte el az első szemesztert

semestra: féléves, félévi

►semestra revuo: félévente megjelenő szemle

| **semi-** *tud* fél-, semi- *l.* semicirkla, semikarbazido, seminomado, semivokalo

| **semid/o** *l.* ŝemido

| **seminari/o** **1)** *kr isk* papi szeminárium

2) *isk* szeminárium

seminaria: *isk* szemináriumi

►seminaria laboraĵo: szemináriumi dolgozat

seminarii: *ntr isk* szemináriumon vesz részt, szemináriumot tart

| **semiologi/o** *orv* kórtünettan, szemiológia, semiologia *szin*

simptomologio

| **semiotik/o** *tud* szemiotika, jeltudomány, általános jeltan

| **Semiramis/o** Szemiramisz

►la pendantaj ĝardenoj de Semiramiso: Szemiramisz függőkertjei

| **semnono** *tört* szemnon, szennon

| **semol/o** *gaszt* búzadara, gríz

| **semperviv/o** *növ* kövirózsa, kórózsa <Sempervivum>

| **sen** *vmi v. vki* nélkül, híján

►li decidis sen demandi min: megkérdezésem nélkül döntött

►sen indiko de loko kaj dato: hely és kelt feltüntetése nélkül

►sen kolero mi diras: harag nélkül mondom

►sen kontroli li manĝis la fungojn: ellenőrzés nélkül ette meg a gombát

►sen objeto: ellenvetés nélkül

►teo sen sukero: tea cukor nélkül

sen-: fosztóképző *l.* senhoma, senfunda, sengusta, senkompata, senkulpeco, sentime, senzorgeco, senarbarigi, senharigi, senhaŭtigi, senkuragiĝi

sena: mentes

►mi jam longe ne konsumis drogojn, mi estas sena: már rég nem fogyasztottam drogot, mentes vagyok

seneco: mentesség, hiány

►seneco de rimedoj: eszközök hiánya

►seneco de pagodevo: mentesség fizetési kötelezettség alól

►seneco de takto: tapintat hiánya

seni: *ntr* mentes vmitől

►la suko senas je sukero: a lé cukortól mentes

►tio senas je senco: ennek nincs értelme

senigi: *tr* megfoszt, megszabadít, mentesít vmitől v. vkitől

►li estis senigita je sia rango: megfosztották rangjától

►mi senigas min je ĉiuj privilegioj: megfosztom magam minden privilégiumtól

►ni ne volas senigi nin de tia plezuro: nem akarjuk megfosztani magunkat ilyen élvezettől

►senigi je la vivo: megfosztja az életétől

►senigi la korton je ratoj: mentesíti az udvart a patkányoktól

►senigu min de ĉi tiu trudulo-krudulo: szabadíts meg ettől a tolakodó tuskótól

seniĝi: *ntr* megfosztódik, mentesül, megszabadul

►li ne seniĝis de sia orgojlo: nem szabadult meg a gögjétől
 ►li seniĝis je ĉiuj devoj: mentesült minden kötelezettségtől
 ►seniĝi je siaj zorgoj: megszabadul a gondjaitól
 senigo: megfosztás, elvonás, megszabadítás
 senigita: mentes, mentesített, vmitől v. vkitől megszabadított
 senida: magtalan, gyermektelen
 | **sen/o** sen <pénznem>
 | **sena/o 1** *növ* szenna, kasszia <Senna>
 ►itala senao: olasz kasszia <S. italica>
 ►okcidenta senao: nyugati kassziacserje <S. occidentalis>
 ►ŝajnsenao: l. kava kasio
 ►vera senao: keskenylevelű v. indiai szenna <S. alexandrina>
 2) *gysz* szennalevel
 | **senat/o 1** *tört* <római> szenátus
 ►la Roma Senato kaj Popolo: a Római Szenátus és Nép, SPQR
 2) *tört* szenátus <városi tanács>
 3) *pol* szenátus, felsőház
 4) *ált* szenátus, tanácskozó testület, professzori tanács
 senatano: 1) *tört pol* szenátor
 2) felsőházi tag
 3) szenátor, szenátus tagja
 senatejo: *ép* szenátus épülete
 senatestro: *tört pol* szenátus elnöke, felsőház elnöke
 | **senc/o 1** *nyt* jelentés, értelem
 ►en figura senco: átvitt értelemben
 ►en la komunuza senco de la vorto: a szó köznapi értelmében
 ►en la strikta senco de la vorto: a szó szoros értelmében
 ►en larĝa senco de la vorto: a szó tágabb értelmében
 ►la ordinara senco de la vorto: a szó rendes jelentése
 ►mi ne kaptas la sencon de viaj vortoj: nem fogom fel szavaid értelmét
 2) *átv* vminek az értelme
 ►la senco de mia laborado: munkálkodásom értelme
 ►la vivo perdis en liaj okuloj sian sencon: szemében az élet elveszítette az értelmét
 ►tio havas nenian sencon: ennek semmi értelme
 3) *ne mat* irány l. sencumo
 senci: *ntr* vmilyen értelme van
 ►ĉu sencas kontraŭbatali lin?: van értelme harcolni ellene?
 ►via elpaŝo neniel sencis: fellépésének semmi értelme nem volt
 sencumo: *mat közl* irány <két lehetséges irány esetén>
 ►negativa sencumo: negatív irány, az óra járásával egyező irány
 ►pozitiva sencumo: pozitív irány, az óra járásával ellenkező irány
 dusenca: kétértelmű
 dusencaĵo: *nyt* kétértelmű szó v. kifejezés
 dusenceco: *nyt* kétértelműség
 dusencuma: *közl* kétirányú
 ►dusencuma trafiko: kétirányú közlekedés
 ĉi-sence: ebben az értelemben
 iusence: bizonyos értelemben
 kontraŭsenco: *nyt* ellentétes értelem, ellenkező jelentés
 ►la tradukinto donis kontraŭsencon al ĉi tiu esprimo: a fordító ellentétes értelmet adott ennek a kifejezésnek
 kontraŭsence: *nyt* ellentétes értelemben, jelentésével ellentétesen
 ►vi uzis ĉi tiun vorton kontraŭsence: ellentétes értelemben használtad ezt a szót
 kromsenco, kunsenco: *nyt* mellékjelentés, jelentésárnyalat, konnotáció
 plursenca: *nyt* többértelmű, többjelentésű, poliszm

►la angla havas multajn plursencajn vortojn: az angolban sok a többjelentésű szó
 plursencaĵo: *nyt* többértelmű szó, poliszéma *szin* polisemo
 plursenceco: *nyt* többértelműség, poliszmia
 samsencaĵo: *nyt* rokon értelmű szó, szinonima *szin* sinonimo
 sensenca: értelmetlen, képtelen, ostoba, abszurd
 sensencaĵo: értelmetlenség, ostobaság, badarság, zagyvaság, képtelenség
 ►vi parolas sensencaĵojn: ostobaságokat beszélsz
 sensencigi: *tr* értelmetlenné tesz
 unusenca: *nyt* egyértelmű, egyjelentésű
 unusencigi: *tr* egyértelműsít, egyértelművé tesz
 ►mi unusencigis miajn intencojn: egyértelművé tettem a szándékaimat
 unusencuma: *közl* egyirányú
 ►unusencuma strato: egyirányú utca
 ►unusencuma trafiko: egyirányú közlekedés
 sencodistinga: *nyt* jelentésmegkülönböztető
 ►sencodistinga funkcio: jelentésmegkülönböztető funkció
 sencohava: 1) jelentéssel bíró
 ►ĉi tiuj estas sencohavaj strekoj: ezek jelentéssel bíró vonalak
 2) értelmes, észszerű
 ►proponu sencohavan solvon: javasoljon észszerű megoldást
 ►sencohava ago: értelmes cselekedet
 senconuanco: *nyt* jelentésárnyalat
 sencoriĉa: jelentőségteljes, tartalmas, értelmes
 ►sencoriĉa parolado: tartalmas beszéd
 ►sencoriĉaj vortoj: jelentőségteljes szavak
 sencoturno: szójáték, szóvicc, kétértelműség
 l.m. certasence, dubsenca, larĝasence, mallarĝasence, proprasence, striktasence, vastasence
 | **send/i 1** *tr* küld, elküld
 ►se vi sendis malsaĝulon, sendu kontrolon^Z: *közm* ha bolonddal beszélsz, bot legyen a kezeden
 ►li sendis venigi kuraciston: orvosért küldött
 ►sendi monon kaj paketon: pénzt és csomagot küld
 ►sendi la gazeton sub banderolo: keresztkötéssel küldi az újságot
 ►sendi reimburse: utánvétellel küld
 ►sendi leteron: levelet küld
 ►oni sendis delegacion: küldöttséget menesztettek
 2) *tr* *átv* küld
 ►Dio sendis sur lin malfeliĉon: Isten bajt küldött rá
 ►sendi plagon sur la popolon: csapást küld a népre
 3) *tr* *táv* <jeleket> ad, küld
 ►sendi telefonmesaĝon: telefonüzenetet küld
 ►sendi skriban telefonmesaĝon: SMS-t küld
 sendo: 1) küldés
 2) *táv* adás
 sendadi: *tr* küldözget
 sendaĵo: küldemény
 ►registrigi la sendaĵon: ajánlottan adja fel a küldeményt
 ►rifuzi nesufiĉe afrankitan sendaĵon: nem veszi át a nem eléggé bérmentesített küldeményt
 sendilo: *táv* adókészülék, rádióadó
 ►morsa sendilo: morzekészülék
 ►telegrafia sendilo: távírókészülék
 ►teletajpa sendilo: telex <adókészülék>
 sendinto: feladó
 ►la sendinto de la letero: a levél feladója
 sendito: 1) *fn* küldött, kiküldött

►li irigis senditon al la malamika armeestro: küldöttet menesztett az ellenséges hadvezérhez

2) követ

►nia sendito ĉe la Sankta Seĝo: a szentszéki követünk

senditaro: küldöttség, követség

alsendi: *tr* ideküld, odaküld

►mi repostulos la erare alsenditajn dokumentojn: visszakérem a tévesen odaküldött okmányokat

►vi alsendis la libron destinitan al mia amiko: ide küldte a barátomnak szánt könyvet

dissendi: 1) *tr* <különböző helyekre> szétküld

►dissendi la invitilojn: szétküldi a meghívókat

2) *tr* *táv*k sugároz, közvetít <műsor>

►dissendi futbalmatĉon: futballmeccset közvetít

►dissendi popolan muzikon: népzenei sugároz

dissendo, dissendado: 1) szétküldés

►dissendo de cirkulero: körlevél szétküldése

2) *táv*k programsugárzás, közvetítés

dissendolisto: 1) terjesztési lista

2) *inf* levelezőlista, vitaforum *szin* diskutolisto

elsendi: 1) *tr* kiküld <vhonnan>

2) *pol* jog <képviselőként> küld, delegál *szin* delegi

3) *fiz* *táv*k sugároz, kibocsát

►elsendi lumon: fényt bocsát ki

►elsendi magnetajn ondojn: mágneses hullámokat bocsát ki

►elsendi signalojn: jeleket sugároz

elsendo: *táv*k adás, sugárzás

►deloka elsendo: helyszíni adás

►satelita elsendo: műholdas adás

►sinkrona elsendo: közvetlen adás, élő adás

forsendi: *tr* elküld v hova

►mi jam forsendis la paketon: már elküldtem a csomagot

kunsendi: *tr* <küldeményhez> csatol, mellékel

►mi kunsendas invitilon: mellékeltem egy meghívót

kunsendaĵo: 1) melléklet

2) *inf* csatolt fájl, csatolmány

plusendi: 1) *tr* továbbküld, továbbít

2) *tr* *táv*k <jelet> továbbít

3) *tr* továbbküld, hivatkozik <*pl.* szöveghelyre>

►la subtekstaj rimarkigoj plusendas al la trovlokoj: a szöveg alatti megjegyzések hivatkoznak a lelőhelyekre

plusendilo: *fn* *táv*k jeltovábbító, transmitter, reléállomás, átjátszóállomás

resendi: 1) *tr* visszaküld

►mi resendis la misadresitan leteron: visszaküldtem a félrecímzett levelet

2) *tr* *fiz* visszaver

►resendi la lumon: visszaveri a fényt

3) *tr* hivatkozik

►piednotoj resendas al la fontoj: lábjegyzetek hivatkoznak a forrásokra

resendo: 1) visszaküldés

2) hivatkozás

telesendi: *tr* <tévé> közvetít, ad

►oni telesendis la inaŭguron: közvetítette a tévé a megnyitót

transsendi: 1) *tr* átküld

►mi transsendos mian serviston: átküldöm a szolgámat

►per mia amiko mi transsendos al vi la akton: barátommal átküldöm önnek az aktát

2) *tr* *táv*k *inf* továbbsugároz, továbbközvetít

►transsendi datumon: *inf* adatot továbbít

►transsendi usonan programon el eŭropa stacio: amerikai programot európai állomásról sugároz tovább

transsendo: *táv*k átvitel, továbbítás

►sinkrona transsendo: szinkron átvitel

elsendrajtigo: *táv*k jog sugárzási jog

sendelspezo, sendokosto: postaköltség

sendostacio: *táv*k adóállomás

send-ricevo: *táv*k adásvétel

send-ricevilo: *táv*k adóvevő <készülék>

l.m. monsendaĵo, programdissendo, radioelsendo, realecelsendo,

rektelsenda, transsendo-protokolo

| **sene/o** sene <pénznem>

| **seneci/o** *növ* aggófü, szeneció <Senecio>

►griza senecio: tengerparti aggófü, hamvaska, ezüstlevél <S. cineraria>

►jakoba senecio: jakabnapai aggófü <Jacobaea vulgaris>

| **Senegal/o** 1) *geo* <folyó> Szenegál

2) *geo* *pol* <ország> Szenegál <SN>

Senegalia: *l.* Senegalo 2

| **Senek/o** *fil* *ir* <Lucius Annaeus> Seneca

| **Senegambi/o** *tört* *geo* Szenegambia

| **seneskal/o** 1) *tört* udvarmester, udvarnagy

2) *jog* királybíró

| **senil/a** *biol* elaggott, elgyengült

►korpe senila: testileg elaggott, elgyengült

►mense senila: szenilis

senileco: *biol* aggkori elgyengülés

seniliĝi: *ntr* *biol* elaggik, elgyengül

| **senit/o** seniti <pénznem>

| **senjor/o** 1) *tört* hűbérúr

2) *tört* podeszta <IT>

senjorio: *tört* városállam, fejedelemség <IT>

| **senrju/o** *ir* szenrjú

| **sens/o** *biol* érzék

►eraroj de la sensoj: érzékszalódások

►humura senso: humorérzék

►li havas sesan senon: hatodik érzéke van

►plezuroj de la sensoj: érzéki gyönyörök

►vidado, aŭdado estas sensoj: a látás, hallás érzékek

sensa: 1) *biol* érzéki

2) *l.* sensora

sensi: *tr* *biol* érzékel

►sensi varmon, dolĉon: meleget, édeset érzékel

sensaĵo: *biol* érzet, érzéklet, vminek az érzése *szin* sensaco

►tuŝa sensaĵo: tapintási érzet

sensebla: érzékelhető

►sensebla diferenco: érzékelhető különbség

sensilo: 1) *biol* érzéksejt, receptor

2) *tech* érzékelő, szenzor

sensismo: *fil* szenzualizmus

sensiva: *biol* érzékeny, szenzitív

►la haŭto de la mandorso estas aparte sensiva al la varmo: a kézhat bőre különösen érzékeny a hőre

sensiveco: *biol* érzékenységi, érzőképeség, esztézia, aesthesia *szin* estezo

eksterosenso: *biol* külső érzék

eksterosensa: *biol* külső érzéki, exteroceptív

hipersensiva: *biol* túlérzékeny, hiperszenzitív, hypersensitiv

hiposensiva: *biol* csökkent mértékben érzékeny, hiposzenzitív, hyposensitiv

internosenso: *biol* belső érzék, zsigeri érzék *szin* viscerosenso

internosensa: *biol* belső érzéki, zsigeri érzéki, interoceptív

nesensiva: *biol* érzéketlen, érzésképtelen

propriosenso: *biol* pozícióérzék *szin* pozicisenso

propriosensa: *biol* pozícióérzéki, propioceptív *szin* pozicisensa

supersensa: érzéken túli

►la supersenseca mondo: az érzéken túli világ

sensama: érzéki

sensamo: érzékiség

senseraro: *biol* érzékcsalódás

sensoluli: *tr* elbódít

sensometro: *fn* *biol* érzékenységmérő, szenziométer

sensometrio: *biol* érzékenységmérés, szenziometria

sensorgano: *biol* érzékszerv

l.m. aŭdsenso, flarsenso, gustosenso, lumsensilo, pozicisenso,

tuŝsenso, vidsenso

| **sensac/o** l. sensaĵo

| **sensaci/o** szenzáció, feltűnés

►fari sensacion: feltűnést kelt

sensacia: szenzációs

►mi havas sensacian novaĵon: szenzációs hírem van

sensacii: *ntr* szenzációt kelt

►la persona apero de la reĝo sensacii: a király személyes

megjelenése szenzációt keltett

| **sensitiv/o** *növ* valódi mimóza, szemérmes mimóza, szemérmes

érzőke <Mimosa pudica> *szin* sentema mimozo

| **sensor/a** *biol* szenzoros, érzékekkel kapcsolatos

►sensora nervo: érzőideg, nervus sensorialis

►sensora neŭrono: érzőneuron

| **sensori/o** *ex fil* érzőközpont, sensorium

| **sensual/a** *ritk* érzéki, érzékekkel kapcsolatos

sensualismo: *l.* sensismo

| **sent/i** **1)** *tr* érez

►senti la bezonon de ripozo: pihenés szükségét érzi

►senti malvarmon: hideget érez, fázik

►senti neklarigeblan timon: megmagyarázhatatlan félelmet érez

►senti sin agrable: kellemesen érzi magát

►senti sin malsana: betegnek érzi magát

►senti vomemon: a hányás kerülgeti

►sentu vin kvazaŭ hejme: érezze magát otthon

2) *átv* érez <tudni vél>

►mi sentas, ke mi povas fidi vin: érzem, hogy megbízhatok önben

►ni sentas, ke ni devus agi: érezzük, hogy cselekednünk kell

►ni sentis la certan venkon: éreztük a biztos győzelmet

sento: **1)** érzés, érzelem

►agrabla sento: kellemes érzés

►esprimi siajn sentojn: kifejezi érzelmeit

►ili havas al ni amikajn sentojn: baráti érzelmekkel viseltetnek irántunk

►kaŝi siajn sentojn: eltitkolja érzéseit

►li foriris kun miksitaj sentoj: vegyes érzésekkel távozott

2) *átv* érzés <tudni vélés>

►lingva sento: nyelvérzék

►mi havas la senton, ke vi mensogas: az az érzésem, hogy hazudsz

►sento de malplivaloro: *pszi* kisebbségi érzés

sentaĵo: *biol* érzet

sentebla: **1)** érezhető

►la bonstato estis sentebla en la domo: a jólét érezhető volt a házban

►la malvarmo ne estis sentebla: a hideg nem volt érezhető

2) *átv* <nem érzékekkel> érezhető

►la ekonomia regreso estas jam sentebla: a gazdasági visszaesés már érezhető

sentema: érzékeny

sentemo: érzékenység

sentigi: *tr* éreztet

►li sentigis al li sian superecon: éreztette vele felsőbbtségét

sentigi: *ntr* érződik

►el liaj vortoj sentiĝis bonvolo: szavaiból jóindulat érződött

►malbonodoro sentiĝis en la ĉambro: rossz szag érződött a szobában

sentilo: **1)** *biol* érzéksajt, receptor

2) *tech* érzékelő, szenzor

sentiva: *tud tech* érzékeny, szenzitív

►organismo sentiva al certaj medikamentoj: bizonyos orvosságokra érzékeny szervezet

►sentiva pesilo: érzékeny mérleg

►sentiva substanco: érzékeny anyag

►sentiva surfaco: érzékeny felület

sentiveco: **1)** *biol* érzékenység

►sentiveco de la nerva sistemo: az idegrendszer érzékenysége

2) *tud tech* érzékenység, szenzitivitás

►sentiveco de instrumento: műszer érzékenysége

►sentiveco de radioricevilo: rádiókészülék érzékenysége

sentivigi: *tr* *biol* érzékennyé tesz

sentivigi: *ntr* *biol* érzékennyé válik

sentumo: *biol* érzék *szin* senso

sentumaĵo: *biol* érzet *szin* sensaĵo

antaŭsenti: *tr* megérez, előre érez

antaŭsento: előérezet

antaŭsentigi: *tr* előre éreztet

eksenti: *tr* megérez, érezni kezdi

►ni eksentis la neĉiutagan eblon: megéreztük a nem mindennapi lehetőséget

►nun li eksentis, kiel laca li estas: most kezdte érezni, hogy milyen fáradt

►ŝi eksentis, ke la knabo amas ŝin: megérezte, hogy a fiú szereti

kunsenti: *tr* együtt érez v. részvétet érez vkivel

►mi kunsentas kun vi la forpason de via frato: együttérzek önnel

bátyja elhunytá alkalmával

kunsento: együttérzés, részvétel

►ni esprimis al la vidvino nian kunsenton: részvétünket fejeztük ki az özvegynek

►sen ioma kunsento: egy cseppnyi együttérzés nélkül

memsento: önérzet *szin* mi-sento

sensenta: érzéketlen

sensentigi: *tr* érzéstelenít, elkábít

►la bato sensentigis lin: az ütés elkábította

►la kuracisto sensentigis la malsanulon: az orvos érzéstelenítette a beteget

sensentiĝo: érzékvesztés, kábulat

trosentema: túl érzékeny

trosentemo: túlérzékenység

sentelverŝo: érzelmnyilvánítás, érzelmkitörés

sentoskuo: érzelmi megrázkódtatás

l.m. dankosento, delikatsenta, devosento, dignosento, flarsenti,

frostosentema, hejmosento, honorsento, justosento, mi-sento,

kulposento, lingvosento, mankosento, premsento, sonsento,

stilsento, ŝuldosenta, tiklosentema, timosento, vetersentema,

vivosento

| **sentenc/o** jeles mondás, bölcs mondás, szentencia

►La sentencoj de Salomono: *bibl* Példabeszédek könyve <Péld> *szin* Proverboj

►la sentencoj de Seneko: Seneca szentenciái

| **sentiment/o** érzelem *szin* sento 1

| **sentimental/a** érzelmes, érzелгös, szentimentális

►sentimentalaj okuloj: érzelmes szemek

►sentimentala romano: *ir* szentimentális regény

sentimentaleco: érzelmesség, érzелгösség, szentimentalizmus

| **sentinel/o 1** *kat* őrszem, őrt álló *szin* gardostaranto, gvatisto

2) *sp* kapus <krikett>

sentineli: *ntr* *kat* őrt áll

| **sep** hét

►la sep dormantoj: a hét alvó

►la sep mirindaĵoj de la mondo: a világ hét csodája

►la sep mortaj pekoj: a hét halálos bűn

►la sep sakramentoj: a hét szentség

sepa: hetedik

sepe: hetedszer <felsorolás>

sepo: **1**) *fn* hét, hetes csoport

►prenu du sepojn da karto: végý kétszer hét kártyát

►sepo da junuloj rekrutiĝis en la vilaĝo: hét legény lett katona a faluban

2) *fn* a hetes szám

►forstreku la lastan sepon: húzd ki az utolsó hetest

sepobla: **1**) hétszeres

►sepobla gajno: hétszeres nyereség

2) hétszeres, hét részből álló

►sepobla defendo: hétszeres védelem

sepoble: *hsz* hétszer, hétszeresen

►sepoble tri estas dudek unu: hétszer három az huszonegy

►sepoble pli granda: hétszer nagyobb

sepoblo: vminek a hétszerese

sepolo: *zene* szeptola

sepono: heted, hetedrész

►tri seponoj: három heted

►vi ricevos seponon: hetedrészét kapsz

sepopo: **1**) hetes csoport

2) *zene* szeptett

sepope: *hsz* heten

►sepope ili ekiris: heten indultak el

septo: *zene* szeptim <hangköz és hetedik hang>

►maĵora septo: nagy szeptim

►minora septo: kis szeptim

septeto: *zene* szeptett <mű és zenészek>

sepcent: hétszáz

sepdek: hetven

sepfoja: hétszeri, hét ízben történő

►sepfoja provo: hétszeri próbálkozás

sepafoja: hetedik ízben v. alkalommal történő

sepfoje: hétszer, hét ízben, hét alkalommal

sepafoje: hetedik alkalommal

sep mil: hétezer

| **sepal/o** *növ* csészelevél, sepalum *szin* kalikfolio

sepalaro: *növ* csésze *szin* kaliko 4, florkaliko

sepaleco: *növ* csészeszerű

l.m. kuniĝsepala, libersepala

| **separ/i** *tr jog* <házastársakat> elkülönít, elválaszt vö. divorci

separo: *jog* elkülönítés, elválasztás <házastársak>

►dumtempa separo: ideiglenes elkülönítés

►dumviva separo: végleges elválasztás

| **separatism/o** 1. sendependismo

| **separatist/o** 1. sendependisto

| **separativ/a** *nyt* különítő

| **separe/o** szeparé

| **sepen** *táv*k hét <rádiós nyelvezetben>

| **sepi/o 1**) *áll* tintahal <Sepia>

2) *műv* szépiafesték

sepiaĵo: *műv* szépiarajz, szépiafestmény

| **sepiolit/o** *ásv* tajtékkő *szin* maršaŭmo

| **seps/a** *orv* fertőzőes, vérmérgezőes, szeptikus, septicus

►sepsa medio: szeptikus közeg

►sepsaj mikroboj: szeptikus mikrobák

sepsaĵo: *orv* szepszist okozó anyag, mikroba

sepseco: *orv* szeptikusság, fertőző jelleg

sepsemio: *orv* vérmérgezőes, szepszis, sepsis

sepsigo: *orv* elfertőződés

antisepa, kontraŭsepa: *orv* fertőzősgátló, fertőtlenítő, csírátlanító,

antiszeptikus

antisepso, kontraŭsepsa: *orv* antiszepepsis, antisepsis

antisepsi, kontraŭsepsi: *tr orv* antiszeptikusan v. antiszeptikummal

kezel

antisepsaĵo, kontraŭsepsaĵo: *gysz* antiszeptikum, antisepticum

| **sept/o 1**) *anat* sővény, válaszfal, szeptum, septum

►duseptaj sporoj: két válaszfalú spórák

►interatria septo: pitvarsővény, septum interatriale

►interventrikla septo: szívkamrasővény, septum ventriculorum

►la naza septo: orrsővény, septum nasi

2) *növ* válaszfal, septum

3) *tech ép* válaszfal

►septo de kesto: láda válaszfala

►septo de ŝranko: szekrény válaszfala

►septo de tendo: belső sátorfal

►septo dividas la salonon en du ejojn: válaszfal osztja ketté a szalont

►vitra septo: üveg válaszfal

septi: *tr ép tech* válaszfallal elkülönít

►septi salonon en du ĉambrojn: szalont válaszfallal két szobára oszt

l.m. ikonsepto ŝovosepto

| **Septembr/o** szeptember

| **septim/o 1**) *zene* szeptim *szin* septo

2) *sp* szeptim, középső pozíció <vívás>

| **Septuagint/o** *bibl* Septuaginta <a héber Biblia görög fordítása>

| **sepult/i** *tr* temet, eltemet

sepulto, sepultado: temetés

►sepulta ceremonio: temetési szertartás

sepultejo: temetkezési hely

sepultisto: temetkezési vállalkozó *szin* sepultentreprenisto

sepultentreprenisto: temetkezési vállalkozó *szin* sepultisto

| **ser/o** *biol* vérsavó, szérum

seraĵo: *orv* *biol* savós folyadék, savós nedv

serumo: *gysz* szérum <készítmény>

►antimikroba serumo: antimikrobális szérum

►antitoksina serumo: antitoxin szérum

serologio: *orv* szerológia

serumologio: *orv* immunszerológia

seralbumino: *biol* szérumalbumin

serodiagnozo: *orv* szerodiagnosztika, szerodiagnózis

seroglobulino: *biol kém* szérumglobulin

seromembrano, serotuniko: *l.* serozo

seronegativa: *orv* szeronegatív, seronegativ

seropozitíva: *orv* szeropozitív, seropositiv
 seroterápia: *orv* szeroterápia, immunszérumos kezelés
 serotipo: *biol* szerotípus
 sertuniko: *l.* serozo
 serovakcinado: *orv* szerovakcináció, serovaccinatio
l.m. laktosero
| seraf/o 1) *mit* szeráf, szárnyas kígyó
2) *vall* szeráf <angyal>
| serajl/o 1) *ép* szeráj, szultáni palota
2) hárem *szin* haremo
| serak/o *geo* jégtű, gleccseroszlop, sérac
| seran/o *áll* fűrészfogú sügér <Serranus>
 ▶seranedoj: fűrészfogú sügérfélék, fűrészes sügér <Serranidae>
| Serap/o *mit* Szerapisz, Szarapisz, Serapis
 serapejo: *vall* *ép* Szerapisz-templom
| serasalm/o *áll* piranha, pirája <Serrasalmus>
| serat/o *anat* fűrészsíom, musculus serratus
| seratul/o *növ* fűrészfű, zsoltina <Serratula>
 ▶tinktura seratulo: festő zsoltina, fogaslevelű zsoltina <S. tinctoria>
| serb/o *fn* szerb
 serba: *mn* *nyt* szerb <sr>
 Serbujo, Serbio: *geo* *pol* Szerbia <RS>
 Serbio-Montenegro: *tört* Szerbia-Montenegro
| serê/i 1) *tr* keres
 ▶li vorton en la poŝo ne serêas^Z: szóért nem megy a szomszédba
 ▶lupee serêi: nagyítóval keres
 ▶pano buŝon ne serêas^Z: *közm* semmi haszon munka nélkül
 ▶serêi ĉiuklopode: égen-földön keres
 ▶serêi elirejon: kiutat keres
 ▶serêi en ĉiuj loketoj kaj anguletoj: minden zugot és sarkot átkutat
 ▶serêi murdocele: halálra keres
 ▶serêi pinglon en fojnostako: tüt keres a szalmakazalban
 ▶serêu kaj vi trovos: keress és találsz
2) *tr* *átv* keres
 ▶ĉi tiu kafo estas tre serĉata: ez az kávé nagyon keresett
 ▶serêi aventurojn: kalandot keres
 ▶serêi kverelon: keresi a bajt
 ▶serêi la rimedon de riĉiĝo: keresi a meggazdagodás módját
 ▶serêi laboron: munkát keres
 ▶serêi lian amikecon: keresi a barátságát
 ▶serêi lian favoron: keresi a kegyét v. jóindulatát
 ▶serêu la virinon: keresd a nőt, cherchez la femme
 serĉo: **1)** keresés
 ▶serĉo de taŭga loĝejo: alkalmas lakás keresése
2) *inf* keresés
 ▶bulea serĉo: logikai keresés, Boole-féle keresés
 ▶ĉirkaŭteksta serĉo: környezetfüggő keresés
 ▶detala serĉo: részletes keresés
 ▶dumtajpa serĉo: keresés gépelés közben
 ▶duoniga serĉo: felezéses keresés
 ▶elĉerpa serĉo: teljes körű keresés
 ▶ĝenerala serĉo: globális keresés
 ▶paralela serĉo: párhuzamos keresés
 ▶seria serĉo: soros keresés
 ▶tutteksta serĉo, plenteksta serĉo: teljes szövegű keresés
 ▶usklodistinga serĉo: keresés kis- és nagybetűk megkülönböztetésével
 serĉado: hosszú keresés, keresgélés
 serĉateco: **1)** keresettség
2) *gazd* kelet, kelendőség

serĉilo: **1)** *fn* *tech* kereső
 ▶serĉilo de fotilo: fényképezőgép keresője *szin* vidserĉilo
2) *inf* keresőmotor, keresőprogram *szin* serĉmaŝino
 ekserĉi: *tr* elkezd keresni
 elserĉi: *tr* kikeres vhonnan
 ▶li elserĉis du dekforintajn monerojn: kikeresett két tízforintos érmét
 serĉflari: szimatol
 serĉfosi: *ntr* túr, kutat, keresgél, böngészik
 priserĉi: **1)** *tr* tallóz, böngész
 ▶priserĉi gazetojn: lapokat tallóz
2) *tr* megmotoz, átkutat
 reserĉi: **1)** *tr* újra keres
2) *tr* *ne* kutat *l.* esplori
 traserĉi: *tr* átkutat
 ▶ili traserĉis ĉiujn angulojn: minden zugot átkutattak
 ▶la polico traserĉis la loĝejon: a rendőrség átkutatta a lakást
 ▶traserĉu viajn poŝojn: kutasd át a zsebeidet
 reserĉinstituto: *ne* kutatóintézet *l.* esplorinstituto
 serĉlumilo: kereső fényszóró, keresőlámpa
 serĉmaŝino: *inf* kereső<motor>, keresőprogram *szin* serĉilo 2
 serĉpalpi: *tr* megmotoz
l.m. domtraserĉo, eraserĉilo, esplorserĉi, flarserĉi, fosserĉi, laborserĉanto, minserĉilo, okulserĉi, palpserĉi, trezorserĉanto, veroserĉanto, vidserĉilo
| seren/a 1) derűs
 ▶serena rideto: derűs mosoly
 ▶serena vizaĝo: derűs arc
2) *átv* derült, felhőtlen, nyugodt
 ▶serena maro: nyugodt tenger
 ▶serena tago: derült nap
 ▶serena vetero: derült idő
 sereno, sereneco: **1)** derű
 ▶kun filozofia sereno li atendis la morton: filozofikus derűvel várta a halált
2) derűlttség
 serenega: **1)** főméltóságú, fenséges
 ▶la Serenega Respubliko: a Fenséges Köztársaság <Velenca>
 ▶Lia Serenega Alteco: őfensége, őfőméltósága
 serenigi: *tr* felderít
 sereniĝi: **1)** *ntr* felderül
2) *ntr* kiderül
 ▶la maro sereniĝis: a tenger megnyugodott
 ▶la vetero sereniĝis: az idő kiderült
 malserena: borús, komor, nyomasztó, feszült
 malsereneca: borongós
 malsereniĝi: **1)** *ntr* elborul a kedélye, elszomorodik
2) *ntr* beborul
 serenheimora: kedélyes, derűs kedélyű
| serenad/o *zene* szerenád
| serendip/o *ritk* véletlenszerű feltalálás, rátalálás
| Sergi/o Szergiusz, Sergius, Szergej <utónév> *szin* Serĝo
| serĝ/o *tex* sávoly, szerzs
| Serĝ/o Szergiusz, Sergius, Szergej <utónév> *szin* Sergio
| serĝent/o 1) *kat* őrmester
2) *tört* *kat* fegyvernök, fegyverhordozó <templomos lovagok>
 ĉefserĝento: *kat* törzsořrmester
 subserĝento: *kat* szakaszvezető
| Serĝip/o *geo* *pol* Sergipe
| seri/o 1) sorozat, széria
 ▶la tria serio de la revuo: a szemle harmadik évfolyama

▶longa serio de kanonoj: ágyúk hosszú sora
▶televida serio: tévésorozat, tv-sorozat
▶serio da bildkartoj: egy sorozatnyi képeslap
▶serio de boltiloj: csavarkulcssorozat
▶serio de libroj: könyvsorozat
2) tud sor, sorozat, szériesz
▶geometria serio: *mat* mértani sor
▶harmona serio: *mat* harmonikus sor, *zene* felhangsor
▶homologa serio: *kém* homológ sor
▶serio de Balmer: *fiz* Balmer-sorozat, Balmer-szériesz
▶serio de diserigo: *fiz* bomlási sor
▶serio de funkcioj: *mat* függvényisor
3) jtek sp játszma, szett
4) geo sorozat <rétegtani egység>
seria: **1)** sor-, sorozat-, sorozatos
▶seria produktado: *ip* sorozatgyártás
2) vill soros
▶serie konektitaj piloj: sorba kötött elemek
3) inf soros, szekvenciális
▶seria atingo: soros hozzáférés
▶seria konektejo: soros port
seriaĵo: sorozatmű, sorozatkiadvány
seriatinga: *inf* szekvenciális elérésű, soros elérésű
seriomurdisto: *jog* sorozatgyilkos
seriotitolo: sorozatcím
l.m. batserio, dramserio, funkcierio, librosserio, poŝmarkoserio,
seriomurdisto, spektroserio, potencoserio
| **sericin/o** *kém* selyemenyv, szericin
| **sericit/o** *ásv* szericit
| **serif/o** *knyv* betűtalp, serif *szin* literkalkano
senserifo: *knyv* Sans Serif
serifega stilo: *knyv* Antiqua Face
| **serima/o** *növ* könnyezőpálma <Monstera deliciosa> *szin* bongusta
monstero
| **serin/o** *áll* csicsörke, kanári <Serinus>
▶kanaria serino: *l.* kanario
▶ordinara serino: csicsörke, kerti csicsörke <S. serinus> *szin*
sovaĝkanario
▶ruĝfronta serino: vöröshomlokú csicsörke <S. pusillus>
| **serioz/a 1)** komoly <vki>
▶ĉu serioze vi diras tion?: komolyan mondod?
▶serioza aŭtoritata homo: komoly tekintélyes ember
▶serioza junulo: komoly fiatalember
2) komoly <vmi>
▶post serioza pripenso: komoly megfontolás után
▶serioza danĝero: komoly veszély
seriozaĵo: komoly dolog
▶stiri aŭton estas seriozaĵo: kocsit vezetni komoly dolog
▶temas pri seriozaĵo: komoly dologról van szó
seriozeco: komolyság
▶pli da seriozeco, sinjoroj!: uraim, több komolyságot!
malserioza: komolytalan
▶kun malseriozaj homoj ne traktu: komolytalan emberekkel ne
tárgyalj
▶lia propono estas malserioza: ajánlata komolytalan
| **serotonin/o** *biol* kém szerotonin
| **seroz/o** *anat* savós hártya, serosa *szin* seromembrano, sertuniko
▶parieta serozo: fali hártya, serosa parietalis
▶viscera serozo: zsigeri hártya, serosa visceralis
serozaĵo: *anat* savós folyadék

serozito: *orv* savóshártya-gyulladás, serositis
pneŭmoserozo: *orv* pneumoserosis
| **serp/o** *agr* sarló
serpeto: *agr* metszőkés
| **serpent/o 1)** *áll* kígyó
▶serpentoj: <Ophidia> kígyók
▶marserpentoj: tengerikígyó-félék <Hydrophiidae>
▶serpento mordis lin: kígyó marta meg
▶serpento siblas: a kígyó sziszeg
▶turnigadi kiel serpento^Z: tekerőzik, mint a kígyó
▶venena serpento: mérges kígyó
2) átv kígyó, álnok ember
▶vi varmigos serpenton, ĝi al vi enpikos la denton^Z: *közm* kígyót
kebledben ne nevelj
3) zene szerpent
serpenta: **1)** *áll* kígyó-
2) átv kígyózó, tekergő, kanyargó, kacskaringós *szin* serpentuma
serpenti, serpentumi: *ntr* kígyózik, kanyarog, tekereg
▶la rivero serpentas en valo: a folyó egy völgyben kanyarog
▶vojo serpentumis supren: egy út kanyargott felfelé
serpentologo: *áll* kígyószakértő, szerpentológus
serpentologio: *áll* kígyókutatás, szerpentológia
serpentuma: kígyózó, tekergő, kanyargó, kacskaringós *szin* serpenta
2
serpentforma: kígyó alakú
serpenthauĵo: kígyóbőr
serpenttubo: *tech* csőkígyó
l.m. blovserpento, koralserpento, marserpento, paperserpento,
sonserpento
| **serpentari/o** *áll* kígyászkeselyű <Sagittarius serpentarius>
Serpentario: *csill* Kígyótartó, Ophiuchus
| **serpentin/o** *ásv* szerpentin
serpentiĝo: *ásv* szerpentinesedés
serpentinpetro: *ásv* szerpentinásvány
| **serpigin/a** *orv* kígyózó, kúszó, serpens
| **serpil/o** *növ* mezei kakukkfű, vadkakukkfű, északi v.
keskenylevelű kakukkfű <Thymus serpyllum>
| **serpul/o** *növ* Serpula
▶larma serpulo: könnyező házigomba, könnyező fagomba <S.
lacrymans> *szin* larmofungo, ploranta domfungo
| **serton/o** *geo* sertao <félsivár vidék>
| **serur/o 1)** zár
▶teni sub seruro: zár alatt tart
2) kat mozgatható závar v. zárszerkezet *szin* movebla kulaso
seruristo: lakatos
serurbuŝo: *tech* zárnyelvnyílás
serurĉarniro: *tech* reteszpánt
serurkodo: *tech* zár kód
serurlango: *tech* zárnyelv
serurtruo: kulcslyuk
l.m. cilindroseruro, ĉifroseruro, literseruro, numerseruro, pendseruro,
pordoseruro, sparkseruro, ŝaltoseruro
| **serv/i 1)** x szolgál, kiszolgál
▶al du sinjoroj samtempe oni servi ne povas^Z: *közm* nem lehet két
úrnak szolgálni
▶servi ĉe la tablo: az asztalnál szolgál fel
▶ĉiam honeste mi servis vin: mindig tisztességgel szolgáltam önt
▶servi kiel suboficiro: altisztként szolgál
▶li longe servis sub Hunyadi: sokáig szolgált Hunyadi alatt
▶servi sian patrujon: hazáját szolgálja

►li servis per informoj al la sekreta servo: információkkal szolgált a titkosszolgálatnak

►servi sur ŝipo: hajón szolgál

2) ntr szolgál vmire, alkalmas, jó vmire

►servi kiel vojmontrilo: útmutatóul szolgál

►lia fingro servis al li kiel fiŝbastono: az ujjá horgászbtként szolgált neki

3) ntr szolgál, használ <működik>

►kiel servas via sano?: hogyan szolgál az egészsége?

►por kio servas ĉi tiu anso?: mire szolgál ez a fogantyú?

►ŝnuro servis al li kiel ledzono: egy madzag szolgált nála derékszíjúl

►tio servu al vi kiel instruo: ez tanulságul szolgáljon neked

servo: **1)** szolgálás, szolgálat, szerviz

►ĉambra servo: szobaszerviz

►fari al li grandan servon: nagy szolgálatot tesz neki

►fari ursan servon: rossz szolgálatot tesz, nincs sok köszönet benne

►li estas en la servo de juna sinjoro: egy fiatalember szolgálatában áll

►li faras bonajn servojn en tiu posteno: jó szolgálatokat tesz azon a poszton

►meti en servon: szolgálatba állít v. helyez

►servo al Dio vana ne restas^Z: *közm* az Isten soha nem marad adósunk

►servo postulas reservon^Z: *közm* kölcsönkenyér visszajár, minden szolgálatnak fizetség a bére

2) átv szolgálat

►diplomacia servo: diplomáciai szolgálat

►gazetara servo: sajtószolgálat

►publikrilata servo: közönségszolgálat

►sekreta servo: titkosszolgálat

3) gazd szolgáltatás

►domo de servoj: szolgáltatóház

►la kosto de la servoj plialtiĝis: emelkedett a szolgáltatások díja

►publikaj servoj: közszolgáltatások

servo-: *tech* servo-, segéd- *l.* servobremso, servomotoro

servado: szolgálat

►li iris en servadon al altranga sinjoro: egy magas rangú úr szolgálatába szegődött

►post longaj jaroj de servado: hosszú szolgálat után

►servado en ŝipo: hajón teljesített szolgálat

servanto: **1)** *fn* szolgáló, kiszolgáló, szolgál

►la servantoj ĉe la festa tablo: a felszolgálók az ünnepi asztalnál

►li estas servanto de bona afero: jó ügy szolgálója

►li sendis unu el siaj servantoj por mi: egyik szolgálóját küldte értem

►servanto de falsaj dioj: hamis istenek szolgálója

►servantoj de patrujperfida politiko: hazaáruló politika kiszolgálói

2) kr szervita

►la ordeno de la servantoj: a szerviták rendje

servantino: szolgálólány, női felszolgáló

servema: szolgálatkész

serve: szolgálva

►serve al noblaj celoj: nemes célok szolgálatában

servejo: szolgáltatóhely, kiszolgálóhely

servigi: *tr* vminek v. vkinek a szolgálatába állít

►li servigis min al si: a szolgálatába állított

►servigi Esperanton por la paco: az eszperantót a béke szolgálatába állítja

servilo: *inf* szerver, kiszolgáló

►POP-servilo: POP-szerver

►prokura servilo: proxy server

servisto: szolgál, háziszolga, cseléd

►servisto al du mastroj: kétkulacos ember

servistaro: házi személyzet, szolganép

servistino: szolgálólány, cselédlány

eksservigi: **1)** *tr* szolgálatból elbocsát

2) tr tech leselejtez

eksterserva: szolgálaton kívüli, állományon kívüli

enservigi: *tr* szolgálatába állít

►li enservigis sin sur ŝipo: egy hajón állt szolgálatba

finservi: *ntr* leszerel

kontraŭservo, reservo: ellenszolgáltatás

►postuli kontraŭservon: ellenszolgáltatást kér

malservi: *ntr tech* nem működik, bedöglött

memservo: önkiszolgálás

►plej bona servo estas memservo: *közm* segíts magadon, az Isten is megsegít

memserva: önkiszolgáló

►memserva parfumejo: önkiszolgáló illatszerbolt

memservejo: önkiszolgáló üzlet

priservi: *tr* kiszolgál

►hodiaŭ vi priservas la fraŭlinon: ma te szolgálod ki a kisasszonyt

troservema: szolgalelkű, szervilis, szolgálai *szin* servila

servoareo: *táv*k adásterület, vételi körzet, ellátott terület

servobubo: inas, szolgálófiú, hajóinas

servoĉareto: zsúrkocsi, kerekes tálalóasztal

servodaŭro: szolgálati idő

servodevo: **1)** *kat* kötelező katonai szolgálat

2) jog szolgálatom

servodevulo: *kat* katonaköteles

servojaroj: szolgálati évek

servoknabo: cselédfiú

servoknabino: szolgálólány, cselédlány

servolisto: állományjegyzék

servoloko: szolgálati hely

servomono: borraivaló *szin* trinkmono

servoperanto: *inf* tartalomszolgáltató

►interreta servoperanto: internetes szolgáltató

servopreta: szolgálatkész *szin* servema

servoprogramo: *inf* segédprogram, utility

servosektoro: *gazd* szolgáltatóipar

servosoldato: tisztiszolga, csicskás

servostacio: *közl* szervizállomás

servotablo: pult

servotempo: szolgálati idő

l.m. aŭterservo, bienservisto, civilservanto, ĉevalservisto, diservo, flatservema, FTP-servilo, helposervo, informservo, kaleŝservanto, kamposervisto, klientoservo, laborservo, lernoservo, libroservo, mangoservo, messervanto, mesaĝservo, militservo, nomservilo, novajservo, oficirservisto, POP-servilo, poŝtoservilo, prokurservilo, publikserva, rapidservo, retservo, sanservo, soldatservo, ŝipservi, stalservisto, tabloservisto, tagservo

| **serval/o** *áll* szervál <Leptailurus servál>

| **servic/o** *gaszt* szerviz, készlet

►porcelana servico por teo: porcelán teáskészlet

servicoŝranko: *gaszt* pohárszék

| **servil/a** szolgalelkű, szolgálai, szervilis *szin* troservema

| **servir/o** *sp* adogatás, szerválás, serva

serviri: *ntr sp* adogat, szervál

serviranto: *fn sp* adogató, szerváló

servirlinio: *sp* adogatóvonal

| **servitud/o** *jog* szolgálat, servitus

►servituda vojo: szolgálmi út

| **servlet/o** *inf* szervlet

| **servut/o** *tört* úrbér

servuta: *tört* úrbéri

►servutaj devoj: úrbéri kötelmek

►servuta sistemo: jobbágyrendszer

servuteco: *tört* jobbágyi állapot v. státusz

servutulo: *tört* jobbágy

servutularo: *tört* jobbágyság

| **ses** hat

►dum ses tagoj la Eternulo kreis la ĉielon kaj la teron: *bibl* hat nap alatt alkotta meg az Űr az eget, a földet

►en ses tagoj ĝi estos preta: hat napon belül kész lesz

sesa: hatodik

sese: hatszor <felsorolás>

seso: **1)** *fn* hat, hatos csoport, feltucat

►ni vidis seson da homoj: fél tucat embert láttunk

►seso da naztuko: fél tucat zsebkendő

2) *fn* a hatos szám

►alskribu ankoraŭ unu seson: írd hozzá még egy hatost

sesobla: **1)** hatszoros

►sesobla kvanto: hatszoros mennyiség

2) hatszoros, hat részből álló

►sesobla jungitaro: hatos fogat

sesoble: *hsz* hatszor, hatszorosan

►sesoble du estas dek du unu: hatszor kétfő tizenkettő

►sesoble pli alta: hatszor magasabb

sesoblo: vminek a hatszorsa

sesolo: *zene* szextola

sesono: hatod, hatodrés

►du sesonoj: két hatod

►donu al mi ĝian sesonon: add nekem a hatodát

sesopo: **1)** hatos csoport

2) *zene* szextett

sesope: *hsz* hatan

►sesope ni ekskursis: hatan kirándultunk

sesto: *zene* szext, hatodhangköz

►aŭgmentita sesto: bővített szext

►diminuita sesto: szűkített szext

►eta sesto, minora sesto: kis szext

►granda sesto, majora sesto: nagy szext

►napola sesto: nápolyi szext

sesteto: *zene* <mű és zenészek>

sescent: hatszáz

sesdek: hatvan

sesdeknaŭi, sesdeknaŭumi: *ntr* kölcsönösen benyalnak <nemi aktus>

sesdekuma: *mat* hatvanas alapú

sesfoja: hatszori, hat ízben történő

►sesfoja prilaboro: hatszori megmunkálás

sesafoja: hatodik ízben v. alkalommal történő

sesfoje: hatszor, hat ízben, hat alkalommal

sesafoje: hatodik alkalommal

ses mil: hatezer

| **sesi/o** **1)** ülősszak

►eksterordinara sesio: rendkívüli ülősszak

►la aŭtuna sesio de la parlamento: a parlament őszi ülősszaka

►la nuna sesio de la urba registaro: a városi önkormányzat mostani ülősszaka

2) időszak

►ĉi-jare frue komenciĝis la ekzamena sesio: idén korán kezdődött a vizsgaidőszak

l.m. ekzamensesio, studsesio

| **sesil/a** *növ* ülő, nyéltelen, kocsánytalan, sessilis *szin* sida

| **seskvi-** *tud* másfél-, szeszkvi- *l.* seskvilineara, seskvioksidó, seskviterpeno

| **sesleri/o** *növ* nyúlfarkfű <Sesleria>

| **sesterc/o** *tört* sestertius <pénznem>

sestercomilo: *tört* ezer sestertius

| **serterci/o** *tört* ezer sestertius *szin* sestercomilo

| **sestin/o** *ir* szextina, sestina

| **Set/o** **1)** *bibl* Szet

2) *mit* Széth

| **setar/o** *zene* szitár

| **setari/o** *növ* muhar, mohar <Setaria>

►itala setario: óriásmuhar, csomiz <S. italica> *szin* birdmileo

| **seter/o** *áll* szetter

| **setli/i** *ntr* letelepül, megtelepszik

►la hungaroj setlis definitive en la Karpat-baseno: a magyarok véglegesen a Kárpát-medencében telepedtek le

setligi: *tr* letelepít

►Adalberto 4a setligis kumanojn en Hungario: IV. Béla kunokat telepített le Magyarországon

setlanto: *fn* telepes

setlejo: telep, település

l.m. plansetlejo

| **seton/o** *gysz* szeton, setaceum

setonforma: szetonszerű

►setonforma pafvundo: szetonszerű lött seb

| **Seul/o** *geo* Szöul

►Seulo estas la ĉefurbo de Sud-Koreio: Szöul Dél-Korea fővárosa

| **sev/o** *növ* növénynedv, humor

| **sever/a** **1)** szigorú, kemény, kérlelhetetlen <vki>

►severa juĝisto: szigorú bíró

►severa kritiko: szigorú kritika

►severa verdikto: szigorú ítélet

►severa ordo kaj disciplino: szigorú rend és fegyelem

►severa dieto: szigorú diéta

►severa, sed justa: szigorú, de igazságos

2) szigorú, zord, kemény, kegyetlen <vmi>

►severa vintro: kemény tél

►severa klimato: zord klíma

►severa malliberejo: szigorú börtön

3) *átv* komor, zordon, dísztelen

►la severa beleco de la rokomontaro: a sziklás hegység zordon szépsége

►severa stilo: komor stílus

severo: szigor

►procedi kun severo: szigorral jár el

severeco: szigorúság

►la severeco de la juĝistoj kaj la juĝo: a bírák és az ítélet szigorúsága

malsevera: **1)** megengedő, megbocsátó, szelíd

2) derűs, könnyed

severmora: szigorú erkölcsű, kemény természetű, zordon

| **Sevil/o** *geo* Sevilla

| **sevrug/o** *áll* söregtok <Acipenser stellatus>

| **sezam/o** **1)** *növ* szezám, szézám <Sesamum>

►hindia sezamo: keleti v. fehér szezám <S. indicum>

2) szezám

►malfermiĝu, sezamo: szezám, tárulj

sezamoido: *anat* szezámcsont, os sesamoidea

sezamsalo: *gaszt* szezámsó

| **sezel/o** *növ* gurgolya <Seseli>

| **Severn/o** *geo* Severn <folyó>

| **sezon/o** **1)** évszak

▶la kvar sezonoj: a négy évszak

▶seka sezono: száraz évszak

2) idény, szezon

▶malviva sezono: holt idény, holt szezon

▶por ĉio estas sezono: *közm* mindennek megvan a maga ideje
sezona: idény-, szezonális

▶sezona laboro: idénymunka, szezonális munka

▶sezona senlaboreco: idény jellegű munkanélküliség, szezonális munkanélküliség

antaŭsezono: előszezon

ĉefsezono: főszezon

ekstersezono: **1)** holt szezonban

2) *átv* nem a megfelelő pillanatban

postsezono: utószezon

sezondungito: idénymunkás

l.m. balsezono, bansezono, pluvsezono

| **sfacel/o** *orv* száraz üszök

| **sfagn/o** *növ* tőzegmoha <Sphagnum>

| **sfalerit/o** *ásv* szfalerit, cinkfény, cinkfényle *szin* zinkblendo

| **sfego/o** *áll* szöcskeölő darázs <Sphex sabulosus> *szin* rabovespo

▶grandega sfego: szöcskeölő darázs <S. maxillosus>

sfegedoj: kaparódarazsak, ásódarazsak, bányászdarazsak
<Sphegidae> *szin* enterigovespoj, fosovespoj

| **sfeniks/o** *áll* pingvin <Spheniscus>

▶sfeniksoformaj: pingvinalakúak <Sphenisci>

| **sfenodont/o** *áll* hidasgyík, tuatara <Sphenodonton>

| **sfenoid/o** *anat* ékcsont, háromszögcsont, triquetrum

| **sfer/o** **1)** *mat* gömbfelület, gömbhéj

2) *mat* gömb <test>

▶oskula sfero: simulógömb

3) *ex csill* szféra

▶la muziko de la sferoj: a szférák zenéje

4) *átv* szféra, kör, terület

▶agadi aparte en sia persona sfero: külön, saját körén belül
tevékenykedik

▶en diplomatiuj sferoj: diplomáciai körökben

▶sfero de interesiĝo: érdeklődési kör

▶sfero de politika influo: politikai befolyás köre

sfera: **1)** *mat* gömb-, gömbi

▶sfera koordinato: gömbi koordináta

2) gömb alakú, gömbölyű

▶sfera buo: gömbúszó <bója>

▶sfera kapo: gömbölyű fej

sfereco: gömbszerűség, gömbalakúság

sferoido: *mat* szferoid, forgási ellipszoid

sferometro: *tech* szferométer

duonsfero: *mat* félgömb *szin* hemisfero **4)**

hemisfero: **1)** *geo* félteke, félgömb, hemiszféra

2) *csill* éggömbfél

3) *anat* agyfélteke, hemisferium

▶cerebra hemisfero: agyfélteke, hemispherium *szin* cerba duonsfero,
cerboduono

4) *mat* félgömb *szin* duonsfero

sferdisko: *mat* gömbréteg

sferosurfaco: *mat* gömbfelület, gömbhéj *szin* sfero **1)**

| **sfigm/o** *orv* pulzus

sfigmografo: *gysz* szfigmográf, sphygmograph

sfigmografio: *orv* szfigmográfia, sphygmographia

sfigmomanometro: *gysz* vérnyomásmérő, sphygmomanometer

| **sfig/o** *áll* szender <Sphinx>

▶eŭforbia sfigo: kutyaszender <Hyles euphorbiae>

▶grandlanga sfigo: *áll* zúgólepke, kacsafarkú szender, kacsafarkú
lepke <Macroglossum stellatarum>

▶konvolvula sfigo: folyófüszender <Agius convolvuli>

▶kraniosfigo: *l.* aherontio

▶ligustra sfigo: fagyalszender <S. ligustri>

▶pavokula sfigo: esti pávaszem <Smerinthus ocellatus>

▶popla sfigo: nyárfaszender <Laothoe populi>

▶ruĝa sfigo: piros szender <Qeilephila porcellus>

▶tilia sfigo: hársfaszender <Mimas tiliae>

▶vinbersfigo: szőlőszender <Deilephila elpenor>

▶sfingedoj: szenderek, szenderfélék <Sphingidae>

| **sfigo-** *kém* szfing<o>-

sfigolo, sfigozino: *kém* szfingozin

sfigolipido: *biol* *kém* szfingolipid

| **sfinks/o** **1)** *mit* szfinx <egyiptomi és görög>

2) *átv* zárkózott alak, kifürkészhetetlen ember

Sfinkso: *műv* Szphinx

sfinksa: kifürkészhetetlen, titokzatos, rejtélyes, szfinxszerű

sfinksino: **1)** *mit* női szfinx

2) *átv* zárkózott nő, kifürkészhetetlen nő

| **sfinkter/o** *anat* záróizom, musculus sphinctus

| **sgraf/i** *tr* *műv* sgraffitót készít

sgrafaĵo: *műv* sgraffito

| **sgraffito** *l.* sgrafaĵo

| **si**¹ maga <visszaható személyes névmás>

▶en si mem: önmagában

▶ili mire ekrigardis sin: csodálkozva pillantottak egymásra

▶la sinjoro ordonis al la servisto vesti sin rapide: az úr
megparancsolta a szolgának, hogy gyorsan öltözködjön fel

▶li bruligis al si la lipharojn: megégette a bajuszát

▶li deprenis de si la kardon: leszedi magáról a bogáncsot

▶li faris promeson al si: ígéretet tett magának

▶li kovras sin: betakarja magát, betakarózik

▶li vivas kun virino tro postulema al si: magához túl igényes nővel él

▶per si mem la afero ne progresas: magától az ügy nem halad
sia: **1)** magáé, sajátja <az alanyé>

▶li amas siajn gefilojn: szereti a gyerekeit

▶li ne konis la legantojn de siaj romanoj: nem ismerte regényei
olvasóit

▶li vidis homon akvumantan siajn florojn: látott egy embert, aki a
<saját> virágait öntözte

▶uzi sian aŭton: saját kocsiját használja

2) saját *szin* propria

▶ĉion sian li enpakis: mindent bepakolt, ami az övé

▶por ĉiu afero estas sia tempo kaj maniero^Z: mindennek megvan a
maga ideje és módja

▶sia estas kara pli ol najbara^Z: *közm* közelebb az ember magához
siaĵo: saját valami, saját holmi

▶al ĉiu lian siaĵon: mindenkinek azt, ami az övé

▶ĉiu prenu sian siaĵon: mindenki fogja azt, ami az övé
kunsiaĵoj: cucc, cókók, ami az emberrel van

kunsiigi: *tr* *átv* is magával hoz, magával visz

| **si**¹ *zene* ti

▶Sibe-majora: B-dúr

►sibe-minora: b-moll
 ►Si-majora: H-dúr
 ►si-minora: h-moll
 | **sial/o** *orv* nyál-, sial<o>-
 sialogena: *orv* nyálképző, sialogen
 sialoreo: *orv* nyálcsorgás, fokozott nyálképződés, sialorrhoea
 | **sial/o** *ásv* szial
 | **Siam/o** *tört geo* Sziám
 siama: *geo* sziámi
 ►Siam Golfo: *geo ex* Sziámi-öböl *l.* Taja Golfo
 | **sibarit/o** *fn* puhány, élvhajász, szibarita
 sibaritismo: puhány v. élvhajász életmód
 | **Siberi/o** *geo* Szibéria
 siberia: *geo* szibériai
 ►Orient-Siberia Maro: Kelet-szibériai-tenger
 ►siberia tundro: szibériai tundra
 | **sibil/o** szibilla, szibülla, sibylla, jósnő
 sibila: **1)** szibillai
 ►sibilaj libroj: szibilliai könyvek, jóskönyvek
2) *átv* talányos, rejtélyes, homályos
 ►sibila parolo: talányos beszéd, homályos beszéd
 | **sibl/i** **1)** *ntr* *hgut* sziszeg, füttyöl, füttyöl
 ►vento siblas en la kamentubo: szél füttyöl a kéményben
 ►viransero siblis kontraŭ la infano: egy gúnár sziszegett a gyerekre
2) *ntr* *átv* sziszeg
 ►la klaĉulinoj siblis kontraŭ mi: a pletykás nők ellenem sziszegtek
 siblosusuri: *ntr* *hgut* sistereg
 sibla: sziszegő, sipító
 ►sibla spirado: sipító lélegzés
 | **Sicili/o** *geo pol* Szicília <IT>
 siciliano: *fn* szicíliai <lakos>
 | **sicist/o** *áll* szöcskeegér <Sicista>
 ►altaja sicisto: altáj szöcskeegér <S. napaea>
 ►betula sicisto: északi csíkosegér <S. betulina>
 ►trikolora sicisto: csíkos szöcskeegér <S. subtilis>
 ►unukolora sicisto: kínai szöcskeegér <S. concolor>
 | **Siĉŭan/o** *geo pol* Szecsuan, Sichuan
 | **sid/i** **1)** *ntr* ül
 ►li sidis super malfermita libro: nyitott könyv felett ült
 ►sidi en la sino de sia patrino: anyja ölében ül
 ►sidi kruckrure: törökülésben ül
 ►sidi sur la suroj: a sarkán ül
 ►sidi sur trono: trónon ül
2) *ntr* ülésezik *szin* kunsidi
3) *ntr* *átv* elvan vhol, tartózkodik, székel
 ►la registaro sidis en Debrecen: a kormány Debrecenben székel
 ►li ĉiam sidas hejme: mindig otthon ül
 ►mi hejme sidis, nenion vidis^Z: semmit nem láttam, semmit nem hallottam
 ►ni sidas en la sama ŝipo: egy csónakban evezünk
 ►ofte li sidas ĉe la najbarino: gyakran ül a szomszédasszonynál
 ►sidi ĉe la fonto: közel ül a tűzhöz
 ►sidi en malliberejo: börtönben ül
 ►sidi kiel muso sub balailo^Z: lapul, mint dinnye v. szar a fűben hallgat, mint nyúl a fűben
4) *ntr* *átv* vmilyen helyzetben van
 ►kiu bone sidas, tiu lokon ne ŝanĝu^Z: közm ülj veszteg seggeden, ha jól van dolgod
 ►li sidas en ŝuldoj ĝis super la ŝultroj^Z: nyakig ül az adósságban
 ►sidi en sterko: szarban van

►sidi en zorgoj: gondban van
5) *ntr* *átv* vmi van vhol
 ►ĉapelo sidas sur lia kapo: kalap van a fején
 ►kio en koro sidas, la vizaĝo perfidas^Z: közm kinek mi szívében, kitetszik színében
 ►la ŝlosilo sidas en la pordo: a kulcs az ajtóban van
 ►sur lia brusto sidas verda stelo: a mellén zöld csillag van
6) *ntr* *átv* áll vhogyan, megy vmihez <ruha>
 ►la bluzo strikte sidas sur ŝi: a blúz szorosan a testéhez simul
 ►la ĉapelo ne bone sidas al vi: a kalap nem áll jól önnek
 ►la jako sidas sur vi kvazaŭ pentrita: mintha önre szabták volna a zakót
 sida, sidanta: **1)** ülő, ülési
 ►sidanta knabino: ülő lány
 ►sida okupiĝo: ülő foglalkozás
 ►sida pozicio: ülő helyzet
2) *növ* ülő, nyéltelen, kocsánytalan, sessilis *szin* sesila
 sido: ülés
 ►ĉu vi havas bonan sidon en la selo?: jól ülsz a nyeregben?
 ►krurkruca sido: törökülés
 ►pro la malĝusta sido de la valvo: a szelep rossz ülése miatt
 ►sursura sido: sarokülés <sarkon ülés>
 sidado: **1)** hosszú ülés, üldögélés
 ►la sidado en la oficejo malsanigis lin: a hivatalban való üldögélés megbetegítette
2) pózolás, modellt ülés *szin* seanco 2
 ►post tri sidadoj la bildo estos preta: három ülés után a kép készen lesz
 sidejo: székhely
 ►departementa sidejo: megyeszékhely *szin* departementa ĉefurbo
 ►episkopa sidejo: püspöki székhely
 ►la sidejo de la pensado estas la cerbo: a gondolkodás székhelye az agy
 ►Rotterdam estas la sidejo de UEA: Rotterdam az Eszperanto Világsszövetség székhelye
 sidema: nehezen mozgítható, megülő természetű *szin* hejmsidema
 ►mi estas sidema, malofte mi vojaĝas: nehezen mozgítható vagyok, ritkán utazom
 sidigi: **1)** *tr* ültet, leültet
 ►mi sidigis la fraŭlinon en kaleŝo: hintóba ültette a kisasszonyt
 ►sidigu la gaston, kaj sidigu ankaŭ vin: ültess le a vendéget, és te is ülj le
2) *tr* *átv* letelepít
 ►la reĝo sidigis la kumanojn: a király letelepítette a kunokat
 sidiĝi: **1)** *ntr* leül *szin* eksidi
 ►bonvolu sidiĝi: legyen szíves leülni
 ►sidiĝi en aŭton: kocsiba ül
2) *ntr* *átv* megtelepszik, letelepszik
 ►la sikuloj sidiĝis en Transilvanio: a székelyek Erdélyben telepedtek le
 sidilo: ülés, ülőalkalmatosság
 ►mankruca sidilo: *orv* keresztfogás <betegszállítás>
 ►neceseja sidilo: vécéülőke
 ►seĝo estas sidilo: a szék ülőalkalmatosság
 ►sidilo de remisto: evezőspad
 ►ŝovebla sidilo: gurulóülés
 alsidiĝi: *ntr* odaül, ideül
 ►alsidiĝu ĉe mi: ülj ide hozzám
 dusida: kétülékes
 ►dusida kabriolet: *jm* kétülékes kabriolet

eksidi: *ntr* leül *szin* sidiği
kunsidi: *ntr* ülésezik
kunsido: ülés, ülésezés, tanácskozás
►ferma kunsido: zárülés
►instruista kunsido: *isk* tanári értekezlet
►komisiona kunsido: bizottsági ülés <*pl.* parlamenti>
►malferma kunsido: nyitóülés
kunsidejo: ülésterem
kunsidiği: *ntr* összeül
kvarsida: négyüléses
►kvarsida limuzino: *jm* négyüléses limuzin
plenkunsido: plénum, teljes ülés
plenkunsida: plenáris
residiği: *ntr* visszaül
subsidiğ: *geo* talajszüppedés
sursidi: *tr* megül vmit, vmin ül
►densa nubaro sursidis la pejzaĝon: sűrű felhőzet ült a tájon
►li bone sursidis la ĉevalon: jól megülte a lovat
unusida: együléses
►unusida aviadilo: *rep* együléses repülőgép
sidbano: ülőfürdő
sidbanujo, sidbankuvo: ülőkád
sidĉambro: *fn* nappali <szoba>
sidĉareto: sportkocsi <babakocsi>
sidfali: *ntr* fenékre esik
sidglitejo: *jtek* csúszda
sidkarno: ülep, fenék
sidkesto: *jm* bak <kocsiülés>
sidleviği: *ntr* felül
sidloko: ülőhely
sidlokbileto: *vsút* helyjegy
sidmeblo: ülőbútor
sidmeblaro: ülőgarnitúra
sidmilito: *kat* állóháború
sidosto: *anat* ülőcsont, ischium
sidostriko: ülősztrájk *szin* loktena striko
sidpasigi: *tr* leül <üléssel eltölt>
►li sidpasigis kvar jarojn en la parlamento: négy évet ült a parlamentben
►ni sidpasigis unu jaron en la malliberejo: egy évet ültünk le a börtönben
sidrektiği: *ntr* felül, ültében felegyenesedik
sidresti: *ntr* ülve marad
sidstango: ülőrúd
►la kokinoj dormas nokte sur sidstangoj: a tyúkok éjszaka ülőrúdon alszanak
sidurbo: székváros
sidvango: *anat* farpofa, fél fenék
sidvangoj: ülep, fenék
l.m. estrarkunsido, fondokunsido, fornosidisto, grupkunsido, hejmosidulo, kalkansidi, komitatkonsido, konduksidilo, laborkunsido, loksidiği, movsidaĉi, punsidi, sidfazeolo
| **sider/a** *csillag* csillag, csillagászati, sziderikus
►sidera horangulo: sziderikus óraszög
►sidera horo: csillagóra, sziderikus óra
►sidera jaro: csillagév, sziderikus év
►sidera monato: csillaghónap, sziderikus hónap
►sidera tago: csillagnap, sziderikus nap
►sidera tempo: csillagidő, sziderikus idő
| **siderit/o** *ásv* vaspát, sziderit

| **siderurgi/o** *ip* vasipar, acélipar
| **Sidnej/o** *geo* Sydney
| **Sidon/o** *l.* Cidono
| **Sidoni/o** *tört* Sidonius <név>
Sidoniino: Szidónia <utónév>
| **sieĝ/i** **1)** *tr kat* ostromol
►sieĝi kastelon: várát ostromol
2) *tr átv* ostromol
►per petoj li sieĝis min: kérésekkel ostromolt
sieĝo: *kat* ostrom
►la sieĝo de Trojo: Trója ostroma
sieĝilo: *kat* ostromeszköz
ĉirkaŭsieĝi: *tr kat* körbeostromol, bekerítéssel ostromol
sieĝkanono: *kat* ostromágyú
sieĝmaŝino: *kat* ostromgép
sieĝostato: *pol* ostromállapot, rendkívüli állapot *szin* militlega stato
►oni proklamis sieĝostaton: ostromállapotot hirdettek ki
sieĝturo: *kat* ostromtorony
| **Sien/o** *geo* Siena
sieno, siena tero: siena <festék>
| **sienit/o** *ásv* szienit
| **Sieraleon/o** *geo pol* Sierra Leone <SL>
| **sier/o** *l.* montoĉeno
| **siest/o** *szieszta*, délutáni szunyókálás
siesti: *ntr* sziesztázik, délután pihen
| **sifilis/o** *orv* vérbaj, bujakór, „franc”, francia betegség, luesz, szifilisz
sifilisa: *orv* vérbajos, bujakóros, szifilisz
antisifilisa, kontraŭsifilisa: szifilisz elleni
►antisifilisa medikamento: szifilisz elleni gyógyszer
| **sifon/o** **1)** *tech* szifon <bűzelzáró>
2) *gaszt* szódásszifon, autoszifon
3) *növ* szifon
4) *geo* szifon <barlang>
sifoni: *tr* szifonon átönt
termosifono: *tech* termoszifon
sifonbarometro: *met tech* csőbarométer, szifonbarométer
sifonogamio: *biol* szifonogámia
| **sigel/o** **1)** pecsét
►dogana sigelo: *gazd* vámzár
►plumba sigelo: ólompecsét
►vaksa sigelo: viaszpecsét
2) *átv* pecsét
►kaina sigelo sur lia frunto: káini bélyeg a homlokán
►la sigelo ankoraŭ ne estas metita: a pecsétet még nem tették rá <még nincs jóváhagyva>
►la sigelo de la morto videblis sur lia frunto: a halál bélyege látszott az arcán
sigeli: **1)** *tr* pecsétel, lepecsétel
►oni sigelis la pordon de la loĝejo: lepecsételték a lakás ajtaját
►sigeli kontrakton: szerződést lepecsétel
►sigeli koverton: borítékot lepecsétel
►sigeli leteron: levelet lepecsétel
2) *tr átv* megpecsétel
►la dormo sigelis la palpebrojn de la knabino: az álom lepecsételte a lány szemét
►lia sorto estas sigelita: sorsa meg van pecsételve
►mijaj lipoj estas sigelitaj: az ajkamon pecsét van
►tiu bonfaro sigelis ilian amikecon: az a jótett megpecsételte a barátságukat

sigelfermi: lepecsétel <pecsétel lezár>
 sigelilo: pecsétnyomó
 dissigeli, malsigeli: *tr* feltöri vminek a <n> pecsétjét
 ▶la reĝo dissigelis la leteron: a király feltörte a levél pecsétjét
 sigelringo: pecsétgyűrű
 sigelvakso: pecsétviasz
 | **Sigfrid/o** Szigfrid, Siegfried <utónév>
 | **sigilari/o** *ĝsl* pecsétfa <Sigillaria>
 | **Sigismond/o** Zsigmond
 | **sigl/o** rövidítés, betűszó, betűjelzet, szigla
 ▶HEA estas siglo: a HEA betűszó
 ▶la mezepokaj manuskriptoj ofte uzis siglojn: a középkori kéziratok gyakran használtak rövidítéseket
 | **sigma** *knyv* σ, szigma <görög 'sz' betű> *szin* sigmo
 sigma-algebro: *mat* szigma-algebra
 | **sigm/o** l. sigma
 | **sigmoid/o** *anat* szigmbél, szigmahajlat, colon sigmoideum
 sigmoido-rektumostomio: *orv* sigmbél és végbél összeszájaztatása, sigmoidoproctostomia
 | **sign/o** jel
 ▶ĉi tiu bukedo estas signo de mia amo: ez a csokor szeretetem jele
 ▶doni pri si signon: jelt ad magáról
 ▶eĉ signo ne restis, kie urbo estis^Z: kő kövön nem maradt
 ▶signoj de pasintaj tempoj: múlt idők jelei
 ▶vortoj estas signoj de ideoj: a szavak fogalmak jelei
 ▶li faris al mi signon: intett nekem
 ▶laŭ ĉiuj signoj: minden jel szerint
 ▶perforto – signo de malforto: az erőszak a gyengeség jele
 ▶post lia signo ekiris la atako: jelére megindult a támadás
 ▶signo de poŝto: *ex* postai bélyeg l. poŝtmarko
 ▶sub la signo de la verda stelo: a zöld csillag jegyében
 2) *knyv* jel, *inf* karakter
 ▶ajna signo: *inf* helyettesítő karakter, dzsóker *szin* ajno, jokero
 ▶altiga signo: *zene* <hangmagasságot> emelő jel
 ▶askiaj signoj: ASCII-karakterek
 ▶dekuma signo: *mat* tizedesjel
 ▶ekkria signo: felkiáltójel *szin* krisigno
 ▶interpunkciaj signoj: írásjelek *szin* interpunkciiloj
 ▶kvitanca signo: nyugtázó karakter, ACK
 ▶la afero ankoraŭ havas signon de demando: a dolog még kérdőjeles
 ▶malaltiga signo: *zene* <hangmagasságot> leszállító jel
 ▶multiplika signo: *mat* szorzójel
 ▶muzikaj signoj: *zene* kottajelek
 ▶nuliga signo: érvénytelenítő jel, CAN
 ▶operaciaj signoj: műveleti jelek
 ▶signo de egaleco: egyenlőségjel
 signi: 1) *tr* jelez
 ▶ĉi tiu libro signas novan epokon: ez a könyv új korszakot jelez
 ▶la policisto signis, ke mi haltu: a rendőr jelzett, hogy álljak meg
 ▶la tabulo signas la devigan vojdirekton: a tábla a kötelező útirányt jelzi
 2) *tr* jelöl, bejelöl, megjelöl
 ▶la elhakendaj arboj estas signitaj: a kivágandó fák meg vannak jelölve
 ▶la Eternulo signis Kainon sur la frunto: az Úr megjelölte Káin homlokát
 ▶mi signis la forstrekindaĵojn: bejelöltem a törlendőket
 signanto: *fn* *nyt* jelölő
 signaro: 1) jelkészlet
 ▶morsa signaro: morzeábécé *szin* morsa kodo

▶surdmutula signaro: süketnéma jelkészlet, süketnéma kézjelek
 2) *inf* karakterkészlet, kódkészlet
 ▶unikoda signaro: Unicode-karakterkészlet, unikódos karakterkészlet
 signato: *fn* *nyt* jelölt
 signe de: vminek a jeléül
 ▶signe de la pardono: a megbocsátás jeléül
 ▶signe de mia dankemo: hálám jeléül
 signeto: l. kromsigno
 signilo: *fn* jelölő, jelölőeszköz
 ▶ni metu signilojn por la postvenontoj: tegyük jeleket az utánunk jövőknek
 signumo: 1) *mat* előjel
 ▶pozitiva kaj negativa signumo: pozitív és negatív előjel
 2) *mat* előjelfüggvény, szignumfüggvény
 antaŭsigno: előjel
 ▶bona kaj malbona antaŭsigno: jó és rossz előjel
 kontraŭsignuma: *mat* ellenkező előjelű
 kromsigno: 1) *nyt* mellékjel, diakritikus jel
 ▶Esperanto havas du kromsignojn – la cirkumflekson kaj la rondan hoketon: az eszperantóban két mellékjel van – a kúpos és a félkörös ékezet
 2) *zene* előjegyzés, módosítójel
 ▶dieso kaj bemolo estas kromsignoj: a kereszt és a bé módosítójelek
 malbonsigna: rossz előjelű, baljós
 per-signo: *knyv* perjel
 postsigno, postesigno: nyom
 ▶eĉ postsigno ne restis el la urbo: a városnak nyoma sem maradt
 ▶lasi postsignojn: nyomokat hagy maga után
 ▶li iras en la postsignoj de sia patro: apja nyomdokain jár
 ▶postsignoj de katastrofo: katasztrófa nyomai
 samsignum: *mat* azonos előjelű
 subsigno: *nyt* aluljelzés
 supersigno: *nyt* *knyv* felüljelzés, ékezet
 ▶akuta supersigno: éles ékezet, accent aigu *szin* akuto, dekstra korno
 ▶malakuta supersigno: tompa ékezet, accent grave *szin* malakuto, maldekstra korno
 supersignita: *nyt* *knyv* felüljelzett, ékezetes
 ▶supersignita litero: ékezetes betű
 trasigno: *nyt* *knyv* áthúzás
 signobildo: 1) *knyv* jelalak, betűkép
 2) *inf* karakterkép
 signoĉeno, signovico: 1) jelsor
 2) *inf* karaktorsor, karakterfüzér, string
 signodenso: *inf* karaktersűrűség
 signoklarigo: jelmagyarázat
 signoklarigisto: *bibl* jövendőmondó, titokfejtő
 signojunkro: *tört* zászlós *szin* kornedo
 signolitero: *nyt* ékezetes betű
 signolingvi: *ntr* jelel
 signolingvo: jelnyelv
 ignorekono: *inf* karakterfelismerés
 ▶optika ignorekono: *inf* optikai karakterfelismerés, szövegfelismerés, OCR
 ignorekonilo: *inf* karakterfelismerő program
 signosistemo: jelrendszer
 signoteorio: jelelmélet
 signumŝanĝo: *mat* előjelváltás
 l.m. abolsigno, akcentosigno, alinesigno, aŭtorsigno, ĉe-signo, demandosigno, dividosigno, dolarsigno, egalsigno, elcentosigno,

eskapsigno, finsigno, gamsigno, gradosigno, integralsigno, kaj-signo, kapsigno, krisigno, krucosigno, legosigno, limsigno, malpliosigno, memorsigno, minussigno, oblosigno, ondosigno, paĝosigno, paŝosigno, pliosigno, piedsigno, plussigno, po-signo, premsigno, pressignaro, procentosigno, pruvosigno, pundosigno, radiksigno, ripetsigno, silentosigno, skribosigno, spirosigno, stirsigno, ŝultrosignoj, ŝvelsigno, tajpsigno, taktosigno, triolsigno, venkosigno, versigno, vivosigno

| **signatur/o** **1)** kĉjzjegy, aláírás <lapszélén>

2) *knyv* ívjelzés

3) könyvtári jelzet

signaturi: *tr* kĉjzjeggyel ellát, aláír <lapszélén>

| **signal/o** **1)** *távk* jel

► *aŭda* signalo: audiális jel

► *doni* signalojn al la ŝipo: jeleketo ad a hajónak

► *signalo de okupiteco*: foglaltságjel <telefon>

► *vida* signalo: vizuális jel

2) *hajó* jelzőberendezés

3) *geo* háromszögelési jel

4) *vill* jel

signala: jel-, jelző

► *signala fajro*: jelzőtűz

► *signala lumo*: jelzőfény

signali: *tr* jelez

► *la ruĝa lumo signalas halton*: a piros fény megállást jelez

► *per flagoj oni signalis al la najbara ŝipo*: zászlókkal jeleztek a szomszédos hajónak

► *per kanonpafo oni signalis la ekiron de la sturmo*: ágyűlövessel jelezték a roham megindulását

signalado: jelzés

signalaro: *távk* jelkódex *szin* signalkodo

signalejo: *hajó* jelzőállomás

signalilo: **1)** *fn* *vsút* jelző

2) *tech* jeladó

signalisto: *fn* híradós, jelzésadó, jelzőkezelő

signalizi: *tr* *tech* jelzőberendezéssel ellát

signaldisko: *vsút* jelzőtárcsa

signalfajro: *távk* jelzőtűz

signalflago: *távk* jelzőzászló

signalgenerilo: *vill* jelgenerátor, szignálgenerátor

signalhorloĝo: időzítőszerkezet

signalkodo: *távk* jelkódex *szin* signalaro

► *internacia marista* signalkodo: nemzetközi jelkódex

signalkorno: *távk* jelzőkürt

signallampo: *távk* jelzőlámpa

signalmasto: *hajó* jelző árbóc

signalplektilo: *eltr* multiplexer

► *fora* signalplektilo: távolsági multiplexer

signalraketo: *távk* jelzőrakéta

signalservo: *kat* híradós szolgálat

signalvorto: jelszó

l.m. alarmsignalo, fajfsignalo, lumsignalo, trafsignalo, vojsignalo, voksignalo

| **signif/i** **1)** *tr* *nyt* jelent vmit <jelentéssel bír>

► *kion signifas ĉi tiu vorto?*: mit jelent ez a szó?

► *kion signifas via demando?*: mit jelentsen a kérdésed?

2) *tr* *átv* jelent <egyenlő>

► *nun klarigi signifus perdi la tempon*: a magyarázkodás most idővesztéseget jelentene

► *tio ne signifas, ke mi ne iros*: ez nem azt jelenti, hogy nem megyek

3) *tr* *átv* jelent <jelez>

► *la forta mentono signifas volforton*: az erős áll akaratát jelez

► *nuboj signifas pluvon*: a felhők esőt jeleznek

signifa: jelentős

► *signifa parto de la loĝantaro*: a lakosság jelentős része

► *signife li levis la brovojn*: jelentősegteljesen felhúzta a szemöldökét

signifo: **1)** *nyt* jelentés

► *denotacia* signifo: denotatív jelentés

► *kunteksta* signifo: kontextuális jelentés

► *la sufikso 'um' ne havas difinitan signifon*: az 'um' képzőnek nincs határozott jelentése

► *precizigi la signifon de la vorto*: pontosítja a szó jelentését

2) jelentőség

► *ĝi ne havas signifon el mia vidpunkto*: az én szempontomból nincs jelentősége

► *havi apartan signifon*: különös jelentősége van

signifanto: *fn* *nyt* jelölő, hangkép, signifiant

signifato: *fn* *nyt* jelölt, fogalom, signifé

signifero: *nyt* jelentés-összetevő *szin* signifokomponento

dusignifa: **1)** két jelentésű

2) *átv* kétértelmű

kromsignifo, kunsignifo: *nyt* mellékjelentés, jelentésárnyalat, konnotáció

multesignifa: jelentősegteljes

► *li ĵetis al mi multesignifan rigardon*: jelentősegteljes pillantást vetett rám

plursignifa: *nyt* többjelentésű, poliszém

samsignifa: *nyt* azonos jelentésű

sensignifa: jelentéktelen, lényegtelen

sensignifigi: *tr* eljelentéktelenít

subsignifo: *nyt* mellékjelentés

unusignifa: *nyt* egy jelentésű

signifikampo: *nyt* jelentésmező

signifikomponento: *nyt* jelentés-összetevő *szin* signifero

signifonuanco: *nyt* jelentésárnyalat

signifoplena: jelentős, jelentősegteljes

► *signifoplenaj decidoj*: jelentős döntések

| **signifik/i** *ntr* ige *mat* jelentős, szignifikáns, nem véletlen <statisztika>

► *ŝanĝoj de tia amplekso signifikas*: az ilyen mérvű változások szignifikánsok

signifika: *mat* jelentős, szignifikáns

► *signifika diferenco*: jelentős különbség

signifikanco: *mat* jelentőség, szignifikánság, szignifikancia <statisztika>

signifikancotesto: *mat* szignifikanciavizsgálat <statisztika>

| **Ŝîhem/o** **1.** Ŝehemo

| **ŝîh/o** *vall* szikh

| **ŝijotank/o** *ld.* indiana fluto

| **ŝikari/o** bérgyilkos

| **Ŝikim/o** *geo* *pol* Szikkim <IN>

| **ŝikl/o** **1)** *tört* sékel <súlymérték és pénznem>

2) siklo <pénznem>

| **ŝikomor/o** *növ* szikomorfa, szikomorfüge <*Ficus sycomorus*>

| **ŝikoz/o** *orv* szőrtüszőgyulladás, sycosis

| **Ŝikst/o** Szixtus, Sixtus <utónév>

► *Ŝiksta kapelo: ép műv* Sixtus-kápolna

| **ŝikul/o** *fn* székel

sikula: *mn* székel

| **ŝil/o** *agr* siló *szin* insilujo

ensiligi: *tr agr* silóz *szin* insili
silofuraĝo: *agr* silótakarmány

| **silab/o** *nyt* szótag

silabi: *tr* szótagol, silabizál

silabaro: *nyt* szótagabécé

silabiga: *nyt* szótagképző

deksilabo: *ir* tíz szótagú verssor

n-silabo: **1)** *nyt* n szótagú szó

2) *ir* n szótagos verssor

plursilaba: *nyt ir* több szótagú

sepsilabo: *ir* hét szótagú verssor

silabegala: *ir* egyenlő szótagszámú

silabolimo: *nyt ir* szótaghatár

silaboskribo: *nyt* szótagírás, szillabikus írás

| **silan/o** *kém* szilán

| **sileno/o**¹ *növ* haszszegfű, mécsvirág, forrásszegfű, sziléne <Silene>
szin melandrio

►bera sileno: szegfűbogyó <S. baccifera>

►blanka sileno: fehér mécsvirág <S. latifolia ssp. alba> *szin*

bovintritiko

►flavdorsa sileno: esti mécsvirág <S. noctiflora>

►forkita sileno: villás haszszegfű <S. dichotoma>

►franca sileno: francia haszszegfű <S. gallica>

►glua sileno: ragadós mécsvirág <S. viscosa>

►itala sileno: olasz haszszegfű <S. italica>

►konusa sileno: homoki haszszegfű, kúpos haszszegfű <S. conica>

►kukolflora sileno: kakukkszegfű <S. flos-cuculi> *szin* kukolfloro

►malgranda sileno: kövi haszszegfű <S. rupestris>

►mara sileno: tengerparti haszszegfű <S. uniflora>

►nokta sileno: esti mécsvirág <S. noctiflora>

►nokta sileno: kónya haszszegfű <S. nutans>

►ombrela sileno: kerti haszszegfű <S. armeria>

►ordinara sileno, ŝvela sileno: hólyagos haszszegfű, hólyagfű <S. vulgaris>

►orela sileno: szikár haszszegfű, fodrosszirmú haszszegfű <S. otites>

►pufa sileno: hólyagos haszszegfű, hólyagfű <S. vulgaris>

►roza sileno: kerti haszszegfű <S. armeria>

►ruĝa sileno: piros mécsvirág, erdei mécsvirág <S. dioica>

►sentiga sileno: szártalan v. párnás haszszegfű, törpészárú haszszegfű <S. acaulis>

| **sileno/o**¹ *zene* nyereg <húros hangszer> *szin* selo 3

| **Silen/o** *mit* Szilénoosz, Szeilénoosz, Silenus

| **silent/i** **1)** *ntr* *ige* csendes, csendben van

►dimanĉe la fabrikoj silentas: vasárnap a gyárak csendesek

►la infanoj foriris, la domo silentas: elmentek a gyerekek, csendes a ház

2) *ntr* hallgat, nem beszél

►sciu elokventi, sciu ankaŭ silenti: *közm* szólj, ha kell, hallgass, ha nem kell

►se vi silentas, mi ne scios, kio vin ĝenas: ha hallgatsz, nem tudom meg, mi bánt

►silenti kiel ŝtono: hallgat, mint a csuka

►silenti pri la vera kaŭzo: hallgat az igazi okról

►silentu donante, parolu ricevante^Z: *közm* ha adtál, felejtssd, ha vettél, említsd

3) *ntr* *ige* *átv* csendes, hallgat <nem hat>

►en ligita pram' sen zumo silentegas la mallumo: pihen a komp, kikötötték, benne hallgat a sötétség

►kie regas forto, tie rajto silentas^Z: *közm* ahol az erő uralkodik, a jognak nincs szava

►la grandpotencoj silentis ĉe tiu demando: a nagyhatalmak hallgattak ennél a kérdésnél

silento: **1)** csend

►silento antaŭ tempesto: vihar előtti csend

►silenton mi petas!: csendet kérek!

►tomba silento: síri csend

2) hallgatás, beszédsszünet

►per via silento vi malfaciligas la spuradon: hallgatásával megnehezíti a nyomozást

►post brua vento subita silento^Z: jó volna mákot vetni <társalgásban beállt hirtelen csend>

►post mallonga silento li ekparolis: rövid szünet után megszólalt

►rompi la silenton: megtöri a csendet

►silento estas konsento^Z: *közm* a hallgatás fél beleegyezés

►trudi verkiston al silento: írot hallgatásra kényszerít

3) *zene* szünet

►dekseona silento: tizenhatod szünet

►duobla silento: brevis értékű szünet

silenta: **1)** csendes

►resti silenta: csendben marad

►estu silentaj!: legyetek csendben!

►ju cerbo pli prudenta, des lango pli silenta^Z: *közm* sokat hallj, láss, de keveset szólj

2) *átv* csendes, hallgatólagoz

►silenta interkonsento: hallgatólagoz megegyezés

►silenta riproĉo: csendes szemrehányás

►silentaj larmoj: csendes könnyek

silentado: hallgatás

silentema: hallgatag

►Vilhelmo la Silentema: Hallgatag <Orániai> Vilmos

silentigi: **1)** *tr* elhallgattat, lecsendesít

►silentigu la infanojn: hallgattasd el a gyerekeket

2) *tr* *átv* elnémít, elhallgattat

►silentigi la kritikon: elnémítja a kritikát

silentigi: *ntr* elhallgat, elcsendesedik

►la maŝinoj silentiĝis en la fabriko: a gépek elhallgattak a gyárban

►post la tusado li silentiĝis: a köhögés után elcsendesedett

duonsilento: *zene* fél szünet

eksilenti: *ntr* hirtelen elhallgat v. elcsendesedik

forsilenti: *tr* elhallgat, eltítkol vmit

►forsilenti la veron antaŭ la koncernato: elhallgatja az igazságot az érintett előtt

kvaronsilento: *zene* negyed szünet

okonsilento: *zene* nyolcad szünet

plensilento: *zene* egész szünet

prisilenti: *tr* hallgat, nem beszél vmiről <n>, elhallgat vmit

►prisilenti la kontraŭdirojn: nem beszél az ellentmondásokról

►prisilenti sian amon: hallgat a szerelméről

silentosigno: *zene* szünetjel

l.m. honorsilento

| **sileps/o** *nyt* szillepszis, értelem szerinti egyeztetés

| **Silezi/o** **1)** *tört geo* Szilézia

2) *geo pol* Szilézia <PL>

►Malsupra-Silezia provinco : *geo pol* Alsó-Sziléziai vajdaság <PL>

| **silf/o**¹ *mit* légi tündér, szilf

silfeca: *átv* légies

silfino: **1)** *mit* tündérlány, szilfid

2) *átv* légies nő

| **silf/o**¹ *áll* dögbogár <Silpha>

| **sili/o** syli <pénznem>

| **silib/o** *növ* tarkabogáncs <Silybum>

► *maria silibo*: máriatövis, őszbogatás <S. marianum>

| **silic/o 1** *kém* szilika, szilícium-dioxid

2 *ásv* kova

silica: kém szilika-

► *silica gëlo*: szilikagél

► *silica sablo*: kvarchomok

silicato: kém szilikát *szin* silikato

silicido: kém szilicid

silicigi: tr kém szilikáttal kezel, kvarcosít, kovásít

siliciĝo: ásv kovásodás

silicozo: orv szilikózis

| **silici/o** *kém* szilícium <Si>

silicia: kém szilícium-

► *silicia blato*, *silicia ico: inf* szilíciumlapka, szilíciumchip

► *silicia karbido*: szilícium-karbid, karborundum

► *Silicia Valo: geo inf* Szilícium-völgy

siliciido: kém ne szilicid *l.* silicido

l.m. fluorsiliciato, aluminisiliciato

| **silik/o** *ásv* tűzkő, kovakő

silikpafilto: kat kovás puska

| **silikat/o** *l.* silicato

| **silikon/o** *kém* szilikon

| **silikoz/o** *l.* silicozo

| **silikv/o** *növ* becő, siliqua

► *kurta silikvo*, *mallonga silikvo*: becőke, silicula

► *longa silikvo*: becő

► *monujforma silikvo*: táska alakú termés

| **silk/o 1** *áll* selyem <váladék>

2 *tex* selyemfonal *szin* silkofadeno

► *kruda silko*: nyers selyem

3 *tex* selyem <szövet> *szin* silka teksaĝo

► *acetata silko*: acetát selyem <műselyem>

► *vivi en silko kaj veluro*, *en ĝojo kaj plezuro^Z*: úgy él, mint Marci Hevesen

silka: 1 selyem-

► *silka teksaĝo*: selyemszövet

► *Silka Vojo: tört geo* Selyemút

2 *átv* selymes *szin* silkeca

► *silka haŭto*: selymes bőr

silkaĝo: selyemáru, selyemholmi, selyemruha

silkeca: selymes *szin* silka 2

silkisto: tex selyemgyártó, selyemgyáros

silkofadeno: tex selyemfonal *szin* silko 2

silkopapero: selyempapír

silkoraŭpo: áll selyemhernyó

silkoŝpinulo: áll selyemlepke, selyembogár <Bombyx mori> *szin* bombikso

silkovostulo: áll csonttollú, selyemfarkú <madár> <Bombycilla garrulus>

l.m. artsilko, floksilko

| **silogism/o** *fil* szillogizmus

silogismi: ntr fil <szillogizmussal> következtet

| **silt/o** *ásv* közetliszt

| **siluet/o 1** körvonal, sziluett

2 *műv* árnykép, árnyrajz

siluetiĝi: ntr <háttér előtt> kirajzolódik

► *la turoj siluetiĝis en la vesperruĝo*: a tornyok kirajzolódtak az esti pírban

| **silur/o** *áll* harcsa, leső harcsa <Silurus glanis>

► *etsiluro*: törpeharcsa, macskaharcsa <Ameiurus nebulosus> *szin* katfiőso

silurformaj: harcsaalakúak <Siluriformes> *szin* katfiősoj

| **siluri/o** *geo* tört szilur

| **silv/o** *ritk* erdő *szin* arbaro

| **Silvan/o** Szilvánusz, Silvanus <utónév>

| **silvanit/o** *ásv* írásérc, szilvanit

| **Silvestr/o** Szilveszter <utónév>

silvestrumi: ntr szilveszterezik

| **silvi/o** *áll* poszáta <Sylvia>

► *babilema silvio*: kis poszáta <S. curruca>

► *barbstria silvio*: bajuszos poszáta <S. subalpina>

► *blankagorga silvio*: mezei poszáta <S. communis>

► *dezertsilvio*: sivatagi poszáta <S. nana>

► *ĝardensilvio*: kerti poszáta <S. borin>

► *heĝsilvio*: túskebűjkáló <Agrobates galactotes>

► *herbsilvio*: szuharbűjő <Cisticola juncidis>

► *nigraĉapa silvio*: barátposzáta <S. atricapilla>

► *nigragorga silvio*: feketetorkú poszáta <S. ruppelli>

► *nizosilvio*: karvalyposzáta <S. nisoria>

► *okulvitrosilvio*: törpe poszáta <S. conspicillata>

► *orfeosilvio*: dalosposzáta <S. hortensis>

► *purpura silvio*: bujkáló poszáta <S. undata>

► *sardina silvio*: szardíniai poszáta <S. sarda>

► *velurkapa silvio*: kucsmás poszáta <S. melanocephala>

► *silviedoj*: poszátafélék <Sylviidae>

| **Silvi/o** Szilviusz, Silvius <utónév>

Silviino: Szilvia, Silvia <utónév>

| **silvikultur/o** *l.* arbarkultivo

| **silvin/o** *ásv* szilvin

| **sim/o** *ásv* szima

| **simarub/o** *növ ne* kvassziafa <Simarouba> *l.* kvasio

► *simarubacoj*: bálványfafélék <Simarubaceae>

| **simbiont/o** *l.* simbiozanto, simbiozulo

| **simbioz/o** *biol* együttélés, szimbiózis

simbioza: biol együttéléses, szimbiotikus

simbiozanto, simbiozulo: biol szimbionta, együttélő egyed

| **simbol/o 1** jelkép, szimbólum

► *blanko estas la simbolo de pureco*: a fehér a tisztaság jelképe

► *la verda stelo estas la simbolo de Esperanto*: a zöld csillag az eszperantó szimbóluma

► *simboloj de totalismo*: önkényuralmi jelképek

2 *tud* jel, szimbólum

► *kemiaj simboloj*: vegyjelek, kémiai jelek

► *matematikaj simboloj*: matematikai jelek

► *Pb estas la simbolo de plumbo*: a Pb az ólom jele

3 *kr* hitvallás

► *la Simbolo de la Apostoloj*: apostoli hitvallás

► *la Simbolo de Niceo*: niceai hitvallás

simbola: 1 jelképi, szimbolikus

► *simbola ligilo: inf* parancsikon

► *simbola skribo*: képirás

2 *átv* jelképes, képletes, szimbolikus

► *simbola ekzekuto: jog* jelképes végrehajtás

► *simbola ofero*: jelképes feláldozás

► *simbola puno*: szimbolikus büntetés

simboli: tr jelképez, szimbolizál

► + *simbolas adición*: a + összeadást jelképez

► *la blanka kolombo simbolas la pacon*: a fehér galamb a békét szimbolizálja

simboligi: *tr* jelképesen ábrázol

►la helenoj simbologis la pacon per olivarbo: a hellének a békét olajfával ábrázolták jelképesen

simboliko: szimbolika

simbolismo: *műv* szimbolizmus

simbolisto: *műv* szimbolista

l.m. bildsimbolo, miensimbolo, operacisimbolo, rangsimbolo, sekssimbolo

| **simbrank/o** áll kurtafarkú angolna <Symbranchus>

►simbrankoformaj: rövidfarkú angolnaszerűek <Symbranchiformes>

| **Simens/o** fiz <Wilhelm von> Siemens

simenso: *fiz* siemens <S>

| **Simeon/o** Simeon <utónév>

| **simetri/o** *mat* szimmetria, részarányosság

simetria: *mat* szimmetrikus, részarányos

simetrieo: *mat* szimmetrikusság, részarányosság

simetriigilo: *fn távk* szimmetrizáló

antisimetria, malsimetria: *mat* antiszimmetrikus

nesimetria: nem szimmetrikus, aszimmetrikus

simetriakso: *mat* szimmetriatengely

simetricentro: *mat* szimmetria-középpont

simetridentuloj: *ösl* Symmetrodonta

simetriebeno: *mat* szimmetriasík

| **simfalang/o** áll sziamang <Synphalangus syndactylus>

| **Simferopol/o** *geo* Szimferopol

| **simfit/o** *növ* nadálytő <Symphytum>

►oficina simfito: fekete nadálytő <S. officinale>

►raspa simfito: kaukázusi nadálytő <S. asperum>

►tubera simfito: gumós v. bütykös nadálytő <S. tuberosum>

| **simfiz/o** **1)** *anat* összenövés, symphysis

►intervertebra simfizo: csigolyaközi összenövés, symphysis intervertebralis

►pubia simfizo: szeméremcsonti összeköttetés, szeméremizület, symphysis pubica

2) *orv* összenövés, symphysis

►perikardia simfizo: pericardium lemezeinek az összenövése

►pleŭra simfizo: pleuralis összenövés

| **simfoni/o** *zene* szimfónia

►la Heroa simfonio de Betoven: Beethoven Eroica szimfóniája
simfonia: *zene* szimfonikus

►simfonia poemo: szimfonikus költemény

| **simforikarp/o** *növ* hóbogyó <Symphoricarpos>

►apurpura simforikarpo: kislevelű/csinos hóbogyó <S. chenaültii>

►blanka simforikarpo: közönséges hóbogyó <S. albus>

| **simi/o** áll majom

►bleksimio: *l.* aluato

►homsimilaj simioj: *l.* orangutangedoj

►silksimio: *l.* kalitrikso

►simio al simio plaĉas pli ol ĉio^z: *köz*m hasonló a hasonlónak örvend
simiuloj: áll majmok, majomalkatúak <Simiiformes> *szin*
antropoidoj

►okcidentaj simiuloj: szélesorrú majmok, újvilági majmok

►orientaj simiuloj: keskenyorrú majmok, óvilági majmok

simia: majom-

►simia instinkto: majomösztön

simii: *tr* utánoz, majmol

►simii nobelojn: nemeseket majmol

simieca: majomszerű

duonsimioj, prasimioj: áll félmajmok <Prosimii>

| **simil/a** **1)** hasonló

►frape simila: meglepően hasonló

►ion similan mi spertis eksterlande: külföldön valami hasonlót tapasztaltam

►kopie simila al sia patrino: megszólalásig az anyja

►lingvo simila je Esperanto: az eszperantóhoz hasonló nyelv

►neniun similan vi trovos en la mondo: senki hasonlót nem találsz a világon

►via propono estas simila al korupto: ajánlata megvesztegetéshez hasonló

2) *mat* hasonló

simili: *x* hasonlít

►ili similas unu la alian kiel du gutoj da akvo: úgy hasonlítanak egymásra, mint egyik tojás a másikra

►tago tagon sekvas, sed ne similas^z: *köz*m sokat fordul a kerék egy nap is

►vi ne similas al via patro: nem hasonlítasz apádra
similaĵo: **1)** hasonló dolog, hasonlóság

2) *ir* hasonlat

simileco: hasonlóság

simili: *ntr* hasonlít

►ili similas al si kiel guto al guto: úgy hasonlítanak egymásra, mint egyik tojás a másikra

similigi: **1)** *tr* hasonlóná tesz

2) *tr* összehasonlít

►al feino li similigis sian filinon: tündérhez hasonlította a lányát
similigi: *ntr* hasonlóná válik

►la maljunaj geedzoj ofte similigas unu al la alia: az öreg házastársak gyakran egymáshoz válnak hasonlóvá

similulo: hasonló ember

intersimili: *ntr* egymásra hasonlít

►ili ne estas fratoj, tamen intersimilas: nem testvérek, de hasonlítanak egymásra

malsimila: különböző, másmilyen, eltűtő

►tiel malsimilajn fratojn neniam mi vidis: ennyire különböző testvéreket sohasem láttam

malsimileco: különbözőség, másmilyenesség

memsimila: *fiz* önhasonlító

sensimila: páratlan, párját ritkító

►sensimile bela konstruaĵo: páratlanul szép épület

tutsimila: tökéletesen hasonló

similesenca, similsubstanco: *kr* hasonló lényegű, homioiusziosz

l.m. faksimilo, homsimila, sonsimiligo, versimila

| **Simon/o** Simon <utónév>

| **simoni/o** *vall pej* simónia

| **Simonid/o** *ir* Szimónidész

| **simpat/o** *anat* szimpatikus idegrendszer, <vegetatív idegrendszer>
szimpatikus része

simpata: *anat* szimpatikus

►simpata ganglio: szimpatikus idegdúc, ganglion sympathicum

►simpata trunko: szimpatikus dúclánc, határköteg, truncus sympathicus

simpatino: *biol ex* sympathin *l.* nor-adrenalinó

parasimpato: *anat* paraszimpatikus idegrendszer, pars parasympathica

simpatektomio: *orv* szimpatektómia, sympathectomia

| **simpati/o** rokonszenv, szimpátia

►li havas simpation al ni: rokonszenvvel viseltetik irántunk

►neniom da simpatio mi havas por tiu ulo: semmi rokonszenvet nem érzek azon alak iránt

simpatia: **1)** rokonszenves, megnyerő, szimpatikus

►ni estas simpatiaj al li: rokonszenvesek vagyunk neki
2) orv egymásraható, kölcsönható
 ►simpatia oftalmio: szimpátiás szemgyulladás, ophthalmia sympathica
 simpatii: *x* rokonszenvezik, szimpatizál
 ►ili simpatias nian aferon: rokonszenveznek az ügyünkkel
 ►la gepatroj ne simpatiis al la elektito de sia filino: a szülők nem rokonszenveztek lányuk választottjával
 ►mi ne simpatias kun li: nem rokonszenvezem vele
 simpatianto: *fn* rokonszenvező, szimpatizáns
 malsimpatii: *x* ellenszenvet érez, nem rokonszenvez vkivel v. vmivel
szin antipatii
 malsimpatio: ellenszenv, antipátia, unszimpatia *szin* antipatio
 malsimpatia: ellenszenves, antipatikus, unszimpatikus *szin* antipatia
 simpla: **1)** egyszerű, szimpla <nem bonyolult>
 ►simpla kiel biciklo: pofonegyszerű
 ►simpla kiel la ovo de Kolumbo: egyszerű, mint Kolumbusz tojása
 ►simpla tasko: egyszerű feladat
2) egyszerű <nem díszes>
 ►simpla vesto: egyszerű ruha
3) egyszerű <csupán> *szin* nura
 ►simpla abono: csak előfizetés <egyéb szolgáltatás nélkül>
 ►simpla soldato: *kat* közkatona
4) *gazd* egyszerű <nem tökécsített>
 ►simplaj interezoj: egyszerű kamatok
 simpleco: egyszerűség
 simpligi: *tr* egyszerűsít, leegyszerűsít, szimplifikál
 ►simpligi la burokratafojn: leegyszerűsíti a bürokratikus formalitásokat
 simplulo: **1)** közönséges ember
 ►li estas simplulo, ne nobelo: közönséges ember, nem nemes
2) egyszerű ember
 ►mi estas simplulo, mi ne kapablas ruzumi: egyszerű ember vagyok, nem tudok ravaszkodni
 malsimpla: bonyolult, összetett, körülményes, komplikált
 ►malsimpla meĥanismo: bonyolult szerkezet
 ►malsimpla problemo: összetett probléma
 malsimpligi: *tr* bonyolít, komplikál
 ►tio malsimpligas la solvon: ez bonyolítja a megoldást
 tutsimple: egészen egyszerűen
 ►tio estas tutsimple mensogo: ez egészen egyszerűen hazugság
 simplanima: naív, jámbor
 simplamensa: egyszeri, együgyű <ember>
| simpleks/o *mat* szimplex
| Simplon/o *közl* Simplon, Sempione
 ►Simplon-pasejo: Simplon-hágó
 ►Simplon-tunelo: *vsút* Simplon-alagút
| simpozi/o 1) *tört* közös ivászat, szümpozsion, symposium
2) *tud* szimpózium, tudományos tanácskozás
| simptom/o 1) *orv* tünet, szimptóma
2) *átv* tünet, vminek a jele
 ►simptomoj de la ekonomia regreso: a gazdasági visszaesés jelei
 simptoma: *orv* tüneti, szimptomatikus
 simptomaro: *orv* tünetcsoport
 simptomologio: *orv* tünettán, szimptomológia, symptomologia *szin* semiologio
| simul/i 1) *tr orv* szimulál, <betegséget> tettet
 ►li simulis frenezulon: őrültnek tette magát
2) *tech inf* szimulál, modellál

►simuli per komputilo la formiĝon de stelo: számítógéppel csillag alakulását szimulálja
 ►simuli senpezecon: súlytalanságot szimulál
 simulilo: *tech* szimulátor
 ►simulilo de flugado: repülésszimulátor
l.m. flugsimulilo, stirsimulilo
| simuli/o *áll* cseszle, púposszúnyog <Simulium>
 ►simuliedoj: cseszlék, púposszúnyogok <Simuliidae> *szin* jukokuloj
| simultan/a egyidejű, szimultán *szin* samtempa
 ►simultana tradukado: szimultán fordítás
 simultaneco: egyidejűség, szimultaneitás
| simunt/o *l.* samumo
| sin/o 1) kebel <ruha>
 ►li kaŝis la monujon en la sinon: a keblébe rejtette a bugyellárist
2) öl, mell, kebel
 ►la infano sidis en lia sino: a gyermek az ölében ült
 ►li premis sian edzinon al sia sino: a keblére szorította a feleségét
 ►per ambaŭ manoj li pendis sur la sino de sia patro: mindkét kezével apja mellén csüngött
3) *átv* benső, öl, kebel
 ►en la sino de la eklezio: az egyház kebelén
 ►en la sino li kovis esperon: bensejében reményt táplált
 ►li bone sentas sin en la sino de sia familio: jól érzi magát családjá körében
 sinokomputilo: *inf* táskagép, laptop *szin* tekkomputilo, porteblo komputilo
| sinagog/o 1) *vall* zsidó egyházközség
2) *vall ép* zsinagóga
| Sinaj/o 1) *geo* Sinai-félsziget
2) *bibl geo* Sinai-hegy
| sinalef/o *nyt ir* magánhangzó-összevonás, szinaléfa *vö.* dialefo
| Sinalo/o *geo pol* Sinaloa <MX>
| sinantrop/o *ösl ex* felegyenesedett ember *l.* rekta homo
| sinap/o *növ* mustár, repce <Sinapis>
 ►blanka sinapo: fehér v. angol mustár, fehér repce <S. alba>
 ►kampa sinapo, sovaĝa sinapo <S. arvensis>: vadrepce, vetési repce, mezei mustár
| sinaps/o *biol* szinapszis, ingeráttevődési hely
| sinapsid/oj *ösl* emlősszerű hullók <Synapsida>
| sinarĥ/o *tört* társuralkodó, társfejedelem
 sinarĥio: *tört* megosztott hatalom, társuralkodás
| sinartr/o *anat* merev ízület, összenőtt ízület, synarthrosis
| sinatrop/o *ösl* pekingi előember <Sinanthropus pekinensis>
| sincera/a 1) őszinte <vki>
 ►por esti tute sincera: hogy egészen őszinte legyek
 ►sincere mi deziras al vi ĉion bonan: őszintén kívánok neked minden jót
2) őszinte <vmi>
 ►sincera amo: őszinte szeretet v. szerelem
 sincereco: őszinteség
 malsincera: őszintétlen, hazug, hamis
| sinciti/o *biol* szincicium, sincitium
| Sind/o *geo pol* Szindh <PK>
 sinda: *mn nyt* szindhi <snd>
 sindano: *fn* szindhi
| sindik/o 1) *jog* testületi elnök, közös képviselő, szindikusz
2) *gazd* csödgondnok, csödtömeggondnok
| sindikat/o *gazd pol* érdekvédelmi szervezet, szakszervezet, szindikátusz

►aŭtonomaj sindikatoj: autonóm szakszervezetek, független szakszervezetek
 ►financa sindikato: pénzügyi szindikátus
 ►flava sindikato: sárga <áruló> szakszervezet
 ►laborista sindikato: dolgozói szakszervezet
 ►laboristara sindikato: munkásszakszervezet
 ►mastra sindikato: munkáltatói szervezet
 ►oficistara sindikato: értelmiségi szakszervezet
 ►ruĝa sindikato: vörös <baloldali> szakszervezet
 ►sindikato de fabrikantoj: gyáriparosok szervezete
 sindikato: *gazd pol* szakszervezeti, szindikátusi
 ►sindikata federacio: szakszervezeti föderáció
 ►sindikata aktivulo: szakszervezeti aktivista
 sindikatano: *gazd pol* szakszervezeti tag, szervezett dolgozó, szindikátustag
 sindikatismo: **1)** *gazd pol* szindikalizmus
2) *gazd pol* szakszervezeti mozgalom
 sindikatisto: *gazd pol* szindikalista
 nesindikato: *gazd pol* szervezetlen dolgozó, *fn* szakszervezeten kívüli

l.m. anarĥi-sindikatismo, laborsindikato

| **sindrom/o** *orv* tünetcsoport, szindróma

►Akirita Imun-Deficita Sindromo: szerzett immunhiányos tünetcsoport

| **sinedri/o** *jog tört* törvényszék, szinédrium, szanhedrin

►la granda sinedrio en Jerusalemo: a jeruzsálemi főtanács v. nagytanács

| **sinekdok/o** *ir* szinekdoché

| **sinekur/o** kényelmes állás, szinekúra

| **sinerez/o** *nyt* magánhangzó-összevonás, szinerézis

| **sinergi/o** *tud* szinergia, szinergizmus, együttes hatásfokozás

sinergia: *tud* együttműködő, szinergikus, szinergista

►sinergia muskolo: *anat* szinergista izom

| **sineti/o** *nyt* szóhasználatlan, synesis

| **Singapur/o** **1)** *geo* <város> Szingapúr

2) *geo pol* <ország> Szingapúr <SG>

| **singular/o** *nyt* egyes szám, singularis *szin* ununombro

singulara: *nyt* egyes számú *szin* ununombra

singularigi: *tr nyt* egyes számba tesz

| **singulet/o** *fiz* spektrumvonal, szingulett vö. multipletto

| **singult/i** *ntr* csuklik

singulto: csuklás

►suferi je nerva singulto: ideges csuklásban szenved

l.m. plorsingulti

| **sinhal/o** *fn* szingaléz

sinhala: *mn nyt* szingaléz <szin>

| **sinistr/o** *gazd jog* vész, elemi csapás, szerencsétlenség

sinistra: **1)** *gazd jog* elemi csapással v. szerencsétlenséggel kapcsolatos

2) baljós, vészjósló, rosszat sejtető

sinistrozo: *pszi* sokk, idegösszeomlás

| **sinjor/o** **1)** *tört* nemes úr

►al grandaj sinjoroj grandaj honoroj^Z: nagy uraknak nagy tisztelet

►li estas sia propra sinjoro: ő a maga ura

►mi ne estis mia propra sinjoro: nem voltam a magam ura

►sinjoro de alta deveno: előkelő származású úr

►sinjoro karesas, sed baldaŭ ĉesas^Z: *közm* nagyurak kedve nyúlhaton jár

►sinjoro petas, kvazaŭ dekretas^Z: *közm* urak kérése parancsolat

2) úr, gazda

►estu sinjoro de via vorto^Z: *közm* légy ura szavadnak

►la sinjoro de la domo: a ház ura

►la sinjoro de la sklavoj: a rabszolgák ura

►li estas sinjoro de du mil hektaroj: kétezer hektár ura

3) úr, uram <megszólítás>

►bonan tagon, sinjoro Szabó: jó napot, Szabó úr

►sinjoro frato: bátyám uram, öcsém uram

►sinjoro instruisto: tanár úr

►sinjoro patro: apám uram

►sinjoro, ĉu vi donus al mi fajron?: uram, adna tüzet?

Sinjoro: **1)** *kr* az Úr <Isten>

►donu al mi, Sinjoro: add meg nekem, Uram

►la naskiĝo de nia Sinjoro, Jesuo: Urunk, Jézus születése

2) *vall* Úr

►la kanto de la Sinjoro: az Úr <Krisna> éneke

sinjora: úri

►sinjoraj kutimoj: úri szokások

►sinjora modo: úri divat v. viselet

sinjoreto: *pej* uracs

sinjorido: úrfi

sinjorino: **1)** *tört* úrnő, asszony

►la sinjorino de la kastelo: a vár úrnője

2) hölgy, úrhölgy

►iu sinjorino serĉis vin: egy bizonyos hölgy kereste őt

3) asszony, asszonyom <megszólítás>

►bonan tagon, sinjorino Szabó: jó napot, Szabóné

►sinjorino patrino: anyámasszony

►sinjorino, ĉu vi permesas?: asszonyom, megengedi?

Sinjorino: *vall* Asszony, Úrnő

►la preĝejo Nia Sinjorino: Miasszonyunk templom, Notre Dame templom

►Nia Sinjorino Iŝtar: Istár Úrnőnk

►Nia Sinjorino: *kr* Miasszonyunk <Szűz Mária>

gesinjoroj: úr és asszony, urak és asszonyok

►gesinjoroj Nagy: Nagy úr és felesége, Nagyék

►gesinjoroj, permesu al mi: hölgyeim és uraim, engedjék meg nekem

grandsinjoro: *tört* nagyúr, főúr

grandsinjora: nagyúri

►grandsinjora pompo: nagyúri pompa

sinjoridomo: *ép* nemesi kúria

Sinjorpreĝo: *kr* miatyánk *szin* Patronia

| **sink/i** *ntr* elsüllyed, lesüllyed, lemerül

►la subakvistoj sinkis ĉe la ponto: a búvárok a hídnál merültek le

►li sinkis en dormon: álomba merült

►sub miaj okuloj sinkis la ŝipo: szemem láttára süllyedt el a hajó

sinkigilo: <színházi> süllyesztő

| **sinklinal/o** *geo* redőteknő, szinklinális

| **sinkop/o** **1)** *orv* mély ájulás, syncope

2) *zene* szinkópa

3) *nyt* hangkiesés, szinkópa

sinkopado: *zene* hangugratás, szinkopálás, syncopatio, contrattempo

| **sinkretism/o** *fil vall* szinkretizmus

sinkretisma: *fil vall* szinkretikus

►sinkretisma doktrino: szinkretikus doktrína

sinkretisto: *fil vall* szinkretista

| **sinkrociklotron/o** *fiz* szinkrociklotron

| **sinkondroz/o** *anat* porcos ízület, összeporcosodás, syncondrosis

| **sinkron/a** **1)** egyidejű, szinkron

►sinkrona disvidigo: élő tv-közvetítés

►sinkrona disaŭdigo: élő rádióközvetítés

2) vill szinkron

►sinkrona oscilo: szinkron rezgés

sinkroneco: egyidejűség, szinkronitás

sinkronigi: **1)** *tr* egyidejűvé tesz, összehangol, szinkronizál

►la du kluboj sinkronigis siajn ekskursojn: a két klub összehangolta a kirándulásait

►ni sinkronigu niajn horloĝojn: hangoljuk össze óráinkat

►sinkronigi la bildojn kaj sonojn en filmo: film képkockáit és hangját szinkronizálja

2) *tr* vill szinkronizál

sinkronigilo: *film* szinkronizátor, szinkronizáló berendezés

malsinkronigi: *ntr* aszinkronizálódik, széthangolódik

nesinkrona: **1)** nem egyidejű

►la nesinkrona irado de la turhorloĝoj: a toronyórák nem egyidejű járása

2) *fiz* aszinkron

postsinkronigi: *tr* *film* utószinkronizál

sinkronoskopo: *eltr* szinkronozó oszcilloszkóp, szinkronoszkóp

| **sinkrotron/o** *fiz* szinkrotron

| **sinod/o** *kr* szinódus

►episkopa sinodo: püspöki zsinat

►Sankta Sinodo: *tört* Szent Szinódus

| **sinodik/a** *csill* szinódikus

►sinodika periodo: szinódikus időszak v. periódus

| **sinonim/o** *nyt* rokon értelmű szó, szinonima *szin* samsencaĵo

sinonima: *nyt* rokon értelmű, szinonim

►sinonima signifo: szinonim jelentés

sinonimeco: *nyt* rokonértelműség, szinonimia

sinonimiko: *nyt* szinonimatan, szinonimika

| **sinopl/o** *cím* zöld szín

| **sinoptik/a** áttekintő, egyszerre áttekinthető, szinoptikus

►sinoptikaj evangelioj: *bibl* szinoptikus evangéliumok

►sinoptika tabelo: áttekintő táblázat

sinoptiko: *knyv* szinopszis <párhuzamos helyekből összeállított könyv>

sinoptikuloj: *bibl* szinoptikusok

| **sinost/o** *anat* összecsontosodás, synostosis

| **sinovi/o** *anat* ízületi nedv, synovia

sinovia: *anat* synovialis

►sinovia membrano: ízületi hártya, membrana synovialis

sinoviito: *orv* ízületi hártya gyulladása, synovitis

| **sintagm/o** *nyt* szó szerkezet, szókapcsolat, szócsoporthatározó, szintagma *szin* vortgrupo

►adjektiva sintagmo: melléknévi szintagma, melléknévi csoport

►epiteta sintagmo: jelzős szerkezet

►prepozicia sintagmo: előjárós szerkezet

►subjekta sintagmo: szerkezetes alany

►substantiva sintagmo: főnévi szintagma, főnévi csoport, főnévi szerkezet

►verba sintagmo: igei szintagma, igei csoport, igei szerkezet

sintagmostrukturo: *nyt* szintagmaszerkezet, frázisszerkezet

| **sintaks/o** *nyt inf* szintaxis

sintaksa: *nyt inf* szintaktikai

►sintaksa analizilo: szintaktikai elemző

►sintaksa eraro: szintaktikai hiba

►sintaksa regulo: szintaktikai szabály

l.m. frazsintakso, propozicisintakso, vortsintakso

| **sintez/o** **1)** szintézis, összesítés, összegzés

2) *fil* szintézis

►post tezo kaj antitezo sekvas sintezo: tézis és antitézis után következik a szintézis

3) *kém* szintézis

sintezo: **1)** *fil* *nyt* szintetikus, összegző

►sintezo rezonado: összegző okoskodás

►en Azio estas pluraj sintezaj kaj plursintezaj lingvoj: Ázsiában több szintetikus és poliszintetikus nyelv van

2) *kém* *tech* szintetikus

►sintezo herbo: *sp* műfü

►sintezo teksaĵo: *tex* szintetikus szövet

►sintezo trikaĵo: *tex* szintetikus kötöttáru

sintezi: **1)** *tr* szintetizál, összegez, összesít

►sintezi la rezultojn de sia ĝisnunaj esploroj: összegzi eddigi kutatásai eredményeit

2) *kém* *tech* szintetizál

sintezilo: **1)** *zene* szintetizátor

2) *vill* szintetizátor

sintezazo: *biol* *kém* szintetáz

biosintezo: *biol* *ip* bioszintézis

fotosintezo: *biol* fotoszintézis

fotosintezi: *tr* *biol* fotoszintetizál

plursintezo: *kém* *nyt* poliszintetikus

l.m. kemisintezo, nuklesintezo, parolsintezo

| **sintr/i** *kém* *tech* szinterez

| **sinu/o** kanyar, kanyarulat, görbület, forduló

►sinuoj de la cerbo: az agy tekervényei

►sinuoj de rivero: folyó kanyaratai

►sinuoj de vojo: út kanyaratai v. fordulói

sinua: kanyargó, kanyargós, kígyózó

►sinua pado: kanyargó ösvény

sinui: *ntr* kanyarog, kígyózik

►rojo sinuis inter la arboj: patak kanyargott a fák között

sinuanto: hullámos vonal, hullámvonal

| **sinuklein/o** *biol* *kém* szinuklein

►alfa-sinukleino: alfa-szinuklein

| **sinus/o**¹ *mat* szinusz <szög, függvény>

►hiperbola sinus: szinusz hiperbolikus

►inversa hiperbola sinus: arkusz szinusz hiperbolikus *szin* aresinus

►kosinus: *mat* koszinusz

►hiperbola kosinus: koszinusz hiperbolikus

►inversa hiperbola kosinus: arkusz koszinusz hiperbolikus *szin* arekosinus

sinusondo: *fiz* szinuszhullám

l.m. aresinus, arekosinus, arkosinus

| **sinus/o**¹ **1)** *anat* öböl, kiöblösödés

►karotida sinus: sinus caroticus <nyaki verőér kettéágazódásának tágult része>

►kaverna sinus: vénás öböl, sinus cavernosus

2) *anat* üreg

►fruntosta sinus: homloküreg, sinus frontalis

►maksila sinus: arcüreg, sinus maxillaris

sinusito: *orv* üreggyulladás, sinusitis

►maksila sinusito: arcüreggyulladás

| **sionism/o** l. cionismo

| **sipaj/o** *kat* szipoj

►ribelo de la sipajoj: *tört* szipojlázadás

| **Sir/o** **1)** felség *szin* reĝa moŝto

2) sir, nagyuram <hűbérúr megszólítása>

| **Sirah/o** *bibl* Sirák

Sirahido: *bibl* Sirák fia

►La saĝeco de Jesuo, filo de Sirah: Jézusnak, Sirák fiának könyve <Sir>

| **Sirakuz/o** *geo* Siracusa

| **sirapt/o** *áll* pusztai talpastyúk <Syrhaptus paradoxus>

| **Sirdarj/o** *geo* Szir-darja

| **siren/o 1)** *mit* szirén

2) *átv* pej szirén, szívtelen kokott

3) *tech* sziréna

sirenoj: *áll* tengeritehenek, szirének <Sirenia>

| **sirf/o** *áll* zengőlégy <Syrphus>

►vulgara sirfo: közönséges zengőlégy <S. ribesii>

►sirfedoj: zengőlegyek <Syrphidae>

| **Siri/o** *geo pol* Szíria <SY>

siria: *mn* szír

siriano: *fn* szíriai <lakos>

| **Siriak/o** *tört nyt* szíriai nyelv

| **siring/o** *növ* orgona <Syringa> *szin* lilako

►ĉinia siringo: kínai orgona <S. x chinensis>

►ordinara siringo: kerti orgona, balkáni orgona <S. vulgaris>

►Persia siringo: perzsa orgona <S. x persica>

siringkolora: orgonaszínű, lila *szin* lila

| **sirinks/o 1)** *zene* szürinx *szin* pajnošalmo

2) *áll* alsó gégefő, syrinx

| **Sirius/o** *csill* Sirius, Alfa Canis Majoris, Kutya-csillag

| **sirok/o** *met* sirokkó

| **sirop/o** *gaszt* gysz szörp, szirup

►framba siropo: málnaszörp

►kontraŭtusa siropo: köhögés elleni szirup

| **Sirt/o** *tört geo* Syrtis, Szirtisz

►Sirtoj oni nomis du golfojn en Nord-Afriko: Szirtisznak két öblöt neveztek Észak-Afrikában

| **sisal/o** *tex* szizál

►el sisalo oni faras ŝnurojn: szizálból kötelet készítenek

| **Siser/o** *bibl* Sisera

| **sism/o** *l.* seismo

| **sisop/o** *l.* sistemoperato

| **sistem/o** *ált tud tech* rendszer, szisztéma

►aŭtomata sistemo: automatikus rendszer

►digesta sistemo: *biol* emésztőrendszer

►duuma sistemo: *mat inf* kettős számrendszer, bináris számrendszer

►ekonomia sistemo: *gazd* gazdasági rendszer

►fermita sistemo: zárt rendszer

►filozofia sistemo de Platono: *fil* Platón filozófiai rendszere

►gaŭsa sistemo: *mat* a Gauss-rendszer

►sistemo de Lineo: *biol* Linné rendszere

►metra sistemo: méterrendszer

►politika sistemo: *pol* politikai rendszer

►sistemo de pulioj: csigarendszer

►socia sistemo: társadalmi rendszer

►tempodiseriga sistemo: *inf* időmegosztó rendszer

►Tutmonda Loktrova Sistemo, Tutmonda Pozicitrova Sistemo,

birada sistemo: *táv* Globális Helymeghatározó Rendszer, GPS

sistema: **1)** rendszer-, rendszerrel kapcsolatos

►sistemaj misfunkcioj: hibás rendszerfunkciók

2) rendszeres, rendszerezett, módszeres, szisztematikus

►sistema laboro: módszeres munka

►sistema menso: rendszeres elme

►sistema procedo: rendszeres eljárás

sisteme: módszeresen, szisztematikusan

sistemeco: rendszeresség, módszeresség

sistemestro: *inf* rendszergazda

sistemigi: *tr* rendszerez

►sistemigi la konojn: rendszerezi az ismereteket

biosistemo: *biol* élőrendszer, biológiai rendszer, biorendszer, bioszisztéma

ekosistemo: *öko* ökológiai rendszer, ökoszisztéma,

környezetrendszer

sensistema: rendszertelen, rendszer nélküli

subsistemo: *tud tech* alrendszer

sistemadministranto: *inf* rendszergazda

sistembloko: *tech* modul <szervezeti egység>

sistemdosierujo: *inf* rendszermappa

sistemgeneratoro: *inf* rendszergenerátor

sistemoperatoro: *inf* rendszerfelügyelő, rendszeroperátor

sistemteorio: *tud* rendszerelmélet

l.m. alarmsistemo, banksistemo, bloksistemo, cgs-sistemo,

dosiersistemo, eduksistemo, elektosistemo, fonemsistemo,

ideosistemo, impostsisistemo, imunsistemo, informsistemo,

instrusistemo, jursistemo, komuniksisistemo, kontrolsisistemo,

koordinatsistemo, kristalsistemo, kuponsistemo, mezursistemo,

monsistemo, nervosisistemo, nombrosistemo, regsisistemo,

signosisistemo, skribsistemo, sonsistemo, stelsistemo, sunsisistemo,

ŝtatsistemo, unitsistemo, valorsistemo

| **sistematik/o** *biol* rendszertan, szisztematika

| **Sisteron/o** *geo* Sisteron

►sisterona akuzativo: *eo* sisteroni tárgyeset, felesleges tárgyeset <tárgyeset használata alanyeset helyett>

| **sistol/o** *biol orv* szívösszehúzódás, szisztolé *vö.* diastolo

►atria sistolo: pitvarszisztolé

►ventrikla sistolo: kamraszisztolé

sistola: *biol orv* szisztolés, összehúzódási

►sistola tensio: szisztolés nyomás, összehúzódási nyomás *vö.*

diastola tensio

| **sistr/o** *zene* sistrum

| **sit/o** *áll* csuszka <Sitta>

►korsika sito: korzikai csuszka <S. canadensis>

| **Sit/o** *vall* Szitá <Ráma felesége>

| **sitel/o** *vödör, veder*

►fali de sitelo en barelon^Z: csöbörből vödörbe esik

►sitelo da akvo: egy vödör víz

sitelportilo: vízholdó rúd, válljáróm *szin* vekto

l.m. rubsitelo

| **situ/o** *helyzet, fekvés*

►bela sitio de la domo: a ház szép fekvése

►favora geografia sitio: kedvező földrajzi fekvés

situi: *ntr* fekszik, elterül

►la kabano situas proksime al la pinto: a faház a csúcshoz közel fekszi

►nia urbo situas en la Granda Ebenaĵo: városunk a Nagyalföldön fekszik

| **situaci/o 1)** *helyzet, szituáció*

►en lia situacio mi agus alie: a helyében <helyzetében> másképpen cselekednék

►esti en falsa situacio: fonák helyzetben van

►esti en plorinda situacio: siralmas állapotban van

►esti en premita situacio: szorongatott helyzetben van

►esti en situacio sen eliro: kilátástalan helyzetben van

►konflikta situacio: konfliktushelyzet

►la politika situacio: a politikai helyzet

►la situacio akriĝis: a helyzet kiéleződött
 ►matri la situacion: ura a helyzetnek
 ►meti en malagraban situacion: kellemetlen helyzetbe hoz
 ►neeltenebla situacio: tarthatatlan helyzet
 ►situacio sen eliro: kilátástalan helyzet
 2) <társadalmi> helyzet, pozíció
 ►ili havas diferenca socian situacion: különböző társadalmi helyzetben vannak
 ►lia societa situacio: társasági helyzete
 ►okupi altan situacion: magas társadalmi helyzetet foglal el
 3) ex pozíció l. pozicio
 situacii: *ntr* vmilyen helyzetben van
 ►li situacias tro malalte, por esti akceptata en la alta societo: túl alacsony helyzetben van ahhoz, hogy fogadják a magas társaságban
 | **sitatungo** áll szitutunga, szitatunga <Tragelaphus spekii>
 | **siu/o** *fn* szíu
 siua: *mn* nyt szíu <si>
 Siu-urbo: *geo* Sioux City
 | **sium/o** *növ* békakorsó <Sium>
 ►largŝolia siumo, granda siumo: széleslevelű békakorsó <S. latifolium>
 ►malgranda siumo: keskenylevelű békakorsó <Berula erecta>
 | **sivan/o** <zsidó naptár szerinti hónap> sziván
 | **Siva/o** l. Šivao
 | **Sivert/o** *fiz* <R.M.> Sievert
 siverto: *fiz* sievert <Sv>
 milisiverto: *fiz* milisievert <mSv>
 mikrosiverto: *fiz* mikrosievert <mikroSv>
 | **sizar/o** *növ* keleti békakorsó <Sium sisarum>
 | **Sizif/o** *mit* Sziszüphosz, Sisyphus
 sizifa: sziszifuszi
 ►sizifa laboro: sziszifuszi munka
 | **sizigi/o**¹ *csill* együttállás, szizigia, syzygia
 | **sizigi/o**¹ *növ* jambóza <Syzgium>
 ►aroma sizigio: szegfűszegfa <S. aromaticum>
 | **sizimbri/o** *növ* zsombor <Sisymbrium>
 ►aŭstra sizimbrio: osztrák zsombor <S. austriacum>
 ►balaila sizimbrio, hungara sizimbrio: magyar zsombor <S. altissimum>
 ►ordinara sizimbrio: szapora zsombor, orvosi zsombor <S. officinale>
 ►orienta sizimbrio: hamvas zsombor <S. orientale>
 ►rigidega sizimbrio: magas zsombor <S. strictissimum>
 ►vila sizimbrio: parlagi zsombor, borzas zsombor <S. loeselii>
 | **ska/o** *zene* ska
 | **skab/o** *növ* foltosság, varasodás
l.m. pirkabo, pomskabó, terpomskabo
 | **skabel/o** 1) zámoly, scabellum *szin* piedbenketo
 ►li metis la piedojn sur la skabelon: a zámolyra tette a lábát
 ►preĝi genuante sur skabelo: zámolyon térdelve imádkozik
 2) sámlí
 | **skaben/o** 1) *tört* városi tanácsnok <FR>
 2) alpolgármester <NL, BE>
 | **skabi/o** 1) *orv* rühösség, scabies
 2) *növ* atkás varasodás
 skabiiĝi: *ntr* *orv* megrühesedik
 | **skabioz/o** *növ* ördög szem <Scabiosa>
 ►flava skabiozo: vajsínű ördög szem <S. ochroleuca>
 ►griza skabiozo, lancfolia skabiozo: szürkés ördög szem <S. canescens>

►kolomba skabiozo, violkolora skabiozo: galambszínű ördög szem, bánási ördög szem <S. columbaria>
 | **skadr/o** 1) *kat* lovasszázad, svadron
 ►parada skadro: lovas díszszázad
 2) *kat rep* repülősszázad
 skadrestro: 1) *kat* lovassági őrnagy
 2) *rep* repülőőrnagy
 | **skafald/o** *ép* állvány
 skafaldi: *ntr* *ép* állványoz
 ►ĉirkaŭskafaldi: *tr* *ép* körbeállványoz
l.m. eskalskafaldo, ŝaktoskafaldo
 | **skafandr/o** 1) *víz* bűváruha
 ►aŭtonoma skafandro: békaember-felszerelés
 2) *rep* űrruha, szkafander
 skafandristo: *víz* bűvár
 | **skafoid/o** *anat* sajka csont, os scaphoideum
 | **skafopod/oj** áll ásólábúak <Scaphopoda>
 | **Skajp/o** *inf* Skype
 skajpi: *ntr* *inf* szkájpól *szin* rettelefon
 | **skal/o** 1) fokbeosztás, skála
 ►akvonivela skalo: *víz* vízmérce
 ►skalo de termometro: hőmérő fokbeosztása
 2) *tech* *geo* méretarány, lépték
 ►skalo sur desegno: lépték rajzon
 ►skalo sur mapo: méretarány térképen
 3) *átv* skála, ranglétra
 ►esti alte en la socia skalo: magasán áll a társadalmi ranglétrán
 ►laŭ granda skalo: nagyban, nagy méretekben
 ►skalo de la valoroj: érték skála
 4) *ne l.* gamo
 skalebla: újraméretezhető
 etskala: nem széles körű, kis mértékű
 grandskala: széles körű, nagymérvű, nagyarányú
 laŭskala: méretarány szerinti
 ►laŭskala pligrandigo: méretarány szerinti nagyítás
 skalcirklo: *l.* limbo 3
 skalfikso: *tech* hitelesítés
l.m. duroskalo, rulumskalo, salajroskalo
 | **skalar/o** *mat* *fiz* skalár, skaláris mennyiség
 skalara: *mat* *fiz* skalár-, skaláris
 ►skalara kampo: skalármező, skalárelosztás
 | **skald/o** *ir* skald, skandináv énekmondó
 | **skalen/o** *anat* bordaemelő izom, skálénuszizom, musculus scalenus
 ►antaŭa skaleno: elülső bordaemelő izom, musculus scalenus anterior
 skalena: 1) *anat* bordaemelő, scalenus
 2) *mat* szabálytalan
 ►skalena triangulo: szabálytalan háromszög
 | **skalp/o** 1) *anat* hajas fejbőr, epikranon
 2) skalp
 skalpi: *tr* *kat* megskalpol
 | **skalpel/o** *gysz* szike, bonckés, scalpellum *szin* sekció
 | **Skamandr/o** *mit* Szkamandrosz, Scamander
 | **skan/i** 1) *tech* távk pásztáz, letapogat
 2) *tr* *inf* beolvas, szkennel
 ►skani foton kaj tekston: fotót és szöveget szkennel v. beolvas
 ►skani la ĉirkaŭaĵon per radaro: radarral végigtapogatja a környéket
 3) *távk* automatikusan keres <rádióvevő>
 skanilo: 1) *tech* távk letapogató készülék, átvilágító berendezés

2) *inf* lapolvasó, szkennér
 skankodo: *inf* letapogatási kód
 skanmikroskopo: *tud tech* letapogató-mikroszkóp
l.m. scintiloskanilo
| Skani/o 1) *geo* Skåne
 2) *ip* Scania
| skand/i 1) *tr* ütemez, skandál, hangsúlyoz
 2) *tr* szótagolva ejt
 skandelekti: *tr játék* kiszámol
| skandal/o botrány, skandalum
 ▶kaüzi skandalon: botrányt okoz *szin* skandali
 ▶subaŭskulta skandalo: lehallgatási botrány
 skandali: *tr* megbotránkoztat, felháborít, botrányt okoz, skandalizál
 ▶la direktoro skandalis la ĉeestantojn: az igazgató megbotránkoztatta a jelenlevőket
 skandaliĝi: *ntr* megbotránkozik, felháborodik, skandalizálódik
 skandalgazeto: *knyv* bulvárlap
| skandi/o kém szkandium <Sc>
| skandik/o növ berzenke <Scandix>
 ▶venuskombil-skandiko: tőmagvú berzenke, bábfészű, tűhegyűfű
 <S. pectenvenenis> *szin* venuskombilo, venusa pinglo
| skandinav/o *fn* skandináv
 skandinava: *mn* skandináv
 Skandinavujo, Skandinavio: *geo* Skandinávia
| skansen/o skanzen *szin* világmúzeum
| skap/o növ tőkocsány, scapus
 ▶skapo de tulipo: tulipán tőkocsánya
| skapol/o *anat* lapockacsont, scapula
 ▶skapola zono: vállöv, cingulum membri superioris
 skapolaĵo: *gaszt* tarja
 skapolalgio: *orv* lapockatáji fájdalom, scapolalgia
| skapulari/o 1) *kr tex* szerzetesi vállruha, skapuláré
 2) *kr tex* <ruha alatt viselt> skapuláré
| skarab/o 1) *áll* galacsinhajtó bogár <Scarabaeus>
 ▶brilaj skaraboj: fénybogarak <Nitidulidae>
 ▶diverskornaj skaraboj: különbözőcsápú bogarak, váltcsápúak <Diversicornia>
 ▶diverspiedaj skaraboj: felemás-lábfejűes bogarak, felemás-lábfejűesek <Heteromera>
 ▶giganta skarabo: óriás galacsinhajtó <S. affinis>
 ▶lamenantenaj skaraboj: lemezcsápú bogarak <Lamellicornia>
 ▶muzea skarabo: múzeumbogár <Anthrenus olgae>
 ▶nazkorna skarabo: orrszarvú bogár <Oryctes nasicornis>
 ▶nigra skarabo: szerecsenbogár <Podonta nigrita>
 ▶ora rozoskarabo: aranyos rózsabogár <Cetonia aurata>
 ▶ranokrura skarabo: *l.* terpulo
 ▶rinocera skarabo: orrszarvú bogár <Oryctes nasicornis>
 ▶sankta pilolrululo: szent galacsinhajtó bogár <Scarabaeus sacer>
 ▶ŝipligna skarabo: hajófürő bogár <Lymexilon navale>
 ▶vinbermalluma skarabo: farkos bronzbogár <Cylindronotus aeneus>
 ▶vulgara hirta skarabo: gyapjasbogár <Lagria hirta>
 ▶skarabedoj: ganajturófélek, ganéjturó bogarak, galacsinhajtók <Scarabaeidae>
 2) *átv* bogár
 skarabumo: macskakaparás
l.m. akvoskarabo, aprilskarabo, asparagoskarabo, bombardskarabo, brilskarabo, cervoskarabo, ĉevalskarabo, fajroskarabo, falskaraboj, farunskarabo, florskaraboj, folioskaraboj, foliarskarabo, formikoskarabo, frapskarabo, fungoskarabo, grenskarabo,

hordeoskarabo, kadavroskarabo, kanskaraboj, korvoskarabo, kurskarabo, lardoskarabo, lignoskarabo, lilioskarabo, lumskarabo, luzernoskarabo, majskarabo, malakitskaraboj, mariskarabo, mentoskarabo, mortoskarabo, nazoskarabo, orskarabo pastelskarabo, pilolskarabo, puloskarabo, presistoskarabo, rostroskaraboj, sakskarabo, saltoskaraboj, sangoskarabo, skribskarabo, speguloskaraboj, sterkoskarabo, ŝelskarabo, ŝildoskaraboj, ŝtalskaraboj, ŝtelskarabo, terpomskarabo, tombistoskarabo
| skarif/i 1) *tr orv* <nem mélyen> bemetsz
 2) *tr agr* irtóboronáz
 skarifo: 1) *orv* felületi bemetszés, scarificatio
 2) *agr* irtóboronázás
 skarifilo: 1) *orv* bemetsző szike
 2) *agr* gyomirtó borona, irtóeke
| skarifik/i 1. skarifi
| skarlat/o skarlátvörös szín vö. karmezino, karmino, vermiljono
 skarlata: *mn* skarlátvörös
| skarlatin/o *orv* vörheny, skarlát
| skarlatinel/o *orv* negyedik betegség, rubeola scarlatinosa *szin* skarlata rubeolo
| skarol/o 1. largfolia endivio
| skarp/o 1) *tex* <hosszabb> vállkendő
 2) vállszalag, derékszalag <kitűntetés>
 3) *gysz* vállkötés, karkötés
| skat/o *játék* skat <kártyajáték>
| skatol/o¹ 1) doboz, skatulya
 ▶en ligna skatolo li tenis siajn cigarojn: fadobozban tartotta a szivarjait
 ▶muzika skatolo: *játék zene* zenélődoboz
 2) *tech* doboz, ház, szekrény
 ▶nigra skatolo: feketedoboz
 ▶resonanca skatolo: rezonanciaszekrény
 ▶skatolo de rapidumŝanĝilo: sebességváltó háza
 skatoletto: dobozka, szelence
 elskatoligi: *tr* dobozból v. skatulyából kivesz
 enskatoligi: *tr* dobozba v. skatulyába rak
 skatolbiero: *gaszt* dobozos sör *szin* ladbiero
l.m. alumetskatolo, bierskatolo, cigarskatolo, ĉapelskatolo, dampskatolo, farboskatolo, juntoskatolo, kafskatolo, kakaoskatolo, kartonskatolo, konstruskatolo, kontaktoskatolo, ladskatolo, leterskatolo, mangoskatolo, muzikoskatolo, rapidumskatolo, sardinskatolo, sonskatolo, trinkaĵskatolo
| skatol/o¹ kém szkatol
| skeĉ/o *ir* bohóz, tréfás jelenet, szkeccs
| Skeld/o *geo* Schelde, Escaut <folyó>
| skelet/o 1) *anat* csontváz
 ▶homa skeleto: emberi csontváz
 ▶fiŝa skeleto: halcsontváz
 ▶malgrasa kiel skeleto: csontsovány
 ▶en la horo de biologio oni enportis la skeleton el la lernilejo: a biológia órán behozták a csontvázat a szertárból
 2) *biol* váz
 ▶kalka skeleto de koralo: korall mészváz
 ▶skeleto de ĉelo: sejt váza
 3) *tech* ép váz
 ▶skeleto de ŝipo, konstruaĵo: hajó, épület váza
 4) *átv* séma, váz<lat>
 ▶jen skeleto la enhavo de la romano: ez a regény tartalma vázlatosan
 ▶la skeleto de la romano jam troviĝas en mia menso: a regény váza már a fejemben van

►la skeleto de la socio: a társadalom váza
skeleta: **1)** csontváz-, csontvázra vonatkozó

2) átv csontsovány

►skeletaj almuzuloj: csontsovány koldusok

3) átv vázszerű, vázlatos

►skeleta romano: vázlatos regény

ektoskeleto: *biol* külső váz, sejtíváz

endoskeleto: *biol* belső váz, endosceleton

skeletarmeo: *kat* kerethadsereg

skeletkapo: halálfej

l.m. citoskeleto, çelskeleto

| **skeleton/o** *sp* szkeleton

skeletoni: *ntr sp* szkeletonozik

| **skem/o** vázlat, séma

►datuma skemo: *inf* adatáramlási diagram

►la stabestro konigis la skemon de niaj pozicioj: a törzsfőnök ismertette hadállásaink vázlatát

►la skemo de la dramo: a dráma vázlat

►la skemo de la elektra sistemo de la domo: a ház villamos rendszerének a vázlata

skema: vázlatos, sematikus

►skema desegnafo: vázlatos rajz

►skema mapo: vázlatos térkép

skemismo: sematizmus

l.m. fluskemo, konektoskemo, programskemo, rimoskemo

| **skeptik/a** **1)** *fil* szkeptikus

2) ált kételkedő, szkeptikus

►li estas skeptika pri la sukceso: szkeptikus a sikert illetően

skeptiko: kétely, székszis

skeptikeco: kételkedés, szkeptikusság

skeptikismo: *fil* szkeptizmus

skeptikisto: *fn fil* szkeptikus <filozófus>

skeptikulo: *fn* szkeptikus ember

| **skerc/o** *zene* scherzo

| **skerm/i** *ntr sp* vív

skermo, skermado: *sp* vívás

skermejo: *sp* vívóterem

skerminstruisto: *sp* vívóedző

skermoganto: *sp* vívókesztyű

skermolinio: *sp* vívóvonal

skermomajstro: *sp* vívómester

skermomasko: *sp* vívómaszk

skermoplanko: *sp* pást

skermoŝuoj: *sp* vívócipő

skermoveŝto: *sp* vívómellény

| **sket/i** *ntr* korcsolyázik *szin* gliti 2, glitumi

sketo, sketado: korcsolyázás

►arta sketado: *sp* műkorcsolyázás

sketanto: *fn* korcsolyázó

sketejo: korcsolyapálya

sketilo: korcsolya *szin* glitilo 1

sketisto: *fn sp* korcsolyázó

sketkuro: *sp* gyorskorcsolya

sketkurado: *sp* gyorskorcsolyázás *szin* rapidsketado

sketkuristo: *sp* gyorskorcsolyázó

l.m. rapidsketado, rulsketilo

| **ski/o** síléc

►mi aĉetis plej modernajn skiojn: nagyon modern sílécet vettem

skii: *ntr* síel, sízik

skiado: síelés, sízés

►alpa skiado: alpesi sí<elés>

skianto: *fn* síelő, síző

skiebla: síelhető, sível járható

skiejo: sípálya, síelőhely

skiisto: *fn sp* síelő, síző

skiujo: síbox

malsuprenskiado: *sp* lesiklás

►alpa malsuprenskiado: alpesi lesiklás

skibastono: síbot

skifiksilo: síkötés

skiinstruisto: síoktató

skikuro, skikurado: *sp* sífutás

►stafeta skikuro: síváltó

skilifto, skitelfero: *jm* sífelvonó, sílift

skideklivo: *fn* sílesikló, lesiklópálya

skipado: síösvény

skipafo: *sp* sílövészet

skipafisto: *fn sp* sílövő

skipantalono: *tex* sínadrág

skisalto: *sp* síugrás

skisaltejo: *sp* sísánc, síugrószánc

skisaltisto: *fn sp* síugró

skišuoj: sícipő

skivakso: síviasz

l.m. akvoskio

| **skin/o** *növ* borsfa <Schinus>

| **skink/o** l. scinko

| **skid/o** l. diskopafado

| **skip/o** **1)** munkacsapat, <munkahelyi> csoport, stáb

►ni laboras en skipo: csapatban dolgozunk

►skipo de ĵurnalistoj: újságírók csoportja

►skipo de riparistoj: javítók csoportja

2) *ip* brigád, műszak

skipestro: *ip* művezető, műszakvezető

triskipa: *ip* három műszakos

skiplabori: *ip* műszakban dolgozik, műszakba jár

skiplaboro: *ip* műszak, műszakban dolgozás

►havi skiplaboron: műszakba jár

l.m. noktoskipo, tagoskipo, tv-skipo, vesperskipo

| **skir/o** *orv* rostos rák, scirrhus

| **skirp/o** l. scirpo

| **skism/o** **1)** *kr* egyházszakadás, skizma, szkizma

►la orienta skismo: a keleti egyházszakadás

►la okcidenta skismo: a nyugati egyházszakadás

2) átv szakadás

►skismo en la movado: szakadás a mozgalomban

skisma: **1)** *kr* szakadár, skizmatikus

►skismaj eklezioj: szakadár egyházak

2) átv szakadár

►skismaj opinioj: szakadár vélemények

skismi: *ntr kr átv* szakadást idéz elő

►la kontraŭpapo skismi: az ellenpápák szakadást idéztek elő

skismano, skismulo: *fn kr átv* szakadár, skizmatikus

| **skist/o** *ásv* kristályospala

skistogaso: *ásv* palagáz

l.m. glimskisto, kloritskisto, kalkoskisto, talkoskisto

| **skistosom/o** *bakt* vérmétely <Schistosoma haematobium>

skistosomozo: *orv* vérmételybetegség, schistosomiasis, bilharziázis

| **skit/o** *fn tört* szkíta, szittya

skita: *mn* szkíta, szittya

Skitujo, Skitio: *tört geo* Szkítia, Szittyaföld

| **skiz/i** *tr* vázol, felvázol, skiccel

►mi skizos la historion de Esperanto: felvázolom az eszperanto történetét

►skizi portreton: portrét skiccel

►skizi sian planon: felvázolja a tervét

skizo: vázlat, skicc

►li ĵetis sur paperon la skizon de la sceno: papírra vetette a jelenet vázlatát

►skizo de instruĥoro: *isk* óravázlat

►skizo de pentraĵo: festmény vázlata

skiza: vázlatos

skizeco: vázlatosság

skizbloko: vázlattömb

| **skizofit/oj** *ex l.* bakterioj

| **skizofreni/o** *pszi* hasadásos elmezavar, szkizofrénia, szkizofrénia

skizofreniulo: *fn pszi* szkizofrénias <beteg>

| **skizoid/a** *pszi* szkizoid, szkizoid

skizoidulo: *fn pszi* szkizoid alkatú

| **skizomicet/oj** *ex l.* bakterioj <sen cianobakterioj>

| **sklare/o** *növ* skarlát zsálya, muskotályzsálya <Salvia sclarea>

| **sklav/o 1)** *tört* rabszolga

►al sklavo mon' ne estas savo – li ĉiam restas sklavo^Z: *közm* törpe csak törpe marad, ha hegytetőn áll is

►militkaptitroj fariĝis sklavoj en Romio: a hadifoglyok rabszolgákká lettek Rómában

►sklavo kun forta mano estas plej granda tirano^Z: *közm* ki szolgáját kényezteti, fejére neveli

2) *átv* vminek a rabja v. rabszolgája

►li estas la sklavo de sia vorto: adott szavának rabja

►sklavo de sia pasio: szenvedélyének rabja

sklava: rabszolga-, szolgai

►fali en sklavan staton: rabszolgasorsra jut

►li havas sklavan edzinon: rabszolgafelesége van

sklave: 1) rabszolgákkal, rabszolgaerővel

►sklave farataj laboroj: rabszolgákkal végzett munkák

2) *átv* szolgai módon

►sekvi sklave la modon: szolgai módon követi a divatot

sklavi: *ntr* rabszolga

►li sklavis ĉe Petronio: Petroniusnál volt rabszolga

►pluraj miloj sklavis en la antikva Romo: az ókori Rómában több ezer rabszolga volt

sklaveco: rabszolgaság

►sklaveco ne estis enviinda stato: a rabszolgaság nem volt irigyelt állapot

sklavigi: *tr* rabszolgává tesz

►amerikanoj sklavigis multajn milionojn da afrikanoj: az amerikaiak több millió afrikait tettek rabszolgává

►ĉi tiu kontrakto min sklavigis por multaj jaroj: ez a szerződés sok évre megkötötte a kezemet

sklavino: rabszolgánő

sklavismo: *tört* rabszolgatartó rendszer

sklavisto: rabszolgatartó

ekssklavo: felszabadított rabszolga, libertinus *szin* libertino 1

sklavbazaro: rabszolgapiac

sklavgardisto: rabszolga-felügyelő

sklavlaboro: rabszolgamunka

sklavopelisto: rabszolgahajcsár

sklavoribelo: rabszolgafelkelés

sklavoŝipo: *hajó tört* rabszolgahajó

l.m. remsklavo

| **skler/a 1)** *orv* szklero-, megkeményedett, elmeszesedett, scleroticus

2) *növ* megkeményedett, kérgesedett, sclerus, scleroticus
skleriĝo: 1) *orv* megkeményedés, merevedés

2) *növ* megkeményedés, kérgesedés, sclerificatio

sklerozo: *orv* elmeszesedés, keményedés, szklerózis, sclerosis

►amiotrofia lateralsklerozo: izomsorvadással járó v. amyotrophiás lateralsclerosis, ALS

►dissemita/multobla sklerozo: *l.* platsklerozo

►kristalina sklerozo: szemlencseszklerozis

skleroderma: 1) *orv* bőrkeményedés, scleroderma

2) *növ* áltrifla <Scleroderma>

skleroproteino: *biol kém* vázfehérje, szkleroprotein

l.m. arteriosklerozo, aterosklerozo, platsklerozo

| **sklerant/o** *növ* szikárka <Scleranthus>

| **sklerenkim/o** *növ* szklerenchima, sclerenchyma

| **sklerot/o 1)** *anat* ínhártya, szemfehérje, sclera *szin* okulblanko

2) *növ* szklerócium

sklerotito: *orv* ínhártyagyulladás, scleritis

| **skol/o** *fil műv* iskola

►la novliberalisma skolo: *gazd* az újliberális iskola

►la skolo de la direktismo: *gazd* az irányított gazdaság iskolája

►la skolo de Platono: Platon iskolája

►la skolo de Rafaelo: Raffaello iskolája

skolano: *fil műv* iskola tagja, *fn* iskolához tartozó

skolestro: *fil műv* iskola vezetője

| **skolastik/o** *fil* skolasztika

skolastika: 1) *fil* skolasztikus

2) *átv* iskolás

skolastikulo: *fil* skolasztikus

| **skold/i** megszid, megfedd

skoldo: szidás

| **skoleks/o** *áll* fej, dajka, scolex <galandféreg>

| **skoli/o** *ir* széljegyzet, magyarázó jegyzet, scholion

skoliulo: *ir* jegyzetíró, kommentátor

| **skolim/o** *növ* aranybojtorján <Scolymus>

►hispania skolimo: spanyol aranybojtorján <S. hispanicus>

| **skolioz/o** *orv* gerincferdülés, scoliosis

| **skolop/o** *áll* szalonka <Scolopax>

►amamia skolopo: amami-szigeti szalonka <S. mira>

►amerika skolopo: amerikai szalonka <S. minor>

►bukidna skolopo, filipina skolopo: fülöp-szigeteki szalonka <S. bukidnonensis>

►celebesa skolopo: celebeszi szalonka <S. celebensis>

►Eŭrazia skolopo: erdei szalonka <S. rusticola>

►malhela skolopo: vörhenyes szalonka <S. saturata>

►moluka skolopo: malukui <S. rochussenii>

►skolopedoj: szalonkafélék

| **skolopendr/o** *áll* szkolopendra <Scolopendra>

►skolopendredoj: szkolopendrafélék, rinyák <Scolopendridae>

►aranea skolopendo: pókszázlábú <S. coleoptrata>

►bruna skolopendo: közönséges barna százlábú <Lithobius forficatus>

►zona skolopendo: öves szkolopendra <S. cingulata>

| **skolopendri/o** *növ* gímpáfrány, szarvasnyelvpáfrány <Asplenium scolopendrium>

| **skolt/o 1)** *kat* lovas járőr, lovas őrszem

2) *fn kat* felderítő, hírszerző

3) *kat rep* felderítőgép *szin* skoltaviadilo

4) *fn* *kat* hajó cirkáló *szin* skoltošipo

5) cserkész

skolti: *ntr* *kat* cserkészik, cirkál, felderítő tevékenységet folytat

skoltismo: cserkészmozgalom

priskolti: *tr* *kat* felderít, kifürkész

skoltaviadilo: *kat* *rep* felderítőgép

skoltošipo: *fn* *kat* hajó cirkáló

| **skombr/o** áll makréla <Scombrus>

►skombredoj: makrélafélék <Scombridae>

►skombroidoj: makrélahalszerűek, makrélaalakúak <Scombroidae>

| **skon/o** *gysz* scone, skót lángos

| **-skop-** 1) *tud* -szkóp <megfigyelő készülék> *l.* elektroskopo,

elektronmikroskopo, galvanoskopo, lummikroskopo,

okulmikroskopo, spektroskopo, tunelmikroskopo

2) *gysz* -szkóp, -tükrő <szervet megfigyelő készülék> *l.*

oftalmoskopo, peritoneoskopo

mikroskopo: *tud* *tech* mikroszkóp

►polariza mikroskopo: polarizációs mikroszkóp

mikroskopa: 1) mikroszkóp-, mikroszkópos

►mikroskopaj esploraj: mikroszkópos kutatások

►mikroskopa preparaj: mikroszkóppreparátum

2) mikroszkopikus, szabad szemmel nem látható

►mikroskopaj fungoj: mikroszkopikus gombák

►mikroskopaj insektoj: mikroszkopikus rovarok

fotomikroskopo: *tud* *tech* fénymikroszkóp, optikai mikroszkóp *szin*

lummikroskopo

stereomikroskopo: *tud* *tech* sztereomikroszkóp

ultramikroskopo: *tud* *tech* ultramikroszkóp

teleskopo: *csill* <csillagászati> távcső, teleszkóp

►reflekta teleskopo: tükrös teleszkóp v. távcső, tükrőteleszkóp

►refrakta teleskopo: prizmás távcső, refraktor

-skopio: *tud* *gysz* -szkópia, -tükrözés *l.* rektumoskopio,

bronhoskopio, radioskopio

mikroskopio: mikroszkópia, mikroszkópos vizsgálat

| **skop/o** *l.* skopo

| **Skopj/o** *geo* Szkopje

►Skopjo estas la ĉefurbo de Makedonio: Szkopje Makedónia fővárosa

| **skopofili/o** *pszi* kukkolás, szkopofília

skopofiliulo: *fn* kukkoló *szin* rigardulo

| **skopolamin/o** *biol kém* skopolamin, scopolamine, hioscín

| **skorbut/o** *orv* skorbut, súly

| **skorfulari/o** *növ* görvélyfű <Scrophularia>

| **skori/o** 1) *koh* salak *szin* metalšaumo

2) *ásv* vulkáni salak

3) *biol* salak

4) *átv* ocsú, szemét, vminek az alja

►Hitler estis la skorio de la homaro: Hitler az emberiség alja volt

skoriejo: *koh* salaktároló

| **skorpen/o** áll sziklahal <Scorpaena>

►skorpenedoj: sárkányfejű halfélék <Scorpaenidae>

►skorpenoformaj: kölöntealakúak, páncélosarcúak

<Scorpaeniformes>

| **skorpi/o** 1) áll skorpió

►akvoskorpio: *l.* nepao

►karpata skorpio: kárpáti skorpió <Euscorpius carpathicus>

►marskorpij: *ősl* tengeri skorpiók <Eurypterida>

►skorpiuloj: skorpiók <Scorpionidea>

►pseudoskorpiuloj: álskorpiók <Pseudoscorpiones>

2) szöges ostor

Skorpio: *csill* Skorpió, Scorpius

| **skorpiur/o** *növ* kacsaring <Scorpiurus>

| **skorzoner/o** 1) *növ* pozdor <Scorzonera>

►hispania skorzonero: spanyol pozdor, feketegyökér, télispárga <S. hispanica>

2) *gaszt* feketegyökér <gyökérrész>

skorzonerol!: *isz* a fenébe!, a kutya fáját!

| **skot/o** *fn* skót

skota: *mn* skót

skotdesegna: *tex* skótmintás

skotdrapa: *tex* skótkockás

skotgaela: *mn* nyt skót gael, skót kelta <gd>

Skotlando: *geo* *pol* Skócia

skotlanda: skóciai

skotlandano: *fn* skóciai <lakos>

Nov-Skotio: *geo* *pol* Új-Skócia <CA>

l.m. skotgaela

| **Skot/o** *ir* <Wilhelm> Scott

| **skoter/o** *jm* robogó <motorkerékpár>

| **skotiš/o** *zene* scottish <polkaféle tánc>

| **skovel/o** palackkefe, csőkefe, kéményseprű

skoveli: *tr* kefél <csőkefével>

►skoveli botelon: palackot kefél

►skoveli kamentubon: kéményt seper

►skoveli pafiltubon: puszkacsövet kefél

| **skrabl/o** *jték* scrabble, betűkirakásos keresztrejtvény, betűkirakó

| **skrap/i** 1) *tr* kapar, lekapar

►antaŭ ol eniri skrapu la botojn: mielőtt bemennél kapard le <sártól> a csizmád

►skrapi legomojn: zöldséget <kaparva> tisztít

►skrapi muron: falat kapar

2) *tr* *átv* kaparó hangot ad

►skrapi la orelojn: fület hasogat, szaggatja a dobhártyát

►skrapi violonon: hegedűt nyekerget

skrapado: 1) kaparás

2) *orv* kaparás, küret

skrapajo: kaparék

skrapeti: *tr* kissé megkapar, kapargat

skrapilo: 1) kaparóvas, *fn* vakaró

2) *gysz* kaparókanál

3) *tört* vakarókő

deskrapi: *tr* levakar, lekapar

forskrapi: 1) *tr* kikapar, levakar, kiradíroz vhonnan

2) *tr* elkotor, elkapar vhonnan

kunskrapi: *tr* összekapar

►kunskrapi monon: pénzt összekapar

►li kunskrapi la restintan tabakon: összekaparta a maradék dohányt

skrapgumo: *l.* frotgumo

skrapfosi: *x* kotor, kotorászik

►gödröt kotor: skrapfosi kavon

►skrapfosi en la poŝoj: kotorászik a zsebében

skrapklingo: *tech* kaparóvas, kaparókés

skraploterio: *jték* kaparós sorsjegy

skrapmanĝi: *tr* lerág

►li skrapmanĝis la kokinfemuron: lerágta a csirkecombot

skrapofranĝo: *tech* kaparórovátka

skrapospongo: dörmőszivacs

skrapreto: *agr* fenékvonóháló, troll *szin* trolo

skraptapiŝo: *fn* lábtörlő

skrapvundi: *tr* *orv* megkarcol, karcolást ejt vmin v. vkin <n>

skrapvundo: *orv* karcolás

l.m. ĉielskrapanto, dentskrapilo, fornoskrapilo, fulgoskrapilo, kamenskrapisto, karboskrapilo, ŝelskrapilo

| **skribi/i** **1)** *tr* ír, megír, leír

► *lia* plumo skribas dike: *átv* vastagon fog a tolla

► skribi majuskle: nagybetűvel ír

► skribi preslitere: nyomtatott betűvel ír

► skribi ĉekon: megír egy csekket

► skribu vian nomon: írja le a nevét

2) *tr* ír <alkot>

► skribi artikolon: cikket ír

► skribi en gazetoj: újságokban ír

► skribi muzikon: *zene* zenét szerez

► skribi romanon: regényt ír

3) *tr* *átv* ír, kiír, megír

► ĝi ne estas skribita sur mia nazo: *átv* nincs az orromra írva

► la kuracisto skribis lin malsana: kiírta <betegnek> az orvos

► skribi la domon al lia nomo: a házat a nevére írja

► tio estas skribita sur lia vizaĝo: ez az arcára van írva

4) *tr* *inf* ír

► skribi datumojn sur diskon: lemezre ír adatokat

skriba: írásos, írott, írásbeli

► skribaj atestoj: írásos tanúbizonyosságok

► skribaj taskoj: írásbeli feladatok

skribe: írásban, írásosan

► skribe kaj parole: szóban és írásban

skribo, skribado: írás

► blindula skribo: *l.* anaglifa skribo, brajlo

► nagaria skribo: *tört* dévanágari írás

► la Sankta Skribo: *kr* a Szentírás

skribaĉi: *tr* firkál

skribaĵo: iromány, irat

skribejo: iroda, írószoba, íróhelyiség *szin* skriboĉambro

skribesko: *knyv* Calligraphic <betű>

skribilo: íróeszköz, írószerszám, íróalkalmatosság

skribilaro: írókészlet, íróeszközök

skribilujo: tolltartó

skribisto: **1)** írnok

2) *bibl* írástudó

skribosubaĵo: papíralátét

alskribi: **1)** *tr* hozzáír, írásban hozzátesz

► alskribu ankaŭ mian nomon: az én nevemet is írd be

2) *tr* bejegyezz *szin* registri

► ni estas alskribitaj al ĉi tiu komunumo: ebbe a közösségbe vagyunk bejegyezve

3) *tr* tulajdonít vkinek *v.* vminek vmit, betud vmit vkinek *szin* atribui

► vian koleron mi alskribas al via sencio: a haragodat a

tudatlanságodnak tudom be

alskribiĝi: *ntr* feliratkozik

► alskribiĝi al la ekskursontoj: feliratkozik a kirándulni menők közé

ĉirkaŭskribi: **1)** *tr* körbeír

► ni ĉirkaŭskribis la kolonon per niaj nomoj: körbeírtuk az oszlopot a nevünkkel

2) *tr* *átv* körülír

► ĉirkaŭskribi la temon: körülírja a témát

3) *tr* *mat* köréje rajzol

deskribi: *tr* *gazd* leír <értékből> *szin* amortizi **2**

disskribi: *tr* különír *vö.* kunskribi

disskribo: különírás *vö.* kunskribo

eksterskribi: *tr* *mat* kívülre rajzol

► eksterskribi cirkon al triangulo: kört rajzol háromszögön kívülre

elskribi: *tr* kiír vhonnan

elskribo: vhonnan kiírt jegyzet

► fari elskribojn el la libro: könyvet kijegyzetel

enskribi: **1)** *tr* beír, bejegyezz

► enskribi en la memoron: agyába vés

► enskribi en sian notlibreton: beírja a jegyzetfüzetébe

► li enskribis sian nomon en la historion: beírta a nevét a

történelembe

► li estas bone enskribita ĉe la ĉefo: a főnök kegyeiben áll, jól áll a főnöknél

2) *tr* beiktat, bevezet, regisztrál, elkönyvel

► enskribi en krediton: követel oldalra könyvel

3) *mat* berajzol

enskribiĝi: *ntr* beiratkozik

enskribo: **1)** beírás, bejegyzés

2) regisztráció, bevezetés, elkönyvelés

3) *inf* rekord

kunskribi: **1)** *tr* egybeír *vö.* disskribi

2) *tr* összeír

kunskribo: **1)** egybeírás *vö.* disskribo

2) összeírás

memskribaĵo: **1)** saját kezű írás, kézírás, autográf *szin* aŭtografo

2) *jog* saját kézzel írott végrendelet *szin* holografo

misskribi: *tr* elír, rosszul ír

► vi misskribis mian nomon: elírtad a nevemet

misskribo: elírás, íráshiba *szin* skriberaro

nepriskribebla: leírhatatlan

plenskribi: **1)** *tr* teleír

2) *tr* kitölt

► plenskribi formularon: űrlapot kitölt

postskribo: utóirat, postscriptum

priskribi: *tr* leír, ismertet, ecsetel

► priskribu al mi la lokon: írd le nekem a helyet

priskribo: leírás

► priskribo de la pejzaĝo: a táj leírása

reskribi: **1)** *tr* újraír, újjáír

► reskribi la manuskripton: újraírja a kéziratot

2) *tr* visszaír

► al mia letero li ne reskribis: a levelemre nem válaszolt

subskribi: **1)** *tr* aláír, vmi alá ír

► li subskribis rimarkon sub la teksto: megjegyzést írt a szöveg alá

2) *tr* aláír

► subskribi kontrakton: szerződést aláír

► subskribi bildkarton: képeslapot aláír

subskribo: aláírás

subskribinto: *fn* aláíró, alulírott

► la subskribinto de la peticio: a kérelem aláírója

► ni, subskribintoj deklaras: mi, alulírottak kijelentjük

superskribi: **1)** *tr* vmi fölé ír

► li superskribis la ĝustan vorton: föléje írta a helyes szót

2) *tr* *inf* felülír

► markinte vi povas superskribi la vorton: kijelölve felülírhatod a szót

► superskribi la malnovan version: felülírja a régi változatot

surskribi: *tr* ráír

► sur la pordo iu surskribis la nomon de la loĝanto: az ajtóra valaki

ráírta a bentlakó nevét

surskribo: felirat

► antikvaj surskriboj sur la muroj: régi feliratok a falakon

teleskribilo: *l.* teletajpilo
 transskribi: **1)** *tr* átmásol, átvezet
 ►li transskribis la sumon sur novan paĝon: új lapra vezette át az összeget
2) *tr* átír
 ►transskribi latinlitere: átír latin betűkkel
 ►transskribi por piano: átír zongorára
 transskribo: **1)** átmásolás, átvezetés
2) átírás, átirat
 ►transskribo laŭ elparolo: kiejtés szerinti átírás
 transskribado: **1)** átírás
2) *biol kém* génátírás, DNS-átírás, transzkripció
 ►inversa transskribado: reverz transzkripció
 transskribazo: *biol kém* transzkriptáz
 ►inversa transskribazo: reverz transzkriptáz
 skribarto: írásművészet, szépírás, kalligráfia
 skribekzameniĝi: *ntr isk* írásbelizik
 skriberaro: elírás, íráshiba *szin* misskribo
 skribinko: íráshoz használt tinta
 skribkano: író nád
 skribkaraktero: írásmód, írásjelleg
 skribmaniero: írásmód
 skribmarko: *inf* kurzor, egérmutató
 skribmaŝino: író gép
 skriboĉambro: iroda, írószoba, íróhelyiség *szin* skribejo
 skriboficejo: iroda, titkárság
 skribofonto: írásos forrás
 skriboplato: íróalátét
 skriboplumo: író toll
 skribosciulo: *fn* írástudó
 skribosigno: *knyv* írásjegye
 skribostablo: íróállvány
 skribotablo: íróasztal
 skribovaro: író szer
 skribprogramo: *l.* tekstilo
 skribreformo: írásreform
 skribulaĵo: irattekercs
 skribsistemo: írásrendszer
 skribskarabo: *áll* firkálóbogár
 ►vinbera skribskarabo: firkálóbogár, szőlőlevél-firkáló <Adoxus obscurus>
 skribtabulo: *l.* tábla 1
l.m. belskribado, globskribilo, klavarskribo, kojnoskribo, laborpriskribo, literskribo, malsanskribi, manskribi, maŝinskribi, murskribaĉo, nocioskribo, noĉoskribo, petskribo, plenskribi, plugoskribado, punskribo, silaboskribo, sonskribo, tomboskribo
| skript/o 1) *inf* script, szkript
2) *film* szöveggönyv, forgatókönyv
 PostSkripto: *inf* PostScript
 ►enkapsuligita PostSkripto: beágyazott PostScript
| skrofol/o *orv* görvélykór, nyirokcsomó-gümőkór, scrofula
 skrofolherbo: *l.* skrofulario
| skrofulari/o *növ* görvélyfű <Scrophularia> *szin* skrofolherbo
 ►skrofulariacoj: tátogatók, tátogatófélék <Scrophulariaceae>
| skrot/o *anat* herezacskó, scrotum *szin* testikujo, testiksako
 skrotovariko: *orv* herevisszér-tágulat
| skrupul/o 1) <lelkiismereti> aggály, kétely, lelkipurdálás, skrupulus
 ►li ne havas skrupulojn: nincsenek aggályai
2) lelkiismeretesség, gondosság

skrupula: lelkiismeretes, alapos
 ►skrupula esploro: alapos vizsgálat
 skrupulema: aggályoskodó, precízkedő
 senskrupula: gátlástalan
 ►senskrupula uzuristo: gátlástalan uzorás
 senskrupuleco: gátlástalanság
| skrutini/o szavazatellenőrzés
 skrutinii: *ntr* szavazatokat ellenőriz
 skrutinianto: szavazatellenőr
| sku/i 1) *tr* ráz, megráz, megingat
 ►febrio lin skuas: rázza a hideg
 ►la malseka hundo skuis sin: a nedves kutya megrázta magát
 ►la tertremo skuis la urbon: a földrengés megrázta a várost
 ►li skuis vivon en lin: életet rázott bele
 ►mi skuis al li la manon: kezét ráztam vele
 ►skui koktelon: koktélt ráz
 ►skuu vin!: mozdulj már!
2) *tr* csóvál
 ►la hundo skuis la voston: a kutya csóválta a farkát
 ►nee li skuis la kapon: tagadóan csóválta a fejét
3) *tr* átv megrendít, megráz
 ►la famo forte skuis nin: a hír erősen megrázott bennünket
 ►lia subita morto skuis ĉiujn: hirtelen halála mindenkit megrázott
4) *tr* átv megingat, megrenget, meggyengít
 ►la krizo skuis la ekonomion de la lando: a válság megingatta az országot gazdaságát
 ►la nepago skuis lian kredindecon: a fizetés elmaradása megingatta a hitelét
 skuo: rázkódás, rengés, lökés
 ►la unua skuo de la tertremo okazis je la naŭa: az első rengés kilenckor volt
 ►li ricevis cerban skuon: agyrázkódást kapott
 ►marfunda skuo: tenger alatti rengés
 skuado: rázás
 ►per skuado oni senfruktigis la junglandujon: rázással szüretelték le a diófát
 skuadi: *tr* rázogat
 skuiĝi: *ntr* rázkódik, reng, ingadozik
 ►la ponteto skuiĝis sub liaj pezoj: a gyaloghíd rengett nehéz léptei alatt
 ►skuiĝi de frosto: a hideg rázza
 ►skuiĝi de ridego: dől a kacagástól
 antaŭskuo: *geo* előrengés
 deskui: *tr* leráz
 ►deskui la polvon: lerázza a port
 ►li deskuis kelkajn kokosojn de la arbo: néhány kókuszot rázott le a fáról
 disskui: *tr* szétráz, szétzilál
 ►la ŝtormo disskuis la ŝiparon: a vihar szétzilálta a flottát
 ►la vojaĉo disskuis la ŝarĝon: a rossz út szétrázta a rakományt
 ekskui: *tr* megráz
 ekskuo: hirtelen rázkódás
 elskui: *tr* kiráz
 ►li elskuis la cindron el la pipo: kirázta a hamut a pipából
 forskui: *tr* leráz, <rázva> levet, ledob
 ►forskui la turkan jugon: lerázza a török ígát
 neskuebla: megingathatatlan
 postskuo: *geo* utórengés
 senskue: **1)** rázkódások v. megrázkództatások nélkül
 ►la veturilo glitis senskue: a jármű rázkódások nélkül siklott

2) *átv* simán

►la negoco progresas senskue: az üzlet simán halad
skulavi: *tr* öblít

skuondo: *met* lökeshullám

skuraslilo: *jték* csörgő <secsemő>

skusorbilo: *tech* lengéscsillapító *szin* amortizáló 1

skuveki: *tr* <alvót> felráz

l.m. animskua, cerboskuo, kapskui, mondiskua, sentoskuo, terskuo, vostskuanto

| **skual/o** *met* hirtelen támadt szél, rövid vihar

| **skud/o** 1. fraktostratuso

| **skulpt/i** 1) *tr* farag, <anyagból> megformáz

►skulptitaj ornamaĵoj: faragott díszek

2) *tr műv* <szobrot> készít

3) 1. priskulpti

skulptado: 1) faragás, formázás

2) *műv* szobrászat, szobrászkodás

skulptaĵo: 1) faragvány

2) *műv* szobor

skulptilo: szobrászvéso, mintázókés

skulptinda: szobrász vésőjére méltó

►skulptindaj formoj de virino: nő szobrász vésőjére méltó idomai

skulptisto: 1) *fn* faragó

2) *műv* szobrász

priskulpti: *tr* megfarag, megformáz

►estas malfacile priskulpti marmoron: nehéz márványt faragni

►priskulpti argilon: agyagot formáz

skulptarto: *műv* szobrászat, szobrásművészet

l.m. lignoskulptisto

| **skulptur/o** 1. skulptarto

| **skun/o** *hajó* szkúner, sóner <kétárbócos hajó>

skunbrigo: *hajó* brigantin, szkúnerbrigg, sónerbrigg

skunmasto: félvitorlázatú árbóc

skunvelo: *hajó* rudazott elővitorla

| **skunk/o** 1. mefito, mefitfelo

| **skurg/o** korbács

►skurgo de Dio: Isten ostora

skurgi: 1) *tr* korbácsol, ostoroz

►en Romo mastro rajtis skurgi siajn sklavojn: Rómában a gazda megkorbácsolhatta a rabszolgáit

►pentantoj kelkfoje skurgis sin: a bűnbánók néha ostorozták magukat

2) *tr át*v ostoroz

►skurgi la opozicion: ostorozza az ellenzéket
memskurgado, sinskurgado: *át*v is önostorozás

| **skut/i** *ntr jték* rollerezik

skutilo: *jték* roller *szin* trotilo

►elektra skutilo: *jm* villanyroller, elektromos roller

skutsledo: *sp* fakutya

l.m. motorskutilo

| **skutelari/o** *növ* csukóka, sisakfü <Scutellaria>

| **skval/o** *áll* tüskécápa <Squalus>

| **skvalen/o** *biol kém* szkvalén

| **skvam/o** 1) *áll* pikkely

►kitina skvamo: kitingpikkely

2) *növ* pikkely

3) korpa, bőrpikkely *szin* haŭtero

►lia hararo blankas de skvamoj: a haja fehérlik a korpától

4) *anat* pikkely, squama

►okcipitosta skvamo: nyakszirtpikkely, nyakszirtecsontpikkely, squama occipitalis

►temporala skvamo: halántékpikkely, halántékcsontpikkely, squama temporalis

skvama: 1) pikkely-, pikkelyre vonatkozó

2) pikkelyes *szin* skvamhava

skvamaĵo: *ásv* pikkelyes halmaz

skvamuloj: *áll* pikkelyes hüllők <Squamata>

deskvamaĵo: *orv* hámlás <lehámlott bőr>

deskvamiĝi: 1) *ntr orv* lehámlik, korpásodik

2) *ép* leperreg, lepattogzik <vakolat, festék>

senskvamigi: *tr gaszt* lepikkelyez

►senskvamigi fiŝon: halat pucol

skvamaranĝa: pikkelyes elrendezésű, egymást fedő

►skvamaranĝaj ardezplatoj: egymást fedő palalemezek

skvamhava: pikkelyes

skvamkiraso: *kat* pikkelypáncél

skvamradiko: 1. latreo

| **skvar/o** négyszögletes kert <tér közepén>

| **skvaŝ/o** *sp* fallabda, squash *szin* kvarmurpilkado

skvaŝi: *ntr sp* fallabdázik *szin* kvarmurpilki

| **skvanten/o** *áll* angyalrája <Squantina>

| **slab/o** 1) *ép* kőlap, kőtábla

2) *tech* fémlap

3) *knyv* márvánasztal, tördelőasztal

slabi: *tr* kőlapokkal burkol, kőlapoz

slabpavimita: kőlapokkal burkolt, kőlapos

| **slalom/o** 1) *sp* műlesiklás, szlalom

►paralela slalomo: párhuzamos műlesiklás

2) *sp* vadvízi kenuverseny, kenuszlalom *szin* kanuszlalomo, sovaĝakva slalomo

►sovaĝakva slalomo: vadvízi evezés, kenuszlalom

grandslalomo: *sp* óriás-műlesiklás

supergrandslalomo: szuperóriás-műlesiklás

| **slang/o** 1) *nyt* szleng, tolvajnyelv, szakzsargon

2) *nyt* csoportnyelv, rétegnyelv

slangi: *ntr* tolvajnyelven beszél, szakzsargont használ

slangaĵo: *nyt* szlengszó, tolvajnyelvi szó

| **slav/o** *fn* szláv

slava: *mn* szláv

►slavaj lingvoj: szláv nyelvek

►slavaj popoloj: szláv népek

slavismo: 1) szláv jellegzetesség

2) *nyt* szlávizmus

slavisto: *fn nyt* szláv szakos, szlavista, szláv filológus

slavistiko: *nyt* szlavisztika, szláv filológia

praslava: *nyt* ősszláv

tutslavismo: *tört pol* pánszlávizmus *szin* panslavismo

slavamika: szlavofil, szlávbarát

| **slavon/o** *nyt* ósláv, egyházi szláv <cu> *szin* eklezislava

| **Slavoni/o** *geo* Szlavónia

| **sled/o** *jm* szán, <lovas> szánkó *szin* glitveturilo

sledi: *ntr jm* szánon utazik, szánkózik

sledeto: *jték* szánkó *szin* glitveturileto

sledglitilo, sledrelo: *jm* szántalp

sledhundo: *áll* szánhúzó kutya

sledsonorilo: száncsengő, csengettyű

l.m. skutsledo

| **slip/o** cédula, jegyzetkarton, kartotéklap

slipujo: kartotékdoboz, kartotéktároló

sliparo: kartoték, cédulakatalógus
sliparŝranko: kartotékszekrény
l.m. gluslipo, kaŝslipeto, punslipo, suflorslipeto, voĉdonslipo
| **slit/o** *met* havas eŝo *ŝin* neĝpluvo
| **slivovic/o** *ritk* gaszt sligovica, szilvórium, szilvapálinka *ŝin* prunbrando
| **slogan/o** *szlogen*, jelszó, jelmondat
▶ aŭdigi politikajn sloganojn: politikai jelszavakat hangoztat
sloganbendo, sloganrubando: *pol* transparenŝ *<szalag>*
▶ la manifestacioj portis kontraŭregistarajn sloganrubandojn: a tŭntetők kormányellenes transparenŝeket vittek
slogantabulo: *pol* transparenŝ *<tábla>*
| **slojd/o** *isk* politeknika, ŝlőjd
| **slovak/o** *fn* ŝlovák
slovaka: *mn nyt* ŝlovák *<sk>*
Slovakujo, Slovakio: *geo pol* Ŝlovákia *<SK>*
| **sloven/o** *fn* ŝlovén
slovena: *mn nyt* ŝlovén *<sl>*
Slovenujo, Slovenio: *geo pol* Ŝlovénia *<SI>*
| **slugi/o** *áll* arab agár
| **slum/o** nyomornegyed, leromlott városrész
slumiĝi: *ntr* nyomornegyeddé zŭllik, *<városrész>* lezŭllik
| **slup/o** vitorlás bárka
| **smalt/o** kobaltŭveg
| **smartfon/o** *táv*k okostelefon, smartphone *ŝin* inteligenta telefono
| **smerald/o** *ásv* smaragd
▶ marblua smeraldo: *l.* akvamarino
smeraldoverda: smaragdŭöld
| **smiconit/o** *ásv* smithonit, cinkpát, gálma
| **smilak/o** *növ* ŝarcsafŭ, ŝarcsagyökér, szarszaparilla *<Smilax>*
▶ aspra smilako: érdes v. ŝŭrós ŝarcsafŭ *<S. aspera>*
| **smilodont/o** *ősl* kardfogŭ tigris *ŝin* sabrodenta tigris
| **smirg/o** *ásv* csiszolókorund, smirgel
smirga: csiszoló-, smirgli-
▶ smirga papero: csiszolópapír, smirgli
▶ smirga ŝtopilo: érdes ŭvegduĝo
smirgi: *tr* csiszol, smirgliz
smirgodisko: *ip* csiszolókorong
smirgorado: *ip* dörzskerék
smirgoŝtopilo: érdes ŭvegduĝo
| **Smirn/o** *tört geo* Szmirma *<Izmir>*
| **smirni/o** *növ* őzsaláta *<Smyrnium>*
▶ nigrabera smirnio: osztottleŭlő őzsaláta *<S. olusatrum>*
| **smitsonit/o** *ásv* smithsonit, cinkpát
| **smog/o** *met* fŭstköd, ŝmog *ŝin* fumnebulis
| **smoking/o** *tex* ŝmoking *ŝin* ceremonia jako
| **Smoland/o** *geo* Småland
| **smut/o** *növ* ŭszög *<növénybetegség>*
| **snajper/o** orŭlővész *ŝin* gvatpafisto, kaŝpafisto
| **snejl/o** *áll* csiga *ŝin* gastropodo
▶ agata snejlo: ragyogócsiga *<Cochlicopa lubrica>*
▶ arbusta snejlo: márványozott csiga *<Arianta arbustorum>*
▶ barelsnejlo: hordócsiga *<Orcula dolium>*
▶ blanka telersnejlo: rácsos csiga *<Gyraulus albus>*
▶ brunlipa snejlo: ligeti csiga *<Cepaea nemoralis>*
▶ danuba snejlo: rajzos csiga *<Theodoxus danubialis>*
▶ fajnaripa pordosnejlo: vésett orsócsiga *<Clausilia dubia>*
▶ ĝardenasnejlo: kerti csiga *<Cespaea hortensis>*
▶ glata brilsnejlo: átlátszó csiga *<Oxychilus glaber>*
▶ glata pordosnejlo: fényes orsócsiga *<Cochlodina laminata>*

▶ glata snejlo: sima csiga *<Vallonia pulchella>*
▶ hungara vivonaska snejlo: magyar fiallócsiga *<Viviparus hungaricus>*
▶ kristala brilsnejlo: kristálycsiga *<Vitrea cristalina>*
▶ makuleta snejlo: pettyes csiga *<Fagotia esperi>*
▶ marĉa snejlo: mocsári csiga *<Limnaea stagnalis>*
▶ muska snejlo: bábscsiga *<Pupilla muscorum>*
▶ nigra snejlo: feketecsiga *<Theodoxus praevostianus>*
▶ okdenta snejlo: sokfogŭ csiga *<Abida frumentum>*
▶ panonia snejlo: pannon csiga *<Cepaea vindobodensis>*
▶ plata telersnejlo: kis tányércsiga *<Planorbis planorbis>*
▶ ripa snejlo: bordás csiga *<Vallonia costata>*
▶ riverega snejlo: bődöncsiga *<Theodoxus transversalis>*
▶ riverega ŝpinilsnejlo: folyamcsiga *<Fagotia acicularis>*
▶ rivereta snejlo: kárpáti forráscsiga *<Sadleriana pannonica>*
▶ rondbuŝa snejlo: nyugati ajtócsiga, rovátkolt csiga *<Pomatias elegans>*
▶ sukkena snejlo: borostyáncsiga *<Succinea putris>*
▶ sulka pordosnejlo: redős csiga *<Lacina plicata>*
▶ svelta marĉosnejlo: karesŭ csiga *<Galba palustris>*
▶ tasosnejlo: sapkacsiga *<Acylus fluviatilis>*
▶ telersnejlo: tányércsiga *<Planorbis corneus>*
▶ trematoda snejlo: májmételycsiga *<Galba truncatula>*
▶ tridenta snejlo: tonnacsiga *<Imparientula tridens>*
▶ valva snejlo: kerekŝájŭ csiga *<Valvata piscinalis>*
▶ vezika riveretsnejlo: hólyagcsiga *<Physa fontinalis>*
▶ vivonaska snejlo: fiallócsiga *<Viviparus viviparus>*
▶ vulgara akvosnejlo: vízicsiga *<Bithynia tentaculata>*
▶ zebra snejlo: zebracsiga *<Zebrina detrita>*
| **snob/o** *fn* ŝznob
snoba: *mn* ŝznob
▶ snoba afektado: ŝznob affektálás
snobeco: ŝznobság, ŝznobizmus
| **snuf/i** **1)** *tr* beŝzív, felszív
▶ snufi kokainon: kokaint ŝzív
▶ snufi tabakon: burnótot v. tubákot ŝzív
2) *ntr* prŭŝköl, fŭjtat
▶ virĉevaloj snufas pro ekŝcito: mének prŭŝkölnek az izgatottságtól
3) *ntr* átv ŝzimatoŭ, ŝzagláŝzik
▶ kaŝpolicianoj snufas ĉirkaŭ ni: titkosrendőrök ŝzimatoŭlnak körülöttünk
snufulo: *pej* kopó *<rendőr>*
snuftabako: tubák, burnót *ŝin* flartabako
snuftakujlo: burnótszelence, burnótos szelence, tubákosszelence *ŝin* flartakujlo
| **snuker/o** *jték* snooker *<biliárdjáték 12 golyóval>*
| **sob** *ritk* le, lefelé *ŝin* malsupren, suben
▶ sob la tiraneco!: le a ŝzarnoksággal
sob-: *ritk* le-, lefelé
▶ sobiri: lemegy *ŝin* malsupreniri
| **soav/a** *ritk* lágy
▶ soava muziko sonas: lágy zene ŝzól
| **sobr/a** **1)** józan, mértékletes
▶ se sobre ni rekonsideras la aferon: ha józanul ŭjragondoljuk a dolgot
▶ stiranto devas esti sobra: jármŭvezetőnek józannak kell lennie
2) átv józan, visszafogott
▶ sobra dekoracio: visszafogott dekoráció
▶ sobra juĝisto: pártatlan bíró
▶ sobra kritikisto: józan kritikis

►sobra stilo: visszafogott stílus
sobreco: józanság, mértékletesség
►kion sobreco deziras, ebieco ĝin diras^Z: *közm* józan, amit gondol, részeg arról papol
►mi ŝatas la sobrecon de liaj pensoj: szeretem gondolatai józanságát
sobrigi: *tr* józanná tesz, kijózanít
►la danĝero ĉiam sobrigas lin: a veszély mindig józanná teszi
sobrigi: *ntr* józanná válik, kijózanodik
resobrigi: *tr* <részegségből> kijózanít
►la ebriajn oni resobrigis en aparta ĉambro: a részeket egy külön szobában józanították ki
malsobra: **1)** *ex* részeg *l.* ebria
2) *átv* ittas
►malsobra de la propra gloro: ittas a saját dicsőségétől
| **soci/o** **1)** társadalom
►bonstata socio: *pol* jóléti társadalom
►kapitalisma socio: kapitalista társadalom
►malferma socio: nyitott társadalom
►socio sen leĝoj disfalas: a társadalom törvények nélkül szétesik
2) *áll* társadalom
►animalaj socioj: állati társadalmak
►socio de abeloj kaj formikoj: méhek és hangyák társadalmak
socia: **1)** társadalmi, szociális
►la homo estas socia estulo: az ember társadalmi lény
►socia malkvieto: társadalmi nyugtalanság
►socia paco: társadalmi béke
►socia strukturo: társadalmi struktúra
►socia tavolo: társadalmi réteg, szociális réteg
►sociaj agantoj: a társadalmi élet szereplői
►sociaj tensioj: társadalmi v. szociális feszültségek
2) *ne* szociális *l.* sociala
sociano: a társadalom tagja
socianigi: *tr* szocializál, beilleszt a társadalomba *szin* alsociigi
socianiĝi: *ntr* szocializálódik, beilleszkedik a társadalomba *szin* alsociiĝi
socianiĝo: szocializáció *szin* alsociiĝo
sociema: társadalmi, társadalmi létre hajlamos
►sociema estaĵo: társadalmi lény
sociologo: *tud* szociológus, társadalomtudós *szin* sociosciencisto
sociologio: *tud* társadalomtudomány, szociológia *szin* socioscienco
alsociigi: *tr* szocializál *szin* socianigi
alsociiĝi: szocializálódik *szin* socianiĝi
alsociiĝo: szocializáció *szin* socianiĝo
antisocia: *l.* kontraŭsocia
ekosocia: *ĉo* ökoszociális
fitosociologio: növénytársulástan, fitoszociológia *szin* plantosociologio
kontraŭsocia: társadalomellenes, antiszociális
►kontraŭsociaj individuoj: antiszociális elemek
►kontraŭsociaj manifestacioj: társadalomellenes megmozdulások
►kontraŭsociaj movadoj: társadalomellenes mozgalmak
mikrosocio: mikrotársadalom
porsocia: társadalmi érdekű, társadalomért végzett
►porsocia laboro: társadalmi munka
tutsocia: össztársadalmi
►tutsocia intereso: össztársadalmi érdek
tutsociigi: *tr* *gazd pol* társadalmasít, össztársadalmi tulajdonba vesz
sociaganto: a társadalmi élet szereplője, társadalmi aktivista
socifremda: társadalomidegen

socikritiko: társadalomkritika, szociálkritika
socikritika: társadalombíráló, társadalomkritikai, szociálkritikai
socilingvisto: *nyt* szociolingvista
socilingvistiko: *nyt* szociolingvisztika, társadalmi nyelvészet
sociodarvinismo: *fil* szociáldarwinizmus
sociofobio: *pszi* szociális fóbia
sociogenezo: *fil* szociogenezis, a társadalom keletkezése
sociolekto: *nyt* rétegnyelv, csoportnyelv, szociolektus
socioniko: *tud inf* szocionika <szociológia és informatika>
sociopato: *pszi* szociopata
sociopatologio: *pszi* szociopatológia
sociordo: társadalmi rend, szociális rend
socioscienco: *tud* társadalomtudomány, szociológia *szin* sociologio
sociosciencisto: *tud* társadalomtudós, szociológus *szin* sociologo
socipolitiko: *pol* társadalmpolitika
socipolitika: *pol* társadalmpolitikai
soci-revoluciuo: *tört* szociálforradalmár
socitavolo: társadalmi réteg
l.m. konsumsocio
| **social/a** szociális
►sociala asistanto: szociális gondozó
►sociala havigaĵo: szociális juttatás *szin* sociala provizo
►sociala justeco: társadalmi igazságosság
►sociala stipendio: szociális ösztöndíj
►socialaj bonaĵoj: *gazd* társadalmi javak
►socialaj ŝarĝoj: *gazd* társadalmi terhek
socialema: szociális<an> gondoskodó
►socialema ŝtato: jóléti állam, gondoskodó állam
socialigi: *tr* *gazd pol* társadalmasít, szocializál, társadalmi tulajdonba vesz
►socialigi la grandajn entreprenojn: társadalmi tulajdonba veszi a nagy vállalatokat
socialismo: **1)** *gazd fil* szocializmus
2) *gazd pol* <a létező> szocializmus
socialismeca: szocialisztikus
socialisto: **1)** *fn* *gazd fil* szocialista
►utopismaj socialistoj: utópista szocialisták
2) *fn* *gazd pol* szocialista
socialista: *gazd pol* szocialista
►socialista partio: szocialista párt
socialdemokrato: *fn* *pol* szociáldemokrata
socialdemokrata: *mn* *pol* szociáldemokrata
►socialdemokrata partio: szociáldemokrata párt
socialdemokratio: *pol* szociáldemokrácia
sociallaboristo: szociális munkás
socialministro: *pol* szociális v. népjóléti miniszter
socialministerio: *pol* szociális v. népjóléti minisztérium
socialpolitiko: *gazd pol* társadalmpolitika, szociálpolitika
socialpolitika: *gazd pol* társadalmpolitikai, szociálpolitikai
►socialpolitika subvencio: szociálpolitikai támogatás
socialprizorga: népjóléti
l.m. kristansocialismo, nacisocialismo
| **societ/o** **1)** társaság, társaskör, egyesület, egyesület
►Amika Societo de Kálmán Kalocsay: Kalocsay Kálmán Baráti Társaság
►Germana-Hungara Amika Societo: Német-Magyar Baráti Társaság
►li ne kondukis deĉe en la societo: nem viselkedett illően a társaságban
►religia societo: vallási kör v. egyesület
►societo de velocipedistoj: kerékpáros egyesület

►Societo Zamenhof: *eo* Zamenhof-társaság
 ►sporta societo: *sp* sportegyesület
2) gazd társaság *szin* kompanio 1
 ►akcia societo: *l.* akcia kompanio
 ►anonima societo: *l.* akcia kompanio
 ►kolektivnoma societo: közkereseti társaság
 ►komerca societo: kereskedelmi társaság
 societa: **1)** társasági, egyesületi, egyleti
 ►societaj devoligoj: társasági kötelezettségek
 ►societa regularo: társasági szabályzat
2) gazd társasági
 societano: társaság tagja, társasági tag
 ►eniro nur por societanoj: belépés csak társasági tagoknak
 societema: társasági, társaságkedvelő
 malsocietema: társaságkerülő
 societadjekto: *nyt* társhatározó
l.m. kantosocieto
| Socin/o *kr* <Fausto, Lelio> Sozzini
 socinano: *kr* szociniánus
 socinismo, socinanismo: *kr* szocinianizmus
| soclando *geo pol* szocialista ország
| sod/o 1) *kém* marónátron, lúgkő <nátrium-hidroxid> *szin* kaustika
 sodo, natria hidroxido
2) kém szóda, sziksó <nátrium-karbonát> *szin* kristala sodo, natria karbonato
 sodakvo: **1)** *gaszt* szódavíz
2) gaszt szénsavas ital
 ►citrona sodakvo: szénsavas limonádé, szódás limonádé
 ►zingibra sodakvo: szénsavas gyömbérial
l.m. baksodo, lavsodo
| sodoku/o *orv* sudoku, shosa, patkányharapási láz
| Sodom/o *bibl geo* Szodoma vö. Gomoro
 sodomano: *bibl* szodomita
 sodomismo: *l.* sodomio
| sodomi/o *pszi* szodómia, fajtalankodás, coitus in anum
 sodomii: *tr* végbélnyíláson keresztül közösül vkivel <n>
 sodomiano, sodomianto: *pszi* szodomita, fajtalankodó
| sof/o pamlag, szófa
l.m. litsofo
| Sofi/o 1) Zsófia <utónév>
 ►Sofinjo, Sonjo: Zsófi, Zsófica
2) geo Zsófia
 ►Sofio estas la ĉefurbo de Bulgario: Szófia Bulgária fővárosa
| sofism/o szofizmus, körmönfont okoskodás
| sofist/o 1) *fil* szofista
2) átv *pej* szofista, körmönfont okoskodó
 sofistiko: **1)** *fil* szofisztika
2) átv *pej* szofisztika, körmönfont okoskodás
 sofistumado: *pej* szófacsarás
| soft/o *ép* szuffita, szoffita <kiálló elem alsó fele>
| Sofokl/o *ir* Szophoklész
| sofor/o *növ* japánakác, szofóra <Sophora>
 ►Japania sofforo: közönséges japánakác, pagodafa <S. japonica>
| sofrolog/o *pszi orv* szofrológus
 sofrologio: *pszi orv* szofrológia
| soft/a *ritk* halk, csendes, nesztelen
 softi: *ntr* *ritk* lágy hangon szól
| softbal/o *sp* softball
| softvar/o *l.* programaro
| soif/i 1) *ntr* szomjazik, szomjas

►mi soifis, kaj vi donis al mi trinki: *bibl* szomjaztam és innom adtatok
 ►la tero soifas: szomjas a föld
2) tr áhítozik, sóvárog vmire <n>
 ►feliĉaj estas tiuj, kiuj malsatas kaj soifas justecon, ĉar ili satiĝos: *bibl* boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtettek
 ►soifi gloron: dicsőségre szomjas
 ►soifi venĝon: bosszúra szomjas
 soifa: szomjas
 soifigi: *tr* megszomjaztat, szomjassá tesz
 ►la varmego soifigis nin: a hőség miatt megszomjaztunk
 malsoifigi, sensoifigi: *tr* szomját oltja
 sensoifigaĵo: *fn* szomjoltó
| soj/o *gaszt* szójaszós, szójamártás
 sojfabo: *növ* szójabab <termés>
 sojfabujo, sojherbo: *növ* szója, szójabab <Glycine soja>
 sojfaruno: *gaszt* szójaliszt
 sojkazeo: *gaszt* szójasajt, tofu *szin* toŭfuo
 sojlakto: *gaszt* szójatej
 sojoleo: *gaszt* szójaolaj
| sojl/o 1) *ép* küszöb
 ►li haltis sur la sojlo: megállt a küszöbön
 ►supra sojlo: szemöldökfa, felső küszöb
2) átv küszöb, kezdet
 ►ĉe la sojlo de ekonomia disvolviĝo: gazdasági fejlődés küszöbén
 ►ĉe la sojlo de la jaro: az év küszöbén
 ►ĉe la sojlo de la maljuneco: az öregség küszöbén
 ►ĝia renovigo staras sur la sojlo: küszöbön áll a felújítása
3) tud tech küszöbérték
 ►sojlo de sensebleco: érzékelhetőségi küszöb
4) geo küszöb
 ►funda sojlo: fenékküszöb
 ►rivera sojlo: folyókküszöb
 subsojla: *pszi* küszöb alatti
 ►subsojla sensado: küszöb alatti érzékelés
 subsojla: *pszi* tudat alatti, szubliminális *szin* subliminala
 sojlolando: *pol* küszöbország
| sok/o *agr* ekevas, szántóvas *szin* plugilfero
| sokl/o 1) *ép* oszloplábazat, oszlopszék, talapzat, piedesztál
2) műv szobortalapzat, posztamens
3) vill lámpafej *szin* ampolsoklo
 soklingo: *vill* lámpafoglalat
l.m. ampolsoklo, bajonetsoklo, barelsoklo, lamposoklo, startsoklo, ŝraŭbsoklo
| Sokotr/o *geo* Szokotra, Socotra <sziget>
| Sokrat/o *fil* Szókratész
| sol *zene* szó
 ►Solbe-majora: Gesz-dúr
 ►solis-minora: gisz-moll
 ►sol-kleo: G-kulcs
 ►Sol-majora: G-dúr
 ►sol-minora: g-moll
 ►sol-modalo: szó-sor
| sol/a 1) egyedüli, magányos, *hsz* egyedül
 ►sola li vagadis en la urbo: egyedül kódorgott a városban
 ►vivi sola: egyedül él
 ►tie loĝas sola homo: ott egy magányos ember lakik
 ►kun edzo plej malmola estas pli bone ol sola^Z: *közm* rossz a rosszal, de rossz nélkül még rosszabb

2) egymaga <más nélkül>

►sola li ne povas levi la trabon: egymaga nem tudja megemelni a gerendát

►solaj la hungaroj ne povis elpeli la turkojn: a magyarok egymaguk nem tudták kiűzni a törököket

3) egyedül <senki más>

►ĝi apartenas al vi sola: az egyedül a tiéd

►li sola estas kulpa: egyedül ő a hibás

4) egyetlen

►la sola efika rimedo: az egyetlen hatásos eszköz

►tio estas la sola solvo: ez az egyetlen megoldás

sole: 1) *ne* egyedül *l.* sola

2) csak, csupán, egyedül, csakis

►la afero apartenas sole al mi: a dolog egyedül rám tartozik

►li venos sole dimanĉe kaj nur dimanĉe: csupán vasárnap jön <máskor nem> és csak vasárnap <nem előbb>

►sole mi rajtas malfermi la ŝtalsrankon: egyedül én vagyok jogosult kinyitni a széfet

solo: 1) egyedüli dolog

2) *zene* szóló

►ludi solon: szólót játszik

►violona solo: hegedűszóló

soleco: egyedüllét, magány

soleca: 1) magányos

►fari solecan promenon: magányos sétát tesz

►senti sin soleca: magányosnak érzi magát

►vivi solecan vivon: magányos életet él

2) *átv* kihalt

►la soleca marbordo: a kihalt tengerpart

►la soleca vojo: a kihalt út

solece: magányosan

►vivi tre solece: nagyon magányosan él

solecigi: *tr* magányossá v. kihalttá tesz

►la banditoj solecigis la vojojn: a rablók kihalttá tették az utakat

►la perdo de lia edzino solecigis lin: felesége elvesztése magányossá tette

solejo: elhagyatott hely, kihalt hely, pusztaság

solema: magánykedvelő, magányra hajlamos

solisto: 1) *zene* szólista, szólóénekes

2) *játék sp* szólójátékos

solulo: magányos ember

gesolaj: *tréf* ketten egyedül

►ili vivas gesolaj: ketten egyedül v. ágytól külön élnek

unusola: egyes-egyedüli, egyetlen, egyes-egyedül *szin* ununura

►li loĝas unusola: egyes-egyedül lakik

►vi estas mia unusola amiko: te vagy az egyetlen barátom

solinstrumento: *zene* szólóhangszer

solludaĵo: *zene* <hangszeres> szóló

soloalbumo: *zene* szólóalbum

solsola: egyetlen egy

►Alaho estas solsola Dio: Allah az egyetlen egy Isten

solulloĝejo: garzonlakás

sol-: egyedüli, egyetlen, egyedül álló *l.* solbieno, solfilo, solinfano

| *sol/o*¹ *kém* szol *szin* pseŭdosolvaĵo

soligi: *kém* szollá alakít

l.m. aerosolo, ĉelsolo

| *sol/o*¹ solo <pénznem>

| *solan/o* *növ* csucsor, ebszőlő <*Solanum*>

►dolĉamara solano: piros ebszőlő, cserjés csucsor, keserű csucsor <*S. dulcamara*> *szin* dolĉamaro

►nigra solano: fekete csucsor, fekete ebszőlő <*S. nigrum*>

►tubera solano: *tud* burgonya <*S. tuberosum*>

►solanacoj: ebszőlőfélék, burgonyafélék, csucsorfélék <*Solanaceae*>

| *sold/o* 1) *tört* garas, solidus <váltópénz>

2) *tört* sou <FR> <váltópénz>

3) *kat* zsold

soldulo: *kat* zsoldos, zsoldos katona

| *soldanel/o* *növ* harangrojt, harangrongy <*Soldanella*>

►alpa soldanelo: havasi harangrojt <*S. alpina*>

►eta soldanelo: pici harangrojt, törpe harangrojt <*S. pusilla*>

| *soldat/o* 1) katona, közkatona

►florkroni la tombon de la Nekonata Soldato: megkoszorúzza az ismeretlen katona sírját

►la infanoj ludis soldatojn: a gyerekek katonásdit játszottak

►stana soldato: *játék* ólomkatona

►unu soldato militon ne faras^Z: *közm* egy szál katona kevés a háborúhoz

2) *áll* katona <hangyák, termeszek>

soldata: katona-, katonai

►soldata uniformo: katonai egyenruha

soldati: *ntr* katonáskodik, *ige* katona

►li soldatis en Afganio: Afganisztánban volt katona

soldataĉo: durva katona, zsoldos

soldataro: 1) *kat* katonai állomány, katonaság

►la soldataro de la fortreso: az erőd állománya

2) *kat* katonák csoportja, egy csapat katona

►sendisciplina soldataro: fegyelmezetlen katonák

soldatejo: *kat ép* laktanya, kaszárnya *szin* kazerno

soldatiĝi: *ntr* *kat* berukkol, beáll katonának

ekssoldato: *kat* leszerelt katona, obsitos

kunsoldato: katonatárs

novsoldato: *kat* újonc

vicsoldato: *kat* sorkatona, baka

soldatkesto: *kat* katonaláda

soldatpano: *gaszt* katonakenyér, komiszkenyér

soldatservi: *ntr* *kat* katonai szolgálatot teljesít, katonáskodik

soldatservo: *kat* katonai szolgálat

l.m. akvosoldato, dungosoldato, fajrosoldato, frontsoldato,

limsoldato, ludsoldato, marsoldato, pedsoldato, servosoldato

stansoldato

| *sole/o*¹ *áll* nyelvhal, szől <*Solea*>

| *sole/o*¹ *anat* lábszári hajlító<izom>, musculus soleus

| *solecism/o* *nyt* durva nyelvtani hiba, solecizmus

| *solen/a* 1) ünnepi, ünnepélyes <rituális szabályok szerinti>

►fari solenan promeson: ünnepélyes fogadalmat tesz

►solena ĵuro: ünnepi eskü

►solene eldiri verdikton: ünnepélyesen kimondja az ítéletet

2) <külsőségekben> ünnepi, ünnepélyes

►iri kun solenaj paŝoj: ünnepélyes léptekkel halad

►solena eniro de la eminentuloj: a kiválóságok ünnepélyes

bevonulása

►solena okazo: ünnepi alkalom

►solena parolado: ünnepi beszéd

soleno: 1) ünnepély, ceremónia, szertartás

►adiaŭiga soleno: búcsúztató, búcsúünnepély

►geedziĝa soleno: esküvői ceremónia

►memora soleno: megemlékező ünnepély

2) *kr* piros betűs ünnep

soleni: *tr* ünnepel, <ünnepet> megül

►soleni jubileon: jubileumot ül

solenajo: ünnepi rendezvény

►la solenajoj de la 15a de Marto: a március 15-i ünnepi rendezvények

►lernojarfina solenajo: isk tanérvzáró ünnepély

►lernojarkomenca solenajo: isk tanévnyitó ünnepély

soleneco: ünnepélyesség

solenejo: ép díszterem

l.m. danksoleno

| **solen/o** áll hüvelykagyló, késtokkagyló <Solen>

| **solenoid/o** vill mágnes tekercs, szolenoid

| **solfatar/o** geo kéngőzös hőforrás, szolfatára

| **solfeg/o** zene szolfézs

►absoluta solfeg/o: abszolút szolfézs

►relativa solfeg/o: relatív szolfézs

solfeĝi: tr zene szolmizál

solfeĝado: zene szolmizálás

| **solicitor/o** jog jogi asszisztens

| **solid/o 1)** fiz szilárdtest

2) mat mértani test, merev test

►platona solido: szabályos test, platóni test

►rivolua solido: forgástest

solida: 1) fiz szilárd <halmazállapotú>

►glacio estas solida akvo: a jég szilárd víz

►solida nutraĵo: szilárd élelem

►solida stato: szilárd halmazállapot

2) mat test-

►solida angulo: testszöglet, térszöglet

3) átv erős, szilárd, komoly, tartós

►havi la solidan opinion: az a szilárd meggyőződése

►solida bazo: szilárd alap

►solida scienca bazo: szilárd tudományos alap

►solidaj argumentoj: szilárd v. komoly érvek

4) átv komoly, szolid, megbízható

►li estas solida homo, ni povas fidi lin: szolid ember, bízhatunk benne

►mi konfidis la taskon al solida homo: komoly emberre bízta a feladatot

►solida firmao: megbízható cég

►solida horloĝo: megbízható óra

solideco: 1) fiz szilárd halmazállapot

2) átv szilárdság, komolyság, megbízhatóság

►solideco de argumentoj: érvek komolysága

►solideco de banko: bank megbízhatósága

solidigi: 1) tr fiz szilárd halmazállapotúvá alakít

2) tr átv megszilárdít, megerősít, megbízhatóvá tesz

►ni solidigis nian financon: megerősítettük pénzügyi helyzetünket

solidigi: 1) ntr fiz megszilárdul, megdermed

►la suko solidigis pro la malvarmo: a lé megdermedt a hideg miatt

2) ntr átv szilárdvá válik, megbízhatóvá válik

►la ekonomio de la lando solidigis: megerősödött az ország gazdasága

►nun li estas tro juna, sed li solidigos: most túl fiatal, de majd megállapodik

malsolida: komolytalan, nem megbízható

►kun homoj malsolidaj ne traktu: komolytalan emberekkel ne tárgyaljon

solidaĝa: érett/megállapodott korú

| **solidag/o** növ aranyvessző, istápfű <Solidago> szin orvergo 2

►eŭropa solidago: közönséges v. erdei aranyvessző, aranyos istápfű <S. virgaurea> szin orvergo 1

►kanada solidago: kanadai aranyvessző <S. canadensis>

| **solidar/a 1)** szolidáris, összetartó, közösséget vállaló

2) jog egyetemlegesen felelős

solidareco: 1) szolidaritás, összetartás, közösségvállalás

2) jog egyetemleges felelősség

| **Soliman/o** Szulejmán, Szolimán <utónév>

►sultano Solimano: tört Szulejmán szultán

| **soling/o** sp soling

| **solipsism/o** fil szolipsizmus

| **soliter/o 1)** szoliter, önállóan foglalt gyémánt

2) játék szoliter, egyszemélyes játék, pasziánsz

| **soliton/o** fiz szoliton, magányos hullám szin sola ondo

| **soliv/o 1)** ép födémgerenda, süveggerenda

2) hajó fedélzeti gerenda

ĉefsolivo: ép mestergerenda, főgerenda, főtartó szin ĉeftrabo

| **solo/o** 1. solo 2

| **Solon/o** jog tört Szolón

| **Soloturn/o** geo pol Solothurn <város és kanton>

| **solresol/o** nyt solresol

| **solstic/o** csill napforduló

►somera solstico: nyári napforduló szin somermezo

►vintra solstico: téli napforduló szin vintromezo

| **solutre/o** tört szolutréi kultúra

| **solv/i 1)** tr kém old, felold

►solvi salon en akvo: sót vízben old

2) tr megold, megfejt

►solvi demandon: kérdést megold

►solvi enigmon: rejtvényt fejt

►solvi konflikton: konfliktust megold

solvo: 1) kém oldás

2) megoldás

►nombra solvo: mat numerikus megoldás

solvaĵo: kém oldat

►acida solvaĵo: savas oldat

►akva solvaĵo: vizes oldat

►diluita solvaĵo: hígított oldat

►koncentrita solvaĵo: koncentrált oldat

solvanto, solvenzo, solvilo: kém oldószer

solvantumi: tr kém szolvatál szin solvati

solvebla: 1) kém oldható, oldódó

2) megoldható

►solvebla malhelpaĵo: megoldható nehézség

►solvebla problemo: megoldható probléma

solvendi: ntr megoldandó

►la tasko nepre solvendas: a feladat okvetlenül megoldandó

solviĝi: 1) ntr kém oldódik, feloldódik

►la kumanoj solviĝis en la hungararo: a kunok feloldódtak a magyarságban

►solviĝi kiel fumo: köddé válik

►sukero bone solviĝas en akvo: a cukor jól oldódik vízben

2) ntr megoldódik

►la enigmo solviĝis: megoldódott a rejtély

desolvi: tr kém leold vhonnan

desolviĝi: ntr kém leoldódik, leválik

►la sigelvakso desolviĝis de la letero: a pecsétviasz leoldódott a levélről

dissolvi: 1) tr kém teljesen felold

2) tr átv jog feloszlát

dissolviĝi: **1)** *ntr* kém teljesen feloldódik

2) *ntr* átv szertefoszlik

►la fantomoj dissolviĝis en nebulon: a kísértetek köddé foszlottak
dissolvo: **1)** kém teljes feloldás

2) jog felosztatás

3) fot elhalványulás *szin* fado 2

pseŭdosolvajo: *l.* solo

| **solvat/i** *tr* kém szolvatál *szin* solvantumi

| **solvent/a** *gazd* fizetőképes

solventeco: *gazd* fizetőképesseg

nesolventa: *gazd* fizetéseképtelen

nesolventeco: *gazd* fizetéseképtelenség

| **-somo** *biol* -szóma

dusomo: *biol* diszóma

trisomo: *biol* triszóma

unusomo: *biol* monoszóma, páratlan kromoszóma

| **som/o**¹ *biol* szóma, test, testecske *l.* lizosomo, nukleosomo,

peroksisomo, ribosomo

| **som/o**¹ szom <pénznem>

| **som/o**¹ *biz* *pszi* szadomazó, szadomazochizmus

| **somal/o** *fn* szomáli

somala: *mn* *nyt* szomáli <som>

Somalujo, Somalio: *geo* *pol* Szomália <SO>

Somalibordo: *geo* Szomálipart

►Franca Somalibordo: *tört* Francia Szomálipart

| **somat/o** **1)** *biol* szóma *vö.* ĝermen

2) test <a lélekkel ellentétben>

somata: *biol* testi, szomatikus

►somataj simptomoj de mensaj malsanoj: elmebetegségek testi v.
szomatikus tünetei

somatogamio: *biol* citoplazma-egyesülés, szomatogámia

l.m. psikosomata

| **somateri/o** *l.* molanoso

| **sombr/a** *ritk* komor, sötét, bús

►sombraj perspektivoj: sötét kilátások

►sombra vizaĝo: komor arc

| **somer/o** nyár

►dum la lasta somero: a múlt nyáron

►en la venonta somero: a jövő nyáron

►filigrana v. indiana somero: vénasszonyok nyara

►kio taŭgas por somero, ne taŭgas por vintro^Z: *közm* nyáron
csináltass szánt, télen szalmakalapot vegyél

►somero de Sankta Marteno: vénasszonyok nyara, nyárutó

somera: nyári

►en somera tempo: nyáridőben

►somera tendumado: nyári táborozás

somere: nyáron

►ĉi-somere: idén nyáron

someras: *ntr* nyár van

someriĝas: *ntr* kezdődik a nyár, beköszönt a nyár

►ĉi-jare malrapide someriĝas: idén lassan kezdődik a nyár

somerumi: *ntr* nyaral

somerumanto: *fn* nyaraló

trasomerumi: *ntr* *agr* a nyarat vhol tölti

►la grego trasomerumis en la montaro: a gulya a nyarat a hegyekben
töltötte

postsomero: *met* nyárutó

somerdomo: *fn* *ép* nyaraló, nyári lak, dácsa

somerkupreso: *l.* basio

somerlernejo: nyári szabadegyetem

somerloĝejo: nyári lakhely

somermezo: *csill* nyári napforduló *szin* somera solstico

somerosporo: *növ* nyári spóra

somerteatro: *műv* szabadtéri színpad

somervarmego: kánikula

| **somier/o** ágysodrony

| **Somm/o** **1)** *geo* Somme <folyó>

2) *geo* Somme <megye>

| **somnambul/o** *pszi* alvajáró, holdkóros, szomnambul

somnambulismo: *pszi* holdkórosság, alvajárás, szomnambulizmus

| **somnol/o** *ritk* szundítás, szundikálás *szin* dormeto

somnoli: *ntr* *ritk* szundít, szundikál, bólogat *szin* dormeti

somnolemo: *orv* beteges aluszékonyság, somnolentia

| **son/i** **1)** *ntr* szól, hangzik

►jus sonis la dek-dua: az imént ütötte el a tizenkettőt

►kio akorde ne sonas, tio rimon ne donas^Z: *közm* egy süveg alatt nem
fér két fej

►lia voĉo sonas agrable: a hangja kellemesen szól

►sonas trumpetoj: trombiták szólnak

2) *ntr* átv hangzik

►strange sonas via pardonpeto: furcsán hangzik a bocsánatkérésed

►tio ne sonas kredeble: ez nem hangzik hihetően

sono: hang

►la sonorilo havas belan sonon: a harangnak szép a hangja

►neartikulaciata sono: artikulátlan hang

►reduktita sono: *nyt* sorvadó hang, redukált hang

sonado: hangzás

►laŭ la sonado kavo kaŝiĝis sub la planko: a hangzás alapján üreg
rejtőzött a padló alatt

sonanto: *fn* *nyt* szonáns *vö.* bruanto

soneco: hangzás

sonero: *zene* részhang

sonigi: *tr* hallat, hangoztat, <hangot> megszólaltat

►la horloĝo sonigis meznokton: az óra éjfélét ütött

►sonigi alarmon: riadót fűj

►sonigi muzikilon: hangszer megszólaltat

►sonigi sian voĉon: hallatja a hangját

sonujo: *zene* hangszekrény <hangszer> *szin* sonskatolo

dissonado: *l.* disonanco

eksoni: *ntr* megszólal <hang>

►bela muziko eksonis: szép zene szólalt meg

►eksonis la trumpetoj: felharsantak a trombiták

►tintilo eksonis en la nokta silento: csengő szólalt meg az éjszakai
csendben

infrasono: *fiz* infrahang

kunsoni: *ntr* együtt hangzik

missona: *zene* átv disszonáns

missonado: *zene* átv disszonancia

postsono: utóhangzás

postsoni: *ntr* utóhangzik

resoni: *ntr* visszhangzik, rezonál

►kio al mi sonis, tion mi resonas^Z: *közm* amint vettem, úgy adom,
amint hallottam, úgy mondom

►lia voĉo resonis en la ĉambrego: hangja visszhangzott a

nagyteremben

►liaj paŝoj resonis sub la pordoarkoj: léptei visszhangoztak a kapu
alatt

►resoni en lia animo: átv lelkében visszhangzik

resono: **1)** visszhang *szin* eĥo

►kia sono, tia resono^Z: *kōzm* amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten

►liaj verkoj trovis varman resonon ĉe la legantoj: művei meleg visszhangra találtak az olvasóknál

►la resono de Tihany: a tihanyi visszhang

2) *fiz* rezonancia *szin* resonanco

resonilo: 1) *fiz* rezonátor

2) *zene* hangszekrény

sensone: hangtalanul

►li movis sensone la lipojn: hangtalanul mozgatta az ajkait

supersona: *fiz* szuperszonikus, hangsebesség feletti

supersoni: *tr* <hangosságban> elnyom

►la tamburoj supersonis la vivuadon: a dobok elnyomták az éljenzést

ultrasono: *fiz* ultrahang

ultrasona: *fiz* ultrahang-, ultrahangos

►ultrasona ekzameno: *orv* ultrahangos vizsgálat *szin* ehografio, sonografio

►ultrasona ondo: ultrahanghullám

belsona: kellemes hangzású, dallamos

bonsoneco: jó hangzás

malbonsona: rossz v. kellemetlen hangzású

sonakomodigo: *nyt* hasonulás *szin* sonsimiliĝo

sonalterno: *ir* kecskerím *szin* kontraŭknało

sonaparato: *eltr* music center

sonarĥivo: hangarchívum

sonbendo: *eltr* hangszalag, magnószalag

sonbendi: *tr* hangszalagra vesz

►li sonbendis la koncerton: hangszalagra vette a hangversenyt

sonbendilo: *eltr* magnetofon, magnó

sonbitigilo: *inf* hangdigitalizáló

sonbrako: *eltr* hangszedőkar, pick-up-kar <lemezjátszó>

sonĉeno: *nyt* hangsor

sondisko: hanglemez

sondosiero: *inf* hangállomány, hangfájl

sonefekto: hanghatás, hangeffektus

sonekipaĵo: *film* hangtechnika, hangtechnikai eszközök

sonfiguro: *ir* hangalakzat

sonfilmo: *film* tört hangzófilm, zenés hangosítású film

sonfonto: *fiz* hangforrás, akusztikai forrás

sonformado: *nyt* hangképzés

sonfosteto: *zene* hangléc, „lélek” <hangszer>

sonfrekvenco: *fiz* hangfrekvencia

songazeto: *távk* hangos újság

sonimita: *nyt* hangutánzó

sonimito: 1) *nyt* hangutánzás

2) *nyt* hangutánzó szó

soningeniero: *tech* hangmérnök

sonizoli: *tr tech* hangszigetel

sonizolita: *tech* hangszigetelt

sonkarto: *inf* hangkártya

sonkasedo: hangkazetta

sonkasedilo: *eltr* kazettás magnó

sonkesto: hangfal

sonkoloro: *fiz* hangszín

sonkordo: *anat* hangszál, hangszalag

sonkvalito: hangminőség

sonlegilo: *inf* hanglejátszó, sound player

sonlibro: *inf* hangzókönyv

sonmaterialo: hanganyag

sonmuro: *fiz* hanghatár

sonografio: *orv* ultrahangos vizsgálat *szin* ehografio, ultrasona ekzameno

sonondo: *fiz* hanghullám

sonprenilo: *zene* hangszedő

sonreflekto: *fiz* hangvisszaverődés

sonserpento: *l.* krotalo

sonscienco: *nyt* hangtan, hangtudomány, fonematika

sonsento: *zene* hallás

►absoluta sonsento: abszolút hallás

►relativa sonsento: relatív hallás

sonserpento: *l.* krotalo

sonsimiliĝo: *nyt* hasonulás *szin* asimiliĝo 3

►antaŭenefika sonsimiliĝo: előreható hasonulás

►kompleta sonsimiliĝo: teljes hasonulás

►parta sonsimiliĝo: részleges hasonulás

►regresa sonsimiliĝo: hátraható hasonulás

►senvoĉa sonsimiliĝo: zöngétlen hasonulás

►voĉa sonsimiliĝo: zöngés hasonulás

sonsistemo: *nyt* hangrendszer

sonskatolo: hangszekrény *szin* sonujo

sonskribo: hangírás

sonpoemo: *zene* szimfonikus költemény

sonportilo: *fn tech* zene hanghordozó

sonrapido: *fiz* hangsebesség

sonreĝisoro: *film* hangmérnök

sonregistro: hangfelvétel

sonregistraĵo: hangfelvétel

sonregistrilo: *tech* hangfelvevő eszköz

sonreproduktilo: *tech* hanglejátszó eszköz

sonsorba: *tech* hangelnyelő

sonstreko, sonstrio: *film* hangcsík, hangsáv

sontabulo: *zene* fedőlap <hangszer>

►glita sontabulo de orgeno: orgona csúszkaládája

►kesta sontabulo de orgeno: orgona multiplex szélládája

►konusa sontabulo de orgeno: orgona kúpládája

►membrana sontabulo de orgeno: orgona membránládája

►risorta sontabulo de orgeno: orgona springládája

sontempumilo: *gaszt* konyhai visszaszámláló, konyhai időmérő v. időzítő *szin* kuireja tempumilo

sontransiro: hangkapcsolódás

sonteknikisto: *film* hangtechnikus

sontrako: *film* hangsáv

sontruo: *zene* hangrés <hangszer>

sonvaloro: *fiz* hangérték

l.m. dentosono, dulipsono, lipsono, nazosono, palatsono, parolsono, ŝtopsono, tremsono, velsono

| **sonat/o** *zene* szonáta

| **sond/i** 1) *tr* <mélységet> mér

►sondi la riveron: méri a folyó mélységét

2) *tr* <mérőműszerekkel> vizsgál, kutat, szondáz

►sondi la atmosferon: vizsgálja a légkört

►sondi la marfundon: vizsgálja a tengerfenéket

►sondi uretron: húgycsövet szondáz

3) *tr* *átv* kipuhatól, kifürkész

►li sondis inter la korteganoj: puhatólózott az udvaroncok között

►per tio ni volas sondi la aĉetemon de la legantoj: ezzel az olvasók vásárlási kedvét akarjuk kipuhatólni

►sondi la publikan opinion: vizsgálja a közvéleményt

sondo, sondado: 1) *hajó* szondázás

2) *átv* szondázás, kutatás

sondafo: kutatási eredmény

sondilo: **1)** *hajó* mélységmérő, szonda

2) *gysz* szonda

▶butonkapa sondilo: gombos szonda, olívaszonda

▶kanela sondilo: vajt szonda

3) *biol* génszonda

neelsondebla: kifürkészhetetlen

sondbalono: *met* szondázó léggömb, léggömbszonda, ballonszonda

l.m. borsondado, ehosondilo, opinisondo, plumbosondilo,

radiosondo

| **sonet/o** *ir* szonett

sonetisto: *ir* szonettköltő

| **songhaj/o** *fn* szongai

songhaja: *mn nyt* szongai <son>

| **song/o** **1)** álom

▶songo teruras, songo forkuras^Z: *közm* álom azt jelenti, hogy aludtál

2) *ex átv* álom, álmodozás *l.* revo

songi: **1)** *x* álmodik

▶kion belan vi songis?: mi szépet álmodtál?

▶li songis pri sia filo: a fiáról álmodott

▶mi devas songi pri tio: aludnom kell rá egyet

▶mi songis, ke mi estas reĝo: azt álmodtam, hogy király vagyok

▶nenion mi songis: semmit sem álmodtam

2) *ex átv* álmodik vmiről *l.* revi

trasongi: *tr* átálmodik

▶li kvazaŭ trasongis sian vivon: mintha átálmodta volna az életét

songinterpreto, songoklarigo: álomfejtés

songinterpretisto, songoklarigisto: *fn* álomfejtő

songolibro: álmoskönyv

l.m. angorsonĝo, inkubsonĝo, premsonĝo, terursonĝo

| **sonink/o** szoninka

soninka: *nyt* szoninka <snk>

| **sonk/o** *növ* csorbóka <Sonchus>

▶ordinara sonko: szelíd csorbóka <S. oleraceus>

| **sonkoj/o** *növ* vörös annóna <Annona purpurea>

| **sonor/i** **1)** *ntr* zeng, cseng, bong, búg, zúg, szól

▶intertintigitaj glasoj sonoras: összekoccintott poharak csengenek

▶ŝia voĉo agrable sonoris: kellemesen csengett a <nő> hangja

▶martelfrapoj sonoras: kalapácsütések bonganak

▶preĝejaj sonoriloj sonoras: templomi harangok zúgnak

▶tamburfrapoj sonoras: dobütések szólnak

▶tintilo sonoras: csengő szól

sonoro: **1)** zengés, csengés, búgás, zúgás

▶sonoro de gongo: gong búgása

▶sonoro de tintiloj: csengők zengése

▶sonoro de trumpetoj: trombiták zengése

2) *nyt* zöngé

sonorigi: *tr* harangozik, csenget, zenget, <harangot> megszólaltat

▶li sonorigis la orgenon: megszólaltatta az orgonát

▶sonorigi al la vespera preĝo: az esti imádságra harangoz

▶sonorigi alarmon: félreveri a harangot

▶sonorigi ĉe pordo: ajtónál csenget

▶sonorigu al la servistino: csengessen a cselédnek

sonorilo: **1)** harang

▶brulalarma sonorilo: tűzjelző harang

▶krevinta sonorilo: repedt harang

▶sonorilo vokas al preĝejo kaj mem neniam eniras^Z: *közm* a harang

is hív másokat a templomba, de maga nem megy

2) csengő

▶domporda sonorilo: kapucsengő

▶elektra sonorilo: villamos csengő

sonorilaro: *zene* harangjáték, carillon, campanelli

sonorilejo: *ép* harangtorony *szin* sonorilturo, kampanilo

sonorileto: csengő, kis harang

▶promorta sonorileto: lélekharang

▶vitra sonorileto: üvegcsengő

sonoretigi: *tr* csenget

sonorilisto: *fn* harangozó

eksonori: *ntr* <harang, csengő> megszólal, csengeni kezd

forsonorigo: *isk* kicsengetés

postsonori: *ntr* utócseng, utószeng

sonorilbutono: csengőgomb

sonorilfando, sonorilmuldo: *koh* harangöntés

sonorillango: harangnyelv

sonorilsono: harangszó

sonorilstablo: harangláb

sonorilturo: *ép* harangtorony *szin* sonorilejo, kampanilo

l.m. alarmsonorilo, sledsonorilo, tirsonorilo, tubsonorilo

| **Sonor/o** *geo pol* Sonora <MX>

| **sopir/i** *x* visszavágyik, visszakíván, sóhajtozik vmi után

▶kie ajn rano iras, ĝi ĉiam marĉon sopiras^Z: *közm* a béka mindig a pocsolyába vágyik

▶ni sopiris pri revido: vizszontlátásra vágytunk

▶sopiri al la hejmo: hazavágyik

▶sopiri al la perdita patrujo: visszavágyik az elveszett hazába

▶sopiri al trankvilo: nyugalomra vágyik

2) *x* vágyik vmire

▶li sopiris al novaj rekordoj: új rekordokra vágyott

▶li tre sopiras novan aŭton: nagyon vágyik egy új kocsira

▶ne sopiru pri tio, kion vi ne povas akiri: ne vágyj arra, amit nem tudsz elérni

3) *ntr* sóhajtozik *szin* suspiri

sopiro, sopirado: vágy, vágyakozás

▶li ne plu sentis sopiron revidi sian patrujon: már nem érzett vágyat arra, hogy vizszontlássa a hazáját

▶min kaptis forta sopiro: erős vágy fogott el

▶tio vekis en li sopiron al ŝi: ez vágyat ébreszt benne iránta <egy nő iránt>

sopirĝemi: *ntr* nyögve sóhajtozik

l.m. amsopiro, hejmsopiro

| **sopor/o** *orv* mély kábulat, öntudatlanság, sopor

| **sopran/o** *fn* *zene* szoprán, szoprán hang *szin* diskanto

▶koloratura soprano: koloratűrszoprán

▶ni aŭdis belegan sopranon: gyönyörű szopránt hallottunk

▶ŝia soprano ravis nin: <egy nő> szoprán hangja elbűvölt bennünket

sopranulino: *zene* szoprán, szopránénekes

mezosoprano: *zene* mezzoszoprán

mezosopranulino: *zene* mezzoszoprán énekes

sopranfluto: *zene* szopránfuvola

sopranregistro: *zene* diszkanregiszter

| **sor** *ritk* felfelé *szin* supren

sori: *ntr* *rep* felemelkedik

sorado: *rep* felemelkedés

soriri: *ntr* felmegy *szin* supreniri

| **sor/o** **1)** *növ* sporangiumcsoport, szórusz, sorus

2) *növ* spóratelep

| **sorab/o** *fn* vend, szorb

soraba: *mn nyt* vend, szorb <wen>

Sorabujo, Sorabio: *geo* Vendvidék

| **sorb/i** **1)** *tr* szív, kiszív, felszív, magába szív

►la papero sorbis la inkon: a papír felszívta a tintát
 ►la spongo rapide sorbis la akvon: a szivacs gyorsan magába szívta a vizet
 ►li sorbas fruktosukon per pajlo: gyümölcslevet szív szalmaszállal
 ►li sorbis la krudan ovon el ĝia ŝelo: kiszívta a nyers tojást a héjából
 ►per la nazo li sorbis pinĉon da tabako: az orrával egy csipetnyi dohányt szippantott fel
2) tr fiz elnyel, abszorbeál *szin* absorbi
 ►ĉi tiu materialo sorbas la lumon: ez az anyag elnyeli a fényt
 ►la elastaĵo sorbis la puŝenergion: a rugalmas elem elnyelte a lökésenergiát
3) tr átv magába szív
 ►la amaso sorbis liajn vortojn: a tömeg csak úgy itta a szavait sorba: nedvszívó, felszívó, itató, magába szívó
 ►sorba koeficiento: *fiz* elnyelési együttható
 ►sorba linio: *fiz* abszorpciós vonal
 ►sorba papero: itatóspapír
 sorbado: felszívás, felítás, elnyelés, abszorpció
 sorbanto: *fiz* elnyelő közeg, abszorbens
 sorbeco: **1)** nedvszívó képesség
2) fiz elnyelőképesség, abszorpcióképesség
 sorbetadi: *tr* kortyol, szörpöl, hörpöl, szürcsölget
 sorbigi: **1)** *tr* felitat, felszívat, elnelet
2) tr átitat
 ►tero sorbigita de la sango de herooj: hősök vére által átitatott föld
 sorbiĝi: **1)** *ntr* felszívódik, felivódik, felitatódik, elnyelődik
2) ntr átitatódik
 sorbilo: elnyelőkészülék
 ►sorbilo de fumoj: *fn* füstelnyelő
 alsorbi: *kém* adszorbeál, felületén megköt, magához szív *szin* adsorbi
 ►karbono alsorbas multajn substancojn: a szén sok anyagot megköt a felületén
 alsorbanto: *fn* kém adszorbens
 elsorbiĝi: *ntr* kicsepeg, kiszivárog
 ensorbi: **1)** *tr* beszív, magába szív
 ►la grundo ensorbis la restintan akvon: a talaj beszívta a maradék vizet
2) tr átv magába szív, elsajátít, magáévá tesz
 ►Esperanto konstante ensorbas novajn vortojn: az esperantó állandóan magába szív új szavakat
 ►la filozofio ensorbis liajn pensojn: a filozófia magáévá tette a gondolatait
 ensorbiĝi: *ntr* felszívódik, beivódik
 malsorbiĝi: *ntr* kicsepeg, kiszivárog
 nesorbema: nem nedvszívó
 resorbi: **1)** *tr* újra szív
2) tr visszaszív
 trasorbiĝi: *ntr* átszivárog
 ►la sango trasorbiĝis tra la ĉemizo: a vér átszivárgott az ingen
 sorboharo: *növ* gyökérszőr
 sorbomato: kádelötét
 sorbosablo: porzó
l.m. inksorbilo, menstrusorbilo, okulsorbi, skusorbilo, sonsorba
| Sorbon/o *isk* Sorbonne <egyetem>
| sorbus/o *növ* berkenye <fa, bokor> <Sorbus> *szin* sorpujo vő. alizujo, kurmujo
 ►adstringa sorbuso: barkóca, barkócafa, barkócaberkenye <S. torminalis> *szin* adstringa alizujo
 ►birdokaptista sorbuso: madárberkenye, vörös berkenye, gálnafa <S. aucuparia>

►blanka sorbuso: lisztes berkenye, süvöltény <S. aria> *szin* blanka alizujo
 ►doma sorbuso: házi v. kerti berkenye, fojtós berkenye, fojtóska, süvölténykörte <S. aria> *szin* kurmujo
 ►rondfolia sorbuso: kereklevelű berkenye <S. rotundifolia>
| sorĉ/i **1)** *tr* varázsol, elvarázsol
 ►el la roko li sorĉis fonton: a sziklából forrást varázsolt
 ►li sorĉis min urso: medvévé varázsolt
2) átv elbűvöl, elbájol, megbabonáz
 ►la knabino sorĉis ĉiujn virojn: a lány az összes férfit megbabonázta
 sorĉo: **1)** varázslat
2) átv varázserő, bűbáj
 sorĉa: **1)** varázs-, varázslatos
 ►sorĉa fluto: varázsfuvola
 ►sorĉa forto: varázserő
 ►sorĉa povo: varázshatalom
2) átv elbűvölő, bűbajos
 ►sorĉe ridetantaj okuloj: elbűvölően mosolygó szemek
 ►vi havas sorĉan filinon: elbűvölő lányod van
 sorĉado: varázslás
 sorĉaĵo: varázslat
 sorĉisto: varázsló
 sorĉistino: boszorkány
 desorĉi: *tr* varázslat alól felold, leveszi róla <n> a rontást
 elsorĉi: *tr* elővarázsol
 ►el la kukurbo la feino elsorĉis kaleŝon: a tökből a tündér egy hintót varázsolt elő
 ►mirindajn tonojn li elsorĉis el la violono: csodálatos hangokat varázsolt elő a hegedűből
 ensorĉi mavokule: szemmel ver
 ensorĉi: **1)** *tr* belevarázsol v. hova
 ►li ensorĉis monon en la poŝon de la infano: pénzt varázsolt a gyermek zsebébe
2) tr átv elvarázsol, elbűvöl *szin* ravi
 ►la virino ensorĉis nin: a nő elbűvölt bennünket
 ensorĉiteco: **1)** elvarázsoltság
2) átv bűvölet *szin* raviĝo
 transsorĉi: *tr* vmivé varázsol
 ►la sorĉistino transsorĉis la soldaton porko: a boszorkány disznóvá varázsolta a katonát
 sorĉarto: bűbájosság, varázsló mesterség
 sorĉbastono: varázspálca
 sorĉformulo: varázssige
 sorĉkanto: *zene* varázsének
 sorĉoherbo: *l.* circeo
l.m. rigardsorĉi
| sordid/a *ritk* átv is szennyes, piszkos, mocskos
 ►sordida fantazio: piszkos fantázia
| sordin/o *zene* hangfogó, hangtompító, szordínó
| sorg/o *növ* cirok <Sorghum>
 ►dukolora sorgo, ordinara sorgo: termesztett v. szemes cirok, takarmánycirok <S. bicolor> *szin* mileego
 ►Halepa sorgo: fenyércirok, aleppói cirok <S. halepense>
| sorik/o *áll* cickány <Sorex>
 ►sorikedoj: cickányfélék <Soricidae>
| sorit/o **1)** *fil* lánckövetkeztetés, sorites
2) pej félrevezető lánckövetkeztetés
| soroban/o *mat* szorobán, japán számológép
| sorp/o *növ* berkenye <termés>
 sorpujo: *l.* sorbuso

| **sort/o 1)** sors, végzet

► bone tiu sidas, al kiu la sorto ridas^Z: *kōzm* könnyű annak, akire a szerencse mosolyog

► kiun la sorto karesas, al tiu ĉio sukcesas^Z: *kōzm* akit kedvel a szerencse, a siker is megtalálja

► kiun la sorto karesas, tiu sukcesos^Z: *kōzm* akit kedvel a szerencse, a siker is megtalálja

► lia sorto estas sigelita: a sorsa meg van pecsételve

► per ironio de la sorto: a sors iróniájából

► se decides la sorto, helpos nenia forto^Z: *kōzm* a sors ellen nem lehet hadakozni

► se la sorto vin batas, mokantoj ne mankas^Z: *kōzm* döglött oroszlánt a számár is rugdossa

► sorto donas favoron, sorto donas doloron^Z: *kōzm* a szerencse forgandó

► sorto flatas, sorto batas: *kōzm* a szerencse forgandó

► sorto ofte alsendas, kion oni ne atendas^Z: nem tudni, mit hoz a holnap; senkinek sincs a holnap a homlokára írva

2) sors <jövő, az élet alakulása>

► ankoraŭ neniu evitis la sorton^Z: *kōzm* még senki sem kerülte el a sorsát

► antaŭdiri lian sorton: megmondja a sorsát

► la sorto de nia afero estas en viaj manoj: ügyünk sorsa a kezetekben van

► li volas mem formi sian sorton: maga akarja formálni a sorsát

► mizera sorto lin atendas: nyomorúságos sors vár rá

► ne tian sorton meritis la lando: nem ilyen sorsot érdemelt az ország

► submeti sin al sia sorto: megadja magát a sorsának

sorti: *ntr* rendeltetve van, ez a sorsa

► la epoko, en kiu sortis al li vivi: a kor, amelyben rendeltetett élnie

missorto: balsors

samsortulo: sorstárs *szin* sortokunulo

sortobato: sorscsapás

sortodecida: sorsdöntő

sortodiveni: *ntr* megjövendőli a sorsát, megmondja a sorsát

sortodivenistino: jósnő *szin* aŭguristino

sortograva: életbevágó

sortokunulo: sorstárs *szin* samsortulo

sortoturno: sorsforduló, sorsfordulat

l.m. bonsorta

| **sortiment/o 1)** *gazd* választék, szortiment

► magra sortimento da ŝtofoj: szegényes szövetválaszték

► riĉa sortimento da libroj: gazdag könyvválaszték

2) készlet *szin* garnituro

► sortimento da tipoj en presejo: nyomdai betűkészlet

sortimenti: *tr* összeválogat, <választékot> összeállít

► bone sortimentitaj laboriloj: jól összeválogatott munkaeszközök

► li sortimentis la manĝeblajn fungojn: összeválogatta az ehető gombákat

► manke sortimentitaj uniformoj: hiányosan összeállított egyenruhák

ekssortimenta: készletből visszamaradt

| **SOS** távk SOS

SOS-aŭtoservo: autómentő

| **soteriologio** *kr* megváltástan, szoteriológia

| **sot/o** *fn* szoto

sota: *mn nyt* szoto <sot>

| **sotern/o** *gaszt* sauternes-i fehérbor

| **soŭl/o** *zene* soul

| **sovaĝ/a 1)** vad, vadon élő, vadon termő <természeti>

► sovaĝa kato: vadmacska

► sovaĝa planto: vadnővény

► sovaĝa besto: vadállat

► sovaĝaj triboj: vad törzsek, vadon élő törzsek

► sovaĝa vegetaĵo: vadnővényzet, dudva, gyom

2) vad, nyers, durva

► li eligadis sovaĝajn kriojn: vad kiáltásokat hallatott

► sovaĝa buĉado: vad öldöklés

► Sovaĝa Okcidento: Vadnyugat

► sovaĝaj pasioj: vad szenvedélyek

sovaĝi: *ntr* vadul, tombol

► ekstere la elementoj sovaĝas: kint az elemek tombolnak

sovaĝeco: vadság

sovaĝejo: vadon

sovaĝulo: **1)** vadember

► la misiistoj iris inter sovaĝulojn, por konverti ilin: a misszionáriusok vademberek közé mentek, hogy megtérítsék őket

2) vad ember

► ĉi tiuj sovaĝuloj detruis ĉion: ezek a vad emberek mindent leromboltak

3) *pej* hippi, nonkonformista

sovaĝigi: *ntr* megvadul, megbokrosodik

malsovaĝa: szelíd, kezes

malsovaĝigi: **1)** *tr* megszelídít, megzaboláz

► li ne sukcesis malsovaĝigi siajn sentojn: nem sikerült megzaboláznia érzéseit

2) *tr* megszelídít, házasít

► ili tenis malsovaĝigitan kapreolon: megszelídített őzet tartottak

sovaĝakva: *víz* vadvízi

► sovaĝakvaj sportoj: *sp* vadvízi sportok

sovaĝbesto: **1)** *áll* vadállat

2) *átv* fenevad, dúvad, vadállat *szin* bestio

sovaĝbirdo: *áll* vadmadár

sovaĝfloro: *növ* vadvirág

sovaĝplanto: *növ* vadnővény, vadon termő növény

| **soveto/o 1)** *pol* forradalmi tanács, szovjet

► sovetoj de laboristoj kaj soldatoj: munkás- és katonatanácsok

2) *pol* <területi> tanács

► Supera Soveto: Legfelsőbb Tanács

soveta: *mn* szovjet, tanácsi

Sovetio, Sovetunio: *tört geo* Szovjetunió <SU>

sovetigi: *tr pol* szovjetesít

Sovethungario: *tört* Tanácsmagyarország

| **sovĥoz/o** *agr* *tört* szovhoz, állami szövetkezet

sovĥozano: *agr* *tört* szovhoztag

| **Sozi/o** *ir* Sosius

sozio: hasonmás, vki eleven mása, alteregó

| **spaco/o 1)** *fil* tér

► la spaco kaj tempo estas du universalaj kategorioj de la homa menso: a tér és az idő az emberi elme két univerzális kategóriája

2) *csill* űr

► en la spaco revoluas miriadoj da planedoj: az űrben számtalan bolygó kering

3) tér, térség, <mérhető> hely

► absoluta spaco: *fiz* abszolút tér

► ĉi tie estas malmulta spaco: kicsi itt a hely

► doni spacon al io: teret ad vminek

► ekonomia spaco: *gazd* gazdasági térség

► en la spaco inter la du urboj okazis la batalo: a két város közötti térségben volt a csata

- la ĵurnaloj dediĉis ampleksan spacon al la evento: az újságok nagy teret szenteltek az eseménynek
- la ŝranko okupas tro multe da spaco: a szekrény túl sok helyet foglal el
- lasu iom da spaco inter la linioj: hagyj egy kis helyet a sorok között
- sur spaco de du kvadratkilometroj etendiĝas arbaro: két négyzetkilométernyi térségben egy erdő húzódik

4) *mat* tér

- afina spaco: affin tér
- banaĥa spaco: Banach-tér
- eŭklida spaco: euklideszi tér
- finidimensia spaco: véges dimenziós tér
- hermita spaco: hermitikus tér
- hilberta spaco: Hilbert-tér
- kompleta metrika spaco: teljes metrikus tér
- metrika spaco: metrikus tér
- mezurhava spaco: mérhető tér
- normohava spaco: normált tér
- topologia spaco: topologikus tér
- vektora spaco: vektortér
- spaceto: *knŭv* szóköz, betűköz
- nerompebla spaceto: nem törhető szóköz
- rompebla spaceto: *inf* törhető szóköz
- spacetilo: *inf* betűközbillentyű
- enspaci: *tr* magában foglal
- la ĉambro ne povis enspaci ĉiujn gastojn: nem fért el a szobába minden vendég
- la palaco enspacis cent ĉambrojn: a palota száz szobát foglalt magában
- interspaco: térköz, hézag, köz
- lasu pli grandan interspacon inter la linioj: hagyj nagyobb közt a sorok között
- interspacigi: *tr* térközt hagy
- interspacigi la literojn: térközt hagy a betűk között
- subspaco: *mat* altér
- vektora subspaco: lineáris altér
- spacagentejo: *rep* űrkutatási hivatal
- spacesplorado: *rep* űrkutatás
- spacetoklavo: *inf* szóközbillentyű
- spacindustrio: *ip* űripár
- spackajuto: *rep* űrkabin
- spacohava: tágas
- spaclaboratorio: *rep* űrlaboratórium
- spacoradiado: *fiz* térsugárzás
- spacostacio: *rep* űrállomás *szin* kosmostacio
- spacostango: szóközbillentyű
- spacoŝipo: *rep* űrhajó *szin* kosmoŝipo
- spacraketo: *rep* űrrakéta
- spacskaŝandro: űröltözet, szkafander
- spactempo: *fiz* téridő
- spacveturilo: *rep* űrhajó, űrjármű
- spacteleskopo: *csill* űrteleszkóp
- l.m.* agospaco, probablospaco, terspaco, vivospaco
- | **spacial/a** *rep* űr-, űrhajózási
- spacialaj nutraĵoj: űrtáplálékok
- spaciala psikologio: űrpszichológia
- | **spad/o** **1)** spádé, tőr kard
- triakraĵa spado: háromélű kard
- 2)** *sp* párbajtőr
- spadado: *sp* párbajtőrozés

- spadisto: *sp* párbajtőröző
- spadistaĉo: *pej* kötekedő, krakéler
- l.m.* punspado
- | **spadik/o** *növ* torzsa, torzsavirágzat, spadix
- | **spagat/o** *sp* spárga *szin* streĉangulo
- malleviĝi en spagaton: spárgába megy le
- | **spaget/oj** *gaszt* spagetti *vő.* makaronioj, vermiceloj
- | **spahi/o** *tört* szpáhi
- | **spajr/o** *ép* toronycsúcs
- | **spalaks/o** *áll* nyugati földikutyá, vakkutya, heréc
- spalaksedoj: földikutyafélék, földikutyák <Spalacidae>
- | **spalier/o** *sp* bordásfal *szin* rungomuro, ŝtupetmuro
- | **spalir/o** **1)** *agr* gyümölcsövény
- 2)** *átv* sorfal
- formi spaliron: sorfalat áll
- spaliri: *tr agr* sövényesít, sövényesen tiltet
- | **spam/o** *inf* levélszemét, kéretlen reklám, spam
- spami: *ntr inf* kéretlen üzenetet küld, spamoto küld, reklámlevelet küld
- spamaĵo: *inf* reklámlevél, spamlevél *szin* trudmesaĝo
- spamisto: *inf* reklámküldő, spamküldő
- spammesaĝo: *inf* reklámlevél, spamlevél *szin* trudmesaĝo, spamaĵo
- | **span/o** **1)** arasz
- 2)** *tech* fesztáv, oszlopköz, ívnyílás
- | **spaniel/o** *áll* spániel *szin* hispanhundo
- japana spanielo: japán spániel
- koka spanielo, skolopa spanielo: cocker spániel
- | **spar/o** **1)** *rep* szárnyhossztartó
- 2)** *jm* hossztartó
- | **spar/o** **1)** *áll* tengeri durbincs <Sparus>
- ora spar: aranyfejű tengeri keszeg, aranydurbincs <S. aurata>
- sparedoj: tengeri durbincsfélék, tengeri keszegek <Sparidae>
- | **sparadrap/o** *gysz* ragtapasz *szin* gluplastro
- | **spargani/o** *növ* békabuzogány <Sparganium>
- | **spark/o** *vill* <villamos> szikra
- sparkado: *vill* gyújtás
- sparkilo: *vill* gyújtógyertya
- memsparkado: *vill* automatikus gyújtás
- sparkbobeno: *vill* gyújtótekercs
- sparkdistribuito: *vill* gyújtáselosztó
- sparkseruro, sparkadŝaltilo: *vill* gyújtáskapcsoló
- sparkadŝlosilo: *vill* gyújtáskulcs, slusszkulcs
- l.m.* frusparkado, malfrusparkado
- | **sparmani/o** *növ* szobahárs <Sparmannia africana>
- | **Spart/o** *tört geo* Spárta
- sparta: spártai, kemény
- sparta edukado: spártai nevelés
- spartano: *fn* spártai
- | **Spartak/o** *tört* Spartacus
- spartakano, spartakisto: *tört* spartakista
- spartakista ribelo: spartakista felkelés
- | **sparti/o** *növ* kákacserje, seprűborsó, jeneszter <Spartium>
- | **spasm/o** *orv* görcs, spasmus
- glota spasm: a gége izmainak görcse, spasmus glottidis
- spasma: *orv* görcsös, szpasztikus, spasticus
- spasmiga: *orv* görcsöt előidéző, spazmogén, spasmogen
- antisparma: *orv* görcsoldó, antispasmodicus
- spasmospiri: *ntr* zihál, görcsösen szedi a levegőt
- | **spat/o** **1)** *ex ásv* pát
- peza spato: súlypát

l.m. barispato, ferspato, fluorspato, kalkspato

| **spat/o**¹ *l.* spavino

| **spat/o**¹ *növ* buroklevél, virágzati burok, torzsaburok-levél, virághüvelyével, spatha

| **spatang/o** *áll* szívűsün <Spatangus>

| **spatel/o** **1)** festékkendő kanál *szin* truleto

2) *gysz* lapoc, spatulya

| **spatul/o** *áll ex* kanalasréce *l.* kuleranaso

| **spav/o** *rep* drón *szin* droneo

| **spavin/o** *áll orv* csontpók, ínpók

| **spec/o** **1)** fajta, féle, nem

►ankaŭ li estas de nia speco: ő is a mi fajtánk

►ĉi tiu mineralo estas de alia speco: ez az ásvány másféle

►ĝi estas sola en sia speco: egyedülálló a maga nemében

►li estis strangulo de tiu speco: abból a fajtából való furcsa ember volt

►mi konas du specojn de homoj: kétfajta embert ismerek

2) egyfajta, egyféle, bizonyos

►kun speco de simpatio ili rigardis lin: egyfajta rokonszenvvel nézték

►li desegnis specon de floro: egyfajta virágot rajzolt

►ni prezentis specon de solvo: egyfajta megoldást terjesztettünk elő

3) *növ ne* fajta *l.* specio

-speco: -fajta, -féle

►ĉiuspecajn fruktojn li alportis: mindenféle gyümölcsöt hozott

►diversspecajn vazojn ni vidis: különféle vázakat láttunk

►li konas nu duspecajn homojn: csak kétféle embert ismer

►pri kiaspeca ŝtofo vi pensas?: milyen fajta szövetre gondolt?

specaro: *l.* genro **2**

specigi: *tr* szortíroz, osztályoz, kategorizál

►specigi leterojn laŭ adresoj: leveleket címezésük szerint szortíroz

disspecigi: *tr* szétválogat, fajta szerint eloszt

►specigi rubaĵon laŭ materialo: hulladékot anyag szerint szétválogat

alispeca: másfajta

ĉiaspeca, ĉiuspeca: mindenféle, mindenfajta

kiaspeca?, kiuspeca?: miféle, mifajta?

laŭspeca: fajta szerinti

►laŭspeca diselektado: fajta szerinti szétválogatás

multspeca: sokféle, sokfajta

samspeca: ugyanolyan fajta v. féle, azonos fajtájú, hasonszőrű

►kunvenis samspecaj homoj: hasonszőrű emberek jöttek össze

►ni havis samspecajn malhelpaĵojn: ugyanolyan jellegű nehézségeink voltak

samspeculo: ugyanolyan fajta ember, hasonszőrű ember

siaspeca: sajátos, sajátoságos, különleges

►li havas siaspecan humuron: különleges humora van

siaspeculo: magamfajta ember, magunkfajta ember

►mi volonte babilas kun siaspeculoj: szívesen beszélgetek magamfajta v. magunkfajta emberekkel

tiaspeca: ilyenfajta, efféle

►tiaspecan ŝtofon ni ne tenas: efféle szövetet nem tartunk

l.m. agospeco, bonspeca, diversspeca, malbonspeca, miksspeca,

movspeco, trupospeco, vortospeco

| **speci/o** **1)** *biol* faj, species

►invada specio: inváziós faj, özönfaj

2) *ásv* faj, species

specia: *biol* faj-

►specia nomo: fajnév

subspecio: *biol* alfaj, alcsoport

| **special/a** speciális, sajátos, külön, különleges

►doni specialajn instrukciojn: külön utasításokat ad

►inter specialaj cirkonstancoj: különleges feltételek között

►speciala agento: különleges ügynök

►speciala eldono de gazeto: újság különkiadása

►speciala korespondanto de gazeto: újság különtudósítója

►specialaj trupoj: különleges egységek

►vorto uzata en speciala senco: speciális értelemben használt szó

speciale: sajátosan, speciálisan, *hsz* külön, különösen

►mi dankas vin speciale: külön köszönöm önnek

►speciale bela virino: különösen szép nő

►speciale hungara kutimo: sajátosan magyar szokás

►speciale por vi mi alportis la floron: külön neked hoztam a virágot

specialaĵo: **1)** speciális alkalom

►lia vizito estas specialaĵo, ni profitu de ĝi: látogatása speciális alkalom, éljünk vele

2) sajátosság, különlegesség, specialitás

►ĉi tiu plado estas la specialaĵo de nia restoracio: ez a tál éttermünk specialitása

specialeco: **1)** vminek a különleges volta, különlegesség, specialitás

►pro la specialeco de la medikamento oni uzu ĝin nur instrukcie de kuracisto: az orvosság különlegessége miatt csak orvosi utasításra szabad használni

2) specialitás, szakma

►futballi ne estas mia specialeco: a labdarúgás nem az én

specialitásom

specialisto: szakember, specialista

specialigi: *tr* szakosít, specializál

specialiĝi: *ntr* szakosodik, specializálódik

►li specialiĝis pri interna medicino: belgyógyászatra szakosodott

specialigita: specializált, szakosított, szakosodott

►specialigitaj studentoj: szakosodott hallgatók

specialiĝo: szakosodás, szakképzettség megszerzése

| **specif/i** *tr* specifikál, részletez, részletesen meghatároz v. leír

►la leĝo ne povas specifi ĉiun specon de ĉi tiu kazo: a törvény nem képes részletesen meghatározni ennek az esetnek minden egyes fajtáját

►sube ni specifas niajn postulojn: az alábbiakban részletezzük követeléseinket

specifa: specifikus, sajátosan jellemző, jellegzetes, sajátos, fajlagos

►la specifajn problemojn diskutos la fakuloj: a specifikus

problémákat a szakemberek vitatják meg

►specifa medikamento: specifikus gyógyszer

►specifa ŝargo: *vill* fajlagos töltés

►specifa varmo: *fiz* fajhő, fajlagos hőkapacitás

specife: sajátosan, különlegesen, fajlagosan

specifo: **1)** sajátosság, specifikusság

2) *tech ip* specifikáció

specifaĵo: specifikum, sajátosság, különlegesség

| **specimen/o** **1)** *gazd* áruminta

►specimeno sen valoro: áru érték nélkül

2) *ált* minta, *fn* bemutató, kóstoló

►jen specimeno de tio, kiel mi preparas kokinaĵojn: íme kóstoló abból, hogyan készítem el a tyúkételeket

►vi donis al ni specimenon de via talento: bemutatót adtál a tehetségedről

3) *ne* statisztikai minta *l.* muestro

specimena: minta-, bemutató

►specimena numero de la gazeto: az újság bemutatópéldánya v. mintapéldánya

►specimena teksto: mintaszöveg

specimenaro: *gazd* mintakollekció, árumintakészlet

specimenfoiro: *gazd* árumintavásár

l.m. borspecimeno, grundspecimeno

| **spegul/o 1**) tükör

► ebena-konkava spegulo: síkhomorú v. plánkonkáv tükör

► ebena spegulo: síktükör

► frunta spegulo: gysz szemtükör

► interferiga spegulo: hidegfénytükrő, interferenciatükör

► konkava spegulo: homorú tükör, konkáv tükör

► konvekso spegulo: domború tükör, konvex tükör

► lumiga spegulo: megvilágítótükör

► sfera spegulo: gömbtükör

► ŝi rigardis sin en la spegulo: <nő> megnézte magát a tükörben

► spegulo el venecia kristalo: velencei kristályüveg tükör

2) átv tükör

► en la spegulo de sia animo li vidis sin terura: lelkiismerete tükrében szörnyűnek látta magát

► ni tenis al li spegulon: tükröt tartottunk neki

spegula: tükör-, tükrözött

► spegula bildo: tükörkép *szin* spegulbildo

► spegula skribo: tükörírás

speguli: **1)** *tr* tükröz

► la akvo spegulis renesencajn frontonojn: a víz reneszánsz oromzatokat tükrözött

2) átv tükröz, visszatükröz

► la artikolo ne spegulas la opinion de la redakcio: a cikk nem tükrözi a szerkesztőség véleményét

► la traduko ne spegulas fidele la originalon: a fordítás nem tükrözi vissza hűen az eredetit

► ŝiaj okuloj spegulis senfinan amon: szeme végtelen szeretetet tükrözött

speguliĝi: **1)** *ntr* tükröződik

► turoj speguliĝis en la akvo de la fjordo: tornyok tükröződtek a fjord vizében

2) ntr átv tükröződik, visszatükröződik

► komprenemo speguliĝas en liaj vortoj: megértés tükröződik a szavaiban

spegulumo: gysz tükör

► rektuma spegulumo: végbéltükör

retrospegulo: *jm* visszapillantó tükör

spegulbildo: tükörkép

spegulfero: *koh* tükörvas

spegulfrekvenco: *fiz* tükrőfrekvencia

speguloskaraboj: *áll* sutabogarak <Histeridae>

spegulŝranko: tükrös szekrény

l.m. buŝspegulo, faŭltspegulo, orelspegulo, razospegulo,

tualetspiegulo, venusspegulo

| **spekt/i** *tr* néz, hallgat <előadás>

► spekti filmon: filmet néz

► spekti operon: operát hallgat

► spekti teatraĵon: <színházi> darabot néz

► spekti televidon: tévét néz

spektaĵo: **1)** előadás

2) látvány *szin* spektaklo **2**

spektanto: *fn* néző, hallgató <előadás>

spektantaro: nézőközönség, hallgatóság, publikum

spektejo: nézőtér

spektema: bémésködő, szájtáti

spektinda: megtekintésre érdemes, néznivaló

retrospekti: *tr* hátranéz, visszatekint

retrospekta: visszatekintő, retrospektív

► retrospekta ekspozicio: retrospektív kiállítás

rondspektejo: körnézőtér

spektoradego: óriáskerék

| **spektakl/o 1**) show, látványosság, bemutató

► cirka spektaklo: cirkuszi látványosság

► piroteknika spektaklo: tűzijáték

► plenaera spektaklo: szabadtéri előadás v. show

► plurmedia spektaklo: multimédia show

► veturanta spektaklo, vojaĝanta spektaklo: road show

2) látvány

► pentrinda spektaklo: festői látvány

spektakla, spektakloriĉa: látványos

spektaklejo: látványosság v. show helyszíne

solspektaklo: magánszám

l.m. rajdspektaklo, realospektaklo

| **spektator/o** *ex l.* spektanto

| **spektr/o 1**) *fiz* színek, spektrum

► alorba spektro: elnyelési színek, abszorpciós spektrum

► benda spektro: sávós színek v. spektrum

► emisia spektro: *fiz* emissziós színek v. spektrum

► kontinua spektro: folytonos színek

► linia spektro, stria spektro: vonalas színek

► molekula spektro: molekulaszínek, molekulaszpektrum

► monokromata spektro: monokromatikus színek

2) eltr jelerősség <a frekvencia függvényében>

3) átv spektrum

► larĝa spektro de ebloj: lehetőségek széles spektruma

spektra: *fiz* színek-, színekpi, spektrum-, spektrális

► spektra analizo: színekpelemzés, spektrálanalízis

► spektra linio: színekpsáv, színekpvonal

spektrofotometro: *fiz* spektrofotométer

spektrofotometrio: *fiz* spektrofotometria

spektrografo: *fiz* spektrográf

spektrografio: *fiz* spektrográfia

spektrometro: *fiz* színekpmérő, spektrométer

spektroskopo: *fiz* színekpelemző készülék, spektroszkóp

spektroskopio: *fiz* színekpelemzés, spektroszkópia

spektrolinio: *fiz* színekpsáv, spektrumvonal

spektroserio: *fiz* színekpvonal-sorozat, spektrumvonalak sorozata, szériesz

spektrotermo: *fiz* színekpeterm

l.m. atomspektro, bendospektro, masspektrografo, tonspektro

| **spekul/i** *ntr* *gazd* üzérkedik, nyerészkedik, spekulál

► spekulĉe la borso: a tőzsdén nyerészkedik

► spekulĉi pri greno: gabonában spekulál

spekula: *gazd* spekulációs, nyerészkedő, üzérkedő

► spekulĉi investo: spekulációs beruházás

► spekulaj manovroj: spekulációs manőverek

spekulado: *gazd* spekuláció, nyerészkedés, üzérkedés

spekulaĵo: *gazd* spekulációs ügylet

spekulanto: *gazd* spekuláns, üzér, *fn* nyerészkedő

spekulimposto: *gazd pol* spekulációs adó

| **spekulaci/o** **1.** spekulado, spekulajo

| **spekulari/o** **1.** leguzio

| **spekulativ/a** *fil* spekulatív, elméleti, elvont

► spekulativa kaj empiria pensado: spekulatív és empirikus gondolkodás

spekulativi: *ntr fil* spekulál, elmélkedik

spekulativo: *fil* spekuláció

| **spele/o** *geo* barlang

speleologo: *geo* barlangkutató, barlangász, speleológus *szin* grotisto
speleologio: *geo* barlangtan, barlangászat, speleológia

| **spelt/o** *növ* tönkölybúza, piros alakor, nagy alakor <Triticum spelta>

| **speot/o** *áll* erdei kutya, őserdei kutya <Speothos venaticus> *szin* mustelvulpo

| **spergul/o** *növ* csibehúr <Spergula>

► *agra* spergulo: mezei v. parlagi csibehúr <S. arvensis>

| **spergulari/o** *növ* budavirág <Spergularia>

| **sperm/o** *áll* magfolyadék, ondó, mag

sperma: *áll* ondó-, seminalis

► sperma veziketo: ondóhólyag, vesicula seminalis

spermicido: *gysz* spermaölősz, spermatoxid, spermicid

spermino: *kém* spermin

spermujo: *anat* here, testis *szin* testiko

spermeljeti: *ntr* ondót lövell, ejakulál *szin* ejakuli

spermodukto: *anat* ondóvezeték, ductus deferens *szin* vaso

spermoo: *orv* ondófolyás, spermatorrhoea

spermosako: *áll* spermatophora

spermotubetoj: *anat* herecsatornák, tubuli semini recti

| **spermacet/o** *cet*velő, cetfaggyú, spermaceti

| **spermati/o** *növ* hímjvasejt, spermium

spermatujo: *növ* spermogonium *szin* spermogonio

| **spermatid/o** *biol* spermatida

| **spermatocit/o** *biol* spermatoocita

| **spermatofit/oj** *növ* virágos növények, magvas növények
<Spermatophyta> *szin* florplantoj, semplantoj

| **spermatogenezo/o** *biol* spermatogenesis

| **spermatozo/o** *biol* ondósejt, hímivasejt, spermatozoon

| **spermidin/o** *kém* spermidin

| **spermogoni/o** *növ* spermogonium *szin* spermatujo

| **spert/a** **1)** tapasztalt, gyakorolt, rutinos, jártas

► *kiu* iras sperte, iras certe^Z: *közm* jó útitárs a tudomány

► *li* havas spertan okulon: gyakorlott szemem van

► *mi* ne estas sperta pri tia aferoj: nem vagyok jártas ilyen dolgokban

► sperta advokato: tapasztalt ügyvéd

► sperta gvidado: gyakorlott vezetés

► sperta mano ne restas sen pano^Z: *közm* az ügyes kézben mindig van kenyér

2) gyakorlati

► sperta regulo: gyakorlati tanács

sperti: **1)** *tr* tapasztal

► *mi* spertis la facilecon de Esperanto: tapasztaltam az eszperantó könnyűségét

► nenion neordinaran li spertis: semmi rendkívülit nem tapasztalt

2) *tr* megtapasztal, átél, elszenved

► sperti damaĝon: kárt szenved

► sperti korporemon: elszorul a szíve

► sperti krizon: válságot él át

► sperti metamorfozon: átalakuláson megy keresztül

► sperti ŝanĝon: változást szenved

► sperti ŝiprompiĝon: hajótörést szenved

► sperti sur la propra haŭto: a saját bőrén érzi

sperto: **1)** tapasztalat, készség, rutin <gyakorlati tudás>

► intersanĝi spertojn: tapasztalatot cserél

► *kun* sperto kaj lerto: biztos kézzel, gyakorlott kézzel

► sperto saĝon akriĝas^Z: *közm* tapasztalattól nő a bölcsesség

► *por* sperto kaj lerto ne sufiĉas eterno^Z: *közm* a jó pap holtig tanul, holtig tanul az ember

2) tapasztalat <átélés, elszenvedés>

► *la* malfeliĉa sperto kun la biciklo igis min vendi ĝin: a kerékpárral kapcsolatos rossz tapasztalat arra készítetett, hogy eladjam

► *ni* havas pri tio malbonan sperton: rossz tapasztalatunk van vele sperteco: tapasztaltság

► *li* sperteco ŝirmis lin de la malfeliĉo: tapasztaltsága megóvta a bajtól

spertigi: *tr* tapasztalttá v. rutinossá tesz

spertiĝi: *ntr* tapasztalatot szerez, kitapasztal, kitanul

► *ili* spertiĝis pri ĝia funkciado: kitanulták a működését

► *li* spertiĝis pri la lingvo: tapasztalatot szerzett a nyelvből

► spertiĝi pri agrikulturo: mezőgazdasági tapasztalatot szerez

spertulo: **1)** tapasztalt ember

2) szakértő

► spertulo pri hidrologio: hidrológiai szakértő

► spertulo pri reklamo: reklámszakértő

antaŭsperto: előzetes tapasztalat

fisperta: *pej* dörzsölt, rafinált

laŭsperta: tapasztalati, tapasztalat szerinti

laŭsperte: tapasztalatból, a tapasztalat alapján

nesperta, sensperta: tapasztalatlan

nesperteco, sensperteco: tapasztalatlanság

proprasperte: saját tapasztalatból

trasperti: *tr* megtapasztal, átél

► *mia* avo traspertis la teruraĵojn de la milito: nagyapám átélte a háború borzalmait

spertinterŝanĝo: tapasztalatcsere

spertoriĉa: tapasztalatokban gazdag

l.m. artosperta, faksperta, fungospertulo, jurspertulo, laborsperta,

longasperta, militspertinto, vastasperta, vinspertulo, vivosperto

| **spes/o** *eo* speso <fiktív egyezményes pénznem>

► *kiu* speson ne tenas, al tiu spesmilo ne venas^Z: *közm* ki a fillért nem becsüli, a forintot nem érdemli

► *sen* speso unua ne ekzistas la dua^Z: *közm* aki a fillért nem becsüli, a forintot nem érdemli

spesdeko: *eo* tíz speso

spesmilo: *eo* ezer speso

| **spez/o** *gazd* forgalom

► *hodiaŭ* ni havis bonan spezon: ma nagy forgalmunk volt

► *la* taga spezo de la butikoj: a bolt napi forgalma

spezi: *tr* *gazd* forgalmaz, <pénzt> forgat

antaŭspezo: *gazd* foglaló, előleg

elspezo: *gazd* kiadás, ráfordítás, költség

► elspeza flanko: kiadási oldal

► etaj elspezoj: apró kiadások

► minimumigi la elspezojn: minimalizálja a kiadásokat

► publikaj elspezoj: közkiadások

► *tio* estas vana elspezo de energio kaj tempo: ez felesleges energia- és időpocsékolás

elspezi: *tr* *gazd* kiad, ráfordít, költ

► elspezi energion: energiát fordít rá

► *hodiaŭ* li elspezis neniom: ma semmit sem költött

► *ni* elspezis pezajn sumojn por la rekonstruo: súlyos összegeket fordítottunk az újjáépítésre

► *ŝi* elspezis mil frankojn por la balrobo: <nő> ezer frankot költött a bál ruhára

elspezema: költekező

elspeziga: költség

elspezoimposto: *gazd* forgalmi adó
 enspezo: *gazd* bevétel, jövedelem, kereset
 ▶deklari siajn enspezojn: bevallja a jövedelmét
 ▶enspeza flanko: bevételi oldal
 ▶enspezo el laboro: munkajövedelem
 ▶laŭkapa meznombra enspezo: egy főre jutó átlagjövedelem
 ▶malneta/brutta enspezo
 ▶nacia enspezaro: nemzeti jövedelem
 ▶neta enspezo: nettó/tiszta jövedelem
 ▶reala enspezo: reáljövedelem
 ▶riĉigas ne enspezo, sed prudenta elspezo^Z: *kōzm* nem a bevétel, az okos kiadás gazdagít
 ▶totala enspezo: teljes jövedelem
 enspezi: *tr* *gazd* beszéd, felvesz, keres <pénzt>
 ▶per ĉi tiu butikoj ne multe mi enspezas: ezzel a bolttal nem sokat keresek
 ▶enspezi salajron: fizetést felvesz
 ▶li enspezas altan salajron: nagy fizetést hűz
 ▶vian ĉekon mi enspezis: beváltottam a csekkét
 enspezanto: *fn* *gazd* bevételező
 enspezaro: *gazd* összjövedelem, teljes bevétel
 ▶jara enspezaro: éves összjövedelem
 enspeziga: *gazd* jövedelmező
 elspezimposto: *gazd* fogyasztási adó *szin* akcizo
 enspezfonto: *gazd* jövedelemforrás, bevételi forrás
 enspezimposto: *gazd* jövedelemadó
 spezdeklaro: *gazd* forgalombevallás, forgalmi nyilatkozat
 spezokonto: *gazd* eredménykimutatás, nyereség-veszteség elszámolás
 spezimposto: *gazd* forgalmi adó
 spezokapitalo: *gazd* likvid tőke
l.m. laborenspezo, sendelspezo
 | **spic/o** *gaszt* fűszer
 spica: **1)** fűszer-, fűszeres
 ▶evitu la spicaĵojn manĝaĵojn: kerülje a fűszeres ételeket
 ▶spicaodoro: fűszeres illat
2) *átv* ízes
 ▶mi ŝatis aŭskulti lian spican parolon: szerettem hallgatni ízes beszédét
 spici: **1)** *tr* *gaszt* fűszerez, megfűszerez
 ▶la hungaroj ŝatas spici siajn pladojn: a magyarok szeretik fűszerezni az ételeiket
2) *átv* fűszerez, teletűzdel, tarkít
 ▶aero spicita per bonaj odoroj: jó illatokkal fűszerezett levegő
 ▶li spicis sian direndon per sukaj esprimoj: mondanivalóját szaftos kifejezésekkel fűszerezte
 spicaĵo: fűszeres étel v. ital
 spicejo: fűszerbolt, fűszerüzlet
 spicisto: fűszeres
 spicujo: fűszertartó
 spicujaro: fűszertartó készlet, fűszertartó polc
 spicherbo: *növ* fűszernövény
 spickuko: *gaszt* mézeskalács *szin* mielkuko
 spievendejo: fűszerbolt, fűszerüzlet *szin* spicejo
 spievendisto: fűszeres *szin* spicisto
 spievino: *gaszt* forralt bor
 | **Spicberg/o** *geo* *pol* Spitzbergák
 | **spik/o** *növ* füzérvirágzat, kalász <virág és termés>
 ▶kunmetita spiko: összetett fűzér

▶spiko malplena plej alte sin tenas^Z: *kōzm* az üres kalász fenn tartja a fejét
 spiketo: *növ* kalászká, füzérke, spicula
 spikiĝi: *ntr* *növ* kalászosodik, kalászbá szökken
 spikumi: *tr* böngécszik, tallóz
 | **spil/i** *tr* megcsapol, csapra ver
 ▶spili barelon: hordót csapol
 spililo: hordófúró, csapolófúró
 spilisto: *fn* csapos
 | **spin/o**¹ **1)** *anat* gerinc, gerincoszlop, hátgerinc, spina *szin* vertebraro
2) *anat* tövis
 ▶skapola spino: lapockatövis, spina scapulae
3) *geo* hegygerinc
4) *átv* gerinc
 ▶spino de libro: könyv gerince
 spina: *anat* gerinc-, spinosus *l.* spina apofizo, nervo, paralizo, superspina foso
 | **spin/o**¹ **1)** *fiz* spin, perdület
2) *fiz* magnyomaték, spinmomentum
 spinmomanto: *fiz* magnyomaték, spinmomentum *szin* spino **2**
 spinresonanco: *fiz* spinrezonancia
 ▶nuklea spinresonanco: magspin-rezonancia
 | **spinac/o** *növ* paraj, spenót <Spinacia>
 ▶fragspinaco: vesszőparéj, vesszősparéj <Chenopodium virgatum>
 ▶legoma spinaco: kerti v. termesztett spenót <S. oleracea>
 ▶nov-zelanda spinaco: *l.* tetragonio
 | **spinak/o** *hajó* hátszélvitorla, pillangóvitorla, spinakker
 | **spindel/o** **1)** *tex* orsó, fonóorsó
2) *tex* csévetengely
3) *tech* tengelyvég, tengelycsonk, tengelynyak
4) *tech* orsó <szerszámgép>
5) *biol* osztódási orsó
 spindelfibro: *biol* orsórost
 | **spinel/o** *ásv* spinell
 | **spinet/o** *zene* spinét
 | **spinor/o** *mat* *fiz* spinor
 | **Spinoz/o** *fil* <Baruch> Spinoza
 | **spion/o** **1)** hírszerző, kém, ügynök, spion
2) *átv* spicli, kémkedő ember
 ▶mi ne malfermos lian leteron, mi ne estas spiono: nem nyitom fel a levelét, nem vagyok spicli
 spioni: **1)** *tr* kémkedik
 ▶li spionas la germanan ambasadoron: kémkedik a német nagykövet után
2) *tr* *átv* kémkedik, fürkészik, kutakodik
 ▶li spionis en la vestejo de la alia teamo: kémkedett a másik csapat öltözőjében
 spionito: *biz* üldözési mánia
 kontraŭspionado: kémelhárítás
 spionaviadilo: *kat* *rep* kémrepülőgép
 spionfilmo: *film* kémfilm
 spionreto: kémhálózat
 spionromano: *ir* kémregény
 spionsatelito: *kat* *rep* kéműhold
 spiontruo: kémlelőnyílás
 | **spir/i** **1)** szív, beszív <levegő, gáz>
 ▶spiri freŝan aeron: friss levegőt szív
 ▶spiri la odoron de la rozoj: szívja a rózsák illatát
2) *ntr* lélegzik

►li ne mortis, ankoraŭ spiras: nem halt meg, még lélegzik

►spiri la lastan spiron: kileheli a lelkét

3) *tr* lehel

►la ĉambro spiras mucidon: a szoba dohot lehel

►spiru sur min: lehelj rám

4) *ntr* *átv* lélegzethez jut, pihen, lazít

►lasu la aferon, spiru nun: hagyd az ügyet, lazíts most

►post la laciga laboro mi sukcesis iom spiri: a fárasztó munka után sikerült egy kis lélegzethez jutnom

spiro: lélegzet, lehelet

►fari la lastan spiron^Z: kileheli a lelkét

►fari la lastajn spirojn: a végét járja

►ĝis la lasta spiro: utolsó leheletéig

►lin trafis la spiro de la novaj ideoj: elérte az új eszmék szele

►mi legis la libron per unu spiro: egy szuszra kiolvastam a könyvet

►perdi la spiron: eláll a lélegzete, kifulladás

►preni spiron: lélegzetet vesz

►reakiri la spiron, retrovi la spiron: lélegzethez jut, újra levegőt vesz

►reteni la spiron: visszatartja a lélegzetét

►spiro da paŭzo: lélegzetnyi szünet

spira: légző-, lélegzési

►Severa Akuta Spira Sindromo: súlyos akut légzőszervi szindróma, SARS *szin* netipa pneŭmonio

►spira organo: légzőszerv

spirado: lélegzés, légzés

►artefarita spirado: *orv* mesterséges légzés

►ĉela spirado: *biol* sejtlégzés

►egalritma spirado, egalmezura spirado: egyenletes légzés

►spirado de plantoj: *növ* növények lélegzése

spiraĵo: lehelet, pára <kilélegzett levegő>

►lia spiraĵo vidigis sur la vitro de la fenestro: lehelete meglátszott az ablak üvegén

spiregi: **1)** *ntr* liheg, fűjtat

►la ĉevaloj spiregis sur la montdekklivo: a lovak fujtattak a hegyoldalon

►li spiregis de kolero: fűjtatott a méregtől

2) *ntr* sóhajt

►spiregu – diris la kuracisto: sóhajtson – mondta az orvos

spirigi: *tr orv* lélegeztet

spiriga: *orv* lélegeztető

►spiriga aparato: *gysz* lélegeztető készülék

spirigo: *orv* lélegeztetés

spirometro: *gysz* légzésmérő, légzésvolumen-mérő, spirométer

spirometrio: *orv* légzésmérés, spirometria

ekspiri: *ntr* levegőt vesz, elkezd lélegezni

►ekspiri libere: fellélegez

elspiri: **1)** *tr* kilélegzik, kilehel *szin* spirblovi **1**

►elspiri sian animon^Z: kileheli a lelkét

►elspiru tra la nazo: az orrán keresztül fújja ki a levegőt

2) *tr* *átv* áraszt, kisugároz

►ilia gimnastiko elspiris forton kaj freŝon: tornázásuk erőt és frissességet sugárzott

►la sablo elspiris varmegon: a homok forróságot lehelt

elspiro: kilégzés *szin* spirblovo

enspiri: *tr* belélegez, belehel, beszív <lélegzéssel>

►dum naĝado li enspiris akvon: úszás közben vizet lélegzett be

►li enspiris la freŝan aeron: beszívta a friss levegőt

enspiro: belélegzés

enspirilo, enspiratoro: **1)** *gysz* inhalátor

2) *ip* légzőmaszk

senspire: kifulladás, lihegve

senspirigi: *ntr* kifulladás

unuspire: egy szuszra, egy levegővétellel

spireblovi: *tr* kifúj

►spireblovi sian koleron: kifújja a haragját

►spireblovu la aeron: fújja ki a levegőt

spirhaltiga: lélegzetelállító

spirradiko: *növ* légzőgyökér

spirafekcio, spirmalfacilo: *orv* légzési nehézség, nehéz légzés

spiraparato: légzőkészülék

spirblovi, spireblovi: **1)** *tr* kifúj, kilélegez *szin* elspiri

►li spireblovis sian koleron: kifújta a mérgét

2) *ntr* *átv* fűjtat <nehezen lélegzik>

spirblovo: kilélegzés *szin* elspiro

spirdonado: *orv* lélegeztetés

►buŝ-al-buŝa spirdonado: szájon át lélegeztetés

spirdoni: *tr orv* lélegeztet

spirekzerco: légzőgyakorlat

spirhalto: lélegzetvételnyi szünet

spirkanaloj, spirvojoj: *anat* légutak

spirkasono: *gysz* vastüdő *szin* ŝtalpulmo

spirmanke: lihegve, kifulladás, levegő után kapkodva

spirmasko: *gysz* lélegeztető maszk

spirokapta: lélegzetelállító

spirorgano: *biol* légzőszerv

spirosigno: *zene* lélegzetvétellel

spirpaŭzo: lélegzetvételnyi szünet, cigarettaszünet

spirtuo: **1)** *biol* légzőnyílás

2) *tech* szellőzőnyílás

spirtubo: *anat* légső *szin* traŝeo

l.m. aerspirilo, haŭtspirado, haltospire, kraĉospiri, longspira,

fumenspiro, spasmospiri, vespiri

| **spiral/o** **1)** *mat* spirál

►arĥimeda spiralo: archimedesi spirál

►hiperbola spiralo: hiperbolikus spirál

►inflacia spiralo: *gazd* inflációs spirál

►logaritma spiralo: logaritmus spirál

►hiperbola spiralo: hiperbolikus spirál

2) *mat* *ne* csavarvonal *l.* helico **1**

spirala: spirális, csiga-, csavar-

►la folioj flugis spirale: keringve szálltak a levelek

►spirala ŝtuparo: *ép* csigalépcső *szin* helica ŝtuparo

spirali: *ntr* kavarg, gomolyog

►falintaj folioj spiralis en la aŭtuna aero: lehulló levelek kavargtak az őszi levegőben

►fumo spiralis el la tubo: füst gomolygott a csőből

spiralaĵo: **1)** *tech* spirálcső, csőkégyő

2) *ép* *ált* csigadíz, voluta *szin* voluto

spiralisorto: *tech* spirálrugó

spiraltigo: *növ* kacs

| **spirant/o** **1)** *l.* frikativo

| **spirant/o** **1)** *l.* spiranteso

| **spirantes/o** *növ* füzértékercs <Spiranthes>

| **spire/o** *növ* gyöngyvesző, spírea, bajnóca <Spiraea>

| **spiril/o** *bakt* Spirillum

spirilozo: *orv* spirillosis

| **spirit/o** **1)** szellem <szellemi lény>

►Dio estas spirito: Isten szellem

►elvoki spiritojn: szellemeket idéz

►elvokisto de spiritoj: szellemidéző

►la protekta spirito de la domo: a ház védőszelleme
 ►la spirito de la patro de Hamleto: Hamlet apjának szelleme
 ►la spiritoj de la mallumo: a sötétség szellemei
 ►Sankta Spirito: *kr* Szentlélek vö. Parakleto
2) lélek
 ►ellasi sian spiriton: kileheli lelkét
 ►en Vian manon mi transdonas mian spiriton: *bibl* a Te kezembe teszem le az én lelkemet
 ►la spirito eliris el li, kaj li mortis: a lélek kiszállt belőle, és ő meghalt
 ►subtila spirito: finom lélek
3) szellem, szellemiség <gondolkodás>
 ►ĉu la spirito movas la materion aŭ inverse?: a szellem mozgatja az anyagot vagy fordítva?
 ►grandaj verkoj de la homa spirito: az emberi szellem nagy alkotásai
 ►herooj de la spirito: a szellem hősei
 ►la spirito de nia lingvo postulas tion: nyelvünk szelleme követeli meg azt
 ►la spirito ja estas fervora, sed la karno estas malforta: *bibl* a lélek ugyan kész, de a test erőtlén
 ►spirito de la armeo estas bonega: a hadsereg szelleme kitűnő
 ►spirito de la epoko: a kor szelleme
 ►spirito de la leĝo: a törvény szelleme
 ►teama spirito: csapatszellem
 ►Voltero estis granda spirito: Voltaire nagy szellem volt
4) *bibl* lélek <erő, inspiráció>
 ►Josuo estis plena de spirito de saĝeco: Józsué megtelt bölcs lélekkel
 ►kaj venis sur lin la spirito de la Eternulo: akkor megszállta őt az Úr lelke
 ►Vi blovis per Via spirito, kaj ilin kovris la maro: ráfújtál szeleddel, a tenger elborította őket
5) *nyt* <görög> hehezet, spiritus
 ►kruda spirito: erős hehezet, spiritus asper
 ►milda spirito: gyenge hehezet, spiritus lenis
6) kém szesz, spiritus
 ►aroma spirito: aromatartalmú szesz, spiritus aromaticus
 ►sala spirito: sósborszesz, franciapálinka
 ►vina spirito: borszesz
 spirita: szellemi, lelki
 ►spirita asistado: lelki segítség
 ►spirita centro: szellemi központ
 ►spirita kvieto: léleknyugalom
 ►spirita laboro: szellemi munka
 ►spirita gvidanto: lelki vezető
 ►spirita vivo: szellemi élet
 ►spiritaĵoj bonaj: szellemi javak
 ►spiritaĵoj fortaj: szellemi erők
 spiriteco: szellemiség, vminek v. vkinek szellemi volta
 ►spiriteco de Dio: Isten szellemi volta
 ►spiriteco de la renesanco: a reneszánsz szellemisége
 spiritismo: spiritizmus
 ►spiritisma seanco: spiritiszta szeánsz, spiritiszta összejövetel
 spiritisto: spiritiszta
 altspirita: emelkedett lelkületű
 unuspiriteco: egységes szellemiség
 spiritĉeesto: lélekjelenlét
 spiritelvokisto: *fn* szellemidéző
 spiritforesta: szétszórt, szórakozott
 spiritforeste: szórakozottan
 spiritkanto: *zene* spirituálé

spiritmortiga: lélekölő
 spiritstato: *pszi* pszichikai állapot
l.m. altspirita, spiritekzerca
| spirital/a 1) *fil* spirituális
2) *vall* spirituális, lelkeségi
 spiritualeco: *kr* lelkeség, spiritualitás
 spiritualismo: **1) *fil* spiritualizmus** <tan a lélek anyagtól való függetlenségéről>
2) *fil* spiritualizmus <a lélek abszolutizálása>
3) *kr* spiritualizmus <Isten és az ember közvetlen kapcsolatának hangsúlyozása>
| spiro- kém spiro- <közös szénatom két gyűrűben>
 ►spirokombinaĵoj: spirovegyületek
 spiroatomo: *kém* spiroatom
 spirocikla: *kém* spirociklusos, spirogyűrűs
 ►spirocikla molekulo: spirociklusos molekula
| spirogir/o növ békanyál, békanyálmoszat <Spirogyra>
| spiroĥeto/o *bakt* spirochaeta <Spirochaeta>
 ►spiroĥetaloj: spirochaetafélék <Spirochaetales>
 spiroĥetozo: *orv* spirochaetosis
| spiroket/o l. spiroĥeto
| spirulin/o *bakt* spirulina <Spirulina>
| spis/o *ritk* nyárs *szin* pikrostilo, rostostango
| spit/e vminek v. vkinek dacára, ellenére
 ►li ĉiam agis spite al sia patro: mindig apja ellenére cselekedett
 ►spite al miaj klopodoj mi nenion atingis: minden igyekvésem ellenére semmit sem értem el
 ►spite ĉiujn argumentojn li ne lasis konvinki sin: minden érv ellenére nem hagyta magát meggyőzni
 ►spite, ke; spite de tio, ke: annak ellenére, hogy; dacára annak, hogy
 spit!: *isz* azért se!, még mit nem!, hogysisne!, illet neked!
 spiti: *x* dacol, ellenkezik vkivel v. vmivel, ellenszegül vkinek <n, al>
 ►ĉu vi spitas mian volon?!: ellenkezel az akaratommal?!
 ►la filo spitis al sia patro: a fiú ellenszegült apjának
 ►ni spitis la tempeston: dacoltunk a viharral
 ►pli facile estas eviti ol spiti^z: *közm* okos enged, számár szenved
 spita: dacos, ellenkező, ellenszegülő
 spitema: dacos természetű, makrancos, megátalkodott, önfejű
 forspiti: *tr* legyűr
 ►forspiti la danĝeron: legyűri a veszélyt
 spitaĝo: *pszi* dackorszak
 spitfingro: fityisz, *átv* fűge
 ►montri al li spitfingron: fityiszt v. fűgét mutat neki
 spitparoli: *ntr* visszabeszél
| splanknik/o *anat* zsigerideg, nervus splanchnicus
 ►maĵora splankniko: nagy zsigerideg, nervus splanchnicus major
 ►minora splankniko: kis zsigerideg, nervus splanchnicus minor
 splanknikologio: *anat* zsigertan, splanchnologia
| splanknologi/o l. splanknikologio
| splanknoptoz/o *orv* zsigersüllyedés, splanchnoptosis
| splen/o életunság, általános közöny, spleen *szin* vivenuo
 splena: kiégett, életunt, közönyös
| splend/a *ritk* ragyogó, káprázatos, pompázatos
 splendi: *ntr* *ritk* ragyog, pompázik
| spleni/o *anat* szíjizom, musculus splenius
 ►kapa splenio: feji szíjizom, musculus splenius capitis
 ►kola splenio: nyaki szíjizom, musculus splenius cervicis
| splint/o *orv* sín
 splinti: *tr* *orv* sínéz, sínbe tesz

| **splis/i 1** *tr* <kötelet, kábelt> összefon, egybesodor, told, bújtat, töröz

2 *tr biol* kivág <mRNS-ből>
splisaĵo: illesztés <kötél, kábel>

splisilo: bújtatóár *szin* splisalo

splisalo: bújtatóár *szin* splisilo

| **splito 1** szilánk, szálla, forgács, töredék, repesz

2 *ösl* köszilánk, kőpenge

3 *eltr* kvarckristály

spliti: *tr* hasít, szilánkol

spliteto: apró szilánk

splitiĝi: *tr* hasad, szilánkolódik

disspliti: *tr* átv is széthasít, széttör, szétforgácsol, szétrepít

►disspliti la movadon: szétforgácsolja a mozgalmat

dissplitiĝi: *ntr* átv is darabokra törik, széthasad, szétforgácsolódik, szétrepül

►pro la puŝo la vazo dissplitiĝis: a lökéstől a váza darabokra tört
l.m. harsplitado

| **spok/o** *tech* küllő *szin* radradio

spokrado: *jm* küllős kerék

| **sponde/o** *ir* spondeus

| **spondil/o** *anat* csigolya, spondylus

spondilito: *orv* csigolyagyulladás, spondylitis

spondilozo: *orv* csigolyaízületi bántalom, spondylosis

spondilolistezo: *orv* csigolyacsuszamlás, spondylosisthesis

| **spong/o** *áll* szivacs

►balatona spongeto: balatoni szivacs <*Spongilla carteri* balatonensis>

►fragila spongeto: törékeny szivacs <*Spongilla fragilis*>

►laga spongeto: tavi szivacs <*Spongilla lacustris*>

►maraj kaj dolĉakvaj spongoj: tengeri és édesvízi szivacsok

►rivera spongo: folyami szivacs <*Ephidatia fluviatilis*>

2 szivacs, spongya

►natura spongo: természetes szivacs

►plasta spongo: műanyag szivacs

spongi: *tr* szivaccsal töröl

►spongi la tablon: szivaccsal törli az asztalt

2 *tr* szivaccsal felitat

►spongi akvon: szivaccsal felitatja a vizet

spongeca: szivacsos, szivaccszerű

►la spongeca histo de la rakitismaj ostoj: angolkóros csontok szivacsos szövete

►la spongeca korpo de la penis: a hímvessző szivacsos teste, corpus spongiosum penis

sponguloj: szivacsok, pórusosok <Porifera>

forspongi: **1** *tr* szivaccsal letöröl

2 *tr* átv <emlékezetből> kitöröl

►forspongi la pasintaĵon: a múltat kitörli az emlékezetéből

spongokaŭĉuko: szivacsgumi

spongokuko: *gaszt* piskóta, keksz, teasütemény *szin* biskvito

| **sponsor/o** szponzor, támogató

sponsori: *tr* szponzorál, pénzzel támogat

►sponsori kulturajn kaj sportajn aktivadojn: kulturális és sporttevékenységeket támogat

| **spont/a** *l.* spontanea

| **spontan/a 1** spontán, önkéntes, keresetlen

►per spontanaj vortoj: keresetlen szavakkal

►spontanaj helpantoj: önkéntes segítők

►spontanaj protestoj: spontán tiltakozások

2 ösztönös, önkéntelen, akaratlan

►per spontana nasko: spontán születéssel

►per spontana movo: ösztönös mozdulattal

►spontana ekbrulo de la kargo: a rakomány öngyulladása

spontaneco: spontaneitás, önkéntesség, ösztönösség

spontanismo: *pol műv* spontaneizmus

| **spontane/a** *l.* spontanea

| **sponton/o** *kat* spontoon, vágólándzsa

| **spor/o 1** *növ* spóra

►mejoza sporo, seksa sporo: meiospóra

►mitoza sporo, neseksa sporo: mitospóra

2 *bakt áll* spóra

sporaro: *növ* spórakészlet

sporujo: *növ* spóratartó, sporangium

sporiĝo: *növ* spóraképződés

sporofitoj: *növ* spóratermő növények, sporofitonok <Sporophyta>

makrosporo: *növ* makrospóra, nőivarú spóra

mikrosporo: *növ* mikrospóra, hímivarú spóra

sporofrukto: spóratartó, sporangium <nyálkagombák>

sporklabo: *l.* bazidio

sporoplantoj: *l.* sporofitoj

sporpokalo: *l.* ecidio

sporpolvo: *növ* spórapor

sporsako: *növ* spóratömlő, ascus *szin* asko

sporozoj: *áll* spórás állatok, spórások <Sporozoa>

l.m. askosporo, bazidisporo, somerosporo, sporangisporo,

uredosporo, telisporo, vintrosporo, zoosporo

| **sporad/a** szórványos, esetenkénti, sporadikus

►ni trafis nur sporadajn rezistojn: csak szórványos ellenállásba ütköztünk

►sporadaj kazoj: szórványos esetek

sporade: szórványosan, esetenként, sporadikusan

| **sporangio** *növ* sporangium

►plurĉela sporangio: többsejtű sporangium

►unuĉela sporangio: egysejtű sporangium

sporangisporo: *növ* sporangiospóra

| **sporogoni/o** *növ* spóratok, sporogónium

| **sporotrik/o** *növ* Sporothrix

sporotrikozo: *orv* sporotrichosis

| **sporotrikum/o** *növ* Sporotrichum

| **sport/o** sport, testedzés

►akva sporto: vízi sport

►atletaj sportoj: atlétikai sportok

►ekstrema sporto: extrém sport

►elita sporto: élsport

►fari sporton, praktiki sporton: sportot űz

►profesia sporto: profi sport, hivatásos sport

►saniga sporto: egészségssport

►sindefenda sporto: önvédelmi sport

sporta: sport-, sporttal kapcsolatos

►sporta evento: sportesemény

►sportaj konkursoj: sportversenyek

sporti, sportumi: *ntr* sportol

sportejo: *sp ép* sportpálya

►tegmentita sportejo: fedett pálya

sportisto: *sp* sportoló

►elita sportisto: élsportoló

sportulo: sportos ember

sportaŭto: *jm* sportkocsi

sportbutiko: sportbolt

sportevento: sportesemény

sportfanatikulo: *sp* szurkoló, drukker
sportfíŝisto: sporthorgász
sporthalo: *sp ép* sportcsarnok
sportklubo: *sp* sportegyesület, sportklub
sportkuloto: *sp tex* tornanadrág, short
sportlernejo: *sp isk* sportiskola
sportministro: *sp pol* sportminiszter
sportministrejo, sportministerio: *sp pol* sportminisztérium
sportmuskola: kisportolt
sportobranĉo, sportospeco: sportág, disziplína
sportvendejo: sportüzlet
sportvesto: *sp tex* mez, sportruha
sportvetado: *sp gazd* sportfogadás
l.m. amassporto, aŭtosporto, batalsporto, glacisportejo, teamsporto
| **spot/o** *vill* spotlámpa, reflektor <színház>
spotlumo: foltfény, reflektorfény
| **spraji/i** *tr* <folyadékot> permetez
▶spraji antisepsan likvon sur la vundon: antiszeptikus folyadékot permetez a sebre
▶spraji parfumon: parfümöt permetez
| **sprint/o** *sp* vágta, sprint
sprinti: *ntr sp* vágta, sprintel
sprintisto: *fn sp* vágta, rövidtávfutó
| **sprit/a** szellemes, elmés, szelleműs, sziporkázó
▶sprita konversacianto: szellemes társalgó
▶sprita solvo: elmés megoldás
spriti: *ntr* szellemeskedik, sziporkázik
sprito: szellem, szellemesség <képesség>
▶mi ĉiam admiris lian spriton: mindig csodáltam szellemességét
▶multe da sprito, sed neniom da profito^Z: közm szép szóval nem lehet madarat fogni
▶plej bona sprito estas silento^Z: közm okos ember keveset beszél
spritaĵo: szellemesség, élc, sziporka
spritulo: szellemes ember
spritumi: *ntr pej* szellemeskedik
malsprita: bamba, bárgyú, sületlen
▶mi ne ĝuas viajn malspritaĵn ŝercojn: nem élvezem a sületlen tréfáidat
sensprita: szellemtelen
| **sprit/o** *ritk* pánya
spritvelo: *hajó* pányvás vitorla, átlósrudas vitorla
| **spron/o 1)** sarkantyú
▶tintigi siajn spronojn: pengeti a sarkantyúját
▶li pikas sian ĉevalon per ambaŭ spronoj: hajsolja a lovát
2) *átv* sarkantyú<hoz hasonló tárgy>
▶la elektroriparisto grimpis per spronoj sur la lanternoŝton: a villanyszerelő mászóvassal mászott fel a lámpaoszloppra
▶la sprono de la ŝiporostro batis truon en la malamika ŝipflanko: a döfőorr vágósarkantyúja lyukat ütött az ellenséges hajó oldalába
▶sprono de monto: hegysarkantyú
3) *növ* sarkantyú, calcar
▶petala sprono: sziromsarkantyú
▶sepala sprono: csészesarkantyú, calcar calycis
4) *áll ex* sarkantyú *l.* ergoto
5) *átv* ösztönzés
sproni: 1) *tr* sarkantyúz, megsarkantyúz
▶sproni la flankojn de la ĉevalo: megsarkantyúzza a ló oldalát
2) *tr* *átv* sarkall, serkent
spronradeto: sarkantyúkerék
| **spros/o** *növ* rügy, hajtásrügy, sarj

sprosi: *ntr növ* kihajt, sarjadjik
| **sprot/o** *áll* spratt <Sprattus>
2) *áll* sprotni, kiel spratt <S. sprattus>
| **spur/o 1)** nyom *szin* pedsigno
▶kapti spuron: átv is szímatot kap
▶li lasis tie sian spuron: otthagya a nyomát
▶sekvi per spuroj: nyomon követ
▶sekvi sur varmaj spuroj: forró nyomon követ
▶trafi liajn spurojn: nyomára bukkan
2) *mat* nyom <mátrix>
spuri: 1) *tr* nyomoz, nyomon követ
2) *tr inf* nyomon követ, hibát keres *szin* spursekvi
spuraro: csapa, nyomvonal
spurilo: *inf* nyomkövető program *szin* sekvilo
elspuri: *tr* kinyomoz, kiderít, kifürkész, felkutat
respuri: *tr* visszakövet, nyomon visszahalad
senspure: nyomtalanul
▶senspure malaperi: nyomtalanul eltűnik
spurelemento: *kém* nyomelem, mikroelem *szin* mikroelemento
spurgaso: *kém öko* nyomgáz
spurhundo: 1) *áll* kopó
2) *átv pej* zsaru, kopó
spurkuglo: *kat* nyomjelző lövedék
| **spurt/o** *fn sp* hajrá
spurti: *ntr sp* hajrázik
l.m. finspurto
| **sput/i** *tr* köp, kiköp
▶sputi salivon: nyálat köp
▶sputi sangon: vért köp
2) *tr* *átv* ont, okád
▶sputi insultojn al li: sértéseket szór rá
▶la fumtuboj sputis fumon: a kémények füstöt okádtak
sputujo: *gysz* köpöcsésze
| **sputnik/o** *rep* szputnyik, műhold
sputnika: *rep* műholdas
| **Srilank/o** *geo pol* Srí Lanka <LK>
srilankano: *fn* Srí Lanka-i <lakos>
| **sss** *hgut* sss <sistergés>
| **stab/o 1)** *kat* törzskar, törzs, vezérkar, parancsnokság *szin* milita
stabo
2) *ált* stáb, szűkebb vezetés
▶instruista stabo: *isk* tanári kar *szin* instruistaro
▶la stabo de la ministerio: a minisztérium szűkebb vezetése
▶la stabo de la partio: a párt szűkebb vezetése v. vezérkara
▶la stabo de la prezidentkandidato: az elnökjelölt stábja
stabejo: *kat* vezérkar hadiszállása, parancsnokság
stabano: *fn kat* törzshöz tartozó
stabestro: *kat* vezérkari főnök, törzsfőnök
ĉefstabo: *kat* fővezérkar, főparancsnokság
ĉefstabejo: *kat* főhadiszállás, főparancsnokság
stabkuracisto: *kat orv* vezérkari orvos
staboficiro: *kat* vezérkari tiszt
| **stabil/a 1)** szilárd, stabil
▶stabila konstruaĵo: stabil építmény
▶stabila paco: stabil béke
▶stabila strukturo: stabil szerkezet
2) *fiz kém* szilárd, stabil
▶stabila ekvilibro: stabil egyensúly
▶stabila solvaĵo: stabil oldat
stabileco: szilárdság, stabilitás

► **stabileco** de la politika sistemo: a politikai rendszer stabilitása
 ► **transversa stabileco**: keresztirányú stabilitás
 stabiligi: *tr* megszilárdít, stabilizál
 ► **stabiligi** la ekonomion: megszilárdítja a gazdaságot
 ► **stabiligi** la politikan situacion: stabilizálja a politikai helyzetet
 stabiligilo: *jm tech* stabilizátor
 biostabila: *biol* biostabil
 duonstabila: *tud* metastabil *szin* metastabila
 dustabila: *fiz* bistabil
 malstabila: ingatag, instabil, labilis
 malstabileco: ingatagság, instabilitás, labilitás
 malstabiligi: *tr* megingat, instabilizál, labilissá tesz
 nestabila: nem stabil, nem szilárd
 stabilecpaketo: *pol* stabilitási csomag
l.m. frekvencostabileco, prezostabileco
| stabil/o *műv* stabile <szobor mozgó részekkel> vö. mobilo
| stabl/o 1) munkapad, munkaasztal
 ► **ĉarpentista stablo**: ácsgyalupad
 ► **serurista stablo**: lakatos munkapad
 ► **tajlora stablo**: szabóasztal
2) állvány, bak
 ► **la masonistoj laboris sur ligna stablo**: a kőművesek egy faállványon dolgoztak
 ► **li metis la segotan trunkon sur stablon**: bakra helyezte a fűrészelendő fatörzset
3) *műv* festőállvány *szin* pentrostablo
 stableto: *tech* munkadarab-tartó, befogó
l.m. ĉenstablo, desegnostablo, dormostablo, gladostablo, kaldronstablo, laborstablo, lavostablo, legostablo, librostablo, pentrostablo, rabotostablo, segostablo, skribostablo, sonorilstablo, tornostablo, vajcostablo
| staci/o 1) *közl* állomás, állomáshely
 ► **aŭtobusa stacio**: (autó)buszállomás *szin* busstacio
 ► **fervoja stacio**: vasútállomás
 ► **la sekva stacio de nia piedekskurso estos Segedo**: gyalogtúránk következő állomása Szeged lesz
 ► **metroa stacio**: metróállomás *szin* metrostacio
 ► **transita stacio**: tranzitállomás
2) *tud* (kutató)állomás
 ► **kosma stacio**: űrállomás *szin* kosmostacio
 ► **meteologia stacio**: *met* meteorológiai állomás
 ► **observa stacio**: megfigyelőállomás
3) *táv*k állomás
 ► **akvopumpa stacio**: víz szivattyúállomás
 ► **amplifa stacio**: erősítőállomás *szin* amplifa centralo
 ► **asocia stacio**: mellékállomás
 ► **ĉefa stacio**: <előfizetői> főállomás
 ► **distribua stacio**: elosztóállomás
 ► **plusenda stacio**, **redissenda stacio**: átjátszóállomás, reléállomás
4) *kr* stáció
 ► **la unua stacio de la kalvaria vojo**: a kálváriaút első stációja
5) *vsút* pályaudvar
 staciestro: *közl* állomásfőnök
 stacidomo: *közl ép* állomásépület
 staciplato: *táv*k állomáskereső, skála <*pl.* rádió>
l.m. akvostacio, benzinstacio, blokstacio, busstacio, celstacio, ekspedstacio, eksperimentostacio, finstacio, hejmostacio, kosmostacio, laborstacio, limstacio, meteostacio, metrostacio, pasaĝerstacio, poŝtostacio, pumpostacio, radiostacio, rangadstacio,

relajsostacio, ricevostacio, sendostacio, servostacio, spacostacio, taksistacio, televidstacio, vintrostacio
| stadi/o 1) *tört* stadion <hosszmérték>
2) stádium, szakasz
 ► **en ĉi tiu stadio de la malsano**: a betegségnek éppen a stádiumában
 ► **la malsano transiris en kronikan stadion**: a betegség krónikus szakaszába lépett
 ► **trairi diversajn stadiojn**: különböző szakaszokon megy át
3) *sp ne* stadion *l.* stadiono
 stadiumo: *sp ex* stadion *l.* stadiono
l.m. frustadia
| stadion/o *sp* stadion
| stafet/o 1) *táv*k lovas futár, gyorsfutár, gyorsposta, lovas küldönc
2) *sp* staféta, váltóverseny
3) *sp ex* váltóversenyző, stafétázó *l.* stafetano, stafetisto
 stafetano, stafetisto: *fn sp* váltóversenyző, stafétázó
 stafetbastono: *sp* váltóbot, stafétabot
 ► **transdoni la stafetbastonon**: átv is átadja a stafétabotot
 stafetkonkurso: *sp* váltóverseny
 stafetkurado: *sp* váltófutás
 stafetkuristo: *sp* váltófutó
 stafetnaĝado: *sp* váltóúszás
 stafetskiado: *sp* síváltó
| stafilin/o *áll* holyva <Staphylinus>
 ► **odoraĉa stafilino**: bűzös holyva <Ocypus olens>
 ► **griza stafilino**: dögész holyva <Creophilus maxillosus>
 ► **ora-stria stafilino**: aranyújtásos holyva <S. caesareus>
 ► **stafilinedoj**: holyvafélék <Staphylinidae>
| stafilokok/o *bakt* Staphylococcus
 ► **ora stafilokoko**: S. aureus
 stafilokokozo: staphylococcosis
| stafilom/o *orv* staphyloma
| stagflaci/o *gazd* sztagfláció
| stagn/i 1) *ntr* víz pang
2) *ntr* átv stagnál, áll
 ► **la komerco stagnas**: stagnál a kereskedelem
 ► **la nombro de la naskiĝoj stagnas**: stagnál a születési szám
 stagnado: stagnálás, pangás
 ekstagni: *ntr* megreked, stagnálni kezd
| staĝ/o *isk* gyakorlat
 ► **fari staĝon en kulturdomo**: művelődési házban van gyakorlaton
 ► **lerneja staĝo**: iskolai <tanítási> gyakorlat
 ► **staĝo de Ĉe-instruistoj**: Cseh-tanárok gyakorlata
 ► **staĝo de medicinistoj en hospitalo**: orvostanhallgatók kórházi gyakorlata
 staĝi: *ntr isk* gyakorlaton vesz részt
 ► **staĝi en fabriko**: gyári gyakorlaton vesz részt
 staĝanto: *isk* gyakornok
 ► **pedagogia staĝanto**: gyakorlótanár, pedagógiai gyakornok
 staĝvojaĝo: *isk* tanulmányút
| Staĥanov/o *ip* <Alekszej Grigorjevics> Sztahanov
 staĥanovismo: *ip* sztahanovista mozgalom
 staĥanovisto: *ip* sztahanovista
| taj/o 1) *hajó* tarcs, tarcskötél, előkötél, előmervítő kötél
 ► **antaŭa bramtopa stajo**: elősudár-tarcskötél
 ► **antaŭtopa stajo**: előtörzstarcskötél
 ► **bumbusprita stajo**: bugdáló tarcs, orrderék-előmervítő
 ► **grandtopa stajo**: főtörzstarcskötél
 ► **granda bramtopa stajo**: *hajó* fősudártarcskötél
 ► **malsupra stajo**: árbóctörzs-előkötél

►posttopa stajo: hátsótörzstarcskötél
2) tech feszítődrót, feszítőhuzal, merevítőkötél
3) cím keskeny szarufa
 antaŭstajo: *hajó* előmerevítő kötél
 poststajo: *hajó* hátramerevítő kötél, patrác
 stajponto: *közl* kábelhíd
 stajvelo: *hajó* élvitorla, előkötél-vitorla, tarcsvitorla
 ►stajvelo de la granda brammasto: *hajó* főárbóc-sudárelvitorla
 ►stajvelo de la granda reĝmasto: *hajó* felső fősudár-élvitorla
 ►stajvelo de la granda topmasto: *hajó* felső főárbóc-élvitorla
 ►stajvelo de la posta brammasto: *hajó* hátsúdár-élvitorla
 ►stajvelo de la posta topmasto: *hajó* hátsóderék-élvitorla
 ►stajvelo de la postmasto: *hajó* hátsótörzs-élvitorla
l.m. bramstajo, buspriststajo, ĵibstajo, reĝstajo, topstajo
| stak/o 1) agr kazal
2) átv halom, rakás <egymásra rakott tárgyak>
 ►stako da libroj: egy halom könyv
 ►stako da ligno: egy rakás fa
3) inf verem, stack
 ►staka aŭtomato: veremautomata
 stakejo: *inf* kötegelő, stacker
 stakigi: *tr* halomba rak, kazláz
 elstakigi: **1) tr** kazalból v. rakásból kivesz
2) tr inf veremből kiolvas
 ►elstakigi datumon: adatot veremből olvas
 surstakigi: **1) tr** kazalra v. rakásra tesz
2) tr inf verembe ír
 ►surstakigi datumon: adatot verembe ír
l.m. fojnostako, grenstako, lignostako, karbstako, pajlostako, trunkostako
| stakat/o fn zene staccato, szaggatott előadásmód
 stakate: *hsz* staccato, szaggatottan
 duonstakato: *fn* zene portato <előadásmód>
 duonstakate: *hsz* zene portato
| staki/o növ tisztessű <Stachys>
 ►arbara stakio: erdei tisztessű <*S. silvatica*>
 ►oficina stakio: orvosi tisztessű <*S. officinalis*>
 ►roka stakio: hasznos tisztessű <*S. recta*>
 ►tubera stakio: gumós tisztessű, japán gumósborgonya <*S. affinis*>
 stakiozo: *kém* sztachióz
| stakis/o l. stakio
| stakt/o *bibl* mirhamézga, stacta
| stal/o 1) agr ép istálló
 ►purigi la stalon: kitakarítja az istállót
 ►stalo de Aŭgio: *mit átv* Augiász istállója, Csáki szalmája
 ►teni en stalo: istállóban tart, istállóz
2) sp versenystálló
 stali: *tr agr* istállóban van, istállóban telel
 stalfako: *agr* állás, boks <istállóban>
 stalisto: istállószolga *szin* stalservisto
 enstaligi: *tr agr* istállóba visz, beistállóz
 stalknabo: istállófiú, lovászyerek
 stalmajstro: *agr* istállómester
 stalmastro: *tört* lovászmester *szin* maršalo 1
 stalservisto: istállószolga *szin* stalisto
 stalsterko: *agr* istállótrágya
 staltrogo: *agr* jászol, etetővályú *szin* manĝotrogo
| stalagmit/o *ásv* álló cseppkő, sztalagmit vö. gutoŝtono
| stalaktit/o *ásv* függő cseppkő, sztalaktit vö. gutoŝtono
| Stalin/o *tört* <Joszif Visszarionovics> Sztálin

stalinismo: *tört* sztálinizmus
 stalinisto: *tört* sztálinista
 stalinorgeno: *kat* Sztálin-orgona
| stalon/o áll csődör, mén *szin* virčevalo
 eksstalono: áll herélt mén, paripa *szin* eksvirčevalo
| stam/o 1) bakt törzs
2) nyt *ex* relatív szótő l. radikalo
| stamen/o növ porzó, stamen
 stamenaro: növ porzótáj, androeceum *szin* androceo
 stamenfloraro: növ porzós virágzat
| stamf/i 1) ntr toppant, dobbant <a lábával>
2) ntr rúgkapál, toporzékol
| stamin/o *tex* szítaszövet, etamin
| stamp/i 1) tech domborít, <alakot> ver
 ►stampi medalon: érmét ver
 ►stampi moneron: pénzt ver
2) tr bélyegez, lebélyegez
 ►ne forgesu stampi la kontrakton: ne felejtse el lebélyegezni a szerződést
 ►stampi sian adreson sur la koverta: a címét a borítékra bélyegzi
3) tr átv bevés
 ►stampi en la memoron: emlékezetébe vés
4) tr átv jellemez
 ►lian agadon stampis la pacemo: működését a békeszeretet jellemezte
 stampo: átv is <ráütött> bélyeg, bélyegzés, pecsét, bélyegző<lenyomat>
 ►la stampo de la oficejo ankoraŭ videblas sur ĝi: a hivatal bélyegzőlenyomata még látszik rajta
 ►li portis sur si la stampon de sia tempo: *átv* magán viselte kora bélyegét
 ►lia agado lasis sian stampon sur la loka movado: tevékenysége a helyi mozgalmon hagyta a bélyegét
 ►sen stampo via legitimilo ne validas: bélyegzés nélkül nem érvényes az igazolványa
 stampilo: *fn* bélyegző
 antaŭstampi: *tr* bérmentesít
 ►ĉiuj leteroj estas antaŭstampitaj: minden levél bérmentesítve van
 antaŭstampo: bérmentesítő pecsét
 stamphorloĝo: bélyegzőóra
 stampimposto: bélyegadó
 stampilrako: bélyegzőállvány
 stampobati: *tech* ütve sajtol
 stampomaŝino: **1) tech** pénzverő gép
2) bélyegzőgép
 stampopapero: okmánybélyeges papír
l.m. brulstampi, datostampilo, horstampi, kontrolstampi, monerstampo, poŝtstampo, tempostampi
| stamped/o fejveszett menekülés, tülekedés
 stampedi: *ntr* fejveszetten menekül, tülekszik
| stan/o kém ón <Sn>
 stana: *mn* kém ón-
 ►stana diklorido: ón-diklorid
 ►stana telero: óntányér
 stani: *tr tech* ónozt
 ►stanita fero: ónozott vas, fehérbádog
 stanato: *kém* sztannát
 ►stanata acido: ónsav, sztanninsav
 stanisto: *fn* ónműves
 stanito: *kém* sztannit

stanamalgamo: *kém* foncsor

stanfolio: sztaniolpapír, ezüstpapír *szin* staniolo

stanpesto: *kém* önpestis

stansoldato: *jték* ólomkatona

| **stanc/o**¹ *ir* stanza

| **stanc/o**¹ *ép műv* stanza

▶la stancoj de papo Julio 2a: II. Gyula pápa stanzái

| **stand/o** pavilon, stand, kiállítóhely

▶la stando de Esperanto en la lingva ekspozicio: az eszperanto standja a nyelvi kiállításon

| **standard/o** **1)** *fn* lobogó vö. flago

▶batala standardo: harci lobogó

▶preĝeja standardo: templomi lobogó

2) *növ* vitorla, vexillum <pillangósvirág>

standardisto: *fn kat* zászlóvivő, zászlós *szin* signojunkro

| **stang/o** rúd

▶direktila stango: *hajó* kormányrúd *szin* rudrostango

▶ili submetis stangon, por levi la muelŝtonon: rudat tettek alája, hogy felemeljék a malomkövet

▶memfota stango: *fot* szelfibot

▶salti per stango: rúddal ugrik

▶stango de remilo: evező rúdja

▶stango de standardo: lobogó rúdja

▶stangoj de tendo: sátor rúdjai

stangeto: pálca, rudacska

▶salitaj stangetoj: *gaszt* sós rudacska, sós stangli

▶stangeto de ruĵo: rúzsrudacska

▶stangetoj de orgeno: orgona húzólécei, absztraktjai

stangogaŭĉo: *jm* mérőpálca

stangogrimpado: *sp* rúdmászás

stangopupo: *műv* rúdpálcás báb

stangosaltado: *sp* rúdugrás

stangosaltisto: *sp* rúdugró

l.m. apogstango, bobenstango, celstango, dentostango, fajrostango,

flagstango, hokstango, kuplostango, levstango, noĉostango,

pikstango, piŝtostango, regstango, rapidumstango, rostostango,

rudrostango, sidstango, spacostango, stirstango, turnostango,

ŝargostango, velstango

| **staniolo** **1)** stanfolio

| **Stanisla/o** Szaniszló, Sztaniszláv <utónév>

| **staped/o** *anat* kengyelcsont, stapes *szin* piedingo **2)**

| **stapeli/o** *növ* dögfű, dögvirág <Stapelio> *szin* kadavrofloro

| **stapl/o** **1)** rakás, halom

▶staplo da diloj: egy rakás deszka

2) *ne* áruraktár, tárház *l.* staplejo

3) *inf* köteg, batch

stapli: **1)** *tr* egymásra rak <raktározás céljából>

2) *biol* elraktároz

▶hepato staplas glikogenon: a máj glikogént raktároz el

staplejo: *gazd* áruraktár, tárház, rakodótér

▶konsigna staplejo: konszignációs raktár

staplorbo: *gazd* raktárváros, áruközpont, árutelep, kereskedelmi gócpont

staploproduktó: raktáráru

| **star/i** **1)** *ntr* áll

▶arbo staras antaŭ la domo: egy fa áll a ház előtt

▶li staras, ne volas sidiĝi: áll, nem akar leülni

▶stari en atentopozo: vigyázzállásban áll

▶stari kiel plantita: mintha földbe gyökerezett volna a lába

▶stari kiel ŝtonigita: áll, mintha sóbálvánnyá változott volna

▶stari manpiede: négykézláb áll

2) *ntr* *átv* áll <mozdulatlan>

▶en la vojokavoj staras akvo: a kátyúkban áll a víz

▶nia afero staras, ne progresas: áll az ügyünk, nem halad

▶pluvakvo staras en la vojfosoj: esővíz áll az útakokban

▶staranta akvo: állóvíz

3) *ntr* *átv* áll <van vaho!>

▶ĉe la vilaĝfino staras nia domo: a faluvégen áll a házunk

▶la katedralo staras jam de jarcentoj: a katedrális már évszázadok óta áll

▶sekve de la inundo en la domo staras alta akvo: az áradás következtében magas víz áll a házban

▶stari en vico: sorban áll

4) *ntr* *átv* áll <helyzetben van>

▶la ŝipo staras ĉe la ankro: a hajó le van horgonyozva

▶li staras ekstere, ne enmiksiĝas: kívül áll, nem avatkozik be

▶li staras sur nia flanko: a mi oldalunkon v. pártunkon áll

▶se mi starus en viaj ŝuoj: ha a helyedben volnék

▶stari atente: vigyázzállásban áll

▶stari ekstersuspekte: minden gyanú fölött áll

▶stari dorso ĉe dorso: vállvetve áll

▶stari kiel brogita: mintha leforrázták volna

▶stari kiel la bovo antaŭ monto: néz, mint borjú az új kapura stare: állva

▶resti stare: állva marad

staro: állás

▶disgamba staro: terpeszállás

▶staro estas pli laciga ol sido: az állás fárasztóbb, mint az ülés

starado: álldogálás

starejo: **1)** állóhely *szin* starloko

▶starejo en buso: állóhely buszon

▶starejo en teatro: állóhely színházban

2) szilárd pont

▶sur la bordo li fine trovis starejon, kie li povis ripozi: a parton végre talált egy szilárd pontot, ahol megpihenhetett

starema: **1)** tartós, stabil

2) *átv* állhatatos

staremulo: *jték* keljfeljancsi *szin* leviĝpupeto, obstina Joĉjo

starigi: **1)** *tr* állít, felállít

▶la soldatoj starigis siajn tendojn: a katonák felállították sátraikat

▶starigi en angulon: sarokba állít

▶starigi statuon: szobrot állít

2) *tr* *átv* állít, kiállít

▶starigi armeon kontraŭ la najbara lando: sereget állít a szomszéd ország ellen

▶starigi atestantojn: tanúkat állít

▶starigi enketan komisionon: vizsgálóbizottságot állít fel

▶starigu lin viva antaŭ mi: élve hozzátok elem

3) *tr* *átv* létrehoz, létesít

▶starigi bilancon: mérleget von, mérleget készít

▶starigi demandon: kérdést tesz fel

▶starigi entreprenon: vállalkozást hoz létre

▶starigi kurson: tanfolyamot indít

▶starigi lernejon: iskolát alapít

starigi: **1)** *ntr* feláll *szin* ekstari

▶li starigis el sia sida pozicio: felállt ülő helyzetéből

2) *ntr* vhova áll

▶ĉiuj starigis kontraŭ la malfeliĉulo: mindenki a szerencsétlen ember ellen foglalt állást

▶li starigis apud min: mellém állt

►stariĝi ĉe la fenestro: odaáll az ablakhoz

3) *ntr* átv keletkezik, felmerül

►stariĝis konfuzo: zavar keletkezett

►stariĝis la demando: felmerült a kérdés

►technikaj malfacilaĵoj stariĝis: technikai nehézségek merültek fel
starilo: *kém* állvány

►starilo por provtuboj: kémcsőállvány

antaŭstari: *x* elöl áll, *vki* v. *vmi* előtt áll

►altegulo antaŭstari min: egy nagyon magas ember állt előttem
antaŭstaranta: **1)** elöl álló

2) *átv* küszöbönálló

ĉestari: *x* ott áll, mellette áll

►la urbestron ĉestaris la magistratanoj: a polgármester mellett álltak a tanácsnokok

ĉirkaŭstari: *tr* körbeáll, közrefog

►la kamparanoj ĉirkaŭstaris la punkolonon: a parasztok körbeállták a pellengért

►ĉirkaŭstariĝi: *ntr* vmi v. *vki* köré áll

►la lernantoj ĉirkaŭstariĝis: a tanulók körbe álltak

destari: **1)** *ntr* eláll <*pl.* fül>

►liaj oreloj iom destaras: füle kissé eláll

2) *ntr* messzebb áll

►ni destaris de la loko, kaj ne vidis la okazaĵojn: messzebb álltunk a helytől, és nem láttuk az eseményeket

disstari: *ntr* szétáll, eláll

►la pikiloj de la erinaco disstaris: szétálltak a sün tüskéi

►liaj oreloj disstaras: elállnak a fülei

ekstari: *ntr* feláll *szin* stariĝi 1

eksterstaranto: *fn* átv is kívülálló

elstari: **1)** *ntr* kiáll vhonnan

►fulgaj trabloj elstaris el la tegmento: kormos gerendák álltak ki a tetőből

►Sankta Ladislao elstaris je kapo inter siaj samtempanoj: Szent László egy fejjel magasabb volt a kortársainál

2) *átv* kiválik, kitűnik

►li elstaris per siaj kapabloj: kitűnt a képességeivel

elstara: **1)** kiálló

►elstara roko: kiálló szikla

2) *átv* kiváló, kitűnő, kiemelt

►elstara artisto: kiváló művész

►elstara menso: kiváló elme

elstaremo: *pej* kivagyiság

elstariĝi: **1)** *tr* kidug vhonnan

►li elstariĝis sian kapon: kidugta a fejét

2) *tr* átv kidomborít, kiemel

►mi volus elstariĝi liajn meritojn: szeretném kiemelni az érdemeit
elstariĝi: **1)** *ntr* kiáll vhonnan, kiemelkedik

►elstariĝi el la vico: kiáll a sorból

►la preĝeja turo elstariĝis el la nebulo: a templomtorony kiemelkedett a ködből

2) *ntr* átv kiemelkedik

►per sia intelekto li elstariĝis inter siaj samklasanoj: intellektusával kiemelkedett osztálytársai közül

elstarajo: kiemelkedés, dudor, kidudorodás

►roka elstarajo: kiemelkedő szikla

►sur la plata surfaco videblis kelkaj elstarajoj: a sima felületen néhány dudor látszott

elstareco: kiválóság

►lia elstareco ne pruvendas: kiválósága nem szorul bizonyításra

enstariĝi: *tr* beállít vhova

►enstariĝu la ĉevalojn en la stalo: állítsd be a lovakat az istállóba
enstariĝi: *ntr* beáll vhova

►pro la pluvo ni enstariĝis sub tegmento: az eső miatt beálltunk egy tető alá

kontraŭstari: *tr* ellenáll

►kontraŭstari la superforton: ellenáll a túlerőnek

►kontraŭstaru al la malbono: állj ellen a gonosznek

►la kontraŭstarantaj flankoj: az szembenálló felek

►mi ne povas kontraŭstari vian ĉarmon: nem tudok ellenállni a bájának

kontraŭstaro: ellenállás

►perarmila kontraŭstaro: fegyveres ellenállás

kontraŭstariĝi: *tr* szembeállít

memstara: önálló

memstareco: önállóság

memstariĝi: *tr* önállósít

memstariĝi: *ntr* önállósul

memstarulo: *fn* önálló ember

nekontraŭstarebla: ellenállhatatlan

restariĝi: *tr* helyreállít, visszaállít

►restariĝi la bombarditan preĝejon: helyreállítja a lebombázott templomot

►restariĝi la falintan kolonon: visszaállítja az eldőlt oszlopot

►restariĝi la malnovan ordon: helyreállítja a régi rendet

restariĝi: *ntr* helyreáll

►la kontakto kun la stabo restariĝis: a kapcsolat a stábbal helyreállt

►post nelonge restariĝis la retkonekto: rövid idő múlva helyreállt az internetkapcsolat

superelstari: *tr* messze kimagaslik

►lia figuro superelstaras la ceterajn: alakja messze kimagaslik a többi közül

superstari: *tr* fölötté áll, föléje magasodik

►la kupolo de la baziliko Sankta Petro superstaras Vatikanon: a Szent Péter bazilika kupolája a Vatikán fölé magasodik

starbenko: *ép* állószék <tetőszerkezet>

stardrinkejo: *gaszt* büfé, söntés, talponálló, italmérés

starlampo: állólámpa

starloko: állóhely *szin* starejo 1

starpiano: *zene* pianínó *szin* vertikala piano

starpunkto: álláspont, állásfoglalás

►defendi starpunkton: álláspontot véd

►preni starpunkton: állást foglal

►reekzameni sian starpunkton: felülvizsgálja az álláspontját

starringo: állóka <kisgyermek>

startablo: pult

►laboristoj drinkis ĉe la startablo: munkások ittak a pultnál

►skribistoj laboris ĉe startabloj: írnokok dolgoztak pultoknál
l.m. gardostari, piedostara

| **starfilined/oj** áll holyvák <Starphylinidae>

| **starost/o** **1)** *tört* báró, főúr <PL>

2) *tört* sztarosza, elöljáró, falubíró, polgármester <szláv országokban>

| **start/i** **1)** *ntr* *sp* indul, rajtol, startol

►nun startas la kuristoj: most rajtolnak a futók

2) *ntr* *tech* megindul, elindul, beindul *szin* ekfunkcii

►en frosto la motoro malfacile startas: fagyban a motor nehezen indul

►mia komputilo ne startas: nem indul a számítógépem

3) *ntr* átv indul

►nova programo startas: új program indul

starto: *sp* átv is rajt, start, indulás

►stara starto: állórajt

startanto: *fn sp* induló, rajtoló, startoló

startejo: *sp* starthely

startigi: **1)** *tr sp* indít, rajtoltat, startoltat

2) *tr tech* beindít, megindít

►startigi motoron, komputilon: motort, számítógépet beindít

3) *tr átv* indít, beindít, elindít

►ni startigis frue la balotkampanjon: korán indítottuk a választási kampányt

startigilo: *jm* önindító, indítómotor *szin* ekirigilo

startigisto: *sp* indítóbíró, startbíró

restartigi: **1)** *tr sp* újrarajtoltat, újraindít

2) *tr tech inf* újraindít

►restartigi la komputilon: újraindítja a számítógépet

►restartigi la motoron: újraindítja a motort

restartigo: újraindítás

►varma restartigo: *inf* meleg újraindítás

restartpunkto: *inf* ellenőrző pont

startapogilo: *sp* rajttámasz

startbutono: *inf* Start-gomb

startfosto: *sp* startoszlop

starthelpilo: *fn jm* szívató

startkablo: *jm* indítókábel, bikázó

startlinio: *sp* rajtvonal, startvonal

startmenuo: *inf* startmenü

startmomanto: *fiz* indítónyomaték

startnumero: *sp* startszám

startpedalo: *tech* berúgópedál *szin* kikapdalo

startpisto: *sp* rajtpisztoly, startpisztoly

startpozicio: *sp* rajthelyzet

startsalti: *ntr sp* fejessel rajtol

startsalto: *sp* rajtfejes

startsoklo: *sp* rajtkő

l.m. karierstartulo

| **stat/o 1)** állapot, állag, helyzet, állás

►aŭto en bonega stato: kitűnő állapotú kocsi

►en mia stato mi ne povas permesi tion: az én helyzetemben ezt nem tudom megengedni

►escepta stato: *pol* szükségállapot

►laŭ la nuna stato de la aferoj: a dolgok mai állása szerint

►milita stato: *kat* hadiállapot

►militleĝa stato: *pol* rendkívüli állapot, ostromállapot *szin* sieĝostato

►rajtsuspenda stato: *pol* rendkívüli állapot

►resti en la antaŭa stato: az előző állapotban marad

►senedza stato: férj nélküli állapot

►stato de posedo: vagyoni helyzet

►troviĝi en mizera stato: siralmas állapotban leledzik

2) *fiz kém* halmazállapot

►solida, likva, gasa stato: szilárd, folyékony, légnemű halmazállapot

►staranta stato: stacionáris állapot

3) *tört* rend

►asembleo de la Statoj: rendi országgyűlés, rendi gyűlés

►la burĝa stato: a polgári rend

►la nobela stato: a nemesi rend

►la pastra stato: a papi rend

►la tria stato: a harmadik rend <polgárság>

stati: *ntr* hogyan áll <a dolog>

►kiel statas viaj aferoj?: hogy állnak az ügyeid?

►kiel vi statas?: hogy vagy?

►kiel vi statas pri via tasko?: hogy állsz a feladatoddal?

►la pordo statis fermita: az ajtó zárva volt

altstata: magas rendű, magas <társadalmi> helyzetű

antaŭstato: előző állapot, korábbi helyzet, status quo

►restarigi la antaŭstaton: helyreállítja a status quót

malaltstata: alacsony rendű, alacsony <társadalmi> helyzetű

statasembleo: *tört* rendi gyűlés

statekvacio: *fiz* állapotegyenlet

statkonservo: állagmegőrzés

statverbo: *nyt* állapotot kifejező ige

l.m. bonstata, animstato, kvantumstato, mensostato, sanstato,

sieĝostato

| **stater/o** *tört* sztatér <súlyegység és pénznem>

| **statik/o** *tech* statika

statika: *tech* statikus

►statika bindado: statikus kötés

►statika elektro: statikus elektromosság

statikisto: *fn tech* statikus vő. dinamiko

l.m. aerostatiko, elektrostato, hidrostato

| **statin/o** *gysz* sztatin

| **statink/o** sztatinka <váltópénz>

| **statist/o** *műv* statisztika, mellékszereplő <színház> *szin* figuranto

statistaro: *műv* statisztéria, mellékszereplők <színház> *szin*

figurantaro

| **statistik/o 1)** statisztika

2) *tud* statisztika

statistiki: *tr* statisztikát készít vmiről <n>

►statistiki la naskojn kaj mortojn: statisztikát készít a születésekről és elhalálozásokról

statistikaĵo: statisztikai adat

statistikisto: statisztikus

| **stativ/o** műszerállvány, háromláb

►kolona stativo: oszlopos állvány

►stativo de fotoaparato: fényképezőgép állványa

►stativo de mikroskopo: mikroszkóp állványa

| **stator/o** *vill* állórész vő. rotoro

| **statu/o** *műv* szobor

►marmora statuo: márványszobor

►piedostara statuo: egész alakos szobor

►rajda statuo: lovas szobor

statueto: **1)** *műv* szobrocska

2) *műv* szobormodell

statuarto: *műv* szobrászat

statudetruo: *tört* szoborrombolás

statuoparko: szoborpark

| **statur/o** termet

►diina staturo: istennői termet

►knabino de bela staturo: szép termetű lány

►maljunulo de malalta staturo: alacsony termetű öregember

►virino de meza staturo: közepetermetű nő

►viro de alta staturo: magas termetű férfi

altstatura: magas termetű

malaltstatura: alacsony termetű

mezstatura: közepetermetű, közepes termetű

staturmezurilo: testmagasságmérő

l.m. altstatura, belstatura, malaltstatura

| **status/o** jog jogállás, státusz, jogi helyzet v. állapot

►civitana statuso: állampolgári státusz

►familia statuso: családi állapot

►laŭ sia socia statuso li apartenas al la ĉefnobelaro: társadalmi helyzete szerint a főnemességhez tartozik
|statut/o *jog* alapszabály, szervezeti szabályzat, statútum
 ►statuto de HEA: MESz alapszabályzata
 statuta: alapszabályi
 ►statutaj preskriboj: alapszabályi rendelkezések
 kontraŭstatuta: alapszabály-ellenes
|staŭd/o *növ* félcsérje *szin* tufarbusto
|staŭl/i *ntr rep* átesik, túlhúz
 ►staŭla angulo: átesési v. kritikus állásszög
|stav/o *víz* duzzasztás, duzzasztott víz
|staz/o *orv* pangás, megrekedés, statis
l.m. bakteristazo
|stear/o *biol kém* <állati> zsír
 stearato: *biol kém* sztearát
 ►stearata acido: sztearinsav, oktadekánsav
 stearino: *biol kém* sztearin
|steat/o *tud* zsír, szteát-
 steatozo: *orv* zsírszövetgyulladás, steatosis
 ►hepata steatozo: zsírmáj, steatohepatitis
 steatoreo: *orv* zsírszékelés, steatorrhoea
 steatopuga: *orv* elzsírosodott farú
|steatit/o *ásv* zsírkő, szteatit *szin* sapštono
|steb/i *tr* tűz, levarr, steppel vő. kudri
 ►stebi permene: kézzel steppel
 ►stebi permašine: géppel steppel
 stebo: tűzőöltés
 stebilo: tűzdelőtű
 stebmašino: *tex* tűző varrógép
|Stefan/o István
 ►Stefano 1a: I. István
 ►Sankta Stefano: *kr tört* Szent István
 Stefaĉjo, Steĉjo: Pista, Pisti
 Stefanino: Stefánia
|steg/o *fn tech* merevítő
 ►duobla stego: *ép* fogópár, cimborapár, kapocsfa
 ►firsta stego: *ép* taréjfogó, taréjfogópár
 ►stego de A-fosto: A-dúc merevítője
 ►stego de arkado: *ép* árkádmerevítő
 ►stego de mineja galerio: bányavárat kapocsfája
 ►stego de segilo: fűrészes gerince
 stegi: *tr tech* merevít, rögzít
|stegocefal/oj *ősl ex* páncélos kétéltűek <Stegocephali> *l.* labirintodontuloj
|stegosaŭr/o *áll* „fedeles gyík” <Stegosaurus>
|stek/o *gaszt* <vastag> hússzelet
 ►bova steko: marhaszelet
l.m. filestekó
|stekimetri/o *kém* sztöchiometria
|stel/o 1) *csillag*
 ►fiksa stelo: *l.* fiksa astro
 ►neŭtrona stelo: neutroncsillag
 ►Polusa Stelo: Sarkcsillag, Polaris
 ►pulsanta stelo: pulzáló csillag *szin* pulsostelo
2) *mat* csillag
 ►kvinpinta stelo: ötágú csillag
 ►stelo enskribita en cirklo: körbe írt csillag
 ►varia stelo: változó fényű csillag
3) *átv* csillag
 ►ĉevalo kun stelo: csillaghomlokú ló

►gvidanta stelo: vezérlő csillag
 ►la flava stelo de la judoj: a zsidók sárga csillaga
 ►la verda stelo de la esperantistoj: az esperantisták zöld csillaga
 ►li naskiĝis sub favora stelo: szerencsecsillag alatt született
 ►ordeno stelo: csillagrend <kitüntetés>
 ►steloj de generalo: tábornok csillagai <rangjelzés>
4) *közl* körtér, csillag alakú tér
5) sztár *szin* stelulo
6) *gazd eo* stelo <pénzegység>
 stelaro: **1)** *csillag* csillagcsoport
2) csillagkép, csillagzat *szin* konstelacio
 steleto: *knyv* csillag, csillagjel <►> *szin* asterisko
 stelita: csillagos, csillagokkal díszített
 stelulo: sztár *szin* stelo **5)**
 stelulino: női sztár
 ĉefstelo: *csillag* főcsillag
 kvazaŭstelo: *csillag* kvazár, csillagszerű rádióforrás *szin* kvazaro
 stelklara: csillagfényes
 stelamaso: *csillag* csillaghalmaz
 ►malferma stelamaso: nyílt csillaghalmaz
 stelfiguro: *csillag* csillagkép, csillagzat *szin* stelaro **2)**, konstelacio
 stelfloro: *l.* stelario
 stelfrukto: *növ* csillaggyümölcs, karambola
 ►stelfruktojo: csillaggyümölcsfa, karambolafa <Averrhoa carambola>
 stelluma: csillagfényes
 stelmapo: *csillag* csillagtérkép
 stelmilito: *ir film* csillagok háborúja
 stelobservejo: *csillag* csillagvizsgáló, csillagda *szin* observatorio
 stelplena: csillagos
 ►stelplena firmamento: csillagos égbolt
 stelsistemo: *csillag* csillagrendszer
 stelŝako: *jték* csillagsakk
 ►la stelŝakon inventis László Polgár: a csillagsakkot Polgár László találta fel
l.m. falstelo, marstelo, matenstelo, nanstelo, orstelo, pulsostelo, terstelo, vesperstelo
|stelari/o *növ* csillaghúr <Stellaria> *szin* stelfloro
 ►grandflora stelario: olocsáncsillaghúr <S. holostea>
 ►meza stelario: tyúkhúr, köhúr <S. media>
|stelo/o 1) *műv* sztélé, sírkő, emlékkő, emlékoszlop
2) *növ* központi henger, sztélé *szin* centra cilindro
|stelion/o *áll* közönséges agáma <Agama stellio>
|sten/i *tr* gyorsír, gyorsírással lejegyez, sztenografál *szin* stenografi
 steno: gyorsírás, sztenográfia *szin* stenografado, stenografio
 stenaĵo: gyorsírással szöveg *szin* stenografajo
 stenisto: gyorsíró, sztenográfus *szin* stenografisto
 stenistino: gyorsírónő
 stenobloko: gyorsírófüzet, gyorsírótütemb
 stenomašino: gyorsírógép *szin* stenotipo
 stenotajpi: *tr* gyorsgépír, gyorsgépírógéppel ír *szin* stenotípi
 stenotajpado: gépi gyorsírás, sztenotípi *szin* stenotipio
 stenotajpisto: gyors- és gépíró *szin* stenotipistino
 stenotajpistino: gyors- és gépíró *szin* stenotipistino
|sten/o *fiz* sthène <sn>
|stencil/o stencil
 stencili: *tr* stencilez
|stenograf/i *tr* gyorsír, gyorsírással lejegyez, sztenografál *szin* steni
 stenografado: gyorsírás, sztenográfia *szin* steno
 stenografajo: gyorsírással szöveg *szin* stenaĵo

stenografio: gyorsírás, sztenográfia *szin* steno
 stenografisto: gyorsíró, sztenográfus *szin* stenisto
 stenografistino: gyorsírónő *szin* stenistino
 | **stenodaktilografi**/i l. stenotajpi
 | **stenotip/o** gyorsírógép *szin* stenomaŝino
 stenotipi: *tr* gyorsgépír, gyorsírógéppel ír *szin* stenotajpi
 stenotipio: gépi gyorsírás, sztenotípiá *szin* stenotajpado
 stenotipisto: gyorsgépíró, gépi gyorsíró *szin* stenotajpisto
 | **steno***z/o* orv szűkület, szorosság, stenosis
 ▶pilora steno: gyomorkapu-szűkület, stenosis pylori
 | **Stentor/o** mit Szentór, Stentor
 stentora: harsány, sztentorikus
 | **stentor/o** áll kürtállatka <Stentor>
 | **step/o** geo füves pusztá, sztyeppe, steppe
 stepano: sztyepplakó
 | **ster/o** űrméter <tűzfamérték>
 | **steradian/o** mat szteradián <sr>
 | **stereo-** sztereo- l. stereokémio, stereoizomerio, stereomikroskopo,
 stereoskopo
 stereoskopo: sztereoszkóp <optika>
 stereoskopio: sztereoszkópia
 | **stereofoni/o** térhangzás, sztereofónia
 | **stereografi/o** mat távlatos ábrázolás, sztereográfia
 | **stereometri/o** mat térméтан, sztereometria *szin* spaca geometrio
 | **stereoplanigraf/o** fot sztereo-térképező műszer, sztereoplanigráf
 | **stereotip/o** *knyv* tömöntvény, nyomóforma-másolat, sztereotip
 stereotipi: *tr* *knyv* tömönt, nyomóforma-másolatot v. sztereotipet önt
 stereotipa: **1)** *knyv* tömöntött, sztereotip
2) *átv* gépies, elkoptatott, sztereotip
 stereotipado: *knyv* tömöntés
 | **stereotomi/o** mat *ép* sztereotómia
 | **sterid/o** kém szterid
 | **steril/a** **1)** meddő, magtalan, terméketlen, steril
 ▶sterila areo: terméketlen terület
 ▶sterila bovino: meddő tehén
 ▶sterila diskuto: terméketlen vita
 ▶sterila minaĵo: meddőközet
 ▶sterila planto: terméketlen növény
2) orv steril, sterilizált
 ▶sterila gazo: steril mull-lap
 ▶sterila pansaĵo: steril kötés
 sterileco: terméketlenség, meddőség, sterilitás
 steriligi: *tr* orv terméketlenné tesz, sterilizál
 ▶la nazioj intencis steriligi la ciganojn: a náciok sterilizálni akarták a cigányokat
 sterilizi: orv *bakt* csírátlanít, fertőtlenít, sterilizál
 ▶sterilizita injektilo: fertőtlenített injekciós tű
 ▶sterilizita kompreso: sterilizált borogatás
 sterilizilo, sterilizatoro: orv *bakt* sterilizátor, csírátlanító készülék
 | **sterin/o** l. sterolo
 | **sterk/o** **1)** *agr* trágya, ganéj *szin* grasumo
 ▶fosfata sterko: foszforműtrágya
 ▶kemia sterko: műtrágya
 ▶minerala sterko: ásványi trágya
 ▶nitrata sterko: nitrogénműtrágya
 ▶organika sterko: szerves trágya
 ▶verda sterko: zöldtrágya
2) *átv* ganéj, szar, ocsmány dolog
 sterki: *tr* *agr* trágyáz, megtrágyáz
 sterkejo: *agr* trágyadomb *szin* sterkamaso

sterkulo: ganéj ember, szarházi
 sterkakvo: *agr* trágyalé
 sterkamaso: *agr* trágyadomb *szin* sterkejo
 sterkobedo: *agr* trágyaágy, trágyaágyás
 sterkoskarabo: áll ganéjtűró, ganajtűró bogár <Geotrupes> *szin* geotrupo
 ▶lunokorna sterkoskarabo: holdszarvú ganajtűró <Coprís lunarís>
 ▶malpurflava sterkoskarabo: feketenyakú ganéjbogár <Aphodius luridus>
 ▶nigrakola sterkoskarabo: feketenyakú trágyatűró <Onthophagus fracticornis>
 ▶printempa sterkoskarabo: tavaszi ganajtűró <G. vernalis>
 ▶vulgara sterkoskarabo: közönséges ganéjtűró, közönséges ganéjbogár <G. mutator>
 l.m. flusterko, rekrementosterko, stalsterko
 | **sterkorari/o** áll halfarkas <Stercorarius> *szin* rabmevo
 ▶granda sterkorario: nagy halfarkas <S. skua>
 ▶larĝvosta sterkorario: szélesfarkú halfarkas <S. pomarinus>
 ▶longvosta sterkorario: nyílfarkú halfarkas <S. longicaudus>
 ▶parazita sterkorario: ékfarkú halfarkas, ékfarkú rablósírály <S. parasiticus>
 | **sterkuli/o** növ cukorhajfa <Sterculia>
 ▶sterkuliacoj: kakaófélék, cukorhajfafélék <Sterculiaceae>
 | **sterled/o** áll kecsge <Acipenser ruthenus>
 | **sterling/a** <font> sterling, brit
 ▶pundo sterlinga: font sterling <pénznem> *szin* brita pundo
 | **stern/i** *tr* terít, leterít, kiterít
 ▶la mortinton oni sternis sur la tablo: a halottat kiterítették az asztalra
 ▶li sternis la mapon sur la tablo: kiterítette a térképet az asztalon
 ▶li sternis tavolon da sterko sur la bedo: egy réteg trágyát terített az ágyásra
 ▶ni sternis kelkaj plenbrakojn da pajlo sub ni: néhány öl szalmát terítettünk magunk alá
 ▶ni sternis nin sur la mola herbotapiŝo: leheveredtünk a lágy fűszőnyegre
 ▶sterni liton: ágyat vet
 ▶sterni plejdon sur la herbo: plédet terít a fűre
 ▶sternu tukon sur la tablo: teríts kendőt az asztalra
 sternado: **1)** leterítés, elterítés
2) *sp* leütés <boksz>
 sternaĵo: **1)** leterített réteg, takaróréteg
2) ágynemű
3) *mat* kiterjedés
 ▶grasmana sternaĵo: Grassmann-kiterjedés
 sterniĝi: **1)** *ntr* elterül, leterül
 ▶ĝis la horizonto sterniĝis vasta kamparo: a látóhatárig széles mezőség terült el
 ▶pitoreska pejzaĝo sterniĝis sub iliaj piedoj: lábuk alatt festői táj terült el
 ▶polvotavolo sterniĝis sur la vojaĝantoj: porréteg takarta be az utasokat
2) *ntr* leheveredik *szin* sterni sin
 dissterni: *tr* szétterít, kiterget
 ▶li dissternis la paperrulaĵon: kiterítette a papírtekercset
 ▶oni dissternis la grenon sur la draŝejo: szétterítették a gabonát a szérűn
 substernaĵo: *agr* alom
 l.m. adorsterniĝi, kablosternado, traksternado
 | **sternorink/oj** áll növénytetvek <Sternorhyncha>

| **sternum/o** *anat* szegycsont, mellcsont, sternum *szin* brustosto
 | **steroid/o** *biol kém* szteroid
l.m. kortikosteroido
 | **sterol/o** *biol kém* szterin *szin* sterino
 fitosterolo: *kém* növényi szterol, fitoszterol *szin* plantosterolo
 mikrosterolo: *biol kém* mikroszterin
l.m. animalsterolo, ergosterolo, kolesterolo, lanosterolo,
 plantosterolo, zoosterolo
 | **stertor/o** *orv* hörgés
 stertori: *ntr orv* hörög
 | **stetoskop/o** *gysz* sztetoszkóp, szívhallgató, hallgatócső *szin*
 aűskultumilo
 stetoskopi: *tr orv* sztetoszkópoz, sztetoszkóppal meghallgat
 stetoskopio: *orv* sztetoszkópia
 | **steward/o** *rep hajó* utaskísérő, steward
 stevardino: női utaskísérő, légikísasszony, stewardess
 | **steven/o** *hajó* ortőke *szin* antaűkilo
 ▶posta steveno: *hajó* fartőke
 | **stevi/o** *növ* jázminpakóca <Stevia>
 | **stif-** *ritk* mostoha- <a családon belüli vérségi kapcsolat nélkül>
szin duon- 4, vic- 3
 stifpatro: mostohaapa *szin* vicpatro
 stifpatrino: mostohaanya *szin* vicpatrino
 | **stift/o** *tech* csap, csapszeg
 ▶alğustiga stiftó: beállító szeg, állítócsap
 ▶cilindra stiftó: illesztőszeg, illesztőcsap
 ▶duobla stiftó: sasszeg *szin* fendostiftó
 ▶kanelita stiftó: hasított illesztőszeg
 ▶kojna stiftó: kúpos szeg
 stifti: *tr tech* csapoz, csappal rögzít
 malstifti: *tr tech* csapot kivesz vmiből <n>
 stiftarbloko: *zene* hangolótőke <zongora>
 stiftodento: *gysz* csapos műfog
 stiftóšraűbo: *tech* tőcsavar, ászokcsavar *szin* študo
l.m. agordostiftó, aksostiftó, dratstiftó, fendostiftó, gvidstiftó,
 sekurstiftó, šraűbostiftó
 | **stigm/o 1)** *növ* bibe, stigma
 2) *áll* légzőnyílás, légzőrés, stigma
 3) *biol* endotéliumnyílás
 3) *biol* tüszőhely
 | **stigmat/o 1)** *orv* sebhely, forradás, bőrfolt, stigma
 2) *kr* stigma, Krisztus-seb
 3) *orv* jel, tünet, ismertetőjel
 stigmata: 1) sebhelyes, bőrfoltos, stigmás, stigmatikus
 2) *fiz* anasztigmatikus
 stigmatizi: *tr kr* stigmatizál
 | **stihometri/o** *ir* sorszámláló verselés, sztachometria
 | **stik/i** *tr agr* dugványoz
 stiko, stikado: *agr* dugványozás
 ▶stikado en akvon: vízdugványozás
 stikaűo: *növ* dugvány
 | **Stiks/o** *mit* Sztűx, Styx
 | **stil/o 1)** *ir műv* stílus
 ▶baroka stilo: barokk stílus
 ▶epistola stilo: *ir* levélstílus
 ▶impresionista stilo: impresszionista stílus
 ▶postmoderna stilo: posztmodern stílus
 2) *ált* stílus, kifejezőmód
 ▶afekta stilo: affektáló stílus
 ▶fantazia stilo: *knyv* Display Face <betűtípus>

▶kalendaro laű la malnova stilo: a régi időszámítás szerinti naptár
 ▶komponi en la stilo de Mozarto: Mozart stílusában komponál
 ▶paroli en multepeza stilo: nehézkes stílusban beszél
 ▶tia la stilo, kia la homo: a stílus az ember maga
 ▶tio ne estas mia stilo: ez nem az én stílusom
 stila: *mn* stílus-, stílári, stílusra vonatkozó
 ▶stila harmonio: stílusharmónia
 ▶stilaj postuloj: stíluskövetelmények
 ▶stilaj malglataűo: stílári egyenetlenségek
 stiligi: *tr ir műv* stilizál
 ▶stiligita rozo: stilizált rózsza
 stilisto: *ir* stilizsta
 stilistiko: *ir* stílustan, stilisztika
 belstila: stílusos, szép stílusű
 grandstila: nagystílű
 laűstila: stílusos
 retrostila: neoantik, stíl-
 ▶retrostilaj mebloj: stílbűtorok
 senstila: stílustalan, lapos
 stilekzerco: *isk* stílusgyakorlat
 stilfiguro: *ir* szókép, stílusalakzat
 stilfolio: *inf* stíluslap
 ▶kaskadaj stilfolioj: kaszkád stíluslapok, CSS
 stilmarko: *nyt* stílusjelzet
 stilnuanco: stílusárnyalat
 stilrimedo: *ir műv* stílus eszköz
 stilsento: stílusérzék
 stiltavolo: *ir* stílusréteg
 stiltendenco: *ir műv* stílusirányzat
 stilvaloro: *ir műv* stílusérték
l.m. flamstilo, laborstilo, prenostilo, vivostilo
 | **stilari/o** *áll* nyelvi niasz <Stylaria lacustris>
 | **stilb/o** *fiz* stilb <sb>
 | **stilet/o 1)** íróvessző, stílet
 2) gyilok, hegyes tör
 | **stilit/o** *vall* oszlopszent
 | **stilobat/o** *ép* sztűlobatész
 | **stiloniűi/o** *áll* kagylóállatka <Stylonychia mitilus>
 | **stilus/o** *növ* bibeszál, stylus
 | **stilz/o 1)** *áll* gázlóláb
 2) *jtek* gólyaláb *szin* paűstango, irilo
 stilziri: *ntr* gólyalábon jár
 stilzobirdo: gázlómadarak, gázlók <Grallatores> *szin* vadbirdo
 ▶stilzokuloj: lószűnyogok <Tipulidae> *szin* longakruraj kuloj
 stilzoradiko: *növ* támasztógűkér
 | **stim/i** *tr* megbecsűl, előkalkulál <statisztika>
 stimo: becsűl, becsűlt érték <statisztika>
 stimanto: becsűlésűggűvény, becsűlűggűvény <statisztika>
 | **Stimfal/o** *mit geo* Sztűmphasz
 | **stimuli/o** *tr* sarkall, ősztűnűz, stimulál
 ▶per kroma salajro li stimulis la laboristojn: pluszfizetűssel
 ősztűnűzte a munkásokat
 ▶stimuli la cerbon: stimulálja az agyat
 ▶stimuli la digeston: segíti az eműsztűt
 stimulaűo, stimulantó: 1) *fn* ősztűnűzű
 2) *biol* *gysz* ajzűszer, élénkítűszer, serkentűszer, stimuláns
 stimulilo: *gysz* stimulátor, stimulálű eszköz v. kűszűlűk
 ▶kora stimulilo: szűvritmus-szabályozű, pacemaker, pűszműker
 stimolino: *biol kém* stimulin
l.m. gonadostimolino

| **stink/a** *ritk* bűzös, bűdös
 ▶stinka putino: bűdös kurva
 stinki: *ntr ritk* bűzlik
 | **stip/o¹** *növ* árvalányhaj <Stipa>
 | **stip/o¹ 1)** *növ* tönk, stipe <gomba> *szin* stipito
 2) *növ* pálmászár, nyél *szin* stipito
 stipingo: *növ* bocskor <gomba>
 | **stipendi/o** *isk* ösztöndíj, stipendium
 stipendii: *tr isk* ösztöndíjban részesít
 stipendiato, stipendiulo: *fn isk* ösztöndíjas
 | **stipit/o** I. stip/o II.
 | **stipul/o** *növ* melléklevél, pálha, stipula
 | **stir/i 1)** *tr jm* hajó rep kormányoz, irányít, vezet
 ▶stiri aŭton: kocsit vezet
 ▶stiri aviadilon: repülőgépet vezet
 ▶stiri biciklon: kerékpárt kormányoz
 ▶stiri boaton: csónakot kormányoz
 ▶stiri defore: távirányít, távolról irányít *szin* telestiri
 2) *tr inf* vezérel
 stirejo: *jm hajó rep* vezetőfülke, vezetőállás
 stirilo: 1) hajó kormányrúd
 2) *jm* kormány
 ▶stirilo de aŭto: kocsi kormánya
 ▶stirilo de biciklo: kerékpár kormánya
 stirilaro: *jm hajó rep* kormányszerkezet
 stiristo: *jm hajó rep* járművezető, sofőr, kormányos, pilóta
 kontraŭstiri: *tr* ellenkormányoz
 memstira: *tech* önirányító, önvezérlő
 nestirebla: *jm hajó rep* kormányozhatatlan
 telestiri: *tr jm hajó rep* távirányít, távolról irányít *szin* defore stiri
 ▶telestirata raketo: távirányított rakéta
 stirbenko: *jm* bak, kocsisülés
 stirdatumo: *inf* vezérlőadat
 stirglobo: *inf* pozicionáló gömb
 stirklavo: *inf* vezérlőbillentyű, Ctrl-billentyű
 stirkolono: *jm* kormányoszlop
 stirlernanto: *jm isk* tanuló vezető
 stirlernejo: *jm isk* autósiskola
 stirlicenco, stirpermeso: *közl* vezetői jogosítvány
 stirmenuo: *inf* vezérmenü, vezérlő menü
 stirrado: *jm* kormánykerék
 stirremilo: hajó evezőkormány
 stirsigno: *inf* vezérlőkarakter
 stirsimulilo: *közl isk* vezetésszimulátor
 stirstango: 1) rep botkormány
 2) *jték inf* botkormány, joystick
 stirŝnuro: kormányzsinór
 stirvekto: hajó kormányjárom
l.m. laserstirata
 | **stirak/o** *növ* sztóraxfa, sztiraxfa <Styrax>
 ▶benzoa stirako: ázsiai benzoéfa <S. benzoïn>
 ▶oficina stirako: gyantás sztóraxfa <S. officinalis>
 ▶tonkina stirako: sziámi benzoéfa <S. tonkinense>
 | **stiren/o** kém sztirol, vinil-benzol
 | **Stiri/o** *geo pol* Stájerország <AT>
 stiria: *mn* stájer
 | **stiv/i** *tr hajó* rakományt rögzít v. elrendez
 stivisto: dokkmunkás
 | **stof/o** pint <ürmérték>
 | **stoik/a 1)** *fil* sztoikus

2) *átv* sztoikus, egykedvű, rendíthetetlen
 stoikeco: egykedvűség
 stoikismo: *fil* sztoicizmus
 stoikisto: *fn fil* sztoikus
 stoikulo: sztoikus v. egykedvű ember
 | **stok/o¹** *gazd* árukészlet, raktárkészlet
 ▶troviĝi en stoko: raktáron van
 stoki: *tr gazd* készletez, tárol, raktároz, raktáron tart
 ▶ni ne stokas fridigitan viandon: nem tartunk fagyasztott húst raktáron
 ▶stoki riparpecojn: pótalkatrészeket raktároz
 stokejo: *gazd* raktár, tárház
 superstoko: elfekvő készlet
 | **stok/o¹** *fiz* stokes <St>
 | **stokast/o 1)** *mat* valószínűség
 2) *mat* valószínűségi változó <statisztika>
 stokasta: *mat* sztochasztikus, statisztikai véletlenszerűsége alapján
 ▶stokasta procezo: sztochasztikus v. véletlen folyamat
 ▶stokasta variablo: valószínűségi változó, véletlen változó
 stokastiko: *mat* sztochasztika
 kvazaŭstokastika: *mat* kvázisztochasztikus
 | **Stokholm/o** *geo* Stockholm
 ▶Stokholmo estas la ĉefurbo de Svedio: Stockholm Svédország fővárosa
 | **stol/o 1)** *tört tex* stóla <hosszú női kendő>
 2) *kr* stóla
 stolmono: *kr* stólapénz
 | **stolon/o 1)** *növ* gyökértarack, föld alatti sarj, stolo, stolon
 2) *növ* stolon <járomspórás gombáknál>
 | **stom/o** *növ* gázcserepenyélés, sztóma, stoma
 ▶stoma ĉelo: zárósejt
 | **stomak/o** *anat* gyomor *szin* gastro
 ▶ĉe vesto velura suferas stomako^Z: *közm* cifraság nincs sanyarúság nélkül
 ▶honoro ne donas, kion stomako bezonas^Z: *közm* dicsőséggel nem lehet jóllakni
 ▶la stomako de la remaĉuloj konsistas el kvar fakoj: a kérődzők gyomra négy szakaszból áll
 ▶lia stomako grumbblas: korog a gyomra
 ▶plena stomako laŭdas la faston^Z: *közm* könnyű teli hassal böjtöt papolni
 ▶pluropa stomako: összetett gyomor
 ▶sata stomako ne lernas volonte^Z: *közm* tele has nem örömet tanul
 ▶vivu stomako laŭ stato de l' sako^Z: *közm* addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér
 stomaka: *anat* gyomor-, gyomorral kapcsolatos
 ▶stomaka acidaĵo: gyomorsav
 ▶stomaka parieto: gyomorfal, paries ventricularis
 ▶stomaka tubo: *gysz* gyomorszonda
 stomakaĵo: *gaszt* gyomor, gyomorból készült étel
 antaŭstomako: *áll* előgyomor
 enstomakigi: *tr* gyomorba juttat
 enstomakiĝi: *ntr* gyomorba jut
 stomakbrulo: *orv* gyomorégés
 stomakdoloro: *orv* gyomorbántalom *szin* gastralgio
 stomakogrublo: *orv* bélkorgás vö. borborigmo
 stomakokramfo: *orv* hasgörcs
 stomakperturbo: *orv* gyomorpanasz, gyomorműködési zavar
 stomakulcero: *orv* gyomorfekély

l.m. bovstomakaĵo, delikatstomaka, faldostomako, maĉstomako, retostomako, sakstomaka, ŝafstomakaĵo

| **stomat/o** *anat* száj *szin* buő 1

stomatito: *orv* szájnyálkahártya-gyulladás, stomatitis

stomatologo: *orv* fogorvos, sztomatológus

stomatologio: *orv* fogorvoslástan, sztomatológia

stomatoskopio: *gysz* szájtükrözés, sztomatoszkóp

stomatoskopio: *orv* szájtükrözés, sztomatoszkópia

| **-stomi-** *orv* -sztómia, -stomia <nyílás, beszájadzás készítése> *l.* sigmoido-rektumostomio, gastro-duodenostomio

| **stomp/o** *műv* rajzdörzsölő, visér

stompi: *tr* *műv* árnyal, eldörzsöl, kiárnyékol, összemos

►stompitaj rememoroj: elmosódott emlékek

stompiĝi: *ntr* *műv* árnyalódik, összemosódik

| **stop/i** **1)** *tr* leállít, megállít

►stopu la motoron: állítsa le a motort

2) *tr* távk stoppoz

►stopi telegramon: táviratot stoppoz, távirat mondatait ‘stop’-pal lezár

stop!: *isz* állj!

stophorloĝo: *sp* versenyóra, stopperóra

| **stopl/o** *növ* torzs

stopla: **1)** *növ* torzs-, tarló-

2) *átv* bökös, borostás

►stoplaj vangoj: bökös arc

stoplejo: *agr* tarló *szin* stoplokampo

senstopligi: *tr* *agr* tarlóz, tarlót irt, tarlót hánt

stoplobarbo: borosta

stoplofrizaĵo: tüskés haj, tüskés frizura

stoplokampo: *agr* tarló *szin* stoplejo

| **stor/o** *l.* memorilo

| **storak/o** *növ* kém sztórax, sztirax <gyanta és alapanyag>

| **stornel/o** *ir* stornello <háromsoros versforma>

| **stotink/o** sztotinka <váltópénz>

| **stov/o** kályha *szin* hejtoforno

stovejo: fűtött helyiség, nappali

| **strab/i** **1)** *ntr* *orv* kancsalít, bandzsít

2) *ntr* ferdén néz

straba: *orv* kancsal, bandzsa

strabismo: *orv* kancsalság, strabismus

►diverĝa strabismo: széttérő kancsalság, strabismus divergens

►konverĝa strabismo: összetérő kancsalság, strabismus convergens

►paraliza strabismo: bénulásos kancsalság, strabismus paralyticus

strabulo: *orv* kancsal ember

strabometro: *fn* *gysz* kancsalságmérő, strabismometer

strabometrio: *orv* kancsalságmérés, strabismometria

strabotomio: *orv* kancsalságot korrigáló műtét, strabotomia

| **Strabon/o** *geo* Sztrabón

| **Stradivari/o** *zene* <Giacomo Antonio> Stradivari

stradivario: *zene* stradivari, Stradivari-hegedű

| **stramoni/o** *növ* csattanó maszlag, maszlagos redőszírom <*Datura stromonium*>

| **strand/o** strand, homokos part

| **strang/a** furcsa, fura, különös

►stranga ideo: fura ötlet

►stranga miksaĵo el realo kaj fabelo: valóság és mese különös keveréke

►stranga tipo, stranga ulo: fura alak

strangaĵo: furesa dolog, furcsaság

►li faris multajn strangaĵojn: sok furcsaságot csinált

strangeco: furcsaság

►la strangeco de lia vizaĝo: arcának furcsasága

strangulo: *fn* fura alak

| **strangol/i** *tr* fojt, megfojt, fojtogat

strangoliĝi: *ntr* megfullad

| **strap/i** *tr* ritk csigáz, megcsigáz <kínzás>

| **stras/o** strassz, drágakőutánzat

strasajo: divatékszer, bizsu *szin* bijuteriaĵo

| **Strasburg/o** *geo* Strasbourg, Strassburg

| **strat/o** *közl* utca

►unudirekta strato, unusencuma strato: egyirányú utca

►laŭiri la straton: végigmegy az utcán

►li loĝas en la sama strato: ugyanabban az utcában lakik

►multajn laboristojn oni metis sur la straton: sok dolgozót az utcára tettek

►piedira strato: sétálóutca

►promeni sur la strato: sétál az utcán

►tra la stratoj fluegis la inundo: az utcákon át hömpölygött az ár strata: utcai

►strata trafiko: utcai forgalom

strateto: utcácska, köz

stratulaĉo: aszfaltbetyár, csavargó

stratulino: utcanő, kurva

ĉefstrato: *közl* főutca

flankstrato: *közl* mellékutca

flankstrateto: *közl* köz

interstrato: köz

interstrateto: sikátor

kverstrato: *közl* keresztutca

surstratigi: *tr* utcára tesz, utcára visz

stratangulo: utcasarok, utcaszeglet

stratangula: sarki

►la stratangula spicvendisto: a sarki fűszeres

stratbandito: *pej* aszfaltbetyár, apacs

stratbatalo: *kat* utcai harc

stratbubo: utcakölyök

stratinfano: utcagyerek

stratinsulo: *közl* járdasziget

stratkanaleto: *víz* út menti árok, vízlevezető árok

stratlanterno: utcai lámpa

stratnomŝildo: utcanévtábla

stratponto: *közl* közúti híd *szin* ŝosea ponto

stratpordo: utcai ajtó, kapu

stratpurigisto: *fn* utcaseprő

strattelefono: *táv* utcai telefon

strattunelo: *közl* közúti aluljáró

stratvagulo: csavargó, flaszkoptató

stratvendisto: utcai árus

l.m. sakstrato

| **stratagem/o** *kat* hadicsel, hadi fortély, ravasz hadmozdulat, stratagéma

| **strateg/o** **1)** *tört* stratégia <athéni választott hadvezér>

2) *kat* stratégia, haditervező, hadász

strategio: **1)** *kat* hadászat, stratégia vö. taktiko

2) *átv* stratégia

►ekonomia strategio: *gazd* gazdasági stratégia

►politika strategio: *pol* politikai stratégia

strategia: *kat* hadászati, stratégiai

►strategia planado: hadászati tervezés, stratégiai tervezés

| **stratigraf/o** *ásv* rétegtanos, sztratigráfus

stratigrafio: *ásv* rétegtan, sztratigráfia

biostratigrafio: *ösl geo* rétegtani őslénytan, életrétegtan,

biosztratigráfia

| **stratiot/o** *növ* kolokán, vízi aloé <Stratiotes> *szin* akvosoldato, akvoaloo

| **stratosfer/o** *met* sztratoszféra

| **stratokumulul/o** *met* gomolyos rétegfelhő, stratocumulus <Sc>

| **stratspe/o** *zene* strathspey

| **stratum/o** **1)** *ásv* réteg

2) *anat* réteg, takaró, stratum

3) *növ* réteg, növénytakaró

▶arba stratumo: fás növénytakaró

▶arbusta stratumo: bokros v. cserjés növénytakaró

▶herba stratumo: aljnövényzet, stratum herbaceum

3) *mat* réteg <statisztika>

| **stratus/o** *met* rétegfelhő, stratus <St>

fraktostratuso: *met* foszladozó rétegfelhő, fractostratus

| **strebi/i** **1)** *ntr* töri magát, törekszik vmire <al>

▶li strebis vivteni siajn infanojn: törte magát, hogy eltartsa a gyermekeit

▶strebi al bono: a jóra törekszik

2) *mat* tart <határ felé>

▶strebi al nulo: zéró felé tart

strebaĉulo: stréber, könyöklő, törtető

strebado: törekvés

strebema: törekvő, ambiciózus

kontraŭstrebi: *tr* ellenez, ellene van

multestreba: nagyravágyó

multestrebo: nagyravágyás

| **streĉ/i** **1)** *tr* feszít, megfeszít, kifeszít

▶antaŭ la salto li streĉis sin: az ugrás előtt megfeszítette magát

▶streĉi la pneŭon: felpumpálja a gumiabroncsot, felfújja a kereket

▶streĉi la tendon: kifeszíti a sátrat

▶streĉi ŝnuron: madzagot kifeszít

▶vekigiinte li streĉis sin: felébredve nyújtózkodott

2) *tr* *átv* megfeszít, erőltet

▶li ne tro streĉas sin: nem nagyon töri magát

▶streĉi la menson: erőlteti az agyát

▶streĉi la okulojn: erőlteti a szemét

▶streĉu la okulojn: nyisd ki jól a szemed

▶streĉi lian scivolon: csigázza a kíváncsiságát

3) *tr* felhúz, felajz, <feszítve> húz

▶streĉi la horloĝon: felhúzza az órát

▶streĉi la manbremson: behúzza a kéziféket

▶streĉi la nodon: meghúzza a csomót

▶streĉi la zonon: meghúzza a nadrágszíjat

4) *tr* *ép* <boltozatot> lezár

▶per ŝlosilo li streĉis la arkaĵon: zárókövel lezárta a boltívet

streĉa: **1)** feszes, szoros

▶streĉa pantalone: szoros nadrág

▶streĉa ŝtofo: *tex* sztreccs <anyag>

▶streĉa vesto: feszes ruha

2) *átv* feszült

▶streĉa atento: feszült figyelem

3) *átv* megerőltető

▶streĉa cerbolaboro: megerőltető agymunka

streĉo: **1)** megfeszítés, meghúzás, nyújtás

▶streĉo de la pafarko: az íj megfeszítése

2) *fiz* feszültség

streĉeco: **1)** feszesség

2) *átv* feszültség

▶politika streĉeco: politikai feszültség

streĉiĝi: *ntr* feszül, megfeszül

streĉilo: **1)** *fn* *tech* felhúzó, rugókulcs, órakulcs *szin* streĉoŝlosilo

2) *fn* *tech* huzalfeszítő

streĉita: **1)** feszített, felhúzott

▶streĉita pafarko: felajzott íj

▶streĉita risorto: felhúzott rugó

▶streĉita ŝnuro: megfeszített zsinór

2) *átv* erőltetett, feszített, feszes

▶streĉita laboro: megfeszített munka

▶streĉitaj limdatoj: feszes határidők

▶streĉita marŝo: *kat* erőltetett menet

3) *átv* feszült

▶streĉita interrilato: feszült kapcsolat

streĉiteco: feszültség, feszesség

▶vivi en konstanta streĉiteco: állandó feszültségben él

alstreĉi: *tr* nekifeszít

▶li alstreĉi sin al la laboro: nekilátott a munkának, nekifoházkodott

ĉirkaŭstreĉi: *tr* összeszorít, fojtogat, szorongat *szin* stringi

disstreĉi: *tr* szétfeszít, szétrepeszt

kontraŭstreĉi: *ntr* ellenfeszül, nekifeszül

▶li kontraŭstreĉis al la vento: nekifeszült a szélnek

kunstreĉi: *tr* összenyom

▶kunstreĉi risorton: rugót összenyom

malstreĉi: *tr* lazít, meglazít, kilazít

▶forpasi la ekzamenon, malstreĉu vin: elmúlt a vizsga, lazíts

▶li malstreĉis la zonon: meglazította övét

▶malstreĉi la manbremson: kiengedi a kéziféket

malstreĉa: laza

malstreĉiĝi: **1)** *ntr* lazul, kilazul, meglazul

2) *ntr* *átv* ellazul, feloldódik, pihen

malstreĉiĝo: **1)** lazulás, kilazulás, meglazulás

2) *átv* ellazulás, enyhülés

trostreĉi: *tr* túlfeszít, túlhúz

▶trostreĉi la kordon: túlfeszíti a húrt

▶trostreĉi la ŝraŭbon: túlhúzza a csavart

streĉangulo: *sp* spárga *szin* spagato

streĉbendo: gumiszalag

streĉbetono: *ép* feszített beton

streĉfilmo: *film* thriller

streĉkablo: rugózó zsinór, telefonkagyló-zsinór

streĉligilo: pók <csomagrögzítő>

streĉlimo: *fiz* kifáradási határ

streĉoŝlosilo: *fn* *tech* felhúzó, rugókulcs, órakulcs

streĉpantalone: *tex* sztreccsnadrág

streĉrisorto: *tech* felhúzórugó

streĉromano: *ir* thriller

streĉŝraŭbo: *tech* feszítőcsavar

streĉtordi: *tr* csavarva feszít

streĉvesto: *tex* sztreccsruha

l.m. cerbostreĉo, fortostreĉoj, horloĝostreĉilo, nervostreĉo,

sukstreĉo, ŝustreĉilo

| **strek/o** **1)** vonal, vonás

▶duobla streko: *zene* kettősvonal

▶kuniga streko: kötőjel

▶inversa oblikva streko: fordított törtvonal v. törtjel, backslash <\>

szin inversa oblikvo

▶oblikva streko: ferde per-jel, ferde törtjel, virgula *szin* oblikvo

▶per unu streko li forviŝis ĉion: egy vonással mindent eltörölt

►prezenti en skizaj strekoj: nagy vonalakban bemutat

►vertikala streko: *knyv* függőleges vonal

2) *mat* szakasz

3) *knyv* vessző <ékezet>

►o' <o sterko, o streka>: o' <o vessző>

4) *ásv* karcsín *szin* strekkoloro

5) *távk* vonás <Morse-ábécé>

streki: 1) *tr* <vonalat> húz v. rajzol, vonalaz

►mi strekis ruĝan linion: piros vonalat húztam

►streku du liniojn: húzzon két vonalat

►streku unue la folion: először vonalazd meg a lapot

2) *átv* <vonalat> húz

►aviadilo strekis blanke la bluan ĉielon: repülőgép fehér csíkot rajzolt a kék égre

►fulmoj strekis la nigran ĉielon: villámok szabdalták a fekete eget

3) *kat tech* huzagol

strekaĵo: vázlat, előrajz

streketo: 1) *knyv* vessző, ékezet *szin* korno 8

2) *mat* vessző

►b' <b streketo> estas derivaĵo de b: a b' <bé vessző> a b deriváltja

3) *knyv* elválasztójel *szin* dividostreko

4) *ált* <rövid> vonás

►plenigu la glason ĝis la streketo: a vonásig töltsd meg a poharat streketi: *tr* szaggatott vonalat rajzol

►streketu la nevideblajn partojn de la maŝino: szaggatott vonallal rajzolja a gép láthatatlan részeit

streki: *tech* jelöltű

streki: *tr* vonalkáz, satíroz *szin* haĉi 1

ĉirkaŭstreki: *tr* körberajzol, bekarikáz

elstreki, forstreki: *tr* <listából> kihúz, kitöröl

►elstreki vorton el la teksto: szót kitöröl a szövegből

►farita – elstreki: kipipálva

►forstreki el la etato: állományból v. létszámból töröl

►forstreki el teksto: szövegből kihúz v. töröl

►forstreki la ŝuldaron: *gazd* törli az adósságállományt malsuprenstreko: fordított törtvonal v. törtjel, backslash <>

substreko: *knyv* aláhúzás

substreki: 1) *tr* aláhúz

►substreki vorton: szót aláhúz

2) *tr* *átv* aláhúz, hangsúlyoz

►substreki la gravecon de la afero: hangsúlyozza az ügy fontosságát

►valoras substreki, ke: érdemes aláhúzni, hogy

superstreki: *tr* fölhúz <vonalat>

superstreko: *knyv* felső vonás

suprenstreko: *knyv* perjel, törtjel, virgula *szin* oblikvo

surstreki: *tr* <szöveget átszínezéssel> kiemel

surstreki: szövegkiemelő <filctoll>

trastreki: *tr* <vonallal> áthúz

►trastreki ĉekon: csekket áthúz

►trastreki tekstoparton: szövegrészt áthúz

trastreko: *knyv* (betű)áthúzás

strekanono: *kat* huzagolt ágyú *szin* kanelita kanono

strekkodo: *gazd* vonalkód

strekkoloro: *ásv* karcsín

strekradeto: *gaszt* derelyemetző, derelyemetelő, derelyevágó

l.m. dividostreko, frakeistreko, haltostreko, markostreko,

mezurstreko, ombrostreko, ondostreko, plumstreko, randstreki,

sonstreko, taktostreko, vojstreko

| *strelici/o* növ papagájvirág, madárfejvirág <Strelitzia>

| *strepsipter/oj* áll sodorszárnyúak, legyezőszárnyúak <Strepsiptera>

| *streptokok/o* bakt Streptococcus

streptokokozo: *orv* streptococcosis

| *streptomicet/o* bakt Streptomyces

| *streptomicin/o* gysz sztreptomicin

| *streptopeli/o* áll gerle <Streptopelia>

| *stres/o* biol pszi stressz

stresa: *biol* pszi stressz-, stresszes

►stresa aganto: stresszor

stresgena: *biol* pszi stresszet okozó

►stresgena situacio: stresszhelyzet

stresi: *ntr* stresszel <stresszt érez>

stresigi: *tr* stresszel vmi vkit

►la malfacila tasko stresigis lin: a nehéz feladat stresszelte

stresigi: *ntr* stresszel, stresszes állapotba kerül

| *stret/a* ritk szűk, szoros *szin* mallarĝa

►stretloko: *közl* útszűkület

streto: *zene* stretto, szűkmenet

| *stri/o* 1) csík, sáv

►aviadilo postlasis strion el fumo: a repülőgép füstcsíkot hagyott maga után

►folio kun blankaj strioj: fehér csíkos levél

►li senŝeligis striojn sur la bastono: csíkokat vágott a botba

►strioj de konkono: kagyló csíkjai

2) *tex* csík, sáv

►pantalono kun nigraj-blankaj strioj: fekete-fehér csíkozású nadrág

►pantalono kun ruĝa flanko: piros oldalsávú nadrág

►T-ĉemizo kun ruĝaj strioj: piros csíkos póló

3) *ép* kannelúraél, kannelúrasáv

stria: csík-, csíkos

►stria kolono: *ép* kannelúras oszlop

►stria korpo: *anat* csíkos test, corpus striatum

►stria tolo: csíkos vászon

strii: *tr* csíkoz, sávaz

►striita standardo: sávú lobogó

poststria: *hajó* nyomdokvíz, hajósodor *szin* trenstria

strifela: csíkos szűrő, cirmos

striokodo: vonalkód

striokodlegilo: *fn* alkódolvasó

striokurteno: csíkfüggöny

stripasejo: *közl* gyalogos átkelő, zebra *szin* zebrostria pasejo, zebra 2

l.m. akvostrio, bildstria, blustria, filmstria, frekvencostrio, fumstria,

magnetstria, reliefstria, sonstria, ŝtofstria, terstria, tolstria, trenstria,

zebrostria

| *striat/o* *anat* csíkos test, corpus striatum *szin* stria korpo

| *strid/a* sívító, süvöltő, süvítő, fülsiketítő

stridi: *ntr* sívít, süvít, süvölt, sipít

| *strig/o* áll bagoly <Strix>

►Afrika strigo: afrikai fülesbagoly <Asio capensis>

►arbarstrigo: macskabagoly <Syrnium aluco>

►funebra strigo: gatyás kuvik <Aegolius funereus>

►lanuga strigo: szakállas bagoly <Scotiaptex nebulosa>

►malgranda orelistrigo: füleskuvik, füles kuvik <Otus scops>

►marĉostrigo: réti fülesbagoly <Asio flammeus>

►neĝostrigo: hóbagoly <Nyctea scandiaca>

►nizostrigo: karvalybagoly <Surnia ulula>

►orelistrigo: fülesbagoly, erdei fülesbagoly <Asio otus>

►paserstrigo: törpe kuvik <Glaucidium passerinum>

►tufostrigo: füleskuvik <Otus>

►turstrigo: gyöngybagoly <Tyto alba>
 ►uralstrigo: hosszúfarkú bagoly <S. uralensis>
 ►strigoformaj: baglyok <Striges>
 ►strigo huhuas: a bagoly huhog
 | **strigli/i** csutakol, vakar <pl. lovat>
 striglilo: csutak, lóvakaró
 | **strik/o** munkabeszüntetés, sztrájk
 ►alvoko por striko: sztrájkfelhívás
 ►lanteca striko: munkalassító sztrájk *szin* lantostriko
 ►loktena striko: ülősztrájk *szin* sidostriko
 ►solidara striko: szolidaritási sztrájk
 ►sovaĝa striko: vad sztrájk
 striki: *ntr* sztrájkol
 ►la fervojistoj strikas: a vasutasok sztrájkolnak
 ►liaj fortoj strikas: *átv* elhagyta az ereje
 strikanto: *fn* sztrájkoló
 strikestro: sztrájk szervezője
 strikestraro: sztrájkbizottság *szin* strikokomitato
 perstriki: *tr* sztrájkkal kiharcol
 strikfunduso, strikokaso: *gazd* sztrájkalap, sztrájkassza
 strikokomitato: sztrájkbizottság
 strikorajto: *jog* sztrájkjog
 strikposteno: sztrájkőrség
 strikpostenulo: sztrájkőr
 strikrompanto: sztrájktrőr
l.m. lantostriko, malsatstriko, mastrostriko, sidostriko
 | **strikn/o** *növ* Strychnos
 ►ignaca strikno: ignácbab <S. ignatii> *szin* ignaca fabo
 ►toksa strikno: kurarefa, kurare, kurárefolyondár <S. toxifera>
 ►vomnuka strikno: strichninfa, strichnincserje, hánytatócserje,
 ebvésmag, farkasmaszlag <S. nux-vomica> *szin* vomarbo
 striknino: *kém gysz* sztrichnin
 | **strikt/a** **1)** szoros, szűk
 ►striktá pantalono: szűk nadrág
 ►striktá robo: szűk <női> ruha
2) *átv* szoros, szigorú
 ►en la striktá senco de la vorto: a szó szoros értelmében
 ►striktá ordono: szigorú parancs
 ►striktá regulo: szigorú szabály
 striktaĵo: *tex* testhez simuló ruha
 strikteco: szorosság
 striktigi: **1)** *tr* szűkít, szorossá tesz
2) *tr* *átv* megszorít, szigorít
 striktigi: *ntr* megszorul, szoros lesz
 striktigo: **1)** szűkítés
2) *átv* megszorítás
 malstriktá: **1)** bő, laza, tág
2) *átv* enyhe, nem szigorú
 striktasence: *nyt* szigorú értelemben, szorosan véve, szűkebb értelemben
l.m. talistriktá
 | **string/i** *tr* összeszorít, fojtogat, szorongat *szin* ĉirkaŭstreĉi
 | **striptiz/o** vetkőzőszám, sztriptíz *szin* nudiĝa danco
 striptizpokero: *jtek* vetkőzős póker
 | **strob/o** *növ* selyemfenyő, simafenyő, amerikai selyemfenyő
 <Pinus strobus> *szin* vejmuta pino
 | **strobil/o** *növ* toboz *szin* konuso 3, pinfrukto, pinkonuso
 | **stroboskop/o** *fiz* sztrobozkóp
 stroboskopio: *fiz* sztrobozkópia
 | **strof/o** *ir* versszak, strófa

►kvarversa strofo: négysoros versszak
 ►alkaja strofo: alkaioszi versszak, alkaioszi sorok
 ►sapfa strofo: szapphói strófa
 | **strofant/o** *növ* sztrofantusz <Strophantus>
 strofantino: *kém gysz* sztrofantin
 | **strofari/o** *növ* harmatgomba <Stropharia>
 | **strofoid/o** *mat* sztrofoid
 | **strom/o** **1)** *anat* alapszövet, alapszövet, kötőszöveti váz, szövetváz, stroma
2) *növ* termőtestpárna, sztróma
 | **stromatolit/o** *ásv* sztromatolit
 | **Strombol/o** *geo* Stromboli
 | **stronci/o** *kém* stroncium <Sr>
 | **stroncianit/o** *ásv* stroncianit
 | **strongil/o** *áll* lógilisza <Strongylus>
 strongiluloj: bélgiliszták, vastagbélférgesek, paliszádférgesek <Strongylidae>
 | **strudel/o** *l.* rulkuko
 | **struktur/o** struktúra, felépítés, szerkezet, váz
 ►ekonomia strukturo: gazdasági szerkezet
 ►strukturo de histo, ĉelo: szövet, sejt szerkezete
 ►la strukturo de la poemo: a vers szerkezete
 ►la strukturon de la kupolo: a kupola váza
 ►socia strukturo: társadalmi szerkezet
 ►strukturo de atomo, kristalo, mineralo, petro: atom, kristály, ásvány, kőzet szerkezete
 ►substancoj de fajna strukturo: finom szerkezetű anyagok
 ►surfaca strukturo: felszíni struktúra
 ►topologia strukturo: *mat* topologikus struktúra
 struktura: szerkezeti, strukturális
 ►strukturaj reformoj: strukturális reformok
 ►strukturaj ŝanĝoj: szerkezeti v. strukturális változások
 strukturi: **1)** *tr* strukturál, kialakítja vminek <n> a szerkezetét
 ►bone strukturita ekonomio: jól strukturált gazdaság
 ►strukturi la romanon: kialakítja a regény szerkezetét
2) *inf* formáz *szin* prepari **3)**
 ►strukturi diskon: lemezt formáz
 strukturiteco: strukturáltság
 strukturismo: *tud* strukturalizmus
 makrostrukturo: makrostruktúra, makroszerkezet
 mikrostrukturo: mikrostruktúra, mikroszerkezet
 restrukturi: **1)** *tr* átszervez, újjászervez, átstrukturál, restrukturál
2) *tr* *inf* újraformáz <lemez>
 restrukturigo: **1)** szerkezeti átalakítás
2) *inf* újraformázás
 senstruktura: tagolatlan, szerkezet nélküli
 substrukturo, infrastrukturo: **1)** *gazd* infrastruktúra, alépítmény, alaphálózat, háttérágazat
2) *öko* természetes élettér <növények, állatok>
 superstrukturo: *tud tech* felépítmény
 transstrukturi: *tr* átstrukturál, szerkezetileg átalakít
 strukturfunduso: *gazd* strukturális alap
l.m. atomstrukturo, belstruktura, datumstrukturo, frazostrukturo, kapitalstrukturo, sintagmostrukturo, subtenstrukturo, ŝelstrukturo
 | **strum/o** *orv* golyva, strumma
 ►ekzofthalmia strumo: szemkidülledéses golyva, strumma
 exophthalmica
 | **strut/o** *áll* strucc <Struthio>
 ►strutedoj: struccfélék <Struthionidae>
 ►strutoformaj: struccalakúak <Struthioniformes>

struta: **1)** *áll* strucc-

►struta plumo: struccotoll

2) *pol* strucc-

►struta politiko: *pej* struccpolitika

| **Stuart/oj** *tört* Stuartok

| **stuc/i** *tr* megnyes, lenyes, visszavág, stuccol

►stuci heĝon: sövényt nyír

►stuci la lipharojn: rövidre vágja bajuszát

stucilo: *agr* sövényolló, nyesőolló

| **stud/i** **1)** *tr* tanulmányoz, megfigyel, kutat

►longe li studis la mapon: hosszan tanulmányozta a térképet

►studi la konduton de insektoj: rovarok viselkedését tanulmányozza

►studi la naturon: a természetet tanulmányozza

2) *tr isk* tanul, tanulmányokat folytat, tanulmányoz <felső fokon>

►li studis juron kaj filozofion ĉe la Berlina Universitato: jogot és filozófiát tanult a Berlini Egyetemen

►studi agrikulturon: mezőgazdasági tanulmányokat folytat

►studi Markson: Marxot tanulmányoz

►studi medicinon: orvosi tanulmányokat folytat

►studi teknikon: műszaki tanulmányokat folytat

studo, studado: *isk* tanulás, tanulmányozás

►fari studojn: tanulmányokat folytat

►elektronika studado, e-studado: e-tanulás

studo, studaĵo: *tud* tanulmány

►studo pri efektiveblo: megvalósíthatósági tanulmány

►studo pri la seksa vivo de kolomboj: tanulmány a galambok szexuális életéről

►universitataj studoj: egyetemi tanulmányok

studadregularo: tanulmányi szabályzat

studejo: **1)** *isk* tanulószoba *szin* lernkabineto

2) dolgozószoba

antaŭstudo: előtanulmány

finstudi: *tr isk* befejezi tanulmányait

►pasintjare li finstudis filozofion ĉe la universitato: a múlt évben fejezte be filozófiai tanulmányait

finstudinto: *isk* végzett diák

kunstudento: *isk* társhallgató, egyetemi v. főiskolai társ

trastudi: *tr* áttanulmányoz

finstudlaboro: *l.* diplomlaboro

senstudkotiza: *isk* tandíjmentes

studatestilo: *isk* leckeekönyv, index

studfako: **1)** *isk* tantárgy *szin* studobjekto

2) *isk* <felvett> szak <egyetemen>

studĝardeno: *isk növ* botanikus kert, fűvészkert

studgrupo: **1)** *isk* tancsoport

2) *tud* munkacsoport, kutatócsoport

studjaro: *isk* tanév, <egyetemi> évfolyam

studkonkurso: *isk* tanulmányi verseny

studkotizo: *isk* tandíj

studkotizdeva: *isk* tandíjköteles

studkunulo: *isk* tanuló társ

studlibro: *isk* leckeekönyv, index

studnoto: *isk knyv* <egyetemi v. főiskolai> jegyzet

studobjekto: *isk* tantárgy *szin* studfako **1**

►sekundara studobjekto: melléktanulmány

studolimpiko: *isk* diákolimpia

studpoento, studunuo: *isk* tanulmányi pont, kreditpont

studprogramo: *isk* tanterv

studregularo: *isk* tanulmányi szabályzat

studrondo: *isk* tanuló kör, tankör

studsesio: *isk* szorgalmi időszak

studstipendio: *isk* tanulmányi ösztöndíj

l.m. fareblostudo finstudlaboro

| **student/o** *fn isk* <egyetemi, főiskolai> hallgató

►altlerneja studento: főiskolai hallgató

►filologia studento: bölcsészhallgató

►intersanĝa studento: cserehallgató, cserediák

►intersanĝo de studentoj: diákcseré

►koresponda studento: levelező hallgató

►postdiploma studento: posztgraduális hallgató

►studento de la hungara fako: magyar szakos hallgató

►taga studento: nappalos hallgató

►teknika studento: műszaki hallgató

►universitata studento: egyetemi hallgató

►unuajara studento: elsőéves hallgató

studenta: *isk* hallgatói

►studenta asocio: diákszövetség, hallgatói szövetség

►studenta aŭtonomio: hallgatói önkormányzat

►studenta kanto: *zene* diákdal

►studenta legitimilo: diákigazolvány *szin* studentokarto

studentaro: *isk* diákság, hallgatók

studentejo: *isk* diákkotthon, kollégium *szin* studenthejmo

eksstudento: *isk* volt hallgató

telestudento: *isk* távoktatásos hallgató

studento-asistanto: *isk* tanársegéd

studenthejmo: *isk* diákkotthon, kollégium *szin* studentejo

studenthejmano, studenthejmulo: *isk* kollégista, diákkotthonban lakó

studentokarto: *isk* diákigazolvány

l.m. aktorstudento, ekonomikstudento, gastostudento, jurstudento,

kazostudo, medicinstudento, muzikstudento, teknikostudento

| **studi/o** *film zene* stúdió

l.m. diskostudio, filmstudio, muzikstudio

| **stuf/i** *tr gaszt* párol, dinsztel, gőzöl *szin* brezi

►stufita bovaĵo: párolt marhahús

►stufita rizo: párolt rizs

stufiĝi: *ntr gaszt* párolódik, dinsztelődik

►la viando bele stufiĝas: a hús szépen dinsztelődik

►li stufiĝas en la propra haŭto: *átv* saját levében fő

stufaĵo: *gaszt* párolt étel

stufujo: *gaszt* kukta, párlóedény *szin* premkuirilo, premmarmito,

prempoto

| **stuk/o** **1)** *ép* stukkó, gipszvakolat

2) *ép ne* vakolat *l.* puco

stuki: **1)** *tr ép* stukkóz

2) *tr ép ne* vakol *l.* puci

| **stukaĉ/o** *pej* besúgó, spicli, tégla, jelentgető

stukaĉi: *ntr pej* besúg, jelentget, spiclikedik

| **stult/a** ostoba, buta, hülye

►abisme stulta: nehézfejű, tompa agyú, gyengeelméjű

►al stulta demando mi ne respondos: ostoba kérdésre nem

válaszolok

►stulta kiel ansero: buta, mint a liba

►stulta kiel ŝafo: buta, mint a birka

►tian stultan romanon mi ne legos: ilyen ostoba regényt nem olvasok

stulti: *ntr ige* ostoba, hülye, buta

stultaĵo: ostobaság, hülyeség, butaság

►fari stultaĵon: ostobaságot csinál

stulteco: ostobaság, hülyeség, butaság <vminek az ostoba volta>

►la stulteco de certaj homoj estas konsterna: néhány ember ostobasága rettenetes

stultulo: ostoba v. buta ember, *fn* hülye, marha

stultumi: *ntr* hülyéskedik, idétlenkedik

| **stumbl/i** **1)** *ntr* megbotlik

►li stumblis sur la sojlo: megbotlott a küszöbön

2) *ntr* átv téved

►eble mi stumblis pri kelkaj detaloj: talán tévedtem néhány részletet illetően

stumbladi: *ntr* bukácsol

stumblo: **1)** botlás

2) *eo* ir botlás <három trocheus helyettesítése két amfibrachisszal>

stumbligi: *tr* gáncsol, elgáncsol

stumblilo: *fn* buktató

stumbliri: *ntr* bukácsol, bukácsolva megy

| **stump/o** **1)** *orv* csont

►stumpo de amputita brako: amputált kar csontja

2) *átv* csont, csikk, maradék rész, maradvány

►stumpo de arbo: fa tönkje

►stumpo de cigaredo: cigaretta csikkje

►stumpo de kandelo: gyertya csontja

►stumpo de krajono: ceruza csontja

►stumpo de rompita glavo: eltört kard csontja

3) ellenőrző szelvény, tömbszelvény *szin* talono **1**

stumpa: csontka

►hundo kun stumpa vosto: csontka farkú kutya

►stumpa nazo: tömpe orr

►stumpa parlamento de Kromvelo: Cromwell csontka parlamentje

►stumpeta nazo: pisze orr

stumpigi: **1)** *tr* csontkol, megcsontkít *szin* mutli

2) *tr* mat csontkol

►stumpigita konuso: csontkolt kúp

stumponaza: tömpe orrú

stumposolivo: *ép* fiókgerenda

stumpopipo: rövid szárú pipa

| **stunt/o** *film* dublör

| **stup/o** kóc, csepű

stupi: *tr* kóccal tömít, dugaroz

stupaĵo: kóctömítés, tömítőkóc

stuphara: szöszi

| **stupa/o** *bud* sztupa

| **stupid/a** *ritk* hülye, buta *szin* stulta

| **stupor/o** **1)** *orv* kábulat, bódulat, érzéktompulás, stupor *szin* sensobtuza

2) *átv* megdermedés, megdöbbenés

stupori: **1)** *ntr* *orv* eltompul

2) *ntr* átv megdermed, megdöbben

►li stuporis pro la timo: megdermedt a félelemtől

stuporiga: *orv* bódító, kábító, érzéktompító

►stuporiga drogo: bódítószer, kábítószer

| **stupr/o** *jog* erőszakos nemi közösülés, liliomtiprás

stupri: *tr* *jog* megbecstelenít, meggyaláz *szin* senhonorigi **2**

| **sturg/o** *áll* közönséges tok <Acipenser sturio>

| **sturm/i** *tr* kat átv is rohamoz, megrohamoz

►sturmi tranĉeon: lövészárkot megrohamoz

sturmo: *kat* roham

sturmanto: **1)** *kat* rohamozó

2) *sp* csatár *szin* avanulo

sturmeskalo: *kat* ostromlétra

sturmfusilo: *kat* gépkarabély

sturmopaŝe: rohamléptekben

sturmtaĉmento: *kat* rohamosztag, rohamcsapat

| **sturn/o** *áll* seregély <Sturnus>

►nigra sturno: egyszínű seregély <S. unicolor>

►roza sturno: pástormadár <S. roseus>

►sturnedoj: seregélyfélék <Sturnidae>

| **Stuttgart/o** *geo* Stuttgart

| **su/o** *áll* tud vaddisznó, vadkan <Sus scrofa> *szin* apro

►suedoj: sertésfélék <Suidae>

| **su/o** ¹ xu <váltópénz>

| **sub** **1)** alatt <hely>

►li grimpis el sub la kovrilo: kimászott a takaró alól

►metu la leteron sub la libron: tedd a levelet a könyv alá

►ni dormiĝis sub la arboj: a fák alatt elaludtunk

►novelaro sub la titolo Koloroj: Színek című novelláskötet

►sub la libro: a könyv alatt

►sub la tablo: az asztal alatt

►veni sub la trajnon: a vonat alá kerül

2) *átv* alatt <külső látszat>

►li aperis sub la formo de maljunulino: öregasszony képében jelent meg

►mi vojaĝis sub falsa nomo: hamis név alatt utaztam

►sub fava aŭspicio: kedvező előjellel

►sub nenia preteksto: semmiféle ürüggyel

►sub la ŝajno de helpo ili rabis: segítséget színelve raboltak

3) *átv* alatt <függőség>

►sub kvar okuloj: négy szemközt

►sub la aŭspicioj de la registaro: a kormány védnökségével v. támogatásával

►sub la okuloj de sia onklino dancis la fraŭlino: a kisasszony nagynénje felügyeletével táncolt

►sub lia estreco: vezetése alatt

►sub minaco de ekskomuniko: kiátkozás terhe alatt

►sub punominaco: büntetés terhe mellett

sub-: **1)** al-, alul-, alá-, le-, alsó helyzet *l.* subakvigi, subjupo,

submeti, subordigi, subskribi, subtegmento, subtera, subvesto

2) alsóbb rang *l.* subleŭtenanto, subklaso, subnocio, suboficiro

3) szint alatti *l.* subnutri, subdungiteco

4) titkosság *l.* subaĉeti, subaŭskulti, subkompreni, subridi, subvoĉe
suba: alsó

►la suba parto de la maŝino: a gép alsó része

►lasu la subajn pakajojn: hagyd az alsó csomagokat

sube: lent, lenn, alul

►kelkajn metrojn ni iris suben: néhány métert lefelé mentünk

►sube de ĉi tiu ŝtonaĵo ni trovis la serĉatan tavolon: e közet alatt megtaláltuk a keresett réteget

►sube vi trovos kandelon: lent találsz gyertyát

subo: vminek az alja

►la subo de la aŭto tute rustiĝis: a kocsi alja teljesen elrozsdásodott

►prenu la ŝtonon ĉe ĝia subo: a követ az aljánál fogd meg

subaĵo: aljzat, alj, alátét, bélés

►la subaĵo de la jako pretiĝis el silko: a zakó bélése selyemből készült

►la subaĵo sub la trunkoj putriĝis: a rönkök alatti alátét elkorhadt

►metu ian subaĵon por la sakoj: tegyél valamit a zsákok alá

subigi: **1)** *tr* alátesz, aláarak

►ni subigis du trablojn al la maŝino: két gerendát tettünk a gép alá

2) *tr* átv alávet, leigáz

►la romianoj subigis multajn popolojn: a rómaiak sok népet igáztak le

►li subigis sin al la cirkonstancoj: megadta magát a körülményeknek

►subigi al sia regado: uralma alá hajtja

subiĝi: **1)** *ntr* lemegy, vmi alá megy v. kerül

►la suno subiĝis: lement a nap

►li subiĝis sub la akvon: a víz alá merült

2) *ntr átv* aláveti magát, alárendelődik

►subiĝi al la ordono: aláveti magát a parancsnak

subiĝo: **1)** süllyedés, lejutás

►horizonta subiĝo: *hajó* horizontsüllyedés, horizontmélység, horizontdepresszió

2) *átv* alárendelődés, behódolás, meghunyászkodás

subiĝema: megalázkodó, meghunyászkodó, behódoló

subulo: alárendelt, beosztott, *fn* alantas

ĉi-sube: itt lent, alul

►ĉi-sube vi trovos miajn notojn: itt lent találja a jegyzeteimet

desuba: **1)** lenről v. alulról jövő *vö.* desupra

►desuba iniciato: alulról jövő kezdeményezés

2) *infl* lenről felfelé, bottom-up

desube: lenről, alulról *vö.* desupre

desubismo: alulról kezdeményező rendszer *vö.* subsiduismo

| **subaltern/a** *mn* alárendelt, beosztott

subalternulo: *fn* alárendelt, beosztott

| **subdukci/o** *geo* szubdukció, alácsúszás

| **suber/o** *növ* para, suber

►suberata acido: *kém* parafasav, szuberinsav

suberino: *növ kém* szuberin

suberozo: *orv* suberosis <a tüdő parapor-belégzéses betegsége>

| **suberit/o** műpara

| **subit/a** hirtelen, váratlan

►cedante al subita ideo: hirtelen ötletnek engedve

►subita morto: hirtelen v. váratlan halál

►subita ŝanĝo: hirtelen változás

subite: *hsz* hirtelen<ül>, váratlan<ul>, hamarjában

►subite aperis urso antaŭ li: hirtelen egy medve jelent meg előtte

►subite ne enkapiĝis al mi pli bona vorto: hamarjában nem jutott eszembe jobb szó

►via vizito trafis min subite: látogatása váratlanul ért

| **subjekt/o** **1)** *nyt* alany

►komplementita subjekto: szerkezetes alany

2) *fil* szubjektum

3) *pszi* én, szubjektum

4) *zene* <rövid> téma

subjekta: **1)** *nyt* alanyi

2) *fil pszi* szubjektív, szubjektumra vonatkozó

kontraŭsubjekto: *zene* ellentéma

l.m. jursubjekto

| **subjektiv/a** **1)** *fil pszi* szubjektív

2) szubjektív, egyéni, magán-, egyoldalú, elfogult

►laŭ mia subjektiva opinio: magánvéleményem szerint

►ne gravas viaj subjektivaj sentoj: nem fontosak az egyéni érzéseid

►subjektiva kritiko: szubjektív v. elfogult kritika

subjektiveco: szubjektivitás, elfogultság, egyoldalúság

subjektivismo: *fil* szubjektivizmus

subjektivisto: *fil* szubjektivista

| **subjunkci/o** *nyt* alárendelő kötőszó *szin* subordináció, subordináció 1

| **subjunktiv/o** *nyt* kötőmód, conjunctivus

| **sublim/a** **1)** fenséges, fennkölt, magasztos

►sublima amo: magasztos szerelem

►sublima parolado: magasztos beszéd

►sublimaj sentoj: fennkölt v. magasztos érzések

2) nemesen szép, gyönyörű, káprázatos, pompás, csodálatos

►sublima beleco: káprázatos szépség

►sublima genio: csodálatos zseni

►sublima poemo: gyönyörű költemény

sublimigi: **1)** *tr* magasztossá tesz

2) *tr pszi* szublimál <öszönöset társadalmilag elfogadhatóvá alakít>

| **sublim/i** *tr kém* szublimál

sublimajo: **1)** *kém* szublimát, szublimátum <szublimált anyag>

2) *kém* higany-klorid

sublimado: *kém* szublimálás, szublimáció

sublimigi: *ntr kém* szublimálódik

►sublimiĝa varmo: szublimációs v. átalakulási hő

| **sublimat/o** *ex l.* sublimajo

| **subliminal/a** *pszi* tudat alatti, szubliminális *szin* subsojla

| **submarin/o** *ritk* hajó tengeralattjáró *l.* submarŝipo

| **subret/o** *műv* szubrett

| **subrutin/o** *inf* szubrutin

| **subsidienc/o** *l.* subsidio

| **subsidiar/a** *l.* subsidua

| **subsidu/a** szubszidiáris, a lehető legalsó szinten döntő

subsidiueco: szubszidiaritás <tulajdonság>

subsidiismo: szubszidiaritás <elv> *vö.* desubismo

| **subskripci/i** *tr* *gazd* jegyez

►subskripcii akciojn: részvényt jegyez

►subskripcii kapitalon: tőkét jegyez

subskripcio: *gazd* jegyzés

| **substanc/o** **1)** <konkrét> anyag

►blanka substanco: *anat* fehérállomány

►ekskrementaj substancoj: *biol* ürülékanyagok, kiürített anyagok, ekskrementumok

►griza substanco: *anat* szürkeállomány

►poroza substanco: porózus anyag

►psikoaktiva substanco: pszichoaktív anyag

►travidebla substanco: átlátszó anyag

2) *fil* szubsztancia, magánvaló, lényeg

3) *átv* vminek a lényege, veleje, magja

►libro kun brilo kaj sen substanco: ragyogó, de tartalmatlan könyv

substancia: **1)** anyagi, szubsztanciális

►la substancia realaĵo: az anyagi valóság

►substancaj ecoj: anyagi tulajdonságok

3) *fil* szubsztanciális, lényegi

3) *átv* lényegi, tartalmi

►fari substancajn ŝanĝojn: lényegi változtatásokat eszközöl

samsubstancia: *kr fil* egylényegű, homousion

►Jesuo estas samsubstancia kun la Patro: Jézus egylényegű az Atyával

transsubstancigi: *kr fil* átlényegít

transsubstanciĝo: *kr fil* átlényegülés

| **substantiv/o** főnév, substantivum *szin* o-vorto

►deverba substantivo: igéből képzett főnév, deverbális főnév

►kolektiva substantivo: gyűjtőfőnév

substantiva: *nyt* főnévi

substantivigi: *tr nyt* főnevesít, főnévvé alakít

ad-substantivo: *nyt* cselekvést v. történést kifejező főnév

l.m. agsubstantivo

| **substitu/i** **1)** *tr* helyébe tesz, behelyettesít

►oni substituis novan kolonon al la kaduka: a rozzant oszlop helyébe újat tettem

►al la malsana profesoro estis substituita provizora helpanto: a beteg professzor helyébe ideiglenes kisegítőt alkalmaztak

2) *tr mat* behelyettesít

►se ni substituas 3 al a: ha 3-t behelyettesítjük a-ba
 substituo: helyettesítés

►la substituo de provizoraĵo al la trabo: a gerenda pótlása ideiglenes megoldással

►substituo de 3 al a: 3 behelyettesítése a-ba
 substituaĵo: *fn* helyettesítő dolog, pótlás

►apliki provizore substituaĵon al la origina: az eredeti helyett ideiglenes pótlást alkalmaz

substituto: *fn* helyettes

►substituto al la armeestro: a hadvezér helyettese

►substituto al la prokuroro: helyettes államügyész

| **substrat/o** **1)** *fil* szubsztrátum, hordozó, alapzat *szin* subtavolo

2) *fiz biol kém* alap, alapréteg, hordozóréteg, szubsztrát<um> *szin* subtavolo

►geologia substrato: geológiai alapréteg

►substrato de enzimo: enzimszubsztrát

►substrato de integra cirkvito: integrált áramkör alapja

3) *nyt* alsóbb nyelvi réteg, szubsztrátum *szin* subtavolo

| **subtil/a** **1)** <anyagilag> finom <részecskékből álló>

►subtila parfumo: finom illat

►subtila polvo: finom por

2) <szellemileg> finom, kifinomult, pontos

►li estis subtila spirito: finom lélek volt

►subtila distingo: finom v. pontos megkülönböztetés

►subtila klarigo: pontos magyarázat

►subtila lingvo: kifinomult nyelv

►subtila nuanco: finom árnyalat

subtili: *ntr ige* finom

►la sablo subtilis sub iliaĵ piedoj: a homok finom volt a lábuk alatt

►li subtilas en siaĵ klarigoj: pontos a magyarázataiban

subtilaĉa: *pej* szőrszálhasogató

subtilaĵo: finomság <finom különbség, árnyalat>

subtileco: finomság, árnyaltság, pontosság

►subtileco de la lingvo: a nyelv árnyaltsága

subtilgusta: kifinomult ízlésű

| **subtrah/i** *tr mat* kivon

subtraho: *mat* kivonás

subtrahato: *mat* kivonandó

►se ni subtrahas la subtrahaton el la malpliigato ni ricevas la diferencon: ha kivonjuk a kisebbitendőből a kivonandót, megkapjuk a különbséget

| **subute/o** *ne l.* alaŭdfalko

| **subvenci/o** *gazd* pénzügyi segély, pénzügyi támogatás, szubvenció *szin* financa helpo, monhelpo

►invalida subvencio: rokkantsegély

►nerepagenda subvencio: vissza nem térítendő támogatás

►uzcela subvencio: céltámogatás

►uzulcela subvencio: címzett támogatás

subvencii: *tr gazd* segélyez, pénzügyileg támogat, dotál *szin* monhelpi

subvencianto: *gazd* támogató, segélyező

subvencipeto: *gazd* segélykérelem, <segélykérő> pályázat

| **suĉ/i** *tr* szív

►kuloj suĉas sangon: szűnyogok vért szívnak

►suĉi cigaredon: cigarettát szív

►suĉi la mamon de la patrino: az anyja mellét szívja

►suĉi oranĝosukon per pajlo: szalmaszállal narancslevet szív

►vi suĉas mian sangon: *átv* a véretem szívod

suĉigi: *tr* szoptat

►la patrino suĉigis sian bebon: az anya megszojtatta kicsinyét

suĉilo: **1)** *áll* szívószerv, szívóka

2) *cucli, cumi*

3) *tech* szívócső

suĉumi: *ntr* cumizik

suĉumo: *cumi, cucli*

eksuĉi: *tr* megszív, szívni kezd

►li plurfoje eksuĉis sian pipon: többször megszívta a pipáját

elsuĉi: **1)** *tr* kiszív

►li elsuĉis la medolon el la osto: kiszívta a velőt a csontból

2) *tr* kiszív, üresre szív, kinyakal

►elsuĉi la ostrigon: kiszívja az osztrigát

►li elsuĉis la vinbotelon: kinyakalta a bort a palackból

3) *tr át* kimerít, kiszipolyoz, kizsigerel

►elsuĉis liajn fortojn: kimeríti az erőit

►la impostoj elsuĉis la loĝantaron: az adók kiszipolyozták a lakosságot

►vi tute elsuĉis min per viaĵ monpostuloj: teljesen kizsigereltél a pénzköveteléseiddel

ensuĉi: *tr* beszív, beszippant

►la spongo ensuĉis la akvon: a szivacs beszívta a vizet

►li ensuĉis profundajn konojn: mély ismereteket szívott magába

prisuĉi: *tr* megszív

►prisuĉi la botelon: meghúzza az üveget

suĉaero: *fiz* vákuum

suĉbeko: szívófej <*pl.* porszívón>

suĉbotelo: cumistüveg

suĉfiltrilo: *tech* vákuumszűrő

suĉharmoniumo: *zene* melodium, Alexander-orgona

suĉhoso: szívótömlő <*pl.* porszívón>

suĉinfano: csecsemő

suĉkapuĉo: páraelszívó, szagelszívó

suĉkorbo: *tech* szívókosár

suĉmarko: csóknym <kiszívott bőrfelület>

suĉokulo: *l.* híronomo

suĉorgeno: *zene* szívólégrendszerű harmónium, amerikai orgona

suĉoŝafido: *áll* szopós bány

suĉpajlero, suĉŝalmo: *gaszt* szívószál *szin* ŝalmo 3, trinkpajlero

suĉporkido: *áll* szopós malac

suĉpumpilo: *tech* vákuumszivattyú *szin* vakupumpilo

suĉradiko: *növ* szívóka, szívószerv, haustorium *szin* haŭstorio

suĉradiketo: *növ* tapadógyökér

suĉtubo: *tech* szívócső

suĉvermoj: *áll* mótelyek, mótelyférgék, szívóférgék <Trematoda>

l.m. fingrosuĉi, fulmosuĉilo, fumsuĉo, kacosuĉi, laktosuĉulo, mamsuĉi, polvosuĉilo, salivosuĉilo

| **Sudan/o** **1)** *geo* Szudán

2) *geo pol* Szudán <SD>

sudanano: *fn* szudáni <lakos>

| **Sudet/oj** *geo* Szudéták

Sudetujo, Sudetio, Sudetlando: *geo* Szudéta-vidék

sudeta: *mn* szudéta

| **sud/o** *geo* dél

►iri al sudo: dél felé megy

►li venis el sudo: délről jött

►ni loĝas en la sudo de la urbo: a város déli részén lakunk

►turni sin al sudo: dél felé fordul

suda: *geo* déli

►blovas sudaj ventoj: déli szelek fújnak

►la suda fasado de la katedralo: a székesegyház déli homlokzata

►suda virino: déli nő

►sudaj landoj: déli országok
sude: *geo* délen
►li venis de sude, kaj ankaŭ reiros suden: délről jött, és vissza is megy délre
►sude de ni troviĝas la lago: tőlünk délre van a tó
►sude jam kolektiĝas la trupoj: délen már gyülekeznek a csapatok
sudano, sudulo: déli ember, délen lakó ember
sudisto: *fn* tört déli <az amerikai polgárháborúban>
sud-oesto: *geo* délkelet <SO> *szin* sud-oriento
sud-oesta: *geo* délkeleti <SO> *szin* sud-orienta
sud-okcidento: *geo* délnyugat *szin* sud-uesto
sud-okcidenta: *geo* délnyugati *szin* sud-uesta
sud-oriento: *geo* délkelet *szin* sud-oesto
sud-orienta: *geo* délkeleti *szin* sud-oesta
sudslava: délszláv
sud-uesto: *geo* délnyugat *szin* sud-okcidento
sud-uesta: *geo* délnyugati *szin* sud-okcidenta
| **sudok/o** *jték* szúdoku
| **sued/o** *növ* sóballa, sutralap <Suaeda>
| **Suetoni/o** *tört* Suetonius
| **Suez/o** *geo* Szuez
sueza: *geo* szuezi
►Sueza Istmo: Szuezi-szoros
►Sueza Kanalo: Szuezi-csatorna
| **sufer/i 1** *ntr* szenved
►Kristo suferis pro ni: Krisztus értünk szenvedett
►suferi de varmo: szenved a melegtől
►suferi je malsano: betegségben szenved
►suferi je ventoj: szelek bántják
2) tr elszenved
►suferi akcidenton: balesetet szenved
►suferi grandajn perdojn: nagy veszteségeket szenved
►suferi humiligon: megaláztatást szenved
►suferi malvenkon: vereséget szenved
►suferi mankon: nélkülözést szenved
3) tr *átv* szenved, eltűr
►la konferenco suferis interrompon: a konferenciát meg kellett szakítani
►ne suferi atendon: nem tűr halasztást
sufero: szenvedés
►inferaj suferoj: pokoli szenvedések
►koste de suferoj li fine venkis: szenvedések árán végül győzött
►li elportis multajn suferojn: sok szenvedést viselt el
►post sufero venas prospero^Z: *közm* borúra derű <jön>
►tro longa sufero – malgranda espero^Z: hosszú betegségnek nincsen orvossága
suferego: kín
►la suferegoj de la morto: a halál kínjai
suferigi: *tr* szenvedést okoz vkinek <n>, sanyargat, kínozt, gyötör
►la feŭduloj suferigis la servutulojn: a nagyurak sanyargatták a jobbágyokat
►la milito multe suferigis la popolon: a háború sok szenvedést okozott a népnek
►la vintro suferigis neĝostormojn al la armeo: a télben a sereg hóviharoktól szenvedett
suferiga: gyöttrő, kínzó, gyötrelmes
►suferiga konscienco: kínzó lelkiismeret
►suferiga tago: gyötrelmes nap
suferanto: *fn* szenvedő
►Dio pardonu al la suferantoj: Isten bocsáss meg a szenvedőknek

suferinto: vminek az elszenvedője
►nur suferinto ŝatas feliĉon^Z: *közm* aki ismeri a boldogtalanságot, az becsüli meg a boldogságot
►suferinto pli valoras ol lerninto^Z: *közm* legjobb iskola a tapasztalás
►suferintoj de du mondmilitoj: két világháború elszenvedői
sensufera: szenvedésmentes, fájdalommentes
►sensufera operacio: fájdalommentes operáció
trasuferi: *tr* végigszenved
►li trasuferis la terurojn de la milito: végigszenvedte a háború borzalmait
suferprovi: *tr* próbára tesz, <szenvedéssel> megpróbál
►Dio suferprovis min: Isten megpróbált engemet
| **sufiĉ/a** elegendő, elég, elégséges
►ĉu vi havas sufiĉan monon?: van elég pénz
►ĝuste sufiĉa: éppen elegendő
►pli ol sufiĉa: több mint elegendő
►tiu sumo estos apenaŭ sufiĉa: ez az összeg aligha lesz elegendő
sufiĉe: **1)** elegendő <mennyiség>, elégséges
►la bebo trinkis sufiĉe da lakto: a baba elegendő tejet ivott
►sufiĉe da aero estas ĉi tie: elegendő levegő van itt
2) hsz elég, eléggé
►li ne trinkis sufiĉe, por ebriiĝi: nem ivott eleget ahhoz, hogy lerészegedjék
►li venis sufiĉe frue: elég korán jött
►ŝi ne estis sufiĉe vestita: <nő> nem volt eléggé felöltözve
►tion mi ne povas sufiĉe emfazi: nem győzöm eléggé hangsúlyozni
3) hsz meglehetősen
►li drinkis sufiĉe multe: meglehetősen sokat ivott
►sufiĉe ebria li estas: meglehetősen részeg volt
4) isz elég!
►sufiĉe pri tio!: ebből elég!
sufiĉi: *ntr ige* elegendő, elég
►ĉu sufiĉis la benzino?: elég volt a benzin?
►eĉ ties duono sufiĉus: a fele is elég volna
►sufiĉos, se vi petos lian pardonon: elég lesz, ha a bocsánatát kéri
►tio sufiĉos por la tuta tago: ez elég lesz az egész napra
sufiĉeco: vminek az elégségessége
►la sufiĉeco de la provizoj: a készletek elégségessége
sufiĉega: bőven elegendő, kiadós
►la mono estos sufiĉega por la celo: a pénz bőven elég lesz a célra
►nin trafis sufiĉega pluvo: kiadós eső ért el bennünket
sufiĉego: bőség
memsufiĉa: **1)** önmagában elegendő
2) pej önelégült, öntelt
memsufiĉemo: önelégültség
nesufiĉa, malsufiĉa: elégtelen, nem elegendő
►kun nesufiĉa singardo: nem kellő óvatossággal
►nesufiĉa fortikigo de la muroj: a falak elégtelen megerősítése
►nesufiĉa nutrado: elégtelen táplálkozás
nesufiĉo: hiányosság, elégtelenség
►kora nesufiĉo: *orv* szívéltelenség
trosufiĉi: *ntr* elege van vmiből
►al li trosufiĉis la humiligoj: elege lett a megaláztatásokból
►al mi trosufiĉas via aroganteco: elegem van az arroganciájából
| **sufi/o** *iszl* szúfi
►sufia ordeno: szúfi rend
sufiismo: *iszl* szufizmus
| **suficit/o** *gazd* többlet, fölösleg, szufficit *szin* maldeficito
| **sufiks/o 1) nyt** utóképző, szuffixum *szin* postafikso vö. afikso, infikso, prefixo

►vera sufikso: módosító utóképző

►verbiga sufikso: igeképző

2) inf állománykiterjesztés

sufiksoido: *nyt eo* utóképzőszerű szó, suffixoid

pseudosufikso: *nyt eo* álutóképző, pseudosuffixum

sufiksorimo: *ir* ragrím, toldalékrim

| **sufle/o** *fn* gaszt felfűjt, szuflé

►çokolada sufleo: csokoládés felfűjt

►fromaça sufleo: sajtos felfűjt

sufleujo: *gaszt* szufléforma

| **suflor/o** <színházi> sugó

suflori: *tr* sug, megsug <színházban, iskolában>

►li suflois la solvon al sia sambenkano: megsúgta a megoldást a padtársának

►suflois la replikon: megsúgja a végszót

suflorejo: sugólyuk

sufloslipeto: *isk* puska

sufloilo, telesufloilo: *táv*k sugógép, sugóképernyő

| **sufok/i** **1)** *tr* megfojt *szin* strangoli

►li sufokis sian viktimon per ŝnuro: zsinórral fojtotta meg az áldozatát

►la murdinto sufokis la malsanulon sub kuseno: a gyilkos párnával fojtotta meg a beteget

2) *tr* *átv* fojtogat, fullaszt

►nekutima varmego sufokis nin: szokatlan hőség fojtogatott bennünket

►la vaporplena aero sufokis lin: fullasztotta a páradús levegő

3) *tr* *átv* elfojt, elnyom

►li sufokis sian ridon: elfojtotta a nevetését

►ni sufokis niajn dezirojn: elnyomtuk a vágyainkat

sufoka: fojtó, fojtogató, fullasztó

►sufoka varmego: fullasztó hőség

sufokadi: *tr* fojtogat

sufokeco: fülledtség

sufokiĝi: *ntr* fulladozik, megfullad

sufokiĝo: fulladás

sufokitaĵo: *bibl* fúlva holt állat, megfojtott állat

sufokatako: *orv* fulladási roham

l.m. premsufoki

| **sufragan/o** *kr* megyéspüspök

sufragana: *kr* suffraganeus

►la episkopujo de Győr estas sufragana al la ĉefepiskopujo de Esztergom: a győri püspökség az esztergomi érsekség suffraganeusa <ahhoz tartozik>

| **sufraĝet/o** *tört pol* szüfrazsett

| **sufuz/i** *ntr orv* aláfut <vér>

sufuzo: *orv* véraláfutás, suffusio

| **sugest/i** **1)** *tr* sugall, sugalmaz

►Dio sugestis la sanktajn librojn: Isten sugalmazta a szent könyveket

►kiu sugestis al vi ĉi tiun frenezan ideon?!: ki sugallta neked ezt az őrült ötletet?!

►la instruisto sugestis al la ekzamenato la respondon: a tanár a vizsgázó szájába adta a választ

2) *tr* *átv* feltesz, felvet, javasol

►li sugestis al la armeestro la ĉesigon de la militaj agoj: a harci cselekmények megszüntetését vetette fel a hadvezérnek

►mi sugestas, vi ŝatus nun ripozi: felteszem, hogy most pihenni szeretne

3) *tr* *átv* <vmilyen érzést> kelt, ébreszt

►kion sugestas al vi la muziko de Mozarto?: milyen érzést ébreszt benned Mozart zenéje?

►la parko sugestis al mi la forpasintan amon: a park az elmúlt szerelemre emlékeztetett

►liaj pentraĵoj sugestas al ni ĝojon: festményei az öröm érzését keltik bennünk

sugesto: **1)** sugallat

►Mohamedo ricevis de Dio sugeston: Mohamed sugallatot kapott Istentől

2) felvetés, javaslat

►vi ankoraŭ ne respondis al mia sugesto: még nem válaszolt a felvetésemre

►vi ne devas akcepti mian sugeston: nem kell elfogadnia a javaslatomat

sugesta: sugalló, sugalmazó, szuggesztív

►sugesta demando: <a választ> sugalmazó kérdést, szájbarágó kérdés

►sugesta pozo: csábító póz

| **sugesti/o** *pszi* szuggerálás, szuggesztíó, bebeszélés

►sub sugestio li parolis sincere: szuggesztíó hatása alatt őszintén beszélt

sugestii: *tr* *pszi* szuggerál, <szuggesztíóval> elhítt v. rábírt, bebeszél

►ili sugestii lin pri brila futuro: elhítték vele, hogy ragyogó jövő vár rá

►li sugestii al li, ke ĉio estas perdita: elhítték vele, hogy minden elveszett

►li sugestii al sia amiko la malfidelecon de ties edzino: a felesége hűtlenségét beszélte bele a barátjába

sugestiebla: *pszi* szuggerálható

►sugestiebla paciento: szuggerálható paciens

memsugestio: *pszi* önszuggesztíó

| **sugi/o** *l.* kriptomerio

| **Suĝoŭ/o** *geo* Suzhou

| **suicid/o** *jog* öngyilkosság *szin* memmortigo, sinmortigo

suicidi: *ntr* *jog* öngyilkosságot követ el *szin* mortigi sin

suicidinto: *fn* *jog* öngyilkos *szin* memmortigito, sinmortigito

| **suit/o** *zene* szvit

| **suk/o** **1)** lé, nedv

►citrona suko: citromlé

►digesta suko: *biol* emésztőnedv

►stomaka suko: gyomorváladék

►suko de vinberoj: hegy leve

►vianda suko: húslé

2) *l.* sevo

3) *átv* vminek a lényege, veleje, esszenciája

►la broŝuro entenas la sukon de la doktrino: a füzet a tanítás lényegét tartalmazza

►la suko de la romano nun sekvas: a regény veleje most következik

4) *biz* lé <működtető folyadék>

►sen suko mi ne povas startigi la aŭton: lé nélkül nem tudom beindítani a kocsit

suka: **1)** lé-, leves-, leveses, lédús

►sukaj beroj: lédús bogyók

2) *átv* szaftos, ízes, zamatos

►sukaj esprimoj: ízes kifejezések

►suka parolo: ízes beszéd

►suka temo: szaftos téma

sensuka: **1)** száraz, kiszikkadt

2) *átv* vérszegény, ízetlen

►sensuka dramo: vérszegény dráma

►sensuka esprimmaniero: ízetlen kifejezőmód
sensukigi: *tr* aszal, kiszárít, szikkaszt
sensukiĝi: *ntr* aszalódik, kiszárad, kiszikkad
sukligno: szíjács *szin* albarno
sukoplena, sukriĉa: lédús, nedvdús, leveses
sukringo: *l.* jarringo
sukŝoso: *növ* fattyúhajtás, vízajtás, surculus
sukvringilo: *gaszt* gyümölcscentrifuga
l.m. fruktosuko, kansuko, kokossuko, laktosuko, pulposuko
| **Sukavat/o** *bud* Szukhávati <Boldogságteljes>
| **sukced/i** *tr* hivatalában követ, nyomdokába lép
►Jozefo sukcedis Petron en la prezidanteco: József követte Pétert az elnökségben
►reĝon Karolroberto sukcedis lia filo Ludoviko: Károly Róbert királyt fia, Lajos követte a trónon
sukcedo: utódlás, örökösödés
►sukceda milito: örökösödési háború
►sukcedo sur trono: trónutódlás
sukcedanto: hivatali utód
| **sukcen/o** *ásv* borostyánkő
sukcena: **1)** *mn* borostyán-, borostyánból való
►sukcena koliero: borostyán nyaklánc
►Sukcena Vojo: Borostyánút
2) borostyánszínű
sukcenato: *kém* szukcenát
►sukcenata acido: borostyánkősav
sukcenito: *ásv* balti borostyán, szukcinit
| **sukces/i** **1)** *ntr* sikerül, sikere van <vmi>
►kiel sukcesis via vojaĝo?: hogyan sikerült az útja?
►la ekzameno sukcesis al li: sikerült a vizsgája
►la teatraĵo brile sukcesis: a színdarabnak ragyogó sikere volt
2) *ntr* sikere van, sikeres <vki>
►ĉu vi sukcesis ripari la kranon?: sikerült megjavítanod a csapot?
►li sukcesis en la vivo: sikeres volt az életben
►mi sukcesis kapti la lastan buson: sikerült elcsípnem az utolsó buszt
sukceso: siker
►havi sukceson: sikere van, érvényesül
►la sukceso certe ne forestos: a siker biztosan nem marad el
►lia laboro kroniĝis per sukceso: a munkáját siker koronázta
►mi deziras al vi multajn sukcesojn!: sok sikert kívánok önnek!
►militaj sukcesoj: katonai sikerek
sukcesa: sikeres
►sukcesa ekzameno: sikeres vizsga
►sukcesa entreprenisto: sikeres vállalkozó
sukcesigi: *tr* sikerre visz
malsukcesi: **1)** *ntr* nem sikerül, megghiúsul, megbukik <vmi>
►la teatraĵo malsukcesis: megbukott a darab
►lia entrepreno malsukcesis: megghiúsult a vállalkozása
►mia ekzameno ne sukcesis: nem sikerült a vizsgám
2) *ntr* kudarcot vall, csődöt mond, elbukik <vki>
►li malsukcesis en la ekzameno: megbukott a vizsgán
►li malsukcesis pri matematiko: megbukott matematikából
►malsukcesi ĉe la virinoj: nincs sikere a nőknél
malsukcesigi: *tr* megghiúsít, kudarcra kárhoztat
malsukceso: kudarc, balsiker
malsukcesa, sensukcesa: sikertelen, balsikerű
sukcescerta: bevált <*pl.* módszer>, biztos sikerű
sukcesorientita: sikerorientált
sukcespromesa: sikerrel kecsegtető
| **sukcesi/o** *öko* szukcesszió <növénytársulások egymást követése>

►malprogesa sukcesio, regresa sukcesio: regresszív szukcesszió
►progesa sukcesio: progresszív szukcesszió
| **suker/o** **1)** *gaszt* cukor *szin* sakarozo
►pulvorigita sukero: porcukor
►blanka sukero: fehér cukor
►kristala sukero: kristálycukor
►kruda sukero, bruna sukero: nyerscukor, barna cukor
2) *kém* glucid *szin* glucido
►simpla sukero: monoszacharid *szin* monosakarido, ozo
►malsimpla sukero: *szin* összetett szacharid *szin* ozido
sukera: **1)** cukros
►sukera kuko: cukros sütemény
►sukera diabeto: *orv* diabetes mellitus
2) *átv* édes
►diri sukerajn vortojn: édes szavakat mond
sukeri: *tr* cukroz, megcukroz
►sukeri kafon: kávét cukroz
sukerato: *kém* szacharát
sukeraĵo: *gaszt* édesség
sukeraĵejo: *gaszt* cukrászda
sukeraĵisto: *gaszt* cukrász
sukerujo: cukortartó
sukerumi: *tr* *gaszt* cukorral megszór v. meghint
sukerbulko: *gaszt* briós
sukerbuteraĵo: *gaszt* vajkrém
sukerdozilo: *gaszt* adagolós cukortartó, cukoradagoló
sukerfabriko, sukerfarejo: *ip* cukorgyár
sukerfiŝeto: *l.* lepismo
sukerkonuso: *gaszt* cukorsüveg
sukerkubo: *gaszt* mokkacukor
sukerkupono: cukorjegy
sukerpeco: *gaszt* kockacukor
sukerpilolo: *gysz* cukrozott pirula, cukrozott labdac
sukerpinĉilo: *gaszt* cukorfogó
sukerpomo: *növ* gyömbéralma, cukoralma <*Annona squamosa*>
sukerpulvoro: *gaszt* porcukor
sukersurogato: *gaszt* <cukorpótló> édesítő, édeske
sukervato: *gaszt* vattacukor
l.m. acersukero, betsukero, invertsukero, kansukero, kristalsukero,
kubsukero, laktosukero, mostsukeri, palmosukero, pulvorsukero
| **sukijak/o** *gaszt* szukijaki <JP>
| **sukr/o** sucre <pénznem>
| **Sukr/o** *geo* Sucre
►Sukro estas la ĉefurbo de Bolivio: Sucre Bolívia fővárosa
| **sukroz/o** *l.* sakarozo
| **sukub/o** *mit* parázna női lidérc, parázna démon, succuba
| **sukulent/a** *növ* pozsgás, húsos, nedvdús, succulens
| **sukur/i** *tr* *orv* elsősegélyben részesít
►sukuri la vunditojn de ŝosea akcidento: közúti baleset áldozatait elsősegélyben részesíti
sukuro: *orv* elsősegély *szin* unua helpo
sukurado: *orv* elsősegélynyújtás
sukurejo: *orv* segélyhely, elsősegélyhely
sukurismo: *orv* elsősegély-nyújtási rendszer
sukuristo: *fn* *orv* elsősegélynyújtó *szin* unuuhelpisto
sukurhospitalo: *orv* baleseti kórház
| **sul/o** *áll* szula <*Sula*> *szin* naivulo
►blukrura sulo: kéklábú szula <*S. nebouxii*>
►bruna sulo: fehérhasú szula <*S. leucogaster*>
►maskosulo: álarcos szula <*S. dactylatra*>

►perua sulo: guanószula <S. variegata>
 ►ruğkrura sulo: piroslábú szula <S. sula>
 | **Sulañesi/o** l. Sulaveso
 | **Sulaves/o** geo Szulavézi, Sulawesi
 | **sulf** rövidítés
 sulf-: kém kén-, szulf-
 sulfato: kém szulfát
 ►acida sulfato, bisulfato, hidrogensulfato: nátrium-hidroszulfát, nátrium-hidrogén-szulfát
 ►dietil-sulfato: dietil-szulfát
 ►dimetil-sulfato: dimetil-szulfát
 ►ferika sulfato: ferri-szulfát, vas(III)szulfát
 ►kupra sulfato: rézsulfát
 ►kuprika sulfato: kupri-oxid, réz(II)oxid
 ►sulfata acido, sulfatacido: kénsav
 ►sulfatanhidrido: kéntrioxid, kénsavanhidrid *szin* sulfur-trioksido
 sulfido: kém szulfid
 ►disulfido: diszulfid
 ►metila sulfido: metil-szulfid
 ►plumba sulfido: ólom-szulfid
 ►sulfida acido: kén-hidrogén, hidrogén-szulfid, dihidrogén-szulfid, hidrotionsav
 ►zinka sulfido: cink-szulfid
 sulfito: kém szulfít
 ►acida sulfito, bisulfito, hidrogensulfito: hidrogén-szulfít
 ►hidrosulfito: *ex l.* ditionito
 ►natria bisulfito: nátrium-biszulfít
 ►sulfita acido: kénessav
 ►sulfitanhidrido: kén-dioxid *szin* sulfura dioksido
 sulfonio: kém szulfónium
 persulfato: kém perszulfát
 pirosulfato: kém piroszulfát
 pirosulfito: kém piroszulfít
 tiosulfato: kém tioszulfát
 ►natria tiosulfato: nátrium-tioszulfát, fixírsó
 tiosulfito: kém tioszulfít
 sulfamido, sulfatamido: kém szulfamid, kénsav-diamid
 sulfcianato: kém *ex l.* tiocianato
 sulfoksido: kém szulfoxid
 ►dimetil-sulfoksido: dimetil-szulfoxid
 | **sulfam/o** kém szulfám
 sulfamato: kém szulfamát
 ►amonia sulfamato: ammónium-szulfamát
 | **sulfimid/o** kém szulfimid
 | **sulfin/o** kém szulfin-
 sulfinato: kém -szulfinát
 sulfinilo: kém szulfinilcsoport
 | **sulf/o** kém szulfocsoport
 sulfocianato: kém szulfocianát
 | **sulfon/o** kém szulfonátion
 ►sulfona acido: szulfonsav
 sulfonato: kém szulfonát
 sulfonamido: kém szulfonamid
 sulfonilo: kém szulfonilgyök
 | **sulfur/o** 1) kém kén <S>
 ►monoklina sulfuro: monoklin kén
 ►ortoromba sulfuro: rombos kén
 ►plasteca sulfuro: amorf kén
 ►stanga sulfuro: kénrúd
 2) *átv* kén, kénkö

►la sulfuro de l' infero: a pokol kénköve
 ►li odoras sulfuron: kéntől bűzlik, kénbűzös <ördögi>
 ►sulfuro falis el la ĉielo kaj pereigis ĉiujn: *bibl* tűz és kénkö esett az égből, és elpusztított mindenkit
 sulfura: 1) kém kén-, kénes
 ►sulfura kombinaĵo: kénvegyület
 ►sulfura acido: kénsav
 ►sulfura dioksido: kén-dioxid *szin* sulfitanhidrido
 ►sulfura trioksido: kén-trioxid, kénsavanhidrid
 2) *átv* kénköves
 ►sulfura fetoro: kénköves bűz
 ►sulfuraj flamoj de la infero: a pokol kénköves lángjai
 sulfuri: *tr* kénez
 ►sulfuri barelon: *agr* hordót kénez
 ►sulfuri vinberujon: *agr* szőlőt kénez
 sulfurejo: *ip* kénüzem
 sulfurilo: 1) kém szulfurilcsoport
 ►sulfurila klorido: szulfuril-klorid
 2) *fn agr* kénező
 sulfurkaŭĉuko: kém keménygumi, ebonit
 | **sulk/o** 1) *agr* barázda
 ►la plugilo fosis profundan sulkon: az eke mély barázdát szántott
 ►ni fosu nian sulkon: *eo* tegyük a magunk dolgát
 2) *átv* ránc
 ►la sulkoj de la maljuneco: az öregség ráncai
 3) *anat* barázda, bevágás, sulcus
 ►cerebra sulko: agybarázda, sulcus cerebri
 ►interglutea sulko: farbarázda, sulcus gluteus
 ►nazo-lipa sulko: orr-ajak barázda, sulcus nasolabialis
 ►subnaza sulko: ajakbarázda, filtrum
 sulki: 1) *tr* barázdál, barázdát húz
 ►la boato sulkis la akvon: a csónak barázdát húzott a vízen
 2) *tr* *átv* ráncol
 ►sulki la brovojn: összevonja a szemöldökét
 ►sulki la frunton: összeráncolja a homlokát
 sulketi: *tr* fodroz
 ►sulketi la akvon: fodrozza a vizet
 sulkiĝi: 1) *ntr* barázdálódik
 2) *ntr* *átv* ráncosodik
 sulkita: 1) barázdált
 2) *átv* ráncos
 sulketpistilo: *gaszt* japán mozsár, suribachi
 sulkkojonulo: *tréf pej* vén trottyos
l.m. akvosulko, radsulko, ŝovsulko, ventosulketo, vojsulko
 | **sulki/o** *sp* ügétőkocsi, hajtókocsi
 | **Sull/o** *tört* <Lucius Cornelius Felix> Sulla
 | **Sulpici/o** *tört* Sulpicius
 | **sultan/o** szultán
 sultanido: szultánfi, szultán fia
 sultanidino: szultán lánya
 sultanino: szultánnő, szultán felesége
 sultanujo, sultanlando: *pol* szultánság, szultanátus
 | **sultr/o** *ritk met* kánikula
 sultra: *ritk met* tikkasztó, füledt
 | **sum/o** 1) *mat* összeg
 ►parta sumo: részösszeg
 ►5 estas la sumo de 3 kaj 2: 5 az 3 és 2 összege
 2) pénzösszeg, summa *szin* monsumo
 ►fina sumo: végösszeg
 ►ronda sumo: kerek összeg

►sumo de cent eŭroj: száz eurós összeg
 ►totala sumo: teljes összeg
3) ált összeg, összegzés, summa
 ►jen la sumo de tio, kion mi volis diri: íme annak summája, amit akartam mondani
 ►la sumo de niaj atingoj: eredményeink összegzése
 sume: **1)** összesen
 ►sume vi pagos mil eŭrojn: összesen ezer eurót fizet
2) összességében, mindent egybevéve v. egybevetve
 ►sume, ni havis bonŝancon: mindent egybevetve, szerencsénk volt
 ►sume, vi faris bonan laboron: összességében, ön jó munkát végzett
 sumero: *fn mat* összeadandó, összeadás tagja
 sumi: *tr* vmennyit kitesz, vmennyi összesen, vmennyire rúg
 ►tiuj bienoj sumas mil hektarojn: ezek a birtokok ezer hektárt tesznek ki
 ►viaj ŝuldoj sumas milionon da forintoj: a tartozásai egy millió forintba rúgnak
 sumigi: *tr* összead, összegez
 ►se ni sumigus ĉiujn mizerojn kaŭzitaĵn de la milito: ha összegeznénk a háború okozta összes nyomorúságot
 sumilo, sumigilo: **1)** *fn* összegző, összeadó mű, összeadó egység *szin* adiciilo
2) *inf* összeadó áramkör
 ĉiosume, finsume: **1)** mindösszesen, végösszegben
2) mindent egybevetve, summa summarum *szin* fine-resume, resume kaj konklude
 unusuma: egyösszegű
 ►unusumaj pagoj: egyösszegű kifizetések
 sumigpronomo: *nyt* gyűjtő névmás
 sumnoto: *isk* átlag
 sumsume, sume-resume: summa summarum, mindent egybevetve, végeredményben *szin* finsume
 sumtono: *zene* összhang, szummációs hang
l.m. kontorlsumo, monsumo, vendosumo
 | **sumak/o** *növ* szömörce <Rhus> *szin* roo
 ►venena sumako: mérges szömörce, kúszó v. kapaszkodó szömörce <R. radicans>
 | **Sumatr/o** *geo* Szumátra
 ►Sumatro estas la plej granda el la Sundaj Insuloj: Szumátra a Szunda-szigetek legnagyobbika
 | **sumer/o** *fn* tört sumer
 sumera: *mn nyt* sumer <sux>
 ►la sumera lingvo: a sumer nyelv
 Sumerujo, Sumerio: *tört geo* Sumer
 | **sumo/o** *sp* szumó
 sumoisto: *fn sp* szumós, szumotori
 | **sun/o** **1)** nap <égitest>
 ►ankaŭ al ni la suno eklumos^Z: *közm* a mi napunk is felvirrad egyszer
 ►eĉ sur la suno troviĝas makuloj^Z: *közm* a napnak is van foltja
 ►ekzistas nenio nova sub la suno: semmi új a nap alatt
 ►la lando de la leviĝanta suno: a felmenő nap országa <Japán>
 ►leviĝi kun la suno: a nappal kel
 ►mi estas la plej feliĉa homo sub la suno: én vagyok a legboldogabb ember a nap alatt
 ►por ĉiuj brilas la suno: *közm* a nap mindenkire egyformán ragyog
 ►rostanta suno: perzselő nap
 ►se forestas la suno, sufiĉos la luno^Z: *közm* ha ló nincs, a számár is jó
2) nap, napsütés

►bani sin en la suno: napfürdőzik
 ►haŭtpika suno: tűző nap
 ►havi la sunon rekte en la okuloj: közvetlenül a szemébe süt a nap
 ►promeni ĉe brilega suno: ragyogó napon sétál
 ►varmigi sin en la suno: melengeti magát a napon
3) napraforgó <tűzijáték>
 Suno: *csill* Nap
 ►ĉirkaŭ Suno orbitas Tero: a Nap körül kering a Föld
 suna: **1)** nap-, napos, derűs, derült
 ►suna disko: napkorong
 ►suna flanko: napos oldal
 ►suna humoro: derűs jókedv
2) *csill* nap-
 ►suna aktiveco: naptevékenység
 ►suna ciklo: napsiklus
 ►suna flamiĝo: napkitörés
 ►suna konstanto: napállandó
 ►suna korono: napkorona
 ►suna vento: napszél
 sunas: *ntr met* süt a nap
 sunumi: *tr* süttet a nappal
 ►li sunumas kotbrikojn: vályogtéglat szárít
 ►sunumi sian vizaĝon: sütteti az arcát
 ►sunumi sin: napozik
 sunumejo: napozó
 sensuna: *met* borult, napsütés nélküli
 ekster-sunsistema: *csill* naprendszeren kívüli
 sunbaki: *tr ép* napon kiszárít
 ►sunbaki brikojn: téglát napon kiszárít
 sunbani: *tr* napfürdőztet
 ►sunbani bebon: babát napfürdőztet
 ►sunbani sin: napfürdőzik, napozik
 sunbano: napfürdő, napozás
 sunbaniĝi: *ntr* napozik, napfürdőzik
 sunbaterio: *vill* naptelep
 sunbrilo: napsütés
 sunbruliĝi: *ntr* leég a napon
 sunbruna: napbarnított, leburnult
 sunbruno: lesülés, barnaság
 sunbruniĝi: *tr* nap barnítja
 sunbruniĝi: *ntr* lesül v. leburnul a napon
 sunĉelo: *vill* napelemes
 sunĉelo: *vill* napelem, fényelem *szin* fotopilo, lumelektra ĉelo
 sundio: *vall* napisten
 sundisko: *csill* napkorong
 suneklipso: *csill* napfogyatkozás
 sunelektro: *vill* napenergiából nyert áram, „napáram”
 sunelektrejo: *ip* naperőmű
 sunenergia: *fiz* napenergia
 sunflanko: átv is napos oldal
 sunfloro: *l.* helianto
 sunfrapo: *orv* napszúrás *szin* insolacio, suna ikto
 sungenerato: *vill* napgenerátor
 sunhela: világos, mint a nap
 sunhorloĝo: napóra *szin* gnomono 2
 sunkasko: trópusi sisak
 sunkemio: *csill kém* napkémia
 sunklara: világos, mint a nap
 sunkolektilo: *tech* napkollektor
 sunkremo: napozókrém

sunlampejo: szolárium
 sunleviĝo: napfelkelte
 sunlumo: napfény
 sunmakulo: *csill* napfolt
 sunokulvitro: napszemüveg
 sunombrelo: napernyő
 sunorbito: *csill* nappálya
 sunpanelo: *vill* nappanel
 sunplena: napos, derült
 sunradio: napsugár
 sunroso: *l.* drozero
 sunrozo: *l.* heliantemo
 sunŝirmilo: napellenző
 sunsistemo: *csill* naprendszer
 suntanita: napszerzett
 sunterapio: *orv* napterápia
 suntropismo: *növ* naptropizmus, heliotropizmus
 sunumoleo: napolaj

| **suna/o** *iszl* szunna

sunaismo: *iszl* szunnaizmus, szunnitizmus

sunaisto: *iszl* szunnita

| **Sund/o** **1)** *geo* Öresund <tengerszoros>

2) *geo* Szunda <tengerszoros>

► Sundaj Insuloj: Szunda-szigetek

sunda: *mn nyt* szunda <su>

| **suom/o** *fn* finn *l.* finno

Suomio: Finnország *l.* Finnlando

| **sup/o** *gaszt* leves

► bovovosta supo: ököruszályleves *szin* oksovostosupo

► hepatbula supo, hepatknedlika supo: májgombócleves

► hirundnesta supo, salangannesta supo: fecskéfészekleves

► pulvora supo: levespor

► ŝarknaĝila supo: cápauszonyleves

► tujpreta supo: konyhakész leves *szin* tujsupo

► vermicela supo: tésztaleves

supujo: *gaszt* levesestál, mélytányér *szin* suptelero

supoĉerpilo, supkulerego: *gaszt* merőkanál

supkulero: *gaszt* leveseskanál

supovaĵo: *gaszt* levesbe aprított tojás

suptelero: *gaszt* levesestányér, mélytányér

l.m. asparagosupo, brasiksupo, cecosupo, fazeolsupo, fišsupo,

fruktosupo, griosupo, gulašsupo, hirundnesto-supo, jogurtsupo,

knelosupo, kokinsupo, kremsupo, kvassupo, laktosupo, legomsupo,

lentosupo, misosupo, nebulsupo, oksovostosupo, ostosupo, ovosupo,

pizosupo, ragusupo, rizosupo, terpomsupo, testudsupo, tujsupo,

viandosupo

| **supe/o** *gaszt* szupé, késői vacsora

| **super** **1)** felett, fölött <hely>

► li klinis sin super la infanon: a gyerek fölé hajolt

► li ne havas tegmenton super si: nincs tető a feje felett

► super la horizonto: a látóhatár felett

► unu super la alia: egymás fölött

► unu super la alian: egymás fölé

► ventopuŝo forportis la tegmenton de super iliaj kapoj: egy széllökés levitte a tetőt a fejük fölül

2) *átv* felett, fölött

► li laboris super siaj fortoj: erőn felül dolgozott

► tio estas super mia kapablo: ez meghaladja a képességemet

► li suprenlevis sin super la disputoj: felülemelkedett a vitákon

► mi ne havas potencon super vi: nincs feletted hatalmam

► ne estas reĝo super ni: nincs király felettünk

► la generalo estas super la kolonelo: a tábornok az ezredes felett áll

3) *átv* felett, fölött <tevékenység irányulása>

► inspektado super la lernejoj: az iskolák feletti felügyelet

► mediti super nesolvitaj demandoj: megoldatlan kérdéseken töpreng

► ni laboris super la plano: dolgoztunk a terven

► ŝi sidis super peco da brodata tolo: egy darab himzett vászon mellett ült

super-: **1)** <vmi fölött> *l.* superelstari, superintendanto, superpendi, supersigno, supervesto, supertuto

2) *átv* <fölény> *l.* superbela, superbrili, superforti, superhomo, superkrii, supernatura, superpasi, superregi, superruzi, supersaĝi

3) *átv* <norma fölötti, szokásost meghaladó> *l.* superabunda, superakvi, superflua, superjaro, superloĝateco, supernutrado, superpleniĝi, superproduktado, superresto, supersaturi, supersarĝo, supertago, supertaksi

4) *mat* <szélesebb tartomány> *l.* superaro, superkorpo

supera: **1)** felső

► supera breto: felső polc

► Supera Lago: *geo* Felső-tó

► supera lito: felső ágy

2) <magasabb funkció>

► supera oficiro: magas rangú tiszt

► supera kortumo: felsőbb bíróság

► kolonelo estas supera al kapitano: az ezredes magasabb rangú, mint a kapitány

3) <átlagosnál jobb>

► ĝi estas farita el supera ledo: minőségi bőrből készült

► li havas superan inteligenton: kiemelkedő intelligenciája van

► supera lernejo: *isk* felsőfokú iskola

► supera kurso: felsőfokú tanfolyam

4) <felülemelkedő>

► li estas supera al la subaĉetoj: ellenáll a megvesztegetéseknek

► li estis supera al sia malfeliĉo: felülemelkedett a baján

superi: **1)** *tr* felülmúl, túllép, legyőz, meghalad

► li superas ĉiujn per sia kuraĝo: bátorságával mindenkit felülmúl

► tio superas mian komprenon: *ige* érthetetlen, megáll az eszem

► superi ĉian imagon: minden képzeletet felülmúl

► superi la barojn: legyőzi az akadályokat

► superi la pasintajn ofendojn: túllép az elmúlt sérelmeken

2) *tr* *jték* überel, üt <kártya>

superaĵo: **1)** felső rész, vmi felül levő

2) *átv* előnyös dolog

supereco: fölény, felsőbbbség, felsőbbrendűség

superema: fölényes

superemo: fölényesség

superulo: **1)** főnök, felettes, előljáró, feljebbvaló

2) *kr* kolostori előljáró, rendházfőnök

malsupera: **1)** alsó

2) <alacsonyabb funkció>

► malsupera oficiro: alacsony rangú hivatalnok

► vi estas range malsupera al mi: ön hozzám képest rangban alacsonyabb

3) <átlagosnál rosszabb>

► faruno de malsupera kvalito: rossz minőségű liszt

► li estas malsupera al siaj kunlernantoj pri diligento: a tanulótársainál kevésbé szorgalmas

malsupereco: **1)** hátrányosság, vminek a hátrányos volta

►la malsupereco de la angla al Esperanto koncerne demokration
uzon estas evidenta: az angol hátrányos volta az eszperantóval
szemben a demokratikus használatot illetően nyilvánvaló

2) rosszabb minőség, alsóbbrendűség

►komplekso de malsupereco: *pszi* kisebbrendűségi érzés *szin*
komplekso de malplivaloreco, minuskomplekso
malsuperi: *tr* alulmúl, nem ér el, elmarad vmitől v. vkitől <n>

►la ĉi-jara produktaĵo malsuperas la pasintjaran: az idei termés
elmarad a tavalyitól

►lia plenumo malsuperas lian kutiman: teljesítménye nem éri el a
tőle megszokottat

nesuperebla: felülmúlhatatlan

| **superb/a** fenséges, lélegzetelállítóan gyönyörű, csodálatos

►superba vidaĵo: fenséges látvány

►superba voĉo: csodálatos hang

superbo: fenséges szépség, gyönyörűség, csodálatosság

►la superbo de la muziko de Mozarto: Mozart zenéjének csodálatos
szépsége

►la superbo de la pejzaĝo: a táj fenséges szépsége

| **superlativ/o** 1) *nyt* felsőfok, superlativus *szin* supera grado

►absoluta superlativo: abszolút felsőfok

►emfaza superlativo: túlzófok

►relativa superlativo: relatív felsőfok

2) *átv* szuperlatívusz, mértéktelen túlzás

►li skribis pri la amata virino per superlativoj: szuperlatívuszokban
írt a szeretett nőről

| **supermarkt/o** l. superbazaro

| **superstiĉ/o** babona

superstiĉa: 1) babona-, babonás, babonára vonatkozó

►superstiĉaj kutimoj: babonás szokások

2) babonás

►mi ne estas superstiĉa: nem vagyok babonás

| **supin/i** *tr* kifelé fordít, felfelé fordít, hanyint *vö.* proni

►supini la manon: a kezét felfelé fordítja

►supini la piedon: a lábát kifelé fordítja

supinado: *orv* szupináció, kifelé fordítás

supinanto, supinatoro: *anat* alkari hanyintóizom, kifelé fordító izom,
musculus supinator

| **supin/o** *nyt* supinum

| **supl/a** *ritk* hajlékony, rugalmas, nem merev

►supla ganto: puha kesztyű

►supla ledó: puha bőr

►supla talio: hajlékony derék

supleco: *ritk* hajlékonyság, rugalmasság

supligi: *tr ritk* hajlékonnyá v. rugalmassá tesz

►supligi ledon: bőrt rugalmassá tesz

| **suplement/o** 1) kiegészítés, pótlás, melléklet, szuplementum

►literatura suplemento: irodalmi melléklet

►nutra suplemento: *fn* táplálékkiegészítő, étrendkiegészítő *szin*
nutrosuplemento

►suplemento de ĵurnalo: újságmelléklet

2) *fn nyt* kiegészítő, determináns, jelző

►fiksa suplemento: állandó határozó

►subjekta suplemento: alanyi jelző

►suplemento de distribuo: osztó jelző

►suplemento de koncernateco: vonatkozó jelző

►suplemento de konsisto: állományjelző

►suplemento de origino: eredetjelző

►suplemento de posedo: birtokos jelző

►suplemento de priskribo: leíró jelző

3) *mat* kiegészítő szög *szin* suplementa angulo
suplementa: kiegészítő, pót-, segéd-

►suplementaj fortoj: segéderők

►suplementa horo: túlóra

suplemente: kiegészítésképpen, kiegészítve

►suplemente al la diritaĵoj: a mondottakat kiegészítve

suplementi: *tr* kiegészít *szin* kompletigi

►ĉi tiuj vidpunktoj suplementas unu la alian: ezek a nézőpontok
kiegészítik egymást

| **suplik/i** *tr ritk* könyörög, könyörögve kér *szin* petegi

►li suplikas por sia vivo: könyörög az életéért

supliko: *ritk* könyörgés *szin* petego

| **supoz/i** *tr* feltételez, feltesz

►ion tian mi ne supozas pri vi: ilyesmit nem feltételezek rólad

►mi supozas, ke vi havas por tio sufiĉan monon: feltételezem, hogy
van hozzá elég pénz

►ni supozu, ke via tezo veras: tegyük fel, hogy az ön tétele igaz

supozo: feltevés, feltételezés, vélelem

►supozo de senkulpeco: ártatlanság vélelme

►tian malican supozon mi rifuzas: visszautasítom ezt a rosszindulatú
feltételezést

supoza: 1) feltételezett, feltételezésen alapuló, vélelmezett

►pri supozaj faktoj mi ne okupiĝas: vélelmezett tényekkel nem
foglalkozom

2) *nyt* feltételes

►supoza modo: feltételes mód *szin* kondicionalo

supoze: feltéve, feltételezve

►supoze, ke vi pravas: feltéve, hogy igazad van

supozeble: feltehetően, gyaníthatóan

supozigi: *tr* arra enged következtetni, posztulál, előfeltételként
megkíván

►la teologio supozigas la ekziston de Dio: a teológia posztulálja v.
előfeltételként megkívánja Isten létét

►lia konduto supozigas, ke li freneziĝis: viselkedése arra enged
következtetni, hogy megőrült

missupozi: *tr* tévesen feltételez, rosszul gondol

| **supozitori/o** gysz kúp, végbélkúp

►vagina supozitorio: hüvelygolyó *szin* ovoïdo

| **supr/e** 1) fent, fenn, felül

►donu supren tiun tegolon: add fel azt a cserepet

►laŭ Danubo supren: a Dunán felfelé

►li loĝas supre en la kvara etaĝo: fent lakik a negyedik emeleten

►supre de la turo staras ventokoko: a torony tetején egy szélkakas áll

►supre de nia kapo ni vidas lustron: fejünk felett látunk egy csillárt

►supre dekstre sur la breto vi trovos libron: fent jobbra a polcon
találsz egy könyvet

►venu al mi supren: gyere fel hozzám

2) *átv* fent, fenn, fentiekben

►hodiaŭ supre, morgaŭ malsupre^z: *közm* egyszer fent, máskor lent

►la supre dirita aserto: a fent mondott állítás

►la supre menciiita homo: a fent említett személy

►supre en la ĉielo: fenn a mennyben

►vidu supre: lásd fent

supra: 1) felső

►supra duo: felső index 2

►sur la supra breto: a felső polcon

2) *átv* felső

►la supra aserto: a fenti állítás

►Supra Hungario: Felső Magyarország

supro: 1) *v*minek a felső része, teteje

►la supro de la monto: a hegy teteje
 ►la supro de la ŝranko: a szekrény felső része
 ►sur la supro de la arbo: a fa tetején
2) tetőfok, maximum
 ►la gajo atingis la supron: a vidámság a tetőfokára hágott
 ►Napoleono estis tiam ĉe la supro de sia gloro: Napóleon akkor dicsősége csúcán volt
 ►sidi ĉe la supro de la tablo: az asztalfőn ül
 supraĵo: felület, felszín *szin* surfaco
 ►glitiga supraĵo: síkos felület
 ►sur la supraĵo de la lago: a tó felszínén
 supraĵa: **1)** felületi, felszíni
 ►supraĵa lezo: felületi sérülés
2) átv felületes, felszínes
 ►juĝi supraĵe: felületesen ítélt
 ►supraĵaj konoj: felszínes ismeretek
 supraĵeco: felületesség, felszínesség
 suprenigi: *tr* felvisz, felemel
 ►per gruo oni suprenigis la pezegan kapitelon: daruval emelték fel a súlyos oszlopfőt
 suprenigi: *ntr* felemelkedik, felmegy
 ►la submarŝipo malrapide supreniĝis: a tengeralattjáró lassan felemelkedett
 alsupra: felfelé irányuló
 ►alsupre ridetas, alsube tretas: felfelé alázatos, lefelé gyalázatos
 ►alsupraj aeramasoj: felfelé irányuló légtömegek
 ►alsupraj popolanoj: a nép felfelé törekvő fiai
 alsupri: *ntr* felemelkedik, felmegy
 ►la varmo alsupras: a meleg felemelkedik
 ►mi alsupris al la kvara etaĝo: felmentem a negyedik emeletre
 ĉi-supre: itt fent
 ►ĉi-supre legeblas la antaŭaĵoj: itt fent olvashatók az előzmények
 desupra: **1)** felülről jövő *vö.* desuba
2) inf fentről lefelé, top down, top to bottom
 desupre: fentről *vö.* desube
 desupri: *ntr* lejön, leereszkedik
 desuprismo: felülről kezdeményező rendszer
 ĝissupre: a tetejéig, fentig
 ►ĝissupre restis kelkaj metroj: a tetőig néhány méter maradt
 ►ni ne iris ĝissupre de la monto: nem mentünk a hegy tetejéig
 ►plenigi barelon ĝissupre: hordót színültig tölt
 malsupra: alsó, lenti
 ►malsupra breto: alsó polc
 ►malsupra duo: alsó index 2
 ►malsupraj socitavoloj: alsó társadalmi rétegek
 malsupro: alja vminek
 malsupri: *ntr* lemegy, leszáll
 ►malsupri en la inferon: leszáll a pokolba
 ►malsupri en la teretaĝon: lemegy a földszintre
 malsupre: lent, lenn, alul, alatt
 ►ĝi ruliĝas malsupren: lefelé gurul
 ►malsupre estas nenio: lent nincs semmi
 ►suprenveni de malsupre: lenről feljön
 malsuprigi: *tr* lehoz, levisz
 ►malsuprigu mian pluvombreton: hozd le az esernyőmet
 supraklasano: *fn isk* felső tagozatos, felsős
 supren-: fel-, felfelé *l.* suprendukto, suprenfaldi, suprenflugi, suprengrimpi, suprenmeti, suprensago, suprentiri, suprenvoki

malsupren-: le-, lefelé *l.* malsuprendukto, malsuprenflugi, malsuprengrimpi, malsupreniri, malsuprenporti, malsuprenstreko, malsuprensago, malsuprentiri
| suprem/o *mat* szuprérum, felső határ
l.m. limesosupremo
| suprematism/o *műv* szuprematizmus
| sur 1) -on, -en, -ön <hely>
 ►li eliris sur la straton: kiment az utcára
 ►metu la libron sur la tablon: tedd a könyvet az asztalra
 ►sur la horizonto: a látóhatáron
 ►sur la maro: a tengeren
 ►sur la sama loko: ugyanazon a helyen
 ►sur la strato: az utcán
 ►via vazo falis de sur la breto sur la plankon: a vázád leesett polcra a padlóra
2) átv -on, -en, -ön, -ra, -re <hatás>
 ►beno estu sur via familio!: áldás legyen a családon!
 ►havi influon sur lin: befolyással van rá
 ►li prenis sur sin la formon de serpento: kígyó alakját öltötte magára
 ►malbeno falos sur vin: átok hull rád
 ►preni sur sin la respondecon: magára vállalja a felelősséget
 sur-: rá- *l.* surakviĝi, surbendigi, surĉemizo, surĉevaligi, surdiskigi, surflugi, surgenue, surhavi, surĵeti, surkolonaĵo, surkudri, surpaperigi, surpaŝi, surprovi, surfaco, surtuto
 sura: a rajta levő
 ►li renversis la tablon kun la suraj objektoj: felborította az asztalt a rajta levő tárgyakkal
 sure: rajta, felül
 ►sure kaj sube: alul-felül
| sur/o *anat* lábikra, vádli, sura *szin* tibikarno
 surokramfo: *orv* ikragörccs, systemma
| sura/o *izsl* szára, koránfejezet
| surd/a 1) *orv* süket, siket
 ►surda kiel trunko: süket, mint az ágyú
 ►surda kiel ŝtono: töksüket
 ►surda je la dekstra orelo: a jobb fülére süket
2) átv vmire süket
 ►li restis surda al nia peto: süket maradt a kérésünkre
 ►li estas surda por saĝa konsilo: nem lehet vele beszélni
 ►li estas surda al la muziko: nincs érzéke a zenéhez
 ►surda malamo: vak gyűlölet
3) átv tompa, fojtott
 ►surda voĉo: fojtott hang
 ►surde retondris la montoj: tompán visszadörögtek a hegyek
 surdeco: *orv* sükettség
 surdigi: **1)** *tr orv* megsüketít, siketté tesz
 ►la influenco surdigis lin: az influenza süketté tette
2) tr átv megsüketít
 ►ĉi tiu muziko surdigas min: ez az zene megsüketít
3) tr átv tompít <zajosságot>
 ►la muroj surdigis la stratobruon: a falak letompították az utcazajt
 surdiga: süketítő
 surdiĝi: *ntr orv* megsüketül
 surdulo: **1)** *fn orv* siket, süket, süket ember
 ►prediki al surdulo: a falnak beszélni
2) átv *pej* érzéketlen ember
 duonsurda: *orv* nagyothalló
 surdmuta: *orv* siketnéma, süketnéma
 surdmutulo: *fn* siketnéma, süketnéma
 surdulaparato: *gysz* nagyothalló készülék

| **surf/o** hullámverés *szin* ondresalto
 surfi: *ntr sp* szörfözik
 surfado: *sp* szörfözés, hullámlovaglás
 surfanto: *sp* szörföző
 surfotabulo: *sp* szörfdeszka, hullámdeszka
 | **surfaco/o 1)** *mat* felület
 ▶rektara surfaco: normálissereg
 ▶rotacia surfaco: forgásfelület
 2) felület, felszín
 ▶Fermi-surfaco: *fiz* Fermi-felület
 ▶kruda surfaco: érdes felület
 ▶la surfaco de la lago: a tó felszíne
 ▶sur la surfaco de la ferkesto aperis rustomakuloj: a vasládika felszínén rozsdafoltok jelentek meg
 surfaca: felületi, felszíni, külszíni
 ▶surfaca efiko: *kém* felületi hatás
 ▶surfaca makuloj: felszíni foltok
 ▶surfaca tensio: *fiz* felületi feszültség, határfelületi feszültség
 surfacajo: felszíni képződmény, külső réteg v. bevonat
 alsurfaciĝi: *ntr* felszínre kerül
 surfacamplekso: felületi kiterjedés, átfogott terület
 surfacenergio: *fiz* felületi energia
 surfacondo: *fiz* felületi hullám
 surfacproksima: felszínközeli
 surfactensio: *fiz* felületi feszültség, határfelületi feszültség *szin*
 surfaca tensio
l.m. cilindrosurfaco, cirklosurfaco, hejtosurfaco, konusosurfaco, rulsurfaco, sferosurfaco
 | **Surinam/o** *geo pol* Suriname <SR>
 surinama: *mn nyt* szranan <srn>
 | **surmulet/o** *áll* sárga vörösmárna, sávós márna <Mullus surmuletus>
 | **surna/o** *zene* szurna
 | **surogat/o** pótlék, pótló, pótszer, pótanyag, szurrogátum
 ▶cikorion oni uzas kiel surogaton por kafograjnoj: a cikóriát a kávészemek pótszereként használják
 ▶margarino estas surogato de butero: a margarin a vaj pótszere
 ▶sukera surogato: cukorpótló
 surogata: pótl-, helyettesítő, pótló
 ▶surogata kafo: pótkávé
 | **surplis/o** *kr tex* karing
 | **surpriz/i** *tr* meglep
 ▶la malsukceso tute ne surprizas min: a sikertelenség egyáltalán nem lep meg
 ▶surprizi ĉe la faro: tetten ér
 ▶surprizi per donaco: ajándékkal meglep
 ▶via vizito surprizis min: látogatása meglepett
 surprizo: meglepetés
 ▶agrabla surprizo: kellemes meglepetés
 ▶eksalti de surprizo: meglepetésében felugrik
 ▶fari surprizon: meglepetést kelt
 ▶surprizo frapis lin: meghökkent
 surpriza: meglepő, meglepetésszerű
 ▶li faris al mi surprizan proponon: meglepő ajánlatot tett nekem
 ▶surpriza atako: meglepetésszerű támadás
 surpriziĝi: *ntr* meglepődik
 ▶ĉu vi surpriziĝis pri mia alveno?: meglepte a jöveletem?
 surprizataki: *tr kat* rajtaüt vkin <n>
 ▶surprizataki la malamikon: rajtaüt az ellenségen
 surprizatako: *kat* rajtaütés

surprizvizito: váratlan látogatás
 | **surtut/o** *tex* <hosszú> kabát, köntös
l.m. balsurtuto, noktosurtuto
 | **surukuku/o** *áll* surucucu <Lachesis muta>
 | **Susan/o** Zsuzsanna
 | **susceptanc/o** *fiz* inverz reaktancia, reaktáns vezetőképesség, szuszeptancia
 | **susceptibl/o** *fiz* szuszeptibilitás
 ▶diferenciala susceptiblo: differenciális szuszeptibilitás
 ▶elektra susceptiblo: villamos szuszeptibilitás
 ▶magneta susceptiblo: mágneses szuszeptibilitás
 | **suspekt/i 1)** *tr* gyanúsít, meggyanúsít
 ▶la tribunalo suspektas lin pri la krimo: a bíróság őt gyanúsítja a bűntettel
 ▶suspekti lin pri ŝtelo: lopással gyanúsítja
 2) *tr* gyanít, gyanakszik
 ▶ĉu vi suspektas, ke oni volas vin trompi?: azt gyanítod, hogy meg akarnak csalni?
 ▶la knabino ne suspektis, ke li amas ŝin: a lány nem gyanította, hogy <a fiú> szereti
 ▶mi ne suspektis, ke vi estas tiel kuraĝa: nem gyanítottam, hogy ilyen bátor vagy
 ▶oni suspektas ian kaŝitan kaŭzon: rejtett okra gyanakszanak
 suspekto: gyanú
 ▶eĉ la ombro de suspekto ne ĵetiĝis sur lin: a gyanú árnyéka sem vetődött rá
 ▶suspekto pruvon ne egalas: a gyanú nem egyenlő a bizonyítékkal
 ▶veki suspekton: gyanút kelt
 suspekta: gyanús
 ▶la aŭtentikeco de la dokumento estas suspekta: az okmány hitelessége gyanús
 ▶suspektaj cirkonstancoj: gyanús körülmények
 suspektato: *fn jog* gyanúsított
 suspektama: gyanakvó <természetű>
 suspektigi: *tr* gyanússá tesz
 ▶lia silento suspektigis lin: a hallgatása gyanússá tette
 suspektinda: gyanús, gyanúra okot adó
 ▶la suspektinda konduto de de Beaufront: de Beaufront gyanús viselkedése
 nesuspektebla: gyanún felül álló
 sensuspekte: gyanútlanul
 | **suspend/i** *tr jog* felfüggeszt
 ▶la episkopo suspendis la pastron: a püspök felfüggesztette a papot
 ▶provizore suspendi la regularon: ideiglenesen felfüggeszti a szabályzatot
 ▶suspendi la imunecon de deputito: képviselő mentelmi jogát felfüggeszti
 ▶suspendi punon: büntetést felfüggeszt
 ▶suspendi rajtojn: jogokat felfüggeszt
 suspendo: 1) *jog* felfüggesztés
 2) *zene* késleltetés
 | **suspens/o** <drámai> feszültség, fokozott izgalom
 suspensa: feszült, izgalmas
 ▶suspensa filmo: izgalmas film
 | **suspensi/o 1)** *tech* felfüggesztés
 ▶hidraŭla suspensio: hidraulikus felfüggesztés
 ▶kardana suspensio: kardánfelfüggesztés *szin* kardana pendigo
 ▶oscila suspensio: lengő felfüggesztés
 ▶pneŭmata suspensio: légrugós felfüggesztés, pneumatikus felfüggesztés

2) *kém* szuszpenzió *szin* ŝvebaĵo vö. emulsio
 suspensiaĵo: *tech* függesztőelem
 suspensiero: *kém* szuszpendált részecske *szin* ŝvebero
 suspensiigi: *tr kém* szuszpendál
 suspensioĉo: *kém* szuszpenzoid, kolloid szuszpenzió
 | **suspensori/o** *gysz* heretartó, suspensor
 suspensoria: *anat* felfüggesztő, suspensorius
 ▶ ovaria suspensoria ligamento: petefészek-függesztő szalag, ligamentum suspensorium ovarii
 | **suspir/i** *ntr* sóhajt, fohászkodik
 suspiro: sóhaj, fohász
 | **susur/i** *tr hgut* susog, suhog, zizeg
 ▶ la folioj susuris: a levelek zizegtek
 ▶ ŝia silka robo susuris: selyemruhája suhogott
 susurado: susogás, suhogás, zizegés
 | **suŝi/o** *gaszt* szusi, sushi <japán rizsétel>
l.m. kubsuŝio, rulsuŝio
 | **sutan/o** *kr* reverenda
 | **sutr/o 1** *vall* szútra <szertartási útmutató>
 2) *bud* szútra <Buddha tanítása és beszéde>
 | **sutur/o 1** *orv* varrat, sutura
 2) *anat* varrat, sutura
 ▶ lambda suturo: lambdavarrat, sutura lambdoidea
 ▶ suturaj ostoj: varratos csontok, ossa suturarum *szin* vormianoj
 3) *növ* varrat, forradás, sutura
 suturi: *tr orv* összevarr
 ▶ li suturis la randojn de la vundo: összevarrta a seb széleit
 suturero: *orv* öltés
 | **Suv/o** *geo* Suva
 ▶ Suvo estas la ĉefurbo de Fiĝioj: Suva a Fidzsi-szigetek fővárosa
 | **suvenir/o** emléktárgy, szuvenir *szin* memoraĵo
 suvenirbutiko: szuvenirbólt, emléktárgybólt *szin* memoraĵvendejo
 | **suveren/o 1** *fn pol* uralkodó
 ▶ absoluta suvereno: egyeduralkodó
 ▶ konstitucia suvereno: alkotmányos uralkodó
 2) *pol* legfőbb hatalom, népfelség
 ▶ en demokratio la popolo estas la suvereno: demokráciában a nép a legfőbb hatalom
 3) szoverén <pénznem>
 ▶ popola suvereneco: *pol* népfelség
 suverena: 1) *pol* független, önálló, szuverén, teljhatalmú
 ▶ la suverena reganto de Rusujo: Oroszország szuverén uralkodója
 ▶ suverena kortumo: független bíróság
 ▶ suverena lando: független ország
 ▶ suverena potenco: legfőbb hatalom
 ▶ suverena rajto: szuverén jog
 2) *átv* legfőbb
 ▶ la suverena bono: a legfőbb jó
 suvereneco: 1) *jog* legfőbb hatalom
 2) *jog* önállóság, függetlenség
 | **Suz/o** *tört geo* Szúza
 | **suzafon/o** *zene* szuzafon
 | **suzeren/o** *tört* hűbérúr
 | **svag/a** ködös, bizonytalan, elmosódó
 ▶ ni ne konstruos sur svagaj ideoj: nem építünk bizonytalan ötletekre
 ▶ svagaj konturoj: elmosódó kontúrok
 ▶ viaj svagaj proponoj estas neakcepteblaj: ködös javaslataid elfogadhatatlanok
 | **svahil/o** *fn* szuahéli
 svahila: *mn nyt* szuahéli <swa>

| **Svalbard/o** *geo pol* Svalbard <Spitzbergák> <NO>
 Svalbardo kaj Jan-Majen-Insulo: *geo* Svalbard- és Jan Mayen-szigetek
 | **svarm/o 1** rajzó tömeg, sokaság, forgatag, özön
 ▶ alflugis svarmoj de cignoj: hattyúk csapatai szálltak le
 ▶ en la svarmo de la amaso: a tömeg forgatagában
 ▶ svarmo de ŝipoj: hajóraj
 ▶ svarmoj de janiĉaroj kuris tra la pordego: janicsárok özöne futott át a kapun
 ▶ svarmoj de kuloj: szúnyograjok
 ▶ svarmo da homoj: egy csomó ember
 2) *isk* raj
 ▶ svarmo de junpioniroj: kisdobosraj
 svarmi: *ntr* nyüzsgő, tolong, rajzik
 ▶ abeloj svarmis el la abelkestoj: méhek rajzottak a kaptárakból
 ▶ amasoj svarmis sur la stratoj: tömegek tolongtak az utcákon
 svarmado: nyüzsgés, tolongás, rajzás
 svarmeto: *isk* őrs
 ▶ svarmeto de pioniroj: úttörőőrs
 ĉirkaŭsvarmi: 1) *tr* vmi körül rajzik
 ▶ la abeloj ĉirkaŭsvarmis la abelkestojn: a méhek a kaptárok körül rajzottak
 2) *tr* körbeözönlik, vmi körül tolong
 ▶ la amaso ĉirkaŭsvarmis la konstruaĵon: a tömeg az épület körül tolongott
 eksvarmi: *ntr* nyüzsgőni kezd, tolongani kezd
 elsvarmi: *ntr* átv is kirajzik
 svarmobruo: zshivaj
 svarmoplena: nyüzsgő, pezsgő
l.m. abelsvarmo
 | **svastik/o** horogkereszt
 ▶ la svastiko estas hinduismo kaj nazia simbolo: a horogkereszt hindu és náci jelkép
 | **svat/i 1** *tr* házastársnak ajánl, megkéri a kezét <a maga számára>
 ▶ Jozefo svatis Susanon, kaj baldaŭ ili geedziĝis: József megkérte Zsuzsanna kezét, és hamarosan összeházasodtak
 2) *tr* házastársnak ajánl, megkéri a kezét <más számára>
 ▶ la princo svatis la knabinon por sia filo: a herceg megkérte a lány kezét a fia számára
 ▶ mi volonte svatis ŝin por vi: szívesen megkérem neked a kezét
 svato: leánykérés
 svatanto: leánykérő
 ▶ da svatantoj havis multe la princino, sed eĉ unu ne estis la vera: kérőkből nem volt hiány a hercegnőnél, de egy sem volt az igazi
 ▶ ni aperis ĉe la fraŭlino kiel svatantoj: megjelentünk a kisasszonynál mint kérők
 svatiĝi: *l.* svati sin
 svatiĝo: leánykérés <maga számára>
 svatiĝanto: kérő <maga számára>
 svatisto: házasságközvetítő, házasságszerző, társkereső
 svatistino: házasságközvetítő <nő>
 svatagento: *fn* házasságközvetítő
 svatagentejo: házasságközvetítő iroda
 | **svazi/o** *fn* szvázi
 svazia: *mn nyt* szvázi <ss>
 Svazilando: *geo pol* Szváziföld <SZ>
 | **Svealand/o** *geo* Svealand
 | **sved/o** *fn* svéd
 sveda: *mn nyt* svéd <sv>
 Svedujo, Svedio: *geo pol* Svédország <SE>

svedledo: *fn* hasított bőr
 svedleda: *mn* hasított bőr<ből való>
| svelta/a karcsú, sudár, deli
 ▶junke svelta: karcsú mint a nádszál
 ▶svelta junulino: karcsú lány
 ▶svelta minareto: karcsú minaret
 svelteco: karcsúság
 sveltiga: karcsúsító
 ▶sveltiga dieto: karcsúsító diéta
 sveltiga: *tr ált gazd* karcsúsít
 ▶ĉi tiu robo sveltigas vin: ez a ruha karcsúsít téged
 ▶la registaro decidis sveltiga la ministerion: a kormány elhatározta, hogy karcsúsítja a minisztériumot
 sveltulo: dalia
| sven/i 1) *ntr orv* elájul
 ▶la medicinstudentino svenis pro la sango: a medika elájult a vértől
2) *ntr átv* elszáll, elhal, eltűnik, elenyészik, szertefoszlik
 ▶ĉiuj liaj esperoj svenis: minden reménye szertefoszlott
 ▶la fumo svenis en la aero: a füst eloszlott a levegőben
 ▶la nebulo svenis ĉe la sunleviĝo: a köd eloszlott napkeltekor
 sveno: **1)** *orv* ájulás, elájulás
2) *átv* szertefoszlás, elenyészás
 ▶post la sveno de la lastaj tonoj de la muziko: a zene utolsó hangjainak elenyészése után
 sveneto: *orv* elgyengülés, elerőtlenedés
 svene: *orv* ájultan
 ▶fali svene: ájultan esik össze
 ▶kuŝi svene: ájultan fekszik
 svenemi: *ntr* ájulás kerülgeti
 ▶li svenemas pro la odoraĉo: ájulás kerülgeti a büztől
 svenigi: *tr* ájulatra kerget
 duonsvene: félájultan
 duonsveno: kábulat, félöntudat *szin* duonkonscio
 forsveni: **1)** *ntr* ájultan esik össze, elhanyaglik
2) *ntr átv* elhal, megszűnik
 svenbati: *tr* leüt <úgy, hogy elájul>
 svenfali: *ntr* ájultan esik össze
| svev/o *fn tört* szvéb, szvév
| sveter/o *tex* kötött mellény, szveter
| swing/i 1) *tr* lenget, lóbál, csóvál
 ▶svingi incensilon: füstölőt lóbál
 ▶svingi la ĉapelon: lengeti a kalapját
 ▶svingi la manon: integet
 ▶svingi la piedojn: lógatja a lábát
 ▶svingi la pugnon: rázza az öklét
 ▶svingi la voston: csóválja a farkát
 ▶svingi tukon: kendőt lenget
2) *tr* lendít, meglendít
 ▶kiu tro forte la manon swingas, nenion atingas^Z: *közm* aki sokat markol, keveset fog
 ▶svingi la martelon: meglendíti a kalapácsot
 ▶svingi la pilkon: meglendíti a labdát
 ▶svingi la sonorilon: húzza a harangot
 swingo: **1)** lendítés, meglendítés
2) *sp* lengőütés
3) *zene* szving <zene és tánc>
 swingiĝi: *ntr* leng, ringatózik, rezeg, rázkódik
 ▶flago swingiĝis sur la turpinto: zászló lengett a torony csúcsán
 ▶la boato swingiĝis: a csónak ringatózott
 ▶la hamako swingiĝis: a függőágy ringatózott

▶svingiĝi en danco: ringatóznak a táncban
 swingilo: **1)** harangnyelv *szin* sonorillango
2) inga *szin* pendolo
3) *agr* cséphadaró
4) *tech* szivattyúhajtókar
5) *jtek* játékkonzolkar
 desvingiĝi: *ntr* kitér, kileng <*pl.* mutató>
 eksvingi: *tr* meglendít, meglóbál
 ▶eksvingi la fingron: int az ujjával, ujjával figyelmeztet
 ▶eksvingi la hakilon: meglendíti a fejszét
 ▶eksvingi la sonorilon: meghúzza a harangot
 elsvingi: *tr* kilendít
 ▶li elsvingis la pendolon el la morta punkto: kilendítette az ingát a holtpontról
 elsvingiĝi: *ntr* kileng
 elsvingiĝo: kilengés
 swingboato: *jtek* hajóhinta
 swingforko: *tech* lengővilla
 swingoklubo: *sp* tornászbuzogány
 swingpordo: lengőajtó
 swingselo: *jm* lengőnyereg
| svia/o *fn* svájci
 svisa: *mn* svájci
 ▶svisa franco: svájci francia
 ▶svisa germano: svájci német
 ▶svisa italo: svájci olasz
 Svisujo, Svisio, Svislando: *geo pol* Svájc <CH>
 svisfranca: *mn* svájci francia
 svisgermana: *mn* svájci német
 svisitala: *mn* svájci olasz
| sviteni/o *növ* mahagóni <nem> <Swietenia>
| svop/o *gazd* csereügylet, lecseréléses ügylet, kombinált devizaügylet, swap
 ▶interesa svopo: kamatláb-csereügylet
| ŝ s <hang és betű>
 ŝo: ess <betűnév>
| ŝabat/o *vall* sabbat, zsidó szombat vö. sabato
| ŝablono 1) sablon, másolóminta
 ▶ŝablono por paŝi desegnoj: sablon rajzmásoláshoz
 ▶ŝablono por la tajlo de robo: sablon ruhaszabáshoz
2) betűsablon
3) *átv pej* sablon
 ▶pensi laŭ ŝablonoj: sablonosan v. sablonok mentén gondolkodik
 ŝablona: **1)** sablon-
2) *átv pej* sablonos
 ▶ŝablonoj esprimoj: sablonos kifejezések
 ŝablondesegni: **1)** *tr tech* sablonnal rajzol
2) *tr tech* átpauszol, pausszal átmásol
| ŝaduf/o *agr* saduf, gémes vízemelő szerkezet
| ŝaf/o 1) áll juh, birka <Ovis aries>
 ▶de malbona ŝafo estas bona ĉe tufo^Z: *közm* hitvány juhtól silány gyapjú is
 ▶estas ŝafoj, estos lano^Z: *közm* ha juhod van, gyapjad is lesz
 ▶fava ŝafo: rühös birka
 ▶pastro ŝafon ne prenas, ĝi hejmen revenas^Z: *közm* elmulasztott alkalom soha vissza nem tér
 ▶por ŝafo tondita Dio venton moderigas^Z: *közm* legnagyobb szükségben legközelebb az Isten
 ▶ŝafo beas: a birka béget

► **ŝafo** kalkulita ne estas savita számozott^Z: *közm* az olvasott juhok is megeszi a farkas
 ► **se lupu** ekpintis, ŝafo atentu^Z: *közm* legravasabb a róka, mikor szeméit behunyja
 ► **se vi faros** vin ŝafo, la lupoj vin manĝos^Z: *közm* aki korpa közé keveredik, megeszik a disznók
 ► **se vi ŝafo** fariĝos, lupoj ne mankos^Z: *közm* aki báránnyá lesz, megeszi a farkas
2) átv bárány, birka
 ► **li iras** kiel blinda ŝafo: megy, mint a kerge birka
 ► **nigra ŝafo**: fekete bárány
 ► **perdita ŝafo**: elveszett bárány
 Ŝafo: *csill* Kos, Aries
 ŝafa: **1) áll** juh-, birka-
 ► **ŝafa** fromaĝo: *gaszt* juhsajt
 ► **ŝafa lano**: birkagyapjú
2) átv birka-, bárány-
 ► **kun ŝafa** mildeco: birkaszelídséggel
 ► **rigardi** kun ŝafaj okuloj: bárgyú szemekkel néz
 ► **ŝafa** pacienco: birkatürelem
 ŝafaĵo: *gaszt* birkahús, juhhús
 ŝafaro: **1)** juhnyáj
 ► **ŝafaro** harmonia lupon ne timas^Z: *közm* egységben az erő
 ► **unu fava ŝafo** tutan ŝafaron infektas^Z: *közm* egy rühes juh az egész nyáját megrontja
2) kr nyáj, hívők
 ŝafejo: *agr* hodály, juhakol *szin* ŝafostalo
 ŝafido: *áll* bárány
 ► **jen la Ŝafido de Dio**, kiu forportas la pekon de la mondo: *bibl* íme az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit
 ► **senkulpa ŝafido**: *átv* ártatlan bárány
 ► **Ŝafido de Dio**: *kr* Isten báránya
 ŝafino: *áll* nőstény birka v. juh
 ► **oni tondas ŝafinojn**, tremas la ŝafoj^Z: *közm* lányomnak mondom, menyem is értsen belőle
 ► **pereis ŝafino**, pereu ankaŭ la ŝafido^Z: *közm* megdőglött a tehén, vesszen a borjú is
 ŝafisto: juhász, birkapásztor *szin* ŝafgardisto, ŝafpaŝtisto
 eksŝafo: *áll* ürü
 junŝafino: *áll* jerke
 virŝafo: *áll* kos
 ŝafbleki: *ntr* béget
 ŝafbredisto: juhtenyésztő, birkatenyésztő
 ŝaffelo: birkabőr, irha
 ► **ora ŝaffelo**: *mit* aranygyapjú *szin* orfelo
 ŝaffemuraĵo, ŝafklabo: *gaszt* ürücomb
 ŝafgardisto: juhász, birkapásztor *szin* ŝafisto, ŝafpaŝtisto
 ŝafkotleto: *gaszt* birkaborda
 ŝaflano: *tex* birkagyapjú
 ŝafostalo: *agr* hodály, juhakol *szin* ŝafejo
 ŝafpaŝtisto: juhász, birkapásztor *szin* ŝafisto, ŝafgardisto
 ŝafrago: *gaszt* bárányragu
 ŝafrostaĵo: *gaszt* báránysült
 ŝafsaltado: *jték* bakugrás *szin* ransaltado
 ŝafstomakaĵo: *gaszt* haggis <aprólékkal és zablisztel töltött birkagyomor> *szin* hagio
 ŝafŝirmejo: *agr* juhkarám
l.m. suĉoŝafido
 | **ŝaft/o** *tech* <forgó> tengely
 ► **sekundara ŝafo**: elötétetengely

► **transmisia ŝafo**: behajtótengely, transzmissziós tengely
 ĉefŝafo: *tech* főtengely
 ŝaftingo: *tech* kerékagy, légcsavaragy, hajócsavaragy
l.m. kamŝafo, kardanŝafo, krankoŝafo
 | **ŝagrin/o** **1)** sagren <bőr>
2) nyers cápabőr
 ŝagrini: *tr* <bőrt> sagrénez, bőrt érdesít
 | **ŝah/o** *tört* sah
 | **ŝahid/o** *iszl* sahid, tanúságtevő, vértanú
 | **ŝajn/i** **1)** *ntr* vminek v. vmilyennek tűnik, látszik
 ► **al mi ĝi ŝajnas** tute natura: nekem teljesen természetesnek tűnik
 ► **al mi ŝajnas**, ke vi eraris: nekem úgy tűnik, hogy tévedtél
 ► **eble ŝajnas** al vi strange, ke: talán furcsának tűnik neked, hogy
 ► **li ŝajnas** indiferenta: közömbösnek tűnik
 ► **li ŝajnas** saĝa homo: okos embernek látszik
 ► **tio ŝajnas** oro: ez aranynak tűnik
 ► **vi ŝajnas** penti la aferon: úgy látszik, hogy megbántad a dolgot
2) *ntr* úgy tűnik, úgy látszik <alany nélkül>
 ► **kiel al mi ŝajnas**, ni perdis multan monon: nekem úgy tűnik, sok pénzt veszítettünk
 ► **la afero**, ŝajnas al mi, sukcesos: a dolog, nekem úgy tűnik, sikerül
 ŝajno: látszat
 ► **ekstera ŝajno**: külső látszat
 ► **kontraŭ ĉia ŝajno**: minden látszat ellenére
 ► **la ŝajno** estas kontraŭ mi: a látszat ellenem szól
 ► **por nura ŝajno**: csak a látszat kedvéért
 ► **ŝajno** trompas^Z: *közm* a látszat csal
 ► **ŝajnon** ne fidu, juĝi ne rapidu^Z: *közm* nem minden lencse, ami lapos
 ► **sub ŝajno** de pieco li palpas virinojn: jámborság látszatával nőket tapogat
 ŝajna: látszólagos, látszat-
 ► **ŝajna** demokratio: *pol* látszatdemokrácia
 ► **ŝajna** konsento: látszólagos egyetértés
 ► **ŝajna** kontraŭeco: látszólagos ellenkezés
 ► **ŝajnaj** dispozicioj: látszatintézkedések
 ŝajne: **1)** látszólag
 ► **ŝajne** sana: látszólag egészséges
2) látszólag, láthatóan, valószínűleg, úgy tűnik
 ► **ni vidu la ŝajne** plej bonan proponon: lássuk a láthatóan legjobb javaslatot
 ► **ŝajne** li bone konis la domon: úgy tűnik, jól ismerte a házat
 ŝajnigi: *tr* színlel, tettet
 ► **li nur ŝajnigis** amon: csak színlelte a szerelmet
 ► **li ŝajnigis** min grafo: úgy tüntetett fel, mintha gróf lennék
 ► **li scias pli multe**, ol li ŝajnigas: többet tud, mint amennyit mutat
 ► **ni ŝajnigis**, ke ni konsentas kun ili: színleltük, hogy egyetértünk velük
 ► **ŝajnigi** sin riĉa: gazdagnak tettetni magát
 ŝajnigo: színlelés, tettetés
 laŭŝajna: látszat szerinti, látszólagos
 laŭŝajne: a látszat szerint, látszólag
 ŝajnbero: *növ* álbogyó, tobozbogyó, pseudobacca
 ŝajnbulbo: *növ* álhangyia *szin* pseudobulbo, tigobulbo
 ŝajndrupo: *növ* csonthéjas áltermés *szin* pseudodrupo
 ŝajnforto: *fiz* fiktív erő, látszólagos erő, álerő
 ŝajnfrukto: *növ* áltermés, pseudocarpus
 ► **kunmeta ŝajnfrukto**: összetett áltermés
 ŝajnkiolo: ürügy
 ŝajnkruo: *áll* álláb, pseudopodium

šajnmembrano: *orv* álmembrán, pseudomembran *szin*
pseudomembrano

šajnušo: múltégy <horgászat>

l.m. neveršajna, trompsajno, veršajna

| **šak/o 1)** *jték* sakk <játék>

►duobla šako: kettős sakk

►ludi šakon: sakkozik *szin* šakludi

►reforma šako: reformsakk

2) *jték* sakk <helyzet>

►la reĝo troviĝas en ŝako: a király sakkban van

ŝak!, ŝakon!: *isz jték* sakk!

ŝakmat!: *isz jték* sakk-matt!

ŝakoj: *l.* ŝako *l*

ŝaka: **1)** *jték* sakk-

►ŝaka konkurso: sakkverseny

►ŝaka problemo: sakkfeladvány

2) *jték* sakkban van

►via reĝo estas ŝaka: a királyod sakkban van

ŝaki: *ntr jték* sakkban van

ŝakigi: *tr jték* sakkot ad

►ŝakigi la reĝon: sakkot ad a királynak

ŝakigo: *jték* sakkadás

►eterna ŝakigo: örökös sakk

►ŝakigo per malkovro: felfedett sakk

heksaŝako: *jték* hexasakk

ŝakamatoro: *jték* amatőr sakkozó

ŝakaŭtomato: *jték* sakkautomata

ŝakblindeco: *jték* sakkvaktság

ŝakĉampiono: *sp* sakkbajnok

ŝakĉampionado: *sp* sakkbajnokság

ŝakfiguro, ŝakpeco: *jték* sakkfigura, (sakk)bábu

ŝakgarnituro: *jték* sakk-készlet

ŝakhorloĝo: *jték* sakkóra

ŝaklibro: *jték ir* sakk-könyv

ŝakliteraturo: *jték ir* sakkirodalom

ŝakludo: *jték* sakkjáték

ŝakludanto: *jték* sakkozó

ŝakmajstro: *sp* sakkmeister

ŝakpartio: *jték* sakkjátszma, sakkparti

ŝakreguloj: *jték* sakkszabályok

ŝakrondo: *jték* sakk-kör

ŝakrubriko: sakkrovat <újságban>

ŝaksignoj: *jték* sakkjelek

ŝaktablo: *jték* sakkasztal

ŝaktabulo: *jték* sakkasztala

ŝakturniro: *sp* sakkturna

l.m. poŝoŝako, stelŝako

| **ŝakal/o 1)** áll sakál, aranyakál <Canis aureus>

2) *átv pej* erőszakos, kíméletlen, önző ember

| **ŝakdo/o** kém arany-réz ötvözet

| **Ŝakjamuni/o** bud Sákjamuni, Szákjamuni

| **ŝakr/i** *tr* üzérkedik, feketézik, csencsel *szin* fikomerci

ŝakrado: feketekereskedelem, csencselés *szin* fikomercado

ŝakristo: üzér, feketéző, csencselő *szin* fikomercisto

l.m. drogŝakristo

| **ŝakŝu/o** *gaszt* saksuka

| **ŝakt/o 1)** *ip* akna <bányászat>

2) ép akna

►lifta ŝakto: liftakna

►ŝtupara ŝakto: lépcsőakna

ŝaktoskafaldo: *ip* fűrőállvány

l.m. aerŝakto, lumŝakto, ruboŝakto

| **Ŝakti/o** *vall* Sakti

ŝaktiismo: *vall* saktizmus

| **ŝakuhaĉ/o** *zene* sakuhacsi, bambuszfuvola

| **ŝal/o** *tex* vállkendő

ŝaleto: *tex* háromszögletű vállkendő

| **ŝaligram/o** *vall* saligram

| **ŝalm/o 1)** *zene* nádsíp

2) *zene* pásztorsíp, tilinkó, furulya, salmej

3) *gaszt* szívósál *szin* trinkpajlero, suĉpajlero

4) *növ* gabonaszár, szalmaszál *szin* kulmo, pajlero

5) *tech* hegesztőpisztoly

l.m. pajnoŝalmo, sakŝalmo, suĉŝalmo

| **ŝalot/o 1)** *növ* mogyoróhagyma, salotta <Allium ascalonicum>

2) *l.* ŝalotbulbo

ŝalotbulbo: *növ* mogyoróhagyma-gerezd, salottagerezd

| **ŝalti/i** *tr vill* bekapsol

►ŝalti la elektromotoron: bekapsolja a villanymotort

►ŝalti la pumpilon: bekapsolja a szivattyút

►ŝalti la radioricevilon: bekapsolja a rádiót

►ŝalti lumon: villanyt gyűjt, bekapsolja a villanyt

ŝaltejo: *vill* kapcsolóhelyiség

ŝaltilo: *vill* kapcsoló

►krepuska ŝaltilo: szűrületkapcsoló

►la ŝaltilo de la startilo: az önindító kapcsolója

►lustra ŝaltilo: csillárkapcsoló *szin* lustroŝaltilo

►trifaza ŝaltilo: háromfázisú kapcsoló

ĉefŝaltilo: *vill* főkapcsoló

malŝalti, elŝalti: **1)** *tr vill* kikapsol

►malŝalti lumon: villanyt olt

►malŝaltu la kafmuelilon: kapsold ki a kávédarálót

2) *tr átv* kiiktat, kikapsol

►oni malŝaltis la huliganojn: kiiktatták a huligánokat

memmalŝalto: *vill* önműködő kikapsolás, automata kikapsolás

memŝaltilo: *vill* automata kapcsoló

transŝalti: *vill* átkapsol

ŝaltalgebra: *inf* kapcsolási algebra

ŝaltartablo: *vill tech* kapcsolópult, kapcsolóasztal

ŝaltodiodo: *vill* kapcsolódioda

ŝaltoŝlosilo: *tech* kapcsolókulcs

ŝaltupitro: *vill* kapcsolóasztal

ŝaltpanelo, ŝaltotabulo: *tech* kapcsolótábla *szin* panelo 4,

konekttabulo

ŝaltpodio: *vill* irányítóközpont, kapcsolóhelyiség

ŝaltoseruro: *tech inf* kapcsolózár

l.m. baskulŝaltilo, cirkvitoŝaltilo, lumŝaltilo, lustroŝaltilo, piedŝaltilo,

sparkadŝaltilo, tempumŝaltilo

| **ŝalup/o** *hajó* dereglye, naszád, bárka

| **ŝam/o 1)** zergebőr *szin* ĉamledo

2) ált szarvasbőr

ŝamigi: *tr* <bőrt> puhára kikészít

ŝamkolora: zergebőrszínű

| **ŝaman/o** *vall* sámán

ŝamanismo: *vall* sámánizmus

| **ŝamisen/o** *zene* samiszen <JP>

| **ŝamot/o** *tech* samott *szin* fajrargilo

| **ŝampinjon/o** *l.* ĉampinjono

| **ŝampu/o** sampon

ŝampui: *tr* samponoz, besamponoz

| **ŝanco**/o esély, sansz

►estu laŭ la danco de l' ŝanco: majd meglátjuk, bízzuk a véletlenre

►li havas nenian ŝanon: semmi esélye sincsen

►ni donu al li la ŝanon, montri siajn kapablojn: adjuk meg neki az esélyt, hogy megmutassa képességeit

►niaj ŝancoj kreskis: nőttek az esélyeink

ŝanca: esélyes

►ŝanca provo: esélyes próbálkozás

misŝanco: pech

►havi misŝanon: pechje van, nincs szerencséje

misŝanca: peches, szerencsétlen *szin* malbonŝanca

senŝanca: esélytelen

►senŝancaj kandidatoj: esélytelen jelöltek

senŝanculo: *fn* esélytelen ember

samŝanceco, ŝancegaleco: esélyegyenlőség

ŝancohava: esélyes, favorit

l.m. bonŝanca, elektoŝanco, malbonŝanca

| **ŝancel**/i **1**) *tr* ingat, megingat

►la eksplodo ŝancelis la turon: a robbanás megingatta a tornyot

►la vento ŝancelas la branĉojn: a szél ingatja az ágakat

2) *tr* *átv* megingat

►la ribelo ŝancelis lian tronon: a lázadás megingatta a trónját

►li ne povis ŝanceli mian kredon: nem tudta megingatni a hitemet

►Spartako ŝancelis la potencon de Romo: Spartacus megingatta

Róma hatalmát

ŝanceliĝi: **1**) *ntr* ingadozik, dülöngél, imbolyog

►homfiguroj ŝanceliĝis en la nebulo: emberi alakok imbolyogtak a ködben

►la buso ŝanceliĝis sur la malbona vojo: a busz dülöngélt a rossz úton

►la maristoj ŝanceliĝis sur la ferdeko: a tengerészek dülöngéltek a fedélzeten

►kanoj ŝanceliĝis en la somera vento: nádszálak ingadoztak a nyári szélben

2) *ntr* *átv* ingadozik, habozik

►li ŝanceliĝis, ĉu eliri aŭ ne: ingadozott, kimenjen-e vagy sem

►mi ŝanceliĝis inter du elektoj: két választás között ingadoztam

ŝanceliĝema: ingatag

ekŝanceliĝi: *ntr* meginog

neŝancelebla: megingathatatlan, rendíthetetlen, rendületlen

senŝanceliĝa: szilárd, határozott

ŝanceliri: *ntr* dülöngél, tántorog

| **Ŝandong**/o *geo pol* Santung, Shandong <CN>

| **ŝanel**/o *hajó* kikötőcsatorna, hajóút, hajózóút, hajózható csatorna

►enira ŝanelo: kikötőbejárat

| **ŝang**/i **1**) *tr* cserél, vált

►ĉu vi povus ŝangi mian dekmil-forintan bileton?: fel tudná váltani a tízezresemet?

►ŝangi la haŭton: átvedlik

►ŝangi la tolaĵon: fehérenműt vált

►ŝangi la trajnon: másik vonatra száll

►ŝangi malnovan aŭton por nova: régi kocsit újra cserél

►ŝangi monon: pénzt vált

►ŝangi sian lokon: helyet változtat

2) *tr* megváltoztat

►ŝangi defunde: alapján megváltoztat

►ŝangi ĝis plena nerekonebleco: teljes felismerhetetlenségig megváltoztat

►ŝangi la paŝon: lépést vált

►ŝangi la temon: témát vált

►ŝangi sian formon: változtatja az alakját

►ŝangi sian hararanĝon: megváltoztatja a frizuráját

►ŝangi sian opinionon, intencon: megváltoztatja a véleményét, szándékát

►ŝangi sian vivmanieron: megváltoztatja az életstílusát

►tio neniel ŝangas la aferon: ez semmiképpen nem változtat a dolgon

3) *tr* átváltoztat

►la rano estis ŝangita en reĝidinon: a béka királykisasszonnyá változott

►oni ŝangis la salonon en spektjeon: nézőtérre változtatták a szalont

ŝango: **1**) változás, változtatás

►la nova registaro realigis politikajn, sociajn kaj ekonomiajn

ŝangojn: az új kormány politikai, társadalmi és gazdasági

változásokat valósított meg

►mi proponas ŝangojn en la teksto: változtatásokat javasolok a szövegben

►okazis rimarkindaj ŝangoj: figyelemreméltó változások történtek

►ŝango de kvalito: minőségi változás

►ŝango de kvanto: mennyiségi változás

2) csere

►kion vi donus por ŝango?: mit adna cserébe?

►komerci per ŝango: cserekereskedelmet folytat

►ŝango de mono: pénzváltás

►ŝango de valuto: valutacsere

►tio ne estus egala ŝango: ez nem volna egyforma csere

ŝanga: változó

►ŝanga karaktero: változó jellem

►ŝanga vetero: *met* változó időjárás

►ŝangaj intencoj: változtatási szándékok

ŝangiĝi: **1**) *ntr* változik, módosul

►la cirkonstancoj ŝangiĝis: változtak a körülmények

►vi ne multe ŝangiĝis: nem sokat változtál

►kiu edziĝas, tiu ŝangiĝas^Z: *közm* aki megházasodik, megváltozik

2) *ntr* cserélődik, kicserélődik

►dum sep jaroj la ĉeloj de la korpo komplete ŝangiĝas: hét év alatt a test sejtjei teljesen kicserélődnek

►grandegaj sumoj ŝangiĝis ĉe la kartludo: nagy összegek cserélődtek a kártyázásnál

►la lernantoj dumtempe ŝangiĝis en la lernejo: a tanulók időközben cserélődtek az iskolában

ŝangiĝo: **1**) változás

2) cserélődés

ŝangiĝema: változékony, szeszélyes, instabil

►li havas ŝangiĝeman humoron: változékony kedve van

►ŝangiĝema vetero: *met* változékony időjárás

ŝangiĝemo: változékonyosság, szeszélyesség

►pro kaprico de Fortuno: Fortuna szeszélye folytán

ŝangilo: *tech* váltókar

ŝangisto: *gazd* pénzváltó

interŝangi: *tr* <kölcsönösen> cserél, kicserél, elcserél

►ili interŝangis kelkajn vortojn: néhány szót váltottak

►ili interŝangis salutojn: kölcsönösen üdvözölték egymást

►interŝangi pelton por pafiloj: szörmét fegyverekre cserél

►interŝangi varojn: árut cserél

►li interŝangis la ĉevalon por bovino: elcserélte a lovat egy tehénre

►mi ne volonte interŝangus kun vi: nem szívesen cserélnék veled

►ni interŝangis niajn ludilojn: elcseréltük a játékainkat

interŝango: <kölcsönös> csere

►ni faris bonan interŝangon: jó cserét csináltunk

interŝanga: csere-, cserén alapuló

►interŝanĝa ekonomio: *gazd* cseregazdaság
 ►interŝanĝa valoro: csereérték
 interŝanĝe: cserébe
 interŝanĝebla: *tech* kölcsönösen cserélhető, csereszabatos
 ►interŝanĝeblaj pecoj: csereszabatos alkatrészek
 neŝanĝebla: megváltoztathatatlan
 ►tio estas mia neŝanĝebla decido: ez a megváltoztathatatlan döntésem
 senŝanĝa: változatlan
 senŝanĝe: változatlanul, továbbra is
 ►senŝanĝe li redonis la manuskripton: változatlanul adta vissza a kéziratot
 ►senŝanĝe vi povas viziti nin: továbbra is látogathatsz bennünket
 interŝanĝvaloro: *gazd* csereérték
 ŝanĝbileto: *fn közl* átszálló <jegy> *szin* transira bileto
 ŝanĝbrili: *ntr* villog
 ŝanĝkolora: változó színű
 ŝanĝmono: *gazd* váltópénz, aprópénz
 ŝanĝgolulo: *sp* cserekapus
 ŝanĝludisto: *sp* cserejátékos
 ŝanĝopropo: módosító javaslat
 ŝanĝpaledo: *ip* csereraklap
l.m. ĉevalŝanĝejo, datuminterŝanĝo, direktoŝanĝo, finajŝanĝo, gamŝanĝo, ideointerŝanĝo, lokŝanĝo, jarŝanĝa, klimatoŝanĝiĝo, lingvoŝanĝo, monŝanĝo, nomŝanĝo, opiniinterŝanĝo, paradigmoŝanĝo, rapidumŝanĝilo, reĝimoŝanĝo, ritmoŝanĝo, signumŝanĝo, spertinterŝanĝo, usklecoŝanĝo, valutoŝanĝejo, varinterŝanĝo, varmointerŝanĝilo, vestoŝanĝejo, vokaloŝanĝo
 | **Ŝanhaj/o 1** *geo* Sanghaj, Shanghai <város>
 2) *geo pol* Sanghaj, Shanghai <tartomány> <CN>
 | **ŝankr/o** *orv* sánker, fekély
 ►dura ŝankro: keményfekély, keménysánker, ulcus durum
 ►mola ŝankro: bujafekély, lágyfekély, lágysánker, ulcus molle
 ŝankroida: *orv* sankroid
 | **ŝanon/o** I. bit/o II.
 | **Ŝanŝi/o** *geo pol* Sanhszi, Shanxi <CN>
 | **ŝaperon/o** *ritk* kísérő, gardedám
 | **ŝaptaliz/i** *tr agr* <bort> javít, mustot cukroz *szin* mostsukeri
 | **ŝarad/o** *jték* szó- és szótagrejtvény <mesterségünk címe>
 ►ludi ŝaradon: szótagrejtvényt játszik
 | **Ŝarazad/o** *mit* Seherezádé
 | **ŝarg/o 1** robbanótöltet, töltés
 ►la ŝargo jam enestas en la kanontubo: a töltés már benne van az ágyúcsőben
 ►nuklea ŝargo: nukleáris töltet
 2) *fiz* töltés
 ►elektra ŝargo: villamos v. elektromos töltés
 ►elementa ŝargo: elemi töltés, elektrontöltés
 ►negativa ŝargo: negatív töltés
 ►pozitiva ŝargo: pozitív töltés
 ►spaca ŝargo: tértöltés
 ŝargi: **1** *tr* megtölt <fegyvert>
 ►lia pistolo ne estis ŝargita: a pisztolya nem volt megtöltve
 ►ŝargu la fusilojn!: puskát tölts!
 2) *tr ált* tölt, megtölt <a működéshez szükséges töltettel>
 ►ŝargi fontplumon per inko: töltőtollba tintát tölt
 ►ŝargi fotilon per filmo: fényképezőgéphez filmet tesz
 ►ŝargi motoron per benzino: motorba benzint tölt
 3) *vill* feltölt
 ►negative ŝargitaj partikloj: negatív töltésű részecskék

►ŝargi akumulatoron: akkumulátort tölt
 ►ŝargita partiklo: töltéshordozó
 4) *inf* betölt <programot, értéket>
 ►ŝargi la operaciumon: betölti az operációs rendszert
 ŝargiĝi: *ntr* betöltődik, feltöltődik
 ►ankaŭ la lasta programo ŝargiĝis: az utolsó program is betöltődött
 ►la akumulatoro jam ŝargiĝis: az akkumulátor már feltöltődött
 ►la partikloj negative ŝargiĝis: a részecskék negatív töltést kaptak
 ŝargilo: **1** tár <fegyveren>
 2) *vill* töltő, akkutöltő
 3) *fn inf* betöltő
 ŝargujo: töltényűr <fegyverben>
 malŝargo: **1** elsütés <fegyver>
 2) *vill* kisütés, kisülés
 ►korona malŝargo: koronakisülés
 ►malŝargo en vakuo: vákuumkisülés
 ►punkta malŝargo: csúcsok közötti kisülés
 ►sparka malŝargo: szikrakisülés, elektromos kisülés
 malŝargi: **1** *tr* elsüt
 ►li malŝargis la kanonon: elsütötte az ágyút
 2) *tr vill* kisüt
 ►malŝargi la kondensilon: kisüti a kondenzátort
 ►malŝargita akumulatoro: lemerült akkumulátor
 malŝargilo: *vill* kisütőkészülék
 malŝargiĝi: **1** *ntr* elsül <fegyver>
 2) *ntr vill* kisül, lemerül
 praŝargo: *inf* bootolás
 praŝargi: *tr inf* bootol
 repraŝargi: *tr inf* újrabootol
 reŝargi: **1** *tr* újratölt <fegyvert>
 2) *tr vill* újratölt
 ►reŝargi kondensilon: kondenzátort újratölt
 senŝargiĝi: *tr* ürít, kiürít
 ►la soldatoj senŝargigis siajn mitraletojn: a katonák kiürítették géppisztolyaikat
 sesŝarga: hatlövetű
 ►sesŝarga pistolo: hatlövetű pisztoly
 malŝargotubo: *vill* kisülőcső, kisülési cső
 superŝargi: *tr tech* túltölt
 superŝargilo: *fn tech* túltöltő
 ►turbina superŝargilo: turbófeltöltő
 ŝargodenso: *vill* töltéssűrűség
 ŝargodoko: *vill* töltődokk
 ŝargokarto: *táv* feltöltőkártya
 ŝargomodulo: *inf* betölthető modul
 ŝargostacio: *jm* töltőállomás
 ŝargostango: *kat* töltőrúd
 ŝargoportanto: *fiz* töltéshordozó
l.m. akumulilŝargilo, buŝoŝarga, kulasŝarga, kartoĉŝargilo
 | **ŝargĝ/o 1** teher
 ►la azeno stumblis sub la tro peza ŝargĝo: a számár megbotlott a túl nehéz teher alatt
 ►mi ne povas porti pli pezan ŝargĝon: nem tudok nehezebb terhet vinni
 2) rakomány
 ►perdiĝis la ŝargĝo de la kamiono: elveszett a kamion rakománya
 ►ŝargĝo de barĝo: uszály rakománya
 3) *fiz* terhelés
 ►egala ŝargĝo: egyenletes terhelés
 ►elektra ŝargĝo: villamos terhelés

►unufurma ŝarĝo: egyforma terhelés
 ►utila ŝarĝo: hasznos terhelés
4) átv teher, gond, nyűg
 ►ĉiu havas ŝian ŝarĝon²: mindenkinek megvan a maga keresztje
 ►se vi deprenus al mi la ŝarĝon de la akvumado: ha levennéd a vállamról az öntözés terhét
 ►tiu kromtasko estis por li granda ŝarĝo: az a külön feladat nagy nyűg volt a számára
 ►vi ne estas por mi ŝarĝo: nem vagy teher számomra
 ŝarĝi: **1)** *tr* berak, felrak, megrak, rakodik
 ►multaj dokistoj ŝarĝis ĉe la kajo: sok dokkmunkás rakodott a rakparton
 ►ŝarĝu la ĉevalojn per la багаĝo: rakják fel a lovakra az útiholmit
 ►ŝarĝi ŝipon: hajót megrak
 ►ŝarĝi varvagonojn: tehervagonokat megrak
2) tr megterhel, megrak
 ►karbona dioksido ŝarĝas la aeron: széndioxid terheli a levegőt
 ►ne ŝarĝu vian memoron per senutilaj ciferoj: ne terheld az agyad haszontalan számokkal
 ►ŝarĝi la breton per libroj: telerakja a polcot könyvekkel
 ►ŝarĝi tablon per pladoj: megrakja az asztalt ételekkel
3) átv nyom, terhel
 ►denove mi ŝarĝas vin per peto: ismét kéréssel terhellek
 ►ŝarĝi per imposto: adóval terhel
 ►ŝarĝi sin per ŝuldoj: adósságba veri magát
 ►tio ne ŝarĝas mian konsciencon: ez nem terheli a lelkiismeretemet
 ŝarĝa: **1)** teher-, rakodó-
 ►ŝarĝaj instalaĵoj de haveno: kikötő rakodóberendezései
2) terhelő, megterhelő, terhes
 ►ŝarĝa tasko: megterhelő feladat
 ŝarĝigi: *ntr* megterhelődik, leterhelődik
 ŝarĝito: *fn* megbízott
 ŝarĝiteco: leterheltség, elfoglaltság
 ►pro mia ŝarĝiteco mi ne vizitas la klubejon: elfoglaltságom miatt nem járok a klubba
 ŝarĝisto: rakodómunkás, teherhordozó
 elŝarĝi: *tr* kirak, kipakol
 ►elŝarĝu ĉiujn barelojn el la barĝo: rakjanak ki minden hordót az uszályból
 enŝarĝi: *tr* berak, bepakol
 ►vi forgesis enŝarĝi la багаĝojn de la pasaĝeroj: elfelejtették berakodni az utasok útiholmiját
 malŝarĝi: **1)** *tr* kirak, lerak
 ►malŝarĝu la mulojn: rakodjanak le az öszvérekről
 ►ni malŝarĝis ĉiujn vagonojn: minden vagonot kiraktunk
2) tr átv tehermentesít, megkönnyít
 ►malŝarĝu al mi vian koron: önts ki nekem a szívedet
 ►ni malŝarĝu nian konsciencon: könnyítsünk a lelkiismeretünkön
 senŝarĝigi: *tr* tehermentesít
 senŝarĝigi: *ntr* tehermentesül, megkönnyebbül
 superŝarĝi: *tr* a szokásosnál jobban megterhel, túlterhel
 ►la ŝipo estis superŝarĝita: a hajó a szokásosnál jobban meg volt terhelve
 superŝarĝo: többletterhelés, pluszteher
 ►por la superŝarĝo oni devas pagi: a pluszteherért fizetni kell
 transŝarĝi: *tr* átrak, átpakol
 transŝarĝejo: átrakóhely
 troŝarĝi: **1)** *tr* túlterhel, túlságosan megrak
 ►la troŝarĝita paledo rompiĝis: a túlterhelt raklap eltörött

►la troŝarĝitan ĉaregon la ĉevaloj ne povis tiri: a túlságosan megrakott szekeret a lovak nem tudták elhúzni
2) tr átv túlterhel
 ►ne troŝarĝu min per kromtaskoj: ne terhelj túl plusz feladatokkal
 troŝarĝita: túlterhelt
 ŝarĝatesto: *gazd* hajóraklevél
 ŝarĝaŭto: *jm* teherautó, teherkocsi
 ŝarĝaŭtisto: *jm* teherautó-vezető, tehergépkocsi-vezető
 ŝarĝaviadilo: *rep* teherszállító repülőgép
 ŝarĝobesto: *áll* teherhordó állat
 ŝarĝbovo: *áll* igavonó ökör
 ŝarĝĉevalo: *áll* igásló
 ŝarĝkapablo, ŝarĝopovo: *fiz tech* teherbírás
 ŝarĝlevilo: *fn tech* teheremelő
 ŝarĝobruoto: *áll* igásállat, málhás állat
 ŝarĝoĉevalo: málhás ló
 ŝarĝodeklivo: rakodópalló
 ŝarĝokajo: rámpa
 ŝarĝolifto: teherfelvonó
 ŝarĝomaksimumo: *jm* terhelési maximum, maximális terhelés
 ŝarĝomulo: teherhordó öszvér
 ŝarĝoselo: tehernyereg
 ŝarĝveturilo: *jm* teherjármű
l.m. aferŝarĝito, pagoŝarĝo
| Ŝari/o *iszl* jog saria
| Ŝari/o *geo* Chari, Shari <folyó>
| ŝarif/o **1)** *iszl* saríf <Mohamed leszármazottja>
2) *iszl* mekkai főhivatalnok
| ŝark/o *áll* cápa
 ►blua ŝarko: kék cápa, emberevő cápa <Prionace glauca>
 ►kirasŝarkoj: *l.* plakodermoj
 ►martelŝarko: pörölycápa <Sphyrna>
 ►mustelŝarko: sima cápa, nyestcápa <Mustelus mustelus> *szin* marmustelo
 ►tigroŝarko: tigriscápa <Galeocerdo tigrinus>
 ►ŝarkedoj: emberevő cápafélék <Carchariidae>
 ►ŝarkoj: cápaalakúak, cápák <Selachii>
| Ŝaron/o *bibl geo* Saron
| ŝaslik/o *gaszt* saslik
| ŝat/i *tr* kedvel, szeret
 ►ili ŝatis ludi kun la infanoj: szerettek játszani a gyerekekkel
 ►la knabino ŝatas vin, sed ne amas: a lány kedvel téged, de nem szeret
 ►mi ne ŝatas ĉi tiun homon: nem kedvelem ezt az embert
 ►mi ŝatas kafon: szeretem a kávé
 ►mi ŝatas vian amikon: kedvelem a barátodat
 ►mi ŝatus starigi ĉi-kuntekste kelkajn demandojn: ennek apropóján szeretnék feltenni néhány kérdést
 ►ni ŝatas danci: szeretünk táncolni
 ►ni ŝatas futbalon: kedveljük a labdarúgást
 ŝato: kedvelés
 ►kun ŝato ni ekskursas: szívesen kirándulunk, szeretünk kirándulni
 ►li trovas ŝaton fiŝkapti: kedvét leli a horgászásban
 ŝatata: kedvelt, szeretett, kedvenc
 ►kiu estas via ŝatata futballklubo?: melyik a kedvenc futballklubod
 ►nia ŝatata aktorino: kedvelt színésznőnk
 ŝatateco: kedveltség
 ŝategi: *tr átv* imád
 ►mia edzino ŝategas la florojn: a feleségem imádja a virágokat
 malŝati: *tr* utál, megvet, nem kedvel

►li malŝatas sian profesion: nem szereti a foglalkozását
 ►malŝati hipiojn: utálja a hippiket
 ►malŝati la regulojn: utálja a szabályokat
 ►malŝati la sobran vivon: megveti a józan életet
 malŝato: megvetés, lenézés, utálás
 malŝata: megvető, utálkozó
 ►li rigardis nin kun malŝataj okuloj: megvető szemekkel nézett ránk
 ►malŝata mieno: utálkozó arckifejezés
 malŝatinda: megvetendő, utálatos, utálandó
 ŝatokupo: hobbi, kedvtelés, mánia *ŝin* hobio
 memŝatema: önimádó
 | **ŝaŭm/o 1**) hab, tajték
 ►ŝaŭmo de biero: sör habja
 ►ŝaŭmo sur la marondoj: tajték a tenger habjain
 ►kirli ovoblonkon al ŝaŭmo: tojásfehérjét habbá ver
2) tajték, habzó nyál, habos izzadság
 ►ĉevalo kovrita de ŝaŭmo: tajtékos ló
 ►lian buŝon kovris ŝaŭmo: a száját hab borította
3) *átv* hab, tartalmatlan vmi
 ►ĝi malaperos kiel ŝaŭmo: eltűnik, mint a hab
 ►lia parolado estis kiel ŝaŭmo, sen ia kerno: a beszéde annyit ért, mint a semmi, nem volt veleje
 ►lia ĵuro estas nura ŝaŭmo kaj fumo: esküje annyit ér, mint a semmi
 ŝauma: habos, pezsgő
 ŝaŭmi: **1)** *ntr* habzik
 ►ĉu ŝaŭmas via biero?: habzik a söröd?
2) *ntr* *átv* pezseg
 ►en la urbo ŝaŭmas la vivo: a városban pezseg az élet
 ŝaŭmaĵo: **1)** *gaszt* mousse, „krém” <habos-krémes desszert>
 ►ĉokolada ŝaŭmaĵo: csokoládéhab, csokoládés mousse
 ►frukta ŝaŭmaĵo: gyümölcskrém, gyümölcsmousse
2) *gaszt* pástétom, húskrém, halkrém
 ŝaŭmeti: *ntr* enyhén habzik, pezseg
 ŝaŭmigi: *tr* *gaszt* habbá felfer, habosít
 ŝaŭmigilo: *gaszt* habverő
 disŝaŭmiĝi: *ntr* *átv* szertefoszlik, a semmibe foszlik
 ►niaj klopodoj disŝaŭmiĝis: törekvéseink megghiúsultak
 ekŝaŭmi: *ntr* habzani kezd
 senŝaŭmigi: *tr* leszedi a habot, lehaboz, lefölös
 ►senŝaŭmigi supon: levest lehaboz
 senŝaŭmigilo: *gaszt* habszedő kanál
 ŝaŭmakvo: *gaszt* szódavíz, szikvíz
 ŝaŭmĉeno: zablalánc
 ŝaŭmkirli: *tr* *gaszt* habot ver, habosra kever
 ŝaŭmovajo: *gaszt* tojásrántotta
 ►ŝaŭmovajo kun lardo: szalonnás tojásrántotta
 ►ŝaŭmovajo kun ŝinko: sonkás tojásrántotta
 ŝaŭmplasto: *kém* habszivacs, laticel
 ŝaŭmsapo: habszappan
 ŝaŭmsukeraĵo: *gaszt* cukorvatta
 ŝaŭmvino: *gaszt* habzóbor
l.m. banŝaŭmo, marŝaŭmo, metalŝaŭmo, razoŝaŭmo, ŝvitoŝaŭmo
 | **ŝaŭr/o** *ritk* met zápor
 | **ŝeba/o** *tört geo* Sába, Szabá
 ŝebaano: *fn* szabeus
 ŝebaismo: *vall* szabeizmus
 | **ŝed/o** *agr* *ép* csűr, pajta, szín
 duonŝedo: *agr* *ép* fészter
 | **ŝehem/o** *tört geo* Szichem <Nablusz> vö. Nabluso
 | **ŝejk/o 1)** sejk <törzsi, települési vezető>

2) sejk <megtisztelő cím>
l.m. naftoŝejko
 | **ŝekel/o** 1. siklo
 | **ŝekl/o** *tech* patentláncszem, omegakapocs
 | **ŝekspir/o** *ir* <William> Shakespeare
 ŝekspireca, ŝekspireska: *ir* shakespeare-i stílusú, Shakespeare modorában írt
 ►ŝekspireska soneto: shakespeare-es szonett, Shakespeare stílusában írt szonett
 | **ŝEL** Ŝanhaja Esperantista Ligo
 | **ŝel/o 1)** *növ* kéreg
 ►betuloj havas blankan ŝelon: a nyírfáknak fehér kérgé van
 ►ŝelo de radiko: gyökér kérgé
2) *növ* héj <termés, mag>
 ►juglanda ŝelo: dióhéj
3) *áll* tojáshéj *ŝin* ovoŝelo
4) *ált* héj, burkolat, burkolófelület
 ►elektrona ŝelo: *fiz* elektronhéj
 ►la ĉokolada ŝelo de torto: torta csokoládébevonata
 ►ŝelo de fromaĝo: sajt héja
5) *hajó* hajótörzs, hajóderék *ŝin* hulo
6) *rep* repülőgéptörzs *ŝin* hulo
7) *fn* *inf* parancsértelmező, héjprogram, keretprogram
 ŝelaĵo: *ép* zsalu
 ŝelajaro: *ép* zsaluzat
 ŝelajisto: *ép* zsaluzómunkás
 ŝeleta: vékony héj
 ►ŝeleta <tuniko> de bulbo: hagyma héja
 ►ŝeleta <haŭteto> de lakto: tej föle
 elŝelaji: *tr* *ép* kiszaluz, leveszi a zsalut
 ►kiam oni elŝelajis la volbon, ĝi enfalis: amikor kiszaluzták a boltozatot, az összeomlott
 elŝeligi: **1)** *tr* fejt, kifejt <héjából>
 ►elŝeligi pizojn: borsót fejt
2) *tr* *átv* kihámoz
 ►elŝeligi la veron: kihámozza az igazságot
 elŝeliĝi: *ntr* kibújik a héjból
 ►bela kokido elŝeliĝis: szép csibe bújt ki a héjból
 senŝeligi: **1)** *tr* hámoz, meghámoz
 ►senŝeligi terpomojn: krumplit hámoz
2) *tr* fejt, kifejt <héjából>
 senŝeligilo: *gaszt* hámozókés
 ►senŝeligilo de fruktoj: gyümölcshámozó
 ŝelfrukto: *növ* héjas gyümölcs
 ŝelloĝa: *mn* *biol* kéreglakó
 ŝelskarabo: *áll* szú <Ips> *ŝin* ipo
 ►sesdenta ŝelskarabo: hatfogú szú <Ips sexdentatus>
 ►tipografia ŝelskarabo, presisto-ŝelskarabo: betűzőszú <Ips typographus>
 ŝelskrapilo: *fn* fakéregkaparó
 ŝelstrukturo: *ép* *fiz* héjszerkezet
l.m. cerboŝelo, elektronŝelo, longŝelo, maizŝelo, nuksoŝelo, ovoŝelo, semŝelo, terpomsenŝeligilo, terŝelo
 | **ŝelak/o** *kém* sellak, lakkmézga, lakkgumi
 | **ŝelf/o** *geo* kontinentális talapzat, pad v. küszöb *ŝin* kontinenta breto
 | **ŝelk/o 1)** *tex* nadrágtartó
2) *tex* pánt, kantár
 ►ŝelko de mamzono: melltartó pántja
 ŝelkego: hám, húzóheveder

►la haŭlistoj tiris la ŝipojn per ŝelkegoj: a hajóvontatók hámban húzták a hajókat
 ŝelkopantalono: *tex* kertész nadrág
 ŝelkorobo: *tex* vállpántos ruha
l.m. ŝtrumpoŝelko, ŝtrumpetŝelko
 | **Ŝem/o** *bibl* Sém vö. Hámó
 ŝemido: **1)** *fn* sémi, semita, szemita *szin* semido
2) *ne* zsidó
 ŝemida: *mn nyt* sémi, semita, szemita *szin* semida
 ►ŝemida lingvofamilio: sémi nyelvcsalád
 ŝemidologo: *nyt* sémi nyelvész, szemitológus
 ŝemidologio: *nyt* sémi nyelvészet, szemitológia
 | **Ŝengen/o** *geo* Schengen
 ►ŝengena interkonsento: *pol* schengeni egyezmény
 ►ŝengena spaco: *pol* schengeni térség
 ►ŝengena zono: *pol* schengeni övezet
 | **Ŝenjang/o** *geo* Senjang, Shenyang
 | **Ŝenopraz/o** *növ* metélőhagyma, snidling <Allium schoenoprasum>
szin tranĉajlo
 ►ĉina ŝenoprazo: tatár hagyma <A. tuberosum>
 | **Ŝenŝi/o** *geo pol* Senhszi, Shanxi <CN>
 | **Ŝeol/o** *bibl* holtak hazája v. országa, alvilág, seol
 | **Ŝer/o**¹ *geo* sársziget
 ŝeraro: *geo* sérkert
 | **Ŝer/o**¹ *fiz tech* nyírás
 | **Ŝerc/i** **1)** *ntr* tréfál, tréfalcozik
 ►ni estis gajaj, multe ŝercis: vidámak voltunk, sokat tréfalcoztunk
2) *ntr pej* tréfalcozik, tréfát űz
 ►la junuloj ŝercis pri la maljunulino: a fiatalok tréfalcoztak az öregasszonnyal
 ►mi nur ŝercis, ne koleru: csak tréfáltam, ne haragudj
 ►ne ŝercu pri mi: ne tréfálj velem
 ŝerco: tréfa
 ►fari pri li nekonvenan ŝercon: illetlen tréfát űznek vele
 ►fari trivialan ŝercon: otromba tréfát űz
 ►lanĉi ŝercon: megereszt egy tréfát
 ►la ŝerco iris tro malproksimen: a tréfa túl messzire ment
 ►li ne komprenas la ŝercojn: nem érti a tréfát
 ►li ne lasas fari ŝercon pri si: nem hagyja, hogy tréfát űzzenek vele
 ►ne estas ŝerco perdi mil eŭrojn: ezer eurót veszíteni nem tréfadolog
 ►senkulpa ŝerco: ártatlan tréfa
 ►sensprita ŝerco: ízetlen tréfa
 ►ŝerco flanken: félre a tréfával
 ŝerca: tréfás
 ►ŝercaj komentoj: tréfás megjegyzések
 ►ŝerce dirite, cele pensite^z: tréfából mondja, komolyan gondolja
 ŝercema: tréfás kedvű, tréfakedvelő, mókás
 ŝercemulo: tréfamester, tréfás ember
 forŝerci: *tr* tréfával elüt
 priŝerci: *tr* megtréfál
 ŝercinciti: *tr átv* ugrat
 ŝercobjekto: a tréfa tárgya
 ŝercpiki: *tr* csipkelődik, élcelődik vkivel <n>
 ►oni multe ŝercpikis lin pro lia longa nazo: sokat csipkelődtek vele nagy orra miatt
 | **Ŝere/o** *gaszt* jerezi bor
 | **Ŝerif/o** **1)** főispán <GB>
2) seriff, rendőrfőnök <US>
 | **Ŝerp/o** serpa, himalájai teherhordó
 | **Ŝetland/oj** *geo* Shetland-szigetek

| **Ŝetli/o** *áll* shetlandi juhászkutya *szin* ŝetlanda ŝafhundo
 | **Ŝevat/o** <zsidó naptár szerinti hónap> s(e)vát
 | **Ŝeviot/o** **1)** ĉeviotó
 | **Ŝi** <nőnemű> ő
 ►ŝi estas mia filino: ő az én lányom
 ŝia: övé <nőnemű>
 ►ankaŭ Susano havas braceleton, ĉi tiu estas verŝajne la ŝia: Zsuzsának is van karkötője, ez valószínűleg az övé
 ►mi trovis ŝian lipruĝon: megtaláltam a rúzsát
 ►ŝia ĵupo estas ruĝa: az ő szoknyája piros
 ►ŝiaj estas ĉi tiuj mamzonoj: övéi ezek a melltartók
 | **Ŝibolet/o** **1)** *bibl* sibbólet, varázsszó, kulcsszó
2) *átv* beugrató szó v. kérdés
 | **Ŝibe/a** *nyt* sibo, szibo, szibe, hszipo
 | **Ŝibu/o** sibu <éretlen datolyaszilva leve>
 ŝibui: *tr* sibuval beken <antiszeptikus és víztaszító hatás>
 | **Ŝija/o** *iszl* síja, Ali pártja
 ŝijaismo: *iszl* sítizmus
 ŝijaisto: *fn iszl* síita
 | **Ŝik/a** sikkes, ízléses, elegáns
 ŝiki: *ntr ige* sikkes, ízléses, elegáns
 ►ŝia vesto tre ŝikis: a ruhája nagyon sikkes volt
 ŝiko: sikk, jó ízlés, elegancia
 | **Ŝil/o** *tört geo* Siló
 | **Ŝil/o** *bud* síla, előírás
 | **Ŝildo/o** **1)** *kat* pajzs, védőpajzs
 ►la hungaroj longe estis la ŝildo de la kristanaro: a magyarok sokáig a kereszténység védőpajzsa voltak
 ►la tribestroj levis Arpadon sur la ŝildon: a törzsfőnökök pajzsra emelték Árpádot
 ►longa ŝildo: nagy pajzs
 ►nuklea ŝildo: nukleáris pajzs
 ►ronda ŝildo: kerek pajzs
2) *tech* pajzs, védőlemez
 ►termika ŝildo: hőpajzs
3) cégér, cégtábla
4) *geo* pajzs
 ►Balta Ŝildo: Balti-pajzs
 ►Kanada Ŝildo: Kanadai-pajzs
 ►Siberia Ŝildo: Szibériai-pajzs
5) *cím* címerpajzs *szin* blazonŝildo
 ►fendita ŝildo: hasított pajzs
 ►kruce kvaronigita ŝildo: négyelt pajzs
 ►oblikve kvaronigita ŝildo: harántnegyedelt pajzs
 ►tranĉita ŝildo: vágott pajzs
6) jelzőtábla
 ►loknoma ŝildo: helynévtábla
 Ŝildo: *csill* Pajzs, Scutum
 ŝildeto: <azonosító> tábla
 ŝildisto: *kat* fegyverhordozó, pajzshordozó, fegyvernök
 ŝildmuro: *ép* védőfal, homlokfal
 ŝildobazo: *cím* pajzsláb
 ŝildodorno: *kat* pajzsdudor, pajzsgomb, pajzstüske
 ŝildofako: *cím* pajzsmező
 ŝildoforma: pajzs alakú
 ŝildoskaraboj: *áll* pajzsbogarak <Cassidae>
 ŝildokapo: *cím* pajzsfő
 ŝildvulkano: *geo* pajzsvulkán
l.m. blazonŝildo, brustoŝildo, firmoŝildo, ledŝildo, nomŝildo, stratnomŝildo, vojŝildo

| ŝiling/o shilling, schilling <pénznem>
| Ŝiller/o *ir* <Friedrich> Schiller
| Ŝiloaĥ/o *bibl* Silóah, Silóám, Silóe
 ▶ la lago de Ŝiloaĥo: Silóám tava
| ŝim/o *növ* penész
 ▶ akvoŝimoj: moszatgombák *szin* oomikotoj
 ▶ blua ŝimo: kékpenész
 ▶ foliŝimo: levélpenész *szin* melduo
 ▶ griza ŝimo: szürkepenész *szin* botrito
 ▶ nobla ŝimo: nemes penész
 ▶ panŝimo: kenyérpenész
 ▶ penikŝimo: ecsetpenész *szin* penicilo
 ▶ plastŝimo: műanyagpenész
 ▶ tabakŝimo: dohányperonoszpóra <Peronospora hyoscyami, sin. P. tabacina>
 ▶ terpomŝimo: paradicsomvész, burgonyavész <Phytophthora infestans>
 ▶ verda ŝimo: zöldpenész *szin* verda penicilo
 ▶ verticilŝimo: verticillium *szin* verticilio
 ▶ vinberuja foliŝimo: szőlőperonoszpóra <Plasmopara viticola>
 ▶ vitŝimo: szőlőlevél-peronoszpóra
 ŝima: penészes
 ▶ ŝima fromaĝokrusto: penészes sajthéj
 ŝimi: **1)** *ntr* penészedik, megpenészedik
2) *ntr* átv penészlík, tesped
 ▶ li ŝimis en senaktiveco kaj enuo: semmittevésben és unalomban tespedett
 ŝimaĵo: penészréteg, penészbevonat
 ŝimigi: *tr* megpenészesít, penészsé tesz, penésszé érlel
 ▶ ŝimigi fromaĝon: sajtot érlel
 antiŝimaĵo, kontraŭŝimaĵo: gombaölőszer, fungicid *szin* fungicido
 ŝimfromaĝo: *gaszt* penészes sajt
| ŝimpanz/o l. ĉimpanzo
| Ŝimŝon/o **1)** *bibl* Sámson
2) Sámson <utónév>
| ŝin *knyv* *szin* <héber 'sz' betű>
| ŝind/o *ép* zsindey vö. tegolo
 ŝindtegmenta: *ép* zsindeyitetős
 ▶ ŝindtegmenta domo: zsindeyitetős ház
| Ŝingĵang/o *geo* *pol* Hszincsiang, Xinjiang <CN>
| Ŝijan/o *geo* Hszian, Xian
| Ŝining/o *geo* Hszining, Xining
| ŝinkansen/o *vsút* sinkansen
| ŝink/o *gaszt* sonka
 ▶ fumajita ŝinko: füstölt sonka
 ▶ kuirita ŝinko: főtt sonka
 ▶ rulumita ŝinko: göngyölt sonka
 ŝinketo: *gaszt* sertéscsülök
 ŝinkolardo: *gaszt* angolszalonna, császárszalonna, bacon
 ŝinkoomleto: *gaszt* sonkás tojás
 ŝinkopano: *gaszt* sonkás szendvics *szin* ŝinka sandviĉo
 ŝinkorulaĵo: *gaszt* sonkatekercs
| ŝinto/o *vall* sinto
 ŝintoismo: *vall* sintoizmus
 ŝintoisto: *vall* sintoista
| ŝiokar/o *gaszt* shiokara
| ŝip/o *hajó* hajó
 ▶ drakokapa ŝipo: *sp* sárkányhajó
 ▶ dumasta ŝipo: kétárbócos hajó

▶ eĉ plej bonan ŝipon malbonigas la ventoj^Z: *közm* a legjobb hajót is elveszejtheti a szél
 ▶ fiŝista ŝipo: halászhajó, halászbárka *szin* fiŝbarko
 ▶ hospitala ŝipo: *orv* kórházhajó *szin* hospitalŝipo
 ▶ la ŝipo kuŝiĝis sur flanko: a hajó az oldalára feküdt
 ▶ la ŝipo staras sur ankro ĉe la haveno: a hajó a kikötőnél horgonyoz
 ▶ linia ŝipo: sorhajó
 ▶ martaŭga ŝipo: tengerjáró hajó
 ▶ ne maro dronigas ŝipon, sed la ventoj^Z: *közm* szél tör hajót, nem a tenger
 ▶ nedirektebla ŝipo: irányíthatatlan hajó
 ▶ savada ŝipo: mentőhajó
 ▶ trejna ŝipo: *isk* iskolahajó *szin* trejnoŝipo
 ▶ trimasta ŝipo: háromárbócos hajó *szin* trimastulo
 ŝipi: **1)** *ntr* hajó hajózik, hajón utazik
2) *tr* hajón szállít
 ŝipaĉo: úszó koporsó
 ŝipano: *hajó* matróz, tengerész
 ŝipanaro: *hajó* hajószemélyzet, hajólegénység
 ŝiparo: *hajó* hajóraj, flotta, konvoj, hajókötelék
 ŝiparestro: *hajó* tengernagy, admirális *szin* admiralo
 ŝipestro: *hajó* hajóskapitány
 ŝipeto: *hajó* bárka
 ŝipisto: *fn* hajó hajós
 ▶ Kristoforo Kolumbo estis granda ŝipisto: Kolumbusz Kristóf nagy hajós volt
 elŝipejo: *hajó* kikötő, kikötőhely
 elŝipigi: *tr* hajó <hajóból> kirak
 elŝipigi: *ntr* hajó partra száll
 enŝipigi: *tr* hajó behajóz, hajóra rak
 enŝipigi: *ntr* hajó hajóra száll, behajózik
 perŝipi: *tr* hajó hajón szállít
 surŝipe: hajón, a hajón
 transŝipigi: *tr* hajó másik hajóra átrak
 transŝipigi: *ntr* hajó másik hajóra átszáll
 ŝipakompani: *tr* hajó védőőrizetben kísér
 ŝipbeko: *hajó* hajóorr
 ŝipĉarpentisto: *hajó* hajóács
 ŝipdokumentoj: *hajó* hajóokmányok
 ŝipfarejo, ŝipkonstruejo: *hajó* *ip* hajógyár
 ŝipfajtaĵo: *hajó* *gazd* hajófuvar, hajórakomány, tengeri szállítmány
 ŝipfundo: *hajó* hajófenék
 ŝipglitejo: *hajó* *ip* sólyasikló
 ŝipgvidisto: *hajó* révkalauz
 ŝipiri: *ntr* hajózik, hajóval megy
 ŝipirebla: *hajó* hajózható
 ŝipjurnalo: *hajó* hajónapló
 ŝipkanono: *hajó* *kat* hajóágyú
 ŝipkelo: *hajó* hajóraktér, hajótér, hajófenék <raktér> *szin* holdo
 ŝipkluzo: *hajó* víz hajózsilip
 ŝipknabo: *hajó* hajóinas
 ŝipkonstruisto: *fn* hajó építő
 ŝipkorpo: *hajó* hajótest
 ŝiplanĉejo: *hajó* *ip* sólya, sólyatér
 ŝiplifto: *hajó* víz hajózsilip
 ŝipoflanko: *hajó* hajóoldal
 ŝipotrajno: *hajó* hajóvonta
 ŝippereo: *hajó* hajótörés
 ŝippereulo: *fn* hajótörött
 ŝippedanto: *hajó* hajótulajdonos

ŝiprando: *l.* pavezo

ŝiprompaĵo, ŝipruino: *hajó* hajóroncs

ŝiprompi: *ntr hajó* hajótörést szenved

ŝiprompiĝo: *hajó* hajótörés

ŝiprompinto, ŝiprompulo: *fn hajó* hajótörött

ŝipservi: *ntr hajó* hajón szolgál, matrózkodik

ŝiptrafiko: *hajó közl* hajóforgalom, hajóközlekedés

ŝiptrenisto: *hajó* hajóvontató *szin* haŭlisto

ŝipveturi: *ntr hajó* hajózik

ŝipveturo: *hajó* hajóút

ŝipveturado: *hajó* hajózás

ŝipvojo: *hajó* hajóút

ŝipvosto: *l.* pobo

l.m. aerŝipo, aviadilŝipo, bargoŝipo, balenŝipo, batalŝipo, bordoŝipo, cisternoŝipo, dragŝipo, drakŝipo, fantomŝipo, flagŝipo, hospitalŝipo, gasoŝipo, gardoŝipo, karboŝipo, kargoŝipo, komercŝipo, kontenerŝipo, kosmoŝipo, krozoŝipo, kurierŝipo, lumŝipo, navedŝipo, plezurŝipo, puŝŝipo, radŝipo, sklavoŝipo, spacoŝipo, submarŝipo, transportoŝipo, trejnoŝipo, trenŝipo, trolŝipo, vapoŝipo, velŝipo

| ŝir/i 1) *tr* tép, eltép, elszakít, leszakít

► ŝiri florojn: virágot szed

► ŝiri paperon: papírt eltép

► ŝiri fadenon: fonalat elszakít

► mi ne povas ŝiri min en du partojn: nem tudom kettészakítani magam

2) *tr* átv szakítva húz, tép

► la bruo ŝiris lin el la dormo: a zaj felverte álmából

► ni ŝiris la revolveron el lia mano: kitéptük a revolvért a kezéből

► li ŝiris la infanon el la brakoj de la patrino: kiszakította a gyermeket anyja karjaiból

► ŝiri al si la harojn: haját tépi

► ŝiri ĉiujn rilatojn kun la homoj: minden kapcsolatot megszakít az emberekkel

► ŝiri la haŭton: lenyúzza a bőrt

3) *tr* *orv* szaggat, hasogat <fájdalom>

► akra doloro lin ŝiris: éles fájdalom hasított belé

► en la brako ŝiras al mi: hasogat a karom

ŝiro: **1)** szakadás *szin* ŝiraĵo

2) *sp* szakítás <súlyemelés>

ŝiraĵo: szakadás *szin* ŝiro 1

ŝireto: kis szakadás, repedés

ŝiriĝi: *ntr* szakad, elszakad, hasad, eltépődik

deŝiri: *tr* leszakít, letép

► deŝiri afiŝon: plakátot letép

► deŝiri floron: virágot leszakít

► deŝiri haŭton: bőrt lenyúz

deŝiriĝi: *ntr* leszakad vmiről

disŝiri: *tr* szétszakít, széttep

► la lupo disŝiris la ŝafidon: a farkas szétteppte a bárányt

► li disŝiris la punslipon: szétteppte a büntetőcédulát

disŝiriĝi: *ntr* szétszakad, szétreped

► la koro de la knabino disŝiriĝis: a lány szíve megszakadt

► la troplenigita sako disŝiriĝis: a túltömött zsák szétrepedt

elŝiri: *tr* kiszakít, kitép

► elŝiri denton: fogat húz

► elŝiri planton kune kun la radikoj: gyökerestül kitépi a növényt

► elŝiru vian amaton el via koro: tépd ki a szívedből a szeretődöt

► li elŝiris la leteron el mia mano: kitépte a levelet a kezemből

elŝiriĝi: *ntr* kiszakad

► arboj elŝiriĝis pro la ventego: fák szakadtak ki a nagy szélben

► krio elŝiriĝis el lia gorĝo: kiáltás szakadt ki a torkából
forŝiri: *tr* elszakít vhonnan

► li estis forŝirita el sia patrujo: elszakították hazájától

► la ondoj forŝiris nin de la ŝipo: a hullámok elszakítottak bennünket a hajótól

ŝirdoloro: *orv* szagगत v. hasogató fájdalom, szagगत, hasogatás

ŝirkrio: sikoly

ŝirkalendaro: tépőlapos naptár

ŝirkolekti: *tr* szed, leszed <termést> *szin* pluki 1

► ŝirkolekti florojn: virágot szed

► ŝirkolekti kotonon: gyapotot szed

► ŝirkolekti teon: teát szed

ŝirliberigi: *tr* kiszakít vhonnan

► li ŝirliberigis sin el la manoj de sia malamiko: kiszakította magát ellensége kezéből

ŝirmalfermi: feltép <tépve kinyit>

► ŝirmalfermi la pordon: felrántja az ajtót

ŝirmordi: *tr* marcangol

ŝirpeco: tépett darab, foszlány, cafat, tépés

l.m. korŝiri, radŝiri

| ŝirm/i 1) *tr* véd, óv

► la infano estis ŝirmata de pluvombrelo kontraŭ la pluvo: a gyermeket esernyő védte az eső ellen

► la remparo ŝirmas la soldatojn kontraŭ kugloj: a sánc golyók ellen védi a katonákat

► per la manplato li ŝirmis la okulojn kontraŭ la forta lumo: a kezével védte a szemét az erős fény ellen

► per sunokulvitroj la aktorino ŝirmis sin de la svicolaj rigardoj: napszemüveggel védekezett a színésznő a kíváncsi tekintetektől

► ŝirmu vin de la fortaj sunradioj: óvja magát az erős napsugaraktól

2) *tr* *fiz* tech árnyékol

ŝirmo, ŝirmado: **1)** védelem, oltalom

► la ŝirmado de la fruktarboj kontraŭ insektoj: a gyümölcsfák védelme rovarok ellen

► mia ŝirmo estas Dio: Isten az oltalmam

► ni veturis sub la ŝirmo de la sultano: a szultán oltalma alatt utaztunk

► pluvegas, ni kuru sub ŝirmon: zuhog az eső, fussunk tető alá

► ŝirme de la pluvombrelo ni atingis hejmen: az esernyő oltalmában hazaértünk

2) *vill* árnyékolás

► elektrosztatika ŝirmado: elektrosztatikus árnyékolás

► magneta ŝirmado: mágneses árnyékolás

ŝirmanto: *fn* védelmező, oltalmazó

ŝirmejo: óvóhely, menedékhely

► kontraŭnukleara ŝirmejo: atombiztos óvóhely

► kvar soldatoj venis malsupren en la ŝirmejon: négy katona jött le az óvóhelyre

► ni trovis ŝirmejon sub arbo: egy fa alatt találtunk menedékhelyet
ŝirmilo: védőeszköz, ernyő, ellenző

► ni starigis provizoran ŝirmilon kontraŭ la ventoŝtormo: ideiglenes védőfalat állítottunk fel a szélvihar ellen

► ŝirmilo kontraŭ elektra frapo: áramütés elleni árnyékolás

► ŝirmilo kontraŭ suno: napellenző

flankŝirmilo: *hajó* eltámasztó, oldalütőkőző

► ligna flankŝirmilo: eltámasztófa, ütközőfa

malŝirmi: *tr* veszélynek kitesz

► mallevinte la brakon li malŝirmis sin kontraŭ la pugno de la kontraŭulo: leeresztve a karját szabadon hagyta magát az ellenfél ökle előtt

►maleme respondi li malŝirmis sin al akra kritiko: mivel nem volt kedve válaszolni, éles kritikának tette ki magát
 senŝirma: védtelen, védelem v. oltalom nélküli
 ►senŝirmaj orfoj: védtelen árvák
 ŝirmbutono: *sp* szúróhegy <vívás>
 ŝirmfosajo: *kat* védőárok
 ŝirmgvati: *ntr* átv falaz
 ►la filo ŝirmgvatis por sia patro ĉe la enrompo: a fia falazott az apjának a betörésnél
 ŝirmkabano: menedékház
 ŝirmkasko: *közl* bukósisak
 ŝirmkompleto: teljes védőruha
 ŝirmkonko: *sp* mélyütésvédő <ökölvívás>
 ŝirmkoridoro: *kat ép* gyilokjáró, védőfolyosó
 ŝirmkovrilo: **1)** védőburkolat
2) *knyv* könyvborító
 ŝirmokulvitroj: védőszemüveg
 ŝirmtapiŝo: védőszőnyeg
 ŝirmtavolo: védőréteg
 ŝirmvesto: védőruha
 ŝirmveŝto: védőmellény, golyóálló mellény *szin* brustoŝildo
l.m. fajroŝirmilo, falŝirmilo, fulmoŝirmilo, kotŝirmilo, lampoŝirmilo, manŝirmilo, okulŝirmilo, rokŝirmejo, ventŝirmilo
 | **ŝitak/o** *növ* siitake <Lentinula edodes>
 | **ŝiungnu/o** *tört* xiuongnu, hsiungnu, ázsiai hun
 | **ŝiv/o** l. Ŝivao
 | **ŝiva/o** *vall* Siva
 ŝivaismo: *vall* sivaizmus
 | **ŝkiz/o** *jték* skiz <tarokk>
 | **ŝkop/o** *hajó* vízmerő *szin* ĉerpilo 3
 ŝkopi: **1)** *tr* <vizet> mer <csónakból>
2) *tr* átv *sp* <korongot, labdát> emel, kanaliz
3) *tr* átv *jték* besöpör, üt <nyeremény>
 ►ŝkopi la bankon: besöpri a nyereményt, üti a bankot
 | **ŝkot/o** *hajó* szarvkötél, kivonókötél, vezetőkötél
 ►brigvela ŝkoto: farvitorla-kivonókötél
 | **ŝlagr/o** *zene* sláger *szin* modkanto, furorkanto
 | **ŝlak/o** l. skorio
 | **ŝlem/o** *jték* szlem <kártya>
 ►granda ŝlemo: nagy szlem
 ►malgranda ŝlemo: kis szlem
 | **ŝlenc/o** *sp* kanalizás <hoki>
 | **ŝlesvig/o** *geo* Schleswig
 ŝlesvigio: *tört* *geo* Schleswig <hercegség>
 ŝlesvigo-Holstinio: *geo* *pol* Schleswig-Holstein <DE>
 | **ŝlif/i** *tr* *tech* köszörül
 ŝlifisto: *fn* köszörűs
 ŝlifdisco: *tech* köszörűkő, köszörűkorong
 ŝlifmaŝino: *tech* köszörűgép
 | **ŝlemil/o** *fn* életterlen, gyámoltalan, ügyefogyott, mamlasz, tutyimutyi, slemil
 | **ŝlim/o** *ásv* iszap, sár
 ►kuraca ŝlimo: gyógyiszap
 ŝlima: iszapos
 ►ŝlima riverfundo: iszapos folyófenék
 ŝlimi: *ntr* iszapot rak le
 ►la rivero ĉi tie multe ŝlimas: a folyó itt sok iszapot rak le
 ŝlimejo: sáros pocsolya
 enŝlimiĝi: *ntr* iszapba merül, pocsolyába kerül
 senŝlimigi: *tr* víz leiszapol, iszapmentesít

ŝlimbani: *tr* *orv* iszapban fürdet
 ►ŝlimbani sin: iszapfürdőzik
 ŝlimbano: *gysz* iszapfürdő
 ŝlimputo: emésztőgödör
 | **ŝlos/i** *tr* bezár, lezár <kulcsra>
 ►fermu kaj ŝlosu la pordon: csukd be és zárd be az ajtót
 ►la pordo estas ŝlosita de interne: az ajtó belülről van bezárva
 ►ŝlosu vian faŭkon!: *átv durv* fogd be a poľadat!
 ŝlosilo: **1)** kulcs
 ►domporda ŝlosilo: kapukulcs
 ►falsa ŝlosilo: álkulcs, tolvajkulcs *szin* dirko, ŝloshoko
 ►la ŝlosiloj de Sankta Petro: Szent Péter kulcsai
 ►plata ŝlosilo: lapos kulcs
 ►tiga ŝlosilo: szárkulcs
2) *ép* zárókő *szin* ŝlosilŝtono
3) *átv* megfejtési kulcs, vminek a nyitja
 ►Ĉefeĉ-ŝlosilo: *eo* Ĉefeĉ-kulcs <rövid nyelvtan és szótár>
 ►jen la ŝlosilo de la mistero: íme a titok nyitja
 ►ŝlosilo de ĉifrita teksto: rejtjelezett szöveg kulcsa
 ►ŝlosilo de matematika problemo: matematikai feladvány kulcsa
 ►ŝlosilo por la taskoj: kulcs v. megfejtés a feladatokhoz
4) *kat* kulcs, kulcsesrőd
 ►Eger estis la ŝlosilo por la Altlando dum la turka epoko: Eger volt a Felvidék kulcsa a török időkben
 ŝlosila: kulcs-
 ►ŝlosila demando: kulcskérdés
 ►ŝlosila pozicio: kulcshelyzet
 ŝlosilaro: kulcsok, kulcsosomó
 ŝlosilujo: *fn* kulestartó
 ĉefŝlosilo: mesterkulcs, általános kulcs *szin* paspartuo 2
 elŝlosi: *tr* kizár <zárall kirekeszt>
 ►malfrue hejmenvenantojn oni elŝlosas: a későn hazatérőket kizárják
 enŝlosi: *tr* bezár
 ►li enŝlosis sian monon en ŝtalŝranko: páncélszekrénybe zárta a pénzt
 ►oni hazarde enŝlosis min en ĉi tiu ĉambro: véletlenül bezártak ebbe a szobába
 malŝlosi: *tr* kinyit <kulccsal>
 ►per la propra ŝlosilo li malŝlosis la ŝtalŝrankon: a saját kulcsával nyitotta ki a széfet
 ŝloŝfako: páncélrekesz, széf <bankban>
 ŝloŝfermi: *tr* kulcsra zár
 ►li ŝloŝfermis sian monkesteton: kulcsra zárta pénzes ládikáját
 ŝloshoko: tolvajkulcs, álkulcs *szin* dirko, falsa ŝlosilo
 ŝlosilfasko: kulcsosomó
 ŝlosilosto: *anat* kulcsosont, clavicula *szin* klaviklo
 ŝlosilringo: kulcskarika
 ŝlosilŝtono: *ép* zárókő
 ŝlosiltabulo: kulestartó tábla
 ŝlosiltigo: kulcsszár
 ŝlosiltruo: kulcslyuk
 ŝlosilvorto: kulcsszó
l.m. sparkadŝlosilo, streĉoŝlosilo, ŝaltoŝlosilo
 | **ŝmac/i** *ntr* csámcsog, cuppog
 ►ĝue li ŝmacis: gyönyörködve cuppogott
 ►la koto ŝmacis sub liaj botoj: a sár cuppogott a csizmája alatt
 ►ne ŝmacu: ne csámcsogj
 ŝmaca: csámcsogós, cuppogós
 ŝmaco: cuppogás, csámcsogás
 | **ŝmalc/o** *gasz* zsír

► ansera ŝmalco: libazsír
 ► porka ŝmalco: disznózsír
 ► ŝmalco kun grivoj: tepertős zsír
 ŝmalci: *tr gaszt* zsíroz, megzsíroz
 ► ŝmalcita pano: zsíros kenyér
 | **ŝmink/o** smink, arcfesték
 ŝminki: *tr* sminkel, <arcot> fest
 ► ŝminki sin: kifesti magát, sminkel
 ŝminkado: sminkelés, arcfestés
 ŝminkistino: *fn* sminkes
 ŝminkujo: toalett-táska *szin* ŝminkokesteto
 subŝminkaĵo: *fn* alapozó, alapozókrém *szin* ŝminkobazo
 malŝminki v. senŝminkigi sin: *tr* lemossa v. letörli magáról az arcfestéket
 ► post prezentado li senŝminkigas sin: előadás után letörli a sminket
 malŝminkaĵo: *fn* arclemosó
 ŝminkkrajono, ŝminkogrifelo: sminkceruza, arcfestékrudacska
 ŝminkobazo: *fn* alapozó, alapozókrém *szin* subŝminkaĵo
 ŝminkoblanko: *kém* sminkfehér
 ŝminkokesteto: toalett-táska *szin* ŝminkujo
l.m. batalŝminko, fonŝminko, lipoŝminko, ombroŝminko
 | **ŝmir/i 1** *tr* ken, megken, beken, bedörzsöl
 ► li ŝmiras sin per sunoleo: napolajjal bekeni magát
 ► ŝmiri buteron sur pano: kenyeret megvajaz
 2) *tr* *átv* megveszteget
 ► kiu bone ŝmiras, bone veturas^Z: *közm* a kerék is úgy forog jól, ha kenik
 ► li ŝmiris la manon al la direktoro: megvesztegette az igazgatót
 3) *tr* *tech* ken, lubrikál <zsíroz v. olajoz> *szin* lubriki
 ► li ŝmiris la radojn de la ĉaro: megkente a kocsikerekeit
 ŝmiro, ŝmirado: kenés
 ► la lasta ŝmiro: *kr* utolsó kenet *szin* sanktoleado
 ŝmiraĵo: kenőcs
 ► li enfrotis la ŝmiraĵon en la piedon: beledörzsölte a kenőcsöt a lábába
 ŝmirilo: *tech* zsírzó, olajozó, zsírzógomb
 ŝmiristo: 1) festő, mázoló
 2) *pej* *műv* rossz piktor, pancser festő
 surŝmiri: *tr* ráken, felken vmire
 ŝmirfermi: *tr* betapaszt
 ► per mortero li ŝmirfermis la truon: malterral betapasztotta a lyukat
 ŝmirfeto, ŝmirgraso: *tech* kenőzsír
 ŝmirfromaĝo: *gaszt* kenhető sajt
 ŝmirmakuli: *tr* bemaszato, elmaszato
 ► per viaj kotaj ŝuoj vi ŝmirmakulis la plankon: sáros cipőddel bemaszatoztad a padlót
 ŝmirmono: kenőpénz, sáp *szin* bakŝiŝo
 ŝmiroleo: *tech* kenőolaj
 ŝmirpano: *gaszt* megkent kenyér
 ŝmirsapo: kenőszappan
l.m. belŝmiraĵo, paperŝmiristo
 | **ŝnaps/o** *gaszt* snapsz <osztrák pálinka>
 | **ŝnaŭcer/o** áll snaucer
 ► granda ŝnaŭcero: óriássnaucer
 ► malgranda ŝnaŭcero, nana ŝnaŭcero: törpesnaucer
 ► meza ŝnaŭcero: közepsnaucer
 | **ŝnorkel/o** *tech* légzőpipa, légzőcső, légbeszívó cső
 | **ŝnur/o 1** zsinór, <vékonyabb> kötél
 ► eĉ la plej longa ŝnuro havas finon: egyszer mindennek vége szakad
 ► havi du ŝnurojn al sia arko: két vasat tart a tűzben

► konekta ŝnuro: *vill* csatlakozózsínór
 ► li estas, kiu tiras la ŝnurojn: ő mozgatja a szálakat
 ► li ligis la kapron per ŝnuro: zsinórral kikötötte a kecskét
 ► peĉa ŝnuro: szurkos fonál
 ► umbilika ŝnuro: *anat* köldökzsínór *szin* umbilika funiklo
 2) *mat* húr
 3) *rep* szárnymetszethúr, szelvényhúr
 ŝnuri: *tr* megkötöz, bekötöz
 ► ŝnuri la piedojn: megkötözi a lábát
 ► ŝnuri paketon: csomagot bekötöz
 ŝnuraro: *hajó* kötélzet
 ► fiksa ŝnuraro: állítókötelzet, merevítőkötelzet *szin* fiksa rigilaro
 ► mova ŝnuraro: futókötelzet *szin* mova rigilaro
 ŝnurego: <vastag> kötél, kábel
 ► kanaba ŝnurego: kenderkötél
 ► ŝtala ŝnurego: acélkötél
 ŝnurero: zsinórszál
 ŝnureto: zsinég, spárga, madzag
 ŝnuristo: *fn* kötéilverő, köteles
 ŝnurumi: 1) *tr* <zsinórt, kötelet> fon, sodor
 2) *tr* *vill* <kábelt> sodor
 ŝnurumo: sodrat
 interŝnuro: *vill* csatlakozózsínór
 kunŝnuri: *tr* egymáshoz kötöz
 ► la alpinistoj kunŝnuris sin: a hegymászók egymáshoz kötözték magukat
 ► la ploro kunŝnuris lian gorgon: *átv* a sírás összeszorította a torkát
 senŝnurigi: *tr* leveszi vmiről v. vkiről <n> a zsinórt v. kötelet
 ► vi povas senŝnurigi la kaptitojn: leveheted a kötelet a foglyokról
 ŝnurarmi: *hajó* felcsarnakol, kötézzel felszerel
 ŝnurbalancilo: *jték* kötéllhinta
 ŝnurdancisto: kötéltáncos
 ŝnureskalo, ŝnurŝtupetaro: kötéllhágcsó
 ŝnurgalono: zsinórdísz
 ŝnurgrimpado: *sp* kötélmászás
 ŝnurkonduktilo: *vill* zsinór
 ► plilongiga ŝnurkonduktilo: hosszabbító zsinór
 ŝnurkravato: zsinórnyakkendő
 ŝnurkunulo: kötéltárs <hegymászás>
 ŝnurligi: *tr* megkötöz
 ŝnurligaĵo: *hajó* vitorlarögzítő kötelzet
 ŝnurponto: *közl* kötéllhíd
 ŝnurpulio: *tech* kötéltárcsa
 ŝnurringo: kötélgűrű
 ŝnursalti: *ntr* *jték* ugrálókötelezik
 ŝnurŝuo: spárgatalpú vászoncipő
 ŝnurtakelo: *tech* kötélcsigasor
 ŝnurtangao: string tanga
 ŝnurzono: gatyamadzag
l.m. brulŝnuro, kaptoŝnuro, ligŝnuro, rektoŝnuro, saltoŝnuro, savŝnuro, sekigŝnuro, stirŝnuro
 | **ŝoah/o** 1. Holokaŭsto
 | **ŝofor/o** járművezető, gépjárművezető, sofőr
 ŝofori: *tr* *jm* vezet
 ► li ŝoforas kamionon: kamiont vezet
 | **ŝogun/o** *tört* sógun
 | **ŝoht/i** *tr* *vall* kóservág, kóser módon vág
 ŝohtisto: *vall* kóserhentes, kósermészáros
 | **ŝoĵi/o** szózi, japán paravánajtó
 | **ŝok/i 1** *tr* megdöbönt

►via maldeca konduto ŝokis nin: illetlen viselkedése megdöbbenett bennünket

2) *tr orv* sokkol

►oni ŝokis elektre la skizofreniulon: elektromosan sokkolták a skizofréniás beteget

ŝoko: 1) döbbenet

►veki ŝokon ĉe la aŭdantaro: döbbenetet keltett a hallgatóságnál

2) *orv* sokk

►anafilakta ŝoko: anaphylaxiás sokk

►operacia ŝoko: operációs sokk

►traŭmata ŝoko: traumatikus sokk

3) *fiz* lökés, sokk

►termika ŝoko: termikus sokk

ŝoka: sokkoló, megdöbbenő

ŝokilo: *fn* sokkoló, sokkolóeszköz

ŝokondo: *fiz* lökeshullám

l.m. elektroŝoko

| **Ŝopen/o** *zene* <Frédéric François> Chopin

| **ŝorbet/o** *gaszt* sörbet

| **ŝort/o** *short*, rövidnadrág

l.m. banŝorto

| **ŝon/o** *fn* sona

ŝona: *mn nyt* sona <sn>

| **ŝos/o** *növ* <szár és levél> sarj, friss hajtás *szin* branĉido

ŝosi: *ntr növ* hajt

ŝoseto: *növ* törpehajtás, rövidhajtás, törpeág, brachyblastum

ŝosburĝono: *növ* hajtásrügy

l.m. palmoŝoso, suksoso

| **ŝose/o** 1) *közl* műút, kiépített út

►surtraka ŝoseo: *vsút* gördülő országút, RoLa, Huckepack

►triagrada ŝoseo: harmadrendű út

►unuaklasa ŝoseo: elsőrendű út

2) *közl* úttest

3) *inf* főútvonal

ŝosea: *közl* közúti

►ŝosea trafiko: közúti közlekedés

ĉefŝoseo: *közl* főút, főközlekedési út *szin* ĉefvojo

ĉirkaŭŝoseo: *közl* körgyűrű *szin* ringoŝoseo

interŝoseo: *közl* központi sávelosztó

ŝosepagejo: *közl* autópálya-fizetőhely

ŝoserulilo: *közl tech* úthenger *szin* rulcilindro, rulpremilo

l.m. aŭtoŝoseo, ringoŝoseo

| **ŝot/o**¹ *sp* lövés, rúgás <labda>

►komenca ŝoto: kezdő rúgás

►libera ŝoto: szabadrúgás

►liberiga ŝoto: felszabadító rúgás

►nerekta libera ŝoto: közvetett szabadrúgás

►rekta libera ŝoto: közvetlen szabadrúgás

ŝoti: *ntr sp* lö, rúg <labda>

ekŝoto: *sp* kezdő rúgás

elŝoto: *sp* kirúgás

ŝotcirklo: *sp* lövőkör

l.m. punŝoto

| **ŝot/o**¹ *sott*, sóstó <lefolyástalan tó>

| **ŝotiŝ/o** *zene* skótos dal, écosse

| **ŝotr/o** <folyami> kavics, sóder

ŝotroforko: *ép* ágyazatvilla, kavicsvilla

ŝotrogruzo: *ép* zúzottkő, közuzalék

| **ŝov/i** 1) *tr* tol, csúsztat

►li ŝovis la ĉapon malantaŭen: hátratolta a sapkáját

►li ŝovis monon en mian manon: pénzt csúsztatott a kezembe

►ne ŝovu la piedojn: ne húzd a lábad

►ni ŝovu flanken la ŝrankon: toljuk félre a szekrényt

►vi ŝovis la leteron en vian poŝon: zsebre dugtad a levelet

2) *tr átv* lök, tol, tuszkol

►ni ŝovis lin en apudan ĉambron: egy szomszédos szobába tuszkoltuk

►se vi bezonas porparolanton, ĉiam vi ŝovas min: ha szószólóra van szükségetek, mindig engem toltok előre

►vi ŝovas vin kiel ŝafoj: úgy tolakodtok, mint a birkák

ŝov: *hgut* csosz

►ŝov-ŝov, mi aŭdis, la maljunulo proksimiĝis: csisz-csosz, hallottam, az öreg közeledett

ŝovo: 1) tolás, csúsztatás

►per unusola ŝovo li delokigis la gapantojn: egyetlen mozdulattal félretolta a bámészkodókat

2) *inf* eltolás, léptetés

►aritmetika ŝovo: aritmetikai eltolás v. léptetés

►cikla ŝovo: ciklikus eltolás v. léptetés

►logika ŝovo: logikai eltolás v. léptetés

ŝovebla: eltolható

►ŝovebla septo: eltolható válaszfal

►ŝovebla tegmento: eltolható tető

ŝoviĝi: *ntr* elcsúszik, eltolódik

►serpento ŝoviĝis el la korbo: egy kígyó csúszott elő a kosárból

ŝoviĝo: csúszás, eltolódás

►la ŝoviĝo de la grundo estis katastrofa: a talajcsúszás katasztrofális volt

►ŝoviĝo al ruĝo: *csill* vöröseltolódás, Hubble-jelenség

alŝovi: *tr* odatul

►alŝovu seĝon: tolj ide egy széket

alŝoviĝi: *ntr* odasimul

►la infano alŝoviĝis al sia patrino: a gyermek az anyjához simult

deŝovi: 1) *tr* eltol, félretol, félrecsúsztat

2) *inf* behúzás <sor, bekezdés>

deŝovo: 1) eltolás, félretolás

2) *inf* behúzás <sor, bekezdés>

disŝovi: *tr* szétol

►disŝovu iom la kestojn: egy kicsit toljátok szét a ládákat

elŝovi: *tr* kidug, kitol

►kaŝu, kiom vi povos, mensogo sin elŝovos^Z: *közm* a hazugon leghamarabb kifognak

►li elŝovis la kapon tra la lukso: kidugta a fejét a padlásablakon

►miljaroj ne povis, minuto elŝovis^Z: *közm* minden meglehet, minden megeshet

enŝovi: 1) *tr* betol, bedug, becsúsztat

►enŝovi la manon: belenyúl, bedugja a kezét

►enŝovi la manon en la poŝon: zsebre teszi a kezét

►li enŝovis sin en la kamenon: belebújt a kandallóba

2) *átv* beszúr, beiktat, közbeszúr

►enŝovi vorton: szót közbeszúr

►ni enŝovis muzikprezentadon en la programon: zenei előadást

iktattunk be a programba

enŝoviĝi: 1) *ntr* betolódik, becsúszik

2) *ntr átv* beférkőzik vhova

►spiono enŝoviĝis en niajn vicojn: spieli férkőzött be a sorainkba

forŝovi: 1) *tr* eltol vhova

2) *tr átv* elodáz, elhalaszt

►kiu okazon forŝovas, ĝin jam ne retrovas^Z: *közm* elmulasztott alkalom soha vissza nem tér

flankenŝovi: *tr* félretol
 flankenŝoviĝi: *tr* félretolódik, félrehúzódik
 interŝovi: *tr* közbeszúr, közbeiktat
 ▶interŝovu du vicojn: szúrjon be két sort
 kunŝovi: **1)** *tr* összetol, összecusztat, összedug
2) *tr inf* sűrít <betűk>
 preterŝoviĝi: *ntr* elsiklik, elsuhan vmi v. vki mellett
 ▶la sketantoj preterŝoviĝis antaŭ la orkestro: a korcsolyázók elsuhtak a zenekar előtt
 reŝovi: *tr* visszatol, visszanyom
 subŝovi: **1)** *tr* alátol, alácsúsztat
2) *tr* átv rátukmál
 ▶oni volas subŝovi fremdan alfabeton al la esperantistoj: idegen ábécét akarnak rátukmálni az eszperantistákra
 subŝoviĝi: *ntr* alácsúszik, alátolódik
 subŝoviĝo: **1)** alácsúszás, alátolódás
2) *geo* alábukás, szubdukció
 suprenŝovi: *tr* feltol
 ▶ŝi suprenŝovis la jupon: feltolta a szoknyát
 surŝovi: *tr* rátol vmire
 ▶li surŝovis la kapuĉon sur la kapon: a fejére húzta a csuklyát
 surŝoviĝo: **1)** rátolódás, rácsúszás
2) *geo* rácsúszás
 traŝovi: *tr* áttol, átcsúsztat
 ▶li traŝovis sin tra la fendo: átbújt a résen
 transŝovi: **1)** *tr* áttol vmin, áttol vminek a másik oldalára
2) *tr jog* kitoloncol
 ŝovbutono: *vill* tológomb
 ŝovenpuŝi: *tr* betuszkol
 ŝoveskalo: tolólétra
 ŝovoforto: *fiz* tolóerő
 ŝovkalibrilo, ŝovmezurilo: *tech* tolómérce
 ŝovkalkulilo: *mat* logarléc
 ŝovofoldo: *tech* csúszóhorony, siklóvezeték *szin* glitfoldo
 ŝovokurento: *vill* eltolási v. eltolódási áram, polarizációs áram
 ŝovosepto: *ép* elhúzzható válaszfal
 ŝovpaŝi: *ntr* csoszog
 ŝovpeco: *tech* tolóka
 ŝovpezilo: tolósúly <mérleg>
 ŝovpordo: *ép* tolóajtó *szin* glitpordo
 ŝovreĝistro: *inf* léptetőregiszter
 ŝovreostato: *vill* tolóellenállás
 ŝovringo: **1)** *fn* övbújtató
2) *tológyűrű*
 ŝovsarkilo: *agr* tolókapa
 ŝovsulko: *tech* eresztékhorony
 ŝovtegmento: *jm* tolótető
 ŝovtrumpeto: *zene* tolótrombita *szin* glittuba trumpeto
l.m. konsonantoŝoviĝo, kulisoŝovisto, panŝovilo, puŝŝovi,
 rompŝoviĝo, ruĝenŝoviĝo, terŝoviĝo
| ŝovel/i *tr* lapátol
 ▶ŝoveli irejon en la neĝo: ösvényt lapátol a hóban
 ▶ŝoveli karbon: szenet lapátol
 ŝovelilo: lapát
 forŝoveli: *tr* ellapátol vhonnan
 ▶li forŝovelis la neĝon antaŭ la domo: ellapátolta a havat a ház előtt
 ŝovelmaŝino: *tech* rakodókanalas földmunkagép
l.m. damaŝovelilo, karboŝovelilo, polvoŝovelilo
| ŝovinizm/o *pol pej* sovinizmus
 ŝovinizma: *pol pej* sovén, sovinizsta

| ŝovinizt/o *fn pol* sovinizsta
| ŝpal/o **1)** *fn tech* kereszttartó, keresztgerenda, kereszttrúd, keresztléc, általkötő, traverz
 ▶ŝpalo de barilo: kerítés keresztléc
 ▶ŝpalo de fenestro: ablak vízszintes tokszára
2) *vsút* talpfa, alj
 ŝpalborilo: *vsút* talpfafűrő
 ŝpalnoĉo: *vsút* talpfavájolat
| ŝpar/i **1)** *tr* megtakarít, megspórol, (össze)gyűjt
 ▶li ŝparas monon por biciklo: kerékpárra gyűjt
 ▶patro ŝparas monon por sia enterigo: apám pénzt spórol a temetésére
 ▶ŝparu groŝon – vi havos plenan poŝon^Z: *közm* fillérből lesz a forint
 ▶ŝparu, kiam bone, vi havos, kiam bezone^Z: *közm* mit félre nem tettél, elő sem veheted
 ▶vivi de ŝparita kaso: a megtakarításaiból él
2) *tr* takarékoskodik vmivel <n>, óv vmít, nem fecsér el
 ▶bona generalo ŝparas siajn soldatojn: a jó tábornok óvja a katonáit
 ▶irante ĉi-voje ni ŝparas du kilometrojn: erre menve két kilométert nyerünk
 ▶ŝpari nek bonvolon, nek fervoron: mindent elkövet, nem kíméli magát
 ▶ŝparu vian forton: takarékoskodj az erőddel
 ▶ŝparu vian tempon: takarékoskodj az időddel
3) *tr* átv megkímél, megóv <vmi kellemetlentől>
 ▶li ŝparis al mi la penon, veturi en la urbon: megkímélt a fáradtságtól, hogy a városba utazzam
 ▶mi volis ŝpari al li ĉi tiun malagrablaĵon: meg akartam kímélni ettől a kellemetlenségtől
 ŝparaĵo: megtakarítás
 ŝparema: takarékos <természetű>
 ŝparigi: *tr* megkímél, megóv *szin* ŝpari 3
 ▶vi ŝparigis al mi longan vojaĝon: hosszú úttól kíméltél meg
 ▶viaj dispozicioj ŝparigis la peston al la urbo: intézkedéseid megóvták a várost a pestistől
 malŝpari: *tr* elfecsérel, elveszteget, pazarol, tékozol *szin* disipi, prodigi
 ▶li malŝparis sian heredaĵon: elfecsérelte az örökségét
 ▶ni ne malŝparu tempon: ne vesztegessük az időt
 malŝparo: pazarlás, tékozlás, költekezés
 malŝparema: pazarló, tékozló, költekező
 troŝparema: fősvény, fukar
 malŝparemo: pazarlókedv
 ŝparbanko: *gazd* takarékbank
 ŝpardepono: *gazd* takarékbetét
 ŝparegreĝimo: *tech* takarékos üzemmód
 ŝparkaso: *gazd* takarékpénztár
 ▶koopera ŝparkaso: szövetkezeti takarékpénztár
 ŝparkonto: *gazd* takarékbetét-számla
 ŝparlibreto: *gazd* takarékkönyv
 ▶loteria ŝparlibreto: nyereménybetétkönyv
 ŝparloki: *tr* *gazd* <takarékosság céljából> befektet
 ŝparmono: megtakarítás, megtakarított pénz
 ŝparmonujo: takarékpersely
 ŝparporketo: malacpersely, perselymalac
 ŝparprogramo: *gazd* takarékosági program
 ŝparvojo: *közl* rövidebb út, lerövidített út
 ŝparvorta: tömör
 ▶ŝparvorta esprimmaniero: tömör kifejezősmód
l.m. energiŝpara, monŝpari

| **ŝpat/o 1** *agr* ásó

2) *kat* (talpszár)sarkantyú <ágyú>

3) *hajó* horgonyсарu, horgonykapa

ŝpati: *tr* ás

►ŝpati bedon: ágyást ás

►ŝpati drenkanaleton: levezetőárkot ás

ŝpatkruco: *hajó* horgonykar

| **ŝpic/o** *áll* spicc, északi kutya

►germana ŝpico: német spicc

►pomerania ŝpico: pomerániai törpespice

| **ŝpin/i 1** *tr* *tex* fon

►ŝpini lanon, kanabon: gyapjút, kendert fon

►ŝpini linan fadenon: lenfonalat fon

2) *tr* *áll* fon

►araneo ŝpinas sian reton: pók fonja a hálóját

3) *tr* *átv* szó <*pl.* tervet>

►li ŝpinas planojn en sia kapo: terveket forgat a fejében

►vi ŝpinas fantaziajn rakontojn: fantáziadús meséket költesz

4) *ntr* *átv* dorombol *szin* ronroni

ŝpinado: *tex* fonás

►mana kaj maŝina ŝpinado: kézi és gép fonás

ŝpinaĵo: **1)** *tex* fonat

2) *áll* háló, gubó

ŝpinejo: *ip* fonoda

►lana ŝpinejo: gyapjúfonoda

ŝpinilo: **1)** *tex* guzsalyorsó

2) *tex* fonóorsó *szin* spindelo 1

ŝpinistino: *tex* fonónő

ŝpinitaĵo: *tex* fonadék, fonottáru

ŝpinbastono: *tex* guzsaly *szin* konuklo

ŝpinbirdo: *l.* kaprimulgo

ŝpinfasko: szösz, csepű

ŝpinmastro: *ip* fonógyáros, selyemgyáros

ŝpinmaŝino: *ip* fonógép

ŝpinturnilo: *tex* guzsalyorsó *szin* ŝpinilo 1

l.m. radŝpinilo

| **ŝpros/o** *ép* ablakosztó lécz, ablakléc

| **ŝpruc/i 1** *ntr* spriccel, fröcsög, lövell, buzog, fakad, loccsan

►apude ŝprucis fonto: mellette forrás fakadt

►el la ludpistoŝto ŝprucis akvo: a játék pisztolyból víz fröcsögött

►fajreroj ŝprucis el la stovo: szikrák csaptak ki a kályhából

►la ŝprucanta akvo de la fontano: a szökőkút csobogó vize

►sango ŝprucis el lia kolo: vér lövellt ki a nyakából

2) *ntr* *átv* fakad, buzog

►ĝojo ŝprucis el ĉiuj okuloj: öröm buzogott minden szemből

►sprito ŝprucis en liaj vortoj: szellemesség szikrázott a szavaiban

►ŝprucanta bonhumoro: fergeteges jókedv

ŝpruc!: *hgut* fröccs!, spriccel!, loccs!

ŝpruco, ŝprucaĵo: **1)** permet, spray, fröccsenő folyadék

2) *gaszt* fröccs

►ŝprucaĵo kun dukvinona sodakvo: házmester

►ŝprucaĵo kun duona sodakvo: kisfröccs

►ŝprucaĵo kun kvardekona sodakvo: házmester

►ŝprucaĵo kun triona sodakvo: nagyfröccs

ŝprucigi: *tr* porlasztva fűj v. szór, fröccsent, fröcsögtet, fakaszt

►la muntisto ŝprucigis farbon sur la karoserion: a szerelő festéket szórt a karosszéeriára

►li ŝprucigis insekticidon en la angulon: rovarirtót fűjt a sarokba

►mi ŝprucigis iom da parfumo sur ŝiajn harojn: egy kis parfümöt fűjtam a hajára

►Sankta Ladislao ŝprucigis akvon el roko: Szent László vizet fakasztott a sziklából

ŝprucigilo: *fn* permetező, festékszóró, fecskendő, locsoló

►permana ŝprucigilo: kézi permetező

►ŝprucigilo de farbisto: festő festékszórója

►ŝprucigilo de ĝardenisto: kertész locsolója

►ŝprucigilo de gladilo: vasaló spriccelője

disŝpruci: *ntr* szétfreccsen, szétfreccsen

elŝpruci: *ntr* feltör, kifreccsen, kispriccel

►sango elŝprucis el la tranĉvundo: vér fröccsent ki a vágott sebből

enŝprucigi: **1)** *tr* befecskendez, befröcsköl v. hova

►la valvo enŝprucigas benzinon en la cilindron: a szelep benzint fecskendez be a hengerbe

2) *tr* *orv* befecskendez, beöntést csinál, irrigál

►la kuracisto enŝprucigis purigan likvon en la rektumon: az orvos tisztító folyadékot fecskendezett be a végbélbe

enŝprucigo: *tech* *orv* befecskendezés, beöntés, irrigatio

enŝprucigilo: *tech* *orv* befecskendező, irrigátor

forŝprucigi: *tr* fecskendezéssel eltávolít, lemos

►li forŝprucigis la koton de sur sia aŭto: lemosta a sarat a kocsijáról

►ne forgesu forŝprucigi en la klozeto: ne felejtšd el lehúzni a vécét

forŝprucigilo: *fn* <tisztító> fecskendő, öblítő

►forŝprucigilo de klozeto: vécé vízöblítője

reŝpruci: *ntr* visszafreccsög, visszafelé spriccel

surŝprucigi: *tr* ráfröcsköl, megpermetez, folyadékot rászór,

folyadékkal meghint

►la aŭto surŝprucigis preterpasantojn: a kocsijárókeket fröcsköl le

►la pastro surŝprucigis al ni sanktan akvon: a pap szentelt vízzel

hintett meg bennünket

ŝprucbotelo, ŝprucflakono: szórópalack, festékszóró palack,

spraypalack

ŝprucelbuŝigi: *tr* kiöklendez

ŝprucfarbi: *tr* festékekkel befűj

ŝprucfarbo: szórófesték

ŝprucfarbado: szórófestés, festékfűvás

ŝprucfarbilo: *fn* festékszóró

ŝprucfenestro: *inf* felbukkanó ablak

ŝprucfluo: *met* sugáramlás, futóáramlás, jet stream <szél>

ŝprucfonto: bugyogó forrás

ŝprucfontano: *ép* műv szökőkút

ŝpruckamiono: *jm* öntözökocsi, öntözőaűto

ŝpruckremo: tejszínspray

ŝpruclaki: *tr* dukkóz

ŝpruclakado: dukkózás

ŝprucmenuo: *inf* elöbukkanó menű

ŝprucpistoŝto: szórópisztoly, dukkózópisztoly

ŝprucrozo: öntözörózsa

ŝpructruo: *áll* ornyílás <cetek>

ŝpructubo: tömlő, gumicső <öntözés>

ŝprucvino: *gaszt* fröccs

l.m. buŝŝpruci, inkŝpruca, nazŝprucigilo

| **ŝpur/o 1** *vsűt* nyomtáv

2) *jm* keréktáv, nyomtáv

| **ŝraman/o 1** *vall* sramana, vándoraszűketa

2) *fn* *vall* igazságkereső

ŝramanismo: *vall* sramanizmus

| **ŝrank/o** szekrény

►sankta ŝranko: *kr* szentségház, tabernákulum *szin* tabernaklo 2

►ŝranko kun tirkeŝtoj: fiókos szekrény

►ŝranko kun vesthokoj: akasztós szekrény

►vitra ŝranko: üvegszekrény, vitrin *szin* vitroŝranko
 ŝrankopiano: *zene* szekrényzongora
l.m. aktoŝranko, bufedŝranko, dossierŝranko, fumŝranko, glaciŝranko, instrumentoŝranko, kombinoŝranko, konektoŝranko, kuirŝranko, libroŝranko, manĝoŝranko, medicinŝranko, medikamentoŝranko, monŝranko, murŝranko, noktoŝranketo, rulŝranko, sekigŝranko, sekurŝranko, servicoŝranko, sliparŝranko, spegulŝranko, ŝtalŝranko, tabloŝranko, vestoŝranko, vindoŝranko, vitroŝranko
 | **ŝrapnel/o** *kat* robbanólövedék, *srappel kat szin* kuglobuso
 | **ŝraŭb/o** *tech* csavar *vö.* bolto
 ►cilindrokapa ŝraŭbo: hengeres fejű csavar
 ►fajnegorda ŝraŭbo: finombeállító csavar
 ►ferma ŝraŭbo: zárócsavar
 ►fiksa ŝraŭbo: kötőcsavar
 ►flanĝa ŝraŭbo: peremes csavar
 ►ĝustiga ŝraŭbo: illesztőcsavar
 ►haltiga ŝraŭbo: rögzítőcsavar, szorítócsavar
 ►kaveĝa ŝraŭbo: belső kulcsnyílású csavar, imbuscsavar
 ►krucfenda ŝraŭbo: kereszthornyú csavar
 ►kvadratkapa v. kvareĝa ŝraŭbo: négylapfejű csavar
 ►malstreĉi v. lozigi ŝraŭbon: csavart meglazít v. kilazít
 ►mergebla ŝraŭbo: süllyeszthető csavar
 ►mergokapa ŝraŭbo: süllyesztett fejű csavar
 ►ovalkapa v. lentokapa ŝraŭbo: lencsecsavar
 ►platkapa ŝraŭbo: laposfejű csavar
 ►platrela ŝraŭbo: laposmenetű csavar
 ►plurrela ŝraŭbo: több-bekezdésű csavar
 ►restreĉi ŝraŭbon: csavart utánhúz
 ►rondkapa ŝraŭbo: félgömbfejű csavar
 ►senfina ŝraŭbo: végtelen csavar *szin* vermo 3
 ►senkapa ŝraŭbo: fej nélküli csavar, hernyócsavar
 ►seseĝa ŝraŭbo: hatlapfejű csavar
 ►ŝraŭbo kun unufenda kapo: egyhornyú csavar, egyeneshornyú csavar
 ►streĉi ŝraŭbon: csavart meghúz
 ►T-kapa ŝraŭbo: kalapácsfejű csavar
 ►tordi ŝraŭbon: csavart túlhajt
 ►triangulrela ŝraŭbo: élesmenetű csavar
 ►trunko de ŝraŭbo: csavarszár
 ŝraŭbi: **1)** *tr tech* csavaroz, csavar, <csavart> behajt
2) *tr tech* csavarral rögzít
 ►ŝraŭbi ĉarniron sur pordo: pántot ajtóra csavaroz
 ŝraŭbaĵo: *tech* csavarmenet *szin* ŝraŭbkanelo
 ŝraŭbaĵi: *tr tech* menetet vág v. metsz
 ŝraŭbaĵilo: *fn tech* menetvágó, menetmetsző *szin* kanelilo
 ŝraŭbigi: *tr tech* csavarmenetet vág
 ŝraŭbigilo: *fn tech* csavarmenetvágó *szin* ŝraŭbkanelilo
 ŝraŭbilo: *fn tech* csavarhúzó *szin* ŝraŭbturnilo
 ►elektra ŝraŭbilo: elektromos csavarozógép
 ŝraŭbino: *tech* anyafurat
 ŝraŭbingo: *tech* anya
 ►flanĝa ŝraŭbingo: peremes anya
 ►kapuĉa ŝraŭbingo: hollandi anya *szin* ŝraŭboĉapo
 ►krenela ŝraŭbingo: koronás anya
 ►memsekuriga ŝraŭbingo: önbiztosító anya
 ►randstrekita ŝraŭbingo: recézett anya
 ►sesangula ŝraŭbingo: hatlapú anya
 ŝraŭbinigi: *tr tech* anyamenetet vág
 ŝraŭbinigilo: *fn tech* anyamenetvágó
 alŝraŭbi: *tr tech* rácsavaroz, csavarral odarögzít

deŝraŭbi: *tr tech* lecsavaroz vhonnan
 kontraŝraŭbingo: *tech* ellenanya, biztosítóanya
 kunŝraŭbi: *tr tech* összecsavaroz, csavarral összeköt
 malŝraŭbi: *tr tech* kicsavaroz, kihajt
 transŝraŭbi: *tr* <csavarkötés> túlhúz
 ŝraŭbaletto: *tech* csavarszárny
 ŝraŭbbori: *tr tech* menetet fűr
 ŝraŭbborilo: *fn tech* menetfűrő
 ŝraŭbfali: *ntr rep* dugóhúzóba esik, dugóhúzózik <repülőgép>
 ŝraŭbkerno: *tech* csavarorsómag
 ŝraŭboĉapo: *tech* hollandi anya *szin* kapuĉa ŝraŭbingo
 ŝraŭbofermi: *tr tech* csavarral lezár
 ŝraŭbofiksi: *tr tech* csavarral rögzít
 ŝraŭbforma: *tech* csavaros
 ŝraŭbofrezi: *tr tech* menetet mar
 ŝraŭbofrezilo: *tech* menetmaró
 ŝraŭbkanelo: *tech* csavarmenet *szin* ŝraŭbaĵo
 ŝraŭbkanelilo: *fn tech* csavarmenetvágó *szin* ŝraŭbigilo
 ŝraŭbokapo: *tech* csavarfej
 ŝraŭbkrajono: csavaros töltőceruza
 ŝraŭbkrampo: pillanatszorító, csavaros szorító
 ŝraŭbkordo: *zene* fonott húr, befont húr
 ŝraŭbokriko, ŝraŭblevilo: *tech* csavaros emelő
 ŝraŭbomikrometro: *tech* csavaros mikrométer
 ŝraŭbomufo: *tech* menetes karmantyú
 ŝraŭbopivoto: *tech* menetes csap
 ŝraŭbopremilo: *tech* csavaros szorító v. sikattyú
 ŝraŭbosalto: *sp* csavarugrás
 ŝraŭbosekurigilo: *tech* csavarbiztosítás
 ŝraŭbpaŝo, ŝraŭbaĵpaŝo: *tech* menetemelkedés *szin* kanela paŝo
 ŝraŭbrado: *tech* csigakerék
 ŝraŭbrisorto: *tech* csavarrugó
 ŝraŭbŝlosilo: *tech* ne csavarkulcs *l.* boltilo, klevo
 ŝraŭbsoklo: *vill* menetes lámpafej *szin* ŝraŭba ampolino
 ŝraŭbtenilo: *tech* satu *szin* vajco
 ŝraŭbtigo: *tech* csavarszár
 ŝraŭbtorni: *tr tech* menetet esztergál
 ŝraŭbtornilo: *tech* meneteszterga
 ŝraŭbturnilo: *fn tech* csavarhúzó *szin* ŝraŭbilo
l.m. aletŝraŭbo, borŝraŭbo, fermoŝraŭbingo, flanĝoŝraŭbo, flanĝoŝraŭbingo, flugilŝraŭbo, kapŝraŭbo, lignoŝraŭbo, metalŝraŭbo, okulŝraŭbo, premŝraŭbo
 | **ŝrik/i** *ntr* sikít, sikolt
 ŝrikadi: *ntr* sikongat, sikoltozik
 ekŝriki: *ntr* felsikolt, sikítani kezd
 | **ŝrot/o** **1)** *agr* dara
2) sörét
 ŝrotaĵo: *gaszt* dara, darából készült étel
 ŝrotpafilo: sörétes puska
 | **ŝrump/i** *ntr* összezsugorodik, összemegy, elfonnyad, összeaszalódik
 ►la ekonomio ŝrumpas: zsugorodik a gazdaság
 ►la folio ŝrumpis: a levél elfonnyadt
 ►la ŝimaj pomoj ŝrumpis: a penészes almák összefonnyadtak
 ►niaj esperoj ŝrumpis: reményeink elhalványultak
 ŝrumpigi: *tr* zsugorít, összeaszal
 ŝrumpamana: kacska kezű
 ŝrumpfolio: zsugorfólia
l.m. lardoŝrumpaĵo
 | **ŝŝ!** *isz* pszt!, csitt! *szin* ĉit!, ts!

| ŝtal/o *tech* acél

- ĉementita ŝtalo, hardita ŝtalo: edzett acél
- kroma ŝtalo: krómacél
- kruda ŝtalo: nyersacél
- malmola ŝtalo: keményacél
- Martin-ŝtalo: martinacél
- mola ŝtalo: lágyacél
- neoksidebla ŝtalo: rozsdamentes acél, nem oxidálódó acél
- nikela ŝtalo: nikkelacél
- tenaca ŝtalo: szívós acél
- ŝtala: **1)** *tech* acél-, acélból való
- 2)** *átv* acélszürke *szin* ŝtalgriza
- 3)** *átv* acélos, kemény
- kun ŝtala energio: acélos energiával
- ŝtali, ŝtalizi: **1)** *tr* acéloz, acéllal bevon

2) *l.* ĉementi

- ŝtalejo: *ip* acélgyár *szin* ŝtalfabrika, ŝtalfarejo
- ŝtaligi: *ip* acéllá ötvöz v. alakít
- ŝtalalojo: *tech* acélötvözet
- ŝtalbetono: *ép* acélbeton, „vasbeton”
- ŝtalblua: acélkék
- ŝtalbronz: *tech* acélbronz
- ŝtaldrato, ŝtalfadeno: *tech* acélhuzal
- ŝtalentrepreno: *ip* acélipari vállalat
- ŝtalfabrika, ŝtalfarejo: *ip* acélgyár *szin* ŝtalejo
- ŝtalfandaĵo: *tech* acélöntvény
- ŝtalfandejo: *ip* acélöntöde
- ŝtalgitaro: *zene* hawaii gitár *szin* havaja gitaro, ukulelo
- ŝtalgravuraĵo: *műv* acélmetszet
- ŝtalgriza: acélszürke
- ŝtalindustrio: *ip* acélipar
- ŝtalkasko: acélsisak
- ŝtalkonstruaĵo: *tech* acélszerkezet
- ŝtallaboristo: *ip* acélmunkás
- ŝtallado: *tech* acélbádóg, vékony acéllemez
- nervura ŝtallado: recézett acéllemez
- ŝtallameno: *tech* acéllemez
- ŝtallaminejo: *ip* acélhengermű
- ŝtalmantelo: *tech* acélköpeny, acélburok
- ŝtalpulmo: *gysz* vastüdő *szin* spirkasono
- ŝtalrubo: *ip* acélhulladék
- ŝtalskaraboj: *áll* sutabogarak <Histeridae>
- ŝtalstango: acélrúd
- ŝtalŝranko: páncélszekrény *szin* monŝranko, sekurŝranko
- ŝtalvaroj: *ip* acéláruk

l.m. angulŝtalo, elektroŝtalo, manganŝtalo

| ŝtanc/i *tr tech* <lemezből> kivág, stancol *szin* premtranĉi

- ŝtanci moneron: érmét kivág
- ŝtancilo: *tech* kivágóprés, kivágósajtó
- l.m.* kuketŝtancilo

| ŝtat/o **1)** *pol* állam

- duobla ŝtataneco: kettős állampolgárság
- eklezia ŝtato: *kr* egyházi állam
- federacia ŝtato: szövetségi állam
- industria ŝtato: ipari állam
- jura ŝtato: jogállam
- liberalisma ŝtato: liberális állam
- nacia ŝtato: nemzetállam
- novaliĝinta ŝtato: újonnan csatlakozott állam
- Organizo de Amerikaj Ŝtatoj: Amerikai Államok Szervezete, OAS

- socialema ŝtato: jóléti állam, szociális állam

- totalisma ŝtato: totalitárius állam

2) *pol* tagállam

- Unuiĝintaj Ŝtatoj de Ameriko: Amerikai Egyesült Államok
- ŝtata: **1)** *gazd* állami <tulajdonú>
- ŝtata entrepreno: állami vállalat
- ŝtata instruado: állami oktatás
- ŝtata sektoro: állami szektor
- ŝtataj fervojoj: államvasutak
- 2)** *pol* állami, állammal kapcsolatos
- ŝtata administra aparato: államigazgatási apparátus
- Ŝtata Dumao: Állami Duma
- ŝtata racio: államérdek, államrezon
- ŝtata sekreto: államtitok
- ŝtata subvencio: állami segély
- ŝtata terorismo: állami terror
- ŝtatano: állampolgár *szin* civitano, regnano
- ŝtataneco: állampolgárság
- ŝtatanigi: *tr* honosít
- ŝtatestro: *pol* államfő, államelnök
- ŝtatigi: *tr gazd pol* államosít
- ŝtatigi la energifontojn: államosítja az energiaforrásokat
- ŝtatigita entrepreno: államosított vállalat
- ŝtatismo: *gazd pol* etatizmus
- ŝtatisma: *gazd pol* etatista
- ŝtatisto: *pol* államférfi
- elŝtatigi: *tr jog* kitoloncol
- interŝtata: *pol* államközi
- interŝtataj rilatoj: államközi kapcsolatok
- kontraŭŝtata: *pol* államellenes
- kontraŭŝtata agado: államellenes tevékenység
- malŝtatigi: *tr gazd pol* állami tulajdonból kivesz, privatizál
- senŝtatulo: *fn jog* hontalan
- subŝtato: *pol* szövetségi állam, tagállam
- superŝtato: *pol* szuperállam
- ŝtataferoj: *pol* államügyek
- ŝtataktó: *pol* állami aktus
- ŝtataparato: *pol* államgépezet, államapparátus
- ŝtatbuĝeto: *gazd pol* államháztartás, állami költség
- ŝtateklezio: *vall pol* államegyház
- ŝtatfondo: *tört* államalapítás
- ŝtatfondinto: *fn tört* államalapító
- ŝtatformo: *pol* államforma
- ŝtatfunkciulo: *pol* állami hivatalnok v. tisztségviselő
- ŝtatjura: *pol jog* államjogi
- ŝtatkapitalismo: *gazd pol* államkapitalizmus
- ŝtatkasó: *gazd pol* államkincstár, állampénztár
- ŝtatkonsilio: *pol* államtanács
- ŝtatlimo: *pol* államhatár
- ŝtatnacia: *pol* nemzetállami
- ŝtatobligacio: *gazd* államkötvény
- ŝtatoficisto: *pol* állami hivatalnok, államhivatalnok
- ŝtatpage: állami pénzen
- ŝtatperfidó: *jog* hazaárulás, felségárulás
- ŝtatpotenco, ŝtatpovo: *pol* államhatalom
- ŝtatpotenca, ŝtatpova: *pol* államhatalmi
- ŝtatprezidanto: *pol* államelnök
- ŝtatprunto: *gazd* államkölcson
- ŝtatrenverso: *pol* államcsíny, puccs *szin* puĉo
- ŝtatrezono: *pol* államérdek, államrezon

ūtatsekreto: *pol* ūllamtitok
 ūtatsekretario: *pol* ūllamtitkār
 ▶politika ūtatsekretario: politikai ūllamtitkār
 ūtatsekretariato, ūtatsekretariejo: *pol* ūllamtitkārŝag
 ūtatsekureco: *pol* ūllambiztonsag
 ūtatsekureca: *pol* ūllambiztonsagi
 ūtatsekureculo: *fn pol* ūllambiztonsagi <ūgynŋk>
 ūtatsistemo: *pol* ūllamrendszer
 ūtatŝuldo: *gazd pol* ūllamadŝŝag
 ūtatviro: *pol* ūllamfērfi
l.m. kandidatoŝtato, membroŝtato, urboŝtato
 | **ūstel/i** *tr jog* lop, ellop
 ▶la najbaro ūtelis de li kokinon: a szomszéd egy tyúkot lopott tőle
 ▶longe ūtelas ūtelisto, tamen fine li pendas^Z: *kŋzm* ki pénz nélkül vesz, hamar felakad
 ▶ūteli ĉe ūtelisto estas malfacile^Z: *kŋzm* zŝiványtól nehéz lopni
 ▶ūteli kison: csókot lop
 ▶unujoje ūtelinta restas ĉiam ūtelisto^Z: *kŋzm* aki egyszer is lop, zŝivány nevet visel
 ▶unu fojon ūtelis pomon kaj perdis por ĉiam honestan nomon^Z: *kŋzm* jobb becsülettel szerényen élni, mint rossz úton meggazdagodni
 ūtelo: *jog* lopás
 ▶enrompa ūtelo: betöréses lopás
 ▶kiu pri ūtelo silentas, tiu ūtelon konsentas^Z: *kŋzm* ki a tolvajt védi, maga nagyobb tolvaj
 ▶oni komencas per ūteletoj, kaj finas per ūtelegoj^Z: *kŋzm* kicsiny korában kezd a tolvaj is
 ūtele: **1)** *jog* lopással, lopva
2) *átv* lopva, titokban *szin* ūtelece
 ▶li ūtele vizitis sian amatinon: lopva látogatta a kedvesét
 ūtelaĵo: *jog* lopott holmi
 ūtelece: *átv* lopva, titokban
 ūtelema: tolvaj természetű
 ūteleti: *tr jog* cŝen, elcŝen
 ūtelisto: *jog* tolvaj
 ▶apud propria domo ūtelisto ne ūtelas^Z: *kŋzm* kb. háza táján nem lop tolvaj
 ▶ūtelisto ūteliston evitas, ĉar li tie ne profitas^Z: *kŋzm* zŝiványtól nehéz lopni
 ▶ūteliston oni batas, ūtelistegon oni ūtatas^Z: *kŋzm* a kis tolvajt felakasztják, a nagyot futni hagyják
 ūtelumi: *l.* ūteliri
 alūteliĝi: *ntr* odalopakodik, idelopakodik
 elūteliĝi: *ntr* kilopakodik
 enūteliĝi: *ntr* belopakodik, beoson
 ▶enūteliĝis eraro en la kalkulon: *átv* hiba csúszott a számításba
 ▶nerimarkite li sukcesis enūteliĝi en la domon: észrevétlen sikerült belopakodnia a házba
 forūteliĝi: *ntr* eloson vhonnan, lopva távozik, lelép *szin* forūteliri
 priūteli: *tr* meglop
 ▶oni priūtelas ne riĉulon, sed sengardulon^Z: *kŋzm* alkalom szűli a tolvajt
 forūteliri: *ntr* eloson vhonnan, lopva távozik *szin* forūteliĝi
 ūtelaĵkaŝisto: *jog* orgazda *szin* ricelisto
 ▶ūtelaĵokaŝisto estas mem ūtelisto^Z: *kŋzm* orgazda és tolvaj egy zsákba való
 ūtelataki: *tr kat* lest vet vkinek <n>, lesből megtámad
 ūtelaŭskulti: *tr* hallgatózik, titokban kihallgat
 ▶li ūtelaŭskultis la komplotantojn: titokban kihallgatta az összeesküvőket

ūtelĉasi: *tr jog* orvul vadászik, orvvadászik
 ▶la bandaĉo ūtelĉasis cervojn: a banda orvul szarvasokra vadászott
 ūtelĉasado: *jog* orvvadászat, vadorzás
 ūtelĉasisto: *jog* orvvadász, vadorzó
 ūteleiniri: *ntr* belopódzik, beoson
 ūtelenrompo: *jog* betörés
 ūtelfiŝisto: *jog* orvhalász, halorzó
 ūtelfotisto: *pej fot* lesifotós, paparazzo *szin* paparaco
 ūtelimuna: lopásbiztos
 ūteliri: *ntr* settenkedik, lopakodik
 ūtelmalligi: *tr jog* elköt
 ▶ūtelmalligi ĉevalon: lovat elköt
 ūtelmanio: *pszi* kleptománia
 ūtelmove: lopva, rejtve, settenkedve
 ūtelrigardi: *tr* megles, lopva néz, kukkol
 ūtelrompisto: *jog* betörő
 ūtelskarabo: *áll* tolvajbogár <Ptinus>
 ▶vulgara ūtelskarabo: közönséges tolvajbogár <P. fur>
l.m. aŭtoūtelisto, rompsūteli, posūtelisto
 | **ūstern/o** *áll* csér <Sterna>
 ▶antarkta ūsterno: antarktisi csér <S. vittata>
 ▶arkta ūsterno: sarki csér <S. paradisaea>
 ▶blanka ūsterno: kenti csér <S. cantiaca>
 ▶blankafrunta ūsterno: fehér mellű csér <S. striata>
 ▶blankflugila ūsterno: fehér szárnyú szerkő <Chlidonias leucoptera>
 ▶blankvanga ūsterno: fattyú szerkő, fehér arcú szerkő <Chlidonias hybrida>
 ▶blankvizaĝa ūsterno: fehér arcú csér <S. repressa>
 ▶bridūsterno: kis kormoscsér <S. anaethetus>
 ▶bruna ūsterno: totyacsér, noddí <Anous stolidus>
 ▶forŝtera ūsterno: tavi csér <S. forsteri>
 ▶fulga ūsterno: kormos csér, fűstös csér <S. fuscata>
 ▶hirunda ūsterno: küszvágó csér <S. hirundo>
 ▶kergelena ūsterno: kerguelen-szigeteki csér <S. virgata>
 ▶malgranda ūsterno: kiscsér <S. albifrons>
 ▶mevbeka ūsterno: kacagócsér <Gelochelidon nilotica>
 ▶nigra ūsterno: kormos szerkő <Chlidonias niger>
 ▶nigranuka ūsterno: feketefejú csér <S. sumatrana>
 ▶nigraventra ūsterno: feketehasú csér <S. acuticauda>
 ▶rabūsterno: lócsér <S. caspia>
 ▶rivera ūsterno: folyómenti csér <S. aurantia>
 ▶roza ūsterno: rózsás csér <S. dougallii>
 ▶Sud-Amerika ūsterno: dél-amerikai csér <S. hirundinacea>
 ▶trudoa ūsterno: fehér koronás csér <S. trudeaui>
 ▶ūsternedoj: csérfélék <Sternidae>
 | **ūŝtip/o** **1)** tőke, tuskó
 ▶senkapigi sur ūŝtipo: tőkén lefejez
 ▶haki brullignon sur ūŝtipo: tuskón tűzfát vág
 ▶ĵetu kelkajn ūŝtipojn sur la fajron: dobj néhány tuskót a tűzre
2) *átv* tuskó, tahó, fajankó
 ▶malsaĝa kiel ūŝtipo: faragatlan tuskó
 buta, mint a tők
 ūŝtiparo: farakás, máglya
 ▶bruligi mortinton sur ūŝtiparo: halottat máglyán eléget
 ▶bruligi viva sur ūŝtiparo: máglyán elevenen megéget
 ūŝtipejo: fāskamra
 ūŝtipeto: pecék, pőcök
 ūŝtiparumi: *tr jog* máglyán megéget
 ūŝtipbatilo: *tech* cölöpverő
 ūŝtipkapa: fafejű, *mn* fajankó

ŝtipkapulo: fajankó, tökfilkó

l.m. brulŝtiparo, hakŝtipa

| **ŝtof/o** *tex* szövet, ruhaanyag

►kotona ŝtofo: pamutszövet

►lana ŝtofo: gyapjúsövet

►rulo da ŝtofo: egy vég szövet

►silka ŝtofo: selyemszövet

►supla ŝtofo: rugalmas szövet

subŝtofo: *tex* bélés, ruhabélés

►pelta subŝtofo: bundabélés, szörmebélés

subŝtofi: *tr tex* <ruhát> bélel

ŝtofpeco: *tex* szövetdarab

ŝtofstrio: *tex* szövetcsík

►tapiŝo el ŝtofstrioj: rongyszőnyeg

l.m. trikoŝtofo

| **ŝtok/o** *hajó* horgonydúc, horgonyfa

| **ŝton/o 1)** <természetes> kő *szin* naturŝtono

►forpreni la ŝtonojn de la plugokampo: a szántóföldből kiszedi a köveket

►la infano trovis verdan ŝtonon: a gyermek zöld követ talált

►tempaĝo de la splitita, tajlita kaj polurita ŝtono: pattintotkő-, faragotkő- és csiszoltkő-korszak

2) *ép* kő

►artefarita ŝtono: műkő

►bosa ŝtono: recézett kváderkő

►fundamenta ŝtono: alapkő

►hakita ŝtono: vágott kő

►kvadrata ŝtono: kváderkő

►la bastionoj konstruiĝis el ŝtonoj: a bástyák kőből készültek

►ne postrestis ŝtono sur ŝtono: kő kövön nem maradt

3) <kis, értékes> kő

►gravurita ŝtono: vésett kő

►infera ŝtono: kém pokolkő <ezüstnitrat> *szin* lapiso

►multekosta ŝtono: drágakő

4) *átv* kő

►granda ŝtono falis de sur lia koro: nagy kő esett le a szívéből

►ni metu ŝtonon supren: borítsuk fátylat rá

►ŝtono de falpuŝiĝo^Z: botránykő

►ŝtono de la filozofoj: bölcsék köve

►ŝtono kortuŝiĝus: a követ is megindítaná

►trafis falĉilo sur ŝtonon^Z: emberére akadt

5) *orv* kő *szin* kalkuluso

►gala ŝtono: epekő *szin* gala kalkuluso

►rena ŝtono: vesekő *szin* rena kalkuluso

ŝtona: **1)** kő-, köves, kőből való

►ŝtona meteorito: *csill* kőmeteorit

►ŝtona ŝtuparo: kőlépcső

►ŝtonaj tabeloj de Moseo: *bibl* Mózes kőtáblái

2) *átv* kő-, érzéketlen

►dormi ŝtonan dormon: mély álomba merül

►homo de ŝtona koro: kőszívű ember

ŝtonaĵo: *ásv* kőzet

ŝtonego: kötömb, szikladarab

ŝtonero: törmelékkavics, kötörmelék

ŝtoneto: kavics

ŝtonigi: *tr* kővé változtat, kővé dermeszt

►la magiisto ŝtonigis la junulon: a varázsló kővé változtatta az ifjút

►pro la ektimo li estis ŝtonigita: az ijedségtől kővé dermedt

ŝtoniĝi: **1)** *ntr ásv* megkövesedik

►ŝtoniĝintaj animaloj: megkövesedett állatok

2) *ntr átv* kővé dermed

►esti kvazaŭ ŝtoniĝinta: majd kőbálvánnyá vált

►pro la mirego mi ŝtoniĝis: a nagy csodálkozástól kővé dermedtem
ŝtonizi: *tr ép* kövez

►ŝtonizi vojon: utat kövez

ŝtonoza: köves *szin* ŝtonplena

ŝtonumi: *tr jog* megkövez

►la protomartiro Stefano estis ŝtonumita: István protomártírt megkövezték

senŝtonigi: *tr* kötől mentesít

►senŝtonigi vinbergardenon: kiszedi a szőlőskertből a köveket
surŝtona: kövön levő

►surŝtona surskribo: kövön levő felirat

unuŝtona: egy kőből való

►unuŝtona obelisko: egy kőből készült obelisz

ŝtonamaso: kőrakás, kőhalom

ŝtonbarilo: *ép* kőkerítés

ŝtonbloko: *ép* kötömb, kődarab

ŝtonborulo: *l.* saksifrago

ŝtonceramiko: *ip* keménycserép

ŝtonceramikaĵo: *ip* kőedény

ŝtoncirklo: *ép tört* kromlech

ŝtonepoko: *geo* kőkor

ŝtopepoka: *pej* kőkori

►li havas ŝtonepokajn konceptojn: kőkori nézetei vannak

ŝtonfalo: kőomlás

ŝtonfalejo: kőomlás <hely>

ŝtongravuraĵo: *mŭv* kővéset

ŝtonhakisto, ŝtonministro: *ip* kőfejtő <munkás>, kőbányász

ŝtonjeto: kőhajítás, kődobás

►en ŝtonjeta distanco: kőhajításnyira

ŝtonjetilo: parittyá

ŝtonkarbo: *ásv* kőszén

ŝtonkartono: *ép* kőkarton

ŝtonkora: kőszívű

ŝtonlavujo: mosogatómedence *szin* lavŝtono

ŝtonligno: *ép* kőfa

ŝtonmalsano: *l.* litiazo

ŝtonmino: *ip* kőfejtő

ŝtonminejo: *ip* kőbánya

ŝtonmoleo: *hajó* kőgát

ŝtonmortigi: *tr jog* megkövez, <kővel> agyondob

ŝtonoleo: *l.* nafto

ŝtonpavimita: macskaköves, kövezett

►ŝtonpavimita strato: macskaköves utca

ŝtonplanko: *ép* kőpadló

ŝtonplato: *ép* kőlap

ŝtonplena: köves *szin* ŝtonoza

ŝtonponto: *közl* kőhíd

ŝtonpulvoro: *ép* kőpor

ŝtonpuntaĵo: *ép* kőcsipke

ŝtonrompejo: *ip* kőfejtő, kőbánya

ŝtonrompilo: *tech* kőtörőgép

ŝtonsalo: *ásv* kősó *szin* minsalo, roksalo

ŝtonsana: makkegészséges

ŝtontranĉisto: kőfaragó

ŝtonturnulo: *fn áll* kőforgató <Arenaria interprese>

l.m. aerŝtono, angulŝtono, argilŝtono, betonŝtono, borderŝtono, fajroŝtono, faligŝtono, ferŝtono, fontoŝtono, galŝtono, gipsoŝtono, gutoŝtono, juvelŝtono, kalkoŝtono, kilometroŝtono, konstruŝtono,

koralŝtono, krudŝtono, lavŝtono, lazurŝtono, limŝtono, lunŝtono, markŝtono, marnoŝtono, mejloŝtono, memorŝtono, meteorŝtono, muelŝtono, naturŝtono, pavimŝtono, pizoŝtono, platŝtono, radiŝtono, renŝtono, rulŝtono, sabloŝtono, salŝtono, sapŝtono, ŝlosilŝtono, tomoŝtono, turnoŝtono, tuŝŝtono, volboŝtono

| **ŝtop/i** **1)** *tr* betöm, betapaszt, tömít

►per vakso li ŝtopis la orelojn: viasszal betapasztotta a fülét

►ŝtopi fendon: rést betöm

►ŝtopi denton: fogat töm

►ŝtopi la breĉojn per musko: a réseket mohával tömíti

►ŝtopi truon: lyukat betöm, *átv* hiányt pótol

►ŝtopu la botelon: dugaszold be a palackot

2) *tr* *tex* stoppol

►mi ŝtopis vian ŝtrumpeton: megstopoltam a zoknidat

3) *tr* eltorlaszol, akadályoz, blokkol

►la neĝo ŝtopis la pordon de la kabano: a hó eltorlaszolta a kunyhó ajtaját

►la trafiko ŝtopis la ponton: a forgalom eltorlaszolta a hidat

►ne ŝtopu viajn orelojn al la vero: ne zárd el a füled az igazság elől

4) *tr* teletöm vmivel

►li ŝtopis la poŝojn per ormoneroj: megtöltötte a zsebeit arannyal

►mi ŝtopis al mi la stomakon: megtömtem a bendőmet

►ŝtopi sian pipon: megtömi a pipáját

ŝtopaĵo: **1)** tömítés

2) *kat* fojtás

ŝtopigi: *tr* tömet, betöm, betapasztat

►ŝtopigi denton: fogat tömet

ŝtopigi: *ntr* eltömődik, betömődik, eldugul

ŝtopiĝo: **1)** dugulás, eltömődés

2) *közl* dugó *szin* trafikŝtopiĝo, vojŝtopiĝo

►la laborŝanĝa trafiko kaŭzis ŝtopiĝon: a műszakváltás miatti forgalom dugót okozott

ŝtopiĝejo: **1)** a dugulás v. eltömődés helye

2) *közl* dugó <hely>

ŝtopilo: **1)** dugó

2) *vill* csatlakozódugó, dugós csatlakozó

ŝtopilingo: *vill* csatlakozóaljzat, konnektor

malŝtopi: **1)** *tr* kidugaszol, dugót kivesz v. honnan <n>

2) *tr* kitömít, tömést v. tapasztást kivesz

plenŝtopi: *tr* teletöm, megtöm

►plenŝtopi siajn poŝojn: teletömi a zsebeit

plenŝtopita: **1)** megtömött, teletömött

2) *átv* zsúfolt, telezsúfolt

reŝtopi: *tr* visszadugaszol

►ĉiam reŝtopu la botelon: mindig dugaszold vissza a palackot

ŝtopfermi: *tr* bedugaszol, tömítve lezár

ŝtopgarnaĵo: *tech* kóctömítés, kendertömítés

ŝtopkejlo: *agr* akona

ŝtopkontaktilo: *vill* dugós érintkező

ŝtopmato: *hajó* tömítőgyékény

ŝtopnutri: *tr* <állatot> töm *szin* kropŝtopi

►ŝtopnutri anseron: libát töm

ŝtoppinto: *tech* zárótest

ŝtopringo: *tech* tömítőgyűrű

ŝtopsono: *zene* fojtott hang <kürt>

ŝtopvorto: *nyt* töltelékszó *szin* kejlo 3

ŝtopvando: *ép* szádfal

l.m. bananŝtopilo, buŝoŝtopilo, cerboŝtopi, fandŝtopilo, ĵakŝtopilo,

kropŝtopi, pajloŝtopi, smirgoŝtopilo, teksoŝtopi, trafikŝtopiĝo,

vojŝtopiĝo

| **ŝtorm/o** *met* vihar vö. tempesto

►ŝtormo en tetaso: *átv* vihar egy pohár vízben

►tropika ŝtormo: trópusi vihar

ŝtorma: *met* viharos

►kaŭzi ŝtorman indignon: *átv* nagy felháborodást kelt

►ŝtorma maro: viharos tenger

►ŝtorma vetero: zivataros időjárás

ŝtormlanterno, ŝtormolampo: viharlámpa

ŝtormobirdo: *l.* procelario

ŝtormovesto: viharu, viharöltözők

l.m. kirloŝtormo, neĝoŝtormo, sabloŝtormo

| **ŝtotin/o** stotin <pénznem>

| **ŝtreb/o** *ép* támasz, gyámfa *szin* kontraŭapogilo

| **ŝtrump/o** harisnya

►blua ŝtrumpo: *átv* kékharisnya <tudálékos nő> *szin* bluŝtrumpulino

►kontraŭ varikoj oni uzas elastajn ŝtrumpojn: visszer ellen kompressziós harisnyát hordanak

►kurta ŝtrumpo: rövid harisnya

►mi ŝatas senkudrajn ŝtrumpojn: a varrás nélküli harisnyákat szeretem

►mia edzino ŝatas ĝistaliajn ŝtrumpojn: a feleségem a harisnyanadrágot kedveli

►ŝi aĉetis paron da sekurmaŝaj ŝtrumpoj: egy pár szembiztos harisnyát vett

►ŝi surhavas nilonajn ŝtrumpojn: nylonharisnya van rajta ŝtrumpeto: rövid harisnya, zokni

►iu el miaj ŝtrumpetoj havas truon: az egyik zoknim lyukas

►surmetu al vi maleolajn ŝtrumpetojn: bokazoknit húzz

►viaj ŝtrumpetoj malsekiĝis: nedves lett a zoknid

duonŝtrumpo: *tex* félharisnya

ŝtrumpokalsono: harisnyanadrág *szin* kalsonŝtrumpoj

ŝtrumpoligilo, ŝtrumporubando: *tex* harisnyakötő, combfix

ŝtrumpoŝelko, ŝtrumpotenilo: *tex* harisnyatartó *szin* ĵartelzono

l.m. genuŝtrumpo, kalsonŝtrumpoj

| **ŝtud/o** *tech* ászokcsavar, töcsavar *szin* stiftosraubo

| **ŝtupo/o** **1)** *ép* lépcsőfok

►la unua ŝtupo estas trapasita: a kezdeti nehézségeket leküzdöttük

►li surpaŝis la unuan ŝtupon: rálépett az első lépcsőre

2) *átv* fok, fokozat

►transira ŝtupo: átmeneti fokozat

►ŝtupo post ŝtupo li atingis la rangon de ĉefministro: fokozatosan elérte a miniszterelnöki rangot

►la plej alta ŝtupo de la civilizacio: a civilizáció legmagasabb foka

3) *vill* távk fokozat

►amplifa ŝtupo: erősítési fokozat

4) *rep* rakétafokozat *szin* etaĝo 4

ŝtupa: **1)** *ép* lépcsős

►ŝtupaj benkoj en amfiteatro: lépcsős padok amfiteátrumban

2) lépcsőzetes, fokozatos

►ŝtupa filtrilo: lépcsőzetes szűrő

►ŝtupaj reformoj: fokozatos reformok

ŝtuparo: *ép* lépcső

►parada ŝtuparo: díszlépcső

►kruta ŝtuparo: meredek lépcső

►helica ŝtuparo: csigalépcső

ŝtupara: lépcsős, lépcsőzetes

►ŝtupara funkcio: *mat* lépcsős függvény

ŝtuparejo: *ép* lépcsőház

ŝtupareto: fellépő, lépcsős zsámoly

ŝtupeto: létrafok

štupetaro: létra *szin* eskalo

▶glitfolda štupetaro, kulisa štupetaro: *tech* teleszkópos létra
antaŭštupo: előfokozat

interštupo: köztes fokozat

štuparejturo: *ép* lépcsőtorony

štuparlifto: lépcsőlift, lépcsőfelvonó

štuparplaceto: *ép* lépcsőforduló, lépcsőpihenő *szin* štupara placeto

štupeskaló: **1)** *ép* falépcső

2) lépcsős v. lépcsőfokos létra

▶faldebla štupeskaló: összecuszkodható lépcsőfokos létra

štupetmuro: *sp* bordásfal *szin* rungomuro, spaliero

l.m. fajroštuparo, pafštupo, ŝnurštupetaro

| **ŝu/o 1)** cipő

▶altkalkanumaj ŝuoj: magas sarkú cipő

▶bekformaj ŝuoj: *tört* csőorrú cipő, csőrös cipő

▶ciri ŝuojn, ŝmiri ŝuojn: cipőt bokszol v. ken

▶esti sub la ŝuo <de sia edzino>^Z: papucsférj, papucs alatt tartják

▶gimnastaj ŝuoj: *sp isk* tornacipő

▶gumrisortaj ŝuoj: cúgos cipő

▶mi aĉetis paron da ŝuoj: egy pár cipőt vettem

▶mi scias, kie doloras min la ŝuo: tudom, hogy szorít a cipő

▶pikkalkanumaj ŝuoj: tűsarkú cipő

▶pintnazaj ŝuoj: hegyes orrú cipő

▶poluri ŝuojn: cipőt fényesít

2) *tech* saru, pofa

▶ŝuo de bastono: bot <vasalt> vége

▶ŝuo de bremso: fékpofa *szin* ŝubremso

▶ŝuo de kablo: kábelsaru *szin* koŝo

▶ŝuoj de sledo: szántálpvasalás

ŝuaĉo: ócska cipő

ŝuaĵo: lábbeli *szin* piedvesto

ŝuisto: varga, cipész, suszter

duonŝuo: félcipő

ŝubremso: *jm* tuskófék, pofás fék

ŝubroso: cipőkefe

ŝubuko: cipőcsat

ŝuciristo, ŝupurigisto: *fn* cipőtisztító

ŝudorso: cipőfelsőrész

ŝufadeno: szurkos fonál v. nyüst <cipő>

ŝufliki: *ntr* cipőt foltoz

ŝuflikisto: foltozó varga, suszter

ŝuformilo: kaptafa

ŝukorno: cipőkanál

ŝumato: lábtörlő

ŝupinto: cipőorr

ŝuplando: cipőtálp *szin* plandumo

ŝustreĉilo: sámfa

l.m. balŝuo, glitŝuo, laĉoŝuo, lignoŝuo, neĝoŝuo, polusŝuo, relŝuo,

ruŝuo, ŝnurŝuo, venusŝuo

| **ŝudr/o** sudra <indiai kaszt>

| **Ŝulamit/o** *bibl* Szulamit, Sulamit

| **ŝuld/i 1)** *tr* tartozik

▶li ŝuldas dek eŭrojn al sia amiko: tíz euróval tartozik a barátjának

▶mi ankoraŭ ŝuldas la kostumon al mia tajloro: még tartozom a szabómnak az öltöny árával

▶ŝuldi al Petro kaj Paŭlo: fűnek-fának tartozik

▶vi ŝuldas neniom al mi: semmivel nem tartozol nekem

2) *tr* *átv* <erkölcsileg> tartozik, vkinek vmit köszönhet

▶Egiptujo ŝuldas sian prosperon al Nilo: Egyiptom virágzását a Nílusnak köszönheti

▶mi ŝuldas grandan dankon al vi: nagy köszönettel tartozom önnek

▶ni ŝuldas klarigon al niaj membroj: magyarázattal tartozunk a tagjainknak

▶ŝuldi respekton: tisztelettel tartozik

▶vi ŝuldas al li vian vivon: az életedet köszönheted neki

ŝuldo: **1)** *gazd* adósság, tartozás

▶aktiva ŝuldo: kinnlevőség, követelés

▶bedaŭro kaj ĉagreno ŝuldon ne kovras^Z: *közm* búsulással nem fizetsz adósságot

▶la tri mil forintoj ne kovras vian ŝuldon: a három ezer forint nem fedezi az adósságodat

▶li dronas en ŝuldoj, kaj ne povas senŝuldigi sin: fuldoklik az adósságban, és nem tudja megfizetni az adósságát

▶li ne restis ŝulda: nem maradt adós

▶pasiva ŝuldo: tartozás, adósságteher

▶sidi en ŝuldoj ĝis super la ŝultroj^Z: nyakig ül az adósságban

▶ŝuldo je honoro: becsületbeli adósság

▶ŝuldo kaj mizero estas najbaroj^Z: az adósság és nyomorúság szomszédok

▶ŝuldo ne bruas, tamen dormon detruas^Z: az adósság egy ágyban fekszik az emberrel

2) *átv* adósság, kötelezettség

▶estas mia ŝuldo al li, plenkreskigi lian filon: kötelességem vele szemben, hogy felneveljem a fiát

▶morala ŝuldo: erkölcsi kötelesség

3) bűn, vétek

ŝulda: *gazd* adós

▶vi estas ŝulda al mi cent eŭrojn: száz euróval tartozol nekem

ŝuldanto: *fn* *gazd* adós *szin* debetulo, debitoro

ŝuldaro: *gazd* adósságállomány

ŝuldato: *gazd* hitelező

ŝuldigi: **1)** *tr* *gazd* adóssá tesz

▶li ŝuldigis sin per mil eŭroj: ezer euróval adós maradt

2) *tr* *átv* lekötelez

▶per via komplezo vi ŝuldigis min: szívességeddel leköteleztél

▶vi ŝuldigis min al eterna danko: örök hálára köteleztél

ŝuldigi: **1)** *ntr* *gazd* adóssá válik, eladósodik

▶li ŝuldigis per granda sumo: nagy összeggel maradt adós

2) *ntr* *átv* lekötelezi magát, elköteleződik

▶nun mi ne volas ŝuldigi al vi: most nem akarom elkötelezni magam irányodban

3) *ntr* *átv* kijár vkinek, megilleti

▶al li ŝuldigas respekto: kijár neki a tisztelet

▶kio ŝuldigas al mi, tion mi ŝatus ricevi: ami megillet engem, azt szeretném megkapni

4) *ntr* *átv* vkinek köszönhető, tulajdonítható

▶la konstruo de la palaco ŝuldigas al princo Henriko: a palota megépítése Henrik hercegnek köszönhető

elŝuldigi: *ntr* *gazd* kikeveredik az adósságból

enŝuldigi: *ntr* *gazd* eladósodik

enŝuldigo: *gazd* eladósodás

malŝuldigi, senŝuldigi: *tr* *gazd* adósságot elenged

▶mi senŝuldigis min per dekmil forintoj: tízezer forinttal visszafizettem az adósságomat

▶oni malŝuldigis lin: elengedték neki az adósságot

ŝuldatesto: *gazd* adóslevél, kötelezvény

ŝuldolibro: *gazd* adóskönyv

ŝuldosenta: hálás

l.m. impostŝuldo, interezoŝuldo, pruntŝuldo, ŝtatŝuldo

| **ŝultr/o 1)** *anat* váll

►batali ŝultro ĉe ŝultro: vállvetve harcol
 ►levi la ŝultrojn: vállat von *szin* ŝultrumi
 ►li havas larĝajn ŝultrojn: széles válla van
 ►mi deprenos la ŝarĝon de sur viaj ŝultroj: én leveszem a terhet a vállaidról
 ►preni la zorgon sur siajn ŝultrojn: vállára veszi a gondokat
 ►preni la taskon sur siajn ŝultrojn: magára vállalja a feladatot

2) átv váll
 ►ŝultro de akso: tengely válla
 ►ŝultro de botelo: palack válla
 ►ŝultro de valo: völgyváll
 ŝultr-al-ŝultre: vállvetve
 ŝultrumi: *ntr* vállat von *szin* levi la ŝultrojn
 traŝultre: vállon át, panyókára vetve
 ►traŝultre li portis sian mantelon: panyókára vetve hordta a köpenyt
 ŝultrosigno: *kat* rangjelzés <a vállon>
 ŝultrostaro: *sp* gyertya
 ŝultrotuko: *tex* vállkendő
 ŝultrozono: *kat* vállszíj, antantszíj
l.m. klingoŝultro, larĝaŝultra, rokŝultro

| **Ŝunem/o** *bibl* Súném, Súnem
 ►la ŝunema Abiŝago: a súnémi Abiság
 | **ŝunjat/o** *bud* súnjátá, szunnyatá
 | **ŝunt/o** *vill* mellékáramkör, párhuzamos vezeték, sönt *szin* paralelaĵo 2
 ŝuntkondensilo: *vill* blokkoló kondenzátor, söntölőkondenzátor, párhuzamos kondenzátor
 | **ŝuŝ/i** *ntr* *hgut* sistereg, sziszeg, susog, szuszog
 ►oleo ŝuŝas en la pato: olaj sistereg a serpenyőben
 ►ŝuŝa konsonanto: *nyt* réshang, spiráns

| **Ŝuŝan** 1. Suzo
 | **ŝut/i** **1)** *tr* szór
 ►ŝuti grajnoj al kokinoj: tyúkoknak magot szór
 ►ŝuti gruzon sur la vojon: murvát szór az útra
 ►ŝuti salon en supon: levesbe sót szór
 ►ŝuti semojn sur kampo: földön vetőmagot szór

2) tr átv szór
 ►ŝuti komplimentojn al la aŭtoro: bókokkal árasztották el a szerzőt
 ►ŝuti malbenojn: átkot szór

3) tr inf tölt <fel v. le>
 ŝutajo: ömlesztett áru v. anyag
 ŝutaje: ömlesztve
 ŝutiĝi: *ntr* szóródik
 ►el la sako ŝutiĝis tritiko sur la plankon: a zsákból búza szóródott a padlóra
 ŝutilo: *fn* szóró, szóróeszköz
 alŝuti: **1)** *tr* odaszór, odaönt
2) tr inf feltölt <web> vö. elŝuti
 ►alŝuti filmon: filmet feltölt
 ĉirkaŝuti: **1)** *tr* körbeszór

2) tr elhalmoz
 ►ili estis ĉirkaŝutitaj per ĉio bona: minden jóval elhalmozták őket
 deŝuti: *tr* leszór, leráz vhonnan
 ►li deŝutis la polvon de sur sia mantelo: lerázta a port a köpenyéről
 deŝutiĝi: *ntr* lepereg, leszóródik vhonnan
 deŝutilo: *agr tech* kormánylemez <eke>
 disŝuti: *tr* szétszór, széthint
 elŝuti: **1)** *tr* kiszór, kiönt
 ►elŝuti la koron: kiönti a szívét
 ►la semmaŝino elŝutis la semojn: a vetőgép kiszórta a vetőmagot

2) inf letölt <web> vö. alŝuti
 ►elŝuti programojn: programokat letölt
 elŝutiĝi: *ntr* kiszóródik
 forŝuti: *tr* elszór, tovahint
 ►li forŝutis la nenecesajn grajnoj: elszórta a felesleges magokat
 kunŝuti: *tr* egybeszór, egy kupacba szór
 priŝuti: *tr* beszór, meghint
 ►priŝuti per koto: sárral dobál meg
 ►ŝi priŝutis la torton per sukerpulvoro: megszórta porcukorral a tortát
 superŝuti: **1)** *tr* teleszór, elborít, eláraszt
 ►la vojo estis superŝutita per sekaj folioj: száraz falevelek borították el az utat
 ►oni superŝutis la tombon per floroj: virágokkal borították el a sírt

2) tr átv elhalmoz, eláraszt
 ►mi estas superŝutita per laboro: ki sem látok a munkából
 ►superŝuti per donacoj: ajándékokkal halmoz el
 ►superŝuti per laŭdoj: agyba-főbe dicsér
 ►superŝuti per plendoj: panaszkodással árasztják el
 superŝutiĝo: **1)** betemetődés

2) átv elhalmozódás
 surŝuti: *tr* rászór
 ►li estis surŝutita per koto: sárral dobálták meg
 ►surŝuti iom da salo sur la rostaĵon: szórj egy kis sót a sültre
 ŝutabono: *inf* letöltés előfizetés
 ŝutamasigi: *tr* felhalmoz, halomba hány, halomba rak
 ŝutfunelo: *ip* beöntő garat
 ŝutkamiono: *jm* dömper, billencs
 ŝutkarbujo: szeneskanna
 ŝutkovri: *tr* teleszór
 ŝutotruo: *kat* ép szuroköntő
 ŝutvaro: *gazd* ömlesztett áru
l.m. rokŝutiĝo, sabloŝuti

| **ŝutr/o** *ép* ablaktábla, spaletta *szin* fenestrokovrilo, fenestrumo
l.m. latŝutro, rulŝutro

| **ŝvab/o** *fn* sváb
 Ŝvabujo, Ŝvabio: *geo* Svábföld

| **ŝvabr/i** *tr* felmos
 ŝvabrilo: nyeles felmosó
 ŝvabrileto: mosogatókefe

| **ŝva/o** *nyt* svá
 | **Ŝvan/o** *orv* <Theodor> Schwann
 ŝvana: Schwann-
 ►ŝvana ĉelo: Schwann-sejt
 ►ŝvana ingo: myelinhüvely *szin* mjelina ingo

| **Ŝvarcvald/o** *geo* Fekete-erdő, Schwarzwald *szin* Nigra Arbaro

| **ŝveb/i** **1)** *ntr* lebeg
 ►abelo ŝvebis super floro: méh lebegett egy virág felett
 ►fumo ŝvebis super la urbo: füst lebegett a város felett
 ►li ŝvebis unuloke en la akvo: egy helyben lebegett a vízben
 ►sableroj ŝvebis en la aero: homokszemcsék lebegtek a levegőben

2) ntr köröz, siklik <a levegőben>
 ►aglo ŝvebis super la kamparo: sas körözött a mezők felett
 ►antaŭ alteriĝo la aviadilo devis longe ŝvebi super la aerodromo: leszállás előtt a repülőgépnek sokáig köröznie kellett a repülőtér felett
 ►la spirito de Dio ŝvebis super la akvo: Isten Lelke lebegett a vizek felett
 ►saliviga odoro ŝvebis en la kuirejo: ínycsiklandó illat lebegett a konyhában

3) *ntr* *átv* lebeg, függőben van

- ▶la fatalo ŝvebis super nia kapo: a végzet lebegett a fejünk felett
- ▶la proceso ankoraŭ ŝvebas: a per még nem zárult le
- ▶la vorto ŝvebas sur mia lango: itt van a nyelvemen
- ▶ŝvebi inter dubo kaj decido: kétely és elhatározás között hanyódik
- ▶ŝvebi inter vivo kaj morto: élet és halál között lebeg

ŝvebo: **1)** lebegés

2) *ir* ritmuseltolódás, pirrichiusra váltás <jambus v. trocheus helyett pirrichius>

ŝvebaĵo *kém* szuszpenzió *szin* suspensio 2

ŝvebigi: **1)** *tr* lebegtet

2) *tr* *kém* szuszpendál *szin* suspensiigi 2

ŝvebero: *kém* szuszpendált részecske *szin* suspensiero

alŝvebi: *ntr* odalebeg, idelebeg

ĉirkaŭŝvebi: *tr* körbeleng

- ▶birdoj ĉirkaŭŝvebis la turon: madarak lebegtek a torony körül
- ▶ombroj de pasintaj tempoj ĉirkaŭŝvebis nin: elmúlt idők árnyai lebegtek körülöttünk

preterŝvebi: *tr* ellebeg vmi v. vki mellett

▶papilioj preterŝvebis nin: lepkék lebegtek el mellettünk

ŝvebcindro: pernye

ŝvebhaŭto: *áll* bőrszárny

ŝveboŝipo: *hajó* siklóhajó

| **ŝvel/i** **1)** *ntr* duzzad, dagad, megdagad

- ▶la pano bele ŝvelis: a kenyér szépen megdagadt
- ▶la rivero ŝvelis kaj inundis la vilaĝon: a folyó megáradt és elöntötte a falut

▶lia fingro ŝvelis: megdagadt az ujj

▶li ŝvelas pro fiero: dagad a büszkeségtől

▶via vizaĝo ŝvelis: megduzzadt az arcod

2) *ntr* *átv* növekszik, erősödik

▶la bruo de la kanonado ŝvelis: az ágyúzás zaja erősödött

▶la produktado tro rapide ŝvelis: a gyártás túl gyorsan növekedett

ŝvela: **1)** dagadó, duzzadó

▶kun koro ŝvela de fiero: büszkeségtől dagadó szívvel

▶ŝvelaj veloj: dagadó vitorlák

2) *átv* dagályos, fellengzős

▶tio estas ŝvelaj paroloj: ez fellengzős beszéd

▶ŝvela stilo: dagályos stílus

ŝvelaĵo: **1)** duzzadt, megdagadt vmi

▶nubaj ŝvelaĵoj aperis sur la ĉielo: felhőgomolyok jelentek meg az égen

2) *orv* daganat, duzzanat

▶kancera ŝvelaĵo: rákos daganat

▶ŝvelaĵo pro vundiĝo: sebesülés okozta duzzanat

ŝveligi: *tr* duzzaszt, dagaszt

▶artifike ŝveligitaj prezoj: mesterségesen felhajtott árak

▶freŝa vento ŝveligas la velojn: friss szél duzzasztja a vitorlákat

▶la pluvoj ŝveligis la riverojn: az esők megduzzasztották a folyókat

malŝveli: *ntr* lelohad, lepad

▶ĉiuj riveroj malŝvelas: minden folyó apad

▶dank' al la kompreso la tubero malŝvelis: a borogatásnak köszönhetően a dudor lelohad

▶nia entuziasmo malŝvelis: *átv* lelohad a lelkesedésünk

malŝvela: lohad, apadt

ŝveligpedalo: *zene* billenőtalp <orgona>

ŝvelkarna: húsos, vastag húsú

ŝvelmola: süppedő, kellemesen lágy

▶ŝvelmola herbotapiŝo: puha gyepszőnyeg

ŝvelparola: *pej* dagályos beszédű

ŝvelparoli: *ntr* *pej* szónokol

ŝvelparolo: *pej* dagályos beszéd, dagályosság

ŝvelsigno: *zene* erősítőjel, crescendo-jel

ŝvelventra: hasas, pocakos

l.m. brustoŝveli, frostoŝvelo

| **ŝvert/o** *hajó* uszony *szin* drivtabulo

| **ŝvit/o** **1)** izzadság, verejték, veríték

▶forviŝi la ŝviton: letörli a verejtéket

▶malvarma ŝvito aperas sur lia dorso: kiveri a hideg veríték

▶per ŝvito de sia vizaĝo li akiras sian panon: arca verejtékével szerzi a kenyerét

▶ŝvito fluis de lia frunto: izzadság folyt le az arcáról

▶verŝi ŝviton: kiveri a veríték

2) *átv* izzadmány

ŝvita: **1)** izzadság-, verejték-

▶ŝvitaj gutoj: izzadságcseppek, verejtékcseppek

2) izzadságos, verejtékes

▶ŝvita frunto: izzadt v. verejtékes homlok

▶ŝvita laboro: verejtékes munka

ŝviti: **1)** *ntr* izzad, verejtékezik

▶ŝviti per dikaj gutoj: szakad róla a veríték

2) *ntr* *átv* izzad, verejtékezik

▶la arboj ŝvitis per rezino: a fák gyantától izzadtak

▶la muroj ŝvitas de malsekeco: a falakon csorog a nedvesség

▶ŝviti super la tasko: küzd a feladattal

ŝviteco: izzadság

ŝvitegi: *ntr* erősen izzad v. verejtékezik

ŝvitejo: gőzkamra

ŝvitero: izzadságcsepp *szin* ŝvitguto

ŝvitigi: *tr* megizzaszt, verejtékeztet

ŝvitiga: **1)** *orv* izzasztó

▶ŝvitiga medikamento: izzasztó gyógyszer

2) *átv* megerőltető, izzasztó, tikkasztó

▶ŝvitiga entrepreno: nehéz vállalkozás

▶ŝvitiga laboro: megerőltető munka

ŝvitigi: **1)** *ntr* megizzaszt

2) *ntr* *átv* gyöngyözik, kicsapódik

▶vaporo ŝvitigas sur la fenestroj: pára gyöngyözik az ablakokon

elŝviti: *tr* kiizzad, kiszivárogtat

▶elŝviti sangon: vért izzad

elŝvitiĝi: *ntr* kiszivárog

▶sango elŝvitiĝis al li tra la poroj: vér szivárgott a pórusain át

elŝvitaĵo: izzadmány

traŝvitiĝi: *ntr* átizzad

ŝvitbani: *tr* izzadságban fürösz, megizzaszt

▶ŝvitbani sin: **1)** *ntr* izzadságban fürdik

2) *ntr* szaunázik

ŝvitbano: izzasztófürdő, szauna

▶preni ŝvitbanon: szaunázik

ŝvitbanejo: izzasztófürdő, szauna, gőzfürdő <intézmény>

ŝvitĉemizo: atlétatrikó

ŝvitglando: *anat* verejtékmirigy, glandula sudorifera

ŝvitguto: izzadságcsepp *szin* ŝvitero

ŝvitlabori: *ntr* gürcöl, robotol

ŝvitlaboro: robot, gürcölés

ŝvitlaborigi: *tr* agyondolgoztat

ŝvitoŝaŭmo: hab, tajték <izzadságtól>

l.m. gutŝvita

| **t** **1)** t <hang és betű>

2) T alakú *l.* T-fero, T-ortilo, T-peco, T-relo

to: té <betűnév>

| -t- zene hangköz l. duto, trito, sesto, septo

| **tab/o 1)** *tech inf* tabulátorbillentyű *szin* taboklavo

►tabo de klavaro: billentyűzet tabulátorbillentyűje, Tab-billentyű

►tabo de tajpilo: írógép tabulátorbillentyűje

2) *inf* tabulátorkarakter *szin* tabosigno

3) *inf* tabulálás <mozgás> *szin* tabopaso

taboklavo: *tech inf* tabulátorbillentyű, tab-billentyű

tabopaso: *inf* tabulálás

tabosigno: *inf* tabulátorkarakter

| **tabak/o 1)** *növ* közönséges v. virginiai dohány, muskotálydohány <*Nicotiana tabacum*>

2) dohány

►flari tabakon: burnótot szív

►fumi tabakon: dohányt szív

►maçi tabakon: bagót rág

►mi fumos pipon da tabako: elszívok egy pipa dohányt

►sekigita tabako: szárított dohány

tabakejo: *agr* dohányültetvény

tabakismo: *orv* dohánymérgezés

tabakisto: *fn* trafikos, dohányárus *szin* tabakvendisto

tabakozo: *orv* dohánypormérgezés, tabacosis

tabakujo: **1)** dohányzacskó *szin* tabaksaketo

2) dohánytartó doboz v. edény

tabakfabriko: *ip* dohánygyár

tabakmaçi: *ntr* bagózik

tabakregio: *gazd* dohányjövedék

tabaksaketo: dohányzacskó *szin* tabakujo 1

tabakvaro: dohányáru

tabakvendejo: dohánybolt, trafik

tabakvendisto: trafikos, dohányárus *szin* tabakisto

l.m. flartabako, fumtabako, maçtabako, naztabako, piptabako, snuftabako

| **taban/o** *áll* bögöly <Tabanus>

►bovotabano: marhabögöly <T. bovinus>

►griza çevaltabano: lóbögöly <T. bromius>

►orokula tabaneto: arany szemű pöcsik <*Chrysops caecutiensis*>

►pluva tabaneto: esőthozó pöcsik <*Haematopota pluvialis*>

►tabanedoj: bögölyfélék, téhenlegyek, pöcsöklegyek, pöcskők <Tabanidae>

| **tabasaran/o** *fn* tabaszarán

tabasarana: *mn nyt* tabaszarán <tab>

| **Tabask/o** *geo pol* Tabasko <MX>

tabasko: *gaszt* tabasco <szósz>

| **tabel/o 1)** tábla <írásra>

►la leço de la 12 tabeloj: *tört jog* a XII törvénytábla

►sumeranoj skribis kojnoforme sur argilaj tabuloj: a sumérek ékírással írtak agyagtáblákra

►Tabeloj de la Interligo: *bibl* a Törvény táblái

2) viasztábla *szin* vakstabelo

►viši la tabelon glata: simára törli a táblát

►romianoj faris notojn sur tabeloj: a rómaiak viasztáblára jegyzeteltek

3) táblázat

►kronologia tabelo: időrendi v. kronológiai táblázat

►multiplika tabelo: *mat* szorzótábla

►promocivica tabelo: előléptetési táblázat

►tabelo de en- kaj elspezoj: bevételek és kiadások táblázata

►tabelo de enhavo: tartalomjegyzék

►tabelo de logaritmoj: *mat* logaritmustábla

►tridimensia tabelo: *inf* háromdimenziós táblázat

►unudimensia tabelo: *inf* egydimenziós táblázat

tabelaro: táblázatos kimutatás

►tabelaro de la fervojoj: vasúti menetrend

►tabelaro de logaritmoj: *mat* logaritmuskönyv

tabeli: *tr inf* tabulál

tabeligi: *tr* táblázatba foglal

tabelilo: **1)** *tech inf* tabulátorbillentyű, tab-billentyű *szin* taboklavo

2) *inf* táblázatszerkesztő, táblázatkezelő *szin* tabelkalkulilo

entabeligi: *tr* beír táblázatba

tabelkalkulilo, tabelprogramo: *inf* táblázatszerkesztő, táblázatkezelő *szin* tabelilo 2

tabelpronomo: *eo nyt* tabellanévmás, egyszerű névmás

tabeltipo: *inf* tömbtípus

tabelvorto: *eo nyt* tabellaszó, egyszerű szó

l.m. haktabelo, kalkultabelo, kariertabelo, paftabelo, vertabelo, vivtabelo

| **tabernakl/o 1)** *bibl* szent sátor, frigysátor

2) *kr* szentség ház, tabernákulum

| **tabet/o** *orv* tábesz, sorvadás

►dorsa tabeto: hátgerincsorvadás, tabes dorsalis

tabeta: *orv* sorvadásos, tábeszes, tabeticus

tabetulo: *orv* sorvadásos v. tábeszes beteg

| **tabi/o** tabi <japán kétujjas lábbeli>

| **tabl/o** asztal

►butika tablo: elárusítópult

►dancigi tablon: asztalt táncoltat

►faldebla tablo: összecsukható asztal

►jeti siajn kartojn sur la tablon: átv is kiteríti a kártyáit

►konferenca tablo: tárgyalóasztal

►kvarpieda tablo: négy lábú asztal

►la supra fino de la tablo: asztalfő

►la tablo de la Sinjoro: *kr* az Úr asztala

►longigebla tablo: meghosszabbítható asztal

►operacia tablo: *gysz* műtőasztal

►prilevi la tablon: asztalt bont

►primeti la tablon: megteríti az asztalt

►ronda tablo: kerek asztal

►tablo festena, sed telero malplena^Z: hosszú az asztal, keskeny az abrosz, rövid a vacsora

►tablon ornamas ne tuko, sed kuko^Z: *közm* pecsenyeforgatással nem lehet jóllakni

►teni bonan tablon: jól főznek nála

tableto: kisasztal, asztalka

►tableto, tableto, regalu min: terülj, terülj, asztalkám

çetable: az asztalnál

►sidi çetable: az asztalnál ül

samtablano: asztaltárs

surtablo, surtablaĵo: *gaszt* teríték

surtablighi: *tr gaszt* asztalra tesz, tálal

►hodiaŭ oni pli frue surtabligas la tagmanĝon: ma korábban terítenek ebédre

►surtablighi siajn kartojn: átv is kiteríti a kártyáit

surtablighi: **1)** *ntr* asztalra kerül

2) *ntr* átv terítékre kerül

tabloaranĝo: *gaszt* terítés mód

tablofrunto, tablokapo: asztalfő *szin* çefa sidloko

tablofutbalo: *jték* asztali foci, csocsó

tablogasto: lakomavendég, asztalvendég

tablokalendaro: asztali naptár

tablokarteto: *gaszt* asztali névkártya
 tabloklapo: felhajtható asztallap
 tablokomputilo: *inf* asztali számítógép, asztali gép, desktop computer
 tablomonto: *geo* táblahegy
 Tablomonto: *csill* Tábla-hegy, Mensa
 tabloornamo: *gaszt* asztaldísz
 tablopiano: *zene* asztalzigongora
 tablopreĝo: *kr* asztali ima, asztali fohász
 tabloservisto: *gaszt* étkező, felszolgáló
 tabloŝranko: *gaszt* kredenc, tálalószekrény
 tablotenis: *sp* asztalitenisz, pingpong
 tablotuko: *gaszt* asztalterítő, abrosz
 ▶depreni la tablotukon: asztalt bont
 tablovino: *gaszt* asztali bor
l.m. klaptablo, kudrotablo, noktotablo, skribotablo, ŝaltartablo, tualettablo, vartotablo, vindotablo
 | **tablojd/o** *gysz* tabletta *vö.* lozangó, pilolo
 | **tabled/o** *inf* táblagép, tablet *szin* tabulkomputilo, platkomputilo
 | **Tabor/o** *bibl geo* Tábór-hegy, Tabor-hegy
 | **tabu/o** tabu
 ▶seksaj tabuoj: szexuális tabuk
 tabua: *mn* tabu-, sérthetetlen
 ▶tabua persono: sérthetetlen személy
 ▶tabua temo: tabutéma
 ▶tabua vorto: tabuszó, ki nem mondható szó
 tabui: *tr* tabuként tisztel, tabunak nyilvánít
 ▶oni tabuis ĉe ni la politikajn diskutojn: nálunk megtiltották a politikai vitákat
 sentabuigi: *tr* tabujellegétől megfoszt
 | **tabul/o 1)** deszka
 ▶elsegi tabulojn el arbotrunko: fatörzsből deszkákat fűrészelt ki
 ▶kapti la lastan tabulon de savo: az utolsó szalmaszála kapaszkodik
 ▶najli tabulon sur fenestron: ablakra deszkákat szegez, ablakot bedeszkáz
 ▶tabulo de planko: padló deszkája
 2) tábla, deszkalap, lambéria
 ▶cirkvita tabulo: áramköri lap
 ▶desegna tabulo: *tech* rajztábla
 ▶lerneja tabulo: *isk* iskolai tábla
 ▶li suriris la tabulojn: *átv* a világot jelentő deszkákra lépett, színész lett
 ▶nigra tabulo: fekete tábla
 ▶rezultindika tabulo: *sp* eredményjelző tábla *szin* rezultopanelo
 ▶Snellen-tabulo: *gysz* Snellen-tábla, látásélesség-vizsgáló tábla
 ▶ŝi gladis sur remburita tabulo: párnázott deszkán vasalt
 ▶supra tabulo de orgeno: *zene* orgona síptökeje
 ▶tabulo de tablo: asztal lapja
 tabuli: *tr* fával burkol, lambériáz *szin* paneli
 tabulaĵo: deszkázat, táblaburkolat, faburkolat
 ▶surmura tabulaĵo: falborítás, falburkolat, lambéria
 tabuleto: 1) kis tábla, táblácska
 ▶oni ŝraŭbis tabuleton sur la pordo kun mia nomo: egy táblácskát csavaroztak az ajtóra a nevemmel
 ▶tabuleto da ĉokolado: egy tábla csokoládé *szin* briketo da ĉokolado
 2) íróta
 tabulbarilo: *ép* deszkakerítés
 tabulbudo: *ép* deszkabódé
 tabulkomputilo: *l.* platkomputilo
 tabulkovri: 1) *tr* pallóz, bepallóz

2) *tr* deszkáz, deszkával takar
 tabullito: *l.* kuŝbenko
 tabulludo: *jték* táblajáték
 tabulplanko: *ép* deszkapadló
 tabulscenejo: deszkaszínház, bódészínház
 tabulviŝilo: *isk* táblatörlő
l.m. afiŝtabulo, avizotabulo, gladotabulo, bareltabulo, celtabulo, desegnotabulo, distributabulo, drivtabulo, haktabulo, klemtabulo, konekttabulo, lavtabulo, palistabulo, pastabulo, rultabulo, saltotabulo, surfotabulo, skribtabulo, sontabulo, ŝaktabulo, tranĉotabulo, veltabulo
 | **tabule/o** *gaszt* tabulé
 | **taburet/o** zsámoly, ülőke, sámlí, háromlábú szék
 | **Tacit/o** *ir* <Publius Cornelius> Tacitus
 | **taĉ/o** *sp* oldalvonal, taccs *szin* tuŝlinio
 taĉisto: *sp* partjelző *szin* linijuĝisto
 | **taĉment/o** *kat* osztag, különítmény, kommandó
 ▶explora taĉmento: felderítő osztag
 ▶kunliga taĉmento: összekötő osztag
 ▶sabota taĉmento: szabotázskülönítmény
 ▶ŝipa taĉmento: *hajó* hajóosztag
 ▶sturma taĉmento: rohamosztag
 taĉmenti: *tr kat* különítményként kiválaszt és kiküld
 ▶li taĉmentis du skadrojn por la plifortikigo de la dekstra flanko: két lovasszázadot küldött a jobb szárny megerősítésére
 taĉmentestro: *kat* osztagparancsnok, különítményparancsnok
 | **Tade/o** Tádé, Taddeus <utónév>
 ▶Judaszo Tadeo: *bibl* Júdás Tádé
 ▶Sinjoro Tadeo: *ir* Pan Taddeus
 | **tadorn/o** áll bütykös ásólúd <Tadorna tadorna>
 ▶rusta tadorno: vörös ásólúd <T. ferruginea>
 | **tael/o** *tört* tael <súly, pénznem>
 | **tafoceno/z/o** *biol* sírközösség, tafocönózis
 | **taft/o** *tex* tafota, taft
 | **tag/o 1)** *csill* nap <idő>
 ▶astronomia tago: csillagászati nap
 ▶civila tago: polgári nap <éjféltől éjfélig>
 ▶meza tago: középnap
 ▶suna tago: szoláris nap, napnap
 ▶vera tago: valódi nap
 2) <naptári> nap
 ▶al ĉiu tago ĝia plago: *közm* minden napnak megvan a keresztje
 ▶bonan tagon!: jó napot!
 ▶de unu tago al la alia: egyik napról a másikra
 ▶depost la 26a de Decembro ne estas festo: december 26-a után nincs ünnep
 ▶de tago al tago: napról napra, naponta *szin* tagtage
 ▶dum la tuta tago, la tutan tagon: *hsz* egész nap
 ▶eĉ por plej terura tago venas vespero^Z: *közm* nincsen olyan hosszú nap, hogy estéje ne volna
 ▶ekde tiu tago mi ne havas trankvilon: attól a naptól kezdve nincs nyugalom
 ▶en iu bela tago: egy szép napon
 ▶en la tago de la Sankta Neniamo^Z: *tréf* majd ha fagy, sohanapján
 ▶en kvar tagoj mi finos la laboron: négy nap alatt befejezem a munkát
 ▶fasta tago: *vall* böjtnap *szin* fastotago
 ▶havi grumblan tagon: bal lábbal kelt fel
 ▶iun tagon de la semajno mi vizitos vin: a hét valamelyik napján meglátogatlak

►kiun tagon ni havas hodiaŭ?: hányadika van ma?
 ►kvar tagojn pli frue: négy nappal ezelőtt
 ►li jam konis pli belajn tagojn: valamikor szebb napokat látott
 ►li malbenis la tagon, en kiu li estis naskita: elátkozta a napot, amikor született
 ►malferma tago: nyílt nap
 ►ne en unu tago elkreskis Kartago^Z: nem egy nap alatt épült Buda
 ►post du tagoj: két nap múlva
 ►post ok tagoj de hodiaŭ: mához egy hétre
 ►senlabora tago: munkaszüneti nap
 ►Tago de Ĉiuj Mortintoj: *kr* halottak napja
 ►Tago de Ĉiuj Sanktuloj: *kr* mindenszentek napja
 ►Tago de la Eternulo: *kr* úrnapja
 ►tagon post tago: nap mint nap, minden nap
 ►trinku po du gutoj en ĉiu tago: naponta két cseppet vegyél be
 ►tri tagojn antaŭ lia alveno: megérkezése előtt három nappal
3) nap, nappal
 ►en luma tago: világos nappal
 ►estis preskaŭ tiel lume kiel dum tago: majdnem olyan világos volt, mint nappal
 ►klara kiel la tago: világos, mint a nap
 ►li leviĝis antaŭ la tago: világosodás előtt felkelt
 ►ni veturis du tagojn kaj du noktojn: két nap és két éjjel utaztunk
 taga: nappali
 ►taga kaj nokta veturado: nappali és éjjeli utazás
 ►taga laboro: nappali munka
 tage: nappal
 ►li laboris tage kaj nokte: éjjel és nappal dolgozott
 ►tage estas pli varme ol nokte: nappal melegebb van, mint éjszaka
 tagiĝas: *ntr* hajnalodik, virrad
 tagiĝo: hajnal, hajnalodás
 antaŭtago: tegnapi nap, előző nap, előnap, szombat *szin* hieraŭo
 ►en la antaŭtago de la festo: az ünnep előnapján v. szombatján
 antaŭtagmezo: *fn* délelőtt
 antaŭtagmeze: *hsz* délelőtt
 ĉi-tage: ezen a napon, a mai napon
 ĉiutaga: **1)** napi, naponkénti
 ►la ĉiutagaj liveroj okazas je la sama horo: a napi szállítások ugyanabban az órában vannak
 ►ŝi jam faris la ĉiutagajn aĉetojn: <nő> már túl van a mindennapi bevásárláson
2) hétköznapi, mindennapos, köznapi, átlagos
 ►ĉiutagaj elspezoj: napi kiadások
 ►ĉiutaga okupo: napi elfoglaltság
 ►ĉiutaga virino: átlagos nő
 ►ne ĉiutaga homo: nem mindennapi ember
 ►tie vi renkontos nur ĉiutagajn homojn: ott csak hétköznapi emberekkel találkozol majd
 ĉiutage: naponta, minden nap
 ĉiutageco: hétköznapiság, köznapiság, mindennapiság, átlagosság
 ►griza ĉiutageco: a mindennapok szürkesége
 duontaga: félnapi
 ektagiĝo: virradat, hajnalhasadás
 laŭtage: napok szerint
 ►laŭtage oni pagas al li: napibért fizetnek neki
 plentago: *l.* diurno, tagnokto
 plentaga: teljes napi, 24 órás
 posttagmezo: *fn* délután
 posttagmeza: délutáni, ebéd utáni
 posttagmeze: *hsz* délután, ebéd után

supertago: szökőnap
 unutaga: egynap, napos
 ►unutaga kokido: naposcsibe
 unuataga: első napi
 ►unuataga koverta: elsőnapi boríték <filatélia>
 entagordigi: *tr* napirendre vesz, felveszi a napirendbe
 tagbiletto: *kōzl* napijegy
 tagblindeco: *l.* hemeralopio
 tagĉambro: *fn ép* nappali
 tagdeko: dekád, tíz nap *szin* dekado
 tagdaŭra: egész napos, egy napig tartó
 tagdungito, taglaboristo: *fn* napszámos
 tage-nokte: *hsz* éjjel-nappal
 taggazeto: *knyv* napilap *szin* ĵurnalo
 taglibro: napló
 ►reta taglibro: *inf* hálónapló, webnapló, blog *szin* blogo
 taglumo: napvilág, nappali világosság
 ►aperi al la taglumo: napvilágra kerül
 ►ekvidi la taglumon: meglátja a napvilágot
 taglumas: *ntr* nappal van, nappali világosság van
 tagmanĝi: *tr* ebéd, megebédél
 tagmanĝo: ebéd
 tagmezo: dél
 tagmeze: délben
 tagmono: napidíj
 tagnaŭo: *kr* kilenced, váróhét, novena
 tagnokto: nap-éj, éjjel és nappal, 24 óra *szin* diurno, plentago
 tagnoktegeleco: *csill* nap-éj egyenlőség, ekvinokcium, equinoctium
szin ekvinokso
 tagordo: napirend
 ►tagorda punkto: napirendi pont *szin* tagordero
 tagordero: napirendi pont *szin* tagorda punkto
 tagordono: *kat* napiparancs
 tagoparto: napszak
 tagoskipo: *ip* nappalos műszak
 tagoskipano: *fn ip* nappali műszakos, nappalos
 tagpapilio: *áll ált* nappali lepke
 tagsalajro: napibér
 tagsalajrata: napibéres
 tagservo: nappali szolgálat
 tagtage: naponta, nap mint nap *szin* de tago al tago
 tagvida: *biol* nappallátó
 ►agloj estas tagvidaj bestoj: a sasok nappallátó állatok
 tagvojo: napi menet, egy nap alatt megtett út
l.m. bazartago, fastotago, festotago, foirtago, labortago, majtago, naskiĝtago, plentago, ripoztago
| tagalog/o *fn* tagalog, filippínó
 tagaloga: *mn nyt* tagalog, filippínó *szin* filipina
| tagatoz/o *biol kém* tagatóz
| taget/o *l.* taĝeto
| taĝet/o *növ* bűdöske, bársonyvirág, taĝetes <Tagetes>
| taĝik/o *fn* tádzsik
 taĝika: *mn nyt* tádzsik <tg>
 Taĝikujo, Taĝikio: Tádzsikisztán <TJ>
| Taĝ-Mahal/o *ép* Tádzs Mahal
| Tahiti/o *geo* Tahiti
 tahitia: *mn* tahiti
 tahitano: *fn* tahiti <lakos>
| Taĥ/o *geo* Tajo, Tejo
 ►Taĥo enmariĝas ĉe Lisbono: a Tejo Lisszabonnál ömlik a tengerbe

| **tahi-** *tud tech* tachi-, tachy- <gyors>
 tahigrafo: *jm* sebességíró, tachográf
 tahikardio: *orv* szapora szívverés, tachycardia
 tahimetro: *jm* sebességmérő, tachiméter *szin* rapidometro
 | **tahin/o** *áll* fürkészlégy <Tachina>
 | **tahipne/o** *orv* szapora légvétél, tachypnoe
 | **taj/o** *fn* thai
 taja: *mn nyt* thai <th>
 ▶Taja Golfo: *geo* Thai-öböl
 Tajlando: *geo pol* Thaiföld <TH>
 tajlandano: *fn* thaiföldi <lakos>
 | **tajd/o** *víz hajó* árapály, tengerjárás
 ▶alta tajdo: teljes dagály *szin* altnaro
 ▶basa tajdo, malalta tajdo: teljes apály *szin* malaltmaro
 ▶la tajdo flusas kaj malflusas: az árapály jön és megy
 ▶morta tajdo: *hajó* holtvíz, árapályköz
 ▶sizigia tajdo: szökőár
 | **tajfun/o** *met* tájfun
 | **tajg/o** *geo* növ tajga
 | **tajgi/o** *vall fil* taj-csi
 tajgifiguro: *vall fil* taj-csi ábra, taj-csi-tu
 | **tajgiĉuan/o** *sp* tajcsicsuan, taijiquan <harcművészet, egészségmegőrzés>
 | **Tajhang/o** *geo* Tajhang-hegység
 | **Tajjüan/o** *geo* Taiyuan
 | **tajl/i** **1)** *tr* kivág, kimetsz, kifarag
 ▶tajli dentradon per frezilo: maróval fogaskereket metsz
 ▶tajli diamanton: gyémántot metsz
 ▶tajli ŝtonon: követ farag
2) *tr* kiszab *szin* altranĉi
 ▶tajli manikon: ruhaujjat szab
 ▶tajli robon: ruhát szab
 tajlisto: **1)** *ép* kőfaragó *szin* ŝtontajlisto
2) vésnök *szin* gemisto
2) szabász
l.m. *ép* ŝtontajlisto
 ŝtontajlisto: **1)** kőfaragó
2) vésnök *szin* gemisto
l.m. brodotajlajo
 | **tajlor/o** *tex* szabó *szin* kudristo
 ▶restu tajloro ĉe via laboro^Z: *közm* suszter, maradj a kaptafánál
 ▶tajloro por viroj: férfi szabó
 ▶tajloro por virinoj: női szabó
 tajlори: *tr* <ruhát> varr
 ▶mi tajlorigis al mi belan kostumon: szép öltönyt varrattam magamnak
 tajlorino: *tex* szabónő *szin* kudristino
 tajlorkostumo: <női> kosztüm, tailleur
l.m. teatrotajloro
 | **Tajlor/o** *gazd* <Frederick Winslow> Taylor
 tajlorismo: *gazd* taylorizmus
 | **tajpi/i** *tr* gépel, géppel ír, gépír *szin* daktilografi, maŝinskribi
 ▶tajpi diplomlaboron: diplomamunkát gépel
 ▶tajpi la telefonnumeron: bepötyögi a telefonszámot
 ▶tajpi manuskripton: kéziratot gépel
 tajpaĵo: gépelt iromány
 tajpilo: írógép
 ▶mehánika tajpilo: mechanikus írógép
 ▶elektra tajpilo: villamos v. elektromos írógép
 ▶elektrona tajpilo: elektronikus írógép

▶telegrafia tajpilo: *táv*k távirógép
 tajpisto: *fn* gépíró
 tajpistino: gépíró
 eltajpi: *tr inf* <szöveget> kinyomtat
 eltajpilo: *inf* szövegnyomtató
 entajpi: *tr inf* begépel, bebillentyüz
 mistajpi: *tr* félregépel, hibásan gépel
 mistajpo: félregépelés, gépelési hiba *szin* tajperaro
 teletajpi: *tr* *táv*k telexel *szin* teleskribi
 teletajpilo: *táv*k telexgép *szin* teleskribilo
 tajperaro: gépelési hiba *szin* mistajpo
 tajpfolio: géppapír, írógéppapír
 tajpmaŝino: *l.* tajpilo
 tajpmontrilo: **1)** betűkarközpont <írógép>
2) *inf* helyőr, kurzor *szin* kursoro vö. muskursoro, musmontrilo
 tajpospaco: leütés <írógép>
l.m. datumtajpisto, stenotajpi
 | **Tajpe/o** *geo* Tajpej, Taibei
 ▶Tajpeo estas la ĉefurbo de Tajvano: Tajpej Tajvan fővárosa
 | **Tajvan/o** *geo pol* Tajvan, Taiwan <TW>
 | **tak/i**¹ *l.* tahi
 | **tak/i**¹ **1)** *tr* hajó elfordít *szin* ĝiri 3
2) *ntr* hajó ferdéz, lavíroz *szin* boardi
 | **tak/o** taka <pénznem>
 | **takel/o** *tech* csigasor, emelőcsiga *szin* puliaro
 ▶diferenciala takelo: differenciál-csigasor
 ▶elektra takelo: elektromos csigasor
l.m. brigtakelo, ĉentakelo, ŝnurtakelo
 | **takeometr/o** *geo* tachiméter
 takeometrio: *geo* tachimetria
 | **takipne/o** *l.* tahipneo
 | **taks/i** **1)** *tr* felbecsül, megbecsül, értékel, felértékel, saccol, taksál
 ▶alte taksi homon: embert nagyra tart
 ▶je kiom vi taksas la distancon?: mennyire saccolod a távolságot?
 ▶kiel vi taksas la politikan situacion?: hogyan értékeli a politikai helyzetet?
 ▶kiel oni vin taksas, tiel oni vin regalas^Z: *közm* amilyen a vendég, olyan a vendéglátás
 ▶kiel oni vin vidas, tiel oni vin taksas^Z: *közm* amint élsz, annyit érsz
 ▶mia domo estas taksita je 30 milionoj: 30 millióra becsülték a házamat
 ▶oni taksas je cent la nombron de la pereintoj: százra teszik az áldozatok számát
 ▶taksi homon laŭ liaj meritoj: embert érdemei szerint értékel
 ▶taksi laŭmerite: méltányol
2) *tr* *gazd* <árát> hivatalosan megállapít v. maximál
 taksa: becsült, becslés szerinti
 ▶taksa prezo: becsült ár
 ▶taksa valoro: becsült érték
 takso: **1)** becslés, taksálás, saccolás, felértékelés
 ▶laŭ mia takso: megítélésem szerint
2) *gazd* szabott ár
 ▶vendi sub aŭ super la takso: a szabott ár alatt vagy felett ad el
3) *gazd* díj, tarifa *szin* tarifo
 ▶poŝtaj taksoj: postai díjak
 ▶takso por aŭtovojo: autópályadíj
 taksado: becslés, taksálás, saccolás, felértékelés
 taksaro: **1)** *gazd* árjegyzék
2) *gazd* díjtáblázat
 taksilo: *táv*k díjszámláló

taksisto: becsüs, ármegállapító

►asekura taksisto: biztosítási matematikus v. statisztikus *szin* aktuario

memtakso: önértékelés

mistaksi: *tr* rosszul v. tévesen becsül meg, félreértékel

netaksebla: felbecsülhetetlen

netrotaksebla: eléggé nem méltányolható v. értékelhető

sentaksa: díjmentes

►sentaksa autovojo: *közl* díjmentes autópálya

subtaksi: *tr* alábecsül, alulbecsül, lebecsül

supertaksi, trotaksi: *tr* túlbecsül, túlértékel, eltúloz

l.m. diventaksi, okultaksi, valortakso

| **taksi/o**¹ *közl* taxi, bérkocsi

taksiisto: *közl* taxis, taxisoőr, bérkocsis *szin* taksišoforo

taksimetro: *közl* taxióra

taksistacio: *közl* taxiállomás, droszt

taksišoforo: *közl* taxisoőr *szin* taksiisto

| **taksi/o**¹ *biol* taxis

| **taksis/o** *orv* szerv helyretétele, taxis

| **taksodi/o** *növ* mocsárciprus <Taxodium>

►taksodiacoj: mocsárfenyőfélék, mocsárciprusfélék <Taxodiaceae>

| **takson/o** *biol* rendszertani egység, taxon

►infraspecia taksono: infraszpecifikus taxon

►superspecia taksono: subszpecifikus taxon

| **taksonom/o** *biol* rendszertanos, taxonómus

taksonomio: *biol* osztályozástan, rendszertan, taxonómia

| **taksus/o** *növ* tiszafa <Taxus>

►bera taksuso, ordinara taksuso: közönséges tiszafa, tiszafenyő <T. baccata>

►florida taksuso: floridai tiszafa <T. floridana>

►japana taksuso: japán tiszafa <T. cuspidata>

►kanada taksuso: kanadai tiszafa <T. canadensis>

►Okcident-Usona taksuso: oregoni v. amerikai tiszafa <T. brevifolia>

►taksusacoj: tiszafafélék <Taxaceae>

| **takt/o** **1** *zene* ütem, taktus <érték>

►duduona takto, du-du-takto: kétkettes ütem <alla breve>

►dukvarona takto, du-kvar-takto: kétnegyedes ütem

►duokona takto, du-ok-takto: kétnyolcados ütem

►dupulsa takto: kéthangsúlyos ütem

►dutriona takto: kétharmados ütem

►kvinkvarona takto, kvin-kvar-takto: ötnegyedes ütem

►triokona takto, tri-ok-takto: háromnyolcados ütem

2) ir ált ütem, taktus

►bati la takton: veri az ütemet

►laŭ la takto de mia koro: szívem ütemére

►la verso konsistas el tri taktoj: a verssor három ütemből áll

3) vill ütem

►generatoro de takto: ütemadó

4) tapintat

►agi kun takto: tapintattal jár el

►montri takton al ni: tapintatot tanúsít irántunk

takta: **1**) ütem-, ütemes

►takta marŝado: ütemes menetelés

2) tapintatos *szin* taktoplena

►takta traktado: tapintatos bánásmód

taktero: *zene* ütemrész, hangsúly, ütés *szin* pulso **2**

taktilo: *vill* ütemadó

dutakta: **1**) *zene ir* kétütemű

►dutakta verso: kétütemű verssor

2) tech kétütemű

►dutakta motoro: kétütemű motor

kontraŭtakta: *fiz tech* ellenütemű

kvartakta: **1**) *zene ir* négyütemű

►kvartakta muzikpeco: négynegyedes ütemű zenedarab

2) tech négyütemű

►kvartakta motoro: négyütemű motor

laŭtakte: ütemre

►ili marŝis laŭtakte de la tamburo: a dob ütemére meneteltek

sentakta: **1**) ütem nélküli, ütemtelen

2) tapintatlan

taktobastono: *zene* karmesteri bot

taktoplena: tapintatos *szin* takta **2**

taktosigno: *zene* ütemjel, ütemjelző, ütemmutató

taktostreko: *l.* mezurstreko

taktovergo: *zene* karmesteri pálca

| **taktik/o** **1**) *kat* harcászat, taktika vö. stratégia

2) átv taktika

taktika: **1**) harcászati, taktikai

►taktika nuklea armilo: harcászati nukleáris fegyver

2) átv taktikai, taktikus

►taktika procedo: taktikus eljárásmód

taktikisto: harcosz, taktikus

l.m. salamotaktiko

| **taktism/o** *l.* tropismo

| **tal/o**¹ *anat* bokacsont, ugrócsont, talus

| **tal/o**¹ *növ* teleptest, thallus

talofitoj, taloplantoj: telepes növények <Thallophyta>

| **tal/o**¹ tala <pénznem>

| **talam/o** *anat* kamra, telep, domb, thalamus

| **talant/o** **1**) *tört* talentum <súly>

►aleksandria talanto: alexandriai talentum <kb. 35 kg>

►biblia talanto: bibliai talentum <kb. 34. kg>

2) tört talentum <pénznem>

►arĝenta, ora talanto: ezüst, arany talentum

| **talar/o** *tex* talár

| **talent/o** **1**) tehetség, talentum

►havi talenton por lingvoj: jó nyelvézéke van

►muzika talento: zenei tehetség, zenei érzék

2) l. talanto

talenta: tehetséges

►talenta pentristo: tehetséges festő

talentulo: tehetséges ember

| **taler/o** *tört* tallér <pénznem>

| **Tales/o** *fil mat* Thalész

talesa: *mat* thalészi, Thalész-

►talesa teoremo: Thalész-tétel

| **tali/o**¹ **1**) *anat* derék

►havi sveltan talion: karcsú dereka van

►rektigi la dorson: kiegyenesíti a derekát

2) tex ruhaderék

►redingoto kun strikta talio: szűk derekú szalonkabát

3) hajó hajóderék, hajóközép

ĝistalie: derékig

►ili staris ĝistalie en akvo: derékig vízben álltak

talimezuro: *tex* derékbőség, derékméret

talizono: derékszűj, bőrv *szin* ledzono

talivesto: *l.* bluzo **1**

l.m. belitalia, vespotalio

| **tali/o**¹ *kém* tallium <Tl>

| **Tali/o** *mit* Thaleia, Thalea, Thalia, Thália

►Teatro Talio: Thália Színház

►templo de Talio: Thalia temploma

| **talib/o** *pol iszl* tálib

| **taliban/o** l. talibo

| **taliktr/o** *növ* borkóró, virnác <Thalictrum>

| **Talin/o** *geo* Tallin

►Talino estas la ĉefurbo de Estonio: Tallin Észtország fővárosa

| **talisman/o** talizmán

| **talit/o** *vall* talesz <imalepel>

| **talitr/o** *áll* szöcskerák <Talitrus> *szin* marpulo

| **talium/o** l. tali/o II.

| **talk/o** *ásv* talkum, zsírkő, szteatit, síkpor

talki: *tr* betalkumoz, talkummal v. síkporral beken

talkoskisto: *ásv* talkpala

| **Talmud/o** *vall* Talmud

talmudisto: *vall* talmudista, talmudtudós

| **talono/o** **1)** ellenőrző szelvény, tömbszelvény <*pl.* csekkfüzetben>

2) *jték* talon, letét <kártya>

| **talp/o** *áll* vakond, vakondok <Talpa>

►blinda kiel talpo: vaksi, mint a vakond

►talpedoj: vakondfélék <Talpidae>

talpejo: *áll* vakondtúrás *szin* talpmonteto

►fari monton el talpejo: bolhából elefántot csinál

talpmonteto: *áll* vakondtúrás *szin* talpejo

talpgalerio: *áll* vakondjárat

talpokaptilo: vakondcsapda

talpokula: vaksi, rövidlátó

| **taluso/o** **1)** *ne* rézsű, töltésoldal l. talusdeklivo, talusflanko

2) *közl* töltés

►relvoja taluso: vasúti töltés

talusi: *tr* töltéssé rak v. halmoz

talusdeklivo: rézsű, töltésoldal

talusflanko: rézsű, töltésoldal

| **talveg/o** *geo* völgyfenék *szin* valfundo

| **tam/o** *növ* pirítógyökér, hájgyökér <Tamus>

►ordinara tamo: felfutó pirítógyökér <T. communis>

| **tamandu/o** *áll* tamandua <Tamandua>

►norda tamanduo: északi hangyász, mexikói dolmányos hangyász <T. mexicana>

►suda tamanduo: dolmányos hangyász <T. tetradactyla>

| **tamarik/o** *növ* tamariska, tamariszkusz <Tamarix>

►manaa tamariko: mannatamariska, mannacserje <T. mannifera>

tamarikacoj: tamariskafélék <Tamaricaceae>

| **tamarind/o** **1)** *növ* tamarindusfa <Tamarindus>

2) *növ* tamarindus termése, tamarin

| **tamarisk/o** l. tamariko

| **tamašek/a** *mn nyt* tamasek <tmh>

►la tamašeka estas la lingvo de la tuaregoj: a tamasek a tuaregek nyelve

| **Tamaŭlip/o** *geo pol* Tamaulipas <MX>

| **tamaziht/o** l. berbero

| **tambur/o** **1)** *zene* dob

►dumembrana tamburo: kétfenekű dob

►konga tamburo: kongadob

►la tamburo ruliĝas: pereg a dob

►malsaĝulo kiel tamburo – kiu pasas, lin batas^Z: *közm* az ostobát minden ütés eléri

►milita tamburo: katonadob

►provenca tamburo: *zene* tamburin, provence-i dob

►tremfrapi tamburon: dobot perget

►unumembrana tamburo: egyfenekű dob

2) *tech* dob

►tamburo de bremsó: fék dobja

►lavmašina tamburo: mosógépdob *szin* lavtamburo

3) *tex* vetüléktároló dob

4) *ép* ködob <oszloprész>

tamburi: *tr zene* dobol

►tamburi alarmon: riadót dobol

►tamburi melodion: dallamot dobol

►tamburi per la fingroj: az ujjával dobol

tamburego: *zene* nagydob, üstdob

tambureto: *zene* kisdob

tamburisto: *fn zene* dobos

tamburumo: *ép* kupoladob

bastamburo: *zene* nagydob

ĉeftamburisto: *kat zene* tamburmajor

tamburbastoneto, tamburfrapilo: *zene* dobverő

tamburbremsó: *tech* dobfék

tamburfrapo: *zene* dobütés

tamburmembrano: *zene* dobfenék, dobmembrán

tamburrulado: dobpergés

l.m. bremsatamburo, brodtamburo, ĉentamburo, ĵaztamburisto,

kablotamburo, kokstamburo, lavtamburo, oreltamburo

| **tamburin/o** *zene* csörgődob

tamburini: *ntr zene* csörgődobot ráz

| **tamen** mégis, mindazonáltal

►kvankam li ne havis monon, tamen li restis gaja: bár nem volt pénze, mégis vidám maradt

►li promesis, tamen li ne venis: megígérte, mégsem jött

►tamen ĝi turniĝas!: mégis mozog a föld!, eppur si muove!

tamen jes: **1)** igenis

►tamen jes, vi mensogis: igenis, hazudtál

2) dehogy

►vi ne aĉetis al mi bileton – tamen jes: nem vettél nekem jegyet – dehogy nem

| **tami/o** *áll* csíkosmókus <Tamias>

►siberia tamio: óvilági csíkosmókus, burunduk <T. sibiricus>

| **tamil/o** *fn* tamil

tamila: *mn nyt* tamil <ta>

Tamilujo: *geo pol* Tamil Nadu <IN>

| **Tamiz/o** *geo* Temze

| **Tampere/o** *geo* Tampere

| **tampon/o** *gysz* tampon, géz- v. vattadugasz vö. vatbulo

tamponi: *tr orv* tamponál

| **tamtam/o** **1)** *zene* maláj tamtam

2) *zene* afrikai tamtam

tamtami: **1)** *tr zene* tamtamozik, tamtamon kiver

►tamtami mesaĝojn: üzeneteket tamtamo

2) *tr átv* veri a tamtamot, nagy húhót csap

►li tamtamas sian novan verkon: nagy húhót csap az új műve körül

| **tamul/o** l. tamilo

| **tamuz/o** <zsidó naptár szerinti hónap> tammuz

| **tan/i** **1)** *tr* cserez, <bört> kikészít

►li tanis la felon de la cervo: kikészítette a szarvas gereznáját

►mi tanos al vi la haŭton!: elevenen megnyúzlak!

►ni tanis al li la haŭton: *átv* jól elláttuk a baját, jól elagyabugyáltuk

tananto, tanenzo, tanilo: *kém* cserlé, cserzőanyag

tanino: *kém* csersav, tannin

tanisto: cserzővarga

tanacido: *kém ne* csersav *l.* tanino

tankolora: cserszínű

l.m. gajlotanino

| **tanacet/o** *növ* varádics <Tanacetum>

►balzama tanaceto: balzsamos aranyvirág, Boldogasszony tenyere *v.* mentája <T. balsamita> *szin* balzama krizantemo

►ordinara tanaceto: gilisztáüző varádics, gilisztavirág, varádicskóró <T. vulgare> *szin* ordinara krizantemo, verma krizantemo, vermoherbo

| **tanagr/o** *l.* tangaro

| **Tanagr/o** *geo tört* Tanagra

►tanagra statuetto: tanagra-szobor

| **tandem/o 1)** *jm* tandem <kocsi>

2) *jm* kétülékes kerékpár, tandemkerékpár

tandeme: tandemszerűen, egymás után

►tandeme jungitaj čevaloj: egymás után fogott lovak

►tandemaj motoroj: *tech* tandem motorok

| **tang/i 1)** *ntr* hajó bukdácsol, bókol

2) *ntr* zene tangózik

tango: 1) hajó bukdácsolás, bókolás *szin* tangado

2) zene tangó <zene és tánc>

tangado: hajó bukdácsolás, bókolás

| **Tanganjik/o 1)** *geo* Tanganyika-tó

2) *tört geo* Tanganyika vö. Tanzanio

| **tanga/o** *tex* tanga

| **tangar/o** *áll* tangara <Tangara>

| **tangent/o** *mat* tangens

►direkta tangento: iránytangens

►hiperbola tangento: tangens hiperbolikus

►inversa hiperbola tangento: arkusz tangens hiperbolikus

kotangento: *mat* kotangens

►hiperbola kotangento: kotangens hiperbolikus

►inversa hiperbola kotangento: arkusz kotangens hiperbolikus

l.m. arktangento, arkokotangento

| **tanĝ/i 1)** *tr* *mat* érint

2) *tr* érint, súrol

►la hirundo tanĝis la akvosurfacon: a fecske érintette a vízfelületet

►tanĝi temon: témát érint

tanĝanto: *mat* érintő <görbe, felület>

tanĝopunkto: 1) *mat* érintési pont

2) érintkezési pont

| **Tangŝan/o** *geo* Tangsan, Tangshan

| **Tanĝer/o** *geo* Tangerang

| **tank/o** *kat* harckocsi, tank

tankisto: *fn* *kat* harckocsizó

kontraŭtanka: *kat* tankelhárító, páncéltörő

tankobstaklo: *kat* harckocsiakadály, tankakadály

tankodivizio: *kat* tankhadosztály

tankofosaĵo: *kat* tankcsapda

| **tanka/o** *ir* tanka

| **tantal/o** *kém* tantál <Ta>

►tantala pentaklorido: tantál-pentaklorid

tantalato: *kém* tantalát

| **Tantal/o** *mit* Tantalosz, Tantalus

tantaligi: *tr* tantaloszi kínokkal gyötör, <elérhetetlen dolgokkal>

fájdítja a szívét

tantaliga: tantaloszi, szívfájdító, elérhetetlen

| **tantiem/o 1)** *gazd* jutalék, részesedés

2) *knyv* szerzői jogdíj, tantième

| **tantr/o** *bud* tantra

tantrismo: *bud* tantrizmus

| **Tanzani/o** *geo pol* Tanzánia <TZ> vö. Tanganjiko 2

| **ta/o** *l.* taŭo *II.*

| **tapet/o 1)** tapéta

►mi aĉetis dek rulaĵojn da tapeto: tíz tekercs tapétát vettem

►papera tapeto: papírtapéta

►plasta tapeto: műanyag tapéta

►surglui tapeton: tapétát felragaszt

2) *tex* falikárpit, faliszőnyeg *szin* tapiŝo 1

tapeti: 1) *tr* tapétáz

2) *tr* *tex* kárpitoz <falat>

tapetisto: tapétázó

tapetbordero: tapétaszegély

tapetgluo: tapétarasztó

tapetopordo: tapétaajtó

tapetpapero: tapétapapír

tapetrulaĵo: tapétatekercs

| **tapiok/o** *gaszt* tapióka

| **tapir/o** *áll* tapír <Tapirus>

| **tapiseri/o** *l.* tapiŝo 1

| **tapiŝ/o 1)** *tex* falikárpit, faliszőnyeg

►flandra tapiŝo: flamand falikárpit

►florara tapiŝo: virágmintás falikárpit

2) *tex* szőnyeg

►balai sub la tapiŝon: *átv* a szőnyeg alá söpör

►muralmura tapiŝo, tutplanka tapiŝo: padlószőnyeg *szin* tapiŝplanko

►oni metis ankaŭ vian problemon sur la tapiŝon: *átv* a te problémád is szőnyegre került

►persa tapiŝo: perzsa szőnyeg

►preĝa tapiŝo: imaszőnyeg

►ŝtofŝtria tapiŝo: rongyszőnyeg

►ŝvelmolaj tapiŝoj: süppedő szőnyegek

►tapiŝo kun noditaj ŝteberoj: csomózott szőnyeg

tapiŝi: 1) *tr* szőnyeggel borít

►tapiŝitaj ĉambroj: szőnyeggel borított szobák

2) *tr* *átv* szőnyegként borít

►floroj tapiŝis la kampon: virágszőnyeg borította a mezőt

tapiŝeto: 1) *tex* kis szőnyeg

2) *tex* ágyelő, lábszőnyeg

tapiŝisto: *fn* *tex* szőnyegszövő, szőnyegkészítő

tapiŝbalailo: szőnyegseprű

tapiŝbatilo: szőnyegporoló, prakker

tapiŝbendo: futószőnyeg

tapiŝbombado: *kat* szőnyegbombázás

tapiŝbroso: szőnyegkefe

tapiŝĉefo: *sp* szőnyegelnök

tapiŝfranĝo: szőnyegrojt

tapiŝkovrilo: szőnyegtakaró

tapiŝplanko: *tex* szőnyegpadló, padlószőnyeg

tapiŝreko: szőnyegporoló állvány

l.m. herbotapiŝo, kurtapiŝo, luktotapiŝo, murtapiŝo, planktapiŝo,

preĝotapiŝo, rultapiŝo, skriptapiŝo, ŝirmtapiŝo, vakstapiŝo

| **taps/o** *növ* molyhos ökörfarkkóró <Verbascum thapsus>

| **Taps/o** *tört geo* Tapszosz

| **tapsi/o** *növ* thapsia <Thapsia>

| **tar/o**¹ göngyöletsúly, tara

tari: *tr* táráz, <tárát, göngyöletsúly> lemér

►tari la keston: leméri a láda göngyöletsúlyát

kuntara: bruttó <súly>

sentara: nettó <súly>

| **tar/o**¹ *növ* táró, taró, karibkáposzta <Colocasia esculenta>
| **taraksak/o** *növ* pitypang <Taraxacum>
▶ *oficina taraksako*: pongyolapitypang, gyermekláncfü, kákics <T. officinalis>
| **tarantas/o** *jm* tarantász <fedett orosz utazókocsi>
| **tarantelo** *zene* tarantella <zene és tánc>
| **tarantul/o** *áll* tarantellapók, szongáriai cselőpók <Lycosa tarentula>
| **Tarav/o** *geo* Tarawa
| **tard/a** *ritk* késői *szin* malfrua
tardulo: *fn pszi* retardált <ember>
| **tardigrad/oj** *áll* medveállatkák, medveállatok, medveállatocskák <Tardigrada> *szin* ursobestetőj
| **Tarent/o 1)** *tört geo* Tarentum
2) *geo* Taranto
| **tarhonj/o** *gaszt ritk* tarhonya
| **tarif/o 1)** *gazd* vámtarifa *szin* dogantarifo
▶ *levi*, *malaltigi la tarifon*: növeli, csökkenti a tarifát
▶ *prefera tarifo*: kedvezményes tarifa
▶ *reprezalia tarifo*: büntetőtarifa
▶ *transita tarifo*: tranzit díjszabás
2) *gazd* díj, díjtétel, tarifa
▶ *internacia tarifo*: nemzetközi díjszabás
▶ *loka tarifo*: helyi díjszabás
▶ *noktokurenta tarifo*: éjszakai áramdíj
▶ *poŝtaj tarifoj*: postai díjak
▶ *publiktrafikaj tarifoj*: tömegközlekedési díjak
▶ *tarifoj de publikaj servoj*: közüzemi díjak
▶ *telefoniaj tarifoj*: telefondíjak
tarifi: *tr gazd* vminek <n> a díját megállapítja, díjat szab
tarifaro: díjtábla, díjszabás
tarifmarko: okmánybélyeg
tariftabelo: *gazd* díjtáblázat
l.m. anonctarifo, bloktarifo, dogantarifo, loktarifa, poŝttarifo, veturtarifo
| **Tarim/o** *geo* Tarim <folyó>
| **Tarkvini/o** *tört* Tarquinius
▶ *Tarkvinio la Fiera*: Tarquinius Superbus
| **Tarn/o** *geo* Tarn <folyó és megye>
| **tarok/o** *játék* tarokk <kártyajáték>
taroki: *ntr játék* tarokkozik
tarokkarto: *játék* tarokk-kártyalap
| **tarpan/o** *áll* tarpán <Equus ferus ferus>
| **Tarpej/o** *tört* Tarpeia
▶ *Tarpeja Roko*: Tarpeia-szikla
| **tars/o 1)** *anat* lábtő, tarsus
2) *áll* utolsó lábfejjé <rovarok>
3) *áll* csüd <madarak>
4) *l.* tarzo
tarsalgio: *orv* lábtőfájdalom, tarsalgia
| **Tars/o** *tört geo* Tarzus, Tarsus
▶ *Paŭlo el Tarso*: *kr* Tarzusi Pál
| **tarsi/o** *áll* koboldmaki <Tarsius>
| **Tarŝiŝ/o** *bibl* Tarsís, Társis
| **tartan/o**¹ *hajó* tartán <egyárbócos Földközi-tengeri halászhajó>
| **tartan/o**¹ *tex* tartán, skót kockás gyapjúszövet
| **Tartar/o** *mit* Tartaros, Tartarus
| **tartr/o 1)** *kém* borkő
2) *orv* fogkő *szin* dentokalkuluso
tartrato: *kém* tartarát

▶ *mezotartarata acido*: metaborkősav
▶ *tartrata acido*: borkősav, acidum tartaricum
l.m. borotarttrato
| **Tartuf/o** *ir* Tartuffe
tartufo: *fn átv* képmutató, álszent
| **tarz/o** *anat* szemhéjporc, pillaváz, tarsus
▶ *malsupra tarzo*: alsó szempillaváz, alsó szemhéjlemez, tarsus inferior
▶ *supra tarzo*: felső szempillaváz, felső szemhéjlemez, tarsus superior
tarzito: *orv* szemhéj bőrének gyulladása, tarsitis
| **tas/o 1)** *gaszt* csésze
▶ *taso sen tenilo*: fül nélküli csésze
2) *mérlegserpenyő*, *mérlegtányér* *szin* pesiltaso, pesiltelero
tasego: bögre, csupor
subtaso: *gaszt* csészealj
l.m. bektaso, kafotaso, tetaso, pesiltaso
| **task/o 1)** feladat, megbízás
▶ *al li doniĝis nur epizoda tasko*: neki csak mellékszerep jutott
▶ *al mi destiniĝis la tasko*: nekem jutott a feladat
▶ *defini al iu la taskon*: megszabja vkinek a feladatát
▶ *la tasko plenumiĝis sukcese*: a feladat sikeresen teljesült
▶ *li ne faris sian hejman taskon*: nem csinálta meg a házi feladatát
▶ *li prenis sur sin la taskon*: vállalta a feladatot
▶ *mi havas faskon da aliaj taskoj*: egy csomó egyéb problémám van
▶ *nesolvebla tasko*: megoldhatatlan feladat
▶ *partopreni en la tasko*: részt vállal a feladattól
▶ *starigi al si taskon*: feladatot tűz ki maga elé
2) *inf* feladat, task
▶ *fona tasko*: háttérfeladat
taski: *tr* felad, feladatul szab, feladatul állít
▶ *kio estas taskita en matematiko?*: mi van feladva matematikából?
▶ *la instruisto taskis al ni la priskribon de nia hejmo*: a tanár otthonunk leírását adta nekünk feladatul
▶ *la mastro taskis al ŝi la purigadon de la fenestroj*: a gazda rábízta az ablakok tisztítását
▶ *mi taskis al li raporton pri la okazintaĵoj*: feladatul szabtam neki, hogy számoljon be az eseményekről
taskaro: **1)** feladatkör
2) *isk* feladatgyűjtemény
altaskigi sin: nekilát a feladatnak
kromtasko, *plustasko*: külön feladat, plusz feladat
plurtaskado: *inf* többfeladatos v. párhuzamos feldolgozás, multitasking
▶ *kunlabora plurtaskado*: kooperatív többfeladatos feldolgozás
taskopleno: *inf* tálca <Windows>
taskreto: *inf* tevékenység-hálózat
tasktestado: *gazd ip* teljesítményteszt, benchmarking
taskvica: *inf* sorrendi v. szekvenciális, feladatsoros
l.m. esplortasko
| **Tasmani/o 1)** *geo* Tasmania <sziget>
2) *geo pol* Tasmania <tagállam> <AU>
| **Tass/o** *ir* <Torquato> Tasso
| **Taŝkent/o** *geo* Taskent
▶ *Taŝkento estas la ĉefurbo de Uzbekio*: Taskent Üzbegisztán fővárosa
| **tatam/o** szalmagyékény, tatami <JP>
| **tatar/o** *fn* tatár
▶ *volgaj tataroj*: volgai tatárok
tatara: *mn* tatár
Tatarujo, *Tatario*: **1)** *tört* Tatár Birodalom, Tatárország

2) *geo pol* Tatárföld <RU>

| **ta ta ta!** *isz* lárifári!

| **Tatr/oj** *geo* Tátra <hegység>

► Altaj Tatroj: Magas-Tátra

► Malaltaj Tatroj: Alacsony-Tátra

| **tatu/i** *tr* tetovál

tatuo: 1) tetoválás *szin* tatuado

2) tetoválás *szin* tatuajo

tatuado: tetoválás <cselekmény>

tatuajo: tetoválás <rajz>

| **tatu/o** *áll ált* tatu

| **taŭ** *knyv* «, tau <görög 't' betű> *szin* taŭo

| **taŭ/o**¹ l. taŭ

| **taŭ/o**¹ *vall fil* tao

taŭismo: *vall fil* taoizmus

taŭisto: *vall fil* taoista

| **taŭon/o** *fiz* tauon, tau-részecske, tau-lepton

| **taŭg/i** *ntr* alkalmas v. jó vmire, megfelel, képes vmire

► kio servas por ĉio, taŭgas por nenio^z: *kōzm* ami mindenre jó, az semmire sem jó

► li taŭgas nek por studo, nek por ludo^z: semmirekellő

► ne ĉiuj fruktoj taŭgas por manĝado: nem minden gyümölcs alkalmas étkezésre

► vi ne taŭgas por soldatservo: ön nem alkalmas katonai szolgálatra

► viaj ŝuoj ne taŭgas por tiel longa vojo: a cipőd nem alkalmas ilyen hosszú útra

taŭga: alkalmas, megfelelő, képes vmire

► ĉu vi trovas taŭgan instruiston por mia filo?: tudna szerezni alkalmas tanárt a fiamnak?

► mi trovas la nunan tempon ne taŭga por la iniciativo: nem találom alkalmasnak a mostani időt a kezdeményezésre

► taŭga bato, taŭga rebato: jól megfelelt neki, emberére talált taŭgeco: alkalmasság, megfelelőség

netaŭga: nem jó, nem megfelelő

► vi elektis netaŭgan ŝlosilon: nem jó kulcsot választottál maltaŭga, sentaŭga: alkalmatlan, semmire sem jó

► via inventaĵo estas netaŭga por niaj celoj, sed ĝi tute ne estas sentaŭga: az ön találmánya nem jó a céljainkra, de egyáltalán nem alkalmatlan

maltaŭgeco, sentaŭgeco: alkalmatlanság

sentaŭgaĵo: alkalmatlan holmi, kacat

sentaŭgulo: *fn* semmirekellő, mihaszna

► lasta sentaŭgulo: utolsó senkiházi

taŭgprovaĵo: *inf* sharware *szin* propagaĵo

l.m. martaŭga, profesitaŭgeco, semotaŭga, transitaŭga

| **taŭr/o** 1) *áll* szarvasmarha, tulok <Bos taurus>

2) *áll* bika

3) *átv* bika <férfi>

Taŭro: *csill* Bika, Taurus *szin* Bovo

taŭristo: torreádor

taŭrbatalo, taŭrfesto, taŭroludo: bikaviadal, corrida *szin* toreo

taŭrofero: *vall* bikaáldozat

| **Taŭrid/o** *tört geo* Taurisz vö. Krimeo

► Ifigenio en Taŭrido: Iphigénia Tauriszbán

| **Taŭrus/o** *geo* Toros-hegység, Torosz-hegység, Taurus-hegység

| **taŭtologi/o** *fil* tautológia, önmagával való meghatározás

| **taŭtomer/o** *kém* tautomer

taŭtomereco: *kém* tautomeria <tulajdonság>

taŭtomerismo: *kém* tautomeria <jelenség>

| **taŭz/i** 1) *tr* összekuszál, összekócol, összezilál, összeborzol

► ventopuŝo taŭzis la paperojn: egy széllokés összekuszálta a papírokat

► ne taŭzu miajn harojn: ne kócold össze a hajamat

2) *tr* rángat, cibál

► la popolo taŭzis la kulpulon: a nép cibálta a bűnöst taŭzita: kócos, kuszált, zilált

distaŭzi: *tr* szétzilál

► la kanonado distaŭzis nian regimenton: az ágyúzás szétzilálta az ezredünket

taŭzhara: kócos hajú

| **tav** *knyv* tav <héber 't' betű>

| **tavern/o** *gaszt* bodega, borozó, falatozó

| **tavol/o** réteg

► akvohava tavolo: *víz geo* víztartó réteg

► kalkpetra tavolo: *ásv* mészkőréteg

► la meza tavolo de la socio: a társadalom középrétege

► magneta duobla tavolo: *fiz* mágneses kettős réteg

► naftodona tavolo: *ásv* kőolajat adó réteg

► sociaj tavoloj: társadalmi rétegek

► tavolo de Appleton: *met* Appleton-réteg

► tavolo de neĝo: hóréteg

► tavolo el graso: zsírréteg

► viskoza tavolo: *geo* asztenoszféra

tavolaro: rétegződés, egymás feletti rétegek

tavolego: *geo* <földi> öv

tavoleto: *geo* rétegtag

tavoligi: *tr* rétegez

► la socio estas tavoligita: a társadalom rétegezett

► tavoligita pasto: réteges tészta

tavoliĝi: *ntr* rétegződik

tavoliĝo: rétegződés

► neakorda tavoliĝo: *ásv* diszkordáns település

► oblikva tavoliĝo: *ásv* keresztarétegződés *szin* kructavoliĝo

detavoliĝi: *ntr* rétegesen leválik

meztavola: középrétegbeli

subtavolo: alsó réteg, szubsztrátum *szin* substrato

surtavolo: felső réteg

tavoldiko: rétegvastagság

tavolfenomeno: *vill* szkineffektus

tavolkuko: *gaszt* rétes

tavolnubo: *met* rétegfelhő

tavolvulkano: *ásv* rétegvulkán

l.m. aertavolo, akvotavolo, bartavola, erctavolo, farbotavolo, globtavolo, kulturtavolo, limtavolo, magnettavola, naftotavolo, ozontavolo, polvotavolo, rultavolo, socitavolo, stiltavolo, ŝirmtavolo, turbidtavolo

| **tazet/o** *növ* tazetta, tazetta nárcisz <Narcissus tazetta>

| **Tbilis/o** *geo* Tbiliszi

► Tbiliso estas la ĉefurbo de Kartvelio: Tbiliszi Grúzia fővárosa

| **te/o** 1) *növ* tea, kínai teacerje <Camellia sinensis> *szin* tearbo

► teacoj: teafélék <Theaceae>

2) *gaszt* tea, tealevél

► bruna teo, nigra teo: fekete tea

► cejlona teo: ceyloni tea

► ĉina teo: kínai tea

► menta teo: mentatea *szin* mentoteo

► parfumita teo: illatosított tea

► pulvora teo: teapor, azonnal oldódó tea, instant tea

► verda teo: zöld tea

teino: *kém ex tein l.* kofeino

teismo: *orv* teamérgezés, Beya-szindróma, theinismus

teujo: teásdoboz

teumi: *ntr* *gaszt* teázik

tebovlo: *gaszt* fületlen teáscsésze

teceremonio: *gaszt* teaceremónia, teaszertartás

tedanco, tekunveno: *gaszt* teadélután, zsúr

tefiltrilo: *gaszt* teaszűrő

tehoru: ötórai tea ideje, teaidő

tekaldrono: *fn* *gaszt* teafőző <edény>

tekruĉo: *gaszt* teáskanna

tekulero: *gaszt* teáskanál

temanĝo: uzsonnatea, ötórai tea

temaŝino: *gaszt* teafőző, szamovár *szin* samovaro

teovo: *gaszt* teatojás

tesaketo: *gaszt* tasakos tea, filtertasak, teafilter

tesalono: *gaszt* teaüzlet, teázó <helyiség>

tetaso: *gaszt* teáscsésze

tetasaro: *gaszt* teáskészlet, teaservice

tetrinki: *ntr* teázik

tetrinkejo: *fn* teázó <hely>

l.m. buterteo, tiliteo

| **team/o 1** *sp* csapat

2 munkacsoport, team

teamestro: **1** *sp* csapatkapitány

2 csoportvezető, teamvezető

samteamano: csapattárs

teamkonkurso: *sp* csapatverseny

teamlaboro: csapatmunka

teamomatĉo: *sp* csapatmérkőzés

teamsporto: *sp* csapatsport

l.m. futbalteamo, televideamo

| **teatr/o 1** *ép* színház

►viziti teatron: színházba jár

2 színház <társulat>

►amatora teatro: amatőr színház

►Bulgara Esperanto-Teatro: *eo* Bolgár Eszperantó Színház

►Internacia Arta Teatro: *eo* Nemzetközi Művészszínház

►li destinis sin al la teatro: a színháznak kötelezte el magát

►Nacia Teatro: Nemzeti Színház

►varietea teatro: varietésszínház, orfeum, zenés kabaré

3 *műv* színház <műfaj>

►la klasika kaj moderna teatro: a klasszikus és modern színház

teatra: színházi, teátrális

►teatra dekoracio: színházi díszlet

►teatraj gestoj: teátrális mozdulatok

►teatra patoso: színház pátosz

►teatra prezentado: színházi előadás

teatraĵo: *ir* színdarab

teatremulo: *fn* színházkedvelő

teatrulo: színházi ember

grandteatro: *ép* *műv* nagyszínház

teatramanto: *fn* színházkedvelő

teatroarto: *műv* színművészet

teatrofrapo: hatásos fogás, színpadias fogás, coup de théâtre

teatrotajloro: színházi szabó

l.m. dancateatro, filmteatro, kinoteatro, muzikteatro, ombroteatro,

pultteatro, pupteatro, radioteatro, somerteatro

| **Teb/o 1** *tört geo* Théba

2 *tört geo* Thébai *szin* Teboj

| **Teb/oj** *l.* Tebo **2**

| **teba/a** *ex* ópium-, ópiumos

tebaismo: *orv* ópiummérgezés

tebaino: *kém* tebain

| **Tebaid/o** *tört geo* Thebais <Felső-Egyiptom>

| **tebe/o** thebe <váltópénz>

| **ted/i** *tr* untat, fāraszt

►en juneco logas, en maljuneco tedas^Z: *közm* ami csábítja az ifjút, untatja a vént

►mi estas tedita de tio: untat, fāraszt

►mi ne plu tedos vin: nem fārasztom többé

►nur sidi hejme tedas lin: az otthon ülés untatja

tedo: unalom

►ha, kia tedito!: ó, micsoda unalom!

►ĝistede ripeti: unalomig ismétél

teda: unalmas, untató

►tedaj babiloj: unalmas fecsegések

►teda homo: unalmas ember

tediĝi: *ntr* elunja magát

►li tediĝis de la atendado: elunta magát a várakozástól

►li tediĝis de la ĉiufoja rifuzado: megelégette az örökös visszautasítást

►mi tediĝis de vi!: elegend van belőled!

tedulo: unalmas ember

| **tedeum/o** *kr zene* Tedeum

| **tefigram/o** *met* hőmérséklet-entrópia diagram

| **teflon/o** *kém* teflon

teflona: *mn* teflon

| **tefoliin/o** *l.* teofilino

| **teftef/i** *ntr* *hgut* pöfög

►lokomotivo teftedis tra la kampo: mozdony pöfögött a mezőn át

| **teg/i 1** *tr* behúz, bevon <huzattal>

►antaŭ la forvojaĝo la servistoj tegis la meblojn per lina kovrilo: az elutazás előtt a szolgák lentakaróval húzták be a bútorokat

►la foteloj estis tegitaj per florornama kovrilo: a fotelok virágos takaróval voltak bevonva

►li tegis la kajerojn per blua papero: a füzetet kék papírba kötötte be

►tegi kusenon: párnára huzatot tesz

2 *tr* *tech* bevon, bevonattal lát el

►argenta monero tegita per oro: arany bevonatú ezüst pénz

►la ornamaĵoj estis tegitaj per oro: a díszek arannyal voltak bevonva

►la sofo estas tegita per ledó: a pamlag bőrrel van bevonva

tego: huzat, bevonat, burkolat *szin* tegaĵo, tegilo

►demeti la kontraŭpolvajn tegojn de la mebloj: leveszi a por ellen védő huzatokat a bútorokról

►kablo kun plasta tego: műanyag bevonatú kábel

►tegmenta tegaĵo: tetőhéjazat

►sedimenta tego: üledéktakaró

►seĝo kun silka tego: selyem huzatú szék

►tego sur kuseno: párnahuzat

►tubo kun izola tego: szigetelő bevonatú cső

tegaĵo: **1** *l.* tego

2 *mat* burok, lezárt

►algebra tegaĵo: algebrai lezárt

►konvekso tegaĵo: konvex burok

►lineara tegaĵo: lineáris burok

tegilo: *l.* tego

maltegi: *tr* huzatot lehúz, bevonatot eltávolít

retegi: *tr* újraráhúz, új bevonattal lát el

►retegi la pneŭojn: újraráhúzza a gumibroncsokat

tegosako: *tex* huzat <*pl.* ágyneműn>

l.m. kusentego, lignotegi, metaltegita, vimentegita

| **tegenari/o** *áll* zugpók <Tegenaria>

►doma tegenario: *áll* házi zugpók <T. domestica>

| **tegment/o** **1)** *ép* tető

►ardeza tegmento: palatető

►dukлина tegmento: nyeregtető

►duongropa tegmento: félkontyitető

►gropa tegmento: kontyolt tető *szin* grottegmento

►kruca tegmento: keresztetető

►mansarda tegmento: manzárdtető

►oblikva tegmento: magastető

►piramida tegmento: sátoztető

►plata tegmento: lapos tető

►pupitra tegmento: *ex l.* unuklina tegmento

►sela tegmento: *ex l.* duklina tegmento

►sinda tegmento: zsindeletető

►tabula tegmento: deszkatető

►tegola tegmento: cseréptető

►tura tegmento: toronytető *szin* turtegmento

►unuklina tegmento: félnyeregvető

2) *átv* fedél, hajlék

►li restis sen tegmento: fedél nélkül maradt

►sinjoro, mi ne estas inda, ke vi venu sub mian tegmenton: *bibl* uram, nem vagyok méltó, hogy a hajlékomba jöjj

3) *jm* tető

►malfermebla tegmento de aŭto: kocsit nyitható teteje

tegmenti: **1)** *tr ép* <tetővel> fed

►tegmenti domon: házat tetővel fed

2) *tr* *knyv* <betűre> kalapot ír

►vi forgesis tegmenti la s-n: elfelejtettél kalapot írni az s-re

tegmentisto: *ép* tetőfedő

tegmentleporo: *tréf* tetőnyúl, kőbor macska

antaŭtegmento: *ép* előtető

subtegmento: *ép* padlás, tetőtér

tegmentebeno: *ép* tetősík

tegmenteĝo: *ép* tetőél

tegmentleporo: *tréf* kőbor macska

tegmentrando: *ép* eresztet

tegmentvalo: *ép* vápa

l.m. grottegmento, kantelemento, pajlotelemento, ŝovtegmento,

tegmento, turtegmento, vitrotegmento, viziertelemento

| **tegol/o** *ép* tetőcserép vö. imprico, kalipetro, ŝindo

►fista tegolo: gerincscserép

tegoli: **1)** *tr ép* cserepez, csereppel fed

►tegoli la stalon: cserepezi az istállót

2) *tr* meggyőződik, hogy csak szabadkőműves van jelen

tegolejo: *ip* cserépgyár

tegolesanĝo: egymást fedő, pikkelyes elrendezésű *szin* skvamansanĝo

tegmento: *ép* cseréptető

l.m. ebentegolo

| **Tegu/o** *geo* Tegu

| **Tegucigalp/o** *geo* Tegucigalpa

►Tegucigalpo estas la ĉefurbo de Honduro: Tegucigalpa Honduras fővárosa

| **tegment/o** **1)** *áll* kültakaró, testtakaró

2) *növ* burok, takaró, védőburok, integumentum

| **Teheran/o** *l.* Teherano

| **Teheran/o** *geo* Teherán

►Teherano estas la ĉefurbo de Irano: Teherán Irán fővárosa

| **teĥnik/o** *l.* tekniko

| **teĥnolog/o** *l.* teknologo

| **teism/o** *vall fil* teizmus

| **teist/o** *vall fil* teista

| **tek/o** **1)** téka, gyűjtemény

2) aktatáska, irattárca *szin* aktujo

3) *növ* portokfél, portokrekesz, theca

4) *növ* mohtok, szelence, theca

5) *áll* védőtok, hydrotheca

tekkomputilo: *inf* táskagép, laptop *szin* sinokomputilo, porteblo komputilo

l.m. diskoteko, filmoteko, gazetoteko, kartoteko, libroteko, mapoteko, ovoteko

| **tekn/o** *zene* techno, techno zene

teknomuziko: *zene* techno zene

| **tekil/o** *gaszt* tequila, agávepálinka *szin* agavbrando

| **tekneci/o** *kém* technécium <Tc>

| **teknik/o** technika *szin* teĥniko

►tekniko de betonado: betonozási technika

►tekniko de librobindingo: könyvkötési technika

►tekniko de pentrado: festési technika

►teleaga tekniko: távirányítás-technika

teknika: technikai, műszaki

►teknika povosciado: műszaki tudás

►teknikaj malfacilaĵoj: technikai nehézségek

►teknikaj procedoj: műszaki eljárások

►teknikaj solvoj: technikai megoldások

►teknikaj sciencoj: műszaki tudományok

►teknikaj terminoj: műszaki szakszavak

teknikeco: műszaki jelleg

teknikisto: *fn* technikus, műszaki szakember

teknikizi: *tr* technicizál

teknikologio: *l.* teknologio

biotekniko: *biol tech* biotechnika

mikrotekniko: *eltr tech* mikrotechnika

multteknika: *tech isk* politechnikai

►multteknika altlernejo: politechnikai főiskola

teknikomania: műszaki mániás, technomániás

teknikostudento: *isk* műegyetemi hallgató, műszaki hallgató

l.m. elektrotekniko, fitotekniko, konstrutekniko, lumteknikisto,

psikotekniko, radiotekniko, sonteknikisto, zootekniko

| **teknikolor/o** *film* technikolor

| **teknokrat/o** *gazd* technokrata

teknokrata: *gazd* technokratikus, technokrata-

teknokratismo: *gazd* technokrácia, technokrata szemlélet

| **teknolog/o** *ip tech* technológus

teknologio: *ip tech* technológia

altteknologia: *tech* csúcstechnológiájú, high-tech

bioteknologio: *biol tech* biotechnológia

nanoteknologio: *ip tech* nanotechnológia

| **teknopati/o** *orv* munkaköri v. foglalkozási betegség, szakmai ártalom *szin* profesia malsano

| **teks/i** **1)** *tr* *tex* sző

►teksi linon: lent sző

►teksi tapiŝon: szőnyeget sző

►teksi tolon: vásznat sző

2) *tr* *átv* sző, kieszel

►teksi mensogojn: hazugságokat eszel ki

►teksi revojn: ábrándokat sző

►teksi ruzajn planojn: ravasz terveket sző

tekso: *mn tex* szövő-, szövési, textil-

►teksa procedo: szövési eljárás
teksado: *tex* szövés
teksaĵo: **1)** *tex* szövet
►lana teksaĵo: gyapjúszövet
2) *átv* szövevény, hálól
►fali en la teksaĵon de intrigoj: intrikák hálójába kerül
►longa teksaĵo de heroaj luktoj: hősies küzdelmek hosszú szövevénye
►tuttera teksaĵo: *inf* világháló, world wide web, www
3) *anat ex* szövet *l. histo*
teksaĵejo: *inf* hálólhely, webhely, website
teksaĵestro: *inf* webmester, webmaster
teksejo: *tex* szövéde, textilgyár
teksilo: *tex* szövőszék, esztováta
teksisto: **1)** *tex* takács
2) *tex ip* szövőmunkás
teksistino: *tex ip* szövőnő
teksuma: *tex* textil-
►teksumaj industrioj: *tex* textilipar, fonó-szövőipar
►teksumaj plantoj: textiltövények
teksumo: *tex* textiltövelgozás
teksumajo: *tex* textiltövel, textiltöru, fonó-szövőipari tövel
eltekxi: *tr atv* szö, kiföz, kigondol
►eltekxi planon: tervet szö
enteksi: **1)** *tr tex* beleszö
►enteksi desegnon: mintät beleszö
2) *tr atv* beleszö
►li enteksis la legendon en sia rakonto: az elbeszölésibe beleszötte a legendät
enteksitaĵo: *l. vefto*
trateksi: *tr tex atv* ätszö
teksaĵkomercisto: *gazd* textiltövelkereskedö
teksaĵplanto: *növ* textiltövel *szin* teksuma planto
tekstaranĝo: *tex* szövösmöd, szälelendenzés, alapkötés
►tola tekstaranĝo: vászonkötés
teksarto: *tex* szövöszet
teksbazo: *ex l. varpo*
teksindustrio: *tex ip* textilipar
teksumašino: *tex ip* szövögép
teksmaterialo: *tex* textiltövel
►animala teksmaterialo: állati textiltövel
►sinteza teksmaterialo: szintetikus textiltövel
►vegetaĵa teksmaterialo: növényi textiltövel
teksoštöpi: *tr tex* müstoppol, müstoppolással kijavít
| **Teksas/o** *geo pol* Texas <US>
| **tekst/o** szöveg
►akompana teksto: kíséröszöveg
►paroli nek al teksto, nek al preteksto: összevissza v. zagván beszél
►teksto farĉita per šablonaj esprimoj: közhelyekkel spēkelt szöveg
teksta: szöveges, szöveg-
►teksta eraro: szöveghiba
►teksta kritiko: szövegvkritika
►teksta parto de la libro: a könyv szöveges része
teksti: *ntr* <szöveg vhogyan> szöl
►la citaĵo tekstas tute alie: az idézet teljesen másképp szöl
►la leĝo tekstas jene: a tövelény így fogalmaz
►la statuto tekstas tiel, ke: az alapszabály úgy szöl, hogy
tekstaro: **1)** szövegvgyűtemény
2) *nyt* forrásanyag, korpusz *szin* korpuso **2**
tekstero: szövegrészlet, passzus *szin* tekstoparto

tekstilo: *inf* szövegszerkesztö *szin* tekstoprilaborilo, tekstoprogramo
ĉirkaŭteksto, kunteksto: *nyt* szövegvkörnyezet, szövegvösszefüggés, kontextus
►ĉi-kuntekste: ezzel összefüggésben
►el la kunteksto ĉio komprenblas: a szövegvkörnyezetből minden érthetö
►en ĉi tiu kunteksto: ebben az összefüggésben
hiperteksto: *inf* hiperszöveg, hipertext
interteksta: szövegvközi
►intertekstaj bildoj: szövegvközi äbräk
intertekste: szövegben, szöveg köztö
►legi intertekste: a szöveg köztö olvas
laŭtekste: szöveg szerint, szö szerint
►citi laŭtekste: szö szerint idéz
subteksto: **1)** *film* felirat, filmfelirat
2) felirat <kép, äbra alatt>
subteksti: *tr film* feliratoz
teleteksto: *tävk* képűjsäg, teletext
tekstanalizo: *nyt* szövevelemzés
tekstaranĝo: *knyv* szövevelelendenzés
tekstmesaĝo: *tävk* szöveges üzenet
►mallonga tekstmesaĝo: rövid szöveges üzenet, sms
tekstmesaĝi: *tr tävk* sms-ezik
tekstobrošuro: *ir* szövegvkönyv
tekstoklarigo: szövegvmagyarázat
tekstokompreno: *isk* szöveveértés
tekstolegilo: *l. skanilo*
tekstolibreto: **1)** *zene* szövegvkönyv, libretto
2) *zene* szövegvkönyv <*pl. lemezhez*>
tekstolibro: szövegvgyűtemény *szin* tekstaro **1**
tekstomarkilo: *fn* szövegvkiemelő <*ceruza*>
tekstoparto: szövevrész, szövegvpasszus *szin* tekstero
tekstoprilaborilo: *inf* szövegszerkesztö *szin* tekstilo
tekstprogramo: *l. tekstilo*
tekstoredaktado: *knyv inf* szövegszerkesztés
tekstorekonilo: *fn inf* szövegvfelismerö program, OCR-program
l.m. klapoteksto, leĝoteksto, varboteksto
| **tekstem/o** *nyt* szövevegyység, textéma
| **tekstil/a** **1.** teksuma
| **tekstur/o** *äsv* szövövszerkezet, textúra
| **tekt/o** *ép* földém
| **tektion/o**¹ *növ* tükfa, teak-fa <Tectona>
| **tektion/o**¹ *geo* földkéregmozgäs, földkéreg-deformäció
tektona: *geo* tektonikus
tektoniko: *geo* szerkezetföldtan, szerkezeti földtan, tektonika
tektonika: *geo* tektonikai
►tektonika mapo: tektonikai térkép
tektonismo: *geo* tektonizmus <jelenség>
tektonosfero: *geo* tektonoszfära
l.m. plattektonismo
| **tel/o** *tört* tell, telepölésdomb
| **Tel-Aviv/o** *geo* Tel-Aviv
| **tekvond/o** *sp* taekwondo, thekvondö
tekvondisto: *fn sp* taekwondös
| **tele-** tele-, täv- *l.* telefotografio, telekomuniko, telekonduki, telemehaniko, teleobjektivo, telepresilo, teleskopo, teletajpilo, televideo
| **telefon/o** *tävk* telefon, tävbeshölö
►äutomata telefono: automata <kapcsoläsü> telefon
►ĉela telefono: rádiötelefon *szin* radiotelefono

►diska telefono: tárcsás telefon
 ►inteligenta telefono kun Androjdo: androidos okostelefon
 ►interurba telefono: interurbán telefon
 ►lerta telefono, multuza telefono, plurfunkcia telefono: okostelefon, smart-telefon
 ►loka telefono: helyi telefon
 ►mesaĝregistra telefono: üzenetrögzítő telefon
 ►monera telefono: pénzbedobós telefon
 ►morsa telefono: morsetelefon
 ►portebla telefono: hordozható telefon, mobiltelefon
 ►publika telefono: nyilvános telefon
 ►samlinea telefono: ikertelefon
 ►sendrata telefono: vezeték nélküli telefon
 senkablá telefono: kábel v. vezeték nélküli telefon
 telefona: telefon-
 ►telefona alvoko: telefonhívás
 ►telefona centralo: telefonközpont
 ►telefona lineo: telefonvonal
 telefonado: telefonbeszélgetés
 telefoni: *tr* telefonál, megtelefonál
 ►telefonu la novaĵon: telefonáld meg a hírt
 telefonaĵo: *táv*k telefonüzenet
 telefonio: **1)** *táv*k telefónia, telefonálástechnika
 ►kondukila telefonio: vezetékes telefonálástechnika
 ►senfadena telefonio: kábel nélküli telefonálástechnika
2) *táv*k telefonhálózat, telefonrendszer
 telefonisto: *fn* *táv*k telefonkezelő, telefonos
 altelefoni: *tr* odatelefonál, betelefonál
 fortelefoni: *tr* letelefonál, eltelefonál <*pl.* bizonyos összeget>
 telefonaŭdilo: *táv*k telefonkagyló
 telefonbudo, telefonĉelo: *táv*k telefonfülke
 telefoncentralo: *táv*k telefonközpont
 telefoncentralisto: *fn* *táv*k telefonközpontos
 telefonkamero: *fo*t mobil-fényképezőgép, mobilkamera
 telefonkarto: *táv*k telefonkártya
 telefonlibro: *táv*k telefonkönyv
 telefonlibreto: *táv*k telefonregiszter, telefonszámjegyzék
 telefonlineo: *táv*k telefonvonal
 telefonmarko: *táv*k tantusz
 telefonmesaĝo: *táv*k telefonüzenet
 telefonmesaĝi: *tr* *táv*k telefonon keresztül üzen
 telefonnumero: *táv*k telefonszám
 telefonogramo: *táv*k telefontávirat, telefonogram
 telefonpaliso: *táv*k távirópózna
 telefonreto: *táv*k telefonhálózat
 telefonŝnuro: *táv*k telefonzsinór
 telefonvoko: *táv*k telefonhívás
 telefonzombio: *pej* telefonzombi
l.m. disktelefono, kablotelefono, panetelefono, poŝtelefono, radiotelefono, strattelefono, videotelefono
| telegraf/o *táv*k táviró
 ►bildiga telegrafo: képtáviró
 ►telegrafo kaj telefono: postátávirat és telefon
 ►tipopresa telegrafo: betűnyomtató táviró
 telegrafa: *táv*k távirat-, távirati
 ►telegrafa depeŝo: távüzenet
 ►telegrafa kodo: távirati kód
 ►telegrafa stilo: távirati stílus
 telegrafi: *tr* *táv*k táviratoz, telegrafál
 telegrafaĵo: *táv*k távirat *szin* telegramo

telegrafio: *táv*k telegráfia, távirórendszer
 ►bildiga telegrafio: képtávirás
 ►kvadrupleksa telegrafio: quadruplex telegráfia
 ►optika telegrafio: optikai távirórendszer
 fototelegrafado: *táv*k képtávirás, fototelegráfia
 fototelegrafi: *tr* *táv*k képtáviratozik, fényképet továbbít, fototelegrafál
 fototelegrafilo: *táv*k képtáviró, fototelegráf
 fototelegrafio: *táv*k fénytávirás, fototelegráfia
 telegrafagentejo: távirati iroda
 telegrafcentralo: *táv*k táviróközpont
 telegrafplanto: *l.* oscila desmodio
l.m. radiotelegrafio
| telegram/o **1)** *táv*k távirat *szin* telegrafaĵo
 ►ĉifrita telegramo: rejtjeles távirat
 ►dekorita telegramo: díszátávirat
 ►gratula telegramo: üdvözlő távirat
 ►interŝanĝi telegramojn: táviratokat vált
 ►kondolencia telegramo: részvétátávirat
 ►multobla telegramo: többszörös távirat
 ►telefonita telegramo: telefonos távirat, telefonon bemandott távirat
2) *táv*k levélátávirat
 telegramportisto: *táv*k táviratpostás
| teleks/o *táv*k telex<üzenet>
 teleksi: *tr* *táv*k telexezik, telexet küld
 teleksilo: *táv*k telexgép
| Telemaĥ/o *mit* Télemakhosz, Telemachus
| telemark/o *sp* telemark, irányváloztatási forgás <sielés>
| telematik/o *táv*k *inf* telematika <híradástechnika + informatika>
| telencefal/o *anat* végagy, végvelő, telencephalon
| teleologi/o *fil* teleológia, célokság *szin* celismo
| teleoste/oj *áll* valódi csontoshalak, felsőbbrendű halak <Teleostei>
| telepati/o gondolatátvitel, telepátia
 telepatia: telepatikus
| teler/o **1)** *gaszt* tányér, tál
 ►el malplena telero vane ĉerpas kulero^Z: *közm* üres tálba hiába merül a kanál
 ►fajenca telero: fajansztál
 ►lavi la telerojn: elmosogatja a tányérokat
 ►plata telero: lapostányér
 ►profunda telero: mélytányér
 ►vi povas ricevi teleron da supo: kaphat egy tányér levest
2) tányér <alakú tárgy>
 ►fluganta telero: repülő csészéalj
 ►telero de pesilo: mérleg serpenyője
 teleraro: *gaszt* tányérkészlet
 telereto: *gaszt* kistányér
 telerbretaro: tányértartó polc, almárium
 telerlavilo: mosogatógép
 telerlavisto: edénymosogató
 telermeblo: pohárszekrény, kredenc
 telerpreta: konyhakész
 telerrako: edényszárító
 telerrisorto: *tech* tányérrugó
 telertuko: konyharuha
 telervarmigilo: *gaszt* tányérmelegítő
 ►elektra telervarmigilo: villamos tányérmelegítő
l.m. akvotelero, desertotelero, kuktelero, pesiitelero, suptelero
| telestik/o *ir* telesztichon vö. akrostiko, mezostiko

| **teleŭt/o** *fn* teleut

teleŭta: *mn nyt* teleut

| **teleŭtospo/o** l. telisporo

| **televizi/o** l. televideo

| **telfer/o** *jm* függővasút, kötélvasút, drótkötépályás felvonó vő.
funikularo

► kajuta telfero: kabinos felvonó

► seĝa telfero: libegő, üléses felvonó

telferi: *tr jm* függővasúttal visz v. szállít

l.m. skitelfero

| **teli/o** *növ* teleutotelep

telimicetoj, teliomicetoj: *növ* telispórás gombák <Teliomycetes>

telisporo: *növ* kitartóspóra, téli spóra, teliospóra, teleutospóra *szin*
vintrosporo

| **telkel/e** *gazd* szavatosság nélkül, tel quel

► vendi, aĉeti telkele: szavatosság nélkül ad el, vásárol

| **telofaz/o** *biol* telofázis <osztódás>

| **telomero** *biol* telomer, teloméra

| **telope/o** *növ* telopea

| **telugu/o** *fn* telugu

telugua: *mn nyt* telugu <te>

| **telur/o** *kém* tellúr <Te>

telurito: *ásv* tellurit

| **tem/o**¹ **1)** téma, beszédtema, beszéd tárgy

► la okazaĵo liveris temon al diskuto: az eset témául szolgált a
vitához

► lia konduto fariĝis temo de babiloj: viselkedése beszédtema lett

► ni revenu al la temo: térjünk vissza a témára

► paroli nek al temo, nek al celo: összevissza beszél

► tegmenta temo: általános téma, főtéma

2) ált tárgy, téma

► la temo de mia disertaĵo: disszertáció tárgya

► la temo de via letero: levelének tárgya

3) *ir* érvforrás, toposz, locus *szin* lokuso

4) *zene* téma

► elaborado de la temo: a téma kidolgozása

► temo kun variaĵoj: téma variációkkal

5) *nyt* téma, topik, topic *szin* frazotemo vő. remao

6) *nyt* tőalak

temi: *ntr* vmiről v. vkiről szól v. szó van

► la romano temas pri amaventoj: a regény szerelmi kalandokról
szól

► pri kio temas?: miről van szó?

► temas ne pri tio, ke: nem arról van szó, hogy

► temas ne pri vi: nem rólad van szó

► temas pri mia peto: a kéréséről van szó

► via mesaĝo temas pri tikla afero: az üzenete kényes ügyről szó

temaro: témakör

teme de: vminek az apropóján

► teme de la lastaj diskutoj: a legutóbbi viták apropóján

temigi: *tr* szóba hoz, felvet, szóvá tesz, beszédtemává tesz, tematizál
szin endiskutigi

► lastfoje vi temigis la instruadon: múltkor szóba hoztátok a tanítást

► la opozicio ofte temigas la malsukcesojn de la registaro: az
ellenzék gyakran tematizálja a kormány kudarcait

aliteme: *hsz* apropó, más téma

ĉi-teme: e témában, ebből az apropóból

detemiĝi: *ntr* eltér a témától, elkalandozik

detemiĝo: eltérés, kitérő, elkalandozás <téma, tárgy> *szin* digresio

ekstertema: témán kívüli, témához nem tartozó

► nun ni ne parolu pri ekstertemaj aferoj: most ne beszéljünk
témához nem tartozó ügyekről

flanktemo: melléktema

temelektio: témaválasztás

temgvidanto: *fn isk* témavezető <tanár>

temlinio: **1)** tárgysor <levél>

2) *inf* tárgymező

temrolo: *nyt* tematikus szerep

temvorto: *nyt* vezérszó

temvortaro: *nyt* tematikus szótár *szin* laŭtema vortaro

| **tem/o**¹ thema <bizánci katonai és közigazgatási egység>

| **tembr/o** *zene* *nyt* hangszín, hangárnyalat, tónus *szin* sonkoloro,
voĉkoloro

| **temerar/a** *ritk* merész, rettenthetetlen, rendületlen

► Karolo la Temerara: *tört* Merész Károly

| **Temis/o** *mit* Themisz, Themis, Justitia

| **Temistokl/o** *tört* Themisztoklész

| **temp/o** **1)** idő

► absoluta tempo: *fiz* abszolút idő

► antaŭ nelonga tempo: nemrég, nem sokkal ezelőtt *szin* antaŭ
nelonge

► antaŭ nia tempo<kalkulo>: időszámításunk előtt

► de tempo al tempo: időnként, időről-időre

► de tiu tempo: attól az időtől fogva, akkortól kezdve

► donu al mi iom pli da tempo: adjon nekem egy kicsit több időt

► ekde tempo nememorebla: időtlen idők óta, az idők kezdete óta

► en la antikvaj tempoj: a régi korokban, a régi időkben

► en la bona malnova tempo^Z: a régi szép időkben

► en la ĝusta tempo: a megfelelő időben

► en la tempo de la franca revolucio: a francia forradalom idején

► en la unua tempo: először, az első időben

► estas tempo por ĉio: mindennek megvan a maga ideje, mindent a
maga idején

► grandaj tempoj: nagy idők

► jam estas tempo hejmeniri: már ideje hazamenni

► jam temp' está: *eo* itt az idő, most vagy soha

► la afero havas tempon^Z: a dolog ráér

► la alveturo prenis multan tempon: az odautazás sok időt vett
igénybe

► la tempo forflugis: elrepült az idő

► la tempo limakas: ólomlábakon jár az idő

► la tempo pasinta instruas nin pri la tempo estonta: *közm* múltnak
tanulsága, jövő okulása

► la tempo pasinta neniam revenos: *közm* az elmúlt idő soha vissza
nem jő

► la tempon venontan ankoraŭ neniu konas: *közm* senki nem lát a
jövőbe

► loka tempo: helyi idő

► Mez-Eŭropa Tempo: közép-európai idő

► mi ne havas hodiaŭ tempon: nincs ma időm

► plej bona kuracisto estas la tempo^Z: *közm* az idő a legjobb orvosság

► suna tempo: *csill* napidő

► temp' estas mono^Z: *közm* az idő pénz

► temp' estas valoro simile al oro^Z: *közm* az idő pénz

► tempo de latenteco: *orv* lappangási idő

► tempo de reago: *tud tech* reakcióidő, reagálási idő, válaszüdő

► tempo de transiro: átmeneti idő, *inf* terjedési idő <adat>

► tempo toleras, sed vero aperas^Z: *közm* az igazság előbb-utóbb
kiderül

► tio ne bezonas multan tempon: nem kerül sok időbe

►universala tempo: *csill* világidő, ÚT
 ►vi nur ŝtelas al mi la tempon: csak az időmet rabolod
2) nyt idő *szin* tenso
 ►stanta tempo: jelen idő *szin* estanteco 3, as-tempo, prezenco
 ►estonta tempo: jövő idő *szin* estonteco 3, futuro, os-tempo
 ►pasinta tempo: múlt idő *szin* estinteco 3, is-tempo, preterito
3) zene hangsúly, ütés, ütemrész *szin* pulso 2
 ►muzikaĵo je tri tempoj: háromnegyedes ütemű zenedarab
4) l. ritmo
 ►tempo de marŝo: indulótempó, tempo di marcia
 ►tempo de menueto: menüett-tempó, tempo di minueto
 tempa: **1)** idő-, időbeli
2) időleges, átmeneti
 ►tempaj malagrablaĵoj: átmeneti kellemetlenségek
 tempas: *ntr* itt az ideje
 ►tempas ellitiĝi: itt az ideje felkelni
 tempeto: egy kis idő
 ►ankoraŭ tempeton!: még egy kis időt!
 tempumi: **1)** *tr* időzít
 ►tempumita eksplodilo: időzített pokolgép
2) ntr tartózkodik vhol *szin* restadi
 tempumilo: *fn* időzítő, időzítőszerkezet
 ►kuireja tempumilo: *gaszt* konyhai visszazámláló, konyhai időmérő
 v. időzítő *szin* sontempumilo
 altempigi: **1)** *tr* <órát> pontosít v. beállít
 ►la horloĝisto nun altempigis mian horloĝon: az órás most állította be az órámat
2) tr időzít, időben vmihez igazít
 ►li altempigis sian respondon por la apero de la revuo: a folyóirat megjelenésére időzítette a választ
 alitempe: máskor
 antaŭtempa: **1)** idő előtti, korai
 ►antaŭtempa akuŝo: korai szülés
2) nyt előidejű
 antaŭtempe: idő előtt, túl korán
 antaŭtempeco: **1)** koraiság
2) nyt előidejűség
 ĉi-tempo: jelenleg, mostanában
 ĉiutempe: minden időben, mindenkor
 ►ĉiutempe vi povas veni: mindenkor jöhetsz
 detempe de: vminek az idejétől számítva
 ►detempe de la turka okupado: a török hódoltság idejétől fogva
 dumtempa: időleges, ideiglenes, időszakos
 ►dumtempa restado: időleges tartózkodás
 dumtempe: időlegesen, ideiglenesen, időszakosan
 duontempo: *sp* félidő
 fortempiĝi: *ntr* elévül *szin* malvalidiĝi
 intertempo: köztes idő
 intertempa: közbeni, időközi *szin* duma 2
 intertempe: időközben
 kromtempo: *sp* hosszabbítás
 laŭtempa: **1)** idő szerinti
2) átv korszerű, időszerű
 neplentempa: részidős
 ►mi faras neplentempan laboron: részidős munkát végzek
 plentempa: egész idős, teljes idő
 ►plentempaj kaj partatempaj laboruloj: teljes idős és részidős dolgozók
 portempa: időleges, ideiglenes, provizórikus *szin* provizora
 posttempa: megkészt, elmaradt, hátralékos, idő utáni

posttempeco: **1)** késedelem
2) nyt utóidejűség
 portempe: jelenleg, pillanatnyilag, egyelőre, időlegesen
 pratempe: *tört* ősidő
 ►de pratempe: ősidők óta, ősidőktől fogva *szin* de antikve
 samtempa: **1)** egykorú
 ►laŭ samtempaj dokumentoj: egykorú dokumentumok szerint
2) nyt ált egyidejű, szinkron, szimultán *szin* duma 1
 ►la samtempaj prelegoj okazas en la sama konstruaĵo: az egyidejű előadásokra ugyanabban az épületben kerül sor
 ►samtempa elsendo: élő adás
 ►samtempa interpretado: szinkron tolmácsolás
 samtempe: ugyanakkor, egyszerre, egy időben, ugyanabban az időben
 ►samtempe kun la enmarŝo sonis muziko: a bevonulással egy időben szólt a zene
 samtempi: *ntr* <időben> egybeesik vmivel
 ►lia edziĝo samtempis kun la mia: az esküvője egybeesett az enyémmel
 samtempeco: egyidejűség, szinkronitás
 samtempano, samtempulo: kortárs
 sentempa: időtlen
 ►sentempa beleco: időtlen szépség
 siatempa: **1)** annak idején
 ►siatempa ankaŭ vi estis bela: annak idején te is szép voltál
2) a maga idején
 ►ĉion faru siatempa: mindent a maga idején csinálj
 tiutempa: abban az időben, akkor
 unuatempa: az első időkben való v. történő
 ►la unuatempaj malfacilaĵoj: az első idők nehézségei
 tempadjekto: *nyt* időhatározó
 tempadverbo: *nyt* időhatározó-szó
 tempaĝo: kor, *geo* korszak
 ►ora tempaĝo: aranykor
 ►tempaĝo de polurita ŝtono: csiszoltkő-korszak
 tempaltempe: időnként
 templabori: *ntr* órabérben dolgozik
 tempobanko: időbank <közhasznú tevékenységnél>
 tempoduono: *sp* félidő
 tempoekskurso: időutazás
 tempofluo: időfolyam, az idő múlása
 tempointervalo: időköz, időintervallum
 tempokalkulo: *tört* időszámítás
 tempokapsulo: időkapszula
 tempokonstanto: *fiz* időállandó
 tempokupa: időigényes
 tempokurumo: *sp* időfutam
 tempolimo: határidő, időhatár
 tempomaŝino: időgép
 tempomastrumado: *gazd* időgazdálkodás, time management
 tempomezurilo: időmérő eszköz
 tempomezuristo: *fn sp* időmérő
 tempordo: időrend
 tempopartigo: *inf* időosztás, időmegosztás
 tempopasigo: időtöltés, szórakozás
 tempopasigilo: szórakoztató eszköz
 tempoperdo: idővesztés
 tempoplano: időterv, ütemterv
 tempopremo: időkényszer, az idő szorítása
 tempopunkto: időpont

temporaba: időrábló
 temporelajso: *vill* időrelé
 temporezulto: *sp* időeredmény
 tempostampi: *ntr ip* bélyegez <munkahelyi óránál>
 tempostampilo: *ip* bélyegzőóra
 tempostratigrafio: *geo* időrétegtan, kronosztratiográfia
 tempovojaĝo: időutazás
 tempozono: *geo* időzóna, időövezet *szin* daŭbo, horzono
 temprezista: időálló
 tempunuo: időegység
 tempumŝaltilo: *tech* időzítőkapcsoló
l.m. as-tempo, ĝustatempe, is-tempo, jartempo, lastatempe, lernotempo, libertempo, limtempo, livertempo, longatempe, nuntempe, os-tempo, provotempo, realtempa, spactempo, verbotempo

| **temper/i**¹ *ntr műv* temperával fest

tempero: *műv* tempera <technika>

tempere: *műv* temperával

►pentri freskon tempere: freskót temperával fest

temperfarbo: tempera <festék>

l.m. ovotempero

| **temperi**¹ *tr zene* temperál

tempero, temperado: *zene* temperálás

►egala temperado: egyenletes <lebegésű> temperálás

►meza temperado: középhangos temperálás

| **temperament/o** *pszi* vérmérséklet, lelki alkat, temperamentum

►kolerika temperamento: kolerikus vérmérséklet

►limfata temperamento: flegmatikus vérmérséklet

►melankolia temperamento: melankolikus vérmérséklet

►sangvina temperamento: szangvinikus vérmérséklet

temperamenta: **1)** *pszi* vérmérsékleti, temperamentumbeli

2) *átv* temperamentumos

►temperamenta italo: temperamentumos olasz

| **temperatur/o** **1)** *fiz* hőmérséklet, hőmérséklet

►altiĝo kaj malaltiĝo de la temperaturo: a hőmérséklet emelkedése és csökkenése

►ĉambra temperaturo: szobahőmérséklet

►ĉe temperaturo de 20 celsiaj gradoj: 20 C fok hőmérsékletnél

►fanda temperaturo: olvadási hő

►helintensa temperaturo: feketetest-hőmérséklet, Planck-hőmérséklet

►kia temperaturo estas hodiaŭ?: milyen hőmérséklet van ma?

2) *orv* testhőmérséklet

►mezuri la temperaturon de la malsanulo: megméri a beteg hőmérsékletét

alttemperatura: magas hőmérsékletű

malalt-temperatura: alacsony hőmérsékletű

meztemperaturo: átlaghőmérséklet, középhőmérséklet

l.m. aertemperaturo, korpotemperaturo

| **tempest/o** *met* heves vihar, erős vihar vö. ŝtormo

►tempesto furiozis sur la atlantika marbordo: vihar dühöngött az atlanti tengerparton

tempesti: *ntr* *átv* viharzik, viharosan cselekszik

►mongolaj hordoj tempestis al Eŭropo: mongol hordák zúdultak Európára

| **tempi/o** *anat* halánték, tempus

tempia: *anat* halánték

►tempia arterio: halántékartéria, arteria temporalis

tempiobuklo: pajesz

tempioŝto: *anat* halántékcsontr, os temporale *szin* temporalo

| **templ/o** **1)** *vall* ép templom vö. preĝejo

►budhana templo: buddhista templom

►cirkla templo: körtemplom

►egipta templo: egyiptomi templom

►framasona templo: szabadkőműves templom

►la templo de Zeŭso en Olimpio: az olümpiai Zeusz-templom

►romia templo: római templom

2) *átv* templom

►lia domo estis templo de la artoj: a háza a művészetek temploma volt

►via korpo estas la templo de la Sankta Spirito: a tested a Szentlélek temploma

Templo: *bibl* ép a zsidók jeruzsálemi temploma

►Jesuo elpelis la vendistojn el la Templo: Jézus kiűzte az árusokat a templomból

templano: *kr* *kat* templomos v. templárius lovag *szin* templokavaliro

►ordeno de la templanoj: a templomos lovagrend

bontemplano: a Good Templar rend tagja, antialkoholista,

goodtemplarista

templokavaliro: *kr* *kat* templomos v. templárius lovag *szin* templano

| **temporal/o** *anat* halántékcsontr, os temporale *szin* tempioŝto

►la temporalo konsistas el la skvamo, la petro kaj la timpanoŝto: a halántékcsontr a pikkelyből, a piramiscsontrból és a dobüregcsontrból áll

| **tempur/o** *gaszt* tempúra

| **ten/i** **1)** *tr* tart, fog

►li tenas ĝin malproksime de scivolaj rigardoj: távol tartja a kíváncsi szemektől

►teni en siaj manoj: kezében tart

►teni la okulojn malfermitaj: nyitva tartja a szemét

►teni la okulojn en streĉo²: mereszti a szemét

►teni per fera mano: vasmarokkal fog

2) *tr* tart, megtart, megőriz, tárol

►teni en bona ordo: szép rendben tart

►teni en la kapo: fejben tart

►teni la atenton: leköti a figyelmét

►teni la piĉon: tisztán intonál

►teni la tempolimon: betartja az időt

►teni la vorton: tartja a szavát

►teni orda la loĝejon: rendben tartja a lakást

►teni preta: készenlétben tart

►teni pura: tisztán tart

►teni varma: melegen tart

►tenu la bekon!: tartsd a csöröd!

►tenu la buŝaĉon!: tartsd a pofád!

3) *tr* tart, fenntart, működtet

►teni antaŭ la okuloj: szemmel tart

►teni aŭton: kocsit tart, autója van

►teni butikon: üzlete van

►teni la regstangojn: nála van a kormányrúd, ő mozgatja a szálakat

4) *tr* tart, alkalmaz, irányít

►teni amantanon: szeretőt tart

►teni du servistojn: két szolgát tart

►teni guvernantanon: nevelőnőt tart

►teni sub pantoflo: papucs alatt tart

teni sin: **1)** tartja magát

►ili tenis sin flanke de la disputoj: távol tartották magukat a vitáktól

►la templo tenas sin de mil maroj: a templom ezer éve fennáll

►la varmego plu tenas sin: tovább tart a hőség

►li bone tenas sin: jól tartja magát

►li tenas sin al sia promeso: tartja magát az ígéretéhez

2) egymást tartják

►la akrobatoj tenas sin: az akrobaták egymást tartják

3) viselkedik

►la infano tenas sin dece: a gyerek illendően viselkedik

teno, tenado: **1)** fogás, tartás, megtartás

►fiksa teno de la pordo per ĉarniroj: az ajtó szilárd tartása csuklópántokkal

►la tenado de la kupolo: a kupola tartása

►la teno de la kovrilplato loziĝis: meglazult a fedlap

►tenado de prahejmaj bestoj: *agr* őshonos állatok tartása

►teno de vokalo: *nyt* magánhangzó tartása

2) tárolás

3) *nyt* zártartás

4) *zene* nyújtás, kitartás

►ludi tenade, ludi tenante: <hango> kitartva v. tenuto játszik

tenanto: vminek v. vkinek a tartója, kitartója, fenntartója

►la tenanto de la lernejo estas la loka registaro: az iskola fenntartója a helyi önkormányzat

►li estas tenanto de vastaj bienoj: nagy birtokok tulajdonosa

►tenanto de raraj sovaĝbestoj: ritka állatok tartója

►tenanto de la amorantino: a szerető kitartója

tenejo: raktár, tárolóhely, tárolóhelyiség

►li havis tenejon malantaŭ la butikoj: a bolt mögött volt egy raktára

►tenejo de fatrasoj: lomtár

►tenejo de purigiloj: tisztítóeszközök tárolóhelyisége

tenema: szívós, tartós, kitartó *szin* tenaca

teniĝi: **1)** *ntr* tartja magát

►la aŭtunaj folioj ankoraŭ teniĝas sur la branĉoj: az őszi falevelek még tartják magukat az ágakon

2) *ntr* viselkedik, vhogyan tartja magát, viszonyul

►ĉu vi teniĝas al via promeso: tartod magad az ígéretedhez

►kiel vi teniĝas al la reformo?: hogyan viszonyulsz a reformhoz?

3) *ntr* tárolódik, tárolva v. tartva van

►en la ĉambro teniĝis konfitaĵoj: a szobában befőtteket tartottak
teniĝo: **1)** tartás, póz

►li havas la teniĝon de soldato: katona tartása van

►mi prenis fieran teniĝon: büszke tartást vettem fel

►dignoplena teniĝo: méltóságos tartás

2) viselkedés, magaviselet, viszonyulás

►malamika teniĝo al ĉio esperanta: ellenséges viszonyulás minden eszperanto dologhoz

tenilo: fogantyú, szár, nyél, tartófül, tartó

►tenilo de fosilo: ásó nyele

►tenilo de glavo: kard fogantyúja

►tenilo de kruĉo: kancsó füle

tenujo: tartály, tartóedény, tárolóedény

alteni: **1)** *tr* hozzáköt, hozzákapcsol, rögzít

►fera ringo altenas la ĉenon al la muro: vasgyűrű rögzíti a láncot a falhoz

2) *tr* odatart

►altenu la sitelon por la ĉevalo: tartsd oda a vödört a lónak

alteno: *nyt* záralkotás, implózió

alteniĝi: *ntr* tapad, ragad

►la gluo alteniĝis al mia mano: a ragasztó a kezemhez tapadt

2) *ntr* kötődik, ragaszkodik

►liaj lernantoj alteniĝas al li: diákjai kötődnek hozzá

alteniĝo: hozzáállás, viszonyulás

altoteno: *kr* úrfelmutatás, elevatio *szin* hostilevo

antaŭteni: *tr* maga elé tart, vki v. vmi elé tart

►li antaŭtenis pistolon: pisztolyt tartott maga előtt

ĉirkaŭteni: *tr* átfog, körbefog, átfogva tart

deteni: **1)** *tr* távol tart, eltart vmitől

►detenu la hundon, dum mi eniros: tartsd távol a kutyát, míg bemegyek

►detenu viajn soldatojn de nia urbo: tartsd távol katonáidat városunktól

2) *tr* visszatart vkit, megóv vmitől

►deteni sin de viandaĵoj: tartózkodik a húsételektől

►detenu vin de ebriĝo: tartózkodj a lerészegedéstől

►detenu vin de malbonaj amikoj: óvakodj a rossz barátoktól

►mi volas deteni vin de senpripensaĵoj: vissza akarlak tartani egy meg gondolatlaniságtól

deteniĝemo: tartózkodás, óvakodás

disteni: **1)** *tr* széttart

►trabo distenis la enfaliĝemajn murojn: egy gerenda tartotta szét az omlatag falakat

2) *tr* külön tart, különválasztva tart

►ni distenas la anasojn kaj anserojn: külön tartjuk a kacsákat és a libákat

elteni: **1)** *tr* kitart, kiáll

►Eger eltenis la turkan sieĝon: Eger kiállta a török ostromot

►elteni la komparon iu ajn: bárkivel kiállja az összehasonlítást

►elteni la provon: kiállja a próbát

►la publiko eltenis malgraŭ la pluvo: a közönség az eső ellenére kitartott

►li eltenis ĉe sia edzino: kitartott a feleségénél

2) *tr* kibír, elvisel

►li eltenis la sortobatojn: elviselte a sorscsapásokat

►mi ne eltenas ĉi tiun impertinentulon: nem tudom elviselni ezt az arcátlant

eltenebla: kibírható, elviselhető

enteni: **1)** *tr* magában foglal v. rejt, tartalmaz

►la erco entenas ankaŭ oron: az érc aranyat is tartalmaz

►la prezo entenas trifojan mangadon: az ár háromszori étkezést tartalmaz

2) *tr* befogad, elfér benne

►la barelo entenas 50 litrojn: a hordóban 50 liter fér el

►la teatro entenas mil homojn: a színház ezer embert fogad be

enteno: tartalom *szin* enhavo

forteni: *tr* távol tart, eltart vmitől

►fortenu de mi la hundojn: tartsd távol tőlem a kutyákat

►fortenu viajn piedojn, ili stinkas: vidd innen a lábad, büdös

►via konduto fortenas la homojn disde la klubo: viselkedésed távol tartja az embereket a klubtól

forteno: **1)** távoltartás

►forteno de la edzo disde la familio: a férj távoltartása a családtól

2) *nyt* zár megszüntetése, explózió

kunteni: *tr* összefog, összetart, egybetart

►la amikoj kuntenas sin: a barátok összetartanak

►la armeestro kuntenis siajn soldatojn post la malvenko: a hadvezér összetartotta a katonáit a vereség után

►li kuntenis la foliojn per klipdrato: gemkapoccsal tartotta össze a papírokat

kunteniĝi: *ntr* összeáll

►post kirlobato la ŝaŭmo kunteniĝas: felverés után a hab összeáll

kunteniĝo: összetartás, összetartó erő, kohézió

malteni: *tr* elenged

►ne maltenu la ŝnuron: ne engeddd el a kötelet

neeltenebla: kibírhatatlan, elviselhetetlen

reteni: **1)** *tr* visszatart magánál, megtart magának

- la kapitalistoj retenas grandan parton de la profito: a kapitalisták a haszon nagy részét megtartják maguknak
- mi devas reteni mil forintojn el via salajro: ezer forintot vissza kell tartanom a fizetéséből

2) *tr* tartóztat

- li ŝatis reteni la gastojn por pluraj semajnoj: szerette több hétre tartóztatni a vendégeket
- nur por momento mi retenos vin: csak egy pillanatra tartóztatlak

3) *tr* visszatart, megfékez

- mi ne povis reteni lin de la krimo: nem tudtam visszatartani a bűnténytől
- ne retenu min, mi devas nepre iri: ne tarts vissza, okvetlenül mennem kell

- retenu viajn instinktojn: fékezd az ösztöneidet

- ŝi retenis siajn larmojn: <nő> visszatartotta a könnyeit

reteno: **1)** visszatartás, megvonás

- reteno de forpermeso: kimenőmegvonás

2) *zene* késleltetés

sindeteno: **1)** önmegtartóztatás, absztinencia

2) tartózkodás vmitől

- sindeteno ĉe la voĉdonado: tartózkodás a szavazásnál

sinretena: tartózkodó

sinteno: **1)** viselkedés, magatartás

2) tartás póz

subteni: **1)** *tr* alátámaszt, <alulról> megtámaszt, támogat

- subteni ebriulon: részegét támogat

- subteni la branĉon per stango: rúddal alátámasztja az ágat

- subteni plafonon: mennyezetet aládúcol

2) *tr* átv támogat, segít

- mone subteni la malriĉulojn: pénzzel támogatja a szegényeket

- se vi subtenus mian starpunkton: ha ön támogatná az álláspontomat

- subteni la Esperanto-movadon: támogatja az esperantó mozgalmat

subteno, subtenado: **1)** alátámasztás, megtámasztás

2) támogatás, segély

- li ĝuas la subtenon de la plimulto: élvezi a többség támogatását

subtenanto: **1)** támogató, segítő, szponzor

- membro subtenanto: támogató tag, pártoló tag

2) *mat* tartóhalmaz

subtenateco: **1)** alátámasztottság

2) támogatottság

subtenilo: *tech* támasz, támaszték, dúc

- lagra subtenilo: csapágybak

retendigo: *víz* duzzasztógát

retenforto: *fiz* ellenerő

retenkliko: *tech* ütköző <óra>

subtenkurso: *isk* felzárkóztató tanfolyam

subtenstrukturo: *ép* támasztószervezet

tenpeco: *tech* padvas <satupad> *szin* varleto 2

l.m. altoteno, bonteni, fajreltena, fruktotenejo, krisoltenilo,

librotenado, mantenilo, mareltena, maŝtenilo, memorteni, paŝteni,

piedteno, ŝraŭbtenilo, ŝtrumpotenilo, vestotenejo, vivteni

| **tenac/a** **1)** *fiz* szívós

- ŝtalo estas tenaca metalo: az acél szívós fém

2) jól tapadó

- tenaca gluo: erős ragasztó

3) tartós

- tenaca parfumo: tartós illat

- tenaca rememoro: tartós emlékezet

4) kitartó, szívós, makacs

- tenacaj kreditoroj: makacs hitelezők

| **tenajl/o** **1)** fogó <szerszám>

- plata tenajlo: laposfogó

- senizoliga tenajlo: kábelcsupaszoló fogó

- universal tenajlo: csuklós csőfogó, svéd csőfogó

2) *kat* harapófogó, átkarolás

- la malamiko venis en tenajlon: az ellenség harapófogóba került

l.m. forĝtenajlo, pinĉtenajlo, tubtenajlo

| **tenar/o** *anat* hüvelykujj-izompárna, öregujj-izompárna, thenar

- pieda tenaro: lábbütyök, hallux valgus

| **tend/o** **1)** sátor

- librotaga tendo: könyvnap sátor

- malstarigi tendon: sátort lebont

- starigi tendon: sátort felállít

2) *anat* sátor, tentorium

- cerebela tendo: agysátor, kisagysátor, tentorium cerebelli

tendaro: **1)** tábor, sátortábor

- Naturista Esperantista Somera Tendaro: *eo* Nyári Nudista

Eszperantista Tábor

2) *pol* *kat* tábor

- la husanoj faris siajn tendarojn el ĉaroj: a husziták szekerekből állították össze a táboraikat

- la politikaj tendaroj ne sukcesis interkonsentiĝi: a politikai pártoknak nem sikerült megegyezésre jutniuk

- la turkoj haltis tendare ĉirkaŭ Buda: a törökök Buda alatt

letáboroztak

tendarestro: táborvezető

tendumi: *ntr* táborozik, kempingezik

tendumado: táborozás, kempingezés

tendumejo: táborhely, kemping

tendarfajro: tábortűz

tendoĉaro: *jm* ekhós szekér

Tendofesto: *bibl* sátoros ünnep

tendofosto: sátorfa, sátorrúd

tendopaliseto: sátorkaró

tendolito: tábori ágy, kempingágy

tendotolo: *tex* sátorvászón

l.m. labortendaro

| **tenden/o** **1)** *anat* ín, tendo

- aĥila tendeno, kalkanea tendeno: Achilles-ín, tendo calcaneus

2) *kat* ideg

- tendeno de pafarko: íj idege

tendenito: *orv* íngyulladás, tendinitis

tendenotomio: *orv* ín műtéti metszése, tenotomia

| **tendenc/o** **1)** *pszi* tendencia, irányultság

- akirita tendenco: szerzett tendencia

- denaska tendenco: vele született tendencia

2) *ált* irányzat, irányulás, tendencia

- gazeto kun dekstrema tendenco: jobbos tendenciájú lap

- rakonto kun morala tendenco: erkölcsi irányzatú elbeszélés, morális tendenciájú elbeszélés

- tendencoj en la samtempa literaturo: irányzatok a kortárs irodalomban

tendenca: irányzatos, tendenciózus

- tendenca raporto: tendenciózus riport

tendenci: *ntr* irányul, tendál

| **tendr/o** *vsút* szeneskosci, szerkocsi *szin* karbovagono

| **tenebr/o** *ritk* koromsötét, sűrű sötét *szin* mallumego

tenebra: átv is koromsötét

| **tenebri/o** *áll* lisztbogár, malombogár <Tenebrio molitor> *szin* farunskarabo

►abdomenega tenebrio: pohos gyászbogár <Gnaptor spinimanus>
 ►faruna tenebrio: nagy lisztbogár <T. molitor>
 ►maizmuela tenebrio: kukoricabogár <Tribolium castaneum>
 ►mortodora tenebrio: halottbűzű bogár, bűzbogár, közönséges gyászbogár, halálbogár <Blaps mortisaga>
 ►sabra tenebrio: sároshátú gyászbogár <Opatrum sabulosum>
 | **Tened/o** *geo tört* Tenedosz-sziget
 | **tener/a** gyengéd, lágy
 ►tenera edzo: gyengéd férj
 ►tenera kiso: lágy csók
 tenereco: gyengédség
 | **Tenerif/o** *geo* Tenerife
 | **Tenesi/o** *geo pol* Tennessee <US>
 Tenesi-rivero: *geo* Tennessee-folyó
 Tenesi-valo: *geo* Tennessee-völgy
 | **tenesm/o** *orv* tenesmus
 ►rektuma tenesmo: fájdalmas székelési inger, tenesmus rectalis
 ►vezika tenesmo: fájdalmas vizelési inger, tenesmus vesicae
 | **teng/o** tenge <pénznem>
 | **teni/o 1)** áll galandféreg, szalagféreg <Taenia>
 ►bova tenio, sagoforma tenio: szarvasmarha-galandféreg, simafejű galandféreg, szarvasmarha, borsóka <T. saginata>
 ►glatkapa tenio: simafejű galandféreg <T. saginata>
 ►hokokapa tenio: horgasfejű galandféreg <T. solium>
 ►ova tenio: juhgalandféreg, juhborsóka <T. ovis>
 ►porka tenio: sertésgalandféreg, horgasfejű galandféreg <T. solium>
 2) *l.* cestodo
 3) *anat* kötelék, szalag, csík, taenia
 ►kojlaj tenioj: vastagbélfalli köteg, taenia coli
 tenicido: *gysz* galandféregirtó, taenicid
 teniozo: *orv* galandféreg-betegség, taeniasis
 | **tenis/o** *sp* tenisz
 tenisi: *ntr sp* teniszeznek
 tenisejo: *sp* teniszpálya *szin* tenisludejo
 tenisludejo: *sp* teniszpálya *szin* tenisejo
 tenisfilko: *sp* teniszlabda
 tenisŝuo: *sp* teniszcipő
 tenistablo: *sp* pingpongasztal
 tenisturniro: *sp* tenisztorna
l.m. gazontenis, laŭtenis, tablotenis
 | **teno/o** *tört* tenő
 | **tenon/o** *tech* csap <kötés>
 ►angula tenono: szögletes csap
 ►cilindra tenono: hengeres csap
 ►hirundvosta tenono: fecskefarokcsap
 ►tenono kaj mortezo: csap és csapfészek
 tenoni: *tr tech* csapol
 tenoningo: *tech* csapfészek <kötés> *szin* mortezo
 tenonumo: *ép* csapkötés <ácskötés>
 tenonmorteza: *tech* csaphornyos
 ►tenonmorteza junto: csaphornyos kötés
 | **tenor/o 1)** zene tenor <hang>
 2) *átv* zene tenor, tenorista, tenorének
 tenorulo: zene tenorista, tenorének
 tenorabanĝo: zene tenorbendzso
 tenorkorno: zene tenorkürt
 tenortrombono: zene tenorharmona
 tenortubjo: zene tenortuba
 | **tens/o** *nyt* idő, igeidő *szin* tempo 2, verbotempo
 ►kompleksa tenso: összetett idő

►simpla tenso: egyszerű idő
 | **tensi/o 1)** *orv* feszülés, feszítés, nyomás, tenzió, tensio
 ►arteria tensio: artériás nyomás
 ►mezuri la diastolan kaj sistolan tension: méri a diasztolés és szisztolés nyomást
 ►surfaca tensio: felszíni tenzió
 ►vejna tensio: vénás nyomás
 2) *vill* feszültség
 ►akcela tensio: gyorsító feszültség
 ►aldona tensio: kapcsolófeszültség
 ►de alterna tensio: váltakozó feszültségű vő. kontinutensia
 ►faza tensio: fázisfeszültség
 ►interklema tensio: kapocsfeszültség *szin* bornotensio
 ►konstanta tensio: egyenfeszültség
 ►transarka tensio: ívfeszültség
 ►trarompa tensio: átütési feszültség
 altensia: 1) *orv* magas vérnyomású, magas vérnyomásos
 2) *vill* nagyfeszültségű
 ►altensia lineo: nagyfeszültségű vezeték
 hipertensio: *orv* magas vérnyomás, hypertensio, hipertenzió *szin* alta sangopremo
 hipotensio: *orv* alacsony vérnyomás, hypotensio, hipotenzió *szin* malalta sangopremo
 hipotensiigilo: *gysz* vérnyomáscsökkentő <gyógyszer>
 malaltensia: 1) *orv* alacsony vérnyomású, alacsony vérnyomásos
 2) *vill* kisfeszültségű
 supertensio, trotensio: *vill* túlfeszültség
 tensiimpulso: *vill* feszültségimpulzus, feszültségglökés
 tensiofalo: *vill* feszültségesés
 tensiometro, tensiomezurilo: *gysz* vérnyomásmérő
 tensiometrio: *orv* vérnyomásmérés
l.m. bastensia, biastensio, brutensio, elektrotensio, hejtensio, nutrotensio, pintotensio, puŝtensio, surfactensio
 | **tensor/o 1)** *anat* feszítőizom, tensor
 ►tensoro de la palata velo: ínyvitorla-feszítő izom, musculus tensor veli palatini
 2) *mat* tenzor
 | **tent/i** *tr* kísért, megkísért, kísértésbe hoz, megkörnyékezik, csábít
 ►la juvelo forte ŝin tentis: az ékszer erős kísértésbe hozta <nő>
 ►Satano tentis Jesuon: a Sátán megkísértette Jézust
 ►ŝi provis tenti sian provoson: <nő> megpróbálta megkörnyékezőni a börtönőrt
 ►sprita vorto tentas, nenion atentas^z: *közm* a szó is fegyver
 tento: kísértés, megkísértés, megkörnyékezés, csábítás
 ►cedi al la tento: enged a csábításnak
 ►la tento de Jesuo fare de Satano: Jézus megkísértése a sátán által
 ►li ne povis kontraŭstari al la tento: nem tudott ellenállni a csábításnak
 ►ne rezisti al la tento: nem áll ellen a kísértésnek
 tenta: csábító, kísértő
 ►tentaj perspektivoj: csábító perspektívák
 tentanto: kísértő, csábító
 tentiĝi: *ntr* kísértésbe esik, elcsábul, megesik
 tentiĝo: kísértésbe esés, elcsábulás, megesés
 | **tentakl/o** áll tapogatókar, fogókar
 tentakuloj: áll tapogatókoszorúsok, forgókarosak <Tentaculata>
 | **tenu/o** munka <szabadkőművesség>
 | **tenur/o** *gazd tört* jobbágybirtok, jobbágytelek vő. alodo, feŭdo
 tenurano: *gazd tört* jobbágy
 | **tenzon/o** *ir* vitaköltemény, tenzone

| **teobrom/o** *növ* Theobroma

►kakaa teobromo: kakaófa <T. cacao> *szin* kakaoarbo

teobromino: *kém* teobromin

| **Teodice/o** *fil* Théodicée

►Teodiceo estas la verko de Lejbnico: a Théodicée Leibniz műve

teodiceo: *vall fil* teodicea

| **teodolit/o** *geo* teodolit

| **Teodor/o** Tivadar, Teodor, Tódor <utónév>

| **Teodozi/o** 1) *tört* Theodosziosz, Teodosius

2) Teodóz <utónév>

| **teofagi/o** *vall* teofágia, istenevés

| **teofani/o** *vall műv* teofánia <isten emberi alakban való megjelenítése>

| **Teofil/o** Teofil <utónév>

| **teofilin/o** *kém gysz* teofilin, theofilline *szin* tefoliino

| **Teognis/o** *ir* Theognisz

| **teokrat/o** *pol tört* teokrata

teokrata: *pol tört* teokratikus, papuralmi

teokratio: *pol tört* papi uralom, teokrácia

| **Teokrit/o** *ir* Theokritosz

| **teolog/o** *vall* hittudós, teológus

teologio: *vall* hittudomány, teológia

teologia: *vall* hittudományi, teológiai

►teologia altlernejo: *isk* hittudományi főiskola

►teologiaj disputoj: teológiai viták

| **teorb/o** *zene* theorba <egyfajta basszuslant>

| **teorem/o** *mat* tétel, tantétel, állítás

►teoremo de Pitagoro: Pitagorász tétele

metateoremo: *tud* metateoréma

ortoteoremo: *fil* ortoteoréma

| **teori/o** *tud fil* elmélet, teória

►elpensi teorion: elméletet kigondol

►galeza teorio: *mat* Galois-elmélet

►ĝenerala teorio de relativeco: *fiz* általános relativitáselmélet

►teorio de la ekspansio de la universo: *csill* a világegyetem tágulásának elmélete

►teorio de la evoluo: *biol* evolúciós elmélet

teoria: *tud fil* elméleti, teoretikus

►teoria diskuto: elméleti vita

►teoria instruado: *isk* elméleti oktatás

►teoria valoro: elméleti érték

►teorie ĝusta, sed praktike nerealegebla: elméletileg helyes, de gyakorlatilag megvalósíthatatlan

teoriadi, teoriumi: *ntr* elméletieskedik

teoriisto: elméleti szakember, teoretikus

teoriulo: elméleti ember

l.m. aroteorio, ekkonteorio, entjerteorio, grafeteorio, informteorio,

jurteorio, kampteorio, komplikoteorio, komplotteorio,

kvantumteorio, laborvalorteorio, lernoteorio, lingvorteorio,

ludoteorio, nombroteorio, ondoteorio, signoteorio, sistemteorio

| **teozof/o** *vall* teozófus

teozofio: *vall* teozófia

| **tepal/o** *növ* lepellevél, tepalum

tepalaro: *növ* lepel

| **tepid/a** *ritk* langyos *szin* varmeta

tepedejo: *ritk tört* tepidarium, tepidárium

| **ter/o** 1) föld, talaj

►argila tero: agyagos talaj

►bakita tero: égetett agyag, terrakotta

►ektremis la tero: megrengett a föld

►havi firman teron sub la piedoj: szilárd talaj van a lába alatt

►la sama afero, sed kun kapo al la tero^Z: ugyanaz, csak éppen fordítva

►levi ŝtonon de la tero: követ vesz fel a földről

►piedbati la teron: toporzékol

►restu sur la tero: maradj a valóság talaján, ne rugaszkodj el a valóságtól

►sabla tero: homokos talaj

►senkoloriga tero: derítőföld

►senti firman teron sub la piedoj: biztos talajt érez a lába alatt

►stari ambaŭpiede sur firma tero: a valóság talaján áll

2) *agr* föld

►el sama tero devenas, saman sukoni entenas^Z: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz

►la kamparanoj aĉetis novajn terojn: a parasztok új földeket vásároltak

►prilabori teron: földet művel

3) *geo* föld, szárazföld

►de la tero ne plu videblis la ŝipo: a földről már nem lehetett látni a hajót

►Dio nomis la sekaĵon tero: elnevezte Isten a szárazat földnek

►iu maristo ekvidis teron: egy tengerész földet pillantott meg

►en egipta tero li ekvidis la taglumon: egyiptomi földön látta meg a napvilágot

►nenio inter tero kaj ĉielo estas pli kara al mi: az égvilágon semmi sem kedvesebb nekem

►ni elnaĝis sur la teron: kiúsztunk a szárazföldre

►li ne revidis la patrolandan teron: nem látta viszont a hazai földet

4) *kém* föld

►alkala tero: alkáliföld

►aluna tero: *l.* alumino

►malofta tero, rara tero: ritkaföld

5) föld, világ, glóbusz

►ĉiuj popoloj de la tero: a föld minden népe

►de peko kaj mizero estas plena la tero^Z: *közm* konkolylt a búzából, vétket a világból nem lehet kiirtani

►iam oni imagis la teron plata: valamikor laposnak képzelték a földet

►iri ĝis la rando de la tero: elmegy a világ végéig

►la plej alta punkto de la tero: a föld legmagasabb pontja

►por ke eksci la tuta tero, ke Izrael havas Dion: *bibl* hogy tudja meg az egész föld, hogy van Izraelnek Istene

►ŝvebi inter la ĉielo kaj tero: az ég és föld között lebeg

6) *vill* föld, test *szin* maso 4

Tero: 1) *csill* Föld, Terra

►Tero rotacias ĉirkaŭ sia akso, kaj rivoluas ĉirkaŭ Suno: a Föld saját tengelye körül forog, és a Nap körül kering

2) *mit* Gaia, Tellur, Terra

Tero-Nova: *geo tört* Új-Fundland, Newfoundland *szin* Novlando

tera: 1) földi

►tera vivo: földi élet

►teraj plantoj kaj bestoj: földi növények és állatok

►teraj zorgoj: földi gondok

2) föld-, földből való, agyag- vö. terakota

►tera kabano: földkunyhó

►tera kruĉo: agyagkancsó

tere: a földön

►ĝi falis teren: földre esett

►tere kuŝis monujo: a földön egy pénztárca hevert

teraĵo: földhányás, földhalom, földkupac *szin* teramaso

teraĵisto: kubikos

►bando de teraĵistoj: kubikosbanda

terano: földlakó

terido: *fn* vall halandó

alterigi: **1)** *tr* a földre irányít, lehoz a földre

2) *tr* vill földel

alteriĝi: **1)** *ntr* landol, földet ér, leszáll

2) *ntr* hajó partot ér

alteriĝo: *rep* leszállás

►alteriĝa vojo: leszállópálya

alteriĝejo: *rep* leszállóhely

ĉeftero: *geo* szárazföld <a szigetekkel ellentétben>

deteriĝi: *ntr* *rep* felszáll, felemelkedik a földről

►post mil metroj la aviadilo deteriĝis: ezer méter után emelkedett fel a gép a földről

deteriĝejo: *rep* felszállóhely

ekstertera: földön kívüli

eksterterano: földön kívüli lény

elterigi: *tr* kihantol, földből kiás

►elterigi kaŝitan trezoron: rejtett kincset kiás

►elterigi kadavron por justica esploro: holttestet kihantol

igazságügyi vizsgálat céljából

elteriĝi: *ntr* földből kibújik

enterigi: **1)** *tr* elföldel, földbe ás, elás, elhantol

►antaŭgarde de la malamiko li enterigis la ormonerojn: az ellenség elől a földbe ásta az aranyat

2) *tr* eltemet

►enterigi viva: élve eltemet

►kristane enterigi la mortinton: keresztényi módon temeti el a halottat

enterigo: temetés

►li ricevis laikan enterigon: civil temetést kapott

enteriga: temetési, temetkezési

►enteriga ceremonio: temetési szertartás

►enteriga entrepreno: temetkezési vállalat

►enteriga procesio: temetési menet

enterigisto: temetkezési alkalmazott, halottvivő

enteriĝi: *ntr* földbe kerül

netera: nem földi, nem evilági

►netera aĉeraĵo: nem evilági jelenség

samterano: *fn* földi

sentera: **1)** föld nélküli

►senteraj kampanoj venis en la urbojn: föld nélküli parasztk

2) hazátlan, haza nélküli

►la senteraj hebreoj fondis Israelon: a hazátlan zsidók megalapították Izraelt

subtera: **1)** föld alatti

►subtera fervojo: *vsút* földalatti vasút

►subtera minejo: *ip* mély művelésű bány

►subtera parkumejo: *közl* föld alatti parkoló

►veturi per subtera tramo: földalattival utazik

2) *átv* *pol* földalatti, illegális

►subtera agado: földalatti tevékenység

►subtera movado: illegális mozgalom

subteraĵo: *ép* föld alatti építmény, föld alatti járat

supertera: **1)** föld feletti

►supertera metroo en Nov-Jorko: New York-i föld feletti vasút

2) *átv* földöntúli, természetfölötti

►supertera beleco: földöntúli szépség

►supertera estaĵo: földöntúli lény

surtera: **1)** földi, földön levő

►surtera minejo: külfejtésű bány

2) evilági, földi

►ĉu ekzistas alia vivo krom la surtera?: létezik más élet a földin kívül?

►en nia surtera ekzistado: földi létünkben

surterigi: **1)** *tr* *rep* lehoz a földre

►la piloto sukcese surterigis la aviadilon: a pilóta sikeresen lehozta a gépet a földre

2) *tr* hajó partra húz

►unue ni surterigis la boaton: először kihúztuk a partra a csónakot

surterigi: *ntr* *rep* leszáll a földre, földet ér

►la aviadilo surterigis sur la ŝoseo: a repülőgép a közúton ért földet

►la cikonio surterigis meze de la korto: a golya az udvar közepére szállt le

surteriĝo: *rep* leszállás, földet érés

►panea surteriĝo: kényszerleszállás

transtera: túlvilági

►nia transtera vivo: túlvilági életünk

►transtera puno: túlvilági büntetés

subteretaĝo: *ép* pinceszint, alagsor *szin* keletaĝo

tuttera: globális, az egész Földet érintő

►la tuttera veterŝanĝiĝo: a globális időjárás-változás

teralkalo: *l.* teralkala metalo

teramaso: földhányás, földhalom, földkupac *szin* teraĵo

terareo: földterület

terbulo: göröngy, rög *szin* glebo

tercentrismo: *csill* földközpon t ű szemlélet

terdomo: *ép* vályogház

terenbati: *tr* leüt, ütéssel földre dönt

►li terenbatis la virbovon: leütötte a bikát

►mi terenbatis mian kontraŭulon: leütöttem az ellenfelemet

teretaĝo: *ép* földszint

terfalo: *geo* földomlás

terfendo: *geo* földhasadék

terfumo: *l.* fumario

tergaso: *kém* földgáz *szin* naftogaso

terglobo: földgolyó

►sur la tuta terglobo: az egész földkerekségen

tergravito: *fiz* földi gravitáció, föld nehézség

terhistorio: *geo* *tört* földtörténet

terhundo: *l.* teriero

terimposto: *gazd* földadó, telekadó

terkabano: *ép* vályogkunyhó

terkapo: *geo* fok, földfok *szin* kabo

terkarbo: *ásv* lignit *szin* lignito

terkerno: *geo* földmag

terkoboldo: *mit* törpe *szin* gnomo, minkoboldo

terkolo: *geo* földszoros *szin* istmo **1**

terkolora: földszínű

terkonekti: *tr* vill földel

terkonekto: *vill* föld, földelés, testelés

terkontakto: *vill* földzárlat *szin* tertuŝo

terkorbo: *kat* sánckas, sánckosár *szin* gabio

terkrusto: *ásv* földkéreg

terkulturo: *agr* földművelés

terkultura: *agr* földművelő, földművelési, agrár-

terkulturisto: *agr* földműves

terlaboristo: *agr* béres, földmunkás, mezőgazdasági munkás

terlango: *geo* földnyelv
terlavango: *geo* földcsuszamlás *szin* teršoviĝo
terlito: kb. kemencepadka
terluo: *agr* *gazd* földbérlet, árenda
terlupago: *agr* földbér, földbérleti díj
termagnetismo: *fiz* földmágnesesség
termezuri: *tr* felmér <föld>
termezurado: földmérés
termezuristo: földmérő *szin* geometro 3
termigdalo: *gaszt* tigrismogyoró, földi mandula
ternesto: *áll* kotorék
ternuko: *növ* amerikaimogyoró, búrmogyoró <Arachis hypogaea>
szin ternuksa arakido
ternuksbutero: *gaszt* mogyoróvaj
terparto: *geo* földrés, kontinens
terpeĉo: *kém* aszfalt
terpeco: *gazd* földdarab, telek
terpinto: *geo* földnyelv *szin* promontoro
terpiro: *l.* tubera helianto
terpizo: *l.* voandzeo
terpomo: *növ* burgonya, krumpli <Solanum tuberosum>
►dolĉa terpomo: édesburgonya, batáta <Ipomoea batatas> <növény és gumó> *szin* batato
►enŝele kuiritaj terpomoj: héjában főtt krumpli
►indiana terpomo: *l.* Amerika apioso
►kaĉigitaj terpomoj: burgonyapüré *szin* terpomkaĉo
terpomajo: *gaszt* burgonyaétel
►tavoligita terpomajo: rakott krumpli
terpomujo: *gaszt* burgonyástál
terpomamelo: burgonyakeményítő
terpombrando: *gaszt* burgonyapálka
terpomfaruno: burgonyaliszt, keményítő
terpomfingroj, terpomfritoj: *gaszt* hasábburgonya, sült krumpli
►frititaj terpomfingroj: sült hasábburgonya, sült krumpli *szin* terpomfritoj
terpomflokaj: *gaszt* burgonyaszírom, chips
terpomkaĉo: *gaszt* burgonyapüré
terpomkavo: *agr* krumpliverem
terpomkulero: *gaszt* buronyaszedő kanál
terpomsenŝeligilo: *fn* *gaszt* krumplihámozó
terpomskabo: *növ* burgonyavarasodás
►pulvorskabo de terpomo: burgonya gödrös varasodása
terpomskarabo: *l.* leptinotarso
terpomsupo: *gaszt* burgonyaleves, krumplileves
terporko: *l.* orikteripodo
terposedaĵo: *gazd* földbirtok
terpoto: agyagedény, cserépedény
tersalo: *kém* kőso
tersatelito: *táv* földi műhold
terscienco: *geo* földtan, geológia *szin* geologio
terŝelo: *geo* földöv, geoszféra *szin* geosfero, geozono
terskuo: *geo* földlökés
teršoviĝo: *geo* földcsuszamlás *szin* terlavango
terspaco: *l.* areo
terstelo: *l.* geastro
terstrio: *geo* földcsík, földszalag
tersupraĵo, tersurfaco: *geo* földfelszín
tertremo: *geo* földrengés *szin* seismo
tertremrezista: *ép* földrengésálló, földrengésbiztos
tertuŝo: *vill* földzárlat *szin* terkontakto

tervakso: *ásv* földviasz *szin* minerala vakso
tervermo: *l.* lumbriko
tervojo: *köz* földút
terzono: *geo* földrajzi övezet
l.m. aluntero, humtero, vizaĝaltere
| **tera-** *tud* tera- <10¹²> *l.* teraĵulo, terametro
| **terafoz/o** *áll* madárpók <Theraphosa>
►giganta terafozo: góliát-madárpók <T. blondi>
►terafozedoj: madárpókfélék <Theraphosidae>
| **terakot/o** égetett agyag, terrakotta *szin* bakita tero
terakota: égetett agyagból való, *mn* terrakotta
►terakota argilo: égethető agyag, terrakottaagyag *szin* bakargilo
terakotaĵo: égetett agyagból készült termék, terrakottatárgy
| **teramicin/o** *gysz* tetran, terramycin
| **terapeŭt/o** *l.* terapiisto
| **terapi/o** *orv* gyógykezelés, terápia, terapia
►holokinetika terapiro: holokinetikus terápia
►kemia terapiro: kemoterápia
►ultrakurtonda terapiro: ultrarövid-hullámú gyógykezelés
terapia: *orv* gyógykezelési, terápia-, terápiás, terapeutikus
terapiiko: *orv* gyógyászat, terapeutika
terapiisto: *orv* kezelőorvos, terapeuta
bioterapiro: *orv* bioterápia
fitoterapiro: *orv* növényterápia, fitoterápia *szin* plantoterapiro
fototerapiro: *orv* fototerápia, fényterápia *szin* lumterapiro
termoterapiro: *orv* hőterápia, termoterápia, thermotherapia *szin* varmoterapiro
l.m. aktinoterapiro, aromoterapiro, elektroterapiro, fizikoterapiro, fokusterapiro, fototerapiro, fridoterapiro, hipnototerapiro, insulinoterapiro, kelatoterapiro, kemiterapiro, kinezoterapiro, kolapsoterapiro, konvulsiterapiro, kortikoterapiro, kortizonterapiro, laborterapiro, lumterapiro, meĥanikoterapiro, moksoterapiro, orkidoterapiro, ozonterapiro, plantoterapiro, psikoterapiro, radiumterapiro, radioterapiro, seroterapiro, sunterapiro
| **teraplan/o** *jm* hajó légpárnás jármű *szin* aeroglita/aerkusena ŝipo
| **terapsid/oj** *ősl* Therapsida
| **terari/o** *áll* terrárium
| **teras/o** 1) terasz <mesterségesen kialakított, sík földterület>
2) *gaszt* <utcai> terasz <vendéglő>
►kafeja teraso: kávéházi terasz
3) *ép* terasz, tetőterasz *szin* altano 1
►sunuma teraso: napozóterasz
4) *geo* földterasz *szin* altano 2
►etaĝa teraso: lépcsős terasz
►rivera teraso: folyóterasz
►terase kultivata tero: teraszos művelésű föld
5) *cím* föld, talaj <pajzs talpa>
l.m. rokteraso
| **terat/o** *orv* szörnyszülött, torzszülött
teratogena: *orv* teratogén
►teratogenaj faktoroj: teratogén faktorok
teratologio: *orv* teratológia
teratomo: *orv* teratóma, teratoma
teratofobio: *pszi* teratofóbia
teratogenezo: *orv* torzfejlődés, teratogenezis
| **teravad/o** *bud* theraváda, öregek útja
| **terbi/o** *kém* terbium <Tb>
| **tercet/o** 1) *zene* tercett, hármas *szin* triteto
2) *ir* tercett, háromsoros versszak *szin* trio 4
| **terci/o** 1) *kr* tertia <zsolozsma>

2) *zene* terc <hangköz

3) hang> *szin* trito

4) *sp* terc <vívás>

5) *jték* terc <háromlappos sorozat>

| **tercian/a** *orv* harmadnapos <láz>

►li suferis je terciara febro: harmadnapos lázban szenvedett

| **terciar/a 1)** *orv* terciar, tertiarer, harmadlagos

►terciara sifiliso: harmadlagos szifilisz

2) *kém* terciar, harmadrendű

►terciara amino: terciar amin

►terciara karbonatomo: terciar szénatom

3) *geo tört* harmadkori

►terciara grejso: harmadkori homokkő

4) *gazd* szolgáltató, harmadik szektorbeli

terciaro: *geo tört* harmadidőszak, harmadkor, terciar

| **tercin/o** *ir* terzina, tercina

| **terebint/o 1)** *növ* terpentin pisztácia, terebintfa <Pistacia terebinthus>

2) *l.* terebintino

terebintino: *növ kém* terpentin

terebintarbo: *l.* terebinto 1

terebintoleo: *kém* terpentinolaj

| **tered/o** *áll* hajóféreg <Teredo>

| **tereftalat/o** *kém* tereftalato

►polietilena tereftalato: polietilén-tereftalát

| **tereki/o** *áll* terekcankó <Xenus cinereus>

| **teren/o 1)** terület, tér, terep <tevékenységhez>

►akvoprotekta tereno: *öko* vízvédelmi terület

►elekti bonan terenon por la manovro: jó terepet választ a hadmozdulatra

►ideala tereno por skiistoj: síelőknék ideális terület

►la aŭto taŭgas por ĉiaj terenoj: a kocsí alkalmas minden terepre

►tereno ne taŭga por operacoj: hadműveletekre alkalmatlan terep

2) *ásv* terület

►sedimenta tereno: üledékes terület

3) *átv* tér, terület, mező

►favora tereno por Esperanto: az eszperantó számára kedvező terület

►la sporto gajnis terenon: teret nyer a sport

►sur la tereno de la esploroj ni estas unuaj: a kutatások terén elsők vagyunk

►sur la tereno de la teoriaj diskutoj: az elméleti viták terén

teren-: *mn közl* terepjáró

ĉiaterena, ĉiuterena: *közl* terepjáró *szin* terenira

►ĉiuterena veturilo: terepjáró jármű

terenaŭto: *jm* terepjáró autó

terenbiciklo: *jm* terepkerékpár, cross bike

terenfalo: *geo* terepesés

terenira: *mn közl* terepjáró *szin* ĉiaterena, ĉiuterena

terenkonkurso: *sp* terepverseny

terenrajdo: *sp* lovastusa, military

l.m. agadtereno, faktereno, flugtereno, konstrutereno, labortereno, ludtereno

| **Terenci/o** *tört ir* Terentius

| **Terez/o** Teréz <utónév>

►Sankta Terezo el Avilo: *kr* Avilai Szent Teréz

tereziano: *kr* sarutlan karmelita

| **tergal/o** *tex* tergál

| **teri/oj** *áll* eleveneszlő emlősök, igazi emlősök <Theria> *szin* vivonaskuloj

►aliterioj: *ösl* Allotheria

►praterioj: tojásrakó emlősök <Prototheria>

| **teriak/o** *gysz* teriáka, terjék, theriaca

| **terier/o** *áll* terrier *szin* terhundo

►ajrvala teriero: Airedale-terrier

►bedlingtona teriero: Bedlington-terrier

►bova teriero: bullterrier

►jorkšira teriero: Yorkshire-terrier

►manĉestra teriero: Manchester-terrier

►nigra teriero: orosz fekete terrier, black terrier

►skota teriero: skót terrier

►vulpa teriero: foxterrier *szin* foksteriero

| **teritori/o 1)** *jog pol* felségterület, territórium

►la malamiko paŝis sur hungaran teritorion: az ellenség magyar területre lépett

►la teritorio de la papa ŝtato: a pápai állam felségterülete

►sur la teritorio de la urboŝtato Ĝenevo: a genovai városállam területén

2) *áll* terület, territórium

►leonoj defendas sian teritorion: az oroszslánok védik territóriumukat

teritoria: *jog pol* területi, territoriális

►teritoriaj akiraĵoj: területi szerzemények

►teritoria integreco: területi integritás

eksterteritoria: *jog pol* felségterületen kívüli, extraterritoriális

eksterteritorieco: *jog pol* területenkívüliség

►ambasadoj ĝuas rajtojn de eksterteritorieco: a követségek

területenkívüliségi jogokat élveznek

| **term/o 1)** *mat* tag <elemi művelet>

►termoj de la subtraho: a kivonás tagjai

►termoj de la adicio: az összeadandók

2) *mat* tag <szor> *szin* vicero

►ĝenerala termo: általános tag

►n-a termo: n-edik tag

3) *mat* felosztás része <arányosság>

4) *mat* tag, komponens <pár, csoport>

5) *mat* tag <polinóm>

6) *mat* tag <mátrix>

7) *mat* oldal <egyenlet>

8) *fil* terminus, fogalom <szillogizmus>

►maĵora termo: felső terminus

►minora termo: alsó terminus

9) *ált* tag, elem

►la termo de alternativo: alternatíva elemei

►la termo de gradacio: fokozás tagjai

dutermo: *mat* kéttagú kifejezés, binom *szin* binomo

kvartermo: *mat* négytag

n-termo: *mat* n-tagú polinom

plurtermo: *mat* polinom *szin* polinomo

tritermo: *mat* trinom

unutermo: *mat* egytag

| **termo-** *tud* hő-, termo- *szin* varmo- *l.* termobanejo, termobotelo,

termodinamiko, termoelektro, termoelemento, termofonto,

termogenezo, termonuklea, termoparo, termoreguligilo, termosifono,

termoterapio, termotropismo

fototerma: *fiz* fototermikus

termoalgio: *orv* hő okozta fájdalom, thermalgesia

termogena: *tud* hőfejlesztő, termogén

termografo: *met* hőmérsékletíró, öniró hőmérő, termográf *szin*

registra termometro

termometro: hőmérő, lázmérő

►celsia termometro: Celsius-hőmérő

►farenhejta termometro: Fahrenheit-hőmérő
 ►minimum-maksimum-indika termometro: minimum-maximum hőmérő
 ►registra termometro: öniró hőmérő, regisztráló hőmérő, hőmérsékletiró *szin* termografo
 termoreguligo: *biol tech* hőszabályozás *szin* varmoreguligo
 termoskopo: hőmérséklet-változást jelző műszer, termoszkóp
 | **term/oj** *ép tört* római fürdő, termák, termac
 | **termi/o** *orv* testhőmérséklet, thermia
 eütermio: *orv* normális testhőmérséklet, euthermia
 hipotermio: *orv* a normálisnál alacsonyabb testhőmérséklet, hypothermia
 hipertermio: *orv* a normálisnál magasabb testhőmérséklet, hyperthermia
 | **termidor/o** *tört* thermidor, hőség hava <júl. 20.–aug. 18.>
 | **termik/a 1)** *fiz* hő-, termikus <hőre vonatkozó> *szin* privarma
 ►termika neütrono: lassú neutron, termikus neutron
 ►termika vibrado: hőrezgés, termikus rezgés
 2) *tech* hő-, termikus <hővel működő> *szin* pervarma
 ►termika motoro: termikus motor, hőmotor
l.m. elektrotermiko
 | **termin/o** *tud tech* szakszó, terminus technicus
 ►lingvistikaj terminoj: nyelvészeti szakszavak
 ►politikaj terminoj: politikai terminusok
 ►tipografijaj terminoj: nyomdászati terminus technicusok
 terminaro: *tud tech* szakszótár, műszótár, szakszókincs
 ►fervoja terminaro: vasúti szakszótár
 ►medicina terminaro: orvosi szakszótár
 ►teknika terminaro: műszaki szótár
 terminaristo: *tud* szakszótáríró, terminológus *szin* terminografo
 terminografo: *tud* szakszótáríró, terminográfus *szin* terminaristo
 terminografio: *tud* szakszótárírás, terminográfia
 terminologo: *tud* terminológus
 terminologio: *tud* terminológia, szakszókincstan, szakszókincskutatás
 | **Termin/o** *mit* Terminus
 | **terminal/a** *anat* végső, határhoz tartozó, terminalis
 ►terminala filamento: végfonal, filum terminale
 | **terminal/o** *inf* terminál, végberendezés
 ►inteligenta terminalo: intelligens terminál, programozható végberendezés
 | **terminali/o** *növ* emeletfa <Terminalia>
 ►eburborda terminalio: fekete afara, sárga terminalia, kénfa, selyemfa <T. ivorensis>
 | **terminator/o** *csill* terminátor, fényes-sötét határvonal
 | **termistor/o** *vill* hőfokfüggő ellenállás, termisztor, NTK v. NTC-ellenállás
 | **termit/o** *kém tech* termit
 ►termita veldado: termithegesztés
 | **termit/oj** *áll* termeszek <Isoptera>
 ►termitojn kelkfoje oni nomas malprave blankaj formikoj: a termeszeket néha helytelenül fehér hangyáknak hívják
 termitejo: *áll* termeszvár
 | **Termopil/o** *tört geo* Thermoüilai
 ►Termopila defilejo: Thermoüilai-szoros
 | **termos/o** *l.* termobotelo
 | **termosfer/o** *csill* meleg öv, termoszféra
 | **termostat/o** *tech* hőszabályozó, termosztát
 ►termostato de centra hejtado: központi fűtés termosztátja
 | **tern/i** *ntr* tüsszent

terno: tüsszentés
 ternadi: *ntr* tüsszög
 terniga: tüsszentő-, tüsszentésre ingerlő
 ►terniga pulvoro: tüsszentőpor
 priterni: *tr* *tréf* rátüsszent
 ternoherbo: *l.* heleboro
 | **ternar/a** *tud* hármas, harmadlagos, ternér, ternáris
 | **teromorf/oj** *l.* sinapsidoj
 | **teror/o** *pol* terror, megfélemlítés
 ►la teroro de la franca revolucio: a francia forradalom terrorja
 terora: *pol* terroron alapuló, terrorisztikus
 ►la terora reĝimo de la nazioj: a náci terroron alapuló rendszer
 ►terore silentigi opoziciulojn: ellenzékiet terrorral elhallgattat
 terori, terorizi: *tr* *pol* terrorizál, terrorral megfélemlít
 ►la terorita popolo silentis: a terrorizált nép hallgatott
 teroraĵo: *pol* jog terrorcselekmény, terrorista akció *szin* terorago
 terorismo: *pol* terrorizmus
 teroristo: *pol* terrorista
 antiterorisma, kontraüterorisma: terrorizmusellenes, antiterrorista
 ►kontraüteroristaj dispozicioj: terrorizmusellenes intézkedések
 terorago: *pol* jog terrorcselekmény, terrorista akció *szin* teroraĵo
 teroratako: *pol* jog terrortámadás
 terororganizaĵo: *pol* terrorszervezet
 | **terpen/o** *kém* terpén
 diterpeno: *kém* diterpén
 monoterpeno: *kém* monoterpén
 politerpeno: *kém* politerpén
 seskviterpeno: *kém* szeszkviterpén
 tetraterpeno: *kém* tetraterpén
 | **terpin/o** *kém* terpin
 | **terpineol/o** *kém* terpineol
 | **Terpsikor/o** *mit* Terpszikhoré, Terpsichore
 | **Tertulian/o** *kr ir* <Quintus Septimus> Tertullianus
 | **terur/o 1)** rémület, borzalom
 ►atakis teruro, ektremis la kruro^Z: berezelt reszket, mint az őszi falevél
 ►liaj okuloj larĝiĝis de teruro: szeme tágra nyílt a rémülettől
 ►teruro kaptas lin: elfogja a rémület
 ►teruro obsedas lin: rémület keríti hatalmába
 ►tra vitro de teruro pligrandiĝas la mezuro^Z: *közm* a félelem nagytónát néz
 ►veki teruron: rémületet kelt
 2) rém
 ►li estis la teruro de la klaso: az osztály réme volt
 terura: 1) szörnyű, rémitő, iszonyatos, rettenetes
 ►estis al mi terure en la prizono: szörnyen éreztem magam a börtönben
 ►li havis teruran aspekton: szörnyű kinézete volt
 ►terura vizio: rémlátomás
 2) szörnyen nagy
 ►en terure malvarma tago: rettenetesen hideg napon
 ►li faris teruran eraron: szörnyű hibát követett el
 ►ni vidis terure grandan urson: rettenetesen nagy medvét láttunk
 ►terure malbela: szörnyen csúnya
 teruri: *tr* megrémít, megrettent, elborzaszt
 ►la drako teruris la infanojn: a sárkány megrémítette a gyermekeket
 ►min ne teruras viaj minacoj: nem rettentenek meg a fenyegetéseid
 teruradi: *tr* rettegésben tart, terrorizál
 ►la vandaloj teruradis Eŭropon: a vandálok rettegésben tartották Európát

terurajo: szörnyűség, borzalom, iszonyú v. borzasztó dolog

►la terurajoj de la milito: a háború borzalmái

terureco: borzalmasság, iszonyatosság, rettenetesség

teruriĝi: *ntr* megrémül, megretten

teruruleto: vásott gyerek, rossz kölyök

neterurebla: rettenthetetlen

terurago: rémtett

terurfabelo: *ir* rémmese

terurfilmo: *film* rémfilm, horrorfilm

terurmorti: *ntr* szörnyethal

terursonĝo: rémálom, lidérces álom *szin* košmaro, premsonĝo

terurtremi: *ntr* remeg a réműlettől

l.m. tremterura

| **Tesali/o** *geo* Thesszália

| **Tesalonik/o** *geo* Theszaloniki

►Tesalonika Golfo: Theszaloniki-öböl

| **Tesl/o** *fiz* <Nikola> Tesla

teslo: *fiz* tesla <T>

gigateslo: *fiz* gigatesla <GT>

| **Tespi/o** Theszpisz

►la ĉaro de Tespi/o: Thália szekere

►Tespi/o estis la unua aktoro: Theszpisz volt az első színész

| **test/o** **1)** *pszi* *isk* felmérés, teszt, tesztelés

►plurelekta testo: többválasztós teszt

►testo de ĝenerala inteligenteco: általános intelligenciateszt

►testo de memoro: memóriateszt

►testo de nivelo: szintfelmérés

2) *tech* vizsgálat, teszt, tesztelés

►alfa-testo: *inf* alfatesztelés

►beta-testo: *inf* bétatesztelés

►mezura testo: mérőtesztelés

►testo de motoroj: motortesztelés

►turinga testo: *inf* Turing-teszt

testi: *tr* *pszi* *tech* felmér, tesztel, kipróbál

►testi káfpulvoron: kávét tesztel

►testi la memoron: teszteli az emlékezetet

testisto: *fn* tesztelő, felmérő

testbenko: *tech* próbapad, fékpad, mérőpad *szin* provbenko

testdatumo: *inf* tesztadat

testofunkcio: *mat* tesztfüggvény, próbafüggvény

testversio: *inf* tesztverzió

l.m. flugtesti, rapidtesto

| **testacel/o** *áll* rablócsiga <Testacella>

| **testament/o** *jog* végrendelet, testamentum

►fari testamenton: végrendeletet tesz v. készít

►okaza komplemento ne iras al testamento^Z: *közm* az érdem nem örökletes

►per sia testamento li ĉion postlasis al sia filino: végrendeletében mindent a lányára hagyott

Testamento: *bibl* Szövetség

►Malnova Testamento: Ószövetség

►Nova Testamento: Újszövetség

testamenti: **1)** *tr* *jog* örökök hagy, hagyományoz, végrendelkezik

►li testamentis sian domon al la urbo: a városra hagyta a házát

2) *tr* *átv* hagyományoz

►ĉi tiu kutimo estas testamentata de generacio al generacio: ez a szokás generációról generációra hagyományozódik

testamentaĵo: *jog* hagyomány, legatum <a hagyaték meghatározott része> *szin* legaco

| **testik/o** *anat* here, testis *szin* spermujo

testikito: *orv* heregyulladás, orchitis

testikujo: *anat* herezacskó, scrotum *szin* testiksako, skroto

testiksako: *anat* herezacskó *szin* testikujo, skroto

testiktumoro: *orv* sarcokela, hereiszövet burjánzása

| **testosteron/o** *biol* tesztoszteron

| **testud/o** **1)** *áll* teknősbéka, teknős <Testudo>

►marĉa testudo: mocsári teknős <Emys orbicularis> *szin* emido

►testuduloj: teknősök <Testudinata>

2) *kat* pajzsfedezék, testudo

testudaĵo: *áll* teknőspáncél, teknőshéj *szin* testudoŝelo

testudoŝelo: **1)** *áll* teknőspáncél, teknőspáncél *szin* testudaĵo

2) *áll* rókalepke <Vanessa> *szin* vaneso

►granda testudoŝelo: nagy rókalepke <Vanessa polychloros>

►urtika testudoŝelo: kis rókalepke <Vanessa urticae>

testudsupo: *gaszt* teknősleves

l.m. martestudo

| **tet** *knyv* tet <héber 't' betű>

| **-tet-** *zene* -tett *l.* kvarteto, kvinteto, sesteto, septeto, okteto

| **teta** *knyv* ž, théta <görög 'th' betű> *szin* teto

| **tetan/o** **1)** *orv* merevgörcs, tetanusz, tetanus *szin* tatanoso

2) *orv* tetania *szin* tetanio

tetanigi, tetanizi: *tr* *orv* tetanizál

| **tetani/o** *orv* tetania

►hiperventolada tetanio: hiperventillációs tetania

| **tetanos/o** *orv* merevgörcs, tetanusz, tetanus

antitetanosa: *orv* antitetanicus, tetanus elleni

| **tetigel/o** *áll* méregzöld kabóca, mezei zöldkabóca <Tettigella viridis>

| **Tetis/o** *mit* Thetisz, Thetis

| **tet/o** *l.* teta

| **tetr-** *kém* tetr- <4 szénatom>

tetritolo: *kém* tetritol

tetrozo: *kém* tetróz

| **tetr/o** *áll* nyírfajd <Lyrurus tetrax>

| **tetra/o** *l.* bonazio

| **tetraciklin/o** *gysz* tetraciklin

| **tetradrahm/o** *gazd* tetradrachma

| **tetradrakm/o** *l.* tetradrahmo

| **tetragon/a** *l.* kvadrata **2**

| **tetragoni/o** *növ* új-zélandi spenót v. paraj <Tetragonia

tetragonoides> *szin* nov-zelanda spinaco

| **tetragonolob/o** *növ* bársonykerék, szögletes kerék, spárgakerék <Tetragonolobus maritimus>

| **tetragram/o** *bibl* tetragram <JHVF>

| **tetralen/o** *kém* tetralin

| **tetralogi/o** **1)** *ir* tetralógia

2) *zene* tetralógia

►tetralógia de Vagnero: Wagner tetralógiája

| **tetraon/o** *áll* fajd <Tetrao>

►tetraonedoj: fajdfélék, fajok <Tetraonidae>

| **tetrarh/o** *tört* negyedes fejedelem, tetrarcha *szin* kvaronprince

tetrarhujo: *tört* negyedes fejedelemség, tetrarchia

tetrarhismo: *tört* negyedes fejedelmi rendszer, tetrarchia

| **tetrark/o** *l.* tetrarho

| **tetrastil/a** *ép* négyoszlopos, tetrasztülosz

►tetrastila templo: négyoszlopos v. tetrasztülosz templom

| **tetril/o** *kém* tetril

| **tetrod/o** *eltr* tetróda, négyelektródás cső

►faska tetrodo: *eltr* sugártetróda

| **teŭg/o** *hajó* orrfelépítmény, orrbástya, előbástya *szin* antaŭkastelo, prua kastelo

| **teŭkri/o** *növ* gamandor <Teucrium>

► nobla teŭkrio: sarlós gamandor <T. chamaedrys>

| **teŭton/o 1)** *tört* teuton

2) *tört* teuton lovag

3) *átv* teuton, germán

teŭtona: *mn tört* teuton

► Teŭtona Ordeno: Német Lovagrend, Teuton Lovagrend

► teŭtona orgojlo: teuton gőg

| **tevet/o** <zsidó naptár szerinti hónap> tévét

| **tez/o 1)** tétel, tézis

► la 95 tezoj de Lutero: Luther 95 tézise

► li ne povis pruvi sian tezon: nem tudta bizonyítani a tézisé

► prezentu viajn tezojn: adja elő a téziseit

2) *fil* tézis

► la tezo, antitezo kaj sintezo estas la bazoj de la dialektiko: a dialektika alapjai a tézis, antitézis és szintézis

antitezo, kontraŭtezo: *fil* antitézis

| **tezaŭr/o** *nyt* fogalomtár, tezaurusz

| **Teze/o** *mit* Thészeusz, Theseus

| **ti** I. si II.

| **tia** ilyen, olyan

► en tia aŭ alia formo: ilyen vagy más formában

► ĝia alto kaj longo estis tia kaj tia: magassága és hossza ilyen meg ilyen volt

► ĝuste tian mi volis aĉeti: éppen ilyet akartam venni

► ion tian neniam mi vidis: ilyet még soha nem láttam

► kia ago, tia pago^Z: *közm* amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten

► kia paroĥestro, tia paroĥo^Z: *közm* amilyen a tőke, olyan a bora

► kiel tiajn gardas ilin nia memoro: mint ilyeneket őrzí őket az emlékezetünk

► la sinjoro estas nobelo, kaj vi ne estas tia: az úr nemes, ön pedig nem

► mi vidis tian altan monton: olyan nagy hegyet láttam

► tia mi vidis lin: ilyennek láttam

► tia, kia lin Dio kreis: olyan, amilyennek Isten teremtette
tia ĉi: <hangsúlyos> ilyen

► vi desegnis tian cirkon, kaj mi ĉi tian: ti olyan kört rajzoltatok, én meg ilyet

tiaĵo: ilyen dolog, olyan dolog, hasonló dolog

► tiaĵon mi jam spertis en la urbo: hasonló dolgot már tapasztaltam a városban

► tiaĵon mi neniam vidis: ilyet még soha nem láttam

► vidu, tiaĵojn ili pentris: nézze, ilyen dolgokat festettek

samtia: ugyanolyan

| **tial** ezért, azért <ok>

► li falis tial, ĉar li ne fiksas sin per ŝnuro: azért esett le, mert nem rögzítette magát kötéssel

► tial ke li ne skribis, ni ne kredu lin mortinta: azért mert nem írt, ne gondoljuk halottnak

► tial mi ne invitis lin: ezért nem hívtam meg

► tial ni batalu por la libereco: ezért küzdjünk a szabadságért

tiala: ezen ok miatti, e miatti

► la tialan malfruon ni iel kompensos: az e miatti késést valahogyan behozzuk

tialo: ok, magyarázat

► la tialo de mia foresto estas evidenta: távollétem oka nyilvánvaló

tialigi: *tr* megindokol, vminek <n> az okát adja

► li tialigis sian malsukceson per la foresto de via helpo: kudarcát a segítségetek elmaradásával indokolta

| **tial/o** *kém* tioaldehyd

| **tiam** ekkor, akkor

► se ne neĝos la duan, tiam ni ekskursos: ha nem havazik 2-án, akkor kirándulunk

► tiam neatendite aperis mia patro: ekkor váratlanul megjelent az apám

► tiam venu, kiam mi vokos vin: akkor gyere, amikor hívlak
tiama: akkori

► la tiamaj ĵurnaloj raportis pri la okazaĵo: az akkori újságok beszámoltak az eseményről

tiamulo: akkori ember, akkor élt ember

► al la tiamuloj certe plaĉis la honoro: az akkor élt embereknek bizonyára tetszett a megtiszteltetés

ĝistiamo: addigi, eddigi

► lia ĝistiamo laboro perdis: az addigi munkája kárba vészett

► ni resumu la ĝistiamajn rezultojn: összegezzük az addigi eredményeket

| **tiamin/o** *biol kém* tiamin, B1 vitamin

| **Tianŝan/o** *geo* Tien-san, Tian Shan

| **tiar/o 1)** *tört* tiara, csúcsos fejdísz

2) *kr* tiara, pápai korona vö. cidaro, mitro

| **tiazol/o** *kém* tiazol

| **Tiber/o** *geo* Tiberis, Tevere

tiberano: *fn átv* római

transtibera: *geo* Tiberisen túli, transteverei

| **Tiberi/o** *tört* Tiberius <Claudius Nero>

| **Tiberiad/o** *geo* Tiberias

► Tiberiada Lago: Tiberias-tó

| **Tibesti/o** *geo* Tibeszi-hegység

| **Tibet/o** *geo pol* Tibet, Hsziang, Xizang <CN>

tibeta: *mn nyt* tibeti <bod>

tibetano: *fn* tibeti <lakos>

| **tibi/o** *anat* sípcsont, tibia

tibiingo: lábszárvédő

tibikarno: *anat* lábikra, vádli, sura *szin* suro

| **Tibisk/o** I. Tiso

| **Tibul/o** *ir* <Albius> Tibullus

| **tibuŝen/o** *növ* dicsővirág <Tibouchina>

| **Tician/o** *műv* Tiziano <Vecellio>

| **Tiĉin/o 1)** *geo* Ticino <folyó>

2) *geo pol* Ticino <kanton> <CH>

| **tie** ott

► de tie neni venis: onnan senki sem jött

► kiu estas tie?: ki van ott?

► ni iros tien: oda megyünk

► tie vi trovas la libron: ott találod a könyvet

► tien metu la kraĵonon: oda tedd a ceruzát

► tien okuloj iras, kion la koro deziras^Z: *közm* oda megy a szem, ahová húz a szív

► veturi tien kaj reen: oda és vissza utazik

ĉi tie: itt

► ĉi tie ni haltu: itt álljunk meg

► de tie ĉi tien: onnan ide

► tie ĉi malbone, tie nebone^Z: *közm* itt se jó, ott se jó, sehol se jó

► venu ĉi tien: gyere ide

► ĉi-tie-ulo: *fn* idevalósi, itteni, helyi

tie for: amott

► mi staras ĉi tie, vi tie kaj li tie for: én itt állok, te ott, ő pedig amott

tiea: ottani, helyi

►la tiea registaro: az ottani önkormányzat

►ni uzu la tieajn eblojn: használjuk a helyi lehetőségeket
çi-tiea: itteni

►ni demandu la çi-tieajn loĝantojn: kérdezzük meg az itteni lakosokat

tieulo: ottani lakos, helyi ember

| **tiel 1** | így, úgy <mód>

►kaj ili tiel faris: és úgy tettek

►nur tiel vi povas solvi la problemon: csak így tudod megoldani a problémát

►tiel kaj alie: így is, meg úgy is

►tiel kaj jene: így meg úgy

►tiel kaj ne alie: így és nem másképpen

2) ilyen, olyan <mérték>

►estis tiel mallume, ke mi nenion vidis: olyan sötét volt, hogy semmit sem láttam

►estu tiel afabla: legyen olyan kedves

►la tiel nomata familia rondo: az úgynevezett családi kör

►li estas tiel alta kiel mi: olyan magas, mint én

►li estas tiel stulta kiel riĉa: olyan ostoba, mint amilyen gazdag

►tiel same kiel mi: éppen úgy, ahogyan én

tiel çi: <hangsúlyos> így, ily módon

►ne tiel, sed çi tiel: nem úgy, hanem így
kiel..., tiel...: amint..., úgy..., mind..., mind...

►kiel la onklo, tiel ankaŭ la nevo havis nigrajn harojn: amint a nagybácsinak, úgy az unokaöcsnek is fekete haja volt

►li estis lerta kiel en teniso, tiel en futbalo: ügyes volt mind a teniszben, mind a futballban

tiela: <hangsúlyos> ilyen, ilyen mérvű

►tielan detruon mi ankoraŭ neniam vidis: ilyen mérvű rombolást még soha nem láttam

tiele: <hangsúlyos> ily módon

►tiele!: sic!, így!

►tiele neniuj gajnis: ily módon senki sem nyert
samtiel: éppen így, éppen úgy, éppúgy, ugyan úgy

| **ties** | ezé, azé, ennek v. annak a vmije v. vkije

►kies monon mi depruntas, ties ŝuldanto mi iĝas: akinek a pénzét kölcsön kérem, annak leszek adósa

►la kuracisto ekzamenis la malsanulon, kaj laŭ ties peto li liverigis lin en hospitalon: az orvos megvizsgálta a beteget, és annak kérésére beszállította a kórházba

►ties patron mi vidis: annak az apját láttam

►ties pecon mi trovis: annak a darabját találtam meg

| **Tiest/o** | mit Thüesztész, Thyestes

| **tif/o** | orv tífusz, typhus

►ekzantema tifo: kiütéses tífusz, typhus exanthematicus

tifoida: orv tífuszhoz hasonló, typhoid

►tifoida stato: tífuszhoz hasonló állapot

tifulo: orv tífuszos beteg

paratifo: orv paratífusz, paratyphus

| **tifa/o** | növ gyékény, buzogánysás <Typha>

►eta tifao: apró gyékény <T. minima>

►larĝfolia tifao, bruna tifao: széleslevelű v. bodnározó gyékény, buzogányos gyékény <T. latifolia>

►mallarĝfolia tifao: keskenylevelű gyékény <T. angustifolia>

►svelta tifao: rizsgyékény <T. laxmannii>

| **Tiflis/o** | geo tört Tiflisz vö. Tbiliso

| **tifon/o** | l. tajfuno

| **tig/o 1** | növ szár, caulis

►aera tigo: föld feletti szár

►limbeca tigo: levélszerű szár *szin* kladodio

►subtera tigo: föld alatti szár

2) növ száracska <moha>

3) átv szár

►tigo de kaliko: kehely szára

►tigo de ŝlosilo: kulcs szára

tigeto: növ kocsány, levélnyel, kacs, hifa <szárszerű képződmény>

novtigo: növ sarj, friss hajtás

sentiga: növ szártalan

sentigigi: *tr agr* kacsol

tigoĉiro: növ szárkacs

tigoglaso: *gaszt* talpas pohár

tigolegomo: növ ehető szárú zöldség

tigoplantoj: növ hajtásos növények, száras növények <Cormophyta>

l.m. flortigo, folitigo, ĝermotigo, plumtigo, volvotigo

| **tigl/o** | l. krisolo

| **tigr/o** | áll tigris <Panthera tigris>

►bengala tigo: királytigris, bengáli tigris <Neofelis tigris tigris>

►sabrodenta tigo: *l.* smilodonto

►siberia tigo: szibériai tigris <P. tigris amurensis>

tigrino: áll anyatigris

►jaluza kiel tigrino: féltékeny, mint az anyatigris

tigrostria: cirmos

| **tigre/o** | *fn* tigre

tigrea: *mn nyt* tigre <tig>

| **tigrinj/o** | *fn* tigrinya

tigrinja: *mn nyt* tigrinya <tir>

| **Tigris/o** | geo Tigris vö. Eŭfrato

| **tik/o¹** | orv izomrángás, arcrángás, tic

tiki: *ntr* rángatózik

| **tik/o¹** | *tex* csinvat

| **tikl/i 1** | *tr* csiklandoz

►tikli per plumo: tollal csiklandoz

2) *tr átv* csiklandoz, birizgál

►odoro de rostaĵo tiklis mian nazon: sült illata csiklandozta az orrom

►tikli lian scivolon: furdalja az oldalát

►tikli lian vantemon: legyezi a hiúságát

tikla: **1**) csiklandozó, csiklandós

►tiu vestaĵo estas tikla: ez a ruha csiklandós

2) átv kényes

►tikla demando: kényes kérdés

►tikla punkto: kényes pont

tikligema: csiklandós *szin* tiklosetema

►ne tuŝu min, mi estas tikligema: ne érints, csiklandós vagyok

tiklosetema: csiklandós *szin* tikligema

| **tiksotrop/a** | *fiz* tixotrop

tiksotropio: *fiz* tixotrópia

| **tiktak/o** | *hgut* ketyegés, tiktakolás

tiktaki: *ntr hgut* ketyeg, tiktakol

►la horloĝo tiktakis: az óra ketyegett

pritiktaki: *tr tréf* <nőt> megkettyint

| **til/o** | *tex* gereben

tili: *tr tex* gerebenez

►tili kanabon kaj linon: kendert és lent gerebenez

| **tilandsi/o** | növ szakállbromélia <Tillandsia>

►usneoida tilandsio: zuzmószerű v. légi szakállbromélia, szakállmoha, spanyolmoha <T. usneoides>

| **tilbur/o** | *jm* tilburi <felnyitható tetejű, kétkerekes kocsi>

| **tild/o** | *knyv* hullámjel, ismétlőjel, tilde <-> *szin* ondosigno

| **tili/o** *növ* hársfa <Tilia>

►endoma tilio: szobahárs <Abutilon>

►somerá tilio: széleslevelű v. nagylevelű hárs <T. platyphyllos>

►tiliacoj: hársfafélék <Tiliaceae>

tiliteo: *gaszt* hársfatea

| **tilit/o** *ásv* tillit

| **tim/i** **1)** *tr* fél vkitől v. vmitől <n>

►ili timis paši sur la ponton: féltek a hídra lépni

►kiu timas bestaron, ne iru arbaron^z: *közm* aki fél a farkastól, ne menjen az erdőbe

►li timis konfesi sian kulpon: félt bevallani a bűnét

►mi timas hundojn: félek a kutyáktól

►ne timu hondon bojantan, timu hondon silentan^z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

►ne timu min: ne félj tőlem

►timi sian propran ombron^z: a saját árnyékától is fél

2) *ntr* tart vmitől, aggódik vmiért

►li timas pri sia vivo: félti az életét

►mi timas, ke vi ne plenumos la taskon: félek, hogy nem teljesítet a feladatot

►ni timis pro ebla katastrofo: aggódtunk egy esetleges katasztrófa miatt

►ŝi timis pri sia filo: aggódott a fiáért

3) *tr* *átv* fél, tisztel

►li estis homo timanta Dion: istenfélő ember volt

►timu la Eternulon: féld az Urat

timo: **1)** félelem

►fali en timon: beijed

►fari timon: félelmet kelt

►la timo antaŭ la maljunulo: az öregtől való félelem

►la timo de la maljunulo pro la dolora morto: az öreg félelme a fájdalmas haláltól

►timo havas grandajn okulojn^z: *közm* a gyáva a nyulat is farkasnak nézi

►timo lin ekregis: félelem fogta el

►tremi de timo: reszket a félelemtől

2) *átv* féltés, aggodalom

►la timo pri la propra infano lin paralizis: a fiáért való aggodalom megbénította

3) félelem, tisztelet

►kie timo, tie honto^z: *közm* hol a félelem, ott a szemérem

►la timo de la edzino antaŭ la edzo savis multajn geedzecojn: a feleség férjtisztelete sok házasságot megmentett

►timo antaŭ Dio vin gvidu: istenfélelem vezessen

timegi: *tr* retteg vmtől v. vkitől <n>

►la hunojn timegis la tuta Eŭropo: a hunoktól retteget egész Európa

timego: rettegés, nagy félelem

timema: félénk

timemo: félénkség, félénk természet

timeto: egy kis félelem, aggodás

►timeto tamen restis en mi: egy kis félelem azonban maradt bennem

timigi: **1)** *tr* ijeszt, rémízt, megfélemlít

►fantomoj ne timigas min: kísértetek nem rémítenek

►la kamparanoj estis timigitaj: a parasztok meg voltak félemlítve

►viaj minacoj ne timigas min: fenyegetéseid nem ijesztenek meg engem

2) *tr* aggaszt

►lia konduto timigas min: viselkedése aggaszt

timiga: ijesztő, elrettentő

timigadi: *tr* ijesztget

timiĝi: *ntr* megijed *szin* ektimi

►li ne timiĝas de la propra ombro: nem ijed meg a saját árnyékától

timinda: félelmetes

►timinda malamiko: félelmetes ellenség

timulo: gyáva ember

►timulo timas eĉ sian ombron: a gyáva a saját árnyékától is fél

antaŭtimi: *tr* előre fél, aggódik, tart vmitől v. vkitől

►ni antaŭtimis eventualan militon: tartottunk egy esetleges háborútól

antaŭtimo: aggodalom, balsejtelem

►nia antaŭtimo pruviĝis: balsejtelmünk beigazolódott

ektimi: *tr* megijed vmitől v. vkitől <n> *szin* timiĝi

►la birdoj ektimis la bruon: a madarak megijedtek a zajtól

ektimo: ijedtség, ijedelem

ektimegi: *tr* megretten vmitől v. vkitől <n>

►ili ektimegis la monstron: megrettentek a szörnytől

fortimigi: *tr* elijeszt, elriaszt

►ne fortimigu la birdojn: ne riaszd el a madarakat

fortimiga: elijesztő, elriasztó

maltimi: *tr* nem fél, mer, merészel

►li maltimis eniri la brulantan domon: be mert menni az égő házba

►ni maltimas lupojn: nem félünk a farkasoktól

maltima: bátor, merész

netimigebla: rettenthetetlen, félelem nélküli

sentima: bátor, félelmet nem ismerő

tromaltima: vakmerő *szin* blindkuraĝa

timekflugi: *ntr* <madár> felrebben

timfeki: *ntr* *pej* becsinál a nadrágjába, becsinál a félelemtől

timfekulo: beszari alak

timosento: félelemérzet, félelemérzés

timoveka: félelmetes

timtremi: *ntr* reszket a félelemtől

timvekiĝi: *ntr* álmából felriad

timzorgi: *ntr* aggódik

l.m. birdotimigilo, diotima, kulistimo

| **timal/o** *áll* pérhal <Thymallus>

| **timbal/o** **1)** *zene* üstdob

2) *gaszt* formában sült tészta

timbalisto: *fn* *zene* üstdobos

| **Timbu/o** *geo* Thimbu

►Timbuo estas la ĉefurbo de Butano: Thimbu Bhután fővárosa

| **Timbuktu/o** *geo* Timbuktu

| **timele/o** *növ* cicó <Thymelaea>

timeleacoj: boroszlánfélék <Thymelaeaceae>

| **timian/o** *növ* kakukkfű <Thymus>

►ordinara timiano: kerti kakukkfű, pecsenyű <T. vulgaris>

►roktimiano: pereszlény <Satureja>

timianolo: *l.* timolo

| **timid/a** *ritk* félénk, félszeg *szin* singena, malaplomba

maltimida: *ritk* fesztelen, felszabadult

| **timin/o** *biol* kém timin

| **timol/o** *kém* timol

| **timon/o** *jm* kocsirúd, szekérrúd

►duobla timono: kettős kocsirúd *szin* timonparo

timoneto: talicskarúd, riksarúd

timonĉevalo: *fn* áll rudas <ló>

timonparo: kocsirúdpár, kettős kocsirúd

timonvekto: hámfa

| **Timor/o** *geo* Timor <sziget>

►Orienta Timoro: *geo* *pol* Kelet-Timor <TL>

| **Timote/o** Timót, Timóteus, Timoteus <utónév>

| **timpan/o 1** *ép* timpanon, orommező

►duonronda timpano: ívmező

►triangula timpano: háromszög alakú orommező

2) *anat* középfül, dobüreg, cavum tympani

3) *knv* nyomókeret

4) *víz tech* merítőkerék

5) *l.* timbalo

timpanismo: *orv* puffadás, felfúvódás, tympanismus, meteorismus

szin meteorismo

timpanito: *l.* meza otito

timpanosto: *anat* dobüregcsont

| **timpanon/o** *l.* zimbalo

| **Timur/o** *tört* Timur

►Timuro fondus la duan Mongolan Imperion: Timur alapította meg a

második Mongol Birodalmat

| **timus/o** *anat* csecsemőmirigy, thymus

| **tin** hangutánzó szó

tin tin tin: csiling-csiling

| **tin/o** dézsa, sajtár

tinego: kád

tineto: csöbör, rocska

tinisto: sajtárkészítő

l.m. trettinego

| **tinam/o** *áll* tinamu <Tinamus>

►tinamoformaj: tinamualakúak <Tinamiformes>

| **tindr/o** tapló

►tindron oni uzis iam por bruligi fajron: a taplót valamikor

tűzgyújtásra használták

| **tine/o** *áll* moly <Tinea>

►peltistotinea: szűcsmoly <T. pellionella>

►tineedoj: valódi molyok <Tineidae> *szin* moteoj

| **tini/o** *orv* fonálgombás szőrbetegség, tinea

►amianteca tinio: tinea aminantacea

►fava tinio: *l.* favo

►kapa tinio: tinea capitis

►pieda tinio: tinea pedis

| **tink/o** *áll* compó, cigányhal

| **tinktur/o 1** *tex* textílfesték, kelmefesték, tinktúra

2) *gysz* alkoholos oldat, alkoholos kivonat *szin* alkoholatur

►benzoa tinkturo: benzoekivonat

►joda tinkturo: jódkivonat

►valeriana tinkturo: *orv* macskagyökér-kivonat, macskagyökér-tinktúra

tinkturi: *tr* *tex* fest

►tinkturi bluan pantalonon nigra: kék nadrágot feketére fest

►ŝi tinkturas al si la harojn: <nő> festi a haját

tinkturisto: *tex* kelmefestő, textílfestő

| **tinn/o** *l.* tinuso

| **tint/i 1** *ntr* *hgut* cseng, peng, kolompol, csörög

►kristalaj glasoj tintis: kristálpoharak csengtek

►la ĉenoj tintis: csörögtek a láncok

►liaj spronoj tintis: sarkantyúi pengtek

2) *ntr* *átv* *zene* klimpírozik, pötyög <hangszeren>

►tinti sur gitaro: gitáron pötyög

►tinti sur piano: klimpíroz

tinta: *mn* csengő, pengő, csörgő

►tinta voĉo de la knabino: a lány csengő hangja

►tinta oro: csengő arany

tinto, tintado: csengés, pengés, kolompolás

►tintado de glavoj: kardok pengése

►tintado de marteloj sur la amboso: kalapácsok csengése az üllőn tintigi: *tr* csenget, penget

►li tintigas siajn ormonerojn: csengeti az aranyait

tintilo: csengő

►tintilo de biciklo: kerékpár csengője

►tintiloj de sledo: szán csengői

tintilaro: *zene* harangjáték

tintileto: csengettyű, apró csengő

ektinti: *ntr* *hgut* megcsendül, megpendül

intertintigi: *tr* összekoccint

►ni intertingu niajn glasojn: koccintsuk össze poharainkat

teletinti: *ntr* *tréf* odacsörög, rácsörög <telefonál>

►poste mi teletintos al vi: utána rád csörgök

l.m. kraktinti

| **tinunkol/o** *l.* turfalko

| **tinus/o 1** *áll* *ált* tonhal <Thunnus>

►blanka tinuso: germon <T. alalunga>

►obeza tinuso: nagy szemű tonhal <T. obesus>

►ruĝa tinuso: kékúszójú tonhal <T. thynnus>

2) *gaszt* tonhal

►enladigita tinuso: konzerv tonhal

tinusreto: *agr* tonhalháló

| **tio** ez, az <általános rámutatás>

►ĉio dependas de tio, kiel li opinias pri la afero: minden attól függ, hogyan vélekedik az ügyről

►ĉu tio estas vi, Jozefo?: ez te vagy, József?

►kion tio signifas?: ez mit jelent?

►pri tio ni jam parolis: erről már beszélünk

►tio estas lia afero: ez az ő dolga v. ügye

►tio estas lia amata ĉevaleto^Z: ez a vesszőparipája

►tio estas tute alia afero: ez egészen más ügy

►tio estas: azaz, nevezetesen

►tio gustas pri iom pli: „még kell” íze van neki

►tio kaj ĉi tio, tio kaj jeno: ez és az

►tio ne interesas min: ez nem érdekel

►tio nenion faras: az nem tesz semmit <közömbös>

►tio, kion vi diras, estas grava: az, amit mondasz, fontos

ĉi tio: <hangsúlyos> ez

►tio estas pordo, kaj ĉi tio ties klino: az ajtó, ez pedig a kilencse

| **tio- 1** *kém* tio- <kén oxigén helyett> *l.* tioaldehido, tioamido, tiocianato, tiofenolo, tiosulfato

2) *bakt* tio- <baktérium kénláncban> *l.* tiobakterio

| **tiofen/o** *kém* tiofén

| **tiol/o** *kém* tiol

►la ĝenerala formulo de tioloj estas R-SH: a tiolok általános képlete R-SH

| **tioal/o** *l.* tialo

| **tiom 1** ennyi, annyi <menyiség>

►el tiom da ledó mi ne povas fari ŝuojn: ennyi bőrből nem tudok cipőt csinálni

►mi ne pensis pri tiom da donacoj: nem gondoltam ennyi ajándékra

►neniam mi aŭdis tiom da stultaĵoj: soha nem hallottam ennyi marhaságot

►prenu tiom da ekzempleroj, kiom vi volas: vegyél annyi példányt, amennyit akarsz

2) ennyire, annyira <mérték>

►ĉu tiom zorgigas vin lia sorto?: ennyire izgat a sorsa?

►ho, mi tiom ŝatas dolĉaĵojn: ó, én annyira szeretem az édességet

►tiom malfacila ne estas la situacio: ennyire nem nehéz a helyzet

►tiom pli mi volas ĝin havi: annál inkább szeretném megkapni

tioma: olyan sok, olyan mérvű

►kun tioma entuziasmo: ennyi lelkesedéssel

►tioma estas la detruo, ke la domo ne rekonstrueblas: olyan mérvű a rombolás, hogy nem építhető újjá a ház

►tioman akvon ne povas gluti la kanaloj: ennyi vizet nem tudnak elnyelni a csatornák

| **tion/o** *kém* tioketon, tion

ditionato: *kém* ditionát

ditionito: *kém* ditionit

heksationato: *kém* hexationát

parationo: *kém* paration

| **tionil/o** *kém* tionilgyök

►tionila klorido: tionil-klorid

| **tip/o** **1)** típus, minta

►hungara tipo: magyar típus

►Otelo estas la tipo de ĵaluzulo: Otello a féltékeny ember típusa

►tipo de bone solvitaj taskoj: jól megoldott feladatok

►tipo de heroo: hőstípus

►tipo de la cigana muziko: a cigány zene típusa

2) *knyv* nyomdai betű *szin* prestipo

►presejoj ne havis tipon por la esperanta ĉ: a nyomdáknek nem volt betűjük az eszperantó ĉ-re

3) *knyv inf* betűtípus

4) *tech* típus

►nova tipo de aŭtomobilo: új autótípus

5) *biol* típus

►la tipo de la nomo de ordo aŭ subordo estas familio: a rend vagy alrend nevének típusa a család

6) *átv biz* krapek, tag, alak, pasas

tipa: tipikus, típusos, típus-

tiparo: *inf* betűkészlet, betűcsomag, karakterkészlet, font

►egallarĝa tiparo: azonos szélességű betűkészlet

►ekrana tiparo: képernyő-betűkészlet

►presila tiparo: nyomtató-betűkészlet

►proporcio tiparo: arányos betűkészlet

►trutajpa tiparo: True Type betűkészlet v. font

►vektora tiparo: vektoros betűtípus

tipigi: **1)** *tr* tipizál, típusba sorol

►li tipigis la homojn laŭ rasoj: rasszok szerint tipizálta az embereket

2) *tr* megtestesít

►li tipigas la komuniston: a kommunistát testesíti meg

3) *tr* tipizál, szabványosít, egységesít

►tipigitaj pecoj: tipizált alkatrészek

tipografo: *knyv* nyomdász, tipográfus *szin* presisto

tipografio: **1)** *knyv* nyomdászat, könyvnyomtatás, tipográfia *szin* presado, presarto

2) *knyv átv* tipográfia, nyomdai kinézet v. megjelenítés

►eleganta tipografio de la libro: a könyv elegáns nyomdai megjelenítése

3) *knyv ex* szedőterem, nyomóterem

tipografia: *knyv* nyomdai, nyomtatási, tipográfiai

►tipografia eraro: nyomdahiba *szin* preseraro

►tipografiaj signoj: nyomdai jelek

tipografiaĵo: *knyv* nyomtatvány, nyomdai termék

tipografiejo: *knyv* szedőterem, nyomóterem

tipologio: *tud* típustan, tipológia

tipometro: *knyv* betűnagyság-mérő, tipométer

alitipa: **1)** más típusú

2) *átv* másfajta

laŭtipa: típusos, szabványos

novtipa: új típusú

pratipo: **1)** *fil* ősalak, őskép, ősminta, prototípus

2) prototípus, őstípus, első minta

►Arpad estis la pratipo de regantoj: Árpád volt az uralkodók őstípusa

►pratipo de aviadilo: repülőgép-prototípus

►pratipo de planto, besto: növény, állat prototípusa

3) *tud tech* etalon

►pratipo de la kilogramo: a kilogramm etalonja

tipareo: *knyv* szedéstükör *szin* areo 4, kompostareo

tipfandisto: *knyv* betűöntő

tipografarto: *knyv* nyomdászat

l.m. galvanotipo, lingvotipologio, prestipo, serotipo

| **tipofon/o** *zene* adiaphon

| **tiptologi/o** **1)** *vall* kopogtató szellemidézés

2) *távk* távkopogtatás, kopogtató távközlés

►en prizonoj oni uzas tiptologion: börtönökben használják a távkopogtatást

| **tiposkript/o** gépelt kézirat

| **tipuan/o** *nőv* tipuana <Tipuana>

| **tipul/o** *áll* lószúnyog <Tipula>

►granda tipulo: közönséges lószúnyog <T. oleracea>

►ktenofora tipulo: fésűscsápú lószúnyog <Ctenophora atrata>

►tipuledoj: lószúnyogok, tipolyfélék, óriásszúnyogok <Tipulidae>

| **tiramisu/o** *gaszt* tiramisu

| **tir/i** **1)** *tr* húz, meghúz

►ne tiru miajn harojn: ne húzd a hajam

►tiri al li la oreton: meghúzza a fülét

►tiri la ŝnuron de sonorilo: meghúzza csengő zsinórját

►tiri tezon: *isk* tételt húz

2) *tr* maga után húz, von, vonszol

►du ĉevaloj tiris la kaleŝon: két ló húzta a hintót

►kiu sin enjungis, devas tiri^Z: *közm* aki hámba fogja magát, húzni köteles

►li tiris sin ĝis la pordo: az ajtóig vonszolta magát

►tiri boaton sur la bordon: csónakot a partra húz

►tiri ĉe la haroj: a hajánál fogva húz

3) *tr* húz, húzva rajzol

►la aviadilo tiris fumstrion post si: a repülőgép füstcsíkot húzott maga után

►li tiris strekon sur la papero: vonalat húzott a papíron

►tiri cirkon: kört rajzol

►tiri ortanton: merőlegest húz

►tiri paralelon al la rekto: párhuzamost húz az egyeneshez

4) *tr átv* vonz

►la belulino tiras multajn virojn: a szép nő sok férfit vonz

►la instruo tiris multajn adeptojn: a tanítás sok hívet vonzott

►la knabino tiras sin al li: a lány vonzódik hozzá

►scivolo tiris min al la loko: a kíváncsiság vonzott a helyhez

►tiri en tenton: kísértésbe hoz

5) *tr* szív

►ĉu tiras via pipo?: szelel a pipája?

►la kamentubo bone tiras: a kéménynek jó huzatja van

►li tiris profundan spiron: mély lélegzetet vett

►tiri sangon: vért vesz

►tiri vinon el barelo: hordóból bort szív

6) *tr átv* húz vmiből vmit

►li tiris la konkludon kaj abdikis: levonta a következtetést, és lemondott

►mi tiris la konkludon el viaj vortoj: levontam a tanulást a szavaidból

►oni tiris la loterion: kihúzták a lottót
 ►tiri la instruon: levonja a tanulságot
 ►tiri loton: sorsot húz
 ►tiri utilon el la negoco: hasznot húz az üzletből
 7) *tr* átv húz, von, ránt
 ►la fino de la rakonto iom tiras sin: az elbeszélés vége kissé vontatott
 ►li tiris al si la atenton: magára vonta a figyelmet
 ►li tiris sur sin la koleron de sia mastro: magára vonta a gazdája haragját
 ►tiri almorte: halálba ránt
 ►tiri en la koton: a sárba ránt
 ►vi tro longe tiras la aferon: túlságosan elhúzó az ügyet
 tiro, tirado: 1) húzás, vonás, vonszolás
 ►tirado de ŝipo: hajóvontatás
 ►tiro de ŝnuro: zsinór meghúzása
 ►tiro per ĉevaloj: lóvontatás
 2) *fiz* húzás
 ►la elemento estas ŝargata per tiro: az elem húzásra van terhelve
 ►rezisto de kablo al tiro: kábel húzási ellenállása
 3) *zene* vonóhúzás <lefelé>
 tira: húzó
 ►tiraj fortoj: húzóerők
 ►tiraj rajdoj de aŭtomobilo: kocsik hajtott kerekei
 tiradi: *tr* hosszan húz v. von, húzogat, huzigál
 tiregi: *tr* <nagy erővel> húz
 ►la bovoj tiregis penblove la troŝargitan ĉaregon: az ökrök fűjtatva húzták a túlterhelt szekert
 tiriĝi: *ntr* húzódik, nyúlik
 ►fumo tiriĝis el la tubo: füst jött ki a csőből
 ►la ekzamenoj tro longe tiriĝis: a vizsgák túl hosszúra nyúltak
 ►laŭlonge de la kampo tiriĝas kanalo: a mező mentén csatorna húzódik
 tirilo: húzó <eszköz>
 ►ĉi tie vi trovas diversajn tirilojn por korko kaj boto: különböző dugó- és csizmahúzókat találsz itt
 altiri: *tr* magához húz, vonz, idehúz, odahúz
 ►altiri al si la atenton: magára vonja a figyelmet
 ►altiri grandan publikon: nagy közönséget vonz
 ►altiri kunlaborantojn en la taskon: munkatársakat von be a feladatba
 ►altiru la seĝon: húzd ide a széket
 ►altiru la tableton al la malsanulo: húzd oda az asztalkát a beteghez
 ►ŝi altiris la rigardojn: <nő> magára vonta a tekinteteket
 ►tio altiris min al Esperanto: ez vonzott az eszperantóhoz
 altira: 1) vonzó, attraktív
 2) *fiz* vonó-, húzó-
 ►altira forto: húzóerő
 altiro: 1) húzás, vonzás
 2) *fiz* húzóerő
 ►magneta altiro: mágneses húzóerő
 altiriĝi: 1) *ntr* odahúzódik, idehúzódik
 2) *ntr* vonzódik
 altiriĝo: vonzódás
 altiriĝemo: vonzalom, affinitás
 detiri: *tr* elhúz, elvon, lehúz, levon vhonnan
 ►detiri la botojn: lehúzza a csizmáját
 ►detiri la haŭton de la angilo: lehúzza az angolna bőrét
 ►ili detiris sin malamikeme de ni: ellenségesen elhúzódtak tőlünk
 ►la okazajo detiris nian atenton: az esemény elvonta a figyelmünket

►mi detiris mian ringon: lehúztam a gyűrűmet
 ►mi ne volas detiri vin de via laboro: nem akarlak elvonni a munkádtól
 detiriĝi: *ntr* elhúzódik vhonnan
 distiri: *tr* széthúz
 ►distiri la kurtenon: széthúzza a függönyt
 ektiri: *tr* megránt, hirtelen meghúz
 ►li ektiris la sonorilŝnuron: megrántotta a csengőzsinórt
 ►mi ektiris lian manikon: meghúztam a ruhaujját
 eltiri: 1) *tr* kihúz, kivon
 ►eltiri la denton: kihúzza a fogat
 ►eltiri la glavon: kivonta a kardját
 ►li eltiras el ĝi grandan profiton: nagy hasznot húz belőle
 2) *tr* *tech* nyújt, húz
 ►eltiri fadenon el vitra stango: üvegrúdból fonalat húz
 3) *tr* *knyv* kinyom, <kliséből> levonatot készít
 ►li eltiris la prospekton en mil ekzempleroj: ezer példányban nyomta ki a prospektust
 4) *l.* ekstrakti
 eltiro, eltiraĵo: 1) kihúzás, kivonás
 2) kivonat *ŝin* ekstrakto
 ►matrikula eltiro: anyakönyvi kivonat
 3) *knyv* levonat, példányszám
 eltiliro: kihúzó v. kivonó eszköz
 ►eltiliro de movebla kulaso: mozgó zárszerkezet kivonója
 entiri: *tr* bevon, behúz
 flankentiri: *tr* félrehúz, félrevon
 ►la ministro flankentiris la ŝtatsekretario: a miniszter félrevonta az államtitkárt
 flankentiriĝi: *ntr* félrehúzódik, félrevonul
 ►ili flankentiriĝis en apudan ĉambron: félrevonultak egy szomszédos szobába
 fortiri: *tr* félrehúz, félrevon
 ►Dio puni deziras, li la saĝon fortiras^Z: *közm* akit az Isten meg akar verni, először is eszét veszi
 ►fortiru la kurtenon: húzd félre a függönyt
 ►li fortiris la knabinon en flankan straton: félrevonta a lányt egy mellékutca
 fortiriĝi: *ntr* félrehúzódik, elvonódik, elterelődik vhonnan
 ►la procesio fortiriĝis de la vojo: a menet lehúzódt az útról
 ►nia atento por momento fortiriĝis: figyelmünk egy pillanatra elterelődött
 kuntiri: 1) *tr* összehúz, összevon
 ►kuntiri la brovojn: összevonja a szemöldökét
 ►kuntiru la kurtenon: húzd be a függönyt
 ►la kramfo kuntiris liajn suojn: a görcs összehúzta lábát
 ►la militestro kuntiris la du armeojn: a hadvezér összevonta a két sereget
 2) *tr* magával húz v. vonszol
 ►la homamaso kuntiris lin: az embertömeg magával húzta
 ►li kuntiris sian svenintan kamaradon: magával húzta ájult bajtársát
 kuntiro: 1) összehúzás, összevonás
 2) *mat* kontrakció
 ►kuntiro de Lorentz: Lorentz-kontrakció
 kuntiraĵo: *zene* szűkmenet, stretto
 kuntiriĝi: *ntr* összehúzódik
 ►la erinaco kuntiriĝis: a sün összegömbölyödött
 ►la kumpanoj kuntiriĝis sur la benko: a cimborák összébb húzódtak a padon
 ►li kuntiriĝis pro la doloro: meggörnyedt a fájdalomtól

malsuprentiri: *tr* lehúz, levon
 posttiri: *tr* maga után húz, maga után von
 retiri: **1)** *tr* visszahúz, hátravon, bevon
 ▶la malamiko retiris sin: az ellenség visszavonult
 ▶la negocoistoj retiris sin por plua intertraktado: az üzletemberek visszavonultak további tanácskozássra
 ▶li retiris sian manon: visszahúzta a kezét
 ▶mi retiris du regimentojn: hátravontam két ezredet
2) *tr* átv visszavon
 ▶Jozefo 2a retiris ĉiujn siajn dispoziciojn: II. József visszavonta minden rendelkezését
 ▶mi ne povas retiri mian honorvorton: nem tudom visszavonni a becsületszavamat
 ▶retiri sian proponon: visszavonja a javaslatát
 retiriĝi: **1)** *ntr* visszahúzódik, visszavonul
 ▶Danubo retiriĝis en sian fluujon: a Duna visszahúzódott a medrébe
 ▶la diplomatoj retiriĝis por ripozi: a diplomaták visszavonultak pihenni
 ▶la heliko retiriĝis en sian dometon: a csiga visszahúzódott a házába
2) *ntr* visszavonul <működésből>
 ▶mi retiriĝos el mia ofico: visszavonulok a hivatalomból
 ▶retiriĝi sur Aventinon: <tiltakozásul> visszavonul a közélettől
 retiriĝo: visszahúzódás, visszavonulás
 ▶certigu la retiriĝon de la armeo: biztosítsa a sereg visszavonulását
 ▶lia neatendita retiriĝo el lia posteno kaŭzis konfuzon: váratlan visszavonulása az állásából zavart okozott
 subtiri: *tr* lehúz, vmi alá húz
 ▶granda fiŝo subtiris la flosilon: egy nagy hal lehúzta az úszót
 ▶la hundo subtiris la voston: a kutya behúzta a farkát
 suprentiri: *tr* felhúz, felvon
 ▶ni suprentiros la veloĵn: felhúzzuk a vitorlákat
 ▶per ŝnuro oni suprentiris lin: kötéllal felhúzták
 surtiri: *tr* ráhúz vmire
 ▶li surtiris la kapuĉon sur la kapon: a fejére húzta a csuklyát
 ▶surtiri ringon: gyűrűt húz
 tratiri: *tr* áthúz
 ▶tratiru la boaton inter la du palisoj: húzd át a csónakot a két cölöp között
 transtiri: *tr* áthúz vhova
 ▶ni transtiru la ŝrankon en la alian angulon: húzzuk át a szekrényt a másik sarokba
 ▶sekigaj ŝnuroj estis transtiritaj de unu flanko al la alia: szárítóköteleket húztak át egyik oldalról a másikra
 unutire: egy szuszra, egyfolytában
 ▶unutire eltrinku ĝin: idd ki egy szuszra
 ▶unutire la lupo ululas: a farkas egyfolytában vonít
 tirbesto: *agr* igásállat
 tirboĵi: *ntr* vonít *szin* hojli
 tirbruto: *agr* igavonó barom
 tirbutono: **1)** *tech* húzógomb
2) *zene* regisztergomb, regiszterhúzó gomb <orgona>
 tirĉeno: *tech* vonólánc, húzólánc
 tirĉevalo: igásló, vontatóló
 tirdisputi: *ntr* átv marakodik <csúnyán vitatkozik>
 tiretendi: *tr* *tech* húz
 ▶tiretendi draton el stango: rúdból huzalt húz
 tirfako: fiók
 ▶slipara tirfako: kartotékfiók
 tirforto: *fiz* húzóerő
 tirharmoniko: *zene* tangóharmonika *szin* akordiono

tirhoko: *tech* vonóhorog
 tirhundo: *közl* szánhúzó kutya
 tirkesto: fiók
 tirmehanismo: **1)** *tech* vonószerkezet
2) *zene* mechanikus traktúra <orgona>
 tirmenuo: *inf* lenyíló menü, pull-down menu *szin* pendomenuo
 tirputo: *agr* gémeskút, kerek kút
 tirrimeno: *agr* hámistráng, hámszík
 tirrisorto: *tech* húzórugó
 ▶cilindra tirrisorto: hengeres húzórugó
 tirsarkilo: *agr* húzókapu, sarabolókapu
 tirsonorilo: zsinóros csengő
 tirtona: elnyújtott hangú
 tirtranĉilo: *tech* vonókés
l.m. aertiro, arĉtiro, bottirilo, brostiro, butontirilo, dentotirilo, laĉtirilo, konteltiro, korktirilo, kovrotiri, peniktiro, sangeltiri
| Tir/o *tört geo* Türosz, Tyrus
| tirad/o **1)** *ir* tiráda, hosszú színpadi monológ
2) *átv* szóáradat, szóözön, ömlengés
| tiraljor/o *kat* csatár, lövész
| tiran/o *tört* türannosz
2) *átv* önkényuralkodó, zsarnok
3) *átv* önkényúr, tirannus
 ▶li estis tirano en sia domo: önkényúr volt a házában
 tirana: zsarnoki, önkényúri, tirannikus
 ▶li efektivigis tiranan regadon: zsarnoki uralmat valósított meg
 tirani: *tr* zsarnokoskodik, önkényeskedik vki felett, tirannizál
 ▶li tiranas sian familion: zsarnokoskodik a családjá felett
 tiraneco: zsarnokság, önkényuralom
 ▶ni ne toleras la tiranecon de la kapitalo: nem tűrjük a tőke zsarnokságát
 tiranismo: *pol* *tört* türannisz, önkényuralom
| Tiran/o *geo* Tirana
 ▶Tirano estas la ĉefurbo de Albanio: Tirana Albánia fővárosa
| tiranosaŭr/o *ösl* tirannoszaurusz <Tyrannosaurus>
| tiratron/o *vill* tiratroncső *szin* rilaksa tubo
| tiravir/o *hajó* <kettőbe hajtott> csúsztatókötel
| tire/o *anat* pajzs-, tiro-, thyro- <pajzsporc>
 ▶tiroaritenoida muskolo: pajzs-kannaizom
 tireopatio: *orv* pajzsmirigybántalom, thyreopatia
 tireotomio: *orv* pajzsporc átmetszése, thyrotomia
| Tiren/a *geo* Tirrén
 ▶Tirena Maro: Tirrén-tenger
| tireoid/o *anat* pajzsporc, cartilago thyroidea
| Tirezi/o *mit* Teiresziasz, Teiresias
| Tirint/o *tört geo* Tirünsz
| tiristor/o *vill* tirisztor
| tiroid/o *anat* pajzsmirigy, thyroidea
 tiroidito: *orv* pajzsmirigy-gyulladás, thyroiditis
 tiroidismo: *orv* pajzsmirigyméregzés
 hipertiroidismo: *orv* hyperthyreosis, hyperthyroidismus <a pajzsmirigy fokozott működése következtében beálló állapot>
 hipotiroidismo: *orv* hypothyreosis, hypothyroidismus <a pajzsmirigy csökkent működése következtében beálló állapot>
 paratiroido: *anat* mellékpajzsmirigy, parathyroidea
 tiroidektomio: *orv* pajzsmirigy eltávolítása, thyroidectomy
 tiroidostimula: *gysz* pajzsmirigyserkentő, tirotroph *szin* tirotropa
 tiroidstimulino: *gysz* tiotropin, thyrotrophin
| tiroksin/o *biol kém* tiroxin
| Tirol/o **1)** *geo* Tirol

►Sud-Tirol: *geo pol* Dél-Tirol, Alto Adige *szin* Alta Adige <IT>

►Tirolaj Alpoj: Tirolai Alpok

2) *geo pol* Tirol <AT>

tirolkanto: *zene* tirolai dal

| **tirozín/o** *biol* kém tirozin

| **tirs/o 1)** *mit* tirzus, thyrsus

2) *növ* buga, fürtös fürt, panicula, thyrsus

| **Tirte/o** *ir* Türtaiosz

| **Tis/o** *geo* Tisza

| **Tisb/o** *mit* Thiszbé, Thisbe

| **tišri/o** <zsídó naptár szerinti hónap> tisri

| **Tit/o¹** Titus

►imperiestro Tito: Titus császár

►Tito Livio: *tört* Titus Livius

| **Tit/o¹** *tört pol* <Josip Broz> Tito

| **titan/o¹** *mit* titán

►la titanoj ribelis kontraŭ Olimpo: a titánok fellázadtak az Olümposz ellen

titana: *átv* titáni, hatalmas

►titana batalo: titáni küzdelem

titanido: *átv* ifjú titán

titanino: *mit* titanisz

| **titan/o¹** *kém* titán <Ti>

titanato: *kém* titanát

| **titi/o** *áll* ugrótamarin

| **Titikak/o** *geo* Titicaca-tó

| **titol/o 1)** cím <mű>

►la titolo de la libro: a könyv címe

►mi forgesis la titolon de la filmo: elfelejtettem a film címét

2) cím, titulus <rang>

►doktora titolo: doktori cím

►li ricevis grafan titolon: grófi címet kapott

►titolo sen mono – sensignifa sono^Z: *közm* titulus vitulus nélkül nem sokat ér

titoli: 1) *tr* címez, címet ad vminek <n>

►kiel vi titolos vian novan libron?: milyen címet adsz az új könyvednek?

2) *tr* vmilyen címen szólít

►oni titolas lin majstro: mesternek szólítják

►titolu nian amikon generalo: tábornoknak szólítsd a barátunkat

titolita: címzetes *l.* titolita abato, episkopo, profesoro

titolulo: *fn* vmilyen cím birtokosa, nemesember

laŭtitola: cím szerinti

laŭtitole: cím szerint, címszavakban

subtitolo: 1) alcím

►subtitolo de la ĉapitro: a fejezet alcíme

2) *l.* subteksto

subtitoli: 1) *tr* alcímez, alcímmel lát el

2) *l.* subteksti

titolbildo: *knyv* címlapkép, címlapmetszet

titolpaĝo: *knyv* címlap

| **titr/o 1)** *kém* finomsági fok, nemesfémtartalom

2) *kém* keverési arány

titri: *tr* kém titrál

| **titub/i** *ntr* ritk tántorog

| **titular/a** címzetes, tituláris

►titulara episkopo: *kr* címzetes püspök

| **tiu 1)** az a vki v. vmi <jelző>

►alportu tiun libron, pri kiu mi parolis: hozd el azt a könyvet, amelyről beszéltünk

►donu al mi tiun melonon: adja nekem azt a dinnyét

►ĝuste tiun homon mi renkontis: éppen azzal az emberrel találkoztam

►ni preferas tiun kukon, kiun vi ne ŝatas: mi jobban szeretjük azt a süteményt, amelyet te nem szeretsz

►temas pri tiu loko: arról a helyről van szó

►tiu domo ne plu staras: az a ház már nem áll

►tiu varo pli kostas ol ĉi tiu: az az áru többbe kerül, mint ez

2) az <jelző nélkül>

►tiu aŭ alia: egyik vagy másik

►tiu kaj iu transsaltis la barilon: egyik-másik átugrotta a kerítést

►tiujn mi ne konas: azokat nem ismerem

►tiun mi elektis, ne ĉi tiun: azt választottam, nem ezt

3) ő, az <alanyváltás>

►Petro vokis Jozefon, kaj tiu tuj venis al li: Péter hívta Józsefet, és az <József> azonnal eljött hozzá

4) ő, az <névmásként>

►ni vidis la domon de Blazio kaj ankaŭ tiun de Karolo: láttuk Balázs házát és Károlyét is

►ŝia edzo kaj tiu de ŝia amikino renkontiĝis: az ő és barátnője férje találkozott

ĉi tiu: ez a vmi v. vki

►ĉi tiun krajonon donu, ne tiun: ezt a ceruzát add, ne azt

►ĉi tiu venu kun mi, tiu restu: ez jöjjön velem, az maradjon

tiu kaj tiu: ez meg az, ez meg ez

►ili remetis tiun kaj tiun meblon: visszatették ezt meg azt a bútort

►li renkontis tiun kaj tiun: ezzel meg ezzel találkozott

►ni elektis tiun kaj tiun: ezt meg azt kiválasztottuk

| **tizan/o** *gysz* gyógytea, herbatea, gyógyfőzet

| **tizanopter/oj** *áll* hólyagoslábúak, pillásszárnyúak, rojtosszárnyúak, tripszek <Thysanoptera> *szin* fisopieduloj, frangóflugiluloj

| **tizanur/oj** *áll* sertefarkúak, pikkelykék <Thysanura>

| **Tizifon/o** *mit* Tiszifoné, Tisiphone

| **Tjanĝin/o 1)** *geo* Tiencsin, Tianjin <város>

2) *geo pol* Tiencsin, Tianjin <tartomány> <CN>

| **tju!** *isz* hess!

| **Tjumen/o** *geo* Tyumen

►la naftokampoj de Tjumen: a tyumeni olajmezők

| **tjurk/o** *fn* türk

tjurka: *mn nyt* türk

►la tjurkaj lingvoj: a türk nyelvek

| **Tlaskal/o** *geo pol* Tlaxcala <MX>

| **tlasp/o** *növ* tarsóka, tartolyfű <Thlaspi>

| **tmez/o** *ir* tmézis, szétválasztás

| **toast/o** *gaszt* pirítós kenyér *szin* rostpano, rostita pano

toastilo: *gaszt* kenyérpíró

toastrako: *gaszt* pirítósenyér-tartó

| **tob/o** *fn* batac, toba

toba: *mn nyt* toba, batac <bbc>

| **Tobit** *bibl* Tóbiás könyve <Tób>

Tobito: Tóbiás <utónév>

| **tobogan/o** *sp* sportszán, lapos szán, tobogán

2) *jték* csúszda

3) *tech* csúszda

| **toe/o** toea <váltópénz>

| **tof/o 1)** *ásv* tufa

►kalka tofo: mészkőtufa *szin* travertino

2) *orv* csomó, göb, tophus

►urata tofo: köszvényes csomó, tophus uraticus

| tofe/o *gaszt* tejkarameella
| tofit/o *ásv* tofit
| tofu/o *gaszt* szójasajt, tofu
| tog/o *tex* tóga
| Togol/o 1. Togolando
| Togoland/o *geo pol* Togo <TG>
| tohuvabohu/o zűrzavar, felfordulás, rendetlenség, tohuvabohu
| toĥar/o *fn* tokhár
toĥara: *mn nyt* tokhár
| Tokaj/o *geo* Tokaj
▶tokaja vino: tokaji bor *szin* tokajo
tokajo: *gaszt* tokaji bor
| Tokantins/o 1) *geo* Tocantins <folyó>
2) *geo pol* Tocantins <állam>
| tokat/o *zene* toccata
| tokel/o *orv* tinea imbricata, tokelaui betegség <bőrkütés>
| Tokela/o *geo pol* Tokelau-szigetek <NZ>
| Toki/o *geo* Tokió
▶Tokio estas la ĉefurbo de Japanio: Tokió Japán fővárosa
| Tokipon/o *nyt* Toki Pona <tervezett nyelv>
| tokoferol/o *biol kém* tokoferol, E-vitamin
| tokonom/o *ép* tokonoma, fülke <JP>
| tokor/o 1. kuba trogono
| Tokpisin/o *nyt* tok-piszin
| toks/o *orv kém* <vegyi> mérég, toxin
toksa: *orv kém* mérgező, toxicus
▶toksa efiko de nikotino: a nikotin mérgező hatása
toksi: *tr orv* mérgez
▶homo toksita de alkoholo: alkohollal mérgezett ember
toksado: *orv* mérgezés
▶akuta toksado: heveny v. akut mérgezés
▶kronika toksado: idült v. krónikus mérgezés
tokseco: *orv kém* mérgező hatás, mérgezetség, toxicitás
toksiĝi: *ntr orv kém* megmérgeződik
toksiĝo: *orv kém* mérgezés, mérgeződés
▶alkohola toksiĝo: alkoholmérgezés
▶plumpa toksiĝo: ólommérgezés
toksiĝemulo: *fn orv* kábítószer-élvező, kábítószeres *szin*
toksomaniulo
toksologo: *orv* toxikológus
toksologio: *orv* toxikológia, méregtan
antitokso, kontraŭtokso: *gysz* ellenmérég, antitoxin
sentoksiĝa: *orv* méregtelenítő, detoxikáló
sentoksiĝejo: *fn orv* detoxikáló, kijózanító
sentoksiĝi: *tr orv* méregtelenít, detoxikál
teletokso: *biol kém* távmérég
teletoksado: *kém* távmérgezés
toksomanio: *orv* kábítószerfüggés, toxikománia
toksomanuiulo: *fn orv* kábítószer-élvező, kábítószeres *szin*
toksiĝemulo
toksrubejo: *fn ōko* mérgezőanyag-lerakó
| toksin/o *biol kém* biológiai mérég, toxin
antitoksino, kontraŭtoksino: *biol kém* antitoxin
endotoksino: *bakt kém* endotoxin
kriptotoksino: *orv* kriptotoxin, cryptotoxin
l.m. neŭrotoksino
| tol/o 1) *tex* vászon, gyolcs
▶kruda tolo: nyersvászon
▶lina tolo: lenvászon
▶linolea tolo: linóleum *szin* linoleumo
▶mestiza tolo: vegyes vászon
▶ŝirma tolo: védő vászon
2) *műv* festővászon
tola: vászon-, vászonból való
▶tola pantalono: vászonnadrág
tolajo: fehérnemű
▶tabla tolajo: asztali fehérnemű
▶virina tolajo: női fehérnemű
tolajistino: fehérneműs cseléd
surtoligi: *tr műv* vászonra visz
▶Munkácsy surtoligis Golgoton: Munkácsy vászonra vitte a Golgotát
tolajbutiko: fehérneműbolt
tolajlavejo: mosoda
tolajoŝnuro: szárítókötél, ruhaszárító kötél
tolajpinĉilo: ruhacsipesz
tolajtirkeŝto: fehérneműs fiók
tolbendo: vászonheveder
tolbildo: *műv* vászonfestmény
tolbindajo: *knyv* vászonkötés
tolmarkezo: vászontető
tolpala: falfehér, halovány
tolpeco: *tex* vászondarab
tolseĝo: vászonszék
tolstrio: *tex* vászoncsík
tolsuo: vászoncipő
l.m. brusttolajo, drattolo, fontolo, gumtolo, kanabtolo, laktolo, lintolo, littolajo, paktolo, saktolo, vakstolo, veltolo
| tolar/o tolar <pénznem>
| Toled/o *geo* Toledo
| toler/i 1) *tr* tűr, eltűr, elvisel, elbír
▶li toleras liajn kapricojn: elviseli a szeszélyeit
▶malfacile tolerataj malplimultoj: nehezen megtűrt kisebbségek
▶mi ne toleras ĉi tiun impertinentulon: nem tűröm el ezt a pimaszt
▶tolerata religio: *vall* megtűrt vallás
2) *tr átv* tűr <nem okoz kárt>
▶ĉu vi toleras ĉi tiun medikamenton?: nem vagy allergiás erre a gyógyszerre?
▶la afero ne toleras prokraston: az ügy nem tűr halasztást
▶la regulo toleras esceptojn: a szabály eltűr kivételeket
tolero: 1) tűrés, elviselés, tolerancia
▶la tolero de humiligoj: a megaláztatások elviselése
2) *tech* tűrés
▶mezura tolero: mérettűrés
tolerebla: tűrhető, elviselhető
tolerebleco: elviselhetőség
tolereco: tűrőképeség, tűrés
▶tolereco al alkoholo: *orv* alkoholtűrés
tolerema: türelmes természetű, toleráns
toleremo: türelmes természet, tolerancia
maltolerema, netolerema: türelmetlen természetű, összeférhetetlen, intoleráns
maltoleremo, netoleremo: türelmetlen természet, összeférhetetlenség, intolerancia
netolerateco: *orv* összeférhetetlenség, intolerancia
netolerebla: tűrhetetlen, elviselhetetlen
tolerdozo: *orv* ártalom nélkül elviselhető adag, toleranciadózis
l.m. acidotolera, aernetolera, nultolero, polutolera
| Tolstoj/o *ir* <Lev Nyikolajevics> Tolsztoj
tolstojano: *fil* tolsztojánus

tolstojanismo: *fil* tolsztojanizmus

| **tolu/o** *gysz* tolubalzsam *szin* tolua balzamo

tolueno: *kém* toluol

▶butilhidroksi-tolueno: butilhidroxi-toluol

▶trinitrotolueno: trinitro-toluol

toluidino: *kém* toluidincsoport

toluilo: *kém* toluilgyök

toluolo: *kém ex* toluol *l.* tolueno

| **Tolu/o** *geo* <Santiago de> Tolu

| **-tom-** *orv* -tom <vágóeszköz, kés> *l.* keratotomo, trakeotomo

-tomio: *orv* -tomia <metszés, vágás> *l.* keratotomio, laparotomio,

laringotomio, litotomio, miringotomio, traheotomio

-tomizi: *tr orv* metszéses operációt hajt végre vkin <n>

▶oni laringotomizis la infanon: a gyermekén gégemetszést hajtottak végre

mikrotomo: *gysz* metszetvágó, mikrotom, microtom

| **Tom/o** Tamás <utónév> *szin* Tomaso

tomismo: *fil* tomizmus

tomisto: *fil* tomista

novtomismo: *fil* netomizmus

| **tomahok/o** tomahawk, csatabárd

▶enterigi la tomahokon: *átv* elássa a csatabárdot

| **to-man/o** *tört* tomán <perzsa aranypénz>

| **Tomas/o** Tamás

▶apostolo Tomaso: *bibl* Tamás apostol

▶Tomaso el Akvino: *kr fil* Aquinói Tamás

| **tomat/o 1)** *növ* paradicsombokor

2) *növ* paradicsom <termés>

tomatkonservaĵo: *gaszt* paradicsomkonzerv

tomatosupo: *gaszt* paradicsomleves

tomatpasto: *gaszt* paradicsomsűrítmény

tomatsuko: *gaszt* paradicsomlé

| **tomb/o 1)** sír, sírgödör *szin* tombofosó

▶elfosi tombon: sírt kiás

▶oni mallevis la ĉerkon en la tombon: leeresztették a koporsót a sírba

▶resti fidela ĝis la tombo: a sírig hű marad

▶silenti kiel tombo: hallgat, mint a sír

▶stari per unu piedo en la tombo^z: fél lábbal a sírban van

▶trans la tombo: a síron túl

▶turni sin en sia tombo: forog a sírjában

2) sír, síremlék

▶familia tombo: családi sír

▶florkroni la tombon: megkoszorúzza a sírt

▶marmora tombo: márvány síremlék

tomba: **1)** sír-, sírhoz tartozó

▶tomba monteto: sírhalom

2) *átv* síri

▶tomba silento: síri csönd

tombejo: temető, sírkert

tombejisto: temetőőr

tombisto: sírásó

eltombigi: *tr* kihantol, exhumál, sírból kiemel

entombigi: *tr* eltemet, sírba tesz

sentomba: temetetlen

▶sentombaj mortintoj: temetetlen halottak

transtomba: síron túli, túlvilági

▶tiam li ekparolis per transtomba voĉo: ekkor túlvilági hangon megszólalt

▶transtomba aperaĵo: túlvilági jelenség

tombaltaĵo: sírdomb

tombofoso: sírgödör *szin* tombo 1

tombofosisto: *l.* tombisto

tombofosto: kopjafa

tombokelo: sírbolt, <föld alatti> sírkamra

tombokovri: *tr* maga alá temet

▶la kolapsinta domo tombokovris du homojn: az összeomlott ház két embert maga alá temetett

tomboloko: sírhely

tombomonto: *szin* dombsír, halomsír, tumulus *szin* tumuluso

tombomonumento: *ép* síremlék

tomborabisto: sírrabló

tomboskribo: sírfelirat

tomboslavo, tomboŝtono: sírkő, fejkő, sírkő, síremlék

tomboŝtonisto: sírkőfaragó, sírköves

tombovolbo: *ép* sírbolt

l.m. amastombo, roktombo

| **tombak/o 1)** *kém* tombak, rézarány

2) nemesfémutánzat

| **tombol/o** *jtek* tombola

| **tomograf/o** *gysz* tomográf

tomografio: *orv* rétegfelvétel, tomográfia

▶komputila tomografio: számítógépes v. computeres tomográfia

| **tomtom/o** *zene* tomtom

| **ton/o 1)** *zene* hang

▶baza tono: törzshang

▶fundamenta tono: alaphang

▶malsimpla tono: összetett hang

▶simpla tono: szinuszhang

2) tónus, hangnem, hanghordozás

▶alpreni aŭtoritatan tonon: parancsoló hangot üt meg

▶en tia tono vi ne rajtas paroli kun mi: ilyen hangnemben nem beszélhetsz velem

▶katedra tono: kioktató, fensőbbes hang

▶kun demando tono: kérdő hangsúllyal

▶la ofenda tono de via letero konsternis min: levelének sértő tónusa megdöbbenett

▶paroli kun ordona tono: parancsoló hangon beszél

3) tónus, színárnyalat

▶varmaj tonoj de pentraĵo: festmény meleg tónusai

4) *nyt* tónus, zenei hangsúly, hanglejtés

5) *l.* toniko, tonalo

6) *zene ne* egészhang *l.* plentono

tonigi: **1)** *tr* tonizál, <színt> fényez

2) *tr fot* árnyékol, színez

duontono: *zene* félhang *szin* duonduto

kromtono: *fiz zene* felhang, felharmonikus, részhang

kvarontono: *zene* negyedhang *szin* kvaronduto

mistono: *zene* hamis hang

okontono: *zene* nyolcadhang *szin* okonduto

plentono: *zene* egészhang *szin* plenduto

subtono: **1)** *fiz zene* különbségi hang, differenciahang

2) *átv* felhang

▶mi aŭdis malaprobajn subtonojn: hallottam elítélő felhangokat

triontono: *zene* tritonus

unutona: **1)** egyhangú, egy hangon szóló *szin* monotona 1

2) *átv* egyhangú, monoton *szin* monotona 2

unutoneco: egyhangúság, monotonitás, monotonitás

tonakcento: *nyt* zenei v. tonális hangsúly

tonalto: *zene* hangmagasság

tonforko: *zene* hangvilla *szin* pićforko

►elektromagneta tonforko: elektromágneses hangvilla

tonlingvo: *nyt* tonális nyelv, politón nyelv

tonreĝisoro: *film* hangmérnök

tonsilabi: *tr zene* szolmizál

tonspektro: *fiz zene* hangspektrum

l.m. pedaltono

| **tonal/o** *zene* hangnem, tonalitás

►majora tonalo: dúr hangnem

►minora tonalo: moll hangnem

tonala: *zene nyt* tonális

►tonalaj lingvoj: tonális nyelvek

tonaleco: *zene* tonalitás

duto: *zene* bitonális

duto: *zene* bitonalitás

plurtonaleco: *zene* hangnemkeverés, politonalitás

netonala, sentonala: *zene* atonális

| **tond/i 1** *tr* nyír, vág, nyes <szálas anyagot>

►tondi barbon: szakállt nyír

►tondi harojn: haját nyír

►tondi lanon: gyapjút nyír

2) *tr* megnyír vkit v. vmit *szin* pritondi

►tondi gazonon: fűvet nyír

►tondi heĝon: sövényt nyír

►tondi ŝafon: birkát nyír

tondo: 1) nyírás, nyesés

2) *fiz* nyírófeszültség

tondilo: olló

►kurba tondilo: ívelt olló

tondujo: *l.* poŝo 6

ĉirkaŭtondi: *tr* körbenyír, ollóval körbevág

detondi: *tr* ollóval levág vmiből v. vhonnan

►detondi buklon: egy hajtincset levág

eltondi: *tr* ollóval kivág v. kinyír

►eltondi figurojn el papero: papírból alakokat vág ki

►szöveget kivág és beilleszt: *inf* eltondi kaj alglui tekston

eltondujo: *l.* poŝo 6

eltondujigi: *l.* elpoŝigi 2

entondujigi: *l.* enpoŝigi 2

fortondi: *tr* levág

►oni fortondis liajn harojn: levágták a haját, kopaszra nyírták

pritondi: *tr* megnyír, megnyes vkit v. vmit *szin* tondi 2

►pritondi la hundon: megnyírja a kutyát

►pritondi rozujon: rózsabokrot megnyes

tondlano: *tex* nyírt gyapjú

tondofasono: frizura, hajfazon

tondomaŝino: 1) hajvágó gép, hajnyíró gép

2) fűnyíró gép *szin* gazontondilo

l.m. birdajtondilo, branĉotondilo, gazontondilo, heĝtondilo,

ladtondilo, lamentondilo, meĉtondilo, papertondilo, rozotondilo

| **tondr/i 1** *ntr met* dörög az ég

►tondris, kiam ni alvenis: dörögött az ég, amikor megérkeztünk

2) *ntr* átv dörög, dübörög, mennydörög

►kanonoj tondris: ágyúk dörögtek

►la radoj de la trajno tondris sur la ferponto: a vonat kerekei

dübörögtek a vashídon

►la voĉo de Eternulo tondris el la ĉielo: az Úr hangja mennydörögött

az égből

►ne ĉio batas, kio tondras^z: *közm* amelyik kutya ugat, az nem harap

tondro: *met* dörögés

►kiel tondro el klara ĉielo: mint derült égből a villámcsapás

►ni aŭdis du tondrojn: két dörögést hallottunk

tondrado: 1) *met* mennydörögés

2) *átv* dörögés, dübörögés

►tondrado de tankoj: tankok dübörögése

tondra: dörögő, mennydörögő

►kun tondra voĉo: dörögő hangon

►tondraj aplaŭdoj: dörögő taps

ektondri: 1) *ntr* dörren, megdördül az ég

►sunis, kiam ektondri: sütött a nap, amikor hirtelen megdördült az

ég

2) *ntr* átv dörren, eldördül

►ektondri kanonego: egy hatalmas ágyú eldördült

retondri: *ntr* visszadörög, visszadübörög

l.m. fulmotondro

| **tonel/o** *hajó* regisztertonna, hajótonna

tonelaro: *hajó* hajótérfogat, tonnatartalom, hajóúrtartalom

►kruda tonelaro: bruttó tonnatartalom, teljes úrtartalom, bruttó

regisztertonna, BRT

►neta tonelaro: nettó, tonnatartalom, nettó úrtartalom, nettó

regisztertonna, NRT

| **tonem/o** *nyt* tonéma, jelentéskülönböztető tónus

| **Tong/o 1** *geo* Tonga <sziget>

2) *geo* *pol* Tonga <TO>

tonga: *mn* *nyt* tonga <ton>

| **toni/o 1** *biol* izomfeszesség, tónus

2) *kém* koncentráció <ozmózis>

toniigi: *tr* *biol* tonizál, feszessé tesz

toniiga: *biol* tonizáló, feszesítő

hipertonia: 1) *orv* fokozott tónusú, hipertóniás

2) *kém* nagyobb koncentrációjú <ozmózis>

hipertonio: *orv* magasvérnyomás-betegség, hipertónia, hypertonia

hipotonia: 1) *orv* csökkent tónusú, hipotóniás

2) *kém* kisebb koncentrációjú <ozmózis>

hipotonio: *orv* alacsonyvérnyomás-betegség, hipotónia, hypotonia

samtonia: *kém* azonos koncentrációjú <ozmózis>

sentonio: *biol* petyhüdség, renyheség, atónia

| **tonik/o¹** *zene* alaphang, tonika

supertoniko: *zene* szupertonika, szubmediáns

| **tonik/o¹** *gysz* erősítőszer, roborálószer, tonik

tonika: *orv* erősítő, tonicus

►tonika vino: *gysz* vinum tonicum

toniki: *tr* *orv* roborál, erősít

| **tonk/o** *növ* tonkafa, tonkabab <*Dypterix odorata*> *szin* odora

dipteriko

►tonka fabo: tonkabab <tonkafa magja>

| **Tonkin/o** *geo* tört Tonkin

►Tonkina Golfo: Tonkin-öböl

| **tonsil/o 1** *anat* mandula, tonsilla *szin* migdalglando

►faringa tonsilo: garatmandula, tonsilla pharyngealis

2) *anat* szájpaddmandula, tonsilla palatina

tonsilito: *orv* mandulagyulladás, tonsillitis

tonsilektomio: *orv* mandula műtéti eltávolítása, tonsillektomia

| **tonsur/o 1** *haj* levágása <gyász, bánat jeleként>

2) *kr* tonzúra, pilis

tonsuri: *tr* tonzúrárt vág vkinek

►la novico estis tonsurita: a novíciusnak tonzúrárt vágtak

| **tonus/o** 1. tonio

| **top/o** *hajó* árbócmerevítő, árbóctereb

►granda topo: főtörzsmerevítő *szin* ĉeftopo

►posta topo: hátsó törzsmerevítő
 ►unua topo: előtörzsmerevítő
 ĉeftopo: *hajó* főtörzsmerevítő *szin* granda topo
 topjardo: *hajó* derékvitorlarúd, derékkesztrúd
 ►unua supra topjardo: előderék-felsővitorlarúd
 ►unua malsupra topjardo: előderék-alsóvitorlarúd
 topmasto: *hajó* derékszár, árbócderek
 ►granda topmasto, ĉefa topmasto: főderék, főárbocdérékszár
 ►posta topmasto, tria topmasto: farderék, farárbocdérékszár
 ►antaŭtopmasto, unua topmasto: előderék, előárbocdérékszár
 topstajo: *hajó* árbócderek-előkötél
 topstajjibo: *hajó* előderék-tarcsvitorla
 topvanto: *hajó* árbócderek-oldalmerevítő
 topvelo: *hajó* derékvitorla
 ►antaŭa topvelo: előderékvitorla
 ►antaŭa suba topvelo: alsó előderék-vitorla
 ►antaŭa supra topvelo: felső előderék-vitorla
 ►granda topvelo: főderékvitorla
 ►posta topvelo: hátsó derékvitorla
 ►gafa topvelo: csonka csúcsvitorla, felső gaffvitorla
 topvelskuno: *hajó* derékvitorlás sóner v. szkúner
 | **topaz/o** *ásv* topáz
 ►orienta topazo: korundsárga topáz
 | **Topek/o** *geo* Topeka
 | **topik/o**¹ **1)** okvetestan, topika <retorika>
2) *nyt* téma, topik, topic vö. komento 2
 ►topiko kaj komento: téma és réma
 topikigi: *tr nyt* témává v. topikká alakít
 | **topik/o**¹ *gysz* külsőleg alkalmazott gyógyszer
 | **topinambur/o** **1)** *növ* csicsóka <Helianthus tuberosus> *szin*
 terpiro, tubera helianto
2) *növ* csicsóka <gumó>
 | **topograf/o** *geo* térképész, topográfus, helyleíró
 topografi: *tr geo* feltérképez
 topografio: *geo* helyrajz, tereprajz, helyleírás, topográfia
 | **topologi/o** *mat* topológia
 ►diskreta topologio: diszkrét topológia
 ►malforta topologio: gyenge topológia
 ►maldiskreta topologio: triviális topológia
 ►malforta topologio: gyenge topológia
 ►topologio de simpla konverĝo: pontonkénti konvergencia topológiája
 ►topologio de unuforma konverĝo: egyenletes konvergencia topológiája
 topologia: *mat* topologikus
 ►topologia spaco: topologikus tér
 ►topologia subspaco: topologikus altér
 | **toponim/o** *nyt* helynév, földrajzi név, toponíma
 toponimio: *nyt* helynévkutatás, toponímia
 fitotoponimo: *nyt* növényi helynév, fitotoponíma *szin*
 plantotoponimo
 mikrotoponimo: *nyt* helységnév
 | **toponomastik/o** l. toponimio
 | **topor/o** fejsze *szin* hakilego vö. hakilo
 | **tor/o**¹ **1)** *mat* gyűrűfelület, gyűrűtest, tórusz
2) *ép* oszlopvánkos, kerektag
3) *növ* vacok, tórusz, torus
4) *növ* tórusz <spóra>
 | **tor/o**¹ *fiz* torr
 | **Tor/o** *mit* Thor

Torhaveno: *geo* Tórshavn
 | **Tora/o** *vall* Tóra *szin* Leĝo, Pentateŭko
 toraŝranko: *vall* tóraszekrény
 | **torak/o** **1)** *anat* mellkas, thorax
2) *áll* tor
 pneŭmotorako: *orv* légmell, pneumothorax
 torakoplastio: *orv* a mellkas plasztikai műtete, thoracoplastica
 | **torĉ/o** **1)** fáklya
 ►elektra torĉo: *vill* rúdlámpa
 ►kena torĉo: fenyőfáklya
2) *átv* fáklya
 ►la junuloj pluportos la torĉon de niaj ideoj: a fiatalok továbbviszik
 eszméink fáklyáját
 torĉoportanto: *fn* fáklyavivő
 torĉa: fáklya-, fáklyás
 ►torĉa procesio: fáklyásmenet
 torĉingo: *fn* fáklyatartó
 | **tord/i** **1)** *tr* sodor, csavar, pödör, facsar
 ►ŝi tordis siajn harojn en plektaĵon: <nő> varkocsba fonta a haját
 ►tordi fadenon: fonalat sodor
 ►tordi kablono: kábelt sodor
 ►tordi la lipharojn: pödri a bajsztát
 ►tordi ŝnurojn el sablo²: homokból fon ostort, szelet fontol
 ►tordita kolono: *ép* csavart oszlop
2) *tr* torzít, eltorzít, kicsavar, kifecmít
 ►la infano tordis la lipojn al ploro: a gyermek sírásra görbítette a
 száját
 ►li tordis al mi la manojn: kicsavarta a kezemet
 ►li tordis al si la piedon: kirándította a lábát
 ►tordi la manojn: tördeli a kezét
 ►tordi la veron: kiforgatja az igazságot, csúsztat
 torda: csavaros, girbegurba
 tordo: **1)** csavarás, sodrás, pödrés
2) torzítás, eltorzítás, rándulás
3) *fiz* csavarás, torzió
 ►rezisto de akso al tordo: tengely torziós ellenállása
 tordaĵo: **1)** fonat
2) csavart vmi
 ►la tordaĵoj de la skulptaĵo: a faragvány csavart díszei
 tordeco: **1)** csavarodottság, csavartság, torzultság
2) *mat* torzió, csavarodás
 tordilo: sodróeszköz vö. lipartordilo
 tordiĝi: **1)** *ntr* csavarodik, tekereg
 ►li tordiĝis kiel serpento: kígyóként tekergett
2) *ntr* facsarodik, eltorzul, megrándul
 ►lia maleolo tordiĝis: megrándult a bokája
 ►lia vizaĝo tordiĝis: eltorzult az arca
 tordometro: *tech* torziómérő
 distordi: *tr* torzít, eltorzít, vetemít
 ►li distordas la faktojn: eltorzítja a tényeket
 eltordi: **1)** *tr* kicsavar
 ►eltordu la akvon el la tuko: csavard ki a vizet a kendőből
2) *tr* *átv* kicsikar
 ►oni eltordis el li la konfeson: úgy csikarták ki belőle a vallomást
 fortordi: **1)** *tr* <csavarással> eltorzít
 ►la ŝraŭbo estas fortordita: a csavar tönkrement, a csavart túlhúzták
 ►li fortordis la ŝlosilon en la seruro: elrontotta a kulcsot a zárban
2) *tr* kiteker, tekeréssel eltávolít
 ►fortordi la kapon de kolombo: kitekeri a galamb nyakát
 kuntordi: *tr* összesodor, összecsavar, fon *szin* plekti

►li kuntordis la ekstremojn de la dratoj: összesodorta a huzalok végeit
kuntordajo: fonat
maltordi: *tr* kiteker, kibont
►ŝi maltordis sian harplekton: <nő> kibontotta a copfját
tordelpremi: *tr* kifacsar, kicsavar *szin* premtordi, vringi
►li tordelpremis la akvon el siaj ŝtrumpetoj: kifacsarta a vizet a zoknijából
tordi-retordi: *tr átv* csűr-csavar
►ne tordu-retordu la aferon: ne csűr-d-csavard a dolgot
tordobeko: *l.* erodio
tordomomanto: *fiz* csavarónyomaték, torziós nyomaték
tordopendolo: *geo* torziós inga
tordopesilo: *geo* torziós mérleg
tordorompi: *tr* kiteker
►la murdisto tordorompis la nukon de sia viktimo: a gyilkos kitekerte áldozata nyakát
tordostango: *tech* torziós rúd
tordrisorto: *tech* torziós rugó
l.m. artiktordo, ebentordígo, koltordígo, koltordulo, ligtordo, premtordi, streĉtordi
| **tore/i** *ntr* bikával küzd
toreo, toreado: bikaviadal, corrida *szin* taŭroludo
toreisto: bikaviador, torreador *szin* toreadoro
| **toreador/o** *l.* toreisto
| **torent/o 1)** *geo* zuhatag, hegyi patak
2) *átv* ár, áradat, özön, folyam
►torento da insultoj: szitoközön
►torento da larmoj: könnyözön
►torento da vortoj: szóözön
torenta: **1)** zuhatag-, zuhogó
►torenta fluejo: zuhatagmeder
2) *átv* zúduló, lezúduló, áradó, ömlő
►torenta invado de la lando: az ország előzönlése
►torentaj larmoj: ömlő könnyek
►torentaj pluvo: szakadó eső
torenti: *ntr* zuhog, zúdul, záporozik, ömlik, árad
►amasoj torentis al la okazejo: tömegek özönlöttek az esemény helyszínére
►ekskursantoj torentis al la urbo: kirándulók özönlöttek el a várost
►pluvo torentis: zuhogott az eső
l.m. pluvtorento
| **torf/o** *ásv* tőzeg
sfagna torfo: égerláptőzeg
torfejo: *geo* tőzegláp
torfominejo: tőzégbánya, tőzegfejtés
| **tori/o** *kém* tórium <Th>
►torio 230: iónium
| **Toricel/o** *fiz mat* <Evangelista> Torricelli
| **torij/o** *vall ép* torii <sintoista díszkapu>
| **Torin/o** *geo* Torino, Turin
►la torina ermito: a turini remete
| **torinok/o** torinokó <japán papírfajta>
| **Torkemad/o** *kr* <Tomás de> Torquemada
| **tormenitil/o** *növ* vérontófű, vérontópimpó, vérhasgyökér <Potentilla erecta>
| **torn/i 1)** *tr tech* esztergál, esztergályoz
►torni seĝpiedojn: széklábakat esztergál
2) *tr* <fazekaskorongon> formáz, korongol
►torni kruĉojn: kancsókat formáz

3) *tr átv* csiszolgat, szépen kidolgoz
►li uzas bele tornitajn frazojn: szépen csiszolt mondatokat használ
tornilo: **1)** *tech* eszterga, esztergapad
2) fazekaskorong
tornisto: *fn tech* esztergályos
eltorni: *tr tech* kiesztorgál
prettorni: *tr tech* készre esztergál
►prettornita laborajo: készre esztergált munkadarab
tornmaŝino: *ip tech* esztergagép
tornostablo: *tech* esztergapad
l.m. ŝraŭbtornilo
| **tornad/o** *met* tornádó, viharos forgószeél
| **tornistr/o** hátizsák *szin* dorsosako
| **Toront/o** *geo* Toronto
| **torped/o 1)** *áll* zsibbasztórája, elektromos rája <Torpedo>
2) *kat* torpedó
torpedi: *tr kat* megtorpedóz
torpedoŝipo: *kat hajó* torpedónaszád
kontraŭtorpedoŝipo: *fn kat hajó* torpedónaszád-romboló, torpedóromboló, romboló *szin* destrojero
| **torpor/o 1)** *orv* renyhesség, ernyedtség, tompaság, torpor <ingerválás>
2) *áll* téli álom
| **tors/o 1)** *anat* törzs, felsőtest
►labori kun nuda torso: meztelen felsőtesttel dolgozik
2) *műv* torzó
►torso de Venuso: Vénusz-torzó
| **tort/o** *gaszt* torta
►ĉokolada torto laŭ Dobos: dobostorta
tortero: *gaszt* tortaszelet *szin* tortopeco, tortotranĉo
tortujo: *fn gaszt* tortasütő, tortaforma
tortofundo: *gaszt* tortalap, tortaalap
tortopeco, tortotranĉo: *gaszt* tortaszelet *szin* tortero
tortoplado: *gaszt* tortatál
tortotruo: *gaszt* tortalapát
l.m. ĉeriztorto, fruktortorto, kremtorto, lardortorto, pomtorto, poretorto
| **tortel/oj** *gaszt* tortelli <töltött tészta>, derelye *szin* pastopoŝo
| **tortikol/o** *orv* ferde nyak, torticollis *szin* koltordígo
| **tortilj/o** *gaszt* tortilla
l.m. kokaĵtortiljo, maĵtortiljo, tritiktortiljo
| **tortrik/o** *áll* tölgyilonca, tölgylevélsodró <Tortrix viridana>
►tortrikedoj: sodrómolyfélék, sodrólepkefélék <Tortricidae>
►poplotortriko: nyárfalevélsodró <Byctiscus populi>
►pomtortriko: almailonca <Adoxophyes reticularis>
| **tortur/o 1)** *jog* kínzás, tortúra
►submeti al torturo: kínzásnak vet alá
2) *átv* kínzás, gyötetés, gyötrelme, tortúra
►la torturoj de la amo: a szerelem gyötrelmei
►li travivis la torturojn de la soifo en la dezerto: átélte a szomjúság gyötrelmeit a sivatagban
torturi: **1)** *tr jog* kínozt, megkínozt
2) *tr átv* gyötört
►ĉi tiu senespera amo torturis lin: ez a reménytelen szerelem meggyötötte
torturejo: *jog* kínzókamra
torturilo: *jog* kínzóeszköz, kínzószerszám
torturisto: *fn jog* kínvallató
torturbenko: *jog* kínpad
torturboto: *jog* spanyolcsizma

torturkelo: *jog* kínzókamra

torturmorto: kínhalál

| **tosk/a** *nyt* toszk *vö.* gega

►la toska dialekto de la albana: az albán toszk dialektusa

| **toskan/o** *fn* toszkán

toskana: *mn nyt* toszkán

►la toskana dialekto de la itala: az olasz toszkán dialektusa

Toskanujo, Toskanio: *geo pol* Toscana <IT>

| **tost/o** pohárköszöntő, áldomás, tósz

tosti: *ntr* pohárköszöntőt *v.* áldomást mond, tósztot mond

►mi tostas por nia kara amiko: áldomást mondok kedves barátunkra

►ni tostis por lia sano: pohárköszöntőt mondtunk az egészségére

| **Tot/o** *mit* Thot

| **total/a** **1)** *mat* teljes, összes

►la totala ekonomio de la lando: az ország teljes gazdasága

►la totala kosto: a teljes költség

►la totala laboraŭro: a teljes munkában eltöltött idő

►la totala sumo: a teljes összeg, végösszeg

►totalaj elspezoj: összes kiadás

2) teljes <mértékű>, totális

►totala ĥaoso: teljes káosz

►totala malvenko: totális vereség

►totala suneklipso: teljes napfogyatkozás

totale: **1)** *mat* összesen

2) teljesen, totálisan

totalo: **1)** végösszeg

2) az egész, összesség

►la totalo de la eksportoj: a teljes export

►la totalo de la loĝantoj: a lakók összessége

►la totalo de liaj bienoj: birtokainak egésze

totaleco: összesség, teljesség, totalitás

totalismo: *pol* önkényuralom, parancsuralom, totalitarizmus

totalisma: *pol* parancsuralmi, önkényuralmi, totalitárius

| **totalizator/o** **1)** fogadóiroda <lóverseny>

2) *fn* összegző, összeadó mű, összeadó egység *szin* sumilo

| **totem/o** *vall* totem

totema: *vall* totem-

►totema besto: totemállat

totemismo: *vall* totemizmus

totempaliso: *vall* totemoszlop

| **toŭfu/o** *l.* tofuo

| **tov/o** *tv*, tévé *szin* televído

tovo-kvizo: tv-vetélkedő, tévévetélkedő

| **tpr!** *isz* hó! <állat megállítása> *szin* pru!

| **tra** **1)** át, keresztül <hely>

►ili veturis tra Saharo: a Szaharán keresztül utaztak

►li elsaltis tra la fenestro: az ablakon keresztül ugrott ki

►ni iris tra senhomaj stratoj: kihalt utcákon át mentünk

►tra la arbaro fuĝis la soldatoj: az erdőn keresztül menekültek a katonák

►tra la placo vi atingos la serĉatan straton: a téren keresztül eléred a keresett utcát

►tra la pordo ni venis en malplenan ĉambron: az ajtón keresztül egy üres szobába értünk

►tra montoj kaj valoj: árkon-bokron keresztül

2) át <idő>

►la malsanulo dormis tra la tuta nokto: a beteg egész éjszaka aludt

►tra du horoj oni demandadis lin: két órán keresztül kérdezték

►tra jarcentoj la tombo estis kaŝita en la sablo: évszázadokon

keresztül a homokban rejtőzött a sír

tra-: **1)** át- <hely> *l.* trablovo, trairebla, trahaki, tralasi, tralegi, trapasi, traveturi

2) át- <idő> *l.* trababili, tradormi, tralabori, travintri, travivi

trae: *hsz* keresztül

►estiĝis aperturo, kaj la akvo fluis trae: nyílás keletkezett, és a víz átfolyt rajta

►la tataroj rajdadis trae-kruce en la lando: a tatárok keresztül-kasul száguldoztak az országon

►li segis trae la trunkon: a törzset teljesen átfűrészelte

traigi: *tr* átvíz, átvezet vmin keresztül

►traigi kablono tra la muro: kábelt átvezet a falon

| **trab/o** **1)** *ép* gerenda, tartó

2) *agr* gerendely, ekegerenda *szin* plugiltrabo, iltrabo

3) *cím* pólya

4) *sp* gerenda

trabado: *sp* gerendagyakorlat, gerendázás

trabajo, trabaro: *ép* gerendázat, ácsolat, tartószerkezet

trabizi: *tr* *ép* gerendáz, ácsolattal lát el

trabizo: *ép* ácsolat

trabumita: *cím* pólyás, pólyával vágott

antaŭtrabajo: *l.* skafaldo

ĉeftrabo: *ép* mestergerenda, főgerenda, főtartó *szin* ĉefsolivo

kvertrabo: *ép* keresztgerenda

subtrabo: *ép* vánkossa

trabarmuro: *ép* favázás fal

trabfaka: *ép* favázás

►trabfaka domo: favázás ház

traboplaŝono: *ép* gerendamennyezet, gerendás mennyezet

trabvosto: *zene* kottagerenda

l.m. apogtrabo, bartrabo, bindotrabó, firstotrabó, glitotrabó, iltrabo,

menutrabó, plugiltrabo, profiltrabo, randtrabo

| **trabant/o** *l.* satelito

| **trabekl/o** *anat* kis gerenda, trabecula

►karnaj trabekloj: Rathke-kötegek, izomgerendák, trabeculae carnae

| **trac/o** *l.* trako

| **trace/o** *közl* *ép* nyomvonal

tracei: **1)** *tr* *közl* *ép* nyomvonalat berajzol

2) *tr* *közl* *ép* nyomvonalat kitűz

traceado: *közl* *ép* nyomkitűzés, traszírozás

| **trad/o** *l.* alizeo

| **trad/i** *tr* *jog* <adósság fejében> lefoglal, zárol

| **tradeskanti/o** *növ* pletyka, ámpolnavirág, tradeszkancia

<Tradescantia>

| **tradici/o** hagyomány, tradíció

►buŝa tradicio: szóbeli hagyomány

►establita tradicio: meggyökeresedett hagyomány

►firmiĝinta tradicio: megszilárdult hagyomány, kialakult tradíció

►jarcenta tradicio: évszázados hagyomány

►laŭ la kristana tradicio: a keresztény hagyomány szerint

►muzika tradicio: zenei hagyomány

►religia tradicio: vallási hagyomány

►sankta tradicio: *kr* szent hagyomány

tradicia: hagyományos, tradicionális

tradicii: *tr* hagyományoz, átörökít

►iliaj moroj estis tradiciitaj al ni: szokásaikat ránk hagyományozták

tradicismo: hagyománytisztelt

tradiciamo: hagyományoszeret

tradiciflega: hagyományörző

►tradiciflegaj societoj: hagyományörző egyesületek

tradiciŝleganto: *ŝn* hagyományörző

l.m. paroltradicio

| traduki *tr* <vmilyen nyelvre v. nyelvről> fordít, lefordít

►traduki – tratriki: fordítás – ferdtés, tradurre – tradire

►traduki el la hungara en Esperanton: magyarról eszperantóra fordít

►traduki el la originalo: eredetiből fordít

►traduki en la anglan: angolra fordít

►traduki laŭvorte: szó szerint fordít

traduko: **1)** fordítás <folyamat> *ŝin* tradukado

2) fordítás <mű> *ŝin* tradukaĵo

►laŭvorta traduko: szó szerinti fordítás

►traduko de Hamleto far Zamenhof: Zamenhof Hamlet-fordítása

traduka: fordítási

►traduka eraro: fordítási hiba

►tradukaj malfacilaĵoj: fordítási nehézségek

tradukado: **1)** fordítás <folyamat> *ŝin* traduko **1**

►arta tradukado, beletra tradukado: *ir* műfordítás

►Distribuita Lingva Tradukado: *eo* osztott nyelvi fordítás, DLT

►faka tradukado: szakfordítás

►li dediĉis multan tempon al tradukado: sok időt szentelt a fordításnak

►perkomputila tradukado: *inf* számítógépes fordítás

►teknika tradukado: műszaki fordítás

tradukagentejo: fordítóiroda

2) *biol* transláció

tradukaĵo: fordítás <mű> *ŝin* traduko **2**

►literatura tradukaĵo: irodalmi fordítás

tradukilo: *inf* fordítóprogram, compiler *ŝin* tradukprogramo

tradukinto: <alkalmi> fordító

►mi estas la tradukinto de la letero: én vagyok a levél fordítója

tradukisto: fordító, műfordító

►la verkoj de Dante estas granda tradukista defio: Dante művei nagy műfordítói kihívást jelentenek

►li estis elgermana tradukisto: német nyelvből fordító volt

►ĵurinta tradukisto, oficiala tradukisto: hites fordító

►teknika tradukisto: műszaki fordító

tradukologio: fordítástan, fordítástudomány

altraduko: fordítás idegen nyelvre

detraduko: fordítás idegen nyelvről

mistraduki: *tr* félrefordít

tradukburoo, tradukoficejo: fordítóiroda

tradukprogramo: *inf* fordítóprogram, compiler *ŝin* tradukilo

tradukprunto: *nyt* tükörfordítás, tükörszó

tradukrajto: *jog* fordítási jog, a fordítás joga

traduktempa: *inf* fordítás alatti, fordítás közbeni, compile-time

tradukvortaro: *nyt* kétnyelvű szótár

l.m. artradukisto, buŝtradukisto, faktradukisto, karttradukilo

| traf/i **1)** *tr* eltalál

►du kugloj trafis lin: két golyó találta el

►li trafis la golejon per la pilko: eltalálta a kaput a labdával

►trafi du celojn per unu ŝtono^Z: két legyet üt egy csapásra

►trafi en la flugo: röptében eltalálja

►trafi en malplenon: *átv* bakot lő

►trafi la kapon de la najlo: *átv* fején találja a szöget

2) *tr* vmi rossz éri

►kio vin trafis?: mi lelt?

►la famo trafis lin kiel tondro: villámcsapásként érte a hír

►malsano trafis lin: betegség támadta meg

►nenio malbona trafos vin: semmi bajod nem lesz

►se trafos min malfeliĉo: ha baj ér majd

►tie trafis lin la morto: ott érte a halál

3) *tr* vhoval jut v. kerül

►li trafis en la ungojn de la sangavida tribestro: a vérszomjas törzsfő karmai közé kerül

►trafi en la manojn de siaj malamikoj: ellenségei kezébe kerül

►trafi en malfavoron: kegyvesztett lesz

►trafi en panikon: pánikba esik

►trafi en senelirejon: zsákutcába kerül

►trafi per la vizaĝo en la koton: pofára esik

4) *tr* talál vmit, vmire <n> bukkan, elér vmit

►li ne trafis la trajnon: lekéste a vonatot

►li trafis la spurojn de la urso: a medve nyomára bukkant

►ni trafis la buson: elértük a buszt

►trafi bonan akcepton: jó fogadtatásban részesül

►trafi la ĝustan vojon: megtalálja a helyes utat

►trafis pugno pugnon^Z: emberére talált

trafo: találat

►kvin trafoj en la loterio: ötállalatos a lottón

►per unu pafo duobla trafo: két legyet egy csapásra

►pluraj trafoj ruinigis la domon: számos találat romba döntötte a házat

trafa: találó

►trafa argumento: találó érv

►trafa kaj frapa: frappáns

►trafa respondo: frappáns válasz

►trafe aŭ maltrafe^Z: így vagy úgy, taláломra

►trafe li atentigis nin: nem hiába figyelmeztetett bennünket

►vi trafe venas: épp jókor jössz

trafiĝi: *ntr* vmilyen találat éri

►li trafiĝis de falanta tegolo: egy lehulló cserép eltalálta

►trafiĝi de malĝojo: bánat éri

►trafiĝi de malsano: betegséget kap

trafite!: *isz sp* találat!

kuntrafo: összetalálkozás

►kuntrafo de cirkonstancoj: körülmények egybeesése

maltrafi: **1)** *tr* elvét, elhibáz

►la ĉasisto maltrafis la leporon: a vadász elhibázta a nyulat

►ni maltrafis la celon: elvétettük a célt

►via aludo ĉi-foje maltrafis: célzásod ezúttal nem talált

2) *tr* elszalaszt vmit, lemarad v. lekésik vmiről <n>

►maltrafi la buson: lemarad a buszról

►maltrafi la trajnon: lekési a vonatot

mistrafi: *tr* mellélő, félretalál

►mistrafi profesion: pályát téveszt

mistrafo: balfogás, baklövés

plentrafi: *tr* telibe talál

pretertrafi: *tr* mellélő, elvét, elpuskáz

►preterpafi la celon: elvétí a célt

trafareo: *fiz kat* becsapódási terület

►kolizia trafareo: ütközési hatáskeresztmetszet

trafatingo: elérhetőség

►ĝi estas ĉe trafatingo de la mano: kéznél van

trafcerta: biztosan találó, holtbiztos

trafcerteco: találati biztonság

trafdistanceo: *kat* lőtávolság

►veni ekster trafdistancon: lőtávolon kívülre kerül

trafidea: ötletes

trafpovo: *kat* hatósugár, hatótávolság

trafprove: vaktában

trafsignalilo: *sp* találatjelző

l.m. celtrafa, fraptrafa, fulmotrafi, longtrafa

| **trafik/o** *közl* közlekedés, forgalom

►dekstraflanka trafiko: jobb oldali közlekedés

►fervoja trafiko: *vsút* vasúti közlekedés

►kombinita trafiko: kombinált szállítás

►premhora trafiko: csúcsforgalom

►pretervojigi la trafikon: eltereli a forgalmat

►pro la striko la trafiko obstrukciĝis: a sztrájk miatt a közlekedés megbénult

►publika trafiko: tömegközlekedés

►ŝosea trafiko: közúti közlekedés

►transita trafiko: átmenő forgalom, tranzitforgalom

►unudirekta trafiko: egyirányú közlekedés

trafiki: *ntr közl* közlekedik

►ĉi tiu trajno trafikas labortage: ez a vonat munkanapokon közlekedik

►la pramoj ne trafikis vintre: a kompok télen nem közlekednek

trafikigi: *tr közl* közlekedtet

►trafikigi trajnparon: *vsút* vonatpárt közlekedtet

trafikilo: *közl* közlekedési eszköz *szin* trafikrimedo

eltrafikigi: *tr közl* kivon a forgalomból

►la malnoviĝintajn tramojn oni eltrafikigis: az elavult villamosokat kivonták a forgalomból

entrafikigi: *tr közl* forgalomba helyez

►dek novajn busojn oni entrafikigis: tíz új buszt helyeztek

forgalomba

trafikakcidento: *közl orv* közlekedési baleset

trafikcirklo, trafikrondo: *közl* körforgalom <csomópont> *vö.*

rondoplaco

trafikdelikto: *közl jog* közlekedési szabálysértés v. kihágás

trafikdirektanto, trafikdirektisto: *fn közl* forgalomirányító

trafikinsulo: *közl* járdasziget

trafikkulmino, trafikpinto: *közl* forgalmi csúcs, csúcsforgalom

trafiklambo, trafiklumo: *közl* jelzőlámpa, közlekedési lámpa,

villanyrendőr

trafikministerio: *közl pol* közlekedési minisztérium

trafiknodo: *közl* közlekedési csomópont

trafikplena: *közl* forgalmas

trafikpolico: *közl* közlekedésrendészet

trafikpolicisto: *közl* közlekedési rendőr

trafikregulo: *közl* közlekedési szabály

trafikregularo: *közl* közlekedési szabályzat, KRESz

trafikreto: *közl* közlekedési hálózat

trafikrimedo: *közl* közlekedési eszköz *szin* trafikilo

trafikŝtopiĝo: *közl* közlekedési dugó *szin* vojŝtopiĝo

trafiktaŭga: *közl* közlekedésre alkalmas

►trafiktaŭga kanalo: hajózható csatorna

►trafiktaŭgaj tervojaj: járható földutak

trafikvojo: *közl* közlekedési út

l.m. aertrafiko, aŭtomobiltrafiko, avitrafiko, bustrafiko, flugtrafiko,

kamiontrafiko, pasaĝertrafiko, persontrafiko, publiktrafika,

ringotrafiko, rondtrafiko, ŝiptrafiko, vartrafiko, vojtrafiko

| **trag/o** *anat* fülcsap, cáp, tragus

| **tragant/o** *növ kém* tragantmézga

| **tragedi/o** **1)** *ir* tragédia, szomorújáték

►la tragedioj de Eŭripido: Euripidész tragédiái

►tragedio en kvar aktoj: tragédia négy felvonásban

2) *átv* tragédia

►familia tragedio: családi tragédia

tragedia: **1)** tragédia-

►tragediaj akcesoraĵoj: tragédiakellékek

2) *átv* tragikus, megrázó *szin* tragika

►tragedia morto: tragikus halál

tragediisto: *mŭv* tragikus színész

tragediistino: *mŭv* tragikus színésznő, tragika

tragediverkisto: *ir* tragédiaíró

| **tragelaf/o** *áll* kudu <Tragelaphus>

| **tragik/a** tragikus, megrázó *szin* tragedia **2)**

►tragika sorto: tragikus sors

tragiko: tragikum

| **tragikomedi/o** *ir* tragikomédia

| **tragol/o** *áll* kancsil <Tragulus>

►tragoledoj: kancsilfélék <Tragulidae>

| **tragopog/o** **1.** tragopogono

| **tragopogon/o** **1)** *növ* bakszakáll <Tragopogon> *szin* bokbarbo

►porefolia tragopogono: salátabakszakáll, ártifi, szalszifi <T. porrifolium>

2) *l.* tragopogonradiko

tragopogonradiko: *növ gaszt* bakszakállgyökér

| **traĥe/o** **1)** *anat* légcső, trachea *szin* spirtubo

2) *növ* trachea, vízszállító cső, faedény *szin* perfekta vaskulo

traĥeofitoj, traĥeoplantoj: *l.* vaskulplantoj

traĥeito: *orv* légcsőhurut, légcsőgyulladás, tracheitis

traĥeoido: *növ* edényalakú fasejt, vízszállító sejt, tracheida *szin* neperfekta vaskulo

traĥeotomo: *gysz* gégemetsző kés

traĥeotomio: *orv* gégemetszés, tracheotomia

traĥeuloj: *áll* légcsővesek <Tracheata>

| **traĥin/o** *áll* sárkányhal <Trachinus>

►traĥinedoj: sárkányhalfélék <Trachinidae>

| **traĥit/o** *ásv* trachit

| **traĥur/o** *áll* fullánk farkú/érdes farkú hal (Trachurus)

| **Trajan/o** *tört* <Marcus Ulpius> Traianus v. Trajanus

| **trajektori/o** **1)** *fiz* röppálya

►kalkuli la trajektorion de la obuso: kiszámítja a tüzérségi lövedék röppályáját

2) *rep* repülővonal, repülési pályavonal

| **trajn/o** **1)** *közl* vonta, *kat* trén, katonavonat

2) *vsút* vonat

►aerkusena trajno: légpárnás vonat

►antaŭurba trajno: elővárosi vonat

►ekskursa trajno: kirándulóvonat

►ekstra trajno: különvonat

►IC-trajno: intercity vonat

►konekta trajno: csatlakozó vonat, vonatcsatlakozás

►laborista trajno: munkásvonat

►laŭbezona trajno: kisegítő vonat

►longdistanca trajno: távolsági vonat

►magnetŝveba trajno: mágnesvonat, maglev *szin* glistrajno, maglevo

►poŝta trajno: postavonat

►regiona trajno: helyi vonat

►rekta trajno, senhalta trajno: közvetlen vonat

►sezona trajno: időszakos vonat

►superekspresa trajno: szuperexpressz vonat

►transita trajno: tranzitvonat, átmenő vonat

►turisma trajno: turistavonat

►vi devas ŝanĝi trajnon en Budapeŝto: Budapestén át kell szállnod

trajni: *ntr közl* vonatozik, vonaton utazik

trajnestro: *vsút* vonatvezető

entrajniĝi: *ntr vsút* vonatra száll, beszáll a vonatba *szin* envagoniĝi

eltrajniĝi: *ntr* vasút vonatból kiszáll, vonatról leszáll *szin* elvagoniĝi
 plutrajno: *vsút* csatlakozás, csatlakozó vonat *szin* konekta trajno
 subtrajno: *l.* metroo
 trajnakompanisto: *vsút* vonatkísérő
 trajnbileto: *vsút* vonatjegy
 trajnhaltejo: *vsút* vasúti megállóhely
 trajnkonekto: *vsút* vonatcsatlakozás
 trajnparo: *vsút* vonatpár
 trajntrafiko: *vsút* vonatközlekedés
 trajntrafikestro: *vsút* forgalmi szolgálattevő
 ► linia trajntrafikestro: vonalfőnök
l.m. dizeltrajno, ekspresstrajno, glistrajno, kargotrajno, kirastrajno, kontenertrajno, motortrajno, municitrajno, ondotrajno, pasaĝertrajno, rapidtrajno, ŝipotrajno, varotrajno
| trajt/o 1) arcvonás
 ► en liaj trajtoj montriĝis la morto: arcvonásaiban megjelent a halál
 ► ŝi havas belajn trajtojn: <nő> szép arcvonásai vannak
2) jellemvonás
 ► li havas noblajn trajtojn: nemes jellemvonásai vannak
 ► lia ĉefa trajto estas perfortemo: fő jellemvonása az erőszakra való hajlam
3) vonás, jelleg, jellegzetesség
 ► la ĉefaj trajtoj de nia politiko: politikánk fő vonásai
 ► la sekta trajto de la pejzaĝo: a táj száraz jellege
 ► la semantika trajto de la vorto: a szó szemantikai jellege
 ► skizi en grandaj trajtoj: nagy vonalakban felvázol
 grandtrajto: nagy vonalakban
 kuntrajto: együttes vonás, kísérőjelenség
| trak/o¹ 1) *vsút* vágány
 ► ĉirkaŭira trako: kerülő vágány
 ► etŝpura trako: keskeny nyomtávolságú vágány
 ► klienta trako: csatlakozó vágány
 ► transŝarĝa trako: átrakóvágány
2) *rep* nyomvonal
3) *eltr* sáv, track
 eltrakigi: *tr* vasút kisiklat *szin* elreliĝi 1
 eltrakigi: *ntr* *vsút* kisiklik *szin* elreliĝi 1
 flanktrako: *vsút* mellékvágány *szin* branĉtrako
 trakangulo: *rep* térképirányszög, útirányszög
 trakforko: *vsút* váltó, kitérő
 trakforkisto: *vsút* váltóőr
 traknivelpasejo: *közl* egyszintű vasúti kereszteződés
 ► senbariera traknivelpasejo: sorompó nélküli vasúti kereszteződés
 trakokurbiĝo: *vsút* vágányív
 traklaboristo: *vsút* pályamunkás
 trakrenovigo: *vsút* vágányfelújítás
 trakreĝejo: *vsút* váltóállító központ
 traksekcio: *vsút* vágányszakas
 traksternado: *vsút* pályafektetés
 trakveturilo: *vsút* vasúti jármű
l.m. parkadtrako, saktrako
| trak/o¹ fn tört trák
 traka: *mn* tört trák
 Trakujo, Trakio: *tört geo* Trákia, Thracia
| trakci/o *vsút* vontatás, vonattovábbítás
 trakciilo: *vsút* vontatójármű
l.m. dizeltrakcio, elektrottrakcio, vaportrakcio
| trake/o 1. traĥeo
| trakeli/o *növ* csalánlevelű harangvirág <Campanula trachelium>
| trakin/o 1. traĥino

| trakit/o 1. traĥito
| trakom/o *orv* egyiptomi szemgyulladás, trachoma
| trakt/i 1) *ntr* tárgyal, megtárgyal, megbeszél
 ► ili traktis kun ni pri la kondiĉoj de la kapitulaco: tárgyaltak velünk a megadás feltételeiről
 ► nun mi traktas pri grava negoco: most fontos üzletről tárgyalok
 ► trakti pri la paco: a békéről tárgyal
2) *tr* kezel, bánt vkivel v. vmivel <n>
 ► ne traktu lin ofende: ne bánt vele sértő módon
 ► oni traktis min kiel krimulon: úgy bántak velem, mint egy bűnözővel
 ► trakti konfidence: bizalmasan kezel
 ► trakti la malsanulon per antibiotikoj: antibiotikumokkal kezeli a beteget
 ► trakti metalon per varmigo: fémeket hevítéssel kezel
 ► vi traktis malserioze la aferon: komolytalanul kezelte az ügyet
3) *tr tud* tárgyal
 ► la aŭtoro traktas psikajn problemojn en sia libro: a szerző a könyvében pszichikai problémákat tárgyal
 ► la libro traktas la akvomastumon de plantoj: a könyv a növények vízháztartásáról szól
 ► la traktitaj demandoj rilatas al la sociologio: a tárgyalat kérdések a szociológiához tartoznak
 traktado: **1)** tárgyalás, megbeszélés
 ► ĉia traktado kun la malamiko estas malpermesita: mindenféle tárgyalás az ellenséggel tilos
 ► traktado pri eventuala fabrikado: tárgyalás egy esetleges gyártásról
 ► traktado pri la oferto kun la partnero: tárgyalás az ajánlatról a partnerrel
2) bánásmód, kezelés
 ► kemia traktado de la malsanulo: a beteg kémiai kezelése
 ► mi ne meritis tian traktadon: nem érdemeltem meg ilyen bánásmódot
 ► termika traktado de metaloj: fémek hőkezelése
3) *tud* tárgyalás, tanulmányozás
 ► la traktado de gramatikaj malfacilaĵoj en la libro: nyelvtani nehézségek tárgyalása a könyvben
 ► traktado de la sekso vivo de antilopoj: antilopok szexuális életének tanulmányozása
 traktaĵo: *tud* értekezés, tanulmány
 ekstrakti: *ntr* tárgyalásokat kezd
 ► la delegacio ekstrakts pri komuna starpunkto kun la partneroj: a küldöttség tárgyalásokat kezdett a partnerekkel közös álláspont kialakításáról
 traktilo: *inf* kezelőprogram, handler
 intertrakti: *ntr* tárgyal, <többoldalú> megbeszéléseket folytat
 ► la partneroj intertraktis pri la kondiĉoj: a felek megbeszéléseket folytattak a feltételekről
 antaŭtraktado: **1)** *ip* előkezelés, előfeldolgozás
2) *inf* előfeldolgozás, preprocessing
 antaŭtraktilo: *inf* előfeldolgozó, preproceszor
 intertraktado: tárgyalás, megbeszélés
 ► Intertraktadoj pri la Redukto de Strategiaj Armiloj: *kat pol* stratégiai fegyverek csökkentését célzó tárgyalások, START
 ► intertraktadoj pri reduktado de trupoj: *kat pol* csapatcsökkentési tárgyalások
 ► plurflanka intertraktado: többoldalú megbeszélés
 intertraktejo: tárgyalóhelyiség, tárgyalóterem
 mistrakti: *tr* rosszul bánt vkivel v. vmivel, elkezel, bánt, bántalmaz, jól elintéz

►la mistraktita malsanulo mortis: az elkezdett beteg meghalt
 ►li mistraktas sian edzinon: bántalmazza a feleségét
 ►ni estis krude mistraktitaj: csúnyán elbántak velünk
 posttraktado: **1)** *ip* utókezelés
2) *inf* utófeldolgozás, postprocessing
 posttraktilo: *inf* utófeldolgozó, postprocesszor
 pritrakti: *tr* megtárgyal
 ►interalie oni pritraktis la naftoliverojn: többek között megtárgyalták az olajszállításokat
 ►la temo estis jam plurfoje pritraktita: a téma már többször meg lett beszélve
 pritrakto: megtárgyalás, megbeszélés
 traktadmaniero: bánásmód
l.m. aligtraktado, datumtraktilo, esceptotraktilo, interromptraktilo, makrotraktilo, pactraktado
| traktat/o 1) *jog* államközi egyezmény
 ►Nord-Atlantika Traktat-Organizo: Észak-atlanti Szerződés Szervezete
 ►Pariza Traktato: *gazd pol* Párizsi Szerződés
 ►traktato pri ekstradicio: kiadatási egyezmény
2) *l.* traktaĵo
l.m. pactraktato
| traktativ/a *nyt* traktatív, téma-
 ►traktativa adjekto: traktatív határozó, témahatározó
 ►traktativa objekto: témataŝty, traktatív tárgy, pri-vizionyszoŝy tárgy
| traktor/o *jm* traktor, vontató
 ►agrikultura traktoro: mezoĝazdasági traktor
l.m. raŭptraktoro
| traktori/o *mat* húzógörbe, traktrix
| traktus/o *anat* köteg, pálya, tractus
 ►kortekso-nuklea traktuso: agykérĝi-gerincvelői pálya, tractus corticonuclearis
 ►opta traktuso: látóköteg, látópálya, tractus opticus
| trakurus/o *ld.* traĥuro
| tram/o 1) *fn jm* villamos
 ►ĉevaltirata tramo: lóvasút
 ►interloka tramo: HÉV
 ►subtera tramo: *fn* földalatti
 ►substrata tramo: kéregvasút
2) *l.* tramrelo
 tramisto: *közl* villamosvezető *szin* tramkondukisto, tramŝoforo
 trambileto: *közl* villamosjegy
 tramgaraĝo: *jm* villamoskocsiszín, remiz
 tramhaltejo: *közl* villamosmegálló
 tramlinio: *közl* villamosvonal
 tramkondukisto, tramŝoforo: *közl* villamosvezető
 tramrelo: *közl* villamossín
 tramremizo: *közl* villamosremiz
 tramreto: *közl* villamoshálózat
 tramtrajno: *vsút* vasútvillamos
 tramvojo: *közl* villamospálya
 tramvojisto: *közl* villamosvasúti dolgozó
l.m. ĉevaltramo, kablotramo
| tramel/o *hajó* háromrétű állítóháló, kecsegeháló
| tramontan/o *met* tramontana, hideg északi szél
| tramp/o 1) *pej* csavargó
2) *hajó* szabadhajó, tramphajó, kötetlen útvonalú hajó
 tramp: **1)** *ntr pej* csavarog
2) *ntr hajó* kötetlen útvonalon halad, kötetlen hajózást folytat
| tramp/i *ntr sp* dobant, elugrik

trampililo: *sp* dobantó, ugródeszka
 ►risorta trampilo: rugódeszka
| trampolin/o *l.* saltotabulo
| tranc/o *vall* önkívület, transz
 ►en stato de tranco: önkívületi állapotban
 tranci: *ntr vall* önkívületben van, transzban van
 ektranci: *ntr vall* önkívületbe v. transzba esik
| tranĉ/i 1) *tr* vág, elvág, metsz, metél, nyes
 ►la ŝipo tranĉas la ondojn: a hajó metszi a habokat
 ►mi tranĉis al mi la fingron: elvágtam az ujjam
 ►tranĉi al li la gorgon: elvágja a torkát
 ►tranĉi panon: kenyeret vág
 ►tranĉi paston: tésztát metél
 ►tranĉi pomon en kvar partojn: almát négyfelé vág
 ►tranĉi vorton: szót elválaszt
2) *tr átv* vág, metsz, bánt <kellemetlenül hat>
 ►la vento glacie tranĉas: a szél jegesen metsző
 ►tia muziko tranĉas al mi la orelojn: az ilyen zene bántja a füleket
 ►tio tranĉas al li la okulojn: az bántja a szemét
 ►tranĉas al mi en la ventro: csikar a hasa
 ►tranĉi kun la pasinteco: szakít a múlttal
 ►tranĉi rekte en la karnon: az elevenjébe vág
3) *tr jték* elvág <kártyacsomagot>
4) *tr sp* nyes <labdát>
5) *tr mat* metsz *szin* szekci 2
 tranĉo: **1)** vágás, metszés *szin* tranĉado
 ►per tranĉo en la karno li elprenis la kuglon: a húsba ejtett vágással kivette a golyót
 ►per unu tranĉo la ekzekutisto senkapigis la kondamniton: egy vágással lefejezte a hóhér az elítéltet
2) vágás *szin* tranĉaĵo
 ►fari tranĉon: vágást ejt, *jték* elvág <kártya>
3) *orv* hascsikarás, bélĝorcs
 tranĉado: vágás, metszés *szin* tranĉo 1
 tranĉaĵo: szelet, metszet *szin* tranĉo 2
 ►la tranĉaĵojn de kolbaso enŝutu en la sukon: a kolbászszeleteket szórja a lébe
 ►tranĉaĵo da pano kaj viando: egy szelet kenyér és hús
 tranĉa: **1)** vágó
 ►tranĉa rando: éles szél
 ►tranĉaj instrumentoj: vágóeszközök
2) *átv* metsző, éles, maró
 ►ŝati tranĉajn kolorojn: szereti a rikító színeket
 ►tranĉa doloro: éles fájdalom
 ►tranĉa limo: éles határvonal
 ►tranĉa malvarmo: metsző hideg
 ►tranĉa moko: maró gúny
 ►tranĉa ŝriko: metsző sikoly
 tranĉilo: kés, vágóeszköz
 ►duakraĵa tranĉilo: kétélű kés
 ►sekurbutona tranĉilo: rugótör, rugókés
 ►tranĉilo de tornmaŝino: *tech* esztergagép kése
 ►tranĉilo kun perlamota tenilo: gyöngyös nyelvű bicska
 tranĉilaro: késkészlet, késgarnitúra
 tranĉileto: kiskés, zsebkés
 tranĉilego: nagykés, konyhakés
 tranĉita: **1)** vágott, elvágott
 ►tranĉita salamo: *fn gaszt* felvágott
2) *cím* vágott
 ►trifoje tranĉita blazono: háromszor vágott címer

altranĉi: *tr* kiszab *szin* tajli 2

►mi altranĉos la ŝtofon laŭ via staturo: kiszabom a szövetet az ön méretére

ambaŭtranĉa, dutranĉa: kétélű

►ambaŭtranĉa klingo: kétélű penge

ĉirkaŭtranĉi: *tr* körbevág, körülmetél

detranĉi: **1)** *tr* levág vmiről

►detranĉi branĉon: levág egy ágat

►la poŝtisto detranĉis la respondilon: a postás levágta a válaszszelvényt

2) *tr* átv levág, elszakít

►li estas detranĉita de sia familio: elszakították a családjától

►mia taĉmento estis detranĉita de la ĉefarmeo: a csapatomat elvágta a főszeregtől

3) *tr* *mat* kimetsz

detranĉaĵo: levágott vmi, nyesedék

►kokinaj detranĉaĵoj: *gaszt* csirkeaprólék

►lignaj detranĉaĵoj: fanyesedék

distranĉi: *tr* szétvág, kettévág, szeletel

►distranĉi porkon en du partojn: disznót kettévág

►distranĉi torton: tortát felvág

eltranĉi: *tr* kivág, kimetsz

►eltranĉi figurojn el papero: papírból alakokat vág ki

►li eltranĉis la koron de la kokino: kivágta a tyúk szívét

►mi eltranĉis kvadratan pecon el la ŝtofo: kimetszettem egy négyzetes darabot a szövetből

entranĉi: *tr* bemetsz, bevág, irdal

►antaŭ frito entranĉu la flankojn de la fiŝo: sütés előtt irdalja a hal oldalait

fortranĉi: **1)** *tr* levág, vágással eltávolít

►fortranĉu la ekstremon de la branĉo: vágja le az ág végét

►fortranĉu la nenecesajn branĉojn: vágja le a felesleges ágakat

►mi fortranĉis liajn harojn: levágtam a haját

2) *tr* átv levág, elszakít vkitől v. vmitől

►fortranĉi trupon de la ĉeffortoj: *kat* csapatot elvág a főerőktől

3) *tr* *mat* kimetsz <*pl.* ívet körből>

mistranĉi: *tr* félrevág, rosszul vág, elszab

►mia tajloro mistranĉis la ŝtofon: a szabóm elszabta a szövetet

mistranĉo: **1)** elszabás, félrevágás

2) *jték* szójáték <a morfémahatár eltolásával> *szin* kalemburo

pritranĉi: *tr* megvág, kifarag, vágással alakít

►laŭ la rito li pritranĉis sian vizaĝon: a rítus szerint megvágta az arcát

►mi pritranĉis la trabon, nun ĝi eniĝas en la ĉarpentajon:

megfaragtam a gerendát, most illeszkedik az ácsolatba

tratanĉi: *tr* átvág, átmetsz

►du riveroj tratanĉas la landon: két folyó metszi az országot

►oni trovis lin kun tratanĉita gorĝo: átmetszett torokkal találták meg

tranĉarmilo: *kat* vágófegyver

tranĉeĝo, tranĉando: vágóél

tranĉilbenketo: *tech* késtámasz

tranĉileĝo: késél

tranĉilklingo: késpenge

tranĉilrazilo: borotvakés

tranĉmalfermi: *tr* felvág <vágással felnyit>

►tranĉmalfermi libron: felvág könyvet

tranĉmaniero: vágásmód, szabásmód

tranĉmortigi: *tr* lekaszabol

►milojn tranĉmortigis la malamiko: ezeket kaszabol le az ellenség

tranĉobrililo: *tech* vágóéggő

tranĉodento: *l.* incizivo

tranĉparto: *knyv* metszés

►libro kun ora tranĉparto: aranymetszésű könyv

tranĉtabulo: *gaszt* vágódeszka *szin* haktabulo

tranĉvundo: *orv* vágott seb, vágás

l.m. butertranĉilo, cigartranĉilo, fiŝtranĉilo, forkotranĉilo,

fromaĝtranĉilo, fruktotranĉilo, haktranĉilo, kaviartranĉilo,

krucentranĉo, oreltranĉa, pantranĉaĵo, papertranĉilo, poŝtranĉilo,

premtranĉi, rultranĉilo, ŝtontrancisto, tırtranĉilo, tortotranĉo,

tubtranĉilo, viandotranĉilo, vortotranĉo

| **tranĉe/o** **1)** *kat* lövészárók, futóárok

►fosi tranĉeon: lövészárkot ás

►komunika tranĉeo: összekötő árok

2) *ép* árok

| **trankvil/a** nyugodt

►estu trankvila pri via filo: legyen nyugodt a fiát illetően

►havi trankvilan dormon: nyugodt álma van

►kiu iras trankvile, iras facile^Z: *közm* lassan járj, tovább érsz

►kiu vivas trankvile, vivas facile^Z: *közm* fő a nyugalom

►kun trankvila koro: nyugodt szívvel

►la maro restis trankvila: a tenger nyugodt maradt

►lasu min trankvila!: hagyj békén!

►li ripozu trankvile: nyugodjon békében

►ne zorgu, mi estas trankvila: ne aggódj, nyugodt vagyok

►trankvila diskutado de la afero: az ügy nyugodt megvitatása

trankvilo, trankvileco: nyugalom, nyugodtság

►ĉi tie ni ĝuos trankvilon: itt élvezzük majd a nyugalmat

►ĝi ne donas al li trankvilon: nem hagy nyugtot neki

►konservu vian trankvilon: őrizze meg a nyugalmat

►la trankvileco de la maro estas nur ŝajna: a tenger nyugalma csak látszólagos

►mi miras pri via trankvileco: csodálkozom a nyugodtságon

trankviligi: *tr* nyugtat, megnyugtat

►trankviligu vian patrinon, via frato bone fartas: nyugtassa meg az édesanyját, a testvére jól van

►trankviligu vin: nyugodjon meg

trankviligaĵo: *fn* gysz nyugtató

trankviliĝi: *ntr* megnyugszik

►la vetero trankviliĝis: az időjárás megnyugodott

►post la ekzameno ni trankviliĝis: a vizsga után megnyugodtunk

maltrankvila: nyugtalan, ideges

►ne estu maltrankvila: ne légy ideges

►tio estis maltrankvilaj tempoj: nyugtalan idők voltak azok

maltrankvilo, maltrankvileco: nyugtalanság, idegesség

►la maltrankvileco de la oficiroj transiĝis al la soldatoj: a tisztek

nyugtalansága áterjedt a katonákra

►via maltrankvilo ne estas motivita: nyugtalansága nem indokolt

maltrankviligi: *tr* nyugtalanít, aggaszt

►la pago ne maltrankviligu vin: a fizetés ne aggasszon

maltrankviliĝi: *ntr* nyugtalan lesz, aggódni kezd

►ni maltrankviliĝis pro la proksimiĝanta tempesto: aggódni

kezdtünk a közeledő vihar miatt

retrankviliĝi: *ntr* visszanyeri a nyugalmat

►post la tempesto a ĉevalo retrankviliĝis: a vihar után a ló

visszanyerte a nyugalmat

trankvilsanga: hidegvérű

trankvilsango: hidegvér

| **trans** vmin túl, vmi mögött vö. cis, maltrans

►la aviadilo glitis trans la kurejon: a repülőgép a kifutópályán túlra csúszott

- la urbo troviĝas trans la landlimo, sed ni ne veturis trans la limon: a város az országhatáron túl található, de mi nem utaztunk a határon túlra
- li paŝis trans la startlinion: a startvonalon túlra lépett
- li venis de trans la monto: a hegyen túlról jött
- trans la angulo: a sarkon túl
- trans la muro li subaŭskultis: a falon túl hallgatózott
- trans la rivero regis vigla trafiko: a folyón túl élénk forgalom volt
- trans la strato haltis viro: az utca túloldalán megállt egy férfi
- maltrans: vmin innen *szin* cis
- maltrans Danubo: a Dunán innen
- maltrans la valo: a völgyön innen
- trans-: át-, túl-, transz- *l.* transalpa, transformi, transiri, transjeti, transmara, transmondo, transplanti, transkuri, transvivi
- transa: túloldali, túlnani, odaáti
- la transa trotuaro: a túloldali járda
- sur la transa bordo de la rivero: a folyó túloldalán
- transe: túloldalt, odaát, mögötte
- la sago montris transen: a nyíl túloldalra mutatott
- transe de nia mondo: világunkon túl
- transe li ekvidis viron: a túloldalon megpillantott egy férfit
- transo: *fn* túloldal, odaát, mögöttes rész
- la transo de la strato plenplenis de homoj: az utca túloldala telis tele volt emberekkel
- neniam li revidis la transon de la krado: soha nem látta viszont a rácson túli világot
- ni ne konas la transon de la ŝajno: nem ismerjük a látszaton túli dolgokat
- transigi: *tr* átjuttat, áttesz, átvisz, átad, továbbít
- rimeno transigas la movon: szíj viszi át a mozgást
- transigi el unu stato en alian: egyik állapotból a másikba visz át
- transigi la trakforkon: áthelyezi a váltót
- transigi mesaĝojn: üzeneteket közvetít
- transigi trupojn sur la alian bordon: csapatokat juttat át a túlsó partra
- transigu al mi la salujon: add ide a sótartót
- transigo: átvitel
- transigo de la plej gravaj ecoj: a legfontosabb tulajdonságok átörökítése
- transigo de vorto en la alian linion: szó átvitele a másik sorba
- transigilo: *tech* átviteli eszköz, közvetítő eszköz
- transiĝi: *ntr* átjut, áttvedődik, továbbítódik
- la fiŝoj transiĝis tra la kluzo: a halak átjutottak a zsilipen
- la likvo transiĝis en solidan staton: a folyadék szilárd állapotba került
- la osciloj transiĝis sur la apudan platon: a rezgések áttvedtek a szomszédos lemezre
- tiaj voĉoj transiĝis al mi: olyan hangok jutottak el hozzám
- transulo: *fn* túloldalt lakó
- netransigebla: átvihetetlen, át nem engedhető
- netransigebla proprieto: át nem engedhető tulajdonjog
- | **transakci/o** *gazd* ügylet, tranzakció
- borsaj transakcioj: tőzsdei ügyletek
- | **transcend/a** **1)** *fil* transzcendens, érzékfeletti
- 2)** *mat* transzcendes <nem algebrai>
- transcendi: *tr* meghalad vmit, túlmutat vmin <n>, transzcendál
- transcendi la racion: meghaladja az értelmet
- transcendi liajn kapablojn: meghaladja a képességeit
- | **transduktor/o** *l.* energitransformilo
- | **transept/o** *ép* kereszthajó *szin* krucnavo
- | **transfuz/i** *tr* <vért> átömleszt
- du botelojn da sango oni transfuzis al la malsanulo: két palack vért ömlesztettek át a betegnek
- transfuzo: *orv* vérátömlesztés, transzfúzió
- | **transgres/o** *geo* a tenger előrenyomulása, transzgresszió *szin* progreso **2)**
- | **Transilvani/o** *tört geo* Erdély
- la princoj de Transilvanio: Erdély fejedelmei
- | **transistor/o** **1)** *eltr* tranzisztor
- epitaksia transistoro: epitaxiális tranzisztor
- kampefika transistoro, kamporegata transistoro: térvezérlésű tranzisztor, FET
- unujunta transistoro: U.J.T.
- 2)** *átv eltr* tranzisztoros rádió
- | **transit/o** **1)** *gazd* átmenő áruforgalom, tranzit
- fervoja transito: vasúti átmenőforgalom
- ŝosea transito: közúti átmenőforgalom
- 2)** áttutazás
- 3)** *biol* áthaladás
- transito de nutraj substancoj tra la nutrokanalo: tápanyagok áthaladása a tápcsatornán
- transita: átmenő, tranzit
- transita fervojo: tranzitvasút
- transita varo: tranzitáru
- transiti: *ntr gazd biol* áthalad, tranzitál
- ĉi tiuj varoj nur transitas en Hungario: ezek az áruk csak áthaladnak Magyarországon
- la glutita butono rapide transitis tra la intestoj: a lenyelt gomb hamar áthaladt a beleken
- transitisto: *gazd* tranzitáru-szállítmányozó
- transitlicenco: *gazd* tranzitengedély
- transitpova: *gazd* tranzitképes
- transitraĵto: *gazd jog* tranzitjog
- transittaŭga: *gazd* tranzitképes
- transitvizo: áttutazóvízum, tranzitvízum
- | **transitiv/a** **1)** *nyt* tárgyas, átható, határozott, tranzitív *szin* transira **3)**
- oni distingas transitivajn kaj netransitivajn verbojn: megkülönböztetünk tárgyas és tárgyatlan igéket
- transitiva konjugacio: tárgyas v. határozott ragozás
- 2)** *mat* tranzitív
- transitiveco: **1)** *nyt* tárgyasság, tranzitivitás
- 2)** *mat* tranzitivitás
- transitivigi: *tr nyt* tárgyassá alakít
- 'igi' transitivigas la netransitivajn verbojn: az 'igi' tárgyassá teszi a tárgyatlan igéket
- netransitiva: **1)** *nyt* tárgyatlan, intranszitiv, határozatlan *szin* netransira
- netransitiva konjugacio: tárgyatlan v. határozatlan ragozás
- 2)** *mat* intranszitiv
- intransitiva rilato: intranszitiv reláció
- | **translaci/o** **1)** *mat* eltolás, transláció
- 2)** *fiz* tolás, eltolás
- translacia forto: tolóerő
- translaci: *tr mat fiz* eltol
- | **transmisi/i** *tr tech* átvisz, közöl <energia>
- transmisii movon: mozgást átvisz
- transmisio: **1)** *tech* erőátvitel, áttétel, transzmisszió
- dentrada transmisio: fogaskerekes hajtás v. áttétel
- proporcio de transmisio: áttételi viszony

2) *orv* terjedés, transmissio <betegség>
transmissiigi: 1) *ntr* átvivődik, áttevődik <energia>
2) *ntr orv* terjed <pl. betegség>
transmissiilo: *tech* hajtómű, közlőmű, áttétel
► *ĉena* transmissiilo: lánchajtás
► *dentrada* transmissiilo: fogaskerék-hajtás, fogaskerék-hajtómű *szin*
dentradaĵo, *dentradaro*
► *frotdiska* transmissiilo: súrlódótárcsás áttétel, dörzshajtás
► *helica* transmissiilo: csigahajtás, csigahajtómű
► *hidraŭla* transmissiilo: hidraulikus hajtómű
► *plurŝtupa* transmissiilo: többfokozatú hajtómű
► *primara* transmissiilo: főhajtómű
► *rimena* transmissiilo: szíjhajtás
► *satelita* transmissiilo: bolygómű
► *sekundara* transmissiilo: mellék-hajtómű
intertransmissiilo: *tech* redukáló hajtás
| **transpir/i** 1) *ntr* nőv nedvességet párologtat
2) *l. ŝviti*
transpirado: nőv kipárologtatás, kigőzölgés, transzspiráció
| **transpon/i** 1) *tr zene* átír <más hangnembe>, transzponál *szin*
aligamigi
2) *tr mat* transzponál
transpono: 1) *zene* átírás, transzponálás
2) *mat* transzponálás
transponaĵo: 1) *zene* átírat, transzpozíció
2) *fn mat* transzponált
| **transpozon/o** *biol* ugráló gén, transzpozon
| **Transval/o** *geo pol* Transvaal <ZA>
| **transvers/a** átlós, haránt-, rézsútos, kereszt-
► *transversa* kojlo: *anat* harántvastagbél, harántremese, colon
transversum
► *transversa* linio: átlós vonal
► *transversa* trabo: keresztgerenda
► *transversaj* strioj de la tigroj: a tigrisek harántcsíkjai
transverse: *hsz* haránt, átlósan, rézsútosan
► *rubando* portata *transverse* de la brusto: a mellen haránt viselt
szalag
transverso: 1) harántvonal, átló
2) *anat* harántizom, *musculus transversus*
► *transverso* de *abdomeno*: haránt hasizom, *musculus transversus*
abdominis
► *transverso* de *lango*: haránt nyelvizom, *musculus transversus*
linguae
| **trap/o** nőv súlyom <Trapa>
► *kvarkorna* trapo: csemegesúlyom, vízigesztenye <T. natans> *szin*
akvokaŝtano
| **Trap/o** *kr* trappista szerzetesrend
trapano: *fn kr* trappista <szerzetes>
| **trapez/o** 1) *mat* trapéz
► *trapezoj* havas du paralelajn laterojn: a trapézoknak két
párhuzamos oldaluk van
2) *sp* trapéz
3) *anat* csuklyás izom, trapézizom, *musculus trapezius*
4) *anat* nagy sokszögű csont, trapéz kézcsont, os trapezium
trapezisto: *sp* trapézművész
trapezido: *anat* kis trapéz v. sokszögű kézcsont, os trapeoideum
| **tra ra r/a** 1) *hgut* locsi-fecsi, terefere, blabla <fecseges>
2) *hgut* tripp-trapp <gyors menet, vágta>
| **trat/o** *gazd* idegen váltó, intézvényszerű váltó, intézvény *szin*
ordonkambio

► *konsentita* trato: elfogadvány
► *longtempa* trato: hosszú lejáratú váltó
trati: *tr* *gazd* intézvényszerű <váltó>
tratanto: *gazd* kibocsátó, intézvényszerű <váltó>
tratato: *gazd* intézvényszerű kifizető, címzett <váltó>
| **trateratra** *hgut* tra-ta-ta <trombita>
| **traŭb/o** nőv szőlőfürt *szin* vinberaro, vinbergrapolo
traŭbobrando: *gaszt* szőlőpálka
| **traŭmat/o** *orv* sérülés, trauma
► *suferi* psikan *traŭmaton*: lelki megrázkódtatást szenved
traŭmata: *orv* traumás, sérülésszerű, traumatikus
► *li* estis transportita en la *traŭmatologian* sekcion: a baleseti
osztályra vitték be
► *traŭmata* febro: sebláz
► *traŭmata* ŝoko: traumatikus sokk
traŭmatismo: *orv* sérülésszerű v. traumatikus állapot, traumatizmus
traŭmatizi: *tr* *orv* sokkol, traumatizál, megvisel
traŭmatologo: *orv* baleseti sebész, traumatológus
traŭmatologio: *orv* baleseti sebész, traumatológia
traŭmathospitalo: *orv* baleseti kórház
| **travertin/o** *ász* mésztufa *szin* kalkotófo
| **travesti/i** 1) *tr* álruhába öltöztet, jelmezbe bújtat
► *li* travestiis la infanojn por la maskobalo: álruhába öltöztette a
gyerekeket az álarcos bábra
► *travestii* sin: álruhát vesz v. ölt, álruhába öltözik, jelmezbe bújik
2) *tr ir* travesztál
travestio: 1) álruha, jelmez
2) *ir* travesztia
► *Ranbatalo* estas *travestio* de la *homeraj* eposoj: a Béka-egér harc a
homéroszi eposzok travesztiaja
travestiito: *fn* álruhás
| **Trazimen/o** 1) *tört geo* Trasimenusi-tó
2) *geo* Trasimeno-tó
| **tre** *hsz* nagyon
► *li* tre volis veni: nagyon akart jönni
► *mi* ne tre bone vidas: nem nagyon jól látok
► *mi* tre ne bone vidas: egyáltalán nem jól látok
► *ni* deziras al vi tre kaj tre feliĉajn jarojn: nagyon-nagyon boldog
éveket kívánunk önnek
► *tio* tre plaĉas al mi: ez nagyon tetszik nekem
► *tre* konfidenca: szigorúan bizalmas
► *tre* mallaŭte: *zene* nagyon halkán, pianissimo
► *tre* ofte: nagyon gyakran
► *tre* povas esti, ke: nagyon is meglehet, hogy
► *tre* singarda: nagyon óvatos
trea: nagymérvű, erős, intenzív
► *kun* *trea* danko: hálás köszönettel
► *trea* altiriĝo al hazardludoj: a szerencsejátékok iránti erős vonzódás
treo: vminek a nagy mértéke
► *la* *treo* de la sukceso surprizis min: a siker nagysága meglepett
treege: rendkívül, rendkívüli módon, nagyon-nagyon
► *mi* estas *treege* danká al vi: rendkívül hálás vagyok Önnek
► *la* *tasko* estas *treege* malfacila: a feladat rendkívül nehéz
► *treege* ni ŝatus revidi vin: nagyon-nagyon szeretnénk viszontlátni
önt
| **Trebizond/o** *geo tört* Trebizond, Trapezunt
| **tred/i** *tr* befűz
► *tredi* fadenon en kudrilon: tűbe célnát fűz
► *tredi* la laĉon: befűzi a cipőfűzőt
tredilo: fűzővég *szin* laĉtirilo

| **tref/o** *jték* treff <kártya>

►trefa duo: treff kettes

trefkruciĝo: *közl* többszintes csomópont

►aŭtovoja trefkruciĝo: autópálya-csomópont

| **trejn/i** **1** *tr isk* képez, kiképez

►oni trejnis lin al politika kariero: politikai pályára képezték ki

►trejnita flegistino: képzett ápolónő

►trejnita orelo: gyakorlott fül

2 *tr sp* edz, gyakoroltat

►li trejnas sin en la stadiono: a stadionban edz

►oni trejnis la ĉevalon al bataloj: csatára edzették a lovat

►trejni sin en sketado: korcsolyaedzéseket tart

trejnado: **1** *isk* képzés, kiképzés

►faka trejnado: szakképzés, szakmai képzés

►la trejnado de novicoj: újoncok kiképzése

►praktika trejnado: gyakorlati képzés

►trejnado al diplomato: diplomataképzés

2 *sp* edzés

►la trejnado de la boksistoj estas tre intensa: az ökölvívók edzése nagyon intenzív

trejniĝi: *ntr sp* edz

►trejniĝi sola kaj grupe: egyedül és csoportosan edz

trejnisto: *sp* edző

altrejni sin, entrejni sin: *sp* bemelegít

plutrejnado: *isk* továbbképzés

trejnkontraŭulo: *sp* edzőtárs

trejnkuri: *ntr* kocog

trejnkurso: *isk* továbbképzés

trejnokampado: *sp* edzőtáborozás

trejnokampadejo: *sp* edzőtábor

trejnkompleto: *sp* edzőruha, tréningruha

trejnoŝipo: *hajó isk* iskolahajó

trejnsuo: edzőcipő

trejnvosto: *fn sp tex* melegítő

l.m. korpotrejnado, milittrejnisto, remtrejnisto, vorttrejnisto

| **trem/i** **1** *ntr* remeg, reszket

►per tremanta mano: reszkető kézzel

►sub iliaj paŝoj tremis la tero: lépteik alatt remegett a föld

►tremi de febro: láztól remeg

►tremi de malvarmo: hidegtől reszket

►tremi de senpacienco: remeg a türelmetlenségtől

►tremi en ĉiuj fibroj: minden ízében remeg

►tremi kiel aŭtuna folio^Z: reszket, mint az őszi falevél

►tremi per la tuta korpo: egész testében remeg

►tremi kiel aŭtuna folio: remeg, mint a nyárfalevél

2 *ntr* félelemtől reszket v. remeg

►tremi antaŭ la terura vidaĵo: reszket a szörnyű látványtól

►tremi ĉe la penso, ke: remeg arra a gondolatra, hogy

►tremi pri sia sekureco: remeg a biztonsága miatt

tremo: remegés, reszketés, rengés

►tremo lin atakis: elfogta a remegés

►tremo lin trakuris: libabőrös lett a háta

tremado: **1** <tartós> remegés, reszketés

2 *film* remegés, vibrálás

tremeti: *ntr* rezeg, libeg, finoman remeg

►la birdo tremeti en lia mano: a madár pihegett a kezében

►tremeti la flamo de la kandelo: pislákkolt a gyertya fénye

tremigi: *tr* remegtet, megremegtet

►la tondro tremigis la murojn: a dörgés megremegtette a falakat

►la vidaĵo tremigis eĉ la plej bravajn: a látvány a legbátrabbakat is megremegtette

ektremi: *ntr* megremeg, megrendül

►la tero neatendite ektremis: a föld váratlanul megrendült

►liaj piedoj ektremis: megremegett a lába

trembrili: *ntr* csillog, villog

trembriladi: *ntr* villószik

tremfrapado: *zene* dobpergés

tremkanto: *zene* tremolóének, rezgőhangú ének

tremsono: *zene* hangrezegetetés, tremoló *szin* tremol/o II.

tremterura: irtóztató

tremtimulo: *fn* nyúlászívű, pipogya

l.m. frostotremi, martremo, tertremo, terurtremi, timtremi, tremfungo

| **trema/o** *knyv* tréma, kétpont *szin* dierezo 2

►longa tremao: kétvessző

| **trematod/oj** *áll* mételtyek, szívóférgek <Trematoda>

►duopa trematodo: ikerféreg <Diplozoon paradoxum>

►hoka trematodo: horgas mételty <Gyrodactylus elegans>

| **tremel/o** *növ* rezgőgomba, kocsonyagomba, kocsonyásgomba <Tremella> *szin* tremfungo

| **tremol/o**¹ *növ* rezgő nyár <Populus tremula>

| **tremol/o**¹ *zene* hangrezegetetés, tremoló *szin* tremsono

| **tremolit/o** *ásv* tremolit

| **trempl/i** *tr* belemárt, beáztat, tunkol

►trempl panon en saŭco: kenyeret tunkol

►trempl plumon en inko: tollat tintába márt

►trempl sian plumon en galo: epébe mártja a tollát

►trempl sukerpecojn en kafo: kockacukrot kávéba mártogat

►trempl tukon en tinkturo: kendőt festékben áztat

trempladi: *tr* mártogat, hosszan áztat

►senvorte ili trempladis la remilojn en la akvo: szótlanul mártogatták evezőiket a vízbe

trempliĝi: *ntr* belemártódik, beáztatódik

►via maniko trempliĝis en la saŭco: a ruhaujjad belemártódott a szószba

| **trenc/o** *zene* trance

| **tren/i** **1** *tr* húz, von, vonszol, vontat

►bovoj trenis plenŝarĝitajn ĉaregojn: ökrök húztak telerakott szekereket

►kvar homoj trenis la ŝipon: négy ember vontatta a hajót

►la ŝarĝaŭto trenis du remorkojn: a teherautó két pótkocsit vontatott

►li trenis plenan sakon post si: teli zsákot vonszolt maga után

►li trenis sian edzinon per la haroj en la domon: a hajánál fogva húzta a feleségét a házba

►li trenis sin limake: csigalassúsággal vonszolta magát

►motorŝipo trenis la velŝipon en la havenon: motoros hajó vontatta be a vitorlást a kikötőbe

►ne trenu la piedojn: ne húzd a lábad

►treni kaj peni tuttage: dolgozik látástól vakulásig

2 *tr* átv magával cipel

►li trenis kun si la pezon de murdo: gyilkosság terhét cipelte magával

►malgraŭ mia volo li trenis min en la drinkejon: akaratom ellenére magával cipelt a kocsmába

3 *tr* átv tenget

►de mizero al mizero li trenis sian vivon: nyomorban tengette életét

►li trenis sian senĝojon vivon en ekzilo: száműzetésben tengette örömtelen életét

►treni mizeran ekzistadon: nyomorúságos életet él, nyomorúságosan tengeti az életét

trenaĵo: **1)** vontatmány, uszály, vonta

►la aŭto postlasis nigran trenajon de fumo: a koci fekete füstfelhőt hagyott maga után

►trenaĵo de kometo: *csill* üstökös uszálya

►trenaĵo el du bargoj: két uszályból álló vonta

2) *tex* ruhauszály

trenata: vontatott, elnyújtott

►per trenata voĉo: elnyújtott hangon

treniĝi: **1)** *ntr* vonszólódik, elvonszólódik, húzza magát

►bovoj treniĝis en la kotego: ökrök cammogtak a nagy sárban

►li sukcesis treniĝi ĝis la sojlo: sikerült elvonszólnia magát a küszöbig

►longa trunko treniĝis post la ĉevaloj en la sablo: hosszú rönk vonszólódott a homokban a lovak után

►ŝia jupo treniĝis en la koto: szoknyája a sárban vonszólódott

2) *ntr* *átv* cammog, kullog, nehezen telik

►la tempo treniĝas: cammog az idő

►monatoj treniĝis sen ero da espero: hónapok teltek el lassan szemernyi remény nélkül

eltreni: *tr* kivonszol, kihúz, kivontat

►mi eltrenos lin el la lito: kihúszom az ágyból

►oni eltrenis la sinkintan tankon el la marĉo: kivontatták az elsüllyedt harckocsit a mocsárból

fortreni: **1)** *tr* elvontat

►unue fortrenu la akcidentan kamionon: először vontassák el a balesetes kamiont

2) *tr* elvonszol, elhurcol

►mil kaptitojn fortrenis la malamiko: ezer foglyot hurcolt el az ellenség

kuntreni: **1)** *tr* magával hurcol, magával cipel, magával húz

►kial vi kuntrenas nenecesaĵojn?: miért cipelsz magaddal szükségtelen holmikat?

►ni kuntrenas tro multe da bagaĝo: túl sok útiholmit cipelünk magunkkal

2) *tr* *átv* magával ránt, magával hoz

►kuntreni en pereon: magával ránt a pusztulásba

►la sekeco kuntrenis malsategon: a szárazság éhínséget hozott magával

►via decido kuntrenos pezajn sekvojn: döntése nehéz következményeket hoz magával

trenaŭto: *jm* autómentő

trenhoko: *tech* vonóhorog

trene-pene: nyögvenyelősen, döcögve

trenkablo: **1)** *hajó jm* vonókötél

2) *rep* fékező kötél

trenlifto: *jm* vontató sífelvonó

trenpaŝi: *ntr* biceg, húzza a lábát

trenreto: *agr* vonóháló, húzóháló *szin* sejno

trenŝipo: *hajó* vontatóhajó

trenstrio: *hajó* nyomdokvíz, hajósodor *szin* poststrio

trenveturilo: *jm* vontatójármű

l.m. ŝiptrenisto

| **trenc/o** *zene* trance

| **trenĉ/o** *tex* trenckó <átmeneti kabát>

| **Trent/o** **1)** *tört* *geo* Trident

►la trenta koncilio: *kr* a tridenti zsinat

2) *geo* Trento, Trient

Trento-Supra Adiĝo: *geo* *pol* Trento-Alto Adige <IT>

| **treonin/o** *kém* treonin

| **trepak/o** *zene* trepak

| **trepan/o** **1)** *fn* *gysz* csontlékelő, trepan

2) *tech* közetfúró gép

trepani: *tr* *orv* <csontot> lékel

trepanado: *orv* csontlékelés, koponyalékelés, trepanatio

| **trepid/i** *orv* reszket

trepido: *orv* reszketés, trepidatio

| **treponem/o** *bakt* treponéma <Treponema>

►pala treponemo: *T. pallidum*

treponemozo: *orv* treponemafertőzés, treponematos

treponemicido: *gysz* treponemicid

| **tres/o** *ritk* hajfonat, copf *szin* harligo, harplektaĵo

| **tresij/o** *zene* kubai gitár, tres, tresillo *szin* kuba gitáro

| **trest/o** *ép* állványbak

| **tret/i** **1)** *tr* rálép vmire <n>, tapos, eltapos, letapos, lábbal tipor *szin* piedpremi

►oni volis treti la armenan popolon: el akarták taposni az örmény népet

►treti de piedo al piedo: toporog

►treti la homajn rajtojn: lábbal tiporja az emberi jogokat

►treti vinberojn: szőlőt tapos

2) *ntr* topog

►li tretas samloke: egy helyben topog

trete: taposva, tiporva

►pli trete ol trote: ráérősen, komótosan

distreti: *tr* széttapos

►la ĉevalo distretis la florbedon: a ló széttaposta a virágágyást

surtreti: *tr* rálép

►vi surtretis mian piedon: rálépett a lábamra

tretmakuli: *tr* összejár

►vi tretmakulis la freŝlavitan plankon: összejártad a frissen felmosott padlót

tretmuelilo: *agr* *átv* is taposómalom

tretplatigi: *tr* letapos, simára tapos

►ni tretplatigis la herbon: letapostuk a fűvet

►tretplatigitaj ŝuoj: kitaposott cipő

trettinego: *agr* taposókád

tretrado: **1)** *tech* taposókerék

2) mókuskerék

l.m. akvotreti, morttreti

| **trever/o** *tört* treverus

| **Trevir/o** *geo* Trier

| **trezor/o** **1)** kincs, drágaság

►akumuli trezorojn: kincseket halmoz fel

►elfosi trezoron: kincset ás ki

►eĉ por la trezoro de la mondo mi ne donos ĝin: a világ minden kincséért sem adom

►kaŝi siajn trezorojn en la tero: kincseit a földbe rejt

►la trezoro de la Nibelungoj: a Nibelungok kincse

2) *átv* kincs <érték>

►ĉi tiu kuiristino estas vera trezoro: ez a szakácsnő valódi kincs

►la arkitektaj trezoroj de Italio: Olaszország építészeti kincsei

►la trezoroj de la hungara literaturo: a magyar irodalom kincsei

►trezoro mia!: kincsem!, drágaságom!

►via scio estas nia trezoro: tudásod a mi kincsünk

trezorejo: **1)** kincstár, kincsesház, kincsőrző hely

2) *gazd* államkincstár, fiskus

trezoristo: kincstárnok, kincstáros, *tört* tárnokmester

trezorinsulo: kincses sziget

trezorkesto: kincsesláda, kincsesládikó

trezorserĉado: kincskeresés

trezorserçanto: *fn* kincskereső

l.m. vorttrezoro

| **tri** három

►du ciferoj tri: kettő hármasszámjegy

►la regulo de tri: a hármasszabály

►sekvos numero 3: a hármasszám következik

►tri el ni partoprenos la kongreson: hárman közülünk részt vesz a kongresszuson

►tri plus tri faras ses: három meg három az hat

►tri pecoj: három darab

►unu, du, tri!: *isz* egy, kettő, három!

tria: harmadik

►elpaŝu ĉiu tria: minden harmadik lépjen ki

►la prezentado komenciĝos je la tria: az előadás háromkor kezdődik

►la tria de Majo: május harmadika

►la tria respubliko: a harmadik köztársaság

►Napoleono la 3a: III. Napóleon

►tria en la vico: harmadik a sorban

trie: harmadszor <felsorolásban>

►kaj trie, sed ne laste, kore mi dankas vin: és harmadszor, de nem utoljára, hálásan köszönöm neked

trio: **1)** *fn* a hármasszám

►post la kvaro skribu trion: a négyes után írd egy hármast

2) *fn* három, hármasscsoport

►trio da ĉevaloj: három ló

►trio plaĉas al Dio^z: három a magyar igazság

►via trio venu kun mi: ti hárman gyertek velem

3) *zene* trió, tercett <mű és zenészek> *szin* triteto, terceto

4) *ir* hármassoros versszak

5) *isk* hármass <osztályzat>

►mia filo akiris nur trion kiel sumnoton: a fiam csak hármass átlagot szerzett

trieco: hármasság

►la trieco de Dio estas dogmo: Isten hármassága dogma

triduto: *zene* tritonus

triliardo: ezer trillió <10²¹>

triobla: **1)** hármasszoros

►triobla kvanto: hármasszoros mennyiség

►triobla pliforto: hármasszoros túlerő

2) hármass, három részből álló

►la tiaro estas triobla krono: a tiara hármass korona

►triobla plektaĵo: hármass fonat

►triobla tavolo: hármass réteg

trioble: **1)** hármasszor <szorzás>

►trioble tri estas naŭ: hármasszor három az kilenc

2) *hsz* hármasszor, hármasszorosan

►trioble faldita pleĵo: háromrét hajtott pléd

►trioble pli riĉa: hármasszor gazdagabb

►trioble trastrekita litero: hármasszor áthúzott betű

trioblo: vminek a hármasszorosa

►eĉ trioblo da mono estus nesufiĉa: hármasszor annyi pénz sem volna elegendő

►mi aĉetis trioblon de la dirita kvanto: a mondott mennyiség hármasszorosát vásároltam

trioblīgi: *tr* meghármasszoroz

►trioblīgi la gajnon: meghármasszorozza a nyereséget

trioblīgi: *ntr* meghármasszorozódik

triolo: *zene* triola

triono: harmad, egy harmad

►du trionoj: két harmad

►mi ricevis nur la trionon de la heredaĵo: az örökségnek csak a harmadát kaptam meg

►triono de la jaro jam pasis: az év harmada már elmúlt
trione: harmadrészt, harmadrészben

►trione li sinkis en la koton: harmadrészt süllyedt bele a sárba

►trione pli multe vi ricevos: harmaddal többet kapsz

trionigi: **1)** *tr* harmadol, három részre oszt *szin* distrionigi

►trionigi angulon: szöget harmadol

►trionigu la torton: oszd fel három részre a tortát

2) *tr* harmadol, harmadára v. harmadával csökkent

►oni trionigis lian punon: harmadolták a büntetését

►oni trionigis ĝian prezon: harmadára csökkentették árát

triopo: **1)** *fn* hármass, hármass csoport, trió, triász

►la triopo de soldatoj ekiris al la posteno: a katonák hármass csoportja elindult az őrhelyre

►la triopo de statuoj super la altaro: a szoborhármass az oltár felett
2) *zene* trió *szin* triteto

3) *mat* számhármass

►pitagora triopo: pitagorasz számhármass

triopa: hármass, három egyedből álló

►la triopa akompanantaro: a három főből álló kíséret

►la triopa brikovico: a hármass téglasor

triope: hárman

►triope ili alvenis: hárman jöttek

►triope ili kutimas promeni: hármassban szoktak sétálni

triopismo: szerelmeskedés hármassban

trito: *zene* terc <hangköz, 3. hang>

►maĵora trito maĵora: nagy terc

►pikardia trito: pikardiai terc

triteto: **1)** *zene* tercett <mű>

2) *zene* tercett <zenészek>

►violona terceto ludis vespere: hegedűtercett játszott este

triulo: harmadik személy

►sumo pagenda de triulo: harmadik személy által fizetendő összeg
triiliono: trillió <10¹⁸>

tricent: háromszáz

►tricent kvindek du: háromszázötvenkettő

tridek: harminc

►tridek du: harminckettő

trikvarone: **1)** háromnegyed részben

2) *átv* jórészt

►la urbo forbrulis trikvarone: a város jórészt leégett

tri mil: háromezer

triolsigno: *zene* triolajel

distrionigi: *tr* harmadol, három részre oszt *szin* trionigi **1)**

►Pollando estis distrionigita: Lengyelországot három részre osztották

tri-: *kém* tri- <három> *l.* trifosfata acido, trimero, tripeptido, trisakarido, triozo

| **triad/o** *zene* hármasshangzat, triád

►maĵora triado: dúr hármasshangzat, dúr akkord

►maksimuma triado: bővített hármasshangzat

►minimuma triado: szűkített hármasshangzat

►minora triado: moll hármasshangzat, moll akkord

►neplena triado: hiányos hármasshangzat

| **triak/o** *vill* triak

| **triakontan/o** *kém* triakontán

| **trias/o** *geo* tört triász

| **triatlon/o** *sp* triatlon, hárompróba

| **trib/o** **1)** *tört* tribus

►la tri triboj de la praromanoj: az ősrómaiak három tribusa

2) *bibl* törzs

►la dek du triboj de Izraelo: Izrael tizenkét törzse

3) *ált* törzs

►la sep triboj de la prahungaroj: az ősmagyarok három törzse

4) *növ* nemzetségsorozat

5) *áll* nemzetség

tribestro: törzsfő, törzsfőnök

tribismo: *pol* törzsi rendszer

| **tribo-** *tech* tribo- <dörzsölés> l. triboelektro, triboluminesko

tribologio: *tech* tribológia

tribometro: *tech* súrlódásmérő, tribométer

tribometrio: *tech* súrlódásmérés, tribometria

| **tribadism/o** l. sapfismo

| **tribord/o** *hajó* jobb oldal *vö.* babordo

triborde: *hajó* jobb oldalon, jobboldalt

►šipo triborde!: hajó jobb felől

| **tribrak/o** *ir* tribrachys

| **tribun/o** 1) *jog* tört bírói emelvény

2) *kr* püspöki trónus

3) *ép* karzat

4) szónoki emelvény

| **tribunal/o** 1) *jog* bíróság, törvényszék

►administracia tribunal: közigazgatási bíróság

►asiza tribunal: esküdtszék, esküdtbíróság

►bienmastra tribunal: úriszék

►civila tribunal: polgári törvényszék

►eklezia tribunal: *vall* egyházi bíróság

►enketa tribunal: vizsgálóbíróság

►komerca tribunal: *gazd* kereskedelmi bíróság

►kriminala tribunal: büntetőbíróság *szin* puntribunal

►labora tribunal: munkaügyi döntőbíróság

►milita tribunal: *kat* haditörvényszék, katonai törvényszék

►plej supera tribunal: legfelsőbb bíróság

►supera tribunal: felsőbb bíróság, fellebbviteli bíróság,

táblabíróság, ítéltábla

►tribunal de la dua instanco: másodfokú bíróság

►veni antaŭ tribunalon: bíróság elé kerül

2) *jog ép* bíróság <helyiség, épület>

►mi rapidas al la tribunal: sietek a bíróságra

3) *átv* bíró, ítélőszék

►antaŭ la tribunal de la publika opinio: a közvélemény ítélőszéke előtt

►vian internan tribunalon vi ne povos subaĉeti: a belső bírót nem tudod megvesztegetni

tribunala: *jog* bírósági, törvényszéki

►tribunala juĝisto: törvényszéki bíró

l.m. puntribunal

| **tribunus/o** 1) *jog* tört tribunus

►pleba tribunuso: néptribunus

2) *tört* tribunus <főbb hivatalnok>

►milita tribunuso: *kat* katonai tribunus

| **tribut/o** 1) *tört* *gazd* hűbéradó

►ĉu konvenas al ni doni tributon al Cezaro, aŭ ne?: *bibl* szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?

►reĝo Johano pagis tributon al la sultano: János király adót fizetett a szultánnak

2) *átv* adó

►ni pagas al vi tributon de respekto: tisztelettel adózunk önnek

tributi: 1) *tr* *tört* *gazd* <hűbéradót> fizet

►la provinco tributis tri mil sestercojn ĉiumonate al Romo: a provincia havonta háromezer sestercius adót fizetett Rómának

2) *tr* *átv* adózik

►ni tributis admiron al lia granda plenumo: csodálattal adóztunk a teljesítményének

tributulo: *tört* *gazd* hűbéres, adófizető

| **triceps/o** *anat* háromfejű izom, triceps, musculus triceps

►braka tricepso: háromfejű karizom, musculus triceps brachii

►sura tricepso: háromfejű lábikraizom, musculus triceps surae

| **triceratop/o** *ösl* Triceratops

| **trici/o** l. tritio

| **tridakn/o** *áll* óriáskagyló <Tridacna>

| **tridimit/o** *ásv* tridimit

| **triel/o** *áll* ugartyúk <Burhinus oedicnemus>

| **Triest/o** *geo* Triest

| **trifori/o** *ép* oldalkarzat, trifórium

| **triftong/o** *nyt* hármashangzó, triftongus

| **trigl/o** *áll* morgóhal <Trigla>

►trigletoj: morgóhalfélék <Triglidae>

| **triglif/o** *ép* triglif

| **trigon/o** *anat* háromszög, trigonum

►olfakta trigono: szaglóköteg kiszélesedett centrális végződése, trigonum olfactorium

| **trigon/a** l. romboedra

| **trigonel/o** *növ* lepkeszeg <Trigonella>

| **trigonometri/o** *mat* háromszögtan, trigonometria

►sfera trigonometria: gömbháromszögtan, gömb-trigonometria
trigonometria: *mat* trigonometrikus

►trigonometria punkto: *geo* háromszögelési pont

►trigonometria turo: *geo* háromszögelési állvány

►trigonometria funkcioj: szögfüggvények, trigonometrikus függvények

| **triĥo-** *anat* haj-, szőr

triĥozo: *orv* hajbetegség, szőrbetegség, trichosis

triĥomicetozo: *orv* szörgomba, trichomycosis

triĥopatio: *orv* szőrzetbetegség, trichopathia

triĥoplazio: *orv* hajképződés, szőrképződés, trichoplasia

| **triĥin/o** *áll* borsóféreg, borsóka, trichina <Trichinella spiralis>

triĥinozo: *orv* borsókabetegség, trichinosis

| **triĥocered/oj** *áll* téli szúnyogok v. tipolyok <Trichoceridae>

| **triĥofit/o** *növ* trichofiton <élősdű gombafajta> <Trichophyton>

triĥofitozo: *orv* trichophytosis <gombafertőzés>

| **triĥolom/o** *növ* pereszkegomba, pereszke <Tricholoma> *szin*
kavalirfungo

| **triĥomonas/oj** *áll* sokostorú véglények <Trichomonas>

| **triĥopter/oj** *áll* tegzesek <Trichoptera> *szin* tubetomušoj

| **triĥur/o** *áll* ostorgilisza <Trichuris>

►homa triĥuro: ostorféreg, ostorfarkú giliszta <T. trichiura>

| **trik/i** *tr* *tex* köt

►triki puloveron: pulóvert köt

triko, trikado: *tex* kötés

►inversa triko: fordított kötés

►rekta trikado: sima kötés

trikaĵo: *tex* kötöttáru, kötött holmi

trikilo: *tex* kötőtű

maltriki: *tr* *tex* felfejt, szétfejtt <kötést>

trikmaŝino: *tex* kötőgép

trikmodelo: *tex* kötésminta

trikjako: kardigán, kötött kabát *szin* kardigano, trikita jako

| **triketr/o** 1) *anat* háromszögsont, éksont, triquetrum

2) *cim* hármas comb, triquetra

| **trikin/o** l. trihino

| **triklin/a** *ásv* háromhajlású, triklin

| **trikofit/o** l. trihofito

| **trikolom/o** *növ* pereszke, pereszkegomba <Tricholoma>

| **trikoloret/o** l. trikolora penseo

| **trikopter/oj** l. trihopteroj

| **trikot/o** *tex* kötött anyag

trikotaĵo: l. trikaĵo

| **triktrak/o** *játék* ostábla, triktrak, backgammon

| **trikvetr/o** l. triketro

| **tril/o** *zene* trilla

▶trilo kun turno: trilla utókával

▶trilo sen turno: trilla utóka nélkül

trili: *ntr* zene trillázik

trileto: *zene* paránytrilla, parányló

| **trili/o** *növ* hármasszirom <Trillium>

| **trilion/o** l. triiliono

| **trilobit/oj** l. trilobulaj

| **trilogi/o** *ír* trilógia

| **trimaran/o** *hajó* trimarán, háromgerincű csónak

| **trimestr/o** negyedév, trimeszter *szin* kvaronjaro

trimestra: negyedéves

▶trimestra revuo: negyedévenként megjelenő folyóirat

duontrimestra: másfél havi

▶duontrimestra revuo: évente nyolcszor megjelenő folyóirat

| **trinci/o** *növ* békapitypang <Leontodon taraxacoides> *szin* nudtiga leontodono

| **tringo/o** *áll* cankó <Tringa>

▶bartrama tringo: hosszúfarkú cankó <Bartramia longicauda>

▶blankpuga tringo: erdei cankó <T. ochropus>

▶blankventra tringo: billegető cankó <Actitis hypoleucos>

▶brovtringo: réti cankó <Rhyacophilus Mathews>

▶flavkrura tringo: sárgalábú cankó <T. flavipes>

▶granda galinaga tringo: hosszúcsőrű cankógoda, hosszúcsőrű szalonka <Scolopaceus>

▶griza tringo: szürkecankó <T. nebularia>

▶longvosta tringo: hosszúfarkú cankó <Bartramia longicauda>

▶makula tringo: pettyes billegetőcankó <T. macularis>

▶malgranda galinaga tringo: rövidcsőrű cankógoda, amerikai szalonka <Limnodromus griseus>

▶malhela tringo: füstös cankó <T. erythropus>

▶mallongkrura tringo: rövidlábú cankó <Heterosclerus brevipes>

▶marĉotringo: tavicankó <T. stagnatilis>

▶ruĝkrura tringo: pirosalábú cankó <T. totanus>

▶solema tringo: remetecankó <T. solitaria>

| **Trinidad kaj Tobago/o** *geo pol* Trinidad és Tobago <TT>

| **Trinitat/o** 1) l. Triunuo

2) *kr* Szentháromság vasárnapja, kicsipünkösd

| **trink/i** *tr* iszik

▶la gastoj trinkis po glaseto da brando: a vendégek megittak egy pohárka pálinkát

▶triki akvon el puto: kútból vizet iszik

▶trinki el la fonto de la Muzoj: a múzsák forrásából iszik <ihletet kap>

▶trinki fratiĝon li: brúdert iszik vele, összeteteződik vele

▶trinki glason da teo: iszik egy pohár teát

▶trinki la akvon de Leteo: a Léthé vizét issza <feled>

▶trinki longgute el la botelo: nagyot húz a palackból

▶trinki per etaj tiroj: kis kortyokban iszik

▶trinki pro la sano siaj gasoj: iszik vendégei egészségére trinkaĵo: *gaszt* ital

▶alkoholaj trinkaĵoj: alkoholos italok

▶glaciigita trinkaĵo: jeges ital

▶gvarana trinkaĵo: guaranaital *szin* gvarano 3

▶refreŝiga trinkaĵo: üdítőital

▶senalkoholaj trinkaĵoj: alkoholmentes italok

▶skatola refreŝiga trinkaĵo: dobozos üdítőital trinkebla: iható

▶trinkebla akvo: iható víz

trinkejo: 1) *fn* *gaszt* ivó, kocsmá

2) *agr* itatóhely

trinketi: *tr* iszogat

trinkigi: 1) *tr* itat

▶trinkigi la bovinojn: itatja a teheneket

2) *tr* megitat vkivel v. vmivel vmit

▶la edzino trinkigis venenon al sia edzo: a feleség mérget itatott a férjével

trinkujo: 1) *gaszt* ivóedény

2) *agr* itató<vályú>

eltrinki: *tr* kiisszik

▶eltrinki ĝisfunde la bieron: fenéig kiissza a sört

▶eltrinki la brandon per unu tiro: egy szuszra kiissza a pálinkát maltrinki: *tr* *tréf* kienged, leereszt <kipisál>

▶ni maltrinku la multan bieron, kiun tragorĝigis: engedjük ki a sok sört, amit benyakaltunk

posttrinki: *tr* ráisszik vmire

▶li posttrinkis brandon, kaj ebriiĝis: pálinkát ivott rá, és lerészegedett

trinkaĵaŭtomato: *gaszt* italautomata

trinkaĵbufedo: italszekrény

trinkaĵskatolo: italosdoboz

trinkakvo: ivóvíz

trinkangulo: ivósarok, büfé <lakásban>

trinkĉokolado: *gaszt* csokoládéital

trinkmono: borralaló *szin* servomono

trinkotrogo: *agr* itatóvályú

trinkpajlero: szívószál *szin* suĉpajlero, ŝalmo 3

trinkpoteto: bögre, ivópohár

trinkvazo: ivóedény

trinkvazeto: itatótálka

l.m. birdotrinkejo, laktotrinkejo, langotrinki, letrinki, manĝtrinkejo, tetrinkejo, vintrinkejo

| **trinom/o** *mat* háromtagú kifejezés, trinom

| **triod/o** *vill* trióda, háromelektrodás cső

| **triolet/o** *ír* triolett

| **trip/o** 1) *áll* zsigerek, belsőség

2) *áll* bendő, gyomor, rumen

3) *gaszt* pacal

tripejo: pacalbolt

tripisto: *fn* pacalos, pacalárus

sentripigi: *tr* kibebez, kizsigere

tripkolbaso: *gaszt* disznósajt

tripkolbaseto: hurka

| **tripang/o** *gaszt* trepang, tripang, tengeri uborka

| **tripanosom/oj** *áll* álmokór-ostorosok <Trypanosoma>

tripanosomozo: *orv* álmokór, trypanosomiasis *szin* dormomalsano

| **triphop/o** *zene* triphop

| **Tripitak/o** *bud* Tripitaka <Hármas Kosár>

| **triplikat/o** harmadpéldány, triplikátum

| **Tripol/o 1)** *geo* Tripoli <LY>

► Tripolo estas la ĉefurbo de Libio: Tripoli Líbia fővárosa

2) *geo* Tripoli <LB>

3) *geo* Trípoli <GR>

| **trips/oj** *áll* rojtösszárnyú, tripsz <Thyrips>

tripsedoj: valódi tripszfélék <Thripidae>

| **tripsin/o** *biol kém* tripszin

tripsinogeno: *biol kém* tripszinogén

| **triptik/o** *műv* hármass oltárkép, triptichon vö. diptiko

| **triptofan/o** *biol kém* triptofán

| **Triptolem/o** *mit* Triptolemosz

| **Tripur/o** *geo pol* Tripura <IN>

| **trirem/o** *kat hajó* trirema <három evezősoros hadigálya>

| **trism/o** *orv* szájjár <rágóizmok görce>, trismus

| **Trismegist/o 1)** *mit* Trismegisztoz

► Hermeso Trismegisto: Hermész Trismegisztoz, Háromszor magasztos v. nagy Hermész

2) *tört* Hermész Trismegisztoz

| **trist/a** *ritk* bús, bánatos *szin* malgaja

tristo: *ritk* bú, bánat *szin* malgajo

tristeco: *ritk* bánatosság, szomorúság

► droni en tristeco: bánatba merül

tristmiena: búsképű

► la Tristmiena Kavaliro: a Búsképű Lovag

| **Tristan/o 1)** *ir* Trisztán

2) Trisztán <utónév>

| **tritik/o 1)** *növ* búzanövény <Triticum>

► bovintritiko: *l.* blanka sileno

► dugrajna tritiko: tönke, tönkebúza, kétszemű v. kétsoros búza <T. dicoccon>

► kampa bovintritiko: *l.* agra melampiro

► semtritiko: őszi búza, termesztett búza, közönséges búza <T. aestivum>

► unugrajna tritiko: egyszemű búza, alakor <T. monococcum>

2) *l.* tritikgrajno

tritikfaruno: *gaszt* búzaliszt

tritiktortiljo: *gaszt* búzatorilla

| **tritikal/o** *növ* búzarozs, tritikálé

| **triton/o**¹ *mit* tritón <halfarkú tengeristen>

| **triton/o**¹ *fiz* triton

| **triton/o**¹ *l.* trituro

| **trituro/o** *áll* göte <Triturus>

► kresta trituro: tarajos göte <T. cristatus>

► makuleta trituro: pettyes göte <T. vulgaris>

| **triumf/o 1)** *kat* diadalmenet, győzelmi bevonulás

2) *átv* diadal, siker

► la triumfo de la scienco: a tudomány diadala

► mi vidis triumfon en liaj okuloj: győzelmet láttam a szemében
triumfi: 1) *ntr* *kat* diadalmenetben bevonul, győztesen v. diadalmasan bevonul

► Pompeo triumfis trifoje: Pompeius háromszor vonult be diadalmenetben

2) *ntr* *átv* diadalmaskodik, győzedelmeskedik, triumfál

► la amo fine triumfis super lia avido: a szeretet végül diadalmaskodott a kapzsiságán

► ne triumfu, la afero ankoraŭ ne finiĝis: ne diadalmaskodj, a dolog még nem ért véget

triumfa: győzelmi, diadal-

► triumfa ĉaro: diadalszekér

► triumfa kanto: győzelmi ének, diadalének

► triumfa krono: győzelmi koszorú

► triumfa procesio: diadalmenet

triumfigi: *tr* diadalra vizs

► li triumfigis siajn ideojn: diadalra vitte eszméit

triumfarko: *ép* diadalív

triumfiro: *kat* diadalmenet

| **triumvir/o** *tört* triumvir

triumviraro: *tört* triumvirátus

► la unua kaj dua triumviraro: az első és második triumvirátus

| **triv/i** *tr* elnyű, elhasznál, elkoptat *szin* eluzi

trivita: elnyűtt, avított, elkoptatott

► trivita metaforo: *átv* elcsépel v. elkoptatott metafora

► trivitaj ŝuoj: elnyűtt cipő

trivita-ĉifita: ütött-kopott

trivrezista: kopásálló

| **trivial/a** közönséges, köznapi, banális, elcsépel, triviális

► triviala aludo: közönséges célzás

► triviala esprimo: banális kifejezés

► triviala ŝerco: közönséges tréfa

trivialaĵo: 1) közönséges dolog

2) *nyt* közhely

► diri trivialaĵojn: közhelyeket mond

trivialeco: közönségesség, banalitás, trivialitás

trivialigi: *tr* közönségessé teszi, elcsépel, elkoptat

► la dramo trivialigas la plej sanktajn sentojn: a dráma közönséges szintre süllyeszti a legszentebb érzéseket

| **tro 1)** túl, túlságosan

► tro alta muro: túl magas fal

► tro bruís la maŝinoj: túlságosan zúgtak a gépek

► vi venis tro malfrue, por vidi lin: túl későn jöttél, hogy lásd

2) túl sok

► ni trinkis tro da vino: túl sok bort ittunk meg

► ni uzis tro da raticido, por ke eĉ unu rato restu viva: túl sok patkánymérget használtunk arra, hogy egy patkány is életben maradjon

► per tro da salo vi malbonigos la manĝaĵon: túl sok sóval elrontod az ételt

► vi enmetis tro da sukero: túl sok cukrot tettél bele

troa: túlzott, eltúlzott, túl nagy, túl sok, túl-

► ni oferis troan energion por la afero: túl sok energiát áldoztunk az ügyért

► troa aserto: túlzott állítás

► troa kvanto: túl nagy mennyiség

► troa laboro: túl sok munka

► troaj postuloj: eltúlzott követelések

troe: túlságosan, eltúlzottan, túlzott mértékben <hangsúlyozott ‘tro’>

► vi troe amas vian filinon: túlságosan szereted a lányodat

► vi troe reagis: eltúlzottan reagáltál

troo: 1) túl sok, túl nagy mennyiség

► pro la troo da pluvo ŝveliĝis la riveretoj: a túl nagy mennyiségű esőtől megduzzadtak a patakok

► vi enŝutis troon da salo: túl sok sót szórtál bele

2) *inf* túlcsordulás, overflow

troi: *ntr* túl sok, túl nagy, eltúlzott

► en via libro troas eraroj: az ön könyvében túl sok a hiba

► lia impertinento troas: túl nagy a szemtelensége

► troas ĉi tie kuloj: túl sok itt a szűnyog

► via klopodo troas: igyekezeted eltúlzott

troajo: 1) túlzás, eltúlzott dolog, extremitás, kilengés

► viaj troaĵoj malfidigas vin: túlzásaid gyanússá tesznek

2) túlzott mennyiség vmiből

►pro troajo oni devas krompagi: túlzott mennyiségért külön kell fizetni

troigi: *tr* túloz, eltúloz

►ne troigu: ne túlozz

►vi troigas la danĝeron: ön eltúlozza a veszélyt

troigo: **1)** túlzás, eltúlzás

►estas troigo aserti, ke: túlzás azt állítani, hogy

►sen troigo oni povas diri: túlzás nélkül mondhatjuk

2) *ir* túlzás

►troigo estas stilfiguro: a túlzás stílusalakzat

maltroo: **1)** túl kevés, túl kis mennyiség

►mi havas maltroon da tempo por miaj infanoj: túl kevés időm van a gyermekeimre

►pro la maltroo de pluvo ĝis sekege: a túl kevés eső miatt szárazság lett

2) *inf* alulcsordulás, underflow

3) *inf* aláfutás, underrun

maltroigo: **1)** kisebbités

►mi ne celas la maltroigon de viaj meritoj: nem szándékom érdemeid kisebbitése

2) *ir* kisebbités

tro-: túl- *l.* trodorloti, trofavori, trograndigi, trograsiĝo, tromemfido, troplenigita, troradiado, trouzi, trotenio, trovarmiĝo

| **Troad/o** *l.* Trojio

| **trobador/o** *ir* dalnok, vándorénekes, lovagköltő, trubadúr *szin* amkantisto

| **Trockij** *tört* <Lev Davidoviĉ> Trockij

trockijisto: *pol* *tört* trockista

trockijismo: *pol* *tört* trockizmus

| **trofeo/o** **1)** *kat* győzelmi jelvények, trófeák, trófeum

2) *ált* diadaljelvény, győzelmi emlék

►sportaj kaj ĉasaj trofeoj: sport- és vadásztrófeák

l.m. ĉastrofeo

| **trofi/o** *biol orv* táplálkozás, tápláltság, trófia, trophia

hipertrofió: *orv* túlbujánzás, túltengés, hipertrófia, hypertrophia

►labia hipertrofió: ajaktúltengés

hipertrofia: *biol orv* túlbujánzó, túlfejlett, hipertrófiás

hipertrofii: *tr biol* túltáplál, túlbujánoztat, betegesen megnövel

trofineŭrozo: *orv* trophoneurosis

hipotrofió: *l.* atrofio

l.m. miotrofio

| **trofoneŭroz/o** *l.* trofineŭrozo

| **trog/o** **1)** *agr* etetővályú, itatóvályú *l.* manĝotrogo, trinkotrogo

2) *víz* <vízmelő> vályú

3) *ép* keverőláda

trogeto: kis etetővályú

►trogeto por kokinoj: csirkeetető vályú

trogĉeno: *víz* serleges v. láncos vízmelő

trogrado: *víz* vízmelő kerék, nória *szin* norio

l.m. erctrogo, knedotrogo, letertrogo, manĝotrogo, staltrogo,

trinkotrogo

| **trogio/o** *áll* portetű <Trogius pulsatorium>

| **trogloĉit/o** ¹ barlanglakó ősember

| **trogloĉit/o** ¹ *áll* ökörszem <Troglodytes troglodytes> *szin* birdreĝo

| **trogono/o** *áll* trogon <Trogon>

►trogonoformaj: trogonalakúak <Trogoniformes>

►kubai trogon: kuba trogono, tokororo <Priotelus temnurus>

| **troĥoid/o** *mat* trochoid, cikloidális görbe

epitroĥoido: *mat* epitrochoid

hipotroĥoido: *mat* hipotrochoid

| **Troil/o** *mit* Troilosz, Troilus

| **Troj/o** *mit* geo Trója

troja: *mit* geo trójai

►la troja milito: a trójai háború

►troja ĉevalo: **1)** trójai faló

2) *inf* trójai faló

trojano: *fn* trójai <lakos>

trojanoj: *csill* trójai csoport

| **trokanter/o** *anat* tompor, trochanter

►majora trokantero: nagytompor, trochanter major

►minora trokantero: kistompor, trochanter minor

►tria trokantero: trochanter tertius

| **trokar/o** *gysz* szűrcsap, trokár, trokárt, trocar

| **troke/o** *ir* trocheus <-u>

oktrokeo: *ir* trocheusi nyolcas

| **trokiter/o** *anat* felkarcsontdudor, tuberculum humeri

►majora trokitero: nagy felkarcsontdudor, tuberculum majus humeri

| **troklo/o** *anat* csiga, görgő, henger, tekeres, trochlea

►tala trokleo: bokacsontgörgő, trochlea tali

| **trol/o** ¹ **1)** *hajó* fenékvonóháló, zsákháló, troll

2) *inf* troll

trolbarko, trolsipo: *hajó* <fenék- v. húzóháló> halászbárka

| **trol/o** ¹ *mit* troll

| **trole/o** *vill* áramszedő vő, pantografo

trolebuso: *jm* trolibusz *szin* elektrobuzo

trolebusbileto: trolibuszjegy, trolijegy

trolebushaltejo: *közl* trolibuszmegálló

trolelineo: *vill* felső vezeték, troolvezeték

| **trolí/o** *növ* zergeboglár <Trollius>

| **tromb/o** **1)** *met* víztölcsér, tromba

►sabla trombo: homoktölcsér

2) *orv* vérrög, thrombus

trombozo: *orv* vérröggképződés, trombózis, thrombosis

tromboektomio: *orv* vérrög eltávolítása, thrombectomy

| **trombidi/o** *áll* bársonyatka <Trombidium>

trombidiedoj: bársonyatkafélek <Trombidiidae>

trombidiozo: *orv* trombidiózis, trombidiosis

| **trombin/o** *biol* kém trombin

| **trombocit/o** *anat* vérlemezke, thrombocyte

| **trombon/o** *zene* harsona, pozaun, puzón

bastrombono: *zene* basszusharsona

kontratrombono: *zene* kontrabasszus-harsona

l.m. aldtrombono, jztrombono, tenortrombono, valvotrombono

| **tromel/o** *tech* dobszita, dobosta, ércválogató dob, osztályozódob

| **tromp/i** **1)** *tr* becsap, rászed, megtéveszt, félrevezet

►la vendisto trompis pri la pezo: az eladó csalt a súlyt illetően

►li estis trompita pri la fideleco de sia edzino: csalódott a felesége hűségében

►mi min trompis pri miaj kapabloj: csalódtam a képességeimet illetően

►ne lasu vin trompi: ne hagyj magad megtéveszteni

►trompi en kartludo: csal a kártyában

►trompi per la pesilo: csal a mérleggel

2) *tr* átv csal, megtéveszt

►la ŝajno trompas: a látszat csal

►lia aspekto trompis min: külseje megtévesztett

►mia espero trompis min: reményemben csalatkoztam

►surmeto rompas, komparo trompas^z: *közm* minden hasonlat csal

trompo: csalás, becsapás, megtévesztés

► aprila trompo: áprilisi tréfa
 ► optika trompo: optikai csalódás
 ► trompo de la aĉetantoj fare de la reklamfirmaoj: a vásárlók becsapása a reklámcégek által
 trompa: *mn* megtévesztő, félrevezető, hamis, csalóka, becsapós
 ► en trompa maniero: csaló módon
 ► trompa politika kampanjo: félrevezető politikai kampány
 ► trompaj promesoj: hamis ígéretek
 ► trompaj reklamoj: megtévesztő reklámok
 trompajo: csalós dolog, becsapós valami
 trompiĝi: **1)** *ntr* becsapódik, csalódik
 ► ni trompiĝis pri lia honesteco: csalódtunk a tisztességében
2) *ntr* kiábrándul
 ► Kabe trompiĝis pri Esperanto-movado: Kabe kiábrándult az eszperanto mozgalomból
 trompisto: *jog* csaló
 ► trompistoĝi eliris el li amason da mono: csalók egy halom pénzt húztak ki belőle
 trompito: *fn* megcsalt
 ► ĉi-koncerne vi estas trompinto kaj mi trompito: e vonatkozásban te vagy a csaló és én a megcsalt
 memtrompo: öncsalás
 sentrompa: csalásmentes
 sintrompo: öncsalás, önbecsapás
 supertrompi: *tr* túljár az eszén
 ► ĉi-foje la trompisteto supertrompis la trompistegon: ez alkalommal a kis csaló túljárt a nagy csaló eszén
 trompludisto: hamisjátékos, hamiskártyás
 trompŝajno: csalóka látszat
l.m. aŭdotrompiĝi
| tron/o trónus, trónszék
 ► bataloj por la trono: trónviszályok, trónküzdelmek
 ► la baronoj sidigis pupon sur la trono: a bárók egy bábót ültettek a trónra
 ► li sukcesis reteni al si la tronon: sikerült megtartania a trónját
 ► Matiaso sidis tiam sur la hungara trono: Mátyás ült akkor a magyar trónon
 ► perdi sian tronon: elveszíti a trónját
 ► perforte akiri la tronon: erőszakkal szerzi meg a trónt
 Tronoj: *kr* trónusok, trónok <angyalok>
 troni: *ntr* trónol, trónszéken ül
 ► Dio tronas en la ĉielo: Isten a mennyben trónol
 tronejo: trónterem
 detronigi: *tr* trónjától megfoszt, detronizál
 ► en 1849 la Habsburgoj estis detronigitaj: 1849-ben a Habsburgokat megfosztották trónjuktól
 detronigo: trónfosztás, detronizálás
 surtronigi: *tr* trónra emel
 surtroniĝi: *ntr* trónra lép
 tronheredanto: trónörökös
 tronparolado: trónbeszéd
 tronpretendanto: *fn* trónkövetelő
 tronprinco: trónörökös, királyi herceg
 tronsalono: trónterem
 tronuzurpanto: *jog* trónbitorló
| -trop- *biol orv* -tróp <affinitás, stimulálás> *szin* -afina, -stimula *l.* psikotropa, gonadotropa, neŭrotropa, dermatropa
| trop/o *ir* beszédfordulat, szókép, képes kifejezés, trópus
 tropepinto: *ir* metaforikus jelző
| tropeol/o *növ* sarkantyúka, kapucinusvirág <Tropaeolum>

| tropidonot/o *l.* natriko
| tropik/o **1)** *geo* térítő, trópus
 ► Kankra Tropiko, Norda Tropiko: Ráktérítő
 ► Norda Tropiko, Kaprikorna Tropiko: Baktérítő
2) *csill* térítő
 tropikoj: *l.* tropiklandoj
 tropika: **1)** *geo* *csill* térítői
2) *geo* trópusi, délszaki
 ► tropika flaŭro: *növ* trópusi növényvilág v. flóra
 ► tropika varmo: trópusi meleg
 ► tropikaj malsanoj: *orv* trópusi betegségek
 intertropika: *geo* a térítők közötti
 tropikbirdo: *l.* faetono
 tropiklando: trópusi ország
 ► li longe vivis en tropiklandoj: sokáig élt a trópusokon
 tropikzono: *met* forró égöv
| tropism/o *biol* tropizmus
 ► negativa tropismo: negatív tropizmus
 ► pozitiva tropismo: pozitív tropizmus
 termotropismo: *biol* termotropizmus *szin* varmotropismo
l.m. elektrotropismo, fototropismo, geotropismo, gravitotropismo, kemitropismo, lumtropismo, suntropismo, varmotropismo
| tropopaŭz/o *met* tropopauza <sztratoszféra alsó határa>
| troposfer/o *met* felhőöv, troposzféra
| trot/i **1)** *ntr* áll üget
 ► la ĉevalo trotis: a ló ügetett
2) *ntr* átv kocog
 ► la infanoj trotis post la kaleŝo: a gyerekek kocogtak a hintó után
 troto, trotado: **1)** *áll* ügetés
 ► la mulo transiris en troton: az öszvér ügetésbe ment át
2) *átv* kocogás
 trotejo: *sp* ügető<pálya>
 troteti: **1)** *ntr* áll szaporán üget
2) *ntr* átv szaporán lépeget
 trotigi: *tr* ügetésre fog
 ► mi trotigis la ĉevalon: ügetésre fogtam a lovat
 trotilo: *jték* roller *szin* skutilo
 trotĉevalo: *sp* ügetőló
 trotkonkurso: *sp* ügetőverseny
 trotseĝo: *sp jm* ügetőkocsi
| trotuar/o *közl* járda
 ► ili okupis la tutan larĝon de la trotuaro: elfoglalták a járda teljes szélességét
 trotuarumi: *ntr* utcázik <örömlány>
 trotuarkafejo: *gaszt* teraszos kávéház
 trotuarrando: járdaszegély
| trov/i **1)** *tr* talál, megtalál, meglel
 ► li ne trovis racian klarigon por la fenomeno: nem talált értelmes magyarázatot a jelenségre
 ► li trovis sin en ĝena situacio: kényes helyzetben találta magát
 ► mi demandis la unuan trovitan: megkérdeztem az első szembejövőt
 ► mi ne trovis okazon renkontiĝi kun ili: nem volt alkalmam találkozni velük
 ► mi ne trovis tempon legi la romanon: nem tudtam időt szakítani a regény elolvasására
 ► mi serĉis, sed ne trovis mian ŝlosilfaskon: kerestem, de nem találtam a kulcsesomómat
 ► mi trovis ormoneron en lia poŝo: aranyat találtam a zsebében
 ► ni ne trovis lin hejme: nem találtuk otthon

►ni trovis taŭgan lokon por pikniki: találtunk piknikezésre alkalmas helyet

►serĉu kaj vi trovos: *bibl* keressetek és találtok

►trovi azilon: menedékre lel

►trovita infano: talált gyerek

2) *tr* átv lel, talál

►en tiu profesio li trovis sin: abban a szakmában magára talált

►ili trovis la domon forlasita: elhagyatottnak találták a házat

►la aranĝo trovis lokon en la kulturdomo: a rendezvény a kultúrházban talált helyet

►li ne trovis ripozon, ĝis li finis sian verkon: nem lelt nyugalmat, míg be nem fejezte művét

►li trovis la morton en akcidento: balesetben lelte a halálát

►trovi eĥon: visszhangra lel

►trovi eliron: kiutat talál, kitalál vhonnan

►trovi plaĉon ĉe la junuloj: tetszést arat a fiataloknál

►trovi plezuron en la klaĉado: örömet leli a pletykában

►trovi sian vojon al Damasko: a damaszkuszi útra tér <megtér>

3) *tr* vél, talál

►ĉu vi trovas min bela?: szépnek talál?

►li trovis necese, fari kelkajn aranĝojn: szükségesnek találta néhány intézkedés meghozatalát

►mi trovis la frukton bongusta: jó ízűnek találtam a gyümölcsöt

►ni trovis la manĝon laŭ nia gusto: ízlésünknek megfelelőnek találtuk az ételt

►trovi utila: hasznosnak talál

trovo: 1) megtalálás

►la trovo de mia ringo ĝojigis min: örültem a gyűrűm megtalálásának

2) találmány, lelemény, eredmény

►ĉu vi konigos la trovojn de la analizo?: ismerteti az elemzés eredményeit?

►per multaj siaj trovoj li kontribuis al la plibonigo de la meĥanismo: sok találmányával hozzájárult a gépezet javításához

trovaĵo: lelet, talált tárgy

►arĥeologiaj trovaĵoj: régészeti leletek

►sekcio de trovaĵoj: talált tárgyak osztálya

trovejo: lelőhely, megtalálás helye *szin* trovloko

troviĝejo: hollét

►neniu konas mian troviĝejon: senki sem ismeri a hollétemet

troviĝi: *ntr* található, van, létezik, előfordul

►ĉu la sinjoro troviĝas hejme?: otthon van az úr?

►malmulta kupro troviĝas ĉe ni: kevés réz található nálunk

►Moskvo troviĝas en Rusio: Moszkva Oroszországban van

►troviĝas bonaj homoj en la mondo: vannak jó emberek a világon

►ursoj ne troviĝas en Hungario: medvék nem fordulnak elő Magyarországon

trovito, trovitulo: lelelenc

trovitejo: lelelencház

eltrovi: 1) *tr* felfedez <ismeretlent> *szin* malkovri

►kiu eltrovis Amerikon?: ki fedezte fel Amerikát?

►novan naturleĝon li eltrovis: új természeti törvényt fedezett fel

2) *tr* rábukkan, megtalál <rejtett dologt>

►li ne sukcesis eltrovi la sepultejon de Atilo: nem sikerült megtalálnia Atilla sírját

►oni eltrovis lian kaŝejon: rábukkantak a rejtékhelyére

3) *tr* feltalál *szin* inventi

►Csonka eltrovis la karburilon: Csonka feltalálta a karburátort

►oni ne bezonas eltrovi la radon: nem kell feltalálni a kereket

4) *tr* kitalál, rájön vmire

►eltrovi, kiu tuŝis vin: találj ki, ki érintett téged

►mi eltrovis, ke nur vi povis ŝteli la monujon: rájöttem, hogy csak te lophattad el a pénztárcát

eltrovo: 1) felfedezés *szin* malkovro

►eltrovo de Ameriko: Amerika felfedezése

2) rábukkanás, megtalálás

3) találmány *szin* inventaĵo

eltrovema: találékony *szin* inventema

eltrovemo: találékonyosság *szin* inventemo, trovlerto

retrovi: *tr* megtalál <vmi elvesztett>

►la perditan tempon oni ne retrovas: az elveszett időt meg nem találni

►mi retrovis la perditan ŝlosilon: megtaláltam az elveszett kulcsot

►post la akcidento li retrovis sin sur hospotala lito: a baleset után egy kórházi ágyon találta magát

►poste longe li retrovis la trankvilon: hosszú idő múlva meglegelte a nyugalmat

►retrovi la egalpezon: visszanyeri az egyensúlyát

►retrovi sin el la surprizo: magához tér meglepetéséből

trovlerto: találékonyosság *szin* eltrovemo, inventemo

trovloko: lelőhely, megtalálás helye *szin* trovejo

trovrigardi: *tr* kiszúr <szemével megtalál>

►li trovrigardis min en la amaso: kiszúrt a tömegben

l.m. bontrovo, flartrovi, okultrovi, prove-trove

| *tru/o* 1) lyuk

►havi truon en la manplato: kifolyik a kezéből a pénz

►la kuglo batis truon en la muro: a golyó lyukat ütött a falba

►nigra truo: *csill* fekete lyuk

►pri la ŝtrumpa truo scias nur la ŝuo^Z: *közm* más sebet rejt a ruha

►sakon kun truo vi neniam plenigos^Z: *közm* lyukas zsák meg nem telik

►truo de kudrilo: tű foka

►vojo kun multaj truoj: kátyúval teli út

2) <mesterséges> lyuk, nyílás

►elflua truo: kifolyónyílás

►golfejo kun naŭ truoj: kilenclyukas golfpálya

►la truo de la ŝlosilo: a kulcs lyuka

►li rigardis tra la truo de la seruro: a zár lyukán át nézett

3) *áll* lyuk, odú

►truo de muso: egér lyuka

►eltiri la vulpon el sia truo: kihúzza a rókát az odújából

trua: 1) lyuk-, lyukra vonatkozó

►la trua mezuro de golfejo: golfpálya lyukmérete

2) lyukas *szin* truhava

►trua plandumo: lyukas talp

trui: *tr* lyukaszt, kilyukaszt

►tineoj truis vian robon: a moly kilyukasztotta a ruhákat

►trui bileton: jegyet kilyukaszt

trueto: lyukaeska, kis lyuk

►estas pli facile por kamelo iri tra trueton de kudrilo, ol por riĉulo eniri en la regnon de Dio: *bibl* könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten országába bejutni

truetaro: perforáció

truilo: 1) *fn* lyukasztó

2) *fn inf* lyukasztó vő. bendotruilo, kartotruilo

eltruigi: *tr* tech húz

►eltruigi draton: huzalt húz

►eltruigi stangon: rudat húz

►eltruigi tubon: csövet húz

tratruui: *tr* átlukaszt, átfúr *szin* perfori

trubendo: *inf* lyukszalag
trubendlegilo: *inf* lyukszalagolvasó
trubrodaĵo: madeirahímzés *szin* brodotajlaĵo
truhava: lyukas, lyukacsos
trukarto: *inf* lyukkártya
►trukarta duobligilo: lyukkártyamásoló
trukulero: *gaszt* lyukas kanál
►ligna trukulero: lyukas fakanál
trulinio: perforáció
trupelvo: *gaszt* gyümölcsmosó tál
truriĉa: lyukacsos
trusegilo: *tech* lyukfűrész
l.m. aertruo, bombotruo, bortruo, braktruo, butontruo, celtruo, homtruo, koltruo, laĉtruo, linitrui, nazotruo, oleotruo, pafruo, pugotruo, sontruo, spirtruo, ŝpructruo, ŝutotruo, vermotruo, vojtruo
| **trubadur/o** 1. trobadoro
| **trud/i** *tr* kényszerít
►mi ne volas trudi al vi mian opinion: nem akarom rád kényszeríteni a véleményemet
►mi ne volas trudi min al vi: nem akarom magamat rád kényszeríteni
►trudas sin la demando: logikusan adódik a kérdés
►trudas sin la konkludo: logikusan adódik a következtetés
►trudi severajn kondiĉojn al la venkito: szigorú feltételeket kényszerít a legyőzöttre
trudo: kényszer
►cedi al la trudo: enged a kényszernek
►obei sub trudo: kényszer hatására engedelmeskedik
trudado: kényszerítés
trudema: erőszakos természetű, önkényeskedő, zsarnoki
►trudema redaktoro: önkényeskedő szerkesztő
►trudema reĝo: zsarnoki király
trudemo: önkényeskedő természet, zsarnoki hajlam
trudiĝi: *ntr* vmire kényszerül
►li trudiĝis kapitulaci: megadásra kényszerült
►li trudiĝis vendi ĉion sian: arra kényszerült, hogy mindenét eladja
►trudiĝis al li la penso, ke: az a kényszerképzelete támadt
trudiĝema: tolakodó
►mi ne ŝatas tiun trudiĝeman ulon: nem szeretem azt a tolakodó alakot
altrudi: *tr* rákényszerít
►vi altrudis vian volon al li: rákényszerítetted az akarodat
►altrudiĝas la demando: óhatatlanul felmerül a kérdés
altrudiĝema: tolakodó, rámenős
eltrudi: *tr* kikényszerít
►per minaco li altrudis el mi monon: fenyegetéssel pénzt kényszerített ki belőlem
►per torturado oni altrudis konfeson el li: kínzással kényszerítették ki belőle vallomást
eltruda: *ásv* kiömlési, extruzív
►eltruda petro: kiömlési v. extruzív kőzet
entruda: *ásv* benyomulós, intruzív
►entruda petro: benyomulós v. intruzív kőzet
entrudiĝi: *ntr* <erőszakkal> behatol, beavatkozik
►la malamiko profunde entrudiĝis en la landon: az ellenség mélyen behatolt az országba
►ne entrudiĝu en miajn aferojn: ne avatkozz be az ügyeimbe
entrudiĝanto: *fn* behatoló, beavatkozó
entrudiĝo: behatolás, beavatkozás
►homhelpa entrudiĝo: humanitárius beavatkozás
nesintruda: visszafogott

netrudiĝema: tartózkodó, diszkrét
entrudulo: tolakodó alak
sintruda: rámenős, tolakodó, erőszakos, magát ráerőltető
sintrudo: tolakodás
trudago: *pszi* kényszerselekvés
trudakiri: *tr* *pej* harácsol
►la reĝo trudakiris konsiderindan havaĵon: a király jelentős vagyont harácsolt össze
truddevigi: *tr* erőszakkal kötelez
trudeniri: *ntr* *jog* erőszakosan behatol
trudeniro: *jog* erőszakos behatolás
trudferiigo: kényszerszabadságolás
trudferioj: kényszerszabadság
trudfotisto: lesifotós, paparazzo
trudherbo: *agr* gyomnövény, dudva, *gaz* *szin* herbaĉo
trudinsekto: *agr* kártevő, rovarkártevő
trudizolado: karantén, elkülönítés
trudkitelo: *pszi* kényszerzubbon *szin* frenezjako
trudlabori: *ntr* *jog* kényszerszabadság van, kényszerszabadságát végez
trudlaboro: *jog* kényszerszabadság
trudlaboristo: *jog* kényszerszabadság
trudlibertempigo: kényszerszabadságolás
trudmalfermi: *tr* felfeszít
►oni trudmalfermis la pordon: felfeszítették az ajtót
trudmesaĝo: *inf* kéréstlen levél, reklámlevél, spam *szin* spamaĵo, spammesaĝo
trudneŭrozo: *pszi* kényszerneurozis
trudnutri: **1)** *tr* *orv* kényszerszabadság
2) *tr* *agr* töm
►trudnutri anason: kacsát töm
trudpacigi: *tr* pacifikál, lecsendesít
trudpeli: *tr* belehajszol, belekényszerít vmibe
►vi trudpelis min en ĉi tiun entreprenon: ti hajszolatok bele ebbe a vállalkozásba
trudpenso: *l.* obsedo
trudpeti: *tr* kicsikar
►li trudpetis al mi la promeson, pagi al li la restadkoston: kicsikarta belőlem azt az ígéretet, hogy fizessem a tartózkodási költségeit
trudpoŝtaĵo: kéréstlen levél, reklámlevél
trudreklamo: kéréstlen reklám
trudridi: *ntr* kényszeredetten nevet
trudrimedo: *jog* kényszerítő eszköz
trudulo-krudulo: *pej* faragatlan tuskó
trudvendisto: erőszakos árus
trudvorado: *pszi* kényszerszabadság
l.m. magmoentrudaĵo, premtrudi sin
| **truf/o** **1)** *növ* szarvasgomba <Tuber>
►blanka trufo: piroshúsú szarvasgomba <T. magnatum>
►burgonja trufo: burgundiai szarvasgomba <T. uncinulatum>
►perigorda trufo: francia szarvasgomba <T. melanosporum>
►somera trufo: nyári szarvasgomba <T. aestivum>
►vintra trufo: téli szarvasgomba <T. brumale>
2) *gaszt* szarvasgomba, trifla
trufi: *tr* *gaszt* szarvasgombával tölt
►trufita anserhepataĵo: szarvasgombával töltött libamáj
trufejo: *agr* szarvasgombatelep
| **truk/o** **1)** *film* trükk
2) *átv* fogás, csselfogás, fortély, trükk
►prestidigita truko: bűvésztrükk
truk: **1)** *tr* *film* trükkel felvesz v. megrendez

2) *tr* *átv* becsap, beugrat
 trukado: trükközés, becsapás, szemfényvesztés
 trukisto: *film* trükkmester
 trukfilmo: *film* trükkfilm
 | **trul/o** 1) *ép* kőműveskanál, vakolókanál
 ▶glatiga trulo: vakolatsímító kanál, simítókanál
 ▶gardenista trulo: *agr* ültetőkanál
 2) *gaszt* lapátkanál
 truleto: *gysz* *gaszt* lapoc, lapicka, simítókanál *szin* spatelo
 | **trum/o** 1) *ép* ablakköz, falköz
 2) *ép* falköztükör, falközdíszítmény
 3) *ép* középpillér, nyílásköz <kapuzatnál>
 | **trump/o** 1) *ép* sarokboltozat
 2) *l.* salpingo
 | **trumpet/o** *zene* trombita
 ▶glittuba trumpeto, šovtrumpeto: tolótrombita
 ▶natura trumpeto, senvalva trumpeto: természetes trombita, natúrtrombita
 ▶la trumpetoj de la lasta juĝo: az utolsó ítélet trombitái
 ▶kromata trumpeto: kromatikus trombita
 trumpeti: 1) *tr* trombitál, trombitán játszik
 ▶trumpeti alarmon: riadót fűj
 ▶trumpeti por veko: ébresztőt fűj
 ▶trumpeti melankolian melodion: melankolikus dallamot trombitál
 2) *tr* *átv* szétkürtöl, terjeszt
 ▶neveraĵojn li trumpetis pri si: valótlanságokat terjeszt magáról
 bastrumpeto: *zene* basszustrombita
 distrumpeti: *tr* *átv* szétkürtöl, széltében-hosszában mesél
 ▶la gazetoj distrumpetis ilian sekreton geedziĝon: a lapok kikürtölték titkos házasságkötésüket
 trumpetfloro: *l.* bignonio
 | **trunk/o** 1) *növ* fatörzs
 2) *anat* felsőtest, törzs, truncus
 3) *anat* törzs, truncus <ér, ideg>
 ▶arteria trunko: artériatörzs, truncus arteriosus
 ▶brakocefala trunko: névtelen verőér, truncus brachycephalicus
 4) *mat* törzs, csonk
 ▶trunko de konuso: kúp csonkja
 5) *hajó* horgonyszár
 trunki: *tr* levág vhonnan, megcsonkít, csonkol
 trunketo: 1) *növ* fás szár
 2) *növ* *ex* szár *l.* tigo
 trunkarbusto: *növ* cserjebokor
 trunklineo: *táv*k törzsvonal
 trunkodomo: *ép* gerendaház
 trunkoflekso: *sp* törzshajlítás
 trunkotordo: *sp* törzsfordítás
l.m. baztrunko, centrotrunko, vinbertrunko
 | **trup/o** 1) *műv* szintársulat, trupp
 2) *kat* csapat, osztag
 ▶okupaciaj trupoj: megszálló csapatok
 trupmovo: *kat* csapatmozdulat
 trupospeco: *kat* fegyvernem
 trupŝipo: *kat* *hajó* csapatszallító hajó
 trupunuoj: *kat* csapattest, csapategység, alakulat
l.m. helpotrupo, ĵaztrupo, kirastrupoj, liniostrupoj
 | **trus/o** *ép* rácsstartó
 trusfosto: *ép* acélszerkezetes oszlop
 trusponto: *közl* rácsos híd
 | **trusken/o** *tech* párhuzamíró, párhuzamrajzoló

| **trust/o** *gazd* tröszt
 trusti: *tr* *gazd* monopolizálja vminek <n> a gyártását
 ▶trusti la horloĝojn: monopolizálja az óragyártást
 trustigi: *tr* *gazd* trösztösít, trösztté egyesít
 ▶la sukerrafinejoj estis trustigitaj: trösztösítették a cukorgyárakat
 kontraŭtrusta: *gazd* trösztellenes
 ▶kontraŭtrusta ekonomia politiko: trösztellenes gazdaságpolitika
 maltrustigi: *tr* *gazd* <trösztöt> felosztat
 | **trut/o** *áll* pisztráng <Salmo trutta>
 ▶adriatika truto: dalmát pisztráng <S. obtusirostris>
 ▶apaĉa truto: apacs pisztráng <Oncorhynchus apache>
 ▶argenta truto: ezüst pisztráng <Salvelinus fontinalis agassizi>
 ▶aŭrora truto: Aurora-pisztráng <Salvelinus fontinalis timagamiensis>
 ▶bruna truto: sebes pisztráng <S. trutta>
 ▶fontotruto: pataki pisztráng <S. fontinalis>
 ▶kunfluiga truto: bikapisztráng <Salvelinus confluentus>
 ▶laga truto: tavi pisztráng <Salvelinus namaycush>
 ▶ohrida truto: Ohrid pisztráng <S. letnica>
 ▶platkapa truto: török pisztráng <S. platycephalus>
 ▶sevana truto: örmény pisztráng <S. ischchan>
 | **ts!** *isz* csitt!, *pszt!* *szin* ĉit!, ŝŝ!
 | **ttt** *röv* *inf* tuttera teksaĵo
 ttt-ejo: *inf* hálólhely, webhely, website
 ttt-estro, ttt-ejestro: *inf* hálómester, webmester, webmaster
 ttt-legilo: *inf* böngésző<program> *szin* foliumilo, krozilo, retumilo
 ttt-paĝo: *inf* hálólapp, weblap, webpage
 ttt-paĝaro: *inf* hálólhely, webhely, website
 | **tualet/o** 1) *tex* <női alkalmi> ruha, toalett
 ▶ceremonia tualetoj: ünnepi ruha, ceremóniális öltözetek
 ▶granda tualetoj: estélyi ruha
 ▶edziniĝa tualetoj: menyasszonyi ruha
 2) toalett, szépítkezés, csinosítás
 ▶fari sian tualeton: kicsinosítja magát
 tualeti: *ntr* kicsinosítja magát, kikészíti magát, piperézik
 tualetaĵoj: piperecikkek
 tualetaĵaro: piperekészlet *szin* tualetgarnituro
 tualetejo: 1) <női> öltözőszoba, budoár
 2) *fn* öltöző <színház>
 tualetujo: piperetáska, piperedoboz, neszesszer
 tualetakvo: vécéillatosító
 tualetgarnituro: piperekészlet *szin* tualetaĵaro
 tualetpapero: vécépapír, WC-papír
 tualetrobo: fésülködőköpeny, pongyola
 tualetsaketo: piperetáska
 tualetsapo: mosdószappan, pipereszappan
 tualetspegulo: öltözőtükör, toalett-tükör
 tualettablo: fésülködőasztal, öltözőasztal, tükörasztal, toalettasztal
 tualettuko: törülköző
 | **tuareg/o** *fn* tuareg
 tuarega: *mn* tuareg
 | **tub/o** 1) cső
 ▶aeruma tubo: légtelenítő v. szellőző vezeték
 ▶alfluiga tubo: befolyócső
 ▶Braun-tubo: *vill* katódsugárcső, Braun-cső *szin* katodradia tubo
 ▶defluiga tubo: kifolyócső, lefolyócső
 ▶kaŭĉuka tubo: gumicső
 ▶okfuta tubo de orgeno: orgona nyolclábás sípja
 ▶plumba tubo: ólomcső
 ▶tubo de boto: csizma szára

►tuboj de pantalono: nadrág szárai
 ►U-tubo: *tech* U cső
 ►veldita tubo: hegesztett cső
 2) *anat* cső, tuba
 ►aŭda tubo, orela tubo, tubo de Eŭstakio: fülkürt, hallókürt, Eustach-kürt, tuba auditiva
 ►digesta tubo: bélcsatorna *szin* nutrokanalo
 ►utera tubo: petevezeték, salpinx *szin* salpingo
 3) *növ* csővecske, tubulus
 ►floema tubo: rostacső *szin* kribrotubo
 4) *vill* cső
 ►efluva tubo: fénycsőarmatúra
 ►elektrona tubo: elektroncső
 ►katodradia tubo: katódsugárcső
 ►progresonda tubo: haladóhullámú cső
 ►rilaksa tubo: tiratroncső *szin* tiratrono
 ►vakua tubo: vákuumcső
 5) *zene* orgonasíp
 ►neŝtopita tubo: nyitott síp
 ►ŝtopita tubo: fedett síp
 tubi: *tr orv* intubál
 tubado: *orv* intubálás, intubatio
 tubaro: 1) csőhálózat
 2) *zene* sípsor <orgona>
 ►fasada tubaro: homlokzati sípok, proszpektsípok
 tubingo: 1) *tech* csőcsatlakozás, csőcsonk
 2) *vill* csőfoglalat
 tubisto: csőszerelő, vízvezeték-szerelő
 tubizi: *tr tech* csővez, csővekkal szerel
 fototubo: *l.* fotoćelo
 mikrotubeto: *biol* mikrotubulus
 nanotubo: *kém* nanocső
 termotubo: *vill* hőcső
 tubanso: *tech* csőbilincs
 tubeksplodaĵo: csőbomba
 tubetfloro: *növ* csőves virág *szin* diskofloro
 tubetodontuloj: *áll* csővesfogúak <Tubulidentata>
 tubetomuŝoj: *l.* triĥopteroj
 tubjunto: *tech* csőkötés
 ►flanĝa tubjunto: peremes csőkötés
 ►ŝraŭba tubjunto: menetes csőkötés
 tubkondukilo: *tech* csővezeték *szin* dukto 2
 tubkulvertó: *víz* csőáteresz
 tubnito: *tech* csőszegecs
 tubobloko: *ép* kábeltégla
 tubobranĉo: *tech* csőág
 tubobroso: csőkefe
 tuboflanĝo: *tech* csőkarima, csőperem
 tubofluilo: szennyvízcsatlakozás
 tuboforko: *tech* csőelágazás
 tubogaŭĉo: *tech* szintjelző, szintmérő
 tuboplumo: csőtoll
 tubopoŝto: *táv* csőposta
 tubsonorilo: *zene* csőharang
 tubtenajlo: *tech* csőfogó
 tubtranĉilo: *fn tech* csővágó
 tubvajco: *tech* csősatu
l.m. aertubo, agordtubo, ampoltubo, bildotubo, drenotubo, ellastubo, elektrontubo, fumtubo, genutubo, kamentubo, lumtubo,

malŝargotubo, niveltubo, paroltubo, pluvotubo, provtubo, serpenttubo, spermotubetoj, suĉtubo, vomtubo
 | **tuber/o** 1) dudor, göb, bütök, csomó
 ►bastono kun tuberoj: bütökös bot
 ►fingroj kun tuberoj: bütökös ujjak
 ►frunta tubero: *orv* homlokdudor
 ►sur lia vizaĝo estas tuberoj: az arcán göbök vannak
 ►tubero estas sur lia frunto: dudor van a homlokán
 2) *növ* gumó, csomó
 ►radika tubero: gyökérgumó
 ►tiga tubero: szárcsomó
 3) *anat* gumó, duzzanat, tuber
 ►parietosta tubero: falcsontdudor, falcsonti dudor, tuber parietale
 4) *átv* bökkenő
 ►estas tubero en la afero^Z: baj van a számítással, valami nincs rendjén
 ►jen la tubero en la afero: ez a dolog bökkenője
 tuberaĵo: 1) *növ* megvastagodás, daganat, tuberositas
 2) *anat* dudor, csontdudor, tuberositas
 ►tibia tuberaĵo: sípcsonti dudor, tuberositas tibiae
 tubereto: 1) *anat* kis dudor, gumócska, tuberculum
 ►karotida tubereto: Chassaignac-gumó, tuberculum caroticum
 2) *orv* bőrgöb, papula
 tuberiĝo: *növ* gumósodás
 multotuberuloj: *ősl* Multituberculata
 tuberamelo: gumókeményítő
 tuberplena: csomós, göbös, bütökös
 ►tuberplena vojo: buckás út
l.m. tuberplena, hartubero
 | **tuberkul/o** *orv* gümő, gumócska, tuberculum
 tuberkulino: *gysz* tuberkulin, tuberculin
 tuberkulinizado: 1) *orv* tuberkulinoltás
 2) *orv* tuberkulinteszt
 tuberkulizado: *orv* gümősödés
 tuberkulozo: *orv* gümőkór, tüdővész, tuberkulózis
 ►miliara tuberkulozo: kölesgümőkór, tuberculosis miliaris
 ►osta tuberkulozo: csonttuberkulózis
 ►pulma tuberkulozo: tüdőgümőkór, tuberculosis pulmonum
 tuberkulozulo: *fn orv* gümőkóros, tüdővész, TBC-s
 kriptotuberkulozo: *orv* rejtett tuberkulózis, kriptotuberkulózis, cryptotuberculosis
 | **tuberos/o** *növ* tubarózsa <Polianthes tuberosa> *szin* tubera polianto
 | **tubifeks/o** *áll* csővájó féreg, tubifex <Tubifex>
 | **tubj/o** *zene* tuba
 bastubjo: *zene* basszustuba
 kontrabastubjo: *zene* kontrabasszustuba
 | **tubofon/o** *zene* tubafon
 | **tuci/o** *fn* tuszi
 tucia: *mn* tuszi
 | **Tucidid/o** *tört* Thuküdidész
 | **tuĉ/o** *tustinta*
 ►okulhara tuĉo: szempillafesték
 tuĉi: 1) *tr* tussal ír v. rajzol
 2) *tr műv* elmos, lavíroz, árnyal
 tuĉbastoneto: száraztus
 tuĉdesegno: tusrajz
 tuĉpeniko: tusecset
 | **Tudor/o** *tört* Tudor
 ►Henriko 8a estis Tudoro: VIII. Henrik Tudor volt

tudora: *mn* tudor, Tudor-kori

►tudora stilo: *ép* tudor stílus

| **tuf/o** csomó, nyaláb, üstök

►kapti ĉe la tufo: üstökön ragad

►tufo da herboj: egy csomó fű

►tufo de haroj: hajcsomó, üstök

►tufo de plumoj: tollbokréta

tufa: csomószerű, bozontos

►tufaj brovoj: borzas szemöldök

tufigi: *tr* tupíroz, felkontyol, csomóba szed

tufarbusto: *növ* félcsesze *szin* staűdo

l.m. hartufo, herbotufo, pluntufo

| **tugrik/o** tugrik <pénznem>

| **tuhel/o** *vill* tuchel

| **Tuileri/oj** **1)** *ép tört* Tuileriák palotája, Les Tuilleries

2) Tuileriák kertje, Jardin des Tuilleries

| **tuj** **1)** rögtön, rögvest, azonnal, nyomban, mindjárt <idő>

►iru tuj: menj azonnal

►mi tuj venos: rögtön jövők

►tuj ĉe la komenco de la koncerto: mindjárt a koncert kezdetén

►tuj de la komenco: a kezdet kezdetétől

►tuj kiam eble: mindjárt, amint lehet

►tuj kiam vi havos tempon: mihelyt lesz idő

2) közvetlenül, mindjárt <hely>

►ili marŝis unu tuj post la alia: közvetlenül v. szorosan egymás után meneteltek

►tuj antaŭ via nazo: közvetlenül az orrod előtt

►tuj apude: közvetlenül mellette

►tuj ĉe la komenco de la muro: mindjárt a fal elején

tuja: azonnali, közvetlen

►la tuja plenumiĝo de mia deziro: kívánságom azonnali teljesülése

►tujaj dispozicioj: azonnali rendelkezések

tuje: azonnal, rögvest <hangsúlyos ‘tuj’>

►faru tuje, kion mi diris!: azonnal tedd, amit mondtam!

►pli tuje realiĝos via deziro: gyorsabban teljesül a kívánságod

tujpreta: azonnal kész, konyhakész, azonnal oldódó, instant

►tujpreta kafo: nescafé, instant kávé, azonnal oldódó kávé *szin* tujkafo

►tujpretaj manĝaĵoj: konyhakész ételek

►tujpreta supo: konyhakész leves

tujsolvebla: azonnal oldódó, instant

►tujsolvebla teo: azonnal oldódó v. instant tea

tujtuj: *hsz* rögvest, tüstént, nagyon gyorsan

tujtuja: azonnali, nagyon sürgős

tujkafo: *gaszt* nescafé, azonnal oldódó v. instant kávé *szin* tujpreta kafo

tujmesaĝilo: *inf* azonnali üzenetküldő program, instant messenger

tujteo: *gaszt* azonnal oldódó v. instant tea *szin* tujsolvebla teo

tujsupo: *gaszt* konyhakész leves *szin* tujpreta supo

| **tuj/o** *növ* tuja, életfa <Thuja> *szin* vivarbo

►giganta tujo: óriás tuja <*T. plicata*>

►japana tujo: foszlókérgű tuja <*T. standishii*>

►okcidenta tujo: nyugati tuja <*T. occidentalis*>

►orienta tujo: életfa, keleti tuja <*Biota orientalis*>

►rezina tujo: óriás tuja <*T. plicata*>

►siĉuana tujo: kínai tuja <*T. sutchuenensis*>

tujano: *kém* tuján

tujolo: *kém* terpénhidrát, terpineol

tujono: *kém* tujon, abszintol, tanaceton

| **tujops/o** *növ* Thujopsis vö. hibo

| **tuk/o** *tex* kendő, lepel, terítő

►li viŝis per tuko liajn piedojn: kendővel megtörölte a lábát

►per tuko oni envolis la mortinton: lepelbe csavarták a halottat

►ŝi sternis tukon sur la tablo: <nő> kendőt terített az asztalra

►sur la altaro estis brodita tuko: az oltáron hímzett terítő volt

►vazlava tuko: mosogatórongy

tukaĉo: *tex* rongy

►per tukaĉo li purviŝis la maŝinon: egy ronggyal letörölte a gépet

antaŭtuko: *tex* kötény

antaŭtuketo: *tex* előke, partedli

tukpako: batyu

tukpinĉilo: ruhacsipesz, szárítócsipesz *szin* krokodileto

tukrelo, tukstango: törülközőtartó

l.m. altartuko, bantuko, brustotuko, buŝtuko, frototuko, gudrotuko,

kaptuko, koltuko, kovrotuko, lavtuko, littuko, lumbotuko, mantuko,

menstrutuko, mortotuko, naztuko, polurtuko, polvotuko, poŝtuko,

subtuko, salivtuko, ŝultrotuko, tablotuko, telertuko, tualettuko,

vindotuko, viŝtuko, zontuko

| **tukan/o** *áll* tukán <Ramphastos>

Tukano: *csill* Tukán

| **tuku/o** *áll* tukó

| **tul/o** *tex* tüll

►dancjupeto el tulo: tüll táncszoknya

fon-tulo: *műv* háttértüll, tüll háttér

| **tularemi/o** *orv* tularaemia

| **Tule/o** **1)** *tört* geo Thule

2) *mit* Meseország

3) *geo* Thule <Grönland>

| **tuli/o** *kém* túlium <Tm>

| **tulip/o** *növ* tulipán <Tulipa>

►arbara tulipo: erdei tulipán <*T. sylvestris*>

tuliparbo: *növ* tulipánfa <Liliodendron tulipifera> *szin* tulipa

liriodendro

tulipjupo: *tex* tulipánszoknya

| **Tull/o** *tört* Tullus <név>

| **Tulon/o** *geo* Toulon

| **tulu/o** *fn* tulu

tulua: *mn nyt* tulu <tcy>

| **tulup/o** <műkorcsolyázás> toeloop

| **Tuluz/o** *geo* Toulouse

| **tumor/o** *orv* daganat, tumor

►benigna kaj maligna tumor: jóindulatú és rosszindulatú daganat

►blanka tumor: gümős ízületi gyulladás

►kancera tumor: rákos daganat

►utercervika tumor: méhnyakdaganat, neoplasma cervicis uteri

l.m. cerbotumor, testiktumor

| **tumul/o** *tört* dombsír, halomsír, kurgán, tumulus

| **tumult/o** **1)** tolongás, tülekedés, kavargás, tumultus

►estiĝis tumulto ĉe la enirejo al la stadiono: tülekedés támadt a stadion bejáratánál

2) *pol* zavargás *szin* interpuŝiĝo **1**

►studentaj tumultoj: diákszavargások

tumulta: lármás, zűrzavaros, tülekedő, tumultuózus

►estiĝis tumultaj okazaĵoj: tumultuózus jelenetekre került sor

►tumulta amaso: tülekedő tömeg

tumulti: *ntr* tolong, tülekszik, kavarg, zavarog

tumultiĝi: *ntr* tülekedni v. tolongani kezd

tumultulo: rendbontó

| **tun/o** tonna

►angla tuno: angol tonna

►metra tuno: métertonna <mt>

tunaro: **1)** hajó tonnatartalom

2) hajó vízkiszorítás *szin* akvodismeto

megatuno: megatonna

gigatuno: gigatonna

| **tundr/o** *geo öko* tundra

| **tunel/o** *közl* alagút

►aŭtovoja tunelo: autópálya-alagút

►fervoja tunelo: *vsút* vasúti alagút

tuneli: *tr közl* alagutat für vmin <n> keresztül

►tuneli monton: hegyen keresztül alagutat für

tunelefiko: *fiz* alagúthatás, alagútjelenség, alagúteffektus

tunelmikroskopo: *tud tech* alagútmikroszkóp

l.m. strattunelo, venttunelo

| **tungsten/o** *l.* volframo

| **tunguz/o** *fn* tunguz

tunguza: *mn nyt* tunguz

| **tunik/o** **1)** tört *tex* tunika

2) *tex* tunika

3) *anat* burok, szövetréteg, tunica

►vaskula tuniko de la okulbulbo: közbenső szemburok, tunica

vasculosa bulbi *szin* uveo

4) növ hártás buroklevél

tunikuloj: áll zsákállatok, előgerinchúrosok <Tunicata>

l.m. muktuniko, sertuniko

| **Tuniz/o** *geo* Tunis

►Tunizo estas la ĉefurbo de Tunizio: Tunisz Tunézia fővárosa

| **Tunizi/o** *geo pol* Tunézia <TN>

| **tupaj/o** áll közönséges mókuscickány <Tupaia glis>

►tupajedoj: mókuscickányfélék <Tupaiidae>

| **tupamar/o** *pol* tupamaro <gerillamozgalom>

| **tupi/o** *fn* tupi

tupia: *mn nyt* tupi <tpw>

| **tur/o** **1)** ép torony

►la klinita turo de Pizo: a pisai ferde torony

►pedaltuba turo: *zene* pedáltorony <orgona>

2) *sp* bástya <sakk>

3) *sp* ugrótorony

tureto: **1)** ép tornyocska, kis torony

►korbela tureto: kiugró v. kiülő tornyocska

2) *kat* lövegtorony

ĉefturo: ép *kat* öregtorony, donjon

superturi: *tr vmi* <n> főlé tornyosul

►la katedralo superturas la ĉirkaŭajn domojn: a székesegyház a

környező házak fölé tornyosul

turgardisto: toronyőr

turgruo: *tech* toronydaru

turhorloĝo: toronyóra

turpinto: ép toronycsúcs *szin* spajro

turplonĝo: *sp* toronyugrás

turpotaro: *gaszt* ételhordó

turtegmento: ép toronytető

l.m. akvoturo, angulturo, antenoturo, Babel-turo, belvidturo, borturo,

domturo, Ejfel-turo, fumturo, gardoturo, gvatoturo, gvidoturo,

kanonturo, lumturo, plonĝoturo, preĝejturo, pulvoturo, regoturo,

saltoturo, sieĝturo, sonorilturo, ŝtuparejturo

| **Tur/o** *geo* Tours

Turlando: *geo* Touraine, Tours-vidék

| **Turan/o** tört *tud* Turán

turana: tört *tud* turáni

►Turana Ebono: *geo* Turáni-alföld

►turanaj popoloj: turáni népek

turanano: *fn* turáni

turanismo: tört *pol* turanizmus

| **turb/o** **1)** *jték* csiga

2) *fiz* giroszkóp, pörgettyű

3) *tech* horonymaró

turbi: **1)** *ntr* <csigaként> pörög

2) *ntr tech* horonyt mar

turbomaŝino: *tech* horonymarógép *szin* modlurmaŝino

l.m. fingroturbo, vipoturbo, zumturbo

| **turban/o** *tex* turbán

| **turbelari/oj** áll örvényférgek <Turbellaria> *szin* akvoturnuloj

| **turbe/o** *iszl ép* türbe <sírkápolna>

| **turbid/o** *ásv* zagy

turbida: *ásv* zavaros, zagyos

turbidtavolo: *ásv* zagyréteg

| **turbin/o** *tech* turbina

turbina: *mn tech* turbina-, turbó-

►turbine superszárgata: *tech* turbófeltöltős

l.m. gasturbino, vaporturbino, ventoturbino

| **turbul/i** *ntr fiz* örvénylik <gáz, folyadék>

turbulo, turbulado: *fiz met* örvény, örvénylés, légörvény

turbula: *fiz* örvénylő, turbulens

turbulema: *átv* nyugtalan, békétlen

| **turd/o** áll rigó <Turdus>

►blua rokturdo: kék kövirigó <Monticola solitarius>

►bruna stepturdo: rozsdásszárnú rigó, rőtsszárnú rigó, füstös rigó

<T. naumanni eunomus>

►ermita turdeto: kövirigó, sziklarigó, remeterigó, keresztes veréb

<Monticola saxatilis>

►griza turdo: fenyőrigó <T. pilaris> *szin* litorno

►grizbrusta turdo: halvány rigó <T. obscurus>

►grizvanga turdeto: szürkearcú rigó <Hylocichla minima>

►kantoturdo: énekesrigó <T. philomelos>

►migra turdo: vándorrigó <T. migratorius>

►nigra turdo: *l.* merlo

►orturdo: himalájai rigó <Zoothera dauma aurea>

►olivdorsa turdeto: törperigó <Hylocichla ustulata>

►rokturdo: kövirigó <Monticola saxatilis>

►rubandoturdo: örvös rigó <T. torquatus>

►ruĝaksela turdo: szőlőrigó <T. iliacus>

►siberia turdo: szibériai rigó <T. sibiricus>

►stepturdo: vörösfarkú rigó <T. naumanni>

►unukolora turdo: egyszínű rigó <T. unicolor>

►viskoturdo: léprigó <T. viscivorus>

►turdidoj: rigófélék <Turdidae>

| **turg/a** *biol* turgor-, duzzadó, turgescens

►turga movo: turgormozgás

►turga premo: turgornyomás

turgeco: *biol* szövetrugalmasság, duzzadság, turgor

turgesko: *l.* turgeco

malturga: *biol* petyhüdt, fonnyadt

| **Turgovi/o** *geo* Thurgau

| **turing/o** **1)** tört türing

2) *fn* türingiai

turinga: *mn* türingiai

►la turinga dialekto: a türingiai dialektus

Turingio: *geo pol* Thüringia <DE>

| **Turing/o** *mat* <Alan Mathison> Turing

►turinga aŭtomato: *inf* Turing-gép
 ►turinga testo: *inf* Turing-teszt
 | **turism/o 1**) természetjárás
 2) *gaszt* idegenforgalom, turizmus
 ►ekologia turismo: *öko* ökoturizmus, környezetkímélő turizmus *szin* ekoturismo
 ►Monda Organizo pri Turismo: Turisztikai Világszervezet, WTO
 turisma: **1**) természetjáró
 ►turisma itinero: turistaút
 2) idegenforgalmi, turisztikai
 ►turisma ĉeko: *gazd* utazási csekk
 ►Monda Organizaĵo pri Turismo: Idegenforgalmi Világszövetség, IVSz
 ►turisma oficejo: idegenforgalmi hivatal
 turismi: *ntr* a természetet járja, kirándul, turistáskodik
 turismejo: kirándulóhely
 agroturismo: falusi turizmus
 cikloturismo: kerékpáros turizmus, bicikliturizmus
 ekoturismo: ökoturizmus
 | **turist/o** turista, kiránduló
 | **turk/o** *fn* török
 turka: *mn nyt* török <tr>
 ►turka okupacio: *tört* török hódoltság
 Turkoj kaj Kajkoj: *geo pol* Turcs és Caicos-szigetek
 Turkujo, Turkio: *geo pol* Törökország <TR>
 turkovenkulo: *fn* törökverő
 | **Turkestan/o** *geo* Turkesztán
 | **turkis/o** *ásv* türköz
 ►juveloj garnitaj per turkiso: türközzel díszített ékszerek
 turkisa: **1**) *ásv* türköz-
 2) türközszínű *szin* türkiskolora
 türkiskolora: türközszínű
 | **turkmen/o** *fn* türkmén
 turkmena: *mn nyt* türkmén <tk>
 Turkmenujo, Turkmenio: *geo pol* Türkmenisztán <TM>
 | **turmalin/o** *ásv* turmalin
 | **turment/i 1**) *tr* gyötör, kínoz, sanyargat
 ►kuloj tre turmentis nin: a szűnyogok nagyon gyötörtek bennünket
 ►la konscienco turmentas lin: gyöttri a lelkiismeret
 ►la sinjoroj turmentas la popolon per impostoj: az urak adókkal sanyargatják a népet
 ►malsato turmentas lin: éhség gyöttri
 ►min turmentadas la penso: egyre gyötör a gondolat
 ►ne turmentu vin pri tia bagatelo: ne kínozd magad ilyen semmisség miatt
 ►timo lin turmentas: félelem gyöttri
 ►turmenti ĝismorte: agyongyötör, halálra gyötör
 ►ventoj turmentas lin: *orv* szelek kínozzák
 2) *l.* torturi
 turmento: kín, gyötrelmes
 ►animaj kaj korpaj turmentoj: lelki és testi kínok
 ►mi ne plu povas elteni tiun ĉi turmenton: nem tudom már elviselni ezt a kínt
 turmenta: gyöttrő, kínoz, gyötrelmes
 ►turmentaj abscesoj: kínozó fekélyek
 ►turmentaj duboj: gyöttrő kételyek
 ►turmentaj tagoj: gyötrelmes napok
 turmentegi: *tr* nagyon gyötör, halálra gyötör
 turmentiĝi: *ntr* gyöttrődik, kínlódik, szenved
 elturmenti: **1**) *tr* végsőkéig gyötör, elgyötör

►la akuŝo elturmentis ŝin: a szülés elgyötörte
 2) *tr* <kínzással> kicsikar
 ►oni elturmentis el li la konfeson: úgy csikarták ki belőle a vallomást
 memturmenta: önkínzó
l.m. animturmento, mortturmenti
 | **turn/i 1**) *tr* fordít, forgat
 ►kial turni kaj tordi: mi tűrés-tagadás
 ►li turnas ion en la kapo: valamit forgat a fejében
 ►ni turnis kaj returnis la demandon: meghánytuk és vetettük magunkban a kérdést
 ►turni la radon: forgatja a kereket
 ►turni la ŝlosilon en la seruro: forgatja a kulcsot a zárban
 ►turni sin sur la kalkano: sarkon fordul
 ►turnu la krankon: forgasd meg kurbli
 ►turnu la rostostangon: forgasd a nyársat
 2) *tr* elfordít <más irányba>, irányít
 ►li turnis al ni la dorson: hátat fordított nekünk
 ►li turnis al ni la okulojn al la vero: felnyitotta a szemünket az igazságra
 ►li turnis sin al ni kun la peto, ke: azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy
 ►ne turnu vin kontraŭ ni: ne fordulj ellenünk
 ►ni turnis la parolon al la kerno: a lényegre tereltük a beszédet
 ►tiam vi turnis la rigardon al mi: akkor a tekintetedet ránk fordítottad
 ►turni eksteren: kifelé fordít, kifordít
 ►turni la atenton al li: felhívja rá a figyelmet
 ►turni la kapon al virinoj: elcsavarja a nők fejét
 ►turni sin en alia direkto: másik irányba fordul, másfelé fordul
 ►turni sin en la kontraŭa direkto: ellenkező irányba fordul
 3) *tr* *átv* átalakít, átváltoztat
 ►li turnis la kapitulocon en venkon: a megadást győzelemmé változtatta
 4) *tr* *film* forgat
 ►Mefisto estis turnita parte en filmstudio: a Mefisztót részben filmstúdióban forgatták
 ►turni scenon de filmo: filmjelenetet forgat
 turno: fordítás, fordulat
 ►la afero prenis turnon: az ügy fordulatot vett
 ►ne atendu turnon en la afero: ne várj fordulatot az ügyben
 ►per unu turno li ekfunkciigis la motoron: egy fordítással elindította a motort
 turniĝi: **1**) *ntr* forog, pörög, kering
 ►la derviŝo rapidege turniĝis: a dervis széleseben forgott
 ►la rado turniĝas: a kerék forog
 ►mia kapo turniĝas: forog a fejem
 ►Tero turniĝas ĉirkaŭ sia akso: a Föld forog a tengelye körül
 ►turniĝi en sia ĉerko: forog a sírjában
 2) *ntr* fordul, elfordul, irányul
 ►la ŝipo turniĝis al sudo: a hajó délnek fordult
 ►turniĝi al la aŭtoritato: a hatósághoz fordul
 3) *ntr* *átv* átváltozik
 ►turniĝi en kreskon: növekedésnek indul
 ►turniĝi en ranon: békává változik
 turniĝo: **1**) forgás, pörgés
 ►turniĝo ĉirkaŭ akso: tengely körüli forgás
 2) fordulat, elfordulás
 ►turniĝo dekstren: jobbra fordulás
 turniĝadi: *ntr* tartósan forog, forgolódik

►la dancantoj turnigadis: a táncolok egyre forogtak
 ►li turnigadis en sia lito: forgolódott az ágyában
 turnilo: *tech* forgattyú
 ĉirkaŭturni: *tr tex* ráhajtással szaporít <kötés>
 deturni: **1)** *tr* elfordít, félrefordít, elvon <más irányba>
 ►deturni de la tasko: elvonja a feladattól
 ►deturni la atenton: eltereli a figyelmet
 ►deturnu la lumon: fordítsd el a fényt
 ►ne deturnu vian vizaĝon: ne fordítsd el az arcodat
 ►li deturnis sin de la vidaĵo: elfordult a látványtól
2) *tr* átv felfog, kivéd, elhárít <pl. csapást>
 ►mi ne povas deturni la danĝeron: nem tudom elhárítani a veszélyt
 deturniĝi: *ntr* elfordul, félrefordul, eltér
 ►deturniĝi de la direkto: eltér az iránytól
 ►la ŝipo iom deturniĝis pro la forta vento: a hajó egy kicsit félrefordult az erős szél miatt
 ►ni denove deturniĝis de la temo: ismét eltértünk a témától
 elturni: *tr* kifordít
 ►elturni jakon: zakót kifordít
 elturniĝi: **1)** *ntr* kifordul
2) *ntr* átv feltalálja magát, kivágja magát, kikeveredik <a bajból>
 ►iel ni elturniĝos: majd feltaláljuk magunkat, majd lesz valahogyan
 ►li lerte elturniĝis el la danĝera situacio: ügyesen kivágta magát a bajból
 elturnaĵo: kiegészítő v. átmeneti megoldás
 elturniĝema: leleményes
 enturni: *tr* befordít
 enturniĝi: *ntr* befordul
 forturni: *tr* elfordít vmitől v. vkitől
 ►forturnu la ombrelon: fordítsd el az ernyőt
 ►li forturnis sin de ni: elfordult tőlünk
 forturniĝi: *ntr* elfordul
 ►li forturniĝis kaj malaperis: elfordult és eltűnt
 returni: *tr* visszafordít, megfordít
 ►ne returnu vin de la vojo: ne fordulj vissza az útról
 ►returnu la aŭton: fordítsd meg a kocsit
 returniĝi: *ntr* megfordul, visszafordul
 ►la kamiono returniĝis: a kamion megfordult
 ►ni returniĝis pro la malbona vetero: visszafordultunk a rossz idő miatt
 returne: vissza, visszafelé, visszaúton, ellenkező irányban
 ►fronto returne!: *kat* hátra arc!
 ►mi iris returne al mia domo: házamhoz visszafelé mentem
 ►starigu viajn soldatojn returne: ellenkező irányba állítsd a katonáidat
 ►veturi tien kaj returne: oda- és visszautazik
 returnebla: visszafordítható
 ►returnebla procezo: visszafordítható folyamat
 tranturni: **1)** *tr* átfordít
 ►tranturni palton: kabátot kifordít
 ►tranturnu la paĝon: fordítsd át a lapot
2) *tr* felfordít, felborít
 ►ili tranturnis la boaton: felborították a csónakot
 ►ni tranturnu la sakon, kaj elŝutu la tritikon: fordítsuk fel a zsákot, és öntsük ki a búzát
 ►ŝi tranturnis la menson de la junulo: átv <nő> elvette az ifjú eszét
 turnakvo: víz örvény
 turnbutono: vill forgókapcsoló
 turnfermilo: kallantyú
 turni-returni: *tr* ide-oda forгат, nézeget

turnkebabo: *gaszt* döner kebab
 turnnombro: *fiz* fordulatszám
 turnoĵuĝisto: *sp* fordulóbíró
 turnokruco: *közl* forgókereszt
 turnomalsano: *áll orv* kergekór, kergeség
 turnomomanto: *fiz* forgatónyomaték
 turnopalaco sur anaspiedo: kacsalábon forgó vár
 turnoplato: **1)** *vsút* fordítókorong
2) lemeztányér <lemezjátész>
 turnoponto: *közl* forgóhíd
 turnopordo: forgóajtó
 turnopunkto: **1)** forgáspont
2) fordulópont
 turnorostilo: *gaszt* nyárs
 turnoseĝo: forgószék *szin* pivotseĝo
 turnostango: **1)** *tech* hajtóvas, fordítóvas *szin* vringilo **2)** *tech* hajtórúd, hajtókar *szin* bielo
3) l. turnorostilo
 turnoŝtono: *ép* sarokkö
 turnovento: *met* forgószél
 l.m. akvoturniĝo, akvoturnuloj, boltoturnilo, diskoturnilo, frontoturno, kapturno, parolturno, sencoturno, sraŭbturnilo, sortoturno, ventoturno, vojturno
| turne/o *mŭv* turné, előadó körút, hangversenykörút
 turnei: *ntr* turnézik, előadókörúton v. hangversenykörúton van
| turnedos/o *gaszt* szalonnás bélszínszelet
| turniket/o *gysz* érnymó, érfogó, tornaculum
 ►kirurgia turniketo: Ader-féle fogó
| turnic/o *áll* európai guvatfűj <Turnix sylvatica>
| turnir/o **1)** tört lovagi torna
2) *sp* torna, verseny
 ►oni aranĝis turniron de ŝako: sakkturnát rendeztek
 ►trobadora turniro: *ir* dalnokverseny *szin* amturniro
 ►venkinto de la turniro: a torna győztese
 turnirejo: **1)** tört tornapálya
2) *sp* torna helyszíne
 l.m. amturniro, invitturniro, ŝaktturniro, tenisturniro
| turp/a *ritk* csúnya, csúf, rút *szin* malbela
| turt/o *áll* vadgerle <Streptopelia turtur>
 ►orienta turto: keleti gerle <S. orientalis>
 ►turka turto: balkáni gerle <S. decaocto>
| tus/i *ntr* köhög
 tuso: köhintés
 ►tuso kaj amo ne estas kaŝeblaj^z: közm a szerelmet eltitkolni nem lehet
 tusado: köhögés
 antitusa: *gysz* köhögés elleni
 ►antitusa siropo: köhögés elleni szirup
 ektusi: *ntr* köhint, egyet köhög
 tuskraĉi: *ntr* köhögve köp
 tusoskrapo: *tr* átv köszörül
 ►tusoskrapo sian gorĝon: köszörüli a torkát
| tusilag/o *növ* martilapu, lókörmű <Tussilago farfara> *szin*
 azenpiedo, ĉevalpiedo
| tusk/o *ritk* áll agyar *szin* dentego
| Tuskul/o tört geo átv is Tuscum
| tusoro *tex* hulladékelyem, burett
| tuŝ/i **1)** *tr* érint, megérint, hozzányúl vmihez <n>
 ►eĉ unu haron li ne tuŝis al li: egy ujjal sem nyúlt hozzá

►la almozulo volis tuŝi lian mantelon: a koldus meg akarta érinteni a köpenyét

►la flugiloj de la birdo apenaŭ tuŝis la akvosurfacon: a madár szárnyai alig érintették a víztükröt

►ne tuŝu ĝin, farbita!: ne érítsd, festve van!

►per la krono oni tuŝis la kapon de la reĝedzino: a koronával megérintették a királyné fejét

►vi eĉ ne tuŝis la manĝaĵon: hozzá se nyúltál az ételhez

2) *tr* *átv* érint <közel van>

►la kristarbo preskaŭ tuŝas la plafonon: a karácsonyfa majdnem érinti a mennyezetet

►niaj domoj tuŝas sin: a házunk egymás mellett van

►oni povas tuŝi ĝin kvazaŭ per fingro: kézzel fogható, szinte tapintható

3) *tr* *átv* érint, bánt

►kiu lin tuŝas, tiu lin sentas^Z: nem a gólya költötte

►la tempo ne tuŝis ŝian belecon: az idő nem érintette a szépségét

►miaj proponoj ne tuŝas la fundamenton de la lingvo: javaslataim nem érinti a nyelv alapját

►ne tuŝu min: ne érj hozzám

►tio ne tuŝas liajn rajtojn: ez nem érinti a jogait

4) *tr* *átv* érint, vonatkozik vmire v. vkire <n>, köze van vkihez v. vmihez

►kio min ne tuŝas, kuŝu kiel kuŝas^Z: *közm* ami téged nem illet, ne törd azon a fejed

►la decido ne tuŝas vin: a határozat nem érint téged

►min ne tuŝas la afero: engem nem érint az ügy

►per kio tiu tuŝas min?: miben érint ez engem?

►tuŝi supraĵe la temon: felületesen érinti a témát

5) *tr* *átv* érint, megérint, meghat, hat rá <n>

►ĝi tuŝas lin kiel akvo anseron^Z: lepereg róla

►la petego ne tuŝis lian koron: a könyörgés nem hatotta meg a szívért

►la respondo malagrabla tuŝis lin: a válasz kellemetlenül érintette

►lin tuŝas nek admono, nek ordono^Z: nem használ nála sem a szép szó, sem a szigor

►tuŝanta sceno: megható jelenet

tuŝo: 1) érintés, megérintés

►la tuŝo de la konduktilo estas danĝera!: a vezeték érintése veszélyes!

2) *mŭv* ecsetvonás

3) *orv* tapintás, kitapintás

►per tuŝo li mezuris lian pulson: tapintással megmérte a pulzusát

4) *sp* kéz, kezezés, labdaérintés <labdajáték>, tus <vívás>, partvonalérintés <labdarúgás>

tuŝaĉadi: *tr* *pej* birizgál, tapiz

tuŝado: 1) tapintgatás, tapogadás

2) *biol* tapintás, tapintóérzék *szin* tuŝsenso

3) *zene* billentés

tuŝeti: *tr* épp hogy érinti

tuŝegi: *tr* beleütközik vkibe v. vmibe, meglök

tuŝiteco: 1) érintettség

►lia tuŝiteco en la afero estas ja pruvita: hiszen bizonyított az ügyben való érintettsége

2) meghatottság

tuŝumo: *sp* tus <birkózás>

►momenta tuŝumo: pillanatnyi tus

►teknika tuŝumo: technikai tus

duontuŝi: *tr* épp hogy érint, súrol

ektuŝi: *tr* megérint <hirtelen vagy röviden>

►li ektuŝis min ĉe la ŝultro: megérintett a vállamon

intertuŝi, kuntuŝi: *tr* kölcsönösen v. egymást érint, összeérint

►ĉe eliro ili intertuŝis sin: kimenetelkor egymást érintették

►li intertuŝis la ekstreĵojn de la du dratoj: összeérintette a két huzal végét

intertuŝigi, kuntuŝigi: *ntr* összeér, összeérintkezik

►post monato la du finoj de la tuneloj intertuŝiĝis: egy hónap múlva az alagutak végei összeértek

netuŝebla: érinthetetlen

►la diplomatoj estas netuŝeblaj: a diplomaták érinthetetlenek

►la netuŝebla fundamento de Esperanto: az eszperanto érinthetetlen fundamentuma

netuŝeblulo: *vall* *átv* érinthetetlen

netuŝita: érintetlen, ép

netuŝumino: 1) *l.* balzamino

2) *átv* *pej* kényeske, mimózálélek

retuŝi: *tr* újraérint, újra megérint vö. retuŝi

unutuŝludo: *sp* egyérintő <labdajáték>

tuŝbutono: *vill* érintőgomb

tuŝe-fuŝe: *pej* hevenyészve, összehányva, összezsapva

►fari tuŝe-fuŝe: összezsap, összehány

tuŝekrano: *inf* érintőképernyő, touchscreen

tuŝlinio: *sp* oldalvonal *szin* taĉo

tuŝludi: *ntr* *jtek* fogócskázik *szin* kaptoludi

tuŝludo: *jtek* fogócska *szin* kaptoludo

tuŝmonitoro: *inf* érintőképernyős monitor

tuŝplato: *inf* touchpad, tapipad

tuŝproksima: érinthető közeli

►la celo estis jam tuŝproksima: a cél már érinthető közelben volt

tuŝpunkto: érintkezési pont

tuŝsenso: *biol* tapintóérzék *szin* tuŝado 2

tuŝŝtono: *kém* *átv* is próbakő *szin* provilo 2

tuŝtelefono: *távk* okostelefon

l.m. faciltuŝe, flugtuŝi, kortuŝa, tertuŝo

| **tut/a** egész, teljes

►en la tuta mondo: az egész világon

►la tuta sumo: a teljes összeg

►li laboris la tutan tagon: egész nap dolgozott

►mi legis la tutan libron: elolvastam az egész könyvet

►sen spiro, tuta tremante: elfúlva, egész testében remegve

►unu ovo malbona tutan manĝon difektas^Z: *közm* egy rohadt alma százat is elront

tute: teljesen, egészen

►la glaso tute pleniĝis: a pohár teljesen megtelt

►li estas tute sia patro: egészen az apja

►li estis tute nuda: teljesen pucér volt

►mi estas tute trankvila: teljesen nyugodt vagyok

►mi estas tute via: egészen az önő vagyok

►tute kovris ĝin polvo: egészen belepte a por

►tute libera kiel birdo aera^Z: szabad, mint a madár

tute ne: egyáltalán nem, dehogy

►li tute ne estis malsana: egyáltalán volt beteg

►vi forgesis vian promeson – tute ne: elfelejtetted az ígéretedet – egyáltalán nem

tuto: *fn* egész

►la tuto estas pli granda ol ĉiu el ĝiaj partoj: az egész mindig nagyobb, mint bármely része

tutaĵo: 1) egész v. teljes dolog, teljesség, komplexum

►la homo estas tutaĵo el korpo kaj animo: az ember testből és lélekből álló teljesség

►la tutaĵo konsistas el naŭ konstruaĵoj: a kompleksum kilenc épületből áll

►mi aĉetis tutaĵon, ne ĝiajn partojn: én az egész dolgot vettem meg, nem a részeit

2) bélyeges boríték v. levelezőlap

tuteco: teljesség, hiánytalanság, komplettség

►ni rigardu la aferon en ĝia tuteco: teljességében nézzük a dolgot

tuteca: **1)** teljes, kerek, totális, globális, mindenre kiterjedő, az egészet érintő

►la tuteca alirola la demando: a kérdés teljességre törekvő megközelítése

►provu rigardi la aferon tutece: próbáld a dolgot a maga teljességében nézni

►tuteca analizo: mindenre kiterjedő elemzés

►tuteca demando: *nyt* eldöntendő kérdés *szin* ĉu-demando, jes-ne-demando

2) *mat* teljes <rendezés>

entute: **1)** összességében, egészében, végeredményben, egyáltalán

►ĉu li partoprenis entute la kongreson?: egyáltalán részt vett a kongresszuson?

►entute, ni ne atingos nian celon: mindent egybevetve nem érjük el a célunkat

►la ekonomio plenumas entute sufiĉe bone: a gazdaság összességében elég jól teljesít

►li estis entute bonvolema ulo: végeredményben jóindulatú fickó volt

2) *l.* sume

3) általában

►li kritikis la verkon entute kaj ties enkondukon speciale: általában kritizálta művet, különösen pedig a bevezetőjét

supertuto: *tex* kezelábas, overall

tut-: *l.* tutapude, tutcerta, tutkore, tutlanda, tutlegi, tutunue

| **Tutanĥamon/o** *tört* Tutanhamon, Tutankhamon

| **tuv/o** *fn* tuvin

tuva: *mn nyt* tuvai, tuvin <tyv>

Tuvujo, Tuvio: *geo pol* Tuva <RU>

| **Tuval/o** *geo pol* Tuvalu <TV>

tuvala: *mn nyt* tuvalui <tlv>

| **Tŭiter/o** *l.* Tvitero

| **tv** *távk* tv, *tév* *l.* televida, televido, televidilo

tv-kanalo: *távk* tv-csatorna, tévécsatorna

tv-produktisto: *távk* tévéproducer

tv-skipo: *távk* tévéstáb

tv-stacio: *távk* tv-állomás

| **tva/o** *fn* tva

| **tvi/a** *mn nyt* tvi <twi>

| **tvid/o** *tex* skót gyapjúszövet, tweed

| **Tviter/o** *inf* Twitter

| **tvist/o** *zene* tviszt <tánc és zene>

tvisti: *ntr* tvisztel

| **tvirn/o** *tex* cérna *szin* kudrofadeno

tvirni: *tr tex* cernáz

| **u** **1)** u <hang, betű és betűnév>

2) U alakú *l.* U-fero, U-tubo

| **-u** felszólító mód

►'kuru' estas la volitiva formo de 'kuri': a 'fuss' a 'futni' felszólító módú formája

u-modo: *nyt* felszólító mód *szin* ordona modo, volitivo

| **Uagadugu/o** *geo* Ougadougou

| **Uaz/o** *geo pol* l'Oise <mege> <FR>

| **ubikv/a** *biol* bárhol tenyésző, ubiquitarius

| **ubliet/o** *l.* forgeskelo

| **udmurt/o** *fn* votják, udmurt

udmurta: *mn nyt* votják, udmurt <udm>

Udmurtujo: *geo pol* Udmurtföld <RU>

| **udon/o** *gaszt* udon <japán téztaféleség>

| **ued/o** *geo* vádi, aszóvölgy, szárazvölgy *szin* vadio

| **Uessant/o** *geo* Ouessant, Ushant

| **uest/o** *geo* nyugat <U> *szin* okcidento

uesta: *geo* nyugati <U> *szin* okcidenta

l.m. nord-uesto, sud-uesto

| **uf!** *isz* ha!, hu!, hu-ha! <megkönnyebbülés>

►uf!, fine mi estas hejme!: ha! végre otthon vagyok!

►uf! tio estis malfacila!: hu! ez nehéz volt!

| **Ugand/o** *geo pol* Uganda <UG>

ugandano: *fn* ugandai <lakos>

| **ugr/o** *fn* ugor

ugra: *mn nyt* ugor

►la hungara, ĥanta kaj mansa estas ugraj lingvoj: a magyar, hanti és manysi ugor nyelvek

l.m. finno-ugra

| **ugvis/o** *áll* japán berkiposzáta <Cettia diphone> *szin* mallongflugila ĉetio

| **uhu!** *isz* hahó! <hívás távolról>

| **-uj-** **1)** -tok, -tartó, -edény, -tartály *l.* abelujo, banujo, cigarujo, fandujo, fruktujo, kolektujo, lavujo, monujo, piprujo, pistujo, rezervujo, sukerujo, salujo, supujo, trinkujo

2) *növ* -fa, -bokor *szin* -arbo, -arbusto *l.* avelujo, fruktujo, juglandujo, oranĝujo, pirujo, pomujo, prunujo, rozujo, vinberujo

3) *geo* -ország, tartomány *szin* -io, -lando *l.* Anglujo, episkopujo, Francujo, Hungarujo, prefektujo, princujo, Rusujo, Serbujo, Turkujo

ujo: edény, tartó, tartály

►li substarigis ujon por la pluvakvo: egy tartályt tett alája az esővíznek

elujigi: *tr* edényből v. tartályból kivesz

enujigi: *tr* edénybe v. tartályba betölt

| **ujgur/o** *fn* ujugur

ujgura: *mn nyt* ujugur <uig>

Ujugurajo, Ujugurio: *geo pol* Ujguria <CN>

| **Ujungpandang/o** *geo* Ujungpandang

| **-uk-** *ritk* áll kasztrált állat *szin* áll eks- **2** *l.* bovuko

| **ukaz/o** **1)** *tört* jog ukáz, cári rendelet

2) *jog* ukáz, elnöki rendelet <RU>

►ukazoj estas dekretoj kun leĝa forto: az ukázok törvényerejű rendeletek

3) *átv* ukáz, feltétlen parancs

| **ukij/o** *műv* ukijo-e <egyfajta fametszet> <JP>

| **ukrain/o** *fn* ukrán

ukraina: *mn nyt* ukrán <uk>

Ukrainujo, Ukrainio: *geo pol* Ukrajna <UA>

| **ukrajn/a** *l.* ukraina

| **ukulel/o** *zene* ukulele, hawaii gitár *szin* havaja gitáro, ŝtalgitaro

| **-ul-** **1)** <a szótővel jellemezhető> ember *l.* aĝulo, belulino, blankulo, ĝibulo, karulino, nigrulo, riĉulo, sanktulo, virgulino

2) *átv* <a szótővel jellemezhető> állat v. tárgy *l.* grizulo, nubskrapulo, trimastulo

3) *áll* meghatározatlan csoport <taxonómia> *l.* amebuloj, araneuloj, duvalvuloj, mamuloj, skvamuloj, sponguloj

4) *növ* meghatározatlan csoport <taxonómia> *l.* amentulój, kuniĝpetalulój, nukleulój, liberpetalulój, sennukleulój, senpetalulój, vivulo
ulo: alak, krapek, tag, pasas
►kiu estis tiu ulo kun vi?: ki volt az az alak veled?
►tian ulon mi ne konas: ilyen embert nem ismerek
►tiu ulo estas iom mensmanka: az a krapek egy kicsit lökött
►ulo kun lerta lango: sima nyelvű alak
ulaĉo: *pej* szakadt alak
ulino: nőci, csaj
| **ulamban/o** *bud* halottak ünnepe <JP>
| **ulan/o** *kat* ulánus, dzsidás v. pikás katona
| **Ulanbator/o** *geo* Ulánbátor
| **ulcer/o** *orv* fekély, ulcus
►duodena ulcero: nyombélfekély, ulcus duodeni
►stomaka ulcero: gyomorfekély, ulcus ventriculi
ulcera: *orv* fekélyes, ulcerosus
►ulcera vundo: fekélyes seb
ulceriĝi: *ntr orv* elfekélyesedik
ulceriĝo: *orv* elfekélyesedés, ulceratio
| **uleks/o** *növ* sünzánót, sülzánót, töviszanót, tüskészanót <Ulex>
| **ulem/o** *iszl jog* uléma, mohamedán jogtudós
| **Ulis/o** *l.* Odiseo
| **ulm/o** *növ* szil, szilfa <Ulmus>
►ulmacoj: szilfafélék <Ulmaceae>
| **ulmari/o** *növ* réti legyezőfű, legyezőbajnóca <F. ulmaria> *szin* herbejreĝino, marĉa filipendulo
| **uln/o 1)** rőf, könyök <hosszmérték>
2) *anat* singcsont, ulna
| **Ulrik/o** Ulrik <utónév>
| **Ulster/o** *geo* Ulster
| **ulmat/o** *pol* ultimátum, utolsó figyelmeztetés
►fari ultimaton: ultimátumot ad
| **ultra-** *tud* ultra-, -túli <határt meghaladó> vö. *infra l.*
ultracentrifugilo, ultrakurtonda, ultradiatermio, ultramikroskopo, ultrasono, ultraviolo
| **ultrabazit/o** *ásv* ultrabázisos kőzet, ultrabázit
| **ultramar/o** *kém* ultramarin festék, leideni kék
ultramara: ultramarin <szín>
►ultramara bluo: ultramarin kék
| **ulul/i 1)** *ntr* vonít
2) *ntr* huhog
►strigoj ululis sinistre: baglyok huhogtak vészjóslóan
3) *ntr* átv üvölt
►ululas sireno: sziréna üvölt
| **ulv/o** *növ* főzelékmoszat <Ulva>
►laktuka ulvo: tengerisaláta <U. lactuca> *szin* marlaktuko
►ulvoficoj: fonalas zöldmoszatok <Ulvophyceae>
| **-um- 1)** <a tövel kapcsolatos ige> *l.* malvarmumi, komunumo, plenumi
2) <testrésszel kapcsolatos ige> *l.* brakumi, cerbumi, okulumi, palpebrumi, seksumi
3) <tárggyal kapcsolatos ige> *l.* butonumi, foliumi
4) <utánzás> *l.* frenezumi, kolombumi, mastrumi, saĝumi
5) <ellátás> *l.* aerumi, akvumi, ombrumi, sapumi, sunumi, ventumi
6) <kivégzés mód> *l.* dekumi, kvaronumi, pendumi, palisumi, radumi
-umo: <a tövel kapcsolatos tárgy> *l.* buŝumo, kalkanumo, kolumo, krurumo, manumo, nazumo, pakumo, plandumo

-uma: *mat* <tő alapú számrendszer> *l.* duuma, dekuma, centuma, deksesuma, n-uma
umo: izé
►transdonu al mi tiun umon: add ide azt az izét
umi: *tr* izél
►kion vi umas?: mit izélsz?
►ŝi umis kun pluraj: <nő> többekkel izélt
umadi: *ntr* matat, katat, motoz
umajeto: műtyürke
enumiĝi: *ntr biz* belezúg vkibe
►Sonjo enumiĝis al Petro: Szonja belezúgott Péterbe
| **um/o** uma <ürmérték>
| **Umar/o** *l.* Omaro
| **umband/o** *vall* umbanda
| **umbel/o** *növ* ernyővirágzat, umbella
►kunmeta umbelo: összetett ernyő
umbeletto: *növ* ernyőcske, umbellula
| **umbelifer/oj** *l.* apiacok
| **umbilik/o 1)** *anat* köldök, umbilicus
2) *növ* köldökfolt, magköldök, hilum *szin* hilumo
3) *növ* köldök, umbilicus
4) *átv* köldök <vminek a központja>
►Delfo, la umbiliko de la mondo: Delphi, a világ köldöke
umbilikismo: *átv* köldöknézegetés, tétlen befelé fordulás
| **umbilikari/o** *növ* köldökös zuzmó <Umbilicaria>
| **umbr/o¹ 1)** *fn* tört umber, umbr
2) *fn* umbriai
umbra: *mn nyt* tört umber
Umbrujo, Umbrio: 1) *tört geo* Umbria
2) *geo pol* Umbria <IT>
| **umbr/o¹ 2)** *áll* póchal <Umbra>
| **ume/o 1)** *növ* kínai kajszí <Prunus mume>
2) *növ* kínai kajszibarack <termés>
| **umik/o** *biz* <szexuális> barát, kedves <szerető> *szin* koramiko
umikino: *biz* <szexuális> barátnő, szerető *szin* koramikino
| **umjak/o** *hajó* umiak <eszkimó bődöncsónak>
| **umlaŭt/o** *nyt* umlaut <tőmagánhangzó váltása magas hangrendűre>
| **UN** *röv* Unuiĝintaj Nacioj, Unuiĝinta Naciaro
►UN-inspektoro: ENSZ-ellenőr
►UN-pactenanto: ENSZ-békefenntartó
| **unaŭ/o** *áll* kétújjú lajhár, unau <Choloepus didactylus>
| **unc/o** uncia <súlymérték>
►brita unco: angol uncia <28,35 g>
►franca unco: francia uncia <31 g>
| **unci/o** *áll* hópárduc <Panthera uncia> *szin* neĝleopardo
| **uncial/o** *knyv* uncialis <betűfajta>
| **undek-** *kém* undek- <11 C>
undekano: *kém* undekán
undekeno: *kém* undekén
undekino: *kém* undekin
undekilo: *kém* undekil
| **undari/o** *növ* Undaria <egyfajta barnamoszat>
| **Undin/o** *mit* Undina <germán vízi tündér>
| **ung/o** *anat* köröm, unguis
►defendi sin per ungoj kaj dentoj: foggal-körömmel védekezik
►enkreskinta ungo: benőtt köröm
►li estas kavaliro ĝis la fino de siaj ungoj: talpig lovag
►mordeti al si la ungojn: körmét rágja
►tondi la ungojn: levágja a körmét

ungi: *tr* <körömmel> vakar, kapar *szin* ungograti, ungovundi
ungego: *áll* karom
►liberigi el la ungegoj de la polico: kiszabadítja a rendőrség karmaiból
►ungegoj de tigro kaj aglo: tigris és sas karmai
ungilaro: körömkészlet
unguloj: *l.* hufuloj
ungobroso: körömkefe
ungofajlilo: körömrészelő
ungograti: *tr* körömmel megvakar, körömmel kapar
ungohaüteto: *anat* körömbőr
ungokrescento: (köröm)holdacska
ungolako: körömlakk
ungosto: *l.* lakrimalo
ungovundi: *tr* véresre kapar
l.m. krurungo
| **ungol/o** *növ* szíromköröm, unguiculus
| **ungvent/o** *gysz* balzsam, gyógykenőcs, gyógyír
►kontraŭinflama ungvento: gyulladás elleni kenőcs
| **uni/o 1)** *pol* egyesülés, unió *szin* unuiĝo
►la unio de Litvo kun Polujo okazis en 1386: Litvánia egyesülése Lengyelországgal 1386-ban történt
2) *pol* unió
►Eŭropa Mona Unio: *gazd* Európai Monetáris Unió, EMU
►Eŭropa Unio: Európai Unió, EU
►Okcident-Eŭropa Unio: *tört* Nyugat-Európai Unió, NYEU
►persona unio: perszonálunio
►Unio de Sovetaj Socialistaj Respublikoj: *tört* Szovjet Szocialista Köztársaságok Uniója
unia: *pol* uniós, unióbeli
►la uniaj landoj: az uniós országok
►unia politiko: uniós politika
uniismo: *pol* unionizmus
uniisto: *pol* unionista
| **uniat/o** *kr* unitus <görögkatolikus hívő>
uniata: *mn kr* unitus <görögkatolikus>, egyesült
| **uniform/o** egyenruha, uniformis
►ekzerca uniformo: *kat* gyakorlóruha
►parada uniformo: díszegyenruha
►soldata kaj polica uniformo: katonai és rendőri egyenruha
| **unik/a 1)** egyedi, páratlan, unikális
►ĉi tiu vazo estas unika, ne anstataŭigebla: ez a váza egyedi, nem pótolható
►tiu pentraĵoj estas unikaj, ne anstataŭigeblaj: azok a festmények páratlanok, nem pótolhatók
2) egyetlen *szin* ununura, solsola
►unikan fojon mi petis vin pri tio: egyetlen egy alkalommal kértelek rá
unikaĵo: egyedi darab
►la objektoj de nia muzeo estas unikaĵoj: múzeumunk tárgyai egyedi darabok
| **Unikod/o** *inf* Unicode
| **unikorn/o** *l.* unukornulo *1*
Unikorno: *l.* Unukornulo
| **Uniks/o** *inf* Unix
| **unison/o** *zene* egybehangzás, unisono
unisone: *hsz zene* unisono
| **unit/o** *tud* mértékegység *szin* unuo *5*
►derivita unito: levezetett v. származtatott egység
►fundamenta unito: alapegység

►praktika unito: technikai mértékegység
►SI-unitoj: Si-egységek
unitsistemo: *tud* mértékegységrendszer
►internacia unitsistemo: nemzetközi mértékrendszer, SI-rendszer
| **unitari/a** *kr* unitárius, szentháromság-tagadó
unitariano: *fn kr* unitárius
►la unitarianoj negas la triecon de Dio: az unitáriusok tagadják Isten hármasságát
unitariismo: *kr* unitarizmus
| **univ/o** *ritk biz* uni, egyetem
| **univers/o** *csill* világmindenség, világegyetem, univerzum *szin* makrokosmo, mondotuto
| **universal/a 1)** általános, egyetemes, átfogó
►ĉi tiu regulo ne estas universala: ez a szabály nem általános
►la filozofia problemo de la aparta kaj universala: az egyedi és az általános filozófiai problémája
►la teruro en la urbo estis universala: a rémület a városban általános volt
►li estis nomumita universala heredanto: általános örökösnek nevezték ki
►ne ekzistas universala medikamento: nincs általános orvosság
►Universala Dekuma Klasifiko: Egyetemes Tizedes Osztályozás, ETO
2) egyetemes, univerzális, világ-
►universala ekspozicio: világkiállítás
►Universala Esperanto-Asocio: *eo* Eszperantó Világszövetség
►universala kongreso de Esperanto: *eo* eszperantó világkongresszus
►universala lingvo: egyetemes nyelv, világnyelv
►universala religio: *vall* világvallás
universalaĵo: *fil* univerzália, általános fogalom, egyetemes jegy
universaleco: egyetemesség, általánosság, univerzalitás
universaligi: *tr* egyetemesít, egyetemessé v. általánossá tesz
universalismo: **1)** *fil* univerzalizmus
2) *vall* univerzalizmus, egyetemes megváltás tana
| **universitat/o** *isk* egyetem
►agrikultura universitato: *agr* mezőgazdaság egyetem
►agroszciencia universitato: *agr* agrártudományi egyetem
►ekonomika universitato: *gazd* közgazdasági egyetem
►enskribiĝi en la universitato: beiratkozik az egyetemre
►gimnastika universitato: *sp* testnevelési egyetem
►hom- kaj naturszciencia universitato: bölcsész- és természettudományi egyetem
►Internacia Kongresa Universitato: *eo* Nemzetközi Kongresszusi Egyetem
►Internacia Somera Universitato: *eo* Nemzetközi Nyári Egyetem
►medicina universitato: *orv* orvostudományi egyetem, orvosi egyetem
►militarta universitato: *kat* hadtudományi egyetem
►muzikarta universitato: *zene* zeneművészeti egyetem, zeneakadémia
►scenarta universitato: *műv* színművészeti egyetem
►teknika universitato: *tech* műszaki egyetem, műegyetem
►tutscienca universitato: *tud* tudományegyetem
universitata: *isk* egyetemi
►universitata disertaĵo: egyetemi disszertáció
►universitata rektoro: egyetemi rektor *szin* universitatestro
►universitata urbo: egyetemi város
►universitataj privilegioj: egyetemi kiváltságok
universitatano: *isk* egyetemi polgár
universitatestro: *isk* egyetemi rektor

| **unkari/o** *növ* gambircserje, kambir <Uncaria>

| **unkti/i** l. sanktolei

| **-unt-** *mn ritk* feltételes módú cselekvő melléknévi igenév

►eĉ perfiduntan mi amas ŝin: még ha áruló volna is, szeretem őt <nőt>

►mi akceptis la viron aĉetuntan la domon: fogadtam a házat esetleg megvásárló férfit

| **unu** **1)** egy <számnév>

►li intertraktis po unu kun la negocantoj: egyenként tárgyalt az üzletkötőkkel

►unu floro ne estas krono, unu monero ne estas mono: egy pénz nem pénz

►unu jaron pli aĝa: egy évvel idősebb

►unu kaj duona kilogramoj: másfél kilogramm

►unu kaj duono da litroj: másfél liter

►unu kaj unu faras du: egy meg egy az kettő

►unu similas nulon, ne prezentas kalkulon^Z: *közm* egy nem számít

►unu tagon antaŭe: egy nappal korábban

►unu, du, tri, kvar, finita la far'!^Z: egy, kettő, három – kész!

2) egy<etlen egy> *szin* ununura

►ekzistas nur unu Dio: csak egy Isten van

►ne unu fierulon mi vidis humiliĝi: nem egy büszke embert láttam megalázkodni

►unu el la multaj: egy a sok közül

3) *ex* egyes, bizonyos *szin* iuj

►unuj homoj ne ŝatas lin: bizonyos emberek nem kedvelik őt

►unuj nomoj estas nekonataj al mi: egyes nevek ismeretlenek nekem

►unuj objektoj estis rompitaĵoj: egyes tárgyak el voltak törve

4) egy valaki, egyik, némelyik <névmásként>

►unu el ili: az egyikük

►unuj el ni: némelyek közülünk, némelyikünk

►unu floras, alia ploras^Z: *közm* világ, világ, vetett ágy – kinek kemény, kinek lágy

►unu okcidenten, alia orienten: egyik jobbra, másik balra

►unuj nomas min perfidulo: egyesek árulónak neveznek

5) *ex* egy <a beszélőnek ismerős, a megszólítottak ismeretlen>

►unu belan tagon: egy szép napon

►vivis iam unu malriĉa vidvino: élt egyszer egy szegény özvegyasszony

unua: **1)** első <térben>

►la unuaj tri ŝtupoj: az első három lépcső

►unua en la vico: első a sorban

2) első <időben>

►la unuaj kristanoj: az első keresztények

►ni alvenis unuaj: mi érkeztünk elsőként

►unua venis, unua prenis^Z: *közm* aki korábban nyúl, hamarabb markol

3) első <sorrendben>

►la unua de Januaro: január elseje

►la unua ministro: az első miniszter

►la unuan de Majo: május elsején

►Ludoviko la Unua: I. Lajos

►multaj unuaj estos lastaj: sok első lesz utolsó

►oni pendumis lin unuan: elsőnek őt akasztották fel

►varo de unua kvalito: elsőrendű áru

unue: először <felsorolásban>

►unue kaj laste: először és utoljára

►unue pagu, poste vi povas sidiĝi: először fizessen, utána leülhet

►unue verŝu, due trinku, trie manĝu: először önts, másodszor igyál, harmadszor egyél

unuo: **1)** egyes szám

►post tri kvaroj oni devas skribi du unuojn: három négyes után két egyest kell írni

►vi interŝanĝis la seson kaj la unuon: felcserélte a hatost az egyessel

2) *mat* egységelem

►polinoma unuo: *mat* egységpolinom *szin* unupolinomo

3) *kat* egység

►poste sekvis la artileriaj unuoj: utána következtek a tüzéregységek

4) egység <egész eleme>

►la sistemo konsistas el kvar unuoj: a rendszer négy egységből áll

5) *tud* mértékegység *szin* unito

►elektra unuo: *vill* villamos mértékegység

►Internacia Sistemo de Unuoj: Nemzetközi Mértékegységrendszer, ISO

►unuo de radiado: sugárzás egysége

►unuo de volumeno: térfogategység

6) *fn isk* egyes <osztályzat>

►ni ĉiuj ricevis unuon en fiziko: mindnyájan egyest kaptunk fizikából

unuaĵo: egyrészes valami

Unuaĵo: *fil* Egyetlen

unuaaĵo: *agr* primőr, első termés

unuaeco: elsőség, elsőbbség

►neniu pridubas lian unuacon: senki sem vonja kétségbe az elsőbbségét

unuaulo: <sorrendben az> első ember, élenjáró

►unuaulo de la studojaro: *isk* évfolyamelső

►la unuauloj de la popolo: a nép előljárói

►la unuauloj de la scienco: a tudományban élenjárók

unueco: **1)** egyedülvalóság, egyedüliség

►la unueco de Dio: Isten egyedülvalósága

►la unueco faras ĉi tiun artobjekton tiel valora: egyedülisége teszi ezt a műtárgyat olyan értékesé

2) egység, egységesség

►ni konservu nia unuecon: őrizzük meg az egységünket

►unueco donas fortecon^Z: *közm* egységben az erő

unueca: egységes

►unueca sindikato movado: egységes szakszervezeti mozgalom

unuecemo: egységtörekvés

unuecigi: *tr* egységesít

unueciĝi: *ntr* egységesül

Unuel: *l*. Ludoviko Lazaro Zamenhof

unuelo: valaki, bárki

►unuelo interesiĝis pri vi: valaki érdeklődött irántad

►unuelo povas viziti la kastelon: bárki meglátogathatja a kastélyt

unuela: *l*. iu 2

unuigi: *tr* egyesít

►laŭ Zamenhof Esperanto unuigas la homaron: Zamenhof szerint az eszperantó egyesíti majd az emberiséget

►li unuigas la trupojn en unu armeon: egy seregbe egyesítette a csapatokat

►ni unuigu niajn fortojn: egyesítsük erőinket

unuigi: *ntr* egyesül

►ni unuigiĝis en unu societon: egy társaságba tömörültünk

►la popoloj unuigiĝis en unu landon: a népek egy országba egyesültek

unuigo: egyesítés

unuigo: egyesülés

unuobla: egyszeres

►unuobla tavolo: egyszeres réteg

unuoble: egyszer, egyszeresen

►unuoble sternita asfalto: egyszeresen terített aszfalt
 ►unuoble unu: egyszer egy
 unuopa: egyes, külön
 ►la unuopajn proponojn mi unuigis en la raporto: az egyes javaslatokat egyesítettem a beszámolóban
 ►unuopaj homoj provis, sed malsukcesis: egyes emberek próbálták, de kudarcot vallottak
 unuope: *hsz* egyedül
 ►li ĉiam agis unuope: mindig egyedül cselekedett
 unuopulo: egyes ember, individuum
 ►unuopuloj opinias alie: egyes emberek másképpen vélekednek
 unuopula: egyedi, individuális
 ►unuopulaj provoj: egyedi próbálkozások
 unuto: *zene* prím
 unuteto: *zene* szóló
 antitriunuano: *kr* szentháromság-tagadó, antitrinitárius
 disunuigi: *tr* szétszed, szétdarabol
 ►Pollando estis plurfoje disunuigita: Lengyelországot többször szétdarabolták
 disunuigi: *ntr* szétválík, elkülönül
 reunuigi: *tr* újraegyesít
 ►Pollando estis reunuigita en 1918: Lengyelországot 1918-ban újraegyesítették
 subunuo: *kat* alegység
 superunuo: **1)** többszörös (mérték)egység
2) *kat* magasabb egység
 Triunuo, Sankta Triunuo: *kr* Szentháromság
 triunuano: *fn kr* szentháromsághívő, szentháromságvalló
 tutunue: legelőször is, mindenek előtt
 ►tutunue ni klarigu kelkajn nociojn: először is tisztázzunk néhány fogalmat
 unuecfronto: *pol* egységfront
 unuomatrigo: *mat* egységmátrix
l.m. monunuo
 | **unuar/a** *fiz* kém egyalkotós, unáris
 | **ununpenti/o** *l.* moskovio
 | **uok/o** *gaszt* kínai serpenyő, wok *szin* volbopato
 | **upaniŝad/o** *vall fil* upanisád
 | **upas/o** upasz <nyílméreg>
 upasarbo: *növ* upaszfa <Antiaris toxicaria>
 | **uperkut/o** *sp* felütés <ökölvívás>
 | **Upsal/o** *geo* Uppsala
 | **upsilon** *knyv* üpszilon <görög 'y' betű> *szin* upsilono
 | **upsilon/o** *l.* upsilon
 | **upup/o** *áll* búbos banka <Upupa epops>
 ►upupedoj: bankafélék <Upupidae>
 | **ur/o** *ösl* östulok <Bos urus>
 | **uro-** *orv* uro- <vizeletkiválasztó rendszer>
 urogenera: *anat* urogenitális
 ►urogenera aparato: urogenitális rendszer
 urografio: *orv* urográfia
 urologo: *orv* urológus *szin* urinologo
 urologio: *orv* urológia *szin* urinologio
 uroskopio: *orv* mikroszkópos vizeletvizsgálat, urinoszkópia,
 uroszkópia *szin* urinoszkópia
 urato: *biol* kém urát, húgysavsó
 ►urata acido: húgysav
 uratemio: *orv* urataemia
 hiperuratemio: *orv* hyperuracaemia
 | **uracil/o** *biol* kém uracil

| **uragan/o** **1)** *met* orkán
2) *átv* orkán, vihar
 ►en la uragano de la mondmilito: a világháború viharában
 uragani: *ntr* tombol, viharzik
 ►la pasioj uraganis: tomboltak a szenvedélyek
 uraganas: *ntr met* orkán van, orkán tombol
 | **urak/o** *anat* középső köldökredő, urachus *szin* meza umbilika faldo
 | **Ural/o** **1)** *geo* Urál <hegység>
2) *geo* Urál <folyó>
 urala: **1)** *geo* uráli, Urál-
2) *nyt* uráli
 ►urala lingvofamilio: uráli nyelvcsalád
 ural-altaja: urál-altaji
 ►ural-altaja lingvofamilio: urál-altaji nyelvcsalád
 | **Uran/o** **1)** *mit* Uranosz, Uranus
2) *csill* Uránusz
 | **urani/o** *kém* urán, uránium <U>
 ►riĉigita uranio: dúsított urán
 uraniato: *kém* uranát
 transurania: *kém* transzurán
 ►transuraniaj elementoj: transzurán elemek
 uranibombo: *kat* urániumbomba
 | **Urani/o** *mit* Urania <múzsza>
 | **uranil/o** *kém* uranilgyök
 uranila klorido: *kém* uranil-klorid
 | **uraninit/o** *ásv* uraninit *szin* peĉerco
 | **uranism/o** *ex* uranizmus, férfi homoszexualitás
 | **urb/o** város *vö.* civito
 ►fortikigita urbo: erődített város, fallal kerített város
 ►kampara urbo: mezőváros
 ►komerca urbo: kereskedőváros
 ►la Eterna Urbo: az Örök Város <Róma>
 ►la Sankta Urbo: a Szent Város <Jeruzsálem>
 ►la tuta urbo parolas pri tio: az egész város erről beszél
 ►libera urbo: szabad város
 ►satelita urbo: csatolt város
 ►urbo departemento: megyei jogú város
 ►urbo de miliono da loĝantoj: milliós város
 urba: városi
 ►urba aŭtoritatulo: városi elöljáró, városvezető
 ►urba konsilanto: városi tanácsos
 ►urba konsilio: városi tanács
 ►urba magistrato, urba registaro: városi önkormányzat
 ►urba standardo: városlobogó
 urbano: *fn* városi, város lakó
 urbego: nagyváros, metropolisz *szin* grandurbo
 urbestro: <városi> polgármester
 urbestrejo: polgármesteri hivatal
 urbeto: városka, kis város
 ►urbeto de kvin mil animoj: ötezer lelket számláló városka
 antaŭurbo: **1)** *tört* városfalon kívüli település
2) előváros, külváros *szin* ĉirkaŭurbo
 antaŭurba: elővárosi
 ĉefurbo: főváros
 ►departementa ĉefurbo: megyeszékhely *szin* departementa sidejo
 ĉirkaŭurbo, suburbo: előváros, külváros, periféria *szin* antaŭurbo
 eksterurba: városon kívüli
 eturbo: *geo* kisváros
 grandurbo: nagyváros, metropolisz *szin* urbego

interurba: városközi, interurbán

►interurba trafiko: *köz*l városközi közlekedés

kunurbaĵo: <városi> agglomeráció, konurbáció

samurbano: *fn* egy városból való, földi

Triurbo: *geo* Hármasházas, Trójmiasto

vicurbestro: *pol* alpolgármester

urbocentro: városközpont

urbodomo: *ép* városháza

urbofondinto: *fn* városlapító

urbokoloso: óriási város, városóriás

urbonomo: városnév

urboplanado: várostervezés

urboplanismo: várostervezés <rendszer>

urboplanisto: *fn* várostervező

urbopordego: *ép* városkapu

urborando: város pereme, város széle, periféria

urborigardo, urborigardado: városnézés

urbregistara: önkormányzati

►urbregistaraj instancoj: önkormányzati hivatalok

urboŝtato: *pol* városállam

l.m. arturbo, banurbo, ĝardenurbo, havenurbo, limurbo, naskiĝurbo,

sankturbo, staplurbo

| **Urban/o** Orbán <utónév>

| **urbaniz/i** *tr* várost rendez, urbanizál

urbanizado: városrendezés, urbanizáció

urbanizisto: *fn* városrendező

| **urdu/o** *nyt* urdu <urd>

| **ure/o** *biol kém* karbamid

►malonil-ureo: malonil-karbamid

ureato: *ne l.* urato

ureazo: *biol kém* ureáz

uremio: *orv* vér karbamidszintje

ureido: *kém* ureid, karbamidszármazék

tioureo: *for kém* tiokarbamid

| **ured/o 1)** *ex növ* rozsdagomba <Uredo>

2) *növ* uredóalak, rozsdabetegség

uredinaloj: *növ* rozsdagombák <Uredinales> *szin* rustofungoj

uredosporo: *növ* uredospóra

| **uremi/o** *orv* húgyvérűség, uraemia

| **uretan/o** *kém* uretán

| **ureter/o** *anat* húgyvezeték, vesevezeték, ureter

ureterito: *orv* húgyvezeték-gyulladás, uretergyulladás, ureteritis

| **uretr/o** *anat* húgycső, urethra

uretrito: *orv* húgycsőgyulladás, urethritis

| **ureus/o** *tört* ureuszkígyó <egyiptomi felségjelvény>

| **urĝ/i** *tr* sürget, siettet

►la afero ne urĝas: az ügy nem sürgős

►la cirkonstancoj urĝas min: a körülmények sürgetnek

►ne urĝu min!: ne sürgess!

►urĝu vin, tempo mankas!: csipkedd magad, nincs idő!

urĝa: sürgős

►urĝa bezono: sürgős szükség

►urĝa letero: sürgős levél

►urĝa operacio: sürgős operáció

►urĝa prifosado: leletmentő ásatás

►urĝe mi bezonas ĝin: sürgősen szükségem van rá

urĝo: sürgetés

urĝaĵo: **1)** sürgős dolog

2) *orv* sürgős eset

urĝeco: sürgősség

►operacio de urĝeco: *orv* sürgősségi operáció

urĝejo: *orv* sürgősségi osztály

urĝiĝi: *ntr* sürgőssé válik

►la interveno urĝiĝis: a beavatkozás sürgőssé vált

urĝisto: *orv* sürgősségi dolgozó

urĝulo: *orv* sürgős beteg

l.m. seksurĝo

| **uri/o¹** *áll* lumma <Uria>

►dikbeka urio: vastagsőrű lumma <U. lomvia>

►longbeka urio: vékonycsőrű lumma <U. aalge>

►nigra urio: fekete lumma <Cepphus grylle>

| **uri/o¹** *biol orv* -uria, -vizelés *l.* acetonurio, albuminurio, azoturio,

fosfaturio, glukozurio, hiperazoturio

| **Urij/a** *bibl* Úriás, Uriás

| **urin/o** vizelet

urina: vizelet-, vizelettel kapcsolatos

►urina nereteneblo: vizelet-visszatartási képtelenség, incontinentia

urinae

►urina reteno: vizelet-visszatartás

►urina sablo: vesehomok

►urina veziko: húgyhólyag, vesica urinaria *szin* urinveziko

urini: *ntr* vizel

urinato: *l.* urato

urinejo: vizelde, pissoir, piszoár <helyiség>

urinigilo: *fn* gysz vizelethajtó

urinujo: *gysz* ágytál, kacsca

urinologo: *orv* urológus *szin* urologo

urinologio: *orv* urológia *szin* urologia

urinometro: *gysz* vizelet-fajsúlymérő, urinométer

urinometrio: *orv* urinometria

urinoreo: *orv* vizeletcsepegés, vizeletcsorgás, enuresis *szin* enurezo

urinioskopio: *orv* mikroszkópos vizeletvizsgálat, urinoszkópia,

uroszkópia *szin* uroszkopio

urinpelvo: vizelde, pissoir <csésze>

urinveziko: *anat* húgyhólyag, vesica urinaria

l.m. litpisado, liturinado

| **uril/o** *l.* mumpso

| **urn/o 1)** *tört* váza, urna

2) hamvveder, halotti urna *szin* cindrouarno

3) *pol* választási urna

4) *növ* tokocska, urna

l.m. cindrouarno

| **urodel/oj** *áll* farkos kétélűek <Urodela>

| **urogal/o** *áll* siketfajd <Tetrao urogallus>

| **urotropin/o** *gysz* urotropin

| **urs/o** *áll* medve <Ursus>

►blanka urso: jegesmedve <U. maritimus> *szin* glaciurso, polusa

urso

►bruna eŭrosiberia urso: európai barna medve <U. arctos arctos>

►bruna urso: barna medve <U. arctos>

►griza urso: szürke medve, grizzli, grizzly <U. arctos horribilis>

►orient-siberia bruna urso: kelet-szibériai barna medve <U. arctos collaris>

►ursedoj: medvefélék <Ursidae>

►antaŭ mortigo de urso ne vendu ĝian felon^Z: *közm* ne igyál előre a medve bőrére

►urson al mielo oni ne tiras per orelo^Z: *közm* könnyű Katót táncba vinni

urseca: mackós

►urseca iro: mackós járás

ursino: *áll* nőstény medve

Ursino: *csill* Medve, Ursa

►Granda Ursino: Nagy Medve, Ursa Maior

►Malgranda Ursino: Kis Medve, Ursa Minor

ursobestetoj: *áll* medveállatcsekák, medveállatok <Tardigrada> *szin* tardigradoj

►hufelanda ursobesteto: közönséges medveállatka <Macrobiotus hufelandii>

►kvardorna ursobesteto: négytüskés medveállatka <Echiniscus quadrispinosus>

►rozkolora ursobesteto: rózsaszín medveállatka <Milnesium tardigradum>

►vermoforma ursobesteto: féregszerű medveállatka <Itaquacon bartosi>

ursdancigisto: medvetáncoltató

ursgraso: *ex* gysz medvezsír

ursmova: mackós mozgású

ursorelo: *l.* aŭrikulo

urspaŝi: *ntr* cammog

l.m. formikurso, lavurso, marursoj

| **Ursul/o** Orsolya <utónév>

ursulanino: *kr* orsolyita

| **urtik/o** *növ* csalán <Urtica>

►surda urtiko: *l.* lamio

►urtikacoj: csalánfélék <Urticaceae>

►urtikon frosto ne difektas²: *közm* csalánba nem üt a mennykő

urtiki: *ntr* csíp <mint a csalán>, égetően csíp

urtikado: égető érzés

| **urtikari/o** *orv* urticaria, urticatio

| **Urugvaj/o** *geo pol* Uruguay <UY>

urugvaja: *mn* uruguayi

urugvajano: *fn* uruguayi

| **Urumči/o** *geo* Ürümsi

| **uruŝi/o** **1)** *növ* lakkfa, lakkszömörce <Rhus verniciflua>

2) keleti lakk, urusiol

uruŝii: *tr* keleti lakkal lakkoz

| **ursuv/o** *l.* arktostafilo

| **us** módjel

-us: <feltételes mód>

►ĉu mi povus ricevi iom da akvo?: kaphatnék egy kis vizet?

►ho, se mi estus riĉa!: ó, ha gazdag lehetnék!

►mi estus feliĉa, se mi estus sana: boldog volnék, ha egészséges volnék

►nun mi estus riĉa, se mi estus trafinta la kvin numerojn de la loterio: gazdag volnék, ha eltaláltam volna az öt lottószámot

us-modo: *nyt* feltételes mód *szin* fiktivo, kondicionalo

| **USB** *röv* Universala Seria Buso

USB-kablo: *inf* USB-kábel

USB-klavaro: *inf* USB-billentyűzet

USB-konektilo: *inf* USB-csatlakozó

USB-pelilo: *inf* USB-meghajtó, USB-drive

USB-pordo: *inf* USB-port

| **uskl/o** kisbetű v. nagybetű

usklecodistinga: kis- és nagybetű megkülönböztető

►ŝanĝi usklecon: kis- v. nagybetűt vált

usklecdistinga: kis- és nagybetű-megkülönböztető

►usklecdistinga serĉo: kis- és nagybetű-megkülönböztető keresés

usklecoŝanĝo: kis- és nagybetűváltás

l.m. nomuskla

| **usne/o** *növ* szakállas zuzmó <Usnea>

| **Uson/o** *geo pol* USA <US>

usona: amerikai, USA-beli

►la usona dialekto de la angla: az angol amerikai dialektusa

usonano: *fn* amerikai, USA-beli

usonecigi: *tr* amerikanizál, amerikaiassá tesz

usoneciĝi: *ntr* amerikanizálódik

usoneciĝo: amerikanizálódás

usonigi: *tr* amerikaivá tesz

kontraŭusoneco: *pol* amerikaellenesség, USA-ellenesség

kontraŭusonismo: *pol* amerikaellenes v. USA-ellenes mozgalom

usonangla: *nyt* amerikai angol

| **ustaŝ/o** *fn tört pol* usztasa

►ustaŝojn oni trejnis en pluraj landoj: usztasákat több országban képeztek ki

ustaŝa: *fn tört pol* usztasa

►ustaŝaj trupoj: usztasa csapatok

| **ustilag/o** *növ* (csupasz)üszög, porüszög, üszöggomba <Ustilago>

►ustilagalaj: üszöggombák <Ustilaginales> *szin* smutfungoj

| **uŝu/o** *ritk sp orv* wushu, kungfu, gongfu *szin* kungfu

| **-ut-** *mn ritk* feltételes módú szenvedő melléknévi igenév

►montru la vendutajn ŝafojn: mutassa meg az esetleg eladandó birkákat

| **uta/o** *ir* waka

| **Utah/o** *geo pol* Utah <US>

| **utaj/o** *ir* utai <recitálás a nő színházban>

| **Utamar/o** *műv* <Kitagava> Utamaro

| **Utarpradeŝ/o** *geo pol* Uttar Pradesh <IN>

| **uter/o** *anat* méh, uterus

utera: *anat* méh-

►utera cerviko: méhnyak, cervix uteri *szin* utera kolo

►utera tubo: petevezeték, tuba uterina

►uteraj aneksafoj: méhfüggelékek, adnexa uteri

uterito: *orv* méhgyulladás, metritis *szin* metrito

►blenoragia uterito: méh kankós gyulladása, meritritis gonorrhoea
eksterutera: *orv* méhen kívüli

►eksterutera gravedeco: méhen kívüli terhesség

samutera: egy méhből való, egy anyától származó *szin* sampatrina

►ni estas samuteraj fratoj: egy anyától való testvérek vagyunk

uterfalo, uteroptozo: *orv* méhsüllyedés, uteroptosis

| **Utik/o** **1)** *tört geo* Utica

2) *geo* Utica

| **util/a** hasznos

►per kio mi povas esti utila al vi?: mivel szolgálhatok önnek?

►utila konsilo: hasznos tanács

►utila laboro: *fiz* hasznos munka

►utila ŝarĝo: *jm* hasznos terhelés

►vi povas esti utila al nia afero: ön hasznos lehetne az ügyünknek
utilo: haszon

►alporti utilon: hasznot hoz, hasznot hajt

►en ĝi mi vidas nenian utilon: semmi hasznot nem látok benne

►li rigardas ĉiam nur la utilon: mindig csak a hasznot nézi

►via laboro ne estas sen utilo: a munkád nem haszontalan

utili: *x* hasznos, *vki v. vmi* hasznára van, használ

►la lamento utilas nenion: a siránkozás semmit sem használ

►la senĉesaj admonoj neniel utilas: a szüntelen intések semmiképp nem használnak

►utili kiel balzamo al mortinto: annyit ér, mint halottnak a csók

►viaj konsiloj utilis al mi: tanácsaid hasznosak voltak nekem

utilaĵo: **1)** hasznos holmi, hasznos tárgy

2) *inf* segédprogram, utility

utileco: hasznosság
 utiligi: *tr* hasznosít, értékesít
 ▶la spertojn li utiligis al si: a tapasztalatokat a saját hasznára fordította
 ▶utiligi sian scion: hasznosítja a tudását
 utilismo: *fil* haszonelvűség, utilitarizmus
 utilisma: *fil* haszonelvű, utilitárius
 malutila: káros, ártalmas
 ▶malutila birdo: káros madár
 ▶malutilaj flatantoj: ártalmas hízelgők
 ▶malutilaj neologismoj: káros neologizmusok
 ▶malutilaj reformoj: káros reformok
 malutilo: kár, ártalom, veszteség
 ▶tio faris al ni nur malutilon: az csak kárt okozott nekünk
 ▶vendi aŭton kun malutilo: veszteséggel adja el a kocsit
 malutilaĵo: káros dolog
 malutili: *x* árt, káros vkinek v. vminek *szin* noci
 ▶kion ĝi povas malutili?: mit árthat?
 ▶kiu servas al ĉiu, al si mem malutilas^Z: *közm* mindenki szolgája, maga kártevője
 ▶li al si mem malutilas: saját magának árt
 fiutilo: *pej* tisztességtelen haszon, sáp
 neutila, senutila: haszontalan
 ▶estas senutile fari tiel longan vojaĝon: haszontalan dolog ilyen hosszú utat megtenni
 ▶li estas la plej senutila homo en la mondo: ő a leghaszontalanabb ember a földön
 ▶senutila bagatelo: haszontalan semmiség
 reutiligi: *tr* újrahasznosít
 senutilaĵo: haszontalan dolog, haszontalanság
 senutileco: haszontalanság
 senutilulo: *fn* mihaszna, semmiházi
l.m. akvoutiligo, publikutila, medimalutilaĵo
 | **Ut-napiŝtim/o** *mit* Ut-napistim
 | **Utno/a** *ir* Utt Noa, Noé
 | **Utopi/o** *ir fil* Utópia
 ▶Utopio estas la verko de Morus: az Utópia Morus műve
 utopio: *átv* utópia, légvár, délibáb
 ▶via plano estas nerealigebla utopio: a terved megvalósíthatatlan utópia
 utopia: utópisztikus, utópista
 ▶utopiaj konceptoj: utópisztikus elképzelések
 ▶utopia socialismo: utópista szocializmus
 utopiismo: utópizmus, délibábkergetés
 utopiisto, utopiulo: utópista
 | **Utreĥt/o** *geo* Utrecht
 | **utriklo** *anat* tömlőcske, utriculus
 ▶prostata utriklo: Weber-szerv, prosztatátömlőcske, prostataszinusz, utriculus prostaticus
 | **utrikulari/o** *növ* rence <Utricularia> *szin* vezikherbo
 | **UV** *röv* Universala Vortaro, ultraviola
 ▶UV-radio: *fiz* UV-sugár, ultraibolya sugár
 | **uv/o** *ritk* *növ* szőlő <termés>
 ▶manĝi uvon: szőlőt eszik
 uvopremejo: *agr* présház
 uvopremilo: *agr* szőlőprés
l.m. ursuvo
 | **uve/o** *anat* közbenső szemburok, tunica vasculosa bulbi *szin* vaskula tuniko de la okulbulbo
 uveito: *orv* szemuvea-gyulladás, uveitis

| **uvertur/o** *zene* nyitány
 ▶la uverturo de la opero de Rossini: Rossini operájának nyitánya
 | **uvul/o** *anat* nyelvcsap, uvula
 uvula: **1)** *anat* nyelvcsap-, uvularis
2) nyelvcsappal v. ínycsappal képzett, uvuláris
 ▶uvula ro: uvuláris r, nyelvcsappal képzett r
 ▶uvula sono: uvuláris hang
 | **uvular/o** *nyt* uvuláris hang, ínycsappal képzett hang *szin* uvula sono
 | **uz/i** **1)** *tr* használ, igénybe vesz, él vmivel
 ▶li uzis siajn fingrojn kiel forkon: villának használta az ujjait
 ▶uzi helpo: segítséget vesz igénybe
 ▶uzi la proprajn irilojn: lábbusszal megy
 ▶uzi monon kaj admonon kaj flaton kaj baton^Z: minden eszközzel azon van, minden eszközt igénybe vesz
 ▶uzi perforton kaj artifikon: erőszakot és fortélyt alkalmaz
 ▶uzi sian rajton: él a jogával
2) *tr* használ, felhasznál, elfogyaszt
 ▶la aŭto uzis multan benzinon: a kocsi sok benzint fogyasztott
 ▶mia edzino uzas multe da salo: a feleségem sok sót fogyaszt
 ▶ni uzis multan tempon por tiu laboro: sok időt fordítottunk arra a munkára
 uzo, uzado: használat
 ▶el tio ne faru uzon: ebből ne csinálj szokást
 ▶fari uzon el la eblo: él a lehetőséggel
 ▶la uzo de la aparato estas simpla: az eszköz használata egyszerű
 ▶mia aŭto estas nun ekster uzo: a kocsim jelenleg használaton kívül van
 uzajo, uzataĵo: használati eszköz v. tárgy
 uzanto: **1)** *fn* használó, felhasználó, igénybe vevő
2) *fn inf* felhasználó, user
 uzateco: hasznátság, kihasználtság, használati gyakoriság
 ▶la uzateco de la kulturdomo ne estas alta: nem nagy a kultúrház kihasználtsága
 ▶la vivdaŭro de la aparato dependas de ĝia uzateco: a készülék élettartama függ használati gyakoriságától
 ▶mi ne povas prijuĝi la uzatecon de la vorto: nem tudom megítélni a szó használati gyakoriságát
 uzebla: használható
 uzebleco: használhatóság
 uzego: erős igénybevétel, strapa
 ekuzi: *tr* használni kezd, használatba vesz
 ▶la ĉefurbanoj ekuzis la novan banejon: a fővárosiak használatba vették az új fürdőt
 ▶Petro rifuzas, Paŭlo ekuzas^Z: *közm* ha Péter nem akarja, akarja Pál
 eluzi: **1)** *tr* elhasznál, mind felhasznál
 ▶li eluzis siajn fortojn: minden erejét kiadta
 ▶ni eluzis la eblojn: kihasználtuk az összes lehetőséget
2) *tr* elnyű, elhasznál, elkoptat *szin* trivi
3) *tr ne* kihasznál *l.* profiti
 eluziĝi: *ntr* elhasználódik, elkopik *szin* triviĝi
 eluzita: elnyűtt, elkoptatott, agyonhasznált
 foruzi: *tr* elhasznál, elfogyaszt, teljesen felhasznál, felél vmit
 ▶la brikoj estas foruzitaj por ĉi tiu muro: az összes téglát felhasználták erre a falra
 ▶la fusilistoj foruzis la municion: a puskások elhasználták a lőszert
 ▶li foruzis mian paciencon: felélte a türelmemet
 ▶ni foruzis niajn vintrajn provizojn: feléltük téli készleteinket
 foruziĝi: *ntr* elhasználódik, felhasználódik, elfogy <használat során>
 ▶foruziĝis nia hejtoligno: elfogyott a tüzelőnk

►hodiaŭ ankaŭ la lampoleo foruziĝis: ma elfogyott a lámpaolaj is foruzita: felhasználó, elfogyasztott, elhasznált
misuzi: *tr* visszaél vmivel <n>, kihasznál vkit v. vmit *szin* malbonuzi

►ne misuzu mian bonvolemon: ne élj vissza a jóindulattal

►vi misuzis min por viaj ficeloj: kihasználtál nemtelen céljaidra misuzo: visszaélés

neuzata: használaton kívüli, facér

neuzebla: használhatatlan

►oni liveris al la armeo neuzeblajn maŝinpaŝilojn: használhatatlan géppuskákat szállítottak a hadseregnek

neuzeblaĵo: használhatatlan holmi, kacat, vacak

opuza: *inf* (meg)osztott, közös

pluruza: többszörös hasznosítású, multifunkciós, többcélú

reuzi: **1)** *tr* újra használni

►pro la nova modo ni povas reuzi niajn malnovajn ĉapelojn: az új divat miatt újra használhatjuk régi kalapjainkat

►vi povas reuzi la riparitan biciklon: újra használhatod a megjavított kerékpárt

2) *tr* *oko* újrahasznosít *szin* recikligi

►la gazetpapero estas reuzebla: az újságpapír újrahasznosítható reuzebligi: *tr* *oko* újrahasznosíthatóvá tesz

trouzi: *tr* túlzottan igénybe vesz, túlságosan kihasznál, agyonhasználni

trouziĝi: *ntr* elhasználódik, elkopik, agyonhasználódik

trouziĝi: elhasznált, kopott, agyonhasznált

reuzpapero: *oko* újrahasznosított papír

uzafabla: felhasználóbarát

uzantinterfaco: *inf* felhasználói felület

►grafika uzantinterfaco: grafikus felhasználói felület

uzantonomo: *inf* felhasználónév

uzantoreto: *inf* felhasználói hálózat

uzdifekti: *tr* <használat során> tönkretesz, elront

►vi uzdifektis mian aŭton: elrontottad a kocsimat

uzeltena, uzrezista: strapabíró

uzindikoj, uzinstrukcio: használati utasítás

uzkonsumi: *tr* felhasznál, elfogyaszt

uzmaniero: használati mód

uzobjekto: használati tárgy

uzrajto: *jog* használati jog

uzreto: *inf* felhasználói hálózat

uzulnomo: *l.* uzantonomo

uzvaloro: *gazd* használati érték

l.m. fruktuzi, manuzi

| **uzanc/o** *gazd* szokvány, üzleti gyakorlat

| **uzbek/o** *fn* üzbég

uzbeka: *mn nyt* üzbég <uz>

Uzbekujo, Uzbekio: *geo pol* Üzbegisztán <UZ>

| **uzin/o** *ip* fémipari üzem, vasgyár

uzinestro: *ip* gyárigazgató

uzini: *tr ip* gyárt

►la uzinitaj U-feroj ne taŭgas: a legyártott U-profilok nem alkalmasak

| **uzukap/i** *tr jog* elbirtokol

►ŝtelaĵoj ne estas uzukapeblaj: lopott holmi nem birtokolható el

uzukapo: *jog* elbirtoklás

| **uzur/o** *jog* uzsora

uzura: *jog* uzsora-

►uzura procento: uzsorakamat

►uzure pruntedoni: uzsorakamatra kölcsönöz

uzuristo: *jog* uzsorás

| **uzurp/i** *tr jog* bitorol, jogtalanul birtokol

►mia frato uzurpis miajn bienojn: a bátyám bitorolta a birtokaimat

►uzurpi la tronon: bitorolja a trónt

uzurpanto: *jog* bitorló

l.m. loĝuzurpanto, tronuzurpanto

| **uzurpator/o** *l.* uzurpanto

| **ŭ** *knyv* félhangzó -u <hang és betű>

ŭo: félhangzó -u <betűnév>

| **ŭa!** **1)** *hgut* oá! <gyereksírás>

2) *hgut* vau! <kutyaugatás>

ŭai: **1)** *ntr hgut* oázik

2) *ntr hgut* ugat

| **Ŭat/o** *l.* Vato

| **ŭen/o** won <pénznem>

| **ŭonbulism/o** *bud* won buddhizmus

►ŭonbilismo estis fondita de Sotosano: a won buddhizmust Sotesan alapította

| **ŭoŭ!** *isz* hűha!, ajha! <csodálkozás, tetszés>

| **v** *v* <hang és betű>

vo: vé <betűnév>

►duobla vo, ĝermana vo: w, dupla v *szin* vavo

| **V** **1)** római 5

►V: 5

►IV: 4

►VI: 6

►LV: 55

2) V alakú *l.* V-dentaĵo, V-fero, V-pulio

| **vaĉ/o** *hajó* őrszolgálat

vaĉi: *ntr hajó* őrségben van, őrszolgálatot teljesít

vaĉano: *hajó* őrszolgálatos, őrszolgálatban levő

vaĉoficiro: *hajó* őrszolgálatos tiszt

| **vad/i** *ntr* gázol

►vadi en marĉo: mocsárban gázol

►vadi en sango: *átv* vérben gázol

►vadi ĝismaleole en koto: bokáig gázol a sárban

vadejo: gázló

travadi: *tr* átgázol vmin <n>

►travadi rivereton: patakon átgázol

vadbaseno: kacsászató, gyermekmedence

vadbirdoj: *áll* gázlómadarak, gázlók <Grallatores> *szin* stílzbirdoj

vadbotoj: gázlósizma

| **vadi/o** *l.* uedo

| **Vaduz/o** *geo* Vaduz

►Vaduzo estas la ĉefurbo de Liĥtenŝtejno: Vaduz Liechtenstein fővárosa

| **vadjang/o** *gaszt* wadjan<g> <lyukacsos fenekű süteőedény>

| **vafl/o** *gaszt* <ízesített> ostya, gofri

vaflaĵo: *gaszt* töltött ostya

vaflito: *gaszt* fagylalttölcsér, fagylaltostya

vaflilo: *fn gaszt* ostyasütő <vas>, gofrisütő *szin* vaflofero

vaflisto: *fn* ostyasütő

vaflofero: *gaszt* ostyasütő <vas>, gofrisütő *szin* vaflilo

l.m. kremvaflo

| **vagi** *ntr* kóborol, kódorog, kószál, barangol, bolyong

►dek tagojn ni vagis en la dezerto: tíz napig bolyongtunk a sivatagban

►kelkaj hundoj vagis sur la malplena foirplaco: néhány kutya kóborgott az üres vásártéren

►mi iom vagis en la urbocentro: egy kicsit kódorogtam a városközpontban

►vaganta holandano: bolygó hollandi

►vaganta kavaliro: kóbor lovag
 ►vagi en la arbaro: az erdőben bolyong
 vaga: **1)** kóbor, bolyongó
 ►vaga vivo: kóbor élet
2) *anat* vándor-, bolygó-
 ►vaga nervo: bolygóideg, nervus vagus *szin* vago
 ►vaga reno: vándorvесе, ren migrans
 vagaĉi: *ntr pej* csavarog, csatangol
 vagado: kóborlás, bolyongás, csavargás
 vaganto: **1)** kóborló, bujdosó
2) *tört* vándordíák
 vagemo: mehetnék, csavaroghatnék
 vagigi: *tr* kóborlásra késztet, bolyongtat
 ►lia ribelemo vagigis lin: lázadó természete bujdosásra kényszerítette
 ►vagigi la rigardon: *átv* körbehordozza a tekintetét
 vagisto: *l.* vagulo
 vagulo: *fn* csavargó
 ►senhejma vagulo: hazátlan csavargó
 ĉirkaŭvagi: *tr* kóborol, ólálkodik vki v. vmi körül <n>
 ►spionoj ĉirkaŭvagas la tendaron: kémek ólálkodtak a tábor körül
 forvagi: *ntr* elkóborog, elkószál, elkódorog, elcsavarog, elcsatangol
 ►du ŝafidoj forvagas: két bárány elcsatangolt
 travagi: *tr* bebarangol, becsavarog
 ►li travagas la tutan Germanion: bekóborolta egész Németországot
 ►ni travagas la ĉirkaŭlagon: bebarangoltuk a tó környékét
 vaglumo: lidércfény, bolygótűz
l.m. erarvagi, gapvagi
 | **vag/o** *anat* bolygóideg, nervus vagus *szin* vaga nervo
 vagotomio: *orv* nervus vagus átvágása, vagotomia
 | **vagabond/o** vándor, csavargó, vándorkoldus
 | **Vagadugu/o** *geo* Ouagadougou
 ►Vagaduguo estas la ĉefurbo de Burkino: Ouagadougou Burkina fővárosa
 | **vagin/o** *anat* hüvely, vagina
 vaginito: *orv* hüvelygyulladás, vaginitis
 vaginismo, vaginalgio: *orv* vagina fájdalmas összehúzódása, vaginismus
 | **vaginal/o** *anat* tok
 ►okulbulba vaginalo: szemgolyótok, Bonnet-tok, Tenon-tok, vagina bulbi
 vaginalito: *orv* ínhártyagyulladás, scleritis
 | **Vagner/o** *zene* <Richard> Wagner
 | **vagon/o** *vsút* vagon, vasúti kocsi
 ►li eniris en duaklasan vagonon: másodosztályú kocsiba szállt
 vagonaro: *vsút* vonat, szerelvény
 vagoneto: *ip* csille
 elvagoniĝi: *ntr vsút* vonatról kiszáll, vonatról leszáll *szin* eltrajniĝi
 envagoniĝi: *ntr vsút* vonatra száll, vasúti kocsiba száll *szin* entrajniĝi
 transvagoniĝi: *ntr vsút* átszáll, másik vonatra száll
 vagonarpramo: *hajó* vasúti komphajó
 vagonfabriko: *ip* vagongyár
 vagonkargo: *vsút* kocsirakomány
 vagonlazareto: *vsút orv* kórházvonal
 vagonriparejo: *vsút* vagonjavító, vasútkocsi-javító műhely
l.m. barelvagono, brutvagono, cisternovagono, fridvagono, funelvagono, kablovagono, kanguruvagono, karbovagono, kargovagono, kontenervagono, kuŝvagono, litvagono, loĝvagono, motorvagono, municivagono, pakajvagono, pasaĝervagono,

platvagono, poŝtvagono, rapidmanĝvagono, restoracivagono, salonvagono, varvagono
 | **vaĝrajan/o** *bud* vadzsrajána, tantrikus buddhizmus
 | **vahab/o** *iszl* vahabita felekezet
 vahabano: *fn iszl* vahabita <hívó>
 vahabismo: *iszl* vahabitizmus
 | **vaiŝj/o** vaisja, közember <kaszt>
 | **vajc/o** *tech* satu *szin* ŝraŭbtenilo
 ►fiksa kaj movebla makzelo de vajco: satu fix és mozgó pofája
 ►forĝista vajco: kovácssatu
 ►lignajista vajco: asztalossatu
 ►premstango de vajco: satu forgatókarja
 ►serurista vajco: lakatossatu
 ►vajco por bormaŝino: fűrésatu
 vajcostablo: *tech* satupad
l.m. manvajco, tubvajco
 | **vajd/o 1)** *növ* festő csülleng <Isatis tinctoria> *szin* tinktura izatido
2) *tex* kékfesték <kékfestéshez>
 vajda, vajdoblua: kékfestő
 ►vajdoblua ŝtofo: kékfestő kelme
 | **Vajmar/o** *geo* Weimar
 ►la Vajmara Respubliko: *tört* a Weimari Köztársaság
 | **Vajoming/o** *geo pol* Wyoming <US>
 | **vajr/o** *cím* evetbőr
 kontraŭvajro: *cím* fordított evetbőr
 | **Vajroĉan/o** *bud* Vairocsana, Virocsana
 | **vak/i** *ige ntr* üres, szabad, nem foglalt
 ►ĉu la sidilo vakas?: szabad az ülés?
 ►lia koro vakas: üres a szíve
 ►lia posteno nun vakas: a posztja most üres
 ►tiutempe vakis la prezidanteco: akkoriban üres volt az elnöki poszt
 vaka: üres, szabad, nem elfoglalt
 ►en viaj vakaj horoj vi povus fari tion: üres óráidban megtehetnéd
 ►la kupeo estis vaka: üres volt a kupé
 ►li gapi al mi kun vaka rigardo: üres tekintettel bámult rám
 vakado: szünet, működési szünet
 ►vakado de tribunalo: bírósági szünet
 vakeco, vakanteco: üresség, betöltetlenség
 ►la vakanteco de la domo premas min: nyomasztóan hat rám a ház üressége
 ►ni atentigis vin pri la vakanteco de lia ofico: figyelmeztettük önöket hivatalának betöltetlenségére
 vakigi: *tr* kiürít
 ►la reĝo vakigas la kancelarian postenon: a király szünetelteti a kancellári tiszte
 ►vakigi la loĝejon: kiüríti a lakást
 | **vakame/o** *növ* wakame <Undaria pinnatifida>
 | **vakari/o** *növ* tinóöröm, tinószegfű, tehénfű <Vaccaria>
 | **vakcin/o** *gysz* oltóanyag, vakcina, vaccina
 vakcini: *tr orv* olt, beolt, vakcinát bead
 ►oni vakcinis la infanojn tra la buŝo: gyermekeknek szájon keresztül adták be a vakcinát
 vakcinado: *orv* védőoltás, vakcinálás
 ►kontraŭtifa vakcinado: tífuszoltás, tífusz elleni védőoltás
 ►kontraŭvariola vakcinado: himlőoltás, himlő elleni védőoltás
 ►preventa vakcinado: védőoltás
 vakcinilo: *gysz* injekciós tű
 vakcinujo: *gysz* injekciós ampulla
 revakcini: *tr orv* újraolt
l.m. enterovakcino, serovakcinado

| **vakcini/o** *növ* áfonya <Vaccinium> *szin* arbara bero
 ▶blua vakcinio: fekete áfonya <V. myrtillus>
 ▶nigra vakcinio: hamvas áfonya <V. uliginosum>
 ▶ruĝa vakcinio: vörös áfonya <V. vitis-idaea>
 | **vaker/o** cowboy, amerikai tehénpásztor *vö.* gaŭĉo
 vakerfilmo: *film* western, cowboyfilm
 | **vaks/o** viasz
 ▶blanka vakso: fehér viasz
 ▶esti mola kiel vakso^Z: kenyérre lehetne kenni
 ▶flava vakso: sárga viasz
 ▶lana vakso: gyapjúviasz
 ▶minerala vakso: *ásv* ásványviasz *szin* tervakso
 ▶vegetaĵa vakso: növényi viasz
 vaksa: viasz-, viaszos
 ▶vaksa modlaĵo: viaszfigura, viaszbábu *szin* vaksfiguro
 ▶vaksa vizaĝo de malsanulo: beteg viaszsárga arca
 vaksi: *tr* viaszol, viaszoz, vakszol, vikszel
 ▶vaksi fadenon: fonalat viaszoz
 ▶vaksi la plankon: vikszeli a padlót
 vaksarbo: *l.* miriko
 vaksflava: viaszsárga
 vaksfiguro: viaszfigura, viaszbábu *szin* vaksmodlaĵo
 vakshaŭto: *áll* viaszbőr, cera
 vakskandelo: viaszgyertya
 vakskrajono: *műv* pasztellceruza
 vakskreto: *műv* pasztellkréta
 vaksmasino: vikszelőgép
 vakstabulo: viasztábla
 vakstapiŝo: *tex* linóleumszőnyeg
 vakstolo: *l.* laktolo
l.m. abelvakso, orelvakso, parafinvakso, plankvakso, sigelvakso, skivakso, tervakso
 | **vaku/o 1** *fil* ūr, üresség
 ▶naturo hororas antaŭ vakuo: a természet irtózik az ürességtől, horror vacui
 2) *fiz tech* légüres tér, vákuum
 vakua: *fiz tech* vákuum-, vákuumos
 ▶vakua purigado: vákuumos tisztítás
 ▶vakua tubo: vákuumcső
 vakuigi: *tr* légüres teret hoz létre, vákuumot hoz létre *vhol* <n>
 ▶vakuigi vazon: edényben légüres teret hoz létre
 vakumetro: *tech* vákuummérő, vákuummanométer
 vakupumpilo: *tech* vákuumszivattyú *szin* suĉpumpilo
 | **vakuol/o** *biol* sejtnedvüreg, vakuólum, vacuolum
 | **val/o 1** *geo* völgy, folyóvölgy
 ▶Danuba Valo: Duna-völgy
 ▶valo de ploroj: *bibl* átv siralomvölgy *szin* larmovalo
 2) *ép* hajlat, vápa *szin* tegmentvalo
 valano: *fn* völgylakó
 alvali: *ntr* völgybe megy
 valbaraĵo, valdigo: *víz* völgyzáró gát
 valĉevrono: *ép* hajlatszarufa
 valfundo: *geo* völgyfenék *szin* talvego
 valglaĉero: *geo* völgyi gleccser
 valponto: *közl* völgyhíd, viadukt *szin* viadukto
 valvoje: *közl* völgymentben
l.m. glaĉervalo, larmovalo, Luar-valo, ondovalo, rivervalo, rorkvalo, rondvalo, sekvalo, tegmentvalo
 | **valabi/o** *áll* kis kenguru, törpe kenguru
 | **valaĥ/o** *tört* havasalföldi oláh, vlach

Valaĥio: *tört geo* Havasalföld, Oláhország, Valachia
 | **Vald/o** *kr* <Pierre> Valdès v. Waldus
 valdano: *kr* valdens
 valdanismo: *kr* valdens kereszténység
 | **Valdemar/o** Valdemár <utónév>
 | **Valenc/o** *geo* Valence
 | **Valenci/o 1** *geo* Valencia <város>
 2) *geo pol* Valencia <tartomány> <ES>
 | **Valencien/o** *geo* Valenciennes
 ▶valenciena punto: valenciennes-i csipke
 | **valent/o 1** *kém* vegyérték
 ▶libera valento: szabad vegyérték
 2) *nyt* valencia, vonzat
 valenta: 1) *kém* vegyértékre vonatkozó, vegyértékű
 ▶duvalenta: két vegyértékű
 2) *nyt* vonzatra vonatkozó, -vonzatú
 ▶'donas' estas trivalenta verbo: a 'donas' háromvonzatú ige
 valentelektrono: *kém* vegyértékelektron, valenciaelektron
 | **Valenten/o** Bálint, Valentin
 ▶tago de Valenteno: Bálint-nap, Valentin-nap
 | **Valentinian/o** *tört* Valentinianus
 | **valer/o** *kém* valeriángyök
 ▶valerata acido: valeriánsav, pentánsav *szin* pentanata acido
 valerlaktono: *kém* valerolakton
 | **Valeri/o** Valerius, Valér <utónév>
 | **valerian/o** *növ* macskagyökér <Valeriana> *szin* katherbo
 ▶korfolia valeriano: hármaslevelű macskagyökér <V. tripteris>
 ▶kuraca valeriano, oficina valeriano: orvosi macskagyökér <V. officinalis>
 ▶monta valeriano: hegyvidéki macskagyökér <V. montana>
 ▶ruĝa valeriano, sprona valeriano: *l.* ruĝa centranto
 ▶valerianacoj: macskagyökérfélék <Valerianaceae>
 | **Valerian/o** *tört* Valerianus
 ▶romia imperiestro Valeriano: Valerianus, római császár
 | **valerianel/o** *növ* galambbegy, madársaláta, mezei saláta <Valerianella>
 | **valet/o** *l.* ĉambristo *l*
 | **Valez/o** *geo pol* Wallis, Valais, Vallese <CH>
 | **Valezi/o 1** *geo* Valois
 2) *tört* Valois
 ▶la domo Valezio donis pluraj reĝojn al Francio: a Valois-ház több királyt adott Franciaországnak
 valezianoj: *tört* Valois-ák
 | **valg/a** *orv* kifelé fordított, <kifelé> görbe, <kifelé> gacsos, valgus
 valgakrura: x-lábú
 | **Valhal/o** *mit* Walhalla
 | **valid/a** *jog* hatályos, érvényes
 ▶laŭ la valida juro: az érvényes jog szerint
 ▶valida akto: érvényes okmány
 ▶valida busbiletto: érvényes buszjegy
 ▶valida kontrakto: érvényes szerződés
 validi: *ntr jog* érvényes, hatályos, érvényben van
 ▶la biletto validas por unu prezento: a jegy egy előadásra szól
 ▶la statuto validas nur por la membroj: az alapszabály csak a tagokra vonatkozik
 ▶via pasporto ne plu validas: az ön útlevéle már nem érvényes
 valido, valideco: *jog* érvényesség
 ▶kun senprokrasta valido: azonnali hatállyal
 ▶neniu pridubas la validon de la interkonsento: senki sem vonja kétségbe a megállapodás érvényességét

►renovigi ĝian validecon: megújítja az érvényességét
validigi: *tr jog* érvényesít, érvényre juttat, hatályba léptet
►lia morto validigis la testamenton: halála hatályba léptette a végrendeletet
►li ne sukcesis validigi siajn rajtojn: nem sikerült jogait érvényesíteni
►validigi la bilenton: lekezezi a jegyet
validigi: *ntr jog* érvénybe v. hatályba lép
►la leĝo jam validiĝis: a törvény már életbe lépett
eksvalida, malvalida: érvénytelen, lejárt
eksvalidiĝi, malvalidiĝi: *ntr jog* érvényét v. hatályát veszti, elérvénytelenedik, érvénytelenné válik, lejár
►la limdato por aliĝo eksvalidiĝis: lejárt a jelentkezési határidő
►la malnova kontrakto per tio eksvalidiĝis: a régi szerződés ezennel érvényét veszítette
eksvalidiĝo, malvalidiĝo: *jog* hatályvesztés, érvényvesztés, érvénytelenedés
ekvalidi: *ntr jog* érvénybe v. hatályba lép <vmitől kezdve>
►la priparolitaĵo ekvalidas de la sesa ĉi-monata: a megbeszéltek e hó hatodikától lépnek életbe
nevalida: *jog* nem érvényes, nem hatályos
pluvalidigi: *tr jog* érvényt meghosszabbít
retrovalide: *jog* visszamenőleges hatállyal, visszamenőlegesen
senvalidigi: *tr jog* érvénytelenít, visszavon
►Jozefo 2a senvalidigis antaŭ sia morto la „hungarajn leĝojn”: II. József halála előtt visszavonta a magyar törvényeket
validodaŭro: *jog* érvényesség, érvényességi időtartam
l.m. jurvalidigo
| **valin/o** *biol* kém valin
| **Valis/o** *geo* Wallis <sziget>
Valiso kaj Futuno: *geo pol* Wallis és Futuna <FR>
| **valiz/o** bőrönd
►plasta valizo: műanyag bőrönd
valizeto: diplomatatáska
valizujo: *l.* kofrujo
valizrako: *vsút* csomagtartó
valizvorto: *nyt* szóösszevonás
| **valkiri/o** *mit* valkűr
| **Valmiki/o** *ir* mit Válmíki
| **valon/o** *fn* vallon vö. flandro
valona: *mn* vallon
►la valona dialekto de la franca: a francia vallon dialektusa
►valonaj solduloj: vallon zsoldosok
Valonujo, Valonio: *geo pol* Vallónia, Vallonföld <BE>
| **valor/o** érték
►absoluta valoro de nombro: szám abszolút értéke
►deklarita valoro: *mat* deklarált érték
►efektiva valoro: tényleges érték
►eksperimenta valoro: *tud* kísérleti érték
►en malfacila horo eĉ groŝ’ estas valoro^Z: *közm* ha beköszönt a szükség, a fillér is nagy kincs
►humanismaj valoroj: humanista értékek
►li atribuas grandan valoron al sia orĉeno: nagy értéket tulajdonít az aranyláncának
►momenta valoro: pillanatnyi érték
►nemoveblaĵoj de alta valoro: nagy értékű ingatlanok
►nombra valoro: *mat* számérték
►objektoj de la sama valoro: azonos értékű tárgyak
►observita valoro: megfigyelt érték
►perdi sian valoron: értékét veszti

►pozicia valoro: *mat* helyérték
►proksimuma valoro: közelítő érték
►propria valoro: *mat* sajátérték, karakterisztikus érték
►valoro de la nekonato en la ekvacio: az ismeretlen értéke az egyenletben
►valoron de objekto ni ekkonas post difekto^Z: *közm* akkor érezzük vminek az értékét, amikor elveszítjük
valori: **1)** *tr* ér vmennyit, megér vmennyit, felér vmennyivel
►eĉ groŝon ne valoras: fabatkát v. fityinget sem ér
►tio kandelon ne valoras^Z: *közm* fabatkát sem ér
►la ŝtofo ne valoras mil forintojn por metro: a kelme métere nem ér meg ezer forintot
►neniom valoras mia vivo: az életem semmit sem ér
►pli valoras io ol nenio: a valami a semminél többet ér
►tio ne valoras la penon: ez nem éri meg a fáradságot
►valori kiel pasintjara neĝo: fabatkát sem ér
2) *tr* érdemes, megéri
►ĉu valoras viziti la kastelon?: megéri meglátogatni a kastélyt?
►ne valoras la faro la koston de l’ preparo^Z: *közm* drágább a folt, mint a ruha
►ne valoras paroli pri tio: nem érdemes beszélni róla
3) *ntr jog* ex érvényes *l.* validi
valora: érték-, értékes
►ni perdis valoran tempon: értékes időt veszítettünk
►valoraj artobjektoj: értékes műtárgyak
►valoraj konsiloj: értékes tanácsok
valoraĵo: értéktárgy, értékes holmi
►ne kunportu valoraĵojn: értéktárgyakat ne vigyél magaddal
valorigi: *tr* hasznosít, hasznossá tesz
►valorigi dezertajn areojn: sivatagi területeket hasznosít
►valorigu vin: tedd magad hasznossá
valoriga: értékteremtő, hasznosító
►valoriga laboro: értékteremtő munka
valorizi: **1)** *tr* értéket ad vminek <n>, értéket rendel vmihez, felértékel
►valorizi la domon: felértékeli a házat
2) *tr inf* valorizál
►valoriza ordono: értékadó v. hozzárendelő utasítás
valorizo: *inf* értékadás, hozzárendelés, valorizálás
altvalora: nagy értékű
etvalora: csekély, kis értékű
grandvalora: nagy értékű
kromvaloro: különleges érték, külön érték
laŭvalora: érték szerinti, az értéknek megfelelő
►laŭvalora dogano: érték szerinti vám
►laŭvalora traktado de la homoj: az emberek értéküknek megfelelő kezelése
malplivaloreco: *pszi* kisebbsértékűség, kisebbsrendűség
malplivalorigi: *tr* *gazd* devalvál, leértékel
malplivalorigo: *gazd* devalválció, leértékelés
malvalora: silány, vacak
malvaloraĵo: értéktelen holmi, vacakság, bagó
mezvaloro: *mat* középérték, átlagérték, átlag *szin* averaĝo, mezumo, meznombro
►aritmetika mezvaloro: számtani közép
multvalora, multevalora: nagy értékű, nagyon értékes
►via multvalora kontribuo: az ön nagyon értékes hozzájárulása
plenvaloro: teljes érték
plivaloro: *gazd* értékkülönbség, értéknövekedés
pravalorizi: *tr inf* inicializál, megadja az alapértékeket

revalorigi: *tr* újrahasznosít, újra hasznossá tesz
 samvalora: ugyanolyan értékű, egyenértékű
 ▶la du esprimoj estas samvaloraj: a két kifejezés egyenértékű
 samvalori: *tr* ugyanannyit ér, egyenlő értékű
 ▶ĉi tiuj juveloj preskaŭ samvaloras: ezek az ékszerek majdnem ugyanannyit érnek
 senvalora: értéktelen
 ▶tiu homo estas senvalora nulo: az az ember értéktelen nulla
 senvaloraĵo: kacat, értéktelen holmi
 senvalorigi: *tr* *gazd* elértéktelenít, devalvál
 senvalorigi: *ntr* *gazd* elértéktelenedik, értéktelenné válik
 senvalorulo: senkiházi, egy senki
 supervalorigi: *tr* *gazd* túlértékel
 ▶supervalorigita forinto: túlértékelt forint
 trovalorigi: *tr* túlértékel
 valorajpresejo: pénznyomda
 valoregali: *tr* egyenlő értékű vmivel <n>, ugyanannyit ér, mint
 ▶ĉi-momente la du devizoj valoregalas: e pillanatban a két deviza egyenlő értékű
 ▶mia domo ne valoregalas vian: az én házam nem ér annyit, mint a tied
 valoreksceso: értéktüллépés, értékkilengés
 valorjuĝo: értékítélet
 valorkrea: *gazd* értékteremtő, értékképző
 ▶valorkrea laboro: értékteremtő munka
 valorkreado: *gazd* értékteremtés
 valorkreaĵo: teremtetett érték
 valorletero: értéklevel
 valorlibera: értéksemleges
 ▶ne ekzistas valorlibera edukado: nincs értéksemleges nevelés
 valorobeo: *gazd* értékkövetés
 valororientita: értékorientált
 valorpapero: *gazd* értékpapír
 valorparametro: *tud* értékparaméter
 valorproporcio: értékarány
 valorproporcio: értékarányos
 valorsava: értékmentő
 ▶valorsava agado: értékmentő tevékenység
 valorsistemo: értékrend
 valortaksi: *tr* vminek az értékét megbecsüli, fölbecsül, felértékel
 ▶lia domo estis valortaksita: felértékelték a házat
 ▶ni valortaksis vian laboraĵon: kiértékeljük a dolgozatát
 valortakso: **1)** *gazd* értékbécslés
2) *ált* értékítélet
 ▶laŭ mia valortakso: az értékítéletem szerint, az értékelésem szerint
l.m. cifervaloro, egalvaloro, hakvaloro, hejtvaloro, interŝanĝvaloro, konstruvaloro, krestovaloro, laborvaloro, laborvalorteorio, limvaloro, merkatvaloro, mezurvaloro, penvaloro, pintvaloro, plusvaloro, produktvaloro, sonvaloro, stilvaloro, uzvaloro, vervaloro
| Valparais/o *geo* Valparaíso
| Valpurg/o Valburga, Valpurga, Walpurgis <utónév>
 ▶en la Valpurga nokto sorĉistinoj rajdis sur balailbastonoj: Valpurgis-éjjel a boszorkányok seprűnyélen lovagoltak
 ▶la festo de Sankta Valpurgo: Szent Valburga ünnepe
| vals/o *zene* keringő, valcer <zene és tánc>
 valsi: *ntr* keringőzik
| Valter/o Valter <utónév>
| valut/o 1) *gazd* <hazai> valuta, pénznem
 ▶la alparo de la valuto estis ŝanĝiĝema: a valutaparitás változékony volt

▶Hungario deprecis sian valuton: Magyarország leértékelte valutáját
 ▶ni ne havas konverteblan valuton: nincs konvertibilis valutánk
2) *gazd* <idegen> valuta
 ▶pagi per fremda valuto: idegen valutával fizet
 valutsistemo: *gazd* valutarendszer
 ▶komuna valutosistemo: közös valutarendszer
 valutŝakristo: *gazd* valutaüzér, *fn* valutázó
 valutŝanĝejo: *gazd* valutaváltóhely
 valutunio: *gazd* valutaunió
| valv/o 1) *tech* szelep
 ▶ensorba valvo: szívószelep
 ▶redukta valvo: nyomáscsökkentő szelep
 ▶reguliga valvo: szabályozószelep
 ▶sekuriga valvo: biztonsági szelep
2) *anat* billentyű, valva
 ▶aorta valvo: aortabillentyű
 ▶dekstra atrioventrikla valvo: jobb vitorlás billentyű, valva tricuspidalis *szin* trikuspida valvoileo
 ▶kora valvo: szívbillentyű, valva cordis *szin* kardiovalvo, korvalvo
 ▶mitra valvo: vitorlás billentyű, valva mitralis *szin* dukuspida valvo
 ▶pulmarteria valvo: tüdőverőér-billentyű
 ▶trikuspida valvo: háromhegyű szívbillentyű, valvula tricuspidalis
3) *áll* teknő, kagylóhéj
4) *növ* kopács, valva
5) *vill* szelep
 ▶dudirekta valvo: kétirányú szelep
 valva: *anat* billentyű
 ▶valva insuficienco: billentyűelégtlenség
 ▶valva klako: billentyűzörej
 valveto: *anat* kis billentyű, valvula
 ▶duonluna valveto: tüdőérbillentyű, valvulae semilunares
 duvalvuloj: *áll* kagylók, lemezes-kopoltyúsok <Bivalvia> *szin* musloj
 valvaparato: *zene* ventilszerkezet
 valvodifekto: *orv* szívbillentyűhiba, vitium cordis
 valvokorno: *zene* ventilkürt
 valvotrombono: *zene* ventilharsona, ventilpozaun
l.m. diskovalvo, ellasvalvo, glitvalvo, kardiovalvo, klapvalvo, korvalvo, nadlovalvo, regvalvo, superfluvalvo, valvotrombono
| vamp/o *pej* vamp *szin* vampirino **2)**
| vampir/o 1) *áll* nagy álvámpír <Vampyrum spectrum>
2) *ir* mit vámpír
 ▶Drakulo estis vampiro: Dracula vámpír volt
3) *átv* vérszopó uzsorás, szipolyozó ember
 vampirino: **1)** *áll* nőstény nagy álvámpír
2) *pej* vamp
 vampirismo: vámpirizmus, vérszívás, szipolyozás
| van/a 1) hiábavaló, eredménytelen, hatástalan, meddő, sikertelen
 ▶kontraŭ forta mano la leĝo estas vana: erős kéz ellen a törvény tehetetlen
 ▶vana klopodo: meddő igyekezet
 ▶vana laboro: hiábavaló munka
2) csalóka, hiú, hamis, hazug
 ▶vana espero: hiú remény
 ▶vana fantomo: csalóka káprázat
 ▶vanaj promesoj: hamis ígéretek
 vane: hiába
 ▶vane mi avertis vin: hiába figyelmeztettelek
 ▶vane vi tentas min: hiába csábítasz
 vanaĵo: haszontalan v. hiábavaló dolog

vaneco: hiábavalóság, hasztalanság

►rekonu la vanecon de viaj klopodoj: ismerd el törekvéseid hiábavalóságát

vanigi: *tr* megghiúsít, hiábavalóvá tesz
tutvane: mindhiába

| **vanad/o** *kém* vanádium <V>

| **vand/o** 1. septo, parieto

| **vanda/o** *növ* pártáskosbor, vanda <Vanda>

| **vandal/o** 1) *tört* vandál <germán törzs tagja>

2) *átv* vandál <műtárgyromból>

vandaleco, vandalismo: *műv* vandalizmus, műtárgyrombolás

| **Van-Dejk/o** *műv* <Antoon> van Dijck

| **Vandegraf/o** *fiz* <Robert Jemison> Van de Graaff

►Vandegraf-generatoro: Van de Graaff-generátor, szalaggenerátor

| **vanel/o** *áll* bíbic <Vanellus>

►armita vanelo: patkós bíbic <V. armatus>

►blankkrona vanelo: fehérfejű bíbic <V. albiceps>

►blankvosta vanelo, marčvanelo: lilebíbic <V. gregarius>

►dornoflugila vanelo, spronvanelo: tüskés bíbic <V. spinosus>

►krona vanelo: koronás bíbic <V. coronatus>

►maskita vanelo: álarcos bíbic <V. miles>

►nigraflugila vanelo: feketeszárnyú bíbic <V. melanopterus>

►nigrakapa vanelo: sisakos bíbic <V. tectus>

►socia vanelo, stepvanelo: lilebíbic <V. gregarius>

►trikolora vanelo: örvös bíbic <V. tricolor>

►vaneletoj: bíbicfélék <Vanellidae>

| **vanes/o** *áll* rókalepke <Vanessa> *szin* testudoŝelo 2

| **vang/o** 1) *anat* arc, orca, bucca

►al tiu, kiu frapas vian dekstran vangon, turnu ankaŭ la alian: *bibl* annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is

►knabino kun rondaj vangoj: kerek arcú lány

►lanugaj vangoj: szörpihés arc

►sulkoplenaj vangoj: ráncos arc

2) *tech* pofa, oldal

►vangoj de lagrokuseno: csapágypersely pofái

►vangoj de martelo: kalapács pofái

►vangoj de ŝnurpulio: kötélárca pofái

vangaĉo: *pej* pofa

vango: *áll* pofa

►vango de porko, bovino: disznó, tehén pofája

postvango: *ex* farpofa, fél fenék

survango: pofon, arcucsapás *szin* vangofrapo

vangbarbo: pofaszakáll

vangobati, vangofrapi: *tr* megpofoz, pofon vág

vangodentoj: *anat* őrlőfogak <kis- és nagyőrlőfogak>

vangofrapo: pofon, arcucsapás *szin* survango

vangoharoj: barkó, pajesz

vangokaveto: gödröske <az arcon> *szin* belkaveto

vangokisi: *tr* arcon csókol, megpuszil

vangoruĝigilo: arcpirosító, arcrúzs

vangosako: *áll* pofazacskó

vangosto: *anat* pofacsont, járomcsont, zygoma *szin* zigomo

vangrimeno: pofaszíj

l.m. brosvanga, pufvanga, rozvanga, sidvango

| **vanil/o** 1) *növ* vaníliacserje <Vanilla>

2) *gaszt* vanília

vanila: vanília-

►vanila glaciaĵo: vaníliafagylalt

vanili: *tr* *gaszt* vaníliával ízesít

►vanilita sukero: vaníliás cukor

vanilino: *kém* vanilin

| **Vankuver/o** *geo* Vancouver

Vankuver-insulo: *geo* Vancouver-sziget

| **vant/a** 1) *pej* üres, tartalmatlan, sekélyes, sületlen, értelmetlen

►vantaj amuzoj: sekélyes szórakozások

►vantaj ŝercoj: sületlen tréfák

►vanta babilo: üres fecsegés

►vanta vivo: tartalmatlan élet

2) *pej* üresfejű, hiú, öntelt, léha

►al mi ne plaĉas viaj vantaj amikoj: nem tetszenek nekem az öntelt barátaid

►vanta babilulo: üresfejű fecsegő

►vanta virino: hiú nő

vantaĵo: *pej* léhaság, értelmetlen dolog, hiúság, hiábavalóság, dőreség

►estas vantaĵo, kion li faras: dőreség, amit tesz

►li kolerigis min per vantaĵoj: hiábavalóságokkal bosszantott

►lin interesas nur vantaĵoj: csak a léhaságok érdeklik

►ne okupiĝu pri vantaĵoj: ne foglalkozz hiábavalóságokkal

►vantaĵo de vantaĵoj: igen nagy hiábavalóság, vanitas vanitatum

vanti: *ntr* *pej* hiú vmire, dicsekszik vmivel <pri>

►li vantas pri sia eksteraĵo: hiú a külsejére

vanteco: 1) *pej* hiábavalóság, dőreség, léhaság

►la vanteco de la vivo: az élet hiábavalósága

►la vanteco de via plano estas evidenta: terved dőresége nyilvánvaló

2) *pej* hiúság, üresség, üresfejűség, hivalkodás

►la korteganoj konkuris en vanteco: az udvaroncok versengenek a hivalkodásban

►lia vanteco min nervozigas: idegesít az üresfejűsége

vantigi: 1) *tr* hiábavalóvá v. értelmetlenné tesz, megghiúsít

►mi ne volas vantigi la diskuton: nem akarom megghiúsítani a vitát

2) *tr* *pej* kiüresít

►la neindaj posteuloj vantigis la grandan ideon: a méltatlan utódok kiüresítették a nagy eszmét

vantamo, vantemo: hiú v. léha természet, hiúság, üres jellem

vantulo: hiú v. öntelt ember, léha ember

| **vant/o** *hajó* oldalmerevítő, oldalkötél, csarnak, csarnok

| **vanu/i** *ntr* ritk elhal, elenyész, eltűnik, megszűnik

►la esperoj vanuis sur la rokoj de la realo: a remények elenyésztek a valóság szikláján

►lia voĉo vanuis en la malproksimo: hangja elhalt a messzeségben

►mia juneco vanuis por eterne: ifjúságom örökre eltűnt

| **Vanuatu/o** *geo* *pol* Vanuatu <VU>

| **vapor/o** 1) pára, köd

►inhali jodan vaporon: jódpárát inhalál

►havi iom da vaporo en la kapo: kicsit beszívott, pityókás, kapatos

►li elspiris varman vaporon: meleg párát lehelt ki

►malaperis kiel vaporo: köddé vált

►vaporu leviĝis el la suptelero: pára szállt fel a levestálból

►vaporu plenigis la lavejon: pára töltötte meg a mosókonyhát

2) gőz

►ĉi tiu lokomotivo funkcias per vaporu: ez a mozdony gőzzel működik

►hidrarga vaporu: higanygőz

►saturita vaporu: telített gőz

►seka vaporu: száraz gőz

►supervarmigita vaporu: túlhevített gőz

►vaporu de alta premo: nagynyomású gőz

vapori: *ntr* párolog, gőzölög

►bonodora supo vaporas: jó illatú leves gőzölög

►la herbejo vaporas post la pluvo: a rét párolog az eső után
 ►la tubo de la lokomotivo vaporas: gőzölög a mozdony kéménye
 vaporeto: gőzfelhő, párafelhő
 vaporeto: finom pára
 ►vaporeto kovris miajn okulvitrojn: pára lepte be a szemüvegemet
 vaporigi: *tr* (el)párologtat, gőzöltögtet
 ►oni povas vaporigi metalon je tre alta temperaturo: nagyon magas hőmérsékleten a fém elpárologtatható
 ►vaporigi akvon en kaldrono: kazánban vizet párologtat
 vaporigilo: *tech* gőzfejlesztő, gőzgenerátor
 vaporigi: *ntr* gőzzé válik, elpárolog
 vaporigo: gőzölgés, párolgás
 vaporigema: illó, illékony, könnyen párologó
 vaporumi: *tr gaszt* gőzöl, párol *szin* vaporui
 ►vaporumita rizo: párolt rizs
 vaporizi: *tr* gőzöl
 ►vaporizi drapon: posztót gőzöl
 disvaporigi: *ntr* átv szertefoszlik, köddé válik
 ►ĉiuj niaj esperoj disvaporigis: minden reményünk szertefoszlott
 elvaporigi: *ntr* elpárolog
 elvaporilo: *tech* gőzszelep
 forvaporigi: **1)** *ntr* elpárolog, elgőzölög
2) *ntr* átv elpárolog, elillan, eltűnik
 ►ĉu via kuraĝo jam forvaporigis?: elillant a bátorságod?
 ►liaj esperoj forvaporigis: szertefoszlottak a reményei
 ►mia dubo forvaporigis: elmúlt a kételyem
3) *ntr* átv biz lelép
 vaporbani sin: szaunázik, gőzfürdőt vesz
 vaporbano: gőzfürdő
 ►preni vaporbanon: gőzfürdőt vesz
 vaporbanejo: *ép* gőzfürdő
 vaporblovi: **1)** *ntr* párat lehel
2) *ntr* gőzt fúj
 vaporcilindro: *tech* gőzhenger
 vaporelektrejo: *ip* gőzturbinás hőerőmű
 vaporenergio: *fiz* gőzenergia
 vaporfajfilo: gőzsíp
 vaporforta: *tech* gőzerővel működő
 ►vaporforta ŝipado: gőzhajózás
 vaporgladilo: gőzvasaló, gőzölős vasaló
 vaporhejtado: gőzfűtés
 vaporhoso: gőztömlő
 vaporkaldrono: *tech* gőzkazán *szin* kaldronego, boliguj
 vaporkrado: *gaszt* pároló rács, gőzrács *szin* vaporkuirilo
 vaporkuiri: *tr gaszt* gőzöl, párol *szin* vaporumi
 vaporkuirilo: *gaszt* pároló rács, gőzrács *szin* vaporkrado
 vaporlokomotivo: *vsút* gőzmozdony
 vapormaŝino: *tech* gőzgép
 ►vapormaŝino kun triobla ekspansio: triplex gőzgép, háromszoros expanzióval dolgozó gőzgép
 vapormetro: *tech* gőznyomásmérő, vaporiméter
 vapormotoro: *tech* gőzmotor
 vapormuelejo: *agr* gőzmalom
 vaporplugilo: *agr* gőzeke
 vaporpremo: *fiz* gőznyomás
 vaporsegilo: *tech* gőzfűrés
 vaporŝipo: *hajó* gőzhajó
 ►padelrada vaporŝipo: lapátkerekű gőzhajó
 vaportrakcio: *vsút* gőzvontatás
 vaporturbino: *tech* gőzturbina

l.m. akvovaporo, ellasvaporo, hidrargovapora, natrivapora, vinvapora
| var/a *orv* befelé görbülő, varus
 ►vara piedo: dongaláb, lőcsláb, O-láb, pes varus
 varpieda: *orv* O-lábú, dongalábú, lőcslábú
| var/o¹ *gazd* áru
 ►doganpaga varo: vámköteles áru
 ►facile pereema varo: romlandó áru
 ►grupigita varo: gyűjtőáru
 ►putrema varo: romlandó áru
 ►rompigema varo: törékeny áru
 ►transporti transitan varon: tranzit árut szállít
 ►varo de komerca kvanto: kereskedelmi mennyiségű áru
 varaĉo: *pej* bóvli, silány áru *szin* misvaro, fuŝvaro
 varejo: áruaktár
 misvaro: bóvli, silány áru *szin* varaĉo, fuŝvaro
 varborso: *gazd* árutőzsde
 varborso: *gazd* árutőzsde
 varekonomio: *gazd* árugazdaság, árutermelő gazdaság
 vareksporto: *gazd* árukivitel, áruexport
 varekonomio: *gazd* árugazdaság, árutermelő gazdaság
 vareksporto: *gazd* árukivitel, áruexport
 varfetiĉismo: *gazd* árufetisizmus
 varfoiro: áruvásár, kirakodó vásár
 varimporto: *gazd* árubehozatal, áruimport
 varinterŝanĝo: *gazd* árucseré
 varmarko: *gazd* jog áruvédjegy
 varnomrajto: *gazd* jog áruvédjegyjog
 varokvanto: árutétel
 varolisto: *gazd* árujegyzék, árukatalógus
 varotrajno, varvagonaro: *vsút* tehervonat
 varŝipo: *hajó* kereskedelmi hajó
 vartrafiko: *gazd* áruforgalom
 ►longdistanca vartrafiko: távolsági áru fuvarozás
 ►mallongdistanca vartrafiko: helyi áru fuvarozás
 vartransporto: *gazd* áru fuvarozás, áruszállítás
 varvagono: *vsút* tehervagon, vasúti teherkocsi
l.m. amasvaro, eksportvaro, ekspresvaro, importvaro, kaŝvaro, konsumvaro, modvaro, nutrovaro, pecvaro, skribovaro, ŝutvaro, tabakvaro, viandvaro
| var/o¹ *vill* var <meddő teljesítmény>
| Var/o 1) *geo* Var <folyó>
2) *geo* *pol* Var <megye>
| varan/o *áll* varánusz <Varanus>
 varanedoj: varánuszfélék <Varanidae>
| Varanasi/o *geo* *vall* Váránaszi vö. Banaraso
| varang/o *hajó* bókonytalp, bordatalp
| varap/o *sp* sziklamászás *szin* rokgrimpado
| varb/i 1) *tr* *kat* toboroz, verbuvál
 ►varbi junulojn en la armeon: fiatalokat toboroz a hadseregbe
2) *tr* megnyer vminek
 ►li varbis apogantojn por sia afero: támogatókat nyert meg az ügyének
 ►ni sukcesis varbi lin por Esperanto: sikerült megnyernünk az eszperantonak
 ►varbi komputilajn fakulojn por la firmao: számítógépes szakembereket keres a cégnek
 ►varbi lernantojn por kurso: tanfolyamra tanulókat keres
 ►varbi por lernejo: iskolai felvételt hirdet
3) *tr* *gazd* vevőt csábít v. keres, vminek reklámot csinál

►nun oni forte varbas por la nova poŝtelefono: most erősen reklámozzák az új mobiltelefont
 varbado: **1)** *kat* toborzás, verbuválás, verbunk
2) felvételhirdetés
 ►varbado por lernejo: iskolai felvételhirdetés
3) *gazd* reklámozás
 ►varbado de novaj abonantoj: új előfizetők toborzása
 ►varbado por televidiloj: televíziók reklámozása
 varbilo: *gazd* reklámhordozó
 varbisto: **1)** *kat* toborzó
2) *gazd* reklámszakember *szin* varbfakulo
 varbanonco: reklám
 varbfakulo: *gazd* reklámszakember *szin* varbisto
 varbokampanjo: *gazd* reklámkampány
 varbomuziko: *kat zene* verbunk, toborzó
 varboteksto: *gazd* reklámszöveg
l.m. membrovarbado
| vareng/o *fn* tört varég <viking>
| varf/o *hajó* kikötőhíd, stég
| vari/i *ntr* változik, váltakozik, variálódik <vminek a függvényében>
 ►la koloro de la kameleono varias: a kaméleon színe váltakozik
 ►la esprimmaniero varias de lingvo al lingvo: a kifejezőmód nyelvenként változik
 ►la moroj varias laŭ tempoj kaj landoj: a szokások változnak idővel és országonként
 ►la prezoj varias laŭ landoj: az árak országonként váltakoznak
 ►la senco de la vorto varias laŭ la kunteksto: a szó jelentése változik a szöveggörnyezet függvényében
 ►la temperaturo varias inter dek kaj dudek gradoj: a hőmérséklet tíz és húsz fok között váltakozik
 vario, variado: **1)** változás, váltakozás, variáció
 ►la variado de la temperaturo laŭ la taghoroj: a hőmérséklet változása a nap óráinak függvényében
 ►variado plaĉas: a változatosság gyönyörködtet, varietas delectat
2) *fiz* térfogatváltozás
 ►vario de metalo laŭ temperaturo: fém térfogatváltozása a hőmérséklet függvényében
 varia: változó, változatos, különböző
 ►aranĝo kun variaj programoj: rendezvény változatos programokkal
 ►flagoj kun variaj koloroj: különböző színű zászlók
 ►lia laboro estas varia: munkája változatos volt
 ►varia interparolo: változatos beszélgetés
 ►varia vetero: változatos időjárás
 variaj teknikoj: változatos technikák
 variaĵo: **1)** változat, variáció
 ►kondiĉita kaj libera variaĵo de vorto: *nyt* egy szó feltételes és szabad változata
 ►skotero estas variaĵo de motorciklo: a robogó a motorkerékpár változata
 ►variaĵoj de fonemo: *nyt* fonéma változatai
 ►variaĵoj de klavaro: billentyűzet változatai
 ►variaĵoj de mineralo: *ásv* ásvány változatai
 ►variaĵoj por temo: *zene* variációk egy témára
2) *mat* variáció
3) *biol* változat, varietas
 varianco: *mat* szórásnégyzet, variancia
 variema: változékony
 variigi: *tr* variál, változtat
 ►variigi la kondiĉojn: változtatja a feltételeket

►variigi la premon dum la eksperimento: változtatja a nyomást a kísérlet során
 kovarianco, kunvariado: *mat* kovariancia
 malvaria: egyhangú, sivár
 nevaria: nem változó, változatlan
 ►nevaria elparolo malgraŭ la diversaj situacioj: változatlan kiejtés a különböző szituációk ellenére
 ►nevaria grando: változatlan nagyság
 senvarie: változatlanul
 varikolora: változó színű, színjátészó
 varilonga: változó hosszúságú
 ►varilonga kodo: változó hosszúságú kód
 variometro: **1)** *vill* variométer <változtatható induktivitású tekercs>
2) *met* légnyomásváltozás-mérő, variométer
l.m. kultivovariaĵo, varipunkta
| variabl/o *mat* változó
 ►dependa variablo: függő változó
 ►hazarda variablo, stokasta variablo: valószínűségi változó *szin* stokasto 2
 ►sendependa variablo: független változó
 ►stata variablo: állapotváltozó
 variablodeklaro: *mat* változódeklaráció
 variabloparametro: *mat* változóparaméter
| variaci/o *zene* variáció *szin* variaĵo 1
| variant/o **1)** *ex l.* variablo
2) *ir* szövegváltozat
 ►rekonstrui la originalon el la variantoj: az eredetit visszaállítja a szövegváltozatokból
3) *nyt* változat, variáns
 ►variantoj de fonemo, morfemo, dialekto: fonéma, morféma, dialektus változatai
4) *ált* változat
 ►la angla estas la plej evoluinta varianto de gotiko: az angol a gótika legfejlettebb változata
 ►la variantoj de movo en ŝako: egy lépés változatai a sakokban
l.m. fonemvarianto, legvarianto, lingvovarianto, morfemvarianto, radikvarianto
| varietat/o 1. variaĵo
| varicel/o *orv* bárányhimlő, varicella
| variete/o *műv* varietéműsor, kabaré
 varietea: *mn műv* varieté-
 ►varietea prezentado: varietéelőadás
 ►varietea teatro: varietészínház
| varik/o *orv* visszértágulat, görcsér, varix
 varika: *orv* visszeres, varicosus
 ►varika kruro: visszeres lábszár
 ►varika ulcero: visszeres fekély
 variketo: *orv* varicula, kis varicosus véna
 varikotomio: *orv* visszérműtét, varicotomia
l.m. skrotovariko
| varikond/o *vill* varikond
| Varingjen/o *eo* <Gaston> Waringhien
| variol/o *orv* himlő, variola
 varioloida: *orv* himlőszerű, varioloid
 variolulo: *orv* himlős beteg
 variolkrusto: *orv* himlővar
 variolmakula, variolmarkita: *orv* himlőhelyes, himlőfoltos
 variolmarko: *orv* himlőhely, himlőfolt
| variolit/o *ásv* variolit
| varistor/o *vill* feszültségfüggő ellenállás, varisztor

| **varlet/o 1)** *tört* apród *szin* paĝio

2) *tech* padvas <satupad> *szin* tenpeco

| **varm/a 1)** meleg

►gisblanke varma metalo: fehéren izzó fém

►hodiaŭ estas varme: ma meleg van

►teni al si la piedojn varmaj: melegen tartja a lábát

►varma plado: meleg fogás

►varma supo: meleg leves

►varma vesto: meleg ruha

►varma vetero: meleg időjárás

2) *átv* meleg, forró, heves

►amiko kun varma koro: melegszívű barát

►li estas homo de varma temperamento: heves természetű ember

►per varmaj vortoj li memoris pri la forpasinto: meleg szavakkal emlékezett meg az elhunytól

►sekvi sur varmaj spuroj: forró nyomon követ

►Ticiano pentris per varmaj koloroj: Tiziano meleg színekkel festett

►varma akcepto: meleg fogadtatás

►varma batalo: heves küzdelem

►varma disputo: heves vita

varmo: **1)** *fn* meleg

►ne ellasu la varmon de la ĉambro: ne engedd ki a szoba melegét

►senti la varmon de la forno: érzi a kályha melegét

2) *fiz* hő

►produktado de varmo: hőtermelés

►varmo de Joule: Joule-hő

►varmo de solidiĝo: dermedési hő, szilárdulási hő

►varmo de vaporigo: párologáshő

varmo-: hő-, meleg-, termo- *szin* termo- *l.* varmobedo, varmodomo, varmopakapacito, varmokonduka, varmomaŝino, varmoondo

varmeco: melegség

►la varmeco de la ĉambro: a szoba melegsége

►la varmeco de la akcepto: *átv* a fogadás melegsége

►la varmeco de liaj sentoj: *átv* érzései melegsége

varmega: **1)** forró

►la supo estas varmega: a leves forró

2) *átv* forró, nagyon heves

►varmega amo: forró szerelem

►varmega batalo: rendkívül heves csata

►varmega danko: forró köszönet

►varmega kiso: forró csók

varmego: **1)** forróság, hőség

2) *átv* hev, heveség

varmejo: *agr* melegház *szin* vitrodomo

varmeta: langyos

►ĉar vi estas varmeta, mi elsputos vin el mia buŝo: *bibl* mivel langyos vagy, kiköplek a számból

►varmeta akvo: langyos víz

►varmeta vetero: enyhe időjárás

varmigi: **1)** *tr* melegít

►la suno bele varmigas: a nap szépen melegít

►ni varmigis nin ĉe la forno: a kályhánál melegedtünk

►varmigi provtubon super brulilo: kémcsövet melegíti égőn

2) *tr* *átv* hevít, fűt

►ili varmigas sin per brando: pálinkával fűtik magukat

►pasioj lin varmigas: szenvedélyek fűtik

►unu sento varmigas min: egy érzés hevít

varmigilo: melegítő<készülék>

varmiĝi: **1)** *ntr* melepszik, megmelepszik

►eniru, por varmiĝi: menj be melegedni

►la supo varmiĝis: a leves megmelegedett

2) *ntr* *átv* hevül, felhevül

►ĉe tiu penso lia koro varmiĝis: erre a gondolatra a szíve megmelegedett

►li varmiĝis en la diskuto: a vitában nekihevült

varmumi: *ntr* égető érzése van

►pro la strika kolumo mia kolo varmumas: a szűk gallér miatt ég a nyakam

varmoeliga: *fiz* hőtermelő, hő kibocsátó *szin* varmoprodukta

varmoeniga: *fiz* hőelnyelő *szin* varmokonsuma

ekvarmiĝo: *orv* hőhullám

►dum la klimaktero ŝi ofte havis ekvarmiĝojn: a klimax alatt gyakran voltak hőhullámai

malvarma: **1)** hideg

►estas malvarme ĉi tie: hideg van itt

►havi malvarmajn fingrojn: hidegek az ujjai

►malvarma marmoro: hideg márvány

►sidi en malvarma ĉambro: hideg szobában ül

2) *átv* hideg, rideg

►estas malfacile, vivi apud malvarma edzo: nehéz hideg férj mellett élni

►homo kun malvarma koro: rideg szívű ember

►li malvarme rilatis al nia peto: hidegen viszonyult a kérésünkhöz

►malvarma beleco: hideg szépség

►malvarma rezonado: hideg okoskodás

malvarmo: hideg

►el la sama buŝo li blovas varmon kaj malvarmon: egyazon szájból fúj hideget és meleget

►estis akra malvarmo: éles hideg volt

►tremi de malvarmo: hidegtől remeg

malvarmeco: *átv* is hidegség

►la malvarmeco de la knabino ofendis lian memamon: a lány hidegsége sértette az önérzetét

►pro la malvarmeco de la ĉambro mi restos en la salono: a szoba hidegsége miatt a szalonban maradok

malvarmega: nagyon hideg, fagyos

►malvarmege li estis akceptita: fagyosan fogadták

►siberie malvarmege estas ĉi tie: szibériai hideg van itt

malvarmego: fagy, zimankó

malvarmeta: hűvös

►malvarmeta aerblovo: hűvös szellő

malvarmeto: hűvösség

►en la kelo regis agrabla malvarmeto: a pincében kellemesen hűvös volt

malvarmetigi: *tr* lehűt, hűvössé tesz

►malvarmetigu mian vinon: egy kicsit hűtsd le a boromat

malvarmigi: *tr* *átv* is lehűt, hideggé tesz

►la okazintaĵo malvarmigis la pasiojn: az eset lehűtötte a szenvedélyeket

►malvarmigi trinkaĵon per glacipecoj: italt jégkockákkal lehűt

malvarmigilo: hűtőköszülék

malvarmigujo: hűtőszekrény *szin* fridujo

malvarmiĝi: **1)** *ntr* kihűl, lehül

►la aero malvarmiĝis: lehült a levegő

►la supo malvarmiĝis: kihült a leves

2) *ntr* *átv* elhidegül

►malvarmiĝi al sia amiko: elhidegül a barátjától

malvarmumi: *ntr* *orv* meghűl, megfázik

malvarmumo: *orv* hűlés, megfázás

mezvarma: mérsékelten v. közepesen meleg

►mezvarma akvo: közepesen meleg víz
 ►mezvarma klimato: *met* mérsékelt éghajlat v. klíma
 nevarma: nem meleg, „hideg”
 ►nevarma manĝo: hideg étel
 pervarma: *l.* termika 2
 privarma: *l.* termika 1
 revarmigi: *tr* átv is újramelegít, újra felmelegít
 ►la forĝisto revarmigis la ferpecon: a kovács újramelegítette a vasdarabot
 ►la reviditaj kamaradoj revarmigis lian koron: a vizontlátott pajtások újramelegítették a szívét
 ►por vespermanĝo li revarmigis la tagmanĝon: vacsorára megmelegítette az ebédet
 revarmiĝi: *ntr* újramelegszik, újra felmelegszik
 supermalvarmiĝo: túlhűlés
 supervarmiĝi: **1)** *tr* túlmelegít, túlhevít *szin* trovarmiĝi
2) *tr tech* forrásponton túlra melegít
 supervarmiĝi, trovarmiĝi: *ntr* túlmelegszik, túlhevül
 trovarmiĝi: *tr* túlmelegít, túlhevít *szin* supervarmiĝi 1
 malvarm-akvujo: jégtömlő
 malvarmsanga: **1)** *áll* hidegvérű
 ►malvarmsanga besto: hidegvérű állat
2) *átv* hidegvérű
 ►malvarmsanga murdisto: hidegvérű gyilkos
 malvarmsango: hidegvér
 malvarmseĝilo: *tech* hidegfűrés
 varmakvujo: melegvítartály
 varmegsanga: forróvérű
 varmeltena: *l.* varmorezista
 varmenegio: *fiz* hőenergia
 varmizola: hőszigetelő
 ►varmizolaj paneloj: hőszigetelő lapok
 varmkora: melegszívű
 varmobanejo: *orv* gyógyfürdő, termálfürdő, melegfürdő *szin* termobanejo
 varmobedo: melegágy
 varmobotelo: hőpalack, termosz
 varmocentralo: *l.* varmoenergia centralo
 varmodomo: *agr* melegház, üvegház *szin* forcejo, varmejo, vitrodomo
 varmoelektra: *fiz* hőelektromos
 varmoelektrejo: *l.* varmoenergia centralo
 varmofluo: **1)** *geo* melegáramlás
2) *fiz* hőáram
 varmofonto: hőforrás
 varmofontejo: melegfürdő
 varmofrapo, varmoikto: *orv* hőguta, ictus caloris
 varmogrado: *fiz* hőfok
 varmointerŝanĝilo: *fn tech* hőcserélő
 varmoizoli: *tr tech* hőszigetel
 varmokapacito: *fiz* hőkapacitás
 varmokondukado: *fiz* hővezetés
 varmokonsuma: *fiz* hőelnyelő *szin* varmoeniga
 varmokruĉo: ágyemelegítő palack
 varmokvanto: *fiz* hőmennyiség
 varmoluminesko: *fiz* termolumineszcencia
 varmomaŝino: *tech* hőerőgép
 varmoondo: *fiz met* hőhullám
 varmoprodukta: *fiz* hőtermelő, hőkibocsátó *szin* varmoeliga
 varmoproduktado: *ip biol* hőtermelés

varmopumpilo: *tech* hőszivattyú
 varmoradiado: *fiz* hősugárzás *szin* termika radiado
 varmoreflekto: *fiz* hővisszaverődés
 varmorekuperilo: *fn tech* hővisszanyerő
 varmoreguligo: *biol tech* hőszabályozás *szin* termoreguligo
 varmoreguligilo: *fn tech* hőszabályozó
 varmorezista: hőálló
 ►varmorezistaj vazoj: hőálló edények
 varmotekniko: *tech* hőtechnika
 varmoterapio: *orv* hőterápia, termoterápia, thermotherapie *szin* termoterapio
 varmotralasa: hőáteresztő
 varmotropismo: *biol* termotropizmus *szin* termotropismo
 varmsanga: *áll* melegvérű *szin* homeoterma vö. malvarmsanga
l.m. akvomalvarmigilo, brulvarmo, fandvarmo, glacvarmigilo, glacimalvarma, molvarmo, pladvarmigilo, rubovarmo, somervarmego, telervarmigilo
| Varn/o *geo* Várna
| varp/o *tex* lánc *szin* fundamentaĵo 2
 varpi: *tr tex* felvet <fonalat>
 varpero: *tex* láncfonal *szin* varpofadeno
 varpocilindro: *tex* lánchenger
 varpofadeno: *tex* láncfonal *szin* varpero
 varporingo: *tex* nyűstszem
| Varŝav/o *l.* Varsovio
| Varsovi/o *geo* Varsó
 ►Varsovio estas la ĉefurbo de Pollando: Varsó Lengyelország fővárosa
| vart/i **1)** *tr* ápol, gondoz
 ►varti bebon: csecsemőt ápol v. gondoz
 ►varti esperojn: reményeket táplál
 ►varti ĝardenon: kertet gondoz
 ►varti malsanulon: beteget ápol
2) *tr tech* karbantart
 ►varti aŭton: kocsit karbantart
 ►varti maŝinon: gépet karbantart
 vartado: **1)** ápolás, gondozás
2) *tech* karbantartás
 vartejo: bölcsőde
 vartistino: *fn* ápolónő, dajka
 ►li dungis vartistinon por sia malsana patro: ápolónőt fogadott beteg apjához
 vanjo: dada, dadus
 kunvartito: tejtestvér
 vartotablo: pelenkázóasztal *szin* vindotablo
l.m. bebovartejo, gastvartistino, helpvartistino, infanvartejo
| Varun/o *vall* Varuna
| vasabi/o *növ* lőtorma <Wasabia>
| vasal/o *tört* hűbéres, vazallus
 vasaljuro: *tört* hűbéri eskü, hűbéreskü
| vask/o¹ *ép* kagylómedence
| vask/o¹ *ex l.* eŭsko
| vaskul/o *anat* ér, edény, vas
2) *növ* szállítóedény
 ►neperfekta vaskulo: edényalakú fasejt, vízszállító sejt, tracheida *szin* traheoido
 ►perfekta vaskulo: vízszállító cső, faedény, trachea *szin* traĥeo 2
 vaskularo: *anat* érhálózat, érrendszer
 vaskulito: *orv* érgyulladás, vasculitis
 vaskulizi, vaskularizi: *tr orv* beerez

vaskuldilata: *orv* értágító, vascodilatator
 vaskulkonstriktia, vaskulmaldilata: *orv* érszűkítő, érosszehúzó, vasoconstrictor
 vaskulplantoj: *növ* edényes növények <Plantae vasculares>
l.m. ĉilovaskulo, limfovaskulo, sangovaskulo
 | **vas/o** *anat* ondóvezeték *szin* spermodukto
 ▶ondóvezeték műtéti eltávolítása: vasektomio
 | **vast/a 1** széles, tágas, terjedelmes
 ▶la vasta mondo: a nagy világ
 ▶vasta ĉambro: tágas szoba
 ▶vasta gamo de varoj: áruk széles skálája
 ▶vasta kampo: széles mező
 ▶vasta panoramo: széles panoráma
 ▶vaste konata: köztudott
2) bő
 ▶vasta jupo: bő szoknya
 ▶vasta mantelo: bő köpeny
3) átv széles, tág, széles körű
 ▶en la pli vasta senco de la vorto: a szó tágabb értelmében
 ▶la parto plej vasta venos la lasta^Z: még hátravan a java
 ▶vasta gamo da ebloj: lehetőségek széles skálája
 ▶vastaj konoj: tág ismeretek
 ▶vasta programo: széles körű program
4) nyt nyílt *szin* malfermita
 ▶vasta vokalo: nyílt magánhangzó
 vastaĵo: tág tér, végtelen
 ▶la vastaĵoj de la Granda Ebonaĵo: a Nagyalföld rónái
 ▶lin altiris la vastaĵo de la maro: vonzotta a tenger végtelenje
 vasteco: szélesség, tágasság, kiterjedtség
 ▶la vasteco de la lando malebligas traveturi ĝin dum unu tago: az ország kiterjedése lehetetlenné teszi, hogy egy nap alatt átmenjünk rajta
 vastigaĵo: **1)** kibővített v. kiszélesített rész
 ▶vi loĝos en la vastigaĵo de la kastelo: önök a kastély kibővített részében laknak majd
2) mat kiterjesztés
 vastigi: **1)** *tr* kibővít, kitágít, kiszélesít, kiterjeszt
2) tr ex terjeszt *l.* disvastigi
 vastiĝi: *ntr* kiszélesedik, kibővül, kitágul
 disvastigi: **1)** *tr* kiszélesít, kiterjeszt
 ▶la cigno disvastigis siajn flugilojn: a hattyú kiterjesztette szárnyait
2) tr átv terjeszt, elterjeszt
 ▶disvastigi kalumniojn: rágalmakat terjeszt
 ▶li disvastigis Esperanton inter la laboristoj: az eszperantót terjesztette a munkások között
 disvastigi: **1)** *ntr* kiszélesedik, kiterjed, szétterjed, szétterül
 ▶la rivero disvastigas sur la ebenaĵo: a folyó kiszélesedik a síkságon
 ▶la sangoflako disvastigis sur la planko: a vértócsa szétterült a padlón
2) ntr átv terjed, elterjed
 ▶Esperanto disvastigis tra la tuta mondo: az eszperantó elterjedt az egész világon
 ▶disvastigis la famo, ke: elterjedt az a hír, hogy
 disvastigo: **1)** kiterjedés, szétterülés
2) elterjedés
 ▶geografia disvastigo de la specio: a faj földrajzi elterjedése
 ▶spacotempa disvastigo de la homo: az ember tér- és időbeli elterjedése
 plivastigi: *tr* szélesebbé tesz, szélesít, bővít
 ▶plivastigi la rondon de aĉetantoj: bővíti a vásárlók körét

▶plivastigi sian horizonton: kitágítja látókörét
 plivastiĝi: *ntr* kibővül, kitágul
 ▶dum la uzo miaj ŝuoj plivastiĝis: a cipőm kitágult használat közben
 ▶viaj eblecoj plivastiĝis: kitágultak a lehetőségeitek
 malvasta: **1)** szűk
 ▶en malvasta loko: szűk helyen
 ▶malvasta loĝejo: szűk lakás
 ▶malvasta placo: szűk tér
2) szoros
 ▶malvasta kolumo: szoros gallér
 ▶malvasta pantalono: szoros nadrág
3) átv szoros, szűk, beszűkült
 ▶ili vivis en malvasta komuneco: szoros közösségben éltek
 ▶li estas malvasta spirito: ő beszűkült elme
 ▶malvasta ligo: szoros kötelék
4) nyt zárt
 ▶malvasta vokalo: zárt magánhangzó *szin* fermita vokalo
 malvasteco: szűkösség, szorosság
 ▶pro la malvasteco de liaj monrimedoj li ne aĉetos ĝin: pénzeszközeinek szűkössége miatt nem veszi meg
 ▶pro la malvasteco de nia loĝejo ni ne akceptas gastojn: lakásunk szűkössége miatt nem fogadunk vendégeket
 malvastigi: *tr* szűkít, leszűkít
 ▶malvastigi liajn rajtojn: szűkíti a jogait
 ▶malvastigu mian pantalonon: szűkítse le a nadrágomat
 malvastiĝi: *ntr* leszűkül, szűk lesz
 ▶ĉi tie la rivero malvastiĝas: itt a folyó leszűkül
 ▶liaj ebloj malvastiĝis: szűkültek a lehetőségei
 ▶mia pantalono malvastiĝis: szűk lett a nadrágom
 malvastigo: szűkítés, leszűkítés
 malvastigaĵo: **1)** szűkület
2) mat leszűkítés
 vastasence: *nyt* tág<abb> értelemben
 vastasperta: tapasztalt, nagy tapasztalatú
 vastskala: széles körű, széles skálájú
 | **Vaŝington/o 1) tört** <George> Washington
2) geo Washington <város>
 ▶Vaŝingtono estas la federacia ĉefurbo de Usono: Washington az USA szövetségi fővárosa
3) geo pol Washington <állam> <US>
 | **Vaŝti** *bibl* Vasti, Vásti
 | **vat/o** vatta
 ▶meti vaton en la orelojn: vattát tesz a fülébe
 ▶sorbige per vato: vattával felitat
 vati: *tr* vattával bélel, vattával töm, kivattáz
 ▶la neĝo dike vatis la tegmentojn: a hó vastagon kipárnázta a tetőket
 ▶la ŝultroj de la jako estas vatitaj: a zakó vállai vattával vannak bélelve
 vatbastoneto: vattapálcika
 vatbulo: vattacsomó, tampon *vö.* tampono
 vatherbo: *l.* siria asklepiado
 vatfrotilo: vattapálcika
l.m. sukervato
 | **Vat/o** *tech* <James> Watt
 vato: *vill* watt <W>
 kilovato: *vill* kilowatt <kW>
 megavato: *vill* megawatt <MW>
 senvata: *vill* meddő *szin* senaga
 kilovathoro: *vill* kilowattóra <kWh>
 vathoro: *vill* wattóra <Wh>

vatmetro: *vill* wattmérő, teljesítménymérő

vatsekundo: *vill* wattsecundum <Ws>

| **Vaterl/o** *tört* Waterloo

►*ê* Vaterlo estis la lasta batalo de Napoleono: Waterloonál volt Napóleon utolsó csatája

| **Vatikan/o 1)** *geo* Vatikán, Vaticano, mons Vaticanus <domb>

2) *geo pol* Vatikán <VA>

Vatikanurbo: *geo* Vatikánváros

| **vatt/o** l. vato

| **vatu/o** vatu <pénznem>

| **Vaüd/o** *geo pol* Vaud <CH>

| **vav** *knyv* vav <héber 'v' betű>

| **vav/o** *knyv* dupla vé, vevé <w> *szin* duobla vo, ĝermana vo

| **vaz/o 1)** edény

►*ĉina* vazo: kínai váza

►komunikiĝantaj vazoj: *fiz* közlekedő edények

►kuirejaj vazoj: konyhai edények

►lavu la vazojn: mosd el az edényeket

►ne ŝovu nazon en fremdan vazon^Z: *közm* ne üsd az orrod más dolgába

►templaj vazoj: templomi edények

►viŝu la vazojn: törölgesd el az edényeket

2) *anat* ér, edény

►limfa vazo: l. limfa angio

►vazaj vazetoj: erek erei, vasa vasorum

vazaro: edények, edénygarnitúra

vazlavejo: mosogatókonyha

vazlavilo, vazlavmaŝino: edénymosogató, mosogatógép *szin*

telerlavilo

vazlavisto: *fn* edénymosogató

vazlavujo: **1)** *fn* mosogató

2) mosogatóedény

vazlesivo: mosogatószer

vazodilata: *gysz* értágító, vasodilatator

vazodilato: *orv* értágulás, vasodilatatio

vazokonstriktó: *orv* érszűkítés, vasoconstrictio

vazokonstriktá, vazomaldilata: *gysz* érszűkítő, érösszehúzó, vasoconstrictor

vazokonstriktiĝo: *orv* érszűkülés, érszűkület

vazokonstriktilo: *fn* *gysz* érszűkítő, vasoconstrictor

vazomotora: *anat* érmozgató, vasomotoricus

vazospasmo: *orv* érgörcs, vasospasmus

vazsekgilo: *fn* edényszárító

l.m. fandvazo, florvazo, hostivazo, kuirvazo, mesvazoj, noktovazo, sangovazo, trinkvazo, trinkvazeto

| **vazelin/o** *kém* vazelin, petrolátum, puha paraffin

| **vazistas/o** *ép* szellőztetőablak

| **vazopresin/o** *biol* anti-diuretikus hormon, vazopresszin <hormon>

| **ve! 1)** *isz* jaj! <szívfájdalom>

►*ve* al mi!: jaj nekem!

►*ho ve!*: ó jaj!

2) *isz* jaj! <fenyegetés>

►*ve* al la venkitoj!: jaj a legyőzötteknek!, *ve victis!*

►*ve* al vi estos, se vi plu impertinentos!: jaj lesz neked, ha továbbra is szemtelenkedsz!

►*ve* al vi, sentaŭga bubo!: jaj neked, haszontalan kölyök!

veo: *fn* jaj

►*ne helpoŝ ĉi tie veoj kaj lamentoj*: nem segítenek itt a jajok és a bajok

vei, veadi: *ntr* jajgat, jajong

vekrii: *ntr* jajong, jajkiáltoz

vespiri: *ntr* keservesen sóhajt

veaspekta: siralmas v. fájdalmas kinézetű

l.m. hejmvéo

| **Veber/o** *fiz* <Wilhelm Eduard> Weber

vebero: *fiz* weber <Wb>

petavebero: *fiz* petaweber

| **Ved/oj** *vall* Védák vö. Rigvedo

veda: *vall nyt* védai, védikus

►*la veda sanskrito*: a védikus szanszkrit

| **vedant/o** *vall fil* védánta

vedantismo: *vall fil* védantizmus

| **veft/o** *tex* vetülék

veftero: *tex* vetülékfonal *szin* veftofadeno

veftofadeno: *tex* vetülékfonal

| **veg/o** *sp* pálya

►*sur la vego povas kuri samtempe ses homoj*: a pályán egyszerre hat ember futhat

l.m. rondvego

| **Veg/o** *csill* Vega

| **vegan/o** vegán <csak növénnel táplálkozó> vö. vegetariano

►*veganoj manĝas neniajn bestajn produktojn*: a vegánok semmilyen állati terméket nem esznek

vegana: *mn* vegán

►*vegana dieto*: vegán étrend

veganismo: veganizmus <csak növénnel táplálkozás> vö.

vegetarianismo

| **veget/i 1)** *ntr növ* tenyészik, növekszik

►*en la korto herbaĉoj abunde vegetas*: az udvaron a gaz buján tenyészik

2) *ntr átv* vegetál, tengődik, tesped *szin* viveti

vegetado: *növ* tenyésztés, növekedés, vegetáció

vegetaĵo: **1)** *növ* növény *szin* vegetalo

►*ĉambra vegetaĵo*: szobanövény

►*flosa vegetaĵo*: úszónövény

2) *orv* növedék, kinövés, szövetburjánzás, túlsarjadzás, vegetatio

vegetaĵa: *növ* növényi

►*vegetaĵa ĉelo*: növényi sejt

►*vegetaĵa kovraĵo*: növénytakaró

►*vegetaĵa oleo*: növényolaj

vegetaĵano: l. vegano

vegetaĵaro: *növ* növényzet, flóra, vegetáció

vegetaĵismo: l. veganismo

subvegetaĵo: *növ* aljnövényzet

| **vegetal/o** l. vegetaĵo

vegetala: l. vegetaĵa

vegetalino: növényi zsír, növényi zsiradék, vegetalin

vegetalismo: l. veganismo

| **vegetar/a** vegetárius, vegetáriánus vö. vegana

vegetarano: *fn* vegetáriánus, vegetárius vö. vegano

►*vegetaranoj manĝas ovojn kaj laktaĵojn*: a vegetáriánusok esznek tojást és tejtermékeket

vegetarismo: vegetarianizmus, vegetáriusság vö. veganismo

| **vehikl/o 1)** *gysz kém* kötőanyag, oldószer, vehiculum

►*vehiklo de unĝvento*: kenőcs kötőanyaga

2) *fn biol orv* hordozóanyag, közvetítőanyag, vehiculum

►*vehiklo de malsanoj*: betegség-hordozó v. betegségek-közvetítő anyag

3) *fn átv* közvetítő, hordozó

►*Granda Vehiklo: bud* mahájána <„nagy jármű”> *szin* mahajano

►*Malgranda Vehiklo: bud* hinajána <„kis jármű”> *szin* hinajano

►vehiklo de ideoj: eszmék közvetítője
 ►vehiklo de pensoj: gondolatközvetítő, gondolathordozó
 vehikla: közvetítő, hordozó
 ►vehikla lingvo: *nyt* közvetítő nyelv
 ►vehikla substanco: *kém orv* hordozóanyag, közvetítőanyag
 vehikli: *tr orv átv* hordoz, terjeszt, közvetít
 ►ceceoj vehiklas malsanon: a cecelegyek betegséget közvetítenek
 ►vehikli malfeliĉon al ni: bajt hoz ránk
 ►vojaĝantoj kaj komercistoj ofte vehiklis peston: utazók és kereskedők gyakran terjesztettek pestist
 | **vejĉi/o** *jtek* gó *szin* goo
 vejĉii: *ntr jtek* gózik, gót játszik
 | **Vejkinsul/o** *geo* Wake-sziget
 | **vejn/o 1)** *anat* visszér, gyűjtőér, véna
 ►kava vejno: üres visszér, vena cava
 ►kola vejno: nyakér, nyakvéna, nyaki visszér, torkolatér, vena jugularis
 ►ora vejno: *orv* aranyér
 ►pulma vejno: tüdővéna, tüdővisszér, vena pulmonalis
 ►porda vejno: májkapugyűjtőér, portaér, vena portae
 ►se ankoraŭ fluas sango en viaj vejnoj: *átv* ha még folyik vér az ereidben
 2) *ásv* ér, telér
 ►erca vejno: értelér
 ►karba vejno: széntelér
 3) *ép* ér, erezet <*pl.* márványban>
 vejna: 1) *anat* ér-, eres, vénás, cenusus
 2) *ép* erezett
 ►vejna kolono: erezett oszlop
 3) *ásv* telér-
 ►vejna petro: *ásv* telérközvet
 vejni: *tr ép* erez
 vejnaro: *anat* erezet, érrendszer
 vejneto: *anat* hajsálér, kis ér, vasa canellaria
 vejnito: *l.* flebito
 intravejna, travejna: *orv* intravénás
 ►intravejna injekto: intravénás injekció
 intravejne, travejne: *orv* intravénásan
 travejni: *ntr* <erezetszerűen> áttetszik
 vejnorokaĵo, vejnopetro: *ásv* telérközvet
 | **vek/i 1)** *tr* ébreszt, felébreszt, felkelt
 ►mi vekis lin el la dormo: álmából ébresztettem fel
 ►veku min je la sesa: kelts fel hatkor
 2) *tr átv* kelt, ébreszt, előidéz
 ►veki apetiton: étvágyat gerjeszt
 ►veki atenton: figyelmet kelt
 ►veki danĝeron: veszélyt idéz fel
 ►veki envion: irigységet kelt
 ►veki intereson: érdeklődést kelt
 ►veki ĵaluzon: féltékenységet ébreszt
 ►veki rememorojn: emlékeket ébreszt
 ►veki resonon: visszhangot kelt
 veko: ébresztés, ébresztő
 ►malfeliĉo kaj peko leviĝas sen veko^Z: *közm* jön a nyomorúság, ha nem is hívjuk
 ►veko je la kvina: ébresztő ötkor
 vekiĝi: 1) *ntr* ébred, felébred, felkel
 ►vekiĝi laca: fáradtan ébred
 2) *ntr átv* ébred
 ►espero vekiĝis en mi: remény ébredt bennem

►sovaĝaj instinktoj vekiĝis en li: vad ösztönök ébredtek benne
 ►vekiĝis en li la voĉo de la konscienco: felébredt benne a lelkiismeret szava
 ►vento vekiĝis: szél támadt
 vekiĝadi: *ntr* ébredszik
 ►ĉu li jam vekiĝis? Ne, sed li jam vekiĝadas: már felébredt? Nem, de már ébredszik
 vekiĝo: ébredés
 vekiteco: ébrenlét
 vekhorloĝo: ébresztőóra, vekker
l.m. amorveka, appetitveka, fidoveka, kompatveka, pensoveka, salivoveka, skuveki, timoveka
 | **veksil/o** *cím* zászló, vexillum
 veksilologio: *cím* zászlótan, vexillológia *szin* flagoscienco
 | **vekt/o 1)** vízhordó rúd, válljárom *szin* sitelportilo
 2) *tech* mérlegkar, himba
 3) *vill* zárójárom *szin* ferma jugo
l.m. timonvektó
 | **vektor/o** *fiz mat inf* vektor
 ►baza vektoro: bázisvektor, alapvektor, egységvektor *szin* bazvektoro
 ►polariga vektoro: polarizációs vektor
 ►pozicia vektoro: helyzetvektor
 ►ununorma vektoro, unita vektoro: normált vektor
 ►vektoro de Poynting: Poynting-vektor
 ►vektoro de stato: állapotvektor
 vektora: *fiz mat inf* vektor-, vektoriális *l.* vektora grafiko, ebeno, rekto, spaco, tiparo
 bazvektoro: *mat* alapvektor
 vektorpotencialo: *vill* vektorpotenciál
l.m. ajgenvektoro, nulvektoro, ondovektoro, radiusvektoro, vektorregima
 | **vel/o 1)** *hajó* vitorla
 ►brajli velon: vitorlát bevon
 ►hisi velon: vitorlát felvon v. kifeszít
 ►korno de velo: *hajó* vitorlaszarv
 ►kvadrata velo: négyzetes vitorla, keresztvitorla *szin* jardvelo
 ►latina velo: latin vitorla
 ►malrefi la velon: fogást kiengedi
 ►mata velo: gyékényvitorla
 ►oblikva velo: élvitorla
 ►plenblovita velo: dagadó vitorla
 ►refi velon: vitorlát kurtít
 ►rekta velo: keresztvitorla
 ►subbusprita velo: pányvás vitorla
 ►ŝkoti velon: vitorlát kivon
 ►unua velo: *l.* antaŭvelo
 2) *agr* szárny, vitorla <szélmalom>
 3) *anat* vitorla, velum
 ►palata velo: ínyvitorla, lágyszájpad, velum palatinum *szin* mola palato
 ►valva velo: billentyűvitorla, velum valvulare
 Velo: *csill* Hajóvitorla, Vela
 veli, veladi: *ntr közl* vitorlázik
 ►veli kontraŭ vento: szél ellenében vitorlázik
 velado: *hajó* vitorlázás *szin* velveturo
 veladisto: *fn hajó* vitorlázó, vitorlášajós
 velaro: *hajó* vitorlázat
 ►veturi kun plena velo: teljes vitorlázattal halad
 antaŭvelo: *hajó* elővitorla, előtörzsvitorla

ĉefvelo, grandvelo: *hajó* nagyvitorla, fővitorla, főtörzsvitorla
 ekveli: *ntr* vitorlással elindul, kivitorlázik
 flankvelo: *hajó* szárnyvitorla, toldatvitorla
 postvelo: *hajó* hátsó törzsvitorla
 velbarko: *hajó* vitorlás bárka
 velboato: *hajó* vitorlás csónak
 velĉaro: *jm* vitorlás kocsi
 velfadeno: islég <hajókötél-fonál>
 velflugi: *ntr* kering <a levegőben>, vitorlázva repül
 velsono: *nyt* veláris mássalhangzó, hátsó szájpaddlášhang *szin* velaro
 velstango: *hajó* vitorlafa, árbócfá *szin* jardo
 velstangaro: *hajó* vitorlarudazat
 velŝipo: *hajó* vitorlás hajó
 ►unumasta velŝipo: egyárbócos vitorlás<hajó> *szin* unumastulo
 ►trimasta velŝipo: *hajó* háromárbócos vitorlás<hajó> *szin* trimastulo
 veltabulo: *sp* vitorlás szőrfdeszka, vitorlásdeszka
 velveturi: *ntr* *hajó* vitorlázik *szin* veli, veladi
 velveturo: *hajó* vitorlázás *szin* velado
 veltolo: *tex* vitorlavászon
l.m. bramvelo, brigvelo, ĉielvelo, gafvelo, jardvelo, lugrovelo,
 reĝvelo, skunvelo, spritvelo, stajvelo, topvelo
 | **velar/o** *nyt* veláris mássalhangzó, hátsó szájpaddlášhang *szin*
 velsono
 | **veld/i** **1)** *tr* *tech* hegeszt vö. brazy, luti
2) *tr* *átv* forraszt
 ►veldi platan saketon: műanyag zacskót forraszt
 veldisto: *tech* hegesztő
 veldo, veldado: *tech* hegesztés
 ►metaldona veldado: felrakó hegesztés
 ►metalelektroda veldado: fémelektrodos hegesztés
 ►stumpa veldado: tompahegesztés
 ►surkuniga veldado: átlapolt hegesztés
 veldmaŝino: *tech* hegesztőgép
 veldodrato: *tech* hegesztőhuzal, hegesztőpálca
 | **velen/o** **1)** *knyv* velin, borjúbőr pergamen
2) *knyv* velinpapír
 | **Velington/o** **1)** *tört* <Arthur Wellesley> Wellington
2) *geo* Wellington
 ►Velingtono estas la ĉefurbo de Nov-Zelando: Wellington Ŭj-
 Zeland fővárosa
 | **velk/i** **1)** *ntr* *növ* hervad, fonnyad
 ►la tulipoj rapide velkis: a tulipánok hamar elhervadtak
 ►velkinta pomo: fonnyadt alma
2) *ntr* *átv* hervad, sorvad, fonnyad
 ►la fraŭlino frue komencis velki: a kisasszony korán kezdett
 hervadni
 ►ŝia beleco rapide velkis: szépsége hamar elhervadt
 ►velki en karcero: börtönben sorvad
 ►velkinta haŭto: fonnyadt bőr
 velka: hervadt, bágyadt, hervatag
 ►velka ĉarmo: hervatag báj
 ►velka kalko: *kém* oltott mész *szin* estingita kalko
 ►velka sunbrilo: bágyadt napsütés
 ►velke pendis lia mano: ernyedten csüngött a karja
 velkigi: **1)** *tr* *növ* elhervaszt, elfonnyaszt, megfonnyaszt
 ►la sekeco velkigis la maizojn: a szárazság megfonnyasztotta a
 kukoricát
2) *tr* *átv* elhervaszt
 ►la aĝo ne povis velikigi ŝian belecon: a kor nem tudta elhervasztani
 a szépségét

►ne velkigu mian entuziasmon: ne hervaszd le a lelkesedésemet
 velkinteco: fonnyadtság, hervadtság
 velkozo: *növ* hervadás, fonnyadás <növénybetegség>
 forvelki: **1)** *ntr* *növ* elhervad, elfonnyad
2) *ntr* *átv* elsorvad, lassan tönkremegy
 ►kun vero severa komercaĵo forvelkos^Z: *közm* hazugság nélkül
 csödbe jutna a bolt
 nevelkema: el nem hervadó
 ►la nevelkema gloro de niaj herooj: hőseink el nem hervadó
 dicsősége
 velkofino: *zene* elhalkulás <zenedarab végén>
l.m. aĝvelka, sanvelka
 | **velociped/o** *jm* kerékpár, velocipéd
 | **velocit/o** *fiz* sebesség *szin* rapido
 ►eskapa velocito: szökési sebesség, második sebesség
 ►fina velocito: végsebesség
 ►grupa velocito: csoportsebesség
 ►komenca velocito: kezdősebesség
 ►meza velocito: átlagsebesség, középsebesség
 ►momenta velocito: pillanatnyi sebesség
 ►radiala velocito: sugárirányú sebesség
 ►relativa velocito: relatív sebesség, viszonylagos sebesség
 ►rezultanta velocito: eredő sebesség
 ►velocito de propago: terjedési sebesség
 | **velodrom/o** *sp* ép kerékpárverseny-pálya, kerékpárstadion,
 velodróom
 | **velŝ/o** *l.* romando
 | **velter/a** *sp* váltósúlyú <ökölvívás>
 | **velur/o** **1)** *tex* bársony
 ►sur la ventro veluro, en la ventro murmuro^Z: bársonymellény, üres
 has
2) *átv* bársony<os réteg>, moholy, barka
 ►la veluro de la cerva kornaro: a szarvasagancs barkája
 ►la veluro de la persiko: az őszibarack molyha
 velura: **1)** *tex* bársony-
 ►veluraj vestoj: bársonyruhák
2) *átv* bársonyos tapintású, hamvas
 ►la veluraj plandoj de la kato: a macska bársonyos talpai
 velureca: bársonyos, bársonyszerű
 velurimpresa: bársonyosan ható
 | **ven/i** **1)** *ntr* jön
 ►ĉu vi venos morgaŭ?: jössz holnap?
 ►la vorto venis el iu slava lingvo: a szó valamelyik szláv nyelvből
 jött
 ►li venis el Bulgario: Bulgáriából jött
 ►mi venas de la onklo kaj iras al la avo: a nagybácsitól jövök és a
 nagypapához megyek
 ►veni kvazaŭ vokite: épp jókor jön, szinte hívásra érkezik
 ►venu al ni: gyere hozzánk
2) *ntr* érkezik, ér, kerül vhova, vhova jut
 ►la knabino venis al fonto: a lány egy forráshoz érkezett
 ►la vojaĝanto venis al gastejo: az utas egy fogadóhoz ért
 ►li venis en malbonan societon: rossz társaságba került
 ►veni antaŭ liajn okulojn: szeme elé kerül
 ►veni en kverelon: összetűz, összetűzésbe kerül
 ►veni en la menson: eszébe jut
 ►veni en malbonan staton: rossz állapotba kerül
 ►venu al la temo: térj a témára
3) *ntr* *átv* jut vmire
 ►ni venis al la konkludo: arra a következtetésre jutottunk

►veni al interkonsento: megállapodásra jut
 ►veni en kontakton kun la partnero: kapcsolatba kerül a partnerrel
4) *ntr* átv ered, következik, származik <ok>
 ►de kie venas la bruo?: honnan jön a zaj?
 ►de tio venas via miskompreno: innen ered az ön félreértése
 ►de tio venis al mi malagrablaĵoj: ebből kellemetlenségeim származtak
5) *ntr* átv elérkezik, megjön
 ►al mi venis bona ideo: jó ötletem támadt
 ►nun venas la vico al vi: most te kerülsz sorra
 ►printempo venis post vintro: tavasz jött télre
 ►venis klaro pri la trompo: fény derült a csalásra
 ►venis la fino: eljött a vég
 ►venis la horo agi: eljött a cselekvés órája
 ►venos tempo, venos konsilo^Z: *közm* az idő a legjobb tanácsadó
 veno: jövetel, érkezés
 ►li ne anoncis sian venon: nem jelentette be érkezését
 ►via veno ĝojigis min: jövedeled megörvendeztetett
 venonta: jövő, jövőendő
 ►la venonta edzino alvenis: megérkezett a jövőendő feleség
 ►venontfoje: a következő alkalommal *szin* la venontan fojon
 venigi: **1) *tr*** hívat, kéret
 ►la reĝo venigis min: a király hívatott
 ►venigu al mi vian fraton: hozza el hozzám a testvérét
 ►venigu kuraciston: hívass orvost
2) *tr* juttat vhova, hoz, hozat
 ►la humido venigis la kulojn: a nedvesség meghozta a szúnyogokat
 ►la librojn mi venigis el Budapeŝto: a könyveket Budapestről hozattam
 ►venigi taksion: taxit rendel
 ►tio venigis malfeliĉon al ni: ez bajt hozott ránk
 ►venigu al mi la hundon: hozd ide a kutyát
 alveni: **1) *ntr*** megérkezik, beérkezik, befut
 ►la gastoj alvenis en la hotelo: a vendégek megérkeztek a szállodába
 ►la trajno alvenis en la stacio: a vonat befutott az állomásra
 ►malfrue mi alvenis en la lernejo: késve érkeztem az iskolába
 ►tio alvenis kvazaŭ vokita kaj petita^Z: ez kapóra jött
 ►vi venis kvazaŭ vokita kaj petita^Z: a legjobbkor jöttél, épp jókor jöttél
2) *ntr* átv eljön, beköszönt
 ►fine alvenis mia tempo: végre eljött az én időm
 ►la printempo alvenis: beköszöntött a tavasz
 alveno: **1)** érkezés
 ►komuniku al mi la horon de via alveno: közölje velem érkezése időpontját
 ►la alveno de la trajnoj: a vonatok érkezése
2) átv eljövétel, beköszöntés
 ►ĉe la alveno de la sezono: a idény beköszöntekor
 alvenonta: eljövendő, közeledő
 ►la alvenontaj intertraktadoj: az eljövendő tárgyalások
 altdevena: előkelő származású
 antaŭveni: *x* előbb érkezik, <időben> megelőz
 ►Johano Baptista estis la antaŭveninto de Jesuo: Keresztelő János Jézus előfutára volt
 ►kiu antaŭvenos, tiu malŝlosu la ejon: aki előbb jön, nyissa ki a helyiséget
 ►la geedziĝo antaŭvenis la kronadon: a házasságkötés megelőzte a koronázást
 biodevena: *biol* szerves eredetű, biogén *szin* biogena
 bonvena: szívesen látott, üdvözlendő

►estu bonvena en mia domo: légy üdvözölve a házamban
 ►bonvena iniciato: üdvözlendő kezdeményezés
 ►vi estas ĉiam bonvena ĉe mi: te mindig szívesen látott vagy nálam
 bonveno: szívélyes fogadás v. fogadtatás
 ►bonvenon al vi en nia urbo!: Isten hozta városunkban!
 ►diri bonvenon al la gasto: üdvözlí a vendégeket
 bonvenigi: **1) *tr*** üdvözlí <érkezéskor>, üdvözléssel fogad
 ►la prezidanto bonvenigis la gastojn: az elnök üdvözölte a vendégeket
2) *tr* átv üdvözlí, helyesel
 ►mi bonvenigus ĉian helpon: mindenféle segítséget üdvözölnék
 bonvenigo: fogadás, üdvözlés
 deveni: *ntr* származik, ered
 ►deveni de nobela familio: nemesi családból származik
 ►la itala devenas de Latino: az olasz a latinból származik
 ►la malsano devenas de mikroboj: a betegséget mikrobák okozzák
 deveno: származás, eredet
 ►homo de nobela deveno: nemesi származású ember
 devenigi: *tr* származtat
 ►de baronoj li devenigas sian familion: báróktól származtatja a családját
 ►esterojn oni devenigas de acidoj: az észtereket savakból származtatják
 elveni: *ntr* kijön
 ►elvenu por momento: gyere ki egy pillanatra
 ►nenio elvenos el tio: semmi sem jön ki ebből
 enveni: *ntr* bejön
 ►envenu!: tessék! <kopogtatásnál>
 ►envenu, ekstere frostas: gyere be, kinn fagy
 envenigi: *tr* behív, behoz
 ►envenigu la almozulon: hívd be a koldust
 ►envenigu la hundon: hozd be kutyát
 ►li estis envenigita en la konsilion: behívták a tanácsba
 interveni: **1) *ntr*** közbelép, beavatkozik
 ►li intervenis en la intertraktadon: beavatkozott a tárgyalásba
 ►mi ne volas interveni en vian aferon: nem akarok beavatkozni az ügyetekbe
 ►la prezidanto intervenis, kaj la diskuto ĉesis: az elnök közbelépett, és abbamaradt a vita
2) *ntr* közbejön
 ►io intervenis, mi ne veturos: valami közbejött, nem utazom
 interveno: **1)** beavatkozás, intervenció
2) közbejövétel
 intervenaĵo: incidens
 ►malagrabla intervenaĵo: kellemetlen incidens
 intervenismo: *pol* állami beavatkozás v. intervenció
 kontraŭveni: *tr* vkivel szembe <n> jön
 ►kontraŭvenis min ursego: egy nagy medve jött velem szembe
 kunveni: *ntr* összejön
 ►la ekskursantoj kunvenis en la stacidomo: a kirándulók az állomáson gyülekeztek
 ►ni kunvenos sekvasemajne: jövő héten összejövünk
 kunveno: gyűlés, összejövetel, gyülekezet
 ►amase ĉeestita kunveno: tömeges részvételű összejövetel
 ►delegita kunveno: választmányi gyűlés, küldöttgyűlés
 ►faka kunveno: szakmai összejövetel
 kunvenejo: gyülekezeti terem, összejövetel helye
 kunvenigi: *tr* összehoz, összegyűjt
 ►kunvenigu sufiĉe da homoj: gyűjts össze elegendő embert

►ni kunvenigis la malnovajn malamikojn: összehoztuk a régi ellenségeket
laŭdevene: származás szerint
►mi estas germano laŭdevene: származás szerint német vagyok
malbonvena: rosszkor jött, nem kívánatos, nem üdvözlendő
malsuprenveni: *ntr* lejön
miksdevena: vegyes származású
nerevenebila: vissza nem térő
►nerevenebila okazo: vissza nem térő alkalom
nerevenigebila: visszahozhatatlan
►la juneco nerevenigebila forpasis: az ifjúság visszavonhatatlanul elmúlt
novalveninto: jövevény, újonnan érkezett
postveni: *tr* vmi <n> után következik v. jön
►la pluvon postvenis sekeco: az eső után szárazság következett
►la postvenintoj nenion ricevis: az utána érkeztek semmit sem kaptak
►reĝon Matiason postvenis Vladislavo sur la trono: Mátyás király után Ulászló közvetkezett a trónon
reveni: *ntr* visszatér, visszajön, visszaérkezik
►hieraŭ mi revenis en la urbon: tegnap érkeztem vissza a városba
►kio pasis, ne revenos^Z: *közm* ami volt, az elmúlt
►ni revenu al la demando: térjünk vissza a kérdésre
►tiu ora tempo neniam revenos: az az aranykor soha nem jön vissza
reveno: visszajövetel, visszaút, visszatérés
revenigi: *tr* visszatérít, visszahoz
►la reĝo revenigis sian armeon: a király visszafordította seregét
►la rivereton oni ne povas revenigi al la fonto: a patakot nem lehet visszatéríteni a forráshoz
►revenigu al mi mian edzon: hozd vissza nekem a férjemet
senrevene: visszavonhatatlanul, véglegesen
suprenveni: *ntr* feljön
devenatesto: származási bizonyítvány v. okmány
devenlando: származási ország
devenlinio: vérvonál, leszármazási ág
kunvenlibero: *pol jog* gyülekezési szabadság
revenbiletto: *közl* visszaútra szóló jegy, retourjegy
unuavenaĵo: *agr* primőr, első termés *szin* unuaĵo
l.m. amkunveno, amuzkunveno, danckunveno, datreveno, fondokunveno, invitkunveno, jarkunveno, klubkunveno, laborkunveno, membrokunveno, partikunveno, pintkunveno, preĝkunveno, retkunveni, tekunveno, vesperkunveno
| **venad/o** áll pampaszarvas <Ozotoceros bezoarticus>
| **Vencesla/o** Vencel <utónév>
| **vend/i** 1) *tr* elad, értékesít
►hundoj por vendi po mil forintoj: kutyakölykök eladók egyenként ezer forintért
►kiu ne mensogas, tiu ne vendas^Z: *közm* hazugság nélkül nem megy az üzlet
►vendi aŭkcio: elárverez
►vendi kontante: készpénzért ad el
►vendi kredite: hitelre ad
►vendi pogrando kaj pomalgrando: nagyban és kicsiben értékesít
►vendi subprezo: ár alatt értékesít, elkótyavetyél
2) *tr* <áru> tart, árul
►ĉu vi vendas farunon?: tart lisztet?
►kion vi vendas?: mit árul?
3) *tr* átv elad, elárul
►kare li vendas sian vivon: drágán adja az életét
►la krimulo vendis siajn komplicojn: a bűnöző eladta a bűntársait

►li vendis sian animon al la diablo: eladta a lelkét az ördögnek
vendo, vendado: eladás, értékesítés
►kontanta vendo: készpénzes eladás
►libermerkato vendo: szabadpiaci értékesítés
►vendoj: *gazd* forgalom
vendanto: eladó <aki elad>
►mi traktis kun la vendanto de la aŭto: tárgyaltam a kocsi eladójával
vendejo: üzlet<helyiség>, bolt, kereskedés *szin* butiko
►poŝtmenda vendejo: katalógus-áruház
►tagnokta vendejo: nonstop üzlet, éjjel-nappali <üzlet> *szin* tagnokta butiko
vendestro: üzletvezető
vendestro: bolthálózat
vendiĝi: *ntr* <áru> fogy, elkel, eladásra kerül
►la domo jam vendiĝis: a ház már elkel
►la modvaroj bone vendiĝas: jól fogynak a divatárúk
►vendiĝis granda stoko da ŝtofoj: nagy készlet kelme fogyott el
vendiĝo: kelet, kelendőség, keresettség <áru>
vendisto: eladó, boltos, értékesítő
►por vendisto mensogo estas necesa apogo^Z: *közm* hazugság nélkül csődbe jutna a bolt
►se vendisto ne mensogas, li aĉetanton ne allogas^Z: *közm* hazugság nélkül csődbe jutna a bolt
vendistino: eladónő
disvendi, elvendi: *tr* kiárúsít
disvendo, elvendo: kiárúsítás
►inventara elvendo: leltári kiárúsítás
forvendi: 1) *tr* pénzzé tesz
►li forvendadas siajn librojn: fokozatosan pénzzé teszi a könyveit
2) *tr* kiárúsít
nevendebla: eladhatatlan, nem értékesíthető, elfekvő
►nevendeblaj stokoj: elfekvő készletek
nevendeblaĵo: elfekvő áru
revendi: *tr* újra elad, újra értékesít, viszontelad
revendejo: használt áruk boltja
revendisto: viszonteladó
supervendejo: nagy élelmiszer-áruház, szupermarket, szupermagazin
vendant-merkato: *gazd* kínálati piac, eladók piaca
vendaŭtomato: áruautomata
vendbakejo: látványpékség
vendimposto: *gazd* forgalmi adó
vendobudo: elárúsító-bódé, vásári sátor
vendocentro: üzletközpont
vendohalo: vásárcsarnok
vendokontrakto: *gazd* adásvételi szerződés
vendoplaco: piactér
vendoprezo: *gazd* eladási ár
vendospaco: eladótér
vendosumo: *gazd* forgalom
►kiomas la hodiaŭa vendosumo?: mennyi a mai forgalom?
vendotablo: eladópult, bolti pult
l.m. artaĵvendejo, brikolvejo, ĉiovendejo, delikataĵvendejo, diskovendejo, farbovendejo, feraĵvendejo, fiŝvendejo, florvendejo, juvelvendejo, legomvendejo, librovendejo, ludilvendejo, markovendejo, meblovendejo, memoraĵvendejo, metalaĵvendejo, muzikvendejo, nutraĵvendejo, panvendejo, papervendejo, porcelanvendejo, rabatvendejo, retvendejo, spicvendejo, sportvendejo, tabakvendejo, viandvendejo, vindendejo, vitraĵvendejo
| **venda/o** *fn* vend
vendaa: *mn nyt* vend

| **Vende/o 1)** *geo* Vendée

►la ribelo de Vendeo: a vendée-i felkelés

| **vendemier/o** *tört* vendémiaire, szüret hava <szept. 22–okt.21.>

| **vendet/o** vendetta, vérbosszú

| **vendred/o** péntek

►Sankta Vendredo: *kr* nagypéntek

vendrede: pénteken

ĉiuvendrede: péntekenként

| **Veneci/o** *geo* Velence

►la venecia doĝo: a velencei dózse

►la venecia karnavalo: a velencei karnevál

►la Venecia Respubliko: a Velencei Köztársaság

►venecia spegulo: velencei tükör

| **venen/o** mérge

►mi vetriskus venenon pri tio: mérget vennék rá

►mortiga veneno: halálos mérge

►pokalo de veneno: mérgepohár

►veneno de vipuro: vipera mérge

venena: mérgező, mérges

►venena fungo: mérges gomba, bolondgomba

veneni: **1)** *tr* mérgez, megmérgez

►li venenis siajn rivalojn: megmérgezte riválisait

►veneni la putojn: megmérgezi a kutakat

2) *tr* átv mérgez

►li venenis mian maljunecon: megmérgezte az öregségemet

►veneni la atmosferon: mérgezi a levegőt

veneneca: mérges nyelvű

►veneneca maljunulinaĉo: mérges nyelvű banya

veneniĝi: *ntr* megmérgeződik, elmérgeződik

►la putakvo ĉe ni veneniĝis: nálunk a kútvíz elmérgeződött

antiveneno, kontraŭveneno: gysz ellenmérge

memvenenado, sinvenenado: önmérgezés

senvenenigi: *tr* orv méregtelenít

venenekzekuti: *tr* jog méreggel kivégez

venengaso: *kat* mérgező gáz, ideggáz

venenimuna: *orv* mérgezésnek ellenálló, méregimmúnis

l.m. fungoveneniĝo, nervovenena, ratveneno

| **Venet/o** *geo* *pol* Veneto <IT>

veneta: **1)** *mn* *geo* venetói

2) *nyt* venét

►la veneta lingvo: a venét nyelv <vec>

venetano: *fn* venetói

pravenetano: *tört* venét, venetus

| **Vener/o** *l.* Venuso

venera: *orv* nemi, nemi úton terjedő, venerál

►venera koliero: szifilisz nyaki kiütés, leucomelonaderma syphiliticum

►venera kontaĝo: nemi úton terjedő fertőzés

►venera malsano: nemi betegség

venerologio: *orv* nemi kórtan, venerológia

| **venere/a** *ne l.* venera

| **Venezuel/o** *geo* *pol* Venezuela <VE>

| **venĝ/i 1)** *tr* megbosszul vkit

►li venĝis sian mortintan amikon: megbosszulta meghalt barátját

►ni venĝos nin pro la ofendoj: megbosszuljuk magunkat a sérelmekért

►ni venĝos nin pro la ofendoj: megbosszuljuk magunkat a sérelmekért

2) *tr* megbosszul vmit

►li venĝis la ofendojn al sia eksa mastro: megbosszulta a sérelmeket egykori mesterén

►ni venĝis la morton de nia amiko al la murdinto: megbosszultuk barátunk halálát a gyilkoson

3) *ntr* bosszút áll vkin

►ne venĝu al senkulpuloj: ne állj bosszút ártatlanokon

►ni venĝos al la invadintoj: bosszút állunk a behatolókon

venĝo: bosszú

►ĉi-foje ni preterlasos la venĝon: ezúttal elhagyjuk a bosszút

►ĵuri sangan venĝon: véres bosszút esküszik

►li faris venĝon al sia najbaro: bosszút állt a szomszédján

►via ago krias por venĝo: tetted bosszúért kiált

venĝa: bosszúálló, bosszuló, bosszú

►venĝa kampanjo: *kat* bosszúhadjárat

venĝanto: bosszúálló

►ni ne vidu venĝantojn inter ni: ne lássunk bosszúállókat közöttünk

venĝema: bosszúvágyó

venĝemo: bosszúvágy

venĝavido: bosszúszomj

venĝobsedo: megszállott bosszúvágy

venĝmortigo, venĝomurdo: vérbosszú *szin* sangovenĝo

l.m. sangovenĝo

| **venial/a 1)** *kr* bocsánatos vö. mortinda, mortmerita

►veniala peko: bocsánatos bűn

2) *átv* megbocsátható, nem súlyos

►veniala eraro: elnézhető hiba

| **venk/i 1)** *tr* legyőz vkit

►Dobó venkis la turkojn ĉe Eger: Dobó legyőzte a törököket Egernél

►mi venkis lin en du bataloj: két ütközetben győztem le

►Napoleono estis venkita ĉe Vaterlo: Napóleont legyőzték

Waterloonál

►venkas ne forto, venkas la sorto^Z: *közm* a szerencsével nem lehet kontraktust kötni

►venki en konkurso: versenyen győz

►venkiton oni ne batas^Z: *közm* földön fekvőbe nem illő belerúgni

2) *tr* legyőz vmit

►venki malfacilaĵojn: nehézségeket legyőz

►li venkis sian lacecon: legyőzte fáradtságát

3) *tr* átv legyőz, legyűr

►ĉirkaŭ mateno lin venkis laceco: reggel felé legyűrte a fáradtság

►la vero ĉiam venkas: az igazság mindig győz

►lia scivolo venkis lian timon: kíváncsisága legyőzte félelmét

venko: győzelem

►grandaj sportaj venkoj: nagy sportgyőzelmek

►lavangeca venko: lavinaszerű győzelem

►oni devas elbatali la venkon: ki kell harcolni a győzelmet

►venko sur la batalkampoj kaj ĉe la intertraktadoj: győzelem a csatamezőn és a tárgyalásokon

venkigi: *tr* győzelemre visz

►la dioj venkigis lin: az istenek vitték győzelemre

►lia persistemo fine venkigis lin: kitartása végül győzelemre vitte

venkiĝi: *ntr* legyőzet, vereséget szenved

►nia teamo venkiĝis: csapatunk vereséget szenvedett

venkinto: *fn* győztes

►la venkinto estas nia teamo: a győztes a mi csapatunk

disvenki: *tr* győzelmesen szétver

►ni disvenkis la invadintan armeon: szétvertük a behatoló sereget

malvenki: *ntr* veszít, vereséget szenved

►ilia futbala teamo malvenkis kontraŭ ni: az ő futbalcsapatuk

veszített ellenünk

►la hungara armeo malvenkis ĉe Mohács: a magyar hadsereg

vereséget szenvedett Mohácsnál

malvenko: vereség, bukás

▶sporta kaj milia malvenko: sport- és katonai vereség

malvenka: vesztes

▶la malvenka armeo: a vesztes sereg

malvenkigo: **1)** legyőztetés

2) *sp* leléptetés

malvenkinto: *fn* vesztes

▶ankaŭ malvenkintoj devas esti: veszteseknek is kell lenniük

nevenkebla: legyőzhetetlen

venkobati: *tr* megver, tönkrever

▶la Ruĝa Armeo venkobatis la nazian armeon: a Vörös Hadsereg

tönkreverte a náci hadsereget

venkokanto: *zene* győzedelmi ének, diadalének

venkopreni: *tr kat* bevesz, elfoglal

▶venkopreni fortikigitan urbon: megerősített várost bevesz

venkosigno: győzelmi jelvény, trófea *szin* trofeo

l.m. egalvenko, etapvenko, finvenkismo, kurumvenkinto

| **vent/o 1)** *met* szél

▶bloveto de vento: szélfuvallat

▶konstanta kaj perioda vento: állandó és időszakos szél

▶milda vento: enyhe szél

▶nordeosta vento: északkeleti szél

▶posta vento: hátszél

▶sub la vento: szélárnyékban

▶suduesta vento: délnyugati szél

▶suna vento: *csill* napszél

▶vento leviĝis: szél támadt

▶veturi kun favora vento: kedvező széllel hajózik

2) *átv* szél

▶batati la venton^Z: szelet kapdos, szelet fontol

▶depreni la venton el liaj veloj: kiveszi a szelet a vitorlájából

▶kiu semas venton, rikoltos fulmotondron^Z: *közm* aki szelet vet, vihart arat

▶kiu vento vin alblovís?: mi szél hozott?

▶li kaptis nur venton: semmit fogott, a semmit ragadta meg

▶li scias, de kie blovas la vento: tudja, honnan fúj a szél

▶paroloj en la vento: pusztába kiáltott szó

3) *bibl* világtáj

▶al ĉiuj ventoj: minden égtáj felé

ventoj: *orv* szelek

▶lin turmentas ventoj: szelek gyötrik

venta: szél-, szeles

▶la malventa flanko de la ŝipo: a hajó szélcsendes oldala

▶la venta flanko de la ŝipo: a hajó széloldala

▶venta vetero: szeles időjárás

ventas: *ntr met* fúj a szél

ventadas: *ntr met* fújdogál a szél

ventaĵo: *átv* haszontalanság, hiábavalóság

▶ĉio tio estas vantaĵo kaj ventaĵo: mindez haszontalanság és hiábavalóság

ventego: *met* erős szél, szélvihar

▶neĝa ventego: hóvihar

ventega: erősen szeles, szélviharos

▶kun ventega rapideco: szélesebesen

▶ventega nokto: szélviharos éjjel

ventegas: *ntr met* viharos szél fúj

venten!: *hajó* széllel szembe!

venteto: *met* szellő

ventetas: *ntr met* szellő fúj, szellő lengedez

ventumi: **1)** *tr* legyez

▶li ventumis sin per sia ĉapelo: legyezte magát a kalapjával

2) *tr agr* <gabonát> szelel

▶sur la draŝejo oni ventumis tritikon: a szérűn búzát szeleltek

ventumilo: **1)** legyező

2) *agr* szórólapát

ventumaĵo: *agr* polyva, pelyva

alventa: *hajó* szél felőli

▶Alventaj Insuloj: *geo* Szélfelőli-szigetek

alvente, kontraŭvente: széllel szemben

▶alvente de la insulo ni pretervelis: a sziget széloldala mentén vitorláztunk el

▶li turnis la ŝipon alvente: széllel szembe fordította a hajót

disventiĝi: *ntr* <széllel> szétszóródik, széthullik

malventen!: *hajó* szélirányba!

senvento, senventeco: *met* szélcsend *szin* kalmo

subvente: szélirányban

▶ni ŝipis subvente: szélirányban hajóztunk

▶subvente de la insulo estis golfeto: a sziget szélvédett részén volt egy kis öböl

ventakviko: fengsuj *szin* fengŝuo

ventanima: szeles, meggondolatlan

ventbirdoj: *áll* vihardár-alakúak, vihardár-alkatúak,

csövesorrúak <Procellariformes>

ventblovata: széljárta

ventcirklo: szélrózsa, tájolórózsa

ventelektrejo: *vill* szélkerék

ventenergio: *fiz* szélenergia

ventharpo: *zene* eolhárf

ventindico: *met* szélindex

ventindikilo: *met* szélirányjelző

ventkamero, ventkesto: *zene* szélkamra <orgona>

ventkapa: szeles, hebehurgia, szeleburdi, kelekótya, szeleverdi

ventkapulo: hűbelebalázs, hebehurgia ember

ventlatiso: *agr* szélrács

ventmordita: szélcserezett

ventmotoro: *tech* szélmotor

ventmuelejo: *agr* szélmalom

ventnesto: *l.* fefasko

ventodirekto: szélirány

ventodirekte: szélirányban

ventoelektrejo: *vill ip* szélérőmű *szin* eolcentralo

ventoflago: szélkakas, szélzászló

ventoforto: *met hajó* szélerősség

ventogeneratoro: *vill* szélgenerátor, szélkerék

ventojako: *tex* széldzseki

ventokoko: szélkakas

ventomontrilo: *met* szélirányjelző

ventoposte: szélirányban, hátszéllel

ventopuŝo: *met* széllökés

ventorado: *tech* szélkerék

ventosako: **1)** *zene* szélzsák <duda>

2) *met* szélzsák

ventospico: *növ* nagy széltippa <Apera spica-venti>

ventosulketo: szélbarázda

ventotubo: *zene* szélcsatorna <orgona>

ventoturbino: *vill* szélturbina, szélkerék

ventoturno: *met* szélirányváltó

ventraliko: *hajó* alsó szegélyző

ventrapido: *met* szélesebesség

ventrezista: szél ellen védő, szélálló

ventŝirmilo: *jm* szélvédő *szin* glaco 2
 venttunelo: *tech* szélcsatorna
 ventumilforma: legyező alakú
 ventumkorbo: *agr* rosta
 ventummaŝino: *agr* gabonatisztító gép, rostagép, szelelőgép
l.m. dorsovento, kirlovento, largvento, turnovento, ventrozo

| **ventol/i** *tr* szellőztet

►ventoli ĉambron: szobát szellőztet

►ventoli tunelon: alagutat szellőztet

ventolado: szellőztetés

ventolejo: szellőzőnyílás

ventolilo: ventilátor, szellőzőberendezés

ventolkrado: szellőzőrács

ventolŝakto: szellőzőakna

| **ventoz/o** *tört* ventôse, szél hava *tört* <febr. 19–márc. 20.>

| **ventr/o 1)** *anat* has

►froti al si la ventron: a hasát vakarja

►kuŝi sur la ventro: hason fekszik

►liaj okuloj estas pli grandaj ol la ventro^Z: már csak a szeme kívánja

►mia ventro murmuras: korog a hasam

►supra ventro: gyomorszáj

►teni al si la ventron de ridego: a hasát fogja a nevetéstől

2) *anat* izomhas, venter

3) *átv* has<szerű tárgy>, kidudorodás

►ventro de kruĉo: kancsó hasa

►ventro de velo: a vitorla hasa

4) *fiz* hullámcsúcs

ventraĉo, ventrego: pocak

elventriĝo, disventriĝo: *orv* hasi sérv, abdominális hernia

subventro: *anat* alhas, hypogastrium *szin* hipogastro

ventrobendo, ventrozono: hevederszj

ventrodanco: hastánc

ventrodancistino: hastáncos

ventrofluo: *orv* hasmenés, diarrhoea *szin* diareo, lakso

ventrokiraso: *kat* csataköteny

ventroparoli: *ntr* hasbeszél

ventroparolisto: hasbeszélő

ventropoŝo: *áll* erszény

ventrosegilo: *tech* ácsfűrész

ventrozo: szélrózsa, tájolórozsa

l.m. dikventra, platventra, pufventra, rondventra, ŝvelventra

| **ventriklo** *anat* kamra, tasak, gyomrocs, ventriculus

►cerba ventriklo: agykamra, agygyomrocs, ventriculus cerebri

►dekstra ventriklo: jobb kamra, ventriculus dexter

►kora ventriklo: szívkamra, ventriculus cordis

►laringa ventriklo: gégetasak, ventriculus laryngis

►maldekstra ventriklo: bal kamra, ventriculus sinister

| **Venus/o 1)** *mit* Vénusz, Venus *szin* Venero

►la milosa Venuso: *műv* a milói Vénusz

2) *csill* Vénusz

3) *áll* vénuszkagyló <Venus>

venusbanejo: *l.* dipsako

venushararo: *l.* venushara adianto

venusmonto: *anat* szeméremdomb, mons veneris *szin* puba monto

venusspegulo: *l.* venusspegula leguzio

| **vepr/o** *növ* bozót

veprejo: *növ* bozótos, csalt, *fn* sűrű

senveprigi: *tr* bozótól megtisztít, bozótot irt

veprofajro: bozóttűz

| **veps/o** *fn* vepsze

vepsa: *mn* nyt vepsze <vep>

| **ver/o** igazság

►amiko estas kara, sed vero pli kara^Z: *közm* barátodért se tagadd az igazat

Platón a barátom, de még inkább az az igazság

►eĉ el sub la tero aperas la vero^Z: *közm* kibújik a szeg a zsákból

►jen estas la nuda vero: ez a kendőzetlen v. puszta igazság

►kio estas la vero?: mi az igazság?

►kiu diras la veron, havas suferon^Z: *közm* mondj igazat, betörök a fejed

►la tempo ĉiam malkaŝas la veron^Z: *közm* kideríti az idő az igazságot, idővel mindenre fény derül

►la vero ĉiam venkas: az igazság mindig győzedelmeskedik

►malsaĝulo kaj infano parolas la veron^Z: *közm* a bolond és a gyermek mondja meg az igazat

►mi diras al vi la puran veron: a tiszta igazságot mondom neked

►paroli la tutan kaj puran veron: az igazat és a színtiszta igazat mondja

►se diri la veron: igazat szólva

vera: 1) igaz <nem hamis>

►diru la veran, ne nur la realan: az igazat mondd, ne csak a valót

►ha, se tio estus vera!: ó, ha ez igaz volna!

►ne ĉiu raporto estas vera vorto^Z: *közm* nem mind igaz, ami hírlík

►vera amiko: igaz barát

►vera kiel vorto de profeto: igaz, mint a próféta szava

2) igazi, valóságos, valódi

►la vera Dio: a valóságos Isten

►tio estas la vera temo de nia interparolo: ez a beszélgetésünk igazi témája

►vera beno de Dio: valódi Isten áldása

►vera diamanto: igazi gyémánt

►vera opinio montriĝas en ebrio^Z: *közm* borban az igazság vere: 1) tényleg, valóban <a valóságnak megfelelően>

►li vere mortis: ő valóban meghalt

►mi vere gajnis la kvintrafan loterion: tényleg megnyertem az ötös találatot

►vere kaj fakte: ténylegesen és igazából

2) igazából <az igazságnak megfelelően>

►vere mi volis diri al vi, ke: igazából azt akartam mondani neked

3) igaz, megengedem <közbevetés>

►ni ne estas riĉaj, vere, sed ni ne devas malsati: igaz, nem vagyunk gazdagok, de nem kell éhezniünk

►vi diligente laboris, vere, sed ne atingis la deziratan nivelon: szorgalmasan dolgoztál, megengedem, de nem érted el a kívánt színvonalat

veraĵo: igaz v. valós dolog

►li diris nur veraĵojn: csak igaz dolgokat mondott

vereco: igazság, valódiság, vminek az igaz volta

►mi kontrolus la verecon de lia atesto: én ellenőrizném vallomásának igazságát

verema: igaz, igazságszerető *szin* verama

►li estis verema homo: igaz ember volt

verigi: 1) *tr* igazol, beigazol

►la tempo verigis lian konjekton: az idő beigazolta sejtését

2) *tr* mat kielégít

►verigi la ekvacion: kielégíti az egyenletet

veriĝi: *ntr* beigazolódik, igazzá válik

►veriĝis la vorto de la profeto: beigazolódt a próféta szava

verismo: *műv* verizmus

veristo: *műv* verista

duonvero, mezvero: fêligazság
 envere: valóban, tényleg<esen>
 malvera: hamis, valótlán
 ▶malvera aserto: valótlán állítás
 ▶malvera atesto: hamis tanúság, hamis tanúvallomás
 malveraĵo: valótlanság, hamisság
 neverŝajna: valószínűtlen
 verama: igaz, igazságszerető *ŝin* verema
 verdira: igazat mondó, igazmondó
 verdire: valójában, tulajdonképpen, igazat szólva
 verdirema: igazmondó természetű
 verdiremo: igazmondás
 verfidela: igazmondó, szavahihető, hiteles
 veroserĉanto: *fn* igazságkereső
 versigno: *l.* kriterio
 versimila: *l.* verŝajna
 verŝajna: valószínű *ŝin* versimila, probabla
 ▶la verŝajna kaŭzo de la akcidento: a baleset valószínű oka
 verŝajne: valószínűleg
 verŝajnigi: *tr* valószínűsít
 ▶la astronomoj verŝajnis la aperon de la kometo: a csillagászok valószínűsítették az üstökös megjelenését
 vertabelo: **1)** *mat* igazságtábla
2) *vill inf* igazságtáblázat
 vertordo: *pej* csúsztatás
 vervaloro: *mat* igazságérték
 ververe: isten bizony
l.m. vivovera
| Verakruc/o 1) *geo* Veracruz <város>
2) *geo pol* Veracruz <szövetségi állam> <MX>
| verand/o *ép* veranda
| veratr/o *növ* zászpa <Veratrum>
 ▶blanka veratro: fehér zászpa <V. album> *ŝin* blanka heleboro
 ▶nigra veratro: fekete zászpa <V. nigrum>
| verb/o *nyt* ige *ŝin* i-vorto
 ▶ad-verbo, iterativa verbo, ripeta verbo, verbo de ripeta aspekto: gyakorító ige
 ▶aktiva verbo: cselekvő ige, verbum activum
 ▶daŭra verbo, durativa verbo, verbo de daŭra aspekto: folyamatos ige
 ▶ek-verbo, inkoativa verbo, komenca verbo, verbo de komenca aspekto: kezdő ige
 ▶faktitiva verbo, ig-verbo, kaŭza verbo: műveltető ige *ŝin* faktitivo
 ▶fina verbo: határozott ige, személyragos ige, ragváltós ige, verbum finitum *ŝin* finitivo
 ▶imperfekta verbo: befejezetlen ige
 ▶konjugacii verbon: igét ragoz
 ▶mediala verbo: visszaható, mediális ige, középige
 ▶modala verbo: módbeli segédige
 ▶momenta verbo, verbo de momenta aspekto: mozzanatos ige
 ▶neregula verbo: szabálytalan <ragozású> ige
 ▶netransitiva verbo: tárgyatlan ige
 ▶pasiva verbo: szenvedő ige, passzív ige, verbum passivum
 ▶perfekta verbo: befejezett ige, verbo de fina aspekto
 ▶reciproka verbo: kölcsönös ige
 ▶refleksiva verbo: visszaható v. reflexív ige, verbum reflexivum
 ▶regula verbo: szabályos <ragozású> ige
 ▶transitiva verbo: tárgyas ige
 ▶verbo kun daŭro kaj rezulto: teljesítményige
 verbigi: *tr nyt* igésít, igévé alakít, igét képez

deverba: *nyt* igéből képzett, deverbális
 ▶deverba substantivo: igéből képzett főnév
 verbotempo: *nyt* igeidő *ŝin* tenso
 ▶kompleksa verbotempo: összetett igeidő
 ▶simpla verbotempo: egyszerű igeidő
 verbigi: *tr nyt* igévé alakít
 verbisto: *kr* verbita <szerzetes>
l.m. agverbo, helpverbo, i-verbo, rilatigverbo, statverbo
| verbask/o *növ* ökörfarkkóró <Verbascum>
| verben/o *növ* vasfű, verbéna <Verbena>
 ▶kanada verbeno: kanadai v. nagyvirágú vasfű, kanadai verbéna <V. canadensis>
 ▶oficina verbeno: orvosi vasfű, közönséges vasfű <V. officinalis>
 ▶verbenacoj: vasfűfélék, verbénafélék <Verbenaceae>
| verbesin/o *l.* verbezeno
| verbezen/o *növ* ürüvirág <Verbesina>
| verbit/o *kr* verbita
| Vercingetoriks/o *tört* Vercingetorix
| verd/a 1) zöld
 ▶ili sidiĝis al tablo kun verda tapiŝo: zöld asztalhoz ültek <tárgyalni>
 ▶la verda stelo de la esperantistoj: az eszperantisták zöld csillaga
 ▶verda kampo: zöld mező
 ▶verda trafiklumo: zöld közlekedési lámpa
 ▶verde farbita: zöldre festett
2) *átv* zöld, fiatal, éretlen
 ▶ankoraŭ verda maljunulo: még éretlen öregember
 ▶verda pruno: zöld v. éretlen szilva
3) *öko pol* zöld
 ▶verdaj movadoj: zöld mozgalmak
 verdo: zöld szín
 ▶la verdo estas la koloro de la espero: a zöld a remény színe
 verdi: *ntr* zöldell
 ▶la kampo verdas: zöldell a mező
 ▶la semaĵo jam verdas: a vetemény már zöldell
 verdaĵo: **1)** zöld holmi, zöld valami
 ▶malakita verdaĵo: *kém* malakitzöld
2) a „zöld”, növényzet
 ▶verdaĵo surkreskis la barilon: a zöld benőtte a kerítést
 verdec: zöldek
 verdejo: a „zöld”, természet
 ▶volonte li ripozis en la verdejo: szívesen pihent a zöldben
 verdeta: világoszöld, kissé zöld
 verdigi: *tr* zöldre fest, zöldre színez
 ▶la printempo verdigis mian ĝardenon: a tavasz zöldre festette a kertemet
 verdiĝi: *ntr* zöldül, kizöldül
 ▶la naturo verdiĝis: a természet kizöldült
 verdulo: **1)** *eo* eszperantista
2) *fn pol* zöldpárti
 Verdakabaj Insuloj: *l.* Kaboverdaj Insuloj
 verdeblua: türkiz <színű>, kékeszöld
 verdgreno: *gaszt* zöldgabona
 Verdpaco: *öko pol* Greenpeace
l.m. botelverda, celadonverdo, ĉiamverda
| verdigr/o 1) *kém* rézoxid, rézrozsda, patina, grünspan
2) *kém* bázisos rézacetát
 verdigra: patinás
 ▶la verdigraj turkaskoj de la preĝejo: a templom patinás toronysisakjai

| **verdikt/o 1)** *jog* ítélet

►duagrada verdikto: másodfokú ítélet

►eldiri la verdikton: kimondja az ítéletet

►popola verdikto: népi ítélet

►unuagrada verdikto: elsőfokú ítélet

2) *sp* ítélet

verdikti: *ntr jog* ítéel, ítéelkezik, ítéletet hoz, ítéletet mond

| **Verdun/o** *geo* Verdun

| **verg/o 1)** *növ* vessző

►salika vergo: fűzfavessző

2) pálcá, vessző <büntetés>

►kiu ŝparas sian vergon, tiu malamas sian filon: *bibl* aki kíméli botját, gyűlöli a fiát

►kondamni al vergoj sub punkolono: pellengéren való megcsapásra ítéel

►li meritis la vergon: megérdemelte a pálcát

►regali per vergo: jól megvesszőz

►vergo doloras, sed saĝon ellaboras^Z: *közm* aki a vesszőt kíméli, nem szereti a fiát

3) *ált* pálcá

►metala vergo: fémpálcá

►sorĉa vergo: varázspálcá

3) *átv* farok <hímvessző>

vergi: *tr* megvesszőz, <vesszővel> megcsap

►en lernejo nuntempe oni ne vergas: iskolában manapság nem vesszőznek

►vergi lin sur la ungoj: *isk* körmöst ad neki

vergado: vesszőzés, megvesszőzés

travergi: *tr* elnászpángol

vergodivenisto: varázsvesszős v. ingás kutató

vergofasko: vesszőnyaláb

l.m. fiŝvergo, kanvergo, mezurvergo, orvergo, platvergo, punvergo, taktovergo

| **Vergili/o 1)** *ir* <Publius> Vergilius <Maro>

2) Virgil <utónév>

| **verk/i** *tr műv tud* alkot, ír, költ

►verki novelon: novellát ír

►verki operon: operát komponál

►verki vortaron: szótárt ír

verko: **1)** *műv tud* alkotás, írás<mű>, mű

►epokfaraj verkoj: korszakalkotó művek

►la verko de Mozarto eksonis en la operejo: Mozart műve szólt meg az operában

►literatura verko: irodalmi mű

2) *átv* mű <vkinek a tette>

►tio estis via verko: ez a te műved volt

►verko de la malamiko: az ellenség műve

verkado: *műv tud* írás, alkotás

verkaro: vkinek a művei

►la verkaro de Kalocsay: Kalocsay művei

verketo: *műv tud* kisebb mű v. alkotás, művecske

verkilo: *fn inf* szövegszerkesztő

verkisto: *ir tud* szerző, alkotó, író *szin* aűtoro

►popolanisma verkisto: népi író

►urbanisma verkisto: urbánus író

verkistino: *ir tud* íróő

ĉefverko: *műv tud* vkinek a főműve

reverki: *tr műv tud* átír, újraír

reverkaĵo: *ir műv* átdolgozás

verkateliero: *ir* alkotói műhely

verkotasko: *isk* fogalmazás <feladat>

l.m. artverko, dramverkisto, dungverkisto, komediverkisto, muzikverko, romanverkisto, tragediverkisto, vivoverko

| **Verlen/o 1)** *ir* <Paul> Verlaine

2) *csill* Verlaine

| **verm/o 1)** *áll* féreg

►faruna vermo: lisztféreg, lisztkukac

►ĉiu havas sian vermon^Z: *közm* mindenkinek megvan a maga baja

2) *átv* féreg, rongyember

3) *tech* végtelen csavar

4) *inf* féreg, illegálisan behatoló program, worm

vermoj: **1)** *áll ex* férgek <Vermes>

2) bélférgek

antivermaĵo, kontraŭvermaĵo: *gysz* féreghajtó

vermicido: *agr* féregirtó

vermborita, vermotruita: féregrágtá, szűette

vermoherbo: *l.* ordinara tanaceto

vermosemo: *gysz* bélféregűző szer, semen contra

vermotruo: *áll* szűjárat

l.m. fadenvermoj, fromaĝvermo, ĝemelvermo, kordvermo,

librovermo, lumvermo, platvermoj, ringovermoj, rondvermoj,

suĉvermoj, tervermo, zonovermoj

| **vermiĉel/oj** *gaszt* cérnametélt, levestészta vő. spagetoj, nudeloj

| **vermifug/o 1)** *gysz* féreghajtó

2) *l.* ordinara tanaceto

| **vermiljon/o** cinóberszín, vermillon vő. karmezino, karmino, skarlaro

vermiljona: *mn* cinóberpiros, cinóbervörös <élénk világospiros>

| **vermis/o** *anat* kisagyféreg, vermis cerebelli

| **Vermland/o** *geo* Värmland

| **Vermont/o** *geo pol* Vermont <US>

| **vermut/o** *gaszt* vermut, űrmősbor *szin* absintvino

| **vernaci/o** *növ* türemlés, vernatio vő. estivacio

| **vernaliz/i** *tr agr* tavaszosít, jarovizál *szin* jarovizi

| **vernier/o** *tech* finombeállító, nóniusz

| **vernisaĝ/o** megnyitó <művészeti, múzeumi kiállítás>

| **verniso/o 1)** *kém tech* kence, firnisz, szintelen lakk

►alkohola verniso: szeszkenca

►linolea verniso: lenolajkenca

vernisi: *tr* kencéz, lakkoz

| **Veron/o** *geo* Verona

►la geamantoj de Verono: a veronai szeretők

| **veronal/o** *gysz* veronál

| **Veronez/o** *műv* <Paolo> Veronese

| **veronik/o** *növ* veronika <Veronica>

►arbara veroniko: hegyi veronika <V. montana>

►aŭstra veroniko: osztrák veronika, fogaslevelű veronika <V. austriaca>

►blanka veroniko: pajzsos veronika <V. scutellata>

►blua veroniko: vízi veronika, póléveronika <V. anagallis-aquatica>

►fadena veroniko: gypes veronika, szőnyegveronika <V. filiformis>

►florfolia veroniko: mezei veronika, ugari veronika <V. ar (V. praecox) vensis>

►frua veroniko: korai veronika

►glata veroniko: fényes v. városi veronika <V. polita>

►grandfolia veroniko: perzsa veronika <V. persica>

►hederfolia veroniko: borostyánlevelű veronika, repkényveronika <V. hederifolia>

►hela veroniko: orvosi veronika <V. officinalis>

►herbeja veroniko: ösztörűs veronika <V. chamaedrys>
 ►kampa veroniko: északi veronika <V. agrestis>
 ►kušanta veroniko: lecsepült veronika <V. prostrata>
 ►larĝfolia veroniko: gamadorveronika <V. austriaca teucrium>
 ►longakola veroniko: sovány veronika <V. dillenii>
 ►longfolia veroniko: hosszúlevelű veronika <V. longifolia>
 ►longhara veroniko: csomborlevelű veronika <V. acinifolia>
 ►mallarĝfolia veroniko: iszapveronika <V. anagalloides>
 ►malsekema veroniko: ártéri veronika, deréceveronika <V. beccabunga>
 ►manfolia veroniko: ujjaslevelű veronika <V. triphyllos>
 ►monta veroniko: havasi veronika <V. alpina>
 ►multfolia veroniko: vándorveronika <V. peregrina>
 ►piedhara veroniko: fénytelen veronika <V. opaca>
 ►printempa veroniko: tavaszi veronika <V. verna>
 ►ruĝa akvoveroniko: üstökös veronika <V. catenata>
 ►ruĝkola veroniko: cserjésedő veronika <V. fruticans>
 ►spika veroniko: macskafarkú veronika <V. spicata>
 ►timiana veroniko: kakukkveronika <V. serpyllifolia>
| Veronik/o Veronika <utónév>
| verotoksin/o *biol kém* verotoxin
| vers/o 1) *ir* verssor
 ►blankaj versoj: rímtelen sorok
 ►jamba verso: jambikus sor
 ►liberaj versoj: szabadverssorok
 ►societaj versoj: társasági rigmusok
2) bibl vers
 ►dua verso de la unua ĉapitro de la evangelio laŭ Mateo: Máté evangéliuma első fejezetének második verse
 versa: verses, versben írt
 ►versa rakonto: verses elbeszélés
 versi: *ntr* versel, verset ír
 versado: verselés
 ►laŭakcenta versado: hangsúlyos verselés
 versaĵo: vers, költemény *szin* poemo
 ►versaĵo en prozo: vers prózában
 verseto: versecske, rövid vers
 versigi: *tr* versbe szed
 ►versitiga prepoziciaro: versbe szedett elöljárók
 versisto: *fn* versíró, verselő
 versumi: *ntr* verselget
 priverisi: *tr ir* megversel, versbe önt
 versarto: *ir* versírás művészete
 versfarado: *ir* verselés
 ►akcentonombra versfarado: hangsúlyos verselés
 ►piednombra versfarado: időmértékes verselés
 ►silabonombra versfarado: szótagszámláló verselés
 triverso, kvarverso, okverso...: *ir* háromsoros, négy soros, nyolcsoros vers...
 versfaristo: *pej* versfaragó
 verspiedo: *ir* versláb
 verstekniko: *ir* verselési technika
| Versajl/o *geo* Versailles
| versal/o *knyv* nyomdai nagybetű, verzál, verzális
| versi/o 1) verzió, változat, szövegváltozat
 ►la korektita versio de la romano: a regény javított szövegváltozata
 ►la usona versio de la filmo: a film amerikai változata
 ►ni aŭskultu nun ankaŭ vian version: most hallgassuk meg a te verziódat is
2) inf verzió

►la nova versio de oficeja programaro: az irodai programcsomag új verziója
 ►presebla/printebla versio: nyomtatható változat
3) orv fordítás, versio <születendő megfordítása>
 versitena: *inf* változatfelügyelő
 ►versitena sistemo: *inf* változatfelügyelő rendszer
| versikl/o *bibl tud* vers <szövegegység>
| verst/o *geo* orosz mérföld, verszt <1067 m>
| verŝ/i 1) *tr* önt, tölt <folyadékot>
 ►verŝi vinon el botelo en glason: bort önt palackból pohárba
 ►verŝi vinon en likantan barelon: lyukas hordóba hordja a vizet
 ►verŝu ankoraŭ iom da kafo al mi: önts még egy kis kávé nekem
 ►verŝu fuelon en la benzinujon: tölts üzemanyagot a benzintartályba
 ►verŝu akvon al li: önts neki vizet
2) tr átv önt, ont, eláraszt
 ►ili verŝis nin per insultoj: sértéseket vagdaltak a fejünkhöz
 ►li verŝis sur min sian koleron: rajtam töltötte ki a bosszúját
 ►verŝi aeron al aero^Z: szelet fontol, szelet kapdos
 ►verŝi en formon: formába önt
 ►verŝi larmojn: könnyeket ont
 ►verŝi lumon sur ĝin: fénnel árasztja el
 ►verŝi oleon sur la ondojn: lecsillapítja a háborgó kedélyeket
 ►verŝi sangon: vért ont
 ►verŝi siajn favorojn sur lin: elárasztja kegyeivel
 verŝigi: *ntr* ömlik
 ►akvo verŝiĝis en la dronantan ŝipon: víz ömlött a süllyedő hajóba
 ►pluvo verŝiĝis senfine: ömlött vég nélkül az eső
 verŝisto: **1)** *tört* pohárnok
2) gaszt csapos, pultos, bárpincér
 Verŝisto: *csill* Vízüntő, Aquarius
 deverŝi: *tr* leönt vmiről
 ►deverŝu la oleon de la akva surfaco: öntsd le az olajat a víz felszínéről
 disverŝi: *tr* szétönt, szétlocsol
 ►li disverŝis benzinon kaj ekbruligis ĝin: benzint locsolt szét és meggyújtotta
 elverŝi: *tr* kiönt, kiont
 ►elverŝi la koron: *átv* kiönti a szívét
 ►elverŝi sangon: vért ont
 ►elverŝi sian amarecon: *átv* kifakad
 ►elverŝi sian koleron sur li^Z: kitölti rajta a haragját
 ►li elverŝis sian galon kontraŭ la novvenintoj: kígyót-békát kiáltott az újonnan jöttekre
 elverŝigi: *ntr* kiömlik, kifolyik
 enverŝi: *tr* beönt, beleönt, betölt
 ►enverŝu iom da akvo en mian vinon: tölts egy kis vizet a boromba
 priverŝi: *tr* megöntöz, eláztat
 ►li priverŝis la paston per iom da rumo: egy kis rummal öntözte meg a tésztát
 superverŝi: *tr* átv is elönt, eláraszt
 ►la reĝo estis superverŝita per petskriboj: a királyt elárasztották kérvényekkel
 ►la rivero superverŝis la malaltajn urbopartojn: a folyó elöntötte az alacsony városrészeket
 surverŝi: *tr* ráönt, leönt vmivel
 ►li surverŝis sin per malvarma akvo: hideg vízzel öntötte le magát
 transverŝi: *tr* áttölt, átönt
 ►ni transverŝis la vinon en botelojn: palackokba töltöttük át a bort
 verŝlumilo: fényszóró, reflektor
 verŝofero: *vall* italáldozat

veršoknabino: *gaszt* italoslány, csaposlány
 veršotablo: *gaszt* italpult
l.m. fandverši, oferverši, sangoveršo, sentelveršo, vinveršisto
| vert/o 1) *anat* fejtető, koponyatető, vertex cranii
 ▶de la verto ĝis la piedfingroj: tetőtől talpig
2) *átv* tető, csúcs
 ▶verto de monto: hegytető
 vertkalva: tonzúrás
 ▶vertkalvaj monaĥoj: tonzúrás barátok
 vertkalvo: **1)** tonzúra, pilis
2) kopasz fejtető
 vertharoj: forgó <haj>
 vertoĉapo: **1)** *kr* pileolus
2) *mat* gömbsüveg
 vertobalko: *ép* torokgerenda
| vertag/o *áll* borzeb, tacsókó, dakszli *szin* melhundo
| vertebr/o *anat* csigolya, vertebra
 ▶dua nuka vertebro: *l.* aksiso
 ▶kokciga vertebro: farokcsigolya
 ▶kola vertebro: nyakcsigolya, vertebra cervicalis
 ▶lumba vertebro: ágyékcsgigolya, vertebra lumbalis
 ▶prominenta vertebro: hetedik nyaki csigolya, vertebra prominens
 ▶ripa vertebro: bordacsigolya, costa vertebralis
 ▶sakraj vertebro: keresztcsonti csigolyák, vertebrae sacrales
 ▶toraka vertebro: hátcsigolya, vertebra thoracicae
 vertebraro: *anat* gerinc, hátgerinc, spina *szin* spino
 vertebruloj: *áll* gerincesek <Vertebrata>
 intervertebra: *anat* csigolyaközi, csigolyák közötti, intervertebralis
 ▶intervertebraj diskoj: csigolyaközi porckorongok, disci
 intervertebrales
 senvertebruloj: *áll* gerinctelenek <Evertebrata>
l.m. vostovertebro
| vertic/o *mat* csúcs
 ▶vertico de angulo: szög csúcса
 ▶vertico de grafeo: gráf csúcса
 ▶vertico de konuso: kúp csúcса
 ▶vertico de plurlatero: sokszög csúcса
 verticangulo: *mat* csúcsszög
| verticil/o *növ* levélörv, verticillus
 verticila, verticilaranga: *növ* örvös, örvös elrendezésű, verticillaris
 pseŭdoverticilo, ŝajnverticilo: *növ* álörv, pseudoveriticillus
| verticili/o *növ* verticillium <Verticillium> *szin* verticilsimo
| vertig/o *áll* orv kergekór, coenurosis
| vertiĝ/o *orv* szédülés *szin* kapturono
 vertiĝi: *ntr* szédül
 vertiĝiga: szédítő
 ▶vertiĝiga profundo: szédítő mélység
| vertikál/a függőleges
 ▶vertikala ekarto: *kat* függőleges eltérés
 ▶vertikala rekto: *mat* függőleges <egyen>
 vertikalo: **1)** függőleges vonal
2) oszlop <táblázat>
 ▶vertikalo de matrico: mátrix oszlopa
 ▶vertikalo de tabelo: táblázat oszlopa
3) *csill* magassági kör
4) *knyv* függőleges vonás <|>
 vertikaleco: függőlegesség
 vertikalo: *ép* függőön *szin* lodo 3
| vertrag/o *l.* leporhundo, levrelo
| veruga/o *orv* eper szemölcs, eperkinövés

| veruk/o 1) *orv* szemölcs, bibircsók, verruca
2) *növ* szemölcs, bibircs, verruca
 verukozo: *növ* burgonyavarasodás
 verukherbo: *l.* kelidonio
| verumontan/o *anat* ondódomb, colliculus seminalis
 verumontanito: *orv* ondódombgyulladás
| verv/o hév, lendület, tűz
 ▶polemiki kun verovo: hevesen vitázik
 verva: heves, tüzes, energikus, lendületes
 senverva: enervált, lankadt, apatikus
| vesel/o *hajó* tengeri hajó
 veselkapitano: *hajó* sorhajókapitány
 veselleŭtenanto: *hajó* sorhajóhadnagy
| vesp/o *áll* darázs <Vespa>
 ▶araneomortiga vespo: lopódarázs <Sceliphron destillatorius>
 ▶arbovespo: fadarázs <Sirex>
 ▶beka vespo: csőrösdarázs <Bembix>
 ▶betulvespo: hosszúnyakú nyírfadarázs <Xiphidria camelus>
 ▶ĉevalvespo: lódarázs <V. crabro>
 ▶cindrogriza vojvespo: hamuszínű útonálló <Pompilius plumbeus>
 ▶fajroruĝa krisidvespo: tűzvörös fémdarázs <Crysis ignita>
 ▶flava tremolovespo: hatalmas buzogánydarázs, hatalmas buzogányos, sárga buzogányos <Cimbex lutea>
 ▶mallarĝventra kaŝvespo: dárдахordozó fürkész <Gasteruption>
 ▶mallongkapa metalvespo: rövidfejű fémfürkész <Discodes aeneus>
 ▶monta folio-segilvespo: hegyi levéldarázs <Tenthredo velax>
 ▶nigra betulvespo: fekete buzogányos <Cimbex femorata>
 ▶nimfovespo: padlódarázs <Polistes nimpha>
 ▶pina segilvespo: fésűs fenyődarázs <Diprion pini>
 ▶pomovespo: almadarázs <Hopllocampa>
 ▶ruĝokula ora kaŝvespo: pirosszemű petefürkész <Trichogramma evanescens>
 ▶sesmakula skolivespo: négyfoltos törősdarázs <Scolia sexmaculata quadripunctata>
 ▶flavringa betulvespo: sárgagyűrűs fadarázs <Tremex fuscicornis>
 ▶franca vespo: franciadarázs <Polistes gallicus>
 ▶fulga krisidvespo: kéksávós fémdarázs <Chrysis fulgida>
 ▶gajlovespoj: gubacsdarazsak <Cynipinae>
 ▶germana vespo: németdarázs <Paravespula germanica>
 ▶giganta pina kaŝvespo: óriás fenyőfürkész <Rhyssa persuasoria>
 ▶giganta pinvespo: óriás fenyődarázs <Uroceros gigas>
 ▶giganta skolivespo: óriás törősdarázs <Megascolia flavifrons haemorrhoidalis>
 ▶grosfolio-segilvespo: köszméte-levéldarázs <Nematus ribesii>
 ▶infanteria vojvespo: közönséges útonálló <Anoplius viaticus>
 ▶kampara kotovespo: mezei simadarázs <Mellinus arvensis>
 ▶komuna sablovespo: homoki hernyóölő <Ammophila sabulosa>
 ▶rabovespo: *l.* sfego
 ▶ruĝa vespo: pirosfoltos darázs <Paravespula rufa>
 ▶sesmakula skolivespo: négyfoltos törősdarázs <Scolia sexmaculata quadripunctata>
 ▶skoliovespo: törősdarázs <Scolia>
 ▶tridenta krisidvespo: háromfogú fémdarázs <Chrysis cyanea>
 ▶verda folio-segilvespo: zöld levéldarázs <Rhogogaster viridis>
 ▶vulgara vespo: kecskedarázs <Paravespula vulgaris>
 ▶vespedoj: társasdarázsfélék, redősszárnyú darazsak <Paravespula rufa> *szin* faldovespoj
 ▶arbovespoj: fadarazsak <Siricidae>
 ▶enterigovespoj: *l.* sfegedoj
 ▶faldovespoj: *l.* vespedoj

- fosovespoj: *l.* sfegedoj <Sphegidae>
- globetvespoj: gömbdarazsak <Eumenes>
- kašvespoj: fürkészszerűek, fürkészalkatúak <Ichneumonoidae>
- kotovespoj: simadarazsak <Mellinae>
- kribrovespoj: szitászdarazsak <Crabro>
- plantovoraj vespoj: növényevő darazsak <Symphyta>
- serpaj kašvespoj: sarlósfürkészek <Ophion>
- skolivespedoj: törös darazsak <Scoliidae>

vespujo: *áll* darázs-fészek *szin* vesponesto
vesponesto: *áll* darázs-fészek *szin* vespujo
vespotalio: darázsderék

| **Vespazian/o** *tört* Vespasianus

| **vesper/o** *fn* este

- antaŭ vespero ne estu fier^z: *közm* nyugtával dicsérd a napot
- aŭtora vespero: szerzői est
- bonan vesperon!: jó estét!
- ĉirkaŭ la vespero ni alvenis: este körül érkezünk
- dum la vespero de sia vivo li komencis verki: élete alkonyán kezdett alkotni

► Sankta Vespero: *kr* szenteste

2) estély

► dum vespero ĉe la grafo mi konatiĝis kun ŝi: a grófnál egy estélyen ismerkedtem meg vele <nővel>

► interkonatiĝa vespero: ismerkedési est

► li ne donas vesperojn: soha nem ad estélyeket

vespera: esti

► vespera kanto: esti dal

► vespera preĝo: esti ima

vespere: *hsz* este

► laŭdu tagon nur vesper^z: *közm* nyugtával dicsérd a napot

► venu al mi hodiaŭ vespere: gyere el hozzám ma este

vesperas: *ntr* este van

► matenas, vesperas kaj tago malaperas^z: *közm* telik az idő, múlik az esztendő

vesperiĝas: *ntr* esteledik

antaŭvespero: 1) kora est

2) előest

► antaŭvespero de Ĉiuj Sanktuloj: *kr* mindenszentek előestéje

ĉiuvespere: esténként, minden este

vesperfesteno: esti mulatság

vesperkrepusko: esti szürkület

vesperkunveno: estély

► doni vesperkunvenon: estélyt ad

vesperlaŭdo: *kr* vesperás, vecsernye, vesperae *szin* vespro

vesperlernejo: *isk* esti iskola

vespermanĝi: *tr* vacsorázik

vespermanĝo: vacsora

vespermanĝejo: 1) vacsorázóhely

2) *bibl* utolsó vacsora terme

vespermeso: *kr* esti mise

vesperuĝo: alkonypír

vesperskipo: *ip* délutáni műszak

vesperskipano: *fn ip* délutáni műszakos, délutános <dolgozó>

vesperstelo: *csill* esthajnalcsillag

l.m. amuzvespero, artvespero, dancvespero, debatvespero,

filmvespero, fruvespere, kantvespero, klubvespero, rokvespero

| **vespert/o** 1) *áll* denevér

2) *l.* vespertiliono

| **vespertilion/o** *áll* simaorrú denevér <Vespertilio>

► vespertilionidoj: simaorrú denevérek <Vespertilionidae>

| **vespr/o** *kr* vesperás, vecsernye, vesperae <előírt papi zsoltosma> *szin* vesperlaŭdo

| **vest/o** 1) ruha, öltözet, öltözék, ruházat

► eliri en civila vesto: civil ruhában megy ki

► kudrigi dupecan veston: kétrészes ruhát varrat

► la gimnasta vesto estas deviga: kötelező a tornaruha

► la pluma vesto de birdo: *átv* madár tollruházata

► li metis sur sin sian plej bonan veston: a legjobb ruháját vette fel

► makulita kaj disŝirita vesto: pecsétes és szakadt ruha

► ŝanĝi veston: ruhát vált v. cserél

► ŝi ŝatas gainajn vestojn: testhezálló ruhákat szeret

► surhavi ĉifonan veston: rongyos ruha van rajta

► surhavi funebran veston: gyászruhát visel

► unua atesto estas la vesto^z: *közm* ruha teszi az embert

► valora ne la vesto, sed la enesto^z: *közm* nem a ruha teszi az embert

► vesto de moda fasono: divatos szabású ruha

► vesto homon prezentas^z: *közm* ruha teszi az embert

2) *átv* külső

vesti: 1) *tr* öltöztet, felöltöztet

► la patrino vestis la infanon: az anya felöltöztette a gyereket

► li ne vestis sian kapon: nem takarta be a fejét, nem vett fejfedőt

► li vestis sin en nigro: feketébe öltözött

► mi vestis min per ledaj gantoj: bőrkesztyűt húztam fel

► mi vestos min per mia plej bela jupo: a legszebb szoknyámat

veszem fel

► mia edzino vestas sin ŝike: a feleségem divatosan öltözködik

► ni estis ĉiuj feste vestitaj: minden ünneplőbe voltunk öltözve

► vestita kiel Eva antaŭ la falo^z: anyaszült meztelen

2) *tr* *átv* ruház, öltöztet

► la armeo kontentige vestas la soldatojn: a hadsereg kielgítően

ruházza a katonákat

► la printempo vestis verde la arbaron: a tavasz zöldbe öltöztette az erdőt

► mi ne plu volas vesti miajn plenkreskajn infanojn: már nem akarom ruházni felnőtt gyermekeimet

vestaĉo: rongy, ócska ruha

► mi ne surmetos ĉi tiun vestaĉon: nem veszem fel ezt a rongyot

vestado: öltöztetés, öltözködés

► la vestado de la reĝo estas mia ofico: a király öltöztetése az én hivatalom

► lia edzino multe elspezas por sia vestado: felesége sokat költ az öltözködésére

vestaĵo: ruhadarab *szin* vestopeco

vestaro: ruházat, ruhatár <ruhakészlet>

► mia vestaro ne estas tro riĉa: a ruhatáram nem túl gazdag

vestejo: ruhatár, ruhamegőrző

► li lasis sian mantelon en la vestejo de la restoracio: kabátját az étterem ruhatárában hagyta

► ni pruntis kostumojn el la vestejo de la filmfabriko: a filmgyár ruhatárából kölcsönöztünk ruhát

vestiĝi: *ntr* felöltözik, öltözködik

► li pente vestiĝis per sakaĵo: vezeklésképpen zsákruhába öltözött

► ŝi vestiĝas laŭ la plej nova modo: <nő> a legújabb divat szerint öltözködik

vestiĝo: felöltözés, öltözködés

alivesti sin: vminek öltözik, álöltözetet vesz fel

► li alivestis sin kiel virino: nőnek öltözött

► por la maskobalo mi alivestos min almozulo: az álarcosbálon koldusnak öltözöm

alivesto: álöltözet, maskara

alivestismo: *pszi* tranzvesztizmus

alivestito: *pszi* tranzvesztita

malvesti: *tr* levetköztet *szin* senvestigi

►la ĉesulino malvestis sin nuda: az utcalány csupaszra vetköztött

►Petro malvestis la knabinon: Péter levetköztette a lányt

revesti: *tr* újraöltöztet

►poste mi revestos min: utána majd újraöltözöm

senvestigi: *tr* levetköztet *szin* malvesti

►li senvestigis sin por bano: fürdéshez levetköztött

►senvestigu la infanon: vetköztesd le a gyereket

subvesto: fehérnemű, alsóruha

supervesto: felöltő, felsőkabát, köpeny

transvesti: *tr* átöltöztet

►ni transvestu nin unue: először öltözzünk át

vestajkesto: ruhásláda

vestarko: vállfa

vesthoko: ruhaakasztó

vesthokaro: ruhafogas

vestmaniero: öltözködésmód

vestmaski: *tr* álruhába öltöztet *szin* maskovesti

vestobrokantejo: használsruhabolt, turkáló

vestobroso: ruhakefe

vestoĉelo: öltözőfülke

vestofosejo: *fn* turkáló, használsruhabolt *szin* vestobrokantejo

vestokorbo: ruháskosár

vestopeco: ruhadarab *szin* vestaĵo

vestorako: álló ruhafogas

vestoŝanĝejo: öltöző

vestoŝranko: ruhásszekrény, öltözőszekrény

vestotenejo: ruharaktár

vestpendilo: ruhaakasztó

l.m. banvesto, dormovesto, kapvesto, kaŝvesto, laborvesto, litvesto,

ludvesto, maskovesti, mesvesto, militvesto, modvesto, neĝvesto,

novevesti, ordenvesto, piedvesto, plumpvesta, rajdvesto, rampvesto,

ripozvesto, sportvesto, streĉvesto, ŝirmvesto, ŝtormovesto, talivesto,

trejvesto

| **Vest/o** *mit* Vesta

| **vestal/o** **1)** *vall* Vesta-szűz

2) *átv* tiszta <erkölcsös> nő, szűzies nő

| **Vestfali/o** *geo* tört Vesztfália

Nordrejn-Vestfalia: *geo* *pol* Észak-Rajna-Vesztfália <DE>

| **vestibl/o** **1)** *ép* előcsarnok, pitvar

►vestiblo de la infero: *vall* a pokol tornáca

2) *anat* előcsarnok, pitvar, tornác, vestibulum

►labirinta vestiblo: labirintus-előcsarnok, vestibulum labyrinthi

►vagina vestiblo: hüvelytornác, vestibulum vaginae

| **vestig/o** **1)** *ép* maradvány, rom, építészeti emlék

►vestigoj de antikva templo: egy ókori templom maradványai

►vestigoj de la antikva civilizo: az ókori civilizáció nyomai

2) *biol* maradvány, csökevény, vestigium

►vestiĝo de brankoj: kopoltyúcsökevény

►vestiĝo de vaginala proceso: Nuck-csatorna, vestigium processus vaginalis

| **Vestminstr/o** *geo* Westminster

►la Vestminstra Palaco: a Westminster-palota

| **Vestrogoti/o** *geo* Västergötland

| **veŝt/o** *tex* mellény

►trikota veŝto: kötött mellény

| **vet/i** *tr* fogad vmiben

►ĉu ni vetu pri la hundo?: fogadjunk a kutyára?

►ili vetas je grandaj sumoj: nagy összegekben fogadnak

►mi vetas cent mil forintojn por la ĉevalo Tulipo: százezer forintot teszek a Tulipán lóra

►mi vetas mian kapon, ke: a fejemet teszem rá, hogy

►mi vetos kun vi je dekmil forintoj, ke: fogadok veled tízezer forintban, hogy

►ni vetis ne kontraŭ, sed por vi: nem ellened, hanem rád fogadtunk

►veti dek kontraŭ unu: tíz az egy ellenében fogad

veto: **1)** fogadás

►gajni, perdi la veton: megnyeri, elveszíti a fogadást

►per kio la veto?: miben fogadunk?

►veto je granda sumo: nagy összegű fogadás

2) <fogadási> tét *szin* vetaĵo

vete: **1)** fogadva, fogadáson

►vete mi gajnis du mil forintojn: fogadáson nyertem kétezer forintot

2) versenyezve, versengve

►la hundoj vete kuris por la kolbaso: a kutyák versengve futottak a kolbászáért

vetaĵo: <fogadási> tét

vetanto: *fn* fogadó

►ludis multaj vetantoj en la loterio: sok fogadó játszott a lottón

priveti: *tr* vmire <n> fogad, vmit megtesz

►en la tria kuro privetu Vaglumon: a harmadik futamban tedd meg Lidércet

►privetu ĉi tiujn numerojn en la loterio: tedd meg ezeket a számokat a lottón

vetarmado: *kat* *pol* fegyverkezési verseny

vetaŭtomato: játékautomata

vetbatali: *ntr* <tétért> versenyez, vetélkedik, verseng

vetbatalo: *sp* tétmérkőzés, vetélkedés, verseny

vetbiciklado: *sp* kerékpárverseny

vetkura: *sp* versenyfutó

►vetkura aŭto: versenyautó

►vetkuraj atletoj: versenyfutó atléták

►vetkuraj ĉevaloj: versenylovak

vetkuri: *ntr* *sp* versenyt fut

vetkuristo: *sp* versenyfutó

vetkuro: *sp* versenyfutás, futóverseny

►vetkuro en sako: zsákfutás, zsákban futás

vetlibro: fogadási napló

vetnegocisto, vetperisto: bukméker, könyves

vetoficejo: fogadóiroda

vetremado: *sp* evezősverseny, csónakverseny, regatta *szin*

remkonkurso

vetriski: *tr* <fogadáson> feltesz

►mi vetriskas mian domon kontraŭ miliono da forintoj: felteszem a házamat egy millió forint ellenében

vetveturi: *ntr* *sp* kocsiversenyez, autóversenyez

| **veter/o** *met* időjárás

►en pluva, venta vetero ni ekiris: esős, szeles időben indultunk

►kia vetero estos?: milyen idő lesz?

►kota vetero: sáros idő

►malseka vetero: nedves idő

►post vetero malbela lumas suno plej bela^z: közm borúra derű jön

veteristo: *met* időjárás-előrejelző, meteorológus *szin* meteorologo

veteraŭguristo: időjós

veteraviadilo: *met* *rep* meteorológiai repülőgép

veterdetruigi: *ntr* elrozsdásodik, elmálllik

veterinformoj: időjárás-jelentés

vetermapo: *met* *geo* időjárástérkép

veterprognozo: *met* időjárás-előrejelzés
veterprognozilo: *met* időjárás-előrejelző készülék
veterprognozisto: *fn met* időjárás-előrejelző, meteorológus
vetersentema: *orv* időjárás-változásra érzékeny, időjárás-érzékeny
vetersituacio: *met* időjárási helyzet
veterŝanĝiĝo: időjárás-változás, időváltozás
l.m. degelvetero
| **veteran/o 1)** *tört* veterán
2) *kat* kiszolgált katona, veterán
3) *átv* veterán
▶ *esperantistoj* veteranoj: veterán esperantisták
| **veterinar/o** *áll orv* állatorvos *ŝin* bestkuracisto
veterinara: *áll orv* állatorvosi
▶ *veterinara ĉevalo*: *átv* állatorvosi ló
| **veto/o** *pol jog* vétó
▶ *absoluta vetoo*: abszolút vétó
▶ *prezidenta vetoo*: elnöki vétó
▶ *prokrasta vetoo*: halasztó hatályú vétó
vetoj: *tr pol jog* megvétóz
▶ *la prezidanto vetois la leĝon*: az elnök megvétózta a törvényt
vetorajto: *pol jog* vétójog
▶ *li validigis sian vetorajton*: élt a vétójogával
| **vetur/i 1)** *ntr* utazik, <járművel> megy
▶ *kiu bone ŝmiras, bone veturas*^Z: *közm* a kerék is jobban forog, ha kenik
▶ *mi veturos per mia aŭto*: a kocsimmal megyek
▶ *per la buso je la naŭa mi veturos*: a kilences <kilenc órai> busszal megyek
▶ *veturi per akvo*: vízen utazik
▶ *veturi per kaleŝo*: hintóval megy
▶ *veturi sur sia paro da kruroj*^Z: az apostolok lován megy, lábbusszal megy
2) *ntr* <jármű> megy
▶ *li falis sub la tie veturanta fiakron*: az arra haladó fiáker alá esett
▶ *mia trajno veturos tra Budapeŝto*: a vonatom átmegy Budapesten
veturo: út <utazás>
▶ *la veturo al Parizo estas nuligita*: a párizsi utat törölték
▶ *unu veturo kosta dek eŭrojn*: egy út tíz euróba kerül
▶ *veturo tien kaj reen*: oda- és visszaút
veturado: utazás
▶ *la veturado al Parizo daŭras dek horojn*: Párizsba az utazás tíz órát vesz igénybe
veturebla: <járművel> járható
▶ *la landvojoj ĉi-sezone ne estas vetureblaj*: az országutak ebben az évszakban nem járhatók
veturanto: utas, utazó
veturejo: *közl* kocsit, úttest *ŝin* veturvojo
▶ *algaraga veturejo*: *közl* kocsibehajtó *ŝin* algaragejo
veturigi: **1)** *tr* szállít, <járművön> visz, fuvaroz
▶ *kaleŝo veturigas nin en la urbocentron*: hintó vitt bennünket a városközpontba
▶ *per ĉaroj oni veturigas la municion*: szekereken fuvarozták a lőszert
2) *tr* <járművet> vezet
▶ *veturigi aŭton*: autót vezet
veturigisto: kocsis, hajtó
veturilo: *jm* jármű
▶ *aerplita veturilo*: légpárnás jármű
▶ *akvaj kaj teraj veturiloj*: vízi és földi járművek
▶ *amfibia veturilo*: *jm* kételtű jármű
▶ *aŭtotransporta veturilo*: autószállító jármű

▶ *ni uzis diversajn veturilojn*: különböző járműveket vettünk igénybe
veturilaro: *közl* járműpark, járműállomány *ŝin* aŭtofloto
alveturi: *ntr* <járművel> megérkezik, ideutazik, odaautazik
▶ *la buso alveturis en la celstacio kun malfruo*: a busz késéssel érkezett meg a célállomásra
▶ *la komisiono alveturis, por kontroli surloke la situacion*: a bizottság odaautazott, hogy a helyszínen ellenőrizze a helyzetet
▶ *mi alveturis, por vidi vin*: ideutaztam, hogy lássalak
▶ *ni alveturis per trajno en Budapeŝto je la sesa*: hatkor érkezttünk vonattal Budapestre
alveturo: ideutazás, odaautazás, érkezés
▶ *alveturo de trajnoj*: vonatok érkezése
▶ *lia alveturo atendeblas por la oka*: megérkezése nyolcra várható
ĉirkaŭveturi: *tr* körbeutazik, <járművel> megkerül
▶ *la kamionoj ĉirkaŭveturas la urbocentron*: a kamionok megkerülik a városmagot
▶ *li ĉirkaŭveturis la vilaĝon*: megkerülte a falut
ekveturi: *tr* elindul <jármű, ember járművel>
ekveturo: indulás <járművel>
▶ *ekveturo de trajnoj*: vonatok indulása
▶ *mi ne plu volas prokrasti mian ekveturon*: nem akarom tovább halasztani az indulásomat
elveturi: **1)** *ntr* kiutazik
▶ *ĵaŭde ni elveturis el la urbo*: csütörtökön utaztunk ki a városból
2) *ntr* kijár, kihajt <járművel>
▶ *atentu, ĉi tie aŭtoj elveturas!*: figyelem, itt autók járnak ki
▶ *la eksprestrajno elveturis el la stacio*: az expressz kihúzott az állomásról
elveturo: **1)** kiutazás
2) kihajtás <járművel>
enveturi: **1)** *ntr* beutazik
▶ *sen vizo estas malpermesite enveturi*: vízum nélkül tilos beutazni
2) *ntr* <jármű> bejár, behajt
▶ *enveturi malpermesite!*: behajtani tilos!
▶ *la kaleŝo enveturis en la korton*: a hintó bejárt az udvarra
▶ *la varotrajno enveturis en la stacidomon*: a tehervonat behúzott az állomásra
enveturanto: **1)** *fn* beutazó
2) *fn* bentülő <utas>
enveturo: **1)** beutazás
2) behajtás <járművel>
enveturejo: kocsibehajtó
forveturi: *ntr* elutazik
▶ *forveturis azenido kaj revenis azeno*^Z: tinóból ökör lett
▶ *li forveturis por du monatoj*: két hónapra elutazott
kunveturi: *ntr* együtt utazik
▶ *multaj eksterlandanoj kunveturis en nia trajno*: sok külföldi utazott velünk a vonaton
kunveturanto: **1)** útitárs
2) *átv pol* társutas
postveturi: *tr* vki v. vmi után utazik
▶ *la trupoj postveturis la municitrajnon*: a csapatok a lőszervonat után mentek
▶ *se mi havos tempon, mi postveturos vin per la sekva trajno*: ha lesz időm, utánad megyek a következő vonattal
pluveturi: *ntr* továbbutazik
postveturilo: *fn jm* utánfutó, pótkocsi *ŝin* remorko
preterveturi: *tr közl* <járművel> megelőz
▶ *ni preterveturis maljunan Trabanton*: megelőztünk egy öreg Trabantot

reveturi: *ntr* visszautazik

►post semajno mi reveturos: egy hét múlva utazom vissza
reveturo: visszautazás, visszaút

retroveturi: *ntr* tolat

surveturi: **1)** *tr* <járművel> rájár, feljár

►bonvolu surveturi la pesilon: járjon rá kérem a mérlegre

►surveturi la pramon: feljár a kompra

2) *tr* elüt, elgázol <járművel>

►la aŭto surveturis katon: a kocsi elütött egy macskát

traveturi: **1)** *tr* átutazik, áthajt vmin

►li traveturis duonan Eŭropon: átutazta fél Európát

►traveturante nian urbon vizitu nin: városunkon átutazóban látogasson meg

2) *tr* végighajt vhol

►unue traveturu la rektan etapon de la vojo: először menjen végig az út egyenes szakaszán

traveturanto: *fn* átutazó

transveturi: **1)** *tr* <járművel> átmegy, túlmegy vmin <n>

►la kamiono transveturis la celstacion: a kamion túlment a célállomáson

►la trajno transveturis al li ambaŭ piedojn: a vonat átmegy mindkét lábán

2) *tr* vmin túlra utazik v. megy

►ni transveturos la monton: a hegyen túlra utazunk

►transveturinte la urbon ni haltos: miután átutaztunk a városon, megállunk

ekveturkajo: **1)** *vsút* indulási peron

2) *hajó* indulási rakpart

veturbileto: menetjegy

►fervoja veturbileto: *vsút* vasúti menetjegy

veturdomo: *jm* lakókocsi

veturfotado: *film* kocsizás, fahrt

veturilindustrio: *ip* járműipar

veturilkriko: *fn* *tech* kocsiemelő

veturpordo: nagykapu, kocsibejáró

veturilpramo: *hajó* kocsikomp, járműkomp

veturkodo: *közl* jog KRESZ, A közúti közlekedés szabályai

veturmalsano: *orv* mozgásbetegség, kinetosis *szin* kinezopatio

veturprezo, veturtarifo: *közl* viteldíj, menetdíj

veturtempo: menetidő, utazási idő

veturvojo: *közl* kociút, úttest

►dukoridora veturvojo: kétsávos úttest

l.m. aerveturado, akvoveturilo, akvumveturilo, aŭtoveturado, boatveturi, busveturado, ĉarveturi, ĉelveturilo, ĉerkoveturilo, ĉevalveturilo, domveturilo, fojnveturilo, garbveturilo, glitveturilo, kaŝveturanto, kirasveturilo, kurierveturilo, loĝveturilo, marveturanto, mortveturi, motorveturilo, municiveturilo, naĝveturilo, petveturi, poŝtveturilo, radveturilo, raŭpveturilo, spacveturilo, ŝarĝveturilo, ŝipveturi, trakveturilo, trenveturilo, velveturi, vetveturi

| **vezani/o** *pszi* elmebaj, téboly, örültség

| **Vezer/o** *geo* Weser <folyó>

| **vezik/o** **1)** *anat* hólyag, vesica

2) *anat* húgyhólyag *szin* urinveziko

3) buborék

4) *knvyv* szövegbuborék

►vezikoj en bildstrio: szövegbuborékok képregényben

veziketo: **1)** *anat* hólyagocska, hólyagcsa, vesicula

2) *orv* víz hólyag *szin* blazo

3) *tech* léghólyagocska

►veziketoj sur farbita surfaco: hólyagok festett felületen vezikiga: *orv* hólyaghúzó

►vezikiga gaso: *kat* hólyaghúzó gáz

vezikiĝi: *ntr* felhólyagosodik

vezikarbusto: *l.* kolueto

vezikfenestro: *ép* hólyagablak

vezikplastro: *gysz* hólyaghúzó flastrom

l.m. aerveziketo, galveziko, sapveziko, naĝveziko, urinveziko

| **vezir/o** *tört* vezír <török miniszter>

ĉefveziro: *tört* nagyvezír

| **Vezuvi/o** *geo* Vezúv

| **vi** **1)** te, ti

►vi, kara: te, kedves

►vi aliaj: ti ott

►vi ĉiuj: mindegyiktek, mindegyikötök

2) maga, maguk, ön, önök

►vi estas mia amiko: te a barátom vagy

►vi, sinjoroj, ne vizitis min: önök, uraim, nem látogattak meg via: **1)** tiéd, tiétek

►la mia estas ankaŭ la via: az enyém a tiéd is

►via amiko estas mi: a te barátod én vagyok

►viajn rekomendojn mi akceptas: elfogadom az ajánlásaidat

2) magáé, maguké, öné, önöké

►la decido estis la via: a döntés az öné volt

►la laboristoj estis la viaj: a munkások az önéi v. önökéi voltak

►la viajn mi redonas: az önét visszaadom

►mi trovis viajn okulvitrojn: megtaláltam a szemüvegét v. a szemüvegüket

►via ĉeesto: az ön v. önök jelenléte

►via konduto estas neakceptebla: a maga viselkedése elfogadhatatlan

►vian oferton ni akceptas: az önök ajánlatát elfogadjuk

viaflanke: **1)** a te oldaladon, a ti oldalaton, az ön v. önök oldalán

2) részedről, részetről, az ön v. önök részéről

viumi: *tr* magáz, önöz *szin* vidiri, viparoli

vidiri, viparoli: *ntr* magáz, önöz vkit <al> *szin* viumi

►la fremdulo viparolis al mi: az idegen magázott

| **viadukt/o** *közl* völgyhíd, viadukt *szin* valponto

| **viand/o** *gaszt* hús

►abstini je viando: tartózkodik a hústól

►blanka kaj ruĝa viando: fehér és vörös hús

►buljona viando: levesben főtt hús

►fritita viando: sült hús, pecsenye

►grasa kaj magra viando: kövér és sovány hús

►nek viando, nek fiŝo: se nem hús, se nem hal

►peklita viando: sózott <sóban tartósított> hús

►stufita viando: párolt hús

viandaĵo: *gaszt* húsetel

viandejo: húsbolt

viandisto: hentesboltos

senvianda: hústalan, hús nélküli, húsmentes

►senviandaj pladoj: húsmentes fogások

viandbatilo: *gaszt* húsverő, húsklopfoló

viandbazaro: húspiac

viandbiskoto: *gaszt* húskétszersült

viandbuleto: *gaszt* húsgombóc

viandfaruno: *agr* húsliszt

viandhaketaĵo: *gaszt* vagdalt hús

viandmuelilo: *gaszt* húsdaráló

viandoforko: *gaszt* találóvilla <húshoz>

viandoknelo: *gaszt* húsgombóc

viandomanĝulo: *fn* húsevő
viandoplado: *gaszt* hústál
viandopoto: *gaszt* húsfazék
viandosupo: *gaszt* húsleves
viandotranĉilo: *gaszt* szeletelő <húshoz>
viandvaro: húсарu
viandvendejo: húsbolt, hentesbolt
l.m. buĉviando, ĉasviando, kolbasviando, porkoviando, ripviando
| **viatik/o** *kr* utolsó kenet, Szent Útravaló, betegek szentsége, viaticum
| **vibr/i** *ntr* rezeg, vibrál, remeg
▶la kordioj vibras: a húrok rezegnek
▶li vibras de ĝojo: *átv* örömtől remeg
▶lia koro vibras de emocio: *átv* a szíve meghatottságtól remeg
▶lia voĉo vibras: zeng a hangja
vibro: rezgés
▶kalkuli la vibrojn: számolja a rezgéseket
▶la vibroj de la sonorilo: a harang rezgése
vibra: **1)** rezgő, vibráló
▶vibraĵoj movoj: rezgő mozgások
2) *nyt* pergetett, vibráns
▶vibra ro: pergetett r
▶vibra sono: pergetett hang, *fn* vibráns
vibrado: rezgés, vibráció
▶la vibrado de pinĉita kordo: megpengetett húr rezgése
▶propra vibrado: *fiz* saját rezgés
vibrigi: *tr* rezgetet
▶per frapo li vibrigis la sonorilon: egy ütéssel megrezgette a harangot
vibrilo: *fiz* vibrátor, rezgéskeltő
vibratorio: *tech* tömörítőgép, vibrátor
kunvibri: *ntr* együtt rezeg, rezonál
multvibrilo: *vill* multivibrátor *szin* multivibratorio
▶dustata multvibrilo: bistabil multivibrátor
▶oscila multvibrilo: astabil multivibrátor
postvibri: *ntr* utórezeg, utórezgést végez
postvibro: utórezgés
vibro kordo: *zene* pergőhúr <dobon>
vibro skopo: *zene* (hang)rezgésmérő
| **vibraci/o** *l.* vibro, vibrado
| **vibrafon/o** *zene* vibrafon
| **vibri/o** *bakt* Vibrio <egyszeresen hajlított pálca>
▶holera vibrio: kolerabaktérium <Vibrio cholerae>
| **vibris/o** **1)** *anat* orrszőr, vibrissa
2) *áll* tapintószőr, vibrissa *szin* palpvilo
3) *l.* fadenplumo
| **viburn/o** *növ* bangita <Viburnum>
▶laŭroviburno: téli bangita <V. tinus>
▶lentanviburno: ostorménfa, ostorménbangita <V. lantana> *szin* lentano **2)**
| **vic/o** **1)** sor <helyben>
▶de kiu estas la vico?: ki van soron?
▶ili marŝis po kvar en vicoj: négyes sorokban meneteltek
▶sidi en la unua vico: az első sorban ül
▶stari en vico: sorban áll
▶stariĝi en vico: sorba áll, sorba beáll
▶stariĝu en vicoj po tri: álljatok hármas sorokba
▶vico da domoj: egy sor ház
2) sor <időben>
▶post vico da bataloj: egy sor küzdelem után

▶post vico da jaroj: évek múltán
▶sekvu la preskribitan vicon de agoj: kövesd az előírt cselekvéssort
3) *átv* sor
▶en la vico de la esperantistoj: az eszperantisták soraiban
▶ĝisatendi sian vicon: kívárja a sorát
▶kiam venis al mi la vico: amikor rám került sor
▶nun venis via vico: most te vagy soron
4) *mat* sor, sorozat
▶aritmetika vico: számtani sorozat *szin* aritmetika progresio
▶finia vico, finilonga vico: véges sor
▶geometria vico: mértani sorozat
▶harmona vico: harmonikus sorozat
▶vico de funkcioj: függvénysorozat
vici: *ntr* *biz* sorban áll *szin* vicatendi
vice: sorban
▶ili staris vice unu post alia: sorban álltak egymás után
vica: sor-, soron következő, sor szerinti
▶vica soldato: *kat* sorkatona
vice al: vki v. vmi helyett *szin* anstataŭ
▶vice al la falintoj venis novaj: az elesettek helyett újak jöttek
vicero: **1)** sor tagja v. eleme
2) *mat* tag <sor> *szin* termo **2)**
vicestro: helyettes vezető, főnökhelyettes, másodfőnök
vicigi: **1)** *tr* sorba állít
▶li vicigis la ŝakfigurojn: felrakta a sakkfigurákat
▶vicigu viajn homojn: állítsa sorba az embereit
2) *tr* sorol, elsorol
▶mi vicigis al vi nerefuteblajn faktojn: megdönthetetlen tényeket soroltam önöknek
viciĝi: *ntr* sorba áll, sort alkot, felsorakozik
▶la lernantoj viciĝis laŭ la muroj: a tanulók felsorakoztak a falak mentén
alvicigi: *tr* hozzásorol, odasorol, besorol
▶alvicigu la restintajn soldatojn al la regimento: sorolja be a megmaradt katonákat az ezredbe
▶min ne alvicigu al viaj adeptoj: engem ne sorolj a híveid közé
alvicigi: *ntr* hozzásorolódik, besorolódik, hozzáadódik
▶la novevenintoj alvicigiĝis al la procesio: az újonnan jöttek besoroltak a körmenetbe
▶nova krimo alvicigiĝis al la longa listo: új bűneset adódott hozzá az ön hosszú listájához
duavice: **1)** a második sorban
2) *átv* másodsorban
elvicigi: *tr* kivesz v. kiállít a sorból
elvicigi: *ntr* kisorol, kiáll a sorból
envicigi: *tr* besorol, sorba állít
▶envicigu vin: álljatok be a sorba
envicigi: *ntr* besorol, sorba áll
▶ni enviciĝis en la aŭtokolonon: besoroltunk a kocsioszlopba
ekstervica: soron kívüli
▶ekstervicaj havigoj: soron kívüli juttatások
ekstervice: soron kívül
laŭvica: sorban következő, soron következő
▶nia laŭvica kunsido: soron következő ülésünk
laŭvice: sorrendben, sorban
▶venu laŭvice: sorrendben jöjjenek
siavice: sorjában
▶siavice ĉiu alparolis: sorjában mindenki hozzászólt
subvico: *mat* részsorozat
survicigi: *tr* sorban rátesz

unuvico: egy sorban
 unuavico: elsősorban
 vicatendi: *tr* sorban áll
 vicatendo: sorban állás
 vicinstruisto: *isk* segédtanító
 viciri: *ntr* sorban megy
 vicjuĝisto: *jog* másodbíró
 vicluajo: albérlet
 vicluanto: albérlő
 vic-: **1)** al-, -helyettes *l.* vicgrafo, vicjuĝisto, vicprezidanto, vicprefekto, vicrektoro, vicsekretario, vicurbestro
2) *tech* pót-, segéd- *l.* vicparto, vicrado
3) mostoha- <semmilyen vérségi kapcsolat a családon belül> *l.* vicpatro, vicpatrino
| vici/o *növ* bükköny <Vicia> *vö.* fabo
 ▶arbara vicio: erdei bükköny, ligeti bükköny <V. sylvatica>
 ▶birda vicio: kaszanyügbükköny, kaszanyűg <V. cracca>
 ▶dusema vicio, vila vicio: borzas bükköny, pelyhes bükköny <V. hirsuta>
 ▶flava vicio: sárga bükköny <V. lutea>
 ▶fortika vicio: bithiniai bükköny <V. bithynica>
 ▶franca vicio, larĝfolia vicio: római bükköny <V. narbonensis>
 ▶furaĝa vicio, kultiva vicio: takarmánybükköny <V. sativa>
 ▶heĝa vicio: gyepűbükköny, sövénybükköny <V. sepium>
 ▶hungara vicio: pannon bükköny, pannóniai bükköny <V. pannonica>
 ▶kaŝubia vicio: vitéz bükköny <V. cassubica>
 ▶kuŝanta vicio: pici bükköny <V. lathyroides>
 ▶kvarsema vicio: négymagvú bükköny <V. tetrasperma>
 ▶mallarĝfolia vicio: vékonylevelű bükköny <V. tenuifolia>
 ▶mola vicio: szőszös bükköny, homoki bükköny <V. villosa>
 ▶pizofoma vicio: borsókabükköny, borsóalakú bükköny <V. pisiformis>
 ▶staranta vicio: egyenes v. nyugati bükköny <V. orobus>
 ▶svelta vicio: vékonyszárú bükköny <V. tenuissima>
| vid/i **1)** *tr* lát
 ▶kiom longe ni ne vidis nin?: mennyi ideje nem láttuk egymást
 ▶li ne plu vidas: már nem lát
 ▶vidas okulo, sed mano ne trafas^Z: kapaszkodik, mint a körmetlen macska
 szeme látja, de keze nem találja
 ▶vidi duoble: *orv* duplán lát, kettős látása van
 ▶vidi ĝis la pinto de sia nazo: csak az orra hegyéig lát
 ▶vidi sin en la spegulo: látja magát a tükörben
2) *tr* *átv* lát, szemlél, vélekedik
 ▶ĉu mi povus vidi nun vian sinjoron?: láthatnám most az uradat?
 ▶el tio mi vidas, ke vi bone laboris: ebből azt látom, hogy jól dolgoztál
 ▶ili vidis en li nur fremdulon: csak idegent láttak benne
 ▶kiel vi vidas la aferon?: hogy látja az ügyet?
 ▶li ne povis vidi lin suferi: nem tudta elnézni, hogy szenved
 ▶ni vidos, se ni vivos: majd meglátjuk
 ▶vi vidas la aferon nigra: feketén látod a dolgot
 ▶vidi ĉion en roza lumo: rózsaszínben látja a világot
 ▶vidi mil stelojn: csillagokat lát
 vidu!: lásd!
 ▶vidu, sinjoro!: nézze, uram!
 vido: **1)** látás
 ▶ĉe la vido de la katastrofo: a katasztrófa láttán
 ▶ĉeko je vido: látra szóló csekk

▶for de mia vido!: tűnj a szemem elől!
 ▶ludi unuavide: *zene* lapról játszik, blattol
 ▶perdi el la vido: szem elől veszít
 ▶tunela vido: *orv* pej csőlátás
 ▶unu vido pli taŭgas ol dek aŭdoj^Z: többet hiszünk a szemnek, mint a fülnek
2) *tech* nézet
 ▶flanka vido: oldalnézet
 ▶supra vido: felülnézet
3) *l.* vidaĵo
 vida: látás-, látási
 ▶vidaj halucinoj: látáshallucinációk
 ▶vidaj perturboj: látászavarok
 vidado: **1)** látás
 ▶lin ĝenis la ofta vidado de lia eksedzino: zavarta volt felesége gyakori látása
2) *biol* látás, látásérzék *szin* vidsenso
 vidaĵo: **1)** látvány
2) látkép
 ▶vidaĵo el Florenco: firenzei látkép
 vidalvida: szemközti, átellenben levő
 ▶la vidalvida domo: a szemközti ház
 vidalvide: átellenben, szemben, szemközt
 ▶vidalvide al la restoracio malfermiĝis alia restoracio: az étteremmel szemben egy másik étterem nyílt
 ▶vidalvide al ni: velünk szemben
 videbla: látható
 ▶ili sentis sin videble tre bone: láthatóan nagyon jól érezték magukat
 ▶videbla ankaŭ per nearmitaj okuloj: szabad szemmel is látható
 videbligi: *tr* láthatóvá tesz, megjelenít, kimutat
 ▶ŝi videbligis sian malkontenton: <nő> kimutatta elégedetlenségét
 ▶videbligi sur ekrano: képernyőn megjelenít
 videbliĝi: *ntr* megjelenik, láthatóvá válik
 vidate-vidote: *inf* WYSIWYG
 videbla: látható
 ▶ĉiam videbla: *inf* mindig látható, allways on top
 videjo: kilátóhely, kilátópont
 videma: kíváncsi természetű
 vidigi: *tr* láttat, megjelenít, mutat
 ▶eĉ plej etan miron li ne vidigis: a legkisebb csodálkozást sem mutatta
 ▶la grafitpulvoro vidigis la konturojn: a grafitpor láthatóvá tette a körvonalakait
 ▶la milito vidigis sian kruelan vizaĝon: a háború megmutatta kegyetlen arcát
 vidigilo: *fn* *inf* kijelző, megjelenítő, monitor
 ▶vektorreĝima vidigilo: vektorgrafikus megjelenítő
 vidigi: *ntr* látszik, mutatkozik
 ▶la aŭto ne vidiĝis en la nebulo: a kocsi nem látszott a ködben
 ▶jam vidiĝas la indikoj de evoluo: már látszanak a fejlődés jelei
 vidilo: **1)** *tech* látókészülék
 ▶infraruĝa vidilo: éjjellátó készülék, infravörös látszó
2) *biz* szem, látóka
 ▶kie estas viaj vidiloj?: *biz* nem látsz a szemedtől?
 vidinda: látnivaló, nevezetes
 ▶malmulte da vidindaj lokoj estas ĉi tie: kevés nevezetes hely van itt
 vidindaĵo: *fn* látnivaló, nevezetesség
 ▶mi montris al ili la vidindaĵojn de la urbo: megmutattam nekik a város nevezetességeit
 vidinto: szemtanú

alvide: szemben, szemközt

antaŭvidi: **1)** *tr* előre lát

►mi antaŭvidis la fiaskon: előre láttam a bukást

2) *tr* *átv* eltervez, előirányoz

►la buĝeto antaŭvidas striktigojn: a költségvetés megszorításokat irányoz elő

►ni antaŭvidas balon por la deka: tizedikére bált tervezünk

antaŭvidema: előrelátó, előretekintő, körültekintő, gondos

antaŭvidemo: előrelátás, körültekintés, gondosság

disvidigi: *tr* *táv*k ad, közvetít <televíziózás>

►disvidigi filmon: filmet közvetít

disvidigo: *táv*k adás, közvetítés <televíziózás>

ekvidi: *tr* meglát, megpillant, észrevesz

►ekvidi la taglumon en vilaĝeto: egy kis faluban látta meg a napvilágot

elvidi: *tr* kilát vhonnan

►apenaŭ ili povis elvidi el la tranĉeo: alig láttak ki a lövészárokból elvido: kilátás

►el la turo prezentigis bela elvido por la turistoj: a toronyból szép kilátás tárult a turisták elé

elvidigi: *ntr* kilátszik vhonnan

►apenaŭ elvidigis la knabeto el la herbo: alig látszott ki a fiúcska a fűből

envidi: *ntr* belát vhova

ĝisrevidi: *tr* istenhozzádot mond, elbúcsúzik

►antaŭ nelonge ni ĝisrevidis niajn amikojn: nemrég búcsúztunk el barátainktól

intervidigi: *ntr* találkozik

►la politikistoj nun intervidigis la unuan fojon: a politikusok most találkoztak első ízben

intervidigo: találkozás, találkozó

laŭvide: látásból, látszatra

►li violonis la sonaton laŭvide: lapról játszotta le a szonátát

►mi konas lin nur laŭvide: csak látásból ismerem

►laŭvide li estas honesta homo: látszatra tisztességes ember

memvidigema: magamutogató

neantaŭvidebla: előre nem látható

►mia instrukcio por okazoj neantaŭvideblaj: utasításom előre nem látható esetekre

nevidanto: *fn* nem látó, vak

nevidebla: láthatatlan ember

►la nevidebla homo: a láthatatlan ember

pretervidi: *tr* elnéz, nem vesz észre, elsiklik vmi felett <n>

►pardonu, mi pretervidis vin: bocsásson meg, nem vettem észre

►pretervidu miajn misojn: nézze el a hibáimat

►vi pretervidis gravan punkton: elsiklottál egy fontos pont felett retrovido: visszatekintés

revidi: **1)** *tr* viszontlát

►Dio volu, ke ni revidu nin!: Isten adja, hogy viszontlássuk egymást!

2) *tr* *l.* revizii

revido: viszontlátás

►ĝis revido!: viszontlátásra!

revidigi: **1)** *tr* újraláttat, újra megmutat

►revidigu vin: mutasd magad újra

2) *tr* visszatükröz

►la lago revidigis la kastelon: a tó visszatükrözte a kastélyt

retrovidilo: *l.* retrospegulo

senvida: vak, látást nélkülöző

►senvida flugado de aviadilo: repülőgép vakon repülése

►senvida nebulo: áthatolhatatlan köd

televidi: *tr* tévén néz, tévézik, televíziózik

►li ofte televidas: gyakran tévézik

►ni televidis la matĉon: tévén néztük a meccset

supervidi: *tr* felügyel vmire v. vkire <n>

televideo: **1)** televíziózás, tévézés *szin* televidado

2) *táv*k televízió, tévé

►fermcirkvita televideo: zártláncú tévé

►kabla televideo: kábeltévé

►komerca televideo: kereskedelmi tévé

►komunuma televideo: közösségi televízió, városi tévé

►publika televideo: közszolgálati tévé

►satelita televideo: műholdas televízió

►ŝtata televideo: állami televízió

televidaĵo: tévéműsor

televidanto: *fn* tévénező

televidigi: *tr* tévén közvetít

►ĉu oni televidigas la teatron prezentadon?: közvetíti a tévé a színházi előadást?

televidilo: *eltr* tévé, televízió, televíziókészülék

televidisto: *fn* tévés

travidi: **1)** *tr* átlát

►ĉu vi povas travidi la vitron?: át tudsz látni az üvegen?

2) *tr* átlát vkin v. vmin

►Jesuo travidis la fariseojn: Jézus átlátott a farizeusokon

►ni travidas viajn artifikojn: átlátunk a mesterségeiden

►travidi la vualon: átlát a szitán

travidebla: *átv* is átlátható, átlátszó, transzparens

►travidebla buĝeto: átlátható költségvetés

►travidebla vitro: átlátható üveg

travidebleco: *átv* is átláthatóság, transzparencia

unuvide: egy pillantással

►univide li komprenis la situacion: egy pillantással megértette a helyzetet

unuavide: első látásra

►unuavide li enamiĝis al ŝi: első látásra beleszeretett

televidaparato: *eltr* tévékészülék

televidbendo: *táv*k tv-sáv

televidĉeno: *táv*k tévélánc

televidjurnalisto: televíziós újságíró, tévés

televidkanalo: *táv*k televíziócsatorna, tv-csatorna

televidkompanio: tv-társaság

televidriparisto: *tech* tévészerelő

televidserio: tv-sorozat

televidstacio: *táv*k tévéállomás

televidteamo: tévéstáb

vidakreco: *orv* látásélesség

►vidakreca tabulo: látásvizsgáló tábla

vidalloga: szemrevaló

vidangulo: látószög, nézőpont

videstanto: *jog* szemtanú

vidatingi: *tr* ellát vmeddig

►ĉu vi vidatingas la ŝipon?: ki tudod venni a hajót?

►mi vidatingas nur la finon de la moleo: csak a móló végig látok

vidbendo: *film* videoszalag, képszalag

vidbendilo, vidbendaparato: *eltr* képmagnó, videó, videokészülék

vidbendregistrilo: *eltr* videofelvevő

viddifekto: *orv* látássérülés *szin* vidhandikapo

viddifektito: látássérült

viddisko: DVD-lemez, lézerlemez

viddistanco: látótávolság

► **en** viddistanco: látóközelben, látótávolságban
 viddistingi: *tr* <szemével> kivesz
 ► **ni** sukcesis viddistingi la konturojn de la monto: sikerült kivennünk a hegy körvonalait
 videsplori: *tr* fürkészt
 vidhandikapo: *orv* látássérülés
 vidhandikapa: *mn orv* látássérült
 vidhandikapito: *fn orv* látássérült
 vidkampo: látómező, látókör
 vidkapablo, vidpovo: látóképesség
 vidmaniero: szemlélet, látásmód
 vidmaterialo: *film* videoanyag
 vidnervo: *l.* opta nervo
 vidorgano: *anat* látószerv, organum visus
 vidpunkto: nézőpont, szempont, szemszög
 ► **stari** sur alia vidpunkto: más véleményen van
 vidsenso: *biol* látásérzék *szin* vidado 2
 vidserĉilo: *for* kereső <fényképezőgép>
l.m. akrevida, aŭdvida, belvidejo, ĉiovida, hororvidaĵo, informtelevido, kablotelevido, klarvida, kolortelevidilo, larĝvida, mondvido, murtelevidilo, nigraĵvidulo, noktovidado, okulvidebla, rokvideo, viddisko
| video- video-
 video: *film* videó, videofilm
 videaĵo: *film* videoanyag
 videoamplifilo: *eltr* videoerősítő
 videoaparato: *eltr* videokészülék, videomagnó *szin* vidbendilo
 videobendo: *film* videoszalag *szin* vidbendo
 videodisko: *inf* DVD-lemez, videolemez *szin* viddisko, lumdiskego
 videofilmo: *film* videofilm
 videokamero: *eltr* videokamera, videofelvevő
 videokarto: *inf* videokártya *szin* ekrankarto
 videokasedo: *film* videokazetta
 videokonferenco: videokonferencia
 videokurso: *isk* videotanfolyam
 videoludo: *ĵtek* videojáték
 videoludilo: *ĵtek* videojáték <készülék>
 videomagnetofono: *eltr* videomagnó *szin* vidbendilo,
 vidbendaparato, magnetoskopo
 videomemoro: *inf* videomemória, video RAM, VRAM
 videomesaĝo: *tavk* videoüzenet
 videoregistraĵo: *film* videofelvétel
 videoregistrilo: *eltr* videofelvevő
 Videoteksto: *inf* Videotext
 videotelefono: *tavk* videotelefon, képtelefon
 videovidigilo: *eltr* <csak lejátszó> képmagnó
l.m. muzikvideo
| vidikon/o *vill* vidikon<cső>
| vidv/o özvegy<ember>
 vidveco: özvegyiség, özvegyi állapot
 vidviĝi: *ntr* megözvegyül
 vidvino: özvegyasszony
 ► **pajla** vidvo: *atv* szalmaözvegy
 vidvopensio: özvegyi nyugdíj
l.m. militvidvino
| Vien/o 1) *geo* Bécs
 ► **Vieno** estas la ĉefurbo de Aŭstrio: Bécs Ausztria fővárosa
2) *geo* Wien <patak>
3) *geo* Vienne <folyó, város és megye> <FR>
| vifi/o *inf* WiFi *szin* sendrata reto

| vigil/i *ntr* virraszt *szin* maldormi
 vigilo: virrasztás
| vigil/a 1) fürge, eleven, virgonc
 ► **la** lacerto vige malaperis: a gyík fürgően eltűnt
 ► **vigla** knabeto: eleven fiúcska
 ► **vigle** li elsaltis el la lito: fürgően kiugrott az ágyból
2) élénk, pezsgő
 ► **vigla** interparolo: élénk társalgás
 ► **vigla** kalko: oltatlan mész
 ► **vigla** stilo: eleven stílus
 ► **vigla** trafiko: élénk forgalom
 ► **vigla** vivo: pezsgő élet
 vigli: **1)** *ntr* sürög-forog, szorgoskodik, sürgölődik
 ► **viglu**, infanoj!: szaporán, gyerekek!
 ► **kuiristoj** viglis ĉirkaŭ la kaldronoj: szakácsok sürgölődtek az üstök körül
2) *ntr* pezseg, forr
 ► **la** vivo viglis en la tendaro: pezgett az élet a táborban
 vigeleco: **1)** fürgeség, elevenesség
2) élénkség, pezsgés
 vigligi: *tr* felélénkít, megpezsdít, elevenné tesz
 ► **la** aŭtovojo vigligis industrion: az autópálya megpezsdítette az ipart
 ► **la** vino vigligis la societon: a bor megpezsdítette a társaságot
 ► **vigligu** vian amikon: élénkítsd fel a barátodat
 ► **vigligu** vin!: mozogj már!
 vigligaĵo: élénkítőszer
 vigliĝi: *ntr* megélénkül, felélénkül, megpezsdül
 malvigla: lomha, renyhe, tunya, enervált
 malvigeleco: lomhaság, renyheség, tunyaság, enerváltság
 malvigli: *ntr* teng-leng, pang, tesped
 malvigligi: *tr* ellanyhít, eltunyít, lomhává tesz
 malvigliĝi: *ntr* ellanyhul, eltesped, eltunyul
 plivigligi: *tr* serkent, élénkít
 plivigliga: serkentő
 revigligi: **1)** *tr* felvidít
2) *tr atv* újraéleszt, újraserkent, feléleszt
 ► **la** printempo revigligis la naturon: a tavasz újraélesztette a természetet
 viglapensa: élénk eszű, gyors észjárású
| vign/o *növ* trópusibab, tehénbab <Vigna> vő. azukio, mungo, voandzeo
 ► **okulvigno** <V. unguiculata>: homoki tehénbab, katjánbab
 ► **rizvigno** <V. umbellata>: rizs tehénbab
| vigvam/o vigvam, indián (bőr)sátor
| vikar/a *biol* vikariáns, vikarizáló
 ► **vikaraj** specioj: vikariáns fajok
 vikariĝo: *biol* vikarizáció
 vikarismo: *biol* vikarizmus
| vikari/o *kr* helynök, vikárius
 ► **episkopa** vikario: püspöki helynök
 ► **ĝenerala** vikario: általános helynök
 ► **paroĥestra** vikario: káplán
 ► **vikario** de Jesuo Kristo: Krisztus földi helytartója
 ĉefvikario: *kr* általános helynök
| Viki/o *inf* Wiki <hipertextrendszer és szoftver>
 Vikifontaro: *inf* Wikiforrás
 vikilikoj: *inf pol* wikiliks
 vikilibro: *inf knyv* wikikönyv
 ► **Vikivortaroj**: Wikikönyvek
 vikimedia: *inf* wikimédia

►Wikimedia Fondaĵo: Wikimédia Alapítvány
 ►Wikimedia Komunejo: Wikimédia Commons
 Vikipedio: *inf* Wikipédia <enciklopédia>
 Vikiversitato: *isk inf* Vikiversitas <virtuális egyetem>
 Vikivortaro: *nyt inf* Wikiszótár
 | **viking/o** *fn* tört viking
 | **Vikipedi/o** *inf* Wikipédia
 | **vikstremi/o** *növ* Wikstroem-cserje <Wikstroemia>
 | **viktim/o 1)** *vall* élőáldozat *szin* buçofero
 2) *átv* áldozat
 ►la viktimoj de militoj kaj epidemioj: háborúk és járványok áldozatai
 viktimiĝi: *ntr* áldozatul esik
 | **Viktor/o** Győző, Viktor <utónév>
 ►reĝo Viktoro-Emanuelo: Viktor Emánuel király
 Viktorio: **1)** *geo pol* Victoria <AU>
 2) *geo* Viktória-tó
 3) *geo* Victoria
 ►Viktorio estas la ĉefurbo de Sejŝeloj: Victoria a Seychelle-szigetek fővárosa
 Viktorino: Viktória <utónév>
 ►reĝino Viktorino: Viktória királynő
 viktorina: *tört* viktoriánus
 ►viktorina epoko: viktoriánus kor
 ►viktorina prudeco: viktoriánus prűdség
 ►viktorina stilo: viktoriánus stílus
 | **viktuali/o** élelmiszerkészlet, útravaló, elemőzsia
 | **vikun/o** *áll* vikunja, vikunya <Lama vicugna>
 vikunlano: *tex* vikunyagyapjú
 | **vil/o 1)** *áll* serte, sörte, durva szőrzet
 2) *tex* bolyh
 3) *anat* bolyh, villus
 ►intestaj viloj: bélbolyhok, villi intestinales
 vila: szőrös, drótszőrű, bolyhos
 ►vila hundo: drótszőrű kutya
 viligi: *tr tex* bolyhoz
 | **vila/o** *ép* villa, nyaraló
 vilaaro: *ép* nyaralótelep
 | **vilaĝ/o** falu, helység
 ►ili transloĝiĝis el la urbo en vilaĝon: a városból egy faluba költöztek át
 vilaĝa: falu-, falusi
 ►vilaĝa idilio: falusi idill
 ►vilaĝa kostumo: falusi viselet
 ►vilaĝa turismo: falusi turizmus
 ►vilaĝa vivo: falusi élet
 vilaĝe: falun, faluhelyen
 ►somerumi vilaĝe: falun nyaral
 ►vilaĝe oni ne vizitas teatron: faluhelyen nem járnak színházba
 vilaĝano: *fn* falusi, falun élő vö. kamparano
 vilaĝestro: **1)** *tört* falubíró
 2) <falusi> polgármester
 samvilaĝano: *fn* falubeli, földi
 vilaĝmuzeo: *tört* falumúzeum, skanzen
 vilaĝpedelo: *tört* kisbíró
 l.m. ladvilaĝo
 | **Vilemurb/o** *geo* Willemstad
 ►Vilemurbo estas la ĉefurbo de Antiloj: Willemstad az Antillák fővárosa
 | **Vilhelm/o** Vilmos <utónév>

►Vilhelmo de Oranĝio: *tört* Orániai Vilmos
 ►Vilhelmo la Konkeranto: *tört* Hódító Vilmos
 Vilhelmino: Vilhelmina <utónév>
 | **vill/o 1)** *ép* tört villa
 2) *l.* vilao
 | **Viln/o** *geo* Vilnius
 ►Vilno estas la ĉefurbo de Litovio: Vilnius Litvánia fővárosa
 | **vimen/o 1)** *növ* kosárkötő v. nemes fűz, kenderfűz, kötőfűz <Salix viminalis>
 ►flava vimeno: sárgaüstökű fűz, aranyüstökű fűz <S. alba var. vitellina>
 2) <kosárfonó> vessző, fűzfavessző
 vimenaĵo: fonott áru
 vimentegi: *tr* vesszővel befon
 ►vimentegita botelo: vesszőfonatú palack
 vimentego: vesszőfonat
 | **Viminal/o 1)** *tört geo* Viminalis, Viminale <domb Rómában>
 2) *átv pol* Viminale <miniszterelnöki palota> <IT>
 | **vimpl/o 1)** csíkba szabott zászló, kopjalobogó, pennon
 2) árbócszalag
 | **vin/o** *gaszt* bor
 ►adulteri vinon, bapti vinon: bort vizez
 ►akvon prediki, kaj vinon trinki: vizet prédikál, és bort iszik
 ►blanka, roza kaj ruĝa vino: fehérbor, rozé és vörösbor
 ►bona vino ŝildon ne bezonas^Z: *közm* a jó bornak nem kell a cégér
 ►bonaroma vino, bonbukeda vino: kellemes bukájú bor
 ►bordoza kaj rejnlanda vino: bordói és rajnai bor
 ►burgonja vino: burgundi bor
 ►ĉi-jara vino kaj pasintjara vino: idei és tavalyi bor
 ►dekanti vinon: bort lefejt
 ►dolĉa, duondolĉa kaj seka vino: édes, félédes és száraz bor
 ►donu al mi du glasojn da vino: adjon két pohár bort
 ►en vino estas vero: *közm* borban az igazság, in vino veritas
 ►fermentanta vino: erjedő bor
 ►juna vino kaj maljuna vino: újbor és óbor
 ►korkogusta vino: dugóízű bor
 ►kuirita vino: forralt bor
 ►moskatela vino: muskotály
 ►regiona vino: tájbor
 ►tabla vino: asztali bor *szin* tablovino
 ►vino kun dukvinona sodakvo: házmester
 ►vino kun duona sodakvo: kisfröccs
 ►vino kun kvardekona sodakvo: házmester
 ►vino kun sodakvo: fröccs
 ►vino kun triona sodakvo: nagyfröccs
 vinejo: *agr* borospince, bortároló helyiség
 vinisto: **1)** *tört* pohárnok, pincemester *szin* vinverŝisto
 2) *agr* borász
 vinologo: *agr* borszakértő *szin* enologo, vinspertulo
 vinologio: *agr tud* borászat *szin* enologio
 vinumi: *ntr* borozgat
 vinberarbusto: *l.* vinberujo
 vinbarelo: *agr* boroshordó
 vinbero: *növ* szőlőszem, szőlő <gyümölcs>
 ►korinta vinbero: korinthoszi szőlő
 vinberaro: *növ* szőlőfürt *szin* vinbergrapolo, traŭbo
 vinberejo, vinbergardeno: *agr* szőlő<ültetvény>, szőlőskert
 vinberisto: *agr* szőlőtermelő, szőlőműves, szőlősgazda, vincellér
szin vinberkultivisto, vitkultivisto
 vinberbranĉo: *növ* venyige, szőlővessző

vinberbrando: *gaszt* szőlőpálinka
 vinberfolio: *növ* szőlőlevél
 vinberfromaço: *gaszt* szőlősajt
 vingaja: *spicces*
 vinbergrapolo: *növ* szőlőfürt *szin* vinberaro, traübo
 vinberkerno: *növ* szőlőmag
 ►vinberkerna oleo: szőlőmagolaj
 vinbieno: *agr* szőlőbirtok
 vinberkultivo: *agr* szőlőművelés, szőlőtermesztés
 vinberkultivisto: *agr* szőlőtermelő, szőlőműves, szőlősgazda,
 vincellér *szin* vinberisto, vitkultivisto
 vinberrekremento: *agr* szőlőtörköly
 vinbersuko: *agr* szőlőlé
 vinbertrunko: *növ* szőlőtőke *szin* rebo
 vinberujo: *növ* <bortermő> szőlő <Vitis vinifera> *szin* vina vito
 vinbotelo: borospalack, borosüveg
 vindistilaĵo: *gaszt* borpárlat
 vinfalsisto: *jog* borhamisító
 vinfarado: *agr* borkészítés
 vinfarejo: *agr* borászat<i> üzem>
 vinfeĉo: *agr* borseprő
 vingisto: *biol* kém borélesztő
 vinglaso: *gaszt* borospohár
 vingustumo, vingustumado: *gaszt* borkóstolás, borkóstoló
 vingustumisto: *fn* borkóstoló
 vinhaladza: *pej* borgőzös
 vinkanto: *zene* bordal
 vinkarafo: *gaszt* <asztali> borospalack
 vinkelo: *agr* borospince
 vinkelestro: *agr* pincemester
 vinkomercisto: *gazd* borkereskedő
 vinkonfitaĵo: *gaszt* bőlé *szin* boleo
 vinkonkurso: *agr* borverseny
 vinkruĉo: boroskancsó
 vinkruĉeto: *kr* boroskancsó, boros ampolna
 vinkulturo: *agr* borkultúra
 vinlaŭso: szőlőtetű, szőlő-levéltetű, filoxéra *szin* filoksero
 vinlisto: *gaszt* borjegyzék, borárlista
 vinmakulo: borfolt
 vinmiksaĵo: *gaszt* cuvée
 vinometro: *agr* borfokoló, borfokmérő
 vinpokalo: *gaszt* boroskupa
 vinpremejo: *agr* préház
 vinpremilo: *agr* szőlőprés
 vinproduktado: *agr* bortermelés
 vinproduktisto: *fn* *agr* bortermelő
 vinregiono: borvidék
 vinrikolti: *ntr* *agr* szüretel
 vinrikolto: *agr* szüret
 vinruĝa: bordó
 vinsako: bortömlő
 vinspertulo: *agr* borszakértő *szin* enologo, vinologo
 vintino: *agr* boroskád, taposókád
 vintrempita: *pej* <bortól> elázott
 vintrinkado: borivás
 vintrinkejo: *gaszt* borozó
 vintrinkulo: *fn* borivó, borkedvelő
 vinvapura: *pej* borgőzös
 vinvendejo: borszaküzlet
 vinverŝisto: *tört* pohárnok *szin* vinisto 1

vinvinagro: *kém* *gaszt* borecet
 vinvojo: borvidéken keresztül vezető út
l.m. agavvino, desertvino, glacivino, mielvino, palmvino, pirvino,
 pomvino, rekrementovino, rizvino, sekvinbero, spicvino, ŝaŭmvino,
 tablovino
 | **vinagr/o** *kém* *gaszt* ecet
 ►ĉesis esti vino, sed vinagro ne fariĝis: se hal, se hús
 se ŝena, se ŝalma
 se íze, se bűze
 vinagra: **1)** *kém* *gaszt* ecet-, ecetes
 ►vinagra acido: ecetsav
 ►vinagraj kukumoj: ecetes uborka
2) *átv* savanyú, kedvetlen
 ►havi vinagran humoron: citromba harapott
 vinagri: *tr* *gaszt* ecetez, ecetben tartósít
 vinagriĝi: *ntr* *gaszt* megecetesedik
 vinagrujo: *gaszt* ecetesüveg *szin* vinagrokruĉeto
 vinagrokruĉeto: ecetesüveg *szin* vinagrujo
l.m. pomvinagro, rizvinagro, vinvinagro
 | **Vincent/o** Vince <utónév>
 Sankta-Vincento kaj Grenadinoj: *geo* *pol* Saint Vincent és Grendine-
 szigetek <VC>
 | **vinctoksik/o** *növ* méreggyilok <Vinctotoxicum>
 ►oficina vinctoksiko: közönséges méreggyilok, vadpaprika <V.
 hirundinaria>
 | **vina/o** *zene* csöcitera, vina
 | **vinaj/o** *bud* vinaya
 | **vinĉ/o** *tech* csörlő, hajó járgány
 ►vertikala vinĉo: *l.* kapstano
 vinĉi: *tr* <csörlővel> felteker
 ►vinĉi ĉenon: láncot felteker
 vinĉoputo: kerek kút
 | **vinĉestr/o** **1)** *kat* winchester <puska>
2) *inf* *ne* merevlemez *l.* fiksita disko
 | **vind/o** pólya, kötés, pelenka
 ►li ne elrampis ankoraŭ el la vindoj^z: még a tojáshéj a hátán van
 ►teni lin en vindoj: rövid pórázon tart
 vindi: **1)** *tr* bepólyáz, becsavar, beköt
 ►la mortinto estis vindita en tolo: a halottat vászonba csavarták
 ►ni vindis al li la okulojn: bekötöttük a szemét
 ►vindi vunditan brakon: sérült kart beköt
2) *tr* bepelenkáz
 vindaĵo: pelenka
 vindiĝi: *ntr* csavarodik, tekeredik vmi köré
 ►hedero vindiĝis ĉirkaŭ la kolono: borostyán tekeredett az oszlopra
 elvindiĝi: *ntr* <kötéléből> kiszabadul
 ►malfacile li elvindiĝis el la vepro: nehezen szabadult ki a bozótból
 revindi: *tr* újra beköt v. bepólyál
 ►revindu la infanon: cseréld ki a gyerek pelenkáját
 vindbendo: *orv* sebkötöző pólya
 vindinfano: pólyás csecsemő
 vindaŝranko: pelenkázószekevény
 vindotablo: pelenkázóasztal *szin* vartotablo
 vindotuko: pelenka *szin* vindaĵo
 | **vindas/o** hajó horgonycsörlő, hajócsiga *szin* ankrovinĉo
 | **Vindhuk/o** *geo* Windhoek
 ►Vindhuko estas la ĉefurbo de Namibio: Windhoek Namíbia
 fővárosa
 | **vinil/o** *kém* vinilgyök
 vinilbenzeno: *kém* vinil-benzol

vinilgluo: *ip* vinilenyv
 vinilklorido: *kém* vinil-klorid
| vinjet/o 1) *knyv* fejléc, záródísz, keretdísz
2) *knyv* iniciálé, díszes kezdőbetű
3) *nyt* címke <szakjelzet>
| vink/o *növ* meténg, télizöld <Vinca>
 ▶granda vinko: nagy meténg, nagy télizöld <V. major>
 ▶madagaskara vinko: rózsás meténg, rózsameténg <Catharantus roseus> *szin* roza kataranto
 ▶malgranda vinko, eta vinko: kis meténg, kis télizöld <V. minor>
 vinkamino: *kém gysz* vinkamin
| vinkto/o 1) *tech ex* szegecs *l.* nito
2) *tech* tűzőkapocs, *knyv* iratkapocs
 vinkti: **1)** *tr tech ex* szegecsel *l.* niti
2) *tr* összetűz, összekapcsol
 ▶vinkti foliojn: lapokat összetűz
 ▶vinktita broŝuro: tűzött broŝura
 vinktilo: tűzőgép
 vinktoringeto: *tech* orros alátét
| vinkul/o 1) *mat* kapcsolólél
2) *knyv* kapcsos zárójel
| Vindoz/o *inf* Windows
 ▶la lasta versio de Vindozo: a Windows legfrissebb verziója
 vindozulo: *fn inf* Windows-felhasználó
| vintro/o *met* tél
 ▶akra vintro: kemény tél
 vintra: téli
 ▶vintra tempo: télidő, téli időszak
 vintre: télen
 ▶marmoto dormas vintre: a mormota télen alszik
 vintri, vintrumi: *ntr* telel, áttelel *szin* travintri
 ▶la armeo vintris en la urbo: a sereg a városban telelt
 vintras: *ntr met* tél van
 ▶vintris, kiam la ekspedicio revenis: tél volt, amikor az expedíció visszaérkezett
 vintriĝas: *ntr met* kezdődik a tél
 travintri: *ntr* telel, áttelel *szin* vintri, vintrumi
 ▶cikonioj travintras en Afriko: a gólyák Afrikában telelnek
 travintrejo: **1)** *kat* téli tábor
2) *áll* telelőhely
 Vintroavo: Télapó
 vintrodaŭra: *növ* örökzöld *szin* ĉiamverda
 vintrodormado: *áll* téli álom
 vintroĝardeno: *agr* télikert
 vintromezo: *csill* téli napforduló *szin* vintra solstico
 vintrosporo: *növ* kitartóspóra, téli spóra, teliospóra, teleutospóra *szin* teliosporo
 vintrostacio: *sp* síparadicsom
| vinz/i *ntr* nyüziszt, szűkül
| viol/o 1) *növ* ibolya <Viola>
 ▶alpa violo: erdei ciklámen <Cyclamen purpurascens>
 ▶blanksprona violo: csodás ibolya <V. mirabilis>
 ▶blusprona/arbara violo: erdei ibolya <V. reichenbachiana>
 ▶duna violo: tengerparti vadárvácska <V. tricolor subsp. curtisii>
 ▶eta violo: Kitaibel-árvácska, törpe árvácska <V. kitaibeliana>
 ▶grandfolia violo: keleti ibolya, édes ibolya <Viola suavis>
 ▶heĝa violo: illatos ibolya, márciusi ibolya <V. odorata>
 ▶hunda violo: sovány ibolya, ebibolya <V. canina>
 ▶kampa violo: mezei árvácska, apró árvácska <V. arvensis>
 ▶kromfolia violo: nyúlánk ibolya, magas ibolya <V. elatior>

▶laktoflora violo: tözegibolya <V. persicifolia>
 ▶malgranda violo: réti ibolya <V. pumila>
 ▶marĉa violo: posványibolya <V. palustris>
 ▶norda violo: lápi ibolya <V. uliginosa>
 ▶odora violo: illatos ibolya, márciusi ibolya <V. odorata>
 ▶ovofolia violo: fehér ibolya <Viola alba>
 ▶pala violo: dombi viola <V. collina>
 ▶parfolia violo: pelyheserű ibolya <V. epipsila>
 ▶rampanta violo: sárga v. kétvirágú ibolya <V. biflora>
 ▶rivina violo: nagyvirágú ibolya <V. riviniana>
 ▶sabla violo: homoki ibolya <V. rupestris>
 ▶tighara violo: szőrös ibolya <V. hispida>
 ▶trikolora violo: *l.* trikolora penseo
 ▶vila violo: borzas ibolya <V. hirta>
2) *l.* penseo, violego
 Viola: Ibolya <utónév>
 viola: lila *szin* violkolora
 violego: *l.* ĝardeno penseo
 Violeto: Violetta <utónév>
 transviol, ultraviola: *fiz* ultraibolya, ibolyántúli
 violkolora: lila *szin* viola
| violent/a *pej* erőszakos, szilaj, vad, heves
 ▶violenta homo: erőszakos ember
 ▶violenta morto: erőszakos halál
 violento: *jog* erőszak, tettelegesség
 violenti: *tr jog* megerőszakol *szin* perforti
 neviolenta: erőszakmentes
 ▶neviolenta politika kampanjo: erőszakmentes politikai kampány
| violon/o *zene* hegedű
 ▶ponto de violono: hegedű lába
 ▶dua violono: másodhegedű
 ▶la animo de la violono troviĝas inter la sontabulo kaj la dorso: a hegedű lelke a tető és a hát között található
 ▶la selo de la violono troviĝas fine de la fingroplato: a hegedű nyerge a fogólap végén található
 ▶ludi violonon: hegedűn játszik
 ▶ne el ĉiu ligno oni faras violonon^Z: *közm* nem minden fából leszzen gerenda
 ▶ne skrapu tiun violonon: ne nyekergesd azt a hegedűt
 ▶se vi prenis la violonon, prenu ankaŭ la arĉon^Z: *közm* aki á-t mond, mondjon b-t is
 ▶sontabulo de violono: hegedűtető
 ▶unua violono: elsőhegedű
 violona: hegedű-, hegedűs
 ▶violona voĉo: hegedűszó
 violoni: *ntr* hegedül *szin* violonludi
 ▶violoni suiton: szvittet hegedül
 violonisto: *fn zene* hegedűs, hegedűművész
 ▶dua violonisto: másodhegedűs
 ▶unua violonisto: elsőhegedűs
 violonujo: *zene* hegedűtök
 basviolono: *zene* nagybőgő, gordon, kontrabasszus
 ĉefviolonisto: *zene* hangversenymester
 violondorso: *zene* hegedűhátlap
 violonkolo: *zene* hegedűnyak
 violonkoncerto: *zene* hegedűhangverseny
 violonkonĉerto: *zene* hegedűverseny
 violonkorpo: *zene* hegedűtest
 violonludi: *ntr* hegedül *szin* violoni
 violonvoluto: *zene* hegedűcsiga

l.m. aldiviolono, najlviolono, pošviolono

| **violonĉel/o** *zene* gordonka, cselló

►ludi violonĉelon: gordonkán játszik, csellózik *szin* violonĉeli
violonĉeli: *ntr* *zene* gordonkán játszik, csellózik *szin* ludi
violonĉelon

violonĉelisto: *fn* *zene* gordonkás, csellós

violonĉelujo: *zene* gordonkatok, csellótok

| **vip/o** ostor

►krakigi vipon: ostort csattogat

►oni batas per vipo, por ke sentu la ripo^Z: *közm* nyeret ütök, hogy a ló érezze

►vipo krakas: ostor csattog

vipi: **1)** *tr* ostaroz, ostarorral ver

►li vipis la vojrabistojn: ostarorral verte az útonállókat

2) *tr* *átv* <élesen> ver

►la branĉoj vipadis la fenestron: az ágak verdesték az ablakot

►la hajlo vipis lian vizaĝon: a jég verte az arcát

►la sabloŝtormo kruele vipis la vojaĝantojn: a homokvihar kegyetlenül verte az utazókat

3) *tr* *átv* ostaroz, kritizál

►li vipis la maljustan sistemon: ostarozta az igazságtalan rendszert

►per moko li vipis la regantojn: gúnnyal ostarozta a hatalmon levőket

vipeto: lovaglóstor

vipoturbo: *jtek* ostarorral hajtott csiga

l.m. rajdvipo

| **vipak/o** *bud* vipáka, a karma következménye

| **viper/o** *l.* vipuro

| **vipur/o** *áll* vipera <Vipera>

►dezerta vipuro: parlagi vipera <V. ursinii rakosiensis>

►kruca vipuro: keresztes vipera <V. berus>

►vipuretoj: viperafélek <Viperidae>

vipurdrako: *cím* sárkánykígyó

vipurango: *növ* kígyónyelv, siklónyelv *l.m.* ofioglosa

| **vir/o** **1)** férfi

►Dio kreis la homon viro kaj virino: Isten az embert férfivá és nővé teremtette

►estu do viro!: *átv* hát légy férfi!

►knabo, vi batalis kiel viro: *átv* fiú, férfiként harcoltál

►la viro kaj virino kompletigas unu la alian: a férfi és a nő kiegészítik egymást

►tio estas tasko por viroj: ez férfinak való feladat

2) *biol* hím, hímnemű egyed *szin* masklo

vir-: *biol* hím-, kan-, bak- *l.* virbesto, virbovo, virĉevalo, virhundo,

virkapro, virkoko, virŝafo

vira: **1)** férfi-, férfias, hím-

►vira genro: *nyt* hímnem

►vira modo: férfidivat

►viraj kutimoj: férfiszokások

2) *biol* hím-, kan-, bak-

►vira gameto: hímvarsejt

3) *ir* hím-, férfi, éles <rim>

►viraj rimoj finiĝas per akcentita silabo: a hímrímek hangsúlyos szótaggal végződnek

viraro: **1)** férfinépség

2) legénység, férfi személyzet

►la viraro de la ŝipo: a hajó legénysége

vireco: férfiaság

vireca, vireska: férfias

►vireska virino kaj virineska viro: férfias nő és nőies férfi

vireciĝi: *ntr* férfiasodik

►kelkaj virinoj komencas vireciĝi: néhány nő férfiasodni kezd

virestrata: apajogú, patriarchális

virigi: *ntr* férfivá válik, férfivá érik

virino: **1)** nő, asszony *szin* femino

►graveda virino: terhes nő

►kien diablo ne povas, tien virinon li ŝovas^Z: *közm* ahová az ördög nem mehet, asszonyt küld maga helyett

►kie regas virino, malbona estas la fino^Z: *közm* nem jól mennek a dolgok abban a házban, ahol az asszony viseli a kalapot óvakodj a szakállas asszonytól

►malbona virino diablom superas^Z: *közm* a rossz asszony az ördögnél is rosszabb

►malforto, via nom' estas virino!: gyarlóság, asszony a neved! frailty, thy name is women!

►ne ekzistas savo kontraŭ malbona virino^Z: *közm* a rossz asszony nagy győtrelem a háznál

►serĉu la virinon!: keresd a nőt!, cherchez la femme!

►tio estas rezono de virino: ez asszonyi okoskodás

►virino bonorda estas muta kaj surda^Z: *közm* hallgatással szép az asszony

►virino havas haron longan kaj saĝon mallongan^Z: *közm* hosszú haj, rövid ész

►virino kolera pli ol hundo danĝera^Z: *közm* az asszonyok nyelve üti a legmélyebb sebet

►virino kun pasintaĵo: nő, akinek múltja van

►virino vin serĉas: egy asszony keresi

2) *biol* nőtény, nőnemű egyed *szin* femalo

virina: nő-, női, asszonyi

►virina federacio: nőszövetség

►virina modo: női divat

►virina tenero: asszonyi gyöngédség

►virina ruza: asszonyi v. női ravaszság

virinaĉo: szakadt nő, lerobbant nő

virineco: nőieség

virineca: nőies

virinejo: **1)** asszonyház, női lakosztály

2) *ex* bordélyház *l.* bordelo

viriniĝi: *ntr* nővé érik, nővé válik

►ĉi tiu knabino frue viriniĝis: ez a lány hamar nővé érett

virineciĝi: *ntr* nőiesedik, nőiessé válik

►eunukoj ofte virineciĝas: az eunuchok gyakran nőiessé válnak

viringo: *pej* ribanc, ringyó, szajha

virulino: férfias nő

kromviro: férfi szerető

kromvirino: *fn* ágyas, szerető

►la reĝo dormis ĉe sia kromvirino: a király az ágyasánál hált

►teni kromvirinon: szeretőt tart

viradulto: *pszi* *ex* szodomia, uranizmus, férfi homoszexualitás *l.* vira samseksemo

virbovo: *áll* *ex* bika

virekipi: *tr* legénységet toboroz vmire <n>

virgametogenezo: *l.* spermatogenezo

virinĉasa: *pej* nőbolond

virinĉasisto: *pej* nőcsábász

virinevitulo: nőgyűlölő

virinkosmetiko: női kozmetika

virinkuracisto: *orv* nőgyógyász *szin* ginekologo

virinseksulo: *biol* nőtény, női egyed

virinsterileco: *orv* női meddőség v. terméketlenség

virintago: nőnap

►Internacia Virintago: nemzetközi nőnap

virkosmetiko: férfi kozmetika

virosterileco: *orv* férfi meddőség v. terméketlenség

virŝildo: *l.* androzaco

l.m. ĉevalviro, kaproviro

| **Virakoĉ/o 1)** *vall* Viracocha, Virakocsa <inka teremtőisten>

2) *csill* Viracocha

| **vire/o** *áll* lombgébics <Vireo>

►ruĝokula vireo: pirosszemű lombgébics <V. olivaceus>

►flavgorĝa vireo: sárgatorkú lombgébics <V. flavifrons>

| **virg/a 1)** szűz <szexualitás>

►la geknaboj estis tiam ankoraŭ virgaj: a fiúk és lányok akkor még szüzek voltak

►ŝi malkovris siajn virgajn mamojn: felfedte szűz keblét

2) *átv* szűz, szűzi, érintetlen, romlatlan, tiszta

►virga animo: szűzi lélek

►virga arbaro: őserdő

►virga bluo de la ĉielo: az ég tiszta kékje

►virga lito: szűzi ágy

►virga oro: termésarany

►virga tero: szűzföld

Virgo: 1) *csill* Szűz, Virgo <csillagkép>

2) *csill* Szűz <állatöv>

virgeco: szüzesség, szüziesség

►ŝi konservis sian virgecon: megőrizte a szüzességét

►ŝi perdis sian virgecon: elveszítette a szüzességét

virgulo: szűz férfi

virgulino: *fn* szűz nő

►Beata Virgulino: *kr* Boldogasszony

►la virgulino de Orleano: az orléans-i szűz

►la Virgulino: *kr* a Szűz

►Plej Sankta Maria Virgulino: *kr* Szentséges Szűz Mária

►Sankta Virgulino: *kr* Szent Szűz

►Virgulino Maria: *kr* Szűz Mária

malvirgigi: *tr* elveszi vkinek <n> a szüzességét, megbecstelenít, deflorál *vö.* deflori

►la edzo ankoraŭ ne malvirgigis sian edzinon: a férj még nem vette el felesége szüzességét

►la soldatoj malvirgigis la monaĥinojn: a katonák megbecstelenítették az apácákat

Virgulininsuloj: *geo* Virgin-szigetek

►Usonaj Virgulininsuloj: *geo pol* Amerikai Virgin-szigetek <US>

virgulinofojno: *l.* odora galio

| **Virgil/o** Virgil <utónév>

| **Virgini/o 1)** Virgínia <utónév>

2) *geo pol* Virginia <US>

►Okcident-Virginio: *geo pol* Nyugat-Virginia <US>

| **virĝinal/o** *zene* virginál

| **virial/o** *fiz* viriál

virialekvacio: *fiz* viriálegyenlet

virialmaso: *fiz* viriáltömeg

virialteoremo: *fiz* viriáltétel

| **virion/o** *bakt* virion

| **virj/o** *l.* víruso

| **virologi/o** *l.* virusologio

| **viroz/o** *l.* virusozo, virusmalsano

| **virt/o 1)** erény

►civitanaj virtoj: polgári erények

►eĉ virto ne evitas kalumnion: az erényt is kikezdi a rágalom

►el la neceseco oni devas fari virton^Z: *közm* a szükségből erényt lehet kovácsolni

►homo kun multaj virtoj: sok erénnyel bíró ember

►kredo, espero kaj karitato estas kristanaj virtoj: a hit, remény és szeretet keresztényi erkölcsök

►pli bona virto sen oro ol oro sen honoro^Z: *közm* több az ember vagyon nélkül, mint a vagyon ember nélkül

2) *ex* női erény *l.* ĉasto

virta: erényes, tisztos

►mi havas virtan edzinon: nekem tisztos feleségem van

►por virta orelo ne danĝeras vorto malbela^Z: *közm* minden tiszta a tisztának

►virta ago: erényes cselekedet

►virta konduto: erényes viselkedés

►virta virino straton ne konas^Z: *közm* asszonyinak otthon a helye

virteco: erényesség

virtulo: erényes ember

malvirta: buja, romlott, erkölcstelen

►malvirta diboĉulo: buja kicsapongó

►vivi malvirtan vivon: romlott életet élni

malvirto: hiba, bűn, fogyatékoság, véték

►li ne konis ŝiajn malvirtojn: nem ismerte a <nő> hibáit

►lia plej granda malvirto estas pigreco: legnagyobb hibája a lustaság

►neniu ŝatas paroli pri siaj malvirtoj: senki sem szeret beszélni a fogyatékoságairól

►pardonebla malvirto: megbocsátható véték

malvirtigi: *tr* megront, erkölcstelenné tesz, korrumpál

malvirteco: erkölcstelenség

malvirtulo: erkölcstelen ember

| **Virtemberg/o** *tört* Württemberg

| **virtual/a 1)** *fil* virtuális, lehetőségként létező

►virtuala realo: virtuális valóság

2) *fiz inf* virtuális, fizikailag nem valós

►virtuala bildo: virtuális kép

►virtuala disko: virtuális lemez

►virtuala memoro: virtuális memória

►virtuala partiklo: virtuális részecske

| **virtuoz/o 1)** *zene* virtuóz

►Paganini estis virtuoza de la violono: Paganini a hegedű virtuóza volt

2) *átv* vminek a mestere

►li estis virtuoza de spritaj ŝercoj: a szellemes tréfák mestere volt

virtuozeco: *zene* *átv* is virtuózság, virtuozitás

| **virulent/a** *orv* virulens, megbetegítésre képes

►virulentaj mikroboj: virulens mikrobák

virulenteco: *orv* virulencia, virulentia

| **virus/o 1)** *bakt* vírus

►enkromosoma viruso: elővírus, provírus *szin* províruso

►homa insuficiencia viruso: humán immunelégtelenséget okozó vírus

►libera viruso: szabad vírus

►tabakmozaika viruso: dohány-mozaikvírus

2) *inf* vírus

►komputila viruso: számítógépes vírus

►ostaĝiga viruso: zsaroló vírus

virusero: *bakt* vírusrészecske

virusologo: *orv biol* víruskutató, virológus

virusologio: *orv biol* víruskutatás, vírustan, virológia

virusozo: *orv* vírusbetegség *szin* virusmalsano

kontraŭvirusilo: *inf* vírusirtó program

makroviruso: *bakt* makrovírus
retroviruso: *bakt* retrovírus
ultraviruso: *ex l.* víruso 1
virusmalsano: *orv* vírus okozta betegség, vírusos megbetegedés
virusportanto: *fn orv* vírushordozó, vírusszállító
virusskanilo: *inf* víruskereső program
l.m. herpesvíruso, koronavíruso
| **viscer/o** *anat* zsiger, belső szerv, viscus
viscera: *anat* zsigeri
visceraĵo: *gaszt* belsőség
| **visigot/o** *fn tört* vizigót, nyugati gót vö. ostrogoto
| **visk/o** *növ* fagyöngy <Viscum>
▶ Amerika visko: *l.* forradendő
▶ blanka visko, ordinara visko: fehér fagyöngy, madárlép, enyvesbogyó <V. album>
viskeca: ragadós, nyúlós, viszkózus
| **viski/o** *gaszt* whisky, whiskey
▶ skota viskio: skót whisky
l.m. maltviskio
| **Viskonsin/o** *geo pol* Wisconsin <US>
| **viskoz/a** *fiz* sűrűn folyó, viszkózus *szin* viskeca
viskozo: 1) *fiz* viszkozitás, sűrűnfolyósság
2) *tex* műselyem, műszál, viszkóz *szin* viskoza
viskozaĵo: *tex* műselyem, műszál, viszkóz *szin* viskozo 2
viskozeco: *fiz* sűrűn folyó v. viszkózus állapot
viskozometro: *tech* nyúlósságmérő, viszkoziméter, viszkozitásmérő
| **vist/o** *jték* whist <kártyajáték>
| **visteri/o** *növ* lilaakác, glicínia <Wisteria>
| **Vistul/o** *geo* Visztula
| **viš/i** 1) *tr* töröl, megtöröl
▶ la banko viŝis la konton: a bank törölte a számlát
▶ ni viŝis sekaj la vazojn: eltöröltük az edényeket
▶ viŝebla memoro: törölhető memória
▶ viŝi al si la okulojn: megtörli a szemét
▶ viŝi la fenestrovitron: megtisztítja az ablaküveget
▶ viŝi la tablon: letörli az asztalt
▶ viŝu seka la forkon: töröld szárazra a villát
2) *tr* letöröl vhonnan
▶ viŝi dosierojn: *inf* fájlokat töröl
▶ viŝi polvon: port töröl
▶ viŝu viajn larmojn: töröld le a könnyeidet
viŝilo: törölő<eszköz>
deviŝi: *tr* letöröl
▶ deviŝi la ŝviton de la frunto: letörli homlokáról az izzadságot
▶ deviŝu al la infano la ĉokoladon de la buŝo: töröld le a csokit a gyerek szájáról
elviŝi: *tr* kitöröl
▶ elviŝi el la memoro: kitörli az emlékezetéből
▶ mi elviŝos la fritajsukon el la pato: kitörölöm a saftot a serpenyőből
forviŝi: *tr* eltöröl, letöröl vhonnan, törléssel eltávolít
▶ forviŝi de la tersurfaco: eltöröl a föld színéről
▶ forviŝi el la memoro: kitöröl az emlékezetéből
▶ forviŝi kulpojn: vétkeket eltöröl
▶ forviŝi la larmojn: letörli a könnyeit
▶ forviŝi la ŝuldon: eltörli az adósságot
▶ la pasinteco ne estas forviŝebla: a múlt nem törölhető el
▶ ni forviŝos la honton: letöröljük a szégyent
forviŝigi: *ntr* eltörölődik, letörölődik
▶ la diferencoj forviŝiĝis: a különbségek eltörölődtek
viŝklavo: *inf* törölőbillentyű, Delete-billentyű

viŝsigno: *inf* törölőkarakter
viŝtuko: törölőrongy, porrongy
l.m. glacviŝilo, manviŝilo, plumviŝilo, purviŝi, polvoviŝilo, sekviŝi, tabulviŝilo, vitroviŝilo
| **Viŝnu/o** *vall* Visnu
viŝnuismo: *vall* visnuizmus
| **vit/o** *növ* szőlő <növény> <Vitis> *szin* vinberujo
▶ sovaĝa vito: vadszőlő, díszszőlő <Parthenocissus>
▶ vina vito: bortermő szőlő <V. vinifera>
▶ vitacoj: szőlőfélék <Vitaceae>
vitejo: *agr* szőlő<ültetvény> *szin* vinbergardeno, vitokampo, vitomonto
vitologio: *agr* szőlészet
vitkultivisto: *agr* szőlőtermelő, szőlőműves, szőlősgazda, vincellér
szin vinberisto, vinberkultivisto
vitlaŭbo: szőlőlugas
vitokampo: *agr* szőlő<ültetvény> *szin* vitejo, vinbergardeno
vitomonto: *agr* szőlőhegy
| **Vit/o** Vítus <utónév>
▶ katedralo Sankta Vito en Prago: a prágai Szent Vítus székesegyház
| **vital/a** *fil* vitális, élet-
▶ vitala elano: életlendület, élan vital
▶ vitala forto: életerő, vis vitalis
vitaleco: vitalitás, életerő, életképesség
vitalismo: *fil* vitalizmus
novvitalismo: *fil* neovitalizmus, újvitalizmus
| **vitali/o** *tech* gysz vitallium
| **vitamin/o** *biol* vitamin
▶ akvosolveblaj kaj liposolveblaj vitaminoj: vízben és zsírban oldódó vitaminok
▶ antipelagra vitamino: pellagra elleni vitamin, antipelagra vitamin
▶ antiskorbuto vitamino: skorbut elleni vitamin, antiskorbuto vitamin
vitaminologio: *orv biol* vitaminológia
hipervitaminozo: *orv* hipervitaminózis, hipervitaminosis
senvitaminozo: *orv* vitaminhiány-betegség, avitaminosis
vitaminriĉa: vitamindús
vitaminterapio: *orv* vitaminterápia
| **vite/o** *áll* szőlőtetű, filoxéra <gubacs> <Viteus vitifolii>
| **vitel/o** *áll* szik, peteszik, vitellus
unuvitela: *áll* egyszikű
| **viterit/o** *ásv* witherit
| **vitilig/o** *orv* vitiligo, fehérfoltosság
| **vitr/o** 1) üveg <anyag>
▶ akva vitro: vízüveg
▶ elblovi vitron: üveget fú
▶ lakta vitro: tejüveg *szin* laktovitra
▶ nesplitebla vitro: törhetetlen üveg
▶ venecia vitro: velencei üveg
2) üveg <tárgy>
▶ fenestra vitro: ablaküveg
▶ grandiga vitro: nagyító<üveg> *szin* lupeo
▶ li rigardas ĉion tra sia persona vitro^Z: mindent saját szemüvegén keresztül néz
vitra: 1) üveg-, üveges
▶ vitra bido: üveggyöngy
▶ vitra glaso: üvegpohár
▶ vitra statueto: üvegszobrocska
2) üvegezett
▶ vitra domo: *agr* üvegház
▶ vitra fenestro: üveglablak

vitri: *tr* üvegez, beüvegez

▶ vitrita pordo: üvegezett ajtó

vitraĵo: üvegtárgy, üvegholmi, üvegeszköz

▶ laboratoriaj vitraĵoj: laboratóriumi üvegeszközök

vitreca: üveges, üvegszerű

▶ vitreca substanco: üvegszerű anyag

▶ rigardi per vitrecaĵo okuloj: üveges szemmel néz

▶ vitreca rigardo: üveges tekintet

vitrego: *l.* vitralo

vitrigi: **1)** *tr* üveggé olvaszt

▶ la varmego vitrigis la ŝtonojn: a hő üveggé olvasztotta a köveket

2) *tr* üvegessé tesz

▶ la morto vitrigis la okulojn de la malsanulo: a halál üvegessé tette a beteg szemét

vitrigi: **1)** *ntr* üveggé olvad

2) *ntr* üvegessé válik, megüvegesedik

▶ la okuloj vitrigis al li: kifejezésteleenné vált a szeme

vitristo: *fn* üveges

vitrumi: *tr* üvegez, beüvegez

envitra: *mn orv* in vitro

senvitra: (ablak)üveg nélküli

▶ li esploris la stelojn per senvitraj okuloj: szabad szemmel vizsgálta a csillagokat

▶ ni preteriris senvitrajn domojn: ablaküveg nélküli házak mellett mentünk el

subvitra: *agr* melegházi, üvegházi

vitrajvendejo: üvegbolt

vitroarto: *műv* üvegművesség, üvegművészet

vitroblonado: *tech* üvegfűvás

vitroblonisto: *tech* üvegfűvó

vitroceramiko: *tech* üvegkerámia <anyag>

vitroceramikaĵo: *tech* üvegkerámia tárgy

vitrodentino: *gysz* fogzománc

vitrodomo: *agr* melegház, üvegház *szin* forcejo, varmodomo

vitrofaristo: *tech* üveggyártó <munkás>

vitrofibro: *tex fot* üvegszál

vitrofibra: *tex fot* üvegszálas

vitrolano: *ip* üveggyapot

vitromanufakturo: *ip* üvegmanufaktúra

vitromaso: üvegmassza

vitropanelo: üvegtábla

vitroplasto: plexiüveg, szerves üveg

vitroplato: üveglap

vitroŝranko: üvegszekrény

▶ muzea vitroŝranko: vitrin, <múzeumi> tárló *szin* vitrino

vitrotegmento: *ép* üvegtető

vitroviŝilo: *jm* ablaktörlő *szin* glacviŝilo

l.m. domvitro, dratvitro, ebenvitro, fenestrovitro, fumvitro,

kovrovitro, laktovitro, muntovitro, okulvitroj, plumbvitro,

sekurecvitro, sunokulvitroj, ŝirmokulvitroj

| **vitral/o** *műv* festett üveglap, színes üveglap

l.m. rozvitralo

| **vitre/o** *anat* üvegtest, corpus vitreum *szin* vitreca korpo

vitrea: *anat* üvegtest-, vitreus

▶ vitrea membrano: üveghártya, üvegtesthártya, membrana vitrea

| **vitrin/o** vitrin, <múzeumi> tárló *szin* muzea vitroŝranko

| **vitritin/o** *ásv* vitrit

| **vitriol/o** **1)** *kém ex* gálic <szulfát> *szin* sulfato

▶ blanka vitriolo: fehérgálic, cinkszulfát

▶ blua vitriolo: rézgálic, kékgálic, rézszulfát

▶ verda vitriolo: zöldgálic, vasgálic, vasszulfát

2) *ált kém ex* vitriol, tömény kénsav *szin* vitriololeo

vitriola: **1)** *kém* vitriolos, gálicos, kénsavas

▶ vitriola atenco: vitriolos mérénylet

2) *átv* vitriolos, élesen bíráló

▶ vitriola kritiko: vitriolos kritika

vitrioli: *tr* kénsavval leönt

vitriololeo: *kém ex* tömény kénsav *szin* vitriolo **2**

| **Vitruvi/o** *ép* <Marcus> Vitruvius <Pollio>

| **viv/i** **1)** *ntr* él

▶ ĉi tiu ankoraŭ vivas: ez még él

▶ ili vivas per unu animo en du korpoj^Z: ők két test egy lélek

▶ la avino vivas nur por siaj genepoj: a nagymama csak unokáinak él

▶ vivi duoblan vivon: kettős életet él

▶ vivi ermitan vivon: remeteéletet él

úgy él, mint egy remete

▶ vivi for de sia hejmo: otthonától távol él

▶ vivi sola, vivi solece: magában v. magányosan él

▶ vivi sub la basko de sia mastro: gazdája árnyékában él

▶ vivu la reĝo!: éljen a király!

2) *ntr* *átv* <jól> él

▶ nun mi komencas vivi: most kezdek élni

▶ vivi en ĝuo kaj bruo: él, mint Marci Hevesen

▶ vivi larĝe kaj lukse^Z: nagy lábon él

3) *ntr* *átv* vmiből él, megél

▶ ne vivu, kiel vi volas, vivu, kiel vi povas^Z: *közm* nem mint akarnók, hanem amint lehet

▶ vivi de estontaj enspezoj^Z: feléli a jövőjét, adósságra él

▶ vivi de sia laboro: munkájából él

▶ vivi el ŝteloj kaj raboj: lopásból és rablásból él

▶ vivi laŭtage: egyik napról a másikra él

▶ vivi mizeran vivon: nyomorúságos életet él

▶ vivi mizere: nyomorog

▶ vivi per siamana laboro: saját keze munkájából él meg

▶ vivi per sistemo de „el mano al buŝo”^Z: máról holnapra él

▶ vivi sate kaj glate^Z: jól megy a sora, mindene megvan

▶ vivi kiel ĉe la brusto de Dio^Z: úgy él, mint a Szűzanya kötényében aranyélete van

▶ vivi kiel Dio en Francio: éli világát

▶ vivi kiel hundo kun kato^Z: úgy élnek, mint kutya meg a macska
kutya-macska barátságban élnek

▶ vivi kiel kuko en butero^Z: él, mint hal a vízben

4) *ntr* *átv* él <vmi>

▶ lia nomo eterne vivos: a neve örökké élni fog

▶ via amo ĉiam vivos en mia koro: a szerelmed örökké élni fog a szívemben

vivo: **1)** élet

▶ afero pri vivo kaj morto: életfontosságú dolog

▶ esti inter vivo kaj morto: élet és halál között lebeg

▶ familia vivo: családi élet

▶ hunda vivo: kutyaélet

▶ kia vivo, tia morto^Z: *közm* amilyen az élet, olyan a halál

▶ la vivo glate ne fluas, ĝi ĉiam batas kaj skuas^Z: *közm* olyan az élet, mint a hold, néha telik, néha fogy

▶ li lernis la tutan vivon: egész életében tanult

▶ li rakontis al mi sian vivon: elmesélte nekem az életét

▶ li restis kripla por la resto de sia vivo: életének hátralevő részére rokkant maradt

▶ lia vivo pendis nur sur unu fadeno: az élete csak egy hajszálon függött

►mi estas la releviĝo kaj la vivo: *bibl* én vagyok a feltámadás és az élet

►mi konfidas mian vivon en viajn manojn: a kezedre bízom az életemet

►perdi la vivon: életét veszti

►plena de vivo: étellel teli

►privata kaj publika vivo: magánélet és közélet

►tio kostis al li la vivon: ez az életébe került

►vegeta kaj animala vivo: növényi és állati élet

►vekiĝi al nova vivo: új életre kel

►vian vivon ĝuu, sed fremdan ne detruu^Z: élni és élni hagyni
hagyj békét másnak, magadra viselj gondot

►vivo de bohemiano: bohém élet

2) átv élet <élénkség>

►la urbo estis plena de vivo: a város csupa élet volt

►li enportis vivon en nian ĉiutagojn: életet hozott a mindennapjainkba

viva: **1)** élet-, élő

►desegni laŭ viva modelo: élő modell alapján rajzolni

►oni bruligis lin viva: élve elégették

►viva akvo: élővíz

►viva lingvo: *nyt* élő nyelv

2) átv élénk

►viva knabo: élénk gyerek

►viva disputo: élénk vita

vivaĵo: élőlény

vivanta: élő

►vivanta bildo: élőkép

►vivanta bildo de sia patro: kiköpött apja

vivanto: *fn* élő

►eĉ unu vivanton mi ne vidis: egy árva lelket sem láttam

►vivantoj kaj mortintoj: élők és holtak

vivantigi: **1)** *tr* életben tart

►oni sukcesis vivantigi la malsanulon: sikerült életben tartani a beteget

2) tr átv élővé tesz

►la du okuloj vivantigas la pentraĵon: a két szem élővé teszi a festményt

viveco: élénkség, életteliség

viveca: élénk, életteli

vivejo: *biol* élőhely, vivárium

►la vivejo de la antilopoj estas Afriko: az antilopok élőhelye Afrika

vivema: **1)** tartós, makacs, szívós

►vivema antaŭjuĝo: makacs előítélet

►vivema malamo: tartós gyűlölet

2) életigenlő

vivemo: élni akarás, életigenlés

viveti: *ntr* vegetál, tengődik, tesped *szin* vegeti **2)**

vivigi: **1)** *tr* éltet, életben tart *szin* vivantigi

►liaj nepoj vivigas lin: unokái éltetik

►se Dio min vivigos, mi revenos: ha Isten éltet, visszajövök

2) tr élénkít

►vivigi la komercon: élénkíti a kereskedelmet

vivui: *tr* éljenez, megéljenez

vivuo: *fn* éljen, vivát

►oni kriis vivuojn al ni: éljent kiáltottak felénk

vivuado: éljenzés

vivulo: *biol* élőlény *szin* bionto

►animalaj kaj vegetaĵaj vivuloj: állati és növényi élőlények

►fluakveja vivulo: folyóvízi élőlény

►stagnakveja vivulo: állóvízi élőlény

vivularo: *biol* élővilág, élőlények

vivulicido: *biol* kém biocid <élő szervezetet károsító anyag> *szin* bionticido

apudvivi: *ntr* egymás mellett él

apudvivo: egymás mellett élés

bonvivanto: életművész, világfi, bonviván

dumviva: örökös, *jog* életfogytiglani

►dumviva membro de la asocio: a szövetség örökös tagja

►dumviva rento: életjáradék *szin* porviva rento

►kondamnita al dumviva mallibereco: életfogytiglani börtönre ítélve
enviviĝi: *ntr* életre kel, életbe lép, megelevenedik

gevivo: páros élet <férfi és nő>

ĝisvivi: *tr* megél vmit, élél vmeddig <n>

►ĝisvivi la edziĝon de sia filo: megéli fia esküvőjét

►li ĝisvivis la 21an jarcenton: megélte a 21. századot

kunvivi: *ntr* együtt él

►ni kunvivis du jarojn: két évet éltünk együtt

kunvivado: együttélés

kunvivanto: élettárs

longeviva: hosszú életű

malviva: élettelen, holt

►la romano Malvivaj animoj de Gogol: Gogol Holt lelkek c. regénye

►Malviva Maro: *geo* Holt-tenger

malvivo: élettelenség

malvivulo: élettelen lény, *fn* holt

porviva: életre szóló

►porviva amikeco: életre szóló barátság

►porviva marŝo: az élet menete

►porviva rento: életjáradék *szin* dumviva rento

porvivaĵo: megélhetés, életszükséglet

►ili malfacile akiras la porvivaĵon: nehezen szerzik meg az életszükségletet

►la maljunuloj restis sen porvivaĵo: az öregek megélhetés nélkül maradtak

postvivi: *tr* túlél *szin* supervivi, transvivi

►neniu postvivis la katastrofon: senki sem élte túl a katasztrófát

►la patro postvivis sian filon: az apa túlélte fiát

►lia famo postvivis lin: híre túlélte őt

postvivanto: *fn* túlélő

postvivo: utóélet

pravivulo: *ösl* öslény

revivi: *ntr* újra él

►lia entuziasmo revivas: lelkesedése újra él

►transmonde li revivas: a túlvilágon újra él

revivigi: **1)** *tr* *vall* feltámaszt

►Jesuo revivigis Lazaron: Jézus feltámasztotta Lázárt

2) tr *orv* újjáéleszt

►la ambulancoj revivigis la akcidentulon: a mentősök újjáélesztették a balesetet szenvedett embert

revivigo: **1)** *vall* feltámasztás

2) orv újjáélesztés, revitalizáció

reviviĝo: **1)** *vall* feltámadás

2) újjáéledés

►la reviviĝo de la movado: a mozgalom újjáéledése

senviva: **1)** élettelen, holt

►ili kuŝis tie senvivaj: élettelenül feküdtek ott

2) átv élettelen, sivár

►senviva pejzaĝo: sivár táj

senvivaĵo: élettelen dolog

senvivigi: *tr* elveszi vkinek <n> az életét
 ►la malfeliĉulo senvivigis sin: a szerencsétlen elvetette az életét
 ►ne senvivigu min: ne vedd el az életemet
 solvivulo: *fn* egyedülálló, szingli
 supervivi: *l.* postvivi
 travivi: **1)** *tr* átél, végigél <élet>
 ►li travivis la duan mondmiliton: átélte a második világháborút
 ►li travivis sian junecon en malliberejo: börtönben élte végig az ifjúságát
 ►travivi la vivon estas malfacile: nehéz az életet végigélni
2) *tr* átél, tapasztal <élmény>
 ►ni multe travivis: sokat átéltünk, sokat tapasztaltunk
 ►tie ni travivis feliĉajn momentojn: ott boldog pillanatokot éltünk át
 ►travivi sur la propra haŭto: a saját bőrén érz
 travivaĵo: élmény
 transvivi: *l.* postvivi
 nevivipova: életképtelen *szin* nevivkapabla
 nevivkapabla: életképtelen *szin* nevivipova
 vivarango: életvitel, életberendezés *szin* vivopraktiko
 vivarbo: életfa
 vivasekuro: *gazd* életbiztosítás
 vivbezono: életszükséglet
 vivbruligi: *tr* jog elevenen megéget, máglyán megéget
 vivbruliĝo: *jog* máglyahalál
 vivcirkonstanco: életkörülmény
 vivdanĝera: életveszélyes
 vivdaŭra: életre szóló, halálíg tartó, élettartam-
 ►vivdaŭra amikeco: életre szóló barátság
 vivdaŭro: *tech* élettartam *szin* vivotempo
 ►ekzamenoj de vivodaŭro: élettartam-vizsgálatok
 ►meza vivdaŭro: átlagos élettartam
 vivdecida: életbevágóan fontos
 vivdimensia: életnagyságú *szin* vivgranda
 vivekspekto: várható élettartam <statisztika>
 niveliksiro: életelixír
 vivenuo: életuntság, általános közöny, spleen *szin* spleno
 vivestaĵo: *biol* élőlény
 vivetapo: életszakasz
 vivfidela: élethű
 ►vivfidela figurado: élethű ábrázolás
 vivfilozofio: életfilozófia
 vivgranda: életnagyságú *szin* vivdimensia
 vivgrava: életfontosságú
 ►vivgravaj organoj: életfontosságú szervek
 vivhistorio: élettörténet
 vivipova: életképes *szin* vivkapabla
 vivipovo: életképesség *szin* vivkapablo
 vivivolo: élni akarás
 vivkamarado: élettárs *szin* vivkunulo, kunvivanto
 vivkapabla: életképes *szin* vivipova
 vivkapablo, vivkapableco: életképesség *szin* vivipovo
 vivkomuneco: életközösség <állapot>
 ►vivi en vivkomuneco: életközösségben élni
 vivkomunumo: életközösség
 vivkoncepto: életfelfogás, életszemlélet
 vivkondiĉoj: életfeltételek
 ►spartaj vivkondiĉoj: spártai életfeltételek
 vivkunulo: élettárs *szin* vivkamarado, kunvivanto
 vivkunularo: **1)** életközösség
2) *biol* élőlénytársulás, biocönózis *szin* biocenozo

vivkvalito: életminőség
 vivlerta: életrevaló
 vivlerteco: életrevalóság, élni tudás
 vivlinio: élvonal <kézen>
 vivloko: *biol* élőhely, biotóp, élettér *szin* biotopo, ĉirkaŭumo
 vivmaniero: életmód
 vivmedio: *biol* élettér
 vivminimumo: életminimum
 vivnecesa: életbevágóan szükséges
 vivnecesaĵo: életszükséglet, létszükségleti cikk
 vivnivelo: életszínvonal
 vivobildo: *mŭv* életkép
 vivoĉambro: *fn* nappali <szoba>
 vivociklo: *biol* életciklus
 vivodona: életadó
 vivoformo: életforma
 vivoforta: életerős
 vivoforto: életerő
 vivoĝojo: életöröm
 vivoĝuo: életélvezet
 vivograva: életbevágóan fontos
 vivojesa: életigenlő
 vivojesado: életigenlés
 vivokostoj: *gazd* megélhetési költségek
 vivokuro: életrajzi vázlat, önéletrajz, curriculum vitae
 vivonaska: *áll* elevenesülő
 vivonaskuloj: *áll* igazi emlősök *szin* terioj
 vivonea: élettagadó
 vivoneado: élettagadás
 vivopano: mindennapi kenyér, betevő falat
 vivoplena: mozgalmas, életteli
 vivopraktiko: életvitel *szin* vivarango
 vivorajto: *jog* az élethez való jog, létjog, létjogosultság vö.
 ekzistorajto
 vivrealo: való élet, az élet valósága
 vivoritmo: *biol* életritmus
 vivosceno: *mŭv* életkép
 vivosciencoj: *tud* biológiai tudományok, biotudományok
 vivosekco: *áll* *tud* élveboncolás, viviszekció
 vivosento: életérzés
 vivosfero: *biol* életkörnyezet
 vivosigno: életjel
 ►doni vivosignon pri si: életjelt ad magáról
 vivospaco: *biol* élettér
 vivosperto: élettapasztalat
 vivostilo: életstílus
 vivovera: élethű
 vivoverko: életmű
 vivoverva: életteli, eleven
 vivoviglo: vitalitás, elevenesség
 vivovojo: életút
 vivozorgoj: megélhetési gondok
 vivpercepto: életérzés
 vivperspektivo: életkilátás, *átv* perspektíva
 vivplezuro: életöröm
 vivprotokolo: szakmai életrajz
 vivpuls: élettől duzzadó, élettől lüktető
 vivrakonto: *ir* élettörténet, életrajz
 vivranda: perifériára szorult, az élet peremén élő
 vivreĝimo: életvitel, életberendezés

vivresumo: <szakmai> önéletrajz
 vivrimedoj: *gazd* megélhetési eszközök, létfenntartási eszközök
 vivsekco: *biol* élveboncolás, viviszekció
 vivtabelo: halálozási táblázat
 vivtempo: élettartam *szin* vivdaŭro
 vivteni: **1)** *tr orv átv* életben tart, éltet
 ▶oni sukcesis vivteni la malsanulo ĝis la hospitalo: sikertült életben tartani a beteget a kórházig
 ▶vivtenas lin la espero: élteti a remény
2) *tr gazd* eltart
 ▶li vivtenas kvar infanojn: négy gyermeket tart el
 ▶ili povas vivteni sin: el tudják tartani magukat
 vivtenaĵo: élelem
 vivteno: **1)** *orv átv* életben tartás
2) *gazd* létfenntartás, megélhetés, eltartás
 vivukrio: éljenkiáltás
l.m. aerviva, kaŝvivo, libervivulo, ovovivonaska, sabloviva, saprovivulo
| vivari/o terrárium, vivárium
| viver/o áll cibetmacska <Viverra>
 ▶viveredoj: cibetmacskafélék <Viverridae>
 ▶viverenoj: macskaformák, macskalábúak <Viverrinae>
| vivisekc/o l. vivosekco
| viz/o vízum, láttamozás
 ▶devigo al vizo: vízumkényszer
 vizi: *tr* vízummal ellát
 ▶vizi pasporton: útlevelet vízummal ellát
l.m. elirvizo, enirvizo, restadvizo, transitvizo
| vizaĝ/o 1) arc
 ▶acida vizaĝo: savanyú ábrázat
 ▶antaŭ la vizaĝo de Dio: Isten színe előtt
 ▶faltoplena vizaĝo: ráncokkal teli arc
 ▶kun glacia vizaĝo: fagyos tekintettel
 ▶mi ĵetis la veron al li rekte en la vizaĝon: egyenesen az arcába vágtam az igazságot
 ▶ni staris vizaĝo kontraŭ vizaĝo: szemtől szembe álltunk
 ▶rigardi al la morto en la vizaĝon: farkasszemet néz a halállal
 ▶trafi per la vizaĝo en la koton^Z: pofára esik, hoppon marad
 ▶vizaĝo sen kulpo, sed koro de vulpo^Z: szava méz, szíve jég
2) *átv* arc, külső, becsület, tekintély
 ▶antaŭ la vizaĝo de la reĝo: a király színe előtt
 ▶bela vizaĝo estas duono da doto^Z: *közm* a szépség fél hozomány
 ▶la pejzaĝo montris sian afablan vizaĝon al la vojaĝantoj: a táj kellemes arcát mutatta az utazóknak
 ▶mi montros mian vizaĝon: pofafürdőt veszek
 ▶nur pano kun fromaĝo, sed afabla vizaĝo^Z: amink van, szívesen adjuk
 ▶oni batas ne la aĝon, sed la vizaĝon^Z: *közm* ingre verik, nem az inget a katonán
 ▶perdi la vizaĝon^Z: hitelét veszti, elveszti a becsületét
 ▶se en kor^{io} sidas, vizaĝo perfidas^Z: *közm* kinek mi szívében, kitetszik színében
 vizaĝi: *ntr* vki v. vmi felé fordítja az arcát
 ▶li vizaĝis flanken, tial mi ne rekonis lin: félrefordította az arcát, ezért nem ismertem meg
 vizaĝaĉo: *pej* pofa
 vizaĝeto: arcocska, pofika
 alvizaĝi: *tr* szembenéz vkivel v. vmivel <n>
 ▶li ofte alvizaĝis la morton: gyakran szembenézett a halállal
 duvizaĝa: **1)** kétarcú

▶duvizaĝa Jano: kétarcú Janus
 ▶duvizaĝa urbo, kamparana kaj industria: kétarcú város, falusias és ipari
2) *pej* kétarcú, kétszínű
 ▶li estis duvizaĝa homo: kétszínű ember volt
 vizaĝaltere: arccal a földnek
 vizaĝ-al-vizaĝe: szemtől szembe *szin* vizaĝo kontraŭ vizaĝo
 vizaĝaspekto: ábrázat, fizionómia, fizimiska *szin* fizionomio **1**
 vizaĝesprimó: arckifejezés
 vizaĝkoloro: arcszín
 vizaĝkremo: arckrém
 Vizaĝlibro: *inf* Facebook *szin* Fejsbuko
 vizaĝlocio: arcszesz
l.m. belvizaĝa, kavavizaĝa, pokervizaĝo
| Vizbaden/o *geo* Wiesbaden
| vizi/o 1) *pszi* látomás, rémkép, káprázat, látáshallucináció
2) *vall* látomás, vízió
 ▶profetaj vizioj: próféta látomások
 vizii: **1)** *tr vall* látomása van vmiről <n>, vizionál
 ▶la profeto viziis la alvenon de la Mesio: a prófétának látomása volt a Messiás eljövételéről
2) *tr pszi* rémeket lát, vizionál
 ▶la malsanulo viziis blankajn musojn: a beteg fehér egereket vizionált
 vizieca: látomásszerű
 viziulo: *vall* látnok, vizionárius
| vizier/o 1) *kat* sisakrostély
2) *tex* sapkaellenző, sild, simléder *szin* ĉapobeko
 vizierĉapo: *tex* ellenzős sapka, lovaglósapka, zsokeŝsapka
 viziersaluti: *ntr kat* tiszteleg, szalutál
 vizierteĝmento: *ép* eresztető
| vizit/i 1) *tr* látogat, meglátogat, felkeres
 ▶ĉiutage vizitas min la kuracisto: az orvos minden nap meglátogat
 ▶ni iras viziti niajn amikojn: megyünk meglátogatni a barátainkat
 ▶vizitu min morgaŭ: keress fel holnap
2) *tr* meglátogat, megnéz vmit
 ▶viziti ekspozicion: kiállítást megnéz
 ▶ĉi-jare ni vizitos Romon: idén elmegyünk Rómába
 ▶viziti muzeon: múzeumot látogat
 ▶viziti teatron: színházba megy
3) *tr* <rendszeresen> jár vhoval *szin* vizitadi **2**
 ▶viziti kurson: tanfolyamra jár
 vizito: **1)** látogatás, vizit
 ▶fari mallongan viziton: rövid látogatást tesz
 ▶ni atendas la viziton de la kuracisto: az orvos látogatását várjuk
 ▶oficiala vizito: hivatalos látogatás
 ▶vizito de ĝentileco: udvariassági látogatás
2) látogatás, megtekintés
 ▶vizito al muzeo: múzeumlátogatás
 vizite: látogatóban
 ▶ni estis vizite en la urbo: látogatóban voltunk a városban
 vizitadi: **1)** *tr* gyakran látogat
 ▶li vizitadis siajn amikojn: gyakran látogatta a barátait
2) *tr* jár vhoval <n> *szin* frekventi
 ▶vizitadi infanĝardenon: óvodába jár
 ▶vizitadi lekciojn: előadásokra jár
 vizitanto: látogató
 ▶la sinjoro hodiaŭ ne akceptas vizitantojn: az úr ma nem fogad látogatókat
 ▶vizitantoj de teatroj kaj muzeoj: színház- és múzeumlátogatók

vizitantino: **1)** nő látogató

2) *kr* vizitációs apáca

vizitejo: fogadószoba, *fn* társalgó, beszélő <helyiség>

intervizito: kölcsönös látogatás

vizitĉambro: szalon

vizitkarto: névjegykártya, vizitkártya *szin* karteto 1

vizitlisto: *isk* katalógus

l.m. akceptovizito, laborvizito, lernejavizitado, punviziti, rondviziti, surprizvizito

| **vizon/o** *áll* észak-amerikai nyérc, amerikai nyérc <Mustela vison>

►eŭropa vizono: európai nyérc, vidranyest, mocsári vidra <M.

lutreola> *szin* lutreolo

| **vjel/o** *zene* tekerőlant, forgólant, nyenyere

| **Vjentian/o** *geo* Vientiane

►Vjentiano estas la ĉefurbo de Laoso: Vientiane Laosz fővárosa

| **vjetnam/o** *fn* vietnámi

vjetnama: *mn nyt* vietnámi <vi>

Vjetnamujo, Vjetnamio: *geo pol* Vietnám <VN>

| **vjol/o** *zene* viola, brácsa

vjoleto: *zene* violetta

sopranvjolo: *zene* diszkantviola, szopránviola

basvjolo: *zene* viola bassa

l.m. gambovjolo

| **Vladimir/o** **1)** Vlagyimir <utónév>

2) *ritk ir* vlagyimiri strófa

| **Vladislav/o** Ulászló <utónév>

►estis du hungaraj reĝoj kun la nomo Vladislavo: két Ulászló nevű magyar király volt

| **Vladivostok/o** *geo* Vlagyivosztok

| **vlog/o** *inf* vlog, videonapló

| **voandze/o** *nőv* angolai borsó, Bambara-dió, voandzu <Voandzeia subterranea>

| **vobl/i** **1)** *ntr tech* üt, imbolyog, támolyog

►la antaŭa rado voblas: üt az első kerék

2) *ntr vill* ingadozik <frekvencia>

voblīgi: *tr vill* rezgettet

vobligilo: *vill* vobulátor

vobloskopo: *vill* vobblerszkóp

| **voĉ/o** **1)** hang

►aŭdigi sian voĉon: hallatja a szavát

►aŭskultu la voĉon de la prudento: hallgass az ész szavára

►dika voĉo: vastag hang

►havi dian voĉon: isteni hangja van

►havi la ĉefan voĉon^Z: döntő szava van, döntő befolyással rendelkezik

►havi voĉon en la konsilio: szava van a tanácsban, hallatja a hangját a tanácsban

►homaj kaj bestaj voĉoj: emberi és állati hangok

►homo de laŭta voĉo: nagyhangú ember

►kaverna voĉo: öblös hang

►klariona voĉo: kürtészó

►la interna voĉo diras ion kontraŭan: a belső hang az ellenkezőjét mondja

►li klarigis la voĉon: megköszörülte a torkát

►li parolis kun elokventa, konvinka voĉo: ékesszóló, meggyőző hangon beszélt

►maldika voĉo: vékony hang

►ne levu vian voĉon: ne emeld fel a hangod

►paroli per trema voĉo: remegő hangon beszél

►tirita voĉo: elnyújtott hang

►vi ne obeis mian voĉon: nem engedelmeskedtél a szavamnak

►voĉo de kianto en la dezerto: *bibl* kiáltó hangja a pusztában

2) *zene* hang, énekhang, szólam

►kvarvoĉa kanto: négyszólamú ének

►muzikaĵo por du voĉoj: két hangra írt zenedarab

►tenora voĉo: tenor hang

3) szavazat

►donu vian voĉon por aŭ kontraŭ la decido: adják a szavazatukat a döntésre vagy ellene

►jesa voĉo, pora voĉo: igen szavazat

►kalkulado kaj kontrolado de la voĉoj: a szavazatok számlálása és ellenőrzése

►la projekto estis akceptita per granda plimulto de la voĉoj: a tervezetet nagy szótöbbséggel elfogadták

►li estis elektita per 20 voĉoj kontraŭ 5: 20 szavazattal 5 ellenében megválasztották

►li havas finfine la decidan voĉon en la afero: neki van végül is döntő szava az ügyben

►nea voĉo, kontraŭa voĉo: ellenszavazat, nemleges szavazat

5) *nyt* igenem, igefajta, genus verbi

►aktiva voĉo: cselekvő v. aktív igenem *szin* aktivo

►faktitiva voĉo: műveltető igenem, verbum factitivum *szin* faktitivo

►mediala voĉo: visszaható v. mediális igenem *szin* medialo

►pasiva voĉo: szenvedő v. passzív igenem *szin* pasivo
voĉa: **1)** hang-

►voĉa faldó: *anat* hangredő, plica vocalis

►voĉa ligamento: *anat* hangszalag, ligamentum vocale

►voĉaj osciloj: hangrezgések

2) szóbeli, vokális

►voĉa interkonsento: szóbeli megállapodás

►voĉa muziko: vokális zene

►voĉa rimarkigo: szóbeli megjegyzés

3) *nyt* zöngés

►voĉaj sonoj: zöngés hangok

voĉe: szóban, fennhangon, hangosan

►li promesis tion voĉe kaj skribe: szóban és írásban ígerte meg

voĉi: **1)** *ntr ex* szavaz *l.* voĉdoni

2) *ntr ritk* mond *l.* diri

voĉiĝo: *nyt* zöngésedés

duonvoĉa: halk

duonvoĉe: halkan

kontraŭvoĉo: ellenszavazat, nemleges szavazat

mezvoĉo: *zene* középhang

misvoĉado: hangzavar

plenvoĉo: hangosan, teljes hangerővel

plurvoĉa: *zene* többszólamú

►ili kantis plurvoĉe: több szólamban énekeltek

senvoĉa: **1)** néma

►senvoĉa infano: néma gyerek

2) szótlán, néma

►li restis senvoĉa post la sciigo: szavát veszítette a hírré

3) *nyt* zöngétlen

►senvoĉa sono: zöngétlen hang

senvoĉiĝo: **1)** elnémulás

2) *nyt* zöngétlenedés

subvoĉe: **1)** suttogva

2) *zene* sotto voce, tompa hangon

unuvoĉa: egyhangú

►unuvoĉa decido: egyhangú döntés

unuvoĉe: **1)** *zene* egy szólamban, unisono

2) egyhangúlag, egybehangzóan

voĉamplekso: hangterjedelem

voĉbabili: *ntr inf* hangosan cseveg v. csetel

voĉbruado: zshivaj, hangzavar

voĉdokumento: hangdokumentum

voĉdoni: *tr* szavaz, megszavaz

►oni ne voĉdonis la proponon: nem szavazták meg a javaslatot

►voĉdoni jese: igennel szavaz

►voĉdoni kontraŭe: ellene szavaz, nemmel szavaz

►voĉdoni nee: nemmel szavaz

voĉdono, voĉdonado: szavazás

►voĉdonado per manlevo: kézfelnyújtásos v. kézfelemeléses szavazás

voĉdonejo: szavazóhelyiség *szin* balotejo

voĉdonilo: szavazócédula, szavazólap

voĉdonrajto: szavazati jog, szavazásra jogosultság

voĉdonrajta: szavazásra jogosult, szavazati jogú, szavazati joggal rendelkező

voĉdonrajtigito: *fn* szavazásra jogosult

voĉdonslipo: szavazócédula

voĉensemblo: *zene* énekegyüttes, vokális együttes

voĉestingo: *orv* hangszalagbénulás, paralysis ligamenti vocalis

voĉkanalo: *távk* hangcsatorna

voĉkoloro: hangszín *szin* tembro

voĉkordo: *anat* hangszalag, ligamentum vocale

voĉlegi: *tr* felolvas, hangosan olvas

voĉlibro: hangzókönyv

voĉmesaĝo: *távk* hangüzenet

voĉnombrado: szavazatszámolás

voĉnombranto: *fn* szavazatszámoló

voĉpoŝto: *távk* hangposta

voĉtono: hangnem, beszédmd

voĉtubo: átv is szócső

l.m. akravoĉa, brustovoĉo, firmavoĉe, kantvoĉo, kapvoĉo, potencoĉa

| **vod/o** l. vota

| **vodevil/o** *mŭv zene* énekes v. zenés bohózat

vodevilisto: *ir* bohózatíró

| **vodk/o** *gaszt* vodka

| **vodu/o** *vall* vudu, vovu

voduano: *fn* *vall* vuduhívő

| **Vogez/oj** *geo* Vogézek <hegység>

| **voj/o 1)** *közl* út

►anstataŭa vojo: terelőút

►aviadila vojo de Budapeŝto al Parizo: repülőút Budapesttől Párizsig

►bicikla vojo: kerékpárút

►bonvolu montri al mi la vojon al la vilaĝo: legyen szíves megmutatni a faluba vezető utat

►de tie li prenis la vojon al la urbo: onnan a város felé vette az utat

►disforkiĝo de vojo: útelágazás

►fari al si vojon: utat tör magának

►kava vojo: mélyút

►kiu ĉe l' vojo konstruas, tiun ĉiu instruas^Z: *közm* ki az úton épít, sok bíróra talál

►Lakta Vojo: *csill* Tejút

►la vojo al Vieno: a bécsi út

►la vojo ĉi tie duiĝas: út itt elágazik

►li malfermis vojon al la novigoj: utat nyitott az újításoknak

►li traboris al si vojon en la praarbaro: utat tört magának az őserdőben

►makadamita vojo: makadámút

►mi perdis la ĝustan vojon: letértem a helyes útról

►nia vojo kondukis preter la preĝejo: utunk a templom mellett vezetett el

►pavimita vojo: kövezett út, kövesút

►perdi la vojon: utat veszít, eltéved

►piedira vojo: gyalogút

►publika vojo: közút

►transporti per akva vojo: vízi úton szállít

►Vojo Appia: *tört* Via Appia

►vojon batitan herbo ne kovras^Z: *közm* járt úton nem terem fű

2) *átv* út, utazás

►bonan vojon!: jó utat!

►entrepreni longan vojon: hosszú útra vállalkozik

►li estas laca de la vojo: elfáradt az úttól, fáradt az utazástól

3) *átv* út, mód

►esti en bona vojo al la efektiviĝo: jó úton van a megvalósulás felé

►iri la ĝustan vojon: helyes úton jár

►iri sian vojon: a saját útját járja

►kalvaria vojo kun 14 stacioj: *kr* keresztút 14 stációval

►la celo estas atingebla per du vojoj: a cél két módon érhető el

►la knabino trovis la vojon al lia koro: a lány utat talált a szívéhez

►li iras sian kalvarian vojon: kálváriát jár

►li iras sian vojon: a saját útját járja

►ni mallongigis nia vojon: lerövidítettünk utunkat

►per natura vojo: természetes módon

►taŭga vojo al riĉiĝo: megfelelő mód a meggazdagodáshoz

4) *tech* út, pálya

►la vojo de la piŝto en la cilindro: a dugattyú útja a hengerben

►la vojo de la ilo dum la prilaborado: a szerszám pályája a megmunkálás során

►ruluma vojo: görgősor

5) *anat* pálya, út, tractus

►digesta vojo: emésztőcsatorna, tápcsatorna, tractus digestorius

►nerva vojo: idegpálya, tractus nervi

►opta vojo: látóköteg, látópálya, tractus opticus

►supra spira vojo: felső légutak, tractus respiratorius superius
voja: *közl* út-, úti, közúti

►voja reto: úthálózat *szin* vojaro, vojreto

►vojaj obstrukcoj: közlekedési dugók

voji: *ntr* utazik, úton jár, úton van

►ili vojis tra Pireneoj: a Pireneusokon keresztül mentek

►hundo bojas, homo vojas^Z: *közm* a kutya ugat, a karaván halad

►mi vojis ĝuste al Jerusalemo: éppen útban voltam Jeruzsálem felé
vojaro: *közl* úthálózat *szin* voja reto, vojreto

vojeto: mellékút, utacska, ösvény

vojisto: útkaparó

vojulo: **1)** vándor, világjáró

2) *l.* rovero

apudvoja, ĉevoja: út menti, útszéli

►apudvojaj floroj: útszéli virágok

►ĉevoja drinkejo: út menti kocsmá

ĉefvoja: *közl* főút, főközlekedési út, főútvonal *szin* ĉefŝoseo

ĉirkaŭvoja: *közl* kerülőút

►fari ĉirkaŭvojon: kerülőt tesz

ĉirkaŭvoje: **1)** kerülő úton

2) *átv* közvetve

devojigi: *tr* *közl* letérít az útról, eltérít, elterel

►devojigi la trafikon: eltereli a forgalmat

devojigi: *ntr* letér az útról, kitér vmi v. vki elől

►antaŭ loĝataj lokoj ni devojiĝis: lakott helyek előtt letértünk az útról

►la ĉaro devis devojiĝi antaŭ la milita kolono: a szekérnek ki kellett tértnie a katonai oszlop előtt

devojiĝo: letérés <útról>, eltérés <iránytól>

disvojiĝo: *közl* útelágazás, útelágazás *szin* vojforko

dumvoje: útközben, az út alatt <idő>

►dumvoje ni babilis: útközben beszélgettünk

duonvoje: félúton

►Győr situas duonvoje inter Vieno kaj Budapeŝto: Győr félúton fekszik Bécs és Budapest között

ekvoji: *ntr* elindul, útra kel

envoje: útközben, az úton

►envoje ni devis trairi riveron: útközben egy folyón kellett átmennünk

envojiĝi: **1)** *tr* útnak indít, elindít

►Napoleono envojiĝis sian novan armeon: Napóleon útnak indította új seregét

►ni envojiĝis nian novan projekton: *átv* útnak indítottuk új projektünket

2) *tr* útba igazít

►ni demandis policanon, kiu envojiĝis nin: megkérdeztünk egy rendőrt, aki útba igazított bennünket

flankvojo: *közl* mellékút

flankvojeto: *közl* mellékösvény

kromvojo: külön út, plusz út, kitérő

►ni faris kromvojon, por rigardi la arbaran kapelon: kitérőt csináltunk, hogy megnézzük az erdei kápolnát

►pro la pli favora poŝta tarifo nia revuo faras kromvojon tra Danio: a kedvezőbb postai díjszabás miatt folyóiratunk Dánián keresztül plusz utat tesz meg

laŭvoja: út menti, út melletti

mezvojo: *átv* is középút

misvojo: tévút

misvoji: *ntr* eltéved, letér az útról

misvojinto: **1)** *fn* eltévedt

2) *fn* *átv* eltévelyedett

senvoja: úttalan

►ni devis trairi senvojan arbaron: úttalan erdőn kellett átmennünk

pretervojo: **1)** *közl* elkerülő út

►la pretervojo estas jam konstruita, ni ne devas traveturi la urbon: már megépítették az elkerülő utat, nem kell átutaznunk a városon

2) *tech* *gysz* bypass, elkerülő vezeték

revoje: visszaúton

subvojo: *közl* közúti aluljáró

supervojo: *közl* közúti felüljáró

survoje: *közl* úton, útban

►mi estas ĝuste survoje: éppen úton vagyok

►survoje al la ĉefurbo: útban a főváros felé

survoji: *ntr* *közl* úton van

►la helpo jam survojas: a segítség már úton van

►li survojas, ne povis veni: úton van, nem tudott jönni

survojiĝi: *ntr* útra kel

ekvojiri: *ntr* útra kel

vojakcidento: közúti baleset

vojblokado: útlezárás

vojborilo: *tech* útbontó kalapács

►pneŭmata vojborilo: légkalapács

vojdirekto: útirány

vojdisiĝo: *közl* útelágazás *szin* disvojiĝo, vojforko

vojerari: *ntr* eltéved, elvétí az utat

vojflanko: *közl* útszél

vojforko: *közl* útelágazás *szin* vojdisiĝo, disvojiĝo

vojfoso: *közl* út menti árok

vojgvidisto: kalauz, vezető

►helpo de nia vojgvidisto ni atingis la serĉatan vilaĝon: vezetőnk segítségével elértük a keresett falut

vojĝibo: *közl* fekvőrendőrk, forgalomcsillapító küszöb

vojimposto: *gazd* úttadó, útvám, úthasználati adó, autópályadíj

vojindikato: *rep* pörgettyűs irányjelző

vojiri: *ntr* utazik, úton jár

vojiranto: utazó

vojkavo: *közl* kátyú *szin* vojtruo

vojkoloneto: *közl* kilométerkő

vojkonstruado: *közl* ép útéptetés

vojkonstruisto: *fn* *közl* útéptető

vojkonvekso: *közl* úttestdomborulat

vojkruciĝo: *közl* útkereszteződés

vojkunulo: útitárs *szin* kunvojaĝanto

vojkurbo, vojkubuto, vojturno: *közl* kanyar

vojlaboristo: *közl* ép útéptető munkás

vojlampo: *jm* fényszóró

vojleviĝo: *közl* emelkedő

vojlinio: útvonal

vojlongo: úthossz

►libera vojlongo: szabad úthossz

vojmezo: *közl* útközép

vojmontrilo: **1)** *közl* útjelző tábla

2) *fn* *átv* útmutató

vojnavigilo, vojnavigaciilo: *közl* GPS-készülék

vojnodo: *közl* <közúti> csomópont

vojnomo: *inf* útnév

voj pasejo: vasúti átjáró

vojperdinto: utat tévesztett ember, eltévelyedett ember

vojplano: *közl* útiterv, tervezett útvonal *szin* itinero 1

vojplanilo: *fn* *közl* úttervező

vojrabisto: betyár, útonálló *szin* bandito

vojrande: útszélen, út szélén, útpadkán

vojrando: *közl* útpadka

vojreto: *közl* úthálózat *szin* vojaro

vojruĵilo: *tech* úthenger

vojsigno: *közl* közúti jel

vojsignaligo: *közl* közúti jelzőrendszer

vojŝildo: *közl* közúti tábla

vojŝtopiĝo: *l.* trafikŝtopiĝo

vojstreko: *közl* ösvény

vojsulko: *közl* keréknyom, kerékvágás *szin* radkavo, radsulko

vojtaluso: útrézsű

vojtrafiko: *közl* közúti forgalom

vojtruo: *közl* kátyú *szin* voj kavo

l.m. akvo vojo, alir vojo, aŭto vojo, biciklo vojo, elir vojo, eskap vojo, fervojo, flos vojo, flu vojo, forstovojo, glit vojo, kablo vojo, kamp vojo, kavovojo, kruc vojo, Laktovojo, land vojo, magnet vojo, mar vojo, migro vojo, navig vojo, pied vojo, piŝto vojo, promen vojo, rapid vojo, rel vojo, rul vojo, rundovojo, sak vojo, segil vojo, sekavoje, spir vojoj, ŝip vojo, ŝpar vojo, tag vojo, ter vojo, tram vojo, trafik vojo, transport vojo, val voje, vetur vojo, vivovojo

| vojaĝ/i **1)** *ntr* utazik

►returne ni vojaĝis tra Madrido: visszafelé Madridon át utaztunk

►vojaĝi duaklase al Vieno: másodosztályon Bécsbe utazik

►vojaĝi eksterlanden: külföldre utazik

2) ntr átv utazik <drog hatása alatt áll>

vojaĝo: utazás, út

►bonan vojaĝon!: jó utat!, jó utazást!

►ĉirkaŭmonda vojaĝo: földközi utazás

►entrepreni longan vojaĝon: hosszú utazásra vállalkozik

►plezura, turisma kaj negoca vojaĝo: kényutazás, turistaút és üzleti utazás

vojaĝa: utazási, úti

►vojaĝa rapideco: utazási sebesség

►vojaĝaj necesajoj: úti szükségletek, utazási kellékek *szin* vojaĝilaro

►vojaĝaj preparoj: úti előkészületek

vojaĝanto: *fn* utas *szin* pasaĝero

vojaĝilaro: úti szükségletek, utazási kellékek *szin* vojaĝaj necesajoj

vojaĝisto: *fn* utazó

►Kolumbo estis granda vojaĝisto: Kolumbusz nagy utazó volt

►komerca vojaĝisto: kereskedelmi utazó

ekvojaĝi: *ntr* útra kel, megkezdí utazását

forvojaĝi: *ntr* elutazik

kunvojaĝi: *ntr* együtt utazik

►ni kunvojaĝis kun kelkaj infanoj: néhány gyerekkel utaztunk együtt

kunvojaĝanto: **1)** útitárs, utastárs *szin* vojkunulo

2) átv pol társutas

multvojaĝinta: világlátott

revojaĝi: *ntr* visszautazik

revojaĝo: visszautazás

►bileto por vojaĝo kaj revojaĝo: jegy oda- és visszaútra

travojaĝi: *tr* átutazik vhol <n>

►ni travojaĝis la landon: átutaztunk az országon

reenvojaĝo: visszautazás *szin* revojaĝo

tienvojaĝo: odautazás

vojaĝagentejo, vojaĝoficejo: utazási iroda

vojaĝcelo: úti cél

vojaĝdokumento: úti okmány, utazási okmány

vojaĝgvidanto: <utazásért felelős> idegenvezető, utazásvezető

vojaĝkofro: útibőrönd

vojaĝkosto: útiköltség, utazási költség

vojaĝlibro: útikönyv, bédekker

vojaĝoĉeko: *gazd* utazási csekk

vojaĝpakaĵo: útiholmi, málha

vojaĝplano: útiterv

vojaĝrakonto: úti elbeszélés

vojaĝraporto: úti beszámoló, úti jelentés

vojaĝsako: útitáska, utazótáska

l.m. afervojaĝo, esplorvojaĝo, kaŝvojaĝanto, koncertvojaĝo,

laborvojaĝi, marvojaĝo, mondvojaĝanto, oficiovojaĝi, piedvojaĝi,

rondvojaĝo, staĝvojaĝo, tempvojaĝo

| **vojevodo/o** *tört pol* vajda

►vojevodo de Transilvanio: erdélyi vajda

vojevodujo, vojevodio, vojevodlando: **1)** *tört* vajdaság

►la transilvania vojevodio: az erdélyi vajdaság

2) geo pol vajdaság <PL>

| **Vojvodin/o** *geo pol* Vajdaság <RS>

| **vok/i** **1)** *ntr* kiált, felkiált, <hangosan> szól vkihez

►lastafoje li vokis kaj mortis: utoljára felkiáltott és meghalt

►Samuel vokis al la Eternulo por Izrael: *bibl* Sámuel az úrhoz kiáltott Izráelért

►voki al dio: istenhez fohászkodik

►voki por helpo: segítségért kiált

2) tr hív, szólít

►ĉar multaj estas vokitaj, sed malmultaj estas elektitaj: *bibl* mert sokan vannak a hivatalosok, de kevesen a választottak

►li vokis Petron per telefono: telefonon hívta Pétert

►ni vokis kuraciston: orvost hívtunk

►oni vokis lin al la kortego: az udvarba hívták

►voki al si: magához szólít, magához hív

►voki helpanton: segítséget hív

►voki sian hundon per fajfo: fütttyel hívja a kutyáját

voko: **1)** hívás

2) távk hívás

►longdistanca voko: távhívás

vokanto: **1)** *fn* hívó

2) távk hívó fél

vokato: **1)** *fn* hívott

2) távk hívott fél

vokisto: *jog* <törvényszéki> hivatalsegéd

alvoki: **1)** *tr* felhív, felszólít

►alvoki al ordo: rendre szólít fel

►la proklamo alvokas al la daŭrigo de la batalo: a kiáltvány a harc folytatására szólít fel

►mi alvokas vin resti en la ĉambrego: felszólítom önöket, hogy maradjanak a teremben

2) tr hív, magához kér v. szólít

►alvoki kiel atestanton: tanúnak szólít

►la reĝo alvokis siajn konsilantojn: a király magához kéri tanácsosait

►per kaptigno li alvokis lin: fejbiccentéssel magához hívta alvoko: **1)** felhívás

►alvoko al la nacio: felhívás a nemzethez

2) felszólítás

►la knabo leviĝis nur post la dua alvoko: a fiú csak a második felszólításra állt fel

alvokigi: *tr* hívat, kéret

►la sinjoro alvokigis min per sia servisto: az úr magához hívatott a szolgájával

alvokiteco, alvokiĝo: elhivatottság, hivatás

ekvoki: **1)** *ntr* felkiált

2) tr hívni kezd

elvoki: **1)** *tr* kihív vholon vova

►elvoki spiritojn: szellemeket megidéz

►elvoku vian fratinon: hívd ki a nővéredet

►li elvokis min al duelo: kihívott párbajra

2) tr átv előidéz, kivált, kelt

►elvoki konfuzon: zavart kelt

►elvoki la impreson: azt a benyomást kelti

►elvoki malpacon: békétlenséget idéz elő v. kelt

►elvoki mokridon: nevetséget kelt, gúnykacajra fakaszt

►elvoki skandalon: botrányt kelt

►elvoki suspekton: gyanút kelt

►la muziko elvokis en li agrablajn rememorojn: a zene kellemes emlékeket ébresztett benne

►lia naiveco elvokis ridon: a naivsága nevetést váltott ki

elvokaĵo: *pszi nyt* képzet

elvokiva: szemléletes, plasztikus

flankenvoki: *tr* félrehív, félreszólít

forvoki: *tr* elhív vholon

►neniam forvoku min el mia laborejo: soha ne hívj el a munkahelyemről

kunvoki: *tr* összehív

►kunvoki kunvenon: gyűlést hív össze

►kunvoki la membrojn: összehívja a tagokat
 kunvokilo: *fn* meghívó
 ►sendu kunvokilon al niaj membroj: küldjön meghívót a tagjainknak
 nerevokebla: visszavonhatatlan
 ►nerevokebla decido: visszavonhatatlan döntés
 nevokite: hívatlanul
 postvoki: *tr* utána szól vkinek <n>
 revoki: **1)** *tr* visszahív
 ►revoku viajn trupojn: hívja vissza a csapatait
2) *tr* átv visszavon
 ►mi ne povas revoki mian proklamon: nem tudom visszavonni a kiáltványomat
 suprenvoki: **1)** *ntr* felkiált vhova
2) *tr* felhív vhova
 elvokforto: kifejezőerő
 vokbutono: *távk* hívógomb
 ►vokbutono de telefono: telefon nyomógombja
 vokkazo: *nyt* megszólító eset, vocativus
 vokkurento: *távk* hívóáram
 voknomo: *nyt* szólítónév, becenév
 voksekvenco: *inf* hívási szekvencia
 voksignalo: *távk* hívójel
 vokvorto: *knyv* hívószó, tárgyszó
l.m. fingrovoki, helpalvoko, helpvoki, konkursalvoko, kontrolvoko, ofertalvoko, penselvoka, telefonvoko
| vokabl/o *ritk nyt* szó *szin* vorto
| vokal/o *nyt* magánhangzó
 ►akuta vokalo: magas magánhangzó
 ►malakuta vokalo: mély magánhangzó
 ►antaŭa vokalo: elől képzett magánhangzó
 ►malantaŭa vokalo: hátul képzett magánhangzó
 ►fermita vokalo, malvasta vokalo: zárt magánhangzó
 ►malfermita vokalo, vasta vokalo: nyílt magánhangzó
 ►longa vokalo: hosszú magánhangzó
 ►mallonga vokalo: rövid magánhangzó
 ►naza vokalo: orrhang, nazális
 ►ronda vokalo: ajakkerekítéses magánhangzó
 ►vokaloj estas voĉaj sonoj: a magánhangzók zöngés hangok
 vokala: *nyt* magánhangzó-, magánhangzóra vonatkozó
 ►vokala harmonio: magánhangzó-harmónia
 duonvokalo, kvazaŭvokalo, semivokalo: *nyt* félhangzó
 vokalharmonio: *nyt* hangrend
 vokalharmoniiĝo: *nyt* hangrendi illeszkedés
 vokalŝanĝo: *nyt* hangváltás
l.m. ligvokalo
| vokativ/o *nyt* megszólító eset, vocativus
| vokoid/o *nyt* vocoid *vö.* kontoido
 nevokoido: *nyt* contoid *szin* kontoido
| vukt/o ispán, pallér, munkafelügyelő
| vol/i *tr* akar
 ►Dio volu!: adja Isten!
 ►ili ne volis helpon: nem akartak segítséget
 ►kion oni volas, tion oni povas^Z: *közm* mindent lehet, csak akarni kell
 ►kiu volas, tiu povas: aki akar, az tud is
 ►li volis en la armeon: katona akart lenni
 ►li volis, ke ni foriru: azt akarta, hogy elmenjünk
 ►mi volas aĉeti ĉi tiun aŭton: meg akarom venni ezt a kocsit
 ►mi volas malsupren: le akarok menni

►prenu kiel vi volas, la poto ĉiam bolas^Z: *közm* minden hiába, nincs menekvés
 ►volanta kruro ne laciĝas de kuro^Z: *közm* aki akar, az tud is
 ►voli aŭ ne voli neniu malpermesas^Z: akarni lehet
 ►volus kato fiŝojn, sed la akvon ĝi timas^Z: *közm* a macska is szereti a halat, de kerüli a vizet
 volo: akarat, akarás, szándék
 ►fari la volon de Dio: Isten akaratát teljesíti
 ►homo de firma volo: szilárd akaratú ember
 ►kie estas volo, tie estas vojo^Z: *közm* mindent lehet, csak akarni kell
 ►kiom da koroj, tiom da voloj^Z: *közm* ahány szív, annyi szándék
 ►kontraŭ mia volo: akaratom ellenére
 ►libera volo: szabad akarat
 ►malgraŭ mia plej bona volo: legjobb akaratom ellenére
 ►por lia volo ne ekzistas malmolo: fejfel megy a falnak
 ►vi plenumis lian volon: teljesítetted az akaratát
 ►volo kaj deziro leĝojn ne konas^Z: *közm* a vágy nem ismer határokat
 vola: szándékos, akaratlagos, akarat
 ►vola ago: szándékos cselekedet
 ►vola movo: akaratlagos mozgás
 ►volaj manifestiĝoj: akarat
 vole: akaratlanul, szándékosan
 ►vole kaj dole: szántszándékkal
 ►vole-nevole^Z: akarva-akaratlanul
 ha akarja, ha nem
 volado: akarás
 ►volado de la bono: a jó akarása
 volema: akaratos
 volismo: *fil pszi pol* voluntarizmus
 devoligi: *tr* elveszi a kedvét vmitől
 ►mi devoligos vin de tiaj ŝercoj: elveszem a kedved az ilyen tréfáktól
 kontraŭvola, malgraŭvola: nem kívánt, akaratával ellentétes, botcsinálta
 ►kontraŭvola edziĝo: kényszerházasság
 ►kontraŭvola gravediĝo: nem kívánt terhesség
 ►La malgraŭvola kuracisto estas la verko de Moliero: A botcsinálta doktor Molière műve
 kontraŭvole, malgraŭvole: akaratlanul
 laŭvola: tetszés szerinti, szabadon választható
 ►en laŭvolaj koloroj: tetszés szerinti színekben
 ►laŭvola kurso: szabadon választható tanfolyam
 laŭvole: tetszés szerint, szabadon választhatóan
 ►trinkeblas kafo aŭ teo laŭvole: tetszés szerint iható kávé vagy tea
 malvoli: *tr* vonakodik, elutasít, nem akar
 ►ili malvolis enarmeigi: vonakodtak bevonulni a seregbe
 ►la malsanulo malvolis la kuracistan helpon: a beteg elutasította az orvosi segítséget
 ►li malvolis ĉi tiun infanon: nem akarta ezt a gyereket
 memvola: **1)** önkéntes, szabad akaratból történő
 ►li retiriĝis en memvolan ekzilon: önkéntes száműzetésbe vonult
2) akaratos
 ►memvola knabineto: akaratos kislány
 memvole: önként, saját akaratából
 nevola, pretervola: akaratlan, önkéntelen, spontán
 ►fari nevolan movon: önkéntelen mozdulatot tesz
 senvola: akarat nélküli
 ►li estas senvola pupo: ő egy akarat nélküli báb
 voldeklaro: *jog* akaratnyilvánítás
 volforta: erős akaratú

l.m. bonvoli, libervola, malbonvola, propravola, scivola

| **volan/o** *sp* tollaslabda *szin* plumpilko
volani: *ntr sp* tollaslabdázik, „tollasozik”

volanado: *sp* tollaslabdajáték

volanbatilo: *sp* tollaslabdaütő, tollasütő

| **Volapuk/o** *nyt* volapük

volapukaĵo: értelmetlenség, zagyva beszéd, zagyvaság *szin* galimatio

►tio estas por mi volapukaĵo^Z: ez nekem kínai

| **volatil/a** *kém* illó, illékony, könnyen párolgó

►volatila oleo: illóolaj

| **volb/o** *ép* boltozat, bolthajtás

►depremita volbo, korbansa volbo: kosárásvés boltozat

►krania volbo: *anat* koponyaboltozat, koponyatető, calvaria *szin* kalvario 3

►monaĥeja volbo: kolostorboltozat

►ogiva volbo: csúcsíves boltozat

►pordega volbo: kapuboltozat

►ripa volbo: bordás boltozat

►romanika kaj gotika volbo: román és gótikus boltozat

►superlevita volbo: emelt boltozat

volbi: *tr ép* boltoz

volbiĝi: *ntr* boltosodik, kiboltosodik

pseŭdovolbo: *ép* álboltozat

volboeĝo: *ép* boltozatél, gerinc

volbopato: *gaszt* kínai serpenyő, wok *szin* uoko

volboŝlosilo: *ép* boltozat zárókőve

volboŝtono: *ép* boltkő, boltozatkő

l.m. barelvolbo, eĝvolbo, ĉielvolbo, tombovolbo

| **volejbal/o** 1. retpilko

| **Volfgang/o** Wolfgang, Farkas <utónév>

| **Volfram/o** Volfram <utónév>

| **volfram/o** *kém* volfrám <W>

| **Volg/o** *geo* Volga

| **Volgograd/o** *geo* Volgográd

| **volitiv/o** *nyt* felszólító mód *szin* u-modo, ordona modo *vö.* imperativo 1

| **volof/o** *fn* volof

volofa: *mn nyt* volof <wof>

| **volont/e** szívesen, készségesen

►mi volonte akceptas la inviton: szívesen elfogadom a meghívást
volonteco: vmire való készség, szívesség

►via volonteco veni al ni vizite ĝojigas min: az ön készsége, hogy eljön hozzánk látogatóba, örömmel tölt el

volonti: *ntr* szívesen csinál, önként tesz

►li volontis helpi al mi: szívesen segített nekem

volontigi: *tr* kedvet csinál vkinek <n>, ráveszt vkit

►li volontigis min al la donacado: rávett az ajándékozásra

►ni volontigis lin por la entrepreno: kedvet csináltunk neki a vállalkozáshoz

volontulo: önkéntes

nevolonte: kelletlenül, vonakodva

nevolontemo: vonakodás, nemakarás

| **volovan/o** *gaszt* vol-au-vent <töltött leveles tészta>

| **volt/o** *vill* volt <V>

kilovolto: *vill* kilovolt <kV>

megavolto: *vill* megavolt <MV>

milivolto: *vill* milivolt <mV>

supervolti: *tr vill* feltranszformál, vminek a feszültségét növeli

voltmetro: *vill* voltmérő, feszültségmérő, voltméter

►elektronika voltmetro: *eltr* elektronikus voltmérő v. feszültségmérő

l.m. elektronvolto

| **Volta/o**¹ *fiz* <Alessandro> Volta

voltaa: *vill* Volta-, galván-

►voltaa baterio: galvántelep

►voltaa kurento: galvánáram

►voltaa pilo: Volta-elem, Volta-oszlop, galvánelem

fotovoltaa: *fot vill* fotoelektromos, fényelektromos

►fotovoltaa ĉelo: fényelem *szin* fotopilo

voltmetro: *vill* coulométer, voltaméter *szin* kulombometro

| **Volta/o**¹ *geo* Volta <folyó>

Voltalando: *geo* Felső-Volta *vö.* Burkino

| **volte/o** *sp* <lóval> kanyarulat, körlovgálás

voltei: *ntr sp* lóval kanyarodik, lovát karéjizza

| **Volter/o** *fil ir* Voltaire <François-Marie Arouet>

volterano: *fil* voltaire-iánus

volteranismo: *fil* voltaire-ianizmus

| **volum/o** *knyv* kötet

►postrikolta volumo: kiegészítő kötet

►romano en du volumoj: kétkötetes regény

| **volumen/o** 1) *mat* térfogat, űrtartalom

►mola volumeno: *fiz* móltérfogat

2) *ált* terjedelem

volumenpezo: térfogatsúly

| **volupt/o** érzéki gyönyör, kék

volupta: kéjes, gyönyörteli

volupti: *ntr* élvezkedik, kéjt v. gyönyört érez

►ĉu vi voluptas karesante virinon?: érz-e kéjt nő simogatása közben?

voluptaĵo: érzéki dolog v. cselekedet

volupteco: érzékiség, kéjesség

voluptema: érzéki, kéjvágyó, buja

voluptigi: *tr* érzéki gyönyört okoz vkinek <n>

►ŝia danco voluptigis la reĝon: tánca érzéki gyönyört okozott a királynak

voluptama, voluptavida: kéjvágyó, kéjsóvár

| **volut/o** 1) *ép* csigadész, voluta

2) *zene* csiga <hangszeren>

| **volv/i** 1) *tr* teker, csavar vmi köré

►la vinberbranĉoj volvis sin ĉirkaŭ la kolono: a szőlővesszők az oszlopra tekeredtek

►li volvis tukon ĉirkaŭ la kolo: kendőt csavart a nyakára

►volvi ŝnuron ĉirkaŭ bastono: botra zsinórt teker

2) *tr* felcsavar, felteker, összeteker, pödör, sodor, göngyöl

►la petaloj de la rozo estas volvitaj de la sekeco: a rózsa szirmait a szárazság összesodorta

►postskribu a volvitan: írd utána egy kukacot

►volvi cigaredon: cigarettát sodor

►volvi paperfolion: papírlapot összeteker

►volvita kokinbrustaĵo: *gaszt* göngyölt csirkemell

►volvú la tapiŝon: tekerd fel a szőnyeget

volvo: *tech* menet

volvaĵo: 1) göngyöleg, tekercs, gombolyag

►volvaĵo da tabako: egy göngyöleg dohány

►volvaĵo de lanfadeno: gyapjúfonal-gombolyag

2) *vill* tekercs

►dratrefalda volvaĵo: bifiláris tekercs, indukciómentes tekercs

volviĝi: 1) *ntr* feltekeredik, felcsavarodik, összetekeredik

►serpento volviĝis ĉirkaŭ la supra branĉo: egy kígyó tekeredett a felső ágra

2) *ntr* növ felfut

►la fazeolo volviĝis sur la paliseto: a bab felfutott a karóra
 volvulo: *l.* konvolvulo, kalistegio
 ĉirkaŭvolvi: *tr* körbeteker, körbecsavar

►la virino ĉirkaŭvolvis sian kapon per tuko: a nő kendőt csavart a fejére

►li ĉirkaŭvolvis la draton per izolbendo: szigetelőszalaggal körbetekerte a huzalt
 ĉirkaŭvolviĝi: **1)** *ntr* körbecsavarodik, körbetekeredik

►lupolo ĉirkaŭvolviĝis sur la kolono: komló tekeredett az oszlopra
2) *ntr* átv körbefonódik

disvolvi: **1)** *tr* kiteréget, kibont, kiteker, kiterít

►disvolvi la flugilojn: kibontja a szárnyát

►li disvolvis la desegnon sur la tablo: kiterítette a rajzot az asztalra
2) *tr* átv fejleszt, kibontakoztat, kifejt *szin* evoluigi

►disvolvi agadon: tevékenységet fejt ki

►disvolvi la ekonomion: fejleszt a gazdaságot

►li disvolvis siajn kapablojn en la fabriko: a gyárban kibontakoztatta a képességeit

disvolvo: **1)** kiterítés, kibontás
2) kibontakoztatás, fejlesztés *szin* evoluigo

►daŭrigebla disvolvo: *oko* fenntartható fejlődés

disvolviĝi: **1)** *ntr* kibomlik, kiterül

2) *ntr* átv kibontakozik, fejlődik, kifejlődik *szin* evolui

disvolviĝo: **1)** kibomlás, kiterülés
2) átv kibontakozás, fejlődés

elvolvi: **1)** *tr* kibont, kiteker *szin* disvolvi **1)**

2) *tr* átv kifejt, elmagyaráz

►sian koncepton li elvolvis en dika libro: elképzelését egy vastag könyvben fejtette ki

3) *tr* *mat* kifejt

elvolvaĵo: *mat* kifejtés

elvolvanto: *mat* evolvens *szin* evolvento

►elvolvanto de cirklo: kör evolense

elvolvato: *mat* evolúta, lefejlő vonal *szin* evoluto

envolvi: **1)** *tr* beburkol, bebugyolál, becsavar, begöngyöl vmibe

►la almozulo envolvis la monerojn en tuketon: a koldus a pénzdarabokat egy kis kendőbe csavarta be

►li envolvis la viandon en paperon: papírba göngyölte be a húst

2) *tr* bevon vmibe

►a lakosságot nem vonták be: la loĝantaro ne estis envolvita

envolvaĵo: **1)** göngyölet, burkolat

►dekalkulu la pezon de la envolvaĵo de la varo: vonja le az áru göngyöletének a súlyát

2) *mat* burkológörbe *szin* envelopo

intervolvi: *tr* egymásra teker, <két dolgot> összegöngyöl

►la serpentoj intervalvis sin: a kigyók egymásba tekeredtek

intervalviĝi: *ntr* egymásba tekeredik, <két dolog> összetekeredik

►la fazeolo kaj hedero intervalviĝis: a bab és a borostyán összetekeredtek

kunvolvi: *tr* összegöngyöl, összeteker

►li kunvolvis la longan tukon en bulon: egy csomóba göngyölte össze a hosszú kendőt

kunvolvaĵo: pólya

►pansobenda kunvolvaĵo: *gysz* mullpólya

kunvolviĝi: *ntr* összegömbölyödik

malvolvi: **1)** *tr* kibont, kigöngyöl

2) *tr* lefejt, lecsavar, leteker

subdisvolviĝo: alulfejlettség

suprenvolvi: *tr* felteker, feltúr

►li suprenvolvis la manikojn: feltúrta az ingujját

volvobranĉo: *növ* ágkacs, cirrhos ramcaneus

volvokreskaĵo, volvoplanto: *növ* folyondár

volvolibro: *knyv* tekercs <könyv>

volvonombro: *tech* menetszám

volvoplanto: futónövény

volvorisorto: *tech* tekercsrugó

volvotigo: *növ* szárkacs, kapaszkodószár, cirrhos caulinus

volvovosta: *áll* kunkori farkú

l.m. ampervolvo, dekstrenvolviĝa, fadenvolvaĵo, regiondisvolvado, rulvolvi

| **volvariel/o** *növ* bocskorosgomba <Volvariella>

| **volvok/o** *áll* Volvox <moszat>

| **volvul/o** *orv* bélsavarodás, volvulus

| **vom/i** **1)** *tr* hány

►li vomis sangon: vért hányt

2) *tr* átv hány, okád

►vomi lafon: lávát okád

►vomi fumon: füstöt okád

vomo, vomado: *orv* hányás

vomaĉi: *pej* okád

►ebriuloj vomaĉis en la necesejo: részegek okádtak a vécében

vomaĵo, vomitaĵo: hányadék

vomegi: *tr* sugárban hány

vomemo: *orv* hányinger

►havi vomemon: hányingere van

vomiga: **1)** hánytató

►vomiga tartro: *gysz* hánytató borkő, tartarus emeticus

2) *pej* okádnivaló

►vomiga pornografio: okádnivaló pornográfia

vomigilo: *gysz* hánytatószer

elvomi: *tr* kihány, kiöklendez

►la fiŝo elvomis Jonan: a hal kihányta Jónást

revometi: *tr* visszabüfiz

►la bebo revometis la lakton: a csecsemő visszabüfizte a tejet

vomarbo: *l.* strikno

vomnukso: *gysz* hánytató dió, nux vomica

vomtubo: *l.* gargojlo

| **vombat/o** *áll* vombat, csupaszorrú vombat <Vombatus ursinus>

| **vomer/o** *anat* ekecsont, vomer

| **vomit/o** *orv* sárgaláz, vomito *szin* flava febro

| **vor/i** **1)** *tr* fal

►tri tagojn li ne manĝis, li voris ĉion: három napja nem evett, mindent felfalt

2) *tr* *áll* eszik <állat>

►ursoj voras ankaŭ fiŝojn: a medvék halat is esznek

voraĉi: *tr* *pej* zabál

vorema: nagyétkű, falánk

l.m. ĉiovora, karnovora, fekovora, grundovora, insektovoruloj, kadavrovora

| **Vorarlberg/o** *geo pol* Vorarlberg <AT>

| **vork/o** **1)** *ép* *tech* műtárgy, objektum, létesítmény

2) *kat* erődítés

►antaŭŝovita vorko: előretolt erődítés, külső védmű

vorkomastro: *ép* fővállalkozó, főépítésvezető

| **vormian/o** *anat* varratos csont, os suturale *szin* sutura osto

| **vort/o** **1)** *nyt* szó

►derivita vorto: képzett szó, származékszó

►enhava vorto: tartalmas szó

►gramatika vorto: viszonyzó *szin* funkciavorto

►internacia vorto: nemzetközi szó

►kategorio-kombina vorto: kereszteződő szófajú szó
 ►kunmetita vorto: összetett szó
 ►la vortoj konsistas el unu aŭ pluraj morfemoj: a szavak egy vagy több morfémából állnak
 ►nega vorto, negacia vorto: tagadószó
 ►pluroble kunmetita vorto: többszörösen összetett szó
 ►plursignifa vorto: többjelentésű szó, poliszéma
 ►simplaj vortoj: *eo* egyszerű szavak, tabellaszavak
2) ált szó
 ►de vorto ĝentila ne doloras la lango^Z: *közm* szép szó pénzbe nem kerül
 ►eĉ unu vorto ne diru pri tio: egy szót se szólj róla
 ►el la buŝ' multaj vortoj eliras, sed ne ĉiuj ion diras^Z: *közm* sok szó, kevés só
 sok beszédnek sok az alja
 ►havi ĉefan vorton en la afero: döntő szava van a dologban
 ►interŝanĝi kelkajn vortojn: néhány szót vált
 ►la vorto frostiĝis al li sur la lango: torkán akadt a szó
 ►maldeca vorto: illetlen szó
 ►mi ankoraŭ ne diris la lastan vorton pri ĝi: még nem mondtam ki felette az utolsó szót
 ►mi lasas al vi la lastan vorton: legyen a tiéd az utolsó szó
 ►mi ne trovas la ĝustan vorton por ĝi: nem találom rá a megfelelő szót
 ►perdi vortojn: szót veszteget
 ►vi mistordas miajn vortojn: elferdítet a szavaimat
 ►vort' en ĝusta momento faras pli ol arĝento^Z: *közm* erő van a szóban
 ►vorto dirita al la mondo apartenas, kaj neniam revenas^Z: *közm* a kimondott szót nem lehet visszanyelni
 ►vorto sona estas plej admona^Z: *közm* szóból ért az ember
 ►vortoj sakon ne plenigas^Z: *közm* tanáccsal nem telik a tüssző
3) átv szó, ígélet
 ►je mia vorto!: szavamra!
 ►rompi sian vorton: megszegi a szavát
 ►teni sian vorton: tartja a szavát
 ►vorto donita estas kiel leĝo^Z: *közm* az adott szó kötelez
 ►vorton de honoro!: becsületszavamra!, becsszó!
4) inf szó
 Vorto: *kr* Ige
 ►en la komenco estis la Vorto, kaj la Vorto estis kun Dio, kaj la Vorto estis Dio: *bibl* kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige
 ►la Vorto fariĝis karno: *bibl* az Ige testté lett
 vorta: szó-, szóbeli
 ►pro vorta piko ofte perdiĝas amiko^Z: *közm* kb. éles szó barátot veszjezhet
 ►vorta promeso: szóbeli ígélet
 vortaro: *nyt* szótár
 ►enciklopedia vortaro: enciklopédikus szótár
 ►etimologia vortaro: szófejtő szótár, etimológiai szótár
 ►granda vortaro, plena vortaro: nagyszótár
 ►ilustrita vortaro: képes szótár *szin* bildvortaro
 ►inversa vortaro: szóvégmutató szótár, a tergo szótár
 ►klariga vortaro: értelmező szótár, egynyelvű szótár *szin* difinvortaro
 ►laŭtema vortaro: tematikus szótár *szin* temvortaro
 ►mez(grand)a vortaro: középszótár
 ►mi konsultos la vortaron pri tiu vorto: megnézem a szótárban azt a szót

►ortografia vortaro: helyesírási szótár
 ►Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto: *eo* Képes eszperantó nagyszótár
 ►reta vortaro: *inf* online szótár, internetes szótár *szin* retvortaro
 ►teknika vortaro: műszaki szótár
 ►vortaro el mil vortoj: ezerszavas szótár
 vortaristo: *nyt* szótáríró, szótárkészítő, lexikográfus *szin* leksikografo
 vortarumi: **1)** *ntr* szótároz, szavakat kikeres
2) *ntr* *nyt* szótárt szerkeszt
 vortero: **1)** szótőredék
 ►malsaĝulo diris vorteron, saĝulo komprenas la tutan aferon^Z: *közm* kevésből is sokat ért az okos
2) *nyt* szóelem, morféma *szin* morfemo, vortelemento
 ►en Esperanto prepozicio povas fariĝi vortero: az eszperantóban az előjárószó szóelemmé válhat
 ►nekonsciata vortero: elhomályosult szóelem
 vorteto: **1)** rövid szó, rövid beszéd *szin* partikulo
 ►eĉ vorteton li ne diris pri tio: egy árva szót sem szólt róla
2) *nyt* partikula
 ►alproksimiga vorteto: közelítő szócska
 ►ekkria vorteto: indulatszó *szin* interjekcio
 ►kunliga vorteto: mellérendelő kötőszó *szin* konjunkcio **1**
 ►modifa vorteto: módosítószó
 vortigi, vortumi: *tr* megfogalmaz, szavakba önt, kifejez
 ►vortigu vian peton: fogalmazza meg a kérését
 vortigo, vortumo: megfogalmazás, szavakba öntés
 vortumeca: *inf* szószervezésű
 alivorte: más szóval
 antaŭvortoj: előszó
 alvorte: apropó, erről jut eszembe
 ►alvorte mono: apropó pénz, a pénzről jut eszembe
 ĉefvorto: *nyt* alaptag, vezérszó
 duonvorte: fél szóból, röviden
 ►eĉ duonvorte ni komprenas unu la alian: fél szóból is megértjük egymást
 ►rakontu ĉion duonvorte: mondj el mindent röviden
 eg-vorto: *l.* aŭgmentativo
 et-vorto: *l.* diminutivo
 etvortaro: *nyt* kisszótár
 laŭvorta: szó szerinti
 ►la laŭvorta deklaro de la ministro: a miniszter szó szerinti nyilatkozata
 laŭvorte: szó szerint
 novvorto: *nyt* új szó, neologizmus *szin* neologismo
 revortigi, revortumi: *tr* átfogalmaz, újrafogalmaz
 senvorta: szótlán
 unuvorte: egyszóval
 ►unuvorte, ĉio estis perfekta: egyszóval, minden tökéletes volt
 vortakcento: *nyt* szóhangsúly
 vortarango: *l.* vortordo
 vortartikolo: *nyt* szócikk
 vortataki: *tr* ráförmed vkire <n>
 ►mia bopatrino tuj vortatakis min: az anyósom nyomban rámförmedt
 vortabunda: bőbeszédű
 vortavara: szófukar
 vortbatali: *ntr* pöröl, pörlekedik, szócsatát vív
 vortbatalo: szóváltás, pörlekedés
 vortefiko: *nyt* *eo* szóhatás
 ►rekta kaj inversa vortefiko: egyenes és fordított szóhatás
 vortelemento: *nyt* szóelem, morféma *szin* morfemo, vortero

vortenigmo: szőrejtvény
vortfamilio: *nyt* szócsalád, szóbokor
vortfarado: *nyt* szóképzés, szóalkotás
vortfidela: szavatarító, szavahihető, szavahű
vortfiguro: *ir* szókép, szóalakzat, képes kifejezés, beszédfordulat, trópus
vortfina: *nyt* szővégi
vortfinvortaro: *nyt* szővégműtató szótár
vortfrekvenco: *nyt* szógyakoriság
vortformo: *nyt* szóalak
vortgalopi: *ntr* hadar
vortgrupo: *nyt* szócsoporthoz, szintagma *szin* sintagmo
vorthonesta: szókimondó, őszinte beszédű
vortklarigo: szómagyarázat
vortkombinaĵo: *nyt* szókapcsolat *szin* sintagmo
vortkomenca: *nyt* szó eleji, szó elején levő
vortkunmeto, vortkunmetaĵo: *nyt* szóösszetétel
vortlaksi: *ntr* *pej* szómenése van
vortlisto: *knyv* *nyt* szójegyzék, glosszárhum
vortludo: *jtek* szójáték
vortmelodio: *nyt* szódallam, szó hanglejtése v. intonációja
vortmueli: *ntr* *pej* karattyol
vortmuelado: *pej* karattyolás, szócséplés
vortnesto: *nyt* szóbokor, szócikk
vortoklaso, vortospeco: *nyt* szófaj, szóosztály *szin* parolelemento
vortokreado: *nyt* szóalkotás
vortokunfando: *nyt* szóösszevonás
vortolakso: *pej* szómenés, szófosás
vortordo: *nyt* szórend
▶fiksa vortordo, ligita vortordo: *nyt* kötött szórend
▶libera vortordo: szabad szórend
▶rekta kaj inversa vortordo: egyenes és fordított szórend
vortospaco: *knyv* szókőz
vortostoko, vortprovizo, vorttrezoro: *nyt* szókészlet, szókincs, szóállomány
vortotranĉo: *knyv* szóelválasztás
vortparado: *pej* szópufogatás
vortradiko: *nyt* <abszolút> szótő
▶relativa vortradiko: relatív szótő
vortsintakso: *nyt* szintagmatum
vorttrejnilo: *isk* inf szógyakorló program
vortulo: a szavak embere
l.m. agitvorto, akravorto, anoncvorto, a-vorto, belvorto, bildvorto, demandovorto, difinvorto, e-vorto, fakvorto, frapvorto, fremdvorto, frazvorto, funkcivorto, i-vorto, insultvorto, kapvorto, kelkvorto, kernvorto, klarvorto, kodvorto, krucvortenigmo, mal-vorto, modvorto, ne-vorto, nomvorto, nombrovorto, o-vorto, pasvorto, poŝvorto, pruntvorto, radikvorto, retvorto, rimvorto, rolvorteto, salutvorto, signalvorto, ŝlosilvorto, ŝparvorto, ŝtopvorto, temvorto, tradukvorto, vokvorto, vostvorto
| **vortic/o 1** | *fiz* örvény
▶aera vortico: légörvény
2) orv örvény, vortex
▶hara vortico: hajörvény, vortex pilorum
▶vortico de la koro: szívörvény, vortex cordis
| **vorticel/o** | *áll* harangoeska <Vorticella>
▶arbustema vortico: bokros harangállatka, harangosbokor <Carchesium polypinum>
▶sonorilsimila vortico: közönséges harangállatka <V. similis>
| **vost/o 1** | *áll* fark

▶svingeti la voston: csóválja a farkát
▶subtiri la voston: behúzza a farkát
2) áll (toll)fark
▶la pavo radie disstreĉis sian voston: a páva sugarasan széttárta a farkát
3) átv *biz* fark <pénisz>
▶melki sian voston: *durv* kiveri a farkát
4) átv vminek a vége
▶la vosto de la marŝkolono ankoraŭ ne atingis la vilaĝon: a menetoszlop vége még nem érte el a falut
▶vosto de tranĉilklingo: késpenge szára
vosta: fark-
▶vostaj haroj: farkoszőr
▶vosta naĝilo: farkúszó
vostumi: *ntr* csóválja a farkát
senvosta: *áll* farkatlan, fark nélküli
▶senvosta kato: farkatlan macska
senvostuloj: *l.* anuroj
vostnaĝilo: *áll* farkúszó
vostobazo: *áll* *gaszt* fartő
vostoglitado: *rep* csúszás farkirányba
vostopiano: *zene* hosszú zongora, hangversenyzongora
vostosegilo: *tech* róka farkfűrésze *szin* trapeza segilo
vostosaltuloj: *áll* ugró villások <Collembola>
vostovertebro: *anat* farkcsigolya, vertebra coccygea
vostskuanto: *l.* motacilo
vostvorto: végző
l.m. afustovosto, ĉevalvosto, harvosto, hirundovosto, hundovosto, lervostulo, ponardvostuloj, ponevosto, ŝipvosto, ruĝvostulo, silkvostulo, volvovosto, vulpovosto
| **vot/o¹ 1** | *vall* fogadalom *szin* jurpromeso
▶por sia saviĝo li faris voton, konstrui kapelon: megmenekülése esetére fogadalmat tett, hogy kápolnát épít
2) kr <papi, szerzetesi> fogadalom *szin* sanktpromeso
▶fari la votojn: szerzetesi fogadalmat tesz
▶monaĥa voto: szerzetesi fogadalom
▶pastra voto: papi fogadalom
voti: *tr* *vall* esküvel fogad, fogadalmat tesz
▶monaĥoj votas ĉastecon, malriĉecon kaj obeon: a szerzetesek tisztaságot, szegénységet és engedelmességet fogadnak
votofero: *vall* fogadalmi áldozat
votopreĝejo: *kr* ép fogadalmi templom
| **vot/o¹ fn** | vót
vota: *mn* *nyt* vót <vot>
| **Votan/o** | *mit* Wotan, Odin
| **vrak/o** | *jm* roncs
▶homa vrako: *átv* emberi roncs
▶vrako de aviadilo, ŝipo kaj aŭto: repülőgép-, hajó- és autóroncs
vrakiĝi: *ntr* *jm* totálkáros lesz
▶mia aŭto vrakiĝis sekve akcidento: baleset következtében a kocsim totálkáros lett
vrakdamaĝita: totálkáros
l.m. aŭtovrakejo
| **vring/i** | *tr* kicsavar, kifacsar, kicentrifugáz *szin* premordi
▶vringi ĉemizon: inget kicsavar
▶vringi citronon: citromot kifacsar
▶vringi siajn manojn: tördeli a kezét
▶vringi sian cerbujon: *átv* töri a kobakját
elvringi: *tr* *átv* kicsikar, kifacsar tordelpremi
▶elvringi monon: pénzt csikar ki

vringilo: **1)** facsarógép, centrifuga

2) *tech* hajtóvas, fordítóvas *szin* turnostango **1**

| **Vroclav/o** *geo* Wrocław

| **vuajerism/o** *l.* skopofilio

| **vual/o** **1)** *tex* fátyol

►fianĉina vualo: menyasszonyi fátyol

►funebra vualo: gyászfátyol

2) *növ* burok, velum

►parta vualo: részleges burok, velum partiale

►totala vualo: teljes burok, velum universale

3) *átv* fátyol, homály, hályog

►la tempo ĵetos vualon sur la okazintaĵojn: az idő fátyolt terít majd az eseményekre

►la vualo de la forgeso: a feledés homálya

►vualo falis de liaj okuloj: lehullt a hályog a szeméről

vuali: **1)** *tr* lefátyoloz

►la vidvino funebre vualis sin: az özvegy gyászfátyolt öltött

►oni vualis la fianĉinon: lefátyolozták a menyasszonyt

2) *tr* *átv* eltakar, elkendőz, elfátyoloz

►ĉi tiu ŝajno vualis la fakton, ke: ez a látszat elkendőzte azt a ténnyt, hogy

►larmoj vualis ŝiajn okulojn: könnyek fátyolozták a szemét

►nuboj vualis la lunon: felhők takarták el a holdat

vualeto: *tex* kalapfátyol, arcfátyol

vualiĝi: **1)** *ntr* elfátyolozódik, lefátyolozódik, elkendőződik

►liaj okuloj vualiĝis per larmoj: könnybe lábadt a szeme

2) *ntr* *fot* fátyolosodik <negatívlemez>

senvuala: **1)** fátyol nélküli

2) *átv* kendőzetlen

►senvuale mi diros al vi: nyíltan megmondom önnek

senvualigi: **1)** *tr* fellebbenti v. leveszi vkinek <n> a fátylát, <szobrot> leleplez

►la nekonata virino senvualigis sin: az ismeretlen nő fellebbentette a fátylát

►oni senvualigis la buston de Kaloĉajo: leleplezték Kalocsay mellszobrát

2) *tr* *átv* leleplez

►mi senvualigos viajn artifikojn: leleplezem a mesterkedéseidet

vualnubo: *met* fátyolfelhő

l.m. kulvualo

| **Vuhan/o** *geo* Vuhan, Wuhan

| **vukeri/o** *áll* Wuchereria <fonalféreg>

| **vulgar/a** **1)** köznapi, közönséges, szokványos, vulgáris

►la vulgara araba lingvo: az arab köznyelv

►la vulgara Latino: a vulgáris latin

►vulgara antaŭjuĝo: közönséges előítélet

2) *áll* közönséges

3) *pej* elcsépelt, útszéli, triviális

vulgaraĵo: vulgáris kifejezés v. szófordulat

vulgareco: köznapiság, szokványosság, vulgáriság, vulgaritás

vulgarigi: *tr* köznapivá v. szokványossá tesz, népszerűsít, vulgarizál

►vulgarigi sciencon: tudományt népszerűsít

vulgarulo: közönséges ember, átlagember

| **Vulgat/o** *bibl* Vulgata

| **Vulkan/o** *mit* Vulcanus vö. Hefesto

vulkano: *ásv* vulkán, tűzhányó

►aktiva kaj neaktiva vulkano: aktív és nem aktív vulkán

►estingita vulkano: kialudt vulkán

►subglacia vulkano: szubglaciális vulkán

►submara vulkano: tengerfenéki vulkán

►subtera vulkano: szubvulkán *szin* subvulkano
vulkana: *ásv* vulkáni

►vulkana aktivado: vulkáni tevékenység, vulkánosság

►vulkana bombo: lávabomba

►vulkana cindro: vulkáni hamu

►vulkana konuso: vulkáni kúp

►vulkana kratero: vulkáni kráter

►vulkana petro: vulkáni kőzet *szin* vulkanrokaĵo

vulkanaĵo: *ásv* vulkánkőzet, vulkanikus kőzet *szin* vulkana petro

vulkanismo: *ásv* vulkánosság, vulkáni tevékenység

vulkanologo: *ásv* vulkánszakértő, vulkanológus

vulkanologio: *ásv* vulkánkutatás, vulkanológia

subvulkano: *ásv* szubvulkán *szin* subtera vulkano

subvulkanaĵo: *ásv* szubvulkáni kőzet

supervulkano: *ásv* szupervulkán

vulkaneksplozo: *ásv* vulkáni robbanás

vulkanerupcio: *ásv* vulkánkitörés

vulkanrokaĵo: *ásv* vulkánkőzet *szin* vulkana petro

l.m. ŝildvulkano, tavolovulkano

| **vulkaniz/i** *tr* *tech* vulkanizál, vulkanoz

| **vulp/o** *áll* róka <Vulpes vulpes>

►arkta vulpo: *l.* izatiso

►blua vulpo: kékróka <Alopex lagopus>

►stepvulpo: *l.* korsako

►ĉe la vulpoj ĉiam naskiĝas nur vulpoj^Z: *közm* kutyának csak eb a kölyke

►eĉ plej ruza vulpo en kaptilon falas^Z: *közm* kevés róka kerül el a csávját

►se vulpo pentofaras, gardu la kokidojn^Z: *közm* alázatos macskának nem kell hinni

Vulpeto: *csill* Róka, Vulpecula

vulpohundo: *áll* rókakopó

vulpovosto: **1)** *áll* róka farka, rókafarok

2) *l.* alopekuro

l.m. Fajrovulpo, marvulpo, mustelvulpo, stepvulpo

| **vultu/a** *orv* vértolulásos, puffadt, congestivus

| **vultur/o** **1)** *áll* kondorkeselyű <Vultur gryphus> *szin* anda kondoro

2) *áll* *ált* keselyű *szin* grifo **2**

►malnovmonda vulturo: óvilági keselyű

►monaĥvulturo: barátkeselyű, csuklyás keselyű <Aegyptus monachus>

►novmonda vulturo: újvilági keselyű

►orelvulturo: füles keselyű <Torgos tracheliontus>

►vulturoj: keselyűk, keselyűfélék <Aegyptiinae>

| **vulv/o** *anat* női szeméremtest, vulva *szin* femina pudendo

►vulva lipo: szeméremajak, labium pudendi

vulvito: *orv* szeméremtest-gyulladás, vulvagyulladás, vulvitis

| **vund/i** *tr* *orv* megsebez, megsebesít

►la vitrero vundis lian manon: az üvegdarab megsebezte a kezét

►la amo vundis lian koron: a szerelem megsebezte a szívét

►multaj soldatoj estas vunditaj: sok katona megsérült

vundo: *orv* seb, sérülés

►anima vundo: lelki seb

►bandaĝi vundon: sebet bekötöz

►fari vundon al sia malamiko: sebet ejt az ellenfelén

►langa vundo plej profunda^Z: *közm* nyelvnek nincs csontja, mégis sok embernek betörte a fejét

►resanigi vundon: sebet begyógyít

►psikaj vundoj: lelki sérülések

►unu vundon alia kuracas^Z: *kōzm* kutyaharapást szőrével gyógyítják
 ►vundo sekreta doloras plej multe^Z: *kōzm* az a seb fáj legjobban, amely el van rejtve
 ►vundon pro vundo, kontuzon pro kontuzo: *bibl* sebet sebért, kék foltot kék foltért
 vunda: *orv* sebes, seb-
 ►piki al li la vundan lokon^Z: elevenére tapint, érzékeny pontot érint nála
 ►vundan lokon protektis, alian difektis^Z: *kōzm* cirógatással is lehet ártani
 vundebla: sebezhető, megsebezhető
 vundebleco: sebezhetőség
 vundeto: *orv* karcolás, felületi seb
 vundiĝo: *orv* sérülés, (meg)sebesülés
 vundito: *fn orv* sebesült
 nevundebla: sebezhetetlen
 senvunda: sértetlen
 ►li elvenis senvunda el la batalo: sértetlenül került ki az ütközetből
 vundbenzino: *gysz* sebbenzin, sebtisztító benzin
 vundfroto: *tr orv* kidörzsöl, sebesre dörzsöl
 vundofebro: *orv* sebláz
 vundopudro: *gysz* sebpor
 vundorando: *orv* sebszél
l.m. brulvundo, mordvundo, pafvundi, premvundo, skrapvundo, ungovundi
 | **Vurtemberg/o** *l.* Virtembergo
 | **Vuŝi/o** *geo* Vuhszi, Wuxi
 | **vuvuzel/o** *zene sp* darázskürt, vuvuzela
 | **z** *z* <hang és betű>
 zo: zé <betűnév>
 | **Z 1)** Z alakú *l.* Z-infanșeĝo
 2) *l.* Zamenhof
 | **zabajon/o** *gaszt* zabaione, borkrém, borsodó
 | **Zadig/o** *ir* Zadig
 | **Zagreb/o** *geo* Zágráb
 ►Zagrebo estas la ĉefurbo de Kroatio: Zágráb Horvátország fővárosa
 | **zain** *knyv* zajin <héber 'z' betű>
 | **Zair/o** *geo tört* Zaire <folyó> vö. Kongo
 Zairujo, Zairio: *tört geo pol* Zaire vö. Demokratia Respubliko Kongo
 | **Zakari/o** Zakariás <utónév> vö. Zeharja
 | **Zakinto/o** *geo* Zákynthosz <sziget és város>
 | **zakusk/o** *gaszt* zakuska <előétel>
 | **Zambezo/o** *geo* Zambézi
 | **Zambi/o** *geo pol* Zambia <ZM>
 | **Zamenhof** *eo* <Lazar Markovics> Zamenhof
 ►la kutima nomo de Zamenhof en Esperantujo estas Lazaro Ludoviko Zamenhof: Zamenhof megszokott neve Eszperantóországban Lazaro Ludoviko Zamenhof
 ►Zamenhof estas la kreinto de Esperanto: Zamenhof az eszperantó létrehozója
 zamenhofologo: *eo* Zamenhof-kutató, zamenhofológus
 zamenhofologio: *eo* Zamenhof-kutatás, zamenhofológia
 Zamenhof-Esperanto-Objekto: *eo* Zamenhof-eszperantó emléktárgy
 zamenhofa: *eo* zamenhofi
 ►zamenhofa esprimo: zamenhofi kifejezés
 zamenhofeco: *eo* zamenhofi jelleg v. eredet
 zamenhofismo: *eo* zamenhofizmus, zamenhofi nyelvi jellegzetesség
 | **Zanzibar/o** *geo* Zanzibár
 | **zap/i** *ntr* <tévé> kapcsolgat

►li ĉiam zapas: mindig kapcsolgatja a tévét
 | **Zaporij/o** *geo* Zaporizsje, Zaporozsje
 | **zaporog/o** *tört* zaporizsjei v. zaporozsjei kozák
 | **Zapat/o** *tört* <Emiliano> Zapata
 zapatisto: *tört* zapatista
 | **zapoded/oj** *áll* szöcskeegérfélék <Zapodidae>
 | **Zaragoz/o** *geo* Zaragoza
 | **Zaratuŝtro/o** *vall* <Ahriman> Zarathusztra, Zoroaszter *szin* Zoroastro
 ►Tiele parolis Zaratuŝtro: *fil* Imígyen szóla Zarathustra
 | **ze/o** *tud* növ kukorica <nemzetségnév> <Zea> vö. maizo
 zeino: *biol kém* zein
 | **zebr/o 1)** *áll* zebra <Equus zebra>
 2) *biz közl* zebra
 zebrofiŝo: zebrahal <Danio rerio>
 zebrotrio: zebracsík
 zebrotria: zebracsíkos
 ►zebrotria pasejo: gyalogos-átkelőhely, zebra *szin* stripasejo, zebro 2
 | **zebu/o** *áll* zebu, púpos tulok <Bos indicus> *szin* ĝibobovo
 | **Zefir/o** *mit* Zephürosz, Zephyrus
 zefiro: 1) *met* zefír, enyhe nyugati szél
 2) *tex* zefiranyag
 zefirlano: *tex* zefirgyapjú
 | **Zeharj/a** *bibl* Zakariás könyve, Zakariás próféta könyve <Zak>
 Zeharjo: Zakariás <utónév> *szin* Zakario
 | **zekin/o 1)** *tört* zecchino, dukát <aranypénz>
 2) érmedísz <ruhán>
 | **Zeland/o** *geo pol* Zeeland <NL>
 Nov-Zelando: *geo pol* Új-Zéland <NZ>
 nov-zelandano: *fn* új-zélandi
 | **zelkov/o** *növ* gyertyánszil <Zelkova>
 | **zelot/o 1)** *tört* zelóta
 2) *átv* vminek a vakbuzgó követője
 3) *sp* szurkoló *szin* fanatikulo 3, fano 2
 | **zemgal/o** *fn* zemgal <lett törzs>
 | **zemstv/o** *pol* zemsztvo
 | **zen/o** *bud* zen
 zenismo, zenbudhismo: *vall* zen buddhizmus
 | **zenan/o** zenana, asszonyház, indiai hárem
 | **zend/o** *l.* avesta
 | **zenit/o 1)** *csill* tetőpont, csúcspont, zenit vö. nadiro
 2) *átv* zenit, csúcspont, tetőfok
 ►la entuziasmo atingis la zeniton: a lelkesedés a tetőfokára hágott
 ►lia gloro estis ĉe la zenito: a dicsősége a csúcsponton volt
 | **Zener/o** *fiz* <Clarence Melvin> Zener
 ►zenera diodo: Zener-dióda, Z-dióda, feszültségstabilizáló dióda
 | **Zenon/o** *fil* Zénón
 | **zeolit/o** *ásv* zeolit
 | **Zepelin/o** *rep* <Ferdinand von> Zeppelin
 zepelino: *rep* zeppelin, Zeppelin-légihajó
 | **zepto-** *tud* zepto- <10⁻²¹>
 | **zeta** *knyv* zéta, dzéta <görög 'z' és 'dz' betű> *szin* zeto
 | **zeta-** *tud* zetta- <10²¹>
 | **zetetik/o** *fil* zetetika
 | **zet/o** *l.* zeta
 | **zeŭgm/o** *nyt* zeugma
 | **Zeŭksis/o** *műv* Zeuxisz
 | **zeŭso** *áll* kakashal, Szent Péter hala, heringkirály <Zeus> *szin* fiŝo de Sankta Petro

►zeüsedoj: kakashalak <Zeidae>
 ►zeüsoformaj: kakashal-alakúak <Zeiformes>
 | **Zeüs/o** *mit* Zeusz
 | **zibel/o** *áll* coboly <Martes zibellina>
 zibelaĵo: cobolyprém
 | **zibet/o** *áll* ázsiai cibetmacska <Viverra zibetha> *szin* Azia civeto
 | **zidovudin/o** *l.* azidotimidino
 | **zigen/o** *áll* acélszínű csüngőlepke <Zygaena filipendula>
 ►blankringa zigeno: fehérgyűrűs csüngőlepke <Z. carniolica>
 ►flavringa pseudozigeno: sárgagyűrűs álcsüngőlepke <Amata phegea>
 ►purpura zigeno: bíboros csüngőlepke <Z. purpuralis>
 ►sangiganta zigeno: változó csüngőlepke <Z. ephialtes>
 ►sangoguta zigeno: vérpettyes csüngőlepke <Z. angelicae>
 ►stalkolora zigeno: acélszínű csüngőlepke <Z. filipendula>
 ►zigenedoj: csüngőlepkék, függőlepkék <Zygaenidae>
 | **zigofil/o** *növ* járomfű, járomlevél <Zygophyllum>
 zigofilacaj: királydinnyefélék <Zygophyllaceae>
 | **zigom/o** *anat* pofacsont, arccsont, járomcsont, zygoma *szin* vangosto, pometo 2
 | **zigomicet/oj** *növ* kapocsspórás gombák <Zygomycetes>
 | **zigomikot/oj** *növ* járomspórás gombák <Zygomycota>
 | **zigospor/o** *növ* zigospóra, zygospóra
 | **zigot/o** *biol* zigóta, megtermékenyített petesejt
 | **zigurat/o** *ép* zikkurat, toronytemplom
 | **zigzag/o** *cikkcakk*
 ►kion signifas ĉi tiuj zigzagoj sur la papero?: mit jelentenek ezek a cikkcakkok a papíron?
 ►la zigzagoj de la tranĉeoj: a lövészárkok cikkcakkjai
 zigzaga: cikkcakkos, cikázó
 ►li kuris zigzage, por eviti la pafojn: cikkcakkban futott, hogy elkerülje a lövéseket
 ►zigzaga vojo de velboato: vitorlás csónak cikázó útja
 zigzagi: *ntr* cikázik
 ►fulmoj zigzagis: villámok cikáztak
 zigzagiri: *ntr* cikázva jár v. halad
 | **zim/o** *biol* kém zimáz, zymase
 | **Zimbabv/o** *geo pol* Zimbabwe <ZW>
 | **zimbalon/o** *zene* cimbalom
 zimbalonisto: *fn* zene cimbalmos
 | **zingibr/o 1** *növ* gyömbér <Zingiber>
 ►oficina zingibro: fűszergyömbér <Z. officinale>
 ►zingibracaj: gyömbérfélék <Zingiberaceae>
 2) *gaszt* gyömbér
 zingibri: *tr* *gaszt* gyömbérrel ízesít
 | **zini/o** *növ* rézvirág <Zinnia speciosum>
 ►eleganta zinio: menyecskevirág, menyecskekerózsza, pompás rézvirág, cínia <Z. elegans>
 | **zink/o** *kém* cink, horgany <Zn>
 zinka: *kém* cink-, horgany-
 ►zinka klorido: cinkklorid
 ►zinka kombinaĵo: cinkvegyület
 ►zinka tegaĵo: horganybevonat
 zinki: *tr* *kém* cinkez, horganyoz
 zinkato: *kém* cinkát
 zinkisto: *fn* cinkező, cinkedénykészítő
 zinkblendo: *ex l.* sfalerito
 zinkercó: *ásv* cinkérc
 zinkoblanko: *kém* cinkfehér
 zinkogravuraĵo: *műv* cinkmetszet

| **zip** *inf* zip
 zip-igilo: *inf* zipes tömörítő program
 el-zip-igi: *tr inf* zip fájlból kitömörít
 en-zip-igi: *tr inf* zip fájlba tömörít
 zip-disko: *inf* zip-lemez
 zip-dosiero: *inf* zip-fájl
 | **zip/o** cipzár, villámzár *szin* fulmofermilo vö. lapofermilo
 zipi: *tr* becipzároz, behúzza vmin <n> a cipzárt
 ►vi forgesis zipi la pantalonfendon: elfelejtetted behúzni a cipzárt a slicceden
 malzipi: *tr* kicipzároz, lehúzza vmin <n> a cipzárt
 | **zirjen/o** *fn* zürjén, komi
 zirjena: *mn nyt* zürjén, komi <kpv>
 | **zirkon/o** *ásv* cirkon
 | **zirkoni/o** *kém* cirkónium <Zr>
 | **zizel/o** *áll* ürge <Citellus>
 | **zizif/o** *növ* jujubafa <Ziziphus>
 ►jujubzizifo: közönséges jujubafa, jujubadatolya, kínaidatolya <Z. jujuba>
 ►lotusozizifo: zsidótövis, lótszfa, göröglótsz, európai jujubafa <Z. lotus>
 | **zlot/o** zloty <pénznem>
 | **zo/o 1** *áll* állat <összetételekben>
 2) *biz* állatkert *szin* zooparko, bestgardeno
 zoologo: *fn* *áll* állattanos, állattantudós, zoológus
 zoologio: *áll* állattan, zoológia
 zoologia: állattani, zoológiai
 ►zoologia parko: állatkert *szin* zoo II., zooparko, bestgardeno
 zoonozo: *orv* zoonózis
 ekinozooj: *áll* nyeletlen tüskésbőrűek <Eleutherozoa>
 entozooj: *áll* endoparaziták, endozoák <Entozoa>
 paleozoologio: *ösl* ősellattan, paleozoológia
 protozoo: *áll* protozoon, állati egysejtű, állati véglény
 protozooj: *áll* állati egysejtűek, állati véglények <Protozoa>
 protozoo-ozo: *orv* protozoon-fertőzés, protozoonózis
 zoocenozo: *áll* állattársulás, zoocönózis
 zoofito: *biol* növényállat, zoofita
 zooflagelulaj: *áll* állati ostorosak <Zoomastigophorea>
 zoofirma: állat alakú, zoomorf
 zoogeografio: *áll geo* állatföldrajz, zoogeográfia
 zoohigieno: *áll orv* állategészségügy, zoohigiéné
 zooparko: állatkert
 zooplanktono: *áll* zooplankton
 zoosporo: *biol* rajzospóra, planospóra, zoospóra
 zoosterolo: *biol* kém zoosterid *szin* animalsterolo
 zootekniko: *áll tech* zootechnika
 zootoponimo: *nyt* állati helynév, zootopiníma *szin* bestotoponimo
l.m. fitozoologio, saprozoo, scifozooj, sporozooj
 | **zoarc/o** *áll* anyaangolna <Zoarces>
 | **zodiak/o** *csill* állatöv, zodiákus
 zodiaka: *csill* állatövi
 ►zodiakaj signoj: állatövi jegyek
 | **Zohar/o** *vall* Zóhár
 | **Zoil/o** *ir* Zoilosz
 | **Zoltan/o** Zoltán
 | **zom/i 1** *ntr rep* kihúz <zuhanó repülésből>, repülőgépet felránt, gyertyát repül, meredeken emelkedik
 2) *ntr* *átv* repül <kábítószertől>
 3) *ntr fot* zoomol, ráközelít
 4) *tr inf* kinagyít <ablak>

zomo: **1)** *rep* gyertya, meredek emelkedés
2) *átv* repülés <kábítószertől>
3) *for* gumiojektív, gumilencse, varioobjektív, zoom
4) *inf* kinagyítás <ablak>
malzomi: **1)** *ntr for* eltávolodik
2) *tr inf* lekicsinyít <ablak>
| **zombi/o** zombi, élőhalott
| **zon/o 1)** deréköv
▶buki sian zonon: bekapcsolja a derékövét
▶ĉasteca zono: erényöv
▶leda zono: bőröv
▶silka zono: selyemöv
2) *átv* öv
▶frapi sub la zono: övön alul üt
▶fortikigita urbo kun zono de fuortoj: erődített város előerődök övével
▶li malligis la zonon de la virgulino: megoldotta a szűz övét <elvette a szüzességét>
3) *mat* gömböv
4) *met* klímaövezet, éghajlati öv *szin* klímatzono
▶malvarma zono: hideg övezet
▶modera zono: mérsékelt övezet
▶polusa klimato: sarki övezet
▶subtropika zono: szubtrópusi övezet
▶tropika zono: forró övezet, trópusi övezet
5) zóna, övezet, sáv <terület>
▶dolara zono: *gazd* dollárövezet
▶intertajda zono: *víz hajó* árapályzóna
▶liberkomerca zono: *gazd* szabadkereskedelmi övezet
▶lima zono: határsáv
▶marborda zono: litorális öv
▶okupacia zono: *kat* okkupációs övezet
▶piedira zono, promena zono: *közl* gyalogos övezet v. zóna vö. promena strato
▶promena strato: *közl* sétálóutca vö. promena zono
▶sekureca zono: biztonsági övezet
▶senmilita zono: *kat* demilitarizált övezet
▶stepa zono: sztyeppeövezet
▶zono de danĝero: veszélyzóna
▶zono de influo: befolyási övezet
▶zono libera de atombataliloj: *kat* atomfegyvermentes övezet, NWFZ
6) *anat* öv *szin* cinturo
▶pelva zono: medenceöv, cingulum membri inferioris
▶skapola zono: vállöv, cingulum membri superioris
7) *l.* zoster II.
zoni: **1)** *tr* felövez, <övként> felvesz v. felrak
▶li zonis sin per tuko: kendőt kötött a derekára
▶oni zonis lin per ŝnuro, por suprentiri lin: kötelet kötöttek a derekára, hogy felhúzzák
2) *tr* derekára köt, derekára ölt
▶li zonis al si glavon: kardot kötött az oldalára
▶ĉeno estis zonita al la kaptito: láncot kötöttek a fogoly oldalára
3) *tr* *átv* övez, körbevesz
▶la kampon zonas arboj: a mezőt fák övezik
zonaĵo: ágyékkötő *szin* lumbotuko
zonego: haslő, heveder, hasszíj
zoneto: *anat* kis öv, zonula
▶ciliara zoneto: sugárcsővecske, szemlencse-függesztőkészülék, Zinn-zonula, zonula ciliaris

biozono: *geo biol* életöv, bioszféra *szin* biosfero
flankzono: *távk* oldalsáv
zonbuko: övcsat
zonlukto: *sp* övbirkózás
zonmuro: *kat* falöv
zonovermoj: *áll* övesférgek <Clitellata>
zonsaketo: övtáska
zontuko: övkenő
l.m. adreszono, arbarzono, bufrozono, eŭrozono, faŭltzono, forstozono, horzono, ĥronozono, influzono, ĵartelzono, kartoĉzono, klímatzono, krurzono, ledzono, mamzono, naĝzono, ripozzono, savzono, sekurzono, ŝnurzono, ŝtrumpozono, ŝultrozono, tempozono, terzono, ventrozono
| **zonul/o** l. zoneto
| **zoofili/o** *pszi* állatokra irányuló deviancia, zoofília
| **zoomorf/a** l. zooforma
| **zorb/o** *sp* zorb<gömb>
zorbi: *ntr sp* gömbözik, zorbozik
| **zorg/i 1)** *x* gondoskodik vkiről v. vmiről, törődik vkivel v. vmivel, intézkedik vmiről
▶ĉu la gastoj estas bone zorgataj?: megfelelően gondoskodnak a vendégekről?
▶faru vian aferon, Dio zorgos ceteron^Z: *közm* segíts magadon, Isten is megsegít
▶faru, kion mi diris, mi zorgos pri la cetero: tedd, amit mondtam, a többiről én gondoskodom
▶li zorgas pri vi kiel pri neĝo pasintjara^Z: ügyet sem vet rád, semmibe vesz
▶ŝi ĉiam bone zorgis pri sia fileto: mindig jól gondoskodott a kisfiáról
▶zorgu pri via propra afero: törődj a magad dolgával
▶zorgu pri vi, kaj nenion pli^Z: törődj a magad dolgával
▶zorgu, ke taksio atendu nin: intézkedj, hogy taxi várjon bennünket
2) *ntr* aggódik *szin* timzorgi
▶ne zorgu pro la morgaŭo: ne aggódj a holnapért
▶via patrino zorgis pro vi: anyád aggódott miattad
zorgo: **1)** gond, törődés, gondoskodás
▶li akceptis la infanon sub sian zorgon: gondozásába vette a gyermeket
▶materialaj zorgoj premas lin: anyagi gondok nyomasztják
▶mia estas la zorgo pri la instruado de niaj infanoj: az enyém gyermekeink taníttatásának a gondja
▶patrinaj zorgoj: anyai gondok
2) gond, aggodalom
▶lia sanstato faras al ni zorgojn: egészségi állapota gondot okoz nekünk
▶ne faru al vi superflujajn zorgojn: ne csinálj magadnak felesleges gondokat
▶sidi en zorgoj: gondban van
▶zorgo pro la morgaŭ: aggodalom a holnapért
▶zorgoj pro la pano: kenyérgondok
zorga: gondos
▶la libro aperis zorge de la aŭtoro: a könyv a szerző gondozásában jelent meg
▶zorga esploro: gondos vizsgálat
▶zorga patro: gondos apa
zorgado: gondoskodás
▶la zorgado de la instruisto pri la lernantoj: a tanító gondoskodása a tanulókról

►manke de zorgado la domo ruiniĝis: gondoskodás híján a ház elromosodott
 zorganto: *fn* gondozó, gyám
 zorgato: *fn* gondozott, gyámfiú
 zorgatino: *fn* női gondozott, gyámleány
 zorgema: gondos v. gondoskodó természetű, lelkiismeretes
 zorgemo: gondosság, lelkiismeretesség
 zorgigi: *tr* gondot okoz vkinek <n>
 ►via konduto zorgigas min: a viselkedésed gondot okoz nekem
 zorgilo: *l.* pelilo
 antaŭzorgi: *tr* előre gondoskodik vmiről v. vkiről <n>
 ►li antaŭzorgis sian sepulton: előre gondoskodott a temetéséről
 antaŭzorga: előrelátó, előre gondoskodó
 ►antaŭzorga ekonomia politiko: előrelátó gazdaságpolitika
 ►antaŭzorga ekskursanto kunportas akvon: előrelátó kiránduló visz magával vizet
 antaŭzorgema: elővigyázatos
 malzorgi: *tr* elhanyagol, nem törődik vmivel v. vkivel <n>
 ►ni malzorgis la malfacilaĵojn: nem törődtünk a nehézségekkel
 ►vi malzorgis viajn taskojn: elhanyagoltad a feladataidat
 malzorga: gondatlan, hanyag
 malzorgo: gondatlanság, hanyagság
 malzorgemo: gondatlan v. hanyag természet
 membrizorga: önellátó
 membrizorgo: önellátás, öngondoskodás
 memzorganto: *fn* önellátó
 prizorgi: **1)** *tr* gondoz, ellát
 ►mia frato prizorgas la ĝardenon: a testvérem gondozza a kertet
 ►prizorgi malsanulon: beteget gondoz
 ►teknike prizorgi: karbantart
2) *tr* ellát, beszerez, gondoskodik vmiről <n>
 ►antaŭ ĉio ni prizorgu nutraĵon: mindenk előtt élelemtől gondoskodjunk
 ►la fabriko prizorgis la krudmaterialon: a gyár beszerezte a nyersanyagot
 ►li prizorgis nin per ĉio bona: minden jóval ellátott minket
3) *tr* ellát <tevékenységet>
 ►li prizorgas la taskon de sekretario: titkári feladatot lát el
 prizorgo, prizorgado: gondozás, ellátás
 ►akuta prizorgo: *orv* sürgősségi v. akut ellátás
 ►la knabon oni donis por prizorgo al virino: a fiút gondozásra kiadták egy asszonynak
 ►prizorgo de la hospitalo per medikamentoj: a kórház gyógyszerellátása

►teknika prizorgo: karbantartás, műszaki ellátás
 prizorganto: *fn* gondozó
 prizorgejo: gondozóintézet
 senzorga: gondtalan
 ►senzorga ofico: színekúra, zsíros állás
 ►senzorga vivo: gondtalan élet
 senzorgeco: gondtalanság
 senzorgejo: *ép* sans-souci, nyári palota
 zorgoplena: gondterhelt
 zorgopremata: gondokkal gyötört
l.m. animzorganto, bestozorgisto, domzorgisto, materialprizorgisto, premzorgo, socialprizorga, timzorgi, vivozorgoj
| zori/o vietnami papucs
 ►mi aĉetis zoriojn: vettem egy vietnami papucsot
| zoster/o¹ *növ* tengerifű, tengerihínár, afrik <Zostera> *szin* margeso
| zoster/o¹ *orv* övsömör, herpesz, zoster *szin* zona erupcio
| zuav/o *kat* zuáv
| zulu/o *fn* zulu
 zulua: *mn nyt* zulu <zul>
 Zululando: *geo* Zuluföld
| zum/i 1) *ntr* *hgut* zümmög, dong
 ►abeloj zumas en la abelkesto: méhek zümmögnek a kaptárban
 ►impertinenta muŝo zumas ĉirkaŭ mia kapo: egy szemtelen légy dong a fejem körül
2) *tr* *hgut* dúdol *szin* zumkanti
 ►li zumis kanton: egy éneket dúdolt
3) *ntr* *hgut* zsong, zсібong, zúg
 ►la drinkejo zumis en gaja babilo: a kocsma zсібongott a vidám beszélgetéstől
 ►la radioricevilo zumas: zúg a rádió
 ►zumas en mia kapo: zúg a fejem
 zuma: *hgut* zümmögő, zsongó, zсібongó
 zumo, zumado: zümmögés, zsongás, zсібongás, zúgás
 ►li havas orelajn zumojn: fülzúgása van
 ►pro la zumado mi ne bone komprenas vin: a zсібongás miatt nem értem jól
 zumilo: *fn* *eltr* berregő, hangjelző
 zumbiciklo: *jm* *tréf* dongó <segédmotoros kerékpár>
 zumfero: *zene* doromb
 zumkanti: *tr* dúdol *szin* zumi 2
 zumturbo: *jték* bűgőcsiga
| Zurik/o *geo pol* Zürich <város és kanton>

Italános r vid tések, bet szók és mozaikszók
Ĝeneralaj mallongigoj, sigloj kaj akronimoj

g	mikrogramm	mikrogramo	g
1Jn	János I. levele	I. Johano	1Joh
1Kir	Királ ok I. k n ve	I. Reĝoj	Reĝ
1Kor	Korintusiaknak rt I. levél	I. Korintanoj	1Kor
1Krón	Krónikák I. k n ve	I. Kroniko	1Kro
1Mak	Makkabeusok I. k n ve	I. Makabeoj	1Mak
1Pt	Péter I. levele	I. Petro	1Pet
1Sám	Sámuel I. k n ve	I. Samuel	Sam
1Tesz	Tessalonikiaknak rt I. levél	I. Tesalonikanoj	1Tes
1Tim	Timóteusnak rt I. levél	I. Timoteo	1Tim
2Jn	János II. levele	II. Johano	2Joh
2Kir	Kirán ok II. k n ve	II. Reĝoj	2Reĝ
2Kor	Korintusiaknak rt II. levél	II. Korintanoj	2Kor
2Krón	Krónikák II. k n ve	II. Kroniko	2Kro
2Mak	Makkabeusok II. k n ve	II. Makabeoj	2Mak
2Pt	Péter II. levele	II. Petro	2Pet
2Sám	Sámuel II. k n ve	II. Samuel	2Sam
2Tesz	Tessalonikiaknak rt II. levél	II. Tesalonikanoj	2Tes
2Tim	Timóteusnak rt II. levél	II. Timoteo	2Tim
3Jn	János III. levele	III. Johano	3Joh
a	ár	aro	a
A.B.F.R.	A boldog feltámadás remén ében	Esperante beatan resurekton	E.B.R.
ABC	Atomic Biological Chemical	Atoma Biologia Kemia	ABK
Abd	Abdiás k n ve	Obadja	Oba
ADSL	As mmetric Digital Subscriber Line	Malsimetria Cifereca Abonula Linio	ADSL
áfa	általános forgalmi adó	aldonvalora imposto	AVI
Ag	Aggeus k n ve	Ĥagaj	Ĥag
AI	Artificial Intelligence	Artefarita Inteligento	AI
AIDS	Ac uired Immune Deficienc S ndrome	Akirita Imuno-Deficita Simptomaro	AIDS
ALGOL	Algorithmic Language	Algoritma Lingvaĵo	ALGOL
ALS	Am otrophic lateral sclerosis	amiotrofia lateralsklerozo	ALS
ALU	Arithmetic logic unit	aritmetikilo	ALU
m	mosz k n ve	Amos	Amo
ANSI	American National Standards Institute	Usona Nacia Normiga Instituto	ANSI
ap	application	aplikaĵo	apo
ApCsel	Apostolok cselekedetei	La Agoj	Ago
ápr.	április	aprilo	apr.
ASCII	American Standard Code for Information Interchange	Usona Norma Kodo por Inform-Interŝanĝo	Askio
AU	Astronomical Unit	astronomia unuo	AU
aug.	augusztus	aŭgusto	aŭg.
A ACS	Airborne Earl arning and Control S stem	Aviadila Frua Alarm- kaj Kontrolsistemo	A ACS
Bár	Báruk k n ve	Baruĥ	Bar
BASIC	Beginner s All-purpose S mbolic Instruction Code	Ĥiucela simbola instrukcia lingvo por komencantoj	Baziko
BBS	Bulletin Board S stem	Bultenejo	BBS
B r	B rák k n ve	Juĝistoj	Juĝ
B lcs	B lcsesség k n ve	Saĝeco	Saĝ
BRT	bruttó regisztertonna	kruda tonelaro	KT
c-	centi-	centi-	c-
CAD	Computer-aided Manufacturing	perkomputila v. komputilizita projektado v. fasonado	KP
CAI	Computer-assisted Instruction	perkomputila v. komputilizita instruado	KI

CAL	Computer-assisted Learning	perkomputila v. komputilizita lernado	KL
cal	kalória	kalorio	cal
CALL	Computer-assisted language learning	perkomputila v. komputilizita lingvolernado	KLL
CAM	Computer-aided manufacturing	perkomputila v. komputilizita fabrikado	KF
CAM 2	Content addressable memor	asocieca v. asociiva memoro	AM
CAN	Cancel	abolsigno	AS
CD	Compact Disc	kompaktdisko, lumdisko, optika disko	KD
CD-ROM	Compact Disc Read-Only Memor	nurlega lumdisko	kodoromo
CET	Central European Time	Mez-Eŭropa Tempo	MET
CGS	centimetre gram second	centimetro-gramo-sekundo	CGS
cl	centiliter	centilitro	cl
cm	centiméter	centimetro	cm
CMOS	complementar metal oxide semiconductor	komplementa metaloksida duonkonduktilo	CMOS
CNC	Computer Numerical Control	komputila ciferregado	KCR
COBOL	Common Business-oriented Language	Komuna Negoc-Orientita Lingvaĵo	Kobolo
COVID	koronavirus-betegség	kronviroza malsano	KOVIM
CPU	Central Processing Unit	ĉefprocezilo, ĉefprocesoro, centra aparato	ĈP
CR	carriage return	ĉaretreveno	ĈR
CsE	csillagászati egység	astronomia unuo	AU
CSS	Cascading Style Sheets	Kaskadaj Stilfolioj	KSF
CT	Computed Tomograph	Komputila Tomografio	KT
D	dél	sudo	S
d-	deci-	deci-	d-
dal	dekaliter	dekalitro	dal
Dán	Dániel kánonve	Daniel	Dan
DBMS	Data Base Management System	datumbaz-manipulilo	DBM
de.	délelőtt	antaŭtagmeze	atm.
dec.	december	decembro	dec.
DK	délkelet	sud-esto	SE
dl	deciliter	decilitro	dl
DLT	Distributed Language Translation	Distribuita Lingvo-Tradukado	DLT
dm	deciméter	decimetro	dm
DNS	dezoiribonukleinsav	desoksiribonuklea acido	DNA
DNS 2	Domain Name Service	domajna nomservilo	DNS
DN	délnyugat	sud-uesto	SU
dr.	doktor	doktoro	d-ro
DTD	Document Type Definition	dokumenttipdifino	DTD
du.	délután	posttagmeze	ptm.
DVD	Digital Versatile Disc	viddisko, lumdiskego	DVD
	észak	nordo	N
Ef	Efezusiaknak írt levél	Alia Efesanoj	Efe
éh.	és hasonlók, és hasonlóképpen	kaj similaj, kaj simile	ks, ks.
K	északkelet	nord-esto	NO
EKG	electrocardiograph	elektrokardiografo	EKG
em.	emelet	etaĝo	et.
n	Alta kanto	Alta kanto	Kan
N	északnyugat	nord-uesto	NU
EPROM	erasable programmable read only memor	viŝebla programebla nurlegebla memoro	EPROM
E	emotional quotient	kvociento de emocia inteligento	E
érk.	érkezés	alveturo	alv.
erl	erlang	erlango	erl
esc	escape	eskapo	esc
Esz	Eszter kánonve	Ester	Est
et.	elvtárs	kamarado	k-do
ETO	Egyetemes Tizedes Osztályozás	Universala Dekuma Klasifiko	UDK
évf.	évfolyam	jarkolekto	jk.
Ez	Ezekiel kánonve	Jeĥezkel	Jeĥ
Ezd	Ezdrás kánonve	Ezra	Ezr

f	femto-	femto-	f
F	farad	farado	F
f. é.	fol ó év/évi	kuranta jaro, de la kuranta jaro	k.j.
FA	Fre uentl Asked uestions	oftaj demandoj	OD
febr.	február	februaro	feb.
FET	field effect transistor	kampefika transistoro	KET
Fil	Filippieknek rt levél	Al la Filipianoj	Flp
Filem	Filemonnak rt levél	Al Filemon	Flm
ford.	ford totta	tradukis, tradukita, traduko	tr., trad.
fszt.	f ldszint	teretaĝo	te.
Ft	forint	forinto	Ft
FTP	File Transfer Protocol	dosiertransiga protokolo	FTP
fve	f zve	broŝurita	br.
g	gramm	gramo	g
G-	giga-	giga-	G-
Gal	Galatáknak rt levél	Al la Galatoj	Gal
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	Ĝenerala Konvencio pri Dogano kaj Komerco	GKDK
GC	garbage collector, szemétk jítő	makulaturilo, senrubigilo	mk
GDP	Gross Domestic Product	malneta enlanda produkto	MEP
GLCM	szárazf ldi ind tás man verez robotrep l gép	grunde lanĉebla krozmisilo	GLKM
gmk	gazdasági munkak z sség	ekonomia laborkomunumo	elk
GMT	Green ich Mean Time	Grenviĉa Meza Tempo	GMT
g r.kat.	g r g katolikus	grekokatolika	grek.kat.
g r.kel.	g r gkeleti	ortodoksa	ortod.
GPL	General Public Licence	Ĝenerala Publika Permesilo	ĜPL
GPS	Global Positioning S stem	Tutmonda Pozicित्रova/Loktrova Sistema	TPS/TLS
g ik	g akran ismétl d kérdések	oftaj demandoj	O.D.
h	óra	horo	h
h-	hekto-	hekto-	h-
ha	hektár	hektaro	ha
Hab	Habakuk k n ve	Ĥabakuk	Ĥab
HD	High Definition	altdifina	AD
H V	Hel iérdek Vas t	Regiona Fervojo	RFV
hg	hektogramm	hektogramo	hg
HIV	Human Immunodeficienc Virus	homa imun-insuficiencia viruso	HIV
hl	hektoliter	hektolitro	hl
HT	h perte t, hipersz veg	hiperteksto	HT
HTM	H perTe t Language	HiperTeksta Lingvo	HTM
HTML	H perTe t Markup Language	HiperTeksta MarkoLingvo	HTML
http	H perTe t Transfer Protocol	HiperTeksta Transsendo-Protokolo	http
Hz	hertz	herco	Hz
i.e.	id szám tásunk el tt	antaŭ nia eraro	a.n.e.
i.h.	az idézett hel en	en la loko citita	l.c.
i.m.	idézett m	citita verko	c.v.
i.sz.	id szám tásunk szerint	laŭ nia erao	l.n.e.
I/O	input/output	enigo/eligo, eneligo	EN/EL
IBAN	International Bank Account Number	internacia bankkonto-numero	IBKN
IC	Integrated Circuit	integrita cirkvito	ico
IC	InterCit	InterCit	IC
id.	id sb, id sebb	pli maljuna	p.mjn.
ifj.	ifjabb	pli juna	p.jn.
ig.	igazgató	direktoro	dir.
IKT	Információs és Kommunikációs Technológia	Teknologio de Informado kaj Komunikado	TIK
ill.	illette	respektive	resp.
INCOTERMS	International Commercial Terms	Internaciaj Komercaj Kondiĉoj	Inkotermoj
ind.	indulás	forveturo	forv.
IP	Internet Protocol	Interreta Protokolo	IP

I	Intelligence uotient	inteligenteca kvociento	IKuo
IRC	Internet Rela Chat	Interreta Relajsa Babilado	IRB
irod.	irodalom	literaturo	lit.
ISBN	International Standard Book Number	Internacia Sistema Bibliografia Numero	ISBN
ISDN	Integrated Services Digital Net ork	Servo-Integra Cifereca Reto	ISDN
ISO	International Organization of Standardization	Internacia Organizaĵo por Normigado	ISO
Iz	Izajás k n ve	Jesaja	Jes
J	Joule	ĵulo	J
Jak	Jakab levele	De Jakobo	Jak
jan.	január	januaro	jan.
Jel	Jelenések k n ve	Apokalipso	Apo
Jer	Jeremiás k n ve	Jeremia	Jer
jkv.	jeg z k n v	protokolo	prot.
Jn	János evangéliuma	Sankta Johano	Joh
Jo	Joel k n ve	Joel	Joe
Jób	Jób k n ve	Ijob	Ijo
Jón	Jónás k n ve	Jona	Jon
Józs	Józsue k n ve	Josuo	Jos
Jud	Judit k n ve	Judit	Jud
J d	J dás levele	De Judas	Jus
j l.	j lius	julio	jul.
j n.	j nius	junio	jun.
K	kelet	eosto	EO
k-	kilo-	kilo-	k-
Kabe	Kazimierz Bein	Kazimieĵ Bejn	Kabe
kat.	katolikus	katolika	kat.
KB	K z ponti Bizottság	Centra Komitato	CK
kb.	k r lbel l	proksimume, ĉirkaŭ	pr. ĉ.
ker.	ker let	distrikto	dist.
kft.	korlátolt felel sség társaság	kompanio kun limigita respondeco	klr.
KGB	llambiztonsági Bizottság	Komitato pri Ŝtata Sekureco	KGB
KGST	K lcs n s Gazdasági Seg tség Tanácsa	Konsilio de Ekonomia Interhelpo	KEI
kht.	k zhaszn társaság	senprofitcela asocio	spc.a.
Kiv	Kivonulás k n ve	Eliro	Eli
km	kilométer	kilometro	km
KO	knock out	knokaŭto	KO
Kol	Kolosszeieknek rt levél	Al la Koloseanoj	Kol
k v.	k vetkez	sekv/ant/a	sekv., sk.
KP	kommunista párt	komunista partio	KP
Kr.e.	Krisztus el tt	antaŭ Kristo	a.K., a.Kr.
Kr.u.	Krisztus után	post Kristo	p.K., p.Kr.
KRESz	K z ti Rendelkezések Eg séges Szabál ozása	Unueca Reguligo de Ŝoseaj Disponoj	Veturkodo
krt.	k r t	bulvardo	blv.
l	liter	litro	l
l.	lap	paĝo	p.
l.	lásd	vidu	vd.
LAN	Local Area Net ork	loka reto	LAN
laser	Light Amplification b Stimulated Emission of Radiation	Lum-Amplifo per Stimulata Eligo de Radioj	lasero
LCD	Li uid Cr stal Displa	likvakristala ekrano	LCD
LE	lóer	ĉevalpovo	ĈP
LED	Light-Emitting Diode	Lum-Emisia Diodo	LED
Lev	Leviták k n ve	Levidoj	Lev
LF	linefeed	novlinia kodo	LF
Lk	Lukács evangéliuma	Sankta Luko	Luk
LMBT	leszbikusok, melegek, bisze uálisok, transznem ek	gejoj, lesboj, ambaŭseksemuloj, transgenruloj	GLAT
log	logaritmus	logaritmo	log

LP	long pla	longluda	LL
lpi	line per inch	linio per colo	l/c
LSD	lizergsav-dietilamid	lizergatacida dietilamido	LSD
m	méter	metro	m
M	ezer	mil	M
m	minutum, perc	minuto	m
M-	mega-	mega-	M-
m.	mag ar	hungara	hun.
m.	meg e	departemento	dep.
máj.	május	majo	maj.
Mal	Malakiás k n ve	Malahi	Mal
márc.	március	marto	mar.
megj.	meg jeg zés	rimarko	rim.
meo	min ségellen rzési osztál	sekcio por kvalitkontrolo	skk
MESz	Mag arországi Eszperantó Sz vetség	Hungaria Esperanto-Asocio	HEA
mgtysz	mez gazdasági termel sz vetkezet	agroproduktada kooperativo	ap.k.
MI	mesterséges intelligencia	Artefarita Inteligento	AI
Mik	Mikeás k n ve	Miha	Miĥ
MIK	ma imális immisziós koncentráció	maksimuma imisia koncentriteco	MIK
Mk	Márk evangéliuma	Sankta Marko	Mar
MKS	metre, kilogram, second	metro, kilogramo, sekundo	MKS
ML	macro language	makrolingvo	
mp	másodperc	sekundo	s, sek.
Mt	Máté evangéliuma	Sankta Mateo	Mat
MT rv	Második t rvén k n v	Readmono	Rea
Náh	Náhum k n ve	Nahum	Naĥ
NASK	Nord-Amerika Somera Kursaro	Nord-Amerika Somera Kursaro	NASK
Neh	Nehemiás k n ve	Neĥemija	Neĥ
NEST	N ári Nudista Eszperantista Tábor	Naturista Esperantista Somera Tendaro	NEST
ng	nanogramm	nanogramo	ng
nov.	november	novembro	nov.
NPIV	Nova Plena Vortaro de Esperanto	Nova Plena Vortaro de Esperanto	NPIV
N FZ	Nuclear eapan Free Zone	Zono Libera de Nukleaj Armiloj	ZLNA
N	n ugat	uesto	UE
OCR	optikai karakterfelismerés	optika signorekono	OSR
okt.	október	oktobro	okt.
Oz	Ozeás k n ve	Hoŝea	Hoŝ
p	perc	minuto	min
p.	pagina oldal)	paĝo	p.
PC	Personal Computer, személ i szám tógép	persona komputilo	PC, PK
PDA	Personal Digital Assistant zsebszám tógép)	poŝkomputilo	PDA
pdf	portable document format	portebla dokumentoformo	pdf
Péld	Példabeszédek k n ve	Sentencoj	Sen
PET	polietilén-tereftalát	polietilena tereftalato	PET
PGE	Az eszperantó teljes n elvtana	Plena Gramatiko de Esperanto	PGE
pH	potentia H drogeni	potenco Hidrogena	pH
PIN	Personal Identification Number	Persona Identiga Numero	PIN
PIV	Képes eszperantó nag szótár	Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto	PIV
pl.	például	ekzemple	ekz.
PMEG	Az eszperantó n elvtan teljes kézik n ve	Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko	PMEG
POP	Post Office Protocol	poŝtoŝiceja protokolo	POP
ppm	part per million	parto en/per miliono	ppm
PR	Public Relations	Publikaj Rilatoj	PR
Préd	Prédikátor k n ve	Predikanto	Pre
PROM	programozható, csak olvasható memória	programebla, nurlegebla memoro	PROM
PVC	pol vin l chloride, polivinil-klorid	polivinilklorido	PVK
.e.d.	uod erat demonstrandum	kio estis pruvota	k.e.p.
R	uick-Response	Rapid-Responda	R

r.k.	római katolikus	romkatolika	rk.
RAM	random-acces memor	rektatinga memoro, labormemoro, ĉefmemoro	RAM
REF	Eszperantista Családok Találkozója	Renkontiĝo de Esperantistaj Familioj	REF
ref.	református	kalvinana	kalv.
ref.	refrén	refreno	ref.
RISC	Reduced Instruction Set Computing	komputilo kun reduktita instrukciaro	KRI
RNS	ribonukleinsav	ribonuklea acido	RNA
RoLa	Rollende Landstra e, g rd l ország t	surtraka ŝoseo	RoLa
ROM	Read Onl Memor	nurlega memoro	ROM
Róm	Rómaiaknak rt levél	Al la Romanoj	Rom
róm.kat.	római katolikus	romkatolika	rom.kat.
r v.	r vid tés	mallongigo	mll
rt.	részvén társaság	akcia kompanio	a.k.
Rut	Rut k n ve	Rut	Rut
s	secundum, másodperc	sekundo	s
s. . t.	s g tovább	kaj tiel plu	ktp, ktp.
s. k.	saját kez leg	propramane	pm.
SARS	s l os akut légz szervi szindróma	Severa Akuta Spira Sindromo	SaSoSo, sarso
SI	S st me International d Unités	Sistemo Internacia de Unuoj/Unitoj	SI
Sir	Sírák fia k n ve	Sirah	Sir
Siral	Síralmak k n ve	Plorkanto	Plo
SMS	Short Message Service	skriba mesaĝetoservo	SMS
SOS	Save Our Souls, Mentsétek meg a lelkeinket	Savu Onin Savu	SOS
SP R	Senatus Populus ue Romanus, Római Szenátus és Nép	Senato kaj Popolo de Romo	SPR
SSD	Solid State Disk	solidstata disko	SSD
stb.	és a t bbi	kaj tiel plu	ktp, ktp.
stb.	s a t bbi	kaj ceteraj	kc., kc
Szám	Számok k n ve	Nombroj	Nom
szb	szakszervezeti bizottság	sindikata komitato	sk
szept.	szeptember	septembro	sep.
szerk.	szerkesztette	redaktita	red.
szja	személ i j vedelemadó	persona enspezimposto	pei
Szof	Szofoniás k n ve	Cefanja	Cef
szt.	szent	sankta	st.
SZTK	Szakszervezeti Társadalombiztos tási K zpont	Sindikata Socialasekura Centro	SSC
sz l.	sz letett	naskita	nask.
T.C.	Tisztelt C m	Estimata Adresito	E.A.
TAJ	társadalombiztos tási azonos tó jel	socialasekura identiga numero	SIN
tb	társadalombiztos tás	sociala aseguro	s.a.
tc.	t rvén cikk	artikolo	art.
TDK	tudomán os diákk ri konferencia	scienca studenta konferenco	SSK
Ter	Teremtés k n ve	Genezo	Gen
ti.	tudniillik	tio estas	t.e.
Tít	Titusznak rt levél	Al Tito	Tit
tkp.	tulajdonképpen	propradire	prd.
Tób	Tóbiás k n ve	Tobit	Tob
tsz	termel sz vetkezet	produktada kooperativo	p.k.
tszcs	termel sz vetkezeti csoport	kooperproduktada grupo	kp.g.
tv	telev zió	televido	tv
u.p.	utolsó posta	lasta poŝto	l.p.
ua.	ug anaz	la sama	l.s.
ufó	Unidentified Fl ing Object	neidentigita fluga objekto	nifo
Ui.	Utóirat	Postskribo	Ps.
n.	g nevezett	tiel nomita	t.n.
uo.	ug anott	samlöke	sl.
URL	Uniform Resource Locator	Unuforma Rimeda Lokindiko	urlo

USB	Universal Serial Bus	Universala Seria Buso	USB
UTC	Universal Tie Coordinated, eg. ezetett eg. etemes világid	Universala Tempo Kunordigita	UTK
UV	Eg. etemes Szótár	Universala Vortaro	UV
uv.	utóvizsga	postekzameno, reekzameno	pe., re.
vb	végrehajtó bizottság	plenumkomitato	pk.
vb	világbajnokság	mondĉampioneco	mĉ.
VEB	Virtuális Eszperantó K. nvtár	Virtuala Esperanto-Biblioteko	VEB
VIT	Világifj. sági Találkozó	Monda Festivalo de Junularo kaj Studentaro	MFJS
v .	vesd. ssze!	komparu!	kp.
VRAM	Video Random Access Memor	videomemoro	VRAM
AN	ide Area Net. ork	malloka reto	AN
AP	ireless Application Protocol	senkabl. aplikprotokolo	AP
	orld. ide. eb	tuttera teksaĵo	ttt
SI. G	hat. ou see is. hat. ou get	vidate vidote	SI. G
HTML	e. tensible H. perTe. t Markup Language	Etendebla HiperTeksta MarkoLingvo	HTML
ML	E. tensible Markup Language	etendebla markolingvo	ML
Zak	Zakariás k. n. ve	Zeharja	Zeh
ZEO	Zamenhof-eszperantó-emléktárg	Zamenhof-Esperanto-Objekto	ZEO
Zsik	Zsidóknak. rt. levél	Al la Hebreoj	Heb
Zsolt	Zsoltárok k. n. ve	Psalmaro	Psa

Servezetek r vid tései, bet szói és mozaikszói
Mallongigoj, sigloj kaj akroninoj de organizoj

AdE	Eszperanto Akadémia	Akademio de Esperanto	AdE
AESZ	Afriakai Egységszervezet	Organizo por Afrika Unuiĝo	OAU
AI	Amnesty International	Amnestio Internacia	AI
AL	Arab Liga	Araba Ligo	AL
ALE	Eszperanto Irodalmi Akadémia	Akademio Literatura de Esperanto	ALE
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations	Asocio de Sudorient-Aziaj Nacioj	ASOAN
BET	Bolgár Eszperanto Színház	Bulgara Esperanto-Teatro	BET
CDEL	Centro de Dokumentado kaj Esploro pri la Lingvo	Centro de Dokumentado kaj Esploro pri la Lingvo	CDEL
CED	Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj	Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj	CED
CJEU	Európai Unió Bírósága	Kortumo de Eŭropa Unio	KEU
COCOM	Coordinating Committee for Multilateral Export	Kunordiga Komitato por Orient-Okcidenta	KOKOM
DIVSz	Demokratikus Ifjúsági Világszövetség	Monda Federacio de Demokratia Junularo	MFDJ
EAE	Egyesült Arab Emírségek	Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj	UAE
EB	Európai Bizottság	Eŭropa Komisiono	EK
EBE	Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia	Konferenco pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo	KSKE
EBESZ	Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet	Organizo pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo	OSKE
EBI	Nemzetközi Eszperanto Könyvtár	Esperanta Biblioteko Internacia	EBI
EC	Eszperanto Civitas	Esperanta Civito	EC
EC	Eszperanto Közösség	Esperanta Civito	EC
ECOSOC	Economic and Social Council	Ekonomia kaj Sociala Konsilio	EkoSoK
ECOSOC	Gazdasági és Szociális Tanács	Ekonomia kaj Sociala Konsilio	EKOSOC
EDC	Európai Védelmi Közösség	Eŭropa Defend-Komunumo	EDK
EDE	Európa-Demokrácia-Eszperanto	Eŭropo-Demokratio-Esperanto	EDE
EEB	Európai Emberjogi Bíróság	Eŭropa Kortumo de Homaj Rajtoj	EKHR
EFTA	European Free Trade Association	Eŭropa Liber-Komerca Asocio	ELKA
EFTA	Európai Szabadkereskedelmi Társulás	Eŭropa Liber-Komerca Asocio	ELKA
EGK	Európai Gazdasági Közösség	Eŭropa Ekonomia Komunumo	EEK
EGMU	Európai Gazdasági és Monetáris Unió	Eŭropa Ekonomia kaj Mona Unio	EEMU
EGT	Európai Gazdasági Térség	Eŭropa Ekonomia Areo	EEA
EIB	Európai Beruházási Bank	Eŭropa Investobanko	EIB
EiT	Európai Tanács	Eŭropa Konsilio	EK
EK	Európai Közösség	Eŭropa Komunumo	EK
EK	Európai Közgyűlés	Eŭropa Asembleo	EA
EKB	Európai Központi Bank	Eŭropa Centra Banko	ECB
EKK	Eszperanto Kulturális Központ	Kultura Centro Esperantista	KCE
EMU	Európai Monetáris Unió	Eŭropa Mona Unio	EMU
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szövetsége	Unuiĝintaj Nacioj	UN, UNo
EP	Európai Parlament	Eŭropa Parlamento	EP
ERP	Eszperanto Radikális Párt	Esperanta Radikala Partio	ERP
ESF	Esperantic Studies Foundation	Esperantic Studies Foundation	ESF
ESZAK	Európai Szén- és Acélközösség	Eŭropa Komunumo pri Karbo kaj Ŝtalo	EKKŜ
ET	Európa Tanács	Konsilio de Eŭropo	KE
EU	Európai Unió	Eŭropa Unio	EU
Euratom	Európai Atomenergia Közösség	Eŭropa Atom-Energia Komunumo	Eŭratomo

EUREKA	Európai Kutatási és Koordinációs Ügynökség	Eŭropa Reserĉa kaj Kunordiga Agentejo	EŬREKA
F K	Független Államok Közössége	Komunumo de Sendependaj Ŝtatoj	KŜŜ
FAO	Food and Agriculture Organization	Nutraĵa kaj Agrikultura Organizo	NAO
FEL	Flamand Eszperanto Szövetség	Flandra Esperanto-Ligo	FEL
FIFA	Nemzetközi Labdarúgó Szövetség	Federacio Internacia de Futbal-Asocio	FIFA
FVF	Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség	Ĉefinspekto por Protekto de Konsumantoj	ĈPK
GATT	Általános Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezmény	Ĝenerala Konvencio pri Dogano kaj Komerco	ĜKDK
IAEM	Eszperantista Matematikusok Nemzetközi	Internacia Asocio de Esperantistaj Matematikistoj	IAEM
IALA	International Auxiliary Language Association	Internacia Helplingva Asocio	IALA
IBM	International Business Machines Corp.	Internacia Kompanio de Negocaj Maŝinoj	IBM
IBRD	International Bank for Reconstruction and	Internacia Banko por Rekonstruo kaj Evoluigo	IBRE
ICAO	Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet	Internacia Civila Aviada Organizo	ICAO
IEM	Nemzetközi Eszperanto Múzeum	Internacia Esperanto-Muzeo	IEM
IKU	Nemzetközi Kongresszusi Egyetem	Internacia Kongresa Universitato	IKU
ILO	Nemzetközi Munkaügyi Szervezet	Internacia Labor-Organizo	ILO
IMF	International Monetary Fund, Nemzetközi Valutaalap	Internacia Mona Fonduso	IMF
IMO	International Maritime Organization	Internacia Mara Organizo	IMO
IOE	Intézet az Eszperanto Hivatalos Bevezetéséért	Instituto por Oficialigo de Esperanto	IOE
IPE	Proletár Eszperantisták Internacionáléja	Internacio de Proleta Esperantistaro	IPE
ISO	Nemzetközi Szabványügyi Szervezet	Internacia Normiga Organizo	ISO
ISU	Nemzetközi Nyári Egyetem	Internacia Somera Universitato	ISU
KB	Központi Bizottság	Centra Komitato	CK
KGST	Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa	Konsilio de Ekonomia Interhelpo	KEI
KISZ	Kommunista Ifjúsági Szövetség	Komunista Junulara Organizo	KJO
Komintern	Kommunista Internacionálé	Komunista Internacio	Komintern
LAS	Arab Államok Ligája	Ligo de Arabaj Ŝtatoj	LAŜ
LEA	Litván Eszperanto Szövetség	Litova Esperanto-Asocio	LEA
MESZ	Magyar/Magyarországi Eszperanto Szövetség	Hungara/Hungaria Esperanto-Asocio	HEA
MET	Magyarországi Eszperanto Tanács	Hungarlanda Esperanto-Konsilantaro	HEK
MSF	Médecins Sans Frontières, Orvosok Határok Nélkül	Kuracistoj sen Landlimoj	KSL
MTI	Magyar Távirati Iroda	Hungara Novaĵ-Agentejo	HNV
NATO	Észak-Atlanti Szerződés Szervezete	Nord-Atlantika Traktat-Organizo	NATO
NEI	Nemzetközi Eszperanto Intézet	Internacia Esperanto-Instituto	IEI
OAPEC	Kőolaj-exportáló Arab Országok Szervezete	Organizo de Arabaj Petrol-Exportaj Landoj	OAPEC
OAS	Amerikai Államok Szervezete	Organizaĵo de Amerikaj Ŝtatoj	OAŜ
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet	Organizo por Ekonomiaj Kunlaboro kaj Evoluigo	OEKE
OPEC	Kőolaj-exportáló Országok Szervezete	Organizo de Petrol-Eksportaj Landoj	OPEC
OSIEK	Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj	Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj	OSIEK
PES	Eszperantista Könyvnyomtatási Társaság	Presa Esperantista Societo	PES
PFSz	Palesztinai Felszabadítási Szervezet	Palestina Liberiga Organizaĵo	PLO
SZOT	Szakszervezetek Országos Tanácsa	Tutlanda Konsilio de Sindikatoj	SZOT
SZSZK	Szovjet Szocialista Köztársaság	Soveta Socialista Respubliko	SSR
UEA	Eszperanto Világszövetség	Universala Esperanto-Asocio	UEA
UMEA	Orvosi Eszperanto Világszövetség	Universala Medicina Esperanto-Asocio	UMEA
UNCTAD	ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája	Konferenco de UN pri Komerco kaj Evoluigo	UNCTAD
Unesco	ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete	Unuiĝint-Naciara Edukada, Scienca kaj Kultura Organizo	Unesko

UNIDO	ENSZ Iparfejlesztési Szervezete	Organizo de UN pri Industria Evoluigo	UNIDO
TO	Kereskedelmi Világszervezet	Monda Organizo pri Komerco	MOK
HO	Egészségügyi Világszervezet	Monda Organizo pri Sano	MOS

Országkódok Landokodoj

Afganisztán (Afganio)	AF	Lesotho (Lesoto)	LS
Albánia (Albanio)	AL	Lettország (Latvio)	LV
Algéria (Algério)	DZ	Líbanon (Libano)	LB
Andorra (Andoro)	AD	Libéria (Liberio)	LR
Angola (Angolo)	AO	Líbia (Libio)	L
Antigua és Barbuda (Antigvo kaj Barbudo)	AG	Liechtenstein (Lihtenštejno)	LI
Argentína (Argentino)	AR	Litvánia (Litovio)	LT
Ausztrália (Aüstralio)	AU	Luxemburg (Luksemburgo)	LU
Ausztria (Aüstrio)	AT	Madagaszkár (Madagaskaro)	MG
Azerbajdzsán (Azerbajĝano)	AZ	Magyarország (Hungario)	HU
Bahama-szigetek (Bahamoj)	BS	Malajzia (Malajzio)	M
Bahrein (Barejno)	BH	Malawi (Malavio)	M
Banglades (Bangladeŝo)	BD	Maldív-szigetek (Maldivoj)	MV
Barbados (Barbado)	BB	Mali (Malio)	ML
Belgium (Belgio)	BE	Marokkó (Maroko)	MA
Belize (Belizo)	BZ	Marshall-szigetek (Marŝalaj Insuloj)	MH
Benin (Benino)	BJ	Mauritánia (Maŭritanio)	MR
Bhután (Butano)	BT	Mauritius (Maŭricio)	MU
Bissau-Guinea (Gvineo-Bisaŭo)	G	Málta (Malto)	MT
Bolívia (Bolivio)	BO	Mexikó (Meksiko)	M
Bosznia-Hercegovina (Bosnio kaj Hercegovino)	BA	Mikronézia (Mikronezio)	FM
Botswana (Bocvano)	B	Moldova (Moldavio)	MD
Brazília (Brazilo)	BR	Monaco (Monako)	MC
Brunei (Brunejo)	BN	Mongólia (Mongolio)	MN
Bulgária (Bulgario)	BG	Montenegró (Montenegro)	ME
Burkina Faso (Burkinio)	BF	Mozambik (Mozambiko)	MZ
Burundi (Burundo)	BI	Mianmar (Birmo, Mjanmao)	MM
Chile (Ĉilio)	CL	Namíbia (Namibio)	NA
Ciprus (Kipro)	C	Nauru (Nauro)	NR
Comore-szigetek (Komoroj)	KM	Nepál (Nepalo)	NP
Costa Rica (Kostariko)	CR	Németország (Germanio)	DE
Csád (Ĉado)	TD	Nicaragua (Nikaragvo)	NI
Csehország (Ĉeĥio)	CZ	Niger (Niĝero)	NE
Dánia (Danio)	DK	Nigéria (Niĝerio)	NG
Dél-afrikai Köztársaság (Sud-Afriko)	ZA	Norvégia (Norvegio)	NO
Dél-Korea (Sud-Koreio)	KR	Olaszország (Italio)	IT
Dominikai Község (Dominiko)	DM	Omán (Omano)	OM
Dominikai Köztársaság (Dominika Respubliko)	DO	Oroszország (Rusio)	RU
Dzsibuti (Ĝibutio)	DJ	Örményország (Armenio)	AM
Ecuador (Ekvadoro)	EC	Pakisztán (Pakistano)	PK
Egyenlítői-Guinea (Ekvatora Gvineo)	G	Palau (Palaŭo)	P
Egy. Arab Emírségek (Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj)	AE	Panama (Panamo)	PA
Egyesült Királyság (Britio)	GB	Paraguay (Paragvajo)	P
Egyiptom (Egiptio)	EG	Pápua Új-Guinea (Papuo-Nov-Gvineo)	PG
Elefántcsontpart (Eburbordo)	CI	Peru (Peruo)	PE
Eritrea (Eritreo)	ER	Portugália (Portugaliao)	PT
Etiópia (Etiopio)	ET	Románia (Rumanio)	RO
Észak-Korea (Nord-Koreio)	KP	Ruanda (Ruando)	R
Észak-Macedónia (Nord-Makedonio)	NMK	S. Kitts és Nevis (Sankta Kristoforo kaj Neviso)	KN
Észtország (Estonio)	EE	Saint Lucia (Sankta Lucio)	LC
Fehéroroszország (Belorusio)	B	S. Vincent és Gr.-sz. (S.-Vincenzo kaj Grenadinoj)	VC
Fidzsi (Fiĝioj)	FJ	Salamon-szigetek (Salomonoj)	SB
Finnország (Finnlando)	FI	Salvador (Salvadoro)	SV
Franciaország (Francio)	FR	San Marino (Sanmarino)	SM

Fülöp-szigetek (Filipinoj)	PH	S o Tomé és Príncipe (Sao Tomeo kaj Principeo)	ST
Gabon (Gabono)	GA	Seychelle-szigetek (Sejšeloj)	SC
Gambia (Gambio)	GM	Sierra Leone (Sieraleono)	SL
Ghána (Ganao)	GH	Spanyolország (Hispanio)	ES
Görögország (Grekio)	GR	Srí Lanka (Srilanko)	LK
Grenada (Grenado)	GD	Suriname (Surinamo)	SR
Grúzia (Kartvelio)	GE	Svájc (Svislando)	CH
Guatemala (Gvatemala)	GT	Svédország (Svedio)	SE
Guinea (Gvineo)	GN	Szamoá (Samoo)	S
Guyana (Gujano)	G	Szaúd-Arábia (Saudio)	SA
Haiti (Haitio)	HT	Szenegál (Senegalo)	SN
Hollandia (Nederlando)	NL	Szerbia (Serbio)	RS
Honduras (Honduro)	HN	Szingapúr (Singapuro)	SG
Horvátország (Kroatia)	HR	Szíría (Sirio)	S
India (Hindio)	IN	Szlovákia (Slovakio)	SK
Indonézia (Indonezio)	ID	Szlovénia (Slovenio)	SI
Irak (Irako)	I	Szomália (Somalia)	SO
Irán (Irano)	IR	Szudán (Sudano)	SD
Izland (Islando)	IS	Szváziföld (Svazilando)	SZ
Izrael (Israelo)	IL	Tádzsikisztán (Taĝikio)	TJ
Írország (Irlando)	IE	Tanzánia (Tanzanio)	TZ
Jamaica (Jamajko)	JM	Thaiföld (Tajlando)	TH
Japán (Japanio)	JP	Togo (Togolando)	TG
Jemen (Jemeno)	E	Tonga (Tongo)	TO
Jordánia (Jordanio)	JO	Törökország (Turkio)	TR
Kambodzsá (Kamboĝo)	KH	Trinidad és Tobago (Trinidado kaj Tobago)	TT
Kamerun (Kameruno)	CM	Tunézia (Tunizio)	TN
Kanada (Kanado)	CA	Tuvalu (Tuvalo)	TV
Katar (Kataro)	A	Türkmenisztán (Turkmenio)	TM
Kazahsztán (Kazaĥio)	KZ	USA (Usono)	US
Kelet-Timor (Orienta Timoro)	TL	Uganda (Ugando)	UG
Kenya (Kenjo)	KE	Ukrajna (Ukrainio)	UA
Kína (Ĉinio)	CN	Uruguay (Urugvajo)	U
Kirgizisztán (Kirgizio)	KG	Új-Zéland (Nov-Zelando)	NZ
Kiribati (Kiribato)	KI	Üzbegisztán (Uzbekio)	UZ
Kolumbia (Kolombio)	CO	Vanuatu (Vanuatuo)	VU
Kongói Dem. Közt. (Demokratia Respubliko Kongo)	CD	Vatikán (Vatikano)	VA
Kongói Köztársaság (Respubliko Kongo)	CG	Venezuela (Venezuelo)	VE
Közép-Afrika (Centr-Afriko)	CF	Vietnam (Vjetnamio)	VN
Kuba (Kubo)	CU	Zambia (Zambio)	ZM
Kuvait (Kuvajto)	K	Zimbabwe (Zimbabvo)	Z
Laosz (Laoso)	LA	Zöld-foki Köztársaság (Kaboverdo)	CV
Lengyelország (Pollando)	PL		

A szótárról

A szótár keletkezése

A mag egy kb. 1000 elemből álló szószeret volt. A La Vortaro elektronikus szótársorozat szerkesztője, B. Vivier felkért, hogy ellenőrizsem egy francia-magyar és francia-eszperanto szólistából összefűzött szótár helyességét. Mivel ez képtelen torzszűlöttnek bizonyult, az eszperanto rész alapján újraszzerkesztettem a szószeretet. A továbbiakban ezt a listát bővítettem olvasmányaim és az élő szóhasználat megfigyelése révén gyűjtött újabb elemek hozzáadásával. Az elsődleges cél egy magánhasználatra szánt fordítószótár összeállítása volt. Munkámban sokat ösztönzött a Szerdahelyi István által kezdeményezett, ún. Szerdahelyi-Koutny féle Magyar-eszperanto középészótár megírásában való részvétel, valamint a Reta Vortaro magyar részének a szerkesztése. A későbbiek során pedig a Petro de Smedttel együtt szerkesztett Bildvortaro de Esperanto összeállítása.

A szótár jellege

A szótár keletkezése és alakulása során csupán elektronikus formában működött. A különböző szótárolvasó programok meghatározták mindenkor struktúráját, amely kényszerűen többször változott. Hálás köszönetemet fejezem ki Bernard Viviernek, Deák Jahn Gábornak, Bata Gábornak, Sárosi Józsefnek és Eric d'Hondnak, akik olvasóprogramjaikkal lehetővé tették a szótár gyors és kényelmes használatát. Az a tény, hogy a szótár saját gyűjtés és az említett szótárak szerkesztésében való közreműködés révén bővült, valamint a szótár alapvetően elektronikus jellege azt vonta maga után, hogy a szólista nem tudatos összeállítás eredménye, az átlagos felhasználó számára kevésbé fontos és szakmai elemeket egyaránt tartalmaz, ami egy elektronikusan használt szótár esetében igazából nem zavaró tényező.

A szótár mennyiségi bővülése és a felhasználói igények egy idő után szükségessé és célszerűvé tették az NPIV-vel való összevetést, korrekciót és kiegészítést. Az átdolgozás nem mindenben követte a NPIV struktúráját. Célszerűbbnek tartottam a magyar felhasználó szempontjából a szóbokrok (szócikkek) következők szerinti szervezését: 1. címszó, 2. címszóból képzett szavak, 3. a címszót jobbra bővítő szóösszetételek, 4. utalás a címszót balra bővítő szóösszetételekre. A jelentésmező feltárását számos példaszintagma segíti.

A szótár a tényleges nyelvhasználatot kísérli meg leírni, tehát nem normatív jellegű. Nem kíván állást foglalni a neologizmusokról, a sematizmus kontra naturalizmusról szóló vitákban. De nem is teljesen leíró, mivel bizonyos esetekben utal a normatívnak számító vagy inkább használandó változatokra. Bizonyos felhasználói kör igényére felmerült a szótár papírként történő kiadásának szükségessége. A könyvi jellegnek inkább megfelelő átszerkesztés túl nagy munkát igényelt volna, ezért az elektronikus jelleg rányomja bélyegét a papírkidásra. Természetesen történtek bizonyos módosítások az elektronikus formához képest, főleg az utóbbi kiadásnál, pl. a biológiai neveknek a nem- és felsőbb taxonok elhagyása, a fajnevek alaptaxonra redukálása, egy kötetbe szorítás a címszavak tildésítésével stb. A szótár használati értékét ezek a változtatások lényegében nem érintik.

Munkatársak

A szótárnak főleg közvetett munkatársai vannak. A legtöbbet a Reta Vortaro szerkesztői gárdájának, jelesen a ReVo levelezőforumának (Sz. Pokrovskij, B. Wennergren, C. Minnaja, B. Pabst, J. Finkel, J. Vaše, M. Bavant, R. Corsetti, D. Gabinski, W. Pusch, T. Flores, M. Malovec, S. Cyprih, P. Peeraerts) és Petro de Smedtnek köszönhetek. Kossey János a hibakeresésben segített nagyon sokat, Sárosi József a programozásban. Azonban lehetetlen felsorolni azok számát, akik saját anyagaikkal, ötleteikkel, javaslataikkal és korrekcióikkal segítették a munkámat.

Pri la vortaro

La naskiĝo de la vortaro

La kerno konsistis vortolisto el ĉ. 1000 eroj. La redaktanto de la elektronika vortarserio La Vortaro, B. Vivier petis min kontrollegi vortaron kun kombitan el franca-hungara kaj franca-Esperanta vortolistoj. Ĉar ĝi evidentiĝis absurda misnaskito, mi rekreis la liston surbaze de la Esperanta parto. Plue ĉi tiun liston mi pliampleksigadis per aldono de novaj elementoj kolektitaj el miaj legaĵoj kaj observado de la parola lingvouzo. La ĉefa celo estis konsistigi tradukistan vortaron por la propra uzo. Dum mia laboro min multe stimulis partopreno en la verkado de la Hungara-Esperanta mezvortaro de Szerdahelyi-Koutny, iniciatita de István Szerdahelyi, krome la redaktado de la hungara parto de Reta Vortaro (ReVo). Kaj pli malfrue la kompilado de Bildvortaro de Esperanto, kunredaktita kun Petro de Smedt.

La karaktero de la vortaro

La vortaro funkciis ekde eko kaj dum sia disvolviĝo nur en elektronika formo. La diversaj vortarlegaj programoj difinis ĝian ĉiaman strukturon, kiu laŭnecese pluriĝis ŝanĝiĝis. Mi esprimas mian koran dankon al Bernard Vivier, Gábor Deák Jahn, Gábor Bata, József Sárosi kaj Eric d'Hondt, kiuj ebligis per siaj legoprogramoj la rapidan kaj komfortan uzadon de la vortaro. La propra elektronika karaktero de la vortaro kaj la fakto, ke ĝi pliampleksigadis per propra kolektado kaj partopreno en la redaktado de la menciitaj vortaroj rezultiĝis, ke la vortolisto ne estas produkto de konscia kompilado, ĝi egale entenas elementojn gravajn por averaĝaj legantoj kaj por ili malpli gravajn terminojn, kio ja ne ĝenas en okazo de elektronike uzata vortaro.

La kvanta pliiĝo de la vortaro kaj la postuloj de ĝiaj uzantoj necesigis post certa tempo kompari ĝin kun NPIV, kaj surbaze de ĉi tiu korekti kaj kompletigi ĝin. La novredaktado ne sekvis fidele la strukturon de NPIV. Mi konsideris pli celtaŭga organizi la vortartikolojn en jena, por hungaraj uzantoj pli konvena maniero: 1. ĉefvorto, 2. derivaĵoj el la ĉefvorto, 3. kunmetaĵoj kun maldekstra ĉefvorto, 4. plusendo al kunmetaĵoj kun dekstra ĉefvorto. Ĉe la malkovro de la sencokampoj helpas pluraj ekzemplaj sintagmoj. La vortaro celas priskribi la faktan lingvouzon, do ĝi ne pretendas esti normiga. Ĝi ne deziras preni starpunkton en diskutoj pri neologismoj kaj skemismo kontraŭ naturismo. Sed ĝi estas ne tute priskriba, ĉar en certaj okazoj ĝi plusendas al variantoj konsiderataj kiel normaj aŭ preferindaj.

Laŭ postulo de certa rondo de uzantoj prezentiĝis neceso eldoni la vortaron paperforme. Ĝia novredakto, pli konforma al ties libra karaktero postulus tro grandan laboron, tial la elektronika origino postlasis siajn spurojn sur la papera eldonaĵo. Kompreneble okazis certaj modifoj kompare kun la elektronika formo, ĉefe ĉe ĉi lasta eldono, ekz. forlaso de genraj taksonoj, reduktado de specionomoj al bazaj taksonoj, unuvolumigo per tildigo de la radikoj ktp. Ĉi tiuj ŝanĝoj tamen ne tuŝas esence ĝian uzvaloron.

Kunlaborantoj

La vortaro havas propra nerekajn kunlaborantojn. Plej multe dankindas la redaktantaro de Reta Vortaro, precipe ties dissendolisto (S. Pokrovskij, B. Wennergren, C. Minnaja, B. Pabst, J. Finkel, J. Vaše, M. Bavant, R. Corsetti, D. Gabinski, W. Pusch, T. Flores, M. Malovec, S. Cyprih, P. Peeraerts) kaj Petro de Smedt. János Kossey, Eric d'Hondt multe postkorektis, József Sárosi helpis ĉe programado. Tamen ne eblas listigi la nomojn de tiuj, kiuj per propraj materialoj, ideoj, proponoj kaj korektoj helpis mian laboron.

Jozefo Horvath

esperanto@vortaro.hu

Források / Fontoj

Az eszperantó irodalom és közbeszéd / Skriba kaj parola uzo de Esperanto
Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto 2005
L.L. Zamenhof: Fundamo de Esperanto 1963
L.L. Zamenhof: Esperanta Proverbaro 1974
L.L. Zamenhof: Lingvaj Respondoj 1962
Riĥej Nomura: Zamenhofa Ekzemplaro 1989
Reta Vortaro <http://www.reta-vortaro.de/revo/>
Aktoj de la Akademio
Berlina Komentario 2012
Kabe: Vortaro de Esperanto 1985
Erich-Dieter Krause: Grosses Wörterbuch Deutsch-Esperanto 2007
Erich-Dieter Krause: Plena Vortaro Esperanto-Germana 2018
Umberto Broccatelli: Vocabolario Esperanto-Italiano 1984
Carlo Minnaja: Vocabolario Italiano-Esperanto 1996
Fernando de Diego: Gran Diccionario Español-Esperanto 2003
Boris Kontratjev: Bolŝoj esperanto-ruskiĝ slovar <http://eoru.ru/sercxo/>
Peter J. Benson: Comprehensive English-Esperanto Dictionary 1995
John C. Wells: English-Esperanto-English Dictionary 2010
Alen Kardec, Alfonso Costa: Novo Dicionário Português-Esperanto 1987
Rüdiger Eichholz: Esperanta Bildvortaro 1988
Petro de Smedt: Vortaro Nederlandas – Esperanto – Nederlands 2004
Petro Desmet – Jozefo Horvath: Bildvortaro de Esperanto 2012
Sylla Chaves: Originala Esperanta Bildvortaro 1991
Praktika Bildvortaro de Esperanto 1979
Yamazoe Saburoo: Esperanta-Angla Medicina Terminaro 2006
Eugen Wüster: Enciklopedia Vortaro Esperanta-Germana 1923
Eugen Wüster: Maŝinfaka Esperanto-Vortaro 1923
Rudolf Hafenkorn: Technisches Wörterbuch Deutsch-Esperanto 1967
K. Kalocsay, G. Waringhien: Plena Analiza Gramatiko de Esperanto 1985
Bertilo Wennergren: Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko <http://bertilow.com/pmeg/menuo.html>
Internacia komerca-ekonomika vortaro en dekunu lingvoj 1990
André Albault: Anatomia Nomenklature 1989
Fervoj Terminaro Esperanto-Magyar, Magyar-Esperanto 1997
Doug Portmann, Donald Rogers: Kemia kaj Scienc-Teknika Vortaro 1993
H. Katsumori, S. Makino, J. Makino: Esperanta Terminaro de Fiziko 1992
H. Paruzel, E. Wojtakowski, J. Lanzoni, R. di Prinzio: Biblia Vortaro 1984
Marc Bavant: Matematika Vortaro kaj Oklingva Leksikono 2003
Jan Werner: Matematika Vortaro Esperanta-Ĉeĥa-Germana 1990
Ada Csiszár, Kalocsay Kálmán: 6000 Frazologiaj Esprimoj Hungaraj-Esperantaj 1975
Stefan Maul: Deklingva Manlibro pri Politiko 1994
L. Gozmány: Vocabularium Nominum Anomalium Europae septem lingvis redactum 1979
Priszer Szanszló: Növényneveink 1998
Brencsán: Orvosi Szótár 2006
Donáth Tibor: Anatómiai nevek 1986
Yves Nevelsteen: Komputeko prikomputila terminokolekto
Sergio Pokrovskij: Komputada leksikono 2006
M.C. Butler, F. Merrick: Muzika Terminaro kun Alfabeto Indekso
Alfredo Aragón: Muzika Terminaro 2011
Terminorum Musicae Index Septem Linguis Redactus 1980
A. Cherpillod: Muzika leksikono 2013
V. Horbačuk, F. Poddubnij, L. Tuhvatullina, G. Ŝilo: Jura Vortaro Esprante-Ruse-Ukraine-Angla 1994
Tom Arbo Hoeg: Juraj Vortoj kaj Esprimoj 1990
O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások 1982
Wilfried Koch: Építészeti stílusok 2005
Gilbert R. Ledon: Aviada Terminaro 2002
Polinszky Károly: Műszaki lexikon 1970
Juhász J., Szőke I., O. Nagy G., Kovalovszky M.: Magyar értelmező kéziszótár 2003
Magyar Nagylexikon 1993
Görföl Tibor, Máté-Tóth András: Világvallások 2009
Arcanum DVD-k / DVD-serio de Arcanum
És sok egyéb / Kaj multaj aliaj